

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԱՏԵԱՆ

ՆԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ

(Eastern Armenian Bible)

Սուրբ Գիրքի այս թարգմանությունը նուիրում է "Զրիսթոլ Պալյալ"-ի կողմէ:

Հին Կրակարան

	Երես		Երես
ԾՆՆԴՈՅ	1	Առակներ	1167
Ելք	90	Ժողովող	1211
Ղեկավար	168	Երգ Երգոց	1225
Թուեր	225	Իմաստութիւն Սողոմոնի . .	1232
Երկրորդ Օրէնք	303	Սիրաք	1260
Յետու	367	Յոբ	1308
Դարաստորներ	409	Եսայի	1353
Հռութ	454	Օսէէ	1444
1 Թագաւորաց	460	Ամոս	1457
2 Թագաւորաց	518	Միքիա	1467
3 Թագաւորաց	566	Յովել	1475
4 Թագաւորաց	624	Աբդիու	1480
1 Մնացորդաց	678	Յովնան	1482
2 Մնացորդաց	728	Նաւում	1485
1 Եզրաս	791	Ամբակում	1488
2 Եզրաս	823	Սովոնիա	1492
Նէեմի	842	Անգէ	1496
Եսթեր	867	Զաքարիա	1499
Յուդիթ	888	Մաղաքիա	1515
Տոբիթ	915	Երեմիա	1520
1 Մակաբայեցիներ	932	Բարուք	1623
2 Մակաբայեցիներ	994	Ողբ	1631
3 Մակաբայեցիներ	1041	Դանիէլ	1640
Սաղմոս	1062	Եզեկիէլ	1677

Նոր Կրակարան

	Երես		Երես
ՄԱՏԹԷՈՍ	1767	1 Տիմոթէոս	2123
Մարկոս	1823	2 Տիմոթէոս	2130
Դուկաս	1859	Տիտոս	2135
Յովհաննէս	1918	Փիլիմոն	2138
Գործք	1964	Եբրայեցիներ	2140
Հռոմէացիներ	2024	Յակոբոս	2157
1 Կորնթացիներ	2048	1 Պետրոս	2163
2 Կորնթացիներ	2071	2 Պետրոս	2170
Գաղատացիներ	2087	1 Յովհաննէս	2175
Եփեսացիներ	2095	2 Յովհաննէս	2182
Փիլիպեցիներ	2103	3 Յովհաննէս	2183
Կողոսացիներ	2109	Յուդա	2184
1 Թեսաղոնիկեցիներ	2115	Յայրնութիւն	2186
2 Թեսաղոնիկեցիներ	2120		

ԳԻՐՔ ԾՆՆԴՈՅ

Ի սկզբանէ Աստուած ստեղծեց երկինքն ու երկիրը: Եր- 1, 2
կիրն անձեւ ու անկազմ էր, խաւար էր փիրում անհունի վրայ,
եւ Աստծու հոգին շրջում էր ջրերի վրայ: Եւ Աստուած ասաց. 3
«Թող լոյս լինի»: Եւ լոյս եղաւ: Աստուած փեսաւ, որ լոյսը լաւ 4
է, եւ Աստուած լոյսը բաժանեց խաւարից: Աստուած լոյսը կո- 5
չեց ցերեկ, իսկ խաւարը կոչեց գիշեր: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ
առաւօյ՝ օր առաջին: Աստուած ասաց. «Թող փարածութիւն 6
առաջանայ ջրերի միջեւ, եւ ջրերը թող բաժանուեն ջրերից»:
Եւ եղաւ այդպէս: Աստուած ստեղծեց փարածութիւնը, որով 7
Աստուած փարածութեան ներքեւում եղած ջրերը անջրպէտեց
փարածութեան վրայ եղած ջրերից: Աստուած փարածութիւնը 8
կոչեց երկինք: Աստուած փեսաւ, որ լաւ է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ
եղաւ առաւօյ՝ օր երկրորդ: Աստուած ասաց. «Թող երկնքի 9
փակ գպնուող ջրերը հաւաքուեն մի փեղ, եւ երեւայ ցամաքը»:
Եւ եղաւ այդպէս. երկնքի փակի ջրերը հաւաքուեցին մի փեղ, ու
երեւաց ցամաքը: Աստուած ցամաքը կոչեց երկիր, իսկ հաւա- 10
քուած ջրերը կոչեց ծով: Աստուած փեսաւ, որ լաւ է: Աստուած 11
ասաց. «Թող երկիրը իր փեսակի ու իր նմանութեան սերմը
պարունակող դալար բոյս եւ իր փեսակի ու իր նմանութեան
սերմը պարունակող, իր փեսակի միրգ փուող պտղաբեր ծառ
աճեցնի երկրի վրայ»: Եւ եղաւ այդպէս. հողը ամբողջ երկրի 12
վրայ ցանելու սերմը իր մէջ պարունակող դալար բոյս եւ իր փե-
սակի սերմը իր մէջ պարունակող, միրգ փուող ծառ աճեցրեց:
Աստուած փեսաւ, որ լաւ է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօյ՝ 13
օր երրորդ: Աստուած ասաց. «Թող լուսափայլներ լինեն եր- 14
կնքի փարածութեան մէջ, որպէսզի լուսաւորեն երկիրը եւ իրա-
րից բաժանեն ցերեկն ու գիշերը: Դրանք թող լինեն, որպէսզի
ցոյց փան փարուայ եղանակները, փօնական օրերն ու փարի-
ները, թող լինեն, ծագեն երկնքի փարածութեան մէջ՝ երկիրը 15
լուսաւորելու համար»: Եւ եղաւ այդպէս: Աստուած ստեղծեց 16
երկու մեծ լուսափայլներ. մեծ լուսափայլն՝ ցերեկն իշխելու, իսկ
փոքր լուսափայլն՝ գիշերն իշխելու համար, ինչպէս նաեւ աստ- 17
ղեր: Աստուած դրանք դրեց երկնքի փարածութեան մէջ՝ երկի- 17
րը լուսաւորելու համար, ինչպէս նաեւ ցերեկուայ ու գիշերուայ 18

վրայ իշխելու եւ լոյսն ու խաւարը իրարից բաժանելու համար:
 19 Աստուած փեսաւ, որ լաւ է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առա-
 20 օք՝ օր չորրորդ: Աստուած ասաց. «Թող ջրերն արտադրեն
 կենդանութեան շունչ ունեցող գեռուններ, եւ երկրի վրայ ու եր-
 կնքի փարածութեան մէջ թող թեւաւոր թռչուններ լինեն»: Եւ
 21 եղաւ այդպէս: Աստուած սպեղծեց խոշոր կէտեր, կենդանու-
 թեան շունչ ունեցող ամէն փեսակ գեռուններ, որ արտադրեցին
 ջրերն ըստ փեսակների, եւ ամէն փեսակ թեւաւոր թռչուններ՝
 22 ըստ փեսակների: Աստուած փեսաւ, որ լաւ է: Աստուած օր-
 հնեց դրանց ու ասաց. «Աճեցէք, բազմացէք եւ լցրէք ծովերի
 23 ջրերը, իսկ թռչունները թող բազմանան երկրի վրայ»: Եւ ե-
 24 ղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօք՝ օր հինգերորդ: Աստուած աս-
 աց. «Թող երկիրն արտադրի չորքոփանի կենդանիներ իրենց
 փեսակներով, սողուններ եւ գազաններ իրենց փեսակներով»:
 25 Եւ եղաւ այդպէս: Աստուած սպեղծեց երկրի գազաններն ի-
 րենց փեսակներով, անասուններն իրենց փեսակներով եւ երկ-
 րի բոլոր սողուններն իրենց փեսակներով: Աստուած փեսաւ, որ
 26 դրանք լաւ են: Աստուած ասաց. «Մարդ սպեղծենք մեր կեր-
 պարանքով ու նմանութեամբ, նա թող իշխի ծովի ձկների, եր-
 կնքի թռչունների, ողջ երկրի անասունների եւ երկրի վրայ սող-
 27 ացող բոլոր սողունների վրայ»: Եւ Աստուած մարդուն սպեղ-
 ծեց իր պափկերով, Աստուած պափկերով սպեղծեց նրան, արու
 28 եւ էգ սպեղծեց նրանց: Աստուած օրհնեց նրանց ու ասաց.
 «Աճեցէք, բազմացէք, լցրէք երկիրը, փրկեցէք դրան, իշխեցէք
 ծովի ձկների, երկնքի թռչունների, ողջ երկրի բոլոր անասուն-
 29 ների ու երկրի վրայ սողացող բոլոր սողունների վրայ»: Աս-
 տուած ասաց. «Ահա ձեզ փութեցի ողջ երկրի վրայ փարածուած
 սերմանելի բոլոր բոյսերի սերմերը եւ իրենց մէջ պտուղ սեր-
 մանելու սերմ պարունակող բոլոր ծառերը: Դրանք թող ձեզ
 30 համար սնունդ լինեն, իսկ բոլոր կանաչ խոտերը երկրի բոլոր
 գազանների, երկնքի բոլոր թռչունների եւ երկրի վրայ սողա-
 ցող բոլոր սողունների՝ բոլոր կենդանիների համար թող լինեն
 31 կեր»: Եւ եղաւ այդպէս: Աստուած փեսաւ, որ այն ամէնը, ինչ
 սպեղծել էր, շատ լաւ է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօք՝ օր
 վեցերորդ:

2 Այսպիսով Աստուած սպեղծեց երկինքն ու երկիրը եւ կար-
 2 գաւորեց դրանք: Աստուած վեցերորդ օրն աւարտեց արար-

չագործութիւնը եւ իր կապարած բոլոր գործերից յետոյ՝ եօթն-
 երորդ օրը, հանգստացաւ: Աստուած օրինեց եօթներորդ օրը 3
 եւ սրբագործեց այն, որովհետեւ այդ օրը Աստուած հանգստա-
 ցաւ իր այն բոլոր գործերից, որ սկսել էր անել: Այս է երկնքի 4
 ու երկրի արարչութեան պատմութիւնը: Այն օրը, երբ Աստուած
 ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, երկրի վրայ դեռ ոչ մի փունկ 5
 չէր բուսել, դեռ ոչ մի դաշտային բոյս չէր աճել, որովհետեւ Տէր
 Աստուած անձրեւ չէր փեղացրել երկրի վրայ, եւ մարդ չկար, որ
 մշակէր հողը, բայց աղբիւր էր բխում երկրից եւ ոռոգում ողջ 6
 երկիրը: Տէր Աստուած մարդուն ստեղծեց երկրի հողից, նրա 7
 դէմքին կենդանութեան շունչ փչեց, եւ մարդն եղաւ կենդանի
 էակ: Աստուած դրախտ փնկեց Եդեմում՝ արեւելեան կողմը, եւ 8
 այնպէս դրեց իր ստեղծած մարդուն: Տէր Աստուած երկրից 9
 բուսցրեց նաեւ ամէն փեսակի գեղեցկաբնիլ ու համեղ մրգեր
 փոռող ծառեր, իսկ կենաց ծառը՝ բարու եւ չարի գիպութեան
 ծառը, փնկեց դրախտի մէջստեղծում: Գետ էր բխում Եդեմից, 10
 որպէսզի ոռոգէր դրախտը, եւ այնպէս թափանում էր չորս
 ճիւղերի: Մէկի անունը Փիսուն էր: Նա է, որ պարում է ամբողջ 11
 Եփլափ երկիրը, այնպէս, ուր ոսկի կայ: Այդ երկրի ոսկին 12
 ազնիւ է: Այնպէս կայ նաեւ սուրբակ եւ դահանակ ակնաքարը:
 Երկրորդ գետի անունը Գեհոն է: Նա պարում է Եթովպացոց 13
 երկիրը: Երրորդ գետը Տիգրիսն է: Սա հոսում է դէպի Ասորես-
 փան: Չորրորդ գետը Եփրատն է: Տէր Աստուած իր ստեղծած 15
 մարդուն փեղաւորեց բերկրութեան դրախտում, որպէսզի սա
 մշակի ու պահպանի այն: Տէր Աստուած պարտաւորեց Ադամին 16
 ու ասաց. «Դրախտում ամէն ծառի պտուղներից կարող ես ու-
 փել, բայց բարու եւ չարի գիպութեան ծառից մի՛ կերէք, որով- 17
 հետեւ այն օրը, երբ ուրեք դրանից, մահկանացու կը դառնաք»: Տէր Աստուած ասաց. «Լաւ չէ, որ մարդը միայնակ լինի: Նրա 18
 նմանութեամբ մի օգնական ստեղծենք նրա համար»: Տէր Աս- 19
 տուած ստեղծեց նաեւ դաշտային բոլոր գազաններին, երկնքի
 բոլոր թռչուններին եւ բերեց Ադամի մօտ, որ փեսնի, թէ Ադամը
 ինչ անուն կը փայ դրանց: Եւ Ադամն ինչ անուն որ փար ամէն
 մի կենդանուն, այն էլ կը լինէր դրա անունը: Ադամը բոլոր ա- 20
 նասուններին, երկնքի բոլոր թռչուններին եւ դաշտային բոլոր
 գազաններին փունեց անուններ, բայց Ադամը չգտաւ իր նմանու-
 թիւնն ունեցող մի օգնական: Տէր Աստուած թմրութիւն բերեց 21

Ադամի վրայ, եւ սա քնեց: Աստուած հանեց նրա կողոսկրերից
 22 մէկը եւ այդ փեղը մաշկով ծածկեց: Տէր Աստուած Ադամից
 վերցրած կողոսկրից կին արարեց եւ նրան բերեց Ադամի մօտ:
 23 Ադամն ասաց. «Այժմ սա ոսկոր է իմ ոսկորներից եւ մարմին՝
 իմ մարմնից: Թող սա կոչուի կին, որովհետեւ իր ամուսնուց
 24 սպեղծուեց»: Այդ իսկ պատճառով փղամարդը թողնելով իր
 հօրն ու մօրը՝ պէտք է միանայ իր կնոջը, եւ երկուսը պէտք է
 25 լինեն մի մարմին: Եւ երկուսն էլ՝ Ադամն ու իր կինը, մերկ էին
 ու չէին ամաչում:

3 Օձը երկրի վրայ Աստծու սպեղծած բոլոր գազաններից աւե-
 լի խորամանկ էր: Օձն ասաց կնոջը. «Ինչո՞ւ Աստուած ասաց, թէ
 դրախտում գրնուող բոլոր ծառերի պտուղներից չէք կարող ու-
 2 րել»: Կինն ասաց օձին. «Դրախտի ծառերի պտուղներից կա-
 3 թող ենք ուրել: Սակայն դրախտի մէջփեղի ծառի պտղի հա-
 մար Աստուած ասաց. «Դրանից չուրէք եւ չմօտենաք, որպէսզի
 4, 5 չմեռնէք»: Օձն ասաց կնոջը. «Չէք մահանայ, որովհետեւ Աս-
 6 տուած գիտէր, որ այն օրը, երբ դրանից ուրէք, կը բացուեն
 ձեր աչքերը, եւ դուք կը լինէք աստուածների նման՝ կ'իմանաք
 6 բարին ու չարը»: Կինը փեսաւ, որ ծառի պտուղը լաւ է ուրելու
 համար, ակնահաճոյ է եւ գրաւիչ՝ ըմբռնելու համար: Նա առաւ
 նրա պտղից, կերաւ եւ փուեց իր մօտ կանգնած ամուսնուն, եւ
 7 նրանք կերան: Երկուսի աչքերն էլ բացուեցին, եւ նրանք հաս-
 կացան, որ մերկ են: Նրանք թզենու փերեւներն իրար կարեցին
 8 եւ իրենց համար գոգնոց շինեցին: Երեկոյեան նրանք լսեցին
 Տէր Աստծու՝ դրախտում շրջագայելու ոտնաձայնը, եւ Ադամն
 ու իր կինը Տէր Աստծուց թաքնուեցին դրախտի ծառերի մէջ:
 9, 10 Տէր Աստուած կանչեց Ադամին ու ասաց նրան. «Ո՞ր ես»: Ա-
 դամը պատասխանեց. «Լսեցի քո ձայնն այսօրեղ՝ դրախտում,
 11 ամաչեցի, որովհետեւ մերկ էի, եւ թաքնուեցի»: Աստուած ա-
 12 սաց նրան. «Ո՞վ յայտնեց քեզ, թէ մերկ ես: Արդեօք կերա՞ր այն
 12 ծառի պտղից, որից պատուիրել էի, որ չուրէս»: Ադամն ասաց.
 «Այս կինը, որ փուեցիր ինձ, նա՛ փուեց ինձ ծառի պտղից, եւ ես
 13 կերայ»: Տէր Աստուած ասաց կնոջը. «Այդ ի՞նչ ես արել»: Կինն
 14 ասաց. «Օձը խաբեց ինձ, եւ ես կերայ»: Տէր Աստուած ասաց
 օձին. «Քանի որ այդ բանն արեցիր, անիծեալ լինես երկրի բո-
 15 վրայ սողաս, ողջ կեանքումդ հող ուրես: Թշնամութիւն պիտի

դնեմ քո եւ այդ կնոջ միջեւ, քո սերնդի ու նրա սերնդի միջեւ: Նա պիտի ջախջախի քո գլուխը, իսկ դու պիտի խայթես նրա գարշապարը»: Իսկ կնոջն ասաց. «Պիտի անչափ բազմացնեմ քո ցաւերն ու քո հառաջանքները: Յաւերով երեխաներ պիտի ծնես, քո ամուսնուն պիտի ենթարկուես, եւ նա պիտի իշխի քեզ վրայ»: Աստուած Ադամին ասաց. «Քանի որ անսացիր քո կնոջ ձայնին եւ կերար այն ծառի պտղից, որից միայն քեզ պատուիրեցի չուրել, բայց կերար դրանից, թող անիծեալ լինի երկիրը քո արածի պարճառով: Տանջանքով հայթայթես քո սնունդը քո կեանքի բոլոր օրերին: Փուշ ու փափասկ թող աճեցնի քեզ համար երկիրը, եւ դու դաշտային բոյսերով սնուես: Բո երեսի քրքինքով ուրես հացդ մինչեւ հող դառնալդ, որից սպեղծուեցիր, որովհետեւ հող էիր եւ հող էլ կը դառնաս»: Եւ Ադամն իր կնոջ անունը դրեց Կեանք, որովհետեւ նա է բոլոր մարդկանց նախամայրը: Տէր Աստուած Ադամի ու նրա կնոջ համար կաշուից զգեստներ պատրաստեց եւ հագցրեց նրանց: Տէր Աստուած ասաց. «Ահա Ադամը դարձաւ մեզ նման մէկը, նա գիտի բարին եւ չարը: Արդ, գուցէ նա ձեռքը մեկնի, քաղի կենաց ծառից, ուրի եւ անմահ դառնայ»: Եւ Տէր Աստուած արտաքսեց նրան բերկրութեան դրախտից, որպէսզի նա մշակի այն հողը, որից սպեղծուել էր: Աստուած դուրս հանեց Ադամին, բնակեցրեց բերկրութեան դրախտի դիմաց եւ հրամայեց քերովբէներին ու բոցեղէն սրին շուրջանակի հսկել դէպի կենաց ծառը փանող ճանապարհները:

Ադամը պառկեց իր կին Եւայի հետ, սա յղիացաւ, ծնեց Կա- յէնին ու ասաց. «Մարդ ծնեցի Աստծու գօրութեամբ»: Դրանից յետոյ նա ծնեց նրա եղբայր Աբելին: Աբելը դարձաւ ոչխարների հովիւ, իսկ Կայէնը հող էր մշակում: Որոշ ժամանակ անց Կայէնը երկրի բարիքներից ընծայ բերեց Աստծուն, իսկ Աբելը բերեց իր ոչխարների առաջնեկներից ու գէրերից: Աստուած բարի աչքով նայեց Աբելին ու նրա ընծաներին, իսկ Կայէնի ու նրա ընծաների վրայ ուշադրութիւն չդարձրեց: Կայէնը շարքաւորեց, նրա դէմքը մռայլուեց: Տէր Աստուած Կայէնին ասաց. «Ինչո՞ւ փրփմեցիր, ինչո՞ւ մռայլուեց դէմքդ: Զե՞ որ եթէ արդար ես գոհաբերում, բայց արդար չես բաժանում, մեղանջած ես լինում: Նանգի՞նար եղիր, դու կարող ես մեղքից ազատուել, դու ի վիճակի ես այն յաղթահարելու»: Կայէնն ասաց իր եղբայր

Աբելին. «Արի գնանք դաշտ»։ Երբ նրանք դաշտ հասան, Կայե-
 9 նը յարձակուեց իր եղբայր Աբելի վրայ եւ սպանեց նրան։ Տէր
 Աստուած հարցրեց Կայէնին. «Ո՞ր է քո եղբայր Աբելը»։ Սա
 պատասխանեց. «Չգիտեմ, մի՞թէ ես իմ եղբոր պահակն եմ»։
 10 Աստուած ասաց. «Այդ ի՞նչ արեցիր, քո եղբոր արեան կանչը
 11 երկրից բողոքում է ինձ։ Արդ, անիծեալ լինես երկրի վրայ, որը
 բացեց իր բերանը եղբորդ՝ քո ձեռքով թափած արիւնն ընդու-
 12 նելու համար։ Դու պիտի մշակես հողը, բայց նա պիտի չկա-
 րողանայ քեզ փալ իր արդիւնքը։ Ահ ու դողի եւ երերման մէջ
 13 պիտի լինես երկրի վրայ»։ Կայէնն ասաց Աստծուն. «Գործած
 14 մեղքս մեծ է թողութեան արժանի լինելու համար։ Եթէ այսօր
 ինձ հանես երկրից, ես կը թաքնուեմ քեզնից, ահ ու դողի եւ
 երերման մէջ կը լինեմ երկրի վրայ, եւ ով հանդիպի, կը սպա-
 15 նի ինձ»։ Տէր Աստուած ասաց նրան. «Այդպէս չէ։ Նա, ով կը
 սպանի Կայէնին, եօթնապարիկ վրէժի կ'արժանանայ»։ Եւ Տէր
 Աստուած նշան դրեց Կայէնի վրայ, որպէսզի ոչ ոք, ով հանդի-
 16 պի նրան, չսպանի։ Կայէնը հեռացաւ Աստծու մօտից եւ բնակ-
 17 ուեց Նայիդ երկրում՝ Եդէմի դիմաց։ Կայէնը պառկեց իր կնոջ
 հետ, սա յղիացաւ ու ծնեց Ենոքին։ Կայէնը քաղաք կառուցեց եւ
 18 քաղաքը կոչեց իր որդու՝ Ենոքի անուամբ։ Ենոքը Գայերիդադ
 անուամբ որդի ունեցաւ։ Գայերիդադը ծնեց Մայիէլին, Մայիէլը
 19 ծնեց Մաթուսադային, Մաթուսադան ծնեց Լամէքին։ Լամէքն
 առաւ երկու կին. մէկի անունը Ադդա էր, իսկ երկրորդի անունը՝
 20 Սէլլա։ Ադդան ծնեց Յոբէլին։ Սա խաշնարածների վրաննե-
 21 րում բնակուողների նախահայրն է։ Նրա եղբոր անունը Յոբադ
 22 է։ Նա է յօրինել երգն ու քնարը։ Սէլլան ծնեց Թոբէլին, որը
 պղնձի ու երկաթի հմուտ դարբին էր։ Թոբէլի քոյրը Նոյեման
 23 էր։ Լամէքն ասաց իր կանանց՝ Ադդային ու Սէլլային. «Լսեցէք
 իմ խօսքը, Լամէքի կանայք, ականջ դրէք իմ ասածին։ Ես մի
 երիտասարդ մարդ սպանեցի, որովհետեւ նա ինձ վիրաւորել եւ
 24 հարուածել էր։ Եթէ սպանութեան համար Կայէնից եօթն ան-
 գամ վրէժ է պահանջում, ապա Լամէքից՝ եօթանասունեօթն
 25 անգամ»։ Ադամը պառկեց իր կին Եւայի հետ, սա յղիացաւ,
 ծնեց որդի, նրա անունը դրեց Սէթ եւ ասաց. «Կայէնի սպա-
 նած Աբելի փոխարէն Աստուած ինձ ուրիշ զաւակ պարգեւեց»։
 26 Սէթն ունեցաւ որդի եւ նրա անունը դրեց Ենոս։ Նա յուսալով
 կանչում էր Տէր Աստծու անունը։

Սա մարդկանց ազգաբանության այն օրերի պատմությունն **5**
 է, երբ Աստուած սրբեղծեց Ադամին: Ըստ Աստուծո պարկերի
 սրբեղծեց նրան, արու եւ էգ սրբեղծեց նրանց, օրհնեց եւ ա- 2
 դամ, այսինքն՝ մարդ անուանեց նրանց այն օրը, երբ սրբեղ-
 ծեց նրանց: Ադամը երկու հարիւր երեսուն փարեկանին իր 3
 նման ու իր կերպարանքով որդի ծնեց եւ անունը դրեց Սէթ:
 Սէթին ծնելուց յետոյ Ադամն ապրեց եւս եօթը հարիւր փա- 4
 րի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: Ադամը մեռաւ՝ ապրելով 5
 ինը հարիւր երեսուն փարի: Սէթը երկու հարիւր հինգ փարե- 6
 կանին ծնեց Ենոսին: Ենոսին ծնելուց յետոյ Սէթն ապրեց եւս 7
 եօթը հարիւր եօթը փարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: Սէթը 8
 մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր փասներկու փարի: Ենոսը հա- 9
 րիւր իննսուն փարեկանին ծնեց Կայնանին: Կայնանին ծնե- 10
 լուց յետոյ Ենոսն ապրեց եւս եօթը հարիւր փասնհինգ փարի եւ
 ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: Ենոսը մեռաւ՝ ապրելով ինը հա- 11
 րիւր հինգ փարի: Կայնանը հարիւր եօթանասուն փարեկանին 12
 ծնեց Մադաղայէլին: Մադաղայէլին ծնելուց յետոյ Կայնանն 13
 ապրեց եւս եօթը հարիւր քառասուն փարի եւ ծնեց ուստրեր
 ու դուստրեր: Կայնանը մեռաւ՝ ապրելով ինը հարիւր փասը 14
 փարի: Մադաղայէլը հարիւր վաթսունհինգ փարեկանին ծնեց 15
 Յարեղին: Յարեղին ծնելուց յետոյ Մադաղայէլն ապրեց եւս 16
 եօթը հարիւր երեսուն փարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր:
 Մադաղայէլը մեռաւ՝ ապրելով ութ հարիւր իննսունհինգ փարի: 17
 Յարեղը հարիւր վաթսուներկու փարեկանին ծնեց Ենօքին: Ե- 18, 19
 նօքին ծնելուց յետոյ Յարեղն ապրեց եւս ութ հարիւր փարի եւ
 ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: Յարեղը մեռաւ՝ ապրելով ինը հա- 20
 րիւր վաթսուներկու փարի: Ենօքը հարիւր վաթսունհինգ փա- 21
 րեկանին ծնեց Մաթուսաղային: Ենօքը Մաթուսաղային ծնե- 22
 լուց յետոյ սիրելի եղաւ Աստուծո երկու հարիւր փարի եւ ծնեց
 ուստրեր ու դուստրեր: Ենօքը ապրեց երեք հարիւր վաթսուն- 23
 հինգ փարի: Ենօքը սիրելի եղաւ Աստուծո: Նա անյայտացաւ, 24
 որովհետեւ Աստուած նրան փարաւ իր մօտ: Մաթուսաղան 25
 հարիւր ութսուներօթը փարեկանին ծնեց Ղամէքին: Ղամէքին 26
 ծնելուց յետոյ Մաթուսաղան ապրեց եւս ութ հարիւր երկու փա-
 րի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: Մաթուսաղան մեռաւ՝ ապ- 27
 րելով ինը հարիւր վաթսունինը փարի: Ղամէքը հարիւր ութ- 28
 սունույթ փարեկանին ծնեց որդի: Նա նրա անունը դրեց Նոյ: 29

Ղամէքն ասաց. «Սա մեզ կը հանգստացնի մեր գործերից, մեր ձեռքերի ցաւերից եւ այն երկրից, որ անիծեց Տէր Աստուած»:
 30 Նոյին ծնելուց յետոյ Ղամէքն ապրեց եւս հինգ հարիւր վաթ-
 31 սունհինգ տարի եւ ծնեց ուստրեր ու դուստրեր: Ղամէքը մեռաւ՝
 32 ապրելով եօթը հարիւր յիսուններեք տարի: Նոյը հինգ հարիւր
 տարեկանին ծնեց երեք որդի. Սէմին, Քամին եւ Յաբէթին:

6 Երբ սկսեցին մարդիկ բազմանալ երկրի վրայ եւ դուստրեր
 2 ունեցան, Աստուծոյ որդիները, տեսնելով որ մարդկանց դուստր-
 3 րերը գեղեցիկ են, կին առան նրանց, ում ընտրեցին: Տէր Աս-
 4 տուած ասաց. «Իմ ոգին յաւիտեան թող չմնայ այդ մարդկանց
 մէջ, որովհետեւ նրանք մարմնաւոր են: Նրանց կեանքի սահ-
 4 մանը թող լինի հարիւր քսան տարի»: Այդ օրերին հսկաներ
 էին ապրում երկրի վրայ: Երբ Աստուծոյ որդիները մարդկանց
 դուստրերի հետ պառկեցին, իրենց համար որդիներ ծնեցին:
 Նրանք այն հսկաներն էին, որոնք հնուց ի վեր անուանի մար-
 5 դիկ էին: Երբ Տէր Աստուած տեսաւ, որ մարդկանց չարագոր-
 ծութիւնները բազմանում են երկրի վրայ, եւ ամէն ոք իր մտքում
 6 ամէն օր խնամքով չարագործութիւններ է նկատում, զոջաց Աս-
 տուած, որ մարդ է ստեղծել երկրի վրայ, եւ փրկման իր հոգու
 7 խորքում: Տէր Աստուած ասաց. «Երկրի երեսից վերացնե-
 լու եմ իմ ստեղծած ամէն մի էակ՝ մարդուց մինչեւ անասուն
 եւ սողուններից մինչեւ երկնքի թռչունները, որովհետեւ զոջա-
 8 ցել եմ, որ ստեղծել եմ նրանց»: Նոյը, սակայն, արժանացել
 9 էր Տէր Աստուծոյ սիրուն: Այս է Նոյի պատմութիւնը: Նոյը կա-
 րարեալ եւ արդար մարդ էր իր ազգի մէջ: Նոյը սիրելի ե-
 10 դաւ Աստուծուն: Նոյը ծնեց երեք որդի. Սէմին, Քամին, Յաբէ-
 11 թին: Ապականուեց երկիրն Աստուծոյ առաջ, աշխարհը լցուեց
 12 անարդարութեամբ: Տէր Աստուած տեսաւ, որ երկիրն ապա-
 կանուած է, որովհետեւ երկրի վրայ ամէն էակ ապականել էր
 13 իր ճանապարհը: Տէր Աստուած ասաց Նոյին. «Բոլոր մարդ-
 կանց վերջը հասել է, որովհետեւ երկիրը լցուել է նրանց ան-
 14 իրաւութիւններով: Ես կ'ոչնչացնեմ նրանց ու երկիրը: Արդ,
 դու քեզ համար քառակուսի փայտից տապան կը շինես: Տա-
 15 պանը բաժանմունքներով կը պատրաստես եւ ներսից ու դրսից
 կուպրով կը ծեփես: Տապանն այսպէս կը շինես. թող երեք հա-
 16 լայնութիւնը, եւ երեսուն կանգուն՝ բարձրութիւնը: Տապանն

աստիճանաբար նեղացնելով կը շինես, այնպես, որ նրա ծածկը մի կանգուն լինի: Տապանի դուռը կողքից կ'անես. ներքնայարկ, միջնայարկ ու վերնայարկ թող ունենայ փապանը: Իսկ ես, ա- 17
հա, ջրով կը հեղեղեմ երկիրը՝ ոչնչացնելու համար երկնքի փակ գլուխը ամեն մի շնչաւոր էակ. եւ այն ամէնը, ինչ կայ երկրի վրայ, կ'ոչնչանայ: Ես իմ ուխտը կը հաստատեմ քեզ հետ, եւ 18
փապան կը մտնես դու, քեզ հետ նաեւ՝ քո որդիները, քո կինը եւ քո որդիների կանայք: Բոլոր կենդանիներից, բոլոր գազան- 19
ներից ու բոլոր էակներից երկու-երկու կը մտնես փապան, որ նրանք կերակրուեն քեզ հետ: Թող դրանք արու եւ էգ լինեն: Ամեն փեսակ թռչուններից, ամեն փեսակ կենդանիներից, երկ- 20
րի ամեն փեսակ սողուններից՝ բոլորից երկու-երկու, արու եւ էգ, թող մտնեն քեզ հետ, որ կերակրուեն քեզ հետ: Եւ դու 21
կը վերցնես բոլոր այն ուրելիքներից, որոնցով պիտի սնուէք: Դրանք կը կուրակես քեզ մօտ, որպէսզի քեզ ու նրանց համար կերակուր լինեն»: Եւ Նոյն արեց այն ամէնը, ինչ պատուիրեց 22
նրան Տէր Աստուած: Նա այդպէս էլ արեց:

Տէր Աստուած ասաց Նոյին. «Դու եւ քո ողջ ընտանիքը մտէք 7
փապան, որովհետեւ մարդկային ցեղի մէջ միայն քեզ գրայ արդար իմ հանդէպ: Անպիղծ բոլոր կենդանիներից եօթը-ե- 2
օթը՝ արու եւ էգ, կը մտնեն քեզ հետ, իսկ պիղծ բոլոր կեն- դանիներից երկու-երկու՝ արու եւ էգ, նաեւ երկնքի անպիղծ 3
թռչուններից եօթը-եօթը՝ արու եւ էգ, իսկ պիղծ թռչուններից երկու-երկու՝ արու եւ էգ, որ սերունդ պահպանուի ողջ երկ- 4
րի վրայ: Եօթը օր յետոյ ես քառասուն օր ու քառասուն գի- 2
շեր անձրեւ պիտի թափեմ երկրի վրայ եւ երկրի երեսից պիտի ջնջեմ իմ ստեղծած ամեն մի էակ»: Նոյն արեց այն ամէնը, 5
ինչ պատուիրեց Տէր Աստուած: Նոյը վեց հարիւր փարեկան 6
էր, երբ ջրհեղեղ եղաւ երկրի վրայ: Զրհեղեղի պարճառով 7
Նոյի հետ փապան մտան նրա որդիները, նրա կինն ու նրա որ- 2
դիների կանայք: Անպիղծ թռչուններից ու պիղծ թռչուններից, 8
երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններից երկու-երկու՝ արու եւ 9
էգ, Նոյի հետ մտան փապան, ինչպէս պատուիրել էր նրան Տէր Աստուած: Եօթը օր յետոյ երկրի վրայ ջրհեղեղ եղաւ: Նոյի 10, 11
կեանքի վեցարիւրերորդ փարում, երկրորդ ամսի քսանեօթին ժայթքեցին ստորգետնեայ բազում աղբիւրներ, բացուեցին եր- 12
կնքի ջրվեժները: Երկրի վրայ անձրեւ թափուեց քառասուն

13 օր ու քառասուն գիշեր: Այդ օրը Նոյի հետ քապան մտան
 Մեմը, Քամը, Յաբելը՝ Նոյի որդիները, Նոյի կինը եւ նրա որ-
 14 դիների երեք կանայք: Նրանք եւ ամեն փեսակ գազան, ամեն
 փեսակ անասուն, երկրի վրայ սողացող ամեն փեսակ սողուն
 15 եւ ամեն փեսակ թռչուն մտան քապան՝ Նոյի մօտ, երկու-եր-
 կու բոլոր այն էակներից, որոնց մէջ կենդանութեան շունչ կար:
 16 Տապան մտնող էակները արու եւ էգ էին, ինչպէս պատուիրել
 էր Աստուած Նոյին: Տէր Աստուած նրա երեւից փակեց քա-
 17 պանը: Երկրի վրայ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր ջրհեղեղ
 եղաւ: Յորդացաւ ջուրն ու բարձրացրեց քապանը, եւ քապանը
 18 կտրուեց գետնից: Ջուրն աւելի ու աւելի վարարեց, ողողեց եր-
 19 կիրը, եւ քապանը լողաց ջրերի վրայ: Ջուրն այնքան սասա-
 կացաւ երկրի վրայ, որ ծածկեց երկնքի փակ գոնուող բոլոր
 20 բարձրաբերձ լեռները: Տասնհինգ կանգուն աւելի վեր բար-
 21 ձրացաւ ջուրը եւ ծածկեց բոլոր լեռները: Մեռան երկրի վրայ
 շարժուող բոլոր կենդանի էակները՝ թռչունները, անասուններն
 ու գազանները, երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններն ու բո-
 22 լոր մարդիկ: Յամաքի վրայ եղած ամեն բան, որ կենդանի շունչ
 23 ունէր իր շունգերի մէջ, ոչնչացաւ: Աստուած բնաջնջեց երկրի
 երեսին գոնուող ամեն մի էակ՝ մարդուց մինչեւ անասուն, սո-
 ղուններից մինչեւ երկնքի թռչունները: Նրանք վերացան երկրի
 երեսից: Կենդանի մնաց միայն Նոյը, նաեւ նրանք, որ նրա հետ
 24 քապանում էին: Ջուրը հարիւր յիսուն օր ողողեց երկիրը:

8 Աստուած յիշեց Նոյին, նրա հետ քապանում գոնուող բոլոր
 գազաններին, բոլոր անասուններին ու բոլոր թռչուններին: Աս-
 2 տուած հողմ բարձրացրեց երկրի վրայ, եւ անձրեւը դադարեց:
 Փակուեցին սպորգետնայ աղբիւրներն ու երկնքի սահանքնե-
 3 րը, դադարեց նաեւ երկնքից թափուող անձրեւը: Ջուրը գնա-
 լով իջնում, քաշում էր երկրի վրայից, եւ հարիւր յիսուն օր անց
 4 այն նուազեց: Եօթներորդ ամսի քսանեօթին քապանը նստեց
 5 Արարար լեռան վրայ: Ջուրը մինչեւ քսաներորդ ամիսը քաշ-
 6 ւում էր, նուազում: Տասնմէկերորդ ամսի առաջին օրը երեւա-
 7 ցին լեռների գագաթները: Քառասուն օր յետոյ Նոյը բացեց
 8 իր կառուցած քապանի պատուհանը: Նա արձակեց մի ագ-
 9 ռաւ, որը գնաց, բայց չվերադարձաւ, մինչեւ որ ջուրը ցամաքէր
 երկրի վրայից: Յետոյ նա արձակեց մի աղանի՝ փեսնելու,
 9 թէ ջրերը քաշունջ են երկրի երեսից: Աղանին իր ոտքը դնե-

լու փեղ չգտնելով՝ վերադարձաւ նրա մօտ՝ փապան, որովհետեւ փեւ ջուրը դեռ ծածկել էր ողջ երկիրը: Նոյը երկարեց ձեռքը, բռնեց նրան եւ բերեց իր մօտ՝ փապան: Նա սպասեց եւս եօթը օր ու փապանից դարձեալ արձակեց աղաւնուն: Աղաւնին նրա մօտ վերադարձաւ երեկոյեան: Նրա կտուցին ձիթենու մի շիւղ կար: Նոյը դրանից հասկացաւ, որ ջրերը քաշուել են երկրի վրայից: Նոյն սպասեց եւս եօթը օր ու նորից արձակեց աղաւնուն, որն այլեւս նրա մօտ չվերադարձաւ: Նոյի կեանքի վեջարիւրմէկերորդ փարում, առաջին ամսի առաջին օրը ջրերը քաշուեցին երկրի վրայից: Նոյը բացեց իր կառուցած փապանի ծածկը եւ փեսաւ, որ ջուրը քաշուել է երկրի երեսից: Երկրորդ ամսի քսաներօրներորդ օրը երկիրը ցամաքեց: Տէր Աստուած Նոյին ասաց. «Դուրս եկէք այդ փապանից դու, քո կինը, քո որդիները եւ քո որդիների կանայք, նաեւ քեզ հետ եղող բոլոր գազանները, բոլոր էակները՝ թռչուններից մինչեւ անասունները: Դուրս հանիր քեզ հետ նաեւ երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններին, նրանք թող սողան երկրի վրայ: Աճեցէ՛ք եւ բազմացէ՛ք երկրի վրայ»: Դուրս ելան Նոյը, նրա հետ նաեւ իր կինը, իր որդիներն ու իր որդիների կանայք: Երկրի բոլոր գազանները, բոլոր սողուններն ու բոլոր թռչունները՝ իրենց փեսակներով, դուրս ելան փապանից: Նոյը գոհասեղան շինեց Աստուծու համար: Նա առաւ բոլոր փեսակի անալիդ՝ անասուններից, բոլոր փեսակի անալիդ՝ թռչուններից եւ ողջակիզեց գոհասեղանի վրայ: Եւ Տէր Աստուած հոգոտեց անուշ բոյրը: Տէր Աստուած իր մարքում ասաց. «Մարդկանց չար արարքների համար ես երկիրն այլեւս չեմ անիծի, որովհետեւ մարդկանց միտքը մանկուց չարի ծառայութեան մէջ է: Ես այլեւս ոչ մի կենդանի էակի չեմ պարուհասի, ինչպէս արեցի: Այսուհետեւ, քանի դեռ կայ երկիրը, թող չդադարեն սերմն ու հունձը, ցուրփն ու փօթը, ամառն ու գարունը, ցերեկն ու գիշերը»:

Աստուած օրհնելով Նոյին ու նրա որդիներին՝ ասաց նրանց. 9
 «Աճեցէ՛ք, բազմացէ՛ք, լցրէ՛ք երկիրն ու փրբեցէ՛ք դրան: Ձեր 2
 ահն ու երկիւղը թող լինի երկրի բոլոր գազանների, երկնքի բոլոր թռչունների, երկրի բոլոր գեռունների եւ ծովի բոլոր ձկների վրայ, որ ենթարկել եմ ձեզ: Ամէն մի կենդանի գեռուն 3
 թող կերակուր լինի ձեզ, ինչպէս խոտն ու բանջարն եմ փութել: Կենսապուր արիւն պարունակող միս չուրէք, քանզի ես 4, 5

էլ ձեր կենսապրու արիւնը կը պահանջեմ, բոլոր զազանների,
 ինչպէս նաեւ մարդու միջոցով կը պահանջեմ այն: Մարդու մի-
 6 ջոցով պիտի պահանջեմ իր եղբօր հոգին: Ով թափի մարդու
 արիւնը, նրա արեան փոխարէն թող թափուի իր արիւնը, որով-
 7 հեպել Աստուծոյ պարկերով եմ սպեղծել ես մարդուն: Իսկ դուք
 աճեցէք, բազմացէք, լցրէք երկիրը եւ բազմացէք դրա վրայ»:
 8 Տէր Աստուած, դիմելով Նոյին ու նրա որդիներին, որոնք նրա
 9 հեպ էին, ասաց. «Ահա ես ուխտ եմ դնում ձեզ հեպ, ձեզնից
 10 յետոյ եկող ձեր սերունդների հեպ, ձեզ հեպ եկող բոլոր կեն-
 դանի էակների հեպ՝ թռչունների, անասունների, երկրի բոլոր
 զազանների, այդ փապանից դուրս եկած բոլորի եւ երկրի բո-
 11 լոր կենդանիների հեպ: Ես ուխտ եմ դնում ձեզ հեպ. այլեւս
 ոչ մի էակ չի մեռնի ջրհեղեղից, ողջ երկիրը ոչնչացնող ջրհե-
 12 դեղ չի լինի այլեւս»: Տէր Աստուած ասաց Նոյին. «Իմ ու ձեր
 միջեւ, ձեզ հեպ եկող ամէն կենդանի էակի միջեւ գալիք բո-
 լոր սերունդների համար իմ հաստատած ուխտի նշանն այս
 13 է. իմ ծիածանը կը կապեմ ամպերի մէջ: Եւ դա թող լինի իմ
 14 ու ողջ երկրի միջեւ յաւիտենական ուխտի նշանը: Երբ երկ-
 րի վրայ ամպեր կուրակեն, իմ ծիածանը թող երեւայ ամպերի
 15 մէջ: Այնժամ ես կը յիշեմ իմ ուխտը, որ հաստատել եմ իմ ու
 ձեր միջեւ եւ շնչատու բոլոր էակերի միջեւ: Այլեւս ջրհեղեղ չի
 16 լինի, որպէսզի բոլոր էակները չոչնչանան: Թող իմ ծիածա-
 նը լինի ամպերի մէջ, որպէսզի ես րեսնեմ այն եւ յիշեմ իմ ու
 երկրի վրայ գտնուող բոլոր շնչատու էակների միջեւ իմ հաս-
 17 տատած յաւիտենական ուխտը»: Տէր Աստուած ասաց Նոյին.
 «Այս է նշանն այն ուխտի, որ հաստատեցի իմ ու ձեր միջեւ եւ
 18 երկրի վրայ գտնուող բոլոր էակների միջեւ»: Նոյի՝ փապա-
 նից դուրս եկած որդիներն էին Սեմը, Քամը եւ Յափեթը: Քամը
 19 Քանանի հայրն էր: Այս երեքն էին Նոյի որդիները, եւ ժողո-
 վուրդները սրանցից սերունդով փարածուեցին ողջ երկրի վրայ:
 20 Նոյը՝ հողագործ այդ մարդը, առաջինն էր, որ հող մշակեց եւ
 21 այգի փնկեց: Նա խմեց դրա գինուց, հարբեց ու մերկացաւ իր
 22 փան մէջ: Քամը՝ Քանանի հայրը, քեսաւ իր հօր մերկութիւնն
 ու դուրս գնալով՝ այդ մասին պատմեց իր երկու եղբայրներին:
 23 Սեմն ու Յափեթը, երկուսն էլ, հագուստներ առան իրենց ուսե-
 րին եւ, յետ-յետ գնալով, ծածկեցին իրենց հօր մերկութիւնը:
 Նրանք մէջքով էին կանգնած, այնպէս որ իրենց հօր մերկու-

թիւնը չտեսան: Նոյը սքափուելով գինովութիւնից՝ իմացաւ, թէ 24
ինչ է արել իր նկատմամբ իր կրտսեր որդին, եւ ասաց. «Ա– 25
նիծեալ լինի սարուկ Քանանը եւ իր եղբայրների ծառան թող
լինի»: Նա աւելացրեց. «Օրհնեալ լինի Տէր Աստուած՝ Սէմի 26
Աստուածը, իսկ Քանանը թող լինի նրա ծառան: Աստուած 27
թող բարգաւաճեցնի Յաբէթին, նա թող բնակուի Սէմի փանը,
իսկ Քանանը թող լինի նրա ծառան»: Զրիեղեղից յետոյ Նոյը 28
ապրեց երեք հարիւր յիսուն փարի: Նոյը ինը հարիւր յիսուն 29
փարի ապրելուց յետոյ մեռաւ:

Սրանք են Նոյի որդիների՝ Սէմի, Քամի, Յաբէթի սերունդ– 10
ները. զրիեղեղից յետոյ որդիներ ծնուեցին նրանց: Յաբէթի 2
որդիներն են Գամերը, Մագոգը, Մադան, Յաւանը, Ելիսան,
Թոբէլը, Մոսքը եւ Թիրասը: Գամերի որդիներն են Աքաւան– 3
գը, Բիփաթը եւ Թորգոման: Յաւանի որդիներն են Ելիսան ու 4
Թարսիսը, կիպացիներն ու ռոդացիները: Սրանցից է, որ բա– 5
ժանուեցին եւ ծովեզերքում բնակութիւն հաստատեցին ժողո–
վուրդները՝ իւրաքանչիւրն ըստ իր երկրում ունեցած լեզուների
եւ փոխների: Քամի որդիներն են Քուշն ու Մեսարեմը, Փուղն 6
ու Քանանը: Քուշի որդիներն են Սաբան, Եփլան, Սաբաթան,
Ռեգման եւ Սաբակաթան: Ռեգմայի որդիներն են Սաբան եւ 7
Յուդադանը: Քուշը ծնեց Նեբրոթին: Նա առաջին հսկան էր 8
երկրի վրայ: Նա քաջ որսորդ էր Աստծու առաջ: Դրա հա– 9
մար էլ ասոյթ դարձաւ. «Նեբրոթի պէս քաջ է Տէր Աստծու
առաջ»: Նրա թագաւորութիւնն սկիզբ առաւ Բաբելոնում եւ 10
ընդգրկում էր Որէքը, Աքադն ու Քադանէն, որոնք գտնուում էին
Սենաար երկրում: Նեբրոթն ելաւ այդ երկրից ու գնաց Ասոր, 11
կառուեց Նինուէն, Ռոբոթ քաղաքը, Քադանը, ինչպէս նա– 12
եւ Նինուէի ու Քադանի միջեւ գտնուող Դասեմանը: Սա մեծ
քաղաք էր: Մեսարեմը սերեց լուդիիմացիներին, սենիիմացի– 13
ներին, սաղբիիմացիներին, հեփթաղիիմացիներին, պարո– 14
սոնիիմացիներին եւ քասդոնիիմացիներին, որոնցից սկիզբ ա–
ռան փղշպացիներն ու կափթորիմացիները: Քանանը ծնունդ 15
տուեց Սիդոնին՝ իր անդրանիկ որդուն, քեպացիներին, յեբու– 16
սացիներին, ամորհացիներին, գերգեսացիներին, խեւացիներ– 17
ին, արուկացիներին, ամինացիներին, արաղիոնացիներին, 18
սամարացիներին եւ ամաթացիներին: Դրանից յետոյ սփռուե–
ցին քանանացիների ցեղերը: Քանանացիների սահմանները 19

ձգուեցին Սիդոնից մինչև Գերարա, որ Գազայի մօտ էր, մինչև
 Սողոմ եւ Գոմոր, Ադամայից ու Սեբոյիմից մինչև Լասա:
 20 Ահա սրանք են Քամի որդիներն ըստ իրենց ցեղերի, ըստ ի-
 21 րենց լեզուների, իրենց երկրների ու իրենց փոհմերի: Յաբեթի
 երեք եղբայրը՝ Սեմը, որ Եբերի բոլոր որդիների նախահայրն
 22 էր, նոյնպէս ծնեց որդիներ: Սեմի որդիներն են Ելամը, Ա-
 23 սուրը, Արփաքսադը, Լուդն ու Արամը: Արամի որդիներն են
 24 Նուսը, Եմուղը, Գադերն ու Մոսոքը: Արփաքսադը ծնեց Կայ-
 նանին, Կայնանը ծնեց Սաղային, իսկ Սաղան ծնեց Եբերին:
 25 Եբերը ծնեց երկու որդի. մէկի անունը Փաղէկ էր, որովհետեւ
 նրա օրօք ցրուեցին մարդիկ, իսկ եղբօր անունը Յեկփան էր:
 26 Յեկփանը ծնեց Էլմոդադին, Սալէքին, Ասարմոդին, Յարաքին,
 27, 28 Յոդորամին, Եզելին, Դեկլային, Գեբադին, Աբիմէլին, Սաբէ-
 29 իին, Ուփիրին, Եփլային ու Յոբաբին: Սրանք բոլորը Յեկփա-
 30 նի որդիներն են: Նրանք բնակութիւն հաստատեցին Մասէից
 31 մինչև Սոփերա, որ գտնուում էր արեւելեան լերան կողմը: Ա-
 հա սրանք են Սեմի որդիներն ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց
 32 լեզուների, իրենց երկրի ու փոհմերի: Այս է Նոյի որդիների
 ցեղերի ծննդաբանութիւնն ըստ իրենց փոհմերի: Ջրհեղեղից
 յետոյ աշխարհով մէկ սփռուած ժողովուրդները սրանցից են
 առաջացել:

11 Այն ժամանակ ողջ երկիրը մէկ լեզուով, մէկ բարբառով
 2 էր խօսում: Արեւելքից փեղաշարժուելու ժամանակ նրանք
 Սենաար երկրում մի դաշտ գտան եւ բնակուեցին այնտեղ:
 3 Նրանք միմեանց դիմելով՝ ասացին. «Եկէք աղիւս շինենք ու
 այն թրծենք կրակով»: Աղիւսը նրանց համար ծառայեց իբրեւ
 4 քար, իսկ կուպրը՝ իբրեւ շաղախ: Նրանք ասացին. «Եկէք մեզ
 համար քաղաք կառուցենք եւ աշտարակ, որի գագաթը հաս-
 նի մինչև երկինք: Նամբաւ ձեռք բերենք ողջ աշխարհով մէկ
 5 սփռուելուց առաջ»: Տէրն իջաւ, որպէսզի փեսնի այն քաղաքն
 6 ու աշտարակը, որ կառուցում էին մարդկանց որդիները: Տէրն
 ասաց. «Սրանք մէկ ժողովուրդ են, ունեն մէկ լեզու եւ սկսել
 են այդ գործն անել: Արդ, ոչինչ չի խանգարում նրանց, որ
 7 կառուցեն այն, ինչ կամենում են: Արի իջնենք եւ խառնենք
 նրանց լեզուն այնպէս, որ ոչ մէկը չհասկանայ իր ընկերոջ ա-
 8 սածը»: Տէր Աստուած այնտեղից նրանց սփռեց աշխարհով
 մէկ, եւ նրանք դադարեցին քաղաքն ու աշտարակը կառուցե-

լուց: Դրա համար այն կոչուեց Խառնակութիւն (Բաբելոն), ու
 թողկեպել Տէր Աստուած այնպէղ խառնեց ամբողջ երկրի բնա-
 կիչների լեզուները եւ այնպէղից նրանց սփռեց ողջ աշխարհով
 մէկ: Սէմի սերունդները սրանք են. Սէմը հարիւրամեայ հասա- 10
 կում, ջրհեղեղից երկու փարի յետոյ ծնեց Արփաքսադին: Սէմն 11
 Արփաքսադին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս հինգ հարիւր փարի:
 Նա ծնեց ուսարեր ու դուսարեր եւ մեռաւ: Արփաքսադը հա- 12
 րիւր երեսունհինգ փարեկան հասակում ծնեց Կայնանին: Ար- 13
 փաքսադը Կայնանին ծնելուց յետոյ ապրեց եւս չորս հարիւր
 փարի, ծնեց ուսարեր ու դուսարեր եւ մեռաւ: Կայնանը հա-
 րիւր երեսուն փարեկան հասակում ծնեց Սաղային: Կայնանը
 Սաղային ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երեք հարիւր երեսուն փա-
 րի, ծնեց ուսարեր ու դուսարեր եւ մեռաւ: Սաղան հարիւր ե- 14
 րեսուն փարեկան հասակում ծնեց Եբերին: Սաղան Եբերին 15
 ծնելուց յետոյ ապրեց եւս երեք հարիւր երեսուն փարի, ծնեց
 ուսարեր ու դուսարեր եւ մեռաւ: Եբերը հարիւր երեսունչորս 16
 փարեկան հասակում ծնեց Փաղէկին: Եբերը Փաղէկին ծնե- 17
 լուց յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր եօթանասուն փարի, ծնեց
 ուսարեր ու դուսարեր եւ մեռաւ: Փաղէկը հարիւր երեսունչորս 18
 փարեկան հասակում ծնեց Ռազաւին: Փաղէկը Ռազաւին ծնե- 19
 լուց յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր ինը փարի, ծնեց ուսարեր
 ու դուսարեր եւ մեռաւ: Ռազաւը հարիւր երեսուներկու փա- 20
 րեկան հասակում ծնեց Սերուքին: Ռազաւը Սերուքին ծնե- 21
 լուց յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր եօթը փարի, ծնեց ուսար-
 րեր ու դուսարեր եւ մեռաւ: Սերուքը հարիւր երեսուն փա- 22
 րեկան հասակում ծնեց Նաքորին: Սերուքը Նաքորին ծնելուց 23
 յետոյ ապրեց եւս երկու հարիւր փարի, ծնեց փղաներ ու աղջիկ-
 ներ եւ մեռաւ: Նաքորը եօթանասունինը փարեկան հասակում 24
 ծնեց Թարային: Նաքորը Թարային ծնելուց յետոյ ապրեց եւս 25
 հարիւր քսաներկու փարի, ծնեց փղաներ ու աղջիկներ եւ մե-
 ռաւ: Թարան եօթանասուն փարեկան հասակում ծնեց Աբրա- 26
 մին, Նաքորին եւ Առանին: Թարայի սերունդը այս է. Թարան 27
 ծնեց Աբրամին, Նաքորին ու Առանին, իսկ Առանը ծնեց Ղով-
 փին: Առանը մեռաւ իր հայր Թարայի կենդանութեան օրօք, 28
 իր ծննդավայրում՝ Քաղդէացուց երկրում: Աբրամն ու Նաքորը 29
 ամուսնացան: Աբրամի կնոջ անունը Սարա էր, իսկ Նաքորի
 կնոջ անունը՝ Մեղքա: Սա Առանի՝ Մեղքայի եւ Յէսքայի հօր

30, 31 դուստրն էր: Սարան ամուլ էր՝ երեխայ չէր ունենում: Թարան իր որդի Աբրամին, իր որդի Նաբորին, իր որդի Առանի որդի Ղովպին ու իր հարսին՝ իր որդի Աբրամի կնոջը, Քաղդէացոց երկրից առաւ փարաւ Քանանացոց երկիրը: Նրանք հասան
32 Խառան ու բնակուեցին այնպեղ: Խառանում Թարան դարձաւ երկու հարիւր հինգ փարեկան. Թարան Խառանում էլ մեռաւ:

12 Աստուած ասաց Աբրամին. «Նեռացիր քո երկրից, քո ցեղից ու քո հօր փնից եւ գնա՛ այն երկիրը, որ ցոյց կ'աւ քեզ:
2 Քեզ մեծ ցեղի նախահայր պիտի դարձնեն, պիտի օրհնեն քեզ, պիտի փառաւորեն քո անունը, եւ դու օրհնեալ պիտի լինես:
3 Պիտի օրհնեն քեզ օրհնողներին, իսկ քեզ անիծողներին պիտի անիծեն: Քեզնով պիտի օրհնուեն աշխարհի բոլոր ժողովուրդները»:
4 Եւ Աբրամը գնաց, ինչպէս ասել էր նրան Աստուած: Նրա հետ գնաց նաեւ Ղովպը: Աբրամը եօթանասունհինգ փարեկան էր, երբ հեռացաւ Խառանից: Աբրամն առաւ իր կին Սարային, իր եղբօրորդի Ղովպին, Խառանում ձեռք բերած ողջ ունեցումածքն ու ստրուկներին: Նրանք ճանապարհ ընկան, որ գնան Քանանացոց երկիրը: Նրանք եկան Քանանի երկիրը:
6 Աբրամը կտրեց անցաւ երկիրն իր երկարութեամբ մինչեւ Սիւքեմ վայրը՝ Բարձր կաղնին: Այդ ժամանակ, սակայն, քանանացիներն էին բնակում այդ երկրում: Տէրը երեսաց Աբրամին եւ ասաց նրան. «Քո յետնորդներին եմ փալու այս երկիրը»:
7 Աբրամն իրեն երեսացած Տիրոջ համար զոհասեղան շինեց այդպեղ: Այդպեղից նա գնաց Բեթէլի արեւելեան կողմում գտնուող լեռը: Այնպեղ՝ Բեթէլում, խփեց իր վրանը, ծովի դիմաց, իսկ արեւելքում Անգէն էր: Այնպեղ Տիրոջ համար զոհասեղան շինեց ու կանչեց Աստուծո անունը:
8 Աբրամը հեռացաւ, գնաց ու բնակուեց անապատում: Երբ սով եղաւ երկրում, Աբրամն իջաւ Եգիպտոս, որ այնպեղ ապրի պանդխտութեան մէջ, քանի որ սովը սաստկացել էր երկրում:
9 Երբ Աբրամը մօտեցաւ Եգիպտոսին, իր կին Սարային ասաց. «Գիտեմ, որ դու գեղեցիկ կ'ին ես: Արդ, եթէ պատահի, որ Եգիպտացիները փեսանեն քեզ եւ ասեն՝ սա նրա կինն է, ու սպանեն ինձ, իսկ քեզ ողջ թողնեն, կ'ասես, թէ՛ նրա քոյրն եմ, որպէսզի քո շնորհիւ ես չփութեմ եւ քո շնորհիւ կենդանի մնամ»:
10 Երբ Աբրամը մտաւ Եգիպտոս, եգիպտացիները փեսան, որ նրա կինը շատ գեղեցիկ է: Տեսան նրան նաեւ փարաւոնի իշխանները, գովեցին նրան փարաւոնի

առաջ ու նրան Գարան փարաւոնի պալատը: Մարայի հա- 16
մար նրանք լաւ վերաբերմունք ցոյց ցուցին Աբրամին: Եւ նա
ոչխարների, կովերի, էջերի, ծառաների եւ աղախինների, ջորի-
ների եւ ուղտերի փեր դարձաւ: Աբրամի կին Մարայի պա- 17
ճառով Աստուած փարաւոնին ու նրա ընտանիքի անդամներին
պատժեց մեծամեծ ու դաժան պատուհասներով: Փարաւոնը 18
կանչեց Աբրամին ու ասաց նրան. «Այս ի՞նչ փորձանք բերեցիր
իմ գլխին, ինչո՞ւ չյայտնեցիր, թէ նա քո կինն է: Ինչո՞ւ ասա- 19
ցիր, թէ «Իմ քոյրն է», ես էլ նրան կնութեան առայ: Արդ, ահա
քո կինը քո առաջ է, ա՛ն նրան ու հեռացի՛ր»: Փարաւոնն իր 20
մարդկանց պատուիրեց, որ Աբրամին, իր ունեցուածքով, նրա
կնոջը, ինչպէս նաեւ Ղովքին ճանապարհ դնեն:

Եգիպտոսից Աբրամն ելաւ գնաց անապատ, ինքը՝ իր ամ- 13
բողջ ունեցուածքով, իր կինը եւ Ղովքն էլ նրա հետ: Աբրամը 2
շար հարուստ էր անասուններով, արծաթով եւ ոսկով: Նա իր 3
հասած տղից՝ անապատից, գնաց Բեթէլ, որտեղ նախապէս
նրա վրանն էր խփած, Բեթէլի եւ Անգէլի միջեւ գտնուող վայրը,
որ սկզբնապէս նա զոհասեղան էր կառուցել: Այդտեղ Աբրա- 4
մը կանչեց Տէր Աստծու անունը: Աբրամի հետ գնացող Ղով- 5
քը նոյնպէս ունէր արջառներ, ոչխարներ, անասուններ, բայց 6
երկիրը նրանց չէր բաւականացնում միասին ապրելու համար,
քանի որ նրանք մեծ ունեցուածքի փեր էին, ուստի հնարաւոր
չէր համարել ապրել: Կռիւ եղաւ Աբրամի հօտերի հովիւների 7
ու Ղովքի հօտերի հովիւների միջեւ: Քանանացիներն ու փերե-
զացիներն այդ ժամանակ բնակւում էին այդ երկրում: Աբրամն 8
ասաց Ղովքին. «Թող կռիւ չլինի իմ ու քո եւ իմ հովիւների ու
քո հովիւների միջեւ, որովհետեւ մենք եղբայրներ ենք: Մի՛թէ 9
ողջ երկիրն առաջդ չի փռուած. հեռացի՛ր ինձնից: Եթէ դու
ձախ գնաս, ես աջ կը գնամ, իսկ եթէ դու աջ գնաս, ես ձախ
կը գնամ»: Ղովքն աչքերը բարձրացրեց ու տեսաւ, որ Յոր- 10
դանանի բոլոր շրջաններն էլ ոռոգելի են: Քանի դեռ Աստուած
չէր կործանել Սոդոմն ու Գոմորը, մինչեւ Զոռայի սահմանը
Աստծու դրախտի նման էր, Եգիպտացոց երկրի նման: Ղ- 11
ովքն ընտրեց Յորդանանի ողջ շրջանը եւ գնաց դէպի արեւելք:
Այսպիսով եղբայրները բաժանուեցին միմեանցից: Աբրամը 12
պանդխտեց Քանանացոց երկրում, իսկ Ղովքը հաստատու-
եց այդ կողմերում գտնուող մի քաղաքում՝ ապրեց Սոդոմում:

13 Սողոմոնացիները չար մարդիկ էին եւ Ասաբծու հանդէպ բազում
 14 մեղքեր էին գործում: Ղովարի հեռանալուց յետոյ Ասաբուած Աբ-
 15 րամին ասաց. «Կանգնածդ տեղից քո աչքերով նայի՛ր դէպի հի-
 15 ախս ու հարաւ, դէպի արեւելք ու ծով: Որքան աչքդ կտրում է,
 16 այդ ողջ երկիրը յաւիտեան քեզ եմ տալու եւ քո սերունդներին:
 16 Քո յետնորդներին պիտի բազմացնեն երկրի աւագի չափ. եթէ
 17 որեւէ մէկը ի վիճակի լինի հաշուելու երկրի աւագը, ապա քո
 17 յետնորդներն էլ թիւ կ'ունենան: Իսկ արդ, արի շրջի՛ր այդ եր-
 18 կիրն իր երկարութեամբ ու լայնութեամբ, որովհետեւ այն քեզ
 18 եմ տալու»: Աբրամը ճանապարհ ընկաւ, եկաւ բնակուեց Քեր-
 բոնում գտնուող Մամբրէի կաղնու մօտ եւ այնպէղ Տէր Ասաբծու
 համար գոհասեղան շինեց:

14 Սենաարի արքայ Ամարփաղի թագաւորութեան ժամանակ
 Սելլասարի արքայ Արիոքը, Ելամի արքայ Քոդդագոմորը եւ
 2 ազգերի արքայ Թարգաղը պատերազմեցին սողոմոնացիների
 արքայ Բաղակի, գոմորացիների արքայ Բարսայի, աղամա-
 ացիների արքայ Սենայի, սեբոյիմացիների արքայ Սիմբորի,
 3 ինչպէս նաեւ Բաղակի՝ նոյն ինքը Սեգոր թագաւորի դէմ: Սը-
 4 րանք բոլորը հաւաքուեցին Աղի ձորում, որ Աղի ծովն է: Նը-
 4 րանք տասներկու տարի ենթարկուել էին Քոդդագոմորին եւ
 5 տասներեքերորդ տարում ապստամբեցին: Տասնչորսերորդ
 տարում եկան Քոդդագոմորն ու նրա հետ եղած թագաւորները
 եւ կոտորեցին Աստարոթ Կառնայիմում գտնուող հսկաներին
 6 ու նրանց հետ եղած հզօր ցեղերին, ինչպէս նաեւ սոմացիներ-
 6 րին՝ նրանց Շաւէ քաղաքում, կոտորեցին նաեւ Սէիրի լեռնե-
 րում բնակուող քոռացիներին եւ հասան մինչեւ անապատում
 7 գտնուող Բեւեկնի ձորը: Նրանք վերադարձան Դափաստանի
 աղբիւրը, այսինքն՝ Կաղէս, եւ կոտորեցին Ամադէկի բոլոր իշ-
 8 խաններին ու Ասասանթամարում բնակուող ամորհացիներին:
 8 Սողոմոնացիների արքան, գոմորացիների արքան, աղամաացի-
 ների արքան, սեբոյիմացիների արքան ու Բաղակի՝ այսինքն
 Սեգորի արքան ելան եւ Աղի ձորում ճակատամարտ տուե-
 9 ցին Ելամի արքայ Քոդդագոմորի, ազգերի արքայ Թարգաղի,
 Սենաարի արքայ Ամարփաղի, Սելլասարի արքայ Արիոքի դէմ.
 10 չորս թագաւոր՝ հնգի դէմ: Աղի ձորում հորեր կային՝ կուարի
 հորեր: Սողոմոնացիների արքան ու գոմորացիների արքան փա-
 խուստի դիմելիս ընկան դրանց մէջ, իսկ մնացածները փա-

խան լերան կողմը: Նրանք բռնագրաւեցին սողոմացիների ու 11
գոմորացիների ողջ աւարն ու բոլոր պաշարները եւ գնացին:
Նրանք գերեցին նաեւ Սողոմում բնակուող Ղովքին՝ Աբրա- 12
մի եղբորորդուն, բռնագրաւեցին նրա ունեցուածքը եւ գնացին:
Ճողոպրածներից մէկն եկաւ ու այդ մասին պատմեց միւս կող- 13
մում գտնուող Աբրամին: Նա բնակւում էր Աբրամի դաշնակից-
ներ Եսքողի եղբոր եւ Օնանի եղբոր՝ ամորիացի Մամբրէի կաղ-
նու մօտ: Երբ Աբրամն իմացաւ, թէ գերևարուել է իր եղբորոր- 14
դի Ղովքը, հաւաքեց իր երեք հարիւր փասնութ ընդոծիններին,
ինքն ու իր ծառաները գիշերով հարուածեցին նրանց, քշեցին 15
մինչեւ Քոբադ, որ Դամասկոսի ձախ կողմում է գտնուում: Աբ- 16
րամը ետ առաւ սողոմացիների ամբողջ աւարը, ազապեց իր
եղբորորդի Ղովքին, նրա ամբողջ ունեցուածքը, ինչպէս նա-
եւ կանանց ու ժողովրդին: Երբ նա վերադառնում էր Քո- 17
ղողագոմորին եւ նրա հետ եղած թագաւորներին կոտորելուց,
Շաւէի ձորում, այսինքն՝ Թագաւորների դաշտում նրան ընդա-
ռաջ գնաց սողոմացիների արքան: Շաղէմի արքայ Մելքիսե- 18
ղեկը հաց ու գինի հիւրասիրեց նրան, որովհետեւ ինքը բարձ-
րեալ Աստծու քահանան էր: Նա օրհնեց Աբրամին՝ ասելով. 19
«Օրհնեալ է Աբրամը բարձրեալ Աստծու կողմից, որ սպեղծեց
երկինքն ու երկիրը: Օրհնեալ է բարձրեալն Աստուած, որ քո 20
թշնամիներին մարմնեց քո ձեռքը»: Աբրամը նրան փասանորդ
փուլեց ամէն ինչից: Սողոմացիների արքան, սակայն, ասաց 21
Աբրամին. «Դու ինձ փութ այդ մարդկանց, իսկ աւարը թող մնայ
քեզ»: Աբրամն ասաց սողոմացիների արքային. «Երդուում եմ 22
երկինքն ու երկիրը սպեղծած բարձրեալ Աստուծով, որ քեզ 23
պարկանող ոչ մի բանից՝ թելից մինչեւ կօշիկի կապն անգամ
ես չեմ վերցնի, որպէսզի չասես, թէ՛ «ես հարստացրի Աբրա-
մին», բացի ծառաների կերածից: Իսկ ինձ հետ եկած մարդիկ՝ 24
Օնանը, Եսքողն ու Մամբրէն, իրենք թող ստանան իրենց բա-
ժինը»:

Այս դէպքերից յետոյ Աբրամը երագում լսեց Տիրոջ խօս- 15
քը, որն ասում էր. «Մի՛ վախեցիր, Աբրամ, ես քեզ հովա-
նատր պիտի լինեմ, եւ քո վարձը չափազանց շատ պիտի լի-
նի»: Աբրամն ասաց. «Տէ՛ր ամենակալ, ի՞նչ ես անելու ինձ, 2
չէ՞ որ ես անորդի եմ կորչում, եւ ինձ ժառանգելու է Եղիազար
Դամասկացին՝ իմ ընդոծին Մասեկի որդին»: Աբրամն աւե- 3

լացրեց. «Քանի որ ինձ զաւակ չպուեցիր, ուստի իմ ընդոծինն
 4 է ինձ ժառանգելու»: Նրան իսկոյն հասաւ Աստծոյ ձայնը, որն
 ասում էր. «Նա չէ, որ ժառանգելու է քեզ, այլ քեզնից ծնուածն
 5 է ժառանգելու քեզ»: Աստուած դուրս հանեց նրան ու ասաց.
 «Նայի՛ր երկնքին ու հաշուի՛ր աստղերը, եթէ կարող ես հաշու-
 6 ել դրանք»: Նա աւելացրեց. «Այդքան է լինելու քո սերունդը»:
 7 Աբրամը հաւաքաց Աստծուն, եւ այդ հաւաքը իր համար ար-
 8 դարութիւն համարուեց: Աստուած ասաց նրան. «Ե՛ն եմ քո
 9 Տէր Աստուածը, որ քեզ դուրս հանեցի Քաղդէացոց երկրից,
 10 որպէսզի այս երկիրը քեզ փամ որպէս ժառանգութիւն»: Աբ-
 րամն ասաց. «Տէ՛ր ամենակալ, ինչի՞ց գիտենամ, որ ժառան-
 11 գելու եմ այն»: Աստուած ասաց նրան. «Դու ինձ համար ան
 երեք փարեկան երինջ, երեք փարեկան նոխազ, երեք փարե-
 12 կան խոյ, փարբակ եւ աղանի»: Աբրամն առաւ այդ ամէնը,
 կտրեց մէջքտից ու կտորները դրեց իրար դիմաց, իսկ թռչուն-
 13 ները չկտրաւ: Գիշակեր թռչուններ էին իջնում դրանց կտր-
 փում մարմինների վրայ, բայց Աբրամը հսկում էր կտրփում
 14 մարմինները: Արեւի մայր մտնելու ժամանակ Աբրամը թմբիրի
 մէջ ընկաւ, սարսափելի վախ համակեց նրա սիրտը: Տէրն ա-
 15 սաց Աբրամին. «Լա՛ւ իմացիր, որ քո յետնորդները պանդուխտ
 են լինելու օտար երկրում: Նրանց պիտի ստրկացնեն, պիտի
 16 չարչարեն, պիտի փանջեն չորս հարիւր փարի, բայց ես դա-
 փաստան պիտի փեսնեմ այն ազգի հետ, որը պիտի ստրկացնի
 նրանց: Դրանից յետոյ նրանք այսպէղ պիտի վերադառնան
 17 բազում հարստութեամբ: Դու խաղաղ հոգով պիտի գնաս քո
 նախնիների գիրկը՝ խոր ծերութեան հասնելով: Չորրորդ սե-
 18 րի մեղքերը դեռ իրենց լրումին չեն հասել»: Երբ արեւը մայր
 մտնելու մօտ էր, կրակ բոցավառուեց, երեսաց ծխացող մի հնոց,
 եւ կրակի լեզուները անցան անասունների կտրփում մարմին-
 19 ների միջով: Այդ օրը Տէրն ուխտ դրեց Աբրամի հետ եւ ասաց.
 «Քո յետնորդներին եմ փալու այդ երկիրը՝ եգիպտացիների գե-
 20 տից մինչեւ Եփրատ մեծ գետը, նրանց պիտի ենթարկուեն
 21 կիներացիները, կենեզացիները, կեդմոնացիները, քեդացիները,
 փերեզացիները, ռափիմացիները, ամորիացիները, քանանա-
 ցիները եւ յեբուսացիները»:

16 Աբրամի կին Սարան նրան երեխայ չէր պարգեւում: Սարան

ունէր մի եգիպտացի աղախին, որի անունն Ագար էր: Սարան 2
 Քանանացոց երկրում ասաց Աբրամին. «Քանի որ Տէրն ինձ
 զրկել է երեխայ ունենալուց, պառկի՛ր իմ աղախնի հետ, որ-
 պէսզի նրա միջոցով որդի ունենամ»: Եւ Աբրամն անսաց Սա-
 րայի ասածին: Սարան՝ Աբրամի կինը, եգիպտացի աղախին 3
 Ագարին կնութեան րուեց իր ամուսնուն՝ Աբրամին, Քանանա-
 ցիների երկրում փասը փարի նրա ապրելուց յետոյ: Աբրամը 4
 պառկեց Ագարի հետ, եւ սա յղիացաւ: Երբ Ագարը րեսաւ, որ
 ինքը յղի է, փիրուիին ընկաւ նրա աչքից: Այն ժամանակ Սա- 5
 րան ասաց Աբրամին. «Անիրաւ ես դու իմ նկարմամբ. ես իմ
 աղախնուն յանձնեցի քո գիրկը. իսկ նա րեսնելով, որ ինքը
 յղիացել է, արհամարհում է ինձ: Ասրուած թող իմ ու քո դա-
 րասրանը րեսնի»: Աբրամն ասաց Սարային. «Քո աղախինն 6
 ահա քո ձեռքում է, վարուի՛ր նրա հետ այնպէս, ինչպէս հաճոյ
 է քեզ»: Սարան չարչարեց նրան, եւ աղախինը փախաւ նրա
 մօտից: Տիրոջ հրեշտակը նրան գրաւ անապարում, ջրի աղ- 7
 բիւրի մօտ, այն աղբիւրի, որ Սուր րանող ճանապարհի վրայ է:
 Տիրոջ հրեշտակը նրան ասաց. «Ագար, Սարայի աղախին, որ- 8
 րեղից ես գալիս, կամ ո՛ր ես գնում»: Նա պարասխանեց. «Իմ
 փիրուի Սարայի մօտից եմ փախշում ես»: Տիրոջ հրեշտակը 9
 նրան ասաց. «Վերադարձի՛ր քո փիրուիու մօտ եւ հնազա՛նդ
 եղի՛ր նրան»: Տիրոջ հրեշտակն աւելացրեց. «Ես անչափ բազ- 10
 մացնելու եմ քո սերունդը, այնքան, որ հաշուել հնարաւոր չլի-
 նի»: Տիրոջ հրեշտակը ասաց նաեւ. «Դու արդէն յղի ես, որդի 11
 պիտի ունենաս եւ նրա անունը Իսմայել պիտի դնես, որովհետեւ
 Տէրը իմացաւ քո րառապանքները: Նա վայրագ մարդ է լինե- 12
 լու: Նա ձեռք է բարձրացնելու բոլորի դէմ, եւ բոլորը ձեռք են
 բարձրացնելու նրա դէմ: Նա բնակուելու է իր բոլոր եղբայրների
 դիմաց»: Ագարն իր հետ խօսող Տիրոջը դիմելով՝ ասաց. «Դու 13
 այն Ասրուածն ես, որ ինձ զօրավիզ եղաւ. - քանզի ասաց, - ես
 իմ առաջ րեսայ նրան, ով երեսացել է ինձ»: Այդ իսկ պար- 14
 ճառով ջրհորը կոչուեց Ջրհոր, այսինքն՝ «որի դիմաց րեսայ
 Ասրուածն»: Այն գրնում է Կադէսի ու Բարադի միջեւ: Ագարը 15
 Աբրամի համար ծնեց մի որդի, եւ Աբրամը Ագարի՝ իր համար
 ծնած որդու անունը դրեց Իսմայել: Աբրամը ուրթունվեց րա- 16
 րեկան էր, երբ Ագարը նրա համար ծնեց Իսմայելին:

Երբ Աբրամը իննսունինը րարեկան եղաւ, Տէր Ասրուած ե- 17

րեւաց Աբրամին ու ասաց նրան. «Ես եմ քո Աստուածը, հնա-
2 զանդ եղիր ինձ, եղիր անարապ: Ուխտ եմ դնելու իմ եւ քո
3 միջեւ. ես անչափ բազմացնելու եմ քո սերունդը»: Աբրամը
4 երկրպագեց, իսկ Աստուած, դիմելով նրան, ասաց. «Այս է
իմ՝ քեզ հետ դրած ուխտը. բազում ազգերի նախահայր պի-
5 տի դառնաս: Սրանից յետոյ քո անունը Աբրամ պիտի չլինի,
այլ Աբրահամ պիտի լինի քո անունը, որովհետեւ բազում ազ-
6 գերի նախահայր եմ դարձնելու քեզ: Քո սերունդը շատ եմ
աճեցնելու, քեզնից բազում ազգեր պիտի սերեմ, թագաւորներ
7 պիտի ծնունեն քեզնից: Իմ ուխտը պիտի հաստատեմ իմ եւ քո
միջեւ, քեզնից յետոյ գալիք քո սերունդների ու նրանց ցեղե-
րի միջեւ որպէս յաւիտենական ուխտ, որով ես եմ լինելու քո
8 եւ քեզնից յետոյ գալիք սերունդների Աստուածը: Քեզ ու քո
սերունդներին իբրեւ յաւիտենական սեփականութիւն տալու եմ
այս երկիրը, ուր դու բնակուում ես պանդխտութեան մէջ, Քանա-
նացիների ամբողջ երկիրը: Ես լինելու եմ նրանց Աստուածը,
9 իսկ դու եւ քեզնից յետոյ գալիք քո զաւակները, սերնդից սե-
րունդ, պէտք է պահէք իմ ուխտը: Այս է իմ ուխտը, որ պիտի
պահես իմ եւ քո միջեւ ու քեզնից յետոյ գալիք քո զաւակների
10 միջեւ, սերնդից սերունդ: Ձեր բոլոր արու զաւակները պիտի
թլփապունեն, պիտի թլփապէք ձեր անդամների թլփիները, եւ
11 դա թող լինի իմ եւ ձեր միջեւ ուխտի նշանը: Ձեր մանուկները՝
ձեր ցեղերի բոլոր արուները, ընդոծինն ու արծաթով գնուած
ստրուկները, ամէն մի օտարածին, որ քո սերնդից չէ, ութօրեայ
հասակում պէտք է թլփապունեն: Պէտք է անպայման թլփապու-
12 են քո տան ընդոծինն ու արծաթով գնուած քո ստրուկը: Ձեր
թլփապութեան մասին իմ ուխտը թող յաւիտենական ուխտ լի-
13 նի: Ութերորդ օրը թլփիլ չթլփապուած արուն թող վերանայ
իր ցեղի միջից, որովհետեւ խախտած կը լինի իմ ուխտը»: Աս-
14 տուած ասաց Աբրահամին. «Քո կին Սարայի անունն այլեւս
15 Սարա թող չլինի, այլ Սառա թող լինի նրա անունը: Ես կ'օրի-
նեմ նրան եւ նրա միջոցով քեզ զաւակ կը պարգեւեմ, ես կ'օրի-
նեմ նրան, նա ազգերի նախամայր կը դառնայ, նրանից ցեղերի
16 թագաւորներ կը ծնունեն»: Աբրահամը երկրպագեց, ծիծաղեց
ու ինքն իրեն ասաց. «Կարող է հարիւր տարեկան մարդը որդի
17 ունենալ, իննսունամեայ Սառան կարող է ծնել»: Աբրահամն
18 ասաց Աստուծուն. «Այս Իսմայէլը թող ապրի քո առաջ»: Աս-

փրում ապարասխանեց Աբրահամին. «Այո՛. ահա քո կին Սա-
 ռան քեզ համար որդի է բերելու, եւ իմ ուխտը, որպէս յաւի-
 րենական ուխտ, հաստատելու եմ նրա հետ ու նրանից յետոյ
 գալիք սերունդների հետ: Ինչ վերաբերում է Իսմայէլին, ապա 20
 ընդառաջում եմ քեզ: Նրան կ'օրհնեմ, նրան կ'աճեցնեմ եւ ան-
 չափ կը բազմացնեմ նրա սերունդները: Նա փասներկու ազգ է
 սերելու, եւ նրան մեծ ազգի նախահայր եմ դարձնելու, բայց 21
 իմ ուխտը եւ հաստատելու եմ Իսահակի հետ, որին կը ծնի
 Սառան քեզ համար միւս փարի այս ժամանակ»: Աստուած 22
 վերջացրեց իր խօսքը Աբրահամի հետ եւ հեռացաւ նրա մօ-
 փից: Աբրահամը իր որդի Իսմայէլի, իր բոլոր ընդոծիւնների, 23
 արծաթով գնում իր բոլոր սպրուկների եւ Աբրահամի փանն
 եղած բոլոր արու մարդկանց թիւփը նոյն օրն իսկ թափափեց,
 ինչպէս ասել էր նրան Աստուած: Աբրահամը իննսունինը փա- 24
 րեկան էր, երբ թափափեց իր թիւփը, իսկ իր որդի Իսմայէլը 25
 փասներեք փարեկան էր, երբ թափափուեց նրա թիւփը: Այդ օ- 26
 րը թափափուեցին Աբրահամն ու իր որդի Իսմայէլը: Նա թափա- 27
 փեց իր փան բոլոր փղամարդկանց՝ ընդոծիւններ լինեն նրանք
 թէ արծաթով գնում օքարածին սպրուկներ:

Աստուած Աբրահամին երեւաց Մամբրէի կաղնու մօտ, երբ 18
 սա կէսօրին դեռ նստած էր իր վրանի դռան մօտ: Աբրահա- 2
 մը բարձրացրեց աչքերը եւ իր դիմաց փեսաւ երեք փղամարդ-
 կանց: Տեսնելով նրանց՝ նա իր վրանի դռան մօտից ընդառաջ
 գնաց, գլուխը խոնարհեց մինչեւ գետին ու ասաց նրանց. «Տէր, 3
 եթէ շնորհ գրայ քո առաջ, քո ծառային անպես մի՛ արա, թող 4
 մի քիչ ջուր բերեն, լուան ձեր ուրջերը, ապա հովացէ՛ք ծառի
 փակ: Վաց բերեմ, կերէ՛ք եւ ապա գնացէ՛ք ձեր ճանապարհով, 5
 որովհետեւ ձեր ծառայի մօտ գալու համար շեղեցիք ձեր ճա-
 նապարհը»: Նրանք պատասխանեցին. «Արա՛ այնպէս, ինչպէս
 ասացիր»: Աբրահամն շրապեց դէպի վրանը՝ Սառայի մօտ, 6
 եւ ասաց նրան. «Շտապի՛ր, երեք գրիւ ընտիր ալիւր հունցի՛ր
 ու նկանակ պատրաստի՛ր»: Աբրահամը գնաց դէպի նախիր, 7
 վերցրեց մի մափղաշ, լաւ հորթ, փուեց ծառային ու շրապեց-
 րեց, որ կերակուր պատրաստի: Նա վերցրեց կարագ, կաթ ու 8
 հորթի մսից պատրաստում կերակուրը եւ դրեց նրանց առաջ:
 Նրանք կերան, իսկ ինքը կանգնած մնաց նրանց առաջ, ծառի
 փակ: Նրանք հարցրին. «Ուր է քո կին Սառան»: Նա պա- 9

10 փասխանեց. «Վրանում է»: Նրանցից մեկն ասաց. «Ես եկող
 փարի նոյն այս օրերին կը գամ քեզ մօտ եւ քո կին Սառան որդի
 կ'ունենայ»: Սառան ականջ էր դնում վրանի դռանը՝ նրա ելքե-
 11 տում կանգնած: Աբրահամն ու Սառան ծերացել էին, նրանց
 փարիքն առաջացել էր, եւ Սառան կորցրել էր ծննդաբերելու
 12 յարկությունը: Ծիծաղեց Սառան իր մարքում եւ ասաց. «Այն,
 ինչ մինչեւ այժմ չկարողացայ անել, հիմա՛ պիտի կարողանամ:
 13 Իսկ իմ ամուսինն էլ ծերացել է»: Տէրն ասաց Աբրահամին.
 «Այդ ինչո՞ւ է ծիծաղում Սառան իր մարքում եւ ասում, թէ՛ «Իրօք
 14 կը ծնեմ, չէ՛ որ ես պառաւել եմ»: Մի՛թէ Աստծու համար ան-
 կարելի բան կայ: Եկող փարի այս ժամանակ՝ այս օրերին ես կը
 15 վերադառնամ քեզ մօտ, եւ Սառան որդի կ'ունենայ»: Ժխտեց
 Սառան՝ ասելով. «Ես չծիծաղեցի»: Նա վախեցել էր: Տէրը ա-
 16 սաց. «Ո՛չ, այդպէս չէ, ծիծաղեցիր»: Նրանք այդպէղից վեր կե-
 նալով ճանապարհ ընկան դէպի Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց
 17 երկիրը, իսկ Աբրահամը գնաց նրանց ճանապարհելու: Տէրն
 ասաց. «Մի՛թէ ես իմ ծառայ Աբրահամից գաղտնի պիտի պա-
 18 հեմ այն, ինչ անելու եմ: Աբրահամը, հասարակապէս, մեծ եւ
 բազմանդամ ազգի նախահայր է լինելու, եւ նրա միջոցով պիտի
 19 օրհնուեն երկրի բոլոր ազգերը. որովհետեւ ես գիտէի, որ նա
 իր որդիներին ու իր յետնորդներին կը պատուիրի, որ նրանք
 Տիրոջ ճանապարհով ընթանան՝ պահպանելով արդարութիւնն
 ու իրաւունքը: Տէր Աստուած կը կատարի այն ամէնը, ինչ խոս-
 20 քացել է Աբրահամին»: Այնուհետեւ Տէրն ասաց. «Սոդոմացի-
 ների ու գոմորացիների աղաղակը ահագնացել, հասել է ինձ.
 21 նրանց մեղքերը խիստ շարացել են: Արդ, իջնեմ րեսնեմ, թէ
 ինձ. հասած նրանց աղաղակը համապատասխանո՞ւմ է նրանց
 22 կատարածին, թէ՛ ոչ: Այդ եմ ուզում գիտենալ»: Այնպէղից
 շրջուելով՝ այդ մարդիկ եկան Սոդոմ: Աբրահամը կանգնած էր
 23 Տիրոջ դիմաց: Աբրահամը մօտեցաւ Տիրոջն ու ասաց. «Մի՛թէ
 դու արդարին ամբարշտի հետ կ'ոչնչացնես, եւ արդարը նոյն
 24 բանին կ'ենթարկուի, ինչ որ ամբարիշտը: Եթէ քաղաքում յի-
 սուն արդար լինի, կ'ոչնչացնեն նրանց, չեն խնայի ամբողջ քա-
 25 ղաքը յանուն այնպեղ գրնուող յիսուն արդարների: Քան լիցի,
 չանես այդ բանը՝ արդարին սպանես ամբարշտի հետ, եւ ար-
 դարը ենթարկուի նոյն բանին, ինչ որ ամբարիշտը: Ո՛չ, դու,
 որ դատում ես ամբողջ աշխարհը, այդպիսի դատաստան չես

անի»։ Տէրն ասաց. «Եթէ Սողոմոն՝ այդ քաղաքում գտնուի 26
 յիսուն արդար, յանուն նրանց եւ կը խնայեմ ամբողջ քաղա-
 քը»։ Պապասխան փութեց Աբրահամն ու ասաց. «Հիմա հա- 27
 մարձակում եմ խօսել Տիրոջ հետ, թէ՛ եւ հող եմ ու մոխիր։
 Իսկ եթէ յիսուն արդարները պակասեն հինգ հոգով, այդ հնգի 28
 պարճառով դարձեալ կը կործանես ողջ քաղաքը»։ Տէրն ասաց.
 «Չեմ կործանի, եթէ այնպէտ գտնուի քառասունհինգ արդար»։
 Աբրահամը շարունակեց խօսել նրա հետ ու ասաց. «Իսկ եթէ 29
 այնպէտ գտնուի քառասուն»։ Նա ասաց. «Չեմ կործանի յանուն
 այդ քառասունի»։ Աբրահամն ասաց. «Տէր, ինձ որեւէ բան կը 30
 պարտաւորե՞մ, եթէ շարունակեմ խօսել. իսկ եթէ այնպէտ գտնուի
 երեսուն»։ Տէրը պապասխանեց. «Չեմ կործանի, եթէ այնպէտ
 գտնուի երեսուն»։ Աբրահամն ասաց. «Քանի սկսել եմ խօսել 31
 Տիրոջ հետ, ասեմ. իսկ եթէ այնպէտ գտնուի քսան»։ Տէրը պա-
 րասխանեց. «Չեմ կործանի յանուն այդ քսանի»։ Աբրահամն 32
 ասաց. «Տէր, ինձ որեւէ բան կը պարտաւորե՞մ, եթէ դարձեալ խօսեմ.
 իսկ եթէ այնպէտ գտնուի փանը»։ Տէրը պապասխանեց. «Չեմ
 կործանի յանուն փանի»։ Եւ Տէրը, վերջացնելով Աբրահամի 33
 հետ խօսակցութիւնը, գնաց, իսկ Աբրահամը վերադարձաւ իր
 բնակարանին։

Երկու հրեշտակները երեկոյեան եկան Սողոմ։ Ղովորը նըս- 19
 րած էր Սողոմի դարպասի մօտ։ Երբ Ղովորը տեսաւ նրանց,
 ընդառաջ գնաց, գլուխը խոնարհեց մինչեւ գետին ու ասաց.
 «Համեցէ՛ք, փա՛րք, եկե՛ք մտնէ՛ք ձեր ծառայի փունը եւ գիշերեցէ՛ք 2
 այսպէտ։ Ես կը լուամ ձեր ոտքերը, եւ դուք վաղ առաւօտե-
 ան կը շարունակէ՛ք ձեր ճանապարհը»։ Նրանք ասացին. «Ո՛հ,
 մենք այսպէտ՝ քաղաքի հրապարակում կը գիշերենք»։ Ղովորը 3
 նրանց շար սրիպեց, եւ նրանք դարձան նրա կողմը ու մտան
 նրա փունը։ Ղովորը ընթրիք պարարաստեց, բաղադր իւր եփեց
 նրանց համար, եւ նրանք կերան։ Երբ դեռ նրանք քուն չէ- 4
 ին մտել, սողոմացիների քաղաքի քաղամարդիկ՝ երիտասարդից
 մինչեւ ծերը, ամբողջ ժողովուրդը միասին պաշարեցին փունը,
 Ղովորին դուրս կանչեցին ու հարցրին նրան. «Ո՞ր եմ այն քաղա- 5
 մարդիկ, որ գիշերը քեզ մօտ եկան։ Նրանց բեր մեզ մօտ, որ
 կենակցենք նրանց հետ»։ Ղովորը դռնից դուրս՝ նրանց մօտ ե- 6
 կաւ եւ դուռը փակեց իր երեսից։ Նա նրանց ասաց. «Քանի լիցի, 7
 եղբայրներ, մի՛ գործէք այդ չարիքը։ Ես երկու դուստր ունեմ, 8

որոնց պղամարդ չի մօտեցել: Բերեմ նրանց ձեզ մօտ, եւ նրանց հետ արէք այն, ինչ հաճոյ է ձեզ, միայն թէ այդ մարդկանց նկատմամբ որեւէ մեղք մի՛ գործէք, որովհետեւ նրանք մտել են

9 իմ յարկի տակ»: Նրանք ասացին. «Նեռոն կաց: Դու մեր երկիրը մտար իբրեւ պանդուխտ բնակուելու. միթէ դատաստա՞ն էլ ես ուզում տեսնել: Հիմա քեզ ատելի շատ կը չարչարենք, քան նրանց»: Նրանք շատ էին բռնանում այդ մարդո՛ւ Ղովքի վրայ,

10 եւ քիչ էր մնացել, որ ջարդէին դուռը: Ներսի մարդիկ, իրենց ձեռքերը մեկնելով, Ղովքին իրենց մօտ՝ պուն քաշեցին եւ տան դռները փակեցին, դռան մօտ գտնուող մարդկանց՝ փոքրից մինչեւ մեծը կուրացրին, եւ սրանք յոգնեցին դուռը փնտռելուց:

12 Այդ մարդիկ Ղովքին հարցրին. «Այս քաղաքում դու փեսայ, որդիներ, դուստրեր կամ ուրիշ որեւէ մէկն ունե՞ս: Նանի՛ր նրանց այս վայրից, որովհետեւ մենք կործանելու ենք այս քաղաքը, քանի որ սրանց աղաղակը հասել է Տիրոջը, եւ Տէրը մեզ ուղարկել է, որ կործանենք այն»: Ղովքը գնաց իր փեսացուների մօտ, որոնք առնելու էին իր դուստրերին, եւ ասաց նրանց. «Նեռացէ՛ք այստեղից, որովհետեւ Տէրը կործանելու է այս քաղաքը»:

15 Փեսացուներին թուաց, թէ նա կատակ է անում: Երբ լոյսը բացուեց, հրեշտակներն սկսեցին շտապեցնել Ղովքին՝ ասելով. «Ա՜ռ քո կնոջը, երկու դուստրերիդ եւ հեռացի՛ր այստեղից, որ դու էլ չկորչես այս քաղաքի անօրէնութեան մէջ»:

16 Նրանք իրար անցան. եւ քանի որ Տէրը խնայել էր Ղովքին, հրեշտակները բռնեցին նրա, նրա կնոջ ու երկու դուստրերի ձեռքերից եւ քաղաքից դուրս հանեցին: Երբ նրանց դուրս հանեցին, հրեշտակներն ասացին. «Փրկի՛ր անձդ, ետ չնայես, կանգ չառնես այս երկրի որեւէ շրջանում: Փախի՛ր լեռը, որ միւսների հետ

18, 19 չբուժես»: Ղովքն ասաց նրանց. «Աղաչում եմ, Տէ՛ր, թէեւ իմ անձին փրկութիւն պարգեւելով դու ողորմեցիր քո ծառային եւ նրա հանդէպ ցուցաբերեցիր քո մեծ արդարութիւնը, բայց ես չեմ կարող փախչել լեռը, որովհետեւ գուցէ ինձ էլ հասնի

20 փորձանքը, եւ ես մեռնեմ: Ահա մօտակայքում գտնուող այս քաղաքում կարելի է ապաստանել, այն փոքր է, կարելի է այնտեղ փրկուել: Զէ՛ որ այն փոքր է: Զո շնորհիւ ես կը փրկուեմ»:

21 Տէրն ասաց նրան. «Ահա ես շնորհ եմ անում քեզ ու քո այդ ասածին անսալով՝ չեմ կործանի այն քաղաքը, որի մասին ասացիր: Արդ, շտապ փախի՛ր այնտեղ, որովհետեւ ոչինչ անել

22

չեմ կարող. մինչեւ որ դու այնպեղ հասնես»: Դրա համար էլ նա
այդ քաղաքի անունը կոչեց Մեգոր: Արեւ ծագեց երկրի վրայ, 23
եւ Ղովորը մտաւ Մեգոր: Տէրը երկնքից ծծումբ ու կրակ թա- 24
փեց Մողոմի ու Գոմորի վրայ, կործանեց այդ քաղաքներն ու 25
դրանց ամբողջ շրջակայքը, ոչնչացրեց քաղաքների բոլոր բնա-
կիչներին ու երկրի ամբողջ բուսականութիւնը: Ղովորի կինը 26
եւր նայեց ու դարձաւ աղէ արձան: Աբրահամը վաղ առաւօտե- 27
ան գնաց այնպեղ, ուր ինքը կանգնել էր Տիրոջ առաջ, նայեց 28
սողոմագիների ու գոմորացիների կողմը, ամբողջ շրջակայքը
եւ տեսաւ, թէ ինչպէս երկրի բոցը բարձրանում է հնոցի ծխի
պէս: Երբ Տէրը կործանեց այդ բոլոր քաղաքներն իրենց շրջա- 29
կայ բնակավայրերով, յիշեց Աբրահամին եւ քաղաքից հանեց
ու կորստից փրկեց Ղովորին, երբ կործանում էր այն քաղաք-
ները, ուր Ղովորն էր բնակուել: Ղովորը ելաւ Մեգորից եւ լեռը 30
բարձրացաւ, որովհետեւ վախենում էր մնալ Մեգորում: Նրա
հետք էին նաեւ իր երկու դուստրերը: Ինքն ու իր երկու դուստ-
րերը միասին բնակուեցին այդ լեռան մի քարայրում: Աւագ 31
դուստրն ասաց կրտսերին. «Մեր հայրը ծերացել է, եւ երկրում
չկայ մէկը, որ մեզ հետ պառկի, ինչպէս ողջ աշխարհի կարգն
է: Արի գինի խմեցնենք մեր հօրը, պառկենք նրա հետ ու մեր 32
հօրից զաւակ ունենանք»: Նրանք իրենց հօրը գինի խմեցրին 33
այդ գիշեր: Աւագ դուստրն այդ գիշեր պառկեց իր հօր հետ,
իսկ Ղովորը չիմացաւ նրա պառկելն ու վեր կենալը: Առաւօ- 34
տեան աւագն ասաց կրտսերին. «Ես երէկ պառկեցի իմ հօր
հետ: Նրան այս գիշեր էլ գինի խմեցնենք, եւ դու մտի՛ր, պառ-
կի՛ր նրա հետ, որ զաւակ ունենանք մեր հօրից»: Այդ գիշեր էլ 35
գինի խմեցրին իրենց հօրը, եւ կրտսերը պառկեց իր հօր հետ:
Ղովորը չիմացաւ նրա պառկելն ու վեր կենալը: Ղովորի երկու 36
դուստրերն էլ յղիացան իրենց հօրից: Աւագը ծնեց որդի եւ 37
նրա անունը դրեց Մովսար, որ նշանակում է «Իմ հօրից»: Նա է
մովսարացիների նախահայրը մինչեւ այսօր: Կրտսերը նոյնպէս 38
ծնեց որդի եւ նրա անունը դրեց Ամման, որ նշանակում է «Իմ
ազգաւորոհմի որդի»: Նա է ամոնացիների նախահայրը մինչեւ
այսօր:

Աբրահամն այդպեղից գնաց երկրի հարաւը, բնակուեց Կա- 20
դէսի ու Սուրի միջեւ, ապա տարաբնակուեց Գերարայում: Աբ- 2
րահամն իր կին Սառայի մասին ասում էր, թէ նա իր քոյրն է:

Գերարացիների արքայ Աբիմելքն ուղարկեց իր մարդկանց եւ
3 կին առաւ Սառային: Գիշերն Ասպուած Աբիմելքին երեւաց
երագում եւ ասաց. «Դու մեռնելու ես այն կնոջ պարճառով,
4 որին առար, որովհետեւ այդ կինը ամուսին ունի»: Սակայն
Աբիմելքը, որ չէր մերձեցել նրան, ասաց. «Տէր, մի՞թէ դու կը
5 սպանես բանից անարեղեակ ու արդար մարդկանց: Չէ՞ որ նա
ասաց ինձ՝ «Իմ քոյրն է», իսկ սա ասաց ինձ՝ «Իմ եղբայրն է»:
6 Ես մաքուր սրբով ու արդար ձեռքով արեցի դա»: Ասպու-
ած երագի մէջ ասաց նրան. «Գիտեմ, որ դու մաքուր սրբով
եւ արել այդ, դրա համար էլ ես խնայեցի քեզ, որ չմեղանչես
իմ դէմ: Այդ պարճառով էլ թոյլ չստուցի, որ մերձենաս նրան:
7 Արդ, կնոջը վերադարձնո՞ւ իր ամուսնուն, որովհետեւ նա մար-
գարէ է, աղօթք կ'անի քեզ համար, եւ դու կենդանի կը մնաս:
Եթէ չվերադարձնես, իմացիր, որ դու եւ բոլոր նրանք, ովքեր
8 քո իւրայիններն են, կը մեռնէք»: Աբիմելքն առաւօրեան վաղ
վեր կացաւ, կանչեց իր բոլոր սպրուկներին եւ նրանց պար-
9 մեց այս բոլոր բաները: Ամէնքը խիստ վախեցան: Աբիմելքը
կանչեց Աբրահամին ու ասաց նրան. «Այդ ի՞նչ փորձանք բե-
րեցիր դու մեր գլխին: Մենք ի՞նչ մեղք էինք գործել քո դէմ,
որ իմ ու իմ թագաւորութեան վրայ այդպիսի մեծամեծ մեղքեր
10 բարդեցիր: Դու ինձ հետ արեցիր այն, ինչ ոչ որ չէր արել»: Ա-
բիմելքն ասաց Աբրահամին. «Ի՞նչ մտածեցիր, որ նման բան
11 արեցիր»: Աբրահամը պատասխանեց. «Ես կարծեցի, թէ գուցէ
այս վայրում էլ ասպուածապաշտութիւն չկայ, եւ հնարաւոր է,
12 որ ինձ սպանեն իմ կնոջ պարճառով: Բայց նա, արդարեւ, իմ
13 քոյրն է իմ հօր եւ ոչ թէ մօր կողմից, եւ դարձաւ իմ կինը: Երբ
Ասպուած ինձ հանեց իմ հօր փնից, ես կնոջս ասացի. «Այս ար-
դար քայլն արա՛ ինձ համար. ուր է գնանք, իմ մասին կ'ասես,
14 թէ՛ իմ եղբայրն է»: Աբիմելքն առաւ հազար սպարեր, արջառ
ու ոչխար, սպրուկներ ու սպրկուհիներ եւ փութեց Աբրահամին:
15 Նրան վերադարձրեց նաեւ նրա կին Սառային: Աբիմելքն ա-
սաց Աբրահամին. «Ահա քո դիմաց փռուած է իմ երկիրը, ուր
16 հաճելի է քեզ, այնպէղ էլ բնակուիր»: Իսկ Սառային դիմելով՝
ասաց. «Ահա հազար սպարեր եմ փալիս քո եղբօրը: Այն թող
պապուի վկայութիւն լինի քեզ եւ քեզ հետ գրնուող բոլոր կա-
նանց համար: Այսուհետեւ կը պատմես ամբողջ ճշմարտութիւ-
17 նը»: Աբրահամն աղօթեց Ասպծուն, որը բուժեց Աբիմելքին,

ինչպես նաեւ նրա կնոջն ու նրա աղախիններին: Նրանք արդէն կարողանում էին երեխայ ունենալ: Մինչ այդ Տէրը Աբրահամի կին Սառայի պարճառով Աբիմելէքի ողջ փան կանանց զրկել էր երեխայ ունենալու կարողութիւնից:

Տէրն այցելեց Սառային, ինչպես ասել էր, եւ կապարեց Սառային փութաւ իր խոսքով: Սառան յղիացաւ ու Աբրահամի համար ծեր փարիքում որդի ծնեց ճիշտ այն ժամանակ, ինչպէս Աստուծոյ յայտնել էր Աբրահամին: Աբրահամն իր որդու անունը, որին ծնեց Սառան նրա համար, դրեց Իսահակ: Աբրահամն ուրախորդօր թլփապեց իր որդի Իսահակին, ինչպէս պարտւիւրել էր նրան Տէր Աստուծոյ: Աբրահամը հարիւր փութեան էր, երբ ունեցաւ իր որդի Իսահակին: Սառան ասաց. «Աստուծոյ ուրախութիւն պարգեւեց ինձ, եւ ով որ լսի այդ մասին, ինձ հետ կ'ուրախանայ»: Նա աւելացրեց. «Ով կ'ասէր Աբրահամին, թէ Սառան երեխայ կը սնուցանի, քանի որ ծեր հասակում որդի ծնեցի»: Մանուկն աճեց, նրան կրծքից կտրեցին, եւ Աբրահամն իր որդի Իսահակի կրծքից կտրուելու առթիւ մեծ խնջոյք արեց: Երբ Սառան փեսաւ, որ եգիպտոսի Ագարից Աբրահամի ունեցած որդին խաղում է իր որդի Իսահակի հետ, ասաց Աբրահամին. «Նեռացրո՛ւ քո աղախինն եւ նրա որդուն, որպէսզի քո աղախին որդին իմ որդի Իսահակի հետ հաւասար ժառանգութիւն չստանայ»: Իր որդու մասին ասում այդ խօսքերը ցաւ պարճառեցին Աբրահամին: Աստուծոյ ասաց Աբրահամին. «Մանկան եւ աղախին մասին ասում խօսքերը թող քեզ ցաւ չպարճառեն: Ինչ որ ասի քեզ Սառան, լսի՛ր նրան, որովհետեւ Իսահակի միջոցով ես դու սերունդդ շարունակելու, բայց քո աղախին որդու սերունդն էլ ես նշանաւոր կը դարձնեմ, որովհետեւ նա էլ քո սերմից է»: Առաւօտեան վեր կացաւ Աբրահամը, առաւ հաց ու մի փիկ ջուր, փութեց Ագարին, մանկանը դրեց նրա շալակին եւ փնից դուրս հանեց: Ագարը թափառում էր անապատում, Երդման ջրհորի մօտ: Տիկնի ջուրն սպառուեց, մայրը մանկանը դրեց մի եղէնու փակ եւ գնաց նստեց նրա դիմաց, մի նետընկեց հեռաւորութեան վրայ՝ ասելով. «Թող ես չտեսնեմ իմ որդու մահը»: Նա նստել էր նրա դիմաց: Երեխան բարձրաձայն լալիս էր: Աստուծոյ լսեց երեխայի ձայնը, որ գալիս էր այնպէտից: Աստուծոյ երկնքից Ագարին ձայն փութեց ու ասաց. «Ի՞նչ է պարտաւել, Ագար: Մի՛

վախեցիր, որովհետեւ Աստուած լսեց քո որդու ձայնը այնպե-
 18 ղից, ուր նա գտնուում է: Բռնիր քո մանկան ձեռքից, որովհե-
 19 տեւ ես նրան մեծ ազգի նախահայր եմ դարձնելու»: Աստու-
 20 ւած բացեց Ագարի աչքերը, սա տեսաւ ըմպելի ջրի մի ջրհոր,
 21 գնաց, փիկը լցրեց ջրով ու խմեցրեց երեխային: Եւ Աստուած
 22 երեխայի հետ էր. սա աճեց, դարձաւ աղեղնաւոր եւ բնակ-
 ուեց Փառանի անապատում: Մայրը նրա համար Եգիպտացի-
 23 ների երկրից կին առաւ: Այդ ժամանակներում Աբիմելէքը, նրա
 սենեկապետ Ռթոգաթն ու նրա զօրքերի սպարապետ Փիքողը,
 խօսելով Աբրահամի հետ, ասացին. «Աստուած քեզ հետ է բո-
 24 լոր այն գործերում, ինչ դու անում ես: Արդ, Աստուծո անունով
 ինձ երդուիր, որ ոչ իմ, ոչ իմ գաւակի, ոչ իմ անուան դէմ չես
 մեղանջի, այլ կը վարուես այնպէս արդար, ինչպէս ես վարուե-
 25 ցի քո նկատմամբ, նոյնպէս եւ իմ երկրի նկատմամբ, ուր դու
 բնակւում ես»: Աբրահամն ասաց. «Երդում եմ»: Աբրահամն
 26 Աբիմելէքին յանդիմանեց այն ջրհորի համար, որ Աբիմելէքի
 ծառաները խլել էին: Աբիմելէքն ասաց նրան. «Ես չեմ իմացել,
 27 թէ ով է արել այդ բանը, իսկ դու էլ ինձ բան չես ասել: Ես միայն
 այսօր եմ լսում այդ մասին»: Աբրահամն առաւ արջառներ ու
 ոչխարներ, տուեց Աբիմելէքին, եւ երկուսն իրար հետ հաշտու-
 28 թիւն կնքեցին: Աբրահամը եօթը որոջ առանձնացրեց: Աբի-
 մելէքը հարցրեց Աբրահամին. «Ի՞նչ են նշանակում այս եօթը
 30 որոջները, որոնց առանձնացրիր»: Նա պատասխանեց. «Այս
 եօթը որոջները սրացիր ինձնից ի հաւաստումն այն բանի, թէ
 ես եմ փորել այդ ջրհորը»: Դրա համար էլ այդ վայրը կոչուեց
 31 Երդման ջրհոր, որովհետեւ նրանք երկուսով միմեանց երդում
 տուեցին այնպեղ. Երդման ջրհորի մօտ հաշտութիւն կնքե-
 ցին: Աբիմելէքը, նրա սենեկապետ Ռթոգաթն ու նրա զօրքերի
 սպարապետ Փիքողը այնպեղից վեր կացան ու վերադարձան
 32 Փղշտացուց երկիրը: Աբրահամը Երդման ջրհորի մօտ ծառ
 տնկեց, այնպեղ պաշտեց Տիրոջը, նրան կոչեց Աստուած յաւի-
 33 տենական: Աբրահամը Փղշտացուց երկրում պանդուխտ մնաց
 երկար ժամանակ:

22 Այս դէպքերից յետոյ Աստուած փորձեց Աբրահամին: Նա
 ձայն տուեց նրան. «Աբրահամ, Աբրահամ»: Սա պատասխա-
 2 նեց. «Այսպեղ եմ»: Աստուած ասաց նրան. «Ա՜հ քո միակ որ-
 դուն՝ քո սիրելի Իսահակին, գնա՛ մի բարձրադիր տեղ եւ այն-

փեղ՝ լերան վրայ, որ ցոյց կ'արարէր, որ զաւակիդ ինքն է: Ար- 3
 քաւհամն առաւօտեան վեր կացաւ, համեարը դրեց իր էջի վրայ,
 հեարը վերցրեց երկու սարուկ ծառաներ, իր որդի Իսահակին,
 ողջակիզութեան համար փայտ կտրեց եւ ճանապարհ ընկաւ,
 եկաւ այն փեղը, որ Աստուած ասել էր նրան: Երրորդ օրը Ար- 4
 քաւհամը բարձրացրեց իր աչքերը եւ հեռուից տեսաւ այդ փե-
 ղը: Արքաւհամն ասաց իր ծառաներին. «Նստեցէ՛ք այսփեղ՝ 5
 էջի մօտ, իսկ ես ու այս պարանին գնանք այնփեղ, երկրպա-
 գութիւն անենք ու վերադառնանք ձեզ մօտ»: Արքաւհամը վեր- 6
 ցրեց ողջակիզութեան փայտը, դրեց այն իր որդի Իսահակի
 մէջքին, իր ձեռքն առաւ կրակն ու դանակը, եւ երկուսով գնա-
 ցին: Իսահակը դիմեց իր հօրը՝ Արքաւհամին. «Հայր»: Սա 7
 ասաց. «Ի՞նչ է, որդի»: Նա հարցրեց. «Ահա կրակը, եւ ահա
 փայտը, հապա ո՞ր է ողջակիզելու ոչխարը»: Սա պարաս- 8
 խանեց. «Աստուած կը հոգայ իր ողջակիզելու ոչխարի մասին,
 որդեակ»: Նրանք երկուսով գնացին եւ հասան այն փեղը, որ 9
 նրան ցոյց էր տուել Աստուած: Արքաւհամն այնփեղ գոհասե-
 ղան շինեց, վրան դրեց փայտը, իր որդի Իսահակին կապեց եւ
 դրեց գոհասեղանի փայտի վրայ: Արքաւհամը երկարեց ձեռքը, 10
 որ վերցնի դանակն ու մորթի իր որդուն: Տիրոջ հրեշտակը 11
 երկնքից ձայն տուեց նրան ու ասաց. «Արքաւհամ, Արքաւհամ»: Սա
 պարասխանեց նրան. «Այսփեղ եմ»: Նա ասաց. «Ձեռք մի՛ 12
 տուր պարանուն, նրան որեւէ վնաս մի՛ պարճառիր, որովհե-
 փեւ այժմ համոզուեցի, որ դու երկիւղ ունես Աստծու նկատմամբ
 եւ ինձ համար չես խնայի քո որդուն»: Արքաւհամը բարձրաց- 13
 րեց իր աչքերը եւ տեսաւ, որ մացառուր թփի մէջ եղջիւրներից
 մի խոյ է կախուած: Արքաւհամը գնաց, առաւ խոյն ու այն ող-
 ջակիզեց իր որդի Իսահակի փոխարէն: Արքաւհամն այդ վայ- 14
 րի անունը դրեց «Տէրը տեսաւ», եւ մինչեւ այսօր էլ ասում են՝
 «Այդ լերան վրայ երեւաց Տէրը»: Տիրոջ հրեշտակը երկնքից 15
 երկրորդ անգամ ձայն տալով՝ ասաց Արքաւհամին. «Անձովս 16
 եմ երդում, - ասում է Տէրը, - քանի որ դու արեցիր այդ բա-
 նը՝ ինձ համար չխնայեցիր քո սիրելի որդուն, անչափ պիտի 17
 օրհնեմ քեզ եւ երկնքի աստղերի, ծովեզերքի աւազի չափ պի-
 տի բազմացնեմ քո սերունդը: Քո սերունդը պիտի փրանայ
 իր թշնամիների քաղաքներին, քո սերնդի շնորհիւ պիտի օրհ- 18
 նուեն աշխարհի բոլոր ազգերը այն բանի համար, որ անսա-

19 ցիր իմ ձայնին»: Աբրահամը վերադարձաւ իր ծառաների մօտ:
 20 Նրանք միասին ելան գնացին դէպի Երդման ջրհորը, եւ Աբրա-
 21 համը բնակուեց Երդման ջրհորի մօտ: Այս դէպքերից յետոյ
 22 Աբրահամին յայտնեցին, որ ահա Մեղքան եւս քո եղբայր Նա-
 23 քորի համար ծնել է որդիներ՝ անդրանիկ որդի Ուլքին, նրա
 24 եղբայր Բաւին, ասորիների նախահայր Կամուէլին, Քասադին,
 Ազաւին, Փալդասին, Յեպդափին եւ Բաթուէլին: Եւ Բաթուէլը
 ծնել է Ռեբեկային: Սրանք են այն ութ որդիները, որոնց ծնեց
 Մեղքան Աբրահամի եղբայր Նաքորի համար: Նրա հարճը, ո-
 րի անունը Ռեէմա էր, նա էլ ծնեց Տաբեկին, Դասմին, Տոքոսին
 եւ Մոքային:

23, 2 Սառան դարձաւ հարիւր քսանեօթը փարեկան: Նա մեռաւ
 կիրճի մէջ գրնուող Արբոկ քաղաքում: Սա Քանանացիների
 երկրում գրնուող Քեբրոնն է: Աբրահամը եկաւ, որ ողբայ ու
 3 սգայ Սառայի մահը: Աբրահամը հեռացաւ իր հանգուցեալի
 4 մօտից եւ դիմելով Քեպի որդիներին՝ ասաց. «Ես ձեր մէջ պան-
 դուխար ու օտարական եմ: Արդ, որպէս սեփականութիւն ինձ
 մի գերեզմանի հող փուէք ձեզ մօտ, որ թաղեմ իմ հանգուցե-
 5 ալին»: Քեպի որդիները պապասխան փութեցին Աբրահամին՝
 6 ասելով. «Լսիր մեզ, փէր: Դու մեր մէջ Ասպծու նշանակած
 թագաւորն ես: Քո հանգուցեալին թաղիր մեր լաւագոյն գե-
 7 րեզմաններից մէկում, որովհետեւ մեզնից ոչ մէկը չի հրաժա-
 րուի քեզ շիրիմի համար փեղ փրամադրելուց»: Աբրահամը
 եկաւ եւ գլուխ փութեց այդ երկրի ժողովրդին՝ Քեպի որդիներին:
 8 Աբրահամը նրանց դիմելով՝ ասաց. «Եթէ դուք յօժար էք, որ
 իմ հանգուցեալին ես անձամբ թաղեմ, լսեցէք ինձ եւ իմ մա-
 9 սին բարեխօսեցէք Սահառի որդի Եփրոնին, որ ինձ փայ իր
 ագարակի սահմաններում գրնուող գոյգ քարայրը այնքան ար-
 10 ծաթով, որքան արժէ այն: Թող այն ձեր ներկայութեամբ ինձ
 11 փայ որպէս շիրմավայր»: Եփրոնը քեպացիների հետ նստած
 էր ժողովապետում: Եփրոն քեպացին պապասխան փութեց Աբ-
 րահամին եւ ի յուր Քեպի որդիների ու բոլոր նրանց, ուլքեր
 12 մընում էին նրա քաղաքի դարպասով, ասաց. «Նայիր ինձ,
 փէր, եւ լսիր ինձ: Ագարակը փալիս եմ քեզ, քեզ եմ փալիս
 նաեւ այնքեղ գրնուող քարայրը: Իմ բոլոր համաքաղաքացի-
 ների ներկայութեամբ այն քեզ եմ յանձնում: Թաղիր քո հան-
 գուցեալին»: Աբրահամը գլուխ փութեց երկրի ժողովրդի առաջ,

Եփրոնի հետ խօսեց ի լուր երկրի ժողովրդի եւ ասաց. «Քանի 13
որ անսացիր ինձ, ուրեմն լսիր ինձ: Ես քեզ կտամ ագարակի
փոխարժեքը: Վերցրո՛ւ այն ինձնից, եւ ես այնպեղ կը թաղեմ
իմ հանգուցեալին»: Եփրոնն Աբրահամին պատասխանեց եւ 14
ասաց. «Ո՛հ, քէր իմ, լսել եմ, որ հողամասը չորս հարիւր սա- 15
պեր արծաթ արժէ: Դա ի՞նչ է որ իմ ու քո միջեւ: Դու թա-
ղիր քո հանգուցեալին»: Աբրահամը Եփրոնին լսելուց յետոյ 16
կշռեց եւ նրան վճարեց չորս հարիւր սապեր արծաթը, ինչպէս
խոստացել էր ի լուր Քեպի որդիների, վաճառականների մօտ
ընդունուած գնով: Եփրոնի ագարակը, որ Մամբրէի կաղնու 17
հանդիպակաց գոյգ քարայրի մօտն էր, այսինքն՝ ագարակն ու
նրա մէջ գտնուող քարայրը, ագարակի եւ նրա շրջակայքի բոլոր
ծառերը դարձան Աբրահամի սեփականութիւնը, Քեպի որդի- 18
ների ներկայութեամբ, որոնք մտնում էին քաղաքի դարպասով:
Դրանից յետոյ Աբրահամն իր կին Սառային թաղեց ագարա- 19
կի գոյգ քարայրում, որ Մամբրէի կաղնու դիմաց էր գտնուում,
այսինքն՝ Քեբրոնում՝ Քանանացիների երկրում: Ագարակն ու 20
նրա մէջ գտնուող քարայրը Քեպի որդիների կողմից փրուեցին
Աբրահամին իբրեւ նրա սեփական գերեզմանոց:

Աբրահամը ծերացել էր, փարիքն առել: Եւ Տէրն օրհնեց Աբ- 24
րահամին ըստ ամենայնի: Աբրահամն ասաց իր փան աւագա- 2
գոյն ծառային՝ իր ամբողջ ունեցուածքի կառավարչին. «Ձեռքդ
դիր իմ ազդրի փակ եւ քեզ երդուեցնեմ Տիրոջ՝ երկնքի Աստծու 3
եւ երկրի Աստծու անունով, որ իմ որդի Իսահակի համար կին
չես առնի քանանացիների դուստրերից (որոնց մէջ եմ բնակ-
ւում ես), այլ կը գնաս այն երկիրը, որպեղ ծնուել եմ, իմ փունը, 4
եւ այնպեղից իմ որդի Իսահակի համար կին կ'առնես»: Ծա- 5
ռան նրան պատասխանեց. «Գուցէ կինը չցանկանայ ինձ հետ
գալ այս երկիրը: Այդ դէպքում ես փաննեմ քո որդուն այն եր-
կիրը, որպեղ ծնուել ես դու»: Աբրահամն ասաց. «Զգո՛յշ եղիր, 6
իմ որդուն այնպեղ չվերադարձնես: Երկնքի Տէր Աստուածը եւ 7
երկրի Տէր Աստուածը, որն ինձ հանեց իմ հօր փնից ու այն
երկրից, ուր ծնուել եմ, որը խօսեց ինձ հետ, երդուեց ինձ ու
ասաց, թէ՛ «Քո սերունդներին եմ փալու այդ երկիրը», նա իր
հրեշտակին կ'ուղարկի քո առաջ, եւ այնպեղից կին կ'առնես իմ
որդի Իսահակի համար: Իսկ եթէ կինը չուզենայ քեզ հետ գալ 8
այս երկիրը, քո փուած երդումից անպարտ համարուես, միայն

9 թէ իմ որդուն այնպեղ չվերադարձնես»: Աբրահամի ծառան
 ձեռքը դրեց իր փիրոջ ազդրի փակ եւ երդուեց նրան այդ բա-
 10 նի համար: Ծառան առաւ իր փիրոջ ուղտերից փասը ուղտ եւ
 գնաց՝ իր հետ ունենալով իր փիրոջ բոլոր բարիքներից: Նա
 11 ելաւ գնաց Միջագետք, Նաբորի քաղաքը: Երեկոյեան ուղտե-
 րին նստեցրեց քաղաքից դուրս, ջրհորի մօտ այն պահին, երբ
 12 ջրոտորը դուրս է գալիս ջրի: Նա ասաց. «Իմ փեր Աբրահամի
 Տէր Ասպուած, այսօր ինձ յաջողութիւն պարգեւիր եւ ողորմիր
 13 իմ փեր Աբրահամին: Ահա ես ջրի աղբիւրի մօտ եմ, եւ այս
 14 քաղաքի բնակիչների դուստրերը գալիս են ջուր հանելու: Թող
 լինի մի կոյս, որին ասեմ՝ «Թեքիր սափորդ, որ խմեմ», իսկ նա
 ինձ պատասխանի՝ «Խմիր, քո ուղտերին էլ ջուր կտամ, մինչեւ
 որ յագենան խմելուց»: Թող նրան էլ նախապետած լինես քո
 ծառայ Իսահակի համար, եւ դրանով էլ իմանամ, որ բարեհաճ
 15 ես եղել իմ փեր Աբրահամի նկատմամբ»: Նա մտքում դեռ չէր
 վերջացրել իր խօսքը, երբ եկաւ Ռեբեկան, որը Աբրահամի եղ-
 քայր Նաբորի Մեղքա կնոջ որդի Բաթուէլի դուստրն էր: Նա
 16 ուսին սափոր ունէր: Կոյսը դէմքով շար գեղեցիկ էր, մի աղ-
 ջիկ, որին դեռ փղամարդ չէր մօտեցել: Նա իջաւ աղբիւրի մօտ,
 17 լցրեց իր սափորն ու ելաւ: Ծառան ընդառաջ գնաց նրան ու
 18 ասաց. «Այդ սափորից ինձ մի քիչ ջուր փոր խմելու»: Նա
 պատասխանեց. «Խմիր, փեր»: Նա իր սափորը փութով իջեց-
 19 րեց իր թելերի վրայ, ջուր փուեց նրան, մինչեւ որ դադարեց
 խմելուց: Ապա աւելացրեց. «Քո ուղտերի համար էլ ջուր կը
 20 հանեմ, այնքան, որ բոլորն էլ յագենան»: Նա սափորի ջուրն
 իսկոյն թափեց գոռի մէջ եւ նորից գնաց ջրհորը՝ ջուր հանելու:
 21 Նա նրա բոլոր ուղտերի համար ջուր հանեց: Մարդն ուշադիր
 հետեւում էր նրան ու լուռ մտածում, թէ Տէրը կը յաջողեցնի՞
 22 իր գործը, թե՛ ոչ: Երբ բոլոր ուղտերը յագեցան, մարդը նրան
 փուեց ոսկէ գինդեր՝ իւրաքանչիւրը մէկ դահեկանի քաշով, եւ
 փասը դահեկանի քաշով երկու ապարանջան դրեց նրա ձեռ-
 23 քերին: Նա հարցրեց նրան ու ասաց. «Ում դուստրն ես դու,
 24 յայտնիր ինձ, քո փանը մեզ համար իջեւանելու փեղ կայ»: Սա
 պատասխանեց նրան. «Ես Մեղքայի եւ Նաբորի որդի Բաթու-
 25 էլի դուստրն եմ»: Ապա աւելացրեց. «Յարդ ու խոփ շար ու-
 26 նենք, նաեւ իջեւանելու փեղ»: Մարդն ուրախացաւ, երկրպա-
 27 զեց Ասպծուն եւ ասաց. «Օրհնեալ է իմ փեր Աբրահամի Տէր

Աստուածը, որ իմ փիրոջը չգրկեց իր արդարութիւնից ու ճշմարտութիւնից: Տէրն ինձ յաջողութիւն պարգեւեց իմ փիրոջ եղբօր փանը»: Գնաց աղջիկն ու կապարուածի մասին պատմեց իր մօր փանը: Ռեբեկան ունէր Լաբան անունով մի եղբայր: Լաբանը գնաց դուրս՝ դէպի աղբիւրը, այդ մարդու մօտ: Երբ նա փեսաւ գինդերն ու իր քրոջ ձեռքերի ապարանջանները, եւ իր քոյր Ռեբեկայից լսած լինելով, թէ՝ «Այսպէս խօսեց ինձ հետ այդ մարդը», մօտեցաւ մարդուն, որ դեռ կանգնած էր իր ուղփերի կողքին, աղբիւրի մօտ, եւ ասաց նրան. «Արի քուն մփի՛ր, Տիրոջով օրհնեալ, ինչո՞ւ ես մնացել դրսում: Ես քեզ համար քուն եւ քո ուղփերի համար փեղ եմ պապրասփել»: Մարդը մտաւ քուն, իսկ Լաբանը ուղփերի վրայից հանեց թամբերը: Ուղփերին յարդ ու խոտ քունեցին եւ ջուր՝ նրա ու նրա հետ եկածների ուրքերը լուալու համար: Նրանց առաջ հաց դրեցին, որ ուրեն: Ծառան ասաց. «Չեմ ուրի, մինչեւ չասես ասելիքս»: Նրանք ասացին. «Խօսի՛ր»: Նա ասաց. «Ես Աբրահամի ծառան եմ: Տէրը մեծապէս օրհնեց իմ փիրոջը, եւ նա մեծ մարդ դարձաւ: Աստուած նրան արջառ ու ոչխար, արծաթ ու ոսկի, ծառաներ ու աղախիւններ, ուղփեր ու էշեր քունեց: Սառան՝ իմ փիրոջ կինը, ծերունական հասակում գրնուող իմ փիրոջը պարգեւեց մի որդի, որին իմ փերը յանձնեց այն ամէնը, ինչ ունէր: Իմ փերն ինձ երդուեցնելով ասաց. «Իմ որդի Իսահակի համար քանանացիների աղջիկներից կին չառնես, այն քանանացիների, որոնց երկրում ես պանդխտեցի, այլ կը գնաս իմ հօր քունը, իմ քոհմի մէջ եւ այնպեղից կին կը բերես իմ որդու համար»: Ես իմ փիրոջն ասացի. «Գուցէ կինն ինձ հետ չգայ»: Նա ասաց ինձ. «Իմ Տէր Աստուածը, որի հանդէպ վարուեցի այնպէս, ինչպէս հաճոյ էր նրան, քեզ հետ կ'ուղարկի իր հրեշփակին, կը յաջողեցնի քո գործը, եւ դու իմ որդու համար կին կ'առնես իմ ազգից ու իմ հօր փնից: Այն ժամանակ դու ազատուած կը լինես իմ նգովքից: Իսկ եթէ գնաս իմ քոհմի մէջ, եւ կին չտան, ինձ քուած երդումից ազատ կը լինես»: Երբ այսօր աղբիւրի մօտ եկայ, ասացի. «Իմ փեր Աբրահամի Տէր Աստուած, եթէ յաջողեցնելու ես իմ գործը, որի համար ես այժմ եկել եմ, ահա հասել եմ ջրի աղբիւրի մօտ, եւ քաղաքի մարդկանց դուստրերը գալիս են ջուր հանելու: Եւ այն կոյսը, որին ասեմ, թէ՛ Քո սափորից մի քիչ ջուր քոնր խմելու», եւ նա ասի ինձ,

թէ՛ ' Խմիր, քո ուղտերի համար էլ ջուր կը հանեն», նա էլ կը լինի այն կինը, որին նախապես էլ Տէրը իր ծառայ Իսահակի համար, որովհետեւ դրանից էլ կ'իմանամ, որ բարեհաճ ես եղել իմ
45 փեր Աբրահամի նկատմամբ»: Դեռ իմ մտքում չէի վերջացրել իմ խօսքը, երբ իսկոյն երեւաց Ռեբեկան: Նա իր ուսին սափոր ունէր: Նա իջաւ աղբիւրը եւ ջուր հանեց: Ես ասացի նրան.
46 «Ինձ ջուր փոր խմելու»: Նա իր ուսից փութով իջեցրեց սափորն ու ասաց. «Դու խմիր, յետոյ քո ուղտերին էլ ջուր կրամ»:
47 Ես խմեցի, եւ նա իմ ուղտերին էլ ջուր փութեց: Ես նրան հարցրի ու ասացի. «Դու ո՞ւմ դուստրն ես, ասա՛ ինձ»: Նա պարասխանեց. «Ես Մեղքայի եւ Նաբորի որդի Բաթուէլի դուստրն եմ»:
48 Ես գինդեր դրեցի նրա ականջներին, ապարանջաններ՝ նրա ձեռքերին եւ ուրախացայ, երկրպագեցի Տիրոջը, օրհնեցի իմ
49 փեր Աբրահամի Տէր Աստծուն, որ յաջողութիւն պարգեւեց իմ ազնիւ գործին՝ իմ փիրոջ եղբօր աղջկան կին առնելու նրա որդու համար: Արդ, եթէ իմ փիրոջ նկատմամբ շնորհ եւ արդար
50 գործ էք անելու, ասացէ՛ք ինձ: Իսկ եթէ ոչ, ցոյց փութե՛ք ինձ, աջ գնամ, թէ՛ ձախ»:
Պարասխան փութեցին Լաբանն ու Բաթուէլը եւ ասացին. «Տէրն է այսպէս կարգադրել, մենք չենք կարող
51 դրական կամ բացասական պարասխան փալ: Ահա Ռեբեկան առաջդ կանգնած է, ա՛ռ եւ գնա՛: Նա թող լինի քո փիրոջ որդու
52 կինը, ինչպէս կարգադրել է Տէրը»: Երբ Աբրահամի ծառան լսեց նրանց խօսքերը, երկրպագեց Տիրոջը: Ծառան հանեց ոսկէ ու արծաթէ զարդեր եւ զգեստներ, փութեց Ռեբեկային: Նա
54 նուէրներ փութեց նաեւ նրա եղբայրներին ու մօրը: Կերան ու խմեցին նա եւ այն մարդիկ, որոնք նրա հետ էին, եւ ապա քնեցին: Առաւօտեան վեր կենալով՝ նա ասաց. «Ճանապարհեցէ՛ք
55 ինձ, որ գնամ փիրոջս մօտ»: Ռեբեկայի եղբայրներն ու մայրը ասացին. «Թող աղջիկը մեզ մօտ մնայ մի փասը օր, յետոյ
56 թող գնայ»: Ծառան ասաց նրանց. «Ինձ մի՛ պահէք, որովհետեւ Տէրը յաջողութիւն է պարգեւել իմ գործին: Թողէ՛ք որ գնամ
57 փիրոջս մօտ»: Ռեբեկայի եղբայրներն ասացին. «Կանչենք աղջկան եւ նրան հարցնենք»: Նրանք կանչեցին Ռեբեկային ու հարցրին. «Կը գնան այս մարդու հետ»: Նա պարասխանեց.
59 «Կը գնամ»: Նրանք ճանապարհեցին իրենց քոյր Ռեբեկային իր ունեցուածքով, ինչպէս նաեւ Աբրահամի ծառային ու նրանց,
60 ովքեր նրա հետ էին: Նրանք օրհնելով Ռեբեկային՝ ասացին

նրան. «Քոյր մեր, հազար ու բիւր դառնաս: Քո յերնորդները թող փրանան քո թշնամիների քաղաքներին»: Ռեբեկան ու իր նաժիշտները վեր կացան, նստեցին ուղտերի վրայ եւ այդ մարդու հետ ճանապարհ ընկան: Ծառան Ռեբեկային առնելով գնաց: Իսահակը եկել էր անապար՝ Տեսիլքի ջրհորի մօտ, որովհետեւ բնակուում էր երկրի հարաւային կողմում: Իսահակը երեկոյեան ելաւ դաշտ՝ զբօսնելու: Նա իր աչքերը բարձրացնելով՝ տեսաւ, որ գալիս են փառք ուղտեր: Աչքերը վեր բարձրացրեց նաեւ Ռեբեկան եւ տեսաւ Իսահակին: Նա անմիջապէս իջաւ ուղտից եւ հարցրեց ծառային. «Ո՞վ է այն մարդը, որ դաշտում մեզ ընդառաջ է գալիս»: Ծառան պատասխանեց. «Նա իմ փերն է»: Ռեբեկան առաւ քողն ու գցեց իր վրայ: Ծառան Իսահակին պատմեց այն ամէնը, ինչ արել էր ինքը: Իսահակը մտաւ իր մօր՝ Սառայի փունը, առաւ Ռեբեկային, եւ սա դարձաւ նրա կինը: Իսահակը սիրեց նրան եւ մխիթարուեց իր մօր՝ Սառայի սգից:

Աբրահամն առաւ մի կին էլ, որի անունը Քեյփտուրա էր: Սա նրա համար ծնեց Զեմբանին, Յեկսանին, Մադանին, Մադիանին, Յեսբոկին եւ Սովիւէին: Յեկսանը ծնեց Սաբային, Թեմանին եւ Դադանին: Դադանի որդիներն էին Ռագուէլը, Նաբդէլը, Ասուրիիմը, Լափուսիիմը եւ Լովովիմը: Մադիամի որդիներն էին Գեփարը, Ափերը, Ենոքը, Աբիդան եւ Եդրագան: Սրանք բոլորը Քեյփտուրայի որդիներն էին: Աբրահամն իր ողջ ունեցումածքը փութեց իր որդի Իսահակին, իսկ իր հարճերի որդիներին, որոնք Աբրահամից էին, պարգեւներ փութեց եւ, քանի դեռ կենդանի էր, նրանց հեռացրեց իր որդի Իսահակի մօտից դէպի արեւելք՝ արեւելեան երկիրը: Աբրահամն ապրեց հարիւր եօթանասունհինգ տարի: Աբրահամը հոգին աւանդեց ու մեռաւ երջանիկ ծերութեան մէջ, զառամեալ, ալետրած փարիքում, եւ գնաց միացաւ իր նախնիներին: Նրա որդիներ Իսահակն ու Իսմայէլը նրան թաղեցին քեյփտուրայի Սահառի որդի Եփրոնի ագարակի զոյգ քարայրում, որը գտնուում է Մամբրէի կաղնուղիմաց: Աբրահամին ու նրա կին Սառային թաղեցին այն ագարակում ու քարայրում, որ Աբրահամը Քեյփի որդիներից էր գնել: Աբրահամի մահից յետոյ Ասքում օրհնեց նրա որդի Իսահակին, եւ Իսահակը բնակուեց Տեսիլքի ջրհորի մօտ: Սրանք են սերունդները Աբրահամի որդի Իսմայէլի, որին ծնեց եգիպտոսի

13 Ագարը՝ Սառայի աղախինը, Աբրահամի համար: Ահա Իսմայելի որդիների անուններն ըստ նրանց ցեղերի. Իսմայելի անդ-
 14 րանիկը՝ Նաբեթ, ապա Կեդար, Աբդել, Մաբսամ, Մասմա,
 15 Իդումա, Մասէ, Քոլդադ, Թեմա, Յեբուր, Նափէս եւ Կեդմա:
 16 Սրանք են Իսմայելի որդիները, եւ սրանք են նրանց անուն-
 17 ներն ըստ իրենց բնակավայրերի եւ իրենց վրանների, նրանց
 18 փաստերկու իշխաններն ըստ իրենց ցեղերի: Իսմայէլն ապրեց
 19 հարիւր երեսունեօթը փարի: Նա հոգին աւանդեց ու մեռաւ եւ
 20 գնաց միացաւ իր նախնիներին: Նա բնակութիւն հաստատեց
 21 Եփլայից մինչեւ Սուր, որը գտնուում է Եգիպտոսի դիմաց, մինչեւ
 22 Ասորեստանի սահմանները: Նա բնակուեց իր բոլոր եղբայր-
 23 ների դէմ յանդիման: Սրանք են Աբրահամի որդի Իսահակի
 24 սերունդները. Աբրահամը ծնեց Իսահակին: Իսահակը քառա-
 25 սուն փարեկան էր, երբ ամուսնացաւ Ասորական Միջագետքում
 26 ապրող ասորի Բաթուէի դուստր Ռեբեկայի հետ, որը ասորի
 27 Լաբանի քոյրն էր: Իսահակն աղաչեց Տիրոջը իր կին Ռեբե-
 28 կայի համար, որովհետեւ սա ամուլ էր: Աստուած լսեց նրան,
 29 եւ նրա կին Ռեբեկան յղիացաւ: Նրա արգանդում իրար էին
 30 բախում երեխաները: Նա ասաց. «Եթէ այսպէս էր լինելու ինձ,
 31 հապա ինչո՞ւ յղիացայ»: Եւ նա գնաց այդ մասին Տիրոջը հարց-
 32 նելու: Տէրը նրան ասաց. «Քո արգանդում երկու ցեղ կայ,
 33 քո արգանդից երկու ժողովուրդ պիտի ծնուի: Մի ժողովուրդը
 34 միւս ժողովրդին պիտի գերիշխի, եւ աւագը կրտսերին պիտի
 35 ենթարկուի»: Երբ հասան նրա ծննդաբերելու օրերը, նրա ո-
 36 թովայնում երկու երեխաներ կային: Անդրանիկ որդին ծնու-
 37 եց բոլորովին շէկ, թաւամազ մորթով, եւ հայրը նրան կոչեց
 38 Եսաւ: Ապա Եսաւի զարշապարից բռնած ծնուեց նրա եղբայ-
 39 րը: Սրան էլ կոչեց Յակոբ: Իսահակը վաթսուն փարեկան էր,
 40 երբ Ռեբեկան ծնեց նրանց: Մանուկները մեծացան: Եսաւը
 41 հմուտ որսորդ էր եւ վայրենաբարոյ, իսկ Յակոբը մեղմաբարոյ
 42 էր ու փնակեաց: Իսահակը սիրեց Եսաւին, որովհետեւ նրա
 43 որսը կերակուր էր իր համար, իսկ Ռեբեկան սիրեց Յակոբին:
 44 Յակոբը մի անգամ ապուր էր եփել, երբ Եսաւը դաշտից եկաւ
 45 քաղցից թուլացած: Եսաւն ասաց Յակոբին. «Այդ կարմրա-
 46 տուն ապուրից փուր ուրեմ, որովհետեւ քաղցից թուլացած եմ»
 47 (դրա համար էլ նրան Եղոմ կոչեցին): Յակոբն ասաց Եսաւին.
 48 «Կը փամ, եթէ այսօր ինձ վաճառես քո անդրանկութիւնը»: Ե-

սաւր պարասխանեց. «Ես մեռնելու վրայ եմ, էլ ինչին է պէտք անդրանկութիւնը»: Յակոբն ասաց նրան. «Նէնց այսօր եր- 33
դուի՛ր ինձ»: Եւ նա երդուեց նրան: Եսաւն իր անդրանկութիւ-
նը վաճառեց Յակոբին, իսկ Յակոբը Եսաւին փութեց հաց ու 34
ոսպապօր: Սա կերաւ, խմեց ու վեր կացաւ գնաց: Այսպիսով
Եսաւն արհամարհեց իր անդրանկութիւնը:

Սով եղաւ երկրում. ոչ այն սովը, որ եղել էր Աբրահամի 26
Ժամանակ: Իսահակը գնաց փղշտացիների արքայ Աբիմելէ- 2
քի մօտ, Գերարա: Նրան երեւաց Տէրն ու ասաց. «Եգիպտոս
մի՛ իջիր, այլ բնակուի՛ր այն երկրում, որտեղ ասացի քեզ. իբ- 3
րեւ պանդուխտ ապրի՛ր այս երկրում, որ ես լինեմ քեզ հետ
եւ օրհնեմ քեզ, որովհետեւ քեզ ու քո սերունդներին եմ փա-
լու այս ողջ երկիրը: Ես հաստատ կը պահեմ այն երդումը, որ
փութեցի քո հայր Աբրահամին: Ես բազմացնելու եմ քո սե- 4
րունդները երկնքի աստղերի չափ, քո զաւակներին եմ փա-
լու այս ամբողջ երկիրը, եւ քո սերունդների միջոցով օրհնուե-
լու են երկրի բոլոր ազգերը ի հափուցումն այն բանի, որ քո 5
հայր Աբրահամը լսեց իմ խօսքը, պահեց իմ հրամանները, իմ
պարտութիւնները, իմ կանոններն ու օրէնքները»: Իսահակը 6
բնակուեց գերարացիների հետ: Տեղի մարդիկ հարցրին նրա 7
կին Ռեբեկայի մասին, եւ նա ասաց. «Իմ քոյրն է»: Նա վա-
խեցաւ ասել «Իմ կինն է». գուցէ Ռեբեկայի պարճառով փողի
մարդիկ սպանէին իրեն, որովհետեւ Ռեբեկան դէմքով գեղեց-
իկ էր: Նա այնտեղ մնաց երկար ժամանակ: Փղշտացիներ 8
րի արքայ Աբիմելէքը պարտիանից դուրս ձգուեց ու փնտաւ,
որ Իսահակը կարակում է իր կին Ռեբեկայի հետ: Աբիմելէ- 9
քը կանչեց Իսահակին եւ ասաց նրան. «Ուրեմն նա քո կինն
է: Ինչո՞ւ, սակայն, ասացիր, թէ՛ «Իմ քոյրն է»: Իսահակն ա-
սաց նրան. «Որովհետեւ մտածեցի, թէ գուցէ նրա պարճառով
սպանուեմ»: Աբիմելէքը նրան ասաց. «Ինչո՞ւ այդ բանն ա- 10
րեցիր մեզ հետ: Քիչ էր մնում, որ իմ ազգակիցներից մէկը
պառկէր քո կնոջ հետ եւ մեզ մեղքի մէջ գցէիր»: Եւ Աբիմելէքը
հրաման արձակեց իր ողջ ժողովրդին՝ ասելով. «Բոլոր նրանք, 11
ովքեր կը դիպչեն այդ մարդուն կամ նրա կնոջը, մահուան կը
դատարարուեն»: Իսահակը զարի ցանեց այդ երկրում եւ 12
նոյն փարում էլ հարիւրապարիկ բերք ստացաւ: Տէրն օրհնեց
նրան, եւ սա հարստացաւ: Նա առաջադիմում էր, հարստա- 13

14 նում այն աստիճան, որ մեծահարուստ դարձաւ: Նա ունեցաւ
15 ոչխարի ու արջառի հօտեր, բազում կալուածքներ: Փղշտա-
ցիները նախանձեցին նրան եւ խցանեցին այն բոլոր ջրհոր-
ները, որ նրա հօր՝ Աբրահամի օրօք փորել էին նրա ծառա-
16 ները. փղշտացիները դրանք լցրին հողով: Աբիմելէքն ասաց
Իսահակին. «Նեռացիր մեր մօտից, որովհետեւ մեզնից շար
17 աւելի զօրաւոր եղար»: Իսահակն այդպէղից գնաց ու վրան
18 խփեց գերարացիների ձորում: Նա բնակուեց այնպէղ: Իսա-
հակը դարձեալ փորեց այն ջրհորները, որ փորել էին նրա հօր՝
Աբրահամի ծառաները, իսկ փղշտացիները նրա հայր Աբրա-
համի մահից յետոյ խցանել էին: Իսահակն այդ ջրհորները կո-
չեց այն անուններով, որ փուել էր դրա նց իր հայր Աբրահամը:
19 Իսահակի ծառաները հող փորեցին գերարացիների ձորում եւ
20 այնպէղ գրան ըմպելի ջրի աղբիւր: Գերարացիների հովի-
ները կռուեցին Իսահակի հովիւների հետ՝ ասելով, թէ իրենցն
է այդ ջրհորը: Նրանք ջրհորը կոչեցին Անիրաւութիւն, քանի
21 որ նրա հանդէպ անիրաւութիւն էին գործել: Իսահակը գնաց
այդպէղից ու փորեց մի այլ ջրհոր եւս: Վէճ ծագեց սրա համար
22 էլ: Իսահակը այն կոչեց Թշնամութիւն: Նա գնաց այդպէղից
եւ փորեց մի այլ ջրհոր եւս: Դրա շուրջ վէճ չառաջացաւ, եւ այդ
պարճառով այն կոչեց Անդորրութիւն՝ ասելով, թէ՝ «Այժմ մեզ
ընդարձակ տեղ փուեց Տէրը եւ բազմացրեց մեզ երկրի վրայ»:
23 Իսահակն այդպէղից գնաց Երդման ջրհորի մօտ: Տէրն այդ
24 գիշեր երեւաց նրան ու ասաց. «Ես քո հօր Աստուածն եմ:
Մի՛ վախեցիր, որովհետեւ քեզ հետ եմ, ես օրհնելու եմ քեզ,
բազմացնելու եմ քո սերունդները ի սէր քո հայր Աբրահամի»:
25 Իսահակն այդպէղ զոհասեղան շինեց ու երկրպագեց Տիրոջը:
Նա այդպէղ խփեց իր վրանը: Իսահակի ծառաները այդպէղ
26 ջրհոր փորեցին: Գերարայից նրա մօտ գնացին Աբիմելէքը,
նրա սենեկապետ Ռթոգաթը եւ նրա զօրքերի սպարապետ Փի-
27 քողը: Իսահակը նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ եկաք ինձ մօտ, չէ՞ որ
28 դուք արեցիք ինձ եւ հալածեցիք ձեր մօտից»: Նրանք պա-
րասխանեցին. «Մենք պարզիպարզոյ տեսանք, որ Տէրը քեզ
29 միջեւ: Մենք պայման թող դնենք քեզ հետ. մեր նկատմամբ ո-
րեւէ վար բան չանես, քանի որ մենք չենք մեղանջել քո դէմ, քեզ
բարերարութիւն ենք արել եւ քեզ խաղաղութեամբ ճանապարհ

դրել, որովհետեւ դու Տիրոջ օրինած մարդն ես»։ Իսահակը 30
 նրանց պատուին խնջոյք սարքեց, նրանք կերան, խմեցին եւ 31
 առաւօտեան վաղ վեր կենալով՝ երդուեցին միմեանց։ Իսահակը
 ճանապարհ դրեց նրանց, եւ նրանք իր մօտից հաշար ու խա-
 դաղ գնացին։ Այդ օրը եկան Իսահակի ծառաները եւ յայտնե- 32
 ցին նրան իրենց փորած ջրհորի մասին, թէ՛ «Ջուր չենք գտել»։
 Իսահակն այդ ջրհորն անուանեց Երդումն։ Դրա համար էլ 33
 այդ քաղաքը մինչեւ այսօր կոչում է Երդման ջրհոր։ Եսա- 34
 ւը քառասուն տարեկան հասակում կին առաւ քերացի Բէերի
 դուստր Յուդիթին եւ խելացի Ելոմի դուստր Մասեմաթին, ո- 35
 թոնք վշտացնում էին Իսահակին եւ Ռեբեկային։

Երբ Իսահակը ծերացաւ, եւ վաքացաւ նրա աչքի տեսողու- 27
 թիւնը, կանչեց իր աւագ որդի Եսաւին ու ասաց նրան. «Որդե-
 ա՛կ իմ»։ Սա ասաց. «Այստեղ եմ»։ Նա ասաց նրան. «Ահա 2
 ես ծերացել եմ եւ չգիտեմ, թէ երբ կը մեռնեմ։ Արդ, ա՛ռ քո 3
 զէնքը՝ աղեղն ու կապարճը, գնա՛ դաշար եւ ինձ համար ո՛րս ա-
 րա, ինձ համար պարտաստի՛ր իմ սիրած խորտիկները եւ բէր, 4
 մաքուցի՛ր ինձ, որ ուրեմ եւ օրհնեմ քեզ, քանի դեռ կենդա-
 նի եմ»։ Ռեբեկան լսեց այն, ինչ ասաց Իսահակն իր որդուն։ 5
 Եսաւը գնաց դաշար, որ որս անի իր հօր համար, իսկ Ռեբե- 6
 կան, դիմելով իր որդի Յակոբին, ասաց. «Ես քո հօրից լսեցի
 այն, ինչ նա ասում էր քո եղբօրը։ Նա նրան ասաց. «Ինձ 7
 ո՛րս բեր եւ ինձ համար խորտիկներ պարտաստի՛ր, որ ուրեմ
 եւ օրհնեմ քեզ Տիրոջ առաջ, քանի դեռ կենդանի եմ»։ Արդ, 8
 որդեա՛կ իմ, լսի՛ր, թէ ինչ եմ ասում քեզ։ Գնա՛ եւ հօտի մի- 9
 ջից ինձ երկու մաքղաշ ու ընտիր ուլ բէր, որ դրանցով քո հօր
 համար նրա սիրած խորտիկները պարտաստեմ։ Դու այն կը 10
 մաքուցես քո հօրը, որ ուրի եւ քեզ օրհնի քո հայրը, քանի
 դեռ կենդանի է»։ Յակոբն ասաց իր մայր Ռեբեկային. «Իմ 11
 եղբայր Եսաւը մագոտ մարդ է, իսկ ես՝ լերկ։ Գուցէ շօշափի
 ինձ իմ հայրը, ես խայրառակ լինեմ նրա առաջ, եւ օրհնու- 12
 թեան փոխարէն անէժք թափուի գլխիս»։ Մայրը նրան ասաց. 13
 «Թող ինձ վրայ լինի այդ անէժքը, որդեա՛կ, միայն թէ լսի՛ր իմ
 ասածը, գնա դրանք բէր ինձ»։ Նա գնաց եւ ուլերը բերեց իր 14
 մօր մօտ, իսկ սա նրա հօր սիրած խորտիկները պարտաս- 15
 տեց։ Ռեբեկան առաւ աւագ որդու ընտիր պարմուճանը, որ
 կար իր տանը, հագցրեց իր կրտսեր որդի Յակոբին, ուլի մոր- 16

17 թին փաթաթեց նրա թելերին ու մերկ պարանոցին: Նա իր
 պապրաստած խորփիկներն ու հացը փուեց իր որդի Յակոբի
 18 ձեռքը: Սա փարաւ դրանք իր հօրն ու ասաց. «Նայր իմ»: Նա
 ասաց. «Այսպեղ եմ»: Նայրը հարցրեց. «Դու ո՞վ ես, որդեա՛կ»:
 19 Յակոբը պապասխանեց հօրը. «Ես Եսաւն եմ՝ քո անդրանիկ
 որդին: Արեցի այնպէս, ինչպէս ասացիր ինձ: Արի նստի՛ր ու
 20 կե՛ր իմ որսից, որ օրհնես ինձ»: Իսահակն ասաց որդուն. «Այդ
 ինչպէ՛ն է, որ այդքան շուր որս գտար, որդեա՛կ»: Նա պապաս-
 21 խանեց. «Ինչպէս Աստուած ինքը դրեց իմ առաջ»: Իսահակն
 ասաց Յակոբին. «Մօ՛ր արի, որ շօշափեմ քեզ, որդեա՛կ, որ-
 22 պէսզի իմանամ, թէ դո՞ւ ես իմ որդի Եսաւը, թե՛ ոչ»: Յակոբը
 մօտեցաւ իր հայր Իսահակին, սա շօշափեց նրան ու ասաց.
 «Չայնդ Յակոբի ձայնն է, բայց ձեռքերդ Եսաւի ձեռքերն են»:
 23 Իսահակը չճանաչեց նրան, որովհետեւ նրա ձեռքերը իր եղբայր
 Եսաւի ձեռքերի նման մագոյր էին: Նա օրհնեց նրան ու ասաց.
 24, 25 «Դո՞ւ ես իմ որդի Եսաւը»: Նա պապասխանեց. «Ես եմ»: Ի-
 սահակն ասաց. «Մաքուցի՛ր ինձ, որ ուրեմ քո որսից, որդեա՛կ,
 որպէսզի օրհնեմ քեզ»: Յակոբը մաքուցեց նրան, եւ նա կե-
 26 րաւ: Նրան գինի բերեց, եւ նա խմեց: Նրա հայր Իսահակը
 27 ասաց նրան. «Մօ՛ր արի եւ համբուրի՛ր ինձ, որդեա՛կ»: Յակո-
 բը մօտեցաւ, համբուրեց նրան: Իսահակն առաւ նրա հագուս-
 28 տերի արփի հոփն ունի: Թող Աստուած քեզ մաս հանի եր-
 կնքի ցօղից, երկրի պարարտութիւնից եւ ցորենի ու գինու ա-
 29 ռարութիւն պարգեւի: Թող քեզ ծառայեն ժողովուրդները, եւ
 իշխանները թող քեզ երկրպագեն: Զո եղբօր փէրը լինես, թող
 քեզ երկրպագեն քո հօր որդիները: Ով անիծի քեզ, ինքն անի-
 30 ցեալ թող լինի, իսկ ով օրհնի քեզ, ինքն օրհնեալ թող լինի»:
 Երբ Իսահակը իր որդի Յակոբին օրհնելը վերջացրեց, եւ Յա-
 կոբը գնաց իր հայր Իսահակի մօտից, որսից եկաւ նրա եղբայր
 31 Եսաւը: Սա եւս խորփիկներ պապրաստեց եւ մաքուցելով իր
 հօրը՝ ասաց. «Թող վեր կենայ իմ հայրը, ուրի իր որդու որ-
 32 սից, որպէսզի օրհնի ինձ»: Եսաւի հայր Իսահակը հարցրեց
 նրան. «Ո՞վ ես դու»: Սա պապասխանեց. «Ես Եսաւն եմ՝ քո
 33 անդրանիկ որդին»: Իսահակը մեծապէս զարմացաւ ու ասաց.
 «Իսկ այն ո՞վ էր, որ ինձ համար որս որսաց, բերեց մաքուցեց,
 եւ կերայ ամենից, երբ դեռ դու չէիր եկել, օրհնեցի նրան, եւ

նա թող օրհնեալ լինի»։ Երբ Եսաւը լսեց իր հայր Իսահակի 34
խօսքերը, անչափ դառնացաւ, մեծ աղմուկ բարձրացրեց ու ա-
սաց իր հօրը. «Արդ, ի՛նձ էլ օրհնիր, հայր»։ Իսահակն ասաց 35
նրան. «Քո եղբայրը եկաւ նենգութեամբ եւ առաւ քեզ համար
սահմանուած օրհնութիւնը»։ Եսաւն ասաց. «Իրաւամբ նրա 36
անունը Յակոբ է դրուել, որովհետեւ այս երկրորդ անգամն է,
որ խաբում է ինձ. նախ խլեց իմ անդրանկութիւնը, իսկ այժմ
խլեց ինձ համար սահմանուած օրհնութիւնը»։ Եսաւն ասաց իր
հօրը. «Եւ ոչ մի օրհնութիւն չթողեցի՞ր ինձ, հայր»։ Պարաս- 37
խան Կուլեց Իսահակն ու ասաց նրան. «Քանի որ նրան դարձրի
քո Կուլը եւ նրա բոլոր եղբայրներին դարձրի նրա ծառաները
եւ նրան ապահովեցի ցորենով ու գինով, քե՛զ համար ինչ ա-
նեմ, որդեան՛կ»։ Եսաւը հարցրեց հօրը. «Մի՞թէ մէ՛կ օրհնութիւն 38
ունես, հայր. ի՛նձ էլ օրհնիր, հայր»։ Երբ Իսահակի սիրտը
կսկծաց, Եսաւը բարձրաձայն լաց եղաւ։ Նրա հայր Իսահակը 39
պապասխանեց նրան ու ասաց. «Երկրի պարարտութիւնից եւ
վերելից՝ երկնքի ցօղից պիտի լինի քո ապրուստը։ Քո սրով 40
պիտի ապրես եւ քո եղբօրը պիտի ծառայես։ Բայց պիտի գայ
ժամանակ, որ դու պիտի քանդես եւ շարքես նրա լուծը քո պա-
րանոցից»։ Եսաւը պահում էր Յակոբի նկարմամբ ունեցած ո- 41
խը այն օրհնութեան պարճառով, որ իր հայրը Կուլեւ էր նրան։
Եսաւն ասաց իր մօրքում. «Թող մօտենան իմ հօր մահուան սգի
օրերը, որ սպանեմ Յակոբին՝ իմ եղբօրը»։ Ռեբեկային Կուլե- 42
կացրին իր աւագ որդի Եսաւի խօսքերը, եւ նա մարդ ուղարկեց,
կանչեց իր կրտսեր որդի Յակոբին ու ասաց նրան. «Ահա քո
եղբայր Եսաւը սպառնում է սպանել քեզ։ Արդ, լսի՛ր իմ խօսքը, 43
որդեան՛կ. ելիր գնա՛ Միջագետք, իմ եղբայր Լաբանի մօտ, Խա-
ռան։ Նրա մօտ կ'ապրես երկար ժամանակ, մինչեւ որ անցնի 44
եղբօրդ զայրոյթն ու ցասումը քո դէմ, եւ նա մոռանայ այն, 45
ինչ արել ես դու նրան։ Յետոյ մարդ կ'ուղարկեմ, կը կանչեմ
քեզ այնպէտից. չլինի թէ ձեր երկուսից էլ զրկուեմ նոյն օրը»։
Ռեբեկան ասաց Իսահակին. «Յոգնել եմ Քեփի ցեղի դուստ- 46
րերից»։ Եթէ Յակոբը կին առնի Քեփի ցեղի դուստրերից՝ այս
երկրի դուստրերից, էլ ինչո՞ւ եմ ապրում ես»։

Իսահակը կանչեց Յակոբին, օրհնեց նրան ու պապութիւնը՝ 28
ասելով. «Քանանացիների դուստրերից կին չառնես։ Գնա՛ Ա- 2
սորիների Միջագետք, քո մօր հօր՝ Բաթուէլի Կուլը եւ այնպե-

- 3 դից, քո մօրեղբայր Լաբանի դուստրերից քեզ կին ա՛ն: Իմ Աստուածը թող օրհնի քեզ, աճեցնի քեզ, բազմացնի քեզ, բազում ժողովուրդների նախահայր լինես: Նա քեզ եւ քեզնից յետոյ գալիք քո սերունդներին թող փայ իմ հայր Աբրահամի օրհնութիւնը, որպէսզի ժառանգես քո պանդխտութեան երկիրը, որ
- 5 Աստուած փութել էր Աբրահամին»: Իսահակը ճանապարհ դրեց Յակոբին, եւ սա գնաց Ասորիների Միջագետք, ասորի Բաթուէլի որդի Լաբանի մօտ, որը Ռեբեկայի՝ Յակոբի ու Եսաւի մօր եղբայրն էր: Երբ Եսաւը փեսաւ, թէ Իսահակն օրհնեց Յակոբին, եւ սա գնաց Ասորիների Միջագետք, որ այնպեղից կին առնի, ինչպէս հայրը Յակոբին օրհնելիս պատուիրել էր ու ասել, թէ՝ «Քանանացիների դուստրերից կին չառնես», Յակոբն էլ անսալով իր հօր ու մօր խօսքերին՝ գնացել էր Ասորիների Միջագետք, համոզուեց, որ քանանացիների դուստրերը իր հայր Իսահակի աչքին հաճոյ չեն, ուստի գնաց Իսմայէլի մօտ եւ ի յաւելումն իր ունեցած կանանց, կին առաւ նաեւ Աբրահամի որդի Իսմայէլի դուստր Մայելէթին՝ Նաբէուլթի քրոջը:
- 10, 11 Յակոբը Երդման ջրհորի մօտից ելաւ գնաց Խառան: Նասնելով մի փեղ՝ նա քնեց այնպեղ, որովհետեւ արեւն արդէն մայր էր մտել: Նա առաւ այնպեղի քարերից մէկը, դրեց գլխի փակ ու քնեց այնպեղ: Նա երազ փեսաւ. երկրի վրայ հասարարուած էր մի սանդուղք, որի ծայրը հասնում էր երկինք, իսկ Աստուծոյ հրեշտակները դրանով ելնում իջնում էին: Տէրը կանգնած էր սանդուղքի վրայ: Նա ասաց. «Ես Տէրն եմ, քո հայր Աբրահամի Աստուածը եւ Իսահակի Աստուածը: Մի՛ վախեցիր, որովհետեւ այն հողը, որի վրայ քնել ես դու, քեզ եմ փալու եւ քո սերունդներին: Քո սերունդները երկրի աւազի չափ շար են լինելու, փարածուելու են դէպի ծովակողմ, դէպի արեւելք, դէպի հիւսիս ու հարաւ: Քո շնորհիւ եւ քո սերունդների շնորհիւ օրհնուելու են աշխարհի բոլոր ազգերը: Ես ահա քեզ հետ եմ, որ պահպանեմ քեզ քո բոլոր ճանապարհներին, որոնցով գնալու ես: Քեզ վերադարձնելու եմ այս երկիրը, որովհետեւ քեզ չեմ լքելու, մինչեւ որ չկարարեմ այն ամէնը, ինչ խոստացել եմ քեզ»: Զարթնեց Յակոբն իր քնից ու ասաց. «Տէրն այսպեղ է, իսկ ես չգիտէի»: Նա վախեցաւ եւ ասաց. «Սարսռագղեցիկ է այս վայրը, եւ սա այլ բան չէ, եթէ ոչ Աստուծոյ փութումը, իսկ սա էլ երկնքի դուռն է»: Առաւօտեան Յակոբը վեր կացաւ, վերցրեց այն քարը, որ դրել

էր իր գլխի փակ, եւ այն կանգնեցրեց իբրեւ կոթող: Նա իւղով
 օծեց քարի գագաթը: Յակոբն այդ վայրը կոչեց Ասպծու փուն. 19
 նախկինում այդ քաղաքի անունը Ումաւուս էր: Յակոբն ուխտ 20
 անելով՝ ասաց. «Եթէ Տէր Ասպուած ինձ հետ լինի եւ ինձ պահ-
 պանի այն ճանապարհին, որով գնում եմ ես, ինձ ուրելու հաց
 փայ եւ հագնելու հագուստ, ինձ ողջ-առողջ վերադարձնի իմ 21
 հօր փունը, ուրեմն թող նա լինի ինձ Տէր Ասպուած, իսկ այն 22
 քարը, որ իբրեւ կոթող կանգնեցրի, թող ինձ համար լինի Ասպ-
 ծու փուն: Այն ամենից, Տէր, ինչ կը փաս ինձ, քեզ փասանորդ
 կը հանեն»:

Յակոբը վեր կացաւ գնաց արեւելեան երկիրը, ասորի Բա- 29
 թուլի որդի Լաբանի մօտ, որը Ռեբեկայի՝ Յակոբի ու Եսաւի
 մօր եղբայրն էր: Նա դաշտում մի ջրհոր փնտաւ: Այնպեղ մա- 2
 կաղել էր ոչխարների երեք հօտ. այդ ջրհորից ջուր էին փա-
 լիս ոչխարներին: Ջրհորի բերանին մի մեծ քար կար: Բո- 3
 լոր հօտերն այնպեղ էին հաւաքում: Նովիւները գլորում էին
 ջրհորի բերանը ծածկող քարը, ջուր էին փալիս ոչխարներին
 եւ ապա քարը դարձեալ դնելով իր փեղը՝ փակում էին ջրհո-
 րի բերանը: Յակոբը հարցրեց նրանց. «Եղբայրներ, որպե- 4
 ղի՞ց էք»: Նրանք պատասխանեցին. «Խառանից ենք»: Նա 5
 հարցրեց նրանց. «Դուք ճանաչում էք Նաբորի որդի Լաբա-
 նին»: Նրանք պատասխանեցին. «Ճանաչում ենք»: Նա հարց- 6
 րեց նրանց. «Նա ողջ-առողջ է»: Նրանք պատասխանեցին.
 «Ողջ-առողջ է»: Հէնց այդ պահին նրա դուստր Ռաբելը գալիս
 էր ոչխարների հետ: Յակոբն ասաց. «Օրը դեռ առջեւում է, ոչ- 7
 խարները հաւաքելու ժամանակը չէ, ջուր փուէք ոչխարներին եւ
 փարէք էլի արածեցնելու»: Նրանք ասացին. «Դա անհնար է, 8
 քանի դեռ չեն հաւաքուել բոլոր հովիւները եւ ջրհորի բերանից
 քարը չեն գլորել. դրանից յետոյ ջուր կը փանք ոչխարներին»:
 Մինչ նա խօսում էր նրանց հետ, ահա Լաբանի դուստր Ռաբելը 9
 եկաւ իր հօր ոչխարների հետ, որովհետեւ նա էր արածեցնում
 իր հօր ոչխարները: Երբ Յակոբը փնտաւ իր մօրեղբայր Լա- 10
 բանի դուստր Ռաբելին եւ իր մօրեղբայր Լաբանի ոչխարները,
 մօտեցաւ, ջրհորի բերանից գլորեց քարը եւ ջրեց իր մօրեղբայր
 Լաբանի ոչխարները: Յակոբը համբուրեց Ռաբելին ու բարձ- 11
 րաձայն լաց եղաւ: Յակոբը Ռաբելին յայտնեց, որ ինքը նրա 12
 հօրեղբայրն է՝ Ռեբեկայի որդին: Ռաբելը գնաց ու հօրը պատ-

13 մեց այն, ինչ պապահել էր: Երբ Լաբանը լսեց իր քրոջ որդի
Յակոբի անունը, ընդառաջ գնաց, գիրկն առաւ նրան, համբու-
րեց ու փարաւ իր փունը: Յակոբը Լաբանին պապմեց այդ բոլոր
14 բաները: Լաբանն ասաց նրան. «Իմ ոսկորներից եւ իմ միս ու
արիւնից ես դու»: Յակոբը նրա մօտ մնաց մի ամբողջ ամիս:
15 Լաբանն ասաց Յակոբին. «Քանի որ դու իմ եղբայրն ես, ինձ
16 ձրի չես ծառայի: Ասա՛ ինձ, ի՞նչ է քո վարձը»: Լաբանն ունէր
երկու դուստր: Աագի անունը Լիա էր, իսկ կրտսերինը՝ Ռա-
17 քել: Լիայի փեսողութիւնը թոյլ էր, իսկ Ռաքելը բարեկազմ էր
18 ու դէմքով գեղեցիկ: Յակոբը սիրեց Ռաքելին. նա ասաց. «Քեզ
եօթը փարի կը ծառայեմ քո կրտսեր դուստր Ռաքելի համար»:
19 Լաբանն ասաց նրան. «Աւելի լաւ է նրան քեզ փամ, քան օ-
20 փար մարդու: Ապրիր դու ինձ մօտ»: Յակոբը Ռաքելի համար
ծառայեց եօթը փարի, բայց նրա աչքին այդ փարիները օրեր
21 թուացին, որովհետեւ սիրում էր նրան: Յակոբն ասաց Լա-
բանին. «Տո՛ւր ինձ իմ հարսնացուին, որպէսզի պառկեմ նրա
22 հետ, որովհետեւ սահմանուած ժամկէտը վերջացել է»: Լաբա-
23 նը հաւաքեց փեղի բոլոր մարդկանց ու հարսանիք արեց: Երբ
գիշերը վրայ հասաւ, Լաբանն առաւ իր դուստր Լիային, փա-
24 րաւ Յակոբի մօտ, եւ Յակոբը պառկեց նրա հետ: Լաբանն իր
աղախին Զելփային իբրեւ նաժիշտ փութեց իր դուստր Լիային:
25 Առաւօրեան Յակոբը փեսաւ, որ իր կողքինը Լիան է: Յա-
կոբն ասաց Լաբանին. «Այս ի՞նչ արեցիր, մի՞թէ Ռաքելի համար
26 չծառայեցի քեզ, ինչո՞ւ խաբեցիր ինձ»: Լաբանն ասաց. «Մեր
երկրում ընդունուած չէ մեծից առաջ կրտսերին ամուսնացնել:
27 Արդ, սրա՛ համար էլ եօթը փարի ծառայիր, եւ ինձ համար աշ-
խատած այդ եօթը փարուայ աշխատանքիդ համար սրա՛ն էլ
28 քեզ կին կրամ»: Յակոբն այդպէս էլ արեց. նա եօթը փա-
րի եւս ծառայեց սրա համար, եւ Լաբանն իր դուստր Ռաքելին
29 կնութեան փութեց նրան: Լաբանն իր աղախին Բալլային իբրեւ
30 նաժիշտ փութեց իր դուստր Ռաքելին: Յակոբը մտաւ Ռաքելի
ծոցը եւ Ռաքելին սիրեց աւելի, քան Լիային: Նա սրա համար
31 ծառայեց եւս եօթը փարի: Երբ Տէրը փեսաւ, որ Լիան Յակո-
բի համար արելի է, նրա արգանդը բեղմնաւոր դարձրեց, իսկ
32 Ռաքելը ամուլ մնաց: Յիիացաւ Լիան եւ Յակոբի համար ծնեց
որդի: Նա նրան կոչեց Ռուբէն՝ ասելով. «Տէրը փեսաւ իմ փա-
33 ռապանքները: Արդ, ինձ պիտի սիրի իմ ամուսինը»: Դարձեալ

յղիացաւ Լիան, Յակոբի համար ծնեց երկրորդ որդի եւ ասաց. «Քանի որ Տէրը լսեց, որ արելի եմ, սրան էլ պարգեւեց ինձ»: Եւ նրա անունը դրեց Շմաւոն: Նա նորից յղիացաւ, ծնեց որդի 34 եւ ասաց. «Այլեւս իմ կողքին կը լինի իմ ամուսինը, որովհետեւ նրա համար երեք որդի ծնեցի»: Դրա համար էլ նրան կոչեց Ղեւի: Նա մի անգամ էլ յղիացաւ, ծնեց որդի եւ ասաց. «Այս 35 անգամ էլ պիտի գոհանամ Տիրոջից»: Եւ նրա անունը դրեց Յուդա: Դրանից յետոյ նա դադարեց երեխայ ունենալուց:

Երբ Ռաբէլը փեսաւ, որ ինքը Յակոբի համար որդի չի ծնում, 30 նախանձեց իր քրոջը եւ Յակոբին ասաց. «Ինձ զաւակներ պարգեւիր, այլապէս կը մեռնեմ»: Բարկացաւ Յակոբը Ռաբէլի 2 վրայ ու ասաց նրան. «Մի՛թէ Աստուծոյ փոխարինողն եմ ես, որ զրկել է քեզ ծննդաբերելուց»: Ռաբէլն ասաց Յակոբին. «Ահա 3 իմ աղախին Բալլան: Մի՛ր նրա ծոցը, նա թող ծննդաբերի իմ ծնկների վրայ, որ ես նրա միջոցով որդիներ ունենամ»: Եւ նա 4 իր աղախին Բալլային փութեց նրան կնութեան: Յակոբը մտաւ նրա ծոցը: Յղիացաւ Ռաբէլի նաժիշտ Բալլան եւ որդի ծնեց 5 Յակոբի համար: Ռաբէլն ասաց. «Աստուած ինձ արդար դա- 6 րեց, լսեց իմ ձայնը եւ ինձ որդի պարգեւեց»: Դրա համար էլ նրա անունը դրեց Դան: Դարձեալ յղիացաւ Ռաբէլի նա- 7 ժիշտ Բալլան եւ երկրորդ որդի ծնեց Յակոբի համար: Ռաբէլն 8 ասաց. «Աստուած ինձ օգնեց, որովհետեւ ընդհարուեցի քրոջս հետ եւ յաղթեցի»: Եւ որդու անունը դրեց Նեփթաղիմ: Երբ Լի- 9 ան փեսաւ, որ ինքը դադարել է ծնելուց, իր նաժիշտ Զելփային փութեց Յակոբին կնութեան: Լիայի նաժիշտ Զելփան յղիացաւ 10 եւ Յակոբի համար ծնեց որդի: Նա ասաց. «Ես երջանիկ եմ»: Եւ նրա անունը դրեց Գադ: Յղիացաւ Լիայի նաժիշտ Զելփան 12 եւ երկրորդ որդի էլ ծնեց Յակոբի համար: Լիան ասաց. «Ես 13 բախարատու եմ, որովհետեւ կանայք ինձ երանի են փալու»: Եւ որդու անունը դրեց Ասեր՝ Մեծութիւն: Ռուբէնը ցորենի հնձի 14 օրերին գնաց, դաշտում մանրագործի խնձոր գրաւ եւ այն բերեց իր մայր Լիային: Ռաբէլը դիմելով իր քոյր Լիային՝ ասաց. «Քո որդու մանրագործներից մի քիչ փոխ ինձ»: Լիան պատասխա- 15 նեց. «Բաւական չէ՞, որ խլեցիր իմ ամուսնուն, հիմա էլ իմ որդու մանրագործն ես ուզում առնել»: Ռաբէլն ասաց. «Այդպէս չէ: Քո որդու մանրագործների փոխարէն թող նա այս գիշեր պառ- 16 կի քեզ հետ»: Երբ երեկոյեան Յակոբը դաշտից վերադարձաւ

փուն, նրան ընդառաջ գնաց Լիան ու ասաց. «Այսօր իմ ծոցը
 պիտի մտնես, որովհետեւ իմ որդու մանրագործների փոխարեն
 վարձել եմ քեզ»: Եւ նա գիշերը պառկեց նրա հետ: Աստուած
 17 անսաց Լիային: Սա յղիացաւ եւ Յակոբի համար ծնեց հինգ-
 18 երորդ որդի: Լիան ասաց. «Աստուած փուեց իմ վարձը այն
 բանի համար, որ իմ աղախնին փուեցի իմ ամուսնուն»: Եւ նա
 19 նրա անունը դրեց Իսաքար, որ նշանակում է վարձ: Մի ան-
 գամ էլ յղիացաւ Լիան եւ Յակոբի համար ծնեց վեցերորդ որդի:
 20 Լիան ասաց. «Աստուած ինձ լաւ նուէր պարգեւեց. սրանից յե-
 փոյ ամուսինս ինձ կը սիրի, որովհետեւ նրա համար վեց որդի
 21 ծնեցի: Եւ նա նրա անունը դրեց Զաբուլոն: Դրանից յեփոյ նա
 22 աղջիկ ծնեց եւ նրա անունը դրեց Դինա: Աստուած յիշեց Ռա-
 քելին, անսաց նրան եւ բեղմնատու դարձրեց նրա արգանդը:
 23 Սա յղիացաւ եւ Յակոբի համար ծնեց որդի: Ռաքելն ասաց.
 «Աստուած ինձնից վերացրեց իմ ամուսնեան նախապիւնքը»:
 24 Եւ նրա անունը դրեց Յովսէփ: Նա ասաց. «Աստուած թող ինձ
 25 պարգեւի մի որդի եւս»: Երբ Ռաքելը ծնեց Յովսէփին, Յակոբն
 ասաց Լաբանին. «Ինձ թո՛յլ փուր, որ գնամ իմ բնակավայրն ու
 26 իմ երկիրը: Տո՛ւր կանանց, որոնց համար ծառայեցի քեզ, ու
 իմ որդիներին, որպէսզի գնամ: Դու ինքդ էլ գիտես, թէ ինչ ծա-
 27 ռայութիւն մափուցեցի քեզ»: Լաբանը պատասխանեց նրան.
 «Քանի որ արժանացայ քո բարեհաճութեանը, փորձով համո-
 զուեցի, որ Աստուած ինձ օրհնեց իմ փուն քո ոտք դնելու առ-
 28 թիւ»: Լաբանն աւելացրեց. «Ասա՛ ինձ քո վարձը, եւ ես կրամ»:
 29 Յակոբն ասաց նրան. «Դու գիտես, թէ որքան ծառայեցի քեզ,
 եւ թէ որքան ոչխար էիր յանձնել ինձ: Իմ գալուց առաջ դրանք
 30 փոքրաթիւ էին, իսկ այժմ դրանք անչափ աճել են: Տէր Աստու-
 31 անը փուր ունենալու»: Լաբանը հարցրեց նրան. «Ի՞նչ փամ
 քեզ»: Յակոբը պատասխանեց. «Ինձ ոչինչ մի՛ փուր, բայց մի-
 այն հետեւեալն արա՛. ես դարձեալ արածեցնեմ ու պահպանեմ
 32 քո ոչխարները: Այսօր թող քո առաջով անցնի քո ամբողջ հո-
 փը, եւ դու ջոկի՛ր իրարից բոլոր խափուփիկ ու գորշ ոչխարները
 եւ արածող բոլոր թուխ ոչխարները: Բոլոր խափուփիկ ոչխար-
 33 ներն ու պրաւոր այծերը թող լինեն իմ վարձը: Իմ արդար
 լինելը կ'երեւայ վաղը, որ ես վարձ ունեմ քեզնից ստանալիք:
 Այն բոլոր այծերը, որոնք բժաւոր ու պրաւոր չեն, եւ ոչխար-

ները, որոնք խայրաճամուկ չեն, թող ինձ գողօն համարուեն»:
 Լաբանն ասաց նրան. «Թող քո ասածը լինի»: Լաբանն այդ 34, 35
 օրը առանձնացրեց մոխրագոյն ու պտաւոր նոխագները, բոլոր
 մոխրագոյն ու պտաւոր այծերը, սպիտակ ու թուխ ոչխարները,
 փուեց իր որդիներին եւ նրանց ուղարկեց Յակոբից հեռու երեք 36
 օրուայ ճանապարհ: Յակոբն արածեցնում էր Լաբանի մնա-
 ցած հօփերը: Յակոբն առաւ խնկենու, ընկուզենու եւ սօսու 37
 դալար ճիւղեր, հանեց դրանց կեղերը, եւ երեսաց սպիտակը:
 Գաւազաններից կանաչ մասը քերծելուց յետոյ գաւազանների
 քերծուած սպիտակը գունագեղ էր երեսում: Քերծած գաւա- 38
 զանները նա դրեց ջրի գուռերի մէջ, որ երբ հօփերը գան ջուր
 խմելու, այդ գաւազանների մօփ բեղմնաւորուեն: Մաքիները 39
 գաւազանների մօփ բեղմնաւորում էին եւ ծնում խայրաճա-
 մուկ, պտաւոր ու խափուփիկ գառներ: Յակոբը էգ գառներն ա- 40
 ռանձնացնում էր ու դնում մաքիների դիմաց, նաեւ՝ մոխրագոյն
 խոյերը եւ բոլոր խայրաճամուկ ոչխարները: Նա իր հօփն ա-
 ռանձնացնում էր, չէր խառնում Լաբանի հօփերին: Երբ գալիս 41
 էր մաքիների զուգաւորուելով յղիանալու ժամանակը, Յակոբը
 գաւազանները դնում էր մաքիների դիմաց, գուռերի մէջ, որ-
 պէսզի նրանք բեղմնաւորուեն գաւազանների մօփ, իսկ երբ 42
 մաքիները ծնում էին, այլեւ չէր դնում: Նշան չունեցողները լի-
 նում էին Լաբանի սեփականութիւնը, իսկ նշան ունեցողները՝
 Յակոբի: Այսպիսով Յակոբը չափազանց շափ հարստացաւ. 43
 նա ունեցաւ շափ ոչխարներ ու արջառներ, ծառաներ ու աղա-
 խիւներ, ուղտեր ու էշեր:

Յակոբի ականջին հասան Լաբանի որդիների ասածները, 31
 թէ՛ «Յակոբը փեր դարձաւ մեր հօր ողջ ունեցուածքին, մեր հօր
 ունեցուածքի շնորհիւ նա դիզեց մեծ հարստութիւն»: Յակոբը 2
 նայելով Լաբանի դէմքին՝ հասկացաւ, որ նա իր հետ այնպէս
 բարեացակամ չէ, ինչպէս առաջներում էր: Տէր Աստուած ա- 3
 սաց Յակոբին. «Վերադարձի՛ր քո հօր երկիրը, քո ցեղի մօփ, եւ
 ես կը լինեմ քեզ հետ»: Յակոբը մարդ ուղարկեց եւ Ռաբելին 4
 ու Լիային կանչեց այն դաշտը, ուր հօփերն էին գրնւում: Նա 5
 նրանց ասաց. «Նայելով ձեր հօր դէմքին՝ զգում եմ, որ նա ինձ
 հետ այնպէս բարեացակամ չէ, ինչպէս առաջներում էր: Մա-
 կայն իմ հօր Աստուածը ինձ հետ է: Դուք ինքներդ էլ գիտէք, 6
 որ իմ ամբողջ ուժով ես ծառայեցի ձեր հօրը, բայց ձեր հայրը 7

խաբեց ինձ, իմ վարձից քրասը գառներ խլեց, սակայն Աստու-
 8 աժ թոյլ չբուեց, որ նա ինձ վաքութիւն անի: Եթէ նա ասի,
 թէ՛ «Երանգաւոր մաքիները թող լինեն քո վարձը», ապա բո-
 լոր մաքիները երանգաւոր գառներ կը ծնեն, իսկ եթէ ասի, թէ՛
 «Սպիտակները թող լինեն քո վարձը», ապա բոլոր մաքիները
 9 սպիտակ գառներ կը ծնեն: Աստուած ձեր հօր բոլոր մաքիներ-
 10 րը առաւ ու ինձ քուեց: Երբ մաքիները բեղմնաւորում էին, ես
 երագում, իմ աչքերով քեսնում էի, թէ ինչպէս նոխագներն ու
 խոյերը ելնում էին պարաւոր, խաքուքիկ ու խաքաճամուկ մա-
 11 քիների ու այծերի վրայ: Երագի մէջ Աստծու հրեշքակն ինձ
 12 ասաց. «Յակոբ»: Ես պարասխանեցի. «Ի՞նչ է»: Նա ասաց.
 «Քո աչքով նայիր ու քեն, որ մաքիների ու էգ այծերի վրայ
 ելնող խոյերն ու արու այծերը ինչպէն պարաւոր են, խաքաճա-
 մուկ ու խաքուքիկ: Չէ՞ որ ես քեսայ, թէ ինչքան անարդար
 13 վարուեց քեզ հետ Լաբանը: Ես այն Աստուածն եմ, որ երեսա-
 ցի քեզ Աստծու քուն կոչուող վայրում, ուր ինձ համար կոթողը
 իւղով օծեցիր եւ ուխտ արեցիր: Արդ, դո՛ւք արի այս երկրից,
 14 գնա՛ քո ծննդավայրը, եւ ես կը լինեմ քեզ հետ»: Պարասխան
 քուեցին Ռաբէլն ու Լիան եւ ասացին նրան. «Մի՞թէ սրանից
 յետոյ մենք մեր հօր ունեցուածքից բաժին եւ ժառանգութիւն
 15 կ'ունենանք. չէ՞ որ նա մեզ օքար համարեց, քանի որ վաճա-
 16 ռեց մեզ եւ մեր քողը կերաւ: Այն հարսութիւնն ու քառքը,
 որ Աստուած առաւ մեր հօր ձեռքից, թող մերը լինի ու մեր
 17 որդիներինը: Արդ, ինչ որ ասել է քեզ Աստուած, արա՛»: Յա-
 կոբը վեր կացաւ, առաւ իր կանանց ու երեխաներին եւ նրանց
 18 նսպեցրեց ուղքերի վրայ: Նա իր հետ վերցրեց իր ողջ ունե-
 ցուածքն ու հարսութիւնը, որ կուրակել էր Ասորիների Մի-
 ջագետքում, որպէսզի գնայ Քանանացիների երկիրը՝ իր հայր
 19 Իսահակի մօք: Լաբանը գնացել էր իր ոչխարները խուզելու:
 20 Ռաբէլը գողացաւ իր հօր կուռքերը, իսկ Յակոբը շեղեց իր ա-
 ներոջ Լաբանի ուշադրութիւնը, որովհետեւ չէր ուզում յայտնել
 21 նրան, որ պիտի գնայ: Եւ նա գնաց իր ամբողջ ունեցուածքով:
 22 Նա անցաւ գետը եւ ուղղուեց դէպի Քաղաաղ լեռը: Երրորդ օ-
 23 րը ասորի Լաբանին յայտնեցին, որ Յակոբը գնացել է: Նա իր
 հետ վերցրեց իր եղբայրներին, հետապնդեց նրան՝ անցնելով
 եօթը օրուայ ճանապարհ եւ նրան հասաւ Քաղաաղ լեռան մօք:
 24 Գիշերը երագում Աստուած երեսաց ասորի Լաբանին ու ասաց

նրան. «Զգոյ՛շ եղիր, չլինի թե Յակոբի հեպ չարութեամբ խօսեա»։ Լաբանը հասաւ Յակոբին։ Յակոբն իր վրանը խփել էր 25
 լերան վրայ, իսկ Լաբանն իր եղբայրներին դադար փութեց Գադաադ լերան վրայ։ Լաբանն ասաց Յակոբին. «Ինչո՞ւ արեցիր 26
 դու այդ բանը, ինչո՞ւ ինձնից գաղտնի հեռացար, կողոպտեցիր ինձ, իսկ իմ դուստրերին իբրեւ ռազմագերի փարար։ Եթէ քեզ 27
 դեակ պահէիր ինձ, քեզ ճանապարհ կը դնէի ուրախութեամբ, թմբուկների ու քնարների նուագակցութեամբ։ Մի՛թէ ես ար- 28
 ժանի չէի, որ համբուրէի իմ որդիներին ու դուստրերին։ Արդ, անմիտ բան ես արել։ Ես հիմա կարող էի քեզ վաքութիւն 29
 անել, բայց քո հօր Աստուածը երէկ ասաց ինձ. «Զգոյ՛շ եղիր, չլինի թե Յակոբի հեպ չարութեամբ խօսես»։ Արդ, գնում ես, 30
 որովհետեւ շար ես ցանկանում գնալ քո հօր փունը։ Բայց ինչո՞ւ գողացար իմ աստուածները»։ Պատասխան փութեց Յակոբն ու 31
 ասաց Լաբանին. «Որովհետեւ վախեցայ։ Միտեցի, թէ գուցէ դու քո դուստրերին, նաեւ իմ ողջ ունեցուածքը կը խլես ինձ- 32
 նից»։ Յակոբն աւելացրեց. «Ում մօտ որ գտնես քո աստու-
 ածները, թող նա մեր եղբայրների ներկայութեամբ սպանուի։ Արդ, քո ունեցածից ինչ որ գտնես ինձ մօտ, վերցրո՛ւ»։ Նա ո- 33
 չինչ չգտաւ նրա մօտ։ Յակոբը, սակայն, չգիտէր, որ Ռաբէլն էր գողացել դրանք։ Լաբանը, մտնելով, խուզարկեց Յակոբի
 կացարանը, Լիայի կացարանն ու երկու հարճերի կացարանը, բայց ոչինչ չգտաւ։ Դուրս գալով Լիայի կացարանից՝ Լաբանը 34
 մտաւ Ռաբէլի կացարանը։ Ռաբէլն առնելով կուռքերը՝ դրանք
 դրել էր ուղտի թամբի փակ եւ նստել դրանց վրայ։ Լաբանը խուզարկեց ողջ վրանը, բայց ոչինչ չգտաւ։ Նա ասաց իր հօրը. 35
 «Մի՛ բարկացիր, քէր, որ քո ներկայութեամբ չեմ կարող ուրքի ելնել, որովհետեւ կանանց յափուկ վիճակի մէջ եմ»։ Լաբանը
 խուզարկեց ողջ կացարանը, բայց կուռքերը չգտաւ։ Յակո- 36
 բը զայրացած վիճում էր Լաբանի հետ։ Յակոբը, պատասխան փախով Լաբանին, ասաց. «Ի՞նչ վնաս եմ փութել ես, կամ ո՞րն է իմ
 յանցանքը, որ հետապնդեցիր ինձ եւ խուզարկեցիր իմ ողջ ու- 37
 նեցուածքը։ Իմ փանը քո ունեցուածքից որեւէ բան գտա՞մ. դիր այն իմ եղբայրների ու քո եղբայրների առաջ, եւ նրանք թող
 դատ անեն մեր երկուսի միջեւ։ Քսան փարի է, ինչ քեզ հետ էի, 38
 քո մաքիներն ու այծերը չստերջացան, եւ քո մաքիների խոյերը ես չկերայ։ Գազաններից յօշոփուած կենդանիները ես չբերե- 39

ցի քեզ մօտ, այլ ես ինքս էի հապուցում ցերեկը գողացուածի ու
 40 գիշերը գողացուածի վնասը: Յերեկը փանջում էի շոգից, իսկ
 41 գիշերը՝ ցրտից: Քունը փախել էր աչքերիցս: Քսան փարի է,
 որ քո փանն էի: Տասնչորս փարի քո դուստրերի համար աշխա-
 42 րեցի եւ վեց փարի՝ քո հօտերի համար, բայց դու խաբեցիր ինձ
 եւ իմ բաժնից փասը ոչխար խլեցիր: Եթէ ինձ հետ ցլինէին իմ
 հօր Աստուածը, Աբրահամի Աստուածն ու Իսահակի երկիւղը,
 այժմ գուցէ ինձ ձեռնունայն յետ ուղարկէիր: Աստուած, սա-
 43 յանդիմանեց»: Պարասխան փուեց Լաբանն ու ասաց Յակոբ-
 քին. «Դուստրերդ իմ դուստրերն են, որդիներդ իմ որդիներն են,
 հօտերդ իմ հօտերն են: Այն ամէնը, ինչ փեսնում ես դու, իմն են
 ու իմ դուստրերինը: Արդ, հիմա ես ինչպէն կարող եմ վափու-
 44 թիւն անել իմ դուստրերին ու նրանց որդիներին: Արի պայման
 դնենք ես ու դու: Դա թող վկայութիւն լինի իմ ու քո միջեւ»: Նա
 իր խօսքը շարունակելով՝ ասաց նրան. «Ահա մեր միջեւ որպէս
 45 վկայ Աստուծոց բացի ոչ ոք չկայ»: Եւ Յակոբը վերցրեց մի քար
 46 եւ կանգնեցրեց որպէս կոթող: Դիմելով իր եղբայրներին՝ նա
 ասաց. «Քարեր հաւաքեցէ՛ք»: Նրանք քարեր կուտակեցին, քա-
 րակոյտ սարքեցին եւ այդ քարակոյտի վրայ կերան ու խմեցին:
 47 Լաբանն այն կոչեց Վկայութեան կարկառ, իսկ Յակոբը կոչեց
 48 Վկայ կարկառ: Լաբանն ասաց նրան. «Այս քարակոյտն այսօր
 վկայ է իմ ու քո միջեւ»: Ահա թէ ինչու Լաբանն այն կոչեց Վկա-
 յութեան քարակոյտ, իսկ Յակոբն այն կոչեց Վկայ քարակոյտ:
 Լաբանն ասաց Յակոբին. «Ահա այս քարակոյտն ու այս կոթո-
 49 թիւն եւ Դիփանոց, որի մասին ասաց, թէ՛ «Աստծու աչքը թող
 ինձ ու քեզ վրայ լինի, որովհետեւ մենք, ահա, բաժանուում ենք
 50 միմեանցից: Եթէ վշտացնես իմ դուստրերին, եթէ իմ դուս-
 տրերի կենդանութեան օրօք կանայք առնես, զգոյշ եղիր, քանի
 որ մարդ չկայ, որ այդ բանը փեսնի, բայց Աստուած վկայ կը
 51 լինի իմ ու քո միջեւ»: Լաբանն ասաց Յակոբին. «Ահա այս
 քարակոյտն ու այս կոթողը, որ կանգնեցրինք իմ ու քո միջեւ.
 52 վկայ թող լինի այս քարակոյտը, վկայ թող լինի այս կոթողը,
 որ ես չեմ անցնի քարակոյտից այն կողմ, իսկ դու էլ չես անց-
 նի քարակոյտից ու կոթողից այս կողմ չար դիփաւորութեամբ:

Մեր դարաւորը Աբրահամի Աստուածը, Նաբորի Աստուածը, 53
նրանց հայրերի Աստուածը թող լինի»: Եւ Յակոբը երդուեց 54
իր հայր Իսահակի երկիւղով: Յակոբը զոհ մաքուցեց լեռան
վրայ եւ կանչեց իր եղբայրներին, որ հաց ուրեն: Նրանք կե-
րան, խմեցին ու գիշերեցին լեռան վրայ: Լաբանն առաւօտեան 55
վեր կացաւ, համբուրեց իր որդիներին ու դուստրերին, օրհնեց
նրանց եւ վերադառնալով՝ գնաց իր բնակատեղին:

Յակոբն էլ գնաց իր ճանապարհով: Նա տեսաւ Աստուծո 32
հրեշտակների բանակը. նրան ընդառաջ եկան Աստուծո հրեշ-
տակները: Յակոբը տեսնելով նրանց՝ ասաց. «Սա Աստուծո 2
բանակն է». եւ այդ վայրի անունը դրեց Բանակատեղի: Յա- 3
կոբն իրենից առաջ բանագնացներ ուղարկելով իր եղբայր Ե-
սաւի մօտ, Մէիր գաւառը, Եդոմի երկիրը՝ պատուէր փութեց նը-
րանց ու ասաց. «Այսպէս կ'ասէք իմ փրկ Եսաւին, թէ այս- 4
պէս է ասում քո ծառայ Յակոբը. «Լաբանի մօտ ապրեցի եւ
մինչեւ հիմա այնպէտ մնացի: Ունեցայ արջառներ, ոչխար- 5
ներ, էջեր, ծառաներ ու աղախիւններ: Հիմա մարդ եմ ուղար-
կում իմ փրկ Եսաւին՝ խնդրելու, որ քո ծառան շնորհ գտնի քո
առաջ»: Բանագնացները Յակոբի մօտ վերադառնալով՝ ասա- 6
ցին. «Գնացինք քո եղբայր Եսաւի մօտ. նա, նրա հետ նաեւ
չորս հարիւր փղամարդիկ, քեզ ընդառաջ են գալիս»: Վախե- 7
ցաւ Յակոբն ու կասկածանքի մէջ ընկաւ: Նա իր հետ եղած
ժողովրդին, արջառները, ոչխարները եւ ուղտերը բաժանեց եր-
կու խմբի: Յակոբը մտածեց. «Եթէ Եսաւը յարձակուի առաջին 8
խմբի վրայ եւ ջարդի այն, ապա կը փրկուի երկրորդ խում-
բը»: Եւ Յակոբն ասաց. «Իմ հայր Աբրահամի Աստուած, իմ 9
հայր Իսահակի Աստուած, Տէր, ինձ ասացիր, թէ՝ «Գնա՛ քո
ծննդավայրը եւ բարիք կ'անեմ քեզ»: Ես արժանի չեմ բոլոր 10
այն արդարութիւններին ու ճշմարտութիւններին, որ արեցիր քո
ծառային, որովհետեւ ցուպը ձեռքիս անցայ Յորդանանի այս
կողմը, իսկ հիմա բաժանուել եմ երկու մասի: Փրկի՛ր ինձ իմ 11
եղբայր Եսաւի ձեռքից, որովհետեւ ես նրանից վախենում եմ.
գուցէ նա գայ եւ հարուածի ինձ ու մայրերին՝ իրենց երեխաների
հետ: Դու ասացիր, թէ՝ «Բարիք կ'անեմ քեզ եւ քո սերունդները 12
աւագի պէս կը բազմացնեմ, այնքան, որ անթիւ ու անհամար
կը լինեն նրանք»: Եւ նա այդ գիշեր քնեց այդպէս: Նա բերած- 13
ներից իր ձեռքով, իբրեւ ընծայ, իր եղբայր Եսաւին ուղարկեց

14 երկու հարիւր այծ, քսան նոխազ, երկու հարիւր մաքի, քսան
 15 խոյ, երեսուն ուղար՝ իրենց նորածին ձագերի հետ, քառասուն
 16 կով եւ փասը ցուլ, քսան էշ եւ փասը քուռակ: Նա իր ծառա-
 ներին յանձնեց հօփերն առանձին-առանձին եւ ասաց նրանց.
 «Դուք գնացէ՛ք ինձնից առաջ, հօփերն առանձին-առանձին՝ ի-
 17 րարից հեռու կը փանէք»: Նա առաջինին պափուիրեց՝ ասելով.
 «Եթէ քեզ հանդիպի իմ եղբայր Եսաւը եւ հարցնի, թե՛ «Ո՞վ ես եւ
 ո՞ր ես գնում, ո՞ւմ է պափկանում այն, ինչ քո առջեւից է գնում»,
 18 կ'ասես. «Քո ծառայ Յակոբի ընծաներն են, որ նա ուղարկում է
 19 իր փեր Եսաւին, իսկ ինքը գալիս է մեր երեսից»: Նա պափուի-
 րեց առաջինին, երկրորդին, երրորդին եւ բոլոր նրանց, ովքեր
 հօփերի հետ գնում էին առջեւից, եւ ասաց. «Երբ կը հանդիպէք
 20 Եսաւին, կ'ասէք նրան այն, ինչ ասացի ես ձեզ: Դուք կ'ասէք.
 «Ահա քո ծառայ Յակոբը գալիս է մեր երեսից»: Նա ինքն իրեն
 մփածում էր. «Նրան կը մեղմեմ այն ընծաներով, որ ուղար-
 կում եմ ինձնից առաջ, եւ ապա անձամբ կը հանդիպեմ նրան,
 21 թերեւս բարեացակամ լինի իմ նկատմամբ»: Ընծաներն ու-
 ղարկուեցին իրենից առաջ, իսկ ինքն այդ գիշեր քնեց այդփեղ՝
 22 Բանակապեղիում: Նոյն գիշերը վեր կենալով՝ նա առաւ իր
 երկու կանանց, երկու աղախիններին ու փասմէկ որդիներին,
 23 անցկացրեց Յորդկ գետի ծանծաղուփով: Նա նրանց ու իրեն
 24 պափկանող ամէն ինչ վերցրած՝ անցկացրեց գետով: Յակոբը
 մնաց միայնակ: Մի մարդ նրա հետ մարտնչեց մինչեւ առաւօտ:
 25 Երբ մարդը փեսաւ, որ չի կարողանում յաղթել նրան, կռուի ըն-
 թացքում բռնեց Յակոբի ազդրի ջլերը եւ անգալացրեց դրանք:
 26 Մարդն ասաց նրան. «Թո՛յլ քուր գնամ, որովհետեւ արդէն
 լուսացաւ»: Յակոբը պափասխանեց. «Թո՛յլ չեմ փայ, որ գնաս,
 27 մինչեւ ինձ չօրհնես»: Մարդն ասաց նրան. «Ի՞նչ է քո անու-
 28 նը»: Նա պափասխանեց նրան՝ Յակոբ: Մարդն ասաց նրան.
 «Այսուհետեւ քեզ Յակոբ թող չկոչեն, այլ Իսրայել թող լինի քո
 անունը, որովհետեւ դիմացար Աստծու հետ մաքառելիս, ուս-
 29 փի մարդկանց նկատմամբ էլ ուժեղ լինես»: Յակոբը հարց
 փութեց. «Ասա՛ ինձ քո անունը»: Նա ասաց. «Ինչո՞ւ ես հարց-
 30 նում իմ անունը»: Եւ նա փեղնուփեղը օրհնեց նրան: Յակոբն
 այդ փեղն անուանեց Երեւումն Աստուծոյ, որովհետեւ, - ասում
 31 է, - Աստծուն փեսայ դեմ առ դեմ, եւ փրկուեց հոգիս»: Երբ
 անյայտացաւ Աստծու փեսիլքը, նրա վրայ արեւ ծագեց, իսկ

նա իր ազդրի պարծառով կաղալով էր գնում: Դրա համար 32
 էլ խրայելացիները մինչև օրս կենդանիների ազդրի ջլերը չեն
 ուրում, քանի որ Աստուած բռնել էր Յակոբի ազդրի ջլերը եւ
 անզգայացրել դրանք:

Յակոբն աչքերը բարձրացրեց ու րեսաւ իր եղբայր Եսա- 33
 ւին, որ գալիս էր չորս հարիւր հոգով: Յակոբն իր երեխաներին
 բաժանեց Լիայի, Ռաբելի եւ երկու աղախիմների միջեւ: Նա 2
 երկու աղախիմներին ու նրանց որդիներին ուղարկեց առջեւից,
 Լիային ու նրա որդիներին՝ նրանցից յետոյ, իսկ Ռաբելին ու
 Յովսէփին՝ ամենավերջում: Ինքն անցաւ նրանցից առաջ եւ ե- 3
 օթն անգամ գետին խոնարհուեց մինչև իր եղբօրը մօտենալը:
 Եսաւն ընդառաջ գնաց նրան, գրկեց եւ համբուրեց, փաթա- 4
 թուեց վզին եւ համբուրեց նրան: Նրանք երկուսով լաց եղան:
 Եսաւը վեր նայելով րեսաւ կանանց ու երեխաներին եւ հարց
 րուեց. «Սրանք քո ի՞նչն են»: Նա պատասխանեց. «Իմ երե- 5
 խաներն են, որոնցով Աստուած ողորմեց ինձ՝ քո ծառային»:
 Աղախիմներն ու նրանց որդիները մօտեցան ու խոնարհուեցին 6
 նրա առաջ: Մօտեցան նաեւ Լիան ու իր որդիները եւ խոնար- 7
 հուեցին նրա առաջ: Յետոյ մօտեցան Յովսէփն ու Ռաբելը եւ
 խոնարհուեցին նրա առաջ: Եսաւը հարց րուեց. «Ի՞նչ է այս 8
 մեծ շարանը, որ ինձ հանդիպեց»: Նա պատասխանեց. «Որ-
 պէսզի քո ծառան շնորհ գրնի քո առաջ»: Եսաւն ասաց. «Ես 9
 էլ շար ունեմ, եղբայր, քոնը քեզ թող մնայ»: Յակոբն ասաց. 10
 «Այդպէս չի լինի: Եթէ շնորհ եմ գրել քո առաջ, ուրեմն ընդունիր
 ինձնից ընծաները. որովհետեւ քո դէմքը րեսայ այնպէս, ինչ-
 պէս մարդ Աստծու դէմքը րեսնի: Ուրախացիր ինձ հետ եւ ըն- 11
 դունիր իմ ընծաները, որ մաքուցեցի քեզ, որովհետեւ ողորմեց
 ինձ Աստուած, եւ ես ամէն ինչ ունեմ»: Յակոբն սրիպեց նրան,
 եւ սա ընդունեց: Եսաւն ասաց. «Ելնենք գնանք ուղիղ ճանա- 12
 պարհով»: Յակոբն ասաց նրան. «Իմ րերն ինքը գիտի, որ
 երեխաներս փոքր են, իսկ ոչխարն ու արջառը արդէն ծնել են: 13
 Եթէ դրանց սրիպեմ մի օրուայ ճանապարհ գնալ, ապա բոլոր
 անասունները կը սափկեն: Ուրեմն իմ րերն իր ծառայի առջե- 14
 ւից թող գնայ, իսկ ես ըստ իմ կարողութեան ու անասունների
 ընթացքի, ըստ իմ երեխաների զօրութեան կը շարժուեմ, մին-
 չեւ որ Սէիրում հասնեմ իմ րիրոջը»: Եսաւը հարցրեց. «Քեզ 15
 մօտ թողնեմ ինձ հետ եղած մարդկանց մի մասին»: Սա պա-

16 քառասունեց. «Ի՞նչ կարիք կայ: Բաւական է, որ շնորհ գրայ
 17 ծաւ Սէիր, իսկ Յակոբը գնաց դէպի վրանը, այնպէղ իր համար
 18 քանի կառուցեց, իսկ իր հօտերի համար փարախ շինեց: Դրա
 19 համար էլ այդ վայրը կոչեց Վրան: Վերադառնալով Ասորի-
 20 ների Միջագետքից՝ Յակոբն եկաւ սիկիմացիների Մաղէմ քա-
 ղաքը, որը գրնուում էր Քանանացիների երկրում, եւ բնակուեց
 քաղաքի դիմաց: Նա Միւքեմի հայր Եմորից հարիւր ոչխարով
 մի կալուածք գնեց, ուր եւ խփեց իր վրանը: Նա այնպէղ զոհա-
 սեղան կառուցեց եւ երկրպագեց Իսրայէլի Աստծուն:

34 Լիայի՝ Յակոբի համար ծնած դուստրը՝ Դինան, ելաւ այդ
 2 կողմի աղջիկներին տեսնելու: Նրան տեսաւ քոռեցի Եմո-
 րի որդի Միւքեմը, որը երկրի իշխանն էր, առեւանգեց նրան,
 3 պառկեց նրա հետ եւ պղծեց նրան: Միւքեմը, ամբողջ հոգով
 կապուելով Յակոբի դուստր Դինայի հետ, սիրեց աղջկան եւ
 4 քաղցրութեամբ խօսեց նրա հետ: Միւքեմը, դիմելով իր հայր
 Եմորին, ասաց. «Այս աղջկան ինձ համար կնութեան առն»:
 5 Յակոբն իմացաւ, որ Եմորի որդին պղծել է իր դուստր Դինա-
 6 յին: Այդ ժամանակ իր որդիները դաշտում՝ անասունների մօտ
 7 էին: Յակոբը լուռ մնաց մինչեւ նրանց գալը: Միւքեմի հայր
 Եմորը գնաց Յակոբի մօտ՝ հետը խօսելու: Դաշտից եկան նա-
 8 եւ Յակոբի որդիները: Երբ տղամարդիկ իմացան կապարուածի
 մասին, զայրացան: Նրանք շար փխրեցին, որովհետեւ Միւքե-
 9 մը, Յակոբի դստեր ծոցը մտնելով, մեծ նախապիւնք էր հասցրել
 10 Իսրայէլին: Դա չափեր է լինէր: Եմորը նրանց դիմելով՝ ասաց.
 «Իմ որդի Միւքեմը ամբողջ հոգով սիրել է ձեր դստերը: Արդ,
 11 աղջկան տուէ՛ք նրան կնութեան եւ խնամութիւն արէ՛ք մեզ հետ.
 12 ձեր դուստրերին տուէ՛ք մեզ եւ մեր դուստրերին առէ՛ք ձեր որդի-
 13 ներին: Բնակուեցէ՛ք մեզ հետ: Մեր ընդարձակ երկիրը փռուած
 է ձեր առաջ, բնակուեցէ՛ք այնպէղ, վաստակեցէ՛ք եւ կալուածք-
 14 ներ ձեռք բերէ՛ք դրա մէջ»: Միւքեմն ասաց նրա հօրն ու եղ-
 բայրներին. «Թող շնորհ գրնեմ ձեր առաջ: Ինչ էլ պահանջէք,
 կը տանք: Ինչքան ուզէք, աւելացրէք պարգեւագինը եւ օժիպը,
 որքան էլ ասէք, կտամ, միայն թէ այդ աղջկան տուէ՛ք ինձ կնու-
 13 թեան»: Յակոբի որդիները խորամանկութեամբ պարասխա-
 14 էր իրենց քոյր Դինային: Լիայի որդիները՝ Դինայի եղբայրներ

Շմատոնն ու Ղեւին, ասացին. «Չենք կարող անել այդ բանը՝ մեր
 քրոջը փալ անթլփափ մի մարդու, որովհետեւ դա մեզ համար
 նախապինք կը լինի: Մենք կը համակերպուենք ձեզ հետ եւ կը
 բնակուենք ձեր երկրում միայն այն դէպքում, եթէ դուք նմանու- 15
 էք մեզ՝ թլփափուեն ձեր բոլոր արու գաւակները: Միայն այն 16
 ժամանակ մեր դուստրերին կը փանք ձեզ եւ ձեր դուստրերից
 մեզ կին կ'առնենք: Մենք կը բնակուենք ձեզ հետ եւ կը լինենք 17
 իբրեւ մէկ ժողովուրդ: Իսկ եթէ չսէք մեզ՝ չթլփափուէք, մեր
 դուստրերին կ'առնենք ու կը հեռանանք»: Եմորին ու Եմորի 18
 որդի Սիւքեմին հաճելի թուացին այս խօսքերը: Երիտասարդը 19
 չյապաղեց անել այդ բանը, որովհետեւ շափ էր սիրում Յակոբի
 դստերը: Նա իր հօր ընտանիքի անդամների մէջ ամենից աւելի
 յարգանք էր վայելում: Եմորն ու իր որդի Սիւքեմը եկան իրենց 20
 քաղաքի դարպասի մօտ եւ, դիմելով իրենց քաղաքի փղամարդ-
 կանց, ասացին նրանց. «Այդ մարդիկ հաշար ու խաղաղ են մեզ 21
 հետ: Արդ, թող բնակուեն այս երկրում եւ վաստակ ձեռք բերեն
 այսպէղ, որովհետեւ այս ընդարձակ երկիրը փռուած է նրանց
 առաջ: Նրանց դուստրերին մեզ կին առնենք եւ մեր դուստրե- 22
 րին փանք նրանց: Այդ մարդիկ մեզ նման լինելով՝ կը բնակու-
 են մեզ հետ, եւ մենք կը լինենք իբրեւ մէկ ժողովուրդ միայն այն
 պայմանով, որ մեր բոլոր գաւակները թլփափուեն, ինչպէս որ
 իրենք են թլփափուած: Միթէ այդ ձեռով նրանց ունեցուածքը, 23
 նրանց անասունը եւ նրանց չորքոտանին մերը չէ՞ն լինի: Ե-
 թէ նրանց այդ պայմանն ընդունենք, նրանք կը բնակուեն մեզ
 հետ»: Եմորի ու նրա որդի Սիւքեմի հետ համաձայնեցին բո- 24
 լոր նրանք, ովքեր անցնում էին իրենց քաղաքի դարպասով, եւ
 թլփափուեցին բոլոր փղամարդիկ, ովքեր անցնում էին այդ քա-
 ղաքի դարպասով: Երրորդ օրը, երբ դեռ նրանք ցաւերի մէջ 25
 էին, Յակոբի երկու որդիները՝ Դինայի եղբայրներ Շմատոնն ու
 Ղեւին, ամէն մէկն առնելով իր սուրը, կազմ ու պապրասար մրան
 քաղաքն ու կոտորեցին բոլոր արուներին: Նրանք սրի քաշե- 26
 ցին նաեւ Եմորին ու նրա որդի Սիւքեմին, իսկ Սիւքեմի փնից
 առան Դինային ու գնացին: Յակոբի միւս որդիները յարձակ- 27
 ուեցին վիրատորների վրայ եւ կողոպեցին այն քաղաքը, ուր
 պղծել էին իրենց քոյր Դինային: Նրանք վերցրին քաղաքում 28
 եւ դաշտում գտնուող նրանց արջառն ու ոչխարը, նրանց էշե-
 րը, գերեսարեցին ողջ մնացած մարդկանց ու նրանց կանանց, 29

աւար առան նրանց ամբողջ գոյքը: նրանք յափշտակեցին եւ
 30 քաղաքում, եւ քննարկում եղած ամէն ինչ: Այն ժամանակ Յա-
 կոբն ասաց Շամաունին ու Ղեւիին. «Դուք ինձ արելի դարձրիք:
 Ես երկրի բոլոր բնակիչներին՝ քանանացիներին ու փերեզա-
 ցիներին անխիղճ մարդ պիտի թուամ: Մենք սակաւաթիւ ենք:
 Եթէ նրանք հաւաքուեն, ինձ վրայ յարձակուեն ու հարուածեն
 31 ինձ, ապա կ'ոչնչանամ եւ ես, եւ իմ քոհմը»: Նրանք պատաս-
 խանեցին. «Նապա ինչպէ՛ն է, որ նրանք իբրեւ բոգ լլկեցին մեր
 քոյրը»:

35 Աստուած ասաց Յակոբին. «Վեր կաց գնա՛ բնակավայրդ՝
 Բեթէլ, բնակուի՛ր այդ վայրում եւ այնպեղ գոհաստեղան կառու-
 ցի՛ր Աստծուն, որ երեսաց քեզ քո եղբայր Եսաւից փախչելու
 2 ժամանակ»: Յակոբն ասաց իր քննեցիներին ու իր հետ ե-
 դած բոլոր մարդկանց. «Վերացրէ՛ք ձեր միջից ձեզ մօտ եղած
 օտար աստուածները, մաքրուեցէ՛ք, փոխեցէ՛ք ձեր զգեստնե-
 3 րը, որ վեր կենանք գնանք Բեթէլ, այնպեղ գոհաստեղան կա-
 ռուցենք Աստծուն, որը լսեց ինձ նեղ օրերին, ինձ հետ եղաւ
 4 եւ ինձ պահպանեց իմ ուղեւորութեան ընթացքում»: Նրանք
 Յակոբին յանձնեցին իրենց մօտ եղած օտար աստուածներն
 ու իրենց ականջօղերը: Յակոբը դրանք թաղեց բեւեկնի ծառի
 փակ, Սիկիմում, այնպէս, որ դրանք կորած են մինչեւ այսօր:
 5 Իսրայէլը չուեց Սիկիմից: Աստծու երկիւղը պարեց դրա շուր-
 ջը գրնուող քաղաքները, եւ նրանց բնակիչները չհետապնդե-
 6 ցին Իսրայէլի որդիներին: Յակոբն ինքը եւ իր հետ եղած ամ-
 բողջ ժողովուրդը եկան Լուզ, այսինքն՝ Բեթէլ, որը գրնուում է
 7 Քանանացիների երկրում: Նա այնպեղ գոհաստեղան շինեց, եւ
 այդ վայրը կոչեց Բեթէլ, որովհետեւ այնպեղ էր, որ Աստուած
 երեսացել էր նրան, երբ նա փախչում էր իր եղբայր Եսաւից:
 8 Մեռաւ Դեբորան՝ Ռեբեկայի դայեակը, եւ թաղուեց Բեթէլից
 ներքեւ, կաղնու փակ: Յակոբն այդ վայրի անունը դրեց Սգոյ
 9 կաղնի: Աստուած երեսաց Յակոբին, երբ սա Լուզում էր: Երբ
 Յակոբը Ասորիների Միջագետքից եկաւ Լուզ, Աստուած օրի-
 10 նելով նրան՝ ասաց. «Քո անունը Յակոբ է, բայց այլեւս Յակոբ
 չես կոչուելու, այլ Իսրայէլ կը լինի քո անունը»: Եւ նա կոչուեց
 11 Իսրայէլ: Աստուած ասաց նրան. «Ես եմ քո ամենակարող
 Աստուածը: Աճի՛ր եւ բազմացի՛ր: Յեղեր ու ցեղախմբեր պիտի
 12 ծնուեն քեզնից, եւ թագաւորներ պիտի ելնեն քո կողից: Այն

երկիրը, որ Կուրեղ եւ Արաքսի մէջ ու Իսահակին, քեզ եւ Կու-
րեղ, քոնը թող լինի: Քեզնից յետոյ քո սերնդին եւ Կուրեղի
երկիրը»: Եւ Աստուած վերացաւ նրանից, այն վայրից, որ- 13
Կուրեղ խօսել էր նրա հետ, իսկ Յակոբը կոթող կանգնեցրեց այն 14
Կուրեղում, որ Կուրեղ խօսել էր նրա հետ, քարէ կոթող, նրա վրայ
գինի թափեց, իւղով օծեց կոթողը եւ այն Կուրեղ, որ Կուրեղ Աս- 15
տուած խօսել էր իր հետ, կոչեց Բեթէլ: Նա գնաց Բեթէլից, եւ 16
երբ մօտեցաւ Քաթաթա երկրին, որ մօտիկ Եփրատի, Ռաբէ-
լը ծննդաբերեց: Նրա ծննդաբերութիւնը դժուարին եղաւ, եւ 17
երկունքի ժամանակ մանկաբարձն ասաց նրան. «Արիացիր, ո-
րովհետեւ էլի Կուրեղ ես ունենում»: Նոգին աւանդելիս, քանի որ 18
մեռնում էր, նա որդու անունը դրեց Իմ վշտերի որդի, իսկ հայրը
նրան կոչեց Բենիամին: Մեռաւ Ռաբէլն ու թաղուեց Եփրա- 19
թայի՝ նոյն ինքը Բեթէլեհէմի ճանապարհի վրայ: Յակոբը նրա 20
շիրիմի վրայ կոթող կանգնեցրեց: Դա մինչեւ այսօր էլ յայտնի
է իբրեւ Ռաբէլի շիրիմի կոթող: Իսրայէլը գնաց եւ իր վրանը 21
խփեց Գադերի աշտարակից այն կողմ: Երբ Իսրայէլը բնակ- 22
ուեց այդ երկրում, Ռուբէնը գնաց ու պառկեց իր հօր հարճի՝
Բալլայի հետ: Իսրայէլն իմացաւ, եւ այդ բանը վատ թուաց
նրան: Յակոբն ունէր Կուրեղի որդի: Լիայից ծնուած որդի- 23
ներն էին՝ Յակոբի անդրանիկ որդին՝ Ռուբէնը, Շմայունը, Դե-
լին, Յուդան, Իսաքարը, Զաբուլոնը: Ռաբէլից ծնուած որդի- 24
ներն էին՝ Յովսէփն ու Բենիամինը: Ռաբէլի նաժիշտ Բալլայից
ծնուած որդիներն էին՝ Դանն ու Նեփթալիմը: Լիայի նաժիշտ 25
Զելփայից ծնուած որդիներն էին՝ Գադն ու Ասերը: Ահա սրանք 26
են Յակոբի որդիները, որ նա ունեցաւ Ասորիների Միջագետ-
քում: Յակոբը եկաւ իր հայր Իսահակի մօտ, Մամբրէի կող- 27
մերում դաշտային մի քաղաք, այսինքն՝ Քեբրոն, որ գտնւում է
Քանանացիների երկրում, ուր պանդխտեցին Արաքսի մէջ ու Ի- 28, 29
սահակը: Իսահակն ապրեց հարիւր ութսուն տարի: Իսահա-
կը հոգին աւանդեց ու մեռաւ տարիքն առած, խոր ծերութեան
մէջ, նա գնաց միացաւ իր նախնիներին: Նրան թաղեցին իր
որդիները՝ Եսաւն ու Յակոբը:

Այս է Եսաւի, այսինքն՝ Եդոմի ծննդաբանութիւնը: Եսա- 36, 2
ւը կին առաւ քանանացիների դուստրերից Ադոլային՝ քեթաւցի
Ելունի դստերը, Ուրեմային՝ խեւացի Սեբեգոնի որդի Անայի
դստերը, եւ Բասեմային՝ Իսմայէլի դստերը, որը Նաբէլուի 3

4 քոյրն էր: Ադդան Եսաւի համար ծնեց Ելիփազին, իսկ Բասե-
 5 մաթը ծնեց Ռագուէլին Ոլիբաման ծնեց Յէուսին, Եզդոմին ու
 Կորիսին: Սրանք Եսաւի այն որդիներն են, որ նա ունեցաւ Զա-
 6 նանացիների երկրում: Եսաւն առաւ իր կանանց, արդաներին ու
 աղջիկներին, իր փան բոլոր մարդկանց, ողջ ունեցուածքն ու ա-
 նասունները, այն ամէնը, ինչ սպացել, ձեռք էր բերել Զանանա-
 7 ճիների երկրից, որովհետեւ նրանց անասուններն այն-
 քան շատ էին, որ պանդխտութեան երկիրը ի վիճակի չէր նրանց
 8 բաւարարելու: Ուստի Եսաւը՝ նոյն ինքը Եդոմը, հաստատուեց
 9 Մէիր լեռան վրայ: Այս է Եսաւի՝ եդոմայեցիների նախահօր սե-
 10 րունդը Մէիր լեռան վրայ: Սրանք են Եսաւի որդիների անուն-
 ները. Ելիփազ՝ Եսաւի կին Ադդայի որդին, Ռագուէլ՝ Եսաւի կին
 11 Բասեմաթի որդին: Ելիփազի որդիներն են՝ Թեմանը, Ոմարը,
 12 Սոփարը, Գոթոմն ու Կենէզը: Թամարը Ելիփազի՝ Եսաւի որ-
 դու հարճն էր եւ Ելիփազի համար ծնեց Ամադէկին: Սրանք
 13 Ադդայի՝ Եսաւի կնոջ որդիներն են: Ռագուէլի որդիներն են՝
 Նաքոթը, Զարեհը, Ամման եւ Մեզան: Սրանք Բասեմաթի՝ Ե-
 14 սաւի կնոջ որդիներն են: Ոլիբամայի՝ Մեքեզոնի որդի Անայի
 դստեր եւ Եսաւի կնոջ որդիներն են Յէուսը, Եզդոմն ու Կորիսը:
 15 Եսաւի ցեղապետ յերոնորդներն են. Եսաւի անդրանիկ որդու՝ Ե-
 լիփազի որդիները՝ ցեղապետ Թեմանը, ցեղապետ Ոմարը, ցե-
 16 ղապետ Սոփարը, ցեղապետ Կենէզը, ցեղապետ Կորիսը, ցե-
 ղապետ Գոթոմը, ցեղապետ Ամադէկը: Սրանք Ադդայից ծնու-
 17 ած Ելիփազի ցեղապետներն են Եդոմացիների երկրում: Ե-
 սաւի որդի Ռագուէլի որդիներն են՝ ցեղապետ Նաքոթը, ցե-
 ղապետ Զարեհը, ցեղապետ Ամման, ցեղապետ Մոզէն: Սրանք
 Եսաւի կին Բասեմաթից ծնուած Ռագուէլի ցեղապետներն են
 18 Եդոմի երկրում: Եսաւի կին Ոլիբամայի որդիներն են՝ ցեղա-
 պետ Յէուսը, ցեղապետ Եզդոմը, ցեղապետ Կորիսը: Սրանք
 Եսաւի կին՝ Անայի դուստր Ոլիբամայից ծնուած ցեղապետներն
 19 են: Սրանք են Եսաւի որդիները, եւ սրանք են նրանց ցեղա-
 20 պետերը՝ Եդոմի որդիները: Մէիրում բնակուող քոռեցի Մէիրի
 21 որդիներն են՝ Ղոբանը, Մեքաղը, Մեքեզոնը, Աման, Դեսոնը,
 Ասերը եւ Ռիսոնը: Սրանք քոռեցու՝ Մէիրի որդու ցեղապետներն
 22 են Եդոմի երկրում: Ղոբանի որդիներն են Քոռին, Եմման, իսկ
 23 Ղոբանի քոյրը Թամնան էր: Սոբաղի որդիներն են՝ Գադոմը,

Մանաքաթը, Գերաղը, Սոփարը եւ Ոնանը: Սերեգոնի որդի- 24
 ներն են՝ Այիէն եւ Ոնանը: Սա այն Ոնանն է, որ անապատում
 աղբիւր գտաւ, երբ արածեցնում էր իր հայր Սերեգոնի էշե-
 րը: Անայի որդիներն են՝ Դեսոնը եւ Ոլիբաման՝ Անայի դուստ- 25
 րը: Դեսոնի որդիներն են՝ Ամադանը, Եսբանը, Յեթրանը եւ
 Քառանը: Ասերի որդիներն են՝ Բալլանը, Զուկանը, Ոսնիկանը 26
 եւ Ուկամը: Ռիսոնի որդիներն են՝ Ոսը եւ Առանը: Քոռի ցե- 28, 29
 ղապետերն են՝ ցեղապետ Դոբանը, ցեղապետ Սոբաղը, ցե-
 ղապետ Սերեգոնը, ցեղապետ Անան, ցեղապետ Դեսոնը, ցե- 30
 ղապետ Ասերը, ցեղապետ Ռիսոնը: Սրանք Քոռի ցեղապե-
 տերն են իրենց գաւառներում, Եդոմի երկրում: Սրանք են այն 31
 թագաւորները, որոնք թագաւորեցին Եդոմայեցիների երկրում,
 երբ դեռ որեւէ թագաւոր չէր թագաւորում Իսրայէլում: Եդոմում 32
 թագաւորեց Սեպփորի որդի Բաղակը. նրա քաղաքի անունը
 Դեննաբա էր: Մեռաւ Բաղակը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց 33
 Զարեհի որդի Յոբաբը, որ Բոսորայից էր: Մեռաւ Յոբաբը, եւ 34
 նրա փոխարէն թագաւորեց Ասոմը, որը Թեմանացիների երկ-
 րից էր: Մեռաւ Ասոմը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Բարադի 35
 որդի Ադաղը: Սա էր, որ Մովաբացիների դաշտում կոտորեց
 Մադիամին: Նրա քաղաքի անունը Գեթէմ էր: Մեռաւ Ադաղը, 36
 եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Սամաղան՝ Մասեկկայից: Մե- 37
 ռաւ Սամաղան, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Սաւուղը՝ Ռո-
 բոթից, որը զգնուում է գետի եզերքին: Մեռաւ Սաւուղը, եւ 38
 նրա փոխարէն թագաւորեց Ոքոբորի որդի Բալլայենոնը: Մե- 39
 ռաւ Ոքոբորի որդի Բալլայենոնը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց
 Բարադի որդի Ադաղը: Նրա քաղաքի անունը Փոգով էր, իսկ
 նրա կնոջ անունը՝ Մեդաբէէլ: Սա Մագոբի որդի Մապրէթի
 դուստրն էր: Սրանք են Եսաւի սերունդների, Եսաւի ցեղա- 40
 պետերի անուններն ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց վայրե-
 րի՝ իրենց աշխարհում, եւ ըստ իրենց փոխների, համաձայն
 նրանց անունների. ցեղապետ Թամանա, ցեղապետ Դոբան,
 ցեղապետ Յեթաթ, ցեղապետ Ոլիբամասա, ցեղապետ Նեղա, 41
 ցեղապետ Փենոն, ցեղապետ Կենէզ, ցեղապետ Թեման, ցե- 42
 ղապետ Մագար, ցեղապետ Մագեդիէլ, ցեղապետ Զաբոյին: 43
 Սրանք եդոմայեցիների ցեղապետերն են ըստ երկրում իրենց
 ստացած բնակավայրերի, եւ այս Եսաւն է, որ դարձաւ Եդոմի
 նախահայրը:

37 Յակոբը բնակւում էր Քանանացիների երկրում՝ այնպեղ, ուր
 2 պանդըխտել էր իր հայրը: Յակոբի սերունդը հետեւեալն է.
 Յովսէփը փասնետօթը փարեկան էր, երբ իր եղբայրների հետ
 ոչխարներ էր արածեցնում: Իր հօր կանանց՝ Բալլայի որդի-
 ներից էւ Զելփայի որդիներից փոքր էր նա: Որդիներն իրենց
 3 հայր Իսրայէլի մօտ վաւաբանում էին Յովսէփին, բայց Իս-
 րայէլը Յովսէփին աւելի շատ էր սիրում, քան մնացած բոլոր
 որդիներին, որովհետեւ Յովսէփը նրա ծեր փարիքում ծնուած
 որդին էր: Նա նրա համար կարել էր փուել ծաղկազարդ մի
 4 պաւամուճան: Երբ նրա եղբայրները փեսան, որ իրենց հայ-
 րը նրան սիրում է իր բոլոր որդիներից աւելի, արեցին նրան
 5 եւ նրա հետ հանգիստ խօսել չէին կարողանում: Երազ փե-
 սաւ Յովսէփն ու այն պաւամեց իր եղբայրներին: Դրա համար
 6 եղբայրները առաւել եւս արեցին նրան: Նա ասաց նրանց.
 7 «Լսեցէ՛ք իմ փեսած երազը: Թւում էր, թէ մի դաշտում հասկերի
 խորձ էինք կապում: Իմ խորձը բարձրացաւ, կանգնեց ուղիղ,
 8 իսկ ձեր խրձերը դարձան ու երկրպագեցին իմ խրձին»: Եղ-
 բայրներն ասացին նրան. «Միթէ որպէս թագաւո՞ր պիտի թա-
 գաւորես մեզ վրայ, կամ փէր դառնալով պիտի փիրեն մեզ»: Եւ
 նրանք առաւել եւս արեցին նրան այդ երազների ու խօսքերի
 9 համար: Նա փեսաւ մի այլ երազ եւս եւ այն պաւամեց իր հօրն
 ու եղբայրներին: Նա ասաց. «Ահա մի այլ երազ եւս փեսայ:
 Իբրեւ թէ արեգակն ու լուսինը եւ փասնմէկ աստղեր երկրպա-
 10 գում էին ինձ»: Նայրը սասպեց նրան ու ասաց. «Այդ ի՞նչ ե-
 րազ է, որ փեսել ես: Նիմա ես, քո մայրը եւ եղբայրները պիտի
 11 զանք եւ երկրպագե՞նք քեզ»: Վրդովուեցին նրա եղբայրները,
 12 բայց հայրը մտքում պահեց նրա պաւամածը: Նրա եղբայրները
 13 գնացին Միքեմ՝ իրենց հօր ոչխարներն արածեցնելու: Իսրա-
 յէլն ասաց Յովսէփին. «Չէ՞ որ հիմա քո եղբայրները ոչխար-
 ներ են արածեցնում Միքեմում: Արի՛ քեզ ուղարկեմ նրանց
 14 մօտ»: Յովսէփն ասաց նրան. «Ես պաւորաստ եմ»: Իսրա-
 յէլն ասաց նրան. «Գնա փեն, թէ ողջ-առողջ են քո եղբայր-
 ներն ու ոչխարները, եւ ինձ լուր բեր»: Եւ Յակոբը նրան ու-
 15 ղարկեց այնպեղ Քեբրոնի հովտից: Յովսէփը եկաւ Միքեմ
 եւ մի մարդ փեսաւ նրան դաշտում մոլորուած: Սա հարցրեց.
 16 «Ի՞նչ ես փնտռում»: Նա պաւասխանեց. «Իմ եղբայրներին
 եմ փնտռում: Ասա՛ ինձ, որպե՞ղ են նրանք ոչխարներ արածեց-

նում»: Մարդն ասաց նրան. «Նրանք այսպրեղից քոչեցին գնա- 17
ցին, բայց ես լսեցի, որ նրանք ասում էին. «Գնանք Դոթայիմ»:
Յովսեփը գնաց իր եղբայրների երեւից եւ նրանց գտաւ Դոթա-
յիմում: Նրա եղբայրները հեռուից առաջինը իրենք նկատեցին 18
նրան, երբ նա դեռ չէր մօտեցել իրենց: Նրանք իրար մէջ չար
խորհուրդ արեցին, որ սպանեն նրան: Իւրաքանչիւրն իր եղ- 19
բօրը դիմելով՝ ասում էր: «Ահա երազապետը գալիս է: Եկէք
սպանենք նրան, նեպենք այսպրեղի հորերից մէկի մէջ եւ ասենք,
թէ «Վայրի գազան է կերել նրան»: Այն ժամանակ րեսներք, թէ 20
ի՛նչ կը լինեն նրա երազները»: Երբ Ռուբէնը լսեց դա, նրանց
ձեռքից փրկեց նրան. նա ասաց. «Չսպանենք նրան»: Ռու- 22
բէնն աւելացրեց. «Չթափենք նրա արիւնը, այլ նեպեցէք նրան
այս անապատի հորերից մէկի մէջ: Ձեռք մի՛ փուէք նրան»: Դա
ասում էր, որպէսզի նրան փրկի նրանց ձեռքից եւ հասցնի իր
հօրը: Երբ Յովսեփն եկաւ իր եղբայրների մօտ, նրանք նրա 23
վրայից հանեցին ծաղկազարդ պաքմուճանը եւ նրան նեպե- 24
ցին հորի մէջ: Նորը դափարկ էր, մէջը ջուր չկար: Նրանք
նստեցին հաց ուտելու: Աքքերը վեր բարձրացնելով՝ րեսան, 25
որ իսմայէլացի ճանապարհորդներ են գալիս Գաղաադից, ուղ-
րերը խնկերով, ռերփնով ու խէժով բարձած, որպէսզի դրանք
րանեն Եգիպտոս: Յուդան իր եղբայրներին ասաց. «Ի՛նչ օ- 26
գուր, եթէ սպանենք մեր եղբօրը եւ թաքցնենք նրա արիւնը:
Եկէք նրան վաճառենք իսմայէլացիներին, եւ մեր ձեռքը նրա 27
արեամբ չպղծուի, որովհետեւ ի վերջոյ նա մեր եղբայրն է՝ նոյն
միս ու արիւնից»: Եւ իր եղբայրները լսեցին նրան: Այնպե- 28
ղից անցնում էին մադիանացի վաճառականներ: Եղբայրները
Յովսեփին քաշեցին-հանեցին հորից եւ քսան դահեկանով վա-
ճառեցին իսմայէլացիներին: Իսմայէլացիները Յովսեփին րա- 29
րան Եգիպտոս: Ռուբէնը վերադարձաւ դէպի հօրը եւ Յովսեփին
հորի մէջ չգտաւ: Նա պաքառութեց իր հագուստները, վերա- 30
դարձաւ իր եղբայրների մօտ ու ասաց. «Պաքանին այնպրեղ չէ,
ես այժմ ո՛ր գնամ»: Նրանք առան Յովսեփի պաքմուճանը, 31
մի ու մորթեցին, պաքմուճանը թաթախեցին ուլի արեան մէջ,
սպա ծաղկազարդ պաքմուճանն ուղարկեցին իրենց հօրն ու 32
ասացին. «Գրել ենք սա, րեն, քո՞ որդու պաքմուճանն է սա,
թէ՞ ոչ»: Նա ճանաչեց այն ու ասաց. «Այս պաքմուճանը իմ 33
որդունն է, վայրի գազան է կերել նրան, մի գազան է յօշո-

34 Կել Յովսէփին»: Եւ նա պապառռոյնէր իր հագուստները, քործ
կապէր իր մէջքին եւ երկար ժամանակ սուգ էր պահում իր որ-
35 դու համար: Նաւաքունցին նրա բոլոր որդիներն ու դուստրե-
րը, եկան նրան մխիթարելու, բայց չէր կամենում մխիթարուել:
Նա ասում էր. «Ես այս սգով էլ կ'իջնեմ գերեզման՝ իմ որ-
36 դու մօք»: Եւ հայրը ողբաց նրան: Իսկ մաղիանացիները Ե-
գիպտոսում Յովսէփին վաճառեցին փարաւոնի դահճապետին՝
ներքինի Պեպափրէսին:

38 Այդ ժամանակ Յուդան հեռացաւ իր եղբայրներից եւ եկաւ
2 Իրաս անունով ողորդմացի մի մարդու մօք: Յուդան այնպէղ
Կեսաւ քանանացի մի մարդու դստերը, որի անունը Շաւա էր:
3 Նա ամուսնացաւ նրա հետ եւ մտաւ նրա ծոցը: Սա յղիացաւ,
4 ունեցաւ որդի եւ անունը դրեց էր: Շաւան նորից յղիացաւ, ու-
5 նեցաւ որդի եւ նրա անունը դրեց Օնան: Նա մի որդի էլ ունե-
ցաւ եւ նրա անունը դրեց Սելոմ: Շաւան Քասբիում էր, երբ ծնեց
6 նրան: Յուդան իր անդրանիկ որդի էրի համար մի կին առաւ,
7 որի անունը Թամար էր: Յուդայի անդրանիկ որդի էրը հաճելի
8 չքուաց Տիրոջը, եւ Աստուած առաւ նրա հոգին: Յուդան ասաց
Օնանին. «Մտի՛ր քո եղբօր կնոջ ծոցը, ամուսնացի՛ր նրա հետ
9 եւ զաւակ պարգեւիր քո եղբօրը»: Երբ Օնանը հասկացաւ, որ
զաւակը իրենը չի լինի, իր եղբօր կնոջ ծոցը մտնելիս սերմը
10 թափեց գետին, որպէսզի զաւակ չտայ իր եղբօրը: Օնանի ա-
11 րածը Աստծուն դուր չեկաւ, ուստի նրա հոգին էլ առաւ: Յուդան
ասաց իր հարս Թամարին. «Այրի՛ մնա քո հօր տանը, մինչեւ
որ մեծանայ իմ որդի Սելոմը»: Յուդան վախենում էր, որ նա էլ
12 կը մեռնի իր եղբայրների պէս: Թամարը գնաց ու ապրեց իր
հօր տանը: Շատ օրեր անցան, եւ մեռաւ Յուդայի կին Շաւան:
Յուդան սգից դուրս գալուց յետոյ իր ողորդմացի հովիւ Իրասի
13 հետ գնաց Թամնա՝ իր ոչխարները խուզելու: Այդ մասին ի-
մացաւ նրա հարս Թամարը, որովհետեւ նրան յայտնել էին, թէ՛
«Ահա քո սկեսրայրը գալիս է Թամնա՝ իր ոչխարները խուզե-
14 լու»: Թամարն իր վրայից հանեց այրիութեան զգեստները,
քող նետեց երեսին, զարդարուեց ու նստեց Ենանի դարպասի
մօք, Թամնա տանող ճանապարհի վրայ, որովհետեւ Կեսաւ,
որ Սելոմը մեծացել է, բայց Յուդան իրեն կնութեան չի տալիս
15 նրան: Երբ Յուդան Կեսաւ նրան, կարծեց, թէ բոզ է, որով-
16 հետեւ նա երեսը ծածկել էր, ուստի ինքը նրան չճանաչեց: Իր

ճանապարհը թեքելով՝ Յուդան գնաց դէպի նա եւ ասաց. «Թոյլ
 փութ մընեմ ծոցդ»: Նա չգիտէր, որ դա իր հարսն է: Սա ասաց.
 «Ի՞նչ կը փաս ինձ, եթէ մընես ծոցս»: Նա պարասխանեց. 17
 «Քեզ իմ հօփից այծի ուլ բերել կ'փամ»: Սա ասաց. «Իսկ մին-
 չեւ բերել փալդ գրաւ կը փամ»: Նա ասաց. «Ի՞նչ գրաւ փամ
 քեզ»: Սա ասաց. «Տո՛ր մափանիդ, մանեակդ եւ այն գաւա- 18
 զանը, որ քո ձեռքին է»: Եւ նա մփաւ նրա ծոցը: Թամարը յղիա-
 ցաւ նրանից եւ վեր կացաւ գնաց: Նա իր վրայից հանեց քողը 19
 եւ հագաւ այրիութեան իր զգեստները: Յուդան իր ողորդմա- 20
 ցի հովուի միջոցով այծի ուլ ուղարկեց, որպէսզի այդ կնոջից
 յետ սփանայ գրաւը, բայց հովիւը չգտաւ նրան: Դիմելով փեղի 21
 մարդկանց՝ նա հարցրեց նրանց. «Ու՛ր է այն բոզը, որ Ենանում
 էր, ճանապարհի վրայ»: Նրանք պարասխանեցին. «Այսօրեղ 22
 ոչ մի բոզ չի եղել»: Վերադառնալով Յուդայի մօտ՝ նա ասաց.
 «Նրան չգտայ: Տեղի մարդիկ էլ ասացին. «Այսօրեղ բոզ չկայ»: 23
 Յուդան ասաց. «Գրաւը նրան թող մնայ, միայն թէ ծաղրի ա-
 ռարկայ չդառնանք: Ես ուլը փութ եմ, որ փանես, դու էլ այդ 24
 կնոջը չես գտել»: Երեք ամիս յետոյ Յուդային յայտնեցին, թէ՛
 «Պռոնկացել է քո հարս Թամարը եւ ահա պռոնկանալու պար-
 ճառով յղիացել է»: Յուդան ասաց. «Դո՛րս հանեցէք նրան, 25
 թող ողջ-ողջ այրուի»: Իրեն փանելու ճանապարհին Թամարը
 գրաւներն ուղարկեց իր սկեսրայրին՝ ասելով. «Ես յղիացել եմ
 այն փղամարդուց, որին պարկանում են այս գրաւները»: Եւ 26
 աւելացրեց. «Ճանաչի՛ր, ո՞մն են այս մափանին, մանեակը եւ
 գաւազանը»: Յուդան ճանաչեց դրանք ու ասաց. «Նա աւելի 27
 արդար է, քան ես, որովհետեւ նրան իմ որդի Սելոմին կնու-
 թեան չքուցեցի»: Եւ այլեւս չմփաւ նրա ծոցը: Երբ Թամարը 28
 ծննդաբերելու վրայ էր, նրա որովայնում երկու գաւակներ կա-
 յին: Ծննդաբերութեան պահին գաւակներից մէկն աւելի շուր 29
 հանեց իր ձեռքը: Մանկաբարձը նրա ձեռքին կարմիր թել կա-
 պեց ու ասաց. «Անդրանիկը սա թող լինի»: Երբ սա ձեռքը յետ 30
 փարաւ, անմիջապէս դուրս ելաւ նրա եղբայրը: Մանկաբարձն
 ասաց. «Ինչո՞ւ ճեղքեցիր պարնէշը»: Եւ նա նրա անունը դրեց
 Փարես: Ապա դուրս ելաւ նրա եղբայրը, որի ձեռքին կարմիր
 թել էր կապուած, եւ նրա անունը դրեց Զարա:

Յովսէփին փարան Եգիպտոս: Ոմն եգիպտացի՝ փարաւոնի 39
 ներքինի դահճապետ Պետափրէսը, նրան գնեց նրան Եգիպ-

2 քոս քարած իսմայելացիներից: Տերը Յովսէփի հետք էր, նրա
 3 գործերը բարեյաջող էին, եւ նա մնաց իր փիրոջ քանը՝ Եգիպտոսում: Երբ իր փերը քեսաւ, որ Տերը նրա հետք է, եւ ինչ էլ
 4 որ ինքն անում է, Տերը յաջողութիւն է քալիս նրան, Յովսէփը շնորհ գրաւ փիրոջ առաջ, քանի որ հաճելի էր եղել նրան:
 5 Դրա համար էլ նա նրան իր քան վերակացու կարգեց եւ իր ողջ ունեցուածքը վստահեց Յովսէփին: Երբ փերը նրան իր քան եւ
 6 իր ունեցած ամէն ինչին վերակացու կարգեց, Աստուած Յովսէփի համար օրհնեց եգիպտացու քունը, եւ այդ օրհնութիւնը
 7 քարածուեց նրա քանն ու դաշքունը եղած ամբողջ ունեցուածքի վրայ: Այն ամէնն, ինչ փերն ունէր, թողեց Յովսէփի
 8 քնօրհնութեանը: Պետքափրէսը չգիտէր, թէ ինչ կայ իր քանը, բացի իր կերած հացից: Յովսէփը դէմքով շար գեղեցիկ
 9 էր ու վայելչակազմ: Այս բոլորից յետոյ նրա փիրոջ կիներ իր աչքը գցեց Յովսէփի վրայ ու ասաց նրան. «Պառկիր ինձ հետք»:
 10 Բայց նա մերժեց՝ իր փիրոջ կնոջն ասելով, թէ՝ «Եթէ իմ փերը իր քան ողջ ունեցուածքը վստահել է ինձ, եւ այս քանը ինձնից
 11 աւելի մեծ մարդ չկայ, ու ինձ ոչինչ չի արգելուած, քեզնից բացի, որովհետեւ նրա կիներ ես, ապա ես ինչպէ՞ն կարող եմ անել այդ չար ու սոսկալի բանը եւ մեղանչել Աստծու առաջ»:
 12 Թէեւ նա ամէն օր այդ մասին էր խօսում Յովսէփի հետք, բայց Յովսէփը չէր համաձայնում պառկել նրա հետք, ոչ իսկ մօքենալ
 13 նրան: Այնպէս պարտահեց, որ մի օր Յովսէփը իր ինչ-որ գործով քուն մարաւ: Ընքանիքի անդամներից ոչ ոք չկար քանը:
 14 Կինը բռնեց նրա շորերից ու ասաց. «Պառկիր ինձ հետք»: Յովսէփը թողնելով իր շորերը նրա ձեռքում՝ դուրս փախաւ: Երբ
 15 կինը քեսաւ, որ նա շորերը իր ձեռքում թողած դուրս է փախել, քան անդամներին կանչելով՝ ասաց. «Տեսէ՛ք, ամուսինս եբրայեցի
 16 ծառայ բերեց քուն, որ մեզ խայտառակ անի: Նա, մքնելով իմ սենեակը, ասաց. «Պառկիր ինձ հետք»: Ես բարձրա՛ծայն
 17 աղաղակեցի, իսկ նա, լսելով իմ բարձրա՛ծայն աղաղակը, շորերն ինձ մօք թողած՝ փախաւ, գնաց դուրս»:
 18 Նա շորերը պահեց մօքը մինչեւ ամուսինը քուն եկաւ, նրա հետք խօսեց այս բաները՝ ասելով, թէ՝ «Սենեակս մարաւ քո բերած եբրայեցի ծառան, որպէսզի խայտառակի ինձ: Նա ասաց՝ «Պառկիր ինձ հետք»: Իսկ երբ լսեց, որ ձայնս բարձրացրի, շորերն ինձ մօք թողած՝ փախաւ, գնաց դուրս»:
 19 Երբ փերը լսեց իր կնոջ

պարմաճը, թե՛ «Այսպես վարուեց ինձ հետք քո ծառան», խիստ բարկացաւ: Յովսէփի փերը բռնեց ու բանք նետեց նրան, այն- 20
 փեղ, ուր արքունի կալանաւորներ էին բանտարկուած: Բայց 21
 Աստուած Յովսէփի հետք էր. նա ողորմութիւն պարգեւեց նրան,
 եւ այնպէս արեց, որ նա բանտապետի բարեհաճութեանն ար-
 ժանանայ: Բանտապետը բանքն ու բանտում եղած բոլոր կա- 22
 լանաւորներին վստահեց Յովսէփին: Եւ ինչ էլ որ լինում էր
 այնփեղ, նա էր անողը: Բանտապետը նրա շնորհիւ բանքի 23
 գործերին չէր խառնում, որովհետեւ ամէն ինչ յանձնուած էր
 Յովսէփի ձեռքը: Աստուած նրա հետք էր, եւ ինչ էլ որ ինքն ա-
 նում էր, Տէրը յաջողութիւն էր տալիս նրան:

Այս դէպքերից յետոյ Եգիպտոսի արքայի տակառապետն 40
 ու մարակարարը մեղանչեցին իրենց փիրոջ՝ եգիպտացիների
 արքայի հանդէպ: Բարկացաւ փարաւոնն իր երկու ներքինի- 2
 ների՝ տակառապետի եւ մարակարարի վրայ, նրանց բանք 3
 նետեց դահճապետի մօտ, այն բանքը, ուր Յովսէփն էր արգե-
 լափակուած: Դահճապետը նրանց յանձնարարեց Յովսէփին. 4
 սա սպասարկում էր նրանց: Նրանք որոշ ժամանակ մնացին
 բանտում: Միեւնոյն գիշերը բանտում երազ տեսան եգիպտա- 5
 ցիների արքայի տակառապետն ու մարակարարը՝ ամէն մէկն
 իր երազը: Առաւօտեան Յովսէփը մտաւ նրանց մօտ եւ տեսաւ, 6
 որ նրանք յուզուած են: Նա հարց տուեց փարաւոնի ներքի- 7
 նիներին, որոնք իր հետք իր փիրոջ բանտում էին. «Ինչո՞ւ ձեր
 դէմքերն այսօր մռայլ են»: Նրանք պարասխանեցին. «Երազ 8
 ենք տեսել, եւ չկայ մէկը, որ կարողանայ մեկնել այն»: Յով-
 սէփն ասաց նրանց. «Զե՛ որ Աստուծո՛ւ օգնութեամբ հնարաւոր է
 դրանց մեկնութիւնը: Պարմեցէ՛ք ինձ»: Տակառապետը Յովսէ- 9
 փին պարմեց իր երազը եւ ասաց. «Երազում իմ առաջ երեւաց
 մի որթապտունկ: Որթապտունկն ունէր երեք շար կանաչ ճիւղեր 10
 եւ հասունացած խաղողի երեք ողկոյզներ: Փարաւոնի բա- 11
 ժակն իմ ձեռքին էր. վերցնում էի խաղողը, ճմլում փարաւոնի
 բաժակի մէջ եւ բաժակը տալիս էի փարաւոնի ձեռքը»: Յով- 12
 սէփն ասաց նրան. «Դրա մեկնութիւնը հետեւեալն է. երեք ճիւ-
 ղերը երեք օրեր են: Կ'անցնի երեք օր, փարաւոնը կը յիշի քո 13
 նախկին իշխանութիւնը եւ քեզ նոյն տակառապետի պաշտօ-
 նին կը նշանակի: Դու փարաւոնի բաժակը կը տաս նրա ձեռքը՝
 ըստ քո նախկին իշխանութեան, ինչպէս անում էիր տակառա-

14 պեպ եղած ժամանակ: Իսկ երբ գործոյ յաջող ընթանայ, դու
 15 յիշիր ինձ, ողորմած եղիր իմ հանդէպ, յիշիր ինձ փարաւոնի ա-
 16 ռաջ եւ ինձ ազապիր այս բանփից, որովհետեւ առեւանգելով՝
 ինձ բերեցին Եբրայեցիների երկրից. եւ այսպեղ ոչինչ չարեցի,
 16 բայց ինձ նետեցին այս բանփախուցը»: Երբ մաքաւարարը
 քնատ, որ նա երագին ուղիղ մեկնութիւն քուեց, ասաց Յովսէ-
 փին. «Ես էլ եմ երագ քնսել: Երագիս մէջ գլխիս վրայ ընտիր
 17 ալիւրով լի երեք զամբիւղ կար: Վերեւի զամբիւղի մէջ կային
 մաքաւարարների պարասաքած այն բոլոր ուրելիքները, որ
 ուրում էր փարաւոն արքան: Թռչուններն ուրում էին իմ գլխի
 18 վրայ գորնուղ զամբիւղից»: Յովսէփը, դիմելով նրան, ասաց.
 «Այս է դրա մեկնութիւնը. երեք զամբիւղները երեք օրեր են:
 19 Երեք օր յետոյ փարաւոնը կը կտրի քո գլուխը, իսկ մարմինդ
 կը կախի ծառից, եւ երկնքի թռչունները կը յօշոտեն քո մար-
 20 մինը»: Երեք օր յետոյ փարաւոնի ծննդեան փարեղարձի օրն
 էր: Փարաւոնը խնջոյք էր կազմակերպել իր բոլոր ծառանե-
 րի համար: Ի թիւս իր ծառաների, նա յիշեց իր պաշտօնեաներ
 21 փակառապեպին ու մաքաւարարին: Նա փակառապեպին վե-
 րականգնեց իր պաշտօնում, եւ սա բաժակը քուեց փարաւոնի
 22 ձեռքը, իսկ մաքաւարարին կախեց ծառից, ինչպէս մեկնել էր
 23 Յովսէփը: Տակառապեպը, սակայն, չյիշեց Յովսէփին. նա մո-
 ռացաւ նրան:

41 Երկու փարի անց փարաւոնը երագ քնատ: Երագում ին-
 2 քը կանգնած էր գեպի եգերքին, իսկ գեպից դուրս էին գա-
 լիս քնսքով գեղեցիկ ու մարմնով պարարտ եօթը երինջներ,
 3 որոնք արածում էին այնպեղ՝ ճահճուրում: Դրանցից յետոյ
 գեպից դուրս էին գալիս քնսքով քգեղ ու մարմնով նիհար եօ-
 4 թը այլ երինջներ եւ միւս երինջների հետ արածում գեպի ե-
 գերքին: Տնսքով քգեղ ու մարմնով նիհար եօթը երինջներն
 ուրում էին քնսքով գեղեցիկ ու պարարտ եօթը երինջներին:
 5 Զարթնեց փարաւոնը: Նորից քուն մքաւ: Նա քնատ մի երկ-
 րորդ երագ. ահա մէկ ցողունից բուսնում էին ընտիր ու գեղեցիկ
 6 եօթը հասկեր: Ապա բուսան չորուկ ու խորշակահար եօթը այլ
 7 հասկեր, եւ չորուկ ու խորշակահար եօթը հասկերը կուլ քուե-
 8 ցին ընտիր ու լի եօթը հասկերը: Զարթնեց փարաւոնը եւ քն-
 սաւ, որ երագ էր: Առաւօքեան խռովուեց նրա հոգին: Նա մարդ
 ուղարկեց, կանչել քուեց Եգիպտոսի բոլոր երագահաններին,

երկրի բոլոր իմասպուններին եւ պապմեց իր երազները, բայց
 չգտնուեց մէկը, որ կարողանար մեկնել փարաւոնի երազները:
 Տակառապելը, դիմելով փարաւոնին, ասաց. «Այսօր յիշեցնեմ 9
 իմ յանցանքը: Երբ փարաւոնը բարկացել էր իր ծառաների 10
 վրայ, ինձ ու մաքակարարին արգելափակել էր դահճապետի
 փանը: Մենք երկուսս էլ երազ տեսանք միեւնոյն գիշերը. իւ- 11
 ռաքանջիւրս տեսաւ իր երազը: Այնպէղ մեզ հետ էր դահճա- 12
 պետի ծառայ եբրայեցի մի պապանի: Պապմեցինք նրան, եւ 13
 նա մեկնեց մեզ մեր երազները՝ փալով իւրաքանչիւրիս իր ե-
 ռազի մեկնութիւնը: Եւ եղաւ, որ ինչպէս մեկնել էր մեզ, այնպէս
 էլ կատարուեց. եւ եկայ հասայ իմ պաշտօնին, իսկ նրան կա-
 խեցին ծառից»: Փարաւոնը մարդ ուղարկեց ու կանչել տուեց 14
 Յովսէփին: Նանեցին նրան բանտից, երեսն ածիլեցին, փոխե-
 ցին նրա պապմուճանը, եւ նա ներկայացաւ փարաւոնին: Փա- 15
 րաւոնն ասաց Յովսէփին. «Երազ եմ տեսել, եւ չկայ մէկը, որ
 մեկնի այն: Ես լսել եմ քո մասին: Ասում են, որ եթէ երազները
 պապմեն քեզ, դու կը մեկնես դրանք»: Պապասխան փալով 16
 Յովսէփին ասաց փարաւոնին. «Առանց Աստուծոյ օգնութեան փա-
 րաւոնի համար փրկարար ոչ մի պապասխան չի լինի»: Փա- 17
 րաւոնը, դիմելով Յովսէփին, ասաց. «Երազումս ինձ թուում էր,
 թէ կանգնած էի գետի եզերքին, եւ, իբրեւ թէ, գետից ելնում էին 18
 մարմնով պարարտ ու տեսքով գեղեցիկ եօթը երինջներ, որոնք
 արածում էին այնպէղ՝ ճահճուպում: Ապա, դրանցից յետոյ գե- 19
 տից դուրս էին գալիս տեսքով շար ալլանդակ ու զգուելի եւ
 մարմնով նիհար եօթը երինջներ, որոնցից աւելի զգուելին չեմ
 տեսել ողջ Եգիպտացիների երկրում: Յոթը նիհար ու զգուե- 20
 լի երինջներն ուրում էին գեղեցիկ ու պարարտ առաջին եօթը
 երինջներին: Նրանք թէւ կուլ էին փալիս վերջիններիս, բայց 21
 չէր երեւում, որ նրանք սրանց կուլ են տուել. նրանց տեսքը
 առաջուայ պէս զգուելի էր: Զարթնեցի ու նորից քնեցի: Դար- 22
 ձեալ երազում տեսայ, որ, իբրեւ թէ, մէկ ցօղունից բուսնում էին
 լի ու գեղեցիկ եօթը հասկեր: Նրանց կողքին բուսան բարակ, 23
 չորուկ ու խորշակահար եօթը այլ հասկեր, եւ չորուկ ու խորշա- 24
 կահար եօթը հասկերը կուլ էին փալիս գեղեցիկ ու լի հասկերը:
 Երազներս պապմեցի երազահաններին, բայց ոչ մէկը չկար, որ
 դրանք մեկնէր ինձ»: Յովսէփին ասաց փարաւոնին. «Փարաւո- 25
 նի տեսած երազները մէկ իմասպ ունեն. Աստուած փարաւոնին

26 յայտնել է այն, ինչ անելու է: Եօթը գեղեցիկ երինջները եօթը
փարի են նշանակում, եւ եօթը գեղեցիկ հասկերը նոյնպէս եօթը
փարի են նշանակում: Փարաւոնի րեսած երագները մէկ իմաստ
27 ունեն: Դրանցից յետոյ ելած րգեղ ու վրիպ եօթը երինջնե-
րը եօթը փարի են նշանակում, իսկ չորուկ ու խորշակահար
եօթը հասկերը նշանակում են, որ եօթը փարի սով է լինելու:
28 Փարաւոնին ասածիս իմաստն այն է, որ Աստուած փարաւոնին
29 յայտնել է այն, ինչ անելու է: Ահա ողջ Եգիպտացիների երկ-
30 րում լինելու են բերքառատ եօթը փարիներ: Դրանցից յետոյ
կը գան սովի եօթը փարիներ, եւ կը մոռացուի երկրում եղած
31 բերքի առաքութիւնը: Սովը կը սպառի երկիրը, եւ մարդիկ
չեն իմանայ բերքի առաքութիւնը դրան յաջորդող սովի պար-
32 ճառով, քանի որ սովը շատ սաստիկ է լինելու: Փարաւոնի
երագի երկու անգամ կրկնուելը վկայում է, որ Աստծու խօսքը
հաստատապէս կատարուելու է, եւ Աստուած չի յապաղի այն
33 ի կատար ածելուց: Արդ, րեն, գրի՛ր խոհեմ ու իմաստուն մի
մարդու, որ դառնայ փարաւոնի խորհրդականը, եւ նրան վե-
34 րակացու նշանակի՛ր Եգիպտացիների երկրի վրայ: Փարաւոնը
երկրի վրայ նաեւ գործակալներ թող նշանակի, որ Եգիպտա-
ցիների երկրի առաքութեան եօթը փարիների ընթացքում բեր-
35 քի մէկ հինգերորդ մասը հարկ վերցնեն: Նրանք թող հաւա-
քեն առաջին եօթը փարիների բերքի ամբողջ պաշարը, ցորենը
թող դրուի փարաւոնի րոսամադրութեան րակ, եւ պարէնը թող
36 պահուի քաղաքներում: Երկրի պարէնը թող պահուի Եգիպ-
տացիների երկրի վրայ րարածուելիք սովի եօթը փարիների
37 համար, որպէսզի երկիրը սովից չկոտորուի»: Յովսէփի խօս-
քերը հաճելի թուացին փարաւոնին ու նրա բոլոր պաշտօնեա-
38 ներին: Փարաւոնն ասաց իր բոլոր պաշտօնեաներին. «Մի՛թե
կը գրնենք այսպիսի մի մարդ, որ իր անձի մէջ կրի Աստծու
39 ոգին»: Եւ փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Քանի որ Աստուած
քեզ յայտնեց այդ ամէնը, ուրեմն քեզնից աւելի իմաստուն ու
40 խելացի մարդ չկայ: Դ՞ն եղիր իմ րան վերակացուն, եւ քո
հրամանին թող ենթարկուի իմ ամբողջ ժողովուրդը: Իմ գահով
41 միայն ես քեզնից բարձր կը լինեմ»: Փարաւոնն ասաց Յովսէ-
փին. «Ահա այսօր քեզ վերակացու եմ կարգում Եգիպտացինե-
42 րի երկրի վրայ»: Եւ փարաւոնը մաքից հանելով իր մաքանին՝
դրեց Յովսէփի մաքին, նրան հագցրեց բեհեզեայ պարմունան,

ոսկե մանեակ անցկացրեց նրա պարանոցին, նրան նստեց- 43
 րեց իր երկրորդ կառքը: Մունեթիկը Յովսէփի առաջից գնալով՝
 այդ մասին ազդարարեց, եւ նա վերակացու կարգուեց Եգիպ-
 փացիների երկրի վրայ: Փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Ա- 44
 հա ես փարաւոնն եմ: Ամբողջ Եգիպփացիների երկրում ոչ
 ոք իրաւունք չունի նոյնիսկ իր ուրբը կամ ձեռքը բարձրաց-
 նելու առանց քո հրամանի»: Եւ փարաւոնը Յովսէփի անու- 45
 նը դրեց Փսոմփթոմբանէ, իսկ Արեգ քաղաքի քուրմ Պեփափի-
 րէսի դուստր Ասանէթին նրան տուեց կնութեան: Եւ Յովսէփը
 գնաց փարաւոնի մօտից: Յովսէփը երեսուն տարեկան էր, երբ 46
 ներկայացաւ Եգիպփացիների փարաւոն արքային: Յովսէփը,
 գնալով փարաւոնի մօտից, շրջեց ողջ Եգիպտոսում: Երկի- 47
 իրը առաւփութեան եօթը տարիների ընթացքում հարուստ բերք
 տուեց: Յովսէփը հաւաքեց Եգիպփացիների երկրի առաւփու- 48
 թեան եօթը տարիների ողջ բերքը՝ ամէն մի քաղաքի շուրջը
 գտնուող դաշտերի բերքը ամբարելով այդ քաղաքում: Յովսէ- 49
 փը ծովի աւազի չափ շատ ցորեն հաւաքեց ու ամբարեց այնպէղ
 այնքան, որ հնարաւոր չէր հաշուել, քանի որ անթիւ-անհամար
 էր: Երբ դեռ չէր եկել եօթը տարուայ սովը, Յովսէփն ունեցաւ 50
 երկու որդի, որոնց ծնել էր Արեգ քաղաքի քուրմ Պեփափիւրէսի
 դուստր Ասանէթը նրա համար: Յովսէփն անդրանիկ որդու ա- 51
 նունը դրեց Մանասէ, «Որովհետեւ, - ասում է, - Աստուած ինձ
 մոռացնել տուեց իմ ու իմ հօր բոլոր վշտերը»: Երկրորդ որ- 52
 դու անունը դրեց Եփրէմ, «Որովհետեւ, - ասում է, - Աստուած
 ինձ բազմացրեց իմ տառապանքների երկրում»: Անցան Ե- 53
 գիպփացիների երկրի առաւփութեան եօթը տարիները, եւ վրայ 54
 հասան սովի եօթը տարիները, ինչպէս ասել էր Յովսէփը: Սով
 եղաւ ամբողջ երկրում, որովհետեւ ողջ Եգիպփացիների երկ-
 րում հաց չէր գտնուում: Սովի մատնուեց համայն Եգիպփա- 55
 ցիների երկիրը, եւ ամբողջ ժողովուրդը հացի համար աղա-
 դակ բարձրացրեց փարաւոնի առաջ: Փարաւոնն ասաց բոլոր
 եգիպփացիներին. «Գնացէ՛ք Յովսէփի մօտ, եւ ինչ որ ասի նա
 ձեզ, կատարեցէ՛ք»: Սով էր ամբողջ երկրում: Յովսէփը բացեց 56
 ցորենի բոլոր շտեմարանները եւ ցորեն էր վաճառում բոլոր ե-
 գիպփացիներին: Սովը սաստկացաւ Եգիպփացիների երկրում:
 Եւ բոլոր երկրներից գալիս էին Եգիպտոս՝ Յովսէփից հաց գնե- 57
 լու, որովհետեւ սովը սաստկանում էր ամբողջ աշխարհում:

42 Յակոբը իմանալով, որ ցորենի վաճառք կայ Եգիպտացիներ-
 2 ըի երկրում, ասում է իր որդիներին. «Ինչո՞ւ էք յապաղում: Ի-
 մացել եմ, որ Եգիպտոսում ցորեն կայ: Գնացե՛ք այնպեղ եւ մեզ
 համար մի քիչ պարեն գնեցե՛ք, որ ապրենք, սովամահ չլինենք»:
 3 Յովսէփի փասը եղբայրները իջան Եգիպտոսից ցորեն գնելու:
 4 Յակոբը Յովսէփի եղբայր Բենիամինին ջթողեց, որ գնայ իր
 եղբայրների հետ, որովհետեւ ասում էր, թե՛ «Գուցէ նա կը հի-
 5 ւանդանայ»: Իսրայէլի որդիներն այլ ճանապարհորդների հետ
 եկան ցորեն գնելու, քանի որ Քանանացիների երկրում սով էր:
 6 Յովսէփը երկրի իշխանն էր, ուստի ինքն էր ցորեն վաճառում
 երկրի ողջ ժողովրդին: Յովսէփի եղբայրները, գալով, գլուխ-
 7 ները խոնարհեցին մինչեւ գեպին: Երբ Յովսէփը տեսաւ իր
 եղբայրներին, ճանաչեց նրանց, բայց օտար ձեւացրեց իրեն,
 խստագոյնս խօսեց նրանց հետ եւ ասաց. «Որտեղի՞ց էք գա-
 8 լիս»: Նրանք պարասխանեցին. «Քանանացիների երկրից. ե-
 9 կել ենք պարեն գնելու»: Յովսէփը ճանաչեց իր եղբայրներին,
 10 բայց նրանք չճանաչեցին իրեն: Յովսէփը յիշեց իր տեսած ե-
 11 րագները եւ ասաց նրանց. «Դուք լրտեսներ էք եւ եկել էք եր-
 12 կիրը հեփախուզելու»: Նրանք ասացին. «Ո՛հ, տէր: Մենք՝ քո
 13 ծառաները, եկել ենք ցորեն գնելու: Մենք ամէնքս մի մարդու
 զաւակներ ենք: Խաղաղասէր մարդիկ ենք մենք, քո ծառանե-
 14 ռը լրտեսներ չեն»: Յովսէփն ասաց նրանց. «Ո՛հ, դուք եկել էք
 15 երկիրը հեփախուզելու»: Նրանք պարասխանեցին. «Մենք՝
 16 քո ծառաները, փասներկու եղբայրներ էինք, Քանանացիների
 երկրում մի մարդու որդիներ: Այս պահին մեր կրտսեր եղբայրն
 17 իր հօր մօտ է, իսկ միւսն այլեւս չկայ»: Յովսէփն ասաց նրանց.
 18 «Ահա թէ ինչպիսի փորձի պիտի ենթարկուեք. հէնց դրա հա-
 19 մար ասացի ձեզ՝ դուք լրտեսներ էք: Երդում եմ փարաւոնի
 արեւով, որ այսպեղից դուրս չէք գայ, քանի ձեր կրտսեր եղ-
 բայրն այսպեղ չի եկել: Արդ, ձեզնից մէկին ուղարկեցե՛ք, որ
 այսպեղ բերի ձեր եղբօրը, իսկ դուք կը մնաք արգելարանում,
 մինչեւ որ պարգուի, թէ ճիշտ էք ասում, թէ՛ ոչ: Նակառակ դէպ-
 քում, երդում եմ փարաւոնի արեւով, որ դուք լրտեսներ էք»:
 17, 18 Եւ երեք օր նրանց բանտարկեց: Յովսէփը երրորդ օրն ա-
 սաց նրանց. «Այսպէս արեք, որպէսզի փրկուեք. ես ինքս էլ
 19 աստուածավախ մարդ եմ: Եթէ խաղաղասէր մարդիկ էք, ձեր
 եղբայրներից մէկն այսպեղ՝ բանտում կը մնայ, իսկ մնացած-

ներդ կը փանէք ձեր գնած ցորենը: Ձեր կրփսեր եղբօրն ինձ 20
մօփ կը բերէք, որ հաւաքամ ձեր ասածներին, ապա թէ ոչ՝
մահուան կը դափապարփուէք»: Նրանք այդպէս էլ արեցին: 21
Նրանք՝ եղբայրները, միմեանց ասացին. «Այո՛, մենք մեր եղբօր
նկալմամբ մեղաւոր ենք, որովհետեւ անրեսեցինք նրա հոգու
մղձաւանջը, երբ նա մեզ աղաչում էր, իսկ մենք նրան ջսեցինք:
Դրա համար էլ մեր գլխին է իջնում այս պափուհասը»: Պա– 22
փասիսան փուեց Ռուբէնն ու ասաց նրանց. «Ես ձեզ չասացի՞,
թէ՝ «Մեղք մի՛ գործէք պափանու դէմ», իսկ դուք ինձ ջսեցիք:
Նիմա նրա արեան գինն է պահանջում»: Նրանք չգիտէին, որ 23
Յովսէփը հասկանում էր նրանց, որովհետեւ թարգմանիչ ունէր:
Եւ նրանցից մեկուսանալով՝ Յովսէփը լաց եղաւ: Նա դարձե– 24
ալ եկաւ նրանց մօփ եւ խօսեց նրանց հետ: Ապա նրանցից
առանձնացնելով Շմաւոնին՝ նրանց ներկայութեամբ շղթայեց
նրան: Յովսէփը հրամայեց, որ նրանց պարկերը լցնեն ցո– 25
րենով, իրաքանջիւրի արծաթը դնեն իր պարկի մէջ եւ ճանա–
պարհի պաշար փան: Այդպէս էլ արեցին: Նրանք բարձելով
իրենց էշերը՝ գնացին այնպեղից: Նրանցից մէկը, իջեւանում 26
իր գրասփին կեր փալու համար բացելով իր պարկը, փեսաւ, որ
իր արծաթի քսակը դրուած է իր պարկի բերանին: Այն ժամա– 27
նակ նա ասաց իր եղբայրներին. «Դրամը վերադարձրել են ինձ,
ահա իմ պարկի մէջ է»: Նրանք զարմացան, իրար անցան ու
ասացին. «Այս ի՞նչ արեց մեզ Աստուած»: Նրանք եկան իրենց 28
հայր Յակոբի մօփ, Քանանի երկիրը, պափմեցին նրան այն ա–
մէնը, ինչ պափահել էր իրենց հետ, եւ ասացին. «Մարդը, որ 29
երկրի փերն էր, մեզ հետ շափ խիստ խօսեց եւ մեզ, իբրեւ այդ
երկրի լրփեսներ, բանք նետեց: Մենք նրան ասացինք. «Մենք 30
խաղաղասէր մարդիկ ենք, լրփեսներ չենք: Մենք փասներկու
եղբայրներ ենք՝ մեր հօր որդիները: Մէկը չկայ, իսկ կրփսերն
այս պահին մեր հօր մօփ է՝ Քանանացիների երկրում»: Երկրի 31
փերը մեզ ասաց. «Ձեր խաղաղասէր լինելը սրանով կ'իմանամ,
եթէ ձեր մի եղբօրն այսփեղ՝ ինձ մօփ թողնէք, ձեր գնած ցո– 32
րենը վերցնէք փանէք ձեր փուն եւ ձեր կրփսեր եղբօրը բերէք
ինձ մօփ: Այն ժամանակ ես կ'իմանամ, որ դուք լրփեսներ չէք, 33
այլ խաղաղասէր մարդիկ էք, եւ ձեր այս եղբօրն էլ կը վերա–
դարձնեմ ձեզ, եւ դուք այս երկրում առեւփուր կ'անէք»: Երբ 34
նրանք դափարկում էին իրենց պարկերը, իրաքանջիւրի ար– 35

ծաթի քսակը իր պարկում էր: Եւ երբ նրանք փեսան իրենց արծաթի քսակները, իրենք եւ իրենց հայրը խիստ վախեցան:

36 Նրանց հայրը՝ Յակոբը, ասաց նրանց. «Ինձ անգաւակ էք թողնում: Յովսէփը չկայ, Շմաւոնը չկայ, հիմա էլ Բենիամինի՛ն էք

37 վերցնելու: Այս բոլորը իմ գլխին են թափւում»: Ռուբէնը, դիմելով հօրը, ասաց. «Դու իմ երկու որդիներին կը սպանես, եթէ նրան չվերադարձնես քեզ: Դու Բենիամինին վստահիր ինձ, եւ

38 ես նրան կը վերադարձնեմ քեզ»: Նա ասաց. «Իմ որդին ձեզ հետ չի իջնի, որովհետեւ սրա եղբայրը մեռաւ, եւ միայն սա է մնացել: Եթէ սա հիւանդանայ ձեր գնացած ճանապարհին, ապա դուք ինձ վշտով այս ծեր հասակում գերեզման կ'իջեցնէք»:

43, 2 Սովը աւելի ու աւելի էր սաստկանում երկրում: Երբ կերան-սպառեցին Եգիպտացիների երկրից բերած ցորենը, հայրն ասաց նրանց. «Դարձեալ գնացէ՛ք եւ մի քիչ պարէն գնեցէ՛ք»: Յուդան, դիմելով նրան, ասաց. «Մարդը մեզ կտրուկ ու յստակ ասաց. «Իմ աչքին չերեւաք, եթէ ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի»: Արդ, եթէ թողնես, որ մեր եղբայրը

3 գայ մեզ հետ, կը գնանք եւ պարէն կը գնենք, իսկ եթէ մեր եղբորը մեզ հետ չթողնես, չենք գնայ, որովհետեւ այդ մարդը մեզ հետ խօսեց ու ասաց. «Իմ աչքին չերեւաք, եթէ ձեր

4 կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի»: Իսրայէլն ասաց. «Այդ ի՞նչ փորձանք բերեցիք իմ գլխին, ինչո՞ւ յայտնեցիք այդ մարդուն, թէ եղբայր ունէք»: Նրանք ասացին. «Այդ մարդը հարցուփորձ արեց մեր եւ մեր ընտանիքի մասին, թէ՛ «Տակաւին կենդանի՞» է ձեր հայրը», թէ՛ «Եղբայր ունէ՞ք»: Եւ մենք յայտնեցինք նրան ըստ նրա հարցերի: Ի՞նչ իմանայինք, թէ ասելու

6 է մեզ. «Բերէ՛ք ձեր եղբորը»: Յուդան ասաց իր հայր Իսրայէլին. «Թո՛յլ փութ, որ պատահին գայ ինձ հետ, վեր կենանք գնանք, որպէսզի ե՛ւ մենք, ե՛ւ դու, ե՛ւ մեր ընտանիքի անդամները ապրենք, սովամահ չլինենք: Ես նրա համար պատասխանաբար եմ. ինձնից կը պահանջես նրան: Եթէ նրան յետ չբերեմ ու քո առաջ չկանգնեցնեմ, թող մեղաւոր լինեմ իմ ամբողջ կեանքում: Որովհետեւ եթէ չդանդաղեմք, ապա երկու

10 անգամ գնացած-եկած կը լինէինք»: Իրենց հայր Իսրայէլն ասաց նրանց. «Ճիշտ էք ասում: Այդպէս էլ արեք: Մեր երկրի բարիքներով լցրէ՛ք ձեր ամանները, այդ մարդուն իբրեւ նուէր

12 փարէ՛ք կնդրուկ, մեղր, խունկ, խէժ, բեւեկն եւ ընկոյզ: Կրկնա-

կի արծաթ վերցրէք ձեզ հեպ, ինչպէս նաեւ այն արծաթը, որ ձեր պարկերի մէջ յեպ բերեցիք, փարէք ձեզ հեպ, գուցէ դա սխալմունք էր: Վերցրէք նաեւ ձեր եղբօրն ու գնացէք այդ 13 մարդու մօտ: Իմ Աստուածը թող այնպէս անի, որ շնորհ գրնէք այդ մարդու մօտ, եւ նա կ'արծակի ձեզ հեպ ձեր միւս եղբօրն ու Բենիամինին: Բայց ես ինչպէս անգաւակացայ, այնպէս էլ 14 անգաւակ մնացի»: Եւ մարդիկ, առնելով նուէրներ ու կրկնակի արծաթ, Բենիամինի հեպ գնացին իջան Եգիպտոս եւ ներկայացան Յովսէփին: Երբ Յովսէփը փեսաւ նրանց եւ իր եղբայր 16 Բենիամինին՝ ասաց պալաքի կառավարիչին. «Այս մարդկանց փուն փար, անասուն մորթի՛ր եւ ճաշ պարարասփի՛ր, որովհետեւ այս մարդիկ կ'եսօրին ինձ հեպ եւ ճաշելու»: Մարդն արեց այնպէս, ինչպէս ասել էր Յովսէփը, եւ մարդկանց փարաւ Յովսէփի փունը: Այս մարդիկ փեսնելով, որ իրենց փարան 18 Յովսէփի փունը, ասացին. «Նախորդ անգամ մեր պարկերում մեզ վերադարձուած արծաթի պարճառով է, որ մեզ բերեցին այսպեղ, որպէսզի մեզ խուզարկեն: Նրանք մեզ վրայ կը յարձակուեն, մեզ կը սարկացնեն եւ կը փիրանան մեր էշերին»: Մօտենալով Յովսէփի պալաքի կառավարիչին՝ նրանք դռան 19 մօտ ասացին նրան. «Աղաչում ենք քեզ, փէր, լսի՛ր մեզ: Երբ առաջին անգամ եկանք պարէն գնելու եւ վերադառնալիս իջեալան հասանք, բացելով մեր պարկերը՝ փեսանք, որ իւրաքանչիւրիս արծաթը իր պարկի մէջ է: Արդ, արծաթը նոյն կշռով յեպ ենք բերել, ահա այն մեր ձեռքին է: Ուրիշ արծաթ էլ ենք բերել 22 մեզ հեպ, որ պարէն գնենք: Մենք չգիտենք, թէ ով է արծաթը դրել մեր պարկերի մէջ»: Նա ասաց նրանց. «Խաղաղութիւն ընդ ձեզ, մի՛ վախեցէք: Ձեր եւ ձեր հայրերի Աստուածն է դրել գանձերը ձեր պարկերի մէջ, իսկ ես արդէն ստացել եմ ձեր արծաթը եւ գոհացել եմ»: Եւ նա բանփից հանեց ու նրանց մօտ բերեց Շմաւոնին: Մարդը նրանց փարաւ ներս՝ Յովսէփի փունը: Զուր բերեցին, որ նրանք լուսնան իրենց ուրբերը, եւ նա նրանց գրաստներին կեր փուեց: Նրանք պարարաստեցին ընձանները, երբ Յովսէփը դեռ չէր եկել կ'եսօրին, որովհետեւ լսել էին, որ այնպեղ է ճաշելու: Յովսէփը փուն մտաւ, եւ նրանք 26 այդ փանը նրան մատուցեցին իրենց ձեռքերում բռնած ընձանները եւ գլուխ խոնարհեցին նրան մինչեւ գեփին: Յովսէփը, 27 դիմելով նրանց, հարցրեց. «Ինչպէն էք, ողջ-առողջ է ձեր ծե-

րունի հայրը, որի մասին ասել էիք, թե փակալին կենդանի է»։
 28 Նրանք պապասխանեցին. «Ողջ-առողջ է քեզ ծառայ մեր հայ-
 րը, փակալին կենդանի է»։ Նա ասաց. «Այդ մարդն օրհնեալ
 է Աստուծոց»։ Եւ նրանք խոնարհուելով գլուխ փութեցին նրան։
 29 Յովսէփը բարձրացրեց իր աչքերը եւ, փեսնելով իր համամայր
 եղբայր Բենիամինին, հարցրեց. «Սա՛ է ձեր կրտսեր եղբայրը,
 որի մասին ասել էիք, թե կը բերէք ինձ մօտ»։ Եւ ասաց. «Աստու-
 30 ւած թող ողորմի քեզ, որդեա՛կ»։ Յուզուեց Յովսէփը, իր եղբօր
 համար ճմլուեց սիրտը եւ ուզում էր լաց լինել։ Եւ, մրնելով իր
 31 սենեակը, նա լաց եղաւ։ Յեփոյ նա լուաց երեսը, դուրս եկաւ եւ,
 32 զսպելով իրեն, ասաց. «Ճա՛շ մատուցէք»։ Քանի որ եգիպտա-
 ցիները զգում էին եբրայեցիներից եւ նրանց հետ սեղան չէին
 նստում, ուստի նրան եւ նրանցից իւրաքանչիւրին, ինչպէս նաեւ
 նրա հետ ճաշող եգիպտացիներից իւրաքանչիւրին ճաշ մատու-
 33 ցեցին առանձին-առանձին։ Նրա դիմաց նստեց անդրանիկը՝
 ըստ իր աւագութեան, իսկ կրտսերը՝ ըստ իր կրտսերութեան։
 Եւ մարդիկ զարմացել էին իւրաքանչիւրն իր եղբօր համար։
 34 Նրանք Յովսէփից ստացան իրենց ճաշի բաժինը, եւ Բենիա-
 մինի բաժինը բոլորի բաժնի հնգապատիկը դարձաւ։ Նրանք
 նրա հետ խմեցին ու զինովցան։

44 Յովսէփն իր պալատի կառավարչին հրաման փութեց եւ ա-
 սաց. «Այդ մարդկանց պարկերը լցրէ՛ք պարէնով այնքան, որ-
 քան կարող են փանել, եւ իւրաքանչիւրի արծաթը դրէ՛ք իր
 2 պարկի բերանին։ Իմ արծաթէ սկիհը դրէ՛ք կրտսեր եղբօր
 պարկի մէջ։ Այնպեղ դրէ՛ք նաեւ նրա ցորենի գինը»։ Եւ ա-
 3 րուեց ըստ Յովսէփի ասածի։ Առաւօտեան թոյլ փութեցին, որ
 4 նրանք գնան իրենց էշերով։ Երբ նրանք քաղաքից դուրս ե-
 լան, բայց դեռ հեռու չէին գնացել, Յովսէփն ասաց իր պալատի
 կառավարիչին. «Վեր կաց, հետապնդի՛ր այդ մարդկանց, հա-
 սի՛ր նրանց ու ասա՛. «Ինչո՞ւ էք լաւութեան դիմաց վաւորութիւն
 5 անում։ Ինչո՞ւ գողացաք արծաթէ սկիհը։ Չէ՛ որ դրանով էր
 խմում իմ փերը եւ դրանով էր գուշակութիւն անում։ Արդ, ձեր
 6 արածը չար գործ է»։ Երբ նա հասաւ նրանց, այդպէս էլ ա-
 7 սաց։ Նրանք պապասխանեցին նրան. «Ինչո՞ւ է փերը այդպիսի
 բաներ ասում։ Քա՛ւ լիցի, որ քո ծառաները նման բան արած
 8 լինեն։ Եթէ մեր պարկերում գտնուած արծաթը Քանանացի-
 ների երկրից մենք վերադարձրել ենք ձեզ, էլ ինչո՞ւ քո փիրոջ

փնից արծաթ կամ ոսկի պիտի գողանայինք: Արդ, քո ծառա- 9
 ներից ում մօտ որ գրնուի սկիհը, թող մահուան դատապար-
 փուի, իսկ մենք՝ մնացածներս, լինենք մեր փիրոջ սպրուկները»: 10
 Նա ասաց. «Թող լինի այնպես, ինչպես ասացիր. ում մօտ որ 10
 գրնուի սկիհը, թող նա դառնայ իմ սպրուկը, իսկ մնացածներդ
 համարուեք անպարս»: Եւ նրանցից իւրաքանչիւրն շրապ ի- 11
 ջեցնելով իր բեռը՝ բացեց իր պարկը: Կառավարիչը, աւագից 12
 սկսած մինչեւ կրտսերը, խուզարկեց եւ սկիհը գտաւ Բենիա-
 մինի պարկի մէջ: Նրանք պատառոտեցին իրենց զգեսպները, 13
 եւ իւրաքանչիւրն իր բեռը բարձելով իր էշի վրայ՝ վերադարձաւ
 քաղաք: Յուդան ու իր եղբայրները ներկայացան Յովսէփին, 14
 երբ նա դեռ փանն էր, եւ նրա առաջ երեսի վրայ ընկան գե-
 փին: Յովսէփն ասաց նրանց. «Այս ի՞նչ է ձեր արածը, մի՞թէ 15
 չգիտէք, որ այնպիսի մի մարդ, ինչպիսին ես եմ, գուշակելու
 կարողութիւն ունի»: Յուդան ասաց. «Ի՞նչ պատասխան փանք 16
 մեր փիրոջը, ի՞նչ ասենք կամ ինչպէ՞ն արդարանանք: Աստու-
 ած բռնեց քո ծառաների գործած յանցանքը: Արդ, ահա մեր
 փիրոջ սպրուկներն ենք եւ մենք, եւ նա, ում մօտ գրնուեց սկի- 17
 հը»: Նա ասաց. «Քան լիցի, ես այդպիսի բան չեմ անի: Այն 17
 մարդը, որի մօտ գրնուել է սկիհը, նա՛ թող լինի իմ սպրու-
 կը, իսկ դուք ողջ ու անվնաս գնացէ՛ք ձեր հօր մօտ»: Յուդան, 18
 մօտենալով նրան, ասաց. «Աղաչում եմ, փէր, թո՛յլ փուր, որ քո
 ծառան մի բան ասի քո առաջ: Մի՛ բարկացիր քո ծառայի վրայ,
 որովհետեւ փարատնից յետոյ դո՛ւ ես: Տէ՛ր, դու հարցրեցիր քո 19
 ծառաներին եւ ասացիր, թէ՛ «Նայր կամ եղբայր ունէ՛ք»: Եւ 20
 մենք պատասխանեցինք մեր փիրոջը. «Ունենք փարիքն առած
 մի հայր եւ մի կրտսեր եղբայր, որ նա ունեցել է ձեր փարի-
 քում: Սրա եղբայրը մեռել է, եւ սա մնացել է իր մօր միակ 21
 որդին, եւ հայրը սիրում է նրան»: Դու քո ծառաներին ասա-
 ցիր. «Նրան բերէ՛ք ինձ մօտ, եւ ես կը հոգամ նրա մասին «:
 Մենք ասացինք մեր փիրոջը. «Երեխան չի կարող բաժանուել 22
 իր հօրից, որովհետեւ եթէ բաժանուի իր հօրից, հայրը կը մեռ-
 նի»: Դու ասացիր քո ծառաներին. «Եթէ ձեր կրտսեր եղբայրը 23
 ձեզ հետ չիջնի, չհամարձակուեք երեւալ իմ աչքին»: Երբ մենք 24
 գնացինք քո ծառայի՝ մեր հօր մօտ եւ յայտնեցինք նրան մեր
 փիրոջ խօսքերը, մեր հայրն ասաց. «Նորից գնացէ՛ք եւ մի քիչ 25
 պարէն գնեցէ՛ք»: Մենք ասացինք. «Չենք կարող այնպեղ իջ- 26

նել, եթէ մեր կրպսեր եղբայրը մեզ հետ չիջնի: Մենք միայն այդ պայմանով կ'իջնենք: Եթէ մեր կրպսեր եղբայրը մեզ հետ չլինի, 27 ապա այդ մարդուն ներկայանալ չենք կարող»: Քո ծառան՝ մեր հայրը, մեզ ասաց. «Դուք ինքներդ էլ գիտէք, որ իմ կին Ռա- 28 քելն ինձ համար երկու որդի ծնեց: Մէկը քնից հեռացաւ, եւ դուք ասացիք, թէ նա գազանի բաժին դարձաւ: Նրան այլեւս 29 չեմ տեսել մինչեւ հիմա: Արդ, եթէ սրան էլ քանէք իմ մօտից, եւ ճանապարհին նա հիւանդանայ, ապա դուք ինձ վշտով այս 30 ծեր հասակում գերեզման կ'իջեցնէք»: Արդ, եթէ մենք գնանք քո ծառայի՝ մեր հօր մօտ, եւ պատանին մեզ հետ չլինի, ապա 31 մեր հօր կեանքը կախուած կը լինի սրա կեանքից: Այնպէս որ, եթէ նա այդ երեխային մեզ հետ չտեսնի, կը մեռնի, եւ մենք՝ քո ծառաները, քո ծառային՝ մեր հօրը, ծեր հասակում խոցուած 32 սրտով գերեզման կ'իջեցնենք: Ես՝ քո ծառան, այդ մանկանն իր հօրից ստացել եմ իմ երաշխաւորութեամբ: Ես ասել եմ. «Ե- թէ նրան չվերադարձնեմ ու չներկայացնեմ քեզ, ապա իմ ամ- 33 բողջ կեանքում թող յանցաւոր լինեմ հօրս առաջ»: Արդ, այս մանկան փոխարէն ես՝ քո ծառան, լինեմ իմ քիթոջ սպրուկը, 34 իսկ պատանին թող գնայ իր եղբայրների հետ: Որովհետեւ ինչպէ՞ն կարող եմ իմ հօրը ներկայանալ, եթէ այս պատանին մեզ հետ չլինի: Թող ես չտեսնեմ այն դժբախտութիւնը, որ հօրս է վիճակուելու»:

45 Յովսէփը չկարողացաւ իրեն զսպել իր շուրջը գրնուող բո- լոր եգիպտացիների ներկայութեամբ եւ ասաց. «Բոլորին դուրս հանէք»: Երբ նրանցից ոչ ոք չմնաց նրա մօտ, նա եղբայրներին 2 յայտնեց իր ու վիճակը: Նա բարձրաձայն լաց եղաւ այնպէս, որ դա լսեցին եգիպտացիները, եւ եղելութիւնը յայտնի դարձաւ 3 փարաւոնի արքունիքում: Յովսէփն ասաց իր եղբայրներին. «Ես Յովսէփն եմ: Իրօք, դեռ կենդանի՝ է իմ հայրը»: Նրա եղբայրները չէին կարողանում նրան պատասխանել, որովհե- 4 տեւ փակնուվրայ եղան նրա ներկայութիւնից: Յովսէփն ասաց եղբայրներին. «Մօտեցէ՛ք ինձ»: Նրանք մօտ գնացին: Յովսէփն ասաց. «Ես ձեր եղբայր Յովսէփն եմ, որին դուք վաճառեցիք, որ 5 Եգիպտոս քանեն: Բայց դուք մի՛ քրքրմէք, մի՛ նեղուէք, որ ինձ վաճառել էք այսպէղ բերելու համար, որովհետեւ Աստուած ձեզ 6 փրկելու համար է ուղարկել ինձ այսպէղ ձեզնից առաջ: Նիմա երկրի վրայ եղած սովի երկրորդ փարին է, եւ հինգ փարի եւս

23 հեկան եւ հինգ պարմունճան՝ փոխնիփոխ հագնելու: Նոյնպէս
 եւ, հորը փանելու համար, նա փուեց փասը էշի վրայ բեռնուած
 24 Եգիպտոսի բոլոր բարիքներից, պարէնով բեռնաւորուած փասը
 հեց իր եղբայրներին, եւ սրանք գնացին: Նա նրանց ասաց.
 25 «Ճանապարհին չլիճէք»: Նրանք Եգիպտոսից ելան–գնացին
 26 Քանանացիների երկիրը, իրենց հոր՝ Յակոբի մօտ: Պարմե–
 ցին նրան եւ ասացին. «Քո որդի Յովսէփը կենդանի է, նա ողջ
 27 Եգիպտացիների երկրի իշխանն է»: Յակոբը զարմացաւ, որով–
 28 հեպել չէր հաւատում նրանց: Նրանք իրենց հորը հաղորդեցին
 այն ամէնը, ինչ ասել էր Յովսէփը: Նրանց հայր Յակոբը, փես–
 նելով այն սայլերը, որ Յովսէփն էր ուղարկել՝ իրեն փանելու
 28 համար, վերակենդանացաւ: Իսրայէլն ասաց. «Բաւ է ինձ, որ
 իրօք փակաւին կենդանի է իմ որդի Յովսէփը: Քանի ողջ եմ,
 գնամ փեսնեմ նրան»:

46 Իսրայէլն իր ամբողջ ունեցուածքով ճանապարհ ընկաւ եւ ե–
 կաւ Երդման ջրհորի մօտ: Նա զոհ մարուցեց իր հայր Իսահա–
 2 կի Ասպծուն: Գիշերը Ասպուած փեսիլքի մէջ Իսրայէլին ասաց.
 3 «Յակոբ, Յակոբ»: Սա հարցրեց. «Ղու ո՞վ ես»: Նա պարաս–
 խանեց. «Ես քո հայրերի Ասպուածն եմ: Մի՛ վախեցիր Եգիպ–
 4 տոս իջնելուց, որովհետեւ քեզ այնպէղ մեծ ազգ եմ դարձնելու:
 Ես քեզ հետ կ'իջնեմ Եգիպտոս, եւ ինքս էլ քեզ ընդմիշտ կը հա–
 5 նեմ այնպէղից: Եւ Յովսէփն իր ձեռքով կը փակի քո աչքերը»:
 6 Յակոբը Երդման ջրհորի մօտից ելաւ, եւ Իսրայէլի որդիներն
 իրենց հայր Յակոբին, կահկարասին ու կանանց փեղաւորե–
 7 ցին այն սայլերի վրայ, որ Յովսէփն էր ուղարկել՝ նրան բերելու
 8 համար: Վերցնելով իրենց ունեցուածքն ու Քանանացիների
 երկրում ձեռք բերած ամէն ինչ, Եգիպտոս մօտ Յակոբն ու
 9 նրա ողջ սերունդը՝ իր որդիներն ու որդիների որդիները, իր
 10 դուստրերն ու դուստրերի դուստրերը: Նա իր ողջ սերունդը
 11 բերեց Եգիպտոս: Մրանք են Իսրայէլի այն որդիների անուն–
 12 ները, որոնք Եգիպտոս մօտն. այն է՝ Յակոբն ու իր որդիներ–
 9 ըր: Յակոբի անդրանիկ որդին էր Ռուբէնը: Ռուբէնի որդիներն
 են՝ Ենթը, Փալլուսը, Ասրոնն ու Քարմին: Շմաւոնի որդիներն
 են՝ Յամուէլը, Յամինը, Ահողը, Յաքինը, Սահաւոն ու քանանա–
 11 ցի կնոջից ծնուած Սաուլը: Ղեւիի որդիներն են՝ Գերսոնը,
 12 Կահաթն ու Մերարին: Յուդայի որդիներն են՝ Էրը, Օնանը,

Սելւմը, Փարէսն ու Զարան: Էրն ու Օնանը մեռան Քանանացիների երկրում: Փարէսի որդիները եղան Ասրոմն ու Յամուէլը: Իսաքարի որդիներն են՝ Թողան, Փուղը, Յասուրն ու Զամամը: 13
 Զաբուլոնի որդիներն են՝ Սերեղը, Ալլոնն ու Էէլը: Սրանք Լի- 14, 15
 այի որդիներն են, որոնց, նաեւ իր դուստր Դինային, նա ծնեց Յակոբի համար՝ Ասորիների Միջագետքում. բոլորը՝ որդիներն ու դուստրերը, երեսուներեք հոգի էին: Գադի որդիներն են՝ 16
 Սափոնը, Մեղիսը, Սաւնիան, Թաւտբամը, Այեղիսը, Արոյէլիսը եւ Արիէլիսը: Ասերի որդիներն են՝ Յեմնան, Յեսուան, Յէուլը, 17
 Բարիան եւ նրանց քոյր Սարան: Բարիայի որդիներն են՝ Քո- 18
 բորը եւ Մելքիէլը: Սրանք որդիներն են Զելփայի, որին Լա-
 բանը պուել էր իր դուստր Լիային: Սա Յակոբի համար ու-
 նեցաւ այս փասնվեց որդիներին: Ռաբէլի՝ Յակոբի կնոջ որ- 19
 դիներն են՝ Յովսէփն ու Բենիամինը: Եգիպտացիների երկ- 20
 րում Արեգ քաղաքի քուրմ Պետրափրեսի դուստր Ասանէթից
 Յովսէփն ունեցաւ իր Մանասէ ու Եփրեմ որդիներին: Մանա-
 սէն ասորի հարճից ունեցաւ որդիներ, որոնցից մէկն էր Մա-
 քիրը: Մաքիրը ծնեց Գաղաադին: Եփրեմի՝ Մանասէի եղբօր
 որդիներն են՝ Սուրադաամն ու Տաամը: Սուրադաամի որ-
 դին է Եդեմը: Բենիամինի որդիներն են՝ Բաղան, Բոքորն 21
 ու Ասբէէն: Բաղան ծնեց որդիներ՝ Գէրային, Նէեմանին,
 Անաքիսին, Ռոսին, Մամփիմին ու Ռփիմինին: Գէրան ծնեց
 Արադին: Սրանք Ռաբէլի որդիներն են, որոնց նա ծնեց Յա- 22
 կոբի համար. բոլորը՝ փասնույթ հոգի: Դանի որդիներից մէկն
 է Ասոմը: Նեփթաղիմի որդիներն են՝ Ասիէլը, Գոնին, Ասարն 24
 ու Սիլլեմը: Սրանք որդիներն են Բալայի, որին Լաբանը պու- 25
 եց իր դուստր Ռաբէլին. Բալլան ծնեց սրանց Յակոբի համար.
 բոլորը՝ եօթը հոգի: Յակոբի կողից ծնուած եւ նրա հետ Եգիպ- 26
 տոս մտած բոլոր մարդկանց թիւը, չհաշուած Յակոբի որդիների
 կանանց, վաթսուսվեց է: Յովսէփը Եգիպտոսում ունեցաւ եր- 27
 կու որդի: Այսպիսով Յակոբի ընտանիքի՝ Եգիպտոս մտած բո-
 լոր փղամարդկանց թիւը եօթանասունհինգ է: Յակոբը իրենից 28
 առաջ Յուդային ուղարկեց Յովսէփի մօտ, որպէսզի սա ընդա-
 ռաջ գայ նրան Քաջաց քաղաքի մօտ՝ Ռամէսի երկրում, իսկ
 ինքն եկաւ Գեսեմ երկիրը: Յովսէփը լծեց իր կառքը եւ Քաջաց 29
 քաղաքի մօտ ընդառաջ գնաց իր հայր Իսրայէլին: Երբ Յով-
 սէփը հանդիպեց նրան, փաթաթուեց նրա վզին եւ հեկեկալով

30 լաց եղաւ: Իսրայէլն ասաց Յովսէփին. «Այսուհետեւ կարող եմ
մեռնել, որովհետեւ քեզայ քո երեսը, եւ դու փակաւին կենդա-
31 նի ես»: Յովսէփն ասաց իր եղբայրներին ու իր հօր ընտանի-
քին. «Գնամ յայտնեմ փարաւոնին, որ Քանանացիների երկրում
բնակուող իմ եղբայրներն ու հօրս ընտանիքը եկել են ինձ մօտ:
32 Նրանք խաշնարածներ են եւ իրենց անասունները, արջառներն
33 ու ողջ ունեցուածքը բերել են այստեղ: Արդ, եթէ փարաւոնը
34 կանչի ձեզ ու հարցնի, թէ՝ «Ի՞նչ է ձեր գործը», կ'ասէք, որ
«Մենք՝ քո ծառաները, մանուկ հասակից մինչեւ այժմ խաշն-
արածներ ենք, մենք եւ մեր հայրը», որպէսզի նա թոյլ փայ ձեզ
բնակուել Գեսեմ երկրում, որովհետեւ եգիպտացիները խորշում
են ոչխարների հովիւներից»:

47 Յովսէփն եկաւ եւ այդ մասին պատմեց փարաւոնին: Նա ա-
սաց. «Իմ հայրն ու եղբայրները իրենց ոչխարներով ու արջառ-
ներով, իրենց ամբողջ ունեցուածքով եկել են Քանանացիների
2 երկրից եւ ահա Գեսեմում են»: Նա իր եղբայրներից հինգին
3 հետն առնելով՝ ներկայացրեց փարաւոնին: Փարաւոնը հարց-
րեց Յովսէփի եղբայրներին. «Ի՞նչ գործ էք անում»: Նրանք
պատասխանեցին փարաւոնին. «Թէ՛ մենք, թէ՛ մեր հայրերը՝
4 քո ծառաները, ոչխարների հովիւներ ենք»: Նրանք ասացին
փարաւոնին. «Պանդխտութեան ենք եկել այս երկիրը, որով-
հետեւ քո ծառաների ոչխարները կեր չունեն, քանի որ Քանա-
նացիների երկրում սասարկացել է սովը: Արդ, թոյլ փութ, որ
5 մենք՝ քո ծառաները, բնակուենք Գեսեմ երկրում»: Փարաւո-
նը, դիմելով Յովսէփին, ասաց. «Քո հայրն ու քո եղբայրները
6 եկել են քեզ մօտ: Ահա Եգիպտացիների երկիրը քո առջեւ
է. արգաւանդ մի շրջանում բնակեցրո՛ւ քո հօրն ու եղբայր-
ներին: Նրանք թող բնակուեն Գեսեմ երկրում: Իսկ եթէ գի-
տես, որ նրանց մէջ կան կարող մարդիկ, իմ ոչխարների հօ-
7 տերի վրայ վերակացու կարգիր»: Յովսէփն իր հայր Յակոբին
բերեց ու ներկայացրեց փարաւոնին: Եւ Յակոբն օրհնեց փա-
8 րաւոնին: Փարաւոնը հարցրեց Յակոբին. «Քանի՞ տարեկան
9 ես»: Յակոբը պատասխանեց փարաւոնին. «Պանդխտութե-
ան մէջ անցկացրած տարիներիս թիւը հարիւր երեսուն է: Քիչ
ու դժուարին են եղել իմ ապրած տարիները եւ չեն հասել իմ
նախնիների պանդխտութեան մէջ անցկացրած տարիներին»:
10, 11 Յակոբն օրհնեց փարաւոնին եւ հեռացաւ նրա մօտից: Յովսէ-

փը իր հորն ու եղբայրներին բնակեցրեց Եգիպտացիների երկ-
 րի բարեբեր մի շրջանում՝ Ռամէսի երկրում, ինչպես հրամա-
 յել էր փարաւոնը: Յովսէփը օրապահիկ էր փալիս իր հորն 12
 ու եղբայրներին, իսկ իր հոր ընտանիքի բոլոր անդամներին՝
 ցորեն ըստ շնչի: Պարէնն սպառուել էր ողջ երկրում, քանի 13
 որ սովը խիստ սաստկացել էր: Սովից հիւծուեցին Եգիպտա-
 ցիների երկիրն ու Քանանացիների երկիրը: Յովսէփը ցորեն 14
 վաճառելով հաւաքեց Եգիպտացիների երկրի ու Քանանացի-
 ների երկրի ողջ արծաթը, որի դիմաց այդ երկրների մարդկանց
 պարէն էր փալիս: Յովսէփը ամբողջ արծաթը փարաւ փարա-
 տնի արքունիքը: Արծաթն սպառուեց Եգիպտացիների երկ- 15
 րից ու Քանանացիների երկրից: Բոլոր եգիպտացիները եկան
 Յովսէփի մօտ ու ասացին. «Մեզ հաց փութ. ինչո՞ւ մեռնենք քո
 աչքի առաջ, քանի որ արծաթը վերջացաւ»: Յովսէփն ասաց 16
 նրանց. «Եթէ արծաթն սպառուել է, բերէ՛ք ձեր անասունները,
 եւ ես ձեր անասունների փոխարէն հաց կտամ ձեզ»: Նրանք 17
 անասունները բերեցին Յովսէփի մօտ, իսկ Յովսէփը ձիու, ոչ-
 խարի, արջառի եւ էշի փոխարէն նրանց հաց էր փալիս: Նա
 այդ փարի նրանց բոլոր անասունների փոխարէն նրանց կե-
 րակրեց հացով: Այդ փարին անցաւ. նրանք երկրորդ փարին 18
 եկան Յովսէփի մօտ եւ ասացին. «Արդեօ՞ք կորստի կը մափ-
 նուենք մեր փիրոջ կողմից: Տէ՛ր, եթէ արծաթ կար, վերջացաւ,
 եթէ ոչխարներ եւ անասուններ՝ քեզ մօտ են: Մենք այլեւս ոչինչ
 չունենք մեր փիրոջը փալու, բացի մեր անձերից ու մեր հողից:
 Արդ, որպէսզի քո աչքի առաջ սովամահ չլինենք, եւ երկիրն էլ 19
 չկործանուի, սպացի՛ր մեզ եւ մեր հողը հացի փոխարէն. մենք
 ու մեր հողը թող լինենք փարատնի սեփականութիւն: Մեր-
 մացու փո՛ր, որ ցանենք, ապրենք ու չմեռնենք, եւ երկիրն էլ
 չկործանուի»: Եւ Յովսէփը գնեց ողջ Եգիպտացիների երկիրը 20
 փարատնի համար, որովհետեւ եգիպտացիներն իրենց հողերը
 վաճառեցին փարատնին, քանի որ սովը սաստիկ սպառնում էր
 նրանց կեանքին: Այսպիսով երկիրը դարձաւ փարատնի սե-
 փականութիւն, եւ սա Եգիպտոսի մի ծայրից մինչեւ միւս ծայ- 21
 րը բնակուող ժողովրդին դարձրեց իր սփրուկը, բացի քրմերի 22
 կալուածքներից, որովհետեւ Յովսէփը դրանք չգնեց, քանի որ
 փարաւոնը քրմերին առաքօրէն պարգեւաբարում էր, եւ նրանք
 սնւում էին այն պարգեւներով, որ նրանց էր փալիս փարաւոնը:

Այդ է պարճառը, որ նրանք չվաճառեցին իրենց կալուածքները: 23 Յովսէփը բոլոր Եգիպտացիներին ասաց. «Ահա ձեզ եւ ձեր հողը եւ գնեցի փարաւոնի համար: Առէ՛ք ձեր սերմացուն եւ ցանեցէ՛ք 24 ձեր հողերում: Երբ բերքը կը ստանաք, փարաւոնին կը տաք դրա մէկ հինգերորդ մասը, իսկ չորս հինգերորդը թող ձեզ լինի իբրեւ հողի սերմացու եւ սնունդ՝ ձեզ, ձեր ընտանիքի բոլոր ան– 25 դամների ու ձեր երեխաների համար»: Նրանք ասացին. Մեզ փրկեցիր, մենք արժանացանք մեր տիրոջ գթութեանը, ուստի թող լինենք փարաւոնի ստրուկները»: Յովսէփը նրանց համար օրէնք սահմանեց, որ մինչեւ այսօր էլ գործում է Եգիպտացի– 26 ների երկրում. բերքի մէկ հինգերորդ մասը տուրք տալ փարաւոնին, բացի քրմական հողերից, որոնք փարաւոնին չէին պատկանում: Իսրայէլը բնակուեց Եգիպտացիների երկրում՝ 27 Գետեմում: Նրանք այնպէղ կալուածքներ ստացան, խիստ ա– 28 ճեցին ու բազմացան: Յակոբը Եգիպտացիների երկրում ապ– րեց տասնօթը տարի, եւ նա դարձաւ հարիւր քառասունօթը 29 տարեկան: Երբ մօտեցան Իսրայէլի մահուան օրերը, նա կան– չեց իր որդի Յովսէփին ու ասաց նրան. «Եթէ ես շնորհ գտայ քո առաջ, ապա ձեռքդ դիր իմ գիտքի տակ ու խոստացիր, որ իմ նկատմամբ արդար եւ ողորմած կը լինես եւ ինձ Եգիպտոսում 30 չես թաղի. երբ միանամ իմ նախնիներին, ինձ թող տանեն Ե– գիպտոսից ու թաղեն նրանց գերեզմանում»: Յովսէփն ասաց. 31 «Կ’անեմ ինչպէս ասացիր»: Յակոբն ասաց. «Երդուիր ինձ»: Եւ նա երդուեց նրան, մինչ Իսրայէլը խոնարհուեց նրա գաւա– զանի գլխի վրայ:

48 Այս դէպքերից յետոյ Յովսէփին յայտնեցին, թէ՛ «Քո հայր Յակոբը հիւանդ է»: Յովսէփը վերցնելով իր երկու որդիներին՝ Մանասէին ու Եփրեմին, եկաւ Յակոբի մօտ: Այդ մասին Յա– 2 կոբին տեղեակ պահեցին՝ ասելով. «Ահա քո որդի Յովսէփը քեզ մօտ է գալիս»: Իսրայէլն ուժերը հաւաքեց ու նստեց ան– 3 կողմում: Յակոբն ասաց Յովսէփին. «Իմ Աստուածն ինձ երե– 4 ւաց Լուզում՝ Քանանացիների երկրում, օրհնեց ինձ ու ասաց. «Ահա ես կ’աճեցնեմ ու կը բազմացնեմ քեզ, բազում ազգերի նախահայր կը դարձնեմ: Այս երկիրը քեզ կտամ իբրեւ յաւի– 5 տենական ժառանգութիւն»: Արդ, մինչեւ իմ Եգիպտոս գալը Եգիպտոսում ծնուած քո երկու որդիները իմն են: Եփրեմն ու Մանասէն ինձ համար թող լինեն ինչպէս Ռուբէնն ու Շմաւոնը,

իսկ միւս գաւակները, որոնց ծնունդ կը փաստարանցից յետոյ, 6
 թող քոնը լինեն: Նրանք իրենց ժառանգութիւնն ստանալու հա-
 մար թող կոչուեն իրենց եղբայրների անուամբ: Երբ ես գալիս 7
 էի Ասորիների Միջագետքից ու մի ասպարեզի չափ մօտեցել էի
 Քաբրաթա երկրին, Քանանացիների երկրում մեռաւ քո մայր
 Ռաբէլը: Ես նրան թաղեցի ճանապարհին, Եփրաթա չհասած.
 դա Բեթղեհէմն է»: Երբ Իսրայէլը տեսաւ Յովսէփի որդիներին, 8
 հարց տուց. «Սրանք քո ի՞նչն են»: Յովսէփը պատասխա- 9
 նեց իւր. «Իմ որդիներն են, որոնց Ասորում պարգեւեց ինձ
 այսպէս»: Յակոբն ասաց. «Նրանց բեր ինձ մօտ, որ օրհնեմ
 նրանց»: Իսրայէլի աչքերը ծերութեան պարճառով փակա- 10
 ցել էին, նա լաւ չէր տեսնում: Յովսէփը նրանց մօտեցրեց նրան,
 Յակոբը համբուրեց նրանց ու իր գիրկն առաւ: Իսրայէլն ա- 11
 սաց Յովսէփին. «Ահա ոչ միայն կարօտս առայ քեզնից, այլեւ
 Ասորւած ինձ ցոյց տուց նաեւ քո գաւակներին»: Յովսէփը 12
 նրանց վերցրեց նրա ծնկներից, եւ նրանք մինչեւ գետին խո-
 նարիւնացին նրա առաջ: Յովսէփը առաւ իր երկու որդիներին՝
 Եփրեմին ունենալով իր աջ կողմում, այսինքն՝ Իսրայէլի ձախ 13
 կողմում, եւ Մանասէին իր ձախ կողմում, այսինքն՝ Իսրայէլի
 աջ կողմում, ու մօտեցրեց նրան: Իսրայէլը մեկնելով իր աջ 14
 ձեռքը՝ դրեց Եփրեմի գլխին, որ կրտսերն էր, իսկ ձախը՝ Մա-
 նասէի գլխին եւ փոխեց ձեռքերի տեղը, քանի որ Մանասէն էր
 անդրանիկը: Օրհնեց նրանց եւ ասաց. «Ասորւած, որին հա- 15
 ճոյ եղան իմ նախնիները՝ Աբրահամն ու Իսահակը, Ասորւած,
 որ պահպանեց ինձ իմ մանկութիւնից մինչեւ այսօր, Նրեշտա- 16
 կը, որ փրկեց ինձ ամեն տեսակ փորձանքներից, թող օրհնի
 այս մանուկներին, թող սրանց մէջ վերապրի իմ անունը եւ իմ
 նախնիների՝ Աբրահամի ու Իսահակի անունը, նրանք օրհնե- 17
 ալ լինեն երկրի վրայ եւ շատ բազմաման»: Յովսէփը տեսաւ,
 որ հայրն իր աջը դրել է Եփրեմի գլխին, եւ դա ծանր թուաց
 նրան: Յովսէփն ուզեց օգնել իւր, որ նա իր ձեռքը հանի Եփ-
 րեմի գլխի վրայից եւ դնի Մանասէի գլխին: Յովսէփն ասաց 18
 իր իւր. «Կարգն այդպէս չէ, հայր, որովհետեւ սա է անդրանի-
 կը: Զո աջը դիր սրա՛ գլխին»: Նայրը, սակայն, այդ չկամեցաւ, 19
 այլ ասաց. «Գիտեմ, որդեակ, գիտեմ: Մա նոյնպէս ժողովուրդ
 թող դառնայ, փառաւորուի, բայց սրա կրտսեր եղբայրը նրանից
 մեծ կը լինի: Նրա որդին բազում ազգերի նախահայր կը լինի»:

20 Յակոբն այդ օրը օրհնեց նրանց՝ ասելով. «Իսրայելը թող ձեր միջոցով օրհնեալ լինի: Թող ասեն. «Աստուած քեզ հեպ թող վարուի այնպէս, ինչպէս Եփրեմի ու Մանասէի հեպ»: Եւ նա
21 Եփրեմին աւելի առաջ դասեց, քան Մանասէին: Իսրայէլն ասաց Յովսէփին. «Ահա մեռնում եմ: Աստուած ձեզ հեպ լինի
22 եւ ձեզ վերադարձնի ձեր նախնիների երկիրը: Ես քեզ իբրեւ սեփականութիւն փալիս եմ իմ սրով ու աղեղով ամորհացիներից գրաւած Սիկիմը, որն աւելի մեծ է, քան քո եղբայրների բաժինը»:

49 Յակոբը կանչեց իր որդիներին ու ասաց. «Նաւաբուեցէք, որ
2 ձեզ յայտնեմ այն, ինչ պարտաւելու է ձեզ հեպագայում: Նաւաբուեցէք եւ լսեցէք, Յակոբի որդիներ, լսեցէք ձեր հայր Իսրայելին: Ռուբէն, իմ անդրանիկ որդի, իմ զօրութիւն ու իմ որդիների սկիզբ. դու ինձ հեպ խիստ վարուեցիր եւ մեծ յանդգնութեամբ կշտամբեցիր ինձ: Զրի նման մի՛ եռա, քանզի մտել ես մահիճը քո հօրու պղծել այնժամ մահիճը նրա: Եղբայրներ
3 Շմաւոնն ու Ղեւինան իրաւութիւն գործեցին կամովին: Խորհրդին նրանց մասնակից չի լինի անձն իմ. նրանց դաւին յօժար չէ սիրտն իմ. ցասումով իրենց մարդ սպանեցին հաճոյքի համար ջլակոտոր արեցին ցուլեր: Անիծեալ լինի ցասումը նրանց, քանզի յանդուգն էր. անիծուի նրանց ոխն ու մոլուցքը, քանզի սաստիկ էր: Կը բաժանեմ ես նրանց Յակոբի մէջ, կը ցրեմ
4 նրանց Իսրայելի մէջ: Յուդա՛, քեզ կ'օրհնեն եղբայրները քո. ձեռքը քո կ'իջնի թիկունքի վրայ թշնամիներիդ: Տօրդ որդիներն
5 գլուխ խոնարհեն պիտի քո առաջ: Յուդա՛, կորին առիծի, իմ շառաւիղից ելար, որդեա՛կ իմ, Ելար, բազմեցիր, ննջեցիր դու որպէս առիծ, որպէս կորին առիծի: Ո՛վ պիտի արդեօք արթնացնի նրան: Յուդայից իշխան չի պակասելու, ոչ էլ առաջնորդ՝ նրա կողերից, մինչեւ որ գայ նա, ում պարկանում են հանդերձեալները: Նրա՛ն են սպասում ժողովուրդները:
6 Իր աւանակին կը կապի որթից, իսկ որթի ոստից՝ էշի քուռակին: Իր պարմունճանը կը լուայ գինովել իր հագուստը՝ խաղողի արեամբ: Գինուց զուարթ են աչքերը նրա, իսկ ամբողջութեամբ սպիտակ՝ կաթից աւելի: Զաբուղոնը կը բնակուի ծովի եզերքին, որպէս նաւերի նա նաւահանգիստու կը փաթածուի նա մինչեւ Սիդոն: Իսաքարը բարուն ցանկացաւ եւ
7 հանգիստ ապրեց իր փարածքներում: Տեսնելով, որ հանգիստ

Կը լաւ է, հողը՝ բարեբեր, ուսերը դրեց աշխարհանքի փակու
 դարձաւ բարիք ստեղծող մի մարդ: Դանը կը դափի իր ժո- 16
 դովորդին Իսրայէլի մէջ մէկ մարդու նման. Դանը թող լինի օձ 17
 դարանակալ ճանապարհի վրայ՝ խայթելու համար ձիու գար-
 շապարն ու ցած գցելու հեծեալին նրա: Մնա՛լ, սպասե՛լ Տիրոջ 18
 փրկութեան: Գաղն աւագակների ծուղակը կ'ընկնիւ ինքն էլ, 19
 սակայն, կը հետապնդի աւագակներին: Ասերի հացը առափ 20
 կը լինի, իշխաններին էլ նա պարէն կը տայ: Նեփթաղիմը 21
 բարձրուղէ ծառ է, որ իր բազում ճիւղերով գեղեցկութիւն է
 սփռում: Փառքի բարձրացած որդեա՛կ իմ Յովսէփ, որդեա՛կ 22
 իմ՝ դարձած դու նախանձելի, դարձի՛ր դու ինձ մօտ, որդեա՛կ
 իմ մաքաղ, բանասերկուները բամբասում էին, դափափեպում 23, 24
 քեզ: Նրա դէմ դիտով բորբոքում էին աղեղնաւորներ: Փշրուե-
 ցին զօրութեամբ աղեղները նրանց, ու թուլացան ջլերը նրանց
 բազուկների՝ Յակոբի հզօր Ասպծու ձեռքով, նրա՛ կողմից, ով 25
 զօրացրեց Իսրայէլին՝ Ասպծուց քո հօր: Եւ քեզ օգնեց Ասպու-
 ածն իմ, նա օրհնեց քեզ ի վերուստ օրհնութեամբ մի երկնա-
 յին, ամէն ինչով լի երկրի օրհնութեամբէւ օրհնեց նաեւ սպինք 26
 ու արգանդ: Քո հօր օրհնութիւնն ու մօր օրհնութիւնն առաւել
 ուժեղ, քան օրհնանքը յաւերժական լեռների, քան օրհնանքը
 յաւիտենական բլուրների, իջնի թող գլխի վրայ Յովսէփի ու
 գլխին նրա եղբայրների, որոնց առաջնորդեց նա: Բենիամին՝ 27
 յափշտակող գայլ, առաւօտեան իր որսն ուրող, երեկոյեան
 պապառ բաշխող: Այս բոլորը՝ Յակոբի որդիները, փասներ- 28
 կու ցեղերն են: Սա է ահա, ինչ որ խօսեց նրանց հայրը իրենց
 հետ: Նա իւրաքանչիւրին օրհնեց իրեն արժանի օրհնութեամբ:
 Նա պապուիրեց նրանց՝ ասելով. «Ես գնում եմ իմ նախնիներ- 29
 րի գիրկը: Ինձ թաղեցէ՛ք իմ նախնիների մօտ, այն քարայրում,
 որ քեպացի Եփրոնի ագարակում է, այն զոյգ քարայրում, որ
 այդ դաշտում է, Մամբրէի կաղնու դիմաց, Քանանացիների 30
 երկրում: Այդ քարայրը Աբրահամը գնել էր քեպացի Եփրոնից
 իբրեւ սեփական շիրմավայր: Այնպեղ են թաղել Աբրահամին 31
 ու նրա կնոջը՝ Սառային: Այնպեղ են թաղել Իսահակին ու նրա
 կնոջը՝ Ռեբեկային: Այնպեղ են թաղել Լիային. սա ագարա-
 կի եւ նրա մէջ գրնուող քարայրի այն կալուածքն է, որ գնուեց 32
 Քեպի որդիներից: Յակոբը դադարեց իր որդիներին պապո-
 ւիրան փալուց, ուրքերը յետ բերեց մահիճի մէջ, մեռաւ եւ գնաց

իր նախնիների գիրկը:

- 50** Յովսէփն ընկնելով իր հօր երեսին՝ լաց եղաւ նրա վրայ եւ
 2 համբուրեց նրան: Յովսէփը հրամայեց դի գմշտող իր սպասա-
 տորներին գմշտել իր հօրը. գմշտողները գմշտեցին Իսրայէլին:
 3 Լրացան նրա քառասուն օրերը. այդքան էր տեսում թաղելու
 4 կարգը: Եգիպտոսը եօթանասուն օր սգաց նրան: Սգոյ օրերն
 անցնելուց յետոյ Յովսէփը խօսեց փարաւոնի իշխանների հետ
 5 եւ ասաց. «Եթէ շնորհ եմ գրել ձեր առաջ, ապա դիմեցէ՛ք փա-
 րաւոնին եւ ասացէ՛ք, որ իմ հայրը երդուեցրել է ինձ ու աս-
 6 ւել. «Ահա ես մեռնում եմ: Ինձ կը թաղես այն շիրիմում, որ
 ես ինձ համար փորել եմ Քանանացիների երկրում»: Արդ, թո՛յլ
 7 քուր գնամ, թաղեմ իմ հօրն ու վերադառնամ»: Փարաւոնն
 ասաց. «Գնա՛, թաղի՛ր քո հօրը, ինչպէս որ նա երդուեցրել է
 8 քեզ»: Յովսէփը գնաց, որ թաղի իր հօրը: Նրա հետ գնացին
 նաեւ փարաւոնի բոլոր ծառաները, նրա պալապի աւագանին,
 9 Եգիպտացիների երկրի բոլոր աւագները, Յովսէփի ամբողջ
 ընտանիքը, նրա եղբայրները, նրա հօր ընտանիքի բոլոր ան-
 10 դամները: Իսկ մերձաւորներին, ոչխարներին ու արջառներին
 թողեցին Գեսեմ երկրում: Նրա հետ գնացին նաեւ կառքերն
 11 ու հեծեալները եւ դարձան մի հսկայ բանակ: Նրանք հասան
 Յորդանանի այն կողմը գտնուող Արադի կալը եւ այնտեղ սաս-
 12 տիկ ողբ ու կոծ արեցին նրա վրայ: Նա հօր համար եօթը օր
 սուգ արեց: Քանանացիների երկրի բնակիչները, տեսնելով
 13 Արադի կալում արուած սուգը, ասացին. «Եգիպտացիները մեծ
 սգի մէջ են»: Դրա համար էլ այդ վայրը կոչուեց Եգիպտոսի
 14 Սուգ. այն Յորդանանի միւս կողմն է: Իսրայէլի որդիները նրա
 դիակի հետ վարուեցին այնպէս, ինչպէս նա էր պարտիրել ի-
 15 թենց. վերցրին նրան ու թաղեցին այնտեղ: Նրա որդիները
 նրան տարան Քանանացիների երկիրը եւ թաղեցին Մամբրէի
 կաղնու դիմաց, զոյգ քարայրում, որ Աբրահամը գնել էր քերա-
 16 ցի Եփրոնից իբրեւ սեփական շիրմավայր: Յովսէփը վերա-
 դարձաւ Եգիպտոս. ինքը, իր եղբայրները եւ իր հօրը թաղելու
 համար իր հետ գնացած բոլոր մարդիկ: Երբ Յովսէփի եղ-
 բայրները տեսան, որ իրենց հայրը մահացել է, ասացին. «Գու-
 ցէ Յովսէփը ո՞ր է պահել մեր դէմ եւ վրեժ կը լուծի այն բոլոր
 16 չարիքների համար, որ մենք պատճառեցինք նրան»: Նրանք
 եկան Յովսէփի մօտ ու ասացին. «Քո հայրը երբ դեռ չէր մե-

ռել, մեզ երդուեցրել էր ու ասել. «Այսպես կ'ասեք Յովսէփին. 17
 նրանք չարիք գործեցին քո դէմ, բայց դու կը ներես նրանց յան-
 ցանքներն ու մեղքերը»: Արդ, ների՛ր քո հօր Աստուծոյ ծառաների
 յանցանքները»: Յովսէփն իրեն ասուած այս խօսքերի համար
 լաց եղաւ: Նրա եղբայրները գալով իր մօտ՝ ընկան նրա ուր- 18
 քերն ու ասացին. «Ահա մենք քո ծառաներն ենք»: Յովսէ- 19
 փը նրանց ասաց. «Մի՛ վախեցէք, որովհետեւ ես էլ Աստուծոյ
 մարդն եմ: Դուք մտածեցիք ինձ չարիք պատճառել, բայց Աս- 20
 տուած իմ նկատմամբ բարի վարուեց, ինչպէս որ եղաւ այսօր,
 որովհետեւ մարդկանց մեծ բազմութիւն կերակրեցի ես»: Նա 21
 ասաց նրանց. «Մի՛ վախեցէք: Ես կը կերակրեմ ձեզ եւ ձեր ըն-
 տանիքները»: Յովսէփը մխիթարեց եւ հանգստացրեց նրանց:
 Եւ Եգիպտոսում բնակուեցին Յովսէփն ինքը, իր եղբայրներն 22
 ու իր հօր ողջ գերդաստանը: Յովսէփն ապրեց հարիւր տա-
 ւը տարի: Յովսէփը տեսաւ Եփրեմի որդիների մինչեւ երրորդ 23
 սերունդը: Մանասէի որդի Մաքիրի որդիները ծնուեցին Յով-
 սէփի ծնկներին: Յովսէփը, դիմելով իր եղբայրներին, ասաց. 24
 «Ահա ես մեռնում եմ: Աստուած թող այցելի ձեզ, հանի այս
 երկրից ու փանի այն երկիրը, որ Աստուած երդուել է փալ մեր
 նախնիներին՝ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին»: Յովսէ- 25
 փը երդուեցրեց Իսրայէլի որդիներին ու ասաց. «Այն ժամանակ,
 երբ Աստուած ձեզ կ'այցելի, այստեղից կը հանէք նաեւ իմ ոս-
 կորները եւ կը փանէք ձեզ հետ»: Յովսէփը վախճանուեց հա- 26
 րիւր տասը տարեկան հասակում: Թաղեցին նրան ու փապանի
 մէջ դրեցին Եգիպտոսում:

ԵԼՔ

1 Սրանք են Իսրայելի այն որդիների անունները, որոնք ի-
րենց հօր հետ մտան Եգիպտոս, իւրաքանչիւրն իր ամբողջ ըն-
2, 3 փանիքով մտաւ. Ռուբէն, Շմաւոն, Դեյի, Յուդա, Իսաքար,
4 Զաբուլոն եւ Բենիամին, Դան եւ Նեփթաղիմ, Գադ եւ Ասեր:
5 Յակոբից սերուած բոլոր մարդիկ եօթանասունհինգ հոգի էին:
6 Յովսէփը գրնուում էր Եգիպտոսում: Վախճանուեց Յովսէփը.
7 նաեւ նրա բոլոր եղբայրներն ու ամբողջ սերունդը: Իսրայելի
որդիները, սակայն, աճեցին ու բազմացան: Նրանք խիստ բազ-
մացան ու հզօրացան, որովհետեւ երկիրը նպաստում էր նրանց
8 բազմանալուն: Գահ բարձրացաւ մի ուրիշ թագաւոր, որը Յով-
9 սէփին չէր ճանաչում: Նա իր ժողովրդին ասաց. «Իսրայելի
որդիների սերունդը մեծ է զօրութեամբ եւ զօրանում է մեզինց
10 աւելի: Արդ, եկէք ինչ-որ բան հնարենք նրանց դէմ, գուցէ աւելի
բազմանան, եւ երբ պատերազմ ծագի, նրանք միանան թշնա-
11 միներին ու մեր դէմ կռուելով՝ դուրս ելնեն այս երկրից»: Եւ
նա վերակացուներ կարգեց նրանց վրայ, որ գործի լծելով՝ չար-
չարեն նրանց: Նրանք փարաւոնի համար կառուցեցին Փիդոն,
Ռամեսէ եւ Ովն անառիկ քաղաքները: Ովնը Արեգ քաղաքն է:
12 Բայց որքան ճնշում էին նրանց, նրանք այնքան աւելի էին բազ-
13 մանում ու անչափ հզօրանում: Եգիպտացիները զգուցնում
էին Իսրայելի որդիներին, բռնութիւն գործադրելով նեղում էին
14 նրանց, տաժանակիր աշխատանքի էին լծում, նրանց կեանքը
մաշում կաւի, աղիւսաշինութեան ու դաշտային բոլոր գործերի
15 մէջ՝ բռնութեամբ ստիպելով նրանց, որ ծառայեն: Եգիպտացի-
ների արքան դիմեց եբրայեցիների մանկաբարձներին. նրան-
ցից մէկի անունը Սեփորա էր, իսկ երկրորդի անունը՝ Փուա:
16 Եւ արքան ասաց. «Երբ երկունքով բռնուած եբրայեցի կա-
նանց մօտ գնաք ծննդաբերութեան օգնելու, եթէ ծնուածը արու
17 լինի, սպանեցէ՛ք նրան, իսկ եթէ էգ լինի, ողջ թողէ՛ք»: Մանկա-
բարձները, աստուածավախ լինելով, չարեցին այն, ինչ եգիպ-
տացիների արքան հրամայել էր իրենց. նրանք ողջ էին թողնում
18 նաեւ արուներին: Եգիպտացիների արքան կանչեց մանկա-
բարձներին ու ասաց նրանց. «Ինչո՞ւ էք այդպէս վարում, ինչո՞ւ
19 էք ողջ թողնում արուներին»: Մանկաբարձները պատասխա-

նեցին փարաւոնին. «Եբրայեցի կանայք եգիպտացի կանանց նման չեն. նրանք ծննդաբերում են մինչեւ որ մանկաբարձները իրենց մօտ գան»: Նրանք ծննդաբերում էին, եւ Աստուած բարութիւն էր անում մանկաբարձներին, ուստի ժողովուրդը խիստ բազմանում էր ու անչափ հզօրանում: Քանի որ մանկաբարձները աստուածավախ էին, նրանք տուն–տեղ դրին: Փարաւոնն իր ամբողջ ժողովրդին հրամայելով՝ ասաց. «Եբրայեցիներից ծնուած բոլոր արու զաւակներին գէ'րը նետեցէք, իսկ բոլոր աղջիկ զաւակներին ողջ թողէք»:

Այնպէղ էր գրնւում Ղեւիի ցեղից մի մարդ, որն ամուսնացաւ Ղեւիի դուստրերից մէկի հետ: Սա յոիացաւ ու ծնեց մի արու զաւակ: Տեսնելով, որ նա գեղեցիկ է, երեք ամիս թաքցրին նրան: Երբ այլեւս չէին կարող նրան թաքցնել, նրա մայրն առաւ եղգից հիստուած մի զամբիւղ, այն ծեփեց կայրաճիւղով, դրա մէջ դրեց մանկանը եւ զամբիւղը դրեց ծանծաղուտ մի տեղ, գեղափին մօտիկ: Մանկան քոյրը հեռուից հետեւում էր՝ տեսնելու համար, թէ ինչ կը պարահի նրան: Այդ ժամանակ էր, որ փարաւոնի դուստրն եկաւ գետում լողանալու, իսկ նրա նաժիշկները քայլում էին գետի ափով: Ծանծաղուտի մէջ զամբիւղ նկատելով՝ նա մի նաժիշկ ուղարկեց, որ վերցնի այն: Նա բացեց եւ տեսաւ երեխային: Երեխան լաց էր լինում զամբիւղում: Փարաւոնի դուստրը, խղճալով նրան, ասաց. «Եբրայեցիների երեխաներից է դա»: Մանկան քոյրն ասաց փարաւոնի դստրը. «Ուզո՞ւմ ես, որ եբրայեցիներից մի դայեակ կին կանչեմ, նա թող կերակրի այդ մանկանը»: Փարաւոնի դուստրն ասաց՝ «գնա՛»: Աղջիկը գնաց ու կանչեց մանկան մօրը: Փարաւոնի դուստրը նրան ասաց. «Վերցրո՞ւ այդ մանկանը եւ կերակրի՛ր նրան ինձ համար: Ես կտամ քո վարձը»: Կինը վերցրեց մանկանը եւ կերակրեց նրան: Երբ մանուկը մեծացաւ, կինը նրան բերեց փարաւոնի դստեր մօտ, եւ մանուկը նրան որդեգիր դարձաւ: Նա նրան Մովսէս կոչեց ասելով՝ ջրից եմ հանել նրան: Շատ օրեր յետոյ, երբ Մովսէսը մեծացաւ, գնաց իր ազգակիցների՝ իսրայէլացիների մօտ, ականապես եղաւ նրանց չարհարանքներին: Նա նկատեց, որ մի եգիպտացի ծեծում էր իր եբրայեցի եղբայրներից մէկին՝ մի իսրայէլացու: Մովսէսն այս ու այն կողմ նայեց եւ ոչ ոքի չտեսնելով, սպանեց եգիպտացուն եւ նրան թաղեց աւազի տակ: Յաջորդ օրը նա տեսաւ

իրար հետ կռուող երկու երբայեցիների եւ անիրաւութիւն անողին ասաց. «Ինչո՞ւ ես ծեծում ընկերոջդ»: Սա պարասխանեց. «Ո՞վ է քեզ իշխան ու դատարո կարգել մեզ վրայ, թե՛ ինձ էլ ես ուզում սպանել, ինչպէս որ երէկ սպանեցիր եգիպտացուն»: Մովսէսը վախեցաւ՝ մտածելով, որ եղելութիւնը յայտնի է դարձել: Երբ փարաւոնը լսեց այդ դէպքի մասին, պահանջեց, որ սպանեն Մովսէսին: Մովսէսը փախաւ փարաւոնի պարճառով ու բնակուեց Մադիամի երկրում: Մադիամի երկիրը գալով՝ նա նստեց մի ջրհորի մօտ: Մադիանացիների քուրմն ունէր եօթը դուստր, որոնք արածեցնում էին իրենց հօր ոչխարները: Նրանք եկել էին ջուր հանելու եւ լցնելու աւազանները, որպէսզի ջրէն իրենց հօր ոչխարները: Բայց եկան ուրիշ հովիւներ եւ աղջիկներին հեռու քշեցին: Մովսէսը ոտքի ելաւ եւ պաշտպանեց նրանց, ջուր հանեց ու ջրեց նրանց ոչխարները: Աղջիկներն եկան իրենց հօր՝ Նոազուէլի մօտ: Սա նրանց հարցրեց. «Ինչո՞ւ այսօր օրը ցերեկով վերադարձաք»: Նրանք պարասխանեցին. «Մի եգիպտացի տղամարդ մեզ փրկեց այդ հովիւների ձեռքից, ջուր հանեց ու ջրեց մեր ոչխարները»: Նայրը հարցրեց իր դուստրերին. «Իսկ ո՞ր է նա, ինչո՞ւ թողեցիք այդ մարդուն: Արդ, կանչեցէ՛ք նրան, որ հաց ուրի»: Եւ Մովսէսը բնակուեց այդ մարդու մօտ, եւ սա իր դուստր Սեփորային Մովսէսին կնութեան տուեց: Կինը յղիացաւ ու ծնեց որդի, որին Մովսէսը Գերսամ անուանեց ասելով՝ ես պանդուխտ եմ օտար երկրում: Շատ օրեր անց մեռաւ եգիպտացիների թագաւորը: Իսրայէլացիները, որոնք տանջուում էին փաժանակիր աշխատանքի մէջ, աղաղակ բարձրացրին. նրանց աղաղակը հասաւ Աստծուն: Եւ Աստուած լսեց նրանց հեծութիւնը, յիշեց իր ուխտը, որ կապել էր Աբրահամի, Իսահակի ու Յակոբի հետ: Աստուած իր հայեացքն ուղղեց իսրայէլացիներին: Նա յայտնուեց նրանց:

3 Մովսէսն արածեցնում էր իր աներոջ՝ Յոթորի՝ մադիանացիների քրմի ոչխարները: Նա ոչխարները տարաւ անապատ ու հասաւ Աստծու լեռը՝ Բորէբ: Տիրոջ հրեշտակը երեւաց նրան մորենու միջից կրակի բոցով: Մովսէսը տեսնում էր, որ մորենին հրով վառւում էր, բայց չէր այրւում: Մովսէսն ինքն իրեն ասաց. «Գնամ տեսնեմ այս մեծ տեսարանը: Ինչպէ՛ն է, որ մորենին չի այրւում»: Երբ Տէրը նկատեց, որ Մովսէսը տեսնելու համար մօտ է գնում, մորենու միջից ձայն տուեց նրան ու ասաց.

«Մովսէն, Մովսէն»: Սա ասաց. «Ի՞նչ է»: Աստուած ասաց. «Մի՛ 5
մօպեցիր այսպէղ: Կօշիկներդ հանի՛ր քո ոտքերից, որովհետեւ
այն վայրը, ուր կանգնած ես դու, սուրբ հող է»: Եւ աւելացրեց. 6
«Ես քո հօր Աստուածն եմ, Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի
Աստուածը ու Յակոբի Աստուածը»: Եւ Մովսէսը շուռ փուց
իր երեսը, որովհետեւ վախենում էր նայել Աստծուն: Տէրն ա– 7
սաց Մովսէսին. «Ես ականափես եղայ Եգիպտոսում գրնուող
իմ ժողովրդի կրած փառապանքներին, լսեցի վերակացունե– 8
րի պարճառով նրանց բարձրացրած աղաղակը, քեղեակ եմ
նրանց վշտերին: Ես իջայ, որ նրանց փրկեմ եգիպտացիների
ձեռքից, նրանց հանեմ այդ երկրից, նրանց փանեմ մի լաւ ու
ընդարձակ երկիր՝ Քանանացիների, Քեդացիների, Ամորիա–
ցիների, Փերեզացիների, Խեւացիների, Գերզեսացիների ու Յե–
բուսացիների երկիրը, ուր կայ՞ ու մեղր է հոսում: Արդ, ահա– 9
ւասիկ իսրայէլացիների աղաղակը հասել է ինձ. ես փեսայ այն
փառապանքները, որ նրանք կրում են եգիպտացիների ձեռքից:
Արդ, արի՛ քեզ ուղարկեմ եգիպտացիների արքայ փարաօնի 10
մօպ, որ իմ ժողովրդին՝ իսրայէլացիներին հանես Եգիպտացի–
ների երկրից»: Մովսէսն ասաց Աստծուն. «Ես ո՞վ եմ, որ գնամ 11
եգիպտացիների արքայ փարաօնի մօպ եւ իսրայէլացիներին
հանեմ Եգիպտացիների երկրից»: Աստուած ասաց. «Ես քեզ 12
հեք կը լինեմ, եւ երբ այս լեռան վրայ Աստծուն պաշտէք, այդ
քեզ համար նշան կը լինի, որ ես եմ ուղարկել քեզ, որպէսզի
իմ ժողովրդին հանես Եգիպտացիների երկրից»: Մովսէսն ա– 13
սաց Աստծուն. «Ես կը գնամ իսրայէլացիների մօպ ու նրանց
կ'ասեմ. «Ձեր հայրերի Աստուածն է առաքել ինձ ձեզ մօպ»: Եւ եթէ նրանք
հարցնեն ինձ, թէ ի՞նչ է նրա անունը, ես ի՞նչ
պատասխան փամ նրանց»: Աստուած ասաց Մովսէսին. «Ես 14
այն Աստուածն եմ, որ է»: Եւ աւելացրեց. «Այսպէս կ'ասես իս–
րայէլացիներին. «Որ է-ն առաքեց ինձ ձեզ մօպ»: Աստուած 15
դարձեալ ասաց Մովսէսին. «Այսպէս կ'ասես իսրայէլացիներ–
րին. «Ձեր հայրերի Տէր Աստուածը՝ Աբրահամի Աստուածը,
Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածն է առաքել ինձ ձեզ
մօպ»: Այս է իմ յախտենական անունը, որ յիշարակ է ազգից
ազգ: Արդ, գնա հաւաքի՛ր իսրայէլացի ծերերին ու նրանց ասա՛. 16
«Ձեր հայրերի Տէր Աստուածը՝ Աբրահամի Աստուածը, Իսահա–
կի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը երեսաց ինձ ու ասաց. «Ես

այցելեցի ձեզ ու գիպեմ, թե ինչ բաներ պապահեցին ձեզ հեպ
 17 Եգիպտոսում: Ես ասում եմ. «Ձեզ հանելու եմ Եգիպտացիներ-
 րի՝ չարչարանքների երկրից եւ փանելու եմ Քանանացիների,
 Քեդացիների, Ամորիացիների, Փերեզացիների, Գերգեսացի-
 18 ների, Խեւացիների ու Յեբուսացիների երկիրը, ուր կաթ ու մեղր
 է հոսում»: Նրանք կը լսեն քեզ: Դու իսրայելացի ծերերի հեպ
 կը մրնես եգիպտացիների արքայ փարաոնի մօպ եւ կ'ասես
 նրան. «Եբրայեցիների Տէր Աստուածը մեզ կանչում է իր մօպ:
 Նիմա պիտի գնանք երեք օրուայ ճանապարհ դէպի անապատ,
 19 որպէսզի մեր Աստծուն զոհ մապուցենք»: Ես գիպեմ, որ ե-
 գիպտացիների արքան թոյլ չի փայ, որ դուք գնաք, բայց հզօր
 20 մի ձեռք կը սպիպի նրան: Ես ձեռքս մեկնելով պիտի հարուա-
 ծեմ Եգիպտոսին իմ բոլոր զարմանահրաշ գործերով, որ պիտի
 գործեմ նրանց մէջ, եւ դրանից յետոյ միայն նա պիտի ազապ
 21 արձակի ձեզ: Ես եգիպտացիների ներկայութեամբ շնորհներ
 եմ փալու իմ ժողովրդին, որ երբ դուրս գաք, ձեռնունայն դուրս
 22 չգաք: Ամէն մի կին իր հարեւանից կամ իր հարեւանութեամբ
 բնակւողից թող ուզի ոսկէ ու արծաթէ անօթներ եւ զգեստ-
 քներ: Դուք կը զարդարէք ձեր փղաներին ու ձեր աղջիկներին եւ
 այդպիսով կողոպտած կը լինէք եգիպտացիներին»:

4 Պապասխան փութեց Մովսէսն ու ասաց. «Եթէ ինձ չհաւա-
 քան, իմ ասածը չլսեն, (քանի որ նրանք կարող են ասել, թէ՝
 2 Աստուած քեզ չի երեւցել), ես ի՞նչ ասեմ նրանց»: Տէրն ա-
 սաց նրան. «Այդ ի՞նչ է քո ձեռքին»: Սա ասաց. «Գաւազան»:
 3 Նա ասաց. «Գետի՛ն գցիր դա»: Մովսէսը գետին գցեց գաւա-
 4 զանը, այն օձ դարձաւ, եւ Մովսէսը փախաւ դրանից: Տէրն
 ասաց Մովսէսին. «Երկարի՛ր ձեռքդ եւ բռնի՛ր դրա պոչից»: Նա
 երկարեց ձեռքն ու բռնեց պոչից, եւ օձը գաւազան դարձաւ իր
 5 ձեռքում: «Այդպէս կ'անես, որպէսզի քեզ հաւաքան, որ քեզ ե-
 րեւացել է նրանց հայրերի Աստուածը՝ Աբրահամի Աստուածը,
 6 Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: Տէրը նորից ա-
 սաց նրան. «Ձեռքդ ծոցդ դի՛ր»: Նա ձեռքը դրեց իր ծոցը, ապա
 հանեց այն իր ծոցից, եւ ձեռքը ձեւան նման սպիտակեց, ինչ-
 7 պէս բորոպների մօպ է լինում: Աստուած ասաց. «Ձեռքդ ծոցդ
 դի՛ր»: Նա ձեռքը դրեց իր ծոցը, յետոյ հանեց այն իր ծոցից, եւ
 8 ձեռքը վերստացաւ իր մարմնի նախկին գոյնը: Աստուած ա-
 սաց. «Եթէ չհաւաքան քեզ եւ չունկնդրեն առաջին նշանի ձայ-

նին, ապա կը հաւաքան քո երկրորդ նշանին: Եթէ պարահի, 9
 որ չհաւաքան երկու նշաններին էլ, չանսան քո ասածին, ապա
 գեպից ջուր կը վերցնես, կը թափես գեպին, եւ գեպից քո ա-
 ռած ջուրը գեպնի վրայ արին կը դառնայ»: Մովսէսն ասաց 10
 Տիրոջը. «Աղաչում եմ քեզ, Տէր, մինչեւ օրս ես պերճախօս չեմ
 եղել, ոչ իսկ երբ սկսեցիր խօսել քո ծառայի հետ, որովհետեւ
 անվարժ եմ խօսում, ծանրախօս եմ»: Տէրն ասաց Մովսէսին. 11
 «Ով է մարդուն բերան փութել, կամ ով է սպեղծել խոսքն ու
 համբին, քեսնողին ու կոյրին: Մի՞թէ ոչ ես՝ Աստուածս: Արդ, 12
 գնա՛, ես կը բացեմ քո բերանը, քեզ կը սովորեցնեմ, որ ասես
 այն, ինչ պէտք է ասել»: Մովսէսն ասաց. «Աղաչում եմ քեզ, 13
 Տէր, մի այլ կարող մարդու ընտրիր, նրան ուղարկիր»: Տէրը 14
 խիստ բարկացաւ Մովսէսի վրայ ու ասաց. «Մի՞թէ դեպացի
 Ահարոնը քո եղբայրը չէ: Գիտեմ, որ նա քո փոխարէն փայլուն
 կը խօսի: Նա քեզ ընդառաջ կ'ելնի եւ քեզ քսենելով՝ ամբողջ
 հոգով կ'ուրախանայ: Կը խօսես նրա հետ եւ իմ պարգաւները 15
 կը դնես նրա շրթներին: Ես կը բացեմ քո բերանն ու նրա բե-
 րանը, ձեզ կը սովորեցնեմ այն, ինչ պէտք է անէք: Ժողովրդի 16
 հետ քո փոխարէն նա կը խօսի, նա կը լինի քո խօսափողը, իսկ
 դու նրա համար կը լինես ներշնչող Աստուած: Այն գաւազա- 17
 նը, որ օձ դարձաւ, կ'առնես ձեռքդ եւ դրանով նշաններ կը գոր-
 ծես»: Մովսէսը գնաց իր աներոջ՝ Յոթորի մօտ ու ասաց նրան. 18
 «Վերադառնամ Եգիպտոսում գրնուող իմ եղբայրների մօտ եւ
 քսենեմ, թէ քակաւին կենդանի՞ են»: Յոթորն ասաց Մովսէ-
 սին. «Բարի ճանապարհ»: Այս դէպքերից բազում օրեր անց, 19
 երբ վախճանուել էր Եգիպտացիների արքան, Տէրը Մադիամում
 ասաց Մովսէսին. «Գնա՛, վերադարձիր Եգիպտոս, որովհետեւ
 արդէն մեռել են բոլոր նրանք, ովքեր ուզում էին խլել քո կե-
 անքը»: Մովսէսը, առնելով իր կնոջն ու երեխաներին, նրանց 20
 նստեցրեց գրասարների վրայ ու վերադարձաւ Եգիպտոս: Մով-
 սէսն իր ձեռքն առաւ գաւազանը, որ Աստուած էր փութել իրեն:
 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Եգիպտոս գնալիս ու վերադառնա- 21
 լիս փարաւոնի առաջ ջանա՛, որ անես բոլոր այն նշանները,
 որոնք անելու շնորհը փութել եմ քո ձեռքը: Ես խափասիրք կը
 դարձնեմ փարաւոնին, եւ նա ազապ չի արձակի ժողովրդին:
 Դու կ'ասես փարաւոնին. «Այսպէս է ասում Տէրը. իմ անդ- 22
 րանիկ որդին Իսրայէլն է: Քեզ ասացի՝ ազա՛ր արձակիր իմ 23

Ժողովրդին, որ պաշտի ինձ: Իսկ եթե չուզենաս ազատ արձա-
 կել նրան, այդ դեպքում ես կը սպանեմ քո անդրանիկ որդուն»:
 24 Ճանապարհին, իջեւանում, Մովսէսին հանդիպեց Տիրոջ հրեշ-
 25 քակը, որն ուզում էր սպանել նրան: Մեպփորան, վերցնե-
 լով մի սուր քար, թվապես իր անթվապ որդուն եւ հրեշքա-
 կի ուրբերն ընկնելով՝ ասաց. «Ահա կապարուեց իմ մանկան
 26 թվապութեան կարգը»: Տրեշքակը հեռացաւ նրանից, քանի
 որ նա ասել էր, թէ՝ «Կապարուեց իմ մանկան թվապութեան
 27 կարգը»: Տէրն ասաց Ահարոնին. «Գնա՛ անապար՝ Մովսէ-
 սին ընդառաջ»: Նա գնաց, նրան հանդիպեց Աստուծո լերան
 28 վրայ ու համբուրեց նրան: Մովսէսն Ահարոնին յայտնեց իրեն
 ուղարկող Տիրոջ բոլոր պարգամներն ու բոլոր այն նշաննե-
 29 րը, որ պարտիրել էր իրեն կապարել: Մովսէսն ու Ահարոնը
 գնացին եւ հաւաքեցին իսրայէլացիների ամբողջ ծերակոյտը:
 30 Ահարոնը նրանց հաղորդեց բոլոր այն պարգամները, որ Տէրը
 յայտնել էր Մովսէսին, եւ Մովսէսը նշաններ գործեց ժողովրդի
 31 առաջ: Ժողովուրդը հաւաքաց եւ ուրախացաւ, որ Աստուած
 այցելել է իսրայէլացիներին, ականաբես եղել իրենց փառա-
 պանքներին: Ժողովուրդը խոնարհուեց ու երկրպագեց:

5 Այնուհետեւ Մովսէսն ու Ահարոնը եկան փարաւոնի մօտ ու
 ասացին նրան. «Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը.
 «Արձակիր իմ ժողովրդին, որ իմ պարտին փօն կապարի անա-
 2 պարում»: Փարաւոնն ասաց. «Ո՞վ է նա, որի ձայնին անսալով՝
 պիտի ազատ արձակեմ իսրայէլացիներին: Այդ Տիրոջը ես չեմ
 3 ճանաչում եւ իսրայէլացիներին էլ չեմ արձակում»: Նրան ա-
 սացին. «Եբրայեցիների Աստուածն է կանչել մեզ իր մօտ: Արդ,
 երեք օրուայ ճանապարհի պիտի գնանք անապարով, որպէս-
 4 զի զոհ մատուցենք մեր փէր Աստծուն, այլապէս մեզ մահ կամ
 սպանութիւն է սպասում»: Եգիպտացիների արքան նրանց ա-
 սաց. «Մովսէս եւ Ահարոն, դուք ինչո՞ւ էք մարդկանց կտրում ի-
 5 րենց գործից: Ամէն մէկը թող գնայ իր գործին»: Եւ փարաւոնը
 շարունակեց. «Ահա երկրիս մէջ խիստ բազմանում է ժողովուր-
 6 դը, նրանց գործից չկտրենք»: Փարաւոնն այդ օրը ժողովրդի
 գործավարներին ու նրանց վերակացուներին հրամայեց՝ ասե-
 7 լով. «Այդ մարդկանց այլեւս յարդ չտաք աղիւս շինելու հա-
 մար, ինչպէս փալիս էիք մինչեւ օրս: Իրենք թող գնան ու իրենց
 8 համար յարդ հայթայթեն: Եւ սփիւցե՛ք, որ, որքան առաջ

Էին նրանք աղիւս շինում, նոյնքան էլ շինեն այսուհետեւ. բան
 չպակասեցնէ՛ք: Անգործ մնալու պարճառով է, որ նրանք աղա-
 դակում են ու ասում. «Գնանք, զոհ մաքուցենք մեր Աստծուն»: Թող
 մարդկանց գործն էլ աւելի ծանրանայ, որպէսզի դրանով 9
 զբաղուեն եւ ոչ թէ դարարկ բաների մասին մտածեն»: Ժողո- 10
 վրդի գործավարները եւ նրանց վերակացուները խիստ ծանր
 աշխատանքի լծեցին նրանց եւ, դիմելով ժողովրդին, ասացին.
 «Այսպէս է ասում փարաւոնը. «Ձեզ այլեւս յարդ չեմ տայ: Դուք 11
 ինքներդ գնացէ՛ք, ձեզ համար յարդ հաւաքեցէ՛ք, ուր որ գտնէք,
 բայց սահմանուած չափից ոչինչ չպիտի պակասի»: Ժողովուր- 12
 դը սփռուեց ամբողջ Եգիպտոսով մէկ, որպէսզի եղէզ հաւա-
 քի յարդ պարբաստելու համար: Գործավարներն սպիպում 13
 էին նրանց անընդհար աշխատել՝ ասելով. «Ձեր ամենօրեայ
 գործն արէք այն չափով, ինչպէս որ երբ յարդ էին տալիս ձեզ»: Եւ
 իսրայէլացի գործավարները փանջանքի էին ենթարկւում 14
 փարաւոնի՝ իրենց վրայ նշանակած վերակացուներից, որոնք
 ասում էին. «Ինչո՞ւ այսօր էլ աղիւս չէք շինում այնքան, որքան
 մինչեւ օրս»: Իսրայէլացի գործավարները գնացին բողոքեցին 15
 փարաւոնին՝ ասելով. «Ինչո՞ւ ես այդպէս վարւում քո ծառաների
 հետ: Քո ծառաներին յարդ չեմ տալիս, բայց հրամայում եմ, 16
 որ աղիւս շինենք: Քո ծառաներն, ահա, փանջանքի մէջ են: Դու
 կեղեքում ես քո ժողովրդին»: Փարաւոնը նրանց ասաց. «Դուք 17
 ծոյլ ու անբան մարդիկ էք, դրա համար էլ ասում էք. «Գնանք
 զոհ մաքուցենք մեր Աստծուն»: Արդ, գնացէք աշխատեցէ՛ք, 18
 որովհետեւ ոչ ոք ձեզ յարդ չի տալու, բայց դուք աղիւսի սահ-
 մանուած քանակը պէտք է տաք»: Իսրայէլացիների գործա- 19
 վարները, տեսնելով իրենց այս ծանր կացութիւնը, իրար մէջ
 ասացին. «Ոչ ոք չի նուազեցնի աղիւս շինելու մեր ամենօրե-
 այ քանակը»: Նրանք հանդիպեցին Մովսէսին ու Ահարոնին, 20
 որոնք փարաւոնի պալատից ելնելով՝ գալիս էին իրենց մօտ:
 Նրանք ասացին նրանց. «Թող Աստուած աչքի առաջ ունենայ 21
 ձեզ եւ դարի, քանի որ մեր հօտը զարշէլի դարձրիք փարա-
 տնի ու նրա պաշտօնեաների աչքին: Դուք սուր փութեցիք նրա
 ձեռքը, որ նա մեզ սպանի»: Դիմելով Տիրոջը՝ Մովսէսն ասաց. 22
 «Տէ՛ր, ինչո՞ւ չարչարեցիր քո ժողովրդին եւ ինչո՞ւ ուղարկեցիր
 ինձ: Այն պահից, երբ մտայ փարաւոնի պալատը քո անունից 23
 նրա հետ խօսելու համար, նա չարչարեց ժողովրդին, իսկ դու

երբեք չես փրկում քո ժողովրդին»:

- 6 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Տիմա կը պետես, թէ ինչ եմ անելու փարաւոնին: Նա հօգօր ձեռքի միջոցով պիտի արծակի նրանց, եւ բարձրացուած բազուկով նրանց պիտի հանի նաեւ իր երկ-
 2 րից»: Աստուած խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց նրան. «Եւ
 3 եմ Տէրը: Ես երեւացի Աբրահամին, Իսահակին ու Յակօբին: Նրանց Աստուածը ես եմ, իմ անունը Տէր է, բայց ես դա նրանց
 4 չյայտնեցի: Ես նրանց հետ ուխտ եմ կնքել, որ նրանց փամ
 5 Քանանացիների երկիրը, ուր նրանք պանդխտեցին: Ես լսեցի
 6 հեծեծանքը իսրայէլացիների, որոնց եգիպտացիները սարկաց-
 7 րել են, եւ յիշեցի ձեզ փրկած իմ ուխտը: Գնա՛ իսրայէլացիների
 8 մօտ ու ասա՛ նրանց. «Եւ եմ Տէրը: Ես ձեզ ազատելու եմ եգիպ-
 9 տացիների բռնութիւնից, ձեզ փրկելու եմ նրանց ծառայելուց,
 10 ձեզ ազատելու եմ իմ հօգօր բազկով ու նրանց գլխին մեծամեծ
 11 պարիժներ հասցնելով: Զեզ պիտի դարձնեմ իմ ժողովուրդը
 12 եւ պիտի լինեմ ձեր Աստուածը: Դուք պիտի գիպենաք, որ եւ
 13 եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ ձեզ ազատելու եմ եգիպտացիներ-
 14 րի բռնութիւնից եւ ձեզ փրկելու եմ այն երկիրը, որ երդուեցի
 15 փալ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակօբին: Այն ձեզ եմ փալու
 16 որպէս ժառանգութիւն, որովհետեւ եւ եմ Տէրը»: Մովսէսը այս
 բանը հաղորդեց իսրայէլացիներին, բայց նրանք չլսեցին նրան
 վիստայութեան եւ փաժանակիր աշխատանքի պատճառով: Տէ-
 րը, խօսելով Մովսէսի հետ, ասաց. «Մտի՛ր ու խօսի՛ր եգիպ-
 տացիների արքայ փարաւոնի հետ, որ նա իսրայէլացիներին
 արծակի Եգիպտացիների երկրից»: Մովսէսը, Տիրոջը դիմե-
 լով, ասաց. «Իսրայէլացիներն իսկ ինձ չլսեցին, փարաւոնն ինձ
 ինչո՞ւ պիտի լսի: Ես ճարտարախօս չեմ»: Տէրը խօսեց Մովսէսի
 ու Ահարոնի հետ եւ իսրայէլացիներին ու եգիպտացիների ար-
 քայ փարաւոնին ուղղուած հրաման փրկեց՝ հանելու իսրայէլա-
 ցիներին Եգիպտացիների երկրից: Ահա Մովսէսի ու Ահարոնի
 ընտանիքների առաջնորդների անունները. Իսրայէլի անդրա-
 նիկ որդի Ռուբէնի որդիներն են՝ Ենոքն ու Փալլուսը, Ասրոնն
 ու Զարմին: Սա Ռուբէնի ազգաբոհն է: Շմաւոնի որդիներն
 են՝ Յամուէլը, Յամինը, Ահողը, Յաքինը, Սահառն ու Սաուղը,
 որը փիւնիկեցի կնոջից էր ծնուել: Սրանք Շմաւոնի որդիների
 փոհներն են: Ղեւիի որդիների անունները, ըստ իրենց ընտա-
 նիքների, հետեւեալն են. Գեթսոն, Կահաթ եւ Մերարի: Ղե-

ւին ապրեց հարիւր երեսունեօթը փարի: Գեթսունի որդիներն 17
 են՝ Լոբենին եւ Մեմէին՝ իրենց նահապետների ընտանիքներով:
 Կահաթի որդիներն են՝ Ամրամը, Սահառը, Զեբրոնն ու Ոզիելը: 18
 Կահաթն ապրեց հարիւր երեսուներեք փարի: Մերարիի որ- 19
 դիներն են՝ Մոուլին ու Մուսին: Սրանք Ղեւիի ընտանիքներն
 են ըստ իրենց ցեղերի: Ամրամն ամուսնացաւ իր հօրեղբօր 20
 դուստր Զոքաբեթի հետ, եւ սա նրանից ունեցաւ Ահարոնին,
 Մովսէսին ու նրանց քոյր Մարիամին: Ամրամն ապրեց հարիւր
 երեսունեօթը փարի: Սահառի որդիներն են՝ Կորիսը, Նափեգն 21
 ու Զեբրին: Ոզիելի որդիներն են՝ Միսայելը, Ելիսափանն ու 22
 Մեթրին: Ահարոնն ամուսնացաւ Ամինադաբի դուստր, Նաա- 23
 սունի քոյր Եղիսաբեթի հետ: Սա նրանից ունեցաւ Նաբադին,
 Աբիուդին, Եղիազարին ու Իթամարին: Կորիսի որդիներն են՝ 24
 Ասիրը, Եղկանան ու Բիասափը: Սրանք Կորիսի յետնորդներն
 են: Ահարոնի որդի Եղիազարը ամուսնացաւ Փուրիելի դուստր- 25
 րեթից մէկի հետ, եւ սա նրանից ունեցաւ Փենեէսին: Սրանք են
 ղեկագիների ընտանիքների առաջնորդները ըստ իրենց ցե- 26
 ղերի: Այս Ահարոնին ու Մովսէսին էր, որ Աստուած ասաց՝
 խորայեւացիներին հանել իրենց գործով հանդերձ Եգիպտա- 27
 ցիների երկրից: Եւ սրանք էին, որ դիմեցին Եգիպտացիների
 արքայ փարաւոնին՝ դուրս հանելու Եգիպտոսից խորայեւացի- 28
 ներին: Սրանք այն Մովսէսն ու Ահարոնն են, որոնց օրօք Տէրը
 Եգիպտացիների երկրում խօսելով Մովսէսի հետ՝ ասաց նրան. 29
 «Ես եմ Տէրը: Եգիպտացիների արքայ փարաւոնին հաղորդիր
 այն ամենը, ինչ ասում եմ քեզ»: Եւ Մովսէսը, դիմելով Տիրոջը, 30
 ասաց. «Չէ՞ որ ես անվարժ եմ խօսում, փարաւոնն ինձ ինչպէն
 կը լսի»:

Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահա ես քեզ փարաւոնի համար մի 7
 աստուած դարձրի, իսկ քո եղբայր Ահարոնը թող լինի քո մար-
 գարէն: Դու Ահարոնին կը յայտնես այն ամենը, ինչ կը պատու- 2
 իրեմ քեզ, իսկ քո եղբայր Ահարոնը թող դիմի փարաւոնին, որ
 սա խորայեւացիներին արձակի իր երկրից: Ես կը կարծրացնեմ 3
 փարաւոնի սիրտը, բայց եւ կը բազմապատկեմ իմ նշաններն ու
 զարմանահրաշ գործերը Եգիպտացիների երկրում, փարաւո- 4
 նը ձեզ չի լսի, ես իմ ձեռքը կը դնեմ Եգիպտոսի վրայ եւ իմ զօ-
 րութեամբ մեծապէս վրէժխնդիր լինելով՝ Եգիպտացիների երկ- 5
 րից կը հանեմ իմ ժողովրդին՝ խորայեւացիներին: Եւ Եգիպտա-

ցիները կ'իմանան, որ են եմ Տէրը: Ես իմ ձեռքը կը մեկնեմ դէպի Եգիպտոս եւ իսրայէլացիներին դուրս կը հանեմ նրանց միջից»: Մովսէսն ու Ահարոնը արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրն էր պարուիրել իրենց. նրանք այդպէս էլ արեցին: Մովսէսն ութսուն փարեկան էր, իսկ Ահարոնը՝ ութսուներեք փարեկան, երբ նրանք խօսեցին փարաւոնի հետ: Տէրը, դիմելով Մովսէսին ու Ահարոնին, ասաց. «Եթէ փարաւոնը խօսի ձեզ հետ ու ասի՝ «Մեզ նշան կամ զարմանահրաշ գործ ցոյց փուէք», այն ժամանակ քո եղբայր Ահարոնին կ'ասես. «Ան քո գաւազանը, այն գետին գցի՛ր փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ, եւ դա վիշապ կը դառնայ»: Մովսէսն ու Ահարոնը մփան փարաւոնի մօտ եւ արեցին այնպէս, ինչպէս իրենց պարուիրել էր Տէրը: Ահարոնը գաւազանը գցեց փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ, եւ դա վիշապ դարձաւ: Փարաւոնը կանչեց եգիպտացի իմաստուններին ու կախարդներին: Եգիպտացի մոգերը նոյնն արեցին իրենց կախարդութեամբ: Իւրաքանչիւրն իր գաւազանը գցեց գետին, եւ դրանք վիշապներ դարձան, բայց Ահարոնի գաւազանը կուլ փուեց նրանց գաւազանները: Կարծրացաւ փարաւոնի սիրտը, եւ նա չսեց նրանց, ինչպէս որ ասել էր Տէրը: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Փարաւոնի սիրտը կարծրացել է. նա որոշել է չարձակել ժողովրդին: Առաւօտեան գնա՛ փարաւոնի մօտ: Երբ նա դէպի գետը կը գնայ, կանգնի՛ր գետի եզերքին, նրա դիմաց, եւ քո ձեռքն ան այն գաւազանը, որ օձ դարձաւ: Դու նրան կ'ասես. «Եբրայեցիների Տէր Աստուածն է ուղարկել ինձ քեզ մօտ՝ ասելով. «Արձակի՛ր իմ ժողովրդին, որ նա պաշտի ինձ անապատում: Մինչեւ հիմա ինձ չսեցիր»: Տէրն այսպէս է ասում. «Սրանով կ'իմանաս, որ են եմ Տէրը. ահա ես իմ ձեռքի գաւազանով կը հարուածեմ գետի ջրին, եւ այն կը վերածուի արեան: Գետի մէջ եղած ձկները կը սաքլեն, գետը կը նեխի, եւ եգիպտացիները չեն կարողանայ գետից ջուր խմել»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահարոնին ասա՛, որ առնի գաւազանը եւ ձեռքը մեկնի Եգիպտոսի ջրերի վրայ՝ նրանց գետերի վրայ, նրանց լճերի վրայ, նրանց ջրաւազանների վրայ, նրանց ջրակոյտերի վրայ, եւ ջուրը կը վերածուի արեան: Արեան պիտի վերածուի ողջ Եգիպտացիների երկրում գրնուող անգամ փայտէ ու քարէ ամանների մէջ եղած ջուրը»: Մովսէսն ու Ահարոնը արեցին այնպէս, ինչպէս որ իրենց պարուիրել էր

Տէրը. փարաւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ Ահարոնը վեր բարձրացնելով իր գաւազանը՝ հարուածեց գեպի ջրին եւ գեպի բոլոր ջրերը վերածեց արեան: Գետում եղած ձկները սափ- 21 կեցին, գեպը նեխեց, եւ եգիպտացիները չէին կարողանում գեպից ջուր խմել: Եգիպտացիների ամբողջ երկրում արիւն էր: Իրենց կախարդութեամբ նոյնն արեցին նաեւ եգիպտացի մո- 22 գերը: Կարծրացաւ փարաւոնի սիրտը, եւ, ինչպէս որ ասել էր Տէրը, նա չլսեց նրանց: Փարաւոնը վերադարձաւ, մրաւ իր 23 պալատը: Այս դէպքը չէր ազդել նրա վրայ: Բոլոր եգիպտացիները հորեր փորեցին գեպի շուրջը, որպէսզի խմելու ջուր ու- 24 նենան, որովհետեւ գեպից չէին կարողանում ջուր խմել: Եօթը 25 օր էր անցել, որ Տէրը հարուած էր հասցրել գեպին:

Տէրն ասաց Մովսէսին. «Մտի՛ր փարաւոնի մօտ ու ասա՛ 8 նրան. «Այսպէս է ասում Տէրը. արձակի՛ր իմ ժողովրդին, որ նա պաշտի ինձ: Եթէ չուզենաս արձակել, ես, ահա, գործերով 2 կ'ապականեմ քո բովանդակ երկիրը: Գեպի մէջ գորպեր կը 3 վխտան, եւ դրանք, գեպից դուրս գալով, կը մտնեն քո պալատները, քո սենեակների պահարանները, քո անկողինները, քո պաշտօնեաների ու քո ժողովրդի տները, քո թոնիրներն ու քո խմորի զանգուածների մէջ: Գորպերը կը բարձրանան նաեւ 4 քեզ վրայ, քո ժողովրդի ու քո պաշտօնեաների վրայ»: Տէրն 5 ասաց Մովսէսին. «Ըն եղբայր Ահարոնին ասա՛. «Ձեռքիդ գաւազանը մեկնի՛ր գեպի վրայ, ջրանցքների, ճահիճների վրայ եւ գորպեր դուրս բեր՝ Եգիպտացիների երկրի վրայ»: Ահա- 6 թոնն իր ձեռքը մեկնեց եգիպտացիների ջրերի վրայ ու գորպեր դուրս բերեց: Գորպերն ելան ու ծածկեցին Եգիպտացիների երկիրը: Իրենց կախարդութիւններով նոյնն արեցին նաեւ ե- 7 գիպտացի մոգերը եւ գորպեր դուրս բերեցին Եգիպտացիների երկրի վրայ: Կանչելով Մովսէսին ու Ահարոնին՝ փարաւոնն 8 ասաց. «Աղօթեցէ՛ք Տիրոջը, որ նա գորպերը հեռացնի ինձ-նից ու իմ ժողովրդից, որ ես արձակեմ ձեր ժողովրդին, նրանք գնան զոհ մաքուցեն Տիրոջը»: Մովսէսն ասաց փարաւոնին. 9 «Ժամանակ սահմանի՛ր, թէ երբ աղօթեմ քեզ համար, քո պաշտօնեաների ու քո ժողովրդի համար, որպէսզի գորպերը չքա- նան քո, քո ժողովրդի մօտից ու ձեր տներից եւ մնան միայն գետում»: Նա ասաց. «Վաղը»: Մա ասաց. «Թող ասածիդ 10 պէս լինի, եւ դու կ'իմանաս, որ մեր տէր Աստուծոյ բացի մի

11 ուրիշ աստուած չկայ: Գործերը կը չքանան քո պալապներ–
12 րից, քո, քո ծառաների, քո ժողովրդի մօտից եւ կը մնան միայն
13 գեպի մէջ»: Մովսէսն ու Մհարոնը դուրս ելան փարաւոնի մօ–
14 տից: Մովսէսն աղօթեց Տիրոջը, որպէսզի գործերը հեռանան,
15 ինչպէս որ խոստացել էր փարաւոնին: Տէրն արեց այնպէս,
16 ինչպէս որ խնդրել էր Մովսէսը: Գործերը չքացան քանից,
17 բակերից ու դաշտերից: Դրանք հաւաքեցին կոյր–կոյր, եւ եր–
18 կիրը լցուեց գարշահոսութեամբ: Երբ փարաւոնը տեսաւ, որ
դժուարութիւնը վերացել է, նորից կարծրացաւ նրա սիրտը, նա
19 չլսեց նրանց, ինչպէս որ ասել էր Տէրը: Տէրն ասաց Մովսէ–
սին. «Մհարոնին ասա՛, որ ձեռքի գաւազանը մեկնի ու հարու–
ածի գեպնին, որպէսզի մօեղ լինի մարդկանց, անասունների
17 եւ Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ»: Այդպէս էլ արե–
ցին. Մհարոնն իր գաւազանը մեկնեց ու հարուածեց գեպնին:
Մօեղ եղաւ մարդկանց, անասունների ու Եգիպտացիների ամ–
18 բողջ երկրի վրայ: Իրենց կախարդութիւններով նոյնը ուզեցին
անել նաեւ մոգերը, որպէսզի մօեղ հանեն, բայց չկարողացան:
19 Մօեղ լցուեց մարդկանց ու անասունների վրայ: Մոգերն ասա–
ցին փարաւոնին. «Սրա մէջ Աստուծոյ մարդ խառն է»: Կարծրա–
ցաւ փարաւոնի սիրտը, եւ նա, ինչպէս որ ասել էր Տէրը, չլսեց
20 նրանց: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Առաւօտեան վեր կաց, գնա
կանգնի՛ր փարաւոնի առաջ, երբ նա դէպի գեպը կը գնայ: Նրան
կ'ասես. «Այսպէս է ասում Տէրը. արձակի՛ր իմ ժողովրդին, որ նա
21 պաշտի ինձ: Իսկ եթէ չուզենաս արձակել իմ ժողովրդին, ես,
սեւ, շնաճանճեր կ'ուղարկեմ քեզ վրայ, քո պաշտօնեաների ու
քո ժողովրդի վրայ եւ ձեր տների վրայ: Եգիպտացիների տներն
22 ու նրանց բնակեցրած երկիրը կը լցուն շնաճանճերով: Նոյն
օրը ես զարմանահրաշ գործեր կ'անեմ իմ ժողովրդի բնակած
Գետն երկրում, եւ այնպեղ շնաճանճեր չեն լինի, որպէսզի ի–
23 մանաս, որ են եւ Տէրը՝ ամբողջ երկրի Տէրը: Ես պիտի բա–
ժանեմ իմ ժողովրդին քո ժողովրդից: Վաղն իսկ այդ նշանը կը
24 կատարուի քո երկրում»: Եւ Տէրն այդպէս էլ արեց: Բազում
շնաճանճեր թափուեցին փարաւոնի պալապների, նրա պաշ–
տօնեաների տների ու Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ:
25 Շնաճանճերից կործանուեց երկիրը: Կանչելով Մովսէսին ու
Մհարոնին՝ փարաւոնն ասաց. «Գնացէ՛ք, այս երկրում զո՛հ մա–
26 րուցէ՛ք ձեր տեր Աստուծուն»: Մովսէսն ասաց. «Ընդունուած չէ,

որ եգիպտացիների պիղծ անասունները զոհ մապուցենք մեր
 Կեր Աստծուն, քանի որ, եթե եգիպտացիների պիղծ անասուն-
 ները զոհ մապուցենք նրան, մեզ կը քարկոծեն: Ուրեմն՝ երեք 27
 օրուայ ճանապարհ գնանք դեպի անապատ եւ զոհ մապուցենք
 մեր Կեր Աստծուն, ինչպէս որ մեզ ասել է Տէրը»: Փարաւոնն 28
 ասաց. «Ես արձակում եմ ձեզ, անապատում զոհ մապուցէք ձեր
 Կեր Աստծուն: Միայն թէ հեռու չգնաք: Արդ, նաեւ ինձ համար
 աղօթեցէ՛ք Տիրոջը»: Մովսէսն ասաց. «Ես քեզնից կը հեռա- 29
 նամ, կ'աղօթեմ Աստծուն, եւ վաղն իսկ շնաճանճերը կը ջքանան
 փարաւոնի, նրա պաշտօնեաների ու ժողովրդի վրայից: Միայն
 թէ փարաւոնը ժողովրդին նորից չխաբի՝ չարգելի նրան գնալ
 ու Տիրոջ համար զոհ մապուցել»: Մովսէսը փարաւոնի մօտից 30
 դուրս ելաւ եւ աղօթեց Աստծուն: Տէրն արեց այնպէս, ինչպէս 31
 որ ասել էր Մովսէսը. շնաճանճերը վերացրեց փարաւոնի, նրա
 պաշտօնեաների ու ժողովրդի վրայից: Մի շնաճանճ անգամ
 չմնաց: Բայց դրանից յետոյ էլ փարաւոնի սիրտը կարծրացաւ, 32
 եւ նա չուզեց արձակել ժողովրդին:

Տէրն ասաց Մովսէսին. «Գնա՛ փարաւոնի մօտ ու նրան ասա՛, 9
 որ այսպէս է ասում եբրայեցիների Տէր Աստուածը. «Արձակի՛ր
 իմ ժողովրդին, որ պաշտեն ինձ: Իսկ եթէ չուզենաս արձակել 2
 իմ ժողովրդին եւ դեռ պահես նրան, Տիրոջ ձեռքը, ահա, կ'իջնի 3
 դաշտում գրնուող քո անասունների հօքերի՝ ձիերի, էջերի, ուղ-
 արների, արջառների ու ոչխարների վրայ, եւ շատ մեծ կոտորած
 կը լինի: Ես զարմանահրաշ գործեր կ'անեմ՝ եգիպտացիների 4
 հօքերը եւ իսրայէլացիների հօքերը կը զապորոշեմ, եւ ոչ մի
 իսրայէլացու անասուն չի կորչի»: Եւ Աստուած ժամկէտ նշա- 5
 նակեց ու ասաց. «Վաղն իսկ Տէրը կ'իրագործի այդ բանը երկրի
 վրայ»: Եւ Տէրը յաջորդ օրն իսկ արեց այդ բանը. եգիպտացի- 6
 ների բոլոր անասունները սափկեցին, իսկ իսրայէլացիների ոչ
 մի անասուն չոչնչացաւ: Երբ փարաւոնը տեսաւ, որ իսրայէլա- 7
 ցիների ոչ մի անասուն չի ոչնչացել, կարծրացաւ նրա սիրտը,
 եւ նա ժողովրդին չարձակեց: Տէրը Մովսէսին ու Ահարոնին 8
 ասաց. «Լիքը ձեռքով հնոցի մոխիր վերցո՛ւնք, Մովսէսը փարա-
 ւոնի ու նրա պաշտօնեաների առաջ այն թող շաղ տայ դեպի 9
 երկինք: Մոխիրը թող թափուի Եգիպտացիների ամբողջ երկ-
 րի վրայ: Խոցեր թող առաջանան մարդկանց ու անասուննե-
 րի վրայ եւ ուռուցքներ՝ Եգիպտացիների ամբողջ երկրի մարդ-

10 կանց ու անասունների վրայ»: Նրանք վերցրին հնոցի մոխիրը, եւ Մովսէսը փարաւոնի առաջ այն շաղ փունց դէպի երկինք: Մարդկանց ու անասունների վրայ խոցեր եւ ուռուցքներ
 11 առաջացան: Մոզերը խոցերի պարճառով չէին կարողանում Մովսէսի առաջ կանգնել, որովհետեւ խոցեր առաջացան նաեւ մոզերի ու Եգիպտացիների ամբողջ երկրի մարդկանց վրայ:
 12 Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիրտը, եւ, ինչպէս որ ասել էր Տէրը Մովսէսին, փարաւոնը չստաց նրանց: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Առաւօտեան վեր կաց, կանգնիր փարաւոնի առաջ ու նրան ասա՛, որ այսպէս է ասում եբրայեցիների Տէր Աստուածը.
 14 «Արձակիր իմ ժողովրդին, որ պաշտի ինձ, այլապէս այս անգամ ամէն քեռակ փորձանքներով պիտի պապուհասեմ նաեւ քեզ, քո պաշտօնեաներին ու քո ժողովրդին, որպէսզի իմանաս, որ ամբողջ աշխարհում ինձ նման ուրիշ մէկը չկայ: Որովհետեւ իմ ձեռքը մեկնելով՝ մահացու հարուած պիտի հասցնեմ քեզ ու քո ժողովրդին, եւ դու պիտի վերանաս երկրի երեսից:
 16 Ես քեզ խնայեցի այն նպափակով, որ քեզ ցոյց տամ իմ գործիւնը, եւ իմ անունը յայտնի լինի ողջ երկրում, բայց դու դեռեւս ձեռքիդ տակ ես պահում իմ ժողովրդին եւ չարչարում նրան: Ես, ահա, վաղն իսկ, հէնց այս ժամին այնպիսի սաստիկ կարկուտ փռեցան, որպիսին դեռեւս չի եղել Եգիպտոսում իր
 19 գոյութեան օրուանից մինչեւ այսօր: Արդ, շտապիր հաւաքել քո անասունները եւ այն ամէնը, ինչ ունես դաշտում, որովհետեւ դաշտում գրնուող ու դեռեւս փուն չմտած մարդկանց ու անասունների վրայ կարկուտ է թափուելու եւ ոչնչացնելու է նրանց»:
 20 Փարաւոնի պաշտօնեաներից նա, ով մի անգամ տեսել էր Տիրոջ սարսափը, իր ծառաներին ու անասունները հաւաքեց փուն մէջ, իսկ ով չանասաց Տիրոջ խօսքերին, դաշտում թողեց իր ծառաներին ու անասունները: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ձեռքդ մեկնիր դէպի երկինք, եւ թող կարկուտ թափուի Եգիպտացիների երկրի վրայ, ինչպէս նաեւ մարդկանց ու անասունների եւ Եգիպտացիների երկրի դաշտերի բոլոր բոյսերի վրայ»: Մովսէսը ձեռքը մեկնեց դէպի երկինք, Տէրը որոպ ու կարկուտ ուղարկեց, եւ երկրի վրայ սկսեց կրակ թափուել: Տէրը կարկուտ փռեցրեց Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ: Կարկուտ էր փռում, բայց կարկուտի մէջ բոբրեքում կրակ կար: Կարկուտն այնքան խոշոր էր, որ նմանը չէր եղել Եգիպտացիների ամբողջ

երկրի վրայ ազգի առաջացումից ի վեր: Կարկուտը հարու- 25
ածեց Եգիպտացիների ամբողջ երկիրը, այն ամենը, ինչ դաշ-
տում էր մնացել՝ մարդուց սկսած մինչև անասուն: Կարկուտը
հարուած հասցրեց դաշտում եղած ամբողջ բուսականութանը,
ջարդուփշուր արեց դաշտում եղած բոլոր ծառերը: Իսրայելա- 26
ցիների ապրած Գեսեմ երկրում, սակայն, կարկուտ չբեղաց:
Փարաւոնը մարդ ուղարկելով՝ կանչեց Մովսէսին ու Ահարոնին 27
եւ ասաց նրանց. «Մեղք եմ գործել: Այսուհետեւ Տէրն արդար
է, իսկ ես ու իմ ժողովուրդը ամբարիշտներ ենք: Ինձ համար 28
աղօթեցէք Տիրոջը, որ Աստու ողորդ, կարկուտն ու կրակը
դադարեն մեզ վրայ թափուելուց: Ես ձեզ կ'արձակեմ, այլեւս
դուք այստեղ չէք մնայ»: Մովսէսն ասաց նրան. «Երբ դուրս կը 29
գամ այս քաղաքից, ձեռքս կը մեկնեմ առ Աստուած, եւ ձայները
կը դադարեն, կարկուտ ու անձրեւ այլեւս չեն փեղայ, որպէս-
զի դու համոզուես, որ երկիրը Տիրոջն է պարկանում: Բայց 30
գիտեմ, որ դու եւ քո պաշտօնեաները դեռեւս չէք վախենում
փէր Աստուծոց»: Կրաւարն ու գարին կարկտահարուեցին, ո- 31
րովհետեւ գարին հասած էր, կրաւարը՝ սերմնակալած, իսկ 32
ցորենն ու հաճարը կարկտահար չեղան, որովհետեւ դեռ չէին
հասունացած: Մովսէսը փարաւոնի մօտից ելաւ ու գնաց քա- 33
ղաքից դուրս, ձեռքը մեկնեց Տիրոջը, եւ ձայներն ու կարկուտը
դադարեցին, անձրեւ այլեւս չբեղաց երկրի վրայ: Երբ փարա- 34
ւոնը քնատ, որ անձրեւը, կարկուտն ու ձայները դադարել են,
դարձեալ մեղք գործեց. նա կարծրացրեց իր ու իր պաշտօնե-
աների սիրտը: Կարծրացաւ փարաւոնի սիրտը, եւ նա իսրա- 35
յէլացիներին չարձակեց, ինչպէս որ յայտնել էր Տէրը Մովսէսի
միջոցով:

Դիմելով Մովսէսին՝ Տէրն ասաց. «Մփի՛ր փարաւոնի մօտ, 10
որովհետեւ ես կարծրացրել եմ նրա ու նրա պաշտօնեաների
սիրտը, որպէսզի իմ նշանները հերթով թափուեն նրանց գլխին,
որպէսզի դուք պատմէք ձեր որդիներին ու ձեր որդիների որդի- 2
ներին, թէ որքան եմ ես ծաղրածանակի ենթարկել եգիպտա-
ցիներին, ինչպէս նաեւ պատմէք իմ այն նշանների մասին, որ
կատարեցի նրանց մօտ, որպէսզի ճանաչէք, թէ եմ եմ Տէրը»: 3
Մովսէսն ու Ահարոնը մօտն փարաւոնի մօտ եւ ասացին նրան. 3
«Այսպէս է ասում եբրայեցիների Տէր Աստուածը. «Մինչեւ ե՛րբ
չես պարկառելու ինձնից: Արձակի՛ր իմ ժողովրդին, որպէսզի

- 4 պաշտի ինձ: Եթէ չկամենաս արձակել իմ ժողովրդին, ես, ա-
 հա, վաղն իսկ, հէնց այս ժամին շաք մորեխ կը թափեմ քո
 5 սահմաններից ներս: Դրանք կը ծածկեն ողջ երկրի երեսը, եւ
 դու չես կարողանայ տեսնել երկիրը: Դրանք կը խժռեն բոլոր
 մնացած այն բաները, որ ձեզ թողել է կարկուտը, կը խժռեն
 6 բոլոր պունկերը, որ բուսել են երկրի վրայ ձեզ համար: Քո
 պալապները, քո պաշտօնեաների եւ Եգիպտացիների ամբողջ
 երկրի բոլոր աները այնպէս կը լցուն մորեխներով, որ ո՛չ ձեր
 հայրերը, ո՛չ էլ նրանց նախահայրերը երբեք չեն տեսել երկրի
 վրայ իրենց ծնուած օրից մինչեւ այսօր»: Եւ Մովսէսը դուրս
 7 եկաւ փարաւոնի մօտից: Փարաւոնի պաշտօնեաներն իրեն ա-
 սացին. «Այս խոչընդոտը մինչեւ ե՞րբ պիտի լինի մեր առաջ:
 Արձակիր մարդկանց, որպէսզի պաշտեն իրենց տէր Աստծուն:
 Գուցէ ուզում ես տեսնել, թէ ինչպէ՛ն է կործանում Եգիպտոսը»:
 8 Եւ նրանք Մովսէսին ու Ահարոնին վերադարձրին փարաւոնի
 մօտ: Փարաւոնը նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք պաշտեցէ՛ք ձեր տէր
 9 Աստծուն: Գնացողները, սակայն, ովքե՛ր են լինելու»: Մով-
 սէսն ասաց. «Կը գնանք մենք մեր երիտասարդներով ու ծերե-
 րով, մեր տղաներով ու աղջիկներով, կը գնանք մեր արջառ-
 ների ու ոչխարների հետ, որովհետեւ մեր տէր Աստծու տօնն
 10 է»: Փարաւոնն ասաց նրանց. «Թող այդպէս լինի: Տէրը ձեզ
 հետ: Քանզի արձակում եմ ձեզ. բայց մի՛թէ ձեր ունեցուածքն
 էլ եմ ազատ արձակում: Տեսնո՞ւմ էք, որ չարութիւն կայ ձեր
 11 մէջ: Այդպէս չի լինի: Նախ թող գնան միայն տղամարդիկ եւ
 պաշտեն Աստծուն, քանի որ դուք հէնց այդ էիք ուզում»: Եւ
 12 նրանց վռնդեցին փարաւոնի մօտից: Տէրն ասաց Մովսէսին.
 «Ձեռքդ մեկնիր Եգիպտացիների երկրի վրայ, եւ մորեխ պի-
 տի ելնի Եգիպտացիների երկրի վրայ եւ պիտի խժռեն երկրի
 այն ողջ բուսականութիւնն ու ծառերի պտուղները, որ փրկու-
 13 ել են կարկտից»: Մովսէսը ձեռքը մեկնեց դէպի երկինք, եւ
 Տէրը մի ամբողջ ցերեկ ու գիշեր հարաւային հողմ բարձրաց-
 րեց երկրի վրայ: Երբ առաւօտ եղաւ, հարաւային հողմն առաւ
 14 մորեխն ու ցրեց Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ, նրա
 սահմաններից ներս: Ո՛չ դրանից առաջ էր այդքան մորեխ եղել,
 15 եւ ո՛չ էլ դրանից յետոյ այդքան մորեխ եղաւ: Մորեխը ծած-
 կեց ամբողջ երկիրը, եւ երկիրը բուսականութիւնից զրկուեց:
 Մորեխը կերաւ երկրի այն ողջ բուսականութիւնն ու ծառերի

պարուհները, որ փրկուել էին կարկտից: Եգիպտացիների ամբողջ երկրում կանաչ բան չմնաց ո՛չ ծառերի, ո՛չ էլ դաշտային փունկերի վրայ: Փարաւոնն շտապ կանչեց Մովսէսին ու Ահարոնին եւ ասաց. «Ես մեղք գործեցի ձեր տէր Աստուծոյ եւ ձեր դէմ: Արդ, ներեցէ՛ք իմ այս յանցանքը եւս եւ աղաչեցէ՛ք ձեր տէր Աստուծոյ, որ ինձ ազատի այս մորեխներից»: Մովսէսը գնաց փարաւոնի մօտից եւ աղօթեց Աստուծոյ: Աստուծոյ ծովի կողմից սաստիկ հողմ բարձրացրեց, հողմն առաւ մորեխն ու լցրեց Կարմիր ծովը: Եգիպտացիների ամբողջ երկրում մորեխ չմնաց: Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիրտը, եւ նա չարձակեց իսրայէլացիներին: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ձեռքդ մեկնիր դէպի երկինք, եւ Եգիպտացիների երկրի վրայ թող խաւար լինի՝ թանձրամած խաւար»: Մովսէսը ձեռքը մեկնեց դէպի երկինք, եւ Եգիպտացիների ամբողջ երկրի վրայ երեք օր խաւար, մեզ ու մութ եղաւ: Երեք օր եղբայրն իր եղբօրը չտեսաւ, երեք օր ոչ ոք իր անկողնուց վեր չէլաւ, մինչդեռ բոլոր իսրայէլացիների բոլոր բնակավայրերում լոյս էր: Փարաւոնը, կանչելով Մովսէսին ու Ահարոնին, ասաց նրանց. «Գնացէ՛ք պաշտեցէ՛ք ձեր տէր Աստուծոյ, ձեր ունեցուածքը վերցրէ՛ք ձեզ հետ, բայց ձեր արջառն ու ոչխարը թողէ՛ք այստեղ»: Մովսէսն ասաց. «Ողջակիզութեան ու զոհաբերութեան անասուններ դու ի՛նքդ մեզ պիտի տաս, որ մատուցենք մեր տէր Աստուծոյ: Մեր անասուններն էլ մեզ հետ պիտի գնան, մենք մի կճղակ անգամ չենք թողնելու այստեղ, որովհետեւ մեր տէր Աստուծոյ դրանցից պիտի զոհ մատուցենք: Մինչեւ մեր այնպեղ հասնելը մենք դեռ չգիտենք, թէ ինչ պիտի զոհաբերենք մեր տէր Աստուծոյ»: Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիրտը, եւ փարաւոնը չուզեց արձակել նրանց: Փարաւոնն ասաց. «Նեռացիր ինձնից, զգո՛յշ եղիր, այլեւս չհամարձակուես իմ աչքին երեւալ, որովհետեւ այն օրը, որ երեւաս ինձ, կը սպանուես»: Մովսէսն ասաց. «Դու արդէն ասացիր. այլեւս աչքիդ չեմ երեւայ»:

Տէրն ասաց Մովսէսին. «Մի պարուհաս էլ պիտի հասցնեմ փարաւոնին ու Եգիպտոսին, որից յետոյ փարաւոնը ձեզ կ'արձակի այստեղից: Բայց երբ նա արձակի ձեզ, կ'արձակի ձեր ամբողջ ունեցուածքով: Արդ, ժողովրդին գաղտնի յայտնիր, որ իւրաքանչիւր տղամարդ Եգիպտացի իր ընկերոջից եւ իւրաքանչիւր կին իր եգիպտացի հարեւանուհուց թող խնդրի ոսկեայ

3 եւ արծաթեայ զարդեր ու զգեստներ»։ Տէրը շնորհ պարգեւեց
 իր ժողովրդին եգիպտացիների առաջ, եւ սրանք զարդեր փո-
 4 լին նրանց։ Մովսէսը եգիպտացիների, փարաւոնի, նրա բոլոր
 պաշտօնեաների առաջ ու ժողովրդի աչքին շար յարգարժան
 5 դարձաւ։ Մովսէսն ասաց փարաւոնին. «Այսպէս է ասում Տէրը.
 «Կէս գիշերին ես կը մտնեմ Եգիպտոս, եւ Եգիպտացիների
 երկրում կը մեռնեն բոլոր անդրանիկ զաւակները՝ իր գահին
 բազմած փարաւոնի անդրանիկ որդուց սկսած մինչեւ երկանքի
 մօտ աշխատող աղախնի անդրանիկ որդին, բոլոր անասուն-
 6 ների առաջնածինները։ Եւ Եգիպտացիների ամբողջ երկրում
 այնպիսի մեծ աղաղակ կը բարձրանայ, որի նմանը չի եղել,
 7 եւ այդպիսին չի էլ լինի։ Բայց իսրայէլացիների շրջանում մի
 շուն անգամ չի կլանջելու մարդկանց ու անասունների վրայ,
 որպէսզի իմանաս, թէ ինչպիսի զարմանահրաշ գործեր է ա-
 8 նում Տէրը եգիպտացիների ու իսրայէլացիների մէջ։ Այս բոլոր
 ծառաներդ պիտի գան ծնրադրեն իմ առաջ, երկրպագեն ինձ
 ու ասեն. «Ելէք գնացէ՛ք դու եւ քո ողջ ժողովուրդը, որին դու
 9 ես առաջնորդում։ Այդ ժամանակ էլ ես կ'ելնեմ»։ Եւ Մովսէսը
 փարաւոնի մօտից դուրս ելաւ խիստ զայրացած։ Տէրն ասաց
 Մովսէսին. «Փարաւոնը ձեզ չպիտի լսի, որպէսզի ես Եգիպտա-
 ցիների երկրում է՛լ աւելի շար նշաններ ցոյց փամ ու զարմա-
 10 նահրաշ գործեր անեմ»։ Մովսէսն ու Մհարոնը Եգիպտացինե-
 րի երկրում փարաւոնի առաջ արեցին այս բոլոր նշաններն ու
 զարմանահրաշ գործերը։ Տէրը կարծրացրեց փարաւոնի սիր-
 քը, եւ փարաւոնը չուզեց իսրայէլացիներին Եգիպտացիների
 երկրից արձակել։

12 Տէրը Եգիպտացիների երկրում խօսեց Մովսէսի ու Մհարոնի
 2 հետ եւ ասաց. «Այս ամիսը թող ձեզ համար ամիսների սկիզբը
 3 լինի. այն թող փարուայ առաջին ամիսը լինի։ Դու խօսիր իս-
 րայէլացի ողջ ժողովրդի հետ ու ասա՛. «Այս ամսի փասներորդ
 օրը ամէն մարդ թող մի ոչխար առնի ըստ իր ընտանիքի՝ ամէն
 4 մի փան համար մէկ ոչխար։ Եթէ մի ընտանիքի անդամները
 այնքան քիչ են, որ չեն կարող մէկ ոչխար ուրել, ապա ընտանի-
 քի մեծը, ըստ ընտանիքի թուի թող միանայ իր հարեւանի կամ
 ընկերոջ հետ, եւ իւրաքանչիւրը թող սրանայ ոչխարի համա-
 5 պարասխան բաժինը։ Չեր այդ ոչխարը որեւէ պակասութիւն
 թող չունենայ, լինի արու, մէկ փարեկան ու անարար։ Այն կա-

րող է գառ կամ ուլ լինել: Այն կը պահէք մինչեւ այս ամսի 6
 փասանչորսերորդ օրը, եւ խորայելացիները այն թող մորթեն ե-
 րեկոյեան: Թող վերցնեն նրա արիւնից ու քսեն այն փան դռան 7
 սեմին երկու փեղ ու դռան շրջանակի վերեւը այն փան, ուր այն
 ուրելու են: Այդ գիշեր թող ուրեն կրակի վրայ խորոված մի- 8
 սը, այն թող ուրեն բաղարջ հացով ու դառն խոտերով: Դրանք 9
 հում կամ խաշած չուրէք, այլ՝ կրակի վրայ խորովելով: Կ'ու-
 րէք նաեւ ոչխարի գլուխը, ուրբերն ու փորոտիքը: Առաւօտեան 10
 դրանից ոչինչ թող չմնայ: Ոչխարի ոսկորները մի՛ ջարդէք, այլ,
 ինչ որ աւելանայ դրանից, կրակով կ'այրէք: Եւ կ'ուրէք այս- 11
 պէս. ձեր գօփիները թող ձեր մէջքին լինեն, ձեր կօշիկները՝ ձեր
 ուրբերին, ձեր ցուպերը՝ ձեր ձեռքին: Արագ կ'ուրէք, որովհետեւ
 Տիրոջ գափիկն է: Այդ գիշեր ես պիտի անցնեմ Եգիպտացի- 12
 ների ամբողջ երկրով եւ պիտի պատուհասեմ Եգիպտացիների
 երկրի բոլոր արու առաջնածիններին՝ թէ՛ մարդկանց, թէ՛ անա-
 սունների: Եգիպտացիների բոլոր ասպուածներից վրէժ պիտի
 լուծեմ, որովհետեւ են եմ Տէրը: Եւ նշուած արիւնը այն փնե- 13
 րի վրայ, ուր ուրելու էք, թող ձեզ նշան լինի: Ես, քեսնելով
 այդ արիւնը, պիտի խնայեմ ձեզ, եւ ձեր գլխին չեն իջնի մահա-
 բեր այն հարուածները, որոնցով պիտի պատուհասեմ Եգիպ-
 տացիների երկիրը: Այդ օրը ձեզ համար յիշարժան թող լինի, 14
 եւ դուք, իբրեւ Տիրոջ փօն, այդ օրը փօնեցէ՛ք սերնդէսերունդ:
 Դա, իբրեւ կարգ, յաւիտեան կը փօնէք»: «Եօթը օր բաղարջ 15
 հաց կ'ուրէք, առաջին իսկ օրից սկսած ձեր փնից կը վերացնէք
 թթխմորը: Բոլոր նրանք, ովքեր առաջին օրից մինչեւ եօթն-
 երորդ օրը թթխմորով հաց կ'ուրեն, կը վերացունեն խորայելա-
 ցիների միջից: Առաջին օրը թող սուրբ հռչակուի: Ձեզ համար 16
 թող սուրբ լինի նաեւ նուիրական եօթներորդ օրը: Այդ օրե-
 րին ոչ մի աշխատանք չկատարէք, այլ կատարեցէ՛ք միայն այն,
 ինչ կատուած է իւրաքանչիւր մարդու անձնական կարիքների
 հետ: Իմ այս պատուիրանները կը պահէք, որպէսզի այդ օրը 17
 ես ձեր ժողովրդին հանեմ Եգիպտացիների երկրից: Այդ օրը,
 իբրեւ կարգ, ձեր ժողովրդի մէջ կը նշէք յաւիտենապէս: Առա- 18
 ջին ամսուայ փասանչորսերորդ օրուայ երեկոյից սկսած բաղարջ
 հաց կ'ուրէք մինչեւ ամսի քսանմէկերորդ օրուայ երեկոն: Եօ- 19
 թը օր ձեր փներում թթխմոր չպիտի լինի: Բոլոր նրանք, ովքեր
 թթխմորով հաց կ'ուրեն, կը վերացունեն Իսրայէլի ժողովրդի

20 միջից: Ձեր երկիրն եկած եկուորներ լինեն թէ փեղաբնակներ,
 ոչ որ թթխմորով հաց թող չուրի: Ձեր բոլոր բնակավայրերում
 21 բաղարջ հաց պիտի ուտէք»: Մովսէսը կանչեց բոլոր իսրա-
 յէլացի ծերերին ու նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք, ձեր իւրաքանչիւր
 22 ընտանիքի համար մի ոչխար առէ՛ք եւ մորթեցէ՛ք զպակի հա-
 մար: Վերցրէ՛ք մի խուրձ ծոթին, այն թաթախեցէ՛ք դռան մօտ
 եղած արեան մէջ եւ դրանով նշան արէ՛ք դռան սեմին երկու
 23 առաւօտ իր փան դռնից դուրս չգալ: Տէրն անցնելու է եգիպ-
 տացիներին կոտորելու համար: Նա, փեսնելով դռան սեմին
 երկու փեղ եւ դռան շրջանակի վերելում եղած արիւնը, կ'անց-
 նի կը գնայ այդ դռնով եւ Ոչնչացնողին թոյլ չի տալ մտնել
 24 ձեր տներն ու կոտորել ձեզ: Այս խօսքերը մինչեւ յափտե-
 25 ան օրէնք թող լինեն քեզ եւ քո որդիների համար: Երբ կը
 մտնէք այն երկիրը, որ Տէրը, իր խոստման համաձայն, տալու
 26 է ձեզ, կը կատարէք այդ ծիսակատարութիւնը: Եթէ պատա-
 հի, որ ձեր որդիները հարցնեն ձեզ, թէ՛ «Ի՞նչ է նշանակում այս
 27 ծիսակատարութիւնը», նրանց կը պատասխանէք, որ Տիրոջ
 համար զպակի զոհն է սա, այն Տիրոջ, որ Եգիպտոսում եգիպ-
 տացիներին կոտորելիս խնայեց իսրայէլացիներին, փրկեց մեր
 ընտանիքները»: Ժողովուրդը խոնարհուեց ու երկրպագութիւն
 28 արեց: Իսրայէլացիները գնացին ու արեցին այնպէս, ինչպէս
 Տէրն էր պատուիրել Մովսէսին ու Ահարոնին. նրանք այդպէս
 29 էլ արեցին: Երբ կէս գիշեր եղաւ, Տէրը Եգիպտացիների երկ-
 րում կոտորեց եգիպտացի բոլոր անդրանիկ զաւակներին՝ իր
 զահին բազմած փարաւոնի անդրանիկից մինչեւ բանփի մէջ
 արգելափակուած գերի կնոջ անդրանիկը, նաեւ անասուննե-
 30 րի բոլոր առաջնածինները: Գիշերը վեր կացան փարաւոնն
 ինքը, նրա բոլոր պաշտօնեաներն ու բոլոր եգիպտացիները:
 Եգիպտացիների ամբողջ երկրում մեծ աղաղակ բարձրացաւ,
 31 որովհետեւ փրկու չկար, որպէսզի մեռել չլինէր: Փարաւոնը գիշե-
 րով կանչեց Մովսէսին ու Ահարոնին եւ ասաց նրանց. «Դուք եւ
 իսրայէլացիներդ վեր կացէ՛ք գնացէ՛ք իմ ժողովրդի միջից, գնա-
 32 ցէ՛ք պաշտեցէ՛ք ձեր փեր Աստծուն, ինչպէս որ ասացիք: Ձեզ
 հետ փարէ՛ք նաեւ ձեր արջառն ու ոչխարը, ինչպէս որ ասա-
 33 ցիք, բայց ինձ էլ օրհնեցէ՛ք»: Եւ եգիպտացիներն սփիւտու էին
 իսրայէլացի ժողովրդին, որ շտապ դուրս գան երկրից, որովհե-

Կրեւ ասում էին. «Նրանց պարճառով մենք բոլորս էլ կը մեռնենք»: Ժողովուրդն իր հունցած, բայց դեռեւս չհասած խմորը շորերի մէջ փաթաթելով՝ ուն առաւ: Իսրայէլացիներն արեցին այնպէս, ինչպէս իրենց հրամայել էր Մովսէսը. եգիպտացիներից նրանք ուզեցին ոսկեայ, արծաթեայ զարդեր ու զգեստներ: Տէրը շնորհ պարգեւեց իր ժողովրդին եգիպտացիների առաջ. սրանք զարդեր փոխին նրանց: Այսպիսով նրանք կողոպտեցին եգիպտացիներին: Իսրայէլացիները՝ վեց հարիւր հազար փղամարդ, հեփիօտն, բացի մնացած բազմութիւնից, Ռամեսից մեկնեցին Սոկքոթ: Նրանց հետ ճանապարհ ընկաւ մի խառնիճաղանջ բազմութիւն, մեծ քանակութեամբ արջառ, ոչխար ու այլ անասուն: Նրանք Եգիպտոսից բերած ու դեռ չհասած խմորով բաղարջ հաց եփեցին, որովհետեւ այն դեռ չէր խմորուել, քանի որ եգիպտացիները երկրից հանել էին իրենց, եւ իրենք չէին կարողացել սպասել ու իրենց ճանապարհի պաշար չէին արել: Իսրայէլացիներն իրենք ու իրենց հայրերը Եգիպտացիների երկրում եւ Քանանացիների երկրում ապրեցին չորս հարիւր երեսուն փարի: Երբ չորս հարիւր երեսուն փարին վերջացաւ, նոյն օրն իսկ Տիրոջ ամբողջ ժողովուրդը գիշերով Եգիպտացիների երկրից դուրս եկաւ: Իսրայէլացիները Տիրոջ հրամանով այդ գիշերը անքուն մնացին, որպէսզի նա նրանց դուրս բերի Եգիպտացիների երկրից. դա Տիրոջ անքուն մնալու այն գիշերն էր, որ բոլոր իսրայէլացիները սերնդէսերունդ պիտի յիշեն: Տէրը Մովսէսին ու Ահարոնին ասաց. «Մա է զափկի կարգը. ոչ մի օտարական չպիտի ուրի դրանից: Որեւէ մէկը իր ծառային ու փողով գնուած ստրուկին թող թլփափի եւ թլփափուելուց յետոյ միայն թող նա ուրի դրանից: Պանդուխտն ու վարձկանը թող չուրեն դրանից: Տա՛ն մէջ պէտք է ուրուի այն. միսը փնից դուրս չպիտի հանէք եւ դրա ոսկորը չպիտի ջարդէք: Իսրայէլի ողջ ժողովուրդը պէտք է կափարի դա: Եթէ մի օտարական մօփենայ ձեզ եւ ուզենայ կափարել Տիրոջ զափիկը, դու պէտք է թլփափես նրա բոլոր արու գաւակներին, եւ դրանից յետոյ միայն նա կարող է մօփենալ կափարելու զափիկը: Նա կը համարուի երկրի փեղաբնակ: Ոչ մի անթլփափ դրանից չպէտք է ուրի: Օրէնքը հաւասարապէս փարածուում է եւ՝ փեղաբնակի, եւ՝ ձեզ մօտ ապրել ցանկացող օտարականի վրայ»: Բոլոր իսրայէլացիներն արեցին այնպէս,

ինչպէս պարտութիւն էր Տէրը Մովսէսին ու Ահարոնին. նրանք
 51 այդպէս էլ արեցին: Ահա այդ օրն էր, որ Տէրը բոլոր իսրայէ-
 լացիներին հանեց Եգիպտացիների երկրից:

13, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Ինձ նուիրաբերիր
 բոլոր իսրայէլացիների անդրանիկ զաւակներին, ամէն մի նա-
 3 խածին, մարդ թէ անասուն, որովհետեւ իմն է»: Մովսէսն ա-
 սաց ժողովրդին. «Յիշեցէ՛ք այս օրը, երբ դուք դուրս եկաք Ե-
 գիպտոսից՝ սարկութեան այս փնից, որովհետեւ Տէրը ձեզ իր
 հզօր ձեռքով հանեց այսպէս: Թթխմորով հաց չպիտի ու-
 4 րէք, որովհետեւ դուք այսօր, զարնամային վաղահաս բերքի
 5 ամսին էք դուրս գալիս: Երբ քո Տէր Աստուածը քեզ փանի
 քո հայրերին խոստացած Քանանացիների, Քեդացիների, Ա-
 մորհացիների, Խեւացիների, Յեբուսացիների, Փերեզացիների
 ու Գերգեսացիների երկիրը, ուր կաթ ու մեղր է հոսում, ապա
 6 հէնց այդ ամսին այս ծիսակատարութիւնը կ'անես: Եօթը օր
 բաղարջ հաց կ'ուրէք, իսկ եօթներորդ օրը Տիրոջ փօնը կը լի-
 7 նի. բաղարջ հաց կ'ուրէք: Ձեր փանը թթխմորով հաց չլինի,
 8 քո ողջ երկրի սահմաններում թթխմոր չերեւայ: Այդ օրը քո
 որդուն կը պարմես՝ ասելով. «Դա կատարում է ի յիշատակ
 այն բանի, ինչ արել է ինձ Տէր Աստուածը, երբ դուրս էի գալիս
 9 Եգիպտոսից»: Ասածս նշան արա՛ւ՝ ձեռքիդ վրայ, նաեւ նշան՝
 ճակարիդ, որ յիշես: Տիրոջ օրէնքները թող քո բերանում լի-
 նեն, քանի որ Տիրոջ հզօր ձեռքն է հանել քեզ Եգիպտոսից:
 10 Այս օրէնքները կը պահպանէք փարէցարարի ձեր կեանքի բո-
 11 լոր օրերում»: «Երբ քո Տէր Աստուածը քեզ կը փանի Քանա-
 նացիների երկիրը, ինչպէս խոստացել է քեզ ու քո հայրերին,
 12 եւ այն կը փայ քեզ, Տիրոջ համար կ'առանձնացնես անդրա-
 նիկ բոլոր արու ծնունդներին եւ քո արջառների ու ոչխարների
 առաջնածիններին, որոնք պիտի ծնունեն: Դրանք բոլորը Տի-
 13 րոջը կը նուիրաբերես: Առաջնածին էջը կը փոխանակես ոչ-
 խարի հետ, իսկ եթէ չուզենաս փոխանակել, ապա դա փրկա-
 գին կը փաս: Քո որդիների բոլոր անդրանիկ զաւակներին կը
 14 փրկագնես: Եթէ դրանից յետոյ որդիդ հարցնի քեզ ու ասի, թէ՛
 «Ի՞նչ է այս», նրան կ'ասես, թէ՛ «Տէրը հզօր ձեռքով է հանել մեզ
 15 Եգիպտացիների երկրից՝ սարկութեան փնից: Երբ փարաւոնի
 սիրտը կարծրացաւ ու մեզ չարձակեց, Տէրը Եգիպտացիների
 երկրում կոտորեց բոլոր անդրանիկներին՝ մարդկանց անդրա-

նիկ զաւակներից մինչեւ անասունների առաջնածինները: Տէնց
 դրա համար էլ եւ Տիրոջն եմ նուիրաբերում բոլոր առաջնա-
 ծին արուններին, իսկ իմ որդիներից բոլոր անդրանիկ զաւակնե-
 րին փրկագին կրամ»: Ասածս նշան արա՛ ձեռքիդ վրայ, նաեւ 16
 նշան՝ ճակարիդ, որ յիշես, թէ Տէրը ինչպէս է հզօր ձեռքով մեզ
 հանել Եգիպտոսից»: Երբ փարաւոնն արձակեց ժողովրդին, 17
 Ասպուած նրանց կարճ ճանապարհով՝ Փղշտացիների երկրով
 չառաջնորդեց, որովհետեւ Ասպուած մտածեց, թէ ժողովուրդը
 պարերազմի բռնուելով՝ գուցէ վախենայ ու Եգիպտոս վերա-
 դառնայ: Դրա համար Ասպուած ժողովրդին շրջանցիկ՝ անա- 18
 պարի ճանապարհով փարաւ դէպի Կարմիր ծով: Իսրայէլացի-
 ները Եգիպտացիների երկրից դուրս եկան հինգերորդ սերնդի
 ժամանակ: Մովսէսն իր հետ փարաւ Յովսէփի ոսկորները, ո- 19
 րովհետեւ Յովսէփը, երդուեցնելով Իսրայէլի որդիներին, ասել
 էր. «Երբ Տէրը ձեզ այցի գայ, իմ ոսկորները կը հանէք այսպե-
 ղից ու կը փանէք ձեզ հետ»: Սոկքոթից դուրս գալով՝ իսրա- 20
 յէլացիները եկան եւ կայք հաստատեցին Ոթոմում՝ անապարի
 եզրին: Ասպուած ցերեկը նրանց առաջնորդում էր ամպի սի- 21
 նով, որպէսզի ճանապարհ ցոյց փայ նրանց, իսկ գիշերը՝ հրէ
 սինով, որպէսզի գիշեր-ցերեկ նրանք ուղեցոյց ունենան: Յե- 22
 րեկը ամպի սինը, իսկ գիշերը հրէ սինը միշտ ամբողջ ժողո-
 վրդի աչքի առաջ էր:

Տէրը, խօսելով Մովսէսի հետ, ասաց. «Իսրայէլացիներին 14, 2
 ասա՛, որ վերադառնան, կայք հաստատեն Մագդոդի ու ծովի
 միջեւ գտնուող հանգրուանում, Բեէղսեպփոնի դիմաց: Դրանց
 դիմաց՝ Կարմիր ծովի եզերքին կայք կը հաստատես: Փարաւո- 3
 նը իսրայէլացիներիդ մասին կ'ասի, թէ՛ «Մոլորուել են այս երկ-
 րում, որովհետեւ անապարը շրջափակել է նրանց»: Ես պիտի 4
 կարծրացնեմ փարաւոնի սիրտը, նա պիտի հետապնդի նրանց,
 իսկ ես պիտի փառաւորուեմ փարաւոնի ու նրա ամբողջ զօրքի 5
 առաջ: Եւ բոլոր Եգիպտացիները պիտի իմանան, որ են եմ Տէ-
 րը»: Եւ այդպէս էլ արեցին: Եգիպտացիների արքային յայտ- 6
 նեցին, թէ՛ «Ժողովուրդը փախել է»: Փարաւոնի ու նրա պաշ-
 տօնեաների սրտերն ըմբոստացան ժողովրդի դէմ, եւ նրանք
 ասացին. «Այդ ի՞նչ արեցինք, ինչո՞ւ թոյլ տուեցինք, որ իսրայէ- 7
 լացիները գնան, եւ մենք զրկուենք մեր սպրուկներից»: Փարա-
 ւոնը լծեց իր կառքը եւ իր հետ փարաւ իր ամբողջ ժողովրդին:

Նա վերցրեց վեց հարիւր ընփրի կառքեր, եգիպտացիների ամ-
 8 բողջ հեծելագորն ու դրանց զօրավարներին: Տէրը կարծրաց-
 րեց եգիպտացիների արքայ փարաօնի սիրտը, եւ սա հեղա-
 պնդեց իսրայէլացիներին: Իսրայէլացիները գնում էին՝ ձեռք-
 9 ները բարձր պահած: Եգիպտացիները հեղապնդեցին նրանց
 ու նրանց գրան ծովեզերքի մօտ՝ կայք հաստատած: Փարաօն-
 ւի ողջ հեծելագորն ու կառքերը, նրա հեծեալներն ու բանակը
 կանգնեցին հանգրուանածների դիմաց, Բեէղսեպփոնի դէմ առ
 10 դէմ: Փարաօնը մօտեցաւ: Իսրայէլացիները բարձրացնելով
 իրենց աչքերը՝ տեսան, որ եգիպտացիները կայք են հաստա-
 11 տել իրենց թիկունքում. սաստիկ վախեցան: Իսրայէլացիներ-
 րը աղաղակ բարձրացրին առ Աստուած ու Մովսէսին ասացին.
 «Իբր թէ Եգիպտացիների երկրում գերեզմաններ չկայի՞ն, որ
 մեզ բերեցիր այստեղ՝ անապատում սպանուելու: Այս ի՞նչ բե-
 12 րեցիր մեր գլխին, ինչո՞ւ մեզ հանեցիր Եգիպտոսից: Մի՞թէ
 Եգիպտացիների երկրում քեզ չասացինք, թէ՛ «Թո՛յլ քուր, որ
 ծառայենք եգիպտացիներին»: Մեզ համար աւելի լաւ կը լինէր,
 որ ծառայէինք եգիպտացիներին, քան մեռնէինք այս անապա-
 13 տում»: Մովսէսն ասաց ժողովրդին. «Քաջաւերուեցէք, պի՛նդ
 կացէք եւ կը տեսնէք Տիրոջ արած փրկութիւնը, որ նա պար-
 գեւելու է ձեզ այսօր, քանզի այսօր ձեր տեսած եգիպտացիներ-
 14 ին այլեւս յար յաւիտեան չէք տեսնելու: Տէ՛րը պիտի պատե-
 15 թագմի ձեր փոխարէն, դուք լո՛ւռ մնացէք»: Տէրն ասաց Մով-
 սէսին. «Ինչո՞ւ ես կանչում ինձ: Ասա՛ իսրայէլացիներին, որ
 16 շարժուեն գնան: Իսկ դու ա՛ռ գաւազանդ, ձեռքդ մեկնի՛ր ծո-
 վի վրայ, ճեղքի՛ր այն, եւ իսրայէլացիները թող մտնեն ծովի
 17 մէջ ու անցնեն ինչպէս ցամաքով: Ես կը կարծրացնեմ փա-
 րաօնի եւ բոլոր եգիպտացիների սիրտը, սրանք նրանց յետե-
 18 ւից ծով կը մտնեն, եւ ես կը փառաւորուեմ փարաօնի, նրա
 19 ամբողջ զօրքի, կառքերի ու հեծելագորի առաջ: Բոլոր ե-
 գիպտացիները կը գիտենան, որ են եմ Տէրը, երբ փառաւո-
 րուեմ փարաօնի, նրա կառքերի ու հեծելագորի առաջ»: Իս-
 րայէլացիների բանակի առջեւից գնացող Աստծու հրեշտակը
 ելաւ ու անցաւ գնաց նրանց յետեւ: Վերացաւ ամպի սիւնը
 20 նրանց առջեւից ու կանգնեց նրանց թիկունքին: Ամպի սիւ-
 նը մտաւ եգիպտացիների ու իսրայէլացիների բանակների մի-
 ջեւ: Խաւար ու մէզ պատեց: Գիշերն անցաւ, բայց ողջ գի-

շերը բանակները իրար չմօտեցան: Մովսեսը ձեռքը մեկնեց 21
 ծովի վրայ, եւ հարաւային հողմի ուժով ողջ գիշեր ծովը յետ
 մղուեց. բացուեց ծովի յարակը, ջուրը երկուսի բաժանուեց:
 Իսրայէլացիները մօրան յարակը բացուած ծովի մէջ ու առաջ 22
 շարժուեցին ինչպէս ցամաքով: Զուրը նրանց աջ ու ձախ կող-
 մերից պարիսպ էր դարձել: Եգիպտացիները հետապնդեցին 23
 նրանց, եւ փարաւոնի ամբողջ հեծելազօրը, նրա կառքերն ու
 հեծեալները նրանց յետեւից մօրան ծովը: Առաւօտեան Տէրը 24
 հրի ու ամպի սեան միջով նայեց եգիպտացիների բանակին եւ
 խուճապի մարմնեց եգիպտացիների բանակը. նա կաշկանդեց 25
 նրանց կառքերի անիւները, եւ նրանք դժուարութեամբ էին ա-
 ռաջ շարժուին: Եգիպտացիներն ասացին. «Նեոն փախչենք իս-
 րայէլացիներից, որովհետեւ Տէրը յօգուտ նրանց է պատերազ-
 մում եգիպտացիներին դէմ»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ձեռքդ 26
 մեկնիր ծովի վրայ, եւ ջրերը թող միանան ու ծածկեն եգիպտա-
 ցիներին, նրանց կառքերն ու հեծեալներին»: Մովսեսը 27
 մեկնեց ծովի վրայ, եւ ջրերն առաւօտեան վերադարձան իրենց
 պեղը: Եգիպտացիները փորձեցին փախչել ջրից, բայց Տէրը ե-
 գիպտացիներին թափեց ծովը եւ, նորից իրար միացնելով ծո- 28
 վի ջրերը, ծածկեց կառքերը, հեծեալներին եւ փարաւոնի բոլոր
 զօրքերին, որոնք ծով էին մտել նրանց հետ: Նրանցից ոչ ոք
 կենդանի չմնաց: Իսրայէլացիները ծովի միջով կարծես ցա- 29
 մաքի վրայով էին գնում, իսկ ջուրը նրանց աջ ու ձախ կողմերից
 պարիսպ էր դարձել: Տէրն այդ օրը իսրայէլացիներին փրկեց 30
 եգիպտացիների ձեռքից: Իսրայէլացիները տեսան եգիպտա- 31
 ցիների դիակները, որոնք ծովի ափ էին նետուած: Իսրայէլա-
 ցիները տեսնելով Տիրոջ հզօր ձեռքը, եգիպտացիների գլխին
 բերած փորձանքը՝ վախեցան Տիրոջից, հաւաքացին Աստծուն
 ու նրա ծառայ Մովսէսին:

Այդ ժամանակ Մովսէսն ու իսրայէլացիները հետեւեալ օր- 15
 անցան ուղղեցին Աստծուն՝ ասելով. «Օրհնենք Տիրոջը, որ
 փառքով է փառաւորուած: Նրանց երիվարներն ու հեծեալնե-
 րին թափեց ծովը: Տէրը ինձ համար ընդունելի օգնական ե- 2
 դաւ, նա ինձ համար փրկութիւն եղաւ: Նա՛ է իմ Աստուածը, 3
 եւ ես նրան եմ փառաւորելու: Նա իմ հօր Աստուածն է, եւ ես
 պիտի մեծարեմ նրան: Տէրը խորտակում է պատերազմները,
 նրա անունը Տէր է: Նա փարաւոնի կառքերն ու զօրքերը ծովը 4

թափեց, նաեւ ընտիր հեծեալներին ու զօրավարներին: Նրանք
5 ջրասոյգ եղան Կարմիր ծովում: Ծովը ծածկեց նրանց, նրանք
6 քարի պէս ընկղմուեցին ծովի յաբակը: Քո աջը, Տէր, զօրութե-
7 ամբ փառաւորուեց, քո աջը, Տէր, խորրակեց թշնամուն: Դու
փառքի հզօրութեամբ ջարդուիշուր արեցիր հակառակորդնե-
րին, առաքեցիր քո բարկութիւնը, եւ այն հրոյ ճարակ դարձրեց
8 նրանց ինչպէս եղեգ: Քո զայրոյթի հողմից ճեղքուեցին ջրե-
րը, պարիսպների նման դիգուեցին ջրերը, ծովի մէջ քարացան
9 ալիքները: Թշնամին ասաց. «Ներապնդեմ ու հասնեմ նրանց,
բաժանեմ աւարը եւ դրանցով յագուրդ փամ ինձ: Սրի քաշեմ
10 նրանց, որ իմ ձեռքը փրկի նրանց»: Դու քո հողմն առաքեցիր,
նրանց ծածկեց ծովը, եւ նրանք կապարի նման սուզուեցին ջրե-
11 րի խորքը: Աստուածների մէջ, Տէր, ո՞վ կայ քեզ նման, եւ
կամ ո՞վ կարող է նմանուել քեզ՝ փառաւորեալդ սրբերի մէջ,
12 փառքով սքանչացեալդ, որ նշաններ ես գործում: Աջ ձեռքդ
13 մեկնեցիր, եւ երկիրը կուլ փուեց նրանց: Արդարութեամբ ա-
ռաջնորդեցիր քո այս ժողովուրդին, որին փրկեցիր, քո զօրու-
14 թեամբ մխիթարեցիր նրան քո սուրբ բնակավայրում: Ժողո-
վուրդները լսեցին լուրն այս ու բարկացան: Սարսափը պա-
15 րեց Քանանացիների երկրի բնակիչներին: Խուճապահար ե-
ղան Եդոմի դաւաւորներն ու մովաբացիների իշխանները: Դող
բռնեց նրանց, հալումաշ եղան Քանանացիների երկրի բոլոր
16 բնակիչները: Թող պարեն նրանց ահն ու սարսափը, քո բազ-
կի հզօրութեամբ թող քարանան նրանք, մինչեւ որ անցնի քո
ժողովուրդը, Տէր, մինչեւ որ անցնի քո այս ժողովուրդը, որին
17 սպացար: Տա՛ր, բնակեցրո՛ւ նրանց այն լերան վրայ, որ ժա-
ռանգութիւնն է քո, քո պապրաստած բնակավայրում, որ սրբու-
թիւն ես դարձրել, Տէր: Տէ՛ր, քո ձեռքերը պապրաստեցին այդ:
18 Տէրը յաւիտենական, առաւել քան յաւիտենական թագաւոր է»:
19 Երբ փարաւոնի հեծելագօրն իր կառքերով ու հեծեալներով ծով
մտաւ, Տէրը նրա վրայ թափեց ծովի ջրերը, իսկ իսրայէլացիներ-
20 րը յաբակը բացուած ծովի միջով անցան գնացին: Մարիամ
մարգարէն՝ Ահարոնի քոյրը, իր ձեռքն առաւ թմբուկը, եւ բո-
լոր կանայք գնացին նրա յետեւից՝ թմբուկ խփելով ու պարե-
21 լով: Առաջից գնում էր Մարիամն ու ասում. «Օրհնենք Տիրոջը,
քանզի նա փառքով է փառաւորուած. նա երիվարներն ու հեծե-
22 ալներին ծովը թափեց»: Մովսէսը իսրայէլացիներին Կարմիր

ծովից փարաւ հասցրեց Սուր կոչուած անապարը: Նրանք երեք օրուայ ճանապարհ գնացին անապարի միջով, բայց խմելու ջուր չգտան: Եկան Մեռա, բայց Մեռայում էլ չկարողացան ջուր խմել, որովհետեւ այն դառն էր: Դրա համար Մովսէսն այդ վայրն անուանեց Դառնութիւն: Ժողովուրդը փրփնջաց Մովսէսի դէմ ու ասաց. «Ի՞նչ խմենք»: Մովսէսն աղաղակեց առ Աստուած. եւ Տէրը նրան մի փայտ ցոյց փութեց: Մովսէսն այն նետեց ջրի մէջ, եւ ջուրը քաղցրահամ դարձաւ: Այնպէղ Աստուած ժողովրդին փութեց օրէնք ու իրաւունք եւ այնպէղ էլ փորձութեան ենթարկեց նրան: Նա ասաց. «Եթէ ուշադիր լսես քո փէր Աստծու ձայնը, նրա համար հաճելի գործեր կատարես, ունկնդիր լինես նրա պատուիրաններին ու ենթարկուես նրա բոլոր հրամաններին, քեզ վրայ չեմ թափի բոլոր այն հիւանդութիւնները, որ թափեցի եգիպտացիների վրայ, քանզի ես եմ քեզ բժշկող Տէրը»: Եւ եկան հասան Եդիմ: Այնպէղ կային ջրի փասներկու աղբիւր ու եօթանասուն արմաւենի: Նրանք կայք հաստատեցին այնպէղ, ջրի մօտ:

Իսրայէլացի ամբողջ ժողովուրդը Եդիմից ճանապարհ ընկաւ ու եկաւ Սին անապարը, որը գտնուում է Եդիմի ու Սինայի միջեւ: Եգիպտացիների երկրից դուրս գալու երկրորդ ամսուայ փասնօրէնքերով օրը իսրայէլացի ողջ ժողովուրդը անապարում դժգոհեց Մովսէսից ու Ահարոնից: Իսրայէլացիներն ասացին նրանց. «Աւելի լաւ կը լինէր Տիրոջ հարուածների գոհը դառնայինք Եգիպտացիների երկրում, երբ մտով լի կաթսաների մօտ էինք նստում ու կուշտ հաց ուտում, քան բերէիք մեզ այս անապարը, որ ողջ ժողովրդին սովամահ անէք»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահա ես ձեզ հաց կը թափեմ երկնքից: Իմ ժողովուրդը թող վեր կենայ ու այն հաւաքի, ինչքան անհրաժեշտ է իւրաքանչիւր օրուայ համար: Ես այդ կերպ կը փորձեմ նրանց, թէ կ'ենթարկուե՞ն իմ օրէնքներին, թէ ոչ: Վեցերորդ օրը թող պատրաստեն նախորդ իւրաքանչիւր օրուայ համար հաւաքածի կրկնապարիկը»: Մովսէսն ու Ահարոնը ասացին իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդին. «Երեկոյեան կ'իմանաք, որ Տէրն է ձեզ հանել Եգիպտացիների երկրից, իսկ առաւօտեան ակնապարես կը լինէք Տիրոջ փառքին, որովհետեւ նա լսել է Աստծու հանդէպ ձեր փրփումը: Մենք ուզեցինք, որ փրփնջուե՞ք մեր դէմ»: Մովսէսն ասաց. «Տէրը լսեց մեր դէմ 16

ուղղուած ձեր փրկունջը, դրա համար էլ նա երեկոները ձեզ ուրելլու միս, իսկ առաօքները յագենալու չափ հաց պիտի փայ: Մենք ուրքեր ենք, որ ձեր փրկունջը մեր դէմ էք ուղղում. ձեր փրկունջը Աստուծու դէմ է ուղղուած»: Մովսէսն ասաց Ահարոնին. «Իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդին յայտնիր. «Սօքեցէք Տիրոջը, որովհետեւ նա լսեց ձեր փրկունջը»: Մինչ Ահարոնը խօսում էր իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդի հետ, նրանք նայեցին դէպի անապատ, եւ ահա Տիրոջ փառքը երեւաց ամպի ձեւով: Տէրը խօսելով Մովսէսի հետ՝ ասաց. «Լսեցի իսրայէլացիների փրկունջը: Արդ, խօսիր նրանց հետ ու ասա՛. «Երեկոները միս կ'ուրէք, իսկ առաօքները հացով կը յագենաք: Եւ կ'իմանաք, որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը»: Երեկոյեան լորամարգիներ թափուեցին ու ծածկեցին բանակապետին: Առաօքեան, երբ ցօղը վերանում էր բանակապետի շրջապատից, անապատի երեսին գինձի սպիտակ սերմի նման մանր եւ երկրի վրայի եղեամի նման մի բան կար: Երբ իսրայէլացիները փեսան այն, իրար ասացին. «Ի՞նչ է սա»: Արովհետեւ չգիտէին, թէ դա ինչ է: Մովսէսն ասաց նրանց. «Դա այն հացն է, որ Տէրը ձեզ փուլ է ուրելլու: Տէրը հետեւեալն է պատուիրել. «Իրաքանջիւր ոք դրանցից թող հաւաքի այնքան, որքան անհրաժեշտ է մէկ մարդու համար, ըստ ձեր ընտանիքների շնչերի թափ: Նաւաքեցէք ըստ վրանում գտնուող իրաքանջիւր մարդու թափ»: Իսրայէլացիներն այդպէս էլ արեցին. հաւաքեցին ոմանք շաք, ոմանք քիչ: Չափեցին եւ փեսան, որ ունը որ շաք էր, սահմանուած չափից չաւելացաւ, իսկ ունը՝ քիչ, սահմանուած չափից չպակասեց: Իրաքանջիւրը իր կարիքի չափով էր հաւաքել: Մովսէսն ասաց նրանց. «Ոչ ոք մինչեւ առաօք դրանից աւելցուկ չթողնի»: Ոմանք, սակայն, Մովսէսին չսեցին. դրանից աւելցուկ մնաց առաօքեան: Դա որդնօրեց ու նեխեց: Մովսէսը զայրացաւ նրանց վրայ: Դրանից յետոյ ամէն առաօք իրաքանջիւրը հաւաքում էր իրեն պէտք եղածի չափ: Երբ արելը փաքացնում էր, այն հալում էր: Վեցերորդ օրը հաւաքեցին պէտք եղածի կրկնապատիկը՝ ամէն մէկի համար երկուական բաժին: Ժողովրդի բոլոր առաջնորդները գնացին Մովսէսի մօտ ու նրան յայտնեցին այդ մասին: Մովսէսն ասաց. «Այս է Տիրոջ ասածը. «Վաղը շաքաթ է, Տիրոջ հանգստեան սուրբ օրը: Ինչ որ եփելու էք, եփեցէք, ինչ որ թխելու էք, թխեցէք այսօր, իսկ մնացած

ամեն ինչ թողէք ամանների մէջ մինչեւ առաւօր»։ Եւ դա թողե- 24
ցին մինչեւ առաւօր, ինչպէս նրանց հրամայել էր Մովսէսը. այն
չնեխեց, չորդնոսեց։ Մովսէսն ասաց. «Այդ կերէք այսօր, քա- 25
նի որ Տիրոջ շաբաթ օրն է այսօր, դրանից այսօր դաշպում չէք
գրնի։ Վեց օր կը հաւաքէք դա, իսկ եօթներորդ օրը՝ շաբաթ 26
օրը դրանից չի լինի»։ Եօթներորդ օրը ժողովրդի միջից ոմանք
եղան դրանից հաւաքելու, բայց չգրան։ Տէրն ասաց Մովսէսին. 28
«Մինչեւ ե՞րբ չպիտի անսաք իմ պապուիրաններին ու օրէնք-
ներին։ Տեսաք, որ Տէրը ձեզ հանգստեան օր նշանակեց այս 29
շաբաթ օրը։ Դրա համար էլ նա վեցերորդ օրը ձեզ երկու օ-
րուայ հաց փունց՝ ասելով. «Ձեզնից իւրաքանչիւրը թող նստի
իր փանը, եօթներորդ օրը թող ոչ ոք չելնի այդ փեղից»։ Եւ 30
ժողովուրդը եօթներորդ օրը հանգստացաւ։ Իսրայէլացիները
իրենց կերածի անունը դրեցին ման։ Դա գինձի սերմի նման
սպիտակ էր ու մեղրախորիսիսի համ ունէր։ Մովսէսն ասաց. 32
«Ահա թէ ինչ հրամայեց Աստուած. «Մի ամանի մէջ մէկ չափ
մանանայ լցրէք եւ այն պահեցէք ձեր սերունդների համար, որ-
պէսզի աջքի առաջ ունենաք այն հացը, որ դուք կերաք անապա-
փում, երբ Տէրը ձեզ հանեց Եգիպտացիների երկրից»։ Մով- 33
սէսն ասաց Ահարոնին. «Մի ոսկէ սափոր ան, դրա մէջ մէկ չափ
մանանայ լցրո՛ւ եւ դիր Աստծու առաջ՝ պահելու ձեր սերունդնե-
րի համար, ինչպէս Տէրն է հրամայել Մովսէսին»։ Եւ Ահարոնն 34
այն ի պահ դրեց Կրակարանների արկղի առաջ։ Իսրայէլա- 35
ցիները քառասուն փարի մանանայ կերան, մինչեւ որ հասան
մի բնակեցուած շրջան։ Նրանք մանանայ էին ուտում, մինչեւ
որ հասան փիւնիկեցիների կողմերը։ Մէկ չափը հաւասար է 36
երեք գրիւի մէկ փասներորդ մասի։

Իսրայէլացի ամբողջ ժողովուրդը Տիրոջ կարգադրութեան 17
համաձայն խումբ-խումբ գնաց Սին անապատից եւ կայք հաս-
փարեց Ռափիդիմում։ Այսպէղ, սակայն, ջուր չկար, որ ժողո-
վուրդը խմէր։ Ժողովուրդն սկսեց մեղադրել Մովսէսին՝ ասե- 2
լով. «Մեզ ջո՛ր փուր, որ խմենք»։ Մովսէսը նրանց ասաց. «Ին-
չո՞ւ էք ինձ մեղադրում, ինչո՞ւ էք փորձում Տիրոջը»։ Ժողովուրդն 3
այնպէղ ծարաւ զգալով՝ փրփնջաց Մովսէսի դէմ ու ասաց. «Ին-
չո՞ւ մեզ հանեցիր Եգիպտոսից, որ ծարաւից կոտորուե՞նք մենք
եւ մեր երեխաներն ու անասունները»։ Մովսէսը պաղապագին 4
խնդրելով Տիրոջը՝ ասաց. «Ի՞նչ անեմ ես այս ժողովրդին։

5 Մի քիչ էլ մնայ՝ ինձ կը քարկոծեն»։ Տէրն ասաց Մովսէսին.
 «Գնա՛ ժողովրդի առջեւից, քեզ հետ վերցրո՛ւ ժողովրդի ծերե-
 6 րին, ձեռքդ ա՛ն քո այն գաւազանը, որով հարուածեցիր գետին,
 7 ջուր կը բխի, եւ քո ժողովուրդը կը խմի»։ Մովսէսն իսրայէլա-
 ցիների ներկայութեամբ այդպէս էլ արեց։ Նա այդ վայրը կոչեց
 Փորձութիւն եւ Մեղադրանք, որովհետեւ իսրայէլացիները մե-
 8 ոչ»։ Ամաղեկացիներն եկան ու Ռափիդիմում պապերազմեցին
 9 իսրայէլացիների դէմ։ Մովսէսն ասաց Յեսուին. «Ուժեղ փղա-
 մարդիկ ընտրի՛ր եւ առաւօտեան վեր կենալով պապերազմի՛ր
 10 ամաղեկացիների դէմ։ Ես կը գամ ու կը կանգնեմ բլրի գագա-
 թին, եւ Աստուծո՛ւ գաւազանը կը լինի իմ ձեռքին»։ Յեսուն ա-
 րեց այնպէս, ինչպէս իրեն ասել էր Մովսէսը. նա պապերազմեց
 11 ամաղեկացիների դէմ։ Մովսէսը, Ահարոնն ու Ովրը բարձրա-
 ցան բլրի գագաթը։ Երբ Մովսէսը բարձր էր պահում ձեռքերը,
 12 առաւելութեան էին հասնում իսրայէլացիները, իսկ երբ իջեց-
 նում էր ձեռքերը, առաւելութեան էին հասնում ամաղեկացինե-
 13 րը։ Եւ քանի որ Մովսէսի ձեռքերը յոգնելուց ծանրանում էին,
 Ահարոնն ու Ովրը մի քար առան եւ նրա փակը դրեցին։ Մովսէ-
 սը նստեց դրա վրայ, իսկ Ահարոնն ու Ովրը՝ մէկն այս կողմից,
 միւսն այն կողմից նրա ձեռքերը բռնած բարձր էին պահում։
 Այսպիսով Մովսէսի ձեռքերը մինչեւ արեւի մայր մտնելը բարձ-
 14 րացած մնացին։ Յեսուն սրակոտոր արեց ամաղեկացիներին
 ու նրանց ողջ զօրքը։ Տէրն ասաց Մովսէսին. «Այս դէպքը որ-
 15 պէս յիշատակ գրի՛ առ։ Նաղորդի՛ր Յեսուին, որ ամաղեկացինե-
 րի յիշատակը ջնջելու եմ երկրի վրայ՝ երկնքի ներքոյ»։ Մով-
 սէսը Տիրոջ համար գոհաստեղան շինեց եւ դրա անունը դրեց՝
 16 «Տէրն իմ ապաւենն է»։ Նա ասաց. «Այսպէս կոչեցի, քանի որ
 Տէրն իր անպետասնելի ձեռքով պապերազմում է ամաղեկացի-
 ների դէմ սերնդից սերունդ»։

18 Մաղիամի բուրմ Յոթորը՝ Մովսէսի աները, իմացաւ այն ա-
 մենը, ինչ Տէրն արել էր Մովսէսին ու իսրայէլացի ժողովրդին.
 2 այն, որ Տէրը իսրայէլացիներին հանել էր Եգիպտոսից։ Երբ
 Մովսէսն իր կին Սեփորային յետ ուղարկեց, Մովսէսի աները՝
 3 Յոթորը, իր հետ վերցրեց Սեփորային ու նրա երկու որդի-

ներին, որոնցից մէկի անունը Գերսամ էր եւ նշանակում էր՝
 «Պանդուխտ էի օտար երկրում», իսկ երկրորդի անունը՝ Եղի- 4
 ազար, որ նշանակում էր՝ «Իմ հօր Աստուածը իմ օգնականն է
 եւ նա փրկեց ինձ փարաւոնի ձեռքից»։ Յոթօրը, որ Մովսէսի 5
 աներն էր, նրա կնոջ եւ նրա որդիների հետ եկաւ Մովսէսի մօտ՝
 անապատ, ուր նա բնակում էր Աստծու լեռան վրայ։ Յայտ- 6
 նեցին Մովսէսին՝ ասելով. «Ահա քո աներ Յոթօրը, կինդ ու
 երկու որդիներդ նրա հետ գալիս են քեզ մօտ»։ Մովսէսն ըն- 7
 դառաջ գնաց իր աներոջը, ծնրադրեց նրա առաջ եւ համբուրեց
 նրան։ Նրանք ողջագուրուեցին խաղաղութեամբ, եւ Մովսէսը
 նրան փարաւ իր վրանը։ Մովսէսն իր աներոջը պատմեց այն 8
 ամէնը, ինչ իսրայէլացիների համար Տէրն արել էր փարաւոնի ու
 եգիպտացիների դէմ, բոլոր այն չարչարանքները, որ իրենք կրել
 էին ճանապարհին, եւ թէ ինչպէս էր Տէրը փրկել իրենց։ Յո- 9
 թօրը զարմացաւ այն բոլոր բարեգործութիւնների համար, որ
 Տէրն արել էր նրանց, եւ թէ ինչպէս էր նրանց ազատել եգիպ-
 տացիների ու փարաւոնի ձեռքից։ Յոթօրն ասաց. «Օրինեալ 10
 լինի Տէրը, որ փրկել է սրանց եգիպտացիների ու փարաւո-
 նի ձեռքից, որ ժողովրդին ազատել է եգիպտացիների ձեռքից։
 Նիմա գիտեմ, որ Տէրն աւելի մեծ է, քան բոլոր աստուածները։ 11
 Դա երեւաց, երբ եգիպտացիները բռնանում էին նրանց վրայ։
 Մովսէսի աները՝ Յոթօրը, ողջակէզ ու զոհ մատուցեց Աստծուն։ 12
 Մովսէսը, Ահարոնն ու իսրայէլացի բոլոր ծերերը Մովսէսի ա-
 ներոջ հետ գնացին Տիրոջ առաջ ճաշելու։ Առաւօտեան Մով- 13
 սէսը նստեց ժողովրդին դպրելու։ Ողջ ժողովուրդը առաւօտից
 մինչեւ երեկոյ կանգնել էր Մովսէսի շուրջը։ Յոթօրը Կեսեմ- 14
 լով այն ամէնը, ինչ Մովսէսն անում էր ժողովրդի համար, ա-
 սաց. «Այդ ի՞նչ ես անում դու ժողովրդին։ Ինչո՞ւ ես դու միայն
 նստած, իսկ ժողովուրդը առաւօտից մինչեւ երեկոյ կանգնած է
 շուրջդ»։ Մովսէսն ասաց աներոջը. «Որովհետեւ ժողովուրդը 15
 գալիս է ինձ մօտ Աստծուց իրաւունք հայցելու համար։ Երբ
 նրանց միջեւ վեճ է ծագում, գալիս են ինձ մօտ։ Ես դատում
 եմ նրանցից իւրաքանչիւրին եւ յայտնում Աստծու հրամաններն
 ու օրէնքները»։ Մովսէսի աները նրան ասաց. «Արածդ ճիշտ 17
 չէ»։ Մոսկալի փանջանքներով ես փանջում դու եւ քեզ հետ 18
 եղող ամբողջ ժողովուրդը։ Քեզ համար ծանր է այդ գործը,
 դա միայնակ անել չես կարող։ Արդ, լսի՛ր ինձ, ես քեզ խոր- 19

հուրդ պիտի Կամ, եւ Աստուած քեզ հետ կը լինի: Աստուծո մօտ
 եղի՛ր ժողովրդի ներկայացուցիչը եւ մարդկանց ասածը հաղոր-
 20 դի՛ր Աստծուն: Նրանց Կեղեակ կը պահես Աստծու հրաման-
 ներին ու օրէնքներին, նրանց ցոյց կը Կաս այն ճանապարհը,
 որով ընթանալու են, եւ այն գործերը, որ պէտք է կատարեն:
 21 Դու ողջ ժողովրդի միջից ընտրի՛ր ուժեղ Կողմարդկանց՝ աս-
 Կտուածապաշտ, արդարադատ, գոռոգութիւնն աԿող մարդկանց
 ու ժողովրդի վրայ սրանց հազարապետներ, հարիւրապետներ,
 22 յիսնապետներ ու Կասնապետներ կարգի՛ր: Նրանք մշտապէս
 թող դատեն ժողովրդին, կարելոր գործերը թող յանձնեն քեզ,
 իսկ Կոքր դատաստանները թող անեն իրենք. դրանով կը
 թելթելացնես քո գործերը, եւ նրանք կը լինեն քո օգնական-
 23 ները: Եթէ այս բանն անես, Աստուած կը զօրացնի քեզ, դու
 կը կարողանաս Կոկալ, եւ ողջ ժողովուրդը խաղաղութամբ կը
 24 վերադառնայ իր Կեղը»: Մովսէսն անսաց իր աներոջ ասածին
 25 եւ արեց այն ամէնը, ինչ նա ասաց իրեն: Մովսէսը բոլոր իս-
 րայէլացիների միջից ընտրեց ուժեղ Կողմարդկանց, ժողովրդի
 վրայ նրանց հազարապետներ, հարիւրապետներ, յիսնապետ-
 ներ ու Կասնապետներ կարգեց: Մրանք ամբողջ ժամանակ
 26 պատրաստ էին ժողովրդին դատելու: Նրանք կարելոր գոր-
 ծերը յանձնում էին Մովսէսին, իսկ Կոքր գործերը դատում էին
 27 իրենք: Մովսէսը ճանապարհ դրեց իր աներոջը, եւ սա գնաց
 իր երկիրը:

19 Եգիպտացիների երկրից իսրայէլացիների դուրս գալուց ե-
 րեք ամիս անց, առաջին իսկ օրը նրանք հասան Սինայի ա-
 2 նապատը: Նրանք դուրս գալով Ռափիդիմից, եկան Սինա-
 յի անապատը եւ կայք հաստատեցին այնտեղ, անապատում:
 Իսրայէլացիները կայք հաստատեցին այնտեղ, լերան դիմաց:
 3 Մովսէսը բարձրացաւ Աստծու լեռը: Աստուած լերան վրայից
 կանչեց նրան ու ասաց. «Այսպէս կ'ասես Յակոբի յետնորդ-
 4 ներին եւ կը յայտնես Իսրայէլի որդիներին. «Դուք ինքներդ
 Կեսաք, թէ ինչեր բերեցի եգիպտացիների գլխին, իսկ ձեզ, ինչ-
 պէս արծիւն է իր թելերի վրայ առնում, բարձրացրի ինձ մօտ:
 5 Արդ, եթէ ուշադիր լսէք իմ ասածը եւ պահէք իմ դրած ուխ-
 Կտը, դուք բոլոր ազգերի մէջ կը լինէք իմ ընտրեալ ժողովուրդը,
 6 որովհետեւ իմն է ամբողջ երկիրը: Դուք կը լինէք ինձ հա-
 մար որպէս թագաւորութիւն, որպէս քահանայութիւն եւ որպէս

սուրբ ազգ: Իմ այս ասածները դու կը հաղորդես իսրայելացիներին»: Մովսեսը վերադարձաւ, կանչեց ժողովրդի ծերերին 7 եւ նրանց հաղորդեց բոլոր այն խօսքերը, որ նրան պատուիրել էր Աստուած: Ժողովուրդը միահամուռ պատասխան 8 ասաց. «Այն ամէնը, ինչ ասել է Աստուած, կը կատարենք ու կը հնազանդուենք»: Մովսեսը ժողովրդի ասածը հաղորդեց Աստուծոյն: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահա ես քեզ մօտ պիտի գամ 9 ամպի սեան մէջ, որ ժողովուրդը լսի այն, ինչ ես ասելու եմ քեզ, եւ նա յաւիտեան պիտի հաւաքայ քեզ»: Մովսեսը ժողովրդի ասածը հաղորդեց Աստուծոյն: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Իջի՛ր, 10 կարգադրի՛ր ժողովրդին, մաքրի՛ր նրանց այսօր եւ վաղը, նաեւ թող լուսնան իրենց զգեստները, որպէսզի երրորդ օրը պապ- 11 րասպ լինեն, որովհետեւ երրորդ օրը Տէրը ողջ ժողովրդի աչքի առաջ իջնելու է Սինա լեռան վրայ: Ժողովրդի ու լեռան մի- 12 ջեւ պարածութիւն կը թողնես եւ կ'ասես. «Զգո՛յ՜ջ եղէք, լեռան վրայ մարդ չբարձրանայ ու դրան չմօտենայ, որովհետեւ ով մօ- 13 տենայ լեռան, մահուամբ պիտի պատժուի: Լեռան մօտեցողին որեւէ ձեռք չդիպչի, որովհետեւ դրան դիպչողը կը քարկոծուի կամ նեպահար կը լինի. անասուն լինի, թէ մարդ՝ չի ապրի: Նրանք կարող են լեռը բարձրանալ միայն այն ժամանակ, երբ որոտները, շեփորահարութիւնն ու ամպը վերանան լեռան վրա- 14 յից»: Մովսեսը լեռից իջաւ ժողովրդի մօտ ու մաքրեց նրանց: Նրանք լուացին իրենց զգեստները: Մովսէսն ասաց ժողովրդին. «Պատրաստ եղէք, երեք օր կանանց չմերձենաք»: Երրորդ օրն 15, 16 առաւօտեան Սինա լեռան վրայ որոտներ լսուեցին, փայլապա- կումներ ու միզախառն ամպ երեւաց. եւ շեփորի ձայնը ուժգին հնչում էր: Բանակապետը գտնուող ողջ ժողովուրդը զարհու- 17 րեց: Մովսեսը ժողովրդին բանակապետից փարաւ Աստուծոյն ընդառաջ եւ կանգնեցրեց Սինա լեռան ստորոտի շուրջը: Սի- 18 նա լեռն ամբողջովին ծխում էր, քանի որ Աստուած նրա վրայ իջել էր իբրեւ հուր: Նրա ծովիւր բարձրանում էր ինչպէս հնոցի ծովի: Բոլոր մարդիկ խիստ զարհուրեցին, որովհետեւ շեփո- 19 րի ձայնը պարածում էր աւելի հեռու եւ հնչում էր չափազանց ուժեղ: Մովսեսը խօսում էր, իսկ Աստուած որոտաձայն պա- 20 տասխանում էր նրան: Տէրն իջաւ Սինա լեռան վրայ, լեռան կատարին: Տէրը Մովսէսին կանչեց լեռան գագաթը, եւ Մով- 21 սէսը բարձրացաւ այնտեղ: Աստուած խօսեց Մովսէսի հետ՝

ասելով. «Իջիր, կարգադրիր քո ժողովրդին. Ասարծուն փեսանե-
 լու համար չմերձենան եւ այդ պարճառով նրանցից շապերը
 22 չկորչեն: Ասարծուն մօքեցող քահանաներն էլ թող մաքրուեն,
 23 որպէսզի Տէրը կորսպեան չմարնի նրանց»: Մովսէսն ասաց
 Ասարծուն. «Ժողովուրդը չի կարող Սինա լեռը բարձրանալ, ո-
 րովհետեւ դու ինքդ ես մեզ պարուիրել եւ ասել, թէ՛ «Մարդ-
 կանց ու լեռան միջեւ փարածութիւն կը թողնես եւ լեռը սուրբ
 24 կը հռչակես»: Տէրն ասաց նրան. «Գնա՛, իջիր ու յետոյ այսպէղ
 բարձրացիր Ահարոնի հետ, բայց քահանաներն ու ժողովուր-
 դը թող չյանդգնեն բարձրանալ Ասարծու մօք, որպէսզի Տէրը
 25 նրանց կորսպեան չմարնի»: Մովսէսն իջաւ ժողովրդի մօք եւ
 ասաց նրանց.

20, 2 Տէրը յայտնեց հետեւեալ բոլոր պարգամները՝ ասելով. «Են
 եմ քո Տէր Ասարուածը, որ քեզ հանեցի Եգիպտացիների երկրից՝
 3 սարկութեան փնից: Ինձնից բացի այլ ասարուածներ չպիտի լի-
 4 նեն քեզ համար: Վերետում՝ երկնքում, ներքետում՝ երկրի վրայ,
 եւ երկրի խորքի ջրերի մէջ եղած որեւէ բանի նմանութեամբ
 5 քեզ կուռքեր չպիտի կերպես: Չպիտի երկրպագես ու չպիտի
 պաշտես դրանց, որովհետեւ ես եմ քո Տէր Ասարուածը՝ մի նա-
 խանձոպ Ասարուած. հայրերի մեղքերի համար պարժում եմ
 որդիներին, ինձ արող մարդկանց նոյնիսկ երրորդ ու չորրորդ
 6 սերնդին, իսկ ինձ սիրող ու իմ հրամանը կատարող մարդ-
 7 կանց մինչեւ հազարերորդ սերնդին ողորմում եմ: Զո փէր
 Ասարծու անունն զուր փեղը չպիտի արտասանես, որովհետեւ
 Տէրը արդար չի համարում նրան, ով իր անունը զուր փեղն է
 8 արտասանում: Յիշիր շաբաթ օրը, որպէսզի սուրբ պահես այն:
 9 Վեց օր պիտի աշխատես եւ պիտի կատարես քո բոլոր գործե-
 10 րը: Եօթներորդ օրը քո փէր Ասարծու շաբաթ օրն է: Այդ օրը
 դու ոչ մի գործ չպիտի անես, ոչ էլ քո փղան ու աղջիկը, քո
 ծառան ու քո աղախինը, քո էջն ու քո եզը, քո բոլոր անասուն-
 ները, քեզ մօք գրնուող օտարականն ու քեզ մօք բնակուող
 11 պանդուխտը, որովհետեւ Տէր Ասարուած վեց օրում ստեղծեց
 երկինքն ու երկիրը, ծովն ու այն ամէնը, ինչ դրանց մէջ է, իսկ
 եօթներորդ օրը հանգստացաւ: Դրա համար էլ Տէրն օրհնեց
 12 եօթներորդ օրը եւ այն սուրբ հռչակեց: Պարուիր քո հօրն ու
 քո մօրը, որպէսզի բարիք գտնես, երկար ապրես բարեբեր այն
 13, 14 երկրի վրայ, որ Տէր Ասարուած փալու է քեզ: Մի՛ սպանիր: Մի՛

շնացիր: Մի՛ գողացիր: Քո հարեւանի դէմ սուր վկայութիւն 15, 16
 մի՛ փութ: Ոչ քո մերձաւորի փան, ոչ նրա ազարակի վրայ աչք 17
 մի՛ ունեցիր: Ոչ քո մերձաւորի կնոջ վրայ, ոչ նրա ծառայի վրայ,
 ոչ նրա աղախնու վրայ, ոչ նրա եզան վրայ, ոչ նրա էշի վրայ, ոչ
 նրա անասունի վրայ, ոչ այն ամենի վրայ, ինչ քո մերձաւորինն
 է, աչք մի՛ ունեցիր»: Ողջ ժողովուրդը լսում էր որոտը, շեփո- 18
 րի ձայնը, փեսնում փայլափայլումներն ու ծխացող լեռը: Ողջ
 ժողովուրդը զարհուրեց, ընկրկեց ու կանգնեց հեռու: Մարդիկ 19
 ասացին Մովսէսին. «Դու խօսիր մեզ հետ, եւ մենք կը հնազան-
 դուենք: Աստուած թող չխօսի մեզ հետ, թէ չէ կարող ենք մեռնել:
 Մովսէսն ասաց նրանց. «Սրտապնդուեցէք, որովհետեւ Աստու- 20
 ած ձեզ փորձելու համար եկաւ ձեզ մօտ, որպէսզի նրա երկիւղը
 լինի ձեր մէջ, եւ դուք մեղք չգործէք»: Ժողովուրդը լեռից հեռու 21
 էր կանգնած, իսկ Մովսէսը մփաւ մառախուղի մէջ, ուր գտնուում
 էր Աստուած: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Այսպէս կ'ասես Յակոբի 22
 սերնդին եւ կը հաղորդես Իսրայէլի որդիներին. «Դուք ինքներդ
 փեսաք, որ ես երկնքից խօսեցի ձեզ հետ: Ձեզ համար ոսկէ 23
 ու արծաթէ աստուածներ չպարբաստէք: Ինձ համար հողաշէն 24
 զոհասեղան կը պարբաստէք եւ դրա վրայ, ամէն փեղ, ուր կը
 դնեմ իմ անունը, կը մաքուցէք ձեր ողջակէզներն ու ձեր խա-
 դաղութեան զոհերը, ձեր ոչխարներն ու ձեր արջառները: Ես կը
 գամ քեզ մօտ ու կ'օրհնեմ քեզ: Իսկ եթէ զոհասեղանը քարից 25
 կառուցես, դրա քարերը յոկուած թող չլինեն, որովհետեւ եթէ
 քո ձեռքի գործիքը դիպցնես դրան, ապա դա պղծուած կը լինի:
 Իմ զոհասեղանի վրայ աստիճաններով չբարձրանաս, որպէսզի 26
 դրա վրայ քո ամօթոյքը չերեւայ»:

«Սրանք են այն կանոնները, որ պիտի յայտնես նրանց. Եթէ 21, 2
 գնես եբրայեցի մի սարուկ, վեց փարի նա թող ծառայի քեզ եւ
 եօթներորդ փարում առանց փրկագնի ազատ թող արձակուի:
 Եթէ նա միայնակ է փունդ մտել, միայնակ էլ թող գնայ, իսկ եթէ 3
 իր կնոջ հետ է մտել, կինն էլ թող գնայ նրա հետ: Եթէ իր փե- 4
 րը նրան կին փայ, եւ կինը նրա համար փղաներ եւ աղջիկներ
 ծնի, ապա կինն ու զաւակները թող պարկանեն նրա փրորջը,
 իսկ նա թող գնայ միայնակ: Եթէ սարուկն առարկելով ասի, 5
 թէ՛ «Միրեցի իմ փրորջը, իմ կնոջն ու իմ զաւակներին եւ ա-
 զապութիւն չեմ ուզում», ապա նրա փերը նրան թող կանգնեց-
 նի Աստծու արեանին, այնուհետեւ բերի իր փան դռան սեմի 6

մօտ, հերիւնով ծակի նրա ականջը, եւ նա նրան թող ծառայի
 7 ցմահ: Եթէ որեւէ մէկն իր աղջկան որպէս աղախին վաճառի,
 ապա այդ աղջիկը թող չազապագրուի, ինչպէս ազապագրում
 8 են ստրկուհիները: Եթէ այդ աղախինը, որը սահմանուած էր
 իր փիրոջ համար, այլեւս հաճելի չլինի նրան, ապա Տէրը թող
 փրկագնով վաճառի նրան, բայց օտարագգի մարդու վաճառե-
 9 լու իրաւունք չունի, թէ չէ նրան անարգած կը լինի: Եթէ նա իր
 գնած աղախինն սահմանել է իր որդու համար, նրա հետ թող
 10 վարուի այնպէս, ինչպէս վարում է իր դուստրերի հետ: Եթէ
 ամուսնացած մի մարդ ամուսնանայ նաեւ մի ուրիշ կնոջ հետ,
 թող չգրկի նախկին կնոջը գոյութեան միջոցներից, զգեստնե-
 11 րից ու ամուսնական պարպականութիւնից: Եթէ ամուսինն այս
 երեք պահանջները չկատարի նրա նկատմամբ, ապա կինն ա-
 12 ռանց փրկագնի՝ ձրի, ազապ թող արձակուի»: «Եթէ որեւէ
 մարդ հարուածի մէկին, եւ սա մահանայ, ապա հարուածողը
 13 մահապարժի թող ենթարկուի: Եթէ սպանութիւնը կատարու-
 ել է ոչ թէ սպանողի կամքով, այլ Աստուած է մատնել նրան
 նրա ձեռքը, ապա սպանողին թող ցոյց տրուի մի տեղ, ուր նա
 14 ապաստան թող գտնի: Եթէ մէկը չարանենգօրէն սպանի իր
 մերձաւորին եւ փախուստի դիմելով ապաստանի իմ գոհասե-
 15 ղանին, դարձեալ կ'առնես նրան ու կը սպանես: Ով որ հարու-
 16 ածի իր հօրը կամ մօրը, մահապարժի թող ենթարկուի: Եթէ
 մէկը գողանայ մի խորայէւացու եւ վաճառի, եւ կամ իր մօտ
 17 գտնեն նրան, ապա սա մահապարժի թող ենթարկուի: Ով որ
 վաքաբանի իր հօրն ու իր մօրը, մահապարժի թող ենթար-
 18 կուի: Եթէ երկու մարդիկ կռուեն, եւ նրանցից մէկը քարով կամ
 բռունցքով հարուածի միւսին, եւ սա ոչ թէ մահանայ, այլ անկո-
 19 ղին ընկնի, ապա եթէ տուժածը ոտքի կանգնի եւ կարողանայ
 ցուլի օգնութեամբ քայլել, հարուածողը թող անպարտ լինի,
 բայց տուժածի աշխատանքից զրկուելու վնասի ու բժշկութեան
 20 համար թող հատուցում վճարի: Եթէ մէկը գաւազանով հարու-
 ածի իր ստրուկին կամ իր ստրկուհուն, եւ սրանք մեռնեն նրա
 հարուածից, ապա տէրը վրէժխնդրութեան պիտի ենթարկուի
 21 դատաստանով, իսկ եթէ նրանք մէկ կամ երկու օր ապրեն, տե-
 րը վրէժխնդրութեան չի ենթարկուի, քանի որ նա նրանց իր ար-
 22 ծաթով է գնել: Եթէ երկու տղամարդիկ կռուելիս զարնուեն մի
 յոյ կնոջ, եւ կինը պտուղը դեռ չձեւաւորուած վիժի, հարուածո-

ըը թող հապուցի վնասը. ինչ որ պահանջի կնոջ ամուսինը, նա թող վճարի ըստ սահմանումը կարգի եւ քայ աղաչելով: Իսկ եթէ պարուղը ձեւաւորուած լինի, ապա թող հապուցի ըստ այս կարգի. կեանքի դիմաց՝ կեանք, աչքի դիմաց՝ աչք, արամի դիմաց՝ արամ, ձեռքի դիմաց՝ ձեռք, ոտքի դիմաց՝ ոտք, խարանի դիմաց՝ խարան, վերքի դիմաց՝ վերք, հարուածի դիմաց՝ հարուած: Եթէ մէկը հարուածի իր սարկի կամ իր սարկուի աչքին ու կուրացնի նրան, ապա իր կուրացրած աչքի համար նրանց ազատ թող արձակի: Եթէ ջարդի իր սարկի կամ սարկուի արամը, ապա իր ջարդած արամի համար նրանց ազատ թող արձակի»: «Եթէ մի ցուլ հարուածի մի փղամարդու կամ կնոջ, եւ սրանք մեռնեն, ապա ցուլը թող քարկոծուի, նրա միսը թող չուտն, իսկ ցուլի փերը անպարտ թող լինի: Եթէ ցուլը նախկինում եւս հարուածող է եղել, եւ այդ առթիւ նրա փրոջը բողոքած են եղել, բայց սա ցուլին մէջփեղից չի վերացրել, եւ եթէ ցուլը փղամարդ կամ կին սպանի, ապա ցուլը թող քարկոծուի, իսկ ցուլի փերը միաժամանակ մահապարտի թող ենթարկուի: Իսկ եթէ փրոջ վրայ փրկագին նշանակուի, ապա իր խլած կեանքի դիմաց փերը թող վճարի նշանակուած փրկագինը: Եթէ ցուլը մի փղայի կամ մի աղջկայ հարուածի, նոյն կերպ թող վարուեն նրա հետ: Եթէ ցուլը մի սարուկի կամ սարկուի հարուածի, ցլափերը նրանց փրոջը երեսուն սիկո արծաթ թող վճարի, իսկ ցուլը թող քարկոծուի: Եթէ մէկը փոս բացելուց կամ ջրհոր փորելուց յետոյ դրանք չծածկի, եւ դրանց մէջ արջառ կամ էշ ընկնի, փոսի փերը արծաթ թող վճարի անասունի փրոջը, իսկ լէշը թող յանձնուի իրեն: Եթէ մէկի ցուլը հարուածի մի ուրիշ մարդու ցուլին, եւ սա սարկի, կենդանի մնացած ցուլը թող վաճառեն եւ դրա արժէքը թող բաժանեն: Թող բաժանեն նաեւ սպանուած ցուլը: Իսկ եթէ նախկինում էլ գիտէին, որ ցուլը հարուածող է եղել, եւ այդ մասին դրա փրոջը բողոքած են եղել, բայց նա իր ցուլը մէջփեղից չի վերացրել, թող ցուլ հապուցուի ցուլի փոխարէն, իսկ սպանուած ցուլը թող փրոկի փրոջը»:

«Եթէ մէկը արջառ կամ ոչխար գողանայ, մորթի կամ վաճառի այն, ապա մէկ արջառի փոխարէն հինգ արջառ թող հապուցի, իսկ մէկ ոչխարի փոխարէն՝ չորս ոչխար: Եթէ գողին մահացու հարուած հասցնեն քան պարին անցք բացելիս, թող

22

2

- 3 դա սպանութիւն չդիպուի: Իսկ եթէ դէպքը արեւածագից յետոյ կապարուի, սպանողը մահապարպ կը դիպուի եւ մահուան կ'ենթարկուի: Եթէ գողը հափուցելու ոչինչ չունի, ապա ինքը թող վաճառուի, որպէսզի հափուցի իր գողացածի փոխարէն:
- 4 Իսկ եթէ նա բռնուի, եւ գողօնը՝ արջառ, էշ եւ ոչխար, գտնուի
- 5 իր մօտ, ապա նա կրկնակին թող հափուցի: Եթէ մէկն իր անասունն արածեցնելիս թոյլ է փալիս, որ անասունն արածի ուրիշի հանդում, ապա իր հանդից թող հափուցի ըստ փչացրած բերքի չափի: Իսկ եթէ հանդը փչացրել է ամբողջութեամբ, ապա թող
- 6 հափուցի իր հանդի ու իր այգու ընփիր հափուածով: Եթէ մէկը իր հանդի փշերը վառելու համար կրակ անի, եւ նրա վառած կրակը փարածուի ու այրի մէկ ուրիշի կալը կամ ցորենի շեղջը կամ հանդը, ապա վնասը թող հափուցի նա, ով հրդեհի համար
- 7 մեղաւոր է: Եթէ մէկը մի մարդու արծաթ կամ որեւէ այլ իր փայ պահելու, եւ այն գողացուի այդ մարդու փնից, եթէ գողը
- 8 գտնուի, թող կրկնակին հափուցի, իսկ եթէ գողը չգտնուի, ապա փան փէրը թող Աստուծոյ առաջ երդուի, որ ինքն ամենեւին չի
- 9 իւրացրել այդ մարդու իրեն պահ փուած իրը: Արջառի ու էշի, ոչխարի ու հագուստի եւ ամէն փեսակ բաների կորուստներին վերաբերող եւ վեճ յարուցող խնդիրների իսկութիւնը պարզելու նպատակով երկու կողմերը թող կանգնեն Աստուծոյ դատաստանի առաջ: Նրանցից ում որ Աստուծոյ մեղաւոր ճանաչի, նա
- 10 կրկնակին թող հափուցի միւսին: Եթէ մէկը մի մարդու էշ, եզ, ոչխար կամ որեւէ այլ անասուն ի պահ փայ եւ պահ փրուածը վնասուածք ստանայ, սատկի կամ յափշտակուի, եւ այդ բանը հաստատող ոչ մի վկայ չլինի, ապա երկուսի միջեւ թող
- 11 Աստուծոյ փրուած երդումը որպէս վկայութիւն լինի: Նա, ում մօտ անասունը պահ է փրուած եղել, եթէ երդուի, որ երբեք նենգ մտադրութիւն չի ունեցել միւսի փուած աւանդի նկատմամբ, ապա փէրը թող բաւարարուի դրանով, իսկ պահողը թող
- 12 չփուգանուի: Իսկ եթէ ապացուցուի, որ իրօք իր մօտից են
- 13 գողացել, ապրանքի փրոջը թող հափուցի վնասը: Իսկ եթէ պահ փրուած անասունին մի գազան է յօշոտել, որպէս ապա-
- 14 ցոյց նա թող բերի անասունի լէշը եւ վնասը չհափուցի: Եթէ մէկը մի իր կամ անասուն խնդրի մէկ ուրիշից, եւ դրանք ջարդուեն, սատկեն կամ յափշտակուեն, իսկ փէրը դրանց մօտ ներկայ չլինի, ապա աւանդը վերցնողը թող հափուցի վնասը:

Եթէ դէպքը կապարուելիս փերը աւանդի մօտ ներկայ լինի, աւանդ վերցնողը վնասը թող չհապուցի: Եթէ դա վարձով է փոխ առել, վնասն այդ վարձով էլ թող հապուցի»: «Եթէ մէկը խաբի չնշանուած մի կոյսի եւ պառնկի նրա հետ, գլխագին թող վճարի ու ամուսնանայ նրա հետ: Եւ եթէ աղջկայ հայրը չհամաձայնի նրան կնութեան փալ իր աղջկան, խաբողը նրա հօրը արծաթ թող վճարի այնքան, ինչքան գլխագին է սահմանուած կոյսերի համար: Մի՛ թողէք, որ կախարդներն ապրեն: Ով որ կենակցի անասունի հետ, նրան մահապապժի ենթարկեցէք: Ով որ կուռքերին զոհ մապուցի, մահապապժի թող ենթարկուի: Զոհ մապուցեցէք միայն Տիրոջը: Պանդուխտին մի՛ չարչարէք, մի՛ նեղէք նրան, որովհետեւ դուք եւս պանդուխտ էիք Եգիպտացիների երկրում: Ոչ մի այրի կնոջ կամ որբի մի՛ փանջէք: Եթէ փանջէք նրանց, եւ նրանք բողոք բարձրացնելով դիմեն ինձ, եւ կը լսեմ նրանց ձայնը, սաստիկ կը բարկանամ, սրակոպոր կ'անեմ ձեզ, ձեր կանայք կ'այրիանան, իսկ ձեր զաւակները որբ կը դառնան: Եթէ արծաթ եւ փոխ փալիս աղքատ եղբօրդ, նեղը մի՛ գցիր նրան եւ փոկոսներ մի՛ պահանջիր նրանից: Եթէ գրաւ վերցնես մէկի բաճկոնը, մինչեւ արելի մայր մտնելը վերադարձնո՛ւ այն, որովհետեւ դա նրա եւ՛ վերարկուն է, եւ՛ նրա մերկութիւնը ծածկող հանդերձը, որով եւ նա քնում է: Եւ եթէ նա բողոքի ինձ, եւ կը լսեմ նրան, որովհետեւ ողորմած եմ: Զո ապրուածներին մի՛ վարաբանիր եւ քո ժողովրդի առաջնորդին մի՛ հայհոյիր: Զո կալի ու հնձանի արդիւնքը մի՛ կտրիր ինձնից: Զո որդիներից անդրանիկներին ինձ կը նուիրաբերես: Նոյն կերպ կը վարուես քո արջառի, ոչխարի ու էջի առաջնածինների հետ: Դրանք եօթը օր թող մնան իրենց մօր մօտ, իսկ ութերորդ օրը դրանք կը նուիրաբերես ինձ: Իմ այս ասածները կապարելով՝ դուք ինձ համար սուրբ մարդիկ կը լինէք: Գազանի յօշոտած կենդանու միս մի՛ կերէք, այլ շահ՛նը նեփեցէք»:

«Ականջ մի՛ դիր սուր լուրերին: Յանձն մի՛ առ յօգուտ անիրաւի անիրաւ վկայ լինել: Մեծամասնութեանը հետեւելով՝ չար գործերի յետեւից մի՛ ընկիր: Բազմութեանը մի՛ խառնուիր՝ անիրաւութիւն գործելու համար նրան ենթարկուելով, եւ դպի փակ ընկածին յանիրաւի մի՛ խղճա դադաստանի ժամանակ: Եթէ հանդիպես քո թշնամու մոլորուած եզան կամ է-

23

2

3

4

5 շին, դրան կը դարձնես ու կը հասցնես իր փիրոջը: Եթէ Կես-
 նես, որ մէկի գրասարը բեռան ծանրութեան փակ ընկել է, նրա
 6 կողքից անսարքեր մի՛ անցիր, այլ նրան օգնելով բարձրաց-
 7 բո՛ւ այն: Մի՛ շեղիր դարի ընթացքը, եթէ նոյնիսկ դատուողը
 8 քո ծանօթն է: Նեռու կը մնաս ամէն փեսակ անիրաւ գործե-
 րից: Մահուան չղափապարտես անպարփին ու արդարին: Մե-
 9 ղաւորին կաշառուելով չարդարացնես: Կաշառք չվերցնես, ո-
 րովհետեւ կաշառքը կուրացնում է անգամ պայծառարեսների
 10 աչքերը եւ աւերում արդար գործերը: Պանդուխտին մի՛ ճնշիր.
 11 դուք գիտէք պանդուխտ մարդկանց վիճակը, որովհետեւ դուք
 եւս պանդուխտ էիք Եգիպտացիների երկրում»: «Վեց փարի
 12 կը մշակես քո հողը եւ կը հաւաքես դրա բերքը: Եօթներորդ
 փարում չես մշակի այն եւ կը թողնես, որ հանգստանայ: Քո
 13 ցեղի աղքատները թող ուրե՛ն ինքնաբոյս բերքը, իսկ դրանից
 14 աւելացածները թող ուրե՛ն վայրի գազանները: Այդպէս կը վա-
 15 րուես քո այգու եւ քո ձիթաստանի հետ: Վեց օր կ'աշխատես,
 իսկ եօթներորդ օրը կը թողնես, որ հանգստանան քո եզն ու
 16 էշը, հանգստանան նաեւ քո աղախնու եւ օտարականի որդի-
 17 ները: Ինչ որ ասացի ձեզ, կը կատարէք: Օտար աստուածներ
 18 մի՛ պաշտէք, նրանց անունները ձեր բերանից չսուեն»: «Տա-
 19 րուայ մէջ երեք անգամ ինձ համար փօն կը կատարէք: Բա-
 դարջակերաց փօնը կը պահէք: Նոր բերքի ամսին եօթը օր
 բաղարջ հաց կ'ուտէք, ինչպէս պատուիրել եմ ձեզ, որովհետեւ
 20 դուք այդ ժամանակ ելաք Եգիպտացիների երկրից: Իմ առաջ
 21 դարբակաձեռն չերեսաւ: Ինչ էլ որ ցանած լինես քո հան-
 դում, կը կատարես ամառուայ քո առաջին բերքը քաղելու փօ-
 նը: Տօն կը կատարես նաեւ փարուայ վերջում, երբ հանդից
 հաւաքած կը լինես քո բերքը: Քո ժողովրդի բոլոր արու գա-
 ւակները փարուայ մէջ երեք անգամ պէտք է ներկայանան փեր
 Աստծուն: Քո արած զոհաբերութեան արիւնը թթխմորով հա-
 ցի վրայ չթափես, եւ իմ փօնին արուած զոհաբերութեան ճար-
 պը մինչեւ առաւօտ չպահես: Քո առաջին բերքի արդիւնքը կը
 բերես քո փեր Աստծու փունը: Գառը իր մօր կաթի մէջ չէփես»:
 «Եւ ահա ես իմ հրեշտակին ուղարկում եմ քեզ մօտ, որպէսզի
 նա քո առաջից գնալով՝ քեզ պահպանի ճանապարհին ու փա-
 նի այն երկիրը, որ պարտասպեցի քեզ համար: Զգո՛յշ եղիր
 անձիդ նկատմամբ, լսի՛ր ու հնազանդուի՛ր նրան, որպէսզի նա

չխորշի քեզնից, որովհետեւ նա իմ անունով է գործելու: Եթե 22
 ուշադիր լսես իմ խօսքը եւ կատարես այն ամէնը, ինչ ասել եմ
 քեզ, ես կը լինեմ քո թշնամիների թշնամին եւ կը դառնամ քո
 հակառակորդների հակառակորդը, որովհետեւ իմ հրեշտակը 23
 քեզ առաջնորդ կը լինի, քեզ կը փանի ամորհացիների, քե-
 րացիների, փերեզացիների, քանանացիների, գերգեսացիներ-
 րի, խեւացիների ու յեբուսացիների մօտ, որոնց ես կոտորելու
 եմ: Չերկրպագես նրանց ասպուածներին, չպաշտես նրանց եւ 24
 չկատարես այն, ինչ նրանք են կատարում, այլ քարուքանդ ա-
 րա դրանք եւ ջարդիր փշիւր նրանց յուշարձանները: Պաշտիւր 25
 քո Կրի Մարծուն, եւ ես կ'օրհնեմ քո հացն ու ջուրը եւ ձեզնից
 կը վանեմ հիւանդութիւնները: Քո երկրում անսեռունակ փղա- 26
 մարդ եւ ամուկ կին չեն լինելու: Ես աւելացնելու եմ քո կեանքի
 փարիները: Ես պիտի ուղարկեմ իմ ահը, որ դա առաջնորդի 27
 քեզ, պիտի սարսափեցնեմ բոլոր այն ազգերին, որոնց երկի-
 րը ոտք պիտի դնես: Քո բոլոր հակառակորդներին փախուս-
 փի պիտի մարնեն: Քո առաջից իշամեղուններ պիտի ուղար- 28
 կեմ, որ քեզնից հեռու քշեն ամորհացիներին, խեւացիներին,
 քանանացիներին ու քերացիներին: Մի փարուայ ընթացքում 29
 չէ, որ պիտի հեռացնեմ նրանց քեզնից, որպէսզի երկիրը ա-
 նապարի զվերածուի, եւ քո շրջակայքում չբազմանան երկրի
 գազանները: Կամաց-կամաց պիտի հեռացնեմ դրանց քեզ- 30
 նից, մինչեւ որ բազմանաս ու ժառանգես երկիրը: Քո երկրի 31
 փարածքը սահմանելու եմ Կարմիր ծովից մինչեւ Փղշտացիներ-
 րի ծովը եւ անապարից մինչեւ Եփրատ մեծ գետը: Ձեր ձեռքը
 պիտի յանձնեմ այդ երկրի բնակիչներին ու նրանց հեռու պի-
 տի քշեմ քեզնից: Դու նրանց ու նրանց չասպուածների հետ 32
 ուխտ չդնես: Նրանք քո երկրում չպիտի բնակուեն, որպէսզի 33
 իմ նկարմամբ յանցանքի չմղեն քեզ, որովհետեւ, եթէ ծառայես
 նրանց չասպուածներին, նրանք գայթակղութիւն կը լինեն քեզ
 համար»:

Ասպուած ասաց Մովսէսին. «Բարձրացէ՛ք Տիրոջ մօտ դու, Ա- 24
 հարոնը, Նաբադը, Աբիուղն ու Իսրայէլի ծերերից եօթանասուն
 փղամարդ: Նրանք Տիրոջը թող երկրպագեն հեռուից: Ասպ- 2
 ծուն թող մօտենայ միայն Մովսէսը, իսկ միւսները թող չմօ-
 փենան: Ժողովուրդը նրանց հետ թող չբարձրանայ»: Մով- 3
 սէսն եկաւ ու ժողովրդին յայտնեց Ասպծու բոլոր պարգամ-

ներն ու կանոնները: Ողջ ժողովուրդը միաձայն պապասխան
 4 րուեց ու ասաց. «Կը կապարենք բոլոր այն պապգամները,
 որ րուել է Տէրը, կ'ենթարկուենք դրանց»: Մովսէսը գրի ա-
 ռաւ Տիրոջ բոլոր պապգամները: Մովսէսն առաւօրեան վեր
 կենալով՝ զոհասեղան կառուցեց լերան սպորոտին եւ րաս-
 5 ներկու վէմ կանգնեցրեց՝ ըստ Իսրայէլի րասներկու ցեղերի
 թուի: Նա ուղարկեց իսրայէլացի երիրասարդներ, որոնք ող-
 ջակէզներ մաքուցեցին, փրկութեան համար Ասքծուն հորթեր
 6 զոհաբերեցին: Մովսէսն առնելով զոհերի արեան կէսը՝ լցրեց
 ամանների մէջ, իսկ արեան միւս կէսը հեղեց զոհասեղանի ա-
 7 ռաջ: Նա, վերցնելով ուխտի գիրքը, կարդաց ի լուր ժողո-
 վրդի: Ժողովուրդն ասաց. «Այն ամէնը, ինչ ասել է Տէրը, կը
 8 կապարենք, կ'ենթարկուենք»: Մովսէսը, վերցնելով արիւնը,
 շաղ րուեց ժողովրդի վրայ ու ասաց. «Սա այն ուխտի արիւնն
 է, որ կնքեց Տէրը ձեզ հեք, որպէսզի կապարէք նրա բոլոր
 9 պապգամները»: Մովսէսը, Ահարոնը, Նաբաղը, Աբիուդն ու
 10 իսրայէլացի ծերերից եօթանասուն րդամարդ բարձրացան եւ
 րեսան այն րեղը, ուր կանգնել էր Իսրայէլի Ասքուածը: Նրա
 կանգնած րեղը կարծես շափիւղայի աղիւսներով էր զարդա-
 11 րուած, եւ դա ջինջ երկնքի նմանութիւնն ունէր: Իսրայէլացի
 ընրրեալներից ոչ մէկը չմեռաւ: Նրանք յայրնուեցին այնրեղ,
 12 ուր գրնոււմ էր Ասքուած: Եւ կերան ու խմեցին: Տէրն ա-
 սաց Մովսէսին. «Բարձրացիր ինձ մօք՝ լեռը, այնրեղ եղիր, եւ
 քեզ պիտի րամ քարէ այն րախարակները, որոնց վրայ գրե-
 լու եմ իմ օրէնքներն ու պաքուիրանները: Դրանք նրանց հա-
 13 մար օրէնսդրութիւն պիտի լինեն»: Մովսէսն ու նրա սպասա-
 14 տր Յեսուն բարձրացան Ասքծու լեռը: Մովսէսն ասաց ծերե-
 րին. «Նանգսրացէ՛ք այսրեղ, մինչեւ որ մենք վերադառնանք
 ձեզ մօք: Ահարոնն ու Ովրը ձեզ հեք են: Եթէ որեւէ մէկը վճ
 15 ունենայ, թող գնայ նրանց մօք»: Մովսէսը բարձրացաւ լեռը,
 16 եւ ամպը ծածկեց լեռը: Տիրոջ փառքն իջաւ Սինա լերան վրայ,
 եւ ամպն այն ծածկեց վեց օր: Տէրը եօթներորդ օրը Մովսէ-
 17 սին կանչեց ամպի միջից: Տիրոջ փառքի րեսիւքը բորբոքուած
 կրակի նման իջաւ Իսրայէլի որդիների առաջ, լերան գագաթը:
 18 Մովսէսը մրաւ ամպի մէջ ու բարձրացաւ լեռը: Մովսէսը լերան
 վրայ մնաց քառասուն օր ու քառասուն գիշեր:

25, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հեք ու ասաց. «Իսրայէլի որդիներին

կ'ասես, որ առնեն ինձ սահմանուած ընծաները: Թող առնեն
 նրանցից, ում սրբից են բխում: Սրանք են այն ընծաները, որ 3
 դուք կ'առնէք նրանցից. ոսկի, արծաթ, պղինձ, կապոյտ, ծի- 4
 րանի եւ կրկնակի կարմիր կտաւ, նրբահիւս բեռեզ, այծի մազ,
 խոյերի կարմիր ներկուած մորթիներ, կապոյտ ներկուած մոր- 5
 թիներ եւ կարծր փայտեր, լոյսի համար ձէթ եւ օծութեան իւ- 6
 դի ու խնկի համար բաղադրանիւթեր, սարդիոնի քարեր, վա- 7
 կասի վրայ ագուցուելու քարեր եւ պարմունճան: Ինձ համար 8
 սրբարան կը կառուցես, եւ ես կ'երեւամ ձեզ: Դու խորանն ու 9
 նրա ամբողջ սպասքը ինձ համար կը պարարաստես ըստ այն
 օրինակի, որ լերան վրայ ցոյց կ'ընէ քեզ: Այսպէս կը պար-
 րաստես. Վկայութեան փապանակ կը պարարաստես կարծր 10
 փայտից: Երկուսուկէս կանգուն թող լինի դրա երկարութիւ-
 նը, մէկուկէս կանգուն՝ դրա լայնութիւնը, մէկուկէս կանգուն՝
 դրա բարձրութիւնը: Այն կը պատես մաքուր ոսկով՝ ներսից 11
 ու դրսից կ'ոսկեզօծես այն: Դրա վրայ շուրջանակի կը դնես
 ոսկէ պսակ: Դրա համար չորս ոսկէ օղակներ կը ձուլես եւ 12
 կը դնես դրա չորս կողմերին. երկու օղակները՝ մի կողմից, եւ
 երկու օղակները՝ միւս կողմից: Կարծր փայտից լծակներ կը 13
 պարարաստես եւ դրանք կը պատես ոսկով: Լծակները կ'անց- 14
 կացնես փապանակի կողքերին ամրացուած օղակների մէջ, որ-
 պէսզի դրանցով բարձրացնեն փապանակը: Լծակները վկա- 15
 յութեան փապանակի օղակների մէջ թող մնան՝ լինեն դրան
 ամրացուած: Տապանակի մէջ կը դնես այն պարուիրանները, 16
 որ ես պիտի փամ քեզ: Քաւութեան խնկամանի կափարիչը 17
 կը պարարաստես մաքուր ոսկուց: Երկուսուկէս կանգուն թող
 լինի դրա երկարութիւնը, մէկուկէս կանգուն՝ դրա լայնութիւ- 18
 նը: Կոփածոյ երկու ոսկեայ քերովքէներ կը պարարաստես եւ
 դրանք կը դնես կափարիչի երկու ծայրերին: Քերովքէներից 19
 մէկը թող լինի կափարիչի մի ծայրին, իսկ միւսը՝ միւս ծայրին:
 Երկու քերովքէներ կը դնես դրա երկու ծայրերին. թող քերով- 20
 քէները դէպի վեր փարածեն իրենց թելերը եւ իրենց թելերով
 հովանի անեն կափարիչի վրայ: Նրանց գլուխները թող լինեն
 միմեանց յանդիման, որպէսզի քերովքէների երեսները նայեն
 կափարիչին: Կափարիչը կը դնես փապանակի վրայ՝ վերելի 21
 կողմից: Տապանակի մէջ կը դնես այն պարուիրանները, որ
 ես պիտի փամ քեզ: Ես քեզ կը յայտնուեմ այնտեղ եւ վկայու- 22

թեան փապանակի կափարիչի վրայ գործուող երկու քերովբէ-
 ների արանքից քեզ հետ կը խօսեմ այն ամենի մասին, ինչ պա-
 23 փութիւնու եմ քեզ Իսրայէլի որդիների վերաբերեալ»: «Սեղան
 կը պարտաստես կարծր փայտից: Երկու կանգուն թող լինի
 դրա երկարութիւնը, մէկ կանգուն՝ դրա լայնութիւնը, եւ մէկ-
 24 ուկէն կանգուն՝ դրա բարձրութիւնը: Այն կը պատես մաքուր
 25 ոսկով: Դրա վրայ շուրջանակի կը դնես ոսկէ պսակ: Դրա
 չորս կողմը մէկ թգաջափ բարձրութեամբ շրջանակ կը դնես եւ
 26 այն չորս կողմից կը պաքիս ոսկով: Եւ չորս ոսկէ օղակներ
 կը պարտաստես եւ օղակները կը դնես չորս անկիւններին, ուր,
 27 պսակից ներքեւ, դրա չորս ուրքերն են: Օղակները կը ծառայեն
 այն բանին, որ լծակները դրանց մէջ անցկացնելով՝ կը բարձ-
 28 րացնեն սեղանը: Լծակները կը պարտաստես չիջացող փայ-
 տից եւ դրանք կը պատես մաքուր ոսկով: Դրանցից բռնելով՝
 29 կը բարձրացուի սեղանը: Կը պարտաստես դրա խնկաման-
 ներն ու սկուրեղները, դրա գաւաթներն ու սկիւհները, որոն-
 ցով գինի պիտի մատուցես: Մաքուր ոսկուց կը պարտաստես
 30 դրանք: Սեղանի վրայ, իմ առաջ, մշտապէս կը դնես առաջա-
 31 տրութեան հաց»: «Մաքուր ոսկուց աշտանակ կը պարտաս-
 տես: Քանդակագարդ կ'անես աշտանակը եւ այնպէս, որ բունը,
 ճիւղերը, սկահակները, գնդիկներն ու շուշանաձէ ծաղիկները
 32 միաձոյլ լինեն: Վեց ճիւղեր պէտք է փարածուեն նրա կողքե-
 րից. աշտանակի երեք ճիւղերը պէտք է լինեն մի կողմից, իսկ
 33 աշտանակի միւս երեք ճիւղերը՝ միւս կողմից: Ամէն մի ճիւղ
 պէտք է ունենայ գնդիկից ու ծաղկից բաղկացած երեք ընկու-
 զաձէ սկահակներ: Միւս ճիւղերն էլ պէտք է ունենան գնդիկից
 ու ծաղկից բաղկացած երեք ընկուզաձէ սկահակներ: Այսպէս
 թող լինեն աշտանակի կողքերից դուրս եկած վեց սպեղները.
 34 աշտանակի բունը պէտք է ունենայ գնդիկից ու ծաղկից բաղ-
 35 կացած չորս սկահակներ: Իրենց բնի կողքերից դուրս եկած
 երկու ճիւղերի փակ պէտք է լինի մի գնդիկ: Իրենց բնի կողքե-
 րից դուրս եկած երկու միւս ճիւղերի փակ նոյնպէս պէտք է լինի
 մի գնդիկ: Նոյն ձեւով կը պարտաստես աշտանակի կողքերից
 36 դուրս եկած վեց ճիւղերը, այնպէս, որ նրանց գնդիկներն ու
 ճիւղերը դուրս եկած լինեն իրենց բնի կողքերից՝ ամբողջութե-
 37 ամբ քանդակագարդ, մէկ կտոր մաքուր ոսկուց: Դրա համար
 կը պարտաստես եօթը կանթեղ եւ կանթեղները կը դնես աշ-

փանակի վրայ այնպես, որ դրանք լուսատրեն դեմից: Դրա ու- 38
նելիներն ու պափուանդանը կը պափրասափես մաքուր ոսկուց:
Այս ամբողջ սպասքը մի փաղանդ մաքուր ոսկուց կը պափրաս-
փես: Ուշադիր եղիր, կ'անես ըստ այն օրինակի, որ քեզ ցոյց 39
փրուեց լերան վրայ»:

«Նրբահիւս բեհեզից, կապոյտ, ծիրանի եւ կրկնակի կարմիր 26
կփաւից փասշերփանի վարագոյրով խորան կը պափրասափես:
Այն կը զարդարես ասեղնագործ քերովքէներով: Վարագոյրի 2
ամէն շերտի երկարութիւնը պէտք է լինի քսանութ կանգուն,
իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն: Բոլոր շերտերի չափսը նոյ-
նը պէտք է լինի: Տինգ շերտերը պէտք է միացած լինեն ի- 3
րար: Իրար պէտք է միացած լինեն նաեւ միւս հինգ շերտերը:
Շերտերի կցուածքի մի կողմից մէկ շերտի եզերքին կապոյտ 4
ճարմանդներ պէտք է դնես: Նոյնը պէտք է անես նաեւ երկ-
րորդ կցուածքի արտաքին շերտի եզերքին: Յիսուն ճարմանդ 5
կը դնես մի շերտի վրայ, յիսուն ճարմանդ էլ՝ կը դնես երկ-
րորդ կցուածքի շերտի կողմից: Բոլոր ճարմանդները միմեանց
դիմաց պէտք է լինեն: Կը պափրասափես յիսուն ոսկէ օղակ- 6
ներ եւ շերտերը իրար կը միացնես կեռիկներով: Այսպիսով կը
սփացուի մի խորան: Խորանի համար այժմ մագից հիւսուած 7
ծածկոց կը պափրասափես: Տասնմէկ շերտերից թող բաղկա-
ցած լինի այն: Ամէն մի շերտի երկարութիւնը պէտք է լինի 8
երեսուն կանգուն, իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն: Տասնմէկ
շերտերի չափսը նոյնը պէտք է լինի: Տինգ շերտերը իրար 9
կը միացնես առանձին եւ վեց շերտերը՝ առանձին: Վեցերորդ
շերտը իբրեւ կրկնակի ծածկոց թող կախուի խորանի ճակա-
փի կողմից: Յիսուն ճարմանդ կը պափրասափես կցուածքի ա- 10
մէն շերտի եզերքին, յիսուն ճարմանդ էլ՝ երկրորդ կցուածքի
շերտի եզերքին: Կը պափրասափես յիսուն պղնձէ օղակներ եւ 11
ճարմանդները օղակների մէջ անցկացնելով՝ իրար կը միաց-
նես շերտերը: Կը սփացուի մի ամբողջութիւն: Շերտերի աւե- 12
լացած մասերը կը փեղատրես վրանի փակ. շերտի այդ աւե-
լացած մասի կէտով կը ծածկես վրանի ծայրամասերը՝ յետեւի
կողմից: Վրանի վարագոյրների երկարութեան աւելացած մա- 13
սից մի կանգուն թող կախուի այս կողմից եւ մի կանգուն՝ այն
կողմից: Վրանի ծայրերը թող ծածկուեն այս ու այն կողմից:
Վրանի ծածկը կը պափրասափես խոյերի շիկակարմիր մորթուց, 14

15 իսկ դրա վրայ էլ մի ծածկ կը դնես կապոյտ մորթուց: Վրանի
 16 ուղղահայեաց մոյթերը կը պապրասարես կարծր փայտից: Ա–
 մէն մոյթի երկարութիւնը փասը կանգուն թող լինի, իսկ ամէն
 մոյթի հասարութիւնն ու լայնութիւնը մէկուկէս կանգուն թող լի–
 17 նի: Ամէն մի մոյթ թող ունենայ իրար ագուցուած երկու ծղնի:
 18 Այդպէս կը պապրասարես վրանի բոլոր մոյթերը: Վրանի հիւ–
 19 սիսային կողմում կը դնես քսան մոյթեր եւ այդ քսան մոյթերի
 համար կը պապրասարես քառասուն արծաթէ խարիսխներ. եր–
 կու խարիսխ՝ վրանի մի մոյթի երկու կողմերի համար եւ երկու
 20 խարիսխ՝ մի մոյթի երկու կողմերի համար: Վրանի միւս՝ հա–
 րաւային կողմում նոյնպէս կը դնես քսան մոյթեր իրենց քառա–
 սուն արծաթէ խարիսխներով: Երկու խարիսխ՝ մի մոյթի երկու
 21 կողմերի համար: Վրանի յետեւի՝ ծովահայեաց կողմում վեց
 22 մոյթ կը դնես: Երկու մոյթ կը դնես խորանի անկիւններին՝
 23 յետեւի կողմից: Ներքեւի կողմից դրանք պէտք է իրար հա–
 24 ւասար լինեն: Նոյն ձեւով հաւասար թող լինեն դրա իրար ա–
 գուցուած զոյգ խոյակները: Նոյն ձեւով կը շինես երկու ան–
 25 կիւնների մոյթերը: Այսպիսով կը սրացուի ութ մոյթ: Դրանց
 խարիսխները արծաթից թող լինեն. փասնվեց խարիսխ: Եր–
 կու խարիսխ՝ մի մոյթի համար նրա երկու կողմերից, եւ եր–
 26 կու խարիսխ էլ՝ միւս մոյթի համար: Կարծր փայտից նիզեր
 կը պապրասարես. հինգ նիզ՝ վրանի մի կողմի մոյթի համար,
 27 հինգ նիզ՝ վրանի երկրորդ կողմի միւս մոյթի համար եւ հինգ
 28 նիզ՝ վրանի թիկունքի՝ ծովահայեաց կողմի մոյթի համար: Մի
 նիզ էլ մոյթերի մի ծայրից մինչեւ միւսն անցկացուելով՝ դրանք
 29 թող միացնի իրար: Մոյթերը կը պապես ոսկով: Կը պապ–
 րասարես ոսկէ օղակներ, որոնց մէջ կը հագցնես նիզերը: Նի–
 30 զերը կը պապես ոսկով: Վրանը կը կանգնեցնես այն ձեւով, որ
 31 ցոյց արուեց քեզ լերան վրայ: Կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր
 կրաւից եւ նրբահիւս բեհեզից վարագոյր կը պապրասարես: Այն
 32 կը զարդարես ասեղնագործուած քերովքելով: Այն կ'ամրաց–
 նես կարծր փայտից շինուած եւ ոսկով պապած չորս մոյթերի
 վրայ: Դրանց խոյակները թող լինեն ոսկուց, իսկ խարիսխ–
 33 ները՝ արծաթից: Վարագոյրը կը ձգես մոյթից մոյթ: Վկա–
 յութեան փապանակը կը փանես այնպէղ, վարագոյրի ներսի
 կողմը, եւ վարագոյրը ձեզ համար սրբութիւնը կ'առանձնացնի
 34 սրբութիւնների սրբութիւնից: Սրբութիւնների սրբութեան փե–

ղում վկայութեան փապանակը կը ծածկես վարագոյրով: Զո- 35
 հասեղանը կը դնես վարագոյրի դրսի կողմը, իսկ աշփանակը՝
 գոհասեղանի դիմաց, վրանի հարաւային կողմում: Զոհասե-
 ղանը կը դնես վրանի հիւսիսային կողմում: Կապոյտ, ծիրա- 36
 նի ու կարմիր կրաւից եւ նրբահիւս բեհեզից կը պապրասարես
 վրանի դռան առագաստը՝ նկարագարդ մի գործ: Առագաստի 37
 համար կարծր փայտից հինգ մոյթ կը պապրասարես եւ դրանք
 կ'ոսկեզօծես: Դրանց խոյակները թող լինեն ոսկուց: Դրանց
 համար հինգ պղնձէ խարիսխ կը ձուլես»:

«Կարծր փայտից գոհասեղան կը պապրասարես: Տինգ կան- 27
 գուն թող լինի դրա երկարութիւնը, հինգ կանգուն՝ լայնութիւնը:
 Քառակուսի թող լինի գոհասեղանը: Երեք կանգուն թող լինի
 դրա բարձրութիւնը: Դրա չորս անկիւնների վրայ եղջիրներ 2
 կ'անես այնպէս, որ դրանք միաձոյլ լինեն գոհասեղանի հետ:
 Դրանք կը պարես պղնձով: Զոհասեղանի համար շրջանակ 3
 կը պապրասարես: Դրա խուփը, փաշտերը, մեծ պափառաքաղ-
 ները, կրակարանները եւ ամբողջ սպասքը պղնձից կը պապ-
 րասարես: Դրա համար պղնձից վանդակաւոր կասկարայ կը 4
 պապրասարես: Կասկարայի համար չորս կողմից չորս պղնձէ օ-
 ղակներ կը պապրասարես: Դրանք կը դնես գոհասեղանի կա- 5
 կարայի փակ՝ ներքեւի մասում: Կասկարան թող հասնի մին-
 չեւ գոհասեղանի մէջտեղը: Զոհասեղանի համար լծակներ կը 6
 պապրասարես՝ լծակներ կարծր փայտից, եւ դրանք կը պարես
 պղնձով: Լծակները կը մրցնես օղակների մէջ: Լծակները թող 7
 լինեն գոհասեղանի երկու կողմերից, որպէսզի հնարաւոր լինի
 այն բարձրացնել: Փայտեայ շինուածքների մէջը դադարկ թող 8
 լինի: Կը պապրասարես ըստ այն օրինակի, որ ցոյց է փրուել քեզ
 լերան վրայ: Այդպէս կը պապրասարես այն»: «Վրանի առաջ 9
 բակ կը շինես, բակի հարաւային կողմում՝ նրբահիւս բեհեզից
 պապրասարուած առագաստ: Տարիւր կանգուն թող լինի բա-
 կի մի կողմի երկարութիւնը: Մոյթերը թող լինեն քսան հար, 10
 դրանց պղնձէ խարիսխները՝ քսան հար: Դրանց օղակներն
 ու խոյակները թող արծաթից լինեն: Նոյն ձեւով հիւսիսային 11
 կողմում առագաստների երկարութիւնը թող լինի հարիւր կան-
 գուն: Դրանց պղնձէ մոյթերը թող լինեն քսան հար, դրանց
 պղնձէ խարիսխները՝ քսան հար: Դրանց գալարագարդերը,
 մոյթերը եւ խարիսխները թող լինեն արծաթապար: Ծովահա- 12

յեաց բակի առագաստների լայնությունը թող լինի յիսուն կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն փասը հափ, դրանց խարիսխները՝ փասը հափ: Արեւելեան կողմի առաջին բակի առագաստների լայնությունը թող լինի յիսուն կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն փասը հափ, դրանց խարիսխները՝ փասը հափ: Առագաստների մի կողմի բարձրությունը թող լինի փասնհինգ կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն երեք, դրանց խարիսխները՝ երեք: Առագաստների միւս կողմի բարձրությունը թող լինի փասնհինգ կանգուն: Դրանց մոյթերը թող լինեն երեք հափ, դրանց խարիսխները՝ երեք հափ: Բակի դռան վարագոյրի բարձրությունը թող լինի քսան կանգուն: Կապոյր, ծիրանի ու կարմիր կրաւից եւ նրբահիւս բեհեզից պապրասպուած թող լինի այն՝ նկարագեղ ասեղնագործութեամբ: Դրանց մոյթերը թող լինեն չորս հափ, խարիսխներն էլ՝ չորս հափ: Բակի շրջակայ բոլոր մոյթերը արծաթապար թող լինեն, դրանց խոյակները՝ արծաթից, դրանց խարիսխները՝ պղնձից: Բակի երկարությունը հարիւր կանգուն թող լինի, լայնությունը՝ յիսուն, իսկ բարձրությունը՝ փասնհինգ կանգուն: Առագաստը նրբահիւս բեհեզից թող լինի: Դրանց խարիսխները պղնձից թող լինեն: Վրանի ամբողջ սպասքը, դրա բոլոր գործիքները եւ բակի բոլոր ցիցերը պղնձից թող լինեն»: «Իսրայէլացիներին կարգադրիր, որ քեզ ձիթենու զուլալ, անարափ, ծեծուած ձիթապտղի ձէթ բերեն լոյսի համար, որպէսզի մշտավառ ճրագ լինի վկայութեան խորանում, ուխտի վարագոյրից դուրս: Եւ Ահարոնն ու նրա որդիները երեկոյից մինչեւ առաւօր թող այն վառեն Տիրոջ առաջ: Դա Իսրայէլի որդիների կողմից հաստատուած յաւիտենական օրէնք թող լինի ձեր սերունդների մէջ»:

28 «Դու Իսրայէլի որդիներից քեզ մօտ կը բերես քո եղբայր Ահարոնին, նրա հետ նաեւ նրա որդիներին՝ Նաբադին ու Աբիուդին, Եղիազարին ու Իթամարին, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: Ի պարիւ եւ ի փառս քո եղբայր Ահարոնի սրբազան զգեստներ կը պապրասպեն: Դու կը խօսես մարդկանց համար, որոնց եւ իմաստութեան ոգով եմ լցրել, որ նրանք Ահարոնին սրբազան զգեստներ պապրասպեն սրբութեան համար, որոնցով էլ նա քահանայութեան պաշտօն է կատարելու ինձ համար: Սրանք են այն զգեստները, որ նրանք պիտի պապրասպեն. մինչեւ ուրքի թաթերը

հասնող երկարաւուն զգեստ, ուսի ու լանջի վակասներ, բեհեզէ պաքմուճան, խոյր եւ գօրի: Սրբազան զգեստներ թող պաք-
 րաստեն քո եղբայր Ահարոնի ու նրա որդիների համար, որպէս-
 զի ինձ համար քահանայութիւն անեն: Նրանք թող վերցնեն 5
 ոսկի, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կրաւ եւ նրբահիւս բեհեզ: Վակասը թող պաքրաստեն մաքուր ոսկուց, կապոյտ, ծիրանի 6
 ու կարմիր նրբահիւս բեհեզից՝ այն զարդարելով նուրբ ասեղ-
 նագործութեամբ: Երկու վակասները թող իրար միանան՝ եր- 7
 կու կողմերից իրար կապուելով: Վակասի վերեւի մասը նոյն 8
 ձեւով պէտք է պաքրաստուած լինի՝ մաքուր ոսկուց, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կրաւից եւ նրբահիւս բեհեզից: Զմրուխ- 9
 ւի երկու ականաքար կ'առնես եւ դրանց վրայ կը փորագրես Իսրայէլի որդիների անունները. նրանցից վեցի անունները կը փորագրես մի ականաքարի վրայ եւ միւս վեցինը՝ երկրորդ ակ-
 նաքարի վրայ, ըստ իրենց ցեղերի: Դա ականագործների արու- 10
 եսփին վայել մի գործ պէտք է լինի: Իսրայէլի որդիների ա- 11
 նունները կը քանդակես երկու ականաքարերի վրայ այնպէս, ինչ-
 պէս կնիքներն են քանդակում: Դրանց շուրջը ոսկով կը զար-
 դարես: Երկու ականաքարերը կը զետեղես ուսի վրայ դրոուղ 12
 վակասի վրայ, որպէսզի դրանք Իսրայէլի որդիների յիշարա-
 կի ականաքարերը լինեն: Ահարոնը, ի յիշարակ նրանց, Աստու-
 առաջ իր երկու ուսերի վրայ պէտք է կրի Իսրայէլի որդիների
 անունները: Օղակ ու ճարմանդ կը պաքրաստես մաքուր ու- 13
 կուց: Մաքուր ոսկուց կը պաքրաստես այդ երկու կապիչները, 14
 որոնք ծաղկազարդ մանուածքով հիւսկէններ պէտք է լինեն:
 Կապիչները կ'ամրացնես ուսանոցի երկու օղակներին՝ նրանց 15
 վրաւակների մօտ, առջեւի կողմից»: «Դապաստանի լանջա- 16
 պանակը նկարագարդ կտորից կը պաքրաստես. վակասի նը-
 ման՝ ոսկուց, կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կրաւից եւ նրբահիւս
 բեհեզից: Քառակուսի կը պաքրաստես այն՝ մէկ թիզ երկա- 17
 րութեամբ եւ մէկ թիզ լայնութեամբ: Դրա վրայ ականաքարերը 18
 կը շարես չորս շարք ընդելուզուածքով: Ակնաքարերի շարքերը
 աշապէս թող լինեն. առաջինը՝ զմրուխիւ, սարդիոն եւ փալազիոն՝
 մէկ շարք: Երկրորդ շարքը՝ նոնաքար, շափիւղայ եւ յասպիս: 19
 Երրորդ շարքը՝ գոճազմ, ագաթ եւ սուրակ: Չորրորդ շար- 20, 21
 քը՝ յակինթ, բիւրեղ եւ եղնգաքար: Դրանք թող դասաւորուեն
 ըստ իրենց նշուած շարքերի՝ ընդելուզուած, ոսկով ամրացու-

22 ամ: Իսրայելի որդիների անուններով փորագրուած ականա-
 քարերը թող լինեն թուով փասներկու՝ ըստ նրանց անունների
 թուի: Իսրաքանցիւրն ըստ այդ փասներկու ցեղերի թող ունե-
 23 նայ իր անունը: Լանջապանակի վրայ մաքուր ոսկուց շինուած
 24 ոլորուն շղթայ կը պապրասպես: Լանջապանակի վրայ երկու
 ոսկէ օղակներ կը պապրասպես եւ երկու օղակներ կ'ամրացնես
 25 լանջապանակի երկու ծայրերին: Երկու ոսկէ շղթաներ կ'անց-
 կացնես լանջապանակի ծայրին գտնուող երկու օղակների մէջ:
 26 Երկու շղթաների երկու ծայրերը կը մտնեն երկու օղակների
 մէջ եւ վակասի առջեւի կողմից փանելով՝ կ'անցկացնես վա-
 27 կասի ետեւի կողմը: Երկու ոսկէ օղակներ էլ կը պապրասպես
 եւ դրանք կ'ամրացնես լանջապանակի ներքեւի երկու ծայրե-
 28 րին, վակասին կցուած եզրերին: Երկու ոսկէ այլ օղակներ կը
 պապրասպես եւ դրանք կ'անցկացնես վակասի երկու ուսերին,
 ներքեւի կողմից, միմեանց դէմ դիմաց: Դրա կոճակները թող
 29 լինեն վակասի գօփու վրայ: Լանջապանակի ու վակասի օ-
 ղակների միջով կապոյթ թել անցկացնելով՝ դրանք թող պինդ
 ամրացունեն իրար այնպէս, որ լանջապանակը լինի վակասի գօ-
 30 փու վրայ եւ վակասից չառանձնանայ: Երբ Ահարոնը սրբա-
 րան կը մտնի, նա իր կրծքի վրայ թող կրի Իսրայելի որդի-
 ների անուններով քանդակուած դարաստրանի լանջապանակը,
 որպէսզի Աստուծու առաջ յաւիտենապէս պահպանի նրանց յի-
 31 շարակը: Դարաստրանի լանջապանակին կ'ամրացնես շղթա-
 ների ծայրերը եւ լանջապանակի երկու կողմերից կը կապես:
 Երկու վահանաձեւ կոճակ կը դնես վակասի երկու ուսերին, առ-
 ջեւի կողմից եւ ներքեւից: Դարաստրանի լանջապանակի վրայ
 կը դնես յանդիմանութիւնն ու ճշմարտութիւնը: Դա թող լինի
 Ահարոնի կրծքի վրայ, երբ նա սրբարան մտնելով՝ ներկայա-
 նայ Տիրոջը: Եւ Ահարոնը Տիրոջ առաջ իր կրծքի վրայ միշտ
 թող կրի Իսրայելի որդիների դարաստրանի լանջապանակը»:
 32 «Պճղնաւոր ներքին պապմուճան կը պապրասպես ամբողջու-
 33 թեամբ կապոյթ թելով հիստուած կրտից: Դրա վերին մասը
 շուրջանակի կլոր կտրելով՝ բացուածք կը թողնես: Միացման
 փեղերը ամբողջական՝ մէկ կտոր թող լինեն, որպէսզի այդ
 34 զգեստը չպապռուի: Ներքին պապմուճանների քղանցքներին,
 ներքեւի մասում մանուած կապոյթ, ծիրանի ու կարմիր թե-
 լերով եւ նրբահիւս բեռեզով նռան ծաղկաբողբոջներ կը գոր-

ծես: Դրանք կը գործես ներքին պապմունճանների քղանցքների շուրջբոլորը: Այդ զարդերը թող ունենան նռան ծաղկաբողբոջի ձեւը, եւ դրանց միջեւ շուրջանակի ոսկէ զանգակներ թող լինեն: Ոսկէ զանգակներն ու նռան ծաղկաբողբոջները շուրջանակի թող զարդարեն ներքին պապմունճանների քղանցքները: Դա թող հագնի Ահարոնը, որպէսզի, երբ պաշտամունք է կատարում, Տիրոջ առաջ սրբարան մտնելիս ու ելնելիս լսուեն դրանց արձակած ձայները, եւ Ահարոնը չմեռնի: Մաքուր ոսկուց թիթեղ կը պատրաստես եւ դրա վրայ, ինչպէս կնիքի վրայ են փորագրում, «Սրբութիւն Տեառն» կը փորագրես: Այն կ'ամրացնես նրբահիւս կապոյտ ժապաւենի վրայ: Դա կը կապես Ահարոնի գլխին դրուող խոյրի վրայ՝ ճակարի կողմից: Ահարոնը պէտք է կրի Իսրայելի որդիների նուիրած բոլոր ընծաները, եթէ նոյնիսկ նրանք անօրէնութիւններ գործած լինեն դրանք նուիրելիս: Դա միշտ Ահարոնի ճակարին պէտք է լինի, որպէսզի այդ ընծաները ընդունելի լինեն Տիրոջը: Մինչեւ ուրքի թաթերը հասնող երկարաւուն պապմունճանը բեհեզից կը պատրաստես: Բեհեզից կը պատրաստես նաեւ ապարօշն ու նախշազարդ գօփին: Ահարոնի որդիների համար պապմունճաններ, գօփներ եւ խոյրեր կը պատրաստես պապուի եւ փառքի համար: Դրանք կը հագցնես քո եղբայր Ահարոնին ու նրա որդիներին: Կ'օծես նրանց, կ'օրհնես ու կը սրբագործես նրանց, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: Նրանց համար կրաւից անդրավարպիքներ կը պատրաստես, որպէսզի դրանք նրանց մէջքից մինչեւ սրունքները հասնելով՝ ծածկեն նրանց ամօթոյքը: Ահարոնն ու նրա որդիները թող հագնեն այն, երբ մտնեն վկայութեան խորանը, կամ երբ պաշտամունք կատարելու համար մօտենան սուրբ սեղանին: Նրանք մեղք թող չգործեն, որպէսզի չմեռնեն: Դա թող լինի յաւիտենական օրէնք իր եւ իրեն յաջորդող սերնդի համար»:

«Ահա թէ ինչպէս կը վարուես նրանց հեպ: Կը սրբագործես նրանց, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: Տօփից կը վերցնես ոչ արափաւոր մի զուարակ եւ ոչ արափաւոր երկու խոյ, նաեւ բաղարջ հաց, իւղով հունցուած բաղարջ կարկանդակներ ու իւղով շաղուած բաղարջ բլիթներ: Այդ բոլորը իւղով հունցուած ընփիր ալիւրով կը պատրաստես: Դրանք կը դնես մի սկուպեղի վրայ եւ սկուպեղով էլ կը նուիրաբերես

4 դրանք, ինչպես նաեւ զուարակն ու երկու խոյերը: Ահարո-
 նին ու նրա որդիներին կը բերես վկայութեան խորանի դռան
 5 մօտ եւ նրանց կը լուանաս ջրով: Զգեսսներն առնելով՝ քո
 եղբայր Ահարոնի ներքնագգեսսի վրայ կը հազցնես երկարա-
 տուն պարուճանը, վակասն ու լանջապանակը: Լանջապանա-
 6 կը կ'ամրացնես վակասին: Խոյը կը դնես նրա գլխին, իսկ
 7 թիթեղեայ սուրբ պսակը կը դնես խոյի վրայ: Կը վերցնես օ-
 8 ծութեան խղից, կը քսես նրա գլխին եւ կ'օծես նրան: Մօտ կը
 բերես նրա որդիներին, նրանց նոյնպէս կը հազցնես զգեսսնե-
 9 րը, Ահարոնի ու նրա որդիների մէջքին կը կապես գօփները,
 ապարօշները կը դնես նրանց գլխին եւ նրանց քահանայութիւ-
 նը ինձ համար յաւիտենական կը լինի: Այսպէս կը սրբագոր-
 10 ծես դու Ահարոնին ու նրա որդիներին: Զուարակը կը բերես
 վկայութեան խորանի դռան մօտ, եւ Ահարոնն ու նրա որդիներ-
 րը վկայութեան խորանի դռան մօտ իրենց ձեռքերը կը դնեն
 11 զուարակի գլխին Տիրոջ առաջ: Զուարակը կը մորթես Տիրոջ
 12 առաջ, վկայութեան խորանի դռան մօտ: Կը վերցնես զուա-
 րակի արիւնից քո մաքով ու կը քսես զոհասեղանի եղջիրաձեւ
 անկիւններին, իսկ մնացած ամբողջ արիւնը կը հեղես զոհա-
 13 սեղանի յարակին: Կը վերցնես փորոտիքը ծածկող ամբողջ
 ճարպը, լեարդի փակի բլթակը եւ երկու երիկամներն իրենց
 14 ճարպի հետ, կը դնես զոհասեղանի վրայ: Զուարակի միսը,
 նրա մորթին ու կղկղանքը թող այրեն բանակապեղիից դուրս:
 15 Դա հէնց մեղքերի համար է: Կ'առնես խոյերից մէկը, եւ Ահա-
 րոնն ու նրա որդիները իրենց ձեռքերը կը դնեն խոյի գլխին:
 16 Կը մորթես խոյը եւ վերցնելով նրա արիւնը՝ կը հեղես զոհա-
 17 սեղանի շուրջը: Խոյը կը բաժանես մասերի, ջրով կը լուանաս
 նրա փորոտիքն ու ոտքերը եւ դրանք նրա գլխի հետ կը դնես
 18 կրքրած մասերի վրայ: Զոհասեղանի վրայ դրուած ամբողջ
 խոյը կը լինի Տիրոջն առաքուած անուշահոտ ողջակէզ: Դա
 19 Տիրոջը մաքուցումը զոհն է: Կ'առնես երկրորդ խոյը, եւ Ա-
 հարոնն ու նրա որդիները իրենց ձեռքերը կը դնեն խոյի գլխին:
 20 Կը մորթես խոյը, կը վերցնես նրա արիւնից եւ կը քսես Ահա-
 րոնի աջ ականջի բլթակին, նրա որդիների աջ ականջի բլթա-
 կին, Ահարոնի աջ ձեռքի ծայրերին, նրա աջ ոտքի ծայրերին,
 նրա որդիների աջ ականջների բլթակներին, նրանց աջ ձեռքե-
 րի ծայրերին, նրանց աջ ոտքերի ծայրերին: Մնացած արիւնը

կը հեղես զոհասեղանի շուրջը: Կ'առնես զոհասեղանի վրայ 21
 գտնուող արիւնից ու օծութեան խղից եւ կը ցանես Ահարոնի
 ու նրա զգեստների վրայ, նրա որդիների ու նրա որդիների
 զգեստների վրայ: Թող սրբագործուեն Ահարոնն ու իր զգեստ-
 ները, նրա հետ նաեւ՝ նրա որդիներն ու նրա որդիների զգեստ-
 ները: Խոյի արիւնը կը հեղես զոհասեղանի շուրջը: Կ'առ- 22
 նես խոյի ճարպը, դմակը, փորոտիքը ծածկող ճարպը, լեարդի
 փակի բլթակը, երկու երիկամներն իրենց ճարպի հետ եւ աջ
 զիսպը»: Դա սրբազան նուիրագործութիւնն է: «Տիրոջ առաջ 23
 դրուած բաղարջների սկուտեղից կը վերցնես մի հաց, իւղով
 հունցուած մի կարկանդակ ու մի բլիթ, այդ ամէնը կը դնես Ա- 24
 հարոնի ձեռքերի վրայ, նրա որդիների ձեռքերի վրայ եւ որպէս
 ընծայ կը նուիրաբերես Տիրոջը: Դրանք կը վերցնես նրանց 25
 ձեռքերից եւ ողջակէզների զոհասեղանի վրայ կ'այրես իբրեւ
 անուշահոտ զոհ Տիրոջ առաջ»: Դա Տիրոջ համար կապարուող
 զոհաբերութիւն է: «Կ'առնես Ահարոնին քահանայ օծելու հա- 26
 մար զոհուած խոյի կուրծքը եւ այն որպէս ընծայ կը նուիրաբե-
 րես Տիրոջը, իսկ մնացեալը կը լինի քո բաժինը: Կը սրբագոր- 27
 ծես խոյի կուրծքը որպէս նուիրաբերութիւն, ինչպէս նաեւ՝ նրա
 զիսպը, որը նուիրագործուեց: Եւ այն ամէնը, ինչ Ահարոնի եւ 28
 նրա որդիների կողմից որպէս բաժին կը հանուի խոյից, յաւի-
 րենական օրէնք պիտի լինի Ահարոնի եւ նրա որդիների համար
 խարայելացիների մօտ, քանզի դա է ըստ օրինի նրանց հասա-
 նելիք բաժինը: Եւ դա խարայելացիների՝ իրենց փրկութեան հա-
 մար Տիրոջ առաջ զոհաբերուելիք ընծան թող լինի: Ահարոնի 29
 սրբազան զգեստները իրենից յետոյ թող պապկանեն իր որ-
 դիներին, որպէսզի նրանք օրհնուեն ու օծուեն այդ զգեստները
 հագած: Եօթը օր այդ զգեստները թող հագնի այն քահանան, 30
 որը նրա որդիներից լինելով՝ պիտի փոխարինի նրան, որպէսզի
 վկայութեան խորան մտնի սրբարանում պաշտամունք կատար-
 ելու համար: Կը վերցնես նուիրագործութեան խոյը եւ դրա 31
 միսը կ'եփես մի սուրբ վայրում: Ահարոնն ու նրա որդիները 32
 թող ուտեն խոյի մսից: Վկայութեան խորանի դռան մօտ թող
 ուտեն նաեւ սկուտեղի վրայի բաղարջ հացերը եւ այն բաները, 33
 որ իրենց ձեռնադրութեան եւ սրբագործութեան որպէս քաու-
 թիւն ծառայեցին: Որեւէ օտարական թող դրանցից չուտի, ո-
 թովհետեւ դրանք սրբութիւններ են: Եթէ նուիրագործութեան 34

գոհի մսից ու հացից մնայ մինչեւ առաօտ, ապա մնացորդները կ'այրես կրակով. այն թող չուտուի, որովհետեւ Տիրոջ սրբութիւնն է: Այն ամէնը, ինչ կարգադրում եմ քեզ Ահարոնի ու նրա որդիների վերաբերեալ, կը կատարես: Եօթը օր կը կատարես նրանց օրհնութիւնը: Մեղքերի քաւութեան զուարակը կը զոհես սրբութեան օրը: Զոհ մատուցելու համար զոհասեղանը պէպք է սրբագործուած լինի: Զոհասեղանը սրբագործելու համար եօթը օր պէպք է այն մաքրես, օծես, եւ զոհասեղանը կը լինի սրբութիւն սրբոց: Զոհասեղանին դիպչող ամէն ոք կը սրբագործուի»: «Ահա թէ ինչ պիտի զոհես զոհասեղանի վրայ. մշտնջենապէս, ամէն օր մէկ փարեկան ոչ արաքաւոր երկու գառ պիտի զոհես զոհասեղանի վրայ. դա մշտնջենական զոհաբերութիւն է լինելու: Մի գառ կը զոհես առաօտեան, իսկ երկրորդ գառը կը զոհես երեկոյեան: Ամէն մի գառան հետ կը բերես նաեւ շուրջ մէկուկէս լիտր զգուած իւղ՝ շաղուած երեք կիւղգրամ ընտիր ալիւրի հետ, ինչպէս նաեւ մէկուկէս լիտր գինի իբրեւ ընծայ: Երկրորդ գառը կը զոհես երեկոյեան այնպէս, ինչպէս առաօտեան զոհուած գառը՝ բերելով նոյն ընծաները: Այն որպէս անուշահոտ զոհ կը մատուցես Տիրոջը: Ձեր ազգի մէջ դա պիտի լինի վկայութեան խորանի դռան մօտ, Տիրոջ առաջ կատարուող մշտնջենական զոհաբերութիւն: Ես քեզ յայտնուելու եմ այնպեղ, որպէսզի խօսեմ քեզ հետ: Այնպեղ պիտի երեւամ Իսրայէլի որդիներին ու պիտի սրբագործուեմ իմ փառքով: Ես պիտի սրբագործեմ վկայութեան խորանն ու զոհասեղանը, պիտի սրբագործեմ Ահարոնին ու նրա որդիներին, որպէսզի նրանք ինձ համար քահանայութիւն անեն: Ես պիտի անուանուեմ Իսրայէլի որդիների մէջ եւ պիտի լինեմ նրանց Աստուածը: Նրանք պիտի գիտենան, որ ես եմ իրենց Տէր Աստուածը, որ իրենց հանեց Եգիպտացիների երկրից, որպէսզի նրանք փան իմ անունը, եւ ես լինեմ իրենց Տէր Աստուածը»:

30 «Խնկարկութեան սեղան կը պատրաստես կարծր փայտից:

2 Այն կը շինես մէկ կանգուն երկարութեամբ եւ մէկ կանգուն լայնութեամբ. քառակուսի թող լինի: Երկու կանգուն թող լինի դրա բարձրութիւնը: Դրա եղջիրաւոր անկիւնները սեղանի հետ միաձոյլ թող լինեն: Մաքուր ոսկով կը պատես այն, ինչպէս նաեւ դրա կասկարան, չորս եզերքներն ու եղջիրաւոր անկիւնները: Դրա շուրջըլորը ոսկէ պսակ կը պատրաս-

Կենսական անհատի մասում, երկու կողմերին մաքուր ոսկուց 4
 երկուական օղակներ կը պարարաստեն: Դրանք կ'ամրացնեն 5
 նրա երկու կողմերին, որպեսզի լծակները օղակների մէջ անց-
 կացնելով կարելի լինի բարձրացնել խնկարկութեան սեղանը:
 Լծակները կը պարարաստեն կարծր փայտից ու դրանք կը պա- 6
 րեն ոսկով: Խնկարկութեան սեղանը կը դնեն վկայութեան 7
 փայտանակի առջեւ գրնուող վարագոյրի դիմաց (վկայութեան
 վրայ գրնուող քաւութեան դիմաց), ուր եւ երեւալու եմ քեզ: Ա- 8
 հարոնը դրա վրայ, իբրեւ կարգ, ամէն առաւօպ մանր աղացած
 խունկ թող ծխի. թող խունկ ծխի դրա վրայ երբ կանթեղներն
 է պարարաստում: Երբ Ահարոնը երեկոյեան վառի կանթեղնե- 9
 րը, Տիրոջ առաջ, խնկարկութեան սեղանի վրայ միշտ խունկ
 թող ծխի: Դա նրանց ազգի մէջ խնկարկութեան մշտնջենա-
 կան կարգ թող լինի: Խնկարկութեան սեղանի վրայ օտար 10
 խունկ մի՛ ծխէք, ողջակէզներ, ուրուելիք ու խմուելիք ընծա-
 ներ մի՛ մաքուցէք: Ահարոնը փարին մէկ անգամ խնկարկու- 11
 թեան սեղանի եղջիրաւոր անկիւնների վրայ քաւութեան ձէս
 պէտք է անի. նա այն պէտք է մաքրի մեղքերի քաւութեան
 համար գոհուող կենդանու արեամբ: Նրա սերունդները փա-
 րին մէկ անգամ թող սրբագործեն այն, որովհետեւ դա Տիրոջ
 սրբութիւնների սրբութիւնն է»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու 12
 ասաց. «Երբ Իսրայէլի որդիների թիւն իմանալու համար մար-
 դահամար կը կարարեն, նրանք Տիրոջը պէտք է փան իրենց
 հոգու փրկագինը՝ ըստ իրենց անձերի թուի: Մարդահամարի
 ժամանակ մահացութեան դէպքեր չպիտի լինեն: Մարդահա- 13
 մարի ենթարկուողները պէտք է փրկագին վճարեն սրբարանի
 երկդրամեանի կէսը: Երկդրամեանը քսան դանգի է հաւասար:
 Երկդրամեանի կէսը թող լինի Տիրոջը հասանելիք փութը:
 Քսան փարեկան եւ աւելի բարձր փարիք ունեցող բոլոր նրանք, 14
 ովքեր կ'անցնեն մարդահամարով, Տիրոջը հասանելիք փութը
 պէտք է վճարեն: Մեծահարուստը թող չաւելացնի, իսկ աղքա- 15
 ւը թող չպակասեցնի իսրայէլացիների՝ Տիրոջը որպէս փութը
 հասանելիք կէտդրամեանը, որպէսզի դա ձեզ համար քաւութիւն
 լինի: Որպէս փութը Տիրոջ հասանելիք դրամը կը վերցնեն Իս- 16
 րայէլի որդիներից եւ այն կը յարկացնեն վկայութեան խորա-
 նի սպասաւորութեանը: Դա Տիրոջ առաջ Իսրայէլի որդիների
 համար յիշատակ կը լինի ի քաւութիւն նրանց»: Տէրը խօսեց 17

18 Մովսէսի հետ ու ասաց. «Պղնձէ լուացարան պատրաստիր:
 Պղնձից շինիր նրա պատուանդանը, որպէսզի լուացունեն նրա
 մէջ: Այն կը դնես վկայութեան խորանի ու զոհասեղանի միջեւ:
 19 Դրա մէջ ջուր կը լցնես: Ահարոնն ու նրա որդիները այդ ջրով
 20 կը լուանան իրենց ձեռքերն ու ոտքերը. երբ մտնեն վկայութե-
 ան խորանը, ջրով թող լուացունեն, որպէսզի չմեռնեն: Կամ երբ
 պաշտամունք կատարելու եւ Տիրոջը ողջակէզներ մատուցելու
 21 համար մօտենան զոհասեղանին, թող լուանան իրենց ձեռ-
 քերն ու ոտքերը, որպէսզի չմեռնեն: Դա նրանց համար, նրա եւ
 նրանից յետոյ գալիք նրա յետնորդների համար յաւիտենական
 22, 23 կարգ թող լինի»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Վերց-
 րո՛ւ անուշահոտ համեմունքներ. գմռնենու հինգ հարիւր սիկղ
 ընտիր ծաղիկներ, դրա կէսի չափ՝ երկու հարիւր յիսուն սիկղ
 անուշաբոյր կինամոն, երկու հարիւր յիսուն սիկղ անուշաբոյր
 24 խնկեղէգ, հինգ հարիւր սիկղ սրբարանի հիրիկ եւ ձիթապղղի
 25 շուրջ վեց լիւր ձէթ: Դրանցից կը պատրաստես սուրբ օծու-
 թեան համար իւղ այնպէս, ինչպէս վարպետ իւղագործները ձէթ
 են պատրաստում: Այն սուրբ օծութեան համար իւղ թող լինի:
 26 Դրանով կ'օծես վկայութեան խորանը, վկայութեան քապանա-
 27 կը, զոհասեղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, աշտանակն ու նրա
 28 ամբողջ սպասքը, խնկարկութեան սեղանը, ողջակէզների սե-
 ղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, աւազանն ու նրա պատուանդա-
 29 նը: Կը սրբագործես դրանք, եւ դրանք կը լինեն սրբութիւննե-
 30 րի սրբութիւն: Ամէն ոք, որ դիպչի դրան, կը մաքրուի: Կ'օծես
 Ահարոնին ու նրա որդիներին, կը սրբագործես նրանց, որպէս-
 31 զի նրանք ինձ համար քահանայութիւն անեն: Կը խօսես Իս-
 րայէլի որդիների հետ ու կ'ասես. «Այս իւղը ձեր սերունդների
 32 մէջ ձեր սուրբ օծութեան համար թող լինի: Մարդու մարմ-
 նին թող չքսուի այն: Ձեզ համար նոյն բաղադրութեամբ նման
 բան չպատրաստէք, որովհետեւ դա սրբութիւն է եւ ձեզ հա-
 33 մար սրբութիւն էլ թող մնայ: Ով այդպիսի բան պատրաստի,
 եւ ով դրանից օտարականի փայ, թող վերանայ իր ժողովրդի
 34 միջից»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Վերցրո՛ւ անուշաբոյր համե-
 մունքներ. սպաշխ, եղնգաքար, անուշաբոյր քաղբան եւ մաքուր
 35 կնդրուկ: Դրանք թող քաշով իրար հաւասար լինեն: Դրանք
 իրար խառնելով՝ մաքուր, սուրբ խունկ կը պատրաստես, ինչ-
 36 պէս վարպետ իւղագործներն են պատրաստում: Դրանք մանր

կ'աղաս եւ կը դնես վկայութեան դիմաց՝ վկայութեան խորանի մէջ, ուր պիտի երեւամ քեզ: Ձեր պարբասքած այդ խունկը ձեզ համար սրբութիւնների սրբութիւն թող լինի: Ձեզ համար 37 նոյն բաղադրութեամբ խունկ մի՛ պարբասքէք, որովհետեւ դա ձեզ համար սրբութիւն պիտի լինի Տիրոջ առաջ: Այն մարդը, 38 որ հոգոտելու համար այս բաղադրութեամբ խունկ կը պարբասքի, կը վերանայ իր ժողովրդի միջից»:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Ես, ահա, Յուդա- 31, 2
յի ազգից ընտրեցի Բեսելիէլին, որը որդին է Ուրիի, իսկ սա՝
որդին Ովրի: Ես նրան լցրի ամէն գործի համար անհրաժեշտ 3
գիտութեան, հանճարի եւ իմաստութեան աստուածային ոգով,
որպէսզի նա մարմնի ու սրբեղծագործի, որպէսզի մշակի ու- 4, 5
կին, արծաթն ու պղինձը, մանի կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր
կտաւը, զբաղուի արհեստի կարարելութիւն հանդիսացող ակ-
նագործութեամբ, նաեւ արաղծագործութեամբ, որ գործի դնի
ամէն մի արհեստ: Ահա ես նրան օգնական եմ փալիս Դանի 6
ցեղից Աքիսամի որդի Եղիաբին: Ամէն մի ուշիմ մարդու հո-
գու մէջ դրի շնորհ, որպէսզի անի այն, ինչ պարտւիւրել եմ քեզ,
այսինքն՝ պարբասքի վկայութեան խորանը, կրակարաննե- 7
րի փապանակն ու նրա կափարիչը, խորանի ամբողջ սպասքն
ու զոհարանը, զոհասեղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, սուրբ 8
աշտանակն ու նրա բոլոր զարդերը, խնկարկութեան սեղա-
նը, ողջակէզների սեղանն ու նրա բոլոր մասերը, աւագանն 9
ու նրա պարուանդանը, ծիսակարարութեան զգեստները, Ա-
հարոն քահանայի սրբազան զգեստներն ու նրա որդիներին՝ ինձ 10
համար քահանայութիւն անելու զգեստները, օծութեան իւղն ու
սրբարանի խնկի համեմունքները: Այս բոլորը, ինչ մի անգամ 11
պարտւիւրել եմ քեզ, կը պարբասքես»: Տէրը խօսեց Մովսէ-
սի հետ եւ ասաց. «Իսրայէլի որդիներին հաղորդիր հետեւեալը.
«Զգոյշ եղէք, պահեցէք իմ շաբաթ օրերը, որովհետեւ դա ձեր 13
սերնդի մէջ իմ ու ձեր միջեւ դրուած պայմանն է, որպէսզի ճա-
նաչէք, թէ ես եմ ձեզ սրբագործող Տէրը: Կը պահէք շաբաթ 14
օրերը, որովհետեւ Տիրոջ եւ ձեզ համար դա սրբութիւն է: Ով
այն պղծի, թող մահուան դապապարտուի: Ամէն ոք, ով այդ
օրը գործ կ'անի, թող վերանայ իր ժողովրդի միջից: Վեց օր 15
գործ կ'անես, իսկ եօթներորդ օրը Տիրոջ սուրբ հանգստեան
շաբաթ օրն է: Ով որ շաբաթ օրը գործ կ'անի, թող մահուան

16 դաքապարտուի: Իսրայելի որդիները թող պահեն շաբաթ օրերը, որպեսզի դրանք ձեր սերնդի մէջ ի կարար ածուեն որպէս
 17 յաւիտենական ուխտ իմ ու Իսրայելի որդիների միջեւ: Դա իմ յաւիտենական պայմանն է, որովհետեւ Տէրը վեց օրում ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, իսկ եօթներորդ օրը դադար քուեց եւ
 18 հանգստացաւ»: Երբ Աստուած Սինայ լեռան վրայ աւարտեց իր խօսքը, Մովսէսին քուեց վկայութեան երկու քախարակները՝ Ասափն ու Գաբիէլ գրուած քարէ քախարակները:

32 Ժողովուրդը քեսնելով, որ Մովսէսն ուշացաւ լեռից իջնելու, հաւաքուեց Ահարոնի մօտ ու ասաց նրան. «Դե՛հ, մեզ առաջնորդող աստուածներ ստեղծի՛ր, որովհետեւ չգիտենք, թէ ինչ եղաւ այն մարդը՝ Մովսէսը, որ մեզ Եգիպտոսից դուրս բերեց»:

2 Ահարոնն ասաց նրանց. «Ձեր կանանց, ձեր քուաների ու աղջիկների ականջներից հանեցէ՛ք ոսկէ գինդերը եւ բերէ՛ք ինձ»:

3 Բոլորը իրենց ականջներից հանեցին ոսկէ գինդերը եւ բերեցին քուեցին Ահարոնին: Ահարոնը դրանք առնելով նրանցից՝ կաղապարի մէջ ձուլեց եւ կերպեց ձուլածոյ մի հորթ: Նրանք ասացին. «Մա՛ է քո աստուածը, Իսրայէ՛լ, որ քեզ դուրս բերեց Եգիպտացիների երկրից»:

4 Երբ Ահարոնն այդ քեսաւ, կուռքի առաջ գոհասեղան շինեց: Ահարոնը յայարարեց. «Վաղը Տիրոջ քոնն է»:

5 Առաւօտեան վեր կենալով՝ նա ողջակէզներ արեց եւ փրկութեան գոհեր մաքուցեց: Ժողովուրդը նաքեց, որ կերուխում անի, ապա վեր կացաւ, որ պարի: Տէրը Մովսէսին ասաց. «Շո՛ւք արա, գնա իջի՛ր այստեղից, որովհետեւ անօրինութիւն է կարարում քո ժողովուրդը, որին դուրս բերեցիր Եգիպտացիների երկրից: Նրանք շար շուր շեղուեցին այն ճանապարհից, որ ցոյց քուեցիր նրանց: Նրանք ձուլածոյ հորթ են կերպել, երկրպագում են նրան, գոհեր մաքուցում ու ասում. «Մա՛ է քո աստուածը, Իսրայէ՛լ, որ քեզ դուրս բերեց Եգիպտացիների երկրից»:

6 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ես քեսնում եմ, որ այս ժողովուրդը կամակոր է: Արդ, թո՛յլ քուր ինձ, որ նրանց վրայ թափեմ իմ գայրոյթը՝ կոքորեմ նրանց, իսկ քեզ մե՛ծ ազգ դարձնեմ»:

7 Մովսէսն աղաչեց իր քեր Ասափն ու Գաբիէլ. «Տէ՛ր, ինչո՞ն ես այդպէս խիստ գայրանում քո ժողովրդի վրայ, որին քո մե՛ծ գորութեամբ ու հզօր բազկով դուրս բերեցիր Եգիպտացիների երկրից: Այնպէս չի՛նի, որ եգիպտացիներն ասեն. «Ձար մքաղութեամբ դուրս բերեց նրանց, որպէսզի լեռների վրայ

կոտորի, երկրի երեսից վերացնի նրանց»: Մեղմացրո՛ւ քո զայ-
 րոյթը, հրաժարուի՛ր քո ժողովրդին չարիք պարճառելուց: Յի- 13
 շիր քո ծառաներ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին, որոնց
 անձովդ երդուեցիր, խօսեցիր նրանց հեպ՝ ասելով. «Երկնքի
 աստղերի չափ պիտի բազմացնեն ձեր սերունդը»: Եւ այն եր-
 կիրը, որ խոստացար քալ նրանց զաւակներին, նրանք յափտե-
 ան պիտի փրանան դրան»: Եւ Տէրը հրաժարուեց պարճառել 14
 այն չարիքները, որոնցով սպառնում էր պարծել ժողովրդին:
 Մովսէսը վերադարձաւ եւ իջաւ լեռից: Նրա ձեռքին էին վկա- 15
 յութեան երկու փախտակները: Քարէ փախտակների երկու ե-
 րեսին՝ այս ու այն կողմից գրուած էր: Տախտակներն Աստ- 16
 ծու գործն էին, իսկ փախտակների վրայ գրուած գիրը Աստծու
 արձանագրած գիրն էր: Յետուն, լսելով աղաղակող ժողովրդի 17
 ձայնը, Մովսէսին ասաց. «Բանակապետիից պատերազմի ձայն
 է գալիս»: Մովսէսն ասաց. «Դա ո՛չ յաղթանակած կորիճների 18
 ճիշ է, ո՛չ էլ պարտուած զօրքի աղաղակ: Գինուց ընդարմացած
 մարդկանց ձայնն է, որ լսում եմ ես»: Երբ Մովսէսը մօտե- 19
 ցաւ բանակապետիին եւ րեսաւ հորթն ու պարողներին, խիստ
 զայրացաւ, նետեց ձեռքում եղած երկու փախտակներն ու ջար-
 դուփշուր արեց դրանք լերան ստորոտին: Վերցնելով նրանց 20
 կերպած հորթը՝ Մովսէսը կրակը նետեց այն, ապա մանրեց,
 փռու վերածեց, փռչին խառնեց ջրի մէջ ու փռեց ժողովրդին,
 որ խմի: Մովսէսն ասաց Ահարոնին. «Ի՞նչ է արել քեզ այս 21
 ժողովուրդը, որ նրան այդպիսի մեծ մեղքերի մղեցիր»: Ահա-
 րոնն ասաց Մովսէսին. «Մի՛ զայրացիր, քէր իմ, որովհետեւ դու 22
 ինքդ էլ գիտես, որ քո ժողովուրդը չարամէք է: Նրանք ասա-
 ցին. «Մեզ համար առաջնորդող աստուածներ սպեղծիր, որով- 23
 հետեւ չգիտենք, թէ ինչ պատահեց այն մարդուն՝ Մովսէսին, որը
 Եգիպտոսից դուրս բերեց մեզ»: Ես նրանց ասացի. «Եթէ որե- 24
 ւէ մէկը ոսկի ունի, նրանից հանեցէ՛ք դա եւ բերէ՛ք»: Նրանք ինձ
 փռեցին ոսկին, ես այն նետեցի կրակը, եւ ահա սրացուեց այս
 հորթը»: Մովսէսը րեսաւ, որ ժողովուրդը պարտիքանագանց 25
 է եղել, որովհետեւ Ահարոնը նրանց յանցագործութեան էր մղել
 ի չարախնդութիւն իրենց թշնամիների: Մովսէսը, կանգնելով 26
 բանակապետիի մութքի մօտ, ասաց. «Ով Տիրոջն է պարկա-
 նում, ինձ մօտենայ»: Նրա շուրջը հաւաքուեցին Ղեւիի բոլոր
 որդիները: Մովսէսը նրանց ասաց. «Այսպէս է ասում Իսրայէլի 27

Տէր Ասարուածր. «Իւրաքանչիւրը իր սուրը թող կապի իր ազգ-
 րին: Բանակապետի մի մուտքից միւսը գնացէք-եկէք, եւ ձեզ-
 նից իւրաքանչիւրը թող սպանի իր եղբօրը, իւրաքանչիւրը՝ իր
 28 ընկերոջը, իւրաքանչիւրը՝ իր մերձաւորին»: Ղեւիի որդիներն
 արեցին այնպէս, ինչպէս ասել էր Մովսէսը: Այդ օրը ժողովրդի
 29 միջից շուրջ երեք հազար մարդ կոտորուեց: Մովսէսն ասաց
 նրանց. «Այսօր իւրաքանչիւրդ ձեր ձեռքով ծառայեցիք Տիրոջը.
 մէկն սպանեց իր որդուն, միւսն՝ իր եղբօրը, որի համար այսօր
 30 ձեզ վրայ կ'իջնի Տիրոջ օրհնութիւնը»: Յաջորդ օրը Մովսէսն
 ասաց ժողովրդին. «Ռուք մեծ մեղք էք գործել, բայց ես հիմա
 կը բարձրանամ Ասարծու մօտ, որպէսզի ձեր մեղքերի համար
 31 քաւութիւն խնդրեմ նրանից»: Մովսէսը վերադարձաւ Տիրոջ
 մօտ ու ասաց նրան. «Աղաչում եմ քեզ, Տէր, այդ ժողովուրդը
 մեծ մեղք է գործել, որովհետեւ իր համար ոսկէ ասպուածներ է
 32 կերպել: Արդ, եթէ ներելու ես իրենց մեղքերը, ների՛ր, իսկ եթէ
 չես ներելու, ուրեմն իմ անունը ջնջի՛ր քո մաքեանից, ուր գրել
 33 ես ինձ»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ես իմ մաքեանից կը ջնջեմ
 34 նրան, ով մեղանջել է իմ դէմ: Բայց հիմա գնա՛, իջի՛ր եւ այդ
 ժողովրդին առաջնորդի՛ր այն վայրը, որի մասին ասել եմ քեզ:
 Իմ հրեշտակը կը գնայ քո առաջից: Այն օրը, սակայն, երբ պի-
 35 րի այցելեմ ձեզ, նրանց մեղքերը իրենց վրայ պիտի դնեմ»: Եւ
 Տէրը ժողովրդին պապուհասեց այն հորթի համար, որ կերպել
 էր Ահարոնը:

33 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ելէ՛ք այսպետից դու եւ քո ժողովուր-
 դը, որին դուրս բերեցիր Եգիպտացիների երկրից, եւ գնացէ՛ք
 այն երկիրը, որ երդուել եմ քալ Աբրահամին, Իսահակին ու
 2 Յակոբին՝ ասելով՝. «Ձեր սերնդին եմ քալու այն»: Ես քո առա-
 ջից կ'ուղարկեմ իմ հրեշտակին, որ հալածի քանանացիներին,
 ամորհացիներին, քեպացիներին, փերեզացիներին, գերգեսա-
 3 ցիներին, խեւացիներին ու յեբուսացիներին, քեզ կը փանեմ
 այն երկիրը, ուր կաթ ու մեղր է հոսում: Բայց ես, կամակո՛ր
 ժողովուրդ, քեզ հետ դուրս չպիտի ելնեմ, որպէսզի ճանապար-
 4 հին քեզ չկոտորեմ»: Ժողովուրդը, լսելով այդ խիստ խօսքե-
 րը, մեծ սուգ արեց, սգաւորի զգեստներ հագաւ, ոչ ոք իր վրայ
 5 զարդ չկրեց: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ռու իսրայէլացիներին
 ասա՛. «Ռուք կամակոր ժողովուրդ էք: Զգո՛յշ եղէք, թէ չէ մի այլ
 պապուհաս էլ կը բերեմ ձեր գլխին եւ կը կոտորեմ ձեզ: Արդ,

հանեցէ՛ք ձեր շքեղ պապմունճանները, ձեր զարդերը, որպէսզի
 ցոյց փամ ձեզ, թէ ինչ եմ անելու ձեզ»։ Իսրայէլացիները Քո- 6
 րեբ լերան մօտ հանեցին իրենց զարդերն ու պապմունճանները։
 Մովսէսն իր վրանը խփեց բանակապետիից դուրս՝ առանձին 7
 մի փեղում։ Դա կոչուեց Վկայութեան վրան։ Ով ինչ հայցում
 էր Տիրոջից, գալիս էր բանակապետիից դուրս գրնուող Վկա-
 յութեան վրանը։ Երբ Մովսէսը դէպի վրանն էր գնում, ողջ 8
 ժողովուրդը՝ ամէն մէկն իր վրանի դռան մօտ կանգնած, ուշա-
 դիր դիպում էր նրան. նրանք հայեացքով հետեւում էին Մովսէ-
 սին, մինչեւ որ նա գնում մտնում էր իր վրանը։ Երբ Մովսէսը 9
 մտնում էր վրանը, ամպի մի սիւն էր իջնում ու կանգնում վրանի
 դռան մօտ, եւ Տէրը խօսում էր Մովսէսի հետ։ Ողջ ժողովուրդը, 10
 փեսնելով վրանի դռան մօտ կանգնած ամպի սիւնը, ուրքի էր
 կանգնում, իւրաքանչիւրը երկրպագում էր իր վրանի դռան մօտ։
 Տէրը Մովսէսի հետ խօսում էր դէմ յանդիման, ինչպէս մէկը կը 11
 խօսէր իր բարեկամի հետ, եւ ապա Մովսէսը վերադառնում էր
 բանակապետի։ Բայց նրա սպասաւոր Յեսուն՝ Նաւէի որդին,
 վրանից դուրս չէր գալիս։ Մովսէսն ասաց Տիրոջը. «Ահա ինձ 12
 ասում ես. «Տա՛ր այս ժողովրդին», բայց դու չես յայտնել, թէ ում
 ես ուղարկելու ինձ հետ։ Դու ինձ ասացիր՝ «Քեզ բոլորից բարձր
 եմ դասում, դու վայելում ես իմ շնորհը»։ Արդ, եթէ քո շնորհին 13
 եմ արժանացել ես, ինձ յայտնապէս երեւայ, որպէսզի իմանամ,
 թէ ինչով եմ արժանացել քո շնորհին, իմանամ, որ քո այս ժո-
 ղովուրդը մեծ ազգ է լինելու»։ Տէրն ասաց. «Ես ինքս պիտի 14
 գնամ քո առաջից ու պիտի փեղաւորեմ քեզ»։ Մովսէսն ասաց
 նրան. «Եթէ դու ինքդ մեզ հետ չգնաս, ուրեմն ինձ այսպէսից 15
 մի՛ հանիր։ Եւ ինչի՞ց պիտի իմացուի, թէ ես ու քո ժողովուրդն,
 իրօք, քո շնորհին ենք արժանացել։ Եթէ դու մեզ հետ գնաս, ես 16
 ու քո ժողովուրդը կը փառաւորունք շար աւելի, քան երկրի
 վրայ եղած բոլոր ազգերը»։ Տէրն ասաց Մովսէսին. «Այդ քո 17
 ասածն էլ կը կատարեմ, որովհետեւ դու իմ շնորհին ես ար-
 ժանացել, եւ քեզ աւելի եմ ճանաչում, քան մնացած բոլորին»։
 Մովսէսն ասաց. «Յո՛յց փութ ինձ քո փառքը»։ Տէրն ասաց. 18, 19
 «Ես իմ փառքով կ'անցնեմ քո առաջից, քո առաջ կը կոչեմ իմ
 անունը՝ Տէր, կ'ողորմեմ նրան, ում ողորմելու եմ, եւ կը գթամ
 նրան, ում գթալու եմ»։ Եւ Տէրն աւելացրեց. «Դու չես կարող 20
 փեսնել իմ երեսը, որովհետեւ մարդ չի կարող փեսնել իմ երեսն

21 ու կենդանի մնալ»: Տերը շարունակեց. «Ահա իմ առաջ մի րեդ
22 կայ, կանգնիր այս ժայռի վրայ: Երբ ես անցնեմ իմ փառքով,
քեզ կը դնեմ ժայռի ծերպի մէջ եւ իմ ձեռքով կը ծածկեմ քեզ,
23 մինչեւ որ անցնեմ: Իմ ձեռքը քո վրայից կը վերցնեմ, եւ ապա
դու ինձ կը փեսնես թիկունքից: Բայց իմ դէմքը քեզ չի երեւայ»:

34 Տէրն ասաց Մովսէսին. «Դու ինքդ նախկին փախարակնե-
րի նման քարէ երկու փախարակներ կոփիր եւ ինձ մօտ՝ լեռը
բարձրացիր: Տախարակների վրայ կը գրեմ այն պարզամտե-
րը, որ արձանագրուած էին քո ջարդովորութիւն արած նախկին
2 փախարակների վրայ: Պարտաւոր եղիր վաղը, որ վաղ առա-
ւօրեան բարձրանաս Սինա լեռը եւ այնպէս ինձ սպասես լեռան
3 գագաթին: Ներդ ոչ ոք թող չբարձրանայ, ոչ ոք ամենեւին չե-
րեւայ լեռան վրայ: Արջառ ու ոչխար չարածեն լեռան մօտ»:
4 Մովսէսը նախկինների նմանութեամբ քարէ երկու փախարակ-
ներ կոփեց: Առաւօրեան վեր կենալով՝ Մովսէսը բարձրացաւ
Սինա լեռը, ինչպէս Տէրն էր հրամայել նրան: Մովսէսն իր հետ
5 վերցրեց քարէ երկու փախարակները: Տէրն իջաւ ամպի մէջ,
6 կանգնեց այնպէս՝ նրա դիմաց, ու կոչեց իր անունը՝ Տէր: Տէրն
անցաւ Մովսէսի առաջ՝ ասելով. «Տէր Աստուած եմ, գթացող եւ
7 ողորմած, համբերաբար, բարեգութ ու ճշմարիտ, որ արդա-
րութիւնն է պաշտպանում, իր ողորմածութիւնն է ցուցաբերում
հազարաւոր սերունդների հանդէպ, վերացնում անօրէնութիւն-
ները, անիրաւութիւններն ու մեղքերը, մեղաւորին չի ազարում
պարծից, հայրերի գործած մեղքերը բարդում է որդիների եւ
որդիների որդիների վրայ մինչեւ երրորդ ու չորրորդ սերուն-
8 դը»: Մովսէսն իսկոյն խոնարհուելով՝ երկրպագութիւն արեց
9 ու ասաց. «Տէր, եթէ քո շնորհին եմ արժանացել, ուրեմն իմ Տէ-
րը մեզ հետ թող գնայ, որովհետեւ այս ժողովուրդը կամակոր
է: Դու կը ներես մեր անօրէնութիւններն ու մեղքերը, եւ մենք
10 կը լինենք քոնը»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Ահա ես քո ու ամ-
բողջ ժողովրդի առաջ քեզ հետ ուխտ եմ դնում: Ես այնպիսի
զարմանահրաշ գործեր պիտի անեմ, որ ամբողջ երկրի վրայ եւ
բոլոր ազգերի մէջ չեն կարարուել: Ամբողջ ժողովուրդը, նրանց
թիւն նաեւ դու, ականապես պիտի լինէք Տիրոջ գործերին: Ու-
րովհետեւ ձեզ համար ես զարմանահրաշ գործեր պիտի անեմ:
11 Ըստ ամենայնի դու ուշադիր եղիր, թէ ինչ եմ կարգադրելու
քեզ այսօր: Ես, ահա, ձեզնից հեռացնելու եմ ամորհացիներ-

րին, քանանացիներին, քեփացիներին, փերեզացիներին, խե-
 12 ւացիներին, գերգեսացիներին ու յեփուսացիներին: Զգոյշ ե-
 դիր, ուխտ չկապես այն երկրի բնակիչների հետ, ուր մուտք ես
 գործելու: Չլինի թե՛ գայթակղուէք: Քարուքանդ կ'անէք նրանց 13
 բազիմները, ջարդուփշուր կ'անէք նրանց արձանները, ամբող-
 ջովին կը կտրէք նրանց սրբազան անտառները եւ կրակի կը
 14 փաք նրանց աստուածների արձանները: Օտար աստուածնե-
 րի չերկրպագէք, որովհետեւ Տէր Աստուածը նախանձոտ է, այո՛,
 Աստուած նախանձոտ է: Չլինի թե՛ ձեր մարդիկ ուխտ կապեն 15
 այդ երկրի բնակիչների հետ եւ նրանց աստուածներին պաշ-
 րամունք մատուցելով՝ պոռնկանան, զոհեր մատուցեն նրանց
 աստուածներին, եւ նրանց հրաւերն ընդունելով՝ չլինի թե՛ դու էլ
 16 ուրես նրանց զոհաբերած անասունների մսից, քո փղաներին
 ամուսնացնես նրանց դուստրերի հետ, քո դուստրերին կնութե-
 ան փաս նրանց փղաներին, քո դուստրերը նրանց աստուած-
 ներին պաշտամունք մատուցելով՝ պոռնկանան ու պոռնկացնեն
 նաեւ քո՛ փղաներին՝ աստուածներին պաշտամունք մատուցե-
 17, 18 լով: Քեզ համար աստուածների կուռքեր չծուլես: Կը պա-
 հես Բաղարջակերաց փօնը. նոր բերք քաղելու ամսին, ինչպէս
 պարուիրել եմ քեզ, եօթը օր բաղարջ հաց կ'ուրես, քանի որ
 նոր բերք քաղելու ամսին ես դուրս եկել Եգիպտոսից: Ինձ պի- 19
 փի պարկանեն բոլոր մարդկանց անդրանիկ արու զաւակները,
 նաեւ՝ քո անասունների՝ արջառի ու ոչխարի առաջնածին ա- 20
 րուները: Էշի առաջնածինին կը փոխանակես զառով, իսկ եթե՛
 չփոխանակես այն, ինձ կը փաս դրա փոխարժէքը: Քո որդի- 21
 ների բոլոր անդրանիկների փրկագինը կը փաս ինձ: Իմ առաջ
 ձեռնունայն չերեւաս: Վեց օր կ'աշխատես, իսկ եօթներորդ օ- 22
 րը կը հանգստանաս: Կը հանգստանաս նաեւ ցանքի ու հնձի
 ժամանակ: Եօթնօրեակի փօնը ինձ համար կը կատարես ցո- 23
 րենի հնձի սկզբում, իսկ բերքահաւաքի փօնը՝ փարուայ կէսին: 24
 Տարին երեք անգամ քո բոլոր արու երեխաները թող ներկա-
 յանան Իսրայէլի փէր Աստծուն, որովհետեւ ես ազգեր պիտի 25
 հեռացնեմ քո մօտից, պիտի ընդարձակեմ քո սահմանները, ոչ
 ոք աչք չպիտի ունենայ քո երկրի վրայ, եթե՛ փարուայ մէջ երեք
 անգամ ներկայանաս փէր Աստծուն: Ինձ զոհաբերած անա- 26
 սունի արիւնը թթխմորով հացի վրայ չթափես, եւ զարկի փօնի
 զոհը մինչեւ առաւօտ չմնայ: Քո երկրի առաջին բերքը կը փա-

նես քո տեր Աստուծո՛ւ փունը: Գառը իր մօր կաթի մեջ չեփես»:
 27 Տէրն այնուհետեւ ասաց Մովսէսին «Գրի՛ առ այդ պապագամները, որովհետեւ այդ խօսքերով եմ ես ուխտ կապում քեզ հետ
 28 եւ Իսրայէլի հետ»: Մովսէսը Տիրոջ հետ էր քառասուն օր ու քառասուն գիշեր: Նա հաց չկերաւ, ջուր չիւմեց եւ փախարակների վրայ գրի առաւ ուխտի խօսքերը՝ փասել պատուիրանները:
 29 Երբ Մովսէսն իջնում էր Մինա լեռից, ուխտի երկու փախարակները Մովսէսի ձեռքին էին: Լեռից իջնելիս Մովսէսը չգիտէր, որ
 30 Տիրոջ հետ խօսելու պատճառով իր երեսը ճառագում է: Ահարոնն ու բոլոր իսրայէլացիները, տեսնելով Մովսէսի ճառագող երեսը, վախեցան մօտենալ նրան: Մովսէսը կանչեց նրանց. Ահարոնն ու ժողովրդի բոլոր առաջնորդները զնացին նրա մօտ,
 31 եւ Մովսէսը խօսեց նրանց հետ: Ապա նրան մօտեցան բոլոր իսրայէլացիները, եւ Մովսէսը պատմեց նրանց այն ամենը, ինչ
 32 Տէրը խօսել էր իր հետ Մինա լեռան վրայ: Երբ Մովսէսը նրանց հաղորդած իր խօսքը վերջացրեց, երեսը ծածկեց քողով: Երբ
 33 Մովսէսը Տիրոջ հետ խօսելու համար ներկայանում էր նրան, հանում էր քողը մինչեւ այնպէտից հեռանալը: Եւ երբ հեռանում էր այնպէտից, նա բոլոր իսրայէլացիներին հաղորդում էր այն,
 34 ինչ Տէրը հրամայել էր իրեն: Իսրայէլացիները տեսնում էին, որ Մովսէսի երեսը ճառագում է: Մովսէսն այն ժամանակ քողով ծածկում էր երեսը մինչեւ խօսելու համար նրա մօտ մտնելը:

35 Մովսէսը հաւաքեց ամբողջ իսրայէլացի ժողովրդին ու ասաց նրանց. «Ահա այն բաները, որ Տէրն ասաց, որ պէտք է
 2 անել. «Վեց օր պիտի աշխատէք, իսկ եօթներորդ օրը պիտի հանգստանաք. շաբաթ օրը սուրբ է՝ Տիրոջ հանգստեան օրը:
 3 Ով որ այդ օրն աշխատի, կը մեռնի: Շաբաթ օրը ձեր բոլորի փներում կրակ չպիտի վառուի, որովհետեւ ես եմ Տէրը»: Մովսէսը, դիմելով իսրայէլի ամբողջ ժողովրդին, ասաց. «Այս է այն
 4 պապամը, որ պատուիրել է Տէրը՝ ասելով. «Դուք ձեր մեջ փութեք հաւաքեցէք Տիրոջ համար: Ում սրտով ինչ անցնի, այն
 5 թող նուիրի Տիրոջը. ոսկի, արծաթ, պղինձ, կապոյտ, ծիրանի եւ կրկնակի կարմիր գոյնի մանուած թելեր, նրբահիւս բեհեզ,
 6 այծի մազ, խոյի կարմիր ներկուած մորթի, կապոյտ ներկուած մորթիներ, կարծր փայտեր, լուսաւորութեան համար ձէթ, օծութեան իւղի համար համեմունքներ, խնկի բաղադրամասեր,
 7 սարդիոն քարեր, գնրուխտ քարեր, վակասի եւ երկարաւուն

պատմունճանի համար քարեր»։ «Ձեր միջի խելահասները թող 10
 գան ու անեն այն ամէնը, ինչ պատուիրել է Տէրը. վրանն ու նրա 11
 ծածկը, նրա ծոպաւոր վարագոյրներն ու օղակները, նրա փախ-
 փակներն ու նիզերը, նրա մոյթերն ու խարիսխները, վկայու- 12
 թեան փապանակը, նրա լծակները, կափարիչը, քօղը, բակի
 առագաստն ու նրա մոյթերը, գմրուխտ քարերը, խնկերը, օծու-
 թեան իւղը, զոհասեղանն ու նրա ամբողջ սպասքը, զոհասե- 13
 ղանի ամփովանին, նրա լծակներն ու ամբողջ սպասքը, առա-
 ջաւորութեան հացը, լոյսի աշտանակն ու նրա բոլոր մասերը, 14
 նրա կանթեղներն ու լուսաւորութեան ձէթը, խնկարկութեան
 սեղանն ու նրա լծակները, օծութեան իւղը, խնկերի համեմունք- 15
 ները, վրանի դռան վարագոյրը, ողջակէզների զոհասեղանն 16
 ու նրա պղնձէ կասկարան, նրա լծակներն ու ամբողջ սպաս-
 քը, աւագանն ու նրա պատուանդանը, բակի առագաստը, նրա 17
 մոյթերն ու խարիսխները, բակի դռան առագաստը, վրանի 18
 ցցերն ու բակի ցցերը, դռանց պարանները, այն զգեստները, 19
 որոնցով սրբազան պաշտամունք պիտի կատարեն սրբարա-
 նում, Ահարոն քահանայի սրբազան զգեստներն ու Ահարոնի
 որդիների քահանայութեան զգեստները»։ Բոլոր իսրայէլացի- 20
 ները գնացին Մովսէսի մօտից, եւ ամէն մէկը բերեց իր սրտից 21
 բխածը. նրանք Տիրոջն էին նուիրաբերում այն ամէնը, ինչ ան-
 հրաժեշտ էր վկայութեան խորանի, նրա կահաւորանքի, բոլոր
 սրբազան զգեստների համար։ Բոլոր փղամարդիկ, ում մտքով 22
 ինչ որ անցնում էր, բերեցին։ Ոմանք՝ իրենց կանանց թան-
 կագին քարերը, գինդերը, մատանիները, ծամակալները, մա-
 նեակներն ու ամէն փեսակ ոսկէ զարդեր։ Բոլոր փղամարդիկ
 իրենց ունեցած ոսկէ իրերը նուիրաբերում էին Տիրոջը։ Ամէն 23
 փղամարդ, ում մօտ կային կապոյտ, ծիրանի եւ կարմիր գոյնի
 մանուած թելեր, նրբահիւս բեհեզ, այծի մազ, խոյերի կարմիր
 ներկուած մորթիներ, կապոյտ ներկուած մորթիներ, բերում էր։
 Նուիրաբերողները արծաթէ ու պղնձէ նուէրներ էին բերում Տի- 24
 րոջը։ Ում մօտ կահոյքի համար պիտանի կարծր փայտ կար,
 բերում էր։ Բոլոր շնորհալի կանայք իրենց ձեռքով կապոյտ, 25
 ծիրանի ու կարմիր գոյնի թելեր ու բեհեզ էին հիւսում եւ նու-
 էր բերում։ Բոլոր կանայք յօժարական այծերի մազ էին մա- 26
 նում հմարութեամբ։ Յեղապետները բերում էին գմրուխտ քա- 27
 րեր, վակասի ու լանջապանակի համար անհրաժեշտ քարեր,

28 խնկերի համար համեմունքներ, լուսատրութեան համար ձէթ
 29 ու օծութեան իւղ: Բոլոր փղամարդիկ ու կանայք յօժարակամ
 գալիս էին կաթարելու այն բոլոր գործերը, որ Տէրը պատուիրել
 էր անել Մովսէսի միջոցով: Իսրայէլացիները նուէրներ էին մա-
 30 րուցում Տիրոջը: Մովսէսն ասաց իսրայէլացիներին. «Տեսէ՛ք,
 Աստուած ընտրել է յարկապէս Յուդայի ցեղից Բեսելիէլին՝ Ու-
 31 բիի որդուն, որը որդին էր Ովրի: Աստուած նրան լցրել է ամէն
 ինչի համար անհրաժեշտ աստուածային իմաստութեան ոգով,
 32 հանձարով եւ գիտութեամբ, որպէսզի նա ամէն մի գործ կա-
 33 րարի հմտութեամբ, մշակի ոսկին, արծաթն ու պղինձը, փաշի
 թանկարժէք քարերը, մշակի փայտը եւ ամէն մի գործ կարարի
 վարպետօրէն, որովհետեւ Տէրը նրան իմաստութիւն է պարգե-
 34, 35 ւել, ինչպէս որ Դանի ցեղից Աքիսամի որդի Եղիաբին, որոնց
 իմաստուն միտք պարգեւեց, որպէսզի սրանք սովորեն ու կա-
 րարեն սուրբ գործի համար անհրաժեշտ ամէն փեսակ գործեր՝
 ոսրայնանկութիւն անեն կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր ներկու-
 ւած թելերով եւ բեհեզով, նկարեն, քանդակեն»:

36 Բեսելիէլը, Եղիաբն ու ընդունակ բոլոր փղամարդիկ, որոնց
 Տէրը գործի մէջ խելամուտ լինելու համար իմաստութիւն եւ գի-
 տութիւն էր պարգեւել, ըստ ամենայնի կաթարեցին սրբարանը
 հանդերձատրելու աշխարանքները այնպէս, ինչպէս հրամա-
 2 յել էր Տէրը: Մովսէսը կանչեց Բեսելիէլին, Եղիաբին ու բոլոր
 նրանց, ովքեր ընդունակ էին գործ անելու, եւ որոնց Աստուած
 իմաստութեան ոգի էր պարգեւել, բոլորին, ովքեր յօժար կամ-
 3 քով ուզում էին ձեռնարկել ու աւարտել այդ գործը: Նրանք
 Մովսէսից ստացան այն բոլոր նուէրները, որ իսրայէլացիները
 բերել էին սրբարանը հանդերձատրելու համար: Ամէն առաւօտ
 նրանք ընդունում էին նաեւ նուիրաբանների բերած նուէրները:
 4 Գալիս էին սրբարանի գործերը կաթարող բոլոր վարպետները,
 որպէսզի իւրաքանչիւրն ըստ իր մասնագիտութեան գործադրի
 5 իր վարպետութիւնը: Նրանք խօսեցին Մովսէսի հետ ու ա-
 սացին. «Ժողովուրդը շատ աւելին է բերում, քան անհրաժեշտ
 6 է Աստուծու հրամայած գործը կաթարելու համար»: Մովսէսը
 կարգադրեց բանակապետիւմ յայտարարութիւն անել եւ ասել.
 «Տղամարդ լինի թէ կին, սրբարանի համար այլեւս նուէրներ
 չպարբասարի»: Դրանից յետոյ ժողովրդին արգելեցին նուէր-
 7 ներ բերել: Բերում էին միայն իրենց արդէն իսկ գործածները,

որպէսզի աւարպեն բոլոր գործերը: Եւ մարդիկ դադարեցին
 բերելուց: Գործի ընդունակ բոլոր մարդիկ արհեստաւորնե- 8
 րի հետ նրբահիւս բեհեզից, կապոյր, ծիրանի ու կրկնակի
 կարմիր կրաւից պարասաւեցին փասշերփանի խորանը, այն
 զարդարեցին ասեղնագործ քերովբէներով: Մէկ շերտի երկա- 9
 րութիւնը քսանույթ կանգուն էր, իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն:
 Բոլոր շերտերի չափսը նոյնն էր: Տինգ շերտերը միացուած էին 10
 միւս հինգ շերտերին, իսկ միւս հինգ շերտերն էլ միացուած էին
 միւս հնգին: Նա կապոյր ճարմանդներ դրեց մի շերտի եզրին՝ 11
 միացման փեղում: Նոյնն արեց միացուող երկրորդ շերտի ար-
 փաքին կցուածքի վրայ: Յիսուն ճարմանդ դրեց մի շերտի 12
 եւ յիսուն ճարմանդ էլ դրեց երկրորդ կցուածքի շերտի կող-
 մից, որպէսզի ճարմանդներից իրաքանջիւրը միանայ միսին:
 Պարասաւեց ոսկէ յիսուն օղակներ եւ դրանցով շերտերը մի-
 ագրեց միմեանց: Սրացուեց մի խորան: Խորանի համար այ- 14
 ծի մազից հիսուած ծածկեր պարասաւեց. փասնմէկ շերտից
 շինեց դրանք: Մէկ շերտի երկարութիւնը երեսուն կանգուն 15
 էր, իսկ լայնութիւնը՝ չորս կանգուն: Տասնմէկ շերտերի չափսը
 նոյնն էր: Տինգ շերտերը միացրեց առանձին, եւ վեց շերտերն 16
 էլ՝ առանձին: Միացման փեղում, շերտերի եզրին դրեց յի-
 սուն ճարմանդ եւ յիսուն ճարմանդ էլ դրեց երկրորդ կցուած- 17
 քի շերտի եզրին: Պարասաւեց յիսուն պղնձէ օղակներ, եւ
 դրանք իրար կցեց, որ վրանը միակտուր դառնայ: Խորանի 18
 ծածկը պարասաւեց խոյերի կարմիր ներկուած մորթիներից,
 իսկ կապոյր մորթուց պարասաւուած ծածկը դրեց վերին կող- 19
 մից: Խորանի երկու մոյթերը պարասաւեց կարծր փայտից եւ
 դրեց ուղղահայեաց դիրքով: Մէկ մոյթի երկարութիւնը փասը 20
 կանգուն էր, իսկ հաստութիւնն ու լայնութիւնը՝ մէկուկէս կան-
 գուն: Ամէն մի մոյթի վրայ դրեց իրար ագուցուած երկու ծղնի: 22
 Այդպէս պարասաւեց նաեւ խորանի բոլոր մոյթերը: Խորա- 23
 նի համար մոյթեր պարասաւեց. քսան մոյթ դրեց հարաւային
 կողմում եւ այդ քսան մոյթերի համար պարասաւեց քառասուն
 խարիսխ. մէկ մոյթի երկու կողմերի համար՝ երկու խարիսխ եւ 24
 միւս մոյթի երկու կողմերի համար էլ՝ երկու խարիսխ: Վրանի 25
 երկրորդ՝ հիւսիսային կողմի համար պարասաւեց քսան մոյթ
 եւ արծաթէ քառասուն խարիսխ. մէկ մոյթի համար՝ երկու խա- 26
 րիսխ, եւ միւս մոյթի համար էլ՝ երկու խարիսխ: Վրանի յեփեփ՝ 27

28 ծովահայեաց կողմում դրեց վեց մոյթ եւ երկու մոյթ էլ դրեց
 29 վրանի անկիւններին՝ յեփեփի կողմից: Ներքեփի կողմից նրանք
 իրար հաւասար էին: Նոյն ձեռով հաւասար էին գլխի՝ իրար
 միացուած կողմից: Նոյն ձեռով շինեց նաեւ երկու անկիւնների
 30 մոյթերը: Այսպիսով ստացուեց ութ մոյթ: Դրանց խարիսխա-
 ներն արծաթից էին, ընդամենը տասնվեց խարիսխ. մէկ մոյթի
 համար՝ երկու խարիսխ, եւ երկու խարիսխ էլ՝ միւս մոյթի հա-
 31 մար: Կարծր փայտից նիգեր պատրաստեց. հինգ նիգ՝ վրանի
 32 մի կողմի մի մոյթի համար, հինգ նիգ՝ վրանի երկրորդ կողմի
 միւս մոյթի համար, եւ հինգ նիգ՝ վրանի թիկունքի՝ ծովահայե-
 33 աց կողմի մոյթի համար: Մէջտեղի նիգը մոյթերի մի ծայրից
 34 մինչեւ միւսն անցկացնելով՝ միացրեց իրար: Երկու մոյթերը
 պատեց ոսկով: Ոսկուց պատրաստեց նրանց երկու օղակները,
 35 որոնց մէջ մտնում էին նիգերը: Նիգերը պատեց ոսկով: Կա-
 պոյտ, ծիրանի ու կարմիր կրաւից եւ նրբահիւս բեհեզից վա-
 րագոյր պատրաստեց: Այն զարդարեց ասեղնագործուած քե-
 36 րովքեով եւ ամրացրեց կարծր փայտից շինուած չորս մոյթերի
 վրայ: Դրանց խոյակները ոսկուց էին, իսկ չորս խարիսխները՝
 37 արծաթից: Վկայութեան խորանի դռան առագաստը պատ-
 րաստեց կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր կրաւից եւ նրբահիւս
 38 բեհեզից՝ վրան ասեղնագործուած քերովքէ: Շինեց խորանի
 հինգ մոյթերն ու դրանց օղակները, դրանց խոյակները պա-
 տեց ոսկով: Դրանց պղնձէ խարիսխները հինգն էին:

37 Բնեւիւիւր տապանակը կառուցեց կարծր փայտից. երկուս-
 ուկէս կանգուն էր դրա երկարութիւնը, մէկուկէս կանգուն էր
 դրա լայնութիւնը, մէկուկէս կանգուն էր դրա բարձրութիւնը:
 2 Այն ներսից ու դրսից պատեց ոսկով, դրա վրայ շուրջանակի
 3 ոսկէ պսակ շինեց: Չորս ոսկէ օղակներ ձուլեց դրա չորս կող-
 մերի համար. երկու օղակներ՝ մի կողմից, եւ երկու օղակներ՝
 4 միւս կողմից: Դրանք հագցրեց լծակներին: Լծակները շինեց
 5 կարծր փայտից եւ դրանք պատեց ոսկով: Լծակները տա-
 պանակի կողքերից մտցրին օղակների մէջ, որպէսզի դրան-
 6 ցով բարձրացնեն այն: Տապանակի կափարիչը պատրաստե-
 ցին մաքուր ոսկուց. երկուսուկէս կանգուն էր դրա երկարու-
 7 թիւնը, մէկուկէս կանգուն՝ դրա լայնութիւնը: Կափարիչի եր-
 կու ծայրերի երկու քերովքէները պատրաստեց ոսկուց. կափա-
 8 րեալ մի գործ շինեց դրանք: Մի քերովքէն դրուած էր կա-

փարիչի մի ծայրին, իսկ միւս քերովբէն՝ կափարիչի միւս ծայրին: Երկու քերովբէները միաձոյլ էին կափարիչի երկու ծայրերի հետ: Քերովբէները դէպի վեր էին փարածել իրենց թելերը եւ իրենց թելերով հովանի էին անում կափարիչի վրայ: Կափարիչի վրայ քերովբէների դէմքերը իրար դէմ դիմաց էին: Առաջաւորութեան սեղանը պապրասպեց մաքուր ոսկուց: Դրա համար ոսկէ չորս օղակներ ձուլեց. երկուսը՝ մի կողմի, եւ երկուսը՝ միւս կողմի համար: Պապրասպեց նաեւ լծակներ, որպէսզի դրանցով բարձրացնեն սեղանը: Տապանակի ու սեղանի լծակները պապրասպեց կարծր փայտից եւ դրանք պապեց ոսկով: Երկու կանգուն էր սեղանի երկարութիւնը, մէկուկէս կանգուն՝ դրա լայնութիւնը, եւ մէկուկէս կանգուն՝ դրա բարձրութիւնը: Այն պապեց մաքուր ոսկով եւ դրա համար շուրջանակի ոսկէ պսակներ պապրասպեց: Դրա վրայ շուրջանակի, մէկ թզաչափ բարձրութեամբ շրջանակ դրեց եւ դրա շրջանակի չորս կողմը ոսկէ պսակներ դրեց: Սեղանի համար ոսկէ չորս օղակներ պապրասպեց եւ օղակներն ամրացրեց չորս անկիւններին, որոնք նրա չորս ուրբերի վրայ էին պսակի փակ: Օղակները լծակների համար իբրեւ ագոյց ծառայեցին, որպէսզի մարդիկ լծակներից բռնած բարձրացնեն սեղանը: Կարծր փայտից երկու լծակներ պապրասպեց, որպէսզի դրանցով բարձրացնեն սեղանը, եւ դրանք պապեց ոսկով: Մաքուր ոսկուց պապրասպեց սեղանի անօթները՝ դրա խնկամաններն ու սկուրեղները, դրա գաւաթներն ու սկիհները, որոնցով գինի են մատուցում: Ոսկուց պապրասպեց լոյսի միաձոյլ աշտանակը՝ բունն ու նրա երկու կողմերի ճիւղերը: Աշտանակի բնից բաժանում էին ճիւղերը՝ երեքը մի կողմից, եւ երեքը միւս կողմից՝ իրար հաւասար: Ոսկուց պապրասպեց դրա բոլոր միաձոյլ, ընկուզածէ ծայրեր ունեցող լուսակալները, դրա ճրագակալները, որոնց վրայ ճրագամաններն են դրում, եւ աշտանակի եօթներորդ կանթեղը, որը բնի ամենավերին մասում է դրում: Մաքուր ոսկուց պապրասպեց դրա վրայ գտնուող եօթը ճրագամանները, ունելիներն ու մոխրակալները: Քանդակազարդ արեց աշտանակը, բունն ու նրա ճիւղերը, նրա սկահակները: Գնդիկներն ու շուշանածէ ծաղիկները միաձոյլ էին: Վեց ճիւղեր էին բաժանում նրա երկու կողմերից. երեք ճիւղը՝ աշտանակի մի կողմից, եւ երեք ճիւղը՝ աշտանակի միւս կողմից:

19 մից: Մի ճիւղն ունէր գնդիկից ու շուշանաձէ ծաղկից բաղկացած երեք ընկուզաձէ սկահակ, եւ միւս ճիւղն էլ ունէր գնդիկից ու շուշանաձէ ծաղկից բաղկացած երեք ընկուզաձէ սկահակ: Այսպէս բոլոր վեց ճիւղերը բաժանուած էին աշտանակի երկու կողմերից: Աշտանակի բնի վրայ քանդակուած էին ընկուզաձէ չորս սկահակներ իրենց գնդիկներով ու շուշանաձէ ծաղիկներով: Երկու ճիւղերի փակ մէկական գնդիկ ու ծաղիկ՝ բնին ձուլուած: Այսպէս էին բնից բաժանուած վեց ճիւղերը: Դրանց գնդիկներն ու ծաղիկները միաձոյլ էին՝ բոլորը քանդակուած մի կտոր մաքուր ոսկուց: Դրա եօթը ճրագամանները, ունելիներն ու մոխրակալները մաքուր ոսկուց էին: Մի փաղանդ մաքուր ոսկուց պապրասպեց աշտանակն ու դրա բոլոր մասերը: Նա ոսկեպար գոհասեղանը պապրասպեց կարծր փայտից: Այն քառակուսի էր. հինգ կանգուն էր երկարութիւնը, հինժ կանգուն՝ լայնութիւնը, եւ երեք կանգուն՝ բարձրութիւնը: Դրա եղջիրաւոր անկիւնները գոհասեղանի հետ միաձոյլ էին: Մաքուր ոսկով պարեց այն, ինչպէս նաեւ դրա կափարիչը, բոլոր կողերն ու եղջիրաւոր անկիւնները: Դրա չորս կողմերի համար պապրասպեց ոսկէ պսակներ, պսակների փակ, երկու կողմերին երկու ոսկէ օղակներ ամրացրեց, որպէսզի այն բարձրացնելիս լծակները մտնեն այդ օղակների մէջ: Լծակները պապրասպեց կարծր փայտից եւ դրանք պարեց ոսկով: Նա վարպետ իւղագործների՝ նման պապրասպեց օծութեան սուրբ իւղը եւ խնկերի համեմունքները:

38 Զոհասեղանը պղնձապարեց այն բուրվառների պղնձով, որոնք Կորիսի ժողովրդի հետ ապստամբած մարդկանց ձեռքին էին: Կարծր փայտից պապրասպեց այն: Զոհասեղանը քառակուսի էր. հինգ կանգուն էր դրա երկարութիւնը, հինգ կանգուն՝ լայնութիւնը, իսկ երեք կանգուն՝ բարձրութիւնը: Զոհասեղանի չորս կողմը պապրասպեց եղջիրաւոր անկիւններ, որոնք գոհասեղանի հետ միաձոյլ էին: Նա դրանք պարեց պղնձով: Նա պապրասպեց գոհասեղանի ամբողջ սպասքը՝ խարիսխները, կափարիչը, փաշտերը, մեծ պապառաքաղներն ու բուրվառները: Դրա ամբողջ սպասքը պապրասպեց պղնձից: Նա բուրվառներից պապրասպեց գոհասեղանի ցանցաւոր կասկարաները, որոնք շրջանակի փակից հասնում էին մինչեւ գոհասեղանի մէջտեղը: Զոհասեղանի կասկարայի չորս կողմերին ամ-

րացրեց պղնձէ չորս օղակներ, որպէսզի լծակներն անցկացնեն
 այդ օղակների մէջ: Լծակները շինեց կարծր փայտից եւ դրանք 6
 պարեց պղնձով: Լծակներն անցկացրին զոհասեղանի կող- 7
 քերին գտնուող օղակների մէջ, որպէսզի զոհասեղանը դրան-
 ցով բարձրացնեն: Այն ամբողջովին պարբարաւորաւ եր փախ-
 րակներով: Պղնձէ աւագանն ու դրա պղնձէ պարուանդանը 8
 պարբարաւորաւ ուխտաւոր այն կանանց հայելիների պղնձից, ո-
 րոնք վրանը խփած օրը վկայութեան խորանի դռան մօտ էին
 հաւաքուել: Կառուցեց մի բակ, որ դէպի հարաւ եր նայում: 9
 Բակի առագաստները նրբահիւս բեհեզից էին՝ հարիւր կան-
 գուն երկարութեամբ: Դրանց սիւները քսան հաւ էին, դրանց 10
 պղնձէ խարիսխները՝ քսան հաւ: Սիւների խարիսխներն ու
 խոյակները արծաթից էին: Նիւսիսային կողմի առագաստն ու- 11
 նէր հարիւր կանգուն երկարութիւն: Դրա սիւները քսան հաւ
 էին, պղնձէ խարիսխները՝ քսան հաւ: Սիւների խարիսխներն ու
 խոյակները արծաթից էին: Ծովահայեաց բակի առագաստ- 12
 ները յիսուն կանգուն էին: Դրանց սիւները փասը հաւ էին, խա-
 րիսխները՝ փասը հաւ: Սիւների խարիսխներն ու խոյակները
 արծաթից էին: Արեւելեան կողմի բակի առագաստը յիսուն 13
 կանգուն էր, յետեւի կողմի բակի առագաստները փասնհինգ 14
 կանգուն էին: Դրանց սիւները երեք հաւ էին, խարիսխները՝ ե-
 րեք հաւ: Բակի դռան միւս կողմի առագաստները փասնհինգ 15
 կանգուն էին: Դրանց սիւները երեք հաւ էին, խարիսխները՝ ե-
 րեք հաւ: Խորանի չորս կողմերի բոլոր առագաստները նրբա- 16
 հիւս բեհեզից էին: Սիւների խարիսխները պղնձից էին, սիւնե- 17
 րի դրուագներն ու դրանց գալարազարդերը՝ արծաթից, դրանց
 խոյակները՝ արծաթապար, բակի բոլոր սիւները՝ արծաթա-
 պար: Բակի դռան վարագոյրները կապոյտ, ծիրանի ու կար- 18
 միր կրաւից էին եւ նրբահիւս բեհեզով զարդարուած: Քսան
 կանգուն էր դրանց երկարութիւնը, փասնհինգ կանգուն՝ բարձ-
 րութիւնը: Դրանց լայնութիւնը հաւասար էր բակի առագաստ-
 ների լայնութեանը: Դրանց մոյթերը չորս հաւ էին, դրանց 19
 պղնձէ խարիսխները՝ չորս հաւ: Դրանց գալարազարդերը ար-
 ծաթից էին, իսկ դրանց խոյակները՝ արծաթապար: Բակի ու 20
 խորանի չորս կողմերի բոլոր ցցերը պղնձից էին: Ահա վկայու- 21
 թեան խորանի կառուցման պայմանը. կառուցել այնպէս, ինչ-
 պէս Աստուած հրամայել էր Մովսէսին, որպէսզի դէտրացիները

Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի միջոցով այնպեղ պաշ-
 22 րամունք կապարեն: Յուդայի ցեղից Բեսելիելը՝ Ուրիի որդին,
 որը որդին էր Ովրի, արեց այնպես, ինչպես Տերը հրամայել էր
 23 Մովսեսին: Բեսելիելին օգնում էր Դանի ցեղից Աքիսամի որդի
 Եղիաբը, որը կապոյր, ծիրանի ու կարմիր կրաւ եւ նրբահիւս
 բեհեզ գործածելով՝ կապարում էր ոստայնանկութեանը, ասեղ-
 նագործութեանն ու նկարչութեանը վերաբերող աշխատանք-
 24 ներ: Սրբարանի բոլոր գործերի համար օգտագործուած ոսկու
 կշիռը, որը գոյացած էր նուէրներից, եղաւ քսանինը տաղանդ
 25 եւ եօթը հարիւր երեսուն սիկլ՝ ըստ սրբարանի սիկլի: Մարդ-
 կանցից հաւաքուած արծաթէ նուէրները կշռում էին հարիւր
 տաղանդ եւ հազար եօթը հարիւր եօթանասունհինգ սիկլ՝ ըստ
 սրբարանի սիկլի. մարդագլուխ մի դրամ՝ սրբարանի սիկլի
 հետք համեմատած կէս սիկլ: Քսան տարեկան եւ ատլի բարձր
 տարիք ունեցող մարդիկ, ովքեր անցնում էին մարդահամարից,
 26 վեց հարիւր երեք հազար հինգ հարիւր յիսուն հոգի էին: Նա-
 րիւր տաղանդ արծաթ ճուլուեց խորանի հարիւր խոյակների
 27 եւ վարագոյրի խոյակների համար. հարիւր տաղանդ հարիւր
 28 խոյակի համար, մէկ տաղանդ ամէն մի խոյակի համար: Նա-
 զար եօթը հարիւր եօթանասունհինգ սիկլը գործածուեց մոյ-
 թերի գալարագարդերի համար, ոսկով պատուեցին դրանց խո-
 29 յակները եւ զարդարուեցին: Նուիրուած պղինձը եօթանասուն
 30 տաղանդ եւ երկու հազար չորս հարիւր սիկլ էր: Դրանով
 պապրասպուեցին վկայութեան խորանի դռան խարիսխները,
 պղնձէ զոհասեղանը, պղնձէ զոհասեղանի կասկարան, զոհա-
 սեղանի ամբողջ սպասքը, բակի չորս կողմերի խարիսխները,
 31 բակի դռան խարիսխները, խորանի բոլոր ցցերը, բակի չորս
 կողմի բոլոր ցցերը, եւ կապոյր, ծիրանի ու կարմիր կրաւից ու
 նրբահիւս բեհեզից հիւսուած պարանների ծայրերի օղերը:

39 Պապրասպեց ծխական զգեստներ, որպէսզի սրբարանում
 դրանցով պաշտամունք կապարեն: Պապրասպեց նաեւ սրբա-
 րանում Ահարոն քահանայի հագնելիք զգեստներն այնպես,
 2 ինչպէս Տերն էր հրամայել Մովսեսին: Վակասը պապրասպե-
 ցին ոսկով, կապոյր, ծիրանի ու կարմիր կրաւով եւ նրբա-
 3 հիւս բեհեզով: Ոսկու թերթերը թել-թել կտրում էին, որպէս-
 զի դրանք կապեն կապոյր, ծիրանի ու կարմիր ժապաւենով
 եւ նրբահիւս բեհեզով: Նկարագարդ վակասի համար պապր-

րասպրեցին փոկեր, որպէսզի այն ամրացնեն երկու կողմից: 4
Նոյն ձեռով՝ ոսկով եւ կապոյր, ծիրանի ու կարմիր կրա- 5
ւով եւ նրբահիւս բեռեզով պապրասպրեցին թիկնոցը, ինչպէս
Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Ոսկով ժապաւինուած եւ ըն- 6
դելուզուած զմրուխաբէ երկու ակնաքարերի վրայ փորագրեցին
Իսրայէլի որդիների անուններն այնպէս, ինչպէս կնիքներն են
փորագրում, եւ դրանք ամրացրեցին վակասի վրայ: Իսրայէ- 7
լի որդիների յիշարակի ակնաքարերը ամրացրին վակասի ու-
սին, ինչպէս որ հրամայել էր Տէրը Մովսէսին: Լանջապանակը 8
պապրասպրեցին ոսկով, կապոյր, ծիրանի ու կարմիր կրաւով
եւ նրբահիւս բեռեզով, բանուածքով, այնպէս, ինչպէս վակասն
էին պապրասպրել: Քառակուսի եւ կրկնաձաւ արեցին լանջա- 9
պանակը. այն ուներ մի թզաչափ երկարութիւն եւ մի թզաչափ
լայնութիւն: Դրա վրայ կար ակնաքարերի չորս շարք: Առաջին 10
շարքի վրայ կային սարդիոն, րպազիոն եւ զմրուխաբ: Դա առա-
ջին շարքն էր: Երկրորդ շարքը նռնաքար էր, շափիւղայ եւ յաս- 11
պիս: Երրորդ շարքը սուրակ էր, մեղեւսիկ եւ ագապ: Չորրորդ 12, 13
շարքը ոսկեքար էր, եղնգաքար եւ բիւրեղ՝ ոսկով պապրուած եւ
ընդելուզուած: Ակնաքարերն ըստ Իսրայէլի որդիների անուն- 14
ների էին: Նրանց փասներկու անունները գրուած եւ փորագրու-
ած էին ըստ փասներկու ցեղերից իւրաքանչիւրի անունների:
Լանջապանակի երկու օղակների վրայ ամրացրին մաքուր ոս- 15
կուց պապրասպրուած հիւսկէն շղթաներ: Պապրասպրեցին ոսկէ 16
երկու կոճակներ եւ ոսկէ երկու օղակներ. ոսկէ երկու օղակներն
ամրացրին լանջապանակի վերին երկու ծայրերին: Շիւսկէն 17
շղթաները լանջապանակի երկու կողմերից ամրացրին երկու
օղակների մէջ, իսկ երկու շղթաների ծայրերը մպցրին երկու
անցքերի մէջ: Լանջապանակը դրեցին վակասի ուսերին՝ երե- 18
սի կողմից իրար դէմ դիմաց: Պապրասպրեցին ոսկէ երկու այլ
օղակներ եւ լանջապանակի ներսի կողմից ամրացրին վակա-
սին կցուած մասի երկու ծայրերին: Պապրասպրեցին ոսկէ երկու
այլ օղակներ եւ դրեցին վակասի երկու ուսերին՝ ներսի կողմից՝
վակասի առջեւի միացման փեղում: Լանջապանակի օղակնե- 19
րի ու վակասի օղակների միջով կապոյր ժապաւէն անցկացնե-
լով՝ այդ երկուսը միացրին իրար այնպէս, որ լանջապանակն ու
վակասը միմեանցից չառանձնանան, ինչպէս Տէրն էր հրամա-
յել Մովսէսին: Վակասից բացի ամբողջութեամբ կապոյր ժա- 20

պաւէններով հիստուած կրաւից ներքին պապմունճաններ պապ–
21 րասպեցին: Դրանց օձիքը հիսաճոյ գործուածքի ճիշտ մէջտե–
ղից էր, օձիքի բացուածքը շուրջանակի չքանդուող եզերք ուներ:
22 Դրանց քղանցքներին մանուած կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր
ժապաւէններով եւ նրբահիւս բեհեզով նռան ծաղկաբողբոջ–
23 ներ գործեցին: Մաքուր ոսկուց զանգակներ պապրասպե–
ցին եւ զանգակները ներքին պապմունճանների քղանցքներին,
24 շուրջանակի, դրեցին նռնազարդերի միջեւ: Նռնազարդերն ու
զանգակները ներքին պապմունճանների քղանցքներին, շուրջա–
նակի, յաջորդում էին միմեանց: Քահանաները պաշտամունք
կարարելիս այդ զգեստները պէտք է հագնէին, ինչպէս Տէրն
25 էր հրամայել Մովսէսին: Նրանք բեհեզէ հիսաճոյ զգեստ–
26 ներ պապրասպեցին Ահարոնի ու նրա որդիների համար, ինչ–
27 պէս նաեւ բեհեզէ ապարօշներ, բեհեզէ խոյր, բեհեզէ անդ–
28 րավարպիք: Նրանց համար պապրասպեցին բեհեզից եւ մա–
նուած կապոյտ, ծիրանի ու կարմիր ժապաւէններով հիստու–
ած գօպիներ՝ զարդանախշ մի գործ, ինչպէս Տէրն էր հրամա–
29 յել Մովսէսին: Սուրբ պսակի թիթեղը պապրասպեցին մաքուր
30 ոսկուց եւ դրա վրայ փորագրեցին «Սրբութիւն Տեառն»: Այն
կապեցին կապոյտ մի ժապաւէնով, որպէսզի վերելի կողմից
ամրացնեն խոյրի վրայ, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին:
31 Աւարտուեց վկայութեան խորանի ամբողջ գործը: Իսրայէլի որ–
դիներն արեցին ամէն ինչ. ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէ–
սին, այդպէս էլ արեցին: Նուէրներից աւելացած ոսկին նրանք
վերածեցին սպասքի, որոնցով Տիրոջ առաջ պաշտամունք են
32 կարարում: Մովսէսի մօտ, խորան բերեցին զգեստները, վրա–
նի ծածկն ու դրա բոլոր մասերը, դրա ճարմանդները, փայտերը,
33 միջաճողերը, դրա մոյթերը, վերջինիս խարիսխները, խոյրի
կարմիր ներկուած, մշակուած եւ անմշակ մորթիները, կապոյտ
34 վարագոյրները, կրակարանների փապանակը ծածկող վա–
րագոյրը, լծակները, կափարիչը, առաջաւորութեան սեղանն
35 ու դրա ամբողջ սպասքը, առաջաւորութեան հացը, սուրբ աշ–
տանակն ու դրա ճրագամանները, կանթեղներն ու դրա բոլոր
37 մասերը, լուսաւորութեան ձէթը, ոսկէ սեղանը, օծութեան իւղը,
38 խնկերի համեմունքները, վրանի դռան վարագոյրը, վրանը,
39 պղնձէ զոհասեղանը, դրա լծակներն ու ամբողջ սպասքը, աւա–
զանն ու դրա պապումանդանը, բակի առագաստը, դրա սիւներն

ու խարիսխները, վրանի դռան եւ բակի դռան վարագոյրները, 40
 պարաններն ու ցցերը, վկայութեան խորանի ամբողջ սպաս-
 քը, սրբարանում պաշտամունք կատարելու սրբազան զգեստ- 41
 ները, Ահարոն քահանայի սրբազան զգեստներն ու նրա որ-
 դիների քահանայութեան համար նախապես սուած զգեստները:
 Ինչ Տէրը պատուիրել էր Մովսէսին, Իսրայէլի որդիներն այդ ա- 42
 մէնը կատարեցին: Մովսէսը փեսաւ բոլոր գործերը, որ նրանք 43
 կատարել էին այնպէս, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին:
 Նրանք ճիշդ նոյն ձեւով էին կատարել: Եւ Մովսէսն օրհնեց
 նրանց:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Առաջին ամսի ա- 40, 2
 ռաջին օրը կը կանգնեցնես վկայութեան խորանը, այնպէղ 3
 կը դնես վկայութեան փայտանակը եւ փայտանակը կը ծած-
 կես վարագոյրով: Ներս կը փանես սեղանը եւ դրա վրայ կը 4
 դասաւորես հացը: Ներս կը փանես աշտանակը, դրա վրայ կը
 դնես նրա ճրագամանները: Կը փեղաւորես ոսկէ սեղանը, որ- 5
 պէսգի խունկ ծխես վկայութեան փայտանակի առաջ: Վարա-
 գոյրի քօղը կ'իջեցնես վկայութեան խորանի դռան վրայ: Ող- 6
 ջակէզների զոհասեղանը կը դնես վկայութեան խորանի դռան
 մօտ եւ շուրջանակի կ'օծես վրանն ու այն ամէնը, ինչ նրա մէջ
 է. դրանց չորս բոլորը կը սրբես: Աւագանը կը դնես վկա- 7
 յութեան խորանի ու զոհասեղանի միջեւ եւ դրա մէջ ջուր կը
 լցնես: Բակը շուրջանակի կ'օծես եւ կ'իջեցնես բակի դռան 8
 քօղը: Կ'առնես օծութեան իւղը, կ'օծես խորանն ու այն ամէ- 9
 նը, ինչ դրա մէջ է. կը սրբագործես դա ու դրա ամբողջ սպասքը.
 այնուհետեւ դրանք սրբութիւն կը լինեն: Կ'օծես ողջակէզնե- 10
 րի զոհասեղանն ու դրա ամբողջ սպասքը: Կը սրբագործես 11
 զոհասեղանը, եւ դա սրբութիւնների սրբութիւն կը լինի: Կ'օ-
 ծես աւագանն ու նրա պապուանդանը եւ կը սրբագործես այն:
 Ահարոնին ու նրա որդիներին կը բերես վկայութեան խորա- 12
 նի դուռը եւ նրանց կը լուանաս ջրով: Ահարոնին կը հագցնես 13
 սրբազան պապմուճանը, կ'օծես նրան, կը սրբագործես նրան,
 եւ նա ինձ համար քահանայութիւն կ'անի: Կը բերես նրա որ-
 դիներին, նրանց կը հագցնես պապմուճաններ, կ'օծես նրանց
 այնպէս, ինչպէս օծեցիր նրանց հօրը, եւ նրանք ինձ համար
 քահանայութիւն կ'անեն: Նրանց քահանայական օծումը իրենց
 ցեղերի մէջ յաւիտենական թող լինի»: Մովսէսն արեց այն ա- 14

մէնը, ինչ Տէրը պապուիրել էր իրեն. նա հէնց այդպէս էլ արեց:
15 Եգիպտացիների երկրից նրանց դուրս գալու երկրորդ փարուայ
16 առաջին ամսին, ամսուայ սկզբին վրանը կանգնեցուեց: Մովսէսը
կառուցեց վրանը, որեց դրա խարիսխները եւ կանգնեցրեց
17 դրա մոյթերը, դրանց վրայ ամրացրեց խոյակները, փեղա-
դրեց միջաձողերը, փասշերփանի վարագոյրը փարածեց վրա-
նի վրայ: Վրանի ծածկոցները գցեց դրա վրայ եւ ամրացրեց
վրանի ծածկերը վերեւից, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէ-
18 սին: Առաւ օրէնքի քարէ փախարակները, որեց փապանա-
կի մէջ, նիգերն անցկացրեց փապանակի վրայ եւ կափարիչը
19 դրեց փապանակի վրայից: Տապանակը փարաւ խորանի ներ-
սը, վրան քաշելով վարագոյրը՝ ծածկեց վկայութեան փապա-
20 նակը, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Սեղանը որեց
վկայութեան խորանի մէջ՝ խորանի հիւսիսային կողմից, խո-
21 րանի վարագոյրից դուրս: Դրա վրայ Տիրոջ առաջ դասաւո-
րեց առաջաւորութեան հացը, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մով-
22 սէսին: Աշտանակը որեց վկայութեան խորանի մէջ, սեղանի
23 դիմաց, խորանի հարաւային կողմից: Ծրագամանները որեց
դրա վրայ, Տիրոջ առաջ, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէ-
24 սին: Ոսկէ սեղանը որեց վկայութեան խորանի մէջ, վարա-
25 գոյրի դիմաց: Նամեմունքներից պապրասպուած խունկը որեց
26 դրա վրայ, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Նա կախեց
27 խորանի դռան վարագոյրը: Ողջակէզների զոհասեղանը որեց
վկայութեան խորանի դռան մօտ եւ դրա վրայ ողջակէզներ ու
28 զոհեր մափուցեց, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Աւա-
զանը որեց վկայութեան խորանի ու զոհասեղանի միջեւ եւ դրա
29 մէջ ջուր լցրեց, որպէսզի Մովսէսը, Ահարոնն ու նրա որդիները
30 դրանով լուանան իրենց ձեռքերն ու ոտքերը, երբ վկայութե-
ան խորանը մտնեն կամ երբ զոհասեղանին մօտենան պաշ-
տամունք կատարելու: Նրանք լուացում էին դրա միջի ջրով,
31 ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Բակ կառուցեց խորանի
32 ու զոհասեղանի չորս կողմը եւ քաշեց բակի դռան վարագոյ-
33 րը: Այսպիսով Մովսէսն աւարտեց իր ամբողջ գործը: Ամպը
ծածկեց վկայութեան խորանը, եւ խորանը լցուեց Տիրոջ փառ-
34 քով: Մովսէսը չէր կարողանում մտնել վկայութեան խորան,
որովհետեւ ամպը ծածկել էր այն, եւ խորանը լցուած էր Տիրոջ
35 փառքով: Երբ ամպը վերանում էր խորանի վրայից, Իսրայէ-

լի որդիները չույ՛մ էին իրենց ամբողջ բազմութեամբ, իսկ երբ 36
ամպը չէր վերանում, չէին չույ՛մ մինչեւ այն օրը, որ ամպը վերա-
նար, որովհետեւ իսրայէլացիների ողջ երթի ընթացքում Տիրոջ 37
ամպը ցերեկները կանգնում էր խորանի վրայ, իսկ գիշերները
իսրայէլացիների առաջ դրա վրայ կրակ էր վառվում:

ՂԵԻՏԱԿԱՆ

1 Տերը կանչեց Մովսէսին, խօսեց նրա հետ վկայութեան
խորանից՝ ասելով. «Խօսի՛ր իսրայէլացիների հետ եւ ասա՛
2 նրանց. «Եթէ՛ ձեզնից որեւէ մէկը անասուններից զոհ է մապու-
ցելու, ապա խոշոր կամ մանր եղջերաւոր անասուն թող մապու-
3 ցի: Եթէ՛ նա արու արջառ է մապուցելու որպէս ողջակէզ, ապա
այն թող լինի ոչ արաքաւոր: Վկայութեան խորանի դռան մօտ
թող բերի այն, որպէսզի Տիրոջ համար ընդունելի լինի որպէս
4 քաւութիւն նրան: Նա իր ձեռքը թող դնի գոհուող անասունի
գլխին, որպէսզի այն Տիրոջ համար ընդունելի լինի, իսկ իր ան-
5 ձի համար՝ քաւութիւն: Զուարակը թող մորթեն Տիրոջ առաջ:
Քահանաները՝ Ահարոնի որդիները, արիւնը թող բերեն ու շաղ
փան վկայութեան խորանի դռան մօտ գտնուող գոհասեղանի
6 շուրջը: Ողջակիզուելիք անասունը մորթագերծ անելուց յետոյ
7 թող բաժանեն մասերի: Քահանաները՝ Ահարոնի որդիները,
գոհասեղանի վրայ կրակ թող վառեն եւ փայտ դիզեն կրակի
8 վրայ: Ահարոնի որդիները՝ քահանաները, կտրտուած մասերը,
գլուխն ու ճարպը թող դնեն գոհասեղանի կրակի համար դի-
9 զուած փայտի վրայ: Փորտփիքն ու ոտքերը թող լուանան ջրով,
քահանաներն այդ բոլորը թող դնեն գոհասեղանի վրայ, որով-
10 հետեւ ողջակիզուող գոհը Տիրոջ համար անուշահոտ է: Իսկ
եթէ Տիրոջ համար ողջակիզուող մանր եղջերաւոր անասունը
11 գառ կամ ուլ է, թող այն լինի արու եւ ոչ արաքաւոր: Զոհ
մապուցողն իր ձեռքը թող դնի նրա գլխին, այն թող մորթեն
գոհասեղանի հիւսիսային կողմում, Տիրոջ առաջ, եւ Ահարոնի
որդիները՝ քահանաները, արիւնը թող շաղ փան գոհասեղա-
12 նի շուրջը: Զոհը թող բաժանեն մասերի, նոյնպէս գլուխն ու
ճարպը. քահանաները թող այն դնեն գոհասեղանի կրակի հա-
13 մար դիզուած փայտի վրայ, իսկ փորտփիքն ու ոտքերը թող
լուանան ջրով: Թող քահանան այդ ամէնը բերի ու դնի գո-
հասեղանի վրայ, որովհետեւ ողջակիզուող գոհը Տիրոջ համար
14 անուշահոտ է: Իսկ եթէ Տիրոջ համար ողջակիզուողը թռչուն է,
15 ապա տափրակ կամ աղաւնի թող լինի գոհաբերուողը: Քա-
հանան այն թող բերի գոհասեղանի մօտ, պոկի գլուխը, թող
դնի սեղանի վրայ եւ արիւնը շաղ փայ գոհասեղանի յափակին:

Թող հանի նաեւ քարճիկը եւ նրան կից մասերը նեփի այնպէղ, 16
 ուր մոխիրն են թափում՝ զոհասեղանի մօտ: Ապա թող ջար- 17
 դի թելերը, բայց երկու մասի թող չքաժանի: Քահանան այն
 թող դնի զոհասեղանին, կրակի համար դիզուած փայտի վրայ,
 որովհետեւ ողջակիզուող զոհը Տիրոջ համար անուշահոյր է»:

«Եթէ մէկը անարիւն զոհ է մաքուցում Տիրոջը, նրա մա- 2
 քուցածը ընփիր ալիւր թող լինի: Դրա վրայ թող իւղ լցնի ու
 կնդրուկ դնի: Դա անարիւն զոհաբերութիւնն է: Այն թող փանի 2
 քահանաների՝ Ահարոնի որդիների մօտ, քահանան թող վերցնի
 իւղած ընփիր ալիւրից մի բուռ ու բերուած ամբողջ կնդրուկը եւ
 դրանք իբրեւ յիշարակ դնի զոհասեղանի վրայ: Դա Տիրոջն ըն-
 ծայաբերուող անուշահոյր զոհ է: Այդ զոհաբերութիւնից մնա- 3
 ցածը պէտք է պարկանի Ահարոնին ու նրա որդիներին: Դա
 Տիրոջը մաքուցուող ամենասուրբ զոհաբերութիւններից է: Ե- 4
 թէ մէկը որպէս անարիւն զոհ է մաքուցում թոնրի մէջ եփուածը,
 ապա Տիրոջը որպէս զոհ թող մաքուցի իւղած ընփիր ալիւրից
 պարրասպում բաղարջ կարկանդակ եւ իւղած բաղարջ հաց:
 Եթէ քո զոհաբերածը փապակի մէջ եփուած բան է, ապա իւ- 5
 դած ընփիր ալիւրի բաղարջ թող լինի: Դա մաս-մաս կ'անես, 6
 դրանց վրայ իւղ կը լցնես, որովհետեւ դա Տիրոջը մաքուցուող
 զոհաբերութիւն է: Եթէ քո մաքուցած անարիւն զոհաբերու- 7
 թիւնը կասկարայի վրայ է եփուած, ապա ընփիր ալիւրը պէտք
 է իւղած լինի: Այսպէս պարրասպում եւ Տիրոջը մաքուցուող 8
 նուիրաբերութիւնը կը փանես քահանայի մօտ: Քահանան զո-
 հասեղանին մօտենալով՝ մի կտոր թող կտրի Աստծուն իբ- 9
 րեւ յիշարակ նուիրաբերուող զոհից եւ այն դնի զոհասեղա-
 նին: Դա Տիրոջը մաքուցուող անուշահոյր նուիրաբերութիւն է:
 Ինչ որ մնայ այդ նուիրաբերութիւնից, թող պարկանի Ահարո- 10
 նին ու նրա որդիներին: Դա ամենասուրբ զոհաբերութիւննե-
 րից է: Տիրոջը մաքուցուող բոլոր անարիւն զոհաբերութիւն- 11
 ները առանց թթխմորի կը պարրասպէք: Թթխմորով ու մեղրով
 պարրասպում որեւէ ընծայաբերում Տիրոջը չմաքուցէք: Այն 12
 կը մաքուցէք Տիրոջը իբրեւ երախայրիքի ընծայաբերում, բայց
 զոհասեղանի վրայ այն չայրէք, ինչպէս որ այրում էք Տիրոջն
 ընծայաբերուող անուշահոյր զոհը: Ձեր ամէն մի զոհաբերու- 13
 թիւնը Տիրոջը թող աղով աղուի. ձեր զոհաբերութիւններից
 չպակասեցնէք Աստծու ուխտի աղը. բոլոր զոհաբերութիւնների

14 ժամանակ ան մաքուցեցէք: Եթէ Տիրոջը գոհաբերութիւն պի-
 15 րի անես նոր բերքից, ապա դա թող լինի մաքրած, բոված ու
 16 կըղզուող աղացած ցորենը: Դրա վրայ իւր կը լցնես ու կնդրուկ
 կը դնես: Դա գոհաբերութիւն է: Քահանան թող վերցնի ցո-
 րենի եւ իւղի մի մասը որպէս յիշատակի բաժին, ինչպէս նաեւ
 ամբողջ կնդրուկը. դա Տիրոջն ընծայաբերուող գոհաբերութիւն
 է»:

3 «Եթէ Տիրոջը մաքուցուող գոհաբերութիւնը փրկութեան
 համար է, եւ մաքուցուողը արջառ է, ապա այն, արու լինի թէ էգ,
 2 Տիրոջ առաջ պէտք է լինի ոչ արաքաւոր: Զոհ մաքուցողն իր
 ձեռքը թող դնի գոհաբերուող անասունի գլխին եւ մորթի վկա-
 յութեան խորանի դռան մօտ: Ահարոնի որդիները՝ քահանա-
 ները, արիւնը թող շաղ փան ողջակէզների գոհասեղանի չորս
 3 բոլորը: Փրկութեան համար գոհաբերուածից Տիրոջը թող ըն-
 ծայ մաքուցեն փորի ճարպաթաղանթն ու փորոտիքի ողջ ճար-
 4 պը, թող պոկեն երկու երիկամները, դրանց վրայի ճարպը եւ
 5 լեարդի բլթակը երիկամներով հանդերձ: Ահարոնի որդիները՝
 քահանաները, այն որպէս ողջակէզ թող դնեն գոհասեղանին,
 կրակի համար դիզուած փայտի վրայ: Դա Տիրոջն ընծայաբե-
 6 րուող անուշահոտ գոհաբերութիւն է: Եթէ Տիրոջը մաքուցուող
 գոհաբերութիւնը փրկութեան համար է, եւ մաքուցուողը ոչխար
 7 է, արու լինի թէ էգ, թող անարաք մաքուցեն այն: Եթէ գոհա-
 8 բերուողը գառ է, այն թող մաքուցեն Տիրոջ առաջ: Զոհ մա-
 քուցողն իր ձեռքը թող դնի գոհաբերուող կենդանու գլխին եւ
 այն մորթի վկայութեան խորանի դռան մօտ: Ահարոնի որդիներ-
 9 րը՝ քահանաները, արիւնը թող շաղ փան գոհասեղանի շուրջը:
 Փրկութեան համար գոհաբերուող անասունից Տիրոջը ընծայ
 թող մաքուցեն. թող հանեն կենդանու ամբողջ դմակն ու մէջ-
 10 քը զիսպերով հանդերձ, փորի ճարպաթաղանթը, փորոտիքի
 ամբողջ ճարպը, երկու երիկամներն ու դրանց վրայի ճարպն ու
 11 լեարդի բլթակը երիկամներով հանդերձ: Այս ամէնը քահանան
 թող դնի գոհասեղանին որպէս Տիրոջն ընծայաբերուող անու-
 12 շահոտ գոհ: Եթէ գոհաբերուողը այծ է, ապա զոհ մաքուցողն
 13 այն թող բերի Տիրոջ առաջ եւ իր ձեռքը թող դնի կենդա-
 նու գլխին: Թող դա մորթեն վկայութեան խորանի դռան մօտ,
 Տիրոջ առաջ, իսկ Ահարոնի որդիները՝ քահանաները, արիւնը
 14 թող շաղ փան գոհասեղանի շուրջը: Նրանք Տիրոջը դրանից

որպէս ընծայ թող մաքուցեն փորի ճարպաթաղանթը եւ փո-
րոքիքի ամբողջ ճարպը, երկու երիկամներն ու դրանց վրայի 15
ճարպը: Լեարդի բլթակը թող պոկեն երիկամներով հանդերձ:
Քահանան դրանք թող դնի զոհասեղանին իբրեւ Տիրոջն ըն- 16
ծայաբերուող անուշահոտ գոհ: Բոլոր ճարպերը Տիրոջը պի- 17
տի պարկանեն. ուր էլ բնակուելիս լինէք, դա յափտենական 18
օրէնք թող լինի ձեր սերունդների համար: Ճարպ եւ արիւն եր-
բեք չպիտի ուտէք»:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսիր Իսրայելի- 4, 2
ացիների հետ ու ասա՛. «Եթէ մէկն ականայ մեղք է գործում
Տիրոջ հանդէպ, Տիրոջ որեւէ պարտիրանի դէմ անում է բա-
ներ, որ չպէտք է կատարէր, բայց կատարում է, եւ եթէ նա 3
օծուած քահանայապետ է, ապա նրա գործած մեղքը փարա-
ծում է ամբողջ ժողովրդի վրայ: Իր գործած մեղքը քաւելու
համար նա Տիրոջն ոչ արաքաւոր զուարակ պիտի մաքուցի:
Նա զուարակը թող բերի վկայութեան խորանի դռան մօտ, Տի- 4
րոջ առաջ, իր ձեռքը թող դնի զուարակի գլխին Տիրոջ առաջ,
եւ զուարակը թող մորթեն Տիրոջ առաջ: Օծեալ քահանան իր 5
ձեռքով առնելով զուարակի արիւնից, այն թող փանի վկայու-
թեան խորան: Քահանան իր մաքը թող թաթախի արեան 6
մէջ, այդ արիւնից թող եօթն անգամ իր մաքով շաղ փայ Տիրոջ
առաջ, սրբարանը բաժանող վարագոյրի մօտ: Քահանան Տի- 7
րոջ առաջ զուարակի արիւնից թող քսի վկայութեան խորանում
գրնուող խնկարկութեան սեղանի եղջիրաւոր անկիւններին:
Զուարակի մնացած արիւնը թող շաղ փայ վկայութեան խորա-
նի դռան մօտ գրնուող ողջակէզների զոհասեղանի յարակին:
Նա թող հանի գործուած մեղքերի քաւութեան համար զոհաբե- 8
րուող զուարակի ամբողջ ճարպը, թող հանի նաեւ փորի ճար-
պաթաղանթը եւ փորոքիքի ամբողջ ճարպը: Թող պոկի երկու 9
երիկամներն ու դրանց վրայի ճարպը եւ լեարդի բլթակը երի-
կամներով հանդերձ: Թող անի այնպէս, ինչպէս վարում էր 10
փրկութեան համար զոհաբերուող զուարակի դէպքում. քահա-
նան այս ամէնը թող դնի ողջակէզների զոհասեղանին: Զուա- 11
րակի մորթը, նրա ամբողջ մարմինը գլխի ու ոտքերի, փորի ու
կողկոյանքի հետ՝ զուարակն ամբողջութեամբ թող հանեն բա- 12
նակապետից դուրս, մի մաքուր փեղ, ուր մոխիրն են թափում,
եւ փայտի կրակի վրայ թող այրեն այն: Զուարակը պէտք է

13 այրուի մոխրակոյրի վրայ: Եթէ խորայեւացի ողջ ժողովուրդն
անգիտակցաբար ակամայ մոլորուի, եւ այդ բանը վրիպած լինի
ժողովրդի աչքից, եթէ խախտի Տիրոջ պատուիրաններից մէկն–
ունէկը, այսինքն՝ անի մի բան, որ չպէտք է կատարէր, բայց
14 կատարի, իսկ դրանից յետոյ գիտակցի իր կատարած մեղքը,
ապա ժողովուրդն իր գործած մեղքը քաւելու համար նախրից
ոչ արապատր մի գուարակ թող զոհաբերի: Այն թող բերեն
15 վկայութեան խորանի դուռը, ժողովրդի ծերերը Տիրոջ առաջ
իրենց ձեռքը թող դնեն գուարակի գլխին եւ գուարակը թող
16 մորթեն Տիրոջ առաջ: Օծեալ քահանան գուարակի արիւնից
17 թող փանի վկայութեան խորան, եւ մաքը թաթախելով գու–
արակի արեան մէջ՝ Տիրոջ առաջ եօթն անգամ թող շաղ փայ
18 սրբարանի վարագոյրի դիմաց: Քահանան այդ արիւնից թող
քսի վկայութեան խորանում Տիրոջ առաջ դրուած խնկարկու–
թեան սեղանի եղջիրաւոր անկիւններին, իսկ մնացած արիւնը
թող շաղ փայ վկայութեան խորանի դռան մօտ գրնուող ողջա–
19 կէզների զոհասեղանի յաբակին: Ամբողջ ճարպը թող պոկի
20 կենդանուց եւ դնի զոհասեղանին: Այդ գուարակի հետ թող
վարուի այնպէս, ինչպէս վարում էր մեղքերի քաւութեան հա–
մար զոհաբերուող գուարակի դէպքում: Նոյն կերպ թող վարուի
նաեւ դրա հետ: Մեղքերի քաւութեան համար մաքուցուող այս
զոհաբերութիւնը քահանան է կատարելու, որից յետոյ նրանք
21 մեղքերի թողութիւն կը ստանան: Զուարակն ամբողջութեամբ
պէտք է հանեն բանակապեղիից դուրս եւ այրեն այն, ինչպէս
նախորդ գուարակն այրեցին, որովհետեւ դա ժողովրդի մեղքե–
22 րի համար է: Եթէ իշխանն է մեղք գործում՝ խախտում է Տէր
Աստծու պատուիրաններից մէկնունէկը, այսինքն՝ անում է մի
բան, որ չպէտք է կատարէր, բայց ակամայ գործում է այդ մեղ–
23 քը, բայց եւ գիտակցի իր կատարած մեղքը, ապա նա թող գո–
24 հաբերի մի նոխազ, արու եւ ոչ արապատր: Նա իր ձեռքը թող
դնի նոխազի գլխին, թող այն մորթեն այնպէղ, ուր ողջակէզներ
են մորթում Տիրոջ առաջ, քանի որ սա մեղքերի քաւութեան զոհ
25 է: Քահանան մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուող կեն–
դանու արեան մէջ մաքը թաթախելով՝ թող քսի ողջակէզների
զոհասեղանի եղջիրաւոր անկիւններին: Նրա մնացած ամբողջ
արիւնը թող շաղ փայ ողջակէզների զոհասեղանի յաբակին:
26 Նրա ամբողջ ճարպը թող դնի զոհասեղանին, ինչպէս փրկու–

թեան համար զոհաբերուող կենդանու ճարպն են դնում: Քահանան այդ կերպ քաւութիւն փութած կը լինի նրանց մեղքերին, եւ նրանք իրենց մեղքերի թողութիւն կը սփանան: Եթէ երկրի ժողովրդից մի մարդ ականայ մեղք գործի՝ խախտի Տիրոջ պատուիրաններից մեկնումէկը, մի բան, որ չպիտի անէր, եթէ որեւէ յանցանք գործի, բայց գիտակցի, որ ինքը մեղք է գործել, իր գործած մեղքը քաւելու համար ոչ արաքատուր մի այժ թող մատուցի որպէս զոհ: Նա ձեռքը թող դնի այծի գլխին, եւ մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուող այծը թող մորթեն այնպէղ, ուր ողջակէզներն են մորթում: Քահանան մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուող կենդանու արիւնից մատուլ առնելով՝ թող քսի ողջակէզների զոհասեղանի եղջիրատուր անկիւններին: Մնացած ամբողջ արիւնը թող շաղ փայ ողջակէզների զոհասեղանի յարակին: Նա թող պոկի ամբողջ ճարպն այնպէս, ինչպէս փրկութեան համար ողջակիզուող կենդանուց են պոկում, եւ քահանան թող այն հանի զոհասեղան իբրեւ Տիրոջն ընծաբերուող անուշահոտութիւն: Քահանան այդ կերպ քաւութիւն փութած կը լինի նրանց մեղքերին, եւ նրանք իրենց մեղքերի թողութիւն կը սփանան: Եթէ իբրեւ զոհ ոչխար է մատուցում, ապա այն ոչ արաքատուր էզ ոչխար թող լինի: Զոհաբերողն իր ձեռքը թող դնի մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուող կենդանու գլխին, եւ այն թող մորթեն այնպէղ, ուր ողջակէզներն են մորթում: Քահանան մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուող կենդանու արիւնից մատուլ առնելով՝ թող քսի ողջակէզների զոհասեղանի եղջիրատուր անկիւններին: Մնացած ամբողջ արիւնը թող շաղ փայ ողջակէզների զոհասեղանի յարակին: Նա թող պոկի նրա ամբողջ ճարպն այնպէս, ինչպէս պոկում են փրկութեան համար ողջակիզուող ոչխարի ճարպը: Քահանան այն թող դնի զոհասեղանին իբրեւ Տիրոջն մատուցուող ողջակէզ: Քահանան այդ կերպ քաւութիւն փութած կը լինի նրանց մեղքերին, եւ նրանք իրենց մեղքերի թողութիւն կը սփանան»:

«Յանցաւոր է այն մարդը, որ լսում է մէկի երդումը, վկայ է լինում դրան, փեսնում է դա կամ դրան փեղեակ է լինում եւ այդ մասին չի յայտնում: Այդ մարդը մեղքի փակ է ընկնում: Նա, ով կը դիպչի պիղծ իրերի կամ դիակի կամ գազանից յօշոփուած կենդանու կամ մի պիղծ բանի կամ անասուններ-

րի ու պիղծ սողունների դիակների, թեկուզև չանդրադառնալով
 3 դրան, ինքն էլ պղծուած ու մեղանջած է լինում: Եթէ մէկը դիպ-
 չի մի մարդու պղծութեան կամ նրա բազում պղծութիւններին,
 որոնց դիպչելիս մարդ կեղտոտւում է, եւ եթէ նա մոռանայ,
 4 իսկ յետոյ յիշի այդ, ուրեմն նա մեղանջած է լինում: Նա, ով
 խոսարանայ չար կամ բարի գործ կատարել եւ այդ խոսարումը
 հասարարի երդմամբ, եւ եթէ նա մոռանայ, իսկ յետոյ յիշի այդ,
 5 միեւնոյն է, նա մեղանջած է լինում: Նա պէտք է խոսարովանի
 6 իր մեղքերին: Տիրոջ նկատմամբ կատարած իր յանցանքների
 ու գործած մեղքերի համար նա հօսից մի էգ գառ կամ մի էգ ուլ
 թող գոհ մատուցի: Քահանան դրանով քաւութիւն պիտի տայ
 7 նրա մեղքերին, եւ նա թողութիւն պիտի ստանայ: Իսկ եթէ կա-
 րողութիւն չունի ոչխար գոհ մատուցելու, իր գործած մեղքերի
 համար երկու փափրակ կամ աղանիւների երկու ձագ թող գոհ
 մատուցի. մէկը մեղքերի թողութեան համար, միւսը՝ որպէս ող-
 8 ջակէգ: Նա դրանք թող բերի քահանայի մօտ: Քահանան նախ
 թող ներս փանի այն, որ մեղքերի քաւութեան համար է, գլու-
 9 խը պոկի, բայց մարմնից չանջարի: Նա գոհասեղանի պարի
 վրայ թող շաղ փայ մեղքերի համար գոհ մատուցուածի արեան
 մի մասը, իսկ մնացած արիւնը թող թափի գոհասեղանի յա-
 10 փակին, քանի որ դա մեղքերի քաւութեան համար է: Երկրորդ
 թռչունը թող ողջակէգ անի, ինչպէս որ կարգն է: Այդպէս քա-
 հանան քաւութիւն կը տայ նրա գործած մեղքերին, եւ նա թո-
 11 ղութիւն կը ստանայ: Եթէ նա ի վիճակի չէ զոյգ փափրակներ
 կամ աղանիւների երկու ձագեր մատուցելու, իր գործած մեղքե-
 րի թողութեան համար որպէս գոհ թող նուիրաբերի մէկ փասն-
 երորդ գրիւ ընփր ալիւր: Դրա վրայ թող իւղ չլցնի, դրա վրայ
 կնդրուկ թող չդնի, քանի որ դա մեղքերի թողութեան համար է:
 12 Նա այն թող փանի քահանայի մօտ, եւ քահանան դրանից մի
 բութ վերցնելով իբրեւ յիշարակի բաժին՝ թող դնի Տիրոջ ող-
 ջակէգների գոհասեղանին, քանի որ դա մեղքերի թողութեան
 13 համար է: Այդպէս քահանան քաւութիւն կը տայ նրա գործած
 մեղքին, եւ նա թողութիւն կը ստանայ: Մնացեալը թող պար-
 կանի քահանային, ինչպէս որ ընփր ալիւրի նուիրաբերութեան
 14, 15 դէպքում էր»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Նա, ով
 կը սխալուի ու Տիրոջ սրբութիւնների հանդէպ ականայ մեղք
 կը գործի, իր յանցանքի համար թող Տիրոջը մատուցի իր հօ-

փից ոչ արափաւոր մի խոյ վկայութեան խորանում գործածուող
 յիսուն արծաթ սիկղ արժողութեամբ: Նա թող հափուցի սրբու- 16
 թիւններին հասցրած վնասները, դրան աւելացրած նաեւ սրբա-
 զան իրերի արժէքի մէկ հինգերորդ մասը, եւ փայ քահանային:
 Քահանան յանցանքի թողութեան համար զոհաբերուած խո-
 յով թող քաւութիւն փայ նրա յանցանքին եւ թողութիւն՝ նրան:
 Նա, ով մեղանշում է ու խախտում Տիրոջ պափուիրաններից 17
 մէկնումէկը, այսինքն՝ անում է մի բան, որ չպէտք է անէր, բայց
 չիմանալով գործում է այդ մեղքը, ուրեմն մեղաւոր է: Իր յան- 18
 ցանքի թողութեան համար իր հօփից նա քահանայի մօտ թող
 բերի մէկ արծաթ արժողութեամբ ոչ արափաւոր մի խոյ, որով
 քահանան քաւութիւն պիտի փայ անգիտակցաբար նրա գոր-
 ծած մեղքին, եւ նա թողութիւն պիտի սփանայ, քանի որ նա
 յանցանք էր գործել Տիրոջ հանդէպ»: 19

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Ով մեղք գործի, ով 6. 2
 արհամարհելով խախտի Տիրոջ պափուիրանները, ով իր մեր-
 ձաւորին խաբի նրա փուած աւանդի, իրեն ի պահ փրուած կամ
 իր յափշտակած որեւէ իրի համար, կամ որեւէ վնաս հասցնի
 իր մերձաւորին եւ կամ կորած մի բան գրնի, բայց ուրանայ, 3
 որ գրել է, եւ դրա համար սուր երդում փայ, այսինքն՝ անի այն
 ամէնը, որոնցով նա մեղք է գործած լինում, բայց գիտակցի, որ 4
 մեղանշել, յանցանք է գործել, նա պէտք է հափուցի իր կափա-
 րած յափշտակութեան համար, իր հասցրած վնասի համար, 5
 իրեն ի պահ փրուած աւանդը կորցնելու համար, կորած բանը
 գրնելը ուրանալու եւ սուր երդում փալու համար: Իր հասցրած
 ամէն մի վնաս նա պէտք է հափուցի ամբողջութեամբ, դրան
 աւելացրած նաեւ վնասուած իրի արժէքի մէկ հինգերորդը: Նա
 փիրոջը թող հափուցի հէնց իր մեղքը գիտակցած օրը: Իր 6
 գործած մեղքի համար նա Տիրոջը զոհ պէտք է մափուցի մէկ
 արծաթ արժողութեամբ ոչ արափաւոր մի խոյ, քանի որ մեղք
 գործեց: Քահանան Տիրոջ առաջ քաւութիւն եւ թողութիւն թող 7
 փայ նրան այն մեղքերի համար, որ նա գործել է»: Տէրը խօ- 8
 սեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Կարգադրիր Ահարոնին ու նրա
 որդիներին եւ ասա՛. «Այս է ողջակէզի կարգը. զոհասեղանի 9
 վրայ այն պէտք է մնայ ամբողջ գիշեր՝ մինչեւ առաւօտ, եւ զո-
 հասեղանի վրայ այրուող կրակը չպէտք է հանգի: Քահանան 10
 կրաւէ պափմունքան պիտի հագնի եւ կրաւէ անդրավարփի՝ իր

մարմնի վրայ: Կրակից առաջացած ողջակեզի ճարպամոխիրը նա պիտի վերցնի գոհասեղանի վրայից ու դնի գոհասեղանի մօտ: Նա պիտի հանի իր պարմունձանը, պիտի հագնի մի այլ պարմունձան ու ողջակեզը պիտի փանի բանակապետիից դուրս, մի մաքուր փեղ: Զոհասեղանի վրայ վառուող կրակը պիտի չհանգի: Դրա համար քահանան առաւօրները դրա վրայ փայտ պիտի աւելացնի, դրա վրայ պիտի այրի ողջակեզները, իսկ դրանց վրայ էլ՝ փրկութեան գոհի ճարպը: Կրակը միշտ պիտի վառուի գոհասեղանի վրայ ու երբեք չհանգի»: «Այս է Տիրոջ առաջ, գոհասեղանի վրայ Ահարոնի որդիների՝ քահանաների գոհ մաքուցելու կարգը. քահանան իբրեւ յիշարակ մի բուռ պիտի առնի նուիրաբերուող ընտիր ալիւրից՝ նրա վրայ դրուած իւղով ու կնդրուկով հանդերձ, եւ ընծան դնի գոհասեղանին իբրեւ Տիրոջն ընծայաբերուող անուշահոտ գոհ: Մնացած ալիւրը պիտի ճաշակեն Ահարոնն ու նրա որդիները: Բաղարջը պիտի ուրուի մի սուրբ վայրում, այն պիտի ուրեն վկայութեան խորանի բակում: Թթխմորով պիտի չեփուի այն. դա Տիրոջը մաքուցուող ընծաների մի մասն է կազմում: Դրանք սրբութիւնների սրբութիւն են: Նոյն կերպ պէտք է վարուել մեղքերի ու յանցանքների գոհաբերումների դէպքում: Քահանաների ընտանիքների բոլոր արու անդամները թող ուրեն դրանից: Այս թող լինի ձեր սերունդների մէջ Տիրոջը մաքուցուելիք նուիրաբերութեան յաւիտենական կարգը: Եւ ինչ որ դիպչի դրանց, կը սրբանայ»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Այս է Ահարոնի եւ նրա որդիների ընծան, որ նրանց օծուելու օրը պիտի մաքուցուի Տիրոջը: Մէկ փասներորդ գրիւ ընտիր ալիւր՝ իբրեւ հանապազօրեայ հացի ընծայ. դրա կէտը՝ առաւօրեան, իսկ միւս կէտը՝ երեկոյեան: Իւղով հունցելուց յետոյ փապակի մէջ պիտի պարարաստուի այն: Դա կտրտուած, մաքուր վիճակում պիտի մաքուցուի իբրեւ Տիրոջն ընծայաբերուող անուշահոտ գոհ: Այս բանը պիտի կատարի այն քահանան, որն Ահարոնի որդիներից է եւ օծուել է նրա փոխարէն: Տիրոջ հաստատած այս յաւիտենական օրէնքը պէտք է կատարուի ամբողջութեամբ: Քահանայի բոլոր գոհաբերութիւնները ողջակեզ պէտք է լինեն, դրանցից ոչ մի բան չպիտի ուրուի»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Դիմիր Ահարոնին ու նրա որդիներին եւ ասա՛. «Մեղքերի թողութեան համար գոհ մաքուցելու կարգը

այս է. մեղքերի թողութեան համար Տիրոջ առաջ մորթուելիք անասունները պէտք է մորթուն այնպեղ, որպեղ ողջակիզուող անասուններն են մորթում: Դա սրբութիւնների սրբութիւն է: Զոհ մատուցող քահանան դրանից պէտք է ուրի: Թող նա ուրի 26 սուրբ վայրում վկայութեան խորանի բակում: Ով որ ձեռք տայ 27 դրա մսին, կը սրբանայ, եւ ում զգեստի վրայ ցանեն դրա արինից, նա պէտք է լուացուի սուրբ վայրում: Կաւէ այն անօթը, 28 որի մէջ կ'եփուի միսը, պէտք է ջարդել, իսկ եթէ պղնձէ անօթի մէջ եփուի, պէտք է այն քերել ու ջրով ողողել: Քահանաների 29 ընտանիքների բոլոր արու անդամները թող ուրեն դրանից, որովհետեւ դա Տիրոջը մատուցուող սրբութիւնների սրբութիւն է: Այն ամէնը, ինչ զոհ է մատուցում մեղքերի քաւութեան հա- 30 մար, նոյնպէս անասունների արիւնը, որ վկայութեան խորան է բերում, չպէտք է ուրուի, այլ կրակով պէտք է այրուի»:

«Յանցանքի համար խոյ զոհաբերելու կարգը հետեւեալն է. 7 դա սրբութիւնների սրբութիւն է: Այնպեղ, ուր ողջակէզներն 2 են մորթում, Տիրոջ առաջ պէտք է մորթեն նաեւ յանցանքի համար զոհաբերուող խոյը: Նրա արիւնը շուրջանակի թող թափեն ողջակէզների զոհասեղանի յափակին: Քահանան թող առ- 3 նի նրա ամբողջ ճարպը, դմակը, ճարպաթաղանթը, փորոտիքի ամբողջ ճարպը, պոկի որովայնում գտնուող երկու երիկամները, 4 դրանց վրայի ճարպն ու լեարդի բլթակը երիկամներով հանդերձ: Քահանան այդ բոլորը թող դնի զոհասեղանին իբ- 5 րեւ Տիրոջը մատուցուող զոհ, քանի որ դա յանցանքի քաւութեան համար է: Քահանայի ընտանիքի բոլոր արու անդամ- 6 ները թող ուրեն դրանից. սուրբ վայրում թող ուրեն, քանի որ դա սրբութիւնների սրբութիւն է: Յանցանքի համար զո- 7 հուող անասունի հետ թող վարուն այնպէս, ինչպէս մեղքերի համար զոհուող անասունի: Դրանց կափարման կարգը նոյնը թող լինի: Զոհաբերուած անասունի մնացորդը թող պափկա- 8 նի քահանային, որը դրանով քաւութիւն է տալիս: Որեւէ մէկի ողջակէզը մատուցող քահանան թող ստանայ ողջակէզի մոր- 9 թին: Թոնրի, կասկարայի կամ փափակի մէջ պատրաստուած հացեղէնը, որ զոհաբերում է, թող պափկանի այն քահանային, որ կափարում է զոհաբերումը, իսկ իւղով հունցուած, ինչպէս 10 նաեւ չհունցուած բոլոր զոհաբերումները պիտի հաւասարապէս պափկանեն Ահարոնի որդիներից իւրաքանչիւրին»: «Փրկու- 11

թեան համար Տիրոջը մաքուցուելիք զոհաբերութեան կարգը
12 այս է. եթէ զոհութեան համար է մաքուցում այն, որպէս զո-
հութեան զոհաբերում թող մաքուցեն իւղով հունցուած ընտիր
ալիւրի բաղարջ կարկանդակ, վրան իւղ քսած բաղարջ հաց եւ
13 իւղով հունցուած ընտիր ալիւր: Փրկութեան համար զոհութե-
ան այս զոհաբերութեան հետ ընծայ թող մաքուցեն նաեւ բա-
ղարջ կարկանդակներ: Տիրոջը մաքուցուող բոլոր զոհաբերու-
14 թիւնների մի մասը փրկութեան համար արիւն հոսեցնող քա-
հանային թող պարկանի: Նրան թող պարկանի նաեւ փրկու-
15 թեան համար մաքուցուող զոհութեան զոհի միսը, որը պիտի
ուտուի նույն օրը, երբ զոհ է մաքուցում. Յաջորդ օրուայ հա-
16 մար դրանից բան չպէտք է մնայ: Եթէ մէկը կամովին է խոս-
տանում Տիրոջ համար զոհ մաքուցել, ապա զոհի միսը թող ու-
տուի զոհի մաքուցման օրը եւ յաջորդ օրը, իսկ զոհի մսի այն
17 մասը, որ կը մնայ մինչեւ երրորդ օրը, կրակով թող այրուի:
18 Եթէ նա իր փրկութեան համար զոհաբերած անասունի մսից
ուտի երրորդ օրը, մաքուցուածը ընդունելի զոհաբերութիւն չի
լինի, քանի որ դա ապօրինի է ու պիղծ: Ով ուտի դրանից, մեղք
19 գործած կը լինի: Այն միսը, որ կը դիպչի որեւէ աղտեղութեան,
թող չուտուի, այլ կրակով թող այրուի: Միայն մաքուր մարդն
20 իրատունք ունի միս ուտելու: Տիրոջը մաքուցուած փրկութեան
զոհից ճաշակած անմաքուր մարդը պիտի կորչի իր ժողովրդի
21 միջից: Նա, ով կը դիպչի որեւէ պիղծ բանի՝ մարդու պղծութե-
ան կամ պիղծ անասունների եւ կամ ամէն մի զարշելի բանի,
եւ ապա կ'ուտի Տիրոջը մաքուցուած փրկութեան զոհի մսից,
22 այդ մարդը կը կորչի իր ժողովրդի միջից»: Տէրը խօսեց Մով-
23 սէսի հետ ու ասաց. «Խօսիր Իսրայէլի որդիների հետ եւ ասա՛.
24 «Արջառի, ոչխարի ու այծի ճարպ պիտի չուտէք: Մաքկած ու
զազանի յօշոքած անասունների ճարպը թող օգտագործուի ա-
25 մէն ինչի համար, բայց ոչ ուտելու համար: Ով որ ուտի Տիրոջը
զոհաբերուած անասունների ճարպից, կը կորչի իր ժողովրդի
26 միջից: Ձեր բոլոր բնակարաններում թռչունների եւ ամէն տե-
27 սակ անասունների արիւնը պիտի չուտէք: Արիւն ուտող ամէն
28 ոք կը կորչի իր ժողովրդի միջից»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ
29 ու ասաց. «Իսրայէլի որդիներին ասա՛. «Ով որ փրկութեան զոհ
կը մաքուցի Տիրոջը, նա իր փրկութեան զոհից Տիրոջը մաս
30 պիտի հանի: Նա իր ձեռքով պիտի զոհը մաքուցի Տիրոջը.

կրծքի ճարպն ու լեարդի բլթակը պիտի դնի Տիրոջ առաջ, իսկ քահանան այն պիտի հանի զոհասեղան, կուրծքը պիտի փրուի Ահարոնին ու նրա որդիներին: Բացի այդ, ձեր փրկության զոհերի աջ թելը որպես հասանելի փուրք կը փաթ քահանային: Ահարոնի որդիներից ով որ փրկության արիւն ու ճարպ է մաքուցում, նրան էլ բաժին թող հասնի աջ թելը: Որովհետեւ Իսրայելի որդիներից ես առայ ձեր փրկության համար ինձ մաքուցում անասունների կուրծքն ու թելը եւ դրանք փուցցի Ահարոնին ու նրա որդիներին: Դա Իսրայելի որդիների համար յաւիպենական կարգ թող լինի»: Ահարոնի ու նրա որդիների քահանայ օծուելու օրը Տիրոջը նուիրաբերուող ընծաներից իրենց հասանելիք բաժինը այս է: Այս է պապուիրել Տէրը, որ փրուի նրանց, երբ Իսրայելի որդիների միջից քահանայ օծեց նրանց: Դա նրանց մէջ յաւիպենական կարգ է սերնդից սերունդ: Այս է ողջակէզների, մեղքերի, յանցանքների ու փրկության համար զոհեր մաքուցելու կարգը: Այսպէս պապուիրեց Տէրը Իսրայելի որդիներին Սինա լեռան վրայ այն օրը, երբ նա Սինայի անապատում կարգադրեց Տիրոջ համար զոհեր մաքուցել:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Ան Ահարոնին ու նրա որդիներին, նրանց զգեսպներն ու օծութեան իւղը, մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուելիք զուարակը, երկու խոյերն ու բաղարջների սկուրտը եւ ամբողջ ժողովրդին հաւաքիր վկայութեան խորանի դռան մօտ»: Մովսէսն արեց այնպէս, ինչպէս Տէրը հրամայել էր իրեն. նա հաւաքեց ժողովրդին վկայութեան խորանի դռան մօտ: Մովսէսն ասաց ժողովրդին. «Այս բանն է կարգադրել Տէրը»: Մովսէսն Ահարոնին ու նրա որդիներին փարաւ եւ ջրով լողացրեց նրանց: Նա Ահարոնին հագցրեց պապմուճանը, զօրի կապեց նրա մէջքին, դրա վրայ հագցրեց թիկնոցը, յետոյ դրա վրայ դրեց վակասը, վակասի ժապաւէնով զգեսպներն ամրացրեց միմեանց: Դրա վրայ կապեց լանջապանակը, վերջինիս վրայ դրեց Յանդիմանութիւնն ու ճշմարտութիւնը: Նրա գլխին դրեց խոյրը, խոյրի վրայ, երեսի կողմից՝ նուիրագործուած եւ մաքուր ոսկէ թիթեղը, ինչպէս Տէրն էր պապուիրել Մովսէսին: Մովսէսն առնելով օծութեան իւղից՝ եօթն անգամ ցանեց զոհասեղանի վրայ: Նա օծեց զոհասեղանը, սրբագործեց այն ու դրա ամբողջ սպասքը, ինչպէս

նաեւ լուացարանն ու դրա պապուանդանը. նա սրբագործեց դրանք: Նա, օծելով վրանն ու դրա մէջ գտնուող ամէն ինչ, սրբագործեց դրանք: Մովսէսն օծութեան իւղ ածեց Ահարոնի 12 գլխին, օծեց ու սրբագործեց նրան: Մովսէսը մօտիկ բերեց Ահարոնի որդիներին, նրանց հագցրեց պապմուճանները, նրանց մէջքերին կապեց գօտիները, գլուխներին դրեց խոյրերը, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Մովսէսն այնուհետեւ մօտ բերեց մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուելիք զուարակը: Ահարոնն ու նրա որդիները իրենց ձեռքերը դրեցին մեղքերի քաւութեան համար սահմանուած զուարակի գլխին, եւ Մովսէսը 14 մորթեց այն: Մովսէսն առաւ նրա արիւնից եւ իր մաքով շուրջանակի քսելով զոհասեղանի եղջիրաւոր անկիւններին՝ սրբագործեց զոհասեղանը: Եւ նա մնացած արիւնը թափեց զոհասեղանի յարակին: Նա սրբագործեց այն, որպէսզի քաւութեան զոհաբերութիւն կապարի դրա վրայ: Մովսէսն առաւ փորոտիքի ամբողջ ճարպը, լեարդի բլթակը, երկու երիկամներն ու դրանց 16 վրայի ամբողջ ճարպը եւ դրեց զոհասեղանին: Նա զուարակի մնացած մասերը՝ մորթին, միսն ու կղկղանքը բանակապտելիից դուրս այրեց կրակով, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Մովսէսը մօտ բերեց ողջակէզի համար նախապետուած խոյր: Ահարոնն ու նրա որդիները իրենց ձեռքերը դրեցին խոյի գլխին, 18 եւ Մովսէսը մորթեց խոյը, նրա արիւնը թափեց զոհասեղանի շուրջը: Նա խոյը բաժանեց մասերի, առաւ գլուխը, կտրտուած մասերն ու ճարպը, փորոտիքն ու ոտքերը լուաց ջրով: Մովսէսը խոյն ամբողջութեամբ դրեց ողջակէզների զոհասեղանին որպէս Տիրոջն ընծայաբերուող անուշահոտ զոհ, քանի որ դա Տիրոջը մաքուցուող ընծայ էր: Այդպէս էր Տէրը հրամայել Մովսէսին: Մովսէսը մօտ բերեց երկրորդ խոյը, որպէսզի կապարուի քահանաներին սրբագործելու ծէսը: Ահարոնն ու նրա որդիները իրենց ձեռքերը դրեցին խոյի գլխին, եւ Մովսէսը մորթեց այն: Մովսէսն առաւ դրա արիւնից, քսեց Ահարոնի աջ ականջի բլթակին, նրա աջ ձեռքի բթամաքին ու նրա աջ ոտքի բթամաքին: Մովսէսը մօտ բերեց Ահարոնի որդիներին, այդ արիւնից քսեց նրանց աջ ականջների բլթակներին, նրանց աջ ձեռքերի բթամաքներին ու նրանց աջ ոտքերի բթամաքներին, 24 իսկ մնացած արիւնը թափեց զոհասեղանի շուրջը: Նա առաւ ճարպը, դմակը, ճարպաթաղանթը, լեարդի բլթակը, երիկամ-

ներն ու դրանց վրայի ճարպը եւ աջ թելը: Նա Տիրոջ առաջ 26
 գտնուող եւ քահանաներին սրբագործելու ծէսի համար նախա-
 փեսուած մի բաղարջ կարկանդակ վերցրեց սկուպեղից, ինչ-
 պէս նաեւ իւղով հունցուած մի բաղարջ հաց, եւ դրեց ճարպի
 ու աջ թելի վրայ: Նա այդ ամէնը դրեց Ահարոնի ձեռքերի ու 27
 նրա որդիների ձեռքերի վրայ եւ դրանք ընծայաբերեց Տիրոջ
 առաջ: Մովսէսը դրանք վերցնելով նրանց ձեռքերից՝ զոհասե- 28
 ղանի վրայ դրեց որպէս նրանց քահանայ ձեռնադրելու համար
 կապարուած ողջակէզ: Դա անուշահոտ ընծայ է, որ արոււմ է
 Տիրոջ համար: Այդպէս էր պապուիրել Տէրը: Մովսէսն առաւ 29
 խոյի կուրծքը եւ Տիրոջ առաջ խոյի նուիրաբերման շարժում ա-
 րեց: Դա եղաւ Մովսէսին յարկացուած բաժինը, ինչպէս Տէրն
 էր հրամայել Մովսէսին: Մովսէսը, վերցնելով օծութեան իւ- 30
 ղից ու զոհասեղանի վրայի արիւնից, ցանեց Ահարոնի ու նրա
 զգեստների, նրա որդիների ու նրանց զգեստների վրայ: Նա 31
 սրբագործեց Ահարոնին ու նրա զգեստները, նրա հետք նաեւ՝
 նրա որդիներին ու նրանց զգեստները: Մովսէսն ասաց Ահա-
 րոնին ու նրա որդիներին. «Միսը եփեցէք վկայութեան խո-
 րանի բակում, մի մաքուր վայրում, եւ այնպէս էլ կերէք այն,
 ինչպէս նաեւ սկուպեղի բաղարջ կարկանդակները, որ քահա-
 նաների օծութեան համար են նախապեսուած, ինչպէս Տէրն է
 հրամայելով ասել, թէ՛ «Ահարոնն ու նրա որդիները թող ուտեն
 այն»: Նացի ու մսի մնացորդները կրակով կ'այրէք: Վկայու- 32, 33
 թեան խորանի դռնից եօթն օր դուրս չգաք, մինչեւ չլրանայ ձեր
 քահանայ օծուելու համար սահմանուած օրը, որովհետեւ եօթը
 օր պէտք է ձեր քահանայութեան լրումի համար (ինչպէս եւ 34
 կապարուեց իսկ): Տէրը այդպէս է պապուիրել կապարել, որ-
 պէսզի քաւուեն ձեր մեղքերը: Վկայութեան խորանի դռանը 35
 եօթն օր՝ զիշեր ու ցերեկ կը նստէք եւ Տիրոջ պահպանութեան
 կարգը կը կապարէք, որպէսզի չմեռնէք: Այդպէս է ինձ պապ-
 ուիրել Տէրը»: Ահարոնն ու նրա որդիները կապարեցին այն 36
 ամէնը, ինչ Տէրն էր կարգադրել Մովսէսին:

Ութերորդ օրը Մովսէսը կանչեց Ահարոնին, նրա որդիներին 9
 ու Իսրայէլի մեծերին: Մովսէսն ասաց Ահարոնին. «Քեզ հա- 2
 մար նախրից, մեղքերի քաւութեան համար, ոչ արաքաւոր մի
 զուարակ ու ողջակէզի համար ոչ արաքաւոր մի խոյ վերցրո՛ւ եւ
 դրանք զո՛հ մաքուցիր Տիրոջ առաջ: Դիմիր Իսրայէլի մեծերին 3

ու նրանց ասա՛. «Այծերի միջից վերցրէ՛ք մեղքերի քաւութեան համար մի նոխագ, ինչպէս եւ ողջակէզի համար մէկ փարեկան
4 ոչ արաւարաւոր խոյ, զուարակ եւ գառ: Նաեւ զուարակ ու խոյ՝ Տիրոջ առաջ փրկութեան ողջակէզ մաքուցելու համար, ինչպէս եւ նուիրաբերման համար իւղով հունցուած ընփիր ալիւր, որով-
5 հեպեւ այսօր Տէրը պիտի երեւայ ձեր մէջ»: Նրանք առան ու վկայութեան խորանի առաջ բերեցին, այն ամէնը, ինչ որ Մովսէսն էր հրամայել: Ամբողջ ժողովուրդը մօտեցաւ ու կանգնեց
6 Տիրոջ առաջ: Մովսէսն ասաց. «Տէրը հրամայեց, որ այս բանը պէտք է կարարէ՛ք. եւ Տիրոջ փառքը պիտի երեւայ ձեզ»: Իսկ
7 Ահարոնին Մովսէսն ասաց. «Մօտեցի՛ր զոհասեղանին եւ քո ողջակէզն արա քո մեղքերի համար, որպէսզի քաւութիւն լինի քեզ եւ քո փան համար: Ապա մաքուցի՛ր քո ժողովրդի ընծա-
ները եւ քաւութիւն արա նրանց, ինչպէս Տէրն է պապութիւն ինձ՝
8 Մովսէսիս»: Ահարոնը մօտեցաւ զոհասեղանին եւ մորթեց իր մեղքերի քաւութեան զուարակը: Ահարոնի որդիները արիւնը
9 բերեցին նրա մօտ, նա իր մաքը թացացրեց արեան մէջ, քսեց զոհասեղանի եղջիրաւոր անկիւններին, իսկ մնացած արիւնը
10 թափեց զոհասեղանի յարակին: Մեղքերի քաւութեան զոհի ճարպը, երկխամները եւ լեարդի բլթակը դրեց զոհասեղանին, ինչպէս Տէրն էր պապութիւն Մովսէսին: Միսն ու մորթին կրա-
12 կով այրեցին բանակաբեղիից դուրս: Ապա մորթեց ողջակէզի համար նախաբեստուած անասունը, Ահարոնի որդիները արիւնը բերեցին նրա մօտ, եւ նա այն թափեց զոհասեղանի
13 շուրջը: Ողջակէզը նրա մօտ բերեցին կտոր-կտոր արած: Մովսէսը դա, ինչպէս նաեւ գլուխը, դրեց զոհասեղանին: Փորո-
14 փիքն ու ոտքերը նա լուաց ջրով եւ դրեց զոհասեղանին, ողջակէզի վրայ: Դրանից յետոյ մաքուցեցին ժողովրդի ընծաները: Նա առաւ ժողովրդի մեղքերի քաւութեան համար սահմանուած
16 նոխագը եւ այն մորթեց նախորդի նման: Նա մաքուցեց նաեւ ողջակիզութիւնք անասունը: Նա արեց այնպէս, ինչպէս կարգն էր: Նա մօտեցրեց ողջակէզը, մի բուռ վերցրեց դրանից եւ դրեց
18 զոհասեղանին, որպէս յաւելում առաւօրուայ ողջակէզի: Նա մորթեց ժողովրդի փրկութեան համար զոհութիւնք զուարակն ու խոյը: Ահարոնի որդիները արիւնը բերեցին նրա մօտ, եւ նա
19 այն թափեց զոհասեղանի շուրջը: Բերեցին նաեւ զուարակի ճարպը, խոյի ճարպն ու դմակը, ճարպաթաղանթը, երկու ե-

րիկամները ճարպով հանդերձ, լեարդի բլթակը եւ ճարպերը 20
 դրեցին անասունների կրծքերի վրայ: Ապա կտրեցին հանեցին
 ճարպը կրծքերի հետ միասին: Ճարպը դրեցին զոհասեղանի
 վրայ: Նա կրծքերը եւ աջ թեւերը նուիրաբերեց Տիրոջ առաջ, 21
 ինչպէս Տէրն էր պապուիրել Մովսէսին: Ահարոնն իր ձեռքե- 22
 րը բարձրացնելով՝ օրհնեց ժողովրդին եւ ներքեւ իջաւ մեղքերի
 քաւութեան, ողջակէզի ու փրկութեան համար զոհեր կապարե-
 լուց յետոյ: Մովսէսն ու Ահարոնը մօրան վկայութեան խորանը 23
 եւ այնպէտից դուրս գալով՝ օրհնեցին ամբողջ ժողովրդին: Եւ
 Տիրոջ փառքը երեսաց համայն ժողովրդին: Կրակ բխեց Տիրո- 24
 ջից եւ այրեց այն ամէնը, ինչ կար զոհասեղանի վրայ՝ ողջակէզ-
 ներն ու ճարպը: Ամբողջ ժողովուրդը փեսաւ դա, սարսափեց ու
 ընկաւ երեսի վրայ:

Ահարոնի երկու որդիները՝ Նաբադն ու Աբիուդը, ամէն մէկը 10
 մի բուրվառ վերցնելով, դրանց մէջ կրակ դրեցին, դրա վրայ
 խոնկ լցրին եւ Տիրոջ առաջ անմաքուր կրակ մափուցեցին, մի
 բան, որ Տէրը նրանց չէր պապուիրել: Կրակ բխեց Տիրոջից, 2
 այրեց նրանց, եւ նրանք մեռան Տիրոջ առաջ: Մովսէսն ա- 3
 սաց Ահարոնին. «Ահա թէ ինչ ասաց Տէրը. «Ինձ պաշտողնե-
 րի մէջ պիտի ցոյց փամ իմ սրբութիւնը եւ իմ ամբողջ ժողո-
 վրդի առաջ պիտի փառաւորուեմ»: Ահարոնը փարեց: Մովսէ- 4
 սը կանչեց Միսադայիին եւ Ելիսափանին՝ Ահարոնի հօրեղբայր
 Ոգիէլի որդիներին, եւ ասաց նրանց. «Գնացէ՛ք եւ ձեր եղբայր-
 ների դիակները իրենց զգեստներով հանդերձ սուրբ վայրից 5
 ու բանակաւորելից դուրս հանեցէ՛ք»: Նրանք գնացին եւ բա-
 նակաւորելից դուրս հանեցին նրանց իրենց զգեստներով հան- 6
 դերձ, ինչպէս Մովսէսն էր ասել: Մովսէսն ասաց Ահարոնին ու 7
 նրա ողջ մնացած որդիներ Եղիազարին եւ Իթամարին. «Ձեր
 գլխարկները չհանէ՛ք եւ ձեր հագուստները չպաքառոտփէ՛ք, որ-
 պէսզի չմեռնէք, եւ ժողովրդի վրայ Տիրոջ բարկութիւնը չիջնի:
 Միայն ձեր եղբայրներն ու բոլոր խորայելացիները թող ողբան
 հրոյ ճարակ դարձածներին՝ նրանց, ովքեր այրուեցին Տիրոջ
 կողմից: Եւ դուք վկայութեան խորանի դռնից դուրս չգաք, որ- 7
 պէսզի չմեռնէք, որովհետեւ Տիրոջ օծութեան իւղը դեռեւս ձեր
 վրայ է՝: Եւ նրանք արեցին այնպէս, ինչպէս Մովսէսն էր ա-
 սել: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Երբ վկայու- 8, 9
 թեան խորան մտնէք կամ երբ զոհասեղանին մօտենաք դու

եւ քեզ հետ եղած որդիներդ, զինի կամ օղի չխմէք, որպէս-
զի չմեռնէք: Դա յաիպենական կարգ թող լինի ձեր սերնդի
մէջ: Լինելով սթափ, դուք կը կարողանաք փարբերել սուր-
բը պիղծից, մաքուրը անմաքուրից, ի վիճակի կը լինէք իս-
րայէլացիներին սովորեցնելու այն բոլոր օրէնքները, որ Տէրը
Մովսէսի միջոցով փութեց նրանց»: Մովսէսն ասաց Ահարո-
նին ու նրա ողջ մնացած որդիներին՝ Եղիազարին եւ Իթամա-
րին. «Տիրոջը մաքուցուած անարին զոհից աւելացածն առէք
եւ բաղարջ հաց պապրաստելով՝ կերէք զոհասեղանի առաջ,
որովհետեւ դա սրբութիւնների սրբութիւն է: Այն կ'ուրէք մի
սուրբ վայրում, որովհետեւ քեզ եւ քո որդիների համար օրէնք
է, որ ուրէք Տիրոջը մաքուցուած զոհերից: Այդպէս է ինձ հրա-
մայել Տէրը: Զոհ մաքուցուած անասունի կուրծքը եւ թելը դու,
քո որդիները եւ քո ընտանիքի անդամները քեզ հետ մի սուրբ
վայրում պիտի ուրէք, որովհետեւ քեզ եւ քո որդիների համար
սահմանուած կարգ է, որ դուք պէտք է ուրէք իսրայէլացիների
մաքուցած փրկութեան զոհից: Զոհուած անասունի թելը եւ
կուրծքը, որ նուիրուելու են Աստծուն, ինչպէս նաեւ այրուելու
ճարպը Տիրոջ առաջ թող նուէր մաքուցեն: Դա քեզ եւ քեզ հետ
եղած քո որդիներին ու քո դուստրերին պիտի պապկանի յաի-
պենաս սահմանուած օրէնքի համաձայն, ինչպէս Տէրն է հրա-
մայել Մովսէսին»: Մովսէսը շար փնտռեց մեղքերի քաւութե-
ան համար զոհաբերուած նոխազը, բայց այն արդէն այրուած
էր: Մովսէսը բարկացաւ Եղիազարի ու Իթամարի՝ Ահարոնի
ողջ մնացած որդիների վրայ եւ ասաց. «Ինչո՞ւ սուրբ վայրում
չկերաք մեղքերի քաւութեան համար արուած ողջակէզը: Զե՛
որ այն սրբութիւնների սրբութիւն է, այն փութել էի ձեզ, որ ու-
րէք, վերացնէք ժողովրդի մեղքերը եւ քաւութիւն փաք նրան
Տիրոջ առաջ, բայց զոհի արիւնից սրբարանից ներս չբերուեց:
Արդ, պէտք է ուրէք մի սուրբ վայրում, ինչպէս ինձ է հրամայու-
ած»: Ահարոնը պապասխանեց Մովսէսին եւ ասաց. «Այսօր,
երբ մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերութիւն արեցին եւ
ողջակէզներ մաքուցեցին Տիրոջ առաջ, եւ ինձ հետ փեղի ու-
նեցան այս դժբախտ դէպքերը, որքան աւելի Տիրոջը հաճելի
պիտի չլինէր, եթէ ես ուրէի մեղքերի քաւութեան համար սահ-
մանուած զոհից»: Մովսէսը լսեց նրա ասածը եւ դա հաճելի
թուաց նրան:

Տէրը խօսեց Մովսէսի եւ Ահարոնի հետ ու ասաց. «Դիմեցէք **11, 2**
Իսրայէլի որդիներին եւ ասացէք. «Սրանք են երկրի վրայ ե-
ղած այն անասունները, որ կարող էք ուտել: Կ'ուտէք բո- 3
լոր կնդակաբաշխ՝ թաթերը երկուսի բաժանուած եւ որոճացող
կենդանիները: Մի՛ կերէք այն կենդանիները, որոնք թէւ ո- 4
րոճում են, բայց կնդակաբաշխ չեն, ինչպէս ուղտը, որը թէւ
որոճում է, բայց երկկնդակ չէ, ուրեմն նա ձեզ համար պիղծ
է, նապաստակը, որը թէւ որոճում է, բայց երկկնդակ չէ, ու- 5
րեմն նա ձեզ համար պիղծ է, ճագարը, որը թէւ որոճում է, 6
բայց երկկնդակ չէ, ուրեմն նա ձեզ համար պիղծ է, խոզը, որը 7
թէւ կնդակաբաշխ է՝ կնդակներ ունի, բայց չի որոճում, ու-
րեմն նա ձեզ համար պիղծ է: Ոչ դրանց միսը կերէք, ոչ էլ 8
դրանց դիակին մօտեցէք, քանի որ դրանք ձեզ համար պիղծ
են: Ահա թէ ինչ պիտի ուտէք ջրերի մէջ եղած կենդանիներից. 9
նրանք, որ ունեն լողակներ ու թեփուկ եւ ապրում են ջրերում,
ծովերում եւ վրակներում: Զրերում, ծովերում ու վրակներում 10
ապրող, բայց լողակներ ու թեփուկ չունեցող կենդանիներ մի՛
կերէք, նոյնպէս եւ՝ այն կենդանիները, որ ջրերից են բխում
եւ կամ կենդանի շունչ ունեն ջրերում, քանի որ դրանք պիղծ
են եւ պիղծ կը լինեն ձեզ համար: Դրանց միսը չուտէք եւ 11
դրանց դիակներից զարշեցէք, որովհետեւ ջրի մէջ եղած բո- 12
լոր այն կենդանիները, որոնք լողակներ ու թեփուկ չունեն, թող
ձեզ համար պիղծ համարուեն: Սրանք են այն թռչունները, 13
որոնցից պէտք է զարշէք եւ որոնց միսը պիտի չուտէք, որովհե-
տեւ ձեզ համար պիղծ են. արծիւ, պասկուճ, գետարծիւ, անգղ, 14
ցին եւ այն, ինչ սրանց նման է: Նաեւ ագռաւ եւ այն, ինչ սրա 15
նման է, ջայլամ, բու, որոր եւ այն, ինչ սրանց նման է, բազէ 16, 17
եւ այն, ինչ սրա նման է, հաւապափիւր, հողամաղ, քաջահաւ,
սոխակ, հաւալուսն, կարապ, արագիլ, քարադռ եւ այն, ինչ 18
սրանց նման է, այլեւ՝ յոպոպ եւ չղջիկ: Չորս ուրքով քայլող 20
ամէն մի թռչնազգի գեռուն թող պիղծ համարուի ձեզ համար:
Թռչնազգի գեռուններից կ'ուտէք դրանք, որոնք քայլում են չորս 21
ուրքով, որոնց ուրքերը գետնի վրայ ուսրոստելու համար սրունք
ունեն: Կ'ուտէք հետեւեալները. ջորեակ եւ այն, ինչ սրա նման 22
է, խարագուլ եւ այն, ինչ սրա նման է, մորեխ եւ այն, ինչ սրա
նման է, օձամարտ մորեխ եւ այն, ինչ սրա նման է: Թռչնազգի 23
ամէն մի այլ գեռուն, որ չորս ուրք ունի, պիղծ է ձեզ համար.

24 դրանցով չպղծուէք: Դրանց դիակին դիպչող ամէն ոք մին–
25 չէ երեկոյ թող պիղծ համարուի: Ամէն ոք, ով ձեռք կը փայ
դրանց դիակին, պէտք է լուանայ իր հագուստները եւ պիղծ
26 համարուի մինչեւ երեկոյ: Կճղակաւոր այն բոլոր անասուննե–
րը, որոնց կճղակը կիսուած չէ, եւ չեն որոճում, ձեզ համար թող
պիղծ համարուեն: Ով որ դիպչի դրանց դիակին, մինչեւ երեկոյ
27 թող պիղծ համարուի: Չորքոփանի բոլոր այն կենդանիները,
որոնք միայն առջեւի թաթերի վրայ են քայլում, ձեզ համար
թող պիղծ համարուեն: Ով դիպչի դրանց դիակին, մինչեւ ե–
28 րեկոյ թող պիղծ համարուի: Ով ձեռք փայ դրանց դիակին,
պէտք է լուանայ իր հագուստները. նա պիղծ պէտք է համար–
ուի մինչեւ երեկոյ, որովհետեւ այդ բոլորը ձեզ համար պիղծ է:
29 Երկրի վրայ փորսող գնացող բոլոր կենդանիներից ձեզ հա–
մար պիղծ են. աքիսը, մուկը, փիպեռը, առնետը, քամելէնը,
30 բծաւոր մողեսը, մողեսն ու խլուրդը: Երկրի վրայ փորսող գնա–
ցող այս բոլոր կենդանիները պիղծ են ձեզ համար: Ով որ դիպ–
32 չի դրանց դիակին, թող պիղծ համարուի մինչեւ երեկոյ: Ինչի
վրայ որ ընկնի դրանց դիակը, թող պիղծ համարուի, լինի դա
փայտից պատրաստուած ամէն փեսակի անօթ, զգեստ, կա–
շի կամ քուրծ. ամէն մի անօթ, որն ինչ–որ բանի համար կը
գործածուի, թող լուացուի ջրով: Այդ անօթը թող պիղծ հա–
մարուի մինչեւ երեկոյ, որից յետոյ այն թող մաքուր համար–
33 ուի: Եթէ խեցեւ որեւէ անօթի մէջ դրանցից ընկնի, անօթի մէջ
34 եղածը թող պիղծ համարուի, իսկ անօթը թող ջարդեն: Ա–
մէն մի կերակուր, որի վրայ կ'ընկնի այդպիսի պղծուած անօ–
թի ջուրը, թող պիղծ համարուի: Այդպիսի անօթի մէջ զգնուող
35 ամէն մի խմիչք թող պիղծ համարուի: Ինչի վրայ որ ընկնի
դրանց դիակը, թող պիղծ համարուի: Թռնիրներն ու կասկա–
րաները թող ջարդուեն, քանի որ պղծուած են լինում, եւ պիղծ
36 թող համարուեն ձեզ համար: Զրի աղբիւրները, ջրհորներն
ու ջրակոյտերը թող մաքուր համարուեն ձեզ համար: Ով որ
37 դիպչի դրանց մէջ ընկած դիակին, թող պիղծ համարուի: Եթէ
դրանց դիակն ընկնի ցանելու սերմացուի վրայ, ապա սերմա–
38 ցուն մաքուր թող համարուի, իսկ եթէ սերմացուի վրայ ջուր
թափելուց յետոյ դրա վրայ ընկնեն պիղծ կենդանիների դիակ–
ներ, ապա այդ սերմացուն թող անմաքուր համարուի ձեզ հա–
39 մար: Եթէ ձեզ համար ուրելու ենթակայ անասուններից որեւէ

մէկը սապրկի, ապա դրա դիակին դիպչողը թող մինչեւ երեկոյ
 պիղծ համարուի: Ով ձեռք քայ դրա դիակին, նա պէտք է լուս- 40
 նայ իր զգեստները. նա պիղծ պէտք է համարուի մինչեւ երեկոյ:
 Երկրի վրայ փորսող գնացող ամէն մի կենդանի թող պիղծ հա- 41
 մարուի ձեզ համար, ուրեմն եւ թող չուրուի: Մի՛ կերէք բոլոր 42
 այն կենդանիները, որոնք սողում են իրենց որովայնի վրայ,
 բոլոր այն կենդանիները, որոնք սողում են չորս ուրբով, նա-
 եւ բազմոտանիները, երկրի վրայ սողացող բոլոր զեռունները,
 քանի որ դրանք ձեզ համար պիղծ են: Մի՛ ապականէք ձեզ 43
 երկրի վրայ սողացող սողուններով, դրանցով մի՛ պղծուէք եւ
 դրանց պարճառով անմաքուր մի՛ դարձէք: Ե՛ն եմ ձեր Տէր 44
 Աստուածը: Սրբուեցէ՛ք եւ սուրբ եղէք, որովհետեւ ես՝ ձեր Տէր
 Աստուածը, սուրբ եմ: Դուք ձեզ մի՛ պղծէք երկրի վրայ սողա-
 ցող զեռուններով: Ե՛ն եմ, Տէր Աստուածը, որ ձեզ դուրս բերեց 45
 Եգիպտացիների երկրից, որպէսզի ձեզ համար Աստուած լի-
 նեն: Դուք սուրբ եղէք, որովհետեւ ես սուրբ եմ: Ահա այս է 46
 անասունների եւ թռչունների, ջրերում եւ ցամաքում շարժուող
 բոլոր շնչատուների վերաբերեալ օրէնքը, որպէսզի դուք կա- 47
 րողանաք զանազանութիւն դնել մաքուրի եւ անմաքուրի միջեւ,
 եւ որպէսզի Իսրայէլի որդիներին սովորեցնէք, թէ որոնք են ու-
 րելի կենդանիները, եւ որոնք են ոչ ուրելի անասունները»:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսիր Իսրայէլի որ- 12, 2
 դիների հետ եւ ասա՛ նրանց. «Եթէ որեւէ կին յղիանայ եւ արու
 զաւակ ծնի, թող նա անմաքուր համարուի եօթը օր, այսինքն՝
 այնքան, ինչքան իր դաշտանի շրջանի համար է անմաքուր հա-
 մարում: Ութերորդ օրը նա թող թլփարի իր որդուն: Դրանից 3, 4
 յետոյ երեսուներեք օր էլ նա պէտք է սպասի, որպէսզի մաքրուի
 իր արիւնը: Նա ոչ մի մաքուր բանի ձեռք չպիտի քայ եւ սրբա-
 րան չպիտի մընի, մինչեւ լրանան նրա մաքրուելու օրերը: Իսկ 5
 եթէ նա աղջիկ զաւակ ունենայ, թող եօթը օր անմաքուր հա-
 մարուի, այսինքն՝ այնքան, ինչքան իր դաշտանի շրջանի հա-
 մար է անմաքուր համարում: Դրանից յետոյ վաթսուովեց օր էլ
 նա պէտք է սպասի, որպէսզի մաքրուի իր արիւնը: Երբ լրա- 6
 նան որդու կամ դստեր ծննդից յետոյ նրա մաքրութեան համար
 սահմանուած օրերը, նա մէկ տարեկան գառ թող ողջակէզ անի,
 մի գույգ աղանի կամ տարտակ թող բերի մեղքերի քաւութեան
 համար վկայութեան խորանի դուռը, քահանայի մօտ: Քա- 7

հանան այն թող զոհ մաքուցի Տիրոջ առաջ, քաութիւն քայ
նրան, եւ նա կը մաքրուի իր արեան բխումից: Սա կարգ է
նրանց համար, ովքեր արու կամ աղջիկ զաւակ են ունենում:
8 Եթէ ծննդկանն ի վիճակի չէ գառ բերելու, թող առնի երկու
քապրակ կամ աղաւնու երկու ձագ՝ մէկը ողջակէզի, իսկ միւ-
սը՝ մեղքերի քաութեան համար: Քահանան թող զոհ մաքուցի
դրանք ի քաութիւն, որով ծննդկանը կը համարուի մաքրուած»:
9 ՄԱՐԴԿԱՆՅ ՄԱՇԿԱՅԻՆ ՆԻԲՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

13, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Եթէ ո-
րեւէ մէկի մարմնի մաշկի վրայ սպի, պալար, բշտիկ եւ կամ
բորոքութեան ախտանշան երեւայ, թող դիմի Ահարոն քա-
3 հանային կամ նրա քահանայ որդիներից մէկին: Քահանան
թող զննի նրա մաշկի վրայի վերքը: Եթէ վերքի շուրջն եղած
մազերն սպիւրակել են, եւ վերքն աւելի խորն է երեւում քան
մաշկը, ուրեմն դա բորոքութեան ախտանշան է: Քահանան
4 պէտք է զննի եւ նրան անմաքուր համարի: Եթէ նրա մարմ-
նի մաշկի վրայի վերքը մաշկից սպիւրակ է եւ նրանից խորը
չի երեւում, ու մազի գոյնն էլ սպիւրակ չէ, այլ մուգ գոյն ու-
նի, ապա քահանան ախտակրին եօթն օր պէտք է մեկուսաց-
5 նի: Քահանան եօթներորդ օրը պէտք է զննի նրան, եւ եթէ
վերքը նոյն վիճակում է մնացել, մաշկի վրայ չի փարածուել,
6 ապա քահանան նրան պէտք է մեկուսացնի եւս եօթը օր: Քա-
հանան եօթներորդ օրը պէտք է մի անգամ եւս զննի, եւ երբ
տեսնի, որ վերքը մզացել է, մաշկի գոյնը չի փոխուել, նրան
պէտք է մաքուր համարի, որովհետեւ դա քոսի նշան է: Նա
7 թող լուանայ իր զգեստները եւ համարուի մաքուր: Իսկ ե-
թէ քահանայի զննելուց եւ մաքուր համարելուց յետոյ վերքը
փարածուի մաշկի վրայ, նա պէտք է վերստին դիմի քահանա-
յին, եւ սա եթէ նկատի, որ վերքը փարածուել է մաշկի վրայ,
8 նրան պէտք է անմաքուր համարի, որովհետեւ դա բորոքութե-
9 ան ախտանշան է: Ուրեմն, եթէ մարդը բորոքութեան վերք
10 ունենայ, ապա պէտք է գայ Ահարոն քահանայի մօտ: Քա-
հանան պէտք է զննի: Եթէ մաշկի վրայ սպիւրակ պալար կայ,
դրա շուրջն եղած մազն սպիւրակել է, բայց պալարի մէջ ա-
11 ռողջ ու կենդանի միս կայ, ուրեմն բորոքութիւնը հնացել է
նրա մարմնի մաշկի վրայ: Քահանան պէտք է անմաքուր հա-
12 մարի եւ մեկուսացնի նրան, որովհետեւ նա անմաքուր է: Եթէ

բորոքությունը գնալով փարածուի նրա մաշկի վրայ, բորոքությունը ծածկի մարմնի ամբողջ մաշկը՝ գլխից մինչև ոտքերը, եւ քահանան նկատի դա, Կեննի, որ բորոքությունը փարածուել է մարմնի ամբողջ մաշկի վրայ, ապա մաքուր թող համարի հիւանդին, որովհետեւ նրա մարմինն ամբողջությամբ սպիտակել է: Եւ նա մաքուր է: Այն օրը, երբ այդ մարդու մաշկի վրայ գործող վերք նկատուի, նա թող անմաքուր համարուի: Քահանան Կեննիով մաշկի վրայ գործող վերքը՝ թող նրա ամբողջ մարմինը անմաքուր համարի, որովհետեւ դա բորոքություն է: Եթէ մաշկի առողջ մասը դարձեալ փոփոխութեան ենթարկուի եւ սպիտակի, հիւանդը պէտք է գայ քահանայի մօտ, եւ քահանան պէտք է զննի նրան: Եթէ նրա վերքը սպիտակել է, քահանան թող հիւանդին մաքուր յայտարարի, որովհետեւ նա մաքուր է: Եթէ մարդ իր մարմնի մաշկի վրայ խոց ունենայ, եւ դա լաւանայ, բայց խոցի փեղում սպիտակ-փայլուն, լուսնասպիտակ կամ կարմրաւուն հետք առաջանայ, ապա նա պէտք է դիմի քահանային: Քահանան պէտք է զննի նրան: Եթէ վերքն աւելի խորն է երեւում, քան մաշկը, իսկ վերքի շուրջն եղած մազերն էլ սպիտակել են, ապա քահանան նրան թող անմաքուր համարի: Դա լուսնասպիտակ կամ կարմրաւուն հետքով բորոքություն է բորբոքուած խոցով: Եթէ քահանան նկատի, որ վերքի շուրջն եղած մազերը սպիտակ չեն, այլ՝ մուգ, եւ վերքն էլ մաշկից խորը չէ, ապա քահանան հիւանդին եօթն օր թող մեկուսացնի: Իսկ եթէ խոցը փարածուի մաշկի վրայ, ապա քահանան նրան թող անմաքուր համարի, քանի որ դա վերքից առաջացած բորոքություն է: Իսկ եթէ փայլ ունեցող վերքը փեղում մնայ՝ չփարածուի, ապա դա սպի է. քահանան նրան թող մաքուր համարի: Եթէ մարմնի մաշկը կրակով այրուած լինի, նրա մաշկն այրուածքից ապաքինուի, իսկ այրուածքի փեղում փայլուն, սպիտակ, կարմրաւուն կամ լուսնասպիտակ բշտիկ առաջանայ, եւ քահանան Կեննի այն ու նկատի, որ մազն սպիտակ՝ փայլուն է դարձել, բշտիկի փեղն աւելի խորն է, քան մաշկը, ուրեմն դա այրուածքից առաջացած բորոքություն է: Քահանան հիւանդին թող անմաքուր համարի, որովհետեւ դա բորոքութեան հիւանդություն է: Իսկ եթէ քահանան Կեննի, որ դրա վրայ որեւէ փայլուն հետք կամ սպիտակ մազ չկայ, եւ բշտիկի փեղը մաշկից խորը չէ, գոյնը մուգ է, ապա

27 քահանան նրան եօթը օր թող մեկուսացնի: Եօթներորդ օրը
քահանան թող զննի նրան. եթէ րեսնի, որ վերքը քարածուել
է մաշկի վրայ, ուրեմն նրան թող անմաքուր համարի, որով-
28 հետեւ դա վերքից առաջացած բորոքութիւն է: Եւ եթէ վերքը
նոյն րեղում մնայ՝ չքարածուի մաշկի վրայ, եւ գոյնն էլ մուգ
լինի, ուրեմն դա այրուածքի սպի է: Քահանան մաքուր թող
29 համարի նրան, որովհետեւ դա այրուածքի հետք է միայն: Ե-
թէ քղամարդու կամ կնոջ գլխի կամ կզակի վրայ բորոքութե-
30 ան վերք լինի, եւ քահանան զննի այն ու նկարի, որ վերքի
րեղն աւելի խորն է, քան մաշկը, դրա վրայի մազը վերածուել է
խարքեաշ աղուամազի, ապա քահանան նրան թող անմաքուր
համարի, քանի որ դա գոնջութիւն է՝ գլխի կամ կզակի բորո-
31 քութիւն: Եթէ քահանան նկարի գոնջութեան նշանները, այն,
որ վերքի րեղն աւելի խորը չէ, քան մաշկը, եւ ոչ էլ մազն է
խարքեաշ դարձել, ապա գոնջացածին թող մեկուսացնի եօթը
32 օր: Քահանան եօթներորդ օրը թող զննի գոնջութեան հետ-
քերը եւ րեսնելով, որ այն չի քարածուել մաշկի վրայ, մազը
խարքեաշ չի դարձրել, ոչ էլ վերքի րեղն է աւելի խորը, քան
33 մաշկը, թող սափրի մաշկի առողջ մասի մազերը, իսկ հի-
ւանդ մասի մազերը թող չսափրի: Քահանան հիւանդին թող
34 մեկուսացնի եւս եօթը օր: Քահանան եօթներորդ օրը վեր-
քը թող զննի եւ րեսնելով, որ սափրելուց յետոյ վերքը մաշկի
վրայ չի քարածուել, եւ վերքի րեղն էլ աւելի խորը չէ, քան
մաշկը, ուրեմն նրան մաքուր թող համարի, իսկ այդ մարդն
35 իր զգեստները լուանալով՝ մաքուր թող համարուի: Բայց ե-
թէ նրան սափրելուց յետոյ վերքը քարածուի նրա մաշկի վրայ,
36 եւ քահանան րեսնի, որ վերքը քարածուել է մաշկի վրայ, նա
խարքեաշ մազերի համար թող դարմանուած չհամարի այն,
37 քանի որ հիւանդը անմաքուր է: Եթէ վերքը մաշկի վրայ չի քա-
րածուել, իսկ դրա շուրջը թուխ մազ է բուսել, ուրեմն հիւանդու-
թիւնն անցել է, հիւանդը մաքուր է: Քահանան թող մաքուր հա-
38 մարի նրան: Եթէ քղամարդու կամ կնոջ մարմնի մաշկի վրայ
որեւէ փայլուն, լուսնասպիտակ պսպղուն ախտանշան լինի, եւ
39 քահանան զննելով րեսնի, որ մարմնի մաշկի վրայ փայլուն,
լուսնասպիտակ պսպղուն ախտանշան կայ, ապա դա մարմնի
մաշկի վրայ քարածուած թեփուկ է, ուրեմն այդ մարդը մաքուր
40 է: Եթէ որեւէ մէկի գլխի մազերը թափուեն, նա հերաթափ է

լինում, բայց մաքուր է: Իսկ եթե նրա գլխի առջևի մասի մա- 41
 զերը թափուեն, ուրեմն նա ճաղար է, բայց մաքուր է: Եթե նրա 42
 հերաթափ կամ ճաղար գլխի վրայ սպիտակ կամ կարմրաւուն
 վերք լինի, ապա նրա հերաթափութեան կամ ճաղարութեան
 փակ բորոտութիւն է թաքնուած: Երբ քահանան զննի այն եւ 43
 փեսնի, որ հիւանդի ճաղարութեան վերքը մարմնի մաշկի բո-
 րոտութեան նման սպիտակ է կամ կարմրաւուն, ուրեմն մարդը
 բորոտ է: Նա անմաքուր է: Քահանան խիստ անմաքուր պէտք 44
 է համարի նրան, քանի որ ախարը հէնց նրա գլխի վրայ է: Ով
 բորոտ է, նա պէտք է պաքռուած զգեստներ կրի, գլուխը բաց 45
 լինի, բերանը՝ ծածկուած, եւ նա անմաքուր պէտք է համարուի:
 Քանի դեռ հիւանդութիւնը նրա վրայ է, նա անմաքուր պէտք է 46
 համարուի: Նա անմաքուր է: Նա պէտք է մեկուսացած մնայ,
 նրա բնակավայրը բանակապետիից դուրս պէտք է լինի»: «Եթե 47
 զգեստի վրայ բորոտութեան ախտանշան կայ, լինի այն բրդե
 կամ կրաւէ զգեստ, լինի երկար գործուածք, թէ թելքով, լինի 48
 կրաւից թէ բրդից գործուած, անմշակ կամ մշակուած կաշուից
 կարուած, եթէ այդ ախտանշանը կանաչաւուն կամ կարմրա- 49
 ւուն լինի անմշակ կաշուէ զգեստի, երկար գործուածքի կամ
 թելքով զգեստի, ամէն փեսակի աշխատուած կաշուի կամ իրի
 վրայ, ուրեմն դա բորոտութեան ախտանշան է: Այդ զգեստը 50
 պէտք է ցոյց փրուի քահանային: Քահանան պէտք է զննի
 ախտանշանը եւ ախտաւորուած զգեստը եօթն օր պէտք է մե- 51
 կուսացնի: Քահանան եօթներորդ օրը պէտք է զննի ախտա-
 հարուած զգեստը: Եթէ ախտանշանը փարածուել է զգեստի,
 երկար, թելքով, կրաւէ, բրդե կամ անմշակ ու մշակուած կա- 52
 շուից պաքրաստուած զգեստների, ամէն փեսակ առարկանե-
 րի վրայ, ուրեմն դա իսկական բորոտութիւն է: Դա անմաքուր
 է: Քահանան պէտք է վառի ախտահարուած այդ զգեստնե- 53
 րը, դրանք լինեն երկար թէ թելքով, բրդից թէ կրաւից պաք-
 րաստուած զգեստներ կամ ամէն փեսակ կաշուէ առարկաներ:
 Քանի որ դա իսկական բորոտութիւն է, ուրեմն կրակով պէտք 54
 է այրուի: Եթէ քահանան փեսնի, որ վարակը չի փարածու-
 ւած զգեստի վրայ, դա լինի երկար թէ թելքով, լինի բրդից կամ
 կրաւից պաքրաստուած զգեստ կամ ամէն փեսակ կաշուէ ա-
 ռարկայ, թող նա հրամայի, որ լուսնան ախտակիր զգեստը: 54
 Այնուհետեւ քահանան ախտակիր զգեստը թող մեկուսացնի եւս

55 եօթը օր: Քահանան թող զննի լուացուած ախարակիր զգեստը: Եթէ ախարանշանի տեսքը չի փոխուել, ուրեմն այն անմաքուր է, նոյնիսկ եթէ ախարը չի տարածուել: Թող այն կրակով այրուի, քանզի ախարը բուն է դրել զգեստի՝ երկար կամ թելքով հա-
 56 գուստի մէջ: Իսկ եթէ քահանան տեսնի, որ ախարահարուածը լուացուելուց յետոյ մուգ գոյն է ստացել, ապա այդ մասը թող կտրի-անջատի զգեստից, կաշուէ առարկայից, երկար կամ թել-
 57 քով հագուստից: Եթէ ախարանշանը նորից երեւայ երկար կամ թելքով զգեստի, ամէն տեսակ կաշուէ առարկայի վրայ, ուրեմն դա սաստկացող բորոքութեան նշան է. ախարով վարակուածը
 58 կրակով թող այրուի, դա լինի երկար կամ թելքով զգեստ, կաշուից պատրաստուած ամէն տեսակ առարկայ: Եթէ լուացուելուց յետոյ ախարանշանը դուրս գայ դրանից, թող մի անգամ եւս
 59 լուացուի, ապա մաքուր համարուի»: Ահա այս թող լինի բրդէ, կտաւէ հագուստի, երկար կամ թելքով զգեստի կամ ամէն տեսակ կաշուէ առարկայի բորոքութեան մասին օրէնքը, որով այս կամ այն առարկան մաքուր կամ անմաքուր են համարում:

14. 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Այս թող լինի մաքրուելուց յետոյ բորոքի հետ վարուելու կարգը: Նրան թող
 3 բերեն քահանայի մօտ: Քահանան թող դուրս գայ բանակապետի
 4 հից, զննի նրան եւ համոզուելով, որ բորոքութեան ախարանշանը նրա վրայից վերացել է, թող հրաման փայ, որ
 5 ապաքինուածի համար բերեն երկու կենդանի մաքուր թռչուն, եղէնու փայտ, կարմիր մանուածք եւ ծոթրին: Քահանայի
 6 հրամանով թռչուններից մէկը թող մորթեն խեցէ անօթի մէջ, ակնաղբիւրի հոսող ջրի վրայ: Ապա քահանան թող
 7 վերցնի կենդանի մնացած թռչունը, եղէնու փայտը, կարմիր մանուածքն ու ծոթրինը եւ դրանք, ինչպէս նաեւ կենդանի
 8 մնացած թռչունը, թող թաթախի ակնաղբիւրի հոսող ջրի վրայ մորթուած թռչունի արեան մէջ: Նա բորոքութիւնից
 9 ապաքինուածի վրայ դրանից եօթն անգամ թող ցանի եւ մաքրի նրան, իսկ կենդանի մնացած թռչունը թող բաց թողնի դէպի
 10 դաշտ: Մաքրուածը թող լուանայ իր զգեստները, ածիլի իր մարմնի բոլոր մազերը, լուացուի ջրով եւ դրանից յետոյ թող
 11 մաքուր համարուի: Ապա նա թող մրնի բանակապետի, բայց իր վրանից դուրս ապրի եօթը օր: Եօթներորդ օրը նա թող
 12 ածիլի իր մարմնի բոլոր մազերը. եւ գլուխը, եւ մօրուքը, եւ

յօնքերը. այո՛, պէտք է ածիլի մարմնի բոլոր մագերը: Թող
 ջրով լուանայ իր զգեստները, մարմինը, որից յեկոյ նա մա-
 քոր թող համարուի: Ութերորդ օրը նա թող առնի մէկ փարե- 10
 կան ոչ արափաւոր երկու գառ, մէկ փարեկան ոչ արափաւոր մի
 էգ գառ, իւղով հունցուած երեք փասներորդական գրիւ ընփիր
 ալիւր անարիւն գոհաբերութեան համար եւ մէկ բաժակ իւղ:
 Մաքրող քահանան մաքրուող մարդուն եւ գոհաբերութեան ըն- 11
 ծաները թող բերի վկայութեան խորանի առաջ: Քահանան 12
 թող վերցնի մի գառը, այն թող գոհաբերի մեղքերի քաւութե-
 ան համար, վերցնի նաեւ մէկ բաժակ իւղը եւ այն որպէս ընծայ
 մաքուցի Տիրոջ առաջ: Միւս գառը թող մորթի այն վայրում, 13
 ուր մորթում են ողջակէզն ու մեղքերի քաւութեան զոհը, այ-
 սինքն՝ սուրբ վայրում: Մեղքերի քաւութեան համար արուած
 զոհը, ինչպէս եւ յանցանքի քաւութեան համար արուած զոհը,
 պարկանում է քահանային, եւ դա սրբութիւնների սրբութիւն
 է: Քահանան թող վերցնի յանցանքների քաւութեան համար 14
 արուած զոհի արիւնից եւ քսի մաքրուողի աջ ականջի բլթա-
 կին, նրա աջ ձեռքի բթամաքին եւ նրա աջ ուրքի բթամաքին:
 Քահանան վերցնելով բաժակի միջի իւղից՝ այն թող լցնի իր 15
 ձախ ձեռքի ափի մէջ: Քահանան իր ձախ ձեռքի ափի իւղի 16
 մէջ թող թաթախի աջ ձեռքի մաքը եւ այդ մաքով եօթն ան-
 գամ ցանի Տիրոջ առաջ: Իր ձախ ձեռքի ափի մնացած իւղը 17
 քահանան թող քսի մաքրուածի աջ ականջի բլթակին, նրա աջ
 ձեռքի բթամաքին եւ նրա աջ ուրքի բթամաքին՝ այն փեղերը,
 որպէզ քաւում է յանցանքների համար գոհաբերուածի արիւնը:
 Քահանան իր ձեռքի ափի մէջ մնացած իւղը թող քսի մաքրու- 18
 ողի գլխին: Քահանան նրան թող քաւութիւն փայ Տիրոջ առաջ: 19
 Քահանան մեղքերի քաւութեան գոհաբերութիւնը կափարելով՝
 մաքրուողին քաւութիւն է փում լինում իր մեղքերից: Դրա-
 նից յեկոյ քահանան թող մորթի ողջակէզը եւ ողջակիզուածն
 ու գոհաբերուածը դնի զոհասեղանին, Տիրոջ առաջ: Քահա- 20
 նան թող այդպէս քաւութիւն փայ մաքրուողի մեղքերին, եւ այդ
 մարդը թող մաքրուի: Եթէ նա աղքատ է եւ չունի այդ կա- 21
 րողութիւնը, իր կափարած յանցանքի քաւութեան համար թող
 գոհաբերի մէկ գառ, իւղով հունցուած մէկ փասներորդական
 գրիւ ընփիր ալիւր, մէկ բաժակ իւղ եւ երկու փարակ կամ 22
 աղաւնու երկու ձագ՝ այն, ինչ կարող է: Մէկը պիտի մաքուցուի

23 մեղքերի քաուրեան համար, իսկ միւսը՝ որպէս ողջակէզ: Այս
բոլորը նա ուրերորդ օրը թող քանի քահանայի մօր, որ նրան
24 մաքրեն Տիրոջ առաջ, վկայութեան խորանի դռան մօր: Քա-
հանան, վերցնելով յանցանքի քաուրեան համար զոհաբերու-
25 ելիք գառն ու իւղի բաժակը, թող մաքուցի Տիրոջ առաջ»: Քա-
հանան թող մորթի յանցանքի քաուրեան գառը, ապա, վերց-
նելով յանցանքի քաուրեան համար զոհաբերուածի արիւնից,
թող քսի մաքրուողի աջ ականջի բլթակին, նրա աջ ձեռքի բթա-
26 մաքին ու նրա աջ ուրքի բթամաքին: Քահանան այդ իւղից
թող լցնի իր ձախ ձեռքի ափի մէջ, եւ աջ ձեռքի մաքով ձախ
27 ձեռքի ափի մէջ եղած իւղից եօթն անգամ թող ցանի Տիրոջ ա-
ռաջ: Քահանան իր ձեռքում եղած իւղից թող քսի մաքրուողի
28 աջ ականջի բլթակին, նրա աջ ձեռքի բթամաքին եւ նրա աջ
ուրքի բթամաքին՝ այն քեղերը, որքեղ քսում է յանցանքների
29 համար զոհաբերուածի արիւնը: Իր ձեռքի ափի մէջ մնացած
իւղը քահանան թող քսի մաքրուողի գլխին եւ քաուրիւն քայ
30 նրան Տիրոջ առաջ: Իր կարողութեան չափով քապրակներից
կամ աղանիւների ձագերից մէկը թող զոհ մաքուցի մեղքերի
քաուրեան համար, իսկ միւսը անարիւն զոհաբերութեան հետ
ողջակէզ անի Տիրոջ առաջ: Քահանան թող այսպէս քաուրիւն
32 քայ մաքրուողին Տիրոջ առաջ: Այս է չափաւոր կարողութե-
ան քեղ բորոքի մաքրուելու կարգը»: Տէրը խօսեց Մովսէսի եւ
34 Ահարոնի հետ ու ասաց. «Երբ դուք մքնէք Քանանացիների
երկիրը, որը ես ձեզ իբրեւ սեփականութիւն եմ քալու, եւ ձեր
սեփականութիւնը հանդիսացող այդ երկրի քներում բորոքու-
35 թեան վարակ քարածեմ, այն ժամանակ քանքերը թող գայ եւ
քահանային քաքմի ու ասի, թէ՝ «Ինչ-որ ախքանշան երեւաց
36 իմ քանը»: Քահանայի հրամանով քունը կը դաքարկեն, մինչ
քահանան այդ քունը կը մքնի գննելու համար, որպէսզի քան
մէջ գքնուող ոչ մի բան անմաքուր չլինի: Դրանից յետոյ քահա-
37 նան թող մքնի քունն սքուգելու: Քահանան քան քաքերին
կը քեսնի ախքանշանը՝ քեղ-քեղ խորն ընկած կանաչաւուն
կամ կարմրաւուն բծեր, որոնց մակերեսն աւելի խորն է, քան
38 քաքինը: Քահանան, ելնելով քան դռնից դուրս, թող կար-
39 գադրի, որ քունը եօթն օր փակի քակ քահուի: Քահանան
եօթներորդ օրը նորից թող գայ եւ գննի քունը: Եթէ քեսնի,
40 որ ախքանշանները քարածուած են քան քաքերին, հրա-

ման թող Կայ, որ քանդեն-հանեն այն քարերը, որոնց վրայ
 ախպանշան կայ: Թող այդ քարերը հանեն քաղաքից դուրս, մի
 անմաքուր տեղ: Թող ամբողջությամբ քերեն Կան ներսը եւ 41
 քերուածը հանեն քաղաքից դուրս, մի անմաքուր տեղ: Այնու- 42
 հետեւ թող առնեն յղկուած այլ քարեր, դրանք տեղադրեն հա-
 նուած քարերի տեղում, ուրիշ հող բերեն ու ծեփեն Կունը: Եթէ 43
 քարերը տեղահանելուց, պատերը քերելուց եւ նորից ծեփելուց
 յետոյ Կան մէջ վերստին երեսայ ախպանշանը, ապա քահա- 44
 նան նորից թող մտնի ու զննի. եթէ ախպանշանը Կարածուած
 է Կան մէջ, ուրեմն Կան մէջ իսկական բորոքութիւն կայ. այդ
 Կունը անմաքուր է: Պէտք է քանդել Կունը եւ նրա փայտերը, 45
 նրա քարերն ու Կան ամբողջ հողը պէտք է հանել քաղաքից
 դուրս, մի անմաքուր տեղ: Փակի Կակ պահուած բոլոր օրերին 46
 ով որ մտնի այդ Կունը, մինչեւ երեկոյ թող անմաքուր համար-
 ուի: Ով որ քնի այդ Կան մէջ, պէտք է լուանայ իր զգեստները: 47
 Նա անմաքուր պէտք է համարուի մինչեւ երեկոյ: Ով որ ուրի
 այդ Կան մէջ, պէտք է լուանայ իր զգեստները: Նա անմա-
 քուր պէտք է համարուի մինչեւ երեկոյ: Եթէ քահանան զայ 48
 մտնի, զննի ու տեսնի, որ այդ Կունը ծեփուելուց յետոյ ախ-
 պանշանը չի Կարածուել Կան մէջ, թող այն մաքուր յայտա-
 րարի, քանի որ ախպը բուժուած է: Տունը մաքրելու համար 49
 քահանան թող առնի երկու կենդանի մաքուր թռչուն, եղենու
 փայտ, կարմիր մանուածք եւ ծոթին: Քահանան թռչուննե- 50
 րից մէկը թող մորթի խեցեւ անօթի մէջ, ակնաղբիւրի հոսող ջրի
 վրայ: Ապա քահանան թող վերցնի եղենու փայտը, կարմիր 51
 մանուածքը, ծոթինն ու կենդանի մնացած թռչունը եւ դրանք
 թող թաթախի ակնաղբիւրի հոսող ջրի վրայ մորթած թռչունի
 արեան մէջ: Նա այդ Կան վրայ եօթն անգամ թող ցանի այն: 52
 Տունը թող մաքրի թռչունի արեամբ, աղբիւրի ջրով, կենդա-
 նի մնացած թռչունով, եղենու փայտով, ծոթիւնով եւ կարմիր
 մանուածքով, իսկ կենդանի մնացած թռչունը բաց թողնի քա- 53
 ղաքից դուրս, դէպի դաշտ: Երբ քահանան այդ Կան համար
 քաւութեան զոհաբերութիւն կատարի, եւ Կունը մաքրուի, այդ
 Կունը մաքուր կը լինի: Ահա այն թող լինի բորոքութեան ու 54
 գոնջութեան բոլոր ախպանշանների համար կիրառուող կար-
 գը, նաեւ զգեստի ու Կան բորոքութեան, սպիի, ուռուցքի ու 55, 56
 բշտիկի, թէ որ օրը մարդն անմաքուր է եւ որ օրը՝ մաքուր: Այս 57

է բորոպութեան վերաբերեալ կարգը:

- 15, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Խօսի՛ր Իսրայէլի որդիների հետ ու ասա՛ նրանց. «Եթէ որեւէ այր մարդու մարմնից սերմի ծորում լինի, նրա այդ ծորումը անմաքուր է: Մարմնից սերմ ծորող եւ սերմի ծորումից մարմինը հիւծուող մարդու մաքրուելու կարգը այս է. իր մարմնից ծորում լինելու եւ ծորումից մարմինը հիւծուելու բոլոր օրերը անմաքրութեան շրջան թող համարուեն իր համար: Դա մարմնի անմաքրութիւն է: Ամէն անկողին, որի մէջ սերմի ծորում ունեցողն է քնում, անմաքուր թող համարուի. այն ամէնը, որի վրայ նա կը նստի, թող անմաքուր համարուի: Ով որ դիպչի նրա անկողնին, պէտք է լուանայ իր զգեսպները, իսկ ինքը լուացուի ջրով: Նա անմաքուր է համարում մինչեւ երեկոյ: Ով որ նստի սերմի ծորում ունեցողի նստած առարկայի վրայ, պէտք է լուանայ իր զգեսպները, իսկ ինքը լուացուի ջրով: Նա անմաքուր է համարում մինչեւ երեկոյ: Ով որ դիպչի սերմի ծորում ունեցողի մարմնին, նա պէտք է լուանայ իր զգեսպները, իսկ ինքը լուացուի ջրով: Նա անմաքուր է համարում մինչեւ երեկոյ: Եթէ սերմի ծորում ունեցողի թուքը դիպչի մաքուր մարդու, սա պէտք է լուանայ իր զգեսպները, իսկ ինքը լուացուի ջրով: Նա անմաքուր է համարում մինչեւ երեկոյ: Էջի թամբը, որի վրայ նստած է եղել սերմի ծորում ունեցողը, անմաքուր է համարում մինչեւ երեկոյ: Ով որ դիպչի սերմի ծորում ունեցողի քակ գրնուող որեւէ իրի, անմաքուր է համարում մինչեւ երեկոյ: Եթէ սերմի ծորում ունեցողը առանց ձեռքերը լուանալու դիպչի որեւէ մէկին, սա պէտք է լուանայ իր զգեսպները, իր մարմինը լուայ ջրով: Նա անմաքուր է համարում մինչեւ երեկոյ: Խեցէ որեւէ անօթ, որին կը դիպչի սերմի ծորում ունեցողը, պէտք է ջարդուի, իսկ փայտէ բոլոր ամանները պէտք է լուացուեն ջրով, որպէսզի մաքուր լինեն: Երբ սերմի ծորում ունեցողի ծորումը դադարի, նա պէտք է եօթն օր յապկացնի իր մաքրութեան համար. լուանայ իր զգեսպները, մարմինը լուայ հոսող ջրով, որից յետոյ մաքուր կը համարուի: Ութերորդ օրը պէտք է առնի երկու փայտակ կամ աղաւնու երկու ձագ, բերի Տիրոջ առաջ, վկայութեան խորան եւ փայ քահանային: Քահանան դրանցից մէկը պէտք է գոհի մեղքերի քաւութեան համար, իսկ միւսը գոհի իբրեւ ողջակէզ: Քահանան այդ ձեւով

Տիրոջ առաջ պէտք է քաւութիւն փայ նրան իր ծորումի համար: Եթէ որեւէ փղամարդ սերմնահոսութիւն ունենայ, նա իր ամ- 16
բողջ մարմինը պէտք է լուայ ջրով: Նա անմաքուր է համարուում մինչեւ երեկոյ: Ամէն հագուստ կամ մորթեղէն, որին կը դիպչի 17
փղամարդու սերմը, պէտք է լուացուի ջրով: Դա անմաքուր է համարուում մինչեւ երեկոյ: Երբ մի կին ընդունի փղամարդու 18
սերմը, երկուսն էլ պէտք է լուացուեն ջրով: Նրանք անմաքուր են համարուում մինչեւ երեկոյ: Այն կինը, որից արիւն է հոսում, 19
եւ այդ արեան հոսումն իր մարմնից է, նա եօթն օր կը լինի իր դաշտանի մէջ: Ով որ դիպչի նրան, անմաքուր է համարուում 20
մինչեւ երեկոյ: Ինչի վրայ որ պառկի այդ կինն իր դաշտանի ընթացքում, եւ ինչի վրայ էլ նստի նա, անմաքուր է համարուում: 21
Ով որ դիպչի նրա անկողնին, պէտք է լուանայ իր զգեստները, իր մարմինը լուայ ջրով: Նա անմաքուր է համարուում մինչեւ ե- 22
րեկոյ: Ով որ դիպչի մի առարկայի, որի վրայ այդ կինը նստել է, պէտք է լուանայ իր զգեստները, լուացուի ջրով: Նա անմա- 23
քուր է համարուում մինչեւ երեկոյ: Եթէ որեւէ մէկը դիպչի այն անկողնին, որի վրայ պառկել է այդ կինը, կամ այն առարկային, որի վրայ նստել է նա, անմաքուր է համարուում մինչեւ երեկոյ: 24
Եթէ որեւէ մէկը պառկի նրա հետ, երբ նրա անմաքութիւնը դեռ իր մէջ է, եօթը օր թող անմաքուր համարուի: Մինչեւ երե- 25
կոյ թող անմաքուր համարուի նաեւ այն անկողինը, որի վրայ այդ մարդը կը քնի: Եթէ մի կնոջ դաշտանն անկանոն է, եւ 26
արիւնը սահմանուած ժամանակից աւելի երկար է հոսում, նրա այդ բոլոր օրերը թող համարուեն որպէս դաշտանի օրեր: Այդ բոլոր օրերի ընթացքում նա թող անմաքուր համարուի: Այն 27
անկողինը, որի մէջ նա կը պառկի իր արիւնահոսութեան օրերին, կանոնաւոր դաշտանի օրերում իր պառկած անկողնի նման անմաքուր թող համարուի: Ամէն առարկայ, որի վրայ 28
նա կը նստի այս շրջանում, թող անմաքուր համարուի, ինչպէս որ անմաքուր էր համարուում իր կանոնաւոր դաշտանի օրերին: Ով որ դիպչի նրան, թող անմաքուր համարուի: Նա պէտք է 29
լուանայ իր զգեստները եւ իր մարմինը լուայ ջրով: Նա անմաքուր է համարուում մինչեւ երեկոյ: Երբ դադարի կնոջ ա-
րիւնահոսութիւնը, նա պէտք է հաշուի եօթը օր, ապա մաքուր կը համարուի: Ութերորդ օրը պէտք է առնի երկու փափրակ կամ աղաւնու երկու ձագ, բերի քահանայի մօտ, վկայութեան

30 խորանի դուռը: Քահանան դրանցից մեկը պէտք է գոհի մեղ-
քերի քաւութեան համար, իսկ միւսը՝ իբրեւ ողջակէզ: Քահա-
նան այդ ձեռով Տիրոջ առաջ պէտք է քաւութիւն փայ նրան իր
արիւնահոսութեան համար, որ նրան անմաքուր էր դարձրել»:
31 Իսրայէլի որդիներին խափարէն զգուշացրէք իրենց անմաքու-
թիւններից, որպէսզի իրենց մէջ գրնուող իմ խորանը չպղծեն ու
32 իրենց այդ անմաքրութեան պարճառով չմեռնեն: Այս է կար-
33 զը սերմի ծորում ունեցողի, երազախաբութեան պարճառով
անմաքուր դարձածի, արիւնահոսութիւն ունեցող կնոջ, ծորում
ունեցողի, փղամարդ լինի թէ կին, ինչպէս նաեւ դաշտանի մէջ
եղող կնոջ հետ պառկող փղամարդու մասին:

16 Տիրոջը օտար կրակ մաքուցելիս Ահարոնի որդիների մեռ-
2 նելուց յետոյ Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ: Տէրն ասաց Մով-
սէսին. «Քո եղբայր Ահարոնին ասա՛. «Թող ամէն վայր-
կեան վկայութեան փապանակի առաջ գրնուող վարագոյրից
ներս անցնելով՝ սրբարան չմտնեն, որպէսզի չմեռնեն. ես փա-
3 պանակի վրայ երեւալու եմ ամպի մէջ: Եւ ապա Ահարոնը
կը մտնի սրբարան մեղքերի քաւութեան համար նախրի մի
4 զուարակով եւ ողջակէզի համար մի խոյով: Նա սրբագոր-
ծուած կրաւէ պարմուճանը թող հագնի, մարմնի վրայ՝ կրա-
ւէ անդրաւարտիքը, մէջքին կապի կրաւէ գօփին, գլխին դնի
կրաւէ խոյրը, որովհետեւ դրանք սրբագործուած հանդերձանք
են: Իր ամբողջ մարմինը թող լուայ ջրով եւ թող հագնի դրանք:
5 Իսրայէլացիների հօտերի միջից նա մեղքերի քաւութեան հա-
մար երկու նոխազ թող առնի եւ մէկ խոյ էլ՝ ողջակէզի համար:
6 Ահարոնը մեղքերի քաւութեան համար պիտի գոհաբերի զու-
արակը եւ դրանով պիտի քաւի իր ու իր ընտանիքի մեղքերը:
7 Նա թող վերցնի երկու նոխազները, դրանք կանգնեցնի Տի-
8 րոջ առաջ՝ վկայութեան խորանի դռան մօտ: Ահարոնը երկու
նոխազների համար թող վիճակ գցի. մի վիճակը՝ Տիրոջը գո-
հաբերուելիք նոխազի համար, իսկ միւսը՝ ազապ արձակուելիք
9 նոխազի համար: Ահարոնը թող մօտեցնի իրեն այն նոխազը,
10 որի վրայ արձակուելու վիճակ էր ընկել, թող այն կենդանի
կանգնեցնի Տիրոջ առաջ եւ այն արձակելով ու բաց թողնե-
լով դէպի անապատ՝ նրան քաւութիւն թող անի: Եւ թող նո-
11 խազն իր վրայ վերցնի նրանց անօրէնութիւնները: Ապա Ա-
հարոնը թող առնի զուարակը իր մեղքերի քաւութեան համար

եւ թող քաւութիւն քայ իր եւ իր ընտանիքի մեղքերին: Նա իր
 մեղքերի քաւութեան համար թող մորթի գուարակը: Նա Տի- 12
 րոջ առաջ գրնուող գոհասեղանի վրայից թող առնի վառուած
 ածուխներով լի բուրվառը, իր բուռը լցնի մանր աղացած խունկ
 եւ փանի վարագոյրից ներս: Նա խունկը թող դնի կրակի վրայ, 13
 Տիրոջ առաջ. խնկի ծուխը կը ծածկի վկայութիւնների քա-
 ւանակի վրայ գրնուող կափարիչը: Եւ դուք չէք մեռնի: Նա 14
 թող առնի գուարակի արիւնից եւ իր մաքով ցանի քաւութեան
 արեւելեան կողմից, իսկ քաւութեան դէմ յանդիման այդ արիւ-
 նից իր մաքով թող ցանի եօթն անգամ: Տիրոջ առաջ նա թող 15
 մորթի ժողովրդի մեղքերի քաւութեան նոխազը եւ դրա արիւ-
 նից թող փանի վարագոյրից ներս: Նա այդ արեան հեք թող
 վարուի այնպէս, ինչպէս վարուեց գուարակի արեան հեք. նա
 դրա արիւնը թող ցանի գոհասեղանի վրայ, քաւութեան դէմ
 յանդիման: Նա այդ կերպ սրբարանը թող մաքրի իսրայէլա- 16
 ցիների պղծութիւններից՝ նրանց կապարած անիրաւութիւննե-
 րից ու գործած բոլոր մեղքերից: Նոյն կերպ թող վարուի իրենց
 աղտեղութեամբ պղծուած վկայութեան խորանի հեք: Երբ Ա- 17
 հարոնը վկայութեան խորան մտնի եւ քաւութիւն անի, ոչ ոք
 վկայութեան խորանում չպէտք է լինի, մինչեւ որ նա դուրս գայ:
 Նա քաւութիւն թող անի իր, իր ընտանիքի եւ Իսրայէլի ամ-
 բողջ ժողովրդի համար: Այնուհետեւ նա թող դուրս գայ եւ 18
 գնայ դէպի Տիրոջ առաջ գրնուող գոհասեղանը եւ քաւութեան
 ծէս կատարի դրա վրայ: Նա թող առնի գուարակի արիւնից ու
 նոխազի արիւնից եւ շուքանակի թող քսի գոհասեղանի եղ-
 ջիւրաւոր անկիւններին: Նա այդ արիւնից իր մաքով եօթն 19
 անգամ թող ցանի դրա վրայ եւ Իսրայէլի որդիների պղծութիւ-
 նից թող մաքրի այն ու սրբացնի: Նա այսպիսով թող աւարտի 20
 վկայութեան խորանի ու գոհասեղանի սրբագործութիւնը: Նա
 թող սրբագործի նաեւ քահանաներին: Նա թող մօտ բերի կեն-
 դանի նոխազը: Ահարոնն իր ձեռքերը թող դնի կենդանի նո- 21
 խազի գլխին, խոստովանի Իսրայէլի որդիների գործած բոլոր
 անօրէնութիւնները, նրանց բոլոր յանցանքներն ու բոլոր մեղ-
 քերը: Նա դրանք թող թափի կենդանի նոխազի գլխին եւ յար-
 մար մի մարդու միջոցով այն ազապ արծակի դէպի անապատ:
 Այս նոխազն իր վրայ պիտի վերցնի իսրայէլացիների գործած 22
 բոլոր մեղքերը անմարդաբնակ մի վայրում: Ահարոնն այդ նո-

23 խազը պիտի արձակի դէպի անապատ: Ահարոնն այնուհետեւ
 պիտի մտնի վկայութեան խորանը, պիտի հանի կրաւէ պատ-
 մուճանը, որը հազել էր սրբարան մտնելու ժամանակ, եւ այն
 24 պիտի թողնի այնպէս: Նա սրբարանում իր մարմինը պիտի
 լուայ ջրով, հազնի իր պատմուճանը եւ, դուրս գալով, զոհաբե-
 րի իր ողջակէզն ու ժողովրդի ողջակէզը, որով նա քաւած պիտի
 լինի իր, իր ընտանիքի եւ ժողովրդի, ինչպէս նաեւ քահանա-
 25 ների գործած մեղքերը: Մեղքերի քաւութեան համար զոհա-
 բերուող կենդանիների ճարպը թող դնեն զոհասեղանի վրայ:
 26 Մեղքերի քաւութեան համար նոխազն ազապ արձակողը թող
 լուանայ իր զգեստները, իր մարմինը լուայ ջրով եւ ապա մտնի
 27 բանակապեղի: Մեղքերի քաւութեան համար զոհաբերուած
 զուարակն ու նոխազը, որոնց արիւնը քաւութիւն անելու հա-
 մար բերուած էր սրբարան, պէտք է հանեն բանակապեղիից
 դուրս եւ ամբողջութեամբ՝ մորթով, մտով ու կղկղանքով այրեն:
 28 Դրանք այրողն այնուհետեւ պէտք է լուանայ իր զգեստները,
 29 իր մարմինը լուայ ջրով եւ ապա մտնի բանակապեղի: Սա
 ձեզ համար յաւիտենական օրէնք թող լինի. Եօթներորդ ամ-
 սուայ փասներորդ օրը զրկանքի պիտի ենթարկէք ձեր մարմի-
 նը, այդ օրը ոչ մի գործ չպէտք է անէք: Դա վերաբերում է եւ
 փեղաբնակ իսրայէլացուն, եւ դրսից եկած ու ձեր մէջ բնակու-
 30 թիւն հաստատուած պանդխտին: Այդ օրը ձեզ համար մեղքերի
 քաւութեան օր պիտի լինի, որպէսզի Տիրոջ առաջ մաքրուէք
 31 ձեր գործած բոլոր մեղքերից. արդարեւ պիտի մաքրուէք, ո-
 րովհետեւ դա շաբաթների Շաբաթ է: Սա ձեզ համար պիտի
 լինի հանգստեան օր, եւ դուք զրկանքի պիտի ենթարկէք ձեր
 32 մարմինները: Դա յաւիտենական օրէնք է: Մեղքերի քաւութիւն
 կարող է փալ այն քահանան, որին օծել են եւ որին իր հօրից
 յետոյ քահանայագործելու կարող կը համարեն: Նա կը հազ-
 33 նի կրաւէ պատմուճանը՝ սուրբ պատմուճանը, կը սրբագործի
 սրբութիւնների սրբութիւնը, վկայութեան խորանն ու զոհասե-
 ղանը, քաւութիւն կը փայ քահանաներին եւ ամբողջ իսրայէ-
 34 լացի ժողովրդին: Իսրայէլի որդիների գործած բոլոր մեղքերի
 քաւութեան համար սա յաւիտենական օրէնք թող լինի ձեզ»: Այդ
 արարողութիւնը փարին մէկ անգամ թող կատարուի, ինչ-
 պէս Տէրը հրամայեց Մովսէսին:

նրա որդիների ու բոլոր իսրայելացիների հետ եւ ասա՛ նրանց.
 «Տերը այս բանը պատուիրեց ձեզ ու ասաց. Իսրայելացիներ- 3
 ից որեւէ մէկը, եթէ բանակապետիում արջառ, ոչխար կամ այծ
 կը մորթի եւ փրկութեան ողջակէզ անելու համար վկայութե-
 ան խորանի դուռը չի բերի այն իբրեւ Տիրոջն ընծայաբերու-
 ող անուշահոտ գոհ, նաեւ նա, որ դրսում կը մորթի եւ Տի- 4
 րոջ վկայութեան խորանի դիմաց Տիրոջը գոհ մատուցելու հա-
 մար վկայութեան խորանի դուռը չի բերի, ապա այդ մարդը
 արիւնապարտ պիտի համարուի: Նա պիտի սպանուի իր ժողո-
 վրդի կողմից որպէս արիւն թափող մարդ: Եւ այս նրա համար, 5
 որ Իսրայելի որդիները իրենց գոհելիք անասունները դաշտում
 մորթելու փոխարէն բերեն Տիրոջ առաջ, վկայութեան խորանի
 դուռը, քահանայի մօտ, եւ դրանք մորթեն այսպէղ որպէս Տի-
 րոջը մատուցուելիք փրկութեան գոհ: Քահանան արիւնը թող 6
 թափի գոհասեղանի շուրջը, Տիրոջ դիմաց, վկայութեան խորա-
 նի դռանը, ճարպը թող այրի իբրեւ Տիրոջն ընծայաբերուող ա-
 նուշահոտ գոհ: Նրանք այլեւս իրենց գոհերը թող չգոհաբերեն 7
 կուռքերին, որոնց հաւաքալով մարդիկ պոռնկանում էին: Դա
 ձեզ ու ձեր սերունդների համար յաւիտենական օրէնք թող լի-
 նի»: Նրանց կ'ասես. «Իսրայելի որդիներից կամ դրսից ե- 8
 կած ու ձեր մէջ բնակութիւն հաստատածներից որեւէ մէկը եթէ
 ողջակէզ կամ գոհ է մատուցում եւ դա Տիրոջը գոհելու հա- 9
 մար վկայութեան խորանի դուռը չի բերում, այդ մարդը թող
 վերացուի իր ժողովրդի կողմից: Եթէ Իսրայելի որդիներից 10
 կամ դրսից եկած ու ձեր մէջ բնակութիւն հաստատածներից
 մէկը որեւէ կենդանու արիւն ուրի, ես իմ զայրացած հայեացքը
 կ'ուղղեմ արիւն ուրող այդ մարդու վրայ եւ նրան կը վերաց-
 նեմ իր ժողովրդի միջից, որովհետեւ ամէն մի մարմնի շունչը 11
 իր արիւնն է: Այդ արիւնը ես եմ փուել ձեզ՝ գոհասեղանի վրայ
 քաւելու համար ձեր մեղքերը, որպէսզի նրա՛ արիւնով քաւուեն
 ձեր մեղքերը: Դրա համար էլ Իսրայելի որդիներին ասել եմ. 12
 «Ձեզնից ոչ ոք արիւն թող չուրի: Արիւն թող չուրի նաեւ դրսից
 եկած ու ձեր մէջ բնակութիւն հաստատած մարդը»: Իսրայելի 13
 որդիներից կամ դրսից եկած ու ձեր մէջ բնակութիւն հաստա-
 տած մէկը եթէ որեւէ երէ կամ ուրեղի թռչուն որսայ, պէտք է
 թափի դրա արիւնն ու այն ծածկի հողով, որովհետեւ ամէն 14
 մի մարմնի շունչը իր արիւնն է: Ես Իսրայելի որդիներին ա-

սել եմ. «Ոչ մի մարմնի արին չուրէք», որովհետեւ ամէն մի
 15 մարմնի շունջը իր արինն է: Ով որ ուրի դա, կը վերանայ: Ով
 մեռելորդի կամ գազանից յօշոտուած կենդանու միս ուրի, լի-
 նի նա փեղաբնակ թէ եկուոր, պէտք է լուանայ իր զգեսպները,
 լուայ իր մարմինը: Նա անմաքուր է համարում մինչեւ երե-
 16 կոյ: Միայն դրանից յետոյ նա մաքուր կը համարուի: Իսկ եթէ
 նա իր զգեսպները չլուանայ եւ իր մարմինը չլուայ ջրով, ապա
 իր կապարած անօրէնութիւնների համար պարասխանապու կը
 լինի»:

18, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսի՛ր Իսրայէլի որ-
 3 դիների հետ ու նրանց ասա՛. «Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Մի՛
 արէք այն, ինչ արեցիք Եգիպտացիների երկրում, որպէղ պան-
 դուխպ էիք: Մի՛ արէք այն, ինչ արեցիք նաեւ Քանանացինե-
 րի երկրում, ուր ձեզ փանելու եմ, եւ նրանց օրէնքներով մի՛
 4 առաջնորդուէք: Կը կապարէք իմ պարգամները եւ կը պահ-
 պանէք իմ հրամանները. դրանցով կ'առաջնորդուէք: Ես եմ ձեր
 5 Տէր Աստուածը: Պիտի պահպանէք իմ բոլոր հրամաններն ու
 իմ բոլոր պարգամները. պիտի կապարէք դրանք: Դրանք կա-
 փարող մարդը միայն պիտի փրկուի դրանցով: Ես եմ ձեր Տէր
 6 Աստուածը: Որեւէ մէկն իր արինակից հարազապին թող չմօ-
 փենայ նրա ամօթոյքը բանալու նպարակով, որովհետեւ ես եմ
 7 Տէրը: Քո հօր ամօթոյքը կամ քո մօր ամօթոյքը չբանաս, որով-
 8 հետեւ նա քո մայրն է: Նրա ամօթոյքը չբանաս: Քո հօր կնոջ
 ամօթոյքը չբանաս, որովհետեւ դա նաեւ քո հօր ամօթոյքն է:
 9 Քո հօրից կամ մօրից ծնուած, քո փան մէջ կամ դստւմ ծնուած
 10 քրոջդ ամօթոյքը չբանաս: Քո որդու աղջկայ ամօթոյքը կամ
 քո աղջիկ թոռան ամօթոյքը չբանաս, որովհետեւ դա նաեւ քո՝
 11 ամօթոյքն է: Քո հօր կնոջ դստեր ամօթոյքը չբանաս, որովհե-
 տեւ նա նոյն հօրից ծնուած քո քոյրն է: Նրա ամօթոյքը չբանաս:
 12 Քո հօրաքրոջ ամօթոյքը չբանաս, որովհետեւ նա քո արինա-
 13 կից հարազապն է: Քո մօրաքրոջ ամօթոյքը չբանաս, որովհե-
 14 տեւ նա քո մօր արինակից հարազապն է: Քո հօրեղբօր ա-
 մօթոյքը չբանաս եւ նրա կնոջը չմերձենաս, որովհետեւ նա քո
 15 ազգականն է: Քո հարսի ամօթոյքը չբանաս, որովհետեւ նա քո
 որդու կինն է. նրա ամօթոյքը չբանաս: Նրա որդու աղջկայ կամ
 աղջիկ թոռան հետ չամուսնանաս, որպէսզի չբանաս նրանց ա-
 մօթոյքը, որովհետեւ նրանք քո արինակից հարազապներն են:

Դա ամբարշտութիւն է: Քո եղբօր կնոջ ամօթոյքը ջբանաս, որովհետեւ նրա ամօթոյքը քո եղբօրն է պատկանում: Նրա կնոջ եւ դստեր ամօթոյքը ջբանաս: Նրա որդու աղջկայ եւ նրա աղջիկ թոռան հետ ջամուսնանաս, որպէսզի ջբանաս նրանց ամօթոյքը. նրանք քո արիւնակից հարազատներն են: Դա ամբարշտութիւն է: Զենուդ հետ ջամուսնանաս, քանի դեռ կինդ ողջ է, որովհետեւ մէկի ներկայութեամբ միւսի ամօթոյքը բանալով՝ խանդ կ'առաջացնես: Դաշտանի մէջ գրնուող կնոջ ամօթոյքը բանալով՝ նրա հետ չպառկես: Քո ընկերոջ կնոջ հետ մի՛ պառկիր, որպէսզի նրա հետ չպղծուես: Քո սերնդից ոչ մէկին օտար իշխանի ծառայութեանը ջյանձնես եւ դրանով իմ անունը չպղծես, քանզի ես եմ Տէրը: Այր մարդու հետ չպառկես, ինչպէս պառկում ես կնոջ հետ, որովհետեւ դա պղծութիւն է: Ոչ մի անասունի հետ ջխառնակուես՝ պղծուելով նրա հետ: Կինը որեւէ անասունի առաջ ջկանգնի՝ նրա հետ մերձենալու մտադրութեամբ. դա գարշելի է: Այս ամէն տեսակ անմաքուր արարքներով մի՛ պղծուէք, որովհետեւ նման արարքներով պղծուած ժողովուրդներին ես ձեր առջեւից պիտի վանեմ: Նրանց պարծառով երկիրը գարշելի դարձաւ, եւ վեր հանեցի նրա անօրէնութիւնները, եւ երկիրը զգուեց իր բնակիչներից: Պահպանեցէք իմ օրէնքներն ու իմ բոլոր պարգաւները: Ոչ տեղաբնակը, ոչ դրսից եկած ու ձեր մէջ բնակութիւն հաստատած պանդուխտը չպէտք է կատարի այդ բոլոր պղծութիւնները, որովհետեւ այդ բոլոր պղծութիւնները կատարեցին ձեզնից առաջ այսպէղ ապրած մարդիկ, եւ երկիրը պղծուեց: Խուսափեցէք նրանց կատարած պիղծ արարքներից, որպէսզի երկիրը ձեր գործած արարքների համար ձեզնից նողկանք չզգայ, ինչպէս որ նողկանք զգաց ձեզնից առաջ այսպէղ ապրած սերունդներից: Ով որ կատարի նման պիղծ արարքներ, նա կը վերանայ իր ժողովրդի միջից: Կատարեցէք իմ պահանջները, որպէսզի չկատարէք այն բոլոր օրինազանցութիւնները, որ ձեզնից առաջ կատարուել են այսպէղ, եւ մի՛ պղծուէք դրանցով, քանզի ես եմ ձեր Տէր Աստուածը»:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսիր Իսրայէլի որդիների հետ եւ նրանց ասա՛. «Սո՛րբ եղէք, քանզի ես՝ ձեր Տէր Աստուածը, սուրբ եմ: Թող իւրաքանչիւրդ ակնածի իր հօրից ու իր մօրից: Պահեցէք իմ շաբաթ օրերը, քանզի ես եմ ձեր

19, 2

3

4 Տէր Աստուածը: Մի՛ հետեւէք կոռւքերին եւ ձեզ համար ձուլա-
5 ծոյ աստուածներ մի՛ կերպէք: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Ե-
թէ ձեր փրկութեան համար Տիրոջը զոհ մատուցէք, ընդունելի՛ն
6 մատուցեցէք: Զոհը պէտք է ուրուի զոհամատուցման օրն ու
յաջորդ օրը, եւ եթէ որեւէ բան մնայ երրորդ օրուան, այն կրա-
7 կով պէտք է այրուի: Իսկ եթէ մէկն ուրի երրորդ օրը, այն
8 զոհամատուցում չի լինի եւ ընդունելի չի համարուի: Ով եր-
րորդ օրը ուրի այն, մեղք գործած կը լինի, որովհետեւ Տիրոջ
սրբութիւնն է պղծած լինում: Իրենց ժողովրդի միջից թող վե-
9 րանան նրանք, ովքեր կ'ուրեն այդ օրը: Դուք՝ ձեր դաշտերի
հնձուորներդ, հունձ անելիս ձեր դաշտերը մինչեւ վերջ մի՛ հնձէք
10 եւ հնձի ժամանակ ընկած հասկերը մի՛ հաւաքէք: Ձեր այգում
ճռաքաղ մի՛ արէք, եւ ոչ էլ այգեկութից յետոյ ձեր այգում մնա-
ցած խաղողի ողկոյզները հաւաքէք: Դրանք թող մնան քնան-
11 կին ու պանդխտին: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Մի՛ գողացէք,
12 մի՛ սպէք, ոչ մէկն իր ընկերոջը թող չգրաւարփի: Իմ անունով
սուր երդում մի՛ փուէք եւ ձեր Տէր Աստուծու անունը մի՛ պղծէք:
13 Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Քո ընկերոջը մի՛ գրկիր իր իրա-
ւունքից եւ նրա ունեցածը մի՛ յափշտակիր: Վարձկանի վար-
14 ձը մինչեւ յաջորդ առաօտ թող քեզ մօտ չմնայ: Նամրին մի՛
վիրաւորիր, կոյրի ուրբերի առջեւ խոչ ու խութ մի՛ դիր: Երկնջիր
15 քո Տէր Աստուծոյ, քանզի ես եմ քո Տէր Աստուածը: Դատ դա-
տաստանի ժամանակ անիրաւութիւն մի՛ արա, աղքատի հան-
դէպ աշառութիւն մի՛ արա, հարուստին մի՛ շողոքորթիր: Արդար
16 դատիր քո ընկերոջը: Քո ազգակիցների հանդէպ նենգութիւն
չգործես եւ քո ընկերոջ արեան թափուելուն պարճառ չդառ-
17 նաս: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Քո հոգում եղբօրդ չապես:
Խստագոյնս յանդիմանի՛ր քո ընկերոջը, որպէսզի նրա պատ-
18 ճառով մեղքեր չգործես: Վրէժխնդիր մի՛ լինիր եւ քո ժողո-
վրդի դէմ ոխ մի՛ ունեցիր: Պիտի սիրես քո ընկերոջը՝ ինչ-
19 պէս ինքդ քեզ, քանզի ես եմ Տէրը: Պիտի պահպանէք իմ
այս օրէնքները. Չթողես, որ քո անասունը այլ փեսակի ա-
նասունի հետ խառնակուի: Քո այգում փարբեր սերմեր մի՛
ցանիր: Երկու փարբեր նիւթերից գործուած գարշելի զգեստ-
20 ներ մի՛ հագիր: Եթէ մի փղամարդ կենակցի մի անազաւ կնոջ
հետ, որը փրկագնով չի փրկագնուած եւ նրան ազատութիւն չի
շնորհուած, եւ որը նախապետուած է եղել մէկ այլ փղամարդու

համար, ապա երկուսն էլ պէտք է հարցաքննուեն, բայց մահու-
 ան չալիսի դադարապարտուեն, քանի որ կինն անազար է: Տղա- 21
 մարդը, իր գործած յանցանքը քաւելլու համար, վկայութեան
 խորանի դռան առաջ մեղքերի քաւութեան խոյ պիտի մատու-
 ցի Տիրոջը: Քահանան յանցանքների քաւութեան խոյը պի- 22
 տի գոհաբերի Տիրոջ առաջ՝ որպէս քաւութիւն նրա կապարած
 մեղքերի, եւ թողութիւն պիտի տայ նրա կապարած մեղքերին:
 Երբ մտնէք այն երկիրը, որ Տէր Աստուած տալլու է ձեզ, ամէն 23
 տեսակի պողպարու ծառեր տնկեցէք եւ նրա անմաքրութիւնը
 մաքրեցէք: Առաջին երեք տարիների բերքը թող անմաքուր լի-
 նի ձեզ համար, եւ այն չուրէք: Չորրորդ տարում նրա բոլոր 24
 պտուղները պիտի սրբագործուեն Տիրոջ օրհնութեան համար:
 Տինգերորդ տարում կ'ուրէք դրա պտուղը: Այդ տարուց սկսած 25
 կարող էք դրա բերքը ուտել եւ պահեստաւորել: Ես եմ ձեր 26
 Տէր Աստուածը: Լեռների վրայ մի կերէք: Կախարդութեամբ մի՛
 զբաղուէք: Գուշակութիւններ մի՛ արէք թռչունների թռիչքները
 դիտելով: Ձեր գլխի մագերը մի՛ հիւսէք եւ ձեր մօրութիւն ձեւ մի՛ 27
 տուէք: Մահացած որեւէ մէկի յիշատակի համար ձեր մարմնի 28
 վրայ կտրուածքներ մի՛ արէք: Ձեր մարմնի վրայ դաջուածքներ
 մի՛ արէք: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Մի՛ պղծիր քո դստե- 29
 րը՝ նրան պռնկացնելով, որպէսզի երկիրը պռնկութեան մէջ
 չընկնի ու անօրէնութեամբ չլցուի: Իմ շաբաթ օրերը կը պա- 30
 հէք եւ իմ սրբարանին երկիւղածութեամբ կը մօտենաք, քանզի
 ես եմ Տէրը: Վիտներին մի՛ հեպելէք եւ ոգեհմանների հեպ մի՛ 31
 առնչուէք, որպէսզի նրանցով չպղծուէք: Ես եմ ձեր Տէր Աս- 32
 տուածը: Ալեհեր մարդկանց առաջ ուրբի կը կանգնէք եւ կը
 պատուէք ծերերին: Պիտի երկնչես քո Աստուծոց: Ես եմ քո Տէր
 Աստուածը: Եթէ ձեր երկրում օտարական հաստատուի, նրան 33
 չնեղէք: Ձեր երկրի տեղաբնակի պէս ընդունեցէք նրան, եւ 34
 եկուորը թող բնակուի ձեզ մօտ: Նրան սիրի՛ր քո անձի պէս, ո-
 րովհետեւ դուք էլ պանդուխտ եղաք Եգիպտացիների երկրում:
 Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Դատ դատաստանի ժամանակ ո- 35
 րեւէ մէկի հանդէպ անիրաւութիւն մի՛ արէք: Անիրաւութիւն մի՛
 արէք նաեւ չափելու, կշռաբարերի ու կշռելու մէջ: Կշռեքները 36
 ճիշտ պէտք է լինեն, կշռաբարերը՝ ճշգրիտ, չափամանները՝
 ճշգրիտ, հեղուկաչափը՝ ճշգրիտ: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը,
 որ ձեզ հանեց Եգիպտացիների երկրից: Կը պահպանէք իմ 37

բոլոր օրէնքները, իմ բոլոր հրամանները. դրանք կը կապարէք, քանզի ես եմ Տէր Աստուածը»:

- 20, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսիր Իսրայէլի որդիների հետ ու նրանց ասա՛. «Եթէ որեւէ իսրայէլացի կամ իսրայէլացիների մէջ բնակութիւն հաստատած որեւէ պանդուխտ իր զաւակներից որեւէ մէկին ծառայութեան փայ կռապաշար իշխանի, նա պէտք է մահապարտի ենթարկուի: Այդ երկրի մարդիկ թող քարկոծեն նրան: Ես իմ հայեացքը կը սեւեռեմ նրա վրայ եւ նրան կը վերացնեմ իմ ժողովրդի միջից, քանի որ նա իր զաւակներից մէկին կռապաշար իշխանի ծառայութեանը յանձնելով՝ պղծել է իմ սրբարանը եւ անարգել իմ սուրբ անունը: Եթէ քեղացի բնակիչները անուշադրութեան մատնեն իր զաւակներից որեւէ մէկին կռապաշար իշխանի ծառայութեանը յանձնած մարդու արարքն ու չսպանեն նրան, ապա ես իմ հայեացքը կը սեւեռեմ այդ մարդու եւ նրա ցեղի վրայ, իր ժողովրդի միջից կը վերացնեմ նրան ու նրա հետ բոլոր միաբանածներին, ովքեր կռապաշար իշխանի հետ պռռնկանալու պարճառ դարձան: Վիժակներին ու ոգեհմաններին հետեւելով՝ նրանց հետ պռռնկացող մարդկանց պիտի հետապնդեմ ու վերացնեմ նրանց իրենց ժողովրդի միջից: Սրբագործուեցէ՛ք ու սուրբ եղէ՛ք, քանզի ես՝ ձեր Տէր Աստուածը, սուրբ եմ: Պահպանեցէ՛ք ու կապարեցէ՛ք իմ հրամանները: Ես ձեզ սրբագործող Տէր Աստուածն եմ: Եթէ որեւէ մէկը անիծի իր հօրը կամ իր մօրը, նա մահապարտի թող ենթարկուի: Եթէ նա բամբասել է իր հօրը կամ իր մօրը, մահապարտ է: Եթէ որեւէ փղամարդ շնանայ ամուսնացած մի կնոջ կամ իր ընկերոջ կնոջ հետ, մահապարտի թող ենթարկուեն եւ շնացողը, եւ շնացեալը: Այն փղամարդը, որ կը պառկի իր հօր կնոջ հետ, ուրեմն նա բացած է լինում իր հօրը ամօթոյքը: Երկուսն էլ թող մահուան դատապարտուեն, քանի որ նրանք ամբարշտացել են եւ մահապարտ են: Եթէ որեւէ մէկը պառկի իր հարսի հետ, թող երկուսն էլ մահուան դատապարտուեն, քանի որ նրանք ամբարշտացել են եւ մահապարտ են: Եթէ որեւէ փղամարդ մի այլ փղամարդու հետ պառկի, ինչպէս կնոջ հետ, նրանք պղծութիւն գործած կը լինեն: Երկուսն էլ մահուան թող դատապարտուեն, որովհետեւ մահապարտ են: Եթէ որեւէ փղամարդ կին առնի մի աղջկայ ու նրա մօրը, դա անօրէնութիւն է: Կրակի մէջ թող

այրուեն նա եւ աղջիկն ու նրա մայրը, որպէսզի ձեր մէջ անօ-
 րէնութիւն չլինի: Կենդանու հետ կենակցող փղամարդը թող 15
 մահապարծի ենթարկուի, իսկ կենդանուն պէտք է սպրկեցնել:
 Խառնակուելու նպարակով որեւէ կենդանու մերձեցող կնոջն ու 16
 կենդանուն սպանեցէք: Նրանք թող սպանուեն, քանի որ մա-
 հապարտ են: Եթէ փղամարդն ամուսնանայ իր հօրից կամ 17
 մօրից ծնուած խորթ քրոջ հետ եւ փեսնի նրա ամօթոյքը, իսկ
 խորթ քոյրն էլ փեսնի նրա ամօթոյքը, ապա դա նախապիւնք է.
 նրանք պէտք է վերանան իրենց ժողովրդի միջից, որովհետեւ
 նա իր խորթ քրոջ ամօթոյքն է բացած լինում: Նրանք պիտի
 ընդունեն իրենց մեղքերի հափուցումը: Եթէ փղամարդը պառ- 18
 կի դաշտանի մէջ զգնուող կնոջ հետ եւ բանայ նրա ամօթոյքը,
 քանի որ բացել է նրա արեան աղբիւրը, իսկ սա էլ նրան ցոյց է
 փուել իր արեան աղբիւրը, ուրեմն երկուսն էլ թող վերանան
 իրենց ժողովրդի միջից: Զո հօրաքրոջ եւ մօրաքրոջ ամօ- 19
 թոյքը չբանաս, որովհետեւ բացած ես լինում մերձաւորներիդ
 ամօթոյքները: Նրանք իրենց գործած մեղքի համար պարիժ
 թող կրեն եւ անժառանգ մեռնեն: Եթէ որեւէ փղամարդ պառ- 20
 կի իր քեռու կնոջ հետ, ուրեմն նա բացած է լինում իր քեռուն
 պարկանող ամօթոյքը: Նրանք իրենց գործած մեղքի համար
 պարիժ թող կրեն եւ անժառանգ մեռնեն: Եթէ որեւէ փղա- 21
 մարդ պառկի իր եղբօր կնոջ հետ, դա պղծութիւն է. նա բացած
 է լինում իր եղբօրը պարկանող ամօթոյքը, ուրեմն նրանք ան-
 ժառանգ թող մեռնեն: Կը պահպանէք իմ բոլոր հրամաններն 22
 ու իմ բոլոր պարտիրանները եւ կը կատարէք դրանք: Թող ձեզ
 չմերժի այն երկիրը, ուր ես փանելու եմ ձեզ՝ այնպեղ բնակուելու
 համար: Մի՛ հետեւէք այն ժողովուրդների օրէնքներին, որոնց 23
 ես վանելու եմ ձեր միջից, որովհետեւ նրանք կատարեցին բոլոր
 այդ վար արարքները, եւ ես նողկանք զգացի նրանց հանդէպ:
 Ես ձեզ ասացի. «Դուք կը ժառանգէք այդ երկիրը, եւ ես ձեզ այն 24
 կրամ իբրեւ սեփականութիւն, մի երկիր, ուր կայք ու մեղր է հո-
 սում»: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ ձեզ առանձնացրեց բոլոր
 ժողովուրդներից: Ինքներդ փարբերակեցէք մաքուր եւ անմա- 25
 քուր անասունները, մաքուր եւ անմաքուր թռչունները, ձեզ մի՛
 պղծէք անմաքուր անասուններով, թռչուններով ու երկրի ամէն
 փեսակ սողուններով, որոնց ես առանձնացրել եմ ձեզ համար
 իբրեւ անմաքուրների: Ինձ համար սուրբ եղէք, որովհետեւ ես՝ 26

ձեր Տէր Աստուածը, սուրբ եմ: Ես ձեզ առանձնացրի բոլոր ժո-
 27 դովորդներից, որպէսզի իմը լինէք: Եթէ որեւէ փղամարդ կամ
 կին վիուկ կամ ոգեհմայ լինի, թող մահապարժի ենթարկուի.
 թող նրանց քարկոծեն, որովհետեւ մահապարհ եմ»:

21 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսի՛ր Ահարոնի
 որդիների՝ քահանաների հետ եւ նրանց ասա՛. «Թող նրանք
 անմաքուր չհամարուեն իրենց ազգականի, բարեկամի կամ ի-
 2 բնեց հարեւանի դիակներին դիպչելով՝ բացառութեամբ երբ
 կը դիպչեն հօր կամ մօր, որդու կամ աղջկայ, եղբօր կամ քրոջ,
 չամուսնացած եւ իրենց մօր ապրող քրոջ դիակներին: Եթէ
 3 սրանց դիպչեն, անմաքուր կը համարուեն: Քահանան գլխա-
 տօր դէմք լինելով՝ թող անմաքուր չլինի չթոյլաբարոտող դիա-
 4 կի դիպչելով: Քահանաները ի նշան սգի իրենց գլուխը թող
 չածիլեն, մօրութեան ծայրերը չկտրեն եւ իրենց մարմնի վրայ
 5 դաշուածքներ չանեն: Թող սուրբ լինեն իրենց Աստծու ա-
 ռաջ եւ չարաբարտեն իրենց Աստծու անունը, որովհետեւ ի-
 6 բենք՝ քահանաներն են, որ զոհ են մատուցում իրենց Տէր Աստ-
 6 ծուն: Նրանք սուրբ պէտք է լինեն: Քահանաները պոռնիկ կամ
 պղծուած կին չպէտք է առնեն: Չպէտք է առնեն նաեւ ամուսնուց
 բաժանուած կին, որովհետեւ քահանան սուրբ պէտք է լինի իր
 7 Տէր Աստծու համար եւ պիտի մաքրի իրեն: Սրբագործուած
 քահանան է, որ պիտի մատուցի ձեր Տէր Աստծու պապարագը:
 Նա սուրբ պէտք է լինի, քանզի ես՝ Տէրս, որ սրբագործում եմ
 8 քահանաներին, սուրբ եմ: Եթէ քահանայի դուստրը պոռնկու-
 թեամբ պղծուի, նա արաբարտած կը լինի իր հօր անունը. նա
 9 պէտք է հրով այրուի: Գլխին օծութեան իւղ ունեցող, պարմու-
 ճան հագնելու արժանացած եւ իր եղբայրների մէջ աւագ եղող
 քահանան ի նշան սգոյ գլխարկը թող չհանի, իր հագուստները
 10 չպարառուի, վախճանուած մարդուն չդիպչի, - եթէ նոյնիսկ
 11 դա իր հայրը կամ մայրն է, - եւ իրեն չպղծի: Յուդարկաւորու-
 թեանը մասնակցելու համար սրբարաններից թող դուրս չգայ,
 որպէսզի իր Աստծու սրբարանը չպղծի, որովհետեւ նա իր վրայ
 12 կրում է Աստծու օծութեան սուրբ իւղը: Այո՛, ես եմ Տէրը: Ա-
 լագ քահանան իր ժողովրդի միջից կոյս աղջիկ պիտի առնի:
 13 Այրի, ամուսնալուծուած կամ պոռնիկ կին չպիտի առնի, այլ իր
 14 ժողովրդի միջից մի կոյս աղջիկ պիտի առնի որպէս կին: Նա
 իր սերունդ չպիտի պղծի իր ժողովրդի մէջ, որովհետեւ ես եմ Տէ-

որը, որ սրբագործում եմ նրան»։ Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու 15
 ասաց ասաց. «Խօսի՛ր Ահարոնի հետ եւ նրան ասա՛. «Եթէ քո 16
 գալիք սերունդներից որեւէ մէկը մարմնական արապ ունենայ,
 ուրեմն իր Աստծուն նա թող պարարագ չմատուցի։ Արապ ու– 17
 նեցող որեւէ մարդ, լինի նա կաղ կամ կոյր, կարճ քթով կամ
 ականջաւոր, ձեռքը կամ ոտքը կոտրած, կուզ կամ շիւ, աչքը 18, 19
 վնասուած, քոս, քաղցկեղ կամ մէկ ամորձիք ունեցող, մի խօս– 20
 քով՝ Ահարոն քահանայի սերնդի մէջ մարմնական արապ ունե–
 ցող որեւէ մարդ թող չմօտենայ քո Աստծուն զոհ մատուցելու,
 որովհետեւ նա մարմնական արապ ունի։ Աստծուն զոհ մատու–
 ցելու համար նա չպէտք է մօտենայ զոհասեղանին, որովհետեւ 21
 Աստծու ընծաները սրբութիւն սրբոց են։ Այդ սրբութիւններից 22
 նա կարող է ուրել, բայց վարագոյրին թող չմօտենայ եւ զոհա–
 սեղանին չդիպչի, որովհետեւ նա մարմնական արապ ունի։ Իր
 Աստծու սրբարանը նա չպէտք է պղծի, քանզի ես եմ Տէրը, որ
 սրբագործում եմ քահանաներին»։ Մովսէսը Ահարոնին, նրա 23
 որդիներին ու բոլոր իսրայէլացիներին հաղորդեց Աստծու այս
 պարգաւմները։

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Ահարոնին ու նրա 22, 2
 որդիներին ասա՛, որ զգուշութեամբ վարուեն իսրայէլացինե–
 րի ինձ մատուցած սրբութիւնների հետ, որպէսզի իրենց մա–
 տուցած զոհերով չարաբաւորեն իմ սուրբ անունը, քանզի ես 3
 եմ Տէրը։ Նրանց կ'ասես. «Ձեր յեպնորդներից մի մարդ, ինչ 3
 սերնդի էլ պարկանի, եթէ անմաքուր վիճակում մօտենայ վկա–
 յութեան խորանին, որպէսզի զոհ մատուցի այն, ինչ իսրայէ–
 լացիներն են մատուցում Տիրոջը, ապա ես նրան կ'ոչնչացնեմ,
 քանզի ես եմ Տէրը։ Եթէ Ահարոն քահանայի որդիներից մէ– 4
 կը բորոպ է կամ սերմնահոսութիւն ունի, իրաւունք չունի զո–
 հաբերութիւնների մսից ուրելու, մինչեւ որ չմաքուրի։ Ով որ
 դիպչի մեռելից պղծուած որեւէ բանի, ով որ առնական սերմի
 կորուստ ունենայ, ով որ մօտենայ մի պիղծ սողունի կամ մի 5
 մարդու, որը պղծուած է ամէն տեսակ պղծութիւններով, ով որ 6
 դիպչի դրանց, թող անմաքուր համարուի մինչեւ երեկոյ։ Նա
 մատուցուած զոհաբերութիւններից չպէտք է ուրի, մինչեւ որ
 իր մարմինը ջլուայ ջրով։ Արեւը մայր մընելուց յետոյ նա մա– 7
 քուր թող համարուի եւ դրանից յետոյ միայն նա կարող է ուրել
 մատուցուած սրբութիւններից, որովհետեւ դա է նրա ուրելի–

- 8 քը: Քահանան սարկած կամ գազանից յօշորուած կենդանու
միս չպէրք է ուրի, որպէսզի անմաքուր չդառնայ: Ես եմ Տէ-
- 9 քը: Նրանք պէրք է կարարեն իմ կարգադրութիւնները, որ-
պէսզի մեղք գործած չլինեն եւ իմ պարգամները զանց առնելու
պարճառով մահապարժի չենթարկուեն: Ես եմ քահանանե-
- 10 րին սրբագործող Տէրը: Որեւէ օտարազգի այդ սրբագործուած
ուրելիքից չպէրք է ուրի: Ո՛չ քահանայի մօտ եկած պանդուխ-
տը, ո՛չ էլ վարձկանը այդ սրբագործուած ուրելիքից չպէրք է
- 11 ուրեն: Իսկ եթէ քահանան դրամով մարդ է գնել, այդ մարդը
կարող է ուրել այդ ուրելիքից: Նրա աղախիններից ծնուած-
- 12 ները եւս կարող են ուրել նրա ուրելիքից: Եթէ քահանայի
դուստրը ամուսնանայ քահանայական ընտանիքից չսերած մի
տղամարդու հետ, ապա նա չի կարող ուրել սրբութիւններից:
- 13 Իսկ եթէ քահանայի դուստրը այրիանայ կամ ամուսնալուծուած
լինի եւ առանց զուակ ունենալու վերադառնայ հայրական տու-
նը, ապա, ինչպէս իր մանկութեան օրերին, կարող է ուրել իր
- 14 հօր ուրելիքներից: Քահանայական ընտանիքին չպարկանող
մարդը իրաւունք չունի դրանից ուրելու: Եթէ որեւէ մէկն ան-
գիտակցաբար ուրի սրբութիւններից, թող իր կերածի արժէքի
- 15 վրայ աւելացնի դրա մէկ հինգերորդը եւ վերադարձնի քահա-
նային: Թող նրանք չպղծեն այն սրբութիւնների սրբութիւն-
ները, որ Իսրայէլի որդիներն առանձնացրել են Տիրոջ համար:
- 16 Նրանք սրբութիւնների սրբութիւնն ուրելով՝ իրենց վրայ բե-
րում են մեղքեր ու յանցանքներ: Ես եմ դրանք սրբագործող
- 17, 18 Տէրը»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսի՛ր Ահա-
րոնի, նրա որդիների ու իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդի հետ եւ
ասա՛ նրանց. «Եթէ Իսրայէլի որդիներից կամ իսրայէլացիների
մէջ բնակութիւն հաստատած եկուորներից մէկը ըստ իր ուխտի
կամ ըստ իր ցանկութեան բերի իր նուէրը, որ պիտի մատու-
- 19 ցուի Տիրոջը որպէս ողջակէզ, ապա դա թող ընդունելի լինի
ձեր կողմից, եթէ այն նախրից բերուած արու եւ ոչ արարաւոր
- 20 արջառ է, ոչխար կամ այծ: Արարաւոր անասուն չմատուցէք
Տիրոջը, որովհետեւ ձեր արածը ընդունելի չի լինի: Եթէ որեւէ
- 21 մէկը Տիրոջը փրկութեան գոհ մատուցի ըստ իր ուխտի կամ ըստ
իր ցանկութեան, լինի դա արուած ուխտ թէ կամաւոր գոհաբե-
րութիւն եւ կամ փօնի առթիւ արուած գոհաբերութիւն, ապա
արջառների կամ ոչխարների նախրից բերուած կենդանին ըն-

դուռնելի կը լինի, եթէ այն արապաւոր չէ: Այն ոչ մի արապ չպէտք է ունենայ: Կոյր, կաղ, ջարդուածք ունեցող, լեզուն կտրած 22 կամ ուռուցք ունեցող, քոսոտ կամ քոր ունեցող անասուն թող չմաքուցեն Տիրոջը. դրանցից Տիրոջ գոհասեղանին ողջակէզ չբերէք: Ականջը կտրած կամ պոչապ արջառն ու ոչխարը կա- 23 րող եւ իբրեւ կամաւոր ընծայ մորթել, բայց դա քո արած ուխ- 24 փի համար ընդունելի չէ: Ամորձիքը ճմլուած, ճգմուած, կտրած կամ կտրած կենդանին Տիրոջը չմաքուցէք եւ ձեր բնական երկ- 25 րուն նման բաներ չանէք: Այլազգի մարդուց նման կենդանիներ չառնէք ձեր Աստծուն գոհաբերելու համար, որովհետեւ դրանք թերութիւններ եւ արաքներ ունեն: Ձեր կողմից արուած այդ գոհերը ընդունելի չեն լինի ինձ համար»: Տէրը խօսեց Մով- 26 սէսի հետ ու ասաց. «Նորածին հորթը, գառը կամ ուլը եօթը 27 օր պէտք է մնայ մօր մօտ: Ութերորդ օրից սկսած եւ դրանից յետոյ այն կարող է ընդունելի լինել՝ Տիրոջը գոհաբերելու հա- 28 մար: Կովը, ոչխարը եւ դրանցից ծնուածները միեւնոյն օրը մի՛ մորթէք: Եթէ Տիրոջը գոհութեան գոհ եւ մաքուցում, ապա այն 29 մաքուցի՛ր այնպէս, որ քո գոհածը ընդունելի լինի: Զոհի միսը 30 պէտք է ուրուի նոյն օրը. այդ մսից յաջորդ օրուան չթողնէք: Ես եմ Տէրը: Կը պահպանէք իմ պապութիւնները եւ կը կատարէք 31 դրանք, քանզի ես եմ Տէրը: Իմ սուրբ անունը մի՛ արապաւորէք, 32 քանզի ես եմ Տէրը: Ես սուրբ կը լինեմ Իսրայէլի որդիների մէջ: Ես եմ ձեզ սրբագործող Տէրը, որ ձեզ հանեց Եգիպտացիների 33 երկրից, որպէսզի ձեր Աստուածը լինի: Ես եմ Տէրը»:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսի՛ր Իսրայէլի որ- 23, 2 դիների հետ եւ նրանց ասա՛. «Տիրոջը նուիրուած այն փօնե- րը, որ սուրբ պիտի կոչէք, հետեւեալներն են. Վեց օր պիտի 3 աշխատես, իսկ եօթներորդ՝ շաբաթ օրը հանգստեան օր է եւ սուրբ՝ Տիրոջը նուիրուած: Այդ օրը ոչ մի աշխատանք չէք կա- փարի, որովհետեւ այն Տիրոջը նուիրուած շաբաթ օրն է, երբ հանգստանում են բոլոր քներում: Տիրոջը նուիրուած փօները, 4 որոնք սուրբ են հռչակուած եւ որոնք պիտի նշէք, հետեւեալ- ներն են. Առաջին ամսի փասնչորսերորդ օրուայ երեկոյեան 5 Տիրոջ Զատիկն է: Նոյն ամսի փասնհինգերորդ օրը Տիրոջը 6 նուիրուած Բաղարջակերաց փօնն է. եօթը օր բաղարջ հաց պիտի ուրէք: Նշուած առաջին օրը ձեզ համար սուրբ է: Ոչ 7 մի առօրին գործ չպիտի անէք: Եօթը օր ողջակէզներ պի- 8

9 քի մաքուցեք Տիրոջը, իսկ եօթներորդ օրը սուրբ պեպք է լինի
 10 ձեզ համար: Ոչ մի առօրին գործ չպիտի անեք»: Տերը խօ-
 11 սեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսի՛ր Իսրայէլի որդիների հետ
 12 եւ նրանց ասա՛. «Երբ կը մտնէք այն երկիրը, որ ես փալու եմ
 13 ձեզ, եւ կը հնձէք նրա հունձը, առաջին խուրձը՝ ձեր հնձի բեր-
 14 քը, կը բերէք քահանային: Նա խուրձը պեպք է ընծայաբերի
 15 Տիրոջը իբրեւ ձեր կողմից արուած ընդունելի նուէր: Քահա-
 16 նան այն պեպք է ընծայաբերի շաբաթին յաջորդող առաջին
 17 օրուայ առաւօտեան: Խուրձը ընծայաբերելու օրը նաեւ մէկ
 18 փարեկան ոչ արաքաւոր ոչխար պեպք է ողջակիզէք Տիրոջ
 19 համար: Նաեւ զոհաբերուածը՝ իւղով հունցուած երկու փասն-
 20 րորդ գրիւ ընփր ալիւր պիտի մաքուցէք: Դա Տիրոջը մա-
 21 քուցուող զոհաբերութիւն է՝ Տիրոջն ընծայաբերուող անուշա-
 22 հոպ զոհ: Իբրեւ նուէր՝ նաեւ մէկ քառորդ դորակ գինի: Մինչեւ
 23 այդ նուէրները ձեր Աստծուն չընծայէք, բաղարջ կարկանդակ,
 24 աղացած աղանձ չուրէք: Դա յաւիտենական օրէնք թող լինի
 25 ձեր սերունդների մէջ, ձեր բոլոր փներում: Նաշուեցէք. ուխտի
 26 խուրձ մաքուցելու շաբաթ օրուայ յաջորդ օրուանից ամբողջ
 27 եօթը շաբաթ, մինչեւ վերջին շաբաթուայ յաջորդ օրն անում
 28 է յիսուն օր: Այդ յաջորդ օրն էլ Տիրոջը նոր զոհ կը մաքու-
 29 ցէք: Ձեր փներից կ'ընծայաբերէք ձեր նուէրը՝ երկու բաղարջ
 30 կարկանդակ: Իւրաքանչիւր կարկանդակը պիտի հունցուած լի-
 31 նի երկու փասներորդական գրիւ ընփր ալիւրով: Թթխմո-
 32 րով պիտի եփուեն դրանք, Տիրոջը փրուող առաջին բերքից:
 33 Նացերի հետ պիտի մաքուցէք մէկ փարեկան ոչ արաքաւոր
 34 եօթը գառ, նախրից՝ մէկ հորթ եւ ոչ արաքաւոր երկու խոյ:
 35 Դրանք ողջակեզ պիտի լինեն Տիրոջը: Անարիւն զոհաբերու-
 36 թիւններն ու գինին Տիրոջը մաքուցուած անուշահոպ բուրմունք
 37 են: Առաջին հնձից պապրասպուած բաղարջ կարկանդակների
 38 հետ կը մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար մէկ նոխազ եւ
 39 մէկ փարեկան երկու գառ՝ իբրեւ փրկութեան զոհաբերութիւն:
 40 Քահանան դրանք առաջին բերքից պապրասպուած բաղարջ
 41 կարկանդակների հետ որպէս նուէր պիտի ընծայաբերի Տիրոջ
 42 առաջ: Դրանք երկու գառների հետ պեպք է ընծայաբերուեն
 43 Տիրոջը եւ պարկանեն մաքուցող քահանային: Այդ օրը կը
 44 համարէք անուանի օր, դա սուրբ թող լինի ձեզ համար: Այդ
 45 օրը ոչ մի առօրին գործ չանէք: Դա յաւիտենական օրէնք թող

լինի ձեր սերունդների մեջ, ձեր բոլոր փներում: Ձեր արպե- 22
րը հնձելիս կրկին չվերադառնաք չինձուածը հնձելու կամ հնձի
ժամանակ ընկած հասկերը հաւաքելու համար, այլ դրանք աղ-
քափին ու պանդխտին կը թողնէք: Ես եմ ձեր Տէր Աստուա-
ծը»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսի՛ր Իսրայէլի 23, 24
որդիների հետ եւ ասա՛. «Եօթներորդ ամսի առաջին օրը ձեզ
համար հանգստեան օր թող լինի՝ Տիրոջը նուիրաբերուած մի
սուրբ փօն, որ շեփորներով է ազդարարուած: Այդ օրը ոչ մի 25
առփնին գործ չախփի անէք, այլ Տիրոջը ողջակէզ պիտի մատու-
ցէք»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Եօթներորդ ամսի 26, 27
փասներորդ օրը Քաւութեան օր է: Այն ձեզ համար անուանի եւ
սուրբ օր թող լինի: Ամսի իններորդ օրուայ երեկոյից սկսած ձեր
անձը գրկեցէ՛ք եւ Տիրոջը ողջակէզներ մատուցեցէ՛ք: Այդ օրը 28
ոչ մի առփնին գործ չանէք, քանզի դա Քաւութեան օր է ձեզ հա-
մար, որպէսզի դուք ձեր մեղքերը քաւէք ձեր Տէր Աստծու առաջ:
Ով այդ օրը իր մարմինը չի գրկի, կը վերանայ իր ժողովրդի 29
միջից: Ով այդ օրը գործ կ'անի, կը վերանայ իր ժողովրդի 30
միջից: Ոչ մի առփնին գործ չանէք: Դա յաւիտենական օրէնք 31
թող լինի ձեր սերունդների մեջ, ձեր բոլոր փներում: Դա շա- 32
բաթների շաբաթ թող լինի ձեզ համար: Ամսի իններորդ օրուայ
երեկոյից մինչեւ յաջորդ օրուայ երեկոն գրկեցէ՛ք ձեր մարմի-
նը եւ հանգստացէ՛ք»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. 33
«Խօսի՛ր Իսրայէլի որդիների հետ եւ նրանց ասա՛. «Եօթներորդ 34
ամսի փասնհինգերորդ օրը ի պափի Տիրոջը եօթը օր պիտի
նշէք Տաղաւարահարաց փօնը: Առաջին օրը թող սուրբ հա- 35
մարուի, այդ օրը ոչ մի առփնին գործ չանէք: Այդ եօթը օրերին 36
ողջակէզներ պիտի մատուցէք Տիրոջը, իսկ եօթներորդ օրը ձեզ
համար անուանի եւ սուրբ օր թող լինի: Ողջակէզ կը մատու-
ցէք Տիրոջը, որովհետեւ դա փօնի վերջին օրն է: Այդ օրը ոչ մի
առփնին գործ չանէք: Սրանք են Տիրոջ պատուին կատարուող 37
փօները, որ դուք պիտի նշէք եւ դրանք սուրբ պիտի համա-
րէք, որպէսզի ամէն օր Տիրոջը ընծայ մատուցէք ձեր ողջակէզ-
ները, անարին զոհաբերութիւններն ու զինին: Սրանք պիտի 38
մատուցուեն բացի այն ընծաներից, որոնք ընծայաբերում են
Տիրոջը շաբաթ օրերը, բացի ձեր ուխտի ընծաներից եւ ձեր
միւս կամաւոր զոհաբերութիւններից, որոնք մատուցում են Տի- 39
րոջը: Եօթներորդ ամսի փասնհինգերորդ օրը, երբ հաւաքէք

արարերի բերքը, Տիրոջ պապուին եօթը օր փօն պիտի կապա-
 40 ռէք: Առաջին եւ ութերորդ օրը պիտի հանգստանաք: Առաջին
 օրը կ'առնէք ծառերի գեղեցիկ պտուղներ, արմաւենու ճիւղեր,
 փերեւախիտ ծառերի եւ ուռենիների ճիւղեր, ձորի բարդիների
 41 ճիւղեր, որպէսզի Տիրոջ առաջ եօթը օր ուրախանաք: Տարուայ
 այդ եօթը օրը որպէս Տիրոջ փօն կը փօնէք: Դա յաւիտենական
 օրէնք թող լինի ձեր սերունդների մէջ: Եօթներորդ ամսին կը
 42 կապարէք այդ փօնը: Եօթը օր վրանների մէջ կ'ապրէք: Իս-
 րայէլացի բոլոր փեղաբնականները վրանների մէջ թող ապրեն,
 43 որպէսզի ձեր բոլոր սերունդներն իմանան, որ, երբ ես իսրայէ-
 լացիներին հանում էի Եգիպտացիների երկրից, վրանների մէջ
 44 էի բնակեցրել նրանց: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը»: Եւ Մովսէսը
 իսրայէլացիներին պատմեց Տիրոջ փօների մասին:

24. 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Իսրայէլի որդիներ-
 ին պապուիրի՛ր, որ լուսաւորութեան համար ձիթապարդի նոր
 3 ճգնաձ մաքուր ձիթախող բերեն քեզ, որպէսզի կանթեղը միշտ
 վառ մնայ վկայութեան խորանի մէջ, վարագոյրի դրսի կող-
 մը: Ահարոնն ու նրա որդիները երեկոյից մինչեւ առաւօպ այն
 4 փեղաք թող լինի ձեզ համար ձեր սերունդների մէջ: Տիրոջ առաջ,
 սուրբ աշտանակի վրայ մինչեւ առաւօպ վառ պահեցէք կան-
 5 թեղները: Կը վերցնէք ընտիր ալիւր եւ դրանից փասներկու
 բաղարջ կարկանդակ կը պատրաստէք: Ամէն մի կարկանդակի
 6 քաշը երկու փասներորդական հիմէն թող լինի: Տիրոջ առաջ,
 սուրբ սեղանի վրայ դրանք կը դնէք երկու շարքով. ամէն մի
 7 շարքի վրայ՝ վեց կարկանդակ: Իւրաքանչիւր շարքի վրայ կը
 դնես մաքուր կնդրուկ եւ աղ: Դրանք Տիրոջն ընծայաբերու-
 8 ող հացեր են ի յիշատակ Իսրայէլի փասներկու ցեղերի: Իբ-
 րեւ իսրայէլացիների կողմից յաւիտենական ուխտ, իւրաքան-
 չիւր շաբաթ այդ փասներկու հացերը միշտ Տիրոջ առաջ կը
 9 դնէք: Այդ հացերը պատկանում են Ահարոնին ու նրա որդի-
 ներին: Նրանք թող այդ հացերը ուտեն մի սուրբ փեղում, քանի
 որ դա Տիրոջն ընծայաբերուող նուէրների մէջ ամենասուրբն է:
 10 Դա յաւիտենական օրէնք է»: Իսրայէլացիների մէջ մի մարդ էր
 ապրում, որը որդին էր եգիպտացի մի փղամարդու, բայց մայ-
 11 րը իսրայէլացի էր: Բանակապետիւմ կռիւ արեցին իսրայէլացի
 կնոջից ծնուած այս մարդն ու մի ուրիշ իսրայէլացի: Իսրա-

յէլացի կնոջ որդին փուեց Տիրոջ անունը եւ հայհոյեց: Նրան
բերեցին Մովսէսի մօտ: Նրա մօր անունը Սալամիթ էր: Նա
Դանի ցեղից Դաբբիի դուստրն էր: Այդ մարդուն հսկողութե- 12
ան փակ պահեցին, որպէսզի Աստծու հրամանով դարեն նրան:
Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Նայհոյող այդ մար- 13, 14
դուն հանեցէք բանակապետիից դուրս, եւ նրանք, ովքեր լսել են
նրա հայհոյանքը, որպէս վկայ թող իրենց ձեռքերը դնեն նրա
գլխին, եւ ամբողջ ժողովուրդը թող քարկոծի նրան: Կը խօսես 15
Իսրայէլի որդիների հետ եւ նրանց կ'ասես. «Ով որ կը հայհո-
յի Աստծուն, իր մեղքի պարիծը կը կրի: Ով որ կը հայհոյի 16
Տիրոջ անուան, թող մահապարժի ենթարկուի: Ամբողջ ժողո-
վուրդը թող քարկոծի նրան: Աստծուն հայհոյողը, օտարական
լինի նա թէ փեղաբնակ, մահապարժի թող ենթարկուի: Ե- 17
թէ որեւէ մէկը մարդ ծնծի, եւ սա մեռնի, ծնծողը մահապարժի
թող ենթարկուի: Ով անասուն կը սպանի, անասունի փիրոջը 18
նոյնպիսի անասունով թող հափուցի: Եթէ որեւէ մէկը խեղ- 19
անդամ դարձնի իր մերձաւորին, ինչ որ արել է, նոյնն էլ թող
անեն իրեն: Զարդուածքի դիմաց՝ ջարդուածք, աչքի դիմաց՝ 20
աչք, ափամի դիմաց՝ ափամ: Ինչ խեղուածք որ մէկը միւսին
պարճառի, նոյնով թող պարժուի: Եթէ մարդ է ծնծել, եւ սա 21
մահացել է, ծնծողը մահապարժի թող ենթարկուի: Միեւնոյն 22
օրէնքը թող կիրառուի եւ օտարականի, եւ փեղաբնակի նկար-
մամբ: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը»: Մովսէսը խօսեց իսրայէ- 23
լացիների հետ, եւ բանակապետիից դուրս հանեցին այն մար-
դուն, որ հայհոյել էր: Ամբողջ ժողովուրդը քարկոծեց նրան:
Իսրայէլացիներն արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրն էր պարուիրել
Մովսէսին:

Տէրը Սինա լեռան վրայ խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. **25**
«Իսրայէլի որդիներին ասա՛. «Եթէ մարնէք այն երկիրը, որ ես 2
փալու եմ ձեզ, թող հանգստանայ նաեւ այդ հողը, քանի որ Տի-
րոջ շաբաթն է: Վեց փարի կը մշակես քո արփը, վեց փարի 3
կ'էրես քո այգին եւ կը հաւաքես դրանց բերքը: Եօթներորդ 4
փարին հանգստեան շաբաթ թող լինի այդ հողի համար, քա-
նի որ շաբաթը Տիրոջն է պարկանում: Քո արփը չես մշա-
կի, քո այգին չես էրի: Քո արփում ինքն իրեն աճած բոյսը 5
չես հնձի, Տիրոջը նուիրաբերուելիք խաղողը չես քաղի, քա-
նի որ այդ հողի հանգստեան փարին է: Նանգստեան փա- 6

րուայ ինքնաբոյս բերքը կերակուր թող լինի ձեզ՝ քո ծառա-
 7 յի, քո աղախնու, քո վարձկանի, քեզ մօտ բնակութիւն հաս-
 րի համար: Նրա փուած ամբողջ բերքը թող կերակուր լինի
 8 նրանց համար: Նանգափեան փարուց սկսած՝ կը հաշուես ե-
 օթն անգամ եօթը փարի, եւ եօթն անգամ եօթը փարին կը լինի
 9 քառասունինը փարի: Յիսուներորդ փարուայ եօթներորդ ամ-
 սի փասներորդ օրը շեփոր հնչեցնելով կ'ազդարարէք ձեր ամ-
 բողջ երկրին: Քաւութեան օրը ձեր ամբողջ երկրում շեփոր կը
 10 հնչեցնէք: Կը սրբագործէք յիսուներորդ փարին եւ ձեր երկ-
 րի բոլոր բնակիչների համար ազափագրում կը յայտարարէք:
 Դա ազափագրման փարի ազդարարելու նշան թող լինի: Իւրա-
 քանջիւր ոք պէտք է վերադառնայ իր կալուածքը, իւրաքանջիւր
 11 ոք պէտք է գնայ իր ազգափոհմին, որովհետեւ դա ազափա-
 գրման ազդարարն է: Յիսուներորդ փարին թող ձեզ համար
 յօրեկեանական փարի լինի: Չպէտք է ցանէք, չպէտք է հնձէք
 ինքն իրեն աճած բոյսը, Տիրոջն ընծայուած խաղողը չպէտք
 12 է քաղէք, քանզի այդ փարին ազափագրում ազդարարող յո-
 բեկեանական փարի է: Այն թող սուրբ լինի ձեզ համար: Ար-
 13 փում ինքն իրեն բուսած եւ աճած բերքը կերէք: Ազափագրում
 հռչակուած յօրեկեանական փարում իւրաքանջիւր ոք թող վե-
 14 րադառնայ իր կալուածքը: Եթէ որեւէ մէկը իր մերձաւորին
 որեւէ բան է վաճառում կամ իր մերձաւորից որեւէ բան է գնում,
 15 թող նրան չխաբի: Յօրեկեանական փարուց յետոյ եղած փա-
 րիների հաշուով պիտի գնես քո մերձաւորից, եւ նա էլ հնձի
 16 փարիների հաշուով պիտի վաճառի քեզ: Ինչքան շատ են լի-
 նում մինչեւ ազափագրման փարին ընկած փարիները, այդքան
 թանկ պիտի գնես, եւ ինչքան քիչ լինեն փարիները՝ այդքան
 էժան, որովհետեւ արդիւնքի քանակով է, որ նա վաճառելու է
 17 քեզ: Եւ ոչ ոք իր մերձաւորին չպէտք է խաբի: Երկնցի՛ր քո
 18 Տէր Աստուծոց, եւ եմ ձեր Տէր Աստուածը: Կը կափարէք իմ
 բոլոր պարգաւներն ու վճիռները: Կը պահպանէք ու կը կա-
 19 փարէք դրանք եւ երկրում կ'ապրէք ապահով. հողը կը փայ
 իր բերքը, դուք կուշտ կ'ուտէք եւ երկրում կ'ապրէք ապահով:
 20 Իսկ եթէ ասէք, թէ՛ ի՞նչ պիտի ուտենք այդ եօթներորդ փա-
 21 րում, եթէ չցանենք եւ մեր բերքը չհաւաքենք, ապա իմացէ՛ք,
 որ վեցերորդ փարում եւ ձեզ կ'ուղարկեմ իմ օրհնութիւնը, եւ

հողը երեք փարուայ չափ բերք կը փայ: Ութերորդ փարում 22
 կը ցանեք, իսկ հին բերքը կ'ուտեք մինչեւ իններորդ փարին:
 Մինչեւ իններորդ փարուայ բերքը հասնելը կ'ուտեք հին բեր-
 քը: Հողը վերջնականապես չափք է վաճառուի, քանզի հողը 23
 իմն է, իսկ դուք ինձ մօփ պանդուխտ ու նժդեհ էք: Ձեր կալու- 24
 ածքը եղող ամբողջ հողի համար փրկագին պիտի փաք: Եթե 25
 աղքատանայ քեզ մօփ ապրող եղբայրդ եւ վաճառի իր կալու-
 ածքի մի մասը, ապա իր մօփիկ ազգականը կարող է գալ ու
 վերստին գնելով փրկել իր եղբօր վաճառած արարը: Իսկ եթե 26
 արար վաճառողը ունեւոր ազգական չունենայ, ու ինքը յետոյ ի
 վիճակի լինելու գնելու, ապա կարող է իր արարը յետ գնելով
 փրկել: Նա պէտք է հաշուի եւ հանի վաճառքից յետոյ անցած 27
 փարիները եւ մնացածը վճարի նրան, ով գնել էր այն, որից
 յետոյ արարը նորից կը պարկանի իրեն: Իսկ եթե նա այդքան 28
 կարողութիւն չունենայ, որ կարողանայ հողի փիրոջը հափուցել
 փոխարժէքը, ապա վաճառուածը մինչեւ ազատագրման փարին
 թող պարկանի նրան, ով այն գնել էր: Ազատագրման փարում
 արարը պէտք է վերադարձուի նախկին փիրոջը: Եթե որեւէ մէկը 29
 վաճառի պարսպապատ քաղաքում գտնուող մի բնակելի տուն,
 ապա նա կարող է այն յետ գնել վաճառքի օրուանից յետոյ մէկ
 փարուայ ընթացքում: Մէկ փարուայ ընթացքում պէտք է լինի
 յետգնումը: Իսկ եթե վաճառողը մէկ փարուայ ընթացքում ի 30
 վիճակի չլինի այն յետ գնելու, ապա պարսպապատ քաղաքի
 մէջ եղած տունը թող առջաւէտ պարկանի գնողին՝ իբրեւ իր
 ու իր սերունդների սեփականութիւն: Դա յետ գնելու ենթակայ
 չէ անգամ ազատագրման փարում: Պարիսպ չունեցող աւան- 31
 ներում գտնուող քուրքը թող ազարակներ համարուեն: Դրանք
 միշտ ենթակայ են յետգնման, եւ այնպէղ բնակուողները ազա-
 տագրման փարում պէտք է դուրս գան: Ղեւրացիների քաղաք- 32
 ներում գտնուող քուրքը, որոնք նրանց կալուածքներն են այդ
 քաղաքում, կարող են միշտ յետ գնուել ղեւրացիների կողմից:
 Եթե որեւէ մէկը ղեւրացու տուն է գնում, ապա ազատագրման 33
 փարում նա նրանց քաղաքներում գտնուող կալուածքների փ-
 րներից դուրս պէտք է գայ, որովհետեւ ղեւրացիների քաղաք-
 ներում գտնուող կալուածքների քուրքը նրանց ժառանգական
 սեփականութիւնն են Խարայէլի որդիների մէջ: Ղեւրացիների 34
 ազարակները, որոնք քաղաքների շուրջն են գտնուում, վաճառքի

ենթակայ չեն, որովհետեւ դրանք նրանց յաւիտենական կալու-
35 ւածքներն են: Եթէ եղբայրդ աղքատանայ եւ ի վիճակի չլինի
աշխատելու, նրան պիտի պատասխարես իբրեւ եկուորի ու պան-
36 դիստի: Նա քեզ մօտ պիտի մնայ ու ապրի: Նրանից վաշխ ու
տոկոս չպիտի վերցնես: Վախեցիր քո Տէր Աստուծոց, քանզի
37 ես եմ Տէրը: Քո եղբայրը թող քեզ մօտ ապրի: Նրան տոկո-
սով դրամ չպիտի տաս եւ աւելին ստանալու ակնկալութեամբ
38 չէ, որ նրան պիտի կերակրես: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ
ձեզ հանեց Եգիպտացիների երկրից, որպէսզի ձեզ տայ Քա-
39 նանացիների երկիրը եւ լինի ձեր Աստուածը: Եթէ քեզ մօտ
ապրող եղբայրդ աղքատանայ եւ քեզ վաճառուի որպէս ծառայ,
40 ապա թող քեզ ստրուկի ծառայութեամբ չծառայի: Նա իբրեւ
վարձկան, իբրեւ պանդուխտ թող լինի քեզ մօտ եւ աշխատի
41 մինչեւ ազատագրման փարին: Ազատագրման փարում ինքն
իր երեխաների հետ թող ազատ արձակուի եւ վերադառնայ իր
42 ցեղի մօտ, թող գնայ իր հայրենի կալուածքը: Իմ ծառաներն
են նրանք, որոնց ես հանել եմ Եգիպտացիների երկրից: Դրա
43 համար էլ նրանք իբրեւ ստրուկ չեն վաճառուելու: Չարչարան-
44 քով չպիտի տանջես նրան: Երկնչիր քո Տէր Աստուծոց: Ինչ
ծառայ կամ աղախին էլ որ ուզենաս ունենալ, քո շուրջը եղող
45 ազգերից կը վերցնես, ինչպէս եւ ձեր մէջ ապրող օտարական-
ների զաւակներից ու նրանց ազգականներից: Որքան զաւակ
ունենան ձեր երկրում, բոլորը թող դառնան ձեր սեփականու-
46 թիւնը: Նրանց իբրեւ ժառանգութիւն կը յանձնէք ձեր զաւիթ
սերունդներին, նրանք առյաւէտ ձեր ստրուկները թող լինեն:
Ձեզնից ոչ ոք իր եղբայրներին՝ իսրայէլացիներին, չարչարան-
47 քով թող չտանջի: Եթէ հարստանայ քեզ մօտ հաստատու-
ած եկուորը կամ պանդուխտը, եւ քո աղքատացած եղբայրը
վաճառուի քեզ մօտ հաստատուած այդ եկուորին կամ պան-
48 դուխտին կամ վերջիններիս ընտանիքներում ծնուածին, ապա
վաճառուելուց յետոյ նա պէտք է յետ գնուի. նրա եղբայրներից
49 մէկնումէկը փրկավճարով թող գնի նրան: Նրան փրկավճարով
պէտք է գնի նրա հօրեղբայրը, հօրեղբօր որդին կամ իր ցեղի
արիւնակից ազգականներից մէկը: Իսկ եթէ ինքը հարստանայ,
50 թող փրկավճարով գնի ինքն իրեն: Նա, սկսած իր վաճառուե-
լու փարուանից մինչեւ ազատագրման փարին, թող հաշուի այն
պարտքը, որ ինքն ունի իրեն գնած մարդուն: Պարտքի գու-

մարը թող հաշուուի վարձու աշխատողի վարձի չափով, նրա մօտ աշխատած փարիների քանակով: Եթե դեռ շատ ժամանակ կայ մինչև ազապագրման փարին, որպես փրկագին թող հապուցի իր անձի վաճառքի գնի մեկ մասը: Իսկ եթե մինչև ազապագրման փարին քիչ ժամանակ է մնացել, թող հաշուի եւ ըստ մնացած փարիների փայ իր փրկագինը: Նա վարձկան պիտի համարուի այնքան ժամանակ, որքան փարի որ եղել է նրա մօտ: Չարչարանքով չպիտի փանջես նրան: Իսկ եթե այս ձեւերից որեւէ մէկով չի փրկագնուած, ապա ազապագրման փարում թող ազապ արձակուեն ինքն ու իր զաւակները, քանզի իսրայէլացիներն իմ սորուկներն են, իմ ծառաները, որոնց ես հանել եմ Եգիպտացիների երկրից»:

Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: «Ձեզ համար ձեռակերպ կամ քանդակուած կուռքեր մի՛ սպեղծէք, ձեզ համար արձան մի՛ կանգնեցրէք եւ ձեր երկրում քարակոթող մի՛ դնէք դրան երկրպագելու համար: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Իմ շաքաթ օրերը պիտի պահէք եւ իմ սրբարաններից երկիւղածութիւն պիտի զգաք, քանզի ես եմ Տէրը: Եթէ ըստ իմ հրամանի ընթանաք, իմ պատուիրանները պահպանէք ու կատարէք դրանք, ապա անձրեւ կ'ուղարկեմ ձեզ իր ժամանակին: Տողն իր բերքը կը փայ, իսկ դաշտերի ծառերը կը փան իրենց պտուղները: Ձեր կալերում աշխատանքը կը փետի մինչև այգեկութ, իսկ ձեր այգեկութները կը փետն մինչև նոր ցանքսի ժամանակը: Դուք կուշտ հաց կ'ուրէք եւ ձեր երկրում անհոգ կ'ապրէք: Ձեր երկրին խաղաղութիւն կը պարգեւեմ, եւ ձեր երկրում պատերազմ չի լինի: Կը քնէք, եւ չի լինի մէկը, որ ձեզ վախեցնի: Ձեր երկրից կը վերացնեմ չարիք պատճառող գազաններին: Դուք հալածական կ'անէք ձեր թշնամիներին, եւ նրանք սպանուած կ'ընկնեն ձեր առաջ: Ձեր հինգ հոգին հալածական կ'անի հարիւր հոգու, իսկ ձեր հարիւր՝ բիւրատրոնների, ձեր թշնամիները սրի հարուածներից կ'ընկնեն ձեր առաջ: Ես բարի աչքով կը նայեմ ձեզ, կ'աճեցնեմ ու կը բազմացնեմ ձեզ եւ կը կատարեմ ձեզ փութ իմ խոստումը: Այնքան բերք կը ստանաք, որ նախորդ ու դրանից էլ առաջ ստացած բերքը կը բաւարարի ձեզ, բայց հին բերքը շտեմարանից միշտ պիտի հանէք նոր բերքով լցնելու համար: Ես իմ ուխտաբաշտին պիտի հաստատեմ ձեր մէջ, եւ ես ձեզնից չեմ խորշելու: Ես պիտի քայլեմ ձեր մէջ եւ պիտի լինեմ

13 ձեր Աստուածը, իսկ դուք պիտի լինէք իմ ժողովուրդը: Ես եմ
 ձեր Տէր Աստուածը, որ ձեզ հանեց Եգիպտացիների երկրից,
 երբ դեռ սպրուկ էիք, քանդեց ձեր ստրկական լծի կապանք-
 14 ները եւ ձեզ համարձակ այստեղ բերեց»: «Բայց եթէ չլսէք
 15 ինձ եւ չկատարէք իմ այս բոլոր հրամանները, արհամարհէք
 դրանք, իմ կարգադրութիւններից ձանձրանալով չկատարէք իմ
 16 պարտութիւնները, վերացնէք իմ հաստատած ուխտը, ապա ես
 նոյնը կ'անեմ ձեր նկատմամբ. քաղաքացիական պատերազմների
 կը մատնեմ ձեզ, քոսով ու դեղնախտով կը հիւանդացնեմ
 ձեզ, որ պակասի ձեր աչքի լոյսը, եւ դուք հալուածաշ լինէք: Այն-
 17 ժամ գուր Գեղը պիտի ցանէք ձեր սերմերը, եւ ձեր արտերի
 բերքը ձեր հակառակորդները պիտի ուտեն: Ես իմ զայրացած
 հայեացքը ձեզ վրայ պիտի յառեմ, եւ դուք պիտի ընկնէք ձեր
 թշնամիների առաջ: Ձեզ արողները ձեզ հալածական պիտի
 18 անեն, եւ դուք փախստական պիտի լինէք, եթէ անգամ որե-
 19 մէկը չհալածի ձեզ: Եթէ նման պատիժներից յետոյ էլ ինձ
 չլսէք, ձեր գործած մեղքերի համար եօթնապարիկ աւելի պի-
 20 տի պատժեմ: Ես պիտի խորտակեմ ձեր ամբարտաւան պար-
 ծենկոտութիւնը, երկինքը ձեզ վրայ երկաթի պէս ծանր պիտի
 21 դարձնեմ, իսկ ձեր հողը՝ պղնձի պէս կարծր: Ձեր գործութիւնը
 ի չիք պիտի դառնայ, հողը ձեր ցանած սերմի չափով իսկ բերք
 22 պիտի չտայ, ոչ էլ երկրի ծառերը պտուղ պիտի տան: Իսկ եթէ
 դուք շարունակէք շեղուել ուղիղ ճանապարհից ու չկամենաք
 լսել ինձ, ձեր գործած մեղքերի համեմատ եօթնապարիկ ա-
 23 վելի պիտի պատժեմ ձեզ: Ձեզ վրայ պիտի ուղարկեմ երկրի
 վայրի գազաններ, նրանք պիտի լափեն ձեզ ու պիտի յօշոտեն
 ձեր անասունները: Այսպիսով պիտի պակասեցնեմ ձեր թի-
 24 վը, եւ ձեր ճանապարհները ամայի պիտի դառնան: Իսկ եթէ
 դրանից յետոյ էլ չխրատուէք ու հակառակուէք ինձ, ես դար-
 25 ձեալ, զայրանալով, պիտի հակառակուեմ ձեզ եւ ձեր գործած
 մեղքերի համեմատ եօթնապարիկ աւելի պիտի պատժեմ ձեզ:
 26 Ձեզ սրակոտոր պիտի անեմ՝ լուծելու համար իմ ուխտի վրէ-
 ժը: Եւ եթէ ամբանաք ձեր քաղաքներում, ես ձեզ մահ պիտի
 27 ուղարկեմ, եւ դուք պիտի մատնուէք թշնամիների ձեռքը: Երբ
 ձեզ նեղեմ հացի պակասութեամբ, քաղք կ'ին ձեզ հաց պի-
 տի եփեն մէկ թոնրի մէջ եւ ձեզ հաց պիտի բաժանեն հաշու-
 27 աճ կշռով: Պիտի ուտէք ու չպիտի կշտանաք: Եթէ դրանից

յեպոյ էլ ինձ չանսաք ու հակառակ գնաք ինձ, ես էլ, զայրա- 28
նալով, պիտի հակառակուեմ ձեզ եւ ձեր գործած մեղքերի հա-
մեմատ եօթնապարիկ աւելի պիտի պատժեմ ձեզ: Դուք պի- 29
տի ուրեք ձեր փղաների ու ձեր աղջիկների միսը: Ես պիտի 30
կործանեմ ձեր արձանները, պիտի խորտակեմ ձեր փայրեայ
ձեռակերպ կուռքերը: Ձեր դիակները պիտի նետեմ ձեր ջար-
դուփշուր եղած կուռքերի բեկորների վրայ, եւ իմ հոգին պիտի
խորշի ձեզնից: Ձեր քաղաքները աւերակ պիտի դարձնեմ, պի- 31
տի ամայացնեմ ձեր սրբարանները եւ ձեր զոհաբերութիւնների
անուշ բոյրը այլեւս չպիտի հոտոտեմ: Պիտի աւերեմ ձեր եր- 32
կիրը, եւ նրա մէջ ապրող ձեր թշնամիները պիտի զարմանան
դրա վրայ: Ձեզ պիտի ցրեմ փարբեր ժողովուրդների մէջ, եւ 33
ձեզ վրայ իջած սուրը պիտի կոտորի ձեզ: Ձեր երկիրը աւե-
րակ պիտի դառնայ, իսկ ձեր քաղաքները՝ ամայի: Այնքան 34
ժամանակ, որ երկիրը աւերակ պիտի մնայ, պիտի վայելի իր
հանգստեան օրերը, իսկ դուք պիտի լինէք ձեր թշնամիների 35
երկրում՝ օտար երկրում: Այնքան ժամանակ, որ երկիրը աւե-
րակ պիտի մնայ, պիտի վայելի իր հանգստեան օրերը, պիտի
հանգստանայ այն շաբաթ օրերի փոխարէն, որ չհանգստացաւ 36
ձեր այնպեղ բնակուելու ժամանակ: Ձեր թշնամիների երկ-
րում վերապրածներիդ սրտում վախ պիտի գցեմ. նրանք պիտի
սարսռան Կերեւների սօսափիւնից, նրանք փախուստի պիտի
դիմեն, ինչպէս փախչում են ռազմի դաշտից, եւ պիտի ընկ- 37
նեն առանց որեւէ մէկից հալածուած լինելու: Եղբայրը պիտի
լքի իր եղբօրը, ինչպէս ռազմի դաշտում, առանց որեւէ մէկից
հեղապնդուած լինելու: Դուք չպիտի կարողանաք դիմադրել 38
ձեր թշնամիներին: Դուք պիտի կորչէք ժողովուրդների մէջ,
եւ ձեր թշնամիների երկիրը ձեզ կու պիտի փայ: Ձեզնից 39
վերապրածները իրենց գործած մեղքերի համար պիտի կոտո-
րուեն իրենց թշնամիների երկրում եւ իրենց հայրերի մեղքե-
րի համար նրանց հեղ միասին հալումաշ պիտի լինեն: Այդ 40
ժամանակ է, որ նրանք պիտի խոստովանեն իրենց ու իրենց
հայրերի գործած մեղքերը, պիտի համոզուեն, որ յանցանք են
գործել եւ արհամարհել են ինձ. նրանք հակառակուեցին ինձ, 41
եւ էլ նրանց հակառակուեցի բարկութեամբ եւ ոչնչացրի նրանց
իրենց թշնամիների երկրում: Այնժամ պիտի ամաչի նրանց հե-
թանոս սիրտը, եւ իրենք պիտի զգան իրենց գործած մեղքերի

42 ծանրությւնը: Ես պիտի յիշեմ Յակոբին, Իսահակին եւ Աբ-
 րահամին փութած իմ խոսքումը, պիտի յիշեմ նաեւ այն երկի-
 43 թը, որը լքուելով նրանց կողմից, պիտի վայելի իր հանգստե-
 ան օրերը, քանի որ այն աւերակ էր դարձել իր բնակիչների
 պարճառով: Նրանք պիտի պարժուեն իրենց կապարած ան-
 օրէնութիւնների համար, այն քանի փոխաբէն, որ արհամար-
 հեցին իմ պապուկրանները, եւ իմ հրամանները նրանց համար
 44 փաղկալի դարձան: Երբ նրանք իրենց թշնամիների երկրում
 էին, ես նրանց անպէս չարեցի եւ ոչ էլ զգուցի նրանցից նրանց
 հետ իմ կապած ուխտը լուծելու համար, որպէսզի չոչնչացնեմ
 45 նրանց, քանզի ես եմ նրանց Տէր Աստուածը: Ես պիտի յիշեմ
 նրանց հետ կապած իմ նախկին ուխտը, երբ բոլոր հեթանոս
 ժողովուրդների աչքի առաջ նրանց հանում էի Եգիպտացինե-
 րի երկրից՝ սարկութեան բնակավայրից, որպէսզի լինեմ նրանց
 Աստուածը, քանզի ես եմ Տէրը»: Սրանք են այն պարգամները,
 հրամաններն ու օրէնքները, որ Տէրը Սինայ լեռան վրայ Մով-
 սէսի միջոցով հաստատեց իր եւ Իսրայէլի որդիների միջեւ:

27, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Խօսի՛ր Իսրայէլի որ-
 դիների հետ եւ նրանց ասա՛. «Եթէ մէկը ուխտ անի Տիրոջը
 նուէր մատուցելու մի անձի արժէքի չափով, գները հետեւեալը
 3 թող լինեն. փղամարդու դէպքում՝ քսան փարեկանից մինչեւ
 վաթսուն փարեկանը՝ սրբարանում գրնուող կշեռքով կշռուած
 4 յիսուն երկդրամեան արծաթ: Կնոջ դէպքում՝ երեսուն երկդ-
 5 րամեան: Նինգ փարեկանից մինչեւ քսան փարեկան մանչ զա-
 ւակի դէպքում՝ քսան երկդրամեան, իսկ նոյն փարիքի աղջկայ
 6 դէպքում՝ փաւը երկդրամեան: Մէկ ամսականից մինչեւ հինգ
 փարեկան մանչ զաւակի դէպքում՝ հինգ երկդրամեան արծաթ,
 իսկ նոյն փարիքի աղջկայ դէպքում՝ երեք երկդրամեան ար-
 7 ծաթ: Եթէ վաթսուն փարեկանից բարձր է փղամարդը, նրա
 գինն է փասնհինգ երկդրամեան արծաթ, իսկ նոյն փարիքի
 8 կնոջը՝ փաւը երկդրամեան: Եթէ որեւէ մէկը աղքատ լինի եւ
 ի վիճակի չլինի վճարելու այդ գինը, նա պէտք է կանգնի քա-
 հանայի առաջ, եւ քահանան նրա համար գին պիտի նշանակի:
 Ինչ կարողութիւն որ ունի ուխտ անողը, ըստ այդմ էլ նրա հա-
 9 մար գին թող նշանակի քահանան: Եթէ մէկը Տիրոջը ուխտ
 անի զոհուելու սահմանուած անասուններից զոհ մատուցելու,
 10 ինչ էլ որ լինի դա, Տիրոջ համար ընդունելի է: Միայն թէ լաւը

վապրի Կեղ չափարի մաքուրցի, ոչ էլ վապր՝ լաի: Եթէ իր ուխ-
 րած կենդանու փոխարէն մի այլ կենդանի բերի, ապա ուխրած
 կենդանու նման թող սուրբ համարուի նաեւ դրա փոխարէն բե-
 րուածը: Եթէ ուխրած կենդանին զոհաբերութեան ենթակայ 11
 անասուններից չէ, որոնք չի կարելի Տիրոջը զոհ մաքուրցել, այդ
 կենդանին թող կանգնեցուի քահանայի առաջ, քահանան, ըստ 12
 լաի ու վապրի, թող զին սահմանի. ըստ քահանայի սահմանած
 արժէքի պէտք է գնահատուի այդ կենդանին: Եթէ ուխտ անողը 13
 ցանկանայ վճարել իր ուխրած կենդանու արժէքը, ապա դրա
 վրայ պէտք է աւելացնի նաեւ որոշուած արժէքի մէկ հինգերորդ
 մասը: Եթէ մէկը ցանկանայ իր փունը նուիրել Տիրոջը, քահա- 14
 նան թող զին սահմանի՝ նկատի ունենալով փան լաւ կամ վաւ
 վիճակը. ըստ քահանայի սահմանած արժէքի թող գնահատուի
 այդ փունը: Իսկ եթէ նուիրաբերողը ցանկանայ յետ գնել իր 15
 փունը, ապա փան արժէքի վրայ թող աւելացնի դրա մէկ հինգ-
 րորդ մասը, եւ փունը կը լինի իրենը: Եթէ մէկն իր կալուածքը 16
 հանդիսացող ազարակն է ուխտում նուիրել Տիրոջը, ապա դրա
 արժէքը թող լինի ըստ դրա վրայ ցանուած սերմի: Եթէ սեր-
 մը մէկ բոռ է, ուրեմն թող վճարի յիսուն երկդրամեան արծաթ:
 Եթէ ազարակը նուիրաբերի ազապագրման փարուայ սկզբին, 17
 նրա ամբողջ արժէքը պէտք է հաշուուի: Իսկ եթէ իր հանդը 18
 նուիրաբերում է ազապագրման փարուց յետոյ, ապա քահա-
 նան պէտք է հաշուի մինչեւ ազապագրման փարին ընկած փա-
 րիների համար վճարելիք դրամը եւ դրա համեմատ այն հա-
 նի ազարակի արժէքից: Եթէ ազարակը նուիրողը ցանկանայ 19
 այն յետ գնել, դրա գնի վրայ թող աւելացնի գնահատուածի
 մէկ հինգերորդ չափով արծաթ, որից յետոյ ազարակը կը լինի
 իրենը: Իսկ եթէ նուիրաբերողը չցանկանայ յետ գնել իր ա- 20
 զարակը, այլ վաճառի մի ուրիշ մարդու, ապա այն յետ գնելու
 իրաւունք չունի, բայց վաճառուած ազարակը ազապագրման 21
 փարում սրբագործուած նուիրաբերում թող լինի Տիրոջը: Դա
 քահանային պարկանող սեփականութիւն է: Եթէ նա Տիրոջը 22
 նուիրաբերի իր կալուածքը չհանդիսացող, այլ դրամով գնած
 ազարակ, քահանան պիտի հաշուի մինչեւ ազապագրման փա- 23
 րին մնացած փարիները, եւ յետ գնել ցանկացողը այդ օրը Տի-
 րոջը պիտի վճարի որոշուած արժէքը: Ազապագրման փա- 24
 րում կալուածքի նախկին փէրը այն յետ պիտի ստանայ: Բո- 25

լոր գները պիտի սահմանուն ըստ սրբազան կշեռքների. մեկ
26 երկդրամեանը քսան դանգ թող լինի: Քո անասունների բո-
լոր առաջին ծնունդները Տիրոջն են պատկանում: Այն ոչ ոք
չի կարող նուիրաբերել, քանի որ, լինի դա արջառ թե ոչխար,
27 պատկանում է Տիրոջը: Եթե անմաքուր չորքոտանի նուիրա-
բերի, դրա արժեքի վրայ պէտք է աւելացնի մեկ հինգերորդը,
որից յետոյ այն կարող է պատկանել իրեն: Իսկ եթե յետ չգնի,
28 ապա թող վաճառի իր արժեքով: Ով որ իր ունեցածից որե-
ւէ բան է նուիրաբերում Տիրոջը՝ մարդուց սկսած մինչեւ անա-
սուն, ազարակից սկսած մինչեւ սեփական կալուածք, իրաւունք
չունի այն ուրիշին վաճառելու կամ յետ գնելու: Նման բոլոր
29 նուիրաբերումները սրբութիւն սրբոց են Տիրոջ համար: Իւրա-
քանչիւր մարդ, որը, որպէս ուխտ, Տիրոջն է նուիրաբերում, չի
կարող յետ գնուել, այլապէս նա մահուան կը դատապարտուի:
30 Տոլի բերքի, ծառերի պտուղների մեկ փասներորդ մասը Տի-
31 րոջն է պատկանում: Դրանք Տիրոջն են նուիրաբերում: Եթե
մէկը ցանկանայ յետ գնել իր փասանորդը, նա պէտք է դրա
վրայ աւելացնի դրա արժեքի մեկ հինգերորդ մասը, որից յետոյ
32 փասանորդը կը լինի իրենը: Տասը արջառից ու ոչխարից մե-
կը, ինչպէս եւ հովուի գաւազանի փակով անցնող փասը անա-
33 սունից մէկը պատկանում են Տիրոջը: Խտրութիւն թող չլինի
լաւի ու վաքի միջեւ, եւ լաւը վաքով չփոխարինես: Իսկ եթե
այնուամենայնիւ փոխարինես, ե՛ն նա, ե՛ն փոխարինուողը պէտք
է նուիրաբերես եւ իրաւունք չպիտի ունենաս դրանք յետ գնե-
34 լու»: Սրանք են այն պատուիրանները, որ Տէրը Սինա լեւան
վրայ Մովսէսի միջոցով հաղորդեց իսրայէլացիներին:

ԹՈՒԵՐ

Տէրը Սինայի անապատում, վկայութեան խորանում, Եգիպտոսի 1
փառքի տաճարի երկրից իսրայէլացիների դուրս գալու երկրորդ փա-
րուայ երկրորդ ամսի առաջին օրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ա-
սաց. «Մէկ առ մէկ հաշուառման ենթարկեցէք իսրայէլացի 2
ամբողջ ժողովրդին ըստ ազգապոհների, ըստ նահապետների
փոխարէն: Դու եւ Ահարոնը հաշուառման կ'ենթարկէք քսան փա- 3
րեկան եւ աւելի բարձր փարիք ունեցող արական սեռի բոլոր
մարդկանց, որոնք կարող են զէնք վերցնել Իսրայէլի բանա-
կի համար: Ձեզ հետ ամէն մի ցեղից՝ նահապետների ընտա- 4
նիքներից մէկական իշխան թող լինի: Սրանք են այն մարդ-
կանց անունները, որոնք պիտի ներկայանան ձեզ. Ռուբէնի 6
ցեղից՝ Սաղիուրի որդի Եղիսուրը, Շմաւոնի ցեղից՝ Մուրի- 7
սադայի որդի Սաղամիէլը, Յուդայի ցեղից՝ Ամինադաբի որ- 8
դի Նասսոնը, Իսաքարի ցեղից՝ Սոգարի որդի Նաթանայէլը, 9
Ջաբուլոնի ցեղից՝ Քեյլոնի որդի Եղիաբը, Յովսէփի որդիներ- 10, 11
ից Եփրեմի ցեղից՝ Եմիուդի որդի Եղիսաման, Մանասէի ցե-
ղից՝ Փաղասուրի որդի Գամաղիէլը, Բենիամինի ցեղից՝ Գե- 12
դեոնի որդի Աբիդանը, Դանի ցեղից՝ Միսադանի որդի Աբի- 13
եզերը, Ասերի ցեղից՝ Եքրանի որդի Փագիէլը, Գադի ցեղից՝ 14, 15
Ռազուէլի որդի Եղիսափանը, Նեփթաղիմի ցեղից՝ Ենանի որ-
դի Աբիդէն»: Սրանք են իսրայէլացի նահապետների ցեղերի 17
իշխանները, հազարապետները: Մովսէսն ու Ահարոնը վերց- 18
րին յականէ յանուանէ թուարկուած այս այրերին եւ երկրորդ
փարուայ երկրորդ ամսի առաջին օրը հաւաքելով ամբողջ ժո-
ղովրդին՝ հաշուառման ենթարկեցին ըստ իրենց ցեղերի, ըստ
նահապետների ընտանիքների, յականէ յանուանէ, մէկ առ մէկ՝
քսան փարեկան եւ աւելի բարձր փարիք ունեցող արական սե-
ռի բոլոր մարդկանց: Ինչպէս որ Տէրը հրամայել էր Մովսէսին, 19
հաշուառման ենթարկեցին մարդկանց Սինայի անապատում:
Իսրայէլի անդրանիկ որդի Ռուբէնի քսան փարեկան եւ աւե- 20
լի բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների
թիւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիք-
ների, յականէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց քառասունվեց 21
հազար հինգ հարիւր հոգի: Շմաւոնի քսան փարեկան եւ ա- 22

ւելի բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների թիւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիքների, յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց յիսունինը հա-
23 զար երեք հարիւր հոգի: Յուդայի քսան փարեկան եւ աւելի
24 բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների թի-
ւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիքների,
25 յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց եօթանասունչորս հա-
26 զար վեց հարիւր հոգի: Իսաքարի քսան փարեկան եւ աւելի
բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների թի-
ւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիքների,
27 յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց յիսունչորս հազար չորս
28 հարիւր հոգի: Զաբուլոնի քսան փարեկան եւ աւելի բարձր
փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների թիւը ըստ ի-
րենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիքների, յաւանէ
29 յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց յիսունեօթը հազար չորս հա-
30 րիւր հոգի: Յովսէփի որդիներից Եփրեմի քսան փարեկան եւ
աւելի բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների
թիւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտա-
31 նիքների, յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց քառասուն
32 հազար հինգ հարիւր հոգի: Մանասէի քսան փարեկան եւ ա-
ւելի բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների
թիւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիք-
33 ների, յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց երեսուններկու
34 հազար երեք հարիւր հոգի: Բենիամինի քսան փարեկան եւ
աւելի բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների
թիւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիք-
35 ների, յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց երեսունհինգ
36 հազար չորս հարիւր հոգի: Գադի քսան փարեկան եւ աւելի
բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների թի-
ւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիքների,
37 յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց քառասունհինգ հա-
38 զար վեց հարիւր յիսուն հոգի: Դանի քսան փարեկան եւ ա-
ւելի բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների
թիւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիք-
39 ների, յաւանէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց վաթսուններկու
40 հազար եօթը հարիւր հոգի: Ասերի քսան փարեկան եւ աւելի
բարձր փարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների թի-

Իր ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիքների,
 յականէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց քառասունմէկ հազար 41
 հինգ հարիւր հոգի: Նեփթաղիմի քսան տարեկան եւ աւելի 42
 բարձր տարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ որդիների թի-
 ւը ըստ իրենց ցեղերի, գնդերի, նահապետների ընտանիքների,
 յականէ յանուանէ, մէկ առ մէկ կազմեց յիսուներեք հազար 43
 չորս հարիւր հոգի: Ահա այս է աշխարհագիրը, որ կատարե- 44
 ցին Մովսէսը, Ահարոնն ու իսրայէլացի տասներկու իշխաննե-
 րը, որոնցից ամէն մէկը մի ցեղից էր՝ իրենց նահապետների
 ընտանիքներից՝ ըստ ցեղերի: Կատարուեց քսան տարեկան 45
 եւ աւելի բարձր տարիք ունեցող, զէնք կրելու ընդունակ իսրա-
 յէլացիների մարդահամարը: Նաշուառման չենթարկուածների 46
 ընդհանուր թիւը կազմեց վեց հարիւր երեք հազար հինգ հա-
 րիւր յիսուն հոգի: Ղեւրացիների ցեղին պատկանողները, սա- 47
 կայն, իսրայէլացիների հետ հաշուառման չենթարկուեցին: Տէ- 48
 րը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Տէն, մարդահամար կա- 49
 տարելիս Ղեւիի ցեղը հաշուառման չենթարկես, նրանց թիւը
 իսրայէլացիների վրայ չգումարես: Ղեւրացիներին կը նշանա- 50
 կես վկայութեան խորանի սպասարկութեան վերակացու, նրա
 սպասքի եւ այն ամէնի վերակացու, ինչ գործում է դրա մէջ:
 Նրանք կը բարձեն խորանն ու նրա ամբողջ կահկարասին, հո-
 գետը սպասարկութիւն կ'անեն նրա մէջ եւ կը բնակուեն խո-
 րանի շուրջը: Խորանը տեղափոխելիս այն կը քանդեն ղեւրա- 51
 ցիները, խորանը տեղաւորելիս այն կը կանգնեցնեն ղեւրացի-
 ները: Եթէ մի այլազգի մօտենայ դրան, թող մեռնի: Իսրայէ- 52
 լացիներից իւրաքանչիւրն իր գօրքով թող վրան խփի ըստ իր
 ցեղի, ըստ նահապետների կարգի: Ղեւրացիները վրանները 53
 թող խփեն վկայութեան խորանի շուրջը, Տիրոջ դիմաց, միւս
 իսրայէլացիները չդիպչեն վրանին, որպէսզի մեղք գործած չլի-
 նեն: Վկայութեան խորանի պահպանութիւնը թող ղեւրացիներ-
 րը յանձն առնեն»: Եւ իսրայէլացիներն արեցին այն ամէնը, ինչ 54
 Տէրը պատուիրել էր Մովսէսին ու Ահարոնին. նրանք այդպէս էլ
 արեցին:

Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Ամէն 2, 2
 մէկը թող գնայ իր գնդի դրօշակի ետեւից, ըստ իր նահապե-
 տական փնտրի: Իսրայէլացիներից իւրաքանչիւրը թող բանա-
 կատարէ իր հաստատու ըստ իր բանակի: Արեւելեան կողմում ա- 3

ռաջինը թող Յուդայի ցեղը բանակապետի հասարարի իր գոր-
քով: Յուդայի ցեղի գնդի հրամանապարը Ամինադաբի որդի
4 Նաասոնն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա գօրքը բաղկա-
5 ցած է եօթանասունչորս հազար վեց հարիւր հոգուց: Նրանցից
յեպոյ թող բանակապետի հասարարի Իսաքարի ցեղը: Իսաքա-
րի ցեղի գնդի հրամանապարը Սոգարի որդի Նաթանայէն է:
6 Նաշուառման ենթարկուած նրա գօրքը բաղկացած է յիսունչորս
7 հազար չորս հարիւր հոգուց: Նրա կողքին թող բանակապետի
հասարարի Զաբուդոնի ցեղը: Զաբուդոնի ցեղի գնդի հրամա-
8 նապարը Քելոնի որդի Եղիաբն է: Նաշուառման ենթարկուած
նրա գօրքը բաղկացած է յիսունեօթը հազար չորս հարիւր հո-
9 գուց: Յուդայի ցեղի հաշուառման ենթարկուած ամբողջ գօր-
քը բաղկացած է հարիւր ութսունվեց հազար չորս հարիւր հո-
գուց: Ճանապարհ ընկնելիս նրանք իրենց գօրքով թող առաջի-
10 նը գնան: Ռուբէնի ցեղի գունդն ու գօրքը հարաւային կողմում
թող լինեն: Ռուբէնի ցեղի գնդի հրամանապարը Սաղիւորի որ-
11 դի Եղիսուրն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա գօրքը բաղ-
12 կացած է քառասունվեց հազար հինգ հարիւր հոգուց: Նրա
կողքին թող բանակապետի հասարարի Շմաւոնի ցեղը: Շմաւոնի
ցեղի գնդի հրամանապարը Սուրիսադայի որդի Սաղամիէն է:
13 Նաշուառման ենթարկուած նրա գօրքը բաղկացած է յիսունինը
14 հազար երեք հարիւր հոգուց: Նրա կողքին թող բանակապետի
հասարարի Գադի ցեղը: Գադի ցեղի հրամանապարը Ռագուէլի
15 որդի Եղիսափանն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա գօրքը
բաղկացած է քառասունհինգ հազար վեց հարիւր յիսուն հո-
16 գուց: Ռուբէնի ցեղի հաշուառման ենթարկուած ամբողջ գօր-
քը բաղկացած է հարիւր յիսունմէկ հազար չորս հարիւր յիսուն
հոգուց: Ճանապարհ ընկնելիս նրանք իրենց գօրքով թող երկ-
17 րորդը գնան: Վկայութեան խորանը պեղափոխելիս դէսպա-
ցիների բանակապետին թող գրնուի բանակապետիների մէջ-
պետում: Ինչ կարգով որ բանակապետի են հասարարել, նոյն
կարգով էլ իւրաքանչիւրն ըստ իր իշխանութեան թող ճանա-
18 պարի ընկնի: Եփրեմի ցեղի գունդն իր սպառազինութեամբ
հանդերձ թող բանակապետի հասարարի արեւմտեան կողմում:
Եփրեմի ցեղի գնդի հրամանապարը Էմիուդի որդի Եղիսաման
19 է: Նաշուառման ենթարկուած նրա գօրքը բաղկացած է քառա-
20 սուն հազար հինգ հարիւր հոգուց: Նրանցից յեպոյ թող բանա-

կապրեղի հասարափի Մանասէի ցեղը: Մանասէի ցեղի հրամանափարը Փաղասուրի որդի Գամաղիէլն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա զօրքը բաղկացած է երեսուներկու հազար երեք հարիւր հոգուց: Նրանցից յեփոյ բանակափրեղի հասարափողը Բենիամինի գունդը թող լինի: Բենիամինի գնդի հրամանափարը Գեղէոնի որդի Աքիդանն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա զօրքը բաղկացած է երեսունհինգ հազար չորս հարիւր հոգուց: Եփրեմի ցեղի հաշուառման ենթարկուած ամբողջ զօրքը բաղկացած է հարիւր ութ հազար երկու հարիւր հոգուց: Ճանապարհ ընկնելիս նրանք իրենց զօրքով թող երրորդը գնան: Դանի ցեղի գունդն իր սպառազինութեամբ թող բանակափրեղի հասարափի հիւսիսային կողմում: Դանի ցեղի գնդի հրամանափարը Ամիսադայի որդի Աքիեզերն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա զօրքը բաղկացած է վաթսուներկու հազար եօթը հարիւր հոգուց: Նրանցից յեփոյ բանակափրեղի հասարափողը Ասերի ցեղը թող լինի: Ասերի ցեղի գնդի հրամանափարը Եքրանի որդի Փագիէլն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա զօրքը բաղկացած է քառասունմէկ հազար հինգ հարիւր հոգուց: Նրանցից յեփոյ բանակափրեղի հասարափողը Նեփթաղիմի ցեղը թող լինի: Նեփթաղիմի ցեղի գնդի հրամանափարը Ենանի որդի Աքիբէն է: Նաշուառման ենթարկուած նրա զօրքը բաղկացած է յիսուներեք հազար չորս հարիւր հոգուց: Դանի ցեղի հաշուառման ենթարկուած զօրքը բաղկացած է հարիւր յիսունեօթը հազար վեց հարիւր հոգուց: Ճանապարհ ընկնելիս նրանք, ըստ իրենց գնդի կարգի, իրենց զօրքով վերջինը թող գնան»: Այս է իսրայէլացիների զօրքի թիւն ըստ իրենց նահապետների ընփանիքների: Նաշուառման ենթարկուած զօրքերի ընդհանուր թիւը բաղկացած է վեց հարիւր երեք հազար հինգ հարիւր յիսուն հոգուց: Ղեւրացիները, սակայն, վերոյիշեալ հաշուառման ենթարկուածների մէջ չեն մտնում, ինչպէս որ Տէրն էր պափուիրել Մովսէսին: Իսրայէլացիներն արեցին այն ամենը, ինչ Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Նրանք բանակափրեղիներ հասարափեցին ըստ իրենց գնդերի, եւ ամէն մէկը ճանապարհ էր ընկնում իր ցեղի հետ, ըստ իր նահապետների ընփանիքների:

Երբ Տէրը Սինայի լեռան վրայ խօսում էր Մովսէսի հետ, Ահարոնի ու Մովսէսի յետնորդները հետեւեալներն էին. Ահա-

րոնի որդիների անուններն են. անդրանիկի անունը՝ Նաբադ,
 3 միսներինը՝ Աբիուդ, Եղիազար եւ Իթամար: Ահա սրանք են
 Ահարոնի քահանայ օծուած, քահանայանալու շնորհքին ար-
 4 ժանացած որդիների անունները: Նաբադն ու Աբիուդը վախ-
 ճանուեցին Տիրոջ առաջ, երբ Սինայի անապատում պիղծ կրակ
 էին մաքուցում Տիրոջը: Սրանք զաւակներ չունէին, ուստի ի-
 րենց հօր՝ Ահարոնի հետ քահանայացան Եղիազարն ու Ի-
 5, 6 թամարը: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Ղեւիի
 ցեղի մարդկանց բէր Ահարոն քահանայի մօտ, որ ծառայեն
 7 նրան. թող կարարեն նրա պահպանութիւնն ու իսրայէլացի-
 ների պահպանութիւնը վկայութեան խորանի առջեւ եւ ծառա-
 8 յեն խորանին: Նրանք թող պահպանեն վկայութեան խորանի
 ամբողջ սպասքը, թող կարարեն իսրայէլացիների պահպանու-
 9 թիւնը եւ խորանի ամբողջ ծառայութիւնը: Ղեւրացիներին կը
 յանձնես քո եղբայր Ահարոնին ու նրա քահանայ որդիներին.
 10 թող նրանք ինձ ընծայուած լինեն իսրայէլացիներից: Ահա-
 րոնին ու նրա որդիներին կը նշանակես վկայութեան խորանի
 սպասարկութեան վրայ, որ կարարեն իրենց քահանայական
 պաշտօնը եւ այն ամէնը, ինչ վերաբերում է գոհասեղանին ու
 վարագոյրից ներս եղածին: Եթէ վկայութեան խորանին մի այ-
 11 լազգի մօտենայ, թող մեռնի»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու
 12 ասաց. «Ես, ահա, իսրայէլացիների միջից ղեւրացիներին ա-
 ռանձնացրի բոլոր այն անդրանիկների փոխարէն, որոնք իս-
 րայէլացի կանանց արգանդն են բացել: Ղեւրացիները թող լի-
 13 նեն իսրայէլացիների անդրանիկների փրկագինը եւ ինձ պար-
 կանեն, որովհետեւ ամէն անդրանիկ ծնունդ ինձ է պարկա-
 նում: Այն օրը, երբ Եգիպտացիների երկրում կոպորեցի բոլոր
 անդրանիկ զաւակներին, սրբագործեցի ինձ համար իսրայէլի
 բոլոր անդրանիկ ծնունդներին, մարդ թէ անասուն, որպէսզի
 14 ինձ պարկանեն, քանզի ես եմ Տէրը»: Տէրը Սինայի անապա-
 15 տում խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Ղեւիի որդիներին հա-
 շուառման ենթարկիր ըստ իրենց նահապետների ընտանիքնե-
 րի, ըստ իրենց գնդերի ու իրենց ցեղերի: Հաշուառման ենթար-
 կիր մէկ ամսական եւ դրանից բարձր բոլոր արու զաւակներին»:
 16 Մովսէսն ու Ահարոնը հաշուառումը կարարեցին ըստ Տիրոջ
 17 խօսքի, այնպէս, ինչպէս Տէրն էր հրամայել իրենց: Սրանք
 են Ղեւիի որդիների անունները. Գեթսոն, Կահաթ եւ Մերարի:

Սրանք են Գեթսունի որդիների անունները ըստ իրենց գնդե- 18
 րի. Ղոբենի եւ Սեմէի: Կահաթի որդիներն ըստ իրենց գնդե- 19
 րի սրանք են. Ամրամ, Իսահառ, Քեբրոն եւ Ոգիէլ: Մերարի- 20
 ի որդիներն ըստ իրենց գնդերի սրանք են. Մոողի եւ Մուսի:
 Սրանք են Ղևաքացիների գնդերն ըստ իրենց նահապետների 21
 ընդանիքների. Գեթսունի քոհմից՝ Ղոբենիի գունդն ու Սեմէիի
 գունդը: Սրանք Գեթսունի գնդերն են: Մէկ ամսական ու դրա- 22
 նից բարձր փարիք ունեցող արու զաւակների ընդհանուր թիւը
 կազմում է եօթը հազար հինգ հարիւր հոգի: Գեթսունի այս 23
 գնդերը խորանի յեփեփ մասում՝ արեւմտեան կողմում բանա-
 կապեղի պիտի հաստատեն: Գեթսունի գնդի նահապետների 24
 ընդանիքների առաջնորդը Գեիղի որդի Եղիսափանն է: Վկա- 25
 յութեան խորանում Գեթսունի որդիների պահպանութեանն են
 յանձնում խորանը, վկայութեան խորանի արքաքին վարա- 26
 գոյրները, քօղերը, սրահի առազասպները, խորանի դռան վա-
 րագոյրները եւ նրանց բոլոր բաղկացուցիչ մասերը: Կահաթից 27
 սերունցին նախ Ամրամի գունդը, յեփոյ՝ Իսահառի գունդը, յե-
 փոյ՝ Քեբրոնի գունդը, յեփոյ՝ Ոգիէլի գունդը: Սրանք Կահաթի 28
 գնդերն են: Այս գնդերի մէկ ամսական եւ աւելի բարձր փա-
 րիք ունեցող արու զաւակների թիւը կազմում է ութ հազար 29
 երեք հարիւր հոգի, որոնք եւ պիտի հսկէին սրբազան իրե-
 րը: Կահաթի որդիների գնդերը բանակապեղի պիտի հաս- 29
 տատեն խորանից հարաւ: Կահաթի գնդի նահապետների ըն- 30
 փանիքների առաջնորդը Ոգիէլի որդի Եղիսափանն է: Նրանց 31
 պարականութիւնն է փապանակի, զոհասեղանի, աշտանա-
 կի, զոհարանների եւ ծիսակապարութեան արքազան սպաս-
 քի, խորանի վերին ծածկոցի եւ դրանց բոլոր բաղկացուցիչ 32
 մասերի պահպանութիւնը: Ղևաքացիների իշխանաց իշխանը
 Ահարոն քահանայի որդի Եղիազարն է, որի պարականու- 33
 թիւնն է սուրբ իրերի պահպանութիւնը: Մերարիից սերունցին
 Մոողիի գունդն ու Մուսիի գունդը: Սրանք Մերարիի գնդերն են: 34
 Սրանց մէկ ամսական եւ աւելի բարձր փարիք ունեցող բոլոր
 արու զաւակների թիւը կազմում է վեց հազար երկու հարիւր 35
 հոգի: Մերարիի գնդի նահապետների ընդանիքների իշխանը
 Աբիքիի որդի Սուրիէլն է: Նրանք թող բանակապեղի հաստա- 36
 փեն խորանից հիւսիս: Մերարիի որդիների պահպանութեանը
 թող յանձնուեն խորանի խոյակները, նիզերը, սիւները, խա-

37 րիսխներն ու դրանց բոլոր բաղկացուցիչ մասերը, բակի չորս
 կողմի բոլոր սիւները, սրանց խարիսխները, ցցերը եւ պարան-
 38 ները: Վկայութեան խորանի դիմաց՝ արեւելեան կողմում թող
 բանակապեղի հասարապեն Մովսէսն ու Ահարոնը: Վերջինիս
 որդիները իսրայէլացիներին ծառայելու համար պէտք է պահ-
 պանեն սրբութիւնները: Եթէ վկայութեան խորանին մի այլազ-
 39 գի մօտենայ, թող մեռնի: Տիրոջ խօսքով Մովսէսի ու Ահարո-
 նի կողմից հաշուառման ենթարկուած մէկ ամսական եւ աւե-
 լի բարձր փարիք ունեցող արական սեռի ղեւրացիների թիւը,
 40 ըստ իրենց գնդերի, կազմեց քսաներկու հազար հոգի: Տէրը
 խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Հաշուառման ենթարկի՛ր իս-
 րայէլացիների մէկ ամսական եւ աւելի բարձր փարիք ունեցող
 արական սեռի բոլոր անդրանիկներին եւ սրացի՛ր նրանց թիւն
 41 ըստ իրենց անունների: Իսրայէլացիների բոլոր անդրանիկնե-
 րի փոխարէն ղեւրացիներին ինձ պիտի շնորհես, քանզի ես եմ
 Տէրը, ինչպէս եւ ղեւրացիների անասունները՝ իսրայէլացիների
 42 անասունների առաջին ծնունդների փոխարէն»: Մովսէսը հա-
 շուառման ենթարկեց իսրայէլացիների բոլոր անդրանիկ որդի-
 43 ներին, ինչպէս պապուիրել էր Տէրը: Իսրայէլացիների յականէ
 յանուանէ հաշուառման ենթարկուած մէկ ամսական եւ աւելի
 բարձր փարիք ունեցող արական սեռի բոլոր անդրանիկների
 թիւը կազմեց քսաներկու հազար երկու հարիւր եօթանասուն-
 44, 45 երեք հոգի: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Ղեւրացի-
 ներին կ'առնես իսրայէլացիների բոլոր անդրանիկ զաւակների
 փոխարէն, ինչպէս նաեւ ղեւրացիների անասունները՝ նրանց
 անասունների փոխարէն: Ղեւրացիներն ինձ պիտի պարկա-
 46 նեն, քանզի ես եմ Տէրը: Ղեւրացիների թուի համեմար թուով
 աւելի իսրայէլացի երկու հարիւր եօթանասուներեք անդրանիկ-
 47 ների դիմաց փրկագին կը վերցնես. իւրաքանչիւրի դիմաց՝
 հինգ սիկլ. ըստ սրբաբանում ընդունուած սակագնի մէկ սիկլը
 48 հաւասար է քսան դանգի: Դրամը իբրեւ փրկագին կը տաս Ա-
 հարոնին ու նրա որդիներին՝ ղեւրացիների թուի համեմար իս-
 49 րայէլացիների թուով աւելի անդրանիկների դիմաց»: Ղեւրա-
 ցիների թուի համեմար իսրայէլացիների թուով աւելի անդրա-
 50 նիկների դիմաց դրամն իբրեւ փրկագին առաւ Մովսէսը: Իս-
 րայէլացիների թուով աւելի անդրանիկ որդիների դիմաց նա
 51 հազա ր երեք հարիւր վաթսունհինգ սիկլ դրամ սրացաւ ըստ

սրբարանում ընդունուած սիկդի: Իսրայէլացիների թուով ա- 52
ւելի անդրանիկների դիմաց ստացած փրկագինը, ըստ Տիրոջ
խօսքի, Մովսէսը յանձնեց Ահարոնին ու նրա որդիներին: Տէրը
այսպէս էր հրամայել Մովսէսին:

Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Ղե- 4, 2
ւիի ցեղից հաշուառման ենթարկիր Կահաթի որդիներին ըստ
իրենց գնդերի, ըստ իրենց նահապետների ընդամենների՝
քսանհինգ փարեկանից մինչեւ յիսուն փարեկանները, բոլոր 3
նրանց, ովքեր սպասատրելու են վկայութեան խորանում եւ
կատարելու են բոլոր անհրաժեշտ գործերը: Ղեւիի որդիներ- 4
ի միջից Կահաթի որդիների գործը վկայութեան խորանում
ըստ իրենց գնդերի, ըստ իրենց նահապետների ընդամենների
թող լինի սրբազան իրերի պահպանութիւնը: Երբ բանակա- 5
պեղին փեղափոխուելու լինի, Ահարոնն ու իր որդիները պիտի
մտնեն վրան, իջեցնեն վարագոյրը եւ դրանով ծածկեն վկա-
յութեան փապանակը: Նրանք դրա վրայ պիտի դնեն կա- 6
շուէ կապոյտ ծածկոցը, իսկ նրա վրայ էլ պիտի գցեն համակ
կապոյտ կերպասը, ապա պիտի փեղադրեն փապանակի ձո-
ղերը: Նուիրաբերութեան սեղանի վրայ պիտի փռեն համակ 7
ծիրանի կերպասը, իսկ դրա վրայ էլ պիտի դնեն ափսէները,
փուփերը, գաւաթները եւ մաքուցարանները, որոնցով նուի-
րաբերում են կատարում: Դրա վրայ պիտի դնեն նաեւ հա-
նապազօրեայ հացը, սեղանը պիտի ծածկեն կարմիր կտորով, 8
սրա վրայ էլ պիտի դնեն կաշուէ կապոյտ ծածկոց եւ պիտի
փեղադրեն ձողերը: Նրանք պիտի առնեն կապոյտ կերպաս 9
եւ դրանով ծածկեն լոյսի աշտանակը, նրա երկու կանթեղնե-
րը, նրա ունելիները, նրա ճրագակալները եւ իւղի բոլոր ա-
մանները, որոնցով սպասարկում են: Աշտանակն ու նրա ամ- 10
բողջ սպասքը պիտի առնեն կաշուէ կապոյտ ծածկոցի փակ եւ
դնեն ձողերի վրայ: Ոսկէ գոհասեղանը պիտի ծածկեն կա- 11
պոյտ կերպասով, դրա վրայ պիտի գցեն կաշուէ կապոյտ ծած-
կոց եւ պիտի փեղադրեն ձողերը: Պիտի վերցնեն պաշտա- 12
մունքի ամբողջ սպասքը, որոնցով պաշտամունք են կատարում
սրբարանում, եւ պիտի դնեն կապոյտ կերպասի մէջ: Այնուհե-
տեւ դա պիտի ծածկեն կաշուէ կապոյտ ծածկոցով եւ պիտի
դնեն ձողերի վրայ: Զոհասեղանի վրայ ծածկոց պիտի փռեն, 13
ապա այն պիտի ծածկեն համակ ծիրանի կերպասով: Վրան 14

պիտի դնեն այն սպասքը, որով պաշտամունք են կատարելու դրա վրայ. այն է՝ կրակամանները, մեծ պատառաքաղները, փաշտերը, ծածկիչներն ու գոհասեղանի ամբողջ սպասքը: Դրա վրայ պիտի գցեն կաշուէ կապոյտ ծածկոցը եւ պիտի փռնադրեն ձողերը: Ապա պիտի վերցնեն ծիրանի կերպաս ու դրանով ծածկեն լուացարանն ու նրա պատուանդանները, դրա վրայ էլ պիտի գցեն կապոյտ կաշուէ ծածկոց եւ դնեն ձողերի վրայ: Երբ բանակապետի բնակիչները ճանապարհ ընկնեն, Ահարոնն ու նրա որդիները պիտի աւարտած լինեն սրբազան ամբողջ սպասքը ծածկելու գործերը: Դրանից յետոյ միայն պիտի գան Կահաթի որդիները, որ դրանք վերցնեն քանեն: Նրանք, սակայն, սրբազան առարկաներին չպիտի դիպչեն, որպէսզի չմեռնեն: Կահաթի որդիները պիտի վերցնեն վկայութեան խորանի բոլոր իրերը, իսկ բոլորի վերակացուն պիտի լինի Ահարոն քահանայի որդի Եղիազարը: Նա պիտի հոգայ լուսաւորութեան իւղի, անուշահոտ խնկերի, հանապազօրեայ գոհամպուցման, օծութեան իւղի, խորանին վերաբերող ամէն ինչի, դրա մէջ եղած սրբազան առարկաների ու այնպէս կատարուող ամէն ինչի մասին»: Տէրը խօսեց Մովսէսի եւ Ահարոնի հետ ու ասաց. «Ղեւպացիներից Կահաթի փոխի մարդկանց չվերացնէք: Այնպէս արեք, որ նրանք ապրեն եւ սրբազան իրերին մերձենալիս չմեռնեն: Ահարոնն ու նրա որդիները միայն պիտի մընեն ներս եւ որոշեն, թէ նրանցից իւրաքանչիւրը ինչ պաշտօն է կատարելու: Կահաթի որդիները հէնց այնպէս թող ներս չմընեն սրբութիւնները քանելու համար, թէ ոչ կը մեռնեն»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Նաշուառման ենթարկիր Գերսոնի որդիներին ըստ իրենց նահապետների ընդամենների, ըստ իրենց գնդերի՝ սկսած քսանհինգ տարեկանից մինչեւ յիսուն տարեկանները, բոլոր նրանց, ովքեր սպասաւորութեան համար վկայութեան խորան պիտի մընեն: Այս է Գերսոնի գնդի մարդկանց պարտականութիւնը ծառայելիս եւ բեռներ բարձելիս: Նրանք պիտի վերցնեն խորանի ծածկոցը, վկայութեան խորանը, դրա արտաքին վարագոյրները, դրա վրայ գցուող կապոյտ ծածկոցը, վկայութեան խորանի դռան վարագոյրը, սրահի առագաստը, այն, ինչ դրուած է վկայութեան խորանի վրայ, պարանները եւ այն ամբողջ սպասքը, որով պաշտամունք են կատարում: Գերսոնի որդիները պիտի վա-

րուն այնպես, ինչպես կը կարգադրեն Ահարոնն ու նրա որդիները. սպասաւորութիւնը պէտք է կատարուի ըստ նրանց կարգադրութեան: Նրանց հաշուառումը եւ նրանցից իւրաքանչիւրի կրելիք իրերի հաշուառումը կատարեցէք յականէ յանուանէ: Ահա այս է Գերսոնի որդիների պարականութիւնը վկայութեան խորանում, որի վերակացուն է Ահարոն քահանայի որդի Իթամարը»: «Հաշուառման կ'ենթարկէք Մերարիի որդիներին ըստ իրենց գնդերի, ըստ իրենց նահապետների ընդանիքների՝ սկսած քսանհինգ տարեկանից մինչեւ յիսուն տարեկանները, բոլոր նրանց, ովքեր սպասաւորութեան համար վկայութեան խորան պիտի մտնեն: Նրանց պարականութիւնն է կրել խորանի հետեւեալ իրերը. խորանի խոյակները, նրա նիզերն ու սիւները, նրա խարիսխները, վարագոյրը, նրա խարիսխները, սիւները, խորանի դռան վարագոյրը, բակի չորս կողմերի սիւները, դրանց խարիսխները, բակի դռան վարագոյրի սիւները եւ սրանց խարիսխներն ու ցցերը, պարանները, ամբողջ կահ-կարասին ու սպասքը: Մէկ առ մէկ կատարեցէք նրանց եւ փոխադրութեան ենթակայ ամբողջ կահ-կարասու հաշուառումը: Այս է լինելու վկայութեան խորանում Մերարիի տոհմին պարկանող մարդկանց պարականութիւնն իրենց յանձնարարուած գործերում, որ պիտի կատարուեն Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի հսկողութեան ներքոյ»: Մովսէսը, Ահարոնն ու իւրայեւացի հրամանադարները հաշուառման ենթարկեցին Կահաթի որդիներին ըստ նրանց տոհմերի, ըստ նրանց նահապետների ընդանիքների՝ սկսած քսանհինգ տարեկանից մինչեւ յիսուն տարեկանները, բոլոր նրանց, ովքեր ենթակայ էին ծառայութեան մէջ մտնելու եւ վկայութեան խորանում սպասաւորութիւն կատարելու: Նրանց թիւը ըստ իրենց տոհմերի եղաւ երկու հազար եօթը հարիւր յիսուն հոգի: Այս է Կահաթի տոհմին պարկանող մարդկանց թիւը, բոլոր նրանց, ովքեր ենթակայ էին մտնելու վկայութեան խորան՝ սպասաւորութիւն կատարելու, հաշուառում, որ կատարեցին Մովսէսն ու Ահարոնը ըստ այն խօսքի, որ Տէրն ասել էր Մովսէսին: Հաշուառման ենթարկուեցին Գերսոնի որդիներն ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց նահապետների ընդանիքների՝ սկսած քսանհինգ տարեկանից մինչեւ յիսուն տարեկան, բոլոր նրանք, ովքեր ենթակայ էին մտնելու վկայութեան խորան՝ սպասաւորութիւն կատարե-

40 լու: Նրանց թիւն ըստ իրենց փոհմերի, ըստ իրենց նահապետ-
 ների ընդանիքների եղաւ երկու հազար վեց հարիւր երեսուն:
 41 Այս է Գերսոնի փոհմին պարկանող մարդկանց թիւը, բոլոր
 նրանց, ովքեր սպասաւորելու էին վկայութեան խորանում, հա-
 շուառում, որ կարարեցին Մովսէսն ու Ահարոնը ըստ այն խօս-
 42 քի, որ Տէրն ասել էր Մովսէսին: Հաշուառման ենթարկուե-
 ցին նաեւ Մերարիի որդիներն ըստ իրենց փոհմերի, ըստ ի-
 43 րենց նահապետների ընդանիքների՝ սկսած քսանհինգ փա-
 րեկանից մինչեւ յիսուն փարեկանները, բոլոր նրանք, ովքեր
 ենթակայ էին մօրնելու վկայութեան խորան՝ սպասաւորութիւն
 44 կարարելու: Նրանց թիւն ըստ իրենց փոհմերի, ըստ իրենց
 նահապետների ընդանիքների եղաւ երեք հազար երկու հա-
 45 րիւր: Այս է Մերարիի փոհմին պարկանող մարդկանց թիւը,
 որոնց հաշուառումը կարարեցին Մովսէսն ու Ահարոնը ըստ
 46 այն խօսքի, որ Տէրն ասել էր Մովսէսին: Մովսէսի, Ահարո-
 նի ու իսրայէլացի հրամանաւարների հաշուառման ենթարկած
 բոլոր ղեւաքցիների թիւը ըստ իրենց փոհմերի, ըստ իրենց
 47 նահապետների ընդանիքների՝ սկսած քսանհինգ փարեկա-
 նից մինչեւ յիսուն փարեկանները, բոլոր նրանց, ովքեր իրա-
 տւոնք ունէին սպասաւորութիւն կարարելու եւ վկայութեան խո-
 48 րանն ու դրա կահ-կարասին փոխադրելու, Տիրոջ խօսքի հա-
 մաձայն բոլոր հաշուառման ենթարկուածների թիւը եղաւ ութ
 49 հազար հինգ հարիւր ութսուն: Տէրը նրանց հաշուառման են-
 թարկեց Մովսէսի ձեռքով: Իւրաքանչիւր մարդու համար նշուեց
 իր կարարելիք սպասաւորութիւնն ու փոխադրելիք կահ-կա-
 րասին: Նրանք հաշուառման ենթարկուեցին, ինչպէս որ Տէրը
 հրամայել էր Մովսէսին:

5, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Նրամայիր իսրայէ-
 լացիներին, որ բանակապետիից հեռացնեն բոլոր բորոքներին,
 սերմի ծորում ունեցող բոլոր մարդկանց եւ բոլոր նրանց, ովքեր
 3 դիակի ձեռք փալով պիղծ են դարձել, այր լինեն նրանք թէ կին:
 Բանակապետիից արձակեցէք նրանց, որպէսզի չպղծեն իրենց
 4 բանակապետիները, ուր իջնում բնակում եմ ես»: Այդպէս էլ
 արեցին իսրայէլացիները. նրանք բանակապետիից հեռացրին
 նրանց: Ինչպէս որ ասել էր Տէրը Մովսէսին, այդպէս էլ արե-
 5 ցին իսրայէլացիները: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց.
 6 «Խօսիր իսրայէլացիների հետ եւ ասա՛ նրանց. «Այն փղամար-

դը կամ կինը, որ մարդկային որեւէ մեղք է գործում, խիստ արհամարհած կը լինի Տիրոջը եւ յանցանք գործած կը լինի: Թող նա խոստովանի իր մեղքերը, թող լրիւ հապուցի նրան, 7
 ում վնաս է պատճառել եւ վնասի մէկ հինգերորդ մասն էլ աւելացնի հապուցածի վրայ: Եթէ վնաս կրած մարդը մերձաւոր 8
 որեւէ մէկը չունի, որ նրան հապուցի իր պատճառած վնասը, ապա յանցանքի դիմաց Տիրոջը հապուցուածը թող պատկանի քահանային, բացի քաւութեան նոխազից, որով նա պէտք է քաւի իր մեղքը: Իսրայէլացիների՝ Տիրոջը մաքուցած բոլոր 9
 փեսակի պարուները պիտի պարկանեն քահանային: Տիրոջը 10
 մաքուցուող ամէն ինչ քահանային պէտք է պարկանի: Իսրայէլացիների՝ քահանային մաքուցած ամէն ինչ նրան թող պարկանի»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Դիմիր իսրայէլացիներին եւ ասա՛ նրանց. «Եթէ պատահի, որ ամուսնացած մի կին յանցանք գործի՝ դաւաճանի ամուսնուն, կենակցի մէկի 11, 12
 հետ, եւ դա վրիպի ամուսնու աչքից, կինը թաքցնի եղածը, եւ այդ բանի մասին վկայ չլինի, ու կինն էլ յղի չմնայ, միեւնոյնն է, կինը պղծուած է: Նոյնպէս եւ՝ եթէ խանդի ոգին փրփի ա- 14
 մուսնուն, եւ նա խանդի իր կնոջը, բայց կինը մաքուր լինի, կամ եթէ խանդի ոգին փրփի ամուսնուն, ու նա խանդի իր կնոջը, եւ կինը պղծուած լինի, - ապա երկու դէպքում էլ ամուսինն իր 15
 կնոջը թող բերի քահանայի մօտ եւ նրա համար մէկ փասնէրորդ գրիւ գարու ալիւր մաքուցի: Դրա վրայ իւղ չպէտք է ածել, կնդրուկ չպէտք է դնել, որովհետեւ դա խանդի ընծայաբերում է, յիշատակի ընծայաբերում, մեղքը յիշեցնող ընծայաբերում: Քահանան կնոջը պէտք է բերի ու կանգնեցնի Տիրոջ առջեւ: 16
 Քահանան խեցէ մի ամանով սուրբ ջուր պիտի առնի եւ վկայութեան խորանի յաբակի հողից մի բուռ վերցնելով՝ պիտի լցնի ջրի մէջ: Քահանան կնոջը պիտի կանգնեցնի Տիրոջ առ- 18
 ջեւ, հանի կնոջ գլխաշորը, նրա ձեռքը փայ մեղքը յիշեցնող ընծայաբերումը, խանդի ընծայաբերումը: Քահանայի ձեռքին պիտի լինի նզովքի յանդիմանութեան ջուրը: Քահանան պի- 19
 տի երդուեցնի կնոջը եւ ասի նրան. «Եթէ ուրիշի հետ չես կենակցել, յանցանք չես գործել, չես դաւաճանել ամուսնուդ, ապա անմասն լինես նզովքի այս յանդիմանութեան ջրից»: Իսկ եթէ 20
 ամուսին ունենալով հանդերձ է անառակութիւն արել, դաւաճանել ամուսնուն, այն ժամանակ քահանան թող երդուեցնի կնո- 21

ջը այս նգովքի երդմամբ եւ ասի նրան. «Տէրը թող քեզ նգովքի
 ու երդման ենթակայ դարձնի քո ժողովրդի մէջ, հիւծի քո զիս-
 22 փերը եւ ուռեցնի քո որովայնը: Նգովեալ ջուրը թող լցուի քո
 որովայնը, ուռեցնի քո մէջքը եւ հիւծի քո զիսփերը»: Կինը թող
 23 պատասխանի. «Թող այդպէս լինի, թող այդպէս լինի»: Քա-
 հանան այս նգովքը թող գրի առնի, ապա այդ գրուածքը լուայ
 24 նգովքի յանդիմանութեան ջրի մէջ, յանդիմանութեան նգովքի
 այդ ջուրը խմել փայ կնոջը, որպէսզի այդպիսով նրա մէջ լցուի
 25 յանդիմանութեան նգովեալ ջուրը: Թող քահանան կնոջ ձեռ-
 քից առնի խանդի ընծայաբերումը, դնի Տիրոջ առջեւ եւ մա-
 26 րուցի գոհասեղանի վրայ: Քահանան բռով թող առնի կնոջ
 մեղքը յիշատակող ընծայաբերումից եւ այն դնի գոհասեղանի
 վրայ: Դրանից յետոյ կնոջը թող խմել փայ յանդիմանութեան
 27 ջուրը: Եթէ կինն իրօք պղծուած է, եւ նա իր արարքը թաքցրել
 է ամուսնուց, ապա յանդիմանութեան նգովեալ ջուրը թող լցուի
 նրա մէջ, ուռեցնի նրա որովայնը, հիւծի նրա զիսփերը, եւ կի-
 28 նը նգովուած լինի իր ժողովրդի մէջ: Իսկ եթէ կինը պղծուած
 չէ, մաքուր է, ապա թող նա քաւութիւն գրնի եւ կենակցի իր
 29 ամուսնու հետ: Այս է խանդի օրէնքը, երբ կինն ամուսնացած
 30 լինելով դաւաճանում է ամուսնուն, կամ երբ խանդի զգացում
 է փրկում փղամարդուն, եւ նա խանդում է իր կնոջը: Այս դէպ-
 քում նա կնոջը պիտի կանգնեցնի Տիրոջ առջեւ, իսկ քահանան
 31 նրա նկատմամբ պէտք է կիրառի վերոյիշեալ օրէնքը: Եթէ կի-
 նը յանցաւոր դուրս գայ, այդ դէպքում ամուսինն անմեղ է, իսկ
 կինը թող կրի իր գործած մեղքի պատիժը:

6, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խօսի՛ր իսրայէլացի-
 ների հետ եւ նրանց ասա՛. «Այն փղամարդը կամ կինը, որ Տիրո-
 3 ջը նուիրուելու մեծ ուխտ է անում, պէտք է հրաժարուի գինուց
 եւ ոգելից խմիչքից: Նա գինուց կամ ոգելից խմիչքից պատրաս-
 փուած քացախ չպէտք է խմի, խաղող եւ չամիչ չպէտք է ուրի:
 4 Իր ուխտի ամբողջ ընթացքում նա որթափնկից սպացուող ոչ մի
 բան չպէտք է օգտագործի՝ ոչ գինի, ոչ չամիչ, ոչ իսկ խաղողի
 5 կորիզ: Իր ուխտի ամբողջ ընթացքում իր գլխին ածելի չպէտք
 է կպցնի, մինչեւ Տիրոջն ուխտած օրերը վերջանալը նա մաքուր
 6 պէտք է մնայ. իր գլխի մազերին ձեռք չպիտի փայ Տիրոջն ուխ-
 7 քած բոլոր օրերին: Նա չպէտք է մօտենայ՝ հօր կամ մօր, եղ-
 քօր կամ քրոջ դիակին: Նրանց դիակին մօտենալով՝ նա չպէտք

Է պղծուի, որովհետքեւ Տիրոջն արած ուխտը իր գլխի վրայ է:
 Իր ուխտի բոլոր օրերին նա սուրբ պէտք է լինի Տիրոջ համար: 8
 Իսկ եթէ որեւէ մէկը յանկարծ մեռնի իր մօտ, ապա այդ դէպքում 9
 պղծուած կը լինի նրա ուխտ արած գլուխը. այդ օրն իսկ նա
 պէտք է ածիլի իր գլուխն ու մաքրուի, իսկ յաջորդ անգամ պէտք
 է ածիլուի եօթը օր անց: Ութերորդ օրը նա քահանայի մօտ, 10
 վկայութեան խորան թող բերի երկու փափրակ եւ աղանու եր-
 կու ձագ: Քահանան մէկը պէտք է զոհի մեղքերի քաւութեան 11
 համար, իսկ միւսը պէտք է ողջակիզի: Այդպիսով քահանան
 թող քաւած լինի նրա մեղքը, որ կապարել էր դիակ փեսնելով:
 Նա այդ օրն իսկ թող սրբագործի իր գլուխը, որովհետքեւ նա 12
 այդ օրն է նուիրում Տիրոջը իր ուխտի բոլոր օրերում: Դրանից
 յետոյ նա մի փարեկան գառ թող նուիրաբերի իր մեղքերի քա-
 ւութեան համար: Իր ուխտին նախորդած օրերը հաշուի պիտի
 չառնուն, որովհետքեւ նրա ուխտ արած գլուխը պղծուեց: Այս 13
 է ուխտեալին վերաբերող օրէնքը. երբ վերջանան նրա ուխտի
 օրերը, քահանան նրան վկայութեան խորան թող բերի եւ Տի- 14
 րոջը մատուցած նրա զոհերն ու նուէրները, այն է՝ մի փարեկան
 ոչ արափաւոր գառ՝ ողջակեզի համար, մի փարեկան ոչ արա-
 փաւոր էգ գառ՝ մեղքերի քաւութեան համար, ոչ արափաւոր
 մէկ խոյ՝ փրկութեան համար, մէկ զամբիղ ընփր ալիւրով 15
 հունցուած բաղարջ կարկանդակներ, իւղով շաղուած բաղարջ
 բլիթներ եւ իւղով հունցուած բաղարջ հացիկներ: Քահանան 16
 այս բոլորը թող դնի Տիրոջ առջեւ, կապարի մեղքերի քաւութե-
 ան պափարագը: Այնուհետքեւ նրա ողջակեզը եւ խոյը բաղարջ 17
 հացի զամբիղի հետ թող մատուցուի Տիրոջը որպէս փրկութեան
 զոհաբերութիւն, եւ քահանան թող մատուցի զոհն ու ընծաները:
 Վկայութեան խորանի մուտքի մօտ ուխտաւորը թող ածիլի իր 18
 ուխտ արած գլուխը եւ մազը դնի այն կրակին, որի վրայ փրկու-
 թեան զոհն է: Քահանան թող վերցնի խոյի եփուած թելը, 19
 զամբիղից վերցնի մի բաղարջ հաց ու մի բաղարջ կարկան-
 դակ եւ դնի ուխտաւորի ձեռքերի վրայ, երբ նա արդէն ածիլած
 կը լինի իր գլուխը: Քահանան այն իբրեւ ընծայ թող բերի 20
 Տիրոջ առջեւ, որից յետոյ ուխտեալը մաքրուած է համարում:
 Քահանային են հասնում ողջակեզի կտրծքն ու ազդրը: Դրա-
 նից յետոյ ուխտեալը կարող է գինի խմել: Ահա սրանք են 21
 իրեն Տիրոջը ուխտած մարդու մասին օրէնքը եւ դրան վերա-

բերող ծէսը, բացի այն դէպքերից, երբ ուխտեալը ի վիճակի է իր ուխտի համար աւելին անելու: Սա Տիրոջն արած իր ուխտը իր նուիրաբերումի չափով պէտք է կատարի» Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խօսի՛ր Ահարոնի ու նրա որդիների հետ եւ ասա՛. «Այսպէ՛ն օրհնեցէ՛ք իսրայէլացիներին եւ ասացէ՛ք նրանց. (իմ անունը թող դնեն իսրայէլացիների վրայ, եւ ես՝ Տէրս, կ'օրհնեմ նրանց)». Տէրն օրհնի քեզ ու պահպանի քեզ, իր երեսը ցոյց փայ քեզ ու ողորմի քեզ: Տէրն իր երեսը դէպի քեզ դարձնի եւ քեզ խաղաղութիւն պարգևի»:

7 Երբ հասաւ այն օրը, որ Մովսէսն աւարտեց խորանի կառուցումը, եւ այն պատրաստ էր կանգնեցուելու, նա օծեց այն ու դրա ամբողջ սպասքը, զոհարանն ու դրա ամբողջ սպասքը, 2 օծեց ու սրբագործեց դրանք: Իսրայէլացի իշխանները՝ նրանց նահապետների ընտանիքների փասներկու հրամանաւարները, որոնք գործակալների վերակացուներ էին, նուէրներ մատուցեցին: Նրանք Տիրոջ առջեւ որպէս ընծայ մատուցեցին վեց զարդարուած սայլ ու փասներկու եզ. մէկական սայլ երկու իշխանների կողմից եւ մէկական զուարակ ամէն մի իշխանի կողմից: Նրանք այդ ընծաները բերեցին խորանի առջեւ: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ ու ասաց. «Ընդունի՛ր նրանցից այդ ընծաները: Դրանք թող ծառայեն վկայութեան խորանի սպասաւորութեանը: Դրանք կը փաս դելփացիներին՝ ամէն մէկին 6 ըստ իր սպասաւորութեան»: Եւ Մովսէսն ընդունելով սայլերն ու եզները՝ փուլեց դելփացիներին: Նա երկու սայլ ու չորս եզ 7 փուլեց Գերսոնի որդիներին՝ ըստ նրանց պաշտօնի: Չորս սայլ եւ ութ եզ փուլեց Մերարիի որդիներին՝ ըստ նրանց պաշտօնի: Մովսէսն այդ արեց Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի 9 միջոցով: Կահաթի որդիներին նա ոչինչ չփուլեց, որովհետեւ նրանց պարտականութիւնը սրբազան սպասքը իրենց ուսերի վրայ կրելն էր: Զոհասեղանի նաւակափիքի օրը, երբ նա օծեց այն, իշխաններն իրենց ընծաները բերեցին զոհասեղանի առջեւ: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Օրական միայն մի իշխան թող 11 մատուցի իր ընծաները զոհասեղանի նաւակափիքին»: Առաջին օրն իր ընծաները մատուցեց Ամինադաբի որդի Նաասոնը՝ 12 Յուդայի ցեղի իշխանը: Նա որպէս ընծայ մատուցեց հարիւր երեսուն սիկլ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկլի եօթանասուն սիկլ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ փաշտ՝ եր-

կուսի մէջ էլ, իբրեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընփիր
ալիւր, խնկով լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ ոս- 14
կէ փուփ, ողջակէզի համար նախրից բերուած մէկ զուարակ, 15
մէկ խոյ, մի փարեկան մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար 16
այծերի հօփից մէկ նոխագ, որպէս փրկութեան զոհաբերու- 17
թիւն երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխագ, մէկ փարեկան հինգ 18
էգ գառ: Այս է Ամինադաբի որդի Նաասունի ընծան: Երկրորդ
օրն իր ընծաները մափուցեց Սոգարի որդի Նաթանայելը՝ Ի- 19
սաքարի ցեղի իշխանը: Նա որպէս ընծայ մափուցեց հարիւր
երեսուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի
սիկղի եօթանասուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ փաշպ՝ եր-
կուսի մէջ էլ, իբրեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընփիր
ալիւր, խնկով լցուած փուփ՝ փասը դահեկան արժողութեամբ, 20
ողջակէզի համար նախրից բերուած մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մի 21
փարեկան մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար այծերի հօ- 22
փից մէկ նոխագ, որպէս փրկութեան զոհաբերում երկու երինջ, 23
հինգ խոյ, հինգ նոխագ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Սո-
գարի որդի Նաթանայելի ընծան: Երրորդ օրն իր ընծաները 24
մափուցեց Քելոնի որդի Եղիաբը՝ Զաբուդոնի որդիների իշխա-
նը: Նա որպէս ընծայ մափուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ 25
ունեցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանա-
սուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ փաշպ՝ երկուսի մէջ էլ, իբ-
րեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընփիր ալիւր, խնկով 26
լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէզի 27
համար նախրից բերուած մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան
մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար այծերի հօփից մէկ նո- 28
խագ, որպէս փրկութեան զոհաբերում երկու երինջ, հինգ խոյ, 29
հինգ նոխագ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Քելոնի որդի
Եղիաբի ընծան: Չորրորդ օրն իր ընծաները մափուցեց Սեղի- 30
ուրի որդի Եղիսուրը՝ Ռուբէնի որդիների իշխանը: Նա որպէս 31
ընծայ մափուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ ար-
ծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանասուն սիկղ քաշ ու-
նեցող մէկ արծաթէ փաշպ՝ երկուսի մէջ էլ, իբրեւ նուիրաբերում,
իւղով հունցուած լիքը ընփիր ալիւր, խնկով լցուած փասը դա- 32
հեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէզի համար նախրից 33
բերուած մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան մէկ գառ, մեղ- 34
քերի քաւութեան համար այծերի հօփից մէկ նոխագ, որպէս 35

փրկութեան գոհաբերում երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ,
մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Սեղիորի որդի Եղիսուրի
36 ընծան: Նինգերորդ օրն իր ընծաները մափուցեց Սուրիսադա-
37 յի որդի Սադամիէլը՝ Շամաունի որդիների իշխանը: Նա որպէս
ընծայ մափուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ ար-
ծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանասուն սիկղ քաշ ու-
նեցող մէկ արծաթէ փաշտ՝ երկուսի մէջ էլ, իբրեւ նուիրաբերում,
38 իւղով հունցուած լիքը ընփիր ալիւր, խնկով լցուած փասը դա-
39 հեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէզի համար նախրից
40 բերուած մէկ գուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան մէկ գառ, մեղ-
41 քերի քաւութեան համար այծերի հօքից մէկ նոխազ, որպէս
փրկութեան գոհաբերութիւն երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նո-
խազ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Սուրիսադայի որդի
42 Սադամիէլի ընծան: Վեցերորդ օրն իր ընծաները մափուցեց
43 Ռագուէլի որդի Եղիսափանը՝ Գադի որդիների իշխանը: Նա
որպէս ընծայ մափուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ ունեցող
մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանասուն սիկղ
քաշ ունեցող մէկ արծաթէ փաշտ՝ երկուսի մէջ էլ, իբրեւ նուի-
44 րաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընփիր ալիւր, խնկով լցուած
45 փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէզի հա-
մար նախրից բերուած մէկ գուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան
46 մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար այծերի հօքից մէկ նո-
47 խազ, որպէս փրկութեան գոհաբերութիւն երկու երինջ, հինգ
խոյ, հինգ նոխազ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Ռագուէլի
48 որդի Եղիսափանի ընծան: Եօթներորդ օրն իր ընծաները մա-
փուցեց Եմիուդի որդի Եղիսաման՝ Եփրեմի որդիների իշխանը:
49 Նա որպէս ընծայ մափուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ ունե-
ցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանասուն
սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ փաշտ՝ երկուսի մէջ էլ, իբ-
50 րեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընփիր ալիւր, խնկով
51 լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէզի
համար նախրից բերուած մէկ գուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան
52 մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար այծերի հօքից մէկ նո-
53 խազ, որպէս փրկութեան գոհաբերութիւն երկու երինջ, հինգ
խոյ, հինգ նոխազ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Եմիուդի
54 որդի Եղիսամայի ընծան: Ութերորդ օրն իր ընծաները մափու-
ցեց Փադասուրի որդի Գամաղիէլը՝ Մանասէի որդիների իշխա-

նր: Նա որպէս ընծայ մաքուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ 55
 ունեցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանասու-
 սուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ պաշտ՝ երկուսի մէջ էլ, իբ-
 րեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընտիր ալիւր, խնկով 56
 լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէզի 57
 համար նախրից բերուած մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան
 մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար այծերի հօքից մէկ նո- 58
 խազ, որպէս փրկութեան զոհաբերութիւն երկու երինջ, հինգ 59
 խոյ, հինգ նոխազ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Փաղա-
 սուրի որդի Գամաղիէլի ընծան: Իններորդ օրն իր ընծաները 60
 մաքուցեց Գերսոնի որդի Աբիդանը՝ Բենիամինի որդիների իշ-
 խանը: Նա որպէս ընծայ մաքուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ 61
 ունեցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանասու-
 սուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ պաշտ՝ երկուսի մէջ էլ, իբ-
 րեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընտիր ալիւր, խնկով 62
 լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէզի 63
 համար նախրից բերուած մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան
 մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար այծերի հօքից մէկ նո- 64
 խազ, որպէս փրկութեան նուիրաբերութիւն երկու երինջ, հինգ 65
 խոյ, հինգ նոխազ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է Գերսո-
 նի որդի Աբիդանի ընծան: Տասներորդ օրն իր ընծաները մա- 66
 քուցեց Ամիսադայի որդի Աքիեզերը՝ Դանի որդիների իշխանը:
 Նա որպէս ընծայ մաքուցեց հարիւր երեսուն սիկղ քաշ ունե- 67
 ցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթանասուն
 սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ պաշտ՝ երկուսի մէջ էլ, իբրեւ
 նուիրաբերութիւն, իւղով հունցուած լիքը ընտիր ալիւր, խնկով 68
 լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ փուփ, ողջակէ- 69
 զի համար նախրից բերուած մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մի փա-
 րեկան մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար այծերի հօքից 70
 մէկ նոխազ, որպէս փրկութեան զոհաբերութիւն երկու երինջ, 71
 հինգ խոյ, հինգ նոխազ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ: Այս է
 Ամիսադայի որդի Աքիեզերի ընծան: Տասնմէկերորդ օրն իր 72
 ընծաները մաքուցեց Եքրանի որդի Փագելը՝ Ասերի որդիների
 իշխանը: Նա որպէս ընծայ մաքուցեց հարիւր երեսուն սիկղ 73
 քաշ ունեցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբարանի սիկղի եօթա-
 նասուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ պաշտ՝ երկուսի մէջ
 էլ, իբրեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ընտիր ալիւր,

74, 75 խնկով լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ մէկ փութի, ող-
 76 ջակէզի համար նախրից բերուած մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մի
 77 փից մէկ նոխագ, որպէս փրկութեան զոհաբերութիւն երկու
 78 էրինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխագ, մէկ փարեկան հինգ էգ գառ:
 79 Այս է Եբրանի որդի Փագեէլի ընծան: Տասներկուերորդ օրն
 իր ընծաները մաքուցեց Ենանի որդի Աքիրանը՝ Նեփթաղի-
 մի որդիների իշխանը: Նա որպէս ընծայ մաքուցեց հարիւր
 երեսուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ կոնք, ըստ սրբաբա-
 նի սիկղի եօթանասուն սիկղ քաշ ունեցող մէկ արծաթէ փաշտ՝
 երկուսի մէջ էլ, իբրեւ նուիրաբերում, իւղով հունցուած լիքը ըն-
 80 փիր ալիւր, խնկով լցուած փասը դահեկան արժողութեամբ
 81 մէկ փութի, ողջակէզի համար նախրից բերուած մէկ զուարակ,
 82 մէկ խոյ, մի փարեկան մէկ գառ, մեղքերի քաւութեան համար
 83 այծերի հօքից մէկ նոխագ, որպէս փրկութեան զոհաբերու-
 թիւն երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխագ, մէկ փարեկան հինգ
 84 էգ գառ: Այս է Ենանի որդի Աքիրանի ընծան: Ահա սրանք են
 զոհասեղանի նաւակափիքի օրը խրայէլացիների իշխանների
 մաքուցած ընծաները. փասներկու արծաթէ կոնք, փասներ-
 85 կու արծաթէ փաշտ, փասներկու փութի: Իւրաքանչիւր կոնքի
 քաշը հարիւր երեսուն սիկղ էր, իւրաքանչիւր փաշտի քաշը՝ եօ-
 թանասուն սիկղ: Սպասքի ամբողջ արծաթը, ըստ սրբաբանի
 86 սիկղի, երկու հազար չորս հարիւր սիկղ էր: Խնկով լցուած ոսկէ
 փութիների թիւը փասներկու էր: Խնկամանների ամբողջ ոսկին
 87 հարիւր քսան դահեկան էր: Ողջակէզի հորթների ընդհանուր
 թիւը փասներկու էր, զուարակներինը՝ փասներկու, խոյերինը՝
 փասներկու, մէկ փարեկան ոչ արափաւոր գառներինը՝ փաս-
 ներկու, դրանց վրայ գումարած անարիւն ընծաները եւ մեղ-
 քերի քաւութեան համար այծերի հօքերից բերուած փասներ-
 88 կու նոխագները: Որպէս ողջակէզի զոհաբերութիւն՝ արջառ-
 ների ընդհանուր թիւը փասներկու էր, երինջներինը՝ քսանչորս,
 խոյերինը՝ վաթսուն, նոխագներինը՝ վաթսուն, մէկ փարեկան
 ոչ արափաւոր էգ գառներինը՝ վաթսուն: Ահա սրանք են զոհա-
 89 սեղանի ընծաները, որ բերուեցին նաւակափիքից յետոյ: Երբ
 Մովսէսը մփաւ վկայութեան խորան Տիրոջ հետ խօսելու հա-
 մար, նա լսեց Տիրոջ ձայնը, որ խօսում էր իր հետ քաւութեան
 սեղանի վերեւից, երկու քերովքների միջեւ դրուած վկայու-

թեան րապանակի վրայ գրնուող րեղից: Երկու քերովբների մեջրեղից էր խօսում Տերը նրա հեպ:

Տերը խօսեց Մովսեսի հեպ եւ ասաց. «Խօսի՛ր Ահարոնի 8, 2 հեպ եւ ասա՛ նրան. «Երբ կանթեղները րեղաղրես, այնպես արա, որ դրանք լուսաւորեն աշրանակն առջեւի կողմից»: Ահարոնն այդպես էլ արեց. նա աշրանակի առջեւի կողմից վառեց կանթեղները, ինչպես Տերն էր հրամայել Մովսեսին: Այսպիսին էր աշրանակի կառուցուածքը. նրա բունն ու շուշանաձեւ ծաղիկները համակ ձոյլ ոսկի էին: Աշրանակը պարբասրուած էր ըստ այն օրինակի, որ Տերն էր ցոյց րուել Մովսեսին: Տերը խօսեց Մովսեսի հեպ եւ ասաց. «Ղեւրացիներին առանձնացրո՛ւ իսրայէլացիների միջից եւ սրբագործի՛ր նրանց: Այսպես կը կարարես նրանց սրբագործումը. նրանց վրայ սրբագործման ջուր կը ցանես: Նրանք թող ածիլեն իրենց ամբողջ մարմինը, լուան իրենց զգեսրները եւ մաքուր լինեն: Նրանք նախրից թող վերցնեն մէկ զուարակ, իւղով հունցուած ընրիր ալիւր՝ իբրեւ նուիրաբերում: Նախրից կը վերցնես մեղքերի քաւութեան համար մէկ րարեկան հորթ, ղեւրացիներին կը րանես վկայութեան խորանի առջեւ, կը հաւաքես իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդին, ղեւրացիներին կը բերես Տիրոջ առջեւ, եւ իսրայէլացիներն իրենց ձեռքերը կը դնեն ղեւրացիների վրայ: Ահարոնը իսրայէլացիներից կ'առանձնացնի ղեւրացիներին՝ Տիրոջը նուիրաբերելու համար նրանց, եւ նրանք կը սրանձնեն Տիրոջ սպասաւորութեան գործը: Ղեւրացիներն իրենց ձեռքերը կը դնեն զուարակների գլխին: Դրանցից մէկը կը զոհես մեղքերի քաւութեան համար, իսկ միւսը Տիրոջը ողջակէզ կ'անես, որպէսզի քաւուեն նրանց մեղքերը: Ղեւրացիներին կը կանգնեցնես Տիրոջ, Ահարոնի ու նրա որդիների առջեւ եւ կը նուիրաբերես Տիրոջը իբրեւ ընձայ: Ղեւրացիներին կ'առանձնացնես իսրայէլացիների միջից, եւ նրանք կը պարկանեն ինձ: Այնուհեպեւ ղեւրացիները կը մրնեն վկայութեան խորան, որպէսզի կարարեն խորանի սպասաւորութեան գործը: Կը սրբես նրանց եւ, իբրեւ ընձայ, կը նուիրաբերես Տիրոջ առաջ, որովհեպեւ նրանք ինձ ընձայ են րուում իսրայէլացիների միջից: Ես նրանց ընդունել եմ ի դիմաց իսրայէլացի բոլոր անդրանիկ ծնունդների, որոնք արզանդ են բացում, քանի որ իսրայէլացի բոլոր անդրանիկ ծնունդները, մարդ թէ անասուն, ինձ են պարկա-

նում: Այն օրը, երբ Եգիպտացիների երկրում կոպորեցի բոլոր
 18 անդրանիկներին, ես ինձ համար սրբագործեցի նրանց եւ ղե-
 փացիներին վերցրի ի դիմաց իսրայէլացիների բոլոր անդրա-
 19 նիկների: Իսրայէլացիներից ես առանձնացրի ղեւփացիներին
 եւ նրանց փութեցի Ահարոնին ու նրա որդիներին, որպէսզի վկա-
 յութեան խորանում կարարեն իսրայէլացիների սպասաւորու-
 թեան գործը եւ սրբութիւններին մերձենալով՝ իսրայէլացինե-
 20 րի մեղքերի քաւութեան համար զոհեր մաքուցեն»: Մովսէսը,
 Ահարոնն ու իսրայէլացի ամբողջ ժողովուրդը ղեւփացիների
 հանդէպ վարուեցին այնպէս, ինչպէս Տէրն էր պատուիրել Մով-
 սէսին: Իսրայէլացիներն այդպէս էլ վարուեցին նրանց հանդէպ:
 21 Ղեւփացիները մաքրուեցին, լուացին իրենց զգեստները եւ ի-
 րենք իրենց յանձնեցին Ահարոնին իբրեւ նուիրաբերում Տիրոջ
 առաջ: Եւ Ահարոնը կարարեց նրանց մեղքերի քաւութիւնը՝ սր-
 22 բագործելու համար նրանց: Այնուհետեւ ղեւփացիները մփան
 վկայութեան խորան, որպէսզի իրենց սպասաւորութիւնը կա-
 րարեն Ահարոնի ու նրա որդիների առջեւ: Ինչպէս Տէրը պատ-
 րուիր էր Մովսէսին ղեւփացիների վերաբերեալ, այդպէս էլ ա-
 23, 24 րեցին նրանց: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Այս է
 ղեւփացիներին վերաբերող կարգը. քսանհինգից բարձր փա-
 րիք ունեցողները միայն իրաւունք ունեն վկայութեան խորան
 25 մփնելու, որպէսզի սպասաւորութիւն կարարեն: Յիսուն փա-
 րին լրանալուց յետոյ նրանք պարտաւոր են հեռանալ սպա-
 26 սաւորութիւնից եւ այլեւս չեն աշխատելու: Նրանք կարող են
 օգնել իրենց ղեւփացի եղբայրներին՝ կարարելու վկայութեան
 խորանի պահպանութեան գործը, բայց սպասաւորութիւն ա-
 նելու իրաւունք չունեն: Այսպէս կը կարգաւորես ղեւփացիների
 սպասաւորութեան գործը»:

9 Տէրը Սինայի անապատում, Եգիպտոսից իսրայէլացիների
 դուրս գալու երկրորդ փարուայ առաջին ամսին, խօսեց Մով-
 2 սէսի հետ եւ ասաց. «Ասա՛, որ իսրայէլացիները զարհկը թող
 3 կարարեն իր ժամանակին: Առաջին ամսի փասնջորսերորդ
 օրուայ երեկոյեան թող կարարեն այն. իր ժամանակին, ըստ
 4 օրէնքի, ըստ ձեզ փութած իմ պայմանի թող կարարեն»: Մով-
 սէսն այդ յայտնեց իսրայէլացիներին եւ նրանք զարհկը կա-
 5 րարեցին ամսուայ փասնջորսերորդ օրուայ սկզբին, Սինայի
 անապատում: Ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին, այդպէս էլ

արեցին իսրայելացիները: Սակայն այնպեղ եկան այնպիսի- 6
ներ, որոնք մարդու դիակի հեպ շփուելու պարճառով պղծուած
էին եւ իրաւունք չունէին զապիկ կարարելու այդ օրը: Այդ իսկ 7
պարճառով նրանք այդ օրը եկան Մովսէսի ու Ահարոնի մօտ եւ
ասացին նրանց. «Մենք մարդու դիակի հեպ շփուելու պարճա-
ռով անմաքօր ենք: Արդ, իսրայելացիների մէջ իր ժամանակին
Տիրոջը զոհ մաքուցելուց յետ չմանք»: Մովսէսը նրանց ա- 8
սաց. «Այդպեղ սպասեցէք, քեսնեմ, թէ Տէրը ի՞նչ հրաման կը
պայ ձեր վերաբերեալ»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. 9
«Ճօսի՛ր իսրայելացիների հետ եւ ասա՛ նրանց. «Եթէ ձեզա- 10
նից մէկը մարդու դիակի հեպ շփուելու պարճառով պղծուելու
է եւ կամ ձեր սերնդից մէկը զապիկ օրը հեռաւոր ճանապար-
հի վրայ գտնուելու պարճառով անմաքօր է, նա Տիրոջ զա- 11
պիկը թող կարարի երկրորդ ամսուայ քասնչորսերորդ օրուայ
երեկոյեան՝ զապկուայ գառն ուրելով բաղարջ հացով ու դառը
խոտով: Գառից յաջորդ առաւօտեան ոչինչ չպէտք է մնայ, դրա 12
ոսկորները չպէտք է ջարդեն: Ըստ զապիկ օրէնքի թող կարա-
րեն այն: Բայց այն մարդը, որ մաքօր է ու հեռու ճանապար- 13
հի վրայ չի գտնուում եւ ուշանում է զապիկը կարարելուց, թող
վերանայ իր ժողովրդի միջից, քանի որ նա Տիրոջ զոհաբերու-
թիւնը իր ժամանակին չի կարարել: Այդ մարդը թող կրի իր
պապիժը: Եթէ ձեր երկիրը գայ որեւէ օտարական եւ ցանկա- 14
նայ կարարել Տիրոջ զապիկը, ապա այն թող կարարի ըստ
զապիկ օրէնքի: Ըստ այդ պայմանի թող կարարի այն: Նոյն
օրէնքն է ձեզ համար՝ եկուոր լինէք թէ բնիկ»: Այն օրը, երբ 15
կանգնեցուեց խորանը, ամպը ծածկեց խորանը՝ վկայութեան
պունը: Երեկոյից մինչեւ առաւօտ ամպը խորանի վրայ կրակի
պեսք ուներ: Այդպէս լինում էր մշտապէս. ամպն այն ծածկում 16
էր ցերեկը, իսկ գիշերը կրակի պեսք էր ունենում: Երբ ամպը 17
վերանում էր խորանից, իսրայելացիները ճանապարհի էին ընկ-
նում եւ բանակապեղի դնում ամպի կանգ առած պեղում: Իս- 18
րայելացիները բանակապեղի էին դնում ըստ Տիրոջ հրամանի
եւ ըստ Տիրոջ հրամանի էլ ճանապարհի էին ընկնում: Այն բոլոր 19
օրերին, երբ ամպը հովանի էր լինում խորանի վրայ, իսրայե-
լացիները պէտք է բանակապեղի դնէին, իսկ եթէ ամպը բազում
օրեր էր մնում խորանի վրայ, իսրայելացիները պէտք է պահէին
Տիրոջ պապուէրը եւ ճանապարհ չընկնէին: Եթէ պապահէր, որ 20

ամպը խորանի վրայ հովանի աներ քիչ օրեր, նրանք բանակապետի պէտք է դնէին: Նրանք Տիրոջ հրամանով միայն պէտք է ճանապարհ ընկնէին: Եթէ պատահէր, որ ամպը ծածկէր խորանը երեկոյից մինչեւ առաւօտ, կամ ամպը վերանար առաւօտեան, ապա ճանապարհի պէտք է ընկնէին կամ ցերեկը, կամ գիշերը: Քանի դեռ ամպը չէր վերացել, նրանք չպէտք է ճանապարհ ընկնէին: Եթէ անգամ մէկ ամիս մնար ամպն ու հովանի անէր խորանի վրայ, իսրայէլացիները բանակապետի պէտք է դնէին ու ճանապարհ ընկնէին: Նրանք միայն Տիրոջ հրամանով պէտք է ճանապարհ ընկնէին: Իսրայէլացիները պահպանեցին Տիրոջ այս հրամանը, որ նա Մովսէսի միջոցով փութել էր իրենց:

10, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Արծաթից երկու կռածոյ շեփոր կը պատրաստես: Դրանք թող ծառայեն ժողովրդին ի մի հաւաքելու եւ բանակապետիների բնակիչներին երթի հանելու համար: Երբ երկու շեփոր հնչեցնեն, ամբողջ ժողովուրդը պէտք է հաւաքուի վկայութեան խորանի դռանը: Եթէ մէկ շեփոր հնչեցնեն, թող քեզ ներկայանան իշխանները՝ իսրայէլացիների հրամանապարները: Երբ շեփորը առաջին անգամ հնչեցնեն, ճանապարհի թող ընկնեն արեւելեան մասում բանակապետի դռած գնդերը: Երբ երկրորդ անգամ հնչեցնեն շեփորը, ճանապարհի թող ընկնեն հարաւային մասում բանակապետի դռած գնդերը: Երբ երրորդ անգամ հնչեցնեն շեփորը, ճանապարհի թող ընկնեն արեւմտեան մասում բանակապետի դռած գնդերը: Երբ չորրորդ անգամ հնչեցնեն շեփորը, ճանապարհի թող ընկնեն հիւսիսային մասում բանակապետի դռած գնդերը: Գնդերը թող ճանապարհ ընկնեն ըստ շեփորի ազդարարութեան: Երբ ժողովրդին հաւաքելու լինէք, շեփոր կը հնչեցնէք, բայց ոչ փազնապի: Շեփորը պէտք է հնչեցնեն քահանաները՝ Ահարոնի որդիները: Դա սերնդէսերունդ փոխանցուող յաւիտենական օրէնք պէտք է լինի ձեզ համար: Եթէ ձեր երկրում պատերազմի ելնէք ձեզ ընդդիմադիր թշնամիների դէմ, շեփոր կը հնչեցնէք, կը յիշուէք Տիրոջ առաջ եւ կը փրկուէք ձեր թշնամիներից: Շեփոր կը հնչեցնէք ձեր ուրախութեան օրերին, ամսուայ առաջին օրերին, ինչպէս նաեւ ողջակէզներ եւ փրկութեան համար գոհեր մափուցելիս: Եւ Աստուած կը յիշի ձեզ: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը»: Եգիպտոսից

իսրայելացիների դուրս գալու երկրորդ փարուայ երկրորդ ամսի
 քսանին ամպը վերացաւ վկայութեան խորանի վրայից: Իսրա- 12
 յէլացիներն իրենց ամբողջ բազմութեամբ դուրս եկան Սինայի
 անապարհից: Ամպը կանգ առաւ Փառանի անապարտում: Իս- 13
 րայելացիները ճանապարհ էին ընկնում, ինչպէս Տէրն էր հրա-
 մայել Մովսէսի միջոցով: Նախ ճանապարհ ընկան Յուդայի 14
 ցեղին պարկանող գնդերն իրենց զօրքով: Սրանց զօրքի ա-
 ռաջնորդը Ամինադաբի որդի Նաասունն էր: Իսաքարի ցեղի 15
 զօրքի առաջնորդը Սոգարի որդի Նաթանայէն էր: Զաբուլոնի 16
 ցեղի զօրքի առաջնորդը Քելունի որդի Եղիաբն էր: Սրանց հե- 17
 փեւեցին Գերսոնի ու Մերարիի որդիները, որոնք իջեցնում կամ
 ուսերի վրայ կրում-փանում էին խորանը: Ապա իրենց զօրքով 18
 շարժուեցին Ռուբէնի ցեղի գնդերը: Նրանց զօրքի առաջնորդը
 Մեդիուրի որդի Եղիսուրն էր: Շմաւոնի ցեղի զօրքի առաջնոր- 19
 դը Սուրիսադայի որդի Սաղամիէն էր: Գադի ցեղի զրրքի ա- 20
 ռաջնորդը Ռագուէլի որդի Եղիսափանն էր: Շարժուեցին նաեւ 21
 Կահաթի որդիները, որոնք պէտք է փոխադրէին սուրբ սպասքը
 եւ կանգնեցնէին խորանը, մինչեւ որ հասնէին միւսները: Ապա 22
 իրենց զօրքով շարժուեցին Եփրեմի բանակի գնդերը: Նրանց
 զօրքի առաջնորդը Եմիուդի որդի Եղիսաման էր: Մանասէ- 23
 ի ցեղի զօրքի առաջնորդը Փաղասուրի որդի Գամադիէն էր:
 Բենիամինի ցեղի զօրքի առաջնորդը Գեղէոնի որդի Աբիդանն 24
 էր: Դանի ցեղի գնդերն իրենց զօրքով ճանապարհ ընկան 25
 բոլորից յետոյ: Նրանց զօրքի առաջնորդը Ամիսադայի որդի
 Աքիեզերն էր: Ասերի ցեղի զօրքի առաջնորդը Եբրանի որ- 26
 դի Փագեէն էր: Նեփթալիմի ցեղի զօրքի առաջնորդը Ենանի 27
 որդի Աքիրանն էր: Ահա սրանք են իսրայելացիների զօրքերը: 28
 Իսրայելացիները ճանապարհ ընկան իրենց զօրքով: Մովսէ- 29
 սը մաղիանացի Ռագուէլի որդի Յոբաբին՝ իր աներոջը, ասաց.
 «Ահա մենք շարժում ենք դէպի այն տեղը, որ Աստուած խոս-
 փացաւ մեզ փալ: Դու էլ արի՛ մեզ հետ, մենք քեզ լաւութիւն
 կ'անենք, որովհետեւ Տէրը բարիք է խոստացել իսրայելացիներ-
 րին»: Նա պարասխանեց. «Ես չեմ գնայ այնտեղ, այլ կը գնամ 30
 իմ երկիրն ու իմ ազգականների մօտ»: Մովսէսն ասաց նրան. 31
 «Մեզ մի՛ լքիր, չէ՞ որ մեզ հետ էիր անապարտում: Որպէս աւագ
 մեր խորհրդաւորն կը լինես: Եթէ մեզ հետ գաս, ինչ բարիք 32
 որ մեզ անի Տէրը, նոյն բարիքն էլ մենք քեզ կ'անենք»: Իսրա- 33

յեւացիները Տիրոջ լեռից հեռացան երեք օրուայ ճանապարհ: Այդ երեք օրուայ ընթացքում Տիրոջ ուխտի քապանակը գնում էր առջեւից՝ նրանց համար հանգստանալու փեղ գտնելու նպատակով: Տապանակը ճանապարհ ընկնելիս Մովսէսն ասում էր. «Վէր կաց, Տէր, որ ցանուցիր լինեն քո թշնամիները, փախուսփի մապնուն բոլոր քեզ ապողները»: Իսկ երբ քապանակը դադար էր առնում, ասում էր. «Տէր, դարձիր դէպի հազարաւոր ու բիւրաւոր իսրայէլացիները»: Բանակապետիից հեռանալու ժամանակ ամպը ցերեկը հովանի էր անում նրանց վրայ:

11 Ժողովուրդը դառնօրէն քրքնջում էր Տիրոջ դէմ: Տէրը լսեց դա, խիստ բարկացաւ եւ նրանց վրայ կրակ թափելով՝ ոչնչացրեց բանակապետիի բնակիչների մի մասը: Ժողովուրդն աղաղակ բարձրացրեց Մովսէսի առաջ, Մովսէսն աղօթքով դիմեց Տիրոջը, եւ կրակը դադարեց: Այդ վայրը կոչուեց Նրայրեաց, որովհետեւ Տէրը նրանց վրայ կրակ էր թափել: Նրանց մէջ գտնուող խառնամբոխը սկսեց շար պահանջներ ներկայացնել: Իսրայէլացիները նաքած լաց էին լինում եւ ասում. «Ո՛վ մեզ ուրելու միս կը քայ: Մենք յիշեցինք ձուկը, որ Եգիպտոսում ձրի էինք ուքում, սեխը, ձմերուկը, պրասը, սոխն ու սիպորը: Եւ արդ, մենք կորչում ենք, մեր աչքերը մանանալից բացի ուրիշ ոչինչ չեն քտանում»: Մանանան գինձի սերմի նման սպիքակ էր ու սառոյցի քտեք ունէր: Ժողովուրդը շրջում էր, մանանան հաւաքում, երկանքով աղում, սանդի մէջ ծեծում, կաթսայի մէջ եփում եւ բլիթ էր պաքրասքում: Նա քաղցր էր իւղով ու մեղրով պաքրասքում խորիզի նման: Երբ գիշերը բանակապետիի վրայ ցօղ էր իջնում, մանանան էլ նրա վրայ էր իջնում: Մովսէսը լսեց գնդերի անդամներից իւրաքանչիւրի լացն իր վրանի դռան մօք: Տէրը դրա համար խիստ բարկացաւ, եւ դա Մովսէսին չարագուշակ երեւաց: Մովսէսը հարցրեց Տիրոջը. «Տէր, ինչո՞ւ չարչարեցիր ինձ՝ քո ծառային, ինչո՞ւ քո առաջ շնորհք չգքայ, եւ այս ժողովրդի բարկութիւնն ինձ վրայ թափեցիր: Միթէ ե՞ն յղացայ այս ամբողջ ժողովրդին կամ թէ ե՞ն ծնեցի նրան, որ ինձ ասում ես, թէ՛ «Առ նրան քո գիրկը, ինչպէս դայեակն է իր գիրկն առնում ծծկեր երեխային, որպէսզի նրան քանեն այն երկիրը, որը դու խոսքացար իրենց հայրերին»: Արդ, ես որքեղից՝ միս գտնեմ, որ քամ այս ամբողջ ժողովրդին, չէ՞ որ նրանք լաց են լինում ինձ մօք եւ ասում.

«Մեզ մին Կուր, որ ուրենք»: Ես միայնակ չեմ կարող կրել 14
այս ժողովրդի բեռը, որովհետեւ իմ ուժերից վեր է դա: Եթե 15
այդպես ես վարուելու ինձ հետ, սպանիր ինձ միանգամից, եթե
դա հաճելի է քեզ, եթե շնորհ գրայ եւ ողորմութիւն քո կողմից,
որպէսզի չստանան իմ չարչարանքները»: Տէրը պարասխա- 16
նեց Մովսէսին. «Խորայեւացի ծերերի միջից ինձ համար հաւա-
քիր եօթանասուն փղամարդ, որոնց ճանաչում ես իբրեւ ժողո-
վրդի մէջ ամենածեր մարդիկ եւ խորայեւացիների գրագիրներ:
Նրանց կը բերես վկայութեան խորան, եւ նրանք այնպեղ կը
կանգնեն քեզ հետ: Ես կ'իջնեմ այնպեղ, կը խօսեմ քեզ հետ 17
եւ քեզ փութաւ ոգուց կ'առնեմ ու կը դնեմ նրանց մէջ: Նրանք
ի վիճակի կը լինեն կրելու այդ ժողովրդի յանդգնութեան բեռը.
եւ դու միայնակ չես կրի դա: Ժողովրդին կ'ասես. «Մաքրու- 18
եցէ՛ք վաղուայ համար, որ միս ուրէք, որովհետեւ լաց լինելով
Տիրոջ առջեւ՝ ասում էիք. «Ո՛վ մեզ միս կը փայ ուրելու: Մեզ
համար լաւ էր Եգիպտոսում»: Տէրը ձեզ միս կը փայ ուրելու,
եւ դուք միս կ'ուրէք: Կ'ուրէք ոչ թէ մէկ, երկու, հինգ օր, ոչ էլ 19
փասը կամ քսան օր, այլ կ'ուրէք ամբողջ ամսուայ բոլոր օրե-
րին, մինչեւ որ ձեր քթից դուրս գայ, մինչեւ որ զգուէք, որովհե- 20
տեւ արհամարհեցիք Տիրոջը, որ միշտ ձեր մէջ է, լաց լինելով
նրա առջեւ՝ ասացիք. «Մեր ինչին էր պէտք Եգիպտոսից դուրս
գալ»: Մովսէսն ասաց. «Ժողովուրդն ունի վեց հարիւր հազար 21
հեպտեակ, որոնց մէջ եմ նաեւ ես, եւ դու ասում ես, թէ՛ «Միս
փամ նրանց, որ մէկ ամիս ուրեն»: Եթէ անգամ մորթենք բո- 22
լոր արջառներն ու ոչխարները, կը բաւարարե՞նք նրանց, կամ
եթէ հաւաքուի ծովի ամբողջ ձուկը, կը բաւարարե՞նք նրանց»: Տէրը
պարասխանեց Մովսէսին. «Մի՛թէ Տիրոջ ձեռքը ի վիճա- 23
կի չէ դրան: Դիմա կը համոզուես, թէ իմ ասածը կը կատարուի՞,
թէ՛ ոչ»: Մովսէսն ելաւ ու ժողովրդին հաղորդեց Տիրոջ ասա- 24
ծը: Նա ժողովրդի ծերերի միջից հաւաքեց եօթանասուն փղա-
մարդկանց ու նրանց կանգնեցրեց խորանի շուրջը: Տէրն իջաւ 25
ամպի մէջ, խօսեց Մովսէսի հետ, առաւ նրան փրութաւ ոգուց եւ
դրեց եօթանասուն ծեր փղամարդկանց մէջ: Երբ ոգին հան-
գչեց նրանց վրայ, նրանք մարգարէացան բանակապետիում,
բայց դա այլեւս չկրկնուեց: Բանակապետիում այդ ծերերից 26
մնաց երկու մարդ. մէկի անունը Եղդադ էր, իսկ երկրորդինը՝
Մոդադ: Ոգին հանգչեց նրանց վրայ էլ: Նրանք եւս այդ եօ-

թանասուն գրանցուածների մէջ էին, խորան չէին եկել, բայց
 27 մարգարէութիւն էին անում բանակարեղիում: Մի պապանի,
 գալով Մովսէսի մօտ, այդ մասին պարմեց նրան ու ասաց.
 «Ելդադն ու Մողադը մարգարէութիւն են անում բանակարե-
 28 դիւմ»: Նաւէի որդի Յեսուն՝ Մովսէսի ընտրեալ պաշտօնեան,
 ասաց. «Տէր Մովսէս, արգելիր նրանց մարգարէութիւն անել»:
 29 Մովսէսը նրան պարասխանեց. «Իմ փոխարէն դու մի՛ նախան-
 ձիր նրանց: Երանի թէ Տէրը ամբողջ ժողովրդին մարգարէներ
 30 դարձնէ՝ իր ոգին փայլով նրանց»: Դրանից յետոյ Մովսէսն
 31 ու իսրայէլացի ծերերը գնացին բանակարեղի: Տէրը քամի
 բարձրացրեց եւ ծովի կողմից լորամարգիներ բերեց-թափեց
 բանակարեղիի շուրջը մէկ օրուայ ճանապարհի երկարութե-
 32 ամբ ու գետնից երկու կանգուն բարձրութեամբ: Ժողովուրդը
 ամբողջ ցերեկն ու ամբողջ գիշերը, նաեւ յաջորդ օրը մինչեւ
 երեկոյ լորամարգի էր հաւաքում: Ամենաքիչ հաւաքողը փաս-
 քոռ հաւաքեց: Մորթեցին, ապխտեցին ու փռեցին բանակա-
 33 րեղիի շուրջը: Դեռ միսը նրանց ապամի փակ էր ու դեռ չէին
 ծամել, որ Տէրը, ժողովրդի վրայ զայրացած, մեծամեծ հար-
 34 ուածներ հասցրեց նրանց: Այդ վայրը կոչուեց Յանկութեան
 գերեզմաններ, որովհետեւ այնպէղ թաղեցին բազում անկուշտ
 մարդկանց: Յանկութեան գերեզմաններից ժողովուրդը ճանա-
 պարհ ընկաւ դէպի Ասերոթ:

12 Մարիամն ու Ահարոնը վարաբանեցին Մովսէսին, քանի որ
 նա կնութեան էր առել մի եթովպոսի: Մովսէսն, իրօք, եթով-
 2 պացի կնոջ հետ էր ամուսնացել: Նրանք ասացին. «Միթէ Տէրը
 միայն Մովսէսի հետ խօսեց, նա նաեւ մեզ հետ չխօսեց»: Տէրը
 3 լսեց դա: Մովսէսը, սակայն, շար աւելի հեզ էր, քան երկ-
 4 րի վրայ ապրող բոլոր մարդիկ: Տէրը միաժամանակ ասաց
 Մովսէսին, Ահարոնին ու Մարիամին. «Դուք երեքդ էլ վկայու-
 թեան խորան գնացէք: » Նրանք երեքով գնացին վկայութեան
 5 խորան: Տէրն իջաւ սիւնակերպ ամպի մէջ եւ կանգնեց վկա-
 յութեան խորանի դռան մօտ: Նա կանչեց Ահարոնին ու Մա-
 6 րիամին, եւ նրանք երկուսով դուրս եկան: Տէրն ասաց նրանց.
 «Լսեցէք իմ խօսքերը. եթէ ձեզանից որեւէ մէկը Տիրոջ մար-
 գարէ դառնայ, ես տեսիլքով կ'երեւամ նրան եւ երազի մէջ կը
 7 խօսեմ նրա հետ: Ո՛չ այնպէս, ինչպէս իմ ծառայ Մովսէսի հետ,
 8 որը իմ ամբողջ փան մէջ իմ հաւաքարիմ մարդն է: Ես նրա

հետ դեմ առ դեմ, բացեիքաց եմ խօսելու եւ ոչ թէ առականերով: Նա ականաբես է եղել Տիրոջ փառքին: Եւ ինչպէն դուք առանց երկիւղի վաքաբանեցիք իմ ծառային՝ Մովսէսին»: Տէրը խիստ 9 բարկացաւ նրանց վրայ: Նրանք գնացին եւ ամպը վերացաւ 10 խորանի վրայից, իսկ Մարիամը բորոք դարձաւ ձեան նման: Ահարոնը նայեց Մարիամին եւ փեսաւ, որ նա բորոք է դարձել: Ահարոնն ասաց Մովսէսին. «Խնդրում եմ քեզ, փէր, մեզ 11 վրայ մեղքեր մի՛ բարդիր, որովհետեւ չիմացանք, որ մեղք գործեցինք: Մարիամը թող չնմանուի այն մեռելածին երեխային, 12 որը, որպէս վիժուածք, ելնում է մօր արգանդից, բայց կիսապ մարմնով: Մովսէսը, աղերսելով Տիրոջը, ասաց. «Խնդրում եմ 13 քեզ, Աստուած, բուժիր նրան»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Եթէ 14 Մարիամի հայրը թքեր նրա երեսին, մի՛թէ նա եօթը օր չէր ամաչելու: Ուրեմն եօթը օր նա թող հեռանայ բանակապետիից եւ յետոյ վերադառնայ»: Մարիամը եօթը օր հեռու պահուեց 15 բանակապետիից: Ժողովուրդը ճանապարհ չընկաւ, մինչեւ որ մաքրուեց Մարիամը:

Դրանից յետոյ ժողովուրդը Ասերոթից ճանապարհ ընկաւ 13 եւ բանակապետի դրեց Փառանի անապատում: Տէրը խօսեց 2 Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Մարդիկ ուղարկիր, որ հետախուզեն Քանանացիների երկիրը: Դա եւ իսրայէլացիներին եմ 3 փալու իբրեւ կալուածք: Ամեն ցեղից, ըստ իրենց նահապետների ընտանիքների, որպէս գլխաւոր, մէկական մարդ ուղարկիր»: Մովսէսը, ինչպէս Տէրն էր ասել, այդ մարդկանց ու 4 դարկեց Փառանի անապատից: Նրանք բոլորը իսրայէլացիների գլխաւորներն էին: Սրանք են նրանց անունները. Ռուբէնի ցեղից՝ Աքուրի որդի Սաղամիէլ, Շմաւոնի ցեղից՝ Սուրիի 5 որդի Սափաթ, Յուդայի ցեղից՝ Յեփոնէի որդի Քաղէբ, Իսասքարի ցեղից՝ Յովսէփի որդի Գաղամ, Եփրեմի ցեղից՝ Նաւի 6 որդի Օսէս, Բենիամինի ցեղից՝ Ռափուի որդի Փաղափ, 7, 8 Զաբուլոնի ցեղից՝ Սուլիի որդի Յուդիէլ, Յովսէփի ցեղից՝ Մանասէի յետնորդներից՝ Գադէ, որ որդին է Սուսիի, Դանի ցեղից՝ Գամայի որդի Ամիէլ, Ասերի ցեղից՝ Միքայէլի որդի 9 Սաթուր, Նեփթաղիմի ցեղից՝ Յաբիի որդի Աբի, Գադի ցեղից՝ Մակքիի որդի Գուդիէլ: Սրանք են այն մարդկանց անունները, որոնց Տէրն ուղարկեց Քանանացիների երկիրը հետախուզելու: Մովսէսը Նաւի որդի Օսէսին վերանուանեց Յեսու: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

18 Մովսէսը սրանց առաքեց Փառան անապարից, որպէսզի հե-
տախուզեն Քանանացիների երկիրը, եւ ասաց նրանց. «Անա-
19 պարով բարձրացէ՛ք լեռը եւ տեսէ՛ք, թէ դա ինչ երկիր է. այդ-
տեղ բնակուող ժողովուրդը հզօր է արդեօք, թէ՛ առանց դե-
20 կավարի, սակաւաթիւ են, թէ՛ բազմամարդ, ի՞նչ վիճակում է
այն երկիրը, որտեղ նրանք բնակւում են, այն բարեբե՛ր է, թէ՛
անբերրի, ի՞նչ վիճակում են այն քաղաքները, ուր բնակւում են
21 նրանք, պարսպապա՛ր են դրանք, թէ՛ անպարիսպ, ինչպի-
սի՞ն է հողը, պարահա՛ր է, թէ՛ անպէտք, այնտեղ ծառեր կա՞ն,
թէ՛ ոչ: Աշխարեցէ՛ք հաւաքել երկրի պտուղներից»: Գարնան
22 վերջն էր՝ խաղողի հասունանալու ժամանակը: Նրանք գնա-
ցին ու հետախուզեցին երկիրը Մինայի անապարից մինչեւ
23 Րոտը՝ Եփրաթի մուտքը: Ապա վերադարձան անապար եւ ե-
կան մինչեւ Քեբրոն, որտեղ բնակւում էին Աքիմանը, Սեսին եւ
Թալամին՝ Ենակի յետնորդները: Քեբրոնը եօթը տարի առաջ
էր կառուցուած, քան եգիպտացիների Տայանիս բնակավայրը:
24 Նրանք եկան մինչեւ Ողկոյզի ձորը, հետախուզեցին այն, այն-
տեղից կտրեցին խաղողի ողկոյզ ունեցող որթապնկի մի ճիւղ
25 եւ ձողերի վրայ դրած տարան: Առան նաեւ նուռ ու թուզ: Իս-
րայէլացիներն այդ վայրն անուանեցին Ողկոյզի ձոր այն ող-
26 կոյզի պարճառով, որ այնտեղից կտրել-տարել էին: Իսրայէ-
լացիները, երկիրը քառասուն օր հետախուզելուց յետոյ, վերա-
27 դարձան: Նրանք եկան-հասան Մովսէսի, Ահարոնի ու իսրա-
յէլացիների ամբողջ ժողովրդի մօտ, Փառան անապարը, Կա-
ղէ: Նետախոյզները տեղեկութիւններ հաղորդեցին նրանց ու
ամբողջ ժողովրդին: Նրանք ցոյց տուեցին երկրի բարիքնե-
28 րը, պարմեցին նրանց ու ասացին Մովսէսին. «Մենք գնա-
ցինք այն երկիրը, ուր ուղարկեցիք մեզ, մի երկիր, ուր կաթ
29 ու մեղր է հոսում: Ահա սրանք են նրա բարիքները: Այնտեղ
բնակուող ժողովուրդը, սակայն, հզօր է, քաղաքները շար ա-
մուր են, պարսպապար ու շար մեծ: Ենակի յետնորդներին էլ
30 տեսանք այնտեղ: Ամաղէկացիները բնակւում են երկրի հա-
րաւային մասում, քեփացիները, խեւացիները, յեբուսացիները
եւ ամորհացիները՝ լեռնային շրջանում, իսկ քանանացիները՝
31 ծովեզերքին ու Յորդանան գետի ափին»: Քաղէր լռեցրեց
Մովսէսից դժգոհող ժողովրդին՝ ասելով. «Ո՛հ, առաջ պէտք
է շարժուենք ու փրկենք այդ երկրին, որովհետեւ կարո՞ղ ենք

նրանց յաղթել»։ Նրա հետ հեթախուզության գնացած մար- 32
դիկ, սակայն, ասացին. «Չենք յարձակուի այդ ժողովրդի վրայ,
որովհետև նրանք մեզանից շատ ատելի հզոր են»։ Նրանք իս- 33
րայելացիներին վախեցրին այն երկրով, որ հեթախուզել էին,
ասելով. «Այն երկիրը, ուր գնացինք հեթախուզելու, իր բնա-
կիչներին լափող երկիր է։ Այնպեղ մեր փեսած բոլոր մարդիկ 34
աժդահաներ են։ Այնպեղ փեսանք նաեւ հսկաներ, որոնց հա-
մեմապրութեամբ մենք մորեխներ ենք»։

Ամբողջ ժողովուրդը աղաղակ բարձրացրեց ու լաց եղաւ այդ 14
ամբողջ գիշեր։ Բոլոր իսրայելացիները փրփնջացին Մովսէսից 2
ու Ահարոնից եւ ասացին. «Աւելի լաւ կը լինէր Եգիպտացիներ
ի երկրում մեռած լինէինք կամ հէնց այսպեղ՝ անապաքում
մեռնէինք։ Ինչո՞ւ է Տէրը մեզ փանում այդ երկիրը, որպէսզի 3
պապերազմում ընկնենք, իսկ մեր կանայք ու մեր զաւակները
յափշտակուեն։ Արդ, ատելի լաւ է վերադառնանք Եգիպտոս»։
Նրանք իրար ասացին. «Նրամանապար ընտրենք եւ Եգիպտոս 4
վերադառնանք»։ Մովսէսն ու Ահարոնը երեսնիվայր ընկան 5
բոլոր իսրայելացիների առջեւ։ Երկիրը հեթախուզողներից 6
Նաւէի որդի Յեսուն եւ Յեփոնէի որդի Քաղէբը, պաքառութեով
իրենց զգեստները, ասացին բոլոր իսրայելացիներին. «Մեր 7
հեթախուզած երկիրը չափազանց լաւ է։ Եթէ Աստուծոց բա- 8
րեհաճութիւն ունենանք, նա մեզ կ'առաջնորդի այդ երկիրը եւ
այն կը փայ մեզ։ Դա մի երկիր է, ուր կաթ ու մեղր է հոսում։
Միայն թէ Տիրոջ դէմ չապստամբէք եւ այդ երկրի ժողովրդից 9
չվախենաք, որովհետև մենք կը լափենք նրանց։ Տէրն արդէն
լքել է նրանց, նա մեզ հետ է։ Մի՛ վախեցէք նրանցից»։ Ամբողջ 10
ժողովուրդն ասաց. «Եկէք քարկոծենք նրանց»։ Այն ժամանակ
Տիրոջ փառքը ամպի մէջ երեւաց վկայութեան խորանի վրայ,
բոլոր իսրայելացիների դիմաց։ Տէրն ասաց Մովսէսին. «Մի՛ն- 11
չեւ երբ պիտի ինձ գայրացնի քո այդ ժողովուրդը, մինչեւ երբ
պիտի չհաւաքայ այն բոլոր հրաշքներին, որ կաքարեցի նրանց
մէջ։ Թո՛յլ քուր ինձ, որ հարուածեմ մահուամբ եւ կորստեան 12
մաքնեմ նրանց, իսկ քեզ ու քո հօր քունը այս ժողովրդից ա-
ւելի մեծ ու բազմանդամ դարձնեմ»։ Մովսէսն ասաց Տիրոջը. 13
«Այժմ Եգիպտացիները իմացան, որ դու ես քո մեծ ուժով այս
ժողովրդին հանել իրենց միջից, եւ այս երկրի ամբողջ բնա- 14
կիչները հասու են դարձել, որ դու ես այս ժողովրդի մէջ այն

Տէրը, որ դէմ յանդիման ես երեւում: Տէ՛ր, քո ամպը հովանի է նրանց վրայ, եւ ցերեկը դու ես սինակերպ ամպի մէջ գնում

15 նրանց առաջից, իսկ գիշերը՝ կրակէ սեան նման: Արդ, եթէ դու այդ ժողովրդին մի մարդու պէս ոչնչացնես, ապա քո անունը

16 լսած ազգերը կ'ասեն. «Քանի որ Տէրը չկարողացաւ այս ժողովրդին փանել իր խոստացած երկիրը, նրանց դիակները այս

17 անապատում գեպին փռեց»: Արդ, թող բարձրանայ քո ձեռքը, Տէ՛ր, ինչպէս որ խօսեցիր ու ասացիր, թէ՛ «Տէրը համբերա-

18 փար է, ողորմած ու ճշմարիտ, որ ներում է անօրէնութիւնները, անիրաւութիւններն ու մեղքերը, բայց եւ ամենեւին չի ներում մեղսագործներին, հայրերի մեղքերը հափուցել է փախիս նրանց

19 զաւակներին մինչեւ երրորդ ու չորրորդ սերունդը»: Քո մեծ ողորմութեամբ ներիր քո ժողովրդին, ինչպէս ներել ես նրանց

20 Եգիպտոսից ելնելուց մինչեւ հիմա»: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Կը ներեմ նրանց, ինչպէս դու ասացիր, բայց կենդանի եմ ես, կենդանի է իմ անունը, եւ Տիրոջ փառքը պիտի լցնի ամբողջ եր-

22 կիրը: Թէւ իմ փառքը եւ Եգիպտոսում ու այս անապատում իմ գործած հրաշքները փեսան բոլոր մարդիկ, բայց փասն անգամ փորձեցին ինձ, ու չհաւարացին, թէ կը փեսնեն այն երկիրը, որ

23 ես խոստացայ նրանց հայրերին: Ես երկիրը կրամ նրանց այն որդիներին, որ այսօրեղ՝ ինձ հետ են, անփրկեակ են չարին ու բարուն, կրամ բոլոր անփորձ մանուկներին: Բոլոր նրանք, ով-

24 քեր բարկացրին ինձ, այդ երկիրը չեն փեսնի: Բայց ուրիշ հոգի ունեցող եւ ինձ հետեւած իմ ծառայ Քաղէբին ես կը փանեմ այն երկիրը, ուր նա մրաւ հետախուզելու, իսկ նրա յետնորդ-

25 ները կը ժառանգեն այն: Ամաղէկացիներն ու քանանացիները բնակւում են ձորում, բայց դուք վաղը կը վերադառնաք եւ անա-

26 պատով կը գնաք դէպի Կարմիր ծով»: Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Մինչեւ երբ պիտի հանդուրժեմ

28 այս վար ժողովրդին, եւ դրանք պիտի փրկուին իմ առջեւ: Ես լսեցի իսրայէլացիների փրկունջը ձեր դէմ: Արդ, նրանց կ'ասես. «Կենդանի եմ ես, - ասում է Տէրը, - եւ ես կը վարուեմ ձեզ հետ այն խօսքերի համաձայն, որ հասան իմ ականջներին.

29 այս անապատում ցրիւ պիտի գան ձեր ոսկորները, գնդերը, հաշուառման ենթարկուած քսան փարեկանից բարձր եւ իմ դէմ բողոքած բոլոր մարդիկ պիտի կոտորուեն այսօրեղ: Նրանք չպիտի մտնեն այն երկիրը, որի վրայ բարձրացնելով իմ ձեռ-

30

քը՝ երդուեցի, թէ՝ «Ձեզ կը բնակեցնեմ այնպեղ, բացի Յեփոնէի որդի Քաղէբից ու Նաւէի որդի Յեսուից: Իսկ ձեր զաւակները, 31 որոնց մասին ասացիք, թէ կը յափշտակուեն, նրանց կ'ստանայ երկիրը, նրանք կը ժառանգեն այն, որից դուք նողկանքով յէտ քաշուեցիք: Ձեր ոսկորները ցրիւ կը գան այս անապատում, 32 իսկ ձեր զաւակները քառասուն տարի խոր կը ճարակեն այս անապատում եւ կը հապուցեն ձեր հոգու պոռնկութեան դիմաց, մինչեւ որ ձեր ոսկորները փորեն այս անապատում: Երկիրը 34 հեքախուզելու քառասուն օրերի թուի համեմար ձեր գործած մեղքերի համար քառասուն տարի պիտի պարժուէք, որպէսզի ճանաչէք իմ բարկութիւնն ու ցասումը: Ես՝ Տէրս, ասել եմ, որ 35 իմ դէմ դուրս եկած վար ժողովրդի նկարամամբ այդպէս էլ կը վարուեմ: Նրանք այս անապատում պիտի հիծուեն եւ այսպեղ էլ պիտի մեռնեն»: Եւ այն մարդիկ, որոնց Մովսէսն ուղարկել էր երկիրը հեքախուզելու, եւ որոնք, վերադառնալով, ժողովրդի մէջ չարախօսեցին այդ երկրի դէմ՝ վար համբաւ տարածելով նրա մասին, Տիրոջ առաջ չարաչար մեռան: Բոլոր 37, 38 այն մարդկանցից, որոնք գնացել էին այդ երկիրը հեքախուզելու, փրկուեցին միայն Նաւէի որդի Յեսուն եւ Յեփոնէի որդի Քաղէբը: Մովսէսը բոլոր իսրայէլացիներին հաղորդեց Տիրոջ 39 այս պարգաւները, եւ ժողովուրդը մեծապէս սգաց: Վաղ առաւօտեան վեր կենալով՝ մարդիկ բարձրացան լեռան գագաթը եւ ասացին Մովսէսին. «Մենք, ահա, պարտաստ ենք գնալու այն տեղը, որ Տէրը խոստացել է մեզ, որովհետեւ մեղք ենք գործել»: Մովսէսը պարասխանեց. «Ինչո՞ւ զանց առաք Տիրոջ 41 խօսքը: Դուք յաջողութիւն չէք ունենայ: Մի՛ գնացէք, որովհետեւ Տէրը ձեզ հետ չէ, դուք կ'ընկնէք ձեր թշնամիների ձեռքից: Ամաղէկացիներն ու քանանացիները այնպեղ՝ ձեր առջեւն են, 43 եւ դուք կ'ընկնէք նրանց սրից: Քանի որ հեռացաք Տիրոջից եւ նրան չանսացիք, Տէրը ձեզ հետ չի լինի»: Նրանք, սակայն, 44 չստեցին ու բարձրացան լեռան գագաթը, բայց Տիրոջ ուխտի տապանակն ու Մովսէսը բանակապետիից չջարժուեցին: Լեռան վրայ բնակուող ամաղէկացիներն ու քանանացիները իջան, հարուածելով սրակոտոր արեցին նրանց՝ հեքապնդելով մինչեւ Ներսա: Վերապրածները վերադարձան բանակապետի: 46

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խօսի՛ր իսրայէլացիներին եւ ասա՛ նրանց. «Երբ մտնէք ձեր բնակութեան երկիրը, 15, 2

3 որ ես փախու եմ ձեզ, ողջակեզներ արէք Տիրոջ համար, լինեն
 դրանք ուխտի առիթով արուող կամաւոր եւ կամ ձեր փօնա-
 կապարութիւնների առթիւ մաքուցուող նուիրաբերութիւններ,
 որպէսզի դրանք, որպէս անուշ բուրմունք, Տիրոջը ընդունելի լի-
 4 նեն: Եթէ զոհաբերութիւնը արջառ է կամ ոչխար, զոհաբերողը
 Տիրոջը թող մաքուցի նաեւ քառորդ հիմէն իւղով հունցուած
 5 մէկ փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր: Ողջակեզ եւ զոհ մաքու-
 ցելիս կը նուիրաբերէք նաեւ քառորդ հիմէն գինի. իւրաքանչիւր
 զոհաբերուող գառան համար կը զոհաբերես նրան հասնող չա-
 փով գինի, որպէսզի դա Տիրոջ համար անուշ բուրմունք լինի:
 6 Խոյ ողջակիզելիս կամ զոհաբերելիս մէկ երրորդ հիմէն իւղով
 հունցուած երկու փասներորդ ընփիր ալիւր կը նուիրաբերես:
 7 Կը մաքուցես կէս հիմէն գինի որպէս անուշ բուրմունք Տիրոջ
 8 համար: Եթէ Տիրոջ փրկութեան ուխտը փառաւորելու համար
 9 ողջակեզ կամ զոհ կը մաքուցես արջառներից, զուարակի հեպ
 կէս հիմէն իւղով հունցուած երեք փասներորդ ընփիր ալիւր կը
 10 նուիրաբերես, որպէս նուէր կէս հիմէն գինի՝ իբրեւ անուշ բուր-
 11 մունք Տիրոջ համար: Նոյն կերպ կը վարուես մէկ զուարակի,
 մէկ խոյի, մէկ գառան, մէկ ոչխարի կամ այծի դէպքում, ըստ
 12 դրանց թւի: Ինչ որ անէք մէկի համար, նոյնը կ'անէք միւ-
 13 սի համար, ըստ դրանց թւի: Բոլոր իսրայէլացիները այդ-
 պէս պէտք է վարուեն՝ նոյնպիսի ընծաներ պէտք է մաքուցեն
 իբրեւ անուշ բուրմունք Տիրոջ համար: Եթէ որեւէ օտարական
 զայ ձեր երկիրը ձեր մէջ բնակուելու համար կամ ծնուած լի-
 14 նի ձեր երկրում, ընծայ թող մաքուցի որպէս անուշ բուրմունք
 Տիրոջ համար: Ինչպէս դուք էք անում, նոյնպէս թող անեն օ-
 15 տարականն ու Տիրոջ ժողովուրդը: Միեւնոյն օրէնքը պէտք է
 գործի եւ ձեզ համար, եւ ձեզ հեպ բնակուող օտարականնե-
 րի համար: Դա յաւիտենական օրէնք պէտք է լինի ձեր բոլոր
 սերունդների համար: Ինչպիսին դուք էք, այդպիսին էլ պէտք
 է լինի օտարականը Տիրոջ առջեւ: Միեւնոյն օրէնքը պէտք է
 գործի, միեւնոյն պարտականութիւնը պիտի ունենաք եւ դուք,
 16 եւ ձեր մէջ բնակուող օտարականը»: Տէրը խօսեց Մովսէսի
 17 հեպ եւ ասաց. «Խօսի՛ր իսրայէլացիներին եւ ասա՛ նրանց.
 18, 19 «Երբ դուք մընէք այն երկիրը, ուր պիտի փանեմ ձեզ, եւ ու-
 20 րէք երկրի հացից, Տիրոջը որպէս հաս կը փաք թթխմորով
 հունցուած հացից: Տիրոջը որպէս հաս հաց կը փանէք, այն կը

յարկացնէք Տիրոջը իբրեւ կալից սպացուած ու մաքուցուած
 հաս: Այդ հացը Տիրոջը նուիրաբերուող հաս թող լինի: Այդ- 21
 պէս կը վարուէք սերնդէսերունդ: Եթէ մեղանչէք եւ չկատարէք 22
 այն բոլոր պապուհրանները, որ Տէրը փութեց Մովսէսին, ինչ- 23
 պէս նաեւ այն հրամանները, որ Տէրը Մովսէսի միջոցով փու-
 եց ձեզ այն օրը, երբ Տէրը այս պապուհրանները փութեց ձեզ
 եւ ձեր յետագայ սերունդներին, եթէ ժողովուրդն ականայ մե- 24
 դանչի, ապա ժողովուրդը նախրից բերուած ոչ արաքաւոր մի
 գուարակ թող ողջակէզ անի իբրեւ Տիրոջն ընծայաբերուող ա-
 նուշ բուրմունք: Նուիրաբերումը պէտք է լինի անարիւն, այլ-
 եւ՝ մի նոխազ մեղքերի քաւութեան համար: Քահանան դրա- 25
 նով քաւած կը լինի իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդի մեղքերը եւ
 թողութիւն կը փայ նրանց, որովհետեւ ականայ էր մեղանչել
 ժողովուրդը: Նրանք Տիրոջ հանդէպ ականայ գործած իրենց
 մեղքերի համար որպէս ընծայ պէտք է Տիրոջը զոհ մաքուցեն:
 Այսպէս թող քաւուեն բոլոր իսրայէլացիների եւ օտարական- 26
 ների մեղքերը, որովհետեւ ականայ գործած մեղքերը վերաբե-
 րում են ամբողջ ժողովրդին: Եթէ մէկը ականայ մեղք գործի, 27
 թող մի փարեկան էզ ու մաքուցի մեղքերի քաւութեան հա-
 մար: Քահանան դրանով քաւած կը լինի ականայ մեղանչած 28
 անձի՝ Տիրոջ առջեւ ականայ մեղք գործողի մեղքերը, որպէս-
 զի քաւութիւն լինի նրա համար: Տեղաբնակ իսրայէլացիների 29
 եւ նրանց մէջ բնակութիւն հաստատած օտարականի համար
 թող գործի միեւնոյն օրէնքը, եթէ նրանցից որեւէ մէկը ականայ
 մեղք է գործել: Եթէ տեղաբնակը կամ օտարականը մեղան- 30
 չի մեծամարաբար կամ գիտակցօրէն, ապա նա զայրացրած կը
 լինի Աստուծոյն: Այդ մարդը թող վերանայ իր ժողովրդի միջից,
 որովհետեւ անարգում է Տիրոջ խօսքը եւ խախտում նրա պա- 31
 փուհրանները: Զնջուելով թող ջնջուի այդ մարդը իր ժողովրդի
 միջից, որովհետեւ իր մեղքերի համար ինքն է մեղաւոր»: Իս- 32
 րայէլացիներն այնպեղ՝ անապատում էին: Նրանք տեսան մի
 մարդ, որ շաբաթ օրը փայտ էր հաւաքում: Նրան տեսնողնե- 33
 րը շաբաթ օրը փայտ հաւաքողին բերեցին Մովսէսի, Ահարոնի
 ու իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդի մօտ՝ եւ բանտարկեցին, ո- 34
 րովհետեւ չէին կարողանում որոշել, թէ ինչ անեն նրան: Տէրը 35
 խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Մահուան թող դատապար-
 փուի այդ մարդը: Ամբողջ ժողովուրդը քարերով թող քարկոծի

36 նրան»։ Ամբողջ ժողովուրդը նրան բանակապետից դուրս բե-
 րեց եւ քարկոծեց նրան, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին։
 37, 38 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խօսիր իսրայէլացիներ-
 րի հետ եւ ասա՛ նրանց, որ իրենց զգեսպների ծայրերին ծո-
 39 պեր կարեն, իսկ փեշերի ծոպերի վրայ կապոյր թել դնեն։ Այս
 ծոպերը ձեր զգեսպների վրայ պիտի լինեն, որպէսզի պեսնե-
 լով դրանք՝ յիշէք Տիրոջ պարտիրանները եւ կապարէք դրանք։
 Այսպիսով դուք չէք շեղուի ձեր մարքի ու աչքերի ցանկութիւննե-
 40 րին հետեւելով ու չէք պոռնկանայ։ Կը յիշէք ու կը կապարէք իմ
 բոլոր պարտիրանները, ձեր Աստու առջեւ մաքուր կը լինէք,
 41 քանզի ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ ձեզ հանեցի Եգիպտացի-
 ների երկրից, որպէսզի ձեր Աստուածը լինեմ։ Ես եմ ձեր Տէր
 Աստուածը»։

16 Խօսեցին Ղեւիի որդի Կահաթի, սրա որդի Իսահառի որդի
 Կորիքը, Ռուբէնի որդի Եղիաբի որդիներ Դաթանն ու Աբիրոնը,
 Ռուբէնի որդի Փաղէթի որդի Օնանը, եւ իրար հետ պայմանա-
 2 տրուելով՝ ըմբոսպացան Մովսէսի դէմ։ Սրանց միացան նաեւ
 իսրայէլացիներից երկու հարիւր յիսուն փղամարդիկ՝ ժողովրդի
 3 առաջնորդներ, խորհրդականներ ու անուանի մարդիկ։ Նրանք
 միացան Մովսէսի ու Ահարոնի դէմ եւ ասացին. «Բաւական է,
 հասկացէք, որ ժողովուրդը մաքուր է, եւ Տէրը նրա մէջ է։ Արդ,
 4 ինչո՞ւ էք ձեզ Տիրոջ ժողովրդից բարձր դասում»։ Այդ լսելով՝
 5 Մովսէսը երեսնիվայր ընկաւ գետին եւ դիմելով Կորիսին ու
 նրա բոլոր մարդկանց՝ ասաց. «Աստուած այցի եկաւ, ճանաչեց
 6 իսրայիներին եւ մաքուրներին ու նրանց իր մօտ առաւ։ Ում
 որ չընտրեց, իր մօտ չառաւ։ Արդ, այսպէ՛ս արեք. Կորիս, դու եւ
 քո մարդիկ բուրվառներ առեք, դրանց մէջ կրակ դրեք, կրակի
 7 վրայ խունկ, որ վաղը խնկարկէք Տիրոջ առաջ։ Տէրը ում որ
 8 ընտրի, նա՛ է սուրբ։ Բաւական է ձեզ, Ղեւիի՛ որդիներ»։ Մով-
 9 սէսն ասաց Կորիսին. «Լսեցէք ինձ, Ղեւիի՛ որդիներ։ Մի՞թէ
 քիչ բան է ձեզ համար, որ Իսրայէլի Աստուածը ձեզ առանձ-
 նացրեց իր ժողովրդի միջից եւ ձեզ մերձեցրեց իրեն, որպէսզի
 սպասաւորէք Տիրոջ խորանում եւ ժողովրդին ծառայելու հա-
 10 մար կանգնէք նրա առջեւ։ Չէ՞ որ նա քեզ եւ քեզ հետ քո բոլոր
 եղբայրներին՝ Ղեւիի յեպնորդներին իր մօտ վերցրեց։ Նիմա
 11 պահանջում էք քահանայ՝ էլ դառնալ։ Դրանով դու եւ քո մար-
 դիկ Աստծու դէմ էք ելնում։ Մի՞թէ չգիտէք, թէ ով է Ահարոնը,

որ նրա դեմ էք արարնջում»։ Եւ Մովսէսը մարդ ուղարկեց, որ 12
կանչեն Եղիաբի որդիներ Դաթանին ու Աբիրոնին։ Սրանք ա-
սացին. «Չենք գայ։ Մի՞թէ քիչ բան է այն, որ մեզ հանեցիր 13
Եգիպտոսից, ուր կաթ ու մեղր էր բխում, որպէսզի սպանես մեզ
այսպեղ՝ անապարտ։ Իսկ հիմա մեզ սաստնում ես եւ դո՛ւ ես
դեկավարը։ Մի՞թէ դու մեզ բերել ես մի երկիր, ուր կաթ ու 14
մեղր է բխում, եւ մեզ դաշտեր ու այգիներ ես ժառանգութիւն
տուել այնպեղ։ Մեր աչքերն էլ փորես, քեզ մօտ չենք գայ»։
Մովսէսը խիստ դառնացաւ եւ Տիրոջն ասաց. «Մի՛ ընդունիր 15
նրանց գոհաբերութիւնները, որովհետեւ նրանցից ես ոչինչ չեմ
առել եւ նրանցից որեւէ մէկի հանդէպ անարդար բան չեմ ա-
րել»։ Եւ Մովսէսն ասաց Կորիսին. «Մաքրիր քո մարդկանց, 16
եւ առաւօտեան Տիրոջ առաջ պարարաստ եղէք դու եւ Ահարո-
նը։ Իւրաքանչիւրը թող առնի իր բուրվառը եւ դրա մէջ խունկ 17
թող դնի։ Իւրաքանչիւրն իր բուրվառը մաքուցի Տիրոջը՝ ըն-
դամէնը երկու հարիւր յիսուն բուրվառ։ Դու եւ Ահարոնը նոյ-
նպէս մաքուցեցէք ձեր բուրվառները»։ Նրանք կրակ դրեցին 18
դրանց մէջ, կրակի վրայ խունկ լցրին, եւ Մովսէսն ու Ահարո-
նը կանգնեցին վկայութեան խորանի դռանը։ Կորիսն իր բո- 19
լոր մարդկանց հաւաքեց նրանց դիմաց, վկայութեան խորանի
դռան մօտ։ Եւ Տիրոջ փառքը երեսաց ամբողջ ժողովրդին։ Տէ- 20
րը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Նեռացէք այդ
ժողովրդի մօտից, որ ես միանգամից կտորեմ սրանց»։ Մով- 22
սէսն ու Ահարոնը երեսնիվայր ընկնելով՝ ասացին. «Ո՛վ Աստու-
ած, հոգիների ու բոլոր մարմինների Աստուած, եթէ մի մարդ
մեղք է գործում, միթէ ամբողջ ժողովրդի՞ վրայ պիտի թափուի
Տիրոջ գայրոյթը»։ Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խօ- 23, 24
սիր ժողովրդի հետ եւ ասա՛. «Նեռացէք Կորիսի, Դաթանի ու
Աբիրոնի բնակավայրի շրջապատից»։ Մովսէսը վեր կացաւ 25
եւ գնաց Դաթանի ու Աբիրոնի մօտ։ Նրա հետ գնացին նաեւ
խարայելացիների բոլոր ձերերը։ Մովսէսը դիմեց ժողովրդին 26
եւ ասաց. «Նեռացէք այդ խաբասիրտ մարդկանց վրաններից,
նրանց ոչ մի իրին ձեռք չտաք, որպէսզի կորստեան չմարնուէք
դրանց գործած մեղքերի պարճառով»։ Նրանք հեռացան Կոր- 27
իսի վրանի շուրջը գրնուող ժողովրդից, բայց Դաթանն ու Աբի-
րոնը, նրանց կանայք, երեխաներն իրենց իրերով դուրս եկան
ու կանգնեցին իրենց վրանների դռան մօտ։ Մովսէսն ասաց. 28

«Սրանով դուք կ'իմանաք, որ Տէրն է ուղարկել ինձ այս բո-
լոր գործերը կատարելու համար, եւ ոչ թէ ես ինձանից եմ ա-
նում դրանք. եթէ Դաթանն ու Աբիրոնը մեռնեն մարդկային
սովորական մահով, կամ դրանց պատիժը մարդկային սովո-
րական պատժի նման լինի, ապա Տէրը չէ, որ ուղարկել ինձ:
Իսկ եթէ որեւէ նոր նշան ցոյց տայ Տէրը, երկիրն իր երա-
խը բացելով կուլ տայ նրանց, նրանց ընտանիքներին վրան-
ներով ու դրանցում եղած ամէն ինչով, ողջ-ողջ դժոխք իջնեն
նրանք, ուրեմն իմացէք, որ այդ մարդիկ գայրացրել են Տիրո-
ջը»: Երբ Մովսէսն աւարտեց այս խօսքերը, նրանց ուրբի տակ
պատռուեց երկիրը, բացուեց գետինը եւ կուլ տուեց նրանց ու
նրանց ընտանիքներին, Կորխին յարած մարդկանց ու նրանց
անասուններին: Նրանք եւ նրանց ունեցածները ողջ-ողջ ի-
ջան դժոխք, երկիրը ծածկեց նրանց, եւ նրանք վերացան ժո-
ղովրդի միջից: Նրանց շուրջը գտնուող բոլոր խորայնացիները
նրանց ճիչը լսելով՝ փախուստի դիմեցին, որովհետեւ հաւատա-
ցած էին, թէ գուցէ երկիրն իրենց էլ կուլ տայ: Տիրոջ ուղարկած
կրակն իջաւ ու ճարակեց այն երկու հարիւր յիսուն մարդկանց,
որոնք խնկարկում էին: Տէրն ասաց Մովսէսին ու Ահարոնի
որդի Եղիազար քահանային. «Վերցրէք հրոյ ճարակ դարձած
մարդկանց պղնձէ բուրվառները, իսկ օտար կրակը սփռեցէք
հեռու, որովհետեւ իրենց հոգիների դէմ մեղք գործողների այդ
բուրվառները սրբագործուեցին: Այդ բուրվառները դրուագածոյ
թիթեղների վերածիր եւ դրանցով ծածկիր գոհասեղանը, որով-
հետեւ դրանք մաքուրուած լինելով Տիրոջը, սրբագործուած են:
Դրանք խորայնացիների համար ազդանշան պիտի լինեն»: Ա-
հարոն քահանայի որդի Եղիազարն առաւ հրոյ ճարակ դարձած
մարդկանց մաքուրացած պղնձէ բուրվառները, դրանցից գոհա-
սեղանի համար թիթեղ պատրաստեց, որպէսզի խորայնացի-
ներին յիշեցնի, որ Ահարոնից չսերած որեւէ օտար մարդ խունկ
դնելու համար չմօտենայ Տիրոջը, որպէսզի նրա հետ էլ չպատա-
հի այն, ինչ պատահեց Կորխի ու նրան յարած ամբոխի հետ:
Այդ էր Տէրը յայտնել Մովսէսի միջոցով: Ներելեալ օրն իս-
րայէլացիները քորնջացին Մովսէսի ու Ահարոնի դէմ՝ ասելով.
«Դուք կոտորեցիք Տիրոջ ժողովրդին»: Երբ ժողովուրդը խու-
ժեց Մովսէսի ու Ահարոնի վրայ, նրանք դիմեցին դէպի վկա-
յութեան խորան: Ամպը իսկոյն ծածկեց խորանը, եւ երեւաց

Տիրոջ փառքը: Մովսէսն ու Ահարոնը կանգնեցին վկայութեան խորանի առջեւ: Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Նեռացէք այդ ժողովրդի միջից, որ ես միանգամից ոչնչացնեմ նրանց»: Մովսէսն ու Ահարոնը երեսնիվայր ընկան գետին, եւ Մովսէսն ասաց Ահարոնին. «Վերցրո՛ւ բուրվառը, դրա մէջ զոհասեղանի վրայից վերցրած կրակ դիր, դրա վրայ խոնկ լցրո՛ւ, շրապ փար՝ բանակապետի եւ քաւութիւն խնդրիր նրանց մեղքերի համար, որովհետեւ Տէրը զայրացել է եւ սկսել է կոտորել ժողովրդին»: Ահարոնն առաւ բուրվառը, ինչպէս իրեն ասել էր Մովսէսը, եւ գնաց ժողովրդի մօտ: Մարդկանց կոտորածն արդէն սկսուել էր: Ահարոնը խոնկ դրեց եւ քաւութիւն խնդրեց ժողովրդի գործած մեղքերի համար: Նա կանգնեց սպանուած ու կենդանի մարդկանց միջեւ, եւ կոտորածը դադարեց: Կոտորուածների թիւը հասաւ փասնջորս հազար եօթը հարիւր հոգո՛ւ՝ չհաշուած Կորխի պարսնառով մեռածները: Ահարոնը վերադարձաւ Մովսէսի մօտ, վկայութեան խորանի դուռը, եւ կոտորածը դադարեց:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Դիմիր իսրայէլացիներին եւ նրանցից՝ նրանց ցեղերի բոլոր իշխաններից մէկական գաւազան ա՛ռ ըստ իրենց նահապետների ընտանիքների թուի՝ ընդամենը փասներկու գաւազան: Իւրաքանչիւր իշխանի անունը կը գրես իր գաւազանի վրայ: Ահարոնի անունը կը գրես իր գաւազանի վրայ: Իսրայէլի ամէն մի ցեղ մէկ գաւազան է փալու ըստ իր նահապետների ընտանիքների: Դրանք կը դնես վկայութեան խորանում, որով պիտի երեւամ քեզ այնպէս: Թող ծաղկի այն մարդու գաւազանը, որին ես կ'ընտրեմ: Դրանով կը վերացնեմ ձեր դէմ ուղղուած իսրայէլացիների քրտունը»: Մովսէսն այդ հաղորդեց իսրայէլացիներին, եւ նրանց իշխանները նրան փուլեցին իրենց գաւազանները. ամէն մի իշխան փուլեց մէկ գաւազան՝ ըստ իրենց նահապետների ընտանիքների, ընդամենը փասներկու գաւազան: Դրանց մէջ էր նաեւ Ահարոնի գաւազանը: Մովսէսն այդ գաւազանները դրեց Տիրոջ առջեւ, վկայութեան խորանում: Յաջորդ օրը Մովսէսն ու Ահարոնը մօրան վկայութեան խորան եւ փեսան, որ ծաղկել է Ղեւիի փան կողմից քրտուած Ահարոնի գաւազանը. նա ճիւղեր էր արծակել, ծաղկել եւ ընկոյզ բռնել: Մովսէսը գաւազաններն առաւ Տիրոջ առաջից եւ ցոյց փուլեց բոլոր իսրայէլացիներին:

10 Նրանք Կեսան այդ: Ամեն մէկն առաւ իր գաւազանը: Տէրն
 ասաց Մովսէսին. «Ահարոնի այդ գաւազանը դիր միւս վկայու-
 թիւնների կողքին ի պահ, որպէս նշան անհնազանդ որդիների,
 11 որպէսզի դադարի նրանց արարունջն իմ դէմ, եւ նրանք չմեռ-
 նեն»: Մովսէսն ու Ահարոնը արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրն էր
 12 հրամայել Մովսէսին. նրանք այդպէս էլ արեցին: Իսրայէլացի-
 ներն ասացին Մովսէսին. «Մենք կոտորում, կորչում, նուագում
 13 ենք: Ով որ մօտենում է Տիրոջ խորանին, մեռնում է: Մի՞թէ
 մենք իսպառ պիտի ոչնչանանք»:

18 Տէրը խօսեց Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Դու, քո որդիներն
 ու քո նահապետական ընտանիքը պարասխանաբար եք սրբա-
 րանի սպասաւորութեան նկարմամբ կարարուող մեղսագոր-
 ծութիւնների համար, բայց միայն դու եւ քո որդիներն եք կրելու
 2 ձեր քահանայագործութեան ժամանակ ձեր կարարած գան-
 ցանքների պարասխանաբարութիւնը: Քեզ մօտ վերցրու քո
 եղբայրներին՝ քո նախորդը եղող Ղեւիի սերնդից՝ քո հօր ցե-
 դից, եւ նրանք թող միանան ու թող ծառայեն քեզ: Վկայութե-
 ան խորանում, սակայն, պիտի սպասաւորէք դու եւ քեզ հետ քո
 3 որդիները: Ղեւիացիները պիտի ծառայեն քեզ եւ վկայութեան
 խորանի պահապանները պիտի լինեն, բայց նրանք իմ սուրբ
 սպասքին ու զոհասեղանին չպէտք է մերձենան, որպէսզի եւ
 4 նրանք, եւ դուք չմեռնէք: Նրանք պիտի միանան քեզ, որ կա-
 րարուի վկայութեան խորանի պահպանութիւնն ըստ խորանի
 բոլոր ծառայութիւնների: Ոչ մի օտարազգի մարդ քեզ չպի-
 5 տի մօտենայ: Դուք ինքներդ կը սպասարկէք սրբութիւններն
 ու զոհասեղանը, որպէսզի իսրայէլացիների վրայ այլեւս չիջնի
 6 Տիրոջ բարկութիւնը: Ես իսրայէլացիների միջից, որպէս Տի-
 րոջը արուած ընծայ, վերցրի ձեր ղեւիացի եղբայրներին, որ-
 7 պէսզի նրանք սպասարկեն վկայութեան խորանում, իսկ դու
 եւ քեզ հետ քո որդիները վարէք քահանայութեան պաշտօնը,
 անէք զոհասեղանին վերաբերող բոլոր գործերը, վարագոյրի
 յետեւում գտնուող մասում կարարէք քահանայական ձեր պար-
 8 ականութիւնները, իսկ այլ ազգի մարդը եթէ մօտենայ, մահու-
 անք պիտի պատժուի»: Տէրը խօսեց Ահարոնի հետ եւ ասաց.
 «Ահա ես ձեզ յանձնեցի ինձ նուիրաբերուած ընծաների պահ-
 պանութիւնը. իսրայէլացիների ինձ նուիրած ամէն ինչ իբրեւ
 պարգէւ փալիս եմ քեզ ու քո յետնորդներին. եւ սա թող յաւի-

Կենսական օրէնք լինի: Ահա սրանք են սուրբ ընծաներից ձեզ 9
 պարկանող բաները. նրանց բոլոր զանցանքների, նրանց բո-
 լոր մեղսագործութիւնների համար ինձ նուիրաբերուող նրանց
 բոլոր նուէրներից, նրանց բոլոր զոհերից քեզ եւ քո որդիներին
 բաժին պիտի հասնի: Սուրբ վայրերում կ'ուրաք դրանք. ով որ 10
 արու է, կարող է ուրել այն. միայն դու եւ քո արու զաւակները.
 եւ քեզ համար դրանք սուրբ պիտի լինեն: Ձեզ պիտի պարկա- 11
 նեն նաեւ իսրայէլացիների մատուցած բերքի առաջին պտուղ-
 ները: Բոլոր զոհաբերութիւնները փալիս եւ քեզ եւ քեզ հետ՝
 քո փղաներին ու աղջիկներին: Սա թող յաւիտենական օրէնք
 լինի: Զո փանը ամէն մաքուր մարդ թող ուրի այն: Տիրոջը 12
 մատուցուած բերքի ընփիր իւղը, ընփիր գինին եւ ընփիր ցորե-
 նը քեզ եւ փալիս: Իրենց երկրի հացաբոյսերի ամէն առաջին 13
 բերքը, որ Տիրոջն են մատուցում, թող քեզ պարկանի: Զո փա-
 նը ամէն մաքուր մարդ թող ուրի այն: Իսրայէլացիներից ինձ 14
 նուիրաբերուող ամէն ինչ քեզ թող պարկանի: Ամէն մի առաջ- 15
 նածին, մարդ թէ անասուն, որ Տիրոջն են նուիրում, թող քեզ
 պարկանի: Յետ կը գնես միայն մարդկանց անդրանիկներին:
 Յետ կը գնես նաեւ անմաքուր անասունների առաջնածինները:
 Յետգնումը թող փղի ունենայ ծննդից մէկ ամիս անցնելուց 16
 յետոյ, իսկ դրա գինը, ըստ սրբարանի սիկդի, հինգ սիկդ թող
 լինի, որը հաւասար է քսան դանգի: Արջառների, ոչխարների 17
 ու այծերի առաջնածինները յետ չգնես, որովհետեւ մաքուր են:
 Նրանց արիւնը կը հեղես զոհասեղանի մօտ, իսկ ճարպը ըն-
 ծայ կ'անես իբրեւ անուշ բուրմունք Տիրոջ համար: Միսը թող 18
 պարկանի քեզ, ինչպէս եւ կուրծքն ու աջ թելը: Սրբութիւն- 19
 ներից այն ամէնը, ինչ որ իսրայէլացիները Տիրոջն են փալիս
 որպէս փութք, քեզ եւ փալիս, քո զաւակներին եւ քեզ հետ՝ քո
 փղաներին ու աղջիկներին: Դա յաւիտենական օրէնք թող լինի,
 որովհետեւ դա Տիրոջ առաջ Աղի ուխտ է քեզ համար եւ քեզ-
 նից յետոյ քո սերնդի համար»: Տէրը խօսեց Ահարոնի հետ եւ 20
 ասաց. «Նրանց երկրում ոչ մի ժառանգութիւն չպիտի ունենաս,
 եւ դու նրանց հետ ոչ մի բաժին չպիտի ունենաս, որովհետեւ ես
 եմ քո բաժինն ու ժառանգութիւնը իսրայէլացիների մէջ»: «Եւ 21
 Ղեւիի որդիներին իբրեւ ժառանգութիւն եւ փալիս իսրայէլա-
 ցիների բոլոր եկամուտների փասանորդները նրանց այն ծա-
 ռայութեան համար, որ նրանք պիտի կապարեն վկայութեան

22 խորանում: Միւս իսրայէլացիները չպէտք է մերձենան վկայութեան խորանին, որպէսզի մահացու մեղքեր գործած չլինեն:

23 Միայն ղեւրացիները թող սպասարկեն վկայութեան խորանում եւ պարասխան փան իրենց գործած մեղքերի համար: Դա յափտենական օրէնք թող լինի իսրայէլացիների մէջ իրենց բոլոր սերունդներում: Դեւրացիները ժառանգութիւն չպէտք է ունենան, որովհետեւ իսրայէլացիների եկամուտների փասանորդները, որ յափկացնելու են Տիրոջը իբրեւ փութք, փութցի ղեւրացիներին որպէս ժառանգութիւն: Դրա համար էլ ասացի, որ նրանք ժառանգութիւն չպիտի ունենան իսրայէլացիների մէջ»:

25, 26 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խօսիր ղեւրացիների հետ ու ասա՛ նրանց. «Եթէ իսրայէլացիներից փասանորդ սրանաք, որը ես որպէս ժառանգութիւն ձեզ եմ փութել, դուք էլ դրանից պէտք է փութք փաք Տիրոջը՝ փասանորդի մէկ փասանորդը: Զեր փութքը պիտի ընդունուի իբրեւ կալում գտնուող ցորեն եւ հնձանում եղած գինի: Ըստ այդմ էլ դուք մաս պիտի հանէք Տիրոջը այդ փութքից, որ պիտի սրանաք իսրայէլացիներից իբրեւ փասանորդ, եւ դրանից փութք պիտի փաք Տիրոջը, Ահարոն քահանային: Զեր սփացած փասանորդներից Տիրոջը մաս պիտի հանէք նաեւ առաջին բերքից: Դու ղեւրացիներին ասա՛. «Երբ դրանից ընտիրը նուիրաբերէք Տիրոջը, դա պէտք է ընդունուի իբրեւ կալում գտնուող ցորեն եւ հնձանում եղած գինի: Դուք եւ ձեր ընտանիքները դա կարող էք ուտել ամէն փեղ, որովհետեւ դա ձեր վարձն է վկայութեան խորանում ձեր մատուցած ծառայութեան փոխարէն: Եւ դրա համար դուք մեղք կրած չէք լինի. երբ որ դրանից փութք հանէք որպէս սրբութիւն Իսրայէլի որդիներին, սրբութիւնները պղծած չէք լինի եւ չէք մեռնի»:

19, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ասաց. «Սա է այն ծիսակարգը, որ Տէրը պարտութեան Մովսէսին՝ ասելով. «Իսրայէլացիներին ասա՛, որ քեզ մօտ բերեն ոչ արափաւոր մի կարմիր երինջ, որ բծաւոր ու լծի փակ մրամ չլինի: Այն կը յանձնես Եղիազար քահանային: Թող հանեն դա բանակապետից դուրս մի մաքուր փեղ եւ մորթեն նրա առջեւ: Եղիազարը թող առնի նրա արիւնից եւ եօթն անգամ ցանի վկայութեան խորանի դիմաց: Երինջը թող այրեն նրա առջեւ. դրա մորթը, միսն ու արիւնը թող այրեն իր աղտոտիքի հետ: Քահանան թող վերցնի

մի եղեւնու փայտ, զոպայ ու կարմիր թել եւ նեպի այրուող երին-
 ջի վրայ: Քահանան իր հագուստներն ու մարմինը լուանալուց 7
 յետոյ թող մտնի բանակապետի: Քահանան, սակայն, մինչեւ
 երեկոյ անմաքուր թող համարուի: Երինջն այրողը ջրով թող 8
 լուանայ իր հագուստներն ու մարմինը եւ անմաքուր համար-
 ուի մինչեւ երեկոյ: Մի մաքուր մարդ թող հաւաքի այրուած 9
 երինջի մոխիրը եւ կուտակի բանակապետից դուրս մի մաքուր
 փեղ: Իսրայէլացի ժողովրդի համար դա պիտի պահուի որպէս
 մեղքերի մաքրման ջուր, քանի որ դա սրբութիւն է: Երինջի 10
 մոխիրը հաւաքողը թող լուանայ իր մարմինն ու հագուստները
 եւ անմաքուր համարուի մինչեւ երեկոյ: Դա իսրայէլացի ժողո-
 վրդի ու նրա մօտ ապրող օտարականների համար յաւիտենա-
 կան օրէնք թող լինի»: «Ով որ դիպչի մեռած մարդու դիա- 11
 կին, եօթն օր թող անմաքուր համարուի: Նա պէտք է մաքրուի 12
 երրորդ ու եօթներորդ օրերը, որից յետոյ մաքուր կը համար-
 ուի: Իսկ եթէ երրորդ ու եօթներորդ օրերը չմաքրուի, մաքուր
 չի համարուի: Ով որ դիպչի մեռած կամ մեռնելու վրայ եղող 13
 մարդու դիակի ու չմաքրուի, նա պղծած է լինում Տիրոջ խորա-
 նը: Այդ մարդը թող վերանայ իսրայէլացիների միջից: Քանի
 որ մեղքերի մաքրման ջուր չցանուեց նրա վրայ, նա անմաքուր
 է, որովհետեւ նրա անմաքրութիւնը մնում է նրա մէջ: Տան 14
 մէջ մեռնող մարդու մասին ծիսակարգը հետեւեալն է. ով որ
 մտնի այդ փունը, եւ ինչ որ կայ այդ փան մէջ, թող անմաքուր
 համարուի եօթը օր: Բաց, կափարիչով չծածկուած կամ բե- 15
 րանը չկապած որեւէ աման անմաքուր թող համարուի: Ով որ 16
 դաշտում բնական կամ բռնի մահով մեռած մարդու դիակի, ոս-
 կորի կամ գերեզմանի դիպչի, եօթն օր թող պիղծ համարուի:
 Անմաքուր համարուածի համար թող առնեն մեղքերի մաքր- 17
 ման համար այրուած երինջի մոխրից, դնեն մի ամանի մէջ եւ
 վրան ջուր աւելացնեն: Մաքուր մի մարդ թող վերցնի զոպան 18
 եւ այն սուրբ ջրի մէջ թաթախելով՝ ցանի փան, կահկարասու,
 ամանների, այնպեղ գործուող մարդկանց վրայ, ինչպէս նաեւ
 մարդու ոսկորին, բնական կամ բռնի մահով մեռած մարդու
 դիակին կամ գերեզմանին ձեռք փռուած մարդու վրայ: Մի մա- 19
 քուր մարդ երրորդ ու եօթներորդ օրերը այդ անմաքուր մարդու
 վրայ ջուր թող ցանի, եւ նա եօթներորդ օրը մաքուր թող հա-
 մարուի: Նա ջրով թող լուանայ իր հագուստներն ու մարմինը

20 եւ մինչեւ երեկոյ անմաքուր թող համարուի: Այն մարդը, որ
անմաքուր է, բայց չի ցանկանայ մաքրուել, թող վերանայ իր
ժողովրդի միջից, որովհետեւ նա Տիրոջ սրբարանն է պղծել,
21 մեղքերի մաքրման ջրով չի լուացուել եւ անմաքուր է: Դա ձեզ
համար յաւիտենական օրէնք թող լինի: Մեղքերի մաքրման լու-
ացում կապարողը պէտք է լուանայ իր հագուստները: Ով որ
դիպչում է մեղքերի մաքրման այդ ջրին, նա մինչեւ երեկոյ ան-
22 մաքուր թող համարուի: Ինչի էլ որ դիպչի անմաքուրը, մինչեւ
երեկոյ թող դա անմաքուր համարուի, իսկ ով դիպչի անմաքուր
մարդուն, նա էլ մինչեւ երեկոյ անմաքուր թող համարուի»:

20 Իսրայէլացիները ամբողջ ժողովրդի հետ առաջին ամսին ե-
կան Սինայի անապատ, եւ ժողովուրդը բանակապետի դրեց
Կադէսում: Մարիամը վախճանուեց այնպեղ ու այնպեղ էլ թա-
2 դուեց: Ժողովուրդը խմելու ջուր չունէր, ուստի հաւաքուեց
3 Մովսէսի ու Ահարոնի գլխին: Մովսէսի դէմ գանգաբուելով՝
մարդիկ ասում էին. «Աւելի լաւ կը լինէր, եթէ մենք էլ մեռնէինք,
4 երբ Տիրոջ առջեւ կոտորուում էին մեր եղբայրները: Ինչո՞ւ Տի-
րոջ ժողովրդին բերեցիք այս անապատը, որ կոտորուենք մենք
5 ու մեր անասունները: Ինչո՞ւ հանեցիք մեզ Եգիպտացիների
երկրից, որ գանք հասնենք այս վատ փեղը, ուր ո՛չ սերմ կը
լինի ցանել, ո՛չ սեխ կայ, ո՛չ այգիներ, ո՛չ նոնենիներ եւ ո՛չ իսկ
6 խմելու ջուր»: Մովսէսն ու Ահարոնը ժողովրդի մօտից գնա-
ցին վկայութեան խորանի դուռը եւ երեսնիվայր ընկան գետին:
7 Եւ Տիրոջ փառքը երեւաց նրանց: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ
8 եւ ասաց. Վերցրո՛ւ գաւազանը, դու եւ քո եղբայր Ահարոնը
ժողովրդին հաւաքեցէք, նրանց ներկայութեամբ ասացէ՛ք այդ
ապառաժին, եւ նա կը փայ իր ջուրը: Այդ ապառաժից ջուր կը
հանէք եւ կը խմեցնէք ժողովրդին ու նրանց անասուններին»:
9 Մովսէսն առաւ Տիրոջ առջեւ գրնուող գաւազանը, ինչպէս Տէրն
էր հրամայել իրեն: Մովսէսն ու Ահարոնը ժողովրդին հաւաքե-
10 ցին ապառաժի դիմաց: Մովսէսն ասաց նրանց. «Լսեցէ՛ք ինձ,
ապստամբներ, հնարաւոր է, որ այս ապառաժից ձեզ համար
11 ջուր հանենք»: Եւ Մովսէսն իր ձեռքը բարձրացնելով՝ երկու
անգամ հարուածեց ապառաժին: Առաջ ջուր բխեց, եւ ժողո-
12 վուրդն ու անասունները խմեցին: Տէրն ասաց Մովսէսին ու
Ահարոնին. «Քանի որ դուք ինձ չհաւաքացիք, որ ես կարող
եմ ինձ սրբացնել իսրայէլացիների առջեւ, ուստի դուք այդ ժո-

ղովրդին չէք առաջնորդի այն երկիրը, որ դրանց եմ փութել»։ Այդ աղբիւրը կոչուեց Նակաճառութեան ջուր, որովհետեւ իս- 13
րայելացիները հակաճառել էին Տիրոջ առջեւ։ Եւ նա սրբացաւ նրանց մէջ։ Մովսէսը Կադէսից պարգամաւորներ ուղարկեց 14
եղոմացիների արքայի մօտ եւ ասաց. «Այսպէս են ասում քո եղբայր իսրայելացիները. «Դու ինքդ փեղեակ ես այն բոլոր նեղութիւններին, որ կրեցինք մենք, թէ ինչպէս մեր հայրե- 15
րը գնացին Եգիպտոս, ուր պանդուխտ էինք երկար ժամանակ, թէ եգիպտացիները ինչքան չարչարեցին մեզ ու մեր հայրերին։ Մենք բողոք բարձրացրինք Տիրոջ առջեւ, նա լսեց մեր ձայնը եւ 16
հրեշտակ ուղարկելով՝ մեզ հանեց Եգիպտոսից։ Եւ հիմա մենք Կադէս քաղաքում ենք, քո երկրի սահմանների մօտ։ Արդ, պի- 17
տի անցնենք քո երկրով։ Մենք ո՛չ քո դաշտերով կ'անցնենք, ո՛չ քո այգիներով, ո՛չ իսկ ջուր կը խմենք քո ջրհորներից։ Արքունի ճանապարհներով կը գնանք, աջ կամ ձախ չենք շեղուի, մինչեւ որ դուրս գանք քո սահմաններից»։ Եղոմացիների արքան 18
նրանց ասաց. «Իմ երկրով չանցնէք, ապա թէ ոչ պարտեազմի կ'ելնեմ ձեր դէմ»։ Իսրայելացիներն ասացին նրան. «Լերան 19
մօտով կ'անցնենք։ Եթէ մենք ու մեր հօտերը խմենք քո ջրից, քեզ դրա գինը կը փանք։ Մենք շատ բան չենք պահանջում, թող անցնենք լերան մօտով»։ Նա պարասխանեց. «Չանցնէք 20
իմ երկրով»։ Եւ եղոմացիները իսրայելացիների դէմ ելան մեծ ու լաւ զինուած զօրքով։ Եղոմացիները չցանկացան իսրայե- 21
լացիներին ճանապարհ փակ իրենց երկրի սահմանների միջով, ուստի իսրայելացիները խուսափեցին նրանցից։ Նրանք Կա- 22
դէսից դուրս գալով՝ եկան Նոր լեռը։ Տէրը Նոր լեռան վրայ, Ե- 23
ղոմացիների երկրի սահմանի մօտ, խօսեց Մովսէսի ու Ահարո- նի հետ եւ ասաց. «Ահարոնը մեռնելով թող միանայ իր նախ- 24
նիների մեռելներին։ Նա չի մըմնելու այն երկիրը, որ ես փութել եմ իսրայելացիներին, որովհետեւ դուք ինձ բարկացրիք Նակաճա- 25
ռութեան ջրի հարցում։ Ահարոնին ու նրա որդի Եղիազարին ամբողջ ժողովրդի ներկայութեամբ բարձրացրո՛ւ Նոր լեռը։ Ա- 26
հարոնի վրայից հանի՛ր նրա պարմունճանը եւ այն հագցրո՛ւ նրա որդի Եղիազարին, եւ Ահարոնն այնպէղ թող մեռնի ու միանայ իր նախնիների մեռելներին»։ Մովսէսն արեց այնպէս, ինչպէս 27
Տէրն էր հրամայել իրեն. նա ամբողջ ժողովրդի ներկայութե- 28
ամբ Ահարոնին բարձրացրեց Նոր լեռը, նրա վրայից հանեց

նրա զգեստները եւ դրանք հագցրեց նրա որդի Եղիազարին:
 29 Ահարոնը մեռաւ լերան գագաթին, իսկ Մովսէսն ու Եղիազա-
 30 րը իջան լեռից: Ամբողջ ժողովուրդը փեսաւ, որ վախճանուեց
 Ահարոնը, եւ բոլոր իսրայէլացիները երեսուն օր ողբացին Ա-
 հարոնի մահը:

21 Արադի քանանացի արքան, որը բնակւում էր անապատում,
 լսեց, որ իսրայէլացիները գալիս են Աթարինի ճանապարհով:
 Նա պատերազմ մղեց իսրայէլացիների դէմ եւ նրանցից գե-
 2 րիներ վերցրեց: Իսրայէլացիները Տիրոջ հետ ուխտ անելով՝
 ասացին. «Եթէ մեր ձեռքը յանձնես այդ ժողովրդին, մենք նրան
 3 ու նրա քաղաքները կը կործանենք»: Տէրը լսեց իսրայէլացի-
 ներին եւ քանանացիներին մօտեց նրանց ձեռքը: Իսրայէ-
 4 լացիները նրանց ու նրանց քաղաքները կործանեցին եւ այդ
 վայրը կոչեցին Նգովք: Նոր լեռից շարժուելով դէպի Կարմիր
 ծովը փանող ճանապարհով, նրանք շրջանցեցին Եդոմը: Ժո-
 5 դովուրդը յուսահատուեց ճանապարհին եւ սկսեց գանգափութել
 Ասարծուց ու Մովսէսից: Նրանք ասացին. «Ինչո՞ւ մեզ հանե-
 ցիր Եգիպտոսից, որ մեզ այս անապատում կտորոնես: Ո՛չ հաց
 6 կայ եւ ո՛չ ջուր: Մենք զգուել ենք այս խղճուկ սննդից»: Տէ-
 րը կտորորող օձեր ուղարկեց ժողովրդին, որոնք խայթում էին
 7 մարդկանց. իսրայէլացիներից շատերը մեռան: Իսրայէլացի-
 ները գալով Մովսէսի մօտ՝ ասացին. «Մեղք ենք գործել, ո-
 րովհետեւ չարախօսել ենք Տիրոջն ու քեզ: Արդ, աղօթի՛ր Տի-
 8 թեց Տիրոջը ժողովրդի համար: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Դու
 մի պղնձէ օձ պատրաստի՛ր եւ այն դի՛ր ձողի վրայ: Երբ օ-
 9 կը փրկուի»: Մովսէսը պղնձէ օձ պատրաստեց եւ այն դրեց
 ձողի վրայ: Օձից խայթուողը, նայելով պղնձէ օձին, կենդանի
 10 էր մնում: Իսրայէլացիները ճանապարհ ընկան ու բանակա-
 11 րեղի դրեցին Օբոթում: Օբոթից դուրս գալով՝ բանակապե-
 12 րի դիմաց է գտնուում, նրանից արեւելք: Այնպեղից էլ դուրս
 13 գալով՝ բանակապեղի դրեցին Զարեղ ձորում: Այնպեղից էլ
 դուրս գալով՝ բանակապեղի դրեցին Առնոնից այն կողմ, ան-
 ապատում, ամորիացիների սահմանների ելքի մօտ. Առնոնը
 գտնուում է մովաբացիների ու ամորիացիների սահմանների մի-

ջել: Դրա համար էլ գրքում գրուած է. «Տիրոջ պապերազմը 14
կրակի մաքնեց Զովորն ու Առնոնի ձորը: Նա ձորում բնա- 15
կուղներին քարաւ բնակեցնելու էրում, որը սահմանակից էր
Մովսէին»: Դրանից այն կողմ Զրիորն էր: Դա այն ջրհորն է, 16
որի մասին Տէրն ասաց Մովսէսին. «Նաւաքիր ժողովրդին, որ
ես նրանց խմելու ջուր քամ»: Այն ժամանակ իսրայէլացիները 17
ջրհորի մօտ այս երգը երգեցին. «Փառաբանեցէ՛ք այն ջրհո- 18
րը, որ փորեցին իշխանները, այն խորացրին յղեցին ազգե-
րի թագաւորները: Թագաւորութեան եւ փրապետութեան
ժամանակ»: Իսրայէլացիներն այդ ջրհորի մօտից գնացին դէ-
պի Մանթանին, Մանթանինից՝ Մանայէլ, Մանայէլից՝ Բամոթ, 19
Բամոթից՝ Անայէն, որը գտնուում է Մովսէացիների դաշտում՝ 20
Կոփածոյ կոչուած լեռան գագաթի մօտ, որ նայում է դէպի
անապատ: Մովսէսն ամորհացիների արքայի մօտ պարգա- 21
մաւորներ ուղարկեց խաղաղութեան խօսքերով: Նա ասաց.
«Թո՛յլ քուր անցնենք քո երկրով: Ճանապարհով կը գնանք, 22
չենք շեղուի ո՛չ դաշտերի, ո՛չ էլ այգիների մէջ եւ ո՛չ իսկ քո
ջրհորներից ջուր կը խմենք: Արքունի ճանապարհով կը գնանք,
մինչեւ որ անցնենք քո սահմաններից»: Սեհոնն իսրայէլա- 23
ցիներին թոյլ չքուեց անցնել իր սահմաններով: Սեհոնը հա-
ւաքեց իր ամբողջ ժողովրդին ու իսրայէլացիների դէմ պա-
պերազմելու ելաւ անապատում: Նա եկաւ Սիասար եւ պա-
պերազմ մղեց իսրայէլացիների դէմ: Իսրայէլացիները նրանց 24
կոտորեցին եւ քիթեցին նրա երկրին Առնոնից մինչեւ Յաբոկ,
մինչեւ Ամմոնացիների երկիրը, որովհետեւ Յագերը ամմոնա-
ցիների սահմանն էր: Իսրայէլացիները գրաւեցին այդ շրջա- 25
նի բոլոր քաղաքները եւ բնակուեցին ամորհացիների բոլոր
քաղաքներում՝ Եսերոնում ու նրա ամբողջ շրջակայքում, ո- 26
րովհետեւ Եսերոնը ամորհացիների արքայ Սեհոնի քաղաքն
էր: Նա անցեալում պապերազմ էր մղել մովսէացիների արքա-
յի դէմ ու գրաւել նրա ամբողջ երկիրը Արոյերից մինչեւ Առնոն:
Դրա համար բոլոր վիպերգակներն ասում են. «Եկէ՛ք Եսերոն, 27
որ կառուցուի ու բարեկարգուի Սեհոնի քաղաքը, քանզի հուր 28
եկաւ Եսերոնից, եւ բոց՝ Սեհոնի քաղաքից, այրեց մինչեւ Մո-
վաբ եւ լափեց Առնոնի արձանները: Վայ՛ քեզ, Մովաբ, կորար, 29
Քամոսի՛ ժողովուրդ: Նրանց այրերը փախուսարի մաքնուե-
ցին, նրանց դուստրերը գերի ընկան ամորհացիների թագաւորի

30 ձեռքը: Նրանց սերունդները թող կոպորուեն Եսեբոնից մին-
 31 չեւ Դեբոն, եւ նրանց կանայք կրակով բորբոքուեցին Մովա-
 32 քի վրայ»: Իսրայէլացիները բնակուեցին ամորհացիների բո-
 32 յոր քաղաքներում: Մովսէսը մարդ ուղարկեց, որ հեփախուզեն
 33 Յազերը: Իսրայէլացիները գրաւեցին այն ու նրա աւանները եւ
 33 դուրս քշեցին այնպէղ բնակուող ամորհացիներին: Այնպէղից
 իսրայէլացիները դուրս եկան ու գնացին Բասան փանող ճա-
 նապարհով: Եդրինայում նրանց դէմ պատերազմի ելաւ Բասա-
 34 նի թագաւոր Օզը իր ամբողջ ժողովրդով: Տէրն ասաց Մով-
 սէսին. «Մի՛ վախեցիր նրանից, որովհետեւ քո ձեռքն եմ մար-
 նել նրան, նրա ամբողջ ժողովրդին ու նրա ամբողջ երկիրը:
 Նրա հեղ կը վարուես այնպէս, ինչպէս վարուեցիր Եսեբոնում
 35 բնակուող ամորհացիների արքայ Սեհոնի հեղ»։ Եւ իսրայէ-
 լացիները հարուածեցին նրան, նրա որդիներին ու նրա ամբողջ
 ժողովրդին, մինչեւ որ նրանցից ոչ մի մարդ կենդանի չմնաց, եւ
 իրենք սեփականացրին նրանց երկիրը:

22 Իսրայէլացիներն այնպէղից դուրս գալով՝ բանակապետի
 դրեցին Մովաքի արեւմտեան մասում, Յորդանան գետի մօտ,
 2 Երիքովի դիմաց: Սեպփորի որդի Բաղակը փեսաւ այն ամէնը,
 3 ինչ իսրայէլացիներն արել էին ամորհացիներին: Մովաբա-
 ցիները խիստ վախեցան այդ ժողովրդից, որովհետեւ նրանք
 4 շար էին: Մովաբացիները վախեցան իսրայէլացիներից, ուս-
 փի նրանք ասացին Մադիամի ծերակոյրին. «Տիմա իսրայէլա-
 ցիները մեր շրջակայքում գրնուող ամէն ինչ լափում են այն-
 պէս, ինչպէս արջառն է խժռում դաշտի դալար խոտը»: Սեպ-
 փորի որդի Բաղակն այդ ժամանակ մովաբացիների արքան էր:
 5 Նա պարգամաւորներ ուղարկեց Բէորի որդի Բաղաամի մօտ,
 Փաթօրն քաղաքը, իր ազգակիցների երկիրը, գետեզերքի մօտ,
 որպէսզի կանչի նրան ու ասի. «Ահա մի ժողովուրդ է դուրս ե-
 լել Եգիպտոսից, ծածկել երկրի երեսը եւ իջեւանել ինձ մօտ:
 6 Արդ, արի՛ ինձ համար անիծի՛ր այս ժողովրդին, որովհետեւ
 ինձանից ուժեղ է նա: Թերեւս կարողանանք կոպորել նրան-
 ցից շարերին ու հալածել մեր երկրից: Գիտեմ, որ այն, ինչ դու
 օրհնում ես, օրհնուած է, եւ ինչ դու անիծում ես՝ անիծուած է»:
 7 Մովաբացիների ծերակոյրն ու Մադիամի ծերակոյրը գնացին:
 Նրանց ձեռքում կար բախտագուշակութիւնների համար փրո-
 ելիք վարձը: Նրանք եկան Բաղաամի մօտ եւ յայտնեցին Բա-

դակի պարգամները: Բաղաման ասաց նրանց. «Այս գիշեր 8
մնացէ՛ք այսպեղ, եւ ես պարասխան կրամ այն բաների մասին,
ինչ Տէրը կը յայրնի ինձ»: Եւ մովաբացի իշխանները գիշերե-
ցին Բաղամանի մօր: Աստուած եկաւ Բաղամանի մօր եւ նրան 9
ասաց. «Ուքե՛ն եմ այս մարդիկ, որ քեզ մօր են»: Բաղամանը 10
պարասխանեց Աստուծոյ. «Մովաբացիների արքայ Սեպփորի
որդի Բաղակն է ուղարկել նրանց ինձ մօր եւ ասել. «Ահա 11
մի ժողովուրդ է դուրս ելել Եգիպտոսից, ծածկել երկրի երեսը
եւ իջեւանել ինձ մօր: Արդ, արի՛ ինձ համար անիծի՛ր նրանց,
որպէսզի թերեւս կարողանամ նրանց կոտորելով՝ հալածել իմ
երկրից»: Աստուած ասաց Բաղամանին. «Մի՛ գնա նրանց հետ 12
եւ մի՛ անիծի՛ր ժողովրդին, որովհետեւ նա օրհնեալ է»: Ա- 13
ռաօսբեան վեր կենալով՝ Բաղաման ասաց Բաղակի իշխան-
ներին. «Վերադարձէ՛ք ձեր տիրոջ մօր, որովհետեւ Աստուած
թոյլ չի տալիս ինձ, որ գամ ձեզ հետ»: Մովաբացի իշխաննե- 14
րը, վեր կենալով, եկան Բաղակի մօր ու ասացին. «Բաղամանը
չկամեցաւ գալ մեզ հետ»: Բաղակը սրանցից էլ աւելի շար 15
եւ պարուար իշխաններ ուղարկեց: Բաղամանի մօր գալով՝ 16
նրանք ասացին. «Այսպէս է ասում Սեպփորի որդի Բաղակը.
«Աղաչում եմ քեզ, շրապ ինձ մօր արի՛, որովհետեւ մեծա- 17
պէս պարուելու եմ քեզ, եւ ինչ էլ ասես, կ'անես քեզ համար:
Արդ, արի՛ ինձ համար անիծի՛ր այս ժողովրդին»: Պարաս- 18
խան տալով՝ Բաղաման ասաց Բաղակի իշխաններին. «Եթէ
Բաղակն ինձ անգամ իր տնով լիքը արծաթ ու ոսկի տայ, ես
չեմ կարող ոտնահարել Տէր Աստուծոյ խօսքը, Տիրոջը հակառակ 19
մեծ կամ փոքր բան կարարել: Արդ, այս գիշեր մնացէ՛ք այս-
պեղ, որպէսզի իմանամ, թէ Տէրը էլ ինչ կ'ասի ինձ»: Գիշերն 20
Աստուած եկաւ Բաղամանի մօր եւ ասաց նրան. «Քանի որ քեզ
կանչելու համար եմ եկել այս մարդիկ, վեր կաց գնա՛ նրանց
հետ, բայց կ'անես այն, ինչ ես կ'ասեմ քեզ»: Բաղաման ա- 21
ռաօսբեան վեր կենալով՝ համեպեց իր էջը եւ գնաց մովաբացի
իշխանների հետ: Աստուած խիստ բարկացաւ, որ նա գնում է: 22
Աստուծոյ հրեշտակը եկաւ, կանգնեց նրա առաջ որպէս հակա-
ռակորդ: Բաղամանը նստել էր իր էջի վրայ, եւ նրա հետ էին իր
երկու ծառաները: Երբ էջը տեսաւ, որ Աստուծոյ հրեշտակը մեր- 23
կացրած սուրը ձեռքին փակել է ճանապարհը, մի կողմ քաշուեց
ճանապարհից եւ գնում էր դաշտի միջով: Բաղամանը գաւազա-

նով հարուածեց էշին, որպէսզի ուղղի նրան դէպի ճանապարհը:
24 Աստծու հրեշտակը կանգնեց այգիների առումիցին: Այգիներ-
25 ըը այս ու այն կողմից ցանկապարեր ունէին: Էշը փեսնելով
Աստծու հրեշտակին՝ նետուեց պարի կողմը եւ ճգնեց Բաղաա-
26 մի ուրքը: Նա սկսեց աւելի սաստիկ հարուածել էշին: Աստծու
հրեշտակը դարձեալ գնաց կանգնեց նեղ փողոցում, որտեղից էշն
27 այլեւս չէր կարող աջ կամ ձախ թեքուել: Էշը փեսնելով Աստ-
ծու հրեշտակին՝ կքեց Բաղաամի փակ: Բաղաամը բարկացաւ
28 եւ էշին հարուածեց գաւազանով: Աստուած բացեց էշի լեզուն,
եւ էշն ասաց Բաղաամին. «Քեզ ի՞նչ եմ արել, որ երրորդ ան-
29 գամ հարուածում ես ինձ»: Բաղաամն էշին ասաց. «Որովհե-
տեւ ինձ ծաղրածանակի ենթարկեցիր: Եթէ սուր լինէր ձեռքիս,
30 կը խոցոսէի քեզ»: Էշն ասաց Բաղաամին. «Ես այն էշը չեմ,
որի վրայ դու հեծել ես քո մանկութեան օրից մինչեւ այսօր: Ես
31 երբեւէ ծուլացել եմ ու քեզ այսպէս ծառայել»: Նա պարասխա-
նեց՝ ոչ: Աստուած բացեց Բաղաամի աչքերը, եւ նա տեսաւ, որ
Տիրոջ հրեշտակը մերկացրած սուրը ձեռքին կանգնած է ճանա-
32 պարհի վրայ: Նա երեսնիվայր ընկնելով՝ երկրպագեց: Աստծու
հրեշտակն ասաց նրան. «Ինչո՞ւ երրորդ անգամ հարուածեցիր
քո էշին: Ես, ահա, քեզ խանգարելու եմ, որովհետեւ դու ուղիղ
33 ճանապարհի վրայ կանգնած չես: Էշդ ինձ տեսաւ ու երրորդ
անգամ լինելով մի կողմ քաշուեց, եւ եթէ ինձնից չխուսափէր,
հիմա ես քեզ սպանած կը լինէի, իսկ դրան կը թողնէի կենդա-
34 նի»: Բաղաամն ասաց Տիրոջ հրեշտակին. «Մեղք եմ գործել,
որովհետեւ չգիտէի, թէ դու էիր ճանապարհս փակողը: Արդ,
35 եթէ քեզ ցանկալի չէ գնալս, կը վերադառնամ»: Աստծու հրեշ-
տակն ասաց Բաղաամին. «Գնա՛ այս մարդկանց հետ, բայց
զգո՛յշ եղիր եւ խօսի՛ր այն, ինչ ասելու եմ քեզ»: Բաղաամը գնաց
36 Բաղակի իշխանների հետ: Բաղակը լսելով, որ գալիս է Բա-
ղաամը, ընդառաջ գնաց նրան մովաբացիների քաղաքում, ո-
37 ըր Առնոնի՝ մովաբացիների սահմանի մօտ է: Բաղակն ասաց
Բաղաամին. «Մարդ չեմ ուղարկել, որ քեզ կանչեն ինձ մօտ:
Ինչո՞ւ չէիր գալիս ինձ մօտ. կարծում էիր, թէ ի վիճակի չե՞ի քեզ
38 պարուելու: Բաղաամը պարասխանեց Բաղակին. «Ահա եկել
եմ քեզ մօտ: Արդ, կարո՞ղ եմ մի բան ասել: Բայց կ'ասեմ այն,
39 ինչ Աստուած կը դնի իմ բերանը»: Բաղաամը գնաց Բաղակի
40 հետ եւ հասաւ ամարանոցային քաղաքը: Բաղակը արջառ ու

ողխար մորթեց եւ ուղարկեց Բաղասամին ու այն իշխաններին, որ նրա հետ էին: Երբ առաւօպ եղաւ, Բաղակն իր հետ առնե- 41
լով Բաղասամին՝ նրան հանեց Բահաղի սեան մօտ եւ այնպէղից նրան ցոյց փուեց իսրայէլացի ժողովրդի մի մասը:

Բաղասամն ասաց Բաղակին. «Այսպէղ ինձ համար եօթը բա- 23
զին կառուցիր եւ այսպէղ ինձ համար եօթը զուարակ ու եօթը խոյ պատրաստիր»: Բաղակն արեց այնպէս, ինչպէս իրեն ա- 2
սել էր Բաղասամը. նա մէկական զուարակ ու խոյ ողջակէզ ա-
րեց ամէն մի բազինի վրայ: Բաղասամն ասաց Բաղակին. «Դու 3
կանգնիր քո զոհի մօտ, իսկ ես գնամ. գուցէ Աստուած ըն-
դառաջ գալով՝ երեւայ ինձ: Այն, ինչ նա ցոյց կը փայ ինձ, կը
հաղորդեմ քեզ»: Բաղակը կանգնեց իր մաքուցած զոհի մօտ: Բաղասամը գնաց Աստուծոն հարցում անելու: Նա ուղիղ առաջ 4
էր գնում: Աստուած երեւաց Բաղասամին, եւ Բաղասամն ասաց
նրան. «Եօթը բազին պատրաստեցի եւ ամէն մի բազինի վրայ
մէկական զուարակ ու խոյ ողջակիզեցի»: Աստուած Բաղաս- 5
մի բերանը դրեց այս խօսքերը. «Վերադարձիր Բաղակի մօտ
եւ յայտնիր նրան այն, ինչ ասացի»: Բաղասամը վերադարձաւ 6
Բաղակի մօտ, որը կանգնած էր իր ողջակէզների մօտ: Այնպէղ
էին նաեւ մովաբացի բոլոր իշխանները: Աստուծու հոգին իջաւ 7
Բաղասամի վրայ, եւ նա առակի ձեւով ասաց. «Մովաբացիների
Բաղակ արքան ինձ կանչեց Միջագետքից՝ Արեւելքի լեռներից,
եւ ասաց. «Արի նզովիր Յակոբին ինձ համար, նզովիր նաեւ
Իսրայէլին ինձ համար»: Բայց ես ինչպէ՛ն նզովեմ նրան, որին 8
Տէրը չի նզովում, կամ ի՛նչն անիծեմ, որ Աստուած չի անիծում:
Լեռներից եմ փնտնում նրան, բլուրների բարձունքից եմ նայում 9
նրան: Ահա կայ մի ժողովուրդ, որ առանձին պիտի բնակուի,
ազգերի մէջ չպիտի դասուի: Ո՛վ է ճշտել Յակոբի սերնդի թի- 10
ւը, ո՛վ է հաշուել Իսրայէլի ցեղերը: Երա՛նի թէ ես մեռնէի այդ
արդար մարդկանց հետ, եւ իմ յետնորդները լինէին նրա յետ-
նորդների նման»: Բաղակն ասաց Բաղասամին. «Այդ ի՛նչ ա- 11
րեցիր: Ես քեզ կանչեցի իմ թշնամիներին անիծելու համար,
իսկ դու օրհնելով օրհնեցիր նրանց»: Բաղասամն ասաց Բա- 12
ղակին. «Մի՛թէ քեզ չասացի, թէ ինչ որ Աստուած իմ բերանը
դնի, այն էլ կը հաղորդեմ քեզ»: Բաղակն ասաց նրան. «Դար- 13
ձեալ ինձ հետ արի՛ մի ուրիշ փեղ, որպէղից իսրայէլացիներին
ամբողջութեամբ չես փեսնի, այլ կը փեսնես նրանց մի մասը:

14 Այնպեղից նրանց անիծիր ինձ համար»։ Նա վերցրեց նրան
ու գնաց բարձրանիսպ մի ագարակ, Կոփածոյ լերան գագաթը,
այնպեղ կառուցեց եօթը բագին եւ ամէն մի բագինի վրայ զոհեց
15 մէկական զուարակ ու խոյ։ Բաղաամն ասաց Բաղակին. «Դու
կանգնիր քո զոհի մօտ, իսկ ես գնամ Ասործու մօտ հարցում
16 անելու»։ Ասորուած ընդառաջ եկաւ Բաղաամին, խօսք դրեց
նրա բերանը՝ ասելով. «Վերադարձիր Բաղակի մօտ եւ յայտ-
17 նիր ասելիքս»։ Բաղաամը վերադարձաւ Բաղակի մօտ, որը
կանգնած էր իր ողջակէզի մօտ։ Նրա հետ էին նաեւ մովաբա-
ցի բոլոր իշխանները։ Բաղակը հարցրեց նրան. «Ի՞նչ խօսեց
18 Տէրը»։ Բաղաամն առակի ձեւով պարասխանեց նրան. «Վեր
կաց, Բաղա՛կ, եւ լսի՛ր, իբրեւ վկայ ականջ դիր, ո՛վ Սեպփո-
19 րի որդի։ Ասորուած մարդու նման չէ, որ արթնանայ, եւ ոչ էլ
մարդու որդու նման, որ սպառնայ։ Դու ասացիր, թէ չի անի,
20 կ'ասի, բայց չի իրականացնի։ Արդ, ես հրաման եմ սրացել,
21 որ օրհնեմ, ուրեմն կ'օրհնեմ եւ չեմ հրաժարուի դրանից։ Յա-
կոբի սերունդները թող նեղութիւն չկրեն, Իսրայէլի յեպնորդ-
ները յոգնութիւն չզգան։ Նրանց Տէր Ասորուածը իրենց հետ է,
22 իշխանների փառքն ու պապիւր՝ նրանց մէջ։ Ասորուած նրանց
հանեց Եգիպտոսից, եւ նա միեղջերուի նման իր վրայ փառք է
23 կրում։ Յակոբի յեպնորդների մէջ կախարդութիւն անող չկայ,
ոչ էլ Իսրայէլի յեպնորդների մէջ՝ մոգութիւն։ Ժամանակին թող
յայտնուի Յակոբի ու Իսրայէլի սերունդներին, ինչ որ կարա-
24 րելու է Ասորուած։ Ահա այդ ժողովուրդն իբրեւ առիծի կորիւն
ոպքի պէտք է ելնի եւ իբրեւ առիծ պէտք է պարծենայ։ Նա չի
քնելու, մինչեւ ջրափի իր զոհին, չիսմի խոցոտուածների արիւնը»։
25 Բաղակն ասաց Բաղաամին. «Ինձ համար նրան անիծելով մի՛
26 անիծիր, եւ ոչ էլ օրհնելով օրհնիր նրան»։ Պարասխան րա-
լով՝ Բաղաամն ասաց Բաղակին. «Քեզ հետ չխօսեցի՞, չասացի՞,
27 թէ՛ «Ինչ որ Ասորուած կ'ասի ինձ, այն էլ կ'անեմ»։ Բաղակն ա-
սաց Բաղաամին. «Արի՛ քեզ քանեմ մի այլ րեղ, գուցէ դա հա-
ճոյ լինի Ասործուն, եւ ինձ համար դու այնպեղից անիծես իսրա-
28 յէլացիներին»։ Բաղակը Բաղաամին փարաւ կարարը Փոգոր
լերան, որը դէպի անապար է ձգում։ Բաղաամն ասաց Բաղա-
29 կին. «Ինձ համար այսպեղ եւս եօթը բագին կառուցիր եւ ինձ
համար այսպեղ եօթը զուարակ ու եօթը խոյ պարասպիր»։
30 Բաղակն արեց այնպէս, ինչպէս նրան ասել էր Բաղաամը. նա

մեկական զուարակ ու խոյ ողջակիզեց բազինների վրայ:

Բաղաամը փեսնելով, որ Տիրոջը հաճելի է Իսրայելին օր- **24**
 հնելը, այլևս հմայութիւնների չդիմեց, ինչպէս սովոր էր, այլ
 երեսը դարձրեց դէպի անապատ: Բաղաամն իր աչքերը բարձ- 2
 րացնելով՝ փեսաւ, որ իսրայէլացիները բանակապետի են դրել
 ըստ ցեղերի: Աստծու հոգին իջաւ նրա վրայ, եւ նա առա- 3
 կի ձեռով ասաց. «Բէորի որդի Բաղաամն ասում է. «Ես՝ 4
 ճշմարտապէս այրս, որ Աստծու փեսիլը փեսաւ քնի մէջ իր բաց
 աչքերով: Ինչքան գեղեցիկ են քո փները, Յակոբ, եւ քո վրան- 5
 ները, Իսրայէլ: Դրանք նման են հովանի անող անպառնների, 6
 գետերի ափին գտնուող բուրաստանների, Տիրոջ կանգնեցրած
 վրանների, վազող ջրերի ափին գտնուող մայրիների: Այդ 7
 սերնդից պիտի ծնուի մի մարդ, որ պիտի փրկի բազում ազգե-
 րի: Նրա թագաւորութիւնը Գոգի թագաւորութիւնից հզօր պիտի
 լինի, նրա թագաւորութիւնը պիտի բարգաւաճի: Աստուած ժո- 8
 դովորդին առաջնորդեց Եգիպտոսից, եւ նա միեղջերուի նման իր
 վրայ փառք է կրում: Նա պիտի լափի իր թշնամի ժողովուրդնե-
 րին, նրանց գիրութիւնը պիտի հիւծի եւ իր նետերով նետահար
 պիտի անի իր թշնամիներին: Նա փռուած պիտի հանգստա- 9
 նայ նման առիծի, նման առիծի կորիւնի: Ով կը համարձակուի
 զարթնեցնել նրան: Իսրայէլ, թող օրհնուեն քեզ օրհնողները, եւ
 անիծուեն քեզ անիծողները»: Բաղակը բարկացաւ Բաղաամի 10
 վրայ եւ ափերն իրար զարկեց: Բաղակն ասաց Բաղաամին.
 «Ես քեզ կանչեցի, որպէսզի անիծես իմ թշնամիներին, իսկ դու,
 ահա, օրհնելով օրհնեցիր նրանց երեք անգամ: Արդ, թող ու 11
 փախի՜ր քո փեղը: Ուզում էի պապուել քեզ, բայց Տէրը զրկեց
 քեզ փառքից»: Բաղաամն ասաց Բաղակին. «Մի՛թէ ինձ մօտ 12
 ուղարկած քո բանագնացներին չասացի. «Եթէ Բաղակն ինձ 13
 իր փնով լիքը արծաթ ու ոսկի էլ տայ, ես չեմ կարող ուրնահարել
 Տիրոջ խօսքը եւ ոչ էլ կարող եմ ինձնից լաւ կամ վատ դարձնել
 այն: Ինչ որ ասի Աստուած, այն էլ խօսելու եմ»: Իսկ հիմա 14
 ահա գնում եմ իմ փեղը: Արի՛ քեզ յայտնեմ, թէ ինչ է անելու
 այդ ժողովուրդն առաջիկայում քո ժողովրդին»: Եւ նա առակի 15
 ձեռով ասաց. «Խօսում է Բէորի որդի Բաղաամը՝ ճշմարտապէս
 այն մարդը, որ լսել է Աստծու պատգամները եւ հմուտ է Բարձ- 16
 րեալի գիտութեանը, քնի մէջ բաց աչքերով է փեսել Աստծու
 փեսիլը: Ես ցոյց եմ տալու նրան, բայց ոչ հիմա, երանելի եմ 17

դարձնելու նրան, բայց ոչ մօտ ժամանակում: Ծագելու է Յակոբի աստղը, մի մարդ է բարձրանալու իսրայելացիներից եւ կոտորելու է Մովսէի իշխաններին, գերևարելու է Սէթի բոլոր
 18 յետնորդներին: Նա պիտի ժառանգի Եղոմացիների երկիրը, որ պատկանում է իր թշնամի Եսաւին: Եւ այդ ամէնը իսրայէ-
 19 լացիները պիտի իրականացնեն իրենց ուժով: Յակոբի ցեղից պիտի կանգնի այդ այրըն պիտի կոտորի այդ քաղաքից փրկու-
 20 ածներին»: Ամաղէկացիներին տեսնելով՝ նա առակի կարգով ասաց. «Ամաղէկացիները ազգերի գլուխն են, բայց կորստեան
 21 պիտի մաքնուի նրանց սերունդը»: Կինեցիներին տեսնելով՝ նա առակի կարգով ասաց. «Ամուր է քո բնակավայրը, բայց եթէ
 22 քարանձաւներում էլ դնես քո բոյնը, եթէ անգամ Բէորի հմարու-
 թեամբ կառուցուի ձեր բոյնը, միեւնոյնն է, ասորեստանցիները
 23 գերևարելու են ձեզ»: Ապա առակի կարգով ասաց. Ո՛վ ողջ
 24 կը մնայ, եթէ Աստուած այս բաներն անի: Կիւրացիները կը գան ու կը չարչարեն ասորեստանցիներին ու եբրայեցիներին,
 25 բայց իրենք էլ գլխովին կը կորչեն»: Եւ վեր կենալով՝ Բաղա-
 սանը վերադարձաւ, գնաց իր տեղը, իսկ Բաղակն էլ գնաց իր երկիրը:

25 Իսրայէլացիները բանակապետի դրեցին Սափրիմում եւ պղծ-
 ծուեցին այնպէղ մովաբացիների դուստրերի հետ պռնկանա-
 2 լով: Մովաբացի կանայք իսրայէլացիներին հրաւիրեցին ի-
 րենց կուռքերի պատուին զոհ մատուցելու ծէսին: Իսրայէլա-
 ցիները կերան մովաբացիների մատուցած զոհերից ու երկր-
 3 պագեցին նրանց կուռքերին: Իսրայէլացիները յարեցին Բէլ-
 փեգորին, որի համար Տէրը խիստ բարկացաւ իսրայէլացիների
 4 վրայ: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Վերցրո՛ւ քո ժողովրդի բոլոր
 իշխաններին եւ կախի՛ր նրանց Տիրոջ առջեւ՝ արեգակի դէմ,
 որպէսզի Տիրոջ գայրոյթը վերանայ իսրայէլացիների վրայից»:
 5 Մովսէսն ասաց իսրայէլացիներին. «Ամէն մէկը թող կոտորի
 6 Բէլփեգորին յարած իր հարազատին»: Մի անգամ մի իսրայէ-
 լացի մարդ Մովսէսի ու իսրայէլացի ամբողջ ժողովրդի ներկա-
 7 յութեամբ իր եղբօրը Բեբեց մի մաղիանացի կնոջ մօտ: Իսրայէ-
 լացիները լաց էին լինում վկայութեան խորանի դռանը: Ահա-
 րոն քահանայի որդի Եղիազարի որդի Փենեէը, տեսնելով դա,
 8 վեր կացաւ ժողովրդի միջից եւ իր ձեռքն առնելով տէգը՝ այդ
 տղամարդու յետեւից մտաւ անառակ կնոջ սենեակն ու խոցեց

երկուսին էլ՝ իսրայելացի փղամարդուն ու այդ կնոջը՝ իր արգանդից: Այդ ժամանակ էլ դադարեց իսրայելացիների կոտորածը: Այդ կոտորածից քսանչորս հազար մարդ մեռաւ: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Փենետը՝ Ահարոն քահանայի որդի Եղիազարի որդին, վերացրեց իսրայելացիների նկատմամբ ունեցած իմ գայրոյթը, քանի որ նա նրանց նկատմամբ նոյնքան անհաշար էր, որքան ես: Եւ ես իսրայելացիներին իմ բարկութեամբ չոչնչացրի: Եւ հիմա այսպէս կ'ասես. «Ես, ահա, նրա հետ խաղաղութեան ուխտ եմ կնքում: Նրան եւ նրա յետնորդներին յաւիտենական քահանայութիւն եմ խոստանում ի դիմաց այն բանի, որ նա իր Աստուծոյ փոխարէն վրէժխնդիր լինելով՝ քաւեց իսրայելացիների մեղքերը»: Մաղիանացի կնոջ հետ սպանուած իսրայելացի փղամարդու անունը Զամբրի էր: Նա Սաղոմի որդին էր՝ Շմաւոնի յետնորդներին պատկանող ընտանիքի իշխանը, իսկ սպանուած մաղիանացի կնոջ անունը Քազբի էր: Նա մաղիանացի նահապետական ընտանիքից Ամոթի ցեղի Սուր իշխանի դուստրն էր: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Խօսիր իսրայելացիների հետ եւ ասա՛. «Ղարձէք մաղիանացիների թշնամին, հարուածեցէ՛ք նրանց, որովհետեւ նրանք ձեր նենգ թշնամիներն են. նրանք ձեզ դաւեցին Փոգորի պատճառով, նաեւ մաղիանացի իշխանի դուստր Քազբիի՝ իրենց քրոջ պատճառով, որն սպանուեց Փոգորի համար սկսուած կոտորածների օրը»:

Այդ կոտորածից յետոյ Տէրը խօսեց Մովսէսի ու Եղիազար քահանայի հետ եւ ասաց. «Նաշուառման ենթարկեցէ՛ք իսրայելացիների քսան տարեկանից բարձր մարդկանց ըստ իրենց նահապետների ընտանիքների, բոլոր նրանց, ովքեր ընդունակ են պատերազմելու»: Մովսէսն ու Եղիազար քահանան Մովաբացիների երկրի Ռաբոթ շրջանում, Յորդանան գետի մօտ, Երիքովի դիմաց ասացին իսրայելացիներին. «Ղուք՝ Եգիպտոսից ելած իսրայելացիներդ, հաշուառման ենթարկեցէ՛ք քսան տարեկանից բարձր մարդկանց, ինչպէս Տէրը հրամայել է Մովսէսին: Նաշուառման ենթարկուեցին Ռուբէնը՝ Իսրայելի անդրանիկ որդին, Ռուբէնի որդիներ Ենոքը եւ Ենոքի ընտանիքը, Փալլուսը եւ Փալլուսի ընտանիքը, Ասրոմը եւ Ասրոմի ընտանիքը, Քարմին եւ Քարմիի ընտանիքը: Սա Ռուբէնի տոհմն է. նրանց թիւը քառասուններեք հազար եօթը հարիւր երեսուն է:

8 Փալլուսի որդի Եղիաբը, Եղիաբի որդիներ Յամուէլը, Դաթանը
 9 եւ Աբիռոնը: Սրանք իսրայէլացիների մէջ երեւելի մարդիկ էին.
 սրանք են, որ Տիրոջ դէմ ապստամբել էին, երբ Կորիսի յեպ-
 նորդների հետ յարձակուել էին Մովսէսի ու Ահարոնի վրայ,
 10 եւ երկիրը բացելով իր երախը՝ կուլ էր փութել նրանց ու Կոր-
 խին իր ժողովրդի հետ: Կրակը լափել էր երկու հարիւր յիսուն
 հոգի, որպէսզի միւսների համար դա դաս լինի: Կորիսի որդի-
 11 ները, սակայն, չմեռան: Նաշուառման ենթարկուեցին Շմաու-
 12 նի որդիները եւ Շմաունի որդիների փոխները. Յամուէլը եւ
 Յամուէլի շառաւիղը, Յամինը եւ Յամինի շառաւիղը, Յաքինը
 13 եւ Յաքինի շառաւիղը, Զարան եւ Զարայի շառաւիղը, Մաուլը
 14 եւ Մաուլի շառաւիղը: Սրանք են Շմաունի ցեղի փոխները, ո-
 րոնք, ըստ հաշուառման, կազմեցին քսաներկու հազար երեք
 15 հարիւր հոգի: Նաշուառման ենթարկուեցին Յուդայի որդիներ-
 16 րը՝ Էրը, Օնանը, Սելոմը, Փարէսը եւ Զարան: Էրն ու Օնա-
 նը մեռան Քանանացիների երկրում: Յուդայի որդիներն ու
 նրանց շառաւիղներն են՝ Սելոմը եւ Սելոմի շառաւիղը, Փարէսը
 17 եւ Փարէսի շառաւիղը, Զարան եւ Զարայի շառաւիղը: Փարէսի
 որդիներ Ասրոնը եւ Ասրոնի շառաւիղը, Յամուէլը եւ Յամուէլի
 18 շառաւիղը: Սրանք են Յուդայի ցեղի փոխները, որոնք, ըստ
 հաշուառման, կազմեցին եօթանասունվեց հազար հինգ հա-
 19 րիւր հոգի: Նաշուառման ենթարկուեցին Իսաքարի որդիներն
 ու նրանց շառաւիղները՝ Թողան եւ Թողայի շառաւիղը, Փուան
 եւ Փուայի շառաւիղը, Յասուրը եւ Յասուրի շառաւիղը, Ամրանը
 20 եւ Ամրանի շառաւիղը: Սրանք են Իսաքարի ցեղի փոխները,
 որոնք, ըստ հաշուառման, կազմեցին վաթսունչորս հազար եր-
 21 կու հարիւր հոգի: Այնուիւրեւն՝ Զաբուլոնի որդիներն ու նրանց
 շառաւիղները՝ Սարեղը եւ Սարեղի շառաւիղը, Ալլոնը եւ Ալլոնի
 22 շառաւիղը, Աղէլը եւ Աղէլի շառաւիղը: Սրանք են Զաբուլո-
 նի ցեղի փոխները, որոնք, ըստ հաշուառման, կազմեցին վաթ-
 23 սուն հազար հինգ հարիւր հոգի: Այնուիւրեւն՝ Գադի որդի-
 ներն ու նրանց շառաւիղները՝ Սափոնը եւ Սափոնի շառաւի-
 24 ղը, Անգին եւ Անգիի շառաւիղը, Սունին եւ Սունիի շառաւի-
 25 ւիղը, Աբեւնին եւ Աբեւնիի շառաւիղը, Արիէլը եւ Արիէլի
 26 շառաւիղը: Սրանք են Գադի որդիների փոխները, որոնք, ըստ
 հաշուառման, կազմեցին քառասունչորս հազար հինգ հարիւր

հոգի: Այնուհետև՝ Ասերի որդիներն ու նրանց շառաիղները՝ 27
 Յամինը եւ Յամինի շառաիղը, Յեսուն եւ Յեսուի շառաիղը,
 Բարիան եւ Բարիայի շառաիղը, Քոբէրը եւ Քոբէրի շառա- 28
 ւիղը, Մելքիէլը եւ Մելքիէլի շառաիղը: Ասերի դստեր անունն
 էր Սարա: Սրանք են Ասերի ցեղի փոհները, որոնք, ըստ հա- 30
 շուառման, կազմեցին քառասուններեք հազար վեց հարիւր հո-
 գի: Այնուհետև՝ Յովսէփի որդիները եւ նրանց շառաիղները՝ 31
 Մանասէն եւ Եփրեմը: Այնուհետև՝ Մանասէի որդիներ Մա- 32
 քիրը եւ Մաքիրի շառաիղը: Մաքիրը ծնեց Գաղաադին: Գա-
 ղաադը եւ Գաղաադի շառաիղը: Այնուհետև՝ Գաղաադի որ- 33
 դիներ Աքիեզերը եւ Աքիեզերի շառաիղը, Քեղէզը եւ Քեղէզի
 շառաիղը, Եսրիէլը եւ Եսրիէլի շառաիղը, Սիւքեմը եւ Սիւքեմի 34
 շառաիղը, Սիմային եւ Սիմայիի շառաիղը, Ոփերը եւ Ոփե- 35
 րի շառաիղը: Ոփերի որդի Մաղպաադը արու զաւակներ չու- 36
 նեցաւ, այլ՝ դուստրեր: Մաղպաադի դուստրերի անուններն են՝
 Մաաղա, Նուա, Էզղա, Մեղքա եւ Թերսա: Սրանք են Մանասէ- 37
 ի փոհները, որոնք, ըստ հաշուառման, կազմեցին յիսուներկու
 հազար եօթը հարիւր հոգի: Այնուհետև՝ Եփրեմի որդիներն 38
 ու նրանց շառաիղները՝ Սուրադան եւ Սուրադայի շառաիղը,
 Տանաքը եւ Տանաքի շառաիղը: Սուրադայի որդի Եղենը եւ 39
 Եղենի շառաիղը: Սրանք են Եփրեմի ցեղի փոհները, որոնք,
 ըստ հաշուառման, կազմեցին երեսուներկու հազար հինգ հա- 40
 րիւր հոգի: Ահա սրանք են Յովսէփի որդիներն ու նրանց շա-
 ռաիղները: Այնուհետև՝ Բենիամինի որդիներն ու նրանց շա- 41
 ռաիղները՝ Բալէն եւ Բալէի շառաիղը, Ասիբերը եւ Ասիբերի
 շառաիղը, Յաքիրանը եւ Յաքիրանի շառաիղը, Սափանը եւ 42
 Սափանի շառաիղը: Բալէի որդիներն են՝ Ադարը, Նոյեմանը
 եւ Նոյեմանի շառաիղը: Սրանք են Բենիամինի որդիներն ու 44
 նրանց շառաիղները, որոնք, ըստ հաշուառման, կազմեցին ե-
 րեսունհինգ հազար հինգ հարիւր հոգի: Այնուհետև՝ Դանի 45
 որդիներն ըստ իրենց շառաիղների. Մամին եւ Մամիի շա-
 ռաիղը: Սրանք են Դանի փոհները ըստ իրենց շառաիղների:
 Մամիի փոհները, ըստ հաշուառման, կազմեցին վաթսուներորս 46
 հազար վեց հարիւր հոգի: Այնուհետև՝ Նեփթալիմի որդիներն 47
 ու նրանց շառաիղները՝ Ասիէլը եւ Ասիէլի շառաիղը, Գօնին ու
 Գօնիի շառաիղը, Յեսերը եւ Յեսերի շառաիղը, Մելլեմը եւ 48
 Մելլեմի շառաիղը: Սրանք են Նեփթալիմի ցեղի փոհները, 49

որոնք, ըստ հաշուառման, կազմեցին քառասուն հազար երեք
 50 հարիւր հոգի: Իսրայելացիների ընդհանուր թիւը, այսպիսով,
 51 եղաւ վեց հարիւր մէկ հազար եօթը հարիւր երեսուն: Տէրը
 52 խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Ըստ մարդկանց թւի սրանց
 53 միջեւ թող բաժանուի երկիրը որպէս սեփականութիւն: Նրանց
 քանակին համապարասխան պէտք է աւելանայ նրանց բաժի-
 նը եւ, սակաւութեան համեմատ, նուազի նրանց բաժինը: Թող
 իւրաքանչիւրին ժառանգութեան բաժին փրօւի ըստ հաշուառ-
 54 ման: Երկիրը թող բաժանուի վիճակ գցելով. ըստ անուննե-
 րի, ըստ իրենց նահապետների ցեղերի թող բաժին ստանան:
 55 Բազմանդամ ու սակաւաթիւ ընտանիքները վիճակ գցելով թող
 56 ստանան իրենց բաժինը: Ահա հաշուառման ենթարկուած Ղե-
 ւիի որդիներն ըստ իրենց փոխների. Գեթսունը եւ Գեթսունի շա-
 ռաւիղը, Կահաթը եւ Կահաթի շառաւիղը, Մերարին եւ Մերա-
 57 րիի շառաւիղը: Սրանք են Ղեւիի որդիների ենթափոհները.
 Ղոբենիի շառաւիղը, Քեբրոնի շառաւիղը, Կորիսի շառաւիղը եւ
 58 Մուսիի շառաւիղը: Կահաթը ծնեց Ամրամին: Նրա կնոջ ա-
 նունն էր Յոքաբեթ, որ Ղեւիի դուստրն էր եւ որը Ղեւիի ցեղի
 համար Եգիպտոսում Ամրամից ունեցաւ Ահարոնին, Մովսէսին
 59 ու Մարիամին՝ նրանց քրոջը: Ահարոնը ծնեց Նաբադին ու
 60 Աբիուդին, Եղիազարին ու Իթամարին: Նաբադն ու Աբիուդը
 մեռան, երբ Տիրոջ առաջ օտար կրակ էին մատուցում Սինա-
 61 յի անապատում: Ղեւիի ցեղի մէկ ամսականից բարձր արա-
 կան սեռին պարկանողների թիւը, ըստ հաշուառման, կազմեց
 քսաներեք հազար հոգի: Սրանք հաշուառման ենթարկուած իս-
 րայելացիների մէջ չընդգրկուեցին, քանի որ, ի փարբերութիւն
 62 իսրայելացիների, հողաբաժին չէր հասնում նրանց: Այս է Մո-
 վաբացիների երկրի Ռաբոթ շրջանում, Յորդանան գետի մօտ,
 Երիքովի դիմաց Մովսէսի ու Եղիազար քահանայի կատարած
 63 իսրայելացիների հաշուառումը: Սրանց մէջ չկար իսրայելացի-
 ներից որեւէ մարդ, որ հաշուառման ենթարկուած չլինէր Սինա-
 64 յի անապատում Մովսէսի եւ Ահարոնի կողմից, քանի որ Տէրը
 նրանց մասին ասել էր, թէ՝ «Անապատում իսպառ պիտի մեռ-
 նեն»: Եւ, իրօք, նրանցից ոչ ոք չմնաց, բացի Յեփոնէի որդի
 Քաղէբից ու Նաւէի որդի Յեսուից:

27 Մովսէսի մօտ եկան Յովսէփի որդի Մանասէից սերուած
 Մաքիրի որդի Գաղաադի որդի Ոփերի որդի Սաղաադի

դուստրերը, որոնց անուններն էին՝ Մաադա, Նուա, Էզդա, Մեդ-
 քա եւ Թերսա: Նրանք կանգնելով Մովսէսի, Եղիազար քահա- 2
 նայի, իշխանների եւ ողջ ժողովրդի առաջ, վկայութեան խո-
 րանի դռանը, ասացին. «Մեր հայրը մեռաւ այնպեղ՝ անապա- 3
 րում: Նա Կորիսի՝ Տիրոջ դէմ ընդվզած ամբոխի մէջ չէր: Նա
 մեռաւ իր այլ մեղքի համար՝ առանց որդիներ ունենալու: Արդ, 4
 թէւ նա որդի չունեցաւ, բայց մեր հօր անունը թող չճնջուի իր
 ցեղի միջից նրա համար, որ որդի չունեցաւ: Մեզ բաժին փութք 5
 մեր հօր եղբայրներին հաւասար»: Մովսէսը նրանց պահան- 5
 ջը ներկայացրեց Տիրոջ առաջ: Տէրը խօսելով Մովսէսի հետ՝ 6
 ասաց. «Ճիշդ են ասում Սաղպաադի դուստրերը: Նրանց նոյ- 7
 նպէս բաժին փութք իրենց հօր եղբայրներին հաւասար. իրենց
 հօր հասանելիք բաժինը կը յափկացնես նրանց: Իսրայէլացի- 8
 ներին բացադրելով՝ կ'ասես. «Եթէ մեռնող մարդը որդի չի ու-
 նենում, նրա ժառանգութիւնը պէտք է անցնի իր դստերը: Եթէ 9
 նա դուստր չունի, նրա ժառանգութիւնը փութք իր եղբորը: Եթէ 10
 նա եղբայր էլ չունի, նրա ժառանգութիւնը փութք իր հօրեղբորը:
 Եւ եթէ հօրեղբայրներ էլ չունի, նրա ժառանգութիւնը փութք նրա 11
 մերձաւոր ազգականին: Նրա ունեցածը իր ցեղից որեւէ մէկը
 թող ժառանգի: Դա իսրայէլացիների համար դադարաստանական 12
 օրէնք թող լինի, ինչպէս Տէրն է հրամայել Մովսէսին»: Տէրն 12
 ասաց Մովսէսին. «Բարձրացիր այն կողմում գտնուող Նաբաւ
 լեռը եւ դիպիր Քանանացիների երկիրը, որը ես իսրայէլացի- 13
 ներին եմ փալու որպէս կալուածք: Կը քննես այն, որից յե- 13
 փոյ դու եւս մեռնելով՝ կը միանաս քո նախնիներին, ինչպէս քո
 եղբայր Ահարոնը մեռաւ Նոր լեռան վրայ, որովհետեւ ուրնա- 14
 կոխ արեցիք իմ պարգամները Սին անապարում, երբ ժողո-
 վուրդը չցանկացաւ ինձ սրբացնել. նրա ներկայութեամբ դուք 15, 16
 ինձ չսրբացրիք, եւ մարդիկ ջրի պակասութիւն զգացին» (Խօս-
 քը վերաբերում էր Սին անապարի Նակաճառութեան ջրին): 17
 Մովսէսն ասաց Տիրոջը. «Նոգիների ու բոլոր էակների ո՛վ Տէր
 Աստուած, այս ժողովրդի վրայ մի մարդ նշանակիր, որ կարո- 17
 դանայ առաջնորդել նրան, որ հանի եւ փանի նրան այսփեղից,
 որպէսզի Տիրոջ այս ժողովուրդը չնմանուի այն ոչխարներին,
 որոնք հովիւ չունեն»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. 18
 «Վերցրո՛ւ Նաւէի որդի Յեսուին, որի մէջ Նոգի կայ, եւ ձեռքդ 19
 դիր նրա վրայ: Նրան կը կանգնեցնես Եղիազար քահանայի

առջեւ եւ ամբողջ ժողովրդի ներկայութեամբ պատուէր կը փաս
 20 նրան: Այո՛, պատուէր կը փաս նրան նրանց առաջ: Քո իշխա-
 նութիւնից որոշ բաժին կը փաս նրան, որպէսզի իսրայէլացի-
 21 ները հնազանդուեն նրան: Նա թող կանգնի Եղիազար քահա-
 նայի առաջ, եւ թող նրան հարցեր փան Տիրոջ իրաւունքների
 մասին: Եղիազարի խօսքով պիտի շարժուեն, գործեն բոլորը՝
 22 Յեսուն եւ իսրայէլացի ամբողջ ժողովուրդը միաբան»: Մով-
 սէսն արեց այնպէս, ինչպէս Տէրը պատուիրել էր իրեն: Յեսուն
 վերցնելով՝ Մովսէսը նրան բերեց Ահարոն քահանայի որդի Ե-
 23 ղիազարի ու ամբողջ ժողովրդի առջեւ: Նա իր ձեռքերը դրեց
 նրա վրայ եւ առաջնորդ կարգեց նրան, ինչպէս Տէրն էր պատ-
 ուիրել Մովսէսին:

28, 2 Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Պատուիրի՛ր իսրա-
 յէլացիներին եւ նրանց ասա՛. «Ներամու՛ր եղէք, որ իբրեւ ա-
 նուշ բուրմունք ինձ մապուցուող ընծաները, զոհաբերութիւն-
 ները եւ կերակուրները մապուցուեն իմ սահմանած փօներին»:
 3 Նրանց կ'ասես. «Սրանք են այն զոհաբերութիւնները, որ պի-
 րի մապուցուեն Տիրոջը. մշտապէս օրական երկու ոչ արա-
 4 փաւոր գառ՝ իբրեւ ողջակէզ: Մի գառը կը զոհես առաւօտեան,
 5 իսկ երկրորդ գառը կը զոհես երեկոյեան: Ապա կը մապուցես
 քառորդ դորակ իւղով հունցուած մէկ փասներորդ գրիւ ընփիր
 6 ալիւր: Սրանք են այն ողջակէզները, որ իբրեւ անուշ բուրմունք
 7 ամէն օր մապուցուում էին Տիրոջը Սինա լեռան վրայ: Պիտի
 ընծայաբերես նաեւ քառորդ դորակ գինի ամէն մի գառան հա-
 8 մար: Գինին սուրբ վայրում կը մապուցես Տիրոջը: Երկրորդ
 գառը երեկոյեան կը զոհես, որի հետ կը մապուցես ընփիր ա-
 9 լիւրն ու գինին իբրեւ անուշ բուրմունք Տիրոջը»: «Շաբաթ օրը
 կը մապուցես նաեւ մի փարեկան ոչ արափաւոր երկու գառ եւ
 10 իւղով հունցուած երկու փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր: Ողջա-
 կէզի յաւելեալ նուէրն է դա իւրաքանչիւր շաբաթ օրուայ համար,
 11 բացի ամէն օրուայ ողջակէզից ու գինուց»: «Ամսուայ առաջին
 օրերին Տիրոջը ողջակէզ կը մապուցէք նախրից բերուած եր-
 կու զուարակ, մէկ խոյ, մի փարեկան ոչ արափաւոր եօթը գառ:
 12 Ամէն մի զուարակի հետ պէտք է լինի իւղով հունցուած երեք
 փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր, ամէն մի խոյի հետ՝ իւղով հուն-
 13 ցուած երկու փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր, ամէն մի գառան
 հետ՝ իւղով հունցուած մէկ փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր՝ իբ-

րեւ անուշ բուրմունք՝ առաքուած Տիրոջը: Ամէն մի զուարակի 14
 հեպ պէտք է ընծայաբերէք կէս դորակ գինի, իսկ ամէն մի գա-
 ռան հեպ՝ մէկ քառորդ դորակ գինի: Այս ողջակէզները պիտի
 մաքուցէք իւրաքանչիւր ամսուայ առաջին օրը, քարուայ բոլոր
 ամիսներին: Ամէն օրուայ ողջակէզից ու նուէրից բացի, մեղ- 15
 քերի քաւութեան համար Տիրոջը պէտք է մաքուցուի մէկ նո-
 խազ»: «Առաջին ամսի քասնչորսերորդ օրը Տիրոջ զարիկն 16
 է: Նոյն ամսի քասնհինգերորդ օրը քօն է: Եօթը օր բաղարջ 17, 18
 կ'ուրէք: Առաջին օրը սուրբ է ձեզ համար. այդ օրը ոչ մի աշ-
 խաքանք չկաքարէք: Նախրից բերուած երկու զուարակ, մէկ 19
 խոյ, մի քարեկան ոչ արաքաւոր եօթը գառ կը մաքուցէք Տի-
 րոջն իբրեւ ողջակէզ ու ընծայ: Ամէն մի զուարակի հեպ պէտք 20
 է մաքուցուի իւղով հունցուած երեք քասներորդ գրիւ ընփիւր
 ալիւր, իսկ ամէն մի խոյի համար՝ երկու քասներորդ: Եօթը 21
 գառներից ամէն մէկի հեպ մէկ քասներորդ գրիւ ընփիւր ալիւր
 կ'ընծայաբերէք, իսկ մեղքերի քաւութեան համար կ'ընծայա- 22
 բերէք նաեւ մէկ նոխազ: Եւ դա կ'անէք բացի ամէն օր առա- 23
 ւօքեան կաքարուող ողջակէզից: Դա, իբրեւ անուշ բուրմունք, 24
 ողջակէզ կը մաքուցէք Տիրոջը ամէն մի եօթներորդ օրը, ըսք
 նշուած կարգի: Ողջակէզի մշքական գոհը գինու հեպ կը մա-
 քուցէք: Եօթներորդ օրը նոյնպէս սուրբ է ձեզ համար: Այդ 25
 օրը ոչ մի աշխաքանք չկաքարէք»: «Երախայրիքների օրը, 26
 երբ Տիրոջը շաքաթական նուէր էք մաքուցում, թող սուրբ լինի
 ձեզ համար. դուք ոչ մի աշխաքանք չպէտք է կաքարէք: Տի- 27
 րոջն իբրեւ անուշ բուրմունք նախրից բերուած երկու զուարակ,
 մէկ խոյ եւ մի քարեկան ոչ արաքաւոր եօթը գառ ողջակէզ պի-
 տի մաքուցէք: Ամէն մի զուարակի հեպ պիտի նուիրաբերէք 28
 իւղով հունցուած երեք քասներորդ գրիւ ընփիւր ալիւր, ամէն
 խոյի հեպ՝ մէկ քասներորդ գրիւ ընփիւր ալիւր: Եօթը գառ- 29
 ներից ամէն մէկի համար մէկ քասներորդ գրիւ ընփիւր ալիւր
 կը բերէք: Կը նուիրաբերէք նաեւ մէկ նոխազ մեղքերի քաւու- 30
 թեան համար: Այդ բոլորը կ'ընծայաբերէք, բացի ամենօրեայ 31
 ողջակէզից: Սրանց հեպ նաեւ՝ ընփիւր ալիւրն ու գինին: Զոհա-
 բերուող բոլոր կենդանիները պէտք է լինեն ոչ արաքաւոր»:

«Եօթներորդ ամսի առաջին օրը ձեզ համար սուրբ հա- 29
 ւաքի օր թող լինի: Այդ օրը ոչ մի աշխաքանք չկաքարէք:
 Յիշաքակելի օր թող լինի դա ձեզ համար: Տիրոջը իբրեւ անուշ 2

բուրմունք ողջակեզ կ'անէք նախրից բերուած մէկ զուարակ, մէկ
3 խոյ եւ մի փարեկան ոչ արափաւոր եօթը գառ: Իւրաքանչիւր
զուարակի հետ կը մափուցէք իւղով հունցուած երեք փասնե-
րորդ գրիւ ընփիր ալիւր, իւրաքանչիւր խոյի հետ՝ երկու փասն-
4 երորդ գրիւ ընփիր ալիւր եւ եօթը գառներից իւրաքանչիւրի
5 հետ՝ մէկ փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր, իսկ մեղքերի քա-
6 տութեան համար՝ մէկ նոխազ: Իւրաքանչիւր ամսուայ առաջին
օրը կափարուող ողջակեզից բացի, ըստ սահմանուած կարգի,
կը մափուցէք նաեւ ընփիր ալիւրն ու գինին իբրեւ Տիրոջ համար
7 անուշ բուրմունք»: «Այդ եօթներորդ ամսուայ փասներորդ օրը
եւս ձեզ համար սուրբ հաւաքի օր թող լինի: Այդ օրը ծոմ կը
8 պահէք եւ ոչ մի աշխատանք չէք կատարի: Տիրոջ համար իբրեւ
անուշ բուրմունք ողջակեզ կը մափուցէք նախրից բերուած մէկ
զուարակ, մէկ խոյ եւ մի փարեկան ոչ արափաւոր եօթը գառ:
9 Իւրաքանչիւր զուարակի հետ կ'ընծայաբերէք իւղով հունցու-
ած երեք փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր, իւրաքանչիւր խոյի
10 հետ՝ երկու փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր, իսկ եօթը գառ-
ներից իւրաքանչիւրի հետ՝ մէկ փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր:
11 Մեղքերի քաւութեան համար կը զոհաբերէք մէկ նոխազ: Բա-
ցի մեղքերի քաւութեան զոհերից, ըստ սահմանուած կարգի, կը
մափուցէք նաեւ ամենօրեայ ողջակեզը, ընփիր ալիւրն ու գի-
12 նին իբրեւ Տիրոջ համար անուշ բուրմունք»: «Նոյն այդ եօթն-
երորդ ամսուայ փասնհինգերորդ օրը ձեզ համար սուրբ հա-
ւաքի օր թող լինի. ոչ մի աշխատանք չկատարէք եւ եօթը օր
13 Տիրոջ փօնը կը փօնէք: Իբրեւ Տիրոջ համար անուշ բուրմունք
հետեւեալ ընծաները կ'անէք. առաջին օրը՝ նախրից բերուած
փասներեք զուարակ, երկու խոյ եւ մի փարեկան ոչ արափաւոր
14 փասնչորս գառ: Տասներեք զուարակներից իւրաքանչիւրի հետ
կ'ընծայաբերէք իւղով հունցուած երեք փասներորդ գրիւ ընփիր
ալիւր, երկու խոյերից իւրաքանչիւրի հետ՝ երկու փասներորդ
15 գրիւ ընփիր ալիւր, փասնչորս գառներից իւրաքանչիւրի հետ՝
16 մէկ փասներորդ գրիւ ընփիր ալիւր: Կը զոհաբերէք նաեւ մէկ
նոխազ մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ ողջա-
17 կեզից, ընփիր ալիւրից ու գինուց: Երկրորդ օրը կը մափու-
ցէք փասներկու զուարակ, երկու խոյ եւ մի փարեկան ոչ արա-
18 փաւոր փասնչորս գառ: Զուարակների, խոյերի ու գառների
հետ մափուցուող ընփիր ալիւրն ու գինին, ըստ սահմանուած

կարգի, թող լինեն նրանց քանակին համապատասխան: Մէկ 19
նոխազ էլ կը մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ ողջակէզից, ընտիր ալիւրից ու գինուց: Երրորդ օ- 20
րը կը մաքուցէք փասնմէկ զուարակ, երկու խոյ եւ մի փարեկան ոչ արաքաւոր փասնջորս գառ: Զուարակների, խոյների 21
ու գառների հետ մաքուցուող ընտիր ալիւրն ու գինին թող լի-
նեն նրանց քանակին համապատասխան: Մէկ նոխազ էլ կը 22
մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ ող-
ջակէզից, ընտիր ալիւրից ու գինուց: Չորրորդ օրը կը մաքու- 23
ցէք փասը զուարակ, երկու խոյ եւ մի փարեկան ոչ արաքաւոր
փասնջորս գառ: Զուարակների, խոյների ու գառների հետ մա- 24
քուցուող ընտիր ալիւրն ու գինին, ըստ սահմանուած կարգի,
թող լինեն նրանց քանակին համապատասխան: Մէկ նոխազ 25
էլ կը մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ
ողջակէզից, ընտիր ալիւրից ու գինուց: Վեցերորդ օրը կը մա- 26
քուցէք ինը զուարակ, երկու խոյ եւ մի փարեկան ոչ արաքաւոր
փասնջորս գառ: Զուարակների, խոյների ու գառների հետ մա- 27
քուցուող ընտիր ալիւրն ու գինին, ըստ սահմանուած կարգի,
թող լինեն նրանց քանակին համապատասխան: Մէկ նոխազ 28
էլ կը մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ
ողջակէզից, ընտիր ալիւրից ու գինուց: Վեցերորդ օրը կը մա- 29
քուցէք ութ զուարակ, երկու խոյ եւ մի փարեկան ոչ արաքաւոր
փասնջորս գառ: Զուարակների, խոյների ու գառների հետ մա- 30
քուցուող ընտիր ալիւրն ու գինին, ըստ սահմանուած կարգի,
թող լինեն նրանց քանակին համապատասխան: Մէկ նոխազ 31
էլ կը մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ
ողջակէզից, ընտիր ալիւրից ու գինուց: Եօթներորդ օրը կը 32
մաքուցէք եօթը զուարակ, երկու խոյ եւ մի փարեկան ոչ արա-
քաւոր փասնջորս գառ: Զուարակների, խոյների ու գառների 33
հետ մաքուցուող ընտիր ալիւրն ու գինին, ըստ սահմանուած
կարգի, թող լինեն նրանց քանակին համապատասխան: Մէկ 34
նոխազ էլ կը մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ
ողջակէզից, ընտիր ալիւրից ու գինուց: Ութերորդ 35
օրը ձեր փօնի վերջին օրը թող լինի: Ոչ մի աշխատանք չկատա-
րէք այդ օրը: Իբրեւ Տիրոջ համար անուշ բուրմունք ողջակէզ 36
կը մաքուցէք մէկ զուարակ, մէկ խոյ եւ մի փարեկան ոչ ա-
րաքաւոր եօթը գառ: Զուարակների, խոյների ու գառների հետ 37

մաքուցուող ընտիր ալիւրն ու գինին, ըստ սահմանուած կարգի,
 38 թող լինեն նրանց քանակին համապարասխան: Մէկ նոխազ
 էլ կը մաքուցէք մեղքերի քաւութեան համար, բացի ամենօրեայ
 39 ողջակէզից, ընտիր ալիւրից ու գինուց: Այս զոհաբերութիւննե-
 րը կը մաքուցէք Տիրոջը ձեր փօների ժամանակ՝ չհաշուած ըստ
 ուխտի ձեր մաքուցածները, ձեր ինքնաբոլիս ողջակէզները, ձեր
 անարիւն ընծաները, գինին եւ փրկութեան համար արած զո-
 հերը»:

30 Մովսէսն իսրայէլացիներին հաղորդեց Տիրոջ հրամանը, ինչ-
 2 պէս Տէրն էր պարտութիւլ Մովսէսին: Մովսէսն իսրայէլացիների
 3 իշխաններին ասաց. «Ահա թէ ինչ է հրամայել Տէրը ուխտ ա-
 րած մարդուն. «Եթէ որեւէ մէկը Տիրոջը ուխտ է անում, երդում
 կամ խոստանում է մի բան, որ ինքը երդումով պարտաւորուած
 լինի անել, ապա նա չպէտք է դրժի իր երդումն ու խոստումը.
 նա պէտք է կատարի այն ամէնը, ինչ դուրս է եկել նրա բերա-
 4 նից: Եթէ մի կին իր հօր փանը դեռնու երիտասարդ հասակում
 5 Տիրոջը ուխտ է արել, որեւէ բան խոստացել, եւ եթէ նրա հայ-
 րը լսել է նրա ուխտը կամ խոստումը եւ լռելեայն հաւանութիւն
 փութել դրան, ապա այդ կնոջ բոլոր ուխտերն ու խոստումը ու-
 6 ժի մէջ պէտք է մնան եւ կատարուեն: Իսկ եթէ նրա հայրը,
 լսելով նրա ուխտը, հաւանութիւն չի փութել այն օրը, երբ լսել
 էր նրա բոլոր ուխտերն ու խոստումը, ապա անվաւեր թող լի-
 7 նեն դրանք, եւ Տէրը այդ կնոջը թող անպարտ համարի, քանի
 որ յանձնառու չեղողը նրա հայրն է: Եթէ կինն ամուսնանայ
 եւ նախքան ամուսնանալը Տիրոջը ուխտ արած կամ խոստում
 8 փութել լինի, ու եթէ այդ մասին իմանայ նրա ամուսինը եւ լռել-
 եայն հաւանութիւն փայ այն օրը, երբ լսել էր այդ մասին, ապա
 նրա բոլոր ուխտերն ու խոստումը պէտք է մնան ուժի մէջ եւ
 9 կատարուեն: Իսկ եթէ նրա ամուսինը հաւանութիւն չի փա-
 լիս այն օրը, երբ լսել էր նրա բոլոր ուխտերն ու խոստումները,
 ապա դրանք անվաւեր են, քանի որ յանձնառու չեղողը ամու-
 10 սինն է: Տէրը այդ կնոջը անպարտ թող համարի: Այրի կամ
 բաժանուած կնոջ ուխտերն ու խոստումը, որ նա ինքնաբոլիս է
 11 արել, պէտք է կատարուեն: Իսկ եթէ կինն իր ամուսնու փանն
 12 է ուխտ արել կամ երդումով խոստումներ փութել, եւ եթէ նրա
 ամուսինը լսել է այդ մասին եւ լռելեայն հաւանութիւն փութել, ա-
 պա այդ կնոջ բոլոր ուխտերն ու խոստումը, որ նա ինքնաբոլիս

է արել, ուժի մէջ են. դրանք պէտք է կապարուն: Իսկ եթէ նրա ամուսինը լսած օրը կտրականապէս խափանի կնոջ շուրթերով արուած ուխտերն ու խոստումը, ապա դրանք անվաւեր են, կարող են չկապարուել, քանի որ զանց անողը նրա ամուսինն է, ուստի Տիրոջ առջեւ այդ կինն անպարտ է: Ինքն իրեն նեղութիւն տալու գնով ամուսնացած կնոջ արած ուխտին կամ խոստումին ամուսինը կարող է հաւանութիւն տալ կամ չտալ: Եթէ կնոջ ուխտի կամ խոստումի մասին տեղեակ լինի ամուսինը եւ բազում օրեր լռի, ուրեմն հաստատուած է ընդունած է լինում կնոջ ուխտն ու խոստումը, քանի որ լսած օրը դրանց համար չի առարկել: Եւ եթէ նրա ամուսինը իր լսած օրից յետոյ առարկի, ուրեմն ինքն է իր վրայ կրում մեղքը»: Մրանք են այն պարզամտները, որ Տէրը տուեց Մովսէսին ամուսնու եւ նրա կնոջ, ինչպէս նաև նրա դստեր մասին, որը դեռեւս երիտասարդ հասակում իր իր տանն է գտնուում:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Իսրայէլացիների վրէժը մաղիանացիներից առ եւ դրանից յետոյ միացիր քո ժողովրդի մեռելներին»: Մովսէսը, դիմելով ժողովրդին, ասաց. «Ձեր միջից մարդկանց զինեցէ՛ք, որ պատերազմեն մաղիանացիների դէմ Տիրոջ առաջ, որպէսզի լուծուի մաղիանացիների դէմ Տիրոջ վրէժը: Իսրայէլացիների իւրաքանչիւր ցեղից հազար տղամարդ ուղարկեցէ՛ք, որպէսզի նրանք պատերազմ մղեն»: Բազմահազար իսրայէլացիների ամէն մի ցեղից ընտրեցին հազար տղամարդ, ընդամենը տասներկու հազար մարդ՝ զինուած պատերազմելու համար: Մովսէսը իւրաքանչիւր ցեղից ուղարկեց հազարական տղամարդ իրենց զենքով հանդերձ, նրանց հետ նաեւ Ահարոն քահանայի որդի Եղիազարի որդի Փենէէսին՝ նրանց ձեռքը յանձնելով սուրբ սպասքն ու ազդարարութեան շեփորները: Եւ նրանք ճակատամարտ մղեցին մաղիանացիների դէմ, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին: Նրանք կոտորեցին արական սեռի բոլոր մարդկանց. բացի սրախողխող եղած մաղիանացիներից, նրանք սպանեցին նաեւ մաղիանացիների թագաւորներ Եփինին, Սուրին, Բոկոմին, Ուրին եւ Ռոբոքին՝ Մաղիամի հինգ թագաւորներին: Բացի նրանց կոտորելուց, սրախողխող արեցին Բէորի որդի Բաղամին, գերևարեցին Մաղիամի կանանց, նրանց զաւակներին, ընտելեցին տարան նրանց անասունները, նրանց ամբողջ ունեցու-

10 ամբն ու գոյքը աւար առան: Նրկիզեցին նրանց բոլոր քա-
ղաքները՝ փնտրով հանդերձ, ինչպէս նաեւ նրանց աւանները:
11 Գերևարեցին ու աւար առան նրանց ամէն ինչը՝ մարդ թէ ա-
12 նասուն: Գերիներին, բանակի կողոպուտն ու աւարը բերե-
ցին Մովսէսի, Եղիազար քահանայի եւ բոլոր իսրայէլացիներ-
13 րի մօտ՝ Մովսէի Ռաբոթ կոչուող վայրը, որը գտնուում է Երի-
քովի դիմաց, Յորդանան գետի եզերքին: Մովսէսն ու Եղիա-
զար քահանան եւ ժողովրդի բոլոր իշխանները բանակապետի-
14 ից դուրս ելան նրանց ընդառաջ: Մովսէսը բարկացաւ զօրա-
հրամանադատների՝ ռազմադաշտից վերադարձած հազարա-
15 պետների ու հարիւրապետների վրայ՝ ասելով. «Ինչո՞ւ էք կեն-
16 դանի թողել բոլոր կանանց: Չէ՞ որ սրանք էին, որ Բաղաամի
խորհրդով կոպորեցին իսրայէլացիներին, որոնք յանուն Փո-
գորի շեղուեցին Տիրոջից եւ արհամարհեցին նրա խօսքը, եւ
17 Տիրոջ ժողովուրդն ստացաւ այդ պատիժը: Արդ, կոպորեցէ՛ք
արական սեռի բոլոր մարդկանց, նաեւ այն բոլոր կանանց, ո-
18 թոնք կենակցել են տղամարդու հետ: Կը խնայէք միայն այն
19 կանանց, որոնք տղամարդու հետ չեն կենակցել: Իսկ դուք
եօթը օր բանակապետից դուրս կը բնակուէք: Ով որ սպա-
նել է կամ ձեռք փուել դիակի, թող մաքրուած համարուի եր-
րորդ կամ եօթներորդ օրը: Մաքրուեցէ՛ք դուք եւ ձեր գերիները,
20 մաքրեցէ՛ք բոլոր հագուստները, կաշուէ բոլոր անօթները, մա-
21 զից գործած ու փայտից պատրաստուած ամէն ինչ»: Եղիա-
զար քահանան ասաց ռազմադաշտից վերադարձած զինուոր-
ներին. «Այս է Օրէնքի կարգը, որ Տէրը փուել է Մովսէսին:
22 Ոսկուց, արծաթից, պղնձից, երկաթից, կապարից ու անագից
23 բացի, այն ամէնը, ինչ հրակայուն է, թող հրով մաքրուի, ա-
պա եւ սրբազան ջրով, իսկ ինչ որ կրակի չի դիմանայ, թող
24 ջրով մաքրուի: Ձեր զգեստները եօթներորդ օրը լուլուով՝ մա-
25 քուր կը լինէք, որից յետոյ կը մփնէք բանակապետի»: Տէրը
26 խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Դու, Եղիազար քահանան եւ
ժողովրդի ցեղերի իշխանները կազմեցէ՛ք գերուածների եւ ա-
27 ւարի ցանկը՝ մարդուց մինչեւ անասուն: Աւարը բաժանեցէ՛ք
պատերազմին մասնակցածների եւ ամբողջ ժողովրդի միջեւ:
28 Պատերազմին մասնակցածներին բաժին ընկած հինգ հարիւր
գերիներից մէկին կ'ընծայէք Տիրոջը: Նոյնը նաեւ անասուննե-
29 րի վերաբերեալ՝ լինի արջառ, ոչխար ու այծ: Այս ամենի կէտը

կ'առնես ու կը փաս Եղիազար քահանային իբրեւ Տիրոջը մա-
 փուցունելիք նուէր, իսկ իսրայէլացիներին հասնող բաժնի կէ- 30
 սի ամէն յիսուն գերիներից եւ բոլոր անասուններից՝ արջառից,
 ոչխարից, էշից մէկը կը յանձնես ղեւրացիներին, որոնք սպա-
 սարկում են Տիրոջ խորանը»։ Մովսէսն ու Եղիազար քահանան 31
 արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին։ Պա- 32
 փերազմին մասնակցած փղամարդկանց բերած աւարի մնա-
 ցած մասը կազմեց վեց հարիւր եօթանասունհինգ հազար ոչ-
 խար, եօթանասուներկու հազար արջառ, վաթսունմէկ հա- 33, 34
 զար էշ։ Գերևարուած աղջիկների թիւը երեսուներկու հազար 35
 էր, որոնք դեռ չէին կենակցել փղամարդու հետ։ Պափերազ- 36
 մին մասնակցածներին հասած աւարը կազմեց երեք հարիւր
 երեսուներօթը հազար հինգ հարիւր ոչխար, որոնցից Տիրոջը 37
 որպէս հաս փրուեց վեց հարիւր եօթանասունհինգ ոչխար, ե- 38
 րեսունվեց հազար արջառից Տիրոջը որպէս հաս փրուեց եօ-
 թանասուներկու արջառ, երեսուն հազար հինգ հարիւր էշից 39
 Տիրոջը որպէս հաս փրուեց վաթսունմէկ էշ, իսկ գերևարուած 40
 մարդկանց թիւը կազմեց փասնվեց հազար, որից Տիրոջը որ-
 պէս հաս փրուեց երեսուներկու հոգի։ Մովսէսը Տիրոջ հասը՝ 41
 Ասփոծու նուէրը յանձնեց Եղիազար քահանային, ինչպէս Տէրն
 էր հրամայել Մովսէսին։ Դա սփացուել էր իսրայէլացիներին 42
 հասնող աւարի կէսից, որ Մովսէսն առանձնացրել էր պափե-
 րազմի մասնակիցների բաժնից։ Դա կազմեց երեք հարիւր ե- 43
 րեսուներօթը հազար հինգ հարիւր ոչխար, երեսունվեց հազար 44
 արջառ, երեսուն հազար հինգ հարիւր էշ եւ փասնվեց հա- 45, 46
 զար մարդ։ Մովսէսը իսրայէլացիներին հասնող աւարի կէսի 47
 իւրաքանչիւր յիսուն մարդուց եւ անասունից վերցրեց մէկին եւ
 փուեց ղեւրացիներին, որոնք սպասարկում էին Տիրոջ խորա-
 նը, ինչպէս Տէրն էր հրամայել Մովսէսին։ Մովսէսին ներկա- 48
 յացան բոլոր զօրահրամանաւորները՝ հազարապետներն ու
 հարիւրապետները, եւ ասացին նրան. «Մենք՝ քո ծառանե- 49
 րը, հաշուառման ենթարկեցինք ռազմիկներին եւ փեսանք, որ
 նրանցից ոչ ոք չի պակասում։ Դրա համար Տիրոջը որպէս 50
 ընծայ բերել ենք ինչ որ գտնուում է իւրաքանչիւրիս մօտ՝ ու-
 կէ փուփ, ապարանջան, մափանի, մանեակ եւ ընդելուզուած
 ծամկալ, որպէսզի Տիրոջից քաւութիւն սրանանք։ Մովսէսն ու 51
 Եղիազար քահանան նրանցից վերցրին ոսկեղէնը՝ ձեռագործ

52 բոլոր անօթները: Նազարապետների կողմից Տիրոջը որպես
 53 հաս փրուած ամբողջ ոսկին կազմեց փասնվեց հազար եօթը
 54 հասաւ: Մովսէսն ու Եղիազար քահանան, հազարապետներից
 ու հարիւրապետներից առնելով ոսկին, փարան վկայութեան
 խորան որպէս իսրայէլացիների յիշարակ Տիրոջ առաջ:

32 Իսրայէլացիները բազում անասուններ ունէին, բայց Ռուբէ-
 նի ու Գադի ցեղերի ունեցածները չափազանց շար էին: Նրանք
 փեսան, որ Յազերի ու Գաղաադի շրջանները հօփերի համար
 2 յարմար արօքավայրեր են: Ռուբէնի ու Գադի ցեղերի մարդիկ
 գալով Մովսէսի, Եղիազար քահանայի ու ժողովրդի իշխաննե-
 3 րի մօք՝ ասացին. «Արարոթը, Դեբոնը, Յազերը, Նեմբրան,
 4 Եսեբոնը, Էլեալթը, Սեբաման, Նաբաւը եւ Բէանը՝ այն վայ-
 րերը, որ Տէրը յանձնել է իսրայէլացիների ձեռքը, անասուն
 սնուցող արօքներ ունեն, իսկ մենք՝ քո ծառաները, անասուն-
 5 ներ ունենք»: Նրանք աւելացրին. «Եթէ քո առաջ շնորի են
 գրել, այդ վայրերը մեզ՝ քո ծառաներին իբրեւ կալուածք փոխ
 6 եւ մեզ Յորդանան գետից այն կողմ մի՛ անցկացրու»: Մովսէ-
 սը Գադի ու Ռուբէնի ցեղերի մարդկանց պարասխանեց. «Ձեր
 եղբայրները գնան պարերազմելու, իսկ դուք այսփեղ նստէք:
 7 Ինչո՞ւ էք պղպորում իսրայէլացիների հոգին, այնպէս անում,
 որ չուզենան անցնել այն երկիրը, որը Տէրը փալու է նրանց:
 8 Ձեր հայրերը նոյն կերպ չվարուեցի՞ն, երբ նրանց ուղարկում էի
 9 Կադէսբառնէից, որպէսզի հեփախուզեն երկիրը: Նրանք հա-
 սան Ողկոյզի ձորը, հեփախուզեցին երկիրը, բայց վերադառ-
 նալով յեղաշրջեցին իսրայէլացիների մփքերը, որ չմփնեն այն
 10 երկիրը, որ Տէրը փուել էր նրանց: Այդ պարճառով Տէրը խիստ
 11 զայրացաւ այդ օրը եւ երդուելով ասաց. «Եգիպտոսից դուրս
 եկած քսան փարեկանից բարձր մարդիկ, որոնք գիպեն չարն
 ու բարին, թող չփեսնեն այն երկիրը, որ երդուեցի փալ Աբ-
 րահամին, Իսահակին ու Յակոբին, քանի որ ինձ չհեփեւեցին:
 12 Նրանցից ոչ ոք չի մփնելու այդ երկիրը, բացի Յեփոնէի որ-
 դի Քադէբից ու Նաւէի որդի Յեսուից, քանի որ նրանք հեփե-
 13ւեցին Տիրոջը»: Տէրը, խիստ զայրանալով իսրայէլացիների
 վրայ, քառասուն փարի նրանց թափառել փուեց անապատում,
 մինչեւ որ մեռան Տիրոջ առաջ ամբարիշտ գրնուող բոլոր մար-
 14դիկ: Նիմա էլ դուք էք ելել ձեր հայրերի փոխարէն, ո՛վ մեղա-

տոր մարդկանց վոհմակներ, որպեսզի էլ աւելի բորբոքէք Տիրոջ
բարկութիւնը իսրայէլացիների վրայ: Քանի որ դուք խոստորու- 15
ել էք Աստուծոյ, նա դարձեալ կը թողնի ձեզ այս անապատում, եւ
դուք պարճառ կը դառնաք, որ ամբողջ ժողովուրդը անօրինու-
թիւն գործի»: Նրանք, դիմելով Մովսէսին, ասացին. «Ուզում 16
ենք մեր ոչխարների ու միւս անասունների համար գոմեր շի-
նել, մեր ընտանիքների համար՝ քաղաքներ: Մենք ինքներս կը 17
զինուենք Տիրոջ առջեւ, կը գնանք միւս իսրայէլացիների առ-
ջեւից, մինչեւ որ հասարարենք նրանց իրենց տեղերում: Մեր
ժողովուրդը, որպեսզի ապահով լինի այս երկրի բնակիչներից,
թող բնակուի պարսպապար քաղաքներում: Մենք չենք վերա- 18
դառնայ մեր տները, մինչեւ որ իսրայէլացիները իրենց ժառան-
գութեան տեր դառնան: Մենք ականկալութիւն չունենք Յորդա- 19
նան գետի այն կողմում եւ աւելի հեռու տեղերում միւս իսրա-
յէլացիների հետ բաժին ստանալու, որովհետեւ մենք մեր բա-
ժինն ստացել ենք Յորդանան գետի այս կողմում՝ արեւելքում»: Մովսէսն ասաց նրանց. «Եթէ անէք այնպէս, ինչպէս ասում էք, 20
այսինքն՝ Տիրոջ հրամանով պատերազմի համար զինուէք, ձեր 21
բոլոր ռազմիկները Տիրոջ կարգադրութեան համաձայն անցնեն
Յորդանան գետի այն կողմը, մասնակցեն պատերազմին, մին-
չեւ Տիրոջ առջեւ ոչնչանայ նրա թշնամին, եւ երկիրը նուաճուի 22
ըստ Տիրոջ ցանկութեան, ապա կը վերադառնաք, Տիրոջ ու իս-
րայէլացիների առջեւ անպարտ կը լինէք, եւ այս երկիրը Տիրոջ
առաջ ձեր կալուածքը կը լինի: Իսկ եթէ այդպէս չվարուէք, 23
մեղաւոր կը համարուէք Տիրոջ առջեւ եւ ձեր մեղքերը կը ճա-
նաչէք, երբ չարիքը հասնի ձեզ: Արդ, դուք քաղաքներ շինեցէք 24
ձեր մարդկանց համար եւ գոմեր՝ ձեր անասունների համար,
եւ ինչ որ դուրս է եկել ձեր բերանից, կատարեցէք»: Ռու- 25
բէնի ու Գադի ցեղերի մարդիկ, դիմելով Մովսէսին, ասացին.
«Մենք՝ քո ծառաները, կը վարուենք այնպէս, ինչպէս դու՝ մեր
տերը, հրամայեցիր մեզ: Մեր երեխաներն ու կանայք, մեր բո- 26
լոր անասունները թող մնան Գադաադի քաղաքներում, իսկ 27
մենք՝ քո ծառայ փղամարդիկդ, զինավառ ու պարքաստ, Տի-
րոջ առջեւից կ'անցնենք-կը գնանք պատերազմի, ինչպէս դու՝
մեր տերը, ասում ես»: Մովսէսը հրահանգ փութեց նրանց մա- 28
սին Եդիազար քահանային, Նաէի որդի Յեսուին եւ իսրայէլա-
ցի ցեղերի նահապետների ընտանիքների իշխաններին: Մով- 29

սէսն ասաց նրանց. «Եթէ Ռուբէնի ու Գադի ցեղերի մարդիկ բոլորն էլ Տիրոջ առջեւ սպառազինուած ձեզ հետ անցնեն Յորդանան գետի այն կողմը, եթէ դուք նուաճէք այդ երկիրը, ապա նրանց իբրեւ կալուածք կը տաք Գադաադի երկիրը: Իսկ եթէ սպառազինուած ձեզ հետ պատերազմի չելնեն Տիրոջ առջեւ, ապա նրանց երեխաներին, կանանց ու անասուններին, նախքան ձեր անցնելը, կը փոխադրէք Քանանացիների երկիրը, եւ նրանք եւս ձեզ հետ թող ժառանգութիւն ստանան Քանանացիների երկրում»: Ռուբէնի ու Գադի ցեղերի մարդիկ պատասխան տալով՝ ասացին. «Ինչ որ հրամայես դո՛ւ մեր տէրը, քո ծառաներին, այդ էլ կը կատարենք: Սպառազինուած կ'անցնենք Քանանացիների երկիրը, եւ մեզ կալուածքներ կը տաք Յորդանան գետի այս կողմում»: Եւ Մովսէսը Գադի, Ռուբէնի ցեղերին, Յովսէփի որդիներից Մանասէի կէս ցեղին փոխեց ամորհացիների Սեհոն արքայի թագաւորութիւնը, Բասան երկրի Օգ արքայի թագաւորութիւնը, այդ երկիրը՝ իր սահմաններում գտնուող բոլոր քաղաքներով, ինչպէս նաեւ սահմանամերձ քաղաքներով: Գադի մարդիկ կառուցեցին Դեբոնը, Արարոթը, Արոյերը, Սոփորն ու Յազերը, դրանք շրջապատեցին բարձր պարիսպներով: Կառուցեցին նաեւ Նամրանը, Բոթառանը, ամուր քաղաքներ ու անասունների գոմեր: Ռուբէնի ցեղի մարդիկ կառուցեցին Եսեբոնը, Էլեալթը, Կարիաթեմը, Բէելմեոնը՝ չորս կողմից պարսպապատ, եւ Սեմաբան: Իրենց կառուցած քաղաքներն անուանեցին իրենց իսկ անուններով: Մանասէի որդի Մաքիրի յետնորդները գնացին Գադաադ, գրաւեցին այն ու ոչնչացրին այնպէղ բնակուող ամորհացիներին: Մովսէսը Գադաադը փոխեց Մանասէի որդի Մաքիրին, որը եւ բնակուեց այնպէղ: Մանասէի որդի Յայիրը գրաւեց նրանց քաղաքները, որոնք կոչեց «Յայիրի աւաններ»: Նաբաւը գնաց գրաւեց Կանաթն ու նրա աւանները, որոնք իր անունով կոչեց Նաբաւթ:

33 Սրանք են այն բանակապետիները, որ դրեցին իսրայէլացիները, երբ Մովսէսի եւ Ահարոնի գլխաւորութեամբ, իրենց զօրքով հանդերձ դուրս եկան Եգիպտոսից: Մովսէսը Տիրոջ հրամանով գրի առաւ իսրայէլացիների չուերթն ու նրանց բանակապետիները: Ահա սրանք են իրենց երթի ժամանակ նրանց դրած բանակապետիները: Իսրայէլացիները Ռամեսսէից մեկնեցին առաջին ամսի փասնիինգերորդ օրը: Զարկի յաջորդ

օրը նրանք, բոլոր եգիպտացիների աչքի առջեւ, Աստուծո հզօր
 պաշտպանութեամբ ելան Եգիպտոսից, երբ եգիպտացիները 4
 թաղում էին իրենց բոլոր անդրանիկ որդիներին: Տէրը կո-
 տորել էր Եգիպտացիների երկրի բոլոր անդրանիկ զաւակ-
 ներին: Տէրը նրանցից վրէժ էր լուծել իրենց չաստուածնե-
 րի համար: Իսրայէլացիները Ռամեսսէից մեկնելով բանա- 5
 կապտելի դրեցին Սոկքոթում: Սոկքոթից մեկնելով բանակա- 6
 պտելի դրեցին Բոթանում, որն անապարի մի մասն է: Մեկ- 7
 նեցին Բոթանից եւ բանակապտելի դրեցին Եպիրոթի մօտ, ո-
 րը գտնուում է Բեէլսեպփոնի դիմաց, եւ բանակապտելի դրեցին
 Մագդողի դիմաց: Մեկնեցին Եպիրոթի դիմաց ընկած շրջա- 8
 նից, Կարմիր ծովի միջով անցան դէպի անապար, անապա-
 րի միջով երեք օրուայ ճանապարհ կտրեցին եւ բանակապտելի
 դրեցին Դառն աղբիւրների մօտ: Մեկնեցին Դառն աղբիւրնե- 9
 րի մօտից եւ եկան Ելիմ: Ելիմում փասներկու ջրի աղբիւր կար
 եւ արմաւի եօթանասուն ծառ: Նրանք բանակապտելի դրեցին
 այնպեղ՝ ջրի մօտ: Մեկնեցին Ելիմից եւ բանակապտելի դրեցին 10
 Կարմիր ծովի ափին: Մեկնեցին Կարմիր ծովից եւ բանակա- 11
 պտելի դրեցին Սին անապատում: Մեկնեցին Սին անապատից 12
 եւ բանակապտելի դրեցին Ռափայում: Մեկնեցին Ռափայից եւ 13
 բանակապտելի դրեցին Ելիմում: Մեկնեցին Ելիմից եւ բանա- 14
 կապտելի դրեցին Ռափիդիմում: Այսպեղ ժողովուրդը խմելու 15
 ջուր չունէր, ուստի մեկնեցին Ռափիդիմից եւ բանակապտելի
 դրեցին Սինայի անապատում: Մեկնեցին Սինայի անապա- 16
 րից եւ բանակապտելի դրեցին Յանկութեան գերեզմաններում:
 Մեկնեցին Յանկութեան գերեզմաններից եւ բանակապտելի 17
 դրեցին Ասերոթում: Մեկնեցին Ասերոթից եւ բանակապտելի 18
 դրեցին Ռաթամայում: Մեկնեցին Ռաթամայից եւ բանակա- 19
 պտելի դրեցին Ռեմոնփարէսում: Մեկնեցին Ռեմոնփարէսից 20
 եւ բանակապտելի դրեցին Ղերոնայում: Մեկնեցին Ղերոնայից 21
 եւ բանակապտելի դրեցին Դեսսայում: Մեկնեցին Դեսսայից 22
 եւ բանակապտելի դրեցին Մակեղղաթում: Մեկնեցին Մա- 23
 կեղղաթից եւ բանակապտելի դրեցին Սոփարում: Մեկնեցին 24
 Սոփարից եւ բանակապտելի դրեցին Քարադաթում: Մեկնեցին 25
 Քարադաթից եւ բանակապտելի դրեցին Մակելոթում: Մեկ- 26
 նեցին Մակելոթից եւ բանակապտելի դրեցին Կարպաաթում:
 Մեկնեցին Կարպաաթից եւ բանակապտելի դրեցին Տարաթում: 27

28 Մեկնեցին Տարաթից եւ բանակապետի դրեցին Մապեկայում:
29 Մեկնեցին Մապեկայից եւ բանակապետի դրեցին Մելմոնայում:
30 Մեկնեցին Մելմոնայից եւ բանակապետի դրեցին Մասուրու-
31 թում: Մեկնեցին Մասուրութից եւ բանակապետի դրեցին
32 Բանէայում: Մեկնեցին Բանէայից եւ բանակապետի դրեցին
33 Գադգադ լեռան վրայ: Մեկնեցին Գադգադ լեռից եւ բանա-
34 կապետի դրեցին Երեբաթայում: Մեկնեցին Երեբաթայից եւ
35 բանակապետի դրեցին Եբրոնայում: Մեկնեցին Եբրոնայից եւ
36 բանակապետի դրեցին Գեսիոնգաբերում: Մեկնեցին Գեսիոն-
37 գաբերից եւ բանակապետի դրեցին Սին անապարում: Մեկ-
նեցին Սին անապարից եւ բանակապետի դրեցին Փարանի ա-
նապարում, այսինքն՝ Կադէսում: Մեկնեցին Կադէսից եւ բա-
38 նակապետի դրեցին Նոր լեռան վրայ՝ Եղոմի երկրի մօտ: Ա-
հարոն քահանան Տիրոջ հրամանով բարձրացաւ լեռը եւ մեռաւ
այնպէղ իսրայէլացիների՝ Եգիպտացիների երկրից դուրս գալու
39 քառասուներորդ տարուայ հինգերորդ ամսի մէկին: Ահարոնը
հարիւր քսաներեք տարեկան էր, երբ մեռաւ Նոր լեռան վրայ:
40 Քանանացիների երկրում բնակուող Արադի արքայ Քանանէսը
տեղեկացաւ, որ իսրայէլացիները մուտք են գործում իր երկի-
41 րը: Իսրայէլացիները, սակայն, Նոր լեռից հեռանալով՝ բա-
42 նակապետի դրեցին Մելմոնայում: Մեկնեցին Մելմոնայից եւ
43 բանակապետի դրեցին Փենովում: Մեկնեցին Փենովից եւ բա-
44 նակապետի դրեցին Օբոթում: Մեկնեցին Օբոթից եւ բանակա-
պետի դրեցին Գայիում՝ Յորդանան գետի այն կողմը, Մովաբի
45 սահմաններում: Մեկնեցին Գայիից եւ բանակապետի դրեցին
46 Դեմոնգադում: Մեկնեցին Դեմոնգադից եւ բանակապետի դրե-
47 ցին Գեղմոնդեբղաթէմում: Մեկնեցին Գեղմոնդեբղաթէմից եւ
բանակապետի դրեցին Աբարիմ լեռների վրայ՝ Նաբաի դիմաց:
48 Մեկնեցին Աբարիմի լեռներից եւ բանակապետի դրեցին Մո-
վաբացիների երկրից արեւմուտք, Յորդանան գետի մօտ, Երի-
49 քովի դիմաց: Նրանք բանակապետի դրեցին Յորդանան գե-
տի մօտ, Եսիմոթում, որ ձգում էր մինչեւ Մեղսապով՝ Մովա-
50 բացիների երկրից արեւմուտք: Տէրը Մովաբացիների երկրի
արեւմտեան մասում, Յորդանան գետի մօտ, Երիքովի դիմաց,
51 խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Դիմիր իսրայէլացիներին
եւ ասա՛ նրանց. «Ահա դուք Յորդանան գետով անցնում էք
52 Քանանացիների երկիրը: Երկրի բոլոր բնակիչներին կը քշէք

ձեր առջեւից, կը կործանէք նրանց կոթողները, ձուլածոյ բոլոր
 կուռքերը, նրանց բոլոր յուշասիւնները կը վերացնէք մէջքեղից:
 Կ'ոչնչացնէք երկրի բնակիչներին եւ կը բնակուէք այնպէղ, ու 53
 թողիկեպեւ նրանց երկիրը ձեզ եմ փալու իբրեւ սեփականու-
 թիւն: Ըստ ձեր ցեղերի անդամների թուաքանակի, կը բաժա- 54
 նէք այդ երկիրը. բազմանդամներին մեծ բաժին կը յափկացնէք,
 իսկ սակաւանդամներին՝ փոքր բաժին: Խորաքանցիւր ցեղ թող
 սքանայ այն, ինչ կը հասնի նրան: Բաժանումը պէտք է կա-
 փարուի ըստ ձեր նահապետութեան ցեղերի: Եթէ երկրի բնա- 55
 կիչներին չոչնչացնէք, ձեր կենդանի թողածները փուշ կը լինեն
 ձեր աչքերին եւ նետեր՝ ձեր կողերին: Նրանք ձեր թշնամիները
 կը լինեն այն երկրում, որպէղ դուք էք բնակւում: Եւ կը լինի 56
 այնպէս, որ ինչ վճռել էի անել նրանց նկատմամբ, կ'անեմ ձեր
 նկատմամբ»:

Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Պատուիրի՛ր իսրա- 34. 2
 յէլացիներին ու նրանց ասա՛. «Ռութ, ահա, մընում էք Քանա-
 նացիների երկիրը: Այն իր սահմաններով հանդերձ թող ձեր
 սեփականութիւնը լինի: Նրա հարաւային սահմանը թող լի- 3
 նի Սին անապատից մինչեւ Եդոմի երկրի մերձակայքը: Նա-
 րաւային սահմանները թող անցնեն Մեռեալ ծովի արեւելեան
 կողմից: Սահմանները հարաւից թող շրջանաձեւ բարձրա- 4
 նան դէպի Ակրաքինի սարը, անցնեն դէպի Ենակ, ապա դար-
 ձեալ դէպի հարաւ մինչեւ Կադէսբառնէ, ապա Արադի աւա-
 նը եւ հասնեն Ասեմոն: Այս սահմանները, սկսած Ասեմոնից 5
 դէպի եգիպտացիների ձորը, շրջան պիտի կազմեն եւ դուրս
 գան ծով: Ձեր ծովահայեաց սահմանը թող լինի Մեծ ծովը. 6
 դա ձեր ծովահայեաց սահմանն է: Ձեր հիւսիսային սահմա- 7
 նը թող լինի հետեւեալը. Մեծ ծովից ուղիղ գծով մինչեւ Լե-
 ոռ, այդ լեռից ուղիղ գծով մինչեւ Եմաթի մուտքը: Այն հասնե- 8
 լու է մինչեւ Արադաքի սահմանները: Սահմանագիծն այնպե- 9
 ղից թող անցնի մինչեւ Եփրոնի մերձակայքը եւ հասնի մինչեւ
 Ասիռնային: Սրանք թող լինեն ձեր հիւսիսային սահմանները:
 Ձեր արեւելեան սահմանները պէտք է անցնեն Ասիռնայինից 10
 մինչեւ Սեպփամար: Այս սահմանագիծը Սեպփամարից թող 11
 ձգուի մինչեւ Բեղա՝ աղբիւրների արեւելեան կողմը, Բեղայից
 թող ձգուի մինչեւ Քենարի ծովի արեւելեան կողմը: Սահմա- 12
 նագիծն այնուհետեւ թող ձգուի մինչեւ Յորդանան գետը՝ հաս-

նելով մինչև Մեռեալ ծով: Այդ բովանդակ երկիրն ու նրա շրջա-
 13 կայքը ձեզ թող պատկանեն»: Մովսէսը պատուիրեց իսրայէ-
 լացիներին ու ասաց. «Սա է այն երկիրը, որ պիտի ժառանգէք
 14 վիճակ գցելով: Ինչպէս Տէրն է հրամայել, այն պիտի քրոջ ինը
 15 ցեղերին ու Մանասէի կէս ցեղին, որովհետեւ Ռուբէնի ու Գադի
 16 ցեղերը, ըստ իրենց նահապետների ընտանիքների, եւ Մանա-
 սէի կէս ցեղը իրենց բաժինն ստացել էին Յորդանան գետի այն
 17 կողմում, Երիքովի դիմաց, հարաւից դէպի արեւելք ձգուող մա-
 18 սում»: Տէրը խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Սրանք են այն
 19 մարդկանց անունները, որոնք ձեզ պիտի բաժանեն Քանաան
 20 երկիրը. Եղիազար քահանայ եւ Նաւէի որդի Յեսու: Ամէն մի
 21 ցեղից վերցրէք մէկական իշխան, որոնք երկիրը պիտի բաժա-
 22 նեն ձեր միջեւ: Սրանք են այդ մարդկանց անունները. Յու-
 23 դայի ցեղից՝ Յեփունէի որդի Քաղէբ, Շմաւոնի ցեղից՝ Էմփուդի
 24 որդի Սաղամիէլ, Բենիամինի ցեղից՝ Քաաղողի որդի Ելդադ,
 25 Դանի ցեղից՝ Եզդիի որդի իշխան Բակքիր, Յովսէփի որդի-
 26 ներից Մանասէի ցեղից՝ Սուփիցի որդի իշխան Անիէլ, Եփրե-
 27 մի ցեղից՝ Սաբաթի որդի իշխան Կամուէլ, Զաբուլոնի ցեղից՝
 28 Փառնաթի որդի իշխան Եղիսափան, Իսաքարի ցեղից՝ Ոգիայի
 29 որդի իշխան Փաղտիէլ, Ասերի ցեղից՝ Մելեմիի որդի իշխան
 30 Աքիոր, Նեփթաղիմի ցեղից՝ Մեուդի որդի իշխան Փազայէլ:
 31 Տէրը սրանց հրամայեց Քանաանացիների երկիրը բաժանել իս-
 32 րայէլացիների միջեւ»:

35 Տէրը Մովսէսի ցեղերի երկրի արեւմտեան մասում, Յորդա-
 նան գետի եզերքին, Երիքովի դիմաց, խօսեց Մովսէսի հետ եւ
 2 ասաց. «Նրամայի իսրայէլացիներին, որ իրենց բաժին հա-
 սած կալուածքներից բնակուելու համար քաղաքներ, ինչպէս եւ
 3 իրենց քաղաքների շուրջն ընկած արօքավայրերը փան դե-
 4 րագիներին: Այդ քաղաքները նրանց բնակութեան վայրերը
 5 թող լինեն, իսկ առանձնացուած արօքավայրերը թող լինեն
 6 նրանց ոչխարների հօքերի եւ ամէն փետակ չորքոքանիների
 7 համար արածելու վայրեր: Քաղաքների շուրջը գրնուող ար-
 8 օքավայրերը, որ փախու էին դեպի ցեղերին, իրաքանչիւր քա-
 9 ղաքի պարիսպներից սկսած շուրջանակի պէտք է ունենան եր-
 10 կու հազար կանգուն փարածութիւն: Քաղաքից դուրս, արեւ-
 11 ելեան կողմում չափեցէ՛ք երկու հազար կանգուն, ծովի կող-
 12 մում՝ երկու հազար կանգուն, հիւսիսային կողմում՝ երկու հա-

զար կանգուն, հարաւային կողմում՝ երկու հազար կանգուն: Դրանց մէջտեղում գրնուող քաղաքը, ինչպէս եւ նրա շուրջն ընկած փարածքը պէտք է պարկանեն ղեւաքիներին: Ղեւ- 6
 փաքիներին, բացի յիշեալ քաղաքներից, պէտք է փրուի վեց քաղաք եւս, որոնք ապաստան պիտի ծառայեն սպանութիւն գործած մարդկանց: Այս բոլոր քաղաքներից բացի, նրանց պի- 7
 փի փաք քառասուններկու քաղաքներ: Ղեւփաքիներին փրուելիք քաղաքների թիւը կազմելու է քառասունութ՝ իրենց արօքա- վայրերով հանդերձ: Իսրայէլացիների ժառանգած կալուածք- 8
 ներից ղեւփաքիներին փրուելիք քաղաքները պիտի լինեն ըստ նրանց սրացած քաղաքների թուի. շատ սրացողը շատ պի- փի փայ, քիչ սրացողը՝ քիչ: Իւրաքանչիւր ցեղ ըստ ժառանգած փարածութեան քաղաքներ թող փայ ղեւփաքիներին»: Տէրը 9
 խօսեց Մովսէսի հետ եւ ասաց. «Դիմիր իսրայէլացիներին 10
 ու նրանց ասա՛. «Դուք, ահա, Յորդանան գետի վրայով անց- նում էք Քանանացիների երկիրը: Այնպէս առանձնացրէք քա- 11
 ղաքներ, որոնք ձեզ համար որպէս ապաստան պիտի ծառա- յեն, երբ մի մարդասպան այնպէս փախչի: Ով ականմայ մե- կին սպանի, այդ քաղաքները սպանողի արեան վրէժխնդրու- թիւնից փրկուելու համար ապաստան թող լինեն: Սպանողը 12
 թող մահուան չղարապարփուի, մինչեւ ժողովրդի դատասպա- նի առջեւ չկանգնի: Ղեւփաքիներին փրուելիք քաղաքներից 13
 վեցը որպէս ապաստան թող ծառայեն: Երեք քաղաք փուէք 14
 Յորդանան գետի այն կողմում, երեք քաղաք՝ Քանանացիների երկրում: Այդ քաղաքներն իբրեւ ապաստան թող ծառայեն իս- 15
 րայէլացիներին, այլեւ օտարականների ու ձեր մէջ պանդխտե- լու եկածների համար: Այդ քաղաքներն իբրեւ ապաստան թող 16
 ծառայեն, որպէսզի այնպէս փախչեն բոլոր նրանք, ովքեր ա- կանմայ մարդ են սպանել: Եթէ որեւէ մէկը երկաթէ առարկայով 17
 հարուածի ու սպանի մէկին, նա մարդասպան է. մահուան թող դատապարփուի մարդասպանը: Եթէ որեւէ մէկը քարով հա- 18
 րուածի ու սպանի մէկին, նա մարդասպան է. մահուան թող դատապարփուի մարդասպանը: Եթէ փայրէ առարկայով հա- 19
 րուածի ու սպանի մէկին, նա մարդասպան է. մահուան թող 20
 սպանի մարդասպանին. երբ որ հանդիպի նրան, թող սպա- նի: Եթէ որեւէ մէկը թշնամութեան հողի վրայ հրի մի մարդու,

21 չարամտութեամբ նրա վրայ որեւէ իր ներելով սպանի կամ
 քինախնդրութեան համար հարուածի ձեռքով ու սպանի նրան,
 նա մահուան թող դատապարտուի: Նա մարդասպան է. մահու-
 22 ան թող դատապարտուի մարդասպանը: Սպանուածի մերձա-
 տորը ուր որ հանդիպի նրան, թող սպանի: Իսկ եթէ սխալմամբ
 եւ ոչ թէ թշնամութեան հողի վրայ է հրել նրան, նրա վրայ ներել
 23 որեւէ իր ոչ չար դիտարկութեամբ, կամ մահ պարճառող քա-
 րով առանց չարամտութեան է հարուածել նրան ու սպանել, սա-
 կայն սպանուողը նրա թշնամին չէր, եւ նա չէր ցանկանում նրան
 24 չարիք պարճառել, այդ դէպքում ժողովուրդը հարուածողին
 սպանուածի մերձաւորի ներկայութեամբ դատ թող անի ըստ
 25 հետեւեալ դատաստանի. ժողովուրդը սպանողին թող փրկի
 սպանուածի մերձաւորների ձեռքից: Թող ժողովուրդը նրան ու-
 դարկի ապաստան-քաղաք, ուր նա ապաստանել էր: Նա թող
 բնակուի այնպեղ, մինչեւ որ վախճանուի սուրբ իւղով օծուած
 26 քահանայապետը: Իսկ եթէ սպանողը դուրս գայ այն քաղաքի
 27 սահմաններից, որպեղ ապաստանել էր, եւ սպանուածի մեր-
 ձաւորը նրան գրնի նրա ապաստանած քաղաքի սահմաններից
 դուրս, ապա սպանուածի արինակիցը թող սպանի մարդա-
 28 սպանին եւ մահապարտ չդիտուի: Դրա համար էլ մարդասպա-
 նը պէտք է բնակուի իր ապաստանած քաղաքում, մինչեւ որ
 վախճանուի քահանայապետը: Քահանայապետի վախճանու-
 ելուց յետոյ միայն մարդասպանը թող վերադառնայ իր կալու-
 29 ածքը: Սա ձեր սերունդների մէջ արդարադատութեան օրէնք
 30 թող լինի ձեր բնակութեան բոլոր վայրերում: Ով որ մէկին
 սպանի, վկաներով թող սպանեն մարդասպանին: Մէկ հոգու
 վկայութիւնը բաւարար չէ մահուան վճիռ արձակելու համար:
 31 Մահապարտ մարդասպանից փրկագին չպէտք է վերցնէք: Նա
 32 պէտք է մահապարտի ենթարկուի: Ապաստան-քաղաք փախ-
 չելու համար մարդասպանից փրկագին չպէտք է վերցնէք, նոյ-
 նպէս եւ՝ մինչեւ քահանայապետի վախճանումը իր երկրում նո-
 33 րից բնակուելու համար: Մի՛ պղծէք երկիրը. երկիրն իր վրայ
 թափուած արեան համար այլ հատուցում չի պահանջում, քան
 34 հեղումը նրա՛ արեան, ով արին է թափել: Մի՛ պղծէք այն եր-
 կիրը, ուր բնակոււմ էք, եւ ուր բնակոււմ եմ ես ձեր մէջ, քանզի
 ես եմ Տէր Աստուածը, որ բնակոււմ է իսրայէլացիների մէջ»:

36 Յովսէփի որդիներից Մանասէի որդի Մաքիրի որդի Գա-

ղաաղի ընտանիքի իշխանները, դիմելով Մովսեսին, Եղիազար քահանային ու իսրայելացիների նահապետների ընտանիքների իշխաններին, ասացին. «Տերը մեր փրոջը՝ Մովսեսին հրա- 2 մայել է, որ վիճակ գցելով՝ Քանանացիների երկիրը բաժանուի իսրայելացիների միջեւ: Տերը մեր փրոջը հրամայել է նա- եւ, որ մեր եղբայր Սաղպաաղի բաժինը քրոսի նրա դուստրե- րին: Արդ, եթէ նրանք ամուսնանան իսրայելացի մի այլ ցեղի 3 քղամարդկանց հետ, ապա նրանց բաժին պիտի յարկացուի իրենց ցեղի սեփականութիւնից եւ աւելանայ այն ցեղի ժա- ռանգութեան վրայ, որոնց կնութեան կը գնան: Այսպիսով մեր ժառանգութիւնից այդ բաժինը պիտի վերանայ: Եւ երբ գայ 4 իսրայելացիների փրկութեան փարին, նրանց ժառանգութիւ- նը վերջնականապէս կը գումարուի այն ցեղի ժառանգութեան վրայ, որոնց կնութեան են գնացել, որով մեր ցեղի ժառան- գութիւնից նրանց բաժին ընկած ժառանգութեան մասը պի- փի վերանայ»: Մովսէսը, Յովսէփի մարդկանց ասածի մա- 5 սին, Տիրոջ հրամանով իսրայելացիներին ասաց. «Սաղպա- 6 աղի դուստրերին Տերը հետեւեալ հրամանն է փոխել եւ ասել. 7 «Նրանք թող ամուսնանան այն քղամարդկանց հետ, որոնք ի- րենց աչքին հաճելի կը թուան, պայմանով որ այդ քղամարդիկ իրենց հայրական ցեղից լինեն: Իսրայելացիների ժառանգու- 8 թիւնը ցեղից ցեղ թող չանցնի, որպէսզի իսրայելացիներից իւ- րաքանջիւրը իր ցեղի հայրենի ժառանգութեանը կապուի: Իս- 9 րայելացիների որեւէ ցեղից ժառանգութիւն ստացած ամէն մի աղջիկ թող դառնայ իր հայրական ցեղին պարկանոդ որեւէ քղամարդու կինը, որպէսզի իսրայելացիները ամուսնանալուց յետոյ էլ պահպանեն իրենց հայրենի ժառանգութիւնը: Ժա- 10 ռանգութեան բաժինը մի ցեղից միւսը չպէտք է անցնի, իս- րայելացիներից իւրաքանջիւրը պէտք է կապուի իր ժառանգած կալուածքին»: Եւ ինչպէս Տերը հրամայել էր Մովսէսին, այդպէս 11 էլ արեցին Սաղպաաղի դուստրերը: Թերսան, Էզդան, Մեղ- 12 քան, Նուան եւ Մաաղան՝ Սաղպաաղի դուստրերը, ամուսնա- ցան իրենց հօրեղբայրների որդիների հետ: Նրանք Յովսէ- 13 փի որդիներից Մանասէի ցեղի քղամարդկանց կանայք դար- ձան, եւ նրանց ժառանգութիւնը մնաց իրենց հօր ազգափոխ- 14 մին: Սրանք են այն պարուիրանները, օրէնքներն ու դատա- փանները, որ Տերը Մովսէսի քանդակների երկրի արեւմտեան մասում,

Յորդանան գետի եզերքին, Երիքովի դիմաց փուեց Մովսէսի
միջոցով:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԷՆՔ

Սրանք են այն պարզամտերը, որ Մովսէսը փութեց բոլոր 1
խաբայելացիներին Յորդանան գետի այն կողմում՝ անապա-
րի արեւմտեան մասում, Կարմիր ծովի մօտ, Փառանքիփողի,
Ղոբանի, Հանգրուանների ու Ոսկեկի միջեւ: Մէր լեռան վրա- 2
յով փասնմէկ օրուայ ճանապարհ է Քորեբից Կաղէսբառնեայ:
Քառասուներորդ փարուայ փասնմէկերորդ ամսուայ առաջին 3
օրը Մովսէսը բոլոր խաբայելացիներին ասաց այն ամէնը, ինչ
Տէրը նրանց վերաբերեալ պափուիրել էր իրեն: Եսերոնում 4
բնակուող ամորհացիների արքայ Մեհոնին եւ Ասարադթում ու
Եդրայինում բնակուող Բասանի արքայ Օգին հարուածելուց յե-
փոյ Յորդանան գետի այն կողմում՝ Մովսէսի երկրում, Մովսէսն 5
սկսեց յայտնել այս օրէնքներն՝ ասելով. «Մեր Տէր Ասարու- 6
ծը մեզ հետ խօսելով Քորեբում՝ ասաց. «Բաւական է որքան
բնակուցիք այս լեռան վրայ: Ելէք գնացէ՛ք դուք այսպեղից, 7
մտէ՛ք ամորհացիների լեռը, նրանց մօտ, ովքեր բնակում են
Արաբայի շուրջը՝ դէպի լեռներն ու դաշտերը, դէպի հարաւ ու
Քանանացիների երկրի ծովեզերքը, դէպի Անդրլիբանան, մին- 8
չեւ Մեծ կամ Եփրատ գետը: Տեսէ՛ք, ահա ձեզ յանձնեցի այդ
երկիրը. մտէ՛ք ու իբրեւ սեփականութիւն սրացէ՛ք այդ երկիրը,
որը ես երդուցի փալ ձեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին
ու Յակոբին, նրանց ու նրանց յետնորդներին, մի երկիր, ուր
մեղր ու կաթ է հոսում»: «Ես ձեզ հետ խօսել եմ դեռ այն ժա- 9
մանակ եւ ասել. «Ես միայնակ չեմ կարող ձեզ առաջնորդել: 10
Մեր Տէր Ասարուածը ձեզ բազմացրել է, եւ ահա դուք այսօր եր-
կնքի ասպդերի չափ շատ էք: Մեր հայրերի Տէր Ասարուածը, 11
ինչպէս որ կաք, հազարապարիկ թող աւելացնի եւ օրհնի ձեզ,
ինչպէս խոստացել է ձեզ: Ես ինչպէ՛ն կարող եմ միայնակ կրել 12
ձեր նեղութիւնները, քաշել ձեր հոգսերն ու հանդուրժել ձեր հա-
կամարութիւնները: Արդ, ձեր ցեղերի միջից առանձնացրէ՛ք 13
իմաստուն, խոհեմ ու շրջահայեաց մարդկանց, որպէսզի նրանց
ձեզ վրայ իշխաններ կարգեն: Դուք ինձ պարասխան փութեցիք 14
եւ ասացիք, թէ՛ «Լաւ է, եթէ քո ասածը անես»: Այն ժամանակ 15
ես ձեզանից վերցրի ցեղապետներ, իմաստուն, շրջահայեաց
ու խոհեմ մարդկանց, նրանց նշանակեցի ձեզ առաջնորդներ՝

հազարապետներ, հարիւրապետներ, յիսնապետներ ու փաս-
16 նապետներ եւ ձեր դափաւորների գրագիրներ: Դեռ այն ժա-
մանակ ես պապուիրելով ասացի ձեր դափաւորներին. «Լսե-
ցէք ձեր եղբայրների միջեւ եղած խնդիրները եւ ամէն մար-
դու դասը՝ թէ՛ իր եղբօր եւ թէ՛ եկուորի հետ, արդարութեամբ
17 վճռեցէք: Դափաստան անելիս կողմնակալութիւն չանէք: Նա-
ւասարապէս կը դասէք փոքրին ու մեծին: Ոչ մէկի հանդէպ
աշառութիւն մի՛ արէք, որովհետեւ դափաստանը Աստծունն է:
18 Ձեր ուժից վեր գործը կը յանձնէք ինձ, որ ես լսեմ»: Դեռ այն
ժամանակ ես ձեզ պապուիրել եմ այն ամէնը, ինչ պէտք է անէք»:
19 «Քորեբից չուելով ու ամորհացիների լեռնային ճանապարհով,
ինչպէս մեր Տէր Աստուածը պապուիրել էր մեզ, անցանք ձեր
քեսած մեծ, անծայրածիր անապատը եւ եկանք մինչեւ Կա-
20 դէքառնեայ: Ես ձեզ ասացի. «Եկաք մինչեւ ամորհացիների
լեռը, որ մեր Տէր Աստուածը փալիս է ձեզ: Տեսաք, որ ա-
21 հա մեր Տէր Աստուածը երկիրը ձեր աչքի առջեւ բաժանել է
մեր միջեւ: Ելէք եւ ժառանգեցէք երկիրն այնպէս, ինչպէս մեր
հայրերի Տէր Աստուածն է ասել ձեզ: Մի՛ վախեցէք եւ մի՛ սար-
22 սափէք»: Բոլորդ, սակայն, մօտենալով ինձ՝ ասացիք. «Մե-
զանից առաջ մարդիկ ուղարկենք, թող հետախուզեն երկիրը,
մեզ թող յայտնեն մեր գնալիք ճանապարհի եւ այն քաղաքնե-
23 րի վիճակը, ուր մտնելու ենք»: Ինձ ընդունելի թուացին այդ
խօսքերը: Ես ձեզանից վերցրի փասներկու մարդ՝ ամէն մի ցե-
24 դից մէկ փղամարդ: Նրանք գնացին դէպի լեռը, հասան մինչեւ
25 Ողկոյզի ձորն ու հետախուզեցին այն: Նրանք վերցրին երկրի
պտուղներից, վերադարձան մեզ մօտ եւ մեզ փեղեկութիւն բե-
րելով՝ ասացին. «Լաւ է այն երկիրը, որ Տէր Աստուածը փալու է
26 մեզ»: Դուք չկամեցաք գնալ, չսեցիք մեր Տէր Աստծու խօսքը
27 եւ քրտնջալով ձեր վրաններում՝ ասացիք. «Տէրը մեր հանդէպ
իր ունեցած արելութիւնից է, որ մեզ դուրս հանեց եգիպտա-
ցիների երկրից, որպէսզի մեզ մաքնի ամորհացիների ձեռքը,
28 կոտորի մեզ: Արդ, ո՞ր ենք գնում: Ձեր եղբայրները վախ գցե-
ցին ձեր սրտերն՝ ասելով. «Այդ երկրի մարդիկ մեզանից մեծ,
բազմանդամ ու հզօր են, նրանց քաղաքները մեծ են ու մին-
չեւ երկինք հասնող պարիսպներ ունեն: Բացի այդ, հսկաների
29 սերունդ քեսանք մենք այնպեղ»: Ես ասացի ձեզ. «Մի՛ վախե-
30 ցէք, մի՛ զարհուրէք նրանցից: Մեր Տէր Աստուածը, որ գնում է

ձեր առջեւից, ձեր փոխարէն կը պատերազմի նրանց դէմ, ինչ-
 պէս ձեր աչքի առջեւ ձեզ համար դա արեց Եգիպտացիների
 երկրում եւ այս անապատում, ինչպէս որ րեսաք: Որովհե- 31
 րեւ քո Տէր Աստուածը խնամեց քեզ այնպէս, ինչպէս ծնողն է
 խնամում իր որդուն: Այդ արեց ձեր ամբողջ երթի ընթացքում,
 մինչեւ որ եկաք հասաք այս վայրը: Այս խօսքից յետոյ էլ չհա- 32
 ւապացիք, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր երթի ժամանակ գնում 33
 է ձեր առջեւից, որպէսզի ձեզ համար րեղ ընտրի, որպէսզի
 ձեր ուղին ցոյց րալու համար գիշերը ձեզ առաջնորդի հրով,
 իսկ ցերեկը՝ ամպով»: «Տէրը լսեց ձեր խօսքերը, բարկացաւ 34
 ու երդուեց՝ ասելով. «Այս մարդկանցից ոչ ոք չի րեսնելու 35
 այն լաւ երկիրը, որ երդուել էի րալ նրանց հայրերին, բա- 36
 ցի Յեփոնէի որդի Քաղէբից: Նա պիտի րեսնի այն, ես նրան
 ու նրա որդիներին պիտի րամ այն երկիրը, ուր պիտի հաս-
 նեն, որովհետեւ նա հնազանդ է եղել Տիրոջը»: Եւ Տէրը ձեր 37
 պարճառով բարկանալով ինձ վրայ՝ ասաց. «Դու էլ չես մտնի
 այնպեղ, այլ Նաւէի որդի Յեսուն՝ քո սպասաւորը. նա՛ պիտի 38
 մտնի այնպեղ: Նրան զօրացրո՛ւ, որովհետեւ նա է այդ երկիրը
 յանձնելու իսրայէլացիներին: Ձեր յետնորդներն ու որդիները, 39
 որոնց վերաբերեալ ասացիք, թէ իբր գերի կ'ընկնեն նրանք,
 եւ բոլոր մաքաղ այն մանուկները, որոնք այսօր դեռեւս չգի-
 րեն չարն ու բարին, նրանք թող մտնեն այնպեղ, նրանց պի-
 տի րամ այն, եւ նրանք են, որ պիտի ժառանգեն այն: Դուք 40
 վերադարձէ՛ք եւ Կարմիր ծով րանող ճանապարհով գնացէ՛ք
 անապարը»: Այն ժամանակ դուք պատասխան րուեցիք ինձ՝ 41
 ասելով. «Մեղք գործեցինք մեր Տէր Աստծու առջեւ: Ելնենք ու
 պատերազմ րանք, ինչպէս մեզ պատուիրել է մեր Տէր Աստու-
 ածը»: Եւ իւրաքանչիւրդ, առնելով ձեր պատերազմելու գէնքը,
 հաւաքուեցիք ու բարձրացաք լեռը: Տէրն ինձ ասաց. «Նրանց 42
 ասա՛. մի՛ բարձրացէք լեռը, պատերազմ մի՛ մղէք, քանի որ ես
 ձեզ հեպ չեմ: Ձեզ կը ջախջախեն ձեր թշնամիները»: Տիրոջ 43
 խօսքերը յայտնեցի ձեզ, բայց դուք չստեցիք ինձ, զանց առաք
 Տիրոջ խօսքը, ընդվզեցիք եւ լեռը բարձրացաք: Այդ լեռան 44
 վրայ բնակուող ամորհացիները մեղուների պէս ձեր դէմ ելնե-
 լով՝ հալածեցին, կոտորեցին ձեզ Սէիրից մինչեւ Նեբա: Դուք 45
 նաքած լաց էիք լինում Տիրոջ առջեւ, բայց Տէրը չստեց ձեր ձայ-
 նը, ձեզ չանսաց: Դուք Կաղէսում նաքեցիք երկար ժամանակ, 46

այնքան, որքան նախկինում էիք նստել այնպեղ»:

- 2 «Կարմիր ծով փանող ճանապարհով մենք վերադարձանք, եկանք անապար, ինչպես Տէրն էր ասել ինձ, եւ շապ օրեր
- 2 պտրուեցինք Սէիր լեւան շուրջը: Տէրն ինձ ասաց. «Բաւական է որքան պտրուեցիք լեւան շուրջը: Այժմ ուղղութիւն վերց-
- 3, 4 րէ՛ք դէպի հիւսիս: Ժողովրդիդ պատուիրի՛ր՝ ասելով. «Դուք, ահա, անցնում էք Սէիրում բնակուող ձեր եղբայրների՝ Ե-
- 5 սաւի որդիների սահմանը: Նրանք ձեզանից պիտի վախենան: Խիստ զգո՛յշ եղէք, նրանց դէմ պատերազմ չհրահրէք, որով-
- 6 հետեւ նրանց երկրից մի ուրնաչափ անգամ հող չեմ փալու ձեզ, քանի որ Սէիր լեռը Եսաւին եմ փուել իբրեւ սեփակա-
- 7 ցից առէ՛ք արծաթով ու խմեցէ՛ք: Մեր Տէր Աստուածը քեզ օր-
- 8 հնել է քո ձեռնարկած բոլոր գործերում: Իմացի՛ր, թէ ինչպես անցար մեծ ու հսկայական անապարը: Ահա քառասուն փա-
- 9 մի բանի պակասութիւն չես զգացել»: Մենք Սէիրում բնակո-
- 10 տող մեր եղբայրների՝ Եսաւի որդիների կողքով, Արաբայի ճա-
- 11 նապարհով անցանք Եդոմից ու Գասիոնգաբերից, շրջուեցինք ու անցանք նաեւ Մովաբի անապար փանող ճանապարհով:
- 12 Տէրն ինձ ասաց. «Թշնամութիւն մի՛ արեք մովաբացիների հետ, նրանց դէմ պատերազմ մի՛ հրահրէք, որովհետեւ նրանց երկ-
- 13 րից ձեզ բաժին չեմ փայ, քանի որ Սէիրը Դովաբի որդիներին եմ փուել իբրեւ սեփականութիւն: (Նախկինում Օմմինի յետ-
- 14 նորդներն էին ապրում այնպեղ՝ մի մեծ, բազմանդամ ու հզօր ազգ, նման Ենակիմի որդիների: Սրանք էլ Ռափիմի ցեղին էին պարկանում, ինչպես եւ Ենակիմի որդիները, եւ մովաբացիները նրանց անուանում են օմմինեաններ: Սէիրում նախ բնակ-
- 15 տում էին քռռեցիները: Եսաւի որդիները, սակայն, կոպորեցին նրանց, հալածեցին եւ բնակուեցին նրանց երկրում, ինչպես Իս-
- 16 րայէլը վարուեց իր ժառանգած այն երկրի բնակիչների հետ, որ Տէրը փուել էր նրան): Արդ, վեր կացէք գնացէ՛ք ու անցէ՛ք Զա-
- 17 րեդ ձորով»: Կաղէքառնեայից մինչեւ Զարեդ ձորն անցնելը փուեց երեսունութ փարի: Այդ ընթացքում պատերազմող բա-
- 18 նակի բոլոր փղամարդիկ կոպորուեցին, ինչպես որ Աստուած երդուել էր նրանց: Աստուծո ձեռքը նրանց վրայ էր, որպէսզի նրանց կորստեան մարմնի բանակապեղիում: Եւ նրանք բոլորն

էլ ընկան: Երբ ժողովրդի միջից վերացան պապերազմող բո- 16
 լոր փղամարդիկ, Տէրը խօսեց ինձ հետ եւ ասաց. «Դու այ- 17
 սօր Մովսէի սահմանով կ'անցնես Մէիր: Դուք կը մօտենաք 18
 Ամոնացիների երկրի սահմաններին: Նրանց հետ թշնամու- 19
 թիւն մի՛ արեք, նրանց դէմ պապերազմ մի՛ հրահրեք, որով-
 հետեւ Ամոնացիների երկիրն իբրեւ սեփականութիւն ձեզ չեմ
 փայ. դա վիճակ գցելով Դովրի որդիներին եւ փուել: (Երկի- 20
 ըր Ռափնային էր պարկանում, քանի որ նախ ռափայինեան
 ցեղերն էին բնակւում այնպէտ: Ամոնացիները նրանց անուա-
 նում էին զոնգոնեաններ: Նրանք ենակիմեանների նման մեծ, 21
 բազմամարդ ու հզօր ազգ էին: Տէրը սրանց վերացրեց մէջփե-
 դից, եւ ենակիմեանները բնակուեցին այդպէտ՝ նրանց փոխա-
 րէն: Տէրն ինչ որ արեց Եսաի՝ Մէիրում բնակուող յեփնորդնե- 22
 րի նկատմամբ, նոյնն արեց քոռեցիների նկատմամբ. կոտորեց
 նրանց, եւ Եսաի յեփնորդներն սպանալով այդ երկիրը՝ նրանց
 փոխարէն բնակւում են այդպէտ մինչեւ այսօր: Խեւացիները, 23
 որոնք բնակւում էին Ասիրոթից մինչեւ Գազա, ու Գամիրքից
 դուրս եկած զամիրցիները կոտորեցին նրանց ու նրանց փո-
 խարէն բնակուեցին այդ երկրում): Արդ, վեր կացեք գնացեք 24
 Առնոնի ձորը: Ահա քո ձեռքն եւ յանձնում Եսեբոնի արքայ
 ամորհացի Սեհոնին: Սկսիր փիրել նրա երկրին եւ պապե-
 րազմ հրահրել նրա դէմ: Այսօրուանից սկսիր ահ ու սարսափ 25
 փարածել երկնքի փակ գոնուող բոլոր ազգերի վրայ: Ով որ
 լսի քո անունը, պիտի դողայ, եւ քո սարսափը պիտի պապի
 նրանց»: «Կեդմոթի անապարից բանազնացներ ուղարկեցի 26
 Եսեբոնի արքայ Սեհոնի մօտ խաղաղութեան առաջարկով եւ
 ասացի. «Պիտի անցնեմ քո երկրով: Ճանապարհով կը գնամ,
 աջ կամ ձախ չեմ թեքուի: Արծաթով պարէն վաճառիր ինձ, որ 28
 ուրեմ, արծաթով ջուր վաճառիր ինձ, որ խմեմ, միայն թէ քայ-
 լելով անցնեմ: Թող լինի այնպէս, ինչպէս որ Մէիրում բնակո- 29
 ւող Եսաի յեփնորդները եւ Արոյերում բնակուող մովաբացիներ-
 ըր վարուեցին ինձ հետ, մինչեւ որ Յորդանան գետով անցնեմ
 այն երկիրը, որ Տէր Ասորուածը փալու է մեզ»: Եսեբոնի արքայ 30
 Սեհոնը, սակայն, չկամեցաւ, որ մենք անցնենք նրա երկրով, ո-
 րովհետեւ մեր Տէր Ասորուածը խստացրել էր նրա ոգին ու կարծ-
 րացրել նրա սիրտը, որպէսզի նրան այդ օրը յանձնի քո ձեռքը:
 Տէրն ինձ ասաց. «Ահա սկսել եւ Եսեբոնի արքայ ամորհացի 31

Սեհոնին ու նրա երկիրը յանձնել քեզ: Սկսիր վիճակ գցելով
 32 ժառանգել նրա երկիրը»: Եսեբոնի արքայ Սեհոնն ինքն ու իր
 33 ժողովուրդը Սիասարում պապերազմի ելան մեր դեմ: Մեր Տէր
 Ասպուածը նրան մաքնեց մեր ձեռքը, մենք կոտորեցինք նրան,
 34 նրա որդիներին ու նրա ամբողջ ժողովրդին: Այդ ժամանակ
 նուաճեցինք նրա բոլոր քաղաքները, մէկ առ մէկ աւերեցինք
 նրա բոլոր քաղաքները, սպանեցինք նրա կանանց ու երեխա-
 35 ներին: Նրանցից ոչ ոքի կենդանի չթողեցինք: Միայն հօտե-
 րը աւար վերցրինք եւ կողոպտեցինք Առնոնի ձորի եզերքին
 36 գտնուող Արոյերի քաղաքներն ու ձորում գտնուող քաղաքը,
 մինչեւ Գաղաադի սահմանները: Քաղաք չմնաց, որ փրկուէր
 մեր ձեռքից. բոլոր քաղաքները Տէր Ասպուածը մաքնեց մեր
 37 ձեռքը, բացի Ամոնացիների երկրից, որին չմօտեցանք, ինչ-
 պէս նաեւ Յաբոկի ձորի բոլոր աւաններից ու լեռնային բոլոր
 քաղաքներից, ինչպէս որ մեր Տէր Ասպուածն էր պապուիրել
 մեզ»:

3 «Այդպէղից վերադառնալով գնացինք Բասան քանոդ ճա-
 նապարհով: Բասանի արքայ Օգը, ինքն ու իր ամբողջ ժո-
 2 ղովուրդը Սեդրայինում պապերազմի ելան մեր դեմ: Տէրն
 ինձ ասաց. «Նրանից մի՛ վախեցիր, որովհետեւ քո ձեռքն
 եմ մաքնելու նրան, նրա ամբողջ ժողովրդին ու նրա ամ-
 բողջ երկիրը: Նրա հետ կը վարուես այնպէս, ինչպէս վարու-
 եցիր Եսեբոնում բնակուող ամորհացի արքայ Սեհոնի հետ»:
 3 Եւ մեր Տէր Ասպուածը Բասանի արքայ Օգին ու նրա ամ-
 բողջ ժողովրդին մաքնեց մեր ձեռքը: Մենք կոտորեցինք
 4 նրանց այնպէս, որ նրանցից ոչ ոք կենդանի չմնաց: Այդ
 ժամանակ մենք նուաճեցինք նրա բոլոր քաղաքները: Քա-
 ղաք չկար, որ նրանից խլած չլինէինք: Բասանի Օգ թա-
 5 սուն քաղաք: Բոլոր քաղաքներն ամրացրել էին բարձր պա-
 րիսպներով, դարպասներով ու դռնափակերով, բացի փերե-
 զացիների չամրացուած քաղաքներից, որոնք բաւական շար-
 6 էին: Նրանց կոտորեցինք այնպէս, ինչպէս Եսեբոնի արքայ
 Սեհոնին: Մէկ առ մէկ աւերեցինք բոլոր քաղաքները, կո-
 տորեցինք կանանց ու մանուկներին: Ոչ մէկը մազապուրծ
 7 չեղաւ: Բոլոր անասունները աւար առանք ու քաղաքները
 8 կողոպտեցինք: Այդ ժամանակ ամորհացիների երկու թագա-

տրներից գրաւեցինք Յորդանան գետի այն կողմում գտնուող երկիրը Առնոնից մինչեւ Ներմոն: Փիւնիկեցիները Ներմոնն ա- 9
նուանում էին Սանիոր, իսկ ամորհացիները՝ Սանիր: Միսորի 10
բոլոր քաղաքները, ամբողջ Գաղաադը, ամբողջ Բասանը մին-
չեւ Եղբա ու Եդրային Օգի թագաւորութեան քաղաքներն էին
Բասանում: Ռափայինեաններից մնաց միայն Բասանի թա- 11
գաւոր Օգը: Նրա մահճակալը, որ երկաթից էր, հիմա գտնուում է
Ամոնի յետնորդների ամրոցում: Նսկաների կանգունով չափած՝
ինը կանգուն էր դրա երկարութիւնը, եւ չորս կանգուն՝ դրա լայ-
նութիւնը»: «Այդ երկիրն այն ժամանակ ժառանգեցինք Առնո- 12
նի ձորի եզերքում գտնուող Արոյերից սկսած: Գաղաադի ձորի
կէսն ու նրա քաղաքները փուեցի Ռուբէնի ու Գադի ցեղերին:
Գաղաադի մնացած մասն ու ամբողջ Բասանը՝ Օգի թագաւո- 13
րութիւնը, նաեւ Արգոբի ամբողջ գաւառն ու ամբողջ Բասանը,
որը ռափայինեանների երկիր էր համարւում, փուեցի Մանա-
սէի կէս ցեղին: Մանասէի որդի Յայիրը գրաւեց Արգոբի ամ- 14
բողջ գաւառը մինչեւ Գարգասիի ու Ուքբափիի սահմանները,
եւ Բասանն այն իր անունով կոչեց Առթիւր, եւ մինչեւ այսօր
էլ կոչւում է այդպէս: Ես Մաքիրին փուեցի Գաղաադը, իսկ 15, 16
Ռուբէնի ու Գադի ցեղերին փուեցի Գաղաադից մինչեւ Առնո-
նի ձորն ընկած երկիրը, որի սահմանն անցնում է ձորի միջով
եւ հասնում մինչեւ Յաբոկ: Չորը ամոնացիների սահմանն է:
Արաբան ու Յորդանան գետը նրա սահմանն են Քեներեթից 17
մինչեւ Արաբայի ծովը՝ Ադի ծովը, որը գտնւում է Փասգայից
արեւելք՝ Ասեղոթում: Այն ժամանակ ես ձեզ պատուիրեցի՝ ա- 18
սելով. «Մեր Տէր Աստուածը այս երկիրը ձեզ փուեց որպէս
ժառանգութիւն: Ձեզանից ով խիզախ է, թող սպառնազինուի ու
անցնի իր եղբայրների՝ իսրայէլացիների գլուխը: Իսկ ձեր կա- 19
նայք, երեխաները եւ անասունները (գիպեմ, որ շապ անասուն
ունէք) թող բնակուեն ձեր այն քաղաքներում, որ ես փուել եմ
ձեզ, մինչեւ որ մեր Տէր Աստուածը փեղաւորի ձեր եղբայրնե- 20
րին, ինչպէս որ ձեզ փեղաւորեց, որպէսզի նրանք էլ ժառանգեն
այն երկիրը, որ մեր Տէր Աստուածը փալու է նրանց Յորդանան
գետի այն կողմում: Այն ժամանակ կը վերադառնաք ժառան-
գութիւն սրացած ձեր այն երկիրը, որ ես փուել եմ ձեզ»: Այն 21
ժամանակ ես Յեսուին պատուիրեցի՝ ասելով. «Ձեր աջքերով
իսկ փեսաք այն ամէնը, ինչ Տէր Աստուածն արեց այդ երկու

թագաւորներին: Տէրը նոյն կերպ կը վարուի բոլոր այն թա-
 22 գաւորութիւնների հետ, որոնց վրայ կը յարձակուես դու: Մի՛
 վախեցէք, որովհետեւ մեր Տէր Աստուածն ինքն է պատերազ-
 23 մելու ձեր փոխարէն»: «Այդ ժամանակ աղաչեցի Տէր Աստծուն՝
 24 ասելով. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, դու սկսեցիր քո ծառային ցոյց տալ քո մե-
 ծութիւնն ու զօրութիւնը, ամուր ձեռքն ու հզօր բազուկը: Երկն-
 25 է անել այն, ինչ դու արեցիր քո զօրութեամբ: Արդ, շնորհ արա,
 որ անցնեմ, փեսնեմ Յորդանան գետից այն կողմ գտնուող լաւ
 26 երկիրը, սքանչելի լեռն ու Անդրլիբանանը»: Տէրը ձեր պատ-
 ճառով զայրացաւ ու ինձ չսեց: Տէրն ինձ ասաց. «Բաւական
 27 է, այլեւս ինձ հետ այդ մասին չխօսես: Բարձրացիր Կոփուած
 լեռան գագաթը, աչքերովդ նայիր ծովի, հիւսիսի, հարաւի ու ա-
 րեւելքի ուղղութեամբ, աչքերովդ փնտռիր Յորդանան
 28 գետի այն կողմը չես անցնելու դու: Քո պատուէրները փո՛ր
 Յեսուին, զօրացո՛ւ, քաջալերի՛ր նրան, որովհետեւ նա է անց-
 նելու իմ այդ ժողովրդի գլուխը, եւ նա է քո փեսած երկիրն իբ-
 29 րեւ սեփականութիւն յանձնելու նրանց»: Այն ժամանակ մենք
 հաստատուեցինք հովտում, Փոգորի փան մօտ»:

4 «Արդ, Իսրայէլ, լսի՛ր այն օրէնքներն ու կանոնները, որ այսօր
 ուսուցանում եմ քեզ: Դրանք պէտք է կիրառէք, որպէսզի ապ-
 2 րիք, մտնէք ու ժառանգէք այն երկիրը, որ մեր Տէր Աստուածը
 տալու է ձեզ: Ոչ մի բառ չաւելացնէք իմ ասածին ու ոչ մի բառ
 չկրճաւէք դրանից: Պահպանեցէ՛ք մեր Տէր Աստծու այն պա-
 3 տուիրանները, որ ես պարգամում եմ ձեզ: Դուք ձեր աչքերով
 տեսաք, թէ Տէրն ինչ արեց Բելփեգորին: Մեր Տէր Աստուածը
 ձեր միջից վերացրեց նրանց, ովքեր հետեւում էին Բելփեգորին,
 4 իսկ դուք, որ յարեցիք ձեր Տէր Աստծուն, բոլորդ էլ կենդանի էք
 5 մնացել մինչ այսօր: Տեսէ՛ք, ես ձեզ օրէնք ու կանոն սովորեց-
 րի այնպէս, ինչպէս Տէրն ինձ պատուիրել էր, որպէսզի դրանք
 կիրառուեն այն երկրում, ուր մտնելու էք ու ժառանգելու այն:
 6 Պահպանեցէ՛ք ու կիրառեցէ՛ք այդ պատուիրանները, որովհե-
 տեւ դրանց մէջ է ձեր իմաստութիւնն ու խոհեմութիւնը բոլոր
 ազգերի առաջ, որոնք լսելով այս բոլոր օրէնքները՝ պիտի ա-
 սեն. «Ահա՛նասիկ մի իմաստուն ժողովուրդ, մի խոհեմ ու մեծ
 7 ազգ»: Որովհետեւ այդ ո՞ր մեծ ազգն է, որի Աստուածն իր մօտ,
 իր մէջ է, ինչպիսին մեր բոլորի Տէր Աստուածն է, որին կարող

ենք դիմել: Եւ այդ ո՞ր մեծ ազգն է, որն ունի այնպիսի արդար 8
 օրէնքներ ու կանոններ նման այս օրէնքներին, որ ես այսօր
 հաղորդում եմ ձեզ»: «Նայի՛ր ինքդ քեզ եւ եղի՛ր չափազանց 9
 զգոյշ. մի՛ մոռացիր այն բոլոր բաները, որ քեզ ստանալու քո աչքերը.
 քո կեանքի բոլոր օրերում քո սրտից թող դուրս չգան դրանք:
 Դրանք կը հաղորդես քո որդիներին ու որդիների որդիներին:
 Կը պատմես այն օրուայ մասին, երբ ձեր Տէր Աստուծո առջեւ 10
 ի մի հաւաքուելու համար կանգնեցիք Քորէրում: Այդ ժամանակ
 Տէրն ինձ ասաց. «Քո մարդկանց հաւաքի՛ր ինձ մօտ, որ
 նրանք լսեն իմ այն պատգամները, որ սովորեցնելու եմ նրանց,
 որպէսզի, այնքան ժամանակ որ ապրեն նրանք երկրի վրայ,
 թող երկնքն ինձանից ու դրանք սովորեցնեն իրենց որդիներին»: 11
 Դուք, մօտենալով, կանգնեցիք լերան սպորոտփին: Լեռն
 այրում էր, եւ կրակը բարձրանում էր մինչեւ երկինք: Խաւար,
 մէզ ու մառախուղ էր. .. Տէրը կրակի միջից խօսեց ձեզ հետ: 12
 Դուք լսեցիք պատգամախօսի ձայնը, բայց նրա կերպարանքը
 չքննաք, այլ միայն ձայնը լսեցիք: Նա հաղորդեց իր ուխտը, 13
 պատուիրեց, որ կատարէք քո պատուիրանները, եւ դրանք
 գրեց քարէ երկու քափաքակների վրայ: Այդ ժամանակ նա ինձ 14
 պատուիրեց, որ ձեզ ուսուցանեմ օրէնքներն ու կանոնները, եւ
 դուք դրանք կիրառէք այն երկրում, ուր մտնելու էք ու ժառանգելու 15
 էք այն»: Չափազանց զգոյշ եղէք. այն օրը, երբ Տէրը
 Քորէք լերան վրայ կրակի միջից խօսում էր ձեզ հետ, դուք
 նրա կերպարանքը չքննաք: Անօրէնութիւն մի՛ արէք, կուռքեր 16
 չստեղծէք քո զանաքներով կամ կնոջ կերպարանքով, երկրի
 վրայ գտնուող որեւէ անասունի կերպարանքով, երկնքի փակ 17
 թռչող որեւէ թռչունի կերպարանքով, երկրի վրայ սողացող ու
 որեւէ սողունի կերպարանքով, երկրի փակ՝ ջրերի մէջ գտնուող 18
 որեւէ ձկան կերպարանքով, կամ դէպի երկինք նայելով. արեգակը, 19
 լուսինը, աստղերն ու երկնքի բոլոր զարդերը քննելով
 չմոլորուէք, դրանց չերկրպագէք ու դրանք չպաշտէք: Տէր Աստուծո
 դրանցից բաժին է հանել երկնքի փակ ապրող բոլոր ժողովուրդներին: 20
 Աստուծո իր հովանաւորութեամբ ձեզ հանեց երկաթէ հնոցից՝ Եգիպտոսից, որպէսզի լինէք իր սեփական
 ժողովուրդը, ինչ որ էք մինչեւ այսօր: Տէրը ձեր ասած խօսքերի 21
 համար բարկացաւ ինձ վրայ եւ երդուեց, որ ես չեմ անցնի
 Յորդանան գետի այն կողմը եւ չեմ մտնի այն երկիրը, որ քո

22 Տէր Աստուածը փայլու է քեզ իբրեւ ժառանգութիւն: Արդ, ես ա–
 հա մեռնում եմ այս երկրում՝ առանց անցնելու Յորդանան գետի
 23 երկիրը: Զգոյ՛ջ եղէք, չլինի թէ մոռանաք մեր Տէր Աստծու ձեզ
 փութած այն ուխտը, թէ՛ «Որեւէ արարածի կերպարանք ունեցող
 24 կուռք չստեղծէք ձեզ համար»: Դա պարտւիրել է քեզ քո Տէր
 25 Աստուածը, որովհետեւ քո Տէր Աստուածը լափող կրակ է, նա–
 խանձոյր Աստուած: Եթէ որդիներ, որդիների որդիներ ծնես ու
 այդ երկրում երկար ժամանակ ապրես եւ անօրինութիւն անես՝
 26 որեւէ արարածի կերպարանքով կուռք ստեղծես, ձեր Տէր Աստ–
 ծուն բարկացնելու համար չար գործեր կատարես, ապա այսօր
 երդում եմ ձեզ երկինքն ու երկիրը վկայ, որ կը վերանաք Յոր–
 դանան գետի այն կողմում գտնուող երկրից, ուր դուք գնում
 էք, որպէսզի ժառանգէք այն: Երկար կեանք չէք ունենայ այդ–
 27 քեղ, անպայման կը կոտորուէք: Տէրը ձեզ կը ցրի բոլոր ազ–
 գերի մէջ, սակաւաթիւ կը լինէք այն ազգերի մէջ, ուր Տէրը կը
 28 փանի ձեզ: Այնպեղ կը պաշտէք մարդու ձեռքով կերպուած ու–
 րիշ աստուածներ՝ փայտից ու քարից պատրաստուած, որոնք ոչ
 29 փեսնում են, ոչ լսում, ոչ ուրում են եւ ոչ էլ հոգառութիւն ունեն:
 Եթէ այնպեղ նեղութեան մէջ գտնուելով ձեր ամբողջ հոգով ու
 էութեամբ ցանկանաք փնտռել ու գտնել ձեր Տէր Աստծուն, ա–
 30 պա նրան կը գտնէք: Այս բոլորը իրականութիւն կը դառնայ
 վերջին օրերին, եւ դու կը դիմես քո Տէր Աստծուն, կը լսես նրա
 31 ձայնը, որովհետեւ Աստուած ողորմած է. նա քեզ չի լքի ու
 քեզ չի կործանի, չի մոռանայ քո հայրերին փութած եւ երդու–
 32 մով հաստատած ուխտը: Երկնքի մի ծայրից սկսած մինչեւ
 երկնքի միւս ծայրը հարցրէք ձեզանից առաջ եղած այս օրե–
 րի մասին (երբ Աստուած մարդ էր ստեղծել երկրի վրայ), թէ՛
 «Այսպիսի մեծ բան կատարուել է», թէ՛ «Այսպիսի բան լսուել
 33 է», թէ՛ «Մի որեւէ ազգ կրակի միջից խօսող կենդանի Աստ–
 34 ծու ձայնը լսել է», ինչպէս դու լսեցիր ու կենդանի մնացիր, թէ՛
 «Աստուած յօժար էր մտնել ու ազգերի միջից իր համար ազգ
 ընտրել փորձութեամբ, նշաններով, հնարքներով, պատերազ–
 մով, ամուր ձեռքով ու հզօր բազկով, մեծամեծ փեսիւներով՝
 այն բոլոր միջոցներով, որ մեր Տէր Աստուածը գործադրեց Ե–
 35 գիպտոսում քո իսկ առջեւ, որպէսզի փեսնես: Ուստի պէտք է
 իմանաս, որ նա է Տէր Աստուածը, եւ նրանից բացի այլ Աստու–

ամ չկայ: Երկնքից լսելի եղաւ նրա խօսքը, որպէսզի խրաբի 36
 քեզ, երկրի վրայ ցոյց փուց քեզ իր մեծ կրակը, եւ դու կրա-
 կի միջից լսեցիր նրա պարգամները, որովհետեւ նա սիրում 37
 է քո հայրերին: Նա բոլոր ազգերի միջից նախընտրեց նրանց
 յեփնոթղներին՝ ձեզ, եւ ինքն իր մեծ զօրութեամբ քեզ հանեց Ե-
 գիպարոսից, որպէսզի դու հալածես մեծամեծ ու քեզանից հզօր 38
 ազգեր, որպէսզի նա քեզ փանի ու իբրեւ սեփականութիւն քեզ
 փայ նրանց երկիրը, մի բան, որ դու ունես այսօր: Արդ, իմա- 39
 ցիր այսօր եւ ի մարի ունեցիր, որ քո Տէր Աստուածը Աստուած
 է վերելում՝ երկնքում, եւ ներքեւում՝ երկրի վրայ, եւ նրանից
 բացի այլ Աստուած չկայ: Պահպանիր նրա օրէնքներն ու պա- 40
 րութիւնները, որոնք ես պարգամում եմ քեզ այսօր, որպէսզի
 լաւ լինի քեզ ու քեզանից յետոյ գալիք քո որդիների համար,
 որպէսզի երկար ժամանակ մնաս այն երկրում, որ Տէր Աստու-
 ածը առ միշտ քեզ է փալու»: Այն ժամանակ Մովսէսը Յոր- 41
 դանան գետի այն կողմում, արեւելեան մասում առանձնացրեց
 երեք քաղաքներ, որպէսզի փախչի այն մարդասպա- 42
 նը, որ իր մերձաւորին սպանում է անգիտութեամբ, եւ որին
 չէր ապում նախապէս, որպէսզի նա ընկնելով այդ քաղաքներից
 մէկնումէկը՝ կարողանայ իր կեանքը փրկել: Դրանք են՝ Ռու- 43
 բէնի երկրի դաշտում գտնուող անապարային Բոսոր քաղաքը,
 Գադի երկրի Գադաադում գտնուող Ռամոթ քաղաքը եւ Մա-
 նասէի երկրի Բասանում գտնուող Գադոն քաղաքը: Սա է այն 44
 օրէնքը, որ Մովսէսը հաղորդեց իսրայէլացիներին: Սրանք են 45
 այն պարութիւնները, օրէնքներն ու կանոնները, որ Մովսէսը
 յայտնեց իսրայէլացիներին, երբ սրանք դուրս էին գալիս Եգիպ- 46
 տացիների երկրից, Յորդանանի գետի այն կողմում, Փոզորի
 փան մօտ գտնուող ձորում, Եսեբոնում ապրող ամորհացիներ-
 ի արքայ Սեհոնի երկրում, եւ որի բնակիչներին սպանել էին 47
 Մովսէսն ու իսրայէլացիները, երբ սրանք դուրս էին գալիս Ե-
 գիպտացիների երկրից: Իսրայէլացիները գրաւեցին ամորհա-
 ցի երկու թագաւորների՝ Սեհոնի երկիրն ու Բասանի Օգ թագա-
 ւորի երկիրը, որոնք գտնուում էին Յորդանան գետից այն կողմ՝ 48
 արեւելեան մասում, Առնոնի ձորի եզերքին գտնուող Արոյերից 49
 սկսած մինչեւ Սեհոնի լեռը, այսինքն՝ Ներմոնը, ամբողջ Արա-
 բան, որ գտնուում է Յորդանան գետից այն կողմ՝ արեւելեան
 մասում, մինչեւ Արաբայի ծովը՝ Կոփածոյ լեռան ստորոտը:

5 Մովսեսը կանչեց բոլոր իսրայելացիներին եւ ասաց նրանց. «Իսրայէլ, լսիր այն օրէնքներն ու կանոնները, որ ես այսօր հաղորդելու եմ քեզ: Մովորեցէ՛ք եւ հեպտէ՛ք, որ կիրառէ՛ք դրանք:

2, 3 Մեր Տէր Աստուածը ուխտ արեց ձեզ Քորեբում: Տէրն այդ ուխ-
տը արեց ոչ թէ ձեր հայրերին, այլ՝ ձեզ, իսկ դուք բոլորդ կեն-
4 դանի էք այսօր: Տէրը դեմ յանդիման խօսեց ձեզ հետ լեռան
5 վրայ, կրակի միջից: Ես այն ժամանակ կանգնած էի Տիրոջ
ու ձեր միջև, որպէսզի ձեզ յայտնեն Տիրոջ պարգամները, ո-
րովհետեւ դուք վախճնում էիք կրակից ու լեռը չբարձրացաք:

17, 18, 19, 20

տրի մասին սուր վկայություն մի՛ րուր: Քո մերձատրի կնոջը 21
մի՛ ցանկացիր. աչք մի՛ ունեցիր ո՛չ քո ընկերոջ փան, ո՛չ նրա
հանդի, ո՛չ նրա ծառայի, ո՛չ նրա աղախնի, ո՛չ նրա եզան, ո՛չ
նրա էշի, ո՛չ նրա որեւէ անասունի, ո՛չ այն ամենի վրայ, ինչ քո
մերձատրին է պարկանում»: Տէրը կրակի միջից բարձր ձայ- 22
նով այս պարգամները յղեց ձեր ժողովրդին լերան վրայ, որը
խաւարով, մեզով ու մառախուղով էր պաքուած, եւ այլեւ ոչինչ
չաւելացրեց: Նա դրանք գրեց քարէ երկու փախարակների վրայ
ու րուեց ինձ»: «Երբ դուք կրակի միջից ձայնը լսեցիք, եւ լեռը 23
բորբոքուած էր կրակով, ձեր ցեղերի իշխաններն ու ձեր ծերե-
րը ինձ մօտենալով՝ ասացին. «Տէր Աստուածը, ահա, մեզ ցոյց 24
րուեց իր փառքն ու իր մեծութիւնը, նրա ձայնը լսեցինք կրակի
միջից: Այդ օրը համոզուեցինք, որ Աստուած է խօսում մարդու
հետ, եւ մարդը կենդանի է մնում: Արդ, չմեռնենք, որովհետեւ 25
այս մեծ կրակը մեզ կը սպանի. եթէ միւս անգամ դարձեալ լսենք
մեր Տէր Աստծու ձայնը, ապա կը մեռնենք: Որովհետեւ միւս ու 26
արիւնից կազմուած այդ ո՞ր մարդն է, որ կրակի միջից լսել է
կենդանի Աստծու ձայնը, ինչպէս մենք ենք լսել, ու կենդանի է
մնացել: Մօտեցիր ու լսիր, ինչ որ մեր Տէր Աստուածը կ'ասի եւ 27
մեզ հաղորդիր այն ամէնը, ինչ մեր Տէր Աստուածը կ'ասի քեզ:
Մենք կը լսենք ու կը կապարենք»: Տէրը լսեց ինձ ասած ձեր 28
խօսքերը, եւ Տէրն ասաց ինձ. «Լսեցի ժողովրդի այն խօսքերը,
որ ասացին քեզ: Նրանք ամէն ինչ ճիշտ ասացին: Ո՞վ կարող 29
է նրանց սրտերը այնպէս անել, որ երկնչեն ինձանից ու պահեն
իմ պաքուիրանները բոլոր օրերում, որպէսզի յաւիտեան լաւ
լինի նրանց ու նրանց որդիների համար: Արդ, գնա՛ եւ ասա՛ 30
նրանց. «Վերադարձէ՛ք ձեր րները»: Դու մնա՛ այսպեղ, ինձ 31
մօք, որպէսզի քեզ հաղորդեմ այն պաքուիրանները, օրէնք-
ներն ու կանոնները, որ պիտի սովորեցնես նրանց, եւ նրանք
պիտի գործադրեն այն երկրում, որ ես նրանց րալու եմ իբրեւ
ժառանգութիւն»: Ներելեցէք, որ դրանք գործադրէք այնպէս, 32
ինչպէս պաքուիրել է ձեզ ձեր Տէր Աստուածը: Չշեղուէք ո՛չ աջ,
ո՛չ ձախ, գնացէ՛ք այն ճանապարհով, որ պաքուիրել է ձեզ մեր 33
Տէր Աստուածը, որպէսզի րեղատրի ձեզ ու բարիք գործի ձեզ
համար, եւ դուք երկար ապրէք այն երկրում, որ սրանալու էք
իբրեւ ժառանգութիւն»:

«Սրանք են այն պաքուիրանները, օրէնքներն ու կանոննե- 6

ըը, որ մեր Տէր Աստուածը հրամայեց ուսուցանել ձեզ, որպէսզի դրանք գործադրէք այն երկրում, ուր պիտի մտնէք իբրեւ ժա-
2 ռանգութիւն սրբաւարու համար: Դու, քո որդիներն ու քո որդի-
ների որդիները ձեր կեանքի բոլոր օրերին պէտք է երկնէք մեր
Տէր Աստուծոց, պէտք է պահէք նրա բոլոր օրէնքներն ու կա-
նոնները, որ ես պարգամում եմ ձեզ այսօր, որպէսզի երկար
3 ապրէք: Լսիր, Իսրայէլ, եւ հետեւիր, որ կատարես դրանք, որ-
պէսզի լաւ լինի քեզ համար, ու դուք չափազանց բազմանաք,
ինչպէս քո հայրերի Աստուածն է խոստացել, որպէսզի նա քեզ
փայ այն երկիրը, ուր կաթ ու մեղր է հոսում»: Սրանք են այն
օրէնքներն ու կանոնները, որ Մովսէսն անապատում հաղորդեց
խրայելացիներին, երբ նրանք դուրս էին գալիս Եգիպտացիներ-
4 ըի երկրից: Մովսէսն այնուհետեւ շարունակեց. «Լսիր, Իսրա-
5 յէլ, մեր Տէր Աստուածը մէկ Տէր է: Քո Տէր Աստծուն պիտի
սիրես քո ամբողջ հոգով, քո ամբողջ էութեամբ ու քո ամբողջ
6 ուժով: Այս պարգամները, որ այսօր հաղորդում եմ քեզ, կը
7 պահես մտքիդ ու հոգուդ մէջ: Դրանք կը հաղորդես քո որ-
դիներին եւ դրանց մասին կը խօսես, երբ փանը նստած ես,
8 ճանապարհ գնալիս, պառկելիս ու վեր կենալիս: Դրանք որ-
պէս նշան կը կապես քո ձեռքին, որ մնան անշարժ քո աչքերի
9 առջեւ, դրանք կը գրես քո փնէրի մուտքին ու դռների վրայ»:
10 «Եւ երբ քո Տէր Աստուածը քեզ փանի այն երկիրը, որ երդու-
եց փալ քո հայր Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին, եւ քեզ
փայ մեծամեծ ու գեղեցիկ քաղաքներ, որոնք դու չես կառու-
11 ցել, ամէն փեսակի բարիքներով լցուած փներ, որոնք դու չես
լցրել, փորուած ջրհորներ, որոնք դու չես բացել, այգիներ ու
12 ձիթաստաններ, որոնք դու չես փնկել, եւ ուրես ու յագենաս,
13 ապա այն ժամանակ զգո՛յշ եղիր, որ չմոռանաս Եգիպտացի-
ների երկրից՝ սարկութեան փնից քեզ դուրս բերած քո Տէր
Աստծուն: Երկնջիր քո Տէր Աստծուց, միայն նրա՛ն պաշտիր,
14 նրա՛ն հետեւիր ու նրա՛ անունով երդուիր: Օտար աստուած-
ների, ձեր շուրջը զարնուող ժողովուրդների աստուածների յե-
15 փելից մի՛ գնա, որովհետեւ քո Տէր Աստուածը որ ձեր մէջ է,
նախանձոտ Աստուած է: Այնպէս չլինի, որ քո Տէր Աստուա-
16 ծը սրտմտելով բարկանայ ու քեզ վերացնի երկրի երեսից: Քո
Տէր Աստծուն մի՛ փորձիր, ինչպէս փորձեցիք Փորձութեան վայ-
17 րում: Անսասա՛ն պահիր քո Տէր Աստծու քեզ հաղորդած պա-

փութիւնները, օրէնքներն ու կանոնները: Կապարի՛ր այն, ինչ 18
 բարի ու հաճելի է քո Տէր Աստծու առջեւ, որպէսզի լաւ լինի
 քեզ համար, եւ դու մտնես ու ժառանգես այն լաւ երկիրը, որ
 Տէրը երդուեց փալ մեր հայրերին, որպէսզի Նա հալածի բո- 19
 լոր թշնամիներին քո առջեւից, ինչպէս ասել է: Եւ երբ վաղը 20
 քո որդին քեզ հարցնի ու ասի, թէ՝ «Այդ ի՞նչ պատուիրաններ,
 օրէնքներ ու կանոններ են, որ մեր Տէր Աստուածը պատուիրել
 է մեզ», ապա քո որդուն կ'ասես. «Եզրիպտոսում փարաւոնի 21
 սարուկներն էինք մենք, եւ Տէր Աստուածը ամուր ձեռքով ու
 հզօր բազկով մեզ դուրս բերեց այնպէտից: Տէրը Եզրիպտացի- 22
 ների երկրում փարաւոնի ու նրա փան վրայ մեր ներկայութե-
 ամբ սոսկալի նշաններ եւ մեծագործութիւններ արեց: Նա մեզ 23
 դուրս բերեց այդպէտից, որպէսզի բերի այսօրեւ, մեզ փայ այն
 երկիրը, որ երդուել էր փալ մեր հայրերին: Տէրը մեզ պապ- 24
 ուիրեց գործադրել բոլոր այս օրէնքները, յաւիտեանս երկնջել
 մեր Տէր Աստծուց, որպէսզի լաւ լինի մեզ համար մեր կեան-
 քի բոլոր օրերում, եւ ապրենք, ինչպէս որ ապրում ենք այսօր:
 Մեզ համար ողորմածութիւն կը լինի, եթէ հեպտենք, որ մեր 25
 Տէր Աստծու առջեւ գործադրուեն բոլոր այս պատուիրանները,
 ինչպէս որ Տէրը կարգադրել է մեզ»:

«Երբ քո Տէր Աստուածը քեզ փանի այն երկիրը, ուր պիտի 7
 մտնես այն ժառանգելու համար, եւ քո առջեւից հալածի մեծ ու
 բազմաթիւ ազգերին՝ քեպացիներին, գերգեսացիներին, ամո-
 րիացիներին, քանանացիներին, փերեզացիներին, խեւացիներ-
 րին ու յեբուսացիներին՝ քեզանից մեծ ու հզօր եօթը ազգերին,
 եւ քո Տէր Աստուածը նրանց մարմնի քո ձեռքը, կը հարուա- 2
 ծես, կ'ոչնչացնես նրանց: Նրանց հետ ուխտ չդնես եւ նրանց
 չխնայես: Նրանց հետ խնամութիւն չհաստատես. քո աղջկան 3
 նրա որդուն չտաս, նրա աղջկան քո որդու համար կին չառ-
 նես, որովհետեւ քո որդուն իմ դէմ կ'ապստամբեցնեն. նա օ- 4
 րար աստուածներ կը պաշտի, եւ Տէրը սաստիկ կը բարկանայ
 ձեզ վրայ ու անմիջապէս կը կոտորի ձեզ: Այսպէս կը վարու- 5
 էք նրանց հետ. քարուքանդ կ'անէք նրանց բազինները, ջար-
 դուփշուր կ'անէք նրանց արձանները, կը կոտորէք նրանց ան-
 փառները, կրակի կը մարմնէք նրանց կոռքերը: Դու ես քո Տէր 6
 Աստծու սուրբ ժողովուրդը, եւ քո Տէր Աստուածը քեզ է ընտրել,
 որ դու լինես իր սեփական ժողովուրդը, քան թէ երկրի վրայ

7 ապրող մնացած բոլոր ազգերը: Տէրը բարեհաճեց ու ընտրեց
ձեզ ոչ նրա համար, որ դուք բոլոր ազգերից բազմամարդ էք,
8 քանի որ դուք բոլոր ազգերից սակաւաթիւ էք, այլ նրա համար,
որ Տէրը սիրում էր ձեզ եւ ուզում էր պահել այն երդումը, որ նա
տուել էր ձեր հայրերին: Տէրն ամուր ձեռքով ու հզօր բազ-
կով ձեզ դուրս բերեց, ձեզ փրկեց սարկութեան փնից՝ եգիպ-
9 փացիների արքայ փարաւոնի ձեռքից: Պէտք է իմանաս, որ
քո Տէր Աստուածն է Աստուածը, հաւաքարիմ Աստուածը: Նա
պահում է իրեն սիրող եւ իր պապութիւրանները պահող մարդ-
կանց հետ արած ուխտն ու ողորմածութիւնը մինչեւ հազար սե-
10 բունդ, իսկ իրեն արողներին փոխհատուցում է՝ նրանց սպա-
նելով: Նա իրեն արողներին պարժում է առանց յապաղելու,
11 ուղղակի փոխհատուցում նրանց: Պէտք է պահես քեզ հաղոր-
12 դած իմ պապութիւրանները, օրէնքներն ու կանոնները»: «Եթէ
ենթարկուես այս բոլոր օրէնքներին եւ պահես ու գործադրես
դրանք, ապա քո Տէր Աստուածը կը կատարի իր արած ուխտն
13 ու ողորմածութիւնը, ինչպէս որ երդուել է մեր հայրերին: Նա
կը սիրի, կ'օրհնի ու կը բազմացնի քեզ: Նա կ'օրհնի քո որո-
վայնի ծնունդները, քո երկրի բերքը՝ ցորենը, գինին ու իւղը, քո
արջառների նախիրները, քո ոչխարների հօտերը այն երկրում,
14 որ երդուեց Տէրը քեզ հայրերին: Օրհնեալ կը լինես դու,
քան բոլոր ազգերը: Դու եւ քո անասունները ամուլ ու ստերջ
15 չէք լինի: Տէրը քեզանից կը վերացնի բոլոր հիւանդութիւննե-
րը: Եգիպտացիների բոլոր սոսկալի ցաւերը, որոնք դու տեսար
եւ իմացար, Տէրը քեզ վրայ չի բերի, այլ դրանք կը տայ քո
16 թշնամիներին եւ բոլոր քեզ արողներին: Դու կը սպառես ա-
ւարն այն բոլոր ազգերի, որոնց քո ձեռքն է մաքնել քո Տէր
Աստուածը: Զո աչքը թող չխնայի նրանց, եւ չպաշտես նրանց
17 կուռքերը, որովհետեւ նրանք քեզ համար որոգայթ են»: «Եթէ
քո մարդն ասես, թէ՛ «Այդ ազգի մարդիկ մեզանից շար են, ես
18 ինչպէ՛ն կարող եմ կոտորել նրանց», ապա մի՛ վախեցիր նրան-
ցից: Լաւ յիշիր, թէ քո Տէր Աստուածը ինչ բերեց փարաւոնի,
19 նրա ծառաների ու բոլոր եգիպտացիների գլխին. ինչպիսի մե-
ծամեծ փորձանքներ, որ քո աչքերը տեսան, ինչպիսի նշաններ,
մեծագործութիւններ, որ նա արեց ամուր ձեռքով եւ հզօր բազ-
կով: Ինչպէս որ քո Տէր Աստուածը քեզ դուրս բերեց այնպեղից,
նոյնը կ'անի քո Տէր Աստուածը այն բոլոր ազգերի նկատմամբ,

որոնցից վախենում ես դու: Քո Տէր Աստուածը նրանց վրայ
 իշամեղուներ կ'ուղարկի, մինչեւ որ կոտորուեն վերապրողները
 եւ նրանք, որ թաքնուել են քեզանից: Մի՛ վախեցիր նրանց
 ներկայութիւնից, որովհետեւ քո մեծ ու հզօր Տէր Աստուածը քո
 մէջ է: Քո Տէր Աստուածը այդ ազգերին քո ներկայութիւնից կը
 վերացնի սակաւ առ սակաւ: Դու չես կարող նրանց միանգա-
 մից կոտորել, որպէսզի երկիրն ամայի չդառնայ, եւ անապարի
 գազանները չբազմանան քո շուրջը: Քո Տէր Աստուածը նրանց
 կը յանձնի քո ձեռքը եւ նրանց կը կոտորի մեծ պապուհասների
 մապնելով, մինչեւ որ մէջբեղից վերացնի նրանց: Նա նրանց
 թագաւորներին կը յանձնի քո ձեռքը, եւ դու նրանց անուննե-
 րը կը ջնջես երկրի երեսից: Ոչ ոք չի կանգնի քո դէմ, մինչեւ
 որ բնաջնջես նրանց: Նրանց կռածոյ աստուածները կ'այրես
 հրով: Դրանց վրայ եղած արծաթի ու ոսկու վրայ աչք չունենաս,
 չվերցնես դրանք, որպէսզի դրանով մեղք գործած չլինես. դա
 քո Տէր Աստուծու համար գարշելի է: Այդպիսի պիղծ բան չբա-
 նես քո տունը, որպէսզի դու էլ դրա նման նգովուած չլինես: Դու
 պէքք է բոլորովին զգուես եւ պիղծ համարես դա, որովհետեւ
 դա նգովուած է»:

«Տեսէ՛ք, որ կապարունն ձեզ հաղորդած իմ բոլոր պապուի- **8**
 րանները, որպէսզի ապրէք, բազմապապկուէք, մտնէք ու ժա-
 ռանգէք այն երկիրը, որ Տէրը երդուեց քալ մեր հայրերին: Յի- **2**
 շիր այն ամբողջ ճանապարհը, որով Տէրը քեզ առաջնորդեց ա-
 նապարի միջով, որպէսզի քեզ փանջելով փորձի ու իմանայ, թէ
 ինչ կայ քո սրտում, թէ պահում ես նրա պապուիրանները, թէ՞
 ոչ: Նա փանջեց քեզ, սովահար արեց, կերակրեց քեզ մանա- **3**
 նայով, որին ծանօթ չէիր, եւ որին ծանօթ չէին նաեւ քո հայրերը,
 որպէսզի քեզ ցոյց քայ, թէ մարդը միայն հացով չէ, որ ապրում
 է, այլ մարդն ապրում է նաեւ այն ամէն խօսքով, որ ելնում
 է Աստուծու բերանից: Քո զգեստները չմաշուեցին, քո ոտքերը **4**
 քառասուն փարի կոշտուկներով չպապուեցին: Նոգուդ մէջ պի- **5**
 րի համոզուես, որ ինչպէս մարդ խրապում է իր որդուն, այնպէս
 էլ քո Տէր Աստուածը պիտի խրապի քեզ: Պահիր քո Տէր Աստ- **6**
 ծու պապուիրանները, որպէսզի գնաս նրա ճանապարհներով եւ
 երկիւղ կրես նրանից: Քո Տէր Աստուած քեզ կը փանի լաւ ու **7**
 բերրի մի երկիր, ուր ջրերի վտակներ ու երկրի խորքերից աղ-
 բիւրներ են բխում դաշտերում ու լեռներում: Դա ցորենի, գա- **8**

րու եւ գինու, այգիների ու նռնենիների երկիր է, ձիթենիների,
 9 իւղի ու մեղրի երկիր, ուր առանց նեղութիւն զգալու քո հացը
 պիտի ուրես եւ նրանում ոչ մի բանի կարօտ պիտի չլինես: Դա
 մի երկիր է, որի քարերը երկաթ են, իսկ նրա լեռներից կարող
 10 ես պղինձ ստանալ: Կ'ուրես, կը յագենաս ու կ'օրհնես քո Տէր
 11 Աստծուն այն լաւ երկրում, որ նա քուել է քեզ: Զգոյ՛ջ եղիր,
 չլինի թէ մոռանաս քո Տէր Աստծուն, չպահես նրա պատուիրան–
 ները, նրա այն կանոններն ու օրէնքները, որ ես հաղորդում եմ
 12 քեզ: Այնպէս չլինի, որ ուրելուց ու կշտանալուց յետոյ, գե–
 13 ղեցիկ քներ կառուցելուց ու դրանց մէջ բնակուելուց յետոյ, քո
 արջառն ու ոչխարը բազմանալուց յետոյ, քո արծաթն ու ոս–
 կին շաքանալուց յետոյ, քո ունեցած ամէն ինչը բազմանալուց
 14 յետոյ, գոռոգամբանաս ու մոռանաս քո Տէր Աստծուն, որը
 քեզ դուրս բերեց Եգիպտացիների երկրից՝ ստրկութեան փնից,
 15 քեզ անցկացրեց մեծ ու ահագոյն անապատի միջով, ուր օձն
 ու կարիճն են խայթում, ծարաւը փանջում, ուր ջուր չկար, բայց
 16 նա քեզ համար ապառաժ քարից ջրի աղբիւր բխեցրեց: Նա
 քեզ անապատում կերակրեց քո հայրերին անծանօթ մանանա–
 յով, որպէսզի քեզ փանջի ու փորձի եւ վերջում բարութիւն անի
 17 քեզ: Մի՛ սաս քո մարքում, թէ՛ «Իմ ուժով ու ձեռքի զօրութե–
 18 ամբ եմ քիրացել ես այս մեծ հարստութեան», այլ յիշի՛ր քո Տէր
 Աստծուն, որովհետեւ նա է քեզ ուժ քալիս այդ հարստութեան
 հասնելու համար, որպէսզի հաստատի իր այն ուխտը, որ դրել
 19 է քո հայրերի հետ, ինչպէս քեանում ես այսօր: Եթէ պարա–
 հի, որ մոռանաս քո Տէր Աստծուն, գնաս օտար աստուածների
 յետեւից, ծառայես ու երկրպագես դրանց, ապա այսօր երդում
 20 եմ երկնքով ու երկրով, որ դուք անհետ կը կորչէք: Եթէ չլսէք
 ձեր Տէր Աստծու ձայնը, կը կորչէք այնպէս, ինչպէս կորան միւս
 ազգերը, որոնց վերացրեց Տէրը ձեր առջեւից»:

9 «Լսի՛ր, Իսրայէլ: Այսօր դու անցնում ես Յորդանան գե–
 փից այն կողմ, որպէսզի մտնես ու նուաճես քեզանից մեծ ու
 հզօր ժողովուրդներ, մեծամեծ ու մինչեւ երկինք հասնող պարս–
 2 պապար քաղաքներ, մեծ, բազմամարդ ու բարձրահասակ մի
 ժողովուրդ՝ Ենակի յեփորդներին, որոնց դու ինքդ ճանաչում
 ես: Դու լսել ես այն խօսքը, թէ՛ «Ո՛վ կարող է դէմ կանգնել
 3 Ենակի յեփորդներին»: Դու այսօր կ'իմանաս, որ քո Տէր Աս–
 փուածն ինքը, որպէս լափող կրակ, գնալու է քո առջեւից: Նա

կոտորելու է, ոչնչացնելու է նրանց քո աչքի առջև, կոտորելու է նրանց ու ոչնչացնելու անմիջապես, ինչպես որ ասաց քեզ Տէրը: Երբ քո Տէր Աստուածը քո առջև սպանի նրանց, քո մարքում մի՛ ասա, թէ՝ «Իմ արդար լինելու համար է, որ Տէրը ինձ բերել է այսպեղ, որպեսզի ժառանգեմ այս լաւ երկիրը»: Ոչ թէ քո արդար լինելու, այլ այդ ազգերի ամբարիշտ լինելու համար է, որ քո Տէր Աստուածը կոտորում է նրանց քո աչքի առջև: Ոչ թէ քո արդար լինելու եւ քո հոգու մաքուր լինելու համար եւ մարնում նրանց երկիրը, որպեսզի ժառանգես այն, այլ այդ ազգերի անօրէնութեան համար է քո Տէր Աստուածը վերացնում նրանց քո առջեւից, որպեսզի հաստատի մեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդումով արած իր ուխտը: Դու այսօր կ'իմանաս, թէ քո արդար լինելու համար չէ, որ քո Տէր Աստուածը իբրեւ ժառանգութիւն քեզ լաւ երկիր է տալիս, որովհետեւ դու կամակոր ժողովուրդ ես»: «Յիշիր, մի՛ մոռացիր, թէ որքան ես անապատում բարկացրել քո Տէր Աստծուն: Այն օրից սկսած, ինչ դուրս եկաք Եգիպտացիների երկրից ու ելաք մինչեւ այս վայրը, ըմբոստանալով էիք գալիս փերունական այս վայրը: Քորեբում բարկացրիք Տիրոջը, եւ Տէրը զայրացաւ ձեզ կոտորելու աստիճան, երբ ես լեռն էի բարձրանում, որպեսզի ստանամ քարէ տախտակները, ուխտի այն տախտակները, որ Տէրը խոստացել էր տալ ձեզ: Ես քառասուն օր, քառասուն գիշեր մնացի լեռան վրայ, հաց չկերայ, ջուր չխմեցի. Տէր Աստուածն ինձ փութեց իր իսկ ձեռքով գրած քարէ երկու տախտակներ: Դրանց վրայ գրուած էին բոլոր այն պատգամները, որ Տէրը լեռան վրայ հաղորդել էր ձեր հաւաքի օրը: Քառասուն օր, քառասուն գիշեր յետոյ Տէրն ինձ փութեց քարէ երկու տախտակները՝ ուխտի տախտակները: Տէրն ինձ ասաց. «Վեր կաց, շուր իջիր այսպեղից, որովհետեւ անօրէն դարձաւ Եգիպտոսից քո դուրս բերած ժողովուրդը: Նրանք արդէն շեղուել են այն ուղուց, որ պատուիրել էիր նրանց, եւ իրենց համար ձուլածոյ կուռքեր են պատրաստել»: Տէրն ինձ ասաց. «Քեզ հետ խօսել եմ մէկ անգամ, երկու անգամ ու ասում եմ. 'Տեսայ քո այդ ժողովրդին. այդ ժողովուրդը կամակոր է: Թո՛ղ փութիր ինձ, որ կոտորեմ նրանց, նրանց անունը ջնջեմ երկրի երեսից եւ քեզ աւելի մեծ, հզօր ու բազմամարդ ազգ դարձնեմ, քան նրանք են': Ես դարձեալ իջայ լեռից՝ երկու տախտակ-

16 ներն իմ ձեռքին, իսկ լեռը բորբոքուած էր կրակով: Տեսնելով,
որ մեր Տէր Աստծու առջեւ մեղք էք գործել՝ ձեզ համար ծուլա-
ծոյ կուռքեր էք պատրասարել, շեղուել էք այն ուղուց, որ Տէրն
17 էր պատուիրել, վերցրի իմ ձեռքի երկու փախարակները եւ ձեր
18 աչքի առջեւ ջարդուփշուր արեցի»: Առաջինի նման երկրորդ
անգամ քառասուն օր, քառասուն գիշեր Տիրոջ առջեւ աղաչեցի,
հաց չկերայ, ջուր չխմեցի ձեր գործած բոլոր մեղքերի քաւութե-
ան համար, որովհետեւ մեր Տէր Աստծու առջեւ չար գործեր էիք
19 կատարել ու բարկացրել նրան: Ես վախենում էի նրա բար-
կութիւնից ու զայրոյթից, որովհետեւ Տէրը բարկացել էր ձեզ
վրայ ձեզ կոտորելու ասարիճան: Այս անգամ էլ լսեց ինձ Տէրը:
20 Նա խիստ բարկացել էր նաեւ Ահարոնի վրայ, ուզում էր սպա-
21 նել նրան: Ես այս անգամ էլ աղօթեցի Ահարոնի համար, ձեր
գործած մեղքը՝ հորթը վերցրի ու այրեցի կրակով, փշուր-փշուր
արեցի ու մանրեցի այն ասարիճան, որ մանր փոշու վերածուեց:
22 Այդ փոշին ես լցրի լեռից իջնող վրակի մէջ: Դուք ձեր Տէր
Աստծուն բարկացրել էք Կրակի, Փորձութեան ու Յանկութեան
23 գերեզմանի մէջ: Եւ երբ Տէրը ձեզ ուղարկեց Կաղէսքառնեա-
լից, ասաց. «Ելէք ու ժառանգեցէք այն երկիրը, որ փալու եմ
ձեզ», դուք չէիք հնազանդուել ձեր Տէր Աստծու խօսքին, չէիք
24 հաւատարացել նրան, Տիրոջ ձայնին չէիք անսացել: Դուք Տիրոջ
հրամանին անհնազանդ էիք այն օրուանից ի վեր, ինչ այն ձեզ
25 ծանուցուեց: Ես Տիրոջ առջեւ աղաչեցի քառասուն օր, քառա-
սուն գիշեր: Ես աղաչեցի, որովհետեւ Տէրն ասում էր, որ կը
26 կոտորի ձեզ: Ես Տիրոջ առջեւ աղօթք անելով՝ ասացի. «Տէր,
Տէր, աստուածների թագաւոր, մի՛ կոտորիր քո ժողովրդին ու
քո ընտրած մարդկանց, որոնց փրկեցիր, դուրս բերեցիր Ե-
գիպտոսից քո մեծ զօրութեամբ, ամուր ձեռքով ու հզօր բազ-
27 կով: Յիշիր քո ծառաներին՝ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակո-
բին, որոնց երդուեցիր քո անունով: Քո ժողովրդի խստութեան,
ամբարշտութեան ու մեղքերի վրայ ուշադրութիւն մի՛ դարձրու:
28 Չլինի այնպէս, որ այն երկրի բնակիչները, որտեղից դուրս բե-
րեցիր մեզ, ասեն. «Քանի որ Տէրը չկարողացաւ նրանց փա-
նել այն երկիրը, որ խոստացել էր նրանց, եւ քանի որ Տէրն
արում էր նրանց, դուրս բերեց նրանց, որպէսզի կոտորի անա-
29 պարում»: Սրանք քո ժողովուրդն են ու քո ընտրած մարդիկ,
որոնց քո հզօր զօրութեամբ ու հզօր բազկով ես դուրս բերել

Եզիպագիների երկրից»:

«Այն ժամանակ Տէրն ինձ ասաց. «Երկու քարէ քախարակ 10
կոփիր նախկինների նման ու բարձրացիր լեռը: Փայտից քա-
պանակ պարարաստիր քեզ համար, եւ ես այդ քախարակնե- 2
րի վրայ կը գրեմ այն նոյն պարգամները, որ գրուած էին քո
ջարդած առաջին քախարակների վրայ: Դրանք կը դնես քա-
պանակի մէջ»: Ես կարծի փայտից քապանակ պարարաստե- 3
ցի, առաջինների պէս երկու քարէ քախարակներ կոփեցի եւ
բարձրացայ լեռը: Երկու քախարակներն իմ ձեռքին էին: Նա 4
նախկինում գրածի նման երկու քախարակների վրայ գրեց այն
քապարարարները, որ Տէրը ձեզ հաղորդել էր լեռան վրայ,
կրակի միջից, եւ Տէրը դրանք փուեց ինձ: Ես նորից իջայ լե- 5
ռից ու քախարակները դրեցի քապանակի մէջ. եւ դրանք այն-
պէղ են մնում, ինչպէս պարարարել էր ինձ Տէրը: Իսրայէլա- 6
ցիները Յակիմի որդիների Բերոթ բնակավայրից չուեցին դէպի
Մադայի: Ահարոնը մեռաւ այնպէղ ու այնպէղ թաղուեց: Նրա
որդի Եղիազարը քահանայ դարձաւ նրա փոխարէն: Այնպէղից 7
չուեցին դէպի Գադգաղ, Գադգաղից՝ դէպի Եփրակա՝ ջրի վրակ-
ների երկիրը: Այդ ժամանակ Տէրը Ղեւիի ցեղին առանձնաց- 8
րեց, որ նրանք քանեն Տիրոջ ուխտի քապանակը, կանգնեն
Տիրոջ առջեւ, ծառայեն նրան ու նրա անունով աղօթք անեն,
ինչպէս որ լինում է մինչեւ այսօր: Այդ իսկ պարգառով դե- 9
պիցներն իրենց եղբայրների մէջ բաժին ու ժառանգութիւն
չունեն, քանի որ Տէրն ինքն է նրանց բաժինն ու ժառանգու-
թիւնը, ինչպէս որ ասաց նրանց: Քառասուն օր, քառասուն 10
գիշեր ես մնացի լեռան վրայ, եւ Տէրն ինձ լսեց այս անգամ էլ
ու չուեց կոտորել ձեզ: Տէրն ինձ ասաց. «Գնա՛, քայլիր քո 11
այդ ժողովրդի առջեւից, որպէսզի նրանք մտնեն ու ժառանգեն
այն երկիրը, որ երդումով խոստացայ քալ նրանց հայրերին»:
«Արդ, Իսրայէլ, ի՛նչ է պահանջում քեզանից քո Տէր Աստու- 12
ծը. միայն այն, որ երկնչես քո Տէր Աստծուց, ընթանաս նրա
ցոյց փութած ճանապարհներով, սիրես նրան ու պաշտես քո Տէր
Աստծուն քո ամբողջ սրտով, քո ամբողջ էութեամբ, պահես քո 13
Տէր Աստծու պարարարներն ու նրա օրէնքները, որ ես այսօր
պարգամում եմ քեզ, որպէսզի քեզ համար լաւ լինի: Երկինքն 14
ու երկինքների երկինքը, երկիրն ու նրա մէջ գտնուող ամեն ինչ
պարկանում են քո Տէր Աստծուն: Տէրը, սակայն, բարեհաճ 15

գարնուեց ու սիրեց ձեր հայրերին եւ նրանցից յետոյ ընտրեց ձեզ՝ նրանց յետնորդներին, բոլոր ազգերի միջից, ինչպէս որ
 16 Կենսնում էք մինչեւ այսօր: Վերացրէք ձեր խստաստութիւնը
 17 եւ մի՛ յամառէք, որովհետեւ մեր Տէր Աստուածը աստուածնե-
 18 րի Աստուած է, տէրերի Տէր, մեծ, հզօր ու անհաւոր Աստուած,
 19 որ ոչ մէկին աջառութիւն չի անում ու կաշառք չի առնում: Նա
 պաշտպանում է պանդխտի, որբի ու այրու իրաւունքները, սի-
 20 րում է օտարականին, նրան փախի է հաց ու հագուստ: Դուք
 էլ սիրեցէ՛ք պանդխտին, որովհետեւ դուք էլ պանդուխտ էիք Ե-
 20 զիպրացիների երկրում: Երկնչի՛ր քո Տէր Աստուծոց, պաշտի՛ր
 21 նրան, յարի՛ր նրան եւ երդուի՛ր նրա անունով, որովհետեւ նա
 քո պարծանքն է, քո այն նոյն Աստուածը, որ քեզ համար մեծ
 ու փառաւոր գործեր արեց, ինչպէս ինքդ էլ ես Կենսնում քո աջ-
 22 քերով: Քո նախնիները եօթանասուն հոգով եկան Եգիպտոս,
 իսկ հիմա քո Տէր Աստուածը քեզ երկնքի աստղերի չափ բազ-
 մամարդ է դարձրել»:

11 «Քո կեանքի բոլոր օրերին պէտք է սիրես քո Տէր Աստծուն,
 պահես նրա պապգամները, օրէնքները, պատուիրաններն ու
 2 կանոնները: Այսօր պէտք է իմանաք, որ խօսքը չի վերաբերում
 ձեր որդիներին, որոնք ոչ գիպեն, ոչ էլ Կենսել են քո Տէր Աստ-
 3 ծու խրափը, նրա մեծագործութիւնները, ամուր ձեռքը եւ հզօր
 բազուկը, նրա նշաններն ու զարմանահրաշ գործերը, որ նա
 4 արեց Եգիպտոսում եգիպտացիների արքայ փարաօնի եւ նրա
 ամբողջ երկրի հանդէպ: Նաեւ այն, թէ Տէրն ինչ բերեց եգիպ-
 5 տացիների զօրքերի, նրանց կառքերի ու երիվարների գլխին,
 թէ ինչպէս նրանց ջրասոյգ արեց Կարմիր ծովի մէջ, երբ սրանք
 յարձակում էին մեր թիկունքից, եւ անհետացրեց նրանց յա-
 6 փտեան: Նաեւ այն, թէ ինչ արեց ձեզ համար անապատում,
 6 մինչեւ որ եկաք այս վայրը: Նաեւ այն, թէ ինչ բերեց Դաթանի
 ու Աբիրոնի գլխին, որոնք Ռուբէնի ցեղից Եդիաբի որդիներն
 էին, թէ ինչպէս երկիրն իր երախը բանալով կոլ տուեց նրանց,
 նրանց փներն ու վրանները, նրանց հետ եւ այն ամէնը, ինչ ու-
 7 նէին ամբողջ Իսրայէլում: Խօսքը վերաբերում է ձեզ, քանի որ
 ձեր աչքերով իսկ Կենսաք Տիրոջ բոլոր մեծամեծ գործերը, որ նա
 8 արեց ձեր մէջ մինչեւ այսօր»: «Պահեցէ՛ք, ուրեմն, նրա բոլոր
 պատուիրանները, որ ես այսօր պապգամում եմ ձեզ, որպէսզի
 ապրէք, բազմանաք, մրմնէք ու ժառանգէք այն երկիրը, դէպի

ուր անցնում էք Յորդանան գետով, որպեսզի երկար ապրեք 9
 այն երկրում, որ Տերը երդուեց փալ ձեր հայրերին եւ նրանցից
 յետոյ՝ նրանց զաւակներին, մի երկիր, ուր կաթ ու մեղր է հո-
 սում: Այն երկիրը, ուր դուք մտնելու էք ժառանգելու համար, 10
 նման չէ Եգիպտացիների երկրին, որտեղից դուք դուրս եկաք.
 մի երկիր, ուր սերմը ցանում են ու ջրում ուրքերով, որպէս թէ
 բանջարանոց լինի: Այն երկիրը, ուր դուք պիտի մտնէք ժա- 11
 ռանգելու համար, լեռնային ու հովտային երկիր է. այն ոռոգում
 է երկնքից թափուող անձրեւով: Դա մի երկիր է, որը քո Տեր 12
 Աստուածն է խնամում, փարուայ սկզբից մինչեւ փարուայ վերջը
 քո Տեր Աստծու աչքը միշտ նրա վրայ է: Եթէ ուշադրութեամբ 13
 լսես նրա բոլոր պատուիրանները, որոնք ես այսօր պատգամում
 եմ քեզ, այն է՝ սիրես քո Տեր Աստծուն, պաշտես նրան քո ամ-
 բողջ հոգով ու քո ամբողջ էութեամբ, ապա նա ձեր երկրին կը 14
 փայ ըստ ժամանակի պահանջուող առաջին ու վերջին անձրե-
 ւը, որպէսզի կարողանաս ամբարել քո ցորենը, գինին ու իւղը:
 Նա քո դաշտերին խոտ կը փայ քո անասունի համար: Կ'ու- 15
 րես եւ կը յագենաս: Զգո՛յ՛ջ եղէք, չլինի թէ ամբարտաւանան 16
 ձեր հոգիները, մեղք գործէք, օտար աստուածներ պաշտէք ու
 երկրպագէք նրանց: Այն ժամանակ Տերը խիստ կը զայրանայ 17
 ձեզ վրայ, արգելք կը դնի երկնքի վրայ, անձրեւ չի լինի, հողն
 իր բերքը չի փայ, եւ դուք շատ արագ կը կորչէք այս լաւ երկ- 18
 րից, որ Տերը փուել է ձեզ: Այս խօսքերը ի պահ դրէք ձեր
 մտքում ու ձեր հոգում: Դրանք որպէս նշան կապեցէք ձեր ձեռ- 19
 քերին, որ մշտապէս մնան ձեր աչքերի առջեւ: Դուք դրանք
 սովորեցրէք ձեր որդիներին եւ դրանց մասին խօսեցէք փանը 20
 նստելիս ու ճանապարհ գնալիս, պառկելիս ու վեր կենալիս:
 Դրանք գրեցէք ձեր փնտրի մուտքերին ու դռների վրայ, որ- 21
 պէսզի ձեր կեանքը երկար լինի, իսկ ձեր որդիների կեանքը
 այն երկրի վրայ, որ Տերը երդուել է փալ ձեր հայրերին, լինի
 այնքան երկար, որքան որ երկինքը կը լինի երկրի վրայ: Ե- 22
 թէ ուշադրութեամբ լսէք այս բոլոր պատուիրանները, որոնք ես
 այսօր պատգամում եմ ձեզ, որ անէք, այն է՝ սիրէք ձեր Տեր
 Աստծուն, գնաք նրա ճանապարհով ու յարէք նրան, ապա Տե- 23
 րը ձեր առջեւից կը հեռացնի այդ բոլոր ազգերին, եւ դուք կը
 նուաճէք ձեզանից մեծ ու հզօր ազգերին: Բոլոր այն վայրե- 24
 րը, ուր կը կոխեն ձեր ոտքերը, ձերը կը լինեն. անապատից

մինչև Անդրիբանան, Եփրատ մեծ գետից մինչև Արեւմտեան
 25 ծովը կը լինեն ձեր սահմանները: Ոչ որ ձեզ չի դիմադրի, ձեր
 ահն ու սարսափը ձեր Տէր Աստուածը կը սփռի ամբողջ երկրի
 26 վրայ, ուր ուրք կը դնէք դուք, ինչպէս ասել է ձեզ Տէրը»: «Ես
 այսօր, ահա, ձեր առջեւ դնում եմ օրհնութիւններ ու անէծքներ:
 27 Օրհնութիւն կը սրանաք, եթէ լսէք ձեր Տէր Աստծու պատուի-
 28 րանները, որոնք ես այսօր պարգամում եմ ձեզ, եւ անէծքներ՝
 եթէ չլսէք ձեր Տէր Աստծու պատուիրանները, որոնք ես այսօր
 պարգամում եմ ձեզ, շեղուէք այն ճանապարհից, որ ես ցոյց
 29 ներ: Երբ քո Տէր Աստուածը քեզ փանի այն երկիրը, դէպի ուր
 անցնում ես Յորդանան գետով, որպէսզի ժառանգես այն, ապա
 օրհնութիւն առաքիր Գարիգին լեռան վրայ եւ անէծք՝ Գեբաղ
 30 լեռան վրայ: Չէ՞ որ դրանք Յորդանան գետի այն կողմում
 են, Քանանացիների երկրի արեւմտեան ճանապարհի յետե-
 31 ւում, Գաղգաղի մօտ, բարձր կաղնու մերձակայքում: Եւ դուք
 անցէք Յորդանան գետով՝ մտնելու եւ ժառանգելու համար այն
 երկիրը, որ Տէր Աստուածը փալու է ձեզ որպէս ժառանգութիւն
 բոլոր օրերի համար: Ժառանգեցէք այն եւ բնակուեցէք նրա
 32 մէջ: Զգոյ՛ջ եղէք, որ կատարէք նրա բոլոր հրամանները եւ
 կանոնները, որ ես այսօր դնում եմ ձեր առաջ»:

12 «Սրանք են այն հրամաններն ու կանոնները, որոնք դուք
 հետեւողականօրէն պիտի կատարէք այն երկրում, որը ձեր
 հայրերի Տէր Աստուածը փալու է ձեզ որպէս ժառանգութիւն:
 2 Դրանք պիտի կատարէք այդ երկրի վրայ ձեր կեցութեան բոլոր
 օրերում: Ոչնչացրէք բարձր լեռների, բլուրների վրայ ու վար-
 սաւոր ծառերի փակ գոբնուող բոլոր վայրերը, ուր միւս ազգերը
 պաշտել են իրենց կուռքերին, եւ որոնց դուք պիտի փրանաք:
 3 Քարուքանդ արէք նրանց բազիւնները, ջարդուվիշո՛ր արէք
 նրանց կոթողները, խորտակեցէք նրանց յուշասիւնները եւ կրա-
 4 կի մաքնեցէք նրանց փաշածոյ կուռքերը: Չաստուածների ա-
 նունները վերացրէք այդ վայրերից, բայց այդպէս մի՛ վարու-
 5 էք ձեր Տէր Աստծու նկատմամբ: Նրան պիտի պաշտէք այն
 փեղում, որ ձեր Տէր Աստուածը պիտի ընտրի ձեր ցեղերից
 մէկի տարածքում, եւ այն պիտի կոչէք նրա անունով եւ նրա՛
 մէջ պիտի բնակեցնէք նրան: Փնտռեցէք այն եւ մտնէք այնտեղ:
 6 Այդտեղ կը մատուցէք ձեր ողջակէզները, զոհերը, կը փաք ձեր

փասանորդները, պարգևները, ձեր ուխտած, խոստացած եւ
 կամատր նուէրները, նաեւ ձեր արջառի ու ոչխարի առաջնա-
 ծինները: Դուք եւ ձեր ընտանիքների անդամները կ'ուրէք ձեր 7
 Տէր Աստու առջեւ եւ կ'ուրախանաք այն ամէնի համար, ինչ
 արել էք ձեր ձեռքերով, ինչի համար օրհնել է ձեզ ձեր Տէր Աս-
 տուածը: Մի՛ արէք այն ամէնը, ինչ որ այսօր մենք այսպէղ 8
 չենք անում. իւրաքանչիւրը իրեն հաճելի բանն է անում. եւ 9
 մինչեւ այսօր դուք չէք հասել հանգստի ու ժառանգութեան այն
 երկիրը, որ մեր Տէր Աստուածը փալու է մեզ: Երբ անցնելով 10
 Յորդանան գետը՝ բնակուէք այն երկրում, որ մեր Տէր Աստու-
 ածը իբրեւ ժառանգութիւն է փալու ձեզ, եւ երբ Նա ձեր շուրջը
 գտնուող բոլոր թշնամիներից ձեզ ազատի, ու դուք ապրէք ա-
 պահով, այն ժամանակ մեր Տէր Աստու ընտրած վայրը կը 11
 կոչէք նրա անունով եւ այնպէղ կը բերէք այն ամէնը, ինչ եւ
 այսօր պատգամում եմ ձեզ, այն է՝ ձեր ողջակէզները, զոհերը,
 փասանորդները, ձեր ձեռքերին գտնուող նուէրները, փութերը
 եւ ձեր նուիրաբերումները, որ ուխտ էք արել փալ ձեր Աստուծոն: 12
 Մեր Տէր Աստու առջեւ կ'ուրախանաք դուք, ձեր փղաներն ու 12
 աղջիկները, նաեւ ձեր ծառաներն ու աղախիները, ձեր յարկի
 փակ գտնուող դէսպացին, որը ձեզ նման բաժին ու սեփական-
 ութիւն չունի: Զգո՛յշ եղիր, որ քո ողջակէզները չմատուցես ուր 13
 որ պատահի. քո ողջակէզները կը մատուցես քո քաղաքներից 14
 մէկում, այնպէղ, ուր կ'ընտրի քո Տէր Աստուածը: Այնպէղ կը
 կատարես այն ամէնը, ինչ այսօր պատգամում եմ քեզ: Որքան 15
 ցանկանաս, կարող եւ մորթել եւ քո Տէր Աստու օրհնութեամբ
 ուրել այն միսը, որ Նա փուել է քեզ բոլոր քաղաքներում: Քեզ
 հետ բնակուող անմաքուր եւ մաքուր մարդիկ կարող են միասին
 ուրել այն, ինչպէս ուրում են այժեամն ու եղջերուն: Արիւնը, 16
 սակայն, չպէտք է ուրէք, այլ իբրեւ ջուր այն պէտք է գետին
 թափէք: Չհամարձակուես քո ցորենի, գինու, իւղի փասանոր- 17
 դը, արջառի ու ոչխարի առաջնածինը, քո ուխտ արած ամէն
 ինչը, քո խոստացած նուէրներն ու ձեռքի ընծաները ուրել քո
 քաղաքներում: Դու, քո փղան ու քո աղջիկը, քո ծառան ու 18
 քո աղախինը, քո քաղաքներում բնակուող պանդուխտը դրանք
 կ'ուրէք ձեր Տէր Աստու առջեւ, այնպէղ, ուր Տէր Աստուածը
 կ'ընտրի իր համար: Քո Տէր Աստու առջեւ կ'ուրախանաս այն
 ամէնի համար, ինչ արել եւ քո ձեռքով: Զգո՛յշ եղիր, որ դեւ- 19

փացուն չլքես այնքան ժամանակ, քանի դեռ ապրում ես երկրի
 20 վրայ: Եթե քո Տէր Աստուածը իր խոստացածի համաձայն ըն-
 դարձակի քո սահմանները, եւ եթե ցանկանաս միս ուրել ու
 ասես, թէ՛ «Միս եմ ուզում ուրել», ապա ըստ քո ցանկութե-
 21 ան միս կ'ուրես: Իսկ եթե քեզանից հեռու լինի այն վայրը,
 որ քո Տէր Աստուածը ընտրել է, որպէսզի իր անունով կոչես
 այն, ապա Աստուծո քեզ փուած արջառներից կամ ոչխարներից
 կը մորթես, ինչպէս պատուիրել եմ քեզ, եւ ըստ քո ցանկութե-
 22 ան կ'ուրես քո քաղաքներում: Ինչպէս ուրում են այծեամն
 ու եղջերուն, այդպէս էլ կ'ուրես դա: Քեզ հետ բնակուող ան-
 23 մաքուր ու մաքուր մարդիկ նոյնպէս կարող են ուրել: Զգոյ՛ջ
 եղիր, որ արիւնը չուրես, որովհետեւ արիւնն անասունի հոգին
 24 է: Նոգին մսի հետ չուրես. այն իբրեւ ջուր գետին թափիր,
 25 այն մի՛ կեր, որպէսզի լաւ լինէք դու եւ քեզանից յետոյ զաւիթ
 քո սերունդները, եթե բարի ու հաճելի գործ կատարես քո Տէր
 26 Աստծու առջեւ: Քո սրբութիւնները, եթե ունես, քո ուխտած
 բաները վերցնելով՝ կը գաս այն վայրը, որը քո Տէր Աստուա-
 ծը կ'ընտրի իր համար, որպէսզի իր անունը յայտնուի այնտեղ:
 27 Կ'անես քո ողջակէզները. միսը կը դնես քո Տէր Աստծու գո-
 հասեղանի վրայ, զոհի արիւնը կը թափես քո Տէր Աստծու գո-
 28 հասեղանի յարակին, իսկ միսը կ'ուրես: Զգոյ՛ջ եղիր ու լսիր.
 կը կատարես այն ամէնը, ինչ պարգամում եմ քեզ, որպէսզի
 յաւիտեանս լաւ լինի քեզ եւ քո որդիների համար, քանի որ քո
 29 Տէր Աստծու առջեւ բարին ու հաճելին ես անում»: «Եթե քո
 Տէր Աստուածը քո առջեւ ազգեր կոտորի, եւ դու նրանց երկիրն
 իբրեւ ժառանգութիւն ստանալու համար մտնես այդ երկիրն ու
 30 նուաճես նրանց, բնակուես նրանց երկրում, ապա զգոյ՛ջ եղիր,
 որ քո առջեւ նրանց կոտորուելուց յետոյ չգնաս նրանց հետքե-
 րով, չհետաքրքրուես նրանց կուռքերով ու չասես, թէ՛ «Այս ազ-
 գերը ինչ արել են իրենց կուռքերին, նոյնն էլ ես անեմ Տիրոջը»:
 31 Նոյն կերպ չվարուես քո Տէր Աստծու նկատմամբ, որովհետեւ
 նրանք իրենց կուռքերի համար անում են զարշելի բաներ, ո-
 րոնք արելի են Տիրոջը, որովհետեւ նրանք իրենց փղաներին
 ու աղջիկներին յանուն իրենց կուռքերի այրում են կրակի վրայ:
 32 Զգոյ՛ջ եղիր, որ կատարես այն ամէնը, ինչ ես այսօր պարգա-
 մում եմ քեզ: Դրա վրայ ոչինչ մի՛ աւելացրու եւ դրանից ոչինչ
 մի՛ պակասեցրու»:

«Եթէ ձեր միջից մի մարգարէ կամ երազահան երեւան գայ **13**
 եւ քեզ մի նշան կամ հրաշք ցոյց փայ, քեզ ասած նշանը ²
 կամ հրաշքը կապարուի, եւ յետոյ նա ասի՝ «Գնանք պաշտենք
 ձեզ անձանօթ օրար աստուածներ», ապա այդ մարգարէի ³
 կամ երազահանի խօսքերը մի՛ լսէք, որովհետեւ Տէր Աստուա-
 ծը փորձում է ձեզ, իմանալու համար, թէ ձեր ամբողջ հոգով ու
 ձեր ամբողջ էութեամբ սիրում էք մեր Տէր Աստծուն: Ձեր Տէր ⁴
 Աստծու յետեւից գնացէք, նրանից երկնչեցէք, նրա պապութի-
 րանները կապարեցէք, նրա ասածը լսեցէք ու նրան յարեցէք,
 թող այն մարգարէն կամ երազահանը մեռնի, որովհետեւ աշ- ⁵
 խափում է քեզ ապստամբեցնել քո Տէր Աստծու դէմ, որը քեզ
 դուրս բերեց Եգիպտացիների երկրից, քեզ փրկեց սպրկութե-
 ան երկրից. թող այն մարգարէն մեռնի, քանզի քեզ շեղեց այն
 ճանապարհից, որով քո Տէր Աստուածը պապութիւրել էր ընթա-
 նալ իր հետ: Դրանով չարը կը վերացնես ձեր միջից: Եթէ քո ⁶
 հօր կամ մօր կողմից քո եղբայրը, քո փղան կամ քո աղջիկը,
 քո ծոցում պառկող կինդ կամ անձիդ պէս սիրելի բարեկամդ
 գաղտնաբար քեզ ասի՝ «Գնանք պաշտենք քեզ եւ քո հայրերին
 անձանօթ օրար աստուածներ», որոնք ձեր շուրջը գրնուող, ⁷
 քեզ մօտիկ կամ քեզանից հեռու ազգերի աստուածներ են երկ-
 րի մի ծայրից մինչեւ երկրի միւս ծայրը, ապա չհամաձայնուես ⁸
 նրա հետ, չլսես, չիմայես, չգլխաս ու չպապսպարես նրան: Ա- ⁹
 մենուր կը յայտնես այդ մասին. նախ քո ձեռքը թող բարձ-
 րանայ նրան սպանելու համար, որից յետոյ թող բարձրանայ
 ամբողջ ժողովրդի ձեռքը: Քարկոծելով կը սպանէք նրան, ո- ¹⁰
 թովհետեւ նա ուզում էր քեզ ապստամբեցնել քո Տէր Աստծու
 դէմ, որը քեզ դուրս բերեց Եգիպտացիների երկրից՝ սպրկու-
 թեան փնից: Ամբողջ Իսրայէլն այդ լսելով թող զարհուրի, ¹¹
 եւ ձեր միջից ոչ ոք թող չյանդգնի կապարել նման չար ա-
 րարք: Եթէ քո Տէր Աստծու՝ բնակուելու համար քեզ փուած ¹²
 քաղաքներից որեւէ մէկում լսես, թէ՝ «Մեր միջից անօրէն մար- ¹³
 դիկ դուրս ելան ու յեղաշրջեցին իրենց քաղաքի բոլոր բնա-
 կիչներին»՝ ասելով, թէ՝ «Գնանք ու պաշտենք մեզ անձանօթ
 օրար աստուածներ», ապա կը քննես, հարցուփորձ կ'անես ¹⁴
 եւ մանրակրկիտ կը ստուգես նրանց: Եւ եթէ իրօք հաւաստի
 է, որ այդ սրբապղծութիւնը փեղի է ունեցել ձեր մէջ, ապա ¹⁵
 սրի հարուածներով կը կոտորէք այդ երկրի բոլոր բնակիչնե-

րին, նգովելով կը նգովէք այդ քաղաքն ու այն ամէնը, ինչ կայ
 16 այնպէղ եւ նրանց անասունները սրի կը քաշէք: Նրա բոլոր
 աւարը կը հաւաքես այդ քաղաքի հրապարակի վրայ եւ քո Տէր
 Աստու առջեւ քաղաքն ու նրա ամբողջ աւարը կը հրկիզես:
 Այդ քաղաքն աւերակի թող վերածուի յաւիտեան եւ այլեւս թող
 17 չվերակառուցուի: Նրա նգովումը իրերից ոչ մի բան չպէտք է
 անցնի քո ձեռքը: Տէրը կը մեղմի իր բարկութիւնը, գթառար կը
 լինի քո նկարմամբ, կ'ողորմի քեզ եւ քեզ կը բազմացնի այն-
 18 պէս, ինչպէս երդուել էր Տէրը քո հայրերին: Եթէ լսես քո Տէր
 Աստու ձայնը, այսինքն՝ պահես նրա բոլոր պատուիրանները,
 որ ես այսօր պարգամում եմ քեզ, քո Տէր Աստու առջեւ բարին
 եւ հաճելին գործած կը լինես»:

14 «Դուք ձեր Տէր Աստու որդիներն էք: Սգի մէջ գտնուելիս ձեր
 մարմնի վրայ կտրուածքներ չանէք եւ ձեր ճակարները չխփէք,
 2 որովհետեւ դուք ձեր Տէր Աստու սուրբ ժողովուրդն էք: Ձեր
 Տէր Աստուածը ձեզ է ընտրել, որ երկրի երեսին գտնուող բոլոր
 3 ազգերի մէջ դուք լինէք իրեն պարկանող ժողովուրդ»:
 4 «Ամէն մի գարշելի բան մի՛ կերէք: Սրանք են այն անասունները,
 5 որ կարող էք ուրել. արջառ, հօփի ոչխար, արու այծ, եղջե-
 րու, այծեամ, գոմէշ, իշայծեամ, այծքաղ, վայրի այծ եւ ընծուր:
 6 Կ'ուրէք նաեւ թաթը ճեղքուած, կճղակաբաշխ ու որոճացող բո-
 7 լոր անասունները: Մի՛ կերէք այն անասունները, որոնք որո-
 ճում են, բայց թաթը ճեղքուած կամ կճղակաբաշխ չեն: Ուղար,
 8 դրանք ձեզ համար անմաքուր են: Խոզը թէւ ճեղքուած թաթ
 ունի ու կճղակաբաշխ է, բայց չի որոճում. ուստի նա ձեզ համար
 անմաքուր է. մի՛ կերէք նրա միսը եւ դրանց սաքկած դիակին
 9 մի՛ մօտեցէք: Սրանք են ջրային այն կենդանիները, որ կա-
 րող էք ուրել. կ'ուրէք ջրային բոլոր այն կենդանիները, որոնք
 10 լողակ ու թեփուկ ունեն: Մի՛ կերէք բոլոր այն կենդանիները,
 որոնք լողակ ու թեփուկ չունեն. դրանք ձեզ համար անմա-
 11, 12 քուր են: Բոլոր մաքուր թռչունները կարող էք ուրել: Սրանք
 են այն թռչունները, որ չպէտք է ուրէք. արծիւ, անգղարծիւ,
 13 անգղ, գեղարծիւ, ցին եւ այն, ինչ դրանց ցեղակից է, նոյ-
 14, 15 նպէս եւ որի եւ այն, ինչ դրան ցեղակից է, ջայլամ, բու, ճայ,
 16, 17, 18 արագիլ, կարապ, հողամաղ, քաջահաւ, սոխակ, ագռաւ, հա-
 ւալուսն, քաղաղը եւ այն, ինչ դրանց ցեղակից է, նաեւ՝ յոպոպ

եւ չղջիկ: Թռչող բոլոր զեռունները ձեզ համար անմաքուր թող
 լինեն, դրանք մի՛ կերէք: Կ'ուրէք բոլոր մաքուր թռչունները:
 Ոչ մի սաքկած անասունի միս չուրէք: Այն կը տաք ձեր քաղաք-
 ներում գրնուող պանդխտին, որ ուրի, կամ էլ կը վաճառէք օ-
 տար մարդու, որովհետեւ դու քո Տէր Աստծու սուրբ ժողովուրդն
 ես: Գառը իր մօր կաթի մէջ չեփես»: «Քո սերմանած բոլոր
 արմարիքների, քո դաշտերի բերքի փասանորդը կը յանձնես ա-
 մէն փարի: Դա կ'ուրես քո Տէր Աստծու առջեւ, այն վայրում,
 որ կ'ընտրի քո Տէր Աստուածը, որպէսզի իր անունը յայտնուի
 այնպէտ: Այդպէտ կը մատուցես քո ցորենի, գինու, իւղի փա-
 սանորդը, քո արջառի ու ոչխարի առաջնածինները, որպէսզի
 սովորես յաւիտեանս երկնքէլ քո Տէր Աստծուց: Իսկ եթէ ճա-
 նապարհը հեռու է քեզանից, եւ դու չես կարող փանել քո փա-
 սանորդը, քանի որ քեզանից հեռու է այն վայրը, որ ընտրել է
 քո Տէր Աստուածը՝ իր անունը հռչակելու այնպէտ, նրա՛ համար
 որ քո Տէր Աստուածը օրհնեց քեզ, կը վաճառես քո փասանոր-
 դը արծաթի դիմաց եւ այդ արծաթը վերցնելով ձեռքդ՝ կը գնաս
 այն վայրը, որ կ'ընտրի քո Տէր Աստուածը: Այդ արծաթով կը
 գնես այն ամէնը, ինչ ինքդ կը կամենաս՝ արջառ, ոչխար, գինի,
 ոգելից խմիչք կամ այն ամէնը, ինչ ինքդ կը կամենաս, կ'ուրես
 այնպէտ քո Տէր Աստծու առջեւ, եւ կ'ուրախանաք դու եւ քո որ-
 դին: Քո քաղաքներում գրնուող ղեկագուն աչքաթող չանես,
 որովհետեւ նա ոչ բաժին ունի, ոչ էլ ժառանգութիւն քեզ հետ:
 Երեք փարի անցնելուց յետոյ կ'առանձնացնես այդ փարուայ
 բերքի բոլոր փասանորդները եւ կը պահես քո քաղաքներում:
 Կը գայ ղեկագին, որը ոչ բաժին ունի, ոչ էլ ժառանգութիւն
 քեզ հետ, կը գան քո քաղաքներում բնակուող եկուորը, որքն ու
 այրին, կ'ուրեն ու կը կշտանան, եւ քո Տէր Աստուածը կ'օրհնի
 քո բոլոր գործերը»:

«Ամէն եօթը փարին մէկ թողութիւն կ'անես: Թողութեան **15, 2**
 կարգն այս է. եթէ քո մերձաւորին պարտք ես տուել, եւ նա
 պէտք է վերադարձնի դա, ապա կը զիջես, չես պահանջի դա քո
 մերձաւորից ու եղբօրից, որովհետեւ թողութիւնը յանուն քո Տէր
 Աստծու է: Քեզ պարկանող, բայց օտար մարդու փոխ փրուած **3**
 բանը կը պահանջես, բայց ինչ որ եղբայրդ քեզ պարտք է, այն
 կը զիջես: Թող ձեր մէջ կարիքաւորներ չլինեն, եւ քո Տէր Ա- **4**
 ստուածը քեզ օրհնի այն երկրում, որ քեզ է փալու իբրեւ ժառան-

5 գութին, որպէսզի փրկես դրան: Եթէ ամէն կերպ լսես քո Տէր
 6 Աստծու ձայնը՝ պահես ու կապարես բոլոր պապութիւրանները,
 7 բայց քեզ չեն փրկի: Եւ եթէ քո Տէր Աստծու քեզ փութած երկրի
 8 նկատմամբ ժլատութիւն մի՛ արա, այլ առաքաձեռն եղի՛ր նրա
 9 իր կարօտութեան մէջ: Զգո՛յշ եղի՛ր, չլինի թէ մտքումդ ծածուկ
 10 չար բան լինի եւ ասես, թէ՛ «Մօտ է եօթներորդ փարին՝ թո-
 11 դութեան փարին», եւ թշնամաբար նայես կարիքի մէջ գտնուող
 12 քո եղբոր վրայ եւ նրան պարտք չդաս: Եթէ նա քո դէմ բողո-
 13 քի Տիրոջը, ապա դու մեծ մեղքի փակ կ'ընկնես: Տո՛ւր նրան,
 14 պարտք փութ նրան այնքան, որքան անհրաժեշտ է: Պարտք
 15 փալուց յետոյ մի՛ փրփմի՛ր, որովհետեւ դրա համար քո Տէր Աս-
 16 տծուածը քեզ կ'օրհնի քո բոլոր գործերում՝ ինչի էլ որ ձեռք փաս:
 17 Քանի որ կարիքաւորներն անպակաս են լինելու երկրի վրայ,
 18 դրա համար էլ այս բանը պապութիւրելով՝ ասում եմ. «Քո աղ-
 քար եղբոր եւ քո երկրում փառապեալ մարդկանց նկատմամբ
 առաքաձեռն եղի՛ր»: Եթէ երբայեցի քո եղբայրը կամ երբա-
 յեցի մի կին վաճառուի քեզ, ապա վեց փարի նա թող ծառայի
 քեզ, իսկ եօթներորդ փարում նրան ազապ կ'արձակես քեզնից:
 Երբ նրան ազապ արձակես, ձեռնունայն չարձակես. նրան կը
 փաս քո ոչխարներից, քո ցորենից ու քո հնձանի բարիքից: Ինչ-
 պէս որ քո Տէր Աստծուածը օրհնեց քեզ, դու էլ նրա՛ն փութ: Յի-
 շի՛ր, որ դու էլ ստրուկ էիր Եգիպտացիների երկրում, եւ քո Տէր
 Աստծուածը քեզ փրկեց այնպէտից: Դրա համար էլ քեզ պա-
 փութիւրում եմ, որ կապարես այս բաները: Եթէ ծառան քեզ ասի՝
 «Քեզանից չեմ հեռանայ», քանի որ սիրել է քեզ ու քո ընտանի-
 քը, որովհետեւ նրա համար յարմար է քեզ մօտ մնալը, ապա
 հերիւնը կը վերցնես, դռան սեմի վրայ կը ծակես նրա ականջը,
 եւ նա ցմահ կը դառնայ քո ստրուկը: Նոյն կերպ կը վարուես
 քո աղախնի նկատմամբ: Քեզ ծանր թող չթուայ, եթէ քեզանից
 ազապ արձակես քո ստրուկներին, քանի որ նրանք վեց փարի
 շարունակ վարձկանի վարձով են ծառայել քեզ: Այն ժամանակ

ինչ գործ էլ կապարես, քո Տէր Աստուածը կ'օրհնի քեզ»։ «Քո 19
նախիրներում ու հօտերում ծնուած բոլոր առաջին ծնունդների
ործերին կը նուիրաբերես քո Տէր Աստծուն։ Քո առաջնածին
եզը գործի չլծես եւ քո հօտերի առաջին ծնունդները չխուզես։
Տարեցարարի դու եւ քո ընտանիքը կ'ուրէք քո Տիրոջ առջեւ այն 20
վայրում, որ կ'ընտրի քո Տէր Աստուածը։ Եթէ այդ անասունը
արաբատր լինի՝ կաղ, կոյր կամ որեւէ ուրիշ արաբ ունենայ,
դրան քո Տէր Աստծուն զոհ մի՛ բեր, այլ կէր քո քաղաքնե- 22
րում։ Այնպէղ գրնուող անմաքուր ու մաքուր մարդիկ միասին
կարող են ուրել այն, ինչպէս ուրում են այծեամն ու եղջերուն։
Արիւնը, սակայն, չուրես, այլ իբրեւ ջուր կը թափես գետին»։ 23

«Պահիր Կանխոց ամիսը, կապարիր քո Տէր Աստծու զարի- 16
կը, որովհետեւ Կանխոց ամսին, գիշերով դուրս եկաք Եգիպտո-
սից։ Քո Տէր Աստծու համար կը մորթես զարիկը՝ ոչխարներ ու 2
արջառներ կը զոհես այն վայրում, որ կ'ընտրի քո Տէր Աստուա-
ծը, որպէսզի իր անունը յայտնուի այնպէղ։ Դրա հետ թթխմո- 3
րով բան չուրես։ Դրա հետ եօթը օր բաղարջ՝ չարչարանաց
հաց կ'ուրես, որովհետեւ փազնապով դուրս եկաք Եգիպտո-
սից, որպէսզի ձեր կեանքի բոլոր օրերին յիշէք Եգիպտացի- 4
ների երկրից ձեր դուրս գալու օրը։ Քո բոլոր բնակավայրե-
րում եօթը օր թթխմորով բան չերեւայ, եւ մինչեւ յաջորդ ա-
ռաօք չմնայ այն մսից, որ մորթել ես առաջին օրուայ երե-
կոյեան։ Չհամարձակուես քո զարիկը մորթել քո քաղաքնե- 5
րից մէկում, որոնք քո Տէր Աստուածը փալու է քեզ. զարի- 6
կը կը մորթես այն վայրում, որ կ'ընտրի քո Տէր Աստուածը,
որպէսզի իր անունը յայտնուի այնպէղ, կը զոհես երեկոյեան՝
մայրամուտին, այն ժամանակ, երբ դուրս եկար Եգիպտոսից։
Կ'եփես, կը խորովես ու կ'ուրես այն վայրում, որ կ'ընտրի քո 7
Տէր Աստուածը, եւ վաղ առաօտեան կը վերադառնաս քո փո-
ւը։ Վեց օր բաղարջ հաց կ'ուրես, իսկ եօթներորդ օրը ելքի 8
օրն է՝ քո Տէր Աստծու փօնը։ Այդ օրը ոչ մի գործ չես կապարի,
բացի այն գործերից, որ անհրաժեշտ են մարդու պէտքերի հա-
մար»։ «Եօթը շաբաթ կը հաշուես՝ սկսած քո մանգաղը գործի 9
դնելու օրից։ Այդ օրուանից կը սկսես հաշուել եօթը շաբաթ
եւ Շաբաթների փօնը կապարելով քո Տէր Աստծու համար՝ կը 10
փաս քո ունեցածի չափով, ինչպէս որ քո Տէր Աստուածը օր-
հնեց քեզ։ Դու, քո փղան ու քո աղջիկը, քո ծառան ու քո 11

աղախինը, քո քաղաքներում բնակուող ղեկագին ու ձեզ հետ
բնակուող պանդուխտը, որքն ու այրին քո Տէր Աստծու առջեւ
կ'ուրախանաք այն վայրում, որ կ'ընտրի Տէր Աստուածը, որ–
12 պէսզի իր անունը յայտնուի այնպեղ: Յիշի՛ր, որ սարուկ էիր Ե–
գիպագինների երկրում, եւ հետամոնար եղիր, որ կարարես այս
13 պարտութիւնները»: «Տաղաւարահարաց փօնը կը կարարես
եօթը օր, երբ կը հաւաքես քո կալի ու քո հնձանի արգասիքը:
14 Տօնդ կարարելիս կ'ուրախանաք դու, քո փղան ու աղջիկը, քո
ծառան ու քո աղախինը, քո քաղաքներում բնակուող ղեկա–
15 ցին, պանդուխտը, որքն ու այրին: Քո Տէր Աստծու համար
եօթը օր փօն կը կարարես այն վայրում, որ կ'ընտրի քո Տէր
Աստուածը: Եթէ քո Տէր Աստուածը օրհնի քո բոլոր բերքը եւ
քո ձեռնարկած բոլոր գործերը, այն ժամանակ կ'ուրախանաս:
16 Քո բոլոր արական սեռի մարդիկ փարուայ մէջ երեք անգամ՝
Բաղարջակերաց փօնի, Շաբաթների փօնի եւ Տաղաւարահա–
րաց փօնի ժամանակ պէտք է դէմ յանդիման կանգնեն քո Տէր
Աստծու առջեւ այն վայրում, որ կ'ընտրի Տէրը: Ոչ ոք քո Տէր
17 Աստծու առջեւ դարարկաձեռն չպէտք է երեւայ: Իւրաքանչիւ–
րը թող ըստ իր կարողութեան փայ՝ քո Տէր Աստծու քեզ փուած
18 օրհնութեան համեմատ»: «Քո Տէր Աստծու քեզ փուած բոլոր
քաղաքներում ըստ ցեղերի դարաւորներ ու օրէնսգէպներ կը
կարգես, որպէսզի ժողովրդին դարեն արդար դարաստանով,
19 աջառութիւն չանեն ու կաշառք չվերցնեն, որովհետեւ կաշառ–
քը կուրացնում է իմաստուն մարդկանց աչքերը, խեղաթիրում
20 արդար մարդկանց խօսքերը: Արդար դար կ'անէք, որպէսզի
ապրէք, մտնէք ու ժառանգէք այն երկիրը, որ Տէր Աստուածը
21 փալու է ձեզ: Ոչ մի փեսակ ծառ մի՛ փնկիր քո Տէր Աստծու
գոհասեղանի մերձակայքում, հեթանոսական նուէրներ մի՛ ըն–
22 դունիր, քեզ համար սին մի՛ կանգնեցրու, մի բան, որ արել է
քո Տէր Աստուածը»:

17 «Եթէ արջառը կամ ոչխարը որեւէ արար կամ թերութիւն
ունենայ, ապա դա մի՛ զոհիր քո Տէր Աստծու համար, որովհե–
2 րեւ դա պիղծ է քո Տէր Աստծու առջեւ: Եթէ քո միջավայրում,
քո Տէր Աստծու քեզ փուած քաղաքներից մէկում գտնուի մի
փղամարդ կամ կին, որ քո Տէր Աստծու առջեւ չար գործ անի,
3 դրժի նրա ուխտը, գնայ, պաշտի օտար աստուածներ, երկր–
պագի նրանց, արեգակին կամ լուսնին կամ երկնքի զարդերից

որեւէ մէկին, որոնք ես չեմ արփօնել ու յանձնարարել քեզ, ա- 4
 պա խստօրէն հարցուփորձ կ'անես: Եթէ իրօք այդպիսի բան
 եղել է՝ պղծութիւնը կապարուել է Իսրայէլի մէջ, ապա այդ չար 5
 բանը կապարած փղամարդուն կամ կնոջը կը բերես ձեր քա-
 ղաքի դռների մօտ, եւ քարկոծելով կը սպանէք նրանց: Երկու 6
 կամ երեք մարդկանց վկայութեամբ պէտք է մեռնի մահուան
 դատապարտուածը. մէկ մարդու վկայութեամբ չի կարելի նրան
 մահուան դատապարտել: Նախ վկաները թող քար նետեն նրա 7
 վրայ՝ սպանելու նրան, ապա՝ ամբողջ ժողովուրդը: Դրանով
 դու չարը ձեր միջից վերացրած կը լինես: Եթէ քո քաղաքնե- 8
 րում արիւնահեղութեան, դատարանի վճռի, կռուի, հակառա-
 կութեան վերաբերեալ դատական մի գործում կողմնորոշուել
 չկարողանաս, ապա վեր կաց ու գնա՝ այն վայրը, որ կ'ընդ- 9
 րի քո Տէր Աստուածը, որպէզ նա կը յայտնի իր անունը: Կը
 գնաս դեպքի քահանաների եւ այդ օրուայ դատաւորի մօտ,
 եւ նրանք գործը քննելով՝ քեզ կը յայտնեն վճիռը: Այդպէս՝ 10
 քո Տէր Աստծու ընտրած վայրում, կ'արձակես այն վճիռը, որ
 կը յայտնեն քեզ: Խստօրէն հետեւի՛ր, որ կապարես ճիշտ այն-
 պէս, ինչպէս կարգադրել են քեզ: Կը կիրառես այն օրէնք- 11
 ները եւ կ'արձակես այն վճիռները, որ նրանք կը հաղորդեն
 քեզ: Նրանց ասածից ո՛չ աջ կը շեղուես, ո՛չ ձախ: Այն մար- 12
 դը, որ գոռգամբութեան պատճառով կը գործի առանց լսելու
 քո Տէր Աստծուն ծառայող քահանայի կամ այդ օրուայ դատա-
 ւորի ասածը, մահապարժի կ'ենթարկուի: Դրանով դու չարը
 վերացրած կը լինես Իսրայէլի միջից, եւ ամբողջ ժողովուրդն 13
 այդ լսելով՝ կը վախենայ ու այլեւս չի գոռգամբանայ: «Ե- 14
 թէ մտնես այն երկիրը, որ քո Տէր Աստուածը փալու է քեզ,
 ժառանգես այն ու բնակուես նրա մէջ եւ ասես՝ «Մենք էլ ա-
 ռաջնորդ ունենանք մեր շուրջը գրնուող միւս ազգերի նման»,
 ապա առաջնորդ կը նշանակես նրան, որին կ'ընտրի քո Տէր 15
 Աստուածը: Բո իսրայէլացի եղբայրներից քեզ իշխան կը նշա-
 նակես: Չհամարձակուես նշանակել օտար մի մարդու, որ քո
 եղբայրը չէ, որպէսզի նա չբազմացնի իր երիվարները եւ ժո- 16
 ղովրդին դէպի Եգիպտոս չվերադարձնի, որովհետեւ Տէրն ասել
 է, թէ՛ «Այլեւս նոյն ճանապարհով յետ չէք դառնալու»: Եւ թող 17
 նա չբազմացնի իր կանանց թիւը, չգայթակղուի եւ շար արծաթ
 ու ոսկի չկուրակի: Երբ նա իր իշխանութեան գլուխ անցնի, 18

նրա համար կը գրես այս երկրորդ օրէնքը այն մաքեանում,
 19 որի բնօրինակը ղեւրացի քահանաների մօտ է: Այդ պարճե-
 նը պէտք է մնայ իշխանի մօտ, եւ նա իր կեանքի բոլոր օրե-
 րին դրանք պէտք է կարդայ, որպէսզի սովորի երկնչել քո Տէր
 Աստծուց, պահի այս բոլոր պարուիրանները եւ կիրառի այս
 20 օրէնքները նրա համար, որ չմեծամբանայ իր ցեղակիցների
 մօտ, պարուիրաններից աջ կամ ձախ չշեղուի, որպէսզի իր ու
 իր որդիների իշխանութիւնը իսրայէլացիների վրայ երկար տե-
 ւի»:

18 «Ղեւրացի քահանաները՝ Ղեւիի որդիները, իսրայէլացինե-
 րի հետ բաժին ու ժառանգութիւն չպէտք է ունենան: Տիրոջն
 արուած նուիրաբերումները թող լինեն նրանց բաժինը. դրանք
 2 թող ուտեն: Նրանք իրենց եղբայրների մէջ բաժին չպէտք է
 ունենան, որովհետեւ Տիրոջը ծառայելն է նրանց բաժինը, ինչ-
 3 պէս որ Տէրն ասել է նրանց: Զոհեր մաքուցող ժողովուրդը
 իբրեւ բաժին քահանային պէտք է յարկացնի հետեւեալը. ե-
 րթէ զոհը արջառ է կամ ոչխար, քահանային պէտք է տրուի
 4 թեւը, ծնօտներն ու փորը: Նրանց պէտք է տաս նաեւ քո
 ցորենի, գինու, իւղի առաջին բերքը, քո ոչխարների առաջին
 5 խուզից սպացած բուրդը, որովհետեւ Տէրը քո բոլոր ցեղերի
 միջից Ղեւիին է ընտրել, որպէսզի նա ու նրա որդիները յա-
 ւիտեանս կանգնեն ձեր Տէր Աստծու առջեւ, ծառայեն նրան ու
 6 օրհնութիւն տան նրա անուամբ: Իսկ եթէ իսրայէլացիներին
 պարկանող մի քաղաքից գայ այնպեղ բնակւող ղեւրացին
 7 եւ ըստ իր ցանկութեան գայ Տիրոջ ընտրած վայրը, որպէս-
 զի Տէր Աստծու առջեւ այնպեղ կանգնած իր ղեւրացի բոլոր
 8 եղբայրների նման ծառայի քո Տէր Աստծուն, ապա թող ու-
 տի իրեն հասանելիք բաժինը՝ անկախ իր հայրական ունեցու-
 9 ածքից սպացած եկամուտներից»: «Եթէ մընես Տէր Աստծու
 քեզ տուած երկիրը, չիւրացնես այդպեղ ապրող ազգերի գար-
 10 շելի սովորութիւնները: Ձեր մէջ թող չգտնուի այնպիսի մե-
 կը, որն իր տղային կամ աղջկան կրակի բովից անցկացնի,
 կախարդութեամբ կամ գուշակութեամբ զբաղուի, թռչուններին
 11 նայելով կանխագուշակումներ անի, մոգութիւններով զբաղու-
 ի, վիռկ կամ սուր մարգարէ լինի, ոգեհարցութեամբ զբաղուի,
 12 որովհետեւ Տիրոջ համար պիղծ է նա, ով զբաղւում է այդպիսի
 բաներով. այդպիսի գարշելի բաների համար է, որ Տէրը նրանց

վերացնում է քո միջից: Քո Տէր Աստծու առջեւ կապարեալ 13
 պէտք է լինես: Քո ժառանգելիք երկրի մարդիկ հաւաքում են 14
 հմայութիւններին ու կախարդութիւններին, բայց քո Տէր Աս-
 րուածը քեզ այդպէս վարուելու հրաման չի փութել: Քո եղբայր- 15
 ների միջից քո Տէր Աստուածը ինձ նման մարգարէ պիտի մէջ-
 փեղ հանի, նրա՛ն կը լսէք, քանի որ, երբ Քորէբում հաւաքուել 16
 էիք, ձեր Տէր Աստծուն խնդրելով՝ ասում էիք. «Այլեւս չլսենք մեր
 Տէր Աստծու ձայնը, այդ մեծ կրակն այլեւս չդեսնենք, որպէսզի
 չմեռնենք»: Այն ժամանակ Տէրն ինձ ասաց. «Ճիշտ է այն ա- 17
 մէնը, ինչ նրանք ասացին. ես նրանց եղբայրներից քեզ նման 18
 մի մարգարէ մէջփեղ կը հանեմ, իմ պարգամները կը դնեմ նրա
 բերանը, եւ նա նրանց կ'ասի այն, ինչ ես կը պարօտիբեմ նրան:
 Այն մարդը, որ չի լսի իմ անունից խօսող մարգարէին, նրանից 19
 վրէժ կը լուծեմ: Իսկ եթէ մարգարէն յանդգնի իմ անունից ա- 20
 սել այնպիսի բաներ, որ ես չեմ հրամայել ասել, կամ եթէ խօսի
 օտար աստուածների անունից, ապա այդ մարգարէն պէտք է
 մեռնի»: Եթէ ձեր մտքում ասէք՝ «Ինչպէ՛ն իմանանք, թէ Տէրը 21
 չի ասել այդ խօսքերը», ապա իմացէ՛ք. եթէ Տիրոջ անունից 22
 մարգարէի ասածը չի կապարում, չի լինում, ապա դա Տիրոջ
 ասած խօսքը չէ. մարգարէն ամբարշտութեամբ է խօսել, ուրեմն
 մի՛ թողէք նրան խօսել»:

«Երբ քո Տէր Աստուածը կոտորի այն ազգերին, որոնց երկի- 19
 րը քո Տէր Աստուածը փալու է քեզ, երբ ժառանգես այն եւ բնա-
 կուես նրանց քաղաքներում ու քրներում, այն ժամանակ քո Տէր 2
 Աստծու քեզ փութել երկրի մէջ երեք քաղաք կ'առանձնացնես:
 Նկարի առնելով ճանապարհները, երեքի կը բաժանես քո Տէր 3
 Աստծու քեզ բաժին փութել երկիրը, որպէսզի այդ քաղաքները
 ապաստան լինեն մարդասպանութիւն կապարած բոլոր մարդ-
 կանց համար: Այդ քաղաքները փախչելով՝ այդպէս ապա- 4
 փան թող գրնի այն մարդասպանը, որ նախապէս թշնամութիւն
 չի ունեցել իր այդ մերձաւորի նկատմամբ եւ նրան սպանել է
 ակամայ. ինչպէս, օրինակ՝ նա, ով իր մերձաւորի հետ մայրու 5
 անտառ է մտնում ծառ կտրելու, կացնով փայտ կտրելու հա-
 մար բարձրացնում է իր ձեռքը, եւ կացինը կոթից պոկուելով՝
 դիպչում է այդ մերձաւորին, ու սա մեռնում է: Նա թող փախչի,
 ընկնի այդ քաղաքներից մէկումէկը եւ փրկուի: Այնպէս չի՛նի, 6
 որ սպանուածի արիւնակից հարագապը, որի սիրտը այրում է,

սպանողին հետապնդի, եթէ անգամ ճանապարհը հեռու է, եւ սպանի նրան: Նա մահուան դապապարտուելու ենթակայ չէ, որովհետեւ նախապէս նրա նկատմամբ թշնամութիւն չի ունեցել: Դրա համար էլ քեզ պատուիրում եմ ու ասում հետեւեալը.

Երեք քաղաք կ'առանձնացնես քեզ համար: Եթէ քո Տէր Աստուածը ընդարձակի քո սահմանները, ինչպէս Տէրը երդուել է քո հայրերին, եւ Տէրը քեզ փայ քո հայրերին խոստացած ամբողջ երկիրը, եթէ լսես ու կատարես այսօր քեզ հաղորդած իմ բոլոր այս պատուիրանները, այն է՝ սիրես քո Տէր Աստծուն, յաւիտեանս ընթանաս նրա ուղիով, ապա այդ երեք քաղաքներին կ'աւելացնես եւս երեք այլ քաղաքներ, որպէսզի քո Տէր Աստծու քեզ ժառանգութիւն փութնայ երկրում անմեղ արիւն չքափուի, ձեր մէջ ոչ ոք արիւնապարպ չլինի: Եթէ մէկն ափի իր մերձաւորին եւ նրա դէմ դաւ նիւթի, յարձակուի նրա վրայ, հարուածելով սպանի նրան ու փախչի այդ քաղաքներից մէկն ումէկը, ապա նրա քաղաքի ծերերը պէտք է մարդ ուղարկեն, վերցնեն նրան այնպէղից ու յանձնեն սպանուածի արեան վրէժը պահանջող հարազատի ձեռքը, որպէսզի նա սպանի նրան: Դու նրան չպէտք է խնայես: Իսրայէլի միջից կը վերացնես անմեղ արիւնը, որպէսզի լաւ լինի քեզ համար»: «Մի՛ խախտիր քո մերձաւորի այն սահմանները, որ քո հայրերը քեզ ժառանգութիւն են փութել, եւ որը քո Տէր Աստուածը այդ երկրում քեզ է փութել իբրեւ սեփականութիւն»: «Որեւէ մէկի անօրէնութիւնները, յանցանքներն ու կատարած մեղքերն ապացուցելու համար մէկ մարդու վկայութիւնը բաւական չէ: Երկու կամ երեք վկաների բերանով պէտք է հաստատուի ամէն բան: Եթէ մի վկայ սուր վկայութիւն փայ մի մարդու մասին եւ մեղադրի նրան անօրէնութեան մէջ, ապա երկուսն էլ, որոնց մէջ հակառակութիւն կայ, պէտք է կանգնեն Տիրոջ առջեւ, քահանաների առջեւ, այդ օրուայ դատաւորների առջեւ, եւ դատաւորները պէտք է արդարութեամբ քննեն գործը: Եթէ հաստատուի, որ վկան սուր վկայութիւն փալով է մեղադրել իր եղբօրը, ապա նրա նկատմամբ կը կիրառէք այն պարիժը, որ նա մտադիր էր հասցնել իր եղբօրը: Դրանով չարը կը վերացնէք ձեր միջից: Ուրիշներն այդ լսելով՝ կը վախենան եւ այլեւս չեն յանդգնի այդպիսի չար բան անել ձեր մէջ: Նրան մի՛ խնայէք: Կեանքի դիմաց՝ կեանք, աչքի դիմաց՝ աչք, արամի դիմաց՝ արամ, ձեռքի դիմաց՝ ձեռք,

ոտքի դիմաց՝ ոտք»:

«Եթե պատերազմի ելնես քո թշնամիների դեմ եւ տեսնես, **20**
 որ նրանց նժոյգները, հեծեալներն ու ռազմի դաշտ եկած ժո-
 ղովուրդը թուով քեզանից շատ են, մի՛ վախեցիր նրանցից, ո-
 րովհետեւ Եգիպտացիների երկրից քեզ դուրս բերած քո Տէր
 Աստուածը քեզ հետ է: Երբ հասնի պատերազմելու ժամը, քա- 2
 հանան մօտ գալով՝ թող խօսի ժողովրդի հետ եւ ասի նրանց. 3
 «Լսեցէ՛ք, իսրայէլացիներ, ահաւասիկ դուք այսօր պատերազմի
 էք ելնում ձեր թշնամիների դեմ: Ձեր սրտերը թող չջուլանան,
 մի՛ վախեցէք, մի՛ զարհուրէք ու նրանցից խոյս մի՛ տուէք, ո- 4
 րովհետեւ մեր Տէր Աստուածը ձեզ հետ գնում է ձեր առջեւից,
 որպէսզի ձեզ հետ պատերազմելով ձեր թշնամիների դեմ՝ փրկի
 ձեզ»: Զօրահաւաք կազմակերպած սպաները թող խօսեն ժո- 5
 ղովրդի հետ եւ ասեն. «Այն մարդը, որը նոր տուն է կառուցել,
 բայց բնակարանամուտ չի արել, թող վերադառնայ իր տունը.
 չլինի թէ պատերազմի ժամանակ նա սպանուի, եւ նրա փո-
 խարէն մի ուրիշ մարդ բնակարանամուտ անի: Այն մարդը, 6
 որն այգի է փնկել, բայց դեռ դրա բերքը չի վայելել, թող գնայ
 ու վերադառնայ իր տունը. չլինի թէ պատերազմի ժամանակ
 սպանուի, եւ նրա փոխարէն մի ուրիշ մարդ դրա բերքը վայե-
 լի: Այն մարդը, որը մի աղջկայ հետ նշանուել է, բայց նրա 7
 հետ դեռ չի ամուսնացել, թող գնայ ու վերադառնայ իր տունը.
 չլինի թէ պատերազմի ժամանակ սպանուի, եւ նրա փոխարէն
 մի ուրիշ մարդ ամուսնանայ իր նշանածի հետ»: Սպաները 8
 դարձեալ թող խօսեն ժողովրդի հետ եւ ասեն. «Այն մարդը, որ
 վախենում է, թուլասիրտ է, թող գնայ ու վերադառնայ իր տու-
 նը, որպէսզի իր եղբօրն էլ իր նման վախկոտ չդարձնի»: Երբ 9
 սպաները վերջացնեն ժողովրդի հետ խօսելը, զօրքի հրամա-
 նաւորներ թող նշանակուեն բանակն առաջնորդնելու համար:
 Եթե մօտենաս մի քաղաքի, նախ նրա բնակիչներին խաղաղու- 10
 թեան կոչ կ'անես: Եթե խաղաղութիւնն ընդունեն եւ քո առջեւ 11
 բաց անեն դարպասները, ապա այդ քաղաքի մէջ գրնոտող ամ-
 բողջ ժողովուրդը հարկաւոր եւ հնազանդ թող լինի քեզ: Իսկ 12
 եթէ չհնազանդուեն քեզ եւ պատերազմեն քո դեմ, ապա կը պա-
 շարես քաղաքը, մինչեւ որ քո Տէր Աստուածը այն մարմնի քո 13
 ձեռքը. եւ դու սրակոտոր կ'անես նրա բոլոր արական սեռի
 բնակիչներին, կը խնայես կանանց, ապրանքներն ու բոլոր ա- 14

նաստունները: Քաղաքում գրնուող ամեն ինչ ու մնացած մարդկանց աւար կը վերցնես եւ կը սեփականացնես քո Տէր Աստուծո՛ւ քեզ յանձնած թշնամիներիդ ամբողջ աւարը: Նոյն կերպ կը վարուես քեզանից շար հեռու գրնուող բոլոր քաղաքների հետ, որոնք այդ ազգերի քաղաքներից չեն: Քո Տէր Աստուծու քեզ իբրեւ սեփականութիւն փուած երկրի քաղաքների բնակիչներից ոչ մէկին կենդանի չթողնէք, ամբողջապէս ոչնչացրէք նրանց՝ քերացիներին, ամորիացիներին, քանանացիներին, փերեզացիներին, խեւացիներին, յեբուսացիներին եւ գերգեսացիներին, ինչպէս պատուիրել է քո Տէր Աստուածը, որպէսզի սրանք ձեզ չսովորեցնեն անել իրենց այն բոլոր գարշելի բաները, որ նրանք անում են իրենց չաստուածների համար: Դրանով դուք մեղանշած կը լինէք ձեր Տէր Աստուծու առջեւ: Եթէ նստել պաշարել ես մի քաղաք, եւ այն գրաւելու համար պէտք լինի երկար ժամանակ պատերազմել նրա դէմ, ապա կացնահարելով նրա պողպատու ծառերը չկտրես. դրանց պտղից կէր, բայց մի՛ կտրիր. ծառը միթէ դաշտում գրնուող մահիդ է, որ կարողանայ քեզանից հեռանալով՝ պաշարուածներին միանալ: Կտրիր ու կտորիր այն ծառը, որ գիպես, թէ պողպատու չէ, այն կտրիր ու կտրապիր եւ դրանով քո դէմ պատերազմող քաղաքի շուրջը պատնէշ կառուցիր, մինչեւ որ այդ քաղաքը յանձնուի»:

21 «Եթէ քո Տէր Աստուծու իբրեւ ժառանգութիւն քեզ փուած երկրում, դաշտի մէջ ընկած մի սպանուած գրնուի, ու չիմանան, թէ ով է եղել նրան սպանողը, ապա թող ելնեն քո ծերերն ու քո դատաւորները եւ չափեն սպանուածի եւ նրա շուրջը գրնուող քաղաքների միջեւ ընկած փարածութիւնը: Սպանուածի վայրին առաւել մօտիկ քաղաքի ծերերը արջառների միջից թող վերցնեն չբանեցուած ու լուծ չկրած մի երինջ, այդ քաղաքի ծերերն այդ երինջը թող իջեցնեն ապառաժուար մի ձորի մէջ, ուր ո՛չ վար է արուած, ո՛չ սերմ ցանուած, եւ այդ ձորում ջլակտոր թող անեն երինջը: Ղեւպացի քահանաները, որոնց քո Տէր Աստուածն է ընտրել, որպէսզի կանգնեն նրա առջեւ, օրհնութիւն փան նրա անունով, թող մօտենան եւ նրանց ասածով վերանան բոլոր վեճերն ու վնասները: Սպանուածին առաւել մօտիկ գրնուող քաղաքի բոլոր ծերերը իրենց ձեռքերը թող լուան ձորում ջլակտոր արուած երինջի գլխի վրայ եւ պատասխան փալով՝ թող ասեն. «Մեր ձեռքերը չեն թափել այս

արիւնը, եւ մեր աչքերը չեն փետել: Տէր, քաւութիւն արա քո 8
 փրկած Իսրայէլի ժողովրդին, որպէսզի անմեղ արիւնը Իսրա-
 յէլի քո ժողովրդին չվերագրուի «: Դրանով նրանք թափուած
 արեան մեղքից զերծ կը մնան: Այս ձեռով դու ձեր միջից կը 9
 սրբես անմեղ արիւնը, եթէ ուզում ես քո Տէր Աստծու առջեւ
 բարին ու հաճելին անել»: «Երբ պատերազմի ելնես քո թշնա- 10
 միների դէմ, եւ քո Տէր Աստուածը նրանց մաքնի քո ձեռքը,
 աւար վերցնես նրանց ունեցուածքը եւ գերւարուածների մէջ 11
 գեղեցիկ կ'ին փեսնես, ցանկաս փիրանալ նրան ու նրան կ'ին
 առնել քեզ, ապա նրան կը փանես քո փունը, կ'ածիլես նրա 12
 գլուխը, կը կտրես նրա եղունգները, կը հանես նրա գերու- 13
 թեան զգեստները: Նա թող նստի քո փանը ու մէկ ամիս թող
 սուգ անի իր հօր ու մօր համար: Դրանից յետոյ կը մերձե-
 նաս նրան, կ'ապրես նրա հետ, եւ նա կը լինի քո կինը: Եթէ 14
 դու նրանից գոհ չլինես, ապա նրան ազափ կ'արձակես: Նրան
 արծաթով չվաճառես ու նրան չսպորացնես, քանի որ լլկել ես
 նրան»: «Եթէ մի փղամարդ երկու կ'ին ունենայ, որոնցից մէ- 15
 կը սիրելի լինի, իսկ միւսն՝ արելի, եւ նրանք՝ սիրելի ու արելի
 այդ կանայք, նրա համար որդիներ ծնեն, եւ անդրանիկը լինի
 արելի կնոջ որդին, ու երբ վրայ հասնի իր ունեցուածքը որ- 16
 դիներին ժառանգութիւն փալու օրը, ապա այդ մարդն անփես
 անելով արելի կնոջ անդրանիկ որդուն՝ իրաւունք չունի անդ-
 րանիկի իրաւունքը փալ իր սիրելի կնոջ որդուն. նա պարտա- 17
 տը է անդրանիկ ճանաչել արելի կնոջ որդուն եւ իր ունեցածից
 նրան հասանելիք բաժնի կրկնապափիկը փալ, որովհետեւ նա
 է նրա անդրանիկ որդին, եւ անդրանկութեան իրաւունքը նրան
 է պատկանում»: «Եթէ մէկն ունի անառակ ու անզգամ որդի, 18
 որն իր հօրն ու մօրը չի լսում, որին խրափում են, բայց նա չի
 անսում նրանց, ապա նրա հայրն ու մայրը նրան թող փանեն 19
 իրենց քաղաքի ծերերի մօտ, իրենց հրապարակի դարպասի
 առջեւ, եւ ասեն իրենց քաղաքի մարդկանց. «Մեր այս որդին 20
 անառակ է ու անզգամ. նա մեր ասածը չի լսում, որկրամով է ու
 հարբեցող»: Այն ժամանակ այդ քաղաքի մարդիկ քարկոծելով 21
 թող սպանեն նրան: Դրանով դուք չարը վերացրած կը լինէք
 ձեր միջից, իսկ ուրիշներն այդ լսելով՝ կը վախենան»: «Եթէ 22
 մէկը մահուան դարապարփուելու արժանի յանցանք կատա-
 րի, նա մեռնելու արժանի լինի, ու նրան կախեն ծառից, ապա 23

նրա մարմինը ծառի վրայ գիշերը թող չմնայ. նոյն օրն իսկ կը թաղէք նրան, որովհետեւ Աստծուց անիծումը է նա, ով կախում է ծառից: Մի՛ պղծէք այն երկիրը, որ քո Տէր Աստուածը քեզ է տալիս իբրեւ ժառանգութիւն»:

- 22** «Չլինի թէ ճանապարհի վրայ տեսնես քո իսրայէլացի եղբոր մոլորումը արջառը կամ ոչխարը եւ անտես անես դրանք. անապատառ պէտք է վերադարձնես դրանք ու բերես քո եղբոր մօտ: Եթէ քո եղբայրը քեզ մօտիկ վայրում չի ապրում կամ դու չես ճանաչում նրան, ապա դրանք կը բերես քո տունը. դրանք թող մնան քեզ մօտ, մինչեւ որ քո եղբայրը փնտրի դրանք, ու դու վերադարձնես նրան: Նոյն կերպ կը վարուես նրա էջի հետ, նոյն կերպ կը վարուես նրա զգեստների հետ, նոյն կերպ կը վարուես քո եղբոր կորցրած բոլոր իրերի հետ: Եթէ նա ինչ-որ բան կորցնի, ու դու գտնես, չյանդգնես անուշադրութեան մատուցել այն: Երբ կը տեսնես, որ եղբորդ էջը կամ եզը ընկած է ճանապարհի վրայ, ապա դրանց կողքով անտարբեր չանցնես, այլ փրոջն օգնելով՝ ոտքի կը կանգնեցնես դրանց: Կինը տղամարդու զգեստ չպէտք է հագնի, իսկ տղամարդն էլ կանացի զգեստ չպէտք է հագնի, որովհետեւ քո Տէր Աստծու առջեւ պիղծ է նա, ով անում է այդ բանը: Եթէ քո ճանապարհին, քո առջեւ, ծառի թէ գետնի վրայ թռչունի ձագերի կամ ձուերի բոյն պատահի, եւ մայրը թուխս նստած տաքացնելիս լինի ձագերին կամ ձուերը, ապա մօրը չվերցնես ձագերի հետ. ազատ կ'արձակես մօրը, իսկ ձագերին կը վերցնես քեզ, որպէսզի բարիք գործած լինես եւ երկրի վրայ երկարակեաց լինես: Նոր տուն կառուցելիս բազրիք կը շինես տանիքի շուրջը, որպէսզի, եթէ մէկն այնտեղից ընկնի, դու քո տան մէջ սպանութիւն գործած չլինես: Այգուդ մէջ տարբեր սերմեր չցանես, որպէսզի այգու բերքն ու քո ցանած սերմի բերքը իրար հետ հաւասարապէս չապականուեն: Վար անելիս էջն ու եզը միասին չլծես: Տարբեր նիւթերից՝ բրդից ու վուշից գործումը հագուստ չհագնես: Ինչ էլ որ հագնես, քո հագած զգեստի չորս կողմերի վրայ մանուածոյ ծոպեր կը դնես»: «Եթէ մէկը կին առնի՝ ամուսնանայ նրա հետ, բայց տղի նրան, նրան բամբասելով մեղքեր բարդի նրա վրայ, նրա անունը վարկաբեկելով ասի՝ «Այս կնոջ հետ ամուսնացայ, բայց երբ մերձեցայ, նրան կոյս չգտայ», ապա աղջկայ հայրն ու մայրը իրենց դստերն առ-

նելով՝ աղջկայ կուսութեան նշանը թող ցուցադրեն դռան մօտ,
 ծերերի առջեւ: Աղջկայ հայրը թող ասի ծերերին. «Իմ այս 16
 աղջկան կնութեան փութեցի այս մարդուն: Սա նրան ասելով՝ 17
 բամբասում է ու զրպարփում, թե՝ 'Քո աղջկան կոյս չգրայ':
 Ահա իմ աղջկայ կուսութեան նշանները»: Այն ժամանակ այդ
 քաղաքի ծերերի առջեւ թող բացեն լաթը: Այդ քաղաքի ծե- 18
 րերը թող կանչեն ու յանդիմանեն այդ մարդուն: Նրանից թող 19
 գանձեն հարիւր սիկո, յանձնեն հօրը այն բանի դիմաց, որ նա
 վարկաբեկել է իսրայէլացի կոյսի անունը: Նա թող մնայ նրա
 կինը, եւ փղամարդը երբեք չհամարձակուի լքել նրան: Իսկ եթե 20
 ճիշդ լինի նրա ասածը՝ աղջկայ կուսութեան ապացոյց չգտնեն,
 ապա աղջկան թող բերեն իր հօր դուռը, եւ քաղաքի բնակիչ- 21
 ները քարկոծելով թող սպանեն նրան, որովհետեւ իսրայէլա-
 ցիների մէջ անպարհի գործ է արել՝ պոռնկացել է իր հօր փա-
 նը: Դրանով դուք ձեր միջից վերացրած կը լինէք չարը: Եթե 22
 գտնուի մի փղամարդ, որ շնանում է ամուսնացած կնոջ հետ,
 կը սպանէք երկուսին էլ՝ կնոջ հետ շնացող փղամարդուն ու այդ
 կնոջը. դրանով Իսրայէլի միջից դուք վերացրած կը լինէք չարը:
 Եթե քաղաքում մի փղամարդ հանդիպի մարդու հետ նշանուած 23
 կոյս աղջկայ եւ պառկի նրա հետ, ապա երկուսին էլ կը բերէք 24
 իրենց քաղաքի դարպասների մօտ եւ քարկոծելով կը սպա-
 նէք նրանց. աղջկան կը սպանէք այն բանի համար, որ, դէպքը
 քաղաքում լինելով, օգնութեան չի կանչել, իսկ փղամարդուն՝
 այն բանի համար, որ բռնաբարել է իր մերձաւորի նշանածին:
 Դրանով դուք չարը վերացրած կը լինէք ձեր միջից: Եթե փղա- 25
 մարդը դաշտում հանդիպի նշանուած մի աղջկայ եւ բռնութե-
 ամբ պառկի նրա հետ, ապա կը սպանէք աղջկան բռնաբարած
 փղամարդուն, իսկ աղջկան ոչինչ չէք անի, բանի որ աղջի- 26
 կը մահուան արժանի բան չի արել. սա նման է այն դէպքին,
 երբ մէկը յարձակում է իր մերձաւորի վրայ ու սպանում նրան:
 Նա դաշտի մէջ է հանդիպել նրան, նշանուած աղջիկը դիմադ- 27
 րել է, եւ ոչ ոք չի եղել, որ օգնէր նրան: Եթե մէկը ճնշանուած 28
 կոյս աղջկայ հանդիպի ու բռնութեամբ պառկի նրա հետ, ապա 29
 աղջկան բռնաբարող փղամարդը աղջկայ հօրը պէտք է փայ յի-
 սուն երկդրամեան արծաթ, իսկ աղջիկը պէտք է դառնայ նրա
 կինը: Տղամարդը երբեք չպէտք է յանդգնի լքել նրան: Ոչ ոք 30
 իրաւունք չունի ամուսնանալու իր հօր կնոջ հետ եւ այդպիսով

երեսան հանելու իր հօր ամօթոյքը»:

- 23** «Ամորձիքը ճգմած կամ կռփած մարդն իրաւունք չունի Աստ-
 2 ծու ժողովարանը մտնելու: Պոռնկորդին իրաւունք չունի Տիրոջ
 3 ժողովարանը մտնելու: Ամոնացին ու մովաբացին իրաւունք
 4 չունեն Տիրոջ ժողովարանը մտնելու: Նրանց մինչեւ փասնե-
 5 րորդ սերունդը թող յաւիտեան Տիրոջ ժողովարանը չմտնի, ո-
 6 րովհետեւ Եգիպտոսից դուրս գալու ճանապարհին նրանք հա-
 7 ցով ու ջրով ձեզ ընդառաջ չեկան եւ որովհետեւ քո դէմ վար-
 8 ձեցին միջազեպքցի Բեորի որդի Բաղասամին, որպէսզի սա ա-
 9 նիծի քեզ: Քո Տէր Աստուածը, սակայն, չկամեցաւ լսել Բա-
 10 դասմին, եւ քո Տէր Աստուածն անէծքը վերածեց օրհնութե-
 11 ան, քանի որ քո Տէր Աստուածը սիրեց քեզ: Քո կեանքի բո-
 12 լոր օրերին, մինչեւ յաւիտեան նրանց հետ հաշտութեամբ չխօ-
 13 սես: Եղոմայեցուց մի՛ խորշիր, որովհետեւ նա քո եղբայրն
 14 է: Եգիպտացուց մի՛ խորշիր, որովհետեւ պանդուխտ էիր նրա
 15 երկրում: Նրանց երրորդ սերունդը կարող է մտնել Տիրոջ ժո-
 16 ղովարանը»: «Եթէ պարերագմի ելնես քո թշնամիների դէմ,
 17 զգուշացի՛ր ամէն փեսակ չար բաներից: Եթէ ձեր մէջ գտնուի
 մի մարդ, որն իր երազախաբութեան պարճառով անմաքուր է
 դարձել, ապա թող բանակապետիից դուրս ելնի եւ բանակա-
 փետի չմտնի: Երեկոյեան նա իր մարմինը պէտք է լուայ ջրով
 եւ արելը մայր մտնելու ժամանակ մտնի բանակապետի: Բա-
 նակապետիից դուրս առանձնացուած մի փեղ պէտք է ունենաս
 ու այնպէղ արտաքնոց գնաս: Քո գօրուց կախումը պէտք է
 ունենաս մի ցից, որպէսզի, երբ արտաքնոց գնաս, դրանով փոս
 բացես եւ քո աղտեղութիւնն այնպէղ ներելով՝ ծածկես. որով-
 հետեւ քո Տէր Աստուածը շրջում է քո բանակապետիում, որ-
 պէսզի փրկի քեզ եւ քո թշնամուն քո ներկայութեամբ մաքնի
 քո ձեռքը: Դրա համար էլ քո բանակապետին մաքուր պէտք է
 մնայ, քո միջավայրում աղտեղութիւն չպէտք է երեսայ, այլապէս
 Տէրը երես կը թեքի քեզանից»: «Իր փիրոջից փախչելով քեզ
 մօտ եկած սարուկին մի՛ յանձնիր նրա նախկին փիրոջը. նա
 թող բնակուի քեզ հետ ու քեզ հետ փեղաւորուի այնպէղ, ուր նա
 յարմար է գտնում: Նրան նեղութիւն մի՛ պարճառէք: Իսրայել-
 լի դուստրերի մէջ բոզ չպէտք է լինի, իսկ Իսրայելի փղաների
 մէջ՝ իգացող: Իսրայելի դուստրերին կռապաշտութեան նուէր
 չդարձնէք, եւ Իսրայելի փղաներից որեւէ մէկին չընծայաբերէք:

Պոռնկի վարձը կամ շնացող փղամարդու գինը որեւէ ուխտ 18
 փարելու համար քո Աստծու փուն չփանես, որովհետեւ քո Տէր 19
 Աստծու առջեւ երկունս էլ պիղծ են: Քո եղբօրը վաշխով ար-
 ծաթ չփաս, կամ շահ ստանալու ակնկալիքով ու փոկոսներով՝
 կերակուր: Ամէն ինչ կարող ես փոխ փալ օփարին ու քո եղբօ- 20
 րը, որպէսզի քո Տէր Աստուածը օրհնի քեզ քո բոլոր գործերում
 այն երկրում, ուր դու մտնելու ես այն ժառանգելու համար: Եթէ 21
 ուխտ ես անում քո Տէր Աստծուն, ապա մի՛ յապաղիր այն կա-
 փարել, որովհետեւ քո Տէր Աստուածը պահանջելով պահանջե-
 լու է քեզանից, եւ չկափարելու դէպքում մեղք կը բարդես վրայ: 22
 Եթէ չես ցանկանում ուխտել, ապա դա մեղք չի համարուի քեզ: 23
 Ինչ որ դուրս է գալիս քո շրթունքներից, զգո՛յճ եղիր, որ անես 24
 այնպէս, ինչպէս որ ուխտել ես քո Տէր Աստծուն: Տո՛ւր այն նու-
 էրը, որ խոստացել ես քո բերանով: Եթէ մտնես քո մերձատրի 25
 արարը, ապա հասկը կարող ես քաղել ձեռքով, բայց քո մերձա-
 տրի արարում մանգաղ չգործածես: Եթէ մտնես քո մերձատրի 26
 այգին, ապա խաղող կարող ես ուտել մինչեւ յագենալդ, բայց
 ամանի մէջ լցնելով չփանես»:

«Եթէ մէկը կին է առնում ու մերձենում նրան, բայց այնպէս է 24
 պարտաւոր, որ, նրա մէջ անարգութեան հանգամանք նկատե-
 լով, դադարում է նրան սիրելուց, ապա ապահարգանի թուղթ
 թող գրի, փայ նրա ձեռքը եւ նրան արձակի իր փնից: Եթէ այս 2
 կինն ամուսնանայ մի այլ մարդու հետ, եւ վերջին ամուսինն 3
 էլ արի նրան, ապա սա էլ թող գրի բաժանուելու թուղթ, փայ
 նրա ձեռքը եւ նրան արձակի իր փնից: Եթէ մեռնի նրան կնու-
 թեան առած վերջին ամուսինը, ապա նրան արձակող առաջին 4
 ամուսինը իրաւունք չունի նրա պղծուելուց յետոյ նրան նորից
 կնութեան առնելու, որովհետեւ դա պղծութիւն է քո Տէր Աստծու
 առջեւ: Մի՛ պղծէք այն երկիրը, որ Տէր Աստուածը ձեզ է փալու
 իբրեւ ժառանգութիւն»: «Եթէ մի փղամարդ նոր է ամուսնացել, 5
 ապա նա պարտաւոր թող չգնայ. նրա վրայ ոչ մի պարտակա-
 նութիւն թող չդրուի, ազատ թող լինի իր փան մէջ եւ ուրախաց-
 նի իր առած կնոջը: Աղօրիքի վերին ու ստորին մասերը գրաւ 6
 չվերցնես, որովհետեւ այդպիսով դրա փիրոջ կեանքն եւ գրաւ
 վերցրած լինում: Եթէ որեւէ մարդագող իր եղբայրներից՝ իս- 7
 րայելացիներից մէկին գողանալով վաճառի, ապա գողը պէտք
 է մահուան դատապարտուի: Դրանով դուք չարը վերացրած կը

8 լինէք ձեր միջից: Զգուշացի՛ր բոռոպութիւնից, հեքամուպ ե–
 ղի՛ր, որ կաքարես բոլոր այն օրէնքները, որ քեզ կը հաղորդեն
 9 դէպացի քահանաները, ինչպէս որ ես եմ պապութիւնը ձեզ, որ
 10 զգոյշ լինէք: Յիշեցէ՛ք, թէ ձեր Տէր Աստուածը ինչ արեց Մա–
 11 րիամին, երբ դուք Եգիպտոսից ճանապարհ էիք ընկել: Եթէ
 քո մերձաւորը որեւէ բան է պարպք քեզ, ապա գրաւ վերցնե–
 12 լու համար նրա քունը չմտնես. կանգնի՛ր դրսում, եւ պարպք
 ունեցող մարդը ինքը թող գրաւը հանի դուրս: Եթէ աղքատ
 է այդ մարդը, ապա երբ դու գիշերը պառկում ես, նրա գրաւ
 13 քուած զգեստը թող քեզ մօտ չլինի, այլ արեւը մայր մտնելու
 ժամանակ նրա գրաւը կը վերադարձնես. նա թող պառկի իր
 զգեստով, օրհնի քեզ, եւ դա քո Տէր Աստծու առջեւ կաքարուած
 14 բարութիւն թող համարուի: Մի՛ գլացի՛ր վարձ քալ քո աղքատ
 ու կարիքաւոր եղբայրներին կամ քո քաղաքներում գտնուող
 15 եկուորներին. նոյն օրը քունը նրա վարձը, քանի դեռ արեւը
 մայր չի մտել, որովհետեւ նա քնանակ է, եւ դա է նրա յոյսը: Նա
 քո մասին թող չբողոքի Տիրոջը, եւ քեզ վրայ դա որպէս մեղք
 16 թող չբարդուի: Նայերը չպէքք է մեռնեն որդիների փոխարէն,
 ոչ էլ որդիները պէքք է մեռնեն հայրերի փոխարէն: Ամեն մարդ
 17 պէքք է մեռնի իր գործած մեղքերի համար: Եկուորի, որբի
 ու այրու իրաւունքը մի՛ ուրնահարի՛ր, այրու զգեստները գրաւ
 18 մի՛ վերցրու, որովհետեւ սարուկ էի՛ր Եգիպտացիների երկրում,
 եւ քո Տէր Աստուածը քեզ փրկեց այնպեղից: Դրա համար էլ
 19 պապութիւնում եմ քեզ կաքարել այս բաները: Երբ քո արարը
 հնձելուց յետոյ խորձ մոռանաս քո արքուն, մի՛ վերադարձի՛ր
 այն վերցնելու համար. դա թող պարկանի աղքատին, եկուո–
 20 րին, այրուն ու որբին, որպէսզի քո Տէր Աստուածը քեզ օրհ–
 նի բոլոր այն գործերում, որոնց ձեռնարկում ես: Երբ քաղես
 քո այգին, քաղից յետոյ ճռաքաղ չանես. դա թող պարկանի
 եկուորին, որբին ու այրուն: Յիշի՛ր, որ սարուկ էի՛ր Եգիպտա–
 21 ցիների երկրում, որի համար էլ պապութիւնում եմ քեզ կաքարել
 այս բաները: Եթէ ձիթապտուղ ես քաղում, քաղից յետոյ մի՛
 վերադարձի՛ր պտղաքաղ անելու համար. դա թող պարկանի
 22 եկուորին, որբին ու այրուն: Յիշի՛ր, որ սարուկ էի՛ր Եգիպտա–
 ցիների երկրում, որի համար էլ պապութիւնում եմ քեզ կաքարել
 այս բաները»:

25 «Եթէ վեճ լինի մարդկանց միջեւ, ապա թող դաքարան ներ–

կայանան, ու դար թող լինի: Թող արդարացնեն արդարին, իսկ մեղաւորին թող պատժեն: Եթէ մեղաւորը զանահարութեան է 2 արժանի, ապա նրան թող պառկեցնեն դաքաւորների առջեւ եւ նրանց առջեւ նրան թող զանահարեն ըստ նրա մեղաւորութեան՝ քառասուն հարուած, բայց ոչ ատելի: Իսկ եթէ նրան 3 դրանից ատելի զանահարեն, ապա դա քո առջեւ կաքարուած անարգանք կը լինի քո եղբոր հանդէպ: Կալում աշխատող եւ 4 զան դունչը չկապես»: «Եթէ եղբայրներն ապրում են միասին, 5 եւ նրանցից մէկը առանց զաւակ ունենալու մեռնի, ապա մեռած եղբոր կինը օգարի հետ թող չամուսնանայ: Նրա ծոցը թող մփնի իր ամուսնու եղբայրը, սա թող կին առնի նրան ու ապ- 6 րի այդ կնոջ հետ: Սրանցից ծնուած երեխան թող գրանցուի մահացած եղբոր անունով, որպէսզի նրա անունը Իսրայէլից չջնջուի: Իսկ եթէ եղբայրը չցանկանայ ամուսնանալ իր մա- 7 հացած եղբոր կնոջ հետ, ապա կինը թող դուրս գայ քաղաքի դարպասի մօտ, ծերերի առջեւ եւ ասի. «Իմ ամուսնու եղբայ- րը չի ուզում Իսրայէլի մէջ պահպանել իր եղբոր անունը: Այն 8 ժամանակ իր քաղաքի ծերերը թող կանչեն մահացածի եղբորը, խօսեն նրա հետ: Եթէ նա կանգնի ու ասի՝ «Չեմ ուզում ամուս- նանալ նրա հետ», ապա նրա եղբոր կինը մօտենալով ծերերին՝ 9 նրա ուրբից թող հանի մի կօշիկը, թքի նրա երեսին եւ պարաս- խան փալով՝ ասի. «Այսպէս են վարում այն մարդու հետ, որը վառ չի պահում իր եղբոր փունը»: Նրա անունն Իսրայէլի մէջ 10 թող կոչուի՝ բոբկացած մարդու փուն»»: «Եթէ երկու մարդ՝ 11 երկու ազգակից իսրայէլացի եղբայրներ կռուեն միմեանց հետ, եւ նրանցից մէկի կինը իր ամուսնուն ազապելու նպատակով մօտենայ իր ամուսնու հետ կռուողին եւ ձեռքը մեկնելով՝ բռնի նրա ամորձիքներից, ապա առանց խղճալու պէտք է կտրես 12 նրա ձեռքը: Տոպրակիդ մէջ նոյն չափի՝ ծանր ու թեթեւ կշռա- քարեր թող չլինեն: Քո փանը նոյն չափսը երկար ու կարճ 14 թող չլինի: Ճշգրիտ ու արդար կշռաքարեր պէտք է ունենաս, 15 ճշգրիտ ու արդար չափ ունենաս, որպէսզի երկար ապրես այն երկրում, որ քո Տէր Աստուածը իբրեւ ժառանգութիւն է փալու քեզ, որովհետեւ քո Տէր Աստծու համար պիղծ է նա, ով վար- 16 ւում է այդ կերպ, ով անարդարութիւն է գործում»: «Յիշի՛ր, թէ 17 ինչ արեց քեզ Ամաղէկը, երբ Եգիպտոսից դուրս գալու համար ճանապարհի էր ընկել, թէ ինչպէս ճանապարհին ելաւ քո դէմ, 18

կոպորեց քո բանակի վերջապահներին ու յոգնելու պարճառով
 յետ ընկածներին, երբ դու քաղցած ու յոգնած էիր՝ չվախենալով
 19 Ասարծուց: Եւ երբ քո Տէր Աստուածը քեզ ազարի քո շրջապա-
 փում գտնուող քո բոլոր թշնամիներից այն երկրում, որ քո Տէր
 Աստուածը վիճակով քեզ է փալու իբրեւ ժառանգութիւն, Ամա-
 դէկի անունը կը ջնջես երկրի երեսից: Տէն, որ չմոռնաս սա»:

- 26 «Երբ մտնես այն երկիրը, որ քո Տէր Աստուածը քեզ է փա-
 1 լու իբրեւ սեփականութիւն, երբ ժառանգես այն ու բնակուես
 2 այնպեղ, ապա կը վերցնես քո Տէր Աստծու քեզ փուած երկ-
 րի պտուղների առաջին բերքը, կը լցնես զամբիւղի մէջ եւ կը
 3 զնաս այնպեղ, ուր կ'ընտրի Տէր Աստուածը, որպէսզի իր ա-
 նունը յայտնի դարձնի այնպեղ: Կը զնաս այդ ժամանակ քա-
 հանայութիւն անողի մօտ եւ կ'ասես նրան. «Այսօր գոհութիւն
 եմ յայտնում իմ Տէր Աստծուն, քանի որ մտայ այն երկիրը, որ
 4 Տէրը երդուեց մեր հայրերին, որ մեզ փայ»: Այն ժամանակ քա-
 հանան քո ձեռքից վերցնելով զամբիւղը՝ այն թող դնի քո Տէր
 5 Աստծու գոհասեղանի առջեւ: Պատասխան փալով՝ կ'ասես քո
 Տէր Աստծու առջեւ. «Իմ հայրը թողեց Ասորեստանն ու իջաւ Ե-
 զրայփոս, այնպեղ պանդուխտ մնաց սակաւաթիւ մարդկանցով,
 6 բայց այնպեղ մեծ ազգ դարձաւ, խիստ բազմացաւ: Եզրի-
 փացիները չարչարեցին, ճնշեցին, փաժանակիր աշխատանքի
 7 լծեցին մեզ: Մենք աղաղակ բարձրացրինք դէպի մեր հայրերի
 Աստուածը, Տէրը լսեց մեր ձայնը, փեսաւ մեր փառապանքնե-
 8 րը, չարչարանքն ու նեղութիւնը, եւ Տէրն ինքը մեծ զօրութե-
 ամբ, ամուր ձեռքով ու հզօր բազկով, մեծամեծ փեսիլքներով,
 9 նշաններով ու զարմանահրաշ գործերով մեզ դուրս հանեց Ե-
 զրայփոսից, մեզ բերեց այս վայրը, մեզ փուեց այս երկիրը, մի
 10 երկիր, ուր կաթ ու մեղր է հոսում: Արդ, ահա բերել եմ Տի-
 րոջ ինձ փուած երկրի բերքի երախայրիքը, մի երկիր, ուր կաթ
 ու մեղր է հոսում»: Այնպեղ երկրպագութիւն կ'անես քո Տէր
 11 Աստծու առջեւ, այնպեղ կ'ուրախանաք դու, ղեւաբացին ու քեզ
 մօտ բնակուող պանդուխտ բոլոր այն բարիքների համար, որ
 12 քո Տէր Աստուածը փուել է քեզ ու քո ընտանիքին»: «Երբ քո
 երկրի բոլոր փասանորդները փաս վերջացնես, երկրորդ փա-
 րում փասանորդ կը փաս այս անգամ ղեւաբացուն, եկուորին,
 որքին ու այրուն: Նրանք թող ուրեն ու յագենան քո քաղաք-
 13 ներում: Այն ժամանակ քո Տէր Աստծու առջեւ կ'ասես. «Ինչ

որ սուրբ էր, իմ Գնից դուրս Գարայ, ըստ Տէր Աստուծոյ ինձ Գրուած հրամանների յանձնեցի ղեկագուն, եկուորին, որքին ու այրուն: Տէր, քո պապութեաններն անպէս չարեցի, չմոռացայ: Վշտիս օրերին դրանից չկերայ ու որեւէ պիղծ նպատակի 14 չնուիրեցի, դրանից որեւէ մեռելի բաժին չհանեցի: Լսեցի իմ Տէր Աստուծոյ խօսքը եւ արեցի այնպէս, ինչպէս պապութիւն էիր ինձ, Տէր: Արդ, նայիր քո սուրբ բնականութեան վայրից՝ երկնքից, եւ 15 օրհնիր քո ժողովրդին՝ իսրայէլացիներին եւ նրանց Գրուած քո երկիրը, ինչպէս երդուել ես մեր հայրերին, թէ մեզ կը Գրաս մի երկիր, ուր կաթ ու մեղր է հոսում»: «Այսօր քո Տէր Աստուծոյ 16 քեզ պապութիւն է, որ կապարես այս բոլոր օրէնքներն ու կանոնները. դրանք կը պահէք ու կը կապարէք ձեր ամբողջ հոգով ու Լուրբամբ: Քո Տէր Աստուծոյ ընտրիր այսօր, որպէսզի նա 17 քեզ Աստուծոյ լինի. կ'ընթանաք նրա ճանապարհով, կը պահպանէք նրա օրէնքներն ու կանոնները՝ կը լսէք նրա ասածը: Տէրն այսօր քեզ ընտրեց, որ լինես նրա սեփական ժողովուրդը, 18 ինչպէս որ խոստացել է քեզ, որպէսզի պահես նրա բոլոր պապութեանները եւ բոլոր ազգերից բարձր լինես: Նա քեզ 19 դարձրել է անուանի, բարգաւաճ ու փառաւոր, որպէսզի ըստ իր խոստման լինես քո Տէր Աստուծոյ սուրբ ժողովուրդը»:

Մովսէսն ու Իսրայէլի ծերերը պապութեանցին ու ասացին. 27 «Պահեցէ՛ք բոլոր այն պապութեանները, որ ես այսօր պապագամու եմ ձեզ: Երբ անցնէք Յորդանան գետով այն երկիրը, 2 որ ձեր Տէր Աստուծոյ Գրուել է ձեզ, այնպէղ մեծամեծ քարեր կը կանգնեցնէք ու կը ծեփէք դրանք: Երբ անցնէք Յորդանան 3 գետով ու մտնէք այն երկիրը, որ ձեր հայրերի Տէր Աստուծոյ Գրուել է ձեզ, մի երկիր, ուր կաթ ու մեղր է հոսում, ինչպէս խոստացել է ձեր հայրերի Տէր Աստուծոյ, որ Գրայ ձեզ, ապա քարերի վրայ կը գրէք այս օրէնքի բոլոր պապգամները: Երբ 4 անցնէք Յորդանան գետով, այսօր իմ պապութեան Գրուել է քեզ, որ կը կանգնեցնէք Գեբաղ լեռան վրայ եւ դրանք կը ծեփէք: Այնպէղ քո Տէր Աստուծոյ համար քարէ զոհասեղան կը պապ- 5 րաստես: Դրան երկաթ չպէտք է դիպչի: Զոյկուած քարերով 6 կը պապրաստես քո Տէր Աստուծոյ զոհասեղանը: Դրա վրայ քո Տէր Աստուծոյ համար ողջակէզներ կը մաքուցես: Այնպէղ քո 7 Տէր Աստուծոյ համար փրկութեան զոհ կը մաքուցես, կ'ուրես ու կը կշտանաս այնպէղ, կ'ուրախանաս քո Տէր Աստուծոյ առջեւ եւ 8

քարերի վրայ խիստ պարզորոշ կը գրես այս բոլոր օրէնքները»:

9 Մովսէսը, քահանաներն ու ղեկաւորները խօսելով բոլոր իսրայէլացիների հետ՝ ասացին. «Լո՛ւն մնա ու լսի՛ր, Իսրայէլ: Այսօր

10 քո Տէր Աստծու ժողովուրդը դարձար: Լսի՛ր քո Տէր Աստծու ասածը, կարարի՛ր նրա բոլոր պարտութիւններն ու օրէնքները,

11 որ ես այսօր պատգամում եմ քեզ»: Եւ Մովսէսն այդ օրը ժողովրդին պարտութիւնով՝ ասաց. «Ահա անուններն այն ցեղերի,

12 որոնք ժողովրդին օրհնելու համար Յորդանան գետն անցնելուց յետոյ պիտի կանգնեն Գարիգին լեռան վրա. Շմաւոն, Ղեւի,

13 Յուդա, Իսաքար, Յովսէփ եւ Բենիամին: Եւ ահա անուններն այն ցեղերի, որոնք ժողովրդին անիծելու համար պիտի կանգնեն Գեբալ լեռան վրայ. Ռուբէն, Գադ, Ասեր, Զաբուլոն, Դան

14 եւ Նեփթալիմ: Ղեկաւորները պարասխան փալով՝ բարձրա՝

15 ձայն պէպք է ասեն բոլոր իսրայէլացիներին. «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կոփածոյ ու ձուլածոյ կուռք կը պարսաստի ու այն կը թաքցնի, քանի որ Տիրոջ համար քանդակագործի ձեռքի աշխատանքը պիղծ է»: Եւ ժողովուրդը պարասխան փալով՝

16 թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կ'անարգի իր հօրը կամ իր մօրը»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը

17 թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կ'ոքնահարի եկուորի, որքի ու այրու իրաւունքները»: Եւ

18 ամբողջ ժողովուրդը թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կը խախտի իր հարեւանի սահմանները»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կը մոլորեցնի կոյրին ճանապարհի վրայ»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կը պառկի իր հօր կնոջ հետ, քանի որ դրանով բացած կը լինի իր հօր ամօթոյքը»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կը կենակցի անասունի հետ»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կը պառկի իր հօրենական կամ մօրենական կողմից իր քրոջ հետ»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը թող ասի. «Այդպէս թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որն իր մերձատրին կը սպանի նենգութեամբ»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը թող ասի. «Այդպէս

24 թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը կաշառք կը վերցնի անմեղ մարդ սպանելու համար»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը թող

ասի. «Այդպես թող լինի»: «Անիծեալ լինի այն մարդը, որը չի 25
պահում այս օրէնքները եւ դրանք չի կատարում»: Եւ ամբողջ
ժողովուրդը թող ասի. «Այդպես թող լինի»:

«Եթէ լսէք մեր Տէր Աստուծոյ ասածները, որ ես այսօր ձեզ եմ 28
պատգամում, այն է՝ հետեւելով նրա պատուիրաններին՝ կատարե-
լէք դրանք, ապա ձեր Տէր Աստուծոյ ձեզ երկրի բոլոր ազգե-
րից աւելի բարձր կը դասի: Այս բոլոր օրհնութիւնները կ'իջնեն 2
քեզ վրայ ու կը գտնեն քեզ, եթէ լսես քո Տէր Աստուծոյ ձայնը:
Օրհնեալ կը լինես դու քաղաքում եւ օրհնեալ՝ դաշտում: Օրհ- 3, 4
նեալ կը լինեն քո որովայնի ծնունդները, քո երկրի բերքը, քո
արջառների նախիրները եւ քո ոչխարների հօտերը: Օրհնեալ 5
կը լինեն քո շտեմարաններն ու քո ամբարները: Օրհնեալ կը 6
լինես դու միշտ՝ ելնես թէ մտնես: Քո Տէր Աստուծոյ քո առ- 7
ջեւ կը կոտորի քո թշնամիներին ու հակառակորդներին: Նրանք
քո դէմ կ'ելնեն մէկ ճանապարհով, բայց եօթը ճանապարհով կը
փախչեն քեզանից: Տէրը օրհնութիւն կ'առաքի քեզ, քո շտեմա- 8
րաններին ու բոլոր այն գործերին, որոնց կը ձեռնարկես այն
երկրում, որ քո Տէր Աստուծոյ տալիս է քեզ: Եթէ լսես մեր 9
Տէր Աստուծոյ ասածը եւ ընթանաս նրա ճանապարհով, ապա քո
Տէր Աստուծոյ քեզ իր սուրբ ժողովուրդը կը դարձնի, ինչպէս
երդուել է քո հայրերին: Եւ երկրի բոլոր ազգերը կը տեսնեն, 10
որ քո վրայ է դրուած Տիրոջ անունը, ու քեզանից կը վախենան:
Քո Տէր Աստուծոյ քեզ կը բազմացնի բարիքներով՝ քո որովայ- 11
նի ծնունդներով, քո երկրի բերքով, քո ոչխարների ծնունդներով
այն երկրում, որ քո հայրերի Տէրը երդուել է տալ քեզ երկնքի
ու երկրի սպեղծուելու օրից ի վեր: Տէրը քեզ համար կը բացի 12
իր բարիքների շտեմարանը՝ երկինքը, որպէսզի ժամանակին
անձրեւ տայ քո երկրին, կ'օրհնի քո ձեռնարկած բոլոր գոր-
ծերը, փող փոխ կը տաս շատ ազգերի, բայց ինքդ նրանցից
փոխ չես առնի: Եթէ լսես քո Տէր Աստուծոյ պատուիրանները, 13
որ պահելու եւ կատարելու համար հաղորդում եմ քեզ այսօր,
ապա բազում ազգերի վրայ կ'իշխես, բայց քեզ վրայ չեն իշ-
խի: Քո Տէր Աստուծոյ քեզ կը դարձնի գլուխ, բայց ոչ պոչ,
բարձր կը լինես եւ ոչ թէ՛ ցած: Դու չպիտի խախտես այն 14
խօսքերը, որ ես պատգամում եմ քեզ այսօր, չպիտի շեղուես
ոչ աջ եւ ոչ ձախ, որ չգնաս օտար աստուածների յետեւից եւ
չպաշտես դրանք»: «Իսկ եթէ չլսես քո Տէր Աստուծոյ ասածը՝ 15

չպահես ու չկատարես նրա բոլոր պատուիրանները, որ ես այսօր պարզամում եմ քեզ, ապա այս անէծքները կը թափուեն քո գլխին, կը հասնեն քեզ: Անիծեալ կը լինես դու քաղաքում եւ անիծեալ՝ դաշտում: Անիծեալ կը լինեն քո շրեմարաններն ու քո ամբարները: Անիծեալ՝ քո որովայնի ծնունդները, քո երկրի բերքը, քո արջառների նախիրներն ու ոչխարների հօտերը: Անիծեալ կը լինես դու միշտ՝ մտնելիս թէ ելնելիս: Տէրը քեզ աղքատ ու կարիքաւոր կը դարձնի եւ ձեռնարկած ու ձեռնարկելիք բոլոր գործերդ անյաջողութեան կը մատնի, մինչեւ որ կոտորի քեզ Տէրը, մինչեւ որ քեզ ոչնչացնի իսկոյն քո չար ընթացքի համար, քանի որ դու ինձ լքեցիր: Տէրը մահ կը սփռի քեզ վրայ, մինչեւ որ սպանի ու վերացնի քեզ այն երկրից, ուր մտնելու ես այն ժառանգելու համար: Տէրը քեզ կը փանջի փարակուսանքներով, փենդով եւ սարսուռով, շլութեամբ ու երկիւղով, խորշակով ու դժգոնութեամբ, եւ սրանք քեզ կը հետապնդեն, մինչեւ որ քեզ կորստեան մատնեն: Քո գլխի վրայ երկինքը պղնձից կը լինի, իսկ քո փակի երկիրը՝ երկաթից: Տէրը քո արտին անձրեւի փոխարէն փոշի կը թափի, երկնքից քեզ վրայ հող կը թափի, մինչեւ որ քեզ սպանի ու կորստեան մատնի: Տէրը թշնամիներիդ առջեւ քեզ պարտութեան կը մատնի. դու նրանց դէմ մէկ ճանապարհով կ'ելնես, բայց եօթը ճանապարհով կը փախչես նրանցից: Յրիւ կը գաս երկրի բոլոր թագաւորութիւնների մէջ: Ձեր դիակները երկնքի թռչունների ու երկրի զազանների կեր կը դառնան, եւ ոչ ոք չի լինի, որ քշի դրանց: Տէրը քեզ կը հիւանդացնի եգիպտացիների խոցով ու թութքով, սուր քոսով ու բորոտութեամբ, որպէսզի չկարողանաս բուժուել: Տէրը քեզ կը հիւանդացնի մրագարութեամբ, կոտրութեամբ ու ցնորամտութեամբ: Օրը ցերեկով կը խարխափես այնպէս, ինչպէս կոյրն է խարխափում խաւարի մէջ, եւ քո ուղիղ ճանապարհը չես գտնի: Այդ ժամանակ յափտենապէս զրկուած ու կողոպտուած կը լինես, եւ ոչ ոք օգնութեան չի գայ քեզ: Կին կ'առնես, բայց մի ուրիշ տղամարդ նրան կը խլի քեզանից: Տուն կը շինես, բայց ինքդ չես բնակուի նրա մէջ: Այգի կը փնկես, բայց ինքդ չես քաղի բերքը: Քո արջառը կը մորթուի քո առջեւ, բայց դու չես ուտի դրանից: Քո էլը կը գողանան քեզանից, բայց դու այն յետ չես դարձնի քեզ մօտ: Քո ոչխարը կը մատնուի քո թշնամու ձեռքը, եւ ոչ ոք չի լինի, որ օգնի քեզ:

Քո փղաներն ու աղջիկները օտար ազգի ձեռքը կը մաքնուեն, 32
 եւ դու փկարացած կկոցած աչքերով կը նայես նրանց, եւ քո
 ձեռքը չի հասնի նրանց: Քո երկրի բերքն ու քո ամբողջ վա- 33
 րակը կ'ուրի քեզ անծանօթ մի ազգ, եւ դու մշտապէս գրկու-
 ած ու խորտակուած կը մնաս: Քո տեսած արհաւիրքներից 34
 կը ցնորուես: Տէրը ծնկներդ ու սրունքներդ, ուրբերիդ ծայրից 35
 մինչեւ գլուխդ անբուժելի խոցերով կը վարակի, եւ դու չես կա-
 րողանայ բուժուել: Տէրը քեզ եւ քո ժողովրդի վրայ նշանակու- 36
 ած իշխաններին կը փանի կը յանձնի այնպիսի մի ազգի ձեռքը,
 որին ո՛չ դու, ո՛չ քո հայրերն են ճանաչել, եւ այնտեղ կը պաշտես
 օտար՝ փայտէ ու քարէ աստուածներ: Զուարճաբանութեան, 37
 առակի եւ ծաղրածանակի նիւթ կը դառնաս բոլոր այն ազգերի
 մէջ, որոնց կը յանձնի քեզ Տէրը: Շաք սերմ կը ցանես ար- 38
 քում, բայց քիչ բերք կը հաւաքես, որովհետեւ մորեխը պիտի
 ուրի այն: Այգիներ կը փնկես ու կը մշակես, բայց զինի չես 39
 խմի, ուրախութիւն չես ունենայ դրանից, որովհետեւ որդը կե-
 րած կը լինի այգիդ: Քո բոլոր սահմաններին ձիթենիներ կը 40
 լինեն, բայց իւղով չես օծուի, որովհետեւ քո ձիթենիներն ի-
 րենց բերքը թափած կը լինեն: Տղաներ ու աղջիկներ կը ծնես, 41
 բայց նրանք քոնը չեն լինի, որովհետեւ գերութեան մաքնուած
 կը լինեն: Քո բոլոր փնկած ծառերն ու հողի բերքը թրթու- 42
 րը կ'ուրի: Քեզ մօտ բնակուող եկուորը քեզանից աւելի կը
 բարձրանայ, իսկ դու գնալով կ'իջնես: Նա քեզ փող փոխ կը 44
 փայ, իսկ դու չես կարողանայ նրան փոխ փալ: Նա գլուխ կը
 լինի, իսկ դու՝ պոչ: Քեզ վրայ կ'իջնեն այս անէծքները, կը 45
 հալածեն քեզ, մինչեւ որ կոտորեն, ոչնչացնեն քեզ, քանի որ
 չլսեցիր քո Տէր Աստծու ասածը՝ չպահեցիր նրա այն պատուի-
 րաններն ու օրէնքները, որ նա պատուիրեց քեզ: Քեզ ու քո 46
 սերնդի վրայ յաւիտեան նշաններ ու զարմանահրաշ գործեր
 կը լինեն ի դիմաց այն բանի, որ քո Տէր Աստծուն ուրախու- 47
 թեամբ ու անկեղծ սրտով չպաշտեցիր, հակառակ ամէն ին-
 չի շարութեան: Դրա համար էլ ամէն տեսակ սովի, ծարաւի, 48
 մերկութեան ու աղքատութեան մէջ կը ծառայես քո թշնամի-
 ներին, որ Տէրը կ'ուղարկի քո դէմ: Նա երկաթէ լուծ կը դնի քո
 վզին, մինչեւ որ ոչնչացնի քեզ: Ինչպէս արծիւն է խոյանում, 49
 այնպէս էլ հեռու վայրերից՝ երկրի չորս ծագերից Աստուած քո
 դէմ կը հանի մի ազգ, որի լեզուն չես հասկանայ: Այդ ազ- 50

զը կը լինի դէմքով լալիր, ծերերին չի խնայի, մանուկներին չի
51 խղճայ: Նա կ'ուրի քո հօտերից ծնուած անասուններին եւ քո
երկրի բերքը: Նա կը խլի քո ցորենը, գինին, իւղը, կը վերցնի
քո արջառների նախիրներն ու ոչխարների հօտերը, մինչեւ որ
52 կորստեան մասնի քեզ: Քեզ կը ճնշի քո բոլոր քաղաքներում,
մինչեւ որ տապալուեն քո բարձր պարիսպներն ու ամրութիւն-
ները, որոնց վրայ յոյս ես դրել քո ամբողջ երկրում: Քեզ կը
ճնշի քո բոլոր այն քաղաքներում, որ քո Տէր Աստուածը տուել
53 է քեզ: Քո թշնամու քեզ պատճառած տառապանքի ու նեղու-
թեան ժամանակ կ'ուրես քո որովայնի ծնունդները՝ Տիրոջ քեզ
54 տուած քո տղաների ու աղջիկների միսը: Ձեր մէջ գրնուող
ամենափափկակեաց եւ քնքուշ տղամարդը չար աչքով պիտի
նայի իր եղբօրը, իր ծոցում պառկող կնոջն ու ողջ թողած իր
55 որդիներին, որպէսզի նրանցից ոչ մէկին չտայ իր կերած որ-
դիների մսից: Այսպէս պիտի վարուի նա, որ քո անձկութեան
եւ նեղութեան մէջ, որոնցով պիտի նեղեն քեզ քո թշնամիները
56 քո բոլոր քաղաքներում, նրան ուրելու ոչինչ պիտի չմնայ: Ձեր
մէջ գրնուող ամենափափկակեաց եւ քնքուշ կինը, որը քնքուշ
ու փափկակեաց լինելու պատճառով փորձ իսկ չի արել երկ-
րի վրայ ուրքով քայլելու, չար աչքով պիտի նայի իր ծոցում
57 գրնուող ամուսնուն, իր տղային ու աղջկան, պիտի խորովի
եւ ուրի իր միջից ընկած ընկերքն ու իր իսկ ծնած զաւակին:
Զրկուած լինելու պատճառով նա բոլորից կը թաքցնի դա իր
անձկութեան եւ նեղութեան մէջ, որովհետեւ թշնամին քո բոլոր
58 քաղաքներում քեզ տառապանք է պատճառելու: Եթէ յանձն
չառնէք կատարել այս գրքում գրուած օրէնքների բոլոր խօս-
քերը՝ չվախենաք ձեր Տէր Աստծու պատուական ու սքանչելի
59 անունից, ապա Տէրը նոր նշաններով՝ մեծ ու զարմանալի հա-
րուածներով, խոր ու խիստ ցաւերով կը պատուիասի քեզ ու
60 քո սերնդին: Նա քեզ կը հիւանդացնի եգիպտացիների բոլոր
վաղ հիւանդութիւններով, որոնցից սոսկում էիր, եւ որոնք բուն
61 կը դնեն քո մէջ: Օրէնքների այս գրքում գրուած բոլոր հի-
ւանդութիւններն ու արհաւիրքները Տէրը կը թափի քո գլխին,
62 մինչեւ որ ոչնչացնի քեզ: Թէեւ երկնքի աստղերի չափ շատ
էիք, բայց սակաւաթիւ կը մնաք, որովհետեւ չլսեցիք ձեր Տէր
63 Աստծու ասածը: Տէրն ինչպէս որ ուրախանում էր ձեր մէջ ձեզ
բարութիւն անելով ու ձեզ բազմացնելով, Տէրը նոյն ձեւով կ'ու-

րախանայ ձեր մեջ ձեզ կոտորելով. եւ դուք կը վերանաք այն երկրից, ուր մտնելու էք այն ժառանգելու համար: Քո Տէր Աստուածը քեզ կը ցրի բոլոր ազգերի մէջ՝ երկրի մի ծայրից մինչեւ միւս ծայրը, եւ դու այնպէղ կը պաշտես քեզ ու քո հայրերին անձանօթ փայտէ ու քարէ օտար ասպուածներ: Այդ ազգերի մէջ էլ հանգստութիւն չի փայ քեզ, եւ քո ուրբերը կանգնելու տեղ չեն ունենայ: Այնպէղ նա քեզ կը փայ փխուր սիրտ, արքաստաթոր աչքեր ու հիւծուած մարմին: Քո աչքերի առաջ քո կեանքը մազից կախուած կը լինի, գիշեր ու ցերեկ կը զարհուրես ու վստահ չես լինի քո կեանքի համար: Քո սրտի ապրած վախի ու քո աչքերի տեսած դէպքերի պարճառով առաւօտները կ'ասես. «Ե՞րբ է երեկոյ լինելու», իսկ գիշերները կ'ասես. «Ե՞րբ է առաւօտ լինելու»: Եւ Տէրը այդպէղից նաւերով, հազարաւոր զօրքերով քեզ կը վերադարձնի Եգիպտոս այն նոյն ճանապարհով, որն այլեւս չէիք տեսնելու: Այնպէղ ձեր թշնամիներին իբրեւ ստրուկ ու աղախին կը վաճառուէք, բայց ոչ ոք ձեզ չի գնի»:

Սրանք են ուխտի այն խօսքերը, որ Տէրը պատուիրեց Մովսէսին Մովաբի երկրում հաղորդել իսրայէլացիներին, բացի այն ուխտից, որ հաղորդել էր նրանց Քորէբում: Մովսէսը կանչելով բոլոր իսրայէլացիներին՝ ասաց. «Դուք ինքներդ տեսաք այն ամէնը, ինչ ձեր առաջ արեց Տէրը Եգիպտոսում փարաւոնի, նրա ծառաների ու նրա ամբողջ երկրի նկատմամբ՝ ամուր ձեռքով ու հզօր բազկով կապարուած այն մեծամեծ փորձանքները, նշաններն ու զարմանահրաշ գործերը, որոնց ականապետը եղաք դուք: Ձեր Տէր Աստուածը մինչեւ այսօր ձեզ ոչ միտք փութեց, որ գիտենաք, ոչ աչքեր, որ տեսնէք, ոչ ականջ, որ լսէք: Քառասուն տարի նա ձեզ փարաւ անապատով: Ոչ ձեր զգեստները հնացան, ոչ ձեր ուրբերի կօշիկները մաշուեցին: Նաց չկերաք եւ գինի ու օղի չխմեցիք, որպէսզի համոզուէիք, որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, եւ եկաք մինչեւ այս վայրը: Մեր դէմ պատերազմի ելան Եսեբոնի թագաւոր Սեհոնը, Բասանի թագաւոր Օգը: Նարուածեցինք նրանց ու գրաւեցինք նրանց երկիրը: Ռուբէնի, Գադի ցեղին ու Մանասէի կէս ցեղին իբրեւ սեփականութիւն փութեցի այն: Նեպտեցէք, որ կատարէք այս ուխտի բոլոր խօսքերը, որպէսզի իմանաք այն ամէնը, ինչ պիտի անէք: Ձեր Տէր Աստուած առջեւ այսօր, ահա, կանգնած էք դուք բոլորդ՝ ձեր ցեղապետները, ձեր ծերերը, ձեր դատարար-

11 ներք, ձեր օրենագետները, Իսրայելի բոլոր փղամարդիկ, ձեր
 կանայք ու ձեր որդիները, ձեր մէջ բնակուող եկուորը, ձեր
 12 փայտահափից մինչև ձեր ջրկիրը, որպէսզի ձեր Տէր Աստու
 ուխտի մէջ մտնէք եւ դա հաստատէք նրա նգովքներով, որ ձեր
 13 Տէր Աստուածը ուխտեց ձեզ այսօր, որպէսզի ձեզ դարձնի իր
 ժողովուրդը, եւ Նա լինի ձեզ համար Աստուած, ինչպէս ասել է
 եւ ինչպէս երդուել է ձեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին ու
 14 Յակոբին: Ես ոչ միայն ձեզ համար եմ անում այս ուխտերն ու
 այս նգովքները, այլեւ նրանց համար, ովքեր այսօր մեզ հետ
 15 են՝ մեր Տէր Աստու ուռջեւ, նաեւ նրանց համար, ովքեր այսօր
 մեզ հետ չեն: Դուք ինքներդ էլ գիտէք, թէ ինչպէս ապրեցինք
 16 Եգիպտացիների երկրում, թէ ինչպէս անցանք այն ազգերի մի–
 ջից, որոնց երկրով անցաք դուք: Դուք փեսաք նրանց զարշելի
 17 գործերն ու նրանց կուռքերը, նրանց մօտ գտնուող փայտէ, քա–
 18 րէ, արծաթ ու ոսկէ իրերը: Ձեր մէջ թող չգտնուի փղամարդ
 կամ կին, ազգ կամ ցեղ, որի միտքը իր Տէր Աստուծոց շեղուած
 լինելով՝ գնայ ու պաշտի այդ ազգերի կուռքերը: Ձեր մէջ ոչ
 19 մէկը բուսած դառն ու դաժան արմաք չլինի: Եթէ լինի մէկը,
 որ, լսելով այս նգովքի պարգամները, մտածի ու ասի՝ «Թո–
 դութիւն թող լինի ինձ, հակառակ որ ես իմ մոլոր ճամփով եմ
 20 մտնում», այդ դէպքում մեղաւորն անմեղին կորստեան կը
 մատնի: Աստուած չի ուզենայ ներել նրան, այլ կը բորբոքուեն
 նրա բարկութիւնն ու նախանձը այդ մարդու վրայ, նրա վրայ
 կը թափուեն այս օրէնքների գրքում գրուած այս ուխտի բոլոր
 21 նգովքները, եւ Տէրը նրա անունը կը ջնջի երկրի վրայից: Ըստ
 այս օրէնքների գրքում գրուած այս ուխտի բոլոր նգովքների,
 Տէրը նրան կը մեկուսացնի բոլոր իսրայէլացիներից, որպէսզի
 22 չարիք հասցնի նրան: Եւ միւս ազգերը, ձեզանից յետոյ եկող
 ձեր որդիները, հեռու երկրներից եկած օտարները, փեսնելով
 այդ երկրում փրող արհաւիրքները, նրանց վրայ Տիրոջ ու–
 23 դարկած հիւանդութիւնները, կ'ասեն. «Ծծումք ու այրող աղ
 կայ այնտեղ: Ոչ մի բան չի ցանուի նրա հողի մէջ ու չի բուսնի,
 եւ ոչ մի դալար բոյս չի բարձրանայ այդ հողից: Երկիրը լինելու
 է Սողոմի ու Գոմորի, Աղամայի ու Սեբոյիմի նման, որոնք Տէրը
 24 կործանեց սրբմտութեամբ ու բարկութեամբ»: Բոլոր ազգերը
 կ'ասեն. «Ինչո՞ւ Տէրը այդպիսի պատուհաս բերեց այդ երկրի
 գլխին, ի՞նչ է նրա խոր զայրոյթի եւ այդ բարկութեան պատճա–

որը»: Պապասխան կը փան ու կ'ասեն. «Որովհետեւ դրժեցին 25
 իրենց հայրերի Աստծու ուխտը, որ Տէրը արել էր նրանց հայրե-
 րի հետ, երբ նրանց դուրս էր բերում Եգիպտացիների երկրից:
 Նրանք գնացին պաշտեցին օտար աստուածներ, երկրպագե- 26
 ցին դրանց, որոնց չգիտէին. եւ Աստուած դրանք չէր սահմանել
 նրանց համար: Տէրը սրտմտութեամբ բարկացաւ այդ երկրի 27
 վրայ՝ դրա վրայ թափեց այդ օրէնքների մատեանի մէջ գրուած
 այս ուխտի բոլոր նգովքները: Տէրը շատ խիստ բարկութեամբ, 28
 սրտմտութեամբ ու զայրոյթով նրանց դուրս բերեց իրենց երկ-
 րից եւ նրանց մինչեւ այսօր նեպել է օտար երկիր»: Գաղտնի 29
 բաները մեր Տէր Աստծունն են, իսկ յայտնիները՝ մեզ ու մեր որ-
 դիներին յաւիտեան, որպէսզի կատարենք այս օրէնքների բոլոր
 խօսքերը»:

«Եթէ քեզ հասնեն իմ հաղորդած այս բոլոր պատգամները՝ 30
 օրհնութիւնները կամ անեծքները, եւ հոգուդ մէջ յիշես դրանք
 այն բոլոր ազգերի մէջ, ուր Տէրը քեզ ցրելու է, դառնաս դէպի 2
 քո Տէր Աստուածը, քո ամբողջ հոգով ու էութեամբ լսես նրա
 խօսքը այն բոլոր գործերում, որ ես հաղորդում եմ քեզ այսօր,
 ապա Տէրը կը ների քո բոլոր մեղքերը, կ'ողորմի քեզ եւ դարձե- 3
 ւալ ի մի կը հաւաքի քեզ բոլոր այն ժողովուրդների միջից, որոնց
 մէջ ցրել էր քեզ: Եթէ դու ցրիւ ես եկել երկրի մի ծայրից մինչեւ 4
 միւս ծայրը, այդպէղից էլ կը հաւաքի քեզ քո Տէր Աստուածը:
 Այնպէղից կը վերցնի քեզ քո Տէր Աստուածը եւ քո Տէր Աստու- 5
 ածը քեզ կը բերի քո հայրերի ժառանգած երկիրը: Կը ժառան-
 գես այն, քեզ համար լաւ կը լինի, եւ Աստուած քեզ քո հայրերից
 փասնապարիկ աւելի կը բազմացնի: Տէրը կը մաքրի քո ու քո 6
 սերնդի սիրտը, որպէսզի քո Տէր Աստծուն սիրես քո ամբողջ
 հոգով ու էութեամբ, որպէսզի ապրէք դու եւ քո սերունդը: Այն 7
 ժամանակ քո Տէր Աստուածը այս նգովքները կը թափի քեզ
 հալածող քո թշնամիների ու քեզ արողների գլխին: Դու շուտ 8
 կը գաս, կը լսես քո Տէր Աստծու խօսքը եւ կը կատարես նրա
 պատուիրանները, որոնք ես այսօր պատգամում եմ քեզ: Բո 9
 Տէր Աստուածը քո որովայնի ծնունդներով, քո երկրի բերքով ու
 քո անասունների ծնունդներով յաջողութիւն կը պարգեւի քեզ
 քո ձեռնարկած բոլոր գործերում: Բո Տէր Աստուածը դարձե-
 ւալ կ'ուրախանայ քեզ բարութիւն անելով, ինչպէս քո հայրե-
 րի համար էր ուրախացել, եթէ լսես քո Տէր Աստծու ասածը՝ 10

պահես ու կապարես այս օրէնքների գրքում գրուած նրա բո-
լոր պապուիրանները, նրա օրէնքներն ու նրա կանոնները, քո
Տէր Աստծուն վերադառնաս քո ամբողջ հոգով ու էութեամբ:

11 Այն պապուիրանները, որոնք այսօր ես պապազամում եմ քեզ,
12 ո՛չ դժուար են, ո՛չ էլ՝ քեզ անմապշելի: Դրանք ո՛չ երկնքում են,
որ ասես, թէ՛ «Մեզնից ո՞վ կ'ելնի երկինք, որ վերցնի դրանք, որ
13 լսենք եւ կապարենք», ո՛չ էլ՝ ծովի միւս ափին, որ ասես, թէ՛ «Ո՞վ
պիտի անցնի ծովի միւս կողմը, որ մեզ համար վերցնի դրանք,
14 մեզ համար կարդայ, եւ մենք կապարենք»: Քեզ չափազանց
մօտիկ է այդ խօսքը. քո բերանում, քո սրտում է, եւ դու ի վի-
15 ճակի ես կապարելու այդ: Այսօր, ահա, քո առջեւ եմ դնում
16 կեանքն ու մահը, բարին ու չարը: Եթէ լսես մեր Տէր Աստծու
պապուիրանները, որ ես այսօր պապազամում եմ քեզ՝ սիրես քո
Տէր Աստծուն, ընթանաս նրա ճանապարհներով, պահես նրա
օրէնքները, նրա պապուիրաններն ու նրա կանոնները, կ'ապ-
րէք ու բազմամարդ կը լինէք, եւ քո Տէր Աստուածը քեզ կ'օրհնի
17 ամբողջ երկրում, ուր կը մտնես այն ժառանգելու համար: Իսկ
եթէ քո միտքը փոխես, չինազանդուես, մոլորուելով երկրպա-
18 զես օտար աստուածների ու պաշտես դրանք, ապա այսօր քեզ
յայրնում եմ, որ կը կորչէք, երկար չէք մնայ այն երկրում, ուր
դուք կ'անցնէք Յորդանան գետը կտրելով՝ այն ժառանգելու հա-
19 մար: Երդում եմ ձեզ երկնքով ու երկրով, որ ձեր առջեւ եմ
դնում կեանքն ու մահը, օրհնութիւններն ու անէծքները: Ընդ-
20 րի՛ր կեանքը, որպէսզի ապրէք դու եւ քո սերունդը: Պէտք է սի-
րես քո Տէր Աստծուն, լսես նրա ասածը, կապուած մնաս նրան,
որովհետեւ նա է քո կեանքն ու քո երկարակեցութիւնը, որ-
պէսզի բնակուես այն երկրում, որ Տէրը երդուեց քո հայրերին՝
Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին, որ կը տայ նրանց»:

31 Մովսէսը բոլոր իսրայէլացիներին այս բաները հաղորդելուց
2 յետոյ նրանց ասաց. «Այսօր ես հարիւր քսան տարեկան եմ,
այլեւս չեմ կարող ո՛չ գնալ, ո՛չ գալ: Տէրն ինձ ասել է՝ «Յորդանան
3 գետից այն կողմ չանցնես»: Քո Տէր Աստուածը, որ ընթանում
է քո առջեւից, Նա՛ պիտի վերացնի քո առջեւից այդ ազգերին,
եւ դու պիտի տիրես նրանց: Յետո՛ն պիտի առաջնորդի քեզ,
4 ինչպէս ասել է Տէրը: Տէրը նրանց հետ պիտի վարուի այնպէս,
ինչպէս վարուեց Սեհոնի ու Օգի հետ՝ Յորդանան գետի այն
կողմում գտնուող ամորիացի երկու թագաւորների ու նրանց

երկրի հետ, որ կոտորէք նրանց: Տէրը նրանց պիտի յանձնի 5
 ձեր ձեռքը, եւ դուք նրանց հետ պիտի վարուէք այնպէս, ինչ-
 պէս պարուիրել եմ ձեզ: Քաջ եղիր ու զօրացիր, մի՛ երկնջիր 6
 ու մի՛ վախեցիր, մի՛ զարհուրիր նրանց ներկայութիւնից, քա-
 նի որ քո Տէր Աստուածն ինքը պիտի գնայ ձեր առջեւից, ձեր
 մէջ: Նա չի լքելու ձեզ ու չի անտեսելու ձեզ»: Մովսէսը կանչեց 7
 Յեսուին ու բոլոր իսրայէլացիների առջեւ ասաց նրան. «Քաջ
 եղիր ու զօրացիր, որովհետեւ այս ժողովրդին առաջնորդելով՝
 դու պիտի մտնես այն երկիրը, որ ձեր հայրերի Տէրը երդուեց
 փալ նրանց, եւ դու պիտի նրանց սեփականութեան փեր դարձ-
 նես: Քո առջեւից գնացող Տէրը չի լքելու եւ չի անտեսելու 8
 քեզ: Մի՛ երկնջիր, մի՛ վախեցիր»: Մովսէսն այս օրէնքների 9
 բոլոր խօսքերը գրեց մատենում, այն փուլեց քահանաներին՝
 Տիրոջ ուխտի փապանակը ուսամբարձ փանող Ղեւիի որդիներ-
 րին եւ իսրայէլացի ծերերին: Մովսէսն այդ օրը նրանց պա- 10
 փուիրելով՝ ասաց. «Եօթը փարի յետոյ՝ թողութեան փարում,
 Տաղաւարահարաց փօնին, երբ ամբողջ Իսրայէլը հաւաքուի, 11
 որպէսզի Տիրոջ ընտրած վայրում հանդիպէք ձեր Տէր Աստծուն,
 այս օրէնքները կը կարդաք իսրայէլացիների առջեւ, նրանց ա-
 կանջին, երբ ժողովուրդը՝ փղամարդիկ, կանայք, երեխաներն 12
 ու ձեր քաղաքներում գտնուող եկուորները հաւաքուած կը լի-
 նեն, որպէսզի լսեն ու սովորեն երկնջել մեր Տէր Աստծուց եւ
 սովորեն կարարել այս օրէնքի բոլոր պարգամները: Նրանց 13
 անտեղեակ որդիները թող լսեն ու սովորեն երկնջել մեր Տէր
 Աստծուց այդ երկրում ապրելու բոլոր օրերին, այն երկրում, որ
 Յորդանան գետով անցնելով՝ պիտի ժառանգէք դուք»: Տէրն 14
 ասաց Մովսէսին. «Ահա մօտեցան քո մահուան օրերը: Կանջիր
 Յեսուին, կանգնեցէ՛ք վկայութեան խորանի դռանը, որպէսզի
 պարուէր փամ նրան»: Մովսէսն ու Յեսուն գնացին դէպի վկա-
 յութեան խորանը եւ կանգնեցին վկայութեան խորանի դռանը:
 Տէրն իջաւ ամպի սիւնի ձեւով ու կանգնեց վկայութեան խորա- 15
 նի դռանը: Խորանի դռանը կանգնեց նաեւ ամպի սիւնը: Տէրն 16
 ասաց Մովսէսին. «Ահա դու պիտի մահանաս ու գնաս քո նախ-
 նիների մօտ. այս ժողովուրդը պիտի ելնի ու պոռնկանայ՝ հե-
 փելելով օրար աստուածներին այն երկրի, որոնց բնակիչների
 մէջ պիտի մտնի: Նա պիտի լքի ինձ ու պիտի խախտի իր հետ
 կնքած իմ ուխտը: Այդ օրը սրտմտութեամբ պիտի բարկանամ 17

նրանց վրայ, պիտի լքեմ նրանց, երեսս պիտի թեքեմ նրանցից, նրանք թշնամիների կեր պիտի դառնան, բազում չարիքներ ու նեղութիւններ պիտի կրեն ու այդ օրը պիտի ասեն. «Այս չարիքները մեզ վրայ թափուեցին, քանի որ մեր Տէր Աստուածը մեզ հետ չէ»: Ես այդ օրը իմ երեսը պիտի դարձնեմ նրանցից բոլոր այն չարիքների համար, որ նրանք գործեցին, քանի որ յարեցին օտար աստուածների: Ուրեմն գրեցէք օրհներգութեան այս խօսքերը, դրանք սովորեցրէք խորայեղացիներին, դրանք դրէք նրանց բերանը, որպէսզի այդ օրհներգութիւնը խորայեղացիների մէջ ինձ համար վկայութիւն լինի: Արդարեւ, ես նրանց փանելու եմ այն լաւ երկիրը, որ երդուել եմ փալ նրանց հայրերին, մի երկիր, ուր կաթ ու մեղր է հոսում: Թող ուրեմն ու լիովի յագենան: Յետոյ նորից պիտի յարեն օտար աստուածների, պիտի պաշտեն դրանք, ինձ պիտի զայրացնեն ու դժեն նրանց հետ կնքած իմ ուխտը: Այն ժամանակ այդ օրհներգութիւնն իբրեւ վկայութիւն նրանց դէմ պիտի ելնի, նրանք ու նրանց յետնորդները պիտի չմոռանան դա: Ես գիտեմ նրանց չարութիւնը, որ նրանք յղացան այսօր այսպէղ, նախքան ես նրանց կը փանեմ այն լաւ երկիրը, որը երդուեցի փալ նրանց հայրերին»: Այդ օրը Մովսէսը գրեց այս օրհներգութիւնը եւ այն սովորեցրեց խորայեղացիներին: Մովսէսը Նաւէի որդի Յետուին պապուիրելով՝ ասաց. «Քաջ եղիր ու զօրացիր, որովհետեւ Իսրայէլի որդիներին դու ես փանելու այն երկիրը, որ Տէրը խոստացաւ փալ նրանց, եւ Նա լինելու է քեզ հետ»: Երբ Մովսէսն այս օրէնքների բոլոր խօսքերը մինչեւ վերջ գրեց մարեանի մէջ ու աւարտեց, նա Տիրոջ ուխտի փապանակը փանող ղեւրացիներին պապուիրելով՝ ասաց. «Օրէնքների այս մարեանն առէք եւ դրէք մեր Տէր Աստծու ուխտի փապանակի մի կողմը: Դա այնպէղ ձեզ համար վկայութիւն թող լինի: Ես գիտեմ ձեր ըմբոստութիւնն ու կամակորութիւնը. եթէ այսօր, երբ ես կենդանի եմ ու ձեր մէջ, եւ դուք Աստծու դէմ ապստամբում էք, ապա իմ մահուանից յետոյ ինչեւ կ'անէք: Արդ, ինձ մօտ հաւաքեցէք ձեր ցեղապետներին ու ծերերին, ձեր դատաւորներին ու օրէնագէտներին, որպէսզի նրանց ասեմ բոլոր այս խօսքերը եւ ձեզ համար վկայ ունենամ երկինքն ու երկիրը: Գիտեմ, որ իմ մահուանից յետոյ անապաման անօրէնութիւններ էք անելու, շեղուելու էք այն ճանապարհից, որ ես ձեզ պապուիրեցի,

եւ վերջին օրերին ձեզ չարիքներ պիտի պատահեն, որովհետեւ չար գործ էք կատարելու Տիրոջ առջեւ՝ ձեր ձեռնարկած գործերով բարկացնելու էք նրան»։ Եւ Մովսէսը հաւաքուած բո- 30
լոր իսրայէլացիներին մինչեւ վերջ ասաց օրհներգութեան այս խօսքերը.

«Երկի՛նք, ականջ դիր, որ խօսեմ, եւ երկիրը թող լսի իմ բե- 32
րանի պատգամները։ Իմ խօսքը թող ընկալուի իբրեւ անձրեւ, 2
իմ պատգամներն իջնեն իբրեւ ցօղ, իբրեւ սեզի վրայ փեղացող
անձրեւ ու խոփի վրայ փեղացող փեղափարափ, որովհետեւ 3
Տիրոջ անունը փութցի։ Օրհնութիւն առաքեցէ՛ք մեր Տէր Աստ-
ծուն, Աստուած, որի գործերը ճշմարիտ են, ու նրա ուղիները՝ 4
օրինաւոր։ Աստուած հաւաքարիմ է, եւ Նրա մէջ անիրաւու-
թիւն չկայ, Տէրն արդար է ու անարար։ Սրանք մեղք գործե- 5
ցին, բայց դրա համար որդիները մեղաւոր չեն։ Սա թիւր ու
մոլորուած մի ազգ է։ Ո՛վ յիմար ու անմիտ ժողովուրդ, մի՛թէ 6
Տիրոջը դրանով ես հափուցում։ Մի՛թէ նա այն հայրը չէ, որ քեզ
շահեց, քեզ արարեց ու հաստատեց քեզ։ Յիշի՛ր անցած օրե- 7
րը, մարաբերի՛ր անցած սերունդների փարիները, հարցրո՛ւ քո
հայրերին, եւ նրանք քեզ կը պատմեն, քո ծերերին, եւ նրանք
քեզ կ'ասեն։ Երբ Բարձրեալն իրարից բաժանեց բոլոր ազ- 8
գերին, ինչպէս Ադամի որդիներին էր սփռել, ազգերի սահման-
ները նշանակեց ըստ Աստծու որդիների թուի։ Տիրոջ բաժինն 9
եղաւ իր ժողովուրդը՝ Յակոբը, իսկ իր ժառանգութեան վիճակը՝
Իսրայէլը։ Նա հոգաց նրա պէտքերն անապատում, ջրից զուրկ 10
վայրում, ծարաւեցնող փօթից պաշտպանեց նրան, խրափեց ու
աչքի լոյսի պէս պահեց նրան։ Իր բոյնն ու իր ձագերին թելի 11
փակ առնող արծուի նման գլթաց, փարածեց իր թելերն ու ըն-
դունեց նրան, բարձրացրեց ու իր մէջքին դրեց նրան։ Միայն 12
Տէրն էր փանում նրանց, եւ նրանց հետ օտար աստուած չկար։
Նրանց բերեց երկրի բարգաւաճ վայրերը, նրանց կերակրեց 13
արտերի բերքով, ժայռից ծորող մեղրով ու ապառաժ քարից
հոսող իւղով կերակրեց նրանց։ Գառների, խոյերի, ցուլերի ու 14
նոխազների ճարպի, ընտիր ցորենի ալիւրի հետ նրանց փալիս
էր կովերի կարագ ու մաքիների կաթ, նրանք խմում էին խա-
ղողի արիւն՝ գինի։ Յակոբը կերաւ ու յագեցաւ, ճարպակալեց 15
ու ըմբոսփացաւ այդ սիրելի մարդը։ Գիրացաւ, հաստացաւ ու
լայնացաւ, լքեց Տէր Աստծուն՝ իր Արարչին, ապստամբեց Աստ-

16 ծու՝ իր Փրկչի դէմ: Ինձ բարկացրին օտար ասպուածներով եւ
 17 իրենց գարշելի գործերով դառնացրին ինձ: Ոչ թէ Ասպծու, այլ
 դէւերի համար գոհեր էին մաբուցում, այն կուռքերի, որոնց չէ-
 ին ճանաչում, որոնք նոր էին ու ժամանակաւոր, եւ որոնց չէին
 18 ճանաչում ձեր հայրերը: Դու լքեցիր քեզ ծնած քո Ասպծուն,
 19 մոռացար քեզ կերակրող Ասպծուն: Տէրը փեսաւ ու վրդովու-
 եց, սրամտեց իր փղաների ու աղջիկների բարկութեան համար:
 20 Նա ասաց. «Իմ երեսը կը թեթեմ նրանցից եւ նրանց ցոյց
 կ'արամ, թէ ինչ կը լինի նրանց վախճանը, որովհետեւ սրանք
 21 մոլորուած ազգ են, հաւար չունեցող որդիներ: Նրանք ինձ
 վրդովեցին չասպուածներով, ինձ բարկացրին իրենց կուռքե-
 րով, ուրեմն ես էլ նրանց կ'անհանգստացնեմ իրաւ ազգ չեղող
 22 մարդկանցով, նրանց կը բարկացնեմ անմիաբ ժողովրդով: Իմ
 բարկութիւնից հուր է բոբբոբուել: Դա կ'այրի մինչեւ դժոխ-
 քի խորքերը, կը լափի հողն ու նրա բերքը, կը վառի լեռների
 23 հիմքերը: Նրանց վրայ չարիք պիտի կուտակեմ ու իմ նետերն
 24 սպառեմ նրանց վրայ թափելով: Նրանք պիտի հիծունեն սո-
 վից ու թռչունների կեր ուտելով: Անբուժելի հիւանդութիւններ
 եւ ժանիքաւոր գազաններ պիտի ուղարկեմ նրանց վրայ, որ-
 25 պէսզի սրանք երկրի երեսից վերացնեն նրանց: Դրսից սուրը,
 իսկ ներսից երկիւղը թող ոչնչացնեն նրանց՝ երկրասարդներին,
 26 կոյս աղջիկներին, կաթնակերներին ու ալետր ծերերին: Ասա-
 ցի, որ կը ցրեմ նրանց, մարդկանց միջից կը վերացնեմ նրանց
 27 յիշարակը: Բայց այդ բանն անելուց հրաժարուեցի, քանզի
 նկատի ունէի թշնամիների գայրոյթը. չլինի թէ հակառակորդ-
 ները երկար ապրեն եւ վեր կենան ու ասեն. «Ոչ թէ Տէրն արեց
 28 այս ամէնը, այլ՝ մեր հօգոր ձեռքերը: Սրանք անխոհեմ ազգ են,
 29 ու նրանց մէջ իմաստութիւն չկայ: Նրանք չմտածեցին ի մտի
 30 ունենալ այս. արդ, կը սրանան ապագայում: Մի մարդ ինչպէն
 կարող է հալածել հազարին, եւ երկուսը՝ հեփապոնդել փասը հա-
 31 զարին, եթէ Ասպուած չի ոչնչացնում նրանց: Նրանց ասպու-
 ածները մեր Ասպծու նման չեն, իսկ մեր թշնամիներն անխոհեմ
 32 են: Սողոմի որթաքանկից է նրանց որթաքունկը, իսկ նրանց
 վազը՝ Գոմորիից: Նրանց խաղողը լեղի է, նրանց ողկոյզը՝ դառն:
 33 Նրանց գինին վիշապների ժահրն է եւ իժերի մահառիթ թոյնը:
 34 Մի՞թէ այս ամէնն ինձ մօտ չի հաւաքուած եւ կնքուած չի պահ-
 35 ւում իմ գանձարանում: Կը հափուցեմ վրէժխնդրութեան օրը՝

այն ժամանակ, երբ նրանք կը շեղեն իրենց ուղին, որովհետեւ մօտ է նրանց կորսպեան օրը, եւ ձեր դատաստանը պարտասար է: Տէրը դադելու է իր ժողովրդինէ մխիթարուելու է իր ծառաներով, որովհետեւ քսել է, որ նրանք հիւծուած են, լքուած ու գերութեան մայնուած: Եւ Տէրը պիտի ասի. «Ո՞ր են նրանց աստուածները, որոնց ապաւինում էիք, որոնց գոհերի ճարպն էիք ուտում, նրանց նուիրաբերումների գինին խմում: Թող վեր կենան, օգնեն, պաշտպան կանգնեն ձեզ: Տեսէք, քսէք, որ ԵՍ ԵՄ միայն, եւ ինձանից բացի ուրիշը չկայ: Ես եմ սպանում եւ ես եմ փրկում, ես եմ հիւանդացնում եւ ես եմ բժշկում: Չկայ մէկը, որ կարողանայ փրկել իմ ձեռքից: Ձեռքս երկինք բարձրացնելով՝ երդում եմ իմ աջով ու ասում. «Ես յաւիտեան կենդանի եմ, իմ սուտերը սրելու եմ կայծակի նման, իմ ձեռքն է կայացնելու դատաստանի վճիռը, եւ իմ թշնամիներից ես պիտի վրէժ լուծեմ: Նախուցելու եմ նաեւ ինձ արելի մարդկանց: Իմ նետերը պիտի յագենան արեամբ, իսկ իմ սուրը պիտի խմի վիրատոբների, գերիների եւ ինձ թշնամի իշխանների արիւնը: Երկինք, ուրախացիր Նրա հետ, նրան թող երկրպագեն Աստուծու բոլոր որդիները: Ազգեր, ուրախացէ՛ք նրա ժողովրդի հետ, նրան թող զօրացնեն Աստուծու բոլոր հրեշտակները, որովհետեւ նրա որդիների արեան վրէժն է պահանջում. թշնամիների վրէժն է պահանջուելու, եւ դատաստան է արուելու: Թող արելի մարդկանց նա արժանին հապուցի, եւ Տէրը թող սրբագործի իր ժողովրդի երկիրը»: Մովսէսն այս օրհներգութիւնները գրեց այդ օրը եւ դրանք սովորեցրեց իսրայէլացիներին: Մովսէսը մտաւ ժողովրդի մէջ, եւ ինքն ու Նաւէի որդի Յեսուն օրէնքի բոլոր խօսքերը լսելի դարձրին ժողովրդի ականջին: Մովսէսը, այս խօսքերը բոլոր իսրայէլացիներին հաղորդելուց յետոյ, նրանց ասաց. «Ձեր հոգու մէջ պահեցէ՛ք բոլոր այն խօսքերը, որոնց վրայ այսօր վկայութիւն եմ դնում ձեր առջեւ: Դրանք հաղորդեցէ՛ք ձեր որդիներին, որպէսզի պահեն ու կատարեն օրէնքի բոլոր խօսքերը: Սա ոչ թէ դատարկ խօսք է, այլ ձեր կեանքի էութիւնը: Դրա համար էլ երկար կ'ապրէք այն երկրում, որ դուք, անցնելով Յորդանան գետը, պիտի ժառանգէք»: Տէրը նոյն օրը խօսելով Մովսէսի հետ՝ ասաց. «Բարձրացիր Մովսէսի երկրում Երիքովի դիմաց գտնուող Աբարիմ լեռը՝ Նաբաւ լեռը, եւ դիտիր այն երկիրը, որ քալու եմ իսրայէլացիներ-

50 րին իբրեւ սեփականութիւն: Գնա վախճանուիր այնպեղ, քո
բարձրացած լերան վրայ եւ միացիր քո ժողովրդին, ինչպէս որ
Նոր լերան վրայ մեռաւ քո եղբայր Ահարոնն ու միացաւ իր
51 ժողովրդին: Եւ սա՝ ի դիմաց այն բանի, որ իսրայէլացիների
ներկայութեամբ Նակառակութեան ջրերի մօտ, Կաղէսում՝ Սին
անապարում, անքնեցիք իմ խօսքերը, չփառաւորեցիք դրանք
52 իսրայէլացիների մէջ: Դիմացից պիտի քննեն այդ երկիրը,
բայց այնպեղ պիտի չմտնեն»:

33 Այս է այն օրհներգութիւնը, որով Մովսէսը՝ Ասարծու մար-
2 դը, նախքան մեռնելը օրհնեց իսրայէլացիներին՝ ասելով. «Տե-
րը եկաւ Սինայից եւ մեզ երեւաց Սէիրից: Նա Կաղէսից բի-
րաւոր մարդկանց հեպ շփապ իջաւ Փառանի լեռից՝ աջ կող-
3 մում ունենալով իր հեպ հրեշտակներին: Նա գթաց իր ժո-
ղովրդին: Նրա սրբագործած բոլոր էակները քո ձեռքին են,
4 նրանք քեզ հեպ են: Նրա պարգամներից օրէնքներ ստեղ-
ծուեցին, որոնք դարձան Յակոբի ժողովրդի սեփականութիւնը:
5 Դրանք մեզ հաղորդեց Մովսէսը: Երբ ժողովրդի իշխաննե-
րը ի մի հաւաքուեն Իսրայէլի ցեղերի հեպ, իշխան թող լինի
6 Նա իր սիրեցեալների մէջ: Ռուբէնը թող ապրի՝ չմեռնի, նրա
7 ժողովուրդը թուով բազմաքանակ թող լինի»: Յուդայի մասին
ասաց հեպտեալը. «Տէր, լսիր Յուդայի ձայնը եւ այցելիր նրա
8 ժողովրդին: Թող նրա ձեռքերն իր համար անեն ընտրութիւն,
իսկ դու օգնական եղիր նրան թշնամիների դէմ»: Ղեւիի մասին
ասաց. «Ղեւիին քուէք նրա յայտնութիւնը, իսկ նրա ճշմարտու-
թիւնը՝ այն անարապ մարդուն, որին փորձութեան ենթարկեցին
9 ու Նակառակութեան ջրի մօտ բամբասեցին նրան: Նա էր, որ
ասում էր իր հօրն ու մօրը, թէ չի քննել նրանց, չի ճանաչել իր
եղբայրներին ու իր որդիներին անգիտացել: Նա հեպտեց քո
10 խօսքերին ու պահեց քո ուխտը: Քո իրաւունքները Յակոբին,
քո օրէնքները Իսրայէլին պիտի յայտնեն նրանք: Երբ բար-
կանաս, քո գոհասեղանի վրայ նրանք մշտապէս խունկ պի-
11 տի ծխեն: Տէր, օրհնիր նրա գօրութիւնը եւ ընդունիր նրա
ձեռքի գործերը: Զարդիր նրա վրայ յարձակուող թշնամինե-
րի մէջքը, որպէսզի նրան ապող մարդիկ չկարողանան ուրբի
12 կանգնել»: Բենիամինի մասին ասաց. «Տիրոջ սիրելին ա-
պահով թող ապրի. Ասարուած նրա համար հովանի կը լինի
13 ամէն օր, եւ նա Նրա ուսերի վրայ կը հանգստանայ»: Յով-

սեփի մասին ասաց. «Տէրն օրհնել է նրա երկիրը, ապահովել երկնքի անձրեւով ու ցօղով, անդունդների ընդերքից բխող աղբիւրներով, արեգակի փոփոխութիւնից կախուած բերքով, 14 ամպերը միմեանց վրայ կուրակելով, հինավուրց լեռների գագաթներով, մշտնջենական բլուրների կապարներով, երկ- 15 րի եղանակի համեմատ քրոտող առապութեամբ: Մորենու մէջ երեւացած Աստծու հաճութիւնը թող իջնի Յովսէփի գլխին՝ եղբայրների մէջ փառաւորուածի գագաթին: Նա գեղեցիկ է ցույի 16 առաջնածինն նման, նրա եղջիրները նման են միեղջերուի եղջիրների: Դրանցով նա թող պոզահարի բոլոր ազգերին մինչեւ երկրի հեռաւոր անկիւնները: Սրանք են Եփրեմի բիւրաւորները, եւ սրանք են Մանասէի հազարաւորները»: Զաբուղոնի մասին 17 ասաց. «Ուրախացի՛ր, Զաբուղո՛ն, երբ ճանապարհ ես ելնում գործի համար»: Իսաբարի մասին ասաց. «Իր բնակավայրում թող ազգեր մեռնեն: Այդպէղ կանչեցէ՛ք մարդկանց ու արդարութեան զոհեր մաքուցեցէ՛ք, որովհետեւ ծովի հարստութիւնն ու ծովեզերքի մօտ բնակուող մարդկանց վաճառքի շահը կարող են քեզ կերակրել»: Գադի մասին ասաց. «Թող օրհնեալ 18 լինի Աստուած, որ ընդարձակեց Գադի երկիրը: Նա հանգստացաւ ինչպէս առիւծը. նա խորտակեց բազուկներ ու իշխաններ եւ պեսաւ իր իշխանութիւնը, որովհետեւ այնպէղ է բաժանու- 19 ած Իսրայէլիացիների առաջնորդների հետ միացած իշխանների երկիրը, եւ Տէրն իր արդարութիւնն ու դատաստանը գործադրեց ի նպաստ Իսրայէլի»: Դանի մասին ասաց. «Դանը առիւծի ձագ է: Նա Բաասնից ցարկ պիտի կապարի»: Նեփ- 20 թաղիմի մասին ասաց. «Նեփթաղիմը յագեցած է բարիքներով: Նա թող լցուի Տիրոջ օրհնութիւններով, թող ժառանգի ծովն ու հարաւը»: Ասերի մասին ասաց. «Ասերն օրհնուի թող որդիներ- 21 րից, նա եղբայրներին ընդունելի թող լինի, իր ուրքը թաթախի իւղի մէջ: Նրա կօշիկները երկաթից ու պղնձից թող լինեն: Քո զօրութիւնը քո օրերի չափ թող լինի: Սիրելի Աստծու նման ոչ ոք չկայ: Նա բարձրանում է երկինք, որպէսզի դառնայ քո օգնականն ու հասարարուի իր վեհութեամբ: Աստծու իշխա- 22 նութիւնն ու նրա բազուկների մշտնջենաւոր զօրութիւնը քեզ հովանի թող լինեն: Նա քո առջեւից թող հալածի թշնամուն եւ ասի՝ կորի՛ր: Իսրայէլը Յակոբի երկրում թող բնակուի ա- 23 պահով ու առանձին, ցորենի ու գինու առապութեան մէջ թող 24 25 26 27 28

ապրի, իսկ երկինքը նրա համար ցօղի շքեմարան թող լինի:
 29 Երանի՛ քեզ, Իսրայել. ո՞վ կարող է նմանուել քեզ, ո՞վ Տիրոջ
 ընտրեալ ժողովուրդ: Քո օգնականը թող պաշտպանի քեզ, իսկ
 քո սուրը քո պարծանքը թող լինի: Քո թշնամիները թող գան,
 դու բարձրանալու ես նրանց ուսերին»:

34 Մովսէսը Մովաբի երկրի Արաբոթ վայրից բարձրացաւ Նա-
 բաւ լեռը՝ Փոգորի գագաթը, որ գտնուում է Երիքովի դիմաց: Տէ-
 րը նրան ցոյց տուեց Գաղաադի ամբողջ երկիրը մինչեւ Դան,
 2 Նեփթաղիմի ամբողջ երկիրը, Եփրեմի ու Մանասէի ամբողջ
 3 երկիրը, Յուդայի ամբողջ երկիրը մինչեւ հեռաւոր ծովը, ա-
 նապաւն ու Երիքովի շրջակայքը, արմատենիների քաղաքները
 4 մինչեւ Սեգոր: Տէրն ասաց Մովսէսին. «Այս է այն երկիրը,
 որ երդուելով Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին՝ ասել եմ.
 «Քո յետնորդներին եմ տալու դա»: Այս երկիրը ցոյց եմ տալիս
 5 քեզ, բայց դու այնտեղ չես մտնելու»: Եւ Տիրոջ ծառայ Մով-
 սէսը վախճանուեց Մովաբի երկրում, Տիրոջ խօսքի համաձայն:
 6 Նրան թաղեցին Գայիում, Փոգորի տան մօտ, եւ ոչ ոք մին-
 7 չեւ այսօր չգիտի, թէ որտեղ է նրա գերեզմանը: Երբ Մովսէսը
 վախճանուեց, հարիւր քսան տարեկան էր: Այդ տարիքում ոչ
 8 նրա տեսողութիւնն էր վաւազել, ոչ էլ դէմքը խորշումել: Իս-
 րայէլացիները Մովաբի երկրի Արաբոթ վայրում, Յորդանան
 գետի մօտ, Երիքովի դիմաց երեսուն օր ողբացին: Վերջացան
 9 Մովսէսի սգոյ լացի օրերը: Նաւէի որդի Յեսուն լցուեց իմաս-
 տութեան հոգով, որովհետեւ Մովսէսն իր ձեռքը դրել էր նրա
 վրայ: Իսրայէլացիները հնազանդուեցին նրան եւ արեցին այն-
 10 պէս, ինչպէս Տէրն էր պատուիրել Մովսէսին: Իսրայէլում այլեւս
 Մովսէսի նման մարգարէ չեղաւ: Նա մի մարդ էր, որին Տէրը ե-
 11 րես առ երես ճանաչեց: Եգիպտացիների երկրում փարաւոնի,
 նրա պաշտօնեանների հանդէպ կատարուող Տիրոջ առաքած բռ-
 լոր նշաններն ու զարմանահրաշ գործերը, նրա ամբողջ երկրի
 12 հանդէպ եղած մեծամեծ նշանները Մովսէսը իսրայէլացիների
 առջեւ կատարում էր ամուր ձեռքով եւ հօգի բազուկով:

Յեսու

Տիրոջ ծառայ Մովսէսի վախճանուելուց յետոյ Տէրը խօսեց 1
Մովսէսի օգնականին՝ Նաւէի որդի Յեսուի հետ եւ ասաց. «Իմ 2
ծառայ Մովսէսը վախճանուեց, հիմա վեր կաց, անցիր Յորդա-
նան գետով քո ամբողջ ժողովրդի հետ այն երկիրը, որ ես փալու
եմ իսրայէլացիներին: Այն բոլոր րեղերը, ուր ձեր ուրբերը կը 3
կոխեն, ձեզ պիտի փամ, ինչպէս որ ասել եմ Մովսէսին. անա- 4
պապը եւ Լեռնալիբանանը մինչեւ Եփրատ մեծ գետը, Քերա-
ցիների ամբողջ երկիրը մինչեւ արեւմուտքի վերջին ծովը ձեր
սահմանները կը լինեն: Ոչ ոք դէմ չի կանգնի ձեզ քո կեան- 5
քի բոլոր օրերում: Ինչպէս Մովսէսի հետ էի, այդպէս կը լինեմ
նաեւ քեզ հետ, չեմ լքի քեզ եւ անպես չեմ անի: Զօրացիր եւ 6
արիացիր, որովհետեւ դու պիտի բաժին փաս այս ժողովրդին
այն երկիրը, որ երդուեցի փալ քո հայրերին: Արդ, զօրացիր 7
եւ շարք քաջ եղիր, որպէսզի պահես եւ կապարես այն բոլոր
օրէնքները, որ իմ ծառայ Մովսէսը քեզ պատուիրեց: Դրան-
ցից չշեղուես աջ կամ ձախ, որ խելամարտէն անես այն ամէ-
նը, ինչ որ պիտի անես: Այս օրէնքների գիրքը քո շուրթերից 8
չհեռացնես, այլ գիրքեր-ցերեկ դրա մասին մտածիր, որպէսզի
գիրքնաւ կապարել բոլոր դրա մէջ գրուածները. այն ժամա-
նակ յաջողակ կը լինես, ուղիղ ճանապարհով կ'ընթանաս եւ
խելամարտէն կը գործես: Ահա պատուիրում եմ քեզ, զօրա- 9
ցիր եւ արիացիր, մի՛ վախեցիր եւ մի՛ երկնջիր, որովհետեւ քեզ
հետ է քո Տէր Աստուածը ամէն րեղ, ուր էլ որ գնաս»: Յեսուն 10
պատուիրեց ժողովրդի վերակացուներին եւ ասաց. «Մըէք ժո-
ղովրդի բազմութեան մէջ եւ հրաման փալով ժողովրդին՝ ասա-
ցէք. «Ձեզ համար պաշար պապրասպեցէք, որովհետեւ երեք 11
օրից յետոյ դուք պիտի անցնէք Յորդանան գետով, որպէսզի
մտնէք ու գրաւէք այն երկիրը, որ ձեր հայրերի Տէր Աստուա-
ծը փալու է ձեզ որպէս ժառանգութիւն»: Յեսուն խօսեց նաեւ 12
Ռուբէնի, Գադի եւ Մանասէի կէս ցեղի հետ եւ ասաց. «Յիշե- 13
ցէք Տիրոջ խօսքը, որ պատուիրեց ձեզ նրա ծառայ Մովսէսը՝
ասելով. «Ձեր Տէր Աստուածը րեղաւորեց ձեզ եւ րուեց ձեզ
այս երկիրը: Ձեր կանայք, ձեր մանուկները եւ ձեր անասուն- 14
ները թող ապրեն այն երկրում, որ Մովսէսը Յորդանան գետի

այս կողմում փութեց ձեզ: Բայց դուք զինուած՝ ձեր եղբայրներ-
 15 րի առաջն անցէք եւ ամբողջ զօրութեամբ նրանց մարտակից
 եղէք, մինչեւ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներին էլ ձեզ
 պէս փեղաւորի, եւ նրանք էլ ժառանգեն այն երկիրը, որ մեր
 Տէր Աստուածը փալու է նրանց: Ապա իւրաքանչիւրդ ե՛ր դար-
 ձէք ձեր ժառանգութեան երկիրը եւ ժառանգեցէք այն, որ Տիրոջ
 ծառայ Մովսէսը փութեց ձեզ Յորդանան գետի արեւելեան կող-
 16 մում»: Նրանք պատասխան փալով՝ Յեսուին ասացին. «Ամէն
 17 ինչ, որ պատուիրում ես մեզ, կ'անենք եւ կը գնանք այն բո-
 լոր փեղերը, ուր ուղարկում ես մեզ, ամէն բանում ինչպէս լսում
 էինք Մովսէսին, այդպէս կը լսենք եւ քեզ, միայն թէ մեր Տէր
 18 Աստուածը քեզ հետ լինի, ինչպէս որ Մովսէսի հետ էր: Այն
 մարդը, որ անհնազանդ կը լինի քեզ եւ չի լսի քո խօսքերը, ինչ
 էլ որ հրամայես նրան, նա կը սպանուի. միայն թէ դու զօրացիր
 եւ արիացիր»:

2 Նաւէի որդի Յեսուն Սափմից երկու երիտասարդ ուղար-
 կեց երկիրը լրբեցելու համար եւ ասաց. «Գնացէք լրբեցեցէք
 այն երկիրը եւ Երիքովը»: Գնացին երկու երիտասարդները
 եւ եկան Երիքով ու մտնելով Ռահաբ անունով մի պռոնիկ
 2 կնոջ փունը, այնպեղ օթեւանեցին: Երիքովի թագաւորին լուր
 փութեցին եւ ասացին. «Այս գիշեր այսպեղ իսրայէացիներից
 3 մարդիկ են մտել երկիրը լրբեցելու»: Երիքովի թագաւորը
 մարդ ուղարկեց, որ Ռահաբին ասի. «Գիշերը քեզ մօտ ե-
 կած եւ փունդ մտած մարդկանց դուրս հանիր, որովհետեւ ե-
 4 կել են այս ամբողջ երկիրը լրբեցելու»: Իսկ կինը վերցրեց
 այդ երկու մարդկանց, թաքցրեց, խօսեց նրանց հետ եւ աս-
 5 աց. «Ինձ մօտ մարդիկ մտան, բայց ես չգիտէի, թէ որպե-
 ցից են: Առաւօտեան աղջամուղջին, դարպասները փակուելու
 ժամանակ՝ այդ մարդիկ դուրս եկան, եւ չգիտեմ, թէ ո՛ր գնա-
 6 ցին: Շուրջ հետապնդեցէք նրանց, գուցէ հասնէք»: Իսկ ին-
 քը նրանց հանեց կտուրը եւ թաքցրեց վուշի խորձերի փակ,
 7 որ դիզել էր կտուրի վրայ: Մարդիկ Յորդանան գետի հունով
 մինչեւ գետանցը նրանց ետեւից ընկան, եւ դարպասը փակուեց,
 8 երբ հետապնդողներն ընկան նրանց ետեւից: Նրանք դեռ չէին
 9 քնել, որ կինը նրանց մօտ՝ կտուրը ելաւ եւ ասաց. «Գիտեմ,
 որ Տէրն այս երկիրը ձեզ է փութել, որովհետեւ ձեր ահն ընկել
 է մեզ վրայ, եւ ձեր պատճառով այս երկրի բոլոր բնակիչները

հալումաշ են եղել, քանի որ մենք լսել ենք, թե ինչպես Տերը 10
 Կարմիր ծովը ցամաքեցրեց ձեր առաջ, երբ դուրս էիք գալիս
 Եգիպտոսից, եւ թէ ինչ արեցիք դուք ամորհացիների երկու թա-
 գաւորներին՝ Յորդանան գետի այն կողմում գտնուող Սեփոնին
 եւ Օգին, որոնց սպանեցիք: Երբ մենք լսեցինք, զարհուրեցին 11
 մեր սրտերը, եւ մեզնից ոչ մէկի մէջ շունչ չի մնացել ձեր պապ-
 ճառով, որովհետեւ ձեր Տէր Աստուածն Աստուած է երկնքում՝
 վերեւում, եւ երկրի վրայ՝ ներքեւում: Նիմա երդուեցէք ինձ Տէր 12
 Աստուծով, որ ինչպէս ես եմ ձեզ ողորմութիւն անում, այդպէս
 էլ դուք ողորմութիւն կ'անէք իմ հօր փան նկալմամբ: Ինձ մի 13
 ճշմարիտ նշան փուէք, որ ողջ կը թողնէք իմ հօր ընտանիքը՝
 իմ մօրը, իմ եղբայրներին եւ քոյրերին ու այն ամէնը, ինչ ունեն
 նրանք, եւ կ'ազատէք ինձ մահից»: Այդ մարդիկ նրան ասացին. 14
 «Մենք ձեր փոխարէն թող մեռնենք, միայն թէ մեր մասին այս
 բաները չպատմէք»: Եւ կիսն ասաց. «Երբ Տէրն այս քաղաքը
 ձեր ձեռքը յանձնի, ինձ ողորմութիւն արէք եւ ինձ հետ ար- 15
 դար վարուեցէք»: Եւ պարանով կախեց-իջեցրեց նրանց պա-
 փուհանից, որովհետեւ նրա փունը պարսպի մէջ էր, եւ ինքն 16
 էլ բնակւում էր պարսպի մէջ: Նա ասաց նրանց. «Լեռների
 վրայով գնացէք, որպէսզի խուսափէք ձեզ փնտրողներից: Ե- 17
 րեք օր թաքնուեցէք այնպէտ, մինչեւ որ ձեզ փնտրողները ետ
 դառնան, եւ յետոյ գնացէք ձեր ճանապարհով»: Այդ մարդիկ 18
 նրան ասացին. «Մենք ազատ կը լինենք այդ երդումից, որով
 մեզ երդուեցրիր. երբ մենք մփնենք քաղաքը, դու այս կարմիր 19
 պարանը որպէս նշան կը դնես եւ կը կապես այն պափուհա-
 նից, որից մեզ իջեցրիր, եւ քո հօրը, մօրը, եղբայրներին եւ քո
 հօր ամբողջ ընտանիքը կը հաւաքես քեզ մօտ, այս փանը: Ով 20
 որ քո փնից դուրս գայ, ինքը թող իր համար պապասխանա-
 փու լինի, մենք ազատ կը լինենք քեզ փուած մեր երդումից:
 Ով քեզ հետ քո փանը լինի, մենք պապասխանափու կը լի- 21
 նենք, եթէ մէկի ձեռքը դիպչի նրան: Իսկ եթէ մէկը վնասի մեզ,
 կամ յայտնես մեր այս գործը, մենք ազատ կը լինենք քեզ փո- 22
 ւած մեր երդումից»: Եւ կիսն ասաց. «Թող լինի ձեր ասածի
 պէս, թող այդպէս լինի»: Արձակեց նրանց, եւ նրանք գնացին:
 Եւ նա կարմիր նշանը կապեց պափուհանին: Նրանք գնացին
 եւ եկան լեռնակողմը եւ այնպէտ մնացին երեք օր, մինչեւ որ
 փնտրողները ետ դարձան: Փնտրողները հետախուզեցին ամ-

23 բողջ ճանապարհը, բայց չգտան նրանց: Երկու երիտասարդ-
ները ետ դարձան, իջան սարից, անցնելով այն կողմ՝ հասան
Նաւէի որդի Յեսուի մօտ եւ պարմեցին իրենց հետ պարահաձ
24 բոլոր դէպքերը: Նրանք ասացին Յեսուին, թէ՝ «Տէր Աստուածը
այդ ամբողջ երկիրը մաքնել է մեր ձեռքը, եւ այդ երկրի բոլոր
բնակիչները զարհուրած են մեզնից»:

3 Յեսուն առաւօտեան վաղ վեր կացաւ, եւ ինքն ու բոլոր իս-
րայէլացիները մեկնեցին Սաբիմից, եկան մինչեւ Յորդանան
գետը եւ գետանցումից առաջ բանակաբեղի դրեցին այնպէ:
2 Երեք օր յետոյ վերակացումներն անցան բանակաբեղիի միջով
3 եւ պարուէր փութեցին ժողովրդին՝ ասելով. «Երբ փեսնէք ձեր
Տէր Աստծու ուխտի փապանակը, այն փանող ղեւաքներին
ու մեր քահանաներին, դուք էլ ելէք ձեր փեղերից եւ գնացէք
4 փապանակի յետեւից: Բայց ձեր եւ նրանց միջեւ երկու հա-
զար կանգունի չափ հեռաւորութիւն պիտի լինի: Կանգնեցէք եւ
մի՛ մօտեցէք նրան, որպէսզի իմանաք այն ճանապարհը, որով
պիտի գնաք, որովհետեւ երէեկուայ եւ նախորդ օրուայ ճանա-
5 պարհով չէք գնալու»: Եւ Յեսուն ասաց ժողովրդին. «Մաք-
րուեցէք առաւօտեան, որովհետեւ Տէրը վաղը ձեր մէջ զարմա-
6 նահրաշ գործեր է անելու»: Յեսուն խօսեց քահանաների հետ
ու ասաց. «Առէք Տիրոջ ուխտի փապանակը եւ գնացէք ժո-
ղովրդի առջեւից»: Քահանաները վերցրին Տիրոջ ուխտի փա-
7 պանակը եւ գնացին ժողովրդի առջեւից: Տէրն ասաց Յեսուին.
«Այսօր կը սկսեմ քեզ մեծարել բոլոր իսրայէլացիների առաջ,
որպէսզի իմանան, թէ, ինչպէս որ Մովսէսի հետ էի, այդպէս
8 կը լինեմ եւ քեզ հետ: Հիմա պարուիրի՛ր ուխտի փապանակը
փանող քահանաներին եւ ասա՛. «Երբ որ մօրնէք Յորդանան
9 գետի եզերքի ջրի մէջ, կանգնեցէք այնպէ»: Եւ Յեսուն ասաց
իսրայէլացիներին. «Մօտեցէք այսպէ եւ լսեցէք մեր Տէր Աստ-
10 ծու պարգամները»: Յեսուն ասաց. «Դրանով դուք կ'իմանաք,
որ կենդանի Տէրը ձեր մէջ է, եւ որ նա իսպառ ոչնչացնելու է
ձեր առաջից քանանացիներին, քեփացիներին, խեւացիներին,
փերեզացիներին, գերգեսացիներին, ամորհացիներին եւ յեբու-
11 սացիներին: Ահա ամբողջ երկրի Տիրոջ ուխտի փապանակը
12 ձեր առջեւից պիտի անցնի Յորդանան գետով: Հիմա դուք իս-
րայէլացիներից ընտրեցէք փասներկու մարդ՝ ամէն ցեղից մի
13 մարդ, եւ երբ ամբողջ երկրի Տիրոջ ուխտի փապանակը կրող

քահանաների ուրբերը մտնեն Յորդանան գետի ջրի մեջ, վերելից իջնող ջուրը կը կտրուի, կը կանգնի ինչպես քարակոյտ»։ Երբ ժողովուրդը Յորդանան գետն անցնելու համար դուրս ելաւ 14 վրաններից, քահանաները վերցրին Տիրոջ ուխտի տապանակը եւ տարան ամբողջ ժողովրդի առաջից։ Երբ ուխտի տապանակը կրող քահանաները մտնում էին Յորդանան գետը, եւ տապանակը կրող քահանաների ուրբերը խրուեցին Յորդանան գետի ջրի մեջ, «մինչ Յորդանան գետը գալիս էր ափեւի լցուած, ինչպէս ցորենի հնձի օրերին, « վերելից իջնող ջրերը 16 կանգնեցին՝ միաձոյլ, անջրպետուած, իրարից խիստ հեռացած՝ սկսած Ադամիպէտ քաղաքից, որը Կարիաթարիմի մասն է. իսկ ցած իջնող ջրերը թափուեցին Արաբացիների ծովը՝ Ադի ծովը, մինչեւ որ իսպառ կտրուեցին, եւ ժողովուրդն արդէն կանգնած էր Երիքովի դիմաց։ Տիրոջ ուխտի տապանակը կրող քահանաները հաստատ կանգնեցին Յորդանան գետի հունի մեջ, ցամաքի վրայ։ Եւ բոլոր իսրայէլացիներն անցան ցամաքով, մինչեւ որ ամբողջ ժողովուրդն աւարտեց Յորդանան գետի անցումը։

Երբ ամբողջ ժողովուրդն աւարտեց Յորդանան գետի անցումը, Տէրը խօսեց Յեսուի հետ եւ ասաց. «Ան դու ժողովրդից տասներկու մարդ, ամէն ցեղից մի մարդ, հրաման տուր նրանց ու ասա՛. «Այդպէտից՝ Յորդանան գետի միջից, հաստատ կանգնած քահանաների ոտնապտեղերից տասներկու քարեր առէ՛ք, տարէ՛ք ձեզ հետ եւ դրէ՛ք ձեր այն բանակապտեղիում, որտեղ իջեւանելու էք այս գիշեր»։ Եւ Յեսուն տասներկու փառաւոր իսրայէլացիներ կանչեց, իւրաքանչիւր ցեղից մէկ մարդ, եւ նրանց ասաց. «Իմ աչքի առաջ մօտեցէ՛ք Տիրոջը յանդիման, Յորդանան գետի մէջտեղում, եւ ամէն մէկդ այնպէտից Իսրայէլի ցեղերի թուի համեմատ մի քար վերցրէ՛ք ձեր ուսերին, որպէսզի դրանք ձեզ համար միշտ նշան լինեն։ Երբ վաղը ձեր որդիները ձեզ հարցնեն եւ ասեն՝ «Ի՞նչ են նշանակում այս քարերը ձեզ համար», դուք ձեր որդիներին կը պատմէք եւ կ'ասէք, թէ՛ 7 «Յորդանան գետի ջրերը կտրուեցին ամբողջ երկրի Տիրոջ ուխտի տապանակի առջեւ, երբ այն անցնում էր Յորդանան գետով. Յորդանան գետի ջուրը կտրուեց։ Այս քարերը յաւիտեան յիշատակ թող լինեն իսրայէլացիների մէջ»։ Եւ իսրայէլացիներն 8 արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրը պատուիրեց Յեսուին։ Ամենելով տասներկու քարեր Յորդանան գետի միջից, ինչպէս Տէրը հրա-

մայել էր Յեսուին իսրայելացիների անցնելուց յետոյ, դրանք
9 իրենց հետք փարան բանակապետի եւ դրին այնպեղ: Յեսուն
ուրիշ փասներկու քարեր կանգնեցրեց Յորդանան գետի մէջ,
այնպեղ, ուր ուրք էին դրել Տիրոջ ուխտի փապանակը փա-
10 նող քահանաները. եւ մինչեւ այսօր դրանք այնպեղ են: Տիրոջ
ուխտի փապանակը փանող քահանաները կանգնեցին Յորդա-
նան գետի մէջպեղում, մինչեւ որ Յեսուն աւարտեց հաղորդել
այն ամէնը, որ Տէրը Յեսուին պատուիրել էր ժողովրդին ասելու,
ճիշտ այնպէս, ինչպէս Մովսէսը պատուիրել էր Յեսուին: Եւ ժո-
11 ղովորդը շփապեց ու անցաւ գետը: Երբ ամբողջ ժողովորդն
անցաւ, Տիրոջ ուխտի փապանակն ու փասներկու քարերը փա-
12 նողները անցան ժողովրդի առաջ: Ռուբէնի որդիները, Գադի
որդիները եւ Մանասէի կէս ցեղը, սպառազինուած, անցան իս-
րայելացիների գլուխը, ինչպէս պատուիրել էր նրանց Մովսէսը:
13 Կռուի պապրաստ քառասուն հազար սպառազինեալներ ան-
14 ցան Տիրոջ առջեւ՝ պատերազմելու Երիքով քաղաքի դէմ: Այդ
օրը Տէրը մեծարեց Յեսուին Իսրայէլի ամբողջ ազգի առաջ.
նրանից վախենում էին, ինչպէս որ վախենում էին Մովսէսից
15 նրա կենդանութեան բոլոր օրերին: Տէրը խօսեց Յեսուի հետ
16 եւ ասաց. «Նրաման փուր վկայութեան ուխտի փապանակը
17 փանող քահանաներին, որ դուրս գան Յորդանան գետից»: Եւ
Յեսուն հրաման փուեց քահանաներին ու ասաց. «Ռուբէն ե-
18 կէք Յորդանան գետից»: Երբ Տիրոջ ուխտի փապանակը կրող
քահանաները դուրս եկան Յորդանան գետի միջից, եւ քահա-
նաները ուրք դրին ցամաքի վրայ, Յորդանան գետի ջուրը յետ
իր փեղը դարձաւ եւ հոսեց իր ամբողջ հունով, ինչպէս երէկ եւ
19 նախորդ օրը: Ժողովորդը Յորդանան գետից դուրս եկաւ ա-
ռաջին ամսի փասներորդ օրը, եւ իսրայելացիները իջեւանեցին
20 Գաղգաղայում, Երիքովի արեւելեան կողմում: Այն փասներկու
քարերը, որ վերցրել էին Յորդանան գետից, Յեսուն կանգնեց-
21 րեց Գաղգաղայում: Նա ասաց իսրայելացիներին. «Երբ վաղը
22 ձեր որդիները հարցնեն եւ ասեն՝ «Այս ի՞նչ քարեր են», ասա-
ցէք ձեր որդիներին, որ Իսրայէլը ցամաքով անցաւ Յորդանան
23 գետով, երբ մեր Տէր Աստուածը ցամաքեցրեց Յորդանան գե-
24 տի ջուրը նրանց առաջ, մինչեւ որ անցան: Այսպէս արեց մեր
Տէր Աստուածը Կարմիր ծովում. մեր Տէր Աստուածն այն ցա-
25 մաքեցրեց մեր առաջ, մինչեւ որ անցանք, որպէսզի երկրի բո-

յոր ազգերն իմանան, որ մեծ է Տիրոջ զօրութիւնը, եւ դուք միշտ պաշտէք մեր Տէր Աստծուն»:

Ամորիացիների բոլոր թագաւորները, որոնք Յորդանան գե- 5
րի այն կողմում էին, ծովեզերքին, եւ փինիկեցիների թա-
գաւորները, որոնք ծովեզերքին էին, երբ լսեցին, թէ Տէր Աս-
տուածը նրանց գերանցման ժամանակ իսրայէլացիների ա-
ռաջ ցամաքեցրել է Յորդանան գետը, նրանք սրտամաշ եղան,
զարհուրեցին, եւ նրանց մէջ խոհականութիւն չմնաց իսրայէ-
լացիների պարճառով: Այն ժամանակ Տէրը Յեսուին ասաց. 2
«Գալլախազ քարից դանակ շինիր եւ նստիր կրկին թլփապիր
իսրայէլացիներին»: Եւ Յեսուն գալլախազէ դանակներ շինեց 3
եւ թլփապեց իսրայէլացիներին այն վայրում, որ կոչւում էր
Անթլփապների բլուր: Եւ այդպէս Յեսուն թլփապեց այն իս- 4
րայէլացիներին, որոնք ճանապարհին էին ծնուել Եգիպտոսից
դուրս գալուց յետոյ եւ բնաւ չէին թլփապուել. բոլորին էլ թլփա-
պեց Յեսուն: Ահա այս բազմութեանն է, որ թլփապեց Յեսուն.
Եգիպտոսից դուրս եկած ամբողջ ժողովրդի արու մանուկնե-
րին: Բոլոր պատերազմող մարդիկ մեռան անապապում՝ Եգիպ-
տոսից իրենց դուրս գալու ճանապարհին: Դուրս եկած ամբողջ 5
ժողովուրդը թլփապուած էր: Եգիպտոսից դուրս գալուց յետոյ
ճանապարհին ծնուած բազմութիւնը (քանի որ իսրայէլացի- 6
ները քառասուններկու տարի շրջել էին Աբդարի անապատում),
այդ բազմութիւնից շատերը՝ Եգիպտոսից դուրս եկած պատե-
րազմիկներ, որոնք չէին հնազանդուել Աստծու պատուիրան-
ներին, անթլփապ էին: Նրանց համար Տէրը որոշեց, որ նրանք
չպիտի տեսնեն այն երկիրը, որ երդուել էր նրանց հայրերին, թէ
կը տայ նրանց, մի երկիր, ուր կաթ եւ մեղր է բխում: Եւ նրանց 7
փոխարէն տարաւ նրանց որդիներին, որոնց թլփապեց Յեսուն:
Նրանք անթլփապ էին, քանի որ ճանապարհին չէին թլփապու-
ել: Երբ ամբողջ ժողովուրդը թլփապուեց, հանգիստ առնելով 8
մնացին բանակապեղիում, մինչեւ որ ապաքինուեցին: Եւ Տէրն 9
ասաց Յեսուին. «Այսօր ձեր վրայից վերացրի եգիպտացիների
նախապիւնը»: Եւ այդ տեղի անունը կոչեց Գաղզաղա. այդպէս
է կոչւում մինչեւ այսօր: Այնպէղ իջեւանեցին իսրայէլացիները: 10
Իսրայէլացիները Երիքովի արեւելեան կողմում գտնուող դաշ-
տում, ամսի տասնչորսերորդ օրը, իրիկնադէմին, զարիկ արե-
ցին: Եւ առաւօտեան այդ երկրի ցորենից բաղարջ եւ աղանձ 11

12 կերան: Այդ օրը, այդ երկրի ցորենից ուտելուց յետոյ, մանա-
նան դադարեց, եւ իսրայէլացիները այլեւս մանանայ չգտան: Եւ
13 Եւ մինչ Յեսուն Երիթովում էր, նա, բարձրացնելով իր աչքերը,
տեսաւ իր առաջ կանգնած մի մարդու, որի ձեռքին մերկաց-
րած սուր կար: Յեսուն մօտեցաւ եւ ասաց նրան. «Մեզնից ես,
14 թէ մեր թշնամիներից»: Նա ասաց. «Ես Տիրոջ զօրքի զօրա-
15 վարն եմ եւ հիմա եկայ»: Յեսուն երեսնիվայր գետին ընկաւ,
երկրպագեց եւ ասաց նրան. «Տէր, ի՞նչ հրաման կը տաս քո
16 ծառային»: Տիրոջ զօրավարն ասաց Յեսուին. «Նանի՛ր կօշիկ-
ները քո ոտքերից, որովհետեւ քո կանգնած տեղը սուրբ է»: Եւ
Յեսուն այդպէս արեց:

6 Երիթովն ամուր փակուած եւ ամրացուած էր իսրայէլացիներ-
րի պատճառով, ոչ ոք դուրս չէր գալիս այնտեղից եւ ոչ ոք չէր
2 մտնում: Տէրը Յեսուին ասաց. «Ահա ես քո ձեռքն եմ տալիս
Երիթովը, նրա մէջ գտնուող թագաւորին եւ զօրաւոր քաջերին:
3 Բայց դուք, երբ լսէք եղջերափողի ձայնը, բոլոր մարտիկներդ
շեփորներով շրջապատեցէ՛ք քաղաքը: Երբ փողերը հնչեցնէք,
բոլոր պատերազմող մարդիկդ քաղաքի շուրջը պտոյտ տուէ՛ք օ-
4 րական մէկ անգամ: Այսպէս արէ՛ք վեց օր: Եօթը քահանայ թող
առնեն փանեն փօնական եղջերափողերը փապանակի առջե-
5 ւից: Եօթներորդ օրը քաղաքի շուրջը պտոյտ տուէ՛ք եօթն ան-
գամ, քահանաները թող հնչեցնեն եղջերափողերը, եւ առհա-
սարակ ամբողջ ժողովուրդը թող աղաղակի: Երբ նրանք աղա-
ղակեն, քաղաքի պարիսպներն իրենք իրենց հիմնայարակ կը
կործանուեն, ամբողջ ժողովուրդը կը մտնի քաղաք՝ ամէն մէկն
6 ընթանալով ուղիղ իր դիմացը»: Նաւէի որդի Յեսուն գնաց
քահանաների մօտ եւ ասաց նրանց. «Առէ՛ք ուխտի փապանա-
կը, եւ եօթը քահանաներ եօթը փօնական եղջերափողեր առա՛ծ՝
7 թող գնան Տիրոջ փապանակի առջեւից»: Նա նրանց ասաց.
«Կարգադրեցէ՛ք ժողովրդին, որ գնան, պտոյտ փան քաղաքի
շուրջը: Մարտիկները զինուած գնան Տիրոջ փապանակի առ-
8 ջեւից, եօթը նուիրական շեփորներ կրող քահանաները նոյ-
նպէս թող անցնեն Տիրոջ ուխտի փապանակի առաջ եւ ուժգին
հնչեցնեն փողերը: Տիրոջ ուխտի փապանակը թող գնայ նրանց
9 ետեւից, մարտիկները թող ընթանան առջեւից, իսկ քահանա-
ները եւ եղջերափողերը հնչեցնողները, որպէս վերջապահներ,

թող գնան Տիրոջ փապանակի երեւից՝ հնչեցնելով եղջերափո-
ղերը»։ Իսկ ժողովրդին Յեսուն պատուիրեց եւ ասաց. «Մի՛ 10
աղաղակէք, թող ոչ ոք չլսի ձեր ձայնը, եւ ոչ մի խօսք դուրս
չգայ ձեր բերանից մինչեւ այն օրը, երբ ես ինքս ազդարարեմ
ձեզ աղաղակել, եւ ասպա կ'աղաղակէք»։ Տիրոջ ուխտի փա- 11
պանակը, պարտելով քաղաքի շուրջը, գնաց նորից բանակա-
պետի եւ իջեւանեց այնպէս։ Երկրորդ օրն առաւօտեան Յեսուն 12
վեր կացաւ, քահանաները վերցրին Տիրոջ փապանակը, եւ- 13
թը քահանաներն առան եօթը նուիրական փողերը եւ ընթացան
Տիրոջ ուխտի փապանակի առջեւից։ Քահանաները հնչեցրին
փողերն ու մնացեալ ամբողջ բազմութեան հետ վերադարձան
բանակապետի. ապա Տիրոջ ուխտի փապանակի երեւից ան-
ցան մարտիկներն ու մնացած ամբոխը. գնում եւ հնչեցնում
էին եղջերափողերը։ Երկրորդ օրն էլ մէկ անգամ մօտիկից 14
պարտուցին քաղաքի շուրջը եւ դարձեալ եկան բանակապե-
տի։ Այդպէս արեցին վեց օր։ Իսկ եօթներորդ օրը լուսաբացին 15
վեր կացան եւ նոյն ձեւով քաղաքի շուրջը պարտուցին եօթն
անգամ։ Եօթներորդ անգամ պարտուելիս քահանաները հնչեց- 16
րին փողերը, եւ Յեսուն ասաց իսրայէլացիներին. «Տիմա աղա-
ղակեցէք, որովհետեւ Տէրն այս քաղաքը մեր ձեռքը մատնեց։
Քաղաքն ու նրա մէջ եղած ամէն ինչ նզովուած պիտի լինի զօ- 17
րութիւնների Տիրոջից։ Ազապեցէք միայն պոռնիկ Ռահաբին եւ
այն ամէնը, ինչ նրա փանը կայ, որովհետեւ նա թաքցրեց մեր
ուղարկած լրտեսներին։ Բայց դուք զգուշացէք նզովքից. չլինի, 18
թէ ցանկանաք մի բան առնել այդ նզովուածից. իսրայէլացիներ-
ի բանակապետին նզովքի կ'ենթարկէք եւ կը կործանէք մեզ։
Ամբողջ ոսկին, արծաթը, պղինձը եւ երկաթը Տիրոջ սրբութիւ- 19
նը պիտի լինեն եւ Տիրոջ գանձարանը պիտի մտնեն»։ Եւ ժո- 20
ղովուրդն աղաղակեց, ու քահանաները հնչեցրին փողերը։ Երբ
ժողովուրդը լսեց փողի ձայնը, բոլորն աղաղակեցին մեծ եւ ուժ-
գին աղաղակով, պարիսպն ընկաւ շուրջանակի, եւ ժողովուրդը
բարձրացաւ մտաւ քաղաք՝ ամէն մէկն ընթանալով ուղիղ իր դի-
մացը։ Քաղաքը գրաւեցին եւ նզովեցին այն։ Ինչ որ կար քա- 21
ղաքում՝ փղամարդ թէ կին, երիտասարդ թէ ծեր, արջառ, ոչխար
եւ էջ, բոլորը սրի քաշեցին։ Երկիրը լրտեսող երկու երիտա- 22
սարդներին Յեսուն ասաց. «Մտէք այն պոռնիկ կնոջ փունը եւ,
ինչպէս որ երդուել էք, հանէք այնպէսից նրան ու այն ամէնը, ինչ

23 որ նա ունի»: Եւ երկու երիտասարդները, որոնք լրպեսել էին քաղաքը, մփան այն կնոջ փունը, հանեցին պոռնիկ Ռահաբին, ինչպէս նաեւ նրա հօրը, մօրը, եղբայրներին, նրա ամբողջ ունեցուածքն ու նրա ամբողջ ազգափոխմին եւ կանգնեցրին նրանց

24 Իսրայէլի բանակապետիից դուրս: Քաղաքն ու նրա մէջ եղած ամէն ինչ այրուեց հրով, բացի ոսկուց, արծաթից, պղնձից եւ

25 երկաթից, որ Տիրոջ գանձարանը մփցրին: Պոռնիկ Ռահաբին, նրա հօրենական փունը եւ նրա ամբողջ ունեցուածքը փրկեց Յեսուն: Ռահաբը բնակուում է Իսրայէլի մէջ մինչեւ այսօր, որովհետեւ թաքցրեց այն լրպեսներին, որոնց Յեսուն այն օրն

26 ուղարկել էր Երիքովը լրպեսելու: Յեսուն այդ օրը նգովեց Երիքովը եւ ասաց. «Տիրոջ առաջ անիծեալ լինի այն մարդը, որ կը վերականգնի եւ կը շինի Երիքով քաղաքը, իր անդրանիկ որդու վրայ նրա հիմքերը կը դնի ի գին իր անդրանիկ որդու եւ նրա պարսպի դարպասները կը կանգնեցնի ի գին իր կրփսեր որդու: Այդպէս էլ արեց Ազան Բեթէլացին. իր անդրանիկ՝ Աբիրոնի վրայ դրեց նրա հիմքերը եւ Ազափուածի՝ կրփսերի վրայ

27 կանգնեցրեց նրա դարպասները: Տէրը Յեսուի հետ էր, եւ նրա անունը փարածուեց ամբողջ երկրում:

7 Բայց իսրայէլացիները յանցանք գործեցին եւ գողացան նգովուած բաներից: Յուդայի ցեղից Աքարը, որը որդին էր Քարմիի, եւ սա՝ որդին Զամբրիի, իսկ սա՝ որդին Զարայի, առաւ նգովուած բաներից, եւ Տէրը սաստիկ բարկացաւ իսրայէլացիների վրայ: Յեսուն Երիքովից մարդիկ ուղարկեց Գայի, որ Բեթէլի դիմացն է, եւ ասաց նրանց. «Լրպեսեցէ՛ք Գային»:

3 Այդ մարդիկ գնացին, լրպեսեցին Գային, եւ դարձան Յեսուի մօփ ու ասացին. «Այս ամբողջ ժողովուրդը թող չգնայ, այլ երկու կամ երեք հազարի չափ մարդիկ թող գնան եւ պաշարեն քաղաքը: Մի՛ փար այնպեղ ամբողջ ժողովրդին, որովհետեւ

4 փեւ նրանք քիչ են»: Եւ ժողովրդից մօփ երեք հազար մարդ գնացին այնպեղ, բայց փախան Գայիի մարդկանց առջեւից:

5 Գայիի մարդիկ նրանցից երեսունվեց մարդու կոփորեցին եւ նրանց հալածեցին դարպասի առաջից, վիրաւորեցին գառիվայրի վրայ, մինչեւ որ ջարդեցին նրանց: Ժողովրդի սիրփը

6 դողաց, եւ նրանք ասեւ ջուր դարձան: Յեսուն պափռեց իր գգեսփները, երեսի վրայ ընկաւ գետին Տիրոջ փապանակի առաջ, եւ ինքն ու Իսրայէլի ծերերը այդպէս մնացին մինչեւ երե-

կոյ եւ իրենց գլխի վրայ հող ցանեցին: Յեսուն ասաց. «Աղա- 7
 ջում եմ քեզ, Տէր, Տէր, ինչո՞ւ քո ծառան այս ժողովրդին անց-
 կացրեց Յորդանան գետից, որ սրանց մատնես ամորհացինե-
 րին եւ կործանես մեզ: Երանի թէ այնպեղ, Յորդանան գետի
 եզերքին մնացած ու բնակուած լինէինք: Օհ, Տէր, հիմա եւ 8
 ի՞նչ անեմ, երբ Իսրայէլն իր վիզը ծռել է իր թշնամիների ա-
 ռաջ: Քանանացիներն ու երկրի բոլոր բնակիչներն այդ լսելով՝ 9
 կը պաշարեն եւ կը ջնջեն մեզ երկրի երեսից: Այն ժամանակ
 ի՞նչ պիտի անես քո մեծ անուան համար»: Եւ Տէրը Յեսուին 10
 ասաց. «Վեր կաց, ինչո՞ւ ես ընկել երեսիդ վրայ: Ժողովուրդը
 մեղք գործեց, դրժեց իմ ուխտը, որ ուխտեցի նրանց, նրանք
 գողացան առան նգովուած բաներից, սպեցին եւ դրին իրենց
 ամանների մէջ: Իսրայէլացիներն այլեւս չեն կարող կանգ- 12
 նել իրենց թշնամիների առաջ, այլ թիկունք կը դարձնեն ի-
 րենց թշնամիների առաջ, որովհետեւ նգովք դարձան: Այլեւս
 ձեզ հետ չեմ լինի, քանի այդ նգովուածը չէք վերացնի ձեր մի-
 ջից: Վեր կաց, սրբագործիր ժողովրդին. սրբագործել կը փաս 13
 առաւօտեան: Այսպէս է ասում Տէր Աստուածն իսրայէլացիներ-
 րին. «Իսրայէլացիներ, նգովք կայ ձեր մէջ, դուք չէք կարող
 կանգնել ձեր թշնամիների առաջ, մինչեւ որ նգովք ձեր միջից
 չվերացնէք: Առաւօտեան հաւաքուեցէք ամէնքդ ձեր ցեղերով. 14
 այն ցեղը, որին ցոյց կը փայ Տէրը, մօտեցրէք փոհներով, այն
 փոհմը, որին ցոյց կը փայ Տէրը, մօտեցրէք փներով, եւ այն
 փունը, որին ցոյց կը փայ Տէրը, մօտեցրէք իր մարդկանցով,
 եւ ով որ մեղադրուի նգովուածը գողանալու մէջ, թող հրով աշ- 15
 րուի ինքը, իր ամբողջ փունը եւ այն ամէնը, ինչ որ նա ունի,
 որովհետեւ նա դրժել է Տիրոջ ուխտը եւ անիրաւութիւն է ա-
 րել Իսրայէլի մէջ»: Եւ Յեսուն առաւօտը կանուխ վեր կացաւ, 16
 ներկայացրեց ժողովրդին ըստ իրենց ցեղերի, եւ մեղադրուեց
 Յուդայի ցեղը: Յուդայի ցեղը ներկայացաւ փոհներով, եւ մե- 17
 ղադրուեց Ջարայի փոհմը: Ջարայի փոհմը ներկայացաւ փնե-
 րով, եւ մեղադրուեց Ջամբրիի փունը: Նրա փունը ներկայա- 18
 ցաւ իր մարդկանցով, եւ մեղադրուեց Յուդայի ցեղից Աքարը,
 որը որդին էր Քամրիի, եւ սա՝ որդին Ջամբրիի, իսկ սա՝ որդին
 Ջարայի: Յեսուն Աքարին ասաց. «Որդեա՛կ իմ, փառք փուր 19
 այսօր Իսրայէլի Տէր Աստուծոն, խոստովանիր եւ պապմիր ինձ,
 ինչ որ արեցիր, եւ մի՛ թաքցրու ինձնից»: Աքարը պապասխան 20

21 փուլեց եւ ասաց Յեսուին. «Արդարեւ, ես մեղք գործեցի Իսրայէլի Տէր Աստուծոյ առաջ եւ այս բանը արեցի. աւարի մէջ փեւայ մի գեղեցիկ նկարագարդ վերարկու, երկու հարիւր սիկղ արծաթ եւ մի ձուլակտոր ոսկի, որի ծանրութիւնը յիսուն սիկղ էր, սաստիկ ցանկացայ եւ առայ դրանք: Ահա դրանք թաքցուած են հողի փակ իմ վրանում, իսկ արծաթը թաքցուած է դրանց փակ»:
 22 Յեսուն պարզամտորներ ուղարկեց, նրանք գնացին բանակարեղի՝ դէպի վրանը. դրանք պահուած էին այնպեղ,
 23 նրա վրանում, իսկ արծաթը դրանց փակ էր: Նրանք հանեցին դրանք վրանից, բերին Յեսուի եւ Իսրայէլի ծերերի մօտ
 24 եւ դրին Տիրոջ առաջ: Յեսուն, նրա հետ եւ բոլոր իսրայէլացիները վերցրին Զարայի որդի Աքարին, նրա որդիներին եւ դուստրերին, նրա արջառը, էշը, նրա բոլոր ոչխարները, բոլոր վրանները, նրա ամբողջ ունեցուածքը եւ բերեցին Աքորի
 25 ձորը: Յեսուն ասաց. «Ինչո՞ւ մեզ կործանեցիր, Տէրն այսօր քեզ կը կործանի»: Եւ բոլոր իսրայէլացիները նրան քարկոծեցին քարերով ու նրա ունեցուածքը այրեցին հրով, քարկոծեցին նրա իւրայիններին եւ դիզեցին նրանց վրայ մեծ քարակոյտ, որ կայ մինչեւ այսօր: Եւ իջաւ Տիրոջ սաստիկ բարկութիւնը: Այդ պարճառով նա այն փեղը կոչեց Աքորի ձոր, եւ այդպէս է կոչուում մինչեւ այսօր:

8 Տէրը Յեսուին ասաց. «Մի՛ վախեցիր եւ մի՛ զարհուրիր, քեզ հետ վերցրո՛ւ բոլոր պարերագմող մարդկանց եւ վեր կաց գնա՛ դէպի Գայի: Ահա ես քո ձեռքն եմ մաքնում Գայիի թագաւորին, նրա ժողովրդին, նրա քաղաքը եւ նրա երկիրը: Գայիի եւ նրա թագաւորի հետ վարուի՛ր այնպէս, ինչպէս վարուեցիր Երիքովի եւ նրա թագաւորի հետ. կողոպտի՛ր նրա աւարը եւ անասունները: Քաղաքի երեսի կողմից դարանակալներ կարգի՛ր»: Յեսուն եւ ամբողջ պարերագմող ժողովուրդը վեր կացան, որ գնան Գայիի վրայ: Յեսուն երեսուն հազար զօրաւոր
 4 մարդ ընփրեց եւ նրանց ուղարկեց գիշերով: Նա նրանց պափուիրեց՝ ասելով. «Տեսէ՛ք, դուք դարանամուր պիտի լինէ՛ք քաղաքի երեսի կողմից: Քաղաքից շատ մի՛ հեռացէ՛ք, եւ ամենքդ
 5 պարբանսք եղէ՛ք: Ես եւ ինձ հետ եղող ամբողջ ժողովուրդը կը մօտենանք քաղաքին, եւ երբ Գայիի բնակիչները մեր դէմ դուրս գան, ինչպէս առաջին անգամ, կը փախչենք նրանց առաջից:
 6 Երբ ելնեն մեր երեսից, կը հեռացնենք նրանց այդ քաղաքից,

եւ նրանք կ'ասեն՝ «Փախան մեր առջեւից ինչպէս առաջին ան-
 գամ»։ Երբ փախչենք նրանց առջեւից, դուք ելէ՛ք դարանից, 7
 մտէ՛ք քաղաք եւ հարուածեցէ՛ք քաղաքին, եւ Իսրայէլի Տէր Աս-
 րուածը նրանց մեր ձեռքը կը յանձնի։ Երբ առնէք քաղաքը, 8
 այրեցէ՛ք այն կրակով։ Կ'անէ՛ք այնպէս, ինչպէս ձեզ պատուիրե-
 ցի»։ Յեսուն նրանց ուղարկեց, նրանք գնացին դէպի դարանը, 9
 մտան թաքնուեցին Բեթէլի եւ Դանի միջեւ, Գայիի ծովահայե-
 աց կողմից։ Այն գիշեր Յեսուն ժողովրդի մէջ մնաց։ Առաւօ- 10
 քը վաղ վեր կենալով՝ Յեսուն աչքի անցկացրեց ժողովրդին,
 եւ ինքն ու Իսրայէլի ծերերը ժողովրդի առաջից դուրս ելան
 Գայիի դէմ։ Ամբողջ պատերազմող զօրքը ելաւ նրանց հետ։ 11
 Նրանք եկան քաղաքի դիմաց արեւելեան կողմից, իսկ քաղա-
 քի դարանակալները ծովի կողմում էին, եւ բանակ դրին Գայիի
 հիւսիսային կողմում։ Նրանց ու Գայիի միջեւ մի ձոր կար։ Եւ 12
 Յեսուն առնելով հինգ հազար մարդ՝ նրանց դարան մտնող
 Բեթաւի եւ Գայիի ծովի միջեւ, իսկ ժողովրդին ու ամբողջ բա- 13
 նակը տեղաւորեց քաղաքի հիւսիսային կողմում։ Նրանց վեր-
 ջապահ զօրքը քաղաքի ծովահայեաց կողմում էր։ Յեսուն այդ
 գիշերն անցկացրեց ձորում։ Երբ Գայիի թագաւորն այս տե- 14
 սաւ, առաւօտեան շտապ վեր կացաւ եւ ելաւ նրանց դէմ։ Քա-
 ղաքի մարդիկ, ինքը եւ ամբողջ ժողովուրդն այն ժամանակ պա-
 տերազմի գնացին Արաբի դիմաց գտնուող ձորը Իսրայէլի դէմ։
 Բայց Գայի թագաւորը չգիտէր, որ իր համար քաղաքի երեւի 15
 կողմում դարան են պատրաստել։ Երբ Յեսուն տեսաւ, կրկին
 ետ դարձաւ, եւ բոլոր իսրայէլացիները նրանց առաջից փախան
 անապատի ճանապարհով։ Գայիի թագաւորը երկրի ամբողջ 16
 ժողովրդին շտապեցրեց, որ հետապնդեն նրանց. եւ նրանք,
 հետապնդելով, գնացին իսրայէլացիների ետեւից ու հեռացան
 քաղաքից։ Գայիում ու Բեթէլում մարդ չմնաց, որ իսրայէլա- 17
 ցիներին հետապնդելու գնացած չլինէր. քաղաքը թողեցին բաց
 եւ յարձակուեցին իսրայէլացիների վրայ։ Տէրը Յեսուին ա- 18
 սաց. «Մեկնի՛ր ձեռքիդ նիզակը դէպի քաղաքը, որովհետեւ քո
 ձեռքն եմ մատնել այն, եւ դարանակալները թող շտապ դուրս
 գան իրենց տեղից»։ Յեսուն մեկնեց իր ձեռքում եղած նիզակը
 դէպի քաղաքը։ Դարանակալները վեր կացան իրենց տեղից, 19
 եւ հէնց որ նա ձեռքը մեկնեց, ելան, մտան քաղաքը, գրաւե-
 ցին այն եւ քաղաքն անմիջապէս այրեցին հրով։ Գայիի բնա- 20

կիչները եւր նայելով՝ Կեսան, որ քաղաքի ծուխը մինչեւ երկինք է ելնում: Նրանք չէին կարող փախչել այս կամ այն կողմ, իսկ ժողովուրդը, որ թաքնուած էր անապատում, յարձակուեց

21 հեպրապնդողների վրայ: Երբ Յեսուն եւ ամբողջ ժողովուրդը Կեսան, որ դարանակալները գրաւեցին քաղաքը, եւ քաղաքի ծուխը մինչեւ երկինք է հասնում, նորից կրնկի վրայ եւր դար-

22 ձան եւ հարուածեցին Գայիի մարդկանց: Միւսները քաղաքից դուրս եկան նրանց ընդառաջ, եւ Գայիի մարդիկ մնացին բանակի մէջփեղը: Իսրայէլացիների մի մասը այն կողմից, միւսները այս կողմից, այնքան հարուածեցին Գայիի զինուորներին,

23 մինչեւ որ նրանցից ազատուող եւ փախչող չմնաց: Իսկ Գայիի թագաւորին ձերբակալեցին եւ բերեցին Յեսուի մօտ: Երբ իսրայէլացիները դադարեցին բոլոր գայիցիներին կոտորելուց, ումանց դաշտերում, ումանց լեռներում՝ զառիվայրի վրայ, մինչեւ այնպեղ, ուր հալածել էին նրանց, եւ ամէնքը սրակոտոր եղան իսպառ, Յեսուն շրջուեց դէպի Գայի եւ սրի քաշեց նրա բոլոր

25 բնակիչներին: Այդ օրն ընկածները, տղամարդ եւ կին, տասներկու հազար էին՝ Գայիի բոլոր բնակիչները: Յեսուն նիզակ մեկնած ձեռքը եւր չքաշեց, մինչեւ որ բնաջնջեց Գայիի բոլոր

27 բնակիչներին, բացի անասուններից եւ քաղաքի աւարից, որ կողոպտեցին իսրայէլացիները՝ Յեսուին տուած Տիրոջ հրամանի համաձայն: Յեսուն քաղաքը կրակով այրեց եւ այն դարձ-

29 րեց հողաբլուր, որ յաւիտեան անշէն մնաց մինչեւ այսօր: Իսկ Գայիի թագաւորին կախեց երկճիւղ ծառից, եւ նա մնաց ծառից կախուած մինչեւ երեկոյ: Եւ արեւը մայր մտնելու ժամանակ Յեսուն հրամայեց, նրան իջեցրին ծառից, գցեցին մի փոսի մէջ, քաղաքի դարպասի մօտ եւ նրա վրայ քարերի կոյր դիզեցին,

30 որ կայ մինչեւ այսօր: Այն ժամանակ Յեսուն Իսրայէլի Տէր Աստծու համար զոհասեղան շինեց Գեբաղ լեռան վրայ, ինչպէս պատուիրել էր Տիրոջ ծառայ Մովսէսը իսրայէլացիներին, որ գրուած է Մովսէսի օրէնքի գրքում, - զոհասեղան ամբողջական քարերից, որոնց երկաթ չէր դիպել, եւ այնպեղ Տիրոջ

32 համար ողջակէզ եւ փրկութեան զոհ մատուցեց: Իսրայէլացիների առաջ այդ քարերի վրայ Յեսուն գրեց Մովսէսի Երկրորդ օրէնքը: Բոլոր իսրայէլացիները, նրանց ծերերը, դարաւորները եւ օրէնագէտները գնում էին տապանակի դիմացից՝ այս ու այն կողմից, թէ՛ օտարականը եւ թէ՛ բնիկը: Ղեւտացի քա-

հանաները վերցրին Տիրոջ ուխտի փապանակը: Ուղեկցողների կեսը Գարիգին լերան մօտ էր, կեսը՝ Գեբադ լերան մօտ, ինչպես առաջ պատուիրել էր Տիրոջ ծառայ Մովսեսը, որ ժողովրդին օրհնեն: Ապա Յեսուն կարդաց այս օրենքի բոլոր խօսքերը, 34 օրհնութիւններն ու անէծքները, ինչպես որ գրուած է Մովսեսի օրենքի գրքում: Այն բոլորից, որ Մովսեսը պատուիրել էր Յե- 35 սուին, չկար մի խօսք, որ Յեսուն չկարդար Իսրայէլի ամբողջ ժողովրդի՝ փղամարդկանց, կանանց, մանուկների եւ Իսրայէլի մէջ եղած օտարականների առաջ:

Երբ Յորդանան գետի այն կողմի ամորհացիների բոլոր թա- 9 գաւորները՝ լեռնայինները, դաշտայինները, եւ նրանք, որ մեծ ծովի ամբողջ եզերքին էին, եւ նրանք, որ Լեռնալիբանանի մօտ էին, նաեւ քեփացիները, ամորհացիները, գերգեսացիները, քանանացիները, փերեզացիները, խեւացիները, յեբուսացիները լսեցին, ամէնքը միասին եկան պատերազմ մղելու Յեսուի 2 եւ իսրայէլացիների դէմ: Բայց Գաբաւոնի բնակիչները լսելով, 3 թէ ինչ է արել Յեսուն Երիքովին եւ Գայիին, իրենք էլ խորա- 4 մանկութիւն արեցին. եկան պաշարով եւ պատրաստութեամբ, իրենց ուսերի վրայ հնացած քուրձեր, մաշուած, պատառոտուն եւ կարկապած գինու փիկեր դրած: Նրանց կօշիկների կա- 5 րերը քանդուած էին, նրանց ուրքերի հողաթափները հնացած եւ կարկապած էին, նրանց վրայի զգեստները հնացած էին, եւ նրանց հացի պաշարը չորացած եւ բորբոսնած էր: Նրանք ե- 6 կան Յեսուի մօտ, իսրայէլացիների բանակաւորելին, Գաղզադա եւ Յեսուին ու բոլոր իսրայէլացիներին ասացին. «Նեռու երկրից ենք եկել, արդ, մեզ հետ դաշի՛նք կնքեցէք»: Իսկ իսրայէլացի- 7 ներն ասացին քռռացիներին. «Գուցէ մեզ մօփիկ էք բնակուում, ձեզ հետ ինչպէ՛ն դաշինք կնքենք»: Նրանք ասացին Յեսու- 8 ին. «Մենք քո ծառաներն ենք»: Յեսուն նրանց ասաց. «Ո՞վ էք եւ որպէտի՞ց էք եկել»: Նրանք ասացին. «Շապ հեռու երկրից 9 են եկել քո ծառաները յանուն քո Տէր Աստուծու, որովհետեւ լսեցինք նրա անունը եւ այն, ինչ նա արել է Եգիպտոսում, եւ այն, 10 ինչ նա արել է Յորդանան գետի այն կողմի ամորհացիների երկու թագաւորներին՝ Եսեբոնի Սեհոն թագաւորին եւ Բասա- նի Օգ թագաւորին, որ բնակուում էր Աստարոթում եւ Եդրայի- նում: Մեր ծերերը եւ մեր երկրի բոլոր բնակիչները խօսեցին 11 մեզ հետ եւ ասացին. «Ձեզ համար ճանապարհի պաշար ա-

ռէք, գնացէք նրանց ընդառաջ եւ ասացէք նրանց. “Մենք ձեր
12 ծառաներն ենք, արդ, մեզ հետ դաշինք կնքեցեք”»: Այն օրը,
որ մենք ելանք մեր փոքրիկ եւ եկանք ձեզ մօտ, մեր այս հա-
ցի պաշարը դեռ փաթ էր, իսկ հիմա չորացել եւ բորբոսնել է,
13 այս փիկերը, որ լցրինք գինիով, նոր էին, բայց պապռուեցին,
մեր շորերը եւ կօշիկները մաշուեցին շաք երկար ճանապար-
14 հից»։ Իսրայէլի իշխաններն առան նրանց պաշարը, բայց Տի-
15 բոջը չհարցրին։ Յեսուսն նրանց հետ խաղաղութիւն հաստա-
պեց եւ ուխտեց, որ ողջ կը պահի նրանց. ժողովրդի իշխաններն
16 էլ երդուեցին նրանց։ Նրանց հետ դաշինք կնքելուց երեք օր
յետոյ լսեցին, որ նրանք դրացիներ են եւ իրենց մօտ են բնակ-
17 ւում։ Իսրայէլացիները ճանապարհ ընկան եւ երրորդ օրը հա-
սան նրանց քաղաքները։ Նրանց քաղաքներն էին՝ Գաբաւունը,
18 Կեփիրոնը, Բերթը եւ Յարիմի քաղաքները։ Իսրայէլացիներ-
ը չպարերազմեցին նրանց դէմ, որովհետեւ ժողովրդի բոլոր
իշխանները Իսրայէլի Տէր Աստուծով երդուել էին նրանց. եւ
19 ամբողջ ժողովուրդը արմնազ իշխանների դէմ։ Իշխաններն
ասացին ժողովրդին. «Մենք Իսրայէլի Տէր Աստուծով երդուել
20 ենք եւ չենք կարող խաբել նրանց։ Նիմա այսպէս անենք. ողջ
թողնենք նրանց, պահպանենք, որ մեզ վրայ բարկութիւն չգայ
21 այն երդման համար, որ փութեցինք նրանց»։ Իշխաններն ա-
սացին նրանց. «Թող ապրեն եւ ամբողջ ժողովրդի համար լի-
նեն փայտահատներ եւ ջրկիրներ»։ Եւ նրանք եղան փայտա-
հատներ ու ջրկիրներ, ինչպէս որ իշխաններն ասացին նրանց։
22 Յեսուսն նրանց բոլորին կանչեց, խօսեց նրանց հետ եւ ասաց.
«Ինչո՞ւ խաբեցիք ինձ եւ ասացիք՝ «Ձեզնից շաք հեռու ենք»,
23 մինչդեռ դուք մեր գաւառի բնակիչներ էք։ Նիմա դուք անիծու-
ած էք, եւ ինձ ու իմ Աստծու համար միշտ պիտի մնաք փայ-
24 րահար եւ ջրկիր ծառայ»։ Նրանք պարասխան փոխին եւ ա-
սացին Յեսուսին. «Մեզ լուր հասաւ եւ յայրմի եղաւ, որ քո Տէր
Աստուածը իր ծառայ Մովսէսին հրամայել է, որ այս երկիրը
ձեզ փայ եւ մեզ ու այս երկրի բոլոր բնակիչներին ձեր առաջ
բնաջինջ անի, ուստի մենք խիստ վախեցանք ձեզնից եւ այդ
25 բանն արեցինք։ Նիմա ձեր ձեռքի փակ ենք, վարուեցէք այն-
26 պէս, ինչպէս հաճելի է ձեզ եւ ինչպէս կամենում էք»։ Եւ նրանց
հետ վարուեցին այսպէս. այն օրը Յեսուսն նրանց ազատեց իս-
27 րայէլացիների ձեռքից, եւ չկոտորեցին նրանց։ Այն օրը նրանց

փայտահապներն ու ջրկիրներ կարգեց ամբողջ ժողովրդի եւ Տիրոջ զոհասեղանի համար, եւ մինչեւ այսօր նրանք ծառայում են այդպէս այն րեդում, որ Տէրը կ'ընարի:

Երբ Երուսաղէմի թագաւոր Ադոնիբեզեկը լսեց, որ Յեսուն **10**
գրաւել է Գային ու կործանել այն, եւ ինչպէս Երիքովի ու նրա
թագաւորի հետ էր վարուել, այդպէս էլ վարուել է Գայիի ու
նրա թագաւորի հետ, եւ թէ Գաբաւոնի բնակիչներն անձնա-
պուր են եղել Յեսուին ու իսրայէլացիներին եւ նրանց մէջ մնա-
ցել, խիստ զարիուրեցին ինքն ու իր ժողովուրդը, որովհետեւ **2**
գիպելին, որ Գաբաւոնը մեծ քաղաք է, ինչպէս որեւէ թագա-
ւորանիստ մայրաքաղաք: Դա Գայիից մեծ էր, եւ նրա բոլոր
մարդիկ զօրաւոր էին: Երուսաղէմի թագաւոր Ադոնիբեզեկը **3**
մարդ ուղարկեց Քեբրոնի թագաւոր Ելամի, Յերիմուֆի թագա-
ւոր Քերամի, Լաքիսի թագաւոր Յեփիէի եւ Օդոդոնի թագաւոր
Դաբիրի մօտ ու ասաց. «Բարձրացէք եկէ՛ք ինձ մօտ եւ օգնե- **4**
ցէ՛ք ինձ, որ պապերագմենք Գաբաւոնի դէմ, որովհետեւ անձ-
նապուր են եղել Յեսուին եւ իսրայէլացիներին: Եւ յերուսա- **5**
ցիների հինգ թագաւորները՝ Երուսաղէմի թագաւորը, Քեբրոնի
թագաւորը, Յերիմուֆի թագաւորը, Լաքիսի թագաւորը եւ Օ-
դոդոնի թագաւորն իրենց ամբողջ ժողովրդով հաւաքուեցին ե-
կան, բանակ դրին Գաբաւոնի շուրջը եւ պաշարեցին այն: Գա- **6**
բաւոնի բնակիչները մարդ ուղարկեցին Յեսուի մօտ Իսրայէլի
բանակապետի, Գադգաղա եւ ասացին. «Մի՛ լքիր քո ծառանե-
րին, շուր մեզ մօտ ե՛կ, մեզ ազապի՛ր եւ մեզ օգնի՛ր, որովհետեւ
ամորհացիների բոլոր թագաւորները, որ բնակւում են լեռնա-
կողմում, կուրակուել են մեր դէմ»: Յեսուն իր ամբողջ պապե- **7**
րագմող զօրքի ու բոլոր նրանց հետ, ովքեր զօրաւոր էին, ելաւ
Գադգաղայից: Տէրը Յեսուին ասաց. «Չվախենաս նրանցից, **8**
որովհետեւ նրանց քո ձեռքն եմ մատնելու, եւ նրանցից ոչ մէկը
չի դիմանայ ձեր առաջ»: Ամբողջ գիշերը Գադգաղայից գալով՝ **9**
Յեսուն յանկարծակի յարձակուեց նրանց վրայ: Տէրը իսրա- **10**
յէլացիների ահը գցեց նրանց մէջ եւ Գաբաւոնում մեծ ջարդ
պուեց նրանց. նրանց հալածեցին Բեթորոնի զառիվայրի ճա-
նապարհին եւ կոտորեցին նրանց մինչեւ Ազեկա եւ Մակեդա:
Երբ նրանք Բեթորոնի զառիվայրով փախչում էին իսրայէլա- **11**
ցիների առաջից, Տէրը նրանց վրայ երկնքից կարկրի քարեր
թափեց մինչեւ Ազեկա: Կարկրի քարերից մեռածներն աւելի

շապ էին, քան նրանք, որոնց իսրայելացիները պատերազմում
12 սրով կոտորեցին: Այն օրը, երբ Տէր Աստուածը ամորհացի-
ներին մատնեց իսրայելացիների ձեռքը, երբ նրանց կոտորեց
Գաբաւոնում, եւ նրանք ջախջախուեցին Իսրայելի առաջ, Յե-
սուն խօսեց Տիրոջ հետ եւ ասաց. «Թող արեգակը կանգնի
13 Գաբաւոնի դիմաց, իսկ լուսինը՝ Ելոնի ձորի դիմաց»: Եւ արեգակն ու լուսինը կանգնեցին իրենց տեղում, մինչեւ որ Աս-
տուած նրանց թշնամիներից վրէժն առաւ: Չէ՞ որ այս գրուած
է «Ուղիղի» գրքում: Եւ արեգակը կանգնեց երկնքի մէջտեղում
14 եւ չշարժուեց դէպի արեւմուտք մէկ ամբողջ օր: Այսպիսի օր
չէր եղել ո՛չ առաջ, ո՛չ յետոյ, որ Աստուած լսէր մարդու ձայնը,
15 որովհետեւ Տէրն Իսրայելի հետ միասին պատերազմեց: Ա-
պա Յեսուն եւ նրա հետ բոլոր իսրայելացիները ետ դարձան
16 բանակարեղի՝ Գաղգաղա: Այն հինգ թագաւորները փախան
17 Մակեդա եւ թաքնուեցին քարայրի մէջ: Իմաց Կուին Յեսու-
ին եւ ասացին. «Տինգ թագաւորները գտնուեցին Մակեդայում,
18 քարայրի մէջ թաքնուած»: Յեսուն ասաց. «Քարայրի մուտքին
մեծամեծ քարեր գլորեցէ՛ք եւ նրանց վրայ մարդիկ կարգեցէ՛ք,
19 որ հսկեն նրանց: Բայց դուք մի՛ դադարէք ձեր թշնամինե-
րին հետապնդելուց, հասէ՛ք նրանց վերջնապահներին եւ մի՛
թոյլ տուէ՛ք, որ մտնեն իրենց քաղաքները, որովհետեւ Տէր Աս-
20 տուածը նրանց մատնեց մեր ձեռքը»: Երբ Յեսուն եւ բոլոր
իսրայելացիները դադարեցին մեծ կոտորածով նրանց իսպառ
բնաջնջելուց, եւ նրանցից ազատուածները մտան ամրացուած
21 քաղաքները, ամբողջ ժողովուրդը ողջ առողջ վերադարձաւ
բանակարեղի՝ Յեսուի մօտ, Մակեդա: Եւ ոչ ոք չյանդգնեց խօ-
22 սել իսրայելացիների դէմ: Եւ Յեսուն ասաց. «Բացէ՛ք քարայ-
րը եւ այնպեղից հանէ՛ք, բերէ՛ք ինձ մօտ այն հինգ թագաւոր-
23 ներին»: Այդպէս էլ արեցին. հինգ թագաւորներին՝ Երուսա-
ղէմի թագաւորին, Քերթոնի թագաւորին, Յերիմութի թագաւո-
րին, Լաքիսի թագաւորին եւ Օդոդոմի թագաւորին քարայրից
24 հանեցին ու փարան նրա մօտ: Երբ նրանց փարան Յեսուի
մօտ, Յեսուն կանչեց բոլոր իսրայելացիներին, իր հետ գնա-
ցած առաջամարտիկներին եւ ասաց նրանց. «Մօտեցէ՛ք եւ ձեր
ուրբերը դրէ՛ք նրանց պարանոցների վրայ»: Նրանք մօտեցան
25 եւ իրենց ուրբերը դրեցին նրանց պարանոցների վրայ: Յե-
սուն ասաց նրանց. «Մի՛ վախեցէ՛ք նրանցից եւ մի՛ զարհուրէ՛ք,

արիացէք եւ զօրացէք, որովհետեւ Տէրն այսպէս պիտի անի ձեր
 բոլոր թշնամիներին, որոնց հետ դուք պիտի մարտնչէք»։ Ա- 26
 պա Յեսուն նրանց սպանեց եւ նրանց հինգին էլ կախեց ծա-
 ռերից, եւ նրանք կախուած մնացին ծառերից մինչեւ երեկոյ։
 Արեւամուտին Յեսուն հրամայեց, եւ նրանց իջեցրին ծառերից, 27
 գցեցին այն քարայրի մէջ, որտեղ թաքնուել էին. եւ քարայրի
 մուտքին գլորեցին մեծամեծ քարեր, որոնք կան մինչեւ այսօր։
 Այդ օրը գրաւեցին նաեւ Մակեդան, սրի քաշեցին այն ու նրա 28
 թագաւորին, բնաջնջեցին այն եւ նրա մէջ եղած բոլոր մարդ-
 կանց, ոչ մի ազապուած կամ փախստական չմնաց նրանցից։
 Յեսուն Մակեդայի թագաւորի հետ էլ վարուեց այնպէս, ինչպէս
 վարուել էր Երիթովի թագաւորի հետ։ Յեսուն, նրա հետ նաեւ 29
 բոլոր իսրայէլացիները, Մակեդայից գնացին Լեբնա եւ պաշա-
 րեցին Լեբնան։ Տէրը մարտնչեց այն իսրայէլացիների ձեռքը, եւ 30
 Յեսուն նուաճեց այն ու նրա թագաւորին, սրի քաշեց այն ու
 նրա մէջ եղած բոլոր մարդկանց, նրա մէջ ոչ մի ազապուած եւ
 փախստական չմնաց։ Նրա թագաւորի հետ վարուեց այնպէս,
 ինչպէս վարուել էր Երիթովի թագաւորի հետ։ Յեսուն բոլոր 31
 իսրայէլացիների հետ Լեբնայից գնաց Լաքիս, բանակաւորելի
 դրեց նրա շուրջը եւ պաշարեց այն։ Տէրը Լաքիսն Իսրայէ- 32
 լի ձեռքը մարտնչեց, եւ երկրորդ օրը Յեսուն գրաւեց այն, սրի
 քաշեց եւ բնաջնջեց այն, ինչպէս որ Լեբնայի հետ էր վարուել։
 Այն ժամանակ Գազերի Ելամ թագաւորը ելաւ օգնելու Լաքիսին, 33
 բայց Յեսուն սրի քաշեց նրան ու նրա զօրքերին այնպէս, որ
 նրանցից ոչ մի ազապուած եւ փախստական չմնաց։ Յեսուն 34
 բոլոր իսրայէլացիների հետ Լաքիսից մեկնեց Օդոդոմ, բանա-
 կաւորելի դրեց նրա շուրջը եւ պաշարեց այն։ Տէրը մարտնչեց
 Օդոդոմն Իսրայէլի ձեռքը, եւ Յեսուն այն օրը գրաւեց ու սրի 35
 քաշեց այն։ Նրա մէջ եղած բոլոր մարդկանց այն օրը կոտորե-
 ցին, ինչպէս որ վարուել էին Լաքիսի հետ։ Յեսուն բոլոր իսրա- 36
 յէլացիների հետ Օդոդոմից գնաց Քեբրոն ու բանակ դրեց նրա
 շուրջը։ Գրաւեցին ու սրակոտոր արեցին այն, նրա թագաւո- 37
 րին եւ նրա մէջ եղած բոլոր մարդկանց. նրա մէջ ապրող ոչ մէկը
 չազապուեց։ Նրա հետ վարուեցին այնպէս, ինչպէս վարուել էին
 Օդոդոմի հետ. բոլոր բնակիչներին սպանեցին ու նրա մէջ ե- 38
 դած ամէն ինչ ոչնչացրին։ Ապա Յեսուն եւ ամբողջ Իսրայէլը 39
 շրջուեցին դէպի Դաբիր եւ շրջապատելով՝ գրաւեցին այն, գե-

րևարեցին նրա թագաւորին եւ նրա ամբողջ զօրքը, սրակոտոր արեցին ամբողջ քաղաքը, բնաջնջեցին այն եւ նրա մէջ եղած բոլոր մարդկանց. ոչ մէկին ողջ չթողեցին: Ինչպէս վարուել էին Քերթոնի հետ եւ ինչպէս վարուել էին Լեբնայի ու նրա թագաւորի հետ, այդպէս էլ վարուեցին Դաբիի եւ նրա թագաւորի հետ: Յեսուն հարուածեց ամբողջ լեռնային երկրին, Նագբին եւ դաշտային երկրներին, Ասեդոթին եւ նրա բոլոր թագաւորներին: Նրանցից ոչ մէկին ողջ չթողեց, բոլոր բնակիչներին սպանեց, ինչպէս Իսրայէլի Տէր Աստուածն էր պատուիրել: Յեսուն կոտորեց նրանց Կադէսբառնեայից մինչեւ Գազա, Գոսոմի ամբողջ երկիրը մինչեւ Գաբաւոն: Նրանց բոլոր թագաւորներին եւ նրանց երկիրը Յեսուն նուաճեց միաժամանակ, քանի որ Իսրայէլի Տէր Աստուածը կռուում էր իսրայէլացիների հետ միասին: Եւ Յեսուն բոլոր իսրայէլացիների հետ ետ դարձաւ բանակապետի՝ Գադգաղա:

11 Երբ Ասորի Յաբին թագաւորն այս բաները լսեց, մարդ ուղարկեց Մառոնի թագաւոր Յոբաբի, Մեմերոնի թագաւորի, Աքիփայի թագաւորի եւ այն թագաւորների մօտ, որոնք մեծ Սիդոնի լեռներում եւ Քեներեթի դիմաց Ռաբաթում էին՝ դաշտերում եւ Նաբեթորում, արեւելեան կողմից ծովեզրեայ քանանացիների, ծովեզրեայ ամորհացիների, քեդացիների, փերեզացիների, լեռնաբնակ յեբուսացիների եւ Ահերմոնի փակ Մասեփայում ապրող խեւացիների մօտ: Նրանք իրենց թագաւորների ու ծովափի աւազի չափ բազմաքանակ զօրքերի հետ ճամփայ ելան: Նրանք չափազանց շարժիւն ու կառքեր ունէին: Նաւաթուեցին այս բոլոր թագաւորները, եկան միասին եւ մէկտեղ բանակ դրին Մառոնի ջրի մօտ, որ պատերազմեն Իսրայէլի դէմ: Տէրը Յեսուին ասաց. «Մի՛ վախեցիր նրանցից, քանի որ վաղը այս ժամին ես նրանց բոլորին փախուստի պիտի մատնեմ իսրայէլացիների առաջ. նրանց ձիերին ջղակոտոր կ'անես, նրանց կառքերը հրով կ'այրես»: Յեսուն ու նրա հետ ամբողջ պատերազմող զօրքը Մառոնի ջրի մօտ յանկարծակի նրանց դէմ գնացին եւ լեռնակողմում ընկան նրանց վրայ: Տէրը նրանց Իսրայէլի ձեռքը մատնեց, եւ կոտորելով նրանց՝ հալածեցին մինչեւ մեծ Սիդոն, մինչեւ Մասրեփոթմայիմ եւ մինչեւ Մասեփայի դաշտն արեւելքում: Կոտորեցին նրանց, մինչեւ որ նրանցից ոչ մի ազգաբույժ մարդ չմնաց: Յեսուն նրանց հետ

այնպես վարուեց, ինչպես որ Տէրը պապութիւրել էր նրան. նրանց
 ձիերը ջղակոտոր արեց եւ նրանց կառքերը հրով այրեց: Այն 9
 ժամանակ Յեսուն ետ դարձաւ եւ գրաւեց Ասորը եւ նրա թագա-
 տրին, սպանեց նրան, որովհետեւ Ասորն առաջ այն բոլոր թա-
 գաւորութիւնների գլուխն էր: Նրա մէջ եղած բոլոր մարդկանց 10
 սրակոտոր արեցին, բնաջնջեցին բոլորին, նրա մէջ ոչ մի շնչա-
 տը չէր չմնաց: Ասորն էլ կրակով այրեցին: Այդ թագաւորու- 11
 թիւնների բոլոր քաղաքներն ու նրանց թագաւորներին գերեց
 Յեսուն, նրանց սրի քաշեց եւ բնաջնջ արեց, ինչպես որ իրենց
 հրամայել էր Տիրոջ ծառայ Մովսէսը: Բայց հողաբլուրների 12
 վրայ եղած բոլոր քաղաքները չայրեցին իսրայէլացիները, այլ
 միայն Ասորը, որ Յեսուն այրեց: Նրա ամբողջ ասարն ու անա- 13
 տունները իսրայէլացիները կողոպտեցին, բոլոր մարդկանց սրի
 քաշեցին, մինչեւ որ բնաջնջեցին նրանց եւ ոչ մի շնչատը չէր
 չթողեցին: Ինչպես Տէրը հրամայել էր իր ծառայ Մովսէսին, եւ 14
 ինչպես Մովսէսը պապութիւրել էր Յեսուին, այդպես արեց Յեսուն
 եւ ոչ մի բան չանց չարեց այն ամենից, ինչ նրան պապութիւրել էր
 Մովսէսը: Յեսուն նուաճեց այն ամբողջ երկիրը, լեռնակողմը 15
 եւ ամբողջ Նագեր երկիրը, ամբողջ Գոստմ երկիրը, դաշտային
 եւ արեւմտեան կողմը, Իսրայէլի լեռն ու նրա հովիտը, որ լե-
 րան մօտ է, Աքել սարից մինչեւ Սուրի ելքը, մինչեւ Բաալզադ 16
 եւ Լիբանանի դաշտավայրերը՝ Ահերմոնի ստորոտում, նրանց
 բոլոր թագաւորներին նա բռնեց եւ կոտորեց: Այդ բոլոր թա- 17
 գաւորների դէմ Յեսուն շաք օրեր պատերազմ մղեց, եւ չկար 18
 մի քաղաք, որ Տէրը իսրայէլացիների ձեռքը մաքնած չլիներ,
 բացի Գաբաւոնում բնակուող խեւացիներից. Յեսուն բոլորին
 նուաճեց պատերազմով: Արդարեւ, Տէրն էր, որ կարծրացրեց 19
 նրանց սրտերը, եւ նրանք պատերազմով դիմաւորեցին Իսրա-
 յէլին, որպէսզի չմեռնեն, Տէրը չողորմի նրանց, այլ բնաջնջուեն,
 ինչպես որ Տէրն ասել էր Մովսէսին: Այն ժամանակ Յեսուն 20
 եկաւ եւ Քեբրոնի ու Դաբիի լեռնակողմում, Անոբի եւ Իսրա-
 յէլի բոլոր լեռներում եւ Յուդայի երկրի բոլոր լեռներում կո-
 տորեց ենակիմներին, ոչնչացրեց նրանց իրենց քաղաքներով
 հանդերձ: Այո՛, Յեսուն կոտորեց նրանց, եւ իսրայէլացիների 21
 երկրում ենակիմներից ոչ ոք չմնաց. մնացին միայն Գազայում,
 Գեթում եւ Ասեղոթում: Յեսուն նուաճեց ամբողջ երկիրը, ինչ- 22
 պես որ Տէրը պապութիւրել էր Մովսէսին, եւ որպէս ժառանգութիւն

փուլեց Իսրայելին բաժիններով ըստ նրանց ցեղերի: Եւ երկիրը դադարեց պատերազմելուց:

- 12 Սրանք են այն թագաւորները, որոնց կոպորեցին Մովսէսն ու իսրայէլացիները եւ որոնց երկիրը ժառանգեցին Յորդանան գետից այն կողմ՝ դէպի արեւմուտք, Առնոնի ձորից մինչեւ Ա-
- 2 հերմոն լեռը եւ ամբողջ Արաբան՝ արեւելեան կողմից. ամոր-
հացիների թագաւոր Սեռոնը, որը բնակւում էր Եսեբոնում եւ
փրում էր Արոյերից մինչեւ Առնոնի ձորը՝ ձորաբերանը, Գա-
ղաադի կէսին, մինչեւ Յաբոկի հեղեղափը, որ ամոնացիների
- 3 սահմաններում է, եւ Արաբային՝ մինչեւ Բենեերթի ծովը արեւ-
ելեան կողմից, մինչեւ Արաբայի ծովը, այսինքն՝ Ադի ծովը,
արեւելքից՝ Ասեմոթի ճանապարհով դէպի Թեման, եւ հարաւից՝
- 4 այն փեղերին, որ Ասեղոթ Փասգայի սպորոփում են: Բասանի
Օգ թագաւորը, որը հսկաների ցեղից էր մնացել եւ որը բնակ-
ւում էր Ասպարոթում եւ Եդրայինում, փրում էր Ահերմոն լե-
րանը, Սելքային եւ ամբողջ Բասանին մինչեւ Գեսուրի սահ-
մանները, Մաքաթիին եւ Գաղաադի կէսին մինչեւ Եսեբոնի Սե-
- 6 հոն թագաւորի սահմանները: Տիրոջ ծառայ Մովսէսը եւ իսրա-
յէլացիները ջարդեցին սրանց, եւ Տիրոջ ծառայ Մովսէսը որպէս
ժառանգութիւն այն փուլեց Ռուբէնի եւ Գադի ցեղերին եւ Մա-
- 7 նասէի կէս ցեղին: Սրանք են ամորհացիների թագաւորները,
որոնց կոպորեցին Յեսուսն եւ իսրայէլացիները Յորդանան գետի
այն կողմում՝ Գաղաադի ծովեզրին, Լիբանանի դաշտում մին-
չեւ Ալոկ լեռը, որ բարձրանում է դէպի Սէիր, (Յեսուսն Իսրայէլի
ցեղերին իրենց բաժինների համեմատ որպէս ժառանգութիւն
- 8 փուլեց դրանք՝ լերան վրայ, դաշտում, Արաբայում, Ասեղոթում,
անապատում, Նազեբում բնակուող քեփացիների, ամորհացի-
ների, քանանացիների, փերեզացիների, խեւացիների, գերգե-
- 9 սացիների, յեբուսացիների երկրները). Երիթովի թագաւորը,
Բեթէլի մօտ գրնուող Գայիի թագաւորը, Երուսաղէմի թա-
- 11 գաւորը, Բեբրոնի թագաւորը, Յերիմոթի թագաւորը, Լաքիսի
թագաւորը, Եգլոնի թագաւորը, Գազերի թագաւորը, Դաբի-
- 12, 13 ռի թագաւորը, Գեսեմի թագաւորը, Ներմէի թագաւորը, Աբերի
թագաւորը, Լոբնայի թագաւորը, Օդոդոմի թագաւորը, Մա-
- 15, 16 կեղայի թագաւորը, Թափուայի թագաւորը, Օփերի թագաւո-
րը, Նափէկի թագաւորը, Ասորի թագաւորը, Սամրոնի թա-
- 18, 19, 20 գաւորը, Մառոնի թագաւորը, Ասքափի թագաւորը, Թանաքի
- 21

թագաւորը, Մակեդոնի թագաւորը, Կեդէսի թագաւորը, Յել- 22
նոմի Քերմել թագաւորը, Դորի Նափեդոր թագաւորը, Գելիմի 23
Գելզել թագաւորը եւ Թերսայի թագաւորը: Այս բոլոր թագա- 24
ւորների թիւը քսանինն է:

Յեսուն ծերացել էր եւ քարիքն առել: Տէրը ասաց Յեսու- 13
ին. «Դու ծերացել ես եւ օրերդ անց ես կացրել, բայց շար 2
երկրներ են մնացել ժառանգելու: Մնացած երկրները սրանք 2
են. փղշպացիների բոլոր սահմանները, Գեսուրը եւ Քանանը.
Եգիպտոսի դիմացի անշէն վայրից մինչեւ Ակկարոնի սահման- 3
ները աջ կողմում. քանանացիներին են պարկանում փղշպա-
ցիների հինգ թագաւորութիւնները՝ գազացիներինը, ազոբա-
ցիներինը, ասկաղոնացիներինը, գեթացիներինը, սկկարոնա-
ցիներինը եւ խեւացիներինը. Թեմանից՝ քանանացիների ամ- 4
բողջ երկիրը, Գազան, Սիդոնը, մինչեւ Յափեկա, մինչեւ ամոր-
հացիների սահմանները, եւ փղշպացիներից՝ ամբողջ Արա- 5
բա երկիրը եւ ամբողջ Լիբանանը արեւելքից, Ահերմոն լեռան
ստորոտի Գաղգաղայից մինչեւ Եմաթի մուտքը: Բոլոր լեռ- 6
նաբնակներին, Լիբանանից մինչեւ Մասերեփոթմայիմ, եւ բո-
լոր սիդոնացիներին եւ կը կոտորեմ իսրայէլացիների առաջ:
Բայց դու դրանք բաժանիր իսրայէլացիներին որպէս ժառան-
գութիւն, ինչպէս որ քեզ պարտիրեցի»: Հիմա այս երկիրը 7
որպէս ժառանգութիւն բաժանիր ինը ցեղերին եւ Մանասէի կէս
ցեղին. Յորդանան գետից մինչեւ Մեծ ծովը դէպի արեւմուտք
կը քառ նրանց, եւ Մեծ ծովը սահման կը դառնայ: Իսկ երկու 8
ցեղերը՝ Ռուբէնի եւ Գադի ցեղերը, Մանասէի կէս ցեղի հետ
ստացան իրենց ժառանգութիւնը, որ քուել էր Մովսէսը Յոր-
դանան գետի այն կողմում, արեւելքում. Տիրոջ ծառայ Մովսէսը
նրանց մէջ բաժանեց Առնոն հեղեղաբի եզերքին գրնուող Ա- 9
րոյերից եւ ձորի մէջ գրնուող քաղաքից մինչեւ Դեբոն, նաեւ
ամբողջ Միսորը, Մեդաբան, Եսերոնում թագաւորող ամոր- 10
հացիների արքայ Սեհոնի բոլոր քաղաքները, մինչեւ ամոնա-
ցիների սահմանները, Գաղաադը եւ Գեսուրի ու Մաքաթիի 11
սահմանները, ամբողջ Ահերմոն լեռը, ամբողջ Բասանաստանը,
մինչեւ Սելքա, Բասանի մէջ ամբողջ թագաւորութիւնն Օգի, 12
որ թագաւորում էր Ասարաթոն եւ Եդրայիմում: Հսկաների
մնացորդներից միայն սա էր մնացել, եւ Մովսէսը հարուա-
ծեց ու սպանեց նրան: Բայց իսրայէլացիները չբնաջնջեցին 13

գետուրացիներին, մաքաթացիներին եւ քանանացիներին. եւ գետուրացիներն ու մաքաթացիները բնակում են Իսրայէլի մէջ

14 մինչեւ այսօր: Բայց Ղեւիի ցեղին բաժին եւ ժառանգութիւն չարուեց, որովհետեւ Իսրայէլի Տէր Աստուածն է նրանց ժառանգութիւնը, ինչպէս նրանց ասել էր Տէրը: Սրանք այն բաժիններն են, որ Մովսէսը բաժանեց իսրայէլացիներին Ռաբոթ Մովա-

15 բում, Յորդանան գետի այն կողմում, Երիբովի դիմաց: Մովսէսը Ռուբէնի ցեղին ժառանգութիւն րուեց ըստ նրա րոհմերի,

16 եւ նրանց սահմանները եղան Առնոն ձորի դիմացը գրնուող Արոյերը, Առնոն ձորում գրնուող քաղաքը, ամբողջ Միսորը

17 եւ Մեդաբան մինչեւ Եսեբոնը. նրանց բոլոր քաղաքները, որ Միսորում են, Դեբոնը, Բամոթբահաղը, Բաելմոթի րու-

18, 19 նը, Յասան, Կեդմոթը, Մեփայաթը, Կարիաթեմը, Մեբաման, Սարեթը եւ Սիորը Ենակ լեռան վրայ, Բեթփագորը, Ասեդոթ-

20 փասգան, Բեթսիմոթը եւ Միսորի բոլոր քաղաքները, ամբողջ թագաւորութիւնն ամորհացիների Սեհոն թագաւորի, որ թա-

21 գաւորում էր Եսեբոնում: Սրան, ինչպէս նաեւ Մադիամի իշխաններին՝ Ելիին, Բոկոմին, Սուրին, Ուրին, Ռոբէին եւ այդ երկրում բնակուող Սեհոնի մերձակայքի իշխաններին, ջարդեց

22 Մովսէսը: Նաեւ Բէորեան Բաղաամ վիուկին մի վայրկեանում սրով սպանեցին իսրայէլացիները: Ռուբէնի սահմանը եղաւ

23 Յորդանան գետը: Այս է Ռուբէնի որդիների ժառանգութիւնն ըստ իրենց րոհմերի, սրանք են նրանց քաղաքներն ու աւան-

24 ները: Մովսէսը բաժին րուեց նաեւ Գադի որդիներին ըստ իրենց րոհմերի: Նրանց սահմանները եղան Յազերը, Գա-

25 դաադի բոլոր քաղաքները, ամոնացիների երկրի կէտը մինչեւ Արոյեր, որը Արաբայի դիմացն է, Եսեբոնից մինչեւ Մասփայի մօտի Ղռամոթը, Բոբանիմը, Մանայիմը մինչեւ Դաբիրի սահ-

26 մանները եւ Եմակում Բեթարամը, Բեթնամրան, Սոքովն ու Մափոնը եւ Եսեբոնի արքայ Սեհոնի մնացած թագաւորութիւնը: Սահմանը Յորդանան գետն է մինչեւ Քեներեթի ծովեզերքը,

27 Յորդանան գետի այն կողմը, դէպի արեւելք: Այս է Գադի որդիների ժառանգութիւնը ըստ իրենց րոհմերի, նրանց քաղաքները եւ ագարակները: Մովսէսը բաժին րուեց նաեւ Մանասէի կէս ցեղին, որը եղաւ Մանասէի որդիների կէս ցեղի կալուածքը

29 ըստ իրենց րոհմերի: Նրանց սահմանները եղան. Մանա- յէմից սկսած ամբողջ Բասանը, Բասանի արքայ Օգի ամբողջ

թագաւորութիւնը, Յայիրի բոլոր աւանները, որոնք Բասանաս-
 փանում են, ընդամենը վաթսուն քաղաք: Իսկ Գաղաադի կէ- 31
 սը, Ասփարոթը, Եդրայինը, Բասանասփանում Օգի թագաւ-
 րութեան քաղաքները փրուեցին Մանասէի որդի Մաքիրի որ-
 դիներին եւ Մանասէի կէս ցեղի որդիներին՝ ըստ իրենց փոհմե-
 րի: Սրանք են այն փեղերը, որ Մովսէսը ժառանգութիւն փու- 32
 եց Յորդանան գետի այն կողմում, Մովաբի Ռաբոթ բնակա-
 վայրում, Երիթովի դիմաց՝ արեւելքում: Ղեւիի ցեղին Մովսէսը 33
 ժառանգութիւն չփուեց, որովհետեւ Իսրայէլի Տէր Ասփումն
 ինքն է նրանց ժառանգութիւնը, ինչպէս ասել էր նրանց:

Սրանք են այն փեղերը, որ քանանացիների երկրում իսրա- 14
 յէլացիներին ժառանգութիւն փուին Եդիազար քահանան, Նա-
 ւէի որդի Յեսուն եւ իսրայէլացիների ցեղերի նահապետութեան
 իշխանները: Վիճակով փուին ժառանգութիւնը այն ինը ցեղե- 2
 րին եւ Մանասէի կէս ցեղին, ինչպէս որ պատուիրել էր Տէրը
 Յեսունի միջոցով, որովհետեւ Մովսէսը երկու ցեղերին եւ Մա- 3
 նասէի կէս ցեղին ժառանգութիւն փուել էր Յորդանան գետի
 այն կողմում: Ղեւրացիներին ժառանգութիւն չէր փուել նրանց
 մէջ: Քանի որ երկու ցեղ էին Յովսէփի որդիները՝ Մանասէն 4
 եւ Եփրեմը, ղեւրացիներին երկրի մէջ բաժին չփուին, այլ մի-
 այն քաղաքներ՝ բնակուելու համար եւ դրանց արուարձանները
 նրանց ոչխարների համար: Ինչպէս Տէրը պատուիրել էր Մով- 5
 սէսին, այդպէս արեցին իսրայէլացիները եւ բաժանեցին եր-
 կիրը: Յուդայի որդիները Գաղգաղայում մօտեցան Յեսունին, 6
 եւ կենեզացի Յեփոնէի որդի Քաղէբն ասաց նրան. «Դու ինքդ
 գիտես, թէ ինչ խօսեց Տէրը Կաղէբառնեայում Ասփծու մար- 7
 դո՝ Մովսէսի հետ իմ եւ քո մասին: Ես քառասուն փարեկան
 էի, երբ Տիրոջ ծառայ Մովսէսն ինձ Կաղէբառնեայից ուղար- 8
 կեց երկիրը լրբեսելու, եւ նրան մենք լուր բերինք նրա ուզածի
 պէս: Բայց ինձ հետ գնացող իմ եղբայրները ժողովրդի միտքը 9
 շեղեցին. իսկ ես շարունակեցի հետեւել իմ Տէր Ասփծուն»: Այն
 օրը Մովսէսը երդուեց եւ ասաց. «Այն երկիրը, ուր դու հասար, 9
 յափտեան բռնը եւ քո որդիներինը թող լինի որպէս ժառանգու-
 թիւն, քանի որ ես շարունակեցի հետեւել իմ Տէր Ասփծուն: Եւ 10
 արդ, սնուցել է ինձ Տէրը, ինչպէս որ ասել էր. սա քառասուն-
 հինգերորդ փարին է, ինչ Տէրն ասել է այս խօսքը Մովսէսին,
 երբ իսրայէլացիները թափառում էին անապատում: Այժմ ա-

11 հա ես այսօր ութսունհինգ փարեկան եմ եւ ուժեղ եմ այսօր,
 12 ինչպէս այն ժամանակ, երբ Մովսէսն ինձ ուղարկեց: Այժմ նոյն-
 13 նպէս կարող եմ պատերազմի մէջ մտնել եւ դուրս գալ: Այժմ
 խնդրում եմ քեզնից ինձ փալ այն լեռը, ինչպէս որ Տէրն ասաց
 այն օրը: Դու ինքդ այս բանը լսեցիր այն օրը: Հիմա այնպեղ
 ենակիմներն են, եւ նրանց քաղաքներն ամրացուած են եւ մեծ:
 Հիմա եթէ Տէրն ինձ հետ լինի, կը բնաջնջեմ նրանց, ինչպէս
 14 Տէրն ինձ ասաց»: Եւ Յեսուն օրհնեց նրան եւ Քերրոնը որ-
 պէս ժառանգութիւն փուեց կենեզացի Յեփոնէի որդի Քաղէբին:
 14 Դրա համար Քերրոնը եղաւ կենեզացի Յեփոնէի որդի Քաղէբի
 ժառանգութիւնը, որովհետեւ նա հետեւեց Իսրայէլի Տէր Աստ-
 15 ծու պապութիրանին: Քերրոն քաղաքի անունն առաջ Արբոկ էր,
 նա ենակիմների մայրաքաղաքն էր: Եւ երկիրը հանգստացաւ
 պատերազմից:

15 Յուդայի որդիների ցեղի սահմանները, ըստ իրենց փոհների,
 եղան՝ եղոմայեցիների սահմաններից, Սին անապատից մինչեւ
 2 Կադէս, հարաւային կողմում: Հարաւային կողմից նրանց սահ-
 մանները գնում են մինչեւ Ադի ծովի եզրը՝ նրա հարաւակողմն
 3 իջնող բարձրաւանդակից, անցնում են մինչեւ Ակրաբիմի գառ-
 իվերը, անցնում են Սինաքը, բարձրանում են հարաւից դէպի
 Կադէսբառնեայ, ելնում են Հռոն, ձգւում Ադդարի մօտով եւ
 պտտւում Կադէսի արեւմտեան կողմը, գնում հասնում են մին-
 4 չեւ Ասեմոնա եւ դուրս գալիս մինչեւ Եգիպտոսի ձորը: Այս
 սահմանը վերջանում է ծովի կողմում: Սրանք նրանց սահման-
 5 ներն են հարաւից: Արեւելքից սահմանն ամբողջ Ադի ծովն է,
 մինչեւ Յորդանան գետի եզերքը: Նրանց հիւսիսային սահմանը
 6 ծովածոցից, Յորդանան գետի եզերքից հասնում է Բեթազղա,
 անցնում հիւսիսով մինչեւ Բեթարաբա, բարձրանում է մինչեւ
 7 Ռուբէնի որդիների Բէոն քարը: Ապա սահմանը բարձրանում
 է Աբորի ձորի չորրորդ մասով, հարաւային կողմից իջնում է
 Գադգադ, որը Եղոմիմի գառիվերի դիմացն է, հարաւային կող-
 մում: Սահմանը հասնում է Արեգ աղբիւրի ջրին եւ վերջանում
 8 է Ռոզեղի աղբիւրի մօտ: Ապա սահմանը բարձրանում է ե-
 նոմացիների ձորը Յեբուսի եպելից, հարաւային կողմից, ուր
 գտնւում է Երուսաղէմը: Ապա հասնում է այն լեռան գլուխը,
 որը ծովակողմից Ենոմի ձորի դիմացն է եւ որը հիւսիսից Ռա-
 9 փայինների երկրի ծայրին է: Այս սահմանը լեռան գլխից հաս-

նում է մինչև Նափթովի ջրի աղբիւրը, Գայիում հապում է Եփ-
 րեմի լեռը, հասնում է Բաաղ, այսինքն՝ Յարիմ քաղաքը. ա- 10
 պա Բաաղից շրջում է Ասարեսի ծովակողմը, դէպի Սէիր լեռը,
 հիւսիսից անցնում է Յարիմ քաղաքի երեսով, ուր գտնւում է
 Քաաղոնը, իջնում է Արեգ քաղաքն ու անցնում հարաւ: Ապա 11
 սահմանը Ակկարոնի երեսից կտրում անցնում է դէպի հիւսիս,
 հասնում է Մարքայոն, անցնում Բաաղ երկրի լեռան մօտով եւ
 հասնում մինչև Աբնեղ. սահմանը վերջանում է ծովակողմում:
 Արեւմուտքից նրանց սահմանը Մեծ ծովն է բաժանում: Սրանք 12
 Յուդայի որդիների սահմաններն են շուրջանակի՝ ըստ իրենց
 փոհների: Յեսուն Յեփոնէի որդի Քաղէրին բաժին փուեց Յու- 13
 դայի որդիների երկրի մէջ Ասքծու հրամանով: Յեսուն նրան
 փուեց Արբոկ քաղաքը, որը Ենակի մայրաքաղաքն է, այսինքն՝
 Քեբրոնը: Յեփոնէի որդի Քաղէրն այնպեղ բնաջնջեց Ենա- 14
 կի երեք որդիներին՝ Սուսին, Թոմայիին եւ Աքիմանին՝ Ենակի
 զաւակներին: Քաղէրն այնպեղից գնաց Դաբիրի բնակիչների 15
 դէմ. Դաբիրի անունն առաջ Նամակաց քաղաք էր: Քաղէրն 16
 ասաց. «Ով որ գրաւի Նամակաց քաղաքը եւ փրիի նրան, իմ
 դուստր Աքային նրան կնութեան կտամ»: Եւ այն գրաւեց Քա- 17
 դէրի եղբայր Կենեգի կրտսեր որդի Գողոնիէլը, եւ Քաղէրն իր
 դուստր Աքային նրան կնութեան փուեց: Երբ կինը գնում էր, 18
 խորհուրդ արեց Գողոնիէլի հետ եւ ասաց. «Իմ հօրից ազարակ
 ուզեմ». եւ ձայն փուեց էշի վրայից: Քաղէրն ասաց նրան. «Ի՞նչ 19
 եղաւ քեզ»: Աղջիկն ասաց. «Ինձ օրհնութիւն փուր: Քանի
 որ ինձ փուիր Նագեբ երկիրը, փո՛ր ինձ նաեւ Գոլաթմայիմը»: Եւ Քաղէրը նրան փուեց Վերին Գոլաթն ու Ներքին Գոլաթը: Այս էր Յուդայի որդիների ցեղի ժառանգութիւնն ըստ իրենց 20
 փոհների: Եղոմի սահմանների մօտ, անապատում, Յուդայի 21
 որդիների ցեղի առաջին քաղաքները սրանք են՝ Կասբէէղը,
 Եղրայինը, Յագուրը, Կինան, Դեմոնան, Աղադան, Կաղէ- 22, 23
 սը, Իթնանգիփը, Տէղէմը, Բաաղոթը, Ասեբոն քաղաքը, այ- 24, 25
 սինքն՝ Ատորը, Ամամը, Սաման, Մոլադան, Ասերգադդան, 26, 27
 Բեթփաղէթը, Ասարսուդան, Բերսաբէէն եւ նրանց աւան- 28
 ներն ու ազարակները, Բաադան, Աիմը, Ասեմը, Եղթոլադը, 29, 30
 Քուղը, Երման, Սիկէլէկը, Մադեբենան, Սանսաննան, Դա- 31, 32
 մոթը, Սէղէմին, Ռեմոնը՝ քսանինը քաղաքներ եւ նրանց ա-
 ւանները: Դաշտավայրերում՝ Եսթաուլը, Սարաան, Աննան, 33

34, 35 Ռամոնր, Զանովր, Ադիաթեմր, Ենայիմր, Յերիմույր, Ողո-
 36 դամր, Ներման, Սոքովր, Ազեկան, Սագարիմր, Գադերան եւ
 նրանց ագարակները. փասնչորս քաղաքներ եւ նրանց աւան-
 37, 38 ները. Մենանր, Ադասան, Մակդադդադր, Դադաանր, Մաս-
 39, 40 փան, Յեթթայէդր, Ղաքիսը, Բազկաթը, Ազդոմր, Քաբբան,
 41 Լամասը, Քասդոմր, Գադերոթը, Բեթղագոմր, Մակեդդան,
 42 փասնվեց քաղաքներ եւ նրանց աւանները. Ղերնան, Աթերը,
 43, 44 Յեփթան, Ասեննան, Նեսիբը, Կէիլան, Աքեզիբը, Մարեսան,
 45 Ելեմոմր. ինը քաղաքներ եւ նրանց աւանները. Ակկարոմր,
 46 նրա աւաններն ու ագարակները. Ակկարոմից մինչեւ Էմէն,
 Ազդարոդի բոլոր արուարձանները, նրանց աւաններն ու ա-
 47 գարակները. Գազան, նրա աւաններն ու ագարակները մին-
 չեւ Եգիպտոսի հեղեղափը եւ Մեծ ծովը, որը սահմանն է:
 48, 49 Լեռնավայրերի վրայ՝ Սափիրը, Յեթերը, Սոքովը, Դեննան, Ա-
 50 հերմոն լեռը, Նամակաց քաղաքը՝ այսինքն՝ Դաքիրը, Անոբը,
 51 Եսթեմովը, Անիմը, Գոսոմը, Քիզվոմը, Գեզոմը, փասնմէկ
 52 քաղաքներ եւ նրանց աւանները. Երեբը, Եսանը, Երուման,
 53, 54 Յանումը, Բեթթափուէն, Ափական, Քամմափան, Արբոկ քա-
 ղաքը, այսինքն՝ Քեբրոմը, Սիորը. ինը քաղաքներ եւ նրանց
 55, 56 աւանները. Մաւոմը, Քերմէլը, Զիփը, Յեփրան, Յեզրայէլը,
 57 Յեկրամը, Զանովան, Եկիմը, Գաբաան, Թամման, ինը քա-
 58 ղաքներ եւ նրանց աւանները. Ալուր, Բեթսուրը, Գեդորը,
 59 Մարոթը, Բեթանոթը, Եղթեկէն. վեց քաղաքներ եւ նրանց
 աւանները. Թեկովը եւ Եփրաթան, այսինքն՝ Բեթղահէմը,
 Բագորը, Եփամը, Կուղոմը, Տափամին, Սորէսը, Կարէմը, Գադ-
 դիմը, Բեթերը, Մանոքովը. փասնմէկ քաղաքներ եւ նրանց ա-
 60 ւանները. Կարիաթբաադը, այսինքն՝ Յարիմ քաղաքը եւ Ա-
 րաբան. երկու քաղաքներ, նրանց աւանները իրենց ագա-
 61 րակներով հանդերձ, Բեթբարգիսը, Բեթարաբան, Մադոմը,
 62 Սոքովան, Ներսանը, Աղահանքի քաղաքները, Ենդագիսը. եօ-
 63 թը քաղաքներ եւ նրանց աւանները: Յերուսացիները բնակւում
 էին Երուսաղէմում, եւ Յուդայի որդիները չկարողացան մար-
 փնչել նրանց դէմ, ուստի յերուսացիները մինչեւ այսօր Երու-
 սաղէմում բնակւում են Յուդայի որդիների հետ:

16 Մանասէի՝ Յովսէփի անդրանիկ որդու ցեղի սահմանները
 սրանք են. Մանասէի անդրանիկին՝ Մաքիրին՝ Գադաադի հո-
 րը, որովհետեւ պատերազմող մարդ էր, բաժին հասաւ Գադա-

աղը Բասանաստանում: Մանասէի միւս որդիներին, Աբիեզե- 2
 րի որդիներին, Զեդեկի որդիներին, Եսիելի որդիներին, Սիւ-
 քեմի որդիներին, Մեմիրայիի որդիներին, Օփերի որդիներին
 բաժին հասաւ ըստ իրենց տոհմերի: Սրանք են Յովսէփի որ-
 դու՝ Մանասէի որդիները, արու զաւակներ ըստ իրենց տոհմե-
 րի: Մանասէի որդու Մաքիի որդու Գաղաադի որդու Օփերի 3
 որդի Սաղպաաղը արու զաւակ չունէր, այլ միայն՝ դուստրեր:
 Սաղպաադի դուստրերի անունները սրանք են՝ Մաաղա, Նու-
 ա, Էգղա, Մեղքա եւ Թերսա: Նրանք կանգնեցին Եղիազար 4
 քահանայի, Նաւէի որդի Յեսուի եւ իշխանների առաջ եւ ասա-
 ցին. «Աստուած Մովսէսի միջոցով պարտիրեց, որ մեզ ժառան-
 գութիւն տրուի մեր հօրենական եղբայրների մէջ»: Եւ Տիրոջ
 հրամանով նրանց ժառանգութիւն տրուեց իրենց հօրենական
 եղբայրների մէջ: Մանասէին բաժին ընկան Ղաբեկի դաշտը 5
 եւ Գաղաադն ու Բասանը, որ Յորդանան գետի այն կողմում
 են, որովհետեւ Մանասէի որդիների դուստրերը ժառանգու- 6
 թիւն ստացան իրենց եղբայրների մէջ, ուստի Գաղաադ երկիրը
 Մանասէի միւս որդիներինը եղաւ: Մանասէի որդիների սահ- 7
 մանները գնում են Սիւքեմի դիմացը գտնուող Ասերմաքթօթից
 մինչեւ Յամին եւ Ասեր՝ Թափթօթայի աղբիւրը: Թափթօթայի 8
 երկիրը Մանասէինը եղաւ, իսկ Մանասէի սահմանների վրայ
 գտնուող Թափթօթա քաղաքը՝ Եփրեմի որդիներինը: Սահ- 9
 մանները հարաւային կողմից իջնում են Կանայի ձորը, Յայիրի
 ձորի դիմաց. եւ Եփրեմի բեւեկնի ծառը ընկնում է Մանասէի
 քաղաքի մէջ: Մանասէի սահմանը հիւսիսից գնում է մինչեւ հե-
 ղեղապը եւ վերջանում է ծովում: Նարաւային կողմը Եփրեմինն 10
 է, իսկ հիւսիսային կողմը՝ Մանասէինը, եւ նրանց սահմանը
 ծովն է: Նիւսիսային կողմից նրանք յարում են Ասերին, իսկ
 արեւելեան կողմից՝ Իսաքարին: Իսաքարի եւ Ասերի միջեւ 11
 Մանասէինը եղան Բեթսանն ու նրա աւանները, Ամբղանն ու
 նրա աւանները, Ենդորի բնակիչներն ու նրա աւանները, Մա-
 կեդդովի բնակիչներն ու նրա աւանները, Տանաքի բնակիչներն
 ու նրա աւանները, Նափեթի երրորդ մասն ու նրա աւանները:
 Մանասէի որդիները չկարողացան բնաջնջել այս քաղաքները 12
 եւ քանանացիները շարունակեցին բնակուել այդ երկրում: Եւ 13
 երբ իսրայէլացիները զօրացան, նրանք հնազանդեցին քանա-
 նացիներին, բայց ամբողջովին չբնաջնջեցին նրանց: Յովսէ- 14

փի որդիներն ընդդիմացան Յեսուին եւ ասացին. «Ինչո՞ւ համար մեզ մէկ բաժին ժառանգութիւն եւ մէկ կալուածք պուիր: Մենք
 15 բազմամարդ ենք, եւ Աստուած մեզ օրհնել է»: Յեսուն նրանց ասաց. «Եթէ դուք բազմամարդ էք, գնացէ՛ք անտառ, ձեզ համար
 16 ձեզ համար նեղ է Եփրեմի լեռը»: Յովսէփի որդիներն ասա-
 ցին. «Եփրեմի լեռը մեզ բաւական չէ. այնպեղ, մեր երկրում՝
 Բեթսանում, նրա աւաններում եւ Յեզրայէլի ձորում մեզ հետ
 բնակուող բոլոր քանանացիներն ընտիր երիվարներ ու զէնքեր
 17 ունեն»: Յեսուն խօսեց Յովսէփի որդիների՝ Եփրեմի եւ Մա-
 նասէի հետ եւ ասաց. «Դուք բազմամարդ ժողովուրդ էք եւ շատ
 18 զօրութիւն ունէք, թող ձեզ մէկ կալուածք չինի, անտառը ձե-
 րը լինի: Անտառ է, կը մաքրէք այն, մինչեւ ծայրը այն ձերը կը
 լինի, երբ բնաջնջէք քանանացիներին. թէպէտ նրանք ընտիր
 երիվարներ ունեն եւ ձեզանից ուժեղ են, բայց դուք կը յաղթէք
 նրանց»:

17 Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդը հաւաքուեց Մելովում, եւ այն-
 քեղ կանգնեցրին վկայութեան խորանը, քանի որ երկիրը
 2 նուաճուեց նրանց կողմից: Իսրայէլացիներից եօթը ցեղ էր
 3 մնացել, որ իր ժառանգութիւնը չէր ստացել: Յեսուն նրանց
 ասաց. «Մինչեւ ե՞րբ պէտք է ծուլանաք եւ չմտնէք ու ժառանգեք
 4 այն երկիրը, որ ձեզ պուեց մեր հայրերի Տէր Աստուածը: Ա-
 մէն ցեղից ինձ երեքական մարդ պուէ՛ք, եւ կ'ուղարկեմ նրանց,
 որ վեր կենան անցնեն երկրով եւ չափագրեն այն իմ առաջ՝
 պարզելով, թէ ինչպէս պէտք է բաժանել այն»: Նրանք եկան
 5 նրա մօտ, ու նա բաժանեց երկիրը նրանց մէջ եօթը մասի: Եւ
 ասաց. «Յուդայի երկիրը թող մնայ նրանց սահմանը հարա-
 փց, Յովսէփի որդիներն իրենց սահմաններում մնան հիւսիսից,
 6 իսկ դուք երկիրը բաժանեցէ՛ք եօթը մասի եւ չափագրութիւնը
 բերէք ներկայացրէ՛ք ինձ այսպեղ. եւ ձեզ համար այսպեղ
 7 Աստծու առաջ վիճակ կը հանեն: Ղեւիի որդիները ձեր մէջ
 բաժին չունեն, որովհետեւ նրանց բաժինը Տիրոջ համար ար-
 ւած քահանայութիւնն է. Գադը, Ռուբէնը եւ Մանասէի կէս ցե-
 ղը Յորդանան գետի այն կողմում՝ արեւելքում ստացան իրենց
 ժառանգութիւնը, որ Տիրոջ ծառայ Մովսէսը պուել էր նրանց»:
 8 Եւ մարդիկ վեր կացան գնացին: Երկիրն աչքի անցկացնելու
 գնացած մարդկանց Յեսուն պատուիրեց եւ ասաց. «Անցէ՛ք

գնացէ՛ք, աչքի անցկացրէ՛ք երկիրն ու վերադարձէ՛ք ինձ մօտ, իսկ ես Սելովում Տիրոջ առաջ ձեզ համար վիճակ կը գցեմ»։ Մարդիկ գնացին շրջեցին երկրում, հեղափոխեցին ու քնքան 9 երկիրը եւ այն, ըստ նրա քաղաքների, եօթը բաժին անելով՝ չափազանցեցին մի գրքի մէջ եւ բերին Յեսուսի մօտ՝ բանակապետի, Սելով։ Յեսուն Տիրոջ առաջ նրանց համար վիճակ գցեց 10 Սելովում եւ այնպէղ երկիրը բաժանեց իսրայէլացիներին՝ ըստ իրենց բաժինների։ Առաջին վիճակն ընկաւ Բենիամինի որդիների ցեղին՝ ըստ իրենց փոխների։ Նրանց բաժնի սահմանն ընկաւ Յուդայի եւ Յովսէփի որդիների միջեւ։ Նրանց սահ- 12 մանները եղան Յորդանան գետի հիւսիսից, որոնք Երիքովի հարաւից բարձրանում են դէպի հիւսիս, ելնում են լերան վրայ դէպի ծովի կողմը, եւ նրանց վերջը հասնում է մինչեւ Բեթաւանի Մաքդարա բնակավայրը. այնպէղից անցնում են Լուզի սահ- 13 մանները հարաւային կողմից, Լուզի երեւից, այսինքն՝ Բեթէլից, եւ սահմաններն իջնում են Ադարի Աստարոթ բնակավայրը, դէպի լերան կողմը, որը Ներքին Բեթորոնի հարաւում է։ Սահմաններն անցնում, պոյոյր են փալիս հարաւից ծովահա- 14 յեաց ափով, այն սարից, որ հարաւում Բեթորոնի դիմացն է։ Նրա վերջը հասնում է Կարիաթբաաղ, այսինքն՝ Յուդայի որդիների Կարիաթարիմ քաղաքը։ Ծովի կողմում ծայրը այս է։ 15 Իսկ հարաւային կողմում Կարիաթբաաղի ծայրից սահմաններն անցնում են Գայի եւ դուրս են գալիս դէպի Նափթովայի ջրերի աղբիւրը։ Սահմաններն իջնում են ենոմացիների հովտի դի- 16 մացի լերան եզերքը, որ հիւսիսում Ենակի ռափայինների մասն է, եւ հարաւից, Յեբուսի երեւից իջնում են Ենոմի Գայի բնակավայրը եւ գնում Ռոզելի աղբիւրը։ Նիւսիսից կտրում անց- 17 նում են Բեթսամիւսի աղբիւրը, գնում են Եդոմինի գառիվերի դիմացը գրնուող Գալիլոթ, իջնում են մինչեւ Ռուբէնի որդու Բաան վեմը. Բեթարաբայի թիկունքից անցնում են հիւսիս եւ 18 իջնում Արաբա։ Այս սահմաններն անցնում են Բեթագղայի երեւից, ծովի հիւսիսից եւ վերջանում են Ադի ծովի հիւսիսա- 19 յին ու Յորդանան գետի հարաւային ծայրում։ Այս է նրանց 20 սահմանը հարաւից. իսկ արեւելեան կողմի սահմանը Յորդանան գետն է։ Այս է Բենիամինի որդիների ժառանգութիւնը, եւ սրանք են նրանց սահմանները շուրջանակի՝ ըստ իրենց փոխների։ Բենիամինի որդիների ցեղի քաղաքներն ըստ ի- 21

22, 23 ընց քոհմերի սրանք են՝ Երիքովը, Բեթագղան, Ամենգասիմը,
 24 Բեթարաբան, Սեմարիմը, Բեթելը, Աիմը, Ափարը, Արփան,
 25, 26 Կարենը, Զափերամիմը եւ Գարաան. քասներկու քաղաքներ
 27 եւ նրանց աւանները, Գաբաւոնը, Ռամման, Բերոթը, Մաս-
 28 փան, Կեփիրան, Ամուսան, Ռէկէմը, Յերփայէլը, Թարաղան,
 29 Սելալէփը, Յերուսը, այսինքն՝ Երուսաղէմը, Գաբաաթը եւ Արեմ
 քաղաքը. քասներկու քաղաքներ եւ նրանց աւանները: Այս է
 Բենիամինի որդիների ժառանգութիւնն ըստ իրենց քոհմերի:

18 Երկրորդ վիճակն ընկաւ Շմաւոնին, Շմաւոնի որդիների ցե-
 ղին՝ ըստ իրենց քոհմերի. նրանց ժառանգութիւնն ընկած
 2 էր Յուդայի որդիների ժառանգութեան մէջ: Նրանց բաժի-
 3 նը եղան. Բերսաբէէն, Սաբէէն, Մողաղան, Ասերսուաղը,
 4, 5 Բաթուղը, Բողան, Ասոմը, Եղթուղաաղը, Երման, Սիկեղան,
 6 Բեթմարքաբոթը, Ասերսուսիմը, Բեթղաբաթը եւ նրանց ագա-
 7 րակները. քասներկու քաղաքներ ու նրանց աւանները, Ա-
 8 յինը, Ռեմոնը, Եթերը եւ Ասանը. չորս քաղաքներ եւ նրանց
 9 աւանները, այդ քաղաքների շուրջը եղած բոլոր ագարակ-
 ները մինչեւ Բաաղէթ Բերամմոթ, հարաւային Ռամաթայի
 մուրքի մօտ: Այս է Շմաւոնի որդիների ցեղի ժառանգու-
 9 թիւնն ըստ իրենց քոհմերի: Շմաւոնի որդիների ցեղի ժա-
 ռանգութիւնն ընկած էր Յուդայի որդիների բաժնի մէջ, ո-
 րովհետեւ Յուդայի որդիների բաժինն աւելի մեծ էր, քան
 նրանցը, ուստի Շմաւոնի որդիները ժառանգութիւն ստացան
 10 նրանց բաժնի մէջ: Երրորդ վիճակը դուրս եկաւ Զաբու-
 ղոնի որդիներին՝ ըստ իրենց քոհմերի. նրանց ժառանգու-
 11 թեան սահմանները եղան մինչեւ Սարիդ: Նրանց սահման-
 ները ելնում են դէպի ծովը եւ Մարաղա, հասնում են մին-
 12 չեւ Դաբասաթ, հանդիպում Եկնամի դիմացը գլխուղ ձորին,
 13 Սարիդից ետ են դառնում Բեթսամէի արեւելեան կողմը, դէ-
 14 պի Զասաղոթ Թաբորի սահմանները, անցնում Դաբարաթ եւ
 15 բարձրանում Յաբագայի մօտով. այնպէս անցնում են արեւ-
 ելք՝ ձգուելով դէպի Կապրասիմ քաղաքը, անցնում են Ռեմմոն,
 14 Ամաթարիմ Աննուա, շրջում են հիւսիսային սահմաններով
 15 մինչեւ Եկանթով եւ վերջանում Գայիում՝ Եփթայեղում. նաեւ՝
 16 Կապրամաթը, Նաաղողը, Սեմրոնը, Յաղեղան եւ Բեթղեհէմը՝
 քասներկու քաղաքներ եւ նրանց աւանները: Այս է Զաբուղոնի
 որդիների ցեղի ժառանգութիւնն ըստ իրենց քոհմերի՝ նրանց

քաղաքներով եւ աւաններով հանդերձ: Չորրորդ վիճակը 17
 դուրս եկաւ Իսաքարին, Իսաքարի որդիներին՝ ըստ իրենց փոհ-
 մերի: Նրանց սահմանները եղան՝ Յեզրայէլը, Աքասեղոթը, 18
 Սունամը, Ափերեմը, Սիանը, Ռամաթը, Ենդանիմը, Ռենաթը, 19, 20
 Անարեթը, Ռաբբոթը, Կէսիոնը, Այեմէսը, Ռենաթը, Ենգա- 21
 դիսը, Ենգադդան եւ Բեթմասեմը: Այս սահմանները ծովա- 22
 յին կողմից յարում են Թաբոթին եւ Կասիմին ու Բեթսամի-
 սին. նրանց սահմանները վերջանում են Յորդանան գետում՝
 փասնվեց քաղաքներ ու նրանց աւանները: Այս է Իսաքարի 23
 որդիների ցեղի ժառանգութիւնն ըստ իրենց փոհմերի՝ նրանց
 քաղաքներով ու աւաններով հանդերձ: Նինգերորդ վիճա- 24
 կը դուրս եկաւ Ասերի որդիների ցեղին՝ ըստ իրենց փոհմե-
 րի: Նրանց սահմանները եղան՝ Քեղկաթը, Ոռդին, Բափնէն, 25
 Աքսափը, Ամաթը եւ Մասաղը: Ծովային կողմից սահմանները 26
 յարում են Կարմեղին, Սիորին եւ Բաղանայէին եւ արեւելե- 27
 ան կողմից եւր են դառնում դէպի Բեթդագոն, հիւսիսից յարում
 են Զաբուղոնին, Գայիին, Եփթայէին, մփնում են Սափաթա
 Բեթամեկ, գնում են Անայէի սահմաններով եւ ձախ կողմից
 անցնում են Քաբոդ, Աքրան, Ռոբ, Ամմոն եւ Կանայի, մին- 28
 չեւ մեծ Սիդոն: Ապա սահմանները եւր են դառնում Ռա- 29
 մա, մինչեւ ամրացուած Տիւրոս քաղաքը, շրջում են դէպի
 Մոսա եւ վերջանում են ծովում, Ակզիփի կալուածքում. ա- 30
 պա՝ Ամման, Ափեկան, եւ Ռաուբան՝ քսաներկու քաղաքներ ու
 նրանց աւանները: Այս է Ասերի որդիների ցեղի ժառանգու- 31
 թիւնն ըստ իրենց փոհմերի՝ նրանց քաղաքներով ու աւաննե-
 րով հանդերձ: Վեցերորդ վիճակը դուրս եկաւ Նեփթաղիմին, 32
 Նեփթաղիմի որդիներին՝ ըստ իրենց փոհմերի: Նրանց սահ- 33
 մանները եղան՝ Մէեղէփը, Մայեղոմը, Բերսանայիմը, Արմէն,
 Նագբըր եւ Յաբնեղը մինչեւ Ղակու. սահմանները վերջա-
 նում են Յորդանան գետում: Այս սահմանները եւր են դառ- 34
 նում դէպի Ագանոթ Թաբորի ծովը, այնպեղից անցնում են
 Կոկ, հարաւից հափում են Զաբուղոնը, ծովային կողմից՝ Ա-
 սերը, արեւելեան կողմից՝ Յուդայի երկիրը եւ Յորդանան գե-
 փը. նաեւ՝ փիւրացիների պարսպապար քաղաքները՝ Տիւրո- 35
 սը, Ամաթը, Ռեկկաթը, Քեներեթը, Ադամին, Ռամման, Ատ- 36
 րը, Կադէսը, Եդրայինը, Ակնատորը, Յարոնը, Մակդաղիէը, 37, 38
 Օրամը, Բեթանաթը եւ Թասմուսը՝ փասնիւր քաղաքներ եւ

39 նրանց աւանները: Այս է Նեփթաղիմի որդիների ցեղի ժառանգութիւնն ըստ իրենց տոհմերի՝ նրանց քաղաքներով ու աւաններով հանդերձ: Դանի որդիների ցեղին, ըստ իրենց տոհմերի, դուրս եկաւ եօթներորդ վիճակը: Նրանց ժառանգութեան սահմանները եղան՝ Սարաան, Եսթաուլը, Սաղաբինը, Յեթղան, 43, 44 Թամման, Եղթեկովը, Բաադոթը, Բանեբարակը եւ Սամես, 45 Յաադուն, Եղուն, Ակկարուն, Գաբաթուն, Յուբ եւ Գեթրեմուն քաղաքները, Բազէից ծովը եւ Բակրոնան՝ Յոպպէի մօտի սահմանի հետ: Դանի որդիների սահմանը նրանց ժառանգութիւնից դուրս մնաց: Այս է Դանի որդիների ցեղի ժառանգութիւնն ըստ իրենց տոհմերի՝ նրանց քաղաքներով եւ աւաններով հանդերձ: Դանի որդիները չքնաջնջեցին ամորհացիներին՝ լերան վրայի իրենց նեղողներին, իսկ ամորհացիները նրանց չէին թողնում իջնել հովիտները եւ նրանցից խլում էին նրանց բաժնի սահմանները: Դանի որդիները գնացին եւ պատերազմեցին Ղեսէմի դէմ, առան այն եւ սրի քաշեցին բնակիչներին, ժառանգեցին այն եւ բնակուեցին նրա մէջ ու իրենց հօր անունով Ղեսէմն անուանեցին Դան: Այս է Դանի որդիների ցեղի ժառանգութիւնն ըստ իրենց տոհմերի՝ այս քաղաքներով եւ նրանց աւաններով հանդերձ: Եւ վերջացրին երկրի բաժանումն իրենց սահմաններով: Ամորհացիները շարունակեցին ապրել Եղովում եւ Սաղամիմում, բայց Եփրեմի ձեռքը ծանրացաւ նրանց վրայ, եւ նրանք Եփրեմին հարկատու դարձան: Եւ գնացին աչքի անցկացնելու երկիրն իր սահմաններով: Իսրայէլացիները Նաւէի որդի Յեսուին ժառանգութիւն տուին իրենց տարածքի մէջ: 50 Տիրոջ հրամանով նրան տուին նրա ուզած Թամնաթսարա քաղաքը, որ Եփրեմի լերան վրայ է, եւ նա շինեց քաղաքը եւ բնակուեց նրա մէջ: Սրանք են այն հողաբաժինները, որ Եդիազար քահանան, Նաւէի որդի Յեսուն եւ Իսրայէլի ցեղերի նահապետները Սելովում, Տիրոջ առաջ, վկայութեան խորանի դռանը, վիճակով բաժանեցին: Եւ գնացին աչքի անցկացնելու երկիրը:

19 Տէրը խօսեց Յեսուի հետ եւ ասաց. «Խօսի՛ր իսրայէլացիների հետ եւ ասա՛. «Տուէ՛ք այն ապաստանի քաղաքները, որոնց մասին Մովսէսի միջոցով ձեզ ասել եմ, որպէս ապաստան այն սպանողի համար, որ մարդ է սպանել ակամայ, դիպուածաբար: Դրանք ձեզ համար թող ապաստանի քաղաքներ լինեն, որպէս–

զի սպանողը սպանուածի արիւնակցի կողմից չսպանուի, մինչեւ որ ժողովրդի առաջ արեանում չկանգնի: Ակամայ սպանողը 4 թող փախչի այդ քաղաքներից մէկը, կանգնի քաղաքի դռան մօտ եւ այդ քաղաքի ծերերին ի լուր ասի իր խօսքը: Ժողովուրդը թող նրան ընդունի իր մօտ, նրան փեղ փայ, եւ նա բնակուի նրանց հետ: Եւ եթէ սպանուածի արիւնակիցը գնայ նրա ե- 5 փեւից, սպանողին նրա ձեռքը թող չմաքնեն, քանի որ նա իր ընկերոջը դիպուածաբար է սպանել եւ նրա դէմ նախկինում արեւութիւն չի ունեցել: Թող նա այդ քաղաքում բնակուի, մինչեւ 6 որ կանգնի ժողովրդի առաջ արեանում, մինչեւ որ այն օրերին եղող մեծ քահանան վախճանուի: Յետոյ սպանողը թող եր դառնայ եւ գայ իր փեղը, իր փունը, այն քաղաքը, որտեղից փա- 7 խել է»: Եւ առանձնացրին Կադէսը Գալիլիայում, Նեփթաղիմի լերան վրայ, Սիքէնը՝ Եփրեմի լերան վրայ, եւ Արբոկ քաղաքը, այսինքն՝ Զեբրոնը Յուդայի լերան վրայ: Յորդանան գետի այն 8 կողմում, Երիքովի արեւելքում Ռուբէնի ցեղից առանձնացրին Բոսորը, որ անապատում մի հարթավայր էր, Գադի ցեղից՝ Ռամոթը Գադաաղում, Մանասէի ցեղից՝ Գողանը Բասանասար- նում: Սրանք են բոլոր իսրայէլացիների եւ եկած, նրանց մէջ 9 բնակուածների համար որոշուած հոյակապ քաղաքները, ուր կարող է փախչել ամէն ոք, որ ակամայ մարդ է սպանել, որ- պէսզի չսպանուի սպանուածի արիւնակցի ձեռքով, մինչեւ որ չկանգնի ժողովրդի առաջ արեանում:

Ղեկպաշիների նահապետները մօտեցան Եղիազար քահա- 20 նային, Նաւէի որդի Յեսուին եւ Իսրայէլի որդիների ցեղերի ու փոհների նահապետներին, խօսեցին նրանց հետ Մելո- 2 վում, քանանացիների երկրում եւ ասացին. «Տէրը Մովսէսի միջոցով հրամայել է, որ մեզ բնակուելու համար քաղաքներ եւ մեր անասունների համար նրանց արփերը պրուեն»: Եւ 3 իսրայէլացիները Տիրոջ հրամանով ղեկպաշիներին ժառանգու- թիւն փոխին այս քաղաքներն ու դրանց արփերը: Վիճակը 4 դուրս եկաւ Կահաթի փոհին. եւ Ահարոնի որդիներին՝ ղեկ- փացի քահանաներին վիճակով հասան փասներեք քաղաքներ Յուդայի ցեղից, Շմաւոնի ցեղից եւ Բենիամինի ցեղից: Իսկ 5 Կահաթի միւս որդիներին Եփրեմի ցեղի ազգափոհից, Դանի ցեղից եւ Մանասէի կէս ցեղից վիճակով բաժին հասան փասը քաղաքներ: Գեթսոնի որդիներին Իսաքարի ցեղի ազգափոհ- 6

մից, Ասերի ցեղից, Նեփթաղիմի ցեղից եւ Բասանի մէջ եղող Մանասէի կէս ցեղից վիճակով հասան փասներեք քաղաքներ:

7 Մերարիի որդիներին, ըստ իրենց փոհմերի, Ռուբէնի ցեղից, Գադի ցեղից եւ Զաբուլոնի ցեղից վիճակով հասան փասներկու

8 քաղաքներ: Իսրայէլացիները վիճակով ղեւքացիներին փոխին այս քաղաքները եւ դրանց արպերը, ինչպէս որ Տէրը պատուի-

9 թել էր Մովսէսին: Յուդայի, Շմաւոնի եւ Բենիամինի որդիների ցեղերը իրենց անունով կոչուած այս քաղաքները փոխին Ահա-

10 ռոնի որդիներին, որոնք Ղեւիի որդիներից՝ Կահաթի փոհմից էին, քանի որ առաջին վիճակը նրանց էր դուրս եկել: Նրանց փոխին Ենակի քաղաքամայր Կարիաթարբոկը, այսինքն՝ Քեր-

12 ռոնը Յուդայի լերան վրայ, նրա շուրջը եղած արպերը, նրա ագարակները եւ աւանները: Դրանք Յեսուն որպէս կալուածք

13 փուեց Յեփոնիի որդի Քաղէբին: Ահարոնի որդիներին՝ քահանաներին փոխին նաեւ սպանողի համար ապաստանի քաղաքներ՝ Քեբրոնը եւ նրա արուարձանները, Ղեբնան եւ նրա ա-

14 րուարձանները, Յեթերը եւ նրա արուարձանները, Յեսթեմովը եւ նրա արուարձանները, Աղոնը եւ նրա արուարձանները,

16 Դաբիրը եւ նրա արուարձանները, Այինը եւ նրա արուարձանները, Յեւրփան եւ նրա արուարձանները, Բեթսամիւսը եւ նրա արուարձանները՝ ինը քաղաքներ այդ երկու ցեղից: Իսկ Բենի-

18 ամինի ցեղից՝ Գաբաւոնը եւ նրա արուարձանները, Անաթոթը եւ նրա արուարձանները, Սաղմոնը եւ նրա արուարձանները,

19 Գաբէէն եւ նրա արուարձանները՝ չորս քաղաքներ: Ահարոնի որդիների՝ քահանաների բոլոր քաղաքները փասներեքն էին իրենց արպերով:

20 Կահաթի որդիների փոհմի ղեւքացիներին՝ Կահաթի մնացած որդիներին, քաղաքներ բաժին հասան Եփ-

21 ռեմի ցեղից: Նրանց փոխին սպանողի համար ապաստանի քաղաքներ՝ Միքէմը եւ նրա արուարձանները Եփրեմի լերան վրայ,

22 Գազերը եւ նրա արուարձանները, Կաբսեմը եւ նրա արուարձանները, Վերին Բեթորոնը եւ նրա արուարձանները՝ չորս քաղաքներ:

23 Դանի ցեղից՝ Եղթեկովը եւ նրա արուարձանները, Գեբեթոնը եւ նրա արուարձանները, Յաղոնը եւ նրա արուարձանները,

24 Գեթթեմոնը եւ նրա արուարձանները՝ չորս քաղաքներ:

25 Մանասէի կէս ցեղից՝ Թանաքը եւ նրա արուարձանները, Բեթսանը եւ նրա արուարձանները՝ երկու քաղաք-

26 ներ: Կահաթի որդիների մնացած փոհմերի բոլոր քաղաք-

ներն իրենց արուարձաններով թուով փասն էին: Գեթսունի 27
որդիներին՝ Ղեւպացիների ազգականներին, Մանասէի կէս ցե-
ղից փութին սպանողի համար առանձնացուած ապաստանի քա-
ղաքներ Գողանը Բասանաստանում ու նրա արուարձանները եւ
Բէեսփարան ու նրա արուարձանները՝ երկու քաղաքներ: Ի- 28
սաքարի ցեղից՝ Կեսիոնը եւ նրա արուարձանները, Դաբբաթը
եւ նրա արուարձանները, Երիմոթը եւ նրա արուարձանները, 29
Նամակաց աղբիւրը եւ նրա արուարձանները՝ չորս քաղաքներ:
Ասերի ցեղից՝ Մասաաղը եւ նրա արուարձանները, Աբդոնը 30
եւ նրա արուարձանները, Քեղկաթը եւ նրա արուարձաննե- 31
րը, Ռոբը եւ նրա արուարձանները՝ չորս քաղաքներ: Նեփ- 32
թաղիմի ցեղից՝ սպանողի համար առանձնացուած ապաստա-
նի քաղաքներ՝ Կադէսը Գալիլիայում եւ նրա արուարձանները,
Եմաթորը եւ նրա արուարձանները, Նոյեմոնը եւ նրա արու-
արձանները՝ երեք քաղաքներ: Գեթսունի բոլոր քաղաքներն 33
ըստ իրենց փոհների փասներէքն էին՝ իրենց արուարձաններով
հանդերձ: Մերարիի որդիների փոհմին, այսինքն՝ մնացած 34
ղեւպացիներին փութին Զաբուդոնի որդիների ցեղից՝ Յեկնամը
եւ նրա արքերը, Կադէսը եւ նրա արքերը, Կարթան եւ նրա ար-
քերը, Դեմնան եւ նրա արքերը, Նաադողը եւ նրա արքերը՝ 35
հինգ քաղաք: Յորդանան գետի այն կողմում, Երիքովի դի- 36
մաց, Ռուբէնի ցեղից, որպէս ապաստանի քաղաքներ, սպանո-
ղի համար փութին Բոսորը Միսորի անապատում եւ նրա ար-
քերը, Յագերը եւ նրա արքերը, Կեդսոնը եւ նրա արքերը, 37
Մասփան եւ նրա արքերը՝ չորս քաղաք: Գադի ցեղից, որ- 38
պէս ապաստանի քաղաքներ, սպանողի համար փութին Ռամո-
թը Գաղաադում եւ նրա արքերը, Մանայամը եւ նրա արքերը,
Եսեբոնը եւ նրա արքերը, Ազերը եւ նրա արքերը՝ ընդամէ- 39
նը չորս քաղաք: Ղեւիի ցեղից մնացած Մերարիի որդիների 40
բոլոր քաղաքները, ըստ իրենց փոհների, եղան փասներկուսը:
Իսրայէլացիների կալուածքների մէջ Ղեւպացիների բոլոր քա- 41
ղաքներն ընդամէնը քառասունութն էին՝ այդ քաղաքների շուր-
ջը եղած իրենց արքերով հանդերձ: Այդ քաղաքներն իրենց 42
շուրջն ունէին արքեր. այդպէս էին այդ բոլոր քաղաքները: Եւ
Յեսուն աւարպեց երկրի բաժանումն իր սահմաններով: Իսրա-
յէլացիները Տիրոջ հրամանի համաձայն Յեսուն բաժին փութին
այն քաղաքը, որ նա խնդրեց՝ Թամնասաքարը Եփրեմի լեռան

վրայ: Յեսուն շինեց քաղաքը եւ բնակուեց նրա մէջ: Եւ Յեսուն վերցրեց այն քարէ սրերը, որոնցով թլփապել էր անապատի ճանապարհին ծնուած իսրայէլացիներին, քանի որ նրանք չէին թլփապուել անապատում: Յեսուն այդ քարերը վար դրեց

43 Թամնասաքարում: Եւ Տէրն իսրայէլացիներին փութեց այն ամբողջ երկիրը, որ երդուել էր փալ նրանց հայրերին. եւ նրանք

44 ժառանգեցին այն ու բնակուեցին նրա մէջ: Տէրը նրանց հանգիստ փութեց երկրի բոլոր սահմաններում, ինչպէս երդուել էր նրանց հայրերին. եւ նրանց թշնամիներից ոչ ոք դուրս չեկաւ նրանց դէմ, որովհետեւ նրանց բոլոր թշնամիներին Տէրը մաք-

45 նել էր նրանց ձեռքը: Ոչ մի բան պակաս չմնաց այն բոլոր բարի խօսքերից, որ ասել էր Տէրն իսրայէլացիներին, այլ ամէն բան կատարուեց:

21 Շապ օրեր յետոյ, երբ Տէրը հանգստացրել էր Իսրայէլին նրա շրջակայքում եղած բոլոր թշնամիներից, եւ Յեսուն ծերացել ու

2 փարիքն առել էր, նա կանչեց բոլոր իսրայէլացիներին, նրանց ծերակոյտին, իշխաններին, դատաւորներին, օրէնսգէտներին, բոլորին միասին եւ ասաց նրանց. «Ես ծերացել եմ եւ փարիքս

3 առել: Դուք ինքներդ փեսաք այն ամէնը, ինչ մեր Տէր Աստուածն արեց այն բոլոր ազգերին, որոնց վերացրեց ձեր առջեւից, որովհետեւ Տէր Աստուածն ինքն էր պատերազմում ձեզ հա-

4 մար: Արդ, փեսէք, փարածքներն այս մնացած ազգերի, բոլոր ազգերի, որոնց ջարդեցի Յորդանան գետից մինչեւ Մեծ ծովը, դէպի արեւմուտք, ձեզ ժառանգութիւն թողեցի ըստ ձեր ցեղե-

5 րի: Մեր Տէր Աստուածն ինքը կը կոտորի նրանց ձեր առաջ, մինչեւ որ ոչնչանան, նրանց դէմ վայրի գազաններ կ'արձակի, մինչեւ որ ձեր առաջ բնաջնջի նրանց ու նրանց թագաւորներին, եւ դուք ժառանգութիւն կը ստանաք նրանց երկիրը, ինչպէս որ

6 մեր Տէր Աստուածն ասել էր մեզ: Ուստի շա՛ր գորացէք եւ զգո՛յշ եղէք, որ կատարէք այն ամէնը, ինչ գրուած է Մովսէսի

7 օրէնքի գրքում, որ չխտորուէք նրանից աջ կամ ձախ: Չլինի թէ մտնէք այն մնացած ազգերի մէջ. թող նրանց աստուածները անունները չփրուեն ձեր մէջ, նրանցով չերդուէք, չպաշտէք

8 նրանց եւ նրանց երկրպագութիւն չանէք, այլ մեր Տէր Աստուծու

9 երեւից գնաք, ինչպէս որ արել էք մինչեւ այսօր: Տէրը ձեր առաջ կոտորեց նրանց՝ մեծամեծ եւ հզօր ազգերին, եւ ոչ ոք դէմ չկանգնեց ձեզ մինչեւ այսօր: Ձեզնից մէկը հազարներին հա-

10

լածեց, որովհետեւ Տէր Աստուածն ինքն էր պատերազմում ձեզ համար, ինչպէս որ ասել էր ձեզ: Շահր զգոյշ եղէք ձեր նկատմամբ, որ սիրէք ձեր Տէր Աստծուն: Իսկ եթէ եր դառնաք, ձեր մէջ մնացած ազգերին յարէք, նրանց հետ խնամութիւն անէք, խառնակուէք նրանց հետ, եւ նրանք էլ ձեզ հետ, իմացած եղէք, որ Տէրն այլեւս չի կոտորի այն ազգերին ձեր առաջ, եւ նրանք ձեզ համար որոգայթ եւ գայթակղութիւն կը լինեն, խոչընդոտ՝ ձեր զարշապարների համար եւ նետեր՝ ձեր աջքերի համար, մինչեւ որ կորչէք այս բարի երկրից, որ քուեց ձեզ ձեր Տէր Աստուածը: Եւ ահա եւ այսօր մահուան ճանապարհն եմ գնում, ինչպէս այս երկրի վրայ եղող բոլոր մարդիկ: Իմացէ՛ք ձեր ամբողջ սրտով եւ ձեր ամբողջ հոգով, որ այն բոլոր խօսքերից, որ ասաց ձեր Տէր Աստուածը, ոչ մի բան անկատար չմնաց, այլ ամէն ինչ կատարուեց ձեզ համար. դրանցից ոչ մի խօսք սխալ դուրս չեկաւ: Եւ ինչպէս որ ձեզ վրայ կատարուեցին այն բոլոր բարի խօսքերը, որ ասաց ձեզ համար Տէրը, այդպէս էլ Տէրը ձեզ վրայ կը կատարի ամէն փեսակ չար խօսքեր, մինչեւ որ բնաջնջի ձեզ այս բարի երկրից, որ քուել է ձեզ ձեր Տէր Աստուածը, եթէ դժէք ձեր Տէր Աստծու ուխտը, որ պատուիրել է ձեզ, եւ գնաք ծառայէք օտար աստուածներին ու նրանց երկրպագութիւն անէք: Տէրը կը բարկանայ ձեզ վրայ, եւ դուք անմիջապէս կը կորչէք այս բարի երկրից, որ Տէրը քուել է ձեզ:

Յեսուն Իսրայէլի բոլոր ցեղերին հաւաքեց Սելովում, կանչեց Իսրայէլի բոլոր ծերերին, նրանց իշխաններին, օրէնսգետներին ու դատաւորներին, եւ նրանք կանգնեցին Տիրոջ առաջ: Յեսուն խօսեց ամբողջ ժողովրդի հետ ու ասաց. «Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Նախկինում ձեր նախահայրերը՝ Թարան՝ Աբրահամի հայրը եւ Նաբորի հայրը պանդխտել են գետի այն կողմը եւ պաշտել օտար աստուածներին: Գետի այն կողմից եւ վերցրի ձեր հայր Աբրահամին եւ նրան առաջնորդեցի Քանանացիների ամբողջ երկրով, բազմացրի նրա սերունդը, նրան քուի Իսահակին, իսկ Իսահակին քուի Յակոբին եւ Եսաւին, Եսաւին որպէս ժառանգութիւն քուի Մէիր լեռը: Յակոբը եւ նրա որդիներն իջան Եգիպտոս եւ այնտեղ մեծ, բազմամարդ ու հզօր ազգ դարձան: Եգիպտացիները նրանց չարչարեցին, եւ Տէրը հարուածեց եգիպտացիներին նրանց դէմ գործադրած նշաններով եւ զարմանահրաշ գործերով: Յետոյ Տէրը ձեզ հա-

նեց Եգիպտոսից, դուք մտաք ծովը, եւ Եգիպտացիները կառ-
 քերով ու ձիերով հեղափոխեցին ձեր հայրերին մինչեւ Կար-
 7 միր ծովը: Մենք աղաղակեցինք Տիրոջը, եւ նա ամպ ու մեզ
 դրեց մեր եւ Եգիպտացիների միջեւ, ծովը նրանց վրայ լցրեց եւ
 ծածկեց նրանց: Մեր աչքերը տեսան, թէ ինչ արեց Տէրը Եգիպ-
 տացիների երկրում: Ապա շաք օրեր մնացիք անապատում:
 8 Եւ նա ձեզ բերեց Յորդանան գետի այն կողմում բնակուող ա-
 մորհացիների երկիրը, նրանք ձեր դէմ պատերազմեցին, Տէրը
 նրանց մատնեց ձեր ձեռքը, դուք ժառանգեցիք նրանց երկիրն
 9 ու կոտորեցիք նրանց ձեր առաջ: Մովաբի արքայ Մեպփորի
 որդի Բաղակը վեր կացաւ եւ պատերազմ մղեց Իսրայէլի դէմ.
 մարդ ուղարկեց, կանչեց Բեորի որդի Բաղասամին, որ ձեզ նգո-
 10 վի: Բայց ձեր Տէր Աստուածը չկամեցաւ ձեզ կորստեան մատ-
 նել, օրհնեց ձեզ, ազատեց ձեզ նրանց ձեռքից եւ նրանց մատ-
 11 նեց ձեր ձեռքը: Դուք անցաք Յորդանան գետը եւ եկաք Երի-
 քով: Երիքովի բնակիչները, ամորհացիները, քանանացիները,
 փերեզացիները, խեւացիները, յեբուսացիները, քեփացիները եւ
 գերգեսացիները պատերազմեցին ձեր դէմ, եւ Տէրը մատնեց
 12 նրանց ձեր ձեռքը: Ձեզանից առաջ իշամեղուններ ուղարկեց եւ
 նրանց՝ ամորհացիների փասներկու թագաւորներին, քշեց ձեր
 13 առաջից: Ո՛չ քո սրով եւ ո՛չ քո աղեղով արուեց այդ: Տէրը ձեզ
 փութեց այս երկիրը, որտեղ դուք չէք աշխատել եւ բնակում էք
 այն քաղաքներում, որ դուք չէք շինել, ուրում էք այն այգիներից
 14 եւ թզենիներից, որ դուք չէք փնկել: Արդ, դուք վախեցէ՛ք Տի-
 րոջից, ծառայեցէ՛ք նրան շիտակութեամբ եւ արդարութեամբ,
 հեռացրէ՛ք օտար աստուածներին, որոնց պաշտեցին ձեր հայ-
 րերը գետի այն կողմում եւ Եգիպտոսում, եւ պաշտեցէ՛ք Տիրոջը:
 15 Իսկ եթէ ձեզ համար հաճելի չէ պաշտել Տիրոջը, ապա որոշեցէ՛ք
 այսօր, թէ ո՛ւմ էք պաշտելու. ձեր հայրերի՝ աստուածներին, ո-
 րոնք գետի այն կողմում էին, թէ՛ ամորհացիների աստուած-
 ներին, որոնց երկրում դուք բնակում էք: Իսկ ես եւ իմ փունը
 16 Տիրոջն ենք պաշտում, որովհետեւ նա սուրբ է»: Ժողովուրդը
 պարասխան փութեց եւ ասաց. «Քան լիցի, որ մենք թողնենք
 17 մեր Տէր Աստծուն եւ օտար աստուածներ պաշտենք, որով-
 հետեւ Տէրն է մեր Աստուածը, նա հանեց մեզ եւ մեր հայրե-
 րին Եգիպտացիների երկրից, ծառայութեան փնից, մեզ համար
 նա մեծամեծ նշանները գործեց, պահպանեց մեզ մեր գնացած

ամբողջ ճանապարհին, պահպանեց բոլոր ազգերի մեջ, որոնց միջով մենք անցանք: Տերը մեր առաջից քշեց ամորհացիներին և այս երկրում բնակուող բոլոր ազգերին. ուրեմն մենք էլ Տիրոջն ենք պաշտելու, որովհետև նա է մեր Աստուածը»: Յեսուն ասաց ժողովրդին. «Դուք չէք կարող Տիրոջը պաշտել, որովհետև նա սուրբ է. նա նախանձուր լինելով՝ չի ների ձեր մեղքերն ու անօրէնութիւնները, երբ թողնէք Տիրոջը և օտար աստուածներին պաշտէք: Նա կը չարչարի և կ'ոչնչացնի ձեզ այն բարիքների փոխարէն, որ արել է ձեզ համար»: Ժողովուրդն ասաց Յեսուին. «Այդպէս չէ, մենք Տիրոջն ենք պաշտելու»: Յեսուն ասաց ժողովրդին. «Ահա դուք ինքներդ ձեր վկաներն էք, որ դուք Տիրոջն ընտրեցիք նրան պաշտելու համար»: Նրանք ասացին. «Վկայ ենք»: Նա ասաց. «Նեռացրէք ձեզանից օտար աստուածներին և ձեր սիրտն Իսրայէլի Տէր Աստծուն դարձրէք»: Ժողովուրդը Յեսուին ասաց. «Մեր Տէր Աստծուն պիտի պաշտենք և նրա խօսքը պիտի լսենք»: Եւ այդ օրը Յեսուն ժողովրդի հետ ուխտ արեց և Սելովում, Իսրայէլի Աստծու խորանի առաջ նրան օրէնքներ և կանոններ րտեց: Յեսուն դրանք գրեց Աստծու օրէնքի գրքում, առաւ մի մեծ քար և այն կանգնեցրեց Տիրոջ առաջ եղած բեռեկնի ծառի տակ: Եւ Յեսուն ամբողջ ժողովրդին ասաց. «Ահա այս քարը ձեզ վկայ լինի, որովհետև սա լսեց Տիրոջ բոլոր խօսքերը, որ նա այսօր ձեզ ասաց. սա թող վկայ լինի ձեզ յետագայ օրերին, երբ պապահի, որ ուրանաք ձեր Տէր Աստծուն»: Եւ Յեսուն արձակեց ժողովրդին, ու ամէն մէկը գնաց իր տեղը: Եւ Իսրայէլը պաշտեց Տիրոջը Յեսուի կենդանութեան բոլոր օրերին և այն ծերերի կենդանութեան բոլոր օրերին, որոնք ողջ մնացին Յեսուից յետոյ, և որոնք տեսան Տիրոջ բոլոր գործերը, որ նա արեց Իսրայէլի համար: Սրանից յետոյ Նաւէի որդի Յեսուն՝ Տիրոջ ծառան, հարիւր տասը տարեկանում մեռաւ: Նրան թաղեցին իր ժառանգութեան սահմաններում, Թամնասաքարում, Եփրեմի լեռան վրայ, Գայաս լեռան հիւսիսային կողմում: Այնպէղ, որպէղ թաղեցին նրան, որպէս յիշատակ նրա հետ դրին այն քարէ սրերը, որոնցով նա Գաղգաղայում թլփապել էր իսրայէլացիներին, երբ նրանց հանեց Եգիպտոսից, ինչպէս հրամայել էր Տէրը. դրանք այնպէղ են մինչեւ այսօր: Իսրայէլացիները Եգիպտոսից հանեցին Յովսէփի ոսկորները և դրանք թաղե-

ցին Սիկիմում, ագարակի այն մասում, որ հարիւր գառով առել էր Յակոբը Սիկիմում բնակուող ամորիացիներից եւ բաժին
34 էր տուել Յովսէփին: Դրանից յետոյ վախճանուեց Եղիազար քահանան՝ Ահարոնի որդին, եւ թաղուեց իր որդի Փենէէսին պարկանող Գաբաաթում, որ տուել էին նրան Եփրեմի լեռան վրայ: Այդ օրերին իսրայէլացիներն առնելով Աստուծու ուխտի պապանակը՝ տանում էին իրենց հետ: Եւ Փենէէսը քահանայ դարձաւ իր հօր՝ Եղիազարի փոխարէն, մինչեւ որ մեռաւ եւ թաղուեց Գաբաաթի իր կալուածքում: Իսրայէլացիները գնացին ամէն մէկն իր տեղն ու իր քաղաքը: Նրանք պաշտեցին Աստարտին, Աստարոթին եւ իրենց շրջակայքում եղած ազգերի աստուածներին: Եւ Տէրը նրանց մաքնեց Մովաբի արքայ Եզդոմի ձեռքը, որը տիրեց նրանց վրայ տասնութ տարի:

Դաքաւորներ

Յեսուի վախճանուելոց յետոյ իսրայէլացիները հարցնում 1
էին Տիրոջը եւ ասում. «Մեզնից ո՞վ առաջինը դուրս կը գայ պա-
պերազմի քանանացիների դէմ»: Տէրն ասաց. «Յուդայի՛ ցեղը 2
պէտք է դուրս գայ, քանի որ երկիրը նրա ձեռքն եմ յանձնել»: Եւ Յուդան իր եղբայր Շմաւոնին ասաց. «Վէ՛ր կաց գնանք ինձ 3
հետ իմ կալուածքը եւ քանանացիների դէմ պապերազմենք, ես
էլ քեզ հետ կը գամ քո կալուածքը»: Շմաւոնը գնաց նրա հետ:
Յուդան գնաց, եւ Տէրը քանանացիներին ու փերեզացիներին 4
յանձնեց նրա ձեռքը, եւ նա Բեզեկում նրանցից փասը հազար
մարդ կոտորեց: Բեզեկում գգրան Ադոնիբեզեկին, նրա դէմ 5
պապերազմեցին եւ ջարդեցին քանանացիներին ու փերեզա-
ցիներին: Ադոնիբեզեկը փախաւ, բայց նրան հետապնդեցին, 6
հասան նրան եւ կտրեցին նրա ձեռքերի ու ոտքերի մաքնե-
րը: Ադոնիբեզեկն ասաց. «Եօթանասուն թագաւորներ, որոնց 7
ձեռքերի ու ոտքերի մաքները կտրուած էին, հաւաքում էին իմ
սեղանի փակի փշրանքները: Արդ, ինչպէս ես էի արել, այդպէս
էլ Աստուած ինձ հապուցեց»: Նրան բերին Երուսաղէմ, եւ նա
այնպէղ մեռաւ: Յուդայի որդիները պապերազմեցին Երուսա- 8
ղէմի դէմ, գրաւեցին այն, սրի քաշեցին եւ քաղաքը հրով այրե-
ցին: Դրանից յետոյ Յուդայի որդիներն իջան պապերազմելու 9
լերան կողմում, հարաւում եւ դաշտավայրում բնակուող քանա-
նացիների դէմ: Յուդան գնաց Քերթոնում բնակուող քանա- 10
նացիների վրայ, եւ Քերթոնը դուրս եկաւ նրա դէմ: Քերթոնի
անունն առաջ Կարիաթարբոկ Մեփեր էր: Ջարդեցին Մեփին,
Աքիմանին եւ Թոլմիին՝ Ենակի գաւակներին: Այնպէղից յար- 11
ձակուեցին Դաբիրի բնակիչների վրայ: Դաբիրի անունն առաջ
Նամակաց քաղաք էր: Քաղէրն ասաց. «Ով որ հարուածի Նա- 12
մակաց քաղաքին եւ գրաւի այն, իմ դուստր Ասքային նրան
կնութեան կտամ»: Եւ գրաւեց այն Քաղէրի կրտսեր եղբօր՝ Կե- 13
նեզի որդի Գողոնիէլը, եւ Քաղէրն իր դուստր Ասքային նրան
կնութեան տուեց: Երբ աղջիկը գնում էր, Գողոնիէլը յորդո- 14
րեց նրան, որ իր հօրից ազարակ խնդրի: Աղջիկը փրփնջաց,
աղաղակեց էջի վրայից եւ ասաց. «Նարաւային երկիր փութի
ինձ»: Քաղէրը նրան ասաց. «Ի՞նչ եղաւ քեզ»: Ասքան նրան 15

ասաց. «Ինձ օրհնութիւն պո՛ր. որովհետեւ ինձ հարաւային երկիր պո՛ւիր, պո՛ր ինձ նաեւ ջրի աղբիւրներ»։ Եւ Քաղէբը նրա ցանկութեամբ նրան պուեց վերին աղբիւրներն ու հովիւրների աղբիւրները։ Մովսէսի աներոջ՝ Կինեցի Յոբաբայի որդիները, Արմաւենիների քաղաքից գնացին Յուդայի որդիների մօտ, Յուդայի անապատը, որը Յուդայի երկրի հարաւում է, Արադի գառիվայրի մօտ, եւ գնացին բնակուեցին ժողովրդի հետ։ Յուդան գնաց իր եղբայր Շմաւոնի հետ, եւ նրանք հարուածեցին, նգովեցին ու կոտորեցին Մեփաթում բնակուող քանանացիներին եւ այդ քաղաքի անունը կոչեցին Սաբակում։ Յուդան չառաւ Գազան ու նրա սահմանները, Ասկաղոնն ու նրա սահմանները, Ակկարոնն ու նրա սահմանները, Ազոբոսն ու նրա արտերը։ Տէրը Յուդայի հետ էր։ Յուդան գրաւեց լեռը, բայց հովիւրների բնակիչներին չկարողացաւ փիրել, որովհետեւ Ռեբաբը զարեց նրանց, եւ նրանք երկաթէ կառքեր ունէին։ Քեբրոնը պուին Քաղէբին, ինչպէս ասել էր Մովսէսը։ Քաղէբը այնպեղից ժառանգութիւն սրացաւ Ենակի որդիների երեք քաղաքները եւ քչեց այնպեղից Ենակի երեք որդիներին։ Բենիամինի որդիները Երուսաղէմում բնակուող յեբուսացիներին չնուածեցին, եւ յեբուսացիները բնակում են այնպեղ Բենիամինի որդիների հետ մինչեւ այսօր։ Յովսէփի որդիներն իրենք էլ գնացին Բեթէլի դէմ, եւ Տէրը նրանց հետ էր։ Իսրայէլի քոհմը բանակապեղի դրեց Բեթէլում. այդ քաղաքի անունն առաջ Լուզա էր։ Պահապանները մի մարդ պետան, որ դուրս էր գալիս այդ քաղաքից, բռնեցին նրան եւ ասացին. «Յոյց պուր մեզ քաղաքի մուտքը, եւ մենք կը խնայենք քեզ։ Նա նրանց ցոյց պուեց քաղաքի մուտքը, եւ նրանք քաղաքը սրի քաշեցին, իսկ այն մարդուն եւ նրա ազգապոռմը ազապ արձակեցին։ Այդ մարդը գնաց Քերիմ երկիրը, այնպեղ քաղաք շինեց եւ նրա անունը Լուզա դրեց, եւ այդ է նրա անունը մինչեւ այսօր։ Մանասէն որպէս ժառանգութիւն չսրացաւ Բեթսանը, այսինքն՝ Սկիւթուպոլիսը, նրա աւանները եւ նրա արտերը, Թանաքը եւ նրա աւանները, Դորի բնակիչներին, նրա շուրջը բնակուողներին եւ նրա աւանները, Բաղակի բնակիչներին, նրա շուրջը բնակուողներին եւ նրա աւանները, Յեղամի բնակիչներին, նրա շուրջը բնակուողներին եւ նրա աւանները. եւ քանանացիները շարունակեցին բնակուել այդ երկրում։ Երբ Իսրայէլը

հզօրացաւ, քանանացիներին հարկի փակ գցեց, բայց նրանց
 իսպառ չվերացրեց: Եփրեմն էլ չվերացրեց Գազերում բնակո- 29
 ւող քանանացիներին, եւ քանանացիները բնակուեցին նրանց
 մէջ Գազերում ու Եփրեմին հարկափու եղան: Զաբուղոնն էլ 30
 չվերացրեց Կեդրոնի բնակիչներին ու Ամանի բնակիչներին, եւ
 քանանացիները բնակուեցին նրանց մէջ եւ նրանց հարկափու
 եղան: Ասերը չվերացրեց Ակքովի բնակիչներին, որոնք նրան 31
 հարկափու եղան, նաեւ Դորի, Սիդոնի, Դալափի, Աքազիփի,
 Ելփայի, Ափէկի, Ռոքի բնակիչներին: Ասերացիները բնակուե- 32
 ցին այդ երկրում ապրող քանանացիների մէջ, որովհետեւ չկա-
 րողացան վերացնել նրանց: Նեփթաղիմը չվերացրեց Բեթ- 33
 սամիսի բնակիչներին, ոչ էլ Բեթանաթի բնակիչներին: Նեփ-
 թաղիմը բնակուեց այդ երկրում ապրող քանանացիների մէջ,
 իսկ Բեթսամիսի եւ Բեթանաթի բնակիչները նրան հարկա-
 փու եղան: Ամորիացիները Դանի որդիներին նեղեցին լերան 34
 վրայ, որովհետեւ նրանց թոյլ չէին փախի իջնել հովիտները:
 Եւ ամորիացիները շարունակեցին բնակուել Մրպենիների լե- 35
 րան վրայ: Այնպէտ, Մրպասպանում եւ Սաղապինում արջեր եւ
 աղուէսներ կային: Յովսէփի փոհմի ձեռքը ծանրացաւ ամոր-
 հացիների վրայ, եւ ամորիացիները հարկափու եղան նրանց:
 Ամորիացիները Ակրաբիմի գառիվայրի վրայ, Վէմից վեր սահ- 36
 մանակից էին եղումայեցիներին:

Տիրոջ հրեշտակը Գաղգադայից դուրս եկաւ Լացարեղը, **2**
 Բեթէլ եւ Իսրայէլի փուն ու ասաց նրանց. «Այսպէս է ասում
 Տէրը. «Տէրը ձեզ հանեց Եգիպտոսից եւ բերեց այն երկիրը, ո-
 րի համար ձեր հայրերին երդուել էր, որ ձեզ կը փայ եւ ձեզ
 ասաց. “Ձեզ հետ դրած ուխտս յափտեան չեմ դրժի: Դուք 2
 այս երկրի բնակիչների հետ դաշինք մի՛ կնքէք, ոչ էլ նրանց
 չաստուածների հետ, մի՛ երկրպագէք նրանց, այլ խորպակե-
 ցէք նրանց կուռքերը, կործանեցէք նրանց զոհասեղանները”:
 Բայց դուք իմ խօսքը չսեցիք եւ այդ բանն արեցիք: Եւ ես 3
 ասացի. “Այլեւս չեմ փեղաշարժի այս ժողովրդին, որին շա-
 րունակ կտորրեցի եւ նրան չեմ քշի ձեր առաջից: Նրանք ձեզ
 համար փորձանք կը դառնան, եւ նրանց չաստուածները ձեզ
 համար գայթակղութիւն կը լինեն”»: Երբ Տիրոջ հրեշտակն այս 4
 խօսքերն ասաց Իսրայէլի բոլոր որդիներին, ժողովուրդը ձայն
 բարձրացրեց ու լաց եղաւ: Դրա համար էլ այն փեղի անունը 5

6 Լալօնք դրին. եւ այնպէղ Տիրոջը գոհ մապուցեցին: Յետուն
արձակեց ժողովրդին, եւ իսրայէլացիները գնացին ամէն մէկն
իր տունը եւ ամէն մէկն իր կալուածքը՝ երկիրը ժառանգութիւն
7 ստանալու համար: Եւ ժողովուրդը Տիրոջը ծառայեց Յետու-
ի կենդանութեան բոլոր օրերում եւ այն ծերերի կենդանութե-
ան բոլոր օրերում, որոնք երկար ապրեցին Յետուից յետոյ եւ
որոնք տեսել էին Տիրոջ բոլոր մեծամեծ գործերը, որ նա ա-
8 րեց Իսրայէլի համար: Տիրոջ ծառայ Յետուն՝ Նաւէի որդին,
9 վախճանուեց հարիւր տասը տարեկան հասակում, եւ նրան
թաղեցին իր ժառանգութիւնը հանդիսացող երկրի լերան վրայ,
Թամնաթարէտում, Եփրեմի լերան վրայ, Գայաս լերան հիւսի-
10 սային կողմում: Վախճանուեց նաեւ այդ ամբողջ սերունդը:
Դրանից յետոյ եկաւ ուրիշ սերունդ, որ չէր ճանաչում ո՛չ Տիրոջը
11 եւ ո՛չ էլ այն գործերը, որ նա արել էր Իսրայէլի մէջ: Իսրայէ-
լացիները Տիրոջ առաջ չարիք գործեցին եւ Բահադիմին պաշ-
12 տեցին. թողին իրենց հայրերի Տէր Աստծուն, որ նրանց հանել
էր Եգիպտացիների երկրից, գնացին օտար աստուածների՝ ի-
րենց շուրջը եղած ազգերի աստուածների երեսից, երկրպագե-
13 ցին նրանց եւ բարկացրին Տիրոջը, լքեցին նրան եւ պաշտե-
14 ցին Բահադին ու Աստարտներին: Մասրիկ գայրացաւ Տէրն
իսրայէլացիների վրայ եւ նրանց մաքնեց կողոպտիչների ձեռ-
քը, որոնք կողոպտեցին նրանց: Տէրը մաքնեց նրանց շրջա-
կայ թշնամիների ձեռքը, եւ նրանք չկարողացան դէմ կանգնել
իրենց բոլոր թշնամիներին, որոնց հետ կռապաշարութիւն էին
15 արել: Տիրոջ ձեռքը չարիք պատճառելու համար նրանց վրայ
էր, ինչպէս որ ասել էր Տէրը եւ ինչպէս որ երդուել էր. եւ Տէ-
16 րը խիստ նեղեց նրանց: Տէրը նրանց համար դպրատուներ
կարգեց եւ նրանց փրկեց կողոպտիչների ձեռքից: Բայց նրանք
17 դպրատուներին էլ չստեցին, որովհետեւ օտար աստուածների
հետեւելով՝ կռապաշարութիւն արեցին, երկրպագեցին նրանց եւ
բարկացրին Տիրոջը: Շուտով խոտորուեցին այն ճանապարհից,
որով ընթանում էին նրանց հայրերը՝ Տիրոջ պատուիրանները
18 լսելով: Նրանք այդպէս չարեցին: Եւ երբ Տէրը նրանց հա-
մար դպրատուներ կարգեց, Տէրն այդ դպրատուների հետ էր եւ
նրանց փրկում էր թշնամիների ձեռքից դպրատուների կենդա-
նութեան բոլոր օրերին, որովհետեւ Տէրը նրանց կարեկցում էր
պաշարողների եւ չարչարողների երեսից կրած նրանց հեծու-

թեան համար: Եւ երբ դափաւորը մեռնում էր, նրանք դառնում, 19
 նորից անօրէնութիւն էին անում իրենց հայրերից աւելի՝ գնա-
 լով օտար ասպուածների երեւից, նրանց պաշտելով ու նրանց
 երկրպագելով: Նրանք դէն չէին նեպում իրենց կոռքերը եւ եր
 չէին դառնում իրենց վար ճանապարհներից: Եւ սաստիկ բար- 20
 կացաւ Տէրն իսրայէլացիների վրայ եւ ասաց. «Քանի որ այս
 ազգը զանց արեց իմ ուխտը, որը ես դրել եմ նրանց հայրերի
 հետ, եւ չսեց իմ ձայնը, եւ էլ այլեւս չեմ քշի նրանց առաջից 21
 ոչ մի մարդու այն ազգերից, որ կենդանի թողեց Նաւէի որդի
 Յեսուն: Նա թողեց, որ նրանցով փորձեմ իսրայէլացիներին, 22
 թէ արդեօք նրանք կը զգուշանա՞ն եւ Տիրոջ ճանապարհով կը
 գնա՞ն, թէ՞ ոչ, ինչպէս զգուշացան նրանց հայրերը»: Եւ Տէրը 23
 թողեց այդ ազգերին, շուրջով չվերացրեց նրանց եւ չմարնեց
 նրանց Յեսուի ձեռքը:

Սրանք են այն ազգերը, որոնց թողեց Յեսուն, որպէսզի Աս- 3
 րուած նրանցով փորձի իսրայէլացիներին, ամենքին, որոնք
 չգիտէին քանանացիների բոլոր պատերազմների մասին. (մի- 2
 այն նրա համար, որ պատերազմել սովորեցնեն իսրայէլացի-
 ների սերունդներին, նրանց, որոնք առաջուց չգիտէին պատե-
 րազմել). նա թողեց այլազգիների հինգ նախարարութիւննե- 3
 րը, բոլոր քանանացիներին, սիդոնացիներին եւ Լիբանանում
 Բաղիերմոն սարից մինչեւ Լաբոնմաթ բնակուող խեւացիներին:
 Նրանցով պիտի փորձէր իսրայէլացիներին եւ իմանար, թէ կը 4
 լսե՞ն արդեօք Տիրոջ պատուիրանները, որ նա փուել էր նրանց
 հայրերին Մովսէսի միջոցով: Եւ իսրայէլացիները բնակուե- 5
 ցին քանանացիների, քեփացիների, ամորիացիների, փերեզա-
 ցիների, խեւացիների, յեբուսացիների եւ գերգեսացիների մէջ:
 Նրանց աղջիկներին իրենց համար կին առան եւ իրենց աղ- 6
 ջիկներին փութին նրանց տղաներին, պաշտեցին նրանց չա-
 փուածներին: Իսրայէլացիները չարիք գործեցին Տիրոջ ա- 7
 ռաջ, մոռացան իրենց Տէր Աստուծուն եւ պաշտեցին Բահաղին
 եւ անտառները: Տէրը սաստիկ բարկացաւ իսրայէլացիների 8
 վրայ եւ նրանց մարնեց Միջագետքի ասորեստանացիների ար-
 քայ Քուսարսաթեմի ձեռքը, եւ իսրայէլացիները նրան ծառայե- 9
 ցին ութ տարի: Իսրայէլացիները աղաղակ բարձրացրին Տի-
 րոջ առաջ, Տէրը Իսրայէլի համար մի փրկիչ մէջտեղ հանեց.
 նրանց փուեց Գողոնիէլին՝ Կենեզի որդուն, Քաղէբի կրտսեր

10 եղբորը: Տերը լսեց նրանց: Գողոնիէի մէջ Տիրոջ հոգին բնակ-
ուեց, եւ նա Իսրայէլում դապարտութիւն արեց: Նա պատերազ-
մի դուրս եկաւ Քուսարսաթեմի դէմ, Տերը նրա ձեռքը մաքնեց
սաորեսպանցիների Քուսարսաթեմ արքային. Գողոնիէլը յաղ-
11 թեց Քուսարսաթեմին: Երկիրը քառասուն փարի հանգստա-
ցաւ: Ապա Կենեզի որդի Գողոնիէլը մեռաւ: Իսրայէլացիներ-
12 ըը շարունակեցին չարիք գործել Տիրոջ առաջ. եւ Տիրոջ ա-
ռաջ չարիք գործելու պատճառով Տերը Իսրայէլի դէմ զօրաց-
13 րեց Մովաբի արքայ Եգղոմին: Նա հաւաքեց նրանց դէմ Ամո-
նի եւ Ամադէկի բոլոր որդիներին, գնաց հարուածեց Իսրայէլին
14 եւ փրեց Արմաւենիների քաղաքին: Տասնութ փարի իսրայէ-
15 լացիները ծառայեցին Մովաբի արքայ Եգղոմին: Իսրայէլա-
ցիները աղաղակ բարձրացրին Տիրոջ առաջ, եւ Տերը նրանց
համար մի փրկիչ մէջփրկեց հանեց՝ յիմենեցի մի մարդու՝ Գե-
րայի որդի Ատողին, որը երկու ձեռքով էլ յաջող էր գործում:
Իսրայէլացիները նրա ձեռքով Մովաբի Եգղոմ արքային ընծա-
16 ներ ուղարկեցին: Ատողն իր համար մէկ կանգուն երկարութե-
ամբ երկասյրի սուր շինեց, կապեց այն իր աջ ազդրին թիկնո-
17 ցի փակից եւ գնաց ու ընծաները մաքուցեց Մովաբի արքայ
18 Եգղոմին: Եգղոմը շար գէր մարդ էր: Երբ Ատողն իր ընծա-
ները փուեց վերջացրեց եւ արծակեց ընծաները բերողներին,
Եգղոմը վերադարձաւ Գաղգադայում եղած կուռքերի մօտից:
19 Ատողն ասաց. «Ո՛վ արքայ, քեզ ծածուկ ասելու խօսք ունենմ»: Եգղոմն ասաց. «Լռի՛ր»: Եւ ամենքին ասաց. «Նեռո՛ւ գնացէ՛ք»:
20 Եւ նրա մօտ եղողները դուրս եկան: Նա միայնակ նստած էր
իր ամարանոցի վերնափանը: Ատողն ասաց. «Ո՛վ արքայ, ես
քեզ համար Աստծու պատգամ ունենմ հաղորդելու»: Եգղոմն ա-
21 թոռից վեր կացաւ գնաց նրա մօտ: Երբ նա վեր կացաւ, Ատողն
իր ձախ ձեռքը մեկնեց, քաշեց սուրն իր աջ ազդրից եւ Եգղո-
22 մի կողը խրեց, սրի կոթն էլ խրեց վերքի մէջ: Ճարպը ծածկեց
23 վերքի բերանը, որովհետեւ նա սուրը նրա կողից չհանեց: Նա
դուրս եկաւ պապշգամբ, անցաւ սրահը, նրա դէմ փակեց վեր-
24 նափան դռները, կողպեց, եւ ինքը դուրս ելաւ գնաց: Նրա ծա-
ռաները ներս մտան, փեսան, որ վերնափան դռները փակուած
են, եւ ասացին. «Գուցէ սենեակում նստել է բնական կարի-
25 քի համար»: Կանգնեցին ու մնացին ամօթից, եւ ոչ ոք բաց
չէր անում վերնափան դռները: Առան բանալին, բաց արին եւ

Կեսան, որ ահա իրենց Կերը ընկած մեռած է գեպին: Մինչ 26
 նրանք իրարանցման մէջ էին, Ատողը փախաւ Սիրոթա, եւ ոչ
 ոք ուշ չդարձրեց նրա վրայ: Նա անցաւ կուռքերի մօտով եւ
 փախաւ ընկաւ Սիրոթա: Երբ Ատողը եկաւ Իսրայէլ, փող փչեց 27
 Եփրեմի լերան վրայ: Իսրայէլացիները նրա հետ իջան լեռից,
 եւ ինքը նրանց առջեւում էր: Նա ասաց նրանց. «Իջէ՛ք իմ 28
 երեսից, որովհետեւ մեր Տէր Աստուածը մեր թշնամի մովա-
 բացիներին մեր ձեռքը մաքնեց»: Նրանք իջան նրա երեսից
 ու նախ գրաւեցին Մովաբի եւ Յորդանան գետի միջեւ եղած
 անցումները եւ ոչ մի մարդու թոյլ չտուին անցնել: Այդ օրը 29
 մովաբացիներից կոտորեցին մօտ քաւար մարդ՝ նրանց
 բոլոր պապերազմողներին ու բոլոր զօրաւոր մարդկանց, եւ
 նրանցից ոչ մի մարդ չազատուեց: Այդ օրը մովաբացիներն 30
 ընկճուեցին Իսրայէլի ձեռքի փակ, եւ երկիրն ութսուն տարի
 հանգստացաւ: Ատողը նրանց դաբաւորը եղաւ մինչեւ իր մա-
 հը: Ատողից յետոյ մէջտեղ եկաւ Անաթի որդի Սամեգարը, որն 31
 արօրի մածով աշխատողներից վեց հարիւր մարդ կոտորեց, ա-
 լար առաւ չափազանց շատ արջառ եւ ոչխար՝ չհաշուած կովերի
 հորթերը: Եւ նա՛ էլ փրկեց Իսրայէլը:

Իսրայէլացիները շարունակեցին չարիք գործել Տիրոջ ա- 4
 ռաջ: Սամեգարը մեռաւ: Տէրը նրանց մաքնեց քանանացի- 2
 ների արքայ Յաբինի ձեռքը, որը թագաւորում էր Ատուրում:
 Նրա զօրագլուխը Սիսարան էր, որը բնակում էր Ազգերի
 Արիստութուն: Իսրայէլացիներն աղաղակ բարձրացրին Տիրոջ 3
 առաջ, որովհետեւ Յաբինը ինը հարիւր երկաթէ կառքեր ու-
 նէր եւ քսան տարի սաստիկ նեղում էր իսրայէլացիներին: Այն 4
 ժամանակ Իսրայէլում դաբաւորութիւն էր անում մարգարէութի
 Դեբորան՝ Լաբիդոթի կինը: Նա բնակում էր արմաւենու փակ, 5
 Ռամայի եւ Բեթէլի միջեւ, Եփրեմի լերան վրայ: Իսրայէլացի-
 ները նրա մօտ էին գնում դաբաստանի համար: Դեբորան 6
 մարդ ուղարկեց եւ Նեփթալիմի Կադէսից կանչեց Բարակին՝
 Արիստութի որդուն եւ նրան ասաց. «Չէ՛ որ Իսրայէլի Տէր Աստու-
 ածը քեզ հրաման փոխեց, որ գնաս Թաբոր լեռը, քեզ հետ վերց-
 նես Նեփթալիմի որդիներից եւ Զաբուդնի որդիներից քաւար 7
 հազար մարդ՝ եւ փանես քեզ հետ Կիսունի հեղեղաւոր, Յաբի-
 նի զօրագլուխ Սիսարայի, նրա զօրքերի ու նրա կառքերի դէմ,
 եւ Տէրը նրանց քո ձեռքը կը մաքնի»: Բարակը նրան ասաց. 8

«Եթէ ինձ հետ գաս, կը գնամ, իսկ եթէ չգաս ինձ հետ, չես գնայ, որովհետեւ ես չգիտեմ այն օրը, երբ Տէրն իր հրեշտակի միջոցով կ'աջակցի ինձ:» Դեբորան նրան ասաց. «Անշուշտ կը գնամ քեզ հետ, բայց իմացիր, որ քաջութիւնը քոնը չի լինի քո գնացած ճանապարհին, որովհետեւ Տէրը մի կնոջ ձեռքը կը մաքնի Սիսարային»: Դեբորան վեր կացաւ ու Բարակի հետ գնաց Կաղէս: Բարակը Զաբուլոնին եւ Նեփթաղիմին հրաւիրեց Կաղէս: Տասը հազար մարդ նրա երեսից գնացին. Դեբորան նոյնպէս գնաց նրա հետ: Կինեցիների մերձաւորները բաժանուել էին կինեցիներից՝ Մովսէսի աներոջ Յոբաբի որդիներից, եւ իրենց վրանը կանգնեցրել էին Նանգուցեալների կաղնու մերձակայքում, Կաղէսի մօտ: Սիսարային իմաց տուին, որ Աբինէմի որդի Բարակը ելել է Թաբոր լեռը: Սիսարան իր բոլոր կառքերը՝ ինը հարիւր երկաթէ կառքեր եւ իր հետ եղող բոլոր զօրքերը Ազգերի Արիստից Կիսունի հեղեղաւորում հաւաքեց: Դեբորան ասաց Բարակին. «Վեր կաց, որովհետեւ սա է այն օրը, որ Տէրը Սիսարային քո ձեռքը մաքնեց: Ահա Տէրն է քո առաջ»: Բարակն իջաւ Թաբոր լեռից, եւ նրա երեսից՝ տասը հազար մարդ: Տէրը զարհուրեցրեց Սիսարային եւ նրա բոլոր կառքերն ու նրա ամբողջ բանակը խորտակեց Բարակի առաջ սրի բերանով: Սիսարան իջաւ իր կառքից եւ հետիոտն փախաւ: Բարակը, կառքերն ու բանակը հետապնդելով, գնաց մինչեւ Ազգերի անտառը: Սիսարայի ամբողջ բանակն ընկաւ սրի բերանով, եւ ոչ ոք չմնաց կենդանի: Սիսարան հետիոտն փախաւ գնաց կինեցի Քաբերի կնոջ՝ Յայէլի վրանը, որովհետեւ Ասորի արքայ Յաբինի եւ կինեցի Քաբերի տան միջեւ խաղաղութիւն էր: Յայէլն ընդառաջ ելաւ Սիսարային եւ ասաց նրան. «Դէպի ինձ շո՛ւռ արի, տէ՛ր իմ, շո՛ւռ արի եւ մի՛ վախեցիր»: Եւ նա գնաց վրանը՝ նրա մօտ. եւ կինը նրան ծածկեց նրա ծածկոցով: Սիսարան ասաց նրան. «Մի քիչ խմելու ջուր փո՛ր ինձ, ծարաւ եմ»: Եւ նա բաց արեց կաթի փիկը, խմեցրեց նրան եւ ծածկեց նրա երեսը: Սիսարան նրան ասաց. «Կանգնիր դու վրանի դռան մօտ, եւ եթէ մէկը քեզ մօտ գայ եւ քեզ հարցնի ու ասի, թէ՛ այդպեղ մարդ կայ, կ'ասես, թէ՛ չկայ»: Եւ կինը ծածկեց նրան նրա ծածկոցով: Ապա Քաբերի կին Յայէլն առաւ վրանի ցիցը, բռնեց մուրճն իր ձեռքին, կամացուկ մտաւ նրա մօտ, ցիցը մխեց նրա ծնօտի մէջ եւ նրան գետնին գամեց:

Նա փապալուեց նրա ուրբերի առաջ եւ հոգին փչեց: Եւ ահա 22
 Բարակը, հեքապնդելով, գալիս էր Սիսարայի երեսից: Յայելը
 նրան ընդառաջ ելաւ եւ ասաց նրան. «Ե՛կ այսպեղ, քեզ ցոյց
 փամ այն մարդուն, որին փնտրում ես»: Նա մտաւ նրա մօտ, եւ
 ահա Սիսարան ընկած մեռած էր՝ ցիցը նրա քունքի մէջ: Տէր 23
 Աստուած այդ օրը իսրայէլացիների առաջ նուաստացրեց քա-
 նանացիների Յաբին թագաւորին: Եւ իսրայէլացիների ձեռ- 24
 քը գնալով զօրանում էր քանանացիների Յաբին արքայի վրայ,
 մինչեւ որ նրանց բնաջինջ արեցին:

Այդ օրը Դեբորան եւ Աբինէմի որդի Բարակը օրհներգեցին 5
 ու ասացին.

«Իսրայէլի զօրավարներին առաջնորդելու համար, 2
 Ժողովրդի յօժարութեան համար
 Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը: Լսեցէ՛ք, թագաւորներ,
 Ունկնդիր եղէք, նախարարներ,
 Ես Տիրոջն եմ երգում,
 Սաղմոս եմ ասում Իսրայէլի Աստծուն:
 Տէ՛ր, երբ դու դուրս եկար Մէիրից, 4
 Երբ չուցիր Եղմի դաշտերից,
 Երկիրը շարժուեց, եւ երկինքը փակնուվրայ եղաւ,
 Ամպերը ջուր ցօղեցին,
 Լեռները շարժուեցին Սինայի Տէր Ելովայի երեսից, 5
 Իսրայէլի Տէր Աստծու երեսից:
 Անաթի որդի Սամեգարի օրերին, 6
 Յայէլի օրերին
 Պակասեցին թագաւորները,
 Գնացին շաւիղներով, խոփոր ճանապարհներով գնացին:
 Իսրայէլի մէջ զօրավարներ չմնացին, չմնացին, 7
 Մինչեւ որ մէջքեղ ելաւ Դեբորան,
 Մինչեւ որ մէջքեղ ելաւ Իսրայէլի մայրը:
 Գարու հացի նման փափագեցին օտար, սնորի աստուածների. 8
 Այն ժամանակ դեռեւս անյայտ նոր գեղարդներով պարերազ-
 մեցին իշխանների քաղաքները՝
 Քառասուն հազար մարդ՝ Իսրայէլի մէջ:
 Իմ սիրտն Իսրայէլի իշխանների կողմն է. 9
 Ժողովրդի զօրաւորներ,
 Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը:

- 10 Կէսօրին սպիտակ ձիեր հեծնողներ,
Դպրատուների արեան գնացողներ,
11 Չայն փուէք նուագածուներին ցնծացողների մէջ.
Այնպեղ թող գովաբանեն արդարութիւնը Տիրոջ,
Նա զօրացրեց արդարութիւնն Իսրայէլի մէջ,
Այն ժամանակ Տիրոջ ժողովուրդն իջաւ քաղաքները:
12 Արթնացիր, արթնացիր, Դերորա՛,
Արթնացրո՛ւ բիրատուներին ժողովրդի հետ.
Արթնացիր, արթնացիր, խօսիր երգերով:
Զօրացած՝ վեր կաց, Բարա՛կ,
Գերի՛ր քո գերիներին, ո՛վ Աբինէմի որդի:
13 Այնժամ մեծացաւ նրա զօրութիւնը,
Տէրն ի՛նձ ենթարկեց ինձնից ուժեղներին:
14 Եփրեմի ժողովուրդը նրանց պատժեց հովիւներում.
Քո եղբայր Բենիամինը հետեւեց քո ժողովրդին:
Իմ մօտից խուզարկուներ իջան Մաքիր,
Իսկ Զաբուղոնի երկրից՝ պապմութեան դպրի գաւազան ունեցող զօրացուցիչներ:
15 Իսաքարի զօրավարները Դերորայի եւ Բարակի հետ էին,
Եւ Բարակն իր ուրբերը փարածեց հովիւների վրայ:
Ռուբէնի փոհներում
Մեծամեծ յուզմունք կար:
16 Ինչո՞ւ են նստել Մոսիաթեմի մէջԵւ լսում են փագնապողների զոչիւնը,
Որպէսզի անցնեն Ռուբէնի կողմը:
Մեծամեծ յուզմունք է բարձրացել:
17 Գաղաաղը Յորդանան գետի այն կողմում էր բնակում.
Դա՛ն, ինչո՞ւ ես պանդուխտ մնացել նաւերի մէջ:
Ասերը ծովի եզերքին է բնակւումԵւ ծովախորշերում է ապրում:
18 Զաբուղոնի ժողովուրդն իրեն դնում է մահուան վրանգի մէջ,
Եւ Նեփթաղիմի ժողովուրդն իրեն դնում է վրանգի մէջ դաշտի բարձունքներում:
19 Թագաւորներ եկան եւ պատերազմեցին,
Այն ժամանակ փագնապեցին քանանացիների թագաւորները
Թանաքի մէջ, Մակեդոնի ջրերի վրայ.
Ազահութեամբ արծաթ չառայ:
20 Երկնքից պատերազմեցին ասպդերն իրենց շրջաններից,

Պարերազմեցին Սիսարայի դէմ:
 Կիսոնի հեղեղապը բշեց նրանց, 21
 Կադեսիմի հեղեղապը, Կիսոնի հեղեղապը:
 Թող եւ կոխոսեմ նրանց,
 Թող իմ ուրբը զօրանայ:
 Այն ժամանակ կտոր-կտոր եղան Մադդարոթի ձիերի սմբակ- 22
 ները:
 Իմ կրունկները գեպնին հաւասարեցրին նրանց ահարկու հը-
 պարությունը:
 «Նզովեցէք Մարոզ քաղաքը, - ասում է Տիրոջ հրեշտակը, - 23
 Անիծելով անիծեցէք նրա բնակիչներին,
 Որովհետեւ Տիրոջն օգնութեան չեկան,
 Չեկան Տիրոջն օգնութեան հզօր ռազմիկների դէմ»:
 Օրինեալ լինի կանանց մէջ Յայէլը՝ 24
 Կինեցի Քաբերի կինը,
 Օրինեալ լինի նա կանանց մէջ իր վրանում:
 Սիսարան ջուր խնդրեց, իսկ նա կաթ փուեց, 25
 Իշխանների ամանով կարագ մափուցեց:
 Իր ձախ ձեռքը ցցին մեկնեց, 26
 Աջը մուրճին՝ իսպառ ջախջախելու եւ ոչնչացնելու:
 Սպանեց Սիսարային,
 Յիցը մեխեց նրա քունքի մէջ,
 Խրեց նրա գլխի մէջ եւ սպանեց նրան:
 Նա ծանրացած ընկաւ նրա ուրբերի, 27
 Ընկաւ նրա ծնկների միջեւ,
 Այնպեղ կորացաւ, մինչեւ որ գեպին փռուեց, ընկաւ թշուառա-
 կանը:
 Սիսարայի մայրը նայում էր վանդակաւոր պափուհանից, 28
 Տեսնում էր Սիսարայի մօտից եկողներին,
 Իսկ նրա կառքն ուշանում էր գալու: -
 Ինչո՞ւ են ուշանում նրա կառքի անուահեղքերը:
 Նրա իշխանների իմաստուն կանայք պափասխան են փալիս 29
 նրան ու ասում,
 Նենց ինքն էլ իր խօսքերին պափասխան է փալիս ու ասում.
 «Աւար բաշխողները չեն գրնի նրան, 30
 Որ բարիք անեն բարեկամներին՝ ամէն մէկին բաժանելով իր
 աւարը:

- Նրա աղիքները ճմլեց Սիսարայի սրացած գոյնզգոյն աւարը,
 31 Նկարազարդ, գոյնզգոյն երանգներով աւարը,
 Գոյնզգոյն, նկարազարդ հիւստածքներով նարօփը նրա պա-
 րանոցի վրայ»:
- 32 Այսպէս թող կորչեն քո բոլոր թշնամիները, Տէր,
 Իսկ նրան սիրողները թող լինեն այնպէս, ինչպէս արեւը, որ
 ծագում է իր զօրութեամբ»:
- 33 Եւ երկիրը խաղաղուեց քառասուն փարի:

- 6** Իսրայէլացիները Տիրոջ առաջ չարիք գործեցին, եւ Տէրը
 2 նրանց եօթը փարի մաղիամացիների ձեռքը մօտեց. եւ մա-
 ղիամացիների ձեռքը ծանրացաւ Իսրայէլի վրայ: Իսրայէլա-
 ցիները մաղիամացիների պարճառով իրենց համար ապաս-
 փաններ շինեցին լեռներում, քարայրներում եւ ամրոցներում:
- 3 Երբ իսրայէլացիները վարուցանք էին անում, մաղիամացինե-
 րը, ամաղէկացիները եւ Արեւելքի բնակիչները ելնում, յարձակ-
 4 ւում էին նրանց վրայ, բանակապետի էին դնում նրանց մօտ
 եւ փչացնում հողի բերքը մինչեւ Գազայի սահմանները: Իս-
 րայէլին հանգիստ չէին տալիս, չէին թողնում ո՛չ ոչխար, ո՛չ ար-
 5 ջառ, ո՛չ էշ: Նրանք իրենց ոչխարներով վեր էին կենում, բերում
 էին իրենց վրանները եւ մորեխի պէս բազմութեամբ վրայ էին
 հասնում: Նրանց եւ նրանց ուղբերին թիւ չկար: Հասնում էին
 6 Իսրայէլի երկիրը՝ այն աներելու համար: Եւ Իսրայէլը մաղի-
 ամացիների պարճառով շատ աղքատացաւ: Իսրայէլացիները
 7 աղաղակեցին Տիրոջը: Եւ երբ Իսրայէլացիները մաղիամա-
 8 ցիների պարճառով աղաղակեցին Տիրոջը, Տէրն իսրայէլա-
 ցիների մօտ մարգարէ ուղարկեց եւ ասաց նրանց. «Այսպէս է
 9 ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Ես եմ, որ հանեցի ձեզ Ե-
 10 գիպտոսից, ձեզ դուրս բերի ծառայութեան փնից, փրկեցի ձեզ
 եգիպտացիների ձեռքից եւ բոլոր ձեզ նեղողների ձեռքից, քշե-
 11 ցի նրանց ձեր առաջից եւ նրանց երկիրը ձեզ փոխ: Եւ ձեզ
 ասացի. ‘Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, մի՛ վախեցէք ամորհացի-
 12 ների աստուածներից, որոնց երկրում դուք բնակւում էք’, բայց
 դուք չլսեցիք իմ խօսքը»: Եւ Տիրոջ հրեշտակը եկաւ ու նստեց
 Եսրէի հօր՝ Յովասի կաղնու փակ, որը Եփրայում էր գտնւում:
 Նրա որդի Գեդէոնը կալում ցորեն էր կալտում՝ փախուստ տալով
 12 մաղիամացիներից: Տիրոջ հրեշտակը երեւաց նրան եւ ասաց.
 13 «Տէրը քեզ հետ է, ով զօրաւոր կտրիճ»: Գեդէոնը նրան ասաց.

«Աղաչում եմ քեզ, Տէր իմ, եթէ Տէրը մեզ հետ է, ինչո՞ւ այս բոլոր չարիքները եկան մեզ վրայ, ո՞ր եմ նրա բոլոր զարմանահրաշ գործերը, որ պարմեցին մեզ մեր հայրերը՝ ասելով. «Զէ՛ որ Տէրը մեզ հանեց Եգիպտոսից», եւ հիմա ինչո՞ւ է նա մեզ լքել ու մաղիամացիների ձեռքը մատնել»: Տիրոջ հրեշտակը նայեց 14 նրան ու ասաց. «Գնա՛ քո այդ գորութեամբ եւ փրկի՛ր Իսրայէլը մաղիամացիների ձեռքից: Զէ՛ որ ահա ես եմ ուղարկում քեզ»: Գեղէտնը նրան ասաց. «Աղաչում եմ քեզ, Տէր իմ, ինչո՞ւ փրկեմ ես Իսրայէլը. ահա իմ հազարաւոր մարդիկ ամենից աղքատն են Մանասէի ցեղի մէջ, եւ ես իմ հօր փան կրտսերն եմ»: Տիրոջ հրեշտակը նրան ասաց. «Տէրը քեզ հետ է, եւ դու 16 մաղիամացիներին կը ջարդես, ինչպէս մէկ մարդու»: Գեղէտնն ասաց. «Եթէ ես քո աչքի առաջ շնորհ եմ գրել, ինձ մի նշան ցոյց փութ, որ դու ես ինձ հետ խօսում, մի՛ գնա այսփեղից, մինչեւ որ քեզ մօտ գամ եւ իմ գոհը բերեմ ու դնեմ քո առաջ»: Նա ասաց. «Ես եմ, եւ կը նստեմ այսփեղ, մինչեւ որ ետ դառնաս ինձ մօտ»: Գեղէտնը ներս մտաւ, այծերի հօփից մի 19 ուլ մորթեց եւ մէկ արդու ալիւրից բաղարջ պապրասպեց, միսը դրեց ափսէի վրայ, արգանակը կճուճի մէջ ածեց, դրեց նրա առաջ կաղնու փակ եւ երկրպագութիւն արեց: Տիրոջ հրեշտակը 20 նրան ասաց. «Վերցրո՛ւ դու այդ միսն ու բաղարջ հացը, դի՛ր այս քարի վրայ, իսկ արգանակը վրա՛ն թափիր»: Եւ նա այդպէս արեց: Տիրոջ հրեշտակն իր ձեռքի գաւազանի ծայրը մեկնեց 21 եւ հասցրեց մօտն ու բաղարջին: Քարից կրակ դուրս եկաւ ու լափեց բաղարջ հացերը. եւ Տիրոջ հրեշտակը հեռացաւ նրա աչքից: Գեղէտնը փեսաւ, որ նա Տիրոջ հրեշտակն է, եւ ասաց. 22 «Ո՛հ, ո՛հ, Տէ՛ր, Տէ՛ր, փեսայ ես Տիրոջ հրեշտակին երես առ երես»: Տէրը նրան ասաց. «Խաղաղութիւն քեզ, մի՛ վախեցիր, չես մեռնի»: Եւ Գեղէտնն այնպեղ Տիրոջ համար գոհասեղան 24 շինեց, այն կոչեց «Տիրոջը խաղաղութիւն»: Դա այնպեղ է մինչեւ այսօր: Եւ մինչդեռ ինքն այնպեղ էր իր հօրը՝ Եսբէին պապկանող Եփրայում, այդ զիշեր Տէրը նրան ասաց. «Ա՜ն դու քո 25 հօր պարարտ եզն ու եօթը փարեկան երկրորդ եզը եւ քանդի՛ր քո հօրը պապկանող Բահադի գոհասեղանը, կտրտի՛ր նրա մօտ եղած անտառը եւ գոհասեղան շինի՛ր քո Տէր Աստծու համար, որը քեզ երեսաց Մանոգ լեռան գլխին, պապերազմի փեղում. 26 վերցրո՛ւ երկրորդ եզը եւ ողջակէ՛զ արա քո կտրտած անտառի

27 փայտերով»: Գեղէնն իր ծառաներից փասներէք մարդ առաւ
եւ արեց այնպէս, ինչպէս նրան ասաց Տէրը: Եւ որովհետեւ իր
հօր փնեցիներից ու քաղաքի մարդկանցից վախեցաւ ցերեկն
28 անելու այդ բանը, գիշերն արեց: Առաւօրը կանուխ քաղա-
քի մարդիկ վեր կացան եւ փեսան, որ կործանուած է Բահաղի
գոհասեղանը, նրա մօտի անփառը կտրտուած է, եւ պարարտ
29 եզը ողջակեզ է արուած նոր շինուած գոհասեղանի վրայ: Եւ
իրար ասացին. «Ո՞վ արեց այս բանը»: Պրպրեցին, քննեցին եւ
30 ասացին, թէ այդ բանը Յովասի որդի Գեղէնն է արել: Քա-
ղաքի մարդիկ ասացին Յովասին. «Դ՞նո՞ւս հանիր քո որդուն,
նա պէտք է մեռնի, որովհետեւ կործանել է Բահաղի գոհասե-
31 ղանը եւ կտրտել է նրա մօտի անփառը»: Յովասն իր դէմ ելած
մարդկանց ասաց. «Միթէ դո՞ւք պէտք է պաշտպանէք այժմ Բա-
հաղի դպրը, եւ կամ դո՞ւք պէտք է ազատէք նրան: Ով որ նրան
վնասել է, կը մեռնի մինչեւ առաւօր: Եթէ նա Աստուած է, թող
ինքը լուծի իր վրէժը, քանի որ կործանել են նրա գոհասեղա-
32 նը»: Եւ այդ օրը նրան անուանեց Յերոբոաղ, այսինքն՝ Բա-
հաղի դաքաստան, որովհետեւ քանդել էր նրա գոհասեղանը:
33 Իսկ բոլոր մաղիամացիները, ամաղեկացիները եւ Արեւելքի բո-
լոր բնակիչները հաւաքուեցին միասին եւ եկան, բանակապետի
34 դրին Յեզրայէլի հովիտներում: Տիրոջ հոգին զօրացրեց Գեղէ-
նին, նա եղջերափող փչեց, եւ Արիեզերի ցեղի մարդիկ նրան
35 խրախուսելով գնացին նրա երեւից: Մանասէի ամբողջ ցեղին
պարգամաւորներ ուղարկեց, կանչեց, եւ սրանք էլ գնացին նրա
երեւից: Պարգամաւորներ ուղարկեց նաեւ Ասերի, Զաբուդոնի
եւ Նեփթաղիմի ցեղերին, եւ սրանք էլ եկան նրան ընդառաջ:
36 Գեղէնն ասաց Աստուծուն. «Եթէ փրկելու ես Իսրայէլն իմ ձեռ-
37 քով, ինչպէս որ ասել ես, ահա ես կալի մէջ խուզած բուրդ կը
դնեմ. եթէ միայն խուզած բրդի վրայ անձրեւ լինի, իսկ ամբողջ
գետինը՝ չոր, կ'իմանամ, որ Իսրայէլն ազատելու ես իմ ձեռքով,
38 ինչպէս որ ասել ես»: Այդպէս էլ եղաւ. յաջորդ օրն առաւօր
կանուխ Գեղէնը վեր կացաւ, քամեց բուրդը, եւ բրդից մի կոնք
39 լիքը ջուր թափուեց: Գեղէնն ասաց Աստուծուն. «Թող քո բար-
կութիւնը չորբոքութի ինձ վրայ, մի անգամ եւս խօսեմ եւ մի
անգամ էլ բրդով փորձեմ: Այս անգամ թող միայն բրդի վրայ
40 չորութիւն լինի, իսկ ամբողջ գետնի վրայ՝ անձրեւ»: Եւ այն
գիշերն Աստուած այդպէս արեց. միայն բրդի վրայ չորութիւն

եղաւ, իսկ ամբողջ գեպնի վրայ՝ անձրեւ:

Յերոբոաղը, այսինքն՝ Գեղէոնը, եւ նրա հետ եղած ամբողջ 7
 զօրքը կանուխ վեր կացան եւ բանակապետի դրին Արեդի աղ-
 բիւրի մօտ, իսկ Մադիամի եւ Ամադէկի բանակը նրանց հիւսի-
 սային կողմում, Գաբաաթամում էր, հովտի մէջ: Տէրն ասաց 2
 Գեղէոնին. «Քեզ հետ եղող զօրքը շապ է, չեմ ուզում մադի-
 ամացիներին նրանց ձեռքը մաքնել, որ չլինի թէ Իսրայէլն իմ
 առաջ պարծենայ եւ ասի, թէ՝ «Իմ ձեռքը փրկեց ինձ»: Տէ- 3
 րը նրան ասաց. «Նստի՛ր ի լուր ժողովրդի եւ ասա՛. «Ով որ
 վախկոպ է, թող եր դառնայ»: Եւ գնացին Գաղաադ սարից.
 զօրքից քսաներկու հազար հոգի եր դարձան, եւ մնացին րա-
 սը հազար: Տէրն ասաց Գեղէոնին. «Զօրքը րակաւին շապ է, 4
 իջեցրո՛ւ նրանց ջրի մօտ, այնպեղ նրանց փորձութեան կ'են-
 թարկեմ քեզ համար. ում մասին քեզ ասեմ, թէ՝ «Դա թող գնայ
 քեզ հետ», նա թող գնայ քեզ հետ, իսկ ում մասին ասեմ, թէ՝
 «Դա թող չգնայ քեզ հետ», նա թող չգնայ քեզ հետ»: Նա զօրքն 5
 իջեցրեց ջրի մօտ, եւ Տէրը Գեղէոնին ասաց. «Ովքեր շան նման
 լեզուով լակեն այդ ջրից, նրանց առանձին կը կանգնեցնես, իսկ
 ովքեր խմելու համար իրենց ծնկների վրայ կռանան, նրանց
 էլ առանձին կը կանգնեցնես»: Եւ ովքեր լակեցին ձեռքով ու 6
 լեզուով, նրանց բոլորի թիւը եղաւ երեք հարիւր մարդ. մնա-
 ցած ժողովուրդը ջուր խմելու համար կռացաւ ծնկների վրայ:
 Տէրն ասաց Գեղէոնին. «Այն երեք հարիւր մարդկանցով, ո- 7
 րոնք լակեցին ջուրը, ձեզ կը փրկեմ եւ մադիամացիներին քո
 ձեռքը կը մաքնեմ, իսկ այն ամբողջ ժողովուրդը թող գնայ, ա-
 մէն մէկն իր տեղը»: Եւ նրանք ժողովրդի պաշարն ու նրանց 8
 եղջերափողերն իրենց ձեռքն առան, եւ Գեղէոնը Իսրայէլի բո-
 լոր մարդկանց իրենց բնակութեան տեղն արձակեց եւ միայն
 այն երեք հարիւր մարդկանց պահեց. Մադիամի բանակը նրա-
 նից ներքեւ՝ հովտում էր: Այդ գիշեր Տէրը նրան ասաց. «Շտապ 9
 վեր կաց իջի՛ր այսպեղից բանակապետի, որովհետեւ նրան քո
 ձեռքն եմ մաքնում. իսկ եթէ վախենում ես դու մենակ իջնել, 10
 նախ դու իջի՛ր բանակապետի քո ծառայ Փարայի հետ: Կը լսես, 11
 թէ ինչ են խօսում, եւ այն ժամանակ կը զօրանան քո ձեռքերը,
 եւ կ'իջնես բանակապետի: Եւ նա իր ծառայի հետ իջաւ մինչեւ
 թշնամու բանակի առաջապահ զօրքը, որ կազմում էր բանակի
 մէկ յիսուներորդ մասը: Մադիամացիները, ամադէկացիները 12

13 եւ Արեւելքի բոլոր բնակիչները բանակ էին դրել ծործորների
 մէջ մորելիսների պէս մեծ բազմութեամբ: Նրանց ուղարկին թիւ
 14 չկար, նրանք շար էին, ինչպէս ծովափի աւազը: Գեղէտնը բա-
 նակարեղի մտաւ եւ լսեց, որ մի մարդ իր ընկերոջը երազ էր
 պատմում. «Երազ տեսայ, ասում է, ահա գարէ մի հաց գլորում
 էր դէպի Մադիամի բանակները եւ եկաւ մինչեւ Մադիամի վրա-
 15 նը, հարուածեց նրան ու կործանեց, եւ վրանը գլխիվայր ըն-
 16 կաւ»: Նրա ընկերը պատասխան արեց եւ ասաց. «Դա ուրիշ
 բան չէ, եթէ ոչ իսրայէլացի Յովասի որդի Գեղէտնի սուրը. Տէրը
 նրա ձեռքն է մարմնել մադիամացիներին եւ բոլոր բանակները»:
 17 Երբ Գեղէտնը լսեց երազի պատմութիւնն ու նրա մեկնութիւնը,
 երկրպագեց Տիրոջը, վերադարձաւ իսրայէլացիների բանակն
 ու ասաց. «Վեր կացէք, որովհետեւ Տէրը մադիամացիների բա-
 18 նակը մեր ձեռքն է մարմնել»: Նա այդ երեք հարիւր մարդուն
 երեք գնդի բաժանեց եւ ամենքի ձեռքը փութեց եղջերափողեր
 19 եւ սափորների մէջ դրուած ջահեր: Եւ ասաց նրանց. «Ի՛նձ
 նայեցէք եւ նոյնն արէք. ահա ես մտնում եմ բանակի մէջ եւ
 20 ինչպէս որ ես անեմ, այդպէս էլ դուք արէք: Երբ ես եւ բոլոր
 ինձ հետ եղողները կը փչենք եղջերափողերը, դուք էլ փչեցէք
 եղջերափողերը ամբողջ բանակի շուրջը եւ ասացէք. «Տիրոջ
 21 եւ Գեղէտնի սուրը»: Գեղէտնը եւ նրա հետ հարիւր մարդ կէս
 գիշերուայ սկզբին հասան բանակի ծայրը՝ զարթեցնելով միայն
 պահապաններին, փչեցին եղջերափողերը, վայր գցեցին իրենց
 22 ձեռքի սափորները: Այն երեք գնդերն էլ փչեցին եղջերափո-
 դերը, կոտորապեցին սափորները: Նրանք իրենց ձախ ձեռքով
 առան ջահերը, իսկ աջ ձեռքով եղջերափողերը բռնած՝ փչեցին,
 23 աղաղակեցին եւ ասացին. «Տիրոջ եւ Գեղէտնի սուրը»: Ամէն
 մէկն առանձին կանգնեց բանակի շուրջը, եւ ամբողջ բանակը
 24 վազեց. փող փչեցին եւ փախան: Երբ այն երեք հարիւր եղջե-
 րափողերը հնչեցին, Տէրն այնպէս արեց, որ ամբողջ բանակի
 մէջ ամէն մարդ սուրն իր ընկերոջ վրայ դարձնի. եւ ամբողջ բա-
 նակը փախաւ մինչեւ Բեթասեփա, իսկ գնդերից մէկն էլ՝ մինչեւ
 Աբելմաուլայի բարձունքը եւ մինչեւ Տաբեթ: Իսրայէլացիները
 իրար ձայն փոխին Նեփթաղիմից, Ասերից եւ ամբողջ Մանա-
 սեից ու հերապնդեցին մադիամացիներին: Գեղէտնը պար-
 զամատրներ ուղարկեց Եփրեմի բոլոր սահմանները եւ ասաց.
 «Իջէ՛ք մադիամացիներին ընդառաջ եւ գրաւեցէ՛ք ջրերի կիր-

ճերը մինչեւ Բեթփարա ու Յորդանան գետը»։ Եփրեմի բոլոր մարդիկ իրար ձայն փռին եւ գրաւեցին ջրերի անցքերը մինչեւ Բեթփարա ու Յորդանան գետը։ Բռնեցին մաղիամացիներին՝ 25
 րի երկու իշխաններին՝ Օրեբին եւ Զեբին. Օրեբին սպանեցին Սորորեբայում, իսկ Զեբին՝ Ակեբգեբայում, մաղիամացիներին հալածեցին, Օրեբի եւ Զեբի գլուխները Յորդանան գետի այն կողմից բերին Գեղէնին։

Եփրեմի մարդիկ Գեղէնին ասացին. «Այս ի՞նչ բան է, որ 8
 արեցիր մեզ հետ. մեզ չկանչեցիր, երբ մաղիամացիների դէմ պայքարազմելու գնացիր»։ Եւ նրա հետ սաստիկ վիճեցին։ Նա 2
 նրանց ասաց. «Ես հիմա ի՞նչ եմ արել ձեր արածի համեմար. մի՞թէ Եփրեմի ճռաքաղը Աբիեզերի խաղողաքաղից լաւ չէ. Տէ- 3
 րը ձեր ձեռքը մաքնեց մաղիամացիների իշխաններին՝ Օրեբին եւ Զեբին. ես ի՞նչ կարողացայ անել ձեզ հետ համեմատած»։ Երբ նա այս խօսքն ասաց, նրանց հոգին հանգստացաւ նրա նկատմամբ։ Գեղէնը եկաւ Յորդանան գետը եւ իր հետ ե- 4
 ղող երեք հարիւր մարդկանց հետ գետն անցաւ սպառնալով եւ քաղցած։ Նա ասաց Սոքթոթի մարդկանց. «Ուրեղու հաց փո- 5
 լէք այս գորքին, որ ինձ հետ է, որովհետեւ նրանք քաղցած են, իսկ ես կը հետապնդեմ Զեբէիին ու Սաղմանային՝ մաղի-
 ամացիների թագաւորներին»։ Սոքթոթի իշխաններն ասացին. 6
 «Մի՞թէ Զեբէիի եւ Սաղմանայի ձեռքն արդէն քո բռունցքի մէջ է, որ մենք քո գորքին հաց փանք»։ Գեղէնն ասաց. «Եթէ 7
 այդպէս չէ, ապա երբ Տէրը Զեբէիին ու Սաղմանային իմ ձեռքը փայ, ես ձեր մարմինները կը ծուարեմ անապատի փշերով եւ փափասկներով»։ Այնպէղից նա գնաց Փանուէլ եւ նրանց հետ 8
 նոյն ձեռով խօսեց։ Փանուէլի մարդիկ նրան պարասխան փռեցին այնպէս, ինչպէս պարասխանել էին Սոքթոթի մարդիկ։ Գեղէնը խօսեց Փանուէլի մարդկանց հետ եւ ասաց. «Երբ ես 9
 նորից վերադառնամ խաղաղութեամբ, այդ աշտարակը պիտի քանդեմ»։ Զեբէին եւ Սաղմանան Կարկարում էին գրնուում, եւ 10
 նրանց բանակը նրանց հետ էր. բոլորը մօտ փասնհինգ հազար մարդ, որ մնացել էին Արեւելքի բնակիչների ամբողջ բանակից, իսկ ընկածները հարիւր քսան հազար սրակոտոր եղած մար-
 դիկ էին։ Գեղէնը բարձրացաւ վրանաբնակների ճանապար- 11
 հով, Նաբաէի արեւելեան կողմից, որ գրնուում է Նաբէի դիմաց, ու հարուածեց բանակին, որովհետեւ բանակն անհոգութեան

12 մէջ էր: Զեբէին եւ Սաղմանան փախան, իսկ նա հեքապաղեց
 նրանց, ձերքակալեց մաղիամացիների երկու թագաւորներին՝
 13 Զեբէիին ու Սաղմանային, եւ նրանց ամբողջ բանակը փակ-
 14 դարձաւ Արէսի գառիվայրից: Սոքքոթի մարդկանցից նա մի
 պապանեակ բռնեց եւ նրան հարցուփորձ արեց: Սա նրա հա-
 մար գրաւոր փուեց Սոքքոթի իշխանների ու ծերերի անունները՝
 15 եօթանասունեօթը մարդու: Գեղէտնը եկաւ Սոքքոթի իշխան-
 ների մօտ եւ ասաց նրանց. «Ահա Զեբէին եւ Սաղմանան, որոնց
 համար ինձ նախապրեցիք՝ ասելով. «Մի՛թէ Զեբէիի եւ Սաղմա-
 նայի ձեռքն այժմ քո բռունցքի մէջ է, որ մենք սովից սպառուած
 16 քո մարդկանց հաց փանք»: Նա առաւ քաղաքի իշխաններին
 ու ծերերին եւ անապափից՝ փշեր ու փափասկներ եւ դրանցով
 17 ձաղկեց Սոքքոթի մարդկանց, Փանուէլի աշտարակը կործա-
 18 նեց եւ կոտորեց քաղաքի մարդկանց: Նա ասաց Զեբէիին եւ
 Սաղմանային. «Ինչպիսիք էին այն մարդիկ, որոնց կոտորեցիք
 Թաբորում»: Նրանք ասացին. «Ինչպիսին դու ես, նոյնպիսին եւ
 նրանք էին՝ քեզ նման, եւ դու՝ նրանց նման: Նրանց փեսքը թա-
 19 գաւորի որդիների նման էր»: Գեղէտնն ասաց. «Նրանք իմ եղ-
 քայրները, իմ մօր որդիներն էին»: Եւ երդուեց նրանց ու ասաց.
 «Կենդանի է Տէրը. եթէ դուք նրանց ողջ թողնէիք, ես ձեզ չէի
 20 սպանի»: Եւ իր անդրանիկ որդուն՝ Եթերին ասաց. «Վեր կաց,
 սպանի՛ր դրանց»: Բայց պապանին իր սուրը չհանեց, որովհե-
 21 րեւ վախեցաւ, քանի որ մանուկ էր: Զեբէին եւ Սաղմանան
 ասացին. «Վեր կաց եւ դու ի՛նքդ զարկ մեզ, որովհետեւ մարդու
 ուժը իրեն համեմար կը լինի»: Գեղէտնը վեր կացաւ, սպանեց
 Զեբէիին ու Սաղմանային եւ նրանց ուղտերի վզից մանեակ-
 22 ներն առաւ: Իսրայէլի մարդիկ Գեղէտնին ասացին. «Իշխի՛ր
 մեզ վրայ դու եւ քո որդին ու քո որդու որդին, որովհետեւ դու
 23 մեզ փրկեցիր մաղիամացիների ձեռքից»: Գեղէտնը նրանց ա-
 սաց. «Ես ձեզ վրայ չեմ իշխի, եւ ոչ էլ իմ որդին կ'իշխի ձեզ
 24 վրայ, Տէրը թող իշխի ձեզ վրայ»: Ապա Գեղէտնը նրանց ա-
 սաց. «Զեզանից մի բան եմ խնդրում. ամէն մարդ իր աւարից
 մի գինդ թող փայ ինձ»: Նրանք ոսկի գինդեր ունէին, քանի
 25 որ իսմայէլացիներ էին: Նրանք ասացին. «Միտո՛ւ կը փանք»: Եւ
 փռեցին նրա հանդերձներն, ու ամէն մարդ իր աւարի ոս-
 26 կի գինդերը այնպեղ գցեց: Նրա խնդրած ոսկի գինդերի կշի-

որը հազար եօթը հարիւր սիկղ ոսկի եղաւ, բացի շոնջաններից, ապարանջաններից, պսակակալներից եւ ծիրանիներից, որոնք մադիամացիների թագաւորների վրայ կային, եւ բացի նրանց ուղտերի վզի ոսկի մանեակներից: Գեղէոնը դրանցով եփուղ 27 շինեց եւ դրեց այն իր Եփրա քաղաքում: Ամբողջ Իսրայէլը նրան հետեւելով՝ այդ կուռքը պաշտեց, եւ դա Գեղէոնի ու նրա փան համար գայթակղութիւն եղաւ: Այսպէս մադիամացիներն 28 ենթարկուեցին իսրայէլացիներին եւ այլեւս իրենց գլովաները չբարձրացրին: Գեղէոնի օրօք երկիրը հանգստացաւ քառասուն փարի: Յովասի որդի Յերոբոաղը գնաց բնակուեց իր փա- 29 նը: Գեղէոնը եօթանասուն որդի էր սերնդագործել, որովհե- 30 րեւ շաք կանայք ունէր: Սիկիմում նրա ունեցած հարճն էլ 31 նրա համար մի որդի ծնեց, եւ Գեղէոնը նրա անունը Աբիմէլէք դրեց: Յովասի որդի Գեղէոնը մեռաւ խոր ծերութեան հասա- 32 կում եւ թաղուեց իր հօր՝ Յովասի գերեզմանում, Եսրէի հօրը պապկանող Եփրայում: Երբ Գեղէոնը մեռաւ, իսրայէլացիներ- 33 ըրը նորից բահաղիմեաններին հետեւելով՝ կուռքեր պաշտեցին եւ ուխտ դրին Բահաղ Բերիթի հետ, որ նա իրենց ասպուածը դառնայ: Իսրայէլացիները չյիշեցին իրենց Տէր Աստծուն, որ 34 նրանց փրկեց իրենց շրջակայքի բոլոր թշնամիներից: Նրանք Յերոբոաղի, այսինքն՝ Գեղէոնի փան հանդէպ երախտագէտ չեղան այն բոլոր բարեգործութիւնների դիմաց, որ նա արել էր Իսրայէլին:

Յերոբոաղի որդի Աբիմէլէքը գնաց Սիկիմ իր մօր եղբայր- 9 ների մօտ, խօսեց նրանց հետ եւ իր մօր հօրական ամբողջ ազգապոռհմի հետ ու ասաց. «Բոլոր սիկիմացիներին ի յուր ա- 2 սացէք. «Ո՞րն է լաւ ձեզ համար՝ Յերոբոաղի բոլոր եօթանասուն որդիների իշխելը ձեզ վրայ, թե՛ մէկ մարդու իշխելը. եւ յիշեցէք, որ ես ձեր ոսկորից ու ձեր մարմնից եմ»: Նրա մօր եղբայրները 3 նրա այս բոլոր խօսքերը հասցրին Սիկիմի բոլոր բնակիչների ականջին, եւ նրանց սիրտը հակուեց Աբիմէլէքի կողմը, որով- 4 հետեւ ասացին, թէ՛ «Նա մեր եղբայրն է», եւ նրան փութին Բա- 5 հաղ Բերիթի ուխտի փնից եօթանասուն արծաթ: Դրանցով Աբիմէլէքը դաքարկապորտ եւ ահարկու մարդիկ վարձեց, որոնք եւ գնացին նրա ետեւից: Նա գնաց Եփրա, իր հօր փունը եւ մի 5 քարի վրայ կոտորեց իր եղբայրներին՝ Յերոբոաղի որդիներին՝ եօթանասուն մարդ: Ողջ մնաց միայն Յովաթամը՝ Յերոբոա-

6 դի կրպսեր որդին, որովհետեւ թաքնուել էր: Սիկիմի բոլոր
մարդիկ եւ Մաաղոնի ամբողջ փունը գնացին թագաւոր կար-
7 գեցին Աբիմելէքին Կռուի կաղնու մօտ, որ Սիկիմում է: Երբ
լուրը հասաւ Յովաթամին, նա գնաց կանգնեց Գարիզին լերան
գլխին, ձայնը բարձրացրեց, լաց եղաւ եւ ասաց նրանց. «Լսե-
8 ցէ՛ք ինձ, Սիկիմի՛ մարդիկ, եւ Ասպուած ձեզ կը լսի: Ծառերը
գնացին իրենց համար թագաւոր օծելու եւ ասացին ձիթենուն.
9 «Թագաւորի՛ր մեզ վրայ»: Զիթենին նրանց ասաց. «Թողնեմ
իմ պարարտութիւնը, որով փառաւորում են ինձ Ասպուած եւ
10 մարդիկ, եւ գնամ ծառերի՛ վրայ իշխեմ»: Ծառերն ասացին
11 թզենուն. «Եկ թագաւորի՛ր մեզ վրայ»: Թզենին նրանց ասաց.
«Իմ քաղցրութիւնն ու իմ լաւ պտուղները թողա՛՛մ գնամ ծա-
12 ռերի՛ վրայ իշխան լինեմ»: Ծառերն ասացին որթափունկին.
13 «Եկ թագաւորի՛ր մեզ վրայ»: Որթափունկը նրանց ասաց. «Իմ
գինին եւ Ասպծու ու մարդկանց ուրախութիւնը թողա՛՛մ գնամ
14 ծառերի՛ իշխան լինեմ»: Ծառերն ասացին փշին. «Եկ թագա-
15 տրի՛ր մեզ վրայ»: Փուշն ասաց ծառերին. «Եթէ իսկապէս դուք
ինձ ձեզ վրայ թագաւոր էք օծում, եկէք ծածկուեցէ՛ք իմ հովանու
փակ, եթէ ոչ՝ փշից կրակ դուրս կը գայ եւ կ'այրի Լիբանանի
16 մայրիները»: Արդ, եթէ ճշմարտութեամբ եւ արդարութեամբ
վարուեցիք Աբիմելէքին թագաւոր դարձնելով, եթէ լաւ վարու-
եցիք Յերոբոաղի եւ նրա փան հետ, եթէ նրա ձեռքի գործերի
17 համեմատ հապուցեցիք նրան. .. Իմ հայրը ձեր փոխարէն
պապերագնեց, իր կեանքը չխնայեց եւ ձեզ ազատեց մադիա-
18 մացիների ձեռքից: Իսկ դուք այսօր ելաք իմ հօր փան դէմ եւ
կոտորեցիք նրա որդիներին՝ եօթանասուն մարդ մի քարի վրայ
եւ նրա աղախնի որդի Աբիմելէքին, - քանի որ նա ձեր եղբայրն
19 է, - սիկիմացիների թագաւոր կարգեցիք: Եթէ այսօր Յերո-
բոաղի եւ նրա փան հետ ճշմարտութեամբ եւ արդարութեամբ
վարուեցիք, օրհնուած լինէք դուք եւ ուրախացէ՛ք Աբիմելէքով, եւ
20 նա էլ ձեզնով թող ուրախանայ: Իսկ եթէ ոչ, թող Աբիմելէքից
կրակ դուրս գայ եւ այրի Սիկիմի բնակիչներին ու Մաաղոնի
21 փունը, կամ էլ թող կրակ դուրս գայ Սիկիմի բնակիչներից ու
Մաաղոնի փնից եւ այրի Աբիմելէքին»: Յովաթամը փախաւ ու
ազատուեց, գնաց Բերայի ճանապարհով եւ բնակուեց այնպեղ՝
22 թաքնուելով իր եղբայր Աբիմելէքից: Աբիմելէքն իշխեց Իսրա-
23 յէլի վրայ երեք տարի: Ասպուած չար ոգի ուղարկեց Աբիմելէքի

եւ Սիկիմի բնակիչների մէջ, եւ Սիկիմի բնակիչներն արհամար-
 հեցին Աբիմելէքի փունը, որպէսզի Յերոբոաղի եօթանասուն 24
 որդիներին հասած անիրաւութիւնը նրա վրայ գայ, եւ նրանց
 արինը հասնի իրենց եղբայր Աբիմելէքի վրայ, որ նրանց կո-
 փորեց, նաեւ Սիկիմի բնակիչների վրայ, որոնք զօրացրել էին
 նրա ձեռքը, որ կոփորի իր եղբայրներին: Սիկիմի բնակիչները 25
 նրա համար դարան պապրասպեցին լեռների կապարներին եւ
 կողոպտում էին բոլորին, ովքեր անցնում էին նրանց մօտի ճա-
 նապարհով: Լուրը հասաւ Աբիմելէքին: Իսկ Աբեղդի որդի Գա- 26
 աղը եւ նրա եղբայրները եկան մօտ Սիկիմ, եւ Սիկիմի բնա-
 կիչներն ապաւինեցին նրան: Նրանք դուրս եկան դաշտերը, 27
 քաղեցին իրենց այգիների խաղողը, փորեցին հնձաններում,
 պար բռնեցին, մօտ իրենց ասփնո փունը, կերան, խմեցին եւ
 անիծեցին Աբիմելէքին: Աբեղդի որդի Գաաղն ասաց. «Աբիմե- 28
 լէքն ո՞վ է, եւ Սիքեմի որդին ո՞վ է, որ մենք նրան ծառայենք. նա
 Յերոբոաղի որդին չէ՞, եւ իր ծառայ Զերուղը նրա վերակացուն
 չէ՞: Սիքեմի հօր՝ Եմորի մարդկանց հետ, ինչո՞ւ համար նրան
 ծառայենք: Երանի թէ այս ժողովրդին իմ ձեռքը փային, եւ ես 29
 հեռացնէի Աբիմելէքին եւ ասէի նրան. «Զօրքերդ շաքացրո՞ւ եւ
 դո՞ւրս եկ իմ դէմ»: Քաղաքի իշխան Զերուղը լսեց Աբեղդի որ- 30
 դի Գաաղի խօսքերը եւ բարկութեամբ լցուեց: Նա Աբիմելէքի 31
 մօտ պապագամաւորներ ուղարկեց նուէրներով եւ ասաց. «Ա-
 հա Աբեղդի որդի Գաաղն ու նրա եղբայրները եկել են Սիկիմ
 եւ քաղաքը պաշարում են, որ հանեն քո դէմ: Նիմա դու եւ 32
 քեզ հետ եղող զօրքը գիշերը վեր կացէք եւ դարանամո՞ւր եղէք
 դաշտում: Առաւօտեան, հէնց որ արեգակը ծագի, կանուխ վեր 33
 կացէք եւ քաղաքի վրայ յարձակուեցէք: Երբ նա եւ նրա հետ
 եղող զօրքը դուրս գան քո դէմ, նրա հետ արա՛ այն, ինչ որ ձեռ-
 քիցդ կը գայ»: Աբիմելէքը եւ նրա հետ եղող զօրքը գիշերով 34
 վեր կացան եւ չորս գնդով դարան մօտ Սիկիմի մօտ: Առա- 35
 ւօտեան Աբեղդի որդի Գաաղը դուրս եկաւ եւ կանգնեց քաղաքի
 դարպասի առաջ: Աբիմելէքը եւ նրա հետ եղող ամբողջ զօրքը
 դուրս եկան դարաններից: Աբեղդի որդի Գաաղը փեսնելով 36
 զօրքը՝ Զերուղին ասաց. «Ահա լեռների գագաթից զօրք է իջ-
 նում»: Զերուղը նրան ասաց. «Լեռների սրուերն ես փեսնում
 դու եւ մարդկանց փեղ ես դնում»: Գաաղը նորից խօսեց եւ 37
 ասաց. «Ահա զօրք է իջնում երկրի պորփից դէպի ծովի կողմը,

եւ մի գունդ էլ գալիս է Դիպանոցների կաղնու ճանապարհով»:

38 Զեբուղը նրան ասաց. «Տիմա ո՞ր է քո բերանը, որն ասում էր, թէ ո՞վ է Աբեմելէքը, որ մենք ծառայենք նրան: Չէ՞ որ սա այն զօրքն է, որը դու արհամարհում էիր: Տիմա վեր կաց եւ նրա հետ

39 պատերազմիր»: Գաաղը դուրս եկաւ Սիկիմի բնակիչների առաջ եւ կռուեց Աբիմելէքի դէմ: Աբիմելէքը նրան հալածեց, նա

40 փախաւ նրա առաջից, եւ շար փրատորներ ընկան մինչեւ քաղաքի դարպասները: Աբիմելէքը մնաց Աբիմում, իսկ Զեբուղը

41 Գաաղին եւ նրա եղբայրներին քշեց, որ Սիկիմում չբնակուեն: Յաջորդ օրը ժողովուրդը դաշար դուրս եկաւ. դա իմացաւ Աբի-

42 մելէքը: Նա առաւ զօրքը, երեք գնդի բաժանեց եւ նրանց հետ դարան մտաւ: Նա փեսաւ, որ զօրքը դուրս է գալիս քաղաքից,

43 յարձակուեց նրանց վրայ եւ ջարդեց նրանց: Աբիմելէքը եւ նրա հետ եղող գնդերը կռուեցին եւ կանգնեցին քաղաքի դարպասի մօտ, իսկ երկու գնդերը յարձակուեցին դաշարում գտնուողների

44 վրայ եւ ջարդեցին նրանց: Աբիմելէքն այդ ամբողջ օրը պատերազմեց քաղաքի դէմ. նրանք գրաւեցին քաղաքը եւ նրա մէջ եղած ժողովրդին կոտորեցին, քաղաքը կործանեցին եւ այնպեղ

45 աղ ցանեցին: Այս լսեցին Սիկիմի աշտարակի բոլոր մարդիկ, եկան Բեթէլ Բերիթի փան ամրոցը: Աբիմելէքին լուր հասաւ,

46 որ Սիկիմի աշտարակի բոլոր մարդիկ հաւաքուել են: Աբիմելէքը եւ նրա հետ եղող ամբողջ զօրքը բարձրացան Սելմոն լեռը,

47 Աբիմելէքը կացինն իր ձեռքն առաւ, մի բեռ փայտ կտրեց, վերցրեց այն, դրեց իր ուսերի վրայ եւ ասաց իր զօրքին. «Տեսաք,

48 թէ ես ինչ արեցի, դուք էլ անմիջապէս նոյնը արեք»: Նրանցից իւրաքանչիւրը մի բեռ փայտ կտրեց, վերցրեց ու գնաց Աբիմելէքի ետեւից. փայտը դրին ամրոցի վրայ եւ ամրոցը հրով այրեցին: Սիկիմի աշտարակի բոլոր մարդիկ, մօտ հազար մարդ՝

49 փրկամարդ եւ կին, մեռան: Աբիմելէքը գնաց Թեբէս, պաշարեց եւ գրաւեց այն: Քաղաքի մէջ մի ամուր աշտարակ կար, բոլոր փրկամարդիկ եւ կանայք ու քաղաքի բոլոր գլխատուները փախան այնպեղ, փակեցին դուռը ներսից եւ բարձրացան աշ-

50 տարակի կտուրը: Աբիմելէքը եկաւ մինչեւ աշտարակը, կռուեց դրա դէմ եւ մօտեցաւ աշտարակի դռներին: Մի կին երկանաքարի մի կտոր գցեց նրա գլխին եւ ջարդեց Աբիմելէքի գանգը:

51 Աբիմելէքն իսկոյն ձայն փուռեց իր կապարճակիր պապանուն եւ նրան ասաց. «Մերկացրո՛ւ քո սուրը եւ սպանի՛ր ինձ. չլինի,

թէ ասեմ, որ մի կին է սպանել նրան»: Նրա պապանին խոցեց նրան, եւ Աբիմելէքը մեռաւ: Իսրայէլացիները Կեսան, որ Աբիմելէքը մեռաւ. նրանցից ամէն մէկը գնաց իր տեղը: Այսպէս Ասպուած Աբիմելէքի գլխին թափեց նրա չարիքը, որ նա գործել էր իր հօր դէմ՝ կոտորելով իր եօթանասուն եղբայրներին: Սիկիմի մարդկանց բոլոր չարագործութիւններն Ասպուած նրանց գլխին թափեց, եւ Յերոբոաղի որդի Յովաթամի անէծքը նրանց գլխին եկաւ:

Աբիմելէքից յետոյ Իսրայէլը փրկելու համար մէջտեղ ելաւ **10**
 Փուայի որդի Թոդան, նրա հօրեղբօր որդին՝ Իսաքարի ցեղից: Նա բնակուած էր Սամարիայում, Եփրեմի լեռան վրայ: Նա Իս- 2
 րայէլում դաքաւորութիւն արեց քսաներեք տարի եւ մեռաւ ու թաղուեց Սամարիայում: Նրանից յետոյ մէջտեղ ելաւ գաղաա- 3
 դացի Յայիրը եւ Իսրայէլում դաքաւորութիւն արեց քսաներկու տարի: Նա ունէր երեսուներկու որդի, որոնք հեծնում էին եւ 4
 րեսուներկու աւանակի վրայ: Նրանք ունէին երեսուներկու քաղաք: Նա դրանք կոչեց Յայիրի աւաններ, եւ այդպէս են կոչուած մինչեւ այսօր: Այդ քաղաքները գտնուած են Փաղաաղում: Յայիրը մեռաւ եւ թաղուեց Կամոնում: Իսրայէլացիները շա- 5, 6
 րունակեցին Տիրոջ առաջ չարիք գործել եւ պաշտեցին Բահաղիմներին, Ասպարոթին, ասորեստանցիների ասպուածներին, Սիդոնի ասպուածներին, Մովաբի ասպուածներին, ամոնացիների ասպուածներին եւ այլազգիների ասպուածներին: Նրանք լքեցին Տիրոջը եւ չպաշտեցին նրան: Տէրը բարկութեամբ բոր- 7
 բոքուեց իսրայէլացիների վրայ եւ նրանց մարմնեց այլազգիների ձեռքը ու ամոնացիների ձեռքը: Նրանք այն ժամանակ 8
 փասնութ տարի ճնշեցին եւ ճզմեցին իսրայէլացիներին, բոլոր իսրայէլացիներին, որոնք Յորդանան գետի այն կողմում, ամորհացիների երկրում, Փաղաաղում էին: Ամոնացիներն ան- 9
 ցան Յորդանան գետը՝ պատերազմելու Յուդայի դէմ, Բենիամինի դէմ եւ Եփրեմի տան դէմ: Իսրայէլացիները խիստ նեղութեան մէջ ընկան: Նրանք աղաղակեցին Տիրոջը եւ ասացին. 10
 «Մեղանշեցինք քո դէմ, որովհետեւ թողեցինք մեր Ասպուածն եւ Բահաղիմներին պաշտեցինք»: Տէրն ասաց իսրայէլացիներին. 11
 «Զէ՛ որ եգիպտացիները, ամորհացիները, ամոնացիները, մովաբացիները, այլազգիները, սիդոնացիները, ամաղեկացիները, 12
 քանանացիները նեղում էին ձեզ, եւ դուք ինձ աղաղակեցիք,

13 ու եւ ազարեցի ձեզ նրանց ձեռքից: Իսկ դուք թողեցիք ինձ
 եւ օքար ասարուածներ պաշարեցիք: Դրա համար այլեւս ձեզ
 14 չեմ փրկելու: Գնացէ՛ք, աղաղակեցէ՛ք այն ասարուածներին, որ
 ձեզ համար ընտրեցիք, թող նրանք փրկեն ձեզ ձեր նեղութե-
 15 ան ժամանակ»: Իսրայէլացիներն ասացին Տիրոջը. «Մենք
 մեղանչեցիք, արա՛ դու մեզ այն, ինչ որ քեզ հաճելի է թում,
 16 բայց միայն, Տէ՛ր, ազարի՛ր մեզ այսօր»: Եւ նրանք հեռացրին
 իրենց միջից օքար ասարուածներին եւ միայն Տիրոջը պաշարե-
 ցին: Նա չհաշտուեց ժողովրդի հետ, բայց նրա սիրտը ցաւեց
 17 Իսրայէլի քառապանքի համար: Ամոնացիները վեր կացան
 եւ բանակարեղի դրին Գաղաադում. իսրայէլացիներն էլ վեր
 18 կացան եւ բանակարեղի դրին Դիքանոցում: Գաղաադի ժո-
 ղովրդի իշխաններն իրար ասացին. «Այն մարդը, որ սկսի պա-
 րերազմել ամոնացիների դէմ, նա թող լինի Գաղաադի բոլոր
 բնակիչների գլխաւորը»:

11 Գաղաադացի Յեփթայէն հզօր եւ ուժեղ մարդ էր: Նա որ-
 դին էր մի պռռնիկ կնոջ, որը Գաղաադից ունեցաւ Յեփթայէին:
 2 Գաղաադի կինը նրա համար որդիներ ծնեց, եւ երբ կնոջ որդի-
 ները զօրացան, վռնդեցին Յեփթայէին եւ ասացին նրան. «Դու
 մեր հօր քան մէջ ժառանգութիւն չպիտի ունենաս, որովհետեւ
 3 պռռնիկ կնոջ որդի ես»: Յեփթայէն փախաւ իր եղբայրների
 երեսից եւ բնակուեց Տօք երկրում: Յեփթայէի մօր հաւաքում
 4 էին դաւարկապորտ մարդիկ եւ շրջում էին նրա հետ: Որոշ
 ժամանակից յետոյ ամոնացիները պարերազմեցին իսրայէլա-
 5 ցիների դէմ: Երբ ամոնացիները պարերազմում էին Իսրայէ-
 լի դէմ, Գաղաադի ծերերը գնացին, որ Յեփթայէին Տօք երկ-
 6 րից վերցնեն: Նրանք ասացին Յեփթայէին. «Ե՛կ եւ մեզ հա-
 մար զօրավար եղի՛ր, եւ ամոնացիների դէմ պարերազմ քանք»:
 7 Յեփթայէն Գաղաադի ծերերին ասաց. «Զէ՛ որ դուք ինձ արե-
 ցիք, հանեցիք իմ հօր քնից եւ հեռացրիք ինձ ձեզնից: Նիմա,
 8 երբ նեղութեան մէջ էք, ինչո՞ւ էք եկել ինձ մօր»։ Գաղաադի ծե-
 րերն ասացին Յեփթայէին. «Այդպէս չէ, մենք քեզ մօր ենք եկել,
 որ մեզ հետ գնաս, եւ պարերազմ քանք ամոնացիների դէմ, եւ
 9 մեզ՝ Գաղաադի բոլոր բնակիչներին գլխաւոր լինես»: Յեփթա-
 յէն ասաց Գաղաադի ծերերին. «Եթէ դուք ինձ վերադարձնէք
 10 մարմնի, եւ իշխան կը դառնամ»: Գաղաադի ծերերն ասա-

ցին Յեփթայէին. «Տերը թող մեր մէջ վկայ լինի, որ մենք քո խօսքի համաձայն կ'անենք»: Յեփթայէն Գաղաադի ծերերի հետ գնաց, եւ ժողովուրդը նրան իր վրայ գլխաւոր եւ առաջնորդ կարգեց: Յեփթայէն Տիրոջ առաջ Մասեփայում ասաց իր այս բոլոր խօսքերը: Յեփթայէն ամոնացիների թագաւորի մօտ պարգամաւորներ ուղարկեց եւ ասաց. «Դու ինձ հետ ի՞նչ գործ ունես, որ եկել ես ինձ մօտ պարտերազմելու իմ երկրում»: Ամոնացիների թագաւորը Յեփթայէի պարգամաւորներին ասաց. «Ինչո՞ւ Իսրայէլը գրաւեց իմ երկիրը Եգիպտոսից դուրս գալու ժամանակ՝ Առնոնից մինչեւ Յաբոկ եւ մինչեւ Յորդանան գետը: Հիմա խաղաղութեամբ այն վերադարձրո՞ւ ինձ, եւ ես կը գնամ»: Պարգամաւորները վերադարձան Յեփթայէի մօտ: Յեփթայէն նորից պարգամաւորներ ուղարկեց ամոնացիների արքայի մօտ եւ ասաց նրան. «Այսպէս են ասում Իսրայէլը եւ Յեփթայէն. «Եգիպտոսից դուրս գալիս Իսրայէլը չգրաւեց Մովաբի երկիրն ու ամոնացիների երկիրը, այլ Իսրայէլն անապարով գնաց մինչեւ Կարմիր ծովը եւ եկաւ մինչեւ Կադէս: Իսրայէլը պարգամաւորներ ուղարկեց Եդոմի արքայի մօտ եւ ասաց. "Թող անցնեմ քո երկրով, բայց Եդոմի արքան չսեց": Մովաբի արքայի մօտ էլ պարգամաւորներ ուղարկեց, բայց նա էլ չկամեցաւ: Եւ Իսրայէլը մնաց Կադէսում, շրջեց անապարում, պտոյտ փութեց Եդոմի երկրով եւ Մովաբի երկրով, եկաւ Մովաբի երկրի արեւելեան կողմով եւ բանակապետի դրեց Առնոնի այն կողմում, բայց Մովաբի սահմանները չմտաւ, որովհետեւ Մովաբի սահմանն Առնոնն էր: Իսրայէլը պարգամաւորներ ուղարկեց ամորհացիների Սեհոն արքայի մօտ, որ Եսերոնի եւ ամորհացիների թագաւորն էր, եւ Իսրայէլը նրան ասաց. "Թող անցնեմ քո երկրով մինչեւ իմ փեղը": Եւ Սեհոնը չկամեցաւ, որ Իսրայէլն անցնի իր սահմաններով: Սեհոնը հաւաքեց իր ամբողջ ժողովրդին, բանակապետի դրեց Ասսայում եւ պարտերազմեց Իսրայէլի դէմ: Իսրայէլի Տէր Ասպուածը Սեհոնին եւ նրա ամբողջ ժողովրդին իսրայէլացիների ձեռքը մատնեց, եւ ջարդեցին նրանց, եւ Իսրայէլը ժառանգեց այդ երկրում ապրող ամորհացիների երկիրը, ամորհացիների բոլոր սահմանները Առնոնից մինչեւ Յաբոկ եւ անապարից մինչեւ Յորդանան գետը: Արդ, Իսրայէլի Տէր Ասպուածը ամորհացիներին վերացրել է Իսրայէլի իր ժողովրդի առջեւից, դո՛ւ պիտի ժառան-

24 գես այն: Չէ՞ որ դու պիտի ժառանգես քո աստծո՝ Քամոսի
 քեզ ժառանգութիւն տուածը, մենք էլ պիտի ժառանգենք այն ա-
 25 մէնը, ինչ մեր Տէր Աստուածը ժառանգութիւն տուեց մեզ: Արդ,
 դու Մեպփորի որդի Բաղակից՝ Մովաբի արքայից լա՛մ ես. մի-
 թէ՛ նա վիճեց իսրայէլացիների հետ կամ պատերազմե՛ց նրանց
 26 դէմ. Իսրայէլը երեք հարիւր տարի ապրում է Եսեբոնում եւ
 նրա աւաններում, Արոյերում եւ նրա աւաններում ու Յորդանան
 գետի ափերի բոլոր քաղաքներում: Ինչո՞ւ չազատեցին դրանք
 27 այնքան ժամանակ: Ես քո դէմ չեմ մեղանջել, իսկ դու իմ դէմ
 չարիք ես գործում՝ պատերազմելով իմ դէմ: Իսրայէլացիների եւ
 ամոնացիների միջեւ դաբաւոր եղող Տէրը թող այսօր դաբաս-
 28 փան անի»: Բայց ամոնացիների արքան չանսաց Յեփթայի
 29 յղած խօսքերին: Եւ Տիրոջ հոգին հակուեց Յեփթայի կողմը:
 Նա Գաղաադից, Մանասէից եւ Գաղաադի Դիբանոցից անցաւ
 30 ու Գաղաադի Դիբանոցից գնաց ամոնացիների կողմը: Յեփ-
 թայէն Տիրոջը ուխտ արեց եւ ասաց. «Եթէ ամոնացիներին իմ
 31 ձեռքը մատնես, եւ ես խաղաղութեամբ վերադառնամ ամո-
 նացիների մօտից, իմ փան դռնից ինձ ընդառաջ դուրս եկողին
 32 Տիրոջը ողջակէզ կը մատուցեմ»: Եւ Յեփթայէն գնաց ամոնա-
 ցիների դէմ պատերազմելու, եւ Տէրը նրանց մատնեց նրա ձեռ-
 33 քը: Նա ջարդեց նրանց Արոյերից մինչեւ Մեմնիթի սահմանը,
 ջարդեց քսան քաղաք՝ մինչեւ այգեստանների Յաբէլը խիստ
 մեծ կոտորած տալով: Ամոնացիները փախան իսրայէլացինե-
 34 րի առաջից: Յեփթայէն եկաւ Մասեփա, իր տունը, եւ ահա
 նրա աղջիկը նրան ընդառաջ ելաւ թմբուկներով եւ պարերով:
 Նա նրա միակ սիրելի զաւակն էր, եւ նրանից բացի նա ուրիշ
 35 տղայ կամ աղջիկ չուներ: Երբ նրան տեսաւ, պարառտուեց իր
 զգեստները եւ ասաց. «Վա՛յ ինձ, աղջի՛կս, դու ինձ ընկճեցիր,
 փորձանքի մէջ գցեցիր, որովհետեւ քեզ համար պարտաւորու-
 թիւն ստանձնեցի Տիրոջ առաջ եւ չեմ կարող խօսքս ետ առնել»:
 36 Աղջիկը նրան ասաց. «Եթէ ինձ համար պարտաւորութիւն ես
 ստանձնել Տիրոջ առաջ, արա՛ ինձ հետ այն, ինչ դուրս է եկել
 քո բերանից այն բանի փոխարէն, ինչ արեց Տէրը քեզ համար՝
 37 վրէժ լուծելով քո թշնամիներից՝ ամոնացիներից»: Եւ աղջիկն
 իր հօրն ասաց. «Միայն այս բա՛նն արա ինձ համար. թո՛յլ
 փութ, որ ես երկու ամիս գնամ ման գամ լեռների վրայ եւ իմ
 38 ընկերուհիների հետ ողբամ իմ կուսութիւնը»: Եւ հայրն ասաց.

«Գնա՛»։ Եւ արձակեց նրան երկու ամիս։ Աղջիկը իր ընկերուհիների հետ գնաց եւ լեռների վրայ ողբաց իր կուսութիւնը։ Երբ լրացաւ երկու ամիսը, վերադարձաւ իր հօր մօտ, եւ հայրը կապարեց իր արած ուխտը. աղջիկը փղամարդ չէր ճանաչել։ Եւ Իսրայէլի մէջ սովորութիւն դարձաւ ողբալ Յեփթայէի աղջկան. սահմանուած օրերին, փարուայ մէջ չորս օր, Իսրայէլի աղջիկները հաւաքում էին ողբալու գաղաադացի Յեփթայէի աղջկան։

Եփրեմի որդիները հաւաքուեցին, եկան Մեփենա եւ ասացին Յեփթայէին. «Ինչո՞ւ ամոնացիների դէմ պապերազմի ելար եւ մեզ չկանչեցիր, որ քեզ հետ գնայինք։ Նիմա մենք կրակով կ'այրենք քո փունը եւ քեզ էլ՝ հետը»։ Յեփթայէն նրանց ասաց. «Ես եւ իմ ժողովուրդը զրկուած մարդիկ էինք եւ ամոնացիները խիստ նեղում էին ինձ։ Ես բողոքով դիմեցի ձեզ, բայց դուք ինձ չազապեցիք նրանց ձեռքից։ Տեսնելով, որ ոչ ոք չի ազափում ինձ, ինքս ինձ վրանգի ենթարկեցի, գնացի ամոնացիների դէմ, եւ Տէրը նրանց իմ ձեռքը մաքնեց։ Նիմա ինչո՞ւ էք դուք ելել այսօր իմ դէմ պապերազմելու»։ Եւ Յեփթայէն հաւաքեց Գաղաադի բոլոր փղամարդկանց ու պապերազմ մղեց Եփրեմի դէմ։ Գաղաադի մարդիկ ջարդեցին եփրեմեաններին, որովհետեւ եփրեմեանների ազափուածներն ասել էին, թէ՛ «Դուք, գաղաադացիներ, Եփրեմի եւ Մանասէի միջեւ Եփրեմի փախստականներ էք»։ Գաղաադացիները եփրեմեաններից գրաւեցին Յորդանան գետի կիրճերը, եւ երբ եփրեմեանների փախստականներն ասում էին՝ «Թող անցնենք», Գաղաադի մարդիկ նրանց ասում էին. «Մի՞թէ դուք էլ եփրեմեան էք»։ Նրանք ասում էին. «Նրանցից չենք»։ Նրանց ասում էին. «Մեզ մի նշան փուէք, ասացէ՛ք՝ հասկ, հասկ»։ Բայց նրանց չէր յաջողում այդպէս ասել, ուստի բռնում եւ կտրորում էին նրանց Յորդանան գետի անցումներում։ Այդ ժամանակ եփրեմեաններից քառասուներկու հազար մարդ զոհուեց։ Յեփթայէն վեց փարի դաբաւորութիւն արեց Իսրայէլում. գաղաադացի Յեփթայէն մեռաւ եւ թաղուեց իր քաղաքում՝ Գաղաադում։ Նրանից յետոյ Իսրայէլում դաբաւորութիւն արեց բեթղեհէմացի Եսեբոնը։ Նա երեսուն փղայ ունէր եւ երեսուն աղջիկ։ Աղջիկներին մարդու փուեց, իսկ փղաների համար երեսուն կին բերեց դրսից։ Նա Իսրայէլում դաբաւորութիւն արեց եօթը փարի։ Եսեբոնը մեռաւ եւ թաղուեց Բեթղեհէմում։

11 Նրանից յետոյ Իսրայէլում քաղաքացիական պատերազմ տեղի ունեցաւ՝
 12 իսրայէլացիները ելանք: Զաքարիոնացիները մեռաւ եւ թա-
 13 դունց եղին: Զաքարիոնի երկրում: Նրանից յետոյ Իսրայէ-
 14 լում դաբաւոր եղաւ փարաթոնացի Արդոնը՝ Ելէքի որդին: Նա
 քառասուն որդի եւ երեսուն թոռներ ունէր, որոնք հեծնում էին
 15 իսրայէլում քաղաքացիական պատերազմ տեղի ունեցաւ: Փարաթոնացի
 Արդոնը՝ Ելէքի որդին, մեռաւ եւ թաղուեց Եփրաթոնում, Եփրեմի երկրում, Ամաղէկի լեռան
 վրայ:

13 Իսրայէլացիները շարունակեցին չարիք գործել Տիրոջ առաջ,
 եւ Տէրը նրանց քառասուն քաղաքացիների ձեռքը մատնեց:
 2 Սարաացի մի մարդ կար Դանի ցեղից, նրա անունը Մանուէլ
 3 էր: Նրա կինը ամուսնացել էր Ելէքի հետ: Տիրոջ հրեշ-
 քալի երեւոյց այս կնոջը եւ ասաց նրան. «Ահա դու ամուսնացել ես
 4 երեւոյցի հետ ունեցել, բայց կը յղիանաս եւ որդի կը ծնես: Արդ,
 զգո՛յշ եղի՛ր, զինքն եւ օղի չխմես եւ ոչ մի անմաքուր բան չուտես,
 5 որովհետեւ ահա դու պիտի յղիանաս եւ մի որդի ծնես: Նրա
 գլխին ամուսնացելից պիտի դնես, որովհետեւ մանուկը Աստուծոյ ուխ-
 6 տաւոր պիտի լինի հէնց մօր արգանդից. նա պիտի սկսի փրկել
 7 Իսրայէլը այսպէս:» Կինը մտաւ իր տունը եւ ասաց իր
 ամուսնուն. «Աստուծոյ մարդը եկաւ ինձ մօտ, նա Աստուծոյ հրեշ-
 քալի նման վեհաբանի էր: Ես նրան հարցրի, թէ որպէս եւ
 8 նա ինձ իր անունը չասաց: Նա ինձ ասաց. «Ահա դու պիտի
 յղիանաս եւ մի որդի ծնես, հիմա զինքն եւ օղի չխմես եւ ոչ մի
 անմաքուր բան չուտես, որովհետեւ մանուկը Աստուծոյ ուխտաւոր
 9 պիտի լինի հէնց իր մօր արգանդից մինչեւ իր մահուան օրը»:
 Մանուէլն Տիրոջն աղաչեց եւ ասաց. «Աղաչում եմ, Տէր, Աստուծոյ
 10 այն մարդը, որին դու ուղարկեցիր մեզ մօտ, թող դարձեալ գալ
 մեզ մօտ եւ սովորեցնի, թէ ինչ անենք այն մանկանը, որ պիտի
 11 ծնուի»: Աստուծոյ լսեց Մանուէլի ձայնը, եւ Աստուծոյ հրեշքալը
 նորից եկաւ նրա կնոջ մօտ, երբ նա նստել էր հանդում: Նրա
 12 ամուսին Մանուէլն նրա մօտ գնաց եւ ասաց նրան. «Ահա երեւոյց ինձ
 այն մարդը, որ խօսել է այս կնոջ հետ»: Տիրոջն ասաց. «Ես եմ»:
 Մանուէլն ասաց. «Արդ, երբ քո խօսքերը կարարուն, ինչպի-

սի՛ն պէրք է լինեն մանկան կեանքի կանոններն ու գործերը»։
 Տիրոջ հրեշտակն ասաց Մանովէին. «Թող նա զգուշանայ այն 13
 ամենից, որ ասացի այդ կնոջը. որթաբունկից ելած ոչ մի բան 14
 թող չուրի, գինի եւ օղի չխմի, ոչ մի անմաքուր բան չուրի,
 թող զգուշանայ այն ամենից, որ պարտիրեցի»։ Մանովէն ա– 15
 սաց հրեշտակին. «Թող որ քեզ մի փոքր ժամանակ մեզ մօտ
 պահենք եւ մի ու պարասպենք ու դնենք քո առաջ»։ Տիրոջ 16
 հրեշտակը Մանովէին ասաց. «Եթէ ինձ պահես էլ, քո հացից չեմ
 ուրի, իսկ եթէ ուլը ողջակէզ պիտի անես, Տիրոջը մարուցիւր
 այն»։ Մանովէն չիմացաւ, թէ նա Տիրոջ հրեշտակն է։ Ման– 17
 օվէն ասաց Տիրոջ հրեշտակին. «Ի՞նչ է քո անունը, ասա՛, որ երբ
 քո խօսքը կապարուի, փառաւորենք քեզ»։ Տիրոջ հրեշտակն 18
 ասաց նրան. «Ինչո՞ւ ես հարցնում իմ անունը, դա մի սքանչե–
 լի անուն է»։ Մանովէն վերցրեց զոհաբերուելիք ուլը եւ քարի 19
 վրայ մարուցեց սքանչելագործ Տիրոջը. Մանովէն եւ նրա կինը
 նայում էին։ Երբ բոցը զոհասեղանից դէպի երկինք բարձրա– 20
 ցաւ, Տիրոջ հրեշտակն էլ բարձրացաւ զոհասեղանի բոցի հետ։
 Մանովէն ու նրա կինը նայում էին եւ երեսի վրայ գետին ըն–
 կան։ Տիրոջ հրեշտակն այլեւս չերեւաց Մանովէին ու նրա կնո– 21
 ջը։ Այն ժամանակ Մանովէն իմացաւ, որ նա Տիրոջ հրեշտակն
 է։ Մանովէն ասաց իր կնոջը. «Անպարճառ կը մեռնենք, ո– 22
 րովհետեւ րեսանք Աստծուն։ Եւ նրա կինը նրան ասաց. «Եթէ 23
 Տէրը ուզենար մեզ սպանել, մեր ձեռքից չէր ընդունի ողջակէզն
 ու զոհը եւ մեզ չէր յայտնի այդ ամէնը իր ժամանակին եւ այն
 մեզ լսելի չէր դարձնի»։ Եւ կինը մի որդի ծնեց ու նրա անունը 24
 Սամփսոն դրեց։ Մանուկն աճեց, եւ Տէրը նրան օրհնեց։ Տի– 25
 րոջ հոգին սկսեց շրջել նրա հետ Դանի բանակում, Սարաայի
 եւ Եսթաուլի միջեւ։

Սամփսոնն իջաւ Թամնաթա եւ Թամնաթայում այլազգիներ– 14
 րի աղջիկների մէջ մի կին տեսաւ, որը հաճելի թուաց նրան։
 Նա գնաց պարմեց իր հօրն ու մօրը եւ ասաց. «Թամնաթայում 2
 այլազգիների աղջիկների մէջ մի կին տեսայ. արդ, նրան ինձ
 համար կ'ի՞ն առէք»։ Նրա հայրն ու մայրը ասացին նրան. 3
 «Մի՞թէ կ'ին չկայ քո եղբայրների աղջիկների եւ իմ ամբողջ ժո–
 դովորդի մէջ, որ գնաս կ'ին առնես անթլիսար այլազգիներից»։
 Սամփսոնն ասաց իր հօրը. «Նրան բեր ինձ համար, որովհետեւ
 նա հաճելի է իմ աչքին»։ Նրա հայրն ու մայրը չգիտէին, որ դա 4

Տիրոջից է, որպեսզի նա վրեժ լուծի այլազգիներից: Այն ժա-
 5 մանակ այլազգիներն իշխում էին Իսրայելի վրայ: Սամփսոնն
 իր հոր եւ մօր հետ իջաւ Թամնաթա. Սամփսոնը ճանապարհը
 շեղեց Թամնաթայի այգեստանի մէջ եւ փեսաւ, որ ահա առիծի
 6 մի կորիւն է մռնչում իր դիմաց: Տիրոջ հոգին աջակցեց նրան,
 եւ նա պարտեց առիծին ինչպէս մի ուլի, մինչ նրա ձեռքին
 7 զէնք չկար: Նա իր արածը չպարմեց իր հօրն ու մօրը: Նրանք
 եկան, խօսեցին կնոջ հետ, եւ կինը հաճելի թուաց Սամփսոնին:
 8 Մի քանի օր յետոյ, երբ եր դարձաւ այդ աղջկան կնութեան
 առնելու, ճանապարհը շեղեց առիծի դիակը փեսնելու համար
 եւ փեսաւ, որ առիծի բերանի մէջ մեղունների մի պարս եւ մեղր
 9 կար: Նա առաւ այն իր բերանը եւ ուրելով գնաց իր հօր եւ մօր
 մօտ, նրանց էլ փուեց, եւ նրանք կերան: Բայց նրանց չասաց, թէ
 10 մեղրը առիծի բերանից է հանել: Նրա հայրն իջաւ այն կնոջ
 մօտ, եւ Սամփսոնն այնպէղ եօթը օր հարսանիք արեց, որով-
 11 հետեւ երիտասարդներն այդպէս էին անում: Նրանք զարիու-
 րելով Սամփսոնից՝ նրա մօտ երեսուն ընկեր կարգեցին, որոնք
 12 նրա մօտ մնացին: Սամփսոնը նրանց ասաց. «Տիմա ես ձեզ մի
 հանելուկ կ'ասեմ. եթէ խնջոյքի այս եօթը օրուայ ընթացքում
 այն լուծէք եւ գտնէք, ես ձեզ կ'ստան երեսուն սաւան եւ երե-
 13 սուն փօնական զգեստներ: Իսկ եթէ չկարողանաք լուծել, դուք
 կը փաք ինձ երեսուն սաւան եւ երեսուն փօնական զգեստներ»:
 Նրան ասացին. «Առաջարկիր մեզ քո հանելուկը, եւ լսենք այն»:
 14 Եւ նրանց ասաց. «Ուրողից կերակուր դուրս եկաւ, եւ հօրից
 քաղցրութիւն դուրս եկաւ»: Նրա հանելուկը չկարողացան լու-
 15 ծել երեք օրուայ ընթացքում: Չորրորդ օրը Սամփսոնի կնոջն
 ասացին. «Խաբի՛ր քո մարդուն, որ հանելուկը քեզ բացատրի,
 թէ չէ քեզ եւ քո հօր փունը կ'այրենք: Մեզ կողոպտելո՞ւ համար
 16 կանչեցիր այսպէղ»: Սամփսոնի կինը լաց եղաւ ամուսնու մօտ
 եւ ասաց նրան. «Դու արել ես ինձ եւ չես սիրել, որովհետեւ
 այն հանելուկը, որ առաջարկել ես իմ ժողովրդի որդիներին,
 ինձ չես յայտնել»: Սամփսոնը նրան ասաց. «Իմ հօրն ու մօրը
 17 չեմ յայտնել, հիմա քեզ պիտի յայտնեմ»: Եւ խնջոյքի եօթը
 օրերին կինը լաց եղաւ նրա մօտ: Եօթներորդ օրը Սամփսոնը
 յայտնեց նրան, որովհետեւ նա թախանձում էր: Կինն էլ յայտ-
 18 նեց իր ժողովրդի զաւակներին: Եօթներորդ օրը արեւամուտից
 առաջ քաղաքի մարդիկ ասացին Սամփսոնին. «Ի՞նչն է մեղրից

քաղցր եւ ի՛նչն է առիւծից հզօր»։ Սամփսոնը նրանց ասաց. «Եթէ դուք իմ երինջով չհերկէիք, իմ հանելուկի պատասխանը չէիք գտնի»։ Տիրոջ հոգին աջակցեց Սամփսոնին, նա իջաւ 19
Ասկաղոն, այնպէղ երեսուն մարդ սպանեց եւ նրանց փոնական զգեստներն առաւ եւ փուեց հանելուկը լուծողներին։ Սամփսոնը սաստիկ բարկացաւ եւ գնաց իր հօր փուն, իսկ Սամփսոնի 20
կինն ամուսնացաւ նրա կնքաւոր հետ, որ նրա ընկերն էր։

Մի քանի օր յետոյ, ցորենի հնձի օրերին Սամփսոնը մի ուլ 15
վերցնելով՝ այցելեց իր կնոջը եւ ինքն իրեն ասաց. «Մտնեմ սենեակ կնոջս մօտ»։ Բայց կնոջ հայրը չթողեց, որ նրա մօտ մտնի։ Նրա հայրն ասաց. «Ես կարծեցի, թէ դու ապեցիր նրան 2
եւ նրան կնութեան փութի քո ընկերոջը։ Զէ՛ որ նրա կրքսեր քոյրը նրանից գեղեցիկ է, թող սա քեզ կին լինի նրա փոխարէն»։ Սամփսոնն ասաց. «Ես միանգամայն անմեղ կը լինեմ 3
այլազգիներիդ առաջ, եթէ նրանց դէմ չարութիւն անեմ»։ Եւ 4
Սամփսոնը գնաց, երեք հարիւր աղուէս բռնեց։ Նա ջահեր վերցրեց եւ աղուէսներին կապեց միմեանց հետ՝ պոչ պոչի, ջահերը դրեց երկու պոչերի մէջքերը եւ կապեց։ Նա ջահերը կրա- 5
կով վառեց եւ արծակեց այլազգիների հնձի մէջ, այրեց ցորենի շեղջերը, առաջուց հնձուածները, դէզերն ու չինձուած ցորենը, մինչեւ անգամ այգիներն ու ձիթենիները։ Այլազգիներն ասա- 6
ցին. «Ո՞վ արեց այս բանը»։ Եւ ասացին. «Թամնացու փեսայ Սամփսոնը, որովհետեւ կնոջ հայրը նրա կնոջն առաւ եւ նրա ընկերոջը կնութեան փուեց»։ Այլազգիները վեր կացան, կրակով այրեցին նրա կնոջ հօր փունը, կնոջը եւ կնոջ հօրը։ Սամփսոնը նրանց ասաց. «Եթէ մի այդքան էլ անէք, դարձեալ 7
չեմ հաշտուի, այլ ձեր ամէն մէկից իմ վրէժը պիտի լուծեմ»։ Եւ 8
մեծամեծ հարուածներով զարկեց նրանց սրունքներին ու մէջքին, եւ իջաւ բնակուեց Եփեմի քարայրում, հեղեղափի մօտ։ Այլազգիները վեր կացան, բանակաբեղի դրին Յուդայի երկրի 9
շուրջը եւ փարածուեցին Ելքիի շուրջբոլորը։ Յուդայի երկրի 10
մարդիկ նրանց ասացին. «Ինչո՞ւ էք եկել մեզ վրայ»։ Այլազգիներն ասացին. «Եկել ենք Սամփսոնին կապելու, որ նրա հետ վարուենք այնպէս, ինչպէս նա վարուեց մեզ հետ»։ Եւ Յուդա- 11
յի երկրից երեք հազար մարդ իջան Եփեմի քարայրն ու ասացին Սամփսոնին. «Զգիտե՛ն, որ այլազգիներն իշխում են մեզ վրայ, ինչո՞ւ արեցիր այդ բանը մեզ հետ»։ Սամփսոնը նրանց

ասաց. «Ինչպես որ նրանք վարուեցին ինձ հետ, այդպես էլ ես վարուեցի նրանց հետ»։ Նրան ասացին. «Եկել ենք քեզ կապելու եւ այլազգիների ձեռքը մատնելու»։ Մամփսոնը նրանց ասաց. «Երդուեցէք, որ չէք սպանի ինձ, քուէք ինձ նրանց ձեռքը, եւ դուք երբեք մի՛ հանդիպէք ինձ»։ Նրանք երդուեցին նրան եւ ասացին. «Ո՛չ, քեզ կը կապենք եւ կը քանք նրանց ձեռքը, բայց քեզ չենք սպանի»։ Եւ նրան կապեցին երեք նոր պարաններով ու դուրս հանեցին քարայրից։ Նա եկաւ մինչեւ Ծնօտ կոչուած վայրը, այլազգիներն աղաղակեցին եւ ընթացան նրա դէմ յանդիման։ Տիրոջ հոգին աջակից եղաւ Մամփսոնին, նրա բազուկների վրայի պարանները դարձան կրակից այրուած թելի նման, եւ կապանքները հալուեցին թափուեցին նրա բազուկներից։ Նա գետին քապալուած էշի մի ծնօտ գրաւ, երկարեց իր ձեռքը, վերցրեց այն եւ դրանով հազար մարդ սպանեց։ Մամփսոնն ասաց. «Էշի ծնօտով կը բնաջնջեմ նրանց, որովհետեւ էշի ծնօտով կոտորեցի հազար մարդ»։ Եւ երբ իր խօսքը վերջացրեց, ծնօտը ձեռքից գցեց եւ այդ տեղն անուանեց Ծնօտի կոտորած։ Նա խիստ ծարաւեց, աղաղակեց Տիրոջն ու ասաց. «Դու քո ծառայի ձեռքով յաջողեցրիր այս մեծ փրկութիւնը, իսկ հիմա ծարաւի՞ց պիտի մեռնեմ եւ անթափաքների ձեռքն ընկնեմ»։ Եւ Տէրը Ծնօտ կոչուող վայրում մի անցք բացեց, նրանից ջուր դուրս եկաւ, նա խմեց, ոգի առաւ եւ զովացաւ. այդ պարճառով դրա անունը դրեց «Ծնօտի աղբիւր»։ Եւ այն գոյութիւն ունի մինչեւ այսօր։ Մամփսոնը այլազգիների իշխանութեան օրօք Իսրայէլում քսան տարի դատարար եղաւ։

16 Մամփսոնն այնպեղից գնաց Գազա, այնպեղ մի պոռնիկ կին տեսաւ եւ մտաւ նրա մօտ։ Լուրը հասաւ գազացիներին, եւ նրանք ասացին. «Մամփսոնը եկել է այսպեղ»։ Շրջապատեցին, ամբողջ գիշերը դարանակալեցին նրան քաղաքի դարպասի մօտ եւ ամբողջ գիշերը լուռ մնացին ու ասացին. «Այսպեղ մնանք մինչեւ առաւօտ եւ սպանենք նրան»։ Մամփսոնը քնեց մինչեւ կէսգիշեր. կէսգիշերին վեր կացաւ, պոկեց քաղաքի դարպասների փեղկերը եւ դրանք նիգերով մէկտեղ բարձրացրեց, դրեց իր ուսերի վրայ, տարաւ այն լերան գլուխը, որը Քեբրոնի դիմացն է, եւ դրանք դրեց այնպեղ։ Դրանից յետոյ նա սիրեց մի կնոջ, որ ապրում էր Սորեկ հեղեղափի եզերքին. նրա անունը Դալիլա էր։ Այդ կնոջ մօտ եկան այլազգիների նա-

խարարները եւ ասացին. «Խաբի՛ր նրան եւ փն, թէ ինչում է նրա մեծ զօրութիւնը, եւ կամ ինչպէս կարող ենք հնար գտնել եւ կապել նրան, որ փկարացնենք նրան: Իսկ մենք ամէն մէկս քեզ կը փանք հազար հարիւր արծաթ»: Եւ Դալիլան ասաց 6 Սամփսոնին. «Ասա՛ ինձ, թէ ինչում է քո մեծ զօրութիւնը, եւ քեզ փկարացնելու համար ինչով պէտք է կապել քեզ»: Սամփսոնը 7 նրան ասաց. «Եթէ ինձ կապեն եօթը դալար ճիւղերով, կը փկարանամ եւ կը դառնամ սովորական մարդկանց նման»: Եւ այլ- 8 ազգիների նախարարները բերին եօթը դալար ճիւղեր, եւ Դալիլան նրան կապեց դրանցով ու շփեմարանում դարանակալ 9 նստեց: Կինը նրան ասաց. «Այլազգիները յարձակուել են քեզ վրայ, Սամփսոն»: Եւ նա կտրտեց ճիւղերն այնպէս, ինչպէս կը կտրտուի կրակից այրուած բարակ թելը թափ փալուց: Եւ այդպէս չհասկացուեց նրա զօրութիւնը: Դալիլան ասաց Սամփսոնին. 10 «Ահա խաբեցիր ինձ եւ սուր խօսեցիր, գոնէ հիմա ասա՛, թէ ինչով կը կապուես»: Եւ նա ասաց նրան. «Եթէ ինձ կապեն եօթը նոր չուաններով, որոնք գործածուած չլինեն, կը փկարանամ եւ կը լինեմ սովորական մարդկանց նման»: Դալիլան 12 առաւ նոր չուաններ, դրանցով կապեց նրան եւ ասաց. «Այլազգիները յարձակուել են քեզ վրայ, Սամփսոն»: Եւ Դալիլան շփեմարանում դարանակալ նստել էր: Իսկ Սամփսոնը ասեղի թելի նման կտրտեց թափեց այն իր բազուկներից: Դալիլան 13 ասաց Սամփսոնին. «Մինչեւ ե՞րբ պիտի խաբես ինձ եւ սուր ասես ինձ: Նիմա ասա՛ ինձ, թէ ինչով կը կապուես»: Նա ասաց նրան. «Եթէ իմ գլխի եօթը գիսակները հիւսես շղթայածեւ հիւսքերով եւ ցցերով ամրացնես պարիին, կը փկարանամ սովորական մարդկանց նման»: Եւ Դալիլան քնեցրեց նրան, առաւ 14 նրա գլխի եօթը գիսակները շղթայածեւ հիւսքերով, ցցերով ամրացրեց պարիին եւ ասաց նրան. «Այլազգիները յարձակուել են քեզ վրայ, Սամփսոն»: Նա զարթնեց քնից, պարից պոկեց ցցերը ոստայնի եւ հիւսքերի հետ միասին, եւ չիմացուեց նրա զօրութիւնը: Դալիլան նրան ասաց. «Ինչպէ՛ն ես ասում, թէ քեզ 15 սիրում եմ, մինչ քո սիրտը շիւրակ չէ ինձ հետ. այս երեք անգամ խաբեցիր ինձ եւ չասացիր, թէ ինչո՞ւմ է քո մեծ զօրութիւնը»: Եւ երբ ամբողջ գիշերը նեղեց նրան խօսքերով, թախսանձեց եւ հոգին հանեց սպանելու չափ, նա սրտանց պարմեց նրան ամէն 17 ինչ եւ ասաց նրան. «Ածելի չափի դիպչի իմ գլխին, որով-

հետեւ Աստուծոյ ուխտաւոր եմ ես իմ մօր արգանդից, իսկ եթէ
աժիւտեմ, իմ գօրութիւնը կը գնայ ինձնից, ես կը փկարանամ
18 եւ կը դառնամ բոլոր մարդկանց պէս»: Երբ Դաւիթի վեսաւ,
որ նա սրբանց պարմեց իրեն ամէն ինչ, մարդ ուղարկեց, կան-
չեց այլազգիների նախարարներին եւ ասաց. «Բոլորդ եկէ՛ք, ու-
րովի հետեւ սրբանց պարմեց ինձ ամէն ինչ»: Եւ այլազգիների
բոլոր նախարարները եկան նրա մօտ արծաթն իրենց ձեռքին:
19 Դաւիթի քնեցրեց նրան իր ծնկների մէջ, վարսաւիր կանչեց,
որն աժիւտեց նրա գլխի եօթը գիսակները: Նա սկսեց թօշնել, եւ
20 նրանից գնաց նրա գօրութիւնը: Դաւիթի ասաց. «Այլազգի-
ները յարձակուել են քեզ վրայ, Սամփսոն»: Նա զարթնեց քնից
եւ ասաց. «Վեր կենամ եւ անեմ այնպէս, ինչպէս միշտ եւ թափ
21 փամ»: Նա չգիտէր, թէ Տէրը մեկնել էր իրենից: Այլազգիները
նրան բռնեցին, հանեցին նրա աչքերը, իջեցրին նրան Գազա,
կապեցին երկաթէ կապանքներով, եւ նա բանալում աղօթիք էր
22 պարտեցնում: Նրա գլխի մագերէն սկսեցին աճել աժիւտուց յե-
23 փոյ: Այլազգիների նախարարները հաւաքուեցին, որ մեծ զոհ
մատուցեն իրենց աստուծոյ՝ Դագոնին եւ ուրախանան: Նրանք
ասացին. «Մեր աստուածը մեր թշնամի Սամփսոնին մեր ձեռ-
24 քը մարմնեց»: Երբ մարդիկ փեսան նրան, օրհնեցին իրենց
աստուածներին՝ ասելով. «Մեր աստուածը մեր ձեռքն է մար-
մել մեր թշնամուն՝ մեր երկիրն աւերողին, որը շաքարեց մեր
25 վիրաւորներին»: Երբ նրանց սրբերը զուարթացան, ասացին.
«Կանչեցէ՛ք Սամփսոնին բանփից, թող մեր առաջ պար գայ»:
Սամփսոնին կանչեցին բանփից եւ զուարճանում էին նրանով:
26 Նրան կանգնեցրին երկու սիւների մէջքերում: Սամփսոնն ա-
սաց իր ձեռքից բռնած պարանուն. «Թո՛ղ փութ ինձ շօշափեմ
սիւները, որոնց վրայ հաստապարտ եմ այս փունը, եւ յենուեմ
27 նրանց վրայ»: Տունը լի էր փղամարդկանցով եւ կանանցով,
այնպէս էին այլազգիների բոլոր նախարարները, փանիքի վրայ
կային մօտ երեք հազար կանայք եւ փղամարդիկ, որոնք դի-
28 փում էին Սամփսոնի պարը: Սամփսոնն աղաղակեց Տիրոջը
եւ ասաց. «Տէ՛ր, գօրութիւնների՛ Տէր, յիշի՛ր ինձ եւ զօրացրո՛ւ ինձ
այս մի անգամ էլ, Աստուած, որ իմ երկու աչքերի համար վրէժս
29 լուծեմ այս այլազգիներից»: Եւ Սամփսոնը բռնեց մէջքերի եր-
կու սիւներից, որոնց վրայ հաստապարտ եմ փունը, եւ յենուեց
30 նրանց վրայ՝ մէկին աջ ձեռքով, միւսին՝ ձախ: Եւ Սամփսոնն

ասաց. «Թող մեռնեն եւ այս այլազգիների հեպ»: Եւ ուժեղ շարժեց: Տունը փուլ եկաւ բոլոր նախարարների եւ նրա մէջ եղած ամբողջ ժողովրդի վրայ: Եւ մեռածները, որոնց Սամփսոնն սպանեց իր մահուան պահին, աւելի էին, քան նրանք, որոնց սպանել էր իր կենդանութեան ժամանակ: Նրա եղբայրներն ու 31 նրա հօր ամբողջ փունն իջան, վերցրին հանեցին եւ թաղեցին նրան իր հօր Մանովէի գերեզմանում, Մարաայի եւ Եսթաւուլի միջեւ: Նա Իսրայէլում դաքաւոր էր եղել քսան տարի:

Եփրեմի լերան վրայ Միքա անունով մի մարդ կար: Նա իր 17, 2 մօրն ասաց. «Այն հազար հարիւր արծաթը, որ վերցուել է քեզնից, եւ որի համար անէ՞ծք փութիւր եւ ասացիր իմ ականջին, թե՛ «Այն արծաթն ինձ մօտ է», եւ եմ վերցրել այն»: Նրա մայրն ասաց. «Որդեա՛կ իմ, օրհնեալ լինես Տիրոջից»: Եւ նա իր 3 մօրը վերադարձրեց հազար հարիւր արծաթը: Նրա մայրն ասաց. «Այն արծաթը եւ իմ ձեռքով նուիրել եմ Տիրոջը՝ առանձին ձուլածոյ կուռք շինելու համար: Հիմա այն քեզ եմ վերադարձնում»: Իսկ Միքան այդ արծաթը մօրը վերադարձրեց: Մայրն 4 առաւ երկու հարիւր արծաթ, այն փուլեց ձուլողին, նա էլ ձուլածոյ կուռք շինեց դրանից, որը մնաց Միքայի տանը: Միքայի 5 փունը նրա համար աստուծու փունն եղաւ: Եւ նա եփուղ ու թերափ շինեց. ձեռնադրեց իր որդիներից մէկին, եւ սա նրա համար քահանայ եղաւ: Այդ օրերին Իսրայէլում թագաւոր չկար, եւ ամէն 6 մարդ անում էր այն, ինչ հաճելի էր իր աչքին: Յուդայի ազգապոհմից, Յուդայի երկրի Բեթղեհէմ քաղաքից, մի պապանի կար, որ դեւտացի էր եւ այնպեղ էր բնակւում: Այս մարդը 8 Յուդայի երկրի Բեթղեհէմ քաղաքից գնաց պանդխտելու որեւէ տեղ՝ ապաստան գտնելու համար: Նա ճանապարհորդելով եկաւ մինչեւ Եփրեմի լեռը եւ մինչեւ Միքայի փունը: Միքան 9 նրան ասաց. «Ո՞րպէղից ես գալիս»: Նա ասաց. «Ես դեւտացի եմ, Յուդայի երկրի Բեթղեհէմ քաղաքից, գնում եմ պանդխտելու որեւէ տեղ՝ ապաստան գտնելու համար»: Միքան նրան 10 ասաց. «Մնա՛ ինձ մօտ, ինձ համար հայր եւ քահանայ եղի՛ր, եւ ես քեզ ամէն տարի տասը արծաթ, մի զոյգ զգեստ եւ ուրելիք կտամ, որով կ'ապրես»: Ղեւտացին գնաց եւ ապաստանեց 11 այդ մարդու մօտ: Այս պապանին նրա համար եղաւ ինչպէս իր որդիներից մէկը: Միքան դեւտացուն ձեռնադրեց, եւ պապանին 12 նին նրա համար քահանայ եղաւ եւ ապրում էր Միքայի տանը:

13 Միքան ասաց. «Հիմա գիտեմ, որ Տէրն ինձ բարիք արեց, քանի որ այս դեւրացին ինձ համար քահանայ եղաւ»: Այն օրերին Իսրայէլում թագաւոր չկար:

18 Այն օրերին Դանի ցեղն իր համար բնակուելու կալուածք էր փնտռում, որովհետեւ մինչեւ այդ օրերը Իսրայէլի ցեղերի մէջ
2 նրան կալուածք չէր հասել: Դանի որդիներն իրենց փոխներից հինգ մարդ ուղարկեցին, իրենց ցեղերի թուի համեմար, զօրաւոր մարդիկ Սարաայից եւ Եսթաուլից, որ գնան լրտեսեն եւ հետախուզեն այդ երկիրը: Նրանց ասացին. «Գնացէ՛ք, գննեցէ՛ք այն երկիրը»: Նրանք գնացին Եփրեմի լեռը, մինչեւ Միքայի փունը եւ գիշերեցին այնտեղ: Եւ մինչդեռ նրանք Միքայի փանն էին, ճանաչեցին դեւրացի պապանու ձայնը, մփան նրա մօտ եւ ասացին նրան. «Ո՞վ բերեց քեզ այստեղ, ի՞նչ ես
4 անում եւ ի՞նչ գործ ունես այստեղ»: Նա ասաց նրանց. «Միքան ինձ համար այս ու այս արեց, ինձ վարձակալեց, եւ ես
5 նրա համար քահանայ եղայ»: Նրան ասացին. «Նապա հարցրո՛ւ Ասպծուն, որ իմանանք, թէ յաջող կը լինի՞ մեր գնացած
6 ճանապարհը»: Քահանան նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք խաղաղութեամբ, Տիրոջ առաջն է ձեր գնացած ճանապարհը»: Այդ
7 հինգ մարդիկ գնացին Լայիսա, փեսան այնտեղ եղած մարդկանց, որոնք սիդոնացիների նման անհոգ ու հանգիստ ապրում էին: Այդ երկրում իշխանութիւն ունեցող մէկը չկար, որ
8 բան ասէր, որովհետեւ Սիդոնից հեռու էին եւ ասորեստանցիների հետ գործ չունէին: Այդ հինգ մարդիկ եկան Սարաա եւ Եսթաուլ իրենց եղբայրների մօտ: Նրանց եղբայրներն իրենց
9 ասացին. «Ինչո՞ւ էք նստել»: Նրանք ասացին. «Վեր կացէ՛ք գնանք նրանց վրայ, որովհետեւ մենք մփանք շրջեցինք այն
10 երկրում մինչեւ Լայիսա եւ փեսանք, որ ժողովուրդն այնտեղ բնակուում է անհոգ՝ սիդոնացիների նման. նրանք հեռու են Սիդոնից եւ ոչ մի գործ չունեն ասորեստանցիների հետ: Վեր կացէ՛ք գնանք նրանց վրայ, որովհետեւ փեսանք այն երկիրը, որ
11 շատ լաւն է. իսկ դուք հանգիստ նստել էք: Հիմա ինչո՞ւ էք յապաղում գնալու մփնելու եւ ժառանգելու այն երկիրը: Երբ որ գնաք, կը փորէք մի անհոգ ժողովրդի եւ ընդարձակ երկրի, որովհետեւ Ասպրուած այն մատնել է մեր ձեռքը: Դա մի այնպիսի փեղ է, որտեղ երկրի վրայ եղած ոչ մի բանի պակասութիւն չկայ»: Եւ այնտեղից՝ Սարաայից եւ Եսթաուլից գնացին Դա-

նի ազգապոռհմից վեց հարիւր մարդիկ՝ զինուած պապերազմական զենքերով: Գնացին բանակապետի դրին Յուդայի երկրի 12
Կարիաթարիմ վայրում. այդ պապճառով այն քաղը մինչեւ այսօր կոչում է Դանի բանակապետի, որ Կարիաթարիմի երեսի կողմում է: Այնպէտից անցան, եկան մինչեւ Եփրեմի լեռը եւ 13
հասան մինչեւ Միքայի քունը: Այդ հինգ մարդիկ, որ գնացել 14
էին լրպեսելու Լայիսա երկիրը, պապասխանեցին եւ ասացին իրենց եղբայրներին. «Գիտէ՞ք, որ այս քներում եփուդ, թերափ եւ ձուլածոյ կուռք կայ: Նիմա քեսէք, թէ ինչ պիտի անէք»: Եւ 15
նրանք շրջուեցին այնքեղ ու մրան դէւրացի պապանու քունը՝ Միքայի քունը եւ նրա ողջութիւնը հարցրին: Իսկ Դանի 16
որդիներից պապերազմական զենքով զինուած այն վեց հարիւր մարդիկ անշարժ կանգնեցին դռան մուքքի մօք: Իսկ այն հինգ 17
մարդիկ, որոնք գնացել էին երկիրը լրպեսելու, յարձակուեցին, վերցրին կուռքը, եփուդը, թերափը եւ ձուլածոն: Քահանան եւ պապերազմական զենքերով զինուած այն վեց հարիւր մարդիկ անշարժ կանգնել էին դռան մուքքի մօք: Երբ նրանք Միքայի 18
քունը մրան եւ վերցրին կուռքը, եփուդը, թերափը եւ ձուլածոն, քահանան նրանց ասաց. «Ի՞նչ էք անում»: Նրանք ասացին նրան. «Լռի՛ր, ձեռքդ բերանիդ վրայ դի՛ր, ե՛կ մեզ հեք եւ մեզ համար հայր ու քահանայ եղի՛ր. մի՛թէ քեզ համար աւելի 19
լաւ է միայն մէկ մարդու քան քահանայ լինել, քան Իսրայէլի մէկ ցեղի եւ ազգապոռհմի քահանայ»: Քահանայի սիրքը 20
զուարթացաւ, նա վերցրեց եփուդը, թերափը, քանդակած ու ձուլածոյ կուռքերը եւ մրաւ գորքի մէջ: Նրանք եք դարձան գնացին եւ նրանց առաջ աւերեցին նրա ամբողջ քունն ու շքեղ ունեցումքը: Երբ նրանք հեռացան Միքայի քնից, Միքան եւ 22
նրա քանը եղած մարդիկ բողոք բարձրացրին եւ հասան Դանի որդիների յեքեկից: Դանի որդիները շուռ եկան եւ ասացին Միքային. «Ի՞նչ է եղել քեզ, ինչո՞ւ ես աղաղակում»: Միքան 24
ասաց. «Ինձ համար իմ շինած ասքումները եւ իմ քահանային առաք ու գնացիք, էլ ի՞նչ մնաց ինձ, եւ ինչո՞ւ էք ասում ինձ, թէ՛ «Ինչու ես աղաղակում»: Դանի որդիներն ասացին 25
նրան. «Քո ձայնը թող չսուի մեր եքեկից, թէ չէ քեզ կը հանդիպեն բարկացած սքքով մարդիկ եւ կը կործանեն քեզ ու քո ընքանիքը»: Եւ Դանի որդիները գնացին իրենց ճանապարհով: Միքան քեսնելով, որ նրանք իրենից գորաւոր են, վերա-

27 դարձաւ իր փունը: Իսկ նրանք վերցրին Միքայի շինածները,
 նրա քահանային եւ գնացին Լայիսա՝ հանգիստ եւ վստահ ու
 28 անհոգ ժողովրդի վրայ, նրանց սրի քաշեցին եւ քաղաքն այրե-
 ցին: Ոչ ոք չկար, որ փրկէր նրանց, որովհետեւ Սիդոնից հե-
 29 ռու էին եւ ոչ մի գործ չունէին որեւէ մարդու հետ: Այդ քաղաքը
 Ռոբի հովարի մէջ էր: Քաղաքը շինեցին եւ այնպեղ բնակուե-
 ցին. եւ քաղաքի անունը իսրայէլական ծագում ունեցող իրենց
 30 Լայիսա էր: Դանի որդիներն իրենց համար կանգնեցրին Մի-
 քայի քանդակած կուռքը, իսկ Մանասէի որդի Գերսոնի որդի
 Յովնաթանը՝ ինքը եւ իր որդիները մինչեւ երկրի գերութեան
 31 օրը Դանի ցեղի քուրմերն էին: Նրանք Միքայի շինած կուռքն
 իրենց համար պահեցին այնքան ժամանակ, որքան որ Ասործու
 փունը Սելովի մէջ էր:

19 Այն օրերին, երբ Իսրայէլում թագաւոր չկար, Եփրեմի լերան
 կողմերում մի դելւաքի պանդուխտ մարդ կար. այդ մարդն իր
 հարճը դարձրեց Յուդայի երկրի Բեթղեհէմ քաղաքից մի կնոջ:
 2 Նրա հարճը նրանից խորշեց եւ գնաց իր հօր փունը՝ Յուդայի
 3 երկրի Բեթղեհէմ քաղաքը եւ այնպեղ մնաց երեք ամիս: Նրա
 մարդը վեր կացաւ գնաց նրա երեւից, որ քաղցրութեամբ խօ-
 սի, հաշտեցնի նրան իր հետ եւ նորից ետ բերի իր մօտ: Նրա
 հետ էին իր ծառան եւ մի գոյգ էջ: Գնացին մինչեւ նրա հօր
 փունը: Երբ աղջկայ հայրը նրան փեսաւ, ելաւ նրան ընդառաջ:
 4 Նրա աները՝ աղջկայ հայրը, ներս փարաւ նրան, եւ նա նրա
 մօտ մնաց երեք օր: Կերան, խմեցին եւ գիշերեցին այնպեղ:
 5 Չորրորդ օրը, երբ առաւօտը կանուխ վեր կացան, նրանք ուր-
 քի ելան, որ գնան: Աղջկայ հայրն ասաց իր փեսային. «Սիրտդ
 6 պնդացրո՞ւ մի կտոր հացով, յետոյ կը գնաք»: Նստեցին, կերան
 եւ խմեցին երկուսը միասին: Աղջկայ հայրն ասաց իր փեսա-
 յին. «Այս գիշեր էլ այսպեղ մնա՛, եւ թող սիրտդ զուարթանայ»:
 7 Մարդը վեր կացաւ, որ գնայ, բայց նրա աները սրիպեց նրան,
 8 եւ նա մնաց ու գիշերեց այնպեղ: Նինգերորդ օրը կանուխ վեր
 կացաւ, որ գնայ. աղջկայ հայրն ասաց. «Սիրտդ պնդացրո՞ւ
 9 հացով եւ զբօսնիր մինչեւ օրը վերջանայ»: Եւ կերան ու խմե-
 ցին երկուսով: Մարդը վեր կացաւ, որ իր հարճի եւ ծառայի
 հետ գնայ: Բայց աղջկայ հայրն ասաց նրան. «Ահա օրը երեկոյ
 դարձաւ, այսպեղ գիշերիր, թող սիրտդ զուարթանայ, վաղը կա-

նուի ճանապարհ կ'ընկնես եւ կը գնաս քո փունը»: Բայց մար- 10
 դը չկամեցաւ այնպէղ գիշերել, վեր կացաւ ու գնաց: Եկաւ հա-
 սաւ մինչեւ Յերուսի դիմաց, այսինքն՝ Երուսաղէմ. նրա հետ էին 11
 մի գոյգ համեմարձ էշ եւ իր հարճը: Երբ նրանք Յերուսի դի-
 մացն էին, օրը փարաժամել էր: Ծառան իր փիրոջն ասաց. «Ե՛կ 12
 թերուենք դէպի յերուսացիների քաղաքը եւ այնպէղ գիշերենք»: Տէրը նրան ասաց. «Ճանապարհը չշեղենք դէպի օփարագգինե- 12
 րի քաղաքը, որպէղ իսրայէլացիներ չկան, այլ անցնենք մինչեւ 13
 Քաբաա»: Եւ իր ծառային ասաց. «Ե՛կ մօտենանք այդ փեղե- 13
 րից մէկին եւ գիշերենք այնպէղ՝ Քաբաայում կամ Նոամայում»: Եւ անցան գնացին: Երբ մօտեցան Քաբաային, որ Բենիամի- 14
 նի երկիրն է, արեգակը մայր մտաւ: Ճանապարհը շեղեցին, 15
 որ մտնեն Քաբաա եւ գիշերեն այնպէղ: Նա մտաւ ու նստեց 16
 քաղաքի հրապարակում, բայց ոչ մի մարդ չկար, որ նրանց իր 17
 փունն առնէր գիշերելու համար: Եւ ահա երեկոյեան հանդից, 16
 իր գործից մի ծեր մարդ էր գալիս: Այդ մարդը Եփրեմի լեռից էր 17
 եւ պանդուխտ էր Քաբաայում, իսկ այնպէղի մարդիկ Բենիա- 18
 միի ցեղի որդիներ էին: Բարձրացնելով իր աչքերը՝ քաղաքի 17
 հրապարակում նա փեսաւ ուղեւոր մարդուն: Ծեր մարդն ասաց. 18
 «Ո՞ր ես գնում եւ որպէղից ես գալիս»: Նա ասաց նրան. «Մենք 18
 Յուդայի երկրի Բեթղեհէմ քաղաքից գնում ենք մինչեւ Եփրեմի 19
 լեռան կողմերը, որովհետեւ ես այնպէղացի եմ: Ես գնացի մին- 20
 չեւ Յուդայի երկրի Բեթղեհէմ քաղաքը, իսկ հիմա իմ հօր փունն 21
 եմ գնում, եւ չկայ մի մարդ, որ մեզ իր փունը ընդունի: Մեր 19
 էշերի համար յարդ եւ խոփ, իսկ ինձ եւ այս աղջկայ ու ծառայի 22
 համար հաց եւ գինի կայ. քո ծառաները ոչ մի բանի պակա- 23
 սութիւն չունեն»: Ծեր մարդն ասաց. «Խաղաղութիւն քեզ, քո 20
 ամէն պակասութիւնն ինձ վրայ լինի, բայց դու այդ հրապա- 21
 րակում մի՛ գիշերիր»: Եւ նրան փարաւ իր փունը, էշերին խոփ 22
 փունեց, նրանք լուացին իրենց ուրբերը, կերան եւ խմեցին: Երբ 23
 նրանց սրտերը զուարթանում էին, քաղաքի բնակիչները՝ անօ- 24
 րէն մարդիկ, շրջապատեցին փունը, բախեցին դրսի դուռը եւ 25
 խօսելով այդ ծեր մարդու՝ փան փիրոջ հետ, ասացին. «Նանի՛ր 26
 քո փունը մտած այդ մարդուն, որ նրա հետ յարաբերութիւն ու- 27
 նենանք»: Այն մարդը՝ փան փէրը, գնաց նրանց մօտ եւ ասաց. 28
 «Ո՛չ, եղբայրներ, անզգամութիւն մի՛ արեք, այդ մարդն իմ փունը 29
 մտնելուց յետոյ այդ անզգամութիւնը մի՛ արեք: Ահա իմ կոյս 30

աղջիկը եւ այդ մարդու հարճը. նրանց դուրս հանեմ, լկեցէք նրանց, արէ՛ք նրանց հետ այն, ինչ հաճելի է ձեզ, բայց այս մարդու հետ այդ անզգամութիւնը մի՛ արէք»։ Բայց մարդիկ չուզեցին լսել։ Եւ այդ մարդն առաւ իր հարճին ու դուրս հանեց։ Նրանք կենակցեցին նրա հետ եւ լկեցին նրան ամբողջ գիշերը մինչեւ առաւօտ եւ առաւօտը բացուելիս բաց թողեցին նրան։ Առաւօտեան կինը եկաւ, ընկաւ այն մարդու փնջին 25 շնմին, որպէղ իր փէրն էր, եւ հոգին փչեց։ Առաւօտեան նրա փէրը վեր կացաւ, բացեց փնջի դուռը, դուրս եկաւ, որ գնայ իր ճանապարհը եւ փեսաւ, որ իր հարճն ընկած էր դռան մօտ, ձեռքերը շնմի վրայ։ Եւ նրան ասաց. «Վեր կաց գնանք»։ Նա պապասխան չփութեց, որովհետեւ մեռած էր։ Մարդը նրան վեր- 26 ցրեց դրեց էջի վրայ, վեր կացաւ եւ գնաց իր փէրը։ Երբ մտաւ իր փունը, վերցրեց սուրը, բռնեց իր հարճին եւ ոսկորներն էլ կտրափելով՝ բաժանեց փասներկու մասի եւ դրանք ուղարկեց 30 Իսրայէլի բոլոր ցեղերին։ Բոլոր փեսնողներն ասում էին, թէ այդպիսի բան ո՛չ եղել է եւ ո՛չ էլ փեսնուել Եգիպտոսից իսրայէլացիների դուրս գալու օրերից մինչեւ այսօր։ Տիմա դրա մասին խորհուրդ արէ՛ք եւ ասացէ՛ք, թէ ինչ պէտք է անել։

20 Բոլոր իսրայէլացիները դուրս եկան, եւ ժողովուրդը՝ Դանից մինչեւ Բերսաբէէ եւ Գաղաադի երկիրը մէկ մարդու պէս 2 հաւաքուեց Տիրոջ առաջ Մասեփայում։ Ամբողջ ժողովրդի իշխանները եւ Իսրայէլի բոլոր ցեղերը՝ չորս հարիւր հազար սու- 3 սերամարտիկ, ներկայացան Աստծու ժողովրդի հաւաքին։ Բենիամինի ցեղի որդիները լսեցին, որ իսրայէլացիները եկել են Մասեփա։ Իսրայէլացիներն ասացին. «Ասացէ՛ք, թէ ո՞րպէղ կա- 4 րարուեց այս չարագործութիւնը»։ Ղեւրացի մարդը՝ սպանուած կնոջ ամուսինը, պապասխան փութեց եւ ասաց. «Ես եւ իմ հարճը եկանք Բենիամինի երկրի Գաբաա վայրը, որ գիշերենք։ 5 Գաբաայի բնակիչները ելան իմ դէմ, գիշերով շրջապատեցին փունն իմ շուրջը եւ ուզում էին ինձ սպանել։ Իմ հարճին լկեցին, 6 խեղդեցին, եւ նա մեռաւ։ Ես էլ առայ իմ հարճին, կտրափեցի նրան եւ ուղարկեցի Իսրայէլի փերութեան բոլոր սահմանները, որովհետեւ նրանք մեծ յանցանք եւ անզգամութիւն արեցին Իսրայէլի մէջ։ Ահա մենք ամենքս իսրայէլացիներ ենք, 7 մեզ խօսք ասացէ՛ք ու խորհուրդ փութէք»։ Ամբողջ ժողովուրդը վեր կացաւ մէկ մարդու նման եւ ասաց. «Մեզնից ոչ մի

մարդ իր յարկի փակ չի մընելու, եւ ոչ մի մարդ ճանապարհը չի թեքելու դէպի իր փուն: Ահա թէ ինչ պիտի անենք հիմա 9
Գաբաային. նրա վրայ գնանք վիճակահանութեամբ. Իսրայէլի 10
բոլոր ցեղերից վերցնենք հարիւրից փասը, հազարից հարիւր, փասը հազարից հազար մարդ, որ օրուայ պաշար փանեն բոլոր նրանց համար, ովքեր կը գնան Բենիամինի երկրի Գաբաա վայրի դէմ, որ պատժեն նրան՝ Իսրայէլի մէջ նրա արած ամբողջ անզգամութեան համար»: Եւ բոլոր իսրայէլացիները մէկ մարդու նման հաւաքուեցին եկան քաղաքներից: Իսրայէլի ցեղերը 12
Բենիամինի ամբողջ ցեղի մօտ մարդիկ ուղարկեցին եւ ասացին. «Այդ ի՞նչ չարագործութիւն է, որ եղաւ ձեր մէջ: Նիմա 13
փուէք Գաբաայի այդ ամբարիշտ մարդկանց՝ Բելիարի որդիներին, որ սպանենք նրանց եւ վերացնենք չարիքն Իսրայէլից»:

Բայց Բենիամինի ցեղի որդիները չկամեցան լսել իրենց եղբայրների՝ իսրայէլացիների ձայնը: Եւ Բենիամինի ցեղի որդիները հաւաքուեցին իրենց քաղաքներից Գաբաայի մէջ, որ իսրայէլացիների դէմ պատերազմի դուրս գան: Այն օրը իրենց 15
քաղաքներից եկած Բենիամինի ցեղի որդիները քսանհինգ հազար սուսերամարտիկ էին, չհաշուած Գաբաայի բնակիչներին, որոնք եօթը հարիւր մարդ էին՝ ընտիր երիտասարդներ ամբողջ 16
ժողովրդից՝ երկու ձեռքով էլ գործելու ընդունակ: Նրանք բոլորն էլ պարսափկաւորներ էին, որ քարեր էին նետում եւ մազաչափ չէին վրիպում: Բոլոր իսրայէլացիները, բացի Բենիամինի ցեղի որդիներից, չորս հարիւր հազար սուսերամարտիկներ էին, բոլորն էլ պատերազմող մարդիկ: Վեր կացան գնացին Բեթէլ, 18
եւ իսրայէլացիները հարցրին Ասաթուն ու ասացին. «Բենիամինի ցեղի որդիների հետ պատերազմելու համար ո՞վ պիտի լինի մեր առաջնորդը»: Տէրն ասաց. «Յուդան թող լինի առաջնորդը»: Եւ իսրայէլացիներն առաւօտեան վեր կացան, բանակեցին Գաբաայի մօտ: Իսրայէլացիները ելան Բենիամինի ցեղի դէմ 20
պատերազմելու եւ Գաբաայի մօտ նրանց դէմ պատերազմելու համար ճակատ կազմեցին: Բենիամինի ցեղի որդիները դուրս եկան քաղաքից, եւ այն օրը իսրայէլացիներից քսաներկու հազար մարդ սպանեցին եւ գետին փապալեցին: Բայց Իսրայէլի 22
մարդիկ դարձեալ զօրացան եւ նորից ճակատ կազմեցին պատերազմելու համար այն տեղում, որտեղ ճակատել էին առաջին օրը: Իսրայէլացիները վեր կացան եւ մինչեւ երեկոյ լաց եղան 23

Տիրոջ առաջ եւ Տիրոջը հարցրին ու ասացին. «Շարունակե՛նք պատերազմել մեր եղբօր՝ Բենիամինի ցեղի դէմ»: Տէրն ասաց. «Դուրս եկէք նրանց դէմ»: Եւ երկրորդ օրը իսրայէլացիները պատերազմի ելան Բենիամինի ցեղի որդիների դէմ: Բենիամինն էլ ելաւ նրանց դէմ պատերազմելու երկրորդ օրը եւ ժողովրդից նորից ութ հազար մարդ սպանեց եւ գերին փապալեց: Սրանք բոլորն էլ սուսերակիրներ էին: Բոլոր իսրայէլացիները, ամբողջ ժողովուրդը վեր կացան եկան Բեթել, նստեցին լաց եղան Տիրոջ առաջ, ծոմ պահեցին այդ օրը եւ փրկութեան ողջակէզներ մափուցեցին Տիրոջ առաջ: Այդ օրերին այնպեղ էր Տէր Աստծու ուխտի փապանակը: Նրա առաջ այդ օրերին Ահարոնի որդի Եղիազարի որդի Փենէտն էր կանգնում: Իսրայէլացիները հարցրին Տիրոջը եւ ասացին. «Նորից մեր եղբայր Բենիամինի ցեղի որդիների դէմ պատերազմելու դուրս գա՛նք, թէ՛ դադարեցնենք»: Տէրն ասաց. «Դուրս եկէք, վաղը նրանց կը մափնեն ձեր ձեռքը»: Իսրայէլացիները դաւանակալներ դրին Գաբաայի շուրջը: Երրորդ օրը իսրայէլացիները դուրս եկան Բենիամինի ցեղի դէմ, ճակատ կազմեցին Գաբաայի մօտ, ինչպէս նախորդ անգամները: Բենիամինի ցեղի որդիները դուրս եկան ժողովրդի դէմ, հեռացան քաղաքից եւ սկսեցին նախորդ անգամների պէս ջարդել-վիրաւորել ժողովրդին այն ճանապարհների վրայ, որոնցից մէկը դուրս էր գալիս Բեթել, իսկ միւսը՝ Գաբաա: Նրանք այդ դաշտում իսրայէլացիներից մօտ երեսուն մարդ կոտորեցին: Բենիամինի ցեղի որդիներն ասացին. «Սրանք մեր առաջ կոտորուելու են, ինչպէս նախորդ անգամ»: Իսկ իսրայէլացիներն ասացին. «Փախչենք եւ հեռացնենք նրանց քաղաքից ու ճանապարհից»:

Եւ բոլոր իսրայէլացիները վեր կացան իրենց փեղից եւ վերադասաւորուեցին Բաալթամարում: Իսրայէլացի դարանակալները կռոււմ էին իրենց փեղից, Գաբաայի արեւմտեան կողմից: Ամբողջ Իսրայէլից փառը հազար ընտիր մարդիկ եկան Գաբաայի դիմաց: Պատերազմը սաստկացաւ, բայց Բենիամինի ցեղի որդիները չգիտէին, որ իրենց վրայ չարիք է հասել: Եւ Տէրը Բենիամինի ցեղին հարուածեց իսրայէլացիների առաջ, եւ իսրայէլացիներն այդ օրը Բենիամինի ցեղից քսանհինգ հազար հարիւր մարդ կոտորեցին: Նրանք բոլորն էլ սուսերակիրներ էին: Երբ Բենիամինի ցեղի որդիները փեսան, որ պար-

փութեան են մաքնուած, քեզի քուին իսրայէլացիների առաջ:
 Իսրայէլացիները յոյսները դրել էին Գաբաայի շրջակայքում ե-
 դած դարանամուրների վրայ: Դարանամուրները յարձակուե- 37
 ցին եւ թափուեցին Գաբաայի վրայ, մօրան եւ ամբողջ քաղա-
 քը սրի քաշեցին: Իսրայէլացիները պայմանաւորուել էին դա- 38
 րանակալների հետ, որ կրակ վառեն եւ ծուխ հանեն քաղա-
 քի վրայ: Այդ ազդանշանի վրայ իսրայէլացիները պէտք է ետ 39
 քաշուէին պապերագմից: Բենիամինի ցեղի մարդիկ սկսեցին
 ջարդել իսրայէլացի դարանակալներին, կոփորեցին մօտ երե-
 սուն վիրաւոր մարդ եւ ասացին, թէ՛ «Կոփորում են մեր առաջ
 այսօր, ինչպէս նախորդ պապերագմում»: Կրակէ ազդանշանը 40
 ծաւալուելով բարձրացաւ քաղաքի վրայ ինչպէս ծխի սիւն: Բե-
 նիամինի ցեղի մարդիկ ետ նայեցին եւ փեսան, որ այրուող
 քաղաքը երկինք է բարձրանում: Իսրայէլացիները նորից ետ 41
 դարձան, Բենիամինի ցեղի մարդիկ փազնապեցին, որովհետեւ
 փեսան, որ չարիքը հասել է իրենց վրայ: Նրանք իսրայէլացի- 42
 ներից փախան անապարի ճանապարհով, բայց պապերագմը
 հասաւ նրանց, եւ քաղաքից դուրս եկող իսրայէլացիներն սպա-
 նում էին նրանց՝ իրենց մէջ առնելով: Բենիամինի ցեղի մարդ- 43
 կանց նրանք ջարդեցին եւ հետապնդեցին Նուից մինչեւ Գա-
 բաայի դիմացը՝ արեւելեան կողմից: Բենիամինի ցեղից ընկան 44
 փասնութ հազար մարդ. նրանք բոլորն էլ զօրաւոր մարդիկ էին:
 Մնացածները, փեսաներով այդ, փախան դէպի անապար՝ ապա- 45
 ւինելով Ռեմոնի քարայրին: Ծանապարհին Բենիամինի ցեղից
 հինգ հազար մարդ հնձեցին, հետապնդեցին նրանց մինչեւ Գա-
 դաաղ եւ նրանցից երկու հազար մարդ էլ կոփորեցին: Այն օ- 46
 րը Բենիամինի ցեղից ընկածները քսանհինգ հազար սուսերա-
 մարտիկներ էին, բոլորն էլ զօրաւոր մարդիկ: Մնացածները՝ 47
 վեց հարիւր մարդ, խոյս փախուց փախան անապար՝ ապաւինե-
 լով Ռեմոնի քարայրին եւ այնպէս, Ռեմոնի քարայրում մնացին
 չորս ամիս: Իսկ Իսրայէլի մարդիկ յետ դառնալով՝ յարձակ- 48
 ուեցին Բենիամինի ցեղի որդիների վրայ, հերթով սրի քաշե-
 ցին քաղաքում նրանց, մինչեւ իսկ անասուններին եւ ամէն բան,
 որ գրան բոլոր քաղաքներում, իսկ կոփորածից զերծ մնացած
 քաղաքները մարդիկ ուղարկեցին եւ այրեցին հրով:

Իսրայէլացի փղամարդիկ երդուեցին Մասեփայում եւ ասա- 21
 ցին. «Մեզանից ոչ մէկն իր դուստրը Բենիամինի ցեղից մարդու

- 2 կնութեան թող չբայ»: Ամբողջ ժողովուրդը եկաւ Մասեփա՝
3 Բեթէլ, մինչեւ երեկոյ նրանք նստեցին այնպեղ Ասպծու առաջ,
4 բարձրացրին իրենց ձայնը, սաստիկ լաց եղան եւ ասացին.
«Իսրայէլի՛ Տէր Աստուած, ինչո՞ւ համար այս բանը եղաւ Իս-
5 րայէլում, որ այսօր Իսրայէլից մի ցեղ բնաջնջուէր»: Յաջորդ
6 օրը ժողովուրդը կանուխ վեր կացաւ, այնպեղ գոհաստեղան շի-
7 նեցին եւ փրկութեան ողջակէզներ մաքուցեցին: Իսրայէլացի-
8 ներն ասացին. «Իսրայէլի բոլոր ցեղերից ո՞վ է, որ այս հաւա-
9 քին, Տիրոջ առաջ Մասեփա չի եկել: Արդարեւ, մեծ երդում էին
10 փութել՝ ասելով, թէ՛ «Պիտի մեռնի՛ նա, ով չգայ Մասեփա հա-
11 ւաքի»: Իսրայէլացիները ցաւեցին իրենց եղբայր Բենիամինի
12 ցեղի համար եւ ասացին. «Այսօր Իսրայէլից մի ցեղ վերա-
13 ցաւ: Նիմա ի՞նչ անենք առանց կնոջ մնացածներին, քանի որ
14 մենք երդուել ենք Տիրոջով, որ մեր աղջիկներից նրանց կնու-
15 թեան չբանք»: Եւ ասացին. «Իսրայէլի ցեղերից ո՞վ է, որ չի
16 եկել Տիրոջ առաջ Մասեփա»: Պարզուեց, որ Գաղաադի երկրի
Յաքիս բնակավայրից ոչ ոք չէր եկել բանակապեղի՝ հաւաքին:
Եւ ժողովրդին հաշուառման ենթարկեցին: Նրանց մէջ մարդ
չկար Գաղաադի երկրի Յաքիսի փնից: Ժողովուրդն այնպեղ
ուղարկեց փասներկու հազար զօրաւոր մարդիկ, նրանց պա-
փութեցին եւ ասացին. «Գնացէ՛ք եւ Գաղաադի երկրի Յա-
քիս բնակավայրի բնակիչներին՝ եւ կանանց, եւ մանուկներին
կոտորեցէ՛ք սրով: Ահա թէ ինչ պիտի անէք. բոլոր արունե-
րին եւ արուի հետ անկողին մըրած կանանց կոտորեցէ՛ք»: Եւ
Գաղաադի երկրի Յաքիս բնակավայրի բնակիչների մէջ նրանք
զբան չորս հարիւր կոյս աղջիկ, որոնք փղամարդու հետ ան-
կողնում չէին պառկել: Նրանց բերին բանակապեղի՝ Սելով, որ
Քանանացիների երկրում է: Եւ ամբողջ ժողովուրդը մարդ ու-
ղարկեց, որ խօսեն Բենիամինի ցեղի որդիների հետ, որոնք
Ռեմոնի քարայրում էին, եւ նրանց խաղաղութեան կոչեցին:
Այն ժամանակ Բենիամինի ցեղի մարդիկ վերադարձան իս-
րայէլացիների մօտ: Իսրայէլացիները նրանց կնութեան փո-
ւին Գաղաադի երկրի Յաքիս բնակավայրի աղջիկներին. եւ դա
նրանց հաճելի թուաց: Ժողովուրդը ցաւեց Բենիամինի ցեղի
համար, որովհետեւ Տէրը Իսրայէլի ցեղերի մէջ ճեղք էր բաց
արել: Ժողովրդի ձերերն ասացին. «Ի՞նչ անենք առանց կնոջ
մնացած միւսների համար, քանի որ Բենիամինի ցեղի կանայք

բնաջնջուեցին»: Եւ ասացին. «Բենիամինի ցեղից ժառանգու- 17
թիւն է ազապուել, թող Իսրայէլից ցեղ չբնաջնջուի: Բայց մենք 18
չենք կարող մեր աղջիկներից նրանց կնութեան փալ, որովհե-
տեւ մենք՝ իսրայէլացիներս, երդուելով ասացինք. «Անիծուած
լինի նա, ով Բենիամինի ցեղին աղջիկ կնութեան կը փայ»: Եւ 19
ասացին. «Ամէն փարի Տիրոջ փօն է լինում Սելովում, որը Բե-
թէլի հիւսիսում, Բեթէլից Սիկիմ փանող ճանապարհի արեւ-
ելեան կողմում, Լիբանանից հարաւ, Ելեբոնայում է գտնուում»:
Նրանք Բենիամինի ցեղի որդիներին պատուիրեցին եւ ասա- 20
ցին. «Գնացէք, դարան մտէք այգիներում: Երբ փեսմէք, որ 21, 22
Սելովի աղջիկները, պար բռնած, խմբերով դուրս են գալիս,
դուրս եկէք այգիներից, թող ամէն փղամարդ մի կին յափշտա-
կի Սելովի աղջիկներից, եւ գնացէք Բենիամինի ցեղի երկիրը:
Եթէ նրանց հայրերը եւ եղբայրները գան ձեր դէմ բողոքելու, 23
նրանց կ'ասէք, թէ՝ «Խղճացինք նրանց, որովհետեւ պատերազ-
մի ժամանակ այդ մարդիկ իրենց համար կին չառան». եւ քա-
նի որ դուք չէ, որ նրանց կնութեան փութք աղջիկներին, դա
ձեզ համար մեղք չէ»: Եւ Բենիամինի ցեղի որդիներն այդպէս 24
արեցին. պարողներից իրենց թուի համեմատ յափշտակելով
կանայք առան եւ գնացին, վերադարձան ամէն մէկն իր կա-
լուածքը, քաղաքներ շինեցին եւ բնակուեցին դրանց մէջ: Այն 25
ժամանակ իսրայէլացիները գնացին ամէն մէկն իր ցեղի եւ ազ-
գապոհմի մօտ, եւ այնպէս ամէն մարդ գնաց իր կալուածքը:
Այն օրերին Իսրայէլում թագաւոր չկար, եւ ամէն մարդ անում
էր այն, ինչ հաճելի էր իրեն:

Նոութ

1 Դատարարների կառավարման օրերին սով եղաւ երկրում:
Յուդայի Բեթղեհեմ քաղաքից մի մարդ իր կնոջ եւ երկու որ-
2 դիների հետ գնաց բնակուելու Մովաբի դաշտում: Այդ մար-
դու անունը Ելիմելէք էր, նրա կնոջ անունը՝ Նոոմին, իսկ
նրա երկու որդիների անունները՝ Մաալոն եւ Բելլոն: Նրանք
եփրաթացիներ էին, Յուդայի ցեղից: Նրանք գնացին Մովա-
3 բի դաշտը եւ մնացին այնպէտ: Ելիմելէքը՝ Նոոմինի ամուսի-
4 նը, մեռաւ, եւ մնաց կինը իր երկու որդիների հետ: Նրանք
մովաբացի կանայք առան. սրանցից մէկի անունը Օրփա էր,
միւսինը՝ Նոութ: Նրանք այնպէտ բնակուեցին մօտ քաղաքի
5 քի: Մաալոնը եւ Բելլոնը երկուսն էլ մեռան այնպէտ, եւ կինը
6 մնաց միայնակ՝ զրկուած իր ամուսնուց եւ որդիներից: Նա ու
իր երկու հարսները վեր կացան, վերադարձան Մովաբի դաշ-
տից, որովհետեւ լսել էին, որ Աստուած այցի է եկել իր ժո-
7 դովրդին՝ նրան հաց փախու: Նա իր երկու հարսների հետ
դուրս եկաւ այն փեղից, որպէտ ապրում էր, եւ նրանք ճանա-
8 պարի ընկան Յուդայի երկիրը վերադառնալու համար: Նո-
ոմինը իր երկու հարսներին ասաց. «Գնացէ՛ք, վերադարձէ՛ք
ամէն մէկդ ձեր հօր փունը. Տէրը թող ձեզ ողորմութիւն անի,
9 ինչպէս որ դուք այն մեռածներին եւ ինձ էք արել: Աստու-
ած փայ, որ ամէն մէկդ հանգիստ գտնէ՛ք ձեր հօր փանը»: Եւ
10 համբուրեց նրանց: Նրանք բարձրացրին իրենց ձայնը, լաց
եղան եւ ասացին նրան. «Այդպէս չի լինի, մենք քեզ հետ կը
11 վերադառնանք դէպի քո ժողովուրդը»: Նոոմինն ասաց. «Ե՛ր
դարձէ՛ք, աղջիկներս, ինչո՞ւ գաք ինձ հետ, միթէ դարձեալ իմ
որովայնում որդիների կան, եւ նրանք ձեզ համար ամուսի՞ն կը
12 լինեն: Վերադարձէ՛ք, աղջիկներս, եւ գնացէ՛ք, որովհետեւ ես
պառաւել եմ, էլ մարդու չեմ գնալու. եթէ ասէի էլ, թէ յոյս ու-
13 նեմ եւ կ'ամուսնանամ ու որդիներ կը ծնեմ, դուք նրանց պիտի
սպասէի՞ք, մինչեւ որ մեծանան, եւ նրանցով զրաւուելով՝ պիտի
զրկուէի՞ք ամուսնանալուց: Ո՛հ, աղջիկներս, եւ ձեզանից աւելի
եմ դառնացած, որովհետեւ Տիրոջ ձեռքը ծանրացաւ ինձ վրայ»:
14 Նրանք նորից բարձրացրին իրենց ձայնը եւ լաց եղան: Օրփան
համբուրեց իր սկեսրոջը եւ վերադարձաւ իր ժողովրդի մօտ,

բայց Հռութը գնաց սկեսրոջ յեպտից: Նոոմինն ասաց Հռութին. «Ահա քո փազերակինը վերադարձաւ իր ժողովրդի եւ իր աստուածների մօտ, դու էլ ե՛րբ դարձիր քո փազերակնոջ յեպտից»: Հռութն ասաց. «Ես չեմ թողնի քեզ եւ չեմ հեռանայ քեզնից. ուր էլ որ դու գնաս, ես էլ կը գնամ, որպէլ էլ որ մնաս, ես էլ կը մնամ: Բո ժողովուրդն իմ ժողովուրդն է, եւ քո Աստուածն իմ Աստուածն է: Որպէլ որ դու մեռնես, այնպէլ էլ ես կը մեռնեմ եւ կը թաղուեմ. թող Տէրը այսպէս եւ սրանից աւելին անի ինձ. միայն մահը կը բաժանի ինձ քեզանից»: Երբ Նոոմինը փեսաւ, որ նա հաստատար որոշել է գնալ իր հետ, այլեւս չխօսեց այդ մասին նրա հետ: Նրանք երկուսով գնացին, մինչեւ որ հասան Բեթղեհէմ: Երբ նրանք եկան Բեթղեհէմ, ամբողջ քաղաքը զրնգաց նրանց շուրջը: Ասում էին. «Սա՛ է Նոոմինը»: Նա նրանց ասաց. «Ինձ Նոոմին մի՛ կոչէք, այլ կոչեցէ՛ք Դառնացած, որովհետեւ Ամենակարողը խիստ դառնացրեց ինձ: Լիքը գնացի, բայց Տէրը դարարկ վերադարձրեց ինձ. հիմա ինչո՞ւ էք ինձ Նոոմին կոչում: Տէրն ինձ նկուն դարձրեց, եւ Ամենակարողը չարչարեց ինձ»: Եւ Նոոմինն ու իր հարսը՝ մովաբացի Հռութը, վերադարձան, գնացին Մովաբի դաշտից եւ գարու հնձի սկզբին եկան Բեթղեհէմ:

Նոոմինի ամուսինը մի ազգական ունէր, մեծ կարողութեան փեր մի մարդ՝ Ելիմէլէքի ազգից: Նրա անունը Բոոս էր: Նա այրի Նոոմինին փուն փուեց, որ բնակուի նրա մէջ: Մովաբացի Հռութն ասաց Նոոմինին. «Գնամ արար եւ ում մօտ բարեհաճութիւն գտնեմ, նրա յեպտից հասկեր հաւաքեմ»: Նա ասաց նրան. «Գնա՛, աղջիկս»: Նա գնաց եւ մտնելով արարի մէջ՝ հասկ էր հաւաքում հնձողների յեպտից. եւ այնպէս պարահեց, որ նա ընկնի արարի այն մասը, որը Ելիմէլէքի ազգական Բոոսինն էր: Եւ ահա Բոոսը եկաւ Բեթղեհէմից եւ ասաց իր հնձուորներին. «Տէրը ձեզ հետ»: Նրանք ասացին. «Տէրը օրինի քեզ»: Եւ Բոոսը հնձուորների վրայ նշանակուած ծառային ասաց. «Ո՞ւմ աղջիկն է դա»: Հնձուորների վրայ նշանակուած ծառան պարասխանեց ու ասաց. «Դա մովաբացի աղջիկն է, որ Նոոմինի հետ վերադարձաւ Մովաբի դաշտից եւ ասաց. «Թող, որ հնձուորների յեպտից հասկաքաղ անեմ եւ խորձերից ընկածները հաւաքեմ»: Եկել ու մնացել է այսպէլ առաւօտից մինչեւ այժմ, մի փոքր դադար էլ չտուեց այս արարում»: Բո-

ուն ասաց Նոյութին. «Լսիր, աղջիկս, հասկ հաւաքելու համար ուրիշ փեղ, ուրիշի արարը չգնաս, այսպեղից ոչ մի փեղ չգնաս, 9 այլ հէնց այսպեղ, ինձ ծառայող աղջիկների մօտ մնա՛: Թող քո աչքերը լինեն այն արփի վրայ, որքեղ հունձ են անում, եւ նրանց յեփելից գնա: Չէ՞ որ ես պատուիրել եմ իմ պատանիներին, որ քեզ չդիպչեն: Եթէ ծարաւես, գնա՛ ամանների մօտ 10 եւ խմիր այդ պատանիների հանած ջրից»: Աղջիկն ընկաւ երեսի վրայ եւ մինչեւ գեփին խոնարհուելով՝ երկրպագութիւն արեց ու ասաց. «Ինչից է, որ քո բարեհաճութեանն արժանացայ, եւ դու հեղաքորքորուցիր ինձնով, թէ եւ ես մի օտար կին եմ»: Բոոսը պատասխան փուեց եւ ասաց. «Ինձ պարմել են այն ամէնը, ինչ որ արել ես դու քո սկեսրոջ համար ամուսնուղ մահուանից յետոյ. թէ ինչպէս թողել ես քո հօրն ու մօրը, քո ծննդավայրը եւ եկել ես այն ժողովրդի մօտ, որին առաջ չէիր ճանաչում: Բո արածի համար թող Տէրը հափուցի քեզ, թող քո վարձը անպակաս լինի Իսրայէլի Տէր Աստծու կողմից, որին դու դիմել ես՝ նրա թելերի փակ ապաստան գտնելու համար»: 13 Նոյութն ասաց. «Տէր իմ, քո առաջ շնորհ գրայ, դու մխիթարեցիր ինձ, քանի որ քո աղախնի սրփից խօսեցիր. թող ես էլ քո աղախիներից մէկը լինեմ»: Բոոսը նրան ասաց. «Ահա ճաշի ժամ է, մօտեցիր այսպեղ, կէր հացից եւ պարառող թաթախիր քացախով պարաստուած հիւթի մէջ»: Նոյութը նստեց հնձուորների մօտ, Բոոսը նրա համար փոխինձ պարաստեց, նա 15 կերաւ, յագեցաւ, աւելացածը պահեց եւ վեր կացաւ հասկ հաւաքելու: Բոոսն իր պատանիներին պատուիրեց եւ ասաց. «Թող խորձերի միջից էլ հաւաքի, մի՛ ամաչեցնէք նրան, այլ փարէք, կուրակուած խորձերից էլ նրա առաջը գցէք, թո՛յլ փուէք ուրի 17 եւ հասկ հաւաքի, մի՛ յանդիմանէք նրան»: Նա մինչեւ երեկոյ այդ արփի մէջ հաւաքեց, հաւաքածը ծեծեց, եւ դա մի փոպրակ գարի եղաւ: Նա առաւ այն եւ քաղաք մփաւ: Երբ սկեսուրը փեսաւ նրա հաւաքածը, Նոյութը հանեց, նրան փուեց այն, ինչ 18 պահել էր կշտանալուց յետոյ: Սկեսուրը նրան ասաց. «Ո՞րքեղ հաւաքեցիր այսօր եւ ո՞րքեղ եղար. օրհնեալ լինի նա, ով լաութիւն արեց քեզ»: Եւ Նոյութն իր սկեսրոջը յայտնեց, թէ որքեղ է եղել եւ ասաց, թէ Բոոս է այն մարդու անունը, որի մօտ 20 ինքը եղել է այն օրը: Նոոմինն իր հարսին ասաց. «Օրհնեալ լինի նա Տիրոջից, որ իր գութը չպակասեցրեց ողջերից եւ

մեռածներից»։ Նոոմինը նրան ասաց. «Նա մեզ մօտիկ մարդ է, նա մեր ազգականներից է»։ Հռութն ասաց իր սկեսրոջը. 21 «Ճիշտ է, նա ինձ ասաց՝ «Ինձ ծառայող աղջիկների մօտ մնա՛, մինչև որ վերջացնեն իմ հունձը»։ Նոոմինն իր հարս Հռութին 22 ասաց. «Լաւ է, աղջիկս, որ նրան ծառայող աղջիկների հետ լինես, եւ չլինի, թէ մի այլ արարում քեզ ուրիշը հանդիպի»։ Եւ 23 Հռութը միացաւ Բոոսին ծառայող աղջիկներին ու հասկ հաւաքեց մինչև գարու եւ ցորենի հնձի վերջը եւ ապրում էր իր սկեսրոջ մօտ։

Նրա սկեսուր Նոոմինն ասաց Հռութին. «Աղջիկս, քեզ հաւ 3 մար ապաստան փնտռեմ, որ քեզ լաւ լինի։ Արդ, չէ՞ որ Բոոսը, 2 որին ծառայող աղջիկների հետ մնում էիր, մեր ազգականն է։ Ահա նա այս գիշեր գարի է կախում։ Դու լուացուիր, օճանելիք 3 ցանուիր, հագուստներդ հագիր եւ դո՛ւրս արի կալը, բայց այդ մարդուն մի՛ յայրնուիր, մինչև որ նա ուրեղն ու խմելը վերջացնի։ Երբ նա գնայ քնելու, իմացիր նրա քնելու տեղը, գնա՛, 4 բաց արա ծածկոցը ուրքի կողմից եւ պառկիր։ Նա քեզ կ'ասի, թէ ինչ պիտի անես»։ Հռութը նրան ասաց. «Կ'անեմ այն ա- 5 մէնը, ինչ որ ասացիր ինձ»։ Նա իջաւ կալը եւ ամէն ինչ արեց 6 այնպէս, ինչպէս պատուիրել էր իր սկեսուրը։ Բոոսը կերաւ, 7 խմեց, եւ նրա սիրտը զուարթացաւ, գնաց պառկեց դէզի մօտ։ Հռութը թաքուն եկաւ, բացեց ծածկոցը նրա ուրքերի կողմից եւ պառկեց։ Կէս գիշերուայ մօտ մարդը վախեցաւ, շփոթուեց եւ 8 տեսաւ, որ իր ուրքերի մօտ մի կին է պառկել։ Ասաց. «Ո՞վ ես 9 դու»։ Նա ասաց. «Ես քո աղախին Հռութն եմ։ Քո քղանցքը փարածիր քո աղախնի վրայ, որովհետեւ դու իմ ազգականն ես»։ Բոոսն ասաց. «Օրհնեալ լինես դու Տէր Աստուծոց, աղ- 10 ջիկս, որովհետեւ քո այս վերջին բարեգթութիւնը ատելին է, քան առաջինը, քանի որ աղքատ կամ հարուստ երիտասարդների յետելից չգնացիր։ Հիմա, աղջիկս, մի՛ վախեցիր, ինչ որ ասես 11 ինձ, բոլորը կ'անեմ քեզ համար, որովհետեւ իմ ժողովրդի բոլոր ցեղերը գիտեն, որ դու զօրաւոր կ'ին ես։ Ես, արդարեւ, քո 12 ազգականն եմ, բայց ինձանից ատելի մօտ ուրիշ ազգական էլ կայ։ Այս գիշեր այսպէղ գիշերիր, իսկ առաւօտեան եթէ այն 13 ազգականը տեր կանգնի քեզ, լաւ է, թող տեր կանգնի, իսկ եթէ չկամենայ քեզ տեր կանգնել, եւ քեզ տեր կը կանգնեմ։ Կենդանի է Տէրը։ Պառկիր այսպէղ մինչև առաւօտ»։ Նա պառկեց 14

նրա ուրբերի մօտ մինչև առաւօտ: Նոյթը վեր կացաւ. այն-
 քան մութ էր դեռ, որ մարդ մարդու չէր կարող ճանաչել: Բոռն
 ասաց. «Թող ոչ ոք չիմանայ, որ կին է եկել ինձ մօտ կալը:
 15 Վրայիդ ծածկոցը բեր եւ բռնիր այսպեղ»: Նոյթը բռնեց այն,
 եւ Բոռը վեց չափ գարի չափեց, դրեց նրա շալակը, եւ Նոյթը
 16 մտաւ քաղաք: Նա գնաց իր սկեսրոջ մօտ, որը նրան ասաց.
 «Ի՞նչ եղաւ, աղջիկս»: Եւ նա պատմեց նրան այն ամենը, ինչ որ
 17 այդ մարդն արել էր իր համար, եւ ասաց. «Այս վեց չափ գա-
 րին փուեց ինձ եւ ասաց. «Քո սկեսրոջ մօտ ձեռնունայն չգնաս»:
 18 Նոռմինն ասաց. «Նսփիր, մինչև որ պարզ լինի մեզ, թէ գործն
 ինչպէս կը վերջանայ, որովհետեւ այն մարդը չի հանգստանայ,
 մինչև որ այս գործն այսօր չվերջացնի»:

4 Բոռը գնաց նստեց քաղաքի դռների մօտ: Եւ ահա նրա մօ-
 փով անցնում էր այն ազգականը, որի մասին ասել էր ինքը:
 Բոռը նրան ասաց. «Ե՛կ այսպեղ նստի՛ր եւ մնա՛ մի պահ»: Նա
 2 գնաց նստեց: Բոռը քաղաքի ծերերից փասը մարդ վերցրեց
 3 եւ ասաց. «Նստեցէ՛ք այսպեղ»: Եւ նրանք նստեցին: Բոռն
 ասաց այն ազգականին. «Նոռմինը, որը վերադարձել է Մովա-
 քի դաշտից, վաճառում է մեր եղբայր Ելիմէլէքի արփի բաժինը:
 4 Ես ասացի, թէ կը յայտնեմ ի լուր քեզ: Նիմա այս նստածների
 եւ իմ ժողովրդի ծերերի ներկայութեամբ գնիր: Եթէ ուզում ես
 ազգականի իրաւունքով նրանից այն ծախու առնել, ա՛ն, իսկ ե-
 թէ չես ուզում ծախու առնել, ասա՛ ինձ, որ իմանամ, որովհետեւ
 քեզանից բացի ազգական չկայ, քեզանից յետոյ ազգականը
 5 ես եմ»: Բոռն ասաց. «Նոռմինից ազարակն առնելուդ օրը
 մովաբացի Նոյթին՝ հանգուցեալի կնոջն էլ կնութեան պիտի
 առնես, որ վերակենդանացնես մեռածի անունն իր կալուած-
 6 քում»: Ազգականն ասաց Բոռսին. «Ես չեմ կարող ազգականի
 իրաւունքով այն ծախու առնել, որ չաւերեմ իմ ժառանգութիւնը,
 դո՛ւ փեր կանգնիր իմ ազգականութեան իրաւունքին, որովհե-
 7 րեւ ես չեմ կարող փեր կանգնել»: Առաջ Իսրայէլում եր գնելու
 եւ ծախու առնելու գործում ամէն բան հաստատուելու համար այս
 սովորութիւնը կար. մարդն իր կօշիկը հանում փալիս էր իր ըն-
 կերոջը, որը պէտք է սեփականացնէր նրա ազգականութեան
 իրաւունքը: Եւ դա Իսրայէլի մէջ դիպում էր որպէս վկայութիւն:
 8 Ազգականը Բոռսին ասաց. «Դո՛ւ սրացիր իմ ազգականութեան
 9 իրաւունքը»: Եւ հանեց իր կօշիկն ու փուեց նրան: Բոռն ա-

սաց ծերերին եւ ամբողջ ժորովրդին. «Դուք այսօր վկայ էք, որ եւ Ելիմելէքի ամբողջ սրացուածքը եւ Քելլոնի ու Մաալոնի ամբողջ սրացուածքը Նոոմինի ձեռքից գնում եմ: Նաեւ Մաալոնի կնոջը՝ մովաբացի Հռութին ինձ կնութեան եմ առնում, որ մեռածի անունը պահեմ իր կալուածքում, եւ նրա անունը չվերանայ իր եղբայրների միջից ու իր բնակավայրի ցեղից. դուք այսօր դրա վկաներն էք»: Քաղաքի դռանը գտնուող ամբողջ ժողովուրդը պատասխան արեց եւ ասաց. «Մենք վկայ ենք»: Ծերերն ասացին. «Տէրը թող քո փունը մտնող կնոջը դարձնի Ռաբելի եւ Լիայի նման, որոնք երկուսով կառուցեցին Իսրայէլի փունը: Դու Եփրաթայում ո՛ւժ հաւաքիր եւ Բեթղեհէմում անոն վաստակիր: Քո փունը թող լինի Փարէսի փան նման, որին Թամարը Յուդայի համար ծնեց այն սերնդից: Եւ Տէրը քեզ որդի կը փայ այդ աղջկանից»: Բոոսը կնութեան առաւ Հռութին, որը մտաւ նրա փունը. Տէրը նրան յղիութիւն արեց, եւ նա որդի ծնեց: Կանայք ասացին Նոոմինին. «Օրհնեալ լինի Տէրը. նա քեզ այսօր առանց ազգականի չթողեց, որ քո անունն Իսրայէլի մէջ յիշուի. նորածինը քեզ սիրտ կը փայ եւ կը կերակրի քո ծերութեան ժամանակ, որովհետեւ քեզ սիրող հարսը ծնեց մի որդի, որ քեզ համար եօթը որդուց լաւ է»: Նոոմինն առաւ մանկանը, դրեց իր ծոցը եւ նրա համար դայեակ եղաւ: Դրացիները նրան անուն դրին եւ ասացին. «Նոոմինը որդու փէր դարձաւ»: Նրա անունը Օբէդ դրին: Նա Դաւթի հօր՝ Յեսսէի հայրն է: Փարէսի ազգապոռնը այս է. Փարէսը ծնեց Եսրոմին, Եսրոմը ծնեց Արամին, Արամը ծնեց Ամինադաբին, Ամինադաբը ծնեց Նաասոնին, Նաասոնը ծնեց Սաղմոնին, Սաղմոնը ծնեց Բոոսին, Բոոսը ծնեց Օբէդին, Օբէդը ծնեց Յեսսէին, Յեսսէն ծնեց Դաւթին:

1 Թագաւորաց

1 Արիմաթէմ Սիբայից՝ Եփրեմի լեռից եկած Եղկանա անունով
Նասիբ Եփրեմցի մի մարդ կար: Նա Թոկիի որդի Նեղիի որդի
2 Յերեմիէի որդին էր: Նա երկու կին ունէր. մէկի անունն էր Ան-
3 նա, իսկ երկրորդինը՝ Փեննանա: Փեննանան ունէր որդիներ,
իսկ Աննան որդի չունէր: Այդ մարդը քարէցարարի ելնում էր
իր Արիմաթէմ քաղաքից, գնում էր Սելով գորութիւնների Տէր
Ասործուն երկրպագելու եւ զոհ մատուցելու: Այնպէղ էին նա-
եւ Նեղին եւ նրա երկու որդիները՝ Օփնին ու Փեննէսը, որոնք
4 Տիրոջ քահանաներն էին: Եղկանան իր զոհ մատուցած օրը
իր կին Փեննանային, նրա որդիներին ու դուստրերին բաժին-
5 ներ փութեց: Իսկ Աննային մէկ բաժին փութեց, քանզի նա որդի
չունէր: Եղկանան, սակայն, Աննային առաւել էր սիրում, քան
Փեննանային, քանզի Տէրը փակել էր նրա արգանդը, որպէսզի
նրան որդի չպարգեւելով՝ փառապանք ու փրփմութիւն պատ-
6 ճառի նրան: Եղկանան փրփմել էր, որ Տէրը փակել էր նրա
7 արգանդը, որպէսզի նրան որդի չպարգեւի: Նա ամէն փարի
Տիրոջ փութը գալով՝ այդպէս էր վարում, բայց Աննան փրփմում
8 էր, լալիս եւ ոչինչ չէր ուրում: Նրա ամուսին Եղկանան ասաց
նրան. «Աննա»: Սա ասաց. «Այսպէղ եմ, փէր»: Եղկանան ա-
սաց նրան. «Ինչո՞ւ ես լալիս, ինչո՞ւ չես ուրում, եւ ինչո՞ւ է հոգիդ
9 ալեկոծում, մի՞թէ ես քեզ համար փասը որդուց լաւ չեմ»: Նրա
հետ ուրելուց յետոյ Աննան եկաւ Սելով ու կանգնեց Տիրոջ առ-
10 ջեւ: Նեղի քահանան նստել էր մի աթոռի վրայ, Տիրոջ փաճարի
սեմի մօտ: Նա վշտահար հոգով աղօթեց Տիրոջը ու դառնօրէն
11 լաց եղաւ եւ ասաց. «Իսրայէլի Տէր Աստուած, գորութիւնների՝
Տէր, եթէ կամենաս փեսանել քո աղախնի փառապանքները, ինձ
յիշես ու արու զաւակ փաս քո աղախնին, մինչեւ նրա մահուան
օրը քեզ կը նուիրեմ նրան, նա գինի չի խմի ու չի հարբի եւ նրա
12 գլխին ածելի չի դիպչի»: Նա երկար աղօթեց Տիրոջ առաջ,
եւ Նեղի քահանան հետեւելով նրա շրթունքներին՝ նկատեց, որ
13 աղօթում է մաքրում. շրթունքները չէին շարժում: Չայնը լսելի
14 չէր, բայց Տէրը լսեց նրան: Նեղին կարծեց, թէ նա հարբած է,
ուստի Նեղիի սպասաւորն ասաց Աննային. «Մինչեւ ե՞րբ հար-
բած վիճակում ես մնալու, սթափուի՞ր գինովութիւնից ու գնա

հեռացիր Տիրոջ առջեւից»։ Պարասխան փալով Աննան ա- 15
 սաց. «Ո՛հ, Տէր, այդպէս չէ։ Ես վշտացած սրտով կին եմ։ Ո՛հ
 գինի եմ խմել, ո՛չ էլ հարբած եմ։ Ես իմ սիրտն եմ բացել Տի-
 րոջ առջեւ։ Քո աղախնին անզգամ կին մի՛ համարիր, ես իմ 16
 բազում քրտնութիւնից եւ իմ փխրութիւնից մտամուրտ կանգնել
 եմ մինչեւ այժմ»։ Պարասխան փուեց Նեղին եւ ասաց. «Գնա՛ 17
 խաղաղութեամբ եւ Իսրայէլի Աստուածը թող կապարի նրանից
 հայցած քո բոլոր խնդրանքները»։ Աննան ասաց. «Քո աղա- 18
 խինը շնորհ գրաւ քո առաջ»։ Եւ կինը գնաց իր ճանապարհով,
 մտաւ իր կացարանը, կերաւ ու խօսեց իր ամուսնու հետ, եւ իր
 երեսից վերացաւ փխրութիւնը։ Առաւօտ կանուխ նրանք երկր- 19
 պագեցին Տիրոջը եւ գնացին իրենց ճանապարհով։ Եղկանան
 մտաւ Արիմաթէմում գրնուող իր փունը ու մերձեցաւ իր կնոջը՝
 Աննային։ Տէրը նրան յիշեց, եւ կինը յղիացաւ։ Երբ ժամանա- 20
 կը հասաւ, ծնեց որդի, որի անունը դրեց Սամուէլ՝ ասելով, թէ՛
 «Նրան զօրութիւնների Տէր Աստուծոց եմ խնդրել»։ Նրա ամու- 21
 սինը՝ Եղկանան ու իր ամբողջ ընտանիքը եկան Սելով՝ փարու-
 այ գոհը մաքուցելու։ Նա իր ուխտ արած ընծաներն ու ամբողջ 22
 ունեցուածքի փաստաւորը ընծայեց։ Բայց Աննան չգնաց նրա
 հետ եւ ասաց իր ամուսնուն. «Մնամ այսփեղ, մինչեւ մանկանը
 կրծքից կտրեմ, ապա կը փանեմ նրան, որ ներկայանայ Տիրոջ
 առջեւ եւ այնպեղ ծառայի ընդմիշտ»։ Նրա ամուսին Եղկա- 23
 նան նրան ասաց. «Արա՛ այնպէս, ինչպէս յարմար ես գտնում.
 նստիր այսփեղ մինչեւ նրան կտրես կրծքից։ Թող Տէրը կա-
 փարի այն, ինչ ելաւ քո բերանից»։ Կինը նստեց եւ կերակրեց
 իր որդուն, մինչեւ նրան կրծքից կտրելը։ Դրանից յետոյ նրանք 24
 գնացին Սելով՝ իրենց հետ վերցնելով երեք փարեկան մի զուա-
 րակ, կլոր հացեր, մէկ արդուի չափ ընփիր ալիւր եւ մի սափոր
 գինի։ Նրանք մտան Սելովում գրնուող Տիրոջ փունը։ Մանուկն
 իրենց հետ էր։ Նրանք նրան ընծայեցին Տիրոջը։ Նրա հայ- 25
 րը մորթեց գոհը, որ ամէն փարի մաքուցում էր Տիրոջը։ Նա
 մօտ բերեց մանկանը եւ մորթեց զուարակը մանկան փրկութե-
 ան համար։ Աննան՝ մանկան մայրը, նրան փարաւ Նեղիի մօտ՝ 26
 ասելով. «Աղաչում եմ, քէր իմ, ինչպէս ճիշտ է, որ դու կենդանի
 ես, այնպէս էլ ճիշտ է, որ ես այն կինն եմ, որ կանգնել էի քո
 առջեւ եւ Տիրոջն էի աղօթում ահա այս մանկան համար։ Տէ- 27
 րը կապարեց իրենից հայցած իմ խնդրանքը։ Արդ, իբրեւ դրա 28

հապուցում, նրան նուիրում եմ Տիրոջը. ինչքան որ ապրի, թող
29 ծառայի Տիրոջը»: Եւ նրանք այնպէղ երկրպագեցին Տիրոջը:

2 Աննան աղօթել սկսեց ու ասաց. «Միրքս ամրացաւ իմ Տիրոջ շնորհիւ, գլուխս բարձր եմ պահում Տիրոջ շնորհիւ, բերանս լայն բացուեց իմ թշնամիների դէմ, ուրախ եղայ, որ փրկեցիր ինձ: Տիրոջ նման սուրբ չկայ, մեր Աստծու նման արդար չկայ, եւ քեզանից բացի սուրբ չկայ: Մի՛ պարծենաք ու մի՛ խօսէք ամբարտաւան բաներ, մեծախօսութիւն թող չստի ձեր բերանից, քանզի Աստուած իմացութիւնների Տէրն է, եւ նա՛ է պարտաստում իր զարմանահրաշ գործերը: Հօգօրների աղեղները տկարացան, իսկ տկարները զօրութիւն ստացան: Հացով կշտացածները հիւծուեցին, իսկ քաղցածները երկրում բնակուեցին, ամուլը եօթը որդի ծնեց, իսկ բազմածինը դադարեց որդի ունենալուց: Տէրն է սպանում եւ ապրեցնում, իջեցնում գերեզման եւ դուրս բերում այնպէղից: Տէրն է աղքատացնում ու հարստացնում, ստորացնում ու բարձրացնում: Գեպնից բարձրացնում է քնանկին, աղքատին հանում աղբանոցից, որ նրանց նստեցնի ժողովրդի իշխանների հետ ու փառքի գահին բազմեցնի նրանց: Նա ուխտաւորի ուխտն է կատարում, արդարների տարիներն է օրհնում: Ուժեղն իր շնորհքով չէ, որ հզօր է: Տէրը տկարացնում է իր հակառակորդներին: Տէրը սուրբ է: Ո՛չ իմաստունը թող պարծենայ իր իմաստութեամբ, ո՛չ հզօրն իր զօրութեամբ, ո՛չ էլ մեծատունն իր հարստութեամբ: Պարծեցողը պէտք է պարծենայ նրանով, որ իմանում ու ճանաչում է Տիրոջը, երկրում իրաւունք եւ արդարութիւն է գործադրում: Տէրը երկինք ելաւ ու որոտաց, ինքն է, որ արդար է դատելու երկիրն իր չորս ծագերով, զօրութիւն տալու մեր թագաւորներին եւ զօրավիգ լինելու իր օժեպին»: Եւ նրանք մանկանը թողնելով այնպէղ՝ Տիրոջ առջեւ, գնացին Արիմաթէմ, իրենց քունը: Մանուկ Մամուէլը Նեղի քահանայի մօտ Տիրոջն էր ծառայում: Նեղի քահանայի որդիները, սակայն, անզգամ էին եւ չէին ճանաչում Տիրոջը: Զոհ մատուցելիս քահանան ժողովրդից պահանջում էր հետեւեալը. միսը եփուելիս քահանայի սպասաւորը, եռաժանի պատառաքաղը ձեռքին պիտի գար, այն մրցներ տաշտի, պղնձէ մեծ կաթսայի կամ պտուկի մէջ, եւ ինչ որ հանէր մեծ պատառաքաղն այնպէղից, պէտք է
14 պատկանէր քահանային: Այսպէս էին վարում բոլոր իսրաւորացիները:

յելացիների զոհերի հետ, որոնք գալիս էին զոհեր մատուցելու Մելովում, Տիրոջ փանը: Նախքան ճարպն այրելը գալիս էր 15 քահանայի սպասաւորը եւ ասում զոհ մատուցողին. «Քահանային խորովելու միս փո՛ր, եւ ես կաթսայում եփուող մսից չեմ առնի»: Զոհ մատուցողն ասում էր. «Թող նախ ճարպն 16 այրուի, ինչպէս օրէնքն է, ապա ա՛ռ այնքան, ինչքան սիրտդ ցանկանայ»: Իսկ նա ասում էր. «Ո՛հ, հիմա՛ փուր, ապա թէ ոչ՝ 17 բռնի կ'առնեն»: Այդ երիտասարդների մեղքերը շար էին Տիրոջ առջ: Մանուկ Մամուէլը, քաթանէ վակաս հագած, Տիրոջ 18 առջեւ ծառայութիւն էր անում: Մայրն ամէն փարի կարճ վե- 19 րարկու էր պատրաստում ու բերում նրան, երբ իր ամուսնու հետ բարձրանում էր ամենամեայ զոհը մատուցելու: Նեղին օրհնե- 20 լով Եղկանային ու նրա կնոջը՝ ասաց. «Տիրոջը քո նուիրած այս մանկան փոխարէն Տէրը քեզ թող այդ կնոջից զաւակներ պարգեւի»: Եւ Եղկանան գնաց իր բնակավայրը: Տէրն այցելեց 21 Աննային, սա յղիացաւ ու ծնեց եւս երեք փոլայ ու երեք աղջիկ: Մանուկ Մամուէլն էլ մեծացաւ Տիրոջ առջեւ: Նեղին շար էր 22 ծերացել եւ րեղեակ էր այն ամենին, ինչ նրա որդիներն անում էին իսրայէլացիների նկատմամբ եւ թէ ինչպէս պառկում էին ուխտաւոր կանանց հետ վկայութեան խորանի դռան մօտ: Նա նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք այնպիսի բաներ անում, որ ես այդ 23 բաները լսեմ Տիրոջ ամբողջ ժողովրդի բերանից: Մի՛ արեք, որդեակներ, իմ լսած լուրը բարի չէ, դուք Աստծու ժողովրդին չէք ծառայում: Եթէ մարդը մեղանջում է մարդու դէմ, ապա 25 պէտք է աղօթի Տիրոջը, իսկ եթէ Տիրոջ դէմ է մեղանջում, ո՞վ պէտք է նրա համար աղօթի»: Նրանք սակայն չէին լսում իրենց հօր խօսքերը, քանզի Տէրը ուզում էր կործանել նրանց: Եւ մանուկ Մամուէլը շարունակում էր մեծանալ եւ հաճելի էր 26 դառնում Տիրոջն ու մարդկանց: Աստծու հրեշտակը եկաւ Նեղիի մօտ եւ ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Երբ քո հօր նախնի- 27 ները Եգիպտացիների երկրում փարաւոնի փանը սպրուկ էին, քո հօր փանը յայտնապէս երեւացի եւ Իսրայէլի բոլոր ազգա- 28 փոհների միջից ընտրեցի քո հօր փունը, որպէսզի նրանք ինձ համար քահանայագործեն, որ իմ զոհասեղանին բարձրանան, խունկ ծխեն, իմ առջեւ վակաս հագնեն: Ես քո հօր սերունդ- ներին իբրեւ կերակուր եմ փուել իսրայէլացիների մատուցած բոլոր ողջակէզներն ու զոհերը: Ինչո՞ւ ես ժպիտի աչքով նայում 29

իմ խնկերին ու զոհերին եւ ինձանից աւելի եւ փառաւորում
 քո որդիներին, այն ասարիճան, որ նրանք յանդգնում են օրհնել
 30 իսրայէլացիների՝ ինձ մաքուցած ամէն փեսակի զոհերը»: Ա-
 հա թէ ինչու Իսրայէլի Տէր Աստուածն այսպէս է կարգադրում.
 «Ասել եմ, որ քո փունը եւ քո հօր փունը իմ առջեւ պէտք է ծա-
 ռայեն յաւիտեան, սակայն հիմա Տէրն ասում է. «Հիմա այդպէս
 թող չլինի. քանզի եւ փառաւորելու եմ ինձ փառաւորողներին,
 31 իսկ ովքեր ինձ արհամարհում են, անարգելու եմ»: Ահա օրեր
 պիտի գան, երբ պիտի սպանեն քո սերնդին եւ քո հօր փան
 32 սերնդին, որպէսզի ծեր չլինի քո փան մէջ: Ու ողբագին պիտի
 նայես այն բոլոր բարոյթիւններին, որ Տէր Աստուածն անելու է
 33 Իսրայէլին, եւ քո փան մէջ բնաւ ծեր չի լինելու: Միայն մէկի՛ն
 պիտի թողնեն իմ զոհասեղանի մօտ, որպէսզի նուաղեն նրա
 աչքերը, եւ հալումաշ լինի նրա սիրտը: Քո փան բոլոր մնացե-
 34 ալ անդամները ընկնելու են մարդկանց սրով: Թող քեզ նշան
 լինի այս բանը, որ գալու է քո երկու որդիների՝ Օփնիի եւ Փե-
 35 նէտի գլխին. նրանք երկուսն էլ նոյն օրն են մեռնելու: Ես
 ինձ համար հաւաքարիմ մի քահանայ մէջտեղ պիտի հանեմ,
 որ կատարի այն ամէնը, ինչ կայ իմ մարքում եւ հոգում: Նրա
 սերունդը հաստատուն պիտի պահեն, որ միշտ իմ օծեալի առ-
 36 ջեւ ծառայի: Այնպէս պիտի լինի, որ քո փնից ով կենդանի
 մնայ, մի արծաթի չնչին կտորի եւ մի նկանակ հացի համար
 զայ նրան երկրպագելու եւ ասի. «Աղաչում եմ, ինձ քահանա-
 յական մի պաշտօն փո՛ր, որ մի պատառ հաց ուրեմ»:

3 Պատրանի Սամուէլը Նեղի քահանայի առջեւ Տիրոջը ծառա-
 յութիւն էր անում: Այդ օրերին Տիրոջ խօսքը հազուագիւր էր,
 2 եւ փեսիք չկար, որ գուշակուէր: Եւ պատահեց, որ այդ ժա-
 մանակ Նեղին ննջում էր իր սենեակում. նրա աչքերն սկսել էին
 3 փակարանալ, ու նա չէր կարողանում քնանել: Աստծու փաճա-
 րի ճրագը դեռ չէր հանգել, եւ Սամուէլը ննջում էր Տիրոջ փա-
 4 ճարում, ուր գտնուում էր Աստծու փապանակը: Տէրը կանչեց՝
 ասելով. «Սամուէ՛լ, Սամուէ՛լ»: Սա պատասխանեց. «Ահա այս-
 5 քեղ եմ»: Նա Նեղիի մօտ վազելով՝ ասաց. «Ահա ես այսպեղ
 եմ, ինչո՞ն կանչեցիր ինձ»: Նա ասաց. «Ես քեզ չեմ կանչել, վե-
 6 րադարձի՛ր ու քնի՛ր»: Նա վերադարձաւ ու քնեց: Տէրը կրկին
 կանչեց. «Սամուէ՛լ, Սամուէ՛լ»: Վեր կացաւ Սամուէլը, երկրորդ
 անգամ գնաց Նեղիի մօտ ու ասաց. «Ահա այսպեղ եմ, ինչո՞ն

կանչեցիր ինձ»: Նա ասաց. «Ես քեզ չեմ կանչել, որդեա՛կ իմ, վերադարձի՛ր ու քնի՛ր»: Սամուէլը, նախ, անձանօթ էր Տիրոջը, եւ Տիրոջ խօսքը նրան դեռ չէր յայտնուել: Նորից՝ երրորդ անգամ Տէրը կանչեց Սամուէլին, որը վեր կացաւ, գնաց Նեղիի մօտ եւ ասաց. «Ահա այսպեղ եմ, ինչո՞ւ կանչեցիր ինձ»: Նեղին հասկացաւ, որ Տէրն է կանչում պապանուն: Նեղին ասաց Սամուէլին. «Վերադարձի՛ր, որդեա՛կ, ու ննջի՛ր: Եւ եթէ որեւէ մէկը քեզ կանչի, կ'ասես. «Խօսի՛ր, Տէ՛ր, քո ծառան լսում է»»: Գնաց Սամուէլն ու պառկեց իր տեղում: Տէրն եկաւ, կանգնեց եւ, ինչպէս նախորդ անգամները, կանչեց նրան. «Սամուէլ, Սամուէլ»: Սամուէլն ասաց. «Խօսի՛ր, Տէ՛ր, քո ծառան լսում է»»: Տէրն ասաց Սամուէլին. «Ահա ես Իսրայէլի մէջ այնպիսի բաներ պիտի անեմ, որ, ով լսի դրանք, ականջները պիտի զնգան: Այդ օրը Նեղիի նկատմամբ պիտի կարարեմ այն ամէնը, ինչ նրա տան համար ասել եմ, սկզբից մինչեւ վախճանը: Ինչպէս ասել եմ իրեն, իր որդիների գործած անօրէնութիւնների համար մինչեւ վերջ իր սերնդից վրէժ պիտի լուծեմ, որովհետեւ իր որդիները Աստուծուն էին անարգում, իսկ նա նրանց չէր յանդիմանում: Աւելին. երդուել եմ Նեղիի տան վրայ, որ նրա տան անօրէնութիւնը խնկերով եւ գոհերով քաւութիւն չի ստանալու յաւիտեան»: Սամուէլը ննջեց մինչեւ առաւօտ եւ վաղ առաւօտեան, զարթնելով, բացեց Տիրոջ տան դռները: Սամուէլը վախեցաւ տեսիլքը պատմել Նեղիին: Նեղին Սամուէլին ասաց. «Սամուէլ, որդեա՛կ»: Սա ասաց. «Ահա այսպեղ եմ»: Նա ասաց. «Ինչ խօսքեր որ քեզ ասաց Տէրը, մի՛ թաքցրու ինձանից: Աստուծոյ քեզ թող առաւել պատժի, եթէ քո ականջին ասուած խօսքերից որեւէ բան թաքցնես ինձանից»: Սամուէլն ամէն ինչ պատմեց նրան՝ նրանից ոչինչ չթաքցնելով: Նեղին ասաց. «Տէրը թող անի այն, ինչ բարի է իր համար»: Սամուէլը մեծացաւ, Տէրը նրա հետ էր, եւ նրա ասած խօսքերից ոչ մէկը գեպնին չմնաց: Ամբողջ Իսրայէլը, Դանից մինչեւ Բերսաբէ, իմացաւ, որ Սամուէլը դարձել է Տիրոջ մարգարէ: Տէրը կրկին երեւաց Սելովում: Տէրը Սամուէլին երեւաց ըստ իր ասած խօսքի: Սամուէլը հաւաքարմութեամբ դարձաւ Տիրոջ մարգարէն ամբողջ Իսրայէլի մէջ, երկրի մի ծայրից միւսը: Նեղին շար էր ծերացել, իսկ որդիները շարունակում էին իրենց ընթացքը, եւ նրանց ճանապարհը չար էր:

4 Այդ օրերին այլազգիները յարձակուեցին Իսրայելի վրայ: Իսրայելը նրանց դէմ պատերազմի ելաւ եւ Աբենեզերում բանակապետի դրեց, իսկ այլազգիները բանակապետի դրեցին Ափեկում: Այլազգիները ճակաքամարտ փուխն Իսրայելի դէմ, պատերազմն սկսուեց, եւ Իսրայելը այլազգիներից պարտուեց: Ռազմի դաշտում չորս հազար զինուոր ընկաւ: Երբ զօրքը վերադարձաւ բանակապետի, Իսրայելի ծերերն ասացին. «Ինչո՞ն Տէրն այսօր մեզ պարտութեան մատնեց այլազգիների առաջ: Սելովից մեզ մօտ բերենք մեր Ասաբժու ուխտի փապանակը, որ մեզ մօտ լինի ու մեզ փրկի մեր թշնամիների ձեռքից»:
 4 Ժողովուրդը մարդիկ ուղարկեց Սելով, որոնք այնպէտից բերեցին քերովքէների միջէւ նստած զօրութիւնների Տիրոջ ուխտի փապանակը: Նեղիի երկու որդիները՝ Օփնին ու Փենեէւը, Ասաբժու ուխտի փապանակի հետ գնացին: Երբ Տիրոջ ուխտի փապանակը բանակապետի բերուեց, ամբողջ Իսրայելը մեծաձայն աղաղակեց, եւ երկիրը թնդաց: Լսելով աղաղակի ձայնը՝ այլազգիներն ասացին. «Այս ի՞նչ բարձրագոյ աղաղակ է երբայեցիների բանակապետիում»: Նրանք իմացան, որ Տիրոջ փապանակն են բերել բանակապետի: Այլազգիները վախեցան ու ասացին. «Նրանց աստուածները եկել են բանակապետի: Փրկի՞ր մեզ այսօր, Տէր: Վայ մեզ, քանզի այսպիսի բան չկար երէկ ու նախորդ օրը: Վայ մեզ, ո՞վ կը փրկի մեզ այդ հզօր աստուածների ձեռքից: Սրանք այն աստուածներն են, որ Եգիպտոսին ամէն տեսակ հարուածներ հասցրին նաեւ ամբողջ անապարտում: Գօտեպնդուեցէք եւ փղամարդ եղէք, ո՞վ այլազգիներ, չլինի թէ սարուկ դառնաք եբրայեցիներին, ինչպէս որ ձեզ նրանք սարուկ եղան: Տղամարդ եղէք եւ պատերազմեցէք նրանց դէմ»: Այլազգիները պատերազմեցին նրանց դէմ, եւ բոլոր իսրայելացիները փախան դէպի իրենց յարկերը: Շատ մեծ կոտորած եղաւ, եւ իսրայելացիներից երեսուն հազար հետեւակ ընկաւ: Ասաբժու փապանակը գերուեց, իսկ Նեղիի երկու որդիները՝ Օփնին ու Փենեէւը սպանուեցին: Այդ օրը մի համինացի մարդ բանակապետիից վազելով եկաւ Սելով: Նա պատառոտել էր իր զգեստները եւ գլխին հող ածել: Երբ հասաւ, Նեղին փաճարի դռան առաջ նստած էր աթոռին ու ճանապարհին էր նայում, քանզի նրա սիրտը փազնապի մէջ էր Ասաբժու փապանակի համար: Այդ մարդը քաղաք մտնելով գոյժը հաղորդեց, ու քա-

ղաքն աղաղակեց: Նեղին, լսելով աղաղակը, ասաց. «Այդ ի՞նչ 14
 աղաղակ է»: Մարդն շրապ եկաւ, որ գոյժը հաղորդի Նեղիին:
 Նեղին իննսունութ տարեկան էր, աչքերն այնքան էին տկա- 15
 րացել, որ չէր տեսնում: Նեղին իրեն շրջապատող մարդկանց
 ասաց. «Այս ի՞նչ աղաղակ է»: Մարդը շուրափոյթ մտաւ Նեղի- 16
 ի մօտ եւ ասաց նրան. «Ես եկել եմ բանակից, ռազմադաշտից
 այսօր եմ փախել»: Նեղին ասաց. «Ի՞նչ է պատահել, որդեակ,
 պարմիր ինձ»: Պարանին պատասխանեց. «Իսրայէլացիները 17
 ընդ աշխարհի տեղից փախան, ժողովուրդը մեծ կոտորածի
 ենթարկուեց, քո երկու որդիները՝ Օփնին եւ Փենեէսը, սպանու-
 եցին, իսկ Ասաբու տապանակը գերուեց»: Եւ երբ նա յիշեց 18
 Ասաբու տապանակը, Նեղին աթոռից յետ ընկաւ դռան մօտ,
 նրա ողնաշարը ջարդուեց եւ մեռաւ, քանի որ ծեր ու ծանրա-
 ցած մարդ էր: Նա Իսրայէլի մէջ քսան տարի դաւաւորութիւն
 էր արել: Նեղիի հարսը՝ Փենեէսի կինը, յոյ էր, ծննդաբերելու 19
 օրերը մօտ էին, եւ երբ Ասաբու տապանակի գերուելու եւ իր
 սկեսրայրի ու ամուսնու մահուան լուրը լսեց, լաց եղաւ ու ծնեց,
 քանզի երկունքի ցաւերը պատել էին նրան: Երբ նա մեռնում 20
 էր, նրան շրջապատող կանայք ասացին. «Մի՛ վախեցիր, քան-
 զի տղայ ծնեցիր»: Նա պատասխան չտուեց եւ ուշադրութիւն
 չդարձրեց: Ասաբու տապանակի, սկեսրայրի եւ իր ամուսնու 21
 պարճառով մանկանը կոչեցին «Վայ քաբոթ»՝ ասելով. «Իս- 22
 րայէլի փառքը վերացաւ», որովհետեւ Տիրոջ տապանակը գե-
 րուեց, նրա սկեսրայրն ու ամուսինը մեռան:

Աշխարհիկները Ասաբու տապանակը վերցրին ու այն Աբեմ- 5
 եգերից տարան Ագոփոս: Աշխարհիկները Տիրոջ տապանակը 2
 դրեցին Դագոնի տաճարը եւ կանգնեցրին Դագոնի կողքին:
 Յաջորդ օրը վաղ առաւօտեան զարթնեցին ագոփացիները, 3
 մտան Դագոնի տաճարը եւ տեսան, որ Դագոնը Տիրոջ տա-
 պանակի առջեւ երեսնիվայր ընկած է: Նրանք բարձրացրին
 Դագոնը եւ դրեցին իր տեղը: Տիրոջ ձեռքը բարձրացաւ ագո-
 փացիների վրայ: Նա չարչարեց Ագոփոսի ամբողջ տարածքում
 ապրող մարդկանց, թութքով հիւանդացրեց նրանց: Երբ յա- 4
 ջորդ առաւօտ նորից կանուխ զարթնեցին, տեսան, որ Դագոնը
 Տիրոջ ուխտի տապանակի առջեւ երեսնիվայր ընկած է, Դա-
 գոնի գլուխն ու ոտքի երկու թաթերը ջարդուած են ու գետ-
 նին ցրուած, ձեռքի երկու դաստակները ընկած են դռան սե-

- 5 մին. Դագոնի միայն իրանն էր մնացել: Այդ պարճառով է, որ Դագոնի քրմերն ու բոլոր նրանք, ովքեր մտնում են Դագոնի փաճարը, մինչեւ օրս Ագոփոսի Դագոնի փաճարի սե-
- 6 մին ոտք չեն դնում, այլ ցարկելով վրայից են անցնում: Եւ Տիրոջ ձեռքը բարձրացաւ Ագոփոսի վրայ, թութքով հիւանդացրեց նրանց, նրանց դաշտերում վիտրալ փուռեց մկներին, եւ
- 7 քաղաքում մահառիթ սոսկում առաջացաւ: Այս դէպքը տեսնելով՝ Ագոփոսի բնակիչներն ասացին. «Աստծու փապանակը թող չմնայ մեզ մօտ, քանզի նրա ձեռքը բարձրացաւ մեր
- 8 եւ մեր աստծու՝ Դագոնի վրայ»: Նրանք մարդ ուղարկեցին եւ այլազգիների բոլոր իշխաններին իրենց մօտ հաւաքելով՝ ասացին. «Ինչ անենք Իսրայէլի Աստծու փապանակը»: Գէթացիները ասացին. «Իսրայէլի Աստծու փապանակը թող մեզ մօտ փոխադրուի»: Եւ Աստծու փապանակը փոխադրուեց
- 9 Գէթ: Երբոր փապանակը այնպէղ փոխադրուեց, Տիրոջ ձեռքը բարձրացաւ այդ քաղաքի վրայ, շար մեծ խռովութիւն բարձրացաւ, Տէրը քաղաքի մարդկանց՝ փոքրից մինչեւ մեծերը, չարչարեց, նրանց հիւանդացրեց թութքով, եւ Գէթացիները թութքով
- 10 փառապեցին: Աստծու փապանակը ուղարկեցին Ասկաղոն: Երբ Աստծու փապանակը մտաւ Ասկաղոն, ասկաղոնացիները բողոք բարձրացրին՝ ասելով. «Ինչո՞ւ Իսրայէլի Աստծու փապանակը մեզ մօտ բերեցիք, որ մեզ եւ մեր ժողովրդին սպանէք»:
- 11 Մարդ ուղարկեցին, հաւաքեցին այլազգիների բոլոր իշխաններին ու ասացին. «Իսրայէլի Աստծու փապանակը յե՛ր ուղարկեցէք, թող մնայ իր տեղում, որ մեզ ու մեր ժողովրդին չկոտորի»:
- Մի մահառիթ սոսկում էր պատել ամբողջ քաղաքն այն բանից յետոյ, երբ Իսրայէլի Աստծու փապանակը այնպէղ էր մտել:
- 12 Մահից ազատուելով կենդանի մնացած մարդիկ թութքով էին փառապում, եւ քաղաքի աղաղակը երկինք բարձրացաւ:
- 6 Տիրոջ փապանակը եօթը ամիս մնաց այլազգիների երկրում:
- 2 Նրանց երկրում Տէրը վիտրալ փուռեց մկներին: Այլազգիներն իրենց քրմերին, գուշակներին եւ կախարդներին կանչեցին ու ասացին. «Ի՞նչ անենք Տիրոջ փապանակը, մեզ խորհուրդ տուէ՛ք,
- 3 թէ ինչպէ՛ն այն իր տեղն ուղարկենք»: Նրանք ասացին. «Եթէ Իսրայէլի Տէր Աստծու ուխտի փապանակը ուղարկէք, այն դարարկ մի՛ ուղարկէք, այլ անպարճառ պատուհասի վերացման զոհաբերութիւն արէ՛ք նրան: Այն ժամանակ կը բուժուէք,

Տէրը կը ների ձեզ, եւ գուցէ թէ նրա պարժող ձեռքը վերանայ
 ձեզանից»։ Նրանք ասացին. «Պապուհասի վերացման ինչ- 4
 պիսի՝ գոհաբերութիւն մապուցենք»։ Նրանք պարասխանե-
 ցին. «Այլազգիների իշխանների թուի համեմար յետոյքի ու-
 կէ հինգ քանդակներ կերպեցէք եւ ոսկէ հինգ մկներ ձուլեցէք,
 քանզի նոյն այդ հարուածներն են իջել ձեզ, ձեր իշխաննե-
 րի ու ձեր ժողովրդի վրայ։ Արդ, կերպեցէք ձեր յետոյքների 5
 քանդակները, ձեր երկիրն ապականող մկների արձանիկները
 եւ փառաւորեցէք Տիրոջը, որ նա վերացնի իր ձեռքը ձեր, ձեր
 ասարուածների ու ձեր երկրի վրայից։ Ինչո՞ւ էք ձեր սրպե- 6
 րը կարծրացնում այնպէս, ինչպէս Եգիպտոսն ու փարաւոնն
 էին կարծրացրել իրենց սրպերը։ Չէ՞ որ Ասարուած նախ յաղ-
 թեց եգիպտացիներին եւ յետոյ միայն իսրայէլացիներին ա-
 զար արձակեց, որ գնան։ Արդ, քախարակ վերցրէք եւ մի նոր
 սայլ պարասպեցէք։ Բերէք անդրանկածին երկու երինջ, ո- 7
 րոնք դեռ ձագ չեն բերել։ Երինջները սայլին լծեցէք, իսկ յետե-
 ւից եկող հորթերին գոմում փակեցէք։ Վերցրէք Տիրոջ քա- 8
 պանակը եւ այն դրէք սայլի վրայ, իսկ պապուհասի վերաց-
 ման համար մապուցուող ոսկէ ընծաները դրէք քուրձէ քուպ-
 րակի մէջ, դրա կողքին։ Նրեցէք սայլը եւ թողէք, որ գնայ։ 9
 Ներսեցէք եւ քնեցէք. եթէ դէպի իր սահմանը՝ Բեթսամիւս է
 գնում, ուրեմն մեզ մեծամեծ չարիքներով պարժողը Տէրն է,
 իսկ եթէ՝ ոչ, իմացէք, որ Տիրոջ ձեռքը չէ, որ մեզ պապուհա-
 սել է, այլ եղած պարիժները պարահական են»։ Այլազգիներն 10
 այդպէս էլ արեցին։ Նրանք բերեցին անդրանկածին երկու ե-
 րինջ, դրանք լծեցին սայլին, իսկ դրանց հորթերը պահեցին
 գոմում։ Սայլի վրայ դրեցին Տիրոջ քապանակը, քուրձէ քուպ- 11
 րակի մէջ դրուած մկների ու իրենց յետոյքների ոսկէ քանդակ-
 ները։ Երինջները ուղիղ Բեթսամիւսի ճանապարհը բռնեցին. 12
 նրանք ջանում էին առանց աջ ու ձախ խոփորուելու մի շալիղով
 գնալ։ Այլազգիների իշխանները մինչեւ Բեթսամիւսի սահմա-
 նը գնում էին նրանց յետեւից։ Բեթսամիւսի բնակիչները հո- 13
 վիմներում ցորեն էին հնձում։ Նրանք իրենց հայեացքը բարձ-
 րացնելով՝ քնսան Տիրոջ ուխտի քապանակը եւ նրա համար
 ուրախացան։ Սայլը մտաւ Բեթսամիւսացի Օսէի դաշտը։ Այն- 14
 քեղ՝ սայլի կանգնած քեղում, մի մեծ քար կանգնեցրին, սայլի
 փայտերը կոտրեցին, իսկ երինջները Տիրոջը ողջակէզ մապու-

15 ցեցին: Ղեւրացիները վերցրին Տիրոջ ուխտի փապանակը, քուրձէ փոպրակն ու դրա միջի ոսկէ քանդակները եւ դրեցին մեծ քարի վրայ: Բեթսամիւսացիները այդ օրը ողջակէզներ ու
 16 զոհեր մաքուցեցին Տիրոջը: Այլազգիների հինգ իշխանները այս բանը փեսնելուց յետոյ նոյն օրը վերադարձան Ակկարոն:
 17 Պաքուհասի վերացման համար այլազգիների ընծայած ոսկէ քանդակներից մէկը Ազոբոսի համար էր, մէկը՝ Գազայի հա-
 մար, մէկն՝ Ասկաղոնի, մէկը՝ Գէթի, մէկն էլ՝ Ակկարոնի համար,
 18 իսկ ոսկէ մկները այլազգիների հինգ իշխաններին պարկա-
 նոդ բոլոր քաղաքների թուի համեմար էին, որոնք պարսպա-
 պար քաղաքներից հասնում էին մինչեւ փերեզացիների աւան-
 ները, մինչեւ այն քարը, որի վրայ դրեցին Տիրոջ ուխտի փա-
 պանակը, որը մինչեւ այսօր էլ կայ բեթսամիւսացի Օւէի դաշ-
 19 փում: Յեքոնէի որդիները, սակայն, բեթսամիւսացիների նման
 չուրախացան, որ փեսել են Տիրոջ ուխտի փապանակը: Տէրը
 նրանցից յիսուն հազար եօթանասուն մարդ կոտորեց: Ժողո-
 վուրդը սգի մէջ էր, քանզի Տէրը ժողովրդին մեծամեծ հարուած-
 20 ներ էր հասցրել: Բեթսամիւսացի մարդիկ ասացին. «Ո՛վ կա-
 րող է կանգնել այս սուրբ Տէր Ասպծու առաջ, եւ մեզանից ո՛ւմ
 21 մօտ կը գնայ Տիրոջ ուխտի փապանակը»: Եւ Կարիաթարիմի
 բնակիչների մօտ պարզամաւորներ ուղարկեցին, որ նրանց ա-
 սեն. «Այլազգիները վերադարձրին Տիրոջ ուխտի փապանակը,
 եկէ՛ք եւ այն ձեզ մօտ փարէ՛ք»:

7 Կարիաթարիմցիները եկան, այնպէղից հանեցին Տիրոջ
 ուխտի փապանակը եւ այն փարան Ամինադաբի փումը, որը
 բլրի վրայ էր: Նրա որդի Եղիազարին սրբագործեցին, որ պահ-
 2 պանի Տիրոջ ուխտի փապանակը: Տապանակը Կարիաթարի-
 մում դնելու օրից յետոյ բազում օրեր անցան, քսան փարի, եւ
 3 ամբողջ Իսրայէլը հայեացքը չէր կտրում Տիրոջից: Մամուէլը
 խօսելով Իսրայէլի ամբողջ ժողովրդի հետ՝ ասաց. «Եթէ դուք
 ձեր ամբողջ սրտով դարձ էք կապարել դէպի Տէրը, ապա ձեր
 միջից վերացրէ՛ք օտար ասպուածներն ու անպառները, ձեր հո-
 4 գիները թող ենթարկուեն Տիրոջը, միայն նրա՛ն ծառայեցէք, եւ
 նա ձեզ կը փրկի այլազգիների ձեռքից»: Եւ իսրայէլացիները
 5 Բահադիմներին ու Ասպարոթի անպառները հեռու վանե-
 ցին եւ միայն Տիրոջը ծառայեցին: Մամուէլն ասաց. «Բոլոր
 իսրայէլացիներին հաւաքեցէ՛ք Մասեփաթում, եւ ես ձեզ հա-

մար աղօթելու եմ Տիրոջը»: Հաւաքուեցին Մասեփաթում, ջուր 6
 հանեցին ու թափեցին գետին, Տիրոջ առջեւ, այդ օրը ծոմ պա-
 հեցին եւ ասացին. «Մեղանջել ենք Տիրոջ առաջ»: Եւ Սամու-
 էլը Մասեփաթում դարեց իսրայէլացիներին: Երբ այլազգի- 7
 ները լսեցին, թէ իսրայէլացիները հաւաքուել են Մասեփաթում,
 նրանց իշխանները յարձակուեցին Իսրայէլի վրայ: Իսրայէլա-
 ցիներն այդ լուրը լսելով՝ վախեցան այլազգիներից: Իսրայէ- 8
 լացիներն ասացին Սամուէլին. «Մի՛ դադարիր աղաղակելուց
 քո Տէր Աստուծուն մեզ համար, որ այլազգիների ձեռքից փրկի
 մեզ»: Սամուէլն առաւ մի ծծկեր գառնուկ եւ ամբողջ ժողովրդի 9
 մասնակցութեամբ նրան ողջակէզ արեց Տիրոջը: Սամուէլը դի-
 մեց Տիրոջը Իսրայէլի համար, եւ Տէրը լսեց նրան: Մինչ Սա- 10
 մուէլը ողջակէզ էր մաքուցում, այլազգիները մօտեցան, որ պա-
 րերազմեն Իսրայէլի դէմ: Այդ ժամանակ Տէրը բարձր ձայնով
 որոտաց այլազգիների վրայ, եւ նրանք շփոթուելով փախան
 իսրայէլացիների առջեւից: Իսրայէլացիները Մասեփաթից ե- 11
 լան, հարուածեցին այլազգիներին ու կոտորեցին նրանց մինչեւ
 Բեթթորի սահմանները: Սամուէլը մի քար վերցնելով՝ կանգ- 12
 նեցրեց Մասեփաթի ու հին Բեթսանի միջեւ եւ այն կոչեց Աբեն-
 եզեր, այսինքն՝ «Օգնականի քար»՝ ասելով. «Մինչեւ այս վայրը
 Տէրը մեզ օգնեց»: Տէրն այլազգիներին խեղճացրեց, եւ նրանք 13
 այլեւս Իսրայէլի սահմանների վրայ չյարձակուեցին: Սամուէ-
 լի ապրած բոլոր օրերին Տիրոջ ձեռքը ծանրացած էր այլազ-
 գիների վրայ: Այն քաղաքները, որ այլազգիները գրաւել էին 14
 իսրայէլացիներից, Ասկաղոնից մինչեւ Գեթ, վերադարձրին ու
 յանձնեցին Իսրայէլին, եւ Իսրայէլի սահմանները ազապուեցին
 այլազգիների ձեռքից: Իսրայէլի ու ամորհացիների միջեւ խա-
 դադութիւն փիրեց: Իր կեանքի բոլոր օրերին Սամուէլը դա- 15
 քաւորութիւն արեց իսրայէլացիներին: Նա ամէն փարի գնում
 էր Բեթէլ, Գաղաադ եւ Մասեփաթ, շրջում էր Իսրայէլի բոլոր 16
 սրբազործուած վայրերում եւ դաքաւորութիւն անում: Վերա- 17
 դառնալով Արիմաթեմ, որպէզ իր փունն էր, նա այնպէզ դա-
 քաւորութիւն արեց իսրայէլացիներին ու Տիրոջ համար զոհա-
 սեղան շինեց:

Երբ Սամուէլը ծերացաւ, իր որդիներին Իսրայէլի դաքաւոր- 8
 ներ կարգեց: Սրանք են նրա որդիների անունները. անդրանի- 2
 կը՝ Յովէլ, երկրորդի անունը՝ Աբիա: Նրանք դաքաւորներ էին 3

4 Բերսաբէէում: Նրա որդիները, սակայն, չգնացին իրենց հօր
5 շառք էին վերցնում եւ իրաւունքը թիրում: Բոլոր իսրայէլացի
6 փղամարդիկ հաւաքուեցին, եկան Սամուէլի մօտ՝ Արիմաթէմ, եւ
7 ասացին նրան. «Դու, ահա, ծերացել ես, իսկ քո որդիները քո
8 ճանապարհով չեն գնում: Արդ, մեզ վրայ մի թագաւոր դիր, որ
9 մեզ դաբաւորութիւն անի, ինչպէս բոլոր ազգերի մօտ է»: Այս
10 բանը Սամուէլին դուր չեկաւ, քանզի ասել էին, թէ՝ «Մեզ թա-
11 գաւոր փոխ, որ մեզ համար դաբաւորութիւն անի»: Սամուէլն
12 աղօթեց Տիրոջը, եւ Տէրն ասաց Սամուէլին. «Լսիր ժողովրդի
13 ձայնը, ինչ էլ որ նա ասի քեզ: Նրանք ոչ թէ քեզ անարգեցին, այլ
14 չուզեցին, որ եւ թագաւորեմ իրենց վրայ: Նրանց Եգիպտոս-
15 սից դուրս գալու օրուանից մինչեւ այսօր նրանք ինձ լքեցին ու
16 պաշտեցին օտար աստուածներ: Եւ ինչ որ արեցին իմ նկար-
17 մամբ, նոյնը կ'անեն քո նկարմամբ: Արդ, դու լսիր նրանց
18 խօսքը, բայց նրանց փեղեակ պահիր, բացաւորի՛ր թագաւորի
19 իրաւունքները, որ իշխելու է իրենց վրայ»: Սամուէլը Տիրոջ
20 բոլոր պարգաւները հաղորդեց իրենից թագաւոր խնդրող ժո-
ղովրդին: Նա ասաց. «Ձեզ վրայ իշխող թագաւորը հեփեւեալ
իրաւունքներն է ունենալու. նա պիտի վերցնի ձեր որդիներին եւ
նրանց կառապաններ, հեծեալներ ու իր մարտակառքերի առ-
ջեւից վազող սուրհանդակներ պիտի դարձնի: Նրանց իր հա-
զարապետներն ու հարիւրապետները պիտի դարձնի, նրանք
իր հունձը պիտի հնձեն, այգիները քաղեն, իր գէնքերն ու
մարտակառքերի մասերը պիտի պարասարեն: Ձեր դուստր-
երին անուշահոտութիւն պարաստողներ, խոհարարներ ու
հացթուխներ պիտի դարձնի, ձեր անդաստանները, ձեր այ-
գիներն ու ձեր ընփիր ձիթենիները վերցնելով՝ իր ծառաներին
պիտի տայ: Ձեր հանդերից ու ձեր այգիների բերքից նա տա-
սանորդ պիտի ստանայ եւ տայ իր ներքինիներին եւ ծառա-
ներին: Ձեր ծառաներն ու աղախիկները, ձեր ընփիր արջառ-
ներն ու աւանակները ձեզնից պիտի վերցուն եւ իր համար
տասանորդ պիտի լինեն: Ձեր հօտերից նա տասանորդ պիտի
ստանայ, եւ դուք նրա ծառաները պիտի դառնաք: Այն ժամա-
նակ դուք բողոքելու էք ձեր ընտրած թագաւորի դէմ, սակայն
Տէրը ձեզ չի լսելու այդ օրը, քանզի դուք ինքներդ ձեզ համար
թագաւոր ընտրեցիք»: Ժողովուրդը չուզեց լսել Սամուէլին եւ

ասաց նրան. «Ո՛հ, թող մէկը թագաւորի մեզ վրայ: Մենք եւս 21
այլ ազգերի նման լինենք, թող մեր թագաւորը մեզ դապի, մեր
առջեւից ընթանայ եւ մեզ պապերագմի առաջնորդի»: Սամու- 22
էլը լսեց ժողովրդի բոլոր ասածները եւ դրանք յայտնեց Տիրոջը:
Տէրն ասաց Սամուէլին. «Լսի՛ր նրանց եւ նրանց վրայ թագաւորի 23
դիր»: Սամուէլն ասաց իսրայէլացիներին. «Թող ամէն ոք իր
քաղաքը գնայ»:

Բենիամինի որդիներից սերուած Կիս անունով մի ուժեղ 9
մարդ կար, որ որդին էր Աբիէլի, եւ սա որդին՝ Աբեդի, եւ սա
թոռը՝ Բեքորաթի ու ծոռը՝ Ափիայի, որ յեմինացի մի մարդ էր:
Նա Սաւուդ անունով բարի ու թիկնեղ մի որդի ունէր: Իսրա- 2
յէլացիների մէջ նրանից բարեպետ մարդ չկար, բոլոր մարդիկ
մէկ գլխով ցածր էին նրանից: Մի անգամ կորան Սաւուդի 3
հօր աւանակները: Կիսն ասաց իր որդի Սաւուդին. «Վերցրո՛ւ
ծառաններից մէկին, եւ ելէ՛ք, գնացէ՛ք աւանակները փնտռելու»:
Նրանք գնացին, անցան Եփրեմի լեռը, անցան Սարիսի եր- 4
կիրը՝ չգտան աւանակները, անցան Սադիմի երկիրը՝ չկային
աւանակները, անցան յեմինացիների երկիրը՝ եւ չգտան: Երբ 5
հասան Սիփ, Սաւուդն ասաց իր հետք եկած ծառային. «Արի՛
վերադառնանք: Կարող է հայրս, աւանակները մոռացած, մեզ
համար անհանգստանայ»: Ծառան ասաց նրան. «Այս քա- 6
ղաքում է ապրում Ասաբու մարդը: Նա պապուաւոր մարդ է եւ
ինչ որ ասում է, անպայման կապարւում է: Արի՛ գնանք նրա 7
մօտ, թերեւս մեզ ցոյց տայ այն ճանապարհը, որով պէտք է
գնանք»: Սաւուդն ասաց իր հետք եկած ծառային. «Եթէ գնանք, 8
ի՞նչ տանենք Ասաբու մարդուն, չէ՞ որ մեր ամաններից հա-
ցը պակասել է, եւ մի աւելի բան չունենք, որ տանենք Ասաբու
մարդուն»: Ծառան նորից պապասխան տալով Սաւուդին՝ ա- 8
սաց. «Ես ունեմ քառորդ սիկղ արծաթ: Այն կը տաս Ասաբու
մարդուն, եւ նա ցոյց կը տայ մեր ճանապարհը»: (Նին ժամա- 9
նակներում երբ իսրայէլացիները գնում էին Ասաբուց խորհուրդ
հայցելու, այսպէս էին ասում. «Եկէ՛ք գնանք տեսանդդի մօտ»,
որովհետեւ հին ժամանակներում ժողովուրդը մարգարէին տե-
սանդ էր անուանում): Սաւուդն իր ծառային ասաց. «Ճիշտ 10
ես ասում, արի՛ գնանք»: Եւ նրանք գնացին այն քաղաքը, ուր 11
գտնուում էր Ասաբու մարդը: Մինչ նրանք բարձրանում էին դէ-
պի քաղաք տանող զառիվերը, նրանց հանդիպեցին աղջիկներ,

12 որոնք ջուր հանելու էին եկել: Նրանք հարցրին աղջիկներին.
«Այսպե՛հ է ապրում քեզանոցը»: Աղջիկները պատասխան փա-
լով՝ ասացին. «Այսպե՛հ է, ահա ձեր առջեւն է, սակայն շտապե-
ցէ՛ք, նա միայն այսօրուայ համար է եկել քաղաք, որովհետեւ
13 ժողովուրդն այսօր է Բամայում գոհ անում: Եթէ հիմա մտնէք
քաղաք, նրան կը գրնէք այնպե՛հ, որովհետեւ դեռ չի գնացել
Բամա՝ ուրելու, եւ ժողովուրդը չի ուրի, մինչեւ որ նա չգայ,
որովհետեւ նա օրհնում է զոհը, ու դրանից յետոյ հիւրերն ու-
14 րում են: Արդ, շո՛ւր գնացէ՛ք, որ նրան հիմա այնպե՛հ գրնէք»: Նրանք
գնացին քաղաք եւ երբ մտան քաղաքամէջ, Սամուէլն
15 էլ Բամա բարձրանալիս հանդիպեց նրանց: Սաւուղի գնալուց
մի օր առաջ Տէրը Սամուէլին յայտնել էր նրա մասին ու աս-
ել. «Վաղը այսինչ ժամին Բենիամինի երկրից մի մարդ պիտի
ուղարկեմ քեզ մօտ, որ նրան Իսրայէլի իմ ժողովրդի վրայ իշ-
16 խան օծես: Նա իմ ժողովրդին պիտի փրկի այլազգիների ձեռ-
քից, քանզի ականապես եղայ ժողովրդիս քառապանքներին,
17 եւ նրա աղաղակը ինձ հասաւ»: Սամուէլը քեզաւ Սաւուղին,
եւ Տէրն ասաց նրան. «Ահաւասիկ սա է այն մարդը, որի մասին
18 ասել եմ քեզ, թէ՛ «Նա է ղեկավարելու իմ ժողովրդին»: Սա-
ւուղը քաղաքամիջում մօքենալով Սամուէլին՝ հարցրեց. «Ասա՛
19 ինձ, ո՞րն է քեզանոցի քունը»: Պատասխան քունեց Սամու-
էլը եւ ասաց Սաւուղին. «Տեսանոցը ես ինքս եմ: Իմ առջեւից
գնալով բարձրացիր Բամա: Այսօր ինձ հետ կ'ուրես, իսկ վաղը
քեզ կ'արձակեմ, եւ ամէն ինչ, որ սրբումդ կայ, կը պատմեմ քեզ:
20 Երեք օր առաջ կորցրած քո աւանակների համար մի՛ մտածիր,
21 քանզի դրանք գրնուել են: Եւ ո՞նք է պարկանում Իսրայէլի
փառքը, եթէ ոչ քեզ եւ քո հօր ամբողջ տոհմին»: Պատասխան
քունեց Սաւուղն՝ ասելով. «Չէ՛ որ ես Իսրայէլի ամենափոքր
ազգապոռհմին պարկանող մի յեմինացու որդի եմ, եւ Բենի-
ամինի ցեղի մէջ իմ տոհմը ամենակրտսերն է: Ինչո՞ւ ես ինձ
22 այդ բաներն ասում»: Սամուէլը Սաւուղին ու նրա ծառային
քարաւ ճաշարահ, նրանց նստեցրեց շուրջ երեսուն հիւրերի
23 ամենավերին շարքում: Սամուէլն ասաց խոհարարին. «Բեր
ինձ այն բաժինը, որ քեզ տուի ու պատուիրեցի, որ քեզ մօտ
24 պահես»: Խոհարարը եփեց ազդրը՝ վրայի մսով եւ այն դրեց
Սաւուղի առջեւ: Սամուէլն ասաց Սաւուղին. «Ահաւասիկ այս է
մնացել, առջեւդ դիր ու կեր, որ դա քեզ համար վկայութիւն լինի

ժողովրդի առաջ, եւ կրծիր»։ Այդ օրը Սաւուղը Սամուէլի հետ
կերաւ։ Նա Բամայից իջաւ քաղաք։ Սաւուղի համար փանիքի 25
վրայ անկողին գցեցին, ու նա քնեց։ Երբ առաւօտեան նրանք 26
զարթնեցին, Սամուէլը Սաւուղին փանիքից կանչելով՝ ասաց.
«Ե՛կ, արձակելու եմ քեզ»։ Սաւուղն իջաւ, եւ ինքն ու Սամուէ-
լը փնից դուրս եկան։ Երբ նրանք հասան քաղաքի սահմանին, 27
Սամուէլն ասաց Սաւուղին. «Ասա՛ք ըն ծառային, որ մեզանից ա-
ռաջ անցնի»։ Եւ նա առաջ անցաւ։ Սամուէլն ասաց Սաւուղին.
«Դու այսօր այսպեղ կը մնաս, որ լսես Տիրոջ պարգամները»։

Սամուէլն առաւ իւղի սրուակն ու թափեց նրա գլխին։ Նա 10
համբուրեց նրան եւ ասաց. «Մի՛թէ Տէրը չէ, որ քեզ իշխան օ-
ծեց իր ժառանգութեան, իր խրայելացի ժողովրդի վրայ։ Դու
կ'իշխես Տիրոջ ժողովրդի վրայ եւ կը փրկես նրան իր շուր-
ջը գրնուող թշնամիների ձեռքից։ Եւ թող այս նշան լինի, թէ 2
Տէրն է քեզ օծողը. ինձնից հեռանալուց յետոյ երկու մարդ պի-
տի գրնես Ռաբէլի գերեզմանի մօտ, Բենիամինի լերան վրայ,
որոնք արագավազ պիտի գան ու պիտի ասեն քեզ. «Գրնուե-
ցին այն աւանակները, որ փնտրելու էիր գնում, իսկ հայրդ, ա-
ւանակների հոգսը թողած, ձեր մասին է մտածում ու ասում.
«Ի՞նչ անեմ իմ որդու համար»։ Երբ այնպեղից կը գնաս եւ 3
կը հասնես մինչեւ Դեբորայի կաղնին, այնպեղ երեք մարդու
կը հանդիպես, որոնք Աստուծոյ մօտ՝ Բեթէլ են գնում։ Մէկը ե-
րեք ուլ է փանում, միւսը՝ երեք աման հաց, իսկ երրորդը՝ մի
փիկ գինի։ Քո առողջութիւնը հարցնելով՝ նրանք քեզ երկու 4
հաց կը նուիրեն, եւ դու կ'առնես նրանց ձեռքից։ Ապա կը 5
հասնես Աստուծոյ բլուրը, ուր այլազգիների մի գունդ կայ։ Երբ
քաղաք մտնես, կը հանդիպես Բամայից դուրս եկող մարգարե-
ների խմբին, որոնց առաջ կան սրինգ, թմբուկ, փող ու քնար
նուագողներ, իսկ իրենք մարգարէութիւն են անում։ Քո Տիրոջ 6
հոգին կը շարժուի քեզ վրայ, դու էլ մարգարէութիւն կ'անես
նրանց հետ եւ ուրիշ մարդ կը դառնաս։ Երբ այս նշաննե- 7
րը քեզ վրայ կարարուն, ինչ որ ձեռքիցդ գայ, բոլորն էլ ա-
րա՛ւ, քանզի Աստուծոյ քեզ հետ է։ Ինձանից առաջ Գաղգաղա 8
պէտք է իջնես։ Այնպեղ եւ կը գամ քեզ մօտ, որպէսզի ողջակէզ-
ներ եւ խաղաղութեան զոհեր մատուցնեմ։ Եօթը օր կը սպասես,
մինչեւ որ գամ քեզ մօտ եւ հաղորդեմ քեզ, թէ ինչ եւ անե-
լու»։ Երբ նա շուռ եկաւ, որ գնայ Սամուէլի մօտից, Աստուծոյ 9

նրան ուրիշ սիրտ փութեց, եւ նոյն օրը այդ բոլոր նշանները կա-
 10 րարուեցին: Երբ նա մօտեցաւ բլրին, մարգարէների խումբը
 նրան ընդառաջ գնաց, նրա վրայ Աստուծո՛ւ հոգին շարժուեց, եւ
 11 նա նրանց մէջ մարգարէութիւն արեց: Երբ նախկինում նրան
 փեսնողները բոլորն էլ ճանաչեցին իրեն, թէ ինչպէս նա մար-
 ցարէների մէջ մարգարէութիւն է անում, մէկը միւսին հարցրեց.
 «Ի՞նչ է պատահել Կիսի որդուն, մի՞թէ Մաւուղը եւս մարգարէ-
 12 ների մէջ է»: Նրանցից մէկը պատասխանեց եւ ասաց. «Ո՞վ է
 նրա հայրը, եթէ ոչ Կիսը»: Այս առթիւ ասացուածք սրտեղծուեց,
 13 թէ՛ «Մաւուղն էլ մարգարէների մէջ է»: Մարգարէութիւն անելը
 14 վերջացնելուց յետոյ նա բարձրացաւ բլուրը: Մաւուղի ազգա-
 կանը հարցրեց նրան ու նրա ծառային. «Ո՞ր էիք գնացել»: Նրանք
 պատասխանեցին. «Աւանակները փնտրելու: Բայց երբ
 15 փեսանք, որ չկան, միանք Մամուէլի մօտ»: Ազգականն ասաց
 16 Մաւուղին. «Պարմիր ինձ, Մամուէլը քեզ ի՞նչ ասաց»: Մաւուղն
 ասաց իր ազգականին. «Նա մեզ յայտնեց, որ աւանակները
 գտնուել են»: Նա, սակայն, թագաւորութեան մասին Մամուէ-
 17 լի ասածները նրան չյայտնեց: Մամուէլը ամբողջ ժողովրդին
 հաւաքելով Տիրոջ առաջ, Մասեփաթում, իսրայէլացիներին ա-
 18 սաց. «Այսպէս խօսեց Իսրայէլի Տէր Աստուծո՛ւր եւ ասաց. «Ես
 եմ, որ իսրայէլացիներին հանեցի Եգիպտոսից, փրկեցի ձեզ ե-
 գիպտացիների արքայ փարաօնի ու ձեզ ճնշող բոլոր թագա-
 19 տրների ձեռքից, բայց դուք այսօր անարգեցիք Աստուծո՛ւն, որ
 ձեզ փրկել է ձեր շուրջը գտնուող ու ձեզ նեղութիւն պատճա-
 ռող ժողովուրդներից: Իսկ դուք ասացիք. «Ո՛հ, այդպէս չէ, մեզ
 վրայ թագաւոր կարգիր»: Արդ, կանգնեցէք Տիրոջ առջեւ ըստ
 ձեր իշխանութիւնների, ըստ ձեր ազգապոռհմերի եւ ըստ ձեր
 20 հազարեակների»: Մամուէլն Իսրայէլի բոլոր ցեղերին իրար
 21 մօտ բերեց, եւ վիճակն ընկաւ Բենիամինի ցեղին: Նա մօտ
 բերեց Բենիամինի ցեղին ըստ ազգապոռհմերի, եւ վիճակն ըն-
 կաւ Մափաարիի ազգապոռհմին: Նա մօտ բերեց Մափաարիի
 22 ազգապոռհմին, եւ վիճակն ընկաւ Կիսի որդի Մաւուղին: Նա
 փնտրեց նրան, բայց չգտաւ: Մամուէլը կրկին հարցրեց Տիրո-
 23 ջը. «Արդե՞՞ք այդ մարդն էլի այսփրեղ կը գայ»: Տէրն ասաց.
 «Ահաւասիկ նա թաքնուած է կարասիների միջեւ»: Նա վազեց
 24 լոր մարդիկ Մաւուղից մի գլխով ցածր էին: Մամուէլն ասաց

ամբողջ ժողովրդին. «Տեսա՛ք Տիրոջ ընտրած մարդուն, ձեր ամենքի մէջ նրա նմանը չկայ»: Ամբողջ ժողովուրդը ճանաչեց նրան՝ ասելով. «Կեցցե՛ արքան»: Սամուէլը ժողովրդին յայտնեց թագաւորի իրաւունքները, գրեց մատենանում եւ դրեց Տիրոջ առաջ: Սամուէլն արձակեց ամբողջ ժողովրդին, եւ ամէն մարդ գնաց իր տեղը: Սաւուղը գնաց իր տունը, Գաբաա: Նրա հետ գնացին զօրեղ մարդիկ, որոնց սրտերը Տէրը դրդել էր, որ լինեն Սաւուղի հետ: Բայց կային նաեւ չար մարդիկ, որոնք ասում էին. «Ո՛վ է սա, որ մեզ պիտի փրկի»: Եւ նրանք քամահրեցին նրան ու ընծաներ չմարտցեցին:

Մէկ ամիս անց Նաաս Ամոնացին եկաւ Գաղաադի Յաբիս քաղաքի շուրջը բանակ դրեց: Յաբիսի բոլոր բնակիչներն ասացին Նաաս Ամոնացուն. «Մեզ հետ դաշինք կնքի՛ր, եւ մենք կը ծառայենք քեզ»: Նաաս Ամոնացին նրանց ասաց. «Ձեզ հետ դաշինք կը կնքեմ այն պայմանով, որ բոլորդ հանէք ձեր աջ աչքը: Եւ ես դրանով ամբողջ Իսրայէլի վրայ նախապիւնք դրած կը լինեմ»: Յաբիսի բնակիչները ասացին Նաասին. «Մեզ եօթը օր ժամանակ փո՛ր, որ պարգամաւորներ ուղարկենք Իսրայէլի բոլոր սահմանները, եւ եթէ մեզ փրկող չլինի, քեզ անձնաւոր կը լինենք»: Պարգամաւորները եկան Գաբաա, Սաւուղի մօտ եւ այդ խօսքերը հաղորդեցին ժողովրդին: Ժողովուրդն իր ձայնը բարձրացրեց ու լաց եղաւ: Սաւուղն առաւօտեան գալով դաշպից՝ հարցրեց. «Ի՛նչ է պատահել, որ ժողովուրդը լաց է լինում»: Նրան յայտնեցին յաբիսեցիների խօսքերը: Երբ Սաւուղը լսեց այս բանը, Տիրոջ հոգին շարժուեց նրա վրայ, եւ նրա բարկութիւնը սասարիկ բորբոքուեց: Նա մի գոյգ եզ առաւ, կտոր-կտոր արեց դրանք ու պարգամաւորների միջոցով Իսրայէլի բոլոր սահմաններն ուղարկեց՝ ասելով. «Ով Սաւուղի եւ Սամուէլի յետեւից չգայ, այսպէս կը դառնան նրա եղները»: Տիրոջ ահն ընկաւ Իսրայէլի ամբողջ ժողովրդի սիրտը, եւ նրանք մէկ մարդու պէս անվախ վրայ վազեցին: Սաւուղը Բեզեկում զօրահաւաք արեց. Իսրայէլի բոլոր մարդիկ վեց հարիւր հազար հոգի էին, իսկ Յուդայի ցեղի մարդիկ՝ եօթանասուն հազար: Նա ասաց եկած պարգամաւորներին. «Այսպէս կ'աւելք Գաղաադի Յաբիս քաղաքի բնակիչներին. «Վաղը, երբ արեգակը փաքացնի երկիրը, դուք կը փրկուեք»: Պարգամաւորները եկան քաղաք ու դա հաղորդեցին Յաբիսի բնա-

10 կիչներին, որոնք ուրախացան: Յաբիսի բնակիչներն ասացին
 Նաաս Ամոնացուն. «Վաղը ձեզ անձնապուր կը լինենք, եւ մեզ
 11 հետ վարուեցէք այնպէս, ինչպէս հաճելի է ձեզ»: Ներելեալ օրը
 Սաուղը ժողովրդին բաժանեց երեք գնդի: Առաւօտեան նրանք
 մփան նրանց բանակի մէջ եւ ամոնացիներին կոտորեցին մին-
 չեւ արեւի ջերմացնելը: Կենդանի մնացածները փախուսարի դի-
 մեցին այնպէս, որ նրանցից երկու հոգու իրար մօտ չէիր գտնի:
 12 Ժողովուրդն ասաց Սամուէլին. «Այդ ո՞վ էր ասում, թէ Սաուղը
 չի կարող թագաւորել մեզ վրայ, մեզ յանձնի՞ր այդ մարդկանց,
 13 որ սպանենք նրանց»: Սամուէլն ասաց. «Այսօր ոչ ոք չի սպա-
 նուելու, որովհետեւ Տէրն այսօր փրկութիւն պարգեւեց Իսրայէ-
 14 լին»: Սամուէլը խօսելով ժողովրդի հետ՝ ասաց. «Գնանք Գաղ-
 15 գադա եւ թագադրութեան քօնակապարարութիւն անենք»: Ամ-
 բողջ ժողովուրդը գնաց Գաղգադա եւ այնպէս, Գաղգադայում,
 Տիրոջ առջեւ Սամուէլը Սաուղին թագաւոր օծեց: Խաղաղու-
 թեան գոհեր մաքուցեցին Տիրոջ առաջ, եւ Սամուէլն ու ամբողջ
 ժողովուրդը շապ ուրախացան:

12 Սամուէլը բոլոր իսրայէլացիներին ասաց. «Ահա ես լսեցի
 այն ամենը, ինչ դուք ինձ ասացիք, եւ ես ձեզ վրայ թագաւոր
 2 դրեցի: Հիմա ձեզ թագաւորն է առաջնորդում: Ես ծերացել
 եմ, պէտք է հանգստանամ, բայց իմ որդիները ահա ձեր մէջ
 3 են: Իմ վաղ հասակից մինչեւ այսօր ես ձեզ ղեկավարեցի: Ես,
 ահա, կանգնած եմ ձեր առաջ, եւ դուք Տիրոջ ու նրա օծեալի
 ներկայութեամբ ասացէ՛ք, թէ ես ո՞ւմ եզն եմ խլել կամ աւանակը
 4 փարել, ձեզանից ո՞ւմ նկատմամբ եմ անիրաւութիւն գործել կամ
 որեւէ մէկին զրկել, ո՞ւմ ձեռքից եմ կաշառք կամ ընծաներ վերց-
 5 րել: Պատասխան քուէ՛ք ինձ, որպէսզի ես հապուցեմ ձեզ»: Սամուէլին
 6 ասացին. «Մեր դէմ չես մեղանչել, մեզ չես զրկել,
 մեզ չես նեղել ու որեւէ մէկի ձեռքից ոչինչ չես խլել»: Սամուէլն
 7 ասաց ժողովրդին. «Տէրը եւ նրա օծեալը այսօր թող վկայ լինեն
 իմ եւ ձեր միջեւ, որ իմ ձեռքում ոչինչ չէք գտել»: Նրանք ասա-
 8 ցին. «Թող վկայ լինի»: Սամուէլը խօսեց ժողովրդի հետ եւ
 ասաց. «Թող վկայ լինի Մովսէսին ու Ահարոնին իր ծառաները
 7 դարձրած եւ մեր հայրերին Եգիպտոսից հանած Տէրը: Արդ, ա-
 ռաջ եկէ՛ք, որ ես ձեզ դատեմ Տիրոջ առաջ եւ պարմեմ ձեզ այն
 8 բոլոր բարերարութիւնները, որ Տէրն արել է ձեզ ու ձեր հայ-
 րերին: Երբ Յակոբն ու նրա որդիները Եգիպտոս մփան, եւ

եգիպտացիները ճնշեցին նրանց, մեր հայրերն աղաղակեցին Տիրոջը, եւ Տէրն առաքեց Մովսէսին ու Ահարոնին, որոնք մեր հայրերին հանեցին Եգիպտոսից եւ բնակեցրին այս վայրերում: Նրանք, սակայն, իրենց Տէր Աստծուն մոռացան, եւ նա նրանց 9 մասունց Ասորի արքայ Յաբինի զօրավար Սիսարայի, այլազգիների եւ Մովսէսի թագաւորի ձեռքը, որոնք նրանց դէմ պատերազմ մղեցին: Նրանք աղաղակեցին Տիրոջը՝ ասելով. «Մենք 10 մեղանշել ենք, քանզի Տիրոջը թողնելով՝ ծառայեցինք Բահադիմներին ու անպառններին: Արդ, փրկի՛ր մեզ մեր թշնամիների ձեռքից, եւ քեզ կը ծառայենք»: Տէրն առաքեց Յերոբոմաղին, 11 Բարակին, Յեփթայէին ու Սամփսոնին եւ ձեզ փրկեց շրջակայ թշնամիների ձեռքից, ու դուք բնակուեցիք ապահովութեան մէջ: Երբ Կեսաք, թէ Նաաս Ամոնացին յարձակուել է ձեր երկրի վրայ, ասացիք. «Այդպէս չէ, այլ մի թագաւոր պիտի իշխի մեզ վրայ, թէւ մեր Տէր Աստուածն էր մեր թագաւորը»: Արդ, ահաւասիկ այն թագաւորը, որին խնդրեցիք ու ընտրեցիք, 13 Տէրը ձեզ թագաւոր պուեց: Եթէ վախենաք Տիրոջից, ծառայէք նրան, հնազանդուէք նրան, չհակառակուէք Տիրոջ ասածին, դուք ու ձեզ վրայ իշխող թագաւորը գնաք Տիրոջ յետեւից, ապա Տիրոջ ձեռքը ձեր ու ձեր թագաւորի դէմ չի լինի: Իսկ եթէ 15 չհնազանդուէք Տիրոջը, հակառակ գնաք Տիրոջ ասածին, ապա Տիրոջ ձեռքը ձեր եւ ձեր թագաւորի դէմ կը լինի: Արդ, սպասեցէ՛ք եւ Կեսաք այն մեծագործութիւնները, որ Տէրը ձեր աչքերի առջեւ պիտի անի: Չէ՞ որ այսօր ցորենի հնձի ժամանակ է. ես Տիրոջը պիտի աղաղակեմ, եւ նա ձեզ որոպ ու անձրեւ պիտի Դուք կ'իմանաք ու կը Կեսաք, որ ձեզ համար թագաւոր խնդրելով՝ մեծ չարութիւն գործեցիք ձեր Տիրոջ հանդէպ»: Սա- 18 մուելը Տիրոջն աղաղակեց, ու Տէրը նոյն օրը որոպ եւ անձրեւ ուղարկեց: Ամբողջ ժողովուրդը սասարիկ վախեցաւ Տիրոջից ու Սամուէլից: Բոլորն ասացին Սամուէլին. «Քո Տէր Աստծուն աղօթք արա քո ծառաների համար, որ չմեռնենք, քանզի մեզ համար թագաւոր ուզելով մեր գործած բոլոր մեղքերի վրայ այդ չարիքն էլ ենք աւելացրել»: Սամուէլն ասաց ժողովրդին. «Մի՛ 20 վախեցէք, դուք թէւ գործել էք այս բոլոր չարիքները, բայց Տիրոջ ճանապարհից մի՛ խոտորուէք եւ Տիրոջը ծառայեցէ՛ք ձեր ամբողջ հոգով: Մի՛ գնացէք սուր աստուածների յետեւից, որոնք ձեզ ոչ մի օգուտ չեն Կեսաք եւ չեն փրկի, քանզի նրանք

22 աստուածներ չեն: Տէրն իր մեծ անուան պատուի համար իր
 23 ժողովուրդին չի լքի, քանզի Տէրը բարեհաճութեամբ է ձեզ իր
 24 ժողովուրդը դարձրել: Քաւ լիցի, որ ես մեղանչեմ Տիրոջ դէմ՝
 25 հրաժարուելով ձեզ համար աղօթելուց: Ծառայեցէ՛ք Տիրոջը, եւ
 26 ես ձեզ ցոյց կ'ստանամ բարի եւ ուղիղ ճանապարհը: Երկինդ կրե-
 27 ցէ՛ք Տիրոջից եւ ձեր ամբողջ սրտով, ճշմարտութեամբ ծառա-
 28 յեցէ՛ք նրան, քանզի Կեսաք, թէ մեզ համար ինչ մեծ գործեր
 29 արեց, իսկ եթէ չարագործութիւնը շարունակէք, թէ՛ դուք, թէ՛
 30 ձեր թագաւորը կ'որստանան կը մաքնուէք»:

13 Սաւուղը Իսրայէլում մէկ փարի թագաւորելուց յետոյ յաջորդ՝
 երկրորդ փարում իսրայէլացիներից երեք հազարանոց զօրք
 2 հաւաքեց: Երկու հազարն իր հետ Մաքմասում էին, Բեթէլ լե-
 3 րան վրայ, իսկ հազարը՝ Յովնաթանի հետ, Բենիամինի երկրի
 4 Գաբաա քաղաքում: Մնացած զինուորներին նա արձակեց, որ
 5 ամէն մէկը գնայ իր բնակութեան վայրը: Յովնաթանը կոպո-
 6 րեց բլրի վրայ բնակուող այլազգի Նասիբին, եւ այլազգիներն
 7 այդ իմացան: Սաւուղը շեփոր հնչեցրեց ամբողջ երկրում եւ
 8 ասաց. «Ծառաներն արհամարհեցին մեզ»: Բոլոր իսրայէլա-
 9 ցիները լսելով այդ՝ ասացին. «Սաւուղը կոպորել է այլազգի
 10 Նասիբին, եւ Իսրայէլն ապելի է դարձել այլազգիներին»: Եւ
 11 ժողովուրդը Սաւուղի յետեւից գնաց Գաղգաղա: Այլազգիները
 12 եւս հաւաքուեցին պատերազմելու Իսրայէլի դէմ եւ յարձակ-
 13 ւուեցին Իսրայէլի վրայ երեսուն հազար մարտականքերով ու
 14 վեց հազար հեծեալներով, իսկ զօրքն իր բազմութեամբ նման
 15 էր ծովեզրի աւազին: Սրանք եկան ու բանակեցին Մաքմա-
 16 սում, Բեթորոնի դիմաց, դէպի հարաւ: Իսրայէլացիները Կես-
 17 սանով որ իրենց փեղը նեղ է, եւ չեն կարող մօտենալ նրանց,
 18 թաքնուեցին քարայրներում, գոմերում, ժայռերի ծերպերում,
 19 խորխորաքներում ու ջրհորներում, իսկ ոմանք անցան Յոր-
 20 դանան գետն ու գնացին Գադի եւ Գաղաադի երկիրը: Սաւուղը
 21 դեռ Գաղգաղայում էր, եւ ամբողջ ժողովուրդը դողում էր նրա-
 22 նից: Նա եօթը օր սպասեց, ինչպէս նշանակել էր Սամուէլը,
 23 սակայն Սամուէլը Գաղգաղա չեկաւ, եւ մարդիկ սկսեցին նրան
 24 լքել: Սաւուղն ասաց. «Մօ՛տ եկէք, որ ողջակէզներ ու խա-
 25 դաղութեան զոհեր մաքուցեմ»: Եւ ինքը ողջակէզ մաքուցեց:
 26 Երբ ողջակէզ մաքուցելը վերջացրեց, եկաւ Սամուէլը: Սաւուղն
 27 ընդառաջ գնաց նրան դիմաւորելու եւ ողջունելու: Սամուէլն

ասաց. «Այդ ի՞նչ ես արել»: Սաւուղն ասաց. «Երբ քեզ, որ իմ ժողովուրդն սկսեց ինձ լքել, եւ դու չեկար քո նշանա-
կած օրը, իսկ այլազգիները հաւաքուեցին Մաքմասում, մտա- 12
ծեցի, թէ այլազգիները հիմա կը գան իմ դէմ, Գաղգաղա, իսկ
եւ Տիրոջ առջեւ դեռ չէի աղերսել, դրա համար էլ համարձա-
կուեցի եւ ողջակէզ մաքուցեցի»: Սամուէլն ասաց Սաւուղին. 13
«Զուր քեզ ես արել, քանի որ չես պահել իմ պատուիրանը, որ
Տէրն էր պատուիրել: Տէրը քեզ Իսրայէլի վրայ ցմահ թագա-
ւոր պիտի դարձնէր, բայց հիմա քո թագաւորութիւնը այլեւս չի 14
շարունակուելու: Տէրն իր սրտին հաճելի մարդ պիտի փնտրի,
որ նրան իշխան դարձնի իր ժողովրդի վրայ պատուիրանով,
քանզի դու չկատարեցիր այն, ինչ Տէրը պատուիրել էր քեզ»: Սամուէլը վեր կացաւ եւ Գաղգաղայից գնաց իր ճանապարհով: 15
Մնացած զօրքը միացաւ Սաւուղին, որ դիմադրի իրենց վրայ
յարձակուող զինուորներին: Երբ նրանք Գաղգաղայից ելան ու
հասան Բենիամինի երկրի Գաբաա քաղաքը, Սաւուղը հաշու-
եց իր հետ գտնուող զինուորներին եւ քեսաւ, որ ինքն ունի 16
մօտաւորապէս վեց հարիւր զինուոր: Սաւուղը, նրա որդի Յով-
նաթանն ու նրա հետ եղած զօրքը հաստատուեցին Բենիամի-
նի երկրի Գաբաա քաղաքում, իսկ այլազգիները բանակել էին
Մաքմասում: Այլազգիների բանակից դուրս եկան երեք գնդեր, 17
որ աւերածութիւն գործեն: Մի գունդը դիմեց դէպի Օփիր քա-
նող ճանապարհը, դէպի Սոգողի աղբիւրը, միւս գունդը՝ դէպի 18
Բեթորոն քանդող ճանապարհը, իսկ երրորդ գունդը՝ Գաբաայից
դէպի Սաբայի անապատի Գայի քանդող ճանապարհը: Ամ- 19
բողջ Իսրայէլի երկրում մի դարբին չգտնուեց, քանզի այլազ-
գիներն ասել էին. «Այնպէս անենք, որ եբրայեցիները սուր կամ
գեղարդ չշինեն»: Բոլոր իսրայէլացիներն իրենց գերանդին, 20
գործիքները, կացինը եւ մանգաղը նորոգելու համար գնում էին
այլազգիների երկիրը: Այգեկութի ժամանակ էր, եւ ամէն մի 21
գործիքի արժէքը երեք սիկլ էր: Խոփի, կացնի եւ մանգաղի
գինը նոյնն էր: Այնպէս պատահեց, որ Մաքմասում պատե- 22
րազմի օրերին Սաւուղի եւ նրա որդի Յովնաթանի հետ եղած
մարդկանց ձեռքին սուր կամ գեղարդ չկար: Զէնք կար միայն
Սաւուղի ու նրա որդի Յովնաթանի մօտ: Այլազգիների բա- 23
նակից մի գունդ եկաւ, որ անցնի Մաքմասից այն կողմ, իսկ իր
հօր համար վեր չհանեց:

- 14** Մի օր Սաւուղի որդի Յովնաթանն իր կապարճակրին ասաց.
- 2 «Ե՛կ անցնենք այլազգիների կիրճից այն կողմ»: Այդ մասին նա իր հօրը իմաց չտուեց: Սաւուղը նստած էր բլրի գլխին, Մագդոդի նոնենու փակ: Նրա հետ եղած ժողովուրդը մօտ վեց հարիւր
- 3 հոգի էր: Եւ Աքիա անունով մէկը կար, որը Ղեւիի որդու Փենեւսի որդու Քաբիէլի եղբայր Աքիպոբի որդին էր: Ղեւին Սելովում Ասարծու քահանան էր, որը եփուղ էր կրում: Ժողովուրդը չգի-
- 4 րէր, որ Յովնաթանը կիրճ է գնացել: Յովնաթանը ուզում էր անցնել այլազգիների ճամբարը, որ գրնուում էր կիրճի մէջ, բայց այդպէս փանոդ ճանապարհի այս ու այն կողմում քարաժայռեր էին բարձրանում, որոնցից մէկը կոչւում էր Բազէս, իսկ միւսը՝
- 5 Սենարա: Այս քարաժայռերից մէկը հիւսիսի կողմից Մաքմասի դիմաց էր ուղղուած, իսկ միւսը՝ հարաւային կողմից՝ դէպի
- 6 Գաբայէ: Յովնաթանն ասաց իր կապարճակիր ծառային. «Ե՛կ անցնենք այս անթլփաւրների կիրճը, թերեւս Տէրը յօգուր մեզ ինչ-որ բան անի, քանզի Տիրոջ համար խտրութիւն չկայ. նա կարող է շաք մարդկանցով էլ փրկութիւն պարգեւել, քեզով էլ»:
- 7 Զինակիրն ասաց նրան. «Արա՛ այն, ինչ սիրդդ է ուզում: Ահա ես քեզ հետ եմ, ինչ քո սիրտն է ուզում, նոյնն էլ՝ իմ սիրտը»:
- 8 Յովնաթանն ասաց. «Ահաւասիկ մենք ուղղում ենք այդ մարդ-
- 9 կանց կողմը. մագլցելով կը գնանք նրանց մօտ: Եթէ մեզ ասեն. «Այնպէղ կա՛նգ առէք, մինչեւ ձեզ կանչենք», ապա փեղում կը
- 10 կանգնենք եւ նրանց չենք մօտենայ: Բայց եթէ ասեն. «Մօ- փեցէ՛ք մեզ», այն ժամանակ կ'ելնենք կը գնանք, քանզի պարզ կը լինի, որՏէրը նրանց մեր ձեռքն է մատնել: Դա մեզ համար
- 11 թող նշան լինի»: Նրանք երկուսով մտան այլազգիների կիրճը: Այլազգիներն ասացին. «Ահա երբայեցիները ելնում են իրենց
- 12 ծակերից, ուր թաքնուել էին»: Կիրճերի պահապաններն ասացին Յովնաթանին ու կապարճակրին. «Մօփեցէ՛ք մեզ, որ մենք ձեզ մի բան յայտնենք»: Յովնաթանն ասաց իր կապար-
- 13 ճակրին. «Ե՛կ իմ յեփեւից, քանզի Տէրը նրանց Իսրայէլի ձեռքն է մատնել»: Յովնաթանը մագլցելով գնաց, կապարճակիրն էլ՝ նրա հետ: Այլազգիները յարձակուեցին Յովնաթանի վրայ, իսկ Յովնաթանը սպանեց նրանց, կապարճակիրն էլ նրա յեփեւից
- 14 էր հարուածում նրանց: Այս առաջին կոտորածի ժամանակ Յովնաթանն ու նրա կապարճակիրը մօտաւորապէս քսան հոգու սպանեցին նետերով ու ձեռքով նետուած դաշտերի քարե-

րով: Դաշարում, բանակում ու կիրճում եղած ամբողջ ժողովրդի 15
մէջ սոսկում ընկաւ, հարուածող գունդը զարհուրեց եւ չէր ուզում
շարժուել. երկիրը դղրդաց, եւ Տիրոջ ահն ընկաւ թշնամու սիր-
պը: Սաւուղի դէպերը Բենիամինի երկրի Գաբաա քաղաքից 16
տեսան, որ բանակը, իրեն կորցրած, այս ու այն կողմ է գնում:
Սաւուղն իր հետ եղած զօրքին ասաց. «Սպուգեցէք ու տեսէք, 17
մեզանից ո՞վ է հեռացել»: Սպուգեցին եւ տեսան, որ Յովնա-
թանն ու նրա կապարճակիրը չկան: Սաւուղն ասաց Աքիային. 18
«Մօրեցրո՛ւ եփուդդ» (քանզի նա եփուդ էր կրում, եւ Ասարծու
տապանակն այդ օրը իսրայէլացիների մօտ էր): Մինչ Սաւուղը 19
քահանայի հետ էր խօսում, այլազգիների բանակում աղաղա-
կը գնալով աւելանում էր: Սաւուղը քահանային ասաց. «Ձեռքդ
յետք քաշիր»: Սաւուղն ու նրա հետ նաեւ ամբողջ ժողովուրդը 20
գնացին, հասան պապերազմի դաշար: Մարդիկ իրենց սրերն
ուղղեցին իրար դէմ, եւ մեծ աղմուկ առաջացաւ: Եւ այն ծա- 21
ռաները, որոնք առաջ իսրայէլացիների հետ էին, բայց այլազ-
գիների հետ բանակ էին եկել, շուտ եկան եւ միացան իսրայէլա-
ցիներին՝ Սաւուղին եւ Յովնաթանին: Բոլոր իսրայէլացիները, 22
որոնք թաքնուած էին Եփրեմի լեռան վրայ, լսելով այլազգի-
ների փախուստի մասին, խմբուեցին ու իրենք եւս նրանց դէմ
պապերազմի մէջ մտան: Այդ օրը Տէրը փրկեց Իսրայէլին, եւ 23
պապերազմը հասաւ մինչեւ Բեթաւան: Սաւուղի հետ եղած
ամբողջ ժողովուրդը մօտաւորապէս տասը հազար էր: Պապե- 24
րազմը տարածուել էր Եփրեմի լեռան բոլոր քաղաքներում: Այդ
օրը Սաւուղը անգիտութեամբ նզովեց ժողովրդին՝ ասելով. «Ա-
նիծեալ լինի այն մարդը, որ մինչեւ երեկոյ, նախքան որ ես իմ
թշնամիներից վրէժ լուծեմ, հաց կ'ուտի»: Եւ ժողովուրդը հաց 25
չկերաւ, թէւ ամբողջ երկիրը ճաշ էր ուտում: Այնպեղ՝ դաշ- 26
տի դիմաց, անտառ կար, ուր մեղու էին պահում: Ժողովուրդը
մտաւ մեղուանոցը: Մարդիկ, անցնելով, քրթմնջում էին, բայց ոչ
ոք ձեռքն իր բերանը չէր տանում, քանզի ժողովուրդը վախե-
նում էր Տիրոջը տրուած երդումից: Յովնաթանը չիմանալով, 27
թէ իր հայրը երդուել էր տուել ժողովրդին, իր ձեռքի գաւազա-
նի ծայրը երկարեց, խրեց մեղրի խորսիսի մէջ, իր ձեռքով մեղրը
տարաւ բերանը, եւ նրա աչքերը պայծառացան: Զինուորնե- 28
րից մէկը նրան ասաց. «Քո հայրը խտրագոյնս երդուեցրեց
ժողովրդին՝ ասելով. «Անիծեալ լինի այն մարդը, որ մինչեւ ե-

29 ընկոյ հաց կ'ուրի»։ Դրա համար էլ ժողովուրդը թուլացած էր։
Երբ Յովնաթանն այդ իմացաւ, ասաց. «Նայրս երկիրը կորս-
վեան է մարնել. քեսէք, թէ ինչպէս իմ աչքերը լոյս ստացան,
30 քանզի մի քիչ ճաշակեցի այդ մեղրից։ Եթէ ժողովուրդն այսօր
կերած լինէր իր թշնամուց վերցրած աւարից, այլազգիներին
31 մեծամեծ հարուածներ կը հասցնէր»։ Այդ օրը նա Մաքմասում
կոտորեց այլազգիներին, իսկ ժողովուրդը սաստիկ յոգնել էր։
32 Մարդիկ ընկան աւարի վրայ, առան ոչխարները, արջառներն
ու հորթերը, գետնի վրայ մորթեցին ու կերան արնաշաղախ
33 միսը։ Սաւուղին յայտնեցին՝ ասելով, թէ՝ «Ժողովուրդը Տիրոջ
դէմ մեղանջեց, քանզի արնաշաղախ միս կերաւ»։ Սաւուղն ա-
սաց. «Գերթամից սկսած արդէն անօրէն էիք դարձել։ Նմա
34 այսպեղ մի մեծ քար բերէք գլորելով»։ Սաւուղն աւելացրեց.
«Ժողովրդի մէջ ցրուեցէք եւ նրան ասացէք, որ ամէն մէկն իր
արջառն ու ոչխարը այսպեղ բերի, սրա վրայ մորթեցէք ու կե-
րէք եւ արնաշաղախ միս ուրելով՝ Տիրոջ դէմ մեղանջած չէք
լինի»։ Մարդիկ այն գիշեր իրենց մօտ եղածը բերեցին եւ այն-
35 պեղ մորթեցին։ Սաւուղն այդպեղ Տիրոջ համար զոհասեղան
շինեց։ Սա առաջին զոհասեղանն էր, որ նա շինեց Տիրոջ հա-
36 մար։ Սաւուղն ասաց. «Գիշերը հեքապաղեմնք այլազգիներին,
մինչեւ լոյսը բացուելը կողոպտենք նրանց եւ նրանցից ոչ մի
մարդ կենդանի չթողնենք»։ Նրան ասացին. «Արա՛ այն, ինչ հա-
ճելի է քեզ»։ Քահանան ասաց. «Այսպեղ մօքենանք Աստուծոն»։
37 Սաւուղն Աստուծոն հարցրեց. «Այլազգիներին հեքապաղեմնք,
38 նրանց իսրայէլացիների ձեռքը կը մարնեն»։ Տէրը այդ օ-
րը պարասխան չբուեց նրան։ Սաւուղն ասաց. «Նաւաքեցէք
այսպեղ բոլոր իսրայէլացիներին, որ իմանանք ու քեանենք,
թէ այսօր ո՞ւմ մեղքով է յանցանք կատարուել, քանզի Իսրա-
39 յէլին փրկող Տէրը կենդանի է։ Եթէ մեղքը նոյնիսկ իմ որդի
40 Յովնաթանինն էլ լինի, նա մահապարժի կ'ենթարկուի»։ Ամ-
բողջ ժողովրդից ոչ ոք չպարասխանեց։ Այն ժամանակ նա ա-
սաց բոլոր իսրայէլացիներին. «Դուք ծառայութիւն կատարե-
ցէք, իսկ ես ու իմ Յովնաթան որդին էլ ծառայութիւն կը կատար-
ենք»։ Ժողովուրդն ասաց Սաւուղին. «Արա՛ այն, ինչ հաճելի
41 է քեզ»։ Սաւուղն ասաց. «Իսրայէլի Տէր Աստուած, ինչո՞ւ այ-
սօր քո ծառային պարասխան չբուեցիր. եթէ անօրէնութիւնն
այսօր կատարել եմ ես կամ կատարել է իմ Յովնաթան որդին,

յայտնիր, իսկ եթէ անօրէնութիւնը կապարուել է Իսրայէլի քո
 ժողովրդի մէջ, նրան քաւութիւն պարգեւիր»: Վիճակ գցեցին
 Յովնաթանի ու Սաւուղի վրայ, եւ ժողովուրդը անպարտ դուրս
 ելաւ: Սաւուղն ասաց. «Վիճակ գցեցէք իմ ու իմ Յովնաթան 42
 որդու վրայ, եւ ում վրայ որ Տէրը վիճակ հանի, մահապարծի
 թող ենթարկուի»: Ժողովուրդն ասաց Սաւուղին. «Մի՛ արա այդ
 բանը»: Սաւուղն սփիպեց ժողովրդին, եւ նրա ու նրա որդի Յով-
 նաթանի վրայ վիճակ գցեցին: Վիճակն ընկաւ Յովնաթանի 43
 վրայ: Սաւուղն ասաց Յովնաթանին. «Ասա՛ ինձ, ի՞նչ ես արել»: Յովնաթանը պարմեց նրան՝ ասելով. «Իմ ձեռքի գաւազանի
 ծայրով մի քիչ մեղր կերայ եւ հիմա պիտի մեռնեմ»: Սաւուղն 44
 ասաց նրան. «Աստուած այսպէս ու սրանից աւելին անի, եթէ
 դու այսօր մահապարծի չենթարկուես»: Ժողովուրդն ասաց 45
 Սաւուղին. «Քաւ լիցի, այսօր մահապարծի թող չենթարկուի
 նա, ով Իսրայէլին այս մեծ փրկութիւնը պարգեւեց: Կենդանի
 է Տէրը: Նրա գլխի մէկ մագն անգամ գետին չի ընկնելու, քա-
 նի որ Աստուծո ժողովուրդը գործեց այս մեղքերը»: Եւ այդ օրը
 ժողովուրդը Յովնաթանի համար աղօթքով դիմեց Տիրոջը, եւ
 նա մահապարծի չենթարկուեց: Սաւուղը դադարեց այլազ- 46
 գիներին հեփապնդելուց, եւ այլազգիներն իրենց տեղը գնա-
 ցին: Սաւուղն սկսեց թագաւորել, եւ նա որպէս ժառանգութիւն 47
 ստացաւ Իսրայէլը: Պատերազմեց իր շուրջը գտնուող բոլոր
 թշնամիների դէմ, մովաբացիների, ամոնացիների, եդոմացիներ-
 րի, բեթորացիների, Սուբայի թագաւորի եւ այլազգիների դէմ:
 Որ կողմը որ դարձաւ, յաղթանակ տարաւ: Նա մեծ քաջա- 48
 գործութիւններ արեց, յաղթեց ամաղէկացիներին եւ Իսրայէլը
 փրկեց այն ուրնակոխ անողների ձեռքից: Սաւուղի որդիներն 49
 էին Յովնաթանը, Յեսսուրը եւ Մեղքիսաւէն, իսկ նրա երկու
 դուստրերի անուններն էին. մեծինը՝ Մերօբ, իսկ երկրորդի ա-
 նունը՝ Մեղբող: Նրա կինը Աքիմասի դուստր Աքինոամն էր: 50
 Նրա զօրավարը Ների որդի Աբեմներն էր, որը Սաւուղի ազ-
 գականի որդին էր: Կիսը՝ Սաւուղի հայրը, եւ Ները՝ Աբեմների 51
 հայրը, Աբիէլի որդի Յամինի որդիներն էին: Նրանք բոլորը ե-
 րեսունութ հոգի էին: Սաւուղի ամբողջ իշխանութեան ընթաց- 52
 քում սաստիկ պատերազմ տեղի ունեցաւ այլազգիների դէմ, եւ
 Սաւուղն իր տեսած բոլոր զօրաւոր ու քաջ մարդկանց իր մօտ
 էր հաւաքում:

15 Սամուէլն ասաց Սաւուղին. «Ինձ Տէրն է առաքել, որ քեզ
 2 թագաւոր օծեմ իմ ժողովրդի՝ իսրայէլացիների վրայ: Արդ,
 լսիր Տիրոջ պատգամները: Այսպէս է ասում զօրութիւնների Տե-
 րը. «Տիմա Իսրայէլի դէմ Ամաղէկի արածների համար վրեժ
 եմ լուծելու: Նա փակեց իսրայէլացիների ճանապարհը, երբ
 3 նրանք Եգիպտոսից դուրս էին գալիս: Արդ, գնա՛ եւ կոտոր-
 րի՛ր ամաղէկացիներին ու յարիմացիներին եւ ոչնչացրո՛ւ այն
 ամէնը, ինչ նրանց է պարկանում: Նրանցից ոչ ոք չպէտք է
 4 փրկուի: Կը կոտորես նրանց ու կ'ոչնչացնես բոլորին՝ փղա-
 մարդ լինի թէ կին, երեխայ լինի թէ կաթնակեր մանուկ, ար-
 5 ջառ ու ոչխար, ուղար ու աւանակ»: Սաւուղը հրաման փութեց
 ժողովրդին եւ հաշուառում անցկացրեց Աղիմում: Չորս հա-
 6 րիւր հազարանոց հեպտակ զօրք կար, երեսուն հազարանոց
 7 հեպտակ զօրք էլ՝ Յուդայի երկրից: Սաւուղը եկաւ մինչեւ Ա-
 մաղէկի քաղաքները եւ բանակը դարանամուր եղաւ հեղեղա-
 8 փում: Սաւուղն ասաց կիներցիներին. «Խոյս փութք, հեռացէ՛ք
 ամաղէկացիներից, որ ձեզ էլ նրանց հետ չկոտորեն, քանզի Ե-
 9 գիպտոսից ելնելու ժամանակ բարեացակամ էիք եղել բոլոր իս-
 րայէլացիների հանդէպ»: Կիներցիները Ամաղէկի զօրքից հե-
 10 ռացան: Սաւուղը Ամաղէկի զօրքին ջախջախեց Եփլափայից
 մինչեւ Եգիպտոսի դիմաց գտնուող Սուր բնակավայրը: Նա
 կենդանի բռնեց Ամաղէկի թագաւոր Ագագին, իսկ Յարիմի ամ-
 11 բողջ ազգապոռնը սրի քաշեցին: Սաւուղը եւ ամբողջ ժողո-
 վուրդը, սակայն, կենդանի թողեցին Ագագին, խնայեցին ընտիր
 12 ոչխարների, արջառների հօտերը, պղղափու եւ խաղողի այ-
 գիները, ամէն փեսակ բարիքները, չուգեցին ոչնչացնել դրանք,
 13 իսկ ինչ որ անարժէք ու անպէտք էր, բնաջնջեցին: Տէրը խօսքն
 ուղղեց Սամուէլին՝ ասելով. «Զղջացել եմ, որ թագաւոր եմ օծել
 Սաւուղին, քանզի ինձնից շուտ է եկել եւ իմ խօսքերը չի պա-
 11 հել»: Սամուէլը փրփմեց եւ ամբողջ գիշերն աղօթեց Տիրոջը:
 12 Սամուէլն առաօտ կանուխ զարթնեց ու գնաց իսրայէլացինե-
 րին դիմաւորելու: Սամուէլին յայտնեցին՝ ասելով. «Սաւուղը
 եկել է Կարմեղոս, իր համար յուշարձան կանգնեցրել եւ մար-
 13 փակառքերը յետ դարձնելով իջել է Գաղգաղա»: Սամուէլը ե-
 կաւ Սաւուղի մօտ, երբ նա Տիրոջը ողջակէզներ էր մաքուցում
 Ամաղէկից բերած աւարի լաւագոյն մսից: Երբ Սամուէլը եկաւ
 Սաւուղի մօտ, Սաւուղն ասաց նրան. «Ո՛վ Տիրոջ օրհնեալ, կա-

փարեցի այն, ինչ Տէրն ասել է»: Սամուէլն ասաց. «Նապա ի՞նչ 14
 է ոչխարների այս ձայնը, որ իմ ականջին է հասնում, եւ արջառ-
 ների ձայնը, որ լսում եմ»: Սաւուղն ասաց. «Ամաղէկի երկրից 15
 բերեցի, քանզի ժողովուրդը ընփիր ոչխարներն ու արջառները
 ողջ պահեց, որ զոհ մապուցեն քո Տէր Աստծուն, իսկ միւսները
 կոտորեցի»: Սամուէլն ասաց Սաւուղին. «Լսի՛ր, քեզ յայտնեմ 16
 այն, ինչ այս գիշեր Տէրն ասաց ինձ»: Նա ասաց նրան. «Խո-
 սի՛ր»: Եւ Սամուէլն ասաց Սաւուղին. «Չէ՛ որ դու փոքր էիր,
 երբ Իսրայէլի ազգաբոհների զօրավար դարձար, եւ Տէրը քեզ
 Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեց: Տէրը քեզ ճանապարհի դրեց՝ 18
 ասելով. «Գնա՛ եւ ինձ դէմ մեղանջած Ամաղէկի ժողովրդին կո-
 տորի՛ր, պապերա՛զմ մղի՛ր, մինչեւ որ բնաջնջես նրանց»: Ինչո՞ւ 19
 չլսեցիր Տիրոջ ձայնը եւ աւարի վրայ ընկնելով՝ չարիք գործե-
 ցիր Տիրոջ առջեւ»: Սաւուղն ասաց Սամուէլին. «Ես անսացի 20
 ժողովրդի ձայնին եւ գնացի այն ճանապարհով, որով Տէրն էր
 առաքել ինձ. Ամաղէկի թագաւոր Ազագին գերեցի, իսկ Ամաղէ-
 կի ժողովրդին կոտորեցի: Ժողովուրդն այդ աւարից առաւ ըն- 21
 փիր ոչխարների հօսեր ու արջառներ, որպէսզի Գաղգադայում
 մորթելով՝ Տէր Աստծու համար զոհեր մապուցեն»: Սամուէլն 22
 ասաց. «Միթէ Տիրոջ համար աւելի հաճելի՞ են ողջակէզներն ու
 զոհերը, քան Տիրոջ ձայնին անսալը: Ննազանդութիւնն աւելի
 լաւ է, քան ընփիր զոհը, եւ անսալն աւելի լաւ է, քան խոյե- 23
 րի ճարպը: Կախարդութիւն անելը մեղք է, եւ կուռքերը միայն
 ցաւ ու փառապանք են պապճառում: Քանի որ արհամարհեցիր
 Տիրոջ խօսքը, Տէրն էլ քեզ պիտի մերժի իբրեւ Իսրայէլի թագա- 24
 ւոր»: Սաւուղն ասաց Սամուէլին. «Մեղանջեցի՞ զանց անելով
 Տիրոջ եւ քո խօսքերը: Վախեցայ ժողովրդից եւ նրա ձայ- 25
 նին անսացի: Արդ, ների՛ր իմ մեղքը, ինձ հետ վերադարձի՛ր,
 որ քո Տէր Աստծո՞ն երկրպագեմ»: Սամուէլն ասաց Սաւուղին. 26
 «Ես քեզ հետ չեմ վերադառնայ, քանզի արհամարհեցիր Տի-
 րոջ խօսքը, եւ Տէրը քեզ մերժեց իբրեւ Իսրայէլի թագաւոր»: 27
 Սամուէլը երեսը դարձրեց, որ գնայ, բայց Սաւուղը բռնեց նրա
 թիկնոցի ծայրից ու պապռեց այն: Սամուէլն ասաց նրան. 28
 «Տէրն այսօր քո վրայից վերցրեց Իսրայէլի թագաւորութիւնը
 եւ այն փալու է քեզանից լաւ ընկերոջոյ: Իսրայէլը երկու մա- 29
 սի է բաժանուելու, եւ Տէրն իր խօսքից յետ չի դառնալու ու չի
 զղջալու, քանզի նա մարդ չէ, որ զղջայ: Նա սպառնացող է»: 30

Սաւուղն ասաց. «Մեղանջել եմ, սակայն հիմա ժողովրդի ծերերի ու իսրայէլացիների առաջ ինձ պապուի՜ր, վերադարձի՜ր ինձ հետ, եւ ես կ'երկրպագեմ քո Տէր Աստծուն»։ Սամուէլը Սաւուղի մօտ վերադարձաւ, եւ Սաւուղը Տիրոջը երկրպագութիւն արեց։ Սամուէլն ասաց. «Ինձ մօտ բերէ՛ք Ամաղէկի թագաւոր Ագազին»։ Ագազը դողալով մօտեցաւ եւ ասաց. «Մի՛թէ այսպէս դառն է մահը»։ Սամուէլն ասաց Ագազին. «Ինչպէս որ քո սուրը կանանց որդեկորոյս դարձրեց, նոյն ձեւով էլ որդեկորոյս կը լինի քո մայրը կանանց մէջ»։ Սամուէլն Ագազին սպանեց Տիրոջ առջեւ Գաղգադայում։ Սամուէլը գնաց Արիմաթեմ, իսկ Սաւուղը ելաւ գնաց Գաբաա, իր տունը։ Սամուէլը մինչեւ իր մահուան օրը այլեւս չբռնաւ Սաւուղին, քանզի Սամուէլը Սաւուղի համար սուգ էր անում։ Եւ Տէրը զոջացել էր, որ Սաւուղին թագաւոր էր օծել Իսրայէլի վրայ։

16 Տէրն ասաց Սամուէլին. «Մինչեւ ե՛րբ պէտք է սգաս Սաւուղին, ես նրան գրկել եմ Իսրայէլի վրայ թագաւորելուց։ Քո եղջիրը իւղով լցուն, ե՛կ քեզ առաքեմ Բեթղեհէմ, Յեսսէի մօտ, քանզի նրա որդիներից մէկին եմ թագաւոր ընտրել»։ Սամուէլն ասաց. «Ինչպէ՛ն երթամ։ Սաւուղը կը լսի, եւ ինձ կը սպանի»։ Տէրն ասաց. «Դու քեզ հետ մի երինջ վերցրո՛ւ եւ ասա՛, թէ Տիրոջը զոհելու համար եմ եկել։ Եւ Յեսսէին հրաւիրի՜ր զոհաբերութիւն անելու ու ինչ որ պիտի անես, ես կ'ասեմ։ Դու կ'օծես նրա՛ն, որին քեզ կ'ասեմ»։ Սամուէլն արեց այն, ինչ Տէրն ասել էր, ու եկաւ Բեթղեհէմ։ Քաղաքի ծերերը զարհուրած դիմաւորեցին նրան՝ ասելով. «Քո մութքը թող խաղաղութեամբ լինի, ո՛վ քեզ ասանող»։ Նա ասաց. «Խաղաղութեամբ է, Տիրոջը զոհաբերութիւն անելու եմ եկել։ Մաքրուեցէ՛ք ու ինձ հետ ուրախ եղէ՛ք այսօր»։ Նա Յեսսէին ու նրա որդիներին մաքրեց եւ զոհաբերութեան հրաւիրեց նրանց։ Երբ նրանք մտնում էին, նա Եղիաբին տեսնելով՝ ասաց. «Իրօք, Տիրոջ օծեալն իր առջեւ է»։ Տէրը, սակայն, ասաց Սամուէլին. «Նրա տեսքին մի՛ նայիր եւ ոչ էլ հասակի բարձրութեանը, քանզի ես նրան չեմ ընտրել։ Աստուած այնպէս չի նկատում, ինչպէս նկատում են մարդիկ. մարդիկ երեսին են նայում, իսկ Աստուած՝ սրտին»։ Յեսսէն կանչեց Ամինադաբին ու նրան անցկացրեց Սամուէլի առջեւից։ Սամուէլն ասաց. «Տէրը սրան չի ընտրել»։ Յեսսէն Սամուէլի առջեւից անցկացրեց Սամաային, եւ Սամուէլն ասաց. «Ոչ էլ

սրան է ընտրել Տէրը»: Յեսսէն Սամուէլի առջեւից անցկացրեց 10
 իր եօթը որդիներին էլ, բայց Սամուէլն ասաց Յեսսէին. «Տէրը 11
 դրանցից որեւէ մէկին չի ընտրել»: Սամուէլը Յեսսէին ասաց.
 «Այսքա՛ն են քո որդիները»: Յեսսէն ասաց. «Մի փոքրիկ տղայ
 էլ ունեմ, որ ոչխար է արածեցնում»: Սամուէլն ասաց Յեսսէ-
 ին. «Մարդ ուղարկիր ու բերել տո՛ւր նրան, քանզի մենք սեղան
 չենք նստի, մինչեւ նա այստեղ չգայ»: Յեսսէն մարդ ուղարկեց 12
 ու բերել տուեց նրան: Նա խարտեաշ էր, սիրուն աչքերով ու
 Տիրոջ համար գեղանի տեսքով: Տէրն ասաց Սամուէլին. «Վեր 13
 կաց, օծիր Դաւթին, քանզի նա լաւ է»: Սամուէլը իւղով լի եղ-
 ջիւրն առաւ եւ իր եղբայրների մէջ օծեց նրան: Այդ օրուանից
 եւ յետոյ Տիրոջ հոգին շարժուեց Դաւթի վրայ: Սամուէլը վեր
 կացաւ ու գնաց Արիմաթէմ: Տիրոջ հոգին վերացաւ Սաւու- 14
 դից, եւ Տիրոջ կողմից առաքուած մի չար ոգի նեղում էր նրան:
 Ծառաներն ասացին նրան. «Ահա Տիրոջ կողմից առաքուած մի 15
 չար ոգի խեղդում է քեզ: Թող քո առաջ կանգնած ծառաներդ 16
 խօսեն եւ խնդրեն մեր Տիրոջը, որ գտնեն մի մարդու, որ գիտի
 նուագել, եւ հէնց որ Աստուծոյ ուղարկուած չար ոգին քեզ վրայ
 հասնի, նա քնար նուագելով կ'երգի, դա քեզ հաճելի կը լի-
 նի եւ կը հանգստացնի քեզ»: Սաւուդն իր ծառաներին ասաց. 17
 «Գտէ՛ք մի մարդ, որ լաւ է նուագում, եւ նրան բերէ՛ք ինձ մօտ»: 18
 Ծառաներից մէկն ասաց. «Ես տեսել եմ Բեթղեհէմացի Յեսսէի
 տղային, որ գիտի սաղմոս ասել, շնորհալի մարդ է ու պատե-
 րազմիկ, իմաստուն ու ճարտասան, գեղեցիկ տեսքով: Եւ Տէրը 19
 նրա հետ է»: Սաւուդը պատգամատրներ ուղարկելով Յեսսէի
 մօտ՝ ասաց. «Ինձ մօ՛տ ուղարկիր քո որդի Դաւթին՝ քո հօտի 20
 պահապանին»: Յեսսէն առաւ մի արդու հաց, մի փիկ գինի ու 21
 մի ուլ եւ իր որդի Դաւթի հետ ուղարկեց Սաւուդին: Դաւիթն ե-
 կաւ Սաւուդի մօտ ու կանգնեց նրա առջեւ: Սաւուդը նրան շաք 22
 սիրեց, եւ նա նրա կապարճակիրը դարձաւ: Սաւուդը Յեսսէին
 լուր ուղարկեց՝ ասելով. «Դաւիթը թող ինձ մօտ մնայ, քանզի 23
 իմ առաջ նա շնորհ գտաւ»: Եւ երբ չար ոգին իջնում էր Սա-
 ւուդի վրայ, Դաւիթը առնում էր քնարը եւ նուագում իր ձեռքով,
 հանգստացնում էր Սաւուդին: Սաւուդը հանգստանում էր, եւ
 չար ոգին նրանից հեռանում էր:

Այլազգիներն իրենց զօրքը հաւաքեցին, որ պատերազմ 17
 մեն: Նրանք հաւաքուեցին Նրէաստանի Սոկքով վայրում եւ

բանակեցին Սոկրովի ու Ափեստոմի Ագեկա բնակավայրի մի-
2 ջեւ: Սաւուղն ու իսրայէլացիները նոյնպէս համախմբուեցին
հովիւրներում եւ պապերազմի ճակատ կազմեցին այլազգիներ-
3 րի դէմ: Այլազգիները լերան այն կողմում էին, իսկ իսրայէ-
լացիները լերան այս կողմում էին. նրանց միջեւ հովիւր կար:
4 Այլազգիների ճակատից գէթցի մի զօրեղ մարդ դուրս եկաւ, ո-
րի անունն էր Գողիաթ: Նրա հասակի բարձրութիւնը վեց կան-
5 գուն եւ մէկ թիզ էր, գլխին սաղաւարտ կար, հագել էր պղնձից
ու երկաթից լանջապանակ, մի գրահ, որի քաշը հինգ հազար
6 սիկլ էր: Նրա ազդրերին պղնձէ տնապաններ կային, իսկ
7 թիկունքին՝ պղնձէ վահան: Նրա գեղարդի բունը նման էր ոս-
տայնակների գլանի, իսկ նրա երկաթէ փեղը վեց հարիւր սիկլ
8 էր կշռում: Նրա զինակիրն իր առջեւից էր ընթանում: Նա ե-
կաւ կանգնեց, ձայն փուեց իսրայէլացիների բանակին՝ ասելով.
«Ինչո՞ւ էք մեր դէմ ելել պապերազմելու: Չէ՞ որ ես այլազգի եմ,
իսկ դուք՝ եբրայեցիներդ, Սաւուղի սպրուկներ: Ձեր միջից ընդ-
9 րեցէք մի մարդ, որ իմ դէմ ելնի: Եթէ նա կարողանայ կռուել
իմ դէմ եւ ինձ սպանել, մենք ձեզ ծառայ կը լինենք, իսկ եթէ ես
յաղթեմ ու սպանեմ նրան, դո՞ւք մեզ ծառայ կը լինէք ու մեզ կը
10 ծառայէք»: Այլազգին աւելացրեց. «Ահաւասիկ ես այսօր Իս-
րայէլի զօրքը խայրառակելու եմ: Մի մարդ փուէք, եւ ես ու նա
11 երկուսով մենամարտենք»: Երբ Սաւուղն ու բոլոր իսրայէլա-
ցիները լսեցին այլազգու խօսքերը, ահաբեկուեցին, շար վա-
12 խեցան: Յուդայի երկրի Բեթղեհէմ քաղաքից եփրաթացի մի
մարդ կար, նրա անունը Յեսսէ էր: Նա մի որդի ունէր: Յեսսէն
ուրթ որդի ունէր: Սաւուղի օրօք նա ծերութեան հասած մարդ
13 էր: Յեսսէի երեք աւագ որդիները Սաւուղի հետ պապերազ-
մի էին գնացել: Պապերազմի գնացած որդիների անուններն
էին. անդրանիկ որդունը՝ Եղիաբ, երկրորդինը՝ Ամինադաբ եւ
14 երրորդինը՝ Սամաա: Դաւիթը կրտսերն էր, իսկ երեք աւագ
15 որդիները գնացել էին Սաւուղի հետ: Դաւիթը Սաւուղի մօ-
տից վերադարձաւ, որ Բեթղեհէմում գրնուող իր ոչխարներն
16 արածեցնի: Այն այլազգին քառասուն օր, առաւօտ կանուխ ու
երեկոյեան, գալիս արձանացած կանգնում էր իսրայէլացիներ-
17 րի առաջ: Յեսսէն ասաց իր որդի Դաւթին. Այս մէկ արդու
խարկած ցորենը եւ փասը նկանակը աճ ու շրապիր բանակ,
փո՛ր քո եղբայրներին: Այս փասը գլուխ պանիրը փո՛ր հա-

զարապերին: Նաեւ իմացիր, թէ եղբայրներդ ողջ-առողջ են, 18
 եւ հարցրո՛ւ, թէ որեւէ բանի պէտք ունե՛ն»: Սաւուղը եւ բոլոր 19
 իսրայէլացիները Կաղնու հովտում էին հաւաքուել, որ այլազ-
 գիների դէմ պատերազմեն: Դաւիթը վաղ առաւօտեան վեր 20
 կացաւ եւ ոչխարներին թողնելով հովիւներին՝ այդ բաներն ա-
 ռաւ ու գնաց, ինչպէս Յեսսէն էր հրամայել իրեն: Երբ հա-
 սաւ փափարակ փեղը, զօրքերն արդէն շարուել էին՝ ճակար 21
 կազմելու եւ պատերազմի աղաղակներ էին արձակում: Իս-
 րայէլացիները եւ այլազգիները միմեանց դէմ էին կանգնել ճա-
 կար առ ճակար: Դաւիթն իր բերածները յանձնեց բանակի 22
 մթերապահին եւ վազեց դէպի զօրքը ու հեփաքրքրուեց իր եղ-
 բայրների առողջութեամբ: Մինչ նա խօսում էր, այլազգիների 23
 ճակարից դուրս եկաւ յամինացի այն փղշտացին, որի անունն
 էր Գողիաթ: Նա գէթացի էր: Նա կրկնեց նոյն խօսքերը, եւ 24
 Դաւիթը լսեց դրանք: Բոլոր իսրայէլացիներն այդ մարդուն
 փեսնելով՝ նրա առաջից փախան եւ սաստիկ վախեցան: Իս- 25
 րայէլացիներն ասացին. «Տեսա՞ք այս մարդուն, որն Իսրայէ-
 լին խայտառակելու է դուրս եկել: Ով որ սպանի նրան, ար-
 քան մեծ հարստութեամբ կը լիացնի նրան, իր աղջկան նրան
 կնութեան կը փայ եւ նրա հօր փունը Իսրայէլի մէջ ազար կը 26
 դարձնի»: Դաւիթն իրեն շրջապատող մարդկանց ասաց. «Ի՛նչ
 կ'անեն այն մարդուն, որ այլազգուն կը սպանի եւ Իսրայէլի
 նախարինքը կը վերացնի: Ով է այդ անթլփափ այլազգին, ո- 27
 րը կենդանի Ասպծու զօրքին վիրաւորանք է հասցնում»: Եւ
 ժողովուրդը նոյն խօսքերը կրկնելով՝ նրան ասաց. «Այսպէս ու
 այսպէս կը լինի այն մարդը, որ կը սպանի նրան»: Երբ նրա 28
 աւագ եղբայր Եղիաբը լսեց նրա զրոյցը այդ մարդկանց հեփ,
 Դաւթի վրայ խիստ բարկանալով՝ ասաց. «Դու ինչո՞ւ ես եկել
 այսպեղ, անապատում ո՞ւմ ես յանձնել այն փոքրաթիւ ոչխար-
 ները: Ես գիտեմ քո մեծամտութիւնը եւ սրբի չարութիւնը, դու
 պատերազմը դիպելու համար ես եկել»: Դաւիթն ասաց. «Ի՛նչ 29
 եմ արել, բան էր՝ ասացինք»: Եւ նրանից հեռանալով՝ նոյն 30
 հարցը փուեց, եւ մարդիկ նոյն խօսքերով պարասխան փու-
 եցին: Դաւթի խօսակցութիւնը յայտնի դարձաւ, եւ երբ այդ 31
 մասին պարմեցին Սաւուղին, նա նրան կանչել փուեց իր մօտ:
 Դաւիթն ասաց Սաւուղին. «Գողիաթի պարճառով իմ փրոջ 32
 սիրտը թող չկոտրուի: Քո ծառան կը գնայ ու կը մենամարտի 33

այդ այլազգու դէմ»: Սաւուղն ասաց Դաւթին. «Գուցէ չկարողա-
նաս գնալ կռուել այլազգու դէմ, քանզի պարանի ես, իսկ նա
34 մանկութիւնից ի վեր պարերազմող մարդ է եղել»: Դաւիթն
ասաց Սաւուղին. «Քո ծառան իր հօր ոչխարներն էր արածեց-
նում, եւ երբ առիւծ կամ արջ էր գալիս եւ հօտից ոչխար էր փա-
35 նում, ես նրան հեքապնդում էի, զարկում եւ կորզում ոչխարը
նրա երախից: Իսկ եթէ ինձ վրայ էր յարձակում, բռնում էի նրա
36 կոկորդից, հարուածում ու սպանում նրան: Քո ծառան առիւծ էլ
է սափկեցրել, արջ էլ: Նոյն կերպ կը վարուեմ ես այդ անթլփափ
այլազգու հետ: Արդ, ինչո՞ւ չգնամ, չսպանեմ նրան եւ այսօր ե-
ւեթ վերացնեմ Իսրայէլի նախապիները: Ո՞վ է այդ անթլփափը,
37 որ կենդանի Ասպծու զօրքն է նախապել»: Դաւիթն ասաց. «Ե-
թէ Տէր Աստուած ինձ փրկել է առիւծի ու արջի ճանկերից, ինձ
38 կը փրկի նաեւ այդ անթլփափ այլազգու ձեռքից»: Սաւուղն ա-
սաց. «Գնա՛, Տէրը քեզ հետ թող լինի»: Սաւուղը Դաւթի ուսերին
զցեց իր թիկնոցը, գլխին դրեց պղնձէ սաղաւարփը եւ հագցրեց
39 իր զրահները: Դաւիթը նրա սուրը կապեց թիկնոցի վրայից եւ
գնալ-գալիս մէկ երկու անգամ սայթաքեց: Դաւիթը Սաւուղին
ասաց. «Սրանցով չեմ կարող քայլել, որովհետեւ սովոր չեմ».
40 եւ զրահը հանեցին նրա վրայից: Նա ձեռքն առաւ ցուպը եւ
հեղեղափից հինգ ողորկ քարեր ընտրելով՝ դրեց իր հովուական
փոպրակի մէջ, որի մէջ սովոր էր քարեր հաւաքել: Նա պար-
41 սարիկն իր ձեռքն առնելով՝ գնաց դէպի այլազգին: Այլազգին
42 նոյնպէս եկաւ ու մօտեցաւ Դաւթին: Նրա վահանակիրն իր
առջեւից էր գնում: Երբ այլազգին նայեց ու տեսաւ Դաւթին,
արհամարհեց նրան, քանզի նա խարսեաշ ու գեղեցիկ աչքե-
43 րով մի պարանետակ էր: Այլազգին ասաց Դաւթին. «Ինչպէ՛ն
թէ, մի՞թէ ես շուն եմ, որ ցուպով ու քարերով ես գալիս ինձ
վրայ»: Դաւիթն ասաց. «Դու շնից էլ վարդար ես»: Եւ այլազ-
44 գին իր աստուածներով նզովելով Դաւթին՝ ասաց նրան. «Ե՛կ
ինձ մօտ, եւ ես քո մարմինը կտամ երկնքի թռչուններին ու երկ-
45 րի գազաններին»: Դաւիթն ասաց այլազգուն. «Դու ինձ վրայ
ես յարձակում սրով, գեղարդով եւ վահանով, իսկ ես քեզ վրայ
եմ յարձակում Իսրայէլի զօրքի զօրութիւնների Տիրոջ անունով,
46 Իսրայէլի, որին դու այսօր նախապեցիր: Տէրը քեզ այսօր իմ
ձեռքը կը մաքնի, ես կը սպանեմ քեզ, քո գլուխը կը կտրեմ, քո
լէշն ու այլազգիների բանակի դիակները այսօր երկնքի թռչուն-

ներին ու երկրի գազաններին կրամ: Ամբողջ երկիրը կ'իմանայ, թէ Աստուած գոյութիւն ունի Իսրայէլի մէջ, այս ամբողջ բազմութիւնը կ'իմանայ, թէ Տէրը սրով ու գեղարդով չէ, որ փրկում է, քանզի սա Տիրոջ պատերազմն է, եւ Տէրը ձեզ մեր ձեռքը պիտի մարմնի»: Վեր կացաւ այլազգին ու եկաւ մօտեցաւ Դաւթին, իսկ Դաւիթն շրապեց եւ այլազգու դէմ ճակատելու գնաց: Դաւիթը ձեռքը մտցրեց փոսիկի մէջ, այնպէղից մի քար առաւ ու այն պարսափելով նետելով՝ հարուածեց այլազգու ճակատին: Քարը սաղաւարտը ծակելով մտաւ ճակատի մէջ, եւ Գողիաթը երեսնիվայր գետին ընկաւ: Այսպիսով Դաւիթը պարսափելով ու քարով յաղթեց այլազգուն, հարուածեց ու սպանեց նրան: Դաւթի ձեռքին, սակայն, սուր չկար, ուստի Դաւիթը վազեց, կանգնեց այլազգու վրայ, բռնեց նրա սուրը, բռնելով քաշեց հանեց պարեանից, սպանեց ու գլխաւորեց նրան: Երբ այլազգիները տեսան, թէ իրենց հօր մարդը մեռաւ, փախան: Իսրայէլացիների ու Յուդայի երկրի մարդիկ վեր կենալով՝ աղաղակեցին, յարձակուեցին ու հեփապնդեցին նրանց մինչեւ Գէթի մոտքը եւ Ակկարոնի դարպասները: Վիրաւոր այլազգիներն ընկան ճանապարհների վրայ մինչեւ Գէթի ու Ակկարոնի դարպասները: Իսրայէլացիները այլազգիներին հալածելուց յետոյ վերադարձան ու կողոպտեցին նրանց բանակապետին: Դաւիթը վերցրեց այլազգու գլուխը եւ այն բերեց Երուսաղէմ, իսկ նրա զենքերը բերեց իր վրանը: Երբ Սաուլը տեսաւ այլազգու դէմ յարձակուած Դաւթին, ասաց զօրքի հրամանապար Աբեններին. «Աբեններ, ո՞ւմ որդին է այս պապանեակը»: Աբեններն ասաց. «Կենդանի է քո անձը, արքայ, չգիտեմ»: Արքան ասաց. «Նարցրո՛ւ եւ իմացի՛ր, թէ ո՞ւմ որդին է այդ պապանեակը»: Երբ Դաւիթը վերադարձաւ այլազգուն սպանելուց յետոյ, Աբենները նրան փարաւ Սաուլի մօտ: Այլազգու գլուխը Դաւթի ձեռքին էր: Սաուլը հարցրեց նրան. «Ո՞ւմ որդին ես դու, պապանի»: Դաւիթն ասաց. «Քո ծառայ Յեսսէ Բերդեհէմացու որդին եմ»:

Երբ Դաւիթը Սաուլի հետ խօսակցութիւնը վերջացրեց, **18** Յովնաթանը հոգով կապուեց Դաւթին: Յովնաթանը նրան իր անձի պէս սիրեց: Նոյն օրը Սաուլն իր մօտ վերցրեց նրան ու չթողեց, որ նա վերադառնայ իր հօր տունը: Յովնաթանը Դաւթի հետ ուխտ դրեց, քանզի Յովնաթանը նրան իր անձի պէս էր սիրում: Յովնաթանն իր թիկնոցը հանեց ու տուեց Դաւթին **4**

թին, նաեւ իր զինուորական համագգեսպը, նոյնիսկ իր սուրը,
5 աղեղն ու գօպին: Դաւիթը գնում էր ամէն րեդ, ուր Սաւուղն
ուղարկում էր նրան, եւ նա գնալով իմաստուն էր դառնում: Սա-
ուղը նրան պարերազմիկների առաջնորդ կարգեց, եւ նա ամ-
բողջ ժողովրդի, ինչպէս նաեւ Սաւուղի ծառաների աջքին հա-
6 ճելի դարձաւ: Երբ նրանք պարերազմից գալիս էին, եւ Դա-
ւիթը այլազգուն սպանելուց յետոյ վերադառնում էր, Իսրայէլի
բոլոր քաղաքներից պարողները երգերով ու պարերով դիմա-
ւորեցին Դաւթին, թմբուկներով, ուրախութեան բացականչու-
թիւններով ու ծնծղաներով ընդառաջ եկան Սաւուղ արքային:
7 Պարող կանայք երգելով ասում էին. «Սաւուղը հազար, իսկ
8 Դաւիթը բազմահազար մարդկանց սպանեց»: Սաւուղը զայ-
րացաւ այդ խօսքերի համար եւ ասաց. «Բազմահազարը Դա-
թին վերագրեցին, իսկ ինձ՝ հազարը: Արդ, նրան ի՞նչ է պա-
9 կասում բացի թագաւորութիւնից»: Այն օրից Սաւուղը ծուռ
10 աչքով էր նայում Դաւթին: Ներելեալ օրը Ասաբունց ուղար-
կուած չար ոգին պարեց Սաւուղին, եւ սա ցնորամիտ դարձաւ
իր փան մէջ: Դաւիթն, ինչպէս միշտ, իր ձեռքով քնար էր նուա-
11 գում, իսկ Սաւուղի ձեռքին գեղարդ կար: Նա իր մարքում ասաց.
«Գեղարդով հարուածեմ ու Դաւթին պարին գամեմ»: Սաւու-
ղը ներեց գեղարդը, բայց Դաւիթը երկու անգամ նրանից խոյս
12 փուեց: Սաւուղը Դաւթի ներկայութիւնից վախենում էր, որով-
13 հեպեւ Տէրը նրա հետ էր, իսկ Սաւուղից հեռացել էր: Սաւուղը
նրան հազարապետ կարգելով՝ իր մօտից հեռացրեց, եւ Դաւի-
14 թը ժողովրդի մէջ ելումուտ էր անում: Դաւիթն ամէն գործում
15 խելամիտ էր, եւ Տէրը նրա հետ էր: Երբ Սաւուղը րեսաւ, որ
16 նա չափազանց իմաստուն է, երկիւղ էր կրում նրանից: Բո-
լոր իսրայէլացիներն ու Յուդայի երկրի բնակիչները սիրում էին
17 Դաւթին, քանզի նա էր նրանց մօտ ելումուտ անողը: Սաւուղն
ասաց Դաւթին. «Ահա իմ մեծ աղջկան՝ Մերոբին քեզ կնութե-
ան եմ փալու, միայն թէ դու ինձ քաջաբար ծառայիր ու Տիրոջ
պարերազմները վարիր»: Սաւուղը մրաւում էր. «Թող իմ ձեռ-
քը նրա դէմ չլինի, այլ թող այլազգիների ձեռքը նրա դէմ լինի»:
18 Դաւիթն ասաց Սաւուղին. «Ո՛վ եմ ես, ի՞նչ է իմ ապրուստը, եւ
ի՞նչ է իմ հօր ազգապոռնը Իսրայէլի մէջ, որ արքային փեսայ
19 դառնամ»: Եւ այդ ժամանակ, երբ Սաւուղի դուստր Մերոբը
կնութեան պիտի փրուէր Դաւթին, Մուլթացի Եզրիէլի՛ն կնու-

թեան արուեց: Սաւուղի դուսար Մեղքողը սիրեց Դաւթին, ու 20
 երբ այդ մասին յայտնեցին Սաւուղին, դա նրան հաճելի թուաց:
 Սաւուղը մտածեց. «Նրան կնութեան փամ, որ նա նրա համար 21
 որոգայթ դառնայ»: Եւ այլազգիների ձեռքը Սաւուղի վրայ էր:
 Սաւուղն ասաց Դաւթին. «Այսօր դու ինձ երկու աղջիկներով
 փեսայ դարձար»: Սաւուղն իր ծառաներին պատուիրեց՝ ա– 22
 սելով. «Դաւթի հետ ծածուկ խօսելով՝ ասացէք. «Արքան քեզ
 հաւանել է, եւ նրա բոլոր մարդիկ սիրում են քեզ, ուստի փեսայ
 դարձիր արքային»: Սաւուղի ծառաները այս խօսքերը Դաւթի 23
 ականջին հասցրին: Դաւթն ասաց. «Ձեզ թում է հեշտ բան է
 արքային փեսայ դառնալը: Ես մի խեղճ ու աննշան մարդ եմ»: Սաւուղի
 ծառաները հաղորդեցին նրան Դաւթի պատասխանը: 24
 Սաւուղն ասաց. «Այսպէս ասացէք Դաւթին. «Արքան գլխագին 25
 չի ուզում, այլ միայն այլազգիների հարիւր անթլփափութիւն,
 որպէսզի արքայի թշնամիներից վրէժ լուծի»: Սաւուղը մտածում
 էր Դաւթին այլազգիների ձեռքը յանձնել: Սաւուղի ծառաներն 26
 այս խօսքերը հաղորդեցին Դաւթին, ու Դաւթին հաճելի թուաց
 արքային փեսայ դառնալը: Պայմանաւորուած ժամկէտը դեռ 27
 չէր վերջացել, որ Դաւթն իր մարդկանցով վեր կացաւ եւ այլ–
 ազգիներից հարիւր մարդ սպանեց, բերեց նրանց չթլփափուած
 անդամները, լցրեց արքայի առջեւ եւ արքային փեսայ դարձաւ.
 Սաւուղն իր դուստր Մեղքողին նրան կնութեան փուեց: Սա– 28
 կայն երբ Սաւուղը փեսաւ ու հասկացաւ, թէ Տէրը Դաւթի հետ է,
 եւ ամբողջ Իսրայէլը սիրում է նրան, սկսեց առաւել եւս վախե–
 նալ Դաւթից: Եւ Սաւուղը միշտ թշնամութեամբ էր վերաբեր– 29
 ւում Դաւթին: Այլազգիների իշխանները ոտքի ելան. նրանք 30
 երկար ժամանակ էին նախապարտաստում դրան. ամէն ան–
 գամ Դաւթն աւելի խորագէտ էր գործում, քան Սաւուղի բոլոր
 ծառաները, ուստի նրա անունը գնալով աւելի էր փառաւորում:

19 Սաւուղը խօսեց իր Յովնաթան որդու եւ իր բոլոր ծառաների
 հետ՝ Դաւթին սպանելու համար: Սաւուղի որդի Յովնաթանը, 2
 սակայն, շատ էր սիրում Դաւթին եւ այս բանը հաղորդեց նրան՝
 ասելով. «Իմ հայրը մտադիր է քեզ սպանել, ուստի զգոյշ ե–
 դիր վաղն առաւօտեան, թաքնուիր ու նստիր թաքստոցում: Ես 3
 դուրս կը գամ ու կը կանգնեմ հօրս մօտ, այն դաշտում, ուր դու
 կը լինես: Ես իմ հօր հետ կը խօսեմ քո մասին, կը փեսանեմ, թէ
 ինչ կ'ասի եւ կը յայտնեմ քեզ»: Եւ Յովնաթանը Դաւթի մասին 4

նպաստաւոր խօսքեր ասելով իր իօրը՝ Սաւուղին, անելացրեց. «Թող արքան իր ծառայ Դաւթի դէմ մեղք չգործի, քանզի նա ոչ մի մեղք չի գործել քո դէմ: Նա քո նկատմամբ բարի շար գործեր է կատարել: Նա իր անձը վրանգի ենթարկելով՝ սպանել է այլազգուն՝ Գողիաթին, Տէրը մեծ փրկութիւն է շնորհել, եւ ամբողջ Իսրայէլն այդ պեսնելով՝ ուրախացել է: Ինչո՞ւ Դաւթին ի գուր սպանելով անմեղ արեան մեղքի փակ մընես»: Սաւուղն անսաց Յովնաթանի խօսքին ու երդուեց՝ ասելով. «Կենդանի է Տէրը. նա չափարի մեռնի»: Յովնաթանը կանչեց Դաւթին եւ հաղորդեց նրան այս բոլոր խօսքերը: Յովնաթանը Դաւթին փառաւ Սաւուղի մօտ, եւ նա Դաւթին վերաբերուեց այնպէս, ինչպէս նախկինում: Դարձեալ պապերազմ եղաւ, ու Դաւիթը դուրս եկաւ այլազգիների դէմ պապերազմի: Նա նրանց շար մեծ ջարդ րուեց, եւ նրանք փախան նրա առջեւից: Տիրոջ չար ոգին իջաւ Սաւուղի վրայ. սա, գեղարդը ձեռքին, իր փանը նստած էր, իսկ Դաւիթը քնար էր նուագում: Սաւուղը փորձեց Դաւթին գեղարդով պապին գամել, սակայն նա Սաւուղի հարուածից խոյս րուեց. գեղարդը պապին խրուեց, իսկ Դաւիթը փախչելով ազապուեց: Այդ գիշեր Սաւուղը մարդ ուղարկեց Դաւթի րունը, որ հետեւեն եւ առաւօտեան սպանեն նրան: Դաւթի կին Մեղքողն այդ մասին նրան յայտնելով՝ ասաց. «Եթէ այս գիշեր ինքդ քեզ չփրկես, վաղը կը մեռնես»: Մեղքողը Դաւթին պապուհանից իջեցրեց, եւ սա փախչելով փրկուեց: Մեղքողը մի խրպուիլակ բերեց ու դրեց մահճի վրայ, նաեւ այծի լեարդ ու սնարին՝ մագի կծիկ եւ ծածկոցով ծածկեց: Սաւուղը մարդ ուղարկեց Դաւթին բռնելու. եկան ասացին Սաւուղին, թէ նա հիւանդ է: Դարձեալ մարդ ուղարկեց Դաւթի յետեւից՝ ասելով. «Մահիճով հանդերձ նրան ինձ մօտ բերէ՛ք, որ սպաննեմ»: Մարդիկ եկան եւ րեսան, որ մահճի մէջ խրպուիլակ էր դրուած, այծի լեարդ եւ սնարին՝ մագի կծիկ: Սաւուղն ասաց Մեղքողին. «Ինչո՞ւ ինձ այսպէս խաբեցիր, իմ թշնամուն բաց թողեցիր, եւ նա փրկուեց»: Մեղքողն ասաց Սաւուղին. «Ինքն ասաց, թէ՛ «Արձակիր ինձ, ապա թէ ոչ՝ քեզ կը սպաննեմ»: Դաւիթը փախչելով փրկուեց, եկաւ Արիմաթէմ, Սամուէլի մօտ, նրան պապմեց ամէն ինչ, որ Սաւուղն արել էր իր նկատմամբ: Սամուէլն ու Դաւիթը գնացին ու բնակուեցին Ռամայի Նաւաթ բնակավայրում: Սաւուղին իմաց րուեցին, թէ՛ «Ահա Դաւիթը Ռա-

մայի Նաւաթ բնակավայրում է»։ Սաւուղը մարդիկ ուղարկեց, 20
որ բռնեն Դաւթին, բայց երբ նրանք քեսան մարգարէութիւն
անող մարգարէների ժողովն ու նրանց ղեկավարող Սամուէ-
լին, Ասաբու հոգին Սաւուղի մարդկանց վրայ իջաւ, եւ նրանք
էլ մարգարէացան։ Սաւուղին պարմեցին եղելութիւնը, նա այլ 21
մարդկանց ուղարկեց, եւ սրանք եւս մարգարէացան։ Սաւուղը
կրկին ուրիշ մարդկանց ուղարկեց, սրանք էլ մարգարէացան։
Սաւուղը խիստ բարկացաւ, ինքը գնաց Արիմաթէն ու հասնե- 22
լով մինչեւ Սոկթովի մեծ ջրհորը՝ հարցրեց. «Ո՞ր են Սամուէլն ու
Դաւիթը»։ Նրան ասացին. «Ռամայի Նաւաթ բնակավայրում»։ 23
Նա այնպեղից գնաց Ռամայի Նաւաթ բնակավայրը, Ասաբու
հոգին իջաւ նրա վրայ, եւ նա ճանապարհը շարունակելով՝ մին-
չեւ Ռամայի Նաւաթ բնակավայրը հասնելը մարգարէութիւն էր
անում։ Նա հանեց իր գգեստները ու նրանց առջեւ մարգարէ- 24
անում էր։ Ամբողջ գիշեր ու ցերեկ նա մերկ ընկած էր գետինին։
Դրա համար են ասում, թէ՝ «Սաւուղն էլ է մարգարէների մէջ»։

Դաւիթը Ռամայի Նաւաթ բնակավայրից փախաւ եկաւ Յով- 20
նաթանի մօտ ու ասաց նրան. «Ի՞նչ եմ արել, որն է յանցանքս,
ի՞նչ մեղք եմ գործել քո հօր դէմ, որ մրադրուել է ինձ սպանել»։
Յովնաթանը նրան ասաց. «Քան լիցի, դու չպիտի մեռնես։ 2
Նայրս ոչ մի մեծ կամ փոքր գործ չի բռնում առանց ինձ յայտնե-
լու, եւ ինչպէն կարող է հայրս այդ բանն ինձնից թաքցնել։ Այդ- 3
պիսի բան չկայ»։ Պարասխան փութեց Դաւիթը Յովնաթանին՝
ասելով. «Քո հայրը լաւ գիտի, որ ես շնորհ եմ գրել քո աչքում,
եւ դրա համար էլ կը մրաժի, թէ Յովնաթանն այդ մասին թող
չիմանայ, թէ չէ դժգոհ կը լինի։ Բայց վկայ է Տէրը, եւ վկայ ես
դու, որ, ինչպէս ասացի, ինձ մի քայլ է բաժանում հօրդ նի-
թած մահից»։ Յովնաթանն ասաց Դաւթին. «Դու ինչ որ կը 4
կամենաս, ես կ'անեմ քեզ համար»։ Դաւիթն ասաց Յովնա- 5
թանին. «Ահա վաղը նորալուսին է, ես պէտք է արքայի հետ
նստելի հաց ուտելու, սակայն ինձ թո՛ղ, որ մինչեւ երրորդ օրուայ
երեկոն դաշտում թաքնուեմ։ Եթէ հայրդ իմ մասին հարցնի, 6
կ'ասես, թէ՝ «Դաւիթն իր քաղաքը՝ Բեթղեհէն գնալու արօժոն-
թիւն խնդրեց ինձանից, քանզի այնպեղ ամբողջ ազգաբոհմի
գոհաբերութեան օրն է»։ Եթէ ասի՝ «Լաւ է», ապա քո ծառայի 7
համար խաղաղութիւն է, իսկ եթէ խիստ պարասխան փայ, ի-
մացիր, որ նա չար գործ է նիւթել։ Դու ողորմիր քո ծառային, 8

քանզի ինձ հետ Տիրոջն ուխտ ես դրել, եւ եթէ քո ծառան որեւէ
յանցանք ունի, դու ինքդ սպանիր ինձ. ինչո՞ւ անպայման ինձ
9 յանձնես քո հօր ձեռքը»: Յովնաթանն ասաց. «Քան լիցի: Եթէ
ես իմանամ, որ հայրս քո դէմ չարիք է նիւթել, քո քաղաքում իսկ
10 քեզ կը յայտնեն»: Դաւիթն ասաց Յովնաթանին. «Ո՞վ պէտք
է ինձ յայտնի, թէ քո հայրը խտրութեամբ է պարասխանել»:
11 Յովնաթանը Դաւթին ասաց. «Գնա՛ ու սպասիր դաշտում»: Եւ
12 երկուսով դաշտ գնացին: Յովնաթանն ասաց Դաւթին. «Երդ-
ում եմ Իսրայէլի Տէր Աստուծով, որ երբ իմ հօրը երեք անգամ
քննելով քեսնեմ, թէ նա արդեօք բարի՞ է Դաւթի նկատմամբ,
13 թէ չար, դաշտ՝ քեզ մօտ մարդ կ'ուղարկեն: Տէրը Յովնաթանին
այսպէս եւ սրանից ատելին թող անի, եթէ ջրացայայտեմ հօրս
չարութիւնը քո հանդէպ եւ քեզ չյայտնեմ: Այդ դէպքում քեզ
կ'արձակեմ, որ գնաս խաղաղութեամբ, եւ Տէրը քեզ հետ լինի,
14 ինչպէս իմ հօր հետ էր: Իսկ եթէ ես կենդանի մնամ, դու ինձ
15 գթասրտութիւն ցոյց փո՛ր. եթէ մեռնեմ, քո գթասրտութիւնը
իմ փնից չկտրես յաւիտեան: Նոյնիսկ այն ժամանակ, երբ Տէրը
16 Դաւթի թշնամիներին երկրի երեսից ջնջի, Յովնաթանի անու-
նը համարում պէտք է ունենայ Դաւթի փանը, եւ Տէրը Դա-
17 թի թշնամիներից պէտք է վրէժ առնի»: Յովնաթանը Դաւթին
կրկին երդուեցրեց իր սիրով, քանզի նրան իր անձի պէս էր սի-
18 րում: Յովնաթանը նրան ասաց. «Վաղը նորալուսին է: Քեզ
պիտի փնտռեն: Քո քեղը դադարկ քեսնելով՝ քո մասին պի-
19 տի հարցնեն: Երեք օր կը մնաս, ապա կը գաս այն վայրը,
ուր թաքնուել էիր գործի օրը: Կը նստես Երգար կոչուող քա-
20 ռի մօտ: Ես երեք նետ կ'արձակեմ, իբրեւ թէ նպարակակէտի
21 վրայ, ու կ'ուղարկեմ պարանետակին՝ ասելով. «Գնա՛ նետերը
գրիր»: Եթէ ասեմ պարանետակին՝ «Քեզանից այս կողմ է նետը,
այս կողմում փնտրիր», կը գաս. նշանակում է խաղաղութիւն է
22 քեզ համար, եւ ոչ մի վրանգ չկայ, վկայ է Տէրը: Իսկ եթէ ա-
սեմ պարանետակին՝ «Քեզանից այն կողմ է նետը», գնա՛, քանզի
23 Տէրն է քեզ արձակել: Իմ ու քո ասածների համար Տէրը վկայ
24 է իմ ու քո միջեւ յաւիտեան»: Դաւիթը թաքնուեց դաշտում:
25 Նորալուսին եկաւ, եւ արքան սենեակ մտաւ հաց ուտելու: Ար-
քան, ըստ սովորութեան, նստեց պարի մօտ դրուած աթոռին:
Յովնաթանը վեր կացաւ: Աբեմները նստել էր Սաուղի մօտ,
26 իսկ Դաւթի քեղը դադարկ էր: Այդ օրը Սաուղը ոչինչ չասաց,

որովհետեւ մտածեց, թէ նրան մի բան է պատահել, երեւի մա-
քուր չէ կամ չի մաքրուել: Ներեւեալ օրը, նորալուսնի երկրորդ 27
օրն էլ Դաւթի փեղը դարարկ էր: Սաւուղն ասաց իր որդի Յով-
նաթանին. «Յեսսէի որդին ինչո՞ւ երէկ եւ այսօր սեղան նստելու
չեկաւ»: Յովնաթանը պատասխանեց Սաւուղին. «Նա ինձնից 28
արփօնութիւն խնդրեց ու գնաց իր քաղաքը՝ Բեթլեհէմ: Նա 29
ասաց. «Արծակիր ինձ, քանզի այդ քաղաքում մեր ազգաբոհ-
մը գոհ է մաքուցելու: Եղբայրներս ինձ կանչել են, եւ եթէ հիմա
քո աչքին շնորհ եմ գրել, գնամ տեսնեմ իմ եղբայրներին»: Այս
պարճառով նա արքայի սեղանին չի եկել»: Սաւուղը բարկա- 30
ցաւ Յովնաթանի վրայ եւ ասաց նրան. «Պռռնկորդի՛, մաքնի՛չ,
միթէ չգիտե՞մ, որ դու դաշնակից ես Յեսսէի որդուն: Դա ամօթ ու
խայտառակութիւն է քեզ համար եւ քո մօր սեռական մերկութե-
ան համար: Ինչքան ժամանակ որ Յեսսէի որդին կենդանի է, 31
քո թագաւորութիւնը հաստատուն չի լինի: Նիմա մարդ ուղար-
կիր ու պատանի Դաւթին բերել փո՛ր, քանզի նա մահապարտ
է»: Յովնաթանը պատասխան փութեց իր հայր Սաւուղին՝ ա- 32
սելով. «Ինչո՞ւ պէտք է մեռնի, ի՞նչ է արել նա»: Եւ Սաւուղը 33
Յովնաթանի վրայ բարձրացրեց գեղարդը, որ նրան սպանի:
Յովնաթանն իմանալով, որ հայրը Դաւթին սպանելու չար որո-
շում է կայացրել, խիստ զայրանալով՝ սեղանից վեր կացաւ եւ 34
նորալուսնի երկրորդ օրը հաց չկերաւ: Նա փխրեց Դաւթի հա-
մար, քանզի հայրը Դաւթին անարգել էր: Առաւօտեան Յով- 35
նաթանը դաշտ գնաց, ինչպէս որ պայմանաւորուել էին ինքն
ու Դաւիթը: Նրա հետ մի փոքրիկ պատանի կար: Նա ասաց 36
պատանեակին. «Վազիր գրի՛ր այն նետերը, որ ես պիտի ար-
ձակեմ»: Նա նետեր արձակեց, եւ պատանին վազեց, որ դրանք
բերի: Երբ պատանեակը գնաց մինչեւ այն փեղը, ուր Յովնա- 37
թանը նետեր էր արձակել, Յովնաթանը կանչեց պատանեակի 38
յետելից՝ ասելով. «Նետը քեզնից այն կողմ է»: Ապա Յովնաթա-
նը պատանեակի յետելից կանչեց. «Շտա՛կ արի, մի՛ կանգնիր»:
Յովնաթանի պատանին նետերը հաւաքեց ու բերեց իր փրփոջը: 39
Պատանեակը, սակայն, ոչինչ չգիտէր, եւ միայն Յովնաթանն ու
Դաւիթը գիտէին այդ բանը: Յովնաթանն իր գործիքները փո- 40
ւեց պատանեակին՝ ասելով նրան. «Գնա մտի՛ր քաղաք»: Տղան 41
գնաց, իսկ Դաւիթն Երզաբ կոչուող քարից դուրս եկաւ, իր երե-
սի վրայ գետին ընկաւ եւ նրան երեք անգամ երկրպագութիւն

արեց: Նրանք իրար համբուրեցին, եւ ամեն մէկն իր ընկերոջ
 42 համար երկար ժամանակ լաց եղաւ: Յովնաթանն ասաց Դաւ-
 թին. «Գնա՛ խաղաղութեամբ, ինչպէս որ մենք Տիրոջ անուամբ
 երդուեցինք՝ ասելով, որ Տէրը յաւիտեան վկայ լինի իմ ու քո մի-
 43 ջեւ եւ իմ զաւակի ու քո զաւակի միջեւ»: Դաւիթը վեր կացաւ
 ու գնաց, իսկ Յովնաթանը մտաւ քաղաք:

21 Դաւիթը եկաւ Նոմբա, Աքիմէլէք քահանայի մօտ: Աքիմէ-
 լէքը նրան տեսնելով՝ զարհուրեց ու ասաց. «Ինչո՞ւ ես մենակ,
 2 ինչո՞ւ ոչ ոք չկայ քեզ հետ»։ Դաւիթն ասաց Աքիմէլէք քա-
 հանային. «Արքան այսօր ինձ մի գործ է յանձնարարել եւ ա-
 սել է ինձ. «Ոչ ոք չիմանայ, թէ ինչու եմ քեզ ուղարկում եւ
 թէ ինչ եմ պարտաւորել քեզ»։ Ես իմ ծառաներին յանձնարարել
 եմ մնալ այն տեղում, որ կոչւում է փելմոնի ելմոնի, այսինքն՝
 3 Ասրծու հաւաքարմութիւն: Արդ, եթէ հինգ նկանակ ունես քո
 ձեռքի տակ, տո՛ւր ինձ: Կամ էլ իմ պէտքերի համար տո՛ւր, ինչ-
 4 քան որ կայ»։ Ասրծու քահանան պարասխան տալով՝ ասաց
 Դաւիթին. «Ես անմաքուր հաց չունեմ, ունեմ սուրբ հաց: Եթէ
 5 քո ծառաները կանանց չեն մերժեցել, թող ուտեն»։ Դաւիթը
 պարասխանեց քահանային՝ ասելով. «Կանանցից հեռու ենք
 մնացել երէկուանից ու նախորդ օրուանից: Ծանապարհ ընկ-
 նելու ժամանակ իմ ծառաները մաքրուել են, բայց այս ճանա-
 պարհը պիղծ է, այդ պարճառով այսօր դա պիտի մաքրուի իմ
 6 գործով»։ Աքիմէլէք քահանան տուեց նրան առաջաւորութեան
 հացից, քանի որ այնտեղ սովորական հաց չկար, այլ միայն՝
 առաջաւորութեան հաց, որ վերցրել էին Տիրոջ առաջից՝ այդ
 7 օրը դրանց փոխարէն տաք հաց դնելու համար: Այն օրն այդ-
 տեղ էր գտնուում Սաուլի ծառաներից մէկը, որը Տիրոջ առջեւ
 դիտահարութեամբ էր բռնուած: Նրա անունն էր Դովեկ Ասո-
 8 րի: Նա Սաուլի ջորիներն էր արածեցնում: Դաւիթն ասաց
 Աքիմէլէքին. «Այստեղ ձեռքիդ տակ գեղարդ կամ սուր կայ: Իմ
 սուրն ու զէնք ու զրահը հեղաւ չեմ վերցրել, քանի որ արքայի
 9 գործը շրպալ էր»։ Քահանան ասաց. «Ահա այլազգի փղշպա-
 ցի Գողիաթի սուրը, որին սպանեցիր Եղա հովտում: Դա շո-
 րով փաթաթուած ու դրուած է վակասի յետեւը: Եթէ ուզում ես,
 վերցրո՛ւ, քանզի, բացի դրանից, այստեղ ոչինչ չկայ»։ Դաւիթն
 ասաց. «Դրա նմանը չկայ, տո՛ւր ինձ այն»։ Եւ նա դա տուեց
 10 նրան: Դաւիթն այդ օրը ելաւ ու փախաւ Սաուլի առաջից եւ

եկաւ Գէթի արքայ Անքուսի մօտ: Անքուսի ծառաներն ասա- 11
ցին նրան. «Սա Դաւիթը չէ՞, այն երկրի թագաւորը: Սրա հա-
մար չէ՞, որ պար բռնող կանայք երգում էին ու ասում. «Մաւու-
ղը հազար սպանեց, իսկ Դաւիթը՝ հազարաւորներ»: Դաւիթն 12
այս խօսքերը պահեց իր յիշողութեան մէջ եւ սասպիկ վախե-
ցաւ Գէթի արքայ Անքուսից: Նա իր դէմքն այլակերպեց, այդ 13
օրը նրանց առջեւ խելագար ձեւացաւ: Նա նուագում պարում
էր քաղաքի դռների մօտ, լորձունքները ծորեցնում իր մօրու-
քի վրայ, գլուխկոնծի փալիս: Անքուսն ասաց իր ծառաներին. 14
«Դուք փեսնում էք, որ այս մարդը դիւահար է: Ինչո՞ւ էք նրան 15
ինձ մօտ բերել: Մի՞թէ ես դիւահարներին կարօք եմ, որ նրան
բերել էք ինձ մօտ, որպէսզի դիւահարութիւն անի: Նա թող իմ
փունը չմարմի»:

Դաւիթն այնպէտից գնաց եւ ապաստանեց Օդոդոմի քա- 22
րայրում: Նրա եղբայրներն ու նրա հօր ամբողջ փունը լսեցին
այդ եւ եկան այնպէտ՝ նրա մօտ: Նրա մօտ հաւաքուեցին բո- 2
լոր փառապետները, բոլոր պարպապաններն ու դժգոհները, եւ
նա նրանց առաջնորդը դարձաւ: Նրա մօտ չորս հարիւրի չափ
մարդ հաւաքուեց: Այնպէտից Դաւիթը գնաց Մովաբի Մասե- 3
փաթ քաղաքը եւ ասաց Մովաբի արքային. «Թող իմ հայրն ու
մայրը քեզ մօտ մնան, մինչեւ որ իմանամ, թէ Աստուած ինձ
ինչ պիտի անի»: Նա աղաչեց Մովաբի արքային, եւ նրանք 4
նրա մօտ բնակուեցին այնքան ժամանակ, քանի դեռ Դաւի-
թը քարանձաւում էր: Գաղ մարգարէն ասաց Դաւթին. «Մի՛ 5
մնա քարանձաւում, այլ վեր կաց գնա՛ Յուդայի երկիրը»: Դա-
ւիթը գնաց եւ հաստատուեց Սարիթ քաղաքում: Մաւուղն ի- 6
մացաւ, որ Դաւիթն իր մարդկանցով յայտնուել է: Մաւուղը
Ռամայի ներքին դաշտի բլրին էր նստել: Գեղարդը նրա ձեռ-
քին էր, եւ բոլոր ծառաները նրա շուրջն էին: Մաւուղը խօ- 7
սելով իրեն շրջապատող ծառաների հետ՝ ասաց. «Լսեցէ՛ք,
Բենիամինի՛ որդիներ, արդեօ՞ք Յեսսէի որդին ձեզ ամենքիդ
արտեր, այգեստաններ կը փայ եւ կամ ձեզ ամենքիդ հազա-
րապետներ ու հարիւրապետներ կը դարձնի: Ինչո՞ւ ամենքդ իմ 8
դէմ միաբանել էք, եւ ինձ յայտնող չկայ, որ իմ որդին դաշինք
է կնքել Յեսսէի որդու հետ: Ձեր մէջ ինձ համար ցաւող չկայ,
որ ինձ յայտներ, թէ իմ որդին իմ դէմ է յարուցել իմ ծառային
որպէս թշնամի, ինչպէս այսօր է»: Պատասխան փութեց Դովեկ 9

Ասորին, որը Սաւուղի ջորիներն էր արածեցնում, եւ ասաց. «Ես
 10 քիմնէք քահանայի մօր: Նա նրա մասին հարցրեց Տիրոջը,
 նրան պաշար փութեց, ինչպէս նաեւ այլազգի Գողիարթի սուրը»:
 11 Արքան մարդ ուղարկեց ու կանչել փութեց Աքիպոքի որդի Ա-
 քիմնէք քահանային ու նրա հօր բոլոր որդիներին՝ Նոմբայում
 12 գտնուող քահանաներին: Ամենքն էլ եկան արքայի մօր: Սա-
 13 ւուղն ասաց. «Լսի՛ր, Աքիպոքի՛ որդի»:
 Սա ասաց. «Լսում եմ, խօսի՛ր, փէր»:
 Սաւուղն ասաց նրան. «Ինչո՞ւ դու եւ Յեսսէի որ-
 դին միաբանել էք իմ դէմ, դու նրան հաց ու սուր ես փութել, նրա
 համար Ասորի խնդրել, նրան ինձ հետ թշնամացրել, ինչպէս
 14 այսօր ես»:
 Աքիմնէքը պատասխանեց արքային՝ ասելով. «Քո
 ծառաների մէջ ո՞վ կայ Դաւթի պէս հաւաքարիմ: Նա քո՞ւ արքա-
 15 յիդ փեսան է եւ քո բոլոր հրամանները գործադրողը, քո փան
 մէջ փառաւորը: Մի՞թէ ես այսօր եմ սկսել նրա համար Ասոր-
 16 ի խնդրել: Քան լիցի, որ արքան իր ծառայի վրայ կամ իմ հօր
 փան վրայ այդպիսի մեղք բարդի, քանզի քո ծառան այդ ամե-
 17 նից շար կամ քիչ բան չգիտի»:
 Սաւուղ արքան ասաց. «Դու մահապարժի կ'ենթարկուես, Աքիմնէք, դու եւ քո հօր ամբողջ
 18 փունը»:
 Արքան ասաց իրեն շրջապատող թիկնապահներին. «Գնացէ՛ք ու Տիրոջ քահանաներին սպանեցէ՛ք, քանզի նրանք
 19 հովանաւորում են Դաւթին: Նրանք գիտէին, որ նա փախչում
 է, բայց ինձ չյայտնեցին»:
 Արքայի ծառաները, սակայն, չու-
 գեցին իրենց ձեռքը բարձրացնել ու սպանել Տիրոջ քահանա-
 20 ներին: Արքան ասաց Դովէկին. «Դու գնա՛ ու սպանի՛ր Ասոր-
 21 ի քահանաներին»:
 Դովէկ Ասորին գնաց ու կոտորեց Տիրոջ քահանաներին:
 Այդ օրը երեք հարիւր հինգ մարդ սպանուեց:
 22 Բոլորը կրաւից պարեգօք կրողներ էին: Քահանաների քաղաք
 Նոմբան սրի քաշուեց. սրախողխող եղան փղամարդ թէ կին,
 երեխայ թէ կաթնակեր մանուկ, արջառ թէ աւանակ եւ ոչխար:
 23 Աքիպոքի որդի Աքիմնէքի մի որդին փրկուեց: Նրա անունն
 էր Աբիաթար: Նա փախաւ Դաւթի մօր: Աբիաթարը Դաւթին
 յայտնեց, որ Սաւուղը կոտորել է Տիրոջ բոլոր քահանաներին:
 Դաւիթն ասաց Աբիաթարին. «Այն օրը գիտէի, որ Դովէկ Ա-
 սորին անպայման կը յայտնի Սաւուղին: Քո հօր փան բոլոր
 23 զոհուած մարդկանց համար ես եմ յանցաւոր: Նստի՛ր ինձ մօր
 եւ մի՛ վախեցիր, քանզի ուր որ ինձ համար փեղ փնտռեմ, քեզ

համար էլ կը փնտրեն, եւ դու ինձ մօտ ապահով կը լինես»:

Դաւթին յայտնեցին՝ ասելով. «Այլազգիները պատերազմում են Կէիլայի դէմ եւ կողոպտում են կալերը»: Դաւիթը Տիրոջը հարցրեց՝ ասելով. «Գնամ ջարդեմ այդ այլազգիներին»: Տէրն ասաց Դաւթին. «Գնա՛, ջարդիր այլազգիներին ու փրկիր Կէիլան»: Դաւթի մարդիկ ասացին նրան. «Մենք այսպեղ՝ Նրէասաբանի մէջ, վախենում ենք: Ի՞նչ կը լինի մեր վիճակը, եթէ գնանք Կէիլա ու այլազգիներին գերի դառնանք»: Դաւիթը երկրորդ անգամ հարցրեց Տիրոջը, եւ Տէրը նրան պարասխան արեց՝ ասելով. «Վեր կաց գնա՛ Կէիլա, քանզի ես այլազգիներին քո ձեռքն եմ մարմնելու»: Դաւթն իր մարդկանցով գնաց Կէիլա եւ մարմնեց այլազգիների դէմ, որոնք նրա առջեւից փախան: Նա նրանց մեծ հարուածներ հասցրեց, վերցրեց նրանց անասունը եւ փրկեց Կէիլայի բնակիչներին: Երբ Աքիմէլէքի որդի Աքիաթարը Դաւթի մօտ էր փախել եւ Դաւթի հետ էլ գալիս էր Կէիլա, իր ձեռքին ունէր պարեգօտը: Երբ Սաուլին յայտնեցին, թէ Դաւիթը եկել է Կէիլա, Սաուլն ասաց. «Աստուած նրան իմ ձեռքն է մարմնել, քանզի մտել ու փակուել է դռներ ու նիզեր ունեցող քաղաքում»: Սաուլն ամբողջ ժողովրդին հրամայեց գնալ Կէիլա, գրնել Դաւթին ու նրա մարդկանց: Դաւիթը Սաուլի մասին իմացաւ, որ նա չարութիւնից չի հրաժարուել: Դաւթն ասաց Աքիաթար քահանային. «Բեր Տիրոջ պարեգօտը»: Դաւթն ասաց. «Ո՛վ Իսրայէլի Տէր Աստուած, քո ծառան լսեց, որ Սաուլն ուզում է յարձակուել Կէիլայի վրայ եւ կործանել քաղաքն իմ պարճառով: Արդեօք, ինչպէս քո ծառան լսել է, Սաուլը հիմա կ'իջնի այսպեղ, կը պաշարի՞: Յայրնիր քո ծառային, Իսրայէլի Տէր Աստուած»: Տէրն ասաց. «Կը պաշարի»: Դաւթն ասաց. «Արդեօք կէիլացիներն ինձ եւ իմ մարդկանց Սաուլի ձեռքը կը մարմնե՞ն»: Տէրն ասաց. «Կը մարմնեն»: Վեր կացան Դաւիթն ու նրա հետ եղող մարդիկ, մօտաւորապէս չորս հարիւր մարդ, ելան Կէիլայից ու գնացին ուր որ կարող էին գնալ: Երբ Սաուլին յայտնեցին, թէ Դաւիթը փախել է Կէիլայից, նա հրաժարուեց քաղաքի վրայ յարձակուելուց: Դաւիթը բնակուել էր անապարի մէջ, Մասերեթի կիրճերում եւ մնում էր Զիփ անապարի միգապար լեռան վրայ, մթին երկրում: Սաուլն անընդհատ նրան էր որոնում, սակայն Տէրը նրա ձեռքը չմարմնեց

15 Դաւթին: Երբ Դաւիթը տեսաւ, որ Սաուլը դուրս է եկել ի-
 րեն որոնելու, մնաց անապատում, Նոր Զիւփի միգապար լե-
 16 րան վրայ: Սաուլի որդի Յովնաթանը վեր կացաւ ու գնաց
 Նոր Զիւփ՝ Դաւթի մօտ, եւ նրա ձեռքերը Տիրոջ կողմից զօրա-
 17 ցան: Յովնաթանն ասաց նրան. «Մի՛ վախեցիր, որովհետեւ իմ
 հայր Սաուլի ձեռքը քեզ չի գտնի, եւ դու կը թագաւորես Իս-
 18 րայէլի վրայ, իսկ ես քո երկրորդը կը լինեմ: Իմ հայր Սաուլն
 էլ գիտի, որ դա այդպէս է»: Նրանք երկուսով ուխտ դրեցին
 Տիրոջ առջեւ: Դաւիթը մնաց Նորում, իսկ Յովնաթանը գնաց
 19 իր տունը: Զիւփացիներն իրենց մռայլ երկրից ելան գնացին
 բլուրը, Սաուլի մօտ եւ ասացին. «Չէ՛ որ Դաւիթն ահա մեզ
 մօտ է թաքնուած, Մասերայում, Նորի կիրճերում, Եքելապի
 20 բլրի վրայ, Նեսեմոնի աջ կողմը: Արդ, ո՛վ արքայ, քանի որ
 դա շար ես ցանկանում, անպայման արի՛ մեզ մօտ, որ նրան
 21 շրջափակենք ու քո՝ արքայիդ ձեռքը յանձնենք»: Սաուլն ա-
 սաց նրանց. «Օրհնեալ էք դուք Տիրոջից, քանզի ինձ ցաւակից
 22 էք: Արդ, գնացէ՛ք, աւելի լա՛ն պապրաստուեցէ՛ք, դիտեցէ՛ք ու
 յայտնաբերեցէ՛ք, թէ նա ուր ուրք կը դնի: Շո՛ւր հասէք այն տե-
 23 ղը, որտեղ ասում էք, թէ նա գտնուում է: Չլինի, թէ նա խորաման-
 կութիւն անի: Քննեցէ՛ք ու տեսէ՛ք ամէն տեղ, ուր թաքնուած է,
 եւ վերադարձէ՛ք ինձ մօտ ստոյգ տեղեկութիւններով, որ ձեզ
 հետ գնանք: Եթէ նա այդ երկրում է, հազարաւոր յուղացիների
 24 մէջ էլ կը գտնեմ նրան»: Եւ զիւփացիները վեր կացան ու գնա-
 ցին Սաուլի մօտից: Դաւիթը եւ նրա մարդիկ Մաոնի անապա-
 25 տում էին, Նեսեմոնի աջ կողմում, դէպի արեւմուտք: Սաուլն
 ու նրա մարդիկ գնացին Դաւթին փնտռելու: Երբ Դաւթին ի-
 մաց տուեցին, նա իջաւ ու նստեց Մաոնի անապատում, քարի
 վրայ: Սաուլն այդ լսելով՝ հեղապնդեց Դաւթին Մաոնի անա-
 26 պատում: Սաուլն ու իր մարդիկ գնում էին լերան այս կողմով,
 իսկ Դաւիթն իր մարդկանցով՝ լերան այն կողմով: Դաւիթը Սա-
 27 ւուլից թաքուն էր գնում, սակայն Սաուլն ու իր մարդիկ Դա-
 թին ու նրա մարդկանց շրջապատեցին, որ բռնեն: Եւ ահա մի
 լրաբեր եկաւ Սաուլի մօտ եւ ասաց. «Շտապ արի՛ այստեղ,
 28 որովհետեւ այլազգիները արշաւել են երկրի վրայ»: Սաուլը
 Դաւթին հեղապնդելուց դադարեց, որ գնայ այլազգիների դէմ:
 Այդ պարճառով այս վայրը կոչուեց Բաժանուած վեմ:

24, 2 Դաւիթը գնաց ու բնակուեց Գադդայի կիրճերում: Երբ Սա-

ուողը վերադարձաւ այլազգիներին հեքապոնդելուց, նրան լուր քերեցին՝ ասելով. «Ահաւասիկ Դաւիթը Գաղղայի անապա-
 փում է»։ Իր հետ վերցնելով ամբողջ Իսրայէլից հաւաքուած 3
 երեք հազար ընտիր մարդկանց՝ Սաւուղը գնաց փնտրելու Դա-
 թին ու նրա մարդկանց եղջերուների որսապետիի Ելիմ կոչուող 4
 վայրի դիմաց։ Նա ոչխարների փարախների հանդիպեց ճա-
 նապարհի վրայ, ուր մի քարայր կար։ Սաւուղը մտաւ այնտեղ
 հանգստանալու։ Դաւիթն ու նրա մարդիկ քարայրի ներքին մա-
 սում էին։ Նրանք Դաւիթն ասացին. «Ահա այս այն օրն է, 5
 որի համար Տէրը քեզ ասել է, թէ՝ «Զո թշնամիներին քո ձեռ-
 քը պիտի մաքնեն»։ Նրան արա՛ այնպէս, ինչպէս հաճելի է քո
 աչքին»։ Դաւիթը ելաւ ու Սաւուղի թիկնոցի մի ծայրը զգուշու-
 թեամբ կտրեց։ Դրանից յետոյ Դաւիթը խղճի խայթ զգաց, որ 6
 նրա թիկնոցի մի ծայրը կտրել է։ Դաւիթն իր մարդկանց ա-
 սաց. «Երդում եմ Տիրոջ անունով, որ այդ բանը չեմ անի իմ
 փրոջ՝ Տիրոջ կողմից օժեալ մարդու նկատմամբ, իմ ձեռքը չեմ
 բարձրացնի նրա վրայ, որովհետեւ նա Տիրոջ օժեալն է»։ Դա- 8
 ւիթն այս խօսքերով համոզեց իր մարդկանց ու թոյլ չտուեց, որ
 Սաւուղի վրայ յարձակուեն ու սպանեն։ Սաւուղը դուրս եկաւ
 այդ քարայրից ու գնաց իր ճանապարհով։ Դաւիթը նրանից 9
 յետոյ վեր կացաւ, դուրս եկաւ քարայրից եւ աղաղակեց նրա
 յետեւից՝ ասելով. «Իմ փէր արքայ»։ Սաւուղը յետ նայեց. Դաւի-
 թը երեսնիվայր գետին ընկաւ ու երկրպագեց։ Դաւիթն ասաց 10
 Սաւուղին. «Ինչո՞ւ ես մարդկանց խօսքին հաւատում, որ ասում
 են, թէ՝ «Դաւիթը քեզ սպանել է ուզում»։ Ահա այսօր քո աչքե- 11
 րը փեսան, որ այս քարայրի մէջ Տէրը ինչպէս էր քեզ իմ ձեռքը
 մաքնել, բայց ես չուզեցի քեզ սպանել, խնայեցի քեզ՝ ասելով,
 թէ՝ «Իմ ձեռքը իմ փրոջ վրայ չեմ բարձրացնի, որովհետեւ նա
 Տիրոջ օժեալն է»։ Տես, հայր իմ, ահա քո թիկնոցի մի ծայրն 12
 իմ ձեռքին է. ես կտրեցի քո հանդերձի ծայրը, բայց չսպանեցի
 քեզ։ Իմացիր ու փնտրէ այսօր, որ իմ վարմունքի մէջ չկայ չարու-
 թիւն, անօրէնութիւն ու ամբարշտութիւն, քո դէմ ոչ մի յանցանք
 չեմ գործել, իսկ դու ուզում ես հեքապոնդելով իմ կեանքը խլել։
 Թող Տէրը դատ անի իմ ու քո միջեւ եւ իմ վրէժը քեզնից առնի, 13
 բայց իմ ձեռքը քո վրայ չի բարձրանայ։ Ինչպէս հին առակն է 14
 ասում՝ «Անօրէն ձեռքից է գալիս վնասը, իսկ իմ ձեռքը քո վրայ
 չի բարձրանայ»։ Արդ, ո՞ւմ յետեւից ես ընկել, ո՞վ Իսրայէլի ար- 15

քայ, եւ ո՞նմ ես հալածում. սասկած շան կամ մի լուի յեպեւից՝ ես ընկել: Թող Տէրը դատարար ու իրաւարար լինի իմ եւ քո միջեւ: Թող Տէրը փեսնի ու դարի եւ ինձ արդարութիւն անի»: Երբ Դաւիթն աւարտեց Սաուղին ուղղուած այս խօսքերը, Սաուղն ասաց. «Այդ քո՞ ձայնն է, որդեա՛կ իմ Դաւիթ»: Եւ Սաուղն իր ձայնը բարձրացնելով՝ լաց եղաւ: Սաուղն ասաց Դաւթին. «Դու աւելի արդար մարդ ես, քան ես, քանզի դու ինձ բարիք հապուցեցիր, իսկ ես քեզ չարիք հապուցեցի: Դու այսօր ինձ պարմեցիր, որ բարիք ես արել. թէ ինչպէս Տէրն այսօր ինձ քո ձեռքն էր մաքնել, իսկ դու ինձ չսպանեցիր: Եթէ մէկն իր թշնամուն նեղութեան մէջ բռնելով՝ նրան ազար է արձակում, որ բարով գնայ իր ճանապարհը, ինչպէս դու արեցիր այսօր իմ նկատմամբ, ապա Տէրը նրան բարութեամբ է հապուցում: Արդ, ես գիպեմ, որ դու անապայման կը թագաւորես, եւ Իսրայէլի թագաւորութիւնը քո ձեռքում հաստատ կը մնայ: Ուրեմն, երդուի՛ր ինձ Տիրոջ անունով, որ ինձնից յետոյ իմ սերունդը չես վերացնի եւ իմ անունը չես արաքաւորի իմ հօր փանը»: Եւ Դաւիթը երդուեց Սաուղին: Սաուղը գնաց իր փեղը, իսկ Դաւիթն ու իր մարդիկ եկան Մասարայի կիրճերը:

25 Մեռաւ Սամուէլը, եւ ամբողջ Իսրայէլը հաւաքուեց ու ողբաց նրան: Նրան թաղեցին Արիմաթէմի իր փանը: Դաւիթը վեր կացաւ ու գնաց Մառնի անապարը: Մառնում մի մարդ կար, որի հօբերը Կարմեղոսում էին: Նա շաք հարուստ էր. ունէր երեք հազար ոչխար, հազար այծ: Իր հօբերը Կարմեղոսում էին խուզում: Նրա անունը Նաբաղ էր, իսկ կնոջ անունը՝ Աբիգեա: Կինը լի էր իմաստութեամբ եւ շաք բարեպետ էր, իսկ ամուսինը՝ դաժան էր, չարամիտ ու շնաբարոյ: Այդ օրերին Դաւիթը լսեց, թէ Նաբաղ կարմեղացին խուզում է իր հօբերը: Դաւիթը փասը ծառաների ուղարկեց՝ նրանց ասելով. «Բարձրացէ՛ք Կարմեղոս, գնացէ՛ք Նաբաղի մօտ, իմ անունից նրա ողջութիւնը հարցնելուց յետոյ այսպէ՛ն ասացէ՛ք. «Այս օրերին ողջ լինես դու ու քո փունը եւ ինչ գործ որ բռնես, յաջող լինի: Լսել եմ, թէ խուզում ես քո հօբերը: Քո հովիւները մեզ հետ էին այսպեղ, անապարում, եւ որքան մնացել են մեզ հետ, Կարմեղոսում, նրանց արգելք չհանդիսացանք եւ ոչ մի բանին ձեռք չդրուեցինք: Նարցրո՛ւ քո ծառաներին, եւ նրանք կ'ասեն քեզ: Այս ծառաները թող շնորհ գրնեն քո առաջ, քանզի բարի օրում եկան. ինչ

որ ձեռքիցդ կը գայ, քորն քո ծառաներին եւ քո Դաւիթ որ-
 դուն»: Դաւթի ծառաները եկան եւ այդ խօսքերը Դաւթի ա- 9
 նունից ասացին Նաբաղին: Նա ըմբոստացաւ եւ Դաւթի ծա- 10
 ռաներին պատասխան փոխեց՝ ասելով. «Ո՞վ է Դաւիթը, կամ
 Յեսսէի որդին ո՞վ է: Այս օրերին բազմացել են իրենց փերերից
 փախած թափառական ծառաները: Ուրեմն առնեն իմ հացը, 11
 գինին եւ խուզողների համար մորթուած անասուններս ու քամ
 այս մարդկանց, որոնց որպէղից լինելը չգիտեմ»: Դաւթի ծա- 12
 ռաները ճանապարհից վերադարձան եկան եւ այդ խօսքերը
 հաղորդեցին Դաւթին: Դաւիթն ասաց իր մարդկանց. «Ամէն 13
 մէկը իր սուրը թող կապի մէջքին»: Բոլորը իրենց սրերը կա-
 պեցին իրենց մէջքին: Դաւիթը նոյնպէս իր սուրը կապեց մէջ-
 քին, եւ Դաւթի յետեւից չորս հարիւր մարդ ելաւ, երկու հարիւր 14
 մարդ էլ մնաց կահ-կարասու մօտ: Ծառաներից մէկը Նաբա-
 ղի կնոջը՝ Աբիգեային պատմեց՝ ասելով. «Դաւիթն անապարհից
 պարգամաբերներ է ուղարկել մեր փիրոջը ողջունելու, իսկ նա
 նրանցից երես է դարձրել: Այդ մարդիկ մեր նկատմամբ շատ 15
 բարեացական էին. որքան նրանց հետ բաց դաշտում էինք, մեզ
 վնաս չէին փոխել, եւ մեզանից ոչ մի բան չի պակասել: Ինչքան 16
 նրանց հետ էինք եւ արածեցնում էինք ոչխարները, նրանք մեզ
 համար պարիսպ եղան գիշեր ու ցերեկ: Արդ, քան ու իմա- 17
 ցիր, թէ ինչ ես անելու, քանզի մեր փիրոջ ու նրա ամբողջ փան
 վրայ չարիք է հասել. նա այնպիսի դաժան մարդ է, որ նրա 18
 հետ խօսել չի լինի»: Աբիգեան շտապեց, առաւ երկու հարիւր
 նկանակ, երկու փիկ գինի, հինգ եփած ոչխար, հինգ արդու 19
 բոված ցորեն, մէկ զամբիւղ չամիչ, երկու հարիւր շարոց չոր
 թուզ ու դրանք դրեց աւանակների վրայ: Նա ասաց ծառանե- 20
 րին. «Առաջ անցէք ինձնից, ես կը գամ ձեր յետեւից»: Նա այդ
 մասին իր ամուսին Նաբաղին չյայտնեց: Երբ նա, աւանակին
 հետեւ, լերան ծածուկ փեղերով իջնում էր, ահա Դաւիթն ու 21
 նրա մարդիկ նրան ընդառաջ գնացին. Աբիգեան հանդիպեց
 նրանց: Դաւիթն ասաց. «Ուրեմն ի գութ էր, որ Նաբաղի ամէն 22
 ինչը պահպանեցի այնպէս, անապարտ: Նրա ունեցածից ոչ
 մի բան չկորաւ, բայց նա իմ երախտիքի փոխարէն չարութիւն
 է հարուցում: Աստուած Դաւթին այսպէս եւ այսպէս անի, եթէ 23
 մինչեւ վաղն առաւօտ Նաբաղի ամբողջ փնից պարին միգող
 մէկ արու թողնեն»: Երբ Աբիգեան Դաւթին փեսաւ, աւանակից

շրապ իջնելով՝ Դաւթի առաջ ընկաւ, երկրպագեց նրան մինչեւ
24 գեպին եւ նրա ուրբերն ընկնելով՝ ասաց. «Մեղքն ինձ վրայ լի-
նի, Կէր, բայց թող քո աղախինը խօսի քեզ հետ, եւ դու լսիր քո
25 աղախնի խօսքերը: Իմ Կէրը այդ դաժան Նաբաղի արարքը իր
սրտին մօտ թող չընդունի, քանի որ ինչպէս իր անունն է, այն-
պէս էլ ինքն է: Նրա անունը Նաբաղ է, ուրեմն անգգամութիւնն
իր հետ է: Ես՝ քո աղախինը, քո ուղարկած ծառաներին չեմ
26 Կեսել: Արդ, կենդանի է Տէրը, եւ կենդանի ես դու. Տէրն է
քեզ արգելել անպարտ արիւն թափելը եւ այդ բանից քո ձեռքը
հեռու է պահել: Քո թշնամիներն ու իմ Կիրոջը չարիք կամե-
27 ցողները Նաբաղի պէս թող լինեն: Տիմա ընդունիր այս ընծան,
որ քո աղախինն իր Կիրոջն է բերում, այն Կոր իմ Կիրոջ հետ
28 գգնուող ծառաներին: Ներիր քո աղախնի յանցանքը, քանզի
Տէրն իմ Կիրոջ համար հաստատում Կուն պիտի շինի, քանի
որ իմ Կիրոջ պատերազմները Տէրն է վարում: Քո մէջ երբեք
29 չարութիւն թող չլինի: Եթէ որեւէ մէկը քո դէմ դուրս գայ քեզ
հալածելու եւ քո կեանքն ուզենայ խլել, իմ Կիրոջ հոգին թող
Տէր Աստծու կենաց ծրարի մէջ ծրարուի, իսկ քո թշնամիներ-
30 րի հոգիները որպէս պարսաքարեր թող արձակուեն: Եւ երբ
Տէրը իմ Կիրոջ համար խոստացած այս բոլոր բարիքները կա-
տարի եւ քեզ, ըստ իր պատգամի, Իսրայէլի վրայ առաջնորդ
31 հաստատի, իմ Կիրոջ սրտում թող չլինի վատութիւն ու գայ-
թակղութիւն, որ ի զուր արդար արիւն թափի: Թող իմ Կիրոջ
ձեռքը ուրիշի վրայ չբարձրանայ, եւ Տէրը թող բարին անի իմ
Կիրոջը, որ յիշես քո աղախինն ու բարիք գործես նրա հա-
32 մար»: Դաւիթն ասաց Աբիգեային. «Օրհնեալ է Իսրայէլի Տէր
Աստուածը, որ քեզ այսօր ինձ ընդառաջ ուղարկեց: Օրհնե-
33 ալ լինի քո խոհեմութիւնը, եւ օրհնեալ լինես դու, որ արգելք
հանդիսացար ինձ այսօր, եւ ես չգնացի արիւն թափելու ու իմ
34 ձեռքը ուրիշի վրայ բարձրացնելու: Բայց կենդանի է Իսրայէ-
լի Տէր Աստուածը, որ այսօր ինձ արգելք հանդիսացաւ չարիք
գործելու քո հանդէպ. քանզի եթէ շրապ չգայիր եւ իմ առջեւ
չէլնէիր, ինչպէս ասել էի, մինչեւ առաւօտ Նաբաղը կը գրկուէր
35 պարին միգողներից»: Դաւիթը նրա ձեռքից առաւ այն ամէնը,
ինչ բերել էր, եւ ասաց նրան. «Գնա՛ քո Կունը խաղաղութեամբ:
36 Տես, քո խօսքը լսեցի ու քո խնդրանքը կատարեցի»: Աբիգեան
գնաց Նաբաղի մօտ: Նրա Կանը թագաւորական խնջոյքի պէս

խրախճանք էր, Նաբաղը գուարթացել էր եւ շար հարբել: Կինը մինչեւ առաւօր նրան ոչ մի բան չպատմեց: Առաւօտեան երբ Նաբաղը գինուց սթափուեց, կինը այդ բաները պատմեց, Նաբաղի սիրտը մահացու հարուած ստացաւ, եւ նա կարծես քար կտրեց: Տասը օր անց Տէրը հարուածեց Նաբաղին, եւ նա մեռաւ: Երբ Դաւիթը լսեց Նաբաղի մահը, ասաց. «Օրհնեալ է Տէր Աստուածը, որ Նաբաղից կրած իմ նախապիծման դապաստանն ինքը տեսաւ, իր ծառային չարագործութիւնից յետ պահեց: Տէրը Նաբաղի չարութիւնը նրա գլխին թափեց»: Դաւիթը մարդ ուղարկեց Աբիգեային համոզելու, որ իր կինը դառնայ: Դաւիթի ծառաները եկան Կարմեղոս, Աբիգեայի մօտ, խօսեցին նրա հետ՝ ասելով. «Դաւիթը մեզ ուղարկեց քեզ մօտ, որ քեզ իրեն կնութեան առնի»: Նա վեր կացաւ ու գլուխը մինչեւ գետին խոնարհելով՝ ասաց. «Քո աղախինը պարտաստ է ստրկուի լինել եւ իր տիրոջ ծառաների ոտքերը լուանալ»: Աբիգեան անմիջապէս վեր կացաւ, հեծաւ աւանակը եւ իր հետ հինգ ծառայող աղջիկներ վերցնելով՝ գնաց Դաւիթի ծառաների յետեւից: Եւ Աբիգեան դարձաւ Դաւիթի կինը: Դաւիթը Եզրայէից Աքիմովամին էլ կնութեան էր առել. այս երկուսն էլ դարձան նրա կինը, իսկ Սաուլոն իր Մեղքող դստերը, որը Դաւիթի կինն էր, ռոմացի Նեմեսսայի որդի Փաղտիէլին էր կնութեան տուել:

Զիփացիները Մռայլ լեռից գնացին դէպի բլուրը, Սաուլի մօտ, եւ նրան ասացին. «Դաւիթը թաքնուել է մեզ մօտ, Եքեղափի բլրի վրայ, Նեսեմոնի դիմաց»: Սաուլը վեր կացաւ եւ իսրայէլացի երեք հազար ընտիր մարդկանցով իջաւ Դաւիթին որոնելու Զիփ անապատում: Սաուլը բանակապետի դրեց Եքեղափի բլրի վրայ, Նեսեմոնի դիմաց, ճանապարհի վրայ: Դաւիթը նստել էր անապատում եւ երբ տեսաւ, որ Սաուլոն իր յետեւից անապատ է գալիս, լրտեսներ ուղարկեց եւ իմացաւ, որ Սաուլը կազմ ու պարտաստ եկել է Կէիլա: Դաւիթը վեր կացաւ, գաղտագողի եկաւ այն տեղը, ուր մնում էր Սաուլը, եւ գրաւ նրա քնած տեղը: Այնպէս էր Ների որդի Աբեսները՝ նրա զօրապետը: Սաուլը ննջում էր գահաւորակի վրայ, իսկ նրա շուրջբլուրը նրա զօրքն էր: Դաւիթը խօսելով Աքիմէլէք քերացու եւ Յովաբի եղբայր Շարուիու որդի Աբեսսայի հետ՝ ասաց. «Ո՞վ ինձ հետ բանակապետի կը մտնի Սաուլի մօտ»: Աբեսսան ասաց. «Ե՛ս քեզ հետ կը մտնեմ»: 7

Եւ Դաւիթն ու Աբեսսան գիշերը մտնան զօրքի մէջ: Սաւուղը ննջում էր գահաւորակի վրայ, գեղարդը սնարի մօտ գեպինն էր ցցուած, իսկ Աբեններն ու զինուորները նրա շուրջը ննջել էին:

8 Աբեսսան ասաց Դաւիթին. «Տէրն այսօր քո թշնամուն ձեռքդ մատնեց. արդ, գեղարդով մէկ անգամից գեպին գամեմ սրան

9 եւ էլ հարուածս չկրկնեն»: Դաւիթն ասաց Աբեսսային. «Մի՛ սպանիր նրան, քանզի ո՛վ կարող է ձեռք բարձրացնել Տիրոջ

10 օձեալի վրայ եւ թողութիւն ստանալ»: Դաւիթն ասաց. «Կենդանի է Տէրը: Միայն Տէրը կարող է պարծել նրան. կամ նրա օրհասը կը գայ, ու ինքը կը մեռնի, կամ թէ պարտեալով մէջ կը

11 մտնի ու կը սպանուի: Քան լիցի, որ ես իմ ձեռքը բարձրացնեմ Տիրոջ օձեալի վրայ: Միայն թէ վերցրո՛ւ նրա սնարի մօտ դրուած այդ գեղարդն ու այդ ջրի կուժը, եւ գնանք մեզ մօտ»:

12 Դաւիթն առաւ նրա սնարի մօտ դրուած գեղարդն ու ջրի կուժը, եւ գնացին: Ոչ ոք ոչինչ չտեսաւ կամ չիմացաւ կամ չզարթնեց, քանզի թմրութիւնը Տիրոջ կողմից իջած լինելով նրանց վրայ՝

13 բոլորը քնի մէջ էին: Դաւիթն այն կողմ անցաւ, բարձրացաւ լեռան գագաթը եւ կանգնեց հեռում. իր ու Սաւուղի զօրքի միջեւ երկար տարածութիւն կար: Դաւիթը դիմեց զօրքին ու Աբեններին ասաց. «Պարասխան չե՛ն փախիս, Աբեններ՝»: Սա ասաց. «Ո՞վ ես դու, որ արքայի մօտ ինձ վրայ բղաւում ես»:

15 Դաւիթն ասաց Աբեններին. «Զէ՛ որ դու քաջ մարդ ես: Իսրայէլում ո՛վ կայ քեզ նման: Ինչո՞ւ քո փէր արքային չես պահպանում: Զէ՛ որ մարդ էր մտել քո փէր արքայի մօտ, որ նրան սպանէր:

16 Լաւ բան չես անում: Կենդանի է Տէրը: Դուք՝ Տիրոջ օձեալ ձեր արքային պահպանողներդ, մահուան էք արժանի: Արդ, ո՞ր են արքայի մօտ դրուած գեղարդն ու ջրի կուժը»: Սաւուղը ճանաչեց Դաւիթի ձայնը եւ ասաց. «Այդ քո՛ ձայնն է, որդեա՛կ իմ

18 Դաւիթ»: Դաւիթն ասաց. «Քո ծառան եմ, փէր իմ արքայ»: Եւ աւելացրեց. «Ինչո՞ւ է իմ փէրն ընկել իր ծառայի յետեւից: Ինչո՞ւ եմ մեղանջել եւ ի՛նչ վնաս եմ հասցրել: Արդ, իմ փէր արքան թող լսի իր ծառայի խօսքերը. «Եթէ Աստուած է քեզ շարժել իմ դէմ, թող քո ճենճերացող զոհը լինեմ, իսկ եթէ մարդկանց որդիներն են արել, անիծեալ լինեն նրանք Տիրոջ առջեւ, քանզի նրանք ինձ այսօր մեկուսացրել են, որ բաժին չստանամ Տիրոջ

20 ծառանգութիւնից»: Նրանք ինձ ասացին. «Գնա ծառայի՛ր օտար աստուածների»: Արդ, իմ արիւնը Տիրոջ առջեւ գեպին թող

ջթափուի, քանի որ Իսրայէլի թագաւորը ելել է իմ կեանքը խլելու, ինչպէս որ ագռան է թելածում լեռների վրայ»: Սաւուղն ասաց. «Մեղք եմ գործել: Վերադարձիր, որդեանկ իմ Դաւիթ: Զեզ չար բան չեմ անի այն բանի համար, որ իմ անձը քո աչքին պարուական է: Ես ամբողջ ժամանակ յիմարութիւն եմ գործել եւ շար յանցաւոր եմ»: Պարասխան րուեց Դաւիթն՝ ասելով. «Ահաւասիկ արքայի գեղարդը: Թող ծառաներից մէկը գայ եւ վերցնի սա: Թող Տէրն ամէն մէկին ըստ իր արդարութեան եւ հաւարարմութեան հարուցի: Տէրն այսօր քեզ իմ ձեռքը մարնեց, բայց ես չկամեցայ իմ ձեռքը բարձրացնել Տիրոջ օծեալի վրայ: Եւ ահա, ինչպէս քո անձը այսօր իմ աչքին պարուական երեւաց, իմ անձն էլ Տիրոջ առջեւ այնպէս պարուական թող երեւայ, ինձ զօրացնի ու փրկի ամէն Կեսակ նեղութիւնից»: Սաւուղն ասաց Դաւիթին. «Օրհնեալ ես դու, որդեանկ իմ Դաւիթ, դու յաջողութիւն ես գտնելու եւ զօրանալով զօրանալու ես»: Դաւիթը գնաց իր ճանապարհով, իսկ Սաւուղը վերադարձաւ իր տեղը:

Դաւիթն իր մարքում ասաց. «Վերջապէս ես մի օր Սաւուղի ձեռքով կորչելու եմ: Այլազգիների երկիրը փախչելուց լաւ բան չկայ: Եթէ պարահի, որ Սաւուղն ինձ փնտրի Իսրայէլի բոլոր սահմաններում, դարձեալ նրա ձեռքից կ'ազատուեմ»: Դաւիթը վեր կացաւ, եւ ինքն ու իր հետք եղող վեց հարիւր մարդիկ անցան գնացին Գէթի արքայ Մովաքի որդի Անքուսի մօտ: Ինքը Դաւիթն ու իր մարդիկ, ամէն մէկն իր ընտանիքով, եւ Դաւիթն էլ իր երկու կանանց՝ Աքինովամ Յեզրայէլացու եւ Նաբաղ Կարմեղացու կին Արիգեայի հետք բնակուեցին Գէթում, Անքուսի մօտ: Երբ Սաւուղին տեղեկացրին, թէ Դաւիթը փախել է Գէթ, նա այլեւս չհետապնդեց նրան: Դաւիթն ասաց Անքուսին. «Եթէ քո ծառան քո առաջ շնորհ է գրել, ինձ տեղ տուր երկրի քաղաքներից մէկում, որ այնտեղ մնամ. ինչո՞ք քո ծառան քեզ հետք նստի թագաւորանիստ քաղաքում»: Այն ժամանակ Անքուսը նրան տուեց Սիկեդակը, եւ այդ պարճառով Սիկեդակը Նրեասփանի արքաներին է պատկանել: Այդպէս է մինչեւ օրս: Դաւիթը այլազգիների երկրում բնակուեց չորս ամիս: Դաւիթն ու նրա մարդիկ ելնում ու ասպարակում էին բոլոր գետերացիների, գեղերացիների ու ամաղէկացիների վրայ, որոնք բնակում էին Գեղամսուրի ապահով պարսպապար քաղաքներից մինչեւ Ե-

9 գիպտոս: Դաւիթը հարուածեց այդ երկիրը եւ ողջ ջրողեց ո՛չ
 փղամարդ եւ ո՛չ կին: Նա աւար էր առնում ոչխարների հօփեր,
 արջառներ, աւանակներ, ուղտեր եւ հագուստ-կապուստ ու վե-
 10 րադառնում Անքուսի մօտ: Անքուսը հարցրեց Դաւթին. «Ո՞ր
 կողմն արշաւեցիք այսօր»: Դաւիթը պատասխանեց Անքուսին.
 «Տրեաստանի հարաւային կողմերը եւ Տերամի ու Կենեզի կող-
 11 մերը: Տղամարդ ու կին ողջ ջրողեցի, որ Գէթ բերեմ, որպէս-
 զի, Գէթ գալով, մեր մասին լուր չբերեն, թէ՛ «Այս բոլորը Դա-
 ւիթն է արել»: Եւ այս էր Դաւթի սովորութիւնը, քանի դեռ նա
 12 բնակւում էր այլազգիների երկրում: Անքուսը Դաւթին շար էր
 վստահում՝ ասելով. «Այս մարդը Իսրայէլի իր ժողովրդի մօտ
 իրեն վարկաբեկել է. թող ինձ մօտ մինչեւ վերջ ծառայ լինի»:

28 Այդ օրերին այլազգիներն իրենց զօրքերը հաւաքելով՝ պա-
 րերազմի ելան ընդդէմ Իսրայէլի: Անքուսն ասաց Դաւթին.
 «Լաւ իմացիր, որ դու եւ քո մարդիկ ինձ հետ պարերազմի էք
 2 դուրս գալու»: Դաւթն ասաց Անքուսին. «Այդպէս թող լինի:
 Տիմա դու կ'իմանաս, թէ քո ծառան ինչ է անելու»: Անքուսն
 ասաց Դաւթին. «Այդպէս թող լինի, քանզի քեզ ընդմիշտ իմ
 3 թիկնապահների պէտք եմ դարձնելու»: Սամուէլը մահացել էր,
 նրան ողբացել էր ամբողջ Իսրայէլը ու նրան թաղել իր քաղաք
 Արիմաթեմում: Սաւուղը երկրից վերացրել էր ոգեհարցներին
 4 ու գուշակներին: Այլազգիները հաւաքուեցին ու եկան բանա-
 կարեղի դրեցին Սոմանում: Սաւուղն էլ հաւաքեց բոլոր իս-
 5 րայէլացիներին ու բանակարեղի դրեց Գեղբուէում: Երբ Սա-
 ւուղը փեսաւ այլազգիների բանակը, վախեցաւ, նրա սիրտը
 6 մեծ ահ ընկաւ: Սաւուղը Տիրոջը հարց փութեց, սակայն Տե-
 րը նրան պատասխան չփութեց ո՛չ երագով, ո՛չ գուշակութեամբ,
 7 ո՛չ էլ մարգարէների միջոցով: Սաւուղն ասաց իր ծառանե-
 րին. «Մի ոգեհարց կ'ին գրէք, որ գնամ նրա մօտ ու հարց փամ
 8 նրան»: Ծառաներն ասացին նրան. «Ահա մի ոգեհարց կ'ին կայ
 Այենդորում»: Սաւուղը ծափուեց, ուրիշ զգեստներ հագաւ ու
 գնաց երկու մարդկանց հետ: Նրանք զիշերը հասան կնոջ մօտ:
 Սաւուղն ասաց նրան. «Ոգեհարցին պարշաճ դիպութիւն արա՛
 9 եւ կանչի՛ր նրան, ում որ քեզ կ'ասեն»: Կինն ասաց. «Դու ինքդ
 գիպես, թէ ինչ էր արել Սաւուղը. թէ ինչպէս ոգեհարցներին ու
 10 գուշակներին վերացրեց երկրից: Արդ, ինչո՞ւ ես ինձ սպանելու
 համար իմ անձի դէմ որոգայթ լարում»: Սաւուղը նրան Տիրոջ

անունով երդուեց՝ ասելով. «Կենդանի է Տէրը. այս բանից քեզ
 ոչ մի վնաս չի հասնի»: Կինն ասաց. «Ո՞նմ ոգին կանչեմ»: 11
 Նա ասաց. «Սամուէլի ոգին կանչիր»: Կինը տեսնելով Սա- 12
 մուէլին՝ բարձր ձայնով աղաղակեց ու ասաց Սաուլին. «Ինչո՞ւ
 ինձ խաբեցիր, չէ՞ որ դու հէնց Սաուլն ես»: Արքան նրան 13
 ասաց. «Մի՛ վախեցիր, ասա՛, ո՞նմ տեսար»: Կինն ասաց նրան.
 «Գեպնից դուրս եկող աստուածներ եմ տեսնում»: Սաուլն 14
 ասաց նրան. «Ի՞նչ նկատեցիր»: Նա ասաց. «Մի կանգնած
 մարդ երկրից ելնում էր, եւ նրա վրայ թիկնոց կար»: Սաուլն
 իմացաւ, որ դա Սամուէլն է, եւ երեսնիվայր ընկաւ գետին ու
 երկրպագեց նրան: Սամուէլն ասաց Սաուլին. «Ինչո՞ւ ինձ 15
 կանչելով նեղութիւն պուեցիր ինձ»: Սաուլն ասաց. «Սաստիկ
 նեղ վիճակում եմ, այլազգիներն իմ դէմ պատերազմի են ելել,
 Աստուած ինձնից հեռացել է, ինձ չի պաշտպանում ո՛չ մար-
 զաբէնէրի, ո՛չ էլ երագների միջոցով: Արդ, քեզ կանչեցի, որ
 ինձ ցոյց փաս, թէ ինչ անեմ»: Սամուէլն ասաց. «Ինչո՞ւ ես ինձ 16
 հարցնում: Տէրը քեզնից հեռացաւ եւ քո ընկերոջ հետ եղաւ:
 Տէրը քեզ հետ վարուեց այնպէս, ինչպէս իմ միջոցով յայտնել 17
 էր: Տէրը քո ձեռքից խլելու է թագաւորութիւնդ եւ փալու է քո
 ընկերոջը՝ Դաւթին, որովհետեւ չլսեցիր Տիրոջ ձայնը եւ նրա 18
 սաստիկ բարկութիւնը Ամադէկի վրայ ի գործ չդրեցիր: Այդ 19
 պատճառով էլ Տէրն այսօր քեզ հետ այդպէս է վարում: Տէրը
 Իսրայէլին քեզ հետ միասին մարմնելու է այլազգիների ձեռ-
 քը, վաղը դու եւ քո որդիները պիտի ընկնէք, եւ Տէրը Իսրայէլի
 բանակը պիտի մարմնի այլազգիների ձեռքը»: Սաուլն ան- 20
 միջապէս ամբողջ հասակով գետնի վրայ վայր ընկաւ, խիստ
 զարհուրեց Սամուէլի խօսքերից, ու իր մէջ այլեւս ուժ չմնաց,
 որովհետեւ մի ամբողջ օր ու գիշեր հաց չէր կերել: Կինը մտաւ 21
 Սաուլի մօտ ու տեսնելով, որ նա մեծ փազնապի մէջ է, ա-
 սաց նրան. «Ես՝ քո աղախինը, հնազանդուել եմ քեզ, կեանքս
 վրանգի ենթարկելով անսացել եմ խօսքերիդ: Նիմա էլ դո՞ւ 22
 լսիր քո աղախնի խօսքերը: Քո առջեւ մի պատառ հաց դնեմ ու
 կեր եւ ուժ կը ստանաս, որ քո ճանապարհը գնաս»: Նա չու- 23
 գեց ուրել, սակայն իր ծառաներն ու կինը ստիպեցին նրան, ու
 Սաուլը փեղի փալով՝ գետնից վեր կացաւ ու նստեց աթոռին:
 Կինը փանը կերակրուած մի հորթ ունէր, անմիջապէս մորթեց 24
 դա: Ալիւր առնելով՝ շաղեց, բաղարջ հաց եփեց եւ պուեց Սա-

25 տուլին ու նրա ծառաներին: Նրանք կերան, վեր կացան ու նոյն գիշերը գնացին:

29 Այլազգիներն իրենց բոլոր բանակները հաւաքեցին Ափեկում, իսկ իսրայէլացիները բանակ դրին Յեզրայէլի Այենդոր 2 բնակավայրում: Այլազգիների իշխանները հարիւրներով ու հազարներով էին առաջ շարժում, իսկ Դաւիթն ու իր մարդիկ 3 գնում էին Անքուսի յետեւից: Այլազգիների իշխաններն ասացին. «Ուվբէն եմ դրանք, որ անցնում են»: Անքուսն իր նախա- 4 րարներին ասաց. «Չէ՛ որ դա Իսրայէլի Սաուղ արքայի ծառայ Դաւիթն է: Ահա երկու փարի է, որ մեզ մօտ է, եւ նրա մեր կողմն անցած օրից մինչեւ այսօր նրա մէջ ոչ մի վար բան չեմ 5 նկատել»: Այլազգիների իշխանները խոժոռ նայելով Դաւիթին՝ ասացին Անքուսին. «Յենք դարձրու այդ մարդուն, թող գնայ այնպէղ, ուր նշանակել ես նրան, մեզ հետ պատերազմի թող չգայ, մի գուցէ նա դաւաճանի մեր բանակին: Նա ինչո՞վ պիտի հաշտուի իր փրոջ հետ, եթէ ոչ այս մարդկանց գլուխներով: 6 Սա այն Դաւիթը չէ՞, որի համար պար բռնելով երգում էին, թէ՛ «Սաուղը հազար կոտորեց, իսկ Դաւիթը՝ բազմահազարներ»: Անքուսը կանչեց Դաւիթն ու ասաց նրան. «Կենդանի է Տէրը. 7 դու իմ աչքին շիտակ եւ բարի մարդ ես, հաճելի է ինձ հետ բանակ մտնելդ ու ելնելդ, քանզի ինձ մօտ եկած օրիցդ մինչեւ այսօր քո մէջ չարութիւն չեմ նկատել: 8 Բայց դու իշխանների աչքին լաւ չես երեւում: Արդ, դարձի՛ր ու գնա՛ խաղաղութեամբ եւ մի՛ արա այն, ինչ իշխանների աչքին վար է երեւում»: Դա- 9 ւիթն ասաց Անքուսին. «Ի՞նչ եմ արել քեզ. քեզ մօտ ապրելու օրից մինչեւ այս օրը ծառայիդ մէջ ի՞նչ վար բան ես նկատել, ինչո՞ւ ես չեմ գնալու իմ փեր արքայի թշնամիների դէմ պա- 10 տերազմելու»: Պապասխան փութեց Անքուսը Դաւիթին՝ ասելով. «Գիտեմ, որ դու իմ աչքին Աստուծոյ հրեշտակի պէս բարի ես, բայց այլազգիների իշխաններն ասում են. «Թող մեզ հետ պա- 11 տերազմի չգայ»: Արդ, դու եւ քո փրոջ ծառաները, որոնք քեզ հետ են եկել, առաւօտ կանուխ վեր կացէք գնացէք այնպէղ, ուր ձեզ նշանակել եմ: Ոչ մի վար բան մի՛ մտածիր, քանզի դու ինձ համար հաճելի մարդ ես: Առաւօտ կանուխ վեր կացէք ու լուսածագին գնացէք»: Դաւիթն ու նրա մարդիկ առաւօտեան կանուխ վեր կացան, որ գնան, այլազգիների երկիրը պահպա- նեն, իսկ այլազգիները դուրս եկան պատերազմելու Իսրայէլի

դէմ:

Երբ Դաւիթն ու նրա մարդիկ երրորդ օրը մօտանալով Սիկեղակ, 30
ամառեկացիներն ասպարակել էին հարաւակողմը եւ Սիկեղա-
կը: Նրանք հարուածել էին Սիկեղակին ու հրի մափնել, գերևա-
րել էին կանանց եւ երկրում գտնուող բոլոր մարդկանց՝ փոք-
րից մինչեւ մեծը: Թշնամին չէր սպանել տղամարդկանց եւ կա- 2
նանց, այլ գերել էր ու գնացել իր ճանապարհով: Դաւիթն ու իր 3
մարդիկ երբ մօտանալով քաղաք, տեսան, որ այն հրկիզուած է, իսկ
իրենց կանայք, տղաներն ու աղջիկները՝ գերուած: Դաւիթը եւ 4
իր մարդիկ իրենց ձայնը բարձրացրին ու լաց եղան այնքան,
որ նրանց վրայ լալու ուժ այլեւս չմնաց: Գերուել էին նաեւ 5
Դաւթի երկու կանայք՝ Աքինովամ Յեզրայելացին ու Կարմե-
ղացի Նաբադի կինը՝ Աքիգեան: Դաւիթը մեծ փազնապի մեջ 6
էր. ժողովուրդն ուզում էր նրան քարկոծել, որովհետեւ ամէն
մէկի սիրտը կսկծում էր իր տղաների ու աղջիկների համար:
Դաւիթն ասաց Աքիմելէի որդի Աքիաթար քահանային. «Մօ- 7
տեցրո՛ւ պարեգօտը»: Աքիաթարը մօտեցրեց պարեգօտը Դա-
ւթին: Դաւիթը հարցրեց Տիրոջը եւ ասաց. «Ներապնդե՛մ այդ 8
ելուզակներին, կը հասնե՛մ նրանց»: Տէրն ասաց. «Ներապնդի՛ր
եւ անպայման կը հասնես ու բոլոր գերիներին կը փրկես»: Դաւիթն իր հետ
վերցնելով վեց հարիւր մարդ՝ եկաւ մինչեւ 9
Բոսորի հեղեղափը, իսկ ուժասպառ եղածները մնացին տե-
ղում: Դաւիթն այդ չորս հարիւր մարդկանցով հերապնդեց 10
թշնամուն, իսկ երկու հարիւր մարդ էլ մնաց նստած Բոսորի հե-
ղեղափի այն կողմը: Նրանք դաշտում մի եգիպտացու գրան, 11
բռնեցին ու բերեցին դաշտ, Դաւթի մօտ: Նրան հաց տուեցին,
ու նա կերաւ, ջուր խմեցրին, տուին նրան մի կտոր չոր թուզ,
երկու ողկոյզ չամիչ: Նա կերաւ եւ ուժ առաւ, քանզի երեք օր 12
ու երեք գիշեր ոչ հաց էր կերել, ոչ ջուր խմել: Դաւիթը ասաց. 13
«Դու ո՞ւմ մարդն ես, որտեղի՞ց ես»: Պատահեալն ասաց. «Ես
եգիպտացի եմ, մի ամառեկացու ծառայ: Տէրս ինձ լքեց, քանզի
երրորդ օրն է, որ հիւանդ եմ: Մենք ասպարակեցինք Քերեթի 14
հարաւային կողմերը, Նրեասրանի կողմերը եւ Քաղէի հարա-
ւակողմը, իսկ Սիկեղակը հրի մափնեցինք»: Դաւիթն ասաց 15
նրան. «Ինձ այդ ելուզակների մօտ կ'առաջնորդեն»: Եգիպտա-
ցին ասաց նրան. «Երդուի՛ր, որ ինձ չես սպանի, չես յանձնի իմ
տիրոջ ձեռքը, եւ ես քեզ ելուզակների մօտ կ'առաջնորդեմ»: Նա

16 երդուեց նրան: Եգիպտացին նրան այնպէղ փարաւ, եւ Դաւի-
թը քետաւ, որ նրանք ցրուած էին ամբողջ դաշտում, ուրում ու
խմում էին եւ այլազգիների ու Յուդայի երկրից վերցրած մեծա-
17 մեծ աւարով ուրախութիւն անում: Դաւիթը նրանց վրայ յար-
ձակուեց եւ Արուսեակի երեսալուց մինչեւ երեկոյ ու միւս օրը
կոտորեց նրանց այնպէս, որ ոչ մի փղամարդ չփրկուեց: Միայն
18 չորս հարիւր երիտասարդներ, ուղտերը հեծած, փախան: Դա-
ւիթն ազապեց այն բոլորին, որոնց գերևարել էին ամաղէկացի-
19 ները: Նա փրկեց նաեւ իր երկու կանանց: Նրանց ունեցածից
ոչ մի բան չէր պակասել. փոքրից մինչեւ մեծը, փղաներին եւ
աղջիկներին եւ այն ամէնը, ինչ առել էին նրանցից, Դաւիթը յետ
20 բերեց: Դաւիթն առաւ բոլոր հօտերն ու արջառները եւ փարաւ
աւարի առջեւից: Աւարի համար ասում էին. «Սա Դաւթի աւարն
21 է»: Դաւիթը եկաւ ուժասպառ եղած երկու հարիւր զինուորների
մօտ, որոնք չէին կարողացել Դաւթի յետեւից գնալ եւ մնացել
էին Բոսորի հեղեղափայում: Նրանք ընդառաջ գնացին Դաւթին ու
նրա հետ եղած զօրքին: Դաւիթը մօտեցաւ այդ երկու հարիւր
զինուորներին, հարցուփորձ արեց նրանց առողջութեան մա-
22 սին: Դաւթի հետ պապերազմի գնացած դաժան ու անզգամ
մարդիկ ասացին. «Քանի որ սրանք մեզ հետ չեկան, ուստի
մենք էլ մեր փրկած աւարից նրանց բաժին չենք հանի: Միայն
ամէն մէկը թող առնի իր կնոջն ու որդիներին եւ գնայ, հեռա-
23 նայ»: Դաւիթն ասաց. «Եթէ Տէրը թշնամուն յանձնել է մեր
ձեռքը եւ մեզ պահել է, ուրեմն այդ բանը մի՛ արէք, եղբայր-
ներ: Չէ՞ որ Տէրը մեր ձեռքն է մաքնել մեզ վրայ յարձակուած
24 ելուզակներին: Ո՞վ կը լսի ձեր խօսքերը, չէ՞ որ նրանք ձեզնից
թոյլ չեն: Պահապանների բաժինը հաւասար պէտք է լինի պա-
25 րերազմի գնացողների բաժնին: Աւարը հաւասարապէս պէտք
է բաժանուի»: Եւ այդ օրուանից մինչեւ այսօր դա իբրեւ օրէնք ու
26 իրաւունք կիրառուում է Իսրայէլի մէջ: Դաւիթը եկաւ Միկեղակ
եւ աւարից ուղարկեց Յուդայի երկրի ծերերին ու իր ընկերնե-
27 րին՝ ասելով. «Ահա ձեզ Տիրոջ թշնամիների աւարից բաժին
28 եմ հանում, ո՞վ Բեթէլի ու հարաւային Ռամաթի, Եթերի ու Ա-
29 րոյերի, Եփթամոթի, Եսթամայի, Երաքէլի եւ յերեմելացիների
30 ու կինեցիների քաղաքների, Ռամայի, Բորասանի ու Աթաքի,
31 Քերբոնի ու բոլոր այն վայրերի բնակիչներ, ուր Դաւիթն ու իր
մարդիկ արշաւել են»:

Այլազգիները պատերազմ մղեցին Իսրայէլի դէմ, եւ իսրայէլացիները այլազգիների առաջ փախուսարի դիմելով՝ վիրաւոր ընկան Գեղբուա լեռան վրայ: Այլազգիները հեփապնդելով Սաուղին ու նրա որդիներին՝ սպանեցին Սաուղի որդիներին՝ Յովնաթանին, Ամինադաբին ու Մեղքիսաւէին: Պատերազմը Սաուղի դէմ սաստկացաւ, կորովի աղեղնաւորները գպան նրան, եւ նա վիրաւորուեց կողոսկրից ներքեւ: Սաուղն սասաց իր կապարճակրին. «Սուրդ մերկացրո՛ւ եւ դրանով ինձ մահացու խոցի՛ր: Չլինի, թէ անթլփապները գան, ինձ խոցոպեն ու ծաղր ու ծանակի ենթարկեն»: Կապարճակիրը չուզեց այդ անել, քանզի սաստիկ վախեցել էր: Սաուղն առաւ իր սուրը եւ իրեն նետեց դրա վրայ: Երբ կապարճակիրը փեսաւ, թէ Սաուղը մեռաւ, ինքը եւս իրեն նետեց սրի վրայ ու նրա հետ մեռաւ: Մեռան Սաուղը, իր երեք որդիներն ու իր կապարճակիրը. նրա բոլոր մարդիկ նոյն օրը միասին մեռան: Երբ հովքի այն կողմում ու Յորդանան գետի այն կողմում գտնուող իսրայէլացիները փեսան, թէ իսրայէլացիները փախան, եւ թէ մեռան Սաուղն ու իր որդիները, թողեցին իրենց քաղաքներն ու փախուսարի դիմեցին: Այլազգիները եկան ու բնակուեցին դրանց մէջ: Նետելեալ օրը այլազգիները եկան դիակները կողոպտելու: Նրանք գպան Գեղբուա լեռան վրայ ընկած Սաուղին ու նրա երեք որդիներին: Նրան շուռ փուեցին, վերցրին գէնքերը եւ կտրեցին գլուխը: Նրանք աւերաբերներ ուղարկեցին այլազգիների երկրի չորս կողմը՝ յայտնելու այս մասին իրենց կռապներին ու ժողովրդին: Սաուղի գէնքերը դրեցին Աստարտիոնի տանը եւ սպանուածների մարմինները կախեցին Բեթսանի պարսպից: Երբ գաղաաղացիների Յաբիս բնակավայրի բնակիչները լսեցին այն մասին, թէ ինչ էին արել այլազգիները Սաուղին, բոլոր զօրեղ մարդիկ վեր կացան, ամբողջ գիշեր գնացին, Բեթսանի պարսպից վերցրին Սաուղի ու նրա որդի Յովնաթանի մարմինները, Յաբիս բերեցին դրանք եւ այնպեղ այրեցին: Այնուհետեւ նրանց ոսկորներն առնելով՝ թաղեցին Յաբիսի դաշտում եւ եօթը օր ծոմ պահեցին:

31

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

2 Թագաւորաց

1 Սաւուղի մահուանից եւ ամաղէկացիներին կոպորելուց յե-
2 րոյ Դաւիթը վերադարձաւ եւ երկու օր մնաց Սիկեղակում: Եր-
րորդ օրը Սաւուղի բանակապետիից մարդ եկաւ, որի հագուստ-
ները պաքառոտուած էին, իսկ գլխին հող էր ածուած: Երբ նա
Դաւթի մօտ մտաւ, գետին ընկաւ ու խոնարհուեց նրա առաջ:
3 Դաւիթը հարցրեց նրան. «Որտեղից ես գալիս»: Նա պաքառ-
4 խանեց. «Փախել եմ Իսրայէլի բանակապետիից»: Դաւիթն ա-
սաց նրան. «Ի՞նչ է պաքահել, պաքամիր ինձ»: Մարդն ասաց.
«Ժողովուրդը պաքերագմի դաշտից փախաւ, շաքերը վիրա-
ւոր ընկան ու մեռան: Մեռան նաեւ Սաւուղն ու Յովնաթանը»:
5 Դաւիթն իրեն լուր բերող երիպասարդին հարցրեց. «Ի՞նչ գի-
6 րես, որ Սաւուղն ու նրա որդի Յովնաթանը մեռան»: Լուր բե-
րող երիպասարդն ասաց. «Դիպուածով Գեղբուա լեռան վրայ
էի գտնուում եւ ահա տեսայ, որ Սաւուղն ընկել էր իր նիզակի
վրայ, եւ թշնամու մարտակառքերն ու հեծեալների զօրավար-
ները հասել էին նրան: Նա յետ նայեց եւ ինձ տեսնելով՝ իր մօտ
7, 8 կանչեց: Ասացի. «Ահա այստեղ եմ»: Նա ասաց ինձ. «Ով ես
9 դու»: Ասացի՝ «Ամաղէկացի եմ»: Նա ասաց ինձ. «Խոցիր ու
սպանիր ինձ: Խաւարն է պաքել ինձ, բայց շունչս դեռ վրաս
10 է»: Խոցեցի ու սպանեցի նրան, որովհետեւ գիտէի, որ նիզակի
վրայ ընկնելուց յետոյ չէր ապրելու: Առայ նրա գլխից թագը,
ապարանջանները՝ նրա բազկից եւ դրանք բերեցի այստեղ՝ իմ
11 փրոջը»: Դաւիթն իր հագուստները բռնելով՝ պաքառոտեց:
Իրենց հագուստները պաքառոտեցին նաեւ նրա մօտ գտնուող
12 մարդիկ: Նրանք ողբացին, լաց եղան ու մինչեւ երեկոյ ծոմ
պահեցին սրով ընկած Սաւուղի, նրա որդի Յովնաթանի, Յու-
13 դայի երկրի ժողովրդի ու Իսրայէլի փան համար: Դաւիթն
ասաց իրեն լուր բերող երիպասարդին. «Որտեղից ես դու»:
Մարդն ասաց. «Մի պանդուխտ ամաղէկացու որդի եմ ես»:
14 Դաւիթն ասաց նրան. «Ինչպէ՛ն չվախեցար ձեռք բարձրացնել
15 ու սպանել Տիրոջ օծեալին»: Դաւիթն իր ծառաներից մէկին
կանչելով՝ ասաց. «Մօտեցիր ու սպանիր սրան»: Նա հարուա-
16 ծեց, ու մարդը մեռաւ: Դաւիթն ասաց նրան. «Քո արիւնը թող
քո գլխին լինի, քանզի քո բերանը քո մասին վկայութիւն փու-

եց՝ ասելով. «Ես սպանեցի Տիրոջ օծեալին»: Դաւիթը Սաուլի 17
 ու նրա որդի Յովնաթանի վրայ այս ողբը յօրինեց եւ պատուի-
 րեց այս ողբը ուսուցանել Յուդայի երկրի աղետնակիրներին:
 Այն գրուած է Արդարութեան գրքում: Բլուրների բարձունք- 18, 19
 ներում իբրեւ արձան կանգնի՜ր, Իսրայէլ, վիրաւոր ընկած քո
 գօրաւոր որդիների համար: Մի՛ յայտնէք Գէթում եւ լուր մի՛ 20
 փարածէք Ասկաղոնի փողոցներում, որ այլազգիների դուստրե-
 րը երբեք չիրճունեն, եւ անթլփաբների դուստրերը չցնծան: Ո՛վ 21
 Գեղբուայի լեռներ, թող ձեզ վրայ ցօղ չիջնի, անձրեւ չգայ ձեզ
 վրայ, եւ ոչ էլ պտղաբու այգիներ լինեն: Քանզի այսպէղ է, որ 22
 հզօրների վահանը ջարդուեց, Սաուլի վահանը չօծուեց իւղով:
 Յովնաթանի աղեղը գուր յետ քաշուեց վիրաւորների արիւնից
 ու հզօրների ճարպից, իսկ Սաուլի սուրը դափարկ պատե-
 ան չդրուեց: Սաուլն ու Յովնաթանն իրենց կենդանութեան 23
 ժամանակ միմեանց սիրելի էին, գեղեցիկ ու վայելուչ, իրենց
 մահուան ժամանակ էլ իրարից չբաժանուեցին: Արծիւներից
 աւելի թեթեւաշարժ էին, առիւծներից աւելի զօրեղ: Իսրայէ- 24
 լի դուստրեր, լաց եղէք Սաուլի վրայ, լաց եղէք նրա վրայ,
 ով ձեզ զարդարուն կարմիր զգեստներ էր հագցնում, ձեր հա-
 գուստների վրայ ոսկէ զարդեր էր գցում: Նզօրներն ինչպէն 25
 ընկան պատերազմի մէջ: Յովնաթան, քո բարձունքների վրայ
 խոցուեցիր: Յաւում եմ քեզ համար, եղբայր իմ Յովնաթան: 26
 Ինձ շար սիրելի էիր, քո սէրը կանանց սիրուց բարձր էր: Ինչ- 27
 պէն ընկան հզօրները, եւ ջարդուիշուր եղան ռազմի գործիք-
 ները:

Դրանից յետոյ Դաւիթը հարց փալով Տիրոջը՝ ասաց. «Արդե- 2
 օք գնամ Յուդայի քաղաքներից որեւէ մէկը»: Տէրն ասաց նրան.
 «Գնա՛»: Դաւիթն ասաց. «Ո՞ր գնամ»: Տէրն ասաց՝ «Քեբրոն»: 2
 Դաւիթն իր երկու կանանց՝ յեզրայէլացի Աքինովամի եւ կար-
 մեղացի Նաբադի կին Աբիգեայի հետ եկաւ Քեբրոն: Դաւիթն 3
 իր հետ եկած մարդկանց, ամէն մէկին իր ընփանիքով բերեց,
 եւ նրանք բնակուեցին Քեբրոն քաղաքում: Եկան Նրեասար- 4
 նի մարդիկ եւ այնպէղ Դաւիթն Յուդայի փան վրայ թագաւոր
 օծեցին: Դաւիթն յայտնեցին, թէ Գաղաադի Յաբիս բնակա-
 վայրի մարդիկ թաղել են Սաուլին: Դաւիթը Գաղաադի Յա- 5
 բիս բնակավայրի առաջնորդների մօտ պարգամաւորներ ու-
 դարկեց եւ ասաց նրանց. «Օրհնեալ լինէք Տիրոջից, որ ձեր

փրոջ՝ Տիրոջից օծեալ Սաւուղի նկարմամբ բարեացական էր եղել՝ թաղել էր նրան ու իր որդի Յովնաթանին: Արդ, Տէրը ձեր նկարմամբ ողորմութիւն եւ արդարութիւն թող ցուցաբերի, իսկ ես այդ բարի գործի համար հապուցելու եմ ձեզ: Թող ձեր ձեռքերը զօրանան, ու դուք քաջասիրտ լինէք: Մեռաւ ձեր փերը՝ Սաւուղը, եւ Յուդայի քունն ինձ իր վրայ թագաւոր է օծել»: Սաւուղի զօրավար Ների որդի Աբենները Սաւուղի որդի Յեբուսթէին առաւ փարաւ բանակապետի եւ նրան թագաւոր դարձրեց Գաղաադասպանի, Թասիրի, Յեզրայէլի, Եփրեմի, Բենիամինի երկրների եւ ամբողջ Իսրայէլի վրայ: Սաւուղի որդի Յեբուսթէն քառասուն փարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ Իսրայէլի վրայ: Նա երկու փարի թագաւորեց: Միայն Յուդայի քունն էր, որ Դաւթին էր հետեւում: Քերթոնում, Յուդայի երկրի վրայ Դաւիթը թագաւորեց եօթը փարի վեց ամիս: Ների որդի Աբենները եւ Սաւուղի որդի Յեբուսթէի ծառաները բանակապետիներից եկան Գաբաուն: Շարուիիի որդի Յովաբը եւ Դաւթի ծառաները եկան Քերթոնից եւ նրանց հանդիպեցին Գաբաունի աղբիւրի մօտ: Սրանք աղբիւրի այն կողմը նստեցին, իսկ նրանք՝ այս կողմը: Աբեններն ասաց Յովաբին. «Թող քո կորիճները ելնեն ու մրցեն մեր առջեւ»: Յովաբն ասաց. «Թող մրցեն»: Բենիամինի ու Սաւուղի որդի Յեբուսթէի կողմից եկան փասներկու երիտասարդներ. Դաւթի կողմից էլ եկան փասներկու երիտասարդներ: Ամէն մէկը ձեռքով բռնեց իր մրցակցի գլխից ու սուրը խրեց իր մրցակցի կողը: Բոլորն այնպեղ ընկան ու մեռան: Եւ այդ փերի անունը դրեցին Դաւաճանների դաշտ, որը Գաբաւոնում է գրնում: Այդ օրը սաստիկ պարերազմ եղաւ, եւ Աբենները իսրայէլացիների հետ պարտուեց Դաւթի զինուորներից: Այնպեղ էին Շարուիիի երեք որդիները՝ Յովաբը, Աբեսսան եւ Ասայէլը: Ասայէլը դաշտի այծեամի պէս թէթեւաքայլ էր: Ասայէլը հետապնդեց Աբեններին եւ նրան հալածելիս աջ ու ձախ չխտրորուեց: Աբենները յետ նայեց եւ ասաց. «Դո՛ւ ես, Ասայէլ»: Սա ասաց. «Ես եմ»: Աբեններն ասաց. «Խոտորուի՛ր աջ կամ ձախ, բռնի՛ր կորիճներից մէկին ու վերցրո՛ւ նրա գէնքերը»: Ասայէլը, սակայն, չուզեց նրան հետապնդելուց հրաժարուել: Աբենները մի անգամ եւս ասաց Ասայէլին. «Տե՛ռո՛ւ մնա ինձանից, որ քեզ գետին չափեմ, թէ չէ ի՞նչ երեսով պիտի ներկայանամ Յովաբին, եւ ինչի՞ նման

կը լինի դա: Գնա՛ քո եղբայր Յովաբի մօք»: Ասայելը չու- 23
 գեց յետ կանգնել, Աբենները նիզակով հարուածեց նրա կողին,
 եւ նիզակը զիսպից դուրս եկաւ: Նա ընկաւ այնպէղ ու մեռաւ
 Կեղում: Ով Ասայելի ընկած ու մեռած Կեղուն էր գալիս, կանգ
 էր առնում: Յովաբն ու Աբեսսան Աբենների յետեւից ընկած 24
 հետապնդում էին նրան, եւ երբ Գայի դիմաց, Գաբաւունի ա-
 նապարի ճանապարհի վրայ գտնուող Ամմանի բլուրը հասան,
 արելը մայր մտաւ: Բենիամինի որդիները հաւաքուելով Աբեն- 25
 ների շուրջը՝ մի բլրի վրայ կանգ առան: Աբենները ձայն Կու- 26
 եց Յովաբին. «Մի՛թէ սուրն անդադար բնաջնջելու է, կամ մի՛թէ
 չգիտես, որ սրա վերջը դառնութիւն կը լինի: Ե՛րբ ես հրամայելու
 ժողովրդին, որ իրենց եղբայրներին հալածելուց հրաժարուն»: 27
 Յովաբն ասաց. «Կենդանի է Տէրը: Եթէ դու խօսած չլինէիր, ժո-
 դովորդը այգաբացին վեր էր կենալու, եւ ամէն մէկը հալածելու
 էր իր եղբորը»: Յովաբը փող հնչեցրեց, ամբողջ ժողովուր- 28
 դը կանգ առաւ, այլեւս չհալածեց խառնակներին, եւ պարե-
 րազմը դադարեց: Աբեններն ու նրա մարդիկ ամբողջ գիշե- 29
 րը շարժուեցին դէպի արեւելք, անցան Յորդանան գետը, բոլոր
 մօտակայ վայրերը ու եկան բանակաբերդի: Յովաբը Աբեն- 30
 ներին հալածելուց հրաժարուեց, հաւաքեց ամբողջ ժողովրդին,
 աշխարհագիր արեց ու Կեղում, որ Դաւթի մարդկանցից կոպո- 31
 րուել էին Կեղումին մարդ եւ Ասայելը, իսկ Դաւթի զինուորնե-
 րը Բենիամինի որդիներից ու Աբենների մարդկանցից կոպորել
 էին երեք հարիւր վաթսուն մարդ: Վերցրին Ասայելին ու նրան 32
 թաղեցին Բեթղեհէմում, իր հօր գերեզմանի մէջ: Յովաբն ու իր
 մարդիկ գնացին եւ արշալոյսին հասան Քերթուն:

Սաուլի Կան ու Դաւթի Կան միջեւ սաստիկ պարերազմ ե- 3
 դաւ: Դաւթի Կունը գնալով հզօրանում էր, իսկ Սաուլի Կունը
 գնալով Կարանում էր: Քերթունում Դաւիթը որդիներ ունեցաւ: 2
 Նրա անդրանիկը յեզրայէլացի Աքիտոմայից ծնուած Ամմոնն
 էր, երկրորդը կարմեղացի Աբիգեայից ծնուած Դաւիան էր, եր- 3
 րորդը Գեսուրի արքայ Թողմիի դուստր Մաաքայից ծնուած Ա-
 բեսաղունն էր, չորրորդը Ազգիթի որդի Ադոնիան էր, հինգ- 4
 երորդը Ամիսաղի որդի Սափափիան էր, վեցերորդը Դաւթի 5
 Եզրայա կնոջից ծնուած Յեթրամն էր: Դաւիթը այս որդիներին
 ունեցաւ Քերթունում: Երբ Սաուլի Կան եւ Դաւթի Կան միջեւ 6
 պարերազմ էր Կեղի ունենում, Աբենները Սաուլի Կունն էր

7 կառավարում: Սաւուղն ունէր մի հարձ, որի անունը Ռեսսիա
էր: Նա Յուդի դուստրն էր: Սաւուղի որդի Յեբուսթէն ասաց
8, 9 Աբեններին. «Ինչո՞ւ ես պառկում իմ հօր հարձի հետ»: Ա-
բենները խիստ բարկանալով Յեբուսթէի խօսքի համար՝ նրան
ասաց. «Միթէ՞ ես շան գլուխ եմ: Քո հօր փան, նրա եղբայրնե-
րին ու բարեկամներին այսօր ծառայութիւն եմ մատուցել, բայց
քեզ Դաւթի փան ձեռքը չեմ մատնել: Իսկ դու այսօր մի կնոջ
10 համար ինձանից վրէժ ես լուծում: Աստուած Աբեններին այս-
պէս ու սրանից աւելին թող անի, եթէ Դաւթի նկատմամբ չա-
11 նեմ այն, ինչ Տէրը երդուեց նրան՝ ասելով, թէ՛ «Թագաւորու-
թիւնը վերցնելու եմ Սաւուղից եւ Դաւթի թագաւորութիւնն եմ
հաստատելու Իսրայէլի ու Յուդայի երկրի վրայ Դանից մինչեւ
12 Բերսաբէէ»: Յեբուսթէն վախից այլեւս չկարողացաւ պատաս-
13 խան փալ Աբեններին: Աբեններն անմիջապէս պարգամա-
ւորներ ուղարկելով Թեսաղմի երկիր, Դաւթի մօտ՝ ասաց. «Ինձ
14 հետ քո ուխտը կնքիր, եւ ես քեզ կ'օգնեմ ամբողջ Իսրայէլը քո
կողմը դարձնելու համար»: Դաւիթն ասաց. «Բարի: Ես քեզ
հետ ուխտ կը կնքեմ, բայց քեզանից մի բան եմ խնդրում. ինձ
չներկայանաս, եթէ ինձ փեսնելու գալիս հետդ չբերես Սաւուղի
15 դուստր Մեղքողին»: Դաւիթը Սաւուղի որդի Յեբուսթէի մօտ
պարգամաւորներ ուղարկեց՝ ասելով. «Ինձ փո՛ր իմ կին Մեղ-
քողին, որին ես ստացել եմ այլազգիների հարիւր անթափաթ
16 անդամների դիմաց»: Յեբուսթէն մարդ ուղարկեց ու Մեղքո-
17 ղին առաւ իր ամուսնուց՝ Մեղդայի որդի Փաղփիէլից: Նրա
ամուսինը լալով գնում էր նրա յետեւից մինչեւ Բարակիմ: Ա-
բեններն ասաց նրան. «Յե՛ր դարձիր»: Եւ նա յետ դարձաւ:
18 Աբենները խօսելով Իսրայէլի ծերերի հետ՝ ասաց. «Երկար ժա-
19 մանակ խնդրում էիք, որ Դաւիթը թագաւորի ձեզ վրայ: Նիմա
իրագործեցէք, քանզի Տէրը խօսելով Դաւթի մասին՝ ասել է. «Իմ
ծառայ Դաւթի ձեռքով եմ փրկելու Իսրայէլը այլազգիների ձեռ-
20 քից եւ նրա բոլոր թշնամիների ձեռքից»: Աբեններն այս բանն
ասաց Բենիամինին: Աբենները գնաց Քեբրոն Դաւթին յայտ-
նելու այն, ինչ հաճելի էր թուացել Իսրայէլին եւ Բենիամինի
21 ամբողջ փանը: Աբենները քսան մարդկանցով եկաւ Քեբրոն,
Դաւթի մօտ, եւ Դաւիթը Աբենների ու նրա հետ եկած մարդ-
22 կանց համար խրախճանք կազմակերպեց: Աբեններն ասաց
Դաւթին. «Գնամ եւ ամբողջ Իսրայէլին հաւաքեմ իմ փէր ար-

քայի շուրջը, քեզ հետ ուխտ դնեմ, եւ դու թագաւորես բոլոր
նրանց վրայ, որոնց ցանկանում ես»։ Դաւիթն Աբեններին յետ 23
ուղարկեց, եւ սա գնաց խաղաղութեամբ։ Դաւթի մարդիկ եւ 24
Յովաբը եկան ասպարակութիւնից՝ իրենց հետ բազում աւար
բերելով։ Յովաբը Քերթոնում, Դաւթի մօտ չէր, երբ սա նրան
արձակել էր, եւ նա գնացել էր խաղաղութեամբ։ Յովաբն ու 25
նրա ամբողջ զօրքը եկան։ Յովաբին յայտնեցին, թէ Ների որդի
Աբենները եկել է Դաւթի մօտ, սա նրան արձակել է, եւ նա գնա-
ցել է խաղաղութեամբ։ Յովաբը մտնելով Դաւիթ արքայի մօտ՝ 26
ասաց. «Այդ ի՞նչ ես արել. Աբենները եկել է քեզ մօտ, եւ դու
ինչո՞ւ նրան խաղաղութեամբ արձակեցիր։ Մի՞թէ չգիտես Ների 27
որդի Աբենների չարութիւնը։ Նա եկել է քեզ խաբելու, իմանալու
քո ելումուտը եւ տեղեկանալու այն ամենին, ինչ դու անում ես»։
Յովաբը դուրս եկաւ Դաւթի մօտից, պարգամաւորներ ուղար- 28
կեց Աբենների ետեւից, որոնք եւ նրան վերադարձրին Մէիրմի
ջրհորից։ Դաւիթն այդ մասին չգիտէր։ Յովաբն Աբեններին 29
բերեց Քերթոն, դարպասից ներս փարաւ իբր թէ նրան գաղտ-
նի բան յայտնելու նպատակով եւ իր եղբայր Ասայելի արեան
վրէժը լուծելու համար խոցեց նրա կողը, եւ նա մեռաւ։ Դրա- 30
նից յետոյ Դաւիթն իմանալով այդ մասին՝ ասաց. «Ես եւ իմ
թագաւորութիւնը Տիրոջ առաջ յաւիտեան անպարտ ենք Նե-
րի որդի Աբենների արեան համար։ Թող Յովաբի եւ նրա հօր 31
ամբողջ փան վրայ ընկնի մեղքը, եւ Յովաբի քնից անպակաս
լինեն սերմը ծորողը, բորոպը, ցուպով շրջող մուրացիկը, սրից
ընկնողն ու սովամահը»։ Յովաբն ու նրա եղբայր Աբեսսան 32
հետապնդում էին Աբեններին այն բանի համար, որ նա Գա-
բաւոնում, պատերազմի ժամանակ, սպանել էր իրենց եղբո-
րը՝ Ասայելին։ Դաւիթը Յովաբին ու նրա հետ եղած ամբողջ 33
ժողովրդին ասաց. «Պարառութեցէ՛ք ձեր հագուստները, քո՛րձ
հագէք ու ողբացէ՛ք Աբենների վրայ»։ Դաւիթ արքան գնում 34
էր դագաղի յետեւից։ Աբեններին թաղեցին Քերթոնում։ Ար-
քան բարձրաձայն լաց եղաւ նրա գերեզմանի վրայ։ Աբենների
համար լաց էր լինում նաեւ ամբողջ ժողովուրդը։ Արքան Ա- 35
բեններին ողբալով ասում էր. «Մի՞թէ Աբենները պիտի մեռնէր
այնպէս, ինչպէս մի անզգամ է մեռնում։ Մի՞թէ Նաբաղի մահով
պիտի մեռնէր Աբենները։ Քո ձեռքերը կապուած չէին, քո ոտ- 36
քերը չէին շղթայուած։ Քեզ չբերեցին, ինչպէս անիրաւ Նաբա-

դին էին բերել, բայց դու ընկար անկարող, ինչպէս ընկնում են
 37 անիրաւները»: Ամբողջ ժողովուրդը հաւաքուեց նրան ողբալու:
 Ամբողջ ժողովուրդը եկաւ Դաւթին ընթրիք փալու, քանի դեռ
 ցերեկ էր, սակայն Դաւիթը երդուելով ասաց. «Աստուած ինձ
 38 այսպէս եւ այսպէս ու աւելին անի, եթէ արեգակը մայր մտնե-
 լուց առաջ հաց կամ որեւէ բան ուտեմ»: Ամբողջ ժողովուրդը
 իմացաւ այդ, նրան հաճելի թուաց այն ամբողջ բարութիւնը,
 39 որ արքան գործել էր ժողովրդի համար: Նրանք՝ բոլոր իսրա-
 յէլացիներն այդ օրը իմացան, որ արքայի հրամանով չի եղել
 40 Ների որդի Աբեմների սպանութիւնը: Արքան ասաց իր ծառա-
 ներին. «Չգիտէ՞ք, որ այսօր Իսրայէլի մի մեծ առաջնորդ ընկաւ,
 41 որ այսօր նա ինձ արիւնակից էր եւ արքայի կողմից էր նշա-
 նակուած: Սակայն այս մարդիկ՝ Շարուիի որդիները, ինձնից
 աւելի դաժան են: Տէրը չարին թող նրա չարութեան համեմատ
 հապուցի»:

4 Երբ Սաուլի որդի Յերուսթէն լսեց, որ Աբեմները մահացել
 է Քեբրոնում, նրա ձեռքերը թուլացան, իսկ բոլոր իսրայէլա-
 2 ցիները վհապուեցին: Սաուլի որդի Յերուսթէն ուներ գնդերի
 երկու զօրապետներ, որոնցից մէկի անունն էր Բաանա, իսկ
 միւսինը՝ Ռեքաբ: Սրանք Բենիամինի ցեղից բերդաւանի Ռեմո-
 3 նի որդիներն էին: Բերդը Բենիամինի երկրի մասն էր կազ-
 մում: Բերդացիները Գեթթայի էին փախել եւ իբրեւ պան-
 4 դուխար այնպեղ են ապրում մինչեւ այսօր: Սաուլի որդի Յով-
 նաթանն ուներ հինգ տարեկան մի կաղ որդի: Սաուլի եւ նրա
 որդի Յովնաթանի մահուան գոյժը Յեզրայէլից հասնելուց յե-
 5 փոյ մանկան դայեակը նրան վերցնելով փախել էր: Եւ ահա երբ
 նրանք շրապ փախչում էին, մանուկն ընկել էր ու ոտքը վնասել:
 6 Նրա անունը Մեմփիբոսթ էր: Բերդաւանի Ռեմոնի որդիները՝
 7 Ռեքաբն ու Բաանան, գնացին եւ օրուայ տօթ ժամին մտան
 Յերուսթէի տունը: Սա կեսօրին ննջում էր անկողնում: Տան
 7 դռնապանը ցորեն մաքրելիս նիւրիել էր ու քուն մտել: Ռեքաբ
 եւ Բաանա եղբայրները գաղտնագողի տուն մտան: Յերուսթէն
 8 սենեակում ննջում էր իր անկողնում: Նարուածեցին նրան,
 սպանեցին, կտրեցին նրա գլուխը եւ այն վերցնելով՝ ամբողջ
 գիշերը գնացին արեւելեան ճանապարհով: Յերուսթէի գլուխը
 բերեցին Քեբրոն, Դաւթի մօտ, եւ ասացին արքային. «Ահա քո
 թշնամու՝ Սաուլի որդի Յերուսթէի գլուխը, որը քո մահն էր

նիւթում: Տէրը մեր Կեր արքայի համար վրէժխնդիր եղաւ նրա թշնամիներից, ինչպէս այսօր վրէժխնդիր եղաւ քո թշնամի Սաւուդից եւ նրա սերնդից»: Դաւիթը Բերթացի Ռեմոնի որդիներ Ռեքաբին ու նրա եղբայր Բաանային պատասխանեց՝ ասելով. «Վկայ է Տէրը, որ ինձ փրկեց ամէն նեղութիւնից: Նա, ով պատմել էր ինձ, թէ մեռաւ Սաւուդը, նրան թում էր, թէ ինձ աւերիս էր Կալիս, իսկ ես բռնեցի նրան Սիկեղակում ու սպանեցի, մինչդեռ նա կարծում էր, թէ ես նրան պէտք է աչքալուսանք Կամ: Արդ, դուք՝ չար մարդիկ, իր Կանը, անկողնում սպանել էք արդար մարդու: Նիմա ես նրա արիւնը պէտք է պահանջեմ ձեզանից, ձեզ պիտի վերացնեմ երկրից»: Դաւիթը հրաման արեց իր զինուորներին, որոնք սպանեցին նրանց, կտրեցին նրանց ձեռքերն ու ոտքերը եւ դրանք կախեցին Քերթոնի աղբիւրի վրայ, իսկ Յերուսաթի գլուխը թաղեցին Քերթոնում, Ների որդի Աբենների գերեզմանում:

Իսրայէլի բոլոր ցեղերը եկան Քերթոն, Դաւթի մօտ, ու խօսելով նրա հետ՝ ասացին. «Մենք քո ոսկորը եւ քո մարմինն ենք: Անցեալում, երբ Սաւուդը մեր թագաւորն էր, դու էիր իսրայէլացիներին առաջնորդողը եւ ի մի հաւաքողը: Տէրը քեզ ասաց. «Դու պիտի հովուես Իսրայէլի իմ ժողովրդին, դու ես լինելու Իսրայէլի առաջնորդը»: Իսրայէլի բոլոր ձերերը եկան Քերթոն, արքայի մօտ, եւ Դաւիթ արքան նրանց հետ ուխտ դրեց Քերթոնում, Տիրոջ առջեւ: Նրանք Դաւթին թագաւոր օժեցին ամբողջ Իսրայէլի վրայ: Դաւիթը երեսուն Կարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ քառասուն Կարի թագաւորեց. եօթը Կարի վեց ամիս թագաւորեց Քերթոնում Յուդայի երկրի վրայ եւ երեսուներեք Կարի Երուսաղէմում՝ ամբողջ Իսրայէլի ու Յուդայի երկրի վրայ: Դաւիթն իր զօրքով գնաց Երուսաղէմ, այդ երկրում բնակուող յեբուսացիների դէմ: Դաւթին ասացին, թէ՝ «Դու այսպէղ չես մտնի, քանզի կոյրերն ու կաղերը քեզ դէմ են կանգնել եւ ասում են. «Դաւիթն այսպէղ թող չմտնի»: Դաւիթը գրաւեց Սիոնն ու նրա ամրոցը, որ Դաւթի քաղաքն է: Այդ օրը Դաւիթն ասաց. «Ով որ ուզում է կոյրերել յեբուսացիներին, թող սրով յարձակուի կաղերի, կոյրերի եւ Դաւթի անձն պողոնների վրայ»: Դրա համար է, որ ասում են. «Կոյրերն ու կաղերը չպէտք է մտնեն Տիրոջ Կունը»: Դաւիթն ապրեց ամրոցում, եւ այն կոչուեց Դաւթի քաղաք: Նա

շուրջանակի, ծայրից ծայր քաղաք շինեց եւ իր համար էլ փուն
 10 կառուցեց: Դաւիթը գնալով հզօրանում էր, եւ ամենակալ Տէրը
 11 նրա հետ էր: Տիրութիւն արքայ Քիրամը դեսպաններ ուղարկեց
 Դաւթի մօտ, նաեւ եղեւնափայտ, փայտի հիւսներ ու քարի վար-
 12 պետներ, որոնք Դաւթի համար փուն շինեցին: Դաւիթը հա-
 մոզուեց, որ Տէրն է իրեն Իսրայէլի թագաւոր հաստատել եւ իր
 թագաւորութիւնը բարձրացրել իր ժողովրդի՝ իսրայէլացիների
 13 վրայ: Դաւիթը Քերթոնից Երուսաղէմ գալուց յետոյ ուրիշ կա-
 14 նայք ու հարճեր եւս առաւ: Դաւիթն ուրիշ փղաներ եւ աղջիկ-
 ներ էլ ունեցաւ: Երուսաղէմում նրա ունեցած որդիների անուն-
 15 ները սրանք են. Սամաթ, Յեսիբաթ, Նաթան, Գաղամաան,
 16 Յեքաար, Թեմնեսու, Եղփաղար, Նագեդ, Նափեկ, Յեննաթա,
 17 Եղիսամիս, Բաղիգադ եւ Եղիփաղէր: Այլազգիները լսելով, թէ
 Դաւիթը Իսրայէլի թագաւոր է օծուել, բոլորը ելան Դաւթի վրայ
 18 յարձակուելու: Երբ Դաւիթն այդ իմացաւ, իջաւ ամրոցը: Այլ-
 ազգիները եկան ու հաւաքուեցին Տիրանների հովիտներում:
 19 Դաւիթը հարցրեց Տիրոջն՝ ասելով. «Յարձակուեմ այլազգիներ-
 րի վրայ, նրանց իմ ձեռքը կը մաքնեմ»: Տէրն ասաց Դաւթին.
 «Յարձակուիր, քանզի անպայման քո ձեռքն եմ մաքնելու այլ-
 20 ազգիներին»: Դաւիթն եկաւ Խրամաւորների վրայից եւ այնպէղ
 կոտորեց այլազգիներին: Դաւիթն ասաց. «Տէրն իմ թշնամի-
 ներին իմ ձեռքով կոտորեց այնպէս, ինչպէս ջրերն են թմբերը
 աւերում»: Դրա համար այդ փեղը կոչուեց Խրամաւորների վրայ:
 21 Նրանք այնպէղ թողեցին իրենց ասպուածներին, եւ Դաւիթն ու
 22 իրեն ընկերակցող մարդիկ առան դրանք: Այլազգիները կրկին
 23 ուրբի ելան ու հաւաքուեցին Տիրանների հովիտներում: Դա-
 ւիթը հարցրեց Տիրոջն՝ ասելով. «Յարձակուեմ այլազգիների
 վրայ, նրանց իմ ձեռքը կը մաքնեմ»: Տէրն ասաց. «Մի՛ յարձա-
 կուիր նրանց վրայ, շրջանցիր նրանց ու նրանց թիկունքից գնա՛
 24 դէպի Լազի անտառը: Երբ Լազի անտառից շարժման ձայն
 լսես, այն ժամանակ յարձակուիր նրանց վրայ, որովհետեւ այն
 ժամանակ է, որ Տէրը դուրս է գալու քո առաջ, որ պատերազմում
 25 կոտորի այլազգիներին»: Դաւիթն արեց այնպէս, ինչպէս Տէրն
 էր հրամայել նրան: Եւ նա կոտորեց այլազգիներին Գաբաւոնից
 մինչեւ Գազերա:

6 Դաւիթը կրկին հաւաքեց Իսրայէլի բոլոր երիտասարդներին՝
 2 մօտաւորապէս եօթանասուն հազար հոգի: Դաւիթը, նրա հետ

եղած ամբողջ ժողովուրդն ու Յուդայի երկրի իշխաններից ումանք ելան գնացին այն գառիվերով, որով բարձրացուել էր Ասործու փապանակը, որին փրուած էր զօրութիւնների Տէր Ասործու անունը, եւ որի վրայ նստած է Ասորուած բերովբէների միջեւ: Դաւիթը Տիրոջ փապանակը դրեց նոր սայլի վրայ, վեր- 3
ցրեց այն Ամինադաբ Բլրացու փնից: Ամինադաբի որդիները՝ 4
Օզան ու նրա եղբայրներն էին բշում փապանակը կրող սայլը, իսկ միւս եղբայրները ընթանում էին փապանակի առջեւից: Դաւիթն ու իսրայէլացիները Տիրոջ առաջ փաւիղներ, հնչել 5
նուագարաններ, քնարներ, սրինգներ էին նուագում, թմբուկներ, ծնծղաներ զարկում ու փողեր էին հնչեցնում ու երգում: Երբ եկան Ամինադաբի կալը, Օզան իր ձեռքը գցեց Ասործու 6
փապանակին, որ այն բռնի: Նա այն բռնեց, որովհետեւ լծկան զուարակն այն շարժել էր իր փեղից: Տէրը բարկացաւ Օզայի 7
վրայ եւ նրա յանդգնութեան համար հարուածեց նրան այնպեղ, եւ նա մեռաւ այնպեղ, Տիրոջ փապանակի մօտ, Ասործու առջեւ: Դաւիթը փրփմեց, որ Տէրը մահացու հարուածեց Օզային նրա 8
մեծ յանդգնութեան համար: Այդ փեղը մինչեւ այսօր Օզայի 9
Նարուած է կոչում: Այդ օրը Դաւիթը վախեցաւ Տիրոջից եւ աւսաց. «Տիրոջ փապանակը ինչպէն մտնի ինձ մօտ»: Դաւիթը 10
չուզեց Տիրոջ ուխտի փապանակը փանել իր մօտ՝ Դաւթի քաղաքը, եւ Դաւիթը, շեղելով ճանապարհը, այն փարաւ գեթացի Աբեղդարի փունը: Տիրոջ փապանակը երեք ամիս մնաց գեթացի Աբեղդարի փանը: Տէրն օրհնեց Աբեղդարին ու նրա ամբողջ փունը: Այդ մասին յայտնեցին Դաւթին՝ ասելով. «Տէրն 12
Ասործու փապանակի համար օրհնել է Աբեղդարի փունն ու նրա ունեցած ամէն ինչը»: Դաւիթը գնաց, Տիրոջ փապանակը հանեց Աբեղդարի փնից եւ ուրախութեամբ բերեց Դաւթի քաղաքը: Տապանակը փանողների հետ գնում էին պարողների եօթը խմբեր, զուարակ ու գառներ էին զոհ մափուցում: Դաւիթը 14
Տիրոջ առաջ փաւիղ էր նուագում: Նա պափմուճան էր հագել: Դաւիթն ու Իսրայէլի ամբողջ փունը Տիրոջ փապանակը հանեցին ուրախութեան աղաղակ արձակելով ու փող հնչեցնելով: Երբ փապանակը Դաւթի քաղաքին մօտեցաւ, Մաուղի դուստր 16
Մեղքողը նայում էր պափուհանից եւ փեսնելով, որ Դաւիթ արքան Տիրոջ առաջ պարում էր ու նուագարաններ նուագում, արհամարհեց նրան իր հոգում: Տիրոջ փապանակը բերեցին ու 17

դրեցին իր փեղը, վրանի մէջ, որ Դաւիթը դրա համար էր կանգ-
 18 նեցրել: Դաւիթը Տիրոջ առջեւ ողջակէզներ ու խաղաղութեան
 զոհեր մատուցեց: Երբ Դաւիթն աւարտեց ողջակէզներ ու խա-
 ղաղութեան զոհեր մատուցելը, զօրութիւնների Տիրոջ անունից
 19 օրհնեց ժողովրդին: Նա Իսրայէլի բոլոր բնակիչներին՝ Դա-
 նից մինչեւ Բերսաբէէ, պղամարդկանց թէ կանանց, ամէն մէ-
 կին բաշխեց հացի մի բլիթ, կասկարայի վրայ եփուած արմատով
 խմորեղէն եւ չամչով կարկանդակ: Ժողովրդի ամբողջ բազմու-
 20 թիւնը գնացին իրենց փները: Դաւիթը յետ դարձաւ իր փունն
 օրհնելու. նրան ընդառաջ ելաւ Սաուլի դուստր Մեղքողը եւ,
 ողջունելով նրան, ասաց. «Վայել էր Իսրայէլի արքային, որ այ-
 սօր իր աղախիներն ու ծառաների առաջ մերկանայ, ինչպէս
 21 մերկանում են պարողները»: Դաւիթն ասաց Մեղքողին. «Ես
 պիտի պարեմ Տիրոջ առջեւ: Օրհնեալ է Տէր Աստուածը, որն
 ինձ ընտրեց եւ ոչ թէ քո հօրն ու նրա ամբողջ փունը: Նա ինձ
 22 Իսրայէլի իր ժողովրդի վրայ առաջնորդ կարգեց: Ահա այդ
 Տիրոջ առաջ ես պիտի երգեմ ու պարեմ: Եւ դեռ էլ աւելի պի-
 տի մերկանամ, քո աչքին անարգ պիտի երեւամ ու դրանով էլ
 23 քո ասած այդ աղախիների առաջ պիտի փառաւորունեմ»: Եւ
 Սաուլի դուստր Մեղքողը մինչեւ իր մահուան օրը զուակ չու-
 նեցաւ:

7 Երբ Դաւիթը բնակուեց իր փանը, եւ Տէրը նրան ազատեց
 շրջապատի իր թշնամիներից, արքան ասաց Նաթան մարգա-
 2 ռէին. «Ահաւասիկ ես բնակում եմ եղեւնափայտից պար-
 րաստուած փան մէջ, բայց Աստուծու փապանակը վրանից մէջ
 3 է գտնուում»: Նաթանն ասաց արքային. «Ամէն ինչ, որ մտքիդ
 4 մէջ կայ, գնա՛ եւ արա՛, քանզի Տէրը քեզ հետ է»: Նոյն գիշերը
 Տէրը խօսեց Նաթանի հետ եւ ասաց. «Գնա՛ եւ ասա՛ իմ ծառայ
 5 Դաւիթին. այսպէս է ասում Տէրը. «Դու ինձ համար բնակուելու
 6 փուն չպէտք է շինես, որովհետեւ փան մէջ չեմ բնակուել այն օ-
 7 ռից, որ իսրայէլացիներին հանեցի Եգիպտոսից: Ես շրջում եմ
 իջեւանելով վրաններում: Ամենուրեք, որ շրջել եմ իսրայէլացի-
 ների մէջ, մի՞թէ երբեւիցէ խօսել եմ Իսրայէլի ազգապոհներից
 որեւէ մէկի հետ, հրաման փութել հովուելու Իսրայէլի իմ ժո-
 8 ջիներէից»: Արդ, այսպէս ասա իմ ծառայ Դաւիթին. Այսպէս է
 ասում ամենակալ Տէրը. «Ես քեզ վերցրել եմ ոչխարների հօ-

փից, որ Իսրայելի իմ ժողովրդի վրայ առաջնորդ լինես: Ես 9
 քեզ հեպ էի ամենուրեք, ուր գնում էիր, քո առջեւից քո բոլոր
 թշնամիներին ոչնչացրի եւ քեզ անուանի դարձրի երկրի վրայ
 եղած մեծամեծների անուանը հաւասար: Իսրայելի իմ ժողո- 10
 վրդի համար Կեղ պիտի որոշեմ ու ամրացնեմ նրան այնպեղ,
 որ նա առանձին բնակուի եւ այլեւս հոգս չունենայ, որպէսզի
 անօրէն մարդիկ առաջուայ պէս չխոշարանգեն նրան, ինչպէս 11
 եղել էր այն օրերից ի վեր, երբ Իսրայելի իմ ժողովրդի վրայ
 դաւարաւորներ կարգեցի: Քեզ պիտի ազապեմ քո բոլոր թշն-
 միներից, եւ Տէրը քեզ պիտի ասի, որ իր համար փուն պէտք
 է շինես: Եւ երբ քո կեանքի օրերը լրանան եւ քո նախնի- 12
 ների գիրկը գնաս, քեզանից յետոյ քո յետնորդը հանդիսացող
 զաւակիդ պիտի բարձրացնեմ եւ նրա թագաւորութիւնը պիտի
 հաստատեմ: Նա է իմ անուան համար փուն շինելու, եւ ես 13
 նրա աթոռը կանգուն պիտի պահեմ յաւիտեան: Նայր պիտի 14
 լինեմ նրան, եւ նա ինձ որդի պիտի լինի, եւ եթէ նա անիրաւու-
 թիւն գործի, պիտի յանդիմանեմ նրան ու խրապեմ մարդկանց
 գործածած զաւազանով եւ մարդկային փանջանքներով: Բայց 15
 նրան ողորմութիւն չեմ զլանայ, ինչպէս զլացայ նրանց, որոնց
 իմ առաջից վանեցի: Յաւիտեան հաստատուն պիտի լինեն 16
 նրա անունն ու թագաւորութիւնը իմ առաջ, նրա աթոռը յաւի-
 տեան կանգուն պիտի մնայ իմ առաջ»: Այս բոլոր խօսքերն 17
 ու ամբողջ Կեղիքը նոյն ձեւով Նաթանը հաղորդեց Դաւիթին:
 Դաւիթ արքան գնաց ու նստելով Տիրոջ առաջ՝ ասաց. «Ո՛վ եմ 18
 ես, Տէր իմ, Տէր, եւ ի՞նչ է իմ փունը, որ ինձ այսքան սիրե-
 ցիր: Տէր իմ, Տէր, դոյզն չափով իսկ չնուաստացայ քո առաջ: 19
 Դու խօսեցիր քո ծառայի փան մասին երկար ժամանակի հա-
 մար: Մի՞թէ այս է մարդկային օրէնքը, Տէր իմ, Տէր: Դաւիթն 20
 էլ ի՞նչ ասի քեզ, քանզի դու, Տէր իմ, Տէր, ճանաչում ես քո ծա-
 ռային: Քո ծառայի համար եւ ըստ քո սրտի ինձ հասցրիր 21
 այս փառքին, որպէսզի քո ծառային իմացնես, որ ինձ պէտք
 է բարձրացնես, Տէր իմ, Տէր: Ըստ մեր ականջներով լսածի, 22
 քեզ նման մէկը չկայ, եւ քեզանից բացի ուրիշ Աստուած չկայ:
 Եւ երկրի վրայ ո՞ր ազգն է Իսրայելի քո ժողովրդի պէս, որին 23
 Աստուած ինքը առաջնորդեց՝ փրկելու իր ժողովրդին, որպէսզի
 անուանի դարձնի քեզ եւ հռչակի քո մեծութիւնն ու յայտնութիւ-
 նը, որ Եգիպտոսից փրկուած ժողովրդիդ առջեւից ազգեր ու

24 նրանց բնակութեան վրանները փապալեցիր: Քո Իսրայէլին
 25 յաւիտեան քեզ ժողովուրդ հաստատեցիր քեզ համար, եւ դու,
 26 ո՛վ Տէր, նրանց համար Աստուած եղար: Արդ, Տէ՛ր իմ, քո ծա-
 27 ռայի ու նրա փան համար ասած խօսքդ յաւիտեան հաստատիր
 եւ ասածիդ պէս արա՛, որ քո անունը յաւիտեան փառաւորուի:
 28 Տէ՛ր ամենակալ, ամբողջ Իսրայէլի Աստուած, քո ծառայ Դաւթի
 29 փունը թող կանգուն մնայ քո առջեւ, որովհետեւ դու ես Իս-
 րայէլի ամենակալ Տէր Աստուածը: Թող քո անունը յաւիտեան
 փառաւորուի, դու քո ծառայի ականջին յայտնեցիր եւ ասացիր՝
 «Քեզ համար փուն եմ շինելու», ուստի քո ծառան յանդգնեց
 30 քո առջեւ այս աղօթքը անելու: Եւ արդ, Տէ՛ր իմ, Տէ՛ր, դու ես
 Աստուած, քո խօսքերը ճշմարիտ են, եւ դու ես քո ծառային
 31 այս ամբողջ բարիքը խոստացել: Ուստի հիմա օրհնիր քո ծա-
 32 ռայի փունը, որ յաւիտեան քո առջեւ լինի, քանզի դու ես, Տէ՛ր
 իմ, Տէ՛ր, որ ասել ես դա, եւ քո օրհնութեամբ է, որ քո ծառայի
 փունը յաւիտեան օրհնուած պիտի մնայ»:

8 Դրանից յետոյ Դաւիթը յարձակուեց այլազգիների վրայ,
 փախուստի մարտեց նրանց, այլազգիների ձեռքից վերցրեց
 2 քաղաքին յարող քարածքները: Դաւիթը հարուածեց մովա-
 բացիներին, նրանց գետին պառկեցրեց եւ չափեց պարանով.
 3 կենդանի թողնելու համար: Մովաբացիները Դաւթի հարկա-
 փու հպարակները դարձան: Երբ Դաւիթը գնում էր իր իշխա-
 4 նութիւնը Եփրատի վրայ հաստատելու, յարձակուեց Սուբայի
 5 արքայի՝ Ռովամի որդի Ադրաազարի վրայ: Դաւիթը նրա-
 նից հազար մարտակառք, եօթը հազար հեծեալ ու քսան հա-
 6 զար հետեւակ գերի վերցրեց: Դաւիթը բոլոր մարտակառքե-
 րը քանդեց՝ իր համար թողնելով միայն հարիւր մարտակառք:
 7 Դամասկոսից եկան ասորիները, որ օգնեն Սուբայի արքայ
 Ադրաազարին, բայց Դաւիթը ասորիներից քսաներկու հազար
 8 մարդ կոտորեց: Դաւիթը Ասորիքում, Դամասկոսի մօտ բեր-
 դապահ գործեր դրեց, եւ ասորիները Դաւթի հարկափու ծա-
 ռաները դարձան: Տէրը հովանաւորում էր Դաւթին ամենուրեք,
 9 ուր էլ որ նա գնում էր: Դաւիթն առաւ Սուբայի արքայ Ադրա-
 ազարի ծառաների ոսկէ ապարանջանները եւ բերեց Երուսա-
 10 ղէմ: Եգիպտոսի արքայ Սաւակիմը դրանք յետ վերցրեց, երբ
 նա Սողոմոնի որդի Ռոբովամի օրօք յարձակուեց Երուսաղէ-

մի վրայ: Դաւիթ արքան Մասթակից եւ Ադրաազարի հռչակա-
 տը քաղաքներից առաւ պղինձ, որով Սողոմոն արքան պղնձէ
 փաշտ, սիւներ, աւազաններ եւ ամէն փեսակ կահոյք պապ-
 րասրեց: Եմաթի արքայ Թովուն լսելով, որ Դաւիթը ջախ- 9
 ջախել է Ադրաազարի բոլոր զօրքերին, իր որդի Եդդուրային
 ուղարկեց Դաւիթ արքայի մօտ նրա ողջութիւնը հարցնելու:
 Նա շնորհաւորեց նրան այն բանի համար, որ ջախջախել էր 10
 Ադրաազարին, քանզի սա Թովուի թշնամին լինելով՝ իր դէմ
 բռնեւ պապերազմներ էր մղել: Եդդուրան իր հետ վերցրել էր
 ոսկէ, արծաթէ եւ պղնձէ անօթներ: Դաւիթ արքան այս ամէնը 11
 Տիրոջը նուիրաբերեց, ինչպէս նուիրաբերել էր իր յաղթած բո-
 լոր ազգերից՝ եդոմայեցիներից, մովաբացիներից, ամոնացի-
 ներից, այլազգիներից, ամաղէկացիներից եւ Սուբայի արքայի՝ 12
 Ռոբի որդի Ադրաազարից գրաւած արծաթն ու ոսկին: Դաւիթն 13
 անուանի դարձաւ: Երբ վերադառնում էր, Դաւիթը Գաբեղենում
 հարուածեց ասորիներին եւ փասնութ հազար մարդ կոտորեց:
 Նա Եդոմի մէջ՝ եդոմայեցիների երկրի բոլոր փեղերում բերդա- 14
 պահ զօրքեր դրեց, եւ բոլոր եդոմայեցիները դարձան արքա-
 յի հպատակները: Տէրը հովանաւորում էր Դաւթին ամենուրեք,
 ուր էլ որ նա գնում էր: Աստուած Դաւթին ամբողջ Իսրայէլ 15
 լի վրայ թագաւոր կարգեց, եւ սա իրաւունք ու արդարութիւն
 էր գործադրում իր ամբողջ ժողովրդի հանդէպ: Շարուիի որ- 16
 դի Յովաբը զօրքի հրամանաւարն էր, Աքիի որդի Յոսափաբը
 դիւանապետ էր, Աքիպորի որդի Սաղուրը եւ Աքիաթարի որդի 17
 Աքիմէլէքը քահանաներ էին, Ասան քարտուղար էր, Յովիդա- 18
 յէի որդի Բանեան խորհրդական էր, քերթիները, փելեթիներն
 ու Դաւթի որդիները արքունի իշխաններ էին:

Դաւիթն ասաց. «Սաւուդի փնից մնացած մարդ կայ, որ Յով- 9
 նաթանի սիրուն նրան բարերարութիւն անեմ»: Սաւուդի փնից 2
 Սիբա անունով մի ծառայ կար: Կանչեցին նրան Դաւթի մօտ, եւ
 արքան հարցրեց նրան. «Դո՞ւ ես Սիբան»: Սա պատասխանեց. 3
 «Ես եմ, քո ծառան»: Արքան հարցրեց. «Սաւուդի փնից մնա-
 ցած մարդ կայ, որ նրան Ասաբու ողորմածութիւնը ցոյց փամ»: 4
 Սիբան ասաց արքային. «Յովնաթանն ունի ուրքերից հաշմո-
 ւած մի որդի»: Արքան ասաց. «Ո՞ր է նա»: Սիբան պատաս- 4
 խանեց արքային. «Նա լաղաբարացի Ամիելի որդի Մաքիրի
 փանն է»: Դաւիթ արքան մարդ ուղարկելով՝ նրան վերցրեց 5

- 6 լաղաբարացի Ամիէլի որդու՝ Մաքիրի փնից: Սաւուղի որդի Յովնաթանի որդի Մենփիբոսթէն եկաւ Դաւիթ արքայի մօտ, ընկաւ երեսնիվայր եւ երկրպագութիւն արեց նրան: Դաւիթն
- 7 ասաց նրան. «Մենփիբոսթէ»: Նա ասաց. «Ահաւասիկ ես քո ծառան եմ»: Դաւիթը նրան ասաց. «Մի՛ վախեցիր, որովհետեւ քո հայր Յովնաթանի սիրուն քեզ ողորմութիւն պիտի անեմ. քո հօր հայր Սաւուղի բոլոր արարերը քեզ պիտի վերադարձնեմ, եւ
- 8 դու միշտ իմ սեղանից հաց պիտի ուրես»: Մենփիբոսթէն գեպին խոնարհուեց եւ ասաց. «Քո ծառան ո՞վ է, որ մի մեռեալ շան վրայ, ինչպիսին ես եմ, ուշադրութիւն ես դարձնում»: Արքան կանչելով Սաւուղի ծառայ Սիբային՝ ասաց. «Այն ամէնը, ինչ պարկանում էր Սաւուղին ու նրա ամբողջ փանը, փալիս եմ քո փրոջ որդուն: Դու, քո որդիներն ու քո ծառաները կը մշակէք նրա հողը, հացը կը բերէք քո փրոջ փունը, որ ուրեն: Քո փրոջ որդի Մենփիբոսթէն միշտ իմ սեղանից պիտի հաց ուրի»:
- 11 Սիբան ուներ փասնհինգ որդի եւ քսան ծառայ: Սիբան ասաց արքային. «Ըստ ամենայնի, ինչ որ իմ փէր արքան հրամայեց իր ծառային, այնպէս էլ կ'անի քո ծառան»: Եւ Մենփիբոսթէն Դաւթի սեղանից էր հաց ուրում, որպէս թէ արքայի որդիներից
- 12 մէկը լինէր: Մենփիբոսթէն ուներ մի փոքրիկ որդի, որի անունը Միքա էր: Սիբայի փան բոլոր բնակիչները Մենփիբոսթէի ծառաներն էին: Մենփիբոսթէն բնակւում էր Երուսաղէմում, քանի որ միշտ արքայի սեղանից էր ուրում: Նա երկու ուրքից կաղ էր:
- 10** Դրանից յետոյ մեռաւ ամոնացիների արքան, եւ նրա որդի
- 2 Անոնը թագաւորեց նրա փոխարէն: Դաւիթն ասաց. «Մարդասիրութիւն անենք Նաասի որդի Անոնի նկատմամբ, որովհետեւ նրա հայրն էլ իմ նկատմամբ էր մարդասիրութիւն արել»:
- Դաւիթն իր իշխաններին ուղարկեց նրա մօտ, որ նրանց միջոցով ցաւակցի հօր համար: Դաւթի իշխանները գնացին ամոնացիների երկիրը: Ամոնացիների իշխաններն ասացին իրենց փէր Անոնին. «Մի՛թէ Դաւիթը հօրդ մեծարելու համար է քեզ մխիթարողներ ուղարկել: Ոչ: Դաւիթն իր իշխաններին ուղարկել է, որ զննեն, հետախուզեն քո քաղաքները: Դաւիթն իր իշխաններին քեզ մօտ է ուղարկել լրտեսելու համար»: Եւ նա Դաւթի իշխաններին բռնեց, նրանց մօրուքները ածիլեց եւ նրանց զգեստները մէջփղից մինչեւ ծայրը պարտելով՝ արծա-

կեց նրանց: Այս մարդկանց հետ պապահածի մասին պապ- 5
մեցին Դաւթին, նա նրանց ընդառաջ մարդ ուղարկեց, քանզի
այդ մարդիկ խիստ անարգուած էին: Արքան ասաց. «Մնացէ՛ք
Երիթովում մինչեւ որ ձեր մօրուքները աճեն, եւ ապա կը վերա-
դառնաք: Երբ ամոնացիները տեսան, որ անարգել են Դաւթի 6
ժողովրդին, մարդ ուղարկեցին եւ Ռոբի ու Սուբայի ասորիներ-
րից վարձեցին քսան հազար հեպտակ, ինչպէս նաեւ ամաղէ-
կացիների արքայից հազար ու Սպորի արքայից քսաներկու
հազար զինուոր: Դաւիթ արքան այդ լսելով՝ Յովաբին ընտիր 7
զօրքով ուղարկեց նրանց դէմ: Ամոնացիները պատերազմելու 8
համար ճակատ կազմեցին ասորիների Սուբա քաղաքի դար-
պասի մօտ, իսկ ռոբացիները, սպոբացիներն ու ամաղէկացի-
ները առանձին էին կանգնել դաշտում: Յովաբը տեսնելով, որ 9
իր վրայ յարձակում են առջեւից ու յետեւից, բոլոր իսրայէլա-
ցիներից ընտրեց երիտասարդներ եւ ասորիների դէմ ճակատ
կազմեց: Զօրքի մնացած մասը նա յանձնեց իր եղբօրը՝ Ա- 10
բեսային: Նրանք ճակատ կազմեցին ամոնացիների դէմ: Նա 11
ասաց. «Եթէ ասորիներն ինձ նեղեն, դուք ինձ օգնութեան կը
հասնէք, իսկ եթէ ամոնացիները քեզ նեղեն, մենք օգնութեան
կը հասնենք: Կորովի՛ եղիր, զօրավիճ լինենք մեր ժողովրդի 12
ու մեր Աստծու քաղաքների բնակիչներին, եւ Տէրը կ'անի իր
աչքին հաճելի եղածը»: Յովաբն իր զօրքով պատերազմի ե- 13
լաւ ասորիների դէմ, եւ ասորիները փախան նրա առաջից: Ա- 14
մոնացիները երբ տեսան, որ ասորիները փախչում են, իրենք
եւս փախուստի դիմեցին Աբեսայի առաջից եւ մօտ քաղաք:
Յովաբը ամոնացիների մօտից վերադարձաւ ու եկաւ Երուսա-
ղէմ: Երբ ասորիները տեսան, որ իրենք պարտուեցին Իս- 15
րայէլից, մէկտեղ հաւաքուեցին: Աղրաազարը մարդ ուղար- 16
կեց եւ գետի այն կողմի ասորիներին հաւաքեց Քաղամակում:
Նրանք եկան հասան Եղամ, եւ Աղրաազարի իշխան Սոբակը
զօրքի գլուխն անցաւ: Դաւթին յայտնեցին այդ մասին: Նա 17
հաւաքեց բոլոր իսրայէլացիներին, անցաւ Յորդանան գետը եւ
հասաւ Քաղամակ: Ասորիները Դաւթի դիմաց գնդեր հանե-
ցին ու նրա դէմ պատերազմեցին: Ասորիները փախան իս- 18
րայէլացիների առաջից, եւ Դաւիթը ասորիների եօթը հարիւր
մարտականքերն ու քառասուն հազար հեծեալները ոչնչացրեց,
զօրքի հրամանաւար Սոբակին հարուածեց, ու սա տեղնուրե-

- 19 ղը մեռաւ: Աղրաագարին հպարակ բոլոր թագաւորները երբ
 Կեսան, որ իրենք Իսրայէլից պարպութիւն են կրել, անձնա-
 փութ եղան, Իսրայէլի հեփ հաշտութեան ուխտ կնքեցին, նրա
 հպարակները դարձան, իսկ ասորիները վախեցան այնուհե-
 փել ամոնացիներին օգնել:
- 11 Ներելեալ քարին, երբ թագաւորները արշաւի էին ելնելու,
 Դաւիթը Յովաբին իր ծառաների ու բոլոր իսրայէլացիների հեփ
 ուղարկեց, որ կոտորեն ամոնացիներին եւ պաշարեն Ռաբաթը,
 2 իսկ ինքը մնաց Երուսաղէմում: Երեկոյեան կողմ, երբ Դաւիթն
 իր անկողնից ելնելով ման էր գալիս թագաւորական պալատի
 փանիքի վրայ, Կեսաւ, որ մի կին լողանում էր փանիքի վրայ:
 3 Այդ կինը արքայաքինով շաք գեղեցիկ էր: Դաւիթը մարդ ուղար-
 կեց ու հարցովորձ արեց այդ կնոջ մասին: Նրան ասացին.
 «Չէ՛ր որ դա քեփացի Ուրիայի կինն է, Եղիաբի դուստր Բեր-
 4 սաբէէն»: Դաւիթը պարգամաւորներ ուղարկեց, բերել փուեց
 նրան եւ մփաւ նրա ծոցը: Նա դաշտանից նոր էր մաքրուել: Կի-
 5 նը վերադարձաւ իր փունը եւ յղիացաւ: Նա մարդ ուղարկեց
 Դաւթի մօք եւ ասաց. «Յղի եմ ես»: Դաւիթը մարդ ուղարկեց
 Յովաբի մօք՝ ասելով. «Ինձ մօք ուղարկիր քեփացի Ուրի-
 6, 7 ային»: Եւ Յովաբը Ուրիային ուղարկեց Դաւթի մօք: Եկաւ
 Ուրիան, ներկայացաւ Դաւթին: Դաւիթը հարցրեց Յովաբի ող-
 ջութեան, զինուորների առողջութեան ու պարերագմի վիճակի
 8 մասին: Ուրիան ասաց. «Ամէն ինչ բարեյաջող է»: Դաւիթն ա-
 սաց Ուրիային. «Ելիր, գնա՛ քո փունը եւ լուա՛ ոքքերդ»: Ուրիան
 դուրս եկաւ արքայի փնից, եւ նրա յետելից արքան պարգել ու-
 9 ղարկեց: Ուրիան քնեց արքայի փան դռանը նրա ծառաների
 10 հեփ. նա իր փունը չգնաց: Դաւթին պարմեցին՝ ասելով, թէ
 Ուրիան իր փունը չի գնացել: Դաւթն ասաց Ուրիային. «Չէ՛ր
 11 որ ճանապարհից ես եկել, ինչո՞ւ քո փունը չգնացիր»: Ուրի-
 ան ասաց Դաւթին. «Աստու ուխտի փապանակը, Իսրայէլի ու
 Յուդայի երկրի բանակները վրաններում են բնակում, իմ փեր
 Յովաբն ու իմ փիրոջ ծառաները բաց դաշտում են բնակում,
 ես իմ փունը գնամ ուփելու, ըմպելու եւ իմ կնոջ հեփ քնելու հա-
 մար: Այդ ինչպէ՛ն կարող է պարահել: Երդում եմ քո կեանքով,
 12 որ ես այդ բանը չեմ անի»: Դաւիթն ասաց Ուրիային. «Այսօր
 էլ այսփել մնա՛, եւ վաղը քեզ կ'արձակեն»: Այդ օրը Ուրի-
 13 ան մնաց Երուսաղէմում: Յաջորդ օրը Դաւիթը կանչեց նրան:

Սա կերաւ նրա մօտ, խմեց ու հարբեց եւ երեկոյեան քնեց իր անկողնում, իր քիթոջ ծառաների հետ. նա իր քունը չգնաց: Առաւօտեան Դաւիթը նամակ գրեց Յովաբին եւ Ուրիայի մի- 14
ջոցով ուղարկեց նրան: Նամակում գրուած էր. «Ուրիային ու- 15
ղարկիր պատերազմի թեժ քեղերը, իսկ դուք յենք քաշուեցէք նրանից, որ նա վիրաւորուի ու մեռնի»: Երբ Յովաբը քաղա- 16
քը պաշարել էր, Ուրիային ուղարկեց այնպեղ, ուր գիտէր, թէ զօրաւոր մարդիկ կան: Քաղաքի մարդիկ պատերազմի ելան 17
Յովաբի դէմ: Դաւթի զօրքից մարդիկ ընկան եւ մեռան: Մեռաւ նաեւ քերացի Ուրիան: Յովաբը մարդ ուղարկեց եւ արքա- 18
յին պարմեց ամէն ինչ, որ պարահել էր պատերազմում: Նա 19
պարգաւմաբերին պարուիրեց՝ ասելով. «Նեց որ պատերազմի բոլոր դէպքերն արքային պարմես ու վերջացնես եւ քեանես, թէ արքան զայրանալով կ'ասի քեզ. «Ինչո՞ւ էք քաղաքին մօ-
տեցել պատերազմելու, չգիտէիք, որ պարսպի վրայից նետեր կ'արձակեն: Ո՞վ սպանեց Ների որդի Յերոբովադի որդի Ա- 20
բիմելէքին: Չէ՞ որ մի կին նրա վրայ պարսպի վրայից եր- 21
կանաքարի մի բեկոր նետեց, եւ նա մեռաւ Թամասում: Ինչո՞ւ էք մօտեցել պարսպին», այն ժամանակ կ'ասես. «Քո ծառայ քերացի Ուրիան էլ մեռաւ»: Յովաբի պարգաւմաբերը գնաց 22
Երուսաղէմ, արքայի մօտ, հասաւ ու հաղորդեց Դաւթին ամէն ինչ՝ պատերազմի բոլոր դէպքերը, ինչպէս պարուիրել էր Յովա-
բը: Դաւիթը բարկանալով Յովաբի վրայ՝ ասաց պարգաւմաբե-
րին. «Ինչո՞ւ էք քաղաքին մօտեցել պատերազմելու, չգիտէիք, որ պարսպից ձեզ հարուածելու են: Ո՞վ սպանեց Յերոբովադի որդի Աբիմելէքին: Չէ՞ որ մի կին պարսպից նրա վրայ երկանաքարի մի բեկոր նետեց, եւ նա մեռաւ Թամասում: Ինչո՞ւ էք մօտեցել պարսպին»: Պարգաւմաբերն ասաց Դաւթին. «Այդ մարդիկ 23
մեզանից ուժեղ էին: Նրանք դուրս եկան մեր դէմ, մենք նրանց 24
հալածեցինք մինչեւ քաղաքի դարպասը, բայց աղեղնաւորները պարսպի վրայից նետեր քեղացին քո ծառաների վրայ: Ար-
քայի ծառաներից ոմանք մեռան, մեռաւ նաեւ քո ծառայ քե-
րացի Ուրիան»: Դաւիթն ասաց պարգաւմաբերին. «Այսպէս 25
կ'ասես Յովաբին. «Եղածի համար մի՛ անհանգստացիր, որով-
հետեւ սուրը երբեմն այսպէս է հարուածում, երբեմն՝ այնպէս: Մասրկացրո՞ւ պատերազմը քաղաքի դէմ ու կործանիր այն: Եւ զօրեպնդիր քեզ»: Երբ Ուրիայի կինը լսեց, որ իր ամուսի- 26

27 նը՝ Ուրիան սպանուել է, ողբաց իր մարդու մահը: Երբ սուգն անցաւ, Դաւիթը մարդ ուղարկեց, նրան իր փունը բերեց, սա դարձաւ նրա կինը եւ նրա համար որդի ծնեց: Դաւթի այս արածը չար բան երեւաց Տիրոջ աչքին:

12 Տէրը Նաթան մարգարեին ուղարկեց Դաւթի մօտ: Սա, գալով նրա մօտ, ասաց. «Մի քաղաքում երկու մարդ կար. մէկը
2 հարուստ էր, միւսն՝ աղքատ: Նարուստն ունէր շար ու շար հօփեր ու նախիրներ, իսկ աղքատը ոչինչ չունէր, բացի մի փոքրիկ
3 էգ գառնուկից, որը ծախու էր առել ու պահում էր: Գառնուկը մեծացաւ նրա ու նրա որդիների հետ: Նա ուրում էր նրա հա-
4 ցից, նրա բաժակից խմում, նրա ծոցում էր քնում. դա կարծես նրա դուստրն էր: Այդ հարուստ մարդու մօտ մի անցորդ եկաւ: հարուստը չուզեց իր հօփերից ու արջառներից մի անասուն մորթել, որ հիւրասիրի իր մօտ եկած անցորդին, առաւ աղքատի գառնուկը եւ կերակուր պապրասպեց իր մօտ եկած
5 մարդու համար»: Դաւիթը խիստ բարկանալով այդ մարդու վրայ՝ ասաց Նաթանին. «Կենդանի է Տէրը. այդ բանն անող
6 մարդը արժանի է մահուան: Նա այդ գառնուկի համար եօթնապարիկ պէտք է հափուցի այն բանի փոխարէն, որ նա
7 արեց. այսինքն՝ մորթեց ուրիշի միակ գառը»: Նաթանն ասաց Դաւթին. «Դու ես այն մարդը, որ արել է այդ բանը: Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Ես եմ, որ քեզ թագաւոր
8 օծեցի ամբողջ Իսրայէլի վրայ, ես եմ, որ քեզ փրկեցի Սաուլի ձեռքից, քեզ յանձնեցի քո փրկոջ՝ Սաուլի փունը, քո փրկոջ կանայք քո գրկում եմ, քեզ փութեցի Իսրայէլն ու Յուդայի երկիրը, եւ եթէ դրանք քիչ ես համարում, նոյնքան էլ կ'աւել-
9 լացնեմ»: Ինչո՞ւ Տիրոջ խօսքն անարգեցիր նրա աչքի առաջ չարիք գործելով: Դու սրով սպանեցիր քերացի Ուրիային եւ նրա կնոջը քեզ կնութեան առար, նրան սպանեցիր ամոնացի-
10 ների սրով: Արդ, սուրը յաւիտեանս թող չհեռանայ քո փնից փոխարէնն այն բանի, որ ինձ անարգեցիր եւ քերացի Ուրիայի կնոջը քեզ կնութեան առար: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահա ես քո դէմ չարիք կը յարուցեմ քո փնից. աչքերիդ առաջ քո կանանց պիտի վերցնեմ եւ փամ քո ընկերոջը, նա այս արեգակի
12 լոյսի փակ պառկելու է քո կանանց հետ: Դու այդ բանը ծածուկ արեցիր, իսկ ես այն անելու եմ ամբողջ Իսրայէլի աչքի առաջ,
13 օրը ցերեկով»: Դաւիթն ասաց Նաթանին. «Մեղանչել եմ Տի-

րոջ դէմ»: Նաթանն ասաց Դաւիթին. «Տէրը ներեց քո մեղքը, 14
 եւ դու չես մեռնի, բայց քանի որ դրանով թշնամիներին առիթ
 փութցիր Տիրոջը հայհոյելու, քեզանից ծնունդիք որդիդ պէտք է
 մեռնի»: Նաթանը գնաց իր փունը, եւ Տէրը հարուածեց Դա- 15
 թի համար Ուրիայի կնոջ ծնած մանկանը, եւ սա հիւանդացաւ:
 Դաւիթը մանկան համար աղաչեց Աստծուն. Դաւիթը ծոմ պա- 16
 հեց ու գիշերը գեպնին քնեց: Պալապականները ելան գնացին 17
 նրա մօտ, որ նրան գեպնից բարձրացնեն, բայց նա չուզեց գեպ-
 նից վեր կենալ եւ նրանց հետ հաց չկերաւ: Երբ եօթներորդ 18
 օրը մանուկը մեռաւ, պալապականները վախենում էին Դա-
 թին յայտնել, թէ մանուկը մեռաւ, քանզի ասում էին. «Քանի
 դեռ մանուկը կենդանի էր, խօսեցինք նրա հետ, բայց նա մեր
 ասածը չսեց: Հիմա ինչպէն ասենք, թէ մանուկը մեռաւ: Նա
 չարիք կը գործի»: Դաւիթը փեսնելով, որ պալապականները 19
 փսփսում են եւ հասկանալով, որ մանուկը մահացել է, ասաց
 պալապականներին. «Մի՛թէ մանուկը մեռաւ»: Նրանք ասացին՝
 «Մեռաւ»: Դաւիթը գեպնից վեր կացաւ, լուացուեց ու օծուեց, 20
 փոխեց իր զգեստները, մտաւ Աստծու փունն ու երկրպագեց
 նրան: Ապա նա իր փունը մտաւ, ուզեց հաց ուտել: Նրա առաջ 21
 հաց դրեցին, ու նա կերաւ: Պալապականները նրան ասացին.
 «Այս ի՞նչ արեցիր մանկան համար. քանի նա կենդանի էր, ծոմ
 էիր պահում, լալիս ու փանջում, իսկ երբ մանուկը մեռաւ, վեր
 կացար, կերար ու խմեցիր»: Դաւիթն ասաց. «Քանի մանուկը 22
 կենդանի էր, ծոմ էի պահում ու լալիս, որովհետեւ մտածում էի.
 «Ո՛վ գիտի, գուցէ Տէրը ողորմի, եւ մանուկն ապրի»: Հիմա որ 23
 մանուկը մեռաւ, ես ինչո՞ւ ծոմ պահեմ, մի՛թէ կարող եմ նրան
 յետ կեանքի կոչել: Ես եմ նրա մօտ գնալու, իսկ նա ինձ մօտ
 չի վերադառնայ»: Դաւիթը մխիթարեց իր կնոջը՝ Բերսաբէէին: 24
 Դաւիթը գնաց նրա մօտ, պառկեց նրա հետ, կինը յղիացաւ ու
 ծնեց որդի: Դաւիթը նրա անունը դրեց Սողոմոն: Տէրը սիրեց 25
 նրան, Նաթան մարգարէի միջոցով պատգամ յղեց, եւ սա ման-
 կան անունը Տիրոջ համար Յեղեղի դրեց: Յովաբը Ռաբաթում 26
 պատերազմում էր ամոնացիների դէմ եւ գրեթէ գրաւել էր թա-
 գաւորանիստ քաղաքը: Յովաբը պատգամաբերներ ուղարկեց 27
 Դաւիթին՝ ասելով. «Ռաբաթի դէմ պատերազմել եմ եւ գրաւել 28
 ջրերի քաղաքը: Արդ, հաւաքի՛ր մնացած ժողովրդին, քաղա-
 քի դիմաց բանակ դիր ու գրաւի՛ր այն, որպէսզի ես գրաւած

29 չլինեմ քաղաքը, եւ իմ անունը չկապուի դրա հետ»։ Դաւիթը
 հաւաքեց ամբողջ ժողովրդին, գնաց Ռաբաթ ու պարերազմե-
 30 լով գրաւեց այն։ Նա նրանց թագաւոր Մեղքոմի գլխից վեր-
 ցրեց թագը, որի քաշը մի փաղանդ ոսկի էր եւ զարդարուած
 էր թակարժէք քարերով։ Դա դրեցին Դաւթի գլխին։ Նա քա-
 31 ղաքից խիստ շաւր աւար փարաւ։ Նա դուրս հանեց այդպէսի
 ժողովրդին, նրանց լծեց սղոցի ու երկաթէ կացինների աշխա-
 փանքների, գործի դրեց աղիւսի փռում։ Նա այսպէս վարուեց
 նաեւ ամոնացիների բոլոր քաղաքներում։ Դաւիթն ու ամբողջ
 ժողովուրդը դրանից յետոյ վերադարձան Երուսաղէմ։

13 Դաւթի որդի Աբեսաղոմը ունէր շաւր գեղեցիկ մի քոյր, որի
 2 անունն էր Թամար։ Դաւթի որդի Ամոնը սիրեց նրան։ Ամոնը
 նեղում էր այն աստիճան, որ հիւանդացաւ իր քոյր Թամա-
 րի պարճառով։ Թամարը կոյս էր, եւ Ամոնի համար դժուար
 3 էր նրան մերձենալու որեւէ փորձ անել։ Ամոնն ունէր Յովնա-
 դաբ անունով մի ընկեր, որը Դաւթի եղբայր Սամաայի որդին
 4 էր։ Յովնադաբը շաւր խորագէտ մարդ էր։ Սա ասաց Ամո-
 նին. «Ինչո՞ւ ես դու այդպէս օրեցօր հիւծում, ո՞վ արքայորդի,
 եւ ինձ չես պարմում»։ Ամոնը նրան ասաց. «Իմ եղբայր Ա-
 5 բեսաղոմի քրոջը՝ Թամարին եմ սիրում»։ Յովնադաբն ասաց
 նրան. «Պառկի՛ր քո անկողնում, հիւանդ ձեւացիր, ու երբ հայրդ
 գայ քեզ փեսանելու, կ'ասես նրան. «Թող իմ քոյր Թամարը գայ,
 իմ աչքերի առաջ ուրբելիք պարարաստի, ինձ խաւիժ փայ, որ-
 պէսզի փեսանեմ եւ ուրեմ նրա ձեռքից»։ Ամոնը պառկեց ու հի-
 6 ւանդ ձեւացաւ։ Արքան եկաւ նրան փեսանելու։ Ամոնն ասաց
 արքային. «Թող իմ քոյր Թամարը գայ ինձ մօտ, իմ աչքի ա-
 ռաջ ուրբելու համար բլիթներ պարարաստի, որ ես ուրեմ նրա
 7 ձեռքից»։ Դաւիթը մարդ ուղարկեց փուն, Թամարի մօտ՝ ասե-
 լով. «Գնա՛ քո եղբայր Ամոնի փունը եւ նրա համար կերակուր
 8 պարարաստի՛ր»։ Թամարը գնաց իր եղբայր Ամոնի փունը, ուր
 նա պառկած էր, վերցրեց ալիւրը, խմոր շաղեց, նրա աչքի ա-
 9 ռաջ բլիթներ պարարաստեց ու եփեց դրանք։ Թամարն առաւ
 փապակը եւ դարարկեց նրա առաջ, սակայն նա չուզեց ու-
 րբել։ Ամոնն ասաց. «Իմ մօտ գտնուող բոլոր մարդկանց դո՛ւրս
 հանեցէք»։ Բոլորին դուրս հանեցին իր մօտից։ Ամոնն ասաց
 10 Թամարին. «Կերակուրը փա՛ր սենեակ, որ քո ձեռքից ուրեմ»։
 11 Թամարն առաւ իր պարարաստած բլիթները, փարաւ իր եղ-

բայր Ամոնի սենեակը ու մօտեցրեց նրան, որ ուրի: Նա բռնե- 12
լով նրան՝ ասաց. «Եկ պառկիր ինձ հետ, քոյր իմ»: Թամարն
ասաց նրան. «Ոչ, եղբայր, ինձ մի՛ բռնացիր, քանզի Իսրայէլում
այդպիսի բան չի արուս: Դու էլ մի՛ արա այդ անզգամութիւնը: 13
Ես ինչպէ՛ն փանեմ իմ նախապիւնքը: Դու անզգամներից մէկը կը
լինես Իսրայէլում: Արդ, խօսիր արքայի հետ, եւ նա չի հրաժա-
րուի ինձ քեզ փալուց»: Ամոնը չուզեց լսել նրան ու ձեռքը զգե- 14
լով բռնութիւն գործադրեց եւ պառկելով նրա հետ՝ բռնաբարեց
նրան: Ամոնը դրանից յետոյ շաւր մեծ արելութեամբ լցու- 15
եց Թամարի դէմ, այնպէս որ աւելի մեծ էր արելութիւնը, որով
արեց նրան, քան նախկին սէրը, որով սիրել էր: Ամոնն ա-
սաց նրան. «Վեր կաց, գնա՛»: Թամարը նրան ասաց. «Դուրս 16
քշելով ինձ՝ աւելի մեծ չարիք ես գործում, քան այն, որ արե-
ցիր ինձ հետ»: Ամոնը, սակայն, չուզեց լսել նրան եւ, կանչելով 17
իր փան վերակացու սպասաւորին, ասաց նրան. «Դո՛ւրս հա-
նիր սրան իմ մօտից եւ դուռը փակիր նրա յետեւից»: Թամա- 18
րի վրայ գունագեղ կոճակներով ասեղնագործ պարեգօր կար.
այդպիսի զգեստներ էին հագնում թագաւորների կոյս դուստ-
րերը: Սպասաւորը նրան դուրս հանեց ու դռները փակեց նրա
յետեւից: Թամարը մոխիր վերցնելով՝ ածեց իր գլխին, պա- 19
փառտրեց կոճակներով զարդարուն պարեգօրը, որ հագել էր,
ձեռքը դրեց իր գլխին եւ գնաց՝ լաց լինելով: Նրա եղբայր Ա- 20
բեսաղոմը հարցրեց նրան. «Մի՞թէ քո եղբայր Ամոնը քեզ հետ
պառկեց: Արդ, քոյր իմ, լո՛ւռ մնա, որովհետեւ նա քո եղբայրն
է: Մոքիցդ մի՛ անցկացրու այդ բանը պատմել»: Եւ Թամարը,
որպէս այրի, բնակուեց իր եղբայր Աբեսաղոմի փանը: Ար- 21
քան այս բաները լսելով՝ խիստ բարկացաւ, սակայն չվրդովեց
իր որդի Ամոնի հոգին, քանի որ նա իր անդրանիկ որդին էր,
եւ արքան սիրում էր նրան: Աբեսաղոմը Ամոնի մասին վաւ 22
կամ լաւ բան չասաց, բայց Աբեսաղոմն արում էր Ամոնին այն
բանի համար, որ նա բռնաբարել էր իր քրոջը՝ Թամարին: Ե- 23
րեք փարի անց, երբ Աբեսաղոմը Եփրեմի երկրին մերձակայ
Բեթմարոն բնակավայրում պէտք է խուզէր իր ոչխարները, իր
մօտ հրաւիրեց արքայի բոլոր որդիներին: Աբեսաղոմը գալով 24
արքայի մօտ՝ ասաց նրան. «Ահաւասիկ քո ծառայի ոչխարները
խուզելու ժամանակն է: Արքան ու նրա ծառաները քո ծառայի
հետ թող գնան Բեթմարոն»: Արքան ասաց Աբեսաղոմին. «Ոչ, 25

որդեա՛կ իմ, ամէնքս թող չգնանք ու չճանրաբեռնենք քեզ»։ Նա
26 պնդեց, սակայն արքան չուզեց գնալ եւ օրհնեց նրան։ Արեսա-
ղոմն ասաց. «Այդ դէպքում գոնէ ինձ հետ թող գայ իմ եղբայր
27 Ամոնը»։ Արքան ասաց. «Ինչո՞ւ նա գնայ քեզ հետ»։ Արեսաղո-
մը պնդեց, եւ արքան նրա հետ ուղարկեց Ամոնին ու իր բոլոր
28 որդիներին։ Արեսաղոմը թագաւորաւայել խրախճանք սար-
քեց։ Նա պապուիրեց իր ծառաներին՝ ասելով. «Տեսէ՛ք, երբ որ
Ամոնը հարբի գինուց, եւ ես ձեզ ասեմ՝ «Խփեցէ՛ք Ամոնին եւ
սպանեցէ՛ք նրան», մի՛ վախեցէ՛ք, չէ՛ որ ես եմ ձեզ հրամայում։
29 Քաջասիրտ եղէ՛ք ու զօրացէ՛ք»։ Եւ Արեսաղոմի զինուորները
Ամոնին արեցին այն, ինչ հրամայել էր Արեսաղոմը։ Արքայի
բոլոր որդիները ելան, եւ ամէն մէկն իր ջորին հեծնելով՝ փա-
30 խաւ։ Մինչ նրանք ճանապարհին էին, գոյժը հասաւ Դաւթին,
թէ Արեսաղոմը կոտորել է արքայի բոլոր որդիներին, նրանցից
31 ոչ ոքի կենդանի չի թողել։ Ելաւ արքան, իր զգեստները պա-
րառուրեց ու գեպին ընկաւ։ Բոլոր ծառաները նրա շուրջն էին
32 կանգնել իրենց պապառուրած զգեստներով։ Դաւթի եղբայր
Սամաայի որդի Յովնադաբն ասաց. «Մի՛ ասա, իմ քէր արքայ,
թէ՛ «Արքայի բոլոր որդիները մեռան», քանի որ միայն Ամոնը
մեռաւ։ Արեսաղոմն այդպէս էր որոշել այն օրուանից, երբ Ամո-
33 նը բռնաբարել էր իր քրոջը՝ Թամարին։ Արդ, թող իմ արքան
այդ բանն իր սրտին մօտիկ չընդունի եւ չասի, թէ՛ «Արքայի բո-
34 լոր որդիները մեռան»։ Միայն Ամոնը մեռաւ»։ Եւ Արեսաղոմը
փախաւ։ Դիպանոցի երիպասարդ պահակն իր աչքերը բարձ-
րացնելով՝ տեսաւ, որ մի խումբ մարդիկ են գալիս լեռան լանջի
զառիվայր ճանապարհով։ Նա եկաւ ու պապմեց արքային՝ ա-
սելով. «Որոնիմի ճանապարհին, լեռան լանջին մարդկանց տե-
35 սայ»։ Յովնադաբն ասաց արքային. «Ահա արքայի որդիներն
են գալիս։ Ինչ որ ասաց քո ծառան, այդպէս էլ եղաւ»։ Երբ
նա խօսքը վերջացրեց, ահա եկան արքայի որդիները եւ իրենց
ձայնը բարձրացնելով՝ լաց եղան։ Արքան էլ իր բոլոր ծառանե-
37 րի հետ հեկեկալով՝ լաց եղաւ։ Արեսաղոմը փախաւ ու գնաց
Գեսուրի արքայ Եմիուդի որդի Թուլմեղեմի մօտ, Մաքուլի երկի-
րը։ Դաւիթը ամբողջ ժամանակ սուգ էր անում իր որդու համար,
38 իսկ Արեսաղոմը փախել ու գնացել էր Գեսուր, ուր մնաց երեք
39 փարի։ Դաւիթ արքայի զայրոյթը Արեսաղոմի դէմ հանդար-
տուեց, որովհետեւ նա միտաբարուել էր մեռած Ամոնի համար։

Շարուհիի որդի Յովաբն իմացել էր, որ արքայի սիրտը վեր- 14
սպին քաքացել է Աբեսաղոմի հանդէպ: Յովաբը մարդ ու- 2
ղարկեց Թեկուէ եւ այնպէտից մի ճարպիկ կին բերելով՝ ասաց
նրան. «Սգաւոր ձեւացիր՝ սգոյ հագուստներ հագիր, իւղով մի՛
օծուիր եւ դարձիր այնպիսի մի կին, որ երկար ժամանակ մեռե-
ալի վրայ է սգում: Կը գնաս արքայի մօտ եւ նրա հետ այսպէս 3
կը խօսես»: Եւ Յովաբը նրան յայտնեց այն, ինչ պէտք է ասէր:
Թեկուացի կինը մտաւ արքայի մօտ եւ երեսնիվայր գետին խո- 4
նարհուելով՝ ասաց. «Փրկիր ինձ, արքայ, փրկիր»: Արքան ա- 5
սաց նրան. «Ի՛նչ է եղել քեզ»: Նա ասաց. «Ես մեծ քաղաքացի
մէջ եմ: Մի այրի կին եմ ես, ամուսինս մահացել է: Քո ա- 6
ղախինը երկու որդի ունէր: Երկուսը դաշտում կռուեցին, ու ոչ
ոք չբաժանեց նրանց, եւ եղբայրներից մէկը միւսին խփեց ու
սպանեց: Ամբողջ ազգաբոնսը վեր է կացել քո աղախնի դէմ՝ 7
ասելով. «Իր եղբօրը սպանողին յանձնիր, որ նրան սպանենք
իր եղբօր արեան փոխարէն եւ քո ժառանգորդին վերացնենք»:
Այսպիսով նրանք ուզում են հանգցնել իմ յոյսի մնացած կայծը՝
իմ մարդու համար ջողոնելով ո՛չ յեպնորդ, ո՛չ էլ անուն երկրի
երեսին»: Արքան ասաց. «Ողջութեամբ գնա՛ քո փունը, եւ ես 8
կը կարգադրեմ քո հարցը»: Թեկուացի կինն ասաց. «Թող ինձ 9
վրայ, արքայ, եւ իմ փան վրայ լինի մեղքը, իսկ արքան ու նրա
աթոռն անպարտ թող լինեն»: Արքան ասաց. «Ո՛վ է քեզ հետ 10
խօսելու: Նրան ինձ մօտ բեր, եւ նա այլեւս քեզ չի մօտենայ»:
Կինն ասաց. «Թող արքան յիշի իր Տէր Աստուծոն, որ չչափանան 11
վրէժի համար արիւն թափողները եւ իմ որդուն չսպանեն»: Դա-
ւիթն ասաց. «Կենդանի է Տէրը. քո որդու գլխից մի մազ անգամ
գետին չի ընկնի»: Կինն ասաց. «Թո՛յլ փութ, որ քո աղախինը 12
մի խօսք ասի իր փէր արքային»: Արքան ասաց. «Խօսիր»: 13
Կինն ասաց. «Ինչո՞ւ այդպիսի բան ես մտածում Աստուծու ժողո-
վրդի մասին, կամ թէ արքայի՞ բերանից ելաւ այն վնասաբեր
խօսքը, որ արքան չվերադարձնի իրենից հեռացուածին, որ 14
նա մեռնի եւ, ինչպէս գետին թափած ջուրը, այլեւս չհաւաքուի,
Աստուած նրա հոգին չառնի, եւ որեւէ մէկը չմտածի իրենից հե-
ռացնել հեռացուածին: Արդ, եկել եմ իմ փէր արքային ասելու 15
այս խօսքերը, որպէսզի, երբ ժողովուրդն ինձ փեսնի, ասի, թէ՛
«Քո աղախինը խօսել է արքայի հետ, թերեւս արքան իր ա-
ղախնի խօսքը կարարի»: Քանզի արքան պէտք է լսի ու ինձ 16

փրկի այն մարդու ձեռքից, որն ուզում է ինձ ու իմ որդուն Ասար-
17 ծու ժառանգութիւնից զրկել»: Եւ կինն ասաց. «Թող իմ փէր
արքայի խօսքը բարով կատարուի, քանզի իմ փէր արքան նման
է Ասարծու հրեշտակի, որը պատրաստ է լսելու բարին ու չարը,
18 եւ թող քո Տէր Աստուածը քեզ հետ լինի»: Արքան պատասխա-
նեց եւ ասաց կնոջը. «Ինձանից մի՛ թաքցրու այն, ինչ քեզանից
19 հարցնելու եմ»: Կինն ասաց. «Ասա՛, փէր իմ արքայ»: Արքան
ասաց. «Քո ասած այս բոլոր խօսքերի մէջ արդեօք Յովաբի
մարը չկայ»: Կինն ասաց արքային. «Երդում եմ քո անձով,
փէր իմ արքայ, որ ոչ ոք աջ կամ ձախ չի խոտորուի այն ամե-
նից, որ ասաց իմ փէր արքան. քո ծառայ Յովաբը ինքն է ինձ
պատուիրել, եւ նա է քո աղախնի բերանը դրել այս խօսքերը,
20 որ ասում եմ: Այս խօսքի ձեւը փոխելու նպատակով է, որ քո
ծառայ Յովաբն արեց այս բանը: Իմ փէր արքան իմաստուն է
Ասարծու հրեշտակի պէս եւ գիտէ երկրի վրայ եղած ամէն բան»:
21 Արքան գնաց եւ ասաց Յովաբին. «Ահաւասիկ անում եմ ըստ
քո ասածի. գնա յե՛ր դարձրու, բե՛ր պատանի Աբեսաղոմին»:
22 Յովաբը երեսնիվայր գետին ընկնելով՝ երկրպագեց արքային,
օրհնեց նրան: Յովաբն ասաց. «Այսօր քո ծառան իմացաւ, որ
շնորհ է գրել քո աչքում, փէր իմ արքայ, քանզի իմ փէր արքան
23 իր ծառայի ասածը կատարեց»: Յովաբը ելաւ գնաց Գեսուր
24 եւ Աբեսաղոմին բերեց Երուսաղէմ: Արքան ասաց. «Թող իր
փունը վերադառնայ եւ թող իմ երեսը չտեսնի»: Աբեսաղոմն
25 իր փունը վերադարձաւ եւ արքայի աչքին չերեաց: Ամբողջ
Իսրայէլի մէջ Աբեսաղոմի պէս գեղեցիկ ու գովելի փղամարդ
չկար: Ուրքի ծայրից մինչեւ գլուխը նա ոչ մի արար չունէր:
26 Երբ իր գլխի մագերը կտրում էր, - իսկ նա ամէն փարուայ
սկզբին էր կտրում, քանի որ մագերը խիստ ծանրանում էին
նրա վրայ, - այդ կտրած մագերը կշռում էին երկու հարիւր սի-
27 կը ըստ արքունական կշռի: Աբեսաղոմը երեք փղայ եւ մէկ
աղջիկ ունեցաւ, որի անունն էր Թամար: Նա փեսքով շաք գե-
ղեցիկ կին էր եւ, դառնալով Սողոմոնի որդի Ռոբովամի կինը,
28 նրա համար ծնեց Աբիային: Աբեսաղոմը երկու փարի մնաց Ե-
29 րուսաղէմում, բայց արքայի աչքին չերեաց: Աբեսաղոմը մարդ
ուղարկեց Յովաբի մօտ, որ սա այցելի արքային, բայց Յովաբը
չուզեց նրա մօտ գնալ: Երկրորդ անգամ Աբեսաղոմը լուր ու-
30 դարկեց, եւ նա դարձեալ չուզեց գնալ: Աբեսաղոմն ասաց իր

ծառաներին. «Տեսէ՛ք, իմ արարի մօտ գտնուող Յովաբի արարը լի է գարիով, գնացէ՛ք եւ հրկիզեցէ՛ք այն»։ Արեսաղոմի ծառաները այրեցին Յովաբի արարը։ Յովաբի ծառաները եկան իր մօտ իրենց պարառոյտուած զգեսպներով եւ ասացին. «Արեսաղոմի ծառաները քո արարը այրեցին»։ Յովաբը ելաւ եկաւ Արեսաղոմի փունը եւ ասաց նրան. «Ինչո՞ւ են քո ծառաները հրկիզել իմ արարը»։ Արեսաղոմն ասաց Յովաբին. «Ես քեզ մօտ մարդ էի ուղարկել, թէ՛ «Ե՛կ այստեղ, որ քեզ ուղարկեմ արքայի մօտ՝ ասելու համար, թէ ես ինչո՞ւ եկայ Գեսուրից, քանի որ աւելի լաւ էր, որ դեռ այնտեղ մնայի, քան թէ արքայի երեսը չտեսնէի։ Եթէ որեւէ յանցանք ունեմ, սպանիր ինձ»։ Յովաբը մտնելով արքայի մօտ՝ հաղորդեց նրան նրա ասածը։ Արքան կանչեց Արեսաղոմին, որը մտնելով արքայի մօտ՝ երեսնիվայր գետին ընկաւ արքայի առաջ, երկրպագեց նրան, եւ արքան համբուրեց Արեսաղոմին։

Դրանից յետոյ Արեսաղոմը մարտակառքեր, երիվարներ եւ առջեւից վագող յիսուն հոգի սուրհանդակ հաւաքեց։ Արեսաղոմը կանուխ վեր էր կենում ու կանգնում դարպասի ճանապարհին։ Ով գալիս էր արքայի դարաստանին դատ ներկայացնելու, Արեսաղոմը նրան հարցնում էր. «Դու որ քաղաքից ես»։ Երբ մարդը պատասխանում էր նրան, թէ՛ «Քո ծառան Իսրայէլի այսինչ ցեղից է», Արեսաղոմն ասում էր նրան. «Քո գործերը արդար են ու դիրին, բայց արքայի մօտ քեզ ոչ որ ունկնդիր չի լինի»։ Արեսաղոմը մտածում էր. «Եթէ որեւէ մէկն ինձ դադաւոր նշանակէր այս երկրի վրայ, եւ ամէն որ, որ վե՛ճ կամ դատ ունենար, ինձ մօտ գար, ես արդարութեամբ կը դատէի նրան»։ Երբ որեւէ մէկը նրան էր մօտենում գլուխ փալու, նա երկարում էր ձեռքը, մարդուն դէպի իրեն էր քաշում ու համբուրում նրան։ Արեսաղոմն այսպէս էր վարում այն բոլոր իսրայէլացիների նկատմամբ, ովքեր դարի համար գալիս էին արքայի մօտ։ Արեսաղոմն այսպիսով շահում էր Իսրայէլի բոլոր մարդկանց սրտերը։ Չորս փարի լրանալուց յետոյ Արեսաղոմն ասաց իր հօրը. «Գնամ ու Քեբրոնում կաթարեմ Տիրոջը խոտաբացած իմ ուխտը, քանզի Ասորիքի Գեսուր քաղաքում բնակուելիս ծառադ ուխտեց Տիրոջը՝ ասելով. «Եթէ Տէրն ինձ վերադարձնի Երուսաղէմ, ես Տիրոջը զոհ եմ մատուցելու»։ Արքան նրան ասաց. «Գնա՛ խաղաղութեամբ»։ Նա

վեր կացաւ ու գնաց Զերբոն: Արեսաղոնը պարգամաւորներ ուղարկելով Իսրայէլի բոլոր ցեղերին՝ ասաց. «Երբ եղջերափողի ձայն լսէք, ասացէք, թէ Արեսաղոն թագաւորն է թագաւորել Զերբոնում»: Արեսաղոնի հետ գնացին երկու հարիւր հրաւիրեալներ, որոնք գնում էին միամիտ, ամենեւին փեղեակ չլինելով անցուդարձին: Արեսաղոնը գոհերը մաքուցելու ժամանակ մարդ ուղարկեց ու իր Գուլա քաղաքից կանչեց Դաթի խորհրդական թեկուացի Աքիպոփէլին: Շար մարդ հաւաքուեց, եւ մեծ բազմութիւն էր հետեւում Արեսաղոնին: Գուժկան հասաւ Դաթին, թէ Իսրայէլի մարդիկ անցել են Արեսաղոնի կողմը: Դաւիթն ասաց Երուսաղէմում իր հետ եղող բոլոր ծառաներին. «Ելէ՛ք փախչենք, որովհետեւ մեզ փրկութիւն չկայ Արեսաղոնի ձեռքից: Շտապ գնացէ՛ք, որ արագ չհասնի մեզ եւ չարիք չբերի մեր գլխին, քաղաքները սրի չբաշխի»: Արքայի ծառաներն ասացին իրեն. «Ամէն ինչ, որ մեր փեր արքան կամենայ, ծառաներս պարտաստ ենք կատարելու»: Թագաւորն ելաւ, եւ նրա ամբողջ փունը ուրքով գնաց նրա յետեւից: Արքան իր հարճերից փասը կին թողեց, որ փունը պահպանեն: Արքան դուրս ելաւ, եւ նրա բոլոր ծառաները ուրքով գնալով կանգնեցին անապատում գրնուող ձիթենու մօտ: Նրա բոլոր ծառաները մէկ առ մէկ անցնում էին նրա կողքով. բոլոր քերթիները, օփելեթիներն ու բոլոր գերթացիները՝ վեց հարիւր մարդ, որ ուրքով եկել էին Գեթից, անցան Դաւթի առջեւից: Արքան ասաց գերթացի Եթթին. «Ինչո՞ւ ես դու էլ գնում մեզ հետ, յե՛ր դարձիր ու մնա՛ եկող արքայի մօտ, քանզի օտար մարդ ես դու, որ քո փեղից՝ Գեթից դուրս գալով՝ եկել ես: Մի՞թէ քեզ փեղահան պիտի անեմ, որ գաս մեզ հետ, երբ ինքս էլ չգիտեմ, թէ ուր եմ գնում եւ ուր պիտի գնամ: Դու յե՛ր դարձիր, քո եղբայրներին էլ յե՛ր դարձրու քեզ հետ, եւ Տէրը քեզ ողորմութիւն ու արդարութիւն կ'անի»: Եթթին պարասխան փուեց արքային՝ ասելով. «Կենդանի է Տէրը, եւ կենդանի է իմ փեր արքան. որքեղ լինի իմ փեր արքան, մեռած թէ կենդանի, այնքեղ կը լինեմ եւ ես՝ քո ծառան»: Արքան ասաց Եթթին. «Արի՛ ինձ հետ»: Եւ գերթացի Եթթին գնաց իր հետ եղած բոլոր ծառաներով ու ամբողջ բազմութեամբ հանդերձ: Ամբողջ երկիրը բարձրաձայն լալիս էր: Ամբողջ զօրքը անցնում էր Կեղրոնի հեղեղափով: Արքան նոյնպէս անցաւ Կեղրոնի հեղեղափով: Ամբողջ զօրքն ու արքան

գնում էին անապար փանող ճանապարհով: Սաղոկն ու նրա 24
հետ բոլոր ղեկագիւնները Տիրոջ ուխտի փապանակը հանեցին
Բեթարից: Նրանք կանգնեցին Ասործու փապանակը եւ այն
չփարան Բեթարից, մինչեւ որ ամբողջ ժողովուրդը այդ քաղա-
քից դուրս չեկաւ: Արքան ասաց Սաղոկին. «Ասործու փապա- 25
նակը յետ փար քաղաք եւ դիր իր փեղը: Եթէ Ասործու առաջ
շնորհ գտնեն, նա ինձ յետ կը դարձնի եւ ինձ փեսնել կը փայ
այն եւ նրա վայելչութիւնը: Բայց եթէ ասի, թէ՛ «Դու ինձ հա- 26
ճելի չես», թող ինձ անի այն, ինչ նրա աչքին հաճելի է»: Արքան
ասաց Սաղոկ քահանային. «Այնպէս արեք, որ դու խաղաղու- 27
թեամբ քաղաք վերադառնաս, եւ քո որդի Աքիմասան ու Աքիա-
թարի որդի Յովնաթանը՝ ձեր երկու որդիները, ձեզ հետ լինեն:
Ես բանակապետի եմ դնելու Ռաբոթ անապարում եւ կը մնամ, 28
մինչեւ որ ձեզանից լուր սրանամ»: Եւ Սաղոկն ու Աքիաթարը 29
փապանակը յետ դարձրին Երուսաղէմ, եւ այն մնաց այնպէս:
Դաւիթը բարձրանում էր Ջիթենեաց գառիվերով, բարձրանում 30
էր ու լալիս: Նա ծածկել էր գլուխը, բոքիկ էր գնում, եւ ամբողջ
ժողովուրդը նրա հետ էր՝ գլուխները շորով ծածկած: Բոլորը,
լաց լինելով, բարձրանում էին: Դաւթին յայտնեցին՝ ասելով. 31
«Աքիպոփէլն էլ ապստամբների հետ է, Աբեսաղոմի մօտ»: Դա-
ւիթն ասաց. «Տէր Ասորւած իմ, խափանիր Աքիպոփէլի խոր-
հուրդը»: Դաւիթը հասաւ Տոն, ուր երկրպագեց Ասործուն: Եւ 32
ահա նրան ընդառաջ եկաւ արաքացի Քուսին՝ Դաւթի բարեկա-
մը, իր պապունճանը պապառոպած ու հողը գլխին ածած: Դա- 33
ւիթն ասաց. «Եթէ ինձ հետ գաս, ինձ վրայ բեռ կը լինես, իսկ 34
եթէ յետ դառնաս քաղաք եւ ասես Աբեսաղոմին, թէ՛ «Քո եղ-
բայրներն անցան, արքան յուզուած հետեւում էր ինձ, ու հայրդ
ես անցաւ, եւ արդ, քո ծառան եմ, արքայ, թող ողջ մնամ քո
առաջ. մի ժամանակ քո հօր ծառան էի, իսկ հիմա քո ծառան եմ
ես, արքայ», այդ ժամանակ խափանած կը լինես Աքիպոփէլի
խորհուրդը: Ահա այնպէս քեզ հետ կը լինեն Սաղոկ եւ Ա- 35
քիաթար քահանաները, եւ եթէ որեւէ բան լսես արքայի փնից,
յայտնիր Սաղոկ ու Աքիաթար քահանաներին: Ահա նրանց 36
հետ են իրենց երկու որդիները՝ Սաղոկի որդի Աքիմասան ու
Աքիաթարի որդի Յովնաթանը: Նրանց միջոցով ինձ յայտնե-
ցէք ամէն ինչ, որ կը լսեք»: Դաւթի բարեկամ Քուսին եկաւ 37
քաղաք, եւ Աբեսաղոմը մտաւ Երուսաղէմ քաղաքը:

- 16 Դաւիթը հազիւ էր հեռացել Հոռուից, երբ Մեմփիբոսաթի ծառայ Սիբան նրան ընդառաջ եկաւ երկու բեռնաւորուած էշերով: Դրանց վրայ կային երկու հարիւր նկանակ, հարիւր ողկոյզ չամիչ, հարիւր շարոց արմաւ եւ մի սափոր գինի: Արքան ասաց Սիբային. «Այդ ի՞նչ է»: Սիբան ասաց. «Էշերը արքայի համար են, որ նստի, հացն ու արմաւը՝ ծառաների համար, որ ուտեն, իսկ գինին՝ այստեղ, անապատում մնացած մարդկանց համար, որ խմեն»: Արքան հարցրեց. «Ո՞ր է քո փրոջ որդին»: Սիբան պատասխանեց արքային. «Նա մնացել է Երուսաղէմում, քանզի ասել է. «Իսրայէլի փունն այսօր ինձ կը վերադարձնի իմ հօր թագաւորութիւնը»: Արքան ասաց Սիբային. «Թող քոնը լինի ամէն ինչ, որ Մեմփիբոսաթէին է պատկանում»: Սիբան գլուխը խոնարհելով՝ ասաց. «Շնորհ գրայ քո առաջ, փէր իմ արքայ»: Դաւիթ արքան եկաւ մինչեւ Բաւուրիմ, եւ ահա այնպեղից, Սաւուդի փան ազգականներից մի մարդ մէջքեղ ելաւ:
- 6 Դա Գերայի որդի Սեմէին էր: Սա դուրս եկաւ անիծելով եւ քարեր շարժելով Դաւթի ու ամենքի վրայ, որոնք Դաւթի հետ էին: Ամբողջ ժողովուրդն ու բոլոր քաջարիները կանգնած էին արքայի աջ ու ձախ կողմում: Սեմէին, նրան անիծելով, այսպէս էր ասում. «Դո՛ւրս եկ, դո՛ւրս եկ, արիւնարբո՛ւ եւ անօրէ՛ն մարդ: Տէրը Սաւուդի փան թափած ամբողջ արիւնը քո դէմ դարձրեց, քանի որ նրա փոխարէն դո՛ւ թագաւորեցիր: Տէրը քո թագաւորութիւնը յանձնեց քո որդի Աբեսաղոմի ձեռքը: Նա քեզ է վերադարձնում քո չարիքը, քանզի դու արիւնարբու ես»:
- 9 Շարուիիի որդի Աբեսսան ասաց Դաւթին. «Ինչո՞ւ է մի սաւրկած շուն այսպէս անիծում իմ փէր արքային: Թող գնամ ու կտրեմ նրա գլուխը»: Արքան ասաց. «Դուք ինձ հետ ի՞նչ գործ ունէք, Շարուիիի՛ որդիներ: Թողէ՛ք նա այդպէս անիծի, քանզի Տէրն է ասել նրան, որ անիծի Դաւթին: Ո՞վ կարող է նրան ասել, թէ՛ «Ինչո՞ւ ես այդպէս վարում»: Դաւիթն ասաց Աբեսսային ու իր բոլոր ծառաներին. «Եթէ ինձնից սերուած իմ որդին իմ մահն է ուզում, որչա՛փ եւս առաւել կ'ուզի Յեմինի որդին: Թո՛յլ փուէք նրան, որ անիծի, քանզի Տէրն է այդ ասել նրան: Թերեւս Տէրը, փեսնելով իմ փառապանքները, ինձ բարիք հափուցի այսօրուայ անէծքի փոխարէն»: Դաւիթը եւ իր հետ եղած մարդիկ գնացին իրենց ճանապարհով, իսկ Սեմէին գնում էր լերան կողքով, նրան մօտիկ, գնում էր ու անիծում, նրա կողմը

քարեր նետում, նրա վրայ հող շաղ փալիս: Արքան ու նրան 14
 ընկերակցող ամբողջ փանջուած զօրքը եկան ու հանգստացան
 այնպեղ: Արեսաղոմը եւ բոլոր իսրայէլացիները մփան Երու- 15
 սաղէմ: Նրանց հետ էր նաեւ Աքիպոփէլը: Երբ Դաւթի բարե- 16
 կամ արաքացի Քուսին եկաւ Արեսաղոմի մօտ, Քուսին ասաց
 Արեսաղոմին. «Կեցցէ՛ արքան»: Արեսաղոմն ասաց Քուսինին. 17
 «Այդ է բարեկամիդ նկարմամբ ունեցած սերդ, ինչո՞ւ չես գնացել
 քո բարեկամի հետ»: Քուսին ասաց Արեսաղոմին. «Այդպէս չէ. 18
 ում որ ընտրի Տէրը, ում որ ընտրեն իսրայէլացիները, այս ժո-
 ղովորդն ու բոլոր իսրայէլացիները, կը գնամ նրա հետ, նրանը 19
 կը լինեն ու նրա հետ կը մնամ: Բացի այդ, ես ո՞ւմ պիտի
 ծառայեմ, եթէ ոչ նրա որդուն: Ինչպէս որ ծառայել եմ քո հօրը,
 այդպէս էլ կը ծառայեմ քեզ»: Արեսաղոմն ասաց Աքիպոփէլին. 20
 «Խորհուրդ փութէ, թէ ի՞նչ պէտք է անենք»: Աքիպոփէլն ասաց 21
 Արեսաղոմին. «Մտի՛ր քո հօր հարճերի ծոցը, որոնց նա թողել
 էր իր փունը պահպանելու համար, եւ ամբողջ Իսրայէլը թող ի-
 մանայ, թէ խայտառակել ես հօրդ, եւ բոլոր քեզ հետ եղողները 22
 կը քաջալերուեն»: Արեսաղոմի համար վրան խփեցին փանի-
 քում, եւ Արեսաղոմը բոլոր իսրայէլացիների աչքի առաջ մփաւ 23
 իր հօր հարճերի ծոցը: Աքիպոփէլի խորհուրդը, որ նա փալիս
 էր այդ օրերին, այնպիսին էր, կարծես մարդ Ասպծուց էր խոր-
 հուրդ հարցնում: Այդպիսին էր Աքիպոփէլի ամէն մի խորհուրդը
 ինչպէս Դաւթի, այնպէս էլ Արեսաղոմի համար:

Աքիպոփէլն ասաց Արեսաղոմին. «Թող փասներկու հազար 17
 մարդ ընտրեն, այս գիշեր գնամ ու հետապնդեմ Դաւթին եւ գի-
 շերով նրա դէմ ելնեմ: Նա յոգնած է ու ձեռքերը թուլացած: 2
 Նրան խուճապի կը մատնեն, նրա հետ եղած զօրքը կը փախչի,
 ու կը սպանեն միայն արքային: Ամբողջ զօրքը քեզ մօտ կը 3
 բերեն, ինչպէս հարսն է իր ամուսնու մօտ գալիս, եւ միայն մէկ
 մարդու կեանքին վերջ կտամ, իսկ ամբողջ զօրքը խաղաղու-
 թեան մէջ կը լինի»: Այս խօսքը ճշմարիտ թուաց Արեսաղոմին 4
 եւ Իսրայէլի բոլոր ծերերին: Արեսաղոմն ասաց. «Կանչեցէ՛ք 5
 արաքացի Քուսինին, եւ լսենք, թէ նա ինչ կ'ասի»: Քուսին եկաւ 6
 Արեսաղոմի մօտ, եւ Արեսաղոմը հաղորդեց նրան այն խօսքե-
 րը, որ ասել էր Աքիպոփէլը: Նա աւելացրեց. «Ներեմէ՛նք նրա
 ասածին, ապա թէ ոչ, դու ի՛նքդ խորհուրդ փութ»: Քուսին ա- 7
 սաց Արեսաղոմին. «Աքիպոփէլի այս անգամ փութ խորհուր-

- 8 որ լաւ չէ»: Քուսին աւելացրեց. «Ղու ինքդ ճանաչում ես հօրդ
եւ նրա մարդկանց, որ նրանք շաք զօրեղ են եւ դառնացած
սրբով, որովհետեւ նրանք նման են դաշպում ձագերը կորց-
րած ու զայրացած արջի: Քո հայրը պատերազմի մարդ է եւ
9 զօրքին հանգիստ չի փայ: Նա հիմա թաքնուած է բլուրներից
մէկում կամ այլ տեղում, եւ եթէ յարձակուենք նրա վրայ, առա-
ջինը ինքը կը գրոհի, եւ այն ժամանակ լսողները կ'ասեն, թէ՝
10 «Կոտորուել է Աբեսաղոմին հետեւող ժողովուրդը»: Նա հզօր
մարդ է, եւ նոյնիսկ նա, ով առիծի սիրտ ունի, նրա առջ չը
թուլանայ, որովհետեւ ամբողջ Իսրայէլը գիտի, թէ ուժեղ է քո
11 հայրը, եւ նրա հետ եղողներն էլ ուժեղ են: Ուստի ես քեզ այս-
պիսի խորհուրդ կ'աւանդեմ. հաւաքիր բոլոր իսրայէլացիներին՝ Դա-
նից մինչեւ Բերսաբէէ, ծովեզրի աւազի չափ, եւ դու էլ անձամբ
12 առաջնորդիր նրանց: Այն ժամանակ նրա վրայ կը հասնենք
այն տեղերից մէկում, ուր նրան կը գտնենք. կը շրջապատենք
նրան, ինչպէս ցօղն է իջնում երկրի վրայ, եւ նրա մարդկանցից
13 ոչ ոքի կենդանի չենք թողնի: Իսկ եթէ նա քաղաք մընի, այն
ժամանակ ամբողջ Իսրայէլն այդ քաղաքը պարաններ փանե-
լով՝ նրա մարդկանց քարշ կը փայ մինչեւ հեղեղափը, այնպէս
14 որ այնպեղ մի քար էլ չի մնայ»: Աբեսաղոմն ու բոլոր իսրա-
յէլացիներն ասացին. «Արաքացի Քուսիի խորհուրդն աւելի լաւ
է, քան Աքիսի խորհուրդը»: Տէրը վճիռ էր փոխել, որ Աքի-
սի խորհուրդը չկատարուի, որպէսզի Տէրը Աբեսաղո-
մի գլխին թափի բոլոր չարիքները: Արաքացի Քուսին ասաց
15 Սադոկ ու Աբիաթար քահանաներին. «Աքիսի խորհուրդը այսպէս եւ
այսպէս խորհուրդ փոխեց Աբեսաղոմին ու Իսրայէլի ծերերին,
16 իսկ ես այսպիսի խորհուրդ փոխեցի: Արդ, շուրափոյթ կեր-
պով մարդ ուղարկեցէք ու իմաց փոխէք Դաւիթն՝ ասելով. «Այս
գիշեր Ռաբոթ անապատում մի՛ մնա, այլ անցիր գնա՛, որ չլի-
նի, թէ արքան եւ ամբողջ ժողովուրդը կորստեան մատնուեն»:
17 Յովնաթանն ու Աքիմասը Ռոգելի աղբիւրների մօտ էին, եւ մի
աղախին գնաց ու նրանց պատմեց, որ գնան ու յայտնեն Դաւիթ
արքային, որովհետեւ իրենք չէին կարող քաղաք մընել ու երե-
18ւալ այնպեղ: Մի պատանի, սակայն, փեսաւ նրանց ու յայտնեց
Աբեսաղոմին: Նրանք երկուսով գնացին Բաւութիմ ու մտնան
19 մարդու տունը, ուր ջրհոր կար, եւ այնպեղ իջան: Կինը խուփն
առաւ ու փակեց ջրհորը, դրա վրայ թուզ փռեց իբր չորացնելու

համար, ու ոչինչ չիմացուեց: Արեսաղոմի ծառաներն եկան այդ 20
կնոջ մօտ, նրա փունը եւ հարցրին. «Ո՞ր են Աքիմասան ու Յով-
նաթանը»: Կինը նրանց պատասխանեց. «Գեպից այն կողմ
անցան»: Նրանք փնտռեցին նրանց եւ, չգտնելով, վերադար-
ձան Երուսաղէմ: Նրանց գնալուց յետոյ սրանք ջրհորից դուրս 21
եկան եւ գնացին Դաւիթ արքայի մօտ ու պարմեցին՝ ասելով.
«Ելէ՛ք ու անցէ՛ք գետը, քանզի Աքիպոփէլն այսպէս ու այսպէս է
խորհուրդ փունը ձեր դէմ»: Դաւիթն ու նրա հետ եղող ամբողջ 22
ժողովուրդը առաւօտեան, նախքան լուսանալը ելան ու անցան
Յորդանան գետը: Ոչ ոք չմնաց, որ անցած չլինէր Յորդանան
գետը: Աքիպոփէլը երբ փեսաւ, որ իր խորհուրդը ի դերել ե- 23
լաւ, համեմեց իր էջը, ելաւ գնաց քաղաք, իր փունը, եւ իր փա-
նը կարգադրութիւններ անելուց յետոյ կախուեց: Նա մեռաւ եւ
թաղուեց իր հօր գերեզմանում: Դաւիթը հասաւ Բանակապե- 24
ղիներ, իսկ Արեսաղոմն ինքը եւ նրա հետ ամբողջ Իսրայէլը
անցան Յորդանան գետը: Արեսաղոմը Յովաբի փոխարէն իր 25
զօրքի հրամանաւար կարգեց Ամեսայիին: Ամեսային որդին էր
յեզրայէլացի մի մարդու, որի անունն էր Յոթոր: Նա ամուսնա-
ցել էր Յովաբի մայր, Շարուիիի քոյր եւ Յեսսէի դուստր Աբի-
գեայի հետ: Արեսաղոմը եւ ամբողջ Իսրայէլը բանակապեղի 26
դրեցին Գաղաադի երկրում: Երբ Դաւիթը Բանակապեղիներ
հասաւ, Նաասի որդի Վեսբին՝ Ամոնի որդիներից՝ Ռաբաթից, 27
Ամիէլի որդի լադաբարցի Մաքիրը եւ գաղաադացի Բերզելին՝
Ռոզելիմից, բերեցին փասն անկողիններ, ծածկոցներ, փասը 28
կաթսաներ, բրուփի անօթներ, ցորեն, գարի, ալիւր, փոխինդ, 29
ոլոռ, ոսպ, մեղր, կարագ, ոչխարներ ու կաթնակեր հորթեր եւ
մաքուցեցին Դաւթին ու նրա հետ եղած զօրքին, որ ուրեն,
քանզի զօրքը անապատում լինելով՝ քաղցած էր ու ծարաւ:

Դաւիթն իր հետ եղած զօրքի աշխարհագիր անցկացրեց եւ 18
նրանց վրայ հազարապետներ ու հարիւրապետներ կարգեց:
Դաւիթը զօրքի մէկ երրորդ մասը յանձնեց Յովաբի, մէկ երրորդ 2
մասը Շարուիիի որդու՝ Յովաբի եղբայր Արեսասայի եւ մէկ եր-
րորդ մասն էլ գեթացի Եթթիի հրամանաւարութեանը: Դաւիթն
ասաց զօրքին. «Ես էլ պէտք է ձեզ հետ դուրս գամ»: Նրանք 3
ասացին. «Դու չպէտք է դուրս գաս, որովհետեւ եթէ փախչենք,
նրանք մեզ կարելորութիւն չեն փայ: Կարելորութիւն չեն փայ,
եթէ անգամ մեր կէսն էլ կոտորուի: Դու մեր փասը հազար մար-

դու արժէքն ունես: Արդ, լաւ է, որ դու քաղաքում մնաս եւ մեզ
4 օգնութեան հասնես»: Արքան նրանց ասաց. «Ինչ որ ձեզ հա-
մար հաճելի է, ես այն կ'անեմ»: Եւ արքան մնաց դարպասի
մօտ, իսկ ամբողջ ժողովուրդը հարիւրներով ու հազարներով
5 դուրս էր գալիս քաղաքից: Արքան պարուէր փուտեց Յովաբին,
Աբեսսային ու Եթթիին՝ ասելով. «Խնայեցէ՛ք իմ պարանեակ
Աբեսաղոմին»: Եւ ամբողջ զօրքը լսեց, որ արքան Աբեսաղո-
6 մի համար բոլոր զօրավարներին պարուէր էր փալիս: Ամբողջ
զօրքը դուրս եկաւ անփառ, Իսրայէլի դէմ, եւ կռիւ եղաւ Եփրեմի
7 անփառում: Իսրայէլի զօրքը պարփուեց Դաւթի ծառաներից.
8 այդ օրը մեծ կոտորած եղաւ՝ քսան հազար հոգի ընկաւ: Պա-
փերազմն այսպէտից փարածուեց ամբողջ երկրի վրայ: Այդ օրն
9 անփառն աւելի շար գինուոր կլանեց, քան սուրը կոտորեց: Ա-
բեսաղոմը Դաւթի ծառաների դէմ դուրս եկաւ: Աբեսաղոմն իր
ջորին էր հեծել, եւ ջորին մի մեծ կաղնու թաւ ոսպերի փակը
մտաւ: Նրա գլուխը կաղնու ճիւղերի մէջ խճճուեց, ու ինքը կախ
ընկաւ երկնքի ու երկրի միջեւ, իսկ ջորին նրա փակից անցաւ
10 գնաց: Մի մարդ փեսաւ ու պարմեց Յովաբին, թէ՛ «Ահա փե-
11 սայ Աբեսաղոմին կաղնու ծառից կախուած»: Յովաբն ասաց
իրեն լուր փոռող մարդուն. «Տեսել ես, բայց ինչո՞ւ նրան գետին
չրապալեցիր: Ես այսօր քեզ յիսուն սիկղ արծաթ եւ մի սուր կը
12 փայի»: Մարդն ասաց Յովաբին. «Եթէ քո ձեռքից նոյնիսկ հա-
զար սիկղ արծաթ սրանայի, իմ ձեռքը արքայի որդու վրայ չէի
բարձրացնի, քանզի արքան մեզ՝ քեզ, Աբեսսային ու Եթթիին
պարուիրել է՝ ասելով. «Խնայեցէ՛ք Աբեսաղոմ պարանեակին,
13 նրան ոչ մի վնաս թող չհասնի»: Արքայի համար ոչ մի բան
14 թաքուն չէր մնայ, եւ դու ինքդ էլ հեռու կը մնայիր»: Յովաբն
ասաց. «Դրա համար էլ քեզ մօտ չեմ մնայ»: Եւ Յովաբը ե-
րեք նետ վերցրեց եւ դրանցով խոցեց Աբեսաղոմի սիրտը, մինչ
15 նա կենդանի էր կաղնու վրայ: Յովաբի զինակիրներից փա-
սը երիտասարդներ շրջապատեցին եւ խփելով Աբեսաղոմին՝
16 սպանեցին նրան: Յովաբը եղջերափող հնչեցրեց, եւ զօրքը
նրա հետ վերադարձաւ, որպէսզի չհետապնդեն իսրայէլացիներ-
17 ին, որովհետեւ Յովաբը խնայում էր զօրքին: Յովաբը վեր-
ցրեց Աբեսաղոմի դիակն ու այն նետեց անփառում մի մեծ, շար
խորունկ վիհի մէջ: Բոլոր իսրայէլացիները փախան՝ ամէն մէկն
18 իր բնակավայրը: Աբեսաղոմը կենդանի եղած ժամանակ իր

համար կոթող էր կանգնեցրել: Նա կոթող էր կանգնեցրել նա-
 եւ Յաքինում, Թագաւորների հովարում: Նա ասում էր, թէ ինքը
 որդի չունի, որ պահի իր յիշատակը: Եւ նա կոթողը կոչել էր իր
 անուամբ, ու այն մինչեւ օրս կոչում է «Աբեսաղոմի ձեռակերպ»:
 Սաղոկի որդի Աքիմասան ասաց. «Գնամ, ւաւերիս փանեմ ար- 19
 քային, քանզի Տէրն արդար գործ արեց՝ նրան ազատելով իր
 թշնամիների ձեռքից»:
 Յովաբն ասաց նրան. «Դու այսօր ա- 20
 ւերիս փանող մարդ չես, մի ուրիշ օր ւաւերիս կը փանես: Այ-
 սօր պէտք չէ ւաւերիս փանել, քանզի արքայի որդին մեռաւ»:
 Նա ասաց Քուսիին. «Գնա յայտնի՛ր արքային, ինչ որ փեսար»:
 21
 Քուսին խոնարհ գլուխ փուռեց Յովաբին ու դուրս եկաւ: Սաղո- 22
 կի որդի Աքիմասաւ դարձեալ ասաց Յովաբին. «Ի՞նչ կը լինի,
 եթէ ես էլ վազեմ Քուսիի յետեւից»:
 Յովաբն ասաց. «Դու ինչո՞ւ պէտք է վազես, որդեանկ իմ, այսպե՛ղ արի: Դա այնպիսի աւե-
 րիս չէ, որ օգուտ բերի»:
 Աքիմասան ասաց. «Ի՞նչ կը լինի, եթէ 23
 վազեմ: » Յովաբն ասաց նրան. «Վազի՛ր»: Աքիմասաւ վազեց
 Կեքարի ճանապարհով եւ Քուսիից առաջ անցաւ: Դաւիթը 24
 նստել էր երկու դարպասների միջեւ: Պահակակերպի դիպորդը
 դարպասի փանիքի վրայով գնաց դէպի պարիսպը եւ իր հայե-
 ացքը բարձրացնելով՝ փեսաւ, որ մի մարդ մենակ վազում է իր
 կողմը: Նա աղաղակելով՝ այդ մասին յայտնեց արքային: Ար- 25
 քան ասաց. «Եթէ մենակ է, ւաւերիս է բերում»:
 Նա գալիս, մօ-
 փենում էր: Դիպորդը վազող մի ուրիշ մարդ էլ փեսաւ եւ դար- 26
 պասի մօտից աղաղակեց՝ ասելով. «Ահա մի մարդ եւս մենակ
 վազում է»:
 Արքան ասաց. «Նա էլ ւաւերաբեր է»:
 Դիպորդն 27
 ասաց. «Տեսնում եմ, որ առաջինի վազքը նման է Սաղոկի որ-
 դի Աքիմասայի վազքին»:
 Արքան ասաց. «Նա բարի մարդ է եւ
 բարի լուրով կը գայ»:
 Աքիմասան աղաղակելով ու երեսնի- 28
 վայր գերին ընկնելով՝ ասաց արքային. «Ողջո՛յն: Օրհնեալ է
 քո Տէր Աստուածը, որ ոչնչացրեց քեզ արելի մարդկանց, որոնք
 իրենց ձեռքը մեր փէր արքայի վրայ էին բարձրացրել»:
 Ար- 29
 քան ասաց. «Ո՞րք է իմ երիտասարդ Աբեսաղոմը»:
 Աքիմասան
 ասաց. «Ո՞վ արքայ, երբ քո ծառայ Յովաբն ինձ՝ քո ծառային
 ուղարկում էր, ես միայն մեծ բազմութիւն փեսայ: Ես չիմացայ,
 թէ ինչ կար այնպե՛ղ»:
 Արքան ասաց. «Մի կո՛ղմ քաշուի՛ր»:
 30
 Նա մի կողմ քաշուեց ու կանգնեց: Նստաւ Քուսին եւ ասաց 31
 արքային. «Իմ փէր արքայ, ւաւերիս եմ բերել, Տէրն այսօր քեզ

32 պաշտպանեց քեզ վրայ բոլոր ձեռք բարձրացնողներից»: Արքան հարցրեց Քուսիին. «Ո՞րք է իմ երիպասարդ Աբեսաղոմը»: Քուսին ասաց. «Այդ երիպասարդի նման դառնան իմ արքայի թշնամիները եւ բոլոր չար նպատակով քո դէմ ելնողները»:

33 Արքան խռովուեց, բարձրացաւ դարպասի վերնափունը եւ ողբալով այս էր ասում. «Որդին, Աբեսաղոմ, Աբեսաղոմ, որդեա՛կ իմ, երանի՛ ես մեռնէի քո փոխարէն, ես մեռնէի քո փոխարէն: Աբեսաղոմ, որդեա՛կ իմ, որդեա՛կ իմ Աբեսաղոմ»:

19 Յովաբին յայտնեցին, թէ արքան լալով ողբում էր Աբեսաղոմի մահը: Այդ օրը յաղթանակը սուգի վերածուեց ամբողջ գօրքի համար, քանզի գօրքն այդ օրը լսել էր, թէ արքան տխրեց իր որդու համար: Այդ օրը գօրքը գաղպագողի էր քաղաք մտնում այնպէս, ինչպէս ամօթահար գօրքը փախչում է պատերազմից:

4 Արքան իր երեսը ծածկեց եւ բարձրաձայն ողբալով՝ ասում էր. «Որդեա՛կ իմ Աբեսաղոմ, Աբեսաղոմ, որդեա՛կ իմ»: Յովաբը մտնելով պալատ, արքայի մօտ՝ ասաց. «Դու այսօր ամօթով ես թողնում քո բոլոր ծառաներին, որոնք փրկեցին քեզ, քո տղաներին ու աղջիկներին, քո կանանց ու հարճերին: Միտում ես քեզ պտղներին եւ արում՝ քեզ սիրողներին: Դու այսօր ցոյց տուեցիր, որ քեզ համար ոչինչ են քո իշխաններն ու ծառաները: Ես հաստատ գիտեմ, որ, եթէ Աբեսաղոմը կենդանի լինէր, մենք ամենքս այսօր մեռած կը լինէինք, եւ դա քեզ հաճելի կը լինէր:

7 Արդ, վեր կաց եւ սիրտ տուր քո ծառաներին, քանզի երդում եմ Տիրոջ անունով, որ, եթէ այսօր դուրս չգաս, այս գիշեր քեզ մօտ մնալո՞ւ չի մնայ: Գիտցի՛ր, որ դա քեզ համար շատ ատելի վատ կը լինի, քան այն բոլոր չարիքները, որ հասել են քեզ մանկութիւնից սկսած մինչեւ այժմ»: Արքան ելաւ ու նստեց դարպասի մօտ: Ամբողջ գօրքին յայտնեցին՝ ասելով. «Ահա արքան նստել է դարպասի մօտ»: Ամբողջ գօրքը եկաւ արքայի առաջ, իսկ իսրայէլացիները փախան իրենց բնակութեան վայրերը: Ամբողջ ժողովուրդը Իսրայէլի բոլոր ցեղերի խղճմտանքին էր դիմում ասելով. «Դաւիթ արքան մեզ փրկեց մեր բոլոր թշնամիներից, նա մեզ ազատեց այլազգիների ձեռքից, իսկ հիմա Աբեսաղոմի պարճառով փախստական է դարձել իր երկրից ու թագաւորութիւնից: Աբեսաղոմը, որին մեզ թագաւոր օծեցինք, մեռել է պատերազմում: Նիմա ինչո՞ւ չէք խօսում արքային յետ դարձնելու մասին»: Բոլոր իսրայէլացիների ասած այդ խօսքերը

հասան արքային, եւ Դաւիթ արքան մարդ ուղարկեց Սաղոկ
 եւ Աբիաթար քահանաների մօտ՝ ասելով. «Խօսեցէ՛ք Յուդա-
 յի երկրի ծերերի հետ եւ ասացէ՛ք. «Ինչո՞ւ վերջինը դառնանք
 արքային իր փունը յետ բերողների մէջ», քանզի բոլոր իսրա-
 յէլացիների ասած խօսքը հասաւ արքային»: Դաւիթն ասաց 12
 Յուդայի ցեղին. «Դուք իմ ոսկորն ու մարմինն էք, ինչո՞ւ էք
 վերջինը մնում արքային իր փունը յետ բերողների մէջ: Ամե- 13
 սայիին ասացէ՛ք. «Դու իմ ոսկորն ու մարմինը չեն: Աստուած
 ինձ այսպէս ու աւելին անի, եթէ դու ամէն ժամանակ իմ զօրքի
 հրամանաւորար չլինես Յովաբի փոխարէն»: Դաւիթը Յուդայի 14
 երկրի բոլոր մարդկանց սրտերը մէկ մարդու սրտի պէս դէպի
 իրեն դարձրեց, եւ սրանք պապգամաւորներ ուղարկեցին ար-
 քայի մօտ՝ ասելով. «Յենք դարձէք դու եւ քո բոլոր ծառաները»: 15
 Արքան վերադարձաւ ու եկաւ մինչեւ Յորդանան գետը: Յու-
 դայի երկրի մարդիկ եկան Գաղգաղա՝ արքային դիմաւորելու
 եւ Յորդանան գետով անցկացնելու համար: Յեմինայի որդի 16
 Գերայի որդի բաւորիմացի Սեմէին շփապեց ու Յուդայի երկրի
 մարդկանց հետ, իր հետ ունենալով Բենիամինի երկրից հազար
 մարդ, եկաւ դիմաւորելու Դաւիթ արքային: Սաւուղի փան ծա- 17
 ռայ Սիբան իր փասնիինգ որդիների եւ քսան ծառաների հետ
 եկաւ, որ կազմակերպի արքայի անցումը Յորդանան գետից:
 Լասսեր պապրաստեցին, որ անցկացնեն արքայի ընտանիքը 18
 եւ նրա ողորմածութեանն արժանանան: Մինչ արքան Յոր- 19
 դանան գետն էր անցնում, Գերայի որդի Սեմէին երեսնիվայր
 ընկաւ արքայի առաջ: Նա ասաց արքային. «Թող իմ փեր ար- 20
 քան մոռանայ իմ անօրէնութիւնը, չիշի, որ իր ծառան յանցանք
 է գործել այն օրը, երբ իմ փերը դուրս էր եկել Երուսաղէմից:
 Թագաւորն այն թող մոռանայ, քանզի քո ծառան գիտի, որ մեղք 21
 է գործել, եւ այսօր ահաւասիկ Յովսէփի ամբողջ փնից ես եմ
 առաջինը եկել դիմաւորելու իմ փեր արքային»: Շարուիի որ- 22
 դի Աբեսսան պապասխան փալով՝ ասաց. «Մի՞թէ Սեմէին չի
 մեռնելու այն բանի փոխարէն, որ նա անիծեց Տիրոջ օծեալին»: 23
 Դաւիթն ասաց. «Ի՞նչ եմ արել ես ձեզ, Շարուիի՛ որդիներ, որ
 այսօր իմ դէմ դաւաճանութիւն էք անում: Այսօր Իսրայէլից ոչ
 ոք չի մեռնելու: Մի՞թէ ես չգիտեմ, որ այսօր ես եմ թագաւո- 24
 րում Իսրայէլի վրայ»: Եւ արքան ասաց Սեմէիին. «Դու պիտի 25
 չմեռնես»: Եւ արքան երդուեց նրան: Սաւուղի որդի Յովնաթա-

նի որդի Մենփիբոսթէն արքային ընդառաջ եկաւ: Նա արքայի գնալու օրուանից մինչեւ նրա խաղաղութեամբ վերադառնալը ո՛չ իր ուրբերն էր խնամել, ո՛չ եղունգներն էր կտրել, ո՛չ մօրուքը փեսքի բերել, ո՛չ բեղերը շփել եւ ո՛չ էլ հագուստներն էր լու-
26 ացել: Երբ նա մտաւ Երուսաղէմ եւ ընդառաջ եկաւ արքային, արքան ասաց նրան. «Ինչո՞ւ ինձ հետ չեկար, Մենփիբոսթէն»:
27 Մենփիբոսթէն նրան ասաց. «Տէ՛ր իմ արքայ, ծառաս ինձ խա-
բեց, քանզի քո ծառան ասաց նրան, թէ «Նամեփի՛ր էջը, որ
հեծնեմ ու գնամ արքայի մօտ», քանի որ քո ծառան կաղ է:
28 Իսկ նա՝ քո ծառան, փէ՛ր իմ արքայ, քեզ մօտ ինձ գրպարել
է: Տէ՛ր իմ արքայ, որպէս Ասպծու հրեշտակ, բարի գործեր ես
29 արել: Արդ, արա՛, ինչ քո աչքին բարի է. թէ՛ս իմ հօր ամբողջ
փունը իմ փէր արքայի առաջ մահուան արժանի մարդիկ են,
բայց դու քո ծառային դրեցիր այն մարդկանց շարքը, որոնք
արքայի սեղանից են ուտում: Արդ, այսուհետեւ էլ ի՛նչ իրա-
30 տունք ունեմ արքային բողոքելու»: Արքան նրան ասաց. «Ինչո՞ւ
31 ես ասում այդ խօսքերը: Ասել եմ, որ դու եւ Սիբան բաժանէք
ագարակը»: Մենփիբոսթէն ասաց արքային. «Նա նոյնիսկ ամ-
բողջը թող առնի, քանի որ արքան խաղաղութեամբ իր փունն
32 է վերադարձել»: Գաղաաղացի Բերզելին եկաւ Ռոզելիմից եւ
արքային անցկացրեց Յորդանան գետով՝ նրան ընկերակցելով
33 մինչեւ Յորդանան գետի միւս կողմը: Բերզելին շափ ծեր մարդ
էր, ութսուն փարեկան: Նա էր, որ արքային կերակրել էր, երբ
վերջինս բնակւում էր Բանակափեղիներում, քանի որ նա շափ
34 հարուստ մարդ էր: Արքան ասաց Բերզելիին. «Դու ե՛կ ինձ
հետ, եւ ես քո ծերութեան օրերին քեզ կը կերակրեմ Երուսա-
35 ղէմում»: Բերզելին ասաց արքային. «Ինչքա՛ն են իմ կեանքի
36 օրերը, որ արքայի հետ գնամ Երուսաղէմ: Այսօր ես ութսուն
փարեկան եմ: Միթէ կարող եմ լաւ վարից փարբերել, կամ
թէ ծառադ արդեօք կերածի ու խմածի համը կ'առնի՞, կամ թէ
37 փակաւին կը լսեմ գուսանների ու վարձակների ձայնը: Ինչո՞ւ
ծառադ բեռ լինի իր փէր արքային: Քո ծառան արքայի հետ
հազիւ անցնի Յորդանան գետը: Ինչո՞ւ արքան ինձ այդ հափու-
38 ցումն է փալիս: Քո ծառան թող ապրի ու մեռնի իր քաղաքում,
իր հօր ու մօր գերեզմանի մօտ: Թող քո ծառայ Քամաանն
անցնի իմ փէր արքայի հետ, եւ նրան արա՛ այն, ինչ բարի է
39 քո աչքին»: Արքան ասաց. «Թող Քամաանն անցնի ինձ հետ,

եւ ես նրան կ'անեմ այն, ինչ բարի է իմ աչքին: Ամէն ինչ, որ
 դու ինձանից կ'ակնկալես, կ'անեմ քեզ համար»: Ամբողջ ժո- 40
 դովորդն անցաւ Յորդանան գետը. անցաւ եւ արքան: Արքան
 համբուրեց Բերզելիին, օրհնեց նրան, եւ սա իր տեղը վերա-
 դարձաւ: Արքան գնաց Գաղգադա, Քամաամն էլ անցաւ գնաց 41
 նրա հետ: Յուդայի երկրի ամբողջ ժողովուրդը եւ Իսրայէլի ժո-
 դովրդի կէսը գնացին արքայի հետ: Բոլոր իսրայէլացիները 42
 եկան ու ասացին արքային. «Ինչո՞ւ մեր եղբայրները՝ Յուդա-
 յի երկրի մարդիկ, քեզ փախցրին եւ արքային ու նրա տունն
 անցկացրին Յորդանան գետով»: Յուդայի երկրի մարդիկ պա- 43
 տասխանեցին իսրայէլացիներին՝ ասելով. «Որովհետեւ արքան
 մեզ աւելի հարազատ է: Եւ ինչո՞ւ էք դժգոհ այդ բանի համար:
 Միթէ արքան մեզ կերակրե՞լ է կամ մեզ պարգևե՞նք է տուել
 եւ կամ մեր բեռը կրե՞լ է»: Իսրայէլացիները Յուդայի երկրի 44
 մարդկանց պատասխանեցին՝ ասելով. «Մենք տասն անգամ
 աւելի իրաւունք ունենք արքային մօտ, քան դուք: Անդրանի-
 կը մենք ենք, ոչ դուք: Դաւթի նկատմամբ էլ մենք աւելի շատ
 իրաւունք ունենք, քան դուք: Ինչո՞ւ մեզ անարգեցիք եւ մեր խոր-
 հուրդը չհարցրիք նախքան արքային մեզ մօտ վերադարձնելը»: Եւ
 Յուդայի երկրի մարդիկ աւելի խիստ էին խօսում, քան իս-
 րայէլացիները:

Բոքորիի որդի յեմինացի Սաբէէ անունով անօրէն մի մարդ 20
 յոխորտաց: Նա եղջերափող հնչեցնելով՝ ասաց. «Մենք ո՞չ
 Դաւթի մօտ բաժին ունենք, ո՞չ էլ ժառանգութիւն՝ Յեսսէի որ-
 դու մօտ: Ո՞վ իսրայէլացիներ, թող ամէն մարդ իր բնակավայ- 2
 րը գնայ»: Ամբողջ Իսրայէլը Դաւթից բաժանուելով՝ Բոքորիի
 որդի Սաբէէին հետեւեց, իսկ Յուդայի երկրի մարդիկ իրենց
 թագաւորի հետ Յորդանան գետի ափից գնացին մինչեւ Երու-
 սաղէմ: Դաւիթը եկաւ Երուսաղէմ, իր տուն: Թագաւորն այն 3
 տասը հարճերին, որոնց թողել էր տունը պահպանելու համար,
 առաւ եւ նրանց պահել տուեց մի տան մէջ, կերակրեց նրանց,
 բայց նրանց չմերձեցաւ: Նարճերը տառապում էին, քանզի մին-
 չեւ իրենց մահուան օրն իբրեւ այրի ապրեցին: Արքան ասաց 4
 Ամեսայիին. «Երեք օրուայ ընթացքում ինձ մօտ կը հաւաքես
 Յուդայի երկրի մարդկանց, եւ դու էլ այստեղ կը գաս»: Ա- 5
 մեսային գնաց կանչելու Յուդայի երկրի մարդկանց, սակայն
 արքայի նշանակած ժամանակին չհասցրեց: Դաւիթն ասաց 6

Արեսասային. «Տիմա Բոքորիի որդի Սաբէէն ասելի մեծ չարիք կը գործի, քան Արեսադոմը: Վերցրո՛ւ քո փիրոջ ծառաներին ու հեպապնդի՛ր նրան, չլինի թէ ամրացուած քաղաքներ գրնի
 7 եւ մեր աչքից կորչի»: Նրան հեպապնդելու ելան Արեսսան ու Յովաբի մարդիկ, քերեթիները, օփելեթիներն ու բոլոր ուժեղ մարդիկ: Սրանք դուրս եկան Երուսաղէմից, որ հեպապնդեն
 8 Բոքորիի որդի Սաբէէին: Երբ նրանք Գաբաւոնի մեծ քարի մօտ էին, նրանց դիմաց ելաւ Ամեսային: Յովաբը հագել էր իր զրահաւոր թիկնոցը, դրա վրայ մէջքին կապել էր պապրենաւոր
 9 սուրը, որը մի քիչ դուրս էր ցցուած: Յովաբն ասաց Ամեսային. «Ինչպէ՛ն ես, եղբայ՛ր»: Եւ Յովաբն աջ ձեռքով բռնեց Ամեսայիի մօրուքը, որ նրան համբուրի: Ամեսային չզգուշացաւ
 10 Յովաբի ձեռքի սրից, եւ Յովաբը դա խրելով նրա որովայնը՝ փորոտիքը գետին թափեց: Յովաբը հարուածը չկրկնեց, եւ Ամեսային մեռաւ: Յովաբը եւ նրա եղբայր Արեսսան գնացին Բոքորիի որդի Սաբէէին հեպապնդելու: Յովաբի զինուորներից
 11 մէկը եկաւ ու կանգնելով Ամեսայիի մօտ՝ ասաց. «Ով սիրում է Յովաբին կամ Դաւթին, թող գնայ Յովաբի ու Արեսսայի յետեւից»:
 12 Ամեսայիի դիակն արնաշաղախ ընկած էր ճանապարհի մէջտեղը: Երբ այդ մարդը տեսաւ, որ մարդիկ տեղում մնացել են կանգնած, Ամեսայիի դիակը ճանապարհից դէպի դաշտը գլորեց ու մի շորով ծածկեց այն, որովհետեւ տեսաւ, որ ամէն
 13 ոք, որ գալիս էր, նրա առաջ կանգ էր առնում: Երբ դիակը ճանապարհից հեռացրեց, խորայեւացիները հետեւեցին Յովաբին, որ հեպապնդեն Բոքորիի որդի Սաբէէին: Սաբէէն անցաւ
 14 Իսրայէլի բոլոր ցեղերի մարդկանց միջով մինչեւ Աբել ու Բեթմաքա, եւ բոլոր առաւել ընտիր զինուորները հաւաքուեցին
 15 ու եկան նրա յետեւից: Նրանք նրան բռնելու համար պաշարեցին Աբէլն ու Բեթմաքան, քաղաքի դիմաց հողաբլուր կուտակեցին: Այն նրանց իբրեւ պապուար ծառայեց: Յովաբի ամբողջ
 16 զօրքը քանդում կործանում էր պարիսպը: Մի իմաստուն կին պարսպից ձայն փութեց՝ ասելով. «Լսեցէ՛ք, լսեցէ՛ք, ասացէ՛ք Յովաբին, որ մօտ գայ, ես նրա հետ խօսեմ»:
 17 Յովաբը մօտեցաւ նրան, ու կինն ասաց. «Դո՛ւ ես Յովաբը»: Սա ասաց. «Ես եմ»:
 18 Կինն ասաց նրան. «Լսի՛ր քո աղախնի խօսքերը»:
 Յովաբն ասաց. «Ես եկել եմ լսելու»:
 Կինն ասաց. «Նախկինում այսպիսի խօսքեր էին ասում. «Թող գնան Աբելին ու Դանին

հարցնեն, թէ Իսրայելին հաւաքարիմ մարդկանց ձեռնարկած գործերը յաջող աւարտ կ'ունենա՞ն»։ Անպայման պէտք է Աբէլին հարցնէին եւ այդպէս էլ անում էին։ Ես Իսրայելի հաւաքարիմ խաղաղարարներից եմ, իսկ դու ուզում ես կործանել Իսրայելի այս քաղաքը։ Ինչո՞ւ ես բնաջնջում Տիրոջ ժառանգութիւնը»։ Պապասխան արեց Յովաբն ասելով. «Քան լիցի ինձ, քան լիցի, թէ բնաջնջեմ ու կոտորեմ։ Նարցը դա չէ։ Մի մարդ կայ Եփրեմի լեռից, Սաբէէ անունով, Բոքորիի որդին, որ ձեռք է բարձրացրել Դաւիթ արքայի վրայ։ Ինձ փութք միայն նրան, եւ ես կը հեռանամ այս քաղաքից»։ Կինն ասաց Յովաբին. «Նրա գլուխը հիմա քեզ մօտ կ'ընկնի պարսպի վրայից»։ Կինը գնաց ժողովրդի մօտ, իր իմաստութիւնը գործադրելով՝ համոզեց բոլոր քաղաքացիներին, որ կտրեն Բոքորիի որդի Սաբէէի գլուխը։ Նրանք կտրեցին նրա գլուխն ու այն նետեցին Յովաբի առաջ։ Եղջերափող հնչեց, այդ քաղաքում ամէն մարդ իր բնակավայրը քաշուեց, իսկ Յովաբը յետ դարձաւ Երուսաղէմ, արքայի մօտ։ Յովաբը Իսրայելի ամբողջ զօրքի հրամանաւարն էր, Յովիդայի որդի Բանեան հրամանաւարն էր քերէթիների ու օփելէթիների, Ադոնիրամը հարկերի վերակացուն էր, Աքիլոթի որդի Յոսափապը դիւանապետ էր, Սուդայէն՝ քարտուղար, Սադոկն ու Աբիաթարը քահանաներ էին, իսկ Յարիմի որդի Իրասը Դաւթի քահանան էր։

Երեք տարի իրար յետեւից սով եղաւ Դաւթի օրօք, եւ Դաւիթը դիմեց Տիրոջը։ Տէրն ասաց. «Սաւուդի եւ նրա տան արիւնահեղութեան պարճառով է այս պապուհասը, որովհետեւ նա կոտորել է զաբաւոնացիներին»։ Դաւիթ արքան կանչեց զաբաւոնացիներին ու խօսեց նրանց հետ։ Գաբաւոնացիները իսրայէլացիներ չէին, այլ ամորհացու արիւնից էին։ Իսրայէլացիները երդումով էին կապուած նրանց հետ, բայց Սաւուդը ուզեց կոտորել նրանց, որպէսզի վրէժ լուծի Իսրայելի ու Յուդայի երկրի որդիների համար։ Դաւիթն ասաց զաբաւոնացիներին. «Ի՞նչ անեմ ձեզ, ինչո՞վ քաւութիւն անեմ, որ օրհնէք Տիրոջ ժառանգութիւնը»։ Գաբաւոնացիներն ասացին նրան. «Մենք արծաթ ու ոսկի չենք ուզում Սաւուդից ու նրա ցեղից, ոչ էլ որեւէ իսրայէլացու մահն ենք ուզում»։ Արքան ասաց. «Նապա ի՞նչ էք ուզում, որ անեմ ձեզ համար»։ Նրանք ասացին արքային. «Թող մեռնի նա, ով մեզ կոտորեց ու հալածեց, ով վճռել

- 6 էր մեզ ոչնչացնել: Որպէսզի նրանք վերանան Իսրայէլի բո-
լոր սահմաններից, մեզ յանձնեցէ՛ք նրա որդիներից եօթը հոգի,
որ նրանց կախենք Տիրոջ առաջ, Տիրոջ ընտրեալ Սաւուդ ար-
քայի Գաբաա քաղաքում»: Արքան ասաց. «Ես ձեզ կը փան-
7 նրանց»: Արքան խնայեց Սաւուդի որդի Յովնաթանի որդի
Մենսիբոսթին այն երդումի համար, որ Դաւիթն ու Սաւու-
8 դի որդի Յովնաթանը փութել էին իրար Տիրոջ առաջ: Դաւիթն
առաւ Սաւուդից սերուած Այիայի դուստր Ռեսփայի երկու որ-
դիներին՝ Երմոնթին ու Յերուսթին, Սաւուդի դուստր Մերոքի
հինգ որդիներին, որ սերուել էին մուլթացի Բերզելիի որդի
Եսդրիէլից, ու նրանց յանձնեց գաբաւոնացիների ձեռքը, որոնք
9 նրանց կախեցին լերան վրայ, Տիրոջ առաջ: Նրանք եօթն
էլ միասին գոհուեցին: Նրանք մեռան հնձի առաջին օրերին,
10 գարու հնձի սկզբում: Այիայի դուստր Ռեսփան գարու հնձի
սկզբում քուրձ առաւ ու զցեց ապառաժի վրայ զգնուող նրանց
դիակների վրայ, մինչեւ որ երկնքից անձրեւ փեղաց նրանց
վրայ: Նա չէր թողնում, որ երկնքի թռչունները նրանց մօտե-
11 նան ցերեկը, ոչ էլ անապատի գազանները՝ զիշերը: Դաւիթն
յայտնեցին, թէ ինչ էր արել Այիայի դուստր Ռեսփան՝ Սաւուդի
հարճը: Նրանց դիակները փպեցին, եւ Յովասի որդի Դանը,
12 հսկաների ցեղից, հասաւ նրանց վրայ: Դաւիթը գնաց եւ Սա-
ւուդի ու նրա որդի Յովնաթանի ոսկորները վերցրեց Գաղաա-
դի Յաբիս բնակավայրի բնակիչներից, որոնք թաքուն հաւաքել
էին դրանք Բեթսանի հրապարակից: Այլազգիները Գեղբուէում
13 կախել էին նրանց այն օրը, երբ յաղթել էին նրանց: Նա այն-
փեղից հանեց Սաւուդի ու նրա որդի Յովնաթանի ոսկորները,
հաւաքեց նաեւ Բենիամինի երկրում կախուածների ոսկորները
եւ թաղեց այն գերեզմանում, որը պարկանում էր նրանց հայր
14 Կիսին: Նրանք արեցին այն ամէնը, ինչ արքան հրամայել էր,
եւ Աստուած դրանից յետոյ լսեց երկրից եկող ձայնը: Դարձեալ
պատերազմ եղաւ այլազգիների եւ իսրայէլացիների միջեւ: Դա-
15ւիթն ու նրա մարդիկ պատերազմեցին այլազգիների դէմ: Դա-
ւիթը յոգնեց: Յեսթեացի Աբեսսան, որը Ռափայի որդիներից
էր, եւ որի նիզակը երեք հարիւր սիկղ կշիռ ունեցող պղնձից էր,
16 ու ինքն էլ մէջքին թուր ունէր, ուզում էր սպանել Դաւիթին: Շա-
րուիի որդի Աբեսսան, սակայն, օգնութեան եկաւ Դաւիթին եւ,
17 հարուածելով այլազգուն, սպանեց նրան: Այն ժամանակ Դաւիթ

մարդիկ երդուեցին՝ ասելով. «Ռու այլեւս մեզ հետ պատերազմի չպէտք է դուրս գաս, որ Բարայէլի ճրագը չհանգի»: Դրանից 18
յետոյ Գեթում կրկին պատերազմ եղաւ այլազգիների դէմ: Այն ժամանակ օսացի Սոբաքը սպանեց Սեփոքնին, որը Ռափայի որդիներից էր: Դարձեալ պատերազմ եղաւ Ռոբում այլազգիների դէմ, եւ բեթղեհեմացի Արիողիմի որդի Եղէսնան սպանեց գեթացի Գողիաթին, որի նիզակի բռնակը ոստայնանկների գլան էր յիշեցնում: Դարձեալ պատերազմ եղաւ Գեթում: Այդ 20
ժամանակ մի մարդ կար Մաով անունով, որի ձեռքերի ու ոտքերի մաքները վեց-վեց հաւ էին՝ ընդամենը քսանչորս մաւ: Նա ծնուել էր Ռափայից եւ նախապում էր իսրայէլացիներին: 21
Նրան սպանեց Դաւթի եղբայր Սամաայի որդի Յովնաթանը: Սրանք չորսը ծնուել էին Ռափայի փանը, Գեթում, եւ ընկան 22
Դաւթի ու նրա մարդկանց ձեռքով:

Այն օրը, երբ Տէրը Դաւթին փրկել էր իր բոլոր թշնամիներից ու Սաուլի ձեռքից, Դաւիթը Տիրոջն ուղղեց օրհնութեան հետեւեալ խօսքերը. «Տէրն իմ վեմն է, ամրութիւնն ու փրկիչը: Թող Աստուած ինձ պահապան լինի. ես նրան եմ ապաւինել: Նա է իմ հովանաւորը, իմ փրկութեան եղջիւրը, իմ պաշտպանն ու իմ փրկութեան ապաւենը: Անիրաւ մարդկանցից փրկիր ինձ, Տէր: Օրհնեալ Տիրոջն եմ աղերսում, որ ազատունեմ իմ թշնամիներից: Ինձ պաշարեցին մահաբեր թուլութիւնները, ինձ խռովեցին անօրէնութեան հեղեղները: Մահուան երկունքն ինձ պատեց, մահուան որոգայթներ ծառացան իմ առաջ: Իմ նեղութեան մէջ Տիրոջը պիտի դիմեմ, իմ Աստծուն աղաղակեմ, ու նա իր սուրբ փաճարից պիտի լսի իմ ձայնը, իմ աղաղակը նրա ականջին պիտի հասնի: Երկիրը դողաց, ալեկոծուեց ու ցնցուեց, երկնքի հիմքերը դողողացին ու փապալուեցին, քանզի Տէրը բարկացել էր դրանց վրայ: Նրա բարկութիւնից ծուխ ելաւ, ու նրա բերանից՝ լափող հուր: Նրանից կայծակներ արձակուեցին, նա խոնարհեցրեց երկինքն, ու ինքը ցած իջաւ: Մառախուղ կար նրա ոտքերի փակ: Նա նստեց քերովբէների վրայ ու թռաւ, սաւառնեց հողմերի թելերի վրայ: Նա իրեն խաւարով պատեց, խաւարով ծածկեց իր վրանը ու ջրի խաւարով թանձրացրեց ամպերը: Նրա առաջ եղած լոյսի ցուլից հրէ կայծակներ բորբոքուեցին: Տէրը երկնքից որոտաց, ու Բարձրեալը ձայն փուցեց: Նա իր 14, 15

նեպերն արձակեց՝ ցրեց դրանք, կայծակներ փայլաբակեցրեց
16 ու զարհուրեցրեց դրանք: Ծովի ակունքներն ի յայտ եկան, Տիրոջ սասպից ու նրա բարկութեան հողմ արտաշնչելուց երեւան
17 եկան հիմքերը փիեզերքի: Նա երկնքի բարձունքներից ինձ
18 ձեռք երկարեց եւ ինձ դուրս բերեց յորդառապ ջրերից: Նա ինձ
կորզեց իմ ուժեղ թշնամիների ու ինձ ապողների բռնութիւնից,
19 քանզի նրանք ինձանից հզօր էին: Նեղ օրեր ունեցայ, սակայն
Տէրն ինձ նեցուկ եղաւ: Նա ինձ դուրս բերեց անդորր մի քեզ ու
20 փրկեց ինձ, քանզի նա ինձ սիրեց: Տէրն ինձ հապուցեց ըստ
21 իմ արդարութեան, եւ ըստ իմ ձեռքերի մաքրութեան պիտի
22 հապուցի ինձ Տէրը: Ես պահել եմ Տիրոջ պարգամները եւ իմ
23 Աստծու դէմ ամբարշտութիւն չեմ գործել: Նրա բոլոր օրէնք-
24 ներն իմ առաջ են, եւ ես նրա պարգամներից չեմ շեղուել: Նրա
առաջ անքիժ եմ եղել եւ նախօրօք հեռու մնացել անօրէնութիւ-
25 նից: Տէրն ինձ թող հապուցի ըստ իմ արդարութեան ու ըստ իմ
26 ձեռքերի մաքրութեան, որ կան Տիրոջ աչքի առաջ: Սրբի հեպ
27 սուրբ պիտի լինես, կարարեալի հեպ՝ կարարեալ: Ընտրեալի
28 հեպ ընտրեալ պիտի լինես, իսկ ծուռի հեպ՝ ծուռ: Դու պիտի
փրկես քնանակ ժողովրդին, իսկ ամբարտաւանների աչքերը պի-
29 տի խոնարհեցնես: Դու ես իմ ճրագը, Տէր, եւ դու ես լուսաւո-
30 րելու իմ խաւարը: Զեզնով միայնակ զինուած պիտի վազեմ եւ
31 իմ Աստծու շնորհիւ պիտի անցնեմ պարսպի վրայով: Իմ հզօր
Աստուած, քո ճանապարհն անարար է: Տիրոջ խօսքը ճշմա-
32 րիպ է, նա հովանաւոր է բոլոր իրեն ապաւինողներին: Ո՛վ է
հզօր, բացի քեզանից, Տէր, եւ ո՛վ է արարիչ, բացի մեր Աստծուց:
33 Հզօր է Տէրը, որն ինձ հզօրացնում է զօրութեամբ, իմ ճանա-
34 պարհներն անարար դարձնում: Նա իմ ուրբերը հաստատում
է պահում, ինչպէս եղջերուներինը, եւ ինձ բարձունքների վրայ է
35 կանգնեցնում: Նա իմ ձեռքը պարտազմի է սովորեցնում եւ իմ
36 բազուկներով պղնձէ աղեղ ձգում: Դու ես ինձ քուլել իմ փրկու-
թեան պաշտպանութիւնը, իմ հնազանդութիւնն ընդարձակել է
37 իմ ճանապարհը: Իմ ուրբերը չեն դողացել: Ես պիտի հալա-
38 ծեմ իմ թշնամիներին, նրանց պիտի կոտորեմ ու յեպ պիտի
39 չդառնամ, մինչեւ որ իսպառ չոչնչացնեմ նրանց: Ես խորտա-
կելու եմ նրանց, որ ուրբի չկանգնեն: Նրանք պիտի ընկնեն
40 իմ ուրբերի քակ: Դու ինձ զօրութեամբ պիտի զօրեպնդես,
որ պարտազմեմ, եւ դու իմ դէմ ելնողներին իմ ձեռքը պիտի

յանձնես: Դու իմ թշնամիներին իմ առջեւից փախուսարի մար- 41
նեցիր ու իմ արելիներին կոտորեցիր: Նրանք պիտի աղա- 42
ղակեն, բայց ոչ ոք նրանց չպիտի օգնի: Նրանք Տիրոջը դի-
մեցին, բայց նա չսեց նրանց: Ես նրանց պիտի կոխորեմ 43
ինչպէս գետնի հողը: Եւ պիտի քորեմ ինչպէս փողոցի ցեխը:
Դու ինձ կը փրկես ժողովուրդների կռուից եւ ինձ կը կանգնեց- 44
նես ազգերի գլխին: Ինձ անծանօթ ժողովուրդը ծառայեց ինձ
եւ ականջալուր եղաւ ինձ: Օտարների որդիները կեղծաւորու- 45
թիւն արեցին իմ առաջ: Օտարների որդիները վերանալու են, 46
կոտորուելու են իրենց թաքստոցներում: Կենդանի է Տէրը, եւ 47
օրհնեալ է իմ պահապանը: Բարձրանալու է Տէրը՝ իմ փրկութե-
ան պահապանը: Նզօր է Տէրը, նա վրէժխնդիր է, ժողովուրդ- 48
ներին հպաքակ է դարձնում ինձ: Նա ինձ պիտի փրկի իմ 49
թշնամիներից եւ ինձ վրայ յարձակուողներից աւելի վեր պիտի
դասի ինձ, անիրաւ մարդուց պիտի փրկի ինձ: Այս բանի հա- 50
մար ազգերի մէջ պիտի գոհանամ քեզանից, Տէ՛ր, եւ քո անունը
պիտի գովերգեմ իմ սաղմոսներում: Նա թագաւորի փրկու- 51
թիւնն ապահովում է եւ ողորմութիւն է անում իր օծեալ Դաւթին
ու նրա սերնդին մինչեւ յաւիտեան»:

Ահա եւ Դաւթի վերջին խօսքերը. «Նաւապարիմ է Յեսսէի 23
որդի Դաւիթը, հաւապարիմ է նա, որին Տէրը բարձրացրեց եւ
իբրեւ Ասաբու օծեալ՝ Յակոբի ցեղի վրայ թագաւոր կարգեց:
Գեղեցիկ են Իսրայէլի երգերը: Տիրոջ հոգին իմ մէջ խօսեց, 2
նրա խօսքն իմ լեզուի վրայ է: Իսրայէլի Ասաբուան ասաց, 3
ինձ հետ խօսեց Իսրայէլի պահապանը. ես այլաբանութեամբ
ասացի մարդկանց. «Ո՛վ կարող է դիմանալ Տիրոջ եւ Ասաբու
երկիւղին, ինչպէս առաւօտեան լոյսին»: Արեգակն առաւօտե- 4
ան ծագում է, եւ նրա լոյսը չի պակասում, ինչպէս անձրեւից
յետոյ կանաչն է բարձրանում երկրի վրայ: Մի՞թէ այդպիսին 5
չէ իմ փունը հզօր Ասաբու մօտ: Նա ինձ հետ յաւիտեանական
ուխար է դրել, որը բոլոր ժամանակներում պէտք է պահուի: Իմ
ամբողջ փրկութիւնն ու իմ ամբողջ կամքը Տէրն է: Անօրէն- 6
ները թող չբողբոջեն. նրանք նման են դուրս գցուող փշերի,
որոնք ձեռքով չեն բռնուում, այլ երկաթով ու նիզակի ծայրով 7
են նետուում կրակի մէջ եւ այրուում են իրենց ամօթից»: Սրանք 8
են Դաւթի զօրավարների անունները. քանանացի Յեբուսթէ՝
նոյն ինքը ասոնացի Ադինոն մէկ երրորդ մասի հրամանաւար:

Սա սուր էր բարձրացրել միանգամից ութ հարիւր զինուորների
 9 վրայ: Նրանից յետոյ գալիս է Եղեանան՝ նրա հօրեղբօրորդին,
 սոսացու որդին, որը Դաւթի երեք զօրավարներից մէկն էր: Երբ
 սա Ռեմայում ասպարէզ կարդաց այլազգիներին, սրանք պա-
 10 տերազմի հաւաքուեցին, եւ նա խրախուսեց Իսրայէլի մարդ-
 կանց: Նա վեր կացաւ ու այլազգիներին այնքան հարուածեց,
 որ ձեռքը կպաւ սրին: Տէրն այդ օրը մեծ փրկութիւն պարգեւեց:
 11 Զօրքը մնաց, բայց միայն դիակապութեան համար: Սրանից
 յետոյ գալիս է արուկացի Սիսի որդին՝ Սամաան: Այլազգի-
 12 ները հաւաքուել էին Ծնօսք կոչուող վայրում: Այնպէզ կար մի
 դաշտ, ուր առաք ոսպ էր ցանուած: Զօրքը փախաւ այլազգի-
 13 ների առաջից, իսկ նա դաշտում ամուր կանգնեց ու փրկեց
 զօրքին, հարուածեց այլազգիներին, ու Տէրը մեծ փրկութիւն
 14 պարգեւեց: Երեսուն զօրավարներից երեքը գնացին Կասովա,
 Ողողոմի քարայրը, Դաւթի մօտ: Այլազգիների գնդերը բանա-
 15 կապեղի էին դրել Ռափայիների հովտում: Դաւիթն այն ժա-
 մանակ ամրոցում էր: Այն ժամանակ այլազգիների բանակա-
 16 պետը Բեթղեհէմում էր: Դաւիթը ջուր խմելու ցանկութիւն ու-
 նեցաւ եւ ասաց. «Ո՞վ ինձ Բեթղեհէմի դարպասի մօտ գտնուող
 17 ջրհորի ջրից ջուր կը բերի, որ խմեմ»: Այլազգիների գնդե-
 րը Բեթղեհէմում էին: Երեք զօրավարները ճեղքեցին այլազ-
 գիների բանակը, ջուր հանեցին Բեթղեհէմի դարպասի մօտ
 18 գտնուող ջրհորից, առան ու եկան Դաւթի մօտ: Նա չուզեց
 խմել այն, այլ նուիրեց Տիրոջը: Նա ասաց. «Քան լիցի ինձ, ո՞վ
 Տէր, որ այդ բանն անեմ: Մի՞թէ ես կը խմեմ իրենց կեանքը
 վրանգող մարդկանց արիւնը»: Եւ նա չուզեց խմել այն: Ա-
 19 հա այս բանն արեցին այս երեք զօրավարները: Եւ Աբեսսան՝
 Յովաբի եղբայրը՝ Շարուիիի որդին, այս երեքի գլխաւորն էր:
 20 Նա իր նիզակով երեք հարիւր հակառակորդ էր սպանել: Նա
 անուանի էր երեքի մէջ, նրանցից աւելի փառաւորուած, նրանց
 21 գլխաւորը, բայց նա այն երեքի աստիճանին չհասաւ: Բա-
 զում գործեր կատարած կաբէղացի մի զօրաւոր մարդու՝ Յո-
 վիդայէի որդի Բանեան սպանել էր մովաբացի Արիէլի երկու
 որդիներին: Նա է, որ ձիւնոս մի օր փոսի մէջ իջնելով՝ ա-
 22 ռիւծ էր սպանել: Նա էր սպանել եգիպտացի յաղթանդամ
 մի մարդու: Այդ եգիպտացու ձեռքին կար կամրջի գերան յի-
 շեցնող մի նիզակ: Նա յարձակուելով այդ մարդու վրայ՝ նի-

զակը խլել էր եգիպտացու ձեռքից եւ նրա նիզակով էլ սպանել նրան: Այս բանն արել էր Յովիդայէի որդին՝ Բանեան: Նա անուանի էր երեք զօրավարների մէջ: Նա այդ երեքից ամենից փառաւորն էր, սակայն առաջին երեքին չէր հասնի: Դաւիթը նրան իր շարմարանների վերակացու էր նշանակել: Սրանք են Դաւիթ արքայի զօրավարների անունները. Յովաբի եղբայր Ասայել, որը երեսուն զօրավարներից մէկն էր: Բեթղեհէմում ապրող նրա հօրեղբօր՝ Եղիուղի որդի Եղեանա, ռուդացի Սամաա, կեղոթացի Սեղոմ, փեղղաւրացի Աղղաս, թեկուացի Եսկաթի որդի Իրաս, ասոթացու որդիներից անաթոթացի Աբիեզեր, աղիոյացի Եղզոն, նեփոփաւրացի Նոերէ, Փամփանի որդի Աղափ, նեփոթացի Անպովէ, եփրաթացի Բենիամինի որդիների Գաբաեթի բնակավայրից՝ Ռիբայի որդի Եթթի, Գովասի ձորից՝ Ադդայի, Նաքաղայի Ադդայի դաշտավայրերից՝ Աբիեղբոն, դադաբարացի Գասբիէ, բարասամացի Ասմոն, սաղաբոնացի Եղիաս, Ասանի որդի Յովնաթան, արոդացի Սամնան, արաթիրացի Աբեղի որդի Եղիա, ասիբացիներից Ամաքի որդի Աղիփաղեթ, գաղամոնացի Աքիպովելի որդի Եղիաբ, կարմեղացի Ասարէ, երքացի Տուուր, Նաթանի որդի Գաղա, որը մեծ ուժի տէր գաղաադացու որդին էր, ամմանացի Եղիէ, Շարուհիի որդի Յովաբի կապարճակիր բեքրոթացի Գեղորէ, յեթերացի Իրաս, բեթանացի Գարէի, քեւրացի Ուրիա: Ընդամենը՝ երեսունեօթը հոգի: Նեղեղափից արաբոթացի Գադաբիէլից սերուած նաեւ ուրիշներ:

Տիրոջ բարկութիւնը դարձեալ բորբոքուեց Իսրայէլի վրայ: Նա Դաւթին գրգռեց նրանց դէմ ասելով. «Գնա՛ հաշուառում կաւարիիր Իսրայէլում եւ Յուդայի երկրում»: Արքան իր մօտ գտնուող զօրքի հրամանաւոր Յովաբին ասաց. «Շրջի՛ր Իսրայէլի բոլոր ցեղերի մէջ՝ Դանից մինչեւ Բերսաբէէ, ժողովրդի հաշուառում կաւարիիր, որ գիտենամ նրանց թիւը»: Յովաբն ասաց արքային. «Տէրը թող ժողովրդին հարիւրապապիկ աւելացնի, ու դա թող տեսնեն իմ տէր արքայի աչքերը, բայց իմ տէր արքան ինչո՞ւ է այդ բանն ուզում»: Արքան իր ասածը պարտադրեց Յովաբին ու զօրքի հրամանաւորներին: Յովաբն ու զօրքի բոլոր հրամանաւորները ելան արքայի մօտից, որ Իսրայէլի ժողովրդի հաշուառում անցկացնեն: Նրանք անցան Յորդանան գետը եւ կանգ առան Արոյէր քաղաքի աջ կողմը, որը Գա-

6 դի ու Եղիազարի ձորի միջեւ է: Եկան Գաղաադ, Թաբասուն,
 7 Եսթոն ու Ադասէ, հասան Դան ու Սիդոնի շրջակայքը: Նրանք
 անցան Տիրոսի Մափսար բնակավայրը եւ քանանացիների ու
 խեւացիների բոլոր քաղաքները, հարաւի կողմից եկան Յուդա-
 8 յի երկիրը ու Բերսաբէէ: Ամբողջ երկիրը շրջեցին եւ ինն ամիս
 9 քսան օր լրանալուց յետոյ եկան հասան Երուսաղէմ: Յովա-
 քը մարդահամարի փուլերը յանձնեց արքային. Իսրայէլն
 ունէր ութ հարիւր հազար սուներակիր զինուոր, իսկ Յուդայի
 10 երկիրը՝ հինգ հարիւր հազար մարտիկ: Դաւիթն ասաց Տիրոջը. «Մեծ
 մեղք գործեցի արուածի համար: Արդ, ո՛վ Տէր, ների՛ր քո ծա-
 11 ռայի մեղքը, քանզի մեծ յիմարութիւն արեցի»: Երբ Դաւիթն
 առաւօտեան զարթնեց, Տէրը Դաւիթն ուղղուած խօսք ասաց
 12 փեսանող մարգարէ Գադի միջոցով: Տէրն ասաց. «Գնա խօսի՛ր
 Դաւիթի հետ եւ նրան ասա՛. «Այսպէս է ասում Տէրը. երեք բան են
 առաջարկում քեզ, ընտրի՛ր նրանցից մէկը, եւ դա էլ կը կարա-
 13 րեն»: Գաղը եկաւ Դաւիթի մօտ, պատմեց ու ասաց. «Ընտրի՛ր
 որն ուզում ես. կան քո երկրում երեք փարի սով պիտի լինի,
 կան երեք ամիս դու պիտի փախչես քո թշնամիների առաջից,
 ու քեզ պիտի հալածեն, կան էլ երեք օր մահ պիտի լինի քո
 երկրում: Արդ, մտածի՛ր ու ասա՛, թէ ի՞նչ պատասխան փանենմ
 14 ինձ ուղարկողին»: Դաւիթն ասաց Գադին. «Բոլոր կողմերից
 ես խիստ ծանր կացութեան մէջ եմ: Քանի որ շար ու շար են
 Տիրոջ ողորմածութիւնները, աւելի լաւ է ընկնեմ Տիրոջ ձեռքը,
 քան մարդկանց ձեռքը»: Եւ Դաւիթն ընտրեց մահը: Յորենը
 15 հնձելու օրերն էին: Եւ Տէրն Իսրայէլին մահ ուղարկեց առա-
 ւօրից մինչեւ ճաշի ժամ: Մահ սկսուեց ժողովրդի մէջ. Դանից
 16 մինչեւ Բերսաբէէ եօթանասուն հազար մարդ մեռաւ: Աստու-
 17 հրեշտակն իր ձեռքը՝ մեկնեց Երուսաղէմի վրայ, որ ոչնչացնի
 այն, սակայն Տէրը զոջաց այդ չար աղերի համար եւ ասաց ժո-
 ղովրդին ոչնչացնող հրեշտակին. «Բաւական է, ձեռքդ յէր քա-
 18 ջիր»: Տիրոջ հրեշտակը յեբուսացի Ռոնայի կալի մօտ էր: Երբ
 Դաւիթը փեսաւ ժողովրդին կոտորող հրեշտակին, ասաց Տի-
 րոջը. «Ահաւասիկ ես. ես եմ մեղաւոր, ես՝ հովիւս եմ յանցաւոր,
 այս ոչխարներն ի՞նչ են արել: Թող քո ձեռքը բարձրանայ իմ ու
 19 իմ հօր փան վրայ»: Այդ օրը Գաղը Դաւիթի մօտ գալով՝ ասաց
 նրան. «Վեր կաց ու յեբուսացի Ռոնայի կալում Տիրոջ համար

գոհասեղան կանգնեցրո՞ւ»: Գաղի խօսքերին անսալով՝ Դաւիթը 20
գնաց, ինչպէս Տէրն էր պատուիրել: Երբ Ռոնան փեսաւ իր 21
մօփ եկող արքային ու նրա ծառաներին, ընդառաջ գնաց նրանց
եւ երկրպագեց փիրոջը՝ երեսնիվայր գետին ընկնելով: Ռոնան 22
ասաց. «Ինչո՞ւ է եկել իմ փէր արքան իր ծառայի մօփ»: Դաւիթն
ասաց. «Կալը քեզանից գնելու, որ Տիրոջ համար գոհասեղան
շինեմ, եւ դադարի ժողովրդի կոփորածը»: Ռոնան ասաց Դաւիթին. 23
«Թող իմ փէր արքան առնի ու Տիրոջը գոհ մափուցի այն,
ինչ հաճելի է նրա աչքին: Ահաւասիկ եզներ ողջակէզի համար
եւ անիւներ ու եզների լծասարք՝ փայտի փոխարէն»: Ռոնան 24
ամէն ինչ փալով արքային՝ ասաց նրան. «Թող քո Տէր Աստու-
ածը քեզ օրհնի»: Արքան ասաց Ռոնային. «Ո՛հ, այդպէս չէ: 25
Պէտք է քեզանից փողով գնեմ, իմ Տէր Աստծուն ձրի ողջա-
կէզ չեմ մափուցի»: Դաւիթը կալն ու եզները գնեց յիսուն սիկլ 26
արծաթով: Դաւիթն այնպէղ Տէր Աստծու համար գոհասեղան
շինեց եւ նրա վրայ ողջակէզներ ու հաշտութեան զոհեր մա-
փուցեց: Յեփազայում Սողոմոնը գոհասեղանն ընդարձակեց,
որովհետեւ նախկինը փոքր էր: Տէրը լսեց երկրի համար ար-
ուած աղօթքը, եւ Իսրայէլից կոփորածը դադարեց:

3 Թագաւորաց

1 Դաւիթ արքան փարիքն առել, ծերացել էր. նրան զգեստներն
2 ըով ծածկում էին, բայց նա չէր փաքանում: Նրա ծառաներն
ասացին. «Թող մեր փէր արքայի համար մի կոյս աղջիկ գտնեն,
որ նա կանգնի արքայի առջեւ եւ հոգ փանի նրան, նրա հետը
3 պառկի, ու մեր փէր արքան փաքանայ»: Մի գեղեցիկ աղ-
ջիկ որոնեցին Իսրայէլի ամբողջ փարածքում, զփան սոմնացի
4 Աբիսակին ու նրան բերեցին արքայի մօտ: Աղջիկը շար գե-
ղեցիկ էր, փաքացնում էր արքային ու ծառայում նրան, բայց
5 արքան չմերձեցաւ նրան: Աղոնիան՝ Ագիթի որդին, վեր-վեր
թռչելով, ասաց. «Ես պէտք է թագաւորեմ»: Եւ նա կառքեր ու
հեծեալներ պատրաստեց: Յիսուն սուրհանդակներ ընթանալու
6 էին նրա առջեւից: Նայրը նրան երբեք չարգելեց, չասաց, թէ՛
«Ինչո՞ւ այդ արեցիր»: Ինքն էլ դէմքով գեղեցիկ էր ու ծնուել էր
7 Աբեսաղոմից յետոյ: Նա խորհրդակցեց Շարուիիի որդի Յո-
վաբի եւ Աբիաթար քահանայի հետ, ու նրանք օգնեցին Աղոնի-
8 ային: Սաղոկ քահանան, Բանեան՝ Յովիդայէի որդին, Նաթան
մարգարէն, Սեմէին, Ռէին եւ Դաւթի քաջարի մարդիկ Աղոնիա-
9 յի հետը չէին: Եւ Աղոնիան ոչխարներ, եզներ ու գառներ մոր-
թեց Զողտթի քարի մօտ, որը Ռոգէլի երկրին մօտ է: Նա կանչեց
իր բոլոր եղբայրներին՝ արքայի որդիներին, եւ Յուդայի երկ-
10 ռի բոլոր փղամարդկանց՝ արքայի ծառաներին, բայց Նաթան
մարգարէին, Բանեասին, քաջարի մարդկանց եւ իր Սողոմոն
11 եղբօրը չկանչեց: Նաթան մարգարէն խօսելով Սողոմոնի մօր՝
Բերսաբէի հետ, ասաց. «Չէն լսել, որ Աղոնիան՝ Ագիթի որ-
դին, թագաւոր է դարձել, եւ մեր փէր արքայ Դաւիթը այդ չգիտի:
12 Արդ, ե՛կ քեզ մի խորհուրդ փամ, որ փրկես քո եւ Սողոմոն որ-
դուդ կեանքը: Գնա՛ Դաւիթ արքայի մօտ, խօսի՛ր նրա հետ եւ
13 ասա՛. «Չէ՞ որ դու ինքդ, փէր իմ արքայ, երդուելով քո աղախ-
նին, ասացիր, թէ՛ «Զո որդի Սողոմոնն է թագաւորելու ինձնից
յետոյ, նա է նստելու իմ աթոռին»: Էլ ինչո՞ւ է թագաւորել Աղո-
14 նիան»: Երբ կը սկսես խօսել արքայի հետ, ես կը մփնեմ ու
15 կը լրացնեմ քո խօսքերը»: Բերսաբէէն մտաւ սենեակ, արքայի
մօտ: Արքան շար էր ծերացել, եւ սոմնացի Աբիսակն սպա-
16 սարկում էր արքային: Բերսաբէէն խոնարհուեց ու երկրպա-

գեց արքային: Արքան հարցրեց. «Ի՞նչ է խնդրանքդ»: Նա 17
 պատասխանեց. «Իմ փէր արքայ, դու քո Տէր Աստուծով եր-
 դուեցիր քո աղախնին ու ասացիր, թէ՛ «Իմ որդի Սողոմոնն է
 թագաւորելու ինձնից յետոյ, նա է նստելու իմ աթոռին», բայց 18
 ահա Ադոնիան է թագաւորել, եւ դու, փէր իմ արքայ, այդ չես
 իմացել: Բազում արջառներ, ոչխարներ ու գառներ է մորթել, 19
 կանչել է արքայի բոլոր որդիներին, Աբիաթար քահանային ու
 զօրքի հրամանաւար Յովաբին, իսկ քո ծառայ Սողոմոնին չի
 կանչել: Տէր իմ արքայ, ամբողջ Իսրայէլն իր հայեացքը յառել 20
 է քեզ վրայ, որ յայտնես նրանց, թէ ով պիտի նստի իմ փէր
 արքայի աթոռին իրենից յետոյ: Եթէ իմ փէր արքան գնայ իր
 նախնիների գիրկը, եւ ու իմ որդի Սողոմոնը մեղապարտ կը
 համարուենք»: Մինչ նա խօսում էր արքայի հետ, եկաւ Նա- 22
 թան մարգարէն: Յայտնեցին արքային, թէ՛ «Ահաւասիկ եկել է
 Նաթան մարգարէն»: Սա մտաւ արքայի մօտ ու մինչեւ գետին 23
 երեսնիվայր գլուխ փուեց նրան: Նաթանն ասաց. «Տէր իմ ար- 24
 քայ, դո՛ւ ես ասել, թէ՛ «Ադոնիան թագաւորելու է ինձնից յետոյ
 եւ նստելու է իմ աթոռին»: Այսօր նա իջել է, մորթել բազում 25
 արջառներ, ոչխարներ ու գառներ, կանչել արքայի բոլոր որդի-
 ներին, զօրքի հրամանաւարներին ու Աբիաթար քահանային:
 Նրանք ահա ուրում ու խմում են նրա մօտ՝ ասելով. «Կեցցէ՛
 Ադոնիա արքան», իսկ ինձ՝ քո ծառային, Սաղոկ քահանային, 26
 Յովիդայէի որդի Բանեային եւ քո Սողոմոն ծառային չի կանչել:
 Արդեօ՞ք այս բանն իմ փէր արքայի հրամանով է կատարուել: 27
 Դու, սակայն, քո ծառային չես յայտնել, թէ իրենից յետոյ ով
 պիտի նստի իմ փէր արքայի աթոռին»: Պատասխան փուեց 28
 Դաւիթ արքան՝ ասելով. «Ինձ մօտ կանչեցէք Բերսաբէէին»: Սա
 մտաւ նրա մօտ ու կանգնեց նրա դիմաց: Արքան երդուեց՝ 29
 ասելով. «Կենդանի է Տէրը, որ փրկել է իմ կեանքը ամէն նեղու-
 թիւնից: Ինչպէս երդուելով Իսրայէլի Տէր Աստուծով ասել եմ, 30
 թէ՛ «Քո Սողոմոն որդին է թագաւորելու ինձնից յետոյ, եւ իմ
 փոխարէն նա է նստելու իմ աթոռին», այդպէս էլ անելու եմ հէնց
 այսօր»: Բերսաբէէն երեսնիվայր գետին խոնարհուեց ու գլուխ 31
 փալով արքային՝ ասաց. «Յաիփեան կեցցէ՛ իմ փէր Դաւիթ
 արքան»: Դաւիթ արքան ասաց. «Ինձ մօտ կանչեցէք Սաղոկ 32
 քահանային, Նաթան մարգարէին ու Յովիդայէի որդի Բանեա-
 յին»: Սրանք եկան արքայի մօտ: Արքան ասաց նրանց. «Առէք 33

ձեզ հեպ ձեր փիրոջ ծառաներին, իմ որդի Սողոմոնին իմ ջորու
34 վրայ նստեցրէք եւ իջեցրէք Գեհոն: Սաղոկ քահանան ու Նա-
թան մարգարէն այնպեղ նրան թող Իսրայէլի թագաւոր օծեն:
Եղջերափողեր հնչեցրէք եւ բացականչեցէք՝ «Կեցցէ՛ Սողոմոն
35 արքան»: Ապա նրա յետեւից գնալով՝ քաղաք բարձրացէք, եւ
նա թող գայ, նստի իմ աթոռին ու թագաւորի իմ փոխարէն,
քանզի ես եմ հրամայել, որ նա լինի Իսրայէլի ու Յուդայի երկ-
36 րի առաջնորդը»: Յովիդայէի որդի Բանեան պարասխան փա-
լով արքային՝ ասաց. «Թող այդպէս լինի, թող Տէր Աստուածն
37 իմ փէր արքայի խօսքը հաստատի: Ինչպէս Տէրն իմ արքայ
փիրոջ հեպ էր, նոյնպէս թող լինի նաեւ Սողոմոնի հեպ, թող
բարձրացնի նրա աթոռը առաւել, քան իմ փէր արքայ Դաւթի
38 աթոռը»: Սաղոկ քահանան, Նաթան մարգարէն, Յովիդայէի
որդի Բանեան, քերթօններն ու օփելթօնները եկան եւ Սողոմո-
նին նստեցրին Դաւիթ արքայի ջորու վրայ եւ նրան փարան Գե-
39 հոն: Սաղոկ քահանան իւղով լի եղջիրն առաւ խորանից եւ օ-
ծեց Սողոմոնին, եղջերափող հնչեցրեց, եւ ամբողջ ժողովուրդը
40 բացականչեց՝ «Կեցցէ՛ Սողոմոն արքան»: Բոլոր մարդիկ եկան
նրա հեպ, պարեր պարելով մեծ ուրախութիւն արեցին, երկիրը
41 դրողաց նրանց ձայնից: Երբ Ադոնիան ու նրա բոլոր հիւրերը
աւարտեցին ուրելը, լսեցին ուրախութեան աղմուկ-աղաղակը:
Յովաբը լսելով եղջերափողի ձայնը՝ ասաց. «Այս ի՞նչ աղմուկ է
42 բարձրացել քաղաքում»: Մինչ նա խօսում էր, եկաւ Աբիաթար
քահանայի որդի Յովնաթանը: Ադոնիան նրան ասաց. «Ներս
մփիր, քանզի զօրաւոր մարդ ես դու եւ բարի լուր ես փալու»:
43 Յովնաթանը պարասխան փալով՝ ասաց Ադոնիային. «Յիրա-
ւի, մեր փէր Դաւիթ արքան թագաւոր դարձրեց Սողոմոնին:
44 Նա Սաղոկ քահանային, Նաթան մարգարէին, Յովիդայէի որ-
դի Բանեային, քերթօններին ու օփելթօններին ուղարկեց նրա
45 հեպ, նրան նստեցրին արքայի ջորու վրայ, եւ Սաղոկ քահա-
նան ու Նաթան մարգարէն նրան թագաւոր օծեցին Գեհոնում:
Ապա այնպեղից ուրախութեամբ եկան, ու քաղաքը դրողաց:
46 Ահա այդ ձայնն է, որ լսում էք: Սողոմոնը նստեց արքայա-
47 կան գահին: Արքայի ծառաները մփան, որ շնորհաւորեն մեր
փէր Դաւիթ արքային: Նրանք ասացին. «Թող Աստուած քո
Սողոմոն որդու անունը առաւել մեծացնի, քան քո անունը, եւ
նրա աթոռն առաւել բարձրացնի, քան քո աթոռը»: Արքան իր

անկողնի մէջ գլուխ խոնարհեց՝ ասելով. «Օրհնեալ է Իսրայելի Տէր Աստուածը, որն այսօր իմ զաւակին արժանացրեց իմ աթոռին, եւ իմ աջքերը այդ փեսնում են»: Ադոնիայի բոլոր հիւրերը զարհուրեցին ու վեր կացան, եւ ամէն մէկը գնաց իր ճանապարհով: Ադոնիան վախենալով Սողոմոնից՝ ելաւ գնաց ու զոհասեղանի եղջիրներից բռնեց: Սողոմոնին յայրնեցին ասելով. «Ահա Ադոնիան վախեցաւ Սողոմոն արքայից: Նա բռնել է զոհասեղանի եղջիրները եւ ասում է. «Թող Սողոմոն արքան այսօր ինձ երդուի, թէ իր ծառային սրով չի սպանի»: Սողոմոնն ասաց. «Եթէ նա առաքինի մարդ լինի, նրանից ոչ մի մագ չի պակասի ու գեպին չի ընկնի, իսկ եթէ ուզենայ չար գործ կատարել, կը մեռնի»: Սողոմոն արքան մարդ ուղարկեց, եւ Ադոնիային իջեցրին զոհասեղանից: Ադոնիան եկաւ, խոնարհուեց Սողոմոն արքայի առաջ, իսկ Սողոմոնն ասաց նրան. «Գնա՛ր քո փունը»:

Երբ մօտեցան Դաւթի մահուան օրերը, նա դիմելով իր որդի Սողոմոնին՝ ասաց. «Ըստ այս աշխարհի կարգի, ես անցայ իմ կեանքի ճամփան: Դու զօրացիր, փղամարդ եղիր, պահիր քո Տէր Աստուծոյ հրամանները՝ գնա՛ նրա ճանապարհով, պահիր նրա պատուիրանները, նրա օրէնքները, նրա հրամաններն ու նրա վկայութիւնները ըստ Մովսէսի Օրէնքների գրքի, որ, ինչ էլ անես, նկատի ունենաս այն ամէնը, որ պատուիրել եմ քեզ: Եւ Տէրը կ'իրագործի իր խօսքը, որ ասաց իմ մասին, թէ՛ «Եթէ քո որդիները հասարար պահեն իրենց ընթացքը եւ իրենց ամբողջ սրտով ու հոգով հաւաքարմութեամբ գնան իմ առջեւից, ապա մարդ չի պակասի Իսրայելի գահի վրայից»: Դու ինքդ գիտես, թէ ինչ է արել ինձ Շարուիի որդի Յովաբը, ինչ է արել Իսրայելի երկու զօրապետերին՝ Ներէի որդի Աբեմնեբին եւ Նեթերի որդի Ամեսայիին: Նա սպանեց նրանց, խաղաղ ժամանակ պատերազմի ժամանակուայ պէս արիւն թափեց, իր կեանքում անպարտ արիւն թափեց՝ ներկելով իր մէջքն ու կօշիկները: Գործիր ըստ քո իմաստութեան եւ նրա ալետոր մագերը խաղաղութեամբ մի՛ իջեցրու դժոխք: Գաղաադացի Բերզելիի որդիներին ողորմութիւն արա, նրանք թող քո սեղանից ուսողների հետ լինեն, որովհետեւ նրանք ինձ աջակից եղան, երբ ես փախչում էի քո եղբայր Աբեսաղոմից: Ահա քեզ հետ է բաւորիմացի Յեմինի որդի Գերայի որդի Սեմէին: Սա ինձ

ծանր անէծքներով անիծել է այն օրը, երբ գնում էի իմ բանակարեղին: Նա Յորդանան գետի ափին ինձ ընդառաջ եկաւ, եւ ես Տիրոջ անունով երդուելով՝ նրան ասացի. «Քեզ սրով
9 չեմ սպանի»: Նրան անպարտ մի՛ համարիր, քանզի դու իմաստուն մարդ ես, գիպես, թէ ինչ պէտք է անես նրա պետոր
10 մագերն արեամբ դժոխք իջեցնելու համար»: Եւ Դաւիթը գնաց
11 իր նախնիների գիրկը: Նա թաղուեց Դաւթի քաղաքում: Դաւիթն Իսրայէլի վրայ թագաւորեց քառասուն տարի. Քերբոնում
թագաւորել էր եօթը տարի, իսկ Երուսաղէմում՝ երեսուններեք
12 տարի: Սողոմոնը նստեց իր հօր՝ Դաւթի գահին, երբ տասներկու տարեկան էր: Նրա թագաւորութիւնը շատ հաստատուն
13 էր: Ագիթի որդի Ադոնիան Սողոմոնի մայր Բերսաբէէի մօտ գալով՝ խոնարհուեց նրա առաջ: Բերսաբէէն հարցրեց. «Բարի՛
նպատակով ես գալիս մօտս»: Ադոնիան ասաց. «Բարի նպա-
14 տակով»: Եւ նա աւելացրեց. «Ես խօսքեր ունեմ քեզ ասելու»: Բերսաբէէն ասաց. «Խօսի՛ր»: Ադոնիան ասաց նրան. «Ղու
ինքդ էլ գիպես, թէ իմն էր թագաւորութիւնը, եւ ամբողջ Իս-
րայէլն իր հայեացքն ինձ էր ուղղել որպէս թագաւորի, սակայն
ոչ թէ են արժանացայ թագաւորութեան, այլ՝ իմ եղբայրը, քան-
16 զի Ասաբծուց տրուեց նրան: Արդ, մի բան եմ խնդրելու քեզնից, եւ դու չպէտք է մերժես ինձ»: Բերսաբէէն ասաց. «Յայտնի՛ր
17 խնդրանքդ»: Ադոնիան ասաց. «Ասա՛ Սողոմոն արքային (եւ նա քեզ չի մերժի), որ ինձ կնութեան տալ տամնացի Աբիսակին»:
18 Բերսաբէէն ասաց. «Բարի, ես այդ մասին կը խօսեմ արքա-
19 յի հետը»: Բերսաբէէն գնաց Սողոմոն արքայի մօտ, որ խօսի
նրա հետ Ադոնիայի մասին: Արքան ոտքի կանգնեց նրա առ-
ջեւ, համբուրեց նրան, նստեց իր աթոռին: Արքայի մօտ համար
20 էլ աթոռ բերուեց, եւ մայրը նստեց նրա աջ կողմում: Բերսա-
բէէն ասաց նրան. «Մի փոքր խնդրանք ունեմ քեզնից, ինձ մի՛
մերժիր»: Արքան ասաց. «Խնդրի՛ր, մայր իմ, ես քեզ չեմ մեր-
21 ժի»: Բերսաբէէն ասաց. «Սոմնացի Աբիսակը թող բո եղբօրը՝
22 Ադոնիային կնութեան տրուի»: Պատասխան տուեց Սողոմոն
արքան եւ ասաց իր մօրը. «Իսկ ինչո՞ւ ես Ադոնիայի համար
սոմնացի Աբիսակին խնդրում, նրա համար թագաւորութիւնս
խնդրիր, չէ՞ որ նա իմ աւագ եղբայրն է, եւ Աբիաթար քա-
հանան ու Շարուիիի որդի Յովաբը նրա սպարապետն ու բա-
23 րեկամներն են»: Սողոմոն արքան երդուեց Տիրոջ անունով՝

ասելով. «Թող Աստուած ինձ այսպէս անի եւ անելին էլ անի. Ադոնիայի խնդրածը իր իսկ կեանքի դէմ է: Արդ, կենդանի է 24 Տէրը, որ ինձ հաստատեց ու նստեցրեց իմ հայր Դաւթի գահին, ինձ համար փուն շինեց, ինչպէս խոստացել էր Տէրը: Ադոնիայան այսօր իսկ պիտի մեռնի»: Եւ Սողոմոն արքան ուղարկեց 25 Յովիդայէի որդի Բանեային, որը սպանեց նրան: Եւ այդ օրը մեռաւ Ադոնիան: Արիաթար քահանային արքան ասաց. «Գնա՛ր քո ագարակը՝ Անաթոթ: Այսօր դու մահուան ես արժանի, սակայն քեզ չեմ սպանի, քանզի իմ հօր առջեւ կրել ես Տիրոջ ուխտի փապանակը, եւ դու էլ չարհարուել ես այնպեղ, ուր չարհարուել է իմ հայրը»: Եւ Սողոմոնը Արիաթարին զրկեց Տիրոջ քահանայութիւնից, որպէսզի կապարուի Տիրոջ այն խօսքը, որ Սելովում ասել էր Նեղիի փան վերաբերեալ: Լուրը հասաւ 26 Յովաբին, որը Ադոնիայի համակիրն էր եւ չէր հեղտել Սողոմոնին: Յովաբը փախաւ մըրա Տիրոջ վրանը եւ բռնեց զոհասեղանի եղջիրներից: Սողոմոնին յայտնեցին, թէ Յովաբը փախել մըրել է Տիրոջ վրանը եւ բռնել զոհասեղանի եղջիրներից: Սողոմոնը լուր ուղարկեց Յովաբին՝ ասելով. «Քեզ ի՞նչ եղաւ, որ փախար զոհասեղանի մօտ»: Յովաբն ասաց. «Վախեցայ քեզնից ու փախայ Տիրոջ մօտ»: Սողոմոն արքան Յովիդայէի որդի Բանեային ասաց. «Գնա սպանի՛ր Յովաբին ու թաղի՛ր»: Յովիդայէի որդի Բանեան գնաց Տիրոջ վրանը, Յովաբի մօտ եւ 30 ասաց նրան. «Այսպէս է կարգադրել արքան, ելի՛ր այդպեղից»: Յովաբն ասաց. «Չեմ ելնի, քանզի այսպեղ էլ պիտի մեռնեմ»: Յովիդայէի որդի Բանեան վերադարձաւ ու արքային յայտնեց, թէ ինչ է ասել ինքը Յովաբին, եւ թէ ինչ պատասխան է փուել նա: Արքան ասաց նրան. «Գնա՛ր եւ արա՛ նրան այն, ինչ 31 ինքը ցանկացել է. սպանի՛ր նրան ու թաղի՛ր եւ այսօր վերացրո՛ւ ինձնից ու իմ հօր փնից այն անմեղ արիւնը, որ թափել էր Յովաբը: Տէրը նրա հեղած անմեղ արիւնը թող նրա գլխին դարձնի, որովհետեւ նա սրով սպանել է իրենից անելի արդար եւ քաջ երկու մարդկանց, եւ հայրս նրանց այդ սպանութեան մասին չգիտէր: Դրանք էին՝ Ներէի որդի Աբենները, որն Իսրայէլի սպարապետն էր, եւ Յերթի որդի Ամեսային, որը Յուդայի երկրի սպարապետն էր: Նրանց արիւնը թող յաւիտեան դառնայ 32 նրա ու նրա զաւակների գլխին, իսկ Տէրը յաւիտեանական խաղաղութիւն թող պարգեւի Դաւթին, նրա զաւակին, նրա փանն

34 ու գահին»։ Յովիդայէի որդի Բանեան վերադարձաւ Յովա-
 քի մօտ, սպանեց նրան ու թաղեց անապատում գրնուող նրա
 35 փան մէջ։ Արքան Յովիդայէի որդի Բանեային նրա փոխարէն
 զօրավար կարգեց, թագաւորութիւնը փոխադրեց Երուսաղէմ եւ
 Սադոկ քահանային Աբիաթարի փոխարէն քահանայ կարգեց
 Տիրոջ առաջ։ Տէրը Սողոմոնին չափազանց շար խելք ու ի-
 մասպնութիւն փութեց եւ ծովեզրի աւազի նման՝ արփի լայնու-
 թիւն։ Սողոմոնն աւելի իմաստուն դարձաւ, քան իր նախնիների
 բոլոր որդիները եւ եգիպտացի իմաստունները։ Նա կին առաւ
 փարաւոնի դստերն ու, նախքան իր պալատը կառուցելը, նրան
 բերեց Դաւթի քաղաքը։ Նա նախ եօթը փարի կառուցեց եւ ա-
 ւարպեց Տիրոջ փունն ու Երուսաղէմի շուրջանակի պարիսպը։
 Սողոմոն արքան լեռներուն ունէր եօթանասուն հազար բեռնա-
 կիր եւ ութսուն հազար քարհափ։ Սողոմոնը ծովափին պար-
 նէշներ դրեց, մեծամեծ ջրաւազաններ կառուցեց, ինչպէս նաեւ
 սիւներ փակեց, բակում շարքաւորեց շինել փութեց ու պղնձէ
 աւազանը։ Նա շինեց բարձրադիր միջնաբերդ աշտարակներով
 եւ Դաւթի քաղաքն անջրպէտեց խրամափով։ Դրանից յետոյ
 փարաւոնի դուստրը ելաւ Դաւթի քաղաքից եւ եկաւ իր փունը,
 որ Սողոմոնը շինել էր իր համար։ Դրանից յետոյ է, որ շինուեց
 բարձրադիր միջնաբերդը։ Սողոմոնը փարեկան երեք անգամ
 ողջակէզ եւ խաղաղութեան զոհեր էր մատուցում այն զոհա-
 սեղանի վրայ, որ կառուցել էր Տիրոջ համար, խունկ էր ծխում
 Տիրոջ առջեւ։ Նա աւարպեց փան կառուցումը։ Սրանք են այն
 իշխանները, որոնք ղեկավարում էին Սողոմոնի շինարարական
 գործերը. .. Սողոմոնի ձեռնարկած գործերի վրայ աշխատող
 մարդկանց հսկում էին երեք հազար վեց հարիւր գործավար-
 ներ։ Նա կառուցեց Աստուր, Մակդովը, Ազերը, Վերին Բեթորո-
 նը եւ Բալաթը, բայց Տիրոջ փունը եւ Երուսաղէմի շուրջանա-
 կի պարիսպը շինելուց յետոյ է, որ կառուցեց այդ քաղաքները։
 Դաւիթը կենդանի եղած ժամանակ պապութիւն էր Սողոմոնին՝
 ասելով. «Ահա քեզ մօտ է քերթոնցի Յեմինի որդի Գերիի որ-
 դի Սեմէին։ Նա ծանր անէծքներով անիծեց ինձ այն օրը, երբ
 գնում էի իմ բանակը։ Սա Յորդանան գետի ափին ընդառաջ ե-
 կաւ ինձ, եւ ես Տիրոջ անունով երդուեցի նրան, թէ՝ «Քեզ սրով
 չեմ սպանի»։ Արդ, նրան անպարտ մի՛ համարիր, քանզի դու
 իմաստուն մարդ ես եւ գիպես, թէ ինչ պէտք է անես նրան՝ նրա

ալեւոր մագերն արեամբ դժոխք իջեցնելու համար»: Արքան 36
 լուր ուղարկեց, կանչեց Սեմէիին եւ ասաց նրան. «Քեզ համար
 փոն շինիր Երուսաղէմում, այնպեղ ապրիր եւ այնպեղից դուրս
 չգաս: Այն օրը, որ ելնես եւ Կեդրոնի հեղեղաւրն անցնես, լա՛ն 37
 իմացիր, որ կը մեռնես, եւ քո արիւնը քո գլխին կը լինի»: Ար-
 քան այդ օրը երդուել փութեց նրան: Սեմէին ասաց արքային. 38
 «Բարի է այն, որ ասացիր, իմ փէր արքայ, քո ծառան այդպէս էլ
 կ'անի»: Եւ Սեմէին Երուսաղէմում բնակուեց երեք փարի: Ե- 39
 րեք փարի անց Սեմէիի երկու ծառաները փախսան Գեթի արքայ
 Մաաքի որդի Անքուսի մօտ: Սեմէիին յայտնեցին, թէ՛ «Ահա քո
 երկու ծառաները Գեթում են»: Վեր կացաւ Սեմէին, համեպեց 40
 իր էշը ու գնաց Անքուսի մօտ՝ իր ծառաներին որոնելու: Սեմէին
 գնաց ու իր ծառաներին բերեց Գեթից: Սողոմոնին յայտնե- 41
 ցին, թէ Սեմէին Երուսաղէմից գնացել է Գեթ եւ վերադարձրել
 իր ծառաներին: Արքան մարդ ուղարկելով՝ կանչեց Սեմէիին եւ 42
 ասաց նրան. «Զէ՛ որ քեզ երդուեցրի Տիրոջ անունով ու վկա-
 յութիւն փութեցի՝ ասելով, թէ՛ «Այն օրը, որ ելնես Երուսաղէմից
 ու գնաս աջ կամ ձախ, լա՛ն իմացիր, որ կը մեռնես», իսկ դու
 ասացիր ինձ՝ «Բարի են խօսքերդ, որ լսեցի»: Արդ, ինչպէ՛ն է, 43
 որ չպահեցիր Տիրոջը փութած իմ երդումն ու քեզ փութած իմ պա-
 փութը»: Արքան ասաց Սեմէիին. «Դու ինքդ գիտես քո սրտի 44
 չարութիւնը, որ արել ես իմ հայր Դաւթի նկատմամբ: Տէրը քո 45
 չարիքները քո գլխին է թափելու, իսկ Սողոմոն արքան օրհնե-
 ալ է, եւ Դաւթի այթողը Տիրոջ առաջ թող յաւիտեան հաստատ
 մնայ»: Եւ Սողոմոն արքան հրաման փութեց Յովիդայէի որդի 46
 Բանեային, որը եկաւ ու սպանեց Սեմէիին, եւ սա մեռաւ:

Երբ Սողոմոնի թագաւորութիւնն ամրապնդուեց, նախքան 3
 իր փան, Տիրոջ փան ու Երուսաղէմի շուրջանակի պարսպի շի-
 նարարութեան աւարտը նա խնամիութիւն հաստատեց Եգիպ-
 փոսի արքայ փարաւոնի հետ, կին առաւ նրա դստերն ու բերեց
 Դաւթի քաղաքը: Ժողովուրդը խօնկ էր ծխում բարձունքների 2
 վրայ, քանզի մինչ այդ դեռ չէր շինուել Տիրոջ անուան փու-
 նը: Սողոմոնը, հնազանդուելով իր հայր Դաւթի յորդորներին, 3
 սիրեց Տիրոջը, բայց ինքն էլ էր բարձունքներում զոհեր մատու-
 ցում ու խօնկ ծխում: Արքան ելաւ գնաց Գաբաւոն՝ այնպեղ 4
 զոհ մատուցելու, քանզի այդպեղ աւելի բարձր էր ու մեծ: Սո-
 ղոմոնը Գաբաւոնում գրնոտող այդ զոհասեղանի վրայ հազար

5 ողջակէզ մաքուցեց: Տէրը Սողոմոնին երեւաց գիշերուայ քնի
մէջ: Տէրն ասաց Սողոմոնին. «Որեւէ բան խնդրիր քեզ հա-
6 մար»: Սողոմոնն ասաց. «Դու մեծ ողորմածութիւն արեցիր
իմ հայր Դաւթին, եւ նա էլ քեզ հետ, քո առջեւից ընթացաւ
ճշմարտութեամբ, արդարութեամբ ու սրտի մաքրութեամբ, եւ
7 դրա համար ցոյց փութեցիր այս մեծ ողորմածութիւնը՝ նրա որ-
դուն նստեցրիր նրա գահին, ինչպէս որ է այսօր: Արդ, իմ Տէր
Աստուած, դու քո ծառային դրել ես իմ հայր Դաւթի փոխարէն,
8 իսկ ես դեռ պապանի եմ եւ չգիտեմ իմ անելիքը: Քո ծառան
քո ընտրած ժողովրդի մէջ է, մի ժողովուրդ, որը բազմամարդ
9 է, անթիւ ու անհամար: Իմաստութիւն փութ քո ծառային, որ
նա կարողանայ արդարութեամբ լսել ու դատել քո ժողովրդին,
խելամբութիւն ունենայ փարբերելու բարին ու չարը, որովհե-
10, 11 րտեւ ո՛վ կարող է ղեկավարել քո այս բազմամարդ ժողովրդին»:
Տիրոջը հաճելի եղաւ Սողոմոնի այս խնդրանքը, եւ Տէրն ասաց
նրան. «Քանի որ դու այդ բանը խնդրեցիր ինձնից, խնդրեցիր
ոչ թէ կեանքի երկար օրեր, հարստութիւն կամ քո թշնամիներ-
12 րի մահ, այլ խնդրեցիր խելամբութիւն՝ դատ անելու, ուստի
քո ասածի համաձայն եմ վարուելու. քեզ փալիս եմ իմաստուն
ու հանճարեղ միտք, այնպէս որ ո՛չ քեզնից առաջ է քո նմանը
13 եղել, եւ ո՛չ էլ քեզնից յետոյ քո նմանը կը յայտնուի: Քեզ փա-
լիս եմ նաեւ այն, ինչ որ չխնդրեցիր՝ հարստութիւն ու փառք,
այնպէս որ քո ապրած կեանքի օրերին թագաւորներից ոչ ոք
14 չի լինելու քեզ նման: Եւ եթէ ընթանաս իմ ճանապարհով, կա-
րարես իմ հրամաններն ու պատուիրանները, ինչպէս ընթացել
էր քո հայր Դաւիթը, ապա քո կեանքի օրերը կ'երկարեցնեն»:
15 Սողոմոնը զարթնեց եւ փեսաւ, որ դա երագ էր: Նա եկաւ Երու-
սաղէմ, կանգնեց Սիոնում գտնուող Տիրոջ ուխտի տապանակի
դէմ յանդիման, զոհասեղանի առջեւ, ողջակէզներ ու խաղա-
ղութեան զոհեր մաքուցեց եւ մեծ խրախճանք սարքեց իր եւ
16 իր բոլոր ծառաների համար: Այդ ժամանակ երկու անառակ
կանայք եկան ու կանգնեցին արքայի առջեւ: Կանանցից մէկն
17 ասաց. «Լսիր ինձ, փէր իմ, ես եւ այս կինը մի փան մէջ է-
18 ինք: Ես երեխայ ունեցայ այդ փանը: Այնպէս պապահեց, որ
երրորդ օրն այս կինն էլ ծնեց: Մենք էինք միայն փանը, մեր
19 երկուսից բացի ուրիշ ոչ ոք չկար փանը: Գիշերը սրա որդին
20 մեռաւ, որովհետեւ նա իր երեխայի վրայ էր պառկել: Սա գի-

շերուայ կէսին զարթնել է, վերցրել իմ մանկանն իմ գրկից, երբ
 ես՝ քո աղախինը, քնած եմ եղել, պառկեցրել է իր ծոցում, իսկ
 իր մեռած որդուն դրել է իմ ծոցը: Առաւօտեան վեր կացայ, 21
 որ կուրծք փամ իմ որդուն, բայց փեսայ, որ մեռած է: Յերեկը
 մի լաւ դիպեցի նրան եւ փեսայ, որ դա իմ ծնած երեխան չէ»: 22
 Միւս կինն ասաց. «Ո՛հ, մեռածը քո որդին է, իմ որդին կենդա-
 նին է»: Առաջին կինն ասում էր. «Ո՛հ, կենդանին իմ որդին է,
 իսկ քո որդին մեռածն է»: Այսպէս վիճեցին արքայի առջեւ: 23
 Արքան ասաց նրանց. «Դու ասում ես, թէ՛ «Այս կենդանին է
 իմ որդին, մեռածը նրա որդին է», իսկ դու էլ ասում ես՝ «Ո՛հ,
 մեռածը քո որդին է, կենդանին իմ որդին է»: Արքան ասաց. 24
 «Սուրն ի՛նձ բերէք»: Սուրը բերեցին թագաւորի մօտ: Արքան 25
 ասաց. «Կտրեցէք, երկու կէս արէ՛ք այս կենդանի ծծկեր ման-
 կանը, նրա մի կէսը փուէ՛ք սրան ու միւս կէսը՝ նրան»: Այն 26
 կինը, որի որդին կենդանի էր, ցաւից զալարուեց իր որդու հա-
 մար: Նա ասաց արքային. «Լսի՛ր ինձ, փէր, կենդանի մանկանը
 փուէ՛ք նրան, միայն թէ մի՛ սպանէք մանկանը»: Միւս կինն ա-
 սաց. «Ո՛հ իմը թող լինի, ո՛չ նրանը, մէջքեղից կիսէ՛ք նրան»: 27
 Պապասխան փուեց արքան՝ ասելով. «Նրա՛ն փուէք կենդանի
 մանկանը, ով ասաց, թէ՛ «Դրա՛ն փուէք, միայն թէ մի՛ սպանէք
 երեխային»: Նա է դրա մայրը»: Եւ ամբողջ Իսրայէլը լսելով 28
 արքայի վճռած դատաստանը՝ երկնչեց արքայից, քանզի փե-
 սաւ, որ նրա մէջ դատաստան վարելու Աստծու իմաստնութիւնը
 կար:

Սողոմոն արքան թագաւորում էր Իսրայէլի վրայ, ու սրանք 4, 2
 էին նրա իշխանները. Սաղոկի որդի Ազարիան՝ քահանայ,
 Միսայի որդիներ Ելիարեփն ու Աքիան՝ քարփուղարներ, Աքիլի- 3
 դի որդի Յոսափարը՝ դիւանապետ, Յովիդայէի որդի Բանեան՝ 4
 սպարապետ, Սաղոկն ու Աքիաթարը՝ քահանաներ, Նաթանի 5
 որդի Ազարիան՝ գործավարների վերակացու, Նաթանի որդի
 Զաբուրը՝ քահանայ եւ արքայի բարեկամ, Աքիսարը՝ փան վե- 6
 րակացու, Ելիակը՝ հազարապետ, Սափի որդի Ելիափը՝ իշխան,
 եւ Աբդովի որդի Ադոնիրամը՝ հարկերի վերաբեռնու: Սողո- 7
 մոնն ամբողջ Իսրայէլում ունէր փասներկու գործակալներ, ո-
 րոնցից ամէն մէկը փարուայ մէջ մէկ ամիս ուրեստեղէն էր մա-
 փակարարում արքային ու նրա ընտանիքին: Ահա նրանց ա- 8
 նունները. Օրի որդի Բէինը՝ Եփրեմի լեռան վրայ, Դակարի մի 9

որդին՝ Մաքմասում, Սալաբիմում, Բեթսամիսում ու Այիլոմում
10 մինչեւ Բեթանան, Եսդի որդին՝ Արաբոթում: Սրան էին պար-
11 կանում Սոքովն ու ամբողջ Օփերի երկիրը: Ամինադարի որ-
դին՝ ամբողջ Նեփադորում: Սողոմոնի դուստր Տափաթը սրա
12 կինն էր: Այելոթի որդի Բաանան՝ Թանաքում, Մաքդովում
եւ Սանի ամբողջ տանը, որը Ելսարթանի մօտ է, Եգրայելից
ներքեւ, եւ փարածում է Բեթսանից մինչեւ Աբելմաուլա եւ
13 Մամբրալա: Գարերի որդի Եկմաալը՝ Ռամոթ Գաղաադում:
Սրան էին պարկանում Մանասէի որդի Յայիբի աւաննե-
րը Գաղաադում, Երգաբի գաւառը Բասանում, վաթսուն մե-
ծամեծ պարսպապար, պղնձէ նիզերով ամրացուած քաղաք-
14, 15 ներ: Ադդովի որդի Այինադաբը՝ Մայեննում, Աքիմասը՝
Նեփթադիմում: Սա Սողոմոնի դուստր Մասեմաթին կնոյթե-
16 ան էր առել: Քուսիի որդի Բաանասը՝ Ասերում եւ Բաալո-
17, 18 թում: Փարուայի որդի Յոսափաբը՝ Իսաքարում: Ելի որ-
19 դի Սեմէին՝ Բենիամինում: Ադայի որդի Գաբերը՝ Գաղաադի
երկրում, ամորհացիների թագաւոր Սեհոնի ու Բասանի թա-
20 գաւոր Օգի երկրում: Նաբիփը՝ Յուդայի երկրում: Իսրայէլը
ծովեզերքի աւազի չափ շատ բնակիչներ ունէր, որոնք ուրում
21 էին, խմում եւ ուրախանում: Սողոմոնը փրկում էր թագաւո-
րութիւններին այլազգիների գետի երկրից մինչեւ Եգիպտոսի
սահմանները: Բերում էին ընծաներ ու ծառայեցին նրան մին-
22 չեւ նրա կեանքի վերջը: Սողոմոնն օրական սպառում էր ե-
23 րեսուն քոռ ընփրի ալիւր, քառասուն քոռ ալիւր, փասն ընփրի
եզներ, արօտավայրում կերակրուած քսան կով եւ հարիւր ոչ-
խար, չհաշուած եղջերուները, այծեամներն ու տեսակ-տեսակ
24 ընփրի պարարտ թռչուններ քանզի նա իշխում էր գետից
այս կողմ գտնուող բոլոր երկրների վրայ՝ Թափաայից մին-
չեւ Գազա, գետի այս կողմում եղած բոլոր թագաւորութիւն-
ների վրայ: Խաղաղութիւն էր փրկում նրա երկրում ու շրջա-
25 կայ բոլոր կողմերում: Սողոմոնի իշխանութեան օրօք Յու-
դայի երկրում եւ Իսրայէլում, Դանից մինչեւ Բերսաբէէ, մար-
դիկ իրենց որթափունների ու թզենիների փակ ապահով կե-
26 անք էին վարում, ուրում ու խմում: Սողոմոնն ունէր քառասուն
հազար մարակ լծկան ձիեր եւ փասներկու հազար երիվար-
27 ներ: Գործակալները Սողոմոնն արքային ամէն ամիս պարէն
էին մատակարարում, արքայի սեղանից ոչ մի բան չէր պա-

կասում: Որպեղ որ գրնում էր արքան, ըստ իւրաքանչիւրի 28
վրայ դրուած հարկի, այնպեղ էին բերում նաեւ գարի ու յարդ
նժոյգների եւ լծկան ձիերի համար: Տէրը Սողոմոնին փութեց 29
ընդունակութիւն, շատ խոր իմաստութիւն, ծովեզերքի աւա-
զի չափ լայնախոհ սիրտ: Սողոմոնի իմաստութիւնը շատ ա- 30
ւելի խորն էր, քան բոլոր նախորդ մարդկանց ու Եգիպտոսի
իմաստրոնների հանճարը: Նա բոլոր մարդկանցից առաւել ի- 31
մաստուն դարձաւ, աւելի իմաստուն, քան զարաացի Գեթանը,
Եմանը եւ Մաուլի որդիներ Քալքալն ու Դարդանը: Նրա համ-
բաւը փարածուել էր շրջակայ բոլոր ազգերի մէջ: Սողոմոնը 32
երեք հազար առակ է գրել, իսկ նրա օրհներգութիւնների թի-
ւը հինգ հազար է: Նա խօսել է ծառերի մասին՝ Լիբանանի 33
մայրիկից մինչեւ պարն ի վեր մագլցող զոպան, պարմել է ա-
նաստունների, թռչունների ու ձկների մասին: Բոլոր կողմերից, 34
նրա իմաստութեան համբաւը լսած երկրի բոլոր թագաւորնե-
րի մօտից մարդիկ գալիս էին լսելու Սողոմոնի իմաստութիւնը:

Տիրոսի Քիրամ արքան իր ծառաներին ուղարկեց Սողոմո- 5
նի մօտ, որովհետեւ լսել էր, թէ նրան թագաւոր են օծել իր հայր
Դաթի փոխարէն. Քիրամը միշտ սիրել էր Դաթին: Սողոմո- 2
նը լուր ուղարկեց Քիրամին՝ ասելով. «Դու ինքդ գիտես, որ իմ 3
հայր Դաիթը շրջակայ երկրների պարփաղորած պատերազմ-
ների պարճառով չկարողացաւ իմ Տէր Աստծու անուան փունը
շինել, մինչեւ որ Տէրը թշնամիներին հնազանդեցրեց նրա ուր-
քերի առաջ: Արդ, իմ Տէր Աստուածն ինձ հանգիստ է փութել, եւ 4
շրջապատում չկայ ո՛չ դաւադիր, ո՛չ չար պատահար: Ես որոշել 5
եմ իմ Տէր Աստծու անուան փունը շինել, ինչպէս Տէր Աստուածը
պատուիրել է իմ հայր Դաթին՝ ասելով. «Իմ անուան փունը շի-
նելու է քո որդին, որին ես նստեցնելու եմ քո պռոռին քո փոխա-
րէն»: Արդ, հրաման փութ, որ ինձ համար Լիբանանից փայտ 6
կտրեն, եւ իմ սարուկների հետ լինեն նաեւ քո սարուկները: Ես
քեզ կրամ քո սարուկների վարձատրութիւնն այնքան, որքան
դու կ'ասես, որովհետեւ դու ինքդ գիտես, որ մենք չունենք մի
մարդ, որ գիտենայ սիդոնացիների նման փայտ կտրել»: Երբ 7
Քիրամը լսեց Սողոմոնի խօսքերը, շատ ուրախանալով՝ ասաց.
«Օրհնեալ է այսօր Տէր Աստուածը, որ Դաթին իմաստուն որդի
է փութել, որպէսզի նա ղեկավարի մի բազմամարդ ժողովուրդ»: 8
Քիրամը Սողոմոնին լուր ուղարկեց՝ ասելով. «Իմացայ այն ա-

մէնն, ինչ ինձ յայտնեցին քո ուղարկած մարդիկ: Ես կը կա-
 9 րարեմ քո ամբողջ կամքը. իմ սարուկները Լիբանանից ե-
 ղենափայտ ու մայրի կ'իջեցնեն ծով, ես դրանցից լաստեր կը
 պատրաստեմ ծովի վրայ, դրանք բերել կ'սկսեմ այն տե-
 ղը, որ դու ինձ ցոյց կը փաս, ես ծովափ կը հանեմ դրանք, եւ
 դու կը վերցնես: Դրա փոխարէն դու կը կատարես իմ կամքը.
 10 հաց կը մատակարարես իմ փամբը»: Քիրամը Սողոմոնին ե-
 ղենափայտ ու մայրի էր տալիս այնքան, ինչքան նա ուզում էր,
 11 իսկ Սողոմոնը Քիրամին տալիս էր քսան հազար քոռ ցորեն
 ու քսան հազար սափոր զփուած ձիթափղ, որ Սողոմոնն ամէն
 12 տարի ուղարկում էր Քիրամին: Տէրը Սողոմոնին իմաստա-
 թիւն տուեց, ինչպէս խոստացել էր նրան, խաղաղութիւն հաս-
 տատեց Քիրամի ու Սողոմոնի միջեւ, եւ նրանք իրար հետ
 13 դաշինք կնքեցին: Սողոմոնը գլխահարկ դրեց ամբողջ Իս-
 14 րայէլում: Նարկ էր դրուած երեսուն հազար մարդու վրայ, ո-
 ռոնցից փասը հազարին ամէն ամիս ուղարկում էր Լիբանան:
 Սրանք մէկ ամիս մնում էին Լիբանանում եւ երկու ամիս՝ իրենց
 15 փներում: Այդ գլխահարկի վերակացու էր Ադոնիրամը: Սողո-
 մոնը լեռներում ունէր եօթանասուն հազար բռնակիր եւ ութ-
 16 սուն հազար քարհատ, բացի երեք հազար հինգ հարիւր գոր-
 ծակալ ղեկավարներից, որ Սողոմոնը նշանակել էր գործաւոր-
 17 ների վրայ: Արքայի հրամանով փան հիմքի համար բերեցին
 18 մեծ ու ընդիր ապառաժ քարեր, անփաշ քարեր: Սողոմոնի
 մարդիկ, Քիրամի մարդիկ ու Բիբլոսի բնակիչները փաշեցին,
 երեք տարի փայտ ու քար պատրաստեցին Աստծու տան շի-
 նութեան համար:

6 Իսրայէլացիների՝ Եգիպտոսից դուրս գալու չորս հարիւր քա-
 ռասուներորդ տարում եւ Սողոմոն արքայի՝ Իսրայէլի վրայ թա-
 գաւորելու չորրորդ տարուայ երկրորդ ամսում Սողոմոնն սկսեց
 2 կառուցել Տիրոջ տունը: Սողոմոն արքայի՝ Տիրոջ համար շի-
 նած փան երկարութիւնն էր վաթսուն կանգուն, լայնութիւնը՝
 3 քսան կանգուն, բարձրութիւնը՝ քսան կանգուն: Տան առջե-
 ւի կամարակապ բակի երկարութիւնը քսան կանգուն էր՝ ինչ-
 քան փան բարձրութիւնն էր, իսկ փան ճակարի կողմի լայնու-
 թիւնը՝ փասը կանգուն: Նա կառուցեց-ամբողջացրեց տունը:
 4, 5 Տունն ունէր գաղտնի դիպելու պատուհաններ: Նա փան պա-
 րից դուրս, փան պատերի երկայնքով, փաճարի ու սրբարա-

նի շուրջը պապուար շինեց, չորս կողմը սենեակներ կառուցեց: Ներքին յարկը հինգ կանգուն լայնութիւն ունէր, միջինը՝ վեց 6 կանգուն լայնութիւն, իսկ երրորդը՝ եօթը կանգուն լայնութիւն, որպէսզի փան շուրջը արտաքուստ ազապ փեղ ունենալով՝ փան պապերը չվնասուն: Տունը շինուեց ապառաժ ու անմշակ քա- 7 րերով, եւ մուրճի կամ երկաթէ որեւէ գործիքի ձայն չսուեց դրա շինութեան ժամանակ: Ներքին յարկի գաւթի դուռը փան 8 աջ կողմում էր. այսպէղից ոլորապտոյտ սանդուղքներով ել- նում էին միջին յարկը, իսկ միջինից՝ երրորդը: Տունը կառու- 9 ցեց-վերջացրեց, փունը երեսապապեց միմեանց շաղկապուած փախտակներով ու քանդակազարդ եղեւնափայտով: Ամբողջ 10 փան շուրջը վերնախարիսի շինեց հինգ կանգուն բարձրութե- ամբ եւ վերնախարիսիսը պապեց եղեւնափայտով: Տէրը խօսքն 11 ուղղելով Սողոմոնին՝ ասաց. «Ահա փուն ես շինում: Եթէ ըստ 12 իմ հրամանների ընթանաս, իմ օրէնքներն ի գործ դնես, պահես իմ բոլոր պապութիւններն ու դրանցով առաջնորդուես, ապա կը կապարեմ քո նկատմամբ այն խոստումը, որ փուել էի քո հո- 13 րը՝ Դաւթին. կը բնակուեմ Իսրայէլի ժողովրդի մէջ եւ չեմ լքի իմ իսրայէլացի ժողովրդին»: Սողոմոնը կառուցեց-աւարտեց 14 փունը: Տան պապերը ներսից երեսապապեց եղեւնափայտով. 15 փան յարակից մինչեւ պապերն ու գերանները ներսից շուր- ջանակի փայտով երեսապապեց: Տան ներքին մասը դրուագեց մայրի փայտով, փան յետեւում քսան կանգուն երկարութեամբ 16 մի պապ շինեց, ներսում յարակից մինչեւ գերանները երեսա- պապեց փայտով ու այն վերածեց սրբարանի, որպէսզի այնտեղ պահուի սրբութիւնների սրբութիւնը: Տունը՝ ներքին փաճա- 17 րը, քառասուն կանգուն էր: Տան ներսից կամարները, վերնա- 18 խարիսիսները երեսապապեց քանդակազարդ եղեւնափայտով: Ամէն ինչ եղեւնափայտով էր ծածկուած այնպէս, որ քար չէր երեւում: Սրբարանը փան մէջ էր, ներսում: Այն շինուել էր, 19 որպէսզի այնտեղ դրուի Տիրոջ ուխտի փապանակը: Սրբա- 20 րանը քսան կանգուն երկարութիւն, քսան կանգուն լայնութիւն եւ քսան կանգուն բարձրութիւն ունէր: Այն դրուագել փուեց մա- քուր ոսկով: Սողոմոնը եղեւնափայտէ զոհասեղան պապրաս- 21 փեց: Նա փունը ներքուստ մաքուր ոսկով պապեց եւ սրբարանի դիմացը վարագոյր քաշեց ոսկէ շղթաներով: Նա ամբողջ փու- 22 նը ոսկով պապեց: Սրբարանի ամբողջ ներքնամասը երեսա-

23 պապեց ոսկէ թիթեղներով: Սրբարանի ներսում դրեց նոճու
 փայտից պապրասպուած երկու քերովբէներ: Մէկի բարձրու-
 24 թիւնը փասը կանգուն էր: Նրա մի թելը հինգ կանգուն էր,
 միւսը թելը՝ նոյնպէս հինգ կանգուն. մի թելի ծայրից միւս թե-
 25 ւի ծայրը փասը կանգուն էր: Երկրորդ քերովբէն նոյն չափն
 26 ու նոյն ձեւն ունէր: Մի քերովբէի բարձրութիւնը փասը կան-
 27 գուն էր, նոյնը եւ՝ երկրորդ քերովբէինը: Երկու քերովբէնե-
 րը դրեց ներսի սենեակում եւ նրանց թւերը փարածեց. մի
 քերովբէի մէկ թելը հասնում էր մի պապին, իսկ երկրորդ քե-
 րովբէի մէկ թելը՝ միւս պապին: Նրանց միւս թւերը սենեա-
 28 կում գալիս միանում էին իրար: Նա քերովբէները ոսկով պա-
 29 փեց: Տան բոլոր պապերի վրայ ներսից ու դրսից շուրջա-
 նակի քանդակեց, փորագրեց քերովբէներ, արմաւենիներ ու
 30 բարձրաքանդակներ: Նա փան ներքին ու արտաքին յարա-
 31 կը ոսկով երեսապապեց: Նա սրբարանի մուտքի դուռը շինեց
 գիհի փայտից: Դուռը պապի մէկ հինգերորդ մասն էր կազմում:
 32 Իւղաթաթախ փայտից շինուած երկու փեղկերի վրայ քերովբե-
 ներ, արմաւենիներ փորագրեց եւ դրանք ոսկով երեսապապեց.
 33 ոսկին ծածկում էր քերովբէներն ու արմաւենիները: Տաճարի
 մուտքի դռան դրանդիկները նոյնպէս գիհի քառակուսի փայ-
 34 տերից էին: Երկու դռները մայրի փայտից էին, ամէն մի դուռը
 երկփեղկ էր, իսկ փեղկերը բացւում-փակւում էին ծխնիներով:
 35 Երկրորդ դռան վրայ ոսկով դրուագուած էին քերովբէներ, ար-
 մաւենիներ, եւ այդ դրուագները պապուած էին ոսկով, որ իջ-
 36 նում էր յօրինուածքի վրայ: Նա ներքին սրահը շինեց երեք
 շարք անտաշ քարով եւ պարիսպ կառուցեց եղեւնափայտով:
 37 Տիրոջ փան հիմքը դրուեց Սողոմոնի թագաւորութեան չորրորդ
 38 փարուայ Զի ամսին, եւ փասնմէկերորդ փարուայ Բուլ ամսին,
 այսինքն՝ ութերորդ ամսին փունն աւարտուեց իրեն անհրա-
 ժեշտ ամէն ինչով ու ամէն յօրինուածքով: Սողոմոնը փաճարը
 կառուցեց եօթը փարում:

7 Սողոմոնն իր փունը փասներեք փարի կառուցեց եւ ամ-
 2 բողջովին աւարտեց այն: Տունը շինեց Լիբանանի անտա-
 ռի փայտով: Տունն ունէր հարիւր կանգուն երկարութիւն, յի-
 սուն կանգուն լայնութիւն եւ երեսուն կանգուն բարձրութիւն.
 այն կառուցուել էր երեք շարք եղեւնափայտէ սիւներով, որոնց
 3 վրայ դրուած էին եղեւնափայտէ հեծաններ: Նաեւ կառուցեց

մի յարկ սիւների վրայ: Կառոյցը քառասունհինգ սիւն ունէր. ամէն մի շարքի վրայ փասնհինգ սիւն: Երեք պատուարներն ու երեք միջնորմները կանգնած էին իրար դէմ առ դէմ: Բոլոր դռներն ու միջնորմները քառակուսի էին, պատուարով: Դռները երեք շարքով իրար դիմաց էին: Նա յիսուն կանգուն երկարութեամբ ու երեսուն կանգուն լայնութեամբ սիւնազարդ կամարակապ դահլիճ կառուցեց: Իրար միացուած կամարները փեղաւորուած էին միմեանց դիմաց, իսկ սիւներն ու խարիսխները դրուած էին կամարների դիմաց: Նա կառուցեց նաեւ կամարակապ գահասրահ եւ դափաստան էր անում այդ կամարակապ արեանում: Այդ յարկը յարակից մինչեւ ձեղուն երեսապատուած էր եղեւնափայտով: Նրա փան մէջ, ուր բնակուում էր, կար նոյն ձեւով կառուցուած կամարակապ մի սրահ: Փարաւոնի դստեր համար, որը Սողոմոնի կինն էր, նոյն ձեւով կամարակապ սրահ պատրաստեց: Ամէն ինչ շինուած էր ընփիր քարերից. անփաշ քարերը հիմքից մինչեւ առաստաղ ներսից ու դրսից իրար էին ագուցուած ըստ իրենց չափերի: Մեծ սրահի պատի հիմքը նա կառուցել էր մեծ-մեծ քարերով, որոնք ունէին փասը եւ ութ կանգուն երկարութիւն, իսկ վերելի մասը կառուցել էր նոյն չափի անփաշ ու ընփիր քարերով: Դասերը երեսապատուած էին եղեւնափայտով: Մեծ սրահը շուրջանակի երեք կարգ անփաշ քարերից էր եւ երեսապատուած եղեւնափայտով: Տիրոջ փան սրահը՝ Տիրոջ փան ներքին կամարակապ սրահը շինուած էր փաճարի դիմաց: Սողոմոն արքան մարդ ուղարկեց ու Քիրամ անունով մի մարդու բերել փուեց Տիրոսից: Սա Նեփթաղիմի ցեղից մի այրի կնոջ որդի էր: Նրա հայրը փիրոսցի էր, պղնձի վարպետ եւ ամէն փեսակ պղնձի գործերի մէջ մեծ հմտութիւն, վարպետութիւն ու գիտելիքներ ունէր: Նա եկաւ Սողոմոն արքայի մօտ ու նրա բոլոր գործերը կատարեց. պատրաստեց փան կամարակապ սրահի երկու ձուլածոյ սիւները՝ ամէն մի սիւնի բարձրութիւնը փասնութ կանգուն, իսկ սիւների շուրջը կապեց մի գօփի, որի լայնութիւնը փասնջորս կանգուն էր եւ չորս մար լայնութեամբ ակօսներ ունէր: Նոյն ձեւով կերպեց նաեւ երկրորդ սիւնը: Նա երկու խոյակ պատրաստեց, որոնք պէտք է դրուէին պղնձաձոյլ սիւների վրայ, նրանց գլխին: Մի խոյակի բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր, երկրորդ խոյակի բարձրութիւնը

17 նոյնպէս հինգ կանգուն էր: Նա պատրաստեց վանդակակերպ
18 երկու ցանց խոյակը ծածկելու համար: Վանդակակերպ երկու
ցանց էլ պատրաստեց երկրորդ խոյակը զարդարանքով ծած-
կելու համար: Նա երկու սիւների համար պատրաստեց նռնաձեւ
զարդեր, որպէսզի դրանք շարք-շարք կախեն վանդակացանցի
19 վրայ: Սիւնի գլխին գրնուող երկրորդ խոյակի վրայ, կամա-
րի մօտ դրեց մի պսակ, որն ունէր չորս կանգուն երկարութիւն,
20 եւ վրան շուշաններ էին քանդակուած: Երկու սիւների խոյակ-
ների վերեւից դրեց պսակներ, իսկ երկրորդ խոյակի շուրջը՝
21 կարգով շարուած երկու հարիւր նռնաձեւ զարդեր: Նա սիւ-
ներ կանգնեցրեց փաճարի սրահում: Մի սիւն կանգնեցրեց ու
այն անուանեց Յաքում. երկրորդ սիւնը կանգնեցրեց ու անունը
22 դրեց Բողգ: Սիւների գլխին շուշանաձեւ զարդեր քանդակեց:
Այսպիսով աւարպուտեցին սիւների հետ կապուած աշխատանք-
23 ները: Նա պատրաստեց նաեւ մի ձուլածոյ աւագան, որի եր-
կարութիւնը մի ծայրից մինչեւ միւս ծայրը փասը կանգուն էր:
Այն կլոր էր: Դրա բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր, իսկ երե-
սուներեք կանգուն երկարութիւն ունեցող դրա շուրջըրլորը փո-
24 սեր կային: Դրա եզրերից ներքեւ փասը կանգուն շուրջանակի
յենարաններ կային, եւ երկու շարք մոյթեր ձուլուած-ամրացու-
25 ւած էին դրա շուրջը: Ձուլածոյ աւագանը դրուած էր փասներկու
եզների վրայ. երեքը դէպի հիւսիս էին նայում, երեքը՝ դէպի ծով,
երեքը՝ դէպի հարաւ, երեքը՝ դէպի արեւելք: Աւագանը դրանց
վրայ էր ամրացուած: Բոլոր եզների գաւակները դէպի ներս
26 էին ուղղուած: Աւագանի պղնձի հասարութիւնը մի թիզ էր. դրա
շուրթը բաժակի շուրթի նման էր. դրա վրայ ծաղկած շուշան էր
քանդակուած: Աւագանը մօտաւորապէս երկու հազար մար էր
27 փանում: Նա պղնձէ փասը պատուանդաններ շինեց. մէկ պա-
տուանդանի երկարութիւնը հինգ կանգուն էր, լայնութիւնը՝ չորս
28 կանգուն, բարձրութիւնը՝ վեց կանգուն: Պատուանդաններն
այսպիսի կառուցուածք ունէին. փոսիկները յաջորդում էին մի-
29 մեանց, եւ դրանց միջեւ ելուստներ կային: Ելուստների միջեւ
գրնուող փոսիկների վրայ պատկերուած էին առիւծներ, եզներ
ու քերովբէներ, իսկ փոսիկների վրայ պատկերուած առիւծնե-
30 րից եւ եզներից վերեւ ու ներքեւ զարդեր էին կախուած: Ա-
մէն մի պատուանդան պղնձէ չորս անիւ ու պղնձէ սռնի ունէր,
եւ չորս անկիւններին, աւագանի փակ, մարդու ուսի նմանու-

թին ունեցող ձուլածոյ ելուստներ կային: Դրա բերանը ներքին 31
խոյակից մինչեւ վեր մէկ կանգուն էր. այդ բերանը խարսխի պէս
կլոր էր ու մէկուկէս կանգուն լայնութիւն ունէր: Դրա բերանի
վրայ ոչ թէ կլոր, այլ քառակուսի քանդակներ կային: Սռնիով 32
իրար միացուած չորս անիւներն ամրացուած էին աւազանի
փակից, իսկ անիւներն էլ ամրացուած էին պափուանդանին:
Ամէն մի անուի բարձրութիւնը մէկուկէս կանգուն էր: Անիւնե- 33
րը սարքուած էին կառքի անիւների նման. դրանց սռնիւները,
շրջանակները, ճաղերը եւ ամէն ինչը ձուլածոյ էին: Ամէն մի 34
պափուանդանի չորս անկիւններն ունէին չորս ելուստներ, եւ
ելուստները պարանոցի հետ միաձոյլ էին: Պափուանդանի վե- 35
րեւում կէս կանգուն բարձրութեամբ կար բոլորակ մի պսակ,
եւ պափուանդանի գլխի վերեւում գտնուող դրա բռնակներն ու
խորշերը պափուանդանի հետ միաձոյլ էին: Դրա բռնակների 36
ու խորշերի վրայ քանդակեց ներսի կողմից շուրջանակի միմե-
անց դիմաց կանգնած քերովբէներ, առիւծներ ու արմաւենիներ:
Այս նոյն օրինակով սարքեց բոլոր փասը պափուանդանները. 37
բոլորը նոյն ձեւը, նոյն չափն ու նոյն զարդերն ունէին: Նա 38
պղնձէ փասը փաշտեր պափրաստեց. ամէն մի փաշտ քառա-
սուն սափոր էր փանում եւ չորս կանգուն բարձրութիւն ունէր:
Ամէն մի փաշտ դրուեց այդ փասը պափուանդաններից մէկի
վրայ: Ուսի վրայ ամրացուած հինգ պափուանդանները փե- 39
ղադրեց փան աջ կողմում, միւս հինգը՝ փան ձախ կողմում, իսկ
աւազանը փեղադրեց փան աջ կողմում՝ դէպի հարաւ-արեւելք:
Քիրամը շինեց կաթսաներ, երեսին փաք ջուր ցանելու անօթ- 40
ներ ու կոնքեր: Քիրամն աւարտեց բոլոր այն գործերը, որ արել
էր Տիրոջ համար Սողոմոն արքայի փունը կառուցելիս. դրանք
են՝ երկու սիւն ու սիւնների շուրջանակի քանդակազարդ խո- 41
յակներ, երկու ցանց, որոնցով պէտք է ծածկէին սիւնների շուր-
ջանակի քանդակուած երկու խոյակները, երկու ցանցերի չորս 42
հարիւր նռնաձեւ զարդերը, երկու շարք նռնաձեւ քանդակներ
ամէն մի վանդակին, որոնցով պէտք է ծածկէին սիւնների շուր-
ջանակի քանդակուած երկու խոյակները: Նաեւ փասը պա- 43
փուանդաններ ու պափուանդանների վրայ դրուած փասը փաշ-
տեր, մէկ աւազան ու աւազանի փակ ամրացուած փասներկու 44
պղնձաձոյլ եզներ, կաթսաներ, երեսին փաք ջուր ցանելու ա- 45
նօթներ, կոնքեր եւ ամբողջ կահկարասին, որ Քիրամն արել էր

Տիրոջ համար Սողոմոն արքայի փունը կառուցելիս: Արքայի փան ու Տիրոջ փան քառասունութ սիւներն ու արքայի պղնձի ամբողջ գործերը պատրաստեց Քիրամը: Իսկ թէ որքան պղինձ օգտագործեց այդ ամբողջ գործերն անելու համար, հնարաւոր չէ ասել, քանի որ դրանց չափ ու սահման չկար: Անգամ հնարաւոր չէ ասել, թէ որքան փայլուն պղինձ օգտագործուեց: Արքան դրանք ձուլել էր փուլել կաւային թանձր հողի մէջ, Սոկքոթի ու Սիրարթամի միջեւ ընկած Յորդանան գետի ափին: Սողոմոն արքան այդպէս փեղում թողեց ամբողջ այդ իրերը, քանզի թուով չափազանց շատ էին դրանք, եւ օգտագործուած պղնձին չափ ու սահման չկար: Սողոմոն արքան պատրաստել փուլեց Տիրոջ փան ամբողջ սպասքը, ոսկէ զոհարանն ու ոսկէ սեղանը, որի վրայ մատուցում էր նուիրաբերման հացը, մաքուր ոսկուց պատրաստուած աշտանակները, որոնցից հինգը դրուած էր սրբարանի դիմաց՝ աջ կողմում, եւ հինգը՝ ձախ կողմում, ոսկէ մոմակալները, ճրագակալները, մոմ կտրելու մկրտները, նաեւ դրանդիկները, լծակները, փաշտերը, ափսէներն ու փուլները մաքուր ոսկուց: Ոսկուց էին ներքնափան՝ սրբութիւններէ 50 ըի սրբութեան դռներն ու փաճարի փան դռները: Այսպիսով աւարտուեցին Տիրոջ փունը կառուցելու համար Սողոմոն արքայի ձեռնարկած բոլոր գործերը: Եւ Սողոմոն արքան փարաւ իր հայր Դաւթի նուէրները եւ իր՝ Սողոմոնի բոլոր նուէրները՝ արծաթը, ոսկին ու սպասքը, եւ ի պահ դրեց Տիրոջ փան գանձարանում:

8 Այն ժամանակ Սողոմոն արքան Իսրայէլի բոլոր ծերերին՝ ցեղերի բոլոր բարձրաստիճան գլխաւորներով եւ իսրայէլացիների նահապետներով հանդերձ կանչեց իր մօտ, Սիոն, որպէսզի Տիրոջ ուխտի փապանակը հանեն Դաւթի քաղաքից, այսինքն՝ Սիոնից: Իսրայէլի բոլոր փղամարդիկ Սողոմոն արքայի մօտ հաւաքուեցին Անթանիամ ամսին, փօսին, այսինքն՝ եօթներորդ ամսին: Եկան Իսրայէլի բոլոր ծերերը, եւ քահանաները վերցնելով դուրս բերեցին Տիրոջ փապանակը, վկայութեան խորանն ու վկայութեան խորանի մէջ եղած ամբողջ սուրբ սպասքը: Այն վերցրին քահանաներն ու ղեկագիները: Սողոմոն արքան ու նրա մօտ հաւաքուած Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդը նրա հետ փապանակի առջեւից գնալով՝ անթի ու անհամար արջառ ու ոչխար էին զոհաբերում: Քահանաները

Տիրոջ ուխտի փապանակը ներս փարան, իր փեղը՝ սրբութիւնների սրբութեան փան սրբարանը, եւ փեղադրեցին քերովբէնների թելերի ներքոյ: Քերովբէները թելերը փարածել էին փապանակի վրայ, եւ նրանք վերեւից ծածկում էին դրա սրբութիւնները: Լծակներն այնպէս էին փեղաւորել, որ դրանց գլուխները սրբարանի դիմաց երեւում էին սրբութիւններից, բայց դրսից չէին երեւում: Դրանք այնպեղ են մնում մինչեւ այսօր: Տապանակի մէջ ոչինչ չկար, բացի քարէ երկու փախաբակներից՝ ուխտի փախաբակներից: Դրանք այնպեղ դրել էր Մովսէսը Քորեբում, երբ Տէրն ուխտ էր արել իսրայէլացիների հետ Եգիպտոսից նրանց դուրս գալու ժամանակ: Երբ քահանաները ելան սրբարանից, ամպ լցուեց Տիրոջ փունը, եւ քահանաներն ամպի պարճառով չէին կարողանում սպասաւորութիւն անել, քանզի Տիրոջ փառքը լցրել էր փունը: Այդ ժամանակ Սողոմոնն ասաց. «Տէրն ասել է՝ «Ես հովանի պիտի լինեմ մէզ ու մշուշով»: Ես քեզ համար բնակութեան փուն շինեցի, որ քո աթոռը հասարար լինի յաւիտեան»: Արքան երեսը դարձրեց ու օրհնեց Իսրայէլի ամբողջ ժողովրդին. եւ Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդը կանգնած էր: Նա ասաց. «Օրհնեալ լինի Իսրայէլի Տէր Աստուածն այսօր, որն իր բերանով խօսեց իմ հայր Դաւթի մասին եւ իր ձեռքով կապարեց իր խոսքումը՝ ասելով. «Այն օրից, որ իմ ժողովրդին՝ Իսրայէլին Եգիպտոսից դուրս բերեցի, Իսրայէլի ցեղերին պարկանող ոչ մի վայր չընտրեցի փուն շինելու համար, որ իմ անուամբ լինի, այլ ընտրեցի Դաւթին, որ իսրայէլի իմ ժողովրդին ղեկավարի»: Իմ հայր Դաւթի մարքում եղել էր Իսրայէլի Տէր Աստծու անուանով փուն շինելու նպատակը, եւ Տէրն ասել էր իմ հայր Դաւթին. «Քանի որ մարքումդ դրել ես իմ անունով փուն շինել, լաւ ես արել, որ այն դրել ես մարքումդ, բայց դո՛ւ չես շինելու փունը, այլ՝ քո որդին, որ սերունդու է քեզնից, նա է շինելու իմ անուանով փունը»: Եւ Տէրը կապարեց իր ասած խօսքը, ու ես փոխարինեցի իմ հօրը՝ Դաւթին, նստեցի Իսրայէլի աթոռին, ինչպէս ասել էր Տէրը, եւ Իսրայէլի Տէր Աստծու անունով փուն շինեցի, այնպեղ փապանակի համար փեղ պարասարեցի, ուր դրուած է Տիրոջ ուխտը, որ նա ուխտել էր մեր հայրերի հետ, երբ նրանց դուրս բերեց Եգիպտացիների երկրից»: Սողոմոնը ամբողջ Իսրայէլի ժողովրդի ներկայութեամբ կանգնեց Տիրոջ զոհասեղանի

23 առջեւ, ձեռքերը երկինք փարածեց եւ ասաց. «Տէր Աստու-
ած Իսրայէլի, չկայ քեզ նման Աստուած վերելում՝ երկնքում, ու
ներքելում՝ երկրի վրայ. դու պահում ես ուխտը եւ ողորմածու-
թիւն ցուցաբերում քո ծառայի նկատմամբ, որը սրտանց գնում
24 է քո առջեւից: Դու պահեցիր քո ծառային՝ իմ հայր Դաւթին
փութած խոստումդ. ինչ որ քո բերանով ասել էիր, քո ձեռքով
25 էլ կատարեցիր, ինչպէս այսօր: Արդ, Տէր Աստուած Իսրայէլի,
կատարիր քո Դաւիթ ծառային՝ իմ հօրը փութած քո այն խոստու-
մը, թէ՛ «Մարդ չի պակասելու Իսրայէլի գահի վրայից, միայն
թէ քո որդիները հասարար հետեւեն իրենց ճանապարհին՝ ըն-
թանալով իմ առջեւից, ինչպէս դու ես ընթանում իմ առջեւից»:
26 Արդ, Տէր Աստուած Իսրայէլի, թող իրագործուեն քեզ ծառայ իմ
27 հայր Դաւթին ասած քո խօսքերը: Մի՞թէ Աստուած բնակու-
ելու է մարդկանց հետ երկրի վրայ: Եթէ երկինքն ու երկնքի
անսահմանութիւնները քեզ բաւական չեն, ապա ինչպէ՞ն կարող
28 է բաւականացնել իմ շինած այս փունը: Արդ, լսիր քո ծառայի
աղօթքներն ու իմ խնդրանքները, Տէր Աստուած Իսրայէլի, լսիր
քո ծառայի պաղապագին աղօթքները, որ նա քո առջեւ մատու-
29 ցում է քեզ: Քո աչքերը գիշեր-ցերեկ թող բաց լինեն այն փեղի
վրայ, որի համար ասացիր, թէ քո անունն այնպեղ պէտք է լի-
նի. լսիր այն աղերսանքը, որ քո ծառան գիշեր-ցերեկ առաքում
30 է քեզ այսպեղ: Լսիր քո ծառայի ու Իսրայէլի քո ժողովրդի
ձայնը, որոնք աղօթքի են կանգնել այսպեղ. լսիր քո բնակու-
31 թեան վայրում՝ երկնքում, ու ներիր նրան, ով կը մեղանչի իր
մերձաւորի դէմ: Եթէ մէկը մի մարդու անիծելով մեղք գործե-
լուց յետոյ գայ ու այս փանը, քո զոհասեղանի առաջ զոջայ,
32 ապա լսիր նրան երկնքում ու քաւութիւնն արա նրան: Դաւիթ
Իսրայէլի քո ժողովրդին, դատաւարաւորն անօրէնին ու նրանից
պահանջիր նրա կատարած մեղքի հատուցումը, իսկ արդարին
33 արդարացրո՛ւ՝ հափուցելով նրան ըստ իր արդարութեան: Ե-
թէ քո դէմ մեղանչելու պատճառով Իսրայէլի քո ժողովուրդը
պարփուի թշնամիներից, բայց դառնայ դէպի քեզ, փառք փայ
34 քո անուանը, աղօթի ու աղաչի քեզ այս փանը, ապա լսիր
նրան երկնքում, ներիր Իսրայէլի քո ժողովրդի մեղքերը եւ վե-
րադարձրո՛ւ նրանց այն երկիրը, որ փութել ես նրանց հայրերին:
35 Եթէ քո դէմ մեղանչելու պատճառով երկինքը փակուի, ու անձ-
րել չլինի, իսկ նրանք աղօթք անեն այս վայրում, փառք փան

քո անուանը եւ քեզնից ներում ստանալով՝ զղջան իրենց մեղքերի համար, ապա լսիր երկնքում եւ ներիր քո ծառաների ու Իսրայէլի քո ժողովրդի մեղքերը, որպէսզի ցոյց տաս նրանց բարի ճանապարհը, որով պէտք է ընթանան, եւ անձրեւ տաս քո երկրին, որը պուել ես քո ժողովրդին իբրեւ ժառանգութիւն: Եթէ երկրի վրայ սով լինի, ժանտախտ, խորշակահարութիւն, դեղնախտ, մորեխ կամ թրթուր, եւ թշնամին նեղի նրան իր քաղաքներից մէկում, կամ ամէն տեսակ պատահար ու ցաւ լինի, եւ եթէ Իսրայէլի քո ամբողջ ժողովրդից որեւէ մէկը մի աղօթք կամ մի աղերսանք անի, եւ մարդիկ, իրենց սրտի ցաւը գիտենալով, ձեռքները տարածեն դէպի այս տունը, ապա լսիր երկնքում՝ քո բնակութեան տեղում, ներիր նրանց, կատարիր նրանց խնդրանքը, ամէն մէկի հոգին ճանաչելով՝ հապուցիր ըստ նրանց ընթացած ճանապարհի, քանզի միայն դու ես ճանաչում բոլոր մարդկանց հոգիները: Թող մարդիկ երկիւղ կրեն քեզնից իրենց կեանքի բոլոր օրերում, որչափ որ ապրեն մեր հայրերին տուած քո երկրի երեսին: Եթէ Իսրայէլի քո ժողովրդին չպատկանող մի օտարական գայ հեռու երկրից, ուր լսած լինի քո մեծ անուն, ամուր ձեռքի ու հզօր բազկի մասին, գայ եւ աղօթք անի այս տեղում, ապա նրան եւս լսիր երկնքում՝ քո բնակութեան տեղում, եւ ըստ ամենայնի կատարիր այդ օտարականի քեզնից խնդրածը, որպէսզի երկրի բոլոր ազգերը ճանաչեն քո անունը, երկիւղ կրեն քեզնից, ինչպէս Իսրայէլի քո ժողովուրդը, եւ իմանան, որ քո անուամբ է կոչուել իմ կառուցած այս տունը: Եթէ քո ժողովուրդը պատերազմի եւնի իր թշնամիների դէմ այն ճանապարհով, որ դու կ'ուղարկես նրանց, եւ եթէ նրանք աղօթքի կանգնեն Տիրոջ ընտրած քաղաքի ճանապարհին կամ քո անունով իմ կառուցած տանը, ապա երկնքից լսիր նրանց աղօթքն ու խնդրանքը, իրաւադարձ եղիր նրանց նկատմամբ: Եթէ մեղանչեն քո դէմ (քանզի չկայ մարդ, որ չմեղանչի), եւ նրանց վրայ բարկանաս ու նրանց մարմնէս թշնամիների ձեռքը, եւ գերևարողները նրանց գերևարեն դէպի թշնամու հեռաւոր կամ մօտիկ երկիրը, եւ եթէ գերի տարուած երկրում զղջան իրենց հոգում, դառնան դէպի քեզ, աղաչեն քեզ գերութեան երկրում եւ ասեն՝ «Մեղանչեցինք, անօրէնութիւն ու անիրաւութիւն գործեցինք», եւ ապա իրենց թշնամիների երկրում, ուր տարել ես նրանց, քեզ դիմեն իրենց ամբողջ սրտով

եւ ամբողջ հոգով, քեզ աղօթք անեն իրենց հայրերի պուած
 երկրի ճանապարհին, քո ընտրած քաղաքում եւ քո անունով իմ
 49 կառուցած փանը, ապա լսիր երկնքում՝ քո բնակութեան վայ-
 րում, նրանց աղօթքներն ու խնդրանքները, իրաւադատ եղիր
 50 նրանց նկատմամբ, ներիր քո դէմ գործած նրանց անիրաւու-
 թիւնները, քո հանդէպ թոյլ պուած բոլոր անարգանքները, գոյթ
 51 պուր նրանց գերևարողներին, գթա՛ նրանց, քանզի նրանք քո
 ժողովուրդն են եւ քո ժառանգութիւնը, որոնց դուրս բերեցիր
 52 Եգիպտոսից՝ երկաթէ հնոցի միջից: Թող քո աչքերն ու ա-
 կանջները բաց լինեն քո ծառայի ու Իսրայէլի քո ժողովրդի
 աղերսանքների հանդէպ, որ լսես նրանց բոլոր աղաղակները,
 53 որ առաքում են քեզ, քանզի, դու ես նրանց քեզ համար ժա-
 ռանգորդ ընտրել բոլոր ազգերի միջից, ինչպէս ասել ես քո ծա-
 ռայ Մովսէսի միջոցով, երբ մեր հայրերին դուրս էիր բերում
 Եգիպտոսից, Տէ՛ր, Տէ՛ր»: Երբ Սողոմոնն աւարպեց փան կա-
 ռուցումը, իր կառուցած փան մասին ասաց. «Տէրն արեգակը
 ի ցոյց հանեց երկնքում. Տէրն ասաց, որ բնակուիմ է մէզ ու
 մշուշի մէջ: Նա ասաց. «Իմ նոր պուը ինձ արժանի ձեւով կա-
 ռուցիր, որ բնակուեմ այնպեղ»: Չէ՛ որ սա գրուած է Երգերի
 54 գրքում»: Երբ Տիրոջ զոհասեղանի առաջ ծնկաչոք ու ձեռքերը
 դէպի երկինք փարածաձ Սողոմոնն աւարպեց Տիրոջն ուղղուած
 55 այս բոլոր աղօթքներն ու աղերսանքները, կանգնեց ու մեծա-
 56 ձայն օրհնեց Իսրայէլի ամբողջ ժողովրդին՝ ասելով. «Օրհնե-
 ալ է Տէրն այսօր, որ, ինչպէս խոստացել էր, հանգիստ է պուել
 Իսրայէլի իր ժողովրդին: Իր ծառայի՝ Մովսէսի միջոցով խոս-
 տացած բոլոր բարի խօսքերից ոչ մի բան պակաս չի մնացել:
 57 Մեր Տէր Աստուածը թող մեզ հետ լինի, ինչպէս մեր հայրե-
 58 րի հետ էր, մեզ թող չլքի, այլ այնպէս առաջնորդի, որ մեր
 սրբերը նրանից չխտորուեն, ընթանանք նրա նշած ճանա-
 պարհով, պահենք մեր հայրերին պուած նրա բոլոր պատուի-
 59 րանները, նրա հրամանները, նրա կարգադրութիւնները: Տէր
 Աստուծո առջեւ մատուցած այս պաղապանքի խօսքերս ցերեկ
 ու գիշեր թող հասնեն մեր Տէր Աստծուն, որպէսզի իր ծառային
 60 ու Իսրայէլի իր ժողովրդին ամէն օր արդար դատի, որ երկրի
 բոլոր ժողովուրդները ճանաչեն, թէ Տէրը Աստուած է, եւ ուրիշ
 61 աստուած չկայ: Մեր սրբերը հաւաքարիմ թող լինեն մեր Տէր
 Աստծու նկատմամբ, որպէսզի մենք մաքուր սրբով ընթանանք

ըստ նրա հրամանների եւ պահենք նրա պապութիւնները, ինչ-
 պէս այսօր»։ Արքան ու բոլոր իսրայէլացիները նրա հետ Տիրոջ 62
 առջեւ զոհեր մատուցեցին։ Սողոմոն արքան Տիրոջը քսաներ- 63
 կու հազար արջառ, հարիւր քսան հազար ոչխար մատուցեց
 իբրեւ խաղաղութեան զոհաբերում։ Արքան ու բոլոր իսրայէլա-
 ցիները կապարեցին Տիրոջ փան նաւակափիքը։ Այդ օրը ար- 64
 քան սրբագործեց սրահի մէջփեղը, որը Տիրոջ փան դիմաց էր.
 այնպէղ արեց ողջակէզներ, ընծայաբերումներ, զոհաբերում-
 ներ ու խաղաղութեան զոհեր։ Տիրոջ առաջ զգնուող պղնձէ
 զոհասեղանը փոքր էր եւ չէր կարող փեղաւորել ողջակէզները,
 ընծայաբերումները եւ խաղաղութեան զոհերը։ Սողոմոնն ու 65
 նրա հետ նաեւ Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդը Եմաթի արեւ-
 մուտքից մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղափը այդ օրը մեր Տէր Աստ-
 ծու առաջ, նրա համար շինուած փանը եօթը օր ու դարձեալ
 եօթը օր, այսինքն՝ փասնչորս օր կերան, խմեցին եւ ուրախա-
 ցան։ Ութերորդ օրը Սողոմոնն արձակեց ժողովրդին, նրանք 66
 օրհնեցին արքային, եւ ամէն մէկը ուրախ ու զուարթ գնաց իր
 բնակութեան վայրը, որովհետեւ Տէրը իր Դաւիթ ծառային եւ
 Իսրայէլի իր ժողովրդին բարիք էր պարգեւել։

Երբ Սողոմոնն աւարտեց Տիրոջ փան եւ արքունի փան շի- 9
 նութիւնը, ինչպէս նաեւ այն բոլոր գործերը, որ նա կամենում
 էր կապարել, Տէրը երկրորդ անգամ երեւաց նրան, ինչպէս ե- 2
 րեւացել էր նրան Գաբաւոնում։ Տէրը նրան ասաց. «Լսեցի իմ 3
 առջեւ արած աղօթքի ձայնդ ու կապարած պաղապանքներդ
 եւ արեցի այն ամէնը, ինչ դու խնդրում էիր քո աղօթքներում.
 սրբագործեցի քո կառուցած փունը, որպէսզի իմ անունը յա-
 ւիտեան այնպէղ դրուի, իմ աչքն ու սիրտը ընդմիշտ այնպէղ
 լինեն։ Եթէ դու քո հայր Դաւթի նման մաքուր սրտով, ուղիղ 4
 ճանապարհով ընթանաս իմ առջեւից, կապարես այն ամէնը,
 ինչ պապութեան նրան, պահես իմ հրամաններն ու պապութի-
 ւանները, ապա քո աթոռը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան կանգուն 5
 կը պահեն, ինչպէս խոստացել եմ քո հայր Դաւթին՝ ասելով, թէ՝
 «Զո փոհմից առաջնորդ չի պակասելու Իսրայէլի գահի վրայ»։
 Իսկ եթէ դուք եւ ձեր որդիները ինձնից խոտորուէք, չպահէք 6
 իմ պապութիւններն ու հրամանները, որ Մովսէսը փուցեց ձեզ,
 գնաք ու ծառայէք օտար աստուածներին, երկրպագէք նրանց,
 ապա երկրի երեսից կը ջնջեն Իսրայէլ աշխարհը, որ փուլէ եմ

7 նրանց: Իմ անուան համար սրբագործուած այս քունը աչքից
կը գցեմ, Իսրայէլը բոլոր ժողովուրդների մօտ խայտառակ ու
8 ծաղրի առարկայ կը լինի: Եւ եթէ այս բարձր քան կողքից
ամէն անցնող զարմանալով ու սուլելով հարց քայ, թէ՛ «Ինչո՞ւ
9 է Տէրն այսպէս արել այս երկիրն ու այս քունը», ապա նրան
պիտի պատասխանեն. «Քանի որ նրանք լքեցին իրենց Տէր
Աստուծոն, որը նրանց հայրերին դուրս էր բերել Եգիպտոսից,
սպրկութեան քնից, իսկ իրենք յարեցին օտար աստուածնե-
րին, երկրպագեցին ու ծառայեցին նրանց, այդ պատճառով էլ
Տէրը նրանց վրայ թափեց այս ամբողջ չարիքը»: Այն ժամա-
նակ Սողոմոնը փարաւոնի դստերը հանեց Դաւթի քաղաքից ու
10 բերեց իր կառուցած քունը: Քսան քարուայ ընթացքում, երբ
Սողոմոնը կառուցում էր երկու քները՝ Տիրոջ քունն ու արքունի
11 քունը, Տիրոսի Քիրամ արքան Սողոմոնին մատակարարել էր
եղէնափայտ, մայրի փայտ, ոսկի եւ այն ամէնը, ինչ Սողոմոնն
ուզել էր: Այն ժամանակ Սողոմոն արքան Քիրամին Գալիլիա-
12 յում քսան քաղաք նուիրեց: Քիրամը եկաւ Տիրոսից ու գնաց
Գալիլիա, որպէսզի քանի Սողոմոնի իրեն նուիրած քաղաք-
13 ները, սակայն դրանք նրան դուր չէկան: Նա ասաց. «Եղբայր,
այս ի՞նչ քաղաքներ ես դու ինձ նուիրել»: Եւ նա դրանց անու-
նը Սահմաններ դրեց: Դրանք մինչեւ այսօր էլ այդպէս են կոչ-
14 տւմ: Եւ Քիրամը Սողոմոնին հարիւր քսան քաղաք ուսկի բե-
15 րեց: Սողոմոն արքայի սահմանած մարդահարկի նպատակն
այն էր, որ կառուցի Տիրոջ քունը եւ արքունի քունը, Մելոնը
եւ բարձրապարիսպները, լցնի Դաւթի քաղաքի խրամաքները,
կառուցի Ատուրը, Մայդանը եւ Երուսաղէմի պարիսպը, Եսերը,
16 Մակեդոնովն ու Գազերը, որոնք Եգիպտոսի փարաւոն արքա-
յին էին պատկանում: Փարաւոնը գնացել, նուաճել ու հրով այ-
րել էր Գազերը, սպանել քանանացիներին, որոնք ապրում էին
այդ քաղաքում, եւ այն օժիպ էր քունը իր դստերը՝ Սողոմոնի
17 կնոջը: Սողոմոնը վերակառուցեց Գազերը, ներքին Բեթերոնը,
18, 19 Բալաթն ու Թերմոթը այդ երկրի անապատում, իրեն պատկա-
նող բոլոր բնակելի քաղաքները, ռազմակառքերի, բոլոր երի-
վարների համար սահմանուած քաղաքները եւ այն շէնքերը,
որ Սողոմոնն ուզեց շինել Երուսաղէմում, Լիբանանում եւ ամ-
20 բողջ երկրում: Որպէսզի գլուխ չբարձրացնեն Իսրայէլի ցեղին
չպատկանող եւ երկրում ամորհացիներից, քեքացիներից, փե-

րեզացիներից, խեւացիներից, քանանացիներից, յերուսացիներից ու գերգեսացիներից կենդանի մնացած մարդիկ, որոնց իսրայէլացիները չէին կարողացել կոտորել, Սողոմոնը նրանց հարկաւորու ծառայութեան ենթարկեց, ինչպէս որ են մինչեւ այսօր: Սողոմոնը իսրայէլացիներին ծանր աշխատանքի չլծեց, քանի որ նրանք պատերազմողներ էին, իր ծառաները, իր իշխանները, իր սպառազէն զինուորները, իր հեծեալները: Սողոմոնի գործերի վերակացուները հինգ հարիւր յիսուն իշխաններ էին, որոնք հսկում էին գործաւոր ժողովրդին: Փարաւոնի դուստրը Դաւթի քաղաքից դուրս գալով՝ եկաւ այն փունը, որ Սողոմոնը կառուցել էր իր համար: Այդ ժամանակ էր, որ Սողոմոնը կառուցեց Մելոնը: Սողոմոնը փարեկան երեք անգամ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր էր մափուցում այն գոհասեղանի վրայ, որը Տիրոջ համար էր կառուցել, եւ Տիրոջ առջեւ խօսնէլ էր ծխում: Նա աւարտեց փան կառուցումը: Եղովմի երկրում, Կարմիր ծովի եզրին, Ելթի մօտ գրնուող Գասի-ոնդաբերում Սողոմոն արքան նաւեր պապրաստեց, իսկ Քիրամը Սողոմոնի ծառաների հետ ծովի նաւարկութեան հմուպ նաւորդներ ուղարկեց այդ նաւերով: Սրանք եկան Սոփերա եւ այնպէղից չորս հարիւր քսան փաղանդ ոսկի բերեցին ու յանձնեցին Սողոմոն արքային:

Սաբայի թագուհին, լսելով Սողոմոնի համբաւի, Տիրոջ անուան ու Սողոմոնի իմաստութեան մասին, եկաւ նրան փորձելու հանելուկներով: Նա եկաւ Երուսաղէմ շար մեծ շքախըմբով, խնկեր, շար առաւար ոսկի ու թանկարժէք ակնեղէն բարձած ուղարկելով: Նա մփաւ Սողոմոնի մօտ եւ խօսեց այն ամենի մասին, որ կար իր սրփում: Սողոմոնը մեկնում էր նրա բոլոր խօսքերը. չկար այնպիսի մի բան, որ արքան սխալուէր կամ չմեկնէր: Կինը, փեսնելով Սողոմոնի ամբողջ իմաստութիւնը, կառուցած փները, նրա խորփիկները, նրա ծառաների դասակարգութիւնը, պաշտօնեաների կարգապահութիւնն ու հանդերձանքը, նրա մափուակներին ու Տիրոջը մափուցուող ողջակէզները, ապշեց: Նա ասաց Սողոմոն արքային. «Ինչ որ իմ երկրում լսել էի քո գործերի ու իմաստութեան մասին, ճիշտ է: Ես չէի հաւաքում ինձ ասուած խօսքերին, մինչեւ որ անձամբ չեկայ եւ աչքերովս չտեսայ: Զո իմաստութեան եւ քո բարութեան համբաւի կէսն անգամ չեն պափմել ինձ իմ երկրում: Ե-

րանելի են քո կանայք ու ծառաները, որ քո առջեւ կանգնած՝
 9 ամէն օր լսում են քո ամբողջ իմաստութիւնը: Օրհնեալ լինի
 քո Աստուածը, որ բարեհաճել է քեզ տալ Իսրայէլի գահը: Տէրն
 Իսրայէլը յափտեան սիրելու համար քեզ է հաստատել ու քեզ
 արքայ դարձրել նրա վրայ, որ արդարամտութեամբ դատաս-
 10 փան անես նրանց արեաններում»: Նա Սողոմոնին նուիրեց
 հարիւր քսան տաղանդ ոսկի, շար առար խունկ եւ թանկա-
 գին քարեր: Ոչ մի անգամ այդքան շար եւ անուշահոտ խունկ
 չստացուեց, ինչքան որ Սաբայի թագուհին էր նուիրել Սողոմոն
 11 արքային: Սովերից ոսկով բարձրած Քիրամի նաւը բերեց
 12 նաեւ խիստ շար անտառանիւթ եւ թանկագին քարեր: Արքան
 անտառանիւթից Տիրոջ տան եւ արքունի տան համար մոյթեր
 պատրաստեց, իսկ երաժիշտների համար՝ քնարներ ու տալիդ-
 ներ: Այդպիսի քանակութեամբ անտառանիւթ այդ երկիրն այլ-
 եւս չստացաւ, եւ մինչեւ օրս էլ այդպիսի փայտեր չեն երեւացել:
 13 Սողոմոն արքան Սաբայի թագուհուն տուեց ամէն ինչ, որ նա
 ուզեց ու խնդրեց, չհաշուած այն ամէնը, որ Սողոմոն արքան իր
 կամքով էր նուիրել: Սաբայի թագուհին եւ նրա բոլոր ծառա-
 14 ները վերադարձան իրենց երկիրը: Մէկ տարուայ ընթացքում
 Սողոմոնի ստացած ոսկին կշռում էր վեց հարիւր վաթսուն-
 15 վեց տաղանդ, չհաշուած հպատակներից, վաճառականների
 հատոյթից եւ գետի այն կողմում գտնուող բոլոր թագաւորներից
 16 ու երկրի կառավարիչներից ստացուած հարկերը: Սողոմոն
 արքան երեք հարիւր նիզակ պատրաստել տուեց կռածոյ ոս-
 17 կուց՝ երեք հարիւր դահեկան ծախսելով մէկ նիզակի վրայ, եւ
 երեք հարիւր վահան կռածոյ ոսկուց՝ մէկ ու կէս կիլոգրամ կշռով
 18 ոսկի ծախսելով ամէն մի վահանի վրայ: Արքան դրանք գետե-
 ղեց Լիբանանի փայտից կառուցուած տանը: Արքան փղոսկրէ
 մեծ գահ պատրաստել տուեց եւ այն պատեց մաքուր ոսկով:
 19 Գահը վեց աստիճան ուներ, գահի թիկունքին եզան գլուխներ
 էին քանդակուած: Գահաթոռի երկու կողմերին երկու յենաթեւ
 կար, եւ յենաթեւերի այս ու այն կողմից երկու առիւծներ կային:
 20 Վեց աստիճանների այս ու այն կողմերում տասներկու առիւծ-
 ներ կային: Այսպիսի գահ չէր եղել ոչ մի թագաւորութեան մէջ:
 21 Սողոմոն արքայի ամբողջ սպասքը ոսկուց էր: Ոսկի էին նա-
 եւ լուացարանները, իսկ Լիբանանի փայտից կառուցուած տան
 ամբողջ ամանեղէնը ոսկեպար էր: Արծաթէ ոչինչ չկար, քանզի

Սողոմոնի օրօք արծաթը յարգի չէր: Սողոմոն արքան Թար- 22
սիսի ծովում նաւ ունէր Քիրամի նաւերի հետ, եւ երեք տարին
մէկ Թարսիսից մի նաւ էր գալիս՝ բեռնուած ոսկով, արծաթով,
փղոսկրներով, կապիկներով ու սիրամարգերով: Սողոմոնն իր 23
հարստութեամբ ու իմաստութեամբ գերազանցեց աշխարհի
բոլոր թագաւորներին, եւ աշխարհի բոլոր թագաւորները փա- 24
փագում էին տեսնել նրա երեսը, լսել նրա իմաստութիւնը, որը
Տէրն էր դրել նրա սրտում: Նրանցից իւրաքանչիւրն ամէն տա- 25
րի բերում էր իր ընծան՝ արծաթէ, ոսկէ անօթներ, հանդերձներ,
գմուռս ու խնկեր, ձիեր ու ջորիներ: Սողոմոնը հաւաքեց ռազ- 26
մակառքեր ու հեծեալներ: Նա ունէր քառասուն հազար մա-
տակ ձիեր, տասներկու հազար երիվարներ, որոնց տեղաւո-
րեց ռազմակառքերի համար սահմանուած քաղաքներում, իսկ
նրանք, որ արքայի համար էին սահմանուած՝ Երուսաղէմում:
Նա գետից մինչեւ այլազգիների եւ եգիպտացիների սահման- 27
ները իշխում էր բոլոր թագաւորների վրայ: Արքան արծաթն
ու ոսկին Երուսաղէմում հասարակ քարի նման բան դարձրեց,
իսկ եղենափայլը՝ դաշտի մոլաթգենիների նման առափ: Սո- 28
ղոմոնի երիվարները բերում էին Եգիպտոսից եւ Թեկուայից,
որպէղից դրանք գնում էին նրա վաճառականները: Արծաթ 29
վճարելով ռազմակառքեր էին բերում Եգիպտոսից: Ամէն մի ձի
հարիւր յիսուն արծաթ արժէր: Այդ ապրանքները վաճառում
էին նաեւ Քեդարիմի երկրի բոլոր թագաւորներին եւ ասորիներ-
ի թագաւորներին ծովային ճանապարհով:

Սողոմոն արքան կնամոլ էր. նա կնութեան առաւ շար օտար 11
կանանց. փարաւոնի աղջկան, սովաբացի, ամոնացի, եդոմա-
յեցի, ասորի, քեդացի, ամորիացի եւ այլ ազգերի պապկանող 2
բազմաթիւ օտար կանանց, որոնց մասին Տէրն ասել էր խորայե-
լացիներին. «Չխառնուէք նրանց հետ, նրանք էլ թող չխառնուեն
ձեզ հետ, որպէսզի չլինի, թէ ձեր սրտերը մոլորեցնեն իրենց
կուռքերին դարձնելով»: Սողոմոնը յարեց նրանց՝ սէր տաճե-
լով: Նա եօթը հարիւր կին եւ երեք հարիւր հարճ ունէր, եւ 3
կանայք խոտորեցրին նրա սիրտը: Սողոմոնի ծերութեան օ- 4
րերին կանայք նրա սիրտը խոտորեցրին օտար աստուածների
կողմը, եւ նա ամբողջ հոգով չկապուեց իր Տէր Աստծու հետ,
ինչպէս իր հօր՝ Դաւթի սիրտն էր կապուած: Սողոմոնը պաշ- 5
տեց սիդոնացիների գարշելի կուռք Աստարտին ու ամոնացի-

6 ների գարշելի կուռք Մեղքոմին: Սողոմոնը չարութիւն գործեց
Ասործու առաջ եւ չընթացաւ Տիրոջ ճանապարհով, ինչպէս որ
7 ընթացել էր իր հայր Դաւիթը: Այն ժամանակ Սողոմոնը Երու-
սաղէմի դիմաց, լեռան վրայ մի մեհեան կառուցեց մովաբացի-
ների կուռք Քամոսի համար, ինչպէս եւ ամոնացիների Մեղքոմ
կուռքի եւ սիդոնացիների գարշելի կուռք Ասարաբի համար:
8 Նոյն բանն արեց նա նաեւ իր բոլոր օտարազգի կանանց աս-
տուածների համար. նրա կանայք խոնկ էին ծխում եւ իրենց
9 կուռքերին զոհ մատուցում: Տէրը բարկացաւ Սողոմոնի վրայ,
որովհետեւ նրա սիրտը խոտորուել էր Իսրայէլի Տէր Ասործուց,
10 որը երկու անգամ երեւացել ու պատուիրել էր նրան, որ օտար
աստուածների յետեւից ամենեւին չգնայ, այլ պահի եւ կտա-
11 րի այն, ինչ Տէր Աստուածը պատուիրել էր նրան: Տէրն ա-
սաց Սողոմոնին. «Քանի որ այդպէս վարուեցիր՝ չպահեցիր իմ
հրամաններն ու պատուիրանները, որ պարգամել էի քեզ, ես
կը խլեմ թագաւորութիւնը քո ձեռքից եւ այն կտամ քո ծառա-
12 յին: Բայց, յանուն քո հայր Դաւթի, քո կենդանութեան ժա-
մանակ չեմ անի դա, այլ որդունդ ձեռքից կը խլեմ թագաւորու-
13 թիւնը: Ամբողջ թագաւորութիւնը չեմ խլի, այլ, յանուն իմ ծա-
ռայ Դաւթի եւ իմ ընտրած Երուսաղէմ քաղաքի, մէկ ցեղ կը
14 յանձնեմ քո որդուն»: Եւ Տէրը մի թշնամի յարուցեց Սողո-
մոնի դէմ՝ եղոմայեցիների թագաւորական սերնդից եղոմայեցի
15 Աղերին: Երբ Դաւիթը կոտորում էր Եդոմը, զօրագլուխ Յովա-
բը գնացել էր սպանուածներին թաղելու եւ կոտորելու Եդոմի
16 բոլոր արու ծնունդներին: Յովաբը եւ բոլոր իսրայէլացիները
վեց ամիս մնացին Եդոմում, մինչեւ որ կոտորեցին եղոմացի
17 բոլոր արու ծնունդներին: Այդ ժամանակ Աղերն ինքը եւ իր
հօր բոլոր ծառաները փախել-գնացել էին Եգիպտոս: Աղերն
18 այդ ժամանակ մանուկ էր: Նրանք Մադիամ քաղաքից եկել
էին Փարան, Փարանից իրենց հետ վերցրել մարդկանց ու ե-
կել Եգիպտոս՝ եգիպտացիների արքայ փարաւոնի մօտ: Աղե-
19 րը եկել էր փարաւոնի մօտ, սա նրան տուն էր տուել, ուրելիք
յարկացրել ու հող տրամադրել: Աղերը փարաւոնի առաջ մեծ
20 շնորհ էր գրել, եւ փարաւոնը նրան կնութեան էր տուել իր «Մեծ
տիկնոջ»՝ Թեկեմինայի քրոջը: Թեկեմինայի քոյրը Աղերի հա-
մար ծնել էր մի որդի՝ Գանեբաթին: Թեկեմինան նրան մե-
ծացրել էր փարաւոնի որդիների հետ եւ այսպիսով Գանեբաթը

փարաւոնի փան մէջ, նրա որդիների հետ էր դաստիարակուել: Երբ Ադերը Եգիպտոսում լսեց, թէ Դաւիթը վախճանուել է, եւ 21
 թէ զօրագլուխ Յովաբը մահացել է, ասաց փարաւոնին. «Ար-
 ձակիր ինձ, որ վերադառնամ իմ երկիրը»: Փարաւոնն ասաց 22
 Ադերին. «Ի՛նչդ է պակաս ինձ մօտ, որ ուզում ես գնալ քո եր-
 կիրը»: Ադերը նրան ասաց. «Անպայման արձակիր ինձ»: Եւ 23
 Ադերը վերադարձաւ իր երկիրը: Տէրը Սողոմոնի դէմ հանեց
 Եղիադայի որդի Ռազոնին, որը փախել էր իր փրոջից՝ Սու- 24
 բայի արքայ Ադրաազարից: Երբ Դաւիթը նրանց կոտորում էր,
 Ռազոնի մօտ մարդիկ էին հաւաքուել, եւ նա գնդի հրամանա-
 փար էր եղել: Նրանք գնացին Դամասկոս եւ հաստատուեցին
 այնտեղ: Նա թագաւորեց Դամասկոսում եւ Իսրայէլի թշնա- 25
 մին դարձաւ Սողոմոնի թագաւորութեան ամբողջ ընթացքում:
 Խժոժութիւններ անելուց բացի, Ադերը ո՞ր ունէր Իսրայէլի դէմ:
 Նա թագաւորում էր Եդոմի երկրում: Իր արքայի դէմ ձեռք 26
 բարձրացրեց նաեւ Սարիրայում ապրող եփրաթացի Նաբադի
 որդի Յերոբովամը, որի մօր անունը Սարուա էր՝ մի որբեւայ-
 րի կին: Նա Սողոմոնի մի ծառայի այրի կնոջ որդին էր: Ահա
 թէ ինչ պարագաներում նա ձեռք բարձրացրեց Սողոմոնն ար-
 քայի դէմ: Սողոմոնն արքան կառուցել էր միջնաբերդը եւ լցրել 27
 իր հօր՝ Դաւթի քաղաքի խրամաւոր: Յերոբովամը մի քաջարի
 մարդ էր, եւ երբ Սողոմոնը փեսաւ, որ նա գործունեայ երիտա-
 սարդ է, նրան նշանակեց Յովսէփի փան բեռնակիրների վերա-
 կացու: Այդ ժամանակ էր, որ Յերոբովամը ելաւ Երուսաղէմից, 29
 եւ ճանապարհին նրան հանդիպեց սիլոնացի Աքիա մարգարէն
 ու ճանապարհից մի կողմ քաշեց նրան: Աքիան նոր զգեստ էր
 հագել, եւ դաշտում նրանք երկուսով էին: Աքիան իր նոր զգես- 30
 ւը բռնեց ու պապառուցեց փասներկու կտոր անելով: Նա ա-
 սաց Յերոբովամին. «Ա՜ռ քեզ փառը կտոր, քանզի Իսրայէլի
 Տէր Աստուածը այսպէս է ասում. «Ահա ես Սողոմոնի թագա-
 ւորութիւնը ձեռքից խլելով՝ պիտի պապառուցեմ եւ քեզ պիտի
 յանձնեմ փառը ցեղ, իսկ երկու ցեղը թող նրան մնայ յանուն 32
 իմ ծառայ Դաւթի եւ յանուն Երուսաղէմ քաղաքի, որն ընտրեցի
 Իսրայէլի բոլոր ցեղերին պապկանող քաղաքների միջից: Եւ սա
 այն բանի փոխարէն, որ նա ինձ լքեց եւ երկրպագեց սիդոնա- 33
 ցիների զարշէլի կուռք Աստարտին, Մովաբի կուռք Քամոսին
 եւ ամոնացիների զագրելի կուռք Մեղքոմին ու չընթացաւ իմ

ճանապարհով, չարեց այն, ինչ հաճելի է ինձ, չկապարեց իմ
 ճշմարիտ օրէնքներն ու պատուիրանները, ինչպէս արել էր իր
 34 հայր Դաւիթը: Բայց ես ամբողջ թագաւորութիւնը չխլեցի նրա
 ձեռքից (որպէսզի իր թագաւորութեան բոլոր օրերում հակա-
 ռակութեամբ հապուցեմ իր հակառակութեան դիմաց) յանուն
 իմ ծառայ Դաւթի, որին ընտրել եմ, եւ որը պահեց իմ պատուի-
 35 րաններն ու իմ օրէնքները: Թագաւորութիւնը խլելու եմ նրա
 ձեռքից եւ քեզ եմ յանձնելու փասը ցեղ, իսկ նրա որդուն պի-
 36 րի փամ երկու ցեղ, որպէսզի իմ ծառայ Դաւթի ճրագը միշտ
 վառ մնայ իմ առջեւ՝ իմ Երուսաղէմ քաղաքում, որն ընտրել եմ
 37 իմ անունը յայրնի դարձնելու համար: Ես քեզ եմ ընտրում,
 դու կը թագաւորես այն ամենի վրայ, որ քո սիրտը կը կա-
 38 մենայ, թագաւոր կը լինես Իսրայէլի վրայ: Եթէ պահես այն
 ամէնն, ինչ քեզ պատուիրելու եմ, ընթանաս իմ ճանապարհով
 ու գործես այն, ինչ հաճելի է ինձ, հետեւես իմ պատուիրաննե-
 րին ու հրամաններին, ինչպէս արեց իմ ծառայ Դաւիթը, ապա
 կը լինեմ քեզ հետ եւ քեզ համար հաստատում փուն կը շինեմ,
 39 ինչպէս Դաւթի համար շինեցի, եւ քեզ կը յանձնեմ Իսրայէ-
 լը: Այս պատճառով պիտի փանջեմ Դաւթի սերունդը, բայց ոչ
 40 ընդմիշտ»: Սողոմոնը ուզում էր սպանել Յերոբովամին, բայց
 Յերոբովամը փախաւ-գնաց Եգիպտոս, եգիպտացիների Սաւ-
 սակիմ արքայի մօտ եւ մնաց Եգիպտոսում մինչեւ Սողոմոնի
 41 մահը: Սողոմոնի մնացած գործերը եւ ամէն ինչ, որ նա արել
 է, նրա իմաստութիւնները չէ՛ որ գրի են առնուած Սողոմոնի
 42 գործերի գրքում: Սողոմոնը Երուսաղէմի եւ ամբողջ Իսրայէլի
 43 վրայ թագաւորեց քառասուն տարի: Սողոմոնը գնաց իր նախ-
 անիների գիրկը, նրան թաղեցին իր հայր Դաւթի քաղաքում, ու
 նրա փոխարէն թագաւորեց նրա որդի Ռոբովամը:

12 Ռոբովամ արքան գնաց Սիկիմ, որովհետեւ ամբողջ Իսրայէ-
 2 լը եկել էր Սիկիմ նրան թագաւոր օծելու: Երբ դա լսեց Նաբա-
 րի որդի Յերոբովամը, որը տակաւին Եգիպտոսում էր Սողոմոն
 արքայից փախչելուց ի վեր, Եգիպտոսից վերադարձաւ Երու-
 3 սաղէմ: Մարդ ուղարկեցին ու կանչեցին նրան: Յերոբովամը
 եւ հաւաքուած բոլոր իսրայէլացիները եկան ու խօսելով Ռո-
 4 բովամ արքայի հետ՝ ասացին. «Քո հայրը ծանր լուծ էր դրել
 մեզ վրայ: Արդ, դու թեթեւացրո՞ւ քո հօր սահմանած խիստ ծա-
 ռայութիւնն ու մեզ վրայ դրած ծանր լուծը, որ մենք ծառայենք

քեզ»: Ռոբովամն ասաց նրանց. «Գնացէ՛ք եւ երեք օրից դար- 5
 ձեալ եկէ՛ք ինձ մօտ»: Նրանք գնացին: Ռոբովամ արքան խոր- 6
 հրդակցեց ծերերի հետ, որոնք շրջապատում էին իր հայր Սո-
 դոմոնին նրա կենդանութեան օրօք, եւ ասաց. «Ի՞նչ խորհուրդ
 էք փալիս, որ պապասխան փանք այս ժողովրդին»: Նրան 7
 ասացին. «Եթէ դու այսօր ժողովրդին ծառայութիւն մաքու-
 ցես, զիջող լինես, ընդառաջես եւ բարի խօսքեր ասես, նրանք
 ընդմիշտ կը ծառայեն քեզ»: Ռոբովամը, սակայն, մերժեց ծե- 8
 րերի փուած խորհուրդը եւ խորհրդակցեց իր սննդակից ու իր
 առաջ կանգնած երիպասարդների հետ՝ ասելով. «Ի՞նչ խոր- 9
 հուրդ էք փալիս, որ պապասխան փանք այս ժողովրդին, որ
 խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Թեթեւացրո՛ւ այն լուծը, որ քո հայ-
 րը դրել էր մեզ վրայ»: Իր սննդակից ու իր առաջ կանգնած 10
 երիպասարդներն ասացին. «Այսպէս կ'ասես այն մարդկանց,
 որ քեզ հետ խօսելով ասել են. «Քո հայրը ծանրացրեց մեր
 լուծը, իսկ դու թեթեւացրո՛ւ այն մեր վրայից»: Այսպէս ասա՛ 11
 նրանց. «Իմ ճկոյթը հօրս մէջքից հասար է: Արդ, եթէ իմ հայ-
 րը ձեզ վրայ ծանր լուծ էր դրել, ապա ես կ'աւելացնեմ ձեր
 լուծը. իմ հայրը ձեզ խրափում էր ծեծով, իսկ ես կարիճնե-
 րով կը խրափեմ ձեզ»: Երրորդ օրն ամբողջ Իսրայէլը եկաւ 12
 Ռոբովամ արքայի մօտ, ինչպէս արքան ասել էր նրանց. «Վե-
 րադարձէ՛ք ինձ մօտ երրորդ օրը»: Արքան խափութեամբ պա- 13
 փասխան փուեց ժողովրդին եւ, մերժելով ծերերի փուած խոր-
 հուրդը, Ռոբովամը նրանց հետ խօսեց ըստ երիպասարդների 14
 փուած խորհրդի՝ ասելով. «Եթէ իմ հայրը ծանր լուծ էր դրել ձեզ
 վրայ, ապա ես կ'աւելացնեմ ձեր լուծը: Իմ հայրը ձեզ ծեծով
 էր խրափում, իսկ ես կարիճներով եմ խրափելու ձեզ»: Թա- 15
 գաւորը չսեց ժողովրդին, որովհետեւ Տէրն էր խոփորել նրան,
 որպէսզի Տէրը հասարարի իր այն խօսքը, որ սիլոնացի Աքի-
 այի միջոցով ասել էր Նաբափի որդի Յերոբովամի վերաբերե-
 ալ: Երբ ամբողջ Իսրայէլը փեսաւ, որ արքան չսեց իրեն, պա- 16
 փասխան փուեց ժողովուրդն արքային՝ ասելով. «Մենք կիսելու
 ի՞նչ ունենք Դաւթի հետ: Մենք Յեսսէի որդու հետ էլ ժառան-
 գութիւն չունենք: Իսրայէլ, գնա՛ քո վրանները, դու ի՛նքդ հո- 17
 գա Դաւթի փան հոգսերը»: Իսրայէլացիները գնացին իրենց
 վրանները, իսկ Յուդայի երկրի քաղաքներում բնակուող իսրա- 18
 յէլացիների վրայ թագաւորեց Ռոբովամը: Ռոբովամ արքան

հարկահաւաքների պէս Ադոնիրամին ուղարկեց հարկ հաւա-
 քելու, բայց ամբողջ Իսրայէլը քարկոծելով սպանեց նրան, իսկ
 Ռոբովամ արքան շփապեց կառք բարձրանալ ու փախչել Երու-
 19 սաղէմ: Այսպիսով Իսրայէլը ապստամբեց Դաւթի փան դէմ:
 20 Եւ այդպէս է մինչեւ այսօր: Երբ ամբողջ Իսրայէլը լսեց, թէ
 Յերոբովամը վերադարձել է, մարդ ուղարկեցին, նրան ժողովի
 կանչեցին ու թագաւոր օծեցին Իսրայէլի վրայ: Ոչ ոք չյարեց
 21 Դաւթի փանը, բացի Յուդայի ու Բենիամինի ցեղերից: Ռո-
 բովամը մտաւ Երուսաղէմ եւ զօրահաւաք արեց Յուդայի քնից
 ու Բենիամինի ցեղից: Նարիւր ութսուն հազար երիտասարդ
 պատերազմողներ եկան Իսրայէլի փան դէմ, որպէսզի թագա-
 22 տրութիւնը վերադարձնեն Սողոմոնի որդի Ռոբովամին: Տէրը
 23 խօսեց Ասպծու մարդ Սամեայի հետ՝ ասելով. «Խօսիր Յու-
 դայի երկրի արքայ Սողոմոնի որդի Ռոբովամի եւ Յուդայի ու
 Բենիամինի ամբողջ փան եւ մնացած մարդկանց հետ ու նրանց
 24 ասա՛. «Այսպէս է ասում Տէրը. մի՛ ելէք ու մի՛ պատերազմէք ձեր
 եղբայրների՝ իսրայէլացիների դէմ, եւ թող իւրաքանչիւրը վե-
 րադառնայ իր փունը, քանզի ինձնից եղաւ այդ բանը»: Նրանք
 25 լսեցին Տիրոջ խօսքը եւ, անսալով Տիրոջը, յետ դարձան: Յե-
 ռոբովամը Եփրեմի լերան վրայ կառուցեց Սիկիմը եւ այնտեղ
 էր բնակում: Այնուհետեւ այնտեղից ելաւ ու շինեց Փանուէլը:
 26 Յերոբովամն ասաց իր մարքում. «Իմ թագաւորութիւնը նորից
 27 կը վերադառնայ Դաւթի փուն, եթէ այս մարդիկ գնան ու զոհ
 մատուցեն Երուսաղէմում, Տիրոջ փանը: Այն ժամանակ այս
 մարդկանց միտքը կը հակուի դէպի Տէրն ու իրենց փերը՝ Յու-
 դայի երկրի արքայ Ռոբովամը, ինձ կը սպանեն ու կ'անցնեն
 28 Յուդայի երկրի արքայ Ռոբովամի կողմը»: Արքան խորհեց
 ու երկու ոսկէ հորթ պատրաստելով՝ ասաց ժողովրդին. «Բա-
 ւական է մինչեւ Երուսաղէմ գնաք: Ահա քո աստուածները, ո՛վ
 Իսրայէլ, որոնք քեզ դուրս բերեցին Եգիպտացիների երկրից»:
 29, 30 Նա կուռքերից մէկը դրեց Դանում, իսկ միւսը՝ Բեթէլում: Այս-
 պիսով մեղք գործուեց, որովհետեւ ժողովուրդը գնում էր մին-
 31 չեւ Դան՝ հորթերից մէկին երկրպագելու: Նա բարձունքների
 վրայ կառուցեց նաեւ մեհեաններ եւ Ղեւիի ցեղին չպարկա-
 32 նող մարդկանց քրմեր դարձրեց: Յերոբովամը փօն կատարեց,
 ութերորդ ամսի փասնիինգերորդ օրը փօնական օր սահմանեց,
 ինչպէս Յուդայի երկրում էր, եւ Բեթէլում պատրաստած իր ոս-

կէ հորթերի համար զոհեր մապուցեց: Նա Բեթէլում կառու-
ցած մեհեանում քրմեր նշանակեց, Բեթէլում, ութերորդ ամսի 33
փասնհինգերորդ օրը սահմանած փօնին՝ զոհասեղանի վրայ
զոհեր մապուցեց իսրայէլացիների համար:

Երբ Յերոբովամը զոհ մապուցելու համար կանգնած էր 13
զոհասեղանի առաջ, Տիրոջ թելադրանքով Յուդայի երկրից
Բեթէլ եկաւ Ասաբծու մարդը: Նա Տիրոջ խօսքն ուղղելով 2
զոհասեղանին՝ ասաց. «Սեղա՛ն, ո՛վ սեղան, այսպէս է ասում
Տէրը. «Դաւթի փանը Յոսիա անունով մի որդի կը ծնուի, նա
քեզ վրայ կը զոհաբերի մեհեանների քրմերին, որոնք քեզ վրայ
զոհ են մապուցում, եւ մարդկանց ոսկորները կ'այրի քեզ վրայ»:
Իր ասածը հաստատելու համար ասաց. «Այս է նշանը, որ Տէրն 3
է ասել. «Նիմա դա կը փլուի, իսկ դրա վրայի իւղոտուած մոխի-
րը կը թափուի»»: Երբ Յերոբովամ արքան լսեց Ասաբծու մարդու 4
Բեթէլում գարնուող զոհասեղանին ուղղուած խօսքերը, իր ձեռ-
քը մեկնեց զոհասեղանի վրայից՝ ասելով. «Բռնեցէ՛ք դրան»,
բայց դէպի նա մեկնուած նրա ձեռքը չորացաւ, նա չկարողա-
ցաւ ձեռքն իրեն քաշել, զոհասեղանը փլուեց, իսկ դրա վր- 5
այի իւղոտուած մոխիրը թափուեց, ըստ այն նշանի, որ փուել
էր Ասաբծու մարդը Տիրոջ խօսքով: Յերոբովամ արքան ասաց 6
Ասաբծու մարդուն. «Աղաչի՛ր քո Տէր Ասաբծուն, աղօթի՛ր ինձ հա-
մար, որ ձեռքս դէպի ինձ քաշուի»:
Ասաբծու մարդն աղաչեց Տի-
րոջը, եւ արքայի ձեռքը առաջուայ պէս դէպի ինքը յետ քաշուեց:
Արքան, խօսելով Ասաբծու մարդու հետ, ասաց. «Տո՛ն մփի՛ր ինձ 7
հետ, ճաշի՛ր, եւ ես քեզ պարգեւ կ'փամ»:
Ասաբծու մարդն ա- 8
սաց արքային. «Եթէ քո փան կ'եսն էլ ինձ փաս, չեմ մփնի քո
փունը, ոչ էլ հաց կ'ուտեմ եւ ջուր կը խմեմ այսօրեղ, քանզի 9
Տէրն ինձ այսպիսի պատուէր է փուել. «Նաց չուտես այդօրեղ,
ջուր չխմես եւ չվերադառնաս այն ճանապարհով, որով գնացել
ես»:
Նա գնաց հեռացաւ Բեթէլից, բայց ոչ այն ճանապարհով, 10
որով եկել էր: Մի ծեր մարգարէ էր բնակւում Բեթէլում: Նրա 11
որդիներն եկան ու նրան պատմեցին այն բոլոր դէպքերը, որ
այդ օրը Բեթէլում անցել էին Ասաբծու մարդու գլխով, ինչպէս
նաեւ այն խօսքերը, որ նա ասել էր արքային, եւ իրենց երեսը
շուռ փուեցին, որ հեռանան իրենց հօր մօտից: Նայրը հարցրեց 12
նրանց. «Ո՞ր ճանապարհով գնաց նա»: Որդիները ցոյց փուե-
ցին նրան այն ճանապարհը, որով գնացել էր Յուդայի երկրից

13 եկած Ասործու մարդը: Նա ասաց որդիներին. «Թամբեցէք է-
14 շը»: Թամբեցին էշը, եւ նա նստեց էշի վրայ, գնաց Ասործու
մարդու յետեւից եւ նրան գտաւ կաղնու փակ նստած: Ծերը
հարցրեց. «Դո՞ւ ես Յուդայի երկրից եկած Ասործու մարդը»:
15 Սա ասաց. «Ես եմ»: Նա ասաց. «Ե՛կ ինձ հետ փուն եւ հա՛ց
կեր»: Սա ասաց. «Չեմ կարող քեզ հետ վերադառնալ եւ քեզ
16 մօտ գալ, հաց ուտել ու ջուր խմել այնտեղ, քանզի Տէրն ինձ
այսպիսի հրաման է փռել. «Նաց չուրես այդտեղ, ջուր չխմես
17 եւ չվերադառնաս այն ճանապարհով, որով գնացել ես»: Նա
ասաց նրան. «Ես էլ եմ մարգարէ քեզ պէս. Տիրոջ հրեշտա-
կը խօսեց ինձ հետ՝ ասելով. «Նրան քեզ մօտ՝ քո փունը փար,
18 թող հաց ուտի ու ջուր խմի»: Նա խաբելով փարաւ նրան իր
հետ. սա հաց կերաւ ու ջուր խմեց: Եւ մինչ սեղան էին նստել,
20 Տէրը խօսեց նրան այն մարգարէի հետ, որ Ասործու մարդուն
իր փունն էր բերել: Սա խօսելով Յուդայի երկրից եկած Ասոր-
ծու մարդու հետ՝ ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Քանի որ
դու չհնազանդուեցիր Տիրոջ խօսքին, չպահեցիր այն հրամա-
22 նը, որ քո Տէր Ասործուն էր փռել քեզ, եկար, հաց կերար
ու ջուր խմեցիր այնտեղ, որի մասին Տէրն ասել էր քեզ. «Նաց
չուրես, ջուր չխմես»: Արդ, քո դիակը քո հայրերի գերեզմա-
23 նը չի մտնելու»: Երբ հաց ուտելուց ու ջուր խմելուց յետոյ նա
24 թամբեց մարգարէի էշն ու գնաց, ճանապարհին նրան հան-
դիպեց մի առիւծ, որը յօշոտեց նրան: Նրա դիակն ընկած էր
ճանապարհին, էշը նրա կողքին էր կանգնած, իսկ առիւծը՝ դի-
25 ակի մօտ: Եկան անցորդներ, փեսան ճանապարհին ընկած
դիակն ու դիակի մօտ կանգնած առիւծը, մտան այն քաղաքը,
ուր այդ ծերունի մարգարէն էր բնակում, եւ պատմեցին իրենց
26 փեսածը: Երբ այս բանը լսեց Ասործու մարդուն ճանապար-
հից յետ դարձած մարգարէն, ասաց. «Դա Ասործու մարդն է,
որը Տիրոջ խօսքը չլսեց, Տէրը նրան առիւծին յանձնեց, եւ սա
27 բզկտելով սպանեց նրան, ինչպէս որ Տէրն ասել էր նրան»: Նա
խօսեց իր որդիների հետ՝ ասելով. «Նամբեցէք էշը»: Նրանք
28 համբեցին: Նա գնաց ու գտաւ ճանապարհին ընկած նրա դի-
ակը, իսկ էշն ու առիւծը կանգնած էին դիակի մօտ: Առիւծը չէր
29 կերել Ասործու մարդու դիակը, ոչ էլ յօշոտել էր էշին: Մարգա-
րէն առաւ Ասործու մարդու դիակը, դրեց իր էշի վրայ եւ բերեց
30 իր քաղաքը, որ ողբան նրա վրայ ու թաղեն նրան: Մարգա-

րէն նրա դիակը թաղեց իր գերեզմանում: Նրա վրայ լաց եղան
 եւ ասացին. «Վայ, եղբայր»: Նրա վրայ ողբալուց յետոյ ծերն
 ասաց իր որդիներին. «Երբ մեռնեմ, ինձ կը թաղէք այն գերեզ- 31
 մանում, ուր թաղուեց Ասործու մարդը. նրա ոսկորների կողքի՛ն
 դրէք ինձ, որպէսզի իմ ոսկորները պահպանուեն նրա ոսկոր-
 ների հետ, որովհետեւ անպայման կը կապարտուի Տիրոջ այն 32
 խօսքը, որ ասուեց Բեթէլում գրնուող զոհասեղանի ու Մամա-
 րիայի բարձրադիր կռաւորների դէմ»: Այս բաներից յետոյ էլ 33
 Յերոբովամը չիրաժարուեց իր չարիքներից. նա ժողովրդի մի
 մասին մեհեանների քրմեր էր դարձնում. ով ուզում էր, նրան
 ձեռնադրում էր, եւ սա դառնում էր մեհեանների քուրմ: Ահա 34
 թէ ինչպէս Յերոբովամի փունը մեղք գործեց, եւ դրա համար էլ
 նա բնաջնջուեց ու վերացաւ երկրի երեսից:

Այն ժամանակ հիւանդացաւ Յերոբովամի որդի Աքիան, եւ 14, 2
 Յերոբովամն ասաց իր կնոջը. «Վեր կաց, կերպարանափո-
 խուիր, որ չիմանան, թէ դու Յերոբովամի կինն ես, եւ գնա՛ Սե-
 լով: Այնպեղ է ապրում Աքիա մարգարէն: Նա գուշակել է, թէ ես
 պիտի թագաւորեմ այս ժողովրդի վրայ: Նա՛ց վերցրու Ասոր- 3
 ծու մարդու համար, նրա որդիների համար՝ բլիթներ, չամիչ ու
 մի սափոր մեղր, գնա՛ նրա մօտ, եւ նա քեզ պիտի յայտնի, թէ
 ինչ կը պատահի մանկանը»: Յերոբովամի կինն այդպէս էլ ա- 4
 րեց. նա վեր կացաւ գնաց Սելով, մտաւ Աքիայի փունը, սակայն
 Աքիայի փեսողութիւնը վաւարացել էր, ծերութեան պատճառով
 աչքերը չէին փեսնում: Տէրն ասաց Աքիային. «Յերոբովամի 5
 կինը եկել է քեզնից բան հարցնելու իր հիւանդ որդու մասին,
 իսկ դու այսպէս եւ այսպէս կ'ասես նրան»: Երբ կինը ներս 6
 մտաւ, արդէն կերպարանափոխուած էր: Երբ Աքիան դռան բա-
 ցուելուց եւ ներս մտնելուց յետոյ լսեց նրա ուրնաձայնը, ասաց.
 «Մտի՛ր, Յերոբովամի՛ կին, ինչո՞ւ ես կերպարանափոխուել: Ես
 ուղարկուած եմ, որ քեզ դաժան բան ասեմ: Գնա՛ եւ ասա՛ Յե- 7
 րոբովամին. այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Ասորուածը. «Ես
 քեզ բարձրացրի ժողովրդի միջից, քեզ Իսրայէլի իմ ժողովրդի
 վրայ առաջնորդ դրեցի, եւ թագաւորութիւնը խլեցի Դաւթի 8
 փնից ու քեզ յանձնեցի, սակայն դու չեղար իմ ծառայ Դաւ-
 թի նման, որը պահում էր իմ պատուիրանները եւ իր ամբողջ
 սրտով հետեւում էր ինձ, որպէսզի իմ աչքին հաճելի երեւացածն
 անի: Դու ատելի շատ չարութիւն գործեցիր, քան քո բոլոր նա- 9

խորդները. դու օտար ասպուածներ ու ձուլածոյ կուռքեր պապ–
րասպել փուեցիր, որպէսզի ինձ բարկացնես, իսկ ինձ մոռացու–
10 թեան փուեցիր: Դրա համար Յերոբովամի փան վրայ չարիք
պիտի բերեմ, Յերոբովամի փնից մինչեւ վերջ պիտի բնաջնջեմ
բոլոր նրանց, ովքեր միգում են պապին, Իսրայէլի մէջ ապրող
սարուկ ու ազապ մարդկանց, Յերոբովամի փունը պիտի ալեմ
այնպէս, ինչպէս աղբն են ալում, մինչեւ որ իսպառ ոչնչացնեմ
11 այն: Յերոբովամի փնից ով քաղաքում մեռնի, շները պիտի ու–
րեն նրան, իսկ ով դաշտում մեռնի, երկնքի թռչունները պիտի
12 կտրեն»: Ահա Տէրն է այսպէս ասել: Իսկ դու վեր կաց գնա՛ քո
փունը, եւ երբ քո ոտքերը քաղաք մտնեն, երեխան կը մեռնի,
13 եւ ամբողջ Իսրայէլը կ'ողբայ ու կը թաղի նրան: Յերոբովամի
մարդկանցից միայն նրա որդին կը մտնի գերեզման, քանի որ
Իսրայէլի Տէր Ասպուածը Յերոբովամի փանը միայն նրա՛ մէջ
14 փեսաւ մի բարի բան: Տէրը իր համար մի թագաւոր պիտի
հանի Իսրայէլի դէմ, որը այսօր իսկ բնաջինջ պիտի անի Յե–
15 րոբովամի փունը: Եւ արդ, ի՛նչ մնաց: Տէրը պիտի հարուածի
Իսրայէլին, եւ նա պիտի նմանուի ջրի մէջ շարժուող եղեգի: Նա
իսրայէլացիներին պիտի հեռացնի այս լաւ երկրից, որ փուել
էր նրանց հայրերին: Նրանց գետի միւս կողմը պիտի քշի ի
դիմաց այն բանի, որ նրանք իրենց համար կուռքեր շինեցին,
16 որպէսզի բարկացնեն Տիրոջը: Տէրը կորստեան պիտի մատ–
նի Իսրայէլին Յերոբովամի մեղքերի համար, որը մեղանչեց եւ
17 Իսրայէլին էլ մեղանչել փուեց»: Յերոբովամի կինը վեր կացաւ
ու գնաց Սարիբա: Նա հազիւ էր փան դռնից ներս մտել, որ ե–
18 րեխան մեռաւ, եւ ամբողջ Իսրայէլը ողբաց նրան ու թաղեց,
ինչպէս որ Տէրն էր նախօրօք յայտնել իր ծառայ Աքիա մար–
19 գարէի միջոցով: Յերոբովամի մնացած գործերի մասին, թէ
նա ինչ պատերազմներ մղեց, որքան ժամանակ թագաւորեց,
գրուած է Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ:
20 Յերոբովամը թագաւորեց քսաներկու փարի եւ գնաց իր նախ–
նիների գիրկը: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդի Նաբադը:
21 Սողոմոնի որդի Ռոբովամը թագաւորեց Յուդայի երկրի վրայ:
Քառասունմէկ փարեկան էր Ռոբովամը, երբ թագաւոր օծուեց,
եւ փասնեօթը փարի թագաւորեց Երուսաղէմ քաղաքում, որը
Տէրն ընտրել էր Իսրայէլի բոլոր ցեղերին պապկանող վայրերի
միջից, որպէսզի իր անունն այնպէղ յայտնի դարձնի: Նրա ա–

մոնացի մօր անունն էր Նաամա: Ռոբովամը չար գործեր արեց 22
 Տիրոջ առաջ. նա նմանուեց իր նախնիներին՝ ընթացաւ նրանց
 գործած մեղքերի ճանապարհով: Նրանք իրենց համար մե- 23
 հեաններ ու կուռքեր շինեցին ամէն բարձր բլրի վրայ եւ ամէն
 փերեւաշաք ծառի փակ: Նրանք խոտորուեցին այդ երկրի այն 24
 ազգերի նման, որոնք զարշելի բաներ էին անում, եւ որոնց քշել
 էր Տէրը իսրայէլացիների առջեւից: Այն փարում, երբ Ռոբովա- 25
 մը թագաւոր օծուեց, Եգիպտոսի արքայ Սաւսակիմը յարձակ-
 ուեց Երուսաղէմի վրայ, վերցրեց Տիրոջ փան, ինչպէս նաեւ 26
 արքայի փան բոլոր գանձերը, ոսկէ նիզակները, որոնք Դա-
 վիթը աւար էր վերցրել Սուբայի արքայ Ադրաազարի ձեռքից:
 Նա փարաւ ամէն ինչ, որ Դավիթը վերցրել էր որպէս աւար ու
 փարել Երուսաղէմ: Աւար վերցրեց նաեւ ոսկէ վահանները, որ
 պարարասփել էր Սողոմոնը: Ռոբովամ արքան դրանց փոխա- 27
 րէն պղնձէ վահաններ շինեց եւ դրանք յանձնեց պահակազօրքի
 զօրագլուխներին, որոնք պահպանում էին արքայի փունը: Երբ 28
 արքան մտնում էր Տիրոջ փունը, պահակազօրքը օգտագործում
 էր դրանք ու յետոյ կախում զինարանում: Ռոբովամի մնացած 29
 գործերը եւ այն ամէնը, ինչ արել է նա, չէ՛ որ նկարագրուած են
 Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Ռո- 30
 բովամն ու Յերոբովամը միշտ պատերազմի մէջ էին: Ռոբո- 31
 վամը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց իր նախնիների
 մօք, Դավթի քաղաքում: Նրա ամոնացի մօր անունը Նաամա
 էր: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդի Աբիուն:

15 Նաբաթի որդի Յերոբովամի թագաւորութեան փասնութե-
 րորդ փարում Յուդայի երկրի վրայ թագաւորեց Ռոբովամի որ-
 դի Աբիուն: Նա երեք փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա 2
 մայրը Աբեսաղոմի դուստր Մաաքան էր: Նա գնաց նախկինում 3
 Տիրոջ առաջ իր հօր գործած բոլոր մեղքերի ճանապարհով,
 նրա սիրտն ուղիղ չէր իր Տէր Աստծու առջեւ, ինչպէս մաքուր
 էր իր հայր Դավթի սիրտը: Տէր Աստուածը, սակայն, յանուն 4
 Դավթի նկատմամբ ունեցած իր սիրոյ, Երուսաղէմում թողել էր
 մի ժառանգ, որպէսզի նրանից յետոյ նրա որդիները գոյատեւեն
 նրա միջոցով, ու կանգուն պահի Երուսաղէմը, քանի որ Դա- 5
 վիթն իր ամբողջ կեանքի ընթացքում ուղիղ էր ընթացել Տիրոջ
 առջեւ, չէր շեղուել այն ուղուց, որ պարտաւորել էին իրեն, բա-
 ցի քեփացի Ուրիայի հետ կապարուած դէպքից: Իրենց կեն- 6

դանութեան բոլոր օրերուն Աբիուն ու Յերոբովամը իրար դէմ
7 պատերազմ էին մղում: Աբիուի մնացած գործերն ու նրա ա-
րարքները չէ՛ որ նկարագրուած են Յուդայի երկրի թագաւոր-
ների ժամանակագրութեան մէջ: Պատերազմ էր մղում Աբիուի
8 ու Յերոբովամի միջեւ: Աբիուն գնաց իր նախնիների գիրկը
եւ թաղուեց Դաւթի քաղաքում: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր
9 որդի Ասան: Իսրայէլի արքայ Յերոբովամի թագաւորութեան
քսաներորդ տարում Ասան թագաւորեց Յուդայի երկրի վրայ:
10 Նա քառասունմէկ տարի իշխեց Երուսաղէմում: Նրա մայրը
11 Աբեսաղոմի դուստր Մաաքան էր: Ասան իր նախնի Դաւթի
12 նման ուղիղ ընթացք ունեցաւ Տիրոջ առջեւ, երկրից վերաց-
րեց սողոմական մեղքը, ջնջեց ամէն փեսակ մոլորութիւնները,
13 որ գործել էին իր նախորդները: Նա իր մայր Մաաքային զրկեց
«Մեծ փիկին» կոչումից, քանզի նա իր մեհեանում ծէս էր կա-
տարել: Ասան կործանեց նրա կուռքերը եւ դրանք հրով այրեց
14 Կեդրոնի հեղեղափի մօտ: Թէւ մեհեանները չվերացրեց, սա-
կայն իր ամբողջ կեանքում նրա սիրտն ամբողջովին ուղիղ էր
15 Տիրոջ նկատմամբ: Նա բերեց իր հօր սիւները, նաեւ իրեն
պատկանող արծաթէ ու ոսկէ սիւներն ու անօթները եւ դրեց
16 Տիրոջ տանը: Իրենց կենդանութեան բոլոր օրերում Ասան ու
Իսրայէլի արքայ Բաասան իրար դէմ պատերազմ էին մղում:
17 Իսրայէլի արքայ Բաասը յարձակուեց Յուդայի երկրի վրայ եւ
կառուցեց Ռաման, որ որեւէ մէկը ելումուտ չունենայ Յուդայի
18 արքայ Ասայի երկիրը: Ասան վերցրեց Տիրոջ տան գանձա-
րանում եւ թագաւորական տան գանձարանում եղած ամբողջ
արծաթն ու ոսկին, տուեց իր ծառաների ձեռքը, որ դրանք տա-
նեն Դամասկոսում բնակուող ասորիների արքայ Ազայէլի որ-
19 դի Աբենրայիմի որդի Ադերի որդուն՝ ասելով. «Դաշինք թող
կնքուի իմ ու քո միջեւ, ինչպէս որ եղել է իմ հօր ու քո հօր միջեւ:
Ահաւասիկ քեզ ընծայ եմ ուղարկում արծաթ ու ոսկի, որպէսզի
քանդես քո եւ Իսրայէլի արքայ Բաասի միջեւ եղած դաշինքը,
20 եւ նա հեռանայ ինձնից»: Ադերի որդին լսեց Ասա արքային,
իր իշխաններին ուղարկեց Իսրայէլի քաղաքների դէմ, հարու-
ածեց Այինը, Դանը, Աբել Բեթմաաքան եւ ամբողջ Քեներեթը
21 մինչեւ Նեփթաղիմի ամբողջ երկիրը: Երբ Բաասան լսեց այդ,
22 ընդհատեց Ռամայի շինութիւնը եւ վերադարձաւ Թերսա: Ա-
սա արքան Յուդայի երկրի բոլոր մարդկանց, որոնք Ենակիմում

էին, հրամայեց, որ հանեն բերեն Ռամայի քարերն ու փայտերը, որ Բաասան օգտագործում էր շինութեան համար: Ասա արքան դրանցով կառուցապատեց Բենիամինի ամբողջ բլուրը եւ դիպանոցը: Ասայի մնացած գործերը, նրա զօրութիւնը եւ այն ամէնը, ինչ նա արել է, նաեւ իր կառուցած քաղաքը, չէ՛ որ նկարագրուած են Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Այդպէղ չի ասուած միայն այն մասին, որ Ասայի ծերութեան օրերին նրա ուրբերը ցաւեցին: Ասան գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց իր նախնիների մօտ, Դաւթի քաղաքում: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Յոսափատը: Յերոբովամի որդի Նաբատը Իսրայէլում թագաւորեց Յուդայի արքայ Ասայի թագաւորութեան երկրորդ տարում: Նա Իսրայէլում թագաւորեց երկու տարի: Նա չար գործեր արեց Տիրոջ առաջ, ընթացաւ իր հօր գործած մեղքերի ճանապարհով եւ դրանցով էլ Իսրայէլը մեղքի մէջ գցեց: Նրա դէմ դաւնիւթեց Աքիայի որդի Բաասան, որն Իսաբարի տան վրայ էր իշխում: Բաասան նրան սպանեց այլազգիների բնակավայրում, իսկ Նաբատն ու ամբողջ Իսրայէլը պաշարել էին Գաբաթօնը: Բաասան նրան սպանեց Յուդայի երկրի Ասա արքայի թագաւորութեան երկրորդ տարում, եւ նրա փոխարէն ինքը թագաւորեց: Երբ թագաւոր դարձաւ, կոտորեց Յերոբովամի ամբողջ տունը եւ Յերոբովամի տնից ոչ մի մարդու կենդանի չթողեց, բոլորին բնաջնջեց, ինչպէս Տէրն էր ասել իր ծառայ սիլոնացի Աքիայի միջոցով, որովհետեւ Յերոբովամն ինքը շատ մեղքեր էր գործել եւ Իսրայէլին էլ մեղքերի մէջ էր գցել ու դրանով զայրացրել էր Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն: Նաբատի մնացած գործերն ու այն ամէնը, ինչ արել է նա, չէ՛ որ նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Իրենց կենդանութեան բոլոր օրերում Ասան ու Իսրայէլի արքայ Նաբատը իրար դէմ պատերազմ էին մղում: Յուդայի երկրի արքայ Ասայի թագաւորութեան երրորդ տարում ամբողջ Իսրայէլի վրայ թագաւորեց Աքիայի որդի Բաասան: Նա քսանչորս տարի թագաւորեց Թերսայում: Նա չար գործեր արեց Տիրոջ առաջ, գնաց Նաբատի որդի Յերոբովամի գործած մեղքերի ճանապարհով եւ դրանցով Իսրայէլն էլ մեղքերի մէջ գցեց:

Տէրը Անանիայի որդի Յելուի միջոցով խօսքն ուղղելով Բաասային՝ ասաց. «Թէւ ես քեզ երկրի փոշուց բարձրացրի եւ 2

իմ ժողովուրդ Իսրայէլին առաջնորդ դարձրի, սակայն դու գնացիր Յերոբովամի ճանապարհով եւ Իսրայէլի իմ ժողովրդին մէ-
3 ղանջել փութցիր, որ նրանց կուռքերով ինձ բարկացնես: Դրա համար ես թշնամի եմ յարուցելու Բաասայի ու նրա փան դէմ եւ քո փունը Նաբափի որդի Յերոբովամի փան նման եմ դարձ-
4 նելու: Բաասայի փնից ով քաղաքում մեռնի, շները պիտի ու- փեն նրան, իսկ ով դաշփում մեռնի, երկնքի թռչունները պի-
5 փի կփցեն»: Բաասայի մնացած գործերը, նրա քաջագործու- թիւններն ու այն ամէնը, ինչ նա արել է, չէ՞ որ նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Բաա-
6 սան գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց Թերսայում: Ասա արքայի թագաւորութեան քսաներորդ փարում նրա փոխարէն
7 թագաւորեց իր որդի Ելան: Արդէն ասել ենք, թէ Տէրը Անա- նիայի որդի Յէու մարգարէի միջոցով խօսել էր Բաասայի, նրա փան եւ այն բոլոր չարիքների մասին, որ նա գործել էր Տիրոջ նկատմամբ, թէ ինչպէս նա իր կափարած գործերով բարկացրել էր նրան, եւ Տէրը պատուհասել էր նրան այնպէս, ինչպէս Յե-
8 րոբովամին: Յուդայի երկրի արքայ Ասայի թագաւորութեան քսանվեցերորդ փարում Թերսայում Իսրայէլի վրայ երկու փա-
9 րի թագաւորեց Բաասայի որդի Ելան: Նրա ծառայ Ջամբրին՝ հեծելագորի կէս մասի հրամանափարը, ըմբոսփացաւ նրա դէմ, երբ նա Թերսայում հանդերձարանի պէտք Արսայի փանը խմել
10 հարբել էր: Ջամբրին Յուդայի երկրի Ասա արքայի թագաւո- րութեան քսանեօթներորդ փարում խփեց սպանեց նրան եւ նրա
11 փոխարէն թագաւոր դարձաւ: Երբ նա թագաւորեց ու նստեց գահին, կոփորեց Բաասայի ամբողջ փոհմը՝ նրա մերձաւոր- ներին ու բարեկամներին, կենդանի չթողեց պարսին միզող ոչ
12 մէկին: Ջամբրին Բաասայի ամբողջ փոհմը բնաջնջեց, ինչպէս որ Տէրը Յէու մարգարէի միջոցով յայտնել էր Բաասայի փան
13 մասին: Այս բոլորը եղան Բաասայի բոլոր մեղքերի, նրա որ- դի Ելայի մեղքերի պարճառով, քանի որ նրանք մեղանջել էին փութել Իսրայէլին՝ բարկացնելով Իսրայէլի Տէր Աստծուն իրենց
14 կուռքերով: Ելայի մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ նա արել է, չէ՞ որ նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժա-
15 մանակագրութեան մէջ: Յուդայի երկրի արքայ Ասայի թագա- ւորութեան քսանեօթներորդ փարում Ջամբրին Թերսայում թա- գաւորեց եօթը օր: Այդ ժամանակ Իսրայէլի զօրքը բանակապե-

ղի էր դրել այլազգիների Գաբաթոն բնակավայրում: Երբ բա- 16
 նակապետիւմ գրնուող ժողովուրդը լսեց, որ Զամբրին զօրք է
 հաւաքել ու սպանել արքային, ապա նոյն օրը զօրահրամանա-
 փար Ամրիին թագաւոր դարձրեց Իսրայէլի վրայ բանակապե-
 տիւմ: Ամրին բոլոր իսրայէլացիների հետ գնաց Գաբաթոնից 17
 ու եկաւ պաշարեց Թերսան: Երբ Զամբրին Կեսաւ, որ քա- 18
 ղաքը շուրջով գրաւելու են, մտաւ արքունի սենեակներից մե-
 կը եւ արքունի փունը հրի մատնեց: Նա մեռաւ Տիրոջ առաջ 19
 իր գործած մեղքերի համար, քանզի գնացել էր Նաբափի որ-
 ղի Յերոբովամի գործած մեղքերի ճանապարհով եւ դրանցով
 էլ Իսրայէլը մեղքի մէջ գցել: Զամբրիի մնացած գործերն ու 20
 նիւթած դաւադրութիւնները չէ՞ որ նկարագրուած են Իսրայէլի
 թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Այն ժամանակ Իս- 21
 րայէլի ժողովուրդը երկուսի բաժանուեց. ժողովրդի կէսը յարեց
 Գոնաթի որդի Թամնիին, որպէսզի նրան թագաւոր դարձնի,
 իսկ ժողովրդի միւս կէսը յարեց Ամրիին: Յաղթեցին Ամրիի 22
 հետեւորդները, իսկ Գոնաթի որդի Թամնիին յարող ժողովուր-
 դը պարտութիւն կրեց: Այն ժամանակ մեռան Թամնիին ու նրա
 եղբայր Յորամը, եւ Թամնիից յետոյ թագաւորեց Ամրին: Յու- 23
 դայի երկրի Ասա արքայի թագաւորութեան երեսունմէկերորդ
 փարում Ամրին թագաւորեց Իսրայէլի վրայ եւ իշխեց փասներ-
 կու փարի: Նա Թերսայում թագաւորեց վեց փարի: Ամրին 24
 Սեմերոն լեռը նրա փրոջից՝ Սամերից գնեց երկու փաղանդ
 արծաթով, լեռը շէնացրեց եւ շէնացրած այդ լեռը նախկին փի-
 րոջ՝ Սամերի անունով կոչեց Սեմերոն: Ամրին Տիրոջ առջեւ 25
 չարիք գործեց, բոլոր իրենից առաջ եղածներից աւելի չարու-
 թիւն գործեց, գնաց Նաբափի որդի Յերոբովամի ընթացած 26
 բոլոր ճանապարհներով, գործեց այն մեղքերը, որով մեղանջել
 փունեց Իսրայէլին եւ իր կուռքերով բարկացրեց Իսրայէլի Տէր
 Աստուծուն: Ամրիի մնացած գործերը, այն ամէնը, ինչ նա արել 27
 է, նրա քաջագործութիւնները չէ՞ որ նկարագրուած են Իսրայէ-
 լի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Ամրին գնաց իր 28
 նախնիների գիրկը, թաղուեց Սամարիայում, եւ իր փոխարէն
 թագաւորեց իր որդին՝ Աքաաբը: Ամրիի որդի Աքաաբը թա- 29
 գաւորեց Իսրայէլի վրայ: Յուդայի երկրի արքայ Ասայի թա-
 գաւորութեան երեսունութերորդ փարում Ամրիի որդի Աքաաբը
 թագաւորեց Իսրայէլի վրայ: Նա քսաներկու փարի թագաւո-

30 րեց Սամարիայում: Ամրիի որդի Աքաաբը Տիրոջ առջեւ առա-
 31ւել չար գտնուեց, քան իր բոլոր նախորդները: Բացի այն, որ
 նա գործում էր Նաբաբի որդի Յերոբոամի նոյն մեղքերը, նա
 կին առաւ սիդոնացիների արքայ Յոբադի դուստր Յեզաբէլին
 32եւ գնաց ու պաշտեց Բահաղին, երկրպագեց նրան եւ Սամա-
 րիայում կառուցած զարշէլի կուռքերի տանը Բահաղի համար
 33գոհասեղան կանգնեցրեց: Աքաաբը կուռք կանգնեցրեց եւ իր
 գործերով առաւել բարկացրեց Աստծուն, քան իրենից առաջ
 34եղած Իսրայէլի բոլոր թագաւորները: Նրա օրօք բեթէլացի
 Աքիելը կառուցեց Երիքովը, իր անդրանիկ որդի Աբիրոնի հետ
 դրա հիմքերը դրեց, իսկ կրտսեր որդի Սեգուբի հետ դրա դար-
 պասները կանգնեցրեց, համաձայն Տիրոջ խօսքի, որ ասուեց
 Նաւէի որդի Յեսուի բերանով:

17 Գաղաադի Թեգբէ գիւղից սերած Եղիա մարգարէն ասաց Ա-
 քաաբին. «Կենդանի է երկնային զօրութիւնների Տէր Աստուա-
 ծը, Իսրայէլի Աստուածը, որի առջեւ կանգնում եմ. եթէ այս տա-
 րիներին ցօղ իջնի կամ անձրեւ գայ, ապա այդ կը լինի միայն
 2, 3 իմ խօսքով»: Տէրը խօսեց Եղիայի հետ եւ ասաց. «Գնա՛ւ այս-
 տեղից դէպի արեւելք ու թաքնուի՛ր Քոռաթի հեղեղափի մօտ,
 4 որը Յորդանան գետի դիմացն է: Այնտեղ հեղեղափի ջրից կը
 խմես, իսկ ես հրամայել եմ ագռաւներին, որ քեզ այնտեղ կե-
 5րակրեն»: Եղիան գնաց եւ արեց Տիրոջ ասածի համաձայն. նա
 գնաց ու նստեց Քոռաթի հեղեղափի մօտ, Յորդանան գետի դի-
 6մաց: Ամէն առաւօտ ագռաւները հաց ու միս էին բերում նրան,
 ինչպէս նաեւ հաց ու միս՝ երեկոները, իսկ ջուրը նա հեղեղափից
 7էր խմում: Որոշ ժամանակ անց հեղեղափը ցամաքեց, որով-
 8հետեւ անձրեւ չէր տեղում երկրի վրայ: Տէրն իր խօսքն ուղղեց
 9Եղիային՝ ասելով. «Վեր՛ կաց եւ գնա՛ւ սիդոնացիների Սարեփ-
 թա քաղաքը եւ այնտեղ մնա: Ես մի այրի կնոջ պատուիրել
 10եմ, որ քեզ այնտեղ կերակրի»: Եղիան գնաց Սարեփթա ու
 հասաւ քաղաքի դարպասը: Մի կին այնտեղ փայտ էր հաւա-
 քում: Եղիան ձայն փալով նրան՝ ասաց. «Ինձ համար ամանով
 11մի քիչ ջուր բեր, որ խմեմ»: Կինը գնաց բերելու: Եղիան նրա
 յետեւից ձայն փալով՝ ասաց. «Ինձ համար մի պատառ հաց
 12բեր»: Կինն ասաց. «Կենդանի է քո Տէր Աստուածը. ես մի
 նկանակ էլ չունեմ, բացի սափորում եղած մի բոռ ալիւրից եւ
 կուծի մէջ եղած մի քիչ իւղից: Ահա մի երկու փայտի կտոր եմ

հաւաքում, որ գնամ ու հաց պարարաստեմ ինձ եւ երեխաներիս
 համար. այն կ'ուրենք ու յետոյ կը մեռնենք»: Եղիան ասաց 13
 նրան. «Քաջալերուի՛ր, գնա՛ եւ արա՛ այնպէս, ինչպէս ասացիր,
 սակայն նախ ինձ համար մի փոքրիկ նկանակ պարարաստի՛ր ու
 բեր՛ եւ ապա պարարաստի՛ր քեզ ու երեխաներիդ համար: Այս- 14
 պէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Ալիւրը չի պակասելու
 սափորում, եւ կուժի իւղը չի նուազելու մինչեւ այն օրը, երբ Տէրն
 անձրեւ կը տեղացնի երկրի վրայ»: Կինը գնաց եւ արեց այն- 15
 պէս, ինչպէս ասել էր Եղիան: Եղիան, կինն ու նրա որդիները
 կերան: Այդ օրուանից սափորում ալիւր չպակասեց, եւ կուժի 16
 մէջ իւղ չնուազեց, ինչպէս որ Եղիայի միջոցով ասել էր Տէրը:
 Այս դէպքերից յետոյ այնպէս պարահեց, որ փանրիկնոջ որ- 17
 դին հիւանդացաւ: Նիւանդութիւնն այնքան ծանր էր, որ փղայի
 մէջ շունչ չմնաց: Այրին ասաց Եղիային. «Ի՞նչ գործ ունես ինձ 18
 հետ, ո՞վ Աստծու մարդ, եկել ես ինձ մօտ, որ մեղքե՛նս յիշեցնես
 ու որդո՛ւս սպանես»: Եղիան ասաց կնոջը. «Տո՛ւր ինձ քո որ- 19
 դուն»: Նա երեխային վերցրեց նրա գրկից, փարաւ վերնափուն,
 ուր ինքն էր բնակում, եւ պառկեցրեց նրան իր անկողնի վրայ:
 Եղիան աղաղակելով ասաց. «Ո՞վ Տէր, ահա տեսնում ես այս 20
 այրի կնոջը, որի մօտ ես բնակում եմ: Դու չարհարեցիր նրա
 որդուն եւ մահ պարճառեցիր»: Նա երեք անգամ փչեց ման- 21
 կան վրայ եւ աղաղակեց Տիրոջն՝ ասելով. «Տէ՛ր իմ Աստուած,
 այս երեխայի շունչը իրե՛ն վերադարձրո՛ւ»: Այդպէս էլ եղաւ. նա 22
 աղաղակեց, Տէրը լսեց Եղիայի ձայնը, երեխայի շունչը վերա-
 դարձաւ նրա մարմնի մէջ, ու նա կենդանացաւ: Եղիան առաւ 23
 մանկանը, վերնափնից փուն իջեցրեց նրան, փունց իր մօրը՝
 ասելով. «Տես, որ կենդանի է քո որդին»: Կինն ասաց Եղիա- 24
 յին. «Նիւա համոզուեցի, որ դու Աստծու մարդն ես, եւ Տիրոջ
 ճշմարիտ խօսքն է քո բերանում»:

Որոշ ժամանակ անցնելուց յետոյ, երրորդ փարում, Եղիային **18**
 հասաւ Տիրոջ խօսքը, որն ասում էր. «Գնա՛ ու երեւացի՛ր Աքա-
 աբին, իսկ ես անձրեւ կը տեղացնեմ երկրի վրայ»: Եղիան 2
 գնաց Աքաաբին ներկայանալու, իսկ Սամարիայում սաստիկ
 սով էր: Աքաաբը կանչեց իր հազարապետ Աբդիուին: Աբ- 3
 դիուն սաստիկ երկիւղ էր կրում Տիրոջից. երբ Յեզաբէլը կո- 4
 փորում էր Տիրոջ մարգարէներին, Աբդիուն հարիւր մարգարէի
 փարաւ եւ նրանց յիսուն-յիսուն թաքցրեց քարայրներում եւ կե-

5 րակրեց նրանց հացով ու ջրով: Արքան ասաց Արդիուին. «Ե՛կ
շրջենք այս երկրում, փնտռենք ու գտնենք բոլոր աղբիւրներն
ու հեղեղաբաները, թերեւս խոսք գտնենք ու կերակրենք ձիերին
6 ու ջորիներին, որպէսզի անասունները չսպրկեն»: Նրանք ի-
րենց միջեւ բաժանեցին շրջելու ենթակայ տեղերը: Աքաաբը
մի ճանապարհով գնաց առանձին, իսկ Արդիուն մի այլ ճանա-
7 պարհով՝ առանձին: Երբ Արդիուն ճանապարհին էր, Եղիան
նրան ընդառաջ ելաւ միայնակ: Արդիուն անմիջապէս ընկաւ
8 երեսի վրայ ու ասաց. «Մի՛թէ դու ես, տէ՛ր իմ Եղիա»: Եղի-
ան ասաց. «Ես եմ: Գնա ասա՛ քո տիրոջը. «Ահա Եղիան»:
9 Արդիուն ասաց. «Ի՞նչ մեղք եմ գործել, որ քո ծառային մար-
10 նում ես Աքաաբի ձեռքը, որպէսզի սպանի ինձ: Կենդանի է քո
Տէր Աստուածը. չկայ ազգ կամ թագաւորութիւն, ուր իմ տէրը
մարդ ուղարկած չլինի քեզ որոնելու, սակայն երբ ասում էին,
թէ՝ «Չկայ», նա այրել էր տալիս այն թագաւորութիւնը կամ այն
11 երկիրը, որտեղ քեզ չէր գտնում: Արդ, ինձ ասում ես, թէ՝ «Գնա՛
12 ու պարմիր քո տիրոջը, թէ՝ “Ահա այստեղ է Եղիան”»: Եթէ ես
քո մօտից գնամ, եւ Տիրոջ հոգին քեզ վերցնի տանի մի երկիր,
որը չգիտեմ, իսկ ես գնամ յայտնեմ Աքաաբին, եւ նա չգտնի
13 քեզ, ապա ինձ կը սպանի: Չէ՞ որ քո ծառան մանկութիւնից
ի վեր երկիւղ է կրում Տիրոջից: Մի՛թէ չեն պարմել իմ տիրո-
ջը, որ, երբ Յեզաբէլը կոտորում էր Տիրոջ մարգարէներին, եւ
Տիրոջ մարգարէներից հարիւր հոգի՝ յիսուն-յիսուն թաքցրել եմ
14 քարբեր քարայրներում, նրանց կերակրել հացով ու ջրով: Եւ
հիմա ասում ես ինձ՝ «Գնա ասա՛ քո տիրոջը, թէ՝ “Ահա այս-
15 տեղ է Եղիան”», որ նա էլ ինձ սպանի»: Եղիան, սակայն, ա-
սաց. «Կենդանի է զօրութիւնների Տէրը, որի առջեւ կանգնած
16 եմ. ես այսօր երեւալու եմ Աքաաբին»: Արդիուն գնաց Աքաաբի
մօտ ու նրան պարմեց կատարուածը: Աքաաբը վեր կացաւ ու
17 գնաց Եղիային դիմաւորելու: Երբ Աքաաբը տեսաւ Եղիային,
18 ասաց. «Այդ դո՞ւ ես Իսրայէլը փակնուվրայ անողը»: Եղիան ա-
սաց. «Ես չեմ Իսրայէլը փակնուվրայ անողը, այլ՝ դու եւ քո հօր
տունը, որ, լքելով ձեր Տէր Աստծուն, գնացել էք Բահաղիմին
19 յարողների յետեւից: Արդ, մարդ ուղարկիր եւ ինձ մօտ, Կար-
մէլու լեռան վրայ հաւաքիր ամբողջ Իսրայէլին, Բահաղի չորս
հարիւր յիսուն մարգարէներին եւ չորս հարիւր յիսուն ամօթի՝
Աստարտի մարգարէներին եւ մեհեանների չորս հարիւր կռա-

պաշար մարգարէներին, որոնք սնվում են Յեզաբել թագուհու
 սեղանից: Աքաաբը մարդ ուղարկեց Իսրայէլի չորս կողմե- 20
 րը եւ մարգարէներին հաւաքեց Կարմելու լեռան վրայ: Եղի- 21
 ան մօտենալով ամբողջ ժողովրդին՝ ասաց. «Մինչեւ ե՞րբ պիտի
 կաղաք երկու ուրքով: Եթէ Տէրը Աստուած է, գնացէ՛ք նրա յե-
 րեւից, եւ եթէ Բահաղն է, նրա՛ յերեւից գնացէ՛ք»: Ժողովուրդը
 պատասխան չպուեց: Եղիան ասաց ժողովրդին. «Միայն ես 22
 եմ մնացել Տիրոջ մարգարէ, Բահաղի մարգարէները չորս հա-
 րիւր յիսուն հոգի են, մեհեանների կռապաշար մարգարէները՝
 չորս հարիւր: Արդ, թող մեզ երկու եզ փան, նրանք թող իրենց 23
 համար ընտրեն մէկին, կտրապեն այն ու դնեն փայտերի վրայ,
 սակայն կրակ թող չվառեն: Ես էլ նոյնն անեմ միւս եզան. դնեմ
 փայտերի վրայ եւ կրակ չվառեմ: Դրանից յետոյ դուք դիմեցէ՛ք 24
 ձեր աստուածներին, իսկ ես՝ իմ Տէր Աստծուն: Այն աստու-
 ածը, որ հրով կը պատասխանի, նա՛ է Աստուածը»: Ամբողջ
 ժողովուրդը պատասխանեց՝ ասելով. «Ճիշտ խօսք ասացիր»: Եղիան ասաց ամօթի՝
 Աստարտի մարգարէներին. «Ընտրեցէ՛ք 25
 ձեզ համար մի գուարակ եւ առաջինը դուք սկսեցէ՛ք, քանի որ
 բազմամարդ էք: Տուէ՛ք ձեր աստուածների անունը, սակայն
 կրակ մի՛ վառէք»: Նրանք առան իրենց փրումը գուարակը 26
 եւ այդպէս արեցին. նրանք առաւօտից մինչեւ կէսօր դիմելով
 Բահաղին՝ ասում էին. «Լսիր մեզ, Բահաղ, լսիր մեզ»: Բայց
 ո՛չ ձայն կար, ո՛չ պատասխան: Նրանք ցարկոպում էին իրենց
 կառուցած զոհասեղանի շուրջը: Երբ կէսօր եղաւ, թեզբացի 27
 Եղիան ծաղրեց նրանց՝ ասելով. «Բարձրաձայն կանչեցէք, չե՛ր
 որ աստուած է, թերեւս զբաղուած է, կամ գործ է կատարում,
 կամ գուցէ քնած է եւ զարթնի»: Նրանք բարձրաձայն կանչում 28
 էին եւ, ըստ իրենց օրէնքի, սրերով ու գեղարդներով իրենք ի-
 րենց կտրապում էին, մինչեւ որ արիւն հոսեց նրանց մարմնից:
 Երբ երեկոն մօտենում էր, նրանք դեռ ոգեկոչում էին մինչեւ 29
 զոհ մատուցելու ժամանակը, սակայն ոչ մի ձայն չկար: Այն
 ժամանակ խօսեց թեզբացի Եղիան զարշէլի կուռքերի մար-
 ցարէների հետ՝ ասելով. «Նեռո՛ւ կանգնեցէք, հիմա ես եմ իմ
 ողջակէզն անելու»: Նրանք գնացին հեռացան: Եղիան ասաց 30
 ժողովրդին. «Մօտեցէ՛ք ինձ»: Ամբողջ ժողովուրդը մօտեցաւ
 նրան: Նա նորոգեց Տիրոջ կործանուած զոհասեղանը, առաւ 31
 փասներկու քար ըստ Իսրայէլի ցեղերի թուի, ինչպէս Տէրն ա-

32 սել էր նրան՝ «Իսրայէլ թող լինի քո անունը»: Նա քարերից
Տիրոջ անունով գոհասեղան շինեց, նրա շուրջը փոս փորեց, որ
33 կարող էր երկու գրիւ սերմ փանել, ապա փայտ դիզեց գոհա-
սեղանի վրայ, կտրաբեց զուարակը, դրա կտրապուած մասերը
34 դասաւորեց գոհասեղանին դրուած փայտերի վրայ: Նա ասաց.
«Չորս սափոր ջուր բերէք եւ թափեցէք ողջակէզի ու ջարդու-
ած փայտերի վրայ»: Ապա ասաց. «Դարձեալ արէք»: Նրանք
նոյն բանը կրկին արեցին: Եղիան ասաց. «Երրորդ անգամ էլ
35 արէք»: Նրանք երրորդ անգամ էլ արեցին: Զուրը հոսում էր
36 գոհասեղանի շուրջը, եւ փոսը լցուեց ջրով: Զոհի մաքուցման
ժամին Եղիան երկինք աղաղակելով՝ ասաց. «Աբրահամի, Ի-
սահակի ու Իսրայէլի Տէր Աստուած, թող այսօր համոզուեն, թէ
դու ես Իսրայէլի Տէր Աստուածը, եւ ես քո ծառան եմ: Ես ա-
րեցի այս գործերը: Լսիր ինձ, Տէր, պարասխանիր ինձ հրով,
37 որ այս ժողովուրդը գիտենայ, թէ դու ես Տէր Աստուածը, եւ դու
38 յետ դարձրիր այս ժողովրդի սիրտը»: Եւ երկնքից կրակ ընկաւ
Տիրոջից, լափեց ողջակէզն ու փայտերը, կլանեց փոսի հողն ու
39 ջուրը: Երբ ամբողջ ժողովուրդը փեսաւ դա, ընկաւ երեսնի-
վայր եւ ասաց. «Արդարեւ, Տէրն Աստուած է, Տէրն Աստուած
40 է»: Եղիան ասաց ժողովրդին. «Բռնեցէք Բահաղի մարգարե-
ներին, որ նրանցից ոչ ոք չփախչի»: Բռնեցին նրանց: Եղի-
ան ամենքին իջեցրեց Կիսունի հեղեղափն ու այնպեղ կոտորեց
41 նրանց: Եղիան ասաց Աքաաբին. «Ելիր, կէր ու խմիր, որով-
42 հեպել անձրեւի ձայն է լսում»: Աքաաբն ելաւ, որ ուրի եւ խմի,
իսկ Եղիան բարձրացաւ Կարմելոս լեռան գագաթը: Նա մինչեւ
43 գեպին խոնարհուեց, երեսն առաւ ծնկների մէջ ու ասաց իր
ծառային. «Ելիր ու նայիր ծով փանող ճանապարհի կողմը»: Ծառան
եկաւ, նայեց ու ասաց. «Ոչինչ չկայ»: Եղիան ասաց.
44 «Դու եօթն անգամ արա՛ դա»: Ծառան եօթն անգամ գնաց եւ
այնպէս պատահեց, որ, եօթներորդ անգամը հազիւ լրացած,
մարդու ձեռքի չափ մի փոքրիկ ամպ ջուր էր կաթեցնում: Եղի-
ան ասաց. «Գնա՛ ու ասա՛ Աքաաբին՝ «Լծիր քո կառքերը եւ
45 հեռացիր, որ անձրեւի չբռնուես»: Երբ սա այս ու այն կողմ
էր դառնում, երկինքը մթնեց ամպերով ու հողմով, եւ սաստիկ
46 անձրեւ սկսեց րեղալ: Աքաաբը լալով գնաց Յեզրայէլ: Տիրոջ
ձեռքը Եղիայի վրայ էր, որն իր մէջքը պինդ կապելով՝ վազեց
Աքաաբի առջեւից մինչեւ որ մտաւ Յեզրայէլ:

Աքաաբը իր կնոջը՝ Յեզբաբելին պապմեց այն ամէնը, ինչ **19**
 Եղիան արել էր, եւ թէ ինչպէս նա բոլոր մարգարէներին սրակո-
 փոր էր արել: Յեզբաբելը սուրհանդակ ուղարկեց Եղիայի մօտ՝ **2**
 ասելով. «Եթէ դու Եղիան ես, իսկ ես՝ Յեզբաբելը, ապա թող ա-
 փուածներն ինձ այսպէս ու այսպէս անեն եւ դեռ աւելին, եթէ
 վաղը այս ժամին քեզ չանեն այն, ինչ մարգարէներից իւրաքան-
 չիւրին արեցիր դու»: Եղիան վախեցաւ, ելաւ գնաց, հեռացաւ **3**
 այդպէղից, եկաւ Յուդայի երկրի Բերսաբէէ քաղաքը: Այնպէղ
 թողնելով իր ծառային՝ ինքը մէկ օրուայ ճանապարհ գնաց դէ- **4**
 պի անապատ եւ նստեց բեռեկնի մի ծառի փակ: Նա իր մահը
 ցանկացաւ՝ ասելով. «Բաւական է, Տէր, ահ իմ հոգին ինձնից,
 քանզի ես իմ հայրերից աւելի լաւ չեմ»: Նա քուն մտաւ, ննջեց **5**
 ծառի փակ: Եւ ահա մէկը նրան մօտենալով՝ ասաց. «Ելի՛ր ու
 կեն՛ք»: Եղիան նայեց եւ տեսաւ իր սնարից կախուած հաճարի **6**
 նկանակ եւ ջրի կուժ: Նա ելաւ, կերաւ, խմեց եւ դարձեալ նն-
 ջեց: Տիրոջ հրեշտակը երկրորդ անգամ նրան մօտենալով՝ ա- **7**
 սաց. «Ելի՛ր, կեն՛ք, որովհետեւ երկար ճանապարհ ես գնալու»: Նա
 վեր կացաւ, կերաւ ու խմեց եւ այդ կերակրի զօրութեամբ **8**
 քառասուն օր ու քառասուն գիշեր քայլեց մինչեւ Ասպծու Քո-
 րէբ լեռը: Նա մտաւ քարայրն ու այնպէղ օթեւանեց: Եւ ահա **9**
 նրան հասաւ Տիրոջ խօսքը, որն ասում էր. «Ինչո՞ւ ես այսպէղ,
 Եղիա՛»: Եղիան ասաց. «Նախանձախնդրութիւն ունեցայ ա- **10**
 մենակալ Տիրոջ համար, քանզի իսրայէլացիները լքեցին քեզ,
 քո զոհասեղանները կործանեցին եւ քո մարգարէներին սրա-
 կոփոր արեցին: Միայն ես եմ մնացել, եւ ինձ էլ փնտրում են,
 որ սպանեն»: Տէրն ասաց. «Վաղն առաւօտեան կ'ելնես ու կը **11**
 կանգնես լեռան վրայ, Տիրոջ առջեւ: Տէրը կ'անցնի, մի սաս-
 փիկ հողմ կը բարձրանայ, Տիրոջ առաջ կը խորտակի լեռները,
 փոլ կը տայ ժայռերը, սակայն Տէրն այն հողմի մէջ չի լինի:
 Նողմից յետոյ երկրաշարժ կը լինի, սակայն Տէրը երկրաշարժի **12**
 մէջ չի լինի: Երկրաշարժից յետոյ կրակ կը թափուի, սակայն
 Տէրը կրակի մէջ չի լինի: Կրակից յետոյ մեղմ օդի ձայն կը լի-
 նի»: Երբ Եղիան լսեց Ասպծու ասածը, իր կաշուէ վերարկուով **13**
 ծածկեց երեսը, եկաւ ու կանգնեց քարայրից ներս: Եւ ահա մի
 ձայն ասաց նրան. «Ինչո՞ւ ես այսպէղ, Եղիա՛»: Եղիան ա- **14**
 սաց. «Նախանձախնդրութիւն ունեցայ ամենակալ Տիրոջ հա-
 մար, քանզի իսրայէլացիները դրժեցին քո ուխտը, քո զոհա-

սեղանները քանդեցին, քո մարգարէներին սրակոտոր արեցին: Միայն եւ եմ մնացել, եւ ինձ էլ փնջում են, որ սպանեն»:

15 Տէրն ասաց նրան. «Վերադարձիր քո ճանապարհով, գնա՛ Դամասկոսի անապատով, եւ երբ հասնես, Ազայէլին ասորիների

16 թագաւոր կ'օծես, Ամեսսէի որդի Յէուին՝ Իսրայէլի թագաւոր, իսկ արեւմառուացի Սափափի որդի Եղիսէէին կ'օծես մարգարէ

17 քո փոխարէն: Այնպէս կը լինի, որ Ազայէլի սրից ազապուածին

18 Յէուն կը սպանի, իսկ Յէուի սրից ազապուածին՝ Եղիսէէն: Իսրայէլում կը թողնես եօթը հազար փղամարդ՝ այնպիսի մարդիկ, որ չեն ծնրադրել Բահաղին եւ շրթունքներով նրան չեն համբուրել»:

19 Նա գնաց այնպէս, որ գրաւ Սափափի որդի Եղիսէէին, որը փասներկու եզով վար էր անում, եւ եզները զոյգ-զոյգ նրա առջ էին, իսկ ինքը փասներկուերորդ զոյգն էր քշում: Եղիան

20 մօտենալով՝ իր կաշուէ վերարկուն նետեց Եղիսէէի վրայ: Եղիսէէն թողեց եզներն ու վազեց Եղիայի յետեւից՝ ասելով. «Թող նախ համբուրեմ հօրս ու մօրս, ապա հետեւեմ քեզ»: Եղիան

21 ասաց. «Գնա՛ ու վերադարձիր, քեզ ի՞նչ եմ արել»: Վերադառնալով՝ նա մի զոյգ եզ վերցրեց, մորթեց եւ հերկելու գործիքները փաթագնելով՝ խորովեց դրանց միսը, բաժանեց ժողովրդին: Մարդիկ կերան, իսկ ինքը գնաց Եղիայի յետեւից ու ծառայեց նրան:

20 Ադերի որդին՝ ասորիների արքան հաւաքեց իր ամբողջ զօրքը եւ բոլոր երիվարներով ու մարտակառքերով ելաւ ու պաշարեց Սամարիան: Պարերազմի ժամանակ նրան դաշնակցել

2 էին երեսուներկու թագաւորներ: Նա սուրհանդակներ ուղարկելով քաղաք, Իսրայէլի արքայ Աքաափի մօտ՝ ասաց նրան. «Այսպէս է ասում Ադերի որդին. «Քո արծաթն ու ոսկին իմն

4 են, քո կանայք ու գեղեցիկ որդիները իմն են»: Իսրայէլի արքան պատասխան փախով՝ ասաց. «Քո ասածի պէս, փէր իմ

5 արքայ, քոնն եմ ես, եւ քոնն է իմ ամեն ինչը»: Սուրհանդակները նորից եկան ու ասացին. «Այսպէս է ասում Ադերի որդին. «Ես լուր էի ուղարկել, որ քո արծաթն ու ոսկին, քո կանայք ու

6 որդիներն ինձ փաս: Արդ, վաղն այս ժամին կ'ուղարկեմ իմ ծառաներին, որոնք խուզարկելու են քո եւ քո ծառաների փնջը եւ ինչ որ իրենց աչքերին ցանկալի թուայ, ինչի էլ որ իրենց

7 ձեռքերը մեկնեն, պիտի առնեն»: Իսրայէլի արքան կանչեց երկրի բոլոր ծերերին եւ ասաց. «Իմացէ՛ք ու փեսէ՛ք, որ նա չա-

րիք է ուզում, քանզի ինձ մօտ մարդ էր ուղարկել՝ պահանջելով
 իմ արդաներին ու աղջիկներին, իմ արծաթն ու ոսկին, բայց ես
 չմերժեցի նրան»։ Ծերերն ու ամբողջ ժողովուրդը նրան ա– 8
 սացին. «Մի՛ լսիր նրան ու յանձնառու մի՛ լինիր»։ Եւ նա 9
 Ադերի սուրհանդակներին ասաց. «Ձեր տէր արքային ասա–
 ցէք. «Ինչի համար որ առաջին անգամ մարդ էի ր ուղարկել քո
 ծառային, կ'անեմ, իսկ այս բանը չեմ կարող անել»։ Մարդիկ
 գնացին ու պատասխանը հաղորդեցին նրան։ Ադերի որդին 10
 նրա մօտ մարդ ուղարկելով՝ ասաց. «Այսպէս եւ այսպէս թող
 անեն ինձ աստուածները եւ աւելին թող անեն, եթէ Սամարի–
 ան աւերելուց յետոյ թողնեմ այնքան կանգուն բան, որի փոշին
 լցնի իմ զինուորների փերը»։ Իսրայէլի արքան պատասխան 11
 փութեց ու ասաց. «Շա՛ր եղաւ, թող կուզիկը չպարծենայ ու–
 դիդ կանգնողի նման»։ Նա այս պատասխան խօսքերը լսեց, 12
 երբ որ բոլոր թագաւորների հետ վրաններում զինարբուքի մէջ
 էր։ Նա ասաց իր ծառաներին. «Պաշարեցէ՛ք»։ Եւ պաշարեցին
 քաղաքը։ Եւ ահա մի մարգարէ մօտեցաւ Իսրայէլի Աքաաբ 13
 արքային ու ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Տեսնո՞ւմ ես այս
 մեծ ամբոխը. ահա նրան այսօր քո ձեռքն են մատնելու, որ
 համոզուես, թէ ես եմ Տէրը»։ Աքաաբը հարցրեց. «Ո՞ւմ միջո– 14
 ցով»։ Մարգարէն ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Գաւառնե–
 րի իշխանների ծառաների միջոցով»։ Աքաաբը հարցրեց. «Ո՞վ
 պէտք է սկսի պատերազմը»։ Մարգարէն ասաց. «Դո՛ւ»։ Ա– 15
 քաաբը հաշուեց գաւառների իշխանների ծառաներին ու տե–
 սաւ, որ նրանք երկու հարիւր երեսուն հոգի են։ Ապա հաշու–
 եց ամբողջ ժողովրդին, զօրքի բոլոր անդամներին եւ տեսաւ,
 որ եօթը հազար մարդ կար։ Կէսօրին նա յարձակման անցաւ։
 Ադերի որդին եւ նրա երեսուներկու դաշնակից թագաւորները 16
 զինով հարբած էին Սոկքովում։ Նախ յարձակում գործեցին 17
 գաւառների իշխանների ծառաները։ Լուր ուղարկեցին Ադերի
 որդուն, պատմեցին նրան ու ասացին. «Պաշարուած Սամա–
 րիայից մարդիկ են դուրս եկել»։ Ադերի որդին ասաց նրանց. 18
 «Եթէ խաղաղութեան համար են դուրս եկել, կենդանի՛ բռնեցէք
 նրանց, եթէ պատերազմի համար են եկել, դարձեա՛լ կենդանի
 բռնեցէք»։ Քաղաքից դուրս եկան գաւառների իշխանների ծա– 19
 ռաները, նրանց յետեւից՝ նաեւ զօրքը, եւ ամէն մէկն սպանեց 20
 նրան, ով հանդիպեց իրեն։ Ասորիները փախան, եւ իսրայէլա–

ցիները հալածեցին նրանց: Ասորիների արքան՝ Ադերի որդին,
21 ձի հեծած, հազիւ փրկուեց երեք ձիաւորների հետ: Իսրայէլի
արքան առաջ շարժուեց, վերցրեց երիվարներն ու մարտակառ-
22 քերը եւ ասորիներին մեծ հարուածներ հասցրեց: Մարգարէն
մօտեցաւ Իսրայէլի արքային ու ասաց նրան. «Ջօրացիր ու ի-
մացիր, քեն, թէ ինչ ես անելու, քանզի յաջորդ փարի Ադերի որ-
23 դին՝ ասորիների արքան, յարձակուելու է քեզ վրայ»: Ասորի-
ների արքայի ծառաներն ասացին նրան. «Իսրայէլի Ասպուածը
լեռների Ասպուած է եւ ոչ թէ դաշտերի Ասպուած, այդ պարճա-
ռով էլ նրանք յաղթեցին մեզ: Եթէ նրանց դէմ պատերազմենք
24 հարթ վայրում, կը յաղթենք նրանց: Այս բա՛նն արա. թագա-
ւորներին գահընկեց արա եւ նրանց փոխարէն նախարարներ
25 նշանակիր: Քո կորցրած զօրքերի փոխարէն զօրքեր կը փանք,
երիվարների փոխարէն՝ երիվարներ, մարտակառքերի փոխա-
րէն՝ մարտակառքեր. նրանց դէմ պատերազմենք հարթ վայրում
ու յաղթենք»: Նա անսաց նրանց խօսքերին եւ այդպէս էլ արեց:
26 Նշտելեալ փարին Ադերի որդին աշխարհագիր անցկացրեց Ա-
սորիքում, ելաւ գնաց Ափեկա, որ պատերազմի Իսրայէլի դէմ:
27 Իսրայէլացիները նոյնպէս աշխարհագիր անցկացրին եւ երկու
գնդի բաժանուելով՝ եկան կանգնեցին նրանց առջեւ: Իսրա-
յէլացիները ասորիների դէմ ճակատ կազմեցին այծերի երկու
28 հօտերի պէս, մինչդեռ ասորիները ծածկել էին երկիրը: Ասպ-
ծու մարդը մօտենալով Իսրայէլի արքային՝ ասաց. «Այսպէս
է ասում Տէրը. «Քանի որ ասորիներն ասացին, թէ՛ Ասպու-
ած լեռների Տէր Ասպուած է եւ ոչ թէ դաշտերի Ասպուած, նա
այդ մեծ զօրքը քո ձեռքն է յանձնելու, որ համոզուես, թէ ես եմ
29 Տէրը»: Նրանք, ճակատ կազմած, եօթը օր իրար դէմ դիմաց
էին, իսկ եօթներորդ օրը պատերազմը բորբոքուեց: Իսրայէ-
լացիները մէկ օրում հարիւր հազար ասորի հետեւակ կոտո-
30 րեցին, իսկ մնացածները փախան իրենց քաղաքը՝ Ափեկա,
եւ պարիսպը փուլ եկաւ մնացած քսանեօթը հազար ասորի-
ների վրայ: Ադերի որդին փախաւ ու իր պալատում մի սենե-
31 ակից միւս սենեակն էր վազում: Նրա ծառաներն ասացին.
«Մենք լսել ենք, որ Իսրայէլի փան թագաւորները ողորմած են:
Մեր մէջքերին քուրձեր կապենք, մեր գլուխներին՝ չուաններ,
գնանք Իսրայէլի թագաւորի մօտ, թերեւս մեր կեանքը խնա-
32 յի»: Նրանք իրենց մէջքերին քուրձեր ու գլուխներին չուան-

ներ կապեցին եւ ասացին Իսրայէլի թագաւորին. «Քո ծառան՝
 Ադերի որդին, ասում է. «Խնայիր կեանքս»: Իսկ նա ասաց.
 «Եթէ նա դեռ կենդանի է, իմ եղբայրն է»: Նրա մարդիկ այս 33
 յաջող առիթից օգտուելով՝ նուէրներ փութեցին եւ այս խօսքերը
 նրա բերանից առնելով՝ ասացին. «Քո եղբայրը՝ Ադերի որ-
 դին, այսպէս է»: Ասաց. «Գնացէ՛ք ու բերէ՛ք նրան»: Ադերի
 որդին եկաւ Աքաաբի մօտ, եւ նրան մարտակառք նստեցրին
 թագաւորի կողքին: Ադերի որդին ասաց. «Այն քաղաքները, 34
 որ իմ հայրը գրաւել էր քո հօրից, քեզ եմ վերադարձնում: Դու
 հարկեր կը վերցնես Դամասկոսից, ինչպէս իմ հայրը վերցնում
 էր Սամարիայից»: Աքաաբն ասաց. «Ես էլ դաշինք կնքելով՝
 քեզ կ'արձակեն»: Նա դաշինք կնքեց նրա հետ եւ արձակեց
 նրան: Մարգարէների որդիներից մէկը Տիրոջ խօսքին անսա- 35
 լով՝ ասաց իր ընկերոջը. «Նարուածիր ինձ»: Մարդը, սակայն,
 չուզեց հարուածել նրան: Նա ասաց նրան. «Քանի որ Տիրոջ 36
 ձայնին չհնազանդուեցիր, հէնց որ ինձնից հեռանաս, մի առիւծ
 քեզ կը բզկտի»: Երբ սա հեռացաւ նրանից, մի առիւծ հան-
 դիպեց նրան ու յօշոտեց: Նա մի ուրիշ մարդու հանդիպելով՝ 37
 ասաց. «Նարուածիր ինձ»: Այս մարդը հարուածեց ու վիրա-
 ւորեց նրան: Մարգարէն եկաւ եւ կանգնելով ճանապարհին՝ 38
 սպասեց թագաւորին ու չճանաչուելու համար շորով կապեց իր
 աչքը: Երբ արքան անցնում էր այնպէս, նա ասաց արքա- 39
 յին. «Երբ ես՝ քո ծառան, պատերազմ էի գնացել, մի մարդ ինձ
 մօտ բերելով մէկին՝ ասաց. «Այս մարդուն պահիր, իսկ եթէ
 ձեռքիցդ փախչի, քո կեանքը կը կորչի նրա կեանքի փոխարէն,
 կամ մի փաղանդ արծաթ կը տաս ինձ»: Եւ մինչ քո ծառան 40
 այս ու այն կողմ էր նայում, նա արդէն չկար»: Իսրայէլի արքան
 նրան ասաց. «Իմ ըմբռնումով դա դաւ է, ուրեմն սպանել ես
 նրան»: Սա անմիջապէս շորը հեռացրեց աչքերից, եւ Իսրա- 41
 յէլի արքան ճանաչեց նրան. նա այնպէս մարգարէներից էր:
 Մարգարէն ասաց նրան. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Քանի որ 42
 դու վրանգաւոր մարդուն ազատեցիր իմ ձեռքից, ուստի դու քո
 կեանքով կը հափուցես նրա կեանքի փոխարէն, իսկ քո ժողո-
 վուդը՝ նրա ժողովրդի փոխարէն»: Իսրայէլի արքան գնաց իր 43
 փունը, Սամարիա, փխուր ու հուսահար:

Այս դէպքերից յետոյ այսպիսի մի բան պատահեց. յեզրայէ- 21
 լացի Նաբոթը մի այգի ուներ Սամարիայի Աքաաբ արքայի կա-

2 լի մօտ: Արքան Նաբոթին ասաց. «Ինձ քու այգին, որ ինձ
համար բանջարանոց դառնայ, որովհետեւ այն իմ փան մօտ է:
Դրա փոխարէն դրանից աւելի լաւ այգի կ'տամ քեզ, եւ եթէ կա-
մենաս, այգու արժէքը արծաթով կը վճարեմ, եւ սա ինձ համար
3 կը լինի բանջարանոց»: Նաբոթն ասաց արքային. «Թող իմ
Աստուածն այնպէս չանի, որ իմ հայրերի ժառանգութիւնը քեզ
4 փամ»: Աքաաբն իր քունը եկաւ խռոված եւ անքրամադիր
այն խօսքերի պարճառով, որ յեզրայէլացի Նաբոթն ասել էր,
թէ՝ «Իմ հայրերի ժառանգութիւնը քեզ չեմ փայ»: Նա ննջեց իր
5 մահճում, երեսը ծածկեց եւ հաց չկերաւ: Նրա մօտ եկաւ կինը՝
Յեզաբելը, խօսեց նրա հետ եւ ասաց. «Ինչո՞ւ է հոգիդ խռո-
6 վում, եւ հաց չես ուրում»: Աքաաբն ասաց. «Յեզրայէլացի
Նաբոթին ասացի. «Ինձ քու քո այգին արծաթի դիմաց եւ ե-
թէ չուզենաս, դրա փոխարէն քեզ ուրիշ այգի կ'տամ», իսկ նա
7 ասաց, թէ՝ «Իմ հայրերի ժառանգութիւնը քեզ չեմ փայ»: Նրա
կին Յեզաբելն ասաց. «Դու այդպէ՞ն ես թագաւորութիւն անում
Իսրայէլի վրայ: Վէ՛ր կաց, հա՛ց կեր ու սթափուի՛ր, եւ ես քեզ կը
8 յանձնեմ յեզրայէլացի Նաբոթի այգին: Նա հրովարտակ գրեց
Աքաաբի անունով, կնքեց նրա մատանիով եւ հրովարտակն ու-
ղարկեց ծերերին ու նրա քաղաքի ազապներին, որոնք Նաբոթի
9 հետ էին ապրում: Հրովարտակում այսպէս էր գրուած. «Ծո՛ւմ
պահեցէք եւ Նաբոթին ժողովրդի մէջ գլխաւոր փեղում նստեց-
10 ըէ՛ք, իսկ նրա դիմաց թող նստեն երկու անօրէն մարդիկ, որ
վկայեն նրա մասին ու ասեն, թէ՝ «Դու օրհնեցիր Աստծուն ու
արքային», եւ թող դուրս հանեն Նաբոթին եւ քարկոծեն, մինչեւ
11 որ մեռնի»: Այդ քաղաքում բնակուող ծերերն ու ազապները ա-
րեցին այնպէս, ինչպէս որ գրուած էր Յեզաբելի՝ նրանց ուղար-
12 կած հրովարտակներում: Ծոմապահութիւն նշանակեցին, Նա-
բոթին նստեցրին ժողովրդի մէջ գլխաւոր փեղում, եկան երկու
13 անօրէններ, նստեցին նրա դիմաց եւ վկայեցին ամբողջ ժողո-
վրդի առաջ, թէ Նաբոթն ապստամբել է, ասացին, թէ՝ «Նաբոթն
օրհնել է «Աստծուն եւ արքային»: Դրանից յետոյ նրան քաղա-
14 քից դուրս հանեցին եւ քարկոծելով սպանեցին: Լուր ուղար-
15 կեցին Յեզաբելին, թէ՝ «Նաբոթը քարկոծուելով մեռաւ»: Երբ
Յեզաբելը լսեց, որ Նաբոթը քարկոծուել ու մահացել է, ասաց
Աքաաբին. «Գնա ժառանգի՛ր յեզրայէլացի Նաբոթի այգին, որը
չէր ուզում այն քեզ արծաթով ծախել, քանզի Նաբոթը կենդանի

չէ, նա մեռել է»։ Երբ Աքաաբը լսեց, թէ յեզրայէլացի Նաբոթը 16
 մեռել է, իր զգեսպները պապառռոտեց ու քուրձ հագաւ։ Դրանից
 յետոյ Աքաաբը եկաւ ու ժառանգեց յեզրայէլացի Նաբոթի այ-
 գին։ Տէրը խօսելով թեզբացի Եղիայի հետ՝ ասաց. «Վեր կաց 17, 18
 գնա՛ Իսրայէլի Աքաաբ արքայի մօտ, Սամարիա։ Նա գնացել է
 Նաբոթի այգին ժառանգելու։ Կը խօսես նրա հետ ու կ'ասես. 19
 այսպէս է ասում Տէրը. «Քանի որ սպանեցիր ու ժառանգեցիր
 նրա ունեցուածքը, ապա դրա համար այսպէս է ասում Տէրը.
 "Այն փեղում, ուր շներն ու խոզերը լափեցին Նաբոթի արիւնը,
 նոյն փեղում լափելու են նաեւ քո արիւնը, եւ բոզերը լողանալու
 են քո արեան մէջ»։ Աքաաբն ասաց Եղիային. «Ով իմ թշնա- 20
 մի, գրախի ինձ»։ Եղիան ասաց. «Գրայ, քանզի իզուր հպար-
 տացար՝ չարիք գործելով Տիրոջ առջեւ ու բարկացնելով նրան։
 Ահա ես քեզ պիտի պատուհասեմ, քեզ վրայ կրակ պիտի թա- 21
 փեմ, Աքաաբի փոխից պիտի կոտորեմ բոլոր նրանց, ովքեր
 պատին են միգում, ինչպէս նաեւ Իսրայէլից պիտի վերացնեմ
 նեղութեան մէջ եղող եւ լքուած մարդկանց։ Քո փունը դարձ- 22
 նելու եմ Նաբաբի որդի Յերոբովամի փան նման եւ Աքիայի
 որդի Բաասի փան նման, որովհետեւ դու բարկացրիր ինձ եւ
 Իսրայէլին մեղանջել փութցիր։ Տէրը Յեզաբէլի մասին ասաց. 23
 «Շները պիտի ուրեն նրան Յեզրայէլի պարսպի մօտ»։ Աքա- 24
 աբ թագաւորի մարդկանցից քաղաքում մեռածներին շներն են
 ուրելու, իսկ դաշտում մեռածների դիակները երկնքի թռչուն-
 ներն են կտրելու»։ Իզուր ամբարտաւանացաւ Աքաաբը՝ չարիք 25
 գործելով Տիրոջ առջեւ։ Նրան իր կինը՝ Յեզաբէլը յիմարացրեց։
 Նա կուռքեր պաշտելով՝ անօրէն դարձաւ, արեց այն ամէնը, որ 26
 ամորհացին էր արել, որին Տէրը հալածել էր իսրայէլացիներ-
 րի միջից։ Այս խօսքերը լսելով՝ արքան զոջաց Տիրոջ առջեւ, 27
 լալով գնաց, պապառռոտեց իր պափմունքանը, քուրձ հագաւ իր
 մարմնի վրայ եւ ծոմ պահեց. նա քուրձ հագաւ այն օրուանից,
 երբ սպանել փութեց յեզրայէլացի Նաբոթին։ Նա գլխիկոր էր
 ման գալիս։ Տէրը Աքաաբի մասին ասաց իր ծառայ Եղիային. 28
 «Տեսա՛ր, որ զոջաց իմ առջեւ։ Եւ քանի որ ընդունեց իր մեղ- 29
 քերը, նրան չարիք չեմ պատճառի իր կենդանութեան օրօք, այլ
 նրա որդիներին՝ օրօք կը թափեմ չարիքը նրա փան վրայ»։

Երեք փարի պատերազմ չեղաւ Ասորիքի ու Իսրայէլի մի- 22
 ջեւ։ Երրորդ փարում Յուդայի երկրի արքայ Յոսափատը եկաւ 2

- 3 Իսրայելի արքայի մօտ: Իսրայելի արքան ասաց իր ծառաներին. «Գիւրէ՛ք, որ Գաղաադ երկրի Ռամաթ քաղաքը մերն է, իսկ մենք լռել ենք, այն չենք գրաւում ասորիների արքայից»: Իսրայելի արքան ասաց Յոսափատին. «Մեզ հետ կը յարձակուեն
- 4 Գաղաադի Ռամաթ քաղաքի վրայ»: Յոսափատն ասաց Իսրայելի արքային. «Մի ենք ես եւ դու, մի են իմ զօրքն ու քո զօրքը, մի են իմ երիվարներն ու քո երիվարները»: Յուդայի երկրի արքայ Յոսափատն ասաց Իսրայելի արքային. «Ապա
- 6 Տիրոջ կամքը հարցրո՞ւ այսօր»: Իսրայելի արքան հաւաքեց բոլոր մարգարէներին, մօտաւորապէս չորս հարիւր մարդ, եւ հարցրեց նրանց. «Գաղաադի Ռամաթ քաղաքի վրայ պարտազմի գնամ, թե՛ մնամ Կեղում»: Նրանք ասացին. «Գնա՛, Տէրն
- 7 այն անպայման արքայի ձեռքն է յանձնելու»: Յոսափատն ասաց Իսրայելի արքային. «Այսպեղ արդեօք Տիրոջ մարգարէ
- 8 կայ, թե՛ ոչ, որ նրա՛ միջոցով Տիրոջը հարցնենք»: Իսրայելի արքան ասաց Յոսափատին. «Այսպեղ կայ մի մարդ, որի միջոցով կարելի է հարցնել Տիրոջը, սակայն ես ապում եմ նրան, որովհետեւ ինձ համար բարի բան չի գուշակում, այլ՝ չար: Դա Յեմէլի որդի Միքիան է»: Յուդայի երկրի արքայ Յոսափատն
- 9 ասաց. «Թող այդպիսի բան չասի արքան»: Իսրայելի արքան մի ներքինի կանչելով՝ ասաց. «Անմիջապէս այսպեղ բեր Յեմէլի
- 10 որդի Միքիային»: Իսրայելի արքան եւ Յուդայի երկրի արքայ Յոսափատը արքայական զգեստներով նստել էին ամէն մէկն իր աթոռին, Սամարիայի դարպասների մօտ, եւ բոլոր մարգարէները մարգարէութիւն էին անում նրանց առջեւ: Քանանի որդի Սեդեկիան, որը երկաթէ եղջիրներ էր սարքել Կուել, ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Սրանցով ես հարուածելու ասորիներին, մինչեւ որ բնաջնջուեն»: Բոլոր մարգարէները նոյնպէս մարգարէանում էին՝ ասելով. «Գնա՛ Գաղաադի Ռամաթ քաղաքը եւ յաջողութիւն կ'ունենաս. Տէրը քո ձեռքը կը յանձնի
- 13 ասորիների արքային»: Սուրհանդակը, որ գնացել էր Միքիային կանչելու, նրան ասաց. «Ահաւասիկ բոլոր մարգարէները միաբերան բարի բան են գուշակում արքայի համար: Արդ, քո խօսքն էլ թող նրանց ասածին համահնչիւն լինի, դո՛ւ էլ բարի բան գուշակիր»: Միքիան ասաց. «Կենդանի է Տէրը. ինչ որ
- 15 Տէրն ինձ ասի, այն կը հաղորդեմ»: Նա եկաւ արքայի մօտ, եւ արքան հարցրեց նրան. «Միքիա՛, Գաղաադի Ռամաթ քաղաքի

դէմ պատերազմելու գնամ, թէ՛ Կեղում մնամ»։ Միքիան ասաց. «Գնա՛ եւ յաջողութիւն կը գտնես, եւ Տէրը դա արքայի ձեռքը կը յանձնի»։ Արքան ասաց նրան. «Քեզ կրկին եմ երդուեցնում, 16 որ ինձ ճշմարտութիւնն ասես յանուն Տիրոջ»։ Միքիան ասաց. 17 «Ո՛հ, այդ չէ ճշմարտութիւնը։ Ես Կեսել եմ, թէ ինչպէս բոլոր իսրայէլացիները ցրուած են լեռների վրայ իբրեւ ոչխարների հօր, որ չունի հովիւ։ Տէրն ասաց. «Դրանք Կեղեր չունեն, թող ամէն մէկն իր Կումը դառնայ խաղաղութեամբ»։ Իսրայէլի արքան 18 ասաց Յուդայի արքայ Յոսափատին. «Ես քեզ չասացի՞, թէ նա ինձ համար բարի բան չի մարգարէանայ, այլ միայն՝ չար բան»։ Միքիան ասաց. «Այդպէս չէ, ոչ թէ իմ, այլ Տիրոջ պատգամը 19 լսիր։ Ես, արդարեւ, Կեսայ Իսրայէլի Տէր Աստծուն՝ նստած իր աթոռին, եւ երկնքի բոլոր զօրքերը աջից ու ձախից կանգնած էին նրա մօտ։ Տէրն ասաց. «Ո՞վ կը խաբի Իսրայէլի արքայ Ա- 20 քաաբին, որ ելնի յարձակուի Գաղաադի Ռամաթ քաղաքի վրայ եւ սպանուի»։ Մէկն այսպէս ու միւսն այնպէս էր ասում։ Եւ ա- 21 հա մարգարէի մի ոգի ելաւ ու կանգնելով Տիրոջ առջեւ՝ ասաց. «Ես կը խաբեմ նրան»։ Տէրը նրան ասաց. «Ի՛նչ միջոցով»։ Նա 22 պատասխանեց. «Կ'ելնեմ ու սուր ոգի կը դառնամ նրա բոլոր մարգարէների բերանում»։ Տէրն ասաց. «Դու իրօք կը խաբես, դու այդ կարող ես, գնա՛ եւ այդպէս արա»։ Եւ ահա Տէրը սուր 23 ոգի դրեց քո այդ բոլոր մարգարէների բերանում, եւ Տէրը չարիք է որոշել քեզ համար»։ Քանանի որդի Մեղեկիան մօտեցաւ ու 24 խփելով Միքիայի ծնօրին՝ ասաց. «Տիրոջ ո՞ր ոգին է, որ ինձնից դուրս գալով՝ խօսեց քո մէջ»։ Միքիան ասաց. «Դու ինքդ կը 25 Կեսնես այն օրը, երբ սենեակից սենեակ կը վազես թաքնուելու համար»։ Իսրայէլի արքան ասաց. «Բռնեցէ՛ք Միքիային 26 եւ յանձնելով Ամոն քաղաքապետին ու արքայորդի Յովասին՝ ասացէ՛ք. «Այսպէս է հրամայում արքան։ Բանտարկեցէ՛ք սրան, 27 եւ թող մի կտոր հաց ուրի ու մի կում ջուր խմի, մինչեւ որ ողջ եւ առողջ վերադառնամ պատերազմից՝»։ Միքիան ասաց. «Ե- 28 թէ դու ողջ եւ առողջ վերադառնաս, ուրեմն Տէրը չէ, որ խօսել է իմ բերանով»։ Ապա աւելացրեց. «Լսեցէ՛ք, զօրքեր, ամենքդ լսեցէ՛ք»։ Իսրայէլի արքան Յուդայի երկրի արքայ Յոսափա- 29 տի հետ շարժուեց դէպի Գաղաադի Ռամաթ քաղաքը։ Իսրա- 30 յէլի արքան ասաց Յուդայի երկրի արքայ Յոսափատին. «Ես կը կերպարանափոխուեմ եւ այդպէս կը մտնեմ պատերազմ,

իսկ դու հազիր իմ զգեսքները»: Իսրայելի արքան փոխեց իր
31 հագուստները եւ մտաւ պատերազմի մէջ: Ասորիների արքան
պատուէր էր տուել իր մարտականքների պետերին՝ ասելով. «Մի՛
մարտնչէք մեծի կամ փոքրի դէմ, այլ միայն՝ Իսրայելի արքայի
32 դէմ»: Երբ մարտականքների պետերը տեսան Յուդայի երկրի
արքայ Յոսափատին, ասացին միմեանց. «Թու՛մ է, թէ սա է
Իսրայելի թագաւորը»: Նրանք մօտեցան, որ կռուեն նրա դէմ,
33 բայց Յոսափատը աղաղակեց: Երբ մարտականքների պետերը
տեսան, թէ նա չէ Իսրայելի արքան, յետ դարձան: Նրանցից
34 մէկը ուժգին ձգեց իր աղեղը եւ ճեղքելով Իսրայելի արքայի
զրահը՝ խոցեց նրա թոքը: Սա ասաց իր մարտականքի պե-
տին՝ «Շու՛ռ արի, ինձ հանիր ռազմադաշտից, քանզի վիրաւոր
35 եմ»: Այդ օրը, սակայն, պատերազմը սաստկացաւ, եւ արքան
այգաբացից մինչեւ երեկոյ մնաց իր մարտականքում, ասորի-
ների դէմ: Արիւնը հոսում էր վերքից ու լցում մարտականքի
36 մէջ: Երբ երեկոյ եղաւ, նա մեռաւ: Արեգակը մայր մտնելիս
մունեպիկը յայտնեց գօրքին. «Ամէն ոք իր քաղաքը, իր եր-
37 կիրը թող գնայ, որովհետեւ արքան մեռել է»: Արքային բե-
38 րեցին Սամարիա եւ Սամարիայում էլ թաղեցին: Սամարիայի
ջրաւազաններում լուացին մարտականքները, խոզերն ու շներ-
ը լիզեցին նրա արիւնը, իսկ բոզերը լողացան նրա արեան
39 մէջ, ինչպէս կանխատեսել էր Տէրը: Աքաաբի մնացած գործե-
րը, նրա բոլոր արարքները, նրա կառուցած փղոսկրեայ տունը,
կառուցապարած բոլոր քաղաքները՝ այս ամէնը նկարագրուած
40 են Իսրայելի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Աքա-
աբը գնաց իր նախնիների գիրկը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց
իւր որդին՝ Օբոզիան, իսկ Յուդայի երկրի վրայ թագաւորում էր
41 Ասայի որդի Յոսափատը: Իսրայելի թագաւոր Աքաաբի թա-
գաւորութեան չորրորդ տարում թագաւորեց Յոսափատը: Նա
42 երեսունհինգ տարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, ու քսան-
հինգ տարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մայրը Սալալի
դուստր Ասուբան էր: Նա իր հօր՝ Ասայի ճանապարհով գնաց,
43 չխտրորուեց, արեց այն, ինչ ուղիղ էր Տիրոջ առջեւ: Նա, սա-
կայն, բարձրադիր մեհեանները չվերացրեց, որովհետեւ ժողո-
44 վուրդը տակաւին զոհ էր մատուցում եւ խոնկ ծխում մեհեան-
ներում: Յոսափատը խաղաղութեան դաշինքի մէջ էր Իսրա-
45 յէլի արքայի հետ: Յոսափատի մնացած գործերը, կատարած
46

քաջագործութիւններն ու պատերազմները չէ՛ որ նկարագրու-
ած են Յուդայի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Նա 47
երկրից մաքրեց սողոմական մեղք գործողներին, որոնք մնացել
էին իր հօր օրերից: Այդ ժամանակ Եղոմում թագաւոր չկար: 48
Յոսափապ արքան Թարսիսի նաւեր պատրաստեց, որ գնան 49
Օփիր՝ ոսկի ձեռք բերելու, սակայն նաւերը տեղ չկարողացան
հասնել, որոհեալու Գասիոնգաբերում նաւաբեկութեան ենթար-
կուեցին: Այդ ժամանակ Աքաաբի որդի Օթոգիան ասաց Յո- 50
սափապին. «Թող քո ծառաները գնան իմ ծառաների հետ, եւ
քո նաւերն՝ իմ նաւերի հետ»: Յոսափապը, սակայն, չհամա-
ձայնեց: Յոսափապը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղու- 51
եց իր հայրերի մօտ, իր նախահայր Դաւթի քաղաքում: Նրա
փոխարէն թագաւորեց նրա որդին՝ Յորամը: Աքաաբի որդի 52
Օթոգիան Սամարիայում Իսրայէլի վրայ թագաւորեց Յուդայի
երկրի արքայ Յոսափապի թագաւորութեան տասներօթներորդ
տարւում: Նա Իսրայէլում թագաւորեց երկու տարի: Նա չար 53
գործեր արեց Տիրոջ առջեւ, գնաց իր հայր Աքաաբի ու իր մայր
Յեզաբէլի, Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբապի որդի Յերո-
բովամի մեղսալից ճանապարհով: Նա ծառայեց Բահաղիմ- 54
ներին, երկրպագեց նրանց եւ դրանով իսկ բարկացրեց Իսրա-
յէլի Տէր Աստծուն՝ ըստ ամենայնի կրկնելով իր նախորդների
կատարածը:

4 Թագաւորաց

- 1 Աքաաբի մահուանից յետոյ մովաբացիներն ըմբոստացան
2 Իսրայելի դէմ: Օքոզիան ընկաւ Սամարիայում գրնուող իր
վերնապան վանդակապարից ու ծանր վնասուածք ստացաւ:
Նա պարգամաւորներ ուղարկեց ու ասաց նրանց. «Գնացէ՛ք
եւ Ակկարոնի Բահադ-Ճանճիկ ասպծուն հարցրէ՛ք, թէ ես կը
3 փրկուե՞ն այս ցաւից»: Եւ նրանք գնացին հարցնելու նրան: Տի-
րոջ հրեշտակը, սակայն, կանչեց թեզբացի Եղիային եւ ասաց.
«Ելի՛ր գնա՛ եւ Սամարիայի Օքոզիա արքայի պարգամաւոր-
ներին դիմաւորելով՝ նրանց ասա՛. «Իսրայելի մէջ Աստուած
չլինելո՞ւ պարծառով է, որ գնում էք Ակկարոնի Բահադ-Ճան-
4 ճիկ ասպծուն հարցնելու: Մի՛ արեք այդ բանը: Տէրն այսպէս
է ասում. «Այն մահիճը, որի մէջ պառկել ես, դրանից չես իջ-
նելու եւ դրա մէջ էլ մեռնելու ես»: Եղիան գնաց ու յայտնեց
5 նրանց այդ խօսքերը: Պարգամաւորները վերադարձան նրա
6 մօտ, եւ նա հարցրեց. «Ինչո՞ւ էք յետ դարձել»: Նրան ասա-
ցին. «Մի մարդ մեր առաջ ելաւ ու ասաց մեզ. «Վերադարձէ՛ք
ձեզ ուղարկող արքայի մօտ եւ ասացէ՛ք նրան. այսպէս է ասում
Տէրը. “Իսրայելի մէջ Աստուած չլինելո՞ւ պարծառով է, որ գնում
էք Ակկարոնի Բահադ-Ճանճիկ ասպծուն հարցնելու: Մի՛ արեք
այդ բանը: Այն մահիճը, որի մէջ պառկել ես, դրանից ցած չես
7 իջնելու, մեռնելու ես”»: Օքոզիան հարցրեց. «Ի՞նչ նշաններ
ունէր այն մարդը, որ ձեր առաջ ելաւ եւ այդ բաներն ասաց
8 ձեզ»: Նրանք ասացին. «Մազոյ մարդ էր եւ մէջքին կաշուէ
9 գօտի էր կապել»: Նա ասաց. «Դա թեզբացի Եղիան է»: Նա
մի յիսնապետ հրամանաւար ուղարկեց Եղիա մարգարէի մօտ
իր յիսուն զինուորներով: Յիսնապետը եկաւ նրա մօտ: Եղիան
նստած էր լերան գագաթին: Յիսնապետն ասաց նրան. «Ո՞վ
10 Ասպծու մարդ, արքան քեզ կանչում է, իջի՛ր այդտեղից»: Եղի-
ան պարասխան փալով՝ ասաց յիսնապետին. «Եթէ ես Ասպծու
մարդ եմ, թող երկնքից կրակ իջնի եւ լափի քեզ ու քո յիսուն
զինուորներին»: Կրակ իջաւ երկնքից եւ լափեց նրան ու նրա
11 յիսուն զինուորներին: Արքան նորից մի այլ յիսնապետ ուղար-
կեց նրա մօտ իր յիսուն զինուորներով: Յիսնապետն եկաւ ու
ասաց նրան. «Ո՞վ Ասպծու մարդ, արքան այսպէս է ասում. «Ան-

միջապէս ցած իջիր այդպեղից»։ Եղիան պարասխան փալով 12
 ասաց նրան. «Եթէ ես Աստուծոյ մարդ եմ, թող երկնքից կրակ
 իջնի եւ լափի քեզ ու քո յիսուն զինուորներին»։ Աստուծոյ կրակն
 իջաւ երկնքից ու լափեց նրան ու նրա յիսուն զինուորներին։
 Արքան երրորդ անգամ յիսնապէս ուղարկեց յիսուն հոգով։ Եր- 13
 րորդ յիսնապէսն եկաւ, Եղիայի առջեւ ծնկի իջաւ եւ աղաչելով
 ասաց նրան. «Ո՛վ Աստուծոյ մարդ, բարի՛ աչքով նայիր ինձ ու
 քո այս յիսուն ծառաներին, քանզի Կեսանք, որ կրակ ընկաւ 14
 երկնքից ու լափեց նախորդ երկու յիսնապէսներին ու նրանց
 յիսունական զինուորներին։ Արդ, բարի՛ աչքով նայիր քո ծա-
 ռաներին»։ Տիրոջ հրեշտակը խօսելով Եղիայի հետ՝ ասաց. 15
 «Գնա՛ նրա հետ, նրանցից երկիւղ մի՛ ունեցիր»։ Վեր կացաւ
 Եղիան, նրա հետ գնաց արքայի մօտ եւ ասաց նրան. «Քանի 16
 որ պարգամաւորներ եւ ուղարկել Ակկարոնի Բահադ-Ճանճիկ
 Աստուծոյ մօտ բան հարցնելու, կարծես թէ Իսրայէլի մէջ չկար
 Աստուած, որ նրանից հարցնէիր (մի բան, որ չպէտք է անէիր),
 ուստի այն մահիճը, որի մէջ պառկել ես, դրանից չես իջնելու,
 այլ մեռնելու ես»։ Եւ նա մեռաւ, ինչպէս որ Տէրն էր ասել Ե- 17
 ղիային։ Աքաաբի որդի Յորամը Յուդայի երկրի արքայ Յոսա-
 փապի թագաւորութեան փասնութեանը փարում թագաւորեց
 Իսրայէլի վրայ Սամարիայում փասնեակու փարի։ Նա չարիք
 գործեց Տիրոջ առջեւ, բայց ոչ իր եղբայրների եւ իր մօր նման։
 Նա հանեց ու ոչնչացրեց իր հօր պարտասպած Բահադի ար-
 ձանները, բայց գործեց Յերոբոամի այն մեղքերը, որոնցով նա
 մեղանչել էր փուել Իսրայէլին, դրանցից չհրաժարուեց, ուստի
 Տէրը խիստ զայրացաւ Աքաաբի փան վրայ։ Յոսափապի որ-
 դի Յուդայի երկրի արքայ Յորամի թագաւորութեան երկրորդ
 փարում Օթոգիայի փոխարէն իշխել էր իր եղբայր Յորամը, ո-
 րովհետեւ Օթոգիան որդի չունէր։ Օթոգիայի մնացած գործերը 18
 եւ այն ամէնը, ինչ արել է նա, չէ՛ որ նկարագրուած են Իսրայէլի
 թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ։

Երբ Տէրը Եղիային պարտաւորեց երկինք էր բարձրացնելու, 2
 Եղիան ու Եղիսէէն գնացին Գաղզաղա։ Եղիան ասաց Եղիսէէ- 2
 ին. «Դու այսպէնդ նստիր, քանզի Տէրն ինձ Բեթէլ է ուղարկում»։
 Եղիսէէն ասաց. «Կենդանի է Տէրը, եւ կենդանի ես դու. ես քեզ
 չեմ լքի»։ Նրանք եկան Բեթէլ։ Բեթէլում գտնուող մարգարէ- 3
 ների որդիները եկան Եղիսէէի մօտ եւ ասացին նրան. «Գիտեն,

որ Տէրը այսօր առնել փանելու է քո մօտից քո փրորջը»: Նա
4 ասաց. «Գիտեմ, լո՛ւն մնացէք»: Եղիան ասաց Եղիսէէին. «Ղու
այսպե՛ղ նստիր, քանզի Տէրն ինձ Երիքով է ուղարկում»: Եղի-
սէէն ասաց. «Կենդանի է Տէրը, եւ կենդանի ես դու. ես քեզ չեմ
5 լքի»: Նրանք եկան Երիքով: Երիքովում գարնուող մարգարէնե-
րի որդիները մօտեցան Եղիսէէին եւ ասացին նրան. «Գիտեն,
6 որ այսօր Տէրը քո փրորջը առնել փանելու է քո մօտից»: Նա
ասաց. «Գիտեմ, լո՛ւն մնացէք»: Եղիան ասաց նրան. «Ղու այս-
պե՛ղ նստիր, քանզի Տէրը ինձ Յորդանան գետի ափն է ուղար-
կում»: Եղիսէէն ասաց. «Կենդանի է Տէրը, եւ կենդանի ես դու.
7 ես քեզ չեմ լքի»: Եւ նրանք երկուսով գնացին: Մարգարէնե-
րի որդիներից յիսուն հոգի գնաց ու կանգնեց հեռում, Եղիայի
ու Եղիսէէի դիմաց, իսկ սրանք երկուսով կանգնել էին Յոր-
8 դանան գետի եզերքին: Եղիան առաւ իր մորթէ վերարկուն,
ծալեց ու խփեց ջրերին: Ջրերն իրարից հեռացան այս ու այն
9 կողմ, եւ նրանք երկուսով անցան ցամաքով: Երբ նրանք ան-
ցան, Եղիան ասաց Եղիսէէին. «Խնդրի՛ր, ի՛նչ անեմ քեզ, քանի
դեռ Տէրն ինձ քո մօտից չի վերացրել»: Եղիսէէն ասաց. «Թող
10 քո ոգին կրկնապատիկ չափով ինձ վրայ լինի»: Եղիան ասաց.
«Դժուար բան խնդրեցիր, բայց եթէ քեզնից իմ երկինք բարձ-
րանալու ժամանակ ինձ փեսնես, այդպէս թող լինի, ապա թէ
11 ոչ՝ թող չլինի»: Մինչ նրանք քայլում էին, մի հրեղէն կառք ու
հրեղէն երիվարներ երեւացին, նրանց միմեանցից բաժանեցին,
12 եւ Եղիան պարպահողմի մէջ դէպի երկինք վերացաւ: Եղիսէ-
էն նայեց ու աղաղակեց. «Նայ՛ր իմ, հայ՛ր իմ, Իսրայէլի կառքը
եւ նրա հեծեալը»: Եւ այլեւս չփեսաւ նրան: Եղիսէէն իր հա-
13 գուսպները բռնեց ու պափռելով երկու կէս արեց: Նա ձեռքն
առաւ Եղիայի մորթէ վերարկուն, որ գցել էր իր վրայ: Եղի-
սէէն վերադարձաւ, գնաց կանգնեց Յորդանան գետի եզերքին,
14 վերցրեց Եղիայի մորթէ վերարկուն, որ գցել էր իր վրայ, խփեց
ջրերին՝ ասելով. «Եղիայի Տէ՛ր Աստուած, ո՛ր ես հիմա»: Նա
խփեց ջրերին, ջրերն իրարից հեռացան այս ու այն կողմ, եւ
15 Եղիսէէն անցաւ: Երբ Երիքովի մարգարէների որդիները դի-
մացից փեսան նրան, ասացին. «Եղիայի հոգին իջել է Եղիսէէի
16 վրայ»: Նրանք եկան դիմաւորեցին, երկրպագեցին նրան ու
ասացին նրան. «Ահա մեզ՝ քո ծառաների հետ, յիսուն զօրեղ
մարդիկ կան, թող գնան ու փնտրեն քո փրորջը, գուցէ Տի-

րոջ հոգին նրան վերցնելով ներել է Յորդանան գետի եզերքը կամ մի լեռան եւ կամ մի բլրի վրայ: Եղիսէէն ասաց. «Մի՛ ուղարկէք»: Սակայն նրանք այնքան պնդեցին, որ նա ամաչեց 17 ու ասաց. «Ուղարկեցէք»: Յիսուն հոգու ուղարկեցին, որոնք երեք օր փնտրեցին ու չգտան նրան: Վերադարձան նրա մօտ, 18 իսկ նա Երիքովում էր: Նա ասաց նրանց. «Չէ՛ որ ասացի՝ «Մի՛ գնացէք»: Քաղաքի մարդիկ ասացին Եղիսէէին. «Մեր քաղաքում բնակուելը լաւ է, ինչպէս որ քսեմնում ես, տէ՛ր իմ. բայց ջրերը վար են, իսկ հողը՝ անբերրի»: Եղիսէէն ասաց. «Ինձ 20 մի նոր կո՛ւժ բերէք ու այդպե՛ղ դրէք»: Բերեցին նրա ուզածը, Եղիսէէն գնաց ջրերի ակունքը եւ այնպեղ աղ գցելով՝ ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Ես մաքրեցի այս ջրերը, որ դրանցից մահ եւ անբերրիութիւն չառաջանան: » Եւ այդ ջրերը մաքուր դարձան, ու այդպէս է մինչեւ այսօր, ինչպէս որ ասել էր Եղիսէէն: Նա այնպեղից բարձրացաւ Բեթէլ եւ մինչ իր ճանապարհին էր գնում, քաղաքից դուրս եկան փոքրիկ երեխաներ ու ծաղրելով նրան՝ ասում էին. «Բարձրացի՛ր, ճաղա՛ր, բարձրացի՛ր, ճաղա՛ր»: Երբ նա յետ դարձաւ ու քսեմնում նրանց, Տիրոջ անունով անիծեց նրանց՝ նրանց անուանելով յանցանքի եւ ունայնութեան որդիներ: Եւ ահա անպառից երկու արջեր ելան ու այդ մանուկներից քառասուներկու հոգու պապառռոյցեցին: Եղիսէէն այնպեղից գնաց Կարմելոս լեռը եւ ապա վերադարձաւ Սամարիա:

Աքաաբի որդի Յորամը Յուդայի երկրի Յոսափապ արքայի թագաւորութեան փասնետօթներորդ փարում դարձաւ Իսրայէլի թագաւոր եւ փասներկու փարի թագաւորեց Սամարիայում: Նա չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ, բայց ո՛չ իր հօր, ո՛չ էլ իր մօր նման. նա կործանեց այն արձանները, որ իր հայրն էր կանգնեցրել: Նա, սակայն, միացաւ Նաբաթի որդի Յերոբովամի գործած մեղքերին, որն Իսրայէլին մեղանչել էր փուել, եւ դրանցից չհրաժարուեց: Մովաբի Մոսա արքան ոչխարի հօտերի տէր էր եւ Իսրայէլի արքային հարկ էր վալիս հարկիւր հազար մաքի ու հարկիւր հազար նրբագեղմ խոյ: Աքաաբի մեռնելուց յետոյ Մովաբի երկրի արքան ըմբոստացաւ Իսրայէլի արքայի դէմ: Այդ ժամանակ Յորամ արքան ելաւ Սամարիայից եւ գնաց Իսրայէլի բանակն աչքի անցկացնելու: Նա Յուդայի երկրի Յոսափապ արքայի մօտ մարդ ուղարկեց՝ ասելով.

3
2
3
4
5
6
7

«Մովաբացիների արքան ըմբոսացել է իմ դէմ, կը գան ինձ հեպ մովաբացիների դէմ պատերազմելու»: Նա ասաց. «Կ'ելնեմ, քանզի մի ենք ես ու դու, մի են իմ ու քո զօրքը, եւ մի են իմ ու քո երիւարները»: Նա հարցրեց. «Ո՞ր ճանապարհով գնանք»: Սա պատասխանեց. «Եդոմի անապարի ճանապարհով»: Իսրայէլի արքան, Յուդայի երկրի արքան եւ Եդոմի արքան գնացին, եօթը օրուայ ճանապարհ կտրեցին, սակայն ջուր չկար ո՛չ բանակի, ո՛չ էլ իրենց հեպ եղող անասունների համար: Իսրայէլի արքան ասաց. «Աւա՛ղ, Տէրը պաշարել է իրար մօտ հաւաքուած երեք թագաւորներին, որ սրանց մովաբացիների ձեռքը յանձնի»: Յոսափարն ասաց. «Մի՛թէ այսպեղ Տիրոջ մի մարգարէ չկայ, որ նրա միջոցով Տիրոջը հարցնենք»: Իսրայէլի արքայի ծառաներից մէկն ասաց. «Այսպեղ է Սափարի որդի Եղիսէն, որը Եղիայի ձեռքին ջուր էր ածում»: Յոսափարն ասաց. «Տիրոջ խօսքը նրա հեպ է»: Իսրայէլի արքան, Յուդայի երկրի Յոսափար արքան եւ Եդոմի արքան եկան նրա մօտ: Եղիսէն ասաց Իսրայէլի արքային. «Ի՛նչ գործ ունես ինձ հեպ, գնա՛ քո հօր ու քո մօր մարգարէների մօտ»: Իսրայէլի արքան նրան ասաց. «Մի՛թէ Տէրը երեք թագաւորներին կանչեց, որ մեզ յանձնի մովաբացիների ձեռքը»: Եղիսէն ասաց. «Կենդանի է զօրութիւնների Տէրը, որի առջեւ կանգնած եմ. եթէ Յուդայի երկրի Յոսափար արքայի նկարմամբ ականաժանք չունենայի, քո երեսն իսկ չպիտի նայէի: Բայց արդ, բերէ՛ք ինձ մի քնարահարի»: Երբ քնարահարն սկսեց նուագել, Տիրոջ ձեռքը իջաւ Եղիսէի վրայ: Նա ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Այս հեղեղապը փոսերի՛ վերածեցէք»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ո՛չ հողմ էք փեսնելու, ո՛չ էլ անձրեւ, սակայն այս հեղեղապը ջրով պիտի լցուի, եւ դուք, ձեր անասուններն ու ձեր գրաստները պիտի խմէք այդպեղից»: Այս բոլորը դեռ չնչին բան է Տիրոջ համար: Նա մովաբացիներին ձեր ձեռքն է մաքնելու, դուք աւերելու էք բոլոր պարսպապար քաղաքները, բոլոր գեղեցիկ քաղաքները, ջարդելու էք պտղափու ծառերը, խցանելու էք ջրի աղբիւրները եւ քարեր լցնելով՝ անպէտք էք դարձնելու բարեբեր դաշտերը»: Առաւօտեան զոհաբերութեան ժամին Եդոմի կողմից ջրեր հոսեցին, եւ շրջակայ փարաժքը լցուեց ջրով: Երբ ամբողջ Մովաբի երկիրը լսեց, որ թագաւորները եկել են իրենց դէմ պատերազմելու, գէնք կրելու

ի վիճակի եղող եւ նրանցից աւելի քարիքատու մարդիկ առա-
 ւօք կանուխ զարթնեցին ու կանգնեցին սահմանագլխին: Երբ 22
 արեւը բարձրացաւ ջրերի վրայ, ջրերի դիմաց կանգնած մո-
 վաբացիներին թուաց, թէ այդ ջրերն արեան պէս կարմիր են:
 Նրանք ասացին. «Դա սրի թափած արիւն է, թագաւորներն 23
 իրար հետ կռուել են, ամէն մէկն իր ընկերոջն է սպանել: Նի-
 մա, ո՛վ մովաբացիներ, գնանք աւարի»: Նրանք մտնելու Իս- 24
 րայէլի բանակապետին, իսկ իսրայէլացիները ելան ու հալածե-
 ցին մովաբացիներին: Սրանք փախան իսրայէլացիների առջե-
 ւից, բայց իսրայէլացիները եկան ու խիստ հարուածներ հասց-
 րին մովաբացիներին, կործանեցին քաղաքները, ամէն մէկը 25
 մի քար նետեց եւ լցրեց բարեբեր դաշտերը, նրանք խցանեցին
 ջրի բոլոր աղբիւրները, ջարդեցին բոլոր պտղատու ծառերը:
 Այնպէս մնացին միայն քանդած պարների քարերը, որովհետեւ
 պարսաւորները պաշարել էին այն ու քանդել: Երբ Մովաբի 26
 երկրի արքան տեսաւ, որ պարերագմը փանուլ է փախիս, իր
 հետ վերցրեց եօթը հարիւր սուսերակիրներ, որպէսզի ճեղքելով
 հասնի Եդոմի արքային, սակայն չկարողացաւ: Նա իր անդ- 27
 րանիկ որդուն, որն իր փոխարէն պէտք է թագաւորէր, փարաւ
 ողջակիզեց պարսպի վրայ: Դա մեծ կսկիծ պարճառեց իս-
 րայէլացիներին, եւ նրանք նրանցից երես դարձնելով՝ գնացին
 իրենց երկիրը:

Մարգարէների որդիների կանանցից մէկը աղաղակում էր 4
 Եղիսէին եւ ասում. «Իմ ամուսինը՝ քո ծառան, մեռաւ: Դու գի-
 տես, որ նա Տիրոջ երկիւղած ծառան էր, եւ ահա պարտաւոր
 եկել է, որ իմ երկու որդիներին որպէս սպրուկ փանի իր մօք»: Եղիսէն նրան ասաց. «Ի՞նչ անեմ քեզ: Ասա՛ ինձ, թէ ինչ կայ 2
 քո փանը»: Նա ասաց. «Քո աղախնի փանը ոչինչ չկայ, բացի
 այն իւղից, որով օծում եմ»: Եղիսէն ասաց. «Գնա՛ եւ քո բո- 3
 լոր դրացիներից դափարկ ամաններ խնդրի՛ր ոչ քիչ քանակով:
 Ապա մտի՛ր փունդ, դռները փակի՛ր քո եւ քո որդիների վրայ, 4
 իսկ քո ունեցած իւղը լցրո՛ւ բոլոր ամանների մէջ ու լցուածը
 մի կո՛ղմ դիր»: Նա հեռացաւ նրա մօտից, դուռը փակեց իր 5
 եւ իր որդիների վրայ: Սրանք ամաններն էին մաքուցում, իսկ
 նա լցնում էր, մինչեւ որ բոլոր ամանները լցուեցին: Նա ասաց 6
 իր որդիներին. «Մի աման եւս բերէ՛ք»: Նրանք ասացին. «Այլ-
 եւս աման չկայ»: Եւ իւղը դադարեց հոսելուց: Նա գնաց ու դա

7 պարմեց Ասործու մարդուն: Եղիսէն ասաց. «Գնա իւղը վա-
 8 ճառիր, վճարիր քո պարտքը, եւ դու ու քո որդիները մնացած
 9 իւղով կ'ապրէք»: Պարահեց, որ, երբ մի օր Եղիսէն անցնում
 10 էր Սոմնայից, մի հարուստ կին նրան կանչեց հաց ուրելու: Ե-
 11 ղիսէն շար յաճախ այնպեղից անցնելիս մտնում էր այդ փու-
 12 նը՝ ուրելու եւ խմելու: Կինն ասաց իր ամուսնուն. «Գիտեմ,
 13 որ Ասործու մարդը սուրբ է, եւ նրա ճանապարհը մեր կողմով
 14 է անցնում: Ե՛կ մի փոքրիկ վերնապուն շինենք նրա համար,
 15 այնպեղ դնենք մահիճ, սեղան, աթոռ ու աշտանակ, եւ երբ որ
 16 մեզ մօտ գայ, թող այնպեղ ապրի»: Եւ ահա մի օր, երբ նա եկել
 17 էր ու մտել վերնապուն ու այդպեղ քնել, ասաց իր սպասաւոր
 18 Գէեզին. «Ինձ մօր կանչիր այդ սոմնացի կնոջը»: Նա կանչեց
 19 կնոջը, եւ սա եկաւ կանգնեց նրա առջեւ: Եղիսէն ասաց սպա-
 20 սաւորին. «Ասա՛ նրան. «Ահա այս ամէնը դու պարտաստել ես
 21 մեզ համար: Ի՛նչ պէտք է անել քեզ համար. գուցէ արքայի կամ
 22 զօրքի հրամանաւորի մօտ պէտք է բարեխօսել քո մասին»:
 23 Կինն ասաց. «Ես իմ ժողովրդի մէջ եմ բնակւում»: Եղիսէն
 24 ասաց. «Նրան ի՛նչ կարող ենք անել»: Իր սպասաւոր Գէեզին
 ասաց. «Շար բարի, չէ՞ որ նա որդի չունի, եւ նրա ամուսինը
 25 ծեր չէ»: Եղիսէն ասաց. «Կանչիր նրան»: Գէեզին կանչեց
 26 նրան, եւ սա կանգնեց դռան առաջ: Եղիսէն ասաց նրան.
 27 «Միւս փարի այս ժամանակ, այս օրերին գրկումդ մի մանուկ
 28 կ'ունենաս»: Կինն ասաց. «Ա՛յ, րէ՛ր, Ասործո՛ւ մարդ, մի՛ խաբիր
 29 քո աղախնին»: Կինը յղիացաւ ու հետեւեալ փարին, այդ նոյն
 30 ժամանակ որդի ծնեց, որը ողջ-առողջ էր, ինչպէս նրան ասել
 31 էր Եղիսէն: Մանուկը մեծացաւ: Մի օր փղան գնաց իր հօր,
 32 հնձողների մօտ ու ասաց իր հօրը. «Գլո՛խս, գլո՛խս»: Նայրն
 33 ասաց իր ծառային. «Տա՛ր սրան իր մօր մօտ»: Նա փարաւ
 34 նրան նրա մօր մօտ, իսկ երեխան մօր ծնկներին քնեց մինչեւ
 35 կէսօր ու մեռաւ: Կինը վերցրեց նրան ու պառկեցնելով Ասոր-
 36 ծու մարդու անկողնում՝ դուռը փակեց նրա վրայ: Նա գնաց
 37 կանչեց իր ամուսնուն եւ ասաց. «Ինձ մօր ուղարկիր քո ծառա-
 38 ներից մէկին ու մի էշ, որպէսզի շտապ հասնեն Ասործու մարդու
 39 մօտ եւ վերադառնամ»: Ամուսինն ասաց. «Ինչո՞ւ ես դու այսօր
 40 գնում նրա մօտ. ո՛չ նորաւուսին է, ո՛չ էլ շաբաթ»: Նա ասաց.
 41 «Վանգստացիր»: Կինը համեմտեց էշը եւ ասաց իր ծառային.
 42 «Քշիր ու գնա՛, մինչեւ որ ասեմ՝ «Կանգնիր»: Բայց եթէ քեզ

ասեմ՝ «Այսպէնդ արի», կը գաս: Կը քշես ու կը գնաս Աստու 25
մարդու մօտ, Կարմելոս լեռը»: Երբ Եղիսէէն տեսաւ, որ կինը
գալիս է իր մօտ, ասաց իր սպասաւոր Գէեզիին. «Ահա նա 26
այն սոմնացի կինն է: Ընդառաջ գնա եւ հարցրո՛ւ. «Ողջ-ա-
ռո՞ղջ ես, ողջ-առո՞ղջ է ամուսինդ, ողջ-առո՞ղջ է երեխադ»: Նա
ասաց. «Ողջ-առողջ ենք»: Ապա եկաւ Եղիսէէի մօտ, լեռը, 27
եւ գրկեց նրա ուրբերը: Գէեզին մօտեցաւ, որ նրան յետ քաշի,
բայց Եղիսէէն ասաց. «Թո՛յլ քուր նրան, որովհետեւ նրա սիրտը
վշտահար է, եւ Տէրն ինձնից դա թաքցրել է, չի յայտնել ինձ»: Կինն ասաց. «Մի՛թե ես իմ փրոջից որդի խնդրեցի, չասացի՞, 28
թե՛ «Մի՛ խաբիր ինձ»: Եղիսէէն ասաց Գէեզիին. «Գօքի՛ կա- 29
պիր մէջքիդ, իմ ցուպը ձեռքդ վերցրո՛ւ եւ գնա՛: Եթէ որեւէ մէկին
հանդիպես, բարեւ մի՛ քուր, եթէ որեւէ մէկը քեզ բարեւ քայ, մի՛
պարասխանիր, իմ ցուպը դի՛ր երեխայի երեսին»: Երեխայի 30
մայրն ասաց. «Կենդանի է Տէրը, եւ կենդանի ես դու. ես քեզ չեմ
լքի»: Եղիսէէն եկաւ ու գնաց կնոջ յետեւից: Գէեզին նրանցից 31
առաջ անցաւ եւ ցուպը դրեց երեխայի երեսին, սակայն երեխան
ոչ խօսում էր, ոչ լսում: Նա վերադարձաւ Եղիսէէի մօտ ու ասաց.
«Երեխան վեր չի կենում»: Եղիսէէն մտաւ քուն եւ տեսաւ, որ 32
մեռած երեխան պառկած է իր մահճում: Եղիսէէն քուն մընե- 33
լով՝ դուռը փակեց իրենց երկուսի վրայ, աղօթեց Տիրոջը, եկաւ 34
ընկաւ երեխայի վրայ, իր բերանը դրեց նրա բերանին, իր աչ-
քերը՝ նրա աչքերին, իր ձեռքերը՝ նրա ձեռքերին, ապա կծկուեց
նրա վրայ ու ջերմացրեց երեխայի մարմինը: Նա շրջեց քան 35
մէջ այս ու այն կողմ, բարձրացաւ երեխայի վրայ, եօթն անգամ
ծածկեց երեխային իր մարմնով, եւ երեխան բացեց իր աչքերը:
Եղիսէէն աղաղակեց ու ասաց Գէեզիին. «Այսպէնդ կանչիր սոմ- 36
նացի կնոջը»: Նա կանչեց նրան, եւ կինը ներս մտաւ: Եղիսէէն 37
ասաց. «Ա՜ն քո որդուն»: Կինը մտաւ, ընկաւ նրա ուրբերին եւ
մինչեւ գեպին խոնարհուեց նրա առաջ: Նա առաւ իր որդուն ու
գնաց, իսկ Եղիսէէն վերադարձաւ Գաղգադա: Երկրում սով էր. 38
մարգարէները նստած էին Եղիսէէի առջեւ: Եղիսէէն իր սպա-
սաւորին ասաց. «Մեծ կաթսան կրակի՛ն դիր եւ ապուր եփիր
մարգարէների համար»: Նա գնաց դաշտ՝ բանջար քաղելու, 39
գտաւ մի վայրի բոյս եւ դրանից մի ամբողջ բեռ վայրի դդում
քաղեց ու բերեց լցրեց ապուրի կաթսայի մէջ, բայց նա չէր իմա- 40
նում, թէ դա ինչ բոյս է: Երբ ճաշը պարարատ էր, դրեց նրանց

առաջ, որ ուրեն: Երբ սկսեցին ապուրն ուրել, նրանք աղմուկ
բարձրացնելով՝ ասացին. «Մահ կայ կաթսայի մէջ, ո՛վ Ասպծու
41 մարդ»: Նրանք չկարողացան ուրել: Եղիսէէն ասաց. «Ալիւր
առէք ու լցո՛ւք այդ կաթսայի մէջ»: Նա ասաց իր սպասաւոր
Գէեզիին. «Դի՛ր ժողովրդի առջեւ, որ ուրեն»: Եւ կաթսայի այդ
42 ճաշը ոչ որի վնաս չբուեց: Բեթսարիսայից մի մարդ եկաւ եւ
Ասպծու մարդու համար մաքողաշ արմփիքից պապրասպում
43 նկանակներ, զարեհաց ու չոր թուզ բերեց փոպրակով: Եղի-
սէէն ասաց. «Տուէ՛ք ժողովրդին, թող ուրեն»: Նրա սպասաւորն
ասաց. «Ի՛նչ ես փալիս, որ հարիւր մարդու առջեւ դնեմ»: Նա
ասաց. «Տո՛ւր ժողովրդին, որ ուրեն, քանզի այսպէս է ասում Տե-
44 ըը. «Պիտի ուրեն, եւ պիտի աւելանայ»: Ծառան դրեց նրանց
առջեւ, նրանք կերան, եւ, Տիրոջ ասածի նման, մի բան էլ դեռ
աւելացաւ:

5 Ասորիների զօրքի հրամանաւար գեղեցկադէմ Նէեմանը
յարգելի մարդ էր իր փիրոջ առջեւ, քանզի նրա միջոցով էր Տէրը
փրկութիւն փութել ասորիներին: Այս մարդը հզօր էր, սակայն՝
2 բորոպ: Ասորի զինուած կողոպտիչները յարձակուել էին եւ
Իսրայէլից գերի վերցրել մի փոքրիկ աղջկայ, որը մնում էր Նե-
3 եմանի կնոջ մօտ: Աղջիկն ասաց իր փիկնոջը. «Երանի թէ իմ
փէրը գնար Ասպծու մարգարէի մօտ, որը Սամարիայում է, նա
4 նրան կը բուժէր բորոպութիւնից»: Կինը գնաց եւ ասաց իր
5 փիրոջը. «Այսպէս է խօսում իսրայէլացի աղջիկը»: Ասորինե-
րի արքան ասաց Նէեմանին. «Գնա՛, ես էլ նամակ կ'ուղարկեմ
Իսրայէլի արքային»: Սա գնաց՝ իր ձեռքին ունենալով փասը
փաղանդ արծաթ, վեց հազար դահեկան եւ փասը ձեռք պապ-
6 մուճան: Նա փարաւ Իսրայէլի արքային ուղղուած նամակը,
ուր գրուած էր. «Երբ որ քեզ հասնի այս նամակը, գիտցի՛ր, որ
քեզ մօտ եմ ուղարկում իմ ծառայ Նէեմանին, որպէսզի բուժես
7 նրան իր բորոպութիւնից»: Երբ Իսրայէլի արքան ընթերցեց
նամակը, իր հագուստները պապառռոպելով՝ ասաց. «Մի՛թէ ես
Ասպուած եմ, որ սպանեմ կամ կենդանացնեմ. ինձ մօտ մարդ է
ուղարկել բորոպութիւնից բուժելու համար: Իմացէ՛ք եւ փեսէ՛ք,
8 որ սա պապրուակ է»: Երբ Ասպծու մարդ Եղիսէէն լսեց, թէ
Իսրայէլի արքան իր հագուստներն է պապառռոպել, լուր ուղար-
կեց նրան՝ ասելով. «Ինչո՞ն ես պապառռոպել քո հագուստները,
թող Նէեմանն ինձ մօտ գայ եւ իմանայ, որ Իսրայէլում մարգա-

րէ կայ»։ Նէեմանն եկաւ երիվարներով ու մարտակառքերով 9
 եւ կանգնեց Եղիսէի փան դռանը։ Եղիսէն մարդ ուղարկելով 10
 նրա մօր՝ ասաց. «Գնա՛ եօթն անգամ լուացուի՛ր Յորդանան
 գետում, քո մարմինը կը բուժուի, եւ դու կը մաքրուես»։ Նէ- 11
 եմանը բարկացաւ եւ գնաց՝ ասելով. «Ես էլ կարծում էի, թէ
 գուցէ կը գայ, կը կանգնի ինձ մօտ, իր Տէր Աստծու անունը
 կը փայ, իր ձեռքը կը դնի հիւանդ փեղի վրայ եւ կը բուժի իմ
 բորոքութիւնը։ Մի՞թէ Դամասկոսի Նաբանա եւ Փարփարա 12
 գետերը Իսրայէլի բոլոր ջրերից աւելի լաւ չեն, ինչո՞ւ չերթամ,
 չլուացուեմ դրանց մէջ եւ մաքրուեմ»։ Եւ վերադառնալով՝ գնաց
 զայրացած։ Նրան մօտեցան ծառաներն ու ասացին. «Նայ՛ր, 13
 եթէ մարգարէն դժուար բան խնդրէր, չպէ՛րք է կատարէիր։ Նա
 միայն ասաց՝ «Լուացուի՛ր ու կը մաքրուես»։ Նէեմանն իջաւ 14
 ու եօթն անգամ թաթախուեց Յորդանան գետի մէջ, ինչպէս Ե-
 ղիսէն էր ասել, եւ նրա մարմինը դարձաւ մաքրաշէն երեխայի
 մարմնի նման. նա մաքրուեց։ Դրանից յետոյ նա իր ամբողջ 15
 բանակով վերադարձաւ Եղիսէի մօտ ու կանգնելով նրա առջեւ՝
 ասաց. «Տիմա համոզուեցի, որ չկայ Աստուած ամբողջ աշխար-
 հում, այլ միայն՝ Իսրայէլում։ Արդ, ընծայ՝ ընդունիր քո ծառա- 16
 յից»։ Եղիսէն ասաց. «Կենդանի է Տէրը. ես կանգնած եմ նրա
 առջեւ. ոչինչ չեմ ընդունի»։ Նա ստիպեց առնել, սակայն Ե-
 ղիսէն չհամաձայնուեց։ Նէեմանն ասաց. «Քանի որ մերժում 17
 ես, թող քո ծառային երկու ջորու բեռ հող փան այս երկրից,
 որպէսզի քո ծառան այլեւս օտար աստուածներին ողջակէզ եւ
 զոհ չմատուցի այս բանի համար, այլ միայն՝ Տիրոջը։ Թող Տէ- 18
 րը ների քո ծառային հետեւեալի համար. երբ իմ փեր արքան
 մտնի Ռեմանի փունը նրան երկրպագելու, ես էլ նրա հետ երկր-
 պագեմ Ռեմանին, քանի որ արքան յենուած է լինում իմ ձեռքին։
 Թող Տէրը ների քո ծառային այս բանի համար»։ Եղիսէն ա- 19
 սաց Նէեմանին. «Գնա՛ խաղաղութեամբ»։ Եւ նա գնաց նրա
 մօտից, Իսրայէլի երկրից։ Սպասաւոր Գէեզին ասաց Եղիսէ- 20
 ին. «Իմ փերը հրաժարուեց վերցնել ասորի Նէեմանի բերած
 նուէրները։ Կենդանի է Տէրը. ես նրա յետեւից կը վազեմ ու
 մի բան կ'առնեմ»։ Գէեզին վազեց Նէեմանի յետեւից, եւ երբ 21
 Նէեմանը փեսաւ, որ նա իր յետեւից է գալիս, մարտակառքից
 իջաւ եւ նրան ընդառաջ գնալով՝ ասաց. «Բարի՛ գործով է»։
 Գէեզին ասաց. «Բարի գործով է։ Իմ փերն ինձ քեզ մօտ ու- 22

դարկեց՝ ասելով. «Ահա Եփրեմի լեռից ինձ մօտ եկան երկու երիտասարդ մարգարէներ: Նրանց համար Կոնի մի քաղաք արծաթ է երկու ձեռք պարսնուձան»: Նէեմանն ասաց. «Եթէ այդպէս է, ա՛ն երեք քաղաք արծաթ»: Նէեմանն սրիպեց եւ երկու պարկի մէջ երեք քաղաք արծաթ ու երկու ձեռք պարսնուձան դնելով՝ փութեց իր երկու ծառաներին, որ փանեն նրա առջեւից: Երբ մի մութ փեղ հասան, նա բեռը խլեց նրանց ձեռքից ու փան մէջ դրեց, իսկ այդ մարդկանց ճանապարհ գցեց: Նրանք վերադարձան: Գէեզին եկաւ կանգնեց իր փրոջ առջեւ: Եղիսէն հարցրեց նրան. «Որտեղի՞ց ես գալիս, Գէեզի՞»: Գէեզին ասաց. «Քո ծառան ոչ մի փեղ չէր գնացել»: Եղիսէն նրան ասաց. «Մի՞թէ իմ սիրտը քեզ հետ չէր, երբ այդ մարդն իր մարտակառքից իջաւ քեզ դիմաւորելու: Արդարեւ, արծաթ ու հագուստներ առար՝ ձիթենիներ ու այգիներ, արջառ ու ոչխար գնելու եւ ծառաներ ու աղախիներ ունենալու համար: Թող Նէեմանի բորոքութիւնը քեզ ու քո սերնդին կպչի յաւիտեան»: Եւ Գէեզին դուրս եկաւ նրա մօտից ձեռն նման սպիտակած բորոք մարմնով:

6 Մարգարէներն ասացին Եղիսէին. «Այս փեղը, ուր մենք բնակուում ենք, մեզ համար նեղ է, գնանք մինչեւ Յորդանան գետը եւ այնտեղ ամեն մէկս մի գերան վերցնելով՝ մեզ համար բնակութեան փեղ պարտասպենք»: Եղիսէն ասաց. «Գնացէ՛ք»: Նրանցից մէկն ասաց. «Դու եւս քո ծառաներով ե՛կ մեզ հետ»: Նա պարասխանեց. «Կը գամ»: Եւ գնաց նրանց հետ: Նասան Յորդանան գետի եզերքը: Այնտեղ ծառ էին կտրում: Եւ ահա երբ նրանցից մէկը գերան էր կտրում, կացինը ջուրն ընկաւ: Նա բացականչելով՝ ասաց. «Ո՛հ, Տէր, ես այն փոխ էի առել»: 6 Աստուծոյ մարդը հարցրեց. «Ո՞ր ընկաւ»: Նա ցոյց փութեց փեղը, եւ Եղիսէն մի փայտ կտրելով՝ այնտեղ գցեց, ու երկաթը ջրի երեսը լողաց: Եղիսէն ասաց. «Վերցրո՛ւ»: Նա ձեռքը մեկնեց ու վերցրեց կացինը: Ասորիների արքան պարտեազմի մէջ էր Իսրայէլի դէմ: Նա խորհրդակցելով իր ծառաների հետ՝ ասաց. «Այսինչ փեղում թող բանակը դարան մտնի»: Եղիսէն լուր ուղարկելով Իսրայէլի արքային՝ ասաց. «Զգո՛յ՛ եղիր, ջիւնի, թէ անցնես այսինչ փեղով, քանզի ասորիները դարան են մտնել այնտեղ»: Իսրայէլի արքան մարդ ուղարկեց Եղիսէի նշած վայրը եւ դարանից զգուշացաւ ոչ միայն մէկ, այլ երկու

եւ աւելի անգամ: Այս բանի համար աստրիների արքան վրդո- 11
 վուեց եւ կանչելով իր ծառաներին՝ ասաց. «Ինձ չէք ասի, թե
 ով է իմ գաղտնիքները յայտնում Իսրայելի արքային»: Ծառա- 12
 ներից մէկն ասաց. «Ո՛հ, քէր իմ արքայ, Իսրայելում գտնուող
 Եղիսէն մարգարէն է, որ Իսրայելի արքային յայտնում է նոյ-
 նիսկ այն բոլոր խօսքերը, որ դու քո ննջասենեակում ես խօ-
 սում»: Արքան ասաց. «Գնացէ՛ք ու փեսէ՛ք, թէ ո՛ր է նա, որ 13
 մարդ ուղարկեմ ու բռնեմ նրան»: Յայտնեցին նրան, որ Եղիսէ-
 լէն Դոթայիմում է: Նա ուղարկեց մարտակառքեր, երիվարներ 14
 եւ ուժեղ զօրք: Սրանք եկան ու գիշերը պաշարեցին քաղա-
 քը: Առաւօտը կանուխ Եղիսէն գարթնեց եւ դուրս եկաւ, որ 15
 պաշտամունք կապարի: Նա փեսաւ, որ զօրքը երիվարներով
 ու մարտակառքերով պաշարել է քաղաքը: Սպասաւորը նրան
 ասաց. «Տէ՛ր, ի՞նչ պիտի անենք»: Եղիսէն ասաց. «Մի՛ վախե- 16
 ցիր, քանզի մեզ հետ եղողները նրանց հետ եղողներից շար
 են»: Եղիսէն աղօթք անելով՝ ասաց. «Տէ՛ր, բաց սպասաւորիս 17
 աչքերը, որ փեսնի»: Տէրը բացեց նրա աչքերը, եւ նա փեսաւ,
 որ Եղիսէի շուրջը լեռը լի էր ձիերով ու հրեղէն մարտակառքե-
 րով, որոնք եկան նրա մօտ: Եղիսէն սկսեց աղօթել Տիրոջն՝ 18
 ասելով. «Նարուածիր այս ազգին, որ շիլ դառնայ»: Եւ Տէրը,
 ինչպէս ասել էր Եղիսէն, հարուածեց նրանց ու շիլ դարձրեց:
 Եղիսէն ասաց թշնամու զօրքին. «Այս չէ ճանապարհը, եւ այս 19
 չէ քաղաքը, եկէ՛ք իմ յետեւից, եւ ես ձեզ կը փանեմ այն մար-
 դու մօտ, որին փնտրում էք»: Նա փարաւ նրանց Սամարիա, եւ
 երբ մտաւ Սամարիա, ասաց Եղիսէն. «Տէ՛ր, բաց նրանց աչ-
 քերը, որ փեսնեն»: Եւ Տէրը բացեց նրանց աչքերը, ու փեսան, 20
 որ իրենք Սամարիայի մէջ են: Երբ Իսրայելի արքան փեսաւ
 նրանց, ասաց Եղիսէին. «Սպանեմ սրանց, հայր իմ»: Եղի- 22
 սէն ասաց. «Մի՛ սպանիր: Սպանել կարող ես նրանց, որոնց
 քո սրով ու աղեղով ես գերի վերցրել: Նրանց առջեւ հաց ու
 ջուր դիր. թող ուտեն ու խմեն: Արձակիր նրանց, թող գնան
 իրենց փիրոջ մօտ»: Նրանց առաջ առաւ խոփ դրեց: Նրանք 23
 կերան ու խմեցին: Արքան նրանց արձակեց, եւ նրանք գնացին
 իրենց փիրոջ մօտ: Աստրիների կողոպտիչ զօրքը այլեւս Իսրա-
 յելի երկրի վրայ չյարձակուեց: Դրանից յետոյ Ադերի որդին՝ 24
 աստրիների արքան, հաւաքեց իր ամբողջ բանակը եւ եկաւ պա-
 շարեց Սամարիան: Սամարիայում մեծ սով եղաւ, իսկ ասո- 25

րիները պաշարած պահում էին քաղաքը: Մի էշի գլուխը յիսուն սիկղ արծաթով էր ծախում, իսկ աղանու կեղտի մէկ քառորդ կապիճ չափը՝ յիսունհինգ արծաթով: Իսրայէլի արքան շրջում էր պարսպի վրայ: Մի կին աղաղակելով՝ ասաց նրան. «Փրկի՛ր ինձ, քէ՛ր արքայ»: Արքան ասաց. «Եթէ Տէրը չի փրկում, ինչո՞վ կարող եմ ես փրկել քեզ, կալով, թե՛ հնձանով»: Արքան հարցրեց. «Քեզ ի՞նչ է պարահեղ»: Նա ասաց. «Այս կինն ինձ ասաց. «Տո՛ւր քո որդուն, որ այսօր ուրենք նրան, իսկ իմ որդուն վաղը կ'ուրենք»: Եփեցինք իմ որդուն ու կերանք: Յաջորդ օրն ասացի նրան. «Տո՛ւր քո որդուն, որ ուրենք», սակայն նա թաքցրեց իր որդուն»: Երբ արքան կնոջ այս խօսքերը լսեց, պարառութեց իր հագուստները, եւ քանի որ նա դեռ շրջում էր պարսպի վրայ, ժողովուրդը փեսաւ, որ նա իր հագուստի փակից, մարմնի վրայ քուրձ էր հագել: Արքան ասաց. «Թող Աստուած այսպէս ու այսպէս եւ աւելին անի ինձ, եթէ Սափափի որդի Եղիսէի գլուխն իր վրայ մնայ այսօր»: Եղիսէն նստել էր իր փանը, ծերերի հետ: Արքան մարդ ուղարկեց նրա մօտ, եւ երբ դեռ պարգամաւորը նրա մօտ չէր հասել, Եղիսէն ասաց ծերերին. «Տեսնո՞ւմ էք, մարդասպանի որդին մարդ է ուղարկել, որ իմ գլուխը կտրի: Նէնց որ հասնի պարգամաւորը, դռների մօտ բռնեցէ՛ք նրան: Չէ՛ որ նրա փիրոջ ոտնաձայնը նրա յետեւից լսում է»: Մինչ Եղիսէն խօսում էր նրանց հետ, պարգամաւորն եկաւ նրանց մօտ եւ ասաց. «Ահա այս չարիքը Տիրոջից է. Տիրոջ վրայ էլ ի՞նչ յոյս դնեմ»:

7 Եղիսէն ասաց. «Տիրոջ խօսքը լսեցէք: Այսպէս է ասում Տէրը. «Վաղն այս ժամին Սամարիայի դարպասների մօտ մէկ գրիւ ընփր ալիւրը մէկ սիկղ, եւ երկու գրիւ գարին մէկ սիկղ պէտք է արժենայ»: Այն զօրապետը, որի ձեռքին յենում էր արքան, ասաց Եղիսէին. «Եթէ Տէրը անգամ երկնքի սահանքները բացի, մի՞թէ այդպիսի բան կարող է լինել»: Եղիսէն ասաց. «Քո աչքերով պիտի տեսնես դա, սակայն դու դրանցից չպիտի ուրես»: Քաղաքի դարպասի մօտ կային չորս բորոպ մարդիկ: Նրանք իրար ասացին. «Ինչո՞ւ այսպեղ նստենք մինչեւ մեր մահը: Եթէ ասենք՝ «Մտնենք քաղաք», քաղաքում էլ սով է, այնպեղ էլ կը մեռնենք. եթէ այսպեղ նստած մնանք, էլի կը մեռնենք: Արի՛ գնանք ասորիների բանակը: Եթէ մեզ ողջ թողնեն, կ'ապրենք, իսկ եթէ սպանեն մեզ, թող մեռնենք»:

Նրանք մթնշաղին վեր կացան, որպէսզի ասորիների բանա- 5
կը մտնեն: Նրանք հասան ասորիների բանակաւորեղին, սա-
կայն այսպէղ մարդ չկար: Տէրն ասորիների բանակաւորեղիւմ 6
մարտակառքերի աղմուկ եւ մեծ զօրքի աղաղակ լսել փութեց,
եւ նրանք իրար ասացին. «Իսրայէլի արքան վարձել է քերա-
ցիների ու եգիպտացիների թագաւորներին, որպէսզի մեզ վրայ
յարձակուեն»: Եւ նրանք ելան ու մթութեան մէջ փախան՝ թող- 7
նելով իրենց բանակաւորեղի վրանները, ձիերն ու էշերը, ինչպէս
որ կային: Նրանք մագապուրծ փախան: Բորոպները հասան 8
մինչեւ բանակաւորեղի եզրը, մի վրան մտան, կերան ու խմե-
ցին, վերցրին արծաթ, ոսկի ու հագուստներ, գնացին եւ քա-
րան թաքցրին դրանք: Մի այլ վրան մտան եւ այնպէղից էլ
վերցրին ու քարան թաքցրին: Նրանք ասացին իրար. «Ճիշտ 9
չէ մեր արածը, այսօր աւերեաց օր է, իսկ մենք լռում ենք:
Մինչեւ առաւօտ սպասենք, որ մեր անօրէնութեան պարիժը
կրենք: Եկէք գնանք թագաւորի մօտ եւ այս ամէնը յայտնենք
նրան»: Նրանք գնացին, ձայն փութեցին քաղաքի դարպասի 10
պահապաններին, պարմեցին նրանց՝ ասելով. «Մտանք ասո-
րիների բանակաւորեղին, այնպէղ ոչ ոք չկար, մարդու ձայն չէր
լսուում, միայն ձիեր ու էշեր էին կապուած, իսկ վրանները մնում
էին, ինչպէս որ կային»: Դռան պահապանները ձայն փութեցին 11
եւ այդ լուրը հասցրին թագաւորի փուն: Արքան գիշերով ելաւ
եւ ասաց իր ծառաներին. «Նմա ասեմ ձեզ, թէ ասորիները մեզ
ինչ են արել: Գիտենալով, որ սոված ենք, ելել են բանակաւորե-
ղիից եւ թաքնուել բաց դաշտում՝ մտածելով, որ թերեւս քաղա-
քից դուրս կը գանք, մեզ կենդանի կը բռնեն, կը մորմեն քաղաքը
եւ ապա դուրս կը գան»: Նրա ծառաներից մէկն ասաց. «Թող 13
մարդիկ Իսրայէլի մէջ փոքր քանակով մնացած ձիերից հին-
գը վերցնեն, գնանք ու հետախուզենք այնպէղ»: Արքան երկու 14
ձիաւոր ուղարկեց ասորիների արքայի բանակաւորեղի՝ ասելով.
«Գնացէք ու հետախուզեցէք»: Մտանք գնացին նրանց հետքե- 15
րով մինչեւ Յորդանան գետը եւ քեսան, որ ամբողջ ճանապար-
հը լի է հագուստներով եւ իրերով, որ խուճապահար փախչելիս
նետել էին ասորիները: Նետախոյզները վերադարձան ու պար-
մեցին արքային: Ժողովուրդը եկաւ եւ կողոպտեց ասորիների 16
բանակաւորեղին: Մէկ գրիւ ընտիր ալիւրը արժեց մէկ սիկո, իսկ
երկու գրիւ գարին՝ մէկ սիկո, ինչպէս ասել էր Տէրը: Արքան 17

դռան առջեւ հսկիչ կարգեց այն զօրապետին, որի ձեռքին յեն-
 ւում էր ինքը պաշտամունքի ժամանակ: Ժողովուրդը դռան մօտ
 այնքան կոխոտեց նրան, որ նա մեռաւ, ինչպէս ասել էր Աստու-
 18 մարդը, երբոր պարգամաւորը նրա մօտ էր եկել: Եղաւ այն-
 պէս, ինչպէս Եղիսէն ասել էր արքային. «Վաղն այս ժամին
 Սամարիայի դարպասների մօտ երկու գրիւ գարին մի սիկղ կը
 19 լինի, եւ մէկ գրիւ ընփիր ալիւրը՝ մի սիկղ»: Իսկ զօրապետը
 պարասխանել էր Եղիսէին. «Տէրը եթէ անգամ երկնքի սա-
 20 հանքները բացի, մի՞թէ այդպիսի բան կարող է լինել»: Այդ
 ժամանակ Եղիսէն ասել էր. «Քո աչքերով պիտի տեսնես դա,
 21 սակայն դու դրանցից չպիտի ուրես»: Այդպէս էլ եղաւ. եւ ժո-
 ղովուրդը կոխոտեց նրան դռան առաջ, ու նա մեռաւ:

8 Եղիսէն, խօսելով այն կնոջ հետ, որի որդուն կենդանացրել
 էր, ասաց. «Վեր կացէք գնացէք դու եւ քո փնեցիները, եղէք
 պանդուխտ այնպեղ, որպեղ կարող էք ապրել, քանզի Տէրը սով
 է ուղարկելու երկրի վրայ. դա արդէն եկել է եւ եօթը փարի է փե-
 2 լելու երկրի վրայ»: Կինը վեր կացաւ եւ արեց այնպէս, ինչպէս
 Եղիսէն էր ասել. ինքն ու փնեցիները գնացին եւ եօթը փա-
 3 րի պանդուխտ մնացին այլազգիների երկրում: Եօթը փարին
 լրանալուց յետոյ կինը վերադարձաւ այլազգիների երկրից եւ իր
 4 փան ու արքերի համար բողոքի գնաց արքայի մօտ: Թագա-
 ւորը խօսելով Աստու մարդ Եղիսէի սպասաւոր Գէեզիի հետ՝
 ասաց. «Պարմիր ինձ Եղիսէի կատարած բոլոր մեծամեծ գոր-
 5 ծերը»: Երբ նա պարմում էր արքային, թէ ինչպէս էր Եղիսէն
 կենդանացրել մեռեալ որդուն, առաջ եկաւ այդ կինը, որի որ-
 դուն կենդանացրել էր Եղիսէն, եւ արքային ասաց իր փան եւ
 արքերի մասին: Գէեզին ասաց. «Տէր արքայ, այս է այդ կինը,
 6 եւ այս է՝ նրա որդին, որին Եղիսէն կենդանացրեց»: Արքան
 հարցեր փութեց կնոջը, եւ նա պարմեց նրան: Թագաւորը փութեց
 նրան մի ներքինի եւ ասաց. «Վերադարձրո՛ւ նրան նրա ամ-
 բողջ ունեցուածքը եւ արքերի այն ամբողջ բերքը, որ սփացուել
 7 է նրա պանդխտութեան առաջին օրից մինչեւ այսօր: Եղիսէն
 եկաւ Դամասկոս: Ասորիների արքան՝ Ադերի որդին, հիւանդա-
 ցել էր: Նրան այդ մասին յայտնելով՝ ասացին. «Աստու մարդն
 8 այսպեղ է եկել»: Արքան ասաց Ազայէլին. «Մի ընծայ վերցրու,
 գնա՛ւ Աստու մարդու մօտ, նրա միջոցով Տիրոջը հարցրո՛ւ, թէ
 9 կը բուժուե՞մ արդեօք իմ այս հիւանդութիւնից»: Ազայէլը վեր-

ցրեց ընծան եւ Դամասկոսի բոլոր բարիքները քառասուն ուղ-
 փի վրայ բարձելով՝ գնաց նրան ընդառաջ: Նա կանգնելով նրա
 առջեւ՝ ասաց. «Ով հայր Եղիսէէ, քո որդին, ասորիների արքայ
 Ադերի որդին, ինձ քեզ մօտ է ուղարկել՝ ասելով, թե՛ «Արդեօք
 կը բուժուեմ իմ այս հիւանդութիւնից»: Եղիսէէն ասաց նրան. 10
 «Գնա ասա՛, որ կ'ապրի, սակայն Տէրն ինձ ցոյց է փուել, որ կը
 մեռնի»: Մարգարէի հայեացքը դարձաւ սեւեռուն, դէմքը՝ լա- 11
 րուած, եւ Աստուծոյ մարդը լաց եղաւ: Ազայելը հարցրեց. «Ինչո՞ւ
 ես լալիս, տէր իմ»: Եղիսէէն ասաց. «Գիտեմ, թէ իսրայէլացի- 12
 ների դէմ ինչ չարիքներ ես գործելու. նրանց ամբոցները հրով
 պիտի այրես, քաջ մարդկանց սրով պիտի կոտորես, նրանց
 փղաներին պիտի ոչնչացնես, յղիների փորը պիտի պապռես»: 13
 Ազայելն ասաց. «Քո ծառան ի՞նչ շուն է, որ այդ բաներն անի»: Եղիսէէն ասաց. «Տէրն ինձ յայտնեց, որ դո՛ւ պիտի թագաւորես
 ասորիների վրայ»: Ազայելը գնաց Եղիսէէի մօտից եւ մտաւ 14
 իր փրոջ մօտ: Սա հարցրեց նրան. «Ի՞նչ ասաց Եղիսէէն»: Նա պատասխանեց. «Ինձ ասաց, թե՛ «Անպայման կ'ապրես»: 15
 Ներսէսալ օրը նա մի սաւան առաւ, ջրով թրջեց, փռեց իր երե- 16
 սին ու մեռաւ: Նրա փոխարէն թագաւորեց Ազայելը: Իսրայէ-
 լի արքայ Աքաաբի որդի Յորամի թագաւորութեան հինգերորդ 17
 փարում թագաւորեց Յուդայի երկրի Յոսափատ արքայի որդի 18
 Յորամը: Երբ նա գահ բարձրացաւ, երեսուներկու փարեկան
 էր եւ ութ փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա ընթացաւ Իս- 19
 րայէլի թագաւորների ճանապարհով, ինչպէս արել էր Աքաաբի
 փոհմը, քանզի Աքաաբի դուստրը նրա կինն էր: Նա չարիք գոր-
 ծեց Տիրոջ առջեւ, սակայն Տէրը չկամեցաւ ոչնչացնել Յուդայի 20
 երկիրը իր ծառայ Դաւթի սիրուն, որովհետեւ նրան խոստա-
 ցել էր, որ թե՛ նրան, թե՛ նրա սերնդին միշտ ճրագ՝ թագաւո- 21
 րութիւն կը տայ: Նրա օրօք Եդոմն ազապագրուեց Յուդայի
 երկրից եւ իր համար առանձին մի թագաւոր օծեց: Յորամն 22
 իր բոլոր մարտակառքերով եկաւ Սիոր եւ առաւօտեան, լոյսը
 չբացուած, յարձակուեց եդոմացիների վրայ (որոնք իրեն շրջա-
 պատել էին), ինչպէս նաեւ նրա մարտակառքերի զօրավարնե- 23
 րի վրայ: Զինուորները փախան՝ ամէն մէկն իր վրանը: Եդոմը
 անջապ մնաց Յուդայի երկրից: Եւ այդպէս է մինչեւ այսօր: Այդ
 ժամանակ ապստամբեց նաեւ Լոբնան: Յորամի մնացած գոր-
 ծերը եւ այն ամէնը, ինչ արել է նա, չէ՛ որ նկարագրուած են

24 Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Յո-
րամը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց իր հայրերի մօտ,
իր նախնի Դաւթի քաղաքում, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց
25 նրա որդին՝ Օթոզիան: Իսրայէլի արքայ Աքաաբի որդի Յո-
րամի թագաւորութեան փասներկուերորդ փարում թագաւորեց
26 Յուդայի երկրի արքայ Յորամի որդի Օթոզիան: Երբ Օթոզի-
ան թագաւոր դարձաւ, քսաներկու փարեկան էր: Նա մէկ փարի
թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մայրը Իսրայէլի Ամրի ար-
27 քայի դուստր Գոթողիան էր: Նա ընթացաւ Աքաաբի փոռնի
ճանապարհով, չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ, ինչպէս Աքաաբի
28 փունն էր արել, որովհետեւ նա Աքաաբի փան փեսան էր: Նա
Աքաաբի որդի Յորամի հետ գնաց Գաղաադի Ռամաթ քաղա-
քը՝ ասորիների արքայ Ազայէլի դէմ պապերազմելու, սակայն
29 ասորիները խոցեցին Յորամին: Յորամ արքան վերադարձաւ,
որպէսզի Յեզրայէլում բուժուի այն վերքերից, որ ասորիները
հասցրել էին Ռամաթում ասորիների արքայ Ազայէլի դէմ պա-
պերազմելու ժամանակ: Յուդայի երկրի արքայ Յորամի որդի
Օթոզիան եկաւ Յեզրայէլ Աքաաբի որդի Յորամի փեսութեան,
որովհետեւ սա հիւանդացել էր:

9 Եղիսէէ մարգարէն կանչելով մի երիտասարդ մարգարէի՝ ա-
սաց նրան. «Գօտի՛ր կապիր մէջքիդ, իւղի այս սրուակը ձեռքդ
2 վերցրո՛ւ, գնա մօրի՛ր Գաղաադի Ռամաթ քաղաքը, ու երբ փես-
նես Ամնաիի որդի Յոսափապի որդի Յէուին, կանչի՛ր նրան իր
3 եղբայրների միջից, նրան մի ներքնասենեակ փա՛ր եւ այս
սրուակի իւղը նրա գլխին թափելով՝ ասա՛. «Այսպէս է ասում
Տէրը. քեզ Իսրայէլի թագաւոր օծեցի»: Ապա դուռը բաց ա-
4 րա, էլ մի՛ սպասիր, փախի՛ր»: Երիտասարդ մարգարէն գնաց
5 մօրաւ Գաղաադի Ռամաթ քաղաքը եւ փեսաւ, որ զօրքի իշ-
խանները նստած են: Նա ասաց. «Ո՛վ իշխան, խօսք ունե՛մ
6 քեզ ասելու»: Յէուն ասաց. «Մեզնից ո՞ն»: Մարգարէն ասաց.
«Քե՛զ, ո՛վ իշխան»: Յէուն եկաւ ու մօրաւ սենեակը: Նա իւղը
թափելով նրա գլխին՝ ասաց. «Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր
Աստուածը. «Քեզ Տիրոջ ժողովրդի՝ Իսրայէլի թագաւոր օծեցի,
7 որպէսզի վերացնես քո փրոջ՝ Աքաաբի փունը քո միջից եւ իմ
ծառայ մարգարէների ու Տիրոջ բոլոր ծառաների արեան վրէ-
8 ժը լուծես Յեզաբելից ու նրա ամբողջ փնից, Աքաաբի փնից
ոչնչացնես բոլոր պապին միգողներին, Իսրայէլում կապուած

ու ազատ մարդկանց, որպէսզի եւ Աքաաբի փունը Նաբաբի 9
 որդի Յերոբովամի փան եւ Աքիայի որդի Բաասայի փան նման
 դարձնեն: Յեզաբելին Յեզրայէլի դաշտերի մէջ շները պիտի 10
 ուտեն, քանի որ մարդ չպիտի գրնուի, որ թաղի նրան»: Ապա 11
 նա դուռը բացեց ու փախաւ: Յէուն եկաւ իր փրոջ ծառանե-
 րի մօտ, որոնք հարցրին նրան. «Բարի՛ լուր է. այս անմիտն
 ինչո՞ւ էր եկել քեզ մօտ»: Նա ասաց նրանց. «Դուք արդէն գի-
 փեք այդ մարդուն եւ նրա բարբառանքները»: Նրանք ասա- 12
 ցին. «Ճիշտ չէ, պարմիր մեզ»: Յէուն նրանց ասաց. «Այսպէս
 ու այսպէս ասաց ինձ. «Այսպէս է ասում Տէրը. քեզ Իսրայէ-
 լի թագաւոր օծեցի»: Երբ այդ լսեցին, ամէն մէկն շտապեց իր 13
 բաճկոնն առնել եւ աստիճանների գլխին, ուր նստում էին, դրեց
 նրա փակը: Եղջերափող հնչեցնելով՝ նրանք ասացին. «Յէուն
 թագաւոր դարձաւ»: Ամեսսիայի որդի Յոսափատի որդի Յէուն 14
 գլուխ բարձրացրեց Յորամի դէմ, իսկ Յորամը բոլոր իսրայէլա-
 ցիների հետ ասորիների արքայ Ազայէլից Գադաադի Ռամաթ
 քաղաքն էր պաշտպանում: Յորամ արքան ասորիների արքայ 15
 Ազայէլի դէմ պատերազմելու ընթացքում ասորիների հասցրած
 վերքերից բուժուելու համար եկել էր Յեզրայէլ: Յէուն ասաց.
 «Եթէ հոգով դուք ինձ հետ էք, ապա թող ոչ ոք գաղտնի կերպով
 դուրս չգայ քաղաքից, որ գնայ այս բանը յայտնի Յեզրայէլում»: 16
 Յէուն ձի հեծաւ ու գնաց Յեզրայէլ, ուր Իսրայէլի Յորամ արքան
 բուժում էր նետերի վերքերից, որ նա ստացել էր Ռամաթում
 ասորիների արքայ Ազայէլի դէմ պատերազմելիս: Նա զօրաւոր
 եւ հզօր մարդ էր եւ այնպէս էր պառկել: Յուդայի երկրի արքայ
 Օթոգիան եկել էր փեսանելու Յորամին: Յեզրայէլում մի պա- 17
 հակ աշտարակի վրայ ելաւ ու փռչի փեսաւ, որ Յէուի գալուց
 էր բարձրանում: Նա ասաց. «Ես փռչի եմ փեսանում»: Յորամն
 ասաց. «Մի հեծեալ վերցրո՛ւ, նրան ընդառաջ ուղարկի՛ր, եւ
 նա թող հարցնի, թէ խաղա՞ն նպատակով է գալիս»: Նձեռալը 18
 գնաց նրան ընդառաջ եւ ասաց. «Արքան այսպէս է ասում. «Ար-
 դեօք խաղա՞ն նպատակով եւ գալիս»: Յէուն ասաց նրան. «Քո
 ինչի՞ն է պէտք խաղաղութիւնը, հետեւի՛ր ինձ: » Աշտարակի
 պահակն այդ բանը հաղորդելով՝ ասաց. «Սուրհանդակը հասել
 է նրանց, բայց չի վերադառնում»: Արքան երկրորդ հեծեալին 19
 ուղարկեց, որն ասաց. «Այսպէս է հարցնում արքան, թե՛ «Ար-
 դեօք խաղա՞ն նպատակով եւ գալիս»: Յէուն ասաց. «Քո ինչի՞ն

20 Է պէտք խաղաղութիւնը, հետեւիր ինձ»: Աշտարակի պահակն
 այդ բանը հաղորդելով՝ ասաց. «Սուրհանդակը հասել է նրանց
 մօտ, բայց չի վերադառնում: Նրա ձի վարելը Ամեսսիայի որդի
 Յէուի ձի վարելուն նման է, որովհետեւ կապաղօրէն է բշում»:
 21 Յորամն ասաց. «Կառքը լծիր»: Մարտակառքերը լծեցին, եւ
 Իսրայէլի արքայ Յորամն ու Յուդայի երկրի արքայ Օթոզիան,
 ամէն մէկն իր մարտակառքը նստած՝ գնացին Յէուին ընդառաջ
 22 եւ նրան հասան Նաբոթ Յեզրայէլացու կալուածքում: Երբ Յո-
 րամը տեսաւ Յէուին, ասաց. «Խաղաղ նպատակով ես գալիս,
 Յէու»: Յէուն ասաց. «Ի՞նչ խաղաղութիւն, երբ քո մայր Յեզա-
 բէլի պոռնկութիւններն ու կախարդութիւնները շարանում են»:
 23 Յորամը սանձերը շուռ փախաւ եւ ասաց Օթոզիային.
 24 «Դաւաղորդութիւն է, Օթոզիա»: Յէուն քաշեց աղեղը, հարու-
 ածեց Յորամի թիկունքի մէջտեղը, նետը մտաւ նրա սիրտը,
 25 եւ նա ընկաւ իր ծնկների վրայ: Յէուն ասաց իր զինակիր
 Բաղեկարին. «Սրան գցիր Նաբոթ Յեզրայէլացու կալուածքի
 մի արտը, քանզի յիշում եմ, որ, երբ ես ու դու դրա հայր Ա-
 քաբի յետեւից ձի հեծած կողք-կողքի գնում էինք, Տէրը նրա
 26 նկատմամբ այս վճիռը տուեց. «Ես, - ասաց Տէրը, - երէկ
 տեսայ Նաբոթի ու նրա որդիների արիւնը. դրա համար ես
 քեզ պիտի հատուցեմ այս ագարակում»: Արդ, վերցրո՛ւ նրան
 27 ու նետիր այդ արտը, ինչպէս ասել է Տէրը»: Յուդայի երկրի
 արքայ Օթոզիան, տեսնելով այդ, փախաւ Բեթանզան փանող
 ճանապարհով, բայց Յէուն հետապնդելով նրան՝ ասաց. «Ապա,
 դրա՛ն էլ սպանիր»: Եւ նա նրան խոցեց մարտակառքում, երբ
 սա բարձրանում էր Բերայի, այսինքն՝ Յեբլաամի գառիվերը:
 28 Նա փախաւ Մակեդոնով եւ այնտեղ մեռաւ: Ծառաները նրան
 փարան Երուսաղէմ եւ այնտեղ թաղեցին իր նախնիների մօտ,
 29 Դաւթի քաղաքում: Իսրայէլի արքայ Յորամի թագաւորութե-
 ան փասնմէկերորդ փարում էր թագաւորել Օթոզիան Յուդայի
 30 երկրի վրայ: Յէուն եկաւ Յեզրայէլ: Յեզաբէլն այդ լսելով՝ իր
 աչքերին ծարիր քսեց, իր գլուխը զարդարեց ու նայեց պատու-
 31 հանից դուրս: Երբ Յէուն քաղաք էր մտնում, նա ասաց. «Մի՛թէ
 32 քիրասպան Զամբրին խաղաղութեամբ է գալիս»: Յէուն իր
 գլուխը բարձրացնելով դէպի պատուհանը՝ ասաց. «Ո՞վ ես դու,
 իջիր ինձ մօտ»: Երկու ներքինիներ կռացան ու ցած նայեցին,
 33 եւ Յէուն ասաց նրանց. «Յաճ գցեցէք սրան»: Յաճ նետեցին

այդ կնոջը. նրա արիւնը պատերի ու ձիերի վրայ ցայտեց, եւ ձիերը ոտքի կոխան արեցին նրան: Յէուն մտաւ ներս եւ ու- 34
 փելուց ու խմելուց յետոյ ասաց. «Վերցրէ՛ք այդ անիծեալին ու
 թաղեցէ՛ք նրան, քանզի թագաւորի դուստր է»: Գնացին նրան 35
 թաղելու, սակայն նրանից ոչինչ չգտան, բացի գանգից, ոտքե-
 րից ու ձեռքերից, եւ վերադառնալով՝ այդ մասին յայտնեցին 36
 Յէուին: Նա ասաց. «Իրականացաւ Տիրոջ այն խօսքը, որ ասու-
 ել էր Եղիա Թեգրացու բերանով, թէ՛ «Յեզրայէլի կալուածքում
 շներն ուտելու են Յեզաբէլի մարմինը, Յեզաբէլի դիակը այդ 37
 կալուածքի հողի երեսին լինելու է իբրեւ աղբ, այնպէս որ ոչ ոք
 չկարողանայ ասել, թէ՛ “Սա է Յեզաբէլը”»:

Աքաաբը Սամարիայում եօթանասուն որդի ուներ: Յէուն նա- 10
 մակ գրեց եւ ուղարկեց Սամարիա նրա իշխաններին, ծերերին
 եւ Աքաաբի որդիների դաստիարակներին: Այդպէղ ասուած էր.
 «Երբ ձեզ հասնի այս նամակը, քանի որ ձեզ մօտ են ձեր փի- 2
 րոջ որդիները, եւ դուք ունէք մարտակառքեր ու երիվարներ,
 ամրապատ քաղաքներ ու զէնքեր, ապա ձեր փիրոջ որդի- 3
 ներից, որին որ արժանի ու յարմար տեսնէք, նրան նստեց-
 րէ՛ք իր հօր գահին եւ պատերազմեցէ՛ք ձեր փիրոջ փան հա-
 մար»: Նրանք շատ վախեցան ու ասացին. «Երկու թագաւոր 4
 չկարողացան նրա դէմ կանգնել, մենք ինչպէ՛ն դէմ կանգնենք»: Ուստի
 թագաւորական փան ու քաղաքի վերակացուները, ծե- 5
 րերն ու դաստիարակները մարդ ուղարկեցին Յէուի մօտ՝ ա-
 սելով. «Մենք քո ստրուկներն ենք, եւ մեզ ինչ որ հրամայես,
 կ'անենք, ոչ ոքի թագաւոր չենք նստեցնի, եւ ինչ որ լաւ է քեզ
 համար, այն կ'անենք»: Նա մի երկրորդ նամակ գրեց նրանց՝ 6
 ասելով. «Եթէ դուք ինձ էք պատկանում եւ իմ ձայնին հնա-
 զանդ էք, ապա ձեր փիրոջ որդիների գլուխները կտրեցէ՛ք եւ
 վաղն այս ժամին բերէ՛ք ինձ մօտ, Յեզրայէլ»: Արքայի որդիները
 եօթանասուն հոգի էին, եւ քաղաքի ազդեցիկ մարդիկ էին
 նրանց դաստիարակում: Երբ նամակը նրանց հասաւ, բռնեցին 7
 արքայի որդիներին, եօթանասունին էլ սպանեցին եւ նրանց
 գլուխները կողովների մէջ դնելով՝ ուղարկեցին նրա մօտ, Յեզ-
 րայէլ: Սուրհանդակն եկաւ ու Յէուին ասաց. «Արքայի որդի- 8
 ների գլուխները բերել են»: Նա ասաց. «Դրանք երկու կոյր
 անելով՝ դրէ՛ք քաղաքից դուրս մինչեւ առաւօր»: Առաւօտե- 9
 ան նա ելաւ կանգնեց եւ ասաց ամբողջ ժողովրդին. «Դուք

մեղաւոր չէք, ես եմ գլուխ բարձրացրել իմ փիրոջ դէմ, եւ ես եմ սպանել նրան, բայց քեզէք, սրանց հիմա ո՞վ է կոտորել:

10 Որպէսզի Աքաաբի մասին Տիրոջ ասած խօսքն իրականանայ, Տէրը կապարեց այն, ինչ ասել էր իր ծառայ Եղիայի միջոցով»:

11 Եւ Յէլուն կոտորեց Աքաաբի փնից Յեզրայէլում մնացած բոլոր մարդկանց, նրա բոլոր մեծամեծներին, հարազաւորներին, քրմե-
12 րին, այնպէս որ նրանցից ոչ մէկին կենդանի չթողեց: Դրանից յետոյ Յէլուն ելաւ գնաց Սամարիա: Երբ ճանապարհին նա հա-
13 սաւ հովիւների կացարանին, Յէլուն հանդիպեց Յուդայի երկրի Օթոզիա արքայի եղբայրներին, որոնց ասաց. «Ուլքե՛ր էք դուք»:

Նրանք ասացին. «Մենք Օթոզիայի եղբայրներն ենք, եկել ենք
14 արքայի ու նրա ազգականների որդիներին ողջունելու»: Յէլուն ասաց. «Սրանց կենդանի՛ բռնեցէք»: Նրանց կենդանի բռնեցին ու հովիւների կացարանի մօտ կոտորեցին այդ քառասունե-
15 կու հոգուն, եւ նրանցից ոչ ոք կենդանի չմնաց: Յէլուն գնաց այնպեղից եւ հանդիպեց իրեն ընդառաջ եկող Ռեքաբի որդի Յոնադաբին: Նա նրան բարեւեց ու ասաց. «Արդեօք քո սիրտը հաւաքարիմ է, ինչպէս իմ սիրտն է հաւաքարիմ քո նկատմամբ»: Յոնադաբն ասաց. «Հաւաքարիմ է»: Յէլուն ասաց. «Ե-
թէ այդպէս է, ձեռքդ ի՛նձ փութ»: Սա փութեց իր ձեռքը, եւ նա
16 նրան իր մօտ՝ մարտակառքի վրայ բարձրացրեց: Նա ասաց նրան. «Արի՛ ինձ հետ ու Տիրոջ հանդէպ ունեցած նախանձա-
խնդրութիւնս քե՛ն»: Եւ նա նրան նստեցրեց իր մարտակառքը:

17 Նա մտաւ Սամարիա եւ այնպեղ Աքաաբի փան մնացած բո-
լոր մարդկանց կոտորեց, մինչեւ որ նրանց բնաջնջեց, ինչպէս
18 Տէրն ասել էր Եղիային: Յէլուն հաւաքեց ամբողջ ժողովրդին եւ նրանց ասաց. «Աքաաբը Բահաղին քիչ ծառայութիւն մատու-
19 ցեց, իսկ Յէլուն շատ ծառայութիւններ պիտի մատուցի: Արդ, Բահաղի բոլոր մարգարէներին, նրա ծառաներին ու քրմերին ինձ մօտ կանչեցէք. թող ոչ ոք չբացակայի, քանզի Բահաղին մեծ գոհ եմ մատուցելու: Ով բացակայի, իմ ձեռքից չի փրկուի»:

Յէլուն խաբէութիւն արեց, որպէսզի Բահաղի ծառաներին կորս-
20 փեան մատնի: Յէլուն ասաց. «Բահաղի համար սրբազան գո-
21 հաբերութիւն պատրաստեցէ՛ք»: Այդ բանը հաղորդեցին բոլոր-
րին: Յէլուն Իսրայէլի բոլոր կողմերը մարդ ուղարկեց, Բահա-
ղին պաշտող բոլոր մարդիկ եկան, չներկայացող մարդ չմնաց:
Սրանք մտան Բահաղի մեհեանը, եւ մեհեանը բերնէբերան

լցուեց: Յէուն ասաց սեղանի վերակացուներին. «Նանեցէք 22
 Բահաղին ծառայողների պարմունքները»: Եւ նրանք հանե-
 ցին նրանց պարմունքները: Յէուն եւ Ռեքաբի որդի Յո- 23
 նադաբը մօրան Բահաղի մեհեանը: Նրանք ասացին Բահա-
 ղին պաշտողներին. «Որոնեցէք եւ տեսէք, թէ արդեօք այսպեղ
 ձեզ հեպ չկա՞ն Տիրոջը պաշտողներ, այսպեղ միայն Բահաղին
 ծառայողներ պէտք է լինեն»: Յէուն մօրաւ խունկ ծխելու եւ ող- 24
 ջակէզներ մատուցելու, իսկ դրսում երեք հարիւր ութսուն մարդ
 կանգնեցնելով՝ ասաց նրանց. «Եթէ ձեզնից որեւէ մէկը կեն-
 դանի թողնի նրան, ում ես կը յանձնեմ ձեր ձեռքը, իր կեանքով
 կը հաբուցի այդ մարդու փոխարէն»: Երբ Յէուն ողջակէզները 25
 կատարեց վերջացրեց, ասաց հեպեւակ ու սպառազէն զինուոր-
 ներին. «Մտեք կոպորեցէք նրանց, նրանցից ոչ ոք թող դուրս
 չգայ»: Նեպեւակ ու սպառազէն զինուորները նրանց սրակոպոր
 արեցին, նրանց մարմինները դուրս շարկեցին, ապա գնացին
 քաղաք, ուր գտնուում էր Բահաղի մեհեանը, Բահաղի մեհե- 26
 անի արձանը հանեցին եւ այրեցին այն: Նրանք կործանե- 27
 ցին Բահաղի արձանները, քանդեցին Բահաղի մեհեանը եւ այն
 արտաքնոց դարձրին, ինչպէս որ է մինչեւ այսօր: Այսպիսով 28
 Յէուն Բահաղ աստծուն վերացրեց Իսրայէլից: Յէուն, սակայն, 29
 Իսրայէլին մեղանչել փոռող Նաբափի որդի Յերոբովամի մեղ-
 քերից, այսինքն՝ Բեթէլի ու Դանի ոսկէ երինջներից չհրաժարու-
 եց: Տէրն ասաց Յէուին. «Քանի որ քաջութիւն ունեցար Աքա- 30
 արի որդիների նկատմամբ անելու այն, ինչ իմ սրբում էր, ուստի
 քո յետնորդները մինչեւ չորրորդ սերունդ նստելու են Իսրայէլի
 գահին»: Յէուն, սակայն, ամբողջ հոգով Իսրայէլի Տէր Աստ- 31
 ծու օրէնքով ընթանալու ջանադիր չեղաւ, Իսրայէլին մեղանչել
 փոռող Յերոբովամի մեղքերից զերծ չմնաց: Այդ օրերին Տէրն 32
 սկսեց կոպորակել Իսրայէլի բոլոր սահմանները, իսկ Ազայէլը
 նրանց կոպորեց Իսրայէլի բոլոր սահմաններում, Յորդանան 33
 գետից արեւելք գտնուող ամբողջ Գադաաղի, Գադի, Ռուբէնի
 ու Մանասէի երկրներում, Ամոնի ձորի եզրին գտնուող Արոյե-
 րից մինչեւ Գադաաղ ու Բասան: Յէուի մնացած գործերը, այն 34
 ամէնը, ինչ նա արել է, նրա բոլոր քաջագործութիւնները, մղած
 պատերազմները չէ՞ որ նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւոր-
 ների ժամանակագրութեան մէջ: Յէուն գնաց իր նախնիների 35
 գիրկը, եւ նրան թաղեցին Սամարիայում: Նրա փոխարէն թա-

36 գաւորեց նրա որդի Յովաքազը: Յէւոն Սամարիայում Իսրայէլի վրայ թագաւորեց քսանութ տարի:

11 Օթոզիայի մայր Գոթողիան երբ տեսաւ իր որդիների մա-
2 իր, կոտորեց ամբողջ թագաւորական սերունդը, բայց Յո-
րամ արքայի դուստրը, Օթոզիայի քոյր Յոսաբէէն Օթոզիայի
որդի Յովասին վերցրեց արքայի սպանուած որդիների միջից
3 եւ նրան ու նրա դայեակին Գոթողիայից փախցնելով՝ թաքց-
րեց ննջասենեակում: Յովասը փրկուեց: Նա նրա հետ վեց
4 էր երկրում: Եօթներորդ տարւում Յովիդայէն մարդ ուղար-
կեց, կանչեց հարիւրապետներին, թիկնապահներին ու սուր-
հանդակ զինուորներին, նրանց բերեց Տիրոջ տունն ու նրանց
Տիրոջ անունով երդուեցնելով՝ ցոյց տուեց նրանց արքայի որդի
5 Յովիդայէին: Նա պատուիրելով նրանց՝ ասաց. «Ձեր անելիքն
այս է. ձեր մէկ երրորդ մասը շաբաթ օրը թող պահպանի արքու-
6 նի տան դուռը, միւս մէկ երրորդ մասը ճանապարհների դար-
պասը պահպանի, իսկ մնացած մէկ երրորդ մասը՝ սուրհանդակ
զինուորների յետեւի դուռը: Այսպիսով ամբողջ տունը պէտք է
7 հսկողութեան տակ առնուի: Երեք խմբերից երկուսը, այսինքն՝
8 շաբաթ օրը Տիրոջ տունը եւ արքայի շուրջը պահպանութիւն
անողները, զենքերը ձեռքներին արքայի չորս կողմը թող պահ-
պանեն, եւ ովքեր այդ շրջանից ներս մտնեն, թող սպանուն: Եւ
9 նրանք թագաւորի հետ են լինելու նրա ելումուտ անելու ամբողջ
ժամանակ»: Նարիւրապետներն արեցին այն, ինչ իմաստուն
Յովիդայէն պատուիրել էր. ամէն մէկն առաւ իր մարդկանց՝ թէ՛
նրանց, որոնք շաբաթ օրը պահպանութիւն անելու էին կոչուած
10 եւ թէ՛ նրանց, որոնք այդ օրը վերջացրել էին իրենց ծառայու-
թիւնը, եւ եկաւ Յովիդայէ քահանայի մօտ: Քահանան Դաւիթ
արքայի՝ Տիրոջ տանը զարնուող զեղարդներն ու զենքերը տու-
11 եց հարիւրապետներին: Ներսեակ զինուորներն եկան ու իրենց
զենքերը ձեռքներին կանգնեցին տան աջ անկիւնից մինչեւ ձախ
12 անկիւնը, զոհասեղանի ու արքունի տան շուրջը: Յովիդայէն
բերել տուեց արքայի որդուն, նրա գլխին դրեց թագը, նրան
յանձնեց վկայականը, նրան օծելով թագաւոր դարձրեց եւ ծափ
13 զարկեց ու ասաց. «Կեցցէ՛ արքան»: Գոթողիան լսելով շարժ-
ման մէջ եղող մարդկանց աղմուկը՝ եկաւ նրանց մօտ, մտաւ
14 Տիրոջ տունը եւ տեսաւ, որ արքան, ինչպէս կարգն է, կանգ-

նել է սեան մօտ, իսկ երգիչներն ու փողիւսները՝ նրա շուրջը: Երկրի ամբողջ ժողովուրդը ուրախանում էր եւ փող հնչեցնում: Գոթողիան պապառոպեց իր հագուստները եւ աղաղակեց՝ ա-
սելով. «Դան է, դան»: Յովիդայէ քահանան պապուիրեց զօրքի 15
հարիւրապետներին՝ ասելով. «Դուրս բերէք նրան շարքերից, եւ
ով որ գնայ նրա յետեւից, թող սրով սպանուի»: Քահանան չէր
ուզում, որ նա Տիրոջ փանը սպանուի: Նրան բռնեցին, եւ երբ 16
իրենք արքունի փուն փանող երիւարների ճանապարհով էին
ընթանում, սպանեցին նրան: Յովիդայէն Տիրոջ եւ արքայի, 17
ինչպէս եւ արքայի ու ժողովրդի միջեւ ուխտ դրեց, որ իրենք կը
լինեն Տիրոջ ժողովուրդը: Երկրի բոլոր մարդիկ գնացին Բա- 18
հաղի մեհեանը, կործանեցին այն, ջարդուփշուր արեցին նրա
զոհասեղանները, նրա արծանները, Բահաղի քուրմ Մաթանին
սպանեցին զոհասեղանի դիմաց: Քահանան հսկիչ ոստիկան-
ներ նշանակեց Տիրոջ փան վրայ: Նա հարիւրապետներին, 19
թիկնապահներին, սուրհանդակ զինուորներին ու երկրի ամ-
բողջ ժողովրդին առնելով՝ արքային դուրս բերեց Տիրոջ փնից,
սուրհանդակների դռան ճանապարհով բերեց արքունի փուն եւ
նրան թագաւորական գահին նստեցրեց: Երկրի ամբողջ ժո- 20
ղովուրդը ուրախացաւ, քաղաքը հանդարտուեց: Գոթողիային
արքունի փան մօտ սպանել էին սրով: Երբ Յովասը թագաւոր 21
օծուեց, եօթը փարեկան էր:

Յէուի թագաւորութեան եօթներորդ փարում թագաւոր դար- 12
ձաւ Յովասը, որը քառասուն փարի թագաւորեց Երուսաղէմում:
Նրա մօտ անունը Սաբիա էր՝ Բերսաբէէ քաղաքից: Յովասն 2
արդար գրնուեց Տիրոջ առջեւ այնքան ժամանակ, որ Յովիդա-
յէն նրան դաստիարակում էր: Մարդիկ, սակայն, մեհեմական 3
բարձունքներից չիրաժարուեցին, եւ ժողովուրդը փակաւին զո-
հեր էր մատուցում եւ խումկ ծխում մեհեմական բարձունքնե-
րում: Յովասն ասաց քահանաներին. «Տիրոջ փունը մտած 4
սրբութիւնների ամբողջ արծաթը, այսինքն՝ հաշուառման են-
թարկուած բոլոր մարդկանց դրամը, ըստ մարդկանց սրբի
ցանկութեան Տիրոջ փան համար նուիրաբերուող արծաթը,
ինչպէս նաեւ ամէն մէկի կտրաբած վաճառքից ստացուած
հարկերը քահանաները թող վերցնեն, որպէսզի, ուր որ Տիրոջ 5
փան քանդուած մասեր լինեն, նորոգուեն»: Մինչեւ Յովաս ար- 6
քայի թագաւորութեան քսաներկուերորդ փարին քահանաները

- 7 Տիրոջ փան քանդուած մասերը դեռ չէին նորոգել, ուստի Յովաս արքան կանչեց Յովիդայէ քահանային ու միւս քահանաներին եւ ասաց նրանց. «Ինչո՞ւ չէք նորոգել Տիրոջ փան քանդուած մասերը: Վաճառքից ստացուած արծաթը ձեզ մի՛ վերցրէք, այլ Տիրոջ փան քանդուած մասերի նորոգմանը յարկացրէք»:
- 8 Քահանաները խոստացան ժողովրդից արծաթ չառնել, եթէ դա չէին յարկացնելու Տիրոջ փան քանդուած մասերը նորոգելու համար: Յովիդայէ քահանան մի արկղ վերցրեց, վրան անցք բացեց եւ դրեց Տիրոջ գոհասեղանի կողքին: Տիրոջ փունը պահպանող քահանաները, Տիրոջ փանը գտնուած ամբողջ արծաթը լցրին այնտեղ: Երբ փեսնում էին, որ արկղի մէջ արծաթը շատացել է, կանչում էին արքունի քարտուղարների պետին ու մեծ քահանային, որոնք գալիս էին, Տիրոջ փանը գտնուած արծաթը ծրարում եւ պատրաստ գումարը փալիս էին Տիրոջ փան գործավարներին, որ բաշխեն Տիրոջ փան աւարդձագործներին, շինարարներին, նկարիչներին, ճարտար որմնադիրներին, քարգործներին, որպէսզի Տիրոջ փան քանդուած մասերը նորոգելու համար գնեն փայտ ու փաշած քարեր եւ անեն այն ամէնը, ինչ անհրաժեշտ էր Տիրոջ փունը նորոգելու համար: Տիրոջ փուն բերուած արծաթով, սակայն, Տիրոջ փան համար արծաթէ դռներ, սեպեր, փաշտեր, փողեր եւ ամէն փեսակ ոսկէ ու արծաթէ անօթներ չպէտք է սարքէին, այլ այդ գումարը գործաւորներին պէտք է փային, որպէսզի նրանք Տիրոջ փունը նորոգեն: Նաշի չէին պահանջում այն մարդկանցից, որոնց ձեռքն էին յանձնում գործաւորներին փրուելիք արծաթը, որովհետեւ նրանք վստահելի էին, իսկ մեղքի ու յանցանքի քաւութեան համար ընծայաբերուած արծաթը Տիրոջ փուն չէր մտնում, այլ քահանաներին էր փրում: Այն ժամանակ ասորիների արքայ Ազայէր յարձակուեց Գէթի դէմ եւ գրաւեց այն: Ապա Ազայէն իր երեսը դարձրեց դէպի Երուսաղէմ, որ նրա վրայ արշաւի: Յուդայի երկրի արքայ Յովասը իր հայրերի, Յուդայի երկրի արքաներ Յոսափատի, Յորամի ու Օթոփայի արած բոլոր նուիրապոտութիւններն ու իր նուիրապոտութիւնները, Տիրոջ փան ու թագաւորի փան գանձարաններում գտնուող ամբողջ արծաթը ուղարկեց ասորիների արքային, իսկ ինքը մեկնեց Երուսաղէմից: Յովասի մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ նա արեց, չէ՞ որ նկարագրուած են Յուդայի թագա-

տրների ժամանակագրութեան մէջ: Նրա ծառաները նրա դէմ 20
 ելան, դաւաճանեցին նրան եւ Գաղաադում բնակուող Մաալոնի
 փանը սպանեցին Յովասին: Նրան սպանեցին նրա ծառանե- 21
 րը՝ Յեմաւութի որդի Յովազաքարը եւ սրա որդի Յեզբերութը:
 Նրա այս պապանդ ծառաները խփեցին ու սպանեցին նրան եւ
 թաղեցին իր նախնիների մօտ, Դաւթի քաղաքում: Նրա փո-
 խարէն թագաւորեց նրա որդին՝ Ամեսսիան:

Յուդայի երկրի արքայ Օթոգիայի որդի Յովասի թագաւո- 13
 րութեան քսաներկուերորդ փարում Իսրայէլի վրայ, Սամարի-
 այում թագաւորեց Յեուի որդի Յովաքազը: Նա թագաւորեց
 փասնեօթը փարի: Նա Տիրոջ առջեւ չարիք գործեց, ընթա- 2
 ցաւ Իսրայէլին մեղանջել փուող Նաբափի որդի Յերոբովամի
 մեղքերի հետքերով: Նա դրանցից չհրաժարուեց: Տիրոջ բար- 3
 կութիւնը բորբոքուեց Իսրայէլի դէմ, եւ Տէրը նրանց շարունակ
 մաքնեց ասորիների Ազայէլ արքայի եւ Ազայէլի որդի Ադերի
 ձեռքը: Յովաքազն աղօթեց Տիրոջը, եւ Տէրը լսեց նրան, ո- 4
 րովհետեւ փեսաւ Իսրայէլի նեղութիւնները, որ պարճառում էր
 նրան ասորիների արքան: Տէրն Իսրայէլին մի ազապարար 5
 փուեց. Իսրայէլն ազափուեց ասորիների ձեռքից, եւ իսրայէլա-
 ցիներն ապրեցին իրենց վրաններում, ինչպէս նախկին ժամա-
 նակներում: Սակայն իսրայէլացիները չհրաժարուեցին Իսրա- 6
 յէլին մեղանջել փուող Նաբափի որդի Յերոբովամի մեղքերից,
 այլ նրա ուղիով ընթացան, եւ Աստուծոյի կուռքերն էլ մնա-
 ցին Սամարիայում: Յովաքազի մօտ մնացել էին միայն յիսուն 7
 հեծեալ, փասը մարտականք ու փասը հազար հետեւակ. մնա-
 ցածներին ասորիների արքան բնաջնջել էր եւ կոխտփուած հող
 էր դարձրել: Յովաքազի մնացած գործերը, այն ամէնը, ինչ նա 8
 արել է, նրա քաջագործութիւնները չէ՞ որ նկարագրուած են Իս-
 րայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Յովաքազը 9
 գնաց իր նախնիների գիրկը, նրան թաղեցին Սամարիայում, իր
 նախնիների մօտ: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Յո-
 վասը: Յուդայի երկրի արքայ Յովասի թագաւորութեան երե- 10
 սունեօթներորդ փարում Իսրայէլի վրայ թագաւորեց Յովաքա-
 զի որդի Յովասը: Նա Սամարիայում թագաւորեց փասներկու
 փարի: Նա չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ, չհրաժարուեց Իսրա- 11
 յէլին մեղանջել փուող Նաբափի որդի Յերոբովամի մեղքերից,
 թաղուեց դրանց մէջ: Յովասի մնացած պարմութիւնը, այն ա- 12

մէնը, ինչ նա արել է, Յուդայի երկրի արքայի հետ կռուելու ժամանակ նրա ցուցաբերած քաջագործութիւնները չէ՛ որ նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ:

13 Յովասը գնաց իր նախնիների գիրկը, եւ նրա գահին նստեց Յերոբոամը: Յովասը թաղուեց Սամարիայում, Իսրայէլի թա-

14 գաւորների մօտ: Եղիսէն ծանր հիւանդացաւ, որից եւ մեռաւ: Իսրայէլի արքայ Յովասը մինչ այդ եկել էր նրա մօտ, լաց եղել նրա մօտ՝ ասելով. «Նայր, հայր, դու Իսրայէլի մարտակառքն

15 էիր եւ նրա հեծելագօրը»: Եղիսէն նրան ասել էր. «Ան քո աղեղն ու նետերը»: Յովասն առել էր աղեղն ու նետերը, եւ

16 Եղիսէն Իսրայէլի արքային ասել էր. «Աղեղը ձեռքովդ լարիր». եւ նա իր ձեռքով լարել էր աղեղը: Եղիսէն իր ձեռքը դրել էր

17 արքայի ձեռքին եւ ասել. «Բաց արեւելեան կողմի պապուհանը»: Նա բացել էր, եւ Եղիսէն ասել էր. «Արծակի՛ր»: Երբ նա արծակել էր, Եղիսէն ասել էր. «Սա Տիրոջ փրկութեան նետն է, ասորիների դէմ փրկութեան նետը: Դու ասորիներին պիտի

18 հարուածես Ափեկում, մինչեւ որ իսպառ բնաջնջես նրանց»: Եղիսէն աւելացրել էր. «Նետեր վերցրո՛ւ»: Երբ Յովասը նետերը վերցրել էր, Եղիսէն ասել էր Իսրայէլի արքային. «Արծակի՛ր եւ խփի՛ր գեպնին»: Արքան երեք նետ էր խփել գեպնին ու կանգ

19 առել: Աստծու մարդը բարկացել էր նրա վրայ՝ ասելով. «Եթէ հինգ կամ վեց անգամ հարուածէիր, ասորիներին իսպառ ոչնչացրած կը լինէիր: Արդ, միայն երեք անգամ կը հարուածես

20 ասորիներին»: Մեռաւ Եղիսէն, եւ նրան թաղեցին: Նետելեալ տարին Մովաբի կողոպտիչ զօրքը յարձակուեց երկրի վրայ:

21 Այդ ժամանակ մի մարդու էին թաղում: Երբ թաղողները տեսան Մովաբի կողոպտիչ զօրքին, այդ մեռած մարդուն շտապ գցեցին գերեզմանը: Այդ մեռած մարդու դիակը Եղիսէի ոսկորներին դիպելուն պէս հանգուցեալը կենդանացաւ ու կանգնեց իր ուրբերի վրայ: Ասորիների արքայ Ազայէլը Յովաքազի

22 իշխանութեան բոլոր օրերին նեղում էր Իսրայէլին, բայց Տէրը յանուն Աբրահամի, Իսահակի ու Յակոբի հետ դրած ուխտի ողորմեց, գթաց ու հայեացքը դարձրեց նրանց, չկամեցաւ կոր-

24 ծանել նրանց եւ իր երեսը նրանցից շուռ չտուեց: Ասորիների արքայ Ազայէլը մեռաւ, եւ թագաւորեց Ադերի որդին նրա որդու

25 փոխարէն: Յովաքազի որդին Յովասը ելաւ եւ Ազայէլի որդի Ադերի որդուց գրաւեց այն քաղաքները, որ նրա հայրը պատե-

րագմով խլել էր իր հօրից՝ Յովաքազի ձեռքից: Յովասը նրան երեք անգամ յաղթեց եւ վերագրաւեց Իսրայէլի քաղաքները:

Իսրայէլի արքայ Յովաքազի որդի Յովասի թագաւորութեան **14**
 երկրորդ տարում թագաւորեց Յուդայի երկրի արքայ Յովասի
 որդի Ամասիան: Քսանհինգ տարեկան էր նա, երբ թագաւոր **2**
 դարձաւ, եւ քսանինը տարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա
 մօր անունն էր Յովադին, որը Երուսաղէմից էր: Ամասիան ար- **3**
 դար գրնուեց Տիրոջ առջեւ, բայց ոչ իր նախնի Դաւթի նման:
 Ըստ ամենայնի նա արեց այն, ինչ իր հայր Յովասն էր արել,
 սակայն բարձունքների մեհեանները չվերացրեց, եւ ժողովուր- **4**
 դը տակաւին գոհեր էր մատուցում եւ խունկ ծխում բարձունք-
 ներում: Երբ թագաւորութիւնն իր ձեռքն անցաւ, նա սպանեց **5**
 իր այն պալատական պաշտօնեաներին, որոնք սպանել էին իր
 հօրը, սակայն սպանողների որդիներին չսպանեց, որովհետեւ, **6**
 ինչպէս գրուած է Մովսէսի Օրէնքի գրքում, Տէրը պարտւիրել է՝
 ասելով. «Թող հայրերը չմեռնեն որդիների պարճառով, ոչ էլ
 որդիները մեռնեն հայրերի պարճառով, այլ ամէն ոք իր մեղքի
 համար թող մեռնի»: Նա տասը հազար եղոմացիների սպանեց **7**
 Մաիկայում, գրաւեց Վէմը պատերազմով եւ այն կոչեց Յեկթո-
 վէլ, ինչպէս եւ կոչում է մինչեւ այսօր: Այդ ժամանակ Ամա- **8**
 սիան Իսրայէլի արքայ Յէուի որդի Յովաքազի որդի Յովասի
 մօտ բանագնաց ուղարկեց՝ ասելով. «Ե՛լ երես երեսի հանդի-
 պենք միմեանց»: Իսրայէլի արքայ Յովասը մարդ ուղարկեց **9**
 Յուդայի երկրի արքայ Ամասիայի մօտ եւ ասաց. «Լիբանանում
 բուսնող ակքան փուշը լուր ուղարկեց Լիբանանի եղեւնուն՝ ա-
 սելով. «Քո դստերը կնութեան տունը իմ որդուն»: Լիբանանի ա-
 նապարի գազանները, սակայն, անցան ու կոխտպեցին ակքան
 փուշը: Եղոմացիներին կոտորեցիր եւ մարմունդ հպարտացար: **10**
 Գոհացիր քո փառքով ու նստիր քո տանը: Ինչո՞ւ է քո չարութիւ-
 նը քեզ գրգռում, չէ՞ որ կ'ընկնես դու, եւ քեզ հետ էլ՝ Յուդայի եր-
 կիրը»: Ամասիան չանսաց նրան, եւ պատերազմի ելաւ Իսրա- **11**
 յէլի արքայ Յովասը: Նրէաստանի Բեթսամիւս բնակավայրում
 դէմ դիմաց իրար հանդիպեցին ինքը եւ Յուդայի երկրի արքայ
 Ամասիան: Յուդայի երկրի զօրքը պարտուեց Իսրայէլից, եւ **12**
 Յուդայի երկրի բոլոր զօրքերը իրենց վրանները փախան: Իս- **13**
 րայէլի արքայ Յովաքազի որդի Յովասը Բեթսամիւսում բռնեց
 Յովաքազի որդի Յովասի որդի Ամասիային՝ Յուդայի երկրի

թագաւորին, եկաւ Երուսաղէմ եւ Եփրեմի դարպասից մինչեւ Անկիւնների դարպասը քանդեց Երուսաղէմի պարիսպը, որը
14 չորս հարիւր կանգուն էր: Նա Տիրոջ փան ու թագաւորի փան գանձարանում եղած ոսկին ու արծաթը, բոլոր անօթները եւ
15 հարճորդներին վերցնելով՝ վերադարձաւ Սամարիա: Յովասի մնացած գործերը, նրա կատարած քաջագործութիւններն ու Յուդայի երկրի արքայ Ամասիայի դէմ մղած պատերազմը
չէ՞ որ նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Յովասը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թա-
16 դուեց Սամարիայում, Իսրայէլի թագաւորների հետ: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին Յերոբովամը: Յուդայի երկրի արքայ Յովասի որդի Ամասիան Իսրայէլի թագաւոր Յովաքա-
17 զի որդի Յովասի մահուանից յետոյ ապրեց փասնհինգ տարի: Ամասիայի մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ նա արել է,
18 չէ՞ որ նկարագրուած են Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Նրա դէմ Երուսաղէմում դաւադրութիւն
19 կազմակերպեցին, եւ նա փախաւ Լաքիս: Նրա յետեւից մարդ ուղարկեցին Լաքիս ու նրան այնպեղ սպանեցին: Նրան բերեցին ձիերի վրայ ու թաղեցին Երուսաղէմում՝ Դաւթի քաղաքում,
20 իր հայրերի մօտ: Յուդայի երկրի ամբողջ ժողովուրդը վերցրեց փասնվեցամեայ Ազարիային եւ թագաւոր նստեցրեց նրա
21 հայր Ամասիայի փոխարէն: Ազարիան բարեկարգեց Ելթըր եւ արքայի մեռնելուց յետոյ այն վերադարձրեց Յուդայի երկրին:
22 Յուդայի երկրի արքայ Յովասի որդի Ամասիայի թագաւորութեան փասնհինգերորդ տարում թագաւորեց Իսրայէլի արքայ Յովասի որդի Յերոբովամը: Նա քառասունմէկ տարի թագաւորեց
23 Սամարիայում: Նա Տիրոջ առջեւ չարիք գործեց, չիրաժարուեց Իսրայէլին մեղանչել փոխող Նաբաթի որդի Յերոբովամի բոլոր մեղքերից:
24 Նա Իսրայէլի սահմանները՝ Եմաթի մութքից մինչեւ Արաբա ծովը ապահով դարձրեց, ինչպէս իր ծառայ գեթաքորեբացի Ամաթի որդի Յովման մարգարէի միջոցով ասել էր
25 Տէր Աստուածը, քանզի Տէրը փեսել էր սակաւամարդ, նեղուած, փկար ու լքուած Իսրայէլի չափազանց դառն փառապանքը. ոչ ոք չկար, որ օգնէր Իսրայէլին: Տէրը չէր ուզում, որ
26 իսրայէլացիները բնաջնջուեն երկնքի ներքոյ, ուստի Յովասի որդի Յերոբովամի ձեռքով փրկեց նրանց: Յերոբովամի մնացած գործերը, այն ամէնը, ինչ նա արել է, թէ պատերազմում

նա ինչպիսի քաջագործութիւն է ցուցաբերել, ինչպէս է Ռամասկոսն ու Եմաթը Յուդայի երկրից ազապելով վերադարձրել Իսրայէլին, չէ՞ որ նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Յերոբովամը գնաց իր նախնիների՝ Իսրայէլի թագաւորների գիրկը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Ջաքարիան:

Իսրայէլի Յերոբովամ արքայի թագաւորութեան քսանութո՞ւն երորդ փարում թագաւորեց Յուդայի երկրի Ամասիա արքայի որդի Ազարիան: Նա փասնվեց փարեկան էր, որ թագաւոր դարձաւ, եւ յիսուներկու փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Յեքեղիա էր, նա Երուսաղէմից էր: Ազարիան իր հայր Ամասիայի նման ըստ ամենայնի բարի գործեր կատարեց Տիրոջ առջեւ, բայց բարձունքների մեհեանները չվերացրեց, իսկ ժողովուրդը փակաւին զոհեր էր մատուցում եւ խունկ ծխում բարձունքներում: Տէրը պատուհասեց թագաւորին, եւ նա բորոք դարձաւ մինչեւ իր կեանքի վերջը: Նա առանձին մի փան մէջ էր բնակւում: Արքունի փան վրայ իշխում եւ երկրի ժողովրդին դափում էր արքայի որդին՝ Յովաթամը: Ազարիայի մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ նա արել է, չէ՞ որ նկարագրուած են Յուդայի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Ազարիան գնաց իր նախնիների գիրկը, եւ նրան թաղեցին Ռաթի քաղաքում, իր նախնիների մօտ: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Յովաթամը: Յուդայի երկրի արքայ Ազարիայի թագաւորութեան երեսունութներորդ փարում Իսրայէլի վրայ թագաւորեց Յերոբովամի որդի Ջաքարիան: Նա վեց ամիս թագաւորեց Սամարիայում: Նա իր նախնիների նման չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ, չիրաժարուեց Իսրայէլին մեղանչել փոռող Նաբաթի որդի Յերոբովամի մեղքերից: Նրա դէմ գլուխ բարձրացրին Յաբիսի որդի Սեղդումն ու Կեբդաամը. նրանք ժողովրդի ներկայութեամբ հարուածեցին նրան ու սպանեցին: Նրա փոխարէն թագաւորեց Սեղդումը: Ջաքարիայի մնացած գործերը նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Ահա այս էր այն մարդը, որի մասին Տէրը ասել էր Յեւիին. «Քո որդիներից միայն մինչեւ չորրորդ սերունդը պիտի նստի Իսրայէլի գահին»: Եւ այդպէս էլ եղաւ: Յաբիսի որդի Սեղդումը թագաւորեց Յուդայի երկրի արքայ Ազարիայի թագաւորութեան երեսունութներորդ փարում: Սեղդումը Սամարի-

14 այլում թագաւորեց մէկ ամիս: Գաղղիի որդի Մանայեմը դուրս
եկաւ Թերսայից, մտաւ Սամարիա, Սամարիայում հարուածեց
Յաքիսի որդի Սեղղումին, սպանեց նրան ու փոխարէնը թագա-
15 տը նստեց: Սեղղումի մնացած գործերը, նրա կազմակերպած
դաւադրութիւնները նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորնե-
16 րի ժամանակագրութեան մէջ: Այն ժամանակ Մանայեմը յար-
ձակուեց Թերսայի վրայ եւ այնպէս, սկսած Թերսայից, նրա
սահմաններում գրնուող բոլորին սպանեց, յի կանանց ար-
գանդը պառնեց, որովհետեւ նրա առաջ չէին բացել քաղաքի
17 դարպասները: Յուդայի երկրի արքայ Ազարիայի թագաւորու-
թեան երեսունիններորդ տարում Իսրայէլի վրայ թագաւորեց
Գաղղիի որդի Մանայեմը: Նա տասը տարի թագաւորեց Սա-
18 մարիայում: Նա չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ, չհրաժարուեց
Իսրայէլին մեղանշել տուող Նաբաթի որդի Յերոբովամի մեղ-
19 քերից: Ասորեստանի արքայ Փուան եկաւ յարձակուեց Իսրա-
յէլի վրայ: Մանայեմը Փուային հազար տաղանդ արծաթ տուեց,
որպէսզի նա իրեն օգնական լինի, եւ Մանայեմն իր թագաւորու-
20 թիւնն իր ձեռքում պահի: Այս արծաթն Ասորեստանի արքային
տալու համար Մանայեմն Իսրայէլի բոլոր հարուստների վրայ
հարկ դրեց, ամէն մէկից յիսնական սիկլ արծաթ առաւ: Ասո-
21 րեստանի թագաւորը յետ դարձաւ՝ չմնաց երկրում: Մանայեմի
մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ նա արել է, չէ՛ որ նկարա-
գրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ:
22 Մանայեմը գնաց իր նախնիների գիրկը: Նրա փոխարէն թա-
23 գաւորեց իր որդին՝ Փակէիան: Յուդայի երկրի արքայ Ազա-
րիայի թագաւորութեան յիսուններորդ տարում Փակէիան թա-
գաւորեց Իսրայէլի վրայ: Նա տասը տարի թագաւորեց Սա-
24 մարիայում: Նա չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ, չհրաժարուեց
Իսրայէլին մեղանշել տուող Նաբաթի որդի Յերոբովամի մեղ-
25 քերից: Նրա դէմ գլուխ բարձրացրեց Ռոմելիայի որդի Փակէէն՝
իր զօրապետը: Սրա հետ էին Արգոբը եւ Արիէն, ինչպէս նա-
եւ չորշարիւրեակի միջից յիսուն հոգի: Նա հարուածեց նրան
Սամարիայում, արքունի տան առաջ, սպանեց նրան, եւ նրա
26 փոխարէն ինքը թագաւորեց: Փակէիայի մնացած գործերը եւ
այն ամէնը, ինչ նա արել է, նկարագրուած են Իսրայէլի թագա-
27 տրների ժամանակագրութեան մէջ: Յուդայի երկրի արքայ Ա-
զարիայի թագաւորութեան յիսուներկուերորդ տարում թագա-

տրեց Ռոմելիայի որդի Փակէէն: Նա Սամարիայում Իսրայէլի վրայ թագաւորեց քսան տարի: Նա Տիրոջ առջեւ չարութիւն գործեց, չիրաժարուեց Իսրայէլին մեղանջել տուող Նաբափի որդի Յերոբովամի մեղքերից: Իսրայէլի արքայ Փակէէի օրօք եկաւ Ասորեստանի Թակղաթփաղասար արքան, գրաւեց Այինը, Կաբէլը, Բեթմաաքան, Յանոքը, Կենէզը, Ասորը, Գաղաաղը եւ Գալիլիան, Նեփթաղիմի ամբողջ երկիրը եւ նրանց բնակիչներին քշեց Ասորեստան: Եղայի որդի Օսէէն դաւադրութիւն կազմակերպեց Ռոմելիայի որդի Փակէէի դէմ, խփեց ու սպանեց նրան, եւ նրա փոխարէն ինքը թագաւորեց Օգիայի որդի Յովաթամի թագաւորութեան քսաներորդ տարւում: Փակէէի մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ նա արել է, նկարագրուած են Իսրայէլի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Իսրայէլի թագաւոր Ռոմելիայի որդի Փակէէի թագաւորութեան երկրորդ տարւում Իսրայէլում թագաւորեց Յուդայի երկրի արքայ Օգիայի որդի Յովաթամը: Նա քսանհինգ տարեկան էր, որ թագաւոր դարձաւ եւ տասնվեց տարի իշխեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Յերուսա էր, նա Սաղոկի դուստրն էր: Յովաթամը ըստ ամենայնի արդար գտնուեց Տիրոջ առջեւ, այնպէս, ինչպէս իր հայր Օգիան, միայն թէ նա բարձունքների մեհեանները չվերացրեց, եւ ժողովուրդը տակաւին զոհեր էր մատուցում եւ խունկ ծխում բարձունքներում: Նա շինեց Տիրոջ տան վերին դուռը: Յովաթամի մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ նա արել է, նկարագրուած են Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Այդ օրերին Տէրը Յուդայի երկրի դէմ ուղարկեց ասորիների արքայ Ռասոնին եւ Ռոմելիայի որդի Փակէէին: Յովաթամը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց իր նախնի Դաւթի քաղաքում, իր նախնիների մօտ, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Աքազը:

Ռոմելիայի որդի Փակէէի թագաւորութեան տասնեօթներորդ տարւում Իսրայէլում թագաւորեց Յուդայի երկրի արքայ Յովաթամի որդի Աքազը: Աքազը քսան տարեկան էր, որ թագաւորեց եւ տասնվեց տարի իշխեց Երուսաղէմում: Նա հաւատարիմ չգտնուեց Տէր Աստծու առջեւ, ինչպէս հաւատարիմ էր եղել իր նախնի Դաւիթը, այլ գնաց Իսրայէլի արքայ Նաբափի որդի Յերոբովամի ճանապարհով: Նա իր որդուն կրակի միջով անցկացրեց ըստ այն ազգերի գարշելի սովորութեան, որոնց Տէրն

4 իսրայելացիների առջեւից հալածել էր: Նա զոհեր էր մաքու-
5 ցում եւ խունկ ծխում բարձունքների մեհեաններում, բլուրների
վրայ ու ծառախիւք անտառներում: Այն ժամանակ ասորիների
արքայ Ռասոնը եւ Ռոմելիայի որդի Իսրայելի թագաւոր Փակե-
6 էն ելան Աքազի դէմ պատերազմի ու պաշարեցին Երուսաղէմը,
սակայն պատերազմը շարունակել չկարողացան: Այդ ժամա-
7 նակ ասորիների Ռասոն արքան Եւաթը վերադարձրեց ասորի-
ներին, իսկ հրեաներին հանեց Եւաթից: Եղոմայեցիները եկան
8 Եւաթ եւ այնպէղ են բնակուում մինչեւ այսօր: Աքազը դեսպան-
ներ ուղարկեց Ասորեստանի Թագաւորփաղասար արքային՝ ա-
9 սելով. «Ես քո ծառան ու քո որդին եմ: Արի՛ եւ փրկի՛ր ինձ
ասորիների արքայի ու Իսրայելի արքայի ձեռքից, որոնք ինձ
10 վրայ են յարձակուել»: Աքազը Տիրոջ փանն ու թագաւորի փան
զանձարանում գտնուող արծաթն ու ոսկին առաւ եւ ուղարկեց
11 Ասորեստանի արքային որպէս պարգեւ: Ասորեստանի արքան
անսաց նրան, ելաւ Դամասկոսի դէմ ու գրաւեց այն, բնակիչնե-
12 րին գերւարեց Կիւրէն, իսկ Ռասոնին սպանեց: Աքազ արքան
զնաց Դամասկոս, Ասորեստանի Թագաւորփաղասար արքային
13 հանդիպելու: Նա փեսաւ Դամասկոսում եղած զոհասեղանը,
այդ զոհասեղանի օրինակն ու ձեւերը բոլոր մանրամասներով
14 ուղարկեց Ուրիա քահանային: Ուրիա քահանան կառուցեց
զոհասեղանը ըստ այն օրինակի, որ Աքազ արքան ուղարկել էր
15 Դամասկոսից: Մինչեւ Աքազ արքայի Դամասկոսից վերադառ-
նալը Ուրիա քահանան պապրասպեց դա: Երբ արքան փե-
16 սաւ զոհասեղանը, մօտեցաւ դրան, զոհեր մաքուցեց նրա վրայ,
իր ողջակէզներն այրեց, իր ընծաները նուիրեց, զոհասեղանի
վրայ թափեց խաղաղութեան զոհերի արիւնը: Տիրոջ առջեւ
գտնուող պղնձէ զոհասեղանը նա փեղափոխեց իր փեղից՝ Տի-
րոջ փան առջեւից, ու դրեց նոր զոհասեղանից հիւսիս: Աքազ
արքան պապուէր փուեց Ուրիա քահանային՝ ասելով. «Այս մեծ
զոհասեղանի վրայ պէտք է մաքուցես առաւօտեան ողջակէ-
զը եւ երեկոյեան զոհաբերութիւնը, արքայի ողջակէզն ու նրա
զոհաբերութիւնները, երկրի ժողովրդի ողջակէզները, զոհաբե-
րութիւններն ու ընծաները: Բոլոր ողջակէզների ու զոհաբե-
րութիւնների արիւնը նրա վրայ պէտք է թափես, իսկ պղնձէ
զոհասեղանն իմ փրամադրութեան փակ պէտք է լինի առա-
ւօտեան»: Ուրիա քահանան ամէն ինչ արեց այնպէս, ինչպէս

նրան պատուիրել էր Աքազ արքան: Աքազ արքան կոտորեց 17
 անուաւոր խարիսխները, փոխադրեց լուացարանները, ձուլա-
 ծոյ աւագանն իջեցրեց իր տակ գտնուող տասներկու պղնձե
 ցուլերից ու դրեց քարէ յափակի վրայ: Նա, ի պատիւ Ասորես- 18
 տանի արքայի, Տիրոջ տան մէջ գահի համար մի պատուանդան
 դրեց եւ թագաւորական տան արտաքին մուտքը դարձրեց Տի-
 րոջ տան կողմը: Աքազի կատարած մնացած գործերը չէ՞ որ 19
 նկարագրուած են Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակա-
 գրութեան մէջ: Աքազը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թա- 20
 դուեց Դաւթի քաղաքում, իր նախնիների մօտ: Նրա փոխարէն
 թագաւորեց իր որդին՝ Եզեկիան:

Յուդայի երկրի արքայ Աքազի թագաւորութեան տասներ- 17
 կուերորդ տարում Իսրայէլի վրայ թագաւորեց Ելայի որդի Օւէ-
 էն: Նա Մամարիայում թագաւորեց ինը տարի: Նա Տիրոջ առ- 2
 ջել չար գտնուեց, բայց ոչ Իսրայէլի այն թագաւորների նման, ո-
 րոնք իրենից առաջ կային: Նրա դէմ յարձակուեց Ասորեստա- 3
 նի Սաղմանասար արքան, եւ Օւէէն նրան ենթակայ դարձաւ,
 նրան հարկ էր տալիս, որ նա տանի: Ասորեստանի արքան, 4
 սակայն, տեսաւ, որ Օւէէի մէջ նենգութիւն կայ, որովհետեւ սա
 պարզամտաւորներ էր ուղարկել Եգիպտոսի թագաւոր Սոլային
 եւ այդ տարի հարկ չէր վճարել Ասորեստանի արքային: Աս- 5
 րեստանի արքան կալանաւորեց նրան եւ բանտարկեց: Աս-
 րեստանի արքան յարձակուեց ամբողջ երկրի վրայ, ելաւ նաեւ
 Մամարիայի դէմ եւ այն պաշարեց երեք տարի: Օւէէի թա- 6
 գաւորութեան իններորդ տարում Ասորեստանի արքան գրա-
 ւեց Մամարիան եւ իսրայէլացիներին քշեց Ասորեստան, նրանց
 բնակեցրեց Վլաթում եւ Աբորում, Գոգան գետի մօտ ու Մարերի
 լեռներում: Իսրայէլացիները մեղանջել էին իրենց տէր Ասորես- 7
 տան դէմ, որն իրենց հանել էր Եգիպտացիների երկրից եւ ազա-
 րել եգիպտացիների Փարաոն արքայի ձեռքից: Նրանք սկսել
 էին երկիւղ կրել օտար աստուածներից, հետեւել այն ազգերի 8
 կրօնին, որոնց Տէրը քշել էր իսրայէլացիների առջեւից: Իսրա- 9
 յէլի թագաւորները նման շարք բաներ էին արել, եւ իսրայէլացի-
 ները նման շարք թաքուն գործեր կատարել, որ չպէտք է անէին
 իրենց Ասորեստանի դէմ: Նրանք իրենց բոլոր քաղաքներում բարձ-
 րադիր տեղեր ստեղծեցին, սկսած պահապանների աշտարա-
 կից մինչեւ պարսպապար քաղաքը, իրենց համար արձան- 10

ներ եւ կուռքեր կանգնեցրին, բոլոր բարձր բլուրների վրայ, բո-
11 յոր անպառախիտ ծառերի ներքոյ, բոլոր բարձունքների վրայ
խունկ էին ծխում այն բոլոր ազգերի նման, որոնց Տէրը վրա-
րել էր նրանց առջեւից: Նրանք վապ ընկերակիցներ ունեցան
եւ վապ հաւաքոյթներ կազմակերպեցին, որպէսզի բարկացնեն
12 Տիրոջը: Նրանք պաշտեցին կուռքեր, որոնց մասին Տէրն ի-
13 թենց ասել էր. «Այդ բանը մի՛ արէք յանուն Տիրոջ»: Տէրը
բոլոր մարգարէների ու փեսանողների միջոցով Իսրայէլին ու
Յուդայի երկրին զգուշացրեց՝ ասելով. «Դարձէ՛ք ձեր չար ճա-
նապարհներից, պահեցէ՛ք իմ պապուիրանները, իմ կանոններն
ու օրէնքները, որ պապուիրեցի ձեր հայրերին, եւ որոնք ձեզ
14 հաղորդեցի իմ ծառայ մարգարէների միջոցով»: Նրանք չսե-
ցին, անլի ըմբոսբացան, քան իրենց հայրերը, չհաւաքացին
15 իրենց Տէր Աստծուն: Նրանց հայրերի հետ Աստծու կնքած
ուխտերը, դաշինքներն ու վկայութիւնները նրանք չպահեցին,
զնացին սնոտի աստուածներ պաշտողների հետքերով՝ իրենք էլ
նրանց հետ սնոտի աստուածներ պաշտողներ դառնալով իրենց
շրջապատող ազգերին հետեւելով: Մինչդեռ Տէրը պապուիրել
16 էր, որ չնմանուեն նրանց: Նրանք անփեսեցին իրենց Տէր Աստ-
ծու բոլոր պապուիրանները, իրենց համար երկու ձուլածոյ ե-
րինջներ պապրասպեցին, երկնքի զօրութիւններին երկրպագե-
17 ցին, պաշտեցին Բահաղին, իրենց փղաներին եւ աղջիկներին
կրակի միջով անցկացրին, կախարդութիւն ու հմայութիւն ա-
րեցին, համարձակուեցին Տիրոջ առջեւ չարութիւն գործել եւ
18 զայրացրին նրան: Տէրն Իսրայէլի վրայ խիստ բարկացաւ, չու-
զեց փեսնել նրանց երեսը, այնպէս որ միայն Յուդայի ցեղն էր
19 մնացել: Սակայն Յուդայի ցեղի մարդիկ էլ չպահեցին իրենց
Տէր Աստծու պապուիրանները եւ ընթացան Իսրայէլի երկրում
20 ընդունուած սովորութիւններով: Նրանք Տիրոջը հեռու պա-
հեցին Իսրայէլի ամբողջ սերնդից: Տէրը նրանց չարչարեց եւ
աւարառուների ձեռքը մատնեց, մինչեւ որ նրանց իր երեսից
21 հեռու վանեց: Մինչ Դաւթի փունը գոյութիւն ունէր, նրանք
Իսրայէլի թագաւոր էին նստեցրել Նաբափի որդի Յերոբովա-
մին, եւ Յերոբովամը իսրայէլացիներին արգելել էր ընթանալ
22 Տիրոջ ճանապարհով, նրանց մեծ մեղքեր գործել փութել: Իս-
րայէլացիներն ընթացել էին Յերոբովամի գործած բոլոր մեղ-
23 քերի ճանապարհով, չէին հրաժարուել դրանցից: Տէրն իր ե-

րեսը թեքել էր Իսրայելից, ինչպէս որ մարգարէների միջոցով
 ասել էր իր բոլոր ծառաներին: Այսպէս է, որ Իսրայէլացի-
 ներն իրենց երկրից Ասորեստան գերևարուեցին, ուր գտնուում
 են մինչեւ այսօր: Ասորեստանի արքան Բաբելոնից, Քուրից, 24
 Այալից, Եմաթից ու Մեփփարուիմից մարդկանց էր բերել տու-
 ել եւ իսրայէլացիների փոխարէն բնակեցրել Սամարիայի քա-
 ղաքներում: Նրանք ժառանգել էին Սամարիան ու բնակուել
 նրա քաղաքներում: Իրենց բնակութեան սկզբնական շրջա- 25
 նում նրանք չէին վախեցել Տիրոջից, եւ Տէրն առիծներ էր ու-
 դարկել, որ յօշոտեն նրանց: Նրանք դիմել էին Ասորեստա- 26
 նի թագաւորին՝ ասելով. «Այն ազգերը, որոնց փոխադրեցիր
 եւ Սամարիայի քաղաքներում բնակեցրիր, չգիտեն այդ երկրի
 Աստծու կրօնը, Տէրը նրանց վրայ առիծներ ուղարկեց, որոնք
 ահա յօշոտում են նրանց, որովհետեւ չգիտեն այդ երկրի Աստ-
 ծու կրօնը»: Ասորեստանի արքան հրաման էր արձակել ու 27
 ասել. «Այնպէ՛ղ տարեք ձեր գերևարած քահանաներից մէկին,
 որ գնայ այնպէ՛ղ բնակուի, սովորեցնի Տիրոջ կրօնը եւ լուսա-
 ւորի նրանց այդ երկրի Աստծու օրէնքներով»: Գերուած քա- 28
 հանաներից մէկին Սամարիայից տարել էին, բնակեցրել Բեթէ-
 լում: Քահանան լուսաւորել էր նրանց եւ սովորեցրել, որ երկիւղ
 կրեն Տիրոջից: Ամէն մի ազգ իր ապրած քաղաքում իր հա- 29
 մար տարբեր աստուածներ էր պատրաստել եւ դրել այն բար-
 ձունքների վրայ գտնուող մեհեաններում, որ սամարացիներն
 էին շինել: Բաբելացիները կառուցել էին Սոքքոթն ու Բանոթը, 30
 քութացիները կառուցել էին Անգեղը, եմաթացիները կառուցել
 էին Ասիմաթը, այլացիները կառուցել էին Աբլագերը, Նեբասը, 31
 Թարթակն ու Մեփփարուիմը, ուր սեփփարուիմացիները կեն-
 դանի վառում էին իրենց որդիներին Մեփփարուիմի աստուած-
 ներ Ադրամէլէքի ու Ամամէլէքի համար վառուող հրով: Նրանք 32
 երկիւղ էին կրում նաեւ Տիրոջից, սակայն իրենց զարշելի կուռ-
 քերը հաստատել էին բարձունքների վրայ գտնուող մեհեան-
 ներում, որ ամէն մի ազգ շինել էր Սամարիայում, այնպէ՛ղ, ուր
 նրանք բնակուում էին: Թէեւ Տիրոջից երկիւղ էին կրում, բայց
 բարձունքների վրայ քրմեր էին նշանակել. թէեւ երկիւղ էին 33
 կրում Տիրոջից, բայց պաշտում էին իրենց աստուածներին ըստ
 այն ազգերի կրօնների, որոնց Աստուած մերժել էր: Մինչեւ 34
 օրս նրանք առաջնորդում են իրենց սովորութիւններով. թէ-

եւ երկիւղ են կրում Տիրոջից, բայց վարում են ըստ իրենց
 սովորութիւնների, կանոնների եւ օրէնքների, նաեւ ըստ այն
 պատուիրանի, որ Տէրը պատուիրել էր Յակոբի որդիներին: Տէ-
 35 ըր Յակոբի անունը դրել էր Իսրայել: Տէրը նրանց հետ ուխտ
 էր դրել, պատուիրել ու ասել. «Մի՛ վախեցէք օտար ասպուած-
 ներից, մի՛ երկրպագէք նրանց, մի՛ պաշտէք նրանց, զոհեր մի՛
 36 մատուցէք նրանց, այլ վախեցէ՛ք Տէր Աստուծոց, որը մեծ զօրու-
 թեամբ ու հզօր բազկով ձեզ դուրս բերեց Եգիպտոսից: Նրանից
 վախեցէք, նրա՛ն երկրպագեցէք ու նրա՛ն զոհեր մատուցեցէք:
 37 Ձեզ համար գրուած կանոնները, դարաստրանները, օրէնքներն
 ու պատուիրանները զգուշութեամբ գործադրեցէք: Մի՛ վախե-
 38 ցէք օտար ասպուածներից, մի՛ մոռացէք այն ուխտը, որ Տէրը
 դրել է ձեզ հետ, մի՛ վախեցէք օտար ասպուածներից, այլ ձեր
 39 Տէր Աստուծոց երկիւղ կրեցէք: Նա ձեզ կը փրկի ձեր բոլոր
 40 թշնամիներից: Մի՛ հաւաքացէք նրանց կրօնին, որին նրանք
 41 հետեւում են: Այդ ազգերը թէպէտ Տիրոջից վախենում էին,
 բայց իրենց քանդակած կուռքն էին պաշտում: Նրանց որդի-
 ներն ու որդիների որդիները մինչեւ այսօր վարում են այնպէս,
 ինչպէս իրենց նախնիները»:

18 Իսրայելի արքայ Եղայի որդի Օսէէի թագաւորութեան եր-
 րորդ տարում թագաւորեց Յուդայի երկրի Աքազ արքայի որդի
 2 Եզեկիան: Նա քսանհինգ տարեկան էր, որ թագաւորեց, եւ Ե-
 րուսաղէմում քսանինը տարի իշխեց: Նրա մօր անունը Աբույթ
 3 էր, որը Զաքարիայի դուստրն էր: Նա իր նախնի Դաւթի նման
 4 ըստ ամենայնի ուղիղ ընթացաւ Տիրոջ առջեւ: Նա վերաց-
 րեց բարձունքների մեհեանները, խորրակեց բոլոր արձաննե-
 րը, ջարդուփշուր արեց կուռքերի կոթողները, փշրեց Մովսէսի
 2 շինած պղնձէ օձը, քանզի մինչեւ այդ օրը իսրայէլացիները զոհ
 5 էին մատուցում նրան եւ այն կոչում էին Նէեսթան: Նա իր յոյ-
 սը կապեց Իսրայելի Տէր Աստծու հետ, եւ նրա նմանը չեղաւ
 Յուդայի երկրի ո՛չ յաջորդ, ո՛չ էլ նախորդ բոլոր թագաւորների
 6 մէջ: Նա Տիրոջն ապաւինեց, նրա ճանապարհից չխտրորու-
 7 եց, պահեց Մովսէսին պարգամուած պատուիրանները, ուստի
 Տէրը նրա հետ էր, եւ Եզեկիան ինչ որ անում էր, խելամբօրէն
 էր անում: Նա ապստամբեց Ասորեստանի արքայի դէմ, չճա-
 8 ռայեց նրան, այլ ազգիներին քշեց մինչեւ Գազա եւ նրա սահ-
 մանները, Պահապանների աշտարակից մինչեւ պարսպապար

քաղաքը: Եզեկիա արքայի թագաւորութեան չորրորդ փարում, 9
այսինքն՝ Իսրայէլի Եղա արքայի որդի Օսէի թագաւորութեան
եօթներորդ փարում Ասորեստանի արքայ Սաղմանասարը ելաւ
Սամարիայի դէմ, պաշարեց այն եւ երեք փարի անց քաղա-
քը գրաւեց: Եզեկիայի թագաւորութեան վեցերորդ փարում, 10
այսինքն՝ Իսրայէլի արքայ Օսէի թագաւորութեան իններորդ
փարում Ասորեստանի արքան գրաւեց Սամարիան եւ սամա- 11
րացիներին քշեց Ասորեստան, նրանց փեղաւորեց Ալաթում եւ
Աբորում՝ Գոգան գետի եւ Մարաց լեռների մօտ, որովհետեւ 12
նրանք իրենց Տէր Ասործուն չէին անսացել, նրա ուխտը չէին
պահել եւ այն, ինչ նրանց պատուիրել էր Տիրոջ ծառայ Մով-
սէսը, չէին լսել ու չէին կատարել: Եզեկիա արքայի թագա- 13
ւորութեան փասնչորսներորդ փարում Ասորեստանի Սենեքերիմ
արքան յարձակուեց Յուդայի երկրի պարսպապար քաղաքնե-
րի վրայ եւ գրաւեց դրանք: Յուդայի երկրի արքայ Եզեկիան 14
Ասորեստանի արքայի մօտ դեսպաններ ուղարկելով Լաքիս՝ ա-
սաց. «Մեղանչել եմ, յէր դարձիր իմ երկրից, եւ ինչ փուզանք
որ ինձ վրայ դնես, կը հապուցեմ»: Ասորեստանի արքան Յու-
դայի երկրի արքայ Եզեկիայի վրայ երեք հարիւր փաղանդ ար-
ծաթ եւ երեսուն փաղանդ ոսկի փուզանք դրեց, եւ Եզեկիան 15
Տիրոջ փանը եւ թագաւորի գանձաւանը ինչ որ գտաւ, փու-
եց: Այդ ժամանակ Եզեկիան պոկեց Տիրոջ փաճարի դռների 16
եւ դրանդիկների վրայ եղած ոսկին, որ ինքը՝ Յուդայի երկրի
արքայ Եզեկիան էր պատել, ու փուեց Ասորեստանի արքային:
Ասորեստանի արքան Թարաթային, Ռաբսարիսին ու Ռափսա- 17
կին մեծ զօրքով Լաքիսից ուղարկեց Երուսաղէմ, Եզեկիա ար-
քայի մօտ: Սրանք ելան ու եկան Երուսաղէմ եւ, կանգնելով
թափիչի ագարակի ճանապարհին գտնուող վերին աւազանի
ջրմուղի վրայ, կանչեցին Եզեկիային: Նրանց մօտ եկան Քեղ- 18
կիայի որդի Եղիակիմ հազարապետը, Սոմնաս դպրապետը եւ
Ասափի որդի Յովաքը, որ պատմագիր էր: Ռափսակը նրանց 19
ասաց. «Ասացէ՛ք Եզեկիային, որ այսպէս է ասում մեծ արքան՝
Ասորեստանի արքան. «Ի՞նչ է քո յոյսը, որին դու ապաւինել
ես: Եթէ ասես, թէ խորհուրդ ու զօրութիւն են անհրաժեշտ 20
պատերազմի համար, թէւ դրանք դափարկ խօսքեր են, ապա
ո՞ւմ ապաւինելով ապստամբեցիր իմ դէմ: Դու ապաւինել ես 21
այդ ջախջախուած եղեգի՞ն՝ Եգիպտոսի՞ն, որին եթէ մարդ յե-

նուի, ձեռքը կը ծակի, ու նա կը խոցուի դրանից: Այդպիսին է
 Եգիպտոսի Փարաւոն արքան բոլոր նրանց համար, ովքեր ի-
 22 րենց յոյսը դնում են նրա վրայ: Ինձ ասացիր, թէ՛ Տէր Աստուծուն
 ենք ապաւինում: Դա այն չէ՞, որի բարձրադիր մեհեաններն ու
 զոհասեղանները Եգեկիան ոչնչացրեց եւ Յուդայի երկրին ու
 Երուսաղէմին ասաց. «Երուսաղէմում միայն այս զոհասեղանի
 23 առջեւ երկրպագեցէք»: Արդ, իմ փրոջ՝ Ասորեստանի արքայի
 հետ հաշտուեցէք, եւ նա քեզ երկու հազար երիվար կը փայ,
 եթէ դու կարող ես այդքան հեծեալներ գրնել դրանց համար:
 24 Ինչպէն կարող ես դիմադրել իմ փրոջ յետին ծառաներից որե-
 լէ զօրականի եւ դեռ մարտականքեր ու երիվարներ ստանալու
 25 համար ապաւինում ես Եգիպտոսին: Կամ առանց Տիրոջ հրա-
 մանի՞ եմ ես յարձակուել այս երկրի վրայ, որ բնաջնջեմ այն:
 Տէրն ինձ ասել է. «Յարձակուիր այդ երկրի վրայ եւ բնաջնջիր
 26 այն»: Քեդկիայի որդի Եդիակիմը, Սոմնասն ու Ասափի որ-
 դի Յովաքը ասացին Ռափսակին. «Մեզ՝ քո ծառաների հետ
 ասորերէն խօսիր, որովհետեւ մենք հասկանում ենք այդ լեզուն,
 պարսպի վրայ կանգնած ժողովրդի ներկայութեամբ եբրայերէն
 27 մի՞ խօսիր»: Բայց Ռափսակը նրանց ասաց. «Միթէ իմ տերն
 այս խօսքերը քո փրոջն ու քեզ ասելու համար ուղարկեց ինձ. չէ՞
 որ պարսպի վրայ կանգնած մարդկանց համար, որպէսզի ձեզ
 28 հետ ուրեն իրենց կեդարը եւ խմեն իրենց մէզը»: Ռափսակը
 ելաւ, բարձր ձայնով բղաւելով՝ եբրայերէն ասաց. «Լսեցէք մեծ
 29 արքայի՝ Ասորեստանի արքայի պատգամը: Այսպէս է ասում
 արքան. «Թող Եգեկիան չմոլորեցնի ձեզ, քանզի նա չի կարող
 30 ձեզ իմ ձեռքից փրկել: Եգեկիան ձեզ թող Տիրոջով չյուսադրի՝
 ասելով, թէ՛ Տէրը մեզ անպայման կը փրկի եւ այս քաղաքը
 31 չի մաքնի Ասորեստանի արքայի ձեռքը»: Մի՛ լսէք Եգեկիա-
 յին, որովհետեւ այսպէս է ասում Ասորեստանի արքան. «Ինձ
 հետ հաշտութիւն կնքեցէք, եկէք ինձ մօտ, եւ ամէն մարդ իր
 խաղողի այգուց ու թզենուց կ'ուրի, իր ջրհորից ջուր կը խմի,
 32 մինչեւ որ գամ, ձեզ վերցնեմ ու փանեմ մի երկիր, որ ձեր երկրի
 նման է՝ ցորենի ու գինու երկիր, այգիների ու հացի երկիր, ձի-
 թենիների, իւղի ու մեղրի երկիր: Դուք այնպէտ կ'ապրէք ու չէք
 մեռնի: Մի՛ լսէք Եգեկիային, որովհետեւ խաբում է ձեզ՝ ասելով,
 33 թէ՛ Տէրը մեզ կը փրկի»: Միթէ ազգերի աստուածները Ասո-
 34 րեստանի արքայի ձեռքից փրկեցի՞ն նրանց երկրները: Ո՞ր է

Եմարթի ու Արփաթի ասպուածը, ո՛րն է Սեփիարուիմ քաղաքի ասպուածը, Անայի ու Աւայի ասպուածը: Միթէ նրանք փրկեցի՞ն Սամարիան իմ ձեռքից: Երկրի բոլոր ասպուածներից ո՞ր մէկը կարողացաւ իր երկիրն իմ ձեռքից փրկել, որ Տէրը Երուսաղէմը փրկի իմ ձեռքից»: Մարդիկ լռեցին եւ պարասխան 35
 չարուեցին, որովհետեւ արքան հրաման էր փութել, թէ՛ «Նրան մի՛ պարասխանէք»: Քեղկիայի որդի Եղիակիմ հազարապետը, 36
 Սոմնաս դարապետը եւ Ասափի որդի Յովաքը՝ պարմագիրը, զգեսպները պարառութելով եկան Եզեկիայի մօտ ու հաղորդեցին նրան Ռափսակի ասածները:

Երբ Եզեկիան լսեց արքայի պարգամը, պարառութեց իր 19
 զգեսպները, քուրձ հագաւ ու մտաւ Տիրոջ փունը: Նա Եղիակիմ հազարապետին, Սոմնաս դարապետին եւ քահանաներից ծերերին քրձեր հագած ուղարկեց Ամոսի որդի Եսայի մարգարէի մօտ, որոնք նրան ասացին. «Այսպէս է ասում Եզեկիան. 3
 «Այս օրը նեղութեան, կշտամբանքների ու նախապինքի օր է, որովհետեւ երեխաների մայրերը երկունքի մէջ են, սակայն ուժ չունեն ծննդաբերելու: Թերեւս քո Ասպուածը լսի Ռափսակի պարգամները, որին իր փերը՝ Ասորեստանի արքան է ուղարկել, որպէսզի անարգի կենդանի Ասքծուն, քսու խօսքերով հայիոյի: Այդ բոլորը լսեց քո Տէր Ասպուածը: Դու կենդանի մնացողներիս համար աղօթի՛ր»: Եզեկիա արքայի ծառաները 5
 եկան Եսայի մարգարէի մօտ. Եսային նրանց ասաց. «Այսպէ՛ս ասացէք ձեր փիրոջը. այս է ասում Տէրը. «Մի՛ վախեցիր այն խօսքերից, որոնցով Ասորեստանի արքայի ծառաները ինձ հայիոյեցին: Ես նրան այնպիսի մի ոգի կը ներշնչեմ, որ նա մի գոյժ լսելով՝ իր երկիրը կը վերադառնայ, եւ ես սրով նրան կ'ոչնչացնեմ իր երկրում»: Ռափսակը վերադարձաւ ու 8
 փեսաւ, որ Ասորեստանի արքան Ղոբնայի դէմ պայքերագմի մէջ է, թէւ լսել էր, որ նա չուել է Լաքիսից: Նա լսել էր եւ թովպացիների արքայ Թարակայի մասին. նրան ասել էին, թէ՛ «Նա քո դէմ պայքերագմի է ելել»: Նա այնպէղից վերադարձաւ, դեսպաններ ուղարկեց Եզեկիային՝ ասելով. «Այսպէ՛ս ասացէք Յուդայի երկրի արքայ Եզեկիային. «Թող քո Ասպուածը, որին ապաւինել ես, քեզ չամբարտաւանացնի՝ մրաժելով, թէ Երուսաղէմը Ասորեստանի արքայի ձեռքը չի մաքնուի: Դու 11
 ինքդ լսել ես, թէ ինչպէս Ասորեստանի արքաները կործանել

12 են բազմաթիւ երկրներ, իսկ դու պիտի փրկուեն: Միթէ ազ-
 գերի ասպուածները փրկեցի՞ն Գողանի, Քառանի, Ռափաթի
 մարդկանց, ծովեզերքի մօտ բնակուող եղոմացիներին, որոնց
 13 ոչնչացրին իմ նախնիները: Ո՞ր են Եմաթի արքան, Արփաթի
 14 արքան, Սեփաարուիմ քաղաքի, Անայի ու Աւայի արքան»: Ե-
 զեկիան հրովարտականներն առաւ դեսպանների ձեռքից, ընթեր-
 ցեց դրանք, ապա գնաց Տիրոջ տուն եւ դրանք բաց վիճակում
 15 ցոյց տուեց Տիրոջը: Եզեկիան Տիրոջն աղօթելով՝ ասաց. «Տէր
 Ասպուած Իսրայէլի, դու, որ նստած ես քերովբէների վրայ, աշ-
 խարհի բոլոր թագաւորութիւնների մէջ միայն դո՛ւ ես Ասպուած,
 16 դո՛ւ ես սրելո՞ծել երկինքն ու երկիրը: Տէր, ականջ դիր ու լսիր,
 բաց աչքերդ ու տես, լսիր Սենեքերիմի խօսքերը, որ մարդ էր
 17 ուղարկել նախապելու կենդանի Ասպոն: Արդարեւ, Տէր, Ա-
 սորեսպանի թագաւորները ազգեր ու երկրներ ոչնչացրին, հրի
 մաքնեցին նրանց ասպուածներին, որոնք ասպուածներ չէին,
 այլ իրեր, որ փայտից ու քարից պատրաստուած էին մարդ-
 19 կանց ձեռքով, եւ ոչնչացրին դրանց: Արդ, Տէր Ասպուած մեր,
 փրկի՛ր մեզ նրանց ձեռքից, թող աշխարհի բոլոր թագաւորու-
 20 թիւններն իմանան, որ միայն դո՛ւ ես Տէր Ասպուածը»: Ամոսի
 որդի Եսային մարդ ուղարկեց Եզեկիայի մօտ՝ ասելով. «Այս-
 պէս է ասում զօրութիւնների Տէր Ասպուածը՝ Իսրայէլի Ասպու-
 ածը. Ասորեսպանի Սենեքերիմ արքայի մասին ինձ ուղղած
 21 աղօթքդ լսեցի: Նրա մասին Տիրոջ ասած խօսքն այս է. «Մի-
 ոնի կոյս դուստրը քեզ արհամարհեց, անգոսնեց, Երուսաղէմի
 22 դուստրը շարժեց քո դէմ գլուխն իր: Դու ո՞ւմ նախապեցիր ու
 հայեցեցիր, ո՞ւմ վրայ նախապալից ձայնդ բարձրացրիր, հա-
 23 յեացքդ յառեցիր Իսրայէլի սրբի վրայ: Դեսպաններիդ միջո-
 ցով Տիրոջը կշտամբեցիր՝ ասելով. ' Իմ բազմաթիւ կառքերով
 ես ելայ լեռների բարձունքը՝ Լիբանանի լանջերը, կտրապեցի
 մեծամեծ եղեւիններն ու ընտիր նոճիները նրա, հասայ եզրը
 24 Կարմէլի անտառի, փորեցի եւ խմեցի օտար աղբիւրների ջրեր,
 25 իմ ոտքի թաթով ցամաքների ջրառար գետեր»: Միթէ չէն լսել,
 Սենեքերիմ, որ ես դա նախօրօք էի պատրաստել ու հասցրել
 այն վիճակի, որ պատերազմում, նոյնիսկ պարըսպապար քա-
 26 դաքներում գերևարուածների խմբերը տարանջատուեն, այն-
 տեղ բնակուող մարդիկ տկարանան ու զարհուրեն, ամաչեն
 ու դառնան նման վայրի խոտի, դալար բանջարի, փանիքին

բուսած խոտի եւ լինեն ամէն հասնողի ոտքի կոխան: Ես գի- 27
 րեմ, թէ դու երբ ես նստում, երբ ես վեր կենում, երբ ես մընում
 ու ելնում. Գիտեմ նաեւ քո զայրոյթն իմ դէմ: Քո խռովքը հասել 28
 է ականջիս: Ես կարթ կը գցեմ քո քթին, սանձ կը դնեմ քո բե-
 րանին, քեզ յեպ կ'ուղարկեմ այն ճանապարհով, որով եկել ես:
 Ահա թէ ինչը քեզ համար նշան կը լինի, Եզեկիա՛. այս փարի 29
 կ'ուրես ինքնաբոյս ցորենը, երկրորդ փարին նոյնպէս՝ ինքնա-
 բոյս ցորենը, երրորդ փարին՝ ձեր ցանածը, հնձածն ու այգի-
 ների բերքը, դրանց արդիւնքները կ'ուրեք: Յուդայի երկրում 30
 կենդանի մնացածները բազմանալու են, ներքեւից արմար են
 արձակելու, վերեւից պտուղ են փալու, քանզի Երուսաղէմից են 31
 ելնելու կենդանի մնացածները, եւ Սիոն լեռից՝ փրկուածները:
 Զօրութիւնների Տիրոջ նախանձախնդրութիւնն է դա ի կարար
 ածելու: Դրա համար այսպէս է ասում Տէրը. ' Ասորեստանի 32
 արքան չի մընի այս քաղաքը, նետեր չի արձակի դրա վրայ,
 քաղաքը չի պաշարի վահաններով, նրա առջեւ հողաթումբ չի
 կանգնեցնի, յեպ կը գնայ այն ճանապարհով, որով եկել էր, եւ 33
 այս քաղաքը չի մընի»: Այսպէս է ասում Տէրը. ' Այս քաղաքը 34
 պիտի հովանաւորեմ, որպէսզի այն ազապեմ ինձ ու իմ ծառայ
 Դաւթի համար»: Երբ որ գիշերը վրայ հասաւ, Տիրոջ հրեշ- 35
 փակը եկաւ եւ Ասորեստանի բանակից հարիւր ութսունհինգ
 հազար մարդ սպանեց: Երբ առաւօր կանուխ վերապրողները
 ելան, րեսան, որ բոլորը մեռել են: Ասորեստանի Սենեքերիմ 36
 արքան չուեց ու գնաց բնակուեց Նինուէում: Երբ նա երկրպա- 37
 գում էր իր Նեսրաք աստծու փանը, նրա որդիներ Ադրամելէքն
 ու Սարասարը նրան սրով հարուածեցին եւ Արարափի երկիրը
 փախան: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Ասորդանը:

Այդ օրերին Եզեկիան մերձիմահ հիւանդացաւ: Նրա մօտ ե- 20
 կաւ Ամոսի որդի Եսայի մարգարէն եւ ասաց նրան. «Այսպէս
 է ասում Տէրը. «Քո փան գործերը կարգի՛ դիր, քանզի դու չես
 առողջանալու, մեռնելու ես»: Եզեկիան երեսը պարի կողմը 2
 դարձրեց եւ աղօթեց Տիրոջն՝ ասելով. «Ո՛վ Տէր, յիշի՛ր, թէ ինչ- 3
 պէս եմ ես քո առջեւ ճշմարտութեամբ ու հաւաքարիմ սրտով
 ընթացել, քո առջեւ բարին եմ կարարել»: Եւ Եզեկիան դառ-
 նօրէն արբասուեց: Եսային դեռ դուրս չէր եկել գաթից, երբ 4
 նրան հասաւ Տիրոջ խօսքը, որ ասում էր. «Յե՛ր դարձիր եւ իմ 5
 ժողովրդի առաջնորդ Եզեկիային ասա՛. «Այսպէս է ասում քո

նախնի Դաւթի Տէր Աստուածը. ' Լսեցի քո աղօթքը եւ տեսայ
 քո արպատութիւնը: Ես, ահա, պիտի բժշկեմ քեզ, երրորդ օրը պի-
 6 տի գաս Տիրոջ տունը, քո կեանքը տասնհինգ տարով պիտի
 երկարեցնեմ, Ասորեստանի արքայի ձեռքից պիտի փրկեմ քեզ
 ու քո քաղաքը, պաշտպան պիտի կանգնեմ քո քաղաքին ինձ ու
 7 իմ ծառայ Դաւթի համար»: Եսային ասաց. «Չոր թզեր բերեք»:
 8 Բերեցին, վերքի վրայ դրեցին, ու նա առողջացաւ: Եզեկիան
 ասաց Եսայուն. «Ի՞նչ է նշանակում այն, որ Տէրն ինձ բժշկեց,
 9 եւ թէ ինչո՞ւ երրորդ օրը Տիրոջ դուռը պիտի գնամ»: Եսային աս-
 աց. «Դա նշան է Տիրոջ կողմից, որ Տէրն իր խօսքը կը կատար-
 րի. արեւի ժամացոյցի ստուերը տասն աստիճան առաջ պիտի
 10 շարժուի»: Եզեկիան ասաց. «Ստուերի տասը աստիճան առաջ
 շարժուելը բնական բան է: Ո՛չ, այդպէս թող չլինի, ստուերը թող
 11 տասն աստիճան յետ դառնայ»: Եսայի մարգարէն դիմեց Տի-
 րոջը, եւ ստուերը տասն աստիճան յետ դարձաւ: Աքազի արեւի
 12 ժամացոյցի աստիճաններով: Այդ ժամանակ Բաբելոնի ար-
 քան՝ Բաղդանի որդի Մարոդաք Բաղդանը հրովարակներ ու
 ընծաներ ուղարկեց Եզեկիային, որովհետեւ լսել էր, թէ Եզե-
 13 կիան հիւանդացել է: Եզեկիան ուրախացաւ դրանց համար եւ
 նրա դեսպաններին ցոյց տուեց Նաքոթի ամբողջ գանձապու-
 նը, արծաթը, ոսկին, խնկերը, անուշահոտ իւղերը, զինանոցը
 եւ այն ամէնը, ինչ կար իր գանձապանը: Եզեկիան իր տանը եւ
 ամբողջ իշխանութեան մէջ տեղ չթողեց, որ ցոյց չտար նրանց:
 14 Եսայի մարգարէն եկաւ Եզեկիա արքայի մօտ ու ասաց նրան.
 «Ի՞նչ խօսեցին այդ մարդիկ եւ որտեղի՞ց էին եկել քեզ մօտ»: Ե-
 զեկիան ասաց. «Նեռու երկրից՝ Բաբելոնից էին եկել ինձ մօտ»:
 15 Եսային ասաց. «Ի՞նչ տեսան քո տանը»: Եզեկիան ասաց. «Ինչ
 որ կար իմ տանը եւ իմ գանձապանը, տեսան. ոչ մի բան չկայ
 իմ տան մէջ եւ իմ գանձապանը, որ նրանց ցոյց տուած չի-
 16, 17 նեմ»: Եսային ասաց Եզեկիային. «Լսիր Տիրոջ խօսքը. «Ահա
 կը գան օրեր, եւ քո տան մէջ ինչ որ կայ, եւ ինչ որ կուրակել
 են քո հայրերը մինչեւ այսօր, կը տարուեն Բաբելոն, ոչինչ չի
 18 մնայ»: Այս է Տիրոջ ասած խօսքը. «Քո որդիները, որոնք քեզ-
 նից են ծնուելու, գերի պիտի ընկնեն ու ներքինիներ դառնան
 19 Բաբելոնի արքայի տանը»: Եզեկիան ասաց Եսայուն. «Բարի
 է Տիրոջ ասած խօսքը»: Ապա աւելացրեց. «Միայն թէ խաղա-
 20 դութիւն ու ապահովութիւն լինի իմ օրերում»: Եզեկիայի մնա-

ցած գործերը, նրա քաջագործութիւնները, նրա ջրամբարների, ջրմուղի եւ քաղաք հասնող ջրափարի շինարարութիւնը չէ՞ որ նկարագրուած են Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Եզեկիան գնաց իր նախնիների գիրկը, եւ նրա 21 փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Մանասէն:

Մանասէն փասներկու փարեկան էր, որ թագաւոր դարձաւ, 21 եւ յիսունինը փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Եփսիբա էր: Նա չար ընթացք ունեցաւ Տիրոջ առջեւ, 2 հեբեւեց այն ազգերի գարշութեանը, որոնց Տէրը վճռել էր իսրայէլացիների առջեւից: Նա վերականգնեց իր հայր Եզեկիայի կործանած բարձունքների մեհեանները, վերակառուցեց Բահաղի գոհասեղանը, Աստարոթի կուռքեր կառուցեց, ինչպէս արել էր Իսրայէլի Աքաաբ արքան, երկրպագեց երկնքի բոլոր զօրութիւններին ու պաշտեց դրանք: Նա Տիրոջ փա- 4 նը գոհասեղան դրեց, թէւ Տէրն ասել էր. «Երուսաղէմում եմ դնելու իմ աթոռը»: Տիրոջ փան բոլոր սրահներում նա երկնքի բոլոր զօրութիւնների համար գոհասեղաններ պատրաստեց, իր որդիներին հրի միջով անցկացրեց, հմայութիւն ա- 6 րեց, թռչուններին նայելով գուշակութիւններ արեց, փուկներ ու նշանագէտներ պահեց: Տիրոջ առջեւ շար չարիքներ գործելով՝ նա բարկացրեց նրան: Նա Աստարոթի կուռքերի արձաններ 7 փեղաղրեց Տիրոջ փանը, որի համար Տէրն ասել էր Դաւթին ու նրա որդի Սողոմոնին, թէ՛ «Իմ անունը յաւիտեան դնելու եմ այս փան մէջ, Իսրայէլի բոլոր ցեղերի միջից իմ ընտրած Երուսաղէմի մէջ, Իսրայէլի ուրբը դուրս պիտի չգայ այս երկրից, որը 8 նրա հայրերին եմ փուել, միայն թէ նրանք իմ բոլոր պատուիրաններն ու իմ ծառայ Մովսէսի պատուիրած բոլոր օրէնքներն զգուշութեամբ կատարեն»: Սակայն նրանք չլսեցին. Մանասէն մոլորեցրեց նրանց, եւ նրանք չարիք գործեցին Տիրոջ առաջ շար աւելի քան այն ազգերը, որոնց հալածել էր Տէրը իսրայէլացիների առջեւից: Տէրը խօսելով իր ծառայ մարգարէների 10 միջոցով՝ ասաց. «Քանի որ Յուդայի երկրի արքայ Մանասէն 11 այս գարշութիւններն արեց իմ առջեւ, առաւել չարիք գործեց, քան իրենից առաջ եղած ամորհացիներն էին արել իմ առջեւ, իր կուռքերով Յուդայի երկրին մեղանջել փուեց, ապա այդ 12 պատճառով այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Ահա ես այնպիսի չարիք պիտի բերեմ Երուսաղէմի ու Յուդայի երկ-

րի վրայ, որ ամեն ոք երբ լսի, նրա երկու ականջները խշշան:
 13 Երուսաղէմը Սամարիայի եւ Աքաաբի փան օրը պիտի գցեն:
 Երուսաղէմը պիտի ջնջեն այնպէս, ինչպէս մի ապակէ աման,
 14 որ մաքրում ու շուռ են փալիս: Իմ ժողովրդի մնացորդացը
 պիտի լքեն ու նրանց իրենց թշնամիների ձեռքը պիտի մատու-
 15 ընեն, որպէսզի նրանք աւար ու յափշտակութիւն դառնան իրենց
 բոլոր թշնամիների համար: Այսպէս պիտի վարուեն, քանի որ
 իմ առջեւ չարութիւն գործեցին եւ իրենց հայրերին Եգիպտոսից
 16 ղուրս բերելու օրից մինչեւ այսօր ինձ բարկացնում էին:
 Մանաւանդ Մանասէն չափազանց շար անմեղ արիւն թափեց,
 այնպէս որ Երուսաղէմը ծայրէծայր արեամբ լցրեց, բացի այն
 մեղքերից, որոնցով Տիրոջ առջեւ Յուդայի երկրին մեղանչել ու
 17 չարիք գործել փութեց: Մանասէի մնացած գործերը, բոլոր ա-
 րարքները եւ գործած մեղքերը չէ՞ որ նկարագրուած են Յուդա-
 18 յի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Մանասէն
 գնաց իր նախնիների գիրկը, թաղուեց իր փան պարտէզում՝
 19 Օզայի պարտէզում: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Ա-
 մոնը: Ամոնը քսաներկու փարեկան էր, որ թագաւոր դարձաւ:
 Նա փասնեւրկու փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր ա-
 20 նունը Մեաղլոմիթ էր, նա յեպտեալցի Արուսի դուստրն էր: Նա
 իր հայր Մանասէի նման չար ընթացք ունեցաւ Տիրոջ առջեւ,
 21 գնաց իր հօր ընթացած բոլոր ճանապարհներով, պաշտեց իր
 22 հօր պաշտած կուռքերը, երկրպագեց նրանց, լքեց իր հայ-
 23 րերի Տէր Աստծուն, չգնաց Տիրոջ ճանապարհներով: Ամոնի
 ծառաները նրա դէմ դաւ նիւթեցին ու արքային սպանեցին իր
 24 փան մէջ, իսկ ամբողջ ժողովուրդը կոտորեց բոլոր նրանց, ո-
 րոնք դաւաճանել էին Ամոն արքային: Երկրի ժողովուրդը նրա
 25 փոխարէն թագաւոր նստեցրեց նրա որդուն՝ Յոսիային: Ամո-
 նի մնացած գործերը չէ՞ որ նկարագրուած են Յուդայի երկ-
 26 րի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Ամոնը գնաց իր
 նախնիների գիրկը, եւ նրան թաղեցին իր գերեզմանում՝ Օզայի
 պարտէզում: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Յոսիան:

22 Յոսիան ութ փարեկան էր, որ թագաւոր դարձաւ, եւ երե-
 սունմէկ փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը
 2 Յեղիդա էր, նա բասուրոթացի Յեղիդայի դուստրն էր: Նա
 հաւաքարիմ գտնուեց Տիրոջ առջեւ, գնաց իր նախնի Դաւթի
 ընթացած բոլոր ճանապարհներով, աջ կամ ձախ չխտրորու-

եց: Յուդայի երկրի արքայ Յոսիայի թագաւորութեան տաս- 3
նութերորդ տարուայ եօթներորդ ամսում արքան Մեսողոմի որ-
դի Եսելիայի որդի Սափանին՝ տան քարտուղարին ուղարկե-
լով՝ ասաց. «Գնա՛ Բեղկիա քահանայապետի մօտ եւ նրան 4
ասա՛, որ նա պահապանների՝ ժողովրդից կշռով հաւաքած
եւ Տիրոջ տունը բերուած արծաթը հաշուի ու յանձնի Տիրոջ 5
տան գործի վրայ նշանակուած գործաւորներին՝ Տիրոջ տան
վերակացուներին»: Սրանք Տիրոջ տան քայքայուած մասե- 6
րը վերականգնելու համար վճարեցին Տիրոջ տան վրայ աշ-
խատող բանուորներին՝ հիւսներին, շինարարներին, ճարտար
որմնադիրներին, որպէսզի Տիրոջ տան փլուած մասերը նո-
րոգելու համար աւաղձ ու տաշած քարեր գնեն: Նրանց 7
տրուած արծաթի հաշիւը չէին պահանջում, որովհետեւ նրանք
ազնւօրէն էին աշխատում: Բեղկիա քահանայապետն ասաց 8
Սափան քարտուղարին. «Տիրոջ տանը օրէնքի գիրք եմ գտել»: Բեղկիան գիրքը տուեց Սափանին, եւ սա ընթերցեց այն: Նա 9
արքային լուր տարաւ՝ ասելով. «Քո ծառաները Տիրոջ տա-
նը եղած արծաթը հաւաքեցին եւ Տիրոջ տան վրայ աշխա-
տող բանուորներին յանձնեցին»: Սափան քարտուղարը խօ- 10
սեց արքայի հետ՝ ասելով. «Բեղկիա քահանան ինձ մի մա-
տեան է տուել»: Սափանն այն ընթերցեց արքայի առջեւ: Երբ 11
արքան լսեց օրէնքի գրքի խօսքերը, իր զգեստները պատառո-
տեց: Պատուէր տուեց արքան Բեղկիա քահանային, Սափա-
նի որդի Աքիկամին, Միքէի որդի Աքոբորին, Սափան քարտու- 12
ղարին եւ արքայի ծառայ Յասայիային, թէ՛ «Գնացէ՛ք եւ ինձ 13
համար, ամբողջ ժողովրդի համար եւ Յուդայի ամբողջ երկրի
համար հարցրէ՛ք Տիրոջը այս գտնուած գրքի խօսքերի մասին,
որովհետեւ մեզ վրայ Տիրոջ մեծ բարկութիւնն է բորբոքուել այն
բանի համար, որ մեր հայրերը այս գրքի խօսքերին չեն հնա-
զանդուել, չեն գործադրել այդպէղ գրուած բոլոր պատգամնե-
րը»: Եւ Բեղկիա քահանան, Աքիկամը, Աքոբորը, Սափանը 14
եւ Յասայիան գնացին հանդերձապետ Արասի որդի Թեկուայի
որդի Սեղոմի կնոջ՝ Օդդա մարգարէի մօտ: Նա Երուսաղէմում՝
Մասենայում էր բնակուած: Նրանք խօսեցին նրա հետ: Օդդան 15
ասաց. «Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Ասացէ՛ք
այն մարդուն, որը ձեզ ուղարկել է ինձ մօտ. այսպէս է ասում 16
Տէրը.՝ Ահա չարիք պիտի բերեմ այդ տեղի եւ բնակիչների վրայ,

ինչպէս գրուած է Յուդայի երկրի արքայի կարդացած մատենում: Այս ամէնը նրա համար, որ ինձ լքեցին, խունկ ծխեցին օտար ասպուածներին, որպէսզի իրենց ձեռնարկած բոլոր գործերով ինձ բարկացնեն, եւ բորբոքուի իմ բարկութիւնը այդ տեղի վրայ եւ չմեղմանայ»: Տիրոջը հարց տալու համար ձեզ ուղարկած Յուդայի երկրի արքային այս ասացէք. ' Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Ասպուածը. "Քո լսած խօսքերի իմաստը այս է. քանի որ քո սիրտը փափկեց, դու խոնարհ գտնուեցիր Տիրոջ առջեւ, երբ լսեցիր, թէ ինչ է ասուել Երուսաղէմի եւ նրա բնակիչների մասին, թէ լինելու է աներաժութիւն ու անէծք, եւ պատառնուեցիր քո զգեստները, լաց եղար իմ առջեւ, իսկ ես լսեցի այդ, ուստի Տէրն ասում է. ' Դրա համար ես քեզ պիտի քանենք քո նախնիների գիրկը, դու թաղուելու ես քո տեղում՝ Երուսաղէմում, եւ քո աչքերը չեն տեսնուել այն բոլոր չարիքները, որ ես բերելու եմ այդ տեղի՝ Երուսաղէմի վրայ":

23 Երբ արքայի ուղարկած մարդիկ այս պատրասխանը հաղորդեցին արքային, նա իր մօտ հաւաքեց Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի բոլոր ծերերին, գնաց Տիրոջ տուն: Յուդայի երկրի բոլոր մարդիկ ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները, քահանաներն ու մարգարէները՝ ամբողջ ժողովուրդը, փոքրից մինչեւ մեծը, նրա հետ էին: Նա նրանց առաջ ընթերցեց Տիրոջ տան մէջ գտնուած ուխտի մատենի բոլոր խօսքերը: Արքան կանգնեց սեան մօտ եւ Տիրոջ առջեւ ուխտ դրեց, որ կ'ընթանայ Տիրոջ ճանապարհով, ամբողջ հոգով ու էութեամբ կը պահի նրա պատուիրանները, վկայութիւններն ու կանոնները, կը կատարի այդ մատենում գրուած ուխտի պատգամները: Եւ ամբողջ ժողովուրդը ուխտ արեց: Արքան հրամայեց Քեղկիա քահանայապետին, երկրորդ աստիճանի քահանաներին ու դռան պահապաններին, որ Տիրոջ տաճարից դուրս բերեն Բահադի, Ասպարոթի կուռքերի եւ երկնքի զօրութեան համար պատրաստուած իրերը: Դրանք այրեց Երուսաղէմից դուրս գտնուող Կեղդոնի դաշտում եւ դրանց մոխիրը տարաւ Բեթէլ: Նա այրեց քրմերին, որոնց հաստաքով էին Յուդայի երկրի արքաները, որովհետեւ նրանք բարձունքների մեհեաններում, Յուդայի երկրի բոլոր քաղաքներում ու Երուսաղէմի շուրջը խունկ էին ծխում, ինչպէս նաեւ արեգակին, լուսնին, աստղերին ու երկնքի ամբողջ զօրութեանը խնկարկողներին, Տիրոջ տնից հանելով եւ Երուսաղէմ-

մից դուրս բերելով Կեղեղաբուն ալրեց Աստարոթի կուռքերը, փոշու վերածեց եւ նրանց մոխիրը ժողովրդի որդիների գերեզմանների վրայ ցանեց: Տիրոջ տան մօտ գտնուող սողոմականների տունը քանդեց, ուր կանայք Աստարոթի կուռքերի համար ծածկոցներ էին գործում: Նա բոլոր քրմերին հանեց Յուդայի երկրի քաղաքներից, Գաբաայից մինչեւ Բերսաբէէ քարուքանդ արեց բարձունքների մեհեանները, ուր քրմերը խոնկ էին ծխում, քանդեց քաղաքի իշխան Յեսովի տան դռան կողքին, քաղաքի դարպասի ձախ կողմը գտնուող տունը: Բարձունքների մեհեանների քրմերն այլեւս Երուսաղէմում գտնուող Տիրոջ զոհասեղանին չէին մօտենում, այլ բաղարջ հաց էին ուտում իրենց եղբայրների շրջանում: Նա քարուքանդ արեց ենոմացիների ձորում գտնուող Թովոթը, որպէսզի ոչ ոք իր որդուն կամ դստերը Մեղքոմի բոցի միջով չանցկացնի: Արքայի ներքինի Նաթանի գանձարանի մօտ՝ Փարոխմում ալրեցին Տիրոջ տան մուտքի մօտ գտնուող այն ձիերը, որ Յուդայի երկրի արքան նուիրել էր արեգակին. արեգակին նուիրուած մարտակառքերը հրի մապնեցին: Վերնապների տանիքների վրայ Յուդայի երկրի թագաւորների կառուցած զոհասեղանները, Տիրոջ տան երկու սրահներում Մանասէի կառուցած զոհասեղանները արքան քանդեց, ջարդուփշուր արեց եւ նրանց փոշին Կեղեղոնի հեղեղաբը թափեց: Երուսաղէմի դիմաց, Մոսաթի լեռան աջ կողմում գտնուող տունը, որ Սողոմոն արքան էր շինել ի պապի սիդոնացիների գարշելի Աստարոթի, Մովաբի գագրելի Քամոսի եւ ամոնացիների գարշելի Մեղքոմի, արքան քարուքանդ արեց: Նա խորպակեց արձանները, ջարդուփշուր արեց Աստարոթի կուռքերը եւ նրանց տեղում մարդկանց ոսկորներ լցրեց: Բեթէլի բարձունքում գտնուող զոհասեղանը, որ պապրասպել էր Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբաթի որդի Յերոբովամը, այս բարձր զոհասեղանը եւս կործանեց, նրա քարերը ջարդուփշուր անելով փոշու վերածեց, Աստարոթի կուռքերը ալրեց: Յոսիան հայեացքը շուռ տուեց ու տեսաւ քաղաքում եղած գերեզմանները, մարդ ուղարկեց, գերեզմաններից ոսկորները հանեց ու զոհասեղանի վրայ ալրելով՝ պղծեց դրանք, ըստ Տիրոջ խօսքի, որ ասել էր Աստծու մարդը, երբ Յերոբովամը փոսի ժամանակ կանգնած էր զոհասեղանի մօտ: Նա աչքերը յառեց Աստծու մարդու գերեզմանին, որը խօսել էր այս բաների

17 մասին, եւ ասաց. «Այս ի՞նչ կոթող է, որ Կենտրոնում եմ»: Քաղա-
քի մարդիկ ասացին. «Աստուծոյ մարդու գերեզմանն է, որ եկաւ
18 Յուդայի երկրից եւ Բեթելի այս զոհասեղանի մասին այդ բա-
ներն ասաց»: Յոսիան ասաց. «Ձեռք մի՛ փութք, ոչ որ թող փե-
ղահան չանի նրա ոսկորները»: Նրա ոսկորները Սամարիայից
19 եկած մարգարէի ոսկորների հետ էին թաղուած: Բարձունք-
ների բոլոր մեհեանները, որոնք Իսրայէլի թագաւորները Սա-
մարիայի քաղաքներում կառուցելով բարկացրել էին Տիրոջը,
Իսրայէլի արքայ Յոսիան քանդեց եւ ամէն ինչ արեց այնպէս,
20 ինչպէս Բեթելում էր արել: Նա կենդանի-կենդանի այրեց բար-
ձունքների բոլոր քրմերին, որոնք գտնուում էին զոհասեղանների
մօտ, դրանց վրայ էլ այրեց մարդկանց ոսկորները եւ դրանից
21 յետոյ վերադարձաւ Երուսաղէմ: Արքան պապուրեց ամբողջ
ժողովրդին՝ ասելով. «Կատարեցէ՛ք մեր Տէր Աստուծոյ զարի-
22 կը, ինչպէս որ գրուած է այս ուխտի մատենանում»: Իսրայէլը
դեկավարող դատաւորների օրերից սկսած, Իսրայէլի ու Յուդա-
23 յի երկրի թագաւորների օրօք նման զարիկ չէր եղել: Յոսիա
արքայի թագաւորութեան տասնութերորդ տարւում էր միայն,
24 որ Երուսաղէմում կատարեցին Տիրոջ զարիկը: Յոսիան վե-
րացրեց վիուկներին, նշանագէտներին, մեռելահարցուկներին,
կուռքերը եւ Յուդայի երկրում ու Երուսաղէմում եղած ամէն փե-
սակ գարշուփիւնները, որպէսզի հաստատուի օրէնքի գրքի այն
խօսքերը, որ Տիրոջ տանը Բեթելի քահանայի գլխով մատենա-
25 նում էին գրուած: Նրանից առաջ նման մի թագաւոր չէր եղել,
որ իր ամբողջ սրտով, ամբողջ հոգով ու զօրութեամբ, հնազան-
26 դուելով Մովսէսի բոլոր օրէնքներին, հակուէր դէպի Տէրը: Ոչ
էլ նրանից յետոյ եղաւ նրա նմանը: Մանասէի կատարած չար
գործերի պատճառով Յուդայի երկրի հանդէպ Տիրոջ մէջ բոր-
27 բոքում սաստիկ զայրոյթը, սակայն, չմեղմացաւ, ուստի Տէրն
ասաց. «Յուդայի երկիրն էլ իմ երեսից պիտի մերժեմ, ինչպէս
մերժեցի Իսրայէլը, պիտի մերժեմ այդ քաղաքը՝ իմ ընտրած
Երուսաղէմը, եւ այդ տունը, որի համար ասել եմ, թէ՛ «Իմ ա-
28 նունը նրա վրայ պիտի լինի»: Յոսիայի մնացած գործերը եւ
այն ամէնը, ինչ նա արել է, չէ՛ որ նկարագրուած են Յուդա-
29 յի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Այդ օրե-
րին Եգիպտոսի արքայ Նեքաուդ փարաւունը Եփրատ գետի մօտ
յարձակուեց Ասորեստանի արքայի վրայ: Յոսիա արքան նրան

ընդառաջ գնաց, եւ երբ Նեքաւովը տեսաւ նրան, սպանեց նրան Մակեդոնովում: Ծառաները նրա մարմինը քարան Մակեդոնից, 30 բերեցին Երուսաղէմ եւ թաղեցին իր գերեզմանում: Երկրի ժողովուրդը Յոսիայի որդի Յովաքազին բերեց, օծեց նրան եւ նրա հօր փոխարէն թագաւոր նստեցրեց: Քսաներեք տարեկան էր 31 Յովաքազը, որ թագաւոր դարձաւ: Նա երեք ամիս թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Ամիսրալ էր: Նա լորնացի Երեմիայի դուստրն էր: Յովաքազը չար ընթացք ունեցաւ Տիրոջ առջեւ՝ կրկնելով իր հայրերի ամէն տեսակ վատ արարքները: Նեքաւով փարաւունը նրան գերևարելով փոխադրեց Ռեբդաթա, 32 Եմաթի երկիրը՝ վերջ դնելով նրա թագաւորութեանը: Երուսաղէմում Նեքաւով փարաւունը հարիւր տաղանդ արծաթ ու տասը տաղանդ ոսկի հարկ դրեց երկրի վրայ: Փարաւուն Նեքաւովը 34 Իսրայէլի վրայ թագաւոր նստեցրեց Յուդայի երկրի արքայ Յոսիայի որդի Եղիակիմին իր հօր՝ Յոսիայի փոխարէն, նրա անունը փոխելով՝ Յովակիմ դրեց, իսկ Յովաքազին առաւ տարաւ Եգիպտոս, ուր եւ նա մեռաւ: Յովակիմն արծաթն ու ոսկին 35 տալիս էր փարաւունին, սակայն փարաւունի պահանջածի չափով արծաթ վճարելու համար երկրի վրայ հարկ դրեց: Երկրի մարդկանցից ամէն մէկից նա իր սահմանած հարկի համեմատ արծաթ ու ոսկի էր վերցնում, որպէսզի տայ Նեքաւով փարաւունին: Յովակիմը քսանհինգ տարեկան էր, որ թագաւոր դարձաւ, եւ տասնմէկ տարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Եղափ էր: Նա ռոմայեցի Յեղդելայի դուստրն էր: Նա 37 Տիրոջ առջեւ գործեց իր նախնիների բոլոր չար արարքները:

Յովակիմի օրօք Բաբելոնի Նաբուքոդոնոսոր արքան ելաւ 24 կռուի: Յովակիմը երեք տարի նրան հպատակ եղաւ, բայց յետոյ ապստամբեց նրա դէմ: Տէրը Յովակիմի դէմ ուղարկեց 2 քաղղէացիների, ասորիների, մովաբացիների եւ ամոնացիների կողոպտիչ զօրքը: Նա նրանց Նրէաստանի դէմ ուղարկեց, որպէսզի սպանեն նրա բնակիչներին, ինչպէս ասել էր Տէրը իր մարգարէների միջոցով: Տէրը բարկացել էր Յուդայի երկրի վրայ, իրենից հեռու վանել նրան Մանասէի կապարած մեղքերի պատճառով, այն անմեղ արեան համար, որ նա թափել էր ու Երուսաղէմը լցրել այդ անմեղ արեամբ: Տէրը չուզեց ներել նրան: Յովակիմի մնացած գործերը եւ այն ամէնը, ինչ 5 նա արել է, չէ՞ որ նկարագրուած են Յուդայի երկրի թագաւոր-

6 ների ժամանակագրութեան մէջ: Յովակիմը գնաց իր նախ-
նիների գիրը, եւ իր փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Յո-
7 վաքիմը: Եգիպտոսի փարաւոնն այլեւս իր երկրից դուրս չե-
կաւ, որովհետեւ Բաբելոնի արքան գրաւել էր Եգիպտոսի հե-
ղեղաբից մինչեւ Եփրատ գետը, այն ամէնը, ինչ պարկանում
8 էր Եգիպտոսի արքային: Յովաքիմը փասնութ փարեկան էր,
որ թագաւոր դարձաւ, եւ երեք ամիս թագաւորեց Երուսաղե-
մում: Նրա մօր անունը Նեսթա էր, նա երուսաղեմացի Ելամաթի
9 դուստրն էր: Յովաքիմը չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ՝ կրկնե-
10 լով իր հօր արարքները: Այդ ժամանակ Երուսաղեմի դէմ ելաւ
Բաբելոնի Նաբուքոդոնոսոր արքան, եկաւ ու պաշարեց քա-
11 ղաքը: Բաբելացիների արքան Երուսաղեմ քաղաքը եկաւ, երբ
նրա զօրականները պաշարուած վիճակում էին պահում այն:
12 Այն ժամանակ Յուդայի երկրի արքայ Յովաքիմը, իր զօրա-
կանները, մայրը, իշխանները, ներքինիները գնացին բաբելա-
ցիների արքայի մօտ, եւ բաբելացիների արքան իր թագաւո-
13 րութեան ութերորդ փարում գերևարեց նրանց: Նա հանեց
Տիրոջ փան բոլոր զանձերը, թագաւորի փան զանձերը, ջար-
դեց այն բոլոր ոսկէ անօթները, որ Իսրայէլի Սողոմոն արքան
պատրաստել էր փուել Տիրոջ փաճարի համար, ինչպէս ասել
14 էր Տէրը: Ամբողջ Երուսաղեմը, բոլոր իշխաններին ու հօգօր
մարդկանց՝ փասը հազար հոգի, գերևարեց, բոլոր հիւսներին ու
դարբիններին փարաւ: Երկրի աղքատներից բացի ոչ ոք չմնաց:
15 Նա Յովաքիմին, թագաւորի մօրը, նրա կանանց ու ներքինինե-
րին, երկրի ուժեղ մարդկանց Երուսաղեմից փարաւ Բաբելոն,
16 գերութեան: Բաբելացիների արքան բոլոր եօթը հազար հօգօր
մարդկանց, հազար հիւսների ու դարբինների՝ ամէնքն էլ կտրիճ
17 պատերազմիկներ, գերութեան փարաւ Բաբելոն: Բաբելացի-
ների արքան նրա փոխարէն թագաւոր նստեցրեց նրա որդուն՝
18 Մեթթանիային, եւ անունը դրեց Սեղեկիա: Սեղեկիան քսան-
մէկ փարեկան էր, որ դարձաւ թագաւոր, եւ փասնմէկ փարի
թագաւորեց Երուսաղեմում: Նրա մօր անունը Ամաթել էր: Նա
19 դորնացի Երեմիայի դուստրն էր: Սեղեկիան Տիրոջ առջեւ չա-
20 րիք գործեց, ինչպէս արել էր Յովաքիմը: Տէրը բարկացել էր
Երուսաղեմի ու Յուդայի երկրի վրայ այն սատիճան, որ Տէրը
նրանցից երես թերեց: Սեղեկիան ապստամբեց բաբելացիների
արքայի դէմ:

Այնպէս պատահեց, որ իր թագաւորութեան իններորդ տա- 25
 րուայ տասներորդ ամսի տասներորդ օրը Բաբելոնի Նաբո-
 քոդոնոսոր արքան իր ամբողջ զօրքով եկաւ Երուսաղէմի դէմ,
 նրա շուրջը բանակ դրեց եւ պարիսպ բարձրացրեց: Քա- 2
 ղաքը պաշարուեց մինչեւ Սեդեկիա արքայի թագաւորութեան
 տասնմէկերորդ տարուայ իններորդ ամիսը: Քաղաքում սո- 3
 վը սաստկացաւ, եւ երկրի ժողովուրդը հաց չունէր: Քաղա- 4
 քի պարսպի մէջ ճեղք բացուեց, եւ բոլոր պատերազմիկները
 գիշերը փախան պարիսպների միջեւ գտնուող դարպասը տա-
 նող ճանապարհով, որը արքունի պարսեղի մօտ էր: Քաղդէ-
 ացիները քաղաքը շրջապատել էին: Թագաւորը գնաց Արա- 5
 բա դաշտը փախող ճանապարհով: Երբ քաղդէացիների զօր-
 քը տեսաւ այդ, ընկաւ թագաւորի յետեւից եւ նրան հասաւ Ե-
 րիքովի Արաբոթ վայրում: Նրա ամբողջ զօրքը նրանից հե-
 ռացաւ: Բռնեցին թագաւորին ու բերեցին Բաբելոնի արքայի 6
 մօտ, Ռեբղաթա, եւ արքան նրա դատաստանն արեց: Սեդե- 7
 կիայի որդիներին նրա աչքի առաջ սպանեց, Սեդեկիայի աչ-
 քերը կտրացրեց եւ շղթայակապ տարաւ Բաբելոն: Բաբել- 8
 լացիների Նաբոքոդոնոսոր արքայի տասնիններորդ տարու-
 այ հինգերորդ ամսի եօթներորդ օրը Բաբելոնի արքայի ծառայ
 Նաբուգարդան դահճապետը եկաւ Երուսաղէմ, այրեց Տիրոջ 9
 տունը, թագաւորի տունը, Երուսաղէմի բոլոր տները եւ ամէն
 ինչ կրակի մատնեց: Դահճապետի հետ եկած քաղդէացիների 10
 բոլոր զինուորները Երուսաղէմի պարիսպը շուրջանակի քան-
 դեցին: Քաղաքում մնացած մարդկանց, Բաբելոնի արքային 11
 յանձնուելիք փախստականներին եւ մնացած խառնիճաղանջ
 ամբոխին Նաբուգարդան դահճապետը քշեց տարաւ: Երկրի 12
 աղքատ մարդկանցից ոմանց նա թողեց, որպէսզի սրանք զբա-
 ղուեն այգեգործութեամբ ու երկրագործութեամբ: Քաղդէա- 13
 ցիները Տիրոջ տան երկու պղնձէ սիւները, պատուանդաններն
 ու պղնձէ աւազանը, որը Տիրոջ տան մէջ էր, քանդեցին ու
 նրա պղինձը տարան Բաբելոն: Ամաններն ու կաթսաները, 14
 տաշտերն ու խնկամանները եւ բոլոր պղնձէ անօթները, ո-
 րոնցով սպասաւորութիւն էին անում, տարան: Դահճապետը 15
 վերցրեց արծաթէ ու ոսկէ բուրվառներն ու ափսէները, ինչպէս 16
 նաեւ երկու սիւները եւ մի աւազանն ու պատուանդանները, որ
 Սողոմոնն էր դրել Տիրոջ տանը: Այս բոլոր պղնձէ անօթնե- 17

րին կշիռ չկար: Մի սինը փասնութ կանգուն բարձրութիւն ունէր, վրան պղնձէ խոյակ կար, եւ մի խոյակի բարձրութիւնը երեք կանգուն էր: Վանդակ ու նռնաձէ գարդեր կային խոյակի վրայ, շուրջանակի, ամբողջովին պղնձէ: Նոյնօրինակ վանդակի գարդեր կային նաեւ երկրորդ սինի վրայ:

18 Դահճապետն առաւ Սարայա քահանայապետին, նրա օգնական Սոփոնիա

19 քահանային, կշեռքի երեք պահապաններին, քաղաքից վերցրեց մի ներքինու, որը պատերազմող մարդկանց զօրագլուխն էր, արքայի առջեւ կանգնող խորհրդականներից հինգ հոգու, որոնք քաղաքում էին գտնուում, զօրքի քարտուղար իշխանին, որը զինուորագրում էր երկրի ժողովրդին, եւ երկրի ժողովրդից եօթը

20 այլ մարդկանց, որոնք քաղաքում էին գտնուում: Նաբուգարդան դահճապետը նրանց առաւ փարաւ Ռեբղաթա, Բաբելոնի

21 արքայի մօտ: Բաբելոնի արքան հարուածելով սպանեց նրանց Եմաթ երկրի Ռեբղաթա վայրում: Այսպիսով Յուդայի բնակիչները իրենց երկրից գերևարուեցին: Յուդայի երկրում մնացած ժողովրդին Բաբելոնի արքայ Նաբուքոդոնոսորը թողեց եւ

նրանց վրայ կառավարիչ կարգեց Սափանի որդի Աքիկամի որդի Գողողիային:

23 Երբ զօրքի բոլոր իշխաններն ու նրանց մարդիկ լսեցին, որ Բաբելոնի արքան Գողողիային կառավարիչ է նշանակել, ապա Գողողիայի մօտ, Մասեփա եկան Նաթանիայի որդի Իսմայէլը,

Կարէի որդի Յովնանը, սոփաթացի Թանայէմի որդի Սարայիան, Մաքաթի որդի Յեզոնիան:

24 Եկան թէ՛ իրենք, թէ՛ իրենց մարդիկ: Գողողիան ինքն ու իր մարդիկ երդուեցին, եւ նա
 ասաց. «Մի՛ վախեցէք քաղղեացի ասպապակներից, նապեցէ՛ք ձեր երկրում,

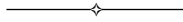
25 ծառայեցէ՛ք Բաբելոնի արքային, եւ ձեզ համար լաւ կը լինի»: Այնպէս պապահեց, սակայն, որ եօթներորդ ամսին
 Եղիսամայի որդի Նաթանիայի որդի Իսմայէլը, որը թագաւորական ընփանիքից էր,

26 փասը մարդով եկաւ, խփեց Գողողիային, եւ սա մեռաւ: Նա սպանեց նաեւ Մասեփայում

27 նրա մօտ գտնուող հրեաներին ու քաղղեացիներին: Ամբողջ ժողովուրդը, փոքրից մինչեւ մեծը, նաեւ զօրքի իշխանները ելան ու գնացին Եգիպտոս, որովհետեւ վախենում էին քաղղեացիներից: Յուդայի երկրի արքայ Յովաքիմի գերութեան երեսունեօթներորդ փարուայ փասներկուերորդ ամսի քսանեօթներորդ օրը Բաբելոնի Եփլմարողաք արքան իր թագաւորութեան առաջին փարում շնորի արեց Յուդայի երկրի Յովաքիմ արքա–

յին, նրան հանեց բանսից, քաղցրութեամբ խօսեց նրա հետ, 28
նրա աթոռը Բաբելոնում իր մօտ գտնուող այլ թագաւորների
աթոռից բարձր դրեց: Նրա բանսային հագուստները փո- 29
խեց, եւ Յովաքիմը միշտ նրա հետ էր հաց ուտում: Յովաքիմի 30
ապրուստի միջոցները, որպէս հանապազօրեայ ապրուստի մի-
ջոցներ, նրան տրուում էին արքայական տնից ամէն օր մինչեւ
նրա կեանքի վերջը:

1 Մնացորդաց

1, 2, 3 Ադամ, Սէթ, Ենոս, Կայնան, Մադադայէլ, Յարեդ, Ե-
4 նոք, Մաթուսադա, Ղամբէ, Նոյ: Նոյի որդիները՝ Սէմ, Քամ,
5 Յաբեթ: Յաբեթի որդիները՝ Գամեր, Մագոգ, Մադայի, Յո-
6 վիդան, Եդիսան, Թոբէլ, Մոսոք եւ Թիրաս: Գամերի որդի-
7 ները՝ Աքսանագ, Նոփաթ եւ Թորգոմա: Յովիդանի որդիները՝
8 Ելիսա եւ Թարսիս, կիպացիները եւ հռոդացիները: Քա-
մի որդիները՝ Քուս եւ Մեսարեմ, Փուդ եւ Քանան: Քուսի որ-
դիները՝ Սաբա, Եիլա, Սաբաթա, Նոեգմա եւ Սաբակաթա:
9, 10 Նոեգմայի որդիները՝ Սաբա եւ Դեդան: Քուսը ծնեց Նեմրոթին.
11 սա սկսեց հզօր որսորդ դառնալ երկրի վրայ: Մեսարեմը
ծնեց լուծիմացիներին, լաբիիմացիներին, անաիմացիներին,
12 նեփթաբիմացիներին, պապրոսիմացիներին եւ քաստոնիի-
մացիներին, որոնցից էլ առաջացան փղշպացիները, նաեւ՝
13 քափթորիիմացիներին: Քանանը ծնեց իր անդրանիկ որ-
14 դուն՝ Սիդոնին, քանանացիներին, յեբուսացիներին, ամորհա-
15 ցիներին, գերգեսացիներին, խեւացիներին, արուկեցիներին,
16 արսենացիներին, արադացիներին, սամարացիներին եւ ա-
17 մաթացիներին: Սէմի որդիները՝ Եղամ, Ասսուր, Արփաքսադ,
Ղուդ եւ Արամ: Արամի որդիները՝ Յուս, Եմոդ, Գաթեր եւ Մո-
18 սոք: Արփաքսադը ծնեց Կայինանին, Կայինանը ծնեց Սադա-
19 յին, Սադան ծնեց Եբերին: Եբերն ունեցաւ երկու որդի. մէկի
անունը Փաղէկ էր, քանզի նրա օրօք երկիրը բաժանուեց, իսկ
20 նրա եղբօր անունն էր Նեկփան: Նեկփանը ծնեց Ելմոդադին,
21 Սադափին, Արամոթին, Կեդրուրանին, Եգլին, Դեկլանին,
22 Կամաանին, Աբիմէլին, Սաբային, Սուփիրին, Եիին եւ Յո-
23, 24 րամին: Սրանք ամենքը Նեկփանի որդիներն են: Սէմի որ-
դիները՝ Ելամ, Ասսուր, Արփաքսադ, Կայինան, Սադա, Եբեր,
25, 26 Փաղէկ, Ռագաւ, Սերուք, Նաքոր, Թառայ, Աբրամ, նոյն ին-
27 քը՝ Աբրահամ: Աբրահամի որդիները՝ Իսահակ եւ Իսմայէլ:
28, 29, 30 Իսմայէլի որդիները՝ Նաբէթ, Կեդար, Նաբդէլ, Մաբսան,
Մասմա, Իդումա, Մասսէ, Քոդադ, Թաման, Իպուր, Նափէս եւ
31, 32 Կեդմա: Սրանք են Իսմայէլի որդիները: Աբրահամի հարճի՝
Քեդուրի որդիները. նա ծնեց Եմրանին, Նեկսանին, Մադա-
նին, Մադիանին, Նաբոկին եւ Սովիլէին: Նեկսանի որդիները՝

Սաբա, Դեման եւ Դեդան: Դեդանի որդիները՝ Ռագուել, Նաբ-
 դել, Ասուրիիմ, Լապուսիիմ եւ Լոռմին: Մադիանի որդիները՝ 33
 Գեփար, Օփեր, Ենոք, Աբիդա եւ Ելդա: Սրանք ամենքը
 Քեպուրի որդիներն են: Աբրահամը ծնեց Իսահակին: Իսահակի որդիները՝ 34
 Եսաւ եւ Յակոբ: Եսաւի որդիները՝ Եղիփազ, 35
 Նռագուել, Յեուլ, Եգլոմ եւ Կորէ: Եղիփազի որդիները՝ Թեման, 36
 Օմար, Սոփար, Գոթոմ եւ Կենեզ: Եղիազարի հարճ Թամարը
 նրա համար ծնեց Ամադէկին: Ռագուելի որդիները՝ Նաբէթ, 37
 Զարեհ, Սոմէ եւ Մոզէ: Մէիրի որդիները՝ Ղոբան, Սոբադ, 38
 Մերեզոն, Անա, Դեսոն, Ասար եւ Նոխոն: Ղոբանի որդիները՝ 39
 Քոռի, Էման: Ղոբանի քոյրը՝ Թամնա: Սոբադի որդիները՝ 40
 Գողամ, Մանաքաթ, Գեբէլ, Սոփար եւ Յովնան: Մերեզոնի
 որդիները՝ Այիա եւ Օնան: Անայի որդին՝ Դեսոն, իսկ Անայի
 դուստրը՝ Ելիբամա: Դեսոնի որդիները՝ Ադամա, Եսեբամ, 41
 Յեթրան եւ Քառան: Ասարի որդիները՝ Բադփան, Ազուկամ,
 Յովակիմ եւ Ուկամ: Դեսոնի որդիները՝ Օս եւ Առան: Սրանք 42, 43
 են այն թագաւորները, որոնք թագաւորեցին Եդոմում, նախ-
 քան իսրայէլացիների թագաւորելը: Մեփորի որդին Բադակն
 էր, եւ նրա քաղաքի անունը Դենաբա էր: Մեռա Բադակը, եւ 44
 նրա փոխարէն թագաւորեց Յոբաբը՝ բոսորացի Զարեհի որ-
 դին: Մեռա Յոբաբը, եւ նրա փոխարէն Թեմնացիների երկ- 45
 րում թագաւորեց Ասոմը: Մեռա Ասոմը, եւ նրա փոխարէն 46
 թագաւորեց Ադադը՝ Բարադի որդին, որը Մովաբի դաշտում
 կոտորեց մադիամացիներին: Նրա քաղաքի անունը Գէթեմ 47
 էր: Մեռա Ադադը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց մասեկացի
 Սամաան: Մեռա Սամաան, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց 48
 Սաուդը, որը գեպրեզերքի մօտ գտնուող Ռոբոթ բնակավայ-
 րից էր: Մեռա Սաուդը, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Աքո- 49
 բորի որդի Բադաենոնը: Մեռա Աքոբորի որդի Բադաենոնը, 50
 եւ նրա փոխարէն թագաւորեց Ադադը: Նրա քաղաքի անունը
 Փոգոր էր, իսկ նրա կնոջ անունը՝ Մեփաբէլ, որը Մաքրադի
 դուստրն էր: Մեռա Ադադը: Սրանք են Եդոմի երկրի իշխան- 51, 52
 ները. իշխան Թամանա, իշխան Գուա, իշխան Յեթեր, իշխան 53
 Ելիսակամաս, իշխան Եդաս, իշխան Փինոն, իշխան Կենեզ, 54
 իշխան Թեման, իշխան Սարսար, իշխան Մագեդիէլ, իշխան
 Զափոսիիմ: Սրանք Եդոմի երկրի իշխաններն են: 55

Սրանք են Իսրայէլի որդիների անունները. Ռուբէն, Շմաւոն, 2

2 Ղեւի, Յուդա, Իսաքար, Զաբուլոն, Դան, Յովսէփ, Բենիամին,
 3 Նեփթաղիմ, Գադ, Ասեր: Յուդայի որդիները՝ Էր, Օնան եւ Սե-
 լոմ. այս երեքին Յուդայի համար ծնեց քանանացի մի մարդու
 դուստր Շաւան: Յուդայի անդրանիկ որդին՝ Էրը, չար էր Տիրոջ
 4 աչքին, ուստի Աստուած սպանեց նրան: Նրա հարս Թամարը
 5 ծնեց Փարէսին ու Զարային: Յուդայի բոլոր որդիները թուով
 6 հինգ էին: Փարէսի որդիները՝ Եսրոմ ու Յեմուել: Զարայի որ-
 7 հիները՝ Զամրի, Եթան, Եման, Քաղքաղ եւ Դարա, ընդամենը՝
 8 հինգ որդի: Քարմիի որդին էր Աքարը, որ դժբախտութիւն բե-
 9 րեց Իսրայելին՝ Աստուծոյ վերապահուած աւարից բաժին առ-
 10 նելով: Եթանի որդին էր Ագարիան: Եսրոմի որդիները, որ
 11 ծնունցին նրա համար, էին Յերամէլը, Օրամը, Օքոբէլը եւ Ա-
 12 րամը: Արամը ծնեց Ամինադաբին, Ամինադաբը ծնեց Յու-
 13 դայի փան իշխան Նաասոնին: Նաասոնը ծնեց Սաղմանին.
 14 Սաղմանը ծնեց Բոոսին. Բոոսը ծնեց Օբէդին, Օբէդը ծնեց
 15 Յեսսէին: Յեսսէն ծնեց իր անդրանիկ որդի Եղիաբին, երկ-
 16 րորդ որդի Ամինադաբին, երրորդ որդի Սամաային, չորրորդ
 17 որդի Նաթանայելին, հինգերորդ որդի Նադաային, վեցերորդ
 18 որդի Ասոմին, եօթներորդ որդի Դաւթին: Նրանց քոյրերն են
 19 Սարուիան եւ Աբիգեան: Սարուիան ունեցաւ երեք որդի՝ Ա-
 20 բեսա, Յովաբ եւ Ասայէ: Աբիգեան ծնեց Ամեսային, իսկ Ա-
 21 մեսայի հայրն էր իսմայէլացի Յեթրին: Եսրոնի որդի Քաղե-
 22 բը կին առաւ Ազուբային, որից ծնունց Երիմոթը: Սրանք են
 23 նրա որդիները. Յովասար, Սոբաբ եւ Օռնա: Մեռաւ Ազուբան,
 24 եւ Քաղեբը կին առաւ Եփրաթին, իսկ սա նրա համար ծնեց
 25 Օրին: Օրը ծնեց Օրիին: Օրին ծնեց Բեսելիէլին: Դրա-
 26 նից յետոյ Եսրոնը պառկեց Գաղաադի հօր՝ Մաքիրի դստեր
 հետ, եւ նրան կնութեան առաւ, երբ ինքը վաթսուն փարեկան
 էր: Նա ծնեց Սեգուբին. Սեգուբը ծնեց Յայիրին: Սա Գա-
 ղաադում քսաներեք քաղաք ունէր: Նա գրաւեց Գեսուրից ու
 Արամից Յայիրի գիւղերը, Կանաթն ու նրա աւանները՝ վաթ-
 սուն քաղաք. այս ամէնը Գաղաադի հօր՝ Մաքիրի որդիներին
 էր պատկանում: Եսրոնի մեռնելուց յետոյ Եփրաթա եկաւ Քա-
 ղեբը, եւ Եսրոնի կին Աբիան ծնեց Աստոմին՝ Թեկուայի հօրը:
 Եսրոնի անդրանիկ որդուն՝ Յերեմիէլի որդիներն էին. անդրա-
 նիկ որդին՝ Նաամանը, Բաանը, Առանը եւ սրա եղբայր Ասո-
 մը: Յերեմիէլը ուրիշ կին էլ ունէր, որի անունն էր Ափարա:

Սա Ունոմի մայրն էր: Յերեմիելի անդրանիկ որդուն՝ Հռամայի 27
 որդիներն էին Մաասը, Յաբինը եւ Ակորը: Ունոմի որդիներն 28
 էին Սամային եւ Յադային: Սամայիի որդիներն էին Նա- 29
 բադն ու Աբիսուրը. Աբիսուրի կնոջ անունն էր Աբիսեա, որը
 ծնեց Ազաբարին, Մոլիլին: Նաբադի որդիներն են Սաղաղը 30
 եւ Ափսեմը: Սաղաղը մեռաւ անորդի, նա ժառանգ չու- 31
 ներ: Ափսեմի որդին Յեսսին էր: Յեսսիի որդին էր Սոսանը: 32
 Սոսանի որդին էր Ադային: Ադայիի որդիներն էին Աբիսաման,
 Յեթերն ու Յովնաթանը: Յեթերը մեռաւ առանց որդի ունենա- 33
 լու: Յովնաթանի որդիներն են Փաղէթը եւ Օզազան: Սրանք 34
 Յերեմիելի որդիներն են: Սոսանը չունէր որդիներ, այլ միայն
 դուստրեր: Սոսանն ունէր մի եգիպտացի ծառայ, որի անունն
 էր Յոքադ: Սոսանն իր դստերը կնութեան Կուեց իր ծառայ 35
 Յոքադին, որը ծնեց Եթթին: Եթթին ծնեց Նաթանին. Նա- 36
 թանը ծնեց Աբեդին. Աբեդը ծնեց Օփղադին. Օփղադը ծնեց 37
 Օբեդին. Օբեդը ծնեց Յելուին. Յելուն ծնեց Ազարիասին. Ազա- 38
 րիասը ծնեց Քեղդէսին. Քեղդէսը ծնեց Եղէասային. Եղէասան 39
 ծնեց Սոսոմէին. Սոսոմէն ծնեց Սաղղումին. Սաղղումը ծնեց 40
 Յեքոնիասին. Յեքոնիասը ծնեց Եղիսամային: Յերեմիելի եղ- 41, 42
 բայր Քաղեբի որդիներն էին. Մաեսան՝ նրա անդրանիկ որ-
 դին, որը Զիփի հայրն էր, եւ Մարիսան, որ Քեքրոնի հայրն
 էր: Քեքրոնի որդիները՝ Կորիս, Թափփսի, Հռոկոմ եւ Սեմաա: 43
 Սեմաան ծնեց Հռամային՝ Յերակայի հորը: Յերական ծնեց 44, 45
 Սաղամային, որի որդին էր Մաոնը՝ Բեթսորի հայրը: Քաղե- 46
 բի հարձ Գեփան ծնեց Առանին, Յոսային ու Գեզուէին: Ա- 47
 դայի որդիներն էին Հռագեմը, Օթամը, Գերսոմը, Փաղէարը,
 Գեփան եւ Սազափը: Քաղեբի հարձ Մոքան ծնեց Սեբերին 48
 եւ Թաքնային: Նա ծնեց նաեւ Սազափին՝ Մաղենայի հորը, 49
 Մաուդին՝ Մաքամենայի ու Բադայի հորը: Քաղեբի դուստրը
 Ասքան էր: Սրանք են Քաղեբի որդիները: Եփրաթայի անդ- 50
 րանիկ որդի Օրի որդիները. Սոբադ՝ Կարիաթարիմի հայրը,
 Սաղոմոն՝ Բեթղամոնի հայրը, այն է՝ Բեթղէմի հայրը, Արի՝ 51
 Բեթեզորի հայրը: Կարիաթարիմի հայր Սոբադի որդիներն
 էին Արան, Եսին, Ամանիթը, Թիւմասփայէն, Հռիաթիարը, 52
 Եթադիմը, Եփիթինը, Սամաթինը, Յեմասարինը: Սրանցից են 53
 առաջացել սարաթացիները եւ եսթաուողացիները: Սաղոմոնի 54
 որդիներն էին Բեթղեհէմը, Նեպոփաթին, Արարոթը, Յովա-

55 բի ցեղը, մանաթացիների կէս ցեղը, Եսարային: Գաբէսուն
բնակուող ուսեալների փոհներն էին ագաթացիները, սամա-
թացիները եւ սոկաթացիները: Սրանք են Ղռեքաբի փան հայր
Եմաթից առաջացած փները:

3 Սրանք են Դալթի որդիները, որ նա ծնեց Քեբրոնում. անդ-
րանիկ որդին՝ Ամոնը՝ ծնուած յեգրայէլացի Աքինովամից, երկ-
2 րորդը՝ Դադուիան՝ ծնուած կարմեւացի Աբիգեայից, երրորդը՝
Աբեսադունը՝ Գեսուրի թագաւոր Թողմայի դուստր Մոքայի որ-
3 դին, չորրորդը՝ Ադոնիան՝ Ագիթի որդին, հինգերորդը՝ Սա-
փաբիասը՝ ծնուած Աբիփաղից, վեցերորդը՝ Յեթթամը՝ ծնու-
4 ած իր Աղգեա կնոջից: Սրանք ծնուեցին Քեբրոնում: Նա
այնպեղ թագաւորեց եօթը փարի եւ վեց ամիս, իսկ երե-
5 սուներեք փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Երուսաղէմում
ծնուածներն են Սամաան, Սոբաբը, Նաթանը եւ Ամիէլի դուստր
6 Բերսաբէէից ծնուած Սողոմոնը: Նաեւ Յեբաարը, Եղիսա-
7 ման, Եղիփալէբը, Նագբը, Նափեկը, Նափիին, Եղիսաման
8 եւ Եղիթադան: Սրանք Դալթի փասնինը որդիներն են, չհա-
9 շուած նրա հարճերից ծնուած որդիները: Եւ Թամարը նրանց
10 քոյրն էր: Սողոմոնի որդիները՝ Ղռոբովամ, սրա որդին՝ Աբի-
11 աս, սրա որդին՝ Ասա, սրա որդին՝ Յոսափափ, սրա որդին՝ Յո-
12 րամ, սրա որդին՝ Օթոզիաս, սրա որդին՝ Յովաս, սրա որդին՝
13 Ամասիա, սրա որդին՝ Ազարիա, սրա որդին՝ Յովաթամ, սրա
որդին՝ Աքագ, սրա որդին՝ Եգեկիա, սրա որդին՝ Մանասէ, սրա
14, 15 որդին՝ Ամոս, սրա որդին՝ Յոսիա: Յոսիայի որդիները. անդ-
րանիկը՝ Յովաքագ, երկրորդը՝ Յովակիմ, երրորդը՝ Մեղեկիա,
չորրորդը՝ Աղում: Յովակիմի որդիները. Յեքոնիաս եւ Մեղե-
16 կիաս: Յեքոնիասի որդիները՝ Ասիր, սրա որդիները՝ Սաղաթի-
17 էլ, Մեղքիրամ, Փադայիաս, Մոսամով, Նաբաբիաս, Սանեսար
18 եւ Յեքոնիաս: Սաղաթիէլի որդիները՝ Զօրաբաբէլ եւ Մեմէ-
19 ի: Զօրաբաբէլի որդիները՝ Մասողամոս, Անանիաս եւ նրանց
20 քոյր Սաղոմէ: Նաեւ՝ Ասեբա, Օոդ, Բարաքիաս, Ասադիաս եւ
21 Ասոբասէդ՝ ընդամենը ութ հոգի: Անանիասի որդին՝ Փալեպիա,
սրա որդին՝ Յեսիա, սրա որդին՝ Ղռափայիա, սրա որդին՝ Օռ-
22 նա, սրա որդին՝ Աբդիա, սրա որդին՝ Մեքենիա: Մեքենիա-
յի որդին՝ Սամայիա, Սամայիայի որդիները՝ Քեպրուս, Յովէլ,
Բերիա, Նովադիա, Սափափ եւ Սափեք՝ ընդամենը վեց հոգի:
23 Նովադիայի որդիները՝ Եղիոնէ, Եգեկիաս, Եսրիկամ՝ ընդամենը

երեք հոգի: Եղիոնէի որդիները՝ Օդուիա, Եղիասիբ, Փաղայիա, 24
Ակկուր, Յովնան, Գաղայիա եւ Անանիա՝ ընդամենը եօթը հոգի:

Յուդայի որդիները՝ Փարէս, Եսրոմ, Քարմի, Օր, Սուբաղ, 4
իսկ սրա որդին՝ Կերիա: Սուբաղը ծնեց Յերթին, Յերթը ծնեց 2
Աքիսայիին ու Ղաղային: Սրանք Սարաթիայի սերունդն են:
Սրանք են Եսրամի որդիները. Յեսրայել, Յեսամա եւ Գաբէս, 3
իսկ նրանց քրոջ անունն էր Եսեղեփոն: Գեղուրի հայրը 4
Փանուէն էր, իսկ Օսանի հայրը՝ Եգերը: Սրանք են Բեթղե-
հէմի հայր Եփրաթայի անդրանիկ որդի Օրի որդիները: Թե- 5
կուայի հայր Ասքուրը երկու կին ունէր՝ Աաղա ու Նոոբա:
Նոոբան ծնեց Օթոգամին, Նեփադին, Թեմանին եւ Ասթերանին: 6
Սրանք բոլորը Նոոբայի որդիներն են: Աաղայի որդիները՝ 7
Նարեթ, Ասաար եւ Եթնադի: Եւ Կոսը ծնեց Եգնոբին եւ 8
Սոբեբային: Սրանք են Յարիմի որդու՝ Տեբաբի եղբոր սե-
րունդները: Գաբէսը առաւել յայտնի էր, քան իր եղբայրնե- 9
րը, եւ մայրը նրա անունը Իգաբէս դրեց՝ ասելով. «Ծնեցի
նրան Գաբէսի նման»: Իգաբէսը դիմեց Իսրայելի Ասպծուն՝ 10
ասելով. «Օրհնիր ինձ, ընդարձակիր իմ սահմանները, ձեռքդ
ինձ վրայ թող լինի, եւ իմաստութիւն Կուր, որ չնսեմանամ»: Եւ
Ասպծուած նրան Կուրեց այն ամէնը, ինչ նա խնդրել էր:
Եսթասի հայր Քաղերը ծնեց Մաքիրին, որն Ասաբոնի հայրն էր: 11
Ասպաթոնը ծնեց Յափրոփային, Փեսէին, Թանային՝ Նաասա 12
քաղաքի հօրը, կենեզացի Եսեղոնի եղբորը: Սրանք Տեփի
բնակիչներն են: Կենեզի որդիները՝ Գոթոնիէլ եւ Սարայիա, 13
իսկ Գոթոնիէլի որդին՝ Աթաթ: Մանաթին ծնեց Գոփորային, 14
իսկ Սարայիան ծնեց Գերսասիմի հայր Յաբաբին: Արդա-
րեւ, սրանք հիւսներ էին: Յեփոնէի որդի Քաղերի որդիները՝ 15
Եռաղա եւ Նաամ, իսկ Արամի որդին՝ Կենեզ: Յայելի որդի-
ները՝ Ղեզիփադի, Զեփա, Թիրա եւ Եսրայել: Եսրայելի որ- 17
դիները՝ Յեթեր, Մորադ ու Գափեր: Աղոնը ծնեց Յեթերին,
Մարոնին, Յեսմային, Այեսբային՝ Սեթեմոնի հօրը: Նրա կի- 18
նը ծնեց Յարեղին՝ Գեղորի հօրը, Յաբարին՝ Սաքոնի հօրը, եւ
Յեթթիէլին՝ Զոնանի հօրը: Սրանք են Մորեդի կնոջ՝ փարաւոնի
դուստր Բեթթիայի ծնած որդիները: Օդիայի կնոջ՝ Նաքիմի 19
քրոջ որդիները՝ Կեսիայի հայր Դանա, Տոմամի հայր Սիմէ-
ոն, իսկ Կէիլայի հայր Նայեմի որդիները՝ Օփարմի, Յեսթեմոն
եւ Մաբաթի: Սիմիոնի որդիները՝ Ամնոն, Անանից ծնուած 20

Նշաննոն եւ Թիդոն: Յեսսէի որդի՝ Զոքաթ ու Զոքաթի որ-
 21 դիները: Յուդայի որդի Մեղումի որդիները. Ղեքաղի հայ-
 րը՝ Էրը, Մադէսի հայրը՝ Դադաան եւ նրանց սերունդները՝
 22 Երզաթ, Աբուսփան, Նետրա, Յովակիմ՝ Քուզերի բնակիչները,
 Յովաս, Սարափ, որոնք Մովաբում բնակուեցին, եւ Աբեթարը
 23 նրանց վերադարձրեց Նաթուկիմ: Սրանք բրուսներ էին, ո-
 րոնք բնակում էին Անափիմում ու Սադերայում թագաւորի
 հետ, նրա թագաւորութեան մէջ: Սրանք զօրացան եւ բնակուե-
 24 ցին այնպեղ: Շմաւոնի որդիները՝ Նաբուէլ, Յամին, Յարիբ,
 25 Զարեհ, Սաւուղ: Սաւուղի որդին՝ Սաղէմ, սրա որդին՝ Բա-
 26 սան, սրա որդին՝ Ասեման, սրա որդին՝ Մազբա, սրա որդին՝
 Ամուէլ, սրա որդին՝ Սաբուղ, սրա որդին՝ Զաբուր, սրա որդին՝
 27 Մեմէի: Մեմէին ուներ վեց որդիներ ու փասը դուստրեր, բայց
 նրա եղբայրները շաք որդիներ չունէին. նրանց ամբողջ փոհմը
 28 Յուդայի որդիների նման չէր բազմանում: Նրանք բնակուե-
 ցին Բերսաբիմում, Սամաայում, Մոլադայում, Սերսուդայում,
 29, 30 Բաադայում, Քուասոմում, Թուդադայում, Բաթուդում, Երմա-
 31 յում, Սիկիլակում, Բեթմարայում, Քաբորայում, Կեսսէնսիմում
 եւ Բարուասէրիմի փանը: Սրանք էին նրանց քաղաքները մին-
 32 չէւ Դաւիթ արքան: Նրանց քաղաքներն էին նաեւ Երամը,
 33 Երեմոնը, Թոքանը, Եսանը, Թեկենը՝ հինգ քաղաք: Այս բոլոր
 քաղաքների շուրջը, մինչեւ Բաաղ սփռուած նրանց բնակա-
 վայրերի կալուածքների ու նրանց փերերի անունները սրանք
 34, 35 են. Մոսոքաբ, Ամադէկ, Ամասիայի որդի Յոսիա, Յովէլ,
 36 Ասիէի որդի Սարիայի որդի Սաբիայի որդի Յեսու, Եղիոնէ,
 Յեկեբա, Յասթէ, Յասուիա, Ասայիա, Եղիէլ, Իսմայէլ, Բանեա,
 37 Սամուայի որդի Սամարիայի որդի Յեղիայի որդի Աղոնի որդի
 38 Մեփերի որդի Զուգա: Այս անուն առ անուն յիշուածները ի-
 րենց փոհմերի իշխաններն էին, որոնց հայրերի փոհմերը շաք
 39 էին բազմացել: Սրանք գնացին հասան մինչեւ Գերարա, մին-
 չէւ Գայի արեւելեան կողմը, որ իրենց հօտերի համար արօ-
 40 փավայր որոնեն: Նրանք գտան բազմաթիւ ու հարուստ ար-
 օփավայրեր, մի ընդարձակ երկիր իրենց առաջ, ուր խաղա-
 դութիւն ու հանդարպութիւն էր փիրում, որովհետեւ նախկի-
 41 նում Քամի որդիներն էին այսպեղ բնակուել: Անուն առ ան-
 նուն յիշարակուած այս մարդիկ Յուդայի Եզեկիա արքայի օ-
 րօք եկան եւ կոտորեցին նրա բնակիչներին, այնպեղ բնակո-

ուղ մինեցիներին ու նրանց փոխարեն բնակուեցին մինչև այսօր, որովհետև իրենց հօտերի համար այնպեղ արօքավայրեր էին գտել: Նրանցից՝ Շմաունի որդիներից հինգ հարիւր մարդ գնաց Սէիր լեռը, իսկ Յեթեսիայի որդիներ Փաղապիան, Նովադիան, Նռափայիան ու Օզիելը դարձան նրանց իշխանները: Նրանք կոտորեցին Ամադէկից այսպեղ հասարակուած վերապրածներին եւ այսպեղ բնակուեցին մինչև այսօր:

Իսրայէլի անդրանիկ ծննդի՝ Ռուբէնի որդիները: Թէև նա էր անդրանիկը, սակայն, իր հօր անկողինը պղծելու պարճառով, հայրն իր օրհնութիւնը փուեց Իսրայէլի որդի Յովսէփին: Ռուբէնը ազգահամարի մէջ իբրեւ անդրանիկ չգրուեց: Թէև Յունդան զօրաւոր էր իր եղբայրների մէջ եւ նրանց իշխանը, բայց օրհնութիւնը Յովսէփին փրուեց: Իսրայէլի անդրանիկ ծննդի՝ Ռուբէնի որդիները. Ենոք եւ Փաղդուս, Եսրոմ եւ Զարմի: Յովլէի սերունդը. Սեմէի, Բեբենա, Գոգ, Սեմէի, Բաադ, Բէէղա, որին գերեց Ասորեստանի Թագաթփաղասար արքան: Նա էր Ռուբէնի ցեղի իշխանը: Երբ նրա եղբայրներն իրենց փոհմերով ազգահամարի մէջ էին գրուում, նրանց իշխաններն էին Յովլէն ու Զաքարիան: Յովլէի որդի Ամայի որդի Օզուգի որդի Իբադէին բնակուեց Արոյերում, Նաբաւում ու Բելմառնում: Նա բնակուեց արեւելքում՝ Եփրատ գետից մինչև անապատ, որովհետև Գաղաադում նա շատ անասուններ ուներ: Սաւուդի օրօք նրանք պարերագմեցին երկրի բնակիչների դէմ, եւ Գաղաադից դէպի արեւելք՝ վրանաբնակները նրանց ձեռքը գերի ընկան: Գաղի որդիները բնակուեցին նրանց դիմաց՝ Բասանից մինչև Մեղքէ: Դրանք են. գլխաւորը՝ Յովլէ, երկրորդը՝ Սափա, ապա Ամայի, որ գրագիր էր Բասանում: Նրանց եղբայրները բնակուեցին ըստ իրենց ազգափոհների փների. դրանք են. Միքայէլ, Մոսողաամ, Սոբայէ, Յորէ, Յաքան, Ազիա եւ Օբէդ: Այս եօթը Աբիքայիայի որդիներն էին. ինքը՝ Ուրիի որդին, սա՝ Ադայի որդին, սա՝ Գաղաադի որդին, սա՝ Միքայէլի որդին, սա՝ Յեսսայի որդին, սա՝ Յեզդադի որդին, սա՝ Աքիբուգի որդին, սա՝ Աբդիէլի որդին, սա՝ Գունի որդին: Աբիքայիան նրանց ազգափոհների իշխանն էր, որոնք բնակւում էին Գաղաադում, Բասանում եւ նրանց աւաններում, Սարոնի շրջակայ բոլոր գաւառներում, մինչև նրանց սահմանները: Նրանք ազգահամարի մէջ մտան Յուդայի արքայ Յովաթամի եւ Իս-

18 րայելի արքայ Յերոբովամի օրօք: Ռուբէնի ու Գադի որդիները եւ Մանասէի կէս ցեղի մարդիկ զօրաւոր էին: Նրանք պապերազմի սովոր էին՝ վահաններ ու սրեր ունէին, աղեղներ էին լարում ու քառասունչորս հազար եօթը հարիւր վաթսու մարտիկներով պապերազմի էին ելնում: Նրանք պապերազմի ելան հազարացիների, փուրեցիների, նափեսացիների, նաբեղոնացիների եւ նաքիմացիների դէմ: Նրանք յարձակուեցին նրանց վրայ: Նազարացիները յանձնուեցին նրանց իրենց վրաններով հանդերձ, որովհետեւ պապերազմի ժամանակ իսրայելացիները Ասործուն էին ուղղել իրենց խնդրանքը: Ասպուած լսել էր նրանց, քանի որ իր վրայ էին դրել իրենց յոյսը: Նրանք աւար առան հազարացիների մթերանոցը. հինգ հազար ուղար, երկու հարիւր յիսուն հազար ոչխար, երկու հազար էջ. գերեցին հարիւր հազար մարդ: Շարերն սպանուեցին, որովհետեւ պապերազմը Ասործուց եղաւ: Իսրայելացիները բնակուեցին նրանց բնակավայրերում մինչեւ իրենց գերևարումը: Մանասէի կէս ցեղը բնակուեց ու բազմացաւ Բասանի երկրից մինչեւ Բաաղերմոն եւ Սանիր, Ահերմոնի լեռից մինչեւ Լիբանան: Սրանք են նրանց փոհմարների իշխանները. Օփեր, Յեսսի, Ելիել, Եգիել, Յերեմիա, Յողիա եւ Իգիել, որոնք զօրեղ մարդիկ էին, իրենց փոհմարների անուանի իշխանները: Նրանք, սակայն, ուխտադրուժ եղան իրենց հայրերի Ասործու հանդէպ, լքեցին նրան ու գնացին այն օրար երկրների ասպուածների յեպելից, որոնց Ասպուած նրանց ներկայութեամբ ոչնչացրել էր: Եւ Ասպուած Իսրայելի դէմ գրգռեց Ասորեստանի արքայ Փանոքի հոգին ու Սուբի արքայ Թագղաթփաղասարի հոգին, որոնք գերեցին Ռուբէնի ցեղին, Գադիի ցեղին եւ Մանասէի կէս ցեղին, փարան Քաղա ու Քաբոր, Գոզան գետի եզերքը, ուր եւ մնում են մինչեւ այսօր:

6, 2 Ղեւիի որդիները՝ Գերսոն, Կահաթ եւ Մերարի: Կահաթի որդիները՝ Ամրամ, Սահառ, Քեբրոն եւ Օգիել: Ամրամի որդիները՝ Ահարոն, Մովսէս եւ Մարիամ: Ահարոնի որդիները՝ Նաբադ եւ Աբիուդ, Եղիազար եւ Իթամար: Եղիազարը ծնեց Փենէէսին, Փենէէսը ծնեց Աբեսսուին, Աբեսսուն ծնեց Բորքիին, Բորքին ծնեց Օգիային, Օգիան ծնեց Արէասին, Արէասը ծնեց Մարէոթին, Մարէոթը ծնեց Ամարիասին, Ամարիասը ծնեց Աքիպոբին, Աքիպոբը ծնեց Սադոկին, Սադոկը

ծնեց Աքիմասսին, Աքիմասսը ծնեց Ազարիասին, Ազարիասը 9
 ծնեց Յոնասին, Յոնասը ծնեց Ազարիասին: Սա քահանայ 10, 11
 էր Ասպծու այն փանը, որ Երուսաղէմում շինել էր Սողոմոնը:
 Ազարիասը ծնեց Ամարիասին, Ամարիասը ծնեց Աքիպոբին, 12
 Աքիպոբը ծնեց Սադոկին, Սադոկը ծնեց Սելլումին, Սելլումը 13
 ծնեց Քեղկիասին, Քեղկիասը ծնեց Ազարիասին, Ազարիա- 14
 սը ծնեց Սարէասին, Սարէասը ծնեց Յոսեդեկին: Յոսեդեկը 15
 Նաբուքոդոնոսորի ձեռքը գերի ընկաւ Յուդայի երկրի ու Երու-
 սաղէմի հետք: Ղեւիի որդիները՝ Գերսոն, Կահաթ եւ Մերարի: 16
 Գերսոնի որդիների անուններն են Ղոբենի եւ Սեմէի: Կահա- 17
 թի որդիները՝ Ամրամ, Սահառ, Քեբրոն եւ Օգիէլ: Մերարիի 18
 որդիները՝ Մոռդի եւ Մուսի: Սրանք Ղեւիի փոհմբն են ըստ 19
 ընթանիքների: Գերսոնի որդի Ղոբենիից սերունցին սրա որ- 20
 դի Յեթթին, սրա որդի Յովաքը, սրա որդի Աբդիուն, սրա որդի 21
 Զարան, սրա որդի Յաթրին: Կահաթի որդիները՝ Սահառ, սրա 22
 որդի Կորիս, սրա որդի Ասիր, սրա որդի Եղկանա, սրա որդի 23
 Աբիսափ, սրա որդի Ասիր, սրա որդի Օգիաս, սրա որդի Աթ, 24
 սրա որդի Ուրիէլ, սրա որդի Սաւուդ: Եղկանայի որդիները՝ 25
 Ամաս, Աքիմոթ, սրա որդի Եղկանա, սրա որդի Մուփի, սրա 26
 որդի Կանաթ, սրա որդի Եղիաթ, սրա որդի Յերոամ, սրա 27
 որդի Եղկանա: Սամուէլի որդիները. նրա անդրանիկը՝ Յո- 28
 վէլ, երկրորդը՝ Աբիա: Մերարիի որդիները՝ Մոռլի, Նաբար, 29
 սրա որդի Ղոբենի, սրա որդի Սեմէի, սրա որդի Օզա, սրա 30
 որդի Սամաս, սրա որդի Անգիա, սրա որդի Ասիա: Սրանք 31
 են նրանք, որոնց Դաւիթը կարգեց Ասպծու փան երգիչների
 վրայ, երբ ուխտի փապանակը հաստատուեց այնպէս: Նրանք 32
 վկայութեան խորանի առջեւ երգեցողութեան իրենց պաշտօնը
 կատարեցին, մինչեւ որ Սողոմոնը Երուսաղէմում շինեց Տի-
 րոջ փունը: Նրանք սպասաւորութիւն կատարելիս կանգնում 33
 էին ըստ իրենց կարգի: Ահա Կահաթի ցեղից սպասաւորու-
 թեան կոչուածներն ու նրանց որդիները. Սամուէլի թոռ Էմանը՝
 Կահաթի սերնդից սաղմոսերգու Էմանը, որը որդին էր Յովէլի, 34
 եւ սա՝ Սամուէլի, սա՝ Եղկանայի, սա՝ Յերեմիէլի, սա՝ Ելիեղի, 35
 սա՝ Թոկիի, սա՝ Մուփիի, սա՝ Եղկանայի, սա՝ Մաաթի, սա՝ 36
 Ամասիի, սա՝ Եղկանայի, սա՝ Յովէլի, սա՝ Ազարիայի, սա՝ Սա-
 փանի, սա՝ Թաաթի, սա՝ Ասիրի, սա՝ Բիասափի, սա՝ Կորիսի, 37
 սա՝ Յեսարի, սա՝ Կահաթի, սա՝ Ղեւիի, սա՝ Իսրայէլի: Նրա 38, 39

եղբայրն էր Ասափը, որը նրա աջ կողմում էր կանգնում: Ա–
 40 սափը որդին էր Բարաքիի, եւ սա՝ Սամաայի, սա՝ Միքայէլի,
 41 սա՝ Բասսիայի, սա՝ Միքիայի, սա՝ Աթանիի, սա՝ Ազարիայ–
 42, 43 ի, սա՝ Յադիայի, սա՝ Ուրիի, սա՝ Զամմայի, սա՝ Մեմէիի, սա՝
 44 Յեթթիի, սա՝ Գերսոնի, եւ սա՝ Ղեւիի: Մերարիի որդիները՝
 նրանց եղբայրները, կանգնում էին ձախ կողմում: Դրանք են՝
 Էթանը՝ որդին Կիսանի, եւ սա՝ որդին Աբդիի, սա՝ Մադոփի,
 45, 46 սա՝ Ասեքիի, սա՝ Ամեսսիի, սա՝ Քեղկիի, սա՝ Ամասիայի, սա՝
 47 Բաանի, սա՝ Մեմերի, սա՝ Ամոողի, սա՝ Մուսիի, սա՝ Մերարիի,
 48 եւ սա՝ Ղեւիի: Եւ նրանց եղբայրները, ըստ իրենց փոհմապ–
 49 խորանին սպասաւորութիւն կապարելու համար: Ահարոնը եւ
 իր որդիները ողջակէզների զոհասեղանին ու խնկերի զոհասե–
 ղանին խունկ ծխելով՝ կապարում էին սրբութիւնների սրբութե–
 ան բոլոր գործերը Իսրայէլի քաւութեան համար, ճիշտ այնպէս,
 50 ինչպէս պապուիրել էր Ասփոն ծառայ Մովսէսը: Սրանք են Ա–
 51 հարոնի որդիները. Եղիազար, սրա որդին՝ Փենէս, սրա որդին՝
 Աբիսու, սրա որդին՝ Բոկա, սրա որդին՝ Օզիա, սրա որդին՝ Զա–
 52 րա, սրա որդին՝ Մերաթ, սրա որդին՝ Ամարիաթ, սրա որդին՝
 53, 54 Աքիպոթ, սրա որդին՝ Սադոկ, սրա որդին՝ Աքիմաս: Կահաթի
 փոհմից սերուած Ահարոնի որդիները գիտէրում ու աւաններում
 բնակավայրեր ունեցան, որովհետեւ դրանք էին նրանց բաժին
 55 ընկել: Նրանց փուռցին Յուդայի երկրում գտնուող Քերթոնն
 56 իր շրջակայ արուարձաններով, իսկ քաղաքի դաշտերն ու գի–
 57 ղերը փուռցին Յեփոնէի որդի Քաղեբին: Ահարոնի որդիներին
 փուռցին ապաստանի քաղաքները՝ Քերթոնն ու Ղոբնան իրենց
 արօքավայրերով, Եղոնը իր արօքավայրերով, Եսթամովը իր
 58 արօքավայրերով, Յեսթերը իր արօքավայրերով, Դաբիրը իր
 59 արօքավայրերով, Ասանը իր արօքավայրերով, Բեթսամիսը
 60 իր արօքավայրերով եւ Բեթերը իր արօքավայրերով: Բենիա–
 մինի ցեղին փուռցին Գաբէէն իր արօքավայրերով, Գաղեմէթը
 իր արօքավայրերով, Ղաբէէն իր արօքավայրերով, Անաթոթը
 իր արօքավայրերով, Անքոսը իր արօքավայրերով: Այդ փոհ–
 61 մերի բոլոր քաղաքների թիւը փասնջորս է: Մանասէի կէս ցե–
 ղից սերուած Կահաթի որդիներին՝ այս փոհմի մնացած ան–
 62 դամներին, վիճակահանութեամբ փասը քաղաք փրուեց, իսկ
 Գերսոնի որդիներին, ըստ իրենց փոհմերի, այն է՝ Իսաքարի

ցեղից, Ասերի ցեղից, Նեփթաղիմի ցեղից եւ Բասանում բնակո-
 տող Մանասէի ցեղից վիճակահանութեամբ արուեց փասներեք
 քաղաք: Մերարիի որդիներին, ըստ իրենց փոհների, այն է՝ 63
 Ռուբէնի ցեղից, Գադի ցեղից եւ Զաբուլոնի ցեղից վիճակա-
 հանութեամբ արուեց փասներկու քաղաք: Այսպիսով իսրա- 64
 յէլացիները ղեկավարներին փուեցին այս քաղաքներն իրենց
 շրջակայ արօքավայրերով: Յուդայի ցեղից, Շմաւոնի ցեղից 65
 ու Բենիամինի որդիների ցեղից վիճակահանութեամբ բաժին
 հանեցին այս քաղաքները, որ անուններով են նշուած: Կահա- 66
 թի որդիների փոհներին փուեցին Եփրեմի ցեղի սահմաններում
 գտնուող քաղաքներ. նրանց փուեցին ապաստանի քաղաքնե- 67
 րը՝ Եփրեմի լեռան վրայ գտնուող Սիւքէմն իր արօքավայրե-
 րով, Գազերը իր արօքավայրերով, Յեկնամը իր արօքավայ- 68
 րերով, Բեթորոնը իր արօքավայրերով, Ելոթը իր արօքա- 69
 վայրերով եւ Գեթթեմոնը իր արօքավայրերով: Մանասէի կէս
 ցեղից Եները իր արօքավայրերով, Իբղաաման իր արօքավայ- 70
 րերով փրուեցին Կահաթի որդիների փոհմի մնացած անդամ-
 ներին: Գերսոնի որդիներին, ըստ իրենց փոհների, Մանասէի 71
 կէս ցեղից փրուեցին Բասանի Գողոն բնակավայրը իր շրջակայ
 արօքավայրերով եւ Նոմոթը իր արօքավայրերով: Իսաքա- 72
 րի ցեղից փուեցին Կեթէսը իր արօքավայրերով, Կադիրը իր
 արօքավայրերով, Ամոսը իր արօքավայրերով եւ Անամը իր 73
 արօքավայրերով: Ասերի ցեղից փուեցին Մասաղը իր արօ- 74
 քավայրերով, Աղոնը իր արօքավայրերով, Յակակը իր ա- 75
 րօքավայրերով եւ Նոթը իր արօքավայրերով: Նեփթաղի- 76
 մի ցեղից փուեցին Գալիլիայում գտնուող Կեդէսը իր արօքա-
 վայրերով, Քամովը իր արօքավայրերով եւ Կարիաթարիմը իր
 արօքավայրերով: Մերարիի մնացած որդիներին Զաբուլոնի 77
 ցեղից փուեցին Յեկոմանը իր արօքավայրերով, Կադէսը իր
 արօքավայրերով, Նեմոնը իր արօքավայրերով, Բաթորը իր
 արօքավայրերով, նաեւ Երիքովում, Յորդանան գետի եզեր- 78
 քին, Յորդանան գետից արեւմուտք գտնուող մասը, Ռուբէնի
 ցեղից փուեցին անապատում գտնուող Բոսորը իր արօքավայ-
 րերով, Յասան իր արօքավայրերով, Կադէթոթը իր արօքա- 79
 վայրերով եւ Մոփասաթը իր արօքավայրերով: Գադի ցեղից 80
 փուեցին Գաղաադում գտնուող Ռամոթը իր արօքավայրերով,
 Մանայեմը իր արօքավայրերով, Յեսեբոնը իր արօքավայրե- 81

րով եւ Յագերը իր արօրավայրերով:

- 7 Սրանք են Իսաքարի որդիները. Թողա, Փուա, Յասուր
 2 եւ Սամրամ՝ ընդամենը չորս հոգի: Թողայի որդիները՝ Օզի,
 Նոափայիաս, Յերիել, Յեմու, Յեբամ եւ Սամուել, որոնք իրենց
 3 փոհմասրների իշխաններն էին: Թուղն ու Անանը իրենց փոհմի
 մէջ քաջագուններ էին: Նրանց գունդը Դաւթի օրօք բաղկացած
 4 էր քսաներկու հազար վեց հարիւր հոգուց: Օզիի որդին էր
 Յեզեբիասը, Յեզեբիասի որդիները՝ Միքայել, Աբդիաս, Յովել
 5 եւ Յիսիաս, որոնք բոլորն էլ իշխաններ էին: Նրանց հետ, ըստ
 իրենց ազգափոհմի, ըստ իրենց փոհմասրների, պապերազմի
 համար պապրաստ կային երեսունվեց հազար զօրաւոր մար-
 6 դիկ, որովհետեւ նրանց կանայք ու որդիները բազմացել էին:
 7 Նրանց եղբայրները Իսաքարի բոլոր փոհների մէջ քաջագուն-
 ներ էին: Նրանց ընդհանուր թիւը կազմում էր ութսունեօթը
 8 հազար հոգի: Բենիամինի որդիները՝ Բաղէէ, Բոքոր, Ադիէլ՝
 9 ընդամենը երեք հոգի: Սրանք են Բաղէէի որդիները. Ասեբոն,
 Օզի, Օզիէլ, Երեմոթ, Ուրի՝ ընդամենը հինգ հոգի, որոնք իրենց
 10 փոհմասրների քաջագուն իշխաններն էին: Նրանց թիւը քսան-
 11 երկու հազար երեսունչորս էր: Բոքորի որդիները՝ Զամարիաս,
 Յովաս, Ելիեզեր, Ելիդէլ, Նաւ, Ամարիա, Երիմոթ, Աբիու, Անա-
 12 թոթ եւ Ելմեթեմ. սրանք բոլորը Բոքորի որդիներն էին, իրենց
 13 փոհների քաջագուն իշխանները, եւ նրանց թիւը քսան հազար
 14 երկու հարիւր էր: Աբդիէլի որդին էր Բաղաանը, Բաղաանի
 որդիները՝ Յէոս, Բենիամին, Աուդ, Քանաան, Եղան, Թարսիս
 15 եւ Աքիսաար: Սրանք բոլորը Աբդիէլի որդիներն էին, իրենց
 փոհմի քաջագուն իշխանները, որոնք քաջութեամբ պապերազ-
 մի էին ելնում, եւ որոնց թիւը փասնեօթը հազար երկու հա-
 16 րիւր էր: Նաեւ Սափիմ ու Աբիմ: Սորայի որդին էր Սոբուն,
 17 սրա որդին՝ Յաթերը: Նեփթաղիմի որդիները՝ Յասիէլ, Գոնի,
 Սահառ, Սելլում: Նեփթաղիմի մայրը Բալլան էր: Մանասէի
 որդին էր Եսրիէլը, որին ծնել էր Մանասէի ասորի հարճը, եւ
 որը ծնել էր նաեւ Գաղաադի հօրը՝ Մաքիրին: Մաքիրը կին
 գրաւ Յափինի, նաեւ Սեփոնի համար: Մաքիրի բրոջ անունն
 էր Մոռքա: Մաքիրը երկրորդ որդի ունեցաւ, որի անունն էր
 Սափաադ: Սափաադը ծնեց միայն դուստրեր: Մաքիրի կին
 Մոռքան որդի ծնեց եւ անունը դրեց Փարէս: Սրա եղբօր ա-
 նունն էր Սորոմ, իսկ սրա որդու անունը՝ Ուղամա: Ուղամայի

որդին էր Բաղինը: Սրանք են Մանասէի որդի Մաքիւրի որ- 18
դի Գաղաադի որդիները: Նրա քոյր Մալէքէթը ծնեց Էստլին,
Աբիեզերին եւ Մոռային: Մեմիւրի որդիներն էին Այինը, Սիւ- 19
քէնը, Ղակէիան եւ Անիամը: Եփրեմի որդին՝ Մեսթադա, սրա
որդին՝ Բարադ, սրա որդին՝ Թաաթ, սրա որդին՝ Եղիադ, սրա
որդին՝ Նոմէ, սրա որդին՝ Զարեդ, սրա որդին՝ Սոթէլ, սրա 21
որդին՝ Եզեր, սրա որդին՝ Եղէադ: Սրանց սպանեցին այդ երկ-
րում ծնուած գեթացիները, քանզի սրանք եկել էին իրենց ա-
նասունները իսկելու: Նրանց հայր Եփրեմը բազում օրեր սուգ 22
արեց: Եկան նրա եղբայրները նրան մխիթարելու: Նա պառ- 23
կեց իր կնոջ հետ, սա յղիացաւ ու ծնեց որդի, որի անունը դրեց
Բարիա, քանզի ասում էր, թէ՝ «Չար ժամանակ ծնուեց իմ պա-
նը»: Եփրեմի դուստրն էր Սառան: Սառան մնացած իր մարդ- 24
կանց հետ շինեց ներքին եւ վերին Բեթորոնը: Օզանի որդին 25
էր Սէէրան, սրա որդիները՝ Ղափայէ եւ Ղաասէթ, սրա որդին՝ 26
Թաղէ, սրա որդին՝ Զոռդա, սրա որդին՝ Թաան, սրա որդին՝ 27
Ամիուդ, սրա որդին՝ Եղիսամա, սրա որդին՝ Նուն, եւ սրա որ- 28
դին՝ Յեսու: Նրանց կալուածքներն ու բնակավայրը Բեթէլում
էին, Բեթէլի գիւղերը արեւելեան մասում էին գտնուում: Դրանք 29
են. Գազերն իր գիւղերով, Սիւքէմն իր գիւղերով մինչեւ Գա-
զա ու դրա գիւղերը, մինչեւ Մանասէի որդիների սահմաննե- 29
րը, Բեթսանն իր գիւղերով, Թանաքն իր գիւղերով, Գաղաադն
իր գիւղերով, Մակեդոնն իր գիւղերով եւ Դորն իր գիւղերով:
Այնպէս բնակուեցին Իսրայէլի որդի Յովսէփի որդիները: Ա- 30
սերի որդիները՝ Յեսնա, Յասուր, Յեսովա, Յեսու, Աբարիա եւ
նրանց քոյր Սարա: Աբարիայի որդիները՝ Քաբեր եւ Մելքիէլ. 31
սա Զեբեթի հայրն է: Քաբերը ծնեց Յափաղէսին, Սոմերին, 32
Քոթամին եւ սրանց քոյր Սողամին: Յափաղէսի որդիները՝ 33
Թեսեքի, Բամայէլ եւ Ասիթ: Սրանք էին Յափաղէսի որդիները:
Սոմերի որդիները՝ Աքիու, Ղաադա, Օրդա, Արամ: Սոփարի 34, 35
եղբայր Ելամի որդիները՝ Յամանա, Սեղէս եւ Ամաադ: Սո- 36
փարի որդիները՝ Առնափար, Սուադ, Բարի, Յեմրա, Բասար, 37
Օդ, Սեմա, Սաղիսա, Յեթեր եւ Բեէրա: Յեթերի որդիները՝ 38
Յափինա, Փասփա եւ Արա: Օդի որդիները՝ Օրեք, Անիէլ եւ 39
Ղաայիէլ: Սրանք բոլորը Ասերի որդիներն են, բոլորը Կոհմերի 40
իշխաններ ու պետեր, ընտիր քաջագուններ, իշխաններ եւ ա-
ռաջնորդներ: Պապերազմի պապրասպ նրանց մարդկանց թիւը

քսանվեց հազար էր:

8 Բենիամինը առաջինը ծնեց Բաղէին, երկրորդը՝ Ասբէղին,
երրորդը՝ Արային, չորրորդը՝ Նովային, հինգերորդը՝ Ղա-
2, 3 փային: Բաղէի որդիներն էին Արեղը, Գերան, Աբիուղը,
4, 5 Աբիսուէն, Նեէմանը, Գերան, Սոփանը, Քիրամը եւ Սովիմը:
6 Սրանք են Օդի որդիները, եւ սրանք են փոհմերի իշխանները,
որ բնակուում էին Գաբայում եւ գերևարուեցին դէպի Մանաքաթ:
7 Նաեւ՝ Նեէման, Աբիան եւ Գերան՝ նոյն ինքը Եզդամը, որը ծնեց
8 Օզային ու Աքիաղին: Եւ Գաարիմը նրան արեղ հասցնելուց յե-
9 փոյ ծնեց Սովամին, Օսիմին ու Բաարային: Նրա կին Ադան
10 ծնեց Յոբաբին, Սաբիային, Մոսային, Մեղքամին, Յէուսին,
11 Սեբիային եւ Մարմային: Սրանք Յոսիմից սերուած փոհմե-
րի իշխաններն են: Մեսիմը ծնեց Աքիպոբին եւ Աղփաղային:
12 Աղփաղայի որդիները՝ Օւէր, Միսայէլ, Սեմեր (որ կառու-
եցեց Օնոդն ու Ղողը եւ նրա գիւղերը), Բարիգա ու Սա-
13 մա: Սրանք են Եղամում բնակուող փոհմերի իշխանները,
14 որ դուրս քշեցին Գեթի բնակիչներին: Նրանց եղբայրնե-
15, 16 րը՝ Մոսէք, Յարիմաթ, Աղաբաղիա, Արող, Յաղեր, Միքա-
յէլ, Յեսփաք, Յովաքա եւ Յեզիաս: Բարիաղայի որդիներն
17, 18 են Զաբդաիան, Մոքողամը, Ազակին, Աբարը, Յեսամարին,
19 Եսիեղան եւ Յոբաբը: Եղփաղի որդիներն են Յաքիմը, Զէքրին,
20, 21 Զաբդին, Եղիոնէն, Սաղթին, Ելիէլը, Աղաիան, Բերիգան,
22 Բարեան եւ Սամարիամը: Ամարիայի որդիներն են Յեսփանը,
23, 24 Օբեղը, Ելիէլը, Աբդոնը, Մեքրին, Անանը, Անանիան, Ամբրին,
25 Աեղամը, Անաթոթիան, Աթինը, Յեփաղիան եւ Փանուէլը:
26 Սոսեկի որդիներն են Սամերիան, Սարայիան, Գոթողիասը,
27, 28 Արասիասը, Ղեղիասը, Զէքրին եւ Երոմի որդիները: Սրանք
փոհմերի իշխաններն են, Երուսաղէմում բնակուող իրենց սերն-
29 դի առաջնորդները: Գաբաւոնի հայրը բնակուեց Գաբաւոնում:
30 Նրա կնոջ անունն էր Մաքա: Նրա որդիները՝ անդրանի-
31 կը՝ Սաբդոն, ապա՝ Յեսուր, Կիս, Բաղաամ, Ներ, Նաբադ եւ
Գեդուր. սրա եղբայրներն էին Զաքուրն ու Մաղողոթը, որը
32 ծնել էր Սամաային: Սրանք բնակուեցին Երուսաղէմում, ի-
33 րենց եղբայրների դիմաց, իրենց եղբայրների հետ: Ները ծնեց
Կիսին. Կիսը ծնեց Սաուղին. Սաուղը ծնեց Յովնաթանին,
34 Մեղքիսաւէին, Ամինաղաբին եւ Իսմայէլին: Յովնաթանը ծնեց
35 Մեմփիբաաղին. Մեմփիբաաղը ծնեց Միքային: Միքայի որ-

դիներն են Փիղոնը, Մաղոքը, Թարեն և Քաազը: Քաազը 36
 ծնեց Յովիդային. Յովիդան ծնեց Գաղեմաթին, Ազոթին,
 Զամարիային: Զամարիան ծնեց Մեսսային. Մեսսան ծնեց 37
 Բաանային: Սրա որդին է Նռափեան, սրա որդին՝ Եղեասը, 38
 սրա որդին՝ Եսելը: Եսելը վեց որդի ունեւ, որոնց անուններն են.
 անդրանիկինը՝ Եզրիկամ, ապա՝ Բոքերու, Իսմայել, Սարափաս,
 Արդիաս, Անան: Սրանք բոլորը Եսելի որդիներն էին: Նրա 39
 եղբայր Եսեղկանի որդիները՝ անդրանիկը՝ Ուղամ, երկրորդը՝
 Աւաս, երրորդը՝ Եղիփաղէպ: Եղկամի որդիները քաջազուն, 40
 աղեղնաւոր մարդիկ էին, որոնք բազմացրին իրենց որդիներին
 ու որդիների որդիներին: Նրանց թիւը հասաւ հարիւր իննսուն
 հոգու: Սրանք բոլորը Բենիամինի որդիներից ծնուեցին:

Իսրայելի բոլոր ցեղերը, իրենց մեղքերի համար Բաբելոն 9
 փարաբնակեցուածներով հանդերձ, գրանցուած են Իսրայելի
 ու Յուդայի երկրի թագաւորների գրքերում: Իսրայելի քա- 2
 ղաքներում իրենց կալուածքների առաջին բնակիչները քահա-
 նաներն ու ղեւրացիներն էին: Երուսաղէմում բնակուեց Յու- 3
 դայի որդիների, Բենիամինի որդիների և Եփրեմի ու Մանա-
 սէի որդիների մի մասը: Նաեւ Յուդայի որդի Փարէսի որ- 4
 դի Ամարիի որդի Ամիուօթի որդի Գոթին, Մեղոմի որդիներ- 5
 ից՝ նրա անդրանիկ որդի Ասեան ու սրա որդիները, Զա- 6
 րայի որդիներից՝ Յէիելը և նրա եղբայրները՝ ընդամենը վեց
 հարիւր իննսուն հոգի, Բենիամինի որդիներից՝ Ասանուի որդի 7
 Դովիայի որդի Մոսոմի որդի Սաղոմը, Յերեմի որդի Յերնան, 8
 Մոքորի որդի Օզիայի որդի Եղամը, Յեբանի որդի Ռագուէ-
 լի որդի Սափաթի որդի Մասաղամը և նրանց եղբայրներն 9
 ըստ իրենց ցեղերի՝ ընդամենը ինը հարիւր յիսունվեց մարդ:
 Սրանք բոլորն էլ իրենց փոհների պեպեր էին՝ իւրաքանչիւրն
 ըստ իր ընկալանքի: Քահանաներից՝ Յոդայէն, Յովաբիբը, 10
 Աքինը, Ասաբու փան առաջնորդ Աքիպոբի որդի Մարիոթի
 որդի Սաղոկի որդի Մոսոդոմի որդի Քեղկիի որդի Ազարի- 11
 ասը, Քեղկիի որդի Փասուրի որդի Յերեմի որդի Օբդիասը, 12
 Մոսոդոմի որդի Եզրի որդի Ադիէլի որդի Մասէն, Ասերի որ-
 դի Ղաամոթը և նրանց եղբայրները, որոնք, թուով ընդամե- 13
 նը հազար եօթը հարիւր իննսուն հոգի, իրենց փոհմաքների
 իշխաններն էին և Ասաբու փան սպասաւորութեան գործում
 հմուտ մարդիկ էին: Ղեւրացիներից բնակուած էին Մերարի- 14

ի թոռ Ասաբիայի որդի Եզրիկամի որդի Ասորի որդի Սամա-
15 ան, Բագբագը, Արեսը, Գողեղը եւ Ասափի որդի Զէքրիի որ-
16 դի Միքայի որդի Մաթանիասը, Իդիթոնի որդի Գողաղի որ-
դի Սամեայի որդի Օբդիասը, նեպոփապացիների գիւղերում
17 բնակուող Եղկանայի որդի Ասայի որդի Բարաքիասը, դռան
պահապաններ Սալլումը, Ակուբը, Տեղմանը, Եմանը եւ նրանց
18 եղբայրները, ընդ որում Սալլումը իշխան էր։ Սրանք մինչեւ
այսօր պահպանում են թագաւորի դռան արեւելեան կողմը, այ-
19 սինքն՝ Ղեւիի որդիների գնդերի դռները։ Նաեւ Կորխի որ-
դի Աբիսափի որդի Կորէի որդի Սաղոմն ու նրա հօրական
յնից եղբայրները, կորխացիները սպասաւորութեան գործի
վրայ էին. նրանք պահպանում էին վրանի շենք. իրենք եւ իրենց
հայրերը Տիրոջ բանակապետի մուտքի պահապաններն էին։
20 Եղիազարի որդի Փենէեսը նրանց իշխանն էր Տիրոջ առջեւ, եւ
21 սրանք նրա հետ էին։ Մոսողոմի որդի Զաքարիասը վկայու-
22 թեան խորանի դռան պահապանն էր։ Դռան պահպանութե-
ան համար ընտրուածները երկու հարիւր փասներկու հոգի էին։
Սրանք իրենց սրահներում էին մնում, եւ այդ էր նրանց թիւը։
Դաւիթն ու փեսանող Սամուէլն էին նշանակել նրանց իրենց
23 հաւաքարմութեան համար։ Սրանք եւ իրենց որդիները նշա-
նակուել էին Տիրոջ փան՝ խորանի փան դռների վրայ, որ պահ-
24 պանեն դռները չորս կողմից՝ արեւելքից, ծովի կողմից, հիւսի-
25 սից ու հարաւից։ Նրանց եղբայրները մնում էին իրենց սրահ-
ներում եւ ամէն եօթը օրը մէկ, ժամանակ առ ժամանակ մտնում
26 էին նրանց մօտ, քանզի չորս զօրեղ հաւաքարիմ մարդկանց
էր վստահուած դռների պահպանութիւնը։ Ղեւրացիներն էին,
որ նշանակուած էին շարժարանների եւ Աստուծո փան գանձերի
վրայ, որովհետեւ նրանց էր յանձնարարուած պահպանութիւնը,
27 նրանց էին վստահուած բանալիները, ուստի նրանք էին ամէն
28 առաւօտ բաց անում փաճարի դռները։ Նրանցից ոմանք նշա-
նակուած էին պաշտամունքի սպասքի վերակացուներ, որ հա-
29 շուով բերեն սպասքը ու հաշուով էլ փանեն։ Նրանցից ոմանց
յանձնուած էր սրբազան կահկարասիի, ընտիր ալիւրի, գինու,
30 իւղի, կնդրուկի եւ այլ խնկերի հսկողութիւնը։ Քահանաների
որդիներից ոմանք իւղ եփողներ եւ խունկ պապրաստողներ էին։
31 Ղեւրացիներից Մաքաթիասը, որը կորխացի Սաղոմի անդրա-
նիկ որդին էր, պէտք է կապարէր զոհաբերութեան եւ քահանա-

յապերի փապակի հսկողութիւնը: Կահաթացի Բանեսար իր 32
 եղբայրների միջից առաջատրաց հացի վերակացու էր կար-
 գում: Նա ամէն շաբաթ պէտք է պատրասպէր այն: Սրանք 33
 սաղմոսերգուներ էին, ղեւրացիների փոհների իշխաններ, ո-
 ռոնց յանձնարարուած էր օրուայ սպասատրութիւնը: Սրանք
 օր ու գիշեր գործի վրայ էին: Սրանք ղեւրացիների փոհ- 34
 աների իշխաններն էին, ամէն մէկն իր ցեղի իշխանը: Սրանք
 բնակուեցին Երուսաղէմում: Գաբաւոնի հայրը՝ Յէլը, բնակ- 35
 ուեց Գաբաւոնում: Նրա կնոջ անունն էր Մոռքա: Նրա անդ- 36
 րանիկ որդին էր Աբդոնը, իսկ միւսների անուններն էին՝ Յասիր,
 Կիս, Բաադ, Ներ, Նաբադ, Գեդուր: Զաքուրի եղբայրներն էին 37
 Այիոնը, Զէքրին ու Մակեդոթը: Մակեդոթը ծնեց Սամաային, 38
 եւ սրանք իրենց եղբայրների մէջ ու իրենց եղբայրների հետ
 բնակուեցին Երուսաղէմում: Ները ծնեց Կիսին. Կիսը ծնեց 39
 Սաուլին. Սաուլը ծնեց Յովնաթանին, Մեղքիսաւէին, Ամի-
 նադաբին ու Բաադին: Յովնաթանի որդի Մեմփիբաաղը ծնեց 40
 Միքային: Միքայի որդիներն էին Փիոնը, Մադոբն ու Թարան: 41
 Բաադը ծնեց Յովադային. Յովադան ծնեց Գաղեմոթին ու 42
 Ազեմոթին. Զամբին ծնեց Մասային. Մասան ծնեց Բանարին: 43
 Սրա որդին էր Ափան, սրա որդին՝ Եղէասարը, եւ սրա որդին՝
 Եսսէլը: Եսսէլի որդիները վեցն էին: Ահա նրանց անուննե- 44
 րը. անդրանիկը՝ Եզրիկամ, ապա՝ Իսմայէլ, Սարիա, Աբդիա,
 Ամարիա եւ Անան: Սրանք են Եսսէլի որդիները:

Այլազգիները պատերազմեցին իսրայէլացիների դէմ, որոնք **10**
 փախան այլազգիների առջեւից եւ սպանուած ընկան Գեղբուա
 լեռների վրայ: Այլազգիները հեփապնդեցին Սաուլին ու նրա 2
 որդիներին: Այլազգիները սպանեցին Յովնաթանին, Ամինա-
 դաբին եւ Մեղքիսաւէին՝ Սաուլի որդիներին: Պատերազմում 3
 պարտութիւն կրեց Սաուլը՝ նետերով խոցուած. նա նետահար
 էր եղել: Սաուլն ասաց իր կապարճակրին. «Նանի՛ր սուրդ եւ 4
 դրանով սպանի՛ր ինձ: Չլինի, թէ անթլփապները գան ու ան-
 արգանքի ենթարկեն ինձ»: Կապարճակիրը չուգեց այդ անել,
 քանզի շար վախեցել էր: Այն ժամանակ Սաուլն առաւ սու-
 րը եւ ընկաւ դրա վրայ: Երբ նրա կապարճակիրը փեսաւ, որ 5
 Սաուլը մեռաւ, ինքն էլ իր սրի վրայ նետուեց ու մեռաւ: Այդ 6
 օրը մեռան Սաուլն ու իր որդիները. նրա ամբողջ ընտանիքը
 միաժամանակ մեռաւ: Երբ հովտում գրնուող բոլոր իսրայէլա- 7

ցիները Կեսան, թէ իսրայէլացիները փախել են, իսկ Սաուլոն ու նրա որդիներն սպանուել, թողեցին իրենց քաղաքները եւ փախան, իսկ այլազգիները եկան ու բնակուեցին նրանց քաղաքներում: Ներսէսալ օրը եկան այլազգիները, որ կողոպտեն սպանուածներին: Նրանք գտան Գեղբուա լեռան վրայ սպանուած Սաուլին ու նրա որդիներին, մերկացրին նրան, քանդակի մարմինն ու գէնքերը եւ ուղարկեցին այլազգիների երկիրը, որ ամէն Կեսա լեռան վրայ իրենց կուռքերին ու ժողովրդին: Նրա գէնքերը դրեցին իրենց աստծու քանդակ, իսկ գլուխը՝ Դագոնի քանդակ: Գաղաադուն բնակուող բոլոր մարդիկ լսեցին, թէ ինչ էին արել այլազգիները Սաուլի եւ իսրայէլացիների նկատմամբ: Բոլոր քաջարի մարդիկ եկան Գաղաադից եւ առնելով Սաուլի ու նրա որդիների մարմինները՝ բերեցին Յաբիս ու նրանց ոսկորները թաղեցին Յաբիսում գտնուող կաղնու քանդակ ու եօթը օր ծոմ պահեցին: Սաուլը մեռաւ իր այն անօրէնութիւնների պատճառով, որ գործել էր Տիրոջ դէմ, Տիրոջ խօսքը չպահելով՝ վիճակներից խորհուրդ էր հարցրել, փոխանակ Տիրոջը խնդրելու: Նրան դէմ էր կանգնել Սամուէլ մարգարէն: Տէրը սպանել էր նրան ու թագաւորութիւնը վերադարձրել Յեսսէի որդի Դաւթին:

11 Բոլոր իսրայէլացիները Քերթուն, Դաւթի մօտ գալով՝ ասացին. «Ահաւասիկ, մենք քո ոսկորն ու քո մարմինն ենք: Անցեալում, մինչ Սաուլոն արքայ էր, դու էիր հովուութիւն անում Իսրայէլին: Եւ քո Տէր Աստուածը քեզ ասաց. «Դո՛ւ պիտի հովուես Իսրայէլի իմ ժողովրդին, դո՛ւ պիտի լինես Իսրայէլի առաջնորդը»: Եկան Իսրայէլի բոլոր ծերերը արքայի մօտ, Քերթուն, ու Դաւիթը Տիրոջ առջեւ նրանց հետ ուխտ դրեց Քերթունում: Նրանք Դաւթին Իսրայէլի թագաւոր օժեցին ըստ Տիրոջ այն խօսքերի, որ նա Սամուէլի միջոցով էր ասել: Արքան ու նրա մարդիկ գնացին Երուսաղէմ, որ Յերուսն է: Այնպէս էին յերուսացիները, որոնք այդ երկրի բնակիչներն էին: Յերուսի բնակիչներն ասացին Դաւթին. «Դու այսպէս չպիտի մտնես»: Իսկ նա գրաւեց Սիոնի ամրոցը, այսինքն՝ Դաւթի քաղաքը: Դաւիթն ասաց. «Ով յերուսացիներին առաջինը կը սպանի, նա էլ իշխան ու գորավար կը լինի»: Սարուիիի որդի Յովաբը առաջինը ելաւ նրանց դէմ ու դարձաւ իշխան: Դաւիթը նստեց ամրոցում եւ այդ պատճառով նա կոչեց այն Դաւթի

քաղաք: Նա շուրջանակի ամրացրեց այն քաղաքը, որ պարե- 8
 րագմելով էր գրաւել: Դաւիթը գնալով հզօրանում էր, որով- 9
 հեպել ամենակալ Տէրը նրա հետ էր: Սրանք են Դաւթի զօր- 10
 քի այն հրամանապարները, որոնք նրա թագաւորութեան մէջ
 նրա հետ ու ամբողջ Իսրայէլի հետ հզօրանում էին, եւ որոնք
 Տիրոջ ասածի համաձայն նրան Իսրայէլի թագաւոր էին օծել:
 Ահա Դաւթի հզօր մարդկանց անուանացանկն ու նրանց ու թի- 11
 ւը. Աքամանի որդի Իգբաամը՝ երեք զօրավարներից առաջինը:
 Սա էր, որ միայնակ իր սուրը բարձրացրեց երեք հարիւր հոգու
 դէմ եւ նրանց միաժամանակ սպանեց: Նրանից յետոյ գալիս 12
 է աքուքացի Դողայի որդի Եղեագարը: Սա երեք հզօրներից էր
 եւ Փասասողոմուն Դաւթի հետ էր: Այլազգիներն այսպէղ էին 13
 հաւաքուել պարերագմի: Դաշարի մի մասը լի էր զարիով, եւ ժո-
 դովորդը փախել էր այլազգիների առջեւից: Նա եկել կանգնել 14
 էր այդ մասում եւ այն պաշտպանել: Երեք զօրավարները հա-
 րուածեցին այլազգիներին, եւ Տէրը մեծ փրկութիւն պարգեւեց
 իսրայէլացիներին: Երեսուն իշխաններից երեքը իջան Դաւթի 15
 մօտ, Օդողոմի քարայրի մօտերքում գտնուող ժայռի մօտ, իսկ
 այլազգիները բանակ էին դրել Նսկանների հովտում: Դաւիթն 16
 այդ ժամանակ ամրոցում էր, իսկ այլազգիների զօրքը՝ Բեթղե-
 հէմում: Դաւիթը ծարաւը յագեցնել ցանկանալով՝ ասաց. «Ո՞վ 17
 ինձ խմելու ջուր կը բերի Բեթղեհէմի ջրհորից, որը դարպասի
 մօտ է»: Եւ այդ երեք զօրավարները այլազգիների բանակը 18
 ճեղքելով՝ ջուր հանեցին Բեթղեհէմի դարպասի մօտ գտնուող
 ջրհորից, բերեցին Դաւթի մօտ, բայց Դաւիթը չուզեց խմել այն.
 նա այն Տիրոջը նուիրելով՝ ասաց. «Աստուած թող ինձ ների: 19
 Ինչպէն կարող եմ ես այդ բանն անել. դա պիտի նշանակէր
 խմել այդ մարդկանց արիւնը, քանի որ իրենց կեանքի գնով
 բերեցին այն»: Եւ նա չուզեց խմել այդ ջուրը: Այս բանն ա-
 րել էին այդ երեք զօրավարները: Յովաբի եղբայր Աբեսսան 20
 երեքի գլխաւորն էր: Սա էր, որ միայնակ սուր էր բարձրաց-
 րել երեք հարիւր հոգու վրայ եւ նրանց միաժամանակ սպանել:
 Սա անուանի էր երեքի մէջ: Սա աւելի նշանաւոր էր, քան միւս
 երկուսը: Սա նրանց գլխաւորն էր, սակայն այն երեքի հետ չէր
 կարող մրցել: Յովիդայէի որդի Բանեասը հզօր մարդու որդի 22
 էր: Նա բազում գործեր էր արել Կասբէլում: Նա էր, որ սպա-
 նել էր Արիէլ Բանիայի երկու որդիներին: Մի ձիւնոյ օր նա

23 իջել էր ու փոսի մէջ սպանել առիծին: Նա սպանել էր նաեւ
 հինգ կանգուն հասակ ունեցող մի ածդահայ եգիպտացի մար-
 դո՝ զինուած ոստայնանկի գլանի չափ մեծ նիզակով: Բանեա-
 սը զաւազանով յարձակուել էր նրա վրայ, եգիպտացու ձեռքից
 24 խլել նիզակը եւ նրա նիզակով էլ սպանել նրան: Այս բանն ա-
 րել էր Յովիդայէի որդի Բանեսսը, որի անունն այդ երեք հզօր
 25 մարդկանց մէջ է: Նա այս երեքի մէջ ատելի նշանաւոր էր, սա-
 կայն այն երեքի հետ չէր կարող մրցել: Դաւիթը նրան իր փոխմի
 26 վերակացու կարգեց: Սրանք էին զօրքի հզօր մարդիկ. Յովա-
 րի եղբայր Ասայէլը, բեթղեհեմացի Գողայի որդի Եղեանանը,
 27, 28 արորացի Սամոթը, փաղոնացի Աքիգեղէսը, թեկուացու որ-
 29 դի Օրէն, անաթոթացի Աբիեգէրը, ասոթացի Սոբաքը, օնացի
 30 Եղիաքը, նեփոփաթացի Մովարէն, նեփոփաթացի Բաանի
 31 որդի Եղեաղը, Բենիամինի բլրից Հռեփայի որդի Եթային,
 32 փարաթոնացի Բանեսսը, Նեքեղ բնակավայրից Ուրին, սա-
 33, 34 րափթացի Գաասաբիէլը, բարսամացի Ազամոթը, գոթնացի
 35 Ասամի որդի սաղաբոնացի Եղիաբան, արարացի Մադէի որ-
 դի Յովնաթանը, արարացի Աբարի որդի Աքիաքը, Օրի որդի
 36, 37 Եղիբաաղը, քուրաթացի Փերոմէն, փելոնացի Աքիան, կար-
 38 մելացի Ասարան, Ասբիայի որդի Նոարէն, Նաթանի եղ-
 39 բայր Յովէլը, Ագարի որդի Մաբարը, ամոնացի Սեղեկովը,
 Սարուեայի որդի Յովաբի կապարճակիր արբերոնացի Նաարը,
 40, 41 ուրեթացի Իրասը, հեթերացի Գաբէթը, քեւացի Ուրիա-
 42 սը, Սեղքայի որդի Սոողի որդի Զաբաղը, որը Ռուբէնի ցե-
 43 դից էր՝ երեսուն իշխանների գլխաւորը, Մաաքայի որդի Ա-
 44 նանը, մափթանացի Յոսափաւը, ասփարոթացի Օգիասը,
 քոթանացու որդիներ Սամաան եւ Յեւեղը, որոնք արարացիներ
 45 էին, Սամարիի որդի Յեղիէլն ու նրա եղբայր Յովազան, որոնք
 46 աթոսացիներ էին, մաոնացի Յեղիէլը, Այիրաբն ու սրա որդին՝
 Յոսէն, որոնք եղնամացիներ էին, մովաբացի Յեթեման, Աղիէլը,
 Օրէղը եւ Յասիէլը, որոնք մոսաթացիներ էին:

12 Սրանք են, որ եկան Դաւթի մօտ, Միկեղակ, երբ նրան դեռ
 նեղում էր Կիսի որդի Սաւուղը, եւ սրանք են այն հզօրները, ո-
 2 թոնք պարտերազմում օգնում էին նրան՝ եւ թէ՛ աջ, թէ՛ ձախ ձեռ-
 քերով աղեղներով հարուածներ հասցնում եւ պարսափիկներով
 քարեր ու նետեր արձակում: Բենիամինից սերւում Սաւու-
 3 դի եղբայրներից էին իշխան Աքիեգէրը, սաբամոթացի Սա-

մայի որդի Յովասը, Ազմոթի որդիներ Յեզեկն ու Ափաղէպը, Բարաքիա եւ Յեուլ անաթացիները, գաբաւոնացի Սամէա- 4
 սը, որը հօօր էր այն երեսունի մէջ եւ երեսունի գլխատուն էր: Եկան նաեւ Յերեմիասը, Եզեկիէլը, Յովնանը, Զաբադը Գադերոնից, Եղիսաղը, Յարիմուքը, Բաաղիան, Սամարի- 5
 ան, Սափապիասը Արիբեղից, Եղկանան, Յեսիայը, Ելիէլը, 6
 Յոզարայը, Յեզբաման, որոնք ակորացիներ էին, Յովէն ու 7
 Զաբաղիան՝ գեղորացի Յերոմի որդիները: Գաղաադից հե- 8
 ռանալով՝ անապարից Դաւթի մօտ եկան քաջագուն մարդիկ, որոնք, ռազմիկներ լինելով, կրում էին վահաններ ու աշտէներ: Նրանց դէմքը նման էր առիւծի դէմքի, իսկ արագաշարժու- 9
 թեամբ յիշեցնում էին լեռնային այծեամներ: Եզերը իշխանն 10
 էր, Աբդիասը՝ երկրորդը, Եղիաբը՝ երրորդը, Մասմանը՝ չոր- 11
 րորդը, Յերեմիասը՝ հինգերորդը, Եթթին՝ վեցերորդը, Ելիէլը՝ 12
 եօթներորդը, Յովնանը՝ ութերորդը, Եղգաբաթը՝ իններոր- 13
 դը, Յերեմիասը՝ փասներորդը, Մաքաբանան՝ փասնմէկերոր- 14
 դը: Սրանք Գադի որդիներից սերուած զօրահրամանապար- 15
 ներն էին. ամենափոքրը մի հարիւրեակ ուներ ձեռքի փակ, իսկ ամենամեծը՝ հազարեակ: Սրանք են, որ անցան Յորդա- 16
 նան գետը առաջին ամսում, երբ ջրերը յորդել էին ափերից, եւ հալածեցին հովիւների բոլոր բնակիչներին արեւելքից մինչեւ արեւմուտք: Դաւթին օգնութեան եկան նաեւ Բենիամինի ու 17
 Յուդայի ցեղի որդիները: Դաւիթը ընդառաջ գնալով նրանց՝ 18
 ասաց. «Եթէ խաղաղութեամբ էք եկել ինձ մօտ, իմ սիրտը ձեզ հետ կը լինի, իսկ եթէ եկել էք, որ անհաւաքարմօթէն ինձ մօտնէք իմ թշնամիների ձեռքը, թող մեր հայրերի Աստուածը փեսնի ու դատապարտի ձեզ»: Եւ երեսնեակի հրամանապար 19
 Ամեսսան Նոգուց ներշնչուելով՝ ասաց. «Յեսսէի որդի Դաւիթ, զնացէք դու եւ քո ժողովուրդը, խաղաղութիւն քեզ եւ խաղա- 20
 դութիւն քո օգնականներին, քանզի քո Աստուածը քեզ օգնեց»: Դաւիթն ընդունեց նրանց ու նրանց զօրքի հրամանապարներ կարգեց: Մանասէից սերուած մարդիկ էլ անցան Դաւթի կող- 19
 մը, երբ այլազգիները Սաւուդի դէմ պայքերազմի էին ելել, սա- կայն նա չօգնեց նրանց, քանզի այլազգիների զօրագլուխները խորհրդակցելով՝ ասացին, թէ նա այս մարդկանց գլուխների գնով կ'անցնի իր փրկոջ՝ Սաւուդի կողմը: Երբ նա Սիկեղակ էր 20
 գնում, նրա կողմն անցան Մանասէից սերուած Եղնան, Յոզա-

բաղը, Եղիուն եւ Սաղթին՝ Մանասէից սերուած հազարապետ–
21 ները: Նրանք Դաւթի հետ յարձակուեցին ասպապակողների
վրայ, որովհետեւ իրենք ուժեղ էին, եւ ամենքն էլ զօրքի հրա–
22 մանապարներ էին: Այսպիսով օրեցօր Դաւթի մօտ էին գալիս
նոր ուժեր, մինչեւ որ Դաւթի բանակը Ասպծու բանակի պէս
23 հզօր դարձաւ: Սրանք են զօրքի այն հրամանապարների ա–
նունները, որոնք եկան Դաւթի մօտ, Քեբրոն, որպէսզի, Ասպծու
ասածին համապատասխան, Սաուլի թագաւորութիւնը յանձ–
24 նեն նրան. Յուդայի ցեղի որդիներից սերուած վահանակիրներ
ու նիզակակիրներ, վեց հազար ութ հարիւր հոգի, բոլորն էլ կո–
25 րովի պատերազմողներ: Եկան նաեւ Շմաւոնի որդիներից սե–
րուած քաջարի պատերազմողներ, թուով եօթը հազար հարիւր
26 հոգի, Ղեւիի որդիներից սերուածներ՝ չորս հազար վեց հա–
27 րիւր հոգի: Եկաւ նաեւ Յուդասը՝ Ահարոնի որդիների առաջ–
28 նորդը, որի հետ կար երեք հազար եօթը հարիւր հոգի: Նա–
եւ՝ երիտասարդ, քաջարի Սաղոկն իր հօր փնից՝ քսաներկու
29 հրամանապարներով: Բենիամինի որդիներից՝ Սաուլի եղ–
բայրներից կար երեք հազար հոգի: Նրանցից շարերը Սաուլի
30 փան վերակացուներ էին: Եփրեմի որդիներից՝ քսան հազար
ութ հարիւր քաջազուն կտրիճներ, անուանի մարդիկ, ըստ ի–
31 րենց փոհմաւորների: Մանասէի կէս ցեղից՝ փասնութ հազար
հոգի, որոնք անուանապէս նշանակուած էին, որ թագաւոր օ–
32 ծեն Դաւթին: Իսաքարի որդիներից, որոնք իմաստնութիւնն
ունէին ժամանակի համեմատ կռահելու, թէ ինչ պէտք է անի
Իսրայէլը իշխանութեան հարցերում, եկան երկու հարիւր հոգի,
33 իրենց բոլոր եղբայրների հետ: Զաբուդոնից սերուածներից,
որոնք ամէն փեսակ զենքերով պատերազմի գնացողներ էին, ե–
կան յիսուն հազար հոգի, որ օգնեն Դաւթին: Սրանցից ոչ մէկը
34 ձեռնունայն չէր: Նեփթաղիմից սերուածներից եկան հազար
հրամանապարներ, որոնց հետ կային երեսուն հազար վահա–
35 նաւորներ եւ նիզակակիրներ, Դանից սերուածներից՝ պատե–
36 րազմի պատրաստ քսանութ հազար ութ հարիւր հոգի: Ասերից
սերուածներից՝ ռազմի ելնելու ընդունակ քառասուն հազար հո–
37 գի, Յորդանան գետի այն կողմում գտնուող Ռուբէնի ցեղից,
Գադի ցեղից եւ Մանասէի կէս ցեղից սերուածներից՝ ամէն փե–
սակ ռազմական զենքերով զինուած հարիւր քսան հազար հոգի:
38 Պատերազմող, մարտի պատրաստ, ուրախ սրտով այս բոլոր

մարդիկ եկան Քեբրոն, որ Իսրայելի թագաւոր օծեն Դաւիթն: Մնացած իսրայէլացիներն էլ միահամուռ համաձայն էին, որ Դաւիթը դառնայ թագաւոր: Նրանք այնպէղ մնացին երեք օր, 39 կերան ու խմեցին, որովհետեւ իրենց իսրայէլացի եղբայրները պարբարասութիւն էին փետել նրանց համար: Նրանց մերձա- 40 տրները, մինչեւ իսկ Իսաքարի, Ջաբուղոնի եւ Նեփթալիմի ցեղերը, ուղտերով, էշերով, ջորիներով ու եզներով ուրելիք՝ ալիւր, թուզ, չամիչ, գինի, ձէթ եւ շաքր գուարակներ ու ոչխարներ էին բերում, որովհետեւ ուրախութիւն էր Իսրայէլում:

Դաւիթը խորհրդակցեց հազարապետների ու հարիւրապետ- 13 ների եւ բոլոր իշխանների հետ: Դաւիթն ասաց հաւաքուած 2 բոլոր իսրայէլացիներին. «Եթէ գտնում էք, որ սա բարի գործ է ձեզ համար, եւ մեր Տէր Աստուածն է մեզ յաջողութիւն պարգեւել, մարդ ուղարկենք Իսրայելի բոլոր կողմերում մնացած մեր եղբայրներին, որ իրենց քաղաքներում ու կալուածքներում ապրող քահանաներն ու ղեկացիները գան մեզ մօտ ժողո- 3 վի, մեզ մօտ բերենք մեր Աստծու փապանակը, քանզի Սաու- ղի ժամանակներից ի վեր այդ հարցով չգբաղուեցին»: Բոլոր 4 հաւաքուածներն ասացին. «Այդպէս անենք». որովհետեւ ժողովուրդն այս խօսքերը արդարացի համարեց: Դաւիթը բոլոր 5 իսրայէլացիներին հաւաքեց Եգիպտոսի սահմաններից սկսած մինչեւ Եմաթ, որ Աստծու փապանակը փանեն Յարիմ քաղա- քից: Դաւիթը հանել փուեց այն, եւ ամբողջ Իսրայէլը գնաց 6 Յուդայի երկրում գտնուող Դաւիթի քաղաքը, որ այնպէղից բերեն Տէր Աստծո՝ քերովբէների վրայ փեղադրուած փապանա- կը: Եւ Տէր Աստծու անունը գրուած է այդ փապանակի վրայ: Աստծու փապանակը դրեցին Ամինադարի փնից բերուած մի 7 նոր սայլի վրայ, եւ Օզան ու նրա եղբայրները քշում էին սայ- լը: Դաւիթն ու բոլոր իսրայէլացիները եռանդագին պարում էին 8 Աստծու առջեւ, սաղմոսներ երգելով, փափղներով, քնարներով, փողերով, թմբուկներով ու ծնծղաներով: Նրանք եկան մինչեւ 9 Քելունի կալը, եւ Օզան ձեռքը մեկնեց, որ բռնի փապանակը, որովհետեւ եզը փեղից շարժել էր այն: Տէրը խիստ զայրացաւ 10 Օզայի վրայ ու սպանեց նրան, որովհետեւ համարձակուել էր իր ձեռքը մեկնել փապանակին: Նա փեղնուրեղը մեռաւ Աստծու առաջ: Դաւիթը փրփմեց, քանզի Տէրը մահացու հարուածել էր 11 Օզային: Այդ վայրը մինչեւ այսօր կոչում է Օզայի հարուած: 12

Այդ օրը Դաւիթը Ասարծուց վախենալով՝ ասաց. «Ես ինչպէն
 13 Ասարծու փապանակն ինձ մօփ փանենմ»: Եւ Դաւիթը փապա-
 նակն իր մօփ՝ Դաւթի քաղաքը չփոխադրեց, այլ ճանապարհը
 14 շեղեց ու փարաւ քերացի Աբեղդարի փունը: Ասարծու փապա-
 նակը երեք ամիս մնաց Աբեղդարի փանը, եւ Ասարծու օրհնեց
 Աբեղդարին եւ այն ամէնը, ինչ նա ունէր:

14 Տիրոսի արքայ Քիրամը Դաւթի մօփ ուղարկեց դեսպաններ,
 մայրի փայտ, որմնադիրներ ու արաղձագործներ, որ փուն շի-
 2 նեն նրա համար: Դաւիթը հասկացաւ, որ Տէրն է իրեն ընտրել
 Իսրայէլի վրայ իշխելու համար, քանզի Իսրայէլի ժողովրդի
 3 համար նրա թագաւորութիւնը հզօրացել էր: Դաւիթն այլ կա-
 նայք եւս առաւ Երուսաղէմում, որոնցից ծնուեցին ուրիշ փղա-
 4 ներ ու աղջիկներ: Ահա անունները նրանց, որոնք ծնուեցին Ե-
 5 րուսաղէմում. Սամաս, Սոբաբ, Նաթան, Սողոմոն, Յեքաար,
 6, 7 Ելիսաւ, Ելիփաղէփ, Նագեթ, Նափափ, Յափիէ, Ելիսամա,
 8 Բաղիադա եւ Ելիփաղափ: Երբ այլազգիներն իմացան, թէ
 Դաւիթը ամբողջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր է օծուել, ելան Դաւ-
 9 թին գրանելու: Դաւիթն այդ լսելով՝ նրանց դիմաց ելաւ: Եկան
 նաեւ այլազգիները, եւ նրանք միմեանց հանդիպեցին Նսկա-
 10 ների հովտում: Դաւիթն Ասարծուն հարցրեց՝ ասելով. «Յար-
 ձակուե՞մ այլազգիների վրայ, դու նրանց իմ ձեռքը կը մար-
 նեն»: Տէրը նրան ասաց. «Յարձակուի՛ր, եւ ես նրանց քո ձեռ-
 11 քը կը մարնեմ»: Դաւիթը ելաւ գնաց Բաաղփարասին եւ կո-
 փորեց նրանց: Դաւիթն ասաց. «Ասարծու իմ թշնամիներին
 ջախջախեց իմ ձեռքով, պարառութեց նրանց, ինչպէս ջրերն
 են պարառութիւն»: Սրա համար էր, որ այդ փեղը կոչուեց
 12 Բաաղփարասին, այն է՝ Փարասինի պարառածք: Նրանք ի-
 րենց ասարծուներին այնպէղ թողեցին, եւ Դաւիթը պարառի-
 13 րեց դրանք հրով այրել: Այլազգիները կրկին յարձակուեցին,
 14 եւ նրանք իրար հանդիպեցին Նսկաների հովտում: Դաւիթը
 դարձեալ հարցրեց Ասարծուն, եւ Ասարծու նրան ասաց. «Մի՛
 գնա նրանց յետեւից, շուտ արի եւ նրանց թող փանձենիների
 15 մօփ: Երբ փանձենիների կարարների շարժման ձայն լսես,
 այն ժամանակ ելի՛ր պարերագմի, քանզի Ասարծու քո առ-
 16 ջեւից գնալով՝ կոփորելու է այլազգիների բանակը»: Դաւիթն
 արեց այնպէս, ինչպէս Ասարծու պարառիբել էր նրան, եւ նա
 կոփորեց այլազգիների բանակը Գաբաթոնից մինչեւ Գազերա:

Դաւթի անունն ամբողջ երկրում հռչակուեց, եւ Տէրը նրա երկիւղը փարածեց բոլոր ազգերի վրայ: 17

Դաւիթն իր համար փներ կառուցեց Դաւթի քաղաքում, իսկ 15
 Ասափծու փապանակի համար փեղ պարարասփեց, դրա համար
 վրան կանգնեցրեց: Այն ժամանակ Դաւիթն ասաց. «Ոչ որ 2
 իրաւունք չունի վերցնելու Ասափծու փապանակը, բացի ղեւրացիներից, որովհետեւ Տէրն է նրանց ընտրել իր փապանակը
 կրելու եւ նրա առաջ յաւիտեան ծառայելու համար»: Եւ Դաւիթը 3
 բոլոր իսրայէլացիներին հաւաքեց Երուսաղէմում, որ Տիրոջ
 փապանակը դրա համար պարարասփուած փեղը բերեն: Դաւիթը 4
 հաւաքեց Ահարոնի որդիներին ու ղեւրացիներին. Կահաթի 5
 որդիներից՝ Ուրիէլ իշխանին եւ նրա հարիւր քսան ցեղակից եղբայրներին,
 Մերարիի որդիներից՝ Սայիաս իշխանին 6
 եւ նրա երկու հարիւր յիսուն ցեղակից եղբայրներին, Գերսոնի 7
 որդիներից՝ Յովէլ իշխանին եւ նրա հարիւր երեսուն ցեղակից եղբայրներին,
 Ելիսափանի որդիներից՝ Սամայիաս իշխանին 8
 եւ նրա երկու հարիւր ցեղակից եղբայրներին, Քեբրոնի 9
 որդիներից՝ Ելիէլ իշխանին եւ նրա ութսուն ցեղակից եղբայրներին,
 Օզիէլի որդիներից՝ Ամինադաբ իշխանին եւ նրա 10
 հարիւր փասներկու ցեղակից եղբայրներին: Դաւիթը կանգնեց 11
 Սաղոկ ու Աբիաթար քահանաներին ու ղեւրացիներին՝ Ուրիէլին, Ասայիասին, Յովէլին, Սամայիասին, Ելիէլին, Ամինադաբին 12
 եւ ասաց նրանց. «Դուք ղեւրացիների փոհմերի իշխաններն էք, մաքրուեցէ՛ք դուք ու ձեր եղբայրները եւ
 Ասափծու փապանակը բերէ՛ք այն փեղը, որ դրա համար պարարասփել եմ: 2Է՛ որ առաջին անգամ Ասափուած մեզ մահացու 13
 հարուած հասցրեց այն պարճառով, որ դուք այնպեղ չէիք: Յիրաւի, մենք փապանակի հետ չէինք վարուել, ինչպէս կարգն է»: Քահանաներն ու ղեւրացիները մաքրուեցին, որ 14
 բերեն Իսրայէլի Ասափծու փապանակը: Դեւրացիների որդիները վերցրին Ասափծու փապանակը՝ դրա բռնակները դնելով իրենց ուսերին, ինչպէս Մովսէսն էր գրաւոր պարուիրել ըստ Ասափծու ասածի: Դաւիթն ասաց ղեւրացիների իշխաններին. 15
 «Ձեր եղբայրներին ասացէ՛ք, որ սաղմոսներ երգեն նուագարաններով, քնարներով, սրինգներով ու ծնծղաներով, որ ուրախութեան ձայներ առաքեն դէպի վեր»: Եւ ղեւրացիները 17
 առանձնացրին Յովէլի որդի Նամանին ու նրա եղբայրներից

18 Բարաքիայի որդի Ասափին ու նրա եղբայր Մերարիի որդի-
 ներից Կիսի որդի Եթանին: Ապա նրանց հետ իրենց երկ-
 րորդ դասի եղբայրներ Զաքարիասին, Յովէլին, Մեմիրամոթին,
 Եւլին, Անանիասին, Եղիաբին, Բանեասին, Մասեասին, Մա-
 19 րաթիասին, Ելիբաղային, Մակեդիասին, Աբեդոմին, Յեւէլին
 եւ Օզիասին, որոնք դռնապաններ էին: Աման, Ասափ եւ Ե-
 թան նուագածուները թնդացնում էին պղնձէ նուագարանները:
 20 Զաքարիասը, Օզիէլը, Մեմիրամոթը, Ելիէլը, Անանիասը, Եղի-
 արը, Մասեասը եւ Նաթայիասը քնար էին ածում ըստ Աղեմոթի:
 21 Մարաթիասը, Ելիփաղապը, Մակեդիան, Աբեդոմը, Յեւէլը
 եւ Օզիասը սրինգ էին նուագում ըստ Սենեթիասի՝ բարձր
 22 ձայն հանելու համար: Ղեկավարների իշխան Քոնենիասը
 23 երգեցողութիւնն էր ղեկավարում, քանզի քաջահմուտ էր: Բա-
 24 րաքիասն ու Եղկանան փապանակի դռնապաններն էին: Սո-
 բենիաս, Յոսափափ, Նաթանիէլ, Աման, Զաքարիաս, Բանեաս
 եւ Ելիեզեր քահանաները Ասործու փապանակի առջեւից գնա-
 լով՝ շեփորներ էին հնչեցնում, իսկ Աբեդոմը եւ Յեիասը Ասոր-
 25 ծու փապանակի դռներն էին պահպանում: Դաւիթը, Իսրա-
 յէլի ծերերն ու հազարապետները գնացին, որ Տիրոջ ուխտի
 26 փապանակը ուրախութեամբ հանեն Աբեդոմարի փնից: Երբ
 Ասորուած ուժ փուեց իշխաններին, որ սրանք կարողանան
 կրել Տիրոջ ուխտի փապանակը, եօթը զուարակ եւ եօթը խոյ
 27 զոհաբերուեցին: Դաւիթը բեհեզէ պափմուճան էր հագել: Բո-
 լոր ղեկավարներն ու սաղմոսերգուները բարձրացրին Տիրոջ
 ուխտի փապանակը, իսկ Քոնենիասը երգեցողութիւնն էր ղե-
 28 կավարում: Դաւիթը բեհեզէ պափմուճան էր հագել: Ամ-
 բողջ Իսրայէլը Տիրոջ ուխտի փապանակը փարաւ փօնական
 աղաղակներով, շեփորով ու ծնծղաներով, քնարներ ու փափղ-
 29 ներ նուագելով: Երբ Ասործու փապանակը հասաւ Դաւթի քա-
 ղաքը, Սաուրի դուստր Մեղքողը պափուհանից դուրս նայեց
 ու փեսնելով, որ Դաւիթ արքան երգում է ու պարում, իր հոգում
 արհամարհեց նրան:

16 Ասործու փապանակը ներս փարան ու դրեցին այն վրա-
 նի մէջ, որ Դաւիթն էր պափրասարել դրա համար, եւ ողջա-
 կեզներ ու խաղաղութեան զոհեր մափուցեցին Ասործու առաջ:
 2 Դաւիթը վերջացնելով ողջակեզներ ու խաղաղութեան զոհեր
 3 մափուցելը՝ Տիրոջ անունից օրհնեց ժողովրդին: Բոլոր իս-

րայելացիներին՝ թե՛ փղամարդկանց եւ թե՛ կանանց, ամէն մէկին փութեց փռի մէկ նկանակ եւ մէկ պաքառ կասկարայի մսից: Դաւիթը Տիրոջ ուխտի փապանակի առջեւ երգելու, փառք փա- 4
լու եւ Իսրայէլի Տէր Աստծուն օրհնելու համար ղեւքացիներից սպասաւորներ նշանակեց: Գլխաւորն էր Ասափը, նրա 5
օգնականը՝ Զաքարիասը: Յեղը, Մեմիրամոթը, Յայէլը, Մափաթիասը, Եղիաբը, Բանեասը, Աբեդդոմն ու Եսիէլը նուագում էին իրենց փափղներով ու քնարներով: Ասափը ծնծղա- 6
ներ էր հնչեցնում, իսկ Բանեաս ու Օզիէլ քահանաները փողերով շարունակ նուագում էին Աստծու ուխտի փապանակի առաջ: Այդ օրն էր, որ Դաւիթը Ասափին ու նրա եղբայրներին առաջին անգամ Տիրոջն օրհնաբանելու յանձնարարութիւն 7
փութեց: Երգ: Գոհութիւն մաքուցեցէք Տիրոջը եւ հնչեցրէք նրա 8
անունը, պարմեցէք ժողովուրդներին նրա գործերը, երգեցէք 9
նրա համար ու օրհնաբանեցէք նրան, պարմեցէք բոլորին Տիրոջ սքանչելագործութիւնները. օրհնեցէք նրա սուրբ անունը, 10
նրան հաճելի լինել կամեցողների սիրտը թող ուրախ լինի: Տիրոջը փնտրեցէք ու հօգօր կը լինէք, միշտ նրա ներկայութիւնը 11
փնտրեցէք: Յիշեցէք նրա կատարած սքանչելագործութիւնները, նշաններն ու բերանի դափաստանները: Ո՛վ Իսրայէլի զա- 12
ւակներ, նրա ծառանէր, Յակոբի՛ որդիներ եւ նրա ընտանեակներ, նա է մեր Տէր Աստուածը, նրա դափաստանները բովանդակ 13
երկրի վրայ են: Յաւիտեան թող յիշեն նրա ուխտը, պարուիրած խօսքերը մինչեւ հազար սերունդ, այն ուխտը, որ նա 14
դրեց Աբրահամի հետ, եւ իր երդումը՝ Իսահակի հետ: Նա այն հաստատեց Յակոբի համար որպէս օրէնք, իսկ Իսրայէլի հա- 15
մար՝ որպէս յաւիտենական ուխտ՝ ասելով. «Քեզ եմ փալու 16
Քանանի երկիրը, ձեր ժառանգութեան բաժինը»: Նրանք սա- 17
կաւթի էին եւ պանդուխտ այնպեղ: Մի ազգից միւս ազգի մօտ գնացին նրանք, մի թագաւորութիւնից անցան մի այլ ժողովրդի մօտ: Տէրը չթողեց, որ որեւէ մէկը կեղեքի նրանց եւ 18
նրանց սիրուն սաստեց թագաւորներին՝ ասելով. «Իմ օժեակ- 19
ներին մի՛ մօտեցէք եւ իմ մարգարէների հանդէպ չար մի՛ եղէք»: Օրհնաբանեցէք Տիրոջը, համայն աշխարհի մարդիկ, օրըստօրէ 20
պարմեցէք նրա կատարած փրկագործութիւնը: Նշխանութիւն 21
ներին պարմեցէք նրա փառքը եւ բոլոր ժողովուրդներին՝ նրա 22
հրաշագործութիւնները, քանզի մեծ է Տէրը, յոյժ օրհնեալ եւ 23
24
25

26 բոլոր ասպուածներից աւելի ահաւոր. ազգերի բոլոր ասպու-
 27 ածները կուռքեր են, իսկ Ասպուած երկինքն է արարչագործել»:
 28 Փանք եւ գովութիւն նրա առաջ, գորութիւն ու պարծանք նրա
 29 բնակութեան րեղին: Ո՛վ ազգապոռհմեր, փանք րուէք Տիրոջը,
 30 փանք րուէք Տիրոջը եւ գորութիւն. Տիրոջ անուանը փանք րու-
 31 լէք, ընծանէր բերէք ու մասրուցեցէք նրա առաջ, երկրպագեցէք
 32 Տիրոջը նրա սուրբ սրահում, թող ամբողջ երկիրը վախենայ
 33 նրանից, թող երկիրը հաստապտուն մնայ եւ չսասանուի: Եր-
 34 կինքը թող ուրախ լինի, եւ երկիրը թող ցնծայ, թող հեթանոս-
 35 ներին ասեն՝ Տէրը թագաւորեց: Ծովն իր պարունակութեամբ,
 36 լիութեամբ թող մռնչի, թող ցնծան ծառերն անտառի եւ դրա
 37 մէջ եղած ամէն ինչ. թող ուրախ լինեն ողջ ծառերն անտառի,
 38 քանզի Տէրն է եկել դարելու երկիրը: Գոհութիւն մասրուցեցէք
 39 Տիրոջը, քանզի բարի է նա, եւ յաւերժ է նրա ողորմածութիւնը:
 40 Եւ աղաղակեցէք. «Փրկի՛ր մեզ, ո՛վ մեր փրկութեան Ասպուած,
 41 փրկի՛ր մեզ մեր թշնամիներից, որ օրհնենք քո սուրբ անունը եւ
 42 պարծենանք քո օրհնութիւններով»: Օրհնեալ լինի Իսրայէլի
 43 Տէր Ասպուածը յաւիտեանս յաւիտենից, եւ բոլոր ժողովուրդ-
 44 ներն ասեն՝ Ամէն: Եւ նրանք օրհնաբանեցին Տիրոջը: Դա-
 45 լիթն այնպէս Տիրոջ ուխտի րապանակի առջեւ թողեց Ասափին
 46 ու նրա եղբայրներին, որ ամենօրեայ ծառայութիւնը շարունակ
 47 կատարեն րապանակի առջեւ: Աբդողոմն ու նրա եղբայր-
 48 ները վաթսունութ հոգի էին: Աբդողոմը Իդիթունի որդին էր,
 49 իսկ Օսէէն դռնապանն էր: Սաղոկ քահանային ու նրա քահա-
 50 նայ եղբայրներին նա թողեց Տիրոջ վրանի առջեւ Գաբաւոնում
 51 գրնուող Բամայում, որպէսզի ամէն առաւօր եւ երեկոյ Տիրո-
 52 ջը ողջակէզներ մասրուցեն ողջակէզների զոհասեղանի վրայ եւ
 53 ըստ ամենայնի կատարեն այն, ինչ որ Աստուծո ծառայ Մովսէսի
 54 ձեռքով գրուած է Տիրոջ օրէնքում եւ պարտիրուած իսրայէլա-
 55 ցիներին: Սաղոկի հետ էին Եմանն ու Իդիթունը, ինչպէս նաեւ
 56 միւս ընտրեալները, որ օրհնեն Տիրոջը, քանզի յաւիտենական
 57 է նրա ողորմածութիւնը: Նրանք ունէին շեփորներ, ծնծղաներ
 58 ու քնարներ, որ դրանցով Աստուծոն փառաբանեն, իսկ Իդիթու-
 59 նի որդիները դռան պահապաններն էին: Ամբողջ ժողովուրդը
 60 ցրուեց, ամէն մէկը գնաց իր րունը, Դալիթն էլ եկաւ, որ օրհնի
 61 իր րունը:

17 Երբ Դալիթը բնակուեց իր րանը, ասաց Նաթան մարգա-

րէին. «Ահա ես բնակում եմ մայրի փայտից կառուցուած իմ փանը, իսկ Տիրոջ ուխտի փայտանակը վրանի փակ է»: Նա- 2
 թանն ասաց Դաւթին. «Ինչ որ կայ սրբումդ, արա՛, քանզի Աստուած քեզ հետ է»: Եւ այդ գիշեր Տէրը խօսքն ուղղելով 3
 Նաթանին՝ ասաց. «Գնա՛ եւ ասա՛ իմ ծառայ Դաւթին, թէ Տէրն 4
 այսպէս է ասում. «Դու ինձ համար բնակուելու փուն չափի շինես, քանզի իսրայէլացիներին Եզիպտոսից հանելուց մինչեւ 5
 այսօր երբեք փան մէջ չեմ բնակուել, այլ անփուն վրանաբնակ եմ եղել: Ամենուրեք, որ իսրայէլացիների հետ եմ եղել, մի՛թէ 6
 որեւէ բան եմ ասել Իսրայէլի ցեղերից որեւէ մէկին կամ նրա դպրաւորներին, որոնց պապուհրել էի հովուել իմ ժողովրդին, ասելով, թէ՝ «Ինչո՞ւ ինձ համար մայրի փայտից փուն չէք շինում»: Արդ, հետեւեալն ասա իմ ծառայ Դաւթին. «Այսպէս է 7
 ասում ամենակալ Տէրը. Ես քեզ արօքավայրից՝ ոչխարների յետեւից վերցրի, որ Իսրայէլի իմ ժողովրդին առաջնորդ լինես: Ուր որ գնում էիր, ամենուրեք քեզ հետ էի. ոչնչացրի քո բոլոր 8
 թշնամիներին քո առաջից ու երկրի վրայ եղած մեծամեծերի անուան պէս քեզ համար փուն ստեղծեցի: Արդ, Իսրայէլի իմ ժողովրդի համար փեղ պիտի որոշեմ, դու նրան պիտի հաս- 9
 փարես, եւ նա առանձին պիտի բնակուի, ոչ մի հոգս պիտի չունենայ, եւ ոչ մի անիրաւութիւն նախկինի նման նրան այլ- եւս չափի ընկճի, ինչպէս սկզբում, այն օրերին, երբ Իսրայէլի 10
 իմ ժողովրդի վրայ դպրաւորներ էի կարգել, քեզ ենթարկել քո բոլոր թշնամիներին: Արդ, ես՝ Տէրս, քեզ պիտի բազմացնեմ ու կառուցեմ քո փունը: Եւ երբ քո օրերը լրանան, դու կը ննջես 11
 քո նախնիների հետ: Զեզնից յետոյ քեզնից ծնուած քո զաւակին պիտի բարձրացնեմ եւ պիտի պապրաստեմ նրա թագա- 12
 տրութիւնը: Նա ինձ համար փուն պիտի շինի, իսկ ես նրա գահը յաւիտենական պիտի դարձնեմ: Ես նրան հայր պիտի լինեմ, իսկ նա ինձ որդի պիտի լինի: Իմ ողորմածութիւնը նրա- 13
 նից չեմ պակասեցնելու, ինչպէս որ այն զլացել էի քեզնից առաջ եղածների հանդէպ: Նա հաւաքարիմ պիտի լինի իմ փան 14
 նկարմամբ, եւ նրա թագաւորութիւնը յաւիտենական պիտի լինի, նրա գահը՝ հաստատուն մինչեւ յաւիտեան»: Եւ Նաթանն 15
 այս բոլոր խօսքերը եւ այս ամբողջ յայտնութիւնը նոյնութեամբ պատմեց Դաւթին: Եկաւ Դաւիթ արքան ու նստելով Տիրոջ առ- 16
 ջեւ՝ ասաց. «Ո՞վ եմ ես, Տէր Աստուած, եւ կամ ի՞նչ է իմ փունը,

17 որ ինձ սիրեցիր յաւիտեան: Կարծես այս բաները քիչ երեւա-
 ցին քո աչքին, Աստուած, հիմա էլ երկար ժամանակ խօսեցիր
 քո ծառայի մասին, վերաբերուեցիր ինձ հետ, ինչպէս բարձր
 կանգնած մի մարդու: Դու բարձրացրիր ինձ, Տէր Աստուած:
 18 Ի՞նչ խօսք անելացնի Դաւիթը քեզ փառաւորելու համար. ինքդ
 19 ճանաչում ես քո ծառային եւ ըստ քո սրտի արեցիր այս ամ-
 20 բողջ մեծութիւնը, Տէր: Քեզ նման ոչ ոք չկայ, եւ քեզնից բացի
 այլ Աստուած չկայ՝ դարելով այն բոլոր խօսքերից, որ լսել ենք
 21 մեր ականջներով: Եւ չկայ երկրի վրայ այնպիսի ազգ, ինչ-
 պէս Իսրայէլի քո ժողովուրդն է, որին Աստուած առաջնորդեց,
 որ փրկի իր ժողովրդին: Դու սրացար մեծ ու երեւելի անուն՝
 ազգեր քշելով քո ժողովրդի առջեւից: Դու նրան ազապեցիր
 22 Եգիպտոսից: Քո իսրայէլացի ժողովրդին յաւիտենապէս ժո-
 դովորդ դարձրիր քեզ, եւ դու նրանց համար Աստուած եղար:
 23 Արդ, Տէր իմ, այն խօսքը, որ ասացիր քո ծառայի եւ նրա փան
 24 մասին, թող հաստատ լինի յաւիտեան: Դու ասացիր, Տէր, ա-
 մենակալ Տէր Աստուած Իսրայէլի, թէ քո ծառայ Դաւթի փունը
 25 թող կանգուն մնայ քո առջեւ, քանզի դու, Տէր, քո ծառայի ա-
 կանջին յայտնեցիր, թէ քեզ համար փուն եմ կառուցելու, եւ դրա
 26 համար քո ծառան աղօթք է անում քո առջեւ: Արդ, Տէր, դու
 ես Աստուած, եւ դու ասացիր այդ բարի խօսքերը քո ծառայի
 27 մասին: Սկսիր այսուհետեւ օրհնել քո ծառայի փունը, որ յա-
 վիտեան լինի քո առջեւ, քանզի, Տէր, դո՛ւ օրհնեցիր եւ օրհնիր
 նրան յաւիտեան»:

18 Դրանից յետոյ Դաւիթը հարուածեց այլազգիներին, վանեց
 նրանց, այլազգիների ձեռքից գրաւեց Գէթն ու նրա գիւղերը:
 2 Նա հարուածեց Մովաբին, եւ մովաբացիները դարձան Դաւթի
 3 հարկապու ծառաները: Դաւիթը Եմաթում հարուածեց Սու-
 բայի արքայ Ադրազարին, երբ սա գնում էր իր իշխանութիւնը
 4 հաստատելու Եփրատ գետի վրայ: Նրանից վերցրեց հազար
 մարտակառք, եօթը հազար ձիաւոր ու քսան հազար հեպտակ:
 Դաւիթը ջարդեց բոլոր մարտակառքերը՝ թողնելով միայն հա-
 5 րիւր մարտակառք: Դամասկոսից եկան ասորիները, որ օգ-
 նեն Սուբայի արքայ Ադրազարին: Դաւիթը սպանեց քսաներ-
 6 կու հազար ասորի: Նա Ասորիքում Դամասկոսի մօտ բեր-
 դապահ զօրք դրեց, եւ նրանք Դաւթի հարկապու ծառաները
 դարձան: Տէրը հովանաւորեց Դաւթին ամենուրեք, ուր որ նա

գնում էր: Դաւիթը Ադրազարի թիկնապահներից առաւ ոսկէ 7
մանեակները եւ բերեց Երուսաղէմ: Դաւիթը Մափեբեթից եւ 8
Ադրազարի բարգաւաճ քաղաքներից խիստ շատ պղինձ վեր-
ցրեց: Եւ դրանով է, որ Սողոմոնը պապրասպեց պղնձէ աւա-
զանը եւ պղնձէ սիւներն ու անօթները: Երբ Եմաթի արքայ 9
Թովուն լսեց, թէ Դաւիթը հարուածել է Սուբայի արքայ Ադրա-
զարի բոլոր զօրքերին, իր որդի Ադուրամին ուղարկեց Դաւիթ 10
արքայի մօտ նրա առողջութիւնը հարցնելու եւ շնորհատրելու
նրան, քանզի իր դէմ պապերազմել էր Ադրազարը եւ յաղթել
իրեն. Թովուն թշնամի էր Ադրազարին: Նա իր որդու միջոցով
ուղարկեց նաեւ ամէն փեսակ ոսկէ ու արծաթէ անօթներ: Դա- 11
ւիթը բոլոր ազգերից՝ եղոմացիներից, մովաբացիներից, ամո-
նացիներից, այլազգիներից եւ ամաղեկացիներից գրաւած ար-
ծաթի ու ոսկու հեպ դրանք եւս նուիրեց Տիրոջը: Եւ Շարուիի 12
որդի Աբեսսան Ալոնի հովարում հարուածեց փասնութ հազար
եղոմացիների ու հովարում բերդապահ զօրք դրեց: Եղոմա- 13
ցիները Դաւթի ծառաները դարձան, եւ Տէրը փրկեց Դաւթին
ամենուրեք, ուր նա գնում էր: Դաւիթը թագաւորեց ամբողջ 14
Իսրայէլի վրայ, եւ նա իրաւունք ու արդարութիւն էր ի գործ
դնում իր ամբողջ ժողովրդի մէջ: Շարուիի որդի Յովաբը 15
զօրքի հրամանաւար էր, Աքիլուդի որդի Յոսափաբը՝ դիւանա-
պետ, Աքիպոբի որդի Սադոկը եւ Աբիաթարի որդի Աբիմէլէքը՝ 16
քահանաներ, Սուսան՝ գլխաւոր քարտուղար, Յովիդայէի որ- 17
դի Բանեասը՝ քերթիների ու օփելեթիների վերակացու, իսկ
Դաւթի որդիները՝ արքայի առաջին փոխանորդները:

Դրանից յետոյ մեռաւ ամոնացիների Նաաս արքան, եւ նրա 19
փոխարէն թագաւորեց նրա որդին՝ Անանը: Դաւիթն ասաց. 2
«Եկէք ողորմածութիւն ցոյց փանք Նաասի որդի Անանի նկալ-
մամբ, ինչպէս որ նրա հայրն էր ինձ ողորմածութիւն ցոյց
փալիս»: Եւ Դաւիթը դեսպաններ ուղարկեց, որ մխիթարեն
նրան հօր համար: Դաւթի ծառաները եկան ամոնացիների
երկիրը, որ մխիթարեն Անանին: Ամոնի իշխաններն ասա- 3
ցին Անանին. «Քո հօր յիշատակը մեծարելով համար է Դա-
ւիթը մխիթարողներ ուղարկել, չէ՞ որ նրա ծառաները եկել են
նրա համար, որ հեպախուզեն քաղաքները, լրփեսեն երկիրը»: Եւ Անանը բռնեց Դաւթի ծառաներին, ածիլեց նրանց մօրուքը, 4
նրանց պապմունքները պապռեց մէջքեղից մինչեւ վեր ու ար-

- 5 ձակեց նրանց: Եկան ու Դաւթին պատմեցին այդ մարդկանց մասին: Նա մարդ ուղարկեց, որ դիմատրեն նրանց, որովհետեւ նրանք խիստ անարգուած էին: Արքան ասաց. «Մնացէ՛ք Երիթովում, մինչեւ որ ձեր մօրութիւնը աճեն, որից յետոյ կը վերադառնաք»: Երբ ամոնացիները տեսան, որ Դաւթի զօրքը անարգանք կրեց, Անանը եւ ամոնացիները հազար տաղանդ արծաթ ուղարկեցին եւ իրենց համար Ասորիքից, Միջագետքից եւ Ասորիքի Մաաքա ու Սուբա քաղաքներից վարձեցին մարտակառքեր ու հեծեալներ, վարձեցին երեսուներկու հազար մարտակառք, Մովաբի արքային ու նրա զօրքին: Սրանք եկան բանակատեղի դրեցին Մեդաբայի դիմաց: Ամոնացիները հաւաքուեցին իրենց քաղաքներից ու եկան պատերազմելու:
- 8, 9 Դաւիթը լսեց եւ ուղարկեց Յովաբին ու հզօրների գունդը: Ամոնացիները դուրս եկան եւ պատերազմի շարուեցին քաղաքի դարպասի մօտ, իսկ այն եկած թագաւորները դաշտում առանձին ճակատ կազմեցին: Երբ Յովաբը տեսաւ, որ նրանք պատերազմի են դուրս եկել իր դէմ թէ՛ առջեւից, թէ՛ յետեւից, ընտրեց բոլոր երիտասարդ խորայելացիներին եւ նրանց դասաւորեց ասորիների դիմաց, իսկ զօրքի մնացած մասը նա յանձնեց իր եղբայր Աբեսային եւ նրանց շարեց ամոնացիների դիմաց:
- 12 Նա ասաց. «Եթէ ասորիները մեր նկատմամբ գերակշռութիւն ունենան, դու ինձ օգնութեան կը հասնես, իսկ եթէ ամոնացիները քո նկատմամբ գերակշռութիւն ունենան, ես քեզ օգնութեան կը հասնեմ: Քաջասիրտ եղիր եւ թող զօրանանք յանուն մեր ժողովրդի եւ մեր Աստծու քաղաքների: Տէրը թող անի այն, ինչ նրա աչքին բարի է թուում»: Յովաբն իր հետ եղած զօրքով ասորիների դէմ պատերազմի ելաւ, եւ սրանք փախուստի դիմեցին: Երբ ամոնացիները տեսան, թէ ասորիները փախան, իրենք եւս փախուստի դիմեցին Յովաբի եւ նրա եղբայր Աբեսայի առջեւից ու մտան քաղաք: Յովաբը եկաւ Երուսաղէմ:
- 16 Երբ ասորիները տեսան, թէ խորայելացիները իրենց յաղթեցին, պարգամատրոներ ուղարկեցին եւ դուրս բերեցին Եփրատ գետի այն կողմի ասորիներին: Աղրազարի զօրքի հրամանատար Սովաբն էր նրանց առաջնորդում: Երբ Դաւթին պատմեցին այդ մասին, նա հաւաքեց բոլոր խորայելացիներին, անցաւ Յորդանան գետն ու գնաց նրանց դէմ: Նա իր զօրքը շարեց ասորիների դիմաց եւ պատերազմեց նրանց դէմ: Ասորիները

փախսան Դաւթի առջեւից: Դաւիթը ասորիներից եօթը հազար մարտականքի հեծեալներ ու քառասուն հազար հեպտակ կոտորեց, սպանեց զօրքի հրամանապար Սոփաքին: Երբ Ադրա- 19
զարի ծառաները փեսան, որ իրենք պարտուած են Իսրայէլից, Դաւթի հետ հաշտութիւն կնքեցին, նրա իշխանութեան փակ մփան, իսկ ասորիները այլեւս չուզեցին օգնել ամոնացիներին:

Պարահեց, որ յաջորդ փարի, երբ թագաւորները պա- 20
տերազմի էին ելել միմեանց դէմ, Յովաբը հաւաքեց բոլոր զօրագնդերը եւ ասպատակեց ամոնացիների ամբողջ երկիրը: Նա եկաւ եւ պաշարեց Ռաբաթը, իսկ Դաւիթը մնաց Երուսա-
ղէմում: Յովաբը գրաւեց Ռաբաթը եւ կործանեց այն: Դաւի- 2
թը նրանց Մեղքոմ թագաւորի գլխից առաւ թագը: Պարզուեց, որ դրա ոսկին մի փաղանդ քաշ ունի՝ զարդարուած թանկարժէք քարերով: Այն դրեցին Դաւթի գլխին: Շապ-շապ 3
աւար վերցրեց նա, այնպեղի ժողովրդին դուրս բերեց, չա-
րաչար աշխատեցրեց՝ սողոցներով սողցել փալով ու երկաթէ ուրագներով փաժանակիր աշխատանքի լծել փալով նրանց: Այսպէս վարուեց Դաւիթը ամոնացիների հետ բոլոր քաղաք-
ներում եւ իր ամբողջ զօրքով վերադարձաւ Երուսաղէմ: Դրա- 4
նից յետոյ Գազերում կրկին պատերազմ եղաւ այլազգիների դէմ: Այն ժամանակ ուսթացի Սուբաքէն յարձակուեց հսկանե-
րի որդիներից Սեպփիասի վրայ եւ հալածեց նրան: Դարձեալ 5
պատերազմ եղաւ այլազգիների դէմ, եւ Յայիրի որդի Եղէանան յարձակուեց գէթացի Գողիադի եղբայր Ղէէմի վրայ, որի նի-
զակի փայտը ոստայնանկների գլանի չափ էր: Դարձեալ պա- 6
տերազմ եղաւ Գէթում: Այնպեղ կար մի շապ հսկայ մարդ, որի մարմները վեց-վեց լինելով՝ ընդամենը քսանչորս մար ունէր: Նա հսկաների ցեղից էր: Նա լուսանք էր թափում Իսրայէլի 7
վրայ, ուստի Դաւթի եղբօր որդի Սամաայի որդի Յոնադաբը սպանեց նրան: Սրանք Գէթի Նռափա քաղաքից էին: Սրանք ամէնքը հսկայ մարդիկ էին եւ ընկան Դաւթի ու նրա զօրա-
կանների ձեռքով:

Սաքանան ելաւ Իսրայէլի մէջ ու դրդեց Դաւթին մարդահա- 21
մարի ենթարկելու Իսրայէլը: Դաւիթն ասաց Յովաբին եւ իր 2
զօրքի հրամանապարներին. «Գնացէք հաշուառնում կատարե-
ցէք Իսրայէլի մէջ Բերսաբէէից մինչեւ Դան եւ փութալներ բերէք
ինձ, որ գիտենամ նրանց թիւը»: Յովաբն ասաց. «Տէրը հա- 3

րիւրապարիկ թող աւելացնի իր ժողովրդին, ու իմ փրոջ աչքը
 Կեսնի, որ ամենքը ծառայում են նրան: Ինչո՞ւ է իմ Կեսնի այս
 4 բանը պահանջում, ինչո՞ւ Իսրայէլը մեղքի մէջ ընկնի»: Մա-
 կայն երբ արքան իր ասածը պարտադրեց Յովաբին, սա ե-
 լաւ, անցաւ Իսրայէլի բոլոր սահմաններով ու եկաւ Երուսա-
 5 ղէմ: Յովաբը Իսրայէլի ժողովրդի մարդահամարի Կովեալները
 յանձնեց Դաւթին: Ամբողջ Իսրայէլում մէկ միլիոն մարդ կար եւ
 հարիւր հազար սուսերակիր. իսկ Յուդայի երկիրն ունէր չորս
 6 հարիւր յիսուն հազար սուսերակիր: Ղեւիի ու Բենիամինի ցե-
 ղերի մարտիկներն այդ թուի մէջ չէին մտնում, քանզի արքայի
 7 խօսքը Յովաբի սրտովը չէր: Այս ամբողջ կարարութեամբ չար
 8 երեւաց Տիրոջ աչքին, եւ նա հարուածեց Իսրայէլին: Դաւիթն
 ասաց Աստուծուն. «Շատ մեղանշեցի այս բաներն անելով, ուստի
 9 ների՛ր քո ծառայի չար արարքը, քանզի շատ յիմարացայ»: Տէ-
 10 րը Կեսանող Գադի հետ խօսելով՝ ասաց. «Գնա խօսի՛ր Դաւթի
 հետ եւ ասա՛. «Այսպէս է ասում Տէրը.՝ Երեք բան եմ դնե-
 լու քո առջեւ, դրանցից մէկն ընտրի՛ր, եւ ես այն կ'անեմ քեզ
 11 համառ"»»: Գադը գալով Դաւթի մօտ՝ ասաց. «Այսպէս է աս-
 ում Տէրը. «Ընտրութի՛ն կ'ապարիւր. երեք պայման եմ դնելու.
 12 կան երեք փարի սով կը լինի, կան երեք ամիս հալածական կը
 լինեն քո թշնամիներից, եւ քո թշնամիների սուրը քեզ կը սպա-
 նի, եւ կան երեք օր Տիրոջ սուրը մահ կը սփռի քո երկրում,
 ու Տիրոջ հրեշտակը կը բնաջնջի Իսրայէլի ամբողջ փարածքը:
 Արդ, Կեսն, թէ ես ինչ պարտասխան եմ փալու նրան, որ ինձ ու-
 13 ղարկել է»: Դաւիթն ասաց Գադին. «Այս երեքն էլ ինձ համար
 մեծ դժբախտութիւն են, բայց աւելի լաւ է ես Տիրոջ ձեռքն ընկ-
 նեմ, որովհետեւ շատ մեծ է նրա ողորմածութիւնը, քան ընկնեմ
 14 մարդկանց ձեռքը»: Տէրը մահ սփռեց Իսրայէլում, եւ իսրայէ-
 15 լացիներից եօթանասուն հազար մարդ մեռաւ: Աստուծոյ հրեշ-
 տակին առաքեց Երուսաղէմ, որ կոտորի մարդկանց: Նազիւ էր
 նա սկսել կոտորածը, որ Տէրը Կեսաւ ու զոջաց իր պարճա-
 ռած չարիքի համար: Նա ասաց մարդկանց կոտորելու համար
 առաքուած հրեշտակին. «Բաւական է, յէր քաշիր ձեռքը»: Եւ
 այդ պահին Տիրոջ հրեշտակը գտնուում էր յերուսացի Ուռնա-
 16 յի կալի մօտ: Դաւիթն աչքերը բարձրացրեց ու Կեսաւ Տիրոջ
 հրեշտակին, որ կանգնած էր երկնքի ու երկրի միջեւ եւ ձեռ-
 քի մերկացրած սուրը մեկնել էր Երուսաղէմի վրայ: Դաւիթն ու

ծերունիները, քուրձ հագած, երեսնիվայր գեպին ընկան: Դա- 17
 ւիթն ասաց Աստծուն. «Չէ՛ որ ես եմ հրամայել մարդահամար
 կազմել, ես եմ մեղանջել, ես եմ չարիք գործել, այս անմեղ հո-
 ւրը ի՞նչ է արել, Տէր Աստուած: Թող քո ձեռքը իմ եւ իմ հոր
 փան դէմ լինի եւ ոչ թէ քո ժողովրդին կոպորի, Տէր»: Տիրոջ 18
 հրեշտակն ասաց Գադին. «Ասա՛ Դաւիթին, որ նա ելնի ու Տիրոջ
 համար գոհաստեղան կանգնեցնի յերուսացի Ուռնայի կալում»:
 Եւ Դաւիթը գնաց Տիրոջ խօսքի համաձայն, որ ասուել էր Տի- 19
 րոջ անունով: Ուռնան դարձաւ, երբ փեսաւ արքային ու նրա 20
 չորս որդիներին, որոնք թաքնուել էին նրա հետ: Ուռնան կա-
 լում ցորեն էր կախում: Երբ Դաւիթն եկաւ Ուռնայի մօտ, սա 21
 կալից դուրս ելաւ ու երեսնիվայր գեպին ընկաւ: Դաւիթն ա- 22
 սաց Ուռնային. «Քո այդ կալաբեղն ի՛նձ փութ, որ ես այնպեղ
 Տիրոջ համար գոհաստեղան շինեմ, եւ ժողովրդի կոպորածը վե-
 րանայ: Ինչքան արծաթ որ արժէ դա, ես կրամ քեզ»: Ուռնան 23
 ասաց Դաւիթին. «Վերցրո՛ւ այն, իմ արքան թող անի այն, ինչ
 իրեն լաւ է թուում: Բացի այդ, ես կրամ իմ եզները ողջակիզե-
 լու համար, սայլերը՝ ցախ անելու եւ ցորենը՝ նուիրաբերութեան
 համար: Ամէն ինչ կրամ քեզ»: Դաւիթ արքան ասաց Ուռնա- 24
 յին. «Այդպէս չէ: Պէտք է այն գնեմ այնքան արծաթով, ինչքան
 արժէ: Ես չեմ առնի այն, ինչ քոնն է, որպէսզի Տիրոջը ձրի ող-
 ջակէզ մաքուցեմ»: Եւ Դաւիթն այդ փեղի համար կշռով վեց 25
 հարիւր սիկլ արծաթ փուեց Ուռնային: Դաւիթը Տիրոջ համար 26
 գոհաստեղան շինեց այնպեղ, ողջակէզներ եւ փրկութեան զոհեր
 մաքուցեց, Տիրոջն աղօթեց, եւ Տէրը լսեց ու պարասխան փու-
 եց նրան՝ երկնքից ողջակէզի գոհաստեղանին կրակ իջեցնելով
 եւ ողջակէզներն այրելով: Տէրն ասաց հրեշտակին. «Քո սու- 27
 րը դիր իր պապեանը»: Երբ Դաւիթը փեսաւ, որ Տէրը լսեց ու 28
 պարասխանեց նրան յերուսացի Ուռնայի կալում, այնպեղ զո-
 հեր մաքուցեց: Տիրոջ սրբարանը, որ Մովսէսը պարաստել 29
 էր անապատում, եւ ողջակէզների գոհաստեղանն այն ժամանակ
 Գաբաւունի Բամա բնակավայրում էին, եւ Դաւիթը Աստծուն 30
 հարցում անելու համար չէր կարող գնալ դրա մօտ, որովհետեւ
 Տիրոջ հրեշտակի սուրը սարսափեցնում էր նրան:

Դաւիթն ասաց. «Այս է Տէր Աստծու փունը, եւ այս է Իսրայէլ- 22
 լի ողջակէզների գոհաստեղանը»: Դաւիթը հրամայեց հաւաքել 2
 դրսից Իսրայէլի երկիրը եկած բոլոր մարդկանց եւ նշանակեց

3 քարհաւաններ, որ քարեր կոփեն ու շինեն Աստուծոյ փառքը: Դաւիթը շար երկաթ հաւաքեց դռների բեւեռների ու դռների համար. նա երկաթէ շրջանակներ պարարաստել փառքը, հաւաքեց շար
4 առաւ արդիւն, որի կշիռը հաշիւ չունէր, մայրի փայտեր, որոնց թիւ ու սահման չկար, քանզի սիդոնացիներն ու փիւրացիները
5 առաւորէին մայրի փայտ էին բերում Դաւիթին: Դաւիթն ասաց. «Սողոմոն որդիս փոքր մանուկ է, իսկ փառքը, որ պէտք է կառուցուի Տիրոջ համար, պէտք է լինի մեծ, ամբողջ աշխարհում փառահեղ ու հռչակաւոր: Դրա համար շինանիւթ եմ պարարաստում»: Դաւիթն իր մահուանից առաջ շար պարարաստութիւն
6 տեսաւ: Նա կանչեց իր որդի Սողոմոնին եւ պարտաւորեց նրան
7 Իսրայէլի Տէր Աստուծոյ անուան փառքը շինել: Դաւիթն ասաց Սողոմոնին. «Որդեան՛ իմ, մտաւորապէս կար Տէր Աստուծոյ անուան փառքը շինել, բայց Աստուծոյ խօսքն ինձ հասաւ, թէ՛ «Շարարիւն ես թափել եւ մեծամեծ պարտաւորութիւն ես մղել, ուստի դու իմ անուան փառքը չես շինելու, քանզի շարարիւն ես թափել երկրի վրայ իմ առաջ: Ահա դու մի որդի կ'ունենաս, որը հանգիստ մարդ կը լինի: Ես նրան հանգստութիւն եմ տալու շրջակայ բոլոր թշնամիներից, նրա անունը Սողոմոն կը լինի, եւ ես խաղաղութիւն ու հանգստութիւն եմ տալու Իսրայէլին նրա օրերում: Նա իմ անուան փառքը կառուցելու: Նա ինձ որդի է լինելու, եւ նրան՝ հայր, եւ նրա թագաւորութեան արեւմտեւ Իսրայէլում հաստատելու եւ յաւիտեան»: Արդ, որդեան՛ իմ, Տէրը քեզ հետ թող լինի ու յաջողութիւն տայ քեզ, որ շինես քո Տէր Աստուծոյ փառքը, ինչպէս որ նա ասել է քո մասին: Թող Տէրը քեզ հանճար եւ իմաստութիւն տայ ու զօրացնի քեզ Իսրայէլի վրայ, որ պահպանես քո Տէր Աստուծոյ օրէնքները: Դու յաջողութիւն կ'ունենաս, եթէ պահպանես այն պարտաւորանքներն ու օրէնքները, որ Տէրը Մովսէսին պարգատել էր Իսրայէլի համար: Եղի՛ր քաջարի, հզօրացի՛ր, մի՛ վախեցիր ու մի՛ զարհուրիր: Ես իմ աղքատութեան մէջ Տիրոջ տան համար պարարաստել եմ հարկը հազար տաղանդ ոսկի, հազար անգամ հազար տաղանդ արծաթ, իսկ պղնձին ու երկաթին թիւ չկայ, որովհետեւ չափազանց շար են: Հաւաքել եմ նաեւ փայտ ու քար, բայց դու աւելացրո՛ւ եղածները, որ աւելի շար լինեն արհեստաւորներ, որմնադիրներ, հիւսներ եւ ամէն տեսակ հմուտ գործաւորներ, իսկ ոսկին, արծաթը, պղնձն ու երկաթը կան անթիւ քանա-

կութեամբ: Արդ, վեր կաց ու գործիր, քանի որ Տէրը քեզ հետ է»: Դաւիթը Իսրայելի բոլոր իշխաններին պատուիրեց օգնել իր որդի Սողոմոնին՝ ասելով. «Չէ՛ որ Տէրը ձեզ հետ է եւ ձեզ հանգիստ է փութել ամէն կողմից, քանզի նա ձեր ձեռքն է յանձնել այս երկրի նախկին բնակիչներին, եւ այս երկիրը հնազանդուել է Տիրոջն ու նրա ժողովրդին: Արդ, ձեր սրտերն ու հոգիները թող փնտրեն մեր Տէր Աստծուն, ելէ՛ք եւ շինեցէ՛ք մեր Տէր Աստծու սրբարանը, որպէսզի Տիրոջ ուխտի փապանակը եւ Աստծու սուրբ սպասքը փանէք այն փունը, որ կառուցելու էք Տիրոջ անունով»:

Դաւիթը փարիքն առել, ծերացել էր, ուստի նրա փոխա- 23
րէն Իսրայելի վրայ թագաւորեց իր որդի Սողոմոնը: Դաւի- 2
թը հաւաքեց Իսրայելի բոլոր իշխաններին, քահանաներին եւ
ղեկացիներին: Նաշուառման մէջ մրաժ եւ երեսուն փարե- 3
կանից բարձր փարիք ունեցող ղեկացիների թիւը երեսունութ
հազար էր: Նրանցից քսանչորս հազարը Տիրոջ փան գոր- 4
ծերի վերակացուներ էին, վեց հազարը՝ դափաւորներ, չորս 5
հազարը՝ ղռնապաններ եւ չորս հազարը՝ Տիրոջն օրհնելու հա-
մար պատրաստուած նվագարաններ ունեցող օրհներգուներ:
Դաւիթն ամենօրեայ պաշտամունքի նշանակեց Ղեւիի որդիներ- 6
րին՝ Գերսոնի, Կահաթի ու Մերարիի ազգապոհներից: Գեր- 7
սոնի որդիներն էին Ելեադանն ու Սեմէին: Իսրայելի իշխան 8
Ելեադանի որդիներն էին Եթոմն ու Յովէլը: Սեմէիի որդիներն 9
էին Սալոմիթը, Ազիելն ու Արանը: Սրանք Ելեադանի փոհմից
սերուած երեք իշխաններ էին: Սեմէիի որդիներն էին նաեւ 10
Յեթը, Զիզան, Յովասն ու Բերիան: Սրանք Սեմէիի չորս որ-
դիներն էին: Յեթը գլխաւորն էր, իսկ Զիզան՝ երկրորդը: Յո- 11
վասն ու Բերիան շափ որդիներ չունեցան եւ մարդահամարի
մէջ մէկ փոհմ կազմեցին: Կահաթի որդիներն էին Ամրամը, 12
Իսահառը, Քեբրոնն ու Օզիելը՝ չորս հոգի: Ամրամի որդի- 13
ներն էին Ահարոնն ու Մովսէսը: Արոշուեց, որ Ահարոնն ին-
քը եւ իր որդիները յաւիտեան մաքուր լինեն սրբութիւնների
սրբութեանն սպասարկելու, Տիրոջ առջեւ խունկ ծխելու, պաշ-
տամունք կատարելու նրան եւ նրա անունով աղօթելու հա-
մար յաւիտեան: Մովսէսը՝ Աստծու մարդը, եւ նրա որդիներ- 14
ը համարուեցին Ղեւիի ցեղի յեփնորդներ: Մովսէսի որդի- 15
ներն էին Գերսամն ու Եղիազարը: Գերսամի որդին էր իշխան 16

17 Սուբայելը: Եղիազարի որդին էր իշխան Ռաբիան: Եղիազարն
 ուրիշ որդի չունեցաւ, մինչդեռ Ռաբիան շաք որդիներ ունեցաւ:
 18, 19 Իսահառի որդիներն էին իշխաններ Սաուղն ու Մովէն: Քեր-
 րոնի որդիներն էին Յերիան՝ գլխաւորը, Ամարիան՝ երկրորդը,
 20 Օզիէլը՝ երրորդը, եւ Յեկեմիասը՝ չորրորդը: Օզիէլի որդիներն
 21 էին Միքիան՝ գլխաւորը, եւ Յեսիասը՝ երկրորդը: Մերարիի
 որդիներն էին Մոողին ու Մուսին: Մոողիի որդիներն էին Եղի-
 22 ազարն ու Կիսը: Եղիազարը մեռաւ՝ չունենալով որդիներ: Նա
 միայն դուստրեր ուներ, որոնց հետ ամուսնացան Կիսի որդիներ-
 23 րը՝ նրանց զարմիկները: Մուսիի որդիներն էին Մողին, Եղերն
 24 ու Արիմոթը՝ երեք հոգի: Սրանք են Ղեւիի քսան փարեկան եւ
 աւելի բարձր փարիք ունեցող որդիներն ըստ իրենց ազգապոռ-
 մերի, իրենց ցեղերի իշխաններն իրենց քանակով ու անուննե-
 րով, իրենց գլխաւորներով, որոնք սպասաւորութեան գործն էին
 25 կատարում Տիրոջ փանը: Դաւիթն ասել էր, որ Տէր Աստուածը
 հանգստութիւն է փուել Իսրայէլի իր ժողովրդին եւ բնակեց-
 26 րել Իսրայէլում յաւիտեան: Ղեւրացիները այլեւս չէին կրելու
 27 խորանն ու սպասաւորութեան նրա բոլոր անօթները, քանզի,
 Դաւթի վերջին խօսքի համաձայն, հաշուի առնուեցին Ղեւիի
 քսան փարեկան եւ աւելի բարձր փարիք ունեցող որդիները:
 28 Դաւիթը նրանց նշանակեց Ահարոնի որդիների օգնականներ,
 որպէսզի պաշտամունք կատարեն Տիրոջ փանը, սրահներում,
 սենեակներում եւ սրբարաններում մաքուր պահեն բոլոր սրբու-
 29 թիւները եւ սպասաւորութիւն անեն Տիրոջ փանը, կատարեն
 առաջաւորութեան հացի, ընփիր ալիւրի, անթթիւնոր բլիթների,
 բաղարջների, փապակում եփածի, իւղով փապակուածի հսկո-
 30 ղութիւնը եւ հսկեն ըստ չափի արուող ամէն ինչ: Նաեւ ամէն
 առաւօտ վեր կենալով օրհնեն ու փառաւորեն Տիրոջը, նոյն բա-
 31 նը կատարեն երեկոյեան, շաբաթ օրերին, ամսագլուխներին,
 փօներին Տիրոջը մատուցեն բոլոր ողջակէզները ըստ նշուած
 քանակի ու հրամանի՝ ամէն ժամ այս բոլորի վրայ լինելով Տի-
 32 րոջ առջեւ: Նրանք պէտք է պահպանէին վկայութեան խորա-
 նը եւ օգնէին իրենց եղբայրներին՝ Ահարոնի որդիներին, Տիրոջ
 փանը սպասաւորութիւն անելիս:

24 Ահարոնի որդիների դասակարգումը: Ահարոնի որդիներն
 2 են Նաբաղը, Աբիուղը, Եղիազարն ու Իթամարը: Նաբաղն
 ու Աբիուղը իրենց հօրից շուրջ մեռան եւ որդիներ չունե-

ին: Ահարոնի որդիներ Եղիազարն ու Իթամարը քահանայ
 դարձան: Դաւիթը նրանց՝ Եղիազարի որդիներից Սադո- 3
 կին եւ Իթամարի որդիներից Աքիմելեքին նշանակեց ըստ
 իրենց թուահամարի, պաշտօնի ու ազգապոհների: Եղի- 4
 ազարի որդիների մէջ գրնուեցին աւելի շատ զօրաւոր իշ-
 խաններ, քան Իթամարի որդիների մէջ: Նա նրանց նոյ-
 նապէս պաշտօնների նշանակեց. Եղիազարի որդիներին կար-
 գեց փասնվեց ազգապոհների իշխաններ, իսկ Իթամարի որ- 5
 դիներին՝ ութ ազգապոհների: Նրանց նշանակեց ըստ ի- 5
 րենց ընկած վիճակի, քանի որ «սրբութիւնների վերակացու-
 ներ» եւ «Տիրոջ փան առաջնորդներ» թէ՛ Եղիազարի որդի- 6
 ների մէջ կային եւ թէ՛ Իթամարի որդիների մէջ: Ղեւրա- 6
 ցիներից Նաթանայելի որդի Սամէաս քարպուղարը նրանց
 գրանցեց արքայի, իշխանների, Սադոկ քահանայի եւ Աբիա-
 թարի որդի Աքիմելեքի եւ ղեւրական ու քահանայական ըն-
 փանիքների իշխանների ներկայութեամբ: Վիճակ էին հա-
 նում մէկ անգամ Եղիազարի ազգապոհմի համար, մէկ ան- 7
 գամ էլ Իթամարի ազգապոհմի համար: Առաջին վիճակն ըն- 7
 կաւ Յարիբին, երկրորդը՝ Յադինային, երրորդը՝ Քարեմին, 8
 չորրորդը՝ Սեուրինին, հինգերորդը՝ Մեղքիային, վեցերոր- 9
 դը՝ Մերիային, եօթներորդը՝ Ակկուսին, ութերորդը՝ Աբիային, 10
 իններորդը՝ Յեսուին, փասներորդը՝ Մեքենիային, փասնմէկե- 11, 12
 րորդը՝ Ելիասիբին, փասներկուերորդը՝ Սադակիմին, փասնե- 13
 րեքերորդը՝ Օփփային, փասնչորսերորդը՝ Իզբայելին, փասն- 14
 հինգերորդը՝ Բելգային, փասնվեցերորդը՝ Եմմերին, փասնե- 15
 օթներորդը՝ Եզիրին, փասնութերորդը՝ Ափեսէին, փասնիննե- 16
 րորդը՝ Օփեթիային, քասներորդը՝ Եզեկիէլին, քասնմէկերոր- 17
 դը՝ Յաքինին, քասներկուերորդը՝ Գամուէլին, քասներեքերոր- 18
 դը՝ Դաւայիային, քասնչորսերորդը՝ Մոզիային: Այս է նրանց 19
 դասակարգումը իրենց պաշտամունքը կապարելու համար Տի-
 րոջ փունը մփնելիս, ըստ իրենց իրաւունքի, որ հաստատել
 էր իրենց նախահայր Ահարոնը, ինչպէս որ պապուիրել էր
 նրան Իսրայելի Տէր Աստուածը: Ղեւիի ազգապոհմի մնացած 20
 որդիներն էին. Ամրամի որդիներից՝ Տուբայելը, Յուդայիան,
 Աբադիան. Աբիայի որդիներից՝ իշխան Յեսիասը, Սարայիսի 21, 22
 որդիներից՝ Ալամոթը, Սալոնի որդիներից՝ Յանաթը, Քեղրոնի 23
 որդիներից՝ առաջինը Յեղիուն, երկրորդը՝ Ամասիասը, երրոր-

24 դը՝ Յեզիելը, չորրորդը՝ Յեկիմասը: Օգիելի որդիներից՝ առա-
 25 ջինը Միքիան, երկրորդը՝ Յուսան, Միքայի որդին՝ Սամերը, եւ
 26 Միքայի եղբայրը՝ Յեսիէն, Յեսիէի որդին՝ Զաքարիասը: Մե-
 րարիի որդիները՝ Մոռդին ու Մուսին, եւ սրա որդին՝ Օգի-
 27 ան, սրա որդին՝ Բոնիան, Մերարիի որդիները՝ Զակքուրն ու
 28 Օբդիան, Մոռդի որդին՝ Եղիազարը, սրա որդին՝ Կիսը, Կիսի
 29 որդին՝ Իսմայելը: Մուսիի որդիները՝ Մոռդին, Յեդերն ու Յե-
 30 ռիմոթը: Սրանք ղեւրացիների որդիներն են ըստ իրենց ազ-
 31 գապոհների: Ինչպէս իշխանների պոռնները, նոյնպէս եւ իրենց
 կրպսերագոյն եղբայրները Ահարոնի որդիների նման վիճակ
 հանեցին Դաւիթ արքայի, Սադոկի, Աբիմելէքի, քահանայական
 պոռնի եւ ղեւրացի իշխանների ներկայութեամբ:

25 Դաւիթ արքան եւ զօրքի հրամանաւարները ծառայութե-
 ան համար նշանակեցին Ասափի, Եմանի ու Իդիթումի որդիներ-
 րին, որոնք երգում էին փառքների, քնարների ու ծնծղաների
 նուագակցութեամբ: Եւ այս գործը կապարողներն ըստ իրենց
 2 պաշտօնի հետեւեալներն էին. Ասափի որդիները՝ Զակքուր,
 Յովսէփ, Նաթանիաս եւ Յեսիէլ: Ասափի որդիները գործում
 3 էին թագաւորի հրահանգով: Իդիթումի որդիները՝ Գողողիաս,
 Սուրի, Յէիմ, Սեմէի, Ասաբիաս եւ Մաթթանիաս: Այս վեցն ի-
 րենց հայր Իդիթումի հետ քնարի նուագակցութեամբ գոհու-
 4 թին եւ փառաբանութիւն էին մատուցում Տիրոջը: Եմանի որ-
 դիներն էին՝ Բոկքիաս, Մաթթանիաս, Օգիել, Սոբայել, Յերի-
 մոթ, Ամանիաս, Աման, Ելէաթան, Գեթողաթի, Նոեմոթի, Եզեր,
 5 Մեքանաբան, Մելամոթ, Յոթիրի եւ Մազիոթ: Սրանք բոլորը
 Եմանի որդիներն էին, որոնք Ասպծու խօսքերով ու փող հնչեց-
 նելով փառաբանում էին արքային: Ասպուած Եմանին պուեց
 6 քասնհինգ որդի եւ երեք դուստր: Արքայի, Ասափի, Իդիթու-
 մի եւ Եմանի մօտ, Տիրոջ տանը նրանք բոլորն իրենց հօր հետ
 օրհներգեր էին երգում ծնծղաների, փառքների ու քնարների
 7 նուագակցութեամբ: Տիրոջ երգերը սովորելու ընդունակ այս
 շնորհալի մարդիկ իրենց եղբայրներով հանդերձ երկու հարիւր
 8 ութսունութ հոգի էին: Ամենօրեայ սպասաւորութեան համար
 վիճակ հանեցին թէ՛ փոքրն ու մեծը, թէ՛ փորձառու երգիչը եւ
 9 թէ՛ սկսնակը: Առաջինն սպասարկելու վիճակն ընկաւ Ասա-
 փին, նրա որդիներին ու եղբայրներին. առաջինը՝ Յովսէփին,
 երկրորդը՝ Գողողիային, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ըն-

դամենը փասաներկու հոգի, երրորդը՝ Զակքուրին, իր որդիներին 10
 րին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, չորրորդը՝ 11
 Եզրիին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու
 հոգի, հինգերորդը՝ Նաթանիասին, իր որդիներին ու եղբայր- 12
 ներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, վեցերորդը՝ Բոկիասին, 13
 իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի,
 եօթներորդը՝ Յեսուելին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ըն- 14
 դամենը փասաներկու հոգի, ութերորդը՝ Իսիասին, իր որդիներ- 15
 րին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, իններոր- 16
 դը՝ Մափթանիասին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը
 փասաներկու հոգի, փասաներորդը՝ Մեմեիին, իր որդիներին ու 17
 եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, փասանվեցերորդը՝ 18
 Եզրիելին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներ-
 կու հոգի, փասաներկուերորդը՝ Ասաբիասին, իր որդիներին ու 19
 եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, փասաներեքերորդը՝ 20
 Սուբայելին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փաս-
 աներկու հոգի, փասանչորսերորդը՝ Մափաթիասին, իր որդիներ- 21
 րին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, փասանհինգ- 22
 երորդը՝ Յերիմոթին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը
 փասաներկու հոգի, փասանվեցերորդը՝ Ամանիասին, իր որդիներ- 23
 րին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, փասանեօթն- 24
 երորդը՝ Եզրակափանին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ըն-
 դամենը փասաներկու հոգի, փասանութերորդը՝ Ամանիին, իր որ- 25
 դիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, փասան- 26
 իններորդը՝ Մելեթիին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդա-
 մենը փասաներկու հոգի, քսաներորդը՝ Ալիաթին, իր որդիներ- 27
 րին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, քսանմեկ- 28
 երորդը՝ Յեթիրիին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը
 փասաներկու հոգի, քսաներկուերորդը՝ Գեդդելթիին, իր որդի- 29
 ներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի, քսանե- 30
 րեքերորդը՝ Մազիոթին, իր որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդա-
 մենը փասաներկու հոգի, քսանչորսերորդը՝ Ռոմթիեզերին, իր 31
 որդիներին ու եղբայրներին՝ ընդամենը փասաներկու հոգի:

Ահա եւ դռնապանների դասակարգումները. Կորիսի սերուն- **26**
 դից՝ Ասափի որդիներից Կորիսի որդի Մոսողամ եւ Մասելա-
 միա: Զաքարիայի որդիները՝ անդրանիկը՝ Յազիել, երկրորդը՝ 2
 Աբդիաս, երրորդը՝ Նաթանա, չորրորդը՝ Յովել, հինգերորդը՝ 3

4 Օդամ, վեցերորդը՝ Յովնաթան, եօթներորդը՝ Ելիովէ: Իդիթոմի որդիները՝ անդրանիկը՝ Սամէաս, երկրորդը՝ Յովազաբադ, երրորդը՝ Յովաթա, չորրորդը՝ Սաքար, հինգերորդը՝ Նաթա-
5 նայէլ, վեցերորդը՝ Ամիէլ, եօթներորդը՝ Իսաքար, ութերոր-
6 դը՝ Փելաթի: Արդարեւ, Աստուած օրհնել էր Իդիթոմին: Նրա անդրանիկ որդի Սամէասը ծնեց որդիներ, որոնք իրենց հօր
7 փան գլխաւորներն էին, քանզի հօգօր էին: Մեմայի որդիները՝
Ադոննի, Ռափայէլ, Յոբեդ, Ելզաբեթ, Աքիու եւ իր եղբայրնե-
8 րը, որոնք զօրեղ մարդիկ էին, Ելիու, Սամաքիաս եւ Իզբակոս:
Սրանք բոլորը Աբդեղոմի որդիներն էին. իրենք, իրենց որ-
9 դիներն ու եղբայրները հօգօր մարդիկ էին ու վարժ սպասաւո-
րութիւն էին կապարում: Աբդեղոմի ցեղը վաթսուներկու հոգի
10 էր: Մասողամայի որդիներն ու եղբայրները փասնութ քաջարի
մարդիկ էին: Մերարիի որդիներից Յեսամն ունէր Շամարի ա-
նունով մի որդի, որին արուած էր գլխաւորի դերը. թէւեւ նա ան-
11 դրանիկը չէր, սակայն հայրը նրան առաջինը դարձրեց: Երկ-
րորդը Քեդկիան էր, երրորդը՝ Նաաբէլը, չորրորդը՝ Զաքարիան:
Սրանք բոլորը Ուսայի որդիներն ու եղբայրներն էին՝ ընդամե-
12 նը փասնչորս հոգի: Վիճակով սրանց բաժին ընկաւ դռների
պահպանութիւնը. նրանք ամէն շաբաթ իրենց եղբայրների հետ
13 ծառայութիւն էին անելու Տիրոջ փանը: Տարբեր դռների հա-
մար, ըստ իրենց ընդամիքների, վիճակ գցեցին նաեւ փոքրն
14 ու մեծը: Արեւելեան դռն վիճակն ընկաւ Մեմէիին ու նրա
որդի Զաքարիային: Իմաստուն Յովադի համար վիճակ գցե-
15 ցին, եւ նրան բաժին ընկաւ հիւսիսային կողմը: Աբդեղոմին
ու նրա որդիներին բաժին ընկաւ հարաւային կողմը, Ասա-
16 փի փան դիմացը: Երրորդ վիճակը գցեցին Օվասայի հա-
մար: Նրան բաժին ընկաւ արեւմտեան կողմը՝ զառիվերի վրայ
գրնուող ներքին սենեակի դռնով հանդերձ: Այսպէս պահա-
17 պանները կանգնելու էին դէմ դիմաց: Ամէն օր վեցական դե-
փացի էին կանգնում հիւսիսային կողմում, չորսական՝ հարաւա-
յին կողմում, չորսական՝ Ասափի փան մօտ եւ երկուական՝ իրար
18 փոխարինելու համար: Արեւմտեան մասում չորս հոգի էին, իսկ
ճանապարհի վրայ՝ երկուական՝ իրար փոխարինելու համար:
19 Սա է Կորիսի որդիների եւ Մերարիի որդիների դռնապանների
20 դասակարգումն ըստ վիճակի: Ղեւրացիներն իրենց եղբայր-
ներով հանդերձ Տիրոջ փան գանձերն ու սրբութիւնների սրբու-

թեան գանձերն էին հսկում: Նրանք Գերսամի որդի Լաադանի 21
 որդիներն էին: Լաադանից էին սերում նրա ազգապոռնի իշ-
 խանները: Գերսամից ծնուած Լաադանի որդին էր Յեիէլը, ո- 22
 րի որդիներն էին Զեթամը եւ Յովէլը, եղբայրներ, որոնք Տիրոջ
 փան գանձերի վերակացուներն էին: Ամրիմից ու Իսահառից 23
 էին սերուել Քերրոնն ու Օգիէլը: Մովսէսի որդի Գերսամի որդի 24
 Մեբիէլը գանձերի վերակացուն էր: Նրա եղբայր Եղիազարի 25
 որդին Աբիան էր, սրա որդին՝ Յուսէէն, սրա որդին՝ Յորամը,
 սրա որդին՝ Զեքիին, սրա որդին՝ Սալամիթը, որն իր եղբայր- 26
 ներով վերակացու էր այն բոլոր սրբազան գանձերի, որ նուիրել
 էին Դաւիթը, փոհների իշխանները, հարիւրապետները, հազա-
 րապետները եւ զօրքի հրամանապարները: Դրանք աւար էին 27
 վերցուած քաղաքներից, եւ դրանց մի մասը յափկացուած էր, որ
 Ասաբծու փան շինութեան աշխատանքները թերի չմնան: Այն 28
 ամէնը, ինչ նուիրել էին Սամուէլ փեսանողը, Կիսի որդի Սաու-
 ողը, Ների որդի Աբենները, Շարուիիի որդի Յովաբը, Մաղոմոթի
 ու նրա եղբայրների ձեռքում էին: Յեսասարին, Քոնոնիան եւ 29
 սրա որդիները Իսրայէլի արտաքին գործերն էին փնօրինում, որ
 գրագրութիւն ու դատ անեն Քերրոնիայում: Սաղիասն ու իր 30
 եղբայրները, որոնց փոհմը հազար եօթը հարիւր հզօր մարդուց
 էր բաղկացած, Իսրայէլի գործերն էին փնօրինում Յորդանան
 գետից այն կողմ՝ արեւմտեան մասում: Նրանք զբաղուած էին
 Տիրոջ պաշտամունքի բոլոր հարցերով եւ արքունի գործերով:
 Քերրոնից էր սերուած եւ Քերրոնի ամբողջ ազգապոռնի իշ- 31
 խանն էր Ուրիասը: Դաթի թագաւորութեան քառասուներորդ
 փարում մարդահամար եղաւ, որի ժամանակ Գաղաադացիներ-
 րի Յազեր բնակավայրում գրնուեց մի հզօր մարդ, որի երկու 32
 հազար եօթը հարիւր ցեղակից եղբայրները հզօր լինելով՝ փոհ-
 ների իշխաններ էին դարձել: Դաւիթը նրանց Ռուբէնի ու Գադի
 ցեղերի եւ Մանասէի կէս ցեղի գնդի վերակացու նշանակեց, որ
 կարգաւորեն Ասաբծու եւ արքայի բոլոր գործերը:

Իսրայէլացիներից սերուած ազգապոռնների նահապետներ- 27
 րի, հազարապետների, հարիւրապետների, արքայի համար
 հաշուառում կատարող գրագիրների, արքունի ծառայութիւն
 կատարողների, փարուայ բոլոր ամիսներին ելումուր անող
 դասերից ամէն մի դասի թիւը քսանչորս հազար էր: Առա- 2
 ջին ամսուայ առաջին դասի գլխաւորը Բալէլի որդի Յեզբաալն

3 էր: Այդ դասի մէջ կար քսանչորս հազար հոգի: Առաջին ամսում
4 դիներէից մէկն էր: Երկրորդ ամսում դասի գլխաւորները՝ զօր-
5 դասի մէջ կար քսանչորս հազար հոգի: Երրորդ ամսում եր-
6 էր, որի դասում կար քսանչորս հազար հոգի: Ինքը Բանեասը
7 Երեսնեակի մէջ ամենահօգօրն էր, ուստի նա Երեսնեակի գլխա-
8 տօրն էր: Չորրորդ ամսում դասի գլխաւորը Յովաքի եղբայր
9 Ասայէլն էր, նաեւ նրա որդի Զաբդէասը եւ նրանից յետոյ՝ նրա
10 եղբայրները: Նրա դասում կար քսանչորս հազար հոգի: Վինգ-
11 երորդ ամսում հինգերորդի գլխաւորը Իդիայի որդի Սաթիթոն
12 էր, որի դասում կար քսանչորս հազար հոգի: Վեցերորդ ամ-
13 սում վեցերորդի գլխաւորը թեկուացի Եկդէի որդի Էկէսն էր,
14 որի դասում կար քսանչորս հազար հոգի: Եօթներորդ ամ-
15 սում եօթներորդի գլխաւորը Եփրեմի որդիներից փալոմցի Քելն
16 էր, որի դասում կար քսանչորս հազար հոգի: Ութերորդ ամ-
17 սում ութերորդի գլխաւորը Զարայի ընտանիքից եկիւթայիցի
18 Ուսաքն էր, որի դասում կար քսանչորս հազար հոգի: Իննե-
19 րորդ ամսում իններորդի գլխաւորը Բենիամինի երկրից ան-
20 աթոթացի Աբիեզերն էր, որի դասում կար քսանչորս հազար
21 հոգի: Տասներորդ ամսում տասներորդի գլխաւորը Զարայի
22 ընտանիքից նեփոպաթցի Մաարին էր, որի դասում կար քսան-
23 չորս հազար հոգի: Տասնմէկերորդ ամսում տասնմէկերորդի
24 գլխաւորը Եփրեմի որդիներից փարաթոնցի Բանախասն էր,
25 որի դասում կար քսանչորս հազար հոգի: Տասներկուե-
26 րորդ ամսում տասներկուերորդի գլխաւորը Գոթոնիէլի քոհմից
27 նեփոպաթցի Քալդային էր, որի դասում կար քսանչորս հազար
28 հոգի: Իսրայէլի ցեղերից Ռուբէնի ցեղի իշխանը Զեքրիի որ-
29 դի Եղիազարն էր, Շմալոնինը՝ Մակքայի որդի Սափապիասը,
30 Ղեւիինը՝ Կամուէլի որդի Ասաբիան, Ահարոնինը՝ Սադոկի որ-
31 դին, Յուդայինը՝ Դաւթի եղբայրներից Եղիաբը, Իսաբարինը՝
32 Միքայէլի որդի Ամարիասը, Զաբուդոնինը՝ Աբդիայի որդի
33 Սամէասը, Նեփթաղիմինը՝ Օգիէլի որդի Յաբիմուլը, Եփրե-
34 մինը՝ Օգիայի որդի Օսերը, Մանասէի կէս ցեղինը՝ Փաղիայի
35 որդի Յովէլը, Գադաադում գտնուող Մանասէի կէս ցեղինը՝
36 Զաբդիայի որդի Յադային, Բենիամինի որդիներինը՝ Աբեն-

ների որդի Ասիելը, Դանինը՝ Յորամի որդի Եզրիելը: Սրանք 22
են Իսրայելի ցեղերի նահապետները: Դաւիթը հաշուառման 23
չենթարկեց սրանցից քսան տարեկան եւ ավելի բարձր տարիք
ունեցողներին, քանզի Տէրն ասել էր, թէ՝ «Իսրայելացիներին
պիտի բազմացնեմ երկնքի աստղերի չափ»: Շարուիի որ- 24
դի Յովաբը սկսեց հաշուառման ենթարկել ժողովրդին, սակայն
չաւարպեց, եւ այդ պատճառով Տէրը բարկացաւ Իսրայելի վրայ,
եւ նրանց թիւը չարձանագրուեց Դաւիթ արքայի ժամանակա-
գրութեան մէջ: Արքայի գանձերի վերակացուն Մողիելի որդի 25
Ազմոթն էր, իսկ գիւղերի ցանքաւարաւորութիւնների, բնակու-
թեան վայրերի, բերդերի վերակացուն՝ Օգիայի որդի Յովնա-
թանը: Նոյր մշակող երկրագործների վերակացուն Քելուբի 26
որդի Եզրասն էր, ագարակներինը՝ արիմաթացի Սեմէին, գիւ- 27
ղերում գինու շտեմարաններինը՝ Սեփինի որդի Զաբդին, դաշ- 28
տային ձիթենիներինն ու վայրի թզենիներինը՝ Գեդէոնի որ-
դի Բալդանան, ձէթի շտեմարաններինը՝ Յովասը: Նովիտ- 29
ներում արածող արջառների վերակացուն էր Ադայիայի որդի
Սոփաբը, ուղտերինը՝ իսմայելացի Ուբիասը, աւանակներինը՝ 30
մարաթոնացի Յադիասը, հօտերինը՝ հագարացի Յովազը: 31
Սրանք բոլորը Դաւիթ արքայի սպացուածքների վերակացու-
ներն էին: Դաւթի հօրեղբայր Յովնաթանը, որ մի իմաստուն 32
մարդ էր ու արեւնադպիր, դարձել էր խորհրդական: Աքիմենի
որդի Յեիէլը արքայի որդիների դաստիարակն էր: Աքիտովէ- 33
լը արքայի խորհրդականն էր, իսկ Քուսին՝ արքայի մտերիմ 34
բարեկամը: Աքիտովէլից յետոյ մերձաւոր լինելու տեսակէտից
գալիս էին Բանեասի որդի Յովիդայիան եւ Աքիաթարը: Արքա-
յի զօրքերի հրամանաւարն էր Յովաբը:

Դաւիթը Իսրայելի բոլոր իշխաններին, գլխաւոր դատաւոր- 28
ներին, արքային հերթով սպասարկող բոլոր իշխաններին,
հագարապետներին, հարիւրապետներին, գանձապահներին,
իր սպացուածքների վերակացուներին, զօրահրամանաւարնե-
րից քաջարիներին ու արի պատերազմիկներին հաւաքեց Երու-
սաղէմում: Դաւիթը կանգնեց ժողովականների մէջ եւ ասաց. 2
«Լսեցէ՛ք ինձ, իմ եղբայրներ եւ իմ ժողովուրդ: Նպատակ եմ
դրել Տիրոջ ուխտի տապանակի համար մշտական տեղ պատ-
րաստել եւ մեր Տիրոջ ուրբին՝ պատուանդան: Այդ բանի համար
շինանիւթ եմ պատրաստել՝ բազում քանակութեամբ ոսկի, ար-

- 3 ծաթ, պղինձ, արոյր, երկաթ եւ փայր: Սակայն Աստուած ինձ
ասաց. «Դու ինձ համար իմ անունը կրող փուն չպիտի շինես,
քանզի դու պատերազմող մարդ ես եւ շար արիւն ես թափել»:
- 4 Աստուած բոլոր ազգերից ընտրեց Իսրայէլին, իր թագաւորու-
թիւնը հաստատուն պահելու համար ամբողջ Իսրայէլից ընտ-
րեց Յուդայի ցեղին: Յուդայի փնից ընտրեց իմ հօր փունը եւ
ուզեց, որ եւս լինեմ իմ հօր փնից թագաւոր ամբողջ Իսրայէլի
5 վրայ: Տէրն ինձ բազում որդիներ փուեց, բայց իմ բոլոր որ-
դիներից ընտրեց իմ Սողոմոն որդուն, որ նա Իսրայէլում նստի
6 Տիրոջ թագաւորութեան գահին: Աստուած ասաց ինձ. «Քո
Սողոմոն որդին է շինելու իմ փունն ու իմ գաւիթը, քանզի նրան
7 եմ ընտրել որպէս որդի, եւ ես եմ նրան հայր լինելու: Նրա թա-
գաւորութիւնը յաւիտեան հաստատուն կը դարձնեմ, եթէ պահի
իմ պատուիրաններն ու օրէնքները, ինչպէս պահել է մինչեւ հի-
8 մա»: Արդ, ես Տիրոջ ամբողջ ժողովրդի առջեւ եւ ի յուր մեր
Աստծու պարտաւորեցնում եմ ձեզ. պահել-պահպանել մեր Տէր
Աստծու բոլոր պատուիրանները, որ ժառանգէք լաւ երկիրը եւ
այն ձեզնից յետոյ իբրեւ ժառանգութիւն յաւիտեանապէս յանձ-
9 նէք ձեր որդիներին: Եւ դու, որդի՛ իմ Սողոմոն, ճանաչի՛ր քո
հայրերի Աստծուն, ծառայի՛ր նրան ամբողջ սրտով ու յօժար
մտքով, քանզի Տէրը քննում է ամենքի սրտերը, եւ նա գիտի բո-
լորի մտածումները. եթէ փնտռես նրան, նա կը գտնուի քեզ հա-
10 մար, իսկ եթէ թողնես նրան, նա քեզ կը լքի իսպառ: Այժմ փէն,
Տէրը քեզ է ընտրել, որ իր համար փուն կառուցես որպէս սրբա-
11 վայր: Ուրեմն զօրացի՛ր եւ իրագործի՛ր»: Դաւիթն իր որդի Սո-
ղոմոնին փուեց փաճարի, նրա սենեակների, գանձարանների,
վերնասրահների, ներքին շտեմարանների եւ քաւութեան սենեակի
12 յապակագիծը եւ դրա այն օրինակը, որ ունէր իր մտքում Տիրոջ
փան գաւիթների, շուրջը գտնուող շտեմարանների, Տիրոջ փան
13 մթերանոցների ու սրբութիւնների պահեստի համար: Նա փու-
եց քահանաների ամենօրեայ սպասաւորութեան, Տիրոջ փանը
ղէտպացիների պարտականութիւնների եւ Տիրոջ փան սպասա-
14 տրութեան անօթների պահեստի ծրագիրը: Նրան փուեց նա-
15 եւ ոսկէ ու արծաթէ անօթների, աշտանակների ու ճրագների,
16 առաջատրութեան սեղանի եւ ամէն մի սեղանի ոսկու, ոսկէ ու
17 արծաթէ բոլոր իրերի, մեծ պաքառաքաղների, բաժակների,
ոսկէ ու արծաթէ փաշտերի եւ ոսկէ ու արծաթէ առարկանե-

րի, խնկամանների ամեն մեկի կշռաչափը: Նա նրան յայտ- 18
նեց նաեւ խնկերի գոհասեղանների մաքուր ոսկու կշռաչափը
եւ նմուշն այն քերովբէների, որոնք իրենց թելերը փարածե-
լով պէտք է հովանի անէին Տիրոջ ուխտի փապանակի վրայ:
Դաւիթը Տիրոջ ձեռքով գրուած ամեն ինչ փուեց Սողոմոնին, 19
մի գրութիւն, որի մէջ կայ իմաստութիւն եւ իրագործման ծրա-
գիր: Դաւիթն ասաց իր որդի Սողոմոնին. «Զօրացիր ու քաջ 20
եղիր, գործիր եւ մի՛ վախեցիր ու մի՛ զարհուրիր, քանզի իմ
Տէր Աստուածը քեզ հետ է, նա քեզ չի թողնի ու չի լքի, մինչեւ
որ աւարտես Տիրոջ ամբողջ փան կառուցումը: Ահա փաճարի,
նրա սենեակների, նրա գաւիթների, նրա վերնաւանդների, շտե-
մարանների, ներքնաւանդների եւ քաւութեան սենեակի օրինակը,
ինչպէս նաեւ քահանաների, Աստծու փանը մատուցուելիք բոլոր 21
պաշտամունքների համար դեւքացիների ամենօրեայ սպասա-
ւորութեան ծրագիրը: Զեզ հետ թող լինեն բոլոր նրանք, ովքեր
պատրաստ են հմտօրէն աշխատելու ըստ իրենց արհեստների,
իսկ իշխաններն ու համայն ժողովուրդը թող պատրաստ լինեն
քո հրամաններին ենթարկուելու»:

Դաւիթ արքան ասաց բոլոր ժողովականներին. «Իմ որդի 29
Սողոմոնը, որին Տէրն ընտրեց իր համար, փոքր է, իսկ գոր-
ծը՝ մեծ, քանզի ոչ թէ մարդու համար է այս շինուածքը, այլ՝
Տէր Աստծու: Ըստ իմ կարողութեան պատրաստեցի իմ Աստ- 2
ծու փան շինանիւթերը՝ ոսկի, արծաթ, պղինձ, երկաթ, փայտ,
անկիւնների ու կամարների քարեր, յղկուած ու պատուական
քարեր եւ բազում այլ նիւթեր: Եւ իմ Աստծու փան հանդէպ 3
իմ ունեցած սիրուց մղուած, բացի սրբութիւնների փան հա-
մար իմ նուիրած ոսկուց ու արծաթից, յաւելեալ փուեցի նաեւ
Սովերից բերուած երեք հազար փաղանդ ոսկի եւ եօթը հա- 4
զար փաղանդ ընդիր արծաթ, որպէսզի վարպետները դրան-
ցով պատեն փաճարի որմերը: Այսօր կը գտնուի՝ մէկը, որ 5
յօժար լինի նուէր մատուցելու Տիրոջը»: Տոհմերի պետերը, իս- 6
րայելացիների իշխանները, հազարապետները, հարիւրապետ-
ները, գործերի վերակացուները եւ արքունի գաւառապետները
պարտաւորուեցին Տիրոջ փան շինութեան համար փալ հինգ 7
հազար փաղանդ ոսկի, փասը հազար դահեկան, փասը հա-
զար փաղանդ արծաթ, փասնութ հազար փաղանդ պղինձ եւ
հարիւր հազար փաղանդ երկաթ: Ով թանկարժէք քար ու- 8

ներ, փուեց Տիրոջ փան զանձարանին՝ այն յանձնելով Եսրոմի
 9 որդի Յերիելին: Ժողովուրդն ուրախացաւ, որ մարդիկ Տիրոջը
 10 նուէրներ են մաքուցում սրփանց: Մեծապէս ուրախացաւ Դա-
 ւիթ արքան ու ժողովականների առջեւ օրհնեց Տիրոջը՝ ասելով.
 «Յաւիպեանս յաւիպենից օրհնեալ ես, Իսրայէլի մեր հայրերի
 11 ո՛վ Տէր Աստուած: Քոնն է, Տէր, մեծութիւնը, զօրութիւնը, փառ-
 քը, յաղթութիւնն ու հզօրութիւնը, քանզի դու ես, որ փրկում ես
 12 երկնքում ու երկրի վրայ գրնուող բոլոր էակների վրայ: Բո-
 լոր թագաւորներն ու ազգերը դողում են քո առջեւ, քեզանից
 է բխում մեծութիւնն ու փառքը, դու ես ամենքի իշխանը, Տէր,
 եւ ամէն իշխանութիւնների Տէրը, քո ձեռքում են զօրութիւնն ու
 ուժը, քո ձեռքում է բոլորին հզօր դարձնելու ամենակալ կա-
 13 րողութիւնը: Արդ, Տէր, փառաբանում ենք քեզ եւ օրհներգում
 14 քո փառաւոր անունը: Ո՛վ եմ ես, եւ ո՛վ է քո ժողովուրդը, որ
 կարողանայինք յօժարամիպ լինել քեզ համար անելու այս բո-
 լորը: Չէ՛ որ քոնն է ամէն ինչ, եւ քեզնից սրացածն է, որ փալիս
 15 ենք քեզ: Մենք պանդուխտ ենք քո առջեւ եւ օտարական, ինչ-
 պէս մեր բոլոր հայրերը: Մեր օրերը երկրի վրայ սպուների են
 16 նման, եւ մենք մնայուն ոչ մի բան չունենք: Մեր Տէր Աստուած,
 այս ամէնը, որ ես պարբաստել եմ քո սուրբ անուան փունը կա-
 17 ռուցելու համար, քեզնից է գալիս, եւ ամէն ինչ քոնն է: Գիպեմ,
 Տէր, որ դու ես քննում սրբերը եւ սիրում ես արդարութիւնը:
 Մենք յօժար սրբով ենք այս ամէնն ընծայում, եւ ես ուրախու-
 թեամբ քեզայ, թէ այսպեղ գրնուող քո ժողովուրդը կամաւոր
 18 կերպով քեզ ընծաներ մաքուցեց: Ո՛վ Տէր, Աբրահամի, Իսա-
 հակի եւ Իսրայէլի մեր հայրերի Աստուած, յաւիպեան պահիր
 այս բանը քո ժողովրդի սրբում ու մարքում եւ նրանց սրբե-
 19 րը դէպի քեզ ուղղիր: Իմ Սողոմոն որդուն բարի սիրտ փութ,
 որ պահի-պահպանի քո պարտիրանները, քո վկայութիւններն
 ու քո օրէնքները եւ աւարտին հասցնի քո փան կառուցումը»:
 20 Դաւիթն ասաց բոլոր ժողովականներին. «Օրհնեցէ՛ք ձեր Տէր
 Աստծուն»: Եւ բոլոր ժողովականները օրհնեցին իրենց հայ-
 րերի Տէր Աստծուն եւ ծնկի իջնելով՝ երկրպագեցին Տիրոջն ու
 21 արքային: Յաջորդ օրը Դաւիթը հազար զուարակ, հազար խոյ
 ու հազար գառ ողջակիզեց դրանց համապարասխան ընծա-
 ներով եւ առաք գոհեր մաքուցեց ամբողջ Իսրայէլի համար:
 22 Այն օրը ուրախութեամբ կերան ու խմեցին Տիրոջ առջեւ, երկ-

որոյ անգամ գահ բարձրացրին Դաւթի որդի Սողոմոնին, Տիրոջ առջեւ նրան թագաւոր օծեցին, իսկ Սադոկին՝ քահանայ: Սողոմոնը նստեց իր հօր՝ Դաւթի գահին: Նա յաջողութիւնների 23 հասաւ, նրան հնազանդուեց ամբողջ Իսրայէլը: Իշխանները, 24 հզօր մարդիկ եւ իր հայր Դաւիթ արքայի բոլոր որդիները հնազանդուեցին նրան: Տէրն ի վերուստ բարձրացրեց Սողոմոնին 25 բոլոր իսրայէլացիների առաջ, նրան այնպիսի թագաւորական փառք տուեց, որի նմանը նրանից առաջ եղած ոչ մի թագաւոր չէր ունեցել: Յեսսէի որդի Դաւիթը Իսրայէլի վրայ թագաւորեց 26 քառասուն տարի. Քեբրոնում՝ եօթը տարի եւ Երուսաղէմում՝ 27 երեսուներեք տարի: Նա վախճանուեց խոր ծերութեան մէջ, 28 առաջացած տարիքում, հարստութեան մէջ ու փառքով: Նրա Սողոմոն որդին թագաւորեց նրա փոխարէն: Դաւիթ արքայի 29 մնացած՝ առաջին եւ վերջին գործերը, նրա ամբողջ թագաւորութեան ու զօրութեան մասին, ինչ որ կատարուել էր նրա 30 ժամանակ թէ՛ Իսրայէլում եւ թէ՛ երկրի միւս թագաւորութիւններում, նկարագրուած են Սամուէլ տեսանողի գրքում, Նաթան մարգարէի գրքում եւ Գադ տեսանողի գրքում:

2 Մնացորդաց

1 Դաւթի որդի Սողոմոնը հզօրացաւ իր թագաւորութեան մէջ,
իւր Տէր Աստուածը նրա հետ էր ու նրան շար բարձրացրեց:
2 Սողոմոնը խօսեց բոլոր իսրայէլացիների՝ հազարապետների,
հարիւրապետների, դասաւորների ու փոխների բոլոր իշխան-
3 ների հետ: Սողոմոնը բոլոր ժողովականների հետ գնաց Քա-
բաւունի բարձրաւանդակը, ուր դրուած էր Աստծու վկայութեան
խորանը: Անապատում այն պատրաստել էր Տիրոջ ծառայ Սով-
4 սէւը, իսկ Դաւիթը Տիրոջ փապանակը հանել էր Կարիաթա-
րիմ քաղաքից եւ դրա համար վրան էր պատրաստել Երուսա-
5 ղէմում: Պղնձէ զոհասեղանը, որ պատրաստել էր Յորի որդի
6 Ուրի որդի Բեսելիէլը, այնպէղ էր՝ Տիրոջ վրանի առջեւ: Սողո-
մոնն ու ժողովականները փնտռեցին ու գտան այն: Սողոմոնը
զոհեք բերեց Տիրոջ վրանի առջեւ գլխաւոր պղնձէ զոհասեղա-
7 նի վրայ եւ այնպէղ հազար ողջակէզ մատուցեց: Այն գիշեր
Տէրը երեւալով Սողոմոնին՝ ասաց նրան. «Խնդիրի՛ր, ի՞նչ փա-
8 քեզ»: Սողոմոնն ասաց Աստծուն. «Դու իմ հօրը մեծ ողորմա-
ծութիւն ես արել եւ ինձ գահ ես բարձրացրել նրա փոխարէն:
9 Արդ, Տէր Աստուած, քո անունը թող հաստատուի մնայ իմ հայր
Դաւթի վրայ, քանզի ինձ գահ ես բարձրացրել բազմամարդ մի
10 ժողովրդի վրայ, որը երկրի հողի չափ շար է: Արդ, ինձ ի-
մաստնութիւն ու իմացութիւն փո՛ր, որ կարողանամ ղեկավա-
րել քո այս ժողովրդին, այլապէս ո՛վ պիտի ղեկավարի քո այս
11 մեծ ժողովրդին»: Աստուած ասաց Սողոմոնին. «Քանի որ դա
է քո սրտում, չխնդրեցիր ո՛չ մեծ հարստութիւն, ո՛չ փառք, ո՛չ քո
հակառակորդների մահը, ո՛չ էլ երկար կեանք, այլ խնդրեցիր
իմաստնութիւն ու իմացութիւն, որ կարողանաս ղեկավարել իմ
12 ժողովրդին, որի թագաւորն եմ դարձրել քեզ, ապա քեզ կրամ
իմաստնութիւն եւ իմացութիւն, ինչպէս եւ հարստութիւն, ունե-
ցուածք ու փառք, որպիսին քեզանից առաջ եղած ոչ մի թագա-
ւոր չի ունեցել, եւ ոչ էլ քեզանից յետոյ եկողներն են ունենալու»:
13 Սողոմոնը Քաբաւունի Բարձրաւանդակից, վկայութեան խորա-
նի առջեւից եկաւ Երուսաղէմ եւ թագաւորեց Իսրայէլի վրայ:
14 Սողոմոնը հաւաքեց մարտականքեր ու հեծեալներ եւ ունեցաւ
հազար չորս հարիւր մարտականք ու փասներկու հազար հեծե-

ալ: Նա դրանք թողեց հեծեալների համար սահմանուած քա-
ղաքներում, իսկ զօրքը արքայի հետ մնաց Երուսաղէմում: Ար- 15
քան Երուսաղէմում ոսկին ու արծաթը այնքան առատ դարձրեց,
որքան քարը, իսկ մայրիները Տրէասպանում իրենց շաքույթե-
ամբ դարձան դաշտում աճող մոլաթզենիների չափ: Սողոմոնի 16
ծիերը Եգիպտոսից էին բերում: Արքային վաճառուող ձիերի
գները սահմանուած էին այսպէս. Եգիպտոսից բերուած մէկ 17
մարտակառքը վաճառում էին վեց հարիւր արծաթով, իսկ ձին՝
հարիւր յիսուն: Դրանք բերում էին նաեւ բոլոր քեփացի թա-
գաւորների եւ ասորի թագաւորների համար:

Սողոմոնը հրամայեց կառուցել Տիրոջ տունը եւ իր թագաւո- 2
րական պալատը: Նա հաւաքեց եօթանասուն հազար բեռնա- 2
կիրներ, լեռներում աշխատող ութսուն հազար քարհատներ եւ
նրանց վրայ վերակացուներ՝ երեք հազար վեց հարիւր մարդ:
Սողոմոնը Տիրոսի արքայ Զիրամի մօտ մարդ ուղարկեց՝ ա- 3
սելով. «Դու իմ հայր Դաւթին օգնել ես՝ մայրի փայտ եւ տուել
բնակութեան տուն շինելու համար: Արդ, ես նոյնպէս, նրա որ- 4
դին, իմ Տէր Աստծու անուան տուն եմ շինում, որ այն Նրան
նուիրաբերեմ, Նրա առջեւ խունկ ծխեմ, շարունակ առաջաւո-
րութեան հաց ու ողջակէզներ մատուցեմ ամէն առաւօտ ու երե-
կոյ, ամէն շաբաթ օրերին, ամսամուրներին եւ մեր Աստծու փո- 5
ներին: Եւ սա պէտք է յաւիտեան կատարուի Իսրայէլում: Այն 5
տունը, որ կառուցելու եմ, մեծ է լինելու, քանզի մեր Տէր Աստու-
ածն աւելի մեծ է, քան բոլոր աստուածները: Եւ ո՞վ կարող է 6
նրա համար տուն կառուցել, քանզի եթէ երկինքն ու երկինքնե-
րի երկինքը չեն կարող պարփակել նրա փառքը, եւ նրա համար
ի՞նչ տուն կարող եմ կառուցել: Ես կարող եմ նրա համար կա-
ռուցել մի տուն, ուր միայն խունկ կը ծխեն: Արդ, ինձ մօտ 7
ճարտար մարդ ուղարկիր, որ գիտենայ մշակել իմ հայր Դաւ-
թի հաւաքած ոսկին, արծաթը, պղինձը, երկաթը, հմուտ լինի
ծիրանի, կարմիր, կապուտակ կտորներ ու բեհեզ գործածելու
մէջ, որ իմանայ քանդակներ պատրաստել Տրէասպանում ու Ե-
րուսաղէմում գտնուող իմ վարպետների հետ: Ինձ Լիբանանից 8
ուղարկիր մայրի, սարդենի եւ թեղենի փայտեր, որովհետեւ գի-
տեմ, որ ոչ ոք քո ծառաների նման Լիբանանից փայտ կտրել
չգիտի: Արդ, քո ծառաները թող գնան իմ ծառաների հետ, որ 9
ինձ համար մեծ քանակութեամբ փայտ պատրաստեն, որով-

հեպել այն փունը, որ կառուցելու եմ, պէտք է լինի մեծ ու փա-
 10 ռաւոր: Քո ծառաներին, փայտ կտրող գործաւորներին իբրեւ
 ռոճիկ կրամ քսան հազար քոռ ցորեն, քսան հազար քոռ «գա-
 11 րի, քսան հազար չափ գինի եւ քսան հազար չափ ձէթ»: Տի-
 րոսի Քիրամ արքան պարասխանեց նամակով եւ այն ուղար-
 կեց Սողոմոնին. «Քանի որ Տէրը սիրեց իր ժողովրդին, դրա
 12 համար քեզ նրանց վրայ թագաւոր կարգեց»: Ապա Քիրամն
 ասում էր. «Օրհնեալ է Իսրայէլի Տէր Աստուածը, որն սպեղծել
 է երկինքն ու երկիրը եւ Դաւիթ արքային փութել է խելամարտե-
 ամբ ու դապողութեամբ օժտուած իմաստուն որդի, որ կառուցի
 13 Տիրոջ փունն ու իր թագաւորական փունը: Ահա քեզ մօտ եմ
 ուղարկում մի խելօք ու հմուտ մարդու՝ իմ ծառայ Քիրամին,
 14 որի մայրը Դանի դուստրերից է, իսկ նրա հայրը փիւրոսցի է:
 Նա գիտի մշակել ոսկին, արծաթը, պղինձը, երկաթը, քարերն
 ու փայտերը, հիւսել ծիրանի ու կապուրակ, բեհեզ ու կարմիր
 կտորներ, քանդակներ անել: Նա, աշխատելով քո վարպե-
 անքի ու քո հօր՝ իմ փէր Դաւթի վարպետների հետ, կը կարո-
 դանայ անել այն բոլոր գործերը, որ կ'առաջարկես դու իրեն:
 15 Արդ, ցորենը, գարին, ձէթն ու գինին, որ յիշատակել է իմ փէ-
 16 րը, թող փայ իր ծառաներին, իսկ մենք Լիբանանից փայտ կը
 կտրենք ըստ քո կարիքների եւ ծովի վրայով, լաստերով կը բե-
 րենք Յոպպէ, եւ դու կը փանես կը կուտակես Երուսաղէմում»:
 17 Սողոմոնը հաւաքեց Երուսաղէմում գտնուող բոլոր պանդուխտ-
 անքին ըստ իր հայր Դաւթի կապարած մարդահամարի: Նրանք
 18 հարիւր յիսուներեք հազար վեց հարիւր հոգի էին: Նա նրան-
 ցից եօթանասուն հազար բեռնակիրներ, ութսուն հազար քար-
 հարներ վերցրեց ու նրանց վրայ երեք հազար վեց հարիւր
 գործավարներ նշանակեց:

3 Սողոմոնը Երուսաղէմում, Ամորհացիների լեռան վրայ, ուր
 Տէրը երեւացել էր նրա հօրը՝ Դաւթին, սկսեց կառուցել Տի-
 րոջ փունը այն փեղում, որ Դաւիթը պարաստել էր Օռնա
 2 Յեբուսացու կալում: Նա կառուցումն սկսեց իր թագաւորու-
 3 թեան չորրորդ փարուայ երկրորդ ամսին: Այսպիսով Սողո-
 մոնն սկսեց շինել Աստուծո փունը: Դրա նախկին երկարութիւնը
 4 վաթսուն կանգուն էր, իսկ լայնութիւնը՝ քսան կանգուն: Տան
 ճակարի արտաքին գաւթի նախկին երկարութիւնն ու լայնու-
 թիւնը քսանական կանգուն էին, բարձրութիւնը՝ հարիւր քսան

կանգուն: Նա այն ներսից պատեց մաքուր ոսկով: Մեծ դահ- 5
լիճը նա երեսապատեց մայրի փայտով ու պատեց մաքուր ոս-
կով, վրան քանդակեց արմատենիներ ու շղթայաձև զարդեր: Ծբեղութեան համար փունը զարդարեց թանկարժէք քարերով 6
ու Մեփարոսիմից աւար բերուած մաքուր ոսկով. փունը, պա- 7
տերը, դրանդիկները, դռներն ու ձեղունը պատեց ոսկով, իսկ
պատերին քանդակեց քերովբէներ: Շինեց նաեւ Սրբութիւն- 8
ների սրբութեան դահլիճը, որի երկարութիւնը ճակատի կողմից
քսան կանգուն էր, լայնութիւնն էլ՝ քսան կանգուն: Նա սրահը
պատեց մաքուր ոսկով եւ քերովբէներով՝ ծախսելով վեց հա-
րիւր փաղանդ ոսկի: Ամէն մի մէխի կշիռը յիսուն սիկլ ու- 9
կի էր: Վերնատունը նոյնպէս պատեց ոսկով: Սրբութիւննե- 10
րի սրբութեան դահլիճում երկու քերովբէներ պատրաստեց եւ
դրանք պատեց ոսկով: Քերովբէների թելերի երկարութիւնը 11
քսան կանգուն էր. ամէն մի թելը՝ հինգ կանգուն, կպած սրա-
հի պատին, եւ միւս թելը եւս՝ հինգ կանգուն, կպած միւս քե-
րովբէի թելին: Միւս քերովբէի թելը նոյնպէս հինգ կանգուն 12
էր, կպած սրահի պատին, եւ միւս թելը եւս՝ հինգ կանգուն,
կպած միւս քերովբէի թելին: Երկու քերովբէների թելերը փա- 13
րածուած վիճակում քսան կանգուն էին: Նրանք կանգնած էին
իրենց ուրբերի վրայ, իսկ նրանց դէմքերը նայում էին սրահի
կողմը: Նա վարագոյրները պատրաստեց կապուտակ, ծիրա- 14
նի, կարմիր կտորներից ու բեհեզից, որոնց վրայ քերովբէներ
էին հիւսուած: Տան առաջ երկու սիւներ կանգնեցրեց երե- 15
սունհինգ կանգուն բարձրութեամբ եւ նրանց վրայ՝ խոյակներ,
որոնք հինգ կանգուն էին: Նա սրբարանում եղած շղթայաձև 16
զարդերի նման զարդեր պատրաստեց ու դրեց սիւների գլուխ-
ներին: Նռան հարիւր ծաղկաբողբոջներ սարքեց ու դրեց շղթա-
յաձև զարդերի վրայ: Տաճարի առաջ սիւներ կանգնեցրեց. 17
մէկը՝ աջից, միւսը՝ ձախից: Աջ կողմինը կոչեց Ուղղութիւն, իսկ
ձախ կողմինը՝ Զօրութիւն:

Նա պղնձէ գոհասեղան պատրաստեց քսան կանգուն եր- 4
կարութեամբ, քսան կանգուն լայնութեամբ ու փասը կանգուն
բարձրութեամբ: Չուլածոյ մեծ աւազանը շինեց փասը կան- 2
գուն փրամագծով, շրջանաձև, հինգ կանգուն բարձրութեամբ
եւ երեսուն կանգուն շրջագծով: Դրա փակ շուրջանակի կա- 3
յին ձուլածոյ եզներ, որոնք փասը կանգուն փրամագծով շրջա-

- 4 պարել էին այն: Զուարակները միաձոյլ էին: Զուարակները
փասաներկու հապ էին. երեքը նայում էին հիսիս, երեքը
նայում էին արեւմուտք, երեքը նայում էին հարաւ, երեքը նա-
յում էին արեւելք: Աւագանը փեղադրուած էր դրանց վրայ, եւ
5 դրանց գաւակներն ուղղուած էին դէպի ներս: Մեծ աւագանի
խորութիւնը մէկ թիզ էր, նրա շուրթը բաժակի շրթի նման էր,
վրան շուշան ծաղիկներ էին քանդակուած, եւ երեք հազար չափ
6 փարողութիւն ուներ: Նա այս ամէնն աւարտեց: Նա պար-
աստեց փասը աւագան. հինգը դրեց աջ կողմը, հինգը՝ ձախ
կողմը, որ նրանց մէջ լուսնան ու ողողեն ողջակիզման գործիք-
ները, իսկ մեծ աւագանը նրա համար էր, որ քահանաները լու-
7 ացուեն դրա մէջ: Նա պարաստեց փասը ոսկէ աշտանակներ
ըստ եղած նմուշի եւ դրանք դրեց փաճարում. հինգը՝ աջ կող-
8 մը, հինգը՝ ձախ: Նա պարաստեց փասը գոհասեղաններ ու
դրեց փաճարի մէջ. հինգը՝ աջ կողմը, հինգը՝ ձախ: Պարաս-
9 տեց հարիւր ոսկէ փաշտեր: Նա պարաստեց քահանաների
սրահը, մեծ սրահն ու սրահի դռները եւ դրանց փեղկերը պա-
10 տեց պղնձով: Մեծ աւագանը գեպեղեց փաճարի աջ անկիւնը՝
11 ուղղուած դէպի արեւելք: Քիրամը պարաստեց գոհասեղա-
նի մեծ պարառաքաղները, կաթսաները, կասկարաներն ու գո-
հասեղանի ամբողջ սպասքը: Նա վերջացրեց այն բոլոր գոր-
ծերը, որ Սողոմոն արքան հրամայել էր պարաստել Աստու
12 փան մէջ: Քիրամը պարաստեց երկու սիւներն ու նրանց վր-
այի խոյակները, սիւների խոյակների վրայի երկու վերնախա-
րիսխները, երկու վանդակապար ցանցերը, որ ծածկում էին
վերնախարիսխների խոյակները, եւ որոնք սիւների գլխին էին:
13 Նա պարաստեց նաեւ չորս հարիւր ոսկէ զանգակներ երկու
վանդակապար ցանցերի համար եւ նռան ծաղկաբողբոջների
երկու շարքեր ամէն մի վանդակապար ցանցի համար, որպէս-
զի դրանցով ծածկեն սիւների վրայ դրուած երկու խոյակնե-
14 րը: Նա պարաստեց փասը խարիսխներն ու խարիսխների
15 վրայ դրուած աւագանները, մի աւագանն իր փակ գրնուող
16 փասներկու զուարակներով, կասկարաները, վերցնելու ձողե-
րը, կաթսաները, մեծ պարառաքաղներն ու դրանց ամբողջ
սպասքը, որ Քիրամն էր պարաստել, եւ փարաւ Սողոմոն-
17 նի մօտ՝ Տիրոջ փունը: Այդ բոլորն արքան ձուլել փուեց մա-
քուր պղնձից Յորդանան գետի հովտում գրնուող մի ընդար-

ձակ վայրում, Սոքոթի փանը, Սարերի բնակավայրում, թանձր հողի մեջ: Սողոմոնն այս ամբողջ սպասքը մեծ քանակությամբ պարասպեց, քանի որ պղինձը չափ ու սահման չունի: Սողոմոնը պարասպեց Տիրոջ փան ամբողջ սպասքը, ոսկե գոհասեղանն ու այլ սեղաններ, որոնց վրայ առաջաւորութեան հաց պէքք է դրուէր, աշտանակները, լոյսի ճրագները, որոնք, ըստ ընդունուած կարգի, վառուում էին սրբարանի դիմաց եւ մաքուր ոսկուց էին պարասպուած: Նա պարասպեց նաեւ կանթեղները, ունելիները, փաշտերը, խնկամաններն ու բուրվառները, որոնք նոյնպէս մաքուր ոսկով էին սարքուած, Սրբութիւնների սրբութեան դահլիճի ներսի դռներն ու փաճարի դռները, որոնք ոսկուց էին:

Սողոմոնն աւարելով Տիրոջ փան կառուցման ամբողջ գործը՝ իր հայր Դաւթի սրբութիւնները, արծաթն ու ոսկին եւ սպասքը փարաւ ներս ու դրեց Տիրոջ փան զանձարանը: Այն ժամանակ Սողոմոնը Երուսաղէմում հաւաքեց Իսրայէլի բոլոր ծերերին, ցեղերի իշխաններին ու իսրայէլացիների փոհների առաջնորդներին, որ Տիրոջ ուխտի փապանակը հանեն Դաւթի քաղաքից, այսինքն՝ Սիոնից: Տօն կատարելու համար եօթներորդ ամսին արքայի մօտ հաւաքուեցին Իսրայէլի բոլոր փղամարդիկ: Եկան Իսրայէլի բոլոր ծերերը: Բոլոր ղեւփացիները վերցրին փապանակը, վկայութեան խորանն ու խորանում եղած ամբողջ սուրբ սպասքը, եւ քահանաներն ու ղեւփացիները փարան դրանք: Սողոմոն արքան, բոլոր իսրայէլացիները, աստուածավախ եւ փապանակի առջեւ հաւաքուած մարդիկ զուարակներ ու ոչխարներ մորթեցին, որոնց թիւն անհնար էր հաշուել շարութեան պարճառով: Ղեւփացիները Տիրոջ ուխտի փապանակը փարան ներս ու դրեցին իր փեղը՝ փաճարի սրբարանում, այն է՝ Սրբութիւնների սրբութեան մէջ, քերովբէների թելերի փակ: Քերովբէներն իրենց թելերը փարածելով փապանակի վրայ՝ վերելից ծածկում էին փապանակն ու այն վերցնելու ձողերը: Ձողերը շուրջը բռնել էին եւ դրանց ծայրերը երեւում էին միայն Սրբութիւնների սրբութիւնից, իսկ դրսից չէին երեւում: Դրանք մինչեւ այսօր էլ այնպէս են: Տապանակի մէջ ոչինչ չկար, բացի երկու փախարակներից, որ Մովսէսն էր դրել այնպէս Քորէում: Դրանցով Տէրն ուխտ էր դրել իսրայէլացիների հետ, երբ նրանք դուրս էին գալիս Եգիպտոսից:

11 փոսից: Երբ քահանաները սրբարանից դուրս եկան (քանի
որ այնպեղ գտնուող բոլոր քահանաներն էլ սրբագործուել էին
12 եւ չէին նշանակուած ըստ իրենց ամենօրեայ սպասաւորութեան),
բոլոր սաղմոսերգու ղեւարացիները՝ Ասափի, Եմանի եւ
Իդիթոմի որդիները, նրանց որդիներն ու նրանց եղբայրները,
բեհեզէ պարմուճաններ հագած, պալիղներով, քնարներով,
սրինգներով զոհասեղանի արեւելեան կողմը կանգնեցին:
13 Նրանց հետ կային հարիւր քսան քահանաներ, որոնք փող էին
հնչեցնում: Փող հնչեցնողները, սաղմոսերգուները միաբերան
իրենց ձայնը բարձրացնելով՝ ասում էին. «Գովերգեցէ՛ք եւ օրհնեցէ՛ք
Տիրոջը»: Եւ երբ նրանք փողերի, ծնծղաների ու նուագարանների
նուագակցութեամբ իրենց ձայնը բարձրացրին, կրկնեցին. «Գովերգեցէ՛ք
Տիրոջը եւ օրհնեցէ՛ք, քանզի նա բարի է, եւ յափտեան է նրա ողորմածութիւնը»: Այն ժամանակ Տիրոջ
14 փունը լցուեց Նրա փառքի ամպով, եւ քահանաները չէին կարողանում
պաշտամունք կատարել ամպի պարճառով, քանզի Տիրոջ փառքը
լցրել էր Աստուծու փունը:

6 Այն ժամանակ Սողոմոնը խօսեց՝ ասելով. «Տէրն ասաց, թէ
2 ինքը բնակում է մառախուղի մէջ, բայց ես փուն շինեցի քո անուանը
իրբեւ սրբութիւն քեզ, պապրասպեցի, որ այնպեղ բնակուես
3 յափտեան»: Արքան երեսը դարձրեց դէպի ժողովուրդը, օրհնեց
Իսրայէլացի բոլոր ժողովականներին: Իսրայէլացի բոլոր ժողովականները
4 նրա շուրջն էին կանգնած: Արքան ասաց. «Օրհնեալ է Իսրայէլի Տէր
Աստուծոյ, որն ինչ որ ասել էր իր բերանով իմ հայր Դաւթին,
5 այն էլ կատարեց իր ձեռքով: Նա ասել էր. «Այն օրուանից, ինչ իմ ժողովրդին
հանեցի Եգիպտոսի երկրից, Իսրայէլի բոլոր ցեղերին պատկանող ոչ մի քաղաք
չընտրեցի, որ ինձ համար այնպեղ փուն շինուի, որ իմ անունն
այնպեղ լինի, որեւէ մէկին չընտրեցի, որ Իսրայէլի իմ ժողովրդի
6 առաջնորդը լինի: Նիմա Երուսաղէմն ընտրեցի, որ իմ անունն
այնպեղ լինի, եւ Դաւթին ընտրեցի, որ Իսրայէլի իմ ժողովրդի
7 վրայ լինի»: Իմ հայր Դաւիթը ցանկութիւն ուներ Իսրայէլի Տէր
Աստուծու անուան փուն շինել, ուստի Տէրն ասաց իմ հայր Դաւթին.
8 «Ցանկութիւն ունես իմ անուան փուն կառուցելու. լաւ է, որ
9 այդ բանը սրբուող կայ: Սակայն դու չէ, որ ինձ համար փուն
պիտի շինես, այլ՝ որդիդ, որ քեզնից է ծնուելու, նա է, որ իմ
10 իմ անուան փուն է շինելու»: Աստուծոյ իր ասած խօսքը

կապարեց, եւ ես, ահա, հօրս փոխարինեցի՝ նստեցի Իսրայելի
 աթոռին, ինչպէս Տէրն էր ասել, շինեցի Իսրայելի Տէր Աստու
 անուան այս տունը, այնպէղ դրեցի քապանակն այն ուխտի, 11
 որ Տէրը կնքեց իսրայէլացիների հետ»։ Սողոմոնը Իսրայելի 12
 բոլոր ժողովականների ներկայութեամբ կանգնեց Տիրոջ գո-
 հասեղանի առջեւ եւ բարձրացրեց իր ձեռքերը։ (Սողոմոնը 13
 պղնձէ պատուանդան էր պապրաստել ու դրել քաճարի սրա-
 հի մէջքեղում։ Նրա երկարութիւնը հինգ կանգուն էր, լայնու-
 թիւնը՝ հինգ կանգուն, եւ բարձրութիւնը՝ երեք կանգուն)։ Դրա
 վրայ կանգնելով՝ նա Իսրայելի բոլոր ժողովականների առջեւ
 ծնրադրեց եւ իր ձեռքերը դէպի երկինք մեկնելով՝ ասաց. «Իս- 14
 րայելի Տէր Աստուած, չկայ քեզ նման Աստուած երկնքում ու
 երկրի վրայ, դու պահում ես ուխտն ու ողորմածութիւնը բոլոր
 նրանց, որոնք ամբողջ սրտով ընթանում են քո առջեւից։ Դու 15
 քո ծառային՝ իմ հայր Դաւթին փուած խոստումդ կապարեցիր.
 ինչ որ քո բերանով ասել էիր, այսօր քո ձեռքով կապարեցիր։
 Արդ, Իսրայելի Տէր Աստուած, կապարիր այն, ինչ խոստացել 16
 էիր իմ հօրը՝ քո ծառայ Դաւթին՝ ասելով. «Քեզ համար երբեք
 չի պակասելու մարդ, որ նստի Իսրայելի գահի վրայ, միայն
 թէ քո որդիները չշեղեն իրենց ճանապարհները՝ ընթանան իմ
 առջեւից, ինչպէս դու ես ընթացել իմ առջեւից»։ Արդ, Իսրայէ- 17
 լի Տէր Աստուած, Դաւթին ասած խօսքդ թող ի կապար ածուի։
 Բայց եթէ Աստուած իրօք բնակուելու է երկրի վրայ, մարդկանց 18
 մէջ (երբ երկինքն ու երկինքների երկինքը բաւական չեն նրան
 փեղաւորելու համար), ապա ի՞նչ է իմ շինած այս տունը։ Արդ, 19
 Տէր Աստուած, ունկնդրիր քո ծառայի աղօթքին ու խնդրանքին,
 լսիր քո ծառայի՝ քո առջեւ այսօր արած աղաչանքներն ու ա-
 ղօթքները, որպէսզի քո աչքն ու միտքը օր ու գիշեր լինեն այս 20
 փան վրայ, այն փեղի վրայ, որի համար ասացիր, թէ քո անունն
 ես հաստատելու դրա մէջ, որպէսզի այս փեղում լսես քո ծա-
 ռայի աղաչական աղօթքը։ Արդ, լսիր քո ծառայի եւ Իսրայելի 21
 քո ժողովրդի խնդրանքը, այսպէղ կապարուած աղաչանքը, եւ
 լսելով երկնքում՝ քո բնակութեան վայրում, ունկնդիր եղիր ու
 ողորմած։ Եթէ մի մարդ մեղանչի իր մերձատրի հանդէպ, եւ 22
 նրանից պահանջեն, որ նա երդում փայ, ապա թող գայ կանգնի
 քո գոհասեղանի առջեւ, այս փան մէջ, եւ դու երկնքում լսելով՝ 23
 կապարիր քո ծառաների դափը, արժանի՛ն հափուցիր անօրէ-

նին, իր գլխին թափիր նրա արածը, արդարացրո՛ւ արդարին
 24 եւ հապուցի՛ր ամէն մէկին ըստ իր արդարութեան չափի: Եթէ
 Իսրայէլի քո ժողովուրդը թշնամիներից հալածուի, քո դէմ մե-
 ղանջի եւ ապա դառնայ ու քո անուանը փառք փայ, աղօթքի
 25 կանգնի ու պաղապի քո առջեւ այս փան մէջ, ապա դու լսի՛ր
 երկնքից, քաւիր Իսրայէլի քո ժողովրդի մեղքերը, վերադարձ-
 26 րո՛ւ նրան այն երկիրը, որ նրանց հայրերին եւ փուլէ: Եթէ
 նրանք մեղանջեն քո դէմ, եւ այդ պատճառով երկինքը փակուի,
 ու անձրեւ չգայ, բայց այս փեղում քեզ աղօթք անեն, փառաբա-
 նեն քո անունը եւ իրենց մեղքերից դարձ կապարեն (քանի որ
 27 դու կարող ես նկուն դարձնել նրանց), ապա լսի՛ր նրանց երկն-
 քից, ների՛ր քո ծառաների եւ Իսրայէլի քո ժողովրդի մեղքերը,
 նրանց ցոյց փուր բարի ճանապարհը, որով պէտք է ընթա-
 նան, եւ քո ժողովրդին որպէս ժառանգութիւն փրուած երկրին
 28 անձրեւ պարգեւիր: Երբ սով կամ մահ լինի երկրի վրայ, ե-
 րաշտ, դեղնախտ, մորեխ կամ թրթուր, եւ երբ թշնամին նրանց
 նեղի իրենց իսկ քաղաքների շրջակայքում, որեւէ աղէտ լինի,
 29 կամ համաճարակ, երբ որեւէ մէկը կամ Իսրայէլի քո ժողովուր-
 դը աղօթք կամ պաղապանք անի եւ իմանալով իր բորոքութիւ-
 նը կամ հիվանդութիւնը՝ իր ձեռքերը երկարի դէպի այս փունը,
 30 ապա դու երկնքում՝ քո բնակութեան վայրում լսի՛ր ու բժշկի՛ր եւ
 ամէն մէկին փո՛ր իր սրտի կամեցածը, ինչպէս որ դու ես ճանա-
 չում նրա սիրտը (քանզի միայն դո՛ւ գիտես մարդկանց սրտերը),
 31 որպէսզի նրանք վախենան քեզնից ու քո ճանապարհներով ըն-
 թանան բոլոր այն օրերին, որ կ'ապրեն նրանց հայրերին փրու-
 33 ած երկրում: Երբ մի օտարական, որ Իսրայէլի քո ժողովրդից
 չէ, բայց քո մեծ անուան, քո զօրեղ ձեռքի, քո հզօր բազկի հա-
 մար եկել է հեռաստանից ու աղօթքի կանգնել այս վայրում,
 34 ապա դու լսի՛ր երկնքից, քեզ համար պապրաստուած բնակու-
 թեան վայրից եւ արա՛ այն ամէնը, ինչ օտարականը կը խնդրի
 քեզնից, որպէսզի աշխարհի բոլոր ժողովուրդները ճանաչեն քո
 անունը, վախենան քեզնից այնպէս, ինչպէս Իսրայէլի քո ժողո-
 վուրդը, եւ գիտենան, որ քո անունով է կոչուած իմ շինած այս
 35 փունը: Երբ քո ժողովուրդը պապերագմի ելնի իր թշնամիներ-
 րի դէմ այն ճանապարհով, որով դու կ'ուղարկես նրանց, եւ երբ
 նրանք աղօթեն քեզ՝ իրենց հայեացքն ուղղելով դէպի քո այս
 ընտրած քաղաքն ու դէպի այս փունը, որ շինել եմ քո անուան

համար, ապա երկնքից կը լսես նրանց պաղապանքներն ու ա- 36
 ղօթքները եւ կը պաշտպանես նրանց իրաւունքը: Երբ քո դէմ 37
 մեղանչեն (քանզի մարդ չկայ, որ մեղք չգործի), եւ դու հալածես
 նրանց ու թշնամիների ձեռքը մաքնես, երբ գերևարելով նրանց
 փանեն թշնամիների հեռաւոր կամ մօփիկ երկիրը, եւ գերու- 38
 թեան փարուած երկրում նրանք զոջան, դարձի գան ու քեզ
 աղաչեն իրենց գերութեան մէջ՝ ասելով՝ «Մեղք եւ անօրէնու-
 թիւն ենք գործել», իրենց գերութեան երկրում դէպի քեզ դարձ 39
 կապարեն իրենց ամբողջ սրբով ու հոգով, մեր հայրերին փո-
 ւած քո երկրի, քո ընտրած քաղաքի եւ քո անուան համար իմ
 շինած փան կողմը նայելով՝ աղօթեն, ապա երկնքից՝ քո բնա- 40
 կութեան վայրից, լսիր նրանց աղօթքներն ու պաղապանքները,
 պաշտպանիր նրանց իրաւունքը եւ ներիր քո դէմ մեղանչած ժո-
 դովրդին: Արդ, Տէր, թող քո աչքերը բաց լինեն եւ քո ականջ- 41
 ները՝ սուր, որ լսես այսպեղ արուած պաղապանքները: Արդ, 42
 Տէր Աստուած, դու եւ քո սրբութեան փապանակը ելէք եկէք
 ձեր հանգստութեան վայրը. քո քահանաները, Տէր Աստուած, 43
 փրկութիւն թող հագնեն, եւ քո որդիները ցնծան բարութեան 44
 մէջ: Տէր Աստուած, երես մի՛ դարձրու քեզնից օծուածից, յիշիր 45
 քո ծառայ Դաւթին քո ողորմածութեամբ»:

Երբ Սողոմոնը վերջացրեց աղօթքը, երկնքից կրակ իջաւ եւ 7
 լափեց ողջակէզներն ու զոհերը: Տիրոջ փառքը լցրեց փաճա- 2
 րը, եւ այդ ժամանակ քահանաները չէին կարողանում մտնել
 Տիրոջ փռնը, քանզի Տիրոջ փառքը լցրել էր փաճարը: Բոլոր 3
 իսրայէլացիները փեսան իջնող կրակն ու Տիրոջ փառքը փա-
 ճարի վրայ: Նրանք երեսնիվայր ընկան սալայափակի վրայ,
 երկրպագեցին եւ օրհնեցին Տիրոջը, քանզի նա բարի է, իսկ
 նրա ողորմածութիւնը՝ յաւիտեան: Արքան եւ ամբողջ ժողո- 4
 վուրդը Տիրոջ առջեւ զոհեր մաքուցեցին: Սողոմոնը քսաներ- 5
 կու հազար զուարակ եւ հարիւր քսան հազար արածող ոչխար
 զոհ մաքուցեց: Արքան եւ ամբողջ ժողովուրդը փաճարի նաւա-
 կափիքն արեցին: Քահանաներն ըստ իրենց սպասաւորութե- 6
 ան պաշտօնի էին կանգնած, իսկ ղեկագիները նուագարաննե-
 րով փառաբանում էին Տիրոջը փրկունական եւ Դաւիթ արքայի
 յօրինած երգերով, քանզի Նրա ողորմածութիւնը յաւիտեան է:
 Նրանք կապարում էին Դաւթի յօրինած օրհնաբանութիւնները,
 իսկ քահանաները նրանց դիմաց փողեր էին հնչեցնում: Ամբողջ

- 7 Իսրայելը ուրբի վրայ էր: Սողոմոնը սրբագործեց Տիրոջ փան
սրահի մէջտեղը, որովհետեւ այնտեղ մատուցեց ողջակէզներն
ու խաղաղութեան գոհերի ճարպերը. Սողոմոնի պատրաստած
պղնձէ գոհասեղանը չէր կարող փեղաւորել ողջակէզները, ըն-
8 ծաներն ու ճարպերը: Այդ ժամանակ Սողոմոնը եօթը օր փօն
կատարեց: Բոլոր իսրայէլացիները՝ շատ մեծ բազմութեամբ,
Եմաթի մուրքից մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղափը նրա հետ էին:
9 Ութերորդ օրը հանդիսաւոր ժողով արեցին, քանզի գոհասե-
ղանի նաւակաւորքը եօթը օր փօնեցին, իսկ եօթներորդ ամսի
քսաներեքին նա ժողովրդին ուրախութեամբ եւ բարի սրտով
արձակեց իրենց վրանները, որովհետեւ Տէրը բարիք էր գործել
11 Դաւթի, Սողոմոնի ու Իսրայէլի իր ժողովրդի համար: Սողո-
մոնն աւարտեց Տիրոջ փան եւ արքունի փան կառուցումը, եւ
ամէն ինչ, որ Սողոմոնի սիրտը կամեցել էր Տիրոջ փան եւ իր
12 փան համար կատարել, յաջողուեց: Այդ նոյն գիշեր Աստուած
երեւալով Սողոմոնին՝ ասաց նրան. «Լսեցի քո աղօթքը եւ այդ
փեղն ինձ համար ընտրեցի որպէս գոհաբերութիւնների փուն:
13 Եթէ երկինքը փակեմ, ու անձրեւ չլինի, եթէ հրամայեմ, որ մո-
14 թեխն ուրի ծառերը, եթէ մահ առաքեմ իմ ժողովրդին, եւ եթէ
իմ ժողովուրդը, որի վրայ իմ անունն է դրուած, զոջայ, աղօթի
եւ իմ երեսը փնտռի ու յետ դառնայ իր չար ճանապարհներից,
ես էլ երկնքից կը լսեմ, կը ներեմ նրանց եւ կը բուժեմ նրանց
15 երկիրը: Այժմ իմ աչքերը բաց կը լինեն, եւ իմ ականջները՝
16 սուր, որ լսեմ այս փեղում կատարուող աղօթքը: Ահա ընտրե-
ցի եւ սրբագործեցի այս փունը, որպէսզի իմ անունը այստեղ
լինի յաւիտեան, իմ աչքերն ու սիրտը այստեղ լինեն ընդմիշտ:
17 Եթէ դու իմ առջեւից ընթանաս քո հայր Դաւթի նման եւ կատա-
րես այն ամէնը, ինչ պարգամել եմ քեզ՝ պահես իմ հրաման-
18 ներն ու օրէնքները, քո թագաւորութեան աթոռը հաստատուն
կը պահեմ, ինչպէս ուխտ էի դրել քո հայր Դաւթի հետ՝ ասելով.
«Քեզնից յետոյ Իսրայէլի վրայ իշխող մարդ չի պակասելու»:
19 Իսկ եթէ դուք յետ դառնաք ու մոռանաք իմ հրամաններն ու
պարտութիւնները, որ ձեր առաջ եմ դրել, գնաք պաշտէք օտար
աստուածներ ու երկրպագէք նրանց, ապա ես ձեզ կը վերաց-
20 նեմ այն երկրից, որը փուել եմ ձեզ, եւ այս փունը, որ սրբա-
գործել եմ իմ անուան համար, կը վերացնեմ, ծաղրանքի ա-
ռարկայ կը դարձնեմ ու խայտառակ կ'անեմ բոլոր ազգերի մէջ

այս բարձրաշէն փունը. եւ ով որ անցնի այս փան կողքով, կը 21
զարմանայ ու կ'ասի. «Ինչո՞ւ Տէրն այս բանն արեց այս երկրին
ու այս փանը»: Եւ մարդիկ կը պատասխանեն. «Որովհետեւ 22
նրանք լքեցին իրենց հայրերի Տէր Աստուծոն, որը նրանց հանել
էր եգիպտացիների երկրից, օտար աստուածներ ընդունեցին
եւ նրանց երկրպագեցին ու ծառայեցին: Դրա համար էլ Նա
նրանց վրայ բերեց այդ բոլոր չարիքները»:

Պատահեց այնպէս, որ Սողոմոնը Տիրոջ փունն ու իր փու– 8
նը կառուցելուց քսան փարի յետոյ վերակառուցեց այն քա– 2
ղաքները, որ Քիրամը փուել էր իրեն, եւ այնպեղ բնակեցրեց
խորայելացիներին: Սողոմոնը եկաւ Սոբայի Եմաթ բնակա– 3
վայրը, ամրացրեց այն, անապատում կառուցեց Թադմորը եւ 4
Եմաթում շինեց ամրութիւններով քաղաքներ: Նա Վերին Բե– 5
թորոն ու Ներքին Բեթորոն քաղաքները վերակառուցեց ա–
մուր պարիսպներով, դռներով ու նիզերով: Նա կառուցեց 6
Բալաաթն ու իրեն պատկանող բոլոր ամրացուած քաղաքները,
մարտակառքերի ու հեծեալների բոլոր քաղաքները: Ամէն ինչ,
որ Սողոմոնը կամեցաւ, ըստ իր ցանկութեան շինեց Երուսա–
ղէմում, Լիբանանում եւ իր ամբողջ թագաւորութեան մէջ: Ոչ 7
խորայելացի բոլոր մարդկանց, որոնք մնացել էին քերպացիե–
րից, ամորիացիներից, փերեզացիներից, խեւացիներից եւ յե–
բուսացիներից, Իսրայէլի կազմակերպած կոտորածից յետոյ 8
երկրում վերապրած նրանց որդիներին Սողոմոնը հարկափու
դարձրեց. եւ այդպէս է մինչեւ այսօր: Սողոմոնն իսրայէ– 9
լացիներից իր թագաւորութեան համար ծառաներ չվերցրեց,
որովհետեւ նրանք պատերազմողներ, հզօր իշխաններ, մար–
տակառքերի ու հեծեալների հրամանաւարներ էին: Սրանք, 10
թուով երկու հարիւր յիսուն հոգի, Սողոմոնի թագաւորութեան
գլխաւոր իշխանները՝ ժողովրդի ղեկավարներն էին: Սողոմո– 11
նը փարաւոնի դստերը հանելով Դաւթի քաղաքից՝ բերեց այն
փունը, որ կառուցել էր նրա համար: Նա ասում էր. «Իմ կինը
չպէտք է բնակուի Իսրայէլի արքայ Դաւթի քաղաքում, որով–
հետեւ սուրբ է այն քաղաքը, ուր Տիրոջ փապանակն է մտել»: 12
Այն ժամանակ Սողոմոնը Տիրոջը ողջակէզներ մատուցեց փա–
ճարի դիմաց իր շինած զոհասեղանի վրայ, որի վրայ, ամեն– 13
օրեայ կարգի համաձայն, ըստ Մովսէսի պատուիրանների, ող–
ջակէզ պիտի մատուցուէր շաբաթ օրերին, ամսուայ սկզբին ու

14 քարեկան երեք փոներին՝ Բաղարջակերաց փոնին, Շաբաթ–
 ների փոնին եւ Տաղաւարահարաց փոնին: Նա, Դաւթի կար–
 գադրութեան համաձայն, քահանաների դասերը որոշեց ըստ
 իրենց սպասատրութեան. ղեւրացիները նշանակուեցին իրենց
 պարտականութիւնների վրայ, որ օրհներգեն ու ծառայեն քա–
 հանաների առջեւ ըստ ամէն մի օրուայ կարգի: Դռնապաններ
 կարգուեցին քարբեր դռների վրայ ըստ իրենց դասերի, քանզի
 15 այդպէս էր Աստուծոյ մարդո՛ւ Դաւթի ցուցումը: Նրանք զանց
 չարեցին արքայի այն ցուցումները, որ քրուել էին քահանա–
 ների, ղեւրացիների, գանձարանի եւ ամէն ինչի վերաբերեալ:
 16 Այսպիսով աւարտուեց Սողոմոնի՝ Տիրոջ համար փուն կառու–
 17 ցելու ամբողջ գործը սկզբից մինչեւ վերջ: Այն ժամանակ Սո–
 ղոմոնը գնաց Գասիոնգաբեր եւ Ելամ, որը Նրեաստանի ծովե–
 18 զերքին էր: Քիրամը իր ծառաների միջոցով նաւեր ուղարկեց
 ու մարդիկ, որ ծովի վրայ նաւարկել գիպէին: Նրանք Սողոմոնի
 ծառաների հետ գնացին Սոփերա եւ այնպէտից բերեցին չորս
 հարիւր յիսուն փաղանդ ոսկի ու եկան Սողոմոն արքայի մօտ:

9 Սաբայի թագուհին լսելով Սողոմոնի համբարը՝ շար մեծ
 զօրքով եւ խնկերով, բազում ոսկով ու թանկարժէք քարե–
 րով ծանրաբեռնուած ուղտերով եկաւ Երուսաղէմ, որ Սողո–
 մոնին փորձի հանելուկներով: Նա եկաւ Սողոմոնի մօտ եւ նրա
 2 հետ խօսեց այն ամենի մասին, որ մտքում ունէր: Սողոմոն–
 ը պատասխանեց նրա բոլոր հարցերին. եւ չգրնուեց ոչ մի
 3 հարց, որին Սողոմոնը պատասխանած չլինէր: Սաբայի թա–
 գուհին փեսաւ Սողոմոնի իմաստութիւնը, նրա կառուցած փու–
 4 նը, սեղանների վրայ դրուած ուրելիքները, նրա իշխանների
 զբաղեցրած աթոռներն ու աստիճանակարգումը, նրա պաշտօ–
 նեաների պատմութեանները, նրա մատուցակներին ու նրանց
 զգեստները եւ այն ողջակէզները, որ Տիրոջ փանը նա մատու–
 5 ցում էր, եւ ապշելով ասաց արքային. «Ճշմարիտ էր այն, ինչ
 լսել էի իմ երկրում քո խօսքերի ու քո իմաստութեան մա–
 6 սին: Եւ չէի հաւատում ասուած խօսքերին, մինչեւ որ եկայ
 ու աչքերովս տեսայ, որ ինձ չեն պատմել քո իմաստութե–
 ան նոյնիսկ կէսի մասին: Դու աւելի իմաստուն ես, քան ես
 7 լսել եմ: Երանելի են քո մարդիկ, երանելի են քո կանայք
 եւ պալատական այդ ծառաները, որ միշտ քո առաջ կանգ–
 8 նած են ու լսում են քո իմաստութիւնը: Օրհնեալ լինի Տէր

Աստուածը, որ քեզ հաւանելով՝ քեզ է յանձնել քո ժողովրդի թագաւորութեան աթոռը, քանզի քո Տէր Աստուածը Իսրայէլին սիրելիու պարճառով ու նրան յաւիտեան հաստատելու համար քեզ է նրանց վրայ թագաւոր դրել, որ իրաւունք ու արդարութիւն գործադրես»։ Սաբայի թագուհին արքային հարիւր 9 քսան տաղանդ ոսկի տուեց, չափազանց շատ խունկ եւ թանկարժէք քարեր։ Սաբայի փիկնոջ՝ Սողոմոն արքային տուած խնկից լաւ խունկ չի եղել։ Սողոմոնի ծառաներն ու Քիրամի 10 ծառաները Սոփերից Սողոմոնին բերեցին ոսկի, նոճու փայտ եւ թանկարժէք քարեր։ Արքան նոճու փայտից Տիրոջ տան 11 ու արքայի տան համար աստիճաններ սարքեց եւ երգիչների համար քնարներ ու տալիղներ, որոնց նմանը դրանից առաջ Յուդայի երկրում չէր եղել։ Սողոմոն արքան Սաբայի փիկնոջը 12 տուեց ամէն ինչ, որ նա ցանկացաւ ու խնդրեց, շատ աւելի, քան այն, ինչ թագուհին տուել էր Սողոմոն արքային։ Եւ թագուհին վերադարձաւ իր երկիրը։ Մէկ տարում Սողոմոնի 13 համար բերուած ոսկու կշիռը վեց հարիւր վաթսունվեց տաղանդ էր, չհաշուած կառավարիչների, վաճառականների բերածները։ Սողոմոն արքային ոսկի ու արծաթ էին բերում նաեւ Արաբիայի բոլոր թագաւորները, երկրի իշխանները։ Սողոմոն 15 արքան ոսկուց երեք հարիւր կռածոյ վահան պարաստեց՝ ամէն մի վահանի համար օգտագործելով վեց հարիւր դահեկան մաքուր ոսկի։ Ոսկուց պարաստեց նաեւ երեք հարիւր 16 կռածոյ նիզակ՝ ամէն մի նիզակի համար օգտագործելով երեք հարիւր դահեկան։ Արքան դրանք դրեց Լիբանանի անտառի փայտից պարաստուած տան մէջ։ Արքան փղոսկրից մի մեծ 17 գահ պարաստեց եւ այն պատեց մաքուր ոսկով։ Գահը ունէր ոսկով ծածկուած վեց աստիճան։ Գահի նստատեղը այս եւ այն կողմից ունէր յենակներ, իսկ յենակների ծայրին կային երկու առիւծներ։ Վեց աստիճանների այս եւ այն կողմերում 19 կային տասներկու առիւծներ։ Այսպիսի գահ երբեք չէր եղել ոչ մի թագաւորութեան մէջ։ Սողոմոն արքայի ամբողջ սպասքը ոսկուց էր, եւ Լիբանանի անտառի փայտից պարաստուած տան ամբողջ սպասքը ոսկու շերտով էր պատուած։ Սողոմոնի օրօք արծաթը ոչինչ էր համարում, քանզի Սողոմոն 21 արքայի նաւը Քիրամի ծառաների հետ գնում էր Թարսիս, եւ երեք տարին մէկ Թարսիսից արքայի նաւը գալիս էր լի ոսկով,

22 արծաթով, փղոսկրով, կապիկներով ու սիրամարգերով: Սո-
 23 ղոմունը բոլոր թագաւորներին գերազանցեց ունեցուածքով եւ
 իմաստնութեամբ: Աշխարհի բոլոր թագաւորները ձգտում էին
 24 փութանալ Սողոմոնի երեսը, լսել նրա իմաստնութիւնը, որն Աս-
 րիայի քաղաքէն ելնալով ելնում էր նրա սրբոց: Նրանցից ամէն մէկը ամէն փարի
 25 բերում էր ընծաներ՝ արծաթէ անօթներ, ոսկէ անօթներ, պար-
 փայլող քանդակներ, զնուռ, խնկեր, ձիեր ու ջորիներ: Սողոմոնն ունէր
 քառասուն հազար մարակ ձիեր մարտականքերի համար եւ
 փասնէրկու հազար երիվարներ: Նա դրանք փրկաւորեց մար-
 փայլականքերի համար սահմանուած քաղաքներում. իսկ Երուսա-
 26 ղէմում Սողոմոնի մօտ մնացին որոշ քանակի մարակ ձիեր ու
 երիվարներ: Նա իշխում էր բոլոր թագաւորների վրայ Եփրատ
 27 գետից մինչեւ ալլազգիների երկիրն ու մինչեւ Եգիպտոսի սահ-
 մանները: Արքան Երուսաղէմում քարի չափ շաք ոսկի ու ար-
 28 ծաթ եւ դաշտում գտնուող մոլաթգնու չափ շաք մայրի փայտ
 29 կուտակեց: Սողոմոնի ձիերը բերում էին Եգիպտոսից եւ շաք
 ուրիշ երկրներից: Սողոմոնի պարմութեան մնացած մասը,
 սկզբից մինչեւ վերջը, գրում են Նաթան մարգարէի գրուածք-
 30 ներում, սիւնացի Աքիայի գրուածքներում, փեսանող Յովէլի՝
 Նաթաթի որդի Յերոբոամին վերաբերող փեսիքում: Սողո-
 31 մոնն ամբողջ Իսրայէլի վրայ իշխեց քառասուն փարի: Սողո-
 մոնը մեռաւ եւ նրան թաղեցին իր հօր՝ Դաւթի քաղաքում: Նրա
 փոխարէն թագաւորեց նրա որդին՝ Ռոբովամը:

10 Ռոբովամը եկաւ Սիւքէմ, որովհետեւ բոլոր իսրայէլացիներ-
 2 ըը եկել էին Սիւքէմ նրան թագաւոր դարձնելու: Երբ Նաթաթի
 որդի Յերոբոամը, որը Սողոմոն արքայի երեսից Եգիպտոս
 էր փախել ու բնակուել Եգիպտոսում, լսեց այս բանը, վերա-
 դարձաւ Եգիպտոսից: Մարդ ուղարկեցին ու կանչեցին նրան:
 3 Յերոբոամը եւ Իսրայէլի բոլոր ժողովականները եկան Ռո-
 4 բովամ արքայի մօտ եւ ասացին. «Քո հայրը ծանրացրել էր
 մեր լուծը: Արդ, թելեւացրո՛ւ հօրդ նշանակած փաժանակիր
 աշխատանքն ու մեր վրայ դրուած ծանր լուծը, որ քեզ ծառա-
 5 յենք»: Նա նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք եւ երեք օրից եկէ՛ք ինձ
 6 մօտ»: Ժողովուրդը գնաց: Ռոբովամ արքան հաւաքեց ծերե-
 րին, որոնք իր հօր՝ Սողոմոնի կենդանութեան օրօք կանգնում
 էին նրա առաջ, եւ ասաց. «Ի՞նչ էք կարծում, ի՞նչ խորհուրդ էք
 7 փայլիս, որ պարասխանեմ այս ժողովրդին»: Նրանք ասացին

նրան. «Եթէ այսօր այդ ժողովրդի նկալմամբ բարեացական լինես, հաճելի լինես եւ լաւ խօսքեր ասես նրանց, քեզ միշտ ծառայ կը լինեն»։ Նա, սակայն, անպետեց այն խորհուրդը, որ ձերերը փութել էին իրեն, եւ հարց փութեց իր հետ մեծացած փարեկից ընկերներին, որոնք իր առջեւ էին կանգնում։ Նա ասաց նրանց. «Ի՞նչ էք կարծում, ի՞նչ պատասխան փամ այս ժողովրդին, որ ինձ հետ խօսեց՝ ասելով. «Թերթեացրո՛ւ այն լուծը, որ քո հայրը դրել էր մեր վրայ»։ Նրա փարեկից ընկերները նրան ասացին. «Այսպէս կը խօսես այն ժողովրդի հետ, որ քեզ ասել է, թէ՝ «Քո հայրը ծանրացրեց մեր լուծը, իսկ դու այն թերթեացրո՛ւ մեր վրայից»։ Նրանց այսպէս կ'ասես. «Իմ ճկոյթն ատելի հասար է, քան իօրս մէջքը։ Արդ, եթէ իմ հայրը ձեզ խրափել է ծանր լծով, ապա ես կ'աւելացնեմ ձեր լուծը։ Եթէ իմ հայրը խրափել է ձեզ գաւազաններով, ապա ես ձեզ կը խրափեմ կարիճներով»։ Յերոբովամը եւ ամբողջ ժողովուրդը երրորդ օրը եկան Ռոբովամի մօտ, ինչպէս որ ասել էր արքան. «Ինձ մօտ կը վերադառնաք երրորդ օրը»։ Արքան խստութեամբ պատասխանեց՝ անպետելով ձերերի խորհուրդը, եւ նրանց հետ խօսեց ըստ երիտասարդների խորհրդի՝ ասելով. «Իմ հայրը ձեր լուծը ծանրացրել էր, ես ատելացնելու եմ այն։ Իմ հայրը գաւազաններով էր ձեզ խրափել, ես ձեզ խրափելու եմ կարիճներով»։ Արքան չսեց ժողովրդին, որովհետեւ կործանումն Ասորունց էր սահմանուած, որպէսզի Տէրը հաստատի սիլոնացի Աքիայի բերանով իր ասած խօսքերը Նաբափի որդի Յերոբովամի եւ ամբողջ Իսրայէլի մասին. եւ արքան չսեց նրանց։ Ժողովուրդը պատասխանեց արքային՝ ասելով. «Ի՞նչ գործ ունենք Դաւթի հետ, կամ կիսելու ի՞նչ ժառանգութիւն՝ Յեսսէի որդու հետ։ Գնա՛ր քո վրանները, ո՛վ Իսրայէլ, եւ քո փա՛ն մասին հոգա, ո՛վ Դաւիթ»։ Եւ բոլոր իսրայէլացիները գնացին իրենց բնակավայրերը, իսկ Յուդայի երկրի քաղաքներում ապրող միւս իսրայէլացիները Ռոբովամին դարձրին իրենց թագաւոր։ Ռոբովամ արքան հարկերի վերակացու Ադոնիրամին ուղարկեց իսրայէլացիների մօտ, բայց սրանք նրան քարկոծեցին, ու նա մեռաւ։ Ռոբովամ արքան հազիւ կարողացաւ իր մարտակառքը բարձրանալ ու փախչել Երուսաղէմ։ Եւ իսրայէլացիները երես դարձրին Դաւթի փնից, ու այդպէս է մինչեւ այսօր։

11 Ռոբովամը եկաւ Երուսաղէմ, Յուդայի ու Բենիամինի քնե-
 րից հաւաքեց պատերազմի ընդունակ հարիւր ութսուն հազար
 երիտասարդներ եւ պատերազմեց Իսրայէլի դէմ, որ թագաւո-
 2 ռութիւնն իրեն վերադարձնի: Տէրը խօսեց Ասպծու մարդու՝
 3 Սամէասի հետ՝ ասելով. «Խօսի՛ր Սողոմոնի որդի Ռոբովամի
 եւ Յուդայի երկրի ու Բենիամինի երկրի բոլոր մարդկանց հետ՝
 4 ասելով. «Այսպէս է ասում Տէրը. մի՛ ելնէք ու մի՛ պատերազ-
 մէք ձեր եղբայրների դէմ, ամէն ոք թող վերադառնայ իր քու-
 նը, որովհետեւ այս բանը ինձնից եղաւ»: Նրանք լսեցին Տիրոջ
 5 խօսքը եւ եր դարձան Յերոբովամի վրայ արշաւելուց: Ռոբո-
 վամը բնակուեց Երուսաղէմում եւ պարսպապար քաղաքներ
 6 կառուցեց Նրէասարանում: Նա շինեց Բեթղեհէմը, Եփրանին,
 7, 8 Բեքովեան, Բեթսուրան, Սոկքովը, Օդոդամը, Գէթը, Մա-
 9, 10 րիսան, Զիփը, Ադորայիմը, Լաքիսը, Ազեկան, Սարաան,
 Աեղոնը եւ Քեբրոնը, որոնք Յուդայի երկրում ու Բենիամինի
 11 երկրում պարսպապար քաղաքներ էին: Նա պարիսպներով
 ամրացրեց դրանք, հրամանադարներ կարգեց դրանց վրայ,
 բոլոր քաղաքներում ուրելիքի՝ ձէթի ու գինու ամբարներ շինեց,
 12 վահաններ ու նիզակներ պատրաստեց եւ յաճախակի ամրաց-
 13 րեց այդ քաղաքները: Ռոբովամին էին պարկանում Յուդայի
 ու Բենիամինի երկրները: Ամբողջ Իսրայէլի մէջ զգնուող քա-
 հանաներն ու ղեւրացիները երկրի բոլոր ծայրերից նրա մօտ
 հաւաքուեցին, որովհետեւ ղեւրացիները իրենց սեփականու-
 թիւնը հանդիսացող բնակավայրերը լքեցին ու գնացին Յուդայի
 14 երկիրը՝ Երուսաղէմ. Յերոբովամն ու նրա որդիները զրկել էին
 15 նրանց Տիրոջն սպասաւորելու պարտականութիւնից: Նա իր
 պարտաստած բարձրադիր մեհեանների, կուռքերի, չաստուած-
 16 ների ու երինջների վրայ քրմեր նշանակեց: Նա Իսրայէլի ցե-
 ղերից առանձնացրեց բոլոր նրանց, ովքեր սրբանց փնտրում
 էին Իսրայէլի Տէր Ասպծուն: Սրանք եկան Երուսաղէմ, որ ի-
 17 րենց հայրերի Տէր Ասպծուն զոհեր մաքուցեն, եւ զօրացին
 Յուդայի երկրի թագաւորութիւնը: Երեք տարով հզօրացաւ Սո-
 ղոմոնի որդի Ռոբովամը, որովհետեւ նա երեք տարի ընթացաւ
 18 Դաւթի ու Սողոմոնի ճանապարհներով: Ռոբովամը կին առաւ
 Դաւթի որդի Յերիմութի դուստր Մոլթաթին ու Յեսսէի որդի Ե-
 19 դիաբի դուստր Աբիադին: Նրանք Ռոբովամի համար ծնեցին
 20 երեք որդիներ՝ Յերումին, Սամարիային ու Ալովին: Դրանից

յեպոյ նա ամուսնացաւ Աբեսաղոմի դուստր Մաաքայի հետ, եւ սա նրա համար ծնեց Աբիասին, Եթթիին, Իգային, Սալեմոթին: Ռոբովամը իր բոլոր կանանց ու հարճերի մէջ ամենից շար սի- 21
րեց Աբեսաղոմի դուստր Մաաքային: Նա ունէր փասնութ կին ու վաթսուն հարճ, որոնք նրա համար ծնեցին քսանութ տղա- 22
ներ ու վաթսուն աղջիկներ: Ռոբովամը Մաաքայից ծնուած Աբիային իշխան կարգեց նրա եղբայրների վրայ, քանզի նա-
պակ ունէր նրան թագաւոր դարձնել: Յուդայի ու Բենիամինի 23
երկրների բոլոր սահմաններում Ռոբովամն աւելի հզօր եղաւ, քան իր բոլոր որդիները, եւ ամրացուած քաղաքներում նրանց
տուեց ուրելիքի խիստ առաք պաշար եւ նրանց համար բազում
կանայք փնտռեց:

Երբ Ռոբովամի թագաւորութիւնը հաստատուն դարձաւ ու 12
հզօրացաւ, նա, նրա հետ նաեւ բոլոր իսրայէլացիները, անտե-
սեց Տիրոջ պատուիրանները: Եւ քանի որ նրանք մեղանջել էին 2
Տիրոջ դէմ, Ռոբովամի թագաւորութեան հինգերորդ տարում Ե-
գիպտոսի արքայ Սաւսակիմը յարձակուեց Երուսաղէմի վրայ
հազար երկու հարիւր մարտակառքերով ու վաթսուն հազար 3
հեծեալներով: Անթիւ էր Եգիպտոսից նրա հետ եկած բազմու-
թիւնը՝ լիբէացիներ, փրոգլոդացիներ, եթովպացիներ, որոնք 4
փրեցին Յուդայի երկրի ամրակուռ քաղաքներին: Եւ Սաւսա-
կիմը եկաւ Երուսաղէմ: Սամէաս մարգարէն եկաւ Ռոբովամի 5
եւ Յուդայի երկրների իշխանների մօտ, որոնք Սաւսակիմի ա-
հից հաւաքուել էին Երուսաղէմում, եւ ասաց նրանց. «Այսպէս
է ասում Տէրը. «Դուք ինձ լքեցիք, ուրեմն ես էլ ձեզ մատնե-
լու եմ Սաւսակիմի ձեռքը»: Իսրայէլի իշխաններն ու արքան 6
ամաչեցին եւ ասացին. «Արդար է Տէրը»: Երբ Տէրը փեսաւ, 7
որ զոջացին, ապա Տէրն ասաց Սամէասին. «Նրանք զոջացին,
ուրեմն ես նրանց չեմ կործանի, կարճ ժամանակով նրանց հան-
գիստ կը թողնեմ եւ իմ գայրոյթը Երուսաղէմի վրայ չեմ թափի:
Այսպիսով նրանք իմ ծառայութեան տակ կը մտնեն եւ կ'իմա- 8
նան, թէ ո՞րն է ինձ ծառայելու եւ երկրային թագաւորութիւննե-
րին ծառայելու փարբերութիւնը»: Եգիպտոսի արքայ Սաւսա- 9
կիմը եկաւ ու գրաւեց Տիրոջ տան գանձերը եւ փարաւ արքայի
տան բոլոր գանձերը: Նա գրաւեց նաեւ Մողոմոնի պարբաս-
տած ոսկէ վահանները: Ռոբովամը դրանց փոխարէն պղնձէ 10
վահաններ պարբաստեց եւ դրանք յանձնեց արքունի դռների

11 պահապանների պետերին: Երբ արքան մտնում էր Տիրոջ տու-
նը, մտնում էին նաեւ պահապաններն ու սուրհանդակները, եւ
12 պահապանները դրանք վերցնում փանում էին սուրհանդակնե-
րի ներկայութեամբ: Երբ Ռոբովամը գղջաց, Տիրոջ բարկու-
թիւնը նրանից վերացաւ, եւ նա իսպառ չկործանուեց, քանզի
13 Յուդայի երկրում բարի գործեր էլ կային կատարուած: Ռոբո-
վամը հզօրացաւ Երուսաղէմում ու թագաւորեց: Ռոբովամը քա-
ռասունմէկ տարեկան էր, երբ գահ բարձրացաւ: Նա փասնեօթը
տարի թագաւորեց Երուսաղէմում, այն քաղաքում, որ Տէրն ըն-
տրել էր Իսրայէլի բոլոր ցեղերի միջից, որպէսզի իր անունը
դնի դրա վրայ: Ռոբովամի ամոնացի մօր անունը Նոոմա էր:
14 Նա չարիք գործեց, որովհետեւ նրա սիրտը հակուած չէր Տիրոջ
կողմը: Ռոբովամի առաջին ու վերջին խօսքերը եւ գործերը
15 չէ՞ որ գրուած են Սամէաս մարգարէի ու Ադոլ քեսանողի
գրքերում: Յարապեւ պատերազմ էր մղում Ռոբովամի ու Յե-
16 րոբովամի միջեւ: Ռոբովամը մեռաւ ու թաղուեց իր նախնի-
17 ների մօտ, Դաւթի քաղաքում: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր
որդին՝ Աբիասը:

13 Յերոբովամի թագաւորութեան փասնութեանը տարում Յու-
2 դայի երկրի վրայ թագաւորեց Աբիասը: Նա Երուսաղէմում
թագաւորեց երեք տարի: Նրա մայրը Աբեսաղոմի դուստրն
էր, անունը՝ Սաաթա: Պատերազմ էր տեղի ունենում Աբիա-
3 սի ու Յերոբովամի միջեւ: Աբիասը պատերազմի պատրաս-
տուեց հզօր մարտիկներով՝ չորս հարիւր հազար զօրեղ մարդ-
կանցով: Յերոբովամը նրա դէմ պատերազմի ելաւ ութ հարիւր
4 հազար հզօր, քաջազուն ռազմիկներով: Աբիասը վեր բար-
5 ձրացաւ Սոմորոնի լեռից, որը Եփրեմի լեռներից մէկն էր, եւ
ասաց. «Լսեցէք, Յերոբովամ եւ բոլոր իսրայէլացիներ, մի՞թէ
ձեզ յայտնի չէ, թէ Իսրայէլի Տէր Աստուածը Իսրայէլի թագա-
ւորութիւնը անբեկանելի ուխտով յաւիտեան տուել է Դաւթին
6 ու նրա որդիներին: Նաբափի որդի Յերոբովամը՝ Դաւթի որ-
դի Սողոմոնի ծառան, սակայն, վեր կացաւ եւ ապստամբեց իր
7 փրոջ դէմ: Նրա մօտ հաւաքուեցին չար եւ անօրէն մարդիկ
եւ ընդդիմացան Սողոմոնի որդի Ռոբովամին: Ռոբովամը դեռ
երիտասարդ էր եւ երկջուր սիրտ ուներ, ուստի նրա դէմ չեկաւ:
8 Արդ, դուք ասում էք, որ դէմ կը կանգնէք Տիրոջ թագաւորու-
թեանը, որը Դաւթի որդիների ձեռքին է, որ չափազանց շար

զօրք ունէք, եւ ձեզ հեպ են ոսկէ երինջները, որոնց Յերոբովա-
 մը ձեզ համար աստուածներ դարձրեց: Մի՞թէ դուք չվնդեցիք 9
 Տիրոջ քահանաներին՝ Ահարոնի որդիներին ու ղեկագիներին,
 եւ ձեզ համար քրմեր ընտրեցիք մի այլ երկրի ժողովրդի մի-
 ջից: Բոլոր նրանք, որ քահանայ դառնալու համար գալիս էին
 գուարակներով եւ եօթը խոյով, դառնում էին չաստուածների
 քուրմ: Մենք մեր Տէր Աստծուն չլքեցինք. նրա քահանանե- 10
 րը՝ Ահարոնի որդիներն ու ղեկագիները, ծառայում են Տիրո-
 ջը: Նրանք ամէն օր խունկ են ծխում Տիրոջ համար, առա- 11
 ւօտեան ու երեկոյեան ողջակէզներ են մատուցում, անուշա-
 բոյր խնկեր են ծխում, սուրբ սեղանի վրայ առաջաւորութեան
 հաց են դնում, վառում են ոսկէ աշտանակներն ու ճրագնե-
 րը, որ երեկոները լուսաւորեն: Մենք պահում ենք մեր հայ-
 րերի Տէր Աստծու պատուիրանները, իսկ դուք լքել էք Նրան:
 Ահաւասիկ մեզ հեպ են եւ մեզ իշխան են Տէրն ու նրա քա- 12
 հանաները, եւ ազդարարող փողերը պատրաստ են հնչելու, որ
 մեզ մարտի հրաւեր ւրան: Եւ դուք, ո՞վ իսրայէլացիներ, մի՞թէ
 կը մարտնչէք մեր հայրերի Աստծու դէմ. դա ձեզ յաջողութիւն
 չի բերի»: Յերոբովամը դարանակալներ էր դրել, որ Աբիասի 13
 զօրքի յետեւն անցնեն: Ինքը կանգնեց Յուդայի երկրի մարդ-
 կանց առաջ, իսկ դարանակալները անցան սրանց թիկունքը:
 Յուդայի երկրի մարդիկ յետ նայեցին ու տեսան, որ թշնամին 14
 կանգնած է իրենց եւ առջեւը, եւ յետեւը: Նրանք աղաղակե-
 ցին Տիրոջը, քահանաները փողեր հնչեցրին, եւ Յուդայի երկրի
 մարդիկ աղաղակ բարձրացրին: Երբ Յուդայի երկրի մարդիկ 15
 գոչեցին, Տէրը Աբիասի ու Յուդայի երկրի մարդկանց առջեւ կո-
 ւորեց Յերոբովամին ու իսրայէլացիներին: Իսրայէլացիները 16
 փախան Յուդայի երկրի մարդկանց առջեւից, եւ Տէրը սրանց
 մարտնչեց նրանց ձեռքը: Աբիասն ու նրա զօրքը նրանց ծանր 17
 հարուածներ հասցրին: Իսրայէլացիներից հինգ հազար ուժեղ
 մարդ կոտորուեց: Այդ օրը իսրայէլացիները ընկճուեցին, իսկ 18
 Յուդայի երկրի մարդիկ զօրացան, քանզի իրենց հայրերի Տէր
 Աստծուն էին ապաւինել: Աբիասը Յերոբովամին հալածեց ու 19
 նրանից գրաւեց քաղաքներ՝ Բեթէլն ու նրա գիւղերը, Անան ու
 նրա գիւղերը, Եփրոնն ու նրա գիւղերը, Բեան ու նրա գիւղերը:
 Աբիասի օրօք Յերոբովամն այլեւս չկարողացաւ զօրութեամբ 20
 ուրբի կանգնել: Տէրը հարուածեց նրան, եւ նա մեռաւ: Աբիա- 21

սը հզօրացաւ. նա քասնչորս կին առաւ: Նա ունեցաւ քսաներ–
22 կու փղայ եւ քասնվեց աղջիկ: Աբիասի մնացեալ արարքները,
գործերն ու խօսքերը գրուած են Ադդով մարգարէի գրքում:

14 Աբիասը գնաց իր նախնիների գիրկը. նրան թաղեցին Դա–
թի քաղաքում: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդի Ասան:
2 Նրա օրօք Յուդայի երկիրը քասը քարի հանգիստ մնաց: Նա
3 բարի եւ արդար գործեր կատարեց իր Տէր Աստծու առջեւ: Նա
վերացրեց օտար ասպուածների զոհասեղանները, բարձադիր
4 մեհեանները, խորպակեց արձանները եւ այրեց կուռքերը: Նա
Յուդայի երկրի բնակիչներին հրամայեց պաշտել իրենց հայ–
րերի Տէր Աստծուն եւ կատարել օրէնքներն ու պատուիրան–
5 ները: Նա Յուդայի երկրի բոլոր քաղաքներից վերացրեց
զոհասեղաններն ու կուռքերը: Եւ Յուդայի երկրում պարսպա–
6 պատ քաղաքները խաղաղուեցին, քանզի երկիրը խաղաղուել
էր, եւ այն քարիներին պատերազմ չկար նրա դէմ, որով–
7 հեպել Տէրը նրան հանգստութիւն էր պարգեւել: Նա ասաց
Յուդայի երկրի մարդկանց. «Եկէ՛ք վերակառուցենք այս քա–
ղաքները, պարիսպներ, աշտարակներ, դռներ ու նիգեր դնենք,
որ քիւրենք երկրին, քանզի, ինչպէս մենք մեր Տէր Աստծուն
փնտռեցինք պաշտեցինք, այնպէս էլ նա մեզ փնտռեց եւ ամէն
8 քեղ հանգստութիւն ու յաջողութիւն քուեց մեզ: Ասան Յուդա–
յի երկրում վահաններ ու նիզակներ կրող երեք հարիւր հազա–
րանոց զօրք ունեցաւ, իսկ Բենիամինի երկրում՝ երկու հարիւր
վաթսուն հազար ասպարաւորներ ու աղեղնաւորներ: Սրանք
9 բոլորը հզօր պատերազմիկներ էին: Նրանց դէմ ելաւ եթով–
պացի Զարեհը մէկ միլիոն զինուորներով ու երեք հարիւր մար–
10 քակառքերով: Նա եկաւ–հասաւ մինչեւ Մարիսա: Ասան դուրս
եկաւ նրա դէմ եւ պատերազմի ճակատ կազմեց Մարիսայի հիւ–
սիսում գրնուող ձորում: Ասան դիմեց իր Տէր Աստծուն՝ ասե–
լով. «Տէ՛ր, քեզ համար դժուար չէ օգնութեան հասնել ինչպէս
սակաւազօր, այնպէս եւ բազմաքանակ զօրքերին: Զօրացրո՛ւ
մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր, քանզի քեզ ենք ապաւինում եւ քո ա–
նունով ելանք այս բազմութեան դէմ: Ո՛վ Տէր Աստուած մեր,
12 թող մարդը քո դէմ յաղթանակ չքանի»: Եւ Տէրը հարուա–
ծեց եթովպացիներին Յուդայի երկրի մարդկանց աչքի առջեւ,
13 ու եթովպացիները փախան: Ասան եւ իր զօրքը հալածեցին
նրանց մինչեւ Գեդոր, եւ եթովպացիներից այնքան մարդ ըն–

կաւ, որ նրանցից ոչ մէկը կենդանի չմնաց, քանզի կոտորուեցին Տիրոջ ու նրա զօրութեան առջեւ: Յուդայի երկրի մարդիկ շար 14
աւար վերցրին եւ կործանեցին Գեղորի շուրջը գտնուող նրանց
գիւղերը, քանզի Տիրոջից հասած արհաւիրքն էր պատել նրանց:
Նրանք աւար առան նրանց բոլոր քաղաքները, քանի որ հա-
րուստ աւար կար այդպէս: Նրանք նաեւ քանդեցին նրանց հո- 15
տերի պահակների վրանները, կոտորեցին ամազոնուհիներին,
քշեցին փարած բազում ոչխարներ եւ ուղտեր ու վերադարձան
Երուսաղէմ:

Տիրոջ հոգին իջաւ Ադադի որդի Ազարիասի վրայ: Նա, 15, 2
կանգնելով Ասայի եւ ամբողջ Յուդայի ու Բենիամինի երկր-
ների ամբողջ ժողովրդի առջեւ, ասաց. «Լսեցէ՛ք ինձ, ո՛վ Ա-
սա եւ Յուդայի ու Բենիամինի երկրների բոլոր մարդիկ: Տէրը
ձեզ հետ է, քանի որ դուք նրա հետ էք: Արդ, եթէ դուք նրան
փնտրէք, նա կը յայտնուի ձեզ, եւ եթէ լքէք նրան, նա էլ ձեզ
կը լքի: Երկար ժամանակ Իսրայէլը եղել է առանց ճշմարիտ 3
Աստուծու, առանց քահանայի, որ ուսուցանէր, եւ առանց օրէնքի, 4
որ նրանց դարձներ դէպի Իսրայէլի Տէր Աստուածը, բայց Տէ-
րը նրանց մէջ էր: Այդ ժամանակներում չկար ապահովութիւն 5
դուրս եկողի ու ներս մտնողի համար, քանզի Տիրոջ սարսափն
էր ընկել գաւառների բոլոր բնակիչների վրայ: Ազգը ազգի դէմ 6
էր պատերազմում, եւ քաղաքը՝ քաղաքի, քանզի Աստուած ա-
մէն փեսակ նեղութիւններով զարհուրեցրել էր նրանց: Արդ, 7
դուք զօրացէ՛ք, ու ձեր ձեռքերը թող չջուլանան, քանզի ձեր
գործերը վարձ են ունենալու»: Երբ Ասան լսեց այս խօսքերը 8
եւ Ազարիաս մարգարէի մարգարէութիւնը, զօրացաւ եւ Յուդա-
յի ու Բենիամինի երկրներից եւ այն քաղաքներից, որ գրաւել էր
Եփրեմի լերան վրայ, դուրս գցեց ամէն փեսակ կուռքերը: Նա
կատարեց նաեւ Տիրոջ փաճարի առջեւում գտնուող Տիրոջ զո-
հասեղանի նաւակափոքը: Նա ժողովեց հաւաքեց Յուդայի ու 9
Բենիամինի երկրների մարդկանց, ինչպէս եւ Եփրեմի, Մանա-
սէի, Շմաւոնի ցեղերից նրանց մօտ գտնուող պանդուխտներին,
քանզի շարերը, փեսնելով որ նրանց Տէր Աստուածը նրա հետ
է, Իսրայէլից անցել-գնացել էին նրա կողմը: Ասայի թագա- 10
ւորութեան փասնհինգերորդ փարուայ երրորդ ամսին նրանք
հաւաքուեցին Երուսաղէմում: Այդ օրը նա բերում աւարից 11
Տիրոջ համար զոհաբերեց եօթը հարիւր զուարակ ու եօթը հա-

12 զար ոչխար: Նա ուխար դրեց, որ իրենց Տէր Աստծուն պէտք
 13 է պաշտեն ամբողջ սրտով եւ ամբողջ հոգով: Ով չէր պաշտի
 Իսրայէլի Տէր Աստծուն, պէտք է մեռնէր, լինի երիտասարդ թէ
 14 ծեր, փղամարդ թէ կին: Նրանք բարձր ձայնով ու եղջերա-
 15 փող հնչեցնելով երդուեցին Տիրոջը: Ամբողջ Յուդայի երկիրը
 ուրախացաւ երդման համար, քանզի իրենց ամբողջ սրտով եր-
 դուեցին եւ յօժարակամ պաշտեցին Նրան: Տէրը նրանց մէջ էր.
 16 Նա համապարած հանգստութիւն պարգեւեց նրանց: Ասան
 իր մօրը՝ Մաաքային հեռացրեց, քանզի սա Աստարտի քրմուհի
 էր, ու խորպակելով կոռքերը՝ այրեց դրանք Կեդրոնի հեղե-
 17 դարում: Բարձրադիր մեհեանները, սակայն, չվերացուեցին.
 դրանք փակաւին կային Յուդայի երկրում ու Իսրայէլում, թէ-
 եւ Ասայի սիրտն իր կեանքի բոլոր օրերին լի էր Աստուծով:
 18 Նա ներս փարաւ իր նախահայր Դաւթի սրբութիւնները եւ Տէր
 19 Աստծու սրբութիւնները՝ արծաթ, ոսկի ու սպասք: Պատերազմ
 չեղաւ մինչեւ Ասայի թագաւորութեան երեսունհինգերորդ փա-
 րին:

16 Ասայի թագաւորութեան երեսունութերորդ փարում Իսրա-
 յէլի Բաաս արքան յարձակուեց Յուդայի երկրի վրայ: Նա
 ամրացրեց Ղռաման, որ փակի Յուդայի երկրի արքայ Ասա-
 2 յի ելումուտը: Ասան ոսկի ու արծաթ վերցնելով Տիրոջ փան
 եւ թագաւորական փան զանձապներից՝ ուղարկեց ասորիներ-
 3 րի արքայ Ադերի որդուն, որ բնակուում էր Դամասկոսում, ա-
 յելով. «Դաշի՛նք կնքիր իմ ու քո միջեւ, ինչպէս որ կար
 իմ հօր ու քո հօր միջեւ: Ահաւասիկ ես քեզ արծաթ ու ոս-
 կի եմ ուղարկում, որ յետ դարձնես Իսրայէլի Բաաս արքային,
 4 որպէսզի նա ինձնից հեռանայ»: Ասորիների արքայ Ադերի
 որդին անսաց եւ իր զօրքի իշխաններին ուղարկեց Իսրայէլի
 քաղաքների դէմ, որոնք հարուած հասցրին Աւոնին, Դանին,
 Աբելմայինին եւ Նեփթալիմ գաւառի շրջակայ ամբողջ երկ-
 5 րին: Երբ Բաասը լսեց այդ մասին, հրաժարուեց Ղռաման
 6 ամրացնելուց, եւ նրա այդ գործը կանգ առաւ: Ասա արքան
 հաւաքեց Յուդայի երկրի բոլոր մարդկանց եւ փանելով Բաասի
 կառուցած Ղռամայի ամրութիւնների քարերն ու փայտը՝ դրան-
 7 ցով ամրացրեց Գաբաան ու Մասփան: Այն ժամանակ Յուդա-
 յի երկրի Ասա արքայի մօտ եկաւ Ամանիաս մարգարէն եւ ա-
 սաց նրան. «Քանի որ ապաւինեցիր ասորիների արքային եւ ոչ

թէ քո Տէր Աստուծոն, այդ պատճառով Իսրայելի արքայի զօրքը փրկուեց քո ձեռքից: Մի՞թէ եթովպացիներն ու լիբիացիները 8 մեծաթիւ զօրք չունէին եւ համարձակութեամբ չյարձակուեցին չափազանց շար հեծեալներով: Բայց քանի որ դու ապաւինել էիր քո Տիրոջը, Տէրը նրանց քո ձեռքը մատնեց, քանզի 9 Տիրոջ աջքերը նայում են ամբողջ երկրին, որպէսզի նա զօրացնի բոլոր նրանց, որոնց սրտերը ուղիղ են: Արդ, քանի որ դու այդ բանն անպեսեցիր, սրանից յետոյ քո երկիրը պատերազմներ է ունենալու»: Ասան զայրացաւ մարգարէի վրայ եւ 10 նրան բանտարկեց, որովհետեւ այդ բանի համար բարկացել էր: Այդ ժամանակ Ասան սկսեց դաժան վերաբերուել ժողովրդի հանդէպ: Ասայի առաջին եւ վերջին գործերը գրի են առնուած Յուդայի երկրի ու Իսրայելի թագաւորների գրքում: Ասայի 12 ուրբերը թուլացան իր թագաւորութեան երեսունիններորդ տարում. նա ծանրօրէն հիւանդացաւ: Իր հիւանդութեան ժամանակ նա Տիրոջը չապաւինեց, այլ՝ բժիշկներին: Ասան վախճանուեց իր թագաւորութեան քառասունմէկերորդ տարում եւ գնաց իր նախնիների գիրկը: Նրան թաղեցին այն գերեզմանում, որ 14 ինքն իր համար էր փորել փուել Դաւթի քաղաքում: Նրան գահաւորակի վրայ դրեցին, առաք խնկերով ու զանազան իւղերով օծեցին ու շար մեծ յուղարկաւորութեամբ թաղեցին:

Ասայի փոխարէն թագաւորեց իր որդին՝ Յոսափատը: Յոսափատը իր իշխանութիւնը զօրացրեց Իսրայելի դէմ: Նա 2 զօրքեր դրեց Յուդայի երկրի բոլոր ամրացուած քաղաքներում, հրամանատարներ նշանակեց Եփրեմի երկրի բոլոր քաղաքներում, որոնք իր հայր Ասան էր գրաւել: Տէրը Յոսափատի հետ էր, քանզի նա ընթացաւ իր նախահօր՝ Դաւթի իշխանութեան սկզբում որդեգրած ճանապարհով. կուռքեր չպաշտեց, այլ իր նախահօր Տէր Աստուծոն պաշտեց, իր 4 նախահօր պատուիրաններով առաջնորդուեց եւ ոչ թէ Իսրայելի թագաւորութեան նման վարուեց: Նրա թագաւորութիւնը 5 բարգաւաճեց նրա ձեռքում, եւ ամբողջ Յուդայի երկիրը Յոսափատին ընծաներ էր փալիս. նա ձեռք բերեց մեծ հարստութիւն ու փառք: Նրա սիրտը նուիրուեց Տիրոջ ճանապարհներին, եւ նա եւս Յուդայի երկրից վերացրեց բարձրադիր մեհեաններն ու կուռքերը: Իր թագաւորութեան երրորդ 7 տարում նա իր իշխաններին ու զօրականներին՝ Արդիասին,

Զաքարիասին, Նաթանայելին ու Միքէասին ուղարկեց ուսուցանելու Յուդայի երկրի քաղաքներում: Նրանց հետ էին ղեկավարներ Սամուիասը, Նաթանասը, Զաքիասը, Ասիելը, Մեմիրամոթը, Յովնաթանը, Ադոնիասը եւ Տաբադոնիասը՝ բոլորն էլ ղեկավարներ: Նրանց հետ էին Եղիսամա ու Յորամ քահանաները: Նրանք ուսուցանում էին Յուդայի երկրում՝ իրենց մօտ ունենալով Տիրոջ Օրէնքների գիրքը: Նրանք անցնում էին Յուդայի երկրի քաղաքներով եւ ուսուցանում ժողովրդին: Տիրոջ սարսափն էր պատել Յուդայի երկրի շուրջը զարնուող երկրների թագաւորներին, ու նրանք ոչ մի պատերազմ չէին մղում Յոսափատի դէմ: Այլագգիները Յոսափատին բերում էին ընծաներ՝ ոսկի, արծաթ ու նուէրներ, իսկ արաբները նրան բերում էին եօթը հազար եօթը հարիւր խոյ եւ եօթը հազար եօթը հարիւր նոխազ: Յոսափատը գնալով աւելի մեծ հարստութեան էր փրկանում: Նա հրէաստանում շինեց փներ ու ամրացուած քաղաքներ: Նա բազում գործեր կատարեց հրէաստանում: Հզօր պատերազմիկներ կային Երուսաղէմում: Նրանց թիւը, ըստ նրանց փոխապետների, այս էր. Յուդայի ցեղի հազարապետներն էին Եղնաս իշխանը, որն ունէր երեք հարիւր հազար ուժեղ զինուոր: Նրանից յետոյ Յովնան իշխանն էր, որն ունէր երկու հարիւր ութսուն հազար զինուոր: Նրանից յետոյ Զաքարիայի որդի Մասէասն էր, որը Տիրոջ նուիրեալն էր: Նա ունէր երկու հարիւր հազար ուժեղ զինուոր: Բենիամինի ցեղից էր հզօր Եղիադան, որն ունէր երկու հարիւր հազար աղեղնաւորներ ու պարսաւորներ: Նրանից յետոյ Յոզաբադն էր, որն ունէր հարիւր ութսուն հազար հզօր պատերազմող մարդիկ: Սրանք էին արքային ծառայութիւն անողները, բացի նրանցից, որոնց կարգել էր արքան ամբողջ հրէաստանի ամրացուած քաղաքներում:

18 Յոսափատը էլ աւելի շարժառիւթսով ու մեծ փառք ունեցաւ եւ խնամութիւն արեց Աքաաքի փան հետ: Տարևերջին նա գնաց Աքաաքի մօտ, Սամարիա, եւ Աքաաքը նրա ու նրա հետ եկած զօրքի համար շարժառիւթսով ու զուարակ մորթեց եւ փորձեց նրան համոզել, որ միասին յարձակուեն Գադաադի Ռամոթ քաղաքի վրայ: Իսրայէլի արքայ Աքաաքն ասաց Յուդայի երկրի արքայ Յոսափատին. «Ինձ հետ Գադաադի Ռամոթ քաղաքի դէմ կը յարձակուենք»: Սա ասաց. «Մի ենք ես ու դու, մի ենք քո

զօրքն ու իմ զօրքը քեզ համար պատերազմում»: Յոսափարն 4
 ասաց Իսրայելի արքային. «Այսօր հարցնենք Տիրոջը»: Իսրա- 5
 յելի արքան հաւաքեց Իսրայելի մարգարէներին՝ չորս հարիւր
 մարդ, եւ հարցրեց նրանց. «Գաղաադի Ռամոթ քաղաքը պա-
 տերազմի գնան, թե՛ յեպ կանգնեմ»: Նրանք ասացին. «Գնա՛, եւ
 Աստուած քեզ՝ արքայիդ, յաջողութիւն կը պարգեւի»: Յոսա- 6
 փարն ասաց. «Այսպէս Տիրոջ ուրիշ մարգարէ չկայ, որ նրան էլ
 հարցնենք»: Իսրայելի արքան ասաց Յոսափարին. «Մի ուրիշ 7
 մարդ էլ կայ, որի միջոցով կարելի է Տիրոջը հարցնել, բայց ես
 ասում եմ նրան, որովհետեւ նա ինձ համար լաւ բան չի մար-
 գարեանում, եւ նրա բոլոր օրերը չարութեամբ են լցուած: Դա 8
 Յեմլայի որդի Միքիասն է»: Յոսափարն ասաց. «Թող արքան
 այդպէս չխօսի»: Եւ Իսրայելի արքան մի ներքինի կանչեց ու 8
 ասաց. «Շտապ այսպե՛նդ բեր Յեմլայի որդի Միքիասին»: Իս- 9
 րայելի արքան եւ Յուդայի երկրի Յոսափապ արքան, ամեն մէկը
 պատմուճանը հագած, նստել էին իրենց գահին: Նրանք նստել
 էին Սամարիայի դարպասի առջեւ, մի ընդարձակ փող, եւ բո- 10
 լոր մարգարէները նրանց առջեւ մարգարեանում էին: Քանանի
 որդի Սեդեկիասը, որ երկաթե եղջիրներ էր պատրաստել, ա-
 սաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Սրանցով պիտի հարուածես ա-
 սորիներին, մինչեւ որ բնաջնջես նրանց»: Բոլոր մարգարէները 11
 նոյնպէս մարգարեանում էին՝ ասելով. «Յարձակուի՛ր Գաղաա-
 դի Ռամոթ քաղաքի վրայ, յաջողութիւն կ'ունենաս, եւ Տէրը քո՝
 արքայիդ ձեռքը կը յանձնի այն»: Սուրհանդակը, որ գնացել էր 12
 Միքիասին կանչելու, խօսեց նրա հետ եւ ասաց. «Ահա մարգա-
 րէները միաբերան բարեգուշակ բաներ ասացին յօգուտ արքա-
 յի, դու էլ նրանց ասածի պէս մի բա՛ն ասա, լաւ բա՛ն գուշակիր»: 13
 Միքիասն ասաց. «Կենդանի է Տէրը. ինչ որ Աստուած ինձ ա-
 սի, այն էլ կ'ասեմ»: Նա եկաւ արքայի մօտ, եւ արքան նրան 14
 ասաց. «Միքիան, Գաղաադի Ռամոթ քաղաքի վրայ յարձա-
 կուե՛մ, թե՛ յեպ կանգնեմ»: Եւ նա ասաց. «Յարձակուի՛ր եւ
 յաջողութիւն կը գտնես, նրանք ձեր ձեռքը կ'ընկնեն»: Ասաց 15
 նրան արքան. «Քանի անգամ եմ քեզ երդուել փութել, որ, Տիրոջ
 անունով, ճշմարտութիւնից բացի ինձ այլ բան չասես»: Միքի- 16
 ասն ասաց. «Տեսայ, որ իսրայէլացիները ցրուած են լեռների
 վրայ հովիւ չունեցող ոչխարների պէս, եւ Տէրն ասաց. «Սրանք
 առաջնորդ չունեն, թող ամեն մարդ իր փունը վերադառնայ իս-

17 դադարեալն»։ Իսրայելի արքան ասաց Յոսափատին. «Քեզ
չասացի՞, որ նա ինձ համար բարի գուշակութիւն չի անի, այլ՝
18 չար»։ Իսկ Միքիասն ասաց. «Ճիշտ չէ։ Լսեցէք Տիրոջ խօսքը։
Ես փեսայ Տիրոջը, որ նստած էր իր աթոռին, եւ երկնքի բոլոր
19 զօրքերը կանգնած էին նրա աջ ու ձախ կողմերին։ Տէրն ասաց.
«Ո՛վ կը խաբի Իսրայելի արքայ Աքաաբին, որ վեր կենայ
ու յարձակուի Գաղաադի Ռամոթ քաղաքի վրայ»։ Մէկն այս-
20 պէս խօսեց, միւսն՝ այնպէս։ Մի ոգի ելաւ ու կանգնելով Տիրոջ
առջեւ՝ ասաց. «Ես կը խաբեմ նրան»։ Տէրն ասաց. «Ի՞նչպէս»։
21 Նա ասաց. «Ես կը գնամ ու սուր ոգի կը լինեմ նրա բոլոր
մարգարէների բերանում»։ Տէրն ասաց. «Դու կը խաբես նրան,
22 դու կարող ես, ուրեմն գնա՛ եւ արա՛ այդպէս»։ Ահա Տէրը սուր
ոգի է դրել քո այդ մարգարէների բերանում, այդ պարճառով
23 էլ Տէրը քեզ համար վաղ բան է գուշակում»։ Այն ժամանակ
Քանանի որդի Սեղեկիասը մօտենալով Միքիասին՝ հարուա-
ծեց նրա ծնօրին ու ասաց. «Ո՞ր ճանապարհով Տիրոջ ոգին
24 անցաւ իմ մէջ եւ խօսեց քեզ հետ»։ Միքիասն ասաց. «Ահա
դու կը փեսնես այն օրը, երբ պահասենեակից պահասենեակ
25 կը մտնես, որ թաքնուես»։ Իսրայելի արքան ասաց. «Բռնեցէ՛ք
Միքիասին, յե՛ր փարէք քաղաքագլուխ Սեմերի ու արքայորդի
26 իշխան Յովասի մօտ՝ եւ ասացէ՛ք. «Այսպէս է ասում արքան.
սրան բա՛նար դրէք, ու թող նա մի կտոր հացով ու մի կում ջրով
27 սնուի, մինչեւ որ ես խաղաղութեամբ վերադառնամ»։ Միքի-
ասն ասաց. «Եթէ իրօք խաղաղութեամբ վերադառնաս, ուրեմն
28 Տէրը ինձ հետ չի խօսել։ Ո՛վ ժողովուրդ, բոլորդ լսեցէ՛ք»։ Իս-
րայելի արքան ու Յուդայի երկրի արքայ Յոսափատը յարձակ-
29 ուեցին Գաղաադի Ռամոթ քաղաքի վրայ։ Իսրայելի արքան
ասաց Յոսափատին. «Ծպտի՛ր ինձ, որ այդպէս մտնեմ պարե-
րագմի մէջ, իսկ դու հագի՛ր իմ պարմուճանը»։ Իսրայելի ար-
30 քան ծպտուեց եւ մտաւ պարերագմի մէջ։ Ասորիների արքան
իր մարտակառքերի հրամանաւարներին, որոնք իր մօտ էին,
ասաց. «Մի՛ կռուէք ո՛չ շարքայինի, ո՛չ էլ նրանց մեծաւորների
31 դէմ, այլ միայն՝ Իսրայելի արքայի դէմ»։ Եւ երբ մարտակառ-
քերի հրամանաւարները փեսան Յոսափատին, ասացին. «Սա
է Իսրայելի արքան»։ Եւ շրջապատեցին նրան, որ կռուեմ նրա
դէմ։ Յոսափատը աղաղակեց, ու Տէրը փրկեց նրան։ Աստուծո՛ւ
32 նրանց հեռացրեց նրա մօտից։ Երբ մարտակառքերի հրամա-

նապարները փեսան, որ նա Իսրայելի արքան չէ, նրան հեփա-
 պնդելուց դադարեցին: Մի մարդ ամբողջ ուժով լարեց աղե- 33
 դը եւ լանջապանակի միջով խոցեց Իսրայելի արքայի թոքերը:
 Նա ասաց իր ներքինուն. «Կառքը յեփ դարձրու եւ ինձ հա-
 նիր պապերագմի դաշտից, որովհետեւ մահացու վիրատու եմ»:
 Այդ օրը պապերագմը սաստկացաւ, եւ Իսրայելի արքան մին- 34
 չեւ երեկոյ մնաց իր մարտակառքի վրայ, ասորիների դիմաց եւ
 արեգակի մայր մտնելու ժամանակ մեռաւ:

Յոսափատ արքան խաղաղութեամբ վերադարձաւ իր փո- 19
 նը, Երուսաղէմ: Նրան ընդառաջ եկաւ Անանիա մարգարէի 2
 որդի Յէուն եւ ասաց Յոսափատ արքային. «Պէ՛տք էր, որ մե-
 դաւորին օգնէիր կամ Տիրոջ ապելի մարդուն բարեկամ լինէիր:
 Այդ պատճառով քեզ վրայ իջաւ Տիրոջ բարկութիւնը, բայց 3
 քանի որ դու բարի գործեր էլ էիր կատարել՝ Յուդայի երկրից
 վերացրել էիր բարձրադիր մեհեանները եւ սրբով Տիրոջն էիր
 յարել, ուստի Տէրը քեզ փրկեց»:
 Յոսափատը ապրեց Երու- 4
 սաղէմում, կրկին դուրս եկաւ ժողովրդի մէջ Բերսաբէէից մին-
 չեւ Եփրեմի լեռը եւ մարդկանց վերստին դարձրեց դէպի իրենց
 հայրերի Տէր Աստուածը: Նա դաբաւորներ կարգեց Յուդայի 5
 երկրի բոլոր քաղաքներում, ամէն մի ամրացուած քաղաքում:
 Նա ասաց դաբաւորներին. «Տեսէ՛ք, թէ դուք ինչ էք անում, 6
 ձեր դատը մարդկանց չի վերաբերում, այլ՝ Տիրոջը: Արդարու-
 թիւնը ձեր կողմն է: Արդ, Տիրոջ երկիւղը թող ձեզ վրայ լի- 7
 նի, պահեցէ՛ք Օրէնքը եւ գործադրեցէ՛ք, քանզի մեր Տէր Աս-
 տուածը անիրաւութիւն եւ կողմնակալութիւն չի անում եւ չի
 կաշառում»:
 Յոսափատը քահանաներից, դեպագիներից եւ 8
 Իսրայելի փոհմապետերից դաբաւորներ կարգեց նաեւ Երու-
 սաղէմում, որ կատարեն Տիրոջ դատաստանը՝ դաբեն Երուսա-
 ղէմի բնակիչներին: Նա նրանց պապութիւնը՝ ասելով. «Տիրոջ 9
 երկիւղով, ճշմարտութեամբ ու կատարեալ սրբով այսպէս կը
 վարուէք. եթէ իրենց քաղաքներում բնակուող ձեր եղբայրնե- 10
 րից որեւէ մէկը արեան դիմաց արեան, օրէնքին ու պապութիւ-
 նին, իրաւունքներին ու դատաստաններին վերաբերող գործով
 դիմի ձեզ, ապա բացապրեցէ՛ք նրանց, որ չմեղանջեն Աստու
 դէմ, որ նրանք չբարկանան ո՛չ ձեր վրայ, ո՛չ էլ՝ ձեր եղբայրնե-
 րի: Այսպէս արէ՛ք եւ չէ՛ք մեղանջի: Եւ ահա Ամարիաս քահա- 11
 նան Տիրոջ բոլոր գործերում ձեր առաջնորդն է, Իսմայելի որդի

Զաբդիասը Յուդայի փան առաջնորդն է արքայի բոլոր գործերում, իսկ քարտուղարներն ու ղեկագիները ձեր կողքին են. զօրացէ՛ք ու գործեցէ՛ք, եւ Տէրը բարուն աջակից պիտի լինի»:

- 20** Դրանից յետոյ ամոնացիներն ու մովաբացիները, նրանց հետ նաեւ մինեցիներից ոմանք եկան Յոսափափի դէմ պա-
 2 տերազմելու: Եկան ու այդ բանը յայտնեցին Յոսափափին՝
 3 ասելով. «Քեզ վրայ մեծ բազմութիւն է յարձակում ծովի այն
 4 կողմից՝ Ատրիքից, եւ ահա նրանք Ասասանթամարում են, այ-
 5 սինքն՝ Գաղղիում»: Յոսափափը վախեցաւ, երեսն ուղղելով
 6 դէպի Տէրը՝ աղօթեց եւ յայտարարեց, որ ծոմ պահեն ամբողջ
 7 Յուդայի երկրում: Յուդայի երկրի բնակիչները հաւաքուեցին,
 8 որ դիմեն Տիրոջը. Յուդայի երկրի բոլոր քաղաքներից եկան
 9 դիմելու Տիրոջը: Յոսափափը Երուսաղէմում, Տիրոջ փանը,
 10 դրա նոր գաւթի դիմաց կանգնեց Յուդայի երկրի ժողովական-
 11 ների մէջ ու աղօթեց. «Ո՛վ մեր հայրերի Տէր Աստուած, չէ՞ որ
 12 դո՛ւ ես Աստուած երկնքում, որ փրկում ես հեթանոս ազգերի
 13 բոլոր թագաւորութիւնների վրայ. քո ձեռքում է իշխանութեան
 14 ուժը, եւ ոչ ոք չի կարող քեզ դէմ կանգնել: Չէ՞ որ, Տէ՛ր, քո
 15 խրայելացի ժողովրդի առաջ դո՛ւ ոչնչացրիր այս երկրի բնա-
 16 կիչներին եւ երկիրը յաւիտեան փուլեցիր քո սիրելի Աբրահամի
 17 յետնորդներին: Սրանք բնակուեցին այսօրեղ եւ այսօրեղ էլ շի-
 18 նելով քո անուան սրբարանը՝ ասացին. «Եթէ մեզ վրայ գան
 19 չարիք, սուր, դափաստան, մահ ու սով, կը կանգնենք այս փան
 20 առջեւ եւ քո առջեւ, քանզի քո անունը այս փան վրայ է, քեզ
 21 կը կանչենք նեղութեան մէջ լինելու դէպքում, եւ դու կը լսես
 22 ու կը փրկես մեզ»: Եւ արդ, ահա ամոնացիները, մովաբացի-
 23 ները եւ Սէիր լեռան բնակիչները, որոնց երկրով թոյլ չփուլե-
 24 ցիր անցնել, երբ իսրայէլացիները Եգիպտոսից դուրս եկան եւ
 25 շեղեցին իրենց ճանապարհը նրանցից, որ չկոտորեն նրանց,
 26 ահաւասիկ նրանք յանդգնել են մեզ վրայ յարձակուել ու մեզ
 27 հանել ժառանգութիւն ստացած մեր երկրից, որը դու ես փուլե-
 28 մեզ: Ո՛վ Տէր Աստուած մեր, մի՛թէ նրանց դափաստանը չես
 29 փեսնելու: Չէ՞ որ մենք զօրութիւն չունենք այս մեծ բազմու-
 30 թեան դէմ կանգնելու եւ չգիտենք, թէ ինչ անենք նրանց դէմ:
 31 Մեր աչքերը քեզ են ուղղուած»: Յուդայի երկրի ողջ բնակչու-
 32 թիւնը, նաեւ երեխաներն ու կանայք կանգնած էին Տիրոջ առ-
 33 ջեւ: Ասափի որդիներից ղեկագի Մաթանիայի որդի Եղիէլի

որդի Բանիասի որդի Զաքարիայի որդի Օզիելի վրայ հաւա-
 քի ժամանակ իջաւ Տիրոջ հոգին, եւ Օզիէլն ասաց. «Լսեցէք, 15
 Յուդայի մարդիկ, Երուսաղէմի բնակիչներ եւ Յոսափատ ար-
 քայ, Տէրը ձեզ այսպէս է ասում. «Մի՛ վախեցէք ու մի՛ զար-
 հուրէք այս մեծ բազմութիւնից, քանզի պատերազմը ձերը չէ,
 այլ՝ Աստծունը: Վաղն եւեթ յարձակուեցէք նրանց վրայ: Ա- 16
 հա նրանք իջնում են Աստծի զառիվայրով, եւ դուք նրանց կը
 գտնէք Յերիէլի անապատում գրնուող գետի եզերքին: Դուք 17
 չէ, որ այնպէղ պիտի պատերազմէք: Նասկացէք ու կը տեսնէք
 ձեզ հետ եղող Տիրոջ փրկութիւնը: Յուդայի՛ երկիր եւ Երու-
 սաղէն, մի՛ վախեցէք ու մի՛ զարհուրէք. վաղը յարձակուեցէք
 նրանց վրայ, քանզի Տէրը ձեզ հետ է»: Յոսափատը, ամբողջ 18
 Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի բնակիչները երեսնիվայր խո-
 նարհուելով՝ ընկան Տիրոջ առջեւ ու երկրպագեցին Տիրոջը: Եւ 19
 Կահաթի քոհմից ու Կորիսի քոհմից ղեւարացիները վեր կա-
 ցան ու բարձր ձայնով օրհնեցին Տէր Աստծուն: Նրանք առա- 20
 ւօտեան կանուխ զարթնելով՝ գնացին Թեկուայի անապատը:
 Երբ նրանք վեր էին կենում, Յոսափատը կանգնեց ու աղա-
 ղակելով ասաց. «Ի՛նձ լսեցէք, Յուդայի երկրի եւ Երուսաղէմի
 բնակիչներ, հաւաքացէք մեր Տէր Աստծուն, եւ նա էլ ձեզ կը
 հաւաքայ, հաւաքացէք նրա մարգարէներին ու յաջողութիւն
 կ'ունենաք»: Նա խորհուրդ արեց ժողովրդի հետ եւ կարգեց 21
 սաղմոսերգուներ ու օրհնաբանողներ, որ զօրքի առջեւից ըն-
 թանալիս փառք փան ու օրհնաբանեն սրբութիւնները: Նրանք
 ասում էին. «Փառք փանք Տիրոջը, քանզի նրա ողորմածութիւ-
 նը յաւիտեան է»: Երբ նրանք սկսել էին օրհնել ու փառաբանել 22
 Տիրոջը, Տէրը ամոնացիներին կռուի հասնեց մովաբացիների ու
 Մէիր լեռան բնակիչների դէմ, որոնք եկել էին Յուդայի երկրի
 վրայ յարձակուելու: Եւ նրանք պարտուեցին: Ամոնացիներն ու 23
 մովաբացիները յարձակուեցին Մէիր լեռան բնակիչների վրայ,
 որ կոտորեն ու ոչնչացնեն նրանց: Երբ Մէիրի բնակիչներին
 իսպառ բնաջնջեցին, այս անգամ սրանք իրար վրայ յարձակ-
 ուեցին ու կոտորեցին միմեանց: Յուդայի երկրի մարդիկ եկան 24
 անապատի դիտանոցը, նայեցին ու տեսան, որ բոլորն սպա-
 նուած են, գետին ընկած, ու ոչ ոք չէր փրկուել: Յոսափատն 25
 ու զօրքը եկան կողոպտելու նրանց աւարը: Նրանք գտան մեծ
 թուով անասուններ, հանդերձանք, աւար ու թանկարժէք առար-

կաներ եւ այս ամէնը կողոպտեցին: Նրանք երեք օր հաւաքում
 26 էին աւարը, որովհետեւ չափազանց շատ էր: Չորրորդ օրը
 նրանք հաւաքուեցին Օրինութեան հովքում, որովհետեւ այն-
 27 քեղ էին օրհնել Տիրոջը, որի համար էլ այդ քեղը կոչուեց Օրի-
 նութեան հովիւ: Եւ այդպէս է կոչում մինչեւ այսօր: Յուդայի
 երկրի բոլոր մարդիկ վերադարձան Երուսաղէմ: Յոսափապը
 նրանց առաջնորդեց մեծ ուրախութեամբ, քանզի Տէրը նրանց
 ուրախութիւն էր փութել՝ ազապելով նրանց իրենց թշնամիներից:
 28 Նրանք մտան Երուսաղէմ, Տիրոջ փունը քնարներով, փափոկ-
 29 ներով ու փողերով: Երբոր երկրի բոլոր թագաւորութիւնները
 լսեցին, որ Տէրն է պատերազմել Իսրայէլի թշնամիների դէմ,
 30 Տիրոջ վախն ընկաւ նրանց վրայ: Յոսափապի թագաւորութիւ-
 նը խաղաղուեց, եւ նրա Աստուածը ամէն կողմից հանգստաց-
 31 րեց նրան: Յոսափապը իշխեց Յուդայի երկրի վրայ: Նա ե-
 րեսունհինգ տարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ քսանհինգ
 տարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Ագուբա էր,
 32 որը Սալիի դուստրն էր: Յոսափապն ընթացաւ իր հօր՝ Ասա-
 33 յի ճանապարհներով, չխտրորուեց Տիրոջ ճանապարհից, թէ-
 եւ փակաւին բարձրադիր մեհեաններ կային, եւ ժողովուրդն իր
 34 սիրտը չէր ուղղել իր հայրերի Տէր Աստծուն: Յոսափապի մնա-
 ցած գործերը, առաջինից մինչեւ վերջինը, գրուած են Անանի
 որդի Յէուի պատմութեան մէջ. նա է գրի առել Իսրայէլի թագա-
 35 տորների պատմութիւնը: Դրանից յետոյ Յուդայի երկրի արքայ
 Յոսափապը բարեկամացաւ Իսրայէլի արքայ Օթոզիայի հետ:
 36 Յոսափապը անօրէնութիւն գործեց, երբ վեր կացաւ ու գնաց
 Օթոզիայի մօտ, որ նաւ պատրաստի ու գնայ Թարսիս: Նա նաւ
 37 պատրաստեց Գասիոնգաբերում: Մարեսացի Օդրիի որդի Ե-
 դիագարը Յոսափապի մասին մարգարէանալով ասաց. «Քանի
 որ Օթոզիային սիրելի դարձար, Տէրը պիտի խառնի քո գոր-
 ծերը, քո նաւը պիտի խորփակուի, եւ դու չպիտի կարողացաս
 Թարսիս գնալ»:

21 Յոսափապը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց Դաւթի
 2 քաղաքում, իր նախնիների մօտ: Նրա փոխարէն թագաւորեց
 3 իր որդին՝ Յորամը: Նա ունէր վեց եղբայր, որոնք Յոսափա-
 փի որդիներն էին. Եզրիաս, Եէլ, Զաքարիաս, Միսայէլ, Մա-
 փափաիաս եւ Ագարիու: Սրանք բոլորը Յուդայի երկրի արքայ
 4 Յոսափապի որդիներն էին: Նայրը նրանց փութել էր բազում

պարզեւնէր՝ արծաթ, ոսկի, գէնքեր, ինչպէս նաեւ ամրացուած
 քաղաքներ Յուդայի երկրում, իսկ թագաւորութիւնը յանձնել էր
 Յորամին, քանզի նա էր անդրանիկը: Յորամն սպաննելով 5
 թագաւորութիւնը՝ հզօրացաւ ու սրակոպոր արեց իր բոլոր եղ-
 քայրներին, նաեւ Իսրայէլի մի շարք իշխանների: Նա երեսուն- 6
 երկու տարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ ութ տարի թա-
 գաւորեց Երուսաղէմում: Նա ընթացաւ Իսրայէլի թագաւորնե- 7
 րի ճանապարհներով. նա արեց այն, ինչ որ Աքաաբի տունն
 էր արել, քանի որ նրա կինը Աքաաբի դուստրն էր: Նա չարիք
 գործեց Տիրոջ առջեւ, սակայն Տէրը չուզեց կործանել Դաւթի 8
 տունը այն ուխտի համար, որ դրել էր Դաւթի հետ, եւ ինչպէս ա-
 սել էր նրան՝ միշտ մի ճրագ էր տալու նրան ու նրա որդիներին:
 Այդ օրերին Յուդայի երկրի դէմ ապստամբեցին եդոմացիներ- 9
 րը, որոնք իրենց համար թագաւոր ընտրեցին: Յորամը գնաց 10
 իր իշխաններով ու հեծեալներով հանդերձ եւ զիշերը վեր կե-
 նալով՝ յարձակուեց եդոմացիների ու նրանց մարտակառքերի
 հրամանատարների վրայ, որոնք պաշարել էին իրեն: Եդոմա- 11
 ցիների զօրքը փախաւ դէպի իրենց վրանները: Եդոմն ազա-
 ւորեց Յուդայի երկրի գերիշխանութիւնից, եւ այդպէս է մինչեւ
 այսօր: Այդ ժամանակ ապստամբեց Լորնան Յորամի իշխանու- 12
 թեան դէմ, քանզի Յորամը լքել էր իր հայրերի Տէր Աստուծոն,
 բարձրադիր մեհեաններ էր կառուցել տուել Յուդայի երկրի քա- 13
 ղաքներում, չաստուածներ պաշտելու էր մղել Երուսաղէմի բնա-
 կիչներին ու մոլորեցրել Յուդայի երկիրը: Եղիա մարգարէից 14
 նրան պարզամագիր եկաւ, ուր ասուած էր. «Այսպէս է ասում
 քո նախահօր՝ Դաւթի Տէր Աստուածը. «Քանի որ չընթացար քո
 հօր՝ Յոսափատի ուղիով եւ ոչ էլ Յուդայի երկրի արքայ Ասա- 15
 յի ուղիով, այլ ընթացար Իսրայէլի թագաւորի ուղիով, չաս- 16
 տուածներ պաշտելու մղեցիր Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի
 բնակիչներին, ինչպէս որ արել էր Աքաաբի տունը, եւ քո հօր
 որդիներին՝ քո եղբայրներին, որոնք քեզնից լաւ էին, սպանե- 17
 ցիր, դրա համար էլ Տէրը քո ժողովրդի ներկայութեամբ քեզ,
 քո որդիներին, քո կանանց եւ քո ամբողջ ունեցուածքին մեծ
 հարուածներ է հասցնելու: Դու ծանր հիւանդութեամբ ու որո-
 վայնի ախտով պիտի մաշուես, մինչեւ որ քո ախտահարուած
 փորոքիքը օրէցօր դուրս թափուի»: Եւ Տէրը Յորամի դէմ հա-
 նեց այլազգիներին եւ եթովպացիների հարեւան արաբներին:

18 Նրանք յարձակուեցին Յուդայի երկրի վրայ, կողոպտեցին այն
 եւ փարան արքայի փան ամբողջ հարսպոթինը, նրա փղանե-
 րին ու աղջիկներին, եւ նա գրկուեց իր բոլոր որդիներից, բացի
 19 կրպսերագոյն որդուց՝ Օբեդիասից: Դրանից յետոյ Տէրը նրան
 20 հարուածեց եւ որովայնի անբուժելի հիւանդութիւն փութեց: Ո-
 րոշ ժամանակ անց երբ հասաւ նրա վախճանը, ամբողջ երկու
 օր նրա ախպահարուած փորոքիքը դուրս թափուեց, եւ նա մե-
 ռաւ այդ ծանր հիւանդութիւնից: Ժողովուրդը նրան յուղարկա-
 21 տրութիւն չարեց, ինչպէս որ արել էր նրա նախնիներին: Նա
 երեսուներկու փարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ ութ փա-
 րի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա մեռաւ առանց դրուաբանքի
 խօսքի: Նա թաղուեց Դաւթի քաղաքում, բայց ոչ թագաւորների
 գերեզմանոցում:

22 Երուսաղէմի բնակիչները Յորամի փոխարէն գահ բարձրաց-
 րին նրա կրպսերագոյն որդուն՝ Օբեդիասին, քանզի նրա բո-
 լոր աւագ եղբայրներին սպանել էին նրանց վրայ յարձակուած
 աւագակախմբերը, արաբները եւ ալիմագոնացիները: Թագա-
 ւոր դարձաւ Յուդայի երկրի արքայ Յորամի որդի Օբեդիասը:
 2 Օբեդիասը թագաւոր դարձաւ, երբ քսաներկու փարեկան էր:
 Նա մէկ փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը
 3 Գոթողիա էր: Սա Ամրիի դուստրն էր: Օբեդիասն ընթացաւ
 Աքաաբի փան ճանապարհով, քանզի նրա մայրը մեղանչելու
 4 գործում նրա խորհրդականն էր: Օբեդիասը չարիք գործեց Տի-
 րոջ առջեւ, ինչպէս արել էին Աքաաբի փան մարդիկ, քանի որ
 հօր մահից յետոյ նրան կործանելու համար նրանք էին դարձել
 5 իր խորհրդականները: Նա առաջնորդուեց նրանց խորհուրդ-
 ներով, Աքաաբի որդի Յորամի հետ գնաց Գադաադի Ռամաթ
 քաղաքը՝ Ասորիքի արքայ Ազայելի դէմ պայքերազմելու: Եւ ա-
 6 դեղնաւորները վիրաւորեցին Յորամին: Յորամը վերադարձաւ
 Յեզրայէլ, որ բուժուի այն վերքերից, որ ասորիները պայքաւորել
 էին Ռամաթում, երբ նա պայքերազմում էր Ասորիքի արքայ Ա-
 7 զայելի դէմ: Յուդայի երկրի արքայ Յորամի որդի Օբեդիասը ե-
 կաւ Յեզրայէլ, որ այցելի Աքաաբի որդի Յովրամին, որը հիւանդ
 էր: Տիրոջ պապուհասը իջաւ Օբեդիասի գլխին այն ժամանակ,
 երբ սա գնացել էր Յորամի մօտ: Մինչ նա գնում էր, յարձակուեց
 8 Ամեսաիի որդի, Տիրոջից օծեալ Յեուի վրայ: Երբ Յեուն վրէժ
 էր լուծում Աքաաբի փնից, փեսաւ, որ Յուդայի իշխանները՝ Օ-

քոզիասի եղբորորդիները, ծառայում էին Օթոզիասին, ուսարի կոպորեց նրանց: Նա հրամայեց փնտրել գտնել Օթոզիասին: 9
 Նրան բռնեցին Սամարիայում, ուր բուժում էր: Նրան բերեցին Յելուի մօտ, որն սպանեց նրան: Նրան թաղեցին այնպեղ, քանզի ասացին, թե նա որդին է Յոսափափի, որն իր ամբողջ սրբով ձգպում էր Տիրոջը: Եւ Օթոզիասի փան մէջ չգտնուեց մէկը, որ ձեռք առնէր թագաւորական իշխանութիւնը: Օթոզի- 10
 սի մայրը՝ Գոթողիան, երբ տեսաւ, թե որդին մեռել է, վեր կացաւ ու կոպորեց Յուդայի փան ամբողջ թագաւորական սերունդը: Արքայադուստր Յոսաբեթը, սակայն, գողացաւ Օթ- 11
 զիասի որդի Յովասին արքայի կոպորուող որդիների միջից եւ նրան ու նրա դայեակին տեղաւորեց անկողինների սենեակում: Յոսաբեթը, որը Յորամ արքայի դուստրն էր, Օթոզիասի քոյրը եւ Յովիդայէ քահանայի կինը, նրան թաքցրեց Գոթողիայից, ուսարի սա չկարողացաւ սպանել նրան: Նա վեց տարի նրա 12
 հետ թաքնուած մնաց Աստծու փանը: Գոթողիան վեց տարի թագաւորեց երկրում:

Եօթներորդ տարում Յովիդայէն գօրացաւ եւ վերցնելով հա- 23
 րիւրապետներին՝ Յորամի որդի Ազարիասին, Յովնանի որդի Իսմայէլին, Յոբադի որդի Ազարիասին, Ադայիայի որդի Մասիասին, Զաքարիայի որդի Եղիսափափին, փարաւ Տիրոջ փունը: Նրանք շրջեցին Յուդայի երկրում, Յուդայի երկրի բո- 2
 լոր քաղաքներից հաւաքեցին ղեւրացիներին, Խարայէլի փոհմների իշխաններին եւ եկան Երուսաղէմ: Նրանք Յուդայի երկ- 3
 րի բոլոր ժողովականների եւ արքայի հետ ուխտ դրեցին Տիրոջ փանը: Նա նրանց ցոյց տալով արքայորդուն՝ ասաց. «Ահա- 4
 ւասիկ Յուդայի երկրի արքայորդին. սա՛ պէտք է թագաւորի, ինչպէս Տէրն ասել էր Դաւթի փան մասին: Արդ, պէտք է ա- 4
 նէք հետեւեալը. ձեզնից՝ քահանաներից ու ղեւրացիներից նրանք, որ շաքաթ օրուայ պաշտամունք են կատարում, նրանց մէկ երրորդ մասը պէտք է պահպանի դռների մուտքը, մէկ եր- 5
 րորդ մասը պէտք է լինի արքայի պալատում, իսկ միւս մէկ եր- 6
 րորդ մասը պէտք է լինի Հիմքի դռան մօտ: Ամբողջ ժողովուրդը պէտք է լինի Տիրոջ փան գալթում: Ոչ ոք չպէտք է մտնի Տիրոջ 6
 փունը, բացի քահանաներից, ղեւրացիներից ու սպասաւորութեան կոչուած ղեւրացիներից: Սրանք միայն պէտք է մտնեն, քանզի սուրբ են, իսկ ամբողջ ժողովուրդը պէտք է Տիրոջ հրա-

- 7 մանները կապարի: Ղևաբացիները, ամէն մէկն իր ձեռքին զէնք ունենալով, պէտք է շրջապատեն արքային: Ով փուն մտնի, կը սպանուի: Նրանք պէտք է ուղեկցեն արքային, որպէսզի ել որ նա
- 8 գտնուի»: Ղևաբացիները եւ Յուդայի երկրի բոլոր բնակիչները ըստ ամենայնի կապարեցին այն, ինչ Յովիդայէ քահանան պատուիրեց. ամէն մէկն ընտրեց իր մարդկանց, թէ՛ նրանց, որ սկսում էին շաբաթ օրուայ իրենց պաշտամունքը եւ թէ՛ նրանց, որ այդ օրը աւարտում էին այն, քանի որ Յովիդայէն ամենօրե-
- 9 այ պահապաններին չէր արձակել: Յովիդայէն նրանց փութեց սուսերներ, վահաններ եւ զէնքեր, որ Դաւիթ արքայինն էին եւ
- 10 պահում էին Ասաբու փանը: Նա ամբողջ ժողովրդին, ամէն մէկին իր զէնքով կանգնեցրեց փան աջ կողմից մինչեւ զոհա-
- 11 սեղանի եւ փաճարի ձախ կողմը, թագաւորի շուրջը: Դուրս բերելով արքայորդուն՝ նա նրա վրայ դրեց թագն ու Վկայութեան գիրը. Յովիդայէն ու իր որդիները նրան թագաւոր դարձրին եւ
- 12 օծեցին՝ գոչելով. «Կեցցէ՛ արքան»: Երբ Գոթողիան լսեց վագող, արքային փառաբանող ու օրհնող ժողովրդի ձայնը, մտաւ
- 13 արքայի մօտ՝ Տիրոջ փունը, ու փեսաւ, որ թագաւորը իր փեսայն է, իսկ զօրապետները, փողհարները եւ իշխանները կանգնած են արքայի շուրջը, ճանապարհի մուտքի մօտ: Ամբողջ ժողովուրդը զուարճանում էր, փողեր էր հնչեցնում, նուագարաններով երգեր էր երգում, օրհնութիւններ առաքում առ Ասաբու: Գոթողիան զգեստները պաշտօնաւորեց ու գոչեց՝ ասելով. «Դուք
- 14 դաւադրութեամբ խարդախ խաղ խաղացիք»: Յովիդայէ քահանան փեղից բարձրանալով՝ պատուիրեց հարիւրապետներին եւ զօրքի հրամանաւարներին՝ ասելով նրանց. «Սրան Ասաբու փնից դուրս հանեցէք, հեղեղեցէք նրան ու սրով սպանեցէք»:
- 15 Քահանան ասաց. «Նա Տիրոջ փան մէջ թող չմեռնի»: Թոյլ փութեցին, որ նա դուրս գնայ, եւ երբ անցաւ արքայի հեծեալների փան դռան կողքով, նրան այնպէս սպանեցին: Յովիդայէն ուխտ դրեց իր, ժողովրդի ու արքայի միջեւ, որ իրենք Տիրոջ ժողովուրդը կը լինեն: Երկրի ամբողջ ժողովուրդը մտաւ Բահաղի փունը, ջարդուփշուր արեց նրան ու նրա զոհասեղանները, փշրեց նրա կոտրքերը, իսկ Բահաղի Մաթան քուրմին սպանեց նրա զոհասեղանի առջեւ: Յովիդայէն Տիրոջ փան գործը յանձնեց քահանաներին ու ղեւաբացիներին, վերականգնեց քահանաների ու ղեւաբացիների մշտական սպասաւորութիւնը,

որ Դաւիթն էր հասարարել Տիրոջ փանը կապարուելու համար, Տիրոջը ողջակէզներ մաքուցեց, ինչպէս որ գրուած է Մովսէսի օրէնքների մէջ՝ ուրախութեամբ ու երգերով, ըստ Դաւիթի սահմանած կարգի: Պահապաններ կանգնեցին Տիրոջ փան 19 դռների մօտ, եւ ոչ մի անմաքուր մարդ որեւէ կերպ այնպեղ չէր մտնում: Նա կանչեց փոհների պետերին, զօրապետներին ու 20 ժողովրդի իշխաններին եւ երկրի ամբողջ ժողովրդին: Սրանք արքային հանելով Տիրոջ փնից՝ ներքին դռնով մտան թագաւորական փունը եւ արքային նստեցրին թագաւորական գահին: Երկրի ամբողջ ժողովուրդն ուրախացաւ, քաղաքը հանդարտուեց, իսկ Գոթողիային սպանեցին սրով: 21

Եօթը փարեկան էր Յովասը, երբ թագաւոր դարձաւ: Նա 24 քառասուն փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա բերսաբէէցի մօր անունը Աբիա էր: Յովիդայէ քահանայի բոլոր օրերին Յովասն արեց այն, ինչ ուղիղ էր Տիրոջ առաջ: Յովասը երկու 3 կին առաւ, որոնք ծնեցին փղաներ ու աղջիկներ: Այնպէս պափահեց, որ Յովասի սիրտը ուզեց Տիրոջ փունը նորոգել: Նա 5 հաւաքեց քահանաներին ու ղեւրացիներին եւ ասաց նրանց. «Ելէք գնացէ՛ք Յուդայի երկրի քաղաքները եւ ամբողջ Իսրայէլից արծաթ հաւաքեցէ՛ք Տիրոջ փունը փարեցարի նորոգելու համար: Շփապեցէ՛ք կապարել»: Սակայն ղեւրացիները չանսացին նրան: Յովաս արքան կանչեց Յովիդայէ իշխանին եւ 6 ասաց նրան. «Ինչո՞ւ դու չես հետեւել, որ ղեւրացիները Յուդայի երկրից ու Երուսաղէմից բերեն այն, ինչ սահմանուած էր Աստուծոյ մարդո՞ւ Մովսէսի կողմից, երբ սա հաւաքել էր իսրայէլացիներին վկայութեան խորանի մօտ: Չէ՞ որ Գոթողիան 7 անօրէն էր, եւ նրա որդիները կործանել էին Աստուծոյ փունը, իսկ Աստուծոյ փան սրբութիւնները նուիրել Բահաղին»: Արքան 8 ասաց. «Թող մի արկղ պարարաստեն ու դնեն Տիրոջ փան դռան առջեւ, դրսում, եւ յայտարարեն Յուդայի երկրում ու Երուսաղէմում, որ արծաթ բերեն Տիրոջը, ինչպէս ասել էր Աստուծոյ ծառայ Մովսէսը անապատում»: Եւ ամենքը՝ իշխաններն ու ամբողջ ժողովուրդը, արծաթ բերելով, գցեցին արկղի մէջ, մինչեւ որ այն լցուեց: Երբ ղեւրացիները արկղը ներս բերեցին արքայի վերակացուների մօտ, փեսան, որ արծաթը շար-շար է հաւաքուել. արքայի քարտուղարը եկաւ ու մեծ քահանայի վերակացուի հետ արկղը դատարկելով՝ փարաւ իր փեղը դրեց: 11

- 12 Այսպէս արեցին ամէն օր: Շապ արծաթ հաւաքուեց: Արքան
ու Յովիդայէ քահանան այն փուեցին նրանց, ովքեր Տիրոջ փան
վերակառուցման գործով էին զբաղուած: Վարձեցին քարհաւ-
ներ ու հիւսներ, որ նորոգեն Տիրոջ փունը: Նրանք աշխատում
13 էին, եւ գործը նրանց շնորհիւ յաջողութեամբ առաջ էր ընթա-
նում: Նրանք Տիրոջ փունը իր նախկին հիմնաձեւին բերեցին եւ
14 ամրացրին այն: Երբ աւարտեցին, արքայի ու Յովիդայէի մօտ
բերեցին աւելացած արծաթը, որով Տիրոջ փան համար սպասք,
ողջակէզների համար անօթներ, ոսկէ ու արծաթէ խնկաման-
ներ պարաստեցին եւ Յովիդայէի օրօք միշտ ողջակէզներ էին
15 մատուցում Տիրոջ փանը: Յովիդայէն հասաւ խոր ծերութեան.
16 նա վախճանուեց հարիւր երեսուն փարեկան հասակում: Երբ
վախճանուեց, նրան թաղեցին Դաւթի քաղաքում, թագաւորնե-
րի մօտ, քանզի նա բարիք էր գործել Իսրայէլում, Աստծու առաջ
17 եւ նրա փան համար: Յովիդայէի վախճանուելուց յետոյ Յու-
դայի երկրի իշխանները մօտն արքայի մօտ, խոնարհութիւն
արեցին նրան, Յովասի միտքը յեղաշրջեցին, եւ արքան լսեց
18 նրանց: Նրանք լքեցին իրենց հայրերի Տէր Աստծուն եւ ծա-
ռայեցին կուռքերին ու Աստարտներին: Այդ ժամանակ Աստծու
19 բարկութիւնն իջաւ Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի վրայ, եւ
նա նրանց մօտ մարգարէներ առաքեց, որ նրանց շուռ փան
դէպի Տէրը, սակայն նրանք չսեցին: Նա նրանց վկայութիւն-
20 ներ ցոյց փուեց, սակայն նրանք չանսացին: Եւ Աստծու հոգին
պատեց Յովիդայէ քահանայի որդի Ազարիասին, որը, մտնելով
ամբողջ ժողովրդի մէջ, ասաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Ինչո՞ւ
խտորոցեցիք Տիրոջ պատուիրաններից, որ այլեւս յաջողու-
թիւն չունենաք: Քանի որ դուք լքեցիք Տիրոջը, նա էլ ձեզ է
21 լքելու»: Յովաս արքայի հրամանով Տիրոջ փան սրահում մար-
22 դիկ յարձակուեցին նրա վրայ ու քարկոծեցին նրան: Յովասը
չյիշեց այն բարեգթութիւնը, որ նրա հայր Յովիդայէն ցուցա-
բերել էր իր նկատմամբ, եւ սպանեց նրա որդի Ազարիասին:
Իր մահուան ժամանակ Ազարիասն ասաց. «Տէրը թող փես-
23 նի ու դարի»»: Այդ փարուայ վերջին նրա դէմ ելաւ Ասորիքի
զօրքը. այդ զօրքը յարձակուեց Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի
վրայ, կոտորեց բանակի մէջ եղած ժողովրդի բոլոր իշխան-
ներին եւ նրանց ամբողջ աւարը վերցրեց փարաւ Դամասկոսի
24 արքայի մօտ: Թէեւ Ասորիքի զօրքը սակաւամարդ էր, բայց

Աստուած նրանց ձեռքը չափազանց շարժողով մատնեց, քանի որ իսրայելացիները լքել էին իրենց հայրերի Տէր Աստուծուն: Եւ Ասորիքի գործը Յովասի նկատմամբ դատաստան արեաւ: Երբ 25
 Ասորիքի գործը ծանր հիւանդութիւնների մէջ թողնելով նրան՝ հեռացաւ նրանից, նրա վրայ յարձակուեցին իր ծառաները, որ լուծեն Յովիդայէ քահանայի որդու արեան վրէժը: Յովասին սպանեցին իր անկողնում, եւ նա մեռաւ: Նրան թաղեցին Դաւ-
 թի քաղաքում, բայց ոչ թագաւորների գերեզմանոցում: Նրա 26
 վրայ յարձակուողներն էին ամոնացի Սամեթի որդի Զաբդեան, մովաբացի Սամարիթի որդի Յոսաբեթը: Ինչ վերաբերում է 27
 նրա որդիներին, նրա վրայ դրուած հարկերին եւ Աստուծու փառնորդութեանը, ահա դրանք գրուած են թագաւորների գրքի յիշատակարաններում: Նրա որդի Ամասիան թագաւորեց նրա փոխարէն:

Քսանհինգ փարեկան էր Ամասիասը, երբ թագաւոր դարձաւ, 25
 եւ քսանինը փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա երուսաղէ-
 մացի մօր անունը Յովադին էր: Ամասիասն արեց այն, ինչ 2
 ուղիղ էր Տիրոջ առջեւ, բայց ոչ լիակատար սրբով: Եւ պա- 3
 րահեց, որ երբ թագաւորութիւնն անցաւ իր ձեռքը, նա սպա-
 նեց այն պալատականներին, որոնք սպանել էին իր արքայ հօ-
 րը: Նա, սակայն, նրանց որդիներին չսպանեց, ինչպէս գրուած 4
 է Տիրոջ օրէնքների ուխտի մէջ, եւ ինչպէս պատուիրել է Տէ-
 րը՝ ասելով. «Նայերը չպէտք է մեռնեն որդիների փոխարէն, եւ որդիները չպէտք է մեռնեն հայրերի փոխարէն, այլ ամէն 5
 ոք պէտք է իր մեղքերի համար մեռնի»: Ամասիասը հաւա-
 քեց Յուդայի փառն մարդկանց եւ նրանց ազգապոռնիների համե-
 մապ հազարապետներ ու հարիւրապետներ նշանակեց Յուդայի ամբողջ երկրում ու Երուսաղէմում: Նա քսան եւ աւելի բարձր 6
 փարիք ունեցող մարդկանց հաշուառում կատարեց եւ արեաւ, որ նրանք պարտաւոր լինէին, նիզակ ու ասպար կրելու ըն-
 դունակ երեք հարիւր հազար հոգի են: Բացի այդ, Իսրայէ- 6
 լից նա հարիւր փառանդ արծաթով հարիւր հազար հզօր մարդ վարձեց: Նրա մօտ Աստուծու մի մարդ եկաւ եւ ասաց. «Ար- 7
 քայ, թող Իսրայէլի գործերը քեզ հետ չգնան, որովհետեւ Տէրը Իսրայէլի հետ չէ եւ նոյնիսկ Եփրեմի ոչ բոլոր որդիների հետ է: Եթէ դու կարծում ես, թէ այդ գործով ես զօրանալու, ա- 8
 պա Տէրը քեզ պարտութեան կը մատնի քո թշնամիների առջեւ,

քանզի Տէրն է թէ՛ յաղթանակ պարգևողը եւ թէ՛ պարպութեան
9 մաքնողը»: Ամասիասն ասաց Ասործու մարդուն. «Նապա ի՞նչ
անեմ այն հարիւր փաղանդը, որ փուել եմ Իսրայէլի գօրքի հա-
մար»: Ասործու մարդն ասաց նրան. «Տէրը քեզ դրանից անելի՛ն
10 կը փայ»: Ամասիասն իր գօրքից բաժանեց այն գօրքը, որ եկել
էր իր մօք Եփրեմից, որպէսզի իր փեղը վերադառնայ: Սրանք
շարքաւորեցան Յուդայի երկրի վրայ եւ բարկութեամբ ու ցա-
11 սումով վերադարձան իրենց փեղը: Ամասիասը հզօրանալով՝
վերցրեց իր գօրքն ու գնաց Ադի հովիտը եւ Սէիրի որդիներ-
12 ըից կոտորեց փասը հազար մարդ: Տասը հազար էլ Յուդայի
երկրի մարդիկ գերի բռնեցին ու փարան քարաժայռի գլուխը,
բարձունքի եզրից նրանց գահավեժ անելով՝ բոլորին սպանե-
13 ցին: Այն գնդերի մարդիկ, որոնց Ամասիասը յետ էր դարձրել,
որ իր հետ պապերազմի չգնան, յարձակուեցին Յուդայի երկրի
քաղաքների վրայ Սամարիայից մինչեւ Բեթորոն, երեք հազար
14 հոգու կոտորեցին եւ բազում աւար փարան: Երբ Ամասիասը
եղոմայեցիներին ջարդելուց յետոյ վերադարձաւ, իր հետ բերեց
Սէիրի որդիների ասպուածներին եւ նրանց դարձրեց իր աս-
պուածները, երկրպագեց նրանց, եւ հենց ինքն էլ նրանց զոհեր
15 էր մաքուցում: Տիրոջ բարկութիւնը բորբոքուեց Ամասիասի
դէմ. Նա նրա մօք մարգարէներ առաքելով՝ ասաց նրան. «Ինչո՞ւ
յարեցիր դու այդ ասպուածներին, որոնք իրենց ժողովրդին քո
16 ձեռքից չփրկեցին»: Երբ նա խօսում էր, արքան ասաց նրան.
«Մի՞թէ քեզ արքայի խորհրդական եմ նշանակել, զգո՛յշ եղիր,
թէ չէ փանջանքի կ'ենթարկուես»: Մարգարէն լռեց եւ ապա ա-
սաց. «Գիտեմ, որ Տէրը որոշել է քեզ կործանել, որովհետեւ դու
17 այս բանն արեցիր եւ չանսացիր իմ խրապներին»: Ամասիա-
սը խորհուրդ արեց եւ Իսրայէլի արքայ Յեուի որդի Յովաբազի
որդի Յովասի մօք մարդ ուղարկելով՝ ասաց. «Ե՛կ, եւ երես առ
18 երես հանդիպենք»: Իսրայէլի արքայ Յովասը Յուդայի երկրի
արքայ Ամասիասի մօք մարդ ուղարկելով՝ ասաց. «Լիբանա-
նի փուշը լուր ուղարկեց Լիբանանի մայրի ծառին՝ ասելով. «Քո
դստերը իմ որդուն կնութեա՛ն փուր»: Եւ ահա անցան Լիբանա-
19 նի անապատի գազանները եւ կոխտրեցին փուշը»: Այնուհե-
տեւ անելացրեց. «Դու ահա կոտորեցիր եղոմայեցիներին, եւ քո
սիրտը լցուել է սնապարծութեամբ: Այսուհետեւ փանդ նստի՛ր,
ինչո՞ւ ես լցում չարութեամբ: Դու կը կոտորուես, եւ Յուդայի

երկիրն էլ՝ քեզ հետ»։ Ամասիասը չլսեց նրան, քանզի Տէրը ու
 րոշել էր նրան մաքնել Յովասի ձեռքը այն բանի համար, որ յա-
 րել էր եդոմայեցիների ասպուածներին։ Ելաւ Իսրայէլի արքայ
 Յովասը, եւ նա ու Յուդայի երկրի արքայ Ամասիասն իրար դէմ
 ելան Բեթսամիսում, որը Յուդայի երկրում է գտնուում։ Յու-
 դայի երկիրը պարպուեց Իսրայէլից, եւ ամէն մարդ իր վրանը
 փախաւ։ Իսրայէլի արքայ Յովասը Բեթսամիսում գերի բռնեց
 Յուդայի երկրի արքայ Յովասի որդի Ամասիասին ու փարաւ
 Երուսաղէմ։ Նա քանդեց Երուսաղէմի պարսպի մի մասը Եփ-
 րեմի դռնից մինչեւ Անկեան դուռը՝ շուրջ երեք հարիւր կան-
 գուն։ Նա փարաւ Աբդեղոմի հսկողութեան փակ գտնուող Տի-
 րոջ փան ամբողջ ոսկին, արծաթն ու սպասքը, նաեւ թագաւո-
 րի փան գանձերն ու ապօրինածին մարդկանց եւ վերադարձաւ
 Սամարիա։ Յուդայի երկրի արքայ Յովասի որդի Ամասիա-
 սը Իսրայէլի արքայ Յովաքազի որդի Յովասի մեռնելուց յե-
 փոյ ապրեց փասնիինգ փարի։ Ամասիասի մնացեալ գործերը,
 սկզբից մինչեւ վերջինը, չէ՞ որ գրուած են Իսրայէլի ու Յուդայի
 երկրի թագաւորների գրքում։ Այն ժամանակ, երբ Ամասիասը
 հեռացել էր Տիրոջից, զօրքը Երուսաղէմում ապստամբեց նրա
 դէմ, եւ նա փախաւ Լաքիս։ Նրա յետեից մարդ ուղարկեցին
 Լաքիս։ Եւ այնպէս սպանեցին նրան։ Նրա դիակը դրեցին ձի-
 28
 րի վրայ եւ բերեցին ու թաղեցին իր նախնիների մօտ, Դաւթի
 քաղաքում։

Եւ երկրի ամբողջ ժողովուրդը առաւ փասնվեցամեայ Օզի- 26
 ասին եւ թագաւոր դարձրեց նրան իր հայր Ամասիասի փոխա-
 րէն։ Նա վերակառուցեց Ելաթը եւ այն վերադարձրեց Յուդայի 2
 երկրին, երբ արքան արդէն գնացել էր իր նախնիների գիրկը։
 Օզիասը թագաւոր դարձաւ փասնվեց փարեկան հասակում եւ 3
 յիսունեակու փարի թագաւորեց Երուսաղէմում։ Նրա երուսա-
 ղէմացի մօր անունն էր Յեթելիա։ Նա արեց այն, ինչ ուղիղ էր 4
 Տիրոջ առջեւ, ըստ այն ամենի, որ իր հայր Ամասիասն էր ա-
 րել։ Զաքարիա իմաստունի կենդանութեան օրօք Օզիասը Տի- 5
 րոջ երկիւղով Տիրոջն էր յարել։ Նրա օրերին նա Տիրոջը ձգտեց։
 Եւ Տէրը նրան յաջողութիւն պարգեւեց։ Նա ելաւ ու պարե- 6
 րագնեց այլազգիների դէմ, քանդեց Գերի պարիսպը, Յաբի-
 սի պարիսպը, Ազոփի պարիսպը եւ այլազգիների մօտ կառու-
 ցեց Ազոփի քաղաքները։ Տէրը նրան զօրացրեց այլազգիների, 7

8 քարայրաբնակ արաբների եւ մինեցիների դէմ: Մինեցիները
 հարկ էին տալիս Օգիասին, եւ նրա անունը տարածուեց մինչեւ
 9 Եգիպտոս, որովհետեւ նա շար իզօրացաւ: Օգիասը կառու-
 ցեց Երուսաղէմի աշտարակները Ձորի դռան ու Անկեան դռան
 10 մօտ եւ ամրացրեց դրանք: Նա աշտարակներ կառուցեց ա-
 նապատում եւ բազում ջրհորներ փորեց, որովհետեւ շար ա-
 նաստուններ ունէր Մեփելայում ու ցածրադիր դաշտավայրում
 եւ այգեգործներ՝ լեռներում եւ Կարմելոսում. նա սիրում էր
 11 երկրագործութիւնը: Օգիասն ունեցաւ մարգում զօրք՝ պատ-
 րաստ պատերազմելու: Եւ նրա գնդերը մարտի էին ելնում:
 Նրանց թիւը յայտնի էր Յեղ գրագրին, Մասիաս դատաւորին
 12 եւ արքայի փոխանորդ Անանիային: Պատերազմի ժամանակ
 բոլոր քաջագուն ցեղապետների գնդերում լինում էր երկու հա-
 13 զար վեց հարիւր զինուոր: Նրանց հետ կար երեք հարիւր եօթը
 հազար հինգ հարիւր հոգուց բաղկացած պատերազմող զօրք:
 Սրանք էին, որ մեծ իզօրութեամբ օգնելով արքային՝ պատե-
 14 րազմում էին թշնամիների դէմ: Օգիասը ամբողջ զօրքի հա-
 մար պատրաստել տուեց վահաններ, նիզակներ, սաղաւարտ-
 15 ներ, զրահներ, աղեղներ եւ քարանետ պարսապիկներ: Ե-
 րուսաղէմում նա մեծ վարպետութեամբ սարքուած մեքենաներ
 պատրաստել տուեց, որոնք պարիսպների ու անկիւնների վրայ
 դրուելով՝ նետեր ու հսկայ քարեր էին արձակում: Նրա ռազ-
 մական պատրաստութեան մասին լսեցին հեռաստաններում,
 որովհետեւ նա իր իզօրութեան համար պարտական էր սքան-
 16 չելի օգնութեան: Երբ Օգիասը զօրացաւ, այնքան մեծամտա-
 ցաւ, որ անխուսափելի դարձաւ նրա կործանումը: Նա անիրա-
 տւոթիւն գործեց իր Տէր Աստծու դէմ. մտաւ Տիրոջ տաճարը եւ
 17 խունկ ծխեց խնկի սեղանի վրայ: Նրա յետեւից մտաւ Ազա-
 րիաս քահանան, Ազարիասի հետ Տիրոջ ութսուն քահանաներ՝
 18 իզօր մարդիկ, որոնք կանգնելով Օգիաս արքայի դիմաց՝ ա-
 սացին նրան. «Օգիաս, դու Տիրոջը խունկ ծխելու իրաւունք
 չունես, այլ՝ միայն Ահարոնի որդի քահանաները, որոնք սրբա-
 գործուած են խունկ ծխելու համար: Ելի՛ր սրբարանից, քանի որ
 ապստամբեցիր Տիրոջ դէմ, եւ դրա համար Տէր Աստծու առջեւ
 19 դու փառք չես գտնի»: Օգիասը զայրացաւ, եւ երբ, իր ձեռ-
 քին ունենալով տաճարում խունկ ծխելու բուրվառը, բարկացաւ
 քահանաների վրայ, բորոգութիւն երեւաց նրա ճակատին, քա-

հանաների առջեւ, Տիրոջ փանը, խնկի սեղանի մօտ: Առաջին 20
քահանան եւ միւս քահանաները նրա կողմը դարձան եւ Կե-
սան, որ նրա ճակարդ բորոպութեամբ է պատած, ուստի նրան
անմիջապէս դուրս հանեցին: Ինքն էլ փութաց դուրս գալ, քանի
որ Տէրը պատժել էր նրան: Օգիաս արքան բորոպ մնաց մին- 21
ջեւ իր վախճանը: Նա փան մէջ մեկուսացած էր նստում բորոպ
վիճակում՝ արտաքսուած Տիրոջ փնից: Նրա որդի Յովաթամը,
դառնալով թագաւորական փան վերակացուն, ղեկավարում էր
երկրի ժողովրդին: Օգիասի մնացեալ գործերը, սկզբից մինչեւ 22
վերջինը, գրի է առել Ամոսի որդի Եսայի մարգարէն: Օգիասը 23
գնաց իր նախնիների գիրկը, եւ նրան թաղեցին իր նախնիների
մօտ, թագաւորների գերեզմանների դաշտում, որովհետեւ նա
բորոպ էր: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդի Յովաթամը: 24

Քսանհինգ փարեկան էր Յովաթամը, երբ թագաւոր դար- 27
ձաւ, եւ փասնվեց փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր
անունը Յերուա էր. սա Սաղոկի դուստրն էր: Յովաթամն արեց 2
այն, ինչ ուղիղ էր Տիրոջ առաջ, արեց այն բոլորը, ինչ իր հայր
Օգիասն էր արել: Նա, սակայն, Տիրոջ փաճարը չմտաւ: Իսկ
ժողովուրդը դեռ շարունակում էր մեղքեր գործել: Նա շինեց 3
Տիրոջ փան Վերին դուռը եւ Օփեղի պարսպի վրայ շար բա-
նէր կառուցեց: Յուդայի երկրի լեռներում ու անտառներում նա 4
կառուցեց քաղաքներ, բնակավայրեր եւ աշտարակներ: Նա 5
կռուցեց ամոնացիների արքայի դէմ եւ յաղթեց նրան. ամոնա-
ցիները նրան փարեկան հարիւր փաղանդ արծաթ էին փալիս,
փասը հազար քոռ ցորեն ու փասը հազար քոռ գարի: Այս ա-
մէնը Ամոնի արքան բերում էր ամէն փարի՝ թէ՛ առաջին, թէ՛
երկրորդ, թէ՛ երրորդ փարում: Յովաթամը զօրացաւ, որովհե- 6
տեւ նա ուղիղ էր ընթանում Տիրոջ առաջ նրա ճանապարհնե-
րով: Յովաթամի մնացեալ գործերը, նրա պատերազմներն ու 7
մարտերը ահա գրի են առնուած Յուդայի երկրի եւ Իսրայէլի
թագաւորների գրքում: Նա քսանհինգ փարեկան էր, երբ թա- 8
գաւոր դարձաւ, եւ փասնվեց փարի թագաւորեց Երուսաղէմում:
Յովաթամը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց Դաւթի 9
քաղաքում: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդի Աքազը:

Երբ Աքազը թագաւոր դարձաւ, քսան փարեկան էր: Նա 28
փասնվեց փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա չարեց այն,
ինչ ուղիղ էր Տիրոջ առաջ, ինչպէս որ արել էր իր նախահայր

- 2 Դաւիթը: Նա ընթացաւ Իսրայէլի թագաւորների ճանապարհներով. նա կուռքերի քանդակներ պապրասպեց եւ Բենեմի երկրում նրանց կուռքերին զոհեր մապուցեց, իր որդիներին կրակի միջով անցկացրեց՝ կապարելով այն հեթանոս ազգերի զարշելի գործերը, որոնց քշել էր Տէրը իսրայէլացիների առջեւից: Նա խումկ էր ծխում բարձրադիր մեհեաններում, փանիքների վրայ եւ ամեն մի սաղարթաւոր ծառի փակ: Տէրը Աքազ թագաւորին մաքնեց Ասորիքի արքայի ձեռքը, որը հարուածեց նրան եւ նրանցից մեծ թուով գերիներ վերցնելով՝ փարաւ Դամասկոս: Նա նաեւ Իսրայէլի թագաւորի ձեռքը մաքնեց նրան, որը մեծամեծ հարուածներ հասցրեց նրան: Իսրայէլի արքայ Ռոմելայի որդի Փակեէն մի օրում Յուդայի երկրում հարիւր քսան հազար զօրաւոր մարդկանց կոտորեց այն բանի համար, որ նրանք լքել էին իրենց հայրերի Տէր Ասրծուն: Եփրեմի սերնդից մի հզօր մարդ՝ Զեքրին, սպանեց արքայի որդի Ամասիասին, նրա փան իշխան Եզրիկամին եւ արքայի փոխանորդ Եղկանային: Իսրայէլացիները Յուդայի երկրի իրենց եղբայրներից գերևարեցին երեք հարիւր հազար կին, փղաներ ու աղջիկներ եւ բազում աւար առնելով նրանցից՝ փարան Սամարիա: Այնպեղ կար Տիրոջ մի մարգարէ, որի անունն էր Օդեդ: Նա դիմաւորելով Սամարիա եկող զօրքը՝ ասաց նրանց. «Ահա ձեր հայրերի Տէր Ասրծու բարկութիւնն իջաւ Յուդայի երկրի վրայ, եւ Ասրուած նրանց ձեր ձեռքը մաքնեց. դուք նրանց կոտորեցիք այնպիսի կապաղութեամբ, որը մինչեւ երկինք հասաւ: Արդ, դուք ուզում էք, որ Յուդայի երկրի եւ Երուսաղէմի մարդիկ սպրուկներ եւ սպրկուիներ դառնան: Բայց չէ՛ որ ես, ահա, ձեզ հետ եմ որպէս ձեր Տէր Ասրծու վկայ: Նիմա լսեցէք ինձ եւ ձեր եղբայրներին ազապեցէ՛ք գերութիւնից, թէ չէ Տիրոջ կապաղի բարկութիւնը կ'իջնի ձեզ վրայ»: Եփրեմի սերնդի իշխանները՝ Յովնանի որդի Ազարիասը, Մոսքլոմոթի որդի Բարաքիասը, Ելեմի որդի Եզեկիասը եւ Ադիլայի որդի Մասսիասը եւան պապերազմից եկողների դէմ եւ ասացին նրանց. «Այդ գերիներին մեզ մօտ մի՛ բերէք, որովհետեւ Տիրոջ դէմ մեզ մեղանջել էք փալիս եւ աւելացնում էք մեր մեղքերն ու անխելքութիւնը: Բազում են ձեր այդ մեղքերը, եւ Տիրոջ կապաղի զայրոյթը Իսրայէլի վրայ է»: Պապերազմողները ազապ արձակեցին գերիներին եւ վերադարձրին աւարը իշխանների եւ բոլոր ժողովականները

րի առջեւ: Այս գործի համար յականէ յանուանէ նշանակուած 15
մարդիկ վեր կացան եւ խնամեցին գերիներին, բոլոր մերկերին
հագցրին աւարի մէջ եղած հագուստներից, փուեցին կօշիկներ,
կերցրին, իւղով օծեցին, բոլոր փկարներին գրաստ փուեցին
ու փարան Երիքով՝ արմաւենիների քաղաքը, իրենց եղբայր-
ների մօտ, իսկ իրենք վերադարձան Սամարիա: Այդ ժամա- 16
նակ Աքազը լուր ուղարկեց Ասորեստանի արքային, որ օգնի
իրեն, քանզի եղոմայեցիները յարձակուել էին Յուդայի երկրի
վրայ, հարուածել, գերիներ փարել: Այլազգիները յարձակուել 17
էին Դաշտավայրի քաղաքների վրայ, լիբեացիները եկել էին
Յուդայի երկիրը, գրաւել Բեթսամիւսը, Այելունը, Գադերոթը,
Սոկքովն ու նրա գիւղերը, Թամնան ու նրա գիւղերը, Գամեզերն
ու նրա գիւղերը եւ բնակուել այնպեղ: Տէրը ընկճել էր Յուդա- 19
յի երկիրը Յուդայի արքայ Աքազի պարճառով, որը, անհաւա-
րարիմ լինելով, հեռացել էր Տիրոջից: Նրա վրայ յարձակուեց 20
Ասորեստանի արքայ Թագղաթփաղասարը, հարուածեց նրան,
իսկ Աքազը, առնելով Տիրոջ փանը եւ թագաւորի ու իշխանների 21
փանը եղած ամէն ինչը, յանձնեց Ասորեստանի արքային, որը
ոչ միայն չօգնեց իրեն, այլ ինքը եւս նեղեց իրենց: Եւ էլ ասելի 22
հեռանալով Տիրոջից՝ արքան ասաց. «Ես պիտի յարեմ Դա- 23
մասկոսի ասպուածներին, որոնք ինձ հարուածեցին»: Նա նաեւ
ասաց. «Քանի որ Ասորեստանի թագաւորի ասպուածները զօ-
րաւոր են, այսուհետեւ նրանց զոհեր կը մատուցեմ, եւ նրանք
ինձ կ'օգնեն»: Սակայն այդ ասպուածները նրա ու ամբողջ Իս- 24
րայէլի առաջ խոչընդոտներ յարուցեցին: Աքազը Տիրոջ փան 25
սպասքը վերցրեց, կտոր-կտոր արեց, Տիրոջ փան դռները փա-
կեց եւ իր համար զոհասեղաններ դրեց Երուսաղէմի ամէն մի
անկիւնում: Յուդայի երկրի բոլոր քաղաքներում բարձրադիր 26
մեհեաններ կառուցեցին, խունկ ծխեցին օդար ասպուածների
առաջ եւ զայրացրին իրենց հայրերի Տէր Աստծուն: Աքազի
մնացեալ գործերը, սկզբից մինչեւ վերջինը, ահա գրի են առ-
նուած Յուդայի երկրի եւ Իսրայէլի թագաւորների գրքում: Աքա-
զը գնաց իր նախնիների գիրկը եւ թաղուեց Դաւթի քաղաքում,
քանզի նրան թագաւորների գերեզմանոցում չթաղեցին: Նրա
փոխարէն թագաւորեց Եզեկիասը:

Եզեկիասը քսանհինգ փարեկան էր, երբ թագաւոր դար- 29
ձաւ: Նա քսանինը փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա

2 մօր անունը Աբաուր իր: Սա Զաքարիայի դուստրն էր: Ե-
3 զեկիասը արեց այն, ինչ ուղիղ էր Տիրոջ առաջ, ինչպես ա-
4 րել էր իր նախահայր Դաւիթը: Երբ Եզեկիասը հասարարու-
5 եց իր թագաւորութեան մէջ, առաջին ամսին նա բացեց Տիրոջ
6 փան դռները եւ նորոգեց դրանք: Նա ներս փարաւ քահա-
7 նաներին ու ղեւփացիներին եւ կանգնեցրեց արեւելեան կողմը:
8 Նա ասաց նրանց. «Լսեցէք, ղեւփացիներ, այսուհետեւ պէտք
9 է սրբուէք ու սրբէք ձեր հայրերի Տէր Աստծու փունը, պղծու-
10 թիւնները պէտք է դուրս հանէք սրբարաններից: Մեր հայրերը
11 անհաւարարիմ եղան ու չարիք գործեցին Տիրոջ առջեւ, լքե-
12 ցին նրան եւ իրենց երեսները շուռ փունցին Տիրոջ խորանից,
13 ընդվզեցին ու փակեցին փաճարի դռները, հանգցրին ճրագ-
14 ները, խունկ չծխեցին եւ զոհեր չմատուցեցին Իսրայէլի սուրբ
15 Աստծուն: Տէրը խիստ զայրացաւ Յուդայի երկրի ու Երուսաղէ-
16 մի վրայ եւ նրանց մատնեց յիմարութեան, կորստեան ու խայ-
17 րամակութեան, ինչպես դուք փեսնում էք ձեր աչքերով: Եւ
18 ահա մեր հայրերը սրակոտոր եղան, իսկ ձեր փղաններն ու աղ-
19 ջիկները եւ կանայք գերութեան մէջ են ոչ իրենց երկրում, ուր
20 գրնուում են այժմ: Եկէք մենք սրփանց ուխտ դնենք Իսրա-
21 յէլի Տէր Աստծու հետ, որ նա իր բարկութիւնը վերացնի մեզ-
22 նից: Արդ, այսուհետեւ անհոգութիւն մի՛ արեք, քանզի Տէրը
23 ձեզ ընտրել է, որ կանգնէք նրա առջեւ, պաշտէք նրան, սպա-
24 սաւորէք ու խունկ ծխէք»: Ուրքի ելան ղեւփացիները՝ Կա-
25 հաթի փոհմից Ամասիի որդի Մայէթը, Զաքարիայի որդի Յո-
26 վէլը, Մերարիի փոհմից Աբդիի որդի Կիսը, Յելէլի որդի Ա-
27 զարիասը, Զեմարիի որդի Յովան, Յովաքայի որդի Յովադան,
28 Եղիսափանի փոհմից Սամարին եւ Էիէլը, Ասափի փոհմից Զա-
29 քարիասը եւ Մաաթանիասը, Եմանի փոհմից Էիէլը եւ Մեմէ-
30 ին, Իդիթունի փոհմից Սամիասը եւ Օգիէլը: Սրանք հաւա-
31 քեցին իրենց եղբայրներին եւ, ըստ թագաւորի պատուիրանի
32 ու Տիրոջ հրամանի, իրենք սրբուցին, որ սրբեն Տիրոջ փունը:
33 Քահանաները մփան Տիրոջ փունը, որ սրբեն այն, եւ դուրս
34 հանեցին այն ամէն փեսակ աղտեղութիւնները, որ գրան Տի-
35 րոջ փանն ու Տիրոջ փան գալթում: Ղեւփացիները դուրս հա-
36 նեցին դրանք եւ առան փարան Կեղորոնի հեղեղափը: Նրանք
37 առաջին ամսի առաջին օրը սկսեցին մաքրել այն եւ ամսի ութ-
38 երորդ օրը մփան Տիրոջ փաճարը: Նրանք ութ օր մաքրեցին

Տիրոջ փունը եւ առաջին ամսի փասնվեցերորդ օրը աւարպե-
ցին աշխափանքը: Նրանք գնացին Եզեկիաս արքայի մօտ եւ 18
ասացին. «Մաքրեցինք Տիրոջ փան մէջ եղած ամէն ինչ՝ ող-
ջակէզների զոհասեղանն ու նրա սպասքը, առաջաւորութեան
սեղանն ու նրա սպասքը եւ այն բոլոր անօթները, որ Աքազ 19
արքան պղծել էր իր թագաւորութեան ու Տիրոջ հանդէպ իր
անհաւաքարմութեան ժամանակ, կարգի բերել եւ մաքրել ենք.
եւ ահա դրանք Տիրոջ զոհասեղանի առջեւ են»: Եզեկիաս ար- 20
քան առաւօր կանուխ վեր կացաւ ու հաւաքելով քաղաքի իշ-
խաններին՝ գնաց Տիրոջ փունը: Նա եօթը զուարակ, եօթը խոյ, 21
եօթը գառ եւ եօթը նոխազ զոհեց թագաւորութեան, սրբօթիւն-
ների ու Իսրայէլի մեղքերի քաւութեան համար: Նա ասաց քա-
հանաներին՝ Ահարոնի որդիներին. «Մօտեցէ՛ք Տիրոջ զոհա-
սեղանին եւ մորթեցէ՛ք զուարակները»: Քահանաները վերց- 22
րին զոհերի արիւնը եւ ցանեցին զոհասեղանի վրայ, մորթե-
ցին խոյերը եւ արիւնը ցանեցին զոհասեղանի վրայ, մորթեցին
գառները եւ արիւնը ցանեցին զոհասեղանի վրայ: Նոխազ- 23
ները մեղքերի քաւութեան համար զոհ մափուցեցին արքայի
ու ժողովրդի առջեւ եւ իրենց ձեռքերը դրեցին դրանց վրայ:
Քահանաները մորթեցին դրանք եւ արիւնը քաւութեան հա- 24
մար զոհասեղանի վրայ ցանեցին ու քաւօթիւն արեցին ամ-
բողջ Իսրայէլի համար, քանզի արքան ասել էր, որ ողջակէզ-
ները եւ մեղքերի քաւութեան զոհաբերութիւնը ամբողջ Իսրա-
յէլի համար անեն: Ղեւրացիներին փեղաւորեցին Տիրոջ փա- 25
նը ծնծղաներով, փաւիղներով ու քնարներով, ինչպէս պափուի-
րել էին Դաւիթ արքան, թագաւորի փեսանող Գադն ու Նաթան
մարգարէն, քանզի Տիրոջ պափուիքանով հրամանը մարգարէ-
ների միջոցով էր փրում: Ղեւրացիները կանգնեցին Դաւիթ 26
արքայի պապրասպած նուագարաններով, իսկ քահանաները՝
շեփորներով: Եզեկիասը կարգադրեց, որ ողջակէզները դնեն 27
զոհասեղանի վրայ: Երբ սկսեցին ողջակէզները դնել զոհասե-
ղանի վրայ, սկսեցին օրհներգել Տիրոջը Իսրայէլի Դաւիթ ար-
քայի պապրասպած նուագարաններով ու շեփորներով: Բոլոր 28
հաւաքուածները երկրպագում էին, սաղմոսերգուները երգում
էին, շեփորներ հնչեցնում մինչեւ ողջակէզների մափուցման ա-
ւարփը: Երբ ողջակէզների մափուցումը վերջացրին, թագաւո- 29
րը խոնարհուեց, եւ բոլոր քահանաները երկրպագեցին: Եզե- 30

կիսա արքան ու իշխանները ղեկացիներին հրամայեցին, որ Տիրոջը օրհնեն Դաթի ու Ասափ մարգարեի խօսքերով: Նրանք օրհնաբանեցին ուրախութեամբ եւ երեսնիվայր ընկնելով երկր-
 31 պագեցին: Եզեկիսա արքան այն ժամանակ ասաց. «Այժմ դուք լի ձեռքերով էք ներկայանում Տիրոջը, այսուհետեւ էլ այդպես մօպեցէք եւ ընծաներ բերէք»: Եւ հաւաքուածները օրհնութեան նուէրներ բերեցին Տիրոջ փուն, իսկ ովքեր սրտով յօժար էին,
 32 ողջակէզներ մափուցեցին: Նաւաքուածների մափուցած ողջակէզների թիւը այս էր. եօթանասուն գուարակ, հարիւր խոյ, երկու հարիւր գառ. սրանք բոլորը իբրեւ ողջակէզ մափուցուեցին
 33 Տիրոջը: Նուիրաբերուած գուարակները վեց հարիւր էին, ոչ-
 34 խարները՝ երեք հազար: Քահանաները սակաւաթիւ էին, ուս-
 փի չէին կարողանում հասցնել մորթել ողջակէզները: Նրանց օգնում էին իրենց ղեկացի եղբայրները, մինչեւ որ գործն աւարտուեց, եւ քահանաները մաքրուեցին. ղեկացիներն աւելի
 35 փրամաղիւր էին մաքրուելու, քան քահանաները: Խաղաղութեան ու փրկութեան ողջակէզների հետ մէկտեղ, որոնք առաջ էին ճարպերով, կային նաեւ ոչ կենդանական նուիրաբերում-
 ներ: Այսպիսով Տիրոջ փանը կարգի դրուեց սպասատրութեան
 36 գործը: Եզեկիսան ու ամբողջ ժողովուրդն ուրախացան, որ Աստուած սպասատրութեան գործը կարգի էր բերել ժողովրդի համար. եւ այդ գործը երկար ժամանակ չիւլեց:

30 Եզեկիսան ամբողջ Իսրայէլ ու Յուդայի երկիր մարդ ուղարկեց, նամակ գրեց Եփրեմի ու Մանասէի երկրների բնակիչներին, որ գան Տիրոջ փունը, Երուսաղէմ՝ Իսրայէլի Աստուծո՝ զա-
 2 փիկը կատարելու: Արքան, իշխաններն ու բոլոր ժողովականները, որ գտնուում էին Երուսաղէմում, որոշեցին զափիկը փո-
 3 նել երկրորդ ամսին, որովհետեւ չէին կարողացել ժամանակին կատարել այն, քանի որ բաւական թուով քահանաներ դեռ չէին
 4 մաքրուել, եւ ժողովուրդը չէր հաւաքուել Երուսաղէմում: Սա
 5 ընդունելի թուաց արքային ու հաւաքուածներին, եւ նրանք որոշեցին, որ ամբողջ Իսրայէլ լուր ուղարկեն, Բերսաբէէից մինչեւ Դան, որպէսզի գան եւ Իսրայէլի Տէր Աստուծո՝ զափիկը փո-
 6 փուածքի թելադրանքին: Սուրհանդակները, ըստ թագաւորի հրամանի, թագաւորի ու իշխանների նամակներով գնացին ամբողջ Իսրայէլի ու Յուդայի բնակիչների մօտ եւ ասացին իսրա-

յելացիներին. «Դարձէք դէպի Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի Տէր Աստուածը, որ նա էլ դառնայ դէպի փրկուածներդ ու Աստուծոյ արքայի ձեռքից ազատուածներդ: Մի՛ նմանուէք ձեր եղբայրներին ու հայրերին, որոնք ընդվզեցին իրենց հայրերի Տէր Աստծու դէմ, եւ նա նրանց կործանման մասնեց, ինչպէս դուք քննուում էք: Արդ, կամակորութիւն մի՛ արէք, փառք քուէք Աստծուն, մըլէք նրա սրբարանը, որը նա սրբացրել է յափտեան, ծառայեցէ՛ք ձեր Տէր Աստծուն, որ նա ձեր վրայից վերացնի իր սասարիկ բարկութիւնը: Եթէ դառնաք դէպի Տէրը, ձեր եղբայրներն ու որդիները գթութիւն կը գտնեն իրենց գերևարողների մօտ, եւ Նա նրանց կը վերադարձնի այս երկիրը: Մեր Տէր Աստուածը ողորմած ու գթառար է եւ մեզնից երես չի թեքի, եթէ մեր երեսն ուղղենք դէպի Նա»: Սուրհանդակները գնում էին քաղաքից քաղաք, Եփրեմի ու Մանասէի լեռները մինչեւ Զաբուղոն, բայց նրանց ծաղրում ու արհամարհում էին: Ասերի, Մանասէի եւ Զաբուղոնի բնակիչները, սակայն, խոնարհ գտնուեցին եւ եկան Երուսաղէմ ու Յուդայի երկիրը: Տիրոջ ձեռքը նրանց միասիրտ դարձրեց, որ նրանք գան ու կտրարեն արքայի ու իշխանների հրամանը, ինչպէս ասել էր Տէրը: Երուսաղէմում մեծ բազմութիւն հաւաքուեց՝ չափազանց շատ ժողովականներ, որ երկրորդ ամսում կտրարեն Բաղարջակերաց քունը: Նրանք վեր կացան ու քանդեցին բոլոր զոհասեղանները, որ կային Երուսաղէմում եւ բոլոր վայրերում, ուր խունկ էին ծխում սուր աստուածներին, եւ դրանք կործանելով գցեցին Կեդրոնի հեղեղափը: Նրանք զարկի գառը մորթեցին երկրորդ ամսի քսանչորսին. քահանաներն ու ղեւքացիները, ամաչելով, մաքրուեցին եւ ողջակէզները փարան ներս՝ Տիրոջ քունը: Նրանցից իւրաքանչիւրը, ըստ իրենց Օրէնքի, կանգնեց իր քեղում, ինչպէս պատուիրել էր Աստծու մարդ Մովսէսը, եւ քահանաները զոհի արիւնն ընդունում էին ղեւքացիների ձեռքից: Քանի որ հաւաքուածներից շատերը դեռ չէին մաքրուած, ուստի ղեւքացիները զարկի զոհեր էին մորթում նաեւ նրանց համար, ովքեր Տիրոջ համար դեռ չէին մաքրուած: Քանի որ Եփրեմի, Մանասէի, Իսաքարի, Զաբուղոնի մարդկանցից շատերը չէին մաքրուած, ուստի նրանք զարկի կերան, հակառակ Գրուածքի թելադրանքին: Եզեկիասը նրանց համար աղօթելով՝ ասաց. «Բարերար Տէր, ողորմիր բոլոր ու-

20, 21 դիդ սիրար ունեցողներին, որոնք քեզ՝ իրենց հայրերի Տէր Ասար-
 ծուն են յարում, թէեւ, ըստ սրբարանի մաքրութեան, մաքրուած
 22 չեն»։ Տէրը լսեց Եզեկիասին ու բուժեց ժողովրդին։ Երուսա-
 ղէմում գրնուող իսրայէլացիները Բաղարջակերաց փօնը եօթը
 23 օր փօնեցին մեծ ուրախութեամբ՝ ամէն օր օրհնաբանելով Տի-
 րոջը, իսկ քահանաներն ու ղեւրացիները նուագակցում էին Տի-
 24 րոջ փառաբանութեանը յարկացուած նուագարաններով։ Ե-
 ղեկիասը համոզեց բոլոր ղեւրացիներին եւ միւս իմաստուննե-
 րին, որոնց ծանօթ էր Տիրոջ բարի հանճարը, եւ նրանք եօթը օր
 կապարեցին Բաղարջակերաց փօնը՝ փրկութեան զոհեր մա-
 25 փուցելով ու իրենց հայրերի Տէր Ասարծուն գովաբանելով։ Եւ
 հաւաքուածները միահամուռ առաջարկեցին եօթը օր եւս փօն
 26 կապարել. եւ եօթը օր եւս ուրախութիւն արեցին։ Եզեկիա-
 սը Յուդայի երկրից հաւաքուածներին փուել էր հազար զուա-
 րակ ու եօթը հազար ոչխար, իսկ իշխանները ժողովրդին փուե-
 ցին հազար զուարակ եւ փասը հազար ոչխար։ Քահանաներից
 27 շար-շարերը մաքրուեցին, եւ բոլոր ժողովականները՝ քահա-
 նաներն ու ղեւրացիները, ինչպէս նաեւ Յուդայի երկրի ամբողջ
 ժողովուրդը եւ նրանք, որ Իսրայէլից էին կամ Իսրայէլի երկ-
 րից էին եկել ու Յուդայի երկրում էին բնակւում, ուրախացան։
 28 Երուսաղէմում մեծ ուրախութիւն եղաւ. Իսրայէլի արքայ Դաւ-
 թի որդի Սողոմոնի օրերից սկսած այսպիսի փօն չէր եղել Ե-
 29 րուսաղէմում։ Ուրքի ելան քահանաներն ու ղեւրացիները եւ
 օրհնեցին ժողովրդին. նրանց ձայնը լսելի դարձաւ, ու նրանց
 աղօթքը հասաւ երկինք՝ Տիրոջ սուրբ բնակարանը։

31 Երբ այս ամէնն աւարտուեց, ուրքի ելան Յուդայի երկրի
 քաղաքներում գրնուող բոլոր իսրայէլացիները, ամբողջ Նդե-
 ասսաբանում, Բենիամինի, Եփրեմի ու Մանասէի երկրներում ի-
 սպառ փշրեցին արծանները, կոպորեցին կուռքերը, կործանե-
 ցին բարձրադիր մեհեաններն ու բազինները։ Եւ բոլոր իսրա-
 յէլացիներից իւրաքանչիւրը վերադարձաւ իր կալուածքը եւ իր
 2 քաղաքը։ Եզեկիասը քահանաների ու ղեւրացիների դասին
 նշանակեց հանապազօրեայ սպասաւորութեան, քահանայ լի-
 նեն թէ ղեւրացի, ամէն մէկին ըստ իր պաշտօնի, որպէսզի
 ողջակէզներ ու փրկութեան զոհեր մափուցեն, օրհնաբանեն,
 գովաբանեն եւ ծառայեն Տիրոջ փան սրահների դռների մօտ։
 3 Թագաւորն իր ունեցուածքից բաժին հանեց առաւօտեան եւ ե-

րեկոյեան ողջակեզների, շաբաթ օրերի, ամսամուսնների եւ փո-
ների ողջակեզների համար, ինչպէս գրուած է Տիրոջ Օրէնքում:
Նա Երուսաղէմում բնակուող ժողովրդին կարգադրեց, որ բա- 4
ժին փան քահանաներին ու ղեւրացիներին, որպէսզի սրանք
կարողանան կապարել Տիրոջ փան ծառայութիւնը: Երբ այս 5
բանը հրամայեց, իսրայէլացիները առաքօրէն բերեցին ցորե-
նի, գինու, ձէթի, մեղրի եւ դաշտերի բոլոր բերքերի երախայ-
րիքը: Իսրայէլացիներն ու Յուդայի երկրի բնակիչները առա-
քօրէն բերեցին նաեւ ամէն ինչի փասանորդը: Յուդայի երկրի 6
քաղաքներում բնակուողները նոյնպէս բերեցին զուարակների
ու ոչխարների փասանորդները, բերեցին եւ դարսեցին կոյս-
կոյս: Կոյսերն սկսեցին դիզուել երրորդ ամսին եւ աւարփի 7
հասան եօթներորդ ամսին: Եզեկիասն ու իշխանները եկան
փեսան կոյսերը եւ օրհնեցին Տիրոջն ու նրա իսրայէլացի ժո- 8
ղովրդին: Եզեկիասը քահանաներին ու ղեւրացիներին հարց-
րեց կոյսերի մասին, եւ Ազարիաս քահանան՝ Սադոկի փան 10
իշխանը, ասաց նրան. «Այն բանից յետոյ, երբ սկսեցին նուէր-
ներ բերել Տիրոջ փունը, մենք կերանք ու խմեցինք եւ թողեցինք
այդ մնացորդները, քանզի ամենակալ Տէրն օրհնեց իր այդ ժո-
ղովրդին, եւ ահա այսքան շաք էլ աւելացել է»: Եզեկիասն 11
ասաց. «Ուրիշ շրեմարաններ եւս պարարաստեցէ՞ք Տիրոջ փա-
նը»: Պարարաստեցին եւ այնպէս հաւաքարմութեամբ բերեցին 12
նուէրներն ու փասանորդները: Դրանց վերակացուն ղեւրացի
Քոքենիասն էր, իսկ նրա եղբայր Մեմէին իր փոխանորդն էր:
Յեիէլը, Օզիասը, Նաթանը, Ասայէլը, Յերիմոթը, Յոզաբաղը, 13
Ելիէլը, Սամաքիան, Մաաթը, Բանեասն ու նրա որդիները օգ-
նում էին Քոքենիասին ու նրա եղբայր Մեմէին, ինչպէս հրա-
մայել էր Եզեկիաս արքան: Ազարիասը Տիրոջ փան ղեկավարն 14
էր, ղեւրացի Յեմմայի որդի Կորէն արեւելեան կողմի դռան
պահապանն էր, Տիրոջը մաքուցուող նուէրների եւ ամենասուրբ
իրերի վերակացուն, որին հաւաքարմօրէն օգնում էին Օդոմը, 15
Բենիամինը, Յեսուն, Մեմէին, Մարիսը, Մեքինիան ու քահանա-
ները: Նրանք, ըստ ամենօրեայ սպասաւորութեան, ըստ մեծի
ու փոքրի, դրանք պիտի բաժանէին իրենց եղբայրներին, նա- 16
եւ երեք փարեկանից բարձր փարիք ունեցող արական սեռի
մարդկանց, ամէն մէկին, ով ամէն օր մընում էր Տիրոջ փու-
նը՝ ըստ իր կարգի ամենօրեայ սպասաւորութիւն կապարելու:

17 Քահանաները հաշուառուած էին ըստ իրենց ազգապոհմանի,
 իսկ քսան փարեկան եւ աւելի բարձր փարիք ունեցող ղեւփա-
 ցիները արձանագրուած էին ըստ իրենց ամենօրայ պաշտօնի:
 18 Սրանք արձանագրուած էին իրենց նոր ծնուած փղաներով եւ
 աղջիկներով ու ամբողջ բազմութեամբ, քանի որ սրանք հա-
 19 ւապարմօրէն սրբագործեցին սրբական վայրը: Ահարոնի քա-
 հանայ դարձած որդիներին օգնելու համար ամէն մի քաղաքում
 յականէ յանուանէ նշանակուեցին մարդիկ, որոնք բաժին պէտք
 է հանէին արական սեռի բոլոր քահանաներին ու ղեւփացիների
 20 ցուցակի մէջ մտնած մարդկանց: Եզեկիասն այսպէս արեց ամ-
 բողջ Յուդայի երկրում. նա Տիրոջ առաջ բարի եւ ուղիղ գործ
 21 կատարեց: Ամէն մի գործ, որին ձեռնարկեց թէ՛ Տիրոջ փա-
 նը ծառայելիս, թէ՛ Տիրոջ օրէնքն ու պատուիրանը կատարելիս,
 իր ամբողջ սրտով յարեց Աստծուն, կատարեց եւ յաջողութիւն
 ունեցաւ:

32 Այս բաներից եւ հաւաքարմութեամբ արուած գործերից յե-
 փոյ Ասորեստանի արքայ Սենեքերիմը յարձակուեց Յուդայի
 երկրի վրայ եւ բանակապետի դրեց պարսպապատ քաղաքների
 2 շուրջը: Նա ասում էր, որ կը գրաւի դրանք: Եզեկիասը փեսնե-
 լով, որ Սենեքերիմը իր դէմ է եկել պատերազմելու Երուսաղէմի
 3 դիմաց, խորհրդակցեց ծերերի ու զինուորականների հետ քա-
 ղաքից դուրս գտնուող աղբիւրների ջրերը փակելու մասին: Եւ
 4 փակեցին դրանք: Նա մեծ թուով մարդկանց հաւաքեց, որոնք
 փակեցին աղբիւրների ջրերն ու գետի ճանապարհը, որ բա-
 ժանում էր քաղաքը՝ նրա միջով անցնելով: Նրանք ասացին.
 «Չլինի, թէ Ասորեստանի արքան, գալով, առաք ջուր գրնի եւ
 5 հզօրանայ»: Եզեկիասը զօրացաւ եւ վերաշինեց բոլոր կոր-
 ծանուած պարիսպներն ու աշտարակները, ինչպէս նաեւ կա-
 ռուցեց արտաքին մի ուրիշ պարիսպ: Նա ամրացրեց Դաթի
 6 քաղաքի պատնէշները եւ շար գէնք կուրակեց: Նա զօրքերի
 վրայ հրամանադարներ նշանակեց, որոնք հաւաքուեցին նրա
 մօտ Ձորի հրապարակում: Նա սրտապնդեց նրանց՝ ասելով.
 7 «Ջօրացէ՛ք ու քաջ եղէ՛ք, մի՛ վախեցէ՛ք Ասորեստանի թագաւո-
 րից եւ այն ազգերից, որոնք նրա հետ են, որովհետեւ մեզ հետ
 8 եղածներն աւելի շար են, քան նրանց հետ եղածները: Նրանք
 ունեն մարմնաւոր բազուկներ, իսկ մեզ հետ է մեր Տէր Աս-
 տուածը, որ մեզ կը փրկի ու մեր պատերազմը ինքը կը մղի»:

Եւ ժողովուրդը քաջալերուեց Յուդայի երկրի արքայ Եզեկիասի խօսքերից: Դրանից յետոյ Ասորեստանի արքայ Սենեքերիմը 9 իր զօրապետներին ուղարկեց Երուսաղէմ, իսկ ինքը իր ամբողջ զօրքով մնաց Լաքիսում: Նա լուր ուղարկեց Յուդայի երկրի արքայ Եզեկիասին, որ Երուսաղէմում էր: Նա երուսաղէմացիներին դիմելով ասում էր. «Այսպէս է ասում Ասորեստանի 10 արքայ Սենեքերիմը. «Ո՞նմ ապափնելով էք դուք նստել Երուսաղէմի ամրոցում: Չէ՞ որ Եզեկիասը ձեզ խաբում է, որ ձեզ մարմնի մահուան, սովի ու ծարաւի՝ ասելով. «Ձեր Տէր Աստուածը կը փրկի ձեզ Ասորեստանի արքայի ձեռքից»: Դա այն Եզեկիասը 12 չէ՞, որ քանդեց նրա զոհասեղանները, բարձրադիր մեհեանները եւ ասաց Յուդայի՝ Երուսաղէմի բնակիչներին. «Միայն այս զոհասեղանի առջեւ պէտք է երկրպագէք եւ այս զոհասեղանի վրայ պիտի զոհ մատուցէք»: Դուք չգիտէք, թէ ինչ ենք արել եւ 13 եւ իմ հայրերը բոլոր ժողովուրդներին ու երկրներին: Մի՞թէ բոլոր այդ երկրների ազգերի աստուածները կարողացան փրկել իրենց ժողովրդին իմ ձեռքից: Այս ազգերի բոլոր աստուածներից ո՞ր մէկին իմ հայրերը չկործանեցին, մի՞թէ կարողացան փրկել իրենց ժողովրդին իմ ձեռքից, եւ ինչպէ՞ն կարող է ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքից փրկել: Արդ, Եզեկիասը թող ձեզ 15 չխաբի, թող ձեզ չյուսադրի: Մի՛ հաւատարացէք նրան, քանզի բոլոր ազգերի ու թագաւորութիւնների աստուածները չկարողացան իրենց ժողովուրդներին փրկել իմ եւ իմ նախնիների ձեռքից. ձեր Աստուածն էլ ձեզ չի փրկի իմ ձեռքից»: Եւ դեռ 16 ատելին խօսեցին նրա ծառաները Տէր Աստծու եւ նրա ծառայ Եզեկիասի մասին: Սենեքերիմը նամակ էր գրել, ուր հայիոյում 17 էր Իսրայէլի Տէր Աստծուն եւ որի մասին ասում էր. «Երկրի ուրիշ ազգերի աստուածները իրենց ժողովուրդներին չփրկեցին իմ ձեռքից, նոյնպէս եւ Եզեկիասի Աստուածը իր ժողովրդին չի փրկի իմ ձեռքից»: Եւ Սենեքերիմի զօրապետները երբայերէն 18 բարձրաձայն դիմեցին Երուսաղէմի պարսպի վրայ եղած ժողովրդին, որ օգնեն իրենց՝ քանդեն պարիսպը, որպէսզի իրենք շուրափոյթ գրաւեն քաղաքը: Նա խօսեց Երուսաղէմի Աստծու մասին այնպէս, ինչպէս կը խօսեն երկրի ժողովուրդները՝ մարդու ձեռքով կերպուած աստուածների մասին: Եզեկիաս 20 արքան եւ Ամոսի որդի Եսայիաս մարգարէն աղօթք արեցին այս բանի համար եւ աղաղակեցին դէպի երկինք: Տէրը իրեշ- 21

փակ ուղարկեց եւ բնաջնջեց Ասորեստանի արքայի բանակում
 գտնուող բոլոր զօրաւոր մարդկանց եւ պապերագմիկներին,
 իշխաններին ու զօրագլուխներին: Մենեքերինը ամօթապարտ
 վերադարձաւ իր երկիրը, գնաց իր աստուածների փունը, եւ իր
 22 հարազատ որդիներն այնպէղ սրով սպանեցին իրեն: Տէրը Ե-
 զեկիասին ու Երուսաղէմի բնակիչներին փրկեց Ասորեստանի
 Մենեքերին արքայի ու ամենքի ձեռքից, եւ նրանց երկրի բոլոր
 23 վայրերում խաղաղութիւն փիրեց: Շապերը Տիրոջը զոհեր էին
 բերում Երուսաղէմ եւ ընծաներ՝ Յուդայի երկրի արքայ Եզեկի-
 24 ասին: Եզեկիասը բարձրացաւ բոլոր ազգերի աչքին: Դրանից
 յետոյ այդ օրերին Եզեկիասը մերձիմահ հիւանդացաւ: Նա ա-
 դօթք արեց Տիրոջը, որը լսեց նրան ու մի նշան ցոյց փուեց,
 25 բայց Եզեկիասն իր նկատմամբ ցոյց փրուած բարերարութեան
 համեմատ չհափուցեց, այլ մեծամոլացաւ, ուստի բարկութիւն
 26 իջաւ նրա, Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի վրայ: Եզեկիա-
 սը հրաժարուեց իր մեծամոլութիւնից, նոյնպէս եւ Երուսաղէ-
 մի բնակիչները. եւ այլեւս Եզեկիասի թագաւորութեան օրօք
 27 Տիրոջ բարկութիւնը չիջաւ նրանց վրայ: Եզեկիասը շար մեծ
 հարստութեան եւ փառքի փիրացաւ: Նա իր համար ոսկու, ար-
 ծաթի եւ թանկարժէք քարերի զանձարաններ ստեղծեց, նաեւ
 հաւաքեց մեծ քանակութեամբ խունկ, զէնք, թանկարժէք անօթ-
 28 ներ: Նա կառուցել փուեց ցորենի, գինու եւ ձէթի շտեմարան-
 ներ, գիւղեր, ամէն փեսակ անասունների ախոռներ, հօտերի
 29 համար գոմեր, իր համար քաղաքներ: Նա մեծ թուով ոչխար-
 ներ ու արջառներ ունեցաւ, որովհետեւ Տէրը նրան չափազանց
 30 շար հարստութիւն էր փուել: Նոյն այս Եզեկիասը փակեց Վե-
 րին Գեհոնի ջրի ընթացքը եւ այն ուղղեց ցած՝ դէպի Դաւթի
 քաղաքի արեւմտեան կողմը: Եզեկիասի բոլոր գործերը յաջո-
 31 դութիւն ունեցան: Երբ Բաբելոնից իշխաններ եւ դեսպաններ
 ուղարկեցին նրա մօտ՝ հարցնելու նրան իր մասին եւ իր երկ-
 րում եղած զարմանահրաշ գործերի մասին, Տէրը ազատ թողեց
 նրան՝ փորձելու եւ գիտենալու համար, թէ ի՞նչ կայ նրա սրտում:
 32 Եզեկիասի մնացած գործերը եւ նրա բարեպաշտութիւնը ահա
 գրի են առնուած Ամոս մարգարէի որդի Եսայիասի մարգարէու-
 թեան մէջ եւ Յուդայի երկրի ու Իսրայէլի թագաւորների գրքում:
 33 Եզեկիասը գնաց իր նախնիների գիրկը, եւ նրան թաղեցին մի
 բարձր փեղ, Դաւթի յետնորդների գերեզմանների վերին մա-

սում: Նրա մահուան առթիւ նրանց փառք ու պատիւ փութեցին ամբողջ Յուդայի երկրի եւ Երուսաղէմի բնակիչները: Նրա փոխարէն թագաւորեց իր որդի Մանասէն:

Մանասէն փասներկու փարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, **33**
 եւ յիսունհինգ փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա չարիք ²
 գործեց Տիրոջ առաջ՝ նմանութեամբ այն ազգերի զարշէլի գործերի, որոնց բնաջնջել էր Տէրը իսրայէլացիների աջքի առաջ:
 Նա վերականգնեց այն բարձրադիր մեհեանները, որ իր հայրը՝ Եզեկիասը քանդել էր, Բահաղիմի արձաններ կանգնեցրեց եւ կուռքեր շինել փութեց: Նա երկրպագեց երկնքի բոլոր զօրութիւններին ու ծառայեց նրանց: Նա գոհասեղան պատրաստեց ⁴
 Տիրոջ փան մէջ, որի մասին Տէրն ասել էր. «Իմ անունը Երուսաղէմում յափտեան պիտի լինի»: Նա այսպեղ՝ Տիրոջ փան երկու ⁵
 զաւիթներում, գոհասեղան շինեց երկնքի բոլոր զօրութիւնների համար: Նա ինքն իր ձեռքով որդիներին անցկացրեց կրակի ⁶
 միջով Բեննոմի երկրում եւ հմայութիւն, գուշակութիւն ու դիւթութիւն էր անում: Նա ունէր վիուկներ ու կախարդներ: Նա շաքացրեց իր չար գործերը Տիրոջ առջեւ՝ նրան բարկացնելու ասփիճան: Նա ձուլածոյ քանդակուած պատկեր դրեց Տիրոջ ⁷
 փան մէջ, որի մասին Աստուած ասել էր Դաւթին ու նրա որդի Սողոմոնին. «Այս փան մէջ եւ Երուսաղէմում, որ ես ընտրել եմ Իսրայէլի բոլոր ցեղերի միջից, իմ անունը պիտի դնեմ յափտեան եւ Իսրայէլի ուրբը չեմ կտրելու այս երկրից, որը նրանց ⁸
 հայրերին փութեցի, միայն թէ պահեն այն ամէնը, որ պատուիրել եմ նրանց, ըստ Մովսէսի միջոցով փրուած բոլոր օրէնքների, պատուիրանների ու կանոնների»: Բայց Մանասէն մոլորեց- ⁹
 րեց Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի բնակիչներին, որ չարիք գործեն առաւել, քան այն բոլոր ազգերը, որոնց վերացրել էր Տէրը իսրայէլացիների առաջից: Տէրը խօսեց Մանասէի ու նրա ¹⁰
 ժողովրդի հետ, սակայն նրանք չլսեցին: Տէրը նրա դէմ հանեց Ասորեստանի արքայի զօրքի հրամանադարներին, որոնք բռնեցին Մանասէին, կապանքներով կապեցին ու փարան Բաբելոն: Երբ նա նեղութեան մէջ ընկաւ, փնտրեց իր Տէր Աստու ¹²
 ներկայութիւնը եւ խիստ նուաստացաւ իր նախնիների Աստծու առջեւ: Նա աղօթեց Աստծուն. Աստուած լսեց նրա աղաչանքը ¹³
 ու նրան վերադարձրեց Երուսաղէմ, իր թագաւորութեանը: Եւ Մանասէն իմացաւ, թէ Տէրը Աստուած է: Դրանից յետոյ նա ¹⁴

Դաւթի քաղաքի արտաքին պարիսպը շինեց արեւմուտքից դէպի հարաւակողմ, հեղեղափի միջով, դռան մուտքի մօտ, Օփէլի շուրջը. նա շատ բարձրացրեց այն: Նա զօրքի հրամանատարներ նշանակեց Յուդայի երկրի բոլոր պարսպապար քաղաքներում: Նա Տիրոջ փնից վերացրեց օտար աստուածներին ու քանդակուած կուռքերը, նաեւ այն զոհասեղանները, որ պարսպասփել էր Տիրոջ փան բարձունքի վրայ, Երուսաղէմում: Նա հրամայեց դրանք թափել քաղաքից դուրս: Նա նորոգեց Տիրոջ զոհասեղանը եւ նրա վրայ փրկութեան ու օրհնութեան զոհեր մատուցեց: Նա պատուիրեց Յուդայի երկրի բնակիչներին, որ պաշտեն Իսրայէլի Տէր Աստծուն: Ժողովուրդը, սակայն, փակաւին յաճախում էր բարձրադիր մեհեաները եւ զոհեր մատուցում, միայն թէ՛ իր Տէր Աստծուն: Մանասէի մնացած գործերն ու նրա աղօթքը Աստծուն, փեսանողների խօսքերը, որ ասել էին նրան յանուն Իսրայէլի Տէր Աստծու, նրա աղօթքների խօսքերի մէջ են, այն աղօթքների, որոնցով նա լսեց Նրան. նրա բոլոր մեղքերն ու նրա անհաւաքարմութիւնը Տիրոջ հանդէպ, այն բարձրադիր փեղերը, ուր մեհեաններ շինեց, կուռքեր ու քանդակուած պատկերներ պարսպասփեց նախքան իր դարձի գալը, ահա գրի են առնուած փեսանողների գրքերում: Մանասէն գնաց իր նախնիների գիրկը, եւ նրան թաղեցին իր փան պարտէզում: Մանասէի փոխարէն թագաւորեց իր որդի Ամոսը: Ամոսը քսաներկու տարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ տասներկու տարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա չարիք գործեց Տիրոջ առաջ, ինչպէս արել էր իր հայրը՝ Մանասէն. իր հօր պարսպապար բոլոր կուռքերին Ամոսը զոհեր մատուցեց եւ պաշտեց դրանք: Նա դարձի չեկաւ Տիրոջ առջեւ, ինչպէս դարձի էր եկել իր հայրը՝ Մանասէն, այլ նրա որդին՝ Ամոսը, իր հօր գործած մեղքերի վրայ մեղք աւելացրեց: Նրա դէմ ելան իր պալապականները ու նրան սպանեցին իր փան մէջ: Իսկ երկրի ժողովուրդը սպանեց նրանց, որոնք յարձակուել էին թագաւորի վրայ: Եւ երկրի ժողովուրդը նրա փոխարէն գահ բարձրացրեց նրա որդուն՝ Յոսիասին:

34 Յոսիասը ութ տարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ երեսունմէկ տարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա արեց այն, ինչ ուղիղ էր Տիրոջ առջեւ. գնաց իր նախնի Դաւթի ճանապարհներով՝ չխտրորուելով ո՛չ աջ, ո՛չ ձախ: Իր թագաւոր-

րութեան ութերորդ փարում, երբ Յոսիասը փակաւին երիտա-
 սարդ էր, սկսեց յարել իր նախնի Դաւթի Տէր Աստծուն, իսկ իր
 թագաւորութեան փասներկուերորդ փարում սկսեց մաքրել Յու-
 դայի երկիրն ու Երուսաղէմը բարձրադիր մեհեաններից, կուռ-
 քերից, ձուլածոյ աստուածներից: Նա իր իսկ ներկայութեամբ 4
 կործանել փուեց Բահաղիմի գոհասեղանները եւ սրանց վերե-
 ւի մասում գրնուող բարձրադիր պաշտամունքի փեղերը: Նա
 ջարդուփշուր արեց կուռքերը, քանդակուած ու ձուլածոյ աս-
 փուածները, փշրեց, փոշիացրեց դրանք եւ շարփեց դրանց գոհ
 մասուցողների շիրիմների վրայ: Նա գոհասեղանների վրայ 5
 վառեց քրմերի ոսկորները եւ մաքրեց Յուդայի երկիրը, Երու-
 սաղէմը, Եփրեմի, Մանասէի, Շմաւոնի, Նեփթաղիմի քաղաք- 6
 ներն ու դրանց շրջակայ վայրերը: Նա վերացրեց կուռքերը, 7
 բազիմներն ու աստուածների արձանները փշրեց, մանրեց եւ
 բոլոր բարձրադիր մեհեանները վերացնելով ամբողջ Իսրայէլի
 երկրից՝ վերադարձաւ Երուսաղէմ: Իր թագաւորութեան փաս- 8
 նութեւորդ փարում, երբ վերջացրել էր երկիրն ու թագաւորա-
 կան փունը մաքրելը, Մելիի որդի Սափանին, քաղաքի իշխան
 Մասիասին ու Յովաքազի որդի Յոսիասին՝ իր դիւանապետին
 ուղարկեց, որ նորոգեն իր Տէր Աստծու փունը: Սրանք ե- 9
 կան մեծ քահանայ Քեղկիասի մօտ, եւ նա փուեց Տիրոջ փուն
 բերուած արծաթ դրամը, որը դռան դեւփացի պահապաննե-
 րը հաւաքել էին Մանասէի, Եփրեմի երկրներից, իշխաններից
 եւ Իսրայէլի մնացած բոլոր վայրերից, Յուդայի, Բենիամինի
 երկրների եւ Երուսաղէմի բնակիչներից: Նրանք այն փուեցին 10
 գործաւորներին, որոնք մնում էին Տիրոջ փանը այն նորոգե-
 լու եւ ամրացնելու համար: Նրանք արծաթը փուեցին հիւսնե- 11
 րին եւ շինարարներին, որ խոշոր քառանկիւն քարեր ու փայ-
 փէ գերաններ գնեն, ծածկեն այն շենքերը, որ Յուդայի երկ-
 րի թագաւորներն էին քանդել: Այդ մարդիկ հաւաքարմօրէն 12
 կափարեցին գործը, եւ նրանց վերակացուները՝ Մերարիի որ-
 դիներից դեւփացիներ Յէթն ու Աբդիասը, Կահաթի որդինե-
 րից Զաքարիասն ու Մեաղլամը եւ ամէն մի դեւփացի, որ գի-
 փակ էր նուագարանների ընկերակցութեամբ երգեր կափարե- 13
 լու, հսկում էին: Վերակացուներ կային բեռնակիրների, ամէն
 փեսակ գործեր կափարողների ու աշխափանքի ղեկավարների
 վրայ: Քարփուղարները, դափաւորներն ու դռների պահապան-

14 ները ղեկագիններից էին: Երբ Տիրոջ փուն մտնելով հանում
էին արծաթը, Քեղկիաս քահանան գրաւ Տիրոջ Օրէնքի գիրքը,
15 որը գրուած էր Մովսէսի ձեռքով: Քեղկիասը յայտնեց Սա-
փան քարփուղարին. «Օրէնքի գիրք եմ գրել Տիրոջ փանը»:
16 Քեղկիասը Օրէնքի գիրքը փունեց Սափանին: Սափանը ար-
քային յանձնեց այդ գիրքը, ինչպէս նաեւ ներկայացրեց գործ
17 անող բանուորներին փրուած արծաթի հաշիւը: Չուլեցին Տի-
րոջ փանը գտնուած արծաթը եւ այն փունեցին վերակացունե-
18 րին ու նրանց, որոնք գործ էին անում: Սափան քարփուղարը
պատմեց արքային՝ ասելով. «Քեղկիաս քահանան ինձ փունեց
19 Օրէնքի գիրքը»: Եւ Սափանն այն ընթերցեց թագաւորի առ-
ջեւ: Երբ արքան լսեց Օրէնքի գրքի խօսքերը, պատառոտեց
20 իր պատմութիւնը: Արքան պատուիրեց Քեղկիասին, Սափանի
որդի Աքիկամին, Միքեասի որդի Աբդիին, Սափան քարփուղա-
21 րին եւ արքայի ծառայ Ասայիային՝ ասելով. «Գնացէ՛ք հարցո՛ւնք
Տիրոջը ինձ համար եւ Իսրայէլում ու Յուդայի երկրում մնացած
բոլորի համար, թէ ինչ են գրել այդ գտնուած գրքում, քան-
զի մեր նախնիների Տիրոջ խօսքերին չանսալու՝ այս գրքի մէջ
գրուած ամէն ինչ չկատարելու պարտաւոր եմ Տիրոջ բարկութիւ-
22 նը բորբոքուած մեզ վրայ»: Քեղկիասը եւ նրանք, որոնց հետ
խօսել էր արքան, գնացին Օղդան մարգարէուհու՝ Եսերի որդի
Թակուարի որդի Սելեմի կնոջ մօտ, որը պահում էր պատուի-
րանները եւ ապրում էր Երուսաղէմում՝ Մասենայում, եւ նրան
23 պատմեցին վերելում ասուած խօսքերը: Նա ասաց նրանց.
«Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Ասացէ՛ք այն մար-
24 դուն, որ ձեզ ինձ մօտ է ուղարկել, թէ այսպէս է ասում Տէրը.
«Ահա ես այդ փեղի վրայ չարիք պիտի բերեմ, այսինքն՝ պիտի
կտարարուեն այն խօսքերը, որ գրուած են այդ գրքում, եւ ըն-
25 թերցել են Յուդայի երկրի արքայի առջեւ. քանի որ ինձ լքելով
զոհեք մատուցեցին օտար աստուածներին, որպէսզի ինձ բար-
կացնեն իրենց ձեռքի գործերով, իմ բորբոքուած բարկութիւնն
26 է իջնելու այդ փեղի վրայ եւ չի հանդարտուելու»: Իսկ Տիրոջը
փնտրելու համար ձեզ ուղարկած Յուդայի երկրի թագաւորին
այսպէն ասացէ՛ք. «Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը.
27 'Քո լսած խօսքերը պարկառանքով լցրեցին քո սիրտը, եւ դու
խոնարհուեցիր իմ առջեւ՝ լսելու համար իմ խօսքերը այդ փե-
ղի ու նրա բնակիչների մասին: Դու խոնարհուեցիր իմ առջեւ,

պատարառութեցիր քո պատմութեանը ու լաց եղար իմ դիմաց, ուս-
 փի ես եւս լսեցի քեզ, - ասում է Տէրը: Ահա ես քեզ քո նախնի- 28
 ների մօտ պիտի փանեմ, քեզ քո շիրիմի մէջ պիտի դնեմ խա-
 դադութեամբ, եւ քո աչքերը չեն փեսնելու այն բոլոր չարիքները,
 որ ես բերելու եմ այդ փեղի ու դրա բնակիչների գլխին»: Այս
 խօսքերը հաղորդեցին թագաւորին: Արքան մարդ ուղարկեց 29
 ու հաւաքեց Յուդայի երկրի եւ Երուսաղէմի ծերերին: Յուդայի 30
 երկրի արքան եւ Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչ-
 ները, քահանաներն ու ղեւարացիները եւ ամբողջ ժողովուրդը՝
 մեծից մինչեւ փոքրը, եկան Տիրոջ փունը, եւ արքան նրանց ա-
 ռաջ ընթերցեց Տիրոջ փանը գրնուած ուխտի բոլոր խօսքերը:
 Վեր կացաւ Յոսիաս թագաւորը, կանգնեց սեան մօտ եւ ուխտեց 31
 Տիրոջ առջեւ՝ ընթանալ Տիրոջ նշած ուղիով, ամբողջ սրտով ու
 ամբողջ հոգով պահել Նրա պատուիրանները, Նրա օրէնքներն
 ու հրամանները եւ ուխտի խօսքերը, որ գրուած են այդ գրքում:
 Նա յորդորեց Երուսաղէմում ու Բենիամինի երկրում գրնուող 32
 բոլոր մարդկանց, եւ Երուսաղէմի բնակիչները ուխտ արեցին
 իրենց հայրերի Աստծու փանը: Այսպիսով Յոսիասը իսրայէլ- 33
 լացիների ամբողջ երկրից վերացրեց բոլոր պղծութիւնները եւ
 Երուսաղէմում ու Իսրայէլում գրնուող բոլոր մարդկանց համո-
 զեց ծառայել իրենց Տէր Աստծուն: Իր բոլոր օրերին նա չխո-
 ւորուեց իր նախնիների Տէր Աստծու ուղուց:

Յոսիասն իր Տէր Աստծու զօրիկը կատարեց. զօրիկի գառը 35
 մորթեցին առաջին ամսի փասնչորսերորդ օրը: Նա քահանա- 2
 ներին կանգնեցրեց իրենց պաշտօնի վրայ եւ յորդորեց նրանց
 կատարելու Տիրոջ փան ծառայութիւնները: Նա ասաց ղեւ- 3
 արացիներին՝ ամբողջ Իսրայէլի վերակացուներին, որ պէտք է
 նուիրուել Տիրոջը եւ սուրբ փապանակը դնել այն փանը, որը
 շինել էր Իսրայէլի արքայ Դաւթի որդի Սողոմոնը: Արքան ա-
 սաց. «Դուք ոչ մի բան չպէտք է վերցնէք ուսերի վրայ: Արդ,
 ծառայեցէ՛ք ձեր Տէր Աստծուն եւ նրա ժողովրդին՝ իսրայէլա-
 ցիներին: Պատրաստ եղէ՛ք ըստ ձեր ազգապոռհների եւ ըստ 4
 ձեր առօրեայ պաշտամունքի, ըստ Իսրայէլի արքայ Դաւթի եւ
 նրա որդի Սողոմոն թագաւորի գրածի: Տաճարում կանգնեցէ՛ք 5
 այն փեղերում, որ նշանակուած են ըստ ձեր ազգապոռհների,
 ձեր եղբայրների եւ ձեր ժողովրդի որդիների առջեւ՝ ղեւարա-
 ցիների ազգապոռհի մարդկանց յարկացուած բաժանումների

- 6 համեմար: Մորթեցէք զպրկի գառը եւ պարբասեցէք ձեր եղբայրների սրբութիւնները՝ գործելով ըստ Տիրոջ խօսքի, որ
- 7 գրուել է Մովսէսի ձեռքով»: Եւ Յոսիասն սկսեց ժողովրդի որդիներին եւ ամենքին, որ այնպեղ էին գրնում, փալ խոյեր, գառներ, մաքաղ այծերի նոխազներ՝ բոլորն էլ զպրկի համար: Այդ բոլորը թոռով երեսուն հազար էր. նաեւ երեք հազար զուա-
- 8 րակ: Սրանք թագաւորի ունեցուածքից էին: Նրա իշխանները նոյնպէս սկսեցին ընծաներ փալ ժողովրդին, քահանաներին ու ղեւրացիներին: Քեղկիասը, Զաքարիասը եւ Յէիէլը եւ Ասպ-
- 9 ծու փան իշխանները զպրկի առթիւ քահանաներին փուեցին երկու հազար վեց հարիւր խոյ, գառ, նոխազ եւ երեք հարիւր
- 10 զուարակ: Քոնենիասը, Բանեասը, Սամէասը եւ նրա եղբայր Նաթանայէլը, Ասաբիասը, Յէիէլը եւ Յոզաբաղը՝ ղեւրացիների իշխանները, զպրկի առթիւ ղեւրացիներին փուեցին հինգ
- 11 հազար խոյ եւ հինգ հարիւր զուարակ: Պաշտամունքը կարարուեց. քահանաները կանգնած էին իրենց փեղերում, իսկ ղե-
- 12 փացիները՝ իրենց դասերում, ըստ արքայի հրամանի: Նրանք մորթեցին զպրկի գառը, եւ քահանաները իրենց ձեռքերով ցա-
- 13 նեցին արիւնը: Ղեւրացիները կտրտեցին ու պարբասեցին ողջակէզները, որ դրանք բաժանեն ժողովրդի որդիներից իւրաքանչիւրին ըստ ազգաբոհների, դասերի, որպէսզի մարուցեն Տիրոջը, ինչպէս որ գրուած է Մովսէսի Օրէնքի գրքում:
- 14 Այսպէս արեցին մինչեւ առաւօտ: Զպրկի գառը խորովեցին կրակով ըստ օրէնքի, իսկ սուրբ մասերը եփեցին կաթսաների ու սաների մէջ: Տօնը յաջող ընթացաւ, եւ զոհը բաժանեցին ժողովրդի բոլոր որդիներին: Յետոյ զարկը պարբասեցին իրենց ու քահանաների համար, քանի որ քահանաները մինչեւ գիշեր մարուցում էին ճարպերն ու ողջակէզները: Ղե-
- 15 փացիները բաժին վերցրին նաեւ իրենց ու իրենց եղբայրների՝ Ահարոնի որդիների համար: Ասափի սաղմոսերգու որդիները, նաեւ Ասափը, Եմանը եւ Իդիթունը՝ արքայի մարգարէները, ըստ Դաւթի պարուիրանի, կանգնեցին իրենց փեղերում: Իշ-
- 16 խանները, դռների պետերն ու իւրաքանչիւր դռան պահապան փեղից չափք է շարժուէին սրբութեան ծառայութեան ժամանակ, քանզի նրանց եղբայրները՝ ղեւրացիները, բաժիններ էին պարբասել նաեւ նրանց համար: Այդ օրը Տիրոջ ամբողջ պաշտամունքը պարշաճօրէն պարբասուեց ու կարարուեց,

որպեսզի, ըստ Յոսիաս արքայի հրամանի, փօնեն զափիկը եւ ողջակէզներ մաքուցեն Տիրոջ սեղանի վրայ: Այդ ժամանակ 17 այնպեղ գրնուող խորայելացիները եօթը օր կափարեցին զափիկը եւ անթթխմոր հացի փօնը: Մամուլէ մարգարէի օրերից 18 ի վեր սրա նման զափիկ երբեք չէր եղել Իսրայէլում, եւ Իսրայէլի բոլոր թագաւորները այսպիսի զափիկ չէին արել, ինչպէս արեց Յոսիասը: Այնպեղ գրնուող քահանաներն ու ղեփացիները, ամբողջ Յուդայի երկիրն ու Իսրայէլը եւ Երուսաղէմի բնակիչները Տիրոջ փօնը կափարեցին Յոսիասի թագաւորութեան փասնութեորդ փարում: Յոսիաս արքան Յուդայի երկրում եւ Երուսաղէմում գրնուող վիուկներին, գուշակներին, մոգերին, կախարդներին եւ չաստուածներին վերացրեց ու հրով այրեց, որպէսզի հասարափի Օրէնքի այն խօսքերը, որ գրուած էին Քեղկիաս քահանայի՝ Տիրոջ փանը գրած գրքում: Յոսիասի նմանը չէր եղել նրանից առաջ, որ, ըստ Մովսէսի բոլոր օրէնքների, իր ամբողջ սրտով, իր ամբողջ հոգով եւ իր ամբողջ զօրութեամբ դառնար դէպի Տէր Աստուածը: Եւ նրանից յետոյ էլ նրա նմանը չյայտնուեց: Տէրը, սակայն, չհանդարտուեց իր խիստ բորբոքուած բարկութիւնից, Յուդայի երկրի նկատմամբ այն բարկութիւնից, որով բորբոքել էր Նրան Մանասէն: Եւ Տէրն ասաց. «Ես Յուդայի երկիրն էլ եմ վերացնելու իմ աչքի առաջից, ինչպէս վերացրել եմ Իսրայէլը, եւ մերժելու եմ Երուսաղէմը՝ այն քաղաքը, որ ընտրել էի, եւ այն փունը, որի համար ասել էի, թէ՛ իմ անունը պէտք է լինի այնպեղ»:

Եգիպտոսի արքայ Նեքաւով փարաւունը յարձակուեց Ասորեստանի արքայի վրայ Եփրատ գետի ուղղութեամբ: Յոսիաս արքան գնաց նրա դէմ, իսկ սա պապզամաւորներ ուղարկեց նրա մօտ՝ ասելով. «Ի՞նչ թշնամութիւն ունենք ես ու դու, Յուդայի երկրի՝ արքայ, այսօր քո դէմ պապերազմելու չեմ եկել: Աստուած ինձ ասաց, որ շրպալեմ: Զգուշացիր ինձ հետ եղող Աստուծոց, գուցէ նա քեզ կործանի»:

Յոսիասը, սակայն, իր երեսը նրանից չշրջեց, այլ ինքն իր մէջ ուժ գրաւ, որ պապերազմի նրա դէմ: Նա չանսաց Նեքաւովի Տիրոջ անունով ասուած խօսքերին եւ եկաւ պապերազմելու Մակեդոնի դաշտում: Աղեղնաւորները 19 հարուածեցին Յոսիասին, եւ արքան ասաց իր ծառաներին. «Ինձ այսպեղից դուրս հանեցէք, որովհետեւ ծանր վիրաւորուած եմ»:

Նրա ծառաները հանեցին նրան իր մարտակառքից 24

ու դրեցին նրա երկրորդ մարտականքի մեջ ու փարան Երուսաղէմ: Նա մեռաւ ու թաղուեց իր նախնիների մօտ, եւ ամբողջ Յուդայի երկիրն ու Երուսաղէմը սուգ արեցին Յոսիասի վրայ: Երեմիասը ողբեր ասաց Յոսիասի մասին, եւ բոլոր պալականները, փղամարդ թէ կին, Յոսիասի մասին յօրինեցին ողբեր, որոնք յիշում են մինչեւ այսօր: Դրանք Իսրայէլի մէջ կանոնական դարձան եւ ահա գրի են առնուած ողբերի գրքում: Յոսիասի գործերը եւ նրա յուսացած բաները գրի են առնուած Տիրոջ օրէնքներում գրուածի համեմատ, իսկ նրա մնացած գործերը, սկզբից մինչեւ վերջինը, գրի են առնուած Իսրայէլի ու Յուդայի երկրի թագաւորների գրքում:

36 Երկրի ժողովուրդը Յոսիասի որդի Յովաքազին օծեց ու իր
 2 հօր փոխարէն Երուսաղէմում դարձրեց թագաւոր: Յովաքազը քսաներեք փարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ երեք ամիս թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Ամիփալ էր, որը լոբնացի Երեմիայի դուստրն էր: Յովաքազը չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ, այն բոլոր չարիքները, որ գործել էին նրա նախնիները: Նեքաւով փարաւոնը նրան բռնեց Դելլաթայում, Եմաթի երկրում, եւ նա այլեւս չկարողացաւ թագաւորել Երուսաղէմում: Արքան նրան փարաւ Եգիպտոս եւ երկրի վրայ հարիւր փաղանդ արծաթ եւ մէկ փաղանդ ոսկի հարկ դրեց: Նեքաւով փարաւոնը Յուդայի երկրի արքայ Յոսիասի որդի Եղիակիմին նշանակեց նրա հօր՝ Յոսիասի փոխարէն եւ նրա անունը փոխեց ու դրեց Յովակիմ, իսկ նրա եղբայր Յովաքազին Նեքաւով փարաւոնն առաւ եւ փարաւ Եգիպտոս, ուր եւ նա մեռաւ: Արծաթն ու ոսկին հարկ էին փալիս փարաւոնին: Այնուհետեւ երկիրն սկսեց հարկեր վճարել, եւ արծաթը փալիս էին ըստ փարաւոնի հրամանի: Երկրի ժողովրդից՝ ամէն մէկից արծաթ ու ոսկի էին պահանջում ըստ նրա կարողութեան, որպէսզի դրանք
 5 յանձնեն Նեքաւով փարաւոնին: Յովակիմը քսանհինգ փարեկան էր, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ փասնմէկ փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունը Զեկքորա էր, որը ռամացի Ներիայի դուստրն էր: Նա Տիրոջ առջեւ գործեց այն բոլոր չարիքները, որ արել էին նրա նախնիները: Նրա օրօք Բաբելոնի Նաբուքոդոնոսոր արքան մտաւ Յուդայի երկիրը: Յովակիմը երեք փարի ծառայեց նրան, բայց յետոյ ապստամբեց նրա դէմ: Տէրն ուղարկեց նրա դէմ քաղդէացիներին, Ասորի-

քի աւագակներին, մովաբացիների աւագակներին եւ ամոնացիներին ու սամարացիներին: Եւ այս բաներից յետոյ նրանք ազաբուեցին, ինչպէս ասել էր Տէրն իր ծառայ մարգարէների միջոցով: Տիրոջ զայրոյթը, սակայն, դեռ Յուդայի երկրի վրայ էր, որ վերացնի իր աչքի առաջից Մանասէի գործած բոլոր մեղքերի, Մանասէի թափած անմեղ արեան՝ Երուսաղէմում թափած անմեղ արեան պարճառով: Տէրը, սակայն, չուզեց ոչնչացնել նրանց: Յովակիմի վրայ յարձակուեց Բաբելոնի արքայ Նաբուքոդոնոսորը եւ նրան կապեց պղնձէ շղթաներով ու փարաւ Բաբելոն: Նա Տիրոջ փան սպասքի մի մասը փարաւ Բաբելոն ու դրեց Բաբելոնում գլխուղ իր փաճարում: Յովակիմի մնացած գործերը եւ ամէն ինչ, որ նա արել էր, չէ՞ որ ահա գրուած են Յուդայի երկրի թագաւորների ժամանակագրութեան մէջ: Յովակիմը գնաց իր նախնիների գիրկը ու թաղուեց Գանգալում, իր նախնիների մօտ: Յովակիմի փոխարէն թագաւորեց իր որդի Յեքոնիասը: Տասնութ փարեկան էր Յեքոնիասը, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ երեք ամիս ու փասն օր թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա չարիք գործեց Տիրոջ առջեւ: Երբ փարին բոլորուեց, Նաբուքոդոնոսոր արքան մարդ ուղարկեց ու նրան Տիրոջ փան թանկարժէք սպասքով հանդերձ փարաւ Բաբելոն: Նա Յուդայի երկրում ու Երուսաղէմում թագաւորական գահին նստեցրեց նրա հօրեղբօրը՝ Սեդեկիասին: Զսանմէկ փարեկան էր Սեդեկիասը, երբ թագաւոր դարձաւ, եւ փասնմէկ փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նա չարիք գործեց իր Տէր Աստծու առաջ, չպարկառեց ոչ Երեմիա մարգարէից, ոչ էլ Տիրոջ խօսքերից: Սեդեկիասն ապստամբեց Նաբուքոդոնոսոր արքայի դէմ՝ դրժելով այն երդումը, որ Նաբուքոդոնոսորը նրան երդուեցրել էր Աստծու անունով, դարձաւ կամակոր, կարծրացրեց իր սիրտը, որ չվերադառնայ Իսրայէլի Տէր Աստծուն: Յուդայի երկրի բոլոր մեծամեծները, քահանաներն ու երկրի ժողովուրդները բազմապարկեցին հեթանոս ազգերի գարշելի անօրէնութիւնները եւ պղծեցին Տիրոջ փունը Երուսաղէմում: Նրանց հայրերի Տէր Աստուածը մարգարէների միջոցով շրպապ առաքեց իր պարգամախօսներին, քանզի խնայում էր իր ժողովրդին եւ իր սրբավայրը: Մարդիկ արհամարհեցին նրա պարգամախօսներին, մերժեցին նրանց խօսքերը ու ծաղրեցին նրա մարգարէներին մինչեւ այն աստիճան,

որ Տիրոջ բարկութիւնը բորբոքուեց ժողովրդի վրայ, որից յե-
18 րոյ նրանք փրկութիւն չունեցան: Տէրը նրանց վրայ ուղարկեց
քաղղէացիների թագաւորին, որը սրակոտոր արեց նրանց երի-
փասարդներին իրենց իսկ սրբութեան փան մէջ, չխնայեց նաեւ
Սեղեկիասին, չողորմեց նրանց կոյս աղջիկներին եւ նրանց բո-
19 լոր ծերերին մաքնեց թշնամիների ձեռքը: Նա Աստու փան
ամբողջ մեծ ու փոքր սպասքը եւ արքայի ու մեծամեծների բո-
20 լոր գանձերը՝ ամէն ինչ փարաւ Բաբելոն, այրեց Տիրոջ փու-
նը, կործանեց Երուսաղէմի պարիսպը եւ նրա մէջ եղած ապա-
րանքները հրոյ ճարակ դարձրեց, ոչնչացրեց ամէն մի գեղեցիկ
21, 22 անօթ, իսկ վերապրածներին գերևարեց Բաբելոն: Այնպէղ
նրանք նրա ու նրա սերնդի ծառաները դարձան մինչեւ մարաց
23 թագաւորութեան հաստատումը, որպէսզի կապարուի Երեմի-
այի բերանով ասուած Տիրոջ խօսքը, թէ՛ «Երկիրը պիտի լքուի
եօթանասուն փարի, մինչեւ որ լրանայ շաբաթօրեայ հանգստի
իր ժամանակը, որպէս հափուցում շաբաթօրեայ հանգստեան
24 այն ժամանակի, որ չէր պահպանուել»: Պարսից արքայ Կիւ-
րոսի թագաւորութեան առաջին փարում, երբ կապարուեց Ե-
րեմիայի բերանով ասուած Տիրոջ խօսքը, Տէրը զարթնեցրեց
Պարսից Կիւրոս արքայի հոգին եւ պապուիրեց իր ամբողջ թա-
գաւորութեան մէջ գրաւոր հրովարտակ ծանուցել, ուր ասուած
25 էր. «Այսպէս է ասում Պարսից Կիւրոս արքան. «Երկնքի Տէր
Աստուածն ինձ է յանձնել աշխարհի բոլոր թագաւորութիւննե-
րը: Նա ինձ է պապուիրել Նրէաստանում՝ Երուսաղէմում, կա-
ռուցել իր փունը: Ձեզնից ով որ Նրա ժողովրդին է պապկանում,
թող ելնի գնայ, եւ թող Տէր Աստուածն իր հետ լինի»:

1 Եզրաս

Յոսիա թագաւորը Տիրոջ զափիկը կապարեց Երուսաղէմում. 1
Տիրոջ զափիկի գառը մորթեցին առաջին ամսի փասնջորսին:
Ըստ իրենց ծառայութեան օրերի՝ նա Տիրոջ փաճարում քա- 2
հանաներ կանգնեցրեց, որոնք քահանայական պարմունճան-
ներ էին հագած, եւ ասաց ղեւփացի սպասաւորներին. «Մաք- 3
րեցէ՛ք ձեր անձերը եւ պարրասպեցէ՛ք ձեզ ըստ Տիրոջ ուխտի
փապանակի սրբութեան, թող ձեր մէջ չլինի աղտոյութիւն եւ
պղծութիւն: Արդ, պաշտամո՞նք մաքուցեցէ՛ք ձեր Տէր Աստ- 4
ծուն, հաւաքեցէ՛ք ու պարրասպեցէ՛ք Իսրայէլի բոլոր ազգերին
եւ կանգնեցրէ՛ք նրանց ըստ իրենց հայրապետների եւ ցեղե-
րի հերթականութեան, ինչպէս սահմանել եւ գրել է Իսրայէ- 5
լի Դաւիթ թագաւորը եւ հրահանգել նրա որդի մեծն Սողոմոն-
նը. թող ղեւփացիները ըստ իրենց հայրերի կարգի փաճարում
կանգնեն, իրենց եղբայրների՝ իսրայէլացիների առաջ: Ըստ 6
առաջին կարգերի հերթականութեան՝ մորթեցէ՛ք զափիկի գա-
ռը, պարրասպեցէ՛ք զոհերն ու զափիկը կապարեցէ՛ք ըստ Տի-
րոջ այն հրամանի, որ նա պարուիրել էր Մովսէսի միջոցով»: 7
Եւ իբրեւ պարգեւ Յոսիան ժողովրդին փութեց երեսուն հազար
գառներ եւ ուլեր, երեք հազար հորթեր: Այս բոլորը, թագա- 8
ւորի հրամանի համաձայն, փրութեց ժողովրդին, քահանաներին
եւ ղեւփացիներին: Բացի դրանից, նա Քեղկիա եւ Զաքարիա
քահանայապետներին, ժողովրդի առաջնորդներին եւ քահա-
նաներին փութեց եւս երկու հազար վեց հարիւր ոչխար: Յե- 9
քոնիասը, Սամէասն ու նրա եղբայր Նաթանայէլը, Ռաբիասը,
Օզիէլը եւ Յորամը, որոնք հազարապետներ էին, զափիկի հա-
մար ղեւփացիներին փութեցին հինգ հազար ոչխար եւ հինգ հա-
րիւր հորթ: Վերցնելով այս բոլորը՝ քահանաները մեծ շու- 10
քով, ամենայն վայելչութեամբ եւ բազմազան ձեւերով պար-
րասպեցին Բաղարջակերաց զափիկը եւ, ըստ իրենց փոհմե- 11
րի եւ հայրերի կարգի, կանգնեցին ժողովրդի առաջ, ինչպէս
գրուած է Մովսէսի գրքում, մաքուցելու համար Տիրոջ զափի-
կը: Ահա այսպէս նրանք առաւօտեան կրակի վրայ խորովե- 12
ցին ու պարրասպեցին Տիրոջ զափիկը. մնացած հում միսը
անուշահոտ համեմունքներով եփեցին կաթսաների եւ սաների

13 մէջ եւ մաքուցեցին ժողովրդին: Սրանից յետոյ քահանայապետները զափիկը պապրասպեցին իրենց եւ իրենց եղբայրներին՝ Ահարոնի որդիների համար, որովհետեւ քահանաները ճարպ էին մաքուցում կրակը բորբոքելու համար, դեւաքանդներն իրենք էլ զափիկը պապրասպեցին թէ՛ իրենց եւ թէ՛ իրենց քահանայ եղբայրների՝ Ահարոնի որդիների համար: Ասափի որդիները՝ սաղմոսների երգիչները, նոյնպէս զափիկը պապրասպեցին իրենց համար, ինչպէս սահմանել էր Դաւիթ թագաւորը ժամանակին Ասափի, Զաքարիայի եւ Եղիմոնի համար: Դռնապանները, որոնցից իւրաքանչիւրը հսկում էր իր դռան վրայ՝ ըստ ամէն օրուայ կարգի, քանի որ իրենք էլ Դաւիթի որդիներ էին, իրենք նոյնպէս պապրասպեցին զափիկը: Այդ օրը բոլորը միաբան կապարեցին Տիրոջ գոհը՝ եւ, ինչպէս հրամայել էր Յոսիան թագաւորը, Տիրոջ զափիկը մաքուցեցին սեղանի վրայ: Այն խորայելացիները, որ այդ ժամանակ գրնուում էին այնպեղ, եօթը օր կապարեցին Տիրոջ զափիկը եւ Բաղարշակերաց քոօնը: Երբեք այդպիսի զափիկ չէր եղել Իսրայէլում, քանի որ ոչ ոք նման զափիկ չէր արել Սամուէլ մարգարէի ժամանակից ի վեր: Իսրայէլի բոլոր թագաւորներն էլ այսպիսի զափիկ չէին արել, ինչպէս արեց Յոսիա թագաւորը, նաեւ քահանաները, դեւաքանդները, հրեաներն ու բոլոր իսրայելացիները, որոնք այն ժամանակ ապրում էին Երուսաղէմում: Այդ զափիկը Յոսիան կապարեց իր թագաւորութեան փասնութեան րորդ փարում: Յոսիա թագաւորի գործերը ուղիղ էին իր Տէր Աստծու առաջ, եւ նա Տիրոջը ծառայում էր իր ամբողջ սրտով ու մարքով: Բայց նրանից առաջ եղել են ուրիշ թագաւորներ, որոնց մասին ստորագրուած է, թէ նրանք մեղանչել, անօրէնութիւն են գործել բոլոր ազգերի մէջ, վշտացրել են Տիրոջը եւ Իսրայէլի մէջ դէմ են կանգնել Նրա խօսքին: Յոսիա թագաւորի այս բոլոր առաքինի գործերից յետոյ եգիպտացիների Փարաւոն թագաւորը եկաւ պապերազմելու Կարքանուսում՝ Եփրատի կողմերում, եւ Յոսիան եկաւ պապերազմելու նրա դէմ: Եգիպտացիների թագաւորը բանազնաց ուղարկեց նրա մօտ եւ ասաց. «Ի՞նչ կայ իմ եւ քո միջեւ, ո՞վ Նրէասրանի թագաւոր, չէ՞ որ Տէր Աստուածն ինձ չի ուղարկել քեզ մօտ, այլ ես գնում եմ պապերազմելու Եփրատի կողմերում: Այժմ Տէրը ինձ հետ է, եւ դու մի՛ խանգարիր ինձ, քանի որ Տէրը սփիւսում է ինձ գնալ ու

պատերազմել Եփրատի կողմերում. դու հեռու կաց ինձնից եւ մի՛ հակառակուիր Տիրոջը»: Բայց Յոսիան յետ չդարձրեց իր մարտականքը, այլ ձեռնամուխ եղաւ նրա դէմ պատերազմելու, չլսեց Երեմիա մարգարէի խօսքերը, որ նա ասում էր նրան Տիրոջ բերանով: Նա համախմբեց զօրքը, իջաւ Եդդաուսի դաշտ՝ այնպէղ ճակատամարտ փալու Փարաունի դէմ. եւ իշխաններն էլ իջան Յոսիա թագաւորի մօտ: Յոսիա թագաւորն ասաց իր ծառաներին. «Ինձ դուրս փարէք ռազմադաշտից, եւ խիստ թուլացել եմ»: Ծառաներն անմիջապէս նրան դուրս հանեցին մարտադաշտից: Յոսիան բարձրացաւ իր երկրորդ կառքը եւ հասնելով Երուսաղէմ՝ վախճանուեց: Նրան թաղեցին իր հայրերի գերեզմանափանը: Ամբողջ ժողովուրդը ողբաց եւ սգաց Յոսիայի վրայ, իսկ Երեմիա մարգարէն ողբ հիւսեց Յոսիայի մասին: Մինչեւ այսօր կանայք նստում եւ ողբում են Երեմիայի այդ ողբը: Դրանից յետոյ հրաման փութեցին, որ միշտ իրենց ազգերի մէջ այդպէս ողբան Իսրայէլում: Այս բոլորի մասին գրուած է Իսրայէլի թագաւորների պատմութիւնների գրքում, նաեւ նրա կապարած գործերի, նրա բարեմասնութիւնների, առաքինութեան, նրա մեծ արդարութեան ու փառքի մասին, եւ թէ ինչպիսի իմաստուն հոգաւարութիւն ունէր նա Տիրոջ Օրէնքի նկատմամբ: Այս բոլորի մասին մինչեւ այժմ պատմում են Իսրայէլի եւ Յուդայի երկրի թագաւորների գրքերը: Յոսիայի մահից յետոյ նրա փոխինք թագաւոր դարձրին Յեքոնիային՝ Յոսիայի որդուն: Յեքոնիան քսաներեք փարեկան էր, երբ թագաւորեց իր հօր՝ Յոսիայի փոխարէն: Նա Նրէասպանի եւ Երուսաղէմի վրայ թագաւորեց երեք ամիս: Եգիպտացիների թագաւորը արգելեց, որ նա թագաւորէր Երուսաղէմում եւ, իբրեւ ծախս, հրեաներից պահանջեց հարիւր փաղանդ արծաթ եւ մէկ փաղանդ ոսկի: Եգիպտացիների թագաւորը նրանց վրայ թագաւոր կարգեց Յովակիմին՝ Յեքոնիայի եղբօրը, եւ Յովակիմը թագաւորեց Նրէասպանի եւ Երուսաղէմի վրայ: Յովակիմը կալանաւորեց Իսրայէլի փան մեծամեծներին ու իշխաններին, եւ իր եղբօրը՝ Ջարային, հանեց Եգիպտացիների երկրից եւ բերեց իր մօտ: Յովակիմը քսանհինգ փարեկան էր, երբ թագաւորեց Նրէասպանի ու Երուսաղէմի վրայ եւ չարիքներ գործեց Տիրոջ առաջ: Բաբելացիների արքայ Նաբուքոդոնոսորը յարձակուեց նրա վրայ, նրան կապեց պղնձէ կապանքներով

41 եւ Կարաւ Բաբելոն: Նաբուքոդոնոսորը վերցրեց նաեւ Տիրոջ Կան սպասքից, Կարաւ ու Բաբելոնում դրեց իրենց Կոռքերի Կանը՝ պահելու համար: Նրա այս բոլոր գործերի՝ նրա պղծութիւնների եւ անօրէնութիւնների մասին գրուած է թագաւորների Ժամանակագրութիւնների գրքում: Նրա փոխարէն թագաւորեց Յովակիմը՝ նրա որդին, որ Կասնութ Կարեկան էր: Նա թագաւորեց երեք ամիս եւ Կասն օր Երուսաղէնում եւ չարիք գործեց Տիրոջ առաջ: Մէկ Կարի յետոյ Նաբուքոդոնոսորը վերցրեց ու Կարաւ նրան Բաբելոն՝ Տիրոջ Կան գանձերով հանդերձ: Նաբուքոդոնոսորը ՆրէասԿանի եւ Երուսաղէմի թագաւոր Կարգեց Մեդէկիային: Մեդէկիան քսանմէկ Կարեկան էր եւ թագաւորեց Կասնմէկ Կարի: Նա եւս չարիք գործեց Տիրոջ առաջ եւ յետ չԿանգնեց իր չարիքներից, չսեց Երեմիա մարգարէի խօսքերը, որ նա ասել էր նրան Տիրոջ բերանով: Նա հաւատարիմ չմնաց իր երդմանը, որ Տիրոջ անունով Կուել էր Նաբուքոդոնոսոր արքային, այլ դրժեց երդումը եւ հեռացաւ Նաբուքոդոնոսորից, խաբացրեց պարանոցը եւ սիրտը Կակեց Իսրայէլի Տէր Աստու օրէնքների հանդէպ: Ժողովրդի իշխաններն ու քահանաներն էլ ամբարշտութիւններ արեցին, անօրէն եղան, բազմացրին իրենց պղծութիւններն ասելի, քան բոլոր հեթանոսները եւ նոյնիսկ պղծեցին Տիրոջ սուրբ Կաճարը Երուսաղէնում: Նրանց հայրերի Աստուածն իր հրեշտակներին ու մարգարէներին ուղարկեց նրանց մօտ, որպէսզի դարձի Կան, որովհետեւ խնայում էր թէ՛ նրանց եւ թէ՛ իր սուրբ Կաճարը, բայց նրանք արհամարհեցին Տիրոջ հրեշտակներին. այն օրը, երբ Տէրը խօսում էր նրանց հետ, նրանք ձեռն էին առնում եւ ծաղրում նրա մարգարէներին: Տէրը բարկացաւ նրանց ազգի վրայ եւ նրանց ամբարշտութեան պապճառով նրանց դէմ բերեց քաղղէացիների թագաւորներին, որոնք սրով սպանեցին նրանց երիտասարդներին, նրանց արիւնը թափեցին սուրբ Կաճարի շուրջը, չխնայեցին նրանց մանուկներին, Կոյսերին, ծերերին ու նրանց երիտասարդներին: Աստուած նրանց ձեռքը յանձնեց այս բոլորը՝ թէ՛ Տիրոջ Կան բոլոր մեծ ու փոքր անօթները, թէ՛ Տիրոջ Կապանակի Կայքն ու սպասքը եւ թէ՛ Իսրայէլի թագաւորի գանձերը. այս ամէնը նրանք վերցրին ու Կարան Բաբելոն: Նրանք հրկիզեցին Տիրոջ Կաճարը, քարութանդ արեցին Երուսաղէմի պարիսպը, Կրակի մաքնեցին

նրա աշտարակները, եւ հասաւ նրա բոլոր փառքերի վախճանը: Իսկ մնացածներին, սրի առաջ գցած, գերի տարան Բաբելոն: Սրանց եւ իրենց որդիները մնացին ստրկութեան մէջ մինչեւ պարսիկների թագաւորների ժամանակը, մինչեւ որ կապարունց Տիրոջ այն խօսքը, որ նա ասել էր Երեմիա մարգարէի բերանով. «Մինչեւ Տէրը բարեհաճի, որ թափուր այս երկիրը փօնի իր շաբաթները, ամբողջ ժամանակ այն պիտի լինի անապար, պիտի լրանայ եօթանասուն տարին, որպէսզի շաբաթը փօն լինի նրա համար»: Կիրոսի թագաւորութեան առաջին տարում լրանում էր Յուդայի եւ Բենիամինի ցեղերի գերութեան եօթանասուն տարին: Կիրոսը ընդամենը թագաւորեց երեսուն տարի:

Պարսկաստանի թագաւոր Կիրոսի թագաւորութեան առաջին տարում կապարունց Տիրոջ այն խօսքը, որ նա ասել էր Երեմիա մարգարէի բերանով: Տէրն արթնացրեց Կիրոս թագաւորի ոգին, եւ Կիրոսը հրամայեց իր ամբողջ թագաւորութեան մէջ ազդարարել եւ ասել. «Այսպէս ասաց Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորը. ինձ յայտնեց Իսրայէլի Տէր Աստուածը, որ բովանդակ փիեզերքի թագաւորն է եւ բարձրեալ Տէրը, կանխանշանով ցոյց տուեց ինձ, որ ես նրա համար փաճար կառուցեմ Հրէաստանի Երուսաղէմ քաղաքում: Արդ, ով էլ որ լինի, ում մօտ էլ որ մարդ լինի հրեաների ցեղերից, – թող Տէր Աստուածը լինի նրա հետ, – նա կարող է ելնել եւ հրեաների հետ գնալ Երուսաղէմ, որպէսզի կառուցի Իսրայէլի Տէր Աստծու փաճարը: Սա այն Տէրն է, որ բնակւում է Երուսաղէմում: Եւ բոլոր նրանք, ովքեր կը մնան իրենց բնակավայրում, թող օգնեն նրանց ուկով ու արծաթով, ձիերով ու այլ անասուններով եւ թող իրենց ունեցուածքից նուէրներ տան Տիրոջ փաճարին, որը գտնւում է Երուսաղէմում: Թող իշխաններ նշանակուեն ըստ ազգերի, ըստ Յուդայի ազգի եւ Բենիամինի ցեղի փոհմապետերի, քահանաների եւ ղեկագիւցիների ու բոլոր նրանց վրայ, ում ոգին արթնացրեց Տէրը՝ գնալու եւ կառուցելու Տիրոջ տունը Երուսաղէմում ու նրա շուրջը, եւ թող բոլորն օգնեն արծաթով, ուկով, ձիերով, անասուններով եւ նուիրեն Տիրոջը, ում սիրտն ինչքան կը կամենայ»: Եւ Կիրոսը բերել տուեց Տիրոջ սուրբ սպասքը, որը Նաբուքոդոնոսորը բերել էր Երուսաղէմից եւ դրել էր իրենց կուռքերի փանը պահելու համար: Պարսկաստանի

Կիրոս թագաւորը բերել փութեց այն եւ հրամայեց սպասքը փա-
 12 իր գանձապետ Միթրիդափին: Միթրիդափը հաշուեց եւ փութեց
 13 Յուդայի հանդերձապետ Սամանասարին: Ահա Տիրոջ սպաս-
 քի թիւը. ոսկեղէն սպասք՝ հազար, արծաթէ սպասք՝ նոյնպէս
 հազար, արծաթէ դանակներ՝ քսանինը, ոսկէ ափսէներ՝ երե-
 սուն, արծաթէ ափսէներ՝ երկու հազար չորս հարիւր քսան, եւ
 14 այլ անօթներ՝ հազար: Ոսկէ եւ արծաթէ այդ ամբողջ կայքն ու
 սպասքը, որ բերեցին, հինգ հազար չորս հարիւր վաթսունինն
 15 էր: Այդ ամէնը փութեցին Սամանասարի ձեռքը, եւ նա բո-
 լոր գերիների հետ դրանք վերցրեց եւ Բաբելոնից բերեց Ե-
 16 րուսաղէմ: Պարսկաստանի Արտաշէս արքայի թագաւորութե-
 ան ժամանակ Նրէաստանի եւ Երուսաղէմի շրջակայ բնակիչնե-
 րը ամբաստանութեան մի նամակ գրեցին նրան: Այդ թուղթը
 գրել էին Բաադսամոսը, Միթրիդափը, Բելլիոսը, Ռաթիմոսը,
 Բելլթէթմոսը եւ գրագիր Սամելիոսը, նրանց հետ նաեւ շար
 ուրիշներ, որոնք բնակուում էին ծովեզերքում՝ քանանացիներ,
 փիւրոսացիներ, ամոնացիներ, մովաբացիներ, սամարացիներ
 17 եւ այլ քեղերում ապրող բազմաթիւ ուրիշներ: Նամակը գրու-
 ած էր այսպէս. «Արտաշէս թագաւոր, փէր մեր, քո ծառանե-
 րը՝ Ռաթիմոսը, որ երկրպագում է քեզ, Սամելիոս գրագիրը,
 մեր բոլոր խորհրդականները եւ Ասորիքի ու քանանացիներ
 18 ի կողմերի դափաւորները ողջունում են քեզ: Արդ, փէր մեր
 եւ թագաւոր, թող քեզ յայտնի լինի հրեաների մասին, որ երբ
 նրանք քեզնից հեռացան եւ եկան մեզ մօտ, գնացին Երուսա-
 ղէմ՝ ապստամբող եւ խռովարար մի քաղաք: Այնպէղ նրանք
 վերաշինում են նրա հրապարակները, ուզում են ամրացնել նրա
 պարիսպները, կամենում են կառուցել նրա բարձր փաճարը:
 19 Արդ, եթէ նրանք շինեն այս քաղաքը եւ աւարտեն նրա պարիս-
 պը, ապա նրանք ոչ միայն հարկ չեն փայ ոչ մէկին, այլեւ ուր-
 20 քի կը կանգնեն թագաւորների դէմ, որովհետեւ, պարծենալով,
 21 նրանք յոյսը կը դնեն իրենց փաճարի վրայ: Այժմ մեզ թուում
 է լաւ կը լինի, որ դու նկատի ունենաս այս բաները, փէր մեր
 թագաւոր, քննես եւ փեսնես, թէ ինչ են գրել քո հայրերն ու
 22 նախնիները, գտնես նրանց յիշատակարանների մատեանը եւ
 23 իմանաս, որ այս քաղաքը ապստամբների քաղաք է, որ սրա
 թագաւորներն ու հրեաներն ապստամբներ են, սրա բնակիչնե-
 րը միշտ սուր են երդուել, եւ հէնց դրա համար էլ աւերուել

ու անապար է դարձել այս քաղաքը: Արդ, ծանուցում ենք 24
 քեզ՝ մեր փրոջն ու թագաւորիդ, որ եթէ այս քաղաքը վերաշի-
 նուի, եւ սրա պարիսպները վերականգնուեն, ապա դու այլեւս
 իշխանութիւն չես ունենայ սրանց վրայ եւ ոչ էլ ճանապարհ՝
 դէպի Ասորիքի ու քանանացիների կողմերը»: Այն ժամանակ 25
 Արւաշէս թագաւորը գրեց Ռաթինոսին, Բելտէթնոսին, գրա-
 գիր Սամէլիոսին եւ բոլոր նրանց, որոնք բնակուում էին Սա-
 մարիայի, Ասորիքի ու քանանացիների կողմերում եւ որոնք
 թուղթ էին գրել իրեն: «Կարդացի, - ասում է, - ձեր թուղ- 26
 թը, որ գրեցիք ինձ: Ես հրամայեցի, որ նայեն յիշարակա-
 րանների մարեանները, եւ իմացայ, որ այդ քաղաքը թէ՛ սկզ-
 քից իսկ եւ թէ՛ մշտապէս դէմ է կանգնել բոլոր թագաւորնե-
 րին, որ զօրաւոր պապերազմողներ են եղել, որոնք բնակուել 27
 են այդ բոլոր կողմերում եւ դրա մէջ, որ հզօր ու խիստ թագա-
 ւորներ են ապրել Երուսաղէմում, որոնք փրկել եւ հարկեր են
 գանձել Ասորիքի եւ քանանացիների կողմերից: Այժմ, ահա, 28
 ես հրամայեցի, որ դուք այդ մարդկանց արգելէք վերաշինել
 այդ քաղաքը, իսկ դուք յանձն առէք ջանք չխնայել, որպէսզի 29
 էլ աւելի չշարանայ դրանց չարութիւնը՝ մեզ ընդդիմանալու եւ
 մեր թագաւորութեանը նեղութիւն պարճառելու համար»: Երբ 30
 Արւաշէս թագաւորի թուղթը կարդացին Ռաթինոսի, գրագիր
 Սամէլիոսի եւ նրանց հետ ուրիշ շարքերի համար, սրանք ան-
 միջապէս յարձակուեցին Երուսաղէմի վրայ, ձիերով եւ զօրքով
 հանդերձ, եւ արգելեցին հրեաներին վերաշինել քաղաքը: Եւ 31
 այսպէս խափանուեց Տիրոջ փաճարի շինարարութիւնը Երու-
 սաղէմում՝ մինչեւ Պարսկաստանի Դարեհ արքայի թագաւորու-
 թեան երկրորդ փարին:

Դարեհ թագաւորը մեծ խրախճանք սարքեց, հրաւիրեց իր 3
 բոլոր իշխաններին եւ իր գերդաստանի ընդոժիններին, մա-
 րերի, պարսիկների եւ քաղդէացիների բոլոր մեծամեծներին,
 եւ այն բոլոր նախարարներին, զօրապետներին եւ նրանց հետ 2
 նաեւ կառավարիչներին, որոնք գտնուում էին Տնդկաստանից
 մինչեւ Եթովպիայի շրջանները. այդ նախարարները հարիւր
 քսանեօթն էին: Նրանք կերան, խմեցին, յագեցան եւ ուրախա- 3
 ցան: Երբ խրախճանքն աւարտուեց, Դարեհ թագաւորը մտա-
 իր սենեակը, բազմեց իր գահին եւ քնեց: Այն ժամանակ, երեք 4
 պապանիներ, որ նրա սենեկապաններն էին, մինչ թագաւորը

դեռ քնած էր, սենեակի ներսում կանգնել էին նրան սպասաւորելու համար եւ պահպանում էին նրան: Նրանք սկսեցին իրար հետ խօսել եւ ասացին. «Եկէ՛ք իւրաքանչիւրս մի բան ասենք. եւ ով իր ընկերոջից աւելի իմաստուն եւ ուժեղ բան ասի, թող Դարեհ թագաւորը մեծամեծ պարգեւներ փայ նրան, թող նա մեծ ու անուանի լինի բոլորից, թող նրան ծիրանի գգեսպներ հագցնի, խմելու եւ ուրելու համար ոսկի սպասք փայ, նստելու եւ քնելու համար՝ ոսկեղէն գահաւորակ, թող նա ոսկեսանձ նժոյգ հեծնի, բեհեզեայ խոյրով թագ կապի նրա գլխին եւ ոսկէ մանեակ՝ նրա պարանոցին: Թող նա իր իմաստութեան համար նստի Դարեհի երկրորդ աթոռին եւ կոչուի Դարեհի ազգական»:

Այդ ժամանակ նրանցից իւրաքանչիւրը գրեց իր խօսքը: Նրանք կնքեցին եւ դրեցին Դարեհ արքայի սնարին ու ասացին. «Երբ արթնանայ, այդ գրութիւնները կը փանք նրան. թող թագաւորն ու պարսիկ երեք մեծամեծ իշխաններ ընտրեն եւ ում խօսքը գրնեն առաւել իմաստուն, յաղթողի պարգեւը թող փան նրան»:

Առաջինը գրեց եւ ասաց. «Գինին է բոլորից յաղթողն ու զօրաւորը»: Երկրորդը գրեց եւ ասաց. «Թագաւորն է բոլորից յաղթողն ու զօրաւորը»: Երրորդը գրեց եւ ասաց. «Կանայք են բոլորից յաղթողն ու զօրաւորը, բայց ճշմարտութիւնը յաղթում է բոլորին»:

Երբ թագաւորը արթնացաւ, վերցրեց գրութիւնները, որ փութեցին նրան, կարդաց եւ մարդ ուղարկեց կանչելու պարսիկների ու մարերի բոլոր մեծամեծներին՝ նախարարներին, սպարապետներին, կառավարիչներին եւ իշխաններին: Նստեցին մի դահլիճում եւ բոլորի առաջ կարդացին գրութիւնները: Թագաւորն ասաց. «Այսպէ՛ղ կանչեցէ՛ք պապանիներին, թող մեկնաբանեն իրենց խօսքերը»:

Երբ կանչուած պապանիները եկան նրանց առաջ, բոլորը նրանց ասացին. «Բացաւրեցէ՛ք մեզ ձեր այս գրածները»:

Առաջինը, որ գինու զօրութեան մասին էր գրել, սկսեց խօսել եւ այսպէս ասաց. «Ո՛վ մարդիկ, մի՛թէ ամենից զօրաւորը գինին չէ. բոլոր մարդիկ, ովքեր խմում են այն, գինին յիմարեցնում է նրանց մարքերը. թագաւորների ու փառապետների միտքը նա դարձնում է նոյնը, այդպէս էլ փիրոջն ու ծառայինը, հարուստներին ու աղքատներինը: Գինին շեղում է բոլորի միտքը եւ դարձնում դէպի ուրախութիւն: Նրանք երբեք չեն յիշում փրփմունքին եւ որեւէ ցաւ, քանզի գինին բոլորի սրտերը լցնում է

զուարթութեամբ եւ մեծութեամբ. երբ խմում են, էլ չեն յիշում 22
 թագաւորներին կամ իշխաններին եւ դառնում մեծախօս: Մարդ
 երբ խմում է, չի յիշում անգամ սիրելիներին, եղբայրներին կամ
 թշնամիներին, շաք յաճախ սուր է հանում, եւ երբ անցնում է 23
 գինու ազդեցութիւնը, չի էլ յիշում, թէ ինչ է արել: Ո՛վ մարդիկ, 24
 մի՞թէ զօրաւորը զինին չէ, որ սպիպում է այս բոլորն անել»: Եւ
 այս ասելով՝ նա լռեց:

Երկրորդը, որ գրել էր թագաւորի զօրութեան մասին, սկսեց 4
 խօսել եւ ասաց. «Ո՛վ մարդիկ, մի՞թէ ճիշդ չէ, որ մարդիկ հզօ- 2
 րացել են, փրկել ծովին ու ցամաքին եւ այն ամենին, ինչ կայ
 նրանց մէջ: Իսկ հզօր թագաւորը փրկում է ամբողջ երկրին եւ 3
 մարդկանց. ինչ որ նա ասում կամ հրամայում է, կատարում են
 անմիջապէս. նոյնիսկ եթէ հրամայի, որ ընկերը պատերազմի
 ընկերոջ դէմ, նրանք չեն համարձակուի զանց առնել թագաւորի
 խօսքը: Իսկ եթէ նրանց ուղարկի պատերազմելու թշնամիների 4
 դէմ, ապա նրանք իսկոյն կը գնան, կը պատրաստեն մարտա-
 կան մեքենաներ, ամրութիւններ, պարիսպներ եւ աշտարակ-
 ներ, կը սպանեն եւ կը մեռնեն, բայց չեն կարող զանց առնել 5
 թագաւորի հրամանը. իսկ եթէ յաղթեն, բոլոր բարիքները կը
 բերեն թագաւորի համար: Ոչ միայն պատերազմող զօրական- 6
 ները, այլեւ այն մշակները, որ հող են հերկում, ցանում են եւ
 հնձում, նրանք եւս իրենց բերքից բերում են թագաւորի համար.
 նաեւ հարկահանները, որոնք սպիպում են երկրի բնակիչներին,
 դարձեալ հարկ են հաւաքում թագաւորի համար: Թագաւորն 7
 է միայն, որ հզօր իշխան է բոլորի վրայ. եթէ հրամայում է
 սպանել, կը սպանեն, ապրեցնել՝ կ'ապրեցնեն, կառուցել՝ կը 8
 կառուցեն, քանդել՝ կը քանդեն, եթէ հրամայում է փնկել՝ կը 9
 փնկեն: Չէ՞ որ ամբողջ երկիրը ենթակայ է թագաւորի ուժին 10
 եւ լսում է նրա հրամանը. արքան ինքը ինչ որ կամենում է,
 այն է անում. ինքը հանգիստ բազմում է, ուրում, խմում, քնում,
 մինչդեռ միւս բոլորը նրա շուրջը պատրաստ՝ պահպանում են 11
 նրան, լսում նրա հրամանները եւ չեն համարձակուում ըստ ի-
 րենց կամքի գնալ մի փեղ կամ մի բան անել, սիրտ չեն անում
 զանց առնել թագաւորի հրամանը: Արդ, ո՛վ մարդիկ, մի՞թէ 12
 զօրաւորը թագաւորը չէ, որի հրամանի խօսքը լինում է այս-
 քան հզօր, եւ նա իշխում է բոլորի վրայ»: Այս ասաց եւ լռեց:
 Երրորդը, որ ասել էր կանանց զօրութեան եւ ճշմարտութեան 13

14 մասին, Զորոբաբելն էր: Նա սկսեց խօսել եւ ասաց. «Ո՛վ մար-
դիկ, եթէ մեծագոր է թագաւորը կամ բազմաթիւ այլ մարդիկ,
կամ թէ զօրաւոր է գինին, ապա ո՞վ է, որ յաղթում եւ փրկում է
15 բոլորին. կանայք չե՞ն արդեօք, քանզի նրանք են, որ ծնուն են
թագաւորներին. բոլոր այն մարդիկ, որոնք փրկում են ծովին ու
16 ցամաքին, ծնուել են նրանցից: Կանայք են, որ ծնել եւ սնել են
նաեւ այն մշակներին, որոնք այգիներ են փնկում եւ գինի սրա-
17 նում դրանցից: Նրանք են, որ հագուստներ են պարարաստում
փղամարդկանց համար, որոնցով զարդարում եւ փառաւորում
են նրանք. փղամարդիկ էլ, առանց նրանց, չեն կարող լինել:
18 Եթէ փղամարդիկ ոսկի, արծաթ եւ ամէն փեսակ բարիքներ էլ
հաւաքելիս լինեն, փեսնելով մի գեղեցիկ կին՝ շրջում են դէ-
19 պի նա, բերանները բաց նայում եւ ամբողջ սրտով սիրում են
20 նրան՝ ոսկուց, արծաթից եւ բոլոր բարիքներից առաւել: Տղա-
մարդը թողնելով իր հօրն ու մօրը, որ ծնել ու սնել են իրեն,
21 նաեւ իր երկիրը, գնում է կնոջ հետ, եւ հոգով այնպէս է մի-
անում նրան, որ մինչեւ իսկ չի յիշում ո՛չ հօրը, ո՛չ մօրը եւ ո՛չ էլ
22 իր երկիրը: Նէնց սրանից էլ արժէ, որ դուք իմանաք, թէ ձեր
կանայք սիրում են ձեզ, քանզի այն ամէնը, ինչ դուք անում էք
23 եւ վաստակում, բերում եւ փալիս էք ձեր կանանց: Եթէ մարդ
իր սուրը վերցնելով՝ գնայ հեռու ճանապարհ, եւ ինչ-որ բան
ձեռք բերի՝ աւազակութիւն անի կամ գողանայ, նաւարկի ծո-
24 վով կամ գետերով, զազանների պարահի կամ անցնի խաւար
փեղերով, երբ գողանայ, յափշտակի, անցնի բոլոր նեղութիւն-
ներից, ապա պիտի գայ եւ իր ամբողջ վաստակը պիտի բերի
25 կնոջ համար, որովհետեւ մարդ կնոջն աւելի է սիրում, քան
26 իր հօրն ու մօրը: Շատերն են իրենց խելքը կորցրել եւ իրենց
27 կանանց պարճառով դարձել ծառաներ, շատերն են մաքնու-
ել կորստի, մեռել ու սպանուել, սխալուել ու ընկել մեծ մեղքե-
28 րի մէջ՝ կանանց պարճառով: Նիմա դուք ինձ չէք հաւատում.
ահա այդ մեծ թագաւորը. անձնիշխան է չէ՞ ինքը. մարդկան-
29 ցից ամէն մէկը չի համարձակում մօտենալ նրան: Բայց ես
փեսել եմ, թէ ինչպէս թագաւորի հարճի աղջիկը, որ նստել էր
30 թագաւորի աջ կողմում, թագաւորի գլխից վերցնելով թագը՝
31 դնում էր իր գլխին, ապրակում թագաւորին, բայց թագաւո-
րը դրա համար չէր բարկանում, այլ բերանը բացած՝ նայում
էր նրան. եթէ աղջիկը ծիծաղում էր, ինքն էլ էր ծիծաղում նրա

հետ, եթե նա փխրում էր, թագաւորը փաղաքշում էր, մինչեւ
 որ սփոփեր նրան: Արդ, ո՛վ մարդիկ, մի՛թե զօրաւորը կանայք 32
 չեն, որ անում են այս բոլորը»: Թագաւորն ու նրա մեծամեծ- 33
 ները այդ ժամանակ սկսեցին նայել մէկը միւսին, ընկերն՝ ըն-
 կերոջը: Զորոբաբէլն սկսեց խօսել ճշմարտութեան մասին եւ
 ասաց. «Ո՛վ մարդիկ, ճիշտ չէ՞, որ կանայք են զօրաւոր. մեծ 34
 է երկիրը, բարձր է երկինքը, արագընթաց է արեգակը, քանզի
 արշաւելով երկնքի կամարածեւ խորանի միջով՝ մի օրուայ մէջ
 դարձեալ արագ սլանում եւ հասնում է իր տեղը: Արդեօք մեծ 35
 չէ Նա, որ սպեղծել է այս բոլորը: Արդարեւ, մեծ է ճշմարտու-
 թիւնը եւ ամէն ինչից զօրաւոր: Ամբողջ երկիրը ապաւինում 36
 է ճշմարտութեանը, երկինքը օրհնում է ճշմարտութիւնը, ամէն
 ինչ սասանում եւ դողում է նրա առաջ. ճշմարտութեան մէջ ան-
 իրաւութիւն չկայ, ոչ մի անիրաւութիւն: Անիրաւ է գինին, ան- 37
 իրաւ է թագաւորը, անիրաւ են նաեւ կանայք, անիրաւ են բոլոր
 մարդկանց որդիները, անիրաւ են նաեւ նրանց բոլոր գործերը,
 ճշմարտութիւն չկայ նրանց մէջ, եւ իրենց անիրաւութեան մէջ
 էլ կը կորչեն իրենք: Իսկ ճշմարտութիւնը կայ, մնում է եւ զօ- 38
 րաւոր է յաւիտենապէս, կենդանի է նա, եւ նրա իշխանութիւնը՝
 յաւիտենական: Աջառութիւն չկայ նրա մէջ, նա չի փոփոխում 39
 երբեք, այլ միշտ հաստատում է արդարութիւնը, մերժում չա-
 րութիւնն ու անիրաւութիւնը. ճշմարտութեան բոլոր գործերը
 հաճելի են ամենքին: Անիրաւութիւն չկայ նրա դատաստանի 40
 մէջ. ճշմարտութիւնն է թագաւորների հզօրութիւնը, նրանց իշ-
 խանութիւնն ու նրանց մեծութիւնը: Օրհնեալ է ճշմարտութեան
 Տէր Աստուածը»: Այս խօսքն ասաց եւ լռեց: Այդ ժամանակ բո- 41
 լոր հաւաքուածները բարձրաձայն աղաղակեցին եւ ասացին.
 «Մեծ է ճշմարտութիւնը, ե՛ն յաղթող, ե՛ն զօրաւոր»: Իսկ թա- 42
 գաւորն ասաց նրան. «Խնդրի՛ր, ինչ որ ուզում ես, եւ ես կ'ըստ
 գրուածից աւելին, քանզի դու բոլորից իմաստուն գպնուեցիր.
 դու կը նստես իմ երկրորդ աթոռին եւ կը կոչուես իմ ազգա-
 կանը»: Այն ժամանակ Զորոբաբէլն ասաց թագաւորին. «Յի- 43
 շի՛ր այն ուխտը, որ արեցիր Երուսաղէմը վերաշինելու մասին
 այն օրը, երբ թագաւոր դարձար: Դու ասացիր. «Երբ Կիրոսը 44
 գրաւեց Բաբելոնը, գնաց եւ առանձնացրեց այնպեղ Երուսա-
 ղէմի կայքն ու սպասքը եւ ուխտ արեց վերադարձնելու Տիրոջ
 սպասքը: Նոյնպէս եւ դու, ո՛վ թագաւոր, ուխտեցիր շինել Տի- 45

րոջ փաճարը, որ այրեցին եղոմայեցիները, երբ քաղդեացիները
46 Նրէասփանը անապատ դարձրին: Այժմ, ահա, աղաչում են
քեզ, փէր իմ եւ թագաւոր, խնդրում են քեզանից. այս մեծ պար-
գելը շնորհի՜ր դու ինձ. սրա համար աղաչում են քեզ. կափարի՜ր
այն ուխտը, որ ուխտեցիր երկնային թագաւորին, արա՛ այն-
47 պէս, ինչպէս խոստացար քո բերանով»: Այն ժամանակ Դա-
րեի թագաւորը վեր կացաւ եւ համբուրեց Զորոբաբէլին: Նրա
համար թղթեր գրեց բոլոր գաւառապետներին, փեղերի կա-
ռավարիչներին, զօրապետներին եւ նախարարներին, որպէսզի
նրանք ճանապարհ փան նրան, ինչպէս եւ նրանց, ովքեր նրա
48 հետ էին՝ վերադառնալու եւ վերաշինելու Երուսաղէմը: Թա-
գաւորը թուղթ գրեց նաեւ Ասորիքի, Փիւնիկի եւ Լիբանանի
կողմերի կառավարիչներին, որպէսզի նրանք Լիբանանից մայ-
րի շինափայտ առաքեն Երուսաղէմ եւ Զորոբաբէլի հետ վերա-
49 շինեն քաղաքը: Գրեց նաեւ բոլոր հրեաներին, որոնք Նրէաս-
փան էին վերադառնում իր թագաւորութիւնից, նրանց ազգայեց
հարկերից եւ բոլոր զօրապետներին, նախարարներին, կառա-
վարիչներին ու գաւառապետներին ասաց, որ ոչ ոք հարկի հա-
50 մար չմօտենայ նրանց դռներին, որ բոլոր այն վայրերում, ուր
բնակւում են նրանք, հարկ չփան եւ լինեն ազաւոր, որ բոլոր ե-
ղոմացիները հրեաներին փան այն բոլոր գիւղերն ու վայրերը,
51 որ վերցրել էին նրանցից, որ փաճարի շինութեան համար ար-
քունիքից փան փարեկան քսան փաղանդ, մինչեւ որ փաճարը
52 կառուցուի: Նաեւ ողջակէզների զոհասեղանի համար զոհեր
փան բոլոր այն օրերին, ինչպէս գրուած է Օրէնքում, եւ ան-
խափան մատուցեն եօթնորդներն ու փասանորդները, ինչպէս
53 նաեւ՝ փարեկան փասը փաղանդ: Բոլոր նրանք, ովքեր վե-
րադառնում են Երուսաղէմ, թող վերաշինեն քաղաքը, ազաւոր
լինեն եւ հարկ չվճարեն՝ թէ՛ իրենք ու իրենց փոխները եւ թէ՛
54 բոլոր քահանաները: Նաեւ հրամայեց գրել, որ ամէն փեսակ
մթերք եւ պապմունճան փան քահանաներին՝ Տիրոջ պաշտա-
55 մունքը կափարելու համար: Գրեց, որ դէսպացիներին ռոճիկ
փան, մինչեւ որ աւարպուի Տիրոջ փաճարի շինութիւնը, եւ Ե-
56 րուսաղէմը վերաշինուի: Գրեց նաեւ, որ բոլոր նրանց, ովքեր
57 պահպանում են քաղաքը, հողաբաժիններ փան եւ ռոճիկ: Նա
Բաբելոնից ուղարկեց փաճարի այն ամբողջ կայքն ու սպասքը,
որ առանձնացրել էր Կիրոսը. եւ ամէն բան, որ ասել էր Կիւ-

րոտը, Դարեհը նոյնն արեց եւ կապարեց ճշտութեամբ. Տիրոջ
ամբողջ սպասքը փուեց, որ փանեն: Երբ Զորոբաբելը դուրս 58
եկաւ թագաւորի մօտից, ձեռքերը բարձրացրեց դէպի երկինք,
դէպի Երուսաղէմի կողմը, օրհնեց երկնքի Տէր թագաւորին եւ
ասաց. «Քեզանից է յաղթութիւնը, քեզանից է իմաստութիւնը 59
եւ քեզ է վայել փառքը. ես քո ծառան եմ եւ օրհնում եմ քեզ, 60
որ իմաստութիւն փուեցիր ինձ, ես գոհութիւն եմ մատուցում
քեզ՝ մեր հայրերի Աստծուն»: Նա վերցրեց թղթերն ու գնաց: 61
Եկաւ Բաբելոն, ամէն ինչ պարմեց իր եղբայրներին: Նրանք 62
օրհնեցին իրենց հայրերի Աստծուն, քանի որ Տէրը նրանց ա-
զատութիւն շնորհեց: Թոյլ փուեց գերութիւնից վերադառնալ 63
եւ վերաշինել Երուսաղէմն ու Տիրոջ փաճարը, որն այդ քաղա-
քում կոչուեց իր անունով: Եւ եօթը օր նրանք մեծ ուրախութիւն
արեցին ամէն փեսակ նուագարաններով:

Այս բոլորից յետոյ նրանք ընտրեցին փոհմերի, ազգերի 5
ու ցեղերի նահապետներ ու առաջնորդներ, որպէսզի իրենց
կանանց, փղաների, աղջիկների ու ծառաների հետ եւ ի-
րենց ամբողջ կայքով ու ունեցուածքով վերադառնան Երուսա-
ղէմ: Դարեհը նրանց հետ ուղարկեց հազար ձիաւոր, որպէս- 2
զի նրանք ապահով հասնեն Երուսաղէմ, յետոյ թմբուկների, 3
փողերի եւ այլ նուագարանների նուագով, պարով եւ մեծ ու-
րախութեամբ նրանց ճանապարհեց Երուսաղէմ: Ըստ իրենց 4
հայրերի անունների եւ ըստ իրենց ազգափոհների, ահա սրանք
են անուններն այն մարդկանց, որ վերադարձան Երուսաղէմ.
Քահանաներից՝ Ահարոնի որդի Փենեէսի որդիները, Յոսեդե- 5
կի որդի Յեսուն, Յուդայի ցեղից, Փարէսի փոհմից, Դաւթի
ազգից՝ Յովակիմը, որ Սաղաթիելի որդի նոյն Զորոբաբէլն էր,
հէնց նա, որ Դարեհ արքայի առաջ իմաստուն խօսքեր ա- 6
սաց Նիսան ամսին՝ նրա թագաւորութեան երկրորդ փարու-
այ առաջին ամսին: Սրանք բոլորը հրեաներ էին, որոնց թոյլ 7
փրուեց գերութիւնից վերադառնալ Երուսաղէմ. սրանց գե-
րի էր փարել Բաբելոնի Նաբուքոդոնոսոր արքան: Սրանք 8
վերադարձան Երուսաղէմ եւ բնակութիւն հաստատեցին Տէ-
ասպրանում՝ իւրաքանչիւրն իր քաղաքում: Նրանց առաջնորդ-
ներն էին Զորոբաբէլը եւ Յոսեդեկի որդի Յեսուն. քահա-
նաների ազգափոհից՝ Նէեմիւն, Զարեհը, Ռեսէն, Անանիան,
Մուրդքէն, Բեեւսարը, Ասիարասը, Բորսէլը, Ռուիքը եւ Բաա-

9 նան: Ահա եւ նրանց ազգերի փոհմապետների եւ իշխանների անուններն ու թիվը. Փորոսի որդիները՝ երկու հազար հարիւր եօթանասուններկու մարդ. Սափափայի որդիները՝ չորս
 10 հարիւր եօթանասուններկու. Արէսի որդիները՝ եօթը հարիւր եօթանասունվեց. Նեփթադիմ Մովաբացու որդիները, Յեսուի եւ Ռովաբի որդիները՝ երկու հազար ութ հարիւր փասներկու.
 11 Ելամի որդիները՝ երկու հազար երկու հարիւր յիսունչորս. Զափոնայի որդիները՝ ինը հարիւր քառասունհինգ. Բորքիայի որդիները՝ եօթը հարիւր յիսուն. Բանիայի որդիները՝ վեց հարիւր քառասունուրթ. Բերիայի որդիները՝ վեց հարիւր քսաներեք.
 12 Արդիայի որդիները՝ երեք հազար երեք հարիւր քսաներկու. Ադոնիկլամի որդիները՝ վեց հարիւր եօթանասունեօթը. Բոսորիայի որդիները՝ երկու հազար վեց հարիւր վեց. Ադինայի
 13 որդիները՝ չորս հարիւր յիսունչորս. Ազերեդեկիայի որդիները՝ իննասուններկու. Իլանայի որդիները եւ Զեփայի որդիները՝ վաթսունեօթը. Ազարիայի որդիները՝ չորս հարիւր երեսուններկու.
 14 Գերդալի որդիները՝ վեց հարիւր երեսուններկու. Անանիայի որդիները՝ հարիւր քսան. Արոմի որդիները՝ երեք հարիւր քսաներեք.
 15 Արսիփուրի որդիները՝ հարիւր փասներկու. Բեփերի որդիները՝ երեք հազար իննասունհինգ. Բեթլոմի որդիները՝ հարիւր քսաներեք:
 16 Նափորի մարդիկ յիսունհինգ հոգի էին, Նափալայինը՝ հարիւր յիսունուրթ, Բեթսամոթինը՝ քառասուններկու,
 17 Կարիաթարիմինը՝ քսանհինգ, Քափիրինը եւ Թերոնինը՝ եօթը հարիւր քառասունուրթ, Քադիասիայինը եւ Ամիդայինը՝ չորս հարիւր քսաներկու,
 18 Կիմարինը եւ Կաբէսինը՝ վեց հարիւր քսանմէկ, Մակալոնինը՝ հարիւր քսաներկու, Բեփուլիամայինը՝ յիսուններկու:
 19 Նեփիսայի որդիները՝ հարիւր յիսունվեց մարդ. Կալամուլի որդիները եւ Օնիայի որդիները՝ եօթը հարիւր քսանհինգ.
 20 Երեքոյի որդիները՝ երեք հարիւր քառասունհինգ, Սանասի որդիները՝ երեք հազար երեք հարիւր երեսունմէկ:
 21 Քահանաների որդիները. Յեսուի որդի Յեդուպի որդիները՝ ինը հարիւր երեսուններկու. Եմների որդիները՝ հազար յիսուներկու.
 22 Փասորի որդիները՝ հազար երկու հարիւր քառասունհինգ. Քարմիայի որդիները՝ հազար փասնեօթը:
 23 Իսկ ղեւփացիների որդիների թիւը այս էր. Յեսուինը՝ մէկ, Կողոլիայինը՝ Բանիայինը եւ Սուդիայինը՝ եօթանասունչորս:
 24 Քահանաների ազգափոհմից կային սաղմոս երգողներ. Ասափի որդիները՝ հարիւր

քառասունուր մարդ: Դռնապաններից՝ Սալոմիայի որդիները, 28
 Արերի որդիները, Տոլմանիայի որդիները, Գակուբիայի որդի-
 ները, Արերի որդիները, Սաբեի որդիները, բոլորը միասին՝ հա-
 րիւր երեսունինը մարդ: Քահանաների ծառաները. Ասիփի 29
 որդիները, Տաբալի որդիները, Կերի որդիները, Սուի որդիներ-
 րը, Փալիայի որդիները, Լաբանիայի որդիները, Ադաբի որդի-
 ները, Ակուդի որդիները, Ուսի որդիները, Կեդաբի որդիներ- 30
 րը, Ադաբի որդիները, Սուբայիմի որդիները, Ասրանի որդի-
 ները, Կաթուի որդիները, Գելլուրի որդիները, Յաբուի որդի- 31
 ները, Դեսանի որդիները, Նորի որդիները, Ասեբի որդիները,
 Գազերի որդիները, Օթոզիայի որդիները, Փանիայի որդիներ-
 րը, Ասարի որդիները, Բասիայի որդիները, Ասանի որդիներ-
 րը, Մաանի որդիները, Նափիսի որդիները, Ակումի որդիներ-
 րը, Աքիփի որդիները, Ասուրի որդիները, Փարակի որդիները,
 Փասալոթի որդիները, Դեդանի որդիները, Կուրի որդիները, 32
 Քարեւի որդիները, Բարբուսի որդիները, Մեսարի որդիները,
 Թումայի որդիները, Նասի որդիները, Արեփի որդիները: Սո- 33
 դոմոնի ծառաների որդիները. Սափիիթի որդիները, Փարիդի
 որդիները, Յեելի որդիները, Լոզոնի որդիները, Մաելի որդի-
 ները, Սափիայի որդիները, Ագիայի որդիները, Փաքարիայի 34
 որդիները, Սաբիայի որդիները, Սարոթի որդիները, Մասսիայի
 որդիները, Գասայի որդիները, Ադուսի որդիները, Սուբասի որ-
 դիները, Ափիերի որդիները, Բարոդիայի որդիները, Սափա-
 փի որդիները, Ալլոնիայի որդիները: Քահանաների եւ Սո- 35
 դոմոնի բոլոր ծառաները միասին՝ երեք հարիւր եօթանասուն-
 երկու մարդ: Բաբելոնից էին վերադարձել թէ՛ սրանք եւ թէ՛ 36
 սրանց իշխանները՝ Թերմալէթը, Թելեսիասը, Քարաթալան եւ
 Ալլաարը: Կային նաեւ ուրիշներ, որ չկարողացան ցոյց փալ ոչ 37
 իրենց հայրերի փոխը եւ ոչ էլ իրենց սերունդը, թէ իրենք իս-
 րայելացիներ են: Դրանք էին՝ Դալանի որդիները, Տուբանի որ-
 դիները, Նեկոդանի որդիները՝ վեց հարիւր եօթանասուներկու
 մարդ: Քահանաներից, որոնք քահանայական ծառայութեան 38
 մէջ էին, իրենց նախնիների փոխները չկարողացան ցոյց փալ
 նաեւ Նորդիայի որդիները, Ակբոսի որդիները, Յոզուսի որդի-
 ները, որոնք կին էին առել Բերզելիայի աղջիկներից եւ կոչում
 էին նրանց անունով: Նրանց անունները փնտրեցին մարե- 39
 աններում՝ ըստ իրենց փոխների եւ ըստ իրենց բնակավայրերի,

բայց չգրան. նրանց հեռացրին ծառայութիւնից եւ արգելեցին
40 մօտենալ քահանայութեանը: Նէմիան եւ Արթարիան նրանց
ասացին, որ նրանք սուրբ բաներին չմօտենան այնքան ժամա-
նակ, քանի դեռ որեւէ քաանայապետ չի պարզաբանել ճշմար-
41 րութիւնը նրանց փոհմերի մասին: Բոլոր խորայեղացիները,
ներառեալ փասներկու եւ աւելի բարձր փարիք ունեցողները,
չհաշուած ծառաներին եւ աղախիններին, քառասուներեք հա-
42 զար երեք հարիւր վաթսուն մարդ էին. նրանց ծառաներն ու
աղախինները՝ եօթը հազար երեք հարիւր երեսունեօթը մարդ.
սաղմոս երգողներն ու պաշտամունքի սպասաւորները՝ երկու
43 հարիւր քառասունհինգ մարդ: Նրանց հետ կար չորս հարիւր
երեսունհինգ ուղարկ, եօթը հազար քառասունվեց ձի, երկու հա-
րիւր քառասունհինգ ջորի եւ հինգ հազար հինգ հարիւր քսան-
44 հինգ էշ: Նրանց իշխաններն ու փոհմապետները եկան, մրան
Ասրծու փաճարի փեղը, որ գրնւում է Երուսաղէմում, ուխտ ա-
45 րեցին, որ փաճարը նորից կը կանգնեցնեն իր փեղում, եւ ի
նպաստ գործի, իւրաքանչիւրն ըստ իր կարողութեան, փաճա-
րի գանձանակին փալիս էր ոսկի՝ հազար մնաս, արծաթ՝ հինգ
46 հազար մնաս եւ քահանայական հարիւր պարմունճան: Քահա-
նաները, ղեւրացիները եւ ժողովուրդը բնակուեցին Երուսաղէ-
մում եւ մօտիկ վայրերում, իսկ սաղմոսասաց պաշտօնեանե-
րը, դռնապաններն եւ բոլոր խորայեղացիները՝ իրենց գիւղերում
47 եւ ագարակներում: Եօթներորդ ամսին բոլոր խորայեղացինե-
րը իրենց բնակավայրերից վեր կացան եւ միահամուռ հաւա-
քուեցին Երուսաղէմում, ընդարձակ մի փեղ, արեւելեան կողմի
48 դռան առջեւ: Յոսեփէկի որդի Յեսուն ու նրա եղբայրները, քա-
հանաների ամբողջ բազմութիւնը, Սաղաթիէի որդի Ջորոբա-
բէլն ու նրա եղբայրները պարտապաշտեցին Իսրայէլի Տէր Ասր-
49 ծու զոհասեղանը՝ նրա վրայ ողջակէզներ մատուցելու համար
ըստ այն կարգի, ինչպէս գրուած է Ասրծու մարդո՝ Մովսէ-
50 սի գրքում: Նրեաները հաւաքուեցին, զարուեցին երկրի հե-
թանոս այլազգիներից, կանգնեցրին զոհասեղանն իր նախկին
փեղում, ու թէւ հեթանոսներն իրենց թշնամիներն էին, սա-
կայն երկրի բոլոր այլազգիներն էլ օգնում էին իրենց: Նրանք
ժամանակ առ ժամանակ ընծաներ եւ զոհեր էին բերում, իսկ
իրենք մատուցում էին Տիրոջ թէ՛ առաւօտեան եւ թէ՛ երեկո-
51 յեան ողջակէզները: Նրանք կապարեցին Տաղաւարահարաց

փօնն այն կարգով, ինչպէս գրուած էր Մովսէսի օրէնքներում եւ
 մաքուցում էին ամենօրեայ զոհերը՝ ըստ ընդունուած կարգի:
 Նրանք մաքուցում էին նաեւ ըստ ժամանակների սահմանուած 52
 ողջակէզները՝ շաբաթ օրերի եւ ամէն ամսամսի ողջակէզնե-
 րը եւ, ըստ կարգի, կապարում էին բոլոր սուրբ փօները: Եւ 53
 բոլոր նրանք, որ ուխտ էին արել Աստծուն, եօթներորդ ամ-
 սի ամսամսին սկսեցին ողջակէզներ մաքուցել Տէր Աստծուն,
 մինչդեռ Տէր Աստծու փաճարը դեռեւս կառուցուած չէր: Նրանք 54
 քարհաւանքներն ու հիւսներին փող ու մթերք փռեցին, սիդո- 55
 նացիներին եւ փիրոսացիներին՝ նոյնպէս, որպէսզի նրանք Լի-
 բանանից մայրի շինափայտ բերեն, նաւերով հասցնեն Յոպ-
 պէ նաւահանգիստը, ինչպէս ժամանակին նրանց հրամայել եւ
 կարգադրել էր Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորը: Սաղա- 56
 թիէլի որդի Զորոբաբէլը, Յոսեդեկի որդի Յեսուն եւ նրանց եղ-
 բայրները, քահանաներն ու ղեւպացիները, նաեւ բոլոր նրանք,
 որ Երուսաղէմ էին վերադարձել գերութիւնից, Երուսաղէմ գա-
 լու իրենց երկրորդ փարուայ երկրորդ ամսին սկսեցին կառուցել
 փաճարը: Նրանք Տէր Աստծու փան հիմքերը զցեցին գերու- 57
 թիւնից Նրէաստան եւ Երուսաղէմ վերադառնալու երկրորդ փա-
 րուայ երկրորդ ամսի ամսամսին: Քսան փարեկանից բարձր 58
 ղեւպացիներին նրանք յանձնարարեցին Տիրոջը սպասաւորելու
 գործը, իսկ Յեսուն, նրա որդիներն ու եղբայրները, նրա եղբայր
 Կադմիէլը, Բաբունի որդի Յեբուհէմի որդիները, Ելիադիայի որ-
 դի Յովիդէի որդիները՝ իրենց եղբայրների հետ, եւ բոլոր ղեւ-
 պացիները միահամուռ աշխատում էին Տիրոջ փաճարի գոր-
 ծի վրայ, իսկ վարպետները կառուցում էին Տիրոջ փաճարը:
 Քահանայապետները, երկար զգեստներ հագած, դասաւորուել 59
 էին նուագարաններ ու շեփորներ ձեռքերին, իսկ ղեւպացիները՝
 Ասափի որդիները ծնծղաներ էին բռնել, սաղմոսներ էին 60
 երգում եւ օրհնում Աստծուն՝ ըստ նուագարանների ու երգե-
 րի այն կարգի, որ սահմանել էր Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորը:
 Նրանք բարձրաձայն օրհնում եւ գոհութիւն էին մաքուցում Տէր 61
 Աստծուն, որ նրա բարերարութիւնը եւ փառքը յափտենական
 է ամբողջ Իսրայէլի համար: Եւ ամբողջ ժողովուրդը լիաշունչ 62
 շեփորներ էր փչում, բարձրաբարբառ գոչում եւ օրհնում էր Տի-
 րոջը, որ նա կանգնեցնում է իր սուրբ փաճարը: Եկան եւ շի- 63
 նարարութեան վայր մտան ղեւպացի այն քահանայապետները,

որոնք, ըստ իրենց հայրերի նահապետութեան, գահերեցներ եւ առաջնորդներ էին եւ որոնք քսեալ էին նախկին քաճարը, ուր
 64 իր կառուցումը էր սրանից առաջ: Ոմանք բարձրաձայն լալիս էին, ոմանք շեփորներ էին փչում, ոմանք արձակում ուրախութեան կանչեր, եւ այդ ձայները խառնուել էին այնպէս,
 65 որ բազմութիւնը, ժողովրդի լացի ձայներից, չէր կարողանում լսել շեփորների ձայնը, թէւ բազմաթիւ շեփորներ էին փչում,
 66 եւ նրանց ձայնը հասնում էր հեռու, հեռաւոր վայրեր: Յուդայի ու Բենիամինի ազգի թշնամիները լսեցին, եկան քսանելու
 67 եւ իմանալու, թէ ինչ էր նշանակում շեփորների այդ ձայնը, եւ իմացան, որ Բաբելոնի գերութիւնից վերադարձած հրեաները
 68 կառուցում են Իսրայէլի Տէր Աստծու քաճարը: Նրանք մօտեցան Զորոբաբէլին, Յոսեդեկի որդի Յեսուն եւ այլ իշխանների ու քահանայների եւ ասացին նրանց. «Թողէ՛ք մենք էլ ձեզ
 69 հետ կառուցենք քաճարը, որովհետեւ ինչպէս դուք, այնպէս էլ մենք ենք լսում ձեր Տէր Աստծուն, մենք էլ ենք նրան զօհեր մատուցում այսպէտից ձեր գերևարուելուց յետոյ, այն օրից ի վեր, երբ մեզ Ասորեստանի Սալմանասար թագաւորը
 70 գերի վերցրեց, բերեց եւ բնակեցրեց այսպէտ»: Զորոբաբէլը, Յոսեդեկի որդի Յեսուն եւ Իսրայէլի միւս իշխաններն ու քահանայները նրանց ասացին. «Մեզ վայել չէ, որ մենք ձեզ հետ
 71 կառուցենք մեր Տէր Աստծու տունը, միայն մենք պիտի կառուցենք մեր Աստծու քաճարը, ինչպէս որ հրամայել է մեզ Պարսկաստանի Կիւրոս թագաւորը»: Սրանք հէնց այն ազգերն էին,
 72 որ միացել էին Յուդայի երկրի թշնամիներին եւ արգելք եղել Կիւրոս թագաւորի ժամանակ քաճարը կառուցելուն, քանի որ նա հրամայել էր քաճարը կառուցել իր կենդանութեան ժամանակ. իսկ նրա մահից յետոյ էլ արգելեցին քահանայութեան քահանայներին
 73 մինչեւ Դարեհ թագաւորի թագաւորութեան երկրորդ տարին:

6 Դարեհ արքայի երկրորդ տարում Անգէ եւ Զաբարիա մարգարէները Իսրայէլի Տէր Աստծու անունով մարգարէութիւն էին անում Նբէաստանի եւ Երուսաղէմի մասին: Այդ ժամանակ էլ Սաղաթիէլի որդի Զորոբաբէլը եւ Յոսեդեկի որդի Յեսուն սկսեցին կառուցել Տիրոջ քաճարը Երուսաղէմում՝ Տիրոջ մարգարէների հետ միասին, որոնք օգնում էին նրանց: Նոյն ժամանակ նրանց մօտ եկան Միսինը՝ Ասորիքի կողմերի եւ փիւնիկեցիների իշխանը, Սաթրոբազանն ու նրանց ընկերները եւ ասացին

նրանց. «Ում հրամանով էք կառուցում այդ փաճարը եւ նրա 4
 գաւիթները, կամ այդ ուլքե՞ր են կամեցել այդ փաճարը կառուցել
 եւ աւարտել»: Տիրոջ կողմից, սակայն, շնորհ էր իջել քահա- 5
 նաների եւ հրեաների վրայ, եւ նրանք չարգելեցին նրանց կա- 6
 ռուցել, մինչեւ որ գրէին Դարեհ թագաւորին եւ հրաման առնէին
 նրանից: Ահա այն նամակի պարճէնը, որ նրանք գրեցին եւ 7
 ուղարկեցին Դարեհ արքային. «Միսինը՝ Ասորիքի եւ փինի- 8
 կեցիների իշխանը, Սաթրուբազանը եւ նրանց հետ միասին Ա-
 սորիքի եւ փինիկեցիների գործակալներն ու կառավարիչները
 ողջունում են Դարեհ թագաւորին: Թող յայտնի լինի քեզ, Կէր 9
 մեր եւ թագաւոր, որ մենք գնացինք, հասանք Նրէասփան երկի-
 րը, մփանք Երուսաղէմ քաղաքը, այնպէղ գտանք գերութիւնից
 վերադարձած հրեաներին եւ Երուսաղէմ քաղաքի նրանց քա-
 հանայապետներին, Կեսանք, որ նրանք կառուցում են Տիրոջ 10
 մեծաշուք եւ սքանչելի փաճարը կոփածոյ եւ խոշոր քարերով,
 որոնք պատերի մէջ կապում են փայտէ պահանգներով. գործը
 յաջողութեամբ առաջ է գնում նրանց ձեռքով, եւ նրանք ուզում
 են փառք ու պատուով արագ վերջացնել այն: Այն ժամանակ 11
 մենք հարցրինք աւագներին եւ ասացինք. «Ում հրամանով էք
 կառուցում այդ փունը, կամ ո՞ւմ խօսքով էք գցում նրա հիմ-
 քերը»: Նարցնում էինք, որպէսզի քեզ յայտնենք այդ մասին, 12
 մասնանշենք նրանց առաջնորդներին, գրենք այն մարդկանց
 անունները, որոնք այդ գործի գլխաւորներն են: Նրանք մեզ 13
 պատասխանեցին ու ասացին. «Մենք Տէր Աստուծո ծառաներն
 ենք, Նրա, որ ստեղծել է երկինքն ու երկիրը: Այս փաճարը 14
 շար փարիներ առաջ կառուցուած է եղել Իսրայէլի մի հզօր ու
 մեծ թագաւորի ձեռքով, բայց երբ մեր հայրերը դառնացրին 15
 Իսրայէլի Տէր Աստուծոն եւ մեղք գործեցին նրա առաջ, Նրա, որ
 ստեղծել է երկինքն ու երկիրը, Տէրն էլ նրանց մասնեց բա-
 բելացիների արքայի՝ քաղդէացիների թագաւոր Նաբուքոդո-
 նոսորի ձեռքը: Բայց Բաբելոնում Կիրոսի թագաւորութեան 16
 հաստատուելու առաջին փարում, Կիրոս արքան հրովարտակ
 գրեց եւ հրամայեց կառուցել այս փաճարը, եւ ամբողջ կայ- 17
 քը, ոսկէ եւ արծաթէ այն սպասքը, որ Նաբուքոդոնոսոր ար-
 քան վերցրել էր Երուսաղէմի Տիրոջ փաճարից եւ փարել ու
 փուլել էր պահելու իր կուռքերի գանձափանը, Կիրոսը դար-
 ձեալ հանեց բաբելացիների կուռքերի գանձափանից եւ դրանք

18 փուլեց Զորոբաբելին ու Սամանասարին: Արքան պափուիրեց
նրանց, որ այդ կայքն ու սպասքը բերեն Երուսաղէմ, դնեն Տի-
րոջ փաճարում եւ հրաման փուլեց այս փաճարը կառուցել իր
19 նախկին փեղում: Երբ Սամանասարը վերադարձաւ Երուսա-
ղէմ, այդ ժամանակ էլ գցեց այս փաճարի հիմքերը, եւ մենք
այդ օրից մինչեւ այժմ կառուցում ենք այն ու դեռ չենք աւար-
20 փել»: Արդ, փէր մեր եւ թագաւոր Դարեհ, հրամայիր, որ մա-
փենադարաններում, ուր պահում են Կիւրոս թագաւորի յիշա-
21 փակարանների գրքերը, փնտռեն եւ գտնեն, որ Կիւրոս թա-
գաւորի հրամանով եւ նրա խօսքով են Տիրոջ փունը կառու-
ցում Երուսաղէմում, ապա վերահասու եղիր Կիւրոս թագաւորի
հրամանին եւ այս բոլորի մասին փեղեկութիւն ուղարկիր մեզ»:
22 Այն ժամանակ Դարեհ թագաւորը հրամայեց փնտրել թագա-
ւորական մափենադարաններում, որոնք գտնուում էին Բաբելո-
նում: Մարասփանի Բափանբարիփէն քաղաքում, ուր յիշափա-
կարանների գրքեր կային, գտնուեց մի հրովարտակ, ուր գրու-
23 աճ էր այսպէս. «Կիւրոսի թագաւորութեան առաջին փարի.
Կիւրոս արքան հրամայեց կառուցել Տիրոջ փունը Երուսաղէ-
24 մում, ուր բաց կրակի վրայ գոհեր են մափուցում: Նա հրամա-
յեց փաճարը կառուցել այս չափերով. բարձրութիւնը՝ վաթսուն
կանգուն, լայնութիւնը՝ վաթսուն կանգուն. երեք շարք կոփա-
ծոյ քարեր դնել, մի շարք նոր շինափայտ, եւ ծախսերը փալ
25 արքունիքից: Իսկ այն կայքը, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն սպաս-
քը, որ Նաբուքոդոնոսորը Բաբելոն էր բերել Տիրոջ փանից, որ
գտնուում էր Երուսաղէմում, Կիւրոս թագաւորը հրամայեց փա-
26 նել եւ դնել այնփեղ՝ իրենց առաջուայ փեղը»: Ի յաւելումն
այս հրամանի, Դարեհ արքան գրում է այսպէս. «Սիսինին՝ ամ-
բողջ Ասորիքի եւ փինիկեցիների իշխանին, Մաթրուփազանին
եւ ձեր միւս ընկերներին, որոնք Ասորիքի եւ փինիկեցիների
գործակալներ են նշանակուած. հեռու մնացէք այդ փեղից եւ
մի՛ մօփեցէք Տիրոջ ծառայ այդ Զորոբաբելին՝ հրեաների իշ-
խանին, ինչպէս նաեւ հրեաների քահանայափեղներին, որոնք
27 միաբանուած կառուցում են Տիրոջ փունը իր փեղում: Ես հրա-
մայեցի, որ այդ փունը կառուցուի ամբողջապէս, եւ դուք օգնէք
Երուսաղէմ վերադարձաձ հրեաներին, որպէսզի նրանք աւար-
28 փեն իրենց Տէր Ասփծու փաճարը: Ես հրամայեցի, եւ իմ պա-
փուէրն է, որ այդ մարդկանց նապաստ փաք Ասորիքի կողմների

եւ փիւնիկեցիների հարկերից՝ Տիրոջ փան գոհաբերութիւնների
 համար, եւ թող իշխան Զորոբաբելը ձեզնից վերցնի արջառ-
 ներ, խոյեր եւ գառներ. նմանապէս նաեւ՝ ցորեն, աղ, գինի ու 29
 ձէթ, եւ այդ բոլորը թող ճշտօրէն կապարուի փարեցփարի՝ ըստ
 այն չափերի եւ ժամկետների, ինչպէս կը հրամայեն Երուսաղէմի
 քահանաները Տիրոջն սպասաւորելու ծախսերի համար: Թող 30
 այդ ամէնը փրոտի օր ըստ օրէ, անխափան, որպէսզի դարձեալ
 Տէր Աստուծոն գոհեր մատուցեն յանուն թագաւորի ու նրա զօր-
 քերի եւ աղօթեն թագաւորի կեանքի համար: Ես հրամայեցի, 31
 որ նա, ով կը խուսափի կամ զանց կ'առնի իմ հրամանը, թող
 պարտուի, անձամբ փանջանքների ենթարկուի, թող կախեն ու
 խոշտանգեն նրան եւ նրա ամբողջ ունեցուածքը դարձնեն ար-
 քունական սեփականութիւն, քանի որ այն րեղի համար, որ 32
 կոչուում է Տիրոջ անունով, իմ թագաւորութեան մէջ բոլոր ազ-
 գերին հրամայուած էր փալ ամէն բան, իսկ նա համարձակուել է
 արգելել եւ չար խորհուրդներ է խորհել Տիրոջ փաճարի մասին,
 որ գրկուում Երուսաղէմում: Ես՝ Դարեհ թագաւորը, հրամայեցի 33
 այս բոլորը կատարել մեծագոյն ճշտութեամբ եւ խստութեամբ»:

Այն ժամանակ Սիսինը՝ Ասորիքի կողմերի եւ փիւնիկեցի- 7
 ների մեծ իշխանը, Սաթրուբազանը եւ նրանց ընկերները, ո-
 րոնք արգելել էին փաճարի շինարարութիւնը, երբ ստացան
 Դարեհ թագաւորի հրամանը, սկսեցին վերահսկել եւ հոգ փա- 2
 նել գործի համար՝ գործակցելով հրեաների աւագների եւ քա-
 հանայապետների հետ: Գործը յաջողութեամբ առաջ էր ըն- 3
 թանում, մանաւանդ որ նրանց օգնում էին Անգէ եւ Զաքարիա
 մարգարէները: Եւ, ըստ Իսրայէլի Տէր Աստծու հրամանի եւ 4
 ըստ Կիրոսի ու Դարեհի կամքի, աւարտուեց փաճարը: Դա- 5
 րեհ թագաւորի վեցերորդ փարում աւարտուեց սուրբ փաճա-
 րը, ադար ամսի քսանին, Դարեհի թագաւորութեան վեցերորդ
 փարում: Իսրայէլացիները, քահանաներն ու ղեւփացիները եւ 6
 բոլոր նրանք, որ վերադարձել էին գերութիւնից, կատարեցին
 այդ գործը այնպէս, ինչպէս սահմանուած եւ հրամայուած էր
 Մովսէսի օրէնքների գրքում: Նրանք մատուցեցին Տիրոջ փան 7
 նաւակափիքի գոհերը. հարիւր արջառ, երկու հարիւր խոյ, չորս
 հարիւր գառ եւ ամբողջ Իսրայէլի մեղքերի համար՝ փասներ- 8
 կու նոխազ, ըստ Իսրայէլի փասներկու ցեղերի թուի: Եւ, ըստ 9
 ազգերի, նշանակուեցին քահանաներ եւ ղեւփացիներ, որոնք

երկար պարեգօսներ էին կրում Իսրայելի Տէր Աստծու առաջ
 ծառայելու համար, ինչպէս հրամայուած էր Մովսէսի գրքում. եւ,
 10 ըստ իւրաքանչիւր դռան, նշանակեցին դռնապաններ: Իսրա-
 յէլացիները, որոնք վերադարձել էին գերութիւնից, Տիրոջ զաւր-
 կի փօնը կապարեցին առաջին ամսի փասնչորսերորդ օրը, ո-
 րովհետեւ քահանաներն ու ղեւպացիները մաքրուել էին միա-
 11 սին, ինչպէս եւ բոլոր նրանք, որ վերադարձել էին գերութիւ-
 12 նից: Մաքրուած ղեւպացիները մորթեցին Տիրոջ զաւրկի գառը
 գերութիւնից վերադարձած բոլոր իսրայէլացիների համար, ի-
 13 թենց եղբայրների, իրենց եւ քահանաների համար: Կերան գե-
 րութիւնից վերադարձած իսրայէլացիները եւ բոլոր նրանք, որ
 զաւրուել էին հեթանոսների պղծութիւններից՝ փնտրելով իրենց
 14 Տէր Աստծուն: Նրանք Բաղարջակերաց զաւրիկը կապարեցին
 15 եօթը օր եւ ուրախ եղան Տիրոջ առաջ, որովհետեւ Տէրը դէպի
 իրենց դարձրեց Ասորեստանի թագաւորի սիրտը եւ հզօրացրեց
 իրենց ձեռքը՝ Իսրայելի Տէր Աստծու գործի համար:

8 Այս բոլոր դէպքերը կապարուելուց յետոյ Պարսկաստանում
 թագաւորեց Արվաշէս արքան: Նրա մօտ գնաց Եզրասը, որը
 որդին էր Ազարիայի, սա՛ Եզեկիայի, սա՛ Քեդկիայի, սա՛ Մա-
 2 դէմի, սա՛ Ադուկի, սա՛ Աքիպորի, սա՛ Ամարէթի, սա՛ Ազեկի,
 սա՛ Մարերոթի, սա՛ Զարիայի, սա՛ Սեուիայի, սա՛ Բոկիայի,
 սա՛ Աբասիայի, սա՛ Փենէեսի, սա՛ Եղիազարի, եւ սա՛ Ահա-
 3 թոնի, որը առաջին քահանայապետն էր: Ահա այս Եզրա-
 սը, որ Իսրայելի Աստծու կողմից Մովսէսին փրուած օրէնքների
 4 հմուտ օրէնագէտ էր, վերադարձաւ Բաբելոնից: Թագաւորը մեծ
 պապուի արժանացրեց նրան: Եզրասը շնորի գրաւ նրա առաջ,
 եւ թագաւորը մեծ բարեհաճութեամբ յարգեց նրա խնդրան-
 5 քը: Եզրասի հետ Երուսաղէմ վերադարձան իսրայէլացիները՝
 քահանայապետների եւ ղեւպացիների, սաղմոսասաց սպասա-
 տորների, դռնապանների եւ քահանաների ծառաների որդիներ-
 6 քը: Նրանք վերադարձան Արվաշէս արքայի թագաւորութե-
 ան եօթներորդ փարուայ հինգերորդ ամսին, իսկ Բաբելոնից
 դուրս էին եկել թագաւորի եօթներորդ փարուայ առաջին ամ-
 7 սի ամսամբին: Նոյն փարուայ հինգերորդ ամսի ամսամբին
 էլ նրանք մտան Երուսաղէմ, եւ Տէրը յաջողութիւն փուեց Եզ-
 8 րասին ու նրանց ճանապարհին: Եզրասը, որ ամբողջապէս
 լցուած էր իմաստութեամբ եւ անթերի գիտէր Տիրոջ բոլոր պա-

փութիւրանները, Իսրայէլի ժողովրդին ուսուցանում էր, ըստ Տիրոջ օրէնքների, ամէն դար ու դարաստան եւ իրաւունք: Այդ 9
 ժամանակ Եզրաս քահանային՝ Տիրոջ Օրէնքի մաքենագրին, հասաւ Արփաշէս թագաւորի հրովարտակը, ուր գրուած էր այսպէս. «Արփաշէս թագաւորը ողջունում է Եզրաս քահանային՝ 10
 Տիրոջ Օրէնքի մաքենագրին: Մարդասիրական ցանկութեամբ 11
 կշռադատելով ամէն բան՝ ես հրամայեցի Նրէաստանի ցեղերի բոլոր մարդկանց, ովքեր կամաւոր ուզում են գնալ Երուսաղէմ, նաեւ քահանայապետներին եւ ղեւրացիներին, որ քեզ հետ միասին վերադառնան Երուսաղէմ. թող գնան բոլոր նրանք, ովքեր փափագում են մեկնել Նրէաստան եւ Երուսաղէմ, ինչպէս հրամայեցինք մենք՝ ես եւ իմ եօթը խորհրդականները: Թող 12
 նրանք վերադառնան եւ կտարբեն այն ամէնը, ինչ պահանջում է Օրէնքը. Երուսաղէմում թող զոհեր մաքուցեն Իսրայէլի Տէր 14
 Աստուծոյ, ինչպէս խոստացանք մենք՝ ես եւ իմ սիրելիները: Այն ամբողջ ոսկին եւ արծաթը, որ նրանք ունեն բաբելացիների այս երկրում, թող տանեն եւ Երուսաղէմում զոհեր մաքուցեն իրենց Տէր Աստուծոյ: Թող բաբելացիների այս երկրից Տէր Աստուծոյ 15
 քահանաները վերցնեն նուիրաբերութիւնները եւ տանեն Երուսաղէմ. ոսկի ու արծաթ, արջառներ, խոյեր, գառներ եւ ընծայուած միւս բոլոր զոհերը, եւ Երուսաղէմում Տիրոջ սեղանի վրայ մաքուցեն Աստուծոյ: Այն ամէնը, ինչ դու կամենում ես 17
 անել քո եղբայրների հետ միասին, արա՛. ըստ քո Տէր Աստուծոյ կամքի էլ վարուի՛ր թէ՛ ոսկու եւ արծաթի եւ թէ՛ քահանայական կայքի ու Տիրոջ այն սպասքի հետ, որ կը տանէք Երուսաղէմ՝ Տէր Աստուծոյ տաճարի կարիքների համար. այդ ամէնը դի՛ր 19
 քո Տէր Աստուծոյ առաջ, Երուսաղէմում, իսկ աւելորդ եւ տաճարի այլ կարիքների համար եղած բաները թող դնեն թագաւորական գանձարանը: Ես՝ Արփաշէս թագաւորը, հրամայեցի 21
 Ասորեստանի եւ քանանացիների կողմերի գանձապահներին, որ նրանք Եզրաս քահանային՝ բարձրեալ Տէր Աստուծոյ Օրէնքի մաքենագրին անխափան տան այն ամէնը, ինչ կկամենայ վերցնել նա. հարիւր տաղանդ արծաթ, նոյն ձեւով՝ հարիւր քոշ 22
 ցորեն, հարիւր մար գինի եւ նոյնքան ձէթ. նաեւ օրինական միւս բաները՝ բարձրեալ Տէր Աստուծոյ պաշտամունքը կտարբե- 23
 լու համար, որպէսզի նրա ցասումը չգայ իմ թագաւորութեան եւ իմ որդու վրայ: Ձեր քահանաների ու ղեւրացիների, սաղմոս- 24

ասաց պաշտօնեաների ու դռնապանների, քահանաների ծառաների եւ Տիրոջ քան սպասաւորների վերաբերեալ հրամայեցի, որ ոչ ոք իշխանութիւն չունենայ նրանցից հարկ կամ այլ փութք պահանջելու: Իսկ դու, Եզրաս, ըստ քո իմաստութեան, որ Աստուած փութել է քեզ, Ասորիքի եւ փինիկեցիների կողմերում դադարելու եւ կառավարելու համար վերակացուներ եւ դաքաւորներ նշանակիր բոլոր նրանց, որ սովորել են քո Տէր Աստծու Օրէնքը, իսկ նրանց, որ դեռեւս չգիտեն, սովորեցրո՛ւ:

Իսկ բոլոր նրանց, որ զանց կ'առնեն քո Տէր Աստծու Օրէնքը եւ չեն հնազանդուի մեր թագաւորական օրէնքներին, քեզ իշխանութիւն է քրտում նրանց պարժելու եւ խոշտանգելու. եթէ մահապարպ են՝ սպանելու, եթէ պարժի են արժանի՝ պարժելու, եթէ փութանքի՝ փութանք պահանջելու»: Այն ժամանակ Եզրասը՝ Տիրոջ Օրէնքի մարտնչակիրն ասաց. «Օրհնուած է մեր հայրերի Տէր Աստուածը, որ այս ամենի համար շնորհ փութեց թագաւորի սրտին՝ փառաւորելու Տիրոջ փաճարը, որ գրնում է Երուսաղէմում: Իսկ ինձ մեծապէս պատուի արժանացրեց թագաւորի առաջ, նրա բոլոր խորհրդականների եւ սիրելիների առաջ, նրա բոլոր մեծամեծների առաջ, եւ ես լցուցի անբաւ հրճուանքով՝ իմ Տէր Աստծու օգնութեամբ»: Դրանից յետոյ Եզրասը հաւաքեց իսրայէլացի այն բոլոր մարդկանց, որոնք իր հետ վերադարձան Երուսաղէմ: Ըստ իրենց հայրերի նահապետութեան եւ ըստ իրենց ցեղերի բաժանման, սրանք են ահա այն իշխանները, որոնք Եզրասի հետ ելան Բաբելոնից Արքայի շէն արքայի թագաւորութեան ժամանակ. Փենէէսի որդիներից՝ Գերսոնը, Իթամարի որդիներից՝ Գամայէլը, Դաւթի որդիներից՝ Փարէսը, Փորոսիայի որդիներից՝ Զաքարիասը եւ նրա հետ գերի փարուածներից հարիւր յիսուն մարդ. Փաթթի որդիներից՝ Մովաբը, Ելիան, Օնիասը, Զարեան եւ նրա հետ երկու հարիւր մարդ. Զաթսէսի որդիներից՝ Յեզոնիասը, Յեթեւեան եւ նրա հետ երեք հարիւր մարդ. Ադիների որդիներից՝ Յովնաթանը եւ նրա հետ երեք հարիւր յիսուն մարդ. Ելամեսիայի որդիներից՝ Գողողիան եւ նրա հետ եօթանասուն մարդ. Մափաթիայի որդիներից՝ Միքայէլի որդի Զաքարիասը եւ նրա հետ եօթանասուն մարդ. Յովաթի որդիներից՝ Եզելիայի որդի Աբադիստը եւ նրա հետ երկու հարիւր փասներկու մարդ. Բանիայի որդիներից՝ Յոսափի որդի Ասալիմոթը եւ նրա հետ

հարիւր վաթսուն մարդ. Բէերի որդիներից՝ Բերիայի որդի Զա- 40
 քարիան եւ նրա հետ քսանութ մարդ. Ուսաթաթի որդիներից՝ 41
 Կապանի որդի Յովհաննէսը եւ նրա հետ հարիւր տասը մարդ.
 Ադոնիկամի որդիներից՝ Էսփապայի որդիները, որոնց անուն- 42
 ներն են՝ Ելիփալապ, Դեուել, Սամեաս եւ նրանց հետ եօթանա-
 սուն մարդ. Բանիայի որդիներից՝ Տաւկուրիայի որդի Ութիան 43
 եւ նրա հետ եօթանասուն մարդ: Եզրասը նրանց հաւաքեց
 Թերա կոչուած գետի եզերքին, ուր օթեւանեցին երեք օր, ազ- 44
 գահամար կապարեց, բայց քահանաների որդիներից եւ դեւ- 45
 րացիներից ոչ մէկին չգտաւ նրանց մէջ: «Ես մարդ ուղար-
 կեցի Եղիազարի մօտ, եւ ինձ մօտ եկան Սամեասը, Օրիքոնը, 46
 Նաթանը, Եննափանը, Զաքարիան եւ Մոսուլաբոնը. սրանք
 իշխաններ էին եւ օրէնքի վարդապետներ: Ես նրանց ասացի, 47
 որ գնան զանձապահների պէտքի՝ Լոգէոնի մօտ, պարուիրեցի
 նրանց, որ Լոգէոնին, նրա եղբայրներին եւ փեղում գրնուող 48
 միւս զանձապահներին ասեն, որ նրանք Տիրոջ տան համար
 քահանաներ ուղարկեն մեզ մօտ: Եւ նրանք բերեցին այնպիսի 49
 մարդիկ, որոնք զօրաւոր էին Տիրոջ խօսքը քարոզելու գործում
 եւ լաւ գիպէին Տիրոջ օրէնքը: Դրանք Իսրայէլի որդի Ղեւիի 50
 որդի Մոողիայի որդիներից էին՝ Ասերեւանը եւ նրա տասնութ
 եղբայրները. Քանունիայի որդիներից՝ Ասերիան, Անունոնը եւ 49
 նրա եղբայր Օսեփանը իր որդիների հետ՝ քսան մարդ. քա- 50
 հանաների այն ծառաներից, որոնց Դաւիթ թագաւորը նշա-
 նակել էր դէպացիներին սպասաւորելու համար գլխաւորներ,
 նրանց որդիներից՝ քսան մարդ, որոնցից նշանաւորներին գրե- 51
 ցին անուանապէս: Մենք ծոմ պահեցինք այնպէղ, աղօթք մա-
 րուցեցինք մեր Տէր Աստծուն, խնդրեցինք, որ նա դիպրութիւն 52
 եւ յաջողութիւն տայ մեզ, մեր որդիներին եւ բոլորին, ովքեր
 մեզ հետ էին, քանի որ մենք ծանր էինք համարել թագաւո- 52
 րից հետեւակ կամ հեծեալ ուղեկիցներ խնդրել՝ մեր թշնամի-
 ներից զգուշանալու համար: Մենք թագաւորին ասացինք, որ 53
 մեր Տէր Աստծու զօրութիւնը մեզ հետ է եւ բոլոր նրանց հետ,
 ովքեր խնդրում են նրան: Այս բոլորի համար էր, ահա, որ 54
 ծոմ պահեցինք եւ աղաչեցինք, որ Տէրը պահպանի մեզ, յա-
 ջողութիւն տայ մեզ՝ մեր ճանապարհին: Յեղերի քահանանե- 55
 րի գլխաւորներից ընտրեցինք տասներկու մարդ՝ Եսեբիային,
 Ասեմիային՝ իրենց տասը եղբայրների հետ միասին: Կշռեցինք 56

ու նրանց փութեցինք արծաթն ու ոսկին, Տիրոջ փան համար քահանայական կայքն ու սպասքը, որ մեզ էին նուիրել թագաւորն ու նրա խորհրդականները, իշխաններն ու բոլոր իս-
57 րայելացիները: Ես կշռեցի եւ նրանց փութեցի վեց հարիւր յիսուն փաղանդ արծաթ, հարիւր փաղանդ արծաթէ սպասք, հա-
58 րիւր փաղանդ ոսկէ սպասք, ոսկէ այլ անօթներ՝ քսան, նաեւ
59 մաքուր, ոսկեգոյն եւ զուր պղնձէ անօթներ՝ փասներկու: Ես
նրանց ասացի. «Ե՛ւ դուք էք սուրբ Տիրոջ համար, ե՛ւ այս ամբողջ
սպասքն է սուրբ Տիրոջ համար, լինի ոսկեղէն թէ արծաթեղէն: Աղօթեցէ՛ք Տիրոջը, եւ մեր հայրերի Տէր Աստուածը
դրանք կը պահպանի եւ խաղաղութեամբ կը հասցնի իր սրբու-
60 թեան փեղը: Արթուն կացէ՛ք եւ պահպանեցէ՛ք դրանք, մինչեւ որ հասցնէք քահանաների ու ղեւփացիների գլխաւորներին, Իսրայելի փոհմապեպներին եւ իշխաններին, որոնք գրնուում
61 են Երուսաղէմում: Թող Տիրոջ փաճարի պահապանները՝ քահանայապետներն ու ղեւփացիները, վերցնեն արծաթը, ոսկին, սպասքն ու անօթները եւ փանեն, դնեն Տիրոջ փաճարում, ո-
62 րը գրնուում է Երուսաղէմում»: Յետոյ վեր կացանք եւ Թերազեպի մօփից ճանապարհ ընկանք. դա առաջին ամսի փասներկուերորդ օրն էր: Մենք, Տիրոջ ձեռքով պահպանուած, վեր բարձրացած ու զօրացած, եկանք հասանք Երուսաղէմ: Մեր Տէր Աստուածը մեզ փրկեց մեր բոլոր թշնամիներից, եւ մենք
63 ողջ, անկորուստ եւ խաղաղութեամբ հասանք Երուսաղէմ: Երբ երեք օր հանգստացանք Երուսաղէմում, չորրորդ օրը կշռեցինք արծաթն ու ոսկին եւ մեր Տէր Աստծու փանը փութեցինք Ուրիայի
64 որդի Մարմոթ քահանային, որի հետ էին Փենեէսի որդի Եղիագարը, Յեսուվի որդի Յոսաբոդոսը, Սաբանիայի որդի Մեթորը
65 եւ այլ ղեւփացիներ: Մենք կշռով ու հաշուով դրանք փութեցինք նրանց՝ նոյն օրն էլ գրանցելով կշիռն ու հաշիւը: Նրանք, որ ինձ հետ գերութիւնից վերադարձել էին բաբելացիների մօ-
66 փից, զոհեր մաքուցեցին Իսրայելի Տէր Աստծուն, փասներկու արջառ՝ բովանդակ Իսրայելի համար, իննսուն խոյ, եօթանասուներկու գառ, փասներկու նոխազ՝ Իսրայելի փրկութեան համար, եւ այս բոլոր զոհերը մաքուցեցին Իսրայելի Տէր
67 Աստծու առաջ: Թագաւորի գրաւոր հրամանը փութեցին թագաւորի գործակալներին՝ Ատրիքի եւ փիւնիկեցիների իշխաններին եւ գաւառապետներին, եւ մեր ազգն ու Տիրոջ փաճարն

արժանացան մեծ փառքի ու պատուի: Այս ամենը կապարուե- 69
լուց յեքոյ իսրայլացիների նահապետներն ու իշխանները ե-
կան իմ առաջ եւ ասացին. «Իսրայէլացիների ամբողջ ազ-
գը, նրանց իշխանները, քահանաներն ու ղեւաբացիները, ա-
ռանց խորականութիւն դնելու, խառնակուեցին հեթանոսնե- 70
րի, այլազգիների եւ ամէն տեսակ անհաւարների պղծութիւն-
ների հետ, քանանացիների եւ քեւացիների, փերեզացիների
եւ յեբուսացիների, մովաբացիների եւ ամոնացիների, եգիպ-
տացիների եւ եդոմացիների հետ, քանզի ամուսնացան նրանց 71
աղջիկների հետ՝ թէ՛ իրենք եւ թէ՛ իրենց որդիները: Խառնա-
կուեց իրենց սուրբ սերմը երկրի այլազգիների եւ հեթանոսնե-
րի հետ, քանի որ այս անօրէնութիւններն ընդունեցին եւ յանձն
առան թէ՛ իշխանները եւ թէ՛ մեծամեծները՝ իրենք իսկ դառնա-
լով այդ չարաղէպ խառնակութիւնների առաջնորդներ»: Երբ 72
ես լսեցի այս խօսքերը, պարառութեցի հագուսպներս, սկսե-
ցի ողբալ եւ փեպել գլխիս ու մօրութիս մազերը, եւ այդպէս
տրտմաբեկ նստեցի մեծ սզի մէջ: Բոլորը, ովքեր լսեցին իմ 73
ողբերի ձայնը, որ Իսրայէլի Տէր Աստծու համար էր, եւ տես-
նելով այն, ինչ ես արեցի նրանց անօրէնութեան պարճառով
(որովհետեւ այդպէս տրտմահեծ նստեցի մինչեւ երեկոյ, մինչեւ
որ հասաւ երեկոյեան գոհերի մատուցման ժամը), նոր միայն 74
ես վեր կացայ, հագուսպներս այդպէս պարառութեամբ, ողբա-
լով ծնկի իջայ եւ, ձեռքերս տարածելով դէպի Տէր Աստուած,
աղաղակեցի եւ ասացի. «Տէր, մենք ամաշուժ եւ դողում ենք 75
քո երեսի առաջ, քանզի մեր մեղքերը մեր գլուխներից էլ աւելի
վեր բարձրացան, մեր անօրէնութիւնները, սկսած մեր հայրերի 76
տարիներից ու ժամանակներից, բարձրացան երկնքից էլ վեր, 77
եւ մենք մեծ մեղքերի մէջ ենք մինչեւ այսօր, մինչեւ այժմ: Մեր 78
մեղքերի ու մեր հայրերի յանցանքների համար էր, որ մենք
մատնուեցինք գերութեան մեր եղբայրների հետ, մեր թագա-
ւորների ու քահանայապետների հետ: Երկրի բոլոր թագաւոր-
ները մեզ սրի ու սուսերի քաշեցին, գերւարեցին մեզ, աւերեցին
մեր բնակավայրերը, եւ մենք ամօթահար եղանք մինչեւ այսօր: 79
Եւ հիմա որքա՛ն մեծ է քո ողորմածութիւնը մեր նկատմամբ, 79
Տէր, որ մեզնից արմար, սերունդ եւ անուն թողեցիր քո սրբու-
թեան այս վայրում, մեզ համար յայտնի դարձրիր մեր Տէր 80
Աստծու քաճարի լոյսը եւ մեզ, մեր ստրկութեան մէջ, կերա-

81 կուր փուտեցիր: Մեր գերութեան մեջ քո ձեռքը չլքեց մեզ, դու
օգնական Տէր եղար մեզ եւ արեցիր այնպէս, որ մենք շնորհ
գարնենք Պարսկաստանի թագաւորի առաջ: Նա պափուի ար-
82 ժանացրեց մեզ, հոգաց մեր բոլոր կարիքները, փառաւորեց
մեր Տէր Աստուծո՛ւ փաճարը, վերականգնեց եւ վերաշինեց Սիո-
նը, որ անապափ էր, եւ մեզ վերափին հաստատեց Նրէաստա-
83 նում եւ Երուսաղէմում: Եւ հիմա, այս ամենից յետոյ, քո առաջ
ի՛նչ պատասխան փանք քեզ, Տէ՛ր, քանզի մենք անպետեցինք
քո օրէնքն ու հրամանները, Տէ՛ր, որ փութել էիր մեզ քո ծառա-
84 ների՝ մարգարէների միջոցով, ասելով այսպէս. «Այն երկիրը,
որը գնում ես դու ժառանգելու, պղծուած է այդ երկրի ազգերի
85 պղծութիւններով եւ լեցուն է նրանց աղտոտութիւններով: Արդ,
նրանց աղջիկներից դու կանայք չառնես քո որդիների համար,
86 ոչ էլ քո աղջիկներին կնութեան կը փաս նրանց որդիներին եւ
ոչ էլ ամէն ժամանակ խաղաղութիւն փնտրիր նրանց հետ. դու
գօրաւոր կը լինես այդ երկրի բարիքները ուտելով, եւ քո որ-
դիներն այդ երկիրը կը ժառանգեն յաւիտենական ժամանակ-
87 ների համար»: Թէեւ այն դէպքերը, որ մէկ անգամ կատա-
րուեցին մեզ հետ մեր չար գործերի եւ մեղքերի պատճառով,
88 բայց դու, Տէ՛ր, բազում անգամ ներեցիր մեր մեղքերը, եւ մեզ
այսպիսի սերունդ ու արմափ փուտեցիր, մինչդեռ մենք դարձեալ
շեղուեցինք քո օրէնքից եւ խառնակուեցինք այս երկրի հեթա-
89 նոսների հետ, բայց դու մեզ վրայ չբարկացար այն աստիճան,
որ մեզնից այսպիսի սերունդ ու արմափ չմնար եւ ոչ էլ՝ մեր
90 անունը: Դու, Տէ՛ր Աստուած Իսրայէլի, արդար ես եւ ճշմարիտ,
դու իսպառ չոչնչացրիր մեր սերունդը, եւ մեր սերունդն ու ար-
91 մաքը մնացին մինչեւ այսօր: Արդ, ահաւասիկ մենք, մեր ան-
օրէնութիւններով, կանգնած ենք քո առաջ եւ այլեւս չենք կա-
րող կանգնել քո երեսի դէմ, որովհետեւ բազմացան մեր անօրէ-
նութիւնները, եւ մեր չարիքները բարձրացան մեր գլուխներից
92 էլ վեր»: Երբ Եզրասը աղօթում էր այս խոստովանութիւննե-
րով եւ սաստիկ ողբերով, նա երեսնիվայր ընկած էր գետնին,
Տիրոջ փաճարի առջեւ: Բոլորը, ովքեր կային Երուսաղէմում,
հաւաքուեցին նրա մօտ, բազմամարդ մի ամբօխ՝ փղամարդիկ
ու կանայք, երիտասարդներ ու կոյսեր. շարերը մեծապէս ող-
93 բում էին բազմութեան մեջ: Այդ ժամանակ իսրայէլացիներից
Իելուի որդի Յեքոնիան ձայն փուտեց եւ ասաց Եզրասին. «Մենք

մեղանջել ենք մեր Տէր Աստուծոյ դէմ՝ կին ենք առել այս երկրի
այլազգիներից. այժմ, այսօր էլ, անօրէնութիւնները մեր մէջ են. 94
եկէք երդունք Տիրոջ առաջ, դուրս հանենք եւ հեռացնենք այլ-
ազգիներից մեր առած կանանց իրենց զաւակների հետ, ինչ- 95
պէս որ հրամայում է մեր Տէր Աստուծոյ օրէնքը: Շնոր, վեր կաց, 96
կապարհի՛ր այդ գործը, քանզի քո ձեռքին են մեր բոլոր գործերը.
մենք քեզ հետ ենք, եւ ինչ որ դու հրամայես, մենք կ'անենք»: Եզրասը
վեր կացաւ, երդուել փութեց ցեղերի իշխաններին, քա- 97
հանաներին, ղեկապցիւններին եւ ամբողջ Իսրայէլին, որ վարունս
ըստ այդ վճռի: Եւ նրանք երդուեցին:

Եզրասը վեր կացաւ Տիրոջ փառարկի գալթից, գնաց Ելի- 9
սաիբի որդի Յովհաննայի փունը, գիշերեց այնպէս, բայց ոչ 2
հաց կերաւ եւ ոչ էլ ջուր խմեց, այլ միայն ողբաց ժողովրդի
գործած անօրէնութիւնների եւ մեծ մեղքերի համար: Ամբողջ 3
Նրէաստանում եւ Երուսաղէմում մունեպիկն ազդարարում էր,
որ բոլոր նրանք, ովքեր վերադարձել են գերութիւնից, զան
հաւաքուեն Երուսաղէմում, իսկ նրանք, ովքեր երկու, երեք 4
օրուայ ընթացքում չեն ներկայանայ, նրանք պիտի դատուեն
առաջնորդների եւ ծերերի կողմից, պիտի առգրաւուի նրանց
ունեցուածքը, եւ նրանց, իբրեւ օտարների, պիտի արտաքսեն
գերեզարդների բազմութիւնից: Եւ երեք օրուայ ընթացքում Ե- 5
րուսաղէմում հաւաքուեցին Յուդայի ազգի ու Բենիամինի ցեղի
բոլոր մարդիկ, իններորդ ամսին, ամսի քսաներորդ օրը: Ամ- 6
բողջ բազմութիւնը, Եզրասի հետ միասին, նստեց Տիրոջ փան
ընդարձակ գալթում՝ սարսռալով եւ դողալով ձմռան ցրտից:
Եզրասը կանգնեց եւ ասաց նրանց. «Դուք մեղք էք գործել, 7
կին էք առել այլազգիների աղջիկներից եւ անօրէնութիւն էք
աւելացրել Իսրայէլի վրայ: Արդ, խոստովանեցէ՛ք եւ փա՛նք 8
փութե՛ք մեր հայրերի Տէր Աստուծուն, կապարեցէ՛ք նրա կամ- 9
քը, զափուեցէ՛ք եւ բաժանուեցէ՛ք երկրի բոլոր հեթանոսներից
եւ ձեր այլազգի կանանցից»: Ամբողջ բազմութիւնը միասին 10
բարձրաձայն աղաղակեց եւ ասաց. «Ինչպէս որ դու ասացիր, 11
այնպէս էլ կ'անենք. բայց մենք մեծ բազմութիւն ենք, ժամա-
նակն էլ ձմեռ է, եւ մենք չենք կարող դիմանալ այս ցաւին ու
նեղութիւններին, գործն էլ մէկ կամ երկու օրուայ բան չէ, մա-
նաւանդ որ մեր մեղքերն էլ այս գործում մեծ են ու ծանր: Դրա 12
համար գործը յանձնարարեցէ՛ք իշխաններին եւ առաջնորդներ-

րին, թող ամեն րեղ ում րանն այլազգի կին կայ, ժամանա-
 13 կին գնան ու պահանջեն նրանից, թող իւրաքանչիւր րեղի
 ծերերն ու դաքաւորները վճռեն գործը եւ Տիրոջ բարկութիւ-
 նը հեռացնեն մեզնից մեր գործած այս մեծ չարիքների պար-
 14 ճառով»: Այս գործը յանձն առան Ազայէլի որդի Յովնաթա-
 նը եւ Թոկիայի որդի Եզեկիան, իսկ Մոսուամոսը, Ղեւին ու
 15 Սաբաբէնը միացան նրանց, եւ նրանք ամեն ինչ արեցին
 այնպէս, ինչպէս հրամայեցին գերութիւնից վերադարձածները:
 16 Եզրասն անուն առ անուն ընտրեց քահանայ, իշխան եւ րոհմա-
 պետ մարդիկ. նրանք րասներորդ ամսի ամսամրին նստեցին
 17 խորհրդի՝ գործը քննելու եւ աւարելու համար: Մինչեւ առա-
 ջին ամիսը նրանք հաւաքեցին եւ բերեցին այն րդամարդկանց,
 որոնք ամուսնացած էին այլազգի կանանց հետ. բերեցին նաեւ
 18 նրանց կանանց: Նաւաքուածների մէջ գրնուեցին քահանա-
 ներ, որոնք ունէին այլազգի կանայք եւ խառնակուել էին ամ-
 19 բարիշտների հետ. դրանք Յոսեդեկի որդի Յեսովի եւ նրա
 եղբօր որդիներից էին. Մաթեւան, Եղիազարոսը, Յորիբոսը եւ
 20 Յովադանը, որոնք սկսեցին դուրս հանել իրենց այլազգի կա-
 նանց եւ մէկական խոյեր մաքուցել առանց գիտութեան գոր-
 21 ծած իրենց մեղքերի թողութեան համար: Յետոյ Եմմորի որ-
 դիներից՝ Անանիան, Բադդէնը, Մանասը, Սամաէասը, Յերիէլը
 22 եւ Ազարիասը. Փասուրի որդիներից՝ Ելիանասը, Մասիասը,
 23 Իսմայէլը, Նաթանայէլը, Սկեթլեդոսը եւ Սալթոսը. Ղեւրա-
 ցիների որդիներից՝ Յոզապոսը, Մեմիսը եւ Կոնոսը, որ նոյն
 ինքը Սալիւրասն է, Փաթէասը, որ նոյն ինքը Յուդասն է, եւ
 24 Յոնասը: Սաղմոսասաց պաշտօնեաներից՝ Ելիասիբոսը եւ
 25, 26 Բաքուրոսը: Դոնապաններից՝ Սալոմոսը եւ Տոլբանէր: Իս-
 րայէլացիներից՝ Փորոսի որդիներից՝ Յերամասը, Յեղդիասը,
 Մելքիասը, Միալէսը, Եղիազարոսը, Ասաբիասը եւ Բանե-
 27 ասը: Եղիակիմի որդիներից՝ Մալթանիասը, Զաքարիասը,
 28 Յեզորիէլը, Յովադիոսը, Յերիմոթը եւ Ալէդիասը: Զաթոմի
 որդիներից՝ Ելիադասը, Ելիասիմոսը, Օթոնիասը, Արիմոթը,
 29 Սաբաթոսը եւ Զարգէասը: Բեբէի որդիներից՝ Յովհաննէսը,
 30 Անանիասը, Յոզաբդոսը եւ Եմաթոսը: Մանիի որդիներից՝
 Ելամոսը, Սամոմոսը, Յեդէոսը, Յասուբոսը, Յասրելոսը եւ
 31 Յերեմոթը: Ադդիի որդիներից՝ Նաթոսը, Մոոսիասը, Զակու-
 նոսը, Նաիդասը, Մալթաթիասը, Եսթէլը, Բալունոսը եւ Մա-

նասէն: Աննասի որդիներից՝ Ելիոնասը, Ասսէասը, Մելքի- 32
 ասը, Սաբէոսը, Սիմոնը եւ Ջոսամէոսը: Ասոմաքի որդիներ- 33
 րից՝ Աննէոսը, Մաքաթիասը, Բանէուրը, Ելիփալասը, Մանա-
 սէն եւ Սեմէին: Բաանի որդիներից՝ Երեմիասը, Մոմդիոսը, 34
 Իսմանոսը, Յուէլը, Մամբղէն, Պէդիասը, Անոսը, Րաբասիոնը,
 Անասիբոսը, Մամնիփանէմոսը, Ելիասիսը, Բանուրը, Ելիալին,
 Սոմէիան, Սելեմիասը եւ Նաթանիասը: Եզորի որդիներից՝
 Այէնը, Եզրիէլը, Ազայէլը, Սամապոսը, Զամբրին եւ Յովսէփը: 35
 Նաումի որդիներից՝ Զազիկէասը, Լաբադիասը, Եդեսիուէլը եւ 36
 Բենեսիասը: Սրանք էին բոլոր այն փղամարդիկ, որոնք կին
 էին առել այլազգիներից եւ որոնք էլ ազապ արձակեցին ի- 37
 րենց կանանց եւ իրենց որդիներին: Իսրայէլացի քահանա-
 ներն ու ղեկաւորները բնակուեցին Երուսաղէմում եւ նրա գա-
 ւառում եօթներորդ ամսի ամսամարին, իսկ իսրայէլացիները
 գնացին իրենց բնակութեան վայրերը: Ամբողջ բազմութիւ- 38
 նը, միաբանուած, հաւաքուեց փաճարի դռան առջեւ, արեւ-
 ելեան կողմը, ընդարձակ մի փող: Նրանք ասացին Եզրաս 39
 քահանայապետին՝ Օրէնքի մեկնիչին, որ նա բերի Իսրայէ-
 լի Տէր Աստծու կողմից Մովսէսին փրուած օրէնքների գիրքը: 40
 Եզրասը մէջփոխեց բերեց օրէնքների գիրքը, ցոյց փուեց բոլոր
 փղամարդկանց ու կանանց եւ բոլոր քահանաներին: Տաճա- 41
 րի դռան առջեւ, ընդարձակ հրապարակում, առաւօտից մինչեւ
 կէսօր նա կարդում էր Տիրոջ օրէնքները, բոլոր փղամարդկանց
 եւ կանանց համար, եօթներորդ ամսի ամսամարի օրերին, եւ
 ամբողջ բազմութիւնը լսում ու սովորում էր Տէր Աստծու Օ-
 րէնքը: Եզրաս քահանան՝ Տիրոջ Օրէնքի մեկնիչը, կանգնում 42
 էր փայտակերպ բեմի վրայ, որ պապրաստել էին նրա համար:
 Նրա մօտ, աջ կողմից, կանգնում էին Մաքաթին, Սամուրը, Ա- 43
 նանիասը, Ազարիասը, Ուրիասը, Եզեկիասը եւ Բաալսամոսը,
 իսկ ձախ կողմից՝ Փալթէոսը, Միսայէլը, Մելքիասը, Լոթասը, 44
 Ուրոսը, Նաբարիասը եւ Զաքարիասը: Եզրասը, Օրէնքի գիր- 45
 քը ձեռքին, մեծ պապուով բազմում էր բոլորի առաջ, իսկ ամ-
 բողջ բազմութիւնը նստում էր նրա դիմաց: Երբ նա բացեց 46
 Օրէնքի գիրքը, ամբողջ բազմութիւնը ոտքի կանգնեց: Եզ-
 րասն օրհնեց բարձրեալ Տէր Աստծուն, զօրութիւնների Աստ-
 ծուն եւ Ամենակալին, իսկ ամբողջ բազմութիւնը միաձայն 47
 բացականչում էր՝ ամէն: Բոլորն իրենց ձեռքերը բարձրացրած

դէպի վեր՝ երեսնիվայր ընկնում էին գեպին եւ երկրպագում Տէր
48 Աստծուն: Տիրոջ Օրէնքը ժողովրդին ուսուցանում էին նա-
եւ ղեւրացիները՝ Յեսուսը, Աննուսը, Ասրաքիասը, Յադինոսը,
Յակուբոսը, Սաբարէոսը, Ադէասը, Մաննէասը, Կալիւրասը,
49 Ազարիասը, Յոզաբղոսը, Անանիասը եւ Փիլաթասը: Սրանք
ժողովրդի համար կարդում եւ բացատրում էին Տիրոջ Օրէ-
50 քը: Արարարաբէսը դիմելով Եզրաս քահանային՝ Տիրոջ Օ-
րէնքի մեկնիչին եւ ղեւրացիներին, որոնք Օրէնքը սովորեց-
51 նում էին ժողովրդին, բոլորի առաջ ասաց նրանց. «Այս օրը
սրբութեան օր է Տիրոջ համար, եւ դուք ազատ էք Տիրոջ Օրէն-
52 քը լսելուց. ցրուեցէք, գնացէք եւ պարարտ մին կերէք, քաղցր
ըմպելիքներ խմեցէք եւ ուղարկեցէք նաեւ նրանց համար, ով-
53 քեր չունեն. եւ որովհետեւ Տիրոջ համար սուրբ է այս օրը, թող
ոչ ոք փխուր չդարձնի այն, քանզի Տէր Աստուածն է, որ մեզ
54 արժանացրեց փառքի»: Ղեւրացիները նոյնպէս ամբողջ ժո-
ղովրդին հրամայեցին եւ ասացին. «Այս օրը սուրբ է, եւ թող
55 ոչ ոք փխուր չդարձնի այն»: Ապա ասացին ժողովրդին. «Ով
ունի, թող ուրի, խմի, ուրախ լինի եւ փայ նաեւ նրան, ով չունի.
թող բոլորն էլ այսօր շաք ուրախ լինեն, որովհետեւ դուք լսե-
ցիք եւ սովորեցիք Տիրոջ Օրէնքը, դուք հաւաքուեցիք ժողովի,
եւ մենք սովորեցրինք ձեզ»:

2 Եզրաս

Պարսկաստանի Կիրոս արքայի առաջին տարում, որպեսզի 1
կարարուէր Տիրոջ խօսքը, որ ասուել էր Երեմիա մարգարէի բե-
րանով, Տէրը զարթնեցրեց Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորի
ոգին, եւ նա պարուէր ու հրաման տուեց բոլոր նրանց, ովքեր
գտնուում էին իր թագաւորութեան ներքոյ: Այս էր այդ հրովար-
տակը. «Այսպէս է ասում Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորը. 2
երկնքի Տէր Աստուածն ինձ տուեց երկրի վրայ բոլոր թագա-
ւորութիւնները եւ հրամայեց ինձ, որ ես նրա համար տաճար
կառուցեմ Նրէաստանի Երուսաղէմ քաղաքում: Տիրոջ ամբողջ 3
ժողովրդից ով էլ որ կայ ձեր մէջ, եւ ում հետ որ է նրա Աս-
տուածը, թող ելնի ու գնայ Նրէաստան՝ Երուսաղէմ, եւ կառուցի
Իսրայէլի Տէր Աստուծոյ տունը. թող Աստուած ինքը, որ բնակուում
է Երուսաղէմում, լինի նրա հետ: Ամէն մարդ իր ունեցուածքը 4
թող վերցնի իր հետ, տանի այն տեղը, ուր պիտի բնակուի ին-
քը: Ամէն մարդ կարող է վերցնել իր ամբողջ ունեցուածքը՝ լինի
արծաթ թէ ոսկի, կայք թէ անասուն: Թող իրենց ընկերների հետ
նրանք վերցնեն ամէն ինչ՝ Տէր Աստուծոյ տաճարը Երուսաղէմում
կառուցելու համար»: Այն ժամանակ վեր կացան Յուդայի եւ 5
Բենիամինի ցեղերի տոհմապետները, իշխանները, քահանա-
ները, ղեկաւորներն ու բոլոր նրանք, ում ոգին զարթնեցրել էր
Տէր Աստուած՝ վերադառնալու եւ Տէր Աստուծոյ տաճարը Երու-
սաղէմում կառուցելու համար: Բոլորը, ովքեր համախմբուել 6
էին նրանց շուրջը, օգնում էին նրանց, զօրացնում նրանց ձեռ-
քը՝ փալով արծաթ ու ոսկի, գոյք ու անասուն եւ այլ ընծաներ
ու նուէրներ: Կիրոս թագաւորը բերել տուեց Տիրոջ տաճարի 7
այն ամբողջ կայքն ու սպասքը, որ Նաբուքոդոնոսորը վերցրել
էր Երուսաղէմից, բերել եւ պահելու էր տուել իրենց աստու-
ածների տանը: Այդ բոլորը Պարսկաստանի Կիրոս թագա- 8
ւորը բերել տուեց Միթրիդատ գանձապետի ձեռքով, հաշուեց
եւ տուեց Յուդայի երկրի իշխան Սամանասարին: Այս է ահա 9
դրանց թիւը. ոսկէ մարտուարաններ՝ երեսուն, արծաթէ անօթ-
ներ ու մարտուարաններ՝ հազար, դանակներ՝ քսանինը, ոսկէ 10
թասեր՝ երեսուն, արծաթէ թասեր՝ դարձեալ հազար: Բոլոր 11
ոսկէ ու արծաթէ իրերի թիւը հինգ հազար չորս հարիւր էր: Այդ

բոլորը Սամանասարն իր հեպ Բաբելոնից բերեց Երուսաղեմ՝
գերութիւնից վերադառնալու ժամանակ:

- 2 Սրանք են, իւրաքանչիւրն ըստ իր բնակավայրի, գերութիւնից վերադարձած այն իսրայէլացիները, որոնց բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր թագաւորը գերի էր փարել Բաբելոն, եւ որոնց Կիրոս թագաւորը Բաբելոնից վերադարձրեց Երուսաղեմ եւ Նրէասպան՝ ամէն մարդու իր քաղաքը: 3 Զորոբաբէլի հեպ գերութիւնից վերադարձել էին Յեսուն, Նէեմին, Մարէսար, Ռէիլիսար, Մարդոքեոսը, Բալասանը, Մասիարը, Բագուարը, 4 Ռէուսը եւ Բաանան: Ահա գերութիւնից վերադարձած իսրայէլացիների թիւը. Փորոսի որդիները՝ երկու հազար հարիւր եօթանասուններկու. Մասիարի որդիները՝ չորս հարիւր եօթանասուններկու. Արեսի որդիները՝ եօթը հարիւր եօթանասունվեց. 6 Նւիթաղիմ Մովաբացու որդիները, որոնք Յեսունի եւ Ռովաբի որդիներից էին, երկու հազար ութ հարիւր փասներկու. 7 Ելամի որդիները՝ երկու հազար երկու հարիւր յիսունչորս. 8 Զապոնայի որդիները՝ ինը հարիւր քառասունհինգ. 9 Քորբի որդիները՝ եօթը հարիւր յիսուն. 10 Բանիայի որդիները՝ հազար քառասունութ. 11, 12 Բիբիայի որդիները՝ ութ հարիւր քսաներեք. 13 Արգիայի որդիները՝ երեք հազար երեք հարիւր քսաներկու. 14 Ադոնիկամի որդիները՝ ութ հարիւր եօթանասունեօթը. 15 Բոսերի որդիները՝ երկու հազար ութ հարիւր վեց. 16 Ադոնիայի որդիները՝ չորս հարիւր յիսունչորս. 17, 18 Եզեկիայի փոհմից Ազերի որդիները՝ իննսունվեց. 19 Բեսէի որդիները՝ երեք հարիւր քսաներեք. 20, 21 Յարովի որդիները՝ իննսունհինգ. 22, 23 Բեթղեհէմի որդիները՝ հարիւր քսաներեք. 24 Նեպոփի որդիները՝ յիսունվեց. 25 Անաթոթի որդիները՝ հարիւր քսանութ. 26 Ամոթի որդիները՝ քառասուներկու. 27, 28 Կարիաթարիմի, Քափիրի եւ Բերթի որդիները՝ եօթը հարիւր քառասուներկու. 29 Ռասամի եւ Գայերի որդիները՝ հազար քսանմէկ. 30 Մաքմասի որդիները՝ հարիւր քսաներկու. 31, 32 Բեթլի եւ Յեզէի որդիները՝ չորս հարիւր քսաներեք. 33 Նաբոթի որդիները՝ յիսուներկու. 34 Մակեբիսի որդիները՝ հարիւր յիսունվեց. 35 Ելեմարի որդիները՝ հազար երկու հարիւր յիսունչորս. Իրամի որդիները՝ երեք հարիւր քսան. Լիդլոնի, Լոդադի եւ Օնոյի որդիները՝ եօթը հարիւր քսանհինգ. Յերիքոյի որդիները՝ երեք հարիւր քառասունհինգ. Սեննայի որդիները՝ երեք հազար վեց

հարիւր երեսուն: Քահանաների որդիները. Յոսեդեկի որդի 36
 Յեսուի Կոհմից Յեզուի որդիները՝ ինը հարիւր եօթանասուն-
 երեք. Եմների որդիները՝ հազար յիսուներկու. Փասուրի որ- 37, 38
 դիները՝ հազար երկու հարիւր քառասունութ. Երեմի որդիները՝ 39
 հազար եօթը հարիւր: Ղեւրացիներ՝ Մեդուիայի որդիներ- 40
 րից. Յեսուի եւ Կադմիէլի որդիները՝ եօթանասունչորս: Սաղ- 41
 մոսասացներ եւ երգիչներ. Ասափի որդիները՝ հարիւր քսանութ:
 Դռնապանների որդիներ. Ելումի որդիները, Արաբների որդիներ- 42
 րը, Տելմոնի որդիները, Ակուբբի որդիները, Արիարի որդիները,
 Սուբայի որդիները՝ բոլորը միասին հարիւր երեսունինը: Նա- 43
 թանի Կոհմից՝ Սուալի որդիները, Ասուփի որդիները, Տաբոթի
 որդիները, Կերոսի որդիները, Սիայի որդիները, Փադոնի որ- 44
 դիները, Լաբանի որդիները, Ագաբի որդիները, Ակկուբի որդի- 45
 ները, Ադաբի որդիները, Սալամէի որդիները, Անանի որդիներ- 46
 րը, Գեդդէլի որդիները, Գաարի որդիները, Ռադիայի որդիներ- 47
 րը, Ռասոնի որդիները, Նեկոդանի որդիները, Գազամի որդի- 48
 ները, Գազայի որդիները, Փասէի որդիները, Բասիի որդիները,
 Ասենայի որդիները, Մովանիմի որդիները, Նեփուսիմի որդիներ- 50
 րը, Բակուբի որդիները, Ակուփի որդիները, Արուրի որդիներ- 51
 րը, Բաւալոթի որդիները, Միդայի որդիները, Արսայի որդիներ- 52
 րը, Բարկոսի որդիները, Սիսարայի որդիները, Թամայի որդի- 53
 ները, Նեսուայի որդիները, Արուփայի որդիները: Սողոմոնի 54, 55
 ծառաների որդիներ. Սոպէի որդիները, Ասոփերաթի որդիներ-
 րը, Փակդուրայի որդիները, Յելայի որդիները, Կերդոնի որդի- 56
 ները, Կերդիէլի որդիները, Սափաարիայի որդիները, Արափիլի 57
 որդիները, Փաքերոթ-Ասեբայիմի որդիները, Եմէի որդիները:
 Նաթանի որդիների եւ Սողոմոնի ծառաների որդիների թիւը, 58
 բոլորը միասին՝ երեք հարիւր իննսուներկու մարդ: Ահա եւ 59
 նրանք, որ վերադարձան Թելմեւէքից, Թելարեսից, Քերուբից,
 Եդարից եւ Եմերից, բայց որոնք չկարողացան ցոյց փալ ի-
 րենց հայրերի ազգաբոհները եւ ոչ էլ այն, թէ իրենք իսրա-
 յէլացիների սերունդ են. դրանք էին Դաւաւայի որդիները, 60
 Տուբիի որդիները, Նեկոթի որդիները՝ վեց հարիւր յիսուներ-
 կու մարդ: Քահանաների որդիներից. Աբաիայի որդիները, 61
 Ակուսի որդիները, Բերզելայի որդիները, որոնք կին էին առել
 Բերզելա Գադաադացու աղջիկներից եւ այդ պարճառով էլ մո- 62
 ռացուել էր իրենց ազգաբոհմի անունը: Թէեւ մարեաններում

փնտրեցին նրանց ծննդաբանությւնը, սակայն գրուած վկայութիւններ չգտնուեցին, եւ նրանց վարեցին քահանայութիւնից:

63 Ամանեսթիան ասաց նրանց. «Դուք իրաւունք չունէք ուրելու ամենասուրբ բաներից, մինչեւ որ չյայտնուի մի քահանայապետ, որը ցոյց տայ ձեր ազգահամարը եւ լիովին պարզաբանի

64 ամէն ինչ»: Գերութիւնից վերադարձած ամբողջ ժողովուրդը

65 քառասուներկու հազար երեք հարիւր վաթսուն մարդ էր, չհաշուած ծառաներին, աղախիններին եւ նրանց երեխաներին, որոնց թիւը եօթը հազար երեք հարիւր երեսունեօթն էր, չհաշուած նաեւ սամոսերգու փղամարդկանց եւ կանանց, որոնք երկու

66 հարիւր հոգի էին: Նրանք ունէին ձիեր՝ եօթը հարիւր երեսունվեց, ջորիներ՝ երկու հարիւր քառասունեօթը, ուղտեր՝ չորս հարիւր երեսունհինգ, էշեր՝ վեց հազար եօթը հարիւր քսան:

68 Այն փոհմապետներն ու իշխանները, որոնք վերադարձան Երուսաղէմ՝ Տիրոջ փունը, իրենց նպասպը բերեցին Ասպծու փան կառուցմանը՝ ըստ իրենց կարողութեան այդ գործի համար զանձարանին փալով վաթսունմէկ հազար երկդրամեան ոսկի

70 եւ քահանայական հարիւր պարմունճան: Եւ այսպէս՝ քահանաներն ու ղեկավարները, ժողովրդի միջից մարդիկ եւ երգիչները, դռնապաններն ու նաթանայացիները բնակուեցին իրենց քաղաքներում եւ, առհասարակ, բոլոր իսրայէլացիները՝ իւրաքանչիւրն իր բնակավայրում:

3 Երբ հասաւ եօթներորդ ամիսը, եւ իսրայէլացիներից իւրաքանչիւրն արդէն իր քաղաքում էր, ամբողջ ժողովուրդը մի մար-

2 դու պէս եկաւ ու հաւաքուեց Երուսաղէմում: Այդ ժամանակ վեր կացան Յոսեփեկի որդի Յեսուն՝ իր քահանայ եղբայրների հետ եւ Սաղաթիէլի որդի Զորոբաբէլը՝ իր վեց եղբայրների հետ եւ շինեցին Իսրայէլի Տէր Ասպծու զոհասեղանը, որպէսզի Մովսէսի՝ Ասպծու այդ մարդու գրած օրէնքների համաձայն նրա

3 վրայ ողջակէզներ մաքուրեցնէ: Զոհասեղանը վերականգնեցին իր նախկին փեղը. եւ որովհետեւ երկիւղ էին կրում երկրի այլազգիներից, անմիջապէս սկսեցին նրա վրայ ողջակէզներ մաքուրեցել իրենց Տէր Ասպծուն՝ մէկ անգամ առաւօտեան, մէկ ան-

4 գամ էլ երեկոյեան: Նրանք կապարեցին Տաղաւարահարաց փօնը՝ ըստ գրուած կարգի եւ մաքուրեցեցին ամենօրեայ ողջակէզները՝ ըստ այն թուի, որքան սահմանուած էր օրուայ հա-

5 մար: Մաքուրեցեցին նաեւ ամսամարի եւ շաբաթ օրերի ողջա-

կեզները, կապարեցին Տիրոջ փարեկան բոլոր սուրբ փօներն ու բոլոր նրանց փօնը, ովքեր Տիրոջ դէմ մեղանջում են ակամայ: Եօթներորդ ամսի առաջին օրից սկսեցին ողջակէզներ 6 մաքուցել Տէր Աստծուն, թէև դեռես չէր գցուած Տիրոջ փան հիմքը: Նրանք արծաթ փուեցին քարհապներին եւ հիւսներին, 7 ուրելիք, խմելիք ու ձէթ՝ սիդոնացիներին եւ փիրոսացիներին, որպէսզի նրանք Լիբանանից ծովով մայրի շինափայտ բերեն Յոպպէ, ինչպէս նրանց հրամայել էր Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորը: Երուսաղէմ վերադառնալու՝ Աստծու փաճար գա- 8 լու երկրորդ փարուայ երկրորդ ամսին Սաղաթէլի որդի Զորոբաբէլը, Յոսեդեկի որդի Յեսուն, նրանց եղբայրները, քահանաներն ու ղեւրացիները եւ գերութիւնից Երուսաղէմ վերադարձած բոլոր մարդիկ սկսեցին գործը: Զսան փարեկանից բարձր բոլոր ղեւրացիներին նրանց վերակացուներ կարգեցին Տիրոջ փան շինարարական աշխատանքների վրայ: Յեսուն, նրա որ- 9 դիներն ու եղբայրները, Կարմիէն ու նրա որդիները, Յուդայի որդիները, Տիրոջ փան աշխատանքների վերակացուները, նաեւ Ենադադի որդիներն ու նրա ղեւրացի եղբայրները, բոլորն էլ մէկ մարդու պէս սկսեցին շինարարութիւնը: Երբ հիմքերը գցե- 10 ցին եւ սկսեցին կառուցել Տիրոջ փունը, քահանաները կանգնել էին պարմունքներ հագած եւ փչում էին իրենց փողերը, իսկ ղեւրացիները՝ Ասափի որդիները, ծնծղաներ էին նուագում եւ օրհնում Տէր Աստծուն՝ ըստ այն կարգի, որ սահմանել էր Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորը: Եւ ընկերն ընկերոջն ասում 11 էր. «Օրհնաբանենք եւ գոհութիւն մաքուցենք Տիրոջը, քանզի քաղցր է նրա ողորմածութիւնը Իսրայէլի վրայ»: Եւ ամբողջ ժողովուրդը բարձրաձայն օրհնում էր Իսրայէլի Տէր Աստծուն, քանզի արդէն գցել էին Տիրոջ փան հիմքերը: Իսկ քահանա- 12 ներից ու ղեւրացիներից, իշխաններից ու փոհմապետներից եւ ծերերից շարերը, որոնք տեսել էին Տիրոջ փաճարը, երբ տեսան նրա նոր հիմքերը, բարձրաձայն լաց էին լինում. ամբողջ ժողովուրդը աղաղակում էր ուրախութիւնից՝ բարձրագոյ ճիչ ու կանչերով: Այնպէս բարձր էին ուրախութեան այդ ձայները, եւ 13 ժողովրդի աղաղակն այնքան մեծաշօնդ էր, որ ժողովրդի միջից ոչ ոք չէր կարող զանազանել դրանք իրարից: Այդ ձայները լսելի էին մինչեւ իսկ հեռու-հեռուներից:

Երբ Յուդայի ու Բենիամինի երկրի թշնամիները լսեցին, որ 4

գերութիւնից եկած իսրայէլացիները վերաշինում են Իսրայէ-
2 լի Տէր Ասործու քաճարը, եկան Զորոբաբէլի, իշխանների եւ
տոհմապետների մօտ եւ նրանց ասացին. «Մենք էլ ենք ուզում
քաճարը կառուցել ձեզ հետ, որովհետեւ ինչպէս դուք, այնպէս
էլ մենք պաշտում ենք ձեր Տէր Ասործուն. մենք էլ ենք զոհեր
մատուցում նրան այն օրից, ինչ Ասորեստանի Ասորդան թա-
3 գաւորը մեզ բերել է այսպէս»։ Զորոբաբէլը, Յեսուն եւ Իս-
րայէլի միւս իշխաններն ու տոհմապետները նրանց ասացին.
«Մեզ վայել չէ, որ ձեզ հետ միասին շինենք Իսրայէլի մեր Տէր
Ասործու տունը։ Մենք ինքներս պիտի շինենք Իսրայէլի մեր
Տէր Ասործու տունը, ինչպէս հրամայել է մեզ Պարսկաստանի
4 Կիրոս թագաւորը»։ Դրանից յետոյ այդ երկրի այլազգիները
թուլացնում էին Նրէաստանի ժողովրդի ձեռքերը, խափա-
5 նում նրանց շինարարութիւնը, ծախու խորհրդականներ էին
վարձում եւ նրանց հետ մրաժում շինարարութիւնը խափանե-
լու մասին՝ սկսած Պարսկաստանի Կիրոս արքայի թագաւո-
րութեան օրերից մինչեւ Պարսկաստանի Դարեհ արքայի օ-
6 րերը։ Պարսկաստանի Արտաշէս թագաւորի ժամանակ, նրա
թագաւորութեան սկզբին, նրանք ամբաստանութեան թուղթ
7 գրեցին Նրէաստանի եւ Երուսաղէմի բնակիչների դէմ։ Թուղ-
թը գրեցին Արտաշէսի թագաւորութեան օրերին Միթրիդատը
եւ Տաբեղը՝ հարկահաւաք միւս ծառաների հետ միասին, գրե-
8 ցին ասորերէն, որը թարգմանեց Ռէում Բաալպիմը։ Ահա
այդ թղթի բովանդակութիւնը, որ նրանք ուղարկեցին Արտաշէս
9 թագաւորին. «Մենք՝ քո ծառաները, որ բնակում ենք Գեպի
այս կողմում, Ռէում Բաալպիմը, Սամսա գրագիրը եւ մեր միւս
ծառայակիցները՝ Դեննէրը, Սփարսաթաքայիէն, Տարփալէէն,
10 Ափերսէէն, Օքուէն, Բաբելոնէն, Սուսանան, Քենդաւէն, եւ
մնացած այլ ազգերը, որոնց մեծ եւ փառապանծ Ասենափարը
բնակեցրեց Սոմարում, այսինքն՝ Սամարիա քաղաքում, Գեպի
այս կողմում, - խաղաղութիւն են մաղթում Արտաշէս թագա-
11 տրին։ Արդ, ո՛վ թագաւոր, թող յայտնի լինի քեզ, որ եթէ այդ
քաղաքը վերակառուցուի, եւ նրա պարիսպները կանգնեցունեն,
12 քեզ ոչ միայն ոչ ոք հարկ չի տալու, այլ բոլորը դիմադարձ
են կանգնելու թագաւորներին, իսկ մենք, որ չենք կամենում
այդպիսի յանդգնութիւն թագաւորի դէմ, դրա համար էլ այս ա-
13 մենի մասին գրեցինք քեզ՝ թագաւորիդ, որպէսզի դու քննես,

փնտրես ու գրնես քո հայրերի դիւանների մատնաներում, որ իմանաս, թէ դա ապստամբների քաղաք է, թէ ամէն ժամանակ նա ուրքի է ելել թագաւորների դէմ եւ հին ժամանակներից ի վեր միշտ եղել է փախստականների ապաստան եւ հենց դրա համար էլ ւաւերուել է այդ քաղաքը: Ահա թէ ինչու մենք քեզ, 14 ո՛վ թագաւոր, յայտնեցինք այդ մասին, որ եթէ այս քաղաքը վերաշինուի եւ նրա պարիսպները կանգնեցունեն, ապա այլեւս խաղաղութիւն չի լինի քեզ համար»: Թագաւորը պատասխան 15 ուղարկեց Ռեւմ Բաւլարիմին, Սամսա գրագրին եւ նրանց միւս ծառայակից ընկերներին, որոնք բնակոււմ էին Սամարիայում, նաեւ մնացած բոլորին, որ Գեպի այն կողմում էին. «Ողջո՛յն 16 ձեզ: Ձեր ուղարկած հարկահանները եկան ինձ մօտ եւ ինձ, իմ առաջ, փեղեկացրին ամէն բան: Ես վերահասու եղայ, քննեցի ու գրայ, որ այդ քաղաքը հին ժամանակներից ի վեր եւ՝ 17 դէլ է ապստամբ եւ ուրքի է ելել թագաւորների դէմ, որ Երուսաղէմում եղել են հզօր ու բռնակալ թագաւորներ, որոնք փրկել են արեւմտեան կողմին՝ Եփրատ գետից այն կողմը: Արդ, 18 դուք հարկեր ու փուրքեր դրէք դրանց վրայ, որպէսզի այլեւս չբռնանան ինքնիշխան կամքով: Այժմ իմ հրամանն է ձեզ, որ գնաք, արգելէք եւ խափանէք նրանց գործը, որպէսզի քաղաքը չկառուցուի, չներէք նրանց եւ հանգիստ թողնէք, այլ շտապ 19 յանձն առէք եւ պահանջեցէք բոլոր հարկերն ու փուրքերը, որպէսզի նրանք երբեք չբազմանան, չգօրանան ու չկանգնեն թագաւորների դէմ»: Եւ երբ Արտաքսէրքսէսի, այսինքն՝ Արտաշէս թագաւորի հարկահաւաքը բերեց այդ հրամանի թուղթը եւ կարդաց Ռեսիմի, Սամսա գրագրի եւ նրանց ծառայակիցների առջեւ, նրանք անմիջապէս ելան եւ հեպտակ ու հեծեալ մեծ 20 զօրքով գնացին Երուսաղէմ, Նրէաստան եւ հրեաներին արգելեցին ու խափանեցին շինարարութիւնը: Այդ ժամանակ էլ խափանուեց եւ դադարեց Տէր Ասպծու փաճարի աշխատանքը Երուսաղէմում, եւ այդ դադարը փետեց մինչեւ Պարսկաստանի Դարեհ արքայի երկրորդ տարին:

Անգէ եւ Ադդովի որդի Զաքարիա մարգարէները, Իսրայէլի 5 Տէր Ասպծու անունով, մարգարէութիւն արեցին Նրէաստանի ու Երուսաղէմի մասին: Այդ ժամանակ վեր կացան Սաղաթիէլի 2 որդի Զորոբաբէլը, Յոսեդէկի որդի Յեսուն եւ սկսեցին կառուցել Իսրայէլի Տէր Ասպծու տունը. մարգարէները միաբանեցին

3 նրանց հետք եւ օգնում էին նրանց: Այդ նոյն ժամանակ Եփ-
րաթ գետի միւս կողմից նրանց մօտ եկան Թաթանա իշխանը,
Սաթրաբուզանը, նրանց ծառայակիցները եւ ասացին. «Ո՞վ է
4 ձեզ հրաման փութել այս փունը շինելու. կամ՝ ո՞ւմ խօսքով էք
5 կանգնեցրել դրա աշտարակները, եւ կամ՝ ի՞նչ են այն մարդ-
կանց անունները, որոնք այս քաղաքը շինելու գլխատորներն են
6 դարձել»: Բայց Տէր Աստուծու աչքը քաղցր էր գերութիւնից վե-
րադարձած հրեաների վրայ. նրանք չխափանեցին նրանց աշ-
խափանքը, մինչեւ որ այդ մասին յայտնէին Դարեհ արքային.
7 նրանք հարկահաններ ուղարկեցին արքայի մօտ՝ գործի մասին
8 գրաւոր փեղեկացնելու համար: Ահա այսպէս էին գրել. «Գետի
այն կողմերի իշխան Թաթանայից, Սաթրաբուզանից եւ նրա
9 ծառայակիցներից՝ Փարսաքեից եւ Ռեսիմից՝ ողջոյն Դարեհ
10 թագաւորին: Թող յայտնի լինի թագաւորին, որ մենք գնա-
ցինք Նրեաստան երկիրը, Երուսաղէմ քաղաքը, քեսանք մե-
ծագօր Աստուծու փաճարը, որը կառուցում էին ընտիր քարերով,
փայտէ պահանգներ էին դնում պատերի մէջ, եւ գործը նրանց
11 ձեռքին յաջողութեամբ եւ արագ առաջ էր գնում: Այն ժամա-
նակ մենք նրանց աւագներին հարցրինք, թե՛ «Ո՞վ է ձեզ հրաման
փութել այս փունը կառուցելու, կամ՝ ո՞ւմ խօսքով էք կանգնեց-
12 նում սա», հարցրինք նաեւ գլխատորների անունները, որոնք
13 իշխաններ էին: Եւ ահա թէ հրեաները ինչ պատասխանեցին
մեզ. «Մենք, - ասացին, - երկնքի եւ երկրի Տէր Աստուծու ծառա-
ներն ենք եւ այս փունը շինում ենք այնպէս, ինչպէս շատ փա-
րիներ առաջ կառուցել էր Իսրայէլի մեծ թագաւոր Սողոմոնը.
14 մենք էլ, ըստ նոյն օրինակի, կառուցում ենք այն: Բայց յետոյ,
երբ մեր հայրերը բարկացրին երկնքի ու երկրի Աստուծուն, նա
էլ բաբելացիների եւ քաղդէացիների արքայ Նաբուքոդոնոսորի
15 ձեռքը մատնեց նրանց. Նաբուքոդոնոսորը քանդեց այս փունը
եւ ժողովրդին էլ գերի փարաւ Բաբելոն: Մակայն բաբելացի-
ների Կիւրոս թագաւորի առաջին փարին, Կիւրոս թագաւորը
հրաման փութեց շինել Տէր Աստուծու այս փունը, եւ այս փան
արծաթէ եւ ոսկէ այն ամբողջ սպասքն ու գոյքը, որ Նաբուքո-
դոնոսորը վերցրել էր Երուսաղէմից եւ բերել իր աստուածնե-
րի փունը, Կիւրոս թագաւորը դրանք վերցրեց թագաւորի գան-
15 ձափնից, փութեց Սամանասար գանձապետին եւ նրան ասաց.
«Վերցրո՛ւ այդ ամբողջ սպասքը եւ կայքը, գնա՛ Երուսաղէմ, Տի-

րոջ փունը, որ այնպեղ է, փար եւ այդ կայքը դիր իր փեղում»:
 Այն ժամանակ Սամանասարը եկաւ Տէր Աստուծոյ փաճարի հիմ- 16
 քը գցեց Երուսաղէմում. այդ օրից էլ, ահա, մենք շինում ենք
 այն եւ դեռ չենք աւարտել: Արդ, ո՛վ թագաւոր, եթէ հաճելի 17
 է քեզ, բաբելացիների թագաւորական մարենադարաններում
 փնտրի՛ր եւ փնէ, թէ իսկապէ՛ն Կիւրոս թագաւորը հրամայել է,
 որ Նրէասպանի Երուսաղէմ քաղաքում վերաշինեն Տիրոջ այս
 փունը: Երբ դու, ո՛վ թագաւոր, փեղեկանաս այդ հրամանի մա-
 սին, այն ուղարկի՛ր մեզ»:

Այն ժամանակ Դարեհ թագաւորը այցելեց թագաւորական 6
 մարենադարան, որը գտնուում էր Բաբելոնում, որոնումներ
 կապարեց գրաւոր յիշարկարաններում եւ այնպեղ գտաւ 2
 փոմարական մի մարեան, որ գրուած էր եկեափանացիների
 Ամաթիսը քաղաքում, ուր կար այս յիշարկարանը. «Կիւ- 3
 ռոս թագաւորի առաջին փարի. Կիւրոս թագաւորը հրաման
 փուեց Տիրոջ փան մասին, որ գտնուում է Երուսաղէմում, եւ ա-
 սաց. «Թող Տիրոջ փաճարը կառուցուի այն փեղում, ուր գոհեր
 են մարուցում Տիրոջը: Նրա բարձրութիւնը թող լինի վաթսուն
 կանգուն, լայնութիւնը՝ նոյնպէս վաթսուն կանգուն: Երեք շարք 4
 պարերը կը լինեն մեծ քարերից, մէկ շարքը՝ փայտից. փաճարը
 կը կառուցուի այդպէս եւ այդպէս էլ կ'աւարտուի այն: Տիրոջ 5
 փան արծաթէ եւ ոսկէ այն կայքն ու սպասքը, որ Նաբուքոդոնո-
 սորը բերել է Երուսաղէմից՝ Տիրոջ փանից, եւ դրել Բաբելոնում,
 գանձափանը, թող հանեն եւ փանեն Երուսաղէմ՝ Տիրոջ փաճա-
 րը. թող փանեն եւ դնեն դրանք Տիրոջ փան մէջ իրենց փեղերը,
 ուր եղել են առաջ»:
 Այն ժամանակ Դարեհը հրաման փուեց 6
 գետի այն կողմերի իշխաններին՝ Սաթրաբուզանին եւ գետի
 կողմերի նրա ծառայակիցներին, նաեւ հեռաւոր փեղերի կառա-
 վարիչներին եւ նրանց գրեց այսպէս. «Արդ, դուք այսուհետեւ 7
 թո՛յլ փուէք հրեաների իշխաններին եւ Իսրայէլի աւագներին,
 որ նրանք, իր առաջուայ փեղում, կառուցեն Աստուծոյ փունը:
 Այս է իմ հրամանը. թող ոչ ոք չարգելի Իսրայէլի աւագներին 8
 շինելու իրենց Տէր Աստուծոյ փունը, եւ Գետի կողմերի այն հար-
 կահանները, որոնք իմ թագաւորութեան իշխանութեան փակ
 են, թող ամենայն ճշտութեամբ հոգան այդ մարդկանց ծախ-
 սերը եւ չխափանեն աշխատանքները: Երկնքի Տէր Աստուծոն 9
 ողջակէզներ մարուցելու համար թող նրանց փան արջառներ,

խոյեր եւ նոխագներ, ցորեն ու աղ, գինի ու ձէթ, ինչպէս նրանց
կը հրամայեն Երուսաղէմի քահանայապետները. թող այդ բո-
լորը փրուեն նրանց օր-օրի, անխափան, ինչպէս կը պահանջեն
10 նրանք: Թող նրանք անուշահոտ զոհեր մատուցեն երկնքի ի-
րենց Տէր Աստուծոյ եւ աղօթեն թագաւորի եւ նրա որդիների
11 կեանքի համար: Այս է, ահա, իմ հրամանը, եւ եթէ մէկը դէմ
կանգնի իմ հրամանին, ապա նրա փունը կը քանդուի, նրա փա-
նից կը հանուի մի գերան, նրան կը գամեն այդ գերանին, այն
մարդուն, որ դէմ է կանգնել իմ հրամանին, եւ դա մշտական նա-
12 խարինք կը լինի նրա համար: Եւ Աստուած, որի անունը դրու-
ած է այնպէղ, Երուսաղէմում, կ'ելնի ու կը կործանի այն թագա-
ւորութիւնն ու ժողովրդին, որոնք կը յանդգնեն իրենց ձեռքերը
երկարել, արգելել եւ կործանել Աստուծո փունը, որ գրնուած է
Երուսաղէմում: Ես՝ Դարեհ թագաւորը, հաստատեցի այս հրա-
13 մանը, եւ թող ոչ ոք չհամարձակուի զանց առնել այն»: Այն
ժամանակ Գեորի կողմերի իշխանը, Սաթրաբուզանը եւ նրա
ծառայակիցները, որոնց Դարեհ թագաւորն ուղարկել էր իր
14 հրամանը, անմիջապէս սկսեցին կատարել այն: Նրեաստա-
նի աւագները եւ ղեւազիները փաճարը կառուցեցին Անգէ եւ
Ադդովի որդի Զաքարիա մարգարէների ժամանակներում, կա-
ռուցեցին եւ աւարեցին Իսրայէլի Տէր Աստուծո խօսքի համա-
ձայն եւ այնպէս, ինչպէս հրամայել էին Կիրոս եւ Դարեհ թա-
գաւորները՝ Պարսկաստանի Արտաշէս արքայի թագաւորութե-
15 ան ժամանակ: Տաճարի շինարարութիւնն աւարտուեց Ադար
ամսի երրորդ օրը, Դարեհ արքայի թագաւորութեան վեցերորդ
16 փարում: Իսրայէլի որդիները, քահանաներն ու ղեւազիները
եւ նրանք, որ վերադարձել էին գերութիւնից, մեծ ուրախութե-
17 ամբ կատարեցին Տիրոջ փան նաւակափիքը: Տիրոջ փան նա-
ւակափիքին նրանք մատուցեցին զոհեր՝ հարիւր արջառ, երկու
հարիւր խոյ, չորս հարիւր գառ եւ բովանդակ Իսրայէլի մեղքերի
թողութեան համար փասներկու նոխազ՝ Իսրայէլի փասներկու
18 ցեղերի թուի համեմար: Նրանք, ինչպէս գրուած է Մովսէսի
գրքում, ըստ իրենց փեղերի՝ կարգեցին քահանաներ եւ ըստ
իրենց վիճակների՝ ղեւազիներ, Երուսաղէմում Տէր Աստուծո
ծառայելու համար. նրանց թիւը երկու հազար երկու հարիւր
19 էր: Իսրայէլացիները, որոնք վերադարձել էին գերութիւնից,
Տիրոջ զափիկը կատարեցին առաջին ամսի փասնչորսերորդ

օրը: Քահանաներն ու ղեկավարները մաքրուեցին մեղքերից, 20
մաքրուեցին նաեւ մարդիկ, եւ երբ բոլորն էլ մաքուր էին, մոր-
թեցին զապկի զոհը գերութիւնից բոլոր վերադարձածների եւ
իրենց եղբայրների ու քահանաների համար: Իսրայէլացիները 21
կերան զապիկը բոլոր նրանց հետ, ովքեր զապուել էին այդ
երկրի այլազգիների պղծութիւնից եւ եկել էին իրենց մօտ՝ Իս-
րայէլի Տէր Աստծուն փնտրելու համար: Եօթը օր նրանք կա- 22
պարեցին Բաղարջակերաց քօնը, ուրախացան Երուսաղէմում,
որովհետեւ Իսրայէլի Տէր Աստուածը ուրախացրեց նրանց, Տէ-
րը Ասորեստանի թագաւորի սիրտը դարձրեց ղեպի իրենց, որ-
պէսզի օգնէր եւ զօրացնէր նրանց ձեռքերը Իսրայէլի Տէր Աստ-
ծու փաճարը կառուցելու համար:

Այս դէպքերից յետոյ Պարսկաստանի Արպաշէս արքայի 7
թագաւորութեան ժամանակ, Եզրասը, որը որդին էր Սարուայի,
սա՛ Ազարիայի, սա՛ Զեդկիայի, սա՛ Սելւմի, սա՛ Սադոկի, 2
սա՛ Աքիպոբի, սա՛ Սամարիայի, սա՛ Եզրայի, սա՛ Մարթոսի, 3
սա՛ Զարիայի, սա՛ Օզիայի, սա՛ Բոկկի, սա՛ Աբիսուայի, սա՛ 4, 5
Փենեէսի, սա՛ Եղիազարի, որն առաջին քահանայապետ Ա-
հարոնի որդին էր, - ահա այս Եզրասն էր, որ վերադարձաւ 6
Բաբելոնից: Սա եռանդուն գրագիր էր եւ Իսրայէլի Տէր Աստ-
ծու կողմից Մովսէսին պրումա՞ծ Օրէնքի օրէնագէտ: Թագաւորը
նրան փութեց ամէն բան, ինչ նա խնդրեց նրանից, որովհետեւ 7
Տէր Աստծու ձեռքը նրա վրայ էր: Նրա հետ Երուսաղէմ վե-
րադարձան իսրայէլացիներից շատերը՝ քահանաներ, ղեկա-
ւարներ, պաշտամունքի երգիչներ, դռնապաններ եւ նախնա-
յացիներ: Նրանք ճանապարհ էին ընկել Արպաշէս թագաւորի
եօթներորդ փարուայ հինգերորդ ամսին, եւ թագաւորի եօթն- 8
երորդ փարուայ եօթներորդ ամսի ամսամփին Եզրասը եկաւ
Երուսաղէմ, որովհետեւ Տէր Աստծու բարի ձեռքը նրանց վրայ 9
էր: Եզրասն իր սրտում վճռել էր քննել Տիրոջ Օրէնքը, գրել 10
նրա մասին եւ Իսրայէլի ժողովրդին ուսուցանել Տիրոջ պա-
րուիրաններն ու կանոնները: Ահա այն հրամանը, որ Արպա- 11
շէս թագաւորը փութեց Եզրաս քահանային՝ Տիրոջ Օրէնքի եւ Իս-
րայէլի մասին նրա փութած պարուիրանների օրէնագէտին. «Ես՝ 12
թագաւորների թագաւոր Արպաշէսը, իմ կողմից հաստատուած
այս հրամանը փութեցի երկնքի Տէր Աստծու Օրէնքի օրէնագէտ
Եզրասին. հրամայում եմ իմ թագաւորութեան փակ գրնուող 13

բոլորին՝ Իսրայելի ժողովրդին, քահանաներին եւ ղեկաւացիներին, որ քեզ հետ բոլորը վերադառնան Երուսաղէմ: Այս հրամանն ուղարկուած է թագաւորի եւ նրա եօթը խորհրդականների կողմից՝ թոյլարելու հրեաներին եւ երուսաղէմացիներին Եզրասի առաջնորդութեամբ, որի ձեռքին է Ասպծու Օրէնքը, վերադառնալու Երուսաղէմ: Թագաւորն իր եւ իր խորհրդականների կողմից հրամայեց փալ արծաթ եւ ոսկի Տիրոջ փանհամար, որ գրնուում է Երուսաղէմում, փանել եւ դնել Իսրայելի Տէր Ասպծու փան առաջ: Եւ ամէն մարդ, Բաբելոնում գերի հրեաները, ժողովուրդը, քահանաները, ուլքեր արծաթ եւ ոսկի ունեն, թող իրենց հետ վերցնեն եւ փանեն Երուսաղէմ՝ Տիրոջ փունը: Եւ բոլորը, ուլքեր պիտի գնան, թող այս ձեւով, ինչպէս գրեցինք, պարտաստեն զոհեր՝ արջառներ, խոյեր, գառներ ու իրենց նուէրները եւ թող մատուցեն իրենց Տէր Ասպծու զոհասեղանի վրայ, որ գրնուում է Երուսաղէմում: Այս մէկ բարութիւնն էլ, ահա, ես արեցի քեզ եւ քո եղբայրների համար. արծաթ եւ ոսկի թողեցի, որպէսզի, ինչպէս որ արժանի է ձեր Ասպծուն, օգտագործէք այնպէս: Տիրոջ փան կահաւորման համար ես քեզ սպասք փուեցի. վերցրո՛ւ քեզ հետ եւ փա՛ր Երուսաղէմ: Իսկ այն անօթները, որ աւելորդ կը լինեն, կը փաս թագաւորական փան գանձարանին՝ պահելու համար: Ես՝ Արքայաշէն թագաւորը, հրաման փուեցի բոլոր գանձաւերերին, ձեզ, որ Եփրատ գետի այն կողմում էք գրնուում, Եզրաս քահանային՝ երկնքի Տէր Ասպծու օրէնսգէտին փաք այն բոլոր բաները, ինչ նա կը պահանջի ձեզանից՝ իր Տէր Ասպծու փան համար: Պարտաստեցէ՛ք հարիւր փաղանդ արծաթ, հարիւր քոռ ցորեն, նոյնքան էլ գինի ու նոյնքան էլ ձէթ. եւ թող ոչ ոք ղէմ չկանգնի թագաւորի այս հրամանին: Այն բոլոր բաները, ինչ հրամայեցի փալ երկնքի ու երկրի Տէր Ասպծու համար, պիտի լինեն. թող ոչ ոք որեւէ բան չձեռնարկի Իսրայելի Տէր Ասպծու փան գործը խափանելու համար, որպէսզի Տէր Ասպծու բարկութիւնը չգայ իմ թագաւորութեան եւ իմ որդու վրայ: Դուք իմացած եղէք նաեւ, որ բոլոր քահանաները, ղեկաւացիները, սաղմոս երգողները, դնապանները, նաթանայացիները եւ նրանք, որ Տիրոջ փան սպասաւորներն են, ազապ են հարկեր փալուց, եւ թող ոչ ոք չհամարձակուի նրանց ծառայեցնել իրեն: Դու էլ, Եզրաս, որ քո Ասպծու իմաստութիւնն ունես քո ձեռքին, օրէնսգէտներ եւ

դապրաւորներն նշանակիր, որպէսզի նրանք դապեն Գեդի այն կողմում գտնուող ամբողջ ժողովրդին եւ ուսուցանեն քո Աստու Օրէնքը բոլոր նրանց, ովքեր չգիտեն: Իսկ նրանք, ովքեր չեն 26 կապարի Օրէնքը, ովքեր չեն գործի ըստ Տիրոջ Օրէնքի եւ ըստ թագաւորի օրէնքների, թող ըստ իրենց գործերի՝ նրանց համար դապաստան արուի. եթէ մահուան են արժանի, դապապար- 27 փուեն մահուան, եթէ քանջանքի՝ քանջանքի, եթէ քուգանքի՝ քուգանքի, եթէ կալանքի՝ բանտարկութեան»: «Օրհնուած է մեր Տէր Աստուածը, որ այսպիսի բարութիւն քուեց թագաւորի սրբին, փառաւորեց մեր Տէր Աստու անունը Երուսաղէմում, ինձ էլ ողորմութիւն արեց եւ պապուի արժանացրեց թագաւորի 28 եւ նրա խորհրդականների առաջ, թագաւորի բոլոր իշխանների առաջ, զօրացայ, քանզի Տիրոջ ձեռքն ինձ վրայ էր, հաւաքեցի Իսրայէլի բոլոր իշխաններին՝ ինձ հետ գերութիւնից վերադառ- նալու համար»:

Սրանք են այն իշխաններն ու քոհմապետները, որոնք ինձ 8 հետ վերադարձան բաբելացիների Արտաշէս թագաւորի թա- գաւորութեան ժամանակ. Փենեէսի որդիներից՝ Գերսոնը, Ի- 2 թամարի որդիներից՝ Դանիէլը, Դաթի որդիներից՝ Արտուսը, Նաաքայի որդիներից՝ Նիան, Փորոսի որդիներից՝ Զաքարիան 3 եւ նրա հետ հարիւր յիսուն քղամարդ, Փաաթմովարի որդիներ- 4 ից՝ Զարայի որդի Ելիանան եւ նրա հետ երկու հարիւր քղա- մարդ, Զարուէլի որդիներից՝ Ազիէլի որդի Սեքենիան եւ նրա 5 հետ երեք հարիւր քղամարդ, Ադինի որդիներից՝ Յովնաթանի 6 որդի Աբէնը եւ նրա հետ յիսուն քղամարդ, Ելամի որդիներից՝ 7 Աթալայի որդի Իսայիասը եւ նրա հետ եօթանասուն քղամարդ, Սափարիայի որդիներից՝ Միքայէլի որդի Զամբղիան եւ նրա 8 հետ եօթանասուն քղամարդ, Յովարի որդիներից՝ Յեուէլի որ- 9 դի Բադիան եւ նրա հետ երկու հարիւր քաանութ քղամարդ, Բաանի որդիներից՝ Յովսէփի որդի Սելեմույթը եւ նրա հետ հա- 10 րիւր վաթսուն քղամարդ, Բաբէլի որդիներից՝ Բաբի որդի Զա- 11 քարիասը եւ նրա հետ քսանութ քղամարդ, Ագդադի որդիներ- 12 ից՝ Սակապանի որդի Յովնանը եւ նրա հետ հարիւր քասը քղամարդ, Ադոնիկամի որդիներից՝ Էսքարին. իսկ միւսների 13 անունները սրանք են՝ Ելիփալթ, Յէիէլ եւ Սամա եւ սրանց հետ վաթսուն քղամարդ, Բադուի որդիներից՝ Ութային եւ Զաբույթը 14 եւ սրանց հետ եօթանասուն քղամարդ: Ես նրանց հաւաքեցի 15

դէպի Եւի հոսող գետի եզերքին: Այսպէտ մենք օթեւանեցինք երեք օր: Ժողովրդի բազմութեան մէջ եւ փնտռեցի, բայց քահանաներից եւ Ղեւիի որդիներից չգտայ ոչ մի մարդ: Այն ժամանակ եւ Եղիազարի, Արիելի եւ Մեմեայի մօտ ուղարկեցի Առնաամին, Արիբին, Ելնաթանին, Նաթանին, Զաքարիային, Մէտուլամին, Յովարիբին եւ Յելմաթամին: Իմաց տալուց յետոյ նրանց բերեցին իշխանների առաջ, որոնք գրնում էին Գանձաւորաց տեղ կոչուած վայրում: Եւ նրանց բերանը խօսք դրեցի, որ խօսեն իրենց Նաթանայիմ եղբայրների հետ, որոնք մեր Աստուծոյ տան երգիչներն էին, եւ որոնց բերել էին Գանձաւորաց տեղ կոչուած վայրը: Նրանք եկան մեզ մօտ, քանզի Տիրոջ բարի ձեռքը մեզ վրայ էր. որանք Իսրայէլի որդի Ղեւիի որդիներից էին, եւ առաջինը մեզ մօտ եկան նրա որդիներն ու նրա եղբայրները՝ տասնութ տղամարդ: Եկան եւ Աստիական, Մերարիի որդի Յեսեան՝ իր եղբայրների եւ որդիների հետ՝ քսան տղամարդ: Եկաւ նաեւ Նաթանայիմը, այն Նաթանի որդին, որին Դաւիթ թագաւորը եւ նրա իշխանները տուել էին ղեւտացիներին՝ ծառայելու. նա եկաւ երկու հարիւր քսան տղամարդու հետ: Եւ այնպէտ, Էռս գետի եզերքին, ծոմապահութեան քարոզ կարդացի, այնպէտ մենք աղօթք մատուցեցինք մեր Տէր Աստուծոյ առաջ, խնդրեցինք նրանից, որ ուղիղ ճանապարհով տանէր թէ՛ մեզ եւ մեր որդիներին եւ թէ՛ բոլոր նրանց, ովքեր մեզ հետ էին, քանի որ մենք ամաչեցինք թագաւորից հեծեալներ խնդրել՝ ճանապարհին մեր թշնամիներից մեզ ազատելու համար, որովհետեւ թագաւորին այսպէս էինք ասել, թէ մեր Տիրոջ ձեռքն օգնում է բոլորին, ովքեր դիմում են նրան բարութեան համար, եւ որ նա իր զօրութիւնն ու բարկութիւնն է թափում բոլոր նրանց վրայ, ովքեր լքում են նրան: Մենք ծոմ պահեցինք եւ խնդրեցինք այս բոլորի համար, եւ Տէրը մեզ լսեց: Գլխաւոր քահանաներից մենք ընտրեցինք տասներկու մարդ՝ Սարաբիային, Ասաբիային եւ նրանց հետ իրենց տասը եղբայրներին: Մենք նրանց առաջ կշռեցինք եւ նրանց տուեցինք այն արծաթը, ոսկին եւ սպասքը, որ մեր Աստուծոյ տան համար նուիրել էին թագաւորն ու նրա խորհրդականները, նրա իշխաններն ու Իսրայէլի ժողովուրդը, որ գրնում էր այնպէտ: Եւ կշռեցի եւ նրանց տուեցի վեց հարիւր յիսուն տաղանդ արծաթ, արծաթէ հարիւր անօթներ, հարիւր տաղանդ ոսկի, ոսկէ

քսաներեք գաւաթ եւ ընփիր, մաքուր ու ոսկեգօծ պղնձէ այլ անօթներ: Ես նրանց ասացի. «Դուք սրբագործուած էք Տէր 28 Աստծու կողմից, սրբագործուած են նաեւ Տիրոջ այս սպասքը, մեր հայրերի Տէր Աստծու այս ոսկեղէն եւ արծաթեղէն ընփիր անօթները. արթուն կացէք եւ պահպանեցէ՛ք, մինչեւ որ 29 դրանք կշռէք գլխաւոր քահանաների, ղեւրացիների, Իսրայէլի իշխանների եւ փոհմապետների առաջ, Երուսաղէմում, Տիրոջ փան խորանում»: Քահանաները եւ ղեւրացիները վերցրին 30 կշռած ու հաշուած ոսկին, արծաթն ու սպասքը՝ Երուսաղէմ, մեր Աստծու փուն փանելու համար, եւ մենք ճանապարհ ընկանք Էռն գետի մօտից առաջին ամսի փասներկուերորդ օրը, եկանք ու հասանք Երուսաղէմ: Մեր Տէր Աստծու ձեռքը մեզ վրայ էր, եւ նա փրկեց մեզ մեր թշնամիների ձեռքից եւ ճանապարհի դարանակալներից: Մենք եկանք Երուսաղէմ եւ երեք օր հանգստացանք այնպէղ: Չորրորդ օրը, կշռելով արծաթը, ոսկին եւ սպասքը, փութցինք մեր Տէր Աստծու փանը՝ Օնիա քահանայի որդի Մարեմոթին. նրա հետ էին նաեւ Փենեէսի որդի Եղիազարը, Յեսուի որդի Յովաբաթը, Բանիայի որդի Նովադան եւ այլ ղեւրացիներ: Ամէն ինչ յանձնուեց հաշուով ու կշռով, եւ գրուեց ամէն ինչի լրիւ հաշիւն ու կշիռը: Այն ժամանակ բոլոր նրանք, որ վերադարձել էին գերութիւնից եւ պանդխտութիւնից, ողջակէզներ մաքուցեցին Իսրայէլի Տէր Աստծուն. ամբողջ Իսրայէլի համար փասներկու արջառ, իննսունվեց խոյ, եօթանասունեօթը գառ եւ փասներկու նոխազ՝ մեղքերի մաքրման համար. այս բոլոր ողջակէզները նրանք մաքուցեցին Տէր Աստծուն: Թագաւորի հրամանը նրանք յանձնեցին Եփրատ գետի այն կողմի իշխաններին, որոնք էլ պարիս մաքուցեցին հրեայ ժողովրդին եւ փառաւորեցին Աստծու փաճարը:

Այս բոլորը կատարուելուց յետոյ իշխանները մօտեցան ինձ 9 եւ ասացին. «Իսրայէլի ժողովուրդը, քահանաներն ու ղեւրացիները չեն կարել իրենց կապերը այն հեռաւոր ժողովուրդների ու երկրների հետ, ուր եղել են՝ չեն բաժանուել քանանացիներից ու քեւրացիներից, փերեզացիներից ու յեբուսացիներից, ամոնացիներից ու մովաբացիներից, եգիպտացիներից ու ամորհացիներից, քանի որ նրանց աղջիկներից կին առան իրենց համար՝ թէ՛ իրենք եւ թէ՛ իրենց որդիները. նրանց սուրբ սերմը 2

խառնակուեց ու պղծուեց այդ երկրների ժողովուրդների հետ,
3 եւ անօրէնութեան այդ սկիզբը ծագեց իշխաններից»: Երբ ես
լսեցի այս խօսքերը, պապառօտեցի իմ հագուստները, փեպեցի
4 իմ մագերէն ու մօրուքը եւ այդպէս նստեցի սզի մէջ: Եւ բոլոր
նրանք, որ երկիւղ էին կրում Իսրայէլի Աստծուց եւ որոնք վե-
րադարձել էին գերութիւնից, հաւաքուեցին ինձ մօտ, իսկ ես
այդպէս նստել էի սզի մէջ՝ մինչեւ երեկոյեան զոհի մատուցման
5 ժամը: Երեկոյեան զոհը մատուցելու ժամին, ես վեր կացայ
իմ փառապանքի փեղից, հագուստներս պապառօտուած՝ խո-
նարհուեցի ցած, իջայ ծնկի եւ, ձեռքերս փարածելով, բարձ-
6 րացրի դէպի իմ Տէր Աստուածը եւ ասացի. «Աստուած իմ եւ
Տէր, ամաչում ենք եւ զարհուրում քեզնից. բարձրացրո՛ւ իմ ե-
րեսը դէպի քեզ, Տէր իմ Աստուած, քանզի բազմացան մեր ա-
նօրէնութիւններն ու դիզուեցին մեր գլուխներին, մեր մեղքերը
մեծացան ու բարձրացան մինչեւ երկինք՝ մեր հայրերի փա-
րիներէից եւ ժամանակներից ի վեր, եւ մենք մեծ մեղքերի մէջ
7 ենք մինչեւ այսօր: Դու մեր մեղքերի պարճառով հեթանոս
թագաւորների ձեռքը մարնեցիր մեզ, մեր թագաւորներին եւ
մեր որդիներին մարնեցիր սրի, գերութեան ու յափշտակութե-
8 ան, եւ մեր երեսն ամօթահար եղաւ մինչեւ այսօր: Բայց այժմ,
սահա, քո գթութիւնը թափեցիր մեզ վրայ, Տէր Աստուած մեր,
փրկութիւն շնորհեցիր մեզ, հաստատեցիր մեզ քո սուրբ վայ-
րում, մեր աչքերը լուսաւորեցիր այսօր, Տէր Աստուած մեր, մեր
9 սարկութեան մէջ մեզ փոքր ի շափէ կեանք փութցիր: Մենք
սարկուել էինք, բայց դու, Տէր Աստուած մեր, չթողեցիր մեզ մեր
սարկութեան մէջ, քո ողորմածութիւնը մեր նկատմամբ իջաւ
Պարսկաստանի թագաւորի առաջ, որպէսզի նա մեզ կենդա-
նութիւն փար, բարձրացներ մեր Աստծու փունը, վերականգնէր
եւ վերաշինէր այս անապատները, ցանկապար եւ ամուր պա-
10 րիսպներ կառուցէր Յուդայի երկրի եւ Երուսաղէմի համար: Եւ
հիմա մենք, այս բոլորից յետոյ, ի՞նչ պապասխան փանք քեզ,
11 Տէր, քանզի օրինազանց եղանք քո առաջ, զանց արինք քո
պարտութեանները, որ փութել էիր մեզ քո մարգարէների միջոցով՝
ասելով այսպէս. «Այն երկիրը, ուր գնում ես դու ժառանգելու,
այդ երկիրը պղծուած է երկրի այլազգիների զարշոթիւններով
12 եւ լցուած նրանց աղպեղութիւններով: Դու նրանց աղջիկնե-
րից կին չառնես քո որդիների համար եւ ոչ էլ քո աղջիկներից

կնութեան կը փաս նրանց որդիներին: Դու գորաւոր կը լինես
այդպէս, կ'ուրես այդ երկրի բարիքները, եւ քո որդիները յա-
ւիտենապէս կը ժառանգեն այդ երկիրը»: Արդ, այն ամէնը, ինչ 13
մէկ անգամ եղաւ մեզ հետ, կապարուեց մեր վաքթար գործե-
րի եւ մեր չար մեղքերի պարճառով, բայց դու, Տէր, բազում
անգամ ներեցիր մեր մեղքերը եւ մեզ փութի աշխիսի արմար
ու սերունդ: Բայց մենք դարձեալ խոտորուեցինք՝ զանց առ- 14
նելով քո պաքութիւնները. խառնակուեցինք երկրի այլազգի-
ների աղտեղութիւնների հետ, եւ դու չբարկացար մեզ վրայ,
չմարտեցիր մեզ իսպառ կորստի, որպէսզի մեզնից ոչ արմար
մնար, ոչ սերունդ եւ ոչ էլ մեր անունը: Տէր Աստուած Իսրա- 15
յէլի, դու արդար ես եւ ճշմարիտ, որովհետեւ չոչնչացրիր մեր
սերունդը, այլ մեր արմարն ու սերունդը մնացին մինչեւ այսօր:
Եւ ահա այսօր մենք մեր անօրէնութիւններով քո առջեւ ենք եւ
չենք կարող բարձրացնել մեր գլուխները, չենք կարող նայել քո
երեսին, որովհետեւ մեր անօրէնութիւնները բազմացան, եւ մեր
չարիքները բարձրացան մեր գլխից էլ վեր»:

Երբ Եզրասը, երեսի վրայ ընկած գեպնին, այս խոստովա- 10
նութիւնն էր անում եւ ողբով աղօթում Տիրոջ առաջ, նրա մօտ
հաւաքուեց շար մեծ բազմութիւն՝ փղամարդիկ եւ կանայք, ե-
րիպասարդներ եւ կոյսեր, որ բնակուում էին Երուսաղէմում. ժո-
ղովուրդը ողբում էր եւ բարձրաձայն լաց լինում: Ելամի որ- 2
դիներից Եղիայի որդի Յեքոնիան պարասխան փութեց Եզրա-
սին եւ ասաց. «Մենք մեղք ենք գործել մեր Տէր Աստծու դէմ.
մենք կին ենք առել այս երկրի այլազգիներից, եւ այսօր դա
անօրէնութիւն է Իսրայէլի մէջ: Արդ, ուխտ անենք մեր Տէր 3
Աստծու առաջ, դուրս անենք այս երկրի այլազգիներից բերած
բոլոր կանանց եւ նրանցից ծնուած զաւակներին: Նիմա վեր
կաց եւ, ինչպէս կը կամենաս, նրանց կանգնեցրո՛ւ Տէր Աստծու
Օրէնքի առաջ. թող քո բերանից լսենք, թէ ինչ պիտի անենք 4
ըստ պաքութիւնների, եւ մենք այդպէս էլ կ'անենք: Մենք
քեզ հետ ենք, պի՛նդ կաց եւ արա՛ այնպէս, ինչպէս հրամայել
է մեր Տէր Աստուածը»: Եզրասը ելաւ, երդուել փութեց ցեղերի 5
փոհմապետներին, քահանաներին, ղեւդացիներին եւ ամբողջ
Իսրայէլին, որ նրանք վարուեն ըստ իրենց երդման: Դրա- 6
նից յետոյ Եզրասը վեր կացաւ Աստծու փան առջեւից, գնաց
գանձապետ Ելիսուրի որդի Յոհանի սենեակը, բայց ոչ հաց

կերաւ եւ ո՛չ էլ ջուր խմեց, այլ ողբում էր բազմութեան անօ-
 7 թնութեան եւ նրա մեծ մեղքերի համար: Այդ ժամանակ էլ
 մունեփիկները յայտարարում էին Նրեասփանում եւ Երուսա-
 8 ղէմում, թէ՛ «Ամէն մարդ, իշխաններից լինի թէ աւագներից,
 եթէ մինչեւ երեք օր չգայ Երուսաղէմ, նա եւ իր ամբողջ ունե-
 9 յէլի ժողովրդից»: Եւ Յուդայի ու Բենիամինի երկրի ամբողջ
 ժողովուրդը երեք օրում հաւաքուեց Երուսաղէմում: Դա իննե-
 10 րորդ ամիսն էր, ամսի քսաներորդ օրը: Ամբողջ ժողովուրդը
 նստել էր Տիրոջ փան առաջ, հրապարակում եւ, վախեցած, դո-
 11 դում էր թէ՛ Եզրասի խօսքերից եւ թէ՛ ձմրան ցրտից: Եզրասը
 վեր կացաւ եւ ասաց նրանց. «Դուք էք, ահա, որ մեղքեր էք
 գործել, կանայք էք առել այլազգիների աղջիկներից եւ Իսրա-
 11 յէլի վրայ աւելացրել մեղքեր ու անօթնութիւններ: Նիմա դուք
 օրհնութիւն փուէք մեր հայրերի Տէր Աստծուն եւ նրա համար
 արէք հաճելին. զափուեցէք ու բաժանուեցէք երկրի բոլոր հե-
 12 թանոսներից եւ այլազգիներից առած ձեր կանանցից»: Բո-
 լոր ժողովականները պարասխան փոփն եւ ասացին. «Ծանր
 13 է այդ խօսքը, որ ասում ես մեր մասին. չէ՞ որ մենք շատ ենք,
 ժամանակն էլ ձմեռ է, չենք կարող դրսում մնալ, այս գործն
 էլ մէկ-երկու օրուայ բան չէ, մենք էլ խիստ մեղքեր ունենք
 14 այդ գործում: Բոլոր փեղերի եւ քաղաքների իշխանները թո-
 ղէք մնան, իսկ նրանք, ովքեր այլազգի կանայք են առել, ի-
 րենց քաղաքների աւագների եւ փոհմապետների հետ որոշու-
 15 ած ժամանակին թող գան այսփեղ՝ դափուելու եւ մեզնից քա-
 ւելու այս մեղքերը, որպէսզի Աստծու բարկութիւնը հեռացնեն
 16 մեզնից՝ մեր արած այս գործերի համար»: Եւ այդպէս էլ ա-
 րեցին գերութիւնից վերադարձածները: Եզրասն, ըստ փոհմե-
 րի, ընտրեց անուանի մարդիկ՝ իշխաններ եւ փոհմապետներ,
 եւ նրանք հաւաքուեցին փասներորդ ամսի ամսամփին՝ քննելու
 համար այս գործը: Տասներորդ ամսի ամսամփին աւարտեցին
 17 այն: Նրանք մինչեւ առաջին ամսի ամսամուրը ճշտեցին ու
 ջոկեցին այն բոլոր փղամարդկանց, որոնք այլազգի կանայք
 18 ունէին: Նրանք գտան, որ քահանաների որդիներից այլազ-
 գի կանայք ունէին Յոսեֆէկի որդի Յեսուի որդիներից եւ եղ-
 քայրներից Մանասէն, Եղիազարը, Յարիբն ու Գադալիան: Այ-
 նուհետեւ սրանք սկսեցին արձակել այլազգի կանանց, եւ իւ-

րաքանչիւրը, անգիպութեամբ գործած իր մեղքերի թողութեան
 համար, զոհ մաքուցեց մի խոյ: Երամի որդիներից՝ Մասիասը, 19
 Եղիան, Սամայիան եւ Ելոզիասը. Փասուրի որդիներից՝ 20
 Ելիանասը, Մասիելը, Միսայելը, Նաթանայելը, Յոզաբաթը եւ
 Ելասան. ղեւրացիների որդիներից՝ Յեզաբաթը, Սամուրը, 21
 Կոլիան, այսինքն՝ Կոլիպոսը, Ափեթիասը, Յուդասը եւ Եղի-
 ազարը. սաղմոս երգողներից՝ Ելիսափը, դոնապաններից՝ 22
 Կոլէմը, Էպելէսը եւ Ուրին. իսրայէլացիներից՝ Փորոսի որ- 23
 դիներից՝ Ռամայիան, Յազիան, Մելքիան, Էսկիմը, Եղիազա-
 րը, Ասաբիան, Նիբանիան. Ելամի որդիներից՝ Մալթանիան, 24
 Զաքարիան, Յաւելը, Աբդիան, Երիմոթը եւ Եղիան. Զաթուի 25
 որդիներից՝ Ելիոնէն, Ելիսաբը, Մալթանիան, Յարմոթը, Զա-
 բաղը, Զազիան. Բաբէի որդիներից՝ Յոհանան, Անանիան, 26
 Զաբուն եւ Թալին, Բանիի որդիներից՝ Մոսոլամը, Մալաքը, 27
 Ադայիասը, Իասուրը, Սաալ Ռեմոթը. Փաաթ-Մովաբի որ- 28
 դիներից՝ Ադոնէն, Քալելը, Բանայիան, Մասեան, Մաաթան,
 Բեսեւելը, Մանասէն. Երամի որդիներից՝ Ելիեզին, Եսիան, Մել- 29
 քիան, Սամերասը, Սիմէոնը, Բենիամինը, Մալուքը, Սամարի- 30
 ան. Ասեմի որդիներից՝ Մալթանիան, Մալթաթիան, Զարաթը, 31
 Ելիփալէթը, Յերեմին, Մասսէն, Սամէին. Բանիի որդիներից՝ 32
 Մովադիան, Ամրամը, Ուելը, Բանեան, Բադայիան, Քելիան, 33
 Ուանիան, Մարիմոթը, Ելիսափը, Մաթանիան, Մաթանան. 34, 35
 Բանիի որդիներից եւ Մեմէի որդիներից՝ Մելեմիասը, Նա- 36, 37
 թանը, Ադալիասը, Մաքնան, Գայագուն, Մէսէն, Արուն, Եզ- 38
 րիելը, Սալամիասը, Սամարիասը, Մելուրը, Արարիասը, Յով-
 սէփը. Աբուբէի որդիներից՝ Իեուելը, Մալթաթիասը, Զաբաթը, 39
 Զերիննասը, Յադային, Յադէն, Յովեղը, Բանայիան: Սրանք 40, 41, 42
 էին այն բոլոր տղամարդիկ, որոնք այլազգի կանայք էին առել
 եւ նրանցից ունեցել տղաներ ու աղջիկներ:

ՆԵՆԱԻ

1 Արքաշէս արքայի քսաներորդ փարուայ Քասդէս ամսին
այնպէս եղաւ, որ ես Աբիրայի մայրաքաղաք Սուսայում էի:
2 Ինձ մօտ եկան իմ եղբայրներից մէկը եւ Յուդայի երկրի մի
քանի մարդիկ: Ես նրանց հարցրի Երուսաղէմի եւ կենդանի
մնացածների մասին, որոնք փրկուել ու վերադարձել էին գե-
3 րութիւնից: Նրանք ասացին ինձ. «Գերութիւնից փրկուածներն
այնպէտ՝ իրենց աշխարհում, մեծ նեղութեան ու նախապիճնե-
րի մէջ են. իսկ Երուսաղէմի պարիսպները մնում են նոյն ձեւով
4 քանդուած ու աւերուած, նրա դռներն էլ՝ հրկիզուած»: Երբ ես
լսեցի այս խօսքերը, նստեցի, լալիս էի, օրեր շարունակ սուգ ա-
րեցի ու ծոմ պահեցի, աղօթքի կանգնեցի երկնքի Տէր Աստծու
5 առջեւ ու ասացի. «Տէր Աստուած երկնքի եւ երկրի, որ զօրաւոր
ես, մեծ եւ ահարկու, պահում ես նրանց ուխտերն ու ողորմու-
թիւնները, ովքեր սիրում են քեզ եւ ենթարկուում քո օրէնքներին:
6 Թող քո ականջները լսեն, եւ քո աչքերը՝ տեսնեն: Այժմ լսիր եւ
տեսնա՛ս քո ծառայի աղօթքները, որ այսօր ես մատուցում եմ քեզ քո
ծառաների՝ իսրայէլացիների համար, մեզ համար, որ մենք, մեր
գործած մեղքերի պատճառով մաքնուեցինք նեղութեան. ես եւ
7 իմ հօր փունը մեղք գործեցինք, որովհետեւ անիրաւօրէն յան-
ցանք գործեցինք եւ չպահեցինք քո օրէնքները, հրամաններն ու
հրահանգները, որ քո ծառայ Մովսէսի միջոցով պատուիրեցիր
8 մեզ: Տէր, յիշիր քո խօսքը, որ պատուիրեցիր քո ծառայ Մով-
սէսին եւ ասացիր. «Եթէ դուք չպահէք իմ օրէնքները, ես էլ ձեզ
9 կը ցրեմ հեթանոսների մէջ, իսկ եթէ դառնաք եւ պահէք իմ օ-
րէնքներն ու կատարէք դրանք, եթէ դուք մինչեւ երկրի ծագերն
էլ ցրուած լինէք, ես այնպէտից էլ ձեզ կը ժողովեմ եւ կը բերեմ
10 այն տեղը, որ ընտրել եմ եւ որի մէջ ապրում է իմ անունը»: Եւ
արդ, սրանք քո ծառաներն ու ժողովուրդն են, որոնց փրկեցիր
11 քո մեծ գործեամբ եւ բարձր բազկով. բաց մի՛ թող նրանց
քո ձեռքից, այլ քո ականջները թող բաց լինեն քո ծառաների
աղօթքների համար եւ անսան նրանց աղաչանքներին, ովքեր
երկնջում են քո անունից: Եւ այսօր յաջողութիւն փութ քո ծա-
ռայի խնդրանքներին, եւ թող ես գթութիւն գտնեմ այս մարդու
առջեւ: Այդ ժամանակ եւ թագաւորի փակառապետն էի»:

Արքաշէս արքայի քսաներորդ փարուայ Նիսան ամսին այն- 2
 պէս եղաւ, որ արքան ինձնից գինի խնդրեց: Ես գինին վերցրի
 եւ փութեցի թագաւորին. թագաւորը մենակ էր: Երբ նա գինին 2
 խմեց, ասաց ինձ. «Ինչո՞ւ է քո դէմքը փխուր եւ փրփում. դրա
 պարճառը այլ բան չէ, եթէ ոչ քո սրտի չարութիւնը»: Ես խիստ 3
 վախեցայ ու թագաւորին ասացի. «Արքայ, դու յաւիտեան ապ-
 րած կենաս, ինչո՞ւ իմ դէմքը փխուր եւ փրփում չլինի, որովհետեւ
 իմ հօր փրկումն ու քաղաքն անապար է դարձել, եւ նրա դռներն
 այրուել են կրակից»: Թագաւորն ինձ ասաց. «Դրա համար ի՞նչ 4
 ես ուզում խնդրել ինձնից»: Ես աղօթքի կանգնեցի ու միտքս
 ուղղելով երկնքի Տէր Աստծուն՝ ասացի թագաւորին. «Թո՛ղ 5
 քո թագաւորութեան վրայ բարութիւն լինի. եթէ քո ծառան քո
 առջեւ շնորհ գտաւ, եւ եթէ դու կամենում ես, ուղարկի՛ր ինձ
 Տրէասպան՝ իմ հայրերի յիշատակների քաղաքը, եւ ես, ըստ քո
 հրամանի խօսքի, կը վերաշինեմ այն»: Թագաւորը, որի հարճը 6
 նստած էր նրա մօտ, ասաց ինձ. «Դու ե՞րբ տեղ կը հասնես եւ
 կամ ե՞րբ կը վերադառնաս»: Թագաւորը բարի գրնուեց եւ ինձ
 արձակեց: Ես նրանից ժամկէտ խնդրեցի եւ ասացի թագա- 7
 ւորին. «Եթէ քո առջեւ շնորհ գտայ, փո՛ր ինձ գետի կողմերի
 իշխաններին ուղղուած մի թուղթ, եւ թող ինձ փանեն՝ մինչեւ
 հասնեմ Տրէասպան: Մի թուղթ էլ փո՛ր Ասափին, որ արքունի 8
 անտառի պահապանն է, որպէսզի ինձ շինափայտ փայ քաղա-
 քի դռների, պարիսպների եւ փան պարսպաւանի համար, որի
 մէջ ես պէտք է մտնեմ»: Թագաւորն այդ թղթերը փութեց ինձ,
 որովհետեւ իմ Աստծու ձեռքն իմ նկատմամբ բարի էր: Ես 9
 եկայ գետի կողմերի իշխանների մօտ ու նրանց փութեցի թա-
 գաւորի թղթերը: Թագաւորն ինձ հետ ուղարկել էր զօրաւոր
 առաջնորդներ ու ձիեր: Երբ Սանաբալապ իշխանն ու Ամոնի 10
 ծառայ Տուբիան լսեցին այս, նրանք իրենց վար գզացին, որ
 Իսրայէլի բարօրութեան եւ կարիքների համար ես մարդիկ եմ
 փնտրել: Եկայ Երուսաղէմ ու այնպէղ մնացի երեք օր: Գի- 11, 12
 շերը ես վեր կացայ, ինձ հետ նաեւ՝ սակաւաթիւ մարդիկ: Ես
 մարդկանց չպարմեցի, թէ Աստուած ինչ դրեց իմ սրտում, որ
 անեմ Իսրայէլի համար: Ինձ հետ չկար ուրիշ գրաստ, բացի
 այն գրաստից, որի վրայ նստած էի: Ես դուրս եկայ Տեղեղա- 13
 փի դռնով, անցայ Թզենու հողամասի եզրով եւ գնացի մինչեւ
 Աղբանոցի դուռը: Ես ճնշում էի, որ Երուսաղէմի պարսպի մէջ

կային ճեղքեր, որ նրանք մաքրել էին, եւ որ նրա դռներն այ-
 14 րուած էին կրակից: Ես անցայ Աղբիւրի դռնով՝ Թագաւորի
 ջրաւազանի մօտով: Այնպէղ քեղ չկար, որ ես իմ գրաստին
 15 հեծած՝ կարողանայի անցնել: Նեղեղաքի մօտով, գիշերը ելայ
 դէպի վեր՝ պարսպի կողմը՝ ճնշուելով պարսպի ճեղքերից, հա-
 16 սայ Ձորի դռան մօտ, ապա վերադարձայ: Պահապանները չի-
 մացան, թէ ինչու էի գնացել կամ ինչ էի անում. ես ոչինչ չէի ասել
 նաեւ հրեաներին, քահանաներին, անուանի մարդկանց, զօրա-
 պետներին եւ ուրիշներին, որոնք այդ ժամանակ գլխաւորում
 17 էին գործերը: Նրանց ասացի. «Տեսէք այն չարիքները, որոնց
 մէջ ենք այժմ, տեսէք, ինչպէն Երուսաղէմն անապատ է դարձել,
 եւ հրկիզուել են նրա դռները: Եկէք շինենք Երուսաղէմի պա-
 18 րիսպները, եւ այլեւս նախատինքի մէջ չլինենք»: Ես նրանց
 պատմեցի, որ Տիրոջ ձեռքն իմ նկատմամբ բարի էր, ասացի
 նաեւ թագաւորի խօսքերը, որ նա ասել էր ինձ: Նրանց ասացի.
 19 «Այժմ եկէք ելնենք եւ վերաշինենք պարիսպը»: Եւ նրանց ձեռ-
 քերը զօրացան այդ բարի գործերի համար: Լսելով այդ մասին՝
 Սանաբալպը, Ամոնի ծառայ Տուբիան եւ Գեսամ Արաբացին
 ծաղրում էին մեզ. նրանք եկան մեզ մօտ ու մեզ ասացին. «Ի՞նչ
 են այդ բաները, որ դուք անում էք: Ի՞նչ է, դուք ուզում էք թա-
 20 գաւորի դէմ ապստամբել»: Ես նրանց պատասխանեցի ու ա-
 սացի. «Երկնքի եւ երկրի Աստուածը յաջողութիւն քուեց մեզ,
 մենք նրա սուրբ ծառաներն ենք ու վերաշինում ենք այս քա-
 դաքը, բայց ձեզ համար Երուսաղէմում չկայ բաժին, յիշարակ
 ու արդարութիւն»:

3 Ելիասիբ մեծ քահանան եւ նրա եղբայր քահանաները ե-
 լան եւ շինեցին Զրմուդի աւազանների դուռը, մաքրեցին այն
 ու նորոգեցին նրա փեղկերը եւ պարիսպը կանգնեցրին մին-
 2 չէւ Անամայէլի աշտարակը՝ Երիքովի մարդկանց եւ Զաքու-
 3 րի ու Ամարի որդիների օգնութեամբ: Եբթիւեան դուռը շի-
 նեցին Ասանի որդիները. նրանք յարդարելով պատրաստեցին
 այն իր փականքներով եւ նիզերով: Նրանց հետ ձեռք-ձեռքի
 աշխատում էին Ռամոթը եւ Օրիայի որդիները, Ակոսի որդի-
 4 ները, սրանց կողքին՝ Մասիգեբէլի որդի Բարաքի որդի Մո-
 5 սոլամը, սրա կողքին՝ Բասանի որդի Սադոկը, սրա կողքին՝
 6 Թեկումադորեմի բնակիչները, բայց սրանց անուանի մարդիկ
 իրենց պարանոցը նրանց ծառայութեան փակ չդրեցին: Նին

դուռը նորոգեցին Յուդան՝ Փասեկի որդին, եւ Մեսուլամը՝ Բասողիայի որդին. սրանք պապրասպեցին այն ու դրեցին նրա փեղկերը՝ իրենց փականքներով ու նիգերով: Նրանց կողքին, 7 ըստ հերթականութեան, աշխատում էր Ռոսէկէիմի որդի Անանիան, որը երուսաղէմացիներին թողեց նորոգման աշխատանքը մինչեւ հրապարակների պարիսպը: Նրանից յետոյ աշխատում էր Երուսաղէմի շրջանի իշխան Ռափիան, նրա կողքին՝ 9 Յերոմաքի որդի Յերադիան, իսկ իր փան կողմից, սրա կողքին՝ Սաբանէի որդի Ապրուսը: Պարսպի երկրորդ հապուածի վրայ աշխատում էին Երամի որդի Ելքիասը եւ Փաադմովաբի որդի Ասուբը՝ մինչեւ Թանուրիմի աշտարակը: Սրանց կողքին աշխատում էր Ալոհեմի որդի Սալումը՝ Երուսաղէմի միւս կեսի իշխանը, ինքը եւ իր դուստրերը: Ձորի դռան աշխատանքը յանձն առան Անուն եւ Զանուի բնակիչները. նրանք շինեցին եւ կանգնեցրին դուռը, դրեցին դռնափակերն եւ նիգերը. նրանք վերաշինեցին նաեւ պարիսպը հազար կանգուն երկարութեամբ՝ մինչեւ Մոխրոցի դուռը: Իսկ Մոխրոցի դռան աշխատանքը յանձն առաւ Բեթքարամի շրջանի իշխան՝ Ռեքաբի որդի Մելքիան Կեղացիների հետ, որոնք շինեցին, կանգնեցրին դուռը եւ դրեցին նրա փակերն ու նիգերը: Զրաւագանի աղբիւրի պարսպի նորոգման աշխատանքը յանձն առաւ թագաւորի իշխան Ադիոնը՝ մինչեւ այնպեղ, ուր ասպիճաններն իջնում են Դաւթի քաղաքից: Նրանից յետոյ աշխատում էր Ազբուքի որդի Նեեմասը՝ Բեթսուրի կողմի իշխանը՝ մինչեւ Դաւթի գերեզմանի պարպեզը, մինչեւ Զրաւագանի առաջացման Կեղը, մինչեւ Բեթագաբարին: Նրանից յետոյ աշխատում էին ղեկագիները՝ Բանէի որդի Ռայումը, նրանց կողքին Կէիլի կողմերի իշխան Ասաբիան. սրանից յետոյ՝ նրա եղբայրները եւ Կէիլի կողմի իշխան՝ Ադադի որդի Բենային: Սրանից յետոյ Մասփէի իշխան՝ Յեսուի որդի Ազուրը աշխատում էր պարսպի երկրորդ հապուածի վրայ, որ գնում եւ միանում էր աշտարակի անկիւններին: Նրանից յետոյ երկրորդ հապուածի անկիւնից մինչեւ Բեթելիասուրի դուռը, ուր նստում էր քահանայապետը, պարսպի նորոգման աշխատանքը յանձն առաւ Զաբուի որդի Բարուքը: Նրանից յետոյ, երկրորդ հապուածում, աշխատում էր Ակումի որդի Ուրիայի որդին՝ Մերամոթը, Բեթելիասուրի դռնից մինչեւ պարսպի վերջը:

21 Նրանից յետոյ աշխատում էին Աքերի քահանաները: Սրան-
 22 ցից յետոյ, իրենց փերի առջեւ, վերանորոգման աշխատանքը
 23 յանձն առան Բենիամինն ու Ասուբը, եւ սրանցից յետոյ՝ Ազա-
 24 րիան՝ Անանիայի որդի Մասէայի որդին, իր փան մօտ: Սրա-
 նից յետոյ Ենդադի որդի Բանին յանձն առաւ նորոգել պարս-
 24 պի երկրորդ հատուածը՝ Բեթազարից մինչեւ անկիւնը: Իսկ
 Ուզայի որդի Փալաքը յանձն առաւ նորոգել շրջադարձի մա-
 սը՝ անկեան դիմացը եւ աշտարակը, որ գտնուում էր թագաւո-
 րի ապարանքից դուրս՝ գալթի բանարից վերեւ: Նրանից յետոյ
 25 աշխատում էր Փորոնէի որդի Փաթաւան: Նաթանայիմները,
 որ բնակուում էին Օփալում, նորոգում էին պարիսպը արեւ-
 ելեան կողմի Զրի դռան պարպեզից մինչեւ դրսի կողմի աշ-
 26 տարակը: Սրանցից յետոյ աշխատանքը յանձն էին առել
 թէկուացիները՝ մեծ աշտարակի դիմացի երկրորդ հատուածից
 27 մինչեւ Սոփէլի պարիսպը: Զիերի դռան վերելի հատուածից
 սկսած աշխատում էին քահանաները՝ ամէն մարդ իր փան դի-
 28 մաց: Նրանից յետոյ աշխատանքը յանձն առաւ Եմերի որ-
 դի Սադոկը՝ իր փան դիմաց, նրանից յետոյ՝ Մեքենիայի որ-
 դի Սամէիան, որը արեւելեան դռան պահապանն էր, նրանից
 յետոյ՝ Սելեմիայի որդի Անանիան եւ Սելեմի որդի Անոնը, ո-
 րոնք աշխատում էին երկրորդ հատուածում: Անոնից յետոյ աշ-
 խատում էր Բարաքայի որդի Մեսուլամը՝ իր գանձապան դի-
 29 մաց: Նրանից յետոյ պարսպի նորոգման աշխատանքը մինչեւ
 Բեթանաթան յանձն առաւ Սարեփի որդի Մելքիան: Իսկ քա-
 ղաքի միւս մեծապուսները նորոգում էին Մափկաթ դռան դիմա-
 30 ցից մինչեւ անկիւնային ելքերը: Զրաւագանի եւ անկիւնի դռան
 միջեւ ընկած հատուածի նորոգումը յանձն առան Զելկիան եւ
 քաղաքի մեծապուսները:

4 Երբ Սանաբալաթը լսեց, թէ շինում են պարիսպը եւ կանգ-
 նեցնում նրա աշտարակները, վազ զգաց իրեն, զայրացաւ եւ
 2 սաստիկ ծաղրում էր հրեաներին: Նա ասում իր եղբայրների
 առաջ. «Այս է ձեր գործօրինը, ո՛վ սամարացիներ, այդ ինչպէ՛ն
 3 են հրեաները շինում ու ամրացնում իրենց քաղաքը»: Նրանց
 փեսութեան եկած Տուբիա Ամանացին ասում էր. «Ո՛հ, չեն կա-
 րող շինել, զոհեր մատուցել կամ ուրել զոհաբերուած ընձա-
 ներն իրենց փեղում. միթէ այժմ աղուէսները չե՛ն ելնի ու քան-
 4 դի նրանց պարսպի քարերը»: Այն ժամանակ մենք ասացինք.

«Լսիր մեզ, Տէր Աստուած մեր, քանզի մենք արժանացանք արհամարհանքի ու թշնամանքի. նրանց նախապիւնքները շուն փուր իրենց գլխին, մաքնիր նրանց իրենց գերևարողների թշնամանքին, եւ թող չծածկուեն նրանց անօրէնութիւնները»։ 5

Երբ Սանաբալաթն ու Տուբիան, արաբացիներն ու ամոնացի- 6 ները լսեցին, թէ յաջողուեց Երուսաղէմի պարսպի շինարարութիւնը, եւ թէ մենք սկսեցինք ամէն փեղ գործը երեսացնել, դա վասի թուաց նրանց, եւ բոլորը հաւաքուեցին՝ միասին գալու 7 եւ պատերազմելու Երուսաղէմի դէմ։ Մենք աղօթքի կանգնեցինք մեր Տէր Աստծու առջեւ եւ, թշնամիների պատճառով, մեզ վրայ պահակներ նշանակեցինք ցերեկն ու գիշերը։ Նրեասար- 9 նի մարդիկ ասացին. «Այսպէս չենք կարողանայ պատերազմել եւ միաժամանակ կառուցել. թող ոմանք զինուած կանգնեն պատրաստ, իսկ ոմանք՝ կառուցեն»։ Իսկ մեզ նեղողներն ա- 10 սում էին. «Չենք թողնի, որ նրանք իմանան, ոչ էլ՝ փեսներն, թէ ինչպէս ամէն փեղից ելնելով կը մփնենք նրանց մէջ, կը կոտորենք նրանց ու կը խափանենք նրանց գործը»։ Երբ փարբեր 11 փեղերում բնակուող հրեաներն եկան եւ մեզ ասացին, թէ ամէն փեղից յարձակուելու են մեզ վրայ, եւ ցածր փեղերում, պարսպի երեսում, յարկերի ներքոյ կանգնեցրի մարդկանց՝ ի- 12 րենց զէնքով, զեղարդով ու աղեղով հանդերձ։ Ես վեր կենալով՝ ասացի կազմ ու պատրաստ կանգնած մարդկանց, նրանց զօրապետներին եւ նրանց, որ փարբեր փեղերի պահապան- 13 ներն էին. «Նրանցից մի՛ վախեցէք, յիշեցէ՛ք մեր մեծագոր եւ ահարկու Աստծուն եւ պատերազմեցէ՛ք ձեր եղբայրների, կանանց ու որդիների, դուստրերի եւ ձեր փոքրիկ համար»։ Երբ 14 մեր թշնամիները լսեցին, թէ մենք իմացել եւ զինուել ու պատրաստուել ենք, Աստուած ցրեց նրանց մփառութիւնը, եւ մենք բոլորս վերադարձանք պարսպի նորոգման աշխատանքին, եւ ամէն մարդ անցաւ իր գործին։ Եւ այդ օրից սկսած մարդ- 15 կանց կէսը աշխատանք էր կատարում, իսկ միւս կէսը զինուած էր թշնամու դէմ. ամէն մարդ զեղարդը, վահանն ու աղեղն իր ձեռքին՝ պատրաստ կանգնած էր իր եղբոր թիկունքին, որը շինում էր պարիսպը։ Լինում էր ժամանակ, երբ, զէնքը մի 16 ձեռքին, օգնում էր իր եղբորը, իսկ միւս ձեռքով եղբորը փալիս էր խիճը կամ շաղախը։ Ամէն շինարար իր մէջքին ունէր 17 սուսեր եւ իր ազդրի վրայ՝ միասայրի սուր. եւ այդպէս շինում

էին Երուսաղէմի պարիսպը: Եղջերափող փչողը կանգնած էր
 18 նրանց մօտ: Ես ասացի զինուած ու պարբասար կանգնած
 մարդկանց եւ նրանց իշխաններին. «Այս գործը մեծ եւ ընդար-
 19 ձակ է, իսկ մենք ցրուած ենք պարսպի երկարութեամբ, հեռու
 ենք իրարից՝ ամէն մէկն իր եղբօրից: Արդ, քարքեր փեղերում
 փողհարներ նշանակենք, եւ երբ մէկը որեւէ փեղից լսի եղջերա-
 փողի ձայնը, թող բոլորն այնպէղ հաւաքուեն, եւ մեր Ասարու-
 20 ածը մեր թշնամիների դէմ կը պատերազմի մեզ համար»: Եւ
 այդպէս մարդկանց կէսն աշխատում էր, իսկ միւս կէսը զենքե-
 րը պարբասար բռնած՝ հսկում էր առաւօտը բացուելուց մինչեւ
 21 ասպղերի երեւալը: Ես ասացի ժողովրդին. «Եկէ՛ք բնակուենք
 այս Երուսաղէմ քաղաքի մէջ եւ գիշերը պահակներ դնենք մեր
 22 շուրջը, իսկ ցերեկը աշխատենք»: Ես կանգնեցի, եւ ինձ պահ-
 պանող մարդիկ կանգնեցին իմ շուրջը: Մեզանից որեւէ մէկը
 չէր հանում իր զգեստները եւ ոչ էլ ձեռքից ցած դնում իր զէնքը:

5 Այն ժամանակ մեծ աղաղակ սկսուեց ժողովրդի մէջ, կա-
 նանց ու փղամարդկանց միջեւ՝ ամէն մարդ իր եղբօր դէմ:
 2 Նրանք ասում էին. «Մեր որդիների եւ մեր դուստրերի կերա-
 3 կուրը վերջացաւ, գնանք, մի բան գնենք, որ ապրենք»: Իսկ
 ոմանք ասում էին. «Մեր դաշտերն ու մեր այգիները գրաւի
 4 դնենք, ցորեն առնենք եւ ուրենք»: Կային ոմանք, որ ասում
 էին. «Մեր ունեցուածքը ծախեցինք, ոսկի ու արծաթ առանք
 5 եւ փուեցինք թագաւորի հարկը: Տիմա մեր մարմիններն այն-
 պիսին են, ինչպիսին մեր եղբայրների մարմիններն են, եւ մեր
 որդիները՝ ինչպէս նրանց որդիներն են: Արդ, ինչո՞ւ մեր որ-
 դիներին փուեցինք սարկութեան, մեր դուստրերը քարուած են
 բռնութեան, եւ մեր ձեռքին չկայ ճար, որով փրկենք նրանց»:
 6 Երբ ես լսեցի աղաղակն ու նրանց խօսքերը, խիստ նեղսրտեցի.
 7 ինքս ինձ խորհեցի, նախապեցի նրանց անուանի մարդկանց
 ու իշխաններին եւ ասացի նրանց. «Դո՛ւք էք ձեր եղբայրներից
 հարկ պահանջում»: Նրանց հրամայեցի մեծ ժողովի հաւաքու-
 8 ել ու ասացի նրանց. «Մենք կը փրկենք մեր եղբայր հրե-
 աներին, որոնք վաճառուեցին հեթանոսներին, բայց դա մենք
 չիմացանք. հիմա՞ էլ էք դուք վաճառում նրանց»: Նրանք լռե-
 9 ցին ու պարասխան փալ չկարողացան: Ես ասացի. «Լաւ չէ
 այդ գործը, որ դուք անում էք, որովհետեւ Ասարծուց չէք վախե-
 նում. այդ է պարճառը, որ մենք չազատուեցինք հեթանոսների

ու մեր թշնամիների նախապինքից: Ես ասում եմ իմ եղբայր- 10
 ներին ու ծանոթներին. «Թե՛ ես եւ թե՛ դուք փրկանքի համար
 կը փանք արծաթ ու բերք, որ ուզում են հարկահանները, եւ 11
 կը վերադարձնենք դրանց դաշտերը, այգիները, ձիթենիներն
 ու փնները. թող մեր արծաթով գնեն ու դրանց համար բերեն
 ցորեն, գինի եւ ձեթ»: Եւ իշխաններն ու այլ մեծամեծներն ա- 12
 սացին. «Կը վերադարձնենք եւ դրանցից ոչինչ չենք պահանջի,
 կ'անենք այդպես, ինչպես հրամայում ես»: Ես կանչեցի քահա-
 նաներին ու նրանց երդուեցրի, որ անեն այս բանը. ես իմ 13
 վերարկուն ուժգին թափ փուեցի ու ասացի. «Թո՛ղ Աստուած
 այսպես թափ փայ ամեն մարդու, որ չի պահի այս խօսքը. թո՛ղ
 այսպես նա իր փնից ու իր կալուածքներից դափարկուած եւ
 իր կեանքից թօթափուած լինի»: Եւ հաւաքուած ամբողջ ժողո-
 վուդն ասաց՝ Ամէն: Նրանք օրհնեցին Տիրոջը, եւ ամբողջ ժո-
 դովուդը կափարեց այս ասուած խօսքերը: Այն օրից սկսած, 14
 երբ ես պափուիրեցի, որ Յուդայի իշխանները չիշխեն նրանց,
 - դա Արտաշէս արքայի քսաներորդ փարուց մինչեւ երեսուն-
 երկուերորդ փարին էր, - փասներկու փարի ես եւ իմ եղբայր-
 ները եղանք իշխաններ. մենք որեւէ մէկի ունեցուածքը բռնի 15
 չկերանք եւ չխմեցինք: Իսկ նախկինում բռնութիւն գործադրած
 իշխանների հարկը ծանրացրի եւ նրանցից առայ հաց, գինի եւ
 այլ բաներ, ինչպէս նաեւ՝ քառասուն դիդրաքմա արծաթ, որը
 վերադարձրի իրենց փերերին, նրանց հեռացրի ժողովրդի իշ-
 խանութիւնից ու Աստծու երկիւղի պարճառով ես չեղայ նրանց 16
 նման: Իսկ պարսպի գործը յաջող էր ընթանում, եւ ես որեւէ
 մէկի վրայ չբռնացայ՝ դաշտեր կամ այգիներ առնելով. բոլորն էլ
 անխափան աշխատում էին պարսպի շինութեան վրայ: Նրեա- 17
 ներից հարիւր մարդու եւ մեր շրջակայքում գտնուող այլազգի-
 ներից նրանց համար, ովքեր մեզ մօտ էին գալիս, ես ծախսեր
 էի անում ու նրանց մասնակից դարձնում իմ ճաշին: Օրական 18
 մի արջառ, վեց ընտիր ոչխար ու մի ուլ. այս էր իմ մէկ օրուայ
 ծախսը. փասն օրը մէկ անգամ բոլորին անխնայ գինի էի փա-
 լիս ընպելու. ես ոչ ոքից բռնի հաց չառայ, քանզի գիտէի, որ
 ժողովրդի գործը ծանր է: Թող Աստուած ինձ բարի յիշի այն 19
 ամենի համար, ինչ ես արեցի իմ ամբողջ ժողովրդին:

Երբ Սանաբալափն ու Տուբիան եւ արաբացիների երկիրն 6
 ու մեր թշնամիներից ուրիշ շաքերը լսեցին, թէ շինեցի պա-

րիսպը, եւ նրա մէջ քանդուած քեղ չմնաց, թէւ այն ժամա–
2 նակ դռները դեռնու պարտաստուած չէին, Սանաբալարն ու
Գեսամը մարդ ուղարկեցին ինձ մօտ եւ ասացին. «Ե՛կ եւ մի–
3 ասին հաւաքուենք Օնոյի դաշտավայրի մի գիւղում»: Նրանք
ուզում էին չարիք նիւթել իմ դէմ: Ես նրանց մօտ պարգամա–
տորներ ուղարկեցի ու ասացի. «Այս գործը, որ ես անում եմ,
4 չընդհատուի. ձեզ մօտ կ'իջնեն, երբ աւարտեն»: Նրանք բա–
զում անգամ մարդ ուղարկեցին ինձ մօտ, իսկ ես նրանց փու–
5 եցի նոյն պարասխանը: Սանաբալարն ինձ մօտ ուղարկեց
իր ծառաներից մի պարանու, որն իր ձեռքին բռնել էր մի բաց
6 նամակ, որի մէջ գրուած էր այսպէս. «Բոլոր ժողովուրդների
մէջ լուր է փարածուել, որ դու եւ բոլոր հրեաները ուզում էք
ապստամբել թագաւորի դէմ. եւ դու դրա համար ես շինում այդ
պարիսպն ու ամրացնում նրա աշտարակները, որովհետեւ ու–
7 զում ես թագաւոր դառնալ. այդ պարճառով դու քեզ համար
մարգարէներ կարգեցիր, որովհետեւ ուզում ես Երուսաղէմում
թագադրուել եւ թագաւորել Նրէասպանի վրայ: Արդ, գուցէ այս
խօսքերը պարմեն թագաւորին. արի՛ եւ երկուսս էլ մրաժենք
8 սրա մասին»: Ես մարդ ուղարկեցի նրա մօտ ու ասացի. «Այդ
խօսքերը, որ դու ասում ես, ոչ թէ ուրիշ քեղից են, այլ՝ քե–
9 զանից, քո սրտից ես ասում այդ»: Արդարեւ, բոլորը զարհու–
րեցնում էին մեզ ու ասում. «Նրանց ձեռքերը կը թուլանան, եւ
իրենց գործը չեն կարարի: Արդ, ես զօրացրի իմ ձեռքերը, եւ
10 գործը գլխովին պիտի աւարտեն»: Ես միայ Մեթաբելի որդի
Գալայիայի որդու՝ Սեմէի փունը: Նա փակուել էր իր փանը եւ
ինձ ասաց. «Հաւաքուենք Տիրոջ Տանը, ամրանանք նրա մէջ,
փակենք նրա դռները, գուցէ թշնամիները գիշերը գալով սպա–
11 նեն մեզ»: Ես ասացի. «Ո՞վ է այն մարդը, որից ես փախչեմ, եւ
կամ կայ ինձ նման մի մարդ, որ Տիրոջ Տուն մտնի եւ կարողա–
12 նայ ապրել»: Ես հասկացայ, որ նա Աստու ուղարկածը չէ, եւ
13 մարգարէի խօսքը իմ մասին չէր: Տուբիան եւ Սանաբալարը
վարձկաններ ու բազում այլ մարդիկ հանեցին իմ դէմ, որպէս–
գի վախենամ եւ մտնեմ Տիրոջ Տուն, մեղք գործեմ, եւ իմ ա–
14 նունն արարաւորեն: Թող Աստուած ըստ իրենց նենգութեան
յիշի Տուբիային ու Սանաբալարին, որոնք չար բան մրաժե–
ցին իմ մասին եւ սրիպում էին սուր մարգարէանալ, որպէսզի

զարհուրեցնեն ու վախեցնեն ինձ: Պարիսպն աւարտուեց իշխող 15
ամսի քսանհինգին՝ յիսուներկու օրուայ ընթացքում: Երբ մեր 16
բոլոր թշնամիները եւ մեր շուրջը եղած բոլոր ժողովուրդները
լսեցին այդ, զարհուրեցին, եւ նրանց վրայ ահ ու մեծ երկիւղ ըն-
կաւ. նրանք իմացան, որ մեր գործի կատարումն Աստուծոց էր:
Այն օրերին հրեաների կողմից մեծ պատուով նամակ է ուղարկ- 17
ւում Տուբիային. Տուբիան գալիս է նրանց մօտ, քանզի նրանք 18
իրար հետ ընթանական մեծ կապեր ունէին: Տուբիան Երայի
որդի Սեքենիայի փեսան էր, իսկ նրա որդի Յովնաթանը կին
առաւ Բարաքիայի որդի Մեսուլոմի դստերը: Նրա խօսքերն 19
ինձ էին բերում, իսկ իմ խօսքերը յայտնում էին նրան: Տուբիան
ինձ վախեցնելու համար բազմաթիւ նամակներ էր փոխել:

Երբ պարսպի շինութիւնն աւարտուեց, եւ ես դրեցի նրա 7
դռները, նշանակուեցին դռնապաններ, սաղմոսասացներ եւ
ղեկացիներ: Ես պատուիրեցի իմ եղբայրներին ու Երուսա- 2
ղէմի իշխան Անանիային (նա հաւաքարիմ մարդ էր եւ աւելի
երկիւղած Աստուծոց, քան շարքերը) եւ ասացի նրանց. «Դռնե- 3
րը շուրջ չբացէք մինչեւ արեւի ծագելը, եւ քանի դեռ բոլորն
արթուն կը լինեն, թող դռները ծածկուած մնան, փակ գցե-
լով ամրացուեն դրանք, դռների վրայ պահապաններ կանգ-
նեն, իսկ եւս Երուսաղէմի բնակիչներին՝ ամէն մարդ իր ժա-
մին եւ ամէն մարդ իր փանը, որովհետեւ այս քաղաքը մեծ 4
է եւ ընդարձակ, իսկ ժողովուրդը՝ քիչ, եւ բոլոր ապարանք-
ները դեռեւս շինուած չեն»: Աստուծոց շնորհ գցեց իմ սիր- 5
քը, եւս հաւաքեցի անուանի մարդկանց, իշխաններին ու ժո-
ղովրդին, գրայ ազգահամարի գիրքն այն մարդկանց, ովքեր
աւելի առաջ էին վերադարձել գերութիւնից: Նրա մէջ գրուած
էր այսպէս. «Սրանք են անուններն այն խորայեւացիների, ո- 6
րոնք ելան գերութիւնից, որոնց պանդխտեցրել էր Բաբելոնի
թագաւոր Նաբուքոդոնոսորը, եւ որոնք վերադարձան Երուսա-
ղէմ եւ Նրէասպան՝ ամէն մարդ իր քաղաքը: Նրանք եկան 7
Զորոբաբելի, Յեսուի, Ազարիայի որդի Նէեմիի, Դայելմիայի,
Նայեմանի, Մարտէքուի, Բելմանի, Մաքապիարաթի, Եզրի,
Բադուիէի, Նաուոմի, Բարանայի եւ Մոփրայի հետ: Սրանք են 8
Իսրայէլի ժողովրդի այրերը. Փարոսի որդիները՝ երկու հա- 8
զար հարիւր եօթանասուններկու մարդ. Մափաթիայի որդի- 9
ները՝ երեք հարիւր եօթանասուններկու. Արեսի որդիները՝ վեց 10

11 հարիւր յիսունվեց. Փաաթմովաբի որդիները՝ Յեսուի եւ Յո-
 12 վաբի որդիները՝ երկու հազար երկու հարիւր քառասուութ. Ե-
 13 լամի որդիները՝ հազար երկու հարիւր յիսունչորս. Զաթուի
 14 ողիները՝ ութ հարիւր քառասունհինգ. Զաթուի որդիները՝ եօթը
 15 հարիւր վաթսուն, Բանուի որդիները՝ վեց հարիւր քառասուն-
 16, 17 ութ. Բիբէի որդիները՝ վեց հարիւր քառասունութ. Ագիայի
 18 որդիները՝ երկու հազար երեք հարիւր քսաներկու. Ադոնի-
 19 կամի որդիները՝ վեց հարիւր յիսունեօթը. Բալուէի որդիները՝
 20 երկու հազար վաթսունեօթը. Ադիմի որդիները՝ վեց հարիւր
 21, 22 յիսունչորս. Արաբերեզիայի որդիները՝ իննսունութ. Բէասի
 23 որդիները՝ երեք հարիւր քսանչորս. Արիբի որդիները՝ հա-
 24 րիւր քառասներկու. Բեթլահեմի որդիները՝ հարիւր քսաներեք.
 25, 26 Նեպոփի որդիները՝ յիսունվեց. Անաթոթի որդիները՝ հարիւր
 27, 28 քսանութ. Բեթազմայի որդիները՝ քառասուներկու. Կարի-
 29 աթարիմ Զաբիրի եւ Բերոթի որդիները՝ ութ հարիւր քառա-
 սուներեք. Արամի եւ Գաբի որդիները՝ վեց հարիւր քսանմէկ.
 30, 31 Մաքեմարի որդիները՝ հարիւր քսաներկու. Բեթէլի եւ Արիի
 32 որդիները՝ հարիւր քսաներեք. Նաբիի ողիները՝ հարիւր յի-
 33 սուներկու. Մակեբոսի որդիները՝ հարիւր յիսունվեց. Ելամի
 34 որդիները՝ հազար յիսունչորս. Երամի որդիները՝ երեք հա-
 35 րիւր քսան. Երեքովի որդիները՝ երեք հարիւր քառասունհինգ.
 36, 37 Լոդադիդի եւ Անոնի որդիները՝ եօթը հարիւր քսաներեք. Անա-
 38 նի որդիները՝ երեք հազար հարիւր երեսուն: Յեսուի քան քա-
 հանաներից. Յովդիդիայի որդիները՝ ինը հարիւր եօթանասուն-
 39, 40 երեք. Եմերի որդիները՝ հազար յիսուներկու. Փասէուրի որ-
 41 դիները՝ հազար երկու հարիւր քառասունեօթը. Երամի որդի-
 42 ները՝ հազար քառասունեօթ: Ղեւրացիներից. Յեսուի որդիներից՝
 43, 44 Կադմիէլը, Ուդայիդի որդիներից՝ եօթանասունչորս: Սադ-
 մոսասաց երգիչներից. Ասափի որդիները՝ հարիւր քառասուն-
 45 ութ: Ղռնապաններից. Ելումի որդիները, Արաբերի որդիները,
 46 Տեմիոնի որդիները, Ակուբի որդիները, Արիսի որդիները, Սա-
 47 բի որդիները՝ հարիւր երեսունութ: Նաթանիմացիներից. Սիլի
 որդիները, Ասիփի որդիները, Տաբոթի որդիները, Սարիասի
 որդիները, Սիայի որդիները, Փասոնի որդիները, Լաբանի որ-
 դիները, Ագաբի որդիները, Ակուդի որդիները, Ուրայի որդիներ-
 48, 49 ըր, Կեպարի որդիները, Ագաբի որդիները, Սելեմի որդիները,
 Անանի որդիները, Գադէլի որդիները, Գայարի որդիները, Ռէի

որդիները, Ռասոնի որդիները, Նեկողի որդիները. Գեելամի 50
 որդիները, Օզի որդիները, Փեսեի որդիները. Բեսեի որդիները, 51
 Մէինոսի որդիները, Նեփովայիսի որդիները, Բաբոկի որդիները, 52
 Աքիբի որդիները, Արուրի որդիները, Բասաւորթի որդիները, 53
 Մէիդի որդիները, Ադասանի որդիները. Բարկուէի որդիները, 54
 Սիսարայի որդիները, Թեմայի որդիները. Նեսեի որդիները, 55
 Սարիփայի որդիները: Սողոմոնի ծառաների որդիներին՝ Սուրի 56
 որդիները, Սափարաթի որդիները, Փարեդի որդիները, 57
 Յեալէի որդիները, Դորկոնի որդիները, Գադէլի որդիները. 58
 Սափարիայի որդիները, Եպէմի որդիները, Փաքարաթի որդիները, 59
 Սաբայիմի որդիները, Նեմիմի որդիները: Բոլոր նաթանայիմներն ու Սողոմոնի ծառաների որդիները՝ երեք հարիւր 60
 իննասուն երկու մարդ: Իսկ Թելան, Օրսան, Քերուբը, Երոնը, Եմերը, որոնք դուրս էին եկել Թեմելիքից, չկարողացան 61
 ցոյց փալ իրենց հայրերի փոհմը եւ ոչ էլ իրենց ցեղը, թէ իրենք Իսրայէլից են: Դաւայի որդիները, Բուայի որդիները, Տուբիայի 62
 որդիները, Նեկողի որդիները՝ վեց հարիւր քառասուն երկու մարդ: Քահանաներից. Եբերի որդիները, Ակոմի որդիները, 63
 Ելիսեի որդիները: Նա կին էր առել Բերգելիա Գադաադացու աղջիկներից եւ կոչուեց ըստ նրա անուան: Սրանք փնտրեցին իրենց ազգահամարը մարեաններում, բայց չգտնուեց, եւ 64
 հեռացուեցին քահանայութիւնից: Աթարսաթան ասաց նրանց. «Թող չուրեն սրբութիւն սրբոցից, մինչեւ որ չյայտնուի մի քահանայապետ՝ պարգաբանելու այս գործը»: Նաւաքուած ամբողջ ժողովրդի թիւը քառասուն երկու հազար երեք հարիւր վաթսուն մարդ էր, բացի իրենց ծառաներից ու աղախիններից, 65
 որոնք եօթը հազար երեք հարիւր երեսունեօթը մարդ էին, իսկ երգիչներն ու սաղմոսասացները՝ փղամարդիկ ու կանայք, երկու հարիւր քառասունհինգ մարդ: Ձիերը՝ եօթը հարիւր երեսունվեց, ջորիները՝ երկու հարիւր քառասունհինգ, ուղտերը՝ 66
 չորս հարիւր երեսունհինգ, էշերը՝ վեց հազար քսանեօթը: Իշխանները, ըստ իրենց նախնիների անուան, գործի համար նուէրներ փութեցին. Աթարսաթան գանձապանը փութեց յիսուն ոսկի սկաւառակ եւ քահանայական երեսուն պարմունձան: Տոհմերի իշխանները գործի համար փութեցին քսան հազար ոսկի եւ փասներկու հազար երկու հարիւր մնաս արծաթ: Մնացած ժողովուրդը փութեց քսան հազար դահեկան, երկու հազար մնա- 71

սի արծաթէ սպասք եւ քահանայական վաթսունեօթը պարմու–
 72 ճան: Եւ այսպէս քահանաներն ու դռնապանները, սաղմոս–
 ասաց երգիչները, ժողովուրդը, նաթանիմացիները եւ ամբողջ
 Իսրայէլը հաստատուեցին իրենց քաղաքներում: Արդէն եօթն–
 երորդ ամիսն էր, որ իսրայէլացիներն իրենց քաղաքներում էին:

8 Ամբողջ ժողովուրդը մի մարդու նման հաւաքուեց հրապա–
 րակում՝ Զրերի դռան դիմաց: Տիրոջ օրէնքների մեկնիչ Եզրա–
 սին ասացին, որ բերի Մովսէսի օրէնքների գիրքը, որ նրան
 2 հրահանգել էր Իսրայէլի Տէր Աստուածը: Եզրաս քահանան
 օրէնքների գիրքը բերեց ժողովի առջեւ. դա եօթներորդ ամսի
 ամսամարի օրն էր, երբ հաւաքուել էին փղամարդիկ ու կանայք
 3 եւ բոլոր նրանք, ովքեր ուզում էին լսել: Նա փղամարդկանց
 ու կանանց առջեւ սկսեց կարդալ օրէնքը՝ առաւօտից, երբ ծա–
 գում էր արեգակը, մինչեւ կէսօր. բոլորը հասկանում էին, եւ
 ամբողջ ժողովուրդն ականջ էր դնում լսելու գրուած բոլոր օ–
 4 ղէնքները: Եզրաս քահանան՝ մեկիչը, կանգնած էր փայտաշէն
 բեմի վրայ. նրա մօտ, նրա աջ կողմից կանգնած էին Մադաթի–
 ասը, Սամէասը, Անանիասը, Ուրիասը, Քելկիան եւ Մասիան,
 իսկ նրա ձախից՝ Փագիասը, Միսայէլը, Մելքիասը, Ասամը,
 5 Սարդանան, Զաքարիան եւ Մոսուամը: Երբ Եզրաս քահա–
 նան ամբողջ ժողովրդի առջեւ բացեց գիրքը (նա ամբողջ ժո–
 ղովրդի վերակացուն էր), գիրքը բանալու ժամանակ ժողովուր–
 6 դը ոտքի կանգնեց նրա առջեւ: Եզրասն օրհնեց մեծագոր Տէր
 Աստծուն, իսկ ամբողջ ժողովուրդն ասաց՝ Ամէն: Նրանք բարձ–
 րացրին իրենց ձեռքերը, իսկ երեսները մինչեւ գեպին խոնար–
 7 հելով՝ երկրպագեցին Տէր Աստծուն: Յետուսը, Բանեասն ու
 Սարարիասը օրէնքները բացապրում էին ժողովրդին, եւ ժո–
 8 ղովուրդը կանգնած էր ըստ մարդկանց կարգի: Նէեմին, որ
 նոյն Աթերսաստթան է, Եզրաս քահանան՝ մեկիչը, եւ ղեւրա–
 9 ցիները, որ բացապրում էին բազմութեանը, ասացին ամբողջ
 ժողովրդին. «Այս օրը մեր Տէր Աստծու սուրբ օրն է, մի՛ սգացէք
 եւ մի՛ լացէք»: Արդարեւ, երբ ժողովուրդը լսում էր օրէնքների
 խօսքերը, լաց էր լինում: Նրանց ասացին. «Գնացէ՛ք իղալի
 ճաշեր կերէ՛ք, քաղցր խմիչքներ խմեցէ՛ք, եւ մի բաժին էլ ու–
 դարկեցէ՛ք նրանց, ովքեր չունեն, որովհետեւ սա մեր Տէր Աստ–
 10 ծու սուրբ օրն է: Արդ, զօրացէ՛ք եւ փխուր մի՛ դարձրէք այս
 օրը: Իսկ ղեւրացիները լռեցնում էին ժողովրդին ու ասում.

«Լո՛ւ՛ն եղէք եւ մի՛ արքամէք, որովհետեւ սա սուրբ օր է»։ Ժողո- 11
վորդը գնաց ուրելու եւ ըմպելու, եւ մի բաժին էլ ուղարկեցին
նրանց, ովքեր չունէին։ Նրանք մեծապէս ուրախ էին, որով-
հետեւ հասկացան օրէնքների խօսքերը՝ որ Եզրասը կարդաց
նրանց համար։ Երկրորդ օրը օրէնքների մեկնիչ Եզրասի մօտ 12
հաւաքուեցին ամբողջ ժողովրդի իշխանները, փոհմապետները,
քահանաներն ու ղեւպացիները, որպէսզի նրանից իմանան եւ
սովորեն օրէնքների բոլոր խօսքերը։ Եւ օրէնքների մէջ գրան, 13
որ գրուած էր, թէ Տէր Աստուած հրամայել էր Մովսէսին, որ
խրայելացիներին արժան է եօթներորդ ամսի փօնին բնակուել
փաղաւարների մէջ եւ այդ մասին փողեր փչելով ազդարարել 14
իրենց բոլոր քաղաքներում ու Երուսաղէմում։ Այդ ժամանակ
Եզրասն ասաց. «Ելէ՛ք լեռը եւ բերէ՛ք ձիթենիների, սօսի ծա-
ռերի, մրտենիների, խնկենիների, արմաւենիների եւ այլ ծառե-
րի փերեախիսի ճիւղեր եւ, ըստ գրուածի, ձեզ համար փաղա-
ւարներ շինեցէ՛ք»։ Ժողովրդի մարդիկ ելան, ճիւղեր բերին եւ 15
իրենց համար փաղաւարներ շինեցին, մէկը՝ իր փան փանի-
քին, մէկը՝ իր փան բակում, ոմանք էլ՝ Աստծու Տան գալթում
ու քաղաքի հրապարակներում, մինչեւ Եփրեմի դարպասները։
Գերութիւնից վերադարձած ամբողջ ժողովուրդը փաղաւարներ 16
շինեց ու նստեց փաղաւարների մէջ, որովհետեւ Նաւէի որդի
Յեսուի օրերից մինչեւ այն օրը խրայելացիները երբեւէ այդ-
պիսի մեծ ուրախութիւն չէին արել։ Եւ Եզրասն օր-օրի, առա- 17
ջին օրից մինչեւ եօթներորդ օրը, կարդում էր օրէնքների գիրքը։
Նրանք եօթն օր փօն կախարեցին եւ ութերորդ օրը, ըստ օրէն-
քի, աւարտեցին այն։

Նոյն ամսի քսանչորսին խրայելացիները հաւաքուեցին ու 9
սկսեցին ծոմ պահել, քորձ հագան ու մոխիր լցրին իրենց
գլուխներին։ Իսրայելացիները զատուեցին բոլոր այլազգիներ- 2
րից ու քաւեցին իրենց եւ իրենց հայրերի մեղքերը։ Նրանք 3
կանգնած էին իրենց տեղերում՝ ըստ սահմանուած կարգի։ Եզ-
րասը կարդում էր Տէր Աստծու Օրէնքի գիրքը, եւ ամբողջ ժո-
ղովուրդը երկրպագում էր իր Տէր Աստծուն։ Նրանք կանգ- 4
նած էին բարձրադիր մի տեղում։ Եզրասը, ղեւպացիները, Յո-
սեդեկի որդի Յեսուն, Կադմիէլի որդիները, Սարեբիայի որդի
Մաքանիան եւ Անանիայի որդիները բարձրաձայն զօչեցին ի-
րենց Տէր Աստծուն։ Ղեւպացի Յեսուն եւ Կադմիէլն ասացին. 5

«Եղբայրներ, օրհնեցէ՛ք մեր Տէր Աստծուն յաւիտեանս յաւիտե-
նից. թող օրհնեալ լինի Տիրոջ փառքը, թող բարձրանայ նրա
օրհնութիւնն ու գոհութիւնը»: Եզրասն սկսեց օրհնաբանել Տէր
6 Աստծուն եւ ասաց. «Դու ես միակ նոյն Տէր Աստուածը, դու
ես, որ սպեղծեցիր երկինքը, երկինքների երկինքները եւ նրա
բոլոր գործութիւնները, երկիրը եւ այն ամէնը, ինչ նրա վրայ է,
ծովը եւ այն ամէնը, ինչ նրա մէջ է: Դու ես, որ կենդանու-
թիւն փռեցիր բոլորին, եւ քեզ են երկրպագում երկնքի գորքե-
7 րը, քեզ են փառաբանում երկինքների երկինքները, որովհե-
տեւ դու ես մեր միակ Տէր Աստուածը: Դու ընտրեցիր Աբրահին,
նրան հանեցիր քաղղեացիների երկրից ու նրա անունը դրիր
8 Աբրահամ. նրա սիրտը զգար հաւատարիմ քո առջեւ եւ նրա
հետ ուխտ դրեցիր՝ յաւիտեանապէս փալու նրան եւ նրա զաւա-
կին քանանացիների, ամորհացիների, փերեզացիների, յեբու-
սացիների եւ գերգեսացիների երկիրը: Դու հաստատեցիր քո
9 խօսքը, որովհետեւ արդար ես: Դու փեսար մեր հայրերի նե-
ղութիւնները Եգիպտոսում, լսեցիր նրանց աղաղակը Կարմիր
10 ծովի վրայ, նրանց համար հրաշքներ գործեցիր Եգիպտոսում՝
Փարաոնի, նրա բոլոր ծառաների ու նրա երկրի ամբողջ ժո-
ղովրդի վրայ, քանզի իմացար, որ նա յոխորտաց քո ժողովրդի
վրայ, եւ դու քեզ համար մեծ անուն սպեղծեցիր մինչեւ այ-
11 սօր: Դու Կարմիր ծովը ճեղքեցիր նրանց առջեւ, եւ նրանք
անցան ծովի միջով, ինչպէս ցամաքով. նրանց հալածիչներին
12 քարերի նման ընկղմեցիր խոր ջրերի մէջ. ցերեկը նրանց ա-
ռաջնորդեցիր ամպի սիւնով, իսկ գիշերը՝ կրակի սիւնով, որ-
13 պէսզի լուսաւորես նրանց ճանապարհը, որով գնում էին: Դու
իջար Սինայի լեռան վրայ ու երկնքից խօսեցիր նրանց հետ,
նրանց փռեցիր արդար դասաստիճաններ ու ճշմարիտ օրէնք-
14 ներ, հրամաններ եւ բարի պատուիրաններ, քո սուրբ շաբաթ-
ները ծանուցեցիր նրանց եւ քո ծառայ Մովսէսի միջոցով նրանց
15 փռեցիր պատուիրաններ, հրամաններ եւ օրէնքներ: Դու եր-
կնքի հացը փռեցիր նրանց՝ կերակրուելու համար, ժայռից ջուր
բխեցրիր ու խմեցրիր նրանց, ճանապարհի բացեցիր նրանց հա-
մար՝ մտնելու եւ ժառանգելու այն երկիրը, դէպի ուր բարձրաց-
16 րիր քո ձեռքը, որպէսզի այն փաս նրանց: Բայց իրենք իսկ՝ մեր
հայրերը, գոռոզացան ու անօրինացան, խտրացրին իրենց պա-
17 րանոցները, չլսեցին քո պատուիրանները, իրենց աչքերը շե-

ղեցին քո օրէնքներից, չիշեցին քո հրաշքները, որ դու արեցիր նրանց համար, այլ խստացրին իրենց պարանոցները, իրենց թիկունքները դարձրին դէպի քեզ եւ ուզեցին նորից ստրկութեան վերադառնալ Եգիպտոս: Բայց դու, Տէր Աստուած մեր, որ գթած ես եւ ողորմած, համբերապար եւ բազումողորմ, իսպառ չքեցիր նրանց: Նրանք դարձեալ իրենց համար ծուլածոյ հորթ պատրաստեցին ու ասացին. «Մրա՛նք են այն աստուածները, որ մեզ հանեցին Եգիպտացիների երկրից»: Նրանք մեծամեծ վիրաւորանքներ հասցրին քեզ, բայց դու, ըստ քո բազում գթութեան ու ողորմութեան, նրանց չթողեցիր անապատում ու չցրեցիր, նրանցից չհեռացրիր ամպի սիւնը, որ նրանց առաջնորդում էր ցերեկը, նաեւ՝ կրակի սիւնը, որ գիշերը լուսաւորում էր նրանց ճանապարհը, որով գնում էին: Դու քո բարերար Սուրբ Նոգին փութեցիր նրանց՝ իմանալու օրէնքները, մանանան չհեռացրիր նրանց բերանից, ժայռից ջուր փութեցիր նրանց՝ ծարաւը յագեցնելու, քառասուն փարի նրանց թափառել փութեցիր անապատում, նրանց հագուստները չմաշուեցին, նրանց կօշիկները չհնացան: Դու նրանց առջեւ հարուածեցիր թագաւորներ ու ժողովուրդներ, եւ նրանք բաժանեցին ու ժառանգութիւն առան նրանց երկիրը՝ Եսեբոն թագաւորի Սեեոն երկիրը եւ Բասանի թագաւոր Օգի երկիրը: Դու նրանց որդիներին բազմացրիր ինչպէս երկնքի աստղերը եւ բերեցիր նրանց այն երկիրը, որ խոստացել էիր նրանց հայրերին. նրանք ժառանգեցին այն: Դու նրանց առջեւ կոտորեցիր քանանացիների երկրի բնակիչներին ու նրանց երկիրը փութեցիր սրանց ձեռքը, կոտորեցիր նրանց թագաւորներին ու երկրի ժողովրդին, ինչպէս որ նրանք էին ցանկացել: Նրանք առան բարձրաբերձ քաղաքներ ու պարիսպներ, ժառանգեցին ամէն փեսակ բարիքներով լի տներ, փորում եւ պատրաստում ջրհորներ, այգիներ, ձիթենիներ եւ ամէն փեսակ պտղաբու ծառեր՝ որպէս լիառապ կերակուր նրանց համար: Նրանք կերան եւ յագեցան, գիրացան ու մեղկացան մեծամեծ բարիքների մէջ, որ դու փութեցիր նրանց: Նրանք հեռացան ու հրաժարուեցին քեզանից, եւ դարձան քո օրէնքներից ու կոտորեցին քո մարգարէներին, որոնք քարոզում էին նրանց, որ դառնան դէպի քեզ, բայց նրանք մեծ չարիքներ գործեցին քո առջեւ: Դրա համար էլ դու նրանց մարմնեցիր իրենց թշնամիների ձեռքը, որոնք նե-

դեցին նրանց. նրանք իրենց նեղութեան ժամանակ աղաղակեցին դէպի քեզ, եւ դու երկնքից լսեցիր նրանց, բազում գթութեամբ եւ ողորմութեամբ փրկեցիր նրանց ու նրանց հանեցիր իրենց նեղողների ձեռքերից: Բայց երբ նրանք հանգստացան, նորից սկսեցին քո առջեւ չարիքներ գործել: Դու նրանց թողեցիր իրենց թշնամիների ձեռքը, որոնք չարչարեցին նրանց: Նրանք կրկին աղաղակեցին դէպի քեզ, եւ դու երկնքից լսեցիր նրանց, քո բազում ողորմութեամբ փրկեցիր նրանց եւ դարձեալ նրանց պատուիրեցիր դառնալ քո օրէնքներին: Իսկ նրանք, յիմարացած, անմարտութեամբ չհնազանդուեցին քո օրէնքներին եւ մեղանջեցին քո այն հրամանների ու պատուիրանների դէմ, որ դու ասել ու հրամայել էիր, թէ՛ մարդկանցից ով որ կատարի քո պատուիրանների պահանջները, կ'ապրի նրանցով: Բայց նրանք դարձրին իրենց թիկունքները դէպի քեզ, եղան խստապարանոց ու ջլսեցին քո խօսքը: Դու նորից համբերաբար եղար նրանց նկատմամբ, եւ քո Սուրբ Հոգով ուղարկեցիր մարգարէներին՝ վկայութեան, սակայն նրանք այդպէս էլ չլսեցին: Դու նրանց մաքնեցիր օտար երկրների ժողովուրդների ձեռքը, որոնք շար փառապանքներ պատճառեցին նրանց: Դու, ըստ քո բազում գթութեան ու ողորմութեան, նրանց խալառ չթողեցիր եւ մերժելով չեռացրիր քեզանից, քանզի դու հօգոր ես, գթած եւ ողորմած, համբերաբար ու բազումողորմ: Այժմ, Տէր Աստուած մեր, դու, որ գորաւոր ես ու մեծ, ամենակալ եւ սահարկու, արդար եւ ճշմարիտ, պահիր քո ուխտն ու ողորմութիւնը եւ նայիր մեր եւ մեր թագաւորների, մեր իշխանների, մեր քահանաների, մարգարէների եւ մեր բոլոր հայրերի փառապանքներին ու նեղութիւններին, նայիր քո ժողովրդին, որին փառապեցրին, եւ մինչեւ այսօր մեզ վրայ բռնանում են Ասորեստանի թագաւորները: Դու արդար ես ամէն ինչում, որ մեզ վրայ բերեցիր մեր մեղքերի պատճառով, որովհետեւ ճշմարտութեամբ արեցիր այդ բոլորը, քանի որ մեղանջեցինք թէ՛ մենք, թէ՛ մեր իշխանները, թէ՛ մեր քահանաներն ու մեր հայրերը, եւ քո պատուիրանները չկատարեցինք, չանսացինք քո օրէնքներին ու վկայութիւններին, որ յիշեցնում էիր մեզ: Դու մեզ փութեցիր քո գթութիւնները եւ բազում բարութիւնները, փութեցիր մեզ այս լայն, ընդարձակ ու պարարտ երկիրը, բայց մենք քեզ ծառայել չիմացանք, մեր սիրտը շրջեցինք քո օրէնքներից

եւ մեր մեղքերի պատճառով մաքնուեցինք գերութեան: Եւ ա- 36
 հա այսօր սարկութեան մէջ ենք, մենք եւ այս երկիրը, որ քու-
 եցիր մեր հայրերին՝ ազապօրէն ուրելու նրա բերքն ու բարիք-
 ները: Արդ, այսօր օտար թագաւորներ են փիրում մեզ վրայ 37
 եւ ուրում են այս երկրի բարիքները մեր մեղքերի պատճառով,
 իսկ մենք, սարկութեան մէջ ընկած, հարկ ենք փալիս. նրանք
 մեզ ու մեր անասունների հետ վարում են այնպէս, ինչպէս որ
 կամենում են: Այսօր մենք նեղութեան ու մեծ վշտերի մէջ ենք
 մեր մեղքերի պատճառով: Արդ, այս ամենի համար մենք ուխտ 38
 ենք դնում եւ հաւաքարիմ կը մնանք մեր ուխտին. հաւաքում
 ենք քո օրէնքներին ու կատարում ենք դրանք: Այս խօսքերը
 գրով հասարարում ու կնքում ենք մենք, մեր բոլոր իշխանները,
 մեր ղեւաքացիները եւ մեր քահանաները»:

Ահա սրանք են, որ կնքում են քեզ ուղղուած այս հաւաքար- 10
 մութեան գիրը. Աքալիայի որդի Նեեմիան եւ Սեղեկիայի որդի
 Մարեբան. Ազարիան, Երեմիան, Փասուրը, Ամարիան, Միքի- 2, 3
 ան, Արտուրը, Ասաբանիան, Մալուքը, Եմաթը, Մերամոթը, 4, 5
 Արդիան, Դանիէլը, Կանաթոնը, Բարուքը. Մեսուլամը, Ա- 6, 7
 բիան, Միամինը, Մադիան, Բելզեէն, Սեմէին: Սրանք բո- 8
 լորը քահանաներ են: Ղեւաքացիները. Ազանիայի որդի Յե- 9
 սուսը, Ենադադի որդիներից Բանիան, Գալմիէլը եւ նրա եղ- 10
 բայրներ Սեբանիան, Օգուիան, Կալիփանը, Փելիմանը, Մի- 11
 քան, Ռոբան, Սեբին, Զաքուրը, Սարաբիան, Սարանիան, 12
 Սեբանիան, Օդուիան, Բանուէի որդիները: Ժողովրդի իշ- 13, 14
 խանները. Փորիսը, Փարադմովաբը, Ելամը եւ Զարթուրան:
 Բանիայի որդիները. Ազուրաթը, Բերային, Ադոնիան, Բա- 15, 16, 17
 գուն, Եդինապերը, Եզեկիան, Ազուրայիդան, Ասամը, Բեսէին, 18, 19
 Արիփը, Անաթոթը, Նորան, Մադափէտը, Մեսուդամը, Եզրը, 20, 21
 Մենոգաբէլը, Զադուկը, Եդոքը, Փալիփան, Անանը, Անիան, 22, 23
 Ասէէն, Անանիասը, Ռայումը, Էսաբանանը, Մայալուան, Ա- 24, 25, 26
 յիան, Էնանը, Անանը. Մալուսը եւ Ռէումը: Նաեւ մնացեալ 27, 28
 ժողովուրդը, քահանաներն ու ղեւաքացիները, դռնապանները,
 երգիչները, նաթանաքիները եւ մենք բոլորս, որ լսում ենք մեր
 Տէր Աստուծոյ օրէնքները, այսօր քո առջեւ վկայութիւն ենք փա-
 լիս հաւաքարմութեան այս գրին՝ փղամարդիկ եւ կանայք, ի-
 րենց որդիներն ու դուստրերը: Եւ նա, ով երբեւէ զանց կ'առնի 29
 քո օրէնքները, այսօր քո առջեւ երդմամբ հասարարում ենք, որ

նա նգովքների եւ անէծքների կ'ենթարկուի, նա, ով չի պահի քո օրէնքները, որ փրուեցին քո ծառայ Մովսէսի միջոցով: Իսկ մենք մեր ամբողջ կամքով կը պահենք եւ կը կատարենք Տէր Աստու բոլոր պատուիրանները եւ նրա օրէնքներն ու հրա-
մանները: Մեր դուստրերին կնութեան չենք փայ օտար ժողովուրդների փղաներին, եւ հեթանոսների դուստրերին էլ չենք
բերի մեր որդիների համար: Այս երկրի ժողովուրդները շա-
բաթ օրը մեզ մօտ վաճառելու ապրանք չեն բերի. շաբաթ օրը
բան չենք գնի նրանցից, որովհետեւ դա սուրբ օր է, եւ սուրբ կը
պահենք եօթներորդ օրը: Տարեցտարի ողորմութիւն կը փանք
երկդրամեանի երրորդ մասը, որպէս Աստու Տան հարկ. նա-
եւ՝ սուրբ սեղանի առաջաւորաց հացը, ժամանակ առ ժամանակ
փրուող զոհերն ու ողջակէզները, փարեկան փօներին, շաբաթ
օրերին, ամսամուկներին, նաւակալիքներին ու սրբութիւննե-
րին եւ մեղքի համար փրուող բոլոր ընծաները, որ Իսրայէլի
քաւութեան եւ մեր Տէր Աստու փաճարի գործերի համար են:
Վիճակ կը գցենք նաեւ փայտ ընծայելու համար, որ փրում է
քահանաներին ու ղեւրացիներին: Ժամանակ առ ժամանակ,
ամէն փարի ժողովուրդը մեր Աստու Տուն՝ մեր հայրերի Տուն
կը բերի այդ փայտը՝ վառելու համար մեր մեր Տէր Աստու գո-
հերի սեղանի վրայ, ինչպէս որ գրուած է Մովսէսի օրէնքների
մէջ: Ամէն փարի մեր Տէր Աստու Տան համար կը փանք մեր
երկրի առաջին բերքն ու մեր ծառերի պտուղները, մեր անդ-
րանիկ որդիների երկդրամեաններն ու մեր անասունների ա-
ռաջնածինները, ինչպէս որ գրուած է Մովսէսի օրէնքների մէջ.
մեր արջառների ու մեր հօտերի առաջնածինները կը բերենք
մեր Աստու Տուն՝ մեր քահանաների ու ղեւրացիների համար,
որոնք սպասաւորում են Տիրոջ Տանը: Կը բերենք նաեւ ցորե-
նի առաջին բերքը եւ ծառերի առաջին պտուղները, զինքն ու
ձէթը Աստու Տան զանձապուն, քահանաների մօտ, իսկ ղեւ-
րացիները կը շրջեն ու լիովին կ'առնեն մեր երկրի բոլոր փա-
սանորդները: Ահարոնի որդիներից մի քահանայ կը լինի, որը
կը վերցնի փասանորդը ղեւրացիներից, իսկ ղեւրացիներն էլ
կը վերցնեն այդ փասանորդների փասանորդը եւ կը փան քա-
հանայաւերին մեր Աստու Տան՝ Տիրոջ փաճարի զանձապան
համար. որովհետեւ ղեւրացիների որդիներն ու սպասաւորնե-
րը դրանք պէտք է մուծեն ամբարների մէջ, այն փեղերում, ուր

գտնում է սրբարանի սպասքը: Այդ բոլորը կը լինի քահանաներինը, դռնապաններինը եւ սաղմոսների երգիչներինը. նրանց ուրելիքը երբեք չի պակասի մեր Աստծու Տնից. եւ նրանք չեն խափանի Տիրոջ Տան սպասաւորութիւնը:

Ժողովրդի իշխանները նստեցին Երուսաղէմում ու վիճակ 11
 գցեցին, որ տասից մէկը, ում էլ ընկնի վիճակը, մնայ սուրբ քաղաք Երուսաղէմում, իսկ մնացեալ իննը գնան միւս քաղաքները: Ժողովուրդն օրհնեց այն մարդկանց, ում վիճակուեց 2
 մնալ Երուսաղէմում: Սրանք են երկրի իշխանները, քահանաները, 1
 ղեւապացիները, նաթանացիները եւ Սողոմոնի ծառաների որդիները, որոնք բնակուեցին Երուսաղէմում: Ուլքեր 4
 մնացին Երուսաղէմում, Յուդայի ազգից եւ Բենիամինի ազգից էին: Յուդայի որդիներից սրանք են. Օզիայի որդի Աթէէն, 2
 Զաքարիայի որդին, Սամարիայի որդին, Սափափիայի որդին, Մանէելի որդին: Փարէսի ու Մալասիայի որդիներից՝ Բարուքի 5
 որդին, Ալազի որդին, Օզիայի որդին, Ադիայի որդին, Յովարիբի որդին, Զաքարիայի որդին, Ելոնի որդին: Փարէսի բոլոր 6
 որդիները, որոնք մնացին Երուսաղէմում, չորս հարիւր վաթսունույթ զօրաւոր այրեր էին: Սրանք են Բենիամինի որդիները. Մեսելոմի որդի Սելոնը, Յովադի որդին, Փադայի որդին, Կոլիի որդին, Մասսայի որդին, Աթիելի որդին, Յեսուի 8
 որդին: Ապա՝ Դեբէին, Սելէին. բոլորը՝ ինը հարիւր քառասունույթ մարդ: 9
 Զեքրիի որդի Յովէսը առաջնորդ եւ վերակացու էր նրանց վրայ, իսկ Ասանի որդի Յուդան քաղաքի երկրորդն էր: Բահանաներից սրանք են. Յովարիբի որդի Ազդիդը, Իաքինը, 10
 Սարիան, Ելքիայի որդին, Մեսուլամի որդին, Սադոկի որդին, Մարաւոթի որդին եւ Եփոբի որդին: Սրանց փները Տիրոջ փաճարի մօտ էին: Սրանց եղբայրներն էին, որ անում էին Տիրոջ 12
 Տան սպասաւորութեան գործը. բոլորը՝ ութ հարիւր քսաներկու մարդ: Նաեւ՝ Ամասիայի որդի Փալայիայի որդի Երոմի որդի Ադային, Զաքարիայի որդին, Փասէուրի որդին, Մելքիայի 13
 որդին եւ նրանց եղբայրները՝ փոհների իշխանները, բոլորը՝ երկու հարիւր քառասուներկու մարդ: Նաեւ՝ Եզրիէլի որդի Ամասիան եւ ամէն ինչով զօրաւոր նրա եղբայրները քսանույթ 14
 հոգի էին: Նրանց առաջնորդն ու վերակացուն էր Զեքրիէլը, որ մեծ իշխաններից էր: Ղեւապացիներից՝ Ասուրի որդի Սամէիան 15
 եւ Եզրոմի որդին: Մաթանացիներից՝ Միքայի որդին, Յորէբի 16

որդին եւ Սամուի որդիները՝ երկու հարիւր եօթանասունչորս
 17 մարդ: Դռնապաններից՝ Ակուբը, Տելամին եւ նրա եղբայրները՝
 18 հարիւր եօթանասուներկու մարդ: Ղեւրացիների առաջնորդ-
 ներն ու վերակացուները, որոնք մնացին Երուսաղէմում, սրանք
 են. Բանիի որդի Ազան, Ասաբիայի որդին, Մաթթանի որդին
 եւ Միքայի որդին, որոնք Ասափի որդիներից էին: Սրանք եր-
 19 գիչներ էին եւ մնացին Տիրոջ Տան մօտ, որովհետեւ թագաւորը
 հրաման էր արել նրանց այնպեղ լինել եւ անխափան սպասա-
 20 տրել: Իսկ Մեսիգաբիլի որդի Փաթաւան, որը Յուդայի որդի
 Զարեհի որդիներից էր եւ թագաւորի մօտ ամէն ինչում վստա-
 21 հուած պաշտօնեայ, բնակւում էր իր ազարակում: Յուդայի որ-
 դիներից, որոնք հասարակուեցին Կարիաթարբայում, Յեսուն եւ
 22 Բերսաբէէն էին: Իսկ միւսները բնակւում էին Լաքիսում եւ ի-
 23 րենց ազարակներն ունէին Բերսաբէէի շրջակայքում: Բենի-
 ամինի որդիները հասարակուեցին Գաբայից մինչեւ Մաքմաս:
 24 Ղեւրացիների բաժինը Յուդայի եւ Բենիամինի գաւառներում
 էր:

12 Սրանք են այն քահանաներն ու ղեւրացիները, որոնք եկան
 Սաղաթիէլի որդի Զորոբաբէլի եւ Յովսեփէլի որդի Յեսուի հետ.
 2 Սարայիան, Երեմիան, Եզրան Ամարիան, Մալուքը, Արուուրը
 3 եւ Սեքենիան: Սրանք էին քահանաների եւ նրանց եղբայրնե-
 4 րի առաջնորդները Յեսուի օրերին: Իսկ Յեսուի օրերի ղեւրա-
 ցիները սրանք էին. Յեսուն, Բանուին, Կադմիէլը, Սարաբիան,
 Յուդան, Մաթանիան եւ նրանց եղբայրները, որոնք սպասաւո-
 րում էին քաճարում՝ ըստ նշանակուած օրերի: Յովակիմի որ-
 5 դին էր Ելիասիբը, Ելիասիբի որդին՝ Յովադէն, Յովադէի որ-
 դին՝ Յովնաթանը, եւ Յովնաթանի որդին՝ Յապոդուսը: Յովակի-
 մի օրերին իր եղբայրները քոհմերի իշխաններ եւ քահանաներ
 էին. դրանք էին՝ Սարիան, Եմարիան, Երեմիան, Անանիան,
 Ազարիան, Եզրան, Մեսուլամը, Ամարիան, Յովնանը եւ Մալու-
 6 քը: Ելիասիբի օրերի ղեւրացիներն էին՝ Յոդան, Յովան, Յով-
 նանը եւ Իդուան, որոնք գրուած էին որպէս քոհմերի իշխան-
 ներ: Այս բոլորը քահանաներ էին Դարեհի թագաւորութեան
 7 ժամանակ: Ղեւիի որդիները քոհմերի իշխաններ էին՝ գրուած
 ազգահամարի մարեանում մինչեւ Ելիասիբի որդի Յովնանը:
 8 Ղեւրացիների իշխաններն էին՝ Ասաբիան, Արաբիան եւ Յե-
 սուն: Կադմիէլի որդիները եւ նրա եղբայրները նշանակուած

էին նրա մօտ, օրհնելու եւ սաղմոս ասելու, ըստ հերթական 9
 օրերի, ամբողջ օրը, իրենց ժողովների ժամանակ՝ դռնապան-
 ների հետ միասին, ինչպէս հրամայել էր Ասործու մարդ Դաւիթը:
 Սրանք սպասաւորում էին Յոսեդեկի որդի Յեսուի որդի Յովա- 10
 կիմի օրերին եւ Նեեմիի ու Եզրաս քահանայի՝ Տիրոջ օրէնքների
 մեկնիչի օրերին: Երուսաղէմի պարսպի նաւակապիքի ժամա- 11
 նակ ղեւարացիներին փնտրեցին իրենց բնակութեան փողերում,
 որպէսզի նրանց բերեն Երուսաղէմ եւ նաւակապիքն անեն ու-
 րախութեամբ ու գոհութեամբ, երգերով ու նուագարաններով,
 ծնծողաներով ու թմբուկներով, սաղմոսարաններով ու եղջերա-
 փողի ձայնով: Բոլոր նրանք, ովքեր պիտի երգէին եւ սաղմոս 12
 ասէին, Երուսաղէմի շրջակայ բոլոր կողմերից՝ քաղաքներից, 13
 գիւղերից եւ իրենց բնակութեան վայրերից հաւաքուեցին՝ Երու-
 սաղէմ գալու եւ պաշտամունքին սպասաւորելու համար: Բոլոր 14
 քահանաներն ու ղեւարացիները մաքրուեցին եւ մաքրեցին ժո-
 ղովորդին ու մեծ պարսպի դռների դռնապաններին: Պարսպի 15
 վրայ բարձրացրին Յուդայի երկրի իշխաններին: Նրանց յե-
 փելից երգերով ու նուագարաններով երկշաք զնում էին Յո- 16
 սիան եւ Օզիան, Յուդայի երկրի իշխանների կէսը, Ազարի- 17
 սաը, Եզրան, Մոսոլամը, Յուդան, Բենիամինը, Սամէասը եւ
 Երեմիասը: Քահանաների որդիներից փող էին փչում Յովնա- 18
 նի որդի Զաքարիասը, Սամայի որդին, Մաթանիայի որդին, 19
 Միքայի որդին, Զաքուրի որդին եւ Ասափի որդին: Իսկ նրանց 20
 եղբայրներ Սամէիան եւ Եզրիէլը երգում էին Ասործու մարդ
 Դաւթի նուագած երգերն ու սաղմոսները: Եզրասը՝ մեկնիչը,
 զնում էր նրանց առջեւից՝ պարսպի դռների մօտից: Ովքեր եր- 21
 գում էին՝ զնում էին նրա դիմացից: Նրանք բարձրացան Դա-
 թի քաղաքի աստիճաններով, այն սանդուղքով, որը քանում
 էր Դաւթի ապարանքից վեր, դէպի պարիսպը՝ մինչեւ Եփրե-
 մի Զրի դուռը, որը արեւելեան կողմն էր: Նրանք զնում էին 22
 դէպի Եքթիերան դուռը, դէպի Անամայելի աշտարակը, մինչեւ
 Զրաւագանի դուռը: Երգերի ձայնը լսում էր ամենուր՝ մինչեւ
 հեռաւոր վայրերը, որովհետեւ Եզրասը հրամայել էր կանգնել
 պարսպի բոլոր դռների վրայ եւ երգել: Այն օրը մեծամեծ զո- 23
 հեր մաքուցեցին եւ շաք ուրախ եղան, որովհետեւ Աստուած
 նրանց մեծ ուրախութիւն էր փռել: Ուրախ էին նաեւ նրանց
 կանայք ու նրանց որդիները: Նրանց ուրախութիւնը լսելի եղաւ

24 Երուսաղէմից մինչեւ հեռաւոր փեղեր: Այդ օրը զանձապան վրայ մարդիկ նշանակուեցին, որպէսզի վերցնեն առաջին բերքի բաժինն ու փասանորդները եւ այն ընծաները, որ հաւաքել էին քաղաքի իշխանաւորներն այնքան քահանաների եւ ղեկավարների համար, ինչպէս հրամայուած էր Մովսէսի օրէնքով: Արդարեւ, մեծ ուրախութիւն էր Յուդայի երկրում եւ քահանաների ու ղեկավարների մէջ, որոնք հոգ էին փանում Ասպծու ծառայութեան եւ նրա սրբութիւնների պահպանման համար: Երգիչները, սաղմոսասացները եւ դռնապանները եւս անում էին այնպէս, ինչպէս սահմանել էին Դաւիթն ու նրա որդի Սողոմոնը, որովհետեւ այս մարդիկ էին սաղմոսներ երգում, նուագում եւ Ասպծուն փառաբանում Դաւթի օրերից, երբ երգիչների իշխանն ու առաջնորդն էր Ասափը: Զորոքաբէլի ու Նէեմիի օրերին ամբողջ Իսրայէլը, ըստ սահմանուած կարգի, մաս եւ բաժին էր փալիս երգիչներին եւ դռնապաններին, իսկ սուրբ ընծաները՝ ղեկավարներին. ղեկավարներն էլ Ահարոնի որդիներին էին փալիս իրենց բաժինը:

13 Այն օրերին Մովսէսի գիրքը կարդացին ի լուր ժողովրդի: Նրա մէջ այսպէս էր գրուած. «Թող ամոնացին եւ մովաբացին 2 յաւիտեան չմտնեն Ասպծու ժողովարան, որովհետեւ նրանք հացով եւ ջրով ընդառաջ չեւան իսրայէլացիներին, այլ վարձեցին Բաղաամ գուշակին՝ նրանց անիծելու համար, իսկ մեր 3 Ասպուածն անէծքը դարձրեց օրհնութիւն»: Երբ լսեցին այս օրէնքը, հեռացրին իսրայէլացիներին խառնուած բոլոր այլազգիներին: Սրանից առաջ Ելիասիբ քահանան էր նշանակուած մեր Ասպծու Տան զանձապան վրայ: Նա Տուբիային փեղ փուեց 4 եւ այնքան նրա համար մեծ զանձապտուն շինեց: Դա նախկինում այն փունն էր, ուր դնում էին ընծաները, կնդրուկն ու սրբարանի սպասքը եւ ղեկավարների, երգիչների ու դռնապանների համար որոշուած ցորենի, գինու, ձէթի ու իւղի փասանորդները, ինչպէս նաեւ առաջին բերքի այն բաժինը, որ քահանաների համար էր: 5 Երբ այս ամէնն արուել էր, եւ Երուսաղէմում չէի, քանի որ Բաբելոնի Արքաշէս թագաւորի երեսուներկուերորդ փարում գնացել էի թագաւորի մօտ: Շաք օրեր անց եւ թագաւորից խնդրեցի 6 ու վերադարձայ Երուսաղէմ: Ես իմացայ այն բոլոր չարութիւնները, որ Ելիասիբն արել էր Տուբիայի պարճառով, որովհետեւ նրան թոյլ էր փուել, որ զանձապտուն շինի Տիրոջ փաճարի

գալթում: Այդ բանն ինձ խիստ վրդովեց: Ես Տուբիայի ամբողջ 8
գոյքը դուրս ներեցի գանձարանից՝ եւ հրամայեցի մաքրել Տի- 9
րոջ գանձարանը, այնպեղ վերադարձրի Տիրոջ Տան կայքն ու
սպասքը, ընծաներն ու կնդրուկը: Իմացայ նաեւ ու վերահա- 10
սու եղայ, որ ղեւրացիների բաժինն իրենց չէր փրուել, եւ նրանք
գնացել էին իրենց ագարակները: Ղեւրացիներն ու երգիչները
այնպեղ մշակութիւն էին անում: Ես կռուեցի իշխանաւորների 11
հետ ու ասացի. «Ինչո՞ւ Տիրոջ Տնից պակասեցին ուրելիքնե-
րը»: Ես հաւաքեցի փաճարի բոլոր սպասաւորներին ու նրանց
կարգեցի իրենց փեղերում: Դրանից յետոյ բոլոր հրեաները 12
Տիրոջ փաճարի գանձարան էին բերում ցորենի, գինու եւ ձէթի
փասանորդները: Ես հրամայեցի դրանք փալ Ելիմ քահանա- 13
յին, Սադոկ գրագրին եւ ղեւրացիներից մէկին՝ Փադայիային, եւ
նրանց հետ՝ Զաքարի որդի Անանին, Մաթանայի որդուն, որով-
հետեւ նրանք վստահելի էին մթերքներն իրենց եղբայրներին
բաժանելու եւ փալու գործում: Թող Աստուած ինձ յիշի այս 14
ամենի համար եւ ինձնից չհեռացնի իր ողորմութիւնը, որովհե-
տեւ ես այս բոլորն արեցի Իսրայէլի Տէր Աստծու Տան համար:
Այն օրերին փեսայ, որ Նրէաստանում շաբաթ օրով հնձաններ 15
էին փրորում, հնձած խրձեր էին բերում Երուսաղէմի դռներով.
գրասպներին բարձել էին գինու, խաղողի եւ թզի բեռներ եւ շա-
բաթ օրով բեռները բերում էին Երուսաղէմ: Ես վկաներ բռնեցի,
որ նրանք շաբաթ օրը վաճառք են անում: Ովքեր ձուկ եւ ա- 16
մէն փեսակ ապրանք էին բերում, նստում էին վաճառքի փեղե-
րում, եւ հրեաները շաբաթ օրը Երուսաղէմի մէջ գնումներ էին
կատարում: Ես նախապեցի Երուսաղէմում եղած հրեաներին 17
ու Յուդայի երկրի իշխանաւորներին եւ ասացի նրանց. «Այս
ի՞նչ անօրէնութիւն էք գործում դուք. պղծում էք սուրբ շաբա-
թի օրերը: Մի՞թէ այսպէս չարեցին ձեր հայրերը, եւ Աստուած 18
նրանց եւ այս քաղաքի վրայ բերեց այս բոլոր չարիքները: Արդ,
դուք ինչո՞ւ էք աւելացնում Տիրոջ բարկութիւնն Իսրայէլի վրայ
եւ պղծում սուրբ շաբաթի օրը»: Երբ ես կանգնեցի Երուսա- 19
ղէմի դռները, շաբաթ օրից առաջ հրամայում էի փակել դռները
եւ թոյլ չէի փալիս բացել, մինչեւ որ անցնէր շաբաթ օրը: Նա-
եւ պահապան զինուորներ նշանակեցի, որպէսզի շաբաթ օրը
որեւէ մէկը չկարողանայ բեռով մտնել Երուսաղէմի դռներով:
Մէկ-երկու անգամ բոլոր վաճառողները զիշերեցին Երուսաղէ- 20

21 մից դուրս: Ես ասացի նրանց. «Ինչո՞ւ էք դուք քնում պարսպից
դուրս. եթէ էլի փեսնեմ այդ անօրէնութիւնը, հրաման կ'արեմ, որ
22 դուք չգաք մեր շաբաթներին եւ չմտնէք այս քաղաքը»: Ղեւրա-
ցիներին, որոնք մաքրուած էին, ասացի, որ զան ու պահպանեն
դռները եւ սրբագործեն շաբաթ օրը: Դրանից յետոյ շաբաթ օ-
րերը չպղծեցին: Այս բոլորի համար էլ թող Աստուած յիշի ինձ
23 եւ խնայի ինձ ըստ իր մեծ ողորմութեան: Այդ օրերին էր դար-
ձեալ, որ ես փեսայ հրեաների, որոնք ազոտացի, ամոնացի եւ
24 մովաբացի կանայք էին առել: Նրանց որդիներն ու կանանցից
ոմանք խօսում էին ազոտերէն, իսկ հրէերէն խօսել չգիտէին:
25 Ես նրանց նախապէցի, նզովեցի ու նրանցից շաբերին ծեծե-
ցի: Աստուծո անունով նրանց երդուեցրի, որ իրենց դուստրերին
կնութեան չտան նրանց որդիներին եւ նրանց դուստրերին էլ
26 չբերեն իրենց որդիների համար: Նրանց ասացի. «Միթէ այդ
պարճառով չէ՞ր, որ մեղանչեց Սողոմոն թագաւորը: Մեր բո-
լոր թագաւորներից ո՞վ էր նրա նման իմաստուն. նա սիրելի էր
Աստծուն, եւ Աստուած նրան դրեց թագաւոր ամբողջ Իսրա-
էլի վրայ: Բայց Աստծուն սիրելի եւ իմաստուն այսպիսի մեծ
թագաւորին այլազգի կանայք խոտորեցրին ու գցեցին մեղքի
27 մէջ: Արդ, չլսե՞մ, թէ ձեզանից մէկն այսպիսի մեծ չարիք գործի՝
28 Աստծու առջեւ մեղանչի եւ այլազգի կին առնի»: Յովիդիայի եւ
Ելիասիբ մեծ քահանայի որդիների մասին լսեցի, թէ նրանցից
մէկի կինը Սանաբալափի դուստրն է, եւ նրան հալածելով՝ հե-
29 ռացրի ինձանից: Թող Աստուած նրանց յիշի իրենց ժառան-
30 գութեան եւ քահանայական ուխտի մէջ: Ես ղեւրացիներին
մաքրեցի բոլոր այլազգիներից եւ, ըստ ծառայութեան օրերի
ու կարգի, նշանակեցի նրանց՝ քահանաներին եւ ղեւրացիներ-
31 րին, իւրաքանչիւրին իր գործին: Նաեւ կարգադրեցի, որ իր
ժամանակին բերեն ողջակէզների համար պարարտի ամբողջ
փայրը եւ առաջին բերքի իրենց բաժինը: Թող մեր Աստու-
ածն ինձ յիշի արդարութեամբ արած իմ բոլոր բարի գործերի
համար, Նա, որ օրհնուած է յաւիտեան. ամէն:

Եսթեր

Այս դեպքերից յետոյ, Արտաշէսի օրօք, - այս Արտաշէսը 1, 2
փրկում էր Ննդկասպանից մինչեւ Եթովպիա՝ հարիւր քսան-
եօթը գաւառի, - երբ նա Սուսա քաղաքում նստեց գահին, իր 3, 4
թագաւորութեան երրորդ տարւում խնջոյքի հրաւիրեց իր սի-
րելիներին ու մեծամեծներին, նաեւ այլ ազգերի՝ պարսիկնե-
րի ու մարերի բոլոր նախարարներին եւ իշխաններին: Նա 5
հարիւր ութսուն օր նրանց ցոյց տուեց իր թագաւորութեան
հարստութիւնը՝ իր ուրախութեան ու վայելչութեան փառքը:
Երբ խնջոյքի օրերն աւարտուեցին, յաջորդ անգամ կրկին հրա- 6
ման տուեց խնջոյքի կանչելու իր ռամիկ քաղաքացիներին ար-
քունի տան գալթում: Քաւիթը զարդարուած էր բեհեզներով 7
ու կերպասներով, որոնք շարուած ու կապուած էին ծիրանի
ու բեհեզի հիւսածոյ թելերով՝ ամրացուած ոսկէ խոյակներին:
Կային նաեւ ծիրանագոյն պաստառներ գեղեցիկ սիւների ու
ոսկեղէն խարիսխների վրայ: Քաւթի վարդագոյն յաքակի
վրայ կային մարգարիտներով ու թանկարժէք քարերով ընդե-
լուզուած բազում ոսկէ եւ արծաթէ գահաւորակներ՝ ծածկու-
ած նկարազարդ երփներանգ պաստառներով եւ պատուական
զարդանախշերով: Այնպէս կային թագաւորի ոսկէ ու արծա- 8
թէ սափորներ եւ գաւաթներ, որոնք ունէին երեսուն հազար
քանքարի գին: Գինին առաւ էր եւ արքայավայել: Բայց այս 9
խնջոյքը չեղաւ այնպէս, ինչպէս կարգն էր, որովհետեւ թագա-
ւորը ցանկացել էր, որ իր սպասաւորները կապարեն հիւրե-
րի կամքը: Իսկ թագաւորի կինը՝ Ասթինէն, Արտաշէս թա- 10
գաւորի ապարանքում խնջոյք արեց կանանց համար: Եօթն- 11
երորդ օրը թագաւորը, որի սիրտը լցուած էր ուրախութեամբ,
ասաց Ամանին, Բազանին, Թառային, Բուրազէին, Աթելթային,
Բարենգային եւ Թառաբբային՝ իր եօթը ներքինիներին, որ 12
կնոջը կանչեն արքունիք, որպէսզի թագաւորի նրան եւ բոլոր իշ-
խաններին ու ազգերին ցոյց տայ նրա գեղեցկութիւնը, որովհե-
տեւ նա շատ գեղեցիկ էր: Իսկ Ասթինէն չուզեց լսել հրամանը՝ 13
ներքինիների հետ գալու նրա մօտ: Թագաւորը տրտմեց, խիստ
բարկացաւ եւ իր սիրելիներին պատմեց Ասթինէի վարմունքը: 14
Թագաւորն ասաց. «Այժմ դատ ու դատաստան արէ՛ք»: Եւ նրա 15

մօտ մտան Արքինեոսը, Առնաթելը եւ Մալիսեարը՝ պարսիկների եւ մարերի այն իշխանները, որ արքայի մերձաւորներն
 16 ու աթոռակիցներն էին. սրանք յայտնեցին, թէ օրէնքով ինչ պէտք անել թագաւորի կին Ասթինէին, քանի որ չէր կարարել ներքինիների միջոցով իրեն փրուած արքայական հրամանը:
 17 Այն ժամանակ Մուրթէն ասաց արքային. «Տիկնանց փիկին Ասթինէն հակառակուեց ոչ թէ միայն արքային, այլեւ՝ արքայի
 18 բոլոր իշխաններին եւ կուսակալներին: Այսպէս անհնազանդ կը լինեն նաեւ պարսիկների ու մարերի իշխանների բոլոր կա-
 19 նայք. երբ նրանք լսեն թագաւորի կնոջ այս արհամարհանքը, 20 համարձակ կարող են անարգել իրենց ամուսիններին: Արդ, եթէ արքան կամենայ եւ հաճելի թուայ նրան, թող այդ կինն այլեւս չմտնի արքայի մօտ, եւ թող արքան նրա փիկնութիւնը
 21 փայ այն կնոջը, որը նրանից աւելի լաւ կը լինի: Եւ երբ այս օրէնքը կը հրապարակես քո թագաւորութեան մէջ, կա-
 22 նայք՝ աղքատներից մինչեւ մեծամեծները, մեծ յարգանքով կը պատուեն իրենց ամուսիններին»: Այս խօսքը հաճելի թուաց արքային եւ նրա բոլոր իշխաններին, եւ թագաւորն արեց այն-
 23 պէս, ինչպէս ասաց Մուրթէն: Նա հրովարտակ ուղարկեց իր ամբողջ թագաւորութեան բոլոր գաւառները, որ այդ հրամանը դրուի բոլոր կանանց վրայ:

2 Այս դէպքերից յետոյ թագաւորի բարկութիւնը հանդարտուեց, եւ նա Ասթինէին այլեւս չիշեց իսկ, որովհետեւ մտքում պահում էր այն, թէ ինչ էր խօսել նա: Այսպէս մերժուելով՝
 2 կինը շնորհագրկուեց: Թագաւորի սպասաւորներն ասացին. «Թող արքայի համար փնտռեն տեսքով գեղեցիկ կոյս աղջիկ-
 3 ներ. թող արքան հրամայի իր թագաւորութեան բոլոր երկրներում նշանակել գաւառապետներ, որոնք կ'ընտրեն կոյս աղջիկ-ներ եւ բերել կը փան Սուսա քաղաք՝ մի կուսանոց: Նրանց կը յանձնեն արքունի ներքինուն, որը կանանց պահապանն է, եւ արքան կը հրամայի նրանց փալ իւղ, օճառ եւ այն ամէնը, ինչ
 4 պէտք է նրանց: Թող Ասթինէի փոխարէն թագաւորի այն կինը, որ հաճելի կը լինի արքային»: Արքային հաճելի թուացին այս
 5 խօսքերը, եւ նա այդպէս էլ արեց: Սուսա քաղաքում կար Բե-նիամինի ցեղից մի հրեայ մարդ. նրա անունն էր Մուրթէ. սա
 6 որդին էր Յայիրի, սա՝ Սեմէի, եւ սա՝ Կիսէի: Մուրթէն գերի էր բերուել Երուսաղէմից այն գերիների հետ, որոնց գերևարել էր

Բաբելոնի Նաբուքոդոնոսոր արքան: Նա դաստիարակել էր մի 7
 մանկան՝ իր հորեղբայր Ամինադաբի դստերը, որի անունը Ես-
 թեր էր: Նրան վերցնելով իր հորից ու մորից՝ Մուրթեմն ուզում
 էր իրեն կնութեան առնել: Աղջիկը տեսքով շատ գեղեցիկ էր: 8
 Երբ թագաւորի հրամանը տարածուեց, Մուսա քաղաքում հա-
 ւաքուեցին բազմաթիւ աղջիկներ, որոնք Օգէի ձեռքի տակ էին:
 Եսթերին տարան կանանց վրայ նշանակուած ներքինի Օգէի
 մօտ: Աղջիկը նրան հաճելի թուաց եւ շնորհ գրաւ նրա առաջ: 9
 Օգէն շրապեց նրան տալ իր բաժին օճառն ու այլ պարագաներ,
 նաեւ եօթը աղջիկներին, որոնք արքունիքից նրան նաժիշտ էին
 տրուած: Նա Եսթերին, նոյնպէս եւ նաժիշտներին, աւելի էր
 խնամում, քան նրա միւս ընկերուհիներին: Եսթերը չյայտ- 10
 նեց իր ազգութիւնն ու գաւառը, որովհետեւ Մուրթեմն նրան
 պատուիրել էր չյայտնել: Մուրթեմն ամէն օր գնում էր շրջե- 11
 լու կանանց տան մօտ ու տեսնելու, թէ ինչ է պատահելու Ես-
 թերին, քանզի մօտեցել էր աղջկայ՝ թագաւորի մօտ մտնելու 12
 ժամանակը: Արդէն լրանում էր տասներկու ամիսը, որովհետեւ
 աղջիկների մարմնական խնամքի ընթացքն այսպէս էր արոււմ.
 նրանք վեց ամիս օժուում էին անուշահոտ իւղերով, վեց ամիս
 էլ՝ անուշաբոյր խնկերով եւ կանանց լուացուելու օճառներով:
 Եւ աղջիկը նոր միայն մտնում էր արքայի մօտ: Ում որ ներ- 13
 քինին կամենում էր տալ արքայի ձեռքը, նա նրա հետ մտնում
 էր սենեակ՝ թագաւորի մօտ: Երեկոյեան աղջիկը մտնում էր 14
 թագաւորի մօտ, իսկ ցերեկը վերադառնում իր ընկերուհինե-
 րի եւ կանանց պահապան ներքինի Օգէի մօտ. նա մնում էր
 այնպէղ, մինչեւ որ նրան անունով կանչէին թագաւորի սենե-
 ակ: Երբ լրացաւ Մուրթեմի հորեղբայր Ամինադաբի դուստր 15
 Եսթերի՝ արքայի մօտ մտնելու ժամանակը, աղջիկը զանց չա-
 րեց ոչ մի բան, որ երբեւէ պատուիրել էր նրան կանանց պա-
 հապան ներքինին, որովհետեւ Եսթերը շնորհ էր գտնում բոլոր
 նրանց առաջ, ովքեր թէկուզ մի անգամ տեսնում էին նրան:
 Եսթերն արքայի մօտ մտաւ տասներկուերորդ՝ Ադար ամսին, 16
 որ հայերէն Արեգ ամիսն է, նրա թագաւորութեան եօթներորդ
 տարում: Եսթերն արքային շատ հաճելի թուաց, նա բոլոր կա- 17
 նանցից աւելի շնորհների արժանացաւ, եւ արքան նրա գլխին
 դրեց կանանց թագը: Ապա թագաւորն իր բոլոր սիրելիների եւ 18
 իր զօրականների համար խնջոյք արեց եւ պատուեց Եսթերի

հարսանիքը: Նա հրամայեց թեթեւացնել բոլոր նրանց հարկերը, ովքեր իր թագաւորութեան ներքոյ էին: Մուրթթէն խնամում
 19 ու կարգաւորում էր թագաւորի փունը: Իսկ Եսթերը չյայտնեց իր հայրենի գաւառն ու երկիրը, որովհետեւ Մուրթթէն այսպէս էր պարտաւորել. երկնչել Ասպծուց եւ կատարել նրա հրամաններն այնպէս, ինչպէս նա անում էր առաջ, երբ իր մօտ էր: Եւ
 20 Եսթերը չփոխեց իր սովորութիւնը: Այդ ժամանակ փրփմեցին արքայի երկու ներքինիները, որոնք նրա դռան պահապաններն էին, որովհետեւ նրանք Մուրթթէին նախանձում էին, որ թագաւորը իրենցից առաւել պարւում էր նրան, եւ ցանկանում էին
 21 սպանել Արփաշէս արքային: Այս բանը յայտնի եղաւ Մուրթթէին. նա յայտնեց Եսթերին, իսկ Եսթերն էլ յայտնեց արքային
 22 սպանութեան այդ մտադրութիւնը: Արքան կշտամբեց երկու ներքինիներին ու նրանց կախաղան հանեց: Թագաւորը հրամայեց ճշտութեամբ արձանագրել այս դէպքերը, եւ թէ ինչպէս իր նկատմամբ հաւաքարիմ եղաւ Մուրթթէն:

3 Սրանից յետոյ այնպէս եղաւ, որ Արփաշէս արքան փառաւորեց Նամանին՝ Դաթուրէի եւ նրա ընկերների հետ միասին. նրան բարձրացրեց առաջին աթոռին՝ իր բոլոր սիրելիներից
 2 աւելի: Բոլորը, ովքեր թագաւորի փանն էին, երկրպագում էին Նամանին, որովհետեւ թագաւորը հրամայել էր այդպէս անել:
 3 Բայց Մուրթթէն նրան չէր երկրպագում: Թագաւորի մեծամեծները խօսեցին Մուրթթէի հետ ու ասացին. «Մուրթթէ՛, ինչո՞ւ
 4 ըստ թագաւորի հրամանի, չես երկրպագում Նամանին»: Թէեւ նրանք ամէն օր այդ մասին խօսում էին նրա հետ, բայց նա չէր լսում նրանց. նրանք Նամանի առջեւ ամբաստանեցին Մուրթթէին, թէ Մուրթթէն չի հնազանդում արքայի հրամանին, որովհետեւ
 5 հրեայ է: Երբ Նամանն իմացաւ, որ նա չի երկրպագում իրեն, շատ զայրացաւ. նա մտածեց, թէ ինչպէս կորստեան մարմի
 6 Արփաշէս արքայի թագաւորութեան փակ եղած հրեաներին: Արփաշէսի թագաւորութեան փասներկուերորդ փա-
 7 րում խորհուրդ արեցին թուահամարի վիճակ գցելու. նա օրից օր ու ամսից ամիս վիճակ էր գցում, թէ ինչպէս մի օրում կորստեան մարմի Մուրթթէի ազգը. եւ վիճակն ընկաւ Ադար ամսի
 8 փասնչորսին: Նա խօսեց արքայի հետ ու ասաց. «Կայ մի ազգ, որ ցրուած է ժողովուրդների եւ քո ամբողջ թագաւորութեան մէջ: Այդ ազգը բոլոր ազգերից աւելի ապիրապ ու խորամանկ

է եւ արքունի օրէնքներին չի հնազանդուում. արքայի համար օգուտ չէ, եթէ դու թողնես, որ նրանք մնան: Արդ, եթէ արքան 9 կամենայ, նրանց կորստեան մատնելու հրաման կը տայ, իսկ եւ արքունի գանձերին կ'աւելացնեմ փասը հազար արծաթ քանքար»: Եւ արքան հանեց իր մատանին ու այն փուեց Նամանի 10 ձեռքը, որպէսզի նա գրի ու կնքի հրաման՝ հրեաներին կոտորելու մասին: Թագաւորն ասաց Նամանին. «Արծաթդ պահիր քեզ, իսկ այդ ազգի հետ արա՛, ինչպէս որ կամենում ես»: Եւ առաջին ամսին, փասներեքերորդ օրը կանչեցին արքունի 12 գրագիրներին, որոնք, ինչպէս նրանց հրամայել էր Նամանը, Արտաշէսի հրամանով գիր գրեցին բոլոր գաւառների զօրավարներին եւ իշխաններին, Նոդկասարանից մինչեւ Եթովպիա՝ հարիւր քսանեօթը գաւառներին եւ նրանց ազգերի իշխաններին՝ իւրաքանչիւրին իր լեզուով: Մուրհանդակների միջոցով 13 հրովարտականերն ուղարկուեցին Արտաշէսի իշխանութեան բոլոր կողմերը՝ փասներկուերորդ ամսին, որ Ադարն է, որպէսզի մի օրում հրեաների ազգը կոտորեն եւ նրանց ամբողջ ունեցուածքն ու հարստութիւնը յափշտակեն: Հրովարտակի հրամանն 14 այսպէս էր.

Երբ Մուրթէն իմացաւ կարարուած դէպքերի մասին, պապ- 4 նեց իր պապմուծանը, քուրձ հագաւ եւ իր գլխին մոխիր ցանեց ու ընթացաւ քաղաքի հրապարակով: Նա բարձր ձայնով աղաղակում էր եւ ասում. «Ինչո՞ւ էք իզուր եւ անպտղի վերացնում իմ ազգը, որ որեւէ չարիք չի գործել»: Նա եկաւ մինչեւ ար- 2 քունի փան դռներն ու կանգնեց. եւ որովհետեւ նա քուրձ էր հագել եւ մոխիր ցանել գլխին, արժանի չէր արքունի գաւիթ իսկ մտնելու: Բոլոր գաւառներում, ուր որ կարդում էին հրովարտակը, հրեաները աղաղակ էին բարձրացնում, մեծ սուգ ու կոծ անում, քուրձ էին հագնում ու մոխիր լցնում իրենց վրայ: Տիկնանց փիկնոջ ներքինիներն ու նաժիշկները մտնում ու այդ 4 մասին պատմեցին Եսթերին: Երբ նա իմացաւ թագաւորի փրկուած հրամանի մասին, սաստիկ յուզուեց, ապա հագուստ ուղարկեց՝ Մուրթէին հագցնելու եւ քուրձը նրա վրայից հանելու համար, բայց նա չհամաձայնեց: Եսթերը կանչեց իր ներ- 5 քինի Առնաթեւին, որ մշտապէս լինում էր նրա մօտ, եւ նրան ուղարկեց Մուրթէից ճշմարտութիւնն իմանալու, թէ իսկապէս դա այդպէն է: Մուրթէն իրազեկ դարձրեց նրան կարարուած 6

դէպքերի մասին, ինչպէս որ դրանք եղել էին, նաեւ այն մասին, որ Նամանը խոստացել էր փասը հազար քանքարի գանձ
 7 փալ արքային, որպէսզի կոփորի հրեաներին: Եւ նա Սուսա քաղաքում նրանց կոփորելու մասին կարդացուած հրովարտականի պատճէնը փուեց ներքինում, որպէսզի ցոյց փայ Եսթերին: Առնաթելը Մուրթէին պատմեց Եսթերի բոլոր խօսքերը:
 9 Մուրթէն ասաց Առնաթելին. «Դու գնա՛ եւ ասա՛ նրան. «Եսթերն, դու մտքումդ մի՛ ասա, թէ այս թագաւորութեան մէջ բոլոր հրեաներից միայն ես կը փրկուեմ. եթէ դու այս ժամանակ չլսես ու լռես, ապա այլ փեղից հրեաներին օգնութիւն եւ փրկութիւն կը լինի, իսկ դու եւ քո հօր փունը կը կորչէք. եւ, ո՛վ գիտէ, գուցէ հէնց այսպիսի ժամանակի համար դու թագադրուեցիր»:
 12 Եւ Եսթերը ներքինում կրկին ուղարկեց Մուրթէի մօտ եւ ասաց. «Դու գնա՛ եւ հաւաքի՛ր Սուսա քաղաքում եղած հրեաներին, ինձ համար ծոմ պահեցէք եւ երեք օր՝ ո՛չ ցերեկը, ո՛չ գիշերը չուրէք ու չխմէք, իսկ ես եւ իմ նաժիշկները նոյնպէս ծոմ կը պահենք: Ապա ես կը մտնեմ արքայի մօտ, թէեւ այդ բանն անելն արքայի օրէնքներից դուրս է. սակայն ես կ'անեմ դա. եթէ մեռնելու
 14 իսկ լինեմ, չեմ յապաղի»:
 Եւ Մուրթէն գնաց ու արեց՝ ինչպէս իրեն պատուիրել էր Եսթերը:

5 Եսթերն ասաց. «Իմ այս օրը նշանաւոր է. եթէ արքան կամենայ, դու եւ Նամանը կը գաք իմ խնջոյքին, որ փալու եմ այսօր»:
 2 Թագաւորն ասաց. «Շտապ կանչեցէ՛ք Նամանին, եւ կափարենք Եսթերի ասածը»:
 3 Նրանք երկուսով եկան Եսթերի ասած խնջոյքին: Եւ մինչ նրանք գինի էին խմում, արքան ասաց Եսթերին. «Ի՞նչ ես կամենում, Եսթեր՝ փիկին, ինչ էլ խնդրես՝ կ'փամ քեզ»:
 4 Եսթերն ասաց. «Իմ աղաչանքն ու խնդրանքն այս է. եթէ ես շնորհ գրայ արքայի առջեւ, թող գան արքան եւ Նամանը խնջոյքին, որ ձեզ համար կրկին փալու եմ վաղը»:
 6 Նամանն արքայի մօտից ելաւ մեծ ուրախութեամբ: Երբ Նամանը թագաւորի փանը փեսաւ Մուրթէին՝ հրեայ մարդուն, շար բարկացաւ: Ապա նա մտաւ իր փունը, կանչեց իր սիրելիներին ու իր կին Զոսարրային՝ եւ նրանց պատմեց իր մեծութեան ու փառքի մասին, որ իրեն փուել էր թագաւորը, եւ թէ ինչպէս իրեն դարձրել էր իր թագաւորութեան մէջ առաջինը: Նամանն ասաց. «Եսթեր փիկինն իր խնջոյքին արքայի հետ չկանչեց ուրիշ մէկին, բացի ինձանից. եւ վաղը կրկին հրաւիրեց ինձ:

Բայց ինձ համար հաճելի չէ, երբ թագաւորի փանը փետնում եմ 10
Մուրթէին՝ հրեայ մարդուն»։ Իր կին Զոսարբան եւ իր սի- 11
րելիներն ասացին նրան. «Նրաման փուր, որ յիսուն կանգուն
բարձրութեամբ մի կախաղան պապրաստեն. առաւօտեան կ'ա-
սես արքային, որ Մուրթէն կախաղան հանուի, իսկ դու արքա-
յի հետ կը մտնես խնջոյքի եւ ուրախ կը լինես նրա հետ»։ Այս
խօսքը հաճելի թուաց Նամանին, եւ կախաղանը պապրաստե-
ցին։

Այդ գիշեր Տէր Աստուած փախցրեց արքայի քունը։ Արքան 6
ասաց իր ափեմադպրին, որ նա իր առջեւ բերի եւ կարդայ
հրովարտակի գիրը։ Սա գրաւ հրովարտակը, որ գրուած էր 2
Մուրթէի մասին, թէ նա ինչպէս թագաւորին յայտնել էր այն
երկու ներքինիների մասին, որոնք հսկում էին թագաւորի ա-
պարանքը, եւ թէ ինչպէս ուզում էին սպանել Արքաշէս արքա-
յին։ Թագաւորն ասաց. «Իսկ ի՞նչ շնորհ կամ պապիւ փութցինք 3
Մուրթէին»։ Արքայի սպասաւորներն ասացին. «Երբ իմացար
քո նկատմամբ նրա հաւատարմութիւնն ու հոգածութիւնը, նրա
համար ոչինչ չարեցիր»։ Առաւօտեան եկան թագաւորի գաւիթը։
Արքան ասաց. «Ո՞վ է իմ գալթում»։ Նամանը եկել էր թագաւո- 4
րից հրաման առնելու, որ Մուրթէին կախի այն կախաղանից,
որ պապրաստել էր փութել նրա համար։ Արքայի սպասաւոր- 5
ներն ասացին. «Ահա Նամանը դրսում է»։ Արքան ասաց. «Թող
ներս գայ»։ Ապա թագաւորն ասաց Նամանին. «Ի՞նչ անեմ 6
ես այն մարդուն, որին կամենում եմ մեծարել»։ Նամանը մտա-
ծեց ու իր մտքում ասաց. «Ո՞նց է կամենում արքան մեծարել,
եթէ ոչ ինձ»։ Եւ ասաց արքային. «Այն մարդուն, որին ար- 7
քան կամենում է մեծարել, թող նրա համար բերեն արքայա-
կան պապմուծանը եւ այն նժոյգը, որին հեծնում է արքան, եւ 8
թող դրանք փան արքայի սիրելիներից պապուարժան մէկին,
որպէսզի նա պապմուծանը հագցնի այն մարդուն, որին սիրում 9
է արքան, եւ նրան նստեցնի արքայական նժոյգին. թող քա-
ղաքի հրապարակներում յայտարարեն ու ասեն. «Այսպէս կը
լինի ամէն մարդու հետ, որին արքան կը մեծարի»։ Եւ ար- 10
քան ասաց Նամանին. «Լա՛ն ասացիր. այդ կ'անես իմ փան
խնամակալի՝ հրեայ Մուրթէի համար. թող քո ասած խօսքերից
որեւէ բան չլրիպի»։ Նամանն առաւ պապմուծանն ու արքա- 11
յական նժոյգը, հագցրեց Մուրթէին, նրան նստեցրեց նժոյգին

12 եւ քարաւ քաղաքի փողոցներով. նա յայտարարում էր ու ասում. «Այսպէս կը լինի ամէն մարդու հետ, որին արքան կը
 13 կամենայ մեծարել»: Ապա Մուրթթէն վերադարձաւ արքունի սպարանք, իսկ Նամանը գնաց իր տունը՝ գլուխը կախած եւ
 14 քորսմութեամբ լի: Նամանն իր կին Զոսարրային պատմեց, թէ ինչ էր պատահել իր հետ: Նրա սիրելիներն ու կինն ասացին նրան. «Եթէ Մուրթթէն հրեաների ազգից էր եւ իշխան դարձաւ, հնազանդուիր նրան, որովհետեւ դու չես կարող նրան չարիք հասցնել, քանի որ Տէր Աստուած նրա հետ է, եւ Տէրն
 15 է փառաւորել նրան»: Եւ մինչ նրանք դեռ խօսում էին, երկու ներքինիներն եկան Նամանին կանչելու փիկնոջ ճաշին:

7, 2 Թագաւորն ու Նամանը եկան փիկնոջ գինարբուքին: Երկրորդ օրն էլ, մինչ գինի էին ըմպում, արքան ասաց Եսթերին. «Ի՞նչ է պէտք քեզ, Եսթեր փիկին, եւ ի՞նչ է քո խնդրանքը կամ աղաչանքը. քո՞նը կը լինի մինչեւ իմ թագաւորութեան
 3 կէտը»: Եսթերը պատասխանեց ու ասաց. «Եթէ քո առջեւ շնորհ գրայ, արքայ, իմ խնդրանքը մի անձ է միայն, եւ թող իմ
 4 աղաչական խօսքն ընդունելի լինի: Արդարեւ, ես եւ իմ ժողովուրդը վաճառուեցինք կորստեան, սպրկութեան ու յափշտակութեան համար, թէ՛ մենք եւ թէ՛ մեր որդիները. բայց ես չհաւարացի: Արդ, բանասարկու մարդն արժանի չէ թագաւորի փանը
 5 լինելու»: Արքան ասաց. «Ո՞վ է եւ ո՞ր է նա, ով համարձակուեց անել այս բաները»: Եսթերն ասաց. «Այդ թշնամի մարդը Նամանն է, որ չար է, նա՛ արեց»: Նամանն ահաբեկուեց
 7 եւ խիստ վախեցաւ արքայից ու փիկնոջից: Թագաւորը վերկացաւ ճաշից ու մտաւ արքունի ծաղկանոցը, իսկ Նամանը ցանկանում էր հրաժեշտ փախ փիկնոջը, քանզի մեծ վախի մէջ
 8 էր: Թագաւորը վերադարձաւ ծաղկանոցից ու փեսաւ, որ Նամանն ընկած էր փիկնոջ գահոյքի առջեւ եւ նրան աղաչում էր իր փրկութեան համար: Թագաւորն ասաց. «Արդ, հասար այն աստիճանի, որ ուզում ես իմ փանն իմ կնոջը բռնաբարել»: Երբ Նամանը լսեց այդ, ահաբեկուելով ու ամօթահար, ընկաւ երեսի վրայ: Ներքինիներից մէկը՝ Բուզաթանը, ասաց արքային. «Ահա Նամանն արքայի սիրելի Մուրթթէի համար նաեւ յիսուն կանգուն մի կախաղան է պապրաստել եւ դրել իր փանը»: Թագաւորն ասաց. «Թող նա խաչուի դրա վրայ»: Եւ Նամանին կախեցին այն կախաղանից, որ նա պապրաստել էր Մուրթթէի

համար: Ապա թագաւորը հանդարտուեց իր բարկութիւնից:

Այդ նոյն օրը թագաւորը Եսթերին նուիրեց քսու Նամանի **8**
 գանձը: Թագաւորը կանչեց Մուրթէին, քանզի Եսթերը նրան
 յայտնեց, որ նա իր ազգականն է: Թագաւորը վերցրեց այն **2**
 մաքանին, որ հանել էր Նամանի մաքից, եւ այն փութեց Մուրթ-
 քէին. իսկ Եսթերը Մուրթէին նշանակեց Նամանի ամբողջ ու-
 նեցումաձքի կառավարիչ: Նա շարունակեց խօսել արքայի հետ, **3**
 ընկաւ նրա ուրբերի առջեւ եւ աղաչում էր, որ վերացուի այն
 պարտուհասը, որ ծրագրել էր Նամանը հրեաների դէմ: Եւ ար- **4**
 քան ոսկի գաւազանը մեկնեց Եսթերին: Եսթերը վեր կացաւ, որ
 գնայ արքայի սենեակը: Եսթերն ասաց. «Եթէ դու կամենաս, **5**
 եւ եթէ ես շնորհ եմ գրել քո առաջ, թող արքան սուրհանդակ-
 ներ ուղարկի եւ վերադարձնի հրովարտականները, որ գրուեցին
 Նամանի կողմից քո թագաւորութեան մէջ եղած հրեաներին կո-
 ւորելու մասին: Ես ինչպէ՛ն կարող եմ փեսնել իմ ժողովրդին **6**
 հասած չարիքը եւ կամ ինչպէ՛ն կարող եմ միայն ե՛ն ապրել իմ
 հայրենի գաւառի բնակիչներից»: Թագաւորն ասաց Եսթերին. **7**
 «Եթէ Նամանի ամբողջ գոյքն ու հարստութիւնը քեզ նուէր փո-
 եցի եւ նրան էլ կախաղան հանեցի, որովհետեւ նա հրեաների
 վրայ ձեռք էր բարձրացրել, այլեւս ի՛նչ ես խնդրում: Արդ, դուք **8**
 գրեցէ՛ք իմ խօսքով եւ իմ հրամանով, ինչպէս դուք կը ցան-
 կանաք, եւ թող այն կնքուի իմ մաքանիով, որովհետեւ ինչ որ
 գրէք, դա իմ՝ արքայիս փութած համանն է, եւ չի գրնուի մէ-
 կը, որ ընդդիմանայ այդ հրամաններին»: Արտաշէսի թագա- **9**
 ւորութեան քսաներեքերորդ փարուայ Նիսան ամսի, որ Արեգն
 ամիսն է, առաջին օրը կանչեցին գրագիրներին եւ, ինչպէս
 հրաման էր փրութած, աշխարհագիր անող գրագիրների կողմից
 թագաւորի անունով հրովարտականներ գրուեցին բոլոր գաւառ-
 ների բոլոր իշխաններին եւ կուսակալներին, նախարարներին
 եւ սարապաններին, Նոդկասպանից մինչեւ Եթովպիա՝ հարիւր
 քսանեօթը կուսակալներին, ըստ գաւառների՝ նրանց իւրաքան-
 չիւրի լեզուով: Վրովարտականները կնքուեցին թագաւորի մա- **10**
 քանիով եւ մէկ օրում, Աղար ամսի փասներեքին, սուրհանդակ-
 ների միջոցով ուղարկուեցին թագաւորութեան բոլոր վայրերը,
 որպէսզի հրեաները ողջ մնան բոլոր քաղաքներում իրենց ան-
 փոփոխ օրէնքներով, օգնական եւ թիկունք լինելու միմեանց՝ **11**
 հապուցելու համար իրենց թշնամիներին, ինչպէս որ կը կա-

12 մենան: Այս հրովարտական պարճեմները թող ցոյց տրուելով
կարդացունեն իմ թագաւորութեան մէջ՝ բոլորի աչքի առաջ. ով-
քեր պատրաստուել էին կոտորելու հրեաներին, թող այս օրը
13 կոտորեն նրանց թշնամիներին: Ողջ լինէք»: Սուրհանդակ-
ները ելան փութով կատարելու թագաւորի կարգադրութիւնը:
Նրանմանը գրուեց եւ դրուեց Սուսա քաղաքում: Եւ այն օրերին,
14 երբ քեղի ունեցաւ այս բանը, Մուրթէի դուրս ելաւ թագաւորի
մօտից: Նա հագել էր արքայական պարմունճանը, գլխին ոսկի
պսակ ունէր եւ բեհեզից ու ծիրանուց թագ: Ուլքեր Սուսա քա-
15 ղաքում էին, տեսան եւ շար ուրախացան: Նրեաների համար
16 մեծ լոյս ծագեց, եւ նրանք շար ուրախացան: Բոլոր քաղաք-
ներում ու գաւառներում, ուր կարդում էին արքունի հրամաննե-
րը, խնդութիւն եւ ուրախութիւն էր լինում նրանց համար: Նե-
թանոսներից շարերը հրէութիւն էին ընդունում եւ թլփարւում
հրեաների ահի պարճառով:

9 Տասներկուերորդ ամսին, որ Ադարն ամիսն է, նրա տասն-
երեքերորդ օրը եկաւ հասաւ արքունիքից գրուած հրովարտա-
կը: Այդ նոյն օրը կոտորում էին նրանք, որոնք միահամուռ
2 հակառակուել էին հրեաներին: Նրանցից ոչ մէկը ամենեւին
չէր ընդդիմանում հրեաներին, քանզի վախենում էին նրան-
3 ցից՝ այն պարճառով, որ նրանց նախարարների վրայ կար-
գուած իշխանները, կուսակալները եւ արքունի պաշտօնեանե-
րը պարւում էին հրեաներին, քանի որ Մուրթէի ահը կար
4 նրանց վրայ: Արքայի հրովարտակով իր ամբողջ թագաւորու-
թեան մէջ Մուրթէի անունը յիշարակելու հրաման էր տրու-
5 ած: Սուսա քաղաքում հրեաները կոտորեցին մօտ հինգ հա-
6 ռիւր մարդ. Փարակնին եւ Նեստէնին, Դոփոնին եւ Փազգային,
7 Փարդաթային եւ Բարէային, Սարաբաքային եւ Մարմասիսին,
8, 9 Արուփէսնին, Արսէսնին եւ Արբույթեթանին, որոնք որդիներն
էին հրեաների թշնամի Նամանի, որը Բերգէի որդի Ամադո-
թի որդին էր: Այն օրը նրանք ոչինչ չյափշտակեցին: Ար-
10 քային ներկայացրին Սուսա քաղաքում կոտորուածների թի-
11 ւը: Արքան ասաց Եսթերին. «Նրեաները Սուսա քաղաքում
հինգ հարիւր մարդ են կոտորել. իսկ ի՞նչ ես կարծում, քա-
ղաքից դուրս ինչքա՞ն աւելի շար մարդ կոտորած կը լինեն:
12 Արդ, է՛լ ինչ ես կամենում, որ անեմ քեզ համար»: Եսթերն ա-
սաց արքային. «Թո՛ղ արքան հրեաներին թոյլ տայ, որ վաղն էլ

այդպէս անեն, որ նրանք կախեն Նամանի որդիներին»։ Ար- 13
քան հրաման փութեց այդպէս անել. Նամանի որդիների մար-
մինները դուրս բերել եւ քաղաքում գտնուող հրեաների մօտ
կախաղան հանել։ Ադար ամսի փասնչորսերորդ օրը հրեանե- 14
րը հաւաքուեցին Մուսայում ու կոփորեցին երեք հարիւր մարդ,
բայց որեւէ բան չյափշտակեցին։ Իսկ նրա թագաւորութե- 15
ան այլ վայրերում մնացած հրեաները հաւաքուեցին ու օգնում
էին միմեանց։ Նրանք իրենց հանգիստ ու ապահով զգացին
իրենց դէմ պատերազմողներից, որովհետեւ նրանցից կոփո-
րեցին մօտ հինգ հազար հոգու. Ադար ամսի փասնչերեքին եւ 16
ոչինչ չյափշտակեցին։ Նոյն ամսի փասնչերեքերորդ օրը նրանք
հանգստացան եւ այդ օրը հռչակեցին հանգստեան օր, խնդու-
թեան եւ ուրախութեան օր։ Մուսա քաղաքի հրեաները հա- 17
ւաքուեցին փասնչորսերորդ օրը, բայց չհանգստացան. նրանք
փասնհինգերորդ օրը հռչակեցին ցնծութեան եւ ուրախութե-
ան օր։ Այս պատճառով էլ ամբողջ երկրում եւ բոլոր գաւառ- 18
ներում հրեաներն ուրախութեան փօն են անում Ադար ամսի
փասնչորսերորդ օրը, որպէս բարութեան եւ ուրախութեան օր։
Նրանք նուէրներ են ուղարկում իրար՝ ամէն մարդ իր ընկերո-
ջը։ Իսկ մայրաքաղաքներում ապրող բնակիչներն Ադար ամ-
սի փասնհինգերորդ օրը նոյնպէս փօնում են, որպէս բարու- 19
թեան եւ ուրախութեան օր։ Մուրթէն այս դէպքերը գրի ա-
ռաւ յիշատակարանների մատենաներում եւ ուղարկեց Արտա-
շէս արքայի իշխանութեան փակ գտնուող մօտիկ ու հեռաւոր
հրեաներին, որպէսզի այս օրերը՝ Ադար ամսի փասնչորսը եւ 20
փասնհինգը, իբրեւ կարգ, հաստատեն ուրախութեան փօնի օ-
րեր, որովհետեւ այս երկու օրերին հրեաները հանգիստ գտան
իրենց թշնամիներից։ Դա Ադար ամսին էր, երբ նրանց սու- 21
գը դարձաւ ուրախութիւն, եւ վշտերը փոխուեցին խնդութեան։
Այդ օրերը դարձնել են խնջոյքի օրեր, ինչպէս նրանց գրել է 22
Մուրթէն, թէ ինչպէս Ամադոթի որդի Նաման Մակեդոնացին 23
պատերազմ էր փութել իրենց դէմ, թէ ինչքան նա վիճակ էր գցել
եւ օր նշանակել կոփորելու համար, կամ ինչպէս էր մտել ար- 24
քայի մօտ եւ ուզում էր Մուրթէին կախաղան հանել քալ, թէ
ինչքան չար գործեր էր ձեռնարկել հրեաների դէմ, թէ ինչքան
չարիքներ եկան լցուեցին ու բազմացան նրա մէջ, եւ թէ ինչպէս
ինքն ու իր որդիները հանուեցին կախաղան։ Սրա համար էլ 25

սհա այս օրերը կոչունեցին փութիմի օրեր, որովհետեւ, ըստ այս հրովարտակի խօսքերի, ժամանակը իրենց բարբառով կոչում է փութիմ: Այն, ինչ որ այդ ժամանակ կատարուեց նրանց հետ, եւ ինչ որ եղաւ նրանց, Մուրթբէն հասարարեց որպէս կարգ: 26 Նրեաները դա ընդունեցին եւ յանձն առան. նրանք սովորեց–
27 նում էին նաեւ իրենց որդիներին ու նրանց յետնորդներին, որ–
պէսզի նրանք սերնդից սերունդ չփոխեն յիշարակի այդ ամիսն ու օրերը, քաղաքներում եւ գաւառներում քօնեն պահոց այդ
28 օրերը, եւ նրանց յիշարակը չպակասի սերնդից սերունդ: Ա–
մինադաբի դուստր Եսթերը, նաեւ հրեայ Մուրթբէն գրեցին եւ
հասարարեցին այս հրովարտակը, որպէսզի միշտ պահպանուի
29 այդ քօնը: Մուրթբէն ու Եսթերն առանձին–առանձին ընդունե–
ցին այս կարգը, ուխտ արեցին եւ կատարեցին իրենց խորհուր–
30 դը: Եսթերը երդումով հասարարեց այդ կարգը յաւիտենական
ժամանակների համար, եւ այն գրուեց յիշարակարանների մա–
րեանում:

10 Արարաշէս թագաւորը գրեց ծովի եւ ցամաքի վրայ իր ունե–
2 ցած իշխանութեան, իր հօգորութեան, իր քաջութեան, իր մե–
ծութեան եւ իր թագաւորական փառքի մասին: Ահա այդ բոլորը
գրուած է պարսիկների եւ մարերի յիշարակարանների մարե–
3 աններում: Այնպէս գրուած է նաեւ, որ Մուրթբէն Արարաշէսից
իշխանութիւն էր ստացել, մեծ էր նրա թագաւորութեան մէջ,
հրեաներից փառաւորուած ու սիրուած եւ կատարուած դէպ–
4 քերը պարմում էր իր ամբողջ ազգապոհմին: Նա ասում էր,
5 թէ՛ «Աստուծոց եղաւ այս բանը»՝ յիշելով այս դէպքերի մասին
իր քննած երագը, քանի որ դրանից մի բան անգամ զանց չե–
6 դաւ: Նա քննել էր մի փոքրիկ աղբիւր, որ մեծ գետ էր դարձել,
քննել էր լոյս, արեւ եւ շար ջուր: Գետը Եսթերն է, որի հետ
7 ամուսնացաւ թագաւորը եւ նրան դարձրեց քիկին: Իսկ երկու
վիշապները, – ասում էր, – ես եմ եւ Նամանն ու այն ազգե–
8 ըր, որ ժողովուել էին՝ կորստեան մարմնելու հրեաների անունը,
9 որ Իսրայէլ է: Նրանք կանչեցին Աստուծոն ու ապրեցին. Տէրը
ապրեցրեց իր ժողովրդին. Տէրը մեզ փրկեց մեր բոլոր չարիք–
ներից: Աստուած հրաշքներ գործեց ու ցոյց քուեց իր մեծա–
մեծ հնարքները, որպիսիք երբեք չեն եղել հեթանոսների մէջ:
10 Այսպէս, Աստուած սքեղծեց երկու վիճակ՝ մէկն իր ժողովրդի,
11 միւսը բոլոր հեթանոսների համար: Այս երկու վիճակներն էլ

իրենց ժամին ու ժամանակին, դաբասարանի օրը եկան Ասս-
 ծու առջեւ՝ բոլոր հեթանոսների մէջ: Յիշեց Ասսուած իր ժո- 12
 դովորդին եւ արդարացրեց իր ժառանգութիւնը: Ադար ամսի 13
 այս օրերը՝ փասնչորսերորդ օրը եւ նոյն ամսի փասնհինգե-
 րորդ օրը թող փօն լինեն նրանց համար, թող ժողովուրդը լի-
 նի ցնծութեան եւ ուրախութեան մէջ՝ Ասսծու առջեւ, եւ թող
 այդպէս լինի յաւիտեան, սերնդից սերունդ, Իսրայէլի ժողովորդի
 մէջ:

Պարզմէտսի եւ Կլեոպասրայի թագաւորութեան չորրորդ 11
 փարում ղեւրացի քահանայ Դոսիթեսը եւ նրա որդի Պարզմէ-
 տը փօների կարգի մէջ մուծեցին այս փօնը՝ փութիմեանը, որը
 գրուած է ազնուական հրովարտական եւ կոչում է Պարզմէտսի
 որդի Լուսիմաքոսի անունով, այն, որ Երուսաղէմում է: Ար- 2
 փաշէս մեծ արքայի թագաւորութեան երկրորդ փարում, առա-
 ջին օրն Ադար ամսի, որ հայերէն Արեգ ամիսն է, երազ փեսաւ
 Մուրթթէն՝ Բենիամինի ցեղից մի հրեայ մարդ, որ որդին էր Յա-
 յիրի, սա՝ Սեմէի, եւ սա՝ Կիսէի: Մուրթթէն բնակում էր Սուսա 3
 քաղաքում, մեծ մարդ էր եւ հաւաքարիմ պաշտօնեայ թագա-
 տրի փան բոլոր գործերի վրայ: Նա այն գերինից էր, որոնց 4
 Բաբելոնի Նաբոլքոդոնոսոր արքան Երուսաղէմից գերևարել էր
 Նրէասարանի արքայ Յեքոնիայի հետ միասին: Այս է այն երա- 5
 գը, որ նա փեսաւ. երագում նա լսում էր ալեկոծութեան, որո-
 փի եւ երկրաշարժի ձայն. երկրի վրայ մեծ խառնաշփոթութիւն
 էր: Եւ ահա երկու շաբաթ մեծ վիշապներ ելնում էին իրար դէմ՝ 6
 պապրասաք կռուելու: Նրանցից լսուեց մի բարձր ձայն, եւ 7
 նրանց այդ ձայնից բոլոր ազգերը պապրասաքուեցին պապե-
 րագմի, որպէսզի կռուեն մի արդար ազգի դէմ: Դա խաւարի 8
 ու մթի օր էր, փառապանքի ու նեղութիւնների օր, իսկ երկ-
 րի վրայ մեծ խառնաշփոթութիւն էր: Խռովքի մարմուռեց ամ- 9
 բողջ արդար ազգը՝ իր վրայ հասնող չարիքների պապճառով
 եւ պապրասաքուեց կործանման: Նրանք կանչեցին Ասսծուն:
 Նրանց ձայնից՝ ինչպէս փոքրիկ աղբիւրից, առաջացաւ մի մեծ 10
 ու յսրակ գետ: Արեգակը ծագեց, խոնարի մարդիկ բարձրա-
 ցան եւ ոչնչացրին սնափառներին: Մուրթթէն զարթնեց այս 12
 երագից, մփածեց, թէ ինչ էր խորհել Ասսուած անել. նա երա-
 գը պահում էր իր սրբում, եւ իր ամբողջ հոգով ցանկանում էր
 իմանալ, թէ ինչ կը լինի երագը, որ ինքը փեսաւ այդ գիշեր:

12 Մուրթբէն մնաց ապարանքում թագաւորի երկու ներքինիներին՝ թագաւորի պալատի պահապաններ Դաբիթի ու Թառայի
 2 հետ միասին: Երբ Մուրթբէն իմացաւ ներքինիների միտքը եւ պարզեց նրանց սրտի ցանկութիւնը, թէ նրանք պապրաստուել են ձեռք բարձրացնել Արտաշէս թագաւորի վրայ, արքային
 3 զեկուցեց նրանց մտադրութիւնների մասին: Թագաւորը հարցաքննեց երկու ներքինիներին, եւ նրանք ամեն ինչ խոստովանեցին
 4 նրան: Թագաւորն այս դէպքերի մասին գրեց յիշատակարաններում: Մուրթբէն եւս գրեց այս դէպքի մասին: Թագաւորը Մուրթբէին հրամայեց մեծ զգուշութեամբ առաւել եւս
 5 հոգաբար լինել թագաւորի փան նկատմամբ եւ նրան պարզելներ փութեց: Ամադոթի որդի Բոկեցի Նամանը, որը պապի ունէր արքայի առաջ, կամեցաւ ներքինիների համար չարչարել Մուրթբէին ու նրա ժողովրդին:

13 «Ես՝ մեծ արքայ Արտաշէսը, գրում եմ այս հրամանը ձեզ, որ Նոկաստանից մինչեւ Եթովպիայի կողմերում էք, իշխաններիդ եւ պետերիդ, ձեր հպարակներին եւ իմ այս ամբողջ
 2 երկրին: Կամենալով ո՛չ թէ իմ իշխանութեան յարուցած ահով հպարտանալ, այլ քաղցրութեամբ ու խոնարհութեամբ կառավարել, որպէսզի նրանք, որ հնազանդ են, աներկիւղ եւ միշտ ապահով կեանք ունենան, եւ իմ թագաւորութիւնը խաղաղութեամբ մնայ մինչեւ իմ երկրի ծայրամասերը, ինչպէս նաեւ վերահաստատելու համար բոլոր մարդկանց ցանկալի խաղաղութիւնը, եւ հարցրի իմ խորհրդակիցներին, թէ ինչպէս կարելի է գլուխ բերել այս ամէնը: Եւ Նամանը, որի իմաստութիւնը, անփոփոխ հոգածութիւնը, հաստատուն հաւատարմութիւնը յայտնի է, եւ որով նա արժանացել է իմ երկրորդ
 3 աթոռակցութեանը, մեզ ցոյց փութեց, որ ամբողջ աշխարհի ազգերին խառնուած է մի դժնդակ, օրինազանց ժողովուրդ, որ ընդդիմանում է թագաւորներին, չի լսում նրանց, մերժում է նրանց հրամանները, որոնք մեր կողմից սահմանուած ու հաստատուած են եւ պարտադիր են մեր իշխանութեան համար:
 4 Արդ, միայն այս ազգն է, որ իր բոլոր ցեղերով հակառակ է միւս ազգերին, բոլոր մարդկանց եւ մերժում է օտար օրէնքներն ու կարգերը: Նրանք վաղ մարդիկ են ու մեր օրէնքներին հակառակ, նրանց ձեռքով են կատարում բոլոր չարիքները, նրանք մեր թագաւորութեան թշնամիներն են: Այժմ որո-

շում եւ այդ մասին ազդարարում ենք մեր այս գրով՝ հասարա-
 փուած մեր եւ մեր գործերի կառավարիչ ու թագաւորութեան
 երկրորդ հայր Նամանի կողմից, այս փարուայ փասնէրկուե-
 րորդ ամսի՝ Ադար ամսի չորրորդ օրը թշնամու սրով իսպառ
 ոչնչացնել բոլոր հրեաներին, կանանցով ու որդիներով հան-
 դերձ, առանց գթալու եւ խնայելու: Թող նրանք այս փարի 7
 չարաչար մահով մէկ օրում դժոխք իջնեն: Միայն այդ ժամա-
 նակից, այդ գործերը կապարելուց յետոյ խաղաղութիւն կը լինի
 մեզ»: Նրովարփակի պարճէնները գրուեցին եւ փարածուեցին 8
 բոլոր գաւառներում: Երբ հրապարակուեց այս հրամանը, բո-
 լորն սկսեցին պափրասփուել այդ օրուան: Այդ լուրերն արագ
 հասան նաեւ Սուսա քաղաք: Մինչ թագաւորն ու Նամանը ի-
 րենց մագերը յարդարած զուարճանում էին, ամբողջ քաղաքը
 խռովութեան մէջ էր: Մուրթէն թախանձագին աղաչեց Տիրո-
 ջը՝ մտաբերելով եւ յիշելով Տիրոջ փառաւոր գործերը: Նա ա-
 սաց. «Տէր Աստուած, Թագաւոր Ամենակալ, քո հրամանին է 9
 սպասում ամէն ոք, ոչ ոք չի կարող ընդդիմանալ քեզ, եթէ դու
 կամենում ես ապրեցնել քո ժողովրդին՝ Իսրայէլին, որովհետեւ 10
 դու, Տէր, ստեղծեցիր երկինքն ու երկիրը եւ բոլոր սքանչելիք-
 ները. դու փրկում ես ամէն բանի վրայ, եւ ոչ ոք չի կարող 11
 հակառակ լինել քո տէրութեանը. դու գիտես ամէն ինչ. որով- 12
 հետեւ ես ո՛չ հպարտութիւնից, ո՛չ ամբարտաւանութիւնից եւ ո՛չ
 էլ թշնամանքից ելնելով չերկրպագեցի ամբարտաւան Նամա-
 նին: Մինչդեռ ես հաճոյքով կը կամենայի համբուրել նրա ուր- 13
 քերի զարշապարները Իսրայէլի այս փան փրկութեան համար:
 Բայց ես այս բանն արեցի, որպէսզի փառք չլիար մարդ արա- 14
 րածին, այլ միայն քեզ՝ ճշմարիտ Աստծուդ. ես չեմ երկրպագի
 որեւէ մէկին, այլ միայն քեզ՝ իմ Տիրոջը. ես դա չարեցի ամբար-
 փաւանութեամբ: Արդ, Աբրահամի Տէր Աստուած, դու խնայիր 15
 քո ժողովրդին, քանզի մեր դէմ բարձրացել են ապականիչները,
 որովհետեւ ցանկանում են կորսփի մատնել քո սկզբնական ժա-
 ռանգութիւնը: Մի՛ անտեսիր քո բաժինը, որ դու ինքդ փրկե- 16
 ցիր Եգիպտացիների երկրից: Լսիր, Տէր, իմ աղօթքի ձայնը 17
 եւ քաւի՛չ եղիր քո ժառանգութեանը, մեր սուգն ուրախութեան
 փոխիր, որպէսզի մենք՝ ապրողներս, օրհնենք քո մեծ անու-
 նը, Տէր: Մի՛ ապականիր այն բերանը, որ օրհնում է քեզ»: Եւ 18
 բոլոր իսրայէլացիները, իրենց ամբողջ զօրութեամբ, կանչեցին

Տիրոջը, քանի որ մահը նրանց առջև էր:

- 14** Եսթեր գիկինը մեծ նեղութիւնների մէջ ապաւինել էր Տիրոջը: Նա վրայից հանեց թագաւորութեան փառքի զգեստները եւ հագաւ նեղութեան ու սգի քուրծ, զանազան թանկարժէք իւղերի ու խնկերի փոխարէն մոխիր ու աղբ լցրեց իր գլխին, իր մարմինը ենթարկեց ծանր չարչարանքների եւ իր մարմնի այն բոլոր մասերը, որ զարդարում էր ցնծութեան ժամանակ, ծածկեց իր մազերի գիսակներով: Նա բազում թախանձագին աղօթքներ մատուցելով՝ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն խնդրում էր եւ ասում. «Տէր իմ եւ Թագաւոր մեր, դո՛ւ միայն կարող ես օգնել ինձ՝ միայնակիս, ես քեզանից բացի ուրիշ օգնական չունեմ ինձ, քանզի իմ առջև մեծ վրանգ կայ: Ես իմ ծննդից ի վեր լսում էի իմ հայրենի ազգից, թէ դու, Տէր, բոլոր ազգերից ընտրեցիր Իսրայէլին եւ նրանց ազգաբոհմից՝ մեր հայրերին, իբրեւ յաւիտենական ժառանգութիւն քեզ, եւ նրանց համար արեցիր այն ամէնը, ինչ ասացիր»: Նա կրկին շարունակելով իր աղօթքը՝ այսպէս էր ասում. «Աստուած Աբրահամի, Աստուած Իսահակի եւ Աստուած Յակոբի, դու օրհնեալ ես յաւիտեան. հայրենի գրքերից ես լսեցի, Տէր, թէ դու Ենոքին այս երկրից փարար երկինք, ապաշխարութիւնից՝ դէպի յաւիտենական կեանք: Նայրենի գրքերից ես լսեցի, Տէր, թէ դու Նոյին փրկեցիր ջրհեղեղից: Նայրենի գրքերից ես լսեցի, Տէր, թէ դու Աբրահամին իր մարդկանց առջև թագաւորների մէջ փառք տուցիր: Նայրենի գրքերից ես լսեցի, Տէր, թէ դու Յովնանին կէտ ձկան մէջ կենդանի պահեցիր: Իմ հայրենի գրքերից ես լսեցի, Տէր, թէ դու երեք մանուկներին հնոցի կրակից փրկեցիր, իսկ Դանիէլին ապրեցրիր առիւծների գրի մէջ: Իմ հայրենի գրքերից ես լսեցի, Տէր, թէ դու Նրեաստանի Եզեկիա արքային, որ մահուան էր դարապարտուած, փրկեցիր, եւ երբ նա իր կեանքի համար արդօնում էր քեզ, ողորմեցիր նրան, շնորհ փութր ու նրա կեանքին աւելացրիր փասնիւնգ փարի: Իմ հայրենի գրքերից ես լսեցի, Տէր, թէ դու, երբ Աննան աղօթքներով ու պաղապանքով զաւակ էր խնդրում քեզանից, դու նրան, Տէր, շնորհեցիր մեծն Սամուէլին: Եւ այժմ, Տէր, մենք մեղք գործեցինք քո առջև, եւ դու մեզ մարնեցիր մեր թշնամիների ձեռքը այն բանի փոխարէն, որ մենք փառաւորեցինք նրանց աստուածներին: Արդար ես դու, Տէր: Բայց նրանք չբաւարարուեցին նրանով, որ մենք ծառա-

յում ենք իրենց, այլ իրենց ձեռքերը դրին իրենց կուռքերի վրայ՝ երդուելով վերացնել այն, ինչ սահմանել է քո բերանը, եղծանել 9 քո ժառանգությունը, փակել քեզ օրհնող բերանները, մարել քո Տան եւ քո սուրբ սեղանի փառքը, բացել ազգերի բերանները՝ 10 փառաւորելու համար իրենց աստուածներին, որ ոչնչություն են, փառաւորելու համար այս ժամանակի մարմնաւոր թագաւորներին: Արդ, Տէր Աստուած, քո ժառանգութեան վիճակը մի՛ 11 մաքնիիր նրանց ձեռքը, որ ոչինչ են, որպէսզի մեր կործանման վրայ ուրախութեամբ չցնծան, այլ շրջիր նրանց մտադրությունը իրենց իսկ վրայ եւ խայտառակիր նրան, ով ելել է մեր դէմ: Յիշիր, Տէր, եւ մի՛ անպեսիր մեզ մեր նեղութեան ժամանակ: 12 Դու, որ բոլոր թագաւորների Թագաւորն ես եւ պէրերի Տէրը, համարձակութիւն Կուր ինձ եւ իմ բերանում դիր դիւրին խօսքեր, որ շնորհ գրնեմ թագաւորի առաջ, շրջիր նրա սիրտը ապելութեամբ դէպի մեր թշնամին՝ կոտորելու համար նրան եւ նրա կամակիցներին: Իսկ մեզ փրկիր քո բարձր բազկով եւ 14 օգնիր ինձ՝ միայնակիս, որը, բացի քեզնից, ուրիշ օգնական չունի, Տէր: Տէր, դու բոլորի սիրտը գիտես եւ ճանաչում ես. ես ապեցի այս անօրէնների փառքը, զգուած եմ այս անթափառների անկողնուց եւ այս բոլոր օտար ստացուածքներից: Դու գիտես, 16 Տէր, իմ կարիքները, քանզի ինձ համար զարշելի է այս թագը, որ իմ գլխին է. սրանից զարշում եմ՝ ինչպէս կանանց ամսականի արնոտ լաթից, եւ չեմ կրում այն, երբ ներսում հանգստանում եմ: Զո աղախինը չկերաւ Նամանի սեղանից, եւ չփառաւորեցի թագաւորի գինարբուքը եւ չիմեցի կուռքերին զոհաբերուած նրանց գինուց: Այն օրից, ինչ քո աղախինը մտել է թագաւորի մօտ, մինչեւ այժմ, ուրախացել է միայն քեզանով, Տէր, Տէր Աստուած Աբրահամի: Աստուած, որ հօգր ես բոլորի վրայ, 19 լսիր մեր՝ անյոյսներիս ձայնը, փրկիր մեզ այն ձեռքերից, որ չարչարում են մեզ, ազապիր ինձ իմ երկիւղից եւ ապրեցրո՛ւ քո ժողովրդին՝ Իսրայէլին»:

Մուրթբէն, պատուիրելով, ասաց նրան, որ Եսթերը մտնի 15 արքայի մօտ, խնդրի նրանից եւ աղաչի ժողովրդի համար: «Յիշիր, - ասաց, - քո Կառապանքի օրերը եւ թէ ինչպէս 2 մեծացար իմ ձեռքերի մէջ, որովհետեւ Նամանը՝ արքայի երկրորդը, նրա հետ խօսել է մեզ մահուան մարմնելու մասին: Արդ, 3 Տէր Աստուած կ'աղաչես պաղապանքով եւ թագաւորիդ հետ

կը խօսես մեր մասին, որպէսզի մեզ փրկես այս մահուանից»:

4 Առնաթելը մտաւ Եսթերի մօտ եւ նրան ասաց այս բոլոր բանե-
 5, 6 րը: Եսթերն ասաց Առնաթելին. «Դու գնա՛ Մուրթթէի մօտ եւ
 ասա՛ նրան, թէ թագաւորութեան բոլոր ազգերը գիտեն, որ եթէ
 որեւէ փղամարդ կամ կին մտնի արքայի մօտ՝ ներքին սենեակը,
 առանց նրա կանչելու, փրկութիւն չկայ նրան. բայց ապրում է
 միայն նա, ում արքան մեկնում է իր ոսկի գաւազանը: Իսկ ես
 կանչուած չեմ մտնելու արքայի մօտ՝ ահա արդէն այս երեսուն
 7 օր է»: Երրորդ օրը, երբ նա վերջացրեց իր աղօթքը, հանեց
 իր վրայից սգոյ հանդերձը, հագաւ իր ծիրանի զգեստները եւ
 8 շաք գեղեցիկ դարձաւ: Նա կանչեց իր ամենափեսա եւ բոլորի
 փրկիչ Աստծուն, իր հետ վերցրեց իր սիրելի երկու նաժիշկ-
 9 ներին, որոնցից մէկը վեր էր բռնել նրա զգեստի քղանցքը,
 10, 11 իսկ միւսի ուսով նա գցել էր իր թելը: Նա ամօթահար՝ վա-
 խենում էր իր երիտասարդական գեղեցկութեան համար: Նրա
 երեսը գուարթ էր՝ սիրելու համար, բայց նրա սիրտը նեղուած
 12 էր ահից: Նա անցաւ ապարանքի բոլոր դռներով ու կանգնեց
 թագաւորի առջեւ: Թագաւորը նստել էր իր արքայական աթո-
 ռին ու հագել էր իր փառքի պափմունճանը, որն ընդելուզուած
 էր ոսկով, մարգարտով ու թանկարժէք քարերով, իսկ տեսքը
 13 խիստ ահաւոր էր: Թագաւորը վեր բարձրացրեց իր դմբը, որ
 վառում էր փառքով, եւ նայեց: Տիկինը շփոթուեց, փոխեց իր
 գոյնը, թուլացաւ եւ թեքուեց իր առջեւից գնացող նաժիշկի վրայ:
 14 Աստուած թագաւորի հոգին շրջեց դէպի հեզութիւն. թագաւո-
 րը շտապ վեր կացաւ, մեծ երկիւղով արագ իջաւ իր աթոռից
 եւ փիկնոջն առաւ իր գիրկը, կանգնեցրեց նրան: Նա աղա-
 15 չում, մխիթարում էր նրան մեղմ խօսքերով եւ ասում. «Քեզ
 ի՞նչ է եղել, Եսթեր՝ փիկին, ես քո եղբայրն եմ, համարձակ ե-
 16 դիր, չեն մեռնի. քանի որ իմ եւ քո հրամանները նոյնն են.
 17 մօտեցիր, վերցրո՛ւ ոսկի գաւազանն ու դիր քո՝ փիկնոջդ պա-
 18 րանոցի վրայ»: Ապա նա համբուրեց նրան ու ասաց. «Խօսիր
 19 ինձ հետ»: Եսթերն ասաց նրան. «Ես քեզ տեսայ, տէր, ինչ-
 պէս Աստծու հրեշտակ, եւ իմ սիրտը խռովուեց քո փառքի ա-
 20 հից, քանզի սքանչելի ես, տէր իմ, եւ քո երեսը լի է շնորհով»: Եւ
 21 մինչ նա խօսում էր նրա հետ, երկրորդ անգամ թուլացած
 22 ընկաւ թագաւորի ահից: Թագաւորն ու նրա բոլոր ծառանե-
 րը շաք անհանգիստ էին. թագաւորի սպասաւորներն աղաչում

էին քիկնոջը: Թագաւորն ասաց. «Ի՞նչ ես կամենում, Եսթեր, եւ ի՞նչ է քո խնդրանքը. ճշմարիտ եմ ասում քեզ, եթէ խնդրես նոյնիսկ իմ թագաւորութեան կէտը, կ'ստանաս քեզ»:

Այս էր պարտէան այն հրովարտակի, որ կնքուած էր թա- 16
գաւորի մարտնչով. Ես՝ մեծ թագաւոր Արտաշէտը, ողջու- 2
նում եմ ձեզ, որ Նոդկասարանից մինչեւ Եթովպիայի կողմերում
էք, հարիւր քսանեօթը գաւառների նախարարներիդ եւ իշխան-
ներիդ, ձեզ, որ մեր մարքի եւ մեր սրտի մէջ էք: Շապերը, 3
որ շապ անգամ իրենց բարերարների քաղցր վերաբերմուն-
քի շնորհիւ յաճախակի պարիւնների են արժանացել, չափից
աւելի մեծամարացան իրենց խորհուրդներով: Նրանք ոչ մի- 4
այն աշխարհում են մեր հպարակներին չարչարել, այլ իրենց
յանդգնութեամբ չեն կարողանում հանդուրժել նաեւ մեծերին
եւ մեքենայութիւններ են նիւթում իրենց բարերարների հան-
դէպ: Այդպիսով նրանք ոչ միայն վերացնում են մարդկան- 5
ցից երախտագիտութիւն սրանալու հնարաւորութիւնը, այլ-
եւ յղիանալով ու գոռոզամարանալով՝ ուզում են անհնարին
գովասանքներ ստանալ: Նրանք չգիտեն, որ այդ ամենի վերա-
բեւոյժը յաւերժական Աստուածն է: Նրանք արելի չարութեամբ
կարծում են, թէ կը խուսափեն դատաստանից: Շապ անգամ 6
շապերը, որ իշխանութեան են նշանակուած եւ որոնց գործ է
վստահուած, իրենց համար հանգստութիւն ու մխիթարութիւն
են համարում անմեղ արիւն թափելը: Դրա համար էլ այդպի- 7
սի մէկը կրեց իր արժանի պարիժը, որը, չարականութեամբ
եւ արելութեամբ, առանց խորհելու մեզ մօտ ամբաստանեց
նրանց, ովքեր պարտուի են արժանացել մեր կողմից: Իսկ 8
այժմ պէտք է առաւել զգոյշ լինել, քան նախորդ անգամ, ինչ-
պէս սովորեցրինք ձեզ, որովհետեւ այն անգամ գրուեց մի-
այն այդպիսի մարդկանց մասին եւ ոչ թէ նրանց արած գոր-
ծերի, մարդիկ, որոնք անարժանաբար հզօրացել էին իրենց
ժառանգած իշխանութեամբ: Արդ, նայելով թագաւորութե- 9
անս, այնպէս արեք, որ այն լինի առանց խռովութեան, քանի
որ մենք բոլոր մարդկանց շնորհեցինք ապրել խաղաղութե-
ամբ: Այժմ վերադարձէ՛ք նոյն վիճակին. թող մերժուի նա- 10
խորդ հրամանը. հարկաւոր է հեզութեամբ ու խաղաղութե-
ամբ ընդառաջել եւ ոչ ինչպէս Ամադոթի որդի Նաման Մա- 11
կեդոնացին, որը իսկապէս օտար լինելով պարսից զարմին եւ

12 այն քաղցր վերաբերմունքին ու մարդասիրութեանը, որ ունենք բոլոր ազգերի նկատմամբ, եւ որոնք խիստ արեւի, մերժելի եւ խորթ էին նրա համար այն աստիճան, որ, թէեւ նա կոչուեց մեր աթոռակիցը, որին երկրպագում էին բոլորը, որ մեր իշխանութեան փակ են, եւ որին պատուեցինք մեր երկրորդ

13 աթոռին նստեցնելով, բայց նա իր ամբարտաւանութեան մէջ չհանդարտուեց, ջանաց մեքենայութիւն նիւթել՝ հեռացնելու մեզ

14 այս իշխանութիւնից եւ գրկելու հոգուց: Մեր փրկիչ ու երախտաւոր Մուրթէին եւ իմ թագաւորութեանը հաւասար չքնադ ու անարար Եսթեր փիկնանց փիկնոջը, իր ամբողջ ազգով հանդերձ, բազում զուր եւ դարարկ մեղքեր վերագրելով, նա

15 ցանկացաւ առանց պարճառի կործանել: Այս եղանակով նա մրաժում էր իմ պարսկական թագաւորութիւնը վերածել աւերի ու անապարհի եւ այն կրկին վերադարձնել մակեդոնացիներին:

16 Իսկ մենք փեսնում ենք, որ բազմահնար այդ սափակչի կողմից կոտորուելու մաքնուած հրեաների մէջ չարութեան որեւէ գործ չկայ, եւ նրանք արդար օրէնքներով ընթացող մարդիկ են:

17 Մրանք որդիներն են բարձրեալ, մեծ ու կենդանի Աստծու, որ մեր եւ մեր ազգի թագաւորութիւնը վարում է իր բարութեան եւ սիրոյ առաւորութեամբ: Արդ, լաւ կ'անէք, որ ոչինչ չձեռնարկէք ըստ այն հրովարտակի, որ Տամանի հրամանն է եւ ուղարկուած է ձեզ: Նա ինքնագլուխ է արել այդ բանը, դրա համար էլ նա Սուսա քաղաքի դռների մօտ իր ամբողջ ընտանիքով հանդերձ կախաղան է հանուել՝ վրէժի արժանի հապուցումն իր վրայ ընդունելով Ամենակալ Աստծուց, որը նրան արագ հապուցեց իր

20 դատաստանը: Այս հրովարտակի պարճէնը հանեցէք, դրէք փեսանելի փեղերում, փարածեցէք ամենայն հոգածութեամբ, որպէսզի հրեաները կապարեն իրենց օրէնքները: Արդ, թող նրանք քաջալերուեն, որովհետեւ ինչպէս նեղութեան ժամանակ նրանց չարչարում էին, թող նրանք այդպէս էլ հապուցեն իրենց թշնամիներին Ադար ամսի նոյն՝ փասներկուերորդ եւ փասներեքերորդ օրը. քանզի Ամենագոր Աստուած հէնց ինքը այդ ընտրեալ ազգի կործանման փոխարէն նրանց ուրախութիւն փութեց: Եւ դուք այժմ ձեր օրէնքով՝ ձեր փարեկան փօներին եւ նշանաւոր օրերին ուրախութիւն կ'անէք, որպէսզի, ինչպէս մինչեւ հիմա, այնպէս էլ սրանից յետոյ եւս փրկութիւն լինի մեզ եւ պարսիկներիս համար վաստակածներին, իսկ

կորսւրեան յիշարակ նրանց, ովքեր մեզ համար մահ էին նիւ-
թում: Բոլոր այն քաղաքներն ու գաւառները, որոնք չեն գոր- 25
ծի ըստ մեր այս խօսքերի, սրով, հրով եւ ցասումով պիտի ա-
ւերուն եւ դաւարկուն ոչ միայն մարդկանցից, այլեւ երկրի
գազաններից եւ թռչուններից, որոնք յաւիտեան պիտի թողնեն
եւ հեռանան դրանցից:

Յուդիթ

- 1 Մեծ քաղաք Նինուէում ասորեստանացիների թագաւոր Նա-
բուքոդոնոսորի թագաւորութեան փասներկուերորդ փարում,
2 փաքսադը: Այդ ժամանակ նա այնպէղ քաղաք կառուցեց եւ
եկրաքանցիների շուրջը կոփածոյ քարերով պարիսպ դրեց, ո-
րի լայնութիւնը երեք կանգուն էր, երկարութիւնը՝ վեց կանգուն.
նա պարսպի բարձրութիւնը եօթանասուն կանգուն արեց, իսկ
3 լայնութիւնը՝ յիսուն կանգուն: Քաղաքի դարպասների երկու
կողմերում հիմքերով ամրացրեց աշտարակներ, որոնց երկա-
րութիւնը հարիւր կանգուն էր, իսկ հիմքի լայնութիւնը՝ վաթսուն
4 կանգուն: Նա էլի դարպասներ դրեց, որպէսզի իր հրամանով
իր հզօր զօրքերը, զօրավարներն ու հետեւակները դուրս ելնեն:
Այդ դարպասների բարձրութիւնը եօթանասուն կանգուն էր,
5 լայնութիւնը՝ քառասուն կանգուն: Այն օրերին Նաբուքոդոնո-
սոր արքան պապերազմ սկսեց Արփաքսադ արքայի դէմ մի մեծ
6 դաշտում, որ Ռագաւի սահմանի մէջ է: Նրա մօտ հաւաքուե-
ցին լեռնակողմի բնակիչները եւ բոլոր նրանք, ովքեր բնակ-
ւում էին Եփրատ, Տիգրիս եւ Հիւդասա գետերի շրջակայքում եւ
եղիմացիների Արիոք արքայի դաշտում: Եւ շատ ժողովուրդներ
հաւաքուեցին Քիլոթի որդիների դէմ պապերազմ փալու հա-
7 մար: Ասորեստանացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան սուրհան-
դակներ ուղարկեց Պարսկաստանի բնակիչների եւ արեւմտեան
կողմի բնակիչների մօտ, նաեւ՝ Կիլիկիայի, Դամասկոսի, Լիբա-
նանի եւ բոլոր այն բնակիչների մօտ, որ բնակւում էին ծովե-
8 զերքի դէմյանդիման, նաեւ՝ նրանց մօտ, որ կարմէլացիների
ազգից էին, Գադաադից, Վերին Գալիլիայից, Եզրայէլի մեծ
9 դաշտից եւ բովանդակ Սամարիայից, նաեւ նրանց մօտ, որ
Սամարիայի քաղաքներում էին եւ Յորդանան գետի միւս կող-
մը, մինչեւ Երուսաղէմ եւ Բեւրան, մինչեւ Քելուս եւ Կադէս, ե-
10 գիպագիների գետը, Տափնաս եւ Ռամեսսէ, մինչեւ Գեսեմի
ամբողջ երկիրը, մինչեւ Վերին Մեմփիս եւ Տանիս, նաեւ՝ Ե-
գիպտոսի բոլոր բնակիչների մօտ, մինչեւ եթովպացիների սահ-
11 մանը: Երկրի բոլոր բնակիչները ապստամբելով արհամար-
հեցին ասորեստանացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի խօսքե-

որը եւ չյօժարեցին նրա հետ պատերազմի գնալ, որովհետեւ չվախեցան նրանից, եւ նրա սուրհանդակները նրանց առջեւ արհամարհուեցին ու խիստ անարգուեցին: Նաբուքոդոնոսորը սասարիկ բարկացաւ երկրի վրայ եւ այսպէս երդուեց իր թագա-
 տրութեան ու իր պթոռի վրայ. «Ես վրէժ պիտի առնեմ, – ասում է, – կիլիկեցիների լեռներից, դամասկացիներից եւ ասորես-
 րանցիներից ու իմ սրով պիտի ոչնչացնեմ Մովաբի բնակիչ-
 ներին, ամոնացիներին, ամբողջ Տրէասպանը, բոլոր եգիպտացիներին մինչեւ երկու ծովերի սահմանները»: Եւ փասնետթեն-
 րորդ փարոււմ նա պատրաստուեց եւ իր բովանդակ զօրութեամբ
 յարձակուեց Արփաքսադ արքայի վրայ, ուժեղացաւ իր պատե-
 րազմի մէջ եւ վերցրեց Արփաքսադի ամբողջ ռազմական ուժը՝
 նրա բոլոր երիվարները, բոլոր գէնքերը, նրա կառքերը, փիրեց
 նրա քաղաքներին, հասաւ մինչեւ Եկբափան, գրաւեց նրա աշ-
 փարակները, քանդեց ու ւտեց նրա հրապարակները եւ նրա
 գեղեցկութիւնը նախապիւնք դարձրեց նրա համար: Նաբուքո-
 դոնոսորը բռնեց Արփաքսադին Ռագաւի սահմանի վրայ եւ իր
 սրով սպանեց նրան. նա այնպէտից յետ դարձրեց իր զօրքե-
 րը նրա հետ եկած բազմաթիւ այլազգիների հետ միասին: Եւ
 այնպէտ ինքն ու իր զօրքը հարիւր քսան օր հանգստութեան եւ
 ուրախութեան մէջ էին:

Տասնութերորդ փարոււմ, առաջին ամսի փասներկուերորդ օ-
 րը Նաբուքոդոնոսորը իր զօրքերի հանդէսն արեց եւ նրանց
 հետ մրաժում էր վրէժ առնել ամբողջ երկրից: Նա կանչեց իր
 բոլոր մեծամեծներին եւ իր կուսակալներին ու նրանց յայտնեց
 իր մրադրութիւնները: Նա իր բերանով, ի լուր զօրականների,
 յայտնեց այն բոլոր չարիքների մասին, որ պիտի բերի երկ-
 րի դէմ: Նրանք, պատրասխան փալով, ասացին. «Թագաւորին
 հակառակ ամէն մարդ կը սպանուի, նաեւ՝ նա, ով չի հնազան-
 դուի նրա հրամաններին»: Եւ երբ ասորեսրանցիների Նա-
 բուքոդոնոսոր արքան կատարեց իր մրադրութիւնները, կան-
 չեց իր բոլոր զօրքերի սպարապետ Նոդոփեռնէսին եւ ասաց
 նրան. «Այսպէս է ասում մեծ արքան, այս ամբողջ երկրի փե-
 րը. ահաւասիկ դու դուրս կ'ելնես իմ մօտից եւ կ'ընտրես ու կը
 վերցնես քեզ հետ նրանց, ովքեր վստահ են իրենց հզօրութե-
 ան վրայ. հարիւր քսան հազար հետեւակ եւ փասներկու հազար
 հեծեալների մեծաքանակ բազմութիւն: Դու կը գնաս արեւմտե-

- ան կողմը, որովհետեւ նրանք անպետեցին իմ հրամանները: Նրանց կը պապուիրես, որ հող ու ջուր պապրասպեն, եւ ես զայրոյթով նրանց վրայ կը դիմեմ, իմ զօրքերով ամբողջ երկրի երեսը կը ծածկեմ, ուրքի կոխան կը դարձնեմ այն, եւ նրանք կը մաքնուեն կողոպուտի իմ բոլոր զօրքերի կողմից: Նրանց ձորերն ու կիրճերը կը լցուն իրենց վիրաւորներով, գետերը կը յորդեն նրանց արիւնից, եւ ես երկրի բոլոր ծայրերից սկսած նրանց գերութեան կը փանեմ: Իսկ դու կ'ելնես, ինձ համար կը փրկես եւ կը պաշարես նրանց սահմանները, յետոյ իրենք կը յանձնուեն քեզ, եւ դու նրանց կը պահես ինձ համար մինչեւ այն օրը, երբ ես կը դափապարպեմ ու կը կշտամբեմ նրանց:
- 6 Իմ աչքը չի խնայի նրանց, ովքեր անպետեցին ինձ, երբ ես ասում էի, թէ՝ «Մահուան կը մաքնեմ ձեզ եւ կողոպուտի՝ ձեր ամբողջ երկիրը»: Ահա կենդանի եմ ես իմ զօրութեամբ, ասացի եւ կ'անեմ այն ամէնը, ինչ իմ կամքն է: Եւ դու ոչ մի բանով զանց մի՛ առ այն հրամանը, որ փութ քեզ, այլ՝ խստօրէն կաքարի՛ր այն բոլորը, ինչ ասացի քեզ եւ մի՛ դանդաղիր անել
- 7 այդ»: Հողովեռնէսը ելաւ իր փրոջ մօտից, իր մօտ կանչեց Ասորեստի բոլոր իշխաններին եւ զօրապետերին. պապերագմի համար նա նրանցից ընտրում եւ հաշում էր այրեր ինչպէս իր փէրն էր հրամայել իրեն. հարիւր քսան հազար աղեղնաւոր,
- 8 քսան հազար հեծելազօրայիններ: Նա նրանց դասաւորեց ու պապրասպեց՝ ճակատելու համար պապերագմուն: Նա վերցրեց մեծ քանակութեամբ ուղտեր եւ գրասպներ՝ կահկարասի բարձելու համար, նաեւ անթիւ ոչխարների հօտեր, արջառներ
- 9 եւ այծերի երամակներ՝ զօրքը կերակրելու համար: Ճանապարհի համար բոլորին պաշար փութեց, նաեւ՝ թագաւորական
- 10 փնից՝ մեծաքանակ ոսկի եւ արծաթ: Ինքն ու իր ամբողջ զօրքը պապերագմի ելան, որպէսզի նախապապրասպեն թագաւորին՝ դուրս գալու եւ երկրի արեւմտակողմի ամբողջ երեսը ծածկելու մարտակառքերով, երիվարներով եւ ընտիր հետեւակով: Նրանք, ովքեր խառնուել էին նրա զօրքերին, նման էին մորեխի պարսի եւ երկրի աւազի, որովհետեւ թիւ չկար նրանց
- 12 բազմութեանը: Նրանք գնացին Նինուէ քաղաքից, երեք օրուայ ճանապարհ անցնելով հասան Բեկեղիթի դաշտը եւ բանակ դրեցին Վերին Կիլիկիայի ձախակողմում գտնուող լեռան մօտ: Հողովեռնէսը վերցնելով իր բովանդակ զօրքը, հեծեալ-

ները, հեպեուակը, զենքերն ու կառքերը՝ զնաց դէպի լեռնակողմը: Նա գրաւեց Փուլն ու Լուրը, ոչնչացրեց եւ աւարի մար- 13
նեց Ռամասի եւ Իսմայէլի ցեղերին, որոնք բնակուում էին անապարում, Քիլոնի հարաւակողմում: Անցաւ Եփրատ գետը, 14
անցաւ միջագետքով եւ կործանեց Աբրոնի ձորից մինչեւ ծովի սահմանը գրնուող բարձրադիր քաղաքները: Վասնելով եւ 15
գրաւելով Կիլիկիայի սահմանները՝ նա կոտորեց բոլոր իրեն դիմադրողներին: Եկաւ մինչեւ Յափեթի հարաւակողմի սահմանը, որ Արաբիայի դիմաց է: Շրջափակեց Մադիամի բոլոր 16
որդիներին եւ հրոյ ճարակ դարձրեց նրանց բնակարաններն եւ վրանները, աւերեց, քանդեց նրանց հօտերի բոլոր գոմերը: Նա 17
ցորենի հնձի օրերին իջաւ Դամասկոսի դաշպը եւ հրոյ ճարակ դարձրեց նրանց հանդերն ու ագարակները, ոչնչացրեց նրանց հօտերն ու նախիրները, աւարի մարմնեց նրանց քաղաքները, կոտորեց նրանց մանուկներին եւ սրի բերան անցկացնելով՝ հարուածեց, սպանեց նրանց երիտասարդներին: Եւ ահ ու եր- 18
կիւղ ընկաւ Տիւրոսի եւ Սիդոնի ծովեզերքի բնակիչների մէջ, նաեւ Սուրի եւ Իւկիմի բնակիչների մէջ, նաեւ Յեմնանի բոլոր բնակիչների մէջ: Իսկ նրանք, ովքեր բնակուում էին Ազոպոսում եւ Ասկաղոնում, խիստ վախեցան նրանից:

Հողովեռնէսի մօտ ուղարկեցին պարգամատրներ՝ խաղա- 3
ղութեան խօսք ասելու համար: Նրանք ասացին. «Ահաւասիկ 2
մենք Նաբուքոդոնոսորի ծառաներն ենք եւ կանգնել ենք քո առջեւ. վարուիր մեզ հեպ ինչպէս հաճելի կը թուայ քեզ, որով- 3
հեպեւ ահա մեր փներն ու ցորենի բոլոր դաշպերը, հօտերն ու նախիրները, մեր ոչխարների բոլոր գոմերը քո աջքի առաջ են. վարուիր այնպէս, ինչպէս բարի կը թուայ քեզ, որովհետեւ ահա մեր քաղաքները եւ մենք՝ նրանց բնակիչները, քո ծառաներն ենք: Արի՛ մեր մէջ եւ վարուիր ինչպէս բարի կը թուայ քեզ»: Պարգամատրները եկան Հողովեռնէսի մօտ եւ նրան ասացին 4
այս խօսքերը: Հողովեռնէսն ու իր զօրքը իջան ծովեզերք. նա 5
նրա բարձրադիր քաղաքներում պահապաններ դրեց: Այդ քաղաքներից իր համար նա վերցրեց զինակից ընտիր մարդիկ: Այդ քաղաքները նրան դիմաւորեցին երգերով, պսակներով, 6, 7
ծնծղաներով եւ թմբուկներով: Հողովեռնէսը քարուքանդ ա- 8
րեց նրանց սահմանները եւ հապեց նրանց բոլոր անտառները: Նրան հրաման էր արուած խորպակել այդ երկրի ասպուած- 9

10 ներին, որպէսզի բոլոր ազգերն ու ժողովուրդները միայն Նա-
11 բուքոդոնոսորին պաշտեն եւ նրան աստուած անուանեն: Նա
եկաւ Եզրայելումի հանդիպակաց կողմը, որ մօտիկ էր բնակիչ-
12 ներին եւ դէմյանդիման Նրէաստանի մեծ սարին: Նա բանակ
դրեց Գայի ու Բիշանի միջեւ եւ այնպէղ մի ամիս մնաց՝ իր
զօրքի համար զինամթերք եւ պաշար հաւաքելու:

4 Երբ իսրայէլացիները եւ Նրէաստանի բնակիչները լսեցին
այն ամենի մասին, ինչ արեց ասորեստանցիների արքայի զօ-
րապետ Նոդոփեռնէսը ազգերին եւ հեթանոսներին, թէ ինչպէս
2 քանդեց եւ պղծեց նրանց բոլոր մեհեանները, խիստ վախե-
ցան նրանից եւ փազնապեցին Երուսաղէմի ու իրենց Ասործու
Տան համար, որովհետեւ այդ ժամանակ նոր էին վերադար-
ձել իրենց գերութիւնից, դեռ նոր էին հաւաքուել Նրէաստա-
նում եւ իրենց Տէր Ասործու սեղանը, սպասքը եւ Տունը նոր էին
3 սրբել պղծութիւնից: Նրանք մարդիկ ուղարկեցին Սամարի-
այի, Կոնոբէթորոնի, Բելմայի, Երիքովի, Քոքի, Սոմայի բոլոր
4 սահմանները եւ Սաղէմի հովիտները: Նրանք հասան եւ գրա-
ւեցին բոլոր բարձր լեռների գագաթները, պարսպեցին նրանց
մէջ գտնուող գիւղերը եւ պատերազմելու համար պաշար հա-
ւաքեցին, որովհետեւ այն ժամանակ նոր էին հնձուել նրանց
5 դաշտերը: Մեծ քահանայ Յովակիմը, որ այն օրերին Երու-
սաղէմում էր, գրեց Բեթիլուի եւ Եզրոմի, Դոթայիմին մօտիկ
դաշտի հանդիպակաց կողմում գտնուող Բեթոմեսթի բնակիչ-
6 ներին եւ ասաց. «Ելէք գրաւեցէ՛ք լեռնանցքի կողմը» (որովհե-
տեւ այնպէղ էր գտնուում մութքը դէպի Նրէաստան, եւ իրենց
համար հեշտ կը լինէր խոչընդոտել նրանց, քանզի կիրճերի
անցումներն այնքան նեղ էին, որ երկու մարդ կարող էին պա-
7 հել): Իսրայէլացիներն արեցին այնպէս, ինչպէս հրամայել
էին մեծ քահանայ Յովակիմը եւ Երուսաղէմում նստող Իսրա-
8 յէլի ժողովրդի ծերակոյտը: Իսրայէլի բոլոր փղամարդիկ ի-
րենց ամբողջ սրտով կանչեցին Տիրոջը եւ իրենք ու իրենց կա-
9 նայք խոնարհեցրին իրենց անձերը: Բոլոր պանդուխտներն
ու վարձկանները իրենց անասուններով հաւաքուեցին մի փեղ,
եւ արծաթով գնուած նրանց ծառաները քուրձ գցեցին իրենց
10 մէջքին: Երուսաղէմում բնակուող Իսրայէլի բոլոր փղամար-
դիկ իրենց կանանցով եւ երեխաներով Տիրոջ փաճարի առջեւ
ծնկի իջած աղաջում էին նրան, մոխիր էին ցանում իրենց գլխին,

Տիրոջ առջեւ հանում էին իրենց քրձերը, սրբութեան սեղանը ծածկում քրձով եւ միասին ամբողջ սրբով կանչում էին Իսրայէլի Աստծուն, որպէսզի իրենց որդիներին չմարնի յափշտակութեան, իրենց կանանց՝ աւարի եւ իրենց ժառանգութիւն մնացած քաղաքները՝ ոչնչացման, սրբութիւնը չմարնի պղծութեան եւ իրենց՝ հեթանոսների նախապիւնքին ու ծաղրին: Տէրը լսեց նրանց ձայնը եւ Կեսաւ նրանց նեղութիւնները: Ամբողջ Նրեապանի ու Երուսաղէմի ժողովուրդը շար օրեր պահեցողութեան մէջ էր Ամենակալ Տիրոջ սրբութիւնների առջեւ: Մեծ քահանայ Յովակիմը եւ Տիրոջ առջեւ կանգնած բոլոր քահանաներն ու Տիրոջ պաշտօնեաները քորձ էին հագել, մշտապէս զոհեր էին մատուցում, աղօթում եւ նուիրում ժողովրդի կամաւոր ընծաները: Նրանց գլխանոցների վրայ մոխիր կար: Նրանք իրենց ամբողջ սրբով կանչում էին Տիրոջը՝ օգնութեան գալու եւ բարիք անելու Իսրայէլի փանը:

Ասորեստանի զօրքերի զօրապետ Նոդոփեռնէսին պատմեցին, թէ իսրայէլացիները պատերազմի են նախապատրաստում, փակել են լեռնանցքները, պարսպապատել բարձր լեռների գագաթները, ծածուկ որոգայթներ լարել դաշտերում: Նոդոփեռնէսը խիստ զայրացաւ, կանչեց Մովաբի բոլոր իշխաններին, Ամոնի զօրապետներին, ծովեզերքի բոլոր նախարարներին եւ ասաց նրանց. «Դուք, ով քանանացիներ, յայրնեցէք ինձ, ով է այդ ժողովուրդը, որ բնակւում է լեռնակողմում, ի՞նչ քաղաքներ են, ուր բնակւում են նրանք, կամ ինչքա՞ն է նրանց զօրքերի բազմութիւնը, ի՞նչ է նրանց ուժը կամ զօրութիւնը, կամ ո՞վ է նրանց թագաւորը եւ նրանց զօրքերի առաջնորդը, եւ ինչո՞ւ նրանք փոխեցին իրենց միտքը, որպէսզի ինձ չդիմաւորեն, այլ գոռոզացան Արեւմուտքի բոլոր բնակիչներից աւելի»: Եւ ահա բոլոր ամոնացիների առաջնորդ Աքիորը ասաց նրանց. «Թող Կերը լսի իր ծառայի խօսքերը. ես քեզ կը պատմեմ ճշմարտութիւնն այդ ժողովրդի մասին, որ բնակւում է այդ լեռնակողմում եւ մօտիկ է քեզ. ոչ մի սուր խօսք դուրս չի գայ քո ծառայի բերանից: Այս ժողովուրդը քաղդէացիների ազգից է եւ առաջինը պանդխտեց Միջագետքից, որովհետեւ քաղդէացիների երկրում չկամեցաւ պաշտել իր հայրերի աստուածներին. նրանք դուրս եկան իրենց հայրենի երկրից եւ երկրպագեցին երկնքի Աստծուն, որին ճանաչում էին իբրեւ ճշմարիտ

Աստծու: Նրանք դուրս գալով՝ գնացին Միջագետք եւ այնպեղ պանդխտացին բազում օրեր: Իրենց Աստուածն ասաց նրանց, որ դուրս գան պանդխտութիւնից եւ հաստատուեն Քանանի երկրում: Նրանք բնակուեցին այնպեղ, հարստացան ոսկով, արծաթով եւ բազում անասուններով: Նրանք իջան Եգիպտոս, որովհետեւ քանանացիների երկրում սով եղաւ: Այնպեղ պանդխտացին այնքան ժամանակ, քանի դեռ կարող էին սնուել, այնպեղ խիստ բազմացան, եւ թիւ չկար նրանց ազգին: Նրանց վրայ յարձակուեց եգիպտացիների արքան, նրանց գցեց ծառայութեան տակ՝ չարչարելով եւ հարկադրելով նրանց աղիւսներ պատրաստել: Նրանք կանչեցին իրենց Աստծուն, եւ Աստուած հարուածեց Եգիպտացիների երկիրը անբուժելի աղէտներով: Եգիպտացիները նրանց հալածեցին իրենց երկրից: Աստուած ցամաքեցրեց Կարմիր ծովը նրանց առջեւ եւ նրանց բերեց դէպի Սինայի ճանապարհը, դէպի Կադէս-Բառնա. սրանք աւապարի բոլոր բնակիչներին փեղսահանեցին, բնակեցրին ամորհացիների երկրում եւ իրենց զօրութեամբ կոտորեցին բոլոր եսեբոնացիներին: Անցան Յորդանան գետը ու ժառանգեցին ամբողջ երկիրը, իրենցից քշեցին հեռացրին քանանացիներին, փերեզացիներին, յեբուսացիներին, սիւքեմացիներին, բոլոր գերգեսացիներին եւ երկար օրեր բնակուեցին այդ երկրում: Քանի դեռ նրանք իրենց Աստծու առջեւ չէին մեղանչել, նրանց հետ էր բարիքը, որովհետեւ Աստուած, որ ասում է անիրաւութիւնը, նրանց հետ էր: Եւ երբ իրենք հեռացան Աստծու պապուիրած ճանապարհից, կոտորուեցին բազմաթիւ պատերազմների մէջ եւ գերուեցին օտար երկիր, որ իրենցը չէր: Իրենց Աստծու փաճարը կործանուեց ու իրենց քաղաքները մաքնուեցին իրենց թշնամիների ձեռքը: Այժմ նրանք դարձի են եկել դէպի իրենց Տէր Աստուածը: Նաւաքուեցին այն վայրերից, ուր ցրուած էին իրենց գերութեան մէջ, գրաւեցին Երուսաղէմը, որպէղ սրբարանն էր գտնուում. նրանք ապրեցին լեռնակողմում, որովհետեւ այն անբնակ էր: Եւ արդ, տէ՛ր, եթէ այժմ նրանց ժողովրդի մէջ մոլորութիւն կայ, եւ նրանք մեղանջում են իրենց Աստծու դէմ, ակնկալելով սպասենք դրան, որովհետեւ սա գայթակղութիւն է նրանց համար. մենք յետոյ կը յարձակուենք նրանց վրայ եւ պատերազմ կը փանք նրանց դէմ: Իսկ եթէ որեւէ անիրաւութիւն չունեն իրենց Աստծու հան-

դեպ՝ զանց առնենք նրանց, փէր, թերեւս իրենց Տէր Աստուածը պաշտպանի նրանց, եւ մենք ամօթով նախադինք կը կրենք ամբողջ երկրի առջեւ»։ Երբ Աքիորը դադարեց այս բաները 21 խօսելուց, ամբողջ բանակը, որ վրանի շուրջն էր, փրփնջաց։ Եւ իշխանները, ծովեզերքի բնակիչները, մովաբացիները Նո- 22 դոփեռնէսին ասացին, որ պատժի Աքիորին։ «Մենք, - ասացին նրանք, - չենք վախենում իսրայէլացիներից, մի ժողովուրդ, որ պատերազմի ոչ մի կարողութիւն չունի։ Արդ, փէր Նոդոփեռ- 23 նէս, մենք կ'ելնենք նրանց դէմ, եւ նրանք քո բոլոր զօրքերին կերակուր կը դառնան»։

Երբ դադարեց նրանց աղմուկը, ուլքեր իրենց վրանի շուրջն 6 էին, Ասորեստանի զօրքերի զօրապետ Նոդոփեռնէսը բոլոր այլ- ազգիների զօրքերի առջեւ Աքիորին ասաց. «Ո՛վ ես դու, Աքիոր, որ մովաբացիների եւ Եփրեմի երկրի վարձկանների, բոլոր այ- 2 լազգի ժողովուրդների հետ դէմ կանգնեցիր ինձ, մարգարեա- ցար մեզ համար, ինչպէս այսօր, եւ ասում ես, թէ պատերազմ մի՛ փուլք իսրայէլացիների դէմ, որովհետեւ նրանց Աստուա- ծը պաշտպանում է նրանց։ Նաբուքոդոնոսորից բացի էլ ի՞նչ Աստուած կայ. նա կ'ուղարկի իր զօրութիւնը եւ երկրի երեսից կը ջնջի նրանց, եւ նրանց Աստուածը չի փրկի նրանց։ Բայց 3 մենք՝ նրա ծառաներս, կը վանենք նրանց իբրեւ մէկ մարդ, եւ նրանք չեն կարող կանգնել մեր հեծելազօրի, մեր երիվարների դէմ. դրանցով կը ջնջենք նրանց, նրանց լեռները կը յազեցնենք իրենց արիւնով, նրանց դաշտերը կը լցունեն իրենց դիակներով, եւ այլեւս նրանք չեն կարող մեր դէմ կանգնել, այլ՝ իսպառ կը կորչեն, ինչպէս ասում է բովանդակ երկրի փէր Նաբուքոդո- 4 նոսոր արքան. եւ քանի որ նա այսպէս է ասել, իզուր չեն լինի նրա բերանի խօսքերը։ Բայց դու, Ամոնի վարձկան Աքիոր, որ 5 յանիրաւի խօսեցիր այս բաները, այլեւս չես փեսնի իմ երեսն այսօրուանից, մինչեւ չլուծեմ իմ վրէժն այդ ազգից, որ դուրս է եկել Եգիպտոսից. եւ այն ժամանակ իմ զօրքերի սուրը կը խրուի քո կողը, եւ երբ ես վերադառնամ, դու կը կործանուես 6 բազում վիրատուրների հետ։ Բայց այժմ իմ ծառաները թող քեզ փանեն լեռների կողմը եւ քեզ պահեն մի քաղաքում, որ ճանա- պարհների վրայ է, եւ չես կորչի մինչեւ չսպանուես նրանց հետ միասին։ Եւ եթէ քո սրբում յոյս ունես, թէ նրանք մահուան չեն մատնուի, այդ բանին վստահ մի՛ եղիր, որովհետեւ ես խօսե-

- 7 ցի, եւ իմ խօսքերից ոչ մէկը իզուր չի անցնի»: Նոդոփեռնէսը
 հրամայեց իր ծառաներին, որ նրա առջեւ էին, բռնել ու կապել
 Աքիորին, նրան փանել Բեփիղուա եւ նրան մափնել խրայէլա–
 8 ցիների ձեռքը: Եւ նրա ծառաները բռնեցին նրան, դուրս փա–
 րան բանակից այնպէղի դաշտը, նրանք գնացին այդ դաշտից
 ու եկան լեռնակողմի աղբիւրների մօտ, Բեփիղուայի սպորին
 մասը, որ Սամարիան է: Երբ քաղաքի փղամարդիկ նրանց փե–
 սան լերան գագաթին, վերցրին իրենց զենքերը եւ լերան գլխին
 յարձակուեցին նրանց վրայ: Բոլոր պարսափկաւոր փղամար–
 դիկ փակեցին նրանց ելքի ճանապարհը եւ քարկոծեցին նրանց:
 9 Սրանք անցան լեռնալանջով, կապեցին Աքիորին, նրան գցե–
 10 ցին լերան սպորոտրին ու վերադարձան իրենց փիրոջ մօտ: Իս–
 րայէլացիներն իջան քաղաքից, հասան նրան, արձակեցին կա–
 պանքները, փարան Բեփիղուա եւ կանգնեցրին իրենց քաղաքի
 11 իշխանների առջեւ: Այդ օրերին իշխաններն էին Միքիայի որ–
 12 դի Օզիան՝ Շմաւոնի փոհմից, եւ Մելքիէլի որդի Քարմին: Քա–
 ղաքի բոլոր ծերերին, երիտասարդներին ու կանանց հաւաքե–
 ցին ժողովարանում եւ Աքիորին կանչեցին ամբողջ ժողովրդի
 առաջ. Օզիան հարցրեց նրան. «Ինչո՞ւ այդ բանը պատահեց
 քեզ հետ»: Նա պատասխան փութեց ու պատմեց Նոդոփեռնէսի
 ժողովում ասուած խօսքերը եւ բոլոր այն խօսքերը, որ ինքն էր
 13 ասել ասորեստանցիների իշխանների առջեւ, նաեւ այն խօս–
 քերը, որ Նոդոփեռնէսը յոխորտալով ասել էր Իսրայէլի փան
 14 մասին: Երկրի ամբողջ ժողովուրդը ծնկի գալով երկրպագում
 15 էր Ասպծուն, աղաղակում եւ ասում. «Երկնքի Տէր Ասպուած,
 փէն նրանց ամբարտաւանութիւնը, ողորմի՛ր մեր ազգի խոնար–
 հութեան համար եւ այս օրերին նայի՛ր մեզ՝ քո սրբութեանը,
 16 Տէր»: Նրանք աղաչեցին, մխիթարեցին Աքիորին եւ շափ գո–
 17 վեցին նրան: Օզիան նրան վերցրեց ժողովարանից եւ փարաւ
 18 իր փուն, խրախճանք արեց ծերերի ու քահանաների հետ, եւ
 այդ ամբողջ գիշեր նրանք օգնութեան կանչեցին Իսրայէլի Տէր
 Ասպծուն:
- 7 Յաջորդ օրը Նոդոփեռնէսը պատուիրեց իր զօրքերին եւ հա–
 ւաքուածներին, որ եկել էին նրան օգնելու, արշաւել Բեփիղու–
 այի վրայ, գրաւել լեռնակողմի ելքը եւ հասնել ու պատերազմել
 2 իսրայէլացիների դէմ: Այն օրը բոլոր փղամարդիկ, որ պա–
 փերազմ էին գնալու, կազմ ու պատրաստ էին: Ամբողջ հետե–

ւակ զօրքը հարիւր եօթանասուն հազար էր, իսկ զինավառուած
 հեծելազօրը՝ փասներկու հազար, չհաշուած ամբողջ ժողովուր-
 դը եւ մեծաթիւ հանդերձանքը: Նրանք բանակ դրեցին հով- 3
 քում, որ մօտիկ էր Բեփրիդուայի աղբիւրին, եւ լայնութեամբ
 փարածուեցին դէպի հարաւային կողմը՝ մինչեւ Դոթայիմ, մին-
 չեւ Բելքեմ, իսկ երկարութեամբ Բեփրիդուայից մինչեւ Կիամ, որ
 հանդիպակաց է Եգրայէլումին, այսինքն՝ Յեզրայէլին: Երբ իս- 4
 րայէլացիները փեսան այդ անչափ բազմութիւնը, խիստ փազ-
 նապեցին, եւ ամէն մարդ ասում էր իր ընկերոջը. «Նիմա սրանք
 կը ճարակեն ու կը լիզեն երկրի ամբողջ երեսը. էլ ո՛չ լեռների
 բարձունքները, ո՛չ ձորերն ու բլուրները չեն կարող դէմ կանգ-
 նել նրանց զօրութեանը»: Եւ իսրայէլացիներից իւրաքանչիւր 5
 փղամարդ վերցրեց իր զէնքը, ջահեր վառեցին քաղաքի աշտա-
 րակների վրայ եւ ամբողջ գիշեր պահպանում էին այն: Երկ- 6
 րորդ օրը Հողովեռնէսը ամբողջ հեծելազօրը հանեց իսրայէլա-
 ցիների դէմ, որոնք Բեփրիդուայում էին, հասաւ նրանց քաղաքի 7
 ելքին, իմացաւ ջրի աղբիւրների փեղերը, շտապեց պաշարել
 դրանք, դրեց պապերազմող այրերի բանակների հսկողութե-
 ան փակ եւ ինքը վերադարձաւ իր բանակը: Այն ժամանակ 8
 բոլոր ամոնացիները, ամբողջ ժողովուրդը, մովաբացիների ա-
 ռաջնորդները եւ ծովեզերքի բնակիչների զօրավարները եկան
 նրա մօտ եւ ասացին. «Թող մեր փէրը լսի իր ծառաների խօս- 9
 քը, որպէսզի քո զօրքերի վրայ հարուածներ չփեղան, որով-
 հեքեւ իսրայէլացիները չեն վաքահում ո՛չ իրենց նիզակներին
 եւ ո՛չ զէնքերին, այլ ապաւինում են իրենց բարձր լեռներին,
 ուր բնակւում են իրենք: Նոյնիսկ անհնարին է նրանց հաս-
 նել: Եւ արդ, փէր, դու նրանց դէմ պապերազմ մի՛ փուր սո-
 վորական պապերազմի պէս, եւ քո զօրքերից ոչ մի փղամարդ
 չի ընկնի: Դու հանգիստ մնա՛ քո բանակում եւ կը փրկես քո
 զօրքերը, բայց քո ծառաները թող գրաւեն ջրերի աղբիւրնե-
 րը, որ դուրս են գալիս լերան ստորոտից, որովհետեւ քաղաքի
 բոլոր բնակիչները այդփեղից են խմում. նրանք կը կոտորուեն
 ծարաւից, իսկ յետոյ իրենք իսկ քո ձեռքը կը յանձնեն քաղա-
 քը: Մենք մեր բոլոր զօրավարներով կը բարձրանանք լեռների
 մօտիկ բարձունքները եւ մի մարդու նման կը փեղաւորուենք
 դրանց վրայ: Նրանք սովից ու ծարաւից կը մեռնեն. նախ-
 քան սուրը նրանց վրայ գալը իրենք, իրենց կանայք եւ իրենց

որդիները դիպապասս կ'ընկնեն իրենց քաղաքի հրապարակներում, եւ դու կը հաբուցես նրանց ի պապասխան նրանց չարութեան, որ փոխանակ անսալու, կռուի մէջ մնացին եւ խաղաղութեամբ չհնազանդուեցին քեզ»։ Այս խորհուրդը հաճելի թուաց Նոդոփեռնէսին նրա բոլոր ծառաներին, եւ նա հրամայեց անել այնպէս, ինչպէս ասել էին։ Ամոնացիների բանակը եւ նրանց հետը հինգ հազար էլ ասորեստանցիներից գնացին եւ բանակ դրեցին ձորահովտում եւ հասնելով՝ գրաւեցին իսրայէլացիների ջրի աղբիւրները։ Եղոմացիները եւ ամոնացիները դուրս եկան եւ բանակ դրեցին Դոթայիմի հանդիպակաց լեռնակողմում։ Նրանց մի մասին ուղարկեցին հարաւակողմը եւ դէպի հիւսիս՝ Եգրեբիլի հանդիպակաց կողմը, որ մօտիկ է Քուշին, որն էլ Քումուրի ձորի եզրին է։ Իսկ Ասորեստանի միւս զօրքերը բանակ դրեցին դաշտում եւ ծածկեցին ամբողջ երկրի երեսը։ Մնացեալ ժողովուրդը հանդերձանքով ու վրաններով փեղատրուեց մեծ փարածութեան վրայ։ Իսրայէլացիները կանչեցին իրենց Տէր Աստուծուն, որովհետեւ ահից սարսափած մարել էին նրանց հոգիները, քանի որ թշնամին պարել պաշարել էր նրանց, եւ ոչ մի հնար չկար դուրս գալու նրանց միջից։ Ասորեստանցիների զօրքերը ռազմակառքերով, իրենց երիվարներով ելան պաշարեցին նրանց երեսունչորս օր։ Բեփղուայի բոլոր բնակիչները յուսահատուեցին ու թուլացան, եւ ջուրը սպառուեց նրանց բոլոր ամաններում, ջրհորների ջուրը վերջացաւ, մէկ օրուայ խմելու ջուր իսկ չմնաց, եւ ինչ խմում էին՝ չափով եւ կշռով էին խմում։ Նրանց կանայք եւ մանուկները վախի ու փարակոյսի մէջ էին, նրանց երիպասարդները թուլացել էին ծարաւից ու գլորուել քաղաքի հրապարակներում, դռների շեմին, եւ ոչ մի փեղից մխիթարութիւն չկար նրանց համար։ Ամբողջ ժողովուրդը հաւաքուեց Օգիայի եւ քաղաքի իշխանների շուրջը. երիպասարդները, կանայք եւ մանուկները բարձր ձայնով լացեցին եւ ժողովրդի բոլոր ծերերի առջեւ ասացին. «Թող Աստուած մեր եւ ձեր մէջ դարձնի, որովհետեւ դուք մեր հանդէպ անիրաւ գործ արեցիք՝ ասորեստանցիներին չարեցիք խաղաղութեան առաջարկ։ Եւ արդ, ոչ ոք չկայ, որ օգնի մեզ, այլ Աստուած մեզ նրանց ձեռքը մաքնեց, որպէսզի դիպապասս ընկնենք նրանց առջեւ եւ կորստի մաքնուենք ծարաւից։ Այժմ դուք նրանց աղաչեցէ՛ք եւ, որպէս աւար, ամբողջ

քաղաքը նրանց փութիւնք. աւելի լաւ է մեզ համար մաքրուել գե- 16
րութեան եւ ծառայութեան, բայց ողջ մնալ, քանզի չենք կարող
մեր աչքերով տեսնել մեր փրկանքի եւ կանանց մահը, քանի
որ թուացել, փկարացել են նրանց հոգիները: Արդ, երկնքի 17
ու երկրի առջեւ վկայում ենք ձեզ, մեր հայրերի Աստուծոյ, որ
վրէժխնդիր է մեզանից մեր եւ մեր հայրերի մեղքերի համար,
որպէսզի մեր օրերին նա չանի ըստ իր խօսքերի»: Եւ ժողովի 18
ժամանակ բոլորը միասին լացեցին, մեծ ողբ արեցին եւ բարձր
ձայնով կանչեցին Տէր Աստուծոյ: Օգիտն նրանց ասաց. «Քա- 19
ջալերուեցէք, եղբայրներ, համբերեցէք եւս հինգ օր, եւ այդ օրը
Տէրը կ'առաքի իր ողորմութիւնը մեզ վրայ, որովհետեւ նա մեզ 20
խսպառ չի լքի: Բայց երբ այս օրերն անցնեն ու մեզ օգնութիւն 21
չգայ, եւ կ'անեն ձեր խօսքերի համաձայն»: Նա ժողովողին
արձակեց իրենց փները. նրանք գնացին դէպի քաղաքի աշտա-
րակները եւ պարհսպները՝ թշնամիներից զգուշանալու համար:
Բոլորն էլ վարանումի եւ մեծ փարակուսանքի մէջ էին:

Այն օրը այս բոլորը լսեց Յուդիթը, որ դուստրն էր Մերա- 8
րիի, եւ սա՛ որդին Ռքոզիայի, եւ սա՛ որդին Յովսէփի, եւ սա՛
որդին Օզիէլի, եւ սա՛ որդին Ելկիի, եւ սա՛ որդին Ելիէսի, եւ սա՛
որդին Քելկիի, եւ սա՛ որդին Եղիաբի, եւ սա՛ որդին Նաթա-
նայէլի, եւ սա՛ որդին Մամամիէլի, եւ սա՛ որդին Սարասաղդի,
եւ սա՛ որդին Իսրայէլի: Յուդիթի ամուսինը՝ Մանասէն, նրա 2
սերնդից եւ փոհմից էր: Նրա ամուսինը մեռաւ գարու հնձի ժա-
մանակ, երբ դաշտում իր հնձողների մօտ էր. խորշակը ե- 3
կաւ եւ հարուածեց նրա գլխին, որից էլ մեռաւ իր քաղաքում՝
Բերիդուայում, եւ թաղուեց իր հայրերի մօտ, ագարակում, որ
մօտիկ էր Դոթայիմին եւ Բալտնին: Յուդիթը երեք փարի չորս 4
ամիս այրի նստած էր իր փանը: Նա փաղաւար պարտաստեց 5
իր փան փանիքի վրայ, իր մէջքին քուրձ գցեց եւ այրիութե-
ան զգեստ առաւ իր վրայ: Նա իր այրիութեան բոլոր օրերում 6
ծոմ էր պահում, բացի շաբաթ օրից, ամսամուրից, փարեկան
փօներից եւ Իսրայէլի փան ուրախութեան օրերից: Նա փես- 7
քով շար գեղեցիկ էր: Նրա ամուսինը՝ Մանասէն, նրան թողել
էր ոսկի, արծաթ, ծառաներ, աղախիներ, արարեր, ագարակ-
ներ եւ անասուններ: Յուդիթն ինքն էր խնամում ամէն ինչ: 8
Ոչ չար բան չէր խօսում նրա մասին, որովհետեւ նա խիստ եր-
կիւղ ունէր Աստծու հանդէպ: Յուդիթը լսեց իշխանի մասին 9

ժողովրդի ասած անիրաւացի խօսքը, քանի որ նրանք թուլացել էին ծարաւից. լսեց նաեւ Օգիայի խօսքերը, որ նա ասել էր ժողովրդին, ինչպէս երդուել էր, թէ հինգ օրից ասորեստանցիների ձեռքը կը յանձնի քաղաքը: Նա Օգիայի մօտ ուղարկեց իր այն նաժիշդին, որ պարասխանապօն էր նրա ամբողջ ունեցուածքի: Սա կանչեց Օգիային, Քաբրիին, Քարմիին եւ քաղաքի բոլոր ծերերին: Նրանք եկան Յուդիթի մօտ: Յուդիթն ասաց նրանց. «Լսեցէ՛ք ինձ, Բեթիղուայի բնակիչներ, որովհետեւ ճիշտ չեն ձեր խօսքերը, որ այսօր ասացիք ժողովրդի առջեւ ու երդումով հաստատեցիք այն, ինչ խօսեցիք Աստծու եւ ձեր միջեւ. ասացիք, որ քաղաքը կը մաքնէք մեր թշնամիների ձեռքը, եթէ Տէրը չուղարկի իր օգնութիւնը մեզ: Արդ, դուք, որ այս օրերին փորձում էք Աստծուն եւ ձեզ Աստծու փեղ էք դնում մարդկանց որդիների մէջ, ահա այժմ չէք հարցնում Ամենակալ Տիրոջը եւ ոչինչ չէք իմանում: Եւ եթէ մարդու սրտի խորքն անիմանալի է, ու եթէ դուք նրանց սրտի խորհուրդները չէք հասկանում, ապա ինչպէ՛ն էք համարձակում քննել Աստծուն, որ այս բոլորն արարեց, իմանալ նրա կամքը եւ կամ ըմբռնել նրա միտքը. քա՛ն լիցի, եղբայրներ, մի՛ բարկացրէք մեր Տէր Աստծուն: Եթէ նա չկամենայ մեզ օգնել այս հինգ օրերում, ապա նա իշխանութիւն ունի մեզ պաշտպան լինելու այն օրերին, երբ կը կամենայ, եւ կամ մեզ կտորորել փալու մեր թշնամիների առջեւ: Արդ, դուք գրաւ մի՛ դրէք ձեր Տէր Աստծու խորհուրդները, որովհետեւ Աստծուն չի կարելի մարդու նման սպառնալ եւ ոչ էլ մարդու որդու նման փանջել: Ուրեմն, այժմ սպասելով՝ ակնկալենք նրանից ողորմութիւն գտնել, աղաչենք ու նրան օգնութեան կանչենք մեզ, եւ նա կը լսի մեր աղօթքի ձայնը, եթէ նրան հաճելի լինի. քանզի այդպէս չի վարուել երբեք մեր ազգի նկարմամբ, այդպէս չի եղել մինչեւ այսօր ոչ մեր ազգի, ոչ մեր քոհմի, ոչ մեր ժողովրդի եւ ոչ մեր քաղաքի հետ: Այժմ չեն երկրպագում ձեռակերպ կուռքերին, ինչպէս վաղնջական օրերում, որի պարճառով մեր հայրերը մաքնուեցին սրի ու յափշտակութեան եւ մեծ կործանումով կործանուեցին իրենց թշնամիների առջեւ: Բայց մենք ուրիշ Աստուած չճանաչեցինք, բացի նրանից, որին յուսացինք, որովհետեւ նա չի անարեսի մեզ եւ մեր ազգը կորստեան չի մարնի այնպէս, ինչպէս դուք ասացիք, կամ աւարի չի մարնի մեր սրբութիւն–

ները եւ կամ վրիժառու չի լինի թշնամիներից սրբութիւններն անարգելու, մեր եղբայրների մահուան, այս երկրի գերութեան համար: Նա մեր ժառանգութեան ատերումը մեր գլխին կը բերի հեթանոսների մէջ, ուր էլ որ ծառայելու լինենք նրանց: Մենք ամօթ եւ նախապիւնք կը դառնանք նրանց առջեւ, ովքեր իշխում են մեզ վրայ, որովհետեւ մեր սպրկութիւնը չի կարող ուրախութիւն լինել նրանց համար, այլ՝ մեր Տէր Աստուածն անարգանք եւ կործանում կը բերի նրանց: Եւ արդ, եղբայրներ, 21 մեր եղբայրներին ցոյց փանք, որ նրանց կեանքը մեզանից է կախուած, ու մեզ վրայ են հաստատուած եւ սրբութիւնները, եւ գոհասեղանը, եւ փաճարը: Արդ, այս բոլորի համար գոհութիւն յայտնենք մեր Աստծուն, որ փորձում է մեզ, ինչպէս փորձել է մեր հայրերին: Յիշեցէք, թէ ինչ արեց Աբրահամին, 22 թէ ինչ արեց Իսահակին, կամ Յակոբին Ասորիքի Միջագետքում իր մօրեղբօր՝ Լաբանի հօփերն արածացնելիս, քանզի 23 նրանց չփորձեց իրենց սրբի խորհուրդները ճանաչելու համար. այդպէս էլ մեր մեղքերի համար վրիժառու չի լինի մեզնից, այլ Տէրը փանջում է իր մերձատրներին՝ խրափելու եւ սովորեցնելու համար»: Օգիան ասաց նրան. «Ինչ որ ասացիր, ամբողջ 24 սրբով եւ բարի մտքով ասացիր, եւ ոչ ոք չկայ, որ դէմ կանգնի քո խօսքերին, որովհետեւ ոչ թէ լոկ այսօր յայտնի դարձաւ քո իմաստութիւնը, այլ սկզբի օրերից ամբողջ ժողովուրդն իմացաւ քո խելքը, քանի որ բարի են քո սրբի պտուղները: Բայց ժողովուրդը սասարիկ ծարաւեց, եւ մենք հարկադրուած եղանք անել այնպէս, ինչպէս խօսեցինք նրանց հետ. նրանք մեզ պարտաւորեցրին երդումով, որը չենք կարող դրժել: Արդ, դու խնդրուածքներով աղաչիր Աստծուն, որովհետեւ դու արդար կին ես. Տէրը անձրեւ կ'ուղարկի, կը լցուն ջրհորները, եւ մենք այլեւս չենք նուաղի ծարաւից»: Յուդիթն ասաց նրանց. 25 «Դուք լսեցէք ինձ, մի բան պիտի անեմ, որի մասին պատմուելու է սերնդից սերունդ եւ որդուց մինչեւ որդի: Դուք այս գիշեր 26 կանգնեցէք քաղաքի դարպասի մօտ, եւ դուրս կը գամ իմ այս նաժշտի հետ, եւ այս օրերին, երբ մենք որոշեցինք այս քաղաքը մաքնել մեր թշնամիների ձեռքը, Տէր Աստուած ձեզ կ'այցելի իմ միջոցով: Դուք մի՛ քննէք իմ գործերը, որ անելու եմ, քանի 27 որ ես ձեզ ոչինչ չեմ ասի, մինչեւ որ ես կապարեմ այն, ինչ անելու եմ»: Օգիան, որ իշխանների հետ էր, ասաց նրան. «Գնա՛ 28

խաղաղությամբ, եւ Իսրայէլի Տէր Աստուածը քեզ հետ թող լինի՝ մեր թշնամիներից վրէժխնդիր լինելու համար»: Եւ նրանք Յուդիթի փառաւարից վերադարձան՝ իւրաքանչիւրը պարսպի պահպանութեան իր փեղը:

- 9 Յուդիթն ընկաւ իր երեսի վրայ, վրայից գցեց քուրձը, որ հագել էր, եւ իր գլխին մոխիր ցանեց: Այդ ժամին Երուսաղէմում երեկոյեան խունկն էին մափուցում Տիրոջ փաճարում: Նա բարձր ձայնով կանչեց Տէր Աստծուն եւ ասաց.
- 2 «Իմ հօր՝ Շմաուոնի Տէր Աստուած, որի ձեռքում սուր դրեցիր
- 3 վրէժխնդիր լինելու համար այն այլազգիներից, ովքեր պղծեցին կոյսերի արգանդը, մերկացրին նրանց անդամները, խայտառակեցին նրանց կուսութիւնը նախափինքի եւ թշնամանքի համար, մի բան, որ հաճելի չեղաւ քո առջեւ: Դրա համար էլ նրանց իշխաններին անկողինների պղծութեան համար, որով նրանք դաքապարպուեցին, մաքնեցիր արեան, սպանեցիր ծառաներին իրենց փեղերի հետ միասին ու հայրերին՝ իրենց աթոռների վրայ. նրանց կանանց մաքնեցիր աւարի ու նրանց աղջիկներին՝ գերութեան: Ամբողջ աւարը բաժիններն էին քո սիրելի որդիների, ովքեր խիստ նախանձախնդիր եղան քեզ համար, գարշանք համարեցին իրենց քոյրերի պղծութիւնը եւ օգնութեան կանչեցին քեզ: Արդ, Տէր Աստուած իմ, լսիր քո աղախնի ձայնը եւ նայիր այրուս խնդրուածքներին:
- 4 Դու ես արել այդ բոլորը, ինչ եղել է առաջ եւ դրանից յետոյ, ինչ լինում է այժմ եւ ինչ լինելու է յետոյ. դո՛ւ մրաժեցիր այդ բոլորը, եւ եղաւ այնպէս, ինչպէս որ դո՛ւ կամեցար: Այդ բոլորը, ինչպէս դու մրաժել էիր, կանգնեցին քո առաջ եւ ասացին. «Ահա մենք»: Զո բոլոր ճանապարհները
- 6 պապրասաւ են, քո դաքապարսանները՝ կանխորոշուած: Ահաւասիկ ասորեստանցիներն իրենց զօրքերով լցուցին մեր երկիրը, գոռոզացան իրենց երիվարներով ու հեծեալներով, հպարտացան ու մեծամրեցին իրենց հեփեսակի բազմութեան հզօրութեամբ, յոյս դրեցին իրենց նիզակների, սպառազինութեան, աղեղնատրների ու պարսափկաւորների կորովի վրայ. նրանք չիմացան, որ դու ես Տէրը, որ խորտակում ես պապերազմները, եւ որ քո անունը Տէր է: Փրկիր մեզ այս նեղութիւնից
- 7 եւ ցրիր նրանց զօրութիւնը, ո՛վ Ամենակալ Տէր, խորտակիր, փապալիր նրանց զօրութիւնը քո բարկութեամբ, որովհետեւ

նրանք կամեցան պղծել քո սրբութիւններն ու քո փառքի անու-
 ան բնակարանները եւ երկաթով խորփակել քո սուրբ զոհա-
 սեղանի եղջիրները: Նայիր եւ տեսն նրանց ամբարփաւանու- 8
 թիւնը, քո բարկութիւնն ուղարկիր նրանց գլխին եւ զօրութիւն
 փութ քո աղախնու, իմ՝ այրուս ձեռքին, որ կապարեմ այն, ինչ
 մտածեցի: Իմ շուրթերի խաբէութեամբ հարուածիր, կործա- 9
 նիր ծառային եւ իշխանին՝ իր ծառաներով, խորփակիր նրանց
 հպարտութիւնը իմ այս կնոջ ձեռքով, որովհետեւ քո զօրութիւ-
 նը ոչ թէ բազմութեան մէջ է, քո արդարութիւնը ոչ թէ նրանցն
 է, ովքեր հզօր են, այլ դու խոնարհների Տէր Աստուածն ես,
 կարօտեալների օգնականը, փկարների ապաւէնը, կարօտեալ-
 ների խնամակալը, յուսահաւանների փրկիչը: Այո՛, դու իմ հօր 10
 Աստուածն ես, Իսրայէլի ժառանգութեան Աստուածը, երկնքի
 եւ երկրի Տէրը, ջրերի Արարիչը, դու ես քո բոլոր արարածների
 Թագաւորը, լսիր քո աղախնի աղօթքը, ինձ այնպիսի խօսքեր 11
 փոփոք, որ խօսեմ կործանելու համար նրանց, ովքեր եկել յար-
 ձակուել են քո կրակարանների վրայ, քո Տան վրայ, Սիոնի
 բարձունքի ու քո որդիների բնակարանների վրայ, որովհետեւ
 դաժան բաներ խորհեցին: Զո բարձր բազուկը ցոյց փութ մեզ՝ 12
 քո ժառանգութեանը, թէ դու ես Աստուածը, որ փիրում ես բոլոր
 զօրութիւններին եւ իշխանութիւններին, եւ բացի քեզնից ոչ ոք
 չկայ, որ պաշտպան լինի Իսրայէլի ազգին, ո՛վ Տէր»:

Երբ Յուդիթն աւարտեց իր աղօթքը եւ վերջացրեց այս 10
 խօսքերը, ուրքի կանգնեց խոնարհուած դիրքից, կանչեց իր 2
 նաժիշտին եւ իջաւ իր փունն, ուր անցկացնում էր շաբաթ օ-
 րերն ու փօն օրերը: Իր վրայից նա հանեց քուրձը, որ հա- 3
 գել էր, հանեց իր այրիութեան զգեստը, ջրով լուաց իր մար-
 մինը, օծեց անուշ իւղով, հիւսեց իր գլխի մագերը, իր ճա-
 կապին կապեց ապարօշը եւ հագաւ իր ուրախութեան զգես-
 տը, որ հագնում էր իր ամուսնու՝ Մանասէի կենդանութեան
 ժամանակ: Նա ոսկեզօծ կօշիկներ հագաւ, իր ձեռքերին ա- 4
 պարանջաններ եւ իր պարանոցին մեծագին քարերով ընդե-
 լուզուած մանեակ անցկացրեց, մաքանիւններ՝ իր մաքներին
 եւ իր գլխին՝ գլխազարդ: Նա զարդարուեց իր ամէն տեսակ
 զարդերով, է՛լ աւելի գեղեցկացաւ՝ իր դէմքի սիրունութեամբ
 խաբելու, գայթակղելու համար նրանց, ովքեր կը տեսնեն ի-
 րեն: Մախաղը փութեց իր աղախնին եւ այն լցրեց փոխինձով, 5

չոր թուզով, ընփիր հացով, վերցրեց խսիրապապ գինու ամա-
 նը, իռլի սրուակը: Այս բոլորը մաքրեց ու դրեց, ըստ իրենց
 6 սովորութեան, եւ փուեց իր աղախնին: Նրանք եկան Բեթի-
 դուա քաղաքի դարպասի մօտ ու այնպեղ փեսան Օզիային, որ
 դարպասի մօտ էր, եւ նրա հետ՝ քաղաքի միւս քահանաներին՝
 7 Քաբրինին ու Քարմինին: Երբ նրանք փեսան Յուդիթին, որ
 փոխել էր իր երեսի գեղեցկութիւնը եւ իր զգեստը, նրանք շապ
 8 զարմացան նրա գեղեցկութեան վրայ եւ ասացին նրան. «Թող
 Աստուած, մեր հայրերի Աստուածը քեզ շնորհ փայ եւ կարարի
 քո սրտի ուզածը՝ ի ցնծութիւն եւ յուրախութիւն իսրայէլացի-
 ների եւ ի փառս Երուսաղէմի»: Եւ նրանք երկրպագեցին Աստ-
 9 ծուն: Յուդիթը նրանց ասաց. «Նրամայեցէք, որ ինձ համար
 բացեն քաղաքի դարպասները, որպէսզի ես դուրս գամ կարա-
 րելու այն, ինչ ասացիք ինձ»: Նրանք հրամայեցին դռնապան-
 10 ներին բացել եւ, ինչպէս ասել էին, այնպէս էլ արեցին: Յուդիթն
 իր աղախնի հետ դուրս եկաւ: Քաղաքի մարդիկ նայում էին
 նրա յեպեւից, մինչեւ նա անցաւ լեռան յեպեւը, մինչեւ անցաւ
 11 հովտի կիրճը, եւ ապա այլեւս չտեսան նրան: Նրանք գնում
 էին հովտի կիրճով, ուղիղ ճանապարհով: Նրանք հանդիպե-
 12 ցին ասորեստանցի պահապանների, որոնք բռնեցին նրանց,
 հարցրին ու ասացին. «Ո՞ր ցեղից ես դու, որպեղի՞ց ես գա-
 լիս, ո՞ր ես գնում»: Յուդիթը նրանց ասաց. «Ես եբրայեցիների
 դուստրն եմ եւ փախչում եմ նրանցից, որովհետեւ նրանք ձեզ
 13 կեր են դառնալու: Ես եկել եմ ձեր զօրքերի իշխան Նոդոփեռ-
 նէսի առջեւ կանգնելու՝ նրան ճշմարիտ բաներ պատմելու եւ
 նրան ցոյց տալու համար այն ճանապարհը, որով կը գնայ եւ
 կը գրաւի ամբողջ լեռնակողմը, ու նրա զօրքից ոչ մէկին վնաս
 14 չի լինի»: Երբ մարդիկ լսեցին Յուդիթի խօսքերը, նրանք նայե-
 ցին նրա երեսին, նա խիստ գեղեցիկ երեւաց իրենց, եւ ասացին
 15 նրան. «Դու այսօր փրկեցիր քո անձը. արդ, շտապի՛ր իջնել՝
 փեսնելու մեր փիրոջ երեսը, մեզ հետ կը գնաս նրա վրանը,
 16 մենք քեզ կը յանձնենք նրա ձեռքը. երբ կանգնես նրա առջեւ,
 քո սրտի մէջ մի՛ վախեցիր, այլ դու նրան կը պատմես ըստ քո
 այն խօսքերի, որ ասացիր, եւ նա քեզ բարիք կ'անի»: Նրանք ի-
 րենց միջից ընտրեցին հարիւր մարդ, ուղարկեցին նրանց հետ,
 որոնք նրանց փարան Նոդոփեռնէսի վրանը: Ամբողջ բանա-
 կին նրանք պատմեցին նրա գեղեցկութեան ու գալու մասին:

Բոլորը գալիս էին նրան փեսանելու, մինչ նա կանգնած էր Նոդոփեռնէսի վրանից դուրս, իսկ ներսում նրա մասին պարսմում էին Նոդոփեռնէսին: Նրանք խիստ զարմանում էին նրա գեղեցկու- 17
թեան վրայ ու բոլոր խորայելացիների վրայ: Իւրաքանչիւր ոք 18
իր ընկերոջն ասում էր. «Արդ, ո՞վ կարող է չար բան մտածել այս ազգի մասին, որ այսպիսի գեղեցիկ կանայք ունի: Նրանց փղամարդիկ չպէտք է ապրեն, որպէսզի նրանց աղջիկները մեզ կին լինեն, քանի որ, եթէ ապրեն, վնաս կը փան ամբողջ երկ-
րին»: Նոդոփեռնէսի սպասաւորները եւ նրա բոլոր ծառաները 19
դուրս եկան եւ Յուդիթին փարան վրան: Նոդոփեռնէսը նստել
էր իր գահոյքին, որը շուրջանակի ծածկուած էր վարագոյրով,
ընդելուզուած էր ոսկով, մարգարփով եւ թանկագին քարերով:
Երբ նա լսեց Յուդիթին, դուրս եկաւ վրանի սրահը ջահերով եւ
արծաթեայ լապտերներով, որովհետեւ գիշեր էր: Եւ երբ Նոդո- 20
փեռնէսը նրան փեսաւ, զարմացաւ նրա գեղեցիկ փեսքի վրայ:
Յուդիթը խոնարհուելով մինչեւ գետին՝ երկրպագեց Նոդոփեռ-
նէսին, իսկ նրա ծառաները կանգնեցրին նրան:

Նոդոփեռնէսը նրան ասաց. «Արիացիր, ո՞վ կին եւ մի՛ վախե- 11
ցիր, որովհետեւ ես չեմ չարհարում ոչ մի մարդու, ով կամենում
է ծառայել Նաբուքոդոնոսոր արքային, որը փրկում է այս ամ-
բողջ երկրին: Արդ, քո այդ ժողովուրդը, որ բնակւում է լեռնա- 2
կողմում, եթէ չապստամբէր իմ դէմ, ես նիզակ չէի բարձրացնի
դրանց վրայ, բայց դրանք այս բանն իրենք իրենց արեցին:
Արդ, դու ինձ ասա, թէ ինչո՞ւ ես փախել նրանցից եւ եկել ես 3
մեզ մօտ. քաջալերուի՛ր, որովհետեւ եկել ես փրկուելու համար,
կենդանի կը մնաս թէ՛ այս գիշեր եւ թէ՛ քո բոլոր օրերին: Քեզ
ոչ ոք չի վնասի, այլ լաւ կը վարուեն քեզ հետ, ինչպէս վարում
են իմ փրոջ՝ Նաբուքոդոնոսորի ծառաների հետ»: Յուդիթը 4
ասաց նրան. «Թո՛յլ փութ, որ քո աղախինը խօսի քո առջեւ. ես
այս գիշեր ոչ մի սուր բան չեմ ասի իմ փրոջը: Եթէ հետեւես
եւ լսես քո աղախնի խօսքերը, Աստուած քո միջոցով մեծ գործ
կը կատարի, եւ քո գործն իզուր չի անցնի: Թող ապրած կե- 5
նայ Նաբուքոդոնոսորը՝ բովանդակ երկրի արքան, եւ ապրած
կենայ նրա զօրութիւնը, որ քեզ ուղարկեց՝ ուղղութիւն փալու
ամէն մարդու, որովհետեւ քո ձեռքով ոչ միայն մարդիկ են ծա-
ռայում նրան, այլեւ՝ վայրի գազանները, անասունները եւ եր-
կնքի թռչունները. քեզնով են ապրելու Նաբուքոդոնոսորն ու

- 6 նրա ամբողջ փունը: Արդարեւ, մենք լսեցինք քո իմաստութեան ու քո հոգու մեծութեան մասին, որ պարմում է ամբողջ երկրում, որովհետեւ միայն դու ես բարերարը նրա բովանդակ թագաւորութեան մէջ, դու հզօր ես խօսքով ու սքանչելի՝ պարերազմող գօրականների մէջ: Արդ, այն խօսքերը, որ Աքիորն ասել է ժողովում, քո սենեակի մէջ, մենք էլ լսեցինք, որովհետեւ Բեթիդուայի մարդիկ խնայեցին նրան, եւ նա պարմեց բոլորը, ինչ ասել էր քեզ: Արդ, փէր, այժմ նրա խօսքերը մի՛ անփեսիր, այլ հասարակի՛ր քո սրբում, որովհետեւ դրանք ճշմարիտ են, քանզի ոչ ոք չի կարող չարչարել մեր ազգը, եւ ոչ էլ թշնամու սուրը կը վնասի մեզ, եթէ նրանք չմեղանչեն իրենց Աստուծո՛ւ դէմ: Եւ արդ, թող չվնասուես, փէր իմ, դու եւ քո զօրքը, որովհետեւ հասել է նրանց մահուան ժամը այն մեղքերի պարճառով, որ գործեցին իրենց Աստուծո՛ւ դէմ, քանզի նրանք անիրաւութեան մեծ մեղք գործեցին: Պակասեց նրանց ջուրն ու կերակուրը, նրանք մարմնեցին եւ իրենց ձեռքը երկարեցին այն անասունների վրայ, որ հրամայուած չէր ուրել իրենց Աստուծո՛ւ կողմից, ցորենի բերքի, գինու եւ իւղի փասանորդի վրայ, որոնք սրբագործուած էին քահանաների կողմից, որ մեր Աստուծո՛ւ սպասաւորներն են Երուսաղէմում: Նրանք սկսեցին ուրել դրանք, որ ոչ ոք իրաւունք չունէր ուրելու, բացի միայն քահանաներից: Նրանք Երուսաղէմ մարդիկ ուղարկեցին, որպէսզի, ովքեր այնպեղ են, այսպէս անեն: Դրա համար էլ նրանց թողութիւն էր լինում Աստուծո՛ւ կողմից քահանաների ձեռքով: Եւ արդ, երբ նրանք այս մեղքը գործեցին, մահուան պիտի մարմնուեն: Ահա թէ ինչու, ես՝ քո աղախինը, երբ այս իմացայ, նրանցից փախայ: Աստուծո՛ւ ինձ ուղարկեց քեզ հետ մեծ գործ կատարելու, որից ամբողջ երկիրը պիտի զարմանայ՝ ով էլ որ մի անգամ լսի այդ մասին, որովհետեւ քո աղախինը աստուածապաշտ է եւ գիշեր ու ցերեկ աղաչում է երկնքի Տէր Աստծուն: Իսկ արդ, ես թող քեզ մօտ մնամ, փէր իմ, քո աղախինը թող այս գիշեր դուրս գայ հովտի կիրճը, թող ես աղօթեմ իմ Տէր Աստծուն, եւ երբ մեղանչեն իր դէմ, նա կը յայտնի ինձ: Ես կը գամ ու կը պարմեմ քեզ, դու քո ամբողջ զօրքի հետ միասին դուրս կը գաս, նրանցից ոչ մէկը չի փրկուի քեզանից: Ես քեզ կը փանեմ Նրեաստանի միջով, քեզ կը փանեմ մինչեւ Երուսաղէմ, եւ դու քո աթոռը կը հասարարես նրա մէջ, նրանց կը հաւաքես հօտի նման, որ չունի

հովիւ, եւ ոչ մի շուն իր լեզուով չի հաչի քո դէմ: Ինձ յայտնուեց, որ այս բանը լինելու է Ասպծուց, ու ես եկայ՝ ցոյց փալու քեզ»: Յուդիթի խօսքերը հաճելի թուացին Նոդփեռնէսին եւ նրա բոլոր ծառաներին: Զարմանում էին նրա իմաստութեան վրայ եւ ասում. «Սրա նման գեղեցիկ կին չկայ երկրի մէկ ծայրից մինչեւ միւս ծայրը՝ իր խօսքի իմաստութեամբ եւ իր դէմքի գեղեցկութեամբ»: Նոդփեռնէսը նրան ասաց. «Աստուած բարիք գործեց, որ քեզ ուղարկել է՝ առաջնորդելու այս ժողովրդին, որպէսզի հզօրանայ մեր պէրութիւնը, եւ ովքեր ապստամբեցին մեր դէմ՝ կորչեն: Արդ, քեսնում եմ, որ դու կայաառ ես, եւ բարի են քո բոլոր խօսքերը: Եւ եթէ Աստուած այնպէս անի, ինչպէս ասացիր, ապա քո Աստուածը նաեւ իմ Աստուածը կը լինի. դու կը նստես Նաբուքոդոնոսորի փանը եւ անուանի կը լինես ամբողջ երկրում»:

Նոդփեռնէսը հրամայեց փանել նրան ճաշասենեակ, հրամայեց, որ նա օգտուի իր սեղանի կերակուրներից եւ այնպեղի գինուց, որ ինքն էր խմում: Յուդիթը նրան ասաց. «Ես դրանցից չեմ ուրի, որպէսզի ինձ համար գայթակողութիւն չլինեն, այլ հրաման քուր ուրել այն, ինչ բերել են այն քաղաքից ինձ համար»: Նոդփեռնէսը նրան ասաց. «Եթէ այն պակասի, քեզ որպեղից փանք դրանց նմանը, քանզի քո ազգից ոչ ոք չկայ մեր մէջ»: Յուդիթը նրան ասաց. «Ապրած կենաս, քէր իմ, քո աղախինը չի վերջացնի այն կերակուրը, որ բերուած է ինձ հետ, մինչեւ որ իմ ձեռքով անեմ այն, ինչի մասին խօսուեց: Նոդփեռնէսի ծառաները նրան փարան վրան: Նա այնպեղ քնեց մինչեւ կեսգիշեր: Առաւօտեան պահին Յուդիթը վեր կացաւ եւ մարդ ուղարկեց Նոդփեռնէսի մօտ՝ ասելու. «Թող իմ քերը հրամայի թոյլ փալ իր աղախնին աղօթքի դուրս գալ»: Նոդփեռնէսը պահապաններին հրամայեց չարգելել նրան: Յուդիթը երեք օր այնպեղ էր՝ բանակում: Նա գիշերը դուրս էր գալիս Բեթիդուայի ձորը եւ լուացում էր բանակում աղբիւրի ջրով, ըստ հրեաների սովորութեան: Երբ նա լուացում էր, Իսրայէլի Տէր Ասպծուն աղօթում էր, որ յաջողութիւն փայ իր ճանապարհին՝ իր ժողովրդի փրկութեան համար: Նա մաքրուած էր մտնում վրանը, իսկ կերակուրը երեկոյեան վերցնում փանում էին իր մօտ: Չորրորդ օրը Նոդփեռնէսը միայն իր ծառաների համար խնջոյք արեց եւ խնջոյքի չկանչեց օտարներից եւ

ոչ մէկին, որ այնպեղ էին: Նա ասաց Բագուին՝ իր ներքինուն,
 որը նրա ամբողջ ունեցուածքի հաւաքարիւմ քնարէն էր. «Գնա՛
 դու, համոզիր, - ասում է, - երբայեցի կնոջը, որը քեզ մօտ է, որ
 11 գայ ուրելու ու խմելու մեզ հետ: Ամօթ է մեզ՝ թողնել այդպիսի
 կնոջը ու բոլորովին չխօսել նրա հետ: Արդ, եթէ չկանչենք նրան
 12 եւ չմօտեցնենք մեզ, գուցէ նա ծաղրի մեզ»: Բագուն ելաւ Նո-
 ղովիեռնէսի մօտից, մտաւ Յուդիթի մօտ ու ասաց նրան. «Ո՛վ
 դու, գեղեցիկ աղախին, մի՛ յապաղիր գալ իմ փրոջ մօտ, փա-
 ռաւորուել նրա կողմից ու նրա կողքին, մեզ հետ միասին, խմել
 ուրախութեան գինին: Դու այսօր կը լինես իբրեւ ասորեստան-
 ցիների դուստրերից մէկը, որ սպասաւորում է Նաբուքոդոնոսոր
 13 արքային»: Յուդիթը նրան ասաց. «Ո՛վ եմ ես, որ ընդդիմանամ
 իմ փրոջը, որովհետեւ ամէն ինչ, որ հաճելի է քո աչքին, փու-
 թով կարարում եմ, եւ դա ինձ համար ցնծութիւն կը լինի մինչեւ
 14 իմ մահուան օրը»: Նա վեր կացաւ, զարդարուեց կանացի իր
 զարդերով. նրա նաժիշարը ներս մտաւ ու Նոդովիեռնէսի դէմ-
 յանդիման նրա համար բազմելու մօրթի փռեց գետնին, որ նա
 Բագուից էր ստացել ամենօրեայ օգտագործման համար: Յու-
 16 դիթը բազմեց դրա վրայ: Նոդովիեռնէսը յափշտակուեց նրա
 քնքից, նրա հոգին խռովուեց նրան ունենալու մեծ ցանկու-
 թիւնից: Այն օրից, ինչ պեսել էր նրան, Նոդովիեռնէսն առիթ
 17 էր փնտրում հրապուրելու նրան: Նոդովիեռնէսն ասաց. «Դու
 խմիր եւ մեզ հետ ուրախ եղիր»: Յուդիթն ասաց. «Այո՛, քէր,
 որովհետեւ այսօր իմ կեանքը մեծարուեց աւելի, քան իմ ծնն-
 18 դից սկսած բոլոր օրերին»: Եւ Յուդիթը նրա առջեւ վերցնում,
 ուտում, խմում էր, ինչ նրա համար պարարաստում էր իր ա-
 19 դախինը: Նոդովիեռնէսն ուրախացաւ դրանից ու այնքան շար-
 20 գինի խմեց, ինչքան նա չէր խմել իր ծննդեան օրից:

13 Երբ երեկոյ եղաւ, Նոդովիեռնէսը իր ծառաներին շտապեց-
 րեց դուրս գնալ: Բագուն փակեց վրանի դուռը, նրանք գնացին՝
 2 իւրաքանչիւրն իր անկողինը, որ դրսում էր, քանզի բոլորը մեծ
 3 գինարբուքից շար էին յոգնել: Վրանում մնացին միայն Յու-
 4 դիթը եւ Նոդովիեռնէսը: Նոդովիեռնէսը, մտնելով իր անկողինը,
 5 քնեց, որովհետեւ խիստ թմրել էր գինուց: Յուդիթն ասաց իր
 աղախնին, որ մնայ վրանից դուրս, սպասի իրեն, ինչպէս միւս
 օրերին, երբ ինքը դուրս էր գալիս ասելով, թէ՛ «Ըստ սովորու-
 թեան գնում եմ աղօթելու»: Այս նոյն բանը նա Բագուին ասաց:

Երբ բոլորը գնացին այդ սենեակից, ու այնպեղ ոչ ոք չմնաց, 6
 Յուդիթը կանգնեց նրա մահճակալի մօտ եւ ասաց. «Զօրու-
 թիւնների Տէր Աստուած, այս ժամին նայիր իմ ձեռքի գործե-
 րին եւ Երուսաղէմի բարձունքին, որովհետեւ այժմ ժամանակն 7
 է, որ դու օգնես ինձ՝ քո ժառանգութեանը, եւ այս գործը կա-
 րարես իմ ձեռքով, սաքակեցնես մեր թշնամիներին, որ յար-
 ձակուել են մեզ վրայ»: Նա մօտեցաւ մահճակալի ճաղին, որ 8
 Նոդոփեռնէսի սնարի կողմն էր, հանեց նրա դաշոյնը ազդրից,
 բռնեց նրա մագերից եւ ասաց. «Զօրացրո՛ւ ինձ այսօր, Իսրա- 9
 յէլի՛ Աստուած»: Եւ նա իր ամբողջ ուժով երկու անգամ հարու- 10
 ածեց նրա պարանոցին եւ կրրեց նրա գլուխը: Նրա մարմինը 11
 թաւալեց գցեց մահճակալից. մէկ ժամ յետոյ դուրս եկաւ, իր
 նաժշտին փութեց Նոդոփեռնէսի գլուխը, եւ նա այն գցեց իր 12
 կերակրի մախաղի մէջ: Երկուսը միասին, ըստ իրենց սովո-
 րութեան, ելան ու անցան բանակի միջով, շրջանցեցին ձորը,
 ելան Բեփիղուայի լեռը եւ եկան քաղաքի դարպասների մօտ: 13
 Յուդիթը դարպասների պահապաններին ասաց հեռուից. «Բա-
 ցէք, բացէք դարպասները, մեզ հետ է մեր Տէր Աստուածը, որ-
 պէսզի ել աւելի զօրութիւն փայ Իսրայէլին՝ մեր թշնամիներին 14
 յաղթելու համար, ինչպէս արեց այսօր»: Երբ քաղաքի մար- 14
 դիկ լսեցին նրա ձայնը՝ փութացին իջնել իրենց քաղաքի դար-
 պասների մօտ: Նրանք կանչեցին ժողովրդի քահանաներին ու 15
 ծերերին, եւ հաւաքուեցին բոլորը, փոքրից մինչեւ մեծը, որով- 15
 հետեւ նրանք շատ էին զարմացել, որ նա եկել է: Նրանք բացե- 16
 ցին քաղաքի դարպասը, նրանց ներս առան, վառեցին իրենց 16
 լապտերները եւ հաւաքուեցին նրանց շուրջը: Յուդիթը բարձր 17
 ձայնով ասաց. «Ո՛վ իսրայէլացիներ, օրհնեցէ՛ք Աստծուն, որ 18
 իր ողորմութիւնը չհեռացրեց Իսրայէլի փնից, այլ այս գիշեր 19
 իմ ձեռքով հարուածեց, վանեց թշնամուն»: Եւ նա Նոդոփեռ- 19
 նէսի գլուխը հանեց մախաղից, ցոյց փութեց նրանց եւ ասաց.
 «Ահա Նոդոփեռնէսի՝ ասորեստանցիների զօրքերի զօրապետի 20
 գլուխը, ահա թանկարժէք վարագոյրը, որի վրայ նա փռուել էր 20
 հարբած, եւ Տէր Աստուած իմ՝ այս կնոջ ձեռքով սաքակեցրեց 21
 նրան: Կենդանի է Տէրը, որ պահպանեց ինձ այն ճանապար- 20
 հին, որով ես գնացի, որովհետեւ իմ երեսի փեսքը խաբեց նրան՝
 ի կորուստ իրեն, բայց նա ինձ չպղծեց՝ իմ անձը խայտառակելու
 համար»: Ամբողջ ժողովուրդը գոհութիւն յայտնեց ու խոնար-

հուելով՝ երկրպագեց Ասպծուն: Բոլորը միաբերան ասացին.
 «Օրհնեալ ես դու, մեր Տէր Ասպուած, որ այսօր ամաչեցրիր քո
 22 ժողովրդի թշնամիներին»: Օգիան ասաց Յուդիթին. «Բարձ-
 րեալ Ասպծու դուստր, օրհնեալ ես դու աւելի, քան երկրի վրայ
 23 եղած բոլոր կանայք, եւ օրհնեալ է Տէր Ասպուած, որ ստեղ-
 ծել է երկինքն ու երկիրը, որ յաջողութիւն փութեց քեզ՝ կտրելու
 24 մեր թշնամու իշխանի գլուխը: Դրա համար քո անունը չի վե-
 րանալու մարդկանց միջից՝ Ասպծու առջեւ յաւիտենապէս քեզ
 յիշելու համար: Թող իմ Տէր Ասպուածը բարձրացնի քո անձը
 եւ բարիքներ շնորհի քեզ ի հապուցումն այն բանի, որ մեր ազ-
 գի փառապանքների պատճառով դու չխնայեցիր քո անձը, այլ
 վրէժխնդիր եղար մեր կրած կործանարար հարուածների հա-
 25 մար՝ մեր Տիրոջ առջեւ ընթանալով ուղիղ ճանապարհով»: Եւ
 ամբողջ ժողովուրդն ասաց. «Թող այդպէս լինի, թող այդպէս
 լինի»:

14 Յուդիթը նրանց ասաց. «Եղբայրներ, լսեցէք ինձ, թէ ինչ եմ
 ասում ձեզ. վերցրէք այս գլուխը եւ կախեցէք քաղաքի պա-
 2 ռիսպների սիւներից: Երբ բացուի առաստաղը, ու երկրի վրայ
 ծագի արեգակը, պատերազմելու կարող բոլոր փղամարդիկը
 զինուեցէք, ձեր վրայ զօրավարներ կարգեցէք, դուրս ելէք քա-
 ղաքից՝ իբրեւ թէ դաշտ էք իջնում, գնացէք դէպի ասորեստան-
 3 ցիների առաջապահ թելը, բայց այնպեղ չիջնէք, այլ միայն
 անհանգստացրէք նրանց: Նրանք կ'առնեն իրենց զէնքերը, կը
 գնան իրենց բուն բանակը, կ'արթնացնեն ասորեստանցիների
 զօրապետներին, հաւաքուելով կը դիմեն Նոդոփեռնէսի վրանը
 եւ չեն գրնի նրան: Նրանց մէջ ահ կ'ընկնի, նրանք կը փախչեն
 4 ձեզանից, եւ դուք կ'ընկնէք նրանց յետեւից: Իսրայէլի սահ-
 մաններում բնակուող բոլոր բնակիչները թող նրանց դիտա-
 պաստ անելով ոչնչացնեն իրենց բոլոր ճանապարհների վրայ:
 5 Արդ, մինչ այս անելը, ինձ մօ՛ր կանչեցէք Աքիոր Ամոնացուն,
 որ փեսնի գլուխն այն մարդու, որ ուրնահարեց Իսրայէլի փու-
 6 նը, կապեց նրան՝ մահ բերելու այսպեղ»: Աքիորին կանչեցին
 Օգիայի փնից, ու երբ նա եկաւ եւ Նոդոփեռնէսի գլուխը փե-
 սաւ ժողովրդի մէջ մի փղամարդու ձեռքին, երեսնիվայր ընկաւ,
 7 թաւալուեց: Երբ սթափուեց, ընկաւ Յուդիթի ոտքը, երկրպա-
 գեց նրան եւ ասաց. «Օրհնեալ ես դու Յուդայի երկրի բոլոր
 բնակավայրերում եւ բոլոր ժողովուրդների մէջ, ուր, լսելով քո

անունը, կը զարմանան: Արդ, դու ինձ պատմիր, թէ ի՛նչ էիր 8
անում այս օրերին»: Եւ իր ամբողջ ժողովրդի առաջ Յուդի-
թը նրան պատմեց, թէ ինչ էր նա արել այն օրից, երբ դուրս
էր եկել, մինչեւ այդ ժամը: Երբ Յուդիթը դադարեց խօսելուց, 9
ժողովուրդը բարձր ձայնով աղաղակեց՝ փառաբանելով Աստ-
ծուն իրենց քաղաքում: Երբ Աթիորը տեսաւ այն ամենն, ինչ 10
Իսրայէլի Աստուածն արել էր, իր ամբողջ սրտով հաւաքաց
Աստծուն, թլփաբեց իր անթլփապ մարմինը եւ այդ օրից էլ մի-
ացաւ Իսրայէլի փանը: Երբ բացուեց առաւօտը, Նոդփեռնէսի 11
գլուխը կախեցին պարսպից. իւրաքանչիւր փղամարդ զինու-
եց իր զէնքով, եւ նրանք դուրս եկան գրաւելու այն լեռնանցքը,
որ լերան վրայ էր: Երբ ասորեստանցիները նրանց տեսան, 12
իրենց առաջնորդներին փեղեակ պահեցին, նրանք էլ եկան ի-
րենց զօրապետների, իշխանների եւ նրանց հազարապետների
մօտ: Նրանք գնացին Նոդփեռնէսի վրանը եւ ասացին նրա 13
սենեկեպետին. «Ներս մտիր, արթնացրո՛ւ մեր փիրոջը, որով-
հեպեւ եբրայեցիները յանդգնեցին պատերազմել մեր դէմ, որ-
պէսզի նրանց իսպառ ոչնչացնենք»: Բագուն մտաւ ու բախեց 14
սենեակի դուռը, որովհեպեւ կարծում էր, թէ Նոդփեռնէսը Յու-
դիթի հետ քնած է: Երբ ոչ ոք նրան չպատասխանեց, համար- 15
ձակ սենեակ մտաւ եւ տեսաւ, որ նա մերկ ընկած էր գետնին, եւ
նրա գլուխը կտրուած էր մարմնից: Բագուն գոչեց բարձր ձայ- 16
նով, լացով ու մեծ ողբով եւ պատռեց իր պատմունճանը: Նա 17
մտաւ Յուդիթի սենեակն ու նրան չգտաւ, դուրս եկաւ, գնաց
զօրքի մօտ եւ ասաց. «Եբրայեցիներն ապստամբեցին, որով- 18
հեպեւ եբրայեցի մի կին ամօթ ու նախադինք դրեց Նաբուքո-
դոնոսոր արքայի փան վրայ, քանզի, ահա, Նոդփեռնէսը գե-
տին է գլորուել, եւ նրա գլուխը իր վրայ չէ»: Երբ Ասորեստանի 19
զօրքերի իշխանները լսեցին այս բաները, բոլորը պատռեցին
իրենց պատմունճանները, խիստ վախեցան, ու նրանց աղաղակն
ընկաւ բանակի մէջ:

Ուվքեր վրանում էին, երբ լսեցին կատարուած բաների մա- 15
սին, ապշեցին, ու նրանց վրայ սաստիկ ահ ու դող ըն- 2
կաւ: Ապա ոչ մի մարդ չմնաց իր ընկերոջ մօտ, եւ բոլորը 3
խուճապով փախուստի դիմեցին դէպի դաշտի ու լերան կողմե-
րը, որ գրնուում էին Բեթիղուայի շուրջը: Այնպէտից էլ դար- 4
ձեալ փախսան: Դրանից յետոյ իսրայէլացիներից իւրաքանչիւր

- 5 պարերազմող փղամարդ յարձակուեց նրանց վրայ: Օգիան սուրհանդակներ ուղարկեց Բերմեսթեմ, Քոբա, Կոլա եւ Իսրայէլի բոլոր սահմանները՝ աւերելու կապարուած բաների մասին, որպէսզի բոլորը միասին հաւաքուեն ու հերպայնդեն նրանց՝
- 6 ոչնչացնելու համար: Երբ իսրայէլացիները լսեցին, բոլորը միասին յարձակուեցին նրանց վրայ, կոփորեցին ու հալածեցին մինչեւ Քոբա: Այդպէս արեցին նաեւ երուսաղէմացիները: Բոլոր նրանք, ովքեր լեռնակողմից էին եկել, նրանց պապմեցին այն, ինչ եղել էր բանակում: Սրանք Գաղաադից ու Գալիլիայից էին. հասան, յարձակուեցին եւ քշեցին նրանց՝ հասց-
- 7 նելով մինչեւ Դամասկոս ու նրա սահմանները: Բեփիղուայի միւս բնակիչները ելան ու յարձակուեցին բանակ դրած ասորեստանցի բնակիչների վրայ՝ աւերելու եւ կողոպտելու համար: Նրանք վերցրին բանակի այդ կողոպուտը, որով խիստ
- 8 յղիացան ու հարստացան Բեփիղուայի բնակիչները: Իսրայէլացիները կոփորածից վերադարձան եւ սկսեցին հաւաքել սպանուածների կողոպուտը: Լեռնակողմի ու դաշտակողմի գիւղերի ու ագարակների բնակիչներն էլ եկան հաւաքեցին ա-
- 9 ւարի մնացորդները: Յովակիմ մեծ քահանան ու իսրայէլացիների ծերակոյտը, որ բնակուում էին Երուսաղէմում, եկան փեսնելու այն բարիքը, որ Տէր Աստուած արեց Իսրայէլին, փեսնելու նաեւ Յուդիթին եւ ողջունելու նրան: Եւ երբ ներս մտնելով փեսան նրան՝ բոլորը միաբերան օրհնեցին նրան ու ասացին.
- 10 «Դու Երուսաղէմի հպարտութիւնն ես, դու Իսրայէլի ցնծութիւնն ես, դու մեր ազգի պարծանքն ես, որովհետեւ քո ձեռքով արեցիր այս ամբողջ բարիքն Իսրայէլին, եւ Աստուած հաւանեց դրանք. յալիքենապէս օրհնեալ լինես դու Ամենակալ Աստ-
- 12 ծուց»: Եւ ամբողջ ժողովուրդն ասաց. «Թող այդպէս լինի»: Երեսուն օր ժողովուրդը կրում էր բանակի աւարը: Յուդիթին փութեցին Ղողովեռնէսի վրանը եւ վրանի ամբողջ արծաթն ու կահոյքը, նրա ամբողջ ոսկէ ու արծաթէ սպասքը: Նա վերցնելով այդ՝ բարձեց իր սայլի, իր գրաստների վրայ եւ քաղաք
- 14 բերեց: Նրա մօտ եկան իսրայէլացիների բոլոր կանայք՝ նրան փեսնելու. նրանք օրհնեցին նրան եւ նրա համար նուագում էին ու պարելով երգում: Յուդիթը վերցնելով արմաւենու ոստեր ձի-
- 15 թենու ծաղիկների հետ՝ փալիս էր նրանց: Ուրիշ կանայք եւս յայտնի վայրերից խմբերով գալիս էին գովելու նրան: Բոլոր իս-

րայելացիները զարդարուած գնում էին նրանց յեփեփից՝ իրենց գլուխներին դրած փեսակ-փեսակ պսակներ. նրանց բոլորի բերանում օրհնութիւն կար՝ Ասպծուն փառաբանելու համար:

Յուդիթն սկսեց երգել այս երգը, եւ ամբողջ Իսրայէլը ձայնակցում էր նրան: Յուդիթն այսպէս էր ասում. «Երգեցէք Տիրոջ համար թմբուկներով, օրհնեցէք նրան ծնծղաներով, երգեր եւ օրհնութիւններ ուղղեցէք նրան: Փառաբանեցէք նրան եւ կանչեցէք նրա անունը, որովհետեւ Ասպուած Տէր է եւ խորփակում է պարերազմները, նա իր բանակներն է դնում ժողովուրդների մէջ. նա՛ ինձ փրկեց իմ հալածիչների ձեռքից: Ասորեստանը եկաւ հիւսիսային լեռներից, եկաւ իր բիրատու գորքերով. նրանց բազմութիւնը ծածկեց ձորերը, երիվարների բազմութիւնը ծածկեց բլուրները, նա ասաց, որ հրի է մաքնելու իմ սահմանները, իմ երիտասարդներին ուրաւարակ է անելու, իմ փղաներին աւարի է մաքնելու եւ իմ կոյսերին գերի վարելու: Ամենակալ Տէր Ասպուածը նրանց կործանեց կնոջ ձեռքով, որովհետեւ նրանց հզօր այրը ոչ թէ երիտասարդների ձեռքով ընկաւ, ոչ թէ փիպանների որդիները նրան սպրակեցրին, ոչ թէ բարձրահասակ հսկաները յարձակուեցին նրա վրայ, այլ՝ Յուդիթը՝ Մերարիի դուստրը. նրա դէմքի գեղեկութիւնը խաբեց նրան: Նա հանեց իր այրիութեան զգեստները՝ բարձրացնելու համար նրանց, ովքեր ծեծուած էին Իսրայէլի մէջ: Նա անուշ իւղերով օծեց իր երեսը եւ իր գլուխը զարդարեց իր զարդերով: Բեհեզեայ զգեստ հագաւ հրապուրելու համար: Զօրապետի սիրտը զմայլուեց նրա կօշիկների գեղեկութիւնից, նրա նրբագեղութիւնը գերեց նրա հոգին, եւ դաշոյնը կտրեց նրա պարանոցը: Պարսիկները դողացին նրա քաջասիրտութիւնից, եւ մարերը շփոթուեցին նրա արիութիւնից: Այն ժամանակ աղաղակեցին իմ տառապեալները, իմ հիւանդները գոչեցին բարձրաձայն, եւ նրանք պարտուեցին. բարձրացաւ իրենց ձայնը, եւ նրանք վհապուեցին: Թոյլ կանանց որդիներ համարուածները խոցուեցին նրանց, քնանկ պանդուխտների որդիներ համարուածները կոտորեցին նրանց, եւ նրանք ոչնչացան իմ Տիրոջ գրոհից: Նոր երգ եմ երգելու իմ Տէր Ասպծուն: Տէր, մեծ ես դու եւ փառաւորեալ, սքանչելի ես աննուազ գօրութեամբ: Թող քեզ ծառայեն քո բոլոր արարածները, որովհետեւ դու ասացիր՝ եւ նրանք գոյացան, դու առաքեցիր քո

Նոզփին՝ եւ նրանք ընդունեցին այն ու կազմաւորուեցին, եւ ոչ որ
 18 չկայ, որ հակառակ լինի քո ձայնին: Լեռներն իրենց հիմքով
 ջրերի հետ միասին սասանուեցին, ժայռերը մոմի նման հա-
 լուեցին քո դէմքի առջեւ, բայց դու քափչ ես նրանց համար,
 ովքեր երկիւղ են կրում քեզնից, քանզի անուշ բուրմունքի հա-
 մար փոքր է իւրաքանչիւր զոհ, եւ չնչին՝ այն ճարպը, որ քեզ
 19 համար ողջակէզ է, սակայն յաւիտեանս մեծ է նա, ով երկիւ-
 20 դած է: Վայ այն ազգերին, ովքեր կը յարձակունեն մեր ազգի
 վրայ: Ամենակալ Տէրը դատաստանի օրը վրէժխնդիր կը լինի
 21 նրանցից: Նա կրակի կը մարնի ու որդերի ճարակ կը դարձնի
 նրանց մարմինները, եւ նրանք սգի մէջ լաց կը լինեն յաւիտե-
 22 ան»: Երբ նրանք Երուսաղէմ գնացին, Ասործուն երկրպագե-
 ցին, ու երբ ժողովուրդը մաքրուեց, հանեցին իրենց ողջակէզ-
 23 ները, կամաւոր զոհերը եւ իրենց ընծաները: Յուդիթը բերեց
 ու նուիրեց Նոդփեռնէսի ամբողջ ունեցուածքը, այն ընծայա-
 24 բերեց Տէր Ասործուն: Երուսաղէմում երեք ամիս ժողովուրդն
 ուրախանում էր սրբարանի դէմյանդիման, եւ Յուդիթը նրանց
 25 հետ էր: Այդ օրերից յետոյ իւրաքանչիւրը գնաց իր կալուած-
 26 քը, Յուդիթն էլ գնաց Բեպիղուա եւ պահում էր իր փունը: Այդ
 ժամանակից ի վեր նրա անունը փառաբանում էր ամբողջ երկ-
 27 րում: Նրա ամուսնու՝ Մանասէի մահից ու գերեզմանում նրա
 թաղուելուց յետոյ շարերը ցանկացան ամուսնանալ նրա հետ
 28 նրա կեանքի բոլոր օրերին: Յուդիթն օրըսօրէ մեծարում եւ
 փառաբանում էր: Նա ծերացաւ իր ամուսնու փանը՝ ապրե-
 լով հարիւր հինգ փարի: Նա ազատ արձակեց իր նաժշտին:
 Յուդիթը մեռաւ Բեպիղուայում, եւ նրան թաղեցին իր ամուս-
 29 նու՝ Մանասէի շիրմի մօտ: Իսրայէլի ամբողջ փունը եօթն օր
 սուգ արեց նրա վրայ: մահանալուց առաջ նա իր ինչքերը բա-
 ժանեց բոլորին, ովքեր իր ամուսնու՝ Մանասէի ազգականներն
 էին, նաեւ բաժանեց բոլոր նրանց, ովքեր իր մերձաւորներն էին:
 30 Յուդիթի ապրած օրերին եւ նրա մահից շատ օրեր յետոյ էլ չկար
 մէկը, որ վախ պարճառէր իսրայէլացիներին:

Տոբիթ

Այս է գիրքը պատմութեան Տոբիթի, որ Նեփթաղիմի ազգից 1
էր, Սասիէլի սերնդից: Տոբիթը որդին էր Տոբէլի, սա՛ն Անանիէլի,
սա՛ն Անաւելի, եւ սա՛ն Գաբայէլի: Ասորեստանի Ենեմեսար թա- 2
գաւորի օրօք նա գերուեց Թեգրուից, որ Նեփթաղիմի երկրի
աջ կողմում է՝ Գալիլիայում, Ասէի վերեւում: Ես՝ Տոբիթս, իմ 3
կեանքի բոլոր օրերին ընթացայ ճշմարտութեան եւ արդարու-
թեան ճանապարհներով, բազում ողորմութիւններ արեցի իմ
եղբայրներին եւ իմ ազգակիցներին, որ Ասորեստանի երկրում՝
Նինուէում ինձ հետ էին: Երբ դեռեւս Իսրայէլի երկրում էի, 4
իմ հայրենի գաւառում, եւ քանի դեռ երիտասարդ էի, իմ հայր
Նեփթաղիմի ողջ ազգն արտաքսուեց ու հեռացուեց Երուսաղէ-
մի քաղաքից, որն ընտրուած էր Իսրայէլի բոլոր ազգերի կող-
մից, որպէսզի բոլորն այնպէս զոհ մատուցեն, եւ ուր Բարձրեա-
լի բնակութեան քաղաքը սրբազործուել էր եւ կառուցուել բոլոր
ժամանակների համար: Երուսաղէմից ապստամբ եւ Բահա- 5
ղի երինջին զոհ մատուցող բոլոր ազգերի նման էր նաեւ իմ
հայր Նեփթաղիմի փունը: Միայն ես էի, որ փարեկան փօնե- 6
րին բազմիցս գնում էի Երուսաղէմ, ինչպէս սահմանուած է ամ-
բողջ Իսրայէլի համար յաւիտենական հրամանով: Ստացուած
բերքի պարուկներն ու փասանորդները եւ բոլոր արդիւնքներից
իրենց սպանալիք ընծաները զոհասեղանի առջեւ փալիս էի
քահանաներին՝ Ահարոնի որդիներին: Տասանորդները փալիս
էի Ղեւիի որդիներին, որոնք Երուսաղէմում Աստուծոյ քաճա- 7
րի սպասատուներն էին: Երկրորդ փասանորդը հաւաքում եւ
վաճառում էի, ամէն փարի գնում Երուսաղէմ ու ամբողջովին
ծախսում այն: Երրորդը փալիս էի նրանց, ում պարշաճ էր, 8
ինչպէս պարտութիւն էր իմ հօր մայր Դերուրան. որովհետեւ
հօրիցս որբ էի մնացել: Երբ փղամարդ դարձայ, իմ հայրե- 9
նի ցեղից կնութեան առայ Աննային եւ նրանից ունեցայ Տու-
բիին: Իսկ երբ գերևարուեցի Նինուէ, իմ բոլոր եղբայրներն ու 10
ազգակիցներն ուրում էին հեթանոսների հացից, իսկ ես ինձ
զսպեցի, որպէսզի չուրեմ, քանզի ողջ հոգովս յիշում էի Աստ- 11
ծուն: Բարձրեալն ինձ Ենեմեսարի կողմից շնորհներ եւ բա- 12
րեհաճութիւն փութեց. ես նրա վաճառականն էի, գնում էի Մա-

13 րասպան: Մարաց երկրի Ռագիս քաղաքում, Գուրիի եղբայր
 14 Գաբայելին պահելու փութեցի փասը քանքար արծաթ: Իսկ երբ
 Ենեմեսարը մեռաւ, եւ նրա փոխարէն թագաւորեց նրա որդի
 Սենեքերիմը, այդ փարիներին խռովութիւններ սկսուեցին, եւ
 15 եւ չկարողացայ գնալ Մարասպան: Ենեմեսարի օրօք իմ եղ-
 16 բայրներին բազում բարեգործութիւններ էի անում. իմ հացը
 փալիս էի քաղցածներին, հագուստս՝ մերկերին. իսկ երբ փես-
 նում էի, որ իմ ազգից որեւէ մէկը մեռել է, եւ նրան դուրս են գցել
 պարսպից, եւ թաղում էի: Կամ էլ երբ Նրեասպանից փախստա-
 17 կան վերադառնալուց յետոյ Սենեքերիմ արքան որեւէ մէկին
 սպանում էր, եւ գաղտնի թաղում էի նրան. որովհետեւ նա իր
 զայրոյթով շապերին կոտորեց, իսկ յետոյ դիակները փնտրեց
 18 ու չգտաւ: Նիւնուէացիներից ինչ-որ մէկը մտել էր թագաւորի
 մօտ ու նրան փեղեկացրել իմ մասին, որ դիակները թաղում եմ:
 Ես թաքնուեցի, որովհետեւ իմացայ, որ ուզում են ինձ սպանել.
 19 եւ ահաբեկուած փախայ գնացի Նիւնուէից: Իմ ամբողջ ունե-
 ցուածքը յափշտակուեց. որեւէ բան չմնաց, մնացին միայն կինս
 20 ու Տուբի որդիս: Ապա, յիսուն օր չանցած, իր երկու որդիներն
 սպանեցին նրան եւ փախան Տայոց լեռները: Դրանից յետոյ
 թագաւորեց իր որդի Ասորդանը: Սա իմ եղբօրորդի Աքիաքա-
 րոս Անայելին կարգեց իր թագաւորութեան բոլոր իշխանների
 21 եւ ամբողջ արքունի փան գլխաւոր: Աքիաքարոսը թագաւո-
 րին բարեխօսեց ինձ համար: Եկան ինձ վերադարձնելու, եւ
 եւ եկայ Նիւնուէ: Աքիաքարոսը փակառապելոյն էր, թագաւորի
 փան ամբողջ եղեմսի գիրքը նրա ձեռքին էր: Ասորդանը նրան
 նշանակեց իր թագաւորութեան երկրորդ մարդը. իսկ նա իմ
 եղբօրորդին էր: Երբ եւ եկայ իմ փուն, ինձ փութեցին իմ Աննա
 կնոջը եւ իմ Տուբի որդուն:

2 Դենպեկոսսելի մեծ փօնին, որ եօթներորդ շաքաթուայ սուրբ
 փօնն է, ինձ համար ճոխ ճաշ պատրաստեցին, եւ ես նստեցի
 2 ուտելու եւ խմելու: Իմ առջեւ բազմաթիւ խորպիկներ փեսայ եւ
 որդուս ասացի. «Գնա՛ եւ մեր աղքատ եղբայրներից ում գտնես՝
 3 բեր, իսկ ես կը սպասեմ քեզ»: Նա եկաւ եւ ասաց. «Տայր,
 մեր ազգից մէկը, որի ուրբերը քայքայուած ու կոճերն ընկած
 4 են, այնպեղ՝ հրապարակում ընկած մեռած է»: Ես, քանի դեռ
 չէի ճաշել, գնացի, վերցրի նրան եւ արեգակի մայր մտնելուց
 5 առաջ բերի իմ փուն: Իսկ երեկոյեան լուացուեցի եւ փրփում-

թեամբ ուրում էի իմ հացը: Յիշեցի Ամոսի մարգարեութիւնը, 6
 թէ ինչպէս նա ասել էր. «Ձեր փօները սուգ կը դառնան, եւ
 ձեր բոլոր ուրախութիւնները՝ փրփումով»: Եւ ես դառնօրէն
 արտասուեցի: Երբ արեգակը մայր մտաւ, գերեզման փորեցի 7
 եւ թաղեցի նրան: Իսկ իմ մերձաւորները ծաղրում էին ինձ եւ 8
 ասում. «Այժմ էլ չի՞ վախենում այս գործերի պատճառով մեռ-
 նելուց, որովհետեւ դրա համար հալածուեց, եւ կրկին եկել՝ դի-
 ակներն է թաղում»: Նոյն գիշերը, դիակը թաղելուց յետոյ, վե- 9
 րադարձայ եւ, պղծուած լինելով, պառկեցի գաւթի պարի մօտ.
 երեսս էլ չծածկեցի: Չգիտէի, որ առասպաղին ճնճղուկներ էին 10, 11
 նստած, ու բաց աչքերով վերեւ էի նայում, իսկ նրանց ձագե-
 րը փաք-փաք ծրփում էին աչքերիս մէջ. դրանից աչքերիս մէջ
 հապեր գոյացան: Գնացի բժիշկների մօտ, բայց նրանք ինձ
 չօգնեցին: Մինչեւ Ելիմադիա գնալս Աքիաքարոսն ինձ կերակ-
 րում էր իր ծախսով: Իսկ իմ կիսն իր ձեռքով մանում ու գոր- 12
 ծում էր եւ փալիս գործափերերին, սրանք էլ փալիս էին նրա 13
 վարձը: Մի անգամ էլ վարձից բացի նրան փուլեցին նաեւ մի
 ուլ: Երբ նա եկաւ ինձ մօտ, սկսեց ինձ հետ վիճել. ես նրան 14
 ասացի. «Դու որտեղից բերեցիր այդ ուլը, մի՞թէ գողացուած է.
 փա՛ր, փո՛ր իր փերերին, որովհետեւ ինձ համար գողացուածը
 ուրելն օրէնք չէ»: Իսկ կիսս ասաց. «Պարիւ արեցին ինձ՝ 15
 վարձիս հետ փուլին»: Բայց ես չհաւատացի նրան, այլ ստիպում
 էի ուլը փալ իր փերերին: Ես նրա կողմից ամօթանքի արժա-
 նացայ. նա ինձ ասաց. «Տիմա ո՛ր եմ քո ողորմութիւններն ու
 արդարութիւնները, ահա թէ ինչպէ՛ն յայտնի եղան քեզ»:

Ես փխրեցի ու լաց եղայ. վեր կացայ եւ զայրացած սրտով 3
 սկսեցի աղօթել ու ասել. «Տէ՛ր, արդար ես դու, եւ քո բոլոր 2
 գործերն ու ճանապարհները ողորմութիւն են. դատաստաններդ
 ճշմարիտ են, եւ միշտ արդար ես դաւում. նայի՛ր եւ յիշի՛ր ինձ, 3
 մի՛ հափուցիր ինձ ըստ իմ մեղքերի եւ ըստ իմ չարիքների, նա-
 եւ իմ հայրերի գործած չարիքների համար, որոնք մեղանջեցին
 քո առաջ: Նրանք անփեսեցին քո պատուիրանները, դու մեզ 4
 յափշտակութեան, գերութեան եւ մահուան մատնեցիր, նախա-
 փինքի նշաւակ դարձիր բոլոր ժողովուրդների առաջ, որոնց
 մէջ եւ ցրուած ենք: Արդ, Տէ՛ր, այժմ բազում են քո արդար դա- 5
 վաստանները, որ արեցիր իմ եւ մեր հայրերի հետ, որովհետեւ
 մենք քո պատուիրանները չկատարեցինք եւ արդարութեամբ

- 6 ջընթացանք քո առջև: Այժմ ինձ հետ վարուի՜ր ըստ քո կամ–
քի հաճության եւ իմ հոգին առնելու հրաման քուր, որպէսզի
ազապուեմ հոգուցս եւ հող դառնամ, որովհետեւ ինձ համար
մեռնելն աւելի լաւ է, քան իմ այս կեանքը, քանի որ անտեղի
նախապիւնքներ լսեցի, եւ քրտնալորումն իմ մէջ շար է. ազա–
պի՜ր ինձ իմ վշտերից, ուղարկի՜ր յաւիտենական հանգրոտան
7 եւ քո երեսը մի՛ շրջիր ինձանից»: Նոյն օրն իսկ Աստուած
իմացել էր այն, ինչ կատարուել էր Ռագուէլի դուստր Սառա–
8 յի հետ, որ Մարասպան երկրի Եկբարան քաղաքում էր. իր
հօր աղախինները նախապում էին աղջկան, որն ամուսնութեան
էր քրուել եօթը մարդու, իսկ Ազմոդէս չար դելը սպանում էր
նրանց՝ աղջկան մերձենալուց առաջ, համաձայն այր ու կնոջ
մերձեցման կարգի: Աղախինները նրան նախապում էին ու ա–
սում. «Չգիտէմ, որ խեղդում ես քո ամուսիններին, որովհետեւ
9 արդէն եօթը մարդ առար եւ ոչ մէկին չվայելեցիր. ուրեմն մեզ
ինչո՞ն ես փանջում, ինչո՞ն դու էլ նրանց հետ չմեռար, որպէսզի
10 մենք երբեք չքեսնենք քո զաւակին»: Երբ աղջիկն այս լսեց,
շար փխրեց ու ցանկանում էր խեղդել իրեն: Նա ասում էր. «Ես
իմ հօր միամօր զաւակն եմ, ուրեմն եթէ անեմ այս, նրան ա–
նարգանք կը բերեմ ու ծերունուն ցաւերով դժոխք կ'իջեցնեմ»:
11 Եւ նա սկսեց աղօթել այն պապուհանի մօտ, որ նայում էր դէպի
12 Երուսաղէմ: Նա ասում էր. «Օրհնուած ես դու, Տէր Աստուած
իմ, եւ յաւիտեան օրհնուած է քո սուրբ եւ պապուական անունը:
13, 14 Այժմ, Տէր, իմ ամբողջ սրտով աղաչում եմ քեզ եւ խնդրում,
որ հոգիս մարմնիցս ազապես, որպէսզի այլեւս նախապիւնքներ
15 չլսեմ. քանզի, Տէր, դու գիտես, որ իմ կուսութեամբ մաքուր եմ
16 բոլոր մեղքերից, չեմ աղտոտել իմ անունն ու իմ հօր անունը,
իմ հօր միամօր զաւակն եմ, նա ուրիշ որդի չունի, որ ժառանգ
լինի իրեն: Նա ո՛չ մերձաւոր եղբայր, ո՛չ էլ եղբօրորդի ունի,
որպէսզի նրան կնութեան գնալու համար պահպանեմ անձս,
որովհետեւ ահա արդէն եօթը ամուսիններս մահացան, այլեւս
ինչի՞ համար ապրեմ հիմա: Իսկ եթէ մահս չես ցանկանում,
Տէր, նայի՜ր ինձ եւ ողորմի՜ր, որպէսզի այլեւս նախապիւնքներ
17 չլսեմ»: Եւ երկուսի աղօթքներն էլ լսելի եղան մեծ Ռափայէ–
18 լին: Նա ուղարկուեց բժշկելու երկուսին էլ՝ Տոբիթի աջքերից
հարերը վերացնելու եւ Ռագուէլի դուստր Սառայից Ազմոդէս
դելին հանելու, նրան կնութեան փալու Տոբիթի որդի Տուբիին,

որովհետեւ հէնց Տուբիին էր վիճակուած ժառանգել նրան: Այդ նոյն պահին Տոբիթը շրջուեց ու մտաւ իր տուն, իսկ Ռագուէլի դուստր Սառան իջաւ իր վերնասենեակից:

Նոյն օրը Տոբիթը յիշեց արծաթը, որ Մարաց երկրի Ռա- 4
գիւս քաղաքում պահ էր փութել Գաբայէլին: Նա իր մտքում
ասաց. «Ես ինձ համար մահ խնդրեցի. քանի դեռ չեմ մե-
ռել, ինչո՞ւ չկանչեմ իմ որդի Տուբիին եւ ամէն ինչ չյայտնեմ
նրան»: Եւ նա կանչեց ու ասաց նրան. «Որդեա՛կ իմ, երբ 2, 3
մեռնեմ, կը թաղես ինձ. չանարգես կամ չանպետեսն քո մօրը,
այլ նրան կը պատուես կեանքիդ բոլոր օրերին, նրա համար
կ'անես այն ամէնը, ինչ հաճելի է իրեն, չփխրեցնես նրան: Կը 4
յիշես, որ, երբ դու նրա որովայնում էիր, նա քեզ համար շաք
նեղութիւններ է կրել. երբ նա մեռնի, կը թաղես ինձ մօր, 5
նոյն գերեզմանում: Յիշի՛ր քո Տէր Աստծուն կեանքիդ բոլոր 6
օրերին, մեղք չգործես կամ նրա պատուիրանները զանց չառ-
նես, քո ամբողջ կեանքում արդարութիւն կը գործես, անիրա-
ւութեան ճանապարհներով չգնաս, քանի որ, երբ արդար գործ
անես, քո բոլոր գործերը կը յաջողուեն, ինչպէս յաջողում է
բոլորին, ովքեր արդարութիւն են գործում: Քո ունեցուածքից 7
ողորմութիւններ կ'անես. ողորմութիւն անելիս թող քո աչքը
ազահ չլինի. երեսդ չդարձնես բոլոր աղքատներից, եւ Տէր Աս-
տուածն էլ ի՛ր երեսը չի դարձնի քեզանից: Ինչքան շաք ու- 8
նենաս, ըստ այդ շաքութեան կ'անես քո ողորմութիւնները, ե-
թէ քիչ ունենաս՝ ըստ քչի: Չյապաղես ողորմութիւններ անել, 9
քանի որ դրանով բարիքներ կը գանձես քո կեանքի օրերին: 10
Արդարեւ, ողորմութիւնները փրկում են մահուանից եւ թոյլ չեն
փալիս մտնել խաւարի մէջ. ողորմութիւնները բարի պարգեւ 12
են բոլորին, ովքեր այն անում են Աստծու առջեւ: Անձիդ հա- 13
մար գոյշ կը լինես պոռնկութիւնից, կին կ'առնես քո հայրերի
սերնդից. օտար ազգից կին չառնես, որովհետեւ մարգարէների՝
մենք մեր առաջին հայրերի՝ Նոյի, Աբրահամի, Իսահակի եւ
Յակոբի որդիներն ենք: Դու, որդեա՛կ, յիշի՛ր՝ սրանք բոլորն
էլ իրենց եղբայրներից կին առան եւ օրհնուեցին իրենց որ-
դիներով. եւ նրանց սերունդը պիտի ժառանգի երկիրը: Դու,
որդեա՛կ, պիտի սիրես քո եղբայրներին, երեսդ չըջես, սիրտդ
չըջես քո եղբայրներից, քո ժողովրդի որդիներից ու դուստրե-
րից. նրանցից կին կ'առնես քեզ համար: Ամբարտաւանութիւն- 14

նից առաջ են գալիս կորուստ եւ մեծ խռովութիւն, պղծութիւնից՝ պակասութիւն եւ մեծ աղքատութիւն, քանի որ պղծութիւնը սո-
 15 վի մայրն է: Վարձկանիդ վարձը թող մի օր էլ չմնայ քեզ մօտ,
 այլ կը վճարես անմիջապէս. եւ եթէ դու ծառայես Աստծուն, նա
 քեզ բարիքներով կը հապուցի: Որդեա՛կ, քո բոլոր գործերում
 16 զգոյշ կը լինես, խելամի՛ր եղիր քո ողջ կեանքում. ինչը դու
 ասում ես, ուրիշին չանես: Նարբելու աստիճան գինի չխմեն,
 17 հարբած ճանապարհ չգնան. քո հացից կը փաս քաղցած-
 ներին, քո հագուստներից՝ մերկերին. եւ ինչ կ'աւելանայ քեզ
 18 պէտք եղածից, ողորմութիւն կ'անես: Քո հացը չխնայես փալ
 արդարների գերեզմանների վրայ, բայց մեղաւորների համար
 19 չբան: Ամէն մարդուց խորհուրդ կը խնդրես, չարհամարհես ոչ
 20 մի պիպանի խորհուրդ: Ամէն ժամ կ'օրհնես քո Տէր Աստծուն
 եւ կը խնդրես նրանից, որ քո բոլոր ճանապարհներն ուղիղ լի-
 նեն, քո բոլոր մտադրութիւններն ու գործերը յաջողուեն, որով-
 հեպես մարդու բոլոր մտադրութիւնները ոչինչ են: Տէրն ինքն
 է փալիս բարի խորհուրդներ, եւ ում կամենում է՝ խոնարհեց-
 նում է, ինչպէս հաճելի է իրեն: Ահա, որդեա՛կ իմ, դու կը յիշես
 իմ բոլոր պատուիրանները, որ փալիս եմ քեզ, եւ թող նրանք
 21 չջնջուեն քո սրտից: Հիմա ես յայտնում եմ քեզ փասը քանքար
 արծաթի մասին, որ Մարաց երկրի Ռագիւս քաղաքում պահե-
 22 լու փուեցի Գաբրիի որդի Գաբայէլին: Չվախենաս, որդեա՛կ,
 որ շար աղքատացանք, որովհետեւ եթէ Աստծուց վախենաս,
 բոլոր մեղքերից հեռու լինես եւ անես նրան հաճելին, քեզ շար
 ունեցուածք եւ հարստութիւն կը գայ»:

5 Տոբին պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Նայր, կ'անեմ ամէն
 2 ինչ, որ պատուիրեցիր ինձ, բայց ես ինչպէ՛ն կարող եմ գտնել
 3 արծաթը, քանի որ չեմ ճանաչում այդ մարդուն: Նայրը նրան
 փուեց ստացագիրն այն մարդու, որի մօտ գանձն աւանդ էր
 4 դրուած, եւ ասաց նրան. «Դու քեզ համար փնտրի՛ր մի մարդ,
 որ հետդ գայ. ես կրամ նրա վարձը, քանի դեռ կենդանի եմ,
 5 եւ դու կը գնաս կը վերցնես արծաթը»: Տոբին գնաց վարձով
 մի մարդ փնտրելու, որ գնար իր հետ: Եւ նա գտաւ Ռափայէլ
 6 Նրեշտակին, բայց չգիտէր, թէ ով է նա: Տոբին ասաց նրան.
 7 «Դու կարո՞ղ ես ինձ հետ գալ Ռագիւս՝ Մարաց երկիր, կամ
 8 լաւ ծանօթ ես այդ քեղերին»: Նրեշտակն ասաց նրան. «Ես
 կը գամ քեզ հետ. եւ ճանապարհին եմ քեղեակ, եւ մեր եղ-

բայր Գաբայելին եմ ճանաչում»: Տուբին ասաց նրան. «Դու 9
մի վայրկեան սպասիր այսպեղ, մինչեւ ես մտնեմ ու հարց-
նեմ իմ հօրը»: Եւ ասաց նրան. «Գնա՛ եւ չուշանաս»: Տուբին 10
ներս մտաւ ու ասաց հօրը. «Ահա գալայ ընկեր, որ գալիս է
հեպս»: Նայրն ասաց նրան. «Դու նրան կանչիր ինձ մօտ, որ-
պէսզի իմանամ, թէ որ ազգից է նա եւ կամ հեպո գալու համար
վստահելի՞ է»: Տուբին ներս կանչեց նրան, եւ նրանք ողջոյն 11
տուեցին միմեանց: Տորիթն ասաց նրան. «Եղբայր, դու մեր ո՞ր
ցեղից ես, ասա՛ ինձ»: Եւ նա ասաց նրան. «Իմ ազգապո՛հմն 12
եւ փնտռում, թե՛ ինձ վարձել ես, որ քո որդու հետ գնամ»: Տո-
րիթն ասաց նրան. «Ուզում եմ, եղբայր, իմանալ քո ազգն ու
անունը»: Նա ասաց. «Իմ անունն Ազարիա է, քո եղբայրնե- 14
րից մէկի՝ մեծն Անանիայի որդին եմ»: Տորիթն ասաց նրան. 15
«Բարի եկար, եղբայր, մի՛ գայրացիր ինձ վրայ, որ ցանկացայ
իմանալ քո ազգապոհմը, որովհետեւ դու հէնց իմ եղբայրն ես՝
բարի ու ազնուական ցեղից, քանի որ ես ճանաչում եմ Անանի-
ային եւ Յաթանին՝ մեծն Սեմի որդիներին, երբ մենք միասին
գնում էինք Երուսաղէմում երկրպագելու եւ անասունների առա-
ջին ծնունդներն ու բերքի փասանորդները մաքուցելու: Նրանք
չնոխորուեցին մեր եղբայրների մոլորութիւնով. Դու մեծերի ազ-
գից ու արմարից ես, եղբայր: Այժմ դու ասա՛ ինձ. ի՞նչ վարձ 16
փամ քեզ. կրամ օրական մի դրամ եւ ուրելիքը, ինչպէս իմ
որդուն: Երբ ողջ վերադառնաք այս ուղեւորութիւնից, վարձդ 17
կ'աւելացնեմ»: Եւ նրանք համաձայնեցին այդպէս անել: Տո- 18
րիթն ասաց նրան. «Տուբի՛, որդեա՛կ, պարտաստութիւն ճանա-
պարհ ընկնելու, եւ թո՞ղ Աստուած յաջողութիւն փայ ձեզ»: Պա-
րանին պարտաստեց ճանապարհի ուրելիքը, իսկ հայրն ասաց
նրան. «Որդեա՛կ, դու գնա՛ այդ մարդու հետ, իսկ Աստուած, որ
բնակում է երկնքում, թող յաջողութիւն փայ ձեր ճանապար-
հին, եւ նրա հրեշտակն ուղեկից լինի ձեզ»: Եւ նրանք երկու- 19
սով միասին ելան գնացին, նրանց հետ՝ նաեւ պարանու շունը:
Պարանու մայրը լալով ասաց. «Տորիթ, մեր որդուն ինչո՞ն հե-
ռացրիր մեզանից, չե՞ որ նա է մեր ծերութեան ցուպը, նա է
մեր առջեւ ելումուտ անում. թող արծաթի վրայ արծաթ չգայ, 20
միայն թէ մեր որդու կեանքին բան չլինի, քանզի ինչ Աստուած 21
տուել է մեզ, բաւական է մեզ համար»: Տորիթն ասաց նրան. 22
«Բո՛յր, մի՛ փրփմիր, նա ողջ կը վերադառնայ, եւ քո աչքերը

23 կը պետանեն նրան, քանի որ իր բարի Նրեշտակը կ'առաջնոր-
դի նրան, յաջողութիւն կը տայ նրա ճանապարհին, եւ նա ողջ
24 ու առողջ կը վերադառնայ այնտեղից»: Եւ մայրը դադարեց
լալուց:

6 Նրանք ճանապարհ ընկան, եկան Դկլաթ գետի մօտ եւ իջե-
լանեցին այնտեղ, գետափին: Պապանին իջաւ գետեզր՝ լուա-
2 ցուելու: Գետից դուրս ելաւ մի ձուկ եւ ուզում էր կուլ տալ
3 պապանուն: Նրեշտակն ասաց պապանուն. «Ձեռքդ մեկնիր,
բռնիր այդ ձուկը»: Պապանին բռնեց ձուկը եւ հանեց ցամաք:
4 Նրեշտակն ասաց նրան. «Բաց արա այդ ձկան փորը, հանիր
5 դրա սիրտը, լեարդն ու լեղին եւ պահիր զգուշութեամբ»: Եւ
պապանին արեց այնպէս, ինչպէս հրեշտակն ասաց իրեն: Ձու-
կը խորովեցին ու կերան եւ ապա երկուսով միասին գնացին:
6 Եւ երբ մօտեցել էին Եկբապանին, պապանին ասաց հրեշտա-
կին. «Ազարիա՛ւ եղբայր, ինչի՞ համար վերցրինք ձկան սիր-
7 տը, լեարդն ու լեղին»: Նրեշտակն ասաց նրան. «Եթէ դելը
կամ պիղծ սաքանան բռնել է մէկին, այդ սիրտը եւ լեար-
դը պէտք է ծխել քղամարդու կամ կնոջ առջեւ, եւ նա այլ-
8 եւս չի դիւահարուի: Իսկ եթէ մէկն աչքերին հապ ունի, լե-
9 դին քսում են աչքին, եւ նա բուժուում է»: Երբ նրանք մօտե-
10 ցան Ռագիսին, Նրեշտակն ասաց պապանուն. «Եղբայր, այ-
սօր մենք պէտք է գիշերենք Ռագուէլի մօտ, նա քո ազգականն
է եւ ունի մի դուստր, որի անունը Սառա է. ես նրա համար
11 կը խօսեմ, որպէսզի նրան կնութեան տան քեզ: Աղջկայ ժա-
ռանգութիւնը քեզ է վիճակուած, եւ միայն դու ես նրա ազգից,
12 իսկ աղջիկն իսկապէս գեղեցիկ է, պարկեշտ եւ խելացի: Այժմ
լսիր ինձ, ես կը խօսեմ աղջկայ հօր հետ, իսկ երբ մենք վերա-
դառնանք ռագիսացիների քաղաքից, կ'անենք քո հարսանիքը:
Ես ճանաչում եմ Ռագուէլին. Մովսէսի օրէնքների համաձայն
նա աղջկան չի տայ օտար մարդու, որը արեւնակից մերձաւոր
չէ, քանի որ բոլոր մարդկանցից աւելի դու ես ժառանգութիւնն
13 ստանալու արժանի»: Այն ժամանակ պապանին ասաց Նրեշ-
տակին. «Եղբայր Ազարիա, ես աղջկայ մասին այսպիսի բան
եմ լսել. նրան տուել են եօթը մարդու, եւ նրանք բոլորը մե-
14 ռել են առագաստի սենեակում: Իսկ ես իմ հօր միամօր զա-
ւակն եմ, վախենում եմ՝ միգուցէ մտնեմ եւ նախորդների նման
ես էլ մեռնեմ, որովհետեւ աղջիկը դեւ ունի, եւ դելը նրան սի-

րում է ու որեւէ մէկին չի դիպչում վնասելու համար, այլ՝ միայն նրանց, ովքեր մերձենում են նրան, որպէսզի կնույթեան առնեն: Արդ, եթէ անեմ այս բանը, վախենում եմ, որ իմ հօրն ու իմ մօրը իմ պարճառած վշտերով կ'իջեցնեն իրենց գերեզմանը: Նրանք ուրիշ որդի էլ չունեն, որ թաղի նրանց»: Նրեշտակն ա- 15
սաց նրան. «Դու չեմ յիշում քո ազգից քեզ կին առնելու մասին հօրդ ասած պատուիրանը: Այժմ դու լսիր ինձ, որովհետեւ նա պէտք է քո կինը լինի. դեւի մասին էլ մի՛ մտաւորացիր, քա- 16
նի որ այս գիշեր իսկ դու աղջկան կնույթեան կ'առնես: Երբ 17
մտնես առագաստի սենեակ, կը վերցնես մոխրախառն կրակ, որի մէջ խունկ ծխուած լինի, եւ ձկան սիրտն ու լեարդը կը դնես դրա վրայ ու կը ծխես. դեւը կը հոտոտի ու կը փախչի 18
եւ այլեւս յաւիտեան չի վերադառնայ: Եւ երբ դու եւ աղջիկը 19
մտնէք առագաստի սենեակ, երկուսով կը կանգնէք եւ բարձրա-
ձայն լալով կը կանչէք ողորմած Աստծուն, եւ նա ձեզ կը փրկի ու կ'ողորմի, որովհետեւ իր ծննդից ի վեր այդ աղջիկը վիճա- 20
կուած է քեզ. դու կը փրկես նրան, եւ նա քեզ հետ կը գայ քո տուն. եւ ես գիտեմ, որ դու նրանից որդիներ կ'ունենաս»: Տու- 21
բին երբ լսեց այս բանը, աղջկայ նկատմամբ գութ ընկաւ նրա սիրտը, եւ հոգին սիրով կապուեց նրան:

Նրանք եկան Եկբարան եւ մտան Ռագուէլի տուն: Սառան 7
ընդառաջ ելաւ, եւ ողջունեցին նրանց, նրանք էլ՝ նրան, եւ Սա-
ռան նրանց փարաւ տուն: Ռագուէլն իր կին Նեղնային ա- 2
սաց. «Տեսնո՞ւմ ես, որ այս պատանեակը նման է իմ եղբորորդի Տոբիթին»: Ռագուէլը հարցրեց նրանց եւ ասաց. «Որտեղի՞ց էք, 3
եղբայրներ»: Նրան ասացին. «Նեփթաղիմի որդիներից ենք, որ գերի ենք փարուած Նինուէ»: Ապա ասաց. «Դուք ճանաչո՞ւմ էք 4
մեր եղբայր Տոբիթին»: Ասացին. «Ճանաչում ենք»: Ռագուէլը 5
նրանց ասաց. «Ո՞րք եք»: Նրանք ասացին. «Ողջ եւ կենդանի է»: Իսկ Տուբին ասաց. «Նա իմ հայրն է»: Ռագուէլն անմիջապէս 6
վեր կացաւ, համբուրեց նրան, շաք լաց եղաւ, օրհնեց նրան 7
եւ ասաց. «Բարի ես դու եւ բարերար մարդու որդի»: Իսկ երբ լսեց, որ Տոբիթի աչքերը կուրացել են, լաց եղաւ եւ փրփմեց. 8
փրփմեցին նաեւ իր կին Նեղնան եւ նրանց դուստր Սառան: Նրանք մեծ ուրախութեամբ ընդունեցին ու պահեցին նրանց: Ապա նրանք հօտից մի խոյ մորթեցին, բազում խորտիկներ 9
պատրաստեցին ու դրեցին նրանց առջեւ: Տուբին ասաց Ռա-

փայելին. «Եղբայր Ազարիա, այժմ ասա այն, ինչի մասին խօսում էիր ճանապարհին, որպեսզի քո ասածը լինի»։ Ռափայելն այդ խօսքերը հաղորդեց Ռագուելին. եւ Ռագուելը Տուբիին ասաց. «Կենր, խմիր եւ ուրախ եղիր, որովհետեւ քեզ է վիճակուած առնել իմ աղջկան։ Բայց քեզ ճշմարիտն ասեմ. ես իմ աղջկան փութել եմ եօթը մարդու, եւ երբ նրանք ցանկանում էին մերձենալ նրան, նոյն գիշերը մեռնում էին։ Իսկ այժմ, որդեա՛կ իմ, դու ուրախ եղիր»։ Տուբին ասաց. «Ես այսպեղ ոչ մի բան չեմ ուրի, մինչեւ չվերջացնէք այս գործը»։ Ռագուելն ասաց. «Ըստ օրէնքի, նրան վերցրո՛ւ քեզ, որովհետեւ դու աղջկան եղբայր ես գալիս, եւ թող նա քոնը լինի. թող ողորմա՛ծն Աստուած ձեզ բարին յաջողեցնի»։ Նա կանչեց իր դուստր Սառային, բռնեց նրա ձեռքից, փութեց Տուբիին կնութեան եւ ասաց. «Ահա՛, ըստ Մովսէսի օրէնքի, դու վերցրո՛ւ նրան եւ փա՛ր քո հօր մօտ»։ Եւ նա օրհնեց նրանց։ Ապա կանչեց իր կին Նեդնային եւ փան ամբողջ ունեցուածքը վերցրեց, փութեց աղջկան, մուրհակներով հասարարեց դրանք եւ կնքեց։ Նրանք սկսեցին ուրել, խմել եւ ուրախանալ։ Ռագուելը կանչեց իր կին Նեդնային ու ասաց նրան. «Քո՛յր, դու պատրաստիր միւս սենեակը եւ աղջկան փար այնպեղ»։ Կինը արեց այնպէս, ինչպէս հրամայել էր իրեն, եւ նրան փարաւ այնպեղ։ Աղջիկը լալիս էր, մայրը սրբում էր աղջկայ արտասուքները եւ ասում նրան. «Քաջալերուի՛ր, դո՛ւստրս, երկնքի եւ երկրի Տէրն այս փրփմութեան փոխարէն քեզ ուրախութիւն ու ցնծութիւն կը փայ, քաջալերուի՛ր, աղջի՛կս, քաջալերուի՛ր»։

8 Երբ նրանք ընթրելն աւարտեցին, Տուբիին փարան աղջկայ մօտ։ Երբ նա ներս մտաւ, յիշեց Ռափայելի խօսքերը, վերցրեց խնկի մոխրախառն կրակը, նրա վրայ դրեց ձկան սիրտն ու լեարդը եւ ծխեց. իսկ երբ դեւն առաւ այդ հոտը, փախաւ Եգիպտոսի սահմանների վերին կողմը, եւ Նրեշփակը կապեց նրան։ Երբ երկուսով անկողին մտան, Տուբին ելաւ մահճից եւ ասաց. «Քո՛յր, դո՛ւ էլ արի, աղօթենք, որպէսզի Աստուած մեզ ողորմի»։ Տուբին սկսեց աղօթել ու ասաց. «Օրհնուած ես դու, մեր հայրերի Տէր Աստուած, օրհնուած է քո սուրբ անունը եւ փառաւորուած յաւիտեան, թո՛ղ քեզ փառաբանեն երկինքը եւ քո բոլոր արարածները։ Դո՛ւ սպեղծեցիր Ադամին եւ նրան օգնական փութիւր Եւային, նրա կնոջը որպէս զօրավիգ փութիւր նրան.

նրանցից եղան մարդկանց բոլոր զաւակները. դո՛ւ ասացիր, թե՛
 «Լաւ չէ, որ մարդ լինի մենակ, նրա համար իրեն նման օգնական
 ստեղծենք»: Այժմ, Տէ՛ր, այս քրոջս առնում եմ ոչ թէ պոռնկու- 7
 թեան համար, այլ՝ արդարութեամբ, որպէս կին: Նայի՛ր, Տէ՛ր, 8
 եւ ողորմի՛ր ինձ, որպէսզի մենք միասին ծերանանք»: Եւ աղ-
 ջիկն աղօթում էր նրա հետ: Այն գիշեր նրանք քնեցին երկուսով՝
 միասին: Իսկ Ռագուէլը գնաց եւ նրա համար գերեզման փո- 9
 րեց, քանզի վախենում էր, թէ գուցէ նա էլ մեռնի: Ռագուէլը 10, 11
 եկաւ փուն եւ ասաց իր կին Նեդնային. «Աղախիններից մէկին 12
 ուղարկիր, որպէսզի փեսնի, թէ կենդանի՛ է արդեօք, իսկ եթէ ոչ,
 կը թաղենք նրան, եւ ոչ ոք չի իմանայ»: Աղախինը ներս մտաւ 13
 ու փեսաւ, որ երկուսով քնած են: Նա դուրս ելաւ ու ասաց, որ 14
 կենդանի են: Ռագուէլը օրհնեց Աստծուն ու ասաց. «Օրհնուած 15
 ես դու, Տէ՛ր Աստուած, քո բոլոր օրհնութիւնների ու փառքերի
 մէջ. թող քեզ օրհնեն քո բոլոր սրբերը, քո բոլոր ստեղծածները,
 քո ընտրեալները թող քեզ օրհնեն յաւիտեան: Օրհնուած ես 16
 դու, Տէ՛ր Աստուած, որովհետեւ ուրախացրիր ինձ, եւ ինձ հետ
 չպարտեց այն, ինչ թում էր ինձ, այլ մեզ հետ վարուցիր
 ըստ քո մեծ ողորմութեան: Օրհնուած ես դու, Տէ՛ր, որովհե- 17
 տեւ ողորմեցիր այս երկու միամօրիկ զաւակներին, Տէ՛ր, սրանց
 համար արա՛ քո ողորմութիւնները, թո՛ղ սրանց կեանքն աւար-
 փուի առողջութեամբ եւ ուրախութեամբ»: Եւ նա իր ծառանե- 18
 րին հրամայեց լցնել գերեզմանը: Ապա փասնջորս օր արեց 19
 նրանց հարսանիքը: Ռագուէլն ասաց Տուբիին. «Երդուեցնում 20
 եմ քեզ. դու այստեղից չես գնայ, մինչեւ չաւարտուի հարսանիքի
 փասնջորս օրը. իսկ յետոյ կը վերցնես իմ ունեցուածքի կէտը, 21
 դու եւ աղջիկը խաղաղութեամբ կը գնաք քո հօր մօտ, իսկ երբ
 ես եւ իմ կինը մեռնենք, դուք կը վերցնէք մնացած մեր ամբողջ
 ունեցուածքը»:

Տուբին կանչեց Ռափայէլին եւ ասաց նրան. «Եղբայ՛ր Ա- 9, 2
 զարիա, դու հետդ վերցրո՛ւ մի պարանի եւ երկու ուղի ու գնա՛
 Մարաց Ռագիւս քաղաքը՝ Գաբայէլի մօտ, եւ պահելու փրուած
 արծաթը բեր ինձ. հետդ առնելով հարսանիք կը բերես նաեւ ի-
 րեն՝ Գաբայէլին, որովհետեւ Ռագուէլը երդուեց, թէ՛ «Քեզ չեմ 3
 արձակի»: Այժմ իմ հայրն օրերն է հաշոււմ: Եթէ ուշանանք, 4
 շար կը վշտանայ ու կը փրփմի»: Ռափայէլը գնաց եւ իջեաւ- 5
 նեց Գաբայէլի մօտ, նրան փուեց մուրհակը: Գաբայէլը բերեց

6 արծաթի կնքուած պարկերը ու փուեց նրան: Եւ առաւօրեան կանուխ նրանք գնացին հարսանիք: Տուբին ուրախացաւ իր կնոջ հետ:

10 Նրա հայր Տոբիթն ամբողջ ժամանակ մտքում խորհում էր: Երբ լրացան վերադառնալու օրերը, եւ նրանք չեկան, նա ասաց. «Գուցէ Գաբայէլը մեռել է. երեւի ոչ ոք նրան չի փութել արծաթը, ինքն էլ ամօթից չի ցանկանում գալ»: Եւ նա խիստ փրփում էր: Կինն ասաց նրան. «Որ այսչափ ուշացաւ, վայ թէ կորաւ փղան»: Նա սկսեց լալ ու սգալ որդուն եւ ասաց. «Ոչինչ պէտք չէ ինձ, որդեա՛կ իմ, էլ ինչո՞ւ թողեցի քեզ, իմ աչքերի՛ լոյս»: Տոբիթն ասաց նրան. «Լռի՛ր եւ մի՛ անհանգստացիր, նա ողջ է»: Իսկ կինն ասաց նրան. «Դո՛ւ լռիր եւ մի՛ խաբիր ինձ, որովհետեւ իմ երեխան կորաւ»: Եւ ամէն օր մայրը դուրս էր ելնում ու գալիս այն ճանապարհը, որով նրանք գնացել էին. ցերեկը հաց չէր ուփում, իսկ գիշերը չէր դադարում իր որդի Տուբիին սգալուց: Երբ լրացաւ հարսանիքի փասնչորս օրը, որ նրանց այնպէղ լինելու համար երդուել էր Ռագուէլը, Տուբին ասաց Ռագուէլին. «Արձակի՛ր ինձ, որովհետեւ իմ հայրն ու մայրն այլեւս ինձ ողջ փեսնելու յոյս չունեն»: Եւ աներն ասաց նրան. «Դու մնա՛ այսպէղ՝ ինձ մօփ, իսկ ես մարդիկ կ'ուղարկեմ քո հօր մօփ, նրանք քո մասին կը պափմեն նրան»: Տուբին ասաց. «Այդպէս չի լինի, այլ պէտք է ինձ արձակես, որ գնամ իմ հօր մօփ»: Եւ Ռագուէլը վեր կացաւ ու նրան փուեց իր կին Սառային, իր ունեցուածքի կէսը, ծառաներ ու աղախիններ, անասուններ ու արծաթ, օրհնեց նրանց, արձակեց ու ասաց. «Որդեա՛կ իմ, թող երկնքի Տէր Աստուածը յաջողութիւն փայ ձեզ, քանի դեռ ես չեմ մեռել»: Իսկ իր դստերն ասաց. «Որդեա՛կս, պափուի՛ր քո սկեսորին ու սկեսրայրին, քանի որ այժմ նրանք են քո հայրն ու մայրը. եւ հեռո՛ւ մնա արելութեան խօսքերից»: Եւ նա համբուրեց նրան: Իսկ Նեղնան ասաց Տուբիին. «Մի՛րելի՛ եղբայր, թող Տէրը քեզ ողջութեամբ փանի քո փուն եւ ինձ՝ իմ դուստր Սառայից զաւակ փեսնել փայ, որպէսզի ես ուրախանամ Տիրոջ առջեւ. այժմ նրան յանձնում եմ քեզ, թող այսուհետեւ քոնը լինի, չորսմեցնեն նրան»:

11 Տուբին գնում էր ու օրհնում Աստուծուն, որ յաջողութիւն փուեց իր ճանապարհին, օրհնում էր Ռագուէլին ու նրա կնոջը: Եւ նա նրանց հետ գնաց, մինչեւ մօփեցան Նինուէին: Ռափայէլը Տու-

բիին ասաց. «Եղբայր, չգիտեմ ինչպիսի վիճակում թողեցիր քո
 հորը. արի՛ կնոջիցդ առաջ անցնենք եւ նախապարաստքենք 3
 փունը, իսկ դու վերցրո՛ւ ձկան լեղին»: Նրանք գնացին, շունն էլ 4
 եկաւ նրանց յետեւից: Իսկ Աննան, ըստ սովորութեան, նստել 5
 սպասում էր իր որդու ճանապարհին: Նա փեսաւ, որ որդին 6
 գալիս է, եւ ասաց. «Ահա գալիս է քո որդին, նաեւ այն մար-
 դը, որ ընկերացել էր նրան: Ռափայէլն ասաց Տուբիին. «Ես 7
 գիտեմ, որ քո հօր աչքերը կը բացունեն. այժմ այդ լեղին քսիր 8
 նրա աչքերի շուրջը, այն կը կսկծացնի ու նրա աչքերից կը հանի
 հաւերը, եւ նա կը փեսնի»: Աննան ընդառաջ գնաց, ընկաւ իր 9
 որդու պարանոցով ու ասաց նրան. «Որդեա՛կ իմ, ես քեզ փե-
 սայ, հիմա ես, սրանից յետոյ, անհոգ կը մեռնեմ»: Եւ երկուսով 10
 լաց եղան: Տոբիթը դուրս ելաւ դռների մօտ. նա խարխափում
 էր ու գլորում. որդին շփապեց նրա մօտ, վերցրեց ու կանգնեց-
 րեց հօրը: Նա լեղին քսեց հօր աչքերին ու ասաց. «Նայրի՛կ, 11
 փոկա՛ եւ համբերի՛ր»: Եւ մի պահ անց՝ հաւերն անմիջապէս 12
 կեղեւահան եղան ու ընկան նրա աչքերից, եւ նա փեսաւ իր 13
 որդուն ու ընկաւ նրա պարանոցով. լալիս էր ու ասում. «Օրի- 14
 նուած ես, Տէ՛ր Աստուած, եւ քո անունն օրհնուած է յաւիտեան,
 օրհնուած են քո բոլոր սուրբ հրեշտակները, որովհետեւ դու 15
 պարգեցիր եւ ողորմեցիր ինձ, քանի որ ահա փեսնում եմ իմ
 որդի Տուբիին»: Նրա որդին ուրախութեամբ մտաւ ներս ու հօրը
 պարմեց այն մեծ գործերի մասին, որ իր հետ կապարուցին 16
 Մարասպանում: Տոբիթը խնդութեամբ ընդառաջ ելաւ իր հար-
 սին. Նինուէի դռների մօտ օրհնում էր Աստծուն: Ուվքեր փե- 17
 սում էին նրան, զարմանում էին, որ նա փեսնելով է քայլում:
 Տոբիթը նրանց առջեւ գոհութիւն էր մաքուցում Աստծուն, թէ 18
 նա ինչպէս ողորմեց իրեն: Տոբիթը մօտեցաւ իր հարսին, օր-
 հնեց նրան ու ասաց. «Բարի եկար, դուստրս, թող օրհնուած
 լինի Աստուած, որ քեզ բերեց մեզ մօտ, եւ թող օրհնուեն քո
 հայրն ու մայրը»: Եւ նրա բոլոր եղբայրները, որ Նինուէում
 էին, ուրախացան: Այնպէղ եօթը օր հարսանիք արեցին:

Տոբիթը կանչեց իր որդի Տուբիին ու ասաց նրան. «Որդեա՛կ, 12
 այժմ փես, թէ ի՛նչ վարձ ես ուզում փալ հետդ եկած մարդուն.
 արժէ, որ աւելին փաս»: Տուբին նրան ասաց. «Նայր, ինձ ո՛- 2
 չինջ չի պակասի, եթէ նրան փամ բերուած ունեցուածքիս կէտը,
 որովհետեւ ինձ ողջ առողջ բերեց քեզ մօտ, բուժեց իմ կնոջը, 3

4 բերեց իմ արծաթը եւ քեզ նոյնպէս առողջացրեց»: Ծերունին
5 ասաց. «Իրաւացի է նրան փալը»: Եւ նա կանչեց Նրեշփակին
նու ասաց նրան. «Վերցրո՛ւ դու կէսն այն ամէնի, որ բերեցիր»:
6 Այն ժամանակ Նրեշփակը կանչեց նրանց երկուսին եւ ասաց.
«Դուք Ասպծոնն օրհնեցէք, նրան խոստովանեցէք, փառք փո-
ւէք նրան եւ բոլոր ապրողներին պարսնեցէք այն մասին, ինչ
նա արեց ձեզ հետ, որովհետեւ բարի է Ասպծուն օրհնելը, նրա
անունը բարձրացնելը եւ Ասպծու գործերի պարգամները պա-
7 փուով մեծացնելը. մի՛ յապաղէք նրան բարեբանելու: Լաւ է
թագաւորի գաղտնիքը թաքցնել, իսկ Ասպծու գործերը փառքով
8 յայտնել: Բարի՛ն գործեցէք, եւ չարը ձեզ չի հանդիպի: Բա-
րի են աղօթքները՝ պահեցողութիւններով, ողորմութիւններով
եւ արդարութիւններով. բարի է քիչ ունեցուածքը արդարութե-
ամբ, քան շարք՝ անիրաւութեամբ. լաւ է ողորմութիւններ անել,
9 քան ոսկու գանձ կուրակել. ողորմութիւնը փրկում է մահից,
նա ինքն էլ մարդուն մաքրում է բոլոր մեղքերից. ովքեր ողոր-
մութիւններ եւ արդարութիւններ են անում, լցում են կեանքով,
10 իսկ ովքեր մեղք են գործում, նրանք իրենց կեանքի դէմ պարե-
11 րագնողներ են: Այժմ ես ձեզանից ոչինչ չեմ թաքցնի, որովհե-
տեւ արդէն ասացի, որ լաւ է արքայի գաղտնիքները թաքցնել,
12 իսկ Ասպծու գործերը փառքով յայտնել: Երբ աղօթելու կանգ-
նեցիր դու, նաեւ քո հարս Սառան, ես ձեր աղօթքների յիշա-
փակը մատուցեցի սուրբ Ասպծուն. իսկ երբ դու թաղում էիր
13 մեռելներին, ես քեզ հետ էի. երբ դու չլապաղեցիր վեր կենալ,
թողեցիր քո ճաշը, որպէսզի գնաս եւ թաղես մեռելը, ես չմոռա-
ցայ քեզ. երբ բարիքներ էիր գործում, ես կրկի՛ն քեզ հետ էի:
14 Ասպուած ինձ ուղարկեց բժշկելու քեզ եւ քո հարս Սառային:
15 Ես Ռափայէլն եմ՝ մէկն այն եօթը սուրբ հրեշփակներից, որոնք
վեր են հանում աղօթքները, մտնում սուրբ եւ փառաւոր Ասպ-
16 ծու մօտ եւ մատուցում նրան»: Նրանք երկուսն էլ շփոթուեցին
նու երեսնիվայր ընկան գետնին, որովհետեւ շար էին վախեցել:
17 Նրեշփակն ասաց նրանց. «Մի՛ վախեցէք, թող խաղաղութիւն
18 լինի ձեզ, օրհնեցէք Ասպծոնն, որովհետեւ ես ոչ թէ իմ շնորհով
19 եկայ, այլ ձեր Ասպծու կամքով. նրան օրհնեցէք յաւիտեան, ո-
րովհետեւ այն բոլոր օրերին, որ ես երեսում էի ձեզ, ոչ կերայ
20 եւ ոչ խմեցի, այլ դուք ինձ պեսնում էիք որպէս երազ: Այժմ
խոստովանեցէք ձեր Ասպծուն, որովհետեւ ես բարձրանում եմ

նրա մօտ, ով ուղարկեց ինձ. եւ դուք գրեցէք այս ամենի մասին, որ եղաւ ու կատարուեց»։ Եւ այս ամէնը գրուեց իմ Գրքի մէջ։²¹ Իսկ նրան այլեւս չտեսան։ Նրանք գոհութիւն էին մատուցում²² Աստուծոյ նրա մեծագործութիւնների համար եւ նրա համար, թէ ինչպէս իրենց յայտնուեց Տիրոջ Նրեշտակը։

Տոբիթը ցնծութեան մէջ գրեց այս աղօթքը, եւ ասաց. «Օրհնուած է Աստուած, որ կենդանի է յաւիտեան, օրհնուած է նրա արքայութիւնը, որովհետեւ նա է հարուածում եւ ողորմում, նա է իջեցնում դժոխք եւ հանում այնպէտից, եւ ոչ ոք չի փախչում նրա ձեռքից։ Իսրայէլի՛ որդիներ, պաշտեցէք նրան հեթանոս ազգերի առջեւ, որովհետեւ նա մեզ ցրեց նրանց մէջ. պատմեցէք նրա մեծութեան մասին, բարձրացրէք նրան բոլոր կենդանի մարդկանց առջեւ, քանի որ յաւիտեան նա է մեր Տէր Աստուածը, մեր Նայր Աստուածը։ Մեր բոլոր անիրաւութիւնների համար նա կը փանջի եւ կրկին կ'ողորմի մեզ, մեզ կը հաւաքի բոլոր հեթանոս ազգերի միջից, ուր ցրուել ենք մենք։ Եթէ դուք ձեր ամբողջ սրտով, ձեր ամբողջ հոգով վերադառնաք նրան եւ նրա առջեւ արդարութիւն գործէք, այն ժամանակ նա էլ կը դառնայ դէպի ձեզ եւ իր երեսը չի ծածկի ձեզանից։ Դուք կը տեսնէք, թէ նա ինչ կ'անի ձեզ հետ, եւ դուք նրան կը փառաբանէք լիաբերան։ Օրհնեցէք Տիրոջը, որ արդար է, բարձրացրէք յաւիտենութեան Թագաւորին։ Ես իմ գերութեան երկրում կը փառաբանեմ նրան եւ նրա զօրութիւնն ու մեծութիւնը ցոյց կ'դնեմ մեղաւոր ազգերին։ Այժմ, մեղաւորներ, դարձէք եւ արդարութիւն գործեցէք նրա առջեւ, քանի որ, ո՛վ գիպէ, գուցէ նա բարեհաճ լինի եւ ողորմի ձեզ։ Իսկ ես կ'օրհնեմ իմ Աստծուն. իմ անձը կ'օրհնի երկնքի Թագաւորին, ես կը ցնծամ նրա մեծութեան համար։ Թող բոլոր ազգերն ասեն այս եւ փառաբանեն նրան Երուսաղէմ սուրբ քաղաքում։ Երուսաղէմ, նա կը պատժի քո ժողովրդի որդիներին, բայց նորից կը դառնայ ու կ'ողորմի արդարների որդիներին։ Դու գոհութիւն կը մատուցես բարերար Տիրոջը եւ կ'օրհնես յաւիտենութեան Թագաւորին, քանի որ նա իր փաճարը դարձեալ ուրախութեամբ կը կառուցի քո մէջ, քո մէջ կը ցնծան նրանք, ովքեր գերուած են, քեզ կը սիրեն նրանք, ովքեր բոլոր ազգերի մէջ յաւիտեան թշուառացած են։ Բազմաթիւ ազգեր կը զան հեռուից, Տէր Աստծու անունով իրենց ձեռքերին առած կը բերեն

իրենց նուէրները՝ մաքուցելու երկնաւոր Թագաւորին եւ քեզ ու–
 15 րախութիւն կը Կան սերնդից սերունդ: Քո բոլոր ապելիներն
 անիծեալ կը լինեն, քո բոլոր սիրելիներն օրհնեալ կը լինեն:
 16 Յնձա՛ եւ ուրախ եղիր արդարների որդիների համար, որովհե–
 րեւ նրանք կը հաւաքուն միասին եւ միասին կը փառաբանեն
 17 արդարութիւնների Տիրոջը: Քեզ սիրողները երջանիկ կը լի–
 նեն, եւ նրանք կը ցնձան քո խաղաղութեան համար. երանի՛
 նրանց, ովքեր Կրկնեցին քո կործանման համար, որովհեպեւ
 երբ նրանք Կեսնեն քո փառքը, կրկին քեզանով կը ցնձան եւ
 18 յաւիտեան ուրախ կը լինեն: Նոգիս կ'օրհնի Աստծուն՝ մեծ Թա–
 19 գաւորին, որովհեպեւ Երուսաղէմը կը կառուցուի թանկարժէք
 քարերով՝ շափիւղայով, սուրակով եւ այլ թանկագին քարերով.
 քո պարիսպները, աշտարակներն ու ամրութիւնները կը կա–
 20 ռուցուն ազնիւ ոսկով. Երուսաղէմի բոլոր հրապարակները
 կը պապրասպուն բիրեղ, դահանակ եւ սարդիոն քարերով:
 21 Երուսաղէմի բոլոր փողոցներուն կ'ասեն՝ Ալէլուիա. կ'օրհնեն
 եւ կ'ասեն. «Օրհնուած է Աստուած, որ յաւիտեան բարձրացրեց
 ամբողջ աշխարհը»:

14. 2 Տոբիթը վերջացրեց այս օրհներգը: Երբ նրա աչքերը
 կուրացան, նա յիսունութ տարեկան էր. ութ տարի անց աչքերը
 3 կրկին բացուեցին. նա ողորմութիւններ էր անում. էլ աւելի էր
 4 երկնջում Աստծուց ու փառաբանում նրան: Նա շաք ծերացաւ.
 5 կանչեց իր որդուն, իր որդու որդիներին եւ իր որդուն ասաց.
 «Որդեա՛կ, դու վերցրո՛ւ քո որդիներին, որովհեպեւ ես ահա ծե–
 րացել եմ եւ մօտ եմ մեռնելու. այժմ դու գնա՛ Մարաց երկիր,
 6 որդեա՛կ իմ, որովհեպեւ ես հաւաքում եմ, որ, ինչպէս Յով–
 նան մարգարէն է ասել, Նինուէն պիտի կործանուի, իսկ Մա–
 րաց երկրում միառժամանակ խաղաղութիւն պիտի լինի: Մեր
 եղբայրները կը ցրուն այս բարի երկրից, Երուսաղէմն աւերակ
 ու անապար կը դառնայ, նրա մէջ Աստծու Տունը կը հրկիզուի եւ
 7 մի որոշ ժամանակ աւերուած կը լինի: Բայց Աստուած կրկին
 կ'ողորմի նրանց ու կը վերադարձնի հայրենի երկիր, եւ նրանք
 կը շինեն Աստծու Տունը, բայց ոչ առաջինի նման, մինչեւ որ
 լրանան յաւիտենութեան ժամանակները: Դրանից յետոյ կը վե–
 րադառնան այս գերութիւնից եւ փառքով ու մեծ պապուով կը
 կառուցեն Երուսաղէմը: Աստծու Կաճարը նրա մէջ յաւիտեան
 բոլոր ազգերի կողմից կը կառուցուի փառաւոր շինուածքներով,

ինչպես նրա մասին ասել են մարգարեները: Բոլոր հեթանոս- 8
 ները դարձի կը գան՝ ճշմարտությամբ երկնչելու Տէր Աստուծոյ,
 եւ կը կործանեն ու կը մերժեն իրենց կուռքերը: Բոլոր ժողո- 9
 վուրդները կ'օրհնեն Տիրոջը, եւ ամէն ժողովուրդ կը խոստովա-
 նի իր Աստուծոյ: Տէրը կը բարձրացնի իր ժողովրդին. եւ բոլոր
 նրանք, ովքեր ճշմարտությամբ ու արդարությամբ սիրում են
 Տէր Աստուծոյ, կը ցնծան. դուք էլ ձեր հայրերի նման ողորմու-
 թիւն կ'անէք: Արդ, որդեա՛կ իմ, դու գնա՛ այսպեղից, որովհե- 10
 րեւ Յովնան մարգարէի ասածն անպարճառ կը լինի: Բայց
 դու կը կատարես օրէնքներն ու բոլոր հրամանները. եղի՛ր ո-
 ղորմած ու արդար, որպէսզի քեզ համար բարի լինի. կը թաղես 12
 ինձ եւ քո մօրը՝ ինձ հետ. այլեւս չմնաս Նինուէում: Որդեա՛կ իմ,
 դու րես, թէ ինչ արեց Ադամն Աքիաքարին, որը սնել էր նրան.
 թէ ինչպէս լոյսից նրան փարաւ խաւար եւ թէ որքան չարիք
 գործեց նրա նկատմամբ. բայց Աքիաքարը փրկուեց, իսկ նա
 սպացաւ հապուցումը՝ նրա փոխարէն ինքն իջաւ խաւարի մէջ.
 Մանասէն ողորմութիւններ արեց եւ իր դէմ նիւթուած մահու-
 ան օրը փրկուեց, իսկ Ադամն ընկաւ որոգայթ եւ կործանուեց:
 Եւ ահա, որդեա՛կ իմ, դու րեն, թէ ի՛նչ է անում ողորմութիւնը, 13
 կամ ինչպէ՛ն է փրկում արդարութիւնը»: Երբ ասաց այս, հոգին
 աւանդեց իր մահճում, քանի որ նա հարիւր յիսուն փարեկան
 էր: Նրա որդին մեծ փառքով ու պատուով թաղեց նրան: Իսկ 14
 երբ մեռաւ Աննան, նա իր հօր մօտ թաղեց նաեւ նրան: Տուբին
 իր կնոջ ու որդիների հետ գնաց Մարաց Եկբարան քաղա-
 քը՝ իր աներ Ռագուէլի մօտ: Տուբին մեծ պատուով ծերացաւ. 15
 նա փառքով ու պատուով թաղեց իր աներոջն ու զոքանչին եւ
 ժառանգեց նրանց փունն ու իր հայր Տոբիթի փունը: Նա հա- 16
 րիւր քսանեօթը փարեկան հասակում մեռաւ Մարաց Եկբարան
 քաղաքում: Զանի դեռ նա չէր մեռել, լսեց Նինուէի կործան- 17
 ման մասին, ուր իրենց գերութեան էր փարել Նաբուքոդոնոսոր
 Ասուրերոսը: Տուբին, որ դեռ չէր մեռել, ուրախացաւ Նինուէի
 կործանման համար: Նա գոհութիւն մատուցելով փառք փուեց
 Աստուծոյ, որին փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

1 Մակարայեցիներ

1 Փիլիպպոսի որդի Ալեքսանդր Մակեդոնացի կայսրը Քերի-
մացիների երկրից դուրս գալով՝ ծնկի բերեց պարսիկների եւ
պարթեւների արքայ Դարեհին, թագաւորեց նրա փոխարէն, իշ-
2 խեց յոյների եւ հռոմէացիների երկրների վրայ: Այնուհետեւ
զօրք հաւաքելով՝ մեծ պարերազմներ մղեց, բերդեր գրաւեց,
3 բազում թագաւորներ սպանեց, հեթանոս քաղաքներ ազգերից
մեծ աւար վերցրեց: Ամբողջ երկիրը դողում էր նրա առաջ:
4 Նա բազմաթիւ զօրք հաւաքեց, յարձակուեց բոլոր հզօր երկր-
5, 6 ների վրայ ու ողջ աշխարհը հարկապաշտ դարձրեց: Դրանից
յետոյ նա մահացու ախպով հիւանդացաւ եւ անկողին ընկաւ:
7 Երբ տեսաւ, որ մեռնում է, կանչեց մանկուց իր հետ սնուած--
դաստիարակուած ծառաներին՝ իր կողմից փառքի արժանա-
ցած իր չորս կաթնեղբայրներին, ու քանի դեռ կենդանի էր,
8 իր թագաւորութիւնը բաժանեց եւ տուեց նրանց: Ալեքսանդրը
9 փասնէրկու քարի թագաւորելուց յետոյ մեռաւ: Նրանից յե-
տոյ իր կաթնեղբայրները իշխեցին իրենց բաժին հասած քա-
10 րածքում. նրա մահուանից յետոյ իւրաքանչիւրը թագ կա-
պեց իր գլխին: Սրանց հետեւեցին նաեւ իրենց որդիները: Եւ
այսպէս՝ երկար քարիներ: Սրանք բազմացրին անօրէնութիւն-
11 ներն ու երկիրը լցրին իրենց չարագործութիւններով: Սրան-
ցից է սերում չարիքի արմատ, դառնութեան շառաւիղ, անօ-
րէն Անպիտոքոսը՝ Անպիտոքոս արքայի որդին, որ պարանդ էր
մնացել Նոյն քաղաքում: Նա թագաւորեց յոյների թագաւորու-
12 թեան հարիւր երեսունեօթներորդ փարում: Սրանց ժամանակ
էր, որ իսրայէլացիներից ծնուեցին անօրէն մարդիկ, որոնք շա-
տերին դիպելով պարիւր ու շողում խօսքերով՝ ասացին. «Ե-
կէք մեր շուրջը բնակուող բոլոր հեթանոս ազգերի հետ ուխտ
դնենք ու դաշինք կնքենք, որովհետեւ այն օրից ի վեր, երբ մենք
անջատուեցինք նրանցից ու մեկնեցինք, բազում մեծ չարիքներ
13 պարահեցին մեզ»: Շատերին հաճելի թուացին այս խօսքերը,
14 ժողովրդի միջից ոմանք համաձայնեցին գնալ հանդիպել թա-
գաւորին, եւ թագաւորը նրանց իրաւունք տուեց ապրել հեթա-
15 նոսների բոլոր օրէնքներով: Նրանք Երուսաղէմում ըստ հե-
թանոսների օրէնքների մեհենական հրապարակներ կառուցե-

ցին, իրենց համար անթլփապութեան օրէնք հաստատեցին, 16
 շեղուեցին սուրբ կրակարանների ուխտից, միաբանեցին հե-
 թանոսների հետ եւ յօժարեցին չարիքներ գործել: Երբ Անաի- 17
 ոքոսի թագաւորութիւնը հզօրացաւ, նա մտադրուեց թագաւո-
 րել նաեւ Եգիպտացիների երկրի վրայ, որպէսզի միացնի եր-
 կու թագաւորութիւնները: Նա մեծ զօրքով, ռազմակառքերով, 18
 փղերով ու բազում նաւերով արշաւեց Եգիպտացիների երկրի
 վրայ, որպէսզի պատերազմի Եգիպտոսի Պտղոմէոս թագա- 19
 ւորի դէմ: Պտղոմէոսը պարպութիւն կրեց նրանից ու փախուս-
 փի դիմեց: Այդ կուում բազմաթիւ մարդիկ վերքեր ստանա-
 լով մեռան: Անաիոքոսն ասպատակեց ամբողջ երկիրը. նրա 20
 զօրքերը յանկարծակի վրայ էին հասնում, արագ հաւաքում
 էին աւարն ու գրաւում ողջ Եգիպտացիների երկրի բերդերը:
 Եգիպտացիներին յաղթելուց յետոյ Անաիոքոսը հարիւր քա- 21
 ռասուներէք թուականին վերադարձաւ եւ մեծ զօրքով յար- 22
 ձակուեց Երուսաղէմ քաղաքի վրայ, յանդուգն գոռոզութեամբ 23
 մտաւ սուրբ տաճար, յափշտակեց ոսկէ գոհասեղանը, լոյսի
 աշտանակը, զանազան բոլոր իրերը, առաջաւորութեան հա-
 ցի սեղանը, սկիհներն ու տաշտերը, բոլոր խնկամաններն ու 24
 վարագոյրները, պսակներն ու ոսկէ զարդերը: Առաջինն ին-
 քը մտաւ տաճար, յափշտակեց ու ձուլեց ամէն ինչ, վերցրեց 25
 արծաթն ու ոսկին, գէնքն ու գրահը, ռազմական բոլոր իրերը,
 գտաւ ու վերցրեց թաքցրած զանձերն ու սրբազան բոլոր ա-
 նօթները եւ գնաց իր երկիրը: Նա շատ արիւն թափեց, շատ 26
 մարդկանց սպանեց, մեծ ամբարտաւանութեամբ խօսեց շա- 27
 տերի հետ: Մեծ սուգ պատեց Իսրայէլին: Իրենց բոլոր տե-
 դերում հեծեցին իշխաններն ու ծերերը, թուլացան աղջիկներն 28
 ու երիտասարդները, խամրեց կանանց գեղեցկութիւնը, բոլոր
 փեսաների դէմքերից անպակաս դարձաւ ողբն ու լացը, սգոյ 29
 բանսի վերածուեցին բոլոր հարսների ննջասենեակները, եր-
 կիրը սարսռաց իր բնակիչների համար, եւ անարգանքն ու ա-
 մօթը համակեց Յակոբի ամբողջ տունը: Այդ դէպքերից երկու 30
 տարի յետոյ Անաիոքոս արքան հարկահան մի իշխան ուղար-
 կեց Հրէաստանի քաղաքները: Սա Երուսաղէմ եկաւ բազմա- 31
 թիւ զօրքերով եւ սկսեց նենգութեամբ խաղաղութիւն քարոզել: 32
 Նրանք հաւատարմիւն տրան, բայց սա յանկարծակի յարձակ-
 ուեց քաղաքի վրայ, մեծ հարուածներ հասցրեց բնակիչներին եւ

33 քազմաթիւ իսրայելացիներ սպանեց: Նա աւարի մարմնեց քա-
ղաքը, հրկիզեց նրա բոլոր փայտակերպ շինութիւնները, քան-
դեց, աւերեց քաղաքը շրջափակող պարիսպներն ու նրա ապա-
34 րանքների բոլոր պատերը: Գերևարեցին կանանց ու մանուկ-
35 ներին, տիրացան նրանց բոլոր անասուններին: Նրանք քա-
ղաքի վերին կողմը հզօր աշտարակներով ամուր պարիսպ շի-
նեցին, եւ դա նրանց համար ամրացուած քաղաքի միջնաբերդը
36 եղաւ: Այնպեղ լցրին մեղսագործ, անօրէն մարդկանց, զէնքե-
րով զինեցին նրանց, մթերքներով ապահովեցին եւ Երուսաղէ-
37 մի ողջ աւարը կուրակեցին ներսում: Դրանք Իսրայելի երկրի
38 համար մշտապէս եղան մեծ որոգայթ, սրբութեան արգելքներ
39 ու չար սատանայ: Նրանք սուրբ տաճարի շուրջը անմեղ արիւն
40 թափեցին եւ պղծեցին սրբավայրերը: Դրանից յետոյ Երու-
սաղէմի բնակիչները նրանց պարճառով փախստական դար-
ձան: Երուսաղէմը օտարների բնակավայր դարձաւ եւ օտա-
րացաւ իր հարազատ զուակներից, որովհետեւ նրա որդիները
41 հեռացան այնպեղից: Աւերուեց նրա սրբարանն ու վերածու-
եց անապարի: Նրա տարեկան քօները սգի վերածուեցին, իսկ
նրա շաբաթ օրերը՝ նախատինքի ու ամօթի: Արհամարհուեց
42 նրա պարիւր, նրա փառքը լցուեց անարգանքով, նրա վեհու-
43 թիւնը դարձաւ սգի արժանի: Ողջ աշխարհում հրովարտակ-
ներ արձակուեցին, որ երկրի բոլոր բնակիչները հրաժարուն
44 իրենց օրէնքներից եւ ընդունեն մէկ օրէնք՝ նրա՝ օրէնքը: Բոլոր
45 ազգերը ենթարկուեցին արքունի հրամանին: Իսրայելացինե-
րից շաբերը նոյնպէս դաւանեցին անօրէն կրօնը, զոհեր մա-
տուցեցին նրանց կուռքերին ու պղծեցին իրենց շաբաթ օրերը:
46 Թագաւորը բանազնացների միջոցով հրովարտակներ ուղար-
կեց Երուսաղէմ եւ Նրէաստանի քաղաքները՝ նրանց ընդունել
47 տալու համար օտարոյի օրէնքներ, վերացնելու ողջակիզումն
48 ու սուրբ զոհերը, պղծելու շաբաթ օրերն ու ամենամեայ քօնե-
49 րը, ապականելու սրբարանը, որպէսզի դրանց փոխարէն կռա-
պաշտական զոհասեղաններ կանգնեցնեն, մեհեաններին ար-
50 տեր յարկացնեն, նաեւ խոզեր ու խառնածին անասուններ
51 մորթեն, որդիներին անթափառ թողնեն, իրենց անձը պղծեն
ամէն տեսակ անօրէն պղծութիւններով եւ բոլորովին մոռա-
52 նան իրենց հաւաքն ու փոխեն օրէնքները: Եւ նա, ով չէր են-
թարկուի թագաւորի հրամանին, կը դատապարտուէր մահու-

ան: Բոլոր վայրերում ուսրիկանն արեց այն ամենը, ինչ գրել էր թագաւորը: Նրէասպանի քաղաքացիներին պարտադրեց, որ ամէն մէկը զոհեր մատուցի իր քաղաքում: Նրանց մօտ հաւաքուեցին նախկին օրէնքներից դժգոհ բոլոր մարդիկ եւ չարագործութիւններով լցրին երկիրը: Նրանք ստիպեցին Իսրայէլին քաշուել աւելի ամուր փեղեր եւ ապաստարաններ: Հարիւր քառասունհինգ թուականի քասղել ամսի քսանհինգին նա զոհասեղանի վրայ բարձրացրեց անապատի մի պիղծ կուռք: Ամբողջ Նրէասպանի քաղաքների շուրջը մեհեաններ կառուեցին եւ ապարանքների բոլոր դռների, քաղաքների բոլոր ճանապարհների վրայ խունկ ձխեցին: Պատառուցում ու կրակն էին նետում իրենց ձեռքն ընկած Կրակարանի բոլոր գրքերը: Ում մօտ Կրակարանի գիրք էին գտնում, կամ ով իր հաւարն էր դաւանում, թագաւորի հրամանի համաձայն նրան մահապատժի էին ենթարկում: Այսպէս ամսեամիս սաստկանում էր հրամանը այն իսրայէլացիների նկատմամբ, որոնք գտնուում էին քաղաքներում: Ամսի քսանհինգին զոհասեղանի վրայ կառուցուած հեթանոսական բազիլիկների վրայ զոհ էին մատուցում: Հրամանի համաձայն՝ սպանում էին այն կանանց, որոնք թլփափել էին իրենց երեխաներին եւ, ըստ արքունի հրամանի, երեխաներին կախում էին իրենց իսկ մայրերի պարանոցներից: Նոյն կերպ էին վարում թլփափողների եւ նրանց որդիների հետ: Բազմաթիւ իսրայէլացիներ որոշեցին չուրել պիղծ բաներ, գերադասեցին յօժար կամքով մեռնել, բայց երբեք իրենց անձը չպղծել անմաքուր կերակուրներով, որպէսզի չպղծեն սուրբ ուխտը: Դրա համար էլ շատերը մեռան: Իսրայէլը դա համարեց իր համար մեծ փօն եւ ուրախութիւն:

Այդ ժամանակներում ասպարէզ իջաւ Շմաւոնի որդի Յովհաննէսի որդի Մաքաթիան՝ երուսաղէմացի Յովարիմի փոհմից սերած մի քահանայ: Նա եկաւ ու նստեց Մողիիմի քարայրների մօտ գտնուող բերդերում: Նա ուներ հինգ որդի. Կադդիշ մականունով Յովհաննէսը, Թարսսի մականունով Շմաւոնը, Մակաբէ մականունով Յուդան, Աւարան մականունով Եղիազարը եւ Յովնաթանը, որ կոչուեց Սափութ: Երբ Մաքաթիան փեսաւ Նրէասպանում եւ Երուսաղէմում կապարտուող սրբապղծութիւնները, սկսեց ողբալ իր անձի վրայ՝ ասելով. «Այն ինձ, ինչո՞ւ ականապես եղայ իմ ժողովրդի կոպորածին, կամ ինչո՞ւ փե-

սայ սուրբ քաղաք Երուսաղէմի աւերումը: Ինչո՞ւ նա մաքնուեց թշնամու ձեռքը, եւ սրբութիւնն ընկաւ օտարների ձեռքը: Ինչպէ՛ն քաճարը նմանուեց փառքից ընկած մի փղամարդու, իսկ նրա փառատը սպասքը՝ գերութեան մաքնուած մի մարդու: Նրա պապանիները կոտորուեցին իր փողոցներում, իսկ նրա երիտասարդներն ընկան թշնամու սրից: Կա՞յ մի ազգ, որ ժառանգած չլինի մի մաս նրա փրութիւնից, կամ կա՞յ մի մարդ, որ չի կողոպտել նրան ու չի փրկել նրա ունեցուածքին: Սպառուել են նրա զարդերը: Ազգաութեան փոխարէն նա մաքնուել է սպրկութեան: Մեր բոլոր գեղեցիկ զարդերը, մեր սրբավայրն ու մեր փառքը կործանուել են: Եւ այդ բոլորը պղծել են հեթանոսները: Այլեւս մեր ինչի՞ն է պէտք կեանքը»: Այն ժամանակ Մաքաբիան ու նրա որդիները ձեռքները գցեցին օձիքներին, պապառուցեցին իրենց պապմունճանները, քուրճ հազան ու սուգ պահեցին: Թագաւորի մօտից մարդիկ եկան, որոնք սփալում էին նրանց դիմելու ապստամբութեան: Նրանք եկան Մողիիմ քաղաքը, որ այնպէղ զոհեր մաքուցեն: Նրանց մօտ եկան ու հաւաքուեցին բազմաթիւ խաբայէացիներ, որոնց թւում նաեւ՝ Մաքաբիան ու իր որդիները: Ապա թագաւորի մօտից եկած մարդիկ սկսեցին խօսել ու ասացին Մաքաբիային. «Դու հռչակաւոր իշխան ես, դու մեծաւոր ես այս քաղաքում: Դու սրանց մէջ ես հաստատուել քո որդիների ու եղբայրների հետ: Արդ, նախ դո՛ւ մօտեցիր, կապարիի թագաւորի հրամանը, ինչպէս կապարեցին Նրէասպանում բնակուող բոլոր ազգերի մարդիկ ու բոլոր նրանք, ովքեր բնակում են Երուսաղէմում. դուք կը դառնաք արքայի բարեկամները, դու եւ քո որդիները պապիւ կը սրանաք ոսկով, արծաթով եւ արքունի հրովարտակներով»: Մաքաբիան պապասխան փութեց ու բարձր ձայնով ասաց. «Եթէ թագաւորի երկրի բոլոր մարդիկ ենթարկուել են թագաւորի հրամաններին, ընկրկել եւ հրաժարուել են իրենց հայրերի օրէնքներից ու կապարում են թագաւորի հրամանները, ապա ես, իմ որդիներն ու իմ եղբայրները կը հետեւենք մեր հայրերի պապութեաններին: Մենք չենք հրաժարուի Աստծու օրէնքներից ու կանոններից, չենք ենթարկուի թագաւորի հրամաններին: Մենք չենք փոխի մեր հայրերի կրօնը, աջ ու ձախ չենք շեղուի եւ թագաւորի հրամանին չենք անսայ»: Նազիւ էր նա այս խօսքերն ասել, որ

հրեաներից մի մարդ, թագաւորի հրամանի համաձայն, բոլո-
 րի ներկայութեամբ առաջ եկաւ, որպէսզի Մողիիմի բազինում,
 մեհեանի առաջ զոհ մատուցի: Երբ դա տեսաւ Մաքաթիան, 24
 այնքան զայրացաւ, որ դողացին իր երիկամները: Նա դաքաւ-
 րան անելու համար բարկութեամբ լցուեց, բարձրացրեց ուրբը
 ու այնպէս հարուածեց հրեային, որ սպանեց նրան բազինի ա-
 ռաջ: Նա սպանեց նաեւ այն մարդուն, որ արքունի հրամանով 25
 սպիաւում էր զոհեր մատուցել: Նա կործանեց բազինը, աւերեց
 մեհեանը: Նա օրէնքի նախանձախնդիր եղաւ այնպէս, ինչպէս 26
 Փենէէսն էր վարուել Եդոմի որդուն՝ Զամբրիի նկատմամբ: Նա 27
 սկսեց բարձրաձայն աղաղակել ու ասաց. «Իւրաքանչիւր ոք,
 ով կարող է օրէնքի նախանձախնդիր լինել, ով ուզում է հա-
 ւաքարիմ մնալ օրէնքներին, թող հեպտէի ինձ»: Նա ու իր եղ- 28
 բայրները փախսան գնացին լեռները՝ իրենց բոլոր ունեցուած-
 քը թողնելով քաղաքում: Այն ժամանակ անապապ իջան ի- 29
 րաւունք եւ արդարութիւն որոնող շաք մարդիկ, որ բնակու- 30
 են այնպէս իրենց կանանցով, որդիներով ու անասուններով,
 որովհետեւ չարագործութիւնը սաստկանում էր նրանց նկատ-
 մամբ: Թագաւորի իշխաններն ու Դաւթի քաղաքում գտնուող 31
 զօրքը իմացան, որ թագաւորի հրամանը չկատարող մի քանի
 հոգի իջել են անապապի մօտ գտնուող ապաստարանները, իսկ
 շաքերը նրանց միանալով՝ գնացել են նրանց հեպ: Ժամա- 32
 նակ նշանակեցին, պատրաստութիւն տեսան, ձի հեծած եկան
 ու պաշարեցին անապապի մօտ գտնուող ապաստարանները:
 Նրանք պատերազմի պատրաստութիւն տեսան ու շաքաթ օ-
 րը պաշարեցին նրանց: Նախ բանագնաց ուղարկեցին, սկսե- 33
 ցին բանակցութիւններ վարել՝ ասելով. «Գոնէ սրանից յե-
 տոյ ենթարկուեցէ՛ք թագաւորի հրամանին, որ կենդանի մնաք»:
 Պաշարուածներն այնպէս խօսել սկսեցին ու ասացին. «Ո՛հ 34
 դուրս կ'ելնենք ապաստարաններից, ո՛չ թագաւորի հրամանին
 անսալով կը պղծենք մեր շաքաթ օրերը, ո՛չ էլ կը շեղուենք
 մեր օրէնքներից»: Երբ նրանք այս խօսքերը լսեցին, աւե- 35
 լի սաստկացրին հակառակութիւնը նրանց նկատմամբ եւ ու-
 զեցին աւելի սեղմել ապաստարանները պաշարող օղակը, որ-
 պէսզի գերի վերցնեն նրանց: Սրանք ո՛չ կիրճերը փակեցին, 36
 ո՛չ քար արձակեցին, ո՛չ ապաստարաններն ամրացրին, ո՛չ իսկ
 նրանց ասածին պատասխան տուեցին, որովհետեւ օրը շաքաթ

37 էր: Սրանք միայն իրար էին քաջալերում՝ ասելով. «Նենց այս-
պեղ, մեր նեղության մեջ էլ կը մեռնենք, որովհետքեւ երկինքն
ու երկիրը վկայ են, որ իզուր էք մեզ ոչնչացնում: Մեզ հա-
մար ատելի լաւ է մեռնել, քան թէ մեր օրէնքները խախտել ու
38 շաբաթ օրերը պղծել»: Երբ նրանք դա լսեցին, շաբաթ օրը
սասրկացրին պատերազմը, սպանեցին հազար հոգի, չհաշու-
39 ած այն, որ մարդկանց ու անասուններին գերի վարեցին: Երբ
դա լսեցին Մաքաթիան ու իր եղբայրները, խիստ փրփմեցին
40 ու մեծ սուգ արեցին: Նրանք իրար հետ խօսելով ասացին. «Ե-
թէ հետեւենք մեր եղբայրների օրինակին, այսինքն՝ մեր անձն
ու իրաւունքները պաշտպանելու համար պատերազմի չելնենք
հեթանոսների դէմ, կարճ ժամանակ յետոյ մեզ ատելի շուր կը
41 սպանեն, քան նախորդ օրերի մարդկանց»: Ուստի հաւա-
քուեցին, պայմանաւորուեցին, իրար հետ խորհուրդ արեցին
ու ասացին. «Ով էլ շաբաթ օրը գայ մեր դէմ պատերազմե-
լու, համարձակ մարտնչենք եւ ոչ թէ ամենքս էլ առհասարակ
մեռնենք, ինչպէս մեռան անապատում ապրող մեր եղբայր-
42 ները»: Այն ժամանակ նրանց մօտ հաւաքուեցին ասիւրացի
շապ գինուորներ: Սրանք իսրայէլացիների մէջ հզօր ու պա-
տերազմող մարդիկ էին՝ ամէն մէկն իր օրէնքի համար ինք-
43 նակամ նահապալուելու պատրաստ: Նրանց միացան նաեւ
ամէն քրեական չարագործութիւններից խուսափած մարդիկ, ո-
44 րով նրանք մեծ զօրք կազմեցին: Զօրք հաւաքեցին, զնդեր
կազմեցին, պատրաստութիւն քրեան, իրենց բարկութեան ու-
ժով սպանեցին մեղաւորներին ու անօրէն մարդկանց, իսկ մնա-
45 ցածները փախան հեթանոսների մօտ: Մաքաթիան իր եղ-
բայրների ու բարեկամների հետ հետապնդեց նրանց, հասաւ,
46 ջարդեց, ատրեց մեհեանները, կործանեց բազինները, թլփա-
պեց անթլփապ երեխաներին եւ ամրացաւ իսրայէլացիների
47 սահմանների վրայ: Նրանք հալածական արեցին ամբարտա-
ւան մարդկանց: Նրանց ձեռնարկած գործը յաջողութիւն ու-
48 նեցաւ: Նրանք պաշտպանեցին իրենց օրէնքները, վրէժ լու-
ծեցին հեթանոսներից, մերժեցին թագաւորի անօրէն հրամա-
նը, թոյլ չտուեցին, որ գլուխ բարձրացնի ամբարտաւանութեան
49 եղջիրը: Երբ մօտեցան Մաքաթիայի մեռնելու օրերը, նա իր
մօտ կանչեց իր որդիներին ու ասաց նրանց. «Գոռոզութիւնն
ու ամբարտաւանութիւնն են հաստատուել այժմ, բայց ահա

հասել է կործանումն ու գոռոզությունը վերացնելու ժամանակը: Արդ, զաւակներս, եկէք առաջնորդուեցէք օրէնքի հան- 50
դէպ նախանձախնդրութեամբ, դուք ձեզ նուիրեցէք հայրերի
Կրակարանների պաշտպանութեանը, յիշեցէք, թէ ձեր հայ- 51
րերը քաջութեան ինչ գործեր են կատարել իրենց ժամանակին, եւ աւագութեան փառք կը ստանաք, յաւիտենական անուն
կը ժառանգէք: Չէ՞ որ Աբրահամը փորձութեան ժամանակ 52
հաւաքարիմ գրնուեց եւ դրա համար էլ արդար համարուեց:
Յովսէփն իր նեղութեան ժամանակ պահեց պատուիրանը եւ 53
տէր դարձաւ Եգիպտացիների երկրին: Մեր նախանձախնդիր
հայր Փենէէսն արդար վրէժի զգացումով առաջնորդուեց եւ առ- 54
յաւէտ ստացաւ քահանայութեան ուխտը: Նաւէի որդի Յեսուն
Տիրոջ պարգամները կատարելու համար դարձաւ իսրայէլա- 55
ցիների դարաւորը: Քաղեքը ժողովրդի մէջ վկայութիւն տա-
լու համար դարձաւ ժառանգութեան տէր: Դաւիթն իր հեզու- 57
թեան, արդարամտութեան ու ողորմած լինելու համար յաւի-
տենապէս ժառանգեց թագաւորութեան գահը: Եղիան օրէն- 58
քի նկատմամբ նախանձախնդիր լինելու համար բարձրացաւ
երկինք: Անանիան, Ազարիան ու Միսայէլը իրենց հաւարի 59
շնորհիւ փրկուեցին հնոցի կրակից: Դանիէլն անմեղ լինելու
պարճառով փրկուեց առիւծների երախից: Արդ, իմացէք, որ 61
բոլոր նրանք, ովքեր իրենց յոյսը դրել են Տիրոջ վրայ, սերնդից
սերունդ չեն տկարանայ: Ամբարիշտ մարդու խօսքից մի՛ վա- 62
խեցէք, որովհետեւ նրա փառքը աղբ է ու կեղտ: Այսօր լինի թէ
վաղը, այն այլեւս չի մնայ, կը վերածուի հողի, եւ կ'անէանան 63
նրա մտադրութիւնները: Գօտեպնդուեցէք, զաւակներս, հաս-
տատու մնացէք ձեր օրէնքի վրայ, որովհետեւ դրանով պիտի 64
փառաւորուէք: Գիտեմ, որ ձեր եղբայր Շմաւոնը խոհեմ մարդ
է: Լսեցէք նրան, նրան ընդունեցէք ձեր հօր տեղ: Ձեր զօր- 66
քերի սպարապետը թող լինի զօրավար Յուդա Մակաբէն, նա
թող պատերազմի ելնի զօրքով, իսկ դուք՝ օրէնքի նախանձա- 67
խնդիր բոլոր մարդիկդ, միացէք, որ լուծէք ձեր ժողովրդի վրէժը.
հապուցում պահանջեցէք հեթանոսներից ու հետեւեցէք օրէնքի 68
հրամաններին»: Նա օրհնեց նրանց, վախճանուեց ու միացաւ
իր նախնիներին: Նա մեռաւ հարիւր քառասունութ թուակա- 69
նին: Նրան թաղեցին իր նախնիների գերեզմանաւանդը՝ Մողի- 70
իմում, եւ ամբողջ Իսրայէլը մեծապէս սգաց նրան:

3 Նրան փոխարինեց Մակաբէ մականուամբ Յուդան՝ նրա որ-
2 դին: Նրան աջակից եղան իր բոլոր եղբայրները եւ բոլոր
նրանք, ովքեր իր հօր հետեւորդներն էին: Նրանք յանուն իս-
րայէլացիների պատերազմ էին մղում խինդով եւ ուրախութե-
3 ամբ: Մեծ էր Մակաբէի փառքը ժողովրդի վրայ: Նա զինու-
եց իբրեւ մի հսկայ, պատերազմի գրահ հագաւ, մեծամեծնե-
րին պատերազմի էր առաջնորդում եւ իր նիզակով հովանի լի-
4 նում իր զօրագնդերին: Իր գործերով նա նմանուեց առիւծի
5 ու որսի վրայ մռնչացող առիւծի ձագի: Ներապնդելով հա-
լածեց նա անօրէններին, կրակի մաքնեց իր ժողովրդին ան-
6 հանգստացնողներին: Անօրէնները սարսափեցին նրա ահից,
ովքեր սապար էին անօրէնութեան, խուճապի մաքնուեցին:
7 նրա շնորհիւ ձեռք բերուեց փրկութիւն: Նա բազում թագա-
ւորների դառնութիւն պարճառեց, իր գործերով ուրախացրեց
Յակոբի փունը, դրա համար էլ նրա յիշատակը յաւիտեանս օր-
8 հնութեամբ է մնալու: Նա յարձակում էր Տրէասպանի քա-
ղաքների վրայ, կոտորում այնպեղ գրնուող ամբարիշտներին,
9 որպէսզի վերացնի Իսրայէլի վրայ իջած բարկութիւնը: Նա
10 հաւաքում էր ցրուած մարդկանց եւ գտնում կորածներին: Այս
դէպքերից յետոյ Ապոլոնիոսը հեթանոսներից զօրք հաւաքեց,
զէնքի կոչեց նաեւ բազմաթիւ շամրպացիների, որպէսզի պա-
11 տերազմի Իսրայէլի դէմ: Երբ դա իմացաւ Յուդան, ընդառաջ
եկաւ Ապոլոնիոսին եւ խփեց-սպանեց նրան, նրա զինուորներից
շապերին վիրաւորելով կոտորեց, իսկ մնացածներին փախուս-
12 քի մաքնեց, աւարի ենթարկեց նրա ունեցուածքը: Յուդան
առաւ Ապոլոնիոսի սուսերն ու իր ամբողջ կեանքում դրանով
13 կռուեց նրանց զօրքերի դէմ: Երբ ասորեստանցիների զօրքե-
րի իշխան Նրէնը լսեց, որ Յուդան զօրք է հաւաքել, եւ բազմա-
14 թիւ հաւաքացեալներ պատերազմի են գալիս նրա հետ, ինքն
իր մէջ մտածեց եւ ասաց. «Ես էլ անուն վաստակեմ ու փառ-
քի փիրանամ իմ արքայութեան մէջ: Պատերազմ մղեմ Յու-
դայի դէմ եւ պարտութեան մաքնեմ նրանց, ովքեր անարգում
15 են թագաւորի հրամանը»: Նա կրկնապարիկ զօրք հաւաքեց:
Նրան օգնութեան հասան անօրէնների բազմաթիւ զօրքեր, որ-
16 պէսզի յարձակուեն ու վրէժ լուծեն իսրայէլացիներից: Նա ե-
կաւ հասաւ մինչեւ Բեթորի կողմերը: Յուդան նրան ընդառաջ
17 գնաց սակաւաթիւ մարդկանցով: Երբ նրանք տեսան, որ գունդ

Է գալիս իրենց դէմ ճակատելու, Յուդայի մօտ եղած մարդիկ
 սկսեցին խօսել ու ասացին. «Ինչպէն կարող ենք մենք սակա-
 ւաթի մարդկանցով մարտնչել այդքան բազմամարդ բանակի
 դէմ, մանաւանդ որ թոյլ ու փկար ենք, որովհետեւ արդէն քանի
 օր է, ինչ քաղցած ենք»: Յուդան սկսեց նրանց քաջալերել ու
 ասաց. «Աստծու համար դիւրին գործ է շատ մարդկանց մարտնչել
 քչերի ձեռքը: Երկնաւորի համար փարբերութիւն չկայ շարի ու
 քչի միջեւ, որովհետեւ յաղթանակը ձեռք է բերում ոչ թէ շատ
 զօրքով, այլ այն զօրութեամբ, որ երկնքից է գալիս: Նրանք
 մեզ վրայ են գալիս ամբարտաւան գոռոզութեամբ եւ անօրէ-
 նութեամբ, որպէսզի կոտորեն մեզ եւ մեր կանանց ու երեխա-
 ներին գերևարեն: Մենք մարտնչում ենք յանուն մեր անձերի
 ու յանուն մեր օրէնքների, եւ Տէրը նրանց սպառկեցնելու է
 մեր ուրբերի առաջ: Գօփեպնդուեցէք, քաջ եղէք, մի՛ վախեցէք»:

Նազիւ էր նա իր խօսքերը վերջացրել, որ յարձակուեց գնդի
 վրայ, կոտորեց այն թելը, ուր կազմ ու զինավառ կանգնած էր
 Նրէն իշխանը, հալածական արեց բանակն այդ վայրից եւ նրան
 ու ողջ զօրքը փախուստի մատնեց: Նրանք հեփապնդեցին
 դրանց մինչեւ Բեթորի դաշտի կողմերը, շարերին վիրաւորե-
 լով դիաթաւալ գետին փապալեցին: Դրանցից մօտաւորապէս
 ութ հարիւր մարդ ընկաւ, իսկ մնացածները փախուստի դիմե-
 ցին դէպի Փիլիստինի: Յուդան ու իր եղբայրները ահ ու սար-

սափ էին փարածել. այնուհետեւ նրանք որոշեցին ասպատակել
 իրենց շրջակայքում գտնուող հեթանոսների երկրները: Նրա

համբաւը հասաւ թագաւորին, որովհետեւ հեթանոսները պար-
 մում էին նրա պատերազմների մասին: Երբ այս դէպքերի մա-

սին լսեց Անտիոքոս կայսրը, խիստ զայրացաւ: Նա իր բոլոր
 երկրներից զօրք հաւաքելով՝ շատ մեծ բանակ կազմեց: Նա

բաց արեց զանձափումը, զինուորներին մէկ փարուայ պար-
 գելներ բաշխեց եւ պարուիրեց նրանց, որ պարտասար լինեն

ամէն ինչի: Երբ փեսաւ, որ զանձափումը դադարկուել է, եւ

նուագել է երկրի հարկը այն երկպառակութեան եւ հարուած-
 ների պարճառով, որ նա հասցրել էր երկրին, եղծել նախնի-
 ների օրէնքները, որ սահմանուած էին վաղ ժամանակներից,

Անտիոքոսը զարհուրեց, որ գուցէ նուէրներն ու ռոճիկները բա-

ւական չլինեն առաջուայ նման առաքաձեռնօրէն բաժանելու

համար: Եւ նա վարանեց: Մտածեց մտնել Պարսից աշխա-

րիւր, երկրի հարկը հաւաքել այնպէղից, շաք արծաթ կուտա-
32 կել: Նա այնպէղ թողեց Լիւսիասին՝ թագաւորական քոռնից
մի հռչակաւոր մարդու, իբրեւ Եփրատի կողմերի ու եգիպտա-
33 ցիների սահմանների արքունի գործերի վերակացու, որպէսզի
սա դաստիարակի իր որդի Անպիոքոսին, մինչեւ որ ինքը վերա-
34 դառնայ այնպէղից: Նա նրա մօք թողեց զօրքի կէսն ու փողերը
եւ կարգադրեց նրան անել այն ամէնը, ինչ ինքը կամենում էր
ու ինչ ինքը խորհել էր եւ Նրէասպանի բնակիչների, եւ Երուսա-
35 ղէմի մասին: Նա նրանց համար գումարաւակ յարկացրեց, որ
կոտորի նրանց, բնաջինջ անի Իսրայէլի զօրքն ու Երուսաղէ-
մի մնացած բնակիչներին, այնպէղից ջնջի նրանց յիշատակը,
36 այնպէղ, նրանց բոլոր սահմաններում, բնակեցնի օտարազգի-
ների որդիներին եւ չափած հողակտորների բաժանի նրանց ողջ
37 երկիրը: Ինքը վերցրեց զօրքի միւս կէսը եւ հարիւր քառասուն
թուականին Անպիոքից՝ իր թագաւորանիսք քաղաքից շարժու-
եց, անցաւ Եփրատ մեծ գետն ու գնաց վերին գաւառների կող-
38 մերը: Լիւսիասն ընտրեց Պաղոմէոսին՝ Դորիմէնի որդուն, Նի-
կանորին եւ Գորգիասին, որոնք արքայի հօգը բարեկամներն
39 ու խորհրդականներն էին, նրանց յանձնեց քառասուն հազար
հեծեալ եւ եօթը հազար բրած ձի, որպէսզի, թագաւորի հրա-
մանի համաձայն, յարձակուեն Նրէասպան երկրի վրայ, աւերեն,
40 քանդեն այդ աշխարհը, կործանեն երկիրը: Նրանք իրենց ամ-
բողջ զօրքով եկան ու բանակ դրեցին Ամաուսի մօտակայքում,
41 դաշտավայրի քափարակ մասում: Երբ այդ երկրի վաճա-
ռականները լսեցին, որ զօրք է եկել, որպէսզի աւարի մարմի
Նրէասպան երկիրը, գերևարի նրա որդիներին ու դուստրերին,
վերցրին իրենց արծաթն ու ոսկին եւ այնքան ձեռնհաս մարդ,
որ կարող լինէին օգնել իրենց, որպէսզի գան ու փրկագնեն
օտար երկրներում գերի ընկած իսրայէլացիներին: Դրանց մի-
ացան նաեւ ասորիների ու այլազգիների երկրների զօրքերը:
42 Երբ Յուդան ու իր եղբայրները տեսան, որ ամէն տեսակ չա-
րիքներ են կուտակուում իրենց վրայ, եւ այս զօրքն էլ եկել,
պաշարուած վիճակում է պահել իրենց սահմանները, երբ նա-
եւ տեղեկացան ժողովրդին կորստի ու բնաջնջման մարմե-
լու վերաբերեալ թագաւորի հրամանի մասին, սկսեցին իրար
43 հետ խօսել եւ ասացին. «Եկէք սրտապնդուենք, կանխենք մեր
ժողովրդի անկումը, պատերազմենք յանուն մեր սրբութիւննե-

րի, յանուն մեր ազգի»: Եւ ժողովուրդը պատերազմի պատ- 44
 րասպութիւն փեսաւ, աղօթք արեց ու Տիրոջից ողորմածութիւն
 խնդրեց: Երուսաղէմն աւերակ ու ամայի էր, նրա բնակիչնե- 45
 րից չկար ոչ մէկը, որ մարներ ու ելներ այնպէտից: Նրա սրբու-
 թիւնները այլազգիների որդիները ոտնակոխ էին անում, քա-
 դաքի ամրութիւնները հեթանոսների բնակութեան վայր էին
 դարձել: Վերացաւ ուրախութիւնը Յակոբի փնից, պակասեցին
 շեփորների ու փափղների ձայները, լռեցին երաժշտութեան
 ցանկալի եւ ուրախ հնչիւնները: Բոլորը եկան հաւաքուեցին 46
 Մասեփայում՝ Երուսաղէմի դէմ յանդիման, որովհետեւ իսրայէ-
 լացիների աղօթափայտին առաջ Մասեփայում էր: Ծոմ պահե- 47
 ցին, քուրձ ու ցնցոյի հագան, մոխիր ու հող վերցրին, ածեցին
 իրենց գլխին, պապառուցեցին օձիքները: Բացում էին Օրէն- 48
 քի մատենները, որոնց համար հեթանոսները հալածում էին
 իրենց, բերում էին քահանայութեան զգեստները, բերքի առա- 49
 ջին պտուղներն ու փասանորդներն էին մէջտեղ դնում, հաւա-
 քում ու բերում էին այն ուխտատրներին, որոնք վերջացրել էին
 իրենց ուխտի օրերը: Նրանք բարձր ձայնով իրենց խօսքը եր- 50
 կինք էին առաքում՝ ասելով. «Տիմա ի՛նչ անենք սրանց, կամ ո՛ր
 փանենք, որովհետեւ քո սրբութիւնները ոտնակոխ են եղել, քո 51
 քահանաները նստել են սզի ու փառապանքի մէջ, բոլոր հեթա- 52
 նոսները ահա հաւաքուել են, որ բնաջնջեն մեզ: Դու գիտես, թէ
 նրանք ինչ են խորհում մեր մասին: Տիմա մենք ինչպէ՛ն կարող 53
 ենք դէմ կանգնել, եթէ դու մեզ չօգնես»: Նրանք շեփոր էին 54
 փչում, աղաղակ բարձրացնում, բարձր ձայնով դէպի երկինք
 դիմում: Դրանից յետոյ Յուդան սկսեց կարգ հաստատել ժողո- 55
 վրդի մէջ: Նա հրամանատարներ՝ հազարապետներ, հարիւրա-
 պետներ, յիսնապետներ ու փասնապետներ նշանակեց նրանց
 վրայ: Իսկ շէնքեր կառուցողներին, նոր ամուսնացածներին 56
 ու այգի փնկողներին ասուեց եւ վախկոտներին էլ պատու-
 էր տրուեց, որ, Օրէնքի համաձայն, իրենց փները վերա-
 դառնան: Ամբողջ զօրքը հասաւ ու բանակ դրեց Ամաուսի 57
 թիկունքում: Այնպէտից Յուդան սկսեց քաջալերել զօրքին՝ ա- 58
 սելով. «Զինուեցէ՛ք, պարաստուեցէ՛ք, զօրեպնդուեցէ՛ք, որ
 վաղը առաւօտեան պատերազմ մղենք հեթանոսների դէմ, ո- 59
 թոնք եկել են բնաջնջելու մեզ ու մեր սրբութիւնները: Աւելի
 լաւ է մեռնենք պատերազմի դաշտում, քան փեսնենք մեր ազգի

60 ու մեր սրբությունների անարգանքը: Ինչ որ է երկնային Տիրոջ
61 կամքը, այդպես էլ թող կատարուի: Նա թող յիշի մեր հայրե-
րի հետ կնքած ուխտը եւ մեր ուրբերի առաջ թող կոտորի այս
62 զօրքը, որպէսզի հեթանոսները գիտենան, թէ գոյութիւն ունի
մէկ Աստուած, որ փրկում է Իսրայէլը»:

4 Այլազգիներն իրենց աչքերը բարձրացրին ու տեսան, որ
2 նրանք յարձակուելով գալիս են իրենց վրայ. եւ նրանք պա-
3 տերազմելու ելան նրանց գնդերի դէմ: Յուդայի զինուորները
շեփոր հնչեցրին ու մի տեղ հաւաքուեցին: Յարձակուեցին, կո-
4 տորեցին, փախուստի մաքնեցին, մի մասին տեղում սպանե-
ցին, ոմանց դաշտում սրախողխող արեցին, փախուստի մաք-
նեցին մինչեւ Գազիրոնի սահմանները, եղոմացիների, Ազուրի
ու Յամէնի կողմերը: Այդ օրը խոցուած ընկաւ շուրջ երեք հա-
5 զար մարդ: Յուդան վերադարձաւ իր զօրքով: Երբ նա եկաւ
6 հասաւ ճակատամարտի վայրը, սկսեց խօսել զօրքի հետ ու ա-
սաց. «Դեռ մի՛ մտածէք ընկած դիակները կողոպտելու մասին,
7 որովհետեւ ահա Գորգիասը սպառնալիցուած իր զօրքով կանգ-
նած է մեր դէմ: Դիրքեր բռնեցէք, կանգնեցէք ձեր թշնամիներ-
րի դէմ, իսկ մարտի յաղթանակից յետոյ համարձակ կերպով
8 կողոպտեցէք նրանց»: Երբ նա այս խօսքերն էր ասում, տե-
9 սան, որ մի գունդ երեսաց լեռան կողմից: Գնդի մարդիկ մտա-
ծեցին, որ իսրայէլացիները պարպույթան մաքնուելով կրակ
են գցել ճամբարի մէջ, եւ բարձրացող ծուխը կատարուած դէպ-
10 քի նշան է: Երբ սրանք դա տեսան, կանգ առան՝ մանաւանդ
նկատելով, թէ Յուդայի գունդը ինչպէս էր պարպասուած ճա-
11 կատարմարտ փախու համար: Սրանք վեր կացան ու փախան
12 Փղշտացիների երկիրը: Յուդան վերադարձաւ ճակատամար-
տի վայրը, որպէսզի կողոպտի ընկած դիակները: Նա նրանց
բանակից վերցրեց ոսկի ու արծաթ, թանկարժէք զգեստներ,
կարմիր, կապուտակ, ծովագոյն կտորեղէն, մեծ հարստութիւն:
13 Երբ այնպէղից վերադարձան, սկսեցին գոհութիւն մատուցել,
օրհնել երկնային Տիրոջն ու ասել. «Նա բարի է, յաւիտենական է
14 նրա ողորմածութիւնը»: Եւ Իսրայէլն այդ օրը մեծ փորձանքից
15 ազատուեց: Այլազգիներից ովքեր այս անգամ փրկուել էին,
եկան պատմեցին Լիւսիասին այն ամէնը, ինչ կատարուել էր:
16 Երբ դա լսեց Լիւսիասը, արտմեց ու երեսի վրայ ընկաւ գետին,
որովհետեւ իսրայէլացիների վերաբերեալ իր ցանկութիւնը չէր

կապարուել այնպես, ինչպես ինքն էր մտածել. չէր կապարուել
այն, ինչ պարտիրել էր իրեն թագաւորը: Յաջորդ փարի նա 17
մօփ վեց հազարանոց հեփեւակ զօրք հաւաքեց, հինգ հազա-
րանոց սպառազինուած հեծեալ այրուծի կազմեց, որպէսզի գայ,
կողոպտի Նրէասփան երկիրը: Եկան, հասան, ճակարամարտ 18
փուեցին Բեթսորի կողմերում: Յուդան նրան ընդառաջ եկաւ
փասնմէկ հազար մարդկանցով: Երբ փեսան բազմամարդ ու 19
հզօր գունդը, սկսեցին աղօթել, օրհնել Աստծուն եւ ասել. «Տէր
Աստուած, դու ես այն Աստուածը, որ քո ծառայ Դաւթի ձեռքով
կոփորեցիր յարձակում գործած հզօր ազգի զօրքերին, Մաւուդի
որդի Յովնաթանի ձեռքը մարմնեցիր այլազգիների բանակնե- 20
րը: Արդ, Իսրայէլի ձեռքով խորպակիր այս զօրքի զօրութիւնը:
Թող նօսրանան նրանց զօրքերի՝ հեծեալների ու հեփեւակների
շարքերը: Սարսանի գցիր նրանց մէջ, հալածիր նրանց գո- 21
ռոզ զինուորներին, նրանք թող դողան իրենց պարտութիւնը
փեսնելով: Կործանիր նրանց, յանձնիր քո սիրելիների սրերի 22
բերանը, որպէսզի քեզ օրհնեն նրանք, ովքեր ճանաչում են քո
անունը»: Բանակները բախուեցին միմեանց, եւ այդ ժամա- 23
նակ իրենց առաջ Լիսիասի գնդից ընկաւ հինգ հազար հեծե-
ալ: Երբ Լիսիասը փեսաւ իր գնդի պարտութիւնն ու Յուդա- 24
յի գնդի քաջութիւնն ու յաղթանակը եւ այն, որ նրանք պար-
րաստ էին քաջ յաղթողի անուն վաստակելու համար ապրել
կամ մեռնել, նահանջեց, գնաց Անտիոքի կողմերը: Դարձեալ
նա զօրք հաւաքեց, սպառազինուեց, որպէսզի նորից արշա-
ւի դէպի Նրէասփան: Յուդան ու եղբայրներն սկսեցին խօսել 25
ժողովրդի հետ ու ասացին. «Ահա մեր թշնամիները ջախջա-
խուեցին մեր ուրբերի առաջ: Եկէք գնանք, մաքրենք սրբա-
րանը, մաքրենք փաճարը, որպէսզի նաւակարիք անենք այն-
փեղ»: Ողջ ժողովուրդը հաւաքուեց, եկաւ հասաւ Սիոն լեռը 26
եւ փեսաւ, որ սրբարանն աւերուած է, գոհասեղանը՝ պղծուած,
դռները՝ հրկիզուած: Գաւիթներում թփեր էին բուսել ինչպէս
անփառում կամ մի լերան վրայ, կամարակապ սենեակներն
աւերուած էին, ներքնախցերը՝ քանդուած: Նրանք ձեռքները 28
զցեցին օծիքներին, պափառութեցին պափմունճանները, գլուխ-
ներին հող ցանեցին: Թաւալուում էին գետին, շեփոր էին փչում,
դէպի երկինք աղաղակ բարձրացնում: Այն ժամանակ Յուդան 30
հրաման փուեց, որ զօրքը հաւաքուի, պաշարի միջնաբերդը՝

մաքրելու համար սրբարանը: Նա ընտրեց անարար, օրէնքներին հնազանդ քահանաներ եւ մաքրել տուեց սրբարանը: Նրանք հանեցին պղծուած վէմերը, հաւաքեցին մի առանձին տեղ եւ խորհրդի նստեցին թշնամիների պղծած ողջակէզների զոհասեղանի համար, թէ ինչ անեն այն: Քանի որ այն պղծել էին թշնամիները, խորհրդի նստածները որոշեցին քանդել զոհասեղանը, որպէսզի իրենց խիղճը չբանջի ու յաւիտենական նախապիւնք չլինի: Նրանք քանդեցին զոհասեղանը, քարերը տարան դրեցին յարմար մի տեղ, մինչեւ կը գար մի մարգարէ ու իր խօսքը կ'ասէր դրանց մասին: Նրանք, ինչպէս սահմանուած է Օրէնքով, վերցրին անկոփ քարեր, կառուցեցին սրբարանը ու այն ամէնը, ինչ պէտք է լինէր տաճարի ներսում, եւ մաքրեցին գաւիթները: Պապրաստեցին սրբութեան նոր սպասքներ, ներս տարան լոյսի աշտանակը, խնկերի սեղանը, տաճարի սեղանը: Զոհասեղանի վրայ խոնկ ծխեցին, վառեցին ճրագները եւ լուսաւորեցին տաճարը: Սեղանի վրայ դրեցին հանապազօրեայ հացը, կախեցին վարագոյրները եւ արեցին այն բոլոր արարողութիւնները, որ պէտք է կատարէին: Տարիս քառասուն թուականի իններորդ ամսի քսանհինգերորդ օրուայ առաւօտեան վաղ վեր կացան, ըստ Օրէնքի զոհ մատուցեցին այդ ժամանակ նոր կառուցուած ողջակէզների սեղանի վրայ: Այն նոյն օրը, որ հեթանոսները պղծել էին զոհասեղանը, տարուայ այդ նոյն օրն էլ այն նորոգուեց օրհնութեան երգերով, շեփոր, քնար ու սրինգ հնչեցնելով: Ողջ ժողովուրդն ընկաւ երեսի վրայ, խոնարհուեց, երկրպագութիւն արեց, օրհնեց իրենց գործին յաջողութիւն պարգեւած երկնային Աստծուն: Ուրիշ օր նրանք կատարեցին զոհասեղանի նաւակափքը, ուրախութեամբ ողջակէզներ, փրկութեան ու օրհնութեան զոհեր մատուցեցին: Տաճարի ճակարդը, կամարակապ դահլիճը ու ներքնախցերը զարդարեցին ոսկէ պսակներով ու ոսկէ ճարմանդներով, նորոգեցին դարպասները, տեղադրեցին դռները: Ժողովուրդը խիստ մեծ ուրախութեան մէջ էր, որովհետեւ իրենց վրայից ջնջուած էր թշնամու հասցրած նախապիւնքը: Յուդան, իր եղբայրներն ու իսրայէլացի ողջ ժողովուրդը որոշեցին, որ զոհասեղանի նաւակափքի այս օրերը ամէն տարի ուրիշ օր ուրախութեամբ ու ցնծութեամբ նշուեն նոյն այդ ժամանակ՝ իններորդ ամսի քսանհինգերորդ օրը, տարուայ վեր-

ջում: Այդ ժամանակ նրանք Սիոն լեռան շուրջը կառուցեցին 49
բոլորշի բարձր պարիսպներ, ամուր աշտարակներ, որպէսզի
հեթանոսները չգան, ուրնակոխ չանեն այդ վայրը, ինչպէս ա-
րել էին առաջ: Յուդան այդպէս պահապան գործ թողեց, ամ- 50
րացրեց Բեթսուրան, որպէսզի եդոմայեցիների կողմից զօրքն
ապահով պատրնէշ ունենայ:

Երբ շրջակայքի հեթանոսները լսեցին, որ զոհասեղանը նո- 5
րից են շինել ու սրբարանը վերականգնել առաջուայ պէս, խիստ
զայրացան: Որոշեցին գալ, բնաջնջել իրենց մօտ բնակուող 2
Յակոբի ցեղը եւ սկսեցին սպանել ու կոտորել նրանց: Յու- 3
դան միշտ պատերազմ էր մղում Եսաւի որդիների՝ եդոմա-
յեցիների եւ ակրաբաբացիների դէմ, որովհետեւ սրանք ե-
կել էին ու Իսրայէլը պաշարելով նստել: Նա ծանր հարուած-
ներ հասցրեց նրանց, ընկճեց նրանց եւ կողոպտեց նրանց
ունեցուածքը: Նա յիշեց Բեանի ցեղի չարագործութիւնները. 4
նրանք զայթակղութեան որոգայթ էին դառնում ժողովրդի հա-
մար, դարանակալում էին նրանց ճանապարհներին: Յուդայից 5
փախչելով՝ նրանք ամրացան իրենց բերդերում, բայց նա եկաւ,
շրջապատեց նրանց, հրդեհեց նրանց բերդերը բոլոր բնակիչ-
ներով հանդերձ: Ինքն այնուհետեւ յարձակուեց ամոնացիներ- 6
րի վրայ, բայց այնպէս նա պատահեց մի հզօր ձեռքի՝ բազ-
մաթիւ զօրքերի ու նրանց զօրագգուխ Տիմոթէոսին: Նրանք 7
բախուեցին իրար: Նրանք բազմիցս էին պատերազմել մի-
մեանց դէմ: Նա հարուածեց, վանեց նրանց, գրաւեց Ազեր 8
քաղաքն ու նրա շրջակայքի գիւղերը եւ վերադարձաւ Նրեաս-
տան: Նրեաների դէմ հաւաքուեցին իրենց մօտիկ՝ Գաղաա- 9
դում բնակուող բոլոր հեթանոսները, որպէսզի բնաջնջեն ի-
րենց կողմերում գտնուող հրեաներին: Նրեաները փախուստի
մատնուելով՝ ընկան Դոթայիմում գտնուող բերդերը: Նրանք 10
բանազնացներ ուղարկեցին Յուդայի ու նրա եղբայրների մօտ
եւ ասացին. «Ահա մեզ վրայ են յարձակուել բոլոր հեթանոսնե-
րը: Նրանք շրջապատել են մեզ եւ ուզում են մեզ բնաջնջել այս-
պէս: Նրանք պարաստում են գրաւել այն բերդերը, ուր մենք 11
պապսպարուել ենք: Նրանց զօրագլուխը Տիմոթէոսն է: Արդ, 12
եթէ քո ձեռքին հնար կայ, շտապի՛ր փրկել մեզ նրանց ձեռքից,
որովհետեւ մեզանից շատերն են սպանուել, Տոբայում գտնուող 13
մեր բոլոր եղբայրները կոտորուել են, նրանց կանայք ու որդի-

ները՝ գերևարուել: Իրենց ունեցած-չունեցածով առհասարակ կորել է այդ կողմերում այնքան մարդ, որչափ լինում է մի հա-
14 զարապետի իշխանութեան րակ»: Դեռ նամակն իրենց ձեռ-
քին էր, որ գալիլիացիների կողմից օձիքները պապառռութեամբ,
ճակարները պապռռութեամբ գուժկաններ հասան: Սրանք գուժելով
15 յայտնեցին. «Պըդդոմէոսի, Ծուրի ու Ծայդանի կողմից մեզ
վրայ են յարձակուել Գալիլիայի բոլոր կողմերի այլազգիները,
16 որպէսզի մեզ բնաջնջեն այնքեղ»: Երբ դա լսեցին Յուդան
ու ժողովուրդը, անմիջապէս խորհրդի հաւաքուեցին, որպէսզի
որոշեն, թէ ինչ ձեռնարկեն՝ փրկելու համար իրենց եղբայրնե-
րին, որոնք նեղութեան մէջ էին եւ քառապում էին պապերագ-
17 մողների ձեռքին: Յուդան սկսեց խօսել իր եղբայր Շմաւոնի
հետ ու ասաց. «Ընտրիր կորիճ քղամարդկանց ու գնա՛ Գա-
լիլիայի կողմերում նեղութեան մէջ գտնուող մեր եղբայրներին
փրկելու, իսկ ես ու իմ եղբայր Յովնաթանը կը գնանք Գադա-
18 ադի կողմերը»: Նա Զաքարիայի որդի Յովսեպոսին ու զօրա-
գլուխ Զաքարիային յանձնեց ընտիր զօրքեր, որպէսզի սրանք
19 պահպանեն Նրէաստան երկիրը: Նա պապուիրեց նրանց ու
ասաց. «Կը դեկավարէք այս ժողովրդին, բայց մինչեւ մեր այն-
քեղից վերադառնալը ոչ մի ճակարամարտ չտաք հեթանոսնե-
20 րի դէմ»: Զօրք հաւաքեցին ու այն բաժանեցին երկուսի միջեւ:
Երեք հազարը Շմաւոնի հետ գնաց Գալիլիայի կողմերը, իսկ
21 ութ հազարը՝ Գադաադի երկիրը: Շմաւոնը գնաց Գալիլիա-
ցիների երկիրը եւ պապերագմեց հեթանոսների դէմ: Նեթա-
նոսները կոտորուեցին նրա հարուածներից: Նա նրանց հալա-
22 ծեց մինչեւ Պըդդոմէոսի դարպասները: Այդ օրը հեթանոսնե-
23 րից կոտորուեց երեք հազար սպառազէն զինուոր: Նա Գալի-
լիայի ու Արաբաթի կողմերը մաքնեց աւարի, գերեց կանանց՝
իրենց որդիների հետ, գրաւեց բոլոր քներն իրենց կահ-կա-
րասիով ու գանձերով: Նրանք այդ բոլորը մեծ ցնծութեամբ եւ
24 ուրախութեամբ բերեցին Նրէաստան երկիր: Յուդա Մակա-
բայեցին ու նրա եղբայր Յովնաթանն անցան Յորդանան գե-
րի միւս ափը եւ երեք օրուայ ճանապարհի կտրեցին անապա-
25 րով: Խաղաղութեամբ նրանց առաջ ելան նաբաբայեցիները եւ
պապմեցին Գադաադի երկրում իրենց եղբայրների հետ կա-
26 քարուած դէպքերի մասին, թէ ինչպէս իրենցից շարերը ար-
գելափակուած են եղել Բոսոր, Բոսալում, Մակեդիայի Սեփոր

եւ Զառնասպասի քաղաքներում: Այս քաղաքներն ամուր էին ու
 մեծ: Յայրենեցին նաեւ, որ Գաղաադի կողմի միւս քաղաքնե- 27
 րը նոյնպէս պաշարուած են, որ նրանք հաւաքուել են մի փեղ,
 պայմանաւորուել, որ վաղն եւեթ շրջապարեն բերդերը, գրա-
 ւեն, բոլորին սպանեն, բնաջնջեն մէկ օրում: Երբ դա լսեց Յու- 28
 դան, անմիջապէս մի զօրագունդ կազմեց ու բռնեց անապա-
 րի ճանապարհը: Նա շրապ արշաւեց դէպի Բոսոր, յանկար-
 ծակի, անսպասելի մի ժամի գրաւեց ողջ քաղաքը: Ինքն այն-
 փեղ իր սուր սուսերով սպանում էր բոլոր երկրասարդներին,
 բռնագրաւում բոսորացիների քաղաքի ողջ գոյքը եւ ամբողջ
 քաղաքը կրակի մարնում, իսկ գիշերը ինքն իր զօրագնդով 29
 դիմում էր պաշարուած բերդերի կողմը: Երբ գիշերն անցնում, 30
 եւ առաօքը բացուելու վրայ էր, նրանք բարձրացրին իրենց
 աչքերը եւ անթիւ-անհամար զօրքեր փեսան, որոնք բերում էին
 սանդուղքներ, ռազմական մեքենաներ եւ այլ յարմարանքներ,
 որպէսզի բերդերի վրայ բարձրանան, կռիւ փան, պարերազմի
 մէջ մտնեն: Երբ Յուդան այդ կողմը նայեց, փեսաւ, որ մարմն 31
 սկսում է: Այնպէս՝ աղաղակող քաղաք, այսպէս՝ շրջապարող
 զօրքեր: Կռուի աղմուկը, պարերազմի շառաւը, շեփորի կանչը՝
 այս ամէնը երկինք էին հասնում: Նա իր զօրքին դիմելով՝ ա- 32
 սաց. «Ապա, զգաստացէ՛ք, պի՛նդ կացէք: Ձեր գործը այսօր
 մարմնացել է եղբայրների համար»: Նա ամբողջ զօրքը բա- 33
 ժանեց երեք գնդի եւ նրանց շրջապարելով կռուի պարտա-
 րուեց: Շեփոր հնչեցրին, քաջալերեցին միմեանց, աղօթքնե-
 րով Աստուծոյ դիմեցին ու յարձակման անցան: Տիմոթէոսին ու 34
 իր զօրքին իմաց փութեցին, թէ Մակաբէն զօրքով յարձակում է
 գործել: Երբ սրանք փեսան դա, շփոթուեցին, խուճապի մար-
 նուեցին, ընկրկեցին, լքեցին բոլոր մեքենաներն ու փախուս-
 րի դիմեցին: Նա այդ օրը սաստիկ մեծ հարուած հասցրեց
 նրանց, հեփապնդեց նրանց, մէկը միւսի յետեւից դիպաւ ալ
 արեց, սրախողխող արեց մօտ ութ հազար սպառազէն զին-
 ուր: Ապա շուռ եկաւ Մայափի կողմը, ճակատամարտ փութեց 35
 դրա շրջակայքում, գրաւեց այն, սպանեց այդպէս բոլոր երի-
 րասարդներին, բռնագրաւեց նրանց կայքն ու ունեցուածքը եւ
 քաղաքն էլ հրի մարնեց: Այնպէս շարժուեց, եկաւ պաշա- 36
 րեց Մակեդոնի քաղաքը եւ Բոսոր քաղաքները, ինչպէս նաեւ
 Գաղաադի մնացած քաղաքները: Որոշ ժամանակ անց Տիմո- 37

թէոսը դարձեալ զօրք հաւաքեց, եկաւ բանակ դրեց Ռափոնի
38 դիմաց, գետի այն կողմում: Յուդան հեղափոխուեց ուղարկեց,
որպէսզի հեղափոխուեն նրանց բանակները: Եկան, պարմե-
ցին ու ասացին. «Խիստ համախմբուած են մեր շրջապատում
բնակուող բոլոր ցեղերն ու ազգերը: Նրանք շար մեծ զօրք են
39 կուրակել: Նրանք, իբրեւ օգնական, բազմաթիւ արաբներ են
վարձել, բանակ դրել գետի այն կողմում եւ պարասարում են
գալ, յարձակուել քեզ վրայ»: Երբ դա լսեց Յուդան, անմիջապէս
40 ինքը նախաշարձակ եղաւ: Երբ Տիմոթէոսը տեսաւ դա, սկսեց
խօսել իշխանների հետ ու ասաց. «Երբ նա կը հասնի գետի ա-
փին, ուշադիր եղէք Յուդայի ու նրա գնդի նկատմամբ: Եթէ նա
հասնի ու միանգամից անցնի գետը, ապա մենք չենք կարող դէմ
41 կանգնել նրան, որովհետեւ նա մեզ անպայման կը յաղթի, իսկ
եթէ հասնի գետի ափին ու բանակ դնի այնտեղ, նշանակում է՝
վախենում է: Այդ դէպքում մենք կ'անցնենք գետը, մարտի մէջ
42 կը մտնենք ու կը յաղթենք նրան»: Նազիւ էր նա իր խօսքը
վերջացրել, որ Յուդան զօրքով հասաւ գետի ափը: Այնտեղ,
գետի ափին, նշանակեց զրազիրներ եւ նրանց պարուիւրեց, որ
ոչ ոքի թոյլ չտան բանակ դնել գետի ափին, այլ պարերազմող
ամէն մի մարդ շեփորի ձայնով իրար յետեւից առաջ ընթանայ:
43 Ինքը միանգամից հասաւ, անցաւ գետը ու յարձակուեց. նախ
առաջապահ գունդը տեղում ջարդեց, ամբողջ զօրքը փախուս-
տի մատնեց, իսկ բոլոր ցեղերն ու ազգերը, զենքերը նետելով,
փախան-գնացին բերդի կողմը՝ Կառնայի մեհեանին նուի-
44 րուած վայրը: Սրանք եկան, հասան, պաշարեցին քաղաքը,
հրդեհեցին բերդը մեհեանով հանդերձ: Կառնայինը ընկճու-
45 եց, չկարողացաւ դիմադրել Յուդային: Յուդան հրաման տուեց
տեղափոխել Գաղաադի կողմերում ապրող բոլոր հրեաներին
իրենց բոլոր կանանցով, երեխաներով, կահ-կարասիով ու բե-
46 րել, հասցնել Նրեաստան երկիրը: Դա մեծաթիւ մի բազմութիւն
էր: Նրանք եկան-հասան Եփրոն քաղաքի դարպասին: Սա ճա-
նապարհի վրայ, ամուր մի վայրում գտնուող մի մեծ քաղաք էր,
եւ իրենք աջ կամ ձախ շեղուելու ուրիշ ճանապարհ չունէին,
47 այլ միայն քաղաքի միջով պիտի անցնէին: Երբ քաղաքում
գտնուող զօրքերը տեսան զինուորներին ու զօրքի բազմութիւ-
նը, դարպասները փակեցին, դռների յետեւը քարեր լցրին եւ
թոյլ չտուեցին, որ նրանք անցնեն քաղաքի միջով: Երբ Յու-

դան քեսաւ դա, խաղաղութեան առաջարկով դիմեց նրանց եւ
 ասաց. «Թո՛յլ քուէք, որ անցնենք ձեր երկրով: Թողէ՛ք անց– 48
 նենք, գնանք մեր երկիրը: Մենք ձեզ ոչ մի վնաս չենք պատճա-
 ռի, միայն մեր ուրբերը կ'անցնեն ձեր հողի վրայով»: Նրանք
 չհամաձայնեցին բանալ դարպասները: Այն ժամանակ Յու- 49
 դան հրամայեց շեփոր հնչեցնել, ճառ արտասանեց ու ասաց.
 «Այժմ թող ամէն մի գունդ, որպէղ որ կանգնել է, այդպէղով
 էլ թող ներս մտնի»: Ամէն մի գունդ, որպէղ որ կանգնել էր, 50
 այդպէղ էլ ճակատամարտ քուեց: Կռուեցին ամբողջ ցերեկն
 ու ամբողջ գիշերը, մինչեւ որ քաղաքն անցաւ իրենց ձեռքը:
 Այսպէղ նրանք սրակոտոր արեցին բոլոր երիտասարդներին, 51
 հիմնաշարակ կործանեցին, կողոպտեցին քաղաքը, դիակները
 կոխտրելով անցան քաղաքի միջով: Նրանք Յորդանան գե- 52
 րի միջով անցան քափարակ մի վայր՝ մի մեծ դաշտ, եւ այն-
 քէղ բանակաքէղի դրեցին Բեթսունի դէմ յանդիման: Այնքէղ 53
 նա հոգ քարաւ յեղ մնացած ժողովրդի մասին: Յուդան բո-
 լորին յուսադրում էր: Ճանապարհի ողջ ընթացքում նա այս-
 քէս էր վարում, մինչեւ որ նրանց բերեց հասցրեց Նրէասքան
 երկիր: Եկան, հասան, ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ բար- 54
 ձրացան Սիոն լեռը, այնքէղ ողջակէզներ ու զոհեր մարու-
 ցեցին, որովհետեւ այնքէղից մինչեւ այսքէղ գալը ոչ ոք չէր
 սպանուել, եւ քէղ էին հասել խաղաղութեամբ: Այդ օրերին 55
 Յուդան ու Յովնաթանը Գաղաադի երկրում էին, իսկ իրենց
 եղբայր Շմաւոնը Գալիլիացիների երկրում էր գտնուում, Պարդո-
 մէոսի դիմաց: Երբ Զաքարիայի որդի Յովսէպոսն ու զօրքերի 56
 իշխան Զաքարիան լսեցին այդ պատերազմում քարած յաղ-
 թութեան մասին, ասացին. «Եկէք մենք էլ գնանք, պարե- 57
 րազմ մղենք մեր շրջակայքում գտնուող հեթանոսների դէմ եւ
 մենք էլ քառք վաստակենք»: Զօրքերի համար ժամ նշանակե- 58
 ցին, շարժուեցին-գնացին Նամիայի կողմերը: Գորգիոսն իր 59
 մօք գտնուող զօրքով դուրս ելաւ քաղաքից, որ ճակատամարտ
 քայ: Նրանք բախուեցին միմեանց: Պարքութեան մարմուտե- 60
 ցին Յովսէպոսն ու Զաքարիան եւ հալածական դարձած՝ քա-
 խան մինչեւ Նրէասքան երկրի սահմանները: Այդ օրը նրանց
 զօրքից ընկաւ շուրջ երկու հազար մարդ: Այս աղէքը շար- 61
 ձանր նսքեց ժողովրդի վրայ, որովհետեւ նրանք չլսեցին Յու-
 դային ու նրա եղբայրներին, այլ մքածեցին, որ իրենք էլ նրա

62 նման քաջի անուն կարող են վաստակել: Նրանք, սակայն,
այն մարդկանց զաւակներից չէին, որոնց միջոցով Իսրայելը
63 փրկութիւն պիտի ստանար: Յուդան ինքն ու իր եղբայրնե-
րը հռչակաւոր դարձան ժողովրդի աչքին, բոլոր հեթանոս ազ-
64 գերի առաջ: Ուր որ լսում էին նրանց անունները, հաւաքում
65 էին ու օրհնում նրանց: Յուդան ելաւ իր եղբայրների հետ, որ
պատերազմ մղի հարաւային մասում գտնուող Եսաւի որդիների
դէմ: Այնպէս նա յարձակուեց Քեբրոն քաղաքի ու նրա գիւղե-
րի վրայ, քանդեց, կործանեց նրա բոլոր ամրութիւնները, հրի
66 մաքնեց նրա շրջակայքում գտնուող աշտարակները: Նա ելաւ
գնաց այլազգիների երկիրը, եկաւ հասաւ Մարիսայի կողմերը:
67 Քաջի անուն վաստակելու համար կռուի ելան բազմաթիւ քա-
հանաներ, բայց նրանք սպանուեցին, որովհետեւ ծանօթ չէին
68 պատերազմ վարելու գործին: Յուդան շուտ եկաւ Ագոփի կող-
մը՝ դէպի այլազգիների երկիրը, աւերեց նրանց մեհեանները,
կործանեց նրանց կուռքերը, հրի մաքնեց նրանց քաղաքնե-
րը, բռնագրաւեց նրանց կայքն ու ունեցուածքը եւ վերադարձաւ
Նրեաստան երկիր:

6 Անտիոքոս կայսրը գնում էր վերին գաւառները: Նրան քե-
ղեկացրին, որ Պարսից աշխարհի Լիմնէոս քաղաքի կողմերում
2 կայ հռչակաւոր, ոսկով ու արծաթով հարուստ մի քաղաք, այն-
պէս գտնուող մեհեանը խիստ հարուստ գանձեր ունի, այնպէս
կան ոսկեձոյլ մեծամեծ կուռքեր, բազում զենքեր, զրահներ ու
պատեաններ, որը թողել էր Ալեքսանդր Մակեդոնացի կայսրը,
3 որ նախ թագաւորել էր Յունաստանի վրայ, ապա եկել հասել
էր այդ քաղաքը եւ ուզում էր գրաւել այն՝ կողոպտելու համար:
4 Երբ դա իմացան քաղաքացիները, պատրաստուեցին ճակա-
տամարտ քաղաքի եւ թոյլ չտուեցին, որ նա քաղաք մտնի: Ալեք-
սանդը վախեցաւ ու արեւելեան կողմերից գնաց Բաբելոնի-
5 ներքին երկիրը: Նորաւային կողմերից Անտիոքոս կայսեր մօտ
գլուխկան եկաւ ու յայտնեց, որ Նրեաստանի վրայ յարձակու-
6 ած զօրքը կոտորուել է, որ բազմաթիւ զինուորներով առաջից
գնացող Լիսիասը պարտութեան է մատնուել նրանց կողմից,
որ նրանք հզօրացել են զենքերով, զօրքերով, շար աւար են ա-
ռել, կոտորել իրենց բանակները, իրենց կայքն ու ունեցուածքը
7 բռնագրաւել, մեհեաններն աւերել, Երուսաղէմում զոհասեղա-
նի վրայ շինուած կուռքերը կործանել, առաջուայ պէս բարձր

պարիսպներով փակել սրբավայրը, դրա հետք նաեւ Բեթսոր քա-
ղաքը: Երբ այս բանը լսեց թագաւորը, խիստ զարմացաւ, շու- 8
արեց ու գայրացաւ, անկողին ընկաւ ու հիւանդացաւ, քանի որ
չէր կարարուել իր հրամանը: Այնպէղ նա մնաց բազմաթիւ օ- 9
րեր, որովհետեւ նրա ցաւի տագնապները կրկնուում էին եւ նա
կարծեց, թէ մեռնում է: Կանչեց իր բոլոր բարեկամներին ու 10
ասաց. «Քունը կտրուել է աչքերիցս: Վախից սիրտս պայթում
է: Մտածեցի ու ինքս ինձ ասացի. «Ինչպիսի նեղութիւններ 11
ու բազմաթիւ խռովքներ են պաշարել քեզ այժմ»: Կար ժամա-
նակ, որ իմ զօրքի համար ես քաղցր էի, բարերար ու սիրելի:
Նիմա յիշում եմ այն չարիքները, որ գործեցի Երուսաղէմում. 12
բռնագրաւեցի ոսկէ ու արծաթէ բոլոր սպասքները, իզուր զօրք
հաւաքեցի, որ յարձակուելով բնաջինջ անեմ նրանց: Նիմա 13
հասկանում եմ, որ այդ պատճառով եկան ինձ վրայ այս բոլոր
չարիքները, եւ ահա ես փխուր ու տրտման կորչում եմ օտար
երկրում»: Նա կանչեց Փիլիպպոսին՝ իր բարեկամներից մէ- 14
կին, նրան իր ամբողջ թագաւորութեան վերակացու նշանա-
կեց, նրան յանձնեց իր թագը, պապմունճանն ու մարանին, 15
պապուիրեց բերել իր Անպիոքոս որդուն, սնել ու դաստիար-
ակել եւ իր փոխարէն գահին նստեցնել նրան: Անպիոքոս 16
արքան մահացաւ այնպէղ հարիւր քառասունինը թուականին:
Լիւսիասն իմանալով, որ արքան մեռել է, գահին նստեցրեց նրա 17
որդի Անպիոքոսին եւ նրա անունը դրեց Եւպատոր Անպիոքոս:
Թշնամի զօրքերից նրանք, որոնք արգելափակուած էին միջ- 18
նաբերդում, նեղում էին խորայեւացիներին, սրբարանի շուրջը
անընդհար չարիքներ էին գործում, հեթանոսներին աջակցում,
ուստի քաղաքի բնակիչները որոշեցին բնաջնջել նրանց: Այն 19
ժամանակ Յուդան հաւաքեց բոլոր զօրքերը, որոնք եկան, հա-
ւաքուեցին մի տեղ ու շրջապատեցին նրանց: Նրանք պաշա- 20
րեցին միջնաբերդը հարիւր յիսուն թուականին. շինեցին բազ-
մաթիւ պատուարներ, ներաձիգ յարմարանքներ ու մեքենա-
ներ: Պաշարուածներից ոմանք դուրս ելան արգելափակոցից 21
ու միացան մի քանի անօրէն խորայեւացիների: Նրանք գնացին
արքայի մօտ ու ասացին. «Մինչեւ եմք դատաստան չես անե- 22
լու եւ մեր եղբայրների վրէժը չես լուծելու: Մենք համաձայնել
ենք ծառայել քո հօրը եւ կարարել նրա հրամանները: Դրա 24
համար էլ մեր ժողովրդի որդիները նստում էին միջնաբերդի

շուրջը. շապերը օտարանում էին մեզանից. ում էլ գտնում էին մեզնից, մահուան էին դադարապարտում, յափշտակում մեր ունե-
25 ցուածքը: Նրանք ձեռք բարձրացրին ոչ միայն մեզ վրայ, այլև
26 իրենց բոլոր սահմաններում բնակությունների վրայ: Այժմ էլ եկել
պաշարել են մեզ, փակել եւ շրջապատուած վիճակում են պա-
հում Երուսաղէմի միջնաբերդը, որպէսզի գրաւեն այն, ինչպէս
27 եւ սրբարանը: Անգամ ամրացրել են Բեթսորը: Եթէ չփրապէք,
սրանից աւելի վատ գործեր կ'անեն, եւ դուք այլեւս առաջն
28 առնել չէք կարող»: Երբ դա լսեց թագաւորը, խիստ բար-
կացաւ, հրամայեց կանչել իր բարեկամներին ու զօրքի վրայ
29 նշանակուած զօրապետներին: Այլ թագաւորութիւնից ու այլ
կղզիներից նրա մօտ եկան բազմաթիւ վարձկան զինուորներ:
30 Նրա զինուորների թիւը հասաւ հարիւր հազար վահանակիր
ու նիզակաւոր հեպտեակի, քսան հազար սպառազէն հեծեա-
լի, երեսուներկու զինուած, մարտական փղերի: Եկան, ան-
31 ցան Եդոմի միջով, ճակատ կազմեցին, շրջապատեցին Բեթսոր
քաղաքը եւ դրա շրջակայքում պատերազմեցին բազմաթիւ օ-
րեր: Շուրջանակի դասաւորեցին ռազմական սարքերն ու մեքե-
նաները, բայց պաշարուածները դուրս եկան քաղաքից, այրե-
32 ցին մեքենաները եւ քաջաբար մարտի ելան նրանց դէմ: Յու-
դան ամրոցից շարժուեց գնաց միջնաբերդ, եկաւ բանակ դրեց
33 Բեթսակարիայում, արքայի բանակի դէմ յանդիման: Թագա-
ւորն առաւօտեան կանուխ վեր կացաւ, բանակը փարաւ փեղա-
ւորեց Բեթսակարիայի ճանապարհի երկարութեամբ եւ զօրքե-
34 րը դասաւորելով՝ պատրաստուեց ճակատամարտ փալու: Փող
փչեցին, փղերին կազմ ու պատրաստ վիճակի բերելու համար
35 խաղողի հիւթ, գմուռս ու զինի խմեցրին, դրանց բաժանեցին
առանձին զնդերի, ամէն մի փղի մօտ դրեցին հազար սպա-
ռազէն զինուոր, իսկ ամէն մի գնդի գլխին իբրեւ պահապան
դրեցին հինգ հազար հեծեալ իրենց սպառազէն նոժըններով՝
36 իբրեւ զնդերի պաշտպան, որպէսզի փղերը ուր որ կանգնեն,
այնպէղ կանգնեն նաեւ իրենք, եւ ուր որ փղերը գնան, այն-
37 քէղ գնան նաեւ իրենք: Փղերի վրայ փեղաւորեցին յարմա-
րանքներ ունեցող վանդակակալ մարտկոցներ, փղապաններին
38 նստեցրին նրանց գլուխներին, գնդի աջ ու ձախ թւերին քե-
39 դաւորեցին մնացած այրուծին: Երբ արեգակն իր առաջին
ճառագայթներն արձակեց, լեռների վրայ փայլափակեցին առ-

հասարակ գրահատոր, պապենատոր, պղնձապատ վահանների
 շողերը: Ճառագայթները շողարձակում էին կրակի ցուլքերի
 նման: Ռազմաճակատը երկարեց, սպուարացաւ մասամբ դէ- 40
 պի լեռների բարձունքները, մասամբ դէպի ձորերը, մասամբ դէ-
 պի կիրճերն ու դաշտերը: Միահամուռ կերպով առաջ շարժու- 41
 եցին առհասարակ բոլոր զինուածներն ու դասատրուած շար-
 քերը: Լսում էին բազմութեան աղաղակները, զենքերի շաչիւնը,
 ձիերի վրնջիւնը, վահանակիրների ոտքերի դոփիւնը: Յուդան 42
 եկաւ հասաւ իր բանակով, դասատրեց զնոյրը, պապրասպու-
 եց, յարձակուեց, դէմ յանդիման բախուեց թագաւորի բանա-
 կին, նոյն տեղում, թագաւորի աչքի առաջ վեց հարիւր սպա-
 ռազէն հեծեալների դիաթաւալ արեց: Այդ տեղում Եղիազար 43
 Աւարանը աչքերը վեր բարձրացնելով տեսաւ, որ զարդարուած
 ու զինավառ փղերից մէկը արքայական զէնք է կրում եւ փար-
 քերում է միւսներից: Կարծեց, թէ արքան հէնց դրա վրայ է,
 յարձակուեց այդ գնդի վրայ, աջ ու ձախ կոտորեց, գնաց հա- 44
 սաւ մինչեւ փարքերանշաններ ունեցող փղին, վերցրեց զէն- 45
 քը, մտաւ փղի փակ, հարուածեց ու տապալեց նրան: Փիղը
 տապալուեց, ընկաւ նրա վրայ ու ճգմեց նրան: Երբ հրեա- 46
 ները տեսան թագաւորի բանակի ուժը, խոյս տուեցին նրան- 47
 ցից, սակայն ուր էլ գնում էին, նրանց ընդառաջ էին գալիս
 արքունի զնոյրը, մինչեւ որ եկան հասան Երուսաղէմի կող- 48
 մերը: Արքան եկաւ, բանակ դրեց Նրէաստրանի ու Սիոն լե- 49
 րան մօտ: Նա խաղաղութիւն առաջարկեց Բեթսոր քաղա- 50
 քին: Նրանք եկան ցրուեցին այդ քաղաքից, որովհետեւ այն-
 տեղ պաշար չունէին երկար ժամանակ շրջափակուած լինելու
 պատճառով: Բացի այդ, երկրում հանգստեան տարի էր: Թա- 51
 գաւորը գրաւեց Բեթսոր քաղաքը եւ հրամայեց քաղաքում պա-
 հապան զօրք թողնել, իսկ ինքը երկար ժամանակ պաշարու- 52
 ած պահեց սուրբ քաղաքը: Նրա շուրջը կանգնեցրել էին մար-
 տական սարքեր ու մեքենաներ, կրակ նետող յարմարանքներ,
 քարընկեցներ, քարազնոյր, բաբաններ, նետաձգութեան աշ-
 փարակներ ու պարսափիկաւորների աշտարակներ: Սրանք էլ 53
 իրենց կողմից քաղաքում սկսեցին նրանց ամէն մի յարմարան-
 քի դիմաց մի յարմարանք տեղաւորել: Ճակատամարտ տալով
 կռուում էին շար օրեր: Մթերքը պակասեց, որովհետեւ եօթն- 54
 երորդ տարին էր, ինչ երկրի գաղթականները սպառում էին

55 կուրակուած մթերքները: Զիչ մարդիկ էին մնացել այնպեղ,
 սրբավայրում, որովհետեւ սովը գնալով սաստկանում էր, եւ ա–
 56 մէն ոք ցրուել էր իր փեղը: Լիւսիասը լսեց, թէ Փիլիպպոսը,
 որին Անտիոքոսն ինքն էր հրամայել սնել ու դաստիարակել իր
 57 Անտիոքոս որդուն, որպէսզի նրան գահ նստեցնի, վերադար–
 ձել է Պարսկաստանից ու Պարթեւների երկրից, եւ որ ամբողջ
 զօրքը յարել է նրա կողմը, եւ ինքը կամենում է վերահասու
 58 լինել իր երկրի գործերին: Դրա համար նա, գալով, ասաց ար–
 քային ու բանակի բոլոր մեծամեծներին. «Զօրքերը միշտ նե–
 դութեան մէջ են, մթերքները նուազել են, կերը պակասել: Այն
 վայրը, որի համար պատերազմ է մղում, ամուր է ու ապա–
 59 հով, իսկ մենք գահակալական հոգսերով ենք փարուած: Արդ,
 եկէք հաշտութեան մասին խօսենք, դաշինք կնքենք, խաղաղու–
 60 թիւն հաստատենք այդ ազգի մարդկանց հետ: Մենք նրանց
 խոստանանք, որ նրանք իրենց բոլոր օրէնքները կը պահպա–
 նեն առաջուայ պէս: Նրանք մեզ վրայ բարկացել են այն բանի
 համար, որ մենք ստիպեցինք նրանց խախտել իրենց օրէնք–
 61 թիւն: Դրա համար էր, որ նրանք ընդդիմացան ու այս բոլոր
 բաներն արեցին»: Թագաւորին ու նրա իշխաններին խոհեմ
 թուացին այս խօսքերը: Նա բանազնացներ ուղարկեց խա–
 դաղութիւն կնքելու համար: Նրանք ընդունեցին պայմանները,
 62 թագաւորն ու զօրապետները երդումով հաստատեցին իրենց
 63 խօսքը, որից յետոյ նրանք դուրս եկան ամրոցներից: Թագա–
 տորը ելաւ Սիոն լեռը, փեսաւ այդ վայրի ամրութիւնը եւ դրժեց
 իր փուած երդումը. նա հրամայեց քանդել այն շրջապատող
 64 պարիսպները: Նա շրապ գնաց Անտիոքի կողմերը եւ փեսաւ,
 որ Փիլիպպոսը փրկել է քաղաքին: Նա ճակատամարտ փուեց
 նրա դէմ եւ բռնութեամբ առաւ քաղաքը:

7 Նարիւր յիսունմէկ թուականին Մելեկիոսի որդի Դենեպ–
 րիոսը ելաւ Նոմ քաղաքից, սակաւաթիւ զինուորներով եկաւ
 2 ծովեզերեայ մի քաղաք եւ թագաւորեց այնպեղ: Երբ Անտի–
 ոքոսը ցանկացաւ մփնել իր հայրենի թագաւորական փունը,
 նրան շրջապատեցին բազմաթիւ զինուորներ, ձերբակալեցին
 Լիւսիասին, իսկ Անտիոքոսին կալուկապ արած բերեցին Դե–
 3 մեպրիոսի մօտ: Երբ Դենեպրիոսին յայտնեցին եղելութիւնը,
 նա հրաման փուեց եւ ասաց. «Թող իմ աչքը բնաւ չփեսնի
 4 նրանց երեսը»: Նրանց վերցրին, զօրքից դուրս փարան ու

սպանեցին: Թագաւորական գահին նստեց Դեմետրիոսը: Նրա 5
 մօտ եկան իսրայէլացի անօրէն ու ամբարիշտ մարդիկ, որոնց
 պարագլուխը Յակիմոսն էր: Նա ինքը ձգտում էր քահանայու-
 թեան: Սրանք ամբաստանեցին ժողովրդին ու ասացին. «Յու- 6
 դան լկեց, կործանեց մեզ՝ իր եղբայրներին ու քո բարեկամնե-
 րին, մեզ հալածեց մեր իսկ երկրից: Արդ, հաւաքարիմ մար- 7
 դիկ ուղարկիր, որ գան քեսնեն ազգի չարչարանքները եւ այն
 հարուածները, որ նա հասցրել է մեզ: Նա է ոչնչացրել արքունի
 երկիրը, վշտացրել նրա պաշտպաններին»: Կայսրն ընտրեց 8
 արքային սիրելի Բաքիդէսին, որը գետի միւս կողմի իշխանն
 էր, նրա թագաւորութեան հաւաքարիմ իշխանը: Սրան ու սրա 9
 հետ անօրէն Յակիմոսին ուղարկեցին, նրան յանձնեցին քահա-
 նայութիւնը եւ հրաման քուեցին, որ նա լուծի իսրայէլացիների
 վրէժը: Բաքիդէսը շարժուեց գնաց եւ այդպէղից բանագնաց- 10
 ներ ուղարկեց Յուդայի ու նրա եղբայրների մօտ, որ խորա-
 մանկ խօսքերով խաղաղութեան դաշինք կնքեն: Սրանք չհա- 11
 ւաքացին նրանց խօսքերին, որովհետեւ քեսան, որ բազմաթիւ
 զօրքերով են եկել: Բաքիդէսի ու Յակիմոսի մօտ հաւաքուեց 12
 օրէնագետների այն խումբը, որ արդարութիւն էր պահանջում:
 Իսրայէլացիներից նախ ասիդացիներն էին, որ խաղաղութիւն 13
 էին պահանջում, որովհետեւ այսպէս էին մրաժում. «Եթէ Ա- 14
 հարոնի զաւակներից մի քահանայ է եկել զօրքի հետ, ուրեմն
 մեզ վնաս չի պատճառի»: Յակիմոսը խաղաղութեան խօս- 15
 քեր ասաց նրանց, երդում քուեց նրանց, թէ՝ «Ո՛չ ձեզ վնաս
 կը պատճառեմ, ո՛չ ձեր բարեկամներին»: Նաւաքացին նրան, 16
 բայց նա վաթսուն մարդ վերցրեց նրանցից ու մի օրում սպա-
 նեց նրանց ըստ Գրքում գրուած այն խօսքի, թէ՝ «Զո սրբե- 17
 րի մարմինները նետեցին երկնքի թռչուններին, նրանց արիւնը
 հեղեցին Երուսաղէմի շուրջը, եւ ոչ ոք չկար, որ թաղէր նրանց»: 18
 Ժողովուրդն ահ ու սարսափի մէջ ընկաւ, որովհետեւ մրաժում
 էին, որ նրանք ո՛չ իրաւունք են ճանաչում, ո՛չ ճշմարտութիւն,
 քանի որ դրժեցին իրենց իսկ խոսքումն ու երդումը: Բաքիդէ- 19
 սը հեռացաւ Երուսաղէմից եւ եկաւ, բանակ դրեց Բերաեթում:
 Նա մարդ ուղարկեց եւ բռնել քուեց բազմաթիւ փախստա-
 կանների եւ ժողովրդի միջից բազմաթիւ մարդկանց, հրամայեց
 փողոպել նրանց ու նետել ջրհորների մէջ: Նա երկիրը յանձ- 20
 նեց Յակիմոսին, Յակիմոսի մօտ թողեց բազմաթիւ զինուոր-

21 ներ իբրեւ նրան օգնական եւ ինքը գնաց արքայի մօտ: Յա-
կիմոսը ջանք էր թափում, որպէսզի քահանայապետ դառնար:
22 Նրա մօտ հաւաքուեցին ժողովրդի բոլոր խառնակիչները, նու-
աճեցին Յուդայի երկիրը եւ Իսրայէլին մեծամեծ հարուածներ
23 հասցրին: Երբ Յուդան Կեսաւ Յակիմոսի ու նրա հետ եղող
24 իսրայէլացիների կապարած չարագործութիւնները, չորս կող-
մից յարձակուեց Նրէասարանի սահմանների վրայ եւ վրէժ լու-
ծեց այն մարդկանցից, որոնք ինքնական կերպով հեթանոսնե-
րին էին յարել: Դրանից յետոյ նրանք այլեւս Նրէասարան չէին
25 գալիս: Երբ Յակիմոսը Կեսաւ, որ այս անգամ էլ հզօրացաւ
Յուդան, եւ հասկացաւ, որ չի կարող նրան դիմադրել, նորից
26 եկաւ թագաւորի մօտ, որպէսզի չարախօսի նրա մասին: Թա-
գաւորն ուղարկեց Նիկանորին՝ իր հռչակաւոր զօրավարներից
մէկին, մանաւանդ որ սա արելութիւն ու թշնամանք էր փա-
ծում Իսրայէլի նկատմամբ: Թագաւորը նրան պարտիրեց, որ
27 բնաջինջ անի այդպէղի ժողովրդին: Նիկանորը եկաւ հասաւ
բազմաթիւ զօրքերով եւ նենգութեամբ խաղաղութեան պար-
28 զամներ ուղարկեց Յուդային ու նրա եղբայրներին. «Կռիւ թող
չլինի իմ ու ձեր միջեւ: Ես կը գամ սակաւաթիւ մարդկանցով, որ
29 ձեր երեսները Կեսանեմ խաղաղութեամբ»: Նա եկաւ Յուդա-
յի մօտ, նրանք խաղաղութեամբ ողջունեցին միմեանց, մինչ-
դեռ զօրքը դասաւորուել-պարտասպանել էր, որ յարձակուի ու
30 ձերբակալի Յուդային: Երբ Յուդան իմացաւ, որ Նիկանորը
նենգ մտադրութեամբ է եկել իր մօտ, հոգին փակնուկրայ ե-
ղաւ, վրդովուեց, մօտ չեկաւ նրան ու այլեւս չէր ուզում Կես-
31 նել նրա երեսը: Նիկանորը հասկանալով, որ իր գաղտնիքը
բացայայտուել է, առաջ շարժուեց, որ հանդիպի նրան ու պա-
32 րերազմի Փարսալլայի մօտերքում: Նիկանորի բանակից ըն-
կաւ մօտ հինգ հարիւր մարդ, իսկ մնացածները փախան Դաւթի
33 քաղաքը: Այս դէպքերից յետոյ Նիկանորը եկաւ, բարձրացաւ
Միոն լեռը: Տեղի սրբավայրերի քահանաներից ոմանք բար-
ձրացան նրա մօտ, որպէսզի խաղաղութեան ողջոյն փան նրան
եւ ցոյց փան նրան այն ողջակէզները, որ ամէն օր մատուցում
34 էին թագաւորի կեանքի համար: Նա անարգեց նրանց, ծիծա-
ղեց նրանց վրայ, անպարտուեց ծանր ու ամբարփաւան խօս-
35 քերով: Նա հարուածեց նրանց եւ ցատումով ասաց. «Եթէ իմ
ձեռքը չյանձնէք Յուդային իր գնդի հետ, դուք կը Կեսանէք, որ ես

այս փաճարը կրակի կը մաքնեն եւ ձեզանից վրէժ կը լուծեն, երբ խաղաղութիւնը հաստատուած լինի, եւ ես վերադառնամ այսպէղ»։ Նա թողեց գնաց խիստ վրդովուած ու զայրացած։

Քահանաները եկան, ներս մտան, կանգնեցին զոհասեղանի ու փաճարի դիմաց, սկսեցին լալ ու ասել. «Դո՛ւ ես, որ ընտրեցիր քո այս փաճարը, որպէսզի քո սուրբ անուամբ կոչուի այն, որպէսզի դա քո ժողովրդի ուխտի, աղօթքի փուն լինի։ Դու էլ վրէժ լուծիր այդ մարդուց ու նրա բանակից։ Նրանք թող կոտորուեն իրենց իսկ սրով։ Յիշիր նրանց հայհոյութիւնները եւ նրանց հանգիստ մի փոխ»։ Նիկանորը ելաւ Երուսաղէմից եւ բանակ դրեց Բեթսորոնում։ Նրան ընդառաջ եկան Ասորիքի զօրքերը։ Ինքը Յուդան երեք հազար մարդկանցով բանակ եր դրել Ադասայում։ Նա սկսեց աղօթել ու ասաց. «Այն ժամանակ, երբ թագաւորի մօտից մարդիկ էին եկել եւ հայհոյում էին քեզ, ելաւ քո հրեշտակն ու հարուածելով նրանց՝ հարիւր ութսունհինգ հազար մարդ սպանեց։ Նոյն ձեռով այսօր դու կոտորիր այս բանակը, որպէսզի մնացածներն իմանան, որ քո սրբութեան վերաբերեալ սին խօսքեր են ասել։ Պարծիր նրանց ըստ իրենց կատարած չարագործութեան»։ Երկու բանակները հասան եւ իրար բախուեցին Ադար ամսի փասներեքերորդ օրը։ Նիկանորի գունդը պարպուեց, ջախջախուեց, եւ երկու բանակների միջեւ ինքն էլ առաջինը սրախողխող ընկաւ։ Երբ թշնամու գունդը տեսաւ, որ Նիկանորն ընկաւ, զենքերը նետեցին եւ փախուստի դիմեցին։ Սրանք մէկ օր շարունակ Ադասայից հեքապնդեցին նրանց, մինչեւ որ հասան Ազերա։ Նրանց յետեւից փող էին փչում իբրեւ յաղթանակի նշան, Նրէաստանի բոլոր քաղաքներից ելնում էին ու սպանում նրանց։ Նեքապնդուողները դարձեալ հաւաքում էին ու դիմադրում։ Այդ օրը սրախողխող ընկան բոլորը, եւ նրանցից մէկ մարդ անգամ չմնաց։ Եկան եւ սկսեցին աւար առնել, կողոպտել բանակի զենքերը, գանձերը եւ ամբողջ ունեցումքը։ Կորեցին Նիկանորի գլուխն ու աջ ձեռքը, որ նա գոռոզութեամբ յանդգնել էր բարձրացնել փաճարի վրայ, եւ բերեցին ու կախեցին Երուսաղէմի դիմաց։ Ժողովուրդը խիստ ուրախացաւ եւ այդ օրը նշեց որպէս փարեկան փօն։ Այդ օրը, Ադար ամսի փասներեքերորդ օրը, նրանք հռչակեցին ամենամեայ փօն։ Յուդայի երկիրը միառժամանակ հանգիստ ապրեց։

8 Յուդան լսեց հռոմէացիների համբաւի մասին, թէ նրանք
հզօր են իրենց ուժով, նրանք լաւ են համարում, եթէ մէկը դի-
մում է իրենց օգնութեանը կամ դաշնակից լինում իրենց: Նա
2 լսեց, որ նրանք խիստ զօրացել են երկրի վրայ, նաեւ պա-
տերազմներ մղելու շնորհիւ գրաւել են գաղապացիների կող-
3 մերը, ընկճել նրանց ու հարկապառ դարձրել, նաեւ այն, թէ
ինչ են արել ժամանակին իսպանացիների կողմերում՝ նրան-
ցից գրաւել են հանքեր, որպէղից ոսկի ու արծաթ էին հա-
նում, գրաւել են այդ վայրերն իրենց խելամպութեամբ ու իրենց
համբերաբարութեամբ, թէւ այդ վայրը խիստ հեռու էր նրան-
4 ցից: Լսեց նաեւ, որ երկրի հեռաւոր ծայրամասից նրանց վրայ
յարձակուելու եկած թագաւորներից մի քանիսին կոտորել են,
մեծ ջարդ փուել նրանց, իսկ մնացածներին փարեկան հարկի
5 փակ դրել: Նրանք Փիլիպպոսին ու իրենց վրայ յարձակուած
կինացիների արքային սպանել են պատերազմի ժամանակ ու
6 ընկճել նրանց: Նրանցից պարտութիւն է կրել նաեւ ասիացի-
ների մեծ արքան՝ Անտիոքոսը, որ եկել էր նրանց վրայ մեծ պա-
տերազմով եւ որն ունէր հարիւր քսան փիղ, բազմաթիւ կառքեր
7 ու երիվարներ: Նրան կենդանի են բռնել եւ սփալել, որ հարկ
8 վճարի: Սփալել են նաեւ իրենից յետոյ եկած թագաւորներին
պապանդներ ու փրկագին փալ, նրանից խլել են Նոդիկների,
Պարթեւների, Լիդացիների երկրներն ու նրանց ընտիր գաւառ-
9 ները յանձնել են Եւմենիի արքային: Երբ լսել են նաեւ, թէ
յոյները որոշել են գալ, կոտորել իրենց, երբ փեղեկացել են
10 այդ մասին, ուղարկել են իրենց զօրավարներից մէկին, որն
եկել ու ահեղ մի կռուի ժամանակ կոտորել է նրանց, բազմա-
թիւ մարդկանց սրախողխող արել, գերևարել նրանց կանանց
ու որդիներին, կողոպտել նրանց կայքն ու ունեցուածքը, եր-
կիրն սարկացրել, բերդերը քանդել, երկիրը հարկապառ դարձ-
11 րել մինչեւ օրս: Կոտորել են նաեւ խռովութիւն բարձրացրած
միւս թագաւորութիւնների ու կղզիների մարդկանց, սարկաց-
12 րել նրանց: Բայց իրենց բարեկամների եւ նրանց հետ, ովքեր
դիմել են իրենց օգնութեանը, անդաւաճան բարեկամութիւն են
արել: Նրանք ընկճել են մօփիկ ու հեռաւոր բոլոր թագաւորու-
թիւնները, եւ ովքեր մի անգամ լսել են նրանց անունը, վախե-
13 ցել են նրանցից: Ում ուզեցել են, թագաւորութիւն են փուել,
ու՛մ ուզեցել են, գրկել են իշխանութիւնից: Նրանք խիստ հզօ-

րացել են: Նակառակ այս ամենին, նրանցից ոչ որ յանձն չի 14
առել, ի նշան իշխանութեան, թագ կրել կամ ծիրանի հագնել:
Նրանք խորհրդարան են շինել, եւ ամէն օր երեք հարիւր քսան 15
մարդ հոգ է փարել զօրքի մասին, որպէսզի երկիրը շէն պահեն:
Ամէն փարի նրանցից մէկը, ով արժանաւոր է եղել, նշանա- 16
կուել է իշխանութեան ղեկավար, որպէսզի կառավարի իրենց
ողջ երկիրը: Բոլորը հնազանդութեամբ լսել են մէկին, նրանք
միմեանց նկարմամբ ռիս կամ նախանձ չեն ունեցել: Այն ժա- 17
մանակ Յուդան ամէն մի գնդից ընտրեց մարդիկ՝ Ակկոսի որ-
դի Յովնաթանի որդի Եւպոլեմոսին եւ Եղիազարի որդի Յասո-
նին, նրանց ուղարկեց Տոմ քաղաքը, որպէսզի սրանք նրանցից
հաշտութիւն եւ օգնութիւն խնդրեն, որպէսզի իրենց վրայից 18
վերացնեն սարկութեան այն լուծը, որ յոյները դրել էին իս-
րայէլացիների վրայ: Նրանք գնացին հռոմէացիների կողմե- 19
րը: Ճանապարհը երկար էր: Բանագնացները եկան հասան
ու նրանց հանդիպեցին խորհրդարանում: Նրանք կանգնեցին
մէջքեղում ու սկսեցին յայտնել, թէ ինչ պատգամներով են ե-
կել: «Յուդա Մակաբայեցին, իր եղբայրներն ու Նրէասարանի 20
բոլոր սեպուհները ուղարկել են մեզ, որ ձեզ հետ հաշտութե-
ան մասին խօսենք, ձեզ մեր օգնականը դարձնենք եւ ձեզանից
խաղաղութիւն խնդրենք, որ դուք էլ մեզ ձեր նիզակակիցն ու
բարեկամը համարեք»: Այս խօսքերը նրանց հաճելի թուացին: 21
Ահա այս է այն հրովարտակի պարճէնը, որ պղնձէ փախարակ- 22
ների վրայ նրանք գրեցին նրանց համար, ուղարկեցին Երու-
սաղէմ եւ թողեցին նրանց մօտ իբրեւ օգնութեան ու խաղա-
ղութեան վկայագիր. «Խաղաղութիւն եւ բարեգործութիւն թող 23
լինի Նրէասարանի ու հռոմէացիների միջեւ, ծովի ու ցամաքի
վրայ, թող սուրն ու թշնամին հեռու լինեն նրանցից: Իսկ եթէ 24
պատերազմ լինի նախ հռոմէացիների կամ նրա բարեկամնե-
րից որեւէ մէկի դէմ նրանց պետութեան ողջ փարածքում, ապա 25
անմիջապէս նրանց կամովին թող օգնեն հրեական գնդերը ըստ
ժամանակի պահանջի: Նրանք թշնամու կողմը չպէտք է անց- 26
նեն, արծաթով, ոսկով, զէնքով կամ նաւերով չպէտք է օգնեն
թշնամիներին, որովհետեւ այսպէս է ձեռնարկ հռոմէացիներին:
Այս պատուիրանները պէտք է նրանք պահպանեն առանց հա-
փուցում պահանջելու: Նոյն ձեւով եթէ հրեաների դէմ պատե- 27
րազմ լինի, հաւատարմութեամբ, կամովին շրպապ օգնութեան

28 պէտք է հասնեն հռոմէացիներն էլ ըստ ժամանակի պահան-
 ջի, թշնամուն չպէտք է քան ոսկի, արծաթ, գէնք կամ նաւեր,
 որովհետեւ այսպէս է ձեռնարկու հռոմէացիներին: Այս պարտի-
 29 րանները նրանք պէտք է պահպանեն առանց նենգութեան: Ա-
 հա այսպիսի պայմաններ կապեցին հռոմէացիները հրեաների
 30 գնդի հետ. իսկ եթէ այդ պայմաններից յետոյ այս կամ այն
 կողմը որեւէ բան ունի հանելու կամ աւելացնելու, ապա դա
 թող անեն, ըստ հարկի, երկու կողմերի համաձայնութեամբ եւ
 31 պահեն անխախտ: Նրանց նկատմամբ չարագործութիւն կա-
 րարող Դեմեքրիոս արքային կը գրենք. «Ասա՛, ինչո՞ւ էք լուծ
 32 դնում մեր նիզակակից բարեկամների պարանոցին: Իմացէ՛ք,
 որ եթէ նրանք բողոքեն քեզանից, արդար դաբաստան կը քե-
 անք, քո դէմ կռուի կ'ելենք, լինի ծովի վրայ թէ ցամաքում»:

9 Դեմեքրիոսը չլսեց: Քանի որ Նիկանորն իր բանակով
 նրանց դէմ պապերազմելով պարսրուել էր, ուստի դարձե-
 ալ, երկրորդ անգամ, Նրեաստան ուղարկեց Բաքիդեսին եւ
 2 Յակիմոսին իր բանակի աջակողմեան թելի հետ: Նրանք
 գնացին Գաղգադայի ճանապարհով, եկան ու դասաւորուեցին
 Մեսալոթում՝ Արբեւացիների երկրում: Գրաւեցին այն ու այն-
 3 քեղ բազմաթիւ մարդկանց սպանեցին: Նարիւր յիսուներեք
 թուականի առաջին ամսում բանակ դրեցին Երուսաղէմի մօտ,
 4 յետոյ քսան հազար նիզակակիր մարդկանցով ու երկու հա-
 5 զար սպառազինուած հեծեալներով գնացին Բերէթ: Յու-
 դան երեք հազար սպառազէն ընտիր զինուորներով բանակ էր
 6 դրել Եղիշայում: Երբ սրանք քեսան գորագնդի բազմութիւնը,
 խիստ վախեցան. շարերը լքեցին նրան, Յուդայի մօտ ոչ ոք
 7 չմնաց, բացի ուր հարիւր սպառազէն հեծեալներից: Երբ Յու-
 դան քեսաւ, որ զինուորները լքել են իրեն, իսկ պապերազմը
 նեղում էր իրեն, վրդովուեց իր սրտում, որովհետեւ չէր հասցնի
 8 նորից հաւաքել նրանց, թելաթափ եղաւ, յուսալքուեց, բայց
 մնացածների հետ խօսելով՝ ասաց. «Եկէ՛ք դիմադրենք, գուցէ
 9 կարողանանք դիմադրել նրանց»: Ինքը համարձակօրէն ա-
 ռաջ շարժուեց, բայց զինուորները, մօտենալով, շրջապապեցին
 նրան, որ յետ դարձնեն: Սկսեցին խօսել նրա հետ ու ասացին.
 «Ո՛վ մարդ, մենք չենք կարող նրանց վնասել, այժմ մեր ան-
 ձը փրկելու մասին մտածենք, յետոյ կը գնանք, կը հաւաքենք
 մեր եղբայրներին ու կը կռուենք, թէպէտեւ սակաւաթիւ ենք»:

Յուդան պապասխան փութեց նրանց եւ ասաց. «Ես այդ բանը 10
 չեմ անի, ես նրանց առաջ փախուսարի չեմ դիմի: Եթէ հասել է
 մեր ժամանակը, քաջութեամբ մեռնենք մեր եղբայրների հա-
 մար եւ վախկոտի անունը չենք խառնի քաջի առաքինութեան
 հետ»: Երկու կողմի բանակների զինուորները վեր կացան ու 11
 պատերազմեցին միմեանց դէմ: Բաքիդէսի սպառազէն բանակը
 բաժանուեց երկու մասի: Պարսափկատրներն ու աղեղնատր-
 ները գնում էին գնդի առաջից, իսկ առաջամարտիկները գնում
 էին սրանց առաջից: Բաքիդէսն աջ թեւում շրապեցնում էր 12
 զինուորներին, փազնապի շեփոր հնչեցնելով առաջ էր փանում
 նրանց: Յուդայի գունդը շեփոր հնչեցնելով յարձակում գոր- 13
 ծեց: Երկիրը երկու կողմերի աղմուկ-աղաղակից դողդում էր:
 Պատերազմը շարունակուեց առանց դադարի՝ առաւօրից մին-
 չեւ երեկոյ: Երբ Յուդան նկատեց, որ Բաքիդէսն ընտիր գործով 14
 աջ թեւում է կանգնած, իր գնդի սպառազէն, ընտիր զինուորնե-
 րին իր մօտ կանչեց, քաջալերեց ու յարձակման անցաւ: Երբ 15
 նա արդէն ջախջախել էր աջակողմեան թելը, նեփուեց դէպի
 ձախ թեւն ու նրանց իր առաջն առած՝ հալածեց մինչեւ Ազոպ
 լեռան կողմը: Երբ ձախակողմեան թելի զինուորները փետան, 16
 որ աջակողմեան թելը ջախջախուել է Յուդայի զինուորների ա-
 ռաջ, եկան, միացան ու պաշարեցին Յուդային իր գնդի հետ:
 Այդ վայրում երկու կողմերի վիրատուները գեպին էին թա- 17
 ւալուում: Այդպէս ընկաւ Յուդան առաջին նահապետողների
 հետ, իսկ մնացածները փախուսարի դիմեցին: Երկու եղբայր- 19
 ները՝ Յովնաթանն ու Շմաւոնը, վերադարձան, վերցրին Յու-
 դային, փարան թաղեցին իրենց հայրերի շիրիմում՝ Մողիիմում:
 Իսրայէլացիները մեծ կոծով ողբացին, սուգ պահեցին բազում 20
 օրեր, յետոյ սկսեցին խօսել եւ ասել. «Ինչպէ՛ն ընկաւ, ինչպէ՛ն
 փապալուեց Իսրայէլի հօգօ փրկիչը»: Այս մարեանում, սա- 22
 կայն, չի գրուել այն բոլոր մարտերի, ճակատամարտերի, պա-
 տերազմների մասին, որ մղել է Յուդան, եւ այն քաջութիւնների
 մասին, որ գործել է նա, որովհետեւ դրանք չափազանց շատ են:
 Յուդայի մահուանից յետոյ անօրէնները յայտնուեցին Իսրայէլի 23
 բոլոր սահմաններում աճեցին, բազմացան նրանք, որ անօրէ-
 նութիւն էին գործում: Այդ օրերին մեծ սով եղաւ, եւ մարդիկ 24
 ինքնակամ գնացին նրանց մօտ. բոլորը նրանց կողմն անցան:
 Բաքիդէսն ընտրեց անօրէն մարդկանց, նրանց իշխանութիւն 25

26 քուեց: Նրանք փնտռում, գրնում էին ու Բաքիդէսի մօտն էին
բերում Յուդայի բարեկամներին, նրանցից վրէժ լուծում: Իս-
27 րայելացիներին չարչարում, ծաղրում, նեղում, ծանակում էին
այնպէս, որ մարգարէի ի յայտ գալուց յետոյ այդպիսի բան
28 չէր եղել: Նաւաքուեցին Յուդայի բոլոր բարեկամները, գնա-
29 ցին Յովնաթան Ափուսի մօտ ու ասացին. «Քո եղբայր Յու-
դան մեռաւ, եւ չկայ մի մարդ, որ նրա նման ելնի թշնամիների
դէմ, պաքաւսիսան քայ նրանց, ովքեր թշնամութեամբ գալով
30 նեղում են մեր ազգը: Արդ, նրա փոխարէն մենք քեզ ընդ-
րեցինք, որ դու մեզ վրայ զօրապէս լինես, մեզ առաջնորդես,
31 մեր թշնամիների դէմ ճակարամարտ քաս»: Այդ ժամանակ
Յովնաթանն ստանձնեց առաջնորդութիւնը եւ բարձրացաւ իր
32 եղբայր Յուդայի քեղը: Երբ դա իմացաւ Բաքիդէսը, հնար
էր փնտռում սպանելու Յովնաթանին ու նրա եղբայր Շմաւո-
33 նին: Սրանք փախսան Թակովիի անապատը, եկան, բանակ
34 դրեցին Ասիառ լճի մօտ: Բաքիդէսը այդ մասին իմացաւ շա-
բաթ օրը եւ եկաւ, ինքն էլ իր զօրքով բանակ դրեց Յորդանան
35 գետի այն կողմում: Նա նրանց մօտ ուղարկեց իր մի եղբօ-
րը՝ բազմաթիւ զօրքերի զօրավարին, եւ խնդրեց իրենց բարե-
կամ նաքապացիներին, որ իրենց յանձնեն իրենց պաքկանող
կայքն ու գրաստները եւ այն ամէնը, ինչ մնացել էր իրենց մօտ:
36 Դամասայում գրնուող Յամբրիի որդիները եկան ու բռնեցին
Յովհաննէսին եւ կահ-կարասիով հանդերձ վերցրին գնացին
37 իրենց հետ: Դրանից յետոյ նրա եղբայրներ Յովնաթանն ու
Շմաւոնը իմացան, որ Յամբրիի որդիները հարսանիք են ա-
նում: Սրանք Աբլալաթից մեծ երթով ու անչափ հանդերձանքով
հարս էին բերում քանանացի մեծամեծ աւագներից մէկի դստե-
38 րը: Նրանք յիշեցին իրենց Յովհաննէս եղբօրը եւ վեր կացան,
39 դարան մտան լերան մի ծործորում: Իրենց հայեացքը բարձ-
րացնելով՝ նրանք տեսան, որ մի մեծ երթ՝ հոծ մի ամբոխ է
գալիս: Փեսան դուրս եկաւ իր բարեկամների եւ իր եղբայրնե-
րի հետ շեփորներով, թմբուկներով, քարքեր նուագածուների
40 ու բազում զինուած մարդկանց ուղեկցութեամբ: Սրանք ե-
լան դարանից, շարերին սպանեցին, վիրաւորեցին եւ զինու-
ած մարդկանց փախուստի մատնեցին, աւար առան իրերն ու
41 զգեստները, իսկ երթի մասնակիցներին կողոպտեցին: Նար-
սանիքը փոխուեց լաց ու կոծի, իսկ երաժիշտների ձայնը սու-

գի ու ողբի վերածուեց: Նրանք իրենց եղբոր վրէժը լուծե- 42
ցին ամբողջովին եւ վերադարձան Յորդանան գետին մօտիկ
մի մարգագետին: Երբ դա իմացաւ Բաքիդէսը, զօրք վերցրեց, 43
շարժուեց նրանց վրայ, եկաւ հասաւ Յորդանան գետի քարայր-
ների մօտ: Յովնաթանն ասաց իր զօրքին. «Եկէք վեր կենանք 44
ու մարտի մէջ մրնենք յանուն մեր կեանքի, որովհետեւ այս օրը
նման չէ երէկուան եւ ոչ էլ նախորդ օրուան: Ահաւասիկ զօրք 45
է դասաւորուել մեր դիմաց: Ոչ ամբողջ կայ պապսպարուելու,
ոչ էլ դաշտ կայ փախուստի համար. մեզ Յորդանան գետն է 46
շրջապատել: Արդ, եկէք կանչենք Տիրոջ անունը, յարձակու-
ենք, գուցէ փրկուենք մեր թշնամիների ձեռքից»: Այս խօսքն ա- 47
սաց ու անմիջապէս յարձակուեց Բաքիդէսի վրայ, ձեռքը բար-
ձրացրեց, որ հարուածի, բայց սա խոյս փութեց: Յովնաթանն 48
ու նրա հետ եղածները անցան այդ բարձունքից: Բաքիդէսի 49
զինուորները հարուածեցին, կոտորեցին Յուդայի գնդից հա-
զար մարդ եւ վերադարձան Երուսաղէմ, սկսեցին Նրէասափա- 50
նում ամուր քաղաքներ կառուցել, Երիքովի, Ամաւուսի, Բեթորի,
Բեթէլի, Մինաթարոթի եւ Սթեփի բերդերն ամրացրին ամուր
պարիսպներով, հզօր դարպասներով ու հաստափայտով նիզեղով:
Նա թշնամութիւնը բորբոքելու համար պահապաններ կանգ- 51
նեցրեց իսրայէլացիների վրայ, ամրացրեց Բեթսոր քաղաքը, 52
Գազերան եւ ամրոցը, այնպէս փեղալորեց բազմաթիւ զօրքեր
ու շատ մթերք: Նա երկրի իշխանների որդիներին պատանդ 53
վերցրեց եւ նրանց բանտարկեց Երուսաղէմի բերդում: Նա իւր 54
փասը թուականի երկրորդ ամսին Յակիմոսը հրամայեց քան-
դել ներքին սրբավայրի սրահների պարիսպները. նրանք սկսե- 55
ցին քանդել այն գործը, որ արել էին մարգարէները: Այդ ժա-
մանակ դիւանաւորեց Յակիմոսը. ձախողուեցին նրա գործերը,
թուլացաւ նրա երախը, պապանձուեց լեզուն. նա ոչ մի բան չէր 56
կարողանում ասել ու իր փան վերաբերեալ կարգադրութիւններ
անել: Այդ ժամանակ Յակիմոսը մեռաւ մեծ փանջանքներով: 57
Երբ Բաքիդէսը փեսաւ, որ Յակիմոսը մեռաւ, վերադարձաւ ար-
քայի մօտ, եւ Նրէասափանը երկու փարի խաղաղ կեանք ունեցաւ:
Անօրէնները միմեք արեցին ու ասացին. «Ահա Յովնաթանն ու 58
նրա մօտ գրնուողները ապրում են խաղաղ ու անհոգ: Եկէք
բերենք Բաքիդէսին, որ սա մի գիշերուայ մէջ բռնի բռնորին»: 59, 60
Գնացին ու իրենց մտածածն ասացին նրան: Նա բազմաթիւ

զօրքերով արագ ճանապարհ ընկաւ, գաղտնի հրովարտակ ու–
 դարկեց Նրեաստանում գտնուող իր համախոհներին, որ բռնեն
 Յովնաթանին ու նրա հետ գտնուողներին, բայց սրանք դա ա–
 նել չկարողացան, քանի որ դաի գաղտնիքը բացայայտուել էր:
 61 Նրանք բռնեցին երկրի չար առաջնորդներից մի յիսուն հո–
 62 գու եւ խողխողեցին: Յովնաթանը, Շմաւոնն ու նրանց հետ
 եղող մարդիկ խոյս տուեցին դէպի Բեթթէս, որ անապատում
 էր, նրա քանդուած պատերը վերանորոգեցին ու ամրացրին:
 63 Երբ Բաքիդէսը տեսաւ դա, զօրք հաւաքեց, եկաւ պաշարեց այն:
 64 Բեթթէսի շրջակայքում մարտ մղեց, կռիւ արեց բազմաթիւ օ–
 65 բեր, դրա շուրջը մեքենաներ կանգնեցրեց: Յովնաթանն իր
 Շմաւոն եղբօրը թողեց քաղաքում, իսկ ինքն եկաւ այդ գա–
 66 ւառը: Եկաւ Արթամ, սպանեց Օդոմերային, նրա եղբայրնե–
 րին ու Փասիրոնի որդիներին իրենց վրանում: Դրանից յետոյ
 67 սկսեց կոտորել զինուորներին: Շմաւոնն ու նրա հետ եղող
 68 մարդիկ եւան քաղաքից, հրկիզեցին մեքենաները, պատերազ–
 մեցին Բաքիդէսի դէմ եւ պարտութեան մատնեցին նրան, որով–
 69 հետեւ նրա մրադրութիւնն ու նրա արշաւանքն իզուր էին: Մա
 բարկացաւ այն անօրէն մարդկանց վրայ, ովքեր իրեն խորհուրդ
 էին տուել արշաւել նրա երկիրը: Բաքիդէսը նրանցից շատերին
 սպանեց ու որոշեց վերադառնալ այն երկիրը, որտեղից եկել
 70 էր: Երբ Յովնաթանն իմացաւ այդ, բանազնացներ ուղարկեց
 նրա յետեւից, որ նրա հետ խօսեն խաղաղութիւն հաստատելու
 մասին, դաշինք կնքեն, եւ նա վերադարձնի բոլոր գերիներին:
 71 Նա համաձայնեց եւ արեց այնպէս, ինչպէս Յովնաթանը խօսել
 էր իր հետ: Նա երդուեց, որ, քանի կենդանի է ինքը, այլեւ չա–
 72 րիք չի հասցնի նրանց: Նա վերադարձրեց այն գերիներին, որ
 վերցրել էր նախկինում Նրեաստանից, իսկ ինքը գնաց իր եր–
 73 կիրն ու այլեւս չարշաւեց նրանց սահմանների վրայ: Կռիւները
 դադարեցին Իսրայէլում: Յովնաթանը բնակուեց Մաքմատում,
 սկսեց դապել իր ժողովրդին ու անօրէններին կոտորել Իսրա–
 յէլում:

10 Նարիւր վաթսուն թուականին անտիոքացի Ալեքսանդր Ե–
 պիփանը գնաց ու գրաւեց պտղոմէացիների քաղաքը: Ընդու–
 2 նեցին նրան, եւ նա այնպեղ թագաւորեց: Երբ Դեմետրիոս
 արքան լսեց, բազմաթիւ զօրք հաւաքեց, վեր կացաւ, որ պատե–
 3 րազմի նրա դէմ: Դեմետրիոսը նրան խաղաղութեան պատգամ

ուղարկեց, որ նրանք մեծարեն իրեն: «Շտապեցէք, - ասաց, - 4
 նրա հետ խաղաղութեան դաշինք կնքել, քանի դեռ Ալեքսանդ-
 րը նրանց հետ դաշինք չի կնքել ընդդէմ մեզ: Ես գիտեմ, նա կը 5
 յիշի իր դէմ, իր եղբայրների ու իր ազգի դէմ մեր կապարած չա-
 րագործութիւնները»: Եւ նա նրան իրաւունք տուեց զօրք հա- 6
 ւաքելու, սպառազինուելու, որպէսզի նա իր նիզակակիցը դառ-
 նայ, իսկ ամրոցում գրնուող պապանդներին հրամայեց յանձ-
 նել նրա ձեռքը: Յովնաթանն եկաւ Երուսաղէմ: Նա նամա- 7
 կը կարդաց ամբողջ ժողովրդի առաջ եւ նրանց առաջ, ովքեր
 բերդում էին: Նրանք խիստ վախեցան, որովհետեւ լսեցին, 8
 թէ արքան նրան իրաւունք է տուել զօրք հաւաքելու: Բայց 9
 պապանդներին բերեցին ու յանձնեցին նրան, իսկ նա նրանց
 յանձնեց իրենց ընտանիքներին: Յովնաթանը բնակուեց Ե- 10
 րուսաղէմում, սկսեց բարեկարգել ու նորոգել քաղաքը: Նա 11
 պարսպի շինարարութեան վրայ աշխատողներին ասաց. «Շի-
 նեցէք այդ պարիսպը եւ պատեցէք Սիոն լեռան շուրջը քառ-
 անկիւն որձաքարերով»: Այդպէս էլ արեցին: Այն ժամանակ 12
 Բաբիլոնի կառուցած բերդում ապրող այլազգիները փախուս-
 փի դիմեցին: Նա ամէն մէկին թողեց իր տեղում, իսկ ինքը 13
 գնաց իր հայրենի երկիրը: Բերթորում մնացել էին Օրէնքին 14
 ու հրամաններին չենթարկուող մի քանի մարդիկ, որովհետեւ
 դա նրանց ապաստարանն էր: Երբ Ալեքսանդր արքան լսեց 15
 այն խոստումները, որ Դեմետրիոսը տուել էր Յովնաթանին, եւ
 պատմեցին նրան այն պատերազմի մասին, որ նա քաջաբար
 մղել էր իր եղբայրների հետ, եւ այն փանջանքները, որ նա կրել 16
 էր, ասաց. «Մի՞թէ երբեւէ կարող ենք գրնել այսպիսի մի տղա-
 մարդ: Եկէք նրան դարձնենք մեր բարեկամն ու օգնականը»: 17
 Նա հրամայեց նրանց հրովարտակ ուղարկել հետեւեալ խօսքե-
 րով. «Ալեքսանդր արքայից ողջոյն իր եղբայր Յովնաթանին: 18
 Քո մասին լսել ենք, թէ քաջ տղամարդ ես, եւ արժանի է, որ 19
 լինես մեր բարեկամը: Արդ, մենք քեզ այսօր նշանակում ենք 20
 քո ազգի քահանայապետ եւ քեզ կոչում ենք արքայի բարեկամ
 (եւ հրամայեց նրա համար փանել ոսկէ պսակ ու ծիրանիներ):
 Արդ, հաստատուն մնա մեր դաշինքի վրայ եւ պահպանիր մեր
 նկատմամբ ունեցած քո հաւատարիմ բարեկամութիւնը: Ողջ
 եղիր»: Յովնաթանը հազաւ այդ ընտիր պատմութեամբ: Նա 21
 թիւր վաթառն թուականին, փաղաւարահարաց փարեկան փո-

նի ժամանակ զօրք հաւաքեցին, սպառազինուեցին եւ ուրախու-
22 թիններ կապարեցին: Այս բաները լսելով՝ Դեմեքրիոսը խիստ
23 քրքրմեց ու ասաց. «Այս ի՞նչ արեցինք, ինչո՞ւ մենք նրանց
չդարձրինք մեզ օգնական: Ալեքսանդրը կանխեց մեզ, նրանց
հետ խաղաղութեան դաշինք կնքեց եւ Տրէասպանը հաստա-
24 փալէս իր ձեռքն առաւ: Արդ, եկէք մենք էլ նրանց գրեմք ող-
ջոյնի ու մեծարանքի խօսքեր, պարգեւներ խոստանանք, որ-
25 պէսզի նրանք դառնան մեր օգնականները»: Եւ նա նրանց
հրովարդակ ուղարկեց հետեւեալ խօսքերով. «Դեմեքրիոս ար-
26 քայից ողջոյն հրեայ ազգին: Քանի որ դուք պահպանեցիք մեզ
հետ կնքած ուխտն ու դաշինքը, շարունակեցիք մնալ մեր բարե-
կամը, թշնամիներին աջակից չեղաք, մենք, լսելով այդ, ուրախ
27 եղանք: Արդ, շարունակեցէք, պահպանեցէք մեր նկատմամբ
28 ունեցած հաւատարմութիւնը, եւ մենք դրա փոխարէն բազում
բարեգործութիւններով կը հափուցենք ձեզ, բազմաթիւ պար-
29 գեւներ կը փանք: Ձեզ ազապ կ'արձակենք, բոլոր հրեանե-
րին կ'ազապենք քուրքերից, աղի ու պսակի, սերմի երրորդ
30 բաժին հարկերից, իսկ ինձ պարկանող հանրային այգիներն
ու ծառերը այսօրուանից սկսած եւ յետագայում կը թողնեն
31 ձեզ: Երուսաղէմը թող մնայ սուրբ ու նուիրական իր շրջա-
կայ սահմաններով: Տասանորդից վերցրած մաքսը վերացնում
32 ենք ձեզանից: Միջնաբերդի իշխանութիւնը յանձնում ենք քա-
հանայապետին: Դա պահպանելու համար նա թող այնպեղ
33 կարգի այն մարդկանց, որոնց ինքը կ'ընտրի: Տրէասպանից
իմ թագաւորութեան երկրները բերուած ամէն մի գերի հրե-
այ առանց փրկագնի՝ ձրի թող ազապ արձակուի: Թող վերա-
34 նան հասի, մաքսի ու գրաստի հարկերը: Իմ թագաւորութեան
մէջ գրնուող բոլոր հրեաները փարեկան բոլոր փօներին, շա-
քաթ օրերին, ամսուայ սկզբներին, փօնին նախորդող եւ փօ-
35 նին յաջորդող երեք օրերին հարկ թող չվճարեն: Ոչ ոք թող
չյանդգնի որեւէ մէկին պահանջ ներկայացնել կամ որեւէ մէ-
36 կին նեղել իմ բոլոր գործերի պարճառով: Անդրանիկ գաւակ-
ները թող մտնեն արքունի զօրքի մէջ, նրանց թիւը թող լինի
մինչեւ վեց հարիւր հազար զօրական, եւ նրանք ըստ օրէնքի
պարգեւներ թող ստանան արքունի առաջին զօրքի մեծամեծ-
37 ներին հաւասար: Ովքեր հաւատարիմ են, դարձեալ նրանցից
թող նշանակուեն արքունի պաշտօնեաներ, նրանք թող դառ-

նան իշխաններ ու վերակացուներ, նրանք թող առաջնորդուն
 այն օրէնքներով, որ արձակել է արքան Նրէասպանում: Նախ- 38
 կինում Նրէասպանին պարկանող երեք գաւառները Սամարա-
 ցիների երկրից թող վերադարձուի Նրէասպանին, եւ երկուսի
 համար թող գործի մէկ օրէնք, որ ուրիշը չկարողանայ իշխել
 նրանց վրայ, այլ՝ քահանայապետը: Պարոմէացիների քաղա- 39
 քը թող պարգև փրօւի Երուսաղէմում գրնուող սրբարանին,
 որպէսզի հոգացուն սրբարանի համար յարկացուող ծախսե-
 րը: Ամէն փարի եւ արքունի գանձարանից կրամ փասնիինգ 40
 հազար կշիռ արծաթ, որոնք կը սփացուն ինձ ենթակայ վայ-
 րերից: Այն մթերքը, որ կը պակասի, եւ իրենք չեն կարողա- 41
 նայ ձեռք բերել, արքունիքից կը փրօւի, ինչպէս եղել է առաջին
 սերունդների ժամանակ: Դրանք սրանից յետոյ թող փրօւեն 42
 արքունի միջոցներից: Բացի այդ, սրբարանի եկամուտներից
 ամէն փարի գանձուող հինգ հազար կշիռ արծաթը գեղջում եմ,
 որովհետեւ դա պէտք է քահանաներին ու պաշտօնեաներին:
 Ով արքունիքին պարտք ունենալու պարճառով կը ցանկանայ 43
 փախչել ու մտնել Երուսաղէմի փաճարը, կամ ով դրա սահ-
 մաններում է գրնում, թող ներում ստանայ: Նրանք թող ա-
 զատ արձակուն: Սուրբ շինութիւններից ամէն ինչ, որ աւե- 44
 րուած-կործանուած կը լինի, թող կառուցուի ու նորոգուի, իսկ
 ծախսերը թող վճարուի արքունիքից: Թող կառուցեն Երու- 45
 սաղէմի պարիսպը, չորս կողմը թող ամրացնեն, իսկ ծախսե-
 րը թող վճարուի արքունիքից: Թող կառուցուն Նրէասպանի
 բոլոր բերդապարիսպները»: Երբ Յովնաթանն ու Ժողովուրդը 46
 լսեցին այս բանը, երբեք չհաւատացին ու չընդունեցին նրանց,
 որովհետեւ յիշեցին Երուսաղէմում նրանց կատարած մեծա-
 մեծ չարագործութիւնները, նրանց պարճառած նեղութիւնները:
 Նրանք գերադասեցին Ալեքսանդրի հետ հաշտութիւնը, որով- 47
 հետեւ նախ նա էր խաղաղութիւն առաջարկողը, իրենք նրա
 նիզակակիցներն էին, եւ նա իրենց օգնականն էր եղել իրենց
 կեանքի բոլոր օրերում: Ալեքսանդր արքան զօրաժողով ա- 48
 րեց, բազմաթիւ զօրքեր հաւաքեց, որ գայ, պարերազմ փայ
 Դեմետրիոսի դէմ: Երկու թագաւորները եկան միմեանց բա- 49
 խուեցին, եւ Դեմետրիոսի զօրագունը փախուստի դիմեց: Ա-
 լեքսանդրը հետապնդեց նրանց. ճակատամարտը սաստկա- 50
 ցաւ մինչեւ արեւի մայր մտնելը: Այդ օրն այդպէս, Ալեքսանդ-

րի առաջ սպանուեց Դեմետրիոսը: Նարուածեցին, հալածեցին
51 եւ նոյն օրն էլ ամէն ինչ աւարտի հասցրին: Ալեքսանդրը Ե-
գիպտացիների երկիր՝ Պտղոմէոս արքայի մօտ բանագնացներ
ուղարկեց եւ հետեւեալը պատուիրեց. «Թող յայտնի լինի քեզ,
52 ո՞վ արքայ Եգիպտոսի, որ ես տէր դարձայ իմ տէրութեանը,
ես նստեցի իմ հայրերի գահին, իշխանութիւնը վերցրի իմ ձեռ-
քը, հարուածեցի ու վանեցի Դեմետրիոսին իր զօրքով հանդերձ
53 եւ վերանուածեցի իմ երկիրը: Պատերազմում հարուածեցի
ու վանեցի նրան ու իր զօրքերը, նստեցի նրա թագաւորական
54 գահին: Արդ, ե՛կ միմեանց միջեւ խաղաղութիւն հաստատենք.
դու քո դստերն ինձ կնութեան տուր, որ նա ինձ արժանի կին
55 լինի, իսկ ես էլ՝ քո արժանի փեսան»: Եգիպտացիների ար-
քան պատասխան փոխեց ու ասաց. «Բարի է այն օրը, երբ դու
վերադարձար քո նախնիների երկիրը եւ նստեցիր քո հայրերի
56 արքայական գահին: Ես պատրաստ եմ յօժար կամքով անել
այն ամէնը, ինչ դու գրել ես ինձ: Եկ հանդիպենք իրար պտղո-
մէացիների քաղաքում, տեսնենք միմեանց, եւ քեզ իմ փեսան
57 դարձնեմ, ինչպէս որ դու ես ասել»: Պտղոմէոս արքան եկաւ
Եգիպտացիների երկրից հարիւր վաթսուներկու թուականին եւ
իր Կլեոպատրա դստեր հետ եկաւ պտղոմէացիների քաղաքը:
58 Երկու թագաւորները հանդիպեցին միմեանց, եւ Պտղոմէոսը
իր Կլեոպատրա դստերը փոխեց նրան: Պտղոմէացիների քա-
ղաքում հարսանիք արեցին մեծ ճոխութեամբ ու մեծ շուքով,
59 ինչպէս վայել է թագաւորներին: Ալեքսանդրը Յովնաթանին
60 հրովարտակ ուղարկեց, որ սա գայ իր մօտ: Յովնաթանը մեծ
շուքով գնաց պտղոմէացիների քաղաքը, երկու թագաւորնե-
րին հանդիպելով մեծամեծ նուէրներ փոխեց եւ ինքն էլ նրան-
61 ցից նուէրներ ստացաւ: Երուսաղէմի անօրէն մարդիկ հաւա-
քուեցին, որպէսզի ամբաստանեն նրան, սակայն թագաւորը
62 նրանց չլսեց: Արքան հրամայեց հանել Յովնաթանի զգեստնե-
րը. նրան հագցրին ծիրանի զգեստներ. արքան նրան նստեցրեց
63 իր կողքը եւ ասաց իշխաններին. «Կը գնաք նրա հետ, բոլոր
քաղաքներում կը յայտնէք իմ հրամանը, որ ոչ ոք չյանդգնի ամ-
64 բաստանել նրան, եւ ոչ ոք չնեղացնի նրան ոչ մի բանով»: Երբ
չարագործները տեսան նրա նկատմամբ ցուցաբերուած պա-
տիւր, լսեցին հրամանի խօսքերը եւ տեսան ծիրանի զգեստնե-
65 րը, բոլորը փախան, թաքնուեցին, անհետացան: Թագաւորը

պարիս փուլեց նրան առաջին բարեկամների հետ հաւասար, նրան նշանակեց սպարապետ եւ կուսակալ: Յովնաթանը վերադարձաւ Երուսաղէմ՝ լցուած ուրախութեամբ ու խաղաղութեամբ: Նարիւր վաթսուհինգ թուականին Դեմեքրիոսի որդի Դեմեքրիոսը կրեագիների կողմերից եկաւ իր հայրերի երկիրը: Ալեքսանդրը խիստ փոքրացեալ ու այնպէս վերադարձաւ անփութացիների քաղաքը: Դեմեքրիոսն այնպէս նշանակեց Ապոլոնիոսին, որն առաջ Սպորին Ատրիքի վերակացուն էր: Նա բազմաթիւ զօրք հաւաքեց, եկաւ, բանակ դրեց Յամնիայի շրջակայքում: Նա Յովնաթան քահանայապետի մօտ մարդ ուղարկեց, որ ասի հետեւեալը. «Դու ես միայն, որ գլուխդ բարձրացրել, գոռոզացել ես մեզ վրայ, իսկ ես քո պարճառով նախապիմքի ու ծաղրի եմ ենթարկուել: Ի՞նչ ես փքուել ու նստել քո լեռներում: Արդ, եթէ յոյսդ քո զօրքի վրայ է, ե՛կ, իջի՛ր դաշտ, մեզ մօտ, հանդիպենք միմեանց, որովհետք ես էլ այսփեղ ինձ հետ քաղաքի զօրք ունեմ: Արդ, հարցրո՛ւ, փորձի՛ր, քեն, թէ ով եմ ես, կամ ովքեր են մեր օգնականները. նրանք քեզ կ'ասեն. «Դու մեզ հետ կռիւ անել չես կարող, որովհետք ձեր հայրերին իրենց իսկ երկրում երկու անգամ պարտութեան ենք մարնել մենք»: Արդ, դու չես կարող դիմադրել այսքան հեծելազօրին այս դաշտում, ուր թաքնուելու համար ո՛չ թուփ կայ, ո՛չ փախուստի փեղ, ո՛չ ապաւինելու ժայռ եւ ո՛չ էլ նետելու քար»: Երբ Ապոլոնիոսի այս խօսքերը լսեց Յովնաթանը, բարկացաւ իր մարդուն, անմիջապէս ոտքի ելաւ, իր զօրքից ընտրեց մօտ քաւը հազար ընտիր զինուոր եւ դուրս եկաւ Երուսաղէմից: Նրան ընդառաջ եկաւ իր եղբայր Շմաւոնը՝ օգնելու նրան: Նրանք եկան հասան յոպաւեցիների քաղաքը: Քաղաքացիները դռները փակեցին նրանց դէմ, որովհետք Ապոլոնիոսը սրանց վրայ պահապան ոստիկաններ էր նշանակել: Նրանք յարձակուեցին, պարտազմ մղեցին քաղաքի դէմ: Քաղաքի բնակիչները վախից բաց արեցին քաղաքի դռները, եւ նրանք մտան ու գրաւեցին քաղաքը: Երբ դա լսեց Ապոլոնիոսը, պարտասպտութիւն քենաւ, իր հետ վերցրեց երեք հազար սպառազէն մարդ ու բազմաթիւ այլ զօրքեր, գնաց Ազոփի կողմերը, իբր պիտի անցնէր դաշտի մօտով, մինչդեռ նա ուղիղ գնում էր դէպի դաշտավայրը, որովհետք վստահ էր իր հեծելազօրի վրայ: Յովնաթանը հետապնդեց նրան, որպէսզի

79 ճակարամարտ Կայ: Ապոլոնիոսը նրա հետքերով դարան էր
 80 դրել հազար հեծեալ: Յովնաթանն իմացաւ, որ իր համար դա-
 րան են դրել, ուստի եկաւ, փակեց, պաշարեց դարանակալնե-
 րի ամրոցը եւ դրա շուրջը պարունէշ կառուցեց: Դրանց պա-
 շարուած էին պահում առաւօտից մինչեւ երեկոյ, ինչպէս հրա-
 81 մայել էր նրանց Յովնաթանը: Նեծեալները յոգնեցին, փան-
 82 ջուեցին ու թուլացան: Շմաւոնն իր գնդով բռնեց գաղղնի
 ճանապարհը, եկաւ կանգնեց ձորակի գլխին ու յարձակուեց
 նրանց վրայ: Քանի դեռ սրանք թուլացած էին ու յոգնած,
 յարձակուեց սրանց վրայ, շարերին սպանեց հէնց դարանում,
 83 հեծելագորից շարերին դաշտի վրայ փախուստի մարմնեց ու
 հալածեց մինչեւ Ազոտի կողմերը: Նա այնպիսի իրարանցում
 գցեց սրանց մէջ, որ փախստականները եկան Դագոնի մեհե-
 84 անում պապսպարուելու: Յովնաթանն իր զօրքով եկաւ, պա-
 շարեց Դագոնի մեհեանն ու ազոտացիների քաղաքը եւ աւարի
 մարմնեց դրա շրջակայքի քաղաքները, հրկիզեց Դագոնի մեհե-
 85 անն այնպէղ պապսպարուողներով հանդերձ: Սրից ընկած-
 86 ների ու այրուածների թիւը հասաւ մօտ ութ հազարի: Յովնա-
 թանն այնպէղից շարժուեց գնաց ու բանակ դրեց Ասկաղոնի
 կողմերում: Այդ քաղաքից մարդիկ ընդառաջ եկան նրան եւ
 87 պարիւներ մարուցեցին: Յովնաթանն իր զօրագնդով վերա-
 դարձաւ Երուսաղէմ հարուստ աւարով, որովհետեւ կողոպտել
 88 ու յափշտակել էր բազում թշնամիների: Երբ դա լսեց Ալեք-
 89 սանդըրը, առաւել եւս սկսեց փառաւորել Յովնաթանին: Նրան
 ուղարկեց ոսկէ ճարմանդ, որ աւանդաբար փալիս էին թա-
 գաւորի եղբայրներին, եւ, իբրեւ ժառանգութիւն, նրան փութեց
 Ակկարոնն իր բոլոր սահմաններով:

11 Եգիպտացիների թագաւորը զօրք կազմեց, ծովափի աւա-
 զի չափ բազմաթիւ զինուորներ եւ շար նաւեր հաւաքեց: Նա
 2 րանալ եւ այն միացնել իր թագաւորութեանը: Նա խաղաղու-
 թեան պարգամներով եկաւ Ատրիքի կողմերը: Դարպաս էին
 բաց անում նրա առաջ եւ ընդառաջ գնում նրան: Դա Ալեք-
 սանդըր արքայի պապուէրն էր, որովհետեւ Պարդոմէոսն իր ա-
 3 ներն էր: Երբ Պարդոմէոսը մտնում էր քաղաքները, ամէն մի
 4 քաղաքում իր զօրքից պահապաններ էր թողնում: Երբ նրանք
 եկան մօտեցան ազոտացիների քաղաքին, նրան ցոյց փութե-

ցին Դագոնի հրկիզուած մեհեանը, քաղաքը եւ պապերազմի ժամանակ կրակի մարնուած նրա շրջակայ քաղաքների այրուած դիակները, որ բերել կոյր-կոյր դիզել էին ճանապարհի վրայ: Արքային պատմեցին այն ամենի մասին, ինչ կա 5 պարել էր Յովնաթանը, եւ աչքից գցեցին նրան: Թագաւորը լուռ էր: Յովնաթանը մեծ պապիւներով դիմաւորեց թագաւորին յոպաւեացիների քաղաքում: Իրար ողջոյն փութեցին ու միասին անցկացրին այդ օրը: Յովնաթանն արքայի հետ գնաց 7 մինչեւ Ազապ կոչուող գետի կողմերը եւ այդպէղից վերադարձաւ Երուսաղէմ, իսկ Պարդոմէոս արքան գրաւեց ծովեզրեայ 8 քաղաքները մինչեւ սելեւկացիների քաղաքը. նա Ալեքսանդրի դէմ դաւադրութիւն էր պապրասպում: Նա Դեմետրիոս արքայի մօտ բանազնացներ ուղարկեց ու ասաց. «Եկ իրար հետ ուխտ դնենք ու դաշինք կնքենք: Ես քեզ կփամ Ալեքսանդրի մօտ գտնուող իմ դստերը, եւ դու կը փրկանաս քո հօր թագաւորութեանը: Ես գոջում եմ, թէ ինչու իմ դստերը փութեցի 10 նրան կնութեան, քանի որ նա մահուան դաւ է նիւթում իմ դէմ»: Այսպէս նա գրպարեց Ալեքսանդրին, որովհետեւ աչք էր դրել նրա փրութեան վրայ: Նա իր դստերը յետ բերեց ու փութեց Դեմետրիոսին: Նա երես դարձրեց Ալեքսանդրից եւ յայտնի 12 դարձրեց իր թշնամանքը: Պարդոմէոսը մփաւ ու գրաւեց քաղաքները, ծովեզրեայ Սելեւկիան եւ Ալեքսանդրի դէմ դաւ էր նիւթում: Նա եկաւ մփաւ անպիտքացիների քաղաքը, գլխին 13 դրեց ասիացիների թագն ու իրեն պսակեց կրկնակի թագով՝ ասիացիների թագով ու եգիպտացիների թագով: Այդ ժամանակ, սակայն, Ալեքսանդր արքան Կիլիկիայի կողմերում էր, որովհետեւ ապստամբութիւն էին բարձրացրել նրա դէմ: Երբ 15 դա իմացաւ Ալեքսանդրը, եկաւ պապերազմ փախու: Պարդոմէոսը նրա դէմ ելաւ բազմաթիւ զօրքով եւ նրան պարտութեան մատնեց: Ալեքսանդրը փախաւ արաբացիների կողմերը, որպէսզի 16 թաքնուի այնպէղ ու ազափուի նրանից: Հօգոացաւ Պարդոմէոս արքան: Եկաւ արաբ Զաբեէլը, կարեց Ալեքսանդրի գլուխը եւ փութեց, որ այն փանեն Պարդոմէոս արքային: Երրորդ 18 օրը մեռաւ Պարդոմէոսը, եւ բոլոր նրանք, ովքեր բերդի շուրջն էին գտնուում, կոտորուեցին բնակիչների կողմից: Դեմետրիոսը թագաւորեց հարիւր վաթսուներօթը թուականին: Այդ օրերին 20 Յովնաթանը Հրէաստանում զօրք հաւաքեց, որ գայ պապերազմ

մղի Երուսաղէմում գտնուող բերդի համար: Նրա շրջակայ-
21 քում կանգնեցրին բազմաթիւ ռազմական մեքենաներ: Նրե-
այ ազգին թշնամի մի քանի անօրէն մարդիկ գնացին պատ-
մեցին թագաւորին, թէ Յովնաթանը մեքենաներ է կանգնեցրել
22 ու շրջապատել բերդը, պատրաստուել է գրաւելու այն: Երբ
դա լսեց Դեմէպրիոսը, խիստ բարկացաւ, վեր կացաւ ու եկաւ
պտղոմէացիների մօտ, հրովարտակներ ուղարկեց Յովնաթա-
նին, որ բերդն այլեւս պաշարման մէջ չպահի, այլ անմիջապէս
վեր կենայ ու գայ պտղոմէացիների քաղաքը, որպէսզի այն-
23 քեղ հանդիպեն միմեանց: Երբ դա լսեց Յովնաթանը, հրա-
մայեց առաւել եւս ուժեղացնել բերդի պաշարումը, իսկ ինքը
ժողովրդի ծերերից ու քահանաներից վերցրեց ազնիւ եւ ի-
24 մասպուն մարդկանց, ճանապարհ ընկաւ նուէրներով, ոսկով ու
արծաթով, իր անձը մահուամբ վրանգելով գնաց, որ պտղոմէ-
25 ացիների քաղաքում հանդիպի թագաւորին: Նա նրա կողմից
պատուի արժանացաւ, թէւ շատ անօրէններ էին ամբաստա-
26 նել նրան: Թագաւորը նրան մեծարեց, ինչպէս իր նախնիներն
էին մեծարել, պատուեց նրան իր բոլոր բարեկամների մօտ,
27 նրան քուեց քահանայապետութեան իշխանութիւն եւ այն բոլոր
պատիւները, որ ունէին քահանայապետները նրանից առաջ:
28 Նա նրան իր առաջին բարեկամների շարքը դասեց: Յովնա-
թանը խնդրեց արքային, որ վերացնի Նրէասպանի եւ Սամարի-
այի երեք կուսակալութիւնների հարկերը: Նա խոստացաւ նրան
29 քալ միայն երեք հարիւր քանքար: Թագաւորին դա ընդունե-
լի թուաց, եւ նա այս բոլորի համար հրամայեց Յովնաթանին
30 քալ հրովարտակ հետեւեալ բովանդակութեամբ. «Դեմէպրի-
31 ոս արքան ողջունում է իր եղբայր Յովնաթանին: Այս հրովար-
տակի պատճէնը մենք ուղարկել ենք մեր եղբայր Լասթենէսին:
32 Նոյնի օրինակն էլ ձեզ ենք գրում, որ փեղեակ լինէք: «Ար-
33 քայ Դեմէպրիոսը ողջունում է հայր Լասթենէսին: Մեր բա-
րեկամ, օգնական, նիզակակից, ուխտապահ հրեաներին ար-
ժանի ենք համարում, որ հանգիստ թողնենք նրանց, բարու-
թիւն հապուցենք այն արդարութեան ու հաւատարմութեան հա-
34 մար, որ նրանք ցուցաբերել են մեր նկատմամբ: Նապատում
ենք Նրէասպանի սահմանները եւ երեք գաւառները՝ Ափարիմը,
Լուդան ու Ռաթամիմը: Դրանք թող անջապուեն Սամարիա-
յից եւ կցուն Նրէասպանին: Այսուհետեւ օրէնքով սահմանուած

այդ գաւառների հարկերը թող յարկացունեն Երուսաղէմի պաշ-
 փօնեաներին: Արքունի այն եկամուրները, որոնք ամէն տարի
 ստացում են հողի արտադրանքից ու պտղատու ծառերի բեր-
 քից, արքունի հարկերը, տասանորդները, մաքսերը, արքու- 35
 նի այլ եկամուրները, աղի տուրքը, պսակների հարկը, - այս 36
 բոլորը զիջում ենք նրանց: Սրանցից ոչ մէկը թող չխախտուի
 յաւիտենապէս: Արդ, հոգ տարէք, որ այդ հրովարտակի մի 37
 պատճէնը հանէք եւ յանձնէք Յովնաթանին, որպէսզի այն դնի
 սրբարանի զանձարանում, աչքի ընկնող եւ յարմար տեղում»: 38
 Երբ Դեմէտրիոս արքան տեսաւ, որ ողջ երկիրը հնազանդուել 38
 է իրեն, եւ աշխարհում չկար մի բան, որ հակառակուէր իր կամ-
 քին, հրաման տուէր, որ ամէն մի զօրք արձակուի ու վերադառ-
 նայ իր տեղը, բացի հեռաւոր ազգերի զինուորներից ու կղզի-
 ներից հաւաքուած ռազմիկների գնդից: Բոլոր ազգերի զօրքե-
 րը թշնամացան նրա դէմ: Ալեքսանդրի տոհմում կար Տրիփոն 39
 անունով մէկը: Երբ տեսաւ, որ բոլոր զօրքերը տրտնջում են
 Դեմէտրիոսի դէմ, գնաց Իմակուս Արաբացու մօտ, որը սնում
 ու դաստիարակում էր Ալեքսանդրի պատանի որդի Անտիոքո-
 սին: Նա ստիպեց նրան, որ պատանուն իրեն յանձնի, որ- 40
 պէսզի ինքը բերի նրան ու հօր գահին նստեցնի: Նա նրան
 պատմեց նախկինում Դեմէտրիոսի կատարած գործերի մասին
 եւ այն բոլոր թշնամութիւնների, որ մի ժամանակ ունէր զօրքը
 նրա նկատմամբ: Նա նրա մօտ մնաց շատ օրեր: Յովնաթա- 41
 նը Դեմէտրիոս արքայի մօտ մարդ ուղարկեց, որ նա հրաման
 տայ միջնաբերդից եւ միւս բերդերից դուրս հանելու զօրքերը,
 որովհետեւ սրանք թշնամաբար էին տրամադրուած Իսրայէլի
 նկատմամբ: Դեմէտրիոսը մարդ ուղարկեց Յովնաթանի մօտ 42
 ու ասաց. «Ես ոչ միայն քեզ ու քո ազգի համար կ'անեմ այդ,
 այլեւ պատուի կ'արժանացնեմ քո ազգը, միայն թէ ժամանակ
 գտնեմ: Դու լաւ կ'անես, եթէ օգնական մի գունդ ուղարկես, ո- 43
 րովհետեւ իմ զինուորներն ինձ լքել են»: Երբ դա լսեց Յովնա- 44
 թանը, անմիջապէս լաւ սպառազինուած երեք հազարանոց մի
 գունդ ուղարկեց անտիոքացիների քաղաքը իբրեւ թագաւորի
 օգնական: Թագաւորն ուրախացաւ, որ նրանք հասան իր մօտ:
 Երբ դա իմացան քաղաքի բնակիչները, զանազան տեղերից 45
 եկան հաւաքուեցին քաղաքի կենտրոնում հարիւր քսան հա-
 զար մարդ եւ թագաւորի վրայ յարձակուելով՝ ուզում էին նրան

անմիջապես սպանել, բայց նա խոյս փուեց նրանցից: Նրանք անմիջապես գրաւեցին քաղաքի բոլոր փողոցների մուտքերը եւ սկսեցին կռուել: Իսրայէլեան գունդն այդ իմանալով՝ կուփակուեց թագաւորի ապարանքի մօտ. մարդիկ ձայն փուեցին միմեանց ու փարածուեցին ամբողջ քաղաքում: Նարուածելով սպանեցին, կոտորեցին մօտ փասը հազար մարդ, հրդեհի մատնեցին քաղաքի փայտակերպ բոլոր շէնքերը եւ կողոպտեցին նրանց կայքն ու ունեցուածքը, իրենց մօտ բերեցին թագաւորին ու փրկեցին նրանց ձեռքից: Երբ քաղաքի գնդի մնացած զինուորները փեսան, որ իսրայէլեան գունդը հզօրացել է, կափարելապէս յաղթել իրենց, յուսալքուեցին, թուլացան ու հրաժարուեցին իրենց մփաղդութիւնից: Նրանք աղաչական ձայնով սկսեցին դիմել թագաւորին ու ասացին. «Խղճա՛ մեզ, մոլեգնած գունդը թող դադարեցնի քաղաքի բնակիչների կոտորածը»: Ասում էին այս, եւ ամէն մէկն իր գէնքը նետում էր յաղթողների ոտքերի առաջ: Իսրայէլեան գնդի փառքն ու պափուր բարձրացաւ թագաւորի ու նրա ողջ զօրքի աչքին: Դրանից յետոյ նրանք մեծ պապուով ու բազում աւարով վերադարձան Երուսաղէմ: Դեմետրիոս արքան նստեց իր փերութեան գահին, եւ ամբողջ երկիրը դողաց նրա առաջ: Բայց նա դրժեց այն բոլոր խոսքումները, որ փուել էր իսրայէլացիներին, բոլորովին օտարացաւ Յովնաթանից եւ չհափուցեց նրա հաւաքարին մառախոյութեան փոխարէն: Այս դէպքերից յետոյ վերադարձան Տրիփոնն ու նրա հետ պապանի Անտիոքոսը, որն արդէն թագաւոր էր դարձել ու նստել փերութեան գահին: Նրա մօտ հաւաքուեցին Դեմետրիոսի բոլոր ցրուած զինուորները, պափերազմեցին Դեմետրիոսի դէմ ու խայտառակ կերպով նրան փախուստի մատնեցին: Տրիփոնն եկաւ փղերով ու գրաւեց անտիոքացիների քաղաքը: Պատանի Անտիոքոսը հրաման արձակեց, որ Յովնաթանին հրովարտակ ուղարկեն, ուր ասում էր. «Քեզ քահանայապետ եմ նշանակում, քեզ հաստատում եմ չորս գաւառների վերակացու, քեզ համարում եմ մեր իսկական եւ առաջին բարեկամներից մէկը»: Նա հրամայեց, որ նրան փանեն ոսկէ գաւաթներ ու փաճարի սպասքը: Նրան իրաւունք փուեց ընպել ոսկէ գաւաթներով, ծիրանի զգեստներ հագնել, թագաւորական նշանի նման ճարմանդ կրել: Նրան ասում փուեց, որ նրա եղբայր Շմաւոնը նշանակուի իշխան եւ

գորավար Ծուրից մինչև եգիպտացիների սահմանը: Յովնա- 60
 թանը ելաւ, որ շրջագայի Յորդանան գետի այն կողմում եւ քա-
 ղաքներում: Իբրեւ օգնական նրա մօտ հաւաքուեցին Ասորիքի
 բոլոր զինուորները: Նա եկաւ Ասկաղոնի կողմերը: Մեծամեծ
 գովաբանութիւններ անելով նրան ընդառաջ ելան քաղաքացի-
 ները: Այնպէղից նա գնաց Գազա, բայց գազացիները նրա ա- 61
 ռաջ փակեցին դարպասները: Նա շրջապատեց նրանց, հրդե-
 հի մարնեց նրանց աւանները, բռնագրաւեց նրանց ինչքն ու
 ունեցուածքը: Դրանից յետոյ եկան գազացիները, կանգնե- 62
 ցին ու խոնարհուեցին նրա առաջ, իրենց իշխանների որդի-
 ներին պատանդ պուեցին: Նա նրանց ուղարկեց Երուսաղէմ,
 իսկ ինքն անցաւ երկիրը մինչև Դամասկոսի կողմերը: Յով- 63
 նաթանը լսեց, որ Դեմետրիոսի իշխանները բազում զօրքերով
 հասել են գալիլիացիների կողմերը՝ Կադէս, նրան իշխանու-
 թիւնից գրկելու դիպաւորութեամբ: Նա իր եղբայր Շմաւոնին 64
 վերակացու թողեց երկրի վրայ, իսկ ինքը գնաց նրանց ընդա-
 ռաջ: Շմաւոնը յարձակուեց Բեթսորի վրայ, բազում օրեր պա- 65
 շարեց այն, կալանքի փակ պահեց նրա բնակիչներին: Նրանք 66
 սկսեցին աղաչել նրան, որ իրենց հետ դաշինք կնքի: Շմաւո-
 նը համաձայնեց, նրանց փեղահան արեց քաղաքից եւ այդ-
 փեղ, քաղաքի վրայ պահապաններ նշանակեց: Յովնաթանն 67
 իր զօրքով եկաւ ու բանակ դրեց Գեննեսարեթի ջրերի մօտ: Երբ
 առաւօտեան հասաւ Նասորի դաշտը, այլազգիների մի գունդ 68
 ընդառաջ եկաւ նրան մի դաշտավայրում, բայց նրանք ծուղակ
 էին պատրաստել. գնդի կէտը դարան էր մտել, իսկ միւս կէտը
 յարձակուեց նրա վրայ: Դարանակալները ելան իրենց փե- 69
 ղերից, հետապնդեցին նրանց, Յովնաթանին զօրքով հանդերձ
 շրջապատեցին եւ Յովնաթանի զօրքը փախուստի մարնեցին: 70
 Նրա մօտ ոչ ոք չմնաց, բացի Բեսալոմի որդի Մաքաթիայից ու
 Կափի որդի Յուդայից, որոնք զօրքի զօրավարներն էին: Յով- 71
 նաթանը բռնեց իր օձիքից, պատառոտեց պատմութեանը, հող
 լցրեց գլխին: Նա մեծ բարկութեամբ յարձակուեց ու պար- 72
 փութեան մարնեց նրանց: Այն ժամանակ բոլոր փախստա- 73
 կանները վերադարձան ու հալածեցին թշնամուն մինչև իրենց
 բանակապետին՝ մինչև Կադէս: Նրանք եկան հասան այլազ-
 գիների բանակի մօտերը: Այդ օրն սպանեցին երեք հազար 74
 սպառազէն հեծեալ, եւ Յովնաթանը վերադարձաւ Երուսաղէմ:

12 Երբ Յովնաթանը տեսաւ, որ ժամանակը նպաստաւոր է իր համար, մարդիկ կանչեց, բանագնացներ ընտրեց նրանցից եւ ուղարկեց հռոմէացիների քաղաքը, որպէսզի գնան ու նորոգեն իրենց հետ կնքուած հաշտութեան դաշինքը: Նա սպարապաշտներին ու այլ վայրերի մարդկանց հրովարտականք ուղարկեց նոյն բովանդակութեամբ: Բանագնացները գնացին, հասան հռոմէացիների քաղաքը, հանդիպեցին նրանց խորհրդարանի դահլիճում ու ասացին. «Յովնաթան քահանայապետն ու հրեայ ազգը մեզ ուղարկեցին ձեզ մօտ, որպէսզի նորոգենք հաշտութեան նախկին դաշինքը, առաջուայ նման լինենք միմեանց զինակից ու օգնական»: Հռոմէացիներն ընդունեցին, համաձայնեցին, տարբեր վայրեր հրովարտականք ուղարկեցին, որ նրանց խաղաղութեամբ Հրէաստան ուղեկցեն: Այս է նրանց փոխարքաներին, իշխաններին ու կուսակալներին գրած Յովնաթանի հրովարտակի պատճենը. «Յովնաթան քահանայապետը, ժողովրդի աւագների խորհուրդը, քահանաները, հրեայ ազգի բանակն ու սպաները ողջունում են իրենց սպարապաշտ եղբայրներին: Դարեհ արքան Օնիա քահանայապետին անցեալում հրովարտականք էր ուղարկել, թէ դուք մեր նիզակակիցներն էք, մեր եղբայրներն ու բարեկամները, ինչպէս մեզ ցոյց են տալիս այդ հրովարտականքի պատճենները, Օնիան մեծ պատուով էր ընդունել ուղարկուած մարդուն, ձեռքն առել հրովարտակը, ուր նշում էր, թէ մենք նիզակակիցներ ու սիրելի բարեկամներ ենք: Մենք, որ հարուստ ենք եւ ոչնչի կարիք չենք զգում ու մխիթարուել ենք ձեր հրովարտականքով, այժմ դարձեալ ուզում ենք նորոգել հաւատարմութիւնը, որպէսզի չօտարանանք ձեզանից: Երկար ժամանակ է անցել նախկին համաձայնագրերից յետոյ, որ դուք ուղարկել էք մեզ: Արդ, մենք ամէն ժամանակ, տարեկան փօներին ու յիշարժան միւս բոլոր օրերին, միշտ յիշում ենք ձեզ, երբ գոհ ենք մաքուցում, յիշում ենք մեր աղօթքներում, ինչպէս վայել ու արժանի է յիշել մեր եղբայրներին: Մենք ուրախանում ենք ձեր փառքով: Արդ, մեզ պարել են պարերագմների պատճառած նեղութիւնները: Պարերագմներ մղեցին մեր դէմ մեր շրջակայքում գտնուող թագաւորները, բայց մենք առ այսօր ոչնչով նեղութիւն չտուեցինք ո՛չ ձեզ եւ ո՛չ էլ նրանց, ովքեր ձեզ սահմանակից լինելով՝ այս պատերազմում

մեր նիզակակից բարեկամներն են եղել, որովհետև մեր օգ- 15
նութիւնը գալիս էր երկնքից, եւ մենք ազապուեցինք մեր թշնա-
միների ձեռքից. նրանք մեր առաջ պարպութեան մարնուե-
ցին: Արդ, մենք ընտրեցինք Անտիոքոսի որդի Նումենիոսին ու 16
Յասոնի որդի Անտիպատրոսին, ուղարկեցինք նրանց հռոմէա-
ցիների մօտ, որպէսզի նորոգեն հաշպութեան, բարեկամութե-
ան, եղբայրութեան ու օգնութեան նախկին դաշինքը: Նրանց 17
պապուիրել ենք, որ անցնեն ձեզ մօտ, ձեզ հաղորդեն մեր ող-
ջոյնը եւ ձեզ մաքուցեն մեր եղբայրական սիրոյ նորոգման
նամակը: Արդ, բարեհաճեցէք հրամայել, որ պապասխանեն 18
մեզ»: Այս է հրովարակների պատճէնը, որ այնպեղից ու- 19
ղարկեցին Օնիա քահանային. «Սպարպացիների արքայից 20
ողջոյն Օնիա մեծ քահանայապետին: Սպարպացիներին ու 21
հրէաստանցիներին վերաբերող հին մատեններ են գտնուել,
ուր գրուած է, թէ նրանք հաւասար եղբայրներ են եւ սերել են 22
Աբրահամից: Այն բանից յետոյ, երբ այս մասին տեղեկացանք,
բարեհաճեցէք ամէն անգամ գրել մեզ մեր նկատմամբ ձեր եւ 23
ձեր նկատմամբ մեր ունեցած խաղաղութեան ու ողջոյնի մա-
սին: Մեր ունեցած ինչքն ու հարստութիւնը, բոլոր անասուն- 24
ները նաեւ ձերն են, ինչպէս եւ ձերը մերն է: Արդ, մենք այս
պատուէրն ենք տալիս ձեզ, որ դուք միշտ այս բանը պահանջէք 25
մեզանից»: Յովնաթանը տեղեկացաւ, որ Ղեմեարիոսի իշ- 26
խանները առաջուանից շաք զինուորներով գալիս են իր դէմ
պատերազմելու: Նա դուրս եկաւ Երուսաղէմից, գնաց նրանց 27
դէմ, հասաւ ու բախուեց Ամաթիսի մօտ: Քանի դեռ նրանք չէին
հասցրել մտնել եւ հետախուզել իր երկիրը, ինքը հետախոյզ 28
ուղարկեց նրանց բանակը: Նրան հաղորդեցին, որ պատրաստ-
ւում են գիշերով յարձակուել իրենց վրայ: Երբ արելը մայր 29
մտաւ, Յովնաթանը զօրքին հրաման տուեց, որ մինչեւ առաւօտ
կազմ ու պատրաստ, զինուած, համախմբուած լինեն պատե-
րազմելու համար: Պարեկներ նշանակեցին, փակեցին իրենց
չորս կողմը, ու իրենք պատրաստուեցին յարձակում գործելու:
Երբ թշնամիները տեղեկացան, թէ նրանք գիշերով են պատ- 28
րաստւում յարձակում գործելու, սրտները վախ ընկաւ, զար-
հուրեցին: Բոլոր տեղերում, խիտ առ խիտ, խարոյկներ վա-
ռեցին, իսկ իրենք գիշերով փախան ու գնացին: Յովնաթանն 29
ու զօրքը չիմացան նրանց փախուստը, որովհետև տեսնելով

բորբոքուող խարոյկները, կարծում էին, թե իրենց փեղում են
30 նրանք: Դրանից յետոյ թէև հեքապնդեցին նրանց, բայց հաս-
նել չկարողացան, որովհետև նրանք արդեն անցել էին Ազապ
31 գետը: Դրանից յետոյ Յովնաթանը վերադարձաւ այդփեղից ու
յարձակուեց զաբդեցի կոչուող արաբացիների վրայ: Նա հա-
րուածեց, կոտորեց, փախուսափ մափնեց նրանց բանակը, ա-
32 ւար առաւ նրանց ինչքն ու ունեցուածքը: Ապա նա շուռ եկաւ
33 Դամասկոսի կողմը, իսկ Շմաւոնը հասաւ Ասկաղոն, գրաւեց
նրա շրջակայքում գտնուող բոլոր բերդերը, գնաց յոպպեացի-
34 ների կողմերը: Նա շարապում էր զօրքը ներս մտցնել: Քանի որ
լսել էր, թե բերդի բնակիչները օգնում են Դեմեքրիոսին, ուս-
35 փի դրանց վրայ պահապան ոստիկաններ նշանակեց: Յով-
նաթանը վերադարձաւ, զօրք հաւաքեց, ծերակոյտը խորհրդի
36 կանչեց. ուզում էր Տրէասպանում բերդեր կառուցել, միջնա-
բերդում ու քաղաքում բարձր պարիսպներ շինել, անջրպետել
դրանք քաղաքից, որպէսզի Դեմեքրիոսի մարդիկ առանձին լի-
37 նեն, ոչինչ չփան ու չառնեն, չգնեն ու չվաճառեն: Նաւաքուե-
ցին, որ կառուցեն քաղաքը եւ այն պատը, որ պարիսպներից
հասնում էր մինչեւ Քափնաթա կոչուող ծմակների ջրառապ
38 հեղեղափները: Շմաւոնն Ափիլայում սկսեց կառուցել Ալեդա
քաղաքը, ամրացրեց այն, դարպասներ դրեց ու նիզերով ամ-
39 րացրեց դրանք: Տրիփոնն ուզում էր թագաւորել ասիացիներ
ի կողմերում, թագ դնել գլխին, ձեռք բարձրացնել անտիոքա-
40 ցիների արքայի վրայ, բայց վախեցաւ, զգուշացաւ, թէ գուցէ
Յովնաթանը չհամաձայնի ու պատերազմի գայ իր վրայ: Դրա
համար հնար էր փնտռում, որ բռնի նրան ու կորստեան մատ-
41 նի: Նա շարժուեց ու եկաւ Բեթսանի կողմերը: Յովնաթանը
նրան ընդառաջ եկաւ քառասուն հազար զինավառ ընտիր զի-
42 նուորներով, եկաւ հասաւ Բեթսան: Երբ Տրիփոնը տեսաւ, որ
Յովնաթանը եկել է բազմաթիւ զօրքով, վախեցաւ ձեռք բարձ-
43 րացնել նրա վրայ, ուստի նրան ընդունեց պափուով, նրան
ներկայացրեց իր բարեկամներին, նրան նուէրներ փութեց, իսկ
44 զօրքին հրամայեց, որ հնազանդ լինեն նրան: Նա սկսեց խօ-
սել Յովնաթանի հետ ու ասաց. «Ինչո՞ւ ես այդքան նեղութիւն
45 փութել զօրքին, չէ՞ որ պատերազմելու պատճառ չկար: Արդ,
զինուորներին ուղարկիր իրենց փեղերը եւ ընտիրի սակաւա-
թիւ մարդկանց, որ քեզ հետ շրջեն միշտ, իսկ դու ինձ հետ ե՛կ

պարողմեացիների քաղաքը: Ես այն կը յանձնեմ քեզ, ինչպէս նաեւ այլ բերդեր՝ դրանք հսկող զօրքերի հետ միասին, ինչպէս յարմար է քեզ, իսկ ես կը վերադառնամ այնպէղից, որովհետեւ հէնց դրա համար եմ եկել»: Յովնաթանը հաւաքաց նրան ու արեց այնպէս, ինչպէս նա հրամայել էր. զինուորներին ուղարկեց իրենց փողերը՝ Նրէասպան, իսկ իր մօտ թողեց շուրջ երեք հազար մարդ: Սրանցից երկու հազարին էլ թողեց Գալիլիացիների երկրում, իսկ ինքը նրա հետ գնաց հազար հոգով: Երբ Յովնաթանը մտաւ պարողմեացիների քաղաքը, քաղաքացիները փակեցին դարպասները, ներսում արգելափակեցին նրան եւ սրախողխող արեցին բոլոր նրանց, ովքեր նրա հետ ներս էին մտել: Տրիփոնն իր զօրքն ուղարկեց Գալիլիացիների երկիրն ու մեծ դաշարը, որ գնան կոտորեն Յովնաթանի ամբողջ զօրքը: Երբ սրանք իմացան, որ նա բանաւարկուած է եւ նրա հետ եղած բոլոր մարդիկ սպանուած են, սթափուեցին ու միասին համախմբուած՝ գնացին պատերազմելու: Յարձակուողների զօրականները երբ քեսան, որ անձնագոհաբար են մարտնչում նրանք, վախեցան, մարտադաշարը թողեցին ու վերադարձան, իսկ նրանք հանգիստ եկան հասան Նրէասպան: Կոծեցին ու ողբացին Յովնաթանի եւ նրա հետ եղած զինուորների համար: Նրանք սարսափի մէջ էին: Ողջ Իսրայէլը սգում ու ողբում էր Յովնաթանին: Շրջակայքում ապրող բոլոր հեթանոսներն ուզում էին կոտորել սրանց, որովհետեւ այսպէս էին ասում. «Սրանք այլեւս զօրապետ չունեն, որ մեր դէմ պատերազմի: Արդ, եկէք յարձակուենք սրանց վրայ ու երկրի երեսից ջնջենք սրանց յիշատակը»:

Շմաւոնը լսեց, որ Տրիփոնը մեծ զօրք է հաւաքել Նրէասպանի վրայ յարձակուելու, բնակիչներին կոտորելու համար: Երբ քեսաւ, որ ժողովուրդը ահի եւ խուճապի մէջ է, ինքը վեր կացաւ եկաւ Երուսաղէմ, հաւաքեց ժողովրդին, խրախուսեց նրանց ու ասաց. «Դուք ինքներդ էլ գիտէք, թէ որքան գործ ենք արել ես, իմ եղբայրներն ու իմ հօր փունը: Քանի՛-քանի՛ մարդ ու պատերազմներ ենք մղել, որքան՝ նեղութիւններ կրել յանուն մեր սրբարանի, մեր օրէնքների ու քաղաքի, որովհետեւ Իսրայէլի ու ձեր բոլորի համար գոհուեցին մեր բոլոր եղբայրները, եւ ես եմ մնացել միայն: Ոչ մի նեղութեան ժամանակ ես իմ անձը չեմ խնայի: Թէեւ ես աւելի քաջ չեմ, քան իմ եղբայրները,

6 բայց մեր սրբարանի եւ օրէնքների, մեր կանանց ու որդիների
վրէժը լուծելու համար անելի կը զօրանամ: Բոլոր հեթանոս-
ներն ահա հաւաքուել են, որ յարձակուեն, մեր յիշադարկը ջնջեն
7 երկրի երեսից»: Երբ նա խօսում էր, ժողովուրդը յուսադրում,
8 ոգևորում էր: Նրանք պապասխան փութեցին, սկսեցին խօսել
բարձր ձայնով ու ասացին. «Դու ես մեր առաջնորդը Յուդայի ու
9 քո եղբայր Յովնաթանի փոխարէն: Ղեկավարի՛ր մեր պարե-
10 րագմը, ինչ որ ասես, մենք կը հնազանդուենք քեզ»: Նա հա-
ւաքեց բոլոր ռազմիկներին, շրապ կառուցեց Երուսաղէմի պա-
11 րիսպը, Աբիսողոմի որդի Յովնաթանին մեծ զօրքով ուղարկեց
յոպպէացիների քաղաքը: Սա այնպեղից հանեց պահապաննե-
րին, ինքը մտաւ ու ամրացաւ այնպեղ եւ պահպանում էր այն:
12 Դրանից յետոյ Տրիփոնը մեծ զօրքով շարժուեց պարզմեացի-
ների քաղաքից, որ գայ Նրէաստան: Նա Յովնաթանին իր մօր
13 պահելու զգուշութեան համար ման էր ածում իր հետ: Շմա-
14 տոնը բանակ էր դրել Դիդայում, դաշտի դիմաց: Երբ Տրիփոնը
տեղեկացաւ, որ Շմաւոնը նստել է իր եղբայր Յովնաթանի փո-
խարէն եւ պարտաստում է պարերագմ փալու, բանագնաց-
15 ներ ընտրեց եւ ուղարկելով նրա մօր՝ ասաց. «Յովնաթանն
արքունիքում բանտարկուած է այն արձաթների համար, որ նա
16 պարտք է: Արդ, բերել փութ հարիւր քանքար արձաթ, ինձ մօ՛ր
բեր նրա որդիներից երկուսին, որ, երբ իրեն ազատ արձակենք,
17 չապստամբի մեր դէմ»: Շմաւոնը հասկացաւ, որ խաբէութիւն
կայ նրա խօսքերի մէջ, բայց փութեց, որ փանեն արձաթն ու
պարանիներին, որպէսզի չլինի թէ թշնամութիւն ծագի ժողո-
18 վրդի ու իր միջեւ, եւ չասեն, թէ՝ «Շմաւոնը խնայեց արձաթը եւ
չփութեց պարանիներին, որ փանեն, դրա համար էլ մարդը կո-
19 րաւ»: Նա փութեց, որ փանեն հարիւր քանքարն ու պարանի-
ներին, բայց Տրիփոնը խաբեց եւ Յովնաթանին ազատ չարձա-
20 կեց: Դրանից յետոյ Տրիփոնն եկաւ երկրի կողմերը, որ մտնի,
կոտորի նրանց: Նա բռնեց Ադոր փանող ճանապարհը: Նա որ-
պեղ էլ որ գնար, Շմաւոնն իր բանակով հետապնդում էր նրան:
21 Երուսաղէմի միջնաբերդում գրնուողները Տրիփոնի մօր բա-
նագնացներ ուղարկեցին ու սրիպեցին, որ նա իրենց մօր գայ
22 անապարի միջով ու բերդի համար պաշար ուղարկի: Տրի-
փոնն իր գնդով պարտաստուեց գալ ու միջնաբերդ մտնել այդ
գիշերն իսկ, բայց քանի որ սաստիկ ձիւն էր եկել, այդ պարճա-

ռով էլ չկարողացաւ մընել, շարժուեց եկաւ Գաղաաղի կողմերը:
 Երբ նա մօքեցաւ Բասկանային, այնպէղ սպանեց Յովնաթա- 23
 նին, որն այնպէղ էլ թաղուեց: Տրիփոնն այդպէղից վերադար- 24
 ձաւ ու եկաւ իր երկիրը: Շմաւոնը մարդ ուղարկեց, որ այնպե- 25
 ղից հանեն իր եղբայր Յովնաթանի ոսկորները: Նրա աճիւնը
 բերեցին եւ թաղեցին Մողիիմում՝ իր հայրերի քաղաքում: Մեծ 26
 ողբով լաց եղան նրա վրայ բոլոր իսրայէլացիները եւ բազում
 օրեր սուգ պահեցին: Նա իր հօր ու եղբայրների գերեզմանի 27
 վրայ մահարձան բարձրացրեց, կոփածոյ քարերով պարիսպ
 քաշեց նրա շուրջը, իսկ պարսպի վրայ իրար դէմ-դիմաց բուր- 28
 գեր կանգնեցրեց եւ կողք-կողքի երեք զարդանշաններ դրեց ի
 պարիսպի իր հօր ու եղբայրների: Գերեզմանը վանդակապար 29
 էր եւ ուներ բարձր սիւներ: Այդպէս նա յաւերժացրեց իր ա-
 նունը: Նա վանդակի կողքերին նաւերի նմանութեամբ քան-
 դակներ արեց, որպէսզի դրանք երեւան նրանց, ովքեր նաւե-
 րով անցնում են ծովով: Մողիիմի շիրիմների վրայ կառուցու- 30
 ած այդ դամբարանը մնում է մինչեւ այսօր: Տրիփոնը նենգ 31
 մտադրութեամբ վարուեց նաեւ պարսպի Անպիոքոս արքայի
 հետ, սպանեց նրան ու թագաւորեց նրա փոխարէն: Իր գլխին 32
 դրեց ասիացիների թագը եւ մեծամեծ հարուածներ հասցրեց
 երկրին: Շմաւոնը Նրեաստանում բերդեր կառուցեց, պարիսպ- 33
 ներ բարձրացրեց, աշտարակներ կանգնեցրեց, դարպասներով
 ու նիգերով ամրացրեց, բերդերը լցրեց պարէնով: Շմաւոնը 34
 հաւաքեց ընտիր մարդկանց, ուղարկեց Դեմէտրիոսի մօք, որ
 երկրին զիջումներ անի, որովհետեւ Տրիփոնի բոլոր գործերը
 յափշտակութիւններ էին եղել: Դեմէտրիոս թագաւորը հետե- 35
 ւեալ բովանդակութեամբ պարասխան ուղարկեց նրան, գրեց
 այսպիսի հրովարդականեր. «Դեմէտրիոս արքան ողջունում է 36
 Շմաւոն քահանայապետին՝ թագաւորների բարեկամին ու հրե-
 այ ամբողջ ազգի ծերակոյրին: Ստացանք ոսկէ պսակն ու 37
 օրհնութիւնը, որ ուղարկել էք մեզ: Մենք պարտաստ ենք կա-
 յուն խաղաղութիւն հաստատել եւ գրել հարկահաւաք պաշտօ-
 նեաներին, որ զիջեն ձեր պարտքերը, եւ ինչ որ մի անգամ 38
 հաստատել ենք ձեզ հետ, հաստատ թող մնայ: Ձեր կառուցած
 բերդերը թող ձեզ պարկանեն: Մինչեւ այսօր կամայ թէ ա- 39
 կամայ ձեր կատարած մեղքերը ներում ենք: Վերացնում ենք
 պսակի հարկը եւ Երուսաղէմից ապրանք դուրս բերելու հա-

մար գանձուող մաքսը: Եթէ կայ պիպանի մէկը, որ արժանի է մեր ցանկի մէջ մտնելու, համարձակ թող ցուցակագրուի: Մեր ու ձեր միջեւ խաղաղութիւն թող հաստատուի»: Նա-րիւր եօթանասուն թուականին հեթանոսների լուծը վերացաւ իսրայէլեան ցեղի վրայից: Ժողովուրդն սկսեց ազգահամար կատարել եւ ցուցակագրել գոյքը՝ գրանցելով մատենաներում. Շմաւոն մեծ քահանայապետի եւ հրեայ ազգի առաջնորդ զօ-րավարի առաջին տարում»: Այս օրերին նա յարձակուեց Գա-զարա քաղաքի վրայ, զօրքով պաշարեց այն, մարտական մե-քենաներ կառուցեց, դրանք մօտեցրեց պարիսպներին ու կոր-ծանեց աշտարակներից մէկը: Մեքենաներից դուրս եկան զի-նուորդներն ու յարձակուեցին քաղաքի վրայ: Մեծ խռովու-թիւն բարձրացաւ քաղաքում: Բոլոր քաղաքացիներն առհա-սարակ, կանանց ու երեխաների հետ, ճշալով, օձիքները պա-րառոտելով եւ աղաղակ բարձրացնելով դիմեցին Շմաւոնին. խնդրում էին խնայել իրենց, իրենց կատարած չարագործու-թիւնների համեմատ չդատել, այլ ողորմածութեամբ գթալ ի-րենց: Մեղմացաւ Շմաւոնը, դադարեցրեց պատերազմը եւ հրամայեց քաղաքից դուրս հանել նրանց: Տները մաքրեցին նրանց կուռքերի բոլոր պիղծ աղտեղութիւններից, որից յետոյ նա եկաւ, ներս մտաւ ցնծութեամբ ու օրհնութեամբ, այնպէղից մաքրեց բոլոր պղծութիւնները եւ այնպէղ բնակեցրեց Օրէն-քին հետեւող մարդկանց: Նա դարձեալ ամրացրեց այն, այն-պէղ շինեց բազմատեսակ ապարանքներ: Երուսաղէմի միջ-նաբերդում մնացածները դեռեւս պաշարուած, շուրջկալի մէջ էին. նրանք ոչ ելումուտ ունէին, ոչ առեւտուր էին կարողանում անել: Նրանք նեղուում, սովամահ էին լինում, եւ նրանցից շա-տերն էլ մեռան: Նրանք դիմեցին Շմաւոնին՝ խնդրելով հաշ-տութիւն: Նա խնայեց նրանց, բայց դուրս արեց նրանց այնպե-ղից, միջնաբերդը մաքրեց նրանց ամէն տեսակի պղծութիւն-ներից եւ այնպէղ մտաւ հարիւր եօթանասունմէկ թուականի երկրորդ ամսի քսաներեքերորդ օրը: Նա օրհնութիւն ու գոհու-թիւն մատուցելով, արմաւենու ճիւղերով, ցնծութեամբ շեփոր ու սրինգ հնչեցնելով՝ մտաւ այնպէղ, որովհետեւ խորտակուել էր Իսրայէլի երկրի ահեղ թշնամին: Նա հրաման տուեց ամէն տարի փօնել այդ օրը ուրախութեամբ եւ ցնծութեամբ: Նա ամ-րացրեց միջնաբերդի մօտ գտնուող լեռը, որի վրայ էր տաճարը,

եւ ինքն իր սեփական զօրագնդով ապրեց այնպեղ: Շմաւոնը 54
 փեսանելով, որ իր որդի Յովնաթանը չափահաս ու կարարեալ
 փղամարդ է դարձել, նրան նշանակեց բոլոր զօրքերի իշխան՝
 առաջնորդ զօրավար, եւ նրան վերակացու կարգեց Գազարայի
 կողմերում:

Նարիւր եօթանասուներկու թուականին Դեմետրիոս արքան 14
 զօրք հաւաքեց եւ գնաց մարերի ու պարթեւների մօտ, որպէսզի
 նրանցից օգնութիւն խնդրի, գայ եւ պարերազմի Տրիփոնի դէմ:
 Երբ պարսից ու պարթեւաց արքայ Արշակը լսեց, թէ Դեմետրի- 2
 ոսը եկել-մտել է իր երկրի սահմանները, ուղարկեց իր իշխան-
 ներից մէկին, որ գնայ ու ձերբակալի նրան: Սա գնաց, հա- 3
 րուածեց, կոտորեց Դեմետրիոսի զօրքը, ձերբակալեց նրան ու
 նրան բերեց Արշակի մօտ: Վերջինս հրամայեց ոսրիկաններին
 կապկալել նրան եւ բանար դնել: Շմաւոնի բոլոր օրերին եր- 4
 կիրը խաղաղ կեանք ունեցաւ. նա ազգի համար շատ բարե-
 գործութիւններ կատարեց: Նա փրեց գաւառների, բազմա- 5
 թիւ գերիներ վերցրեց, փրեց Գազարայի, Բեթսորի կողմերի
 բերդերին: Մարդիկ հանգիստ իրենց հողն էին մշակում, երկի- 6
 ըը փալիս էր իր պտուղները, մրգափու ծառերը առատ բերք էին
 փալիս: Ծերերը նստում էին հրապարակներում, բարի գոր- 7
 ծեր անելու մասին իրար հետ խորհրդակցում, երիտասարդնե-
 ըրը զինուորական շքեղ զգեստներ էին հագնում: Նրանք քա- 8
 դաքն ապահովում էին պարէնով ու իրենց նախապարաստում
 յուսալի սպառազինութեամբ: Նրանց փառքի համբաւը հասաւ
 մինչեւ երկրի չորս կողմերը: Իսրայէլը խաղաղ էր ապրում, 9
 ցնծում մեծ ուրախութեամբ: Ամէն մէկը նստում էր իր այգում, 10
 իր թզենու փակ, եւ ոչ ոք նրանց չէր վախեցնում: Այդ ժամա- 11
 նակներում աշխարհի երեսից վերացան իրենց դէմ կռուողները,
 խորտակուեցին թագաւորները: Նա ուրքի կանգնեցրեց, լի- 12
 ացրեց ժողովրդի խեղճ մարդկանց, Օրէնքի նկատմամբ մարդ-
 կանց դարձրեց նախանձախնդիր, երկրի երեսից բնաջնջեց բո-
 լոր չար ու անօրէն մարդկանց: Նա փառաւոր դարձրեց սրբա- 13
 րանը, շաքացրեց նրա սպասքն ու անօթները: Երբ հռոմէա- 14
 ցիների քաղաքից մինչեւ սպարապաշտների կողմերը լսեցին, որ
 մեռել է Յովնաթանը, խիստ տրտմեցին, բայց երբ նաեւ լսե- 15
 ցին, թէ նրա փոխարէն իր եղբայր Շմաւոնն է դարձել քահանա-
 յապետ եւ փրել այդպեղ զոհուող գաւառներին ու քաղաքնե-

16 ըին, բանագնացներ ուղարկեցին, պղնձէ փախարակների վրայ
հրովարտակ գրեցին, որպէսզի նորոգեն եղբայրներ Յուդայի
ու Յովնաթանի հետ հաստատած հին բարեկամութեան ուխ-
17 փը: Դա բերեցին ու կարողացին Երուսաղէմի ժողովրդի առաջ:
Այս է սպարապաշտների ուղարկած հրովարտակի պատճէնը.
18 «Սպարապաշտների իշխաններն ու առաջնորդները մեծ քաղաքի
բնակիչների հետ ողջունում են Շմաւոն մեծ քահանային, իս-
րայէլացիների ծերակոյտին ու քահանաներին, հրեաների բոլոր
19 գնդերին՝ մեր եղբայրներին: Ձեր ուղարկած բանագնացները
պատմեցին մեզ ձեր փառքի ու պատուի մասին: Մենք ու-
20 թախ ենք նրանց գալստեան համար: Մենք ձեր պարգամ-
ները գրեցինք մեր բանակի խորհուրդների մատենանում՝ ըստ
այս օրինակի. «Անտիոքոսի որդի Նումենիոսն ու Յասոնի որ-
դի Անտիպատրոսը՝ հրեաների պարգամատրները, եկել են մեզ
21 մօտ, որպէսզի նորոգեն մեր ազգի հետ բարեկամութիւնը: Բո-
լոր սպարապաշտների համար հաճելի էր մեծ պատուով ընդունել
այդ մարդկանց եւ նրանց ասածների պատճէնը դնել սպար-
պաշտների բանակի խորհուրդների մատենանի աջքի ընկնող մի
փեղում եւ հրովարտակի պատասխանն ուղարկել Շմաւոն մեծ
22 քահանային»: Այս դէպքերից յետոյ Շմաւոնը մեծ նուէրնե-
րով եւ հազար քանքարի ոսկեայ վահանով նորից պարգամա-
տրներ ուղարկեց Տոմ, որ գնան, վերահաստատեն նախկին
23 բարեկամութիւնն ու հովանաւորութիւնը: Երբ հռոմէացիների
բանակն այդ լսեց, զինուորներն սկսեցին խորհել ու ասացին.
«Այժմ մենք ինչո՞վ կարող ենք հափուցել Շմաւոնի ու նրա որդի-
24 ների երախտիքը, որովհետեւ նա, նրա եղբայրներն ու նրա հօր
փոհմը մեզ հետ բարեկամութիւն են հաստատել: Նա կոտորել է
իր թշնամիներին, մեզ դարձրել իր բարեկամն ու օգնականը եւ
ազատութիւն է փութել իր ժողովրդին»: Այս մասին նրանք գրե-
ցին պղնձէ փախարակների վրայ, դրանք ամրացրին մի կոթողի
25 եւ այն կանգնեցրին Սիոն լեռան վրայ: Այս է նրանց գրած
նամակի պատճէնը. «Տարիւր եօթանասուն թուականին, ամ-
սի փրանութիւն, Շմաւոնի քահանայապետութեան երրորդ փա-
26 րում, Սամարէքում հաւաքուած ժողովրդի առաջնորդ մեծ քա-
հանաներին, ժողովրդին, ազգերի իշխաններին, բոլոր գաւառ-
ների ծերակոյտին. յայտնի է դարձել մեզ, թէ բազմաթիւ պա-
27 փերազմներ են մղուել ձեր երկրում, որ Յովարիմի որդիներ-

րից Մաքաբիա քահանայապետի որդի Շմաուոնն իր եղբայրներով կեանքը վրանգի ենթարկելով՝ պապերազմներ է մղել։ Նա դիմակայել է իր ազգի թշնամիներին, որ իրենց սրբութիւններն ու օրէնքները չպղծուեն։ Նա մեծապէս փառաւորել է իր ազգը։ Յովնաթանը միաւորել է իր ազգը, դարձել քահանա- 28
յապետ, մեռել ու գերեզման մարել։ Երբ թշնամին կամեցել է 29
յարծակուել նրանց երկրի վրայ ու ձեռք մեկնել նրանց սրբութիւններին, այդ ժամանակ վեր է կացել Շմաուոնը, յանուն իր 30
ազգի պապերազմ մղել, իր մեծ հարստութիւնը ծախսել, որ իր ազգի համար կռուողներին սպառագինի, պարէն կուրակի ու զինուորներին թոշակ վճարի։ Նա ամրացրել է Նրեասարանի 31
քաղաքները, նաեւ Բեթսորան, որ գրնուում է Նրեասարանի սահմաններում, ուր նախկինում պահում էր իրենց թշնամի զօրքերի զէնքն ու զրահը, այնպէղ կանգնեցրել է հրեայ պահապաններ, ամրացրել ծովեզրին գրնուող յոպպէացիների քաղաքները եւ 32
Ազոփի սահմանների մօտ գրնուող Գազարան։ Նախկինում դա թշնամու ձեռքին է եղել։ Նա այնպէղ հրեաներ է բնակեցրել։ Ինչ որ հարկաւոր է եղել իրենց, նա արել է հասպարապէս։ Երբ 33
ժողովուրդը տեսել է Շմաուոնի այս բոլոր գործերը, նաեւ այն փառքը, որ իր ազգի համար նա խորհում էր ստեղծել, նրան քահանայապետ եւ իշխան է կարգել, որովհետեւ այս ամէնը նա արել էր նրանց համար։ Բացի այդ, նա իր ազգը ղեկավարել է արդարութեամբ ու հաւատով։ Նա ձգտում էր ամէն կերպ բարձրացնել իր ժողովրդին։ Իր օրօք նրան յաջողուել 34
է իր երկրից վերացնել հեթանոսներին ու նրանց, ովքեր Երուսաղէմի միջնաբերդում են եղել։ Սրանք դուրս էին գալիս, գնում ու հիմնովին պղծում սրբարանի շրջակայքը, եւ սրբարանը դրանից մեծապէս տուժել է։ Նա նրանց արգելափակել է ու բնաջնջել։ Երկրի ու քաղաքի ապահովութեան համար նա 35
պահապաններ է նշանակել, ամրացրել ու բարձրացրել քաղաքի պարիսպները։ Դեմերփոս արքան եւս հասպարել է նրա քահանայապետութիւնը։ Այս ամենի համար նա իր բոլոր բարեկամների հետ մեծ պատուի է արժանացրել նրան, որովհետեւ 36
լսել է, թէ հրեաները հռոմէացիներին բարեկամ, եղբայր, հովանաւոր ու նիզակակից են անուանել եւ Շմաուոնի պապզամաւորներին փառքով են ընդունել։ Նրեաներն իրենք ու քահանաներ 37
ըր բարեհաճել ու յանձն են առել նրան ընտրել յաւիտենապէս 39

քահանայապետ իշխան, մինչև որ զար հաւաքարին մի մար-
 40 զարէ, որպէսզի նրան դարձնէր առաջնորդող զօրավար, եւ նա
 հոգ տանէր սրբութիւններին, գործավարներ կանգնեցնէր երկ-
 րի գործերի վրայ, գաւառների վրայ, զէնք ու զրահի վրայ, բեր-
 41 դերի վրայ: Շմաւոնը պիտի հոգ տանէր սրբութիւններին, ամ-
 բողջ ժողովուրդը պիտի հնազանդուէր նրան, նրա անունով պի-
 տի կնքուէին երկրի բոլոր պայմանագրերը: Նա իրաւունք պիտի
 ունենար ծիրանի զգեստներ հագնելու եւ ոսկով զարդարուելու:
 42 Ժողովրդի կամ քահանաների միջից ոչ ոք իրաւունք չպիտի ու-
 նենար հակառակուելու նրա հրամաններին կամ առանց նրա
 թոյլտուութեան երկրում ժողովներ գումարելու, կամ ծիրանի
 43 զգեստներ հագնելու, կամ ոսկէ ճարմանդ կրելու: Եթէ որե-
 լէ մէկը զանց առնէր եւ կամ արհամարհէր սրանք, մահուան
 44 կը դատապարտուէր: Ժողովրդին հաճելի թուաց ենթարկուել
 45 Շմաւոնի ասածին: Շմաւոնը յանձն առաւ եւ հաճոյքով ըն-
 դունեց քահանայապետութիւնը, դարձաւ Նրէաստրանի բանակի
 46 զօրավար եւ սպարապետ, առաջնորդեց բոլորին: Պաքուի-
 րեցին պղնձէ փախսակների վրայ գրել այս հրովարտակը եւ
 հրամայեցին այն դնել բերդում, սրբարանի մէջ, նշանաւոր, աչ-
 47 քի ընկնող մի տեղ, իսկ դրա պարճէնները դնել զանձարա-
 նում, որպէսզի Շմաւոնն ու նրա որդիները այն միշտ ունենան
 իրենց մօտ»:

15 Դեմեքրիոս արքայի որդի Անպիոքոսը կղզիներից հրովար-
 տակներ ուղարկեց քահանայապետ Շմաւոնին, Նրէաստրանի
 2 կուսակալին ու նրա ամբողջ ազգին: Նրովարտակներն ու-
 նէին այսպիսի բովանդակութիւն. «Անպիոքոս արքայից ող-
 ջոյն մեծ քահանայապետ Շմաւոնին եւ հրեայ ազգի կուսա-
 3 կալին: Քանի որ մի քանի անօրէններ եկան ու խլեցին իմ
 հայրերի թագաւորութիւնը, ուստի ուզում եմ նոյն թագաւորու-
 4 տիւնը վերականգնել եւ հաստատել ինչպէս առաջ: Արդ, ես
 մեծ զօրք եմ հաւաքել, ռազմանաւեր պատրաստել, որպէս-
 զի ելնեմ ու իմ հայրերի վրէժը լուծեմ այն ազգերից, որոնք
 մեր երկրին վնաս պատճառեցին, ւաւերեցին մեր մեծամեծ քա-
 5 ղաքները: Արդ, ես վերահաստատում եմ նախկին թագաւոր-
 6 ների այն բոլոր պայմանագրերը, որոնցով վերացւում էին ա-
 մէն տեսակի հատոյթի հարկերը: Միաժամանակ հրաման ենք
 տալիս, որ դու իրաւունք ունես քո երկրում առանձին դրամ

հապելու: Երուսաղէմն ու սրբավայրերը ամէն ինչից թող ա- 7
 զապ լինեն, քո պապրասպած զէնքն ու զրահը, քո ամրացրած
 բերդերը թող պապկանեն քեզ: Արքունի բոլոր պարսքերը, 8
 նաեւ հարկերն ու փուրքերը, որ դուք փալիս էք, այսուհետեւ
 յաւիտեան թող պապկանեն քեզ: Երբ վերականգնենք մեր 9
 փերութիւնը, մեծ փառքով կը պապուենք քեզ, քո ազգն ու քո
 փաճարը, որպէսզի քո փառքը յայտնի լինի ամբողջ երկրում»:

Հարիւր եօթանասունչորս թուականին Անտիոքոսն եկաւ հա- 10
 սաւ իր հայրերի երկիրը: Նրա մօպ հաւաքուեցին բոլոր գօր-
 քերը, իսկ Տրիփոնի մօպ մնացին սակաւաթիւ մարդիկ: Ան- 11
 տիոքոսը նրան հալածեց, նրան քշեց ծովեզրեայ Դորա բնա-
 կավայրը: Երբ բոլոր զինուորները փեսան նրա գլխին եկած 12
 չարիքները, լքեցին նրան: Անտիոքոսն եկաւ փասներկու հա- 13
 զար հետեւակ զինուորներով եւ ութ հազար սպառազէն հեծե-
 ալներով, բանակ դրեց Դորայի շուրջը: Նա նաւերով փակեց 14
 ծովի կողմը եւ քաղաքը շրջափակեց ծովի ու ցամաքի կող-
 մից: Ոչ ոքի չէին թողնում ելնել կամ մտնել: Նումենիոսն ու 15
 նրա ուղեկիցները եկան, Հռոմ քաղաքից երկրի թագաւորներին
 հրովարտականք բերեցին, ուր գրուած էր հետեւեալը. «Հռո- 16
 մէացիների հիւպապոս Լեւկիոսից ողջոյն Պաղոմէոս արքա-
 յին: Հրէաստրանից աւագներ եկան մեզ մօպ, որպէսզի նորոգեն 17
 նախկին բարեկամութիւնը, նիզակակցութիւնն ու օգնութիւնը:
 Նրանց մեզ մօպ էին ուղարկել քահանայապետ Շմաւոնն ու
 հրեաների բանակը: Նրանք մեզ բերեցին հինգ հազար քան- 18
 քարի ոսկեայ վահան: Դրա համար հաճելի է մեզ գրել ձեր
 երկրի թագաւորներին եւ բոլոր ազգերին, որ ոչ ոք չար բան 19
 չխորհի նրանց նկատմամբ, պապերազմ չմղի նրանց քաղա-
 քների ու երկրի դէմ, որպէսզի նրանք մեր թշնամիներին բա-
 րեկամ չլինեն: Մեզ համար հաճելի եղաւ նրանցից ընդունել 20
 վահանը: Արդ, եթէ իրենց երկրից փախած անօրէն մարդիկ
 կան, յանձնեցէք քահանայապետ Շմաւոնին, որպէսզի նրանք 21
 կարողանան իրենց օրէնքի համաձայն դադել նրանց»: Որ-
 պէսզի դա հաճելի լինի սպարապաշտներին, նոյնը գրեց Դեմե- 22
 րիոս արքային, Աթալային, Արիարէթին, Արշակին, ուղարկեց 23
 բոլոր գաւառները՝ Դելոս, Մինդոն, Սիկիոնա, Կարիդա, Սամոն,
 Պամփիլա, Լիդիա, Ալիկառնաս, Ռոդոն, Փասելիդա, Սիդէն,
 Արադոն, Գորպինա, Կնիդոս, Կիպրոս եւ Կիւրէն: Հրովար- 24

փրկների պարճներ ուղարկեցին քահանայապետ Շմաուին։
25 Անրիոքոս արքան եկաւ եւ պաշարեց Դորան։ Վաղ առաւօրե-
ան այնպեղ մօրեցրեց մարտական մեքենաներ ու սկսեց յար-
ձակումը։ Նա ներսում արգելափակուած, պաշարուած պահեց
Տրիփոնին։ Ոչ ոք չէր կարողանում ներսից դուրս գալ, եւ ոչ ոք
26 չէր կարողանում ներս մտնել։ Շմաունը նրան օգնելու համար
ուղարկեց երկու հազար սպառազէն ընտիր ռազմիկներ, մե-
27 ծարժէք նուէրներ՝ ոսկի եւ արծաթ, բայց սա դրժեց նրա հետ
կնքած իր ուխտը եւ օտարացաւ նրանից։ Նա իր բարեկամնե-
28 րից մէկին՝ Աթենոբիոսին ուղարկեց նրա հետ բանակցելու հա-
մար եւ ասաց. «Դուք գրաւել ու փրկացել էք իմ թագաւորութե-
ան քաղաքներին՝ յոպպէացիների եւ գազարացիների քաղաք-
29 ներին ու Երուսաղէմի միջնաբերդին։ Դուք աւերել էք դրանց
սահմանները, մեծ հարուածներ հասցրել երկրին, շատ գաւառ-
ներ գրաւել, բազմաթիւ գաւառներ անջարել իմ փերութիւնից։
30 Արդ, վերադարձրէ՛ք քաղաքները, գաւառներն ու շրջանները,
դրանցից գանձուող հարկերը, ինչպէս նաեւ Նրէասպանից դուրս
գրնուող այն վայրերը, որ նախկինում բռնութեամբ նուաճել
31 էք մեզանից, ապա թէ ոչ, դրանց փոխարէն փութէ հինգ հա-
րիւր քանքար արծաթ, ինչպէս նաեւ քաղաքների մինչեւ այսօր
չվճարած հարկերն ու ձեր պարճառած աւերի վարձը՝ եւս հինգ
հարիւր քանքար։ Այլապէս կը գանք ու կը պատերազմենք, կը
32 հարուածենք երկիրը եւ կը կոտորենք»։ Երբ արքայի բարեկամ
Աթենոբիոսը եկաւ Երուսաղէմ, տեսաւ Շմաունի փառքը, ոսկէ ու
արծաթէ սպասքը, մեծաթիւ զօրքի պատրաստի հանդերձանքը,
ոսքի կանգնեց նրա առաջ եւ յարգանքով հաղորդեց թագաւո-
33 րի պատգամը։ Շմաունը պատրասխանեց նրան ու ասաց. «Օ-
րար երկիր չենք մտել, ոչ էլ որեւէ մէկի բաժնին բռնութեամբ,
յանիրաւի ձեռք ենք մեկնել։ Անօրէն թշնամիների ձեռքից ի-
զուր փեղը վրարանդի դարձած մեր հայրերի ժառանգութիւնն
34 է, որ քաջութեամբ, ժամանակի ընթացքում յետ ենք վերցրել։
35 Ինչ վերաբերում է յոպպէացիների ու գազարացիների քաղաք-
ներին, որ դուք պահանջում էք, ապա դրանք մեծ վնասներ
են հասցրել մեր աշխարհին, ուստի մենք էլ վրէժ ենք լուծել
նրանցից։ Դրա համար մենք կը վճարենք հարիւր քանքար»։
36 Բայց Աթենոբիոսը պատրասխան չտուեց, գայրացած վերա-
դարձաւ թագաւորի մօտ, նրան հաղորդեց Շմաունի վայելած

փառքն ու իր պեսած շքեղութիւնը: Թագաւորը խիստ բարկացաւ: Տրիփոնը փախաւ Օրթոսիա: Թագաւորը ծովեզրեայ շրջանների վրայ սպարապետ նշանակեց Կենդեբոսին, նրան յանձնեց մեծաթիւ հեծեալ եւ հեպեւակ զօրքեր: Պապուիրեց նրան, որ բանակ դնի Նրեասպանի դէմ-յանդիման եւ բերդեր շինելով խորայեւացիների բանակի դէմ՝ պարերազմելու համար պարրասպութիւն պետնի: Թագաւորն ինքը հեպապնդեց Տրիփոնին: Կենդեբոսը եկաւ հասաւ Յամնիայի կողմերը, սկսեց հրահրել զօրքերին, որ մտնեն Նրեասպան, գերեն ու սպանեն: Նա կառուցեց Կեդրոնը եւ այնպեղ շար հեծելազօր հաւաքեց, որ ներխուժեն Նրեասպան, շրջափակեն նրանց ճանապարհները, ինչպէս թագաւորն էր հրամայել:

Յովհաննէսը վերադարձաւ Գազարայից, եկաւ պարմեց իր հայր Շմաւոնին, թէ ինչեր է անում Կենդեբոսը: Շմաւոնը կանչեց իր երկու որդիներին՝ Յուդային ու Յովհաննէսին, եւ ասաց նրանց. «Ես, իմ եղբայրներն ու իմ հօր փոխը մեր մանկութիւնից մինչեւ այսօր կռուել ենք խորայեւացիների թշնամիների դէմ: Մենք յաջողութիւններ ենք ունեցել, մեր ձեռքով բազմաթիւ խորայեւացիներ ենք փրկել: Հիմա, սակայն, ես ծերացել եմ, իսկ դուք արդէն հասուն փղամարդ էք: Փոխարինեցէք ինձ ու իմ եղբօրը: Արդ, ելէ՛ք, կռիւ մղեցէ՛ք յանուն մեր ազգի, եւ երկնքից օգնական ուժեր կը հասնեն ձեզ»: Նա իր երկրից ընտրեց սպառազէն մօտ քսան հազար հեծեալ եւ գնաց Կենդեբոսի դէմ: Այդ օրը գիշերեցին Մողիիմում: Առաւօտեան, վեր կենալով, դաշտ մտան: Այնպեղ նրանք պեսան բազմաթիւ հեծեալ ու հեպեւակ զօրքեր, որոնք գալիս էին իրենց դէմ: Երկու կողմերի միջեւ մի հեղեղափ կար: Նրանց դիմաց ճակափ յարդարեցին ինքն ու իր զօրքը: Երբ Յովհաննէսը պեսաւ, թէ նրանց զօրքը դանդաղում է անցնել հեղեղափը, նախ ինքն առաջ ընկաւ, իսկ յետոյ զօրքը միահամուռ գնաց նրա յետեւից: Նա հեպեւակ գունդը բաժանեց երկու մասի, իսկ հեծելազօրը դասաւորեց հեպեւակների միջեւ: Թշնամու հեծելազօրը շար-շար էր: Ընկողն հնչեցրին, միմեանց քաջալերեցին ու անցան յարձակման: Կենդեբոսը պարպութեան մարնուեց, եւ այդ օրը նրա զօրքից բազմաթիւ մարդիկ սպանուեցին, իսկ կենդանի մնացածները փախան մտան բերդերը: Այդ օրը վիրաւորուեց Յուդան, իսկ Յովհաննէսը հալածեց փախուստի դիմաձնեւորներին, մինչեւ որ նրանց

- 10 հասցրեց Կենդեբոսի կառուցած Կեդրոնի կողմերը: Նրանց մի մասը գնաց մինչեւ Ազոսի կողմերի բուրգերը: Յովհաննէսը կրակի ճարակ դարձրեց դրանց: Այդ բերդում հրդեհից այրուեց մօտ երկու հազար մարդ, իսկ ինքը խաղաղութեամբ
- 11 վերադարձաւ Տրէասփանի կողմերը: Աբուքի որդի Պարդոմէոսը Երիքովի դաշփի վերակացուն էր: Նա շափ արծաթ ու ոսկի
- 12, 13 ունէր, որովհետեւ քահանայապետի փեսան էր: Նա մեծամտացաւ, հպարտացաւ ինքն իր մէջ եւ ուզում էր փրել այդ կողմերի գաւառներին: Նա նենգ դաւեր էր նիւթում Շմաւոնի ու նրա որդիների դէմ, որպէսզի մէջբեղից վերացնի նրանց:
- 14 Շմաւոնը շրջագայում էր այդ կողմերի բնակիչների գաւառները, փեսնում եւ հոգում էր կարիքները: Նա Մափաթիայի, Յուդայի ու իր որդիների հետ եկաւ իջաւ Երիքով: Դա հարիւր եօթանասունեօթը թուականի շաբաթ ամսի փասնմէկերորդ օրն էր:
- 15 Պարդոմէոսն իր կառուցած Դորա քաղաքում ընդունեց նրանց կեղծ մեծարանքով, խնջոյք սարքեց հիւրերի պափուին, մինչ-
- 16 դեռ նա դարանում մարդիկ էր թաքցրել: Երբ Շմաւոնն ու իր որդիները կերան, խմեցին ու հարբեցին, Պարդոմէոսը եւ թաքնուած մարդիկ վերցրին իրենց զէնքերը, յարձակուեցին Շմաւոնի վրայ եւ խնջոյքի սրահում սպանեցին նրան, նրա որդիներին
- 17 ու նրանց հետ եկած ծառաներին: Նրանք անօրէն մեծ գործ կատարեցին, բարութիւնը չարութեամբ հատուցեցին: Պարդոմէոսը թագաւորին գրեց, որ իրեն օգնական գօրք ուղարկի, որպէսզի թագաւորին յանձնի իրենց քաղաքներն ու հարկերը:
- 18 Նա գօրքի մի մասն ուղարկեց Գազարայի կողմերը, որպէսզի այնպեղից վերացնի Յովհաննէսին: Նա գրեց նաեւ զօրապետներին, որ զան ու իրենից սպանան ոսկի, արծաթ ու բազմա-
- 20 թիւ պարգէներ: Միւսներին ուղարկեց Երուսաղէմ, որ շտապ հասնեն, գրաւեն այն լեռը, որի վրայ գրնւում էր փաճարը: Մի մարդ աւելի շուտ եկաւ Գազարա եւ գոյժ փութեց Յովհաննէսին, թէ՛ «Քո հայրն ու եղբայրները սպանուել են, նենգ մտադրութեամբ մարդիկ են գալիս քո յետեւից, որ սպանեն նաեւ
- 22 քեզ»: Երբ Յովհաննէսը լսեց այս, խիստ զարմացաւ, զայրացաւ, բռնել փութեց իրեն սպանելու եկած մարդկանց ու անմիջապէս սպանեց նրանց, որովհետեւ իմացաւ, որ նրանք եկել էին
- 23 նենգութեամբ սպանելու իրեն: Ինչ վերաբերում է Յովհաննէսին, նրա պատերազմներին, փարբեր մարդկանց քաջագոր-

ծութիւններին, պարիսպների շինարարութիւններին կամ բարի գործերին եւ այլ պաւստութիւններին, դրանք բոլորը գրի են 24 առնուած քահանաների մաքեաններում, սկսած այն օրից, երբ Յովհաննէսը իր հօրից յետոյ դարձաւ քահանայապետ:

2 Մակարայեցիներ

1 «Եգիպտոսի կողմերում ապրող հրեայ եղբայրներին ողջոյն
2 Երուսաղէմի ու Նրէասարանի հրեայ եղբայրներից: Ասարու-
ած թող ձեզ յարապեւ խաղաղութիւն պարգեւի, յիշի իր հա-
ւաւարին ծառաներ Աբրահամի, Իսահակի ու Յակոբի հետ
3 կնքած ուխտը, ձեզ փայ սիրտ, որ ըստ ամենայնի պաշտէք
4 իրեն, յօժարական ու սրբանց կապարէք նրա կամքը, իր օ-
րէնքների ու հրամանների համար բաց անէք ձեր աչքերն ու
ձեր սրտի ականջները, խաղաղութիւն հաստատէք, եւ նա էլ
5 լսի ձեր խնդրանքները, բարեհաճ լինի ձեր նկատմամբ, ձեզ
6 չքի նեղութեան ժամանակ: Ահա այժմ մենք աղօթում ենք
7 ձեզ համար: Դեմերիոսի թագաւորութեան օրօք, հարիւր
վաթսունինը թուականին մենք՝ հրեաներս, գրեցինք եւ ուղար-
կեցինք ձեզ այս աղօթքը այն ժամանակ, երբ նեղութիւն է հա-
սել մեզ վրայ, այն ժամանակ, երբ Յասոնն ու նրա հետ ե-
ղածները հրաժարուել են սուրբ հողից ու թագաւորութիւնից,
8 կրակի մաքնել փաճարի դարպասը, անմեղ արին թափել: Այս
աղօթքը մենք մատուցեցինք Տիրոջը, եւ նա լսեց մեզ. մենք
ուխտ կապարեցինք, մատուցեցինք խունկ ու ընտիր ալիւրի
9 ընծաներ եւ ամենօրեայ հաց: Արդ, Տաղաւարահարաց փօնը
10 կապարեցէք Քասդէ ամսին: Սա գրուեց հարիւր ութսունութ
11 թուականին»: «Երուսաղէմացիները, Նրէասարանի ծերակոյրը
եւ Յուդան ողջունում են ու խաղաղութիւն մաղթում Պարոմէ-
ոս արքայի դաստիարակ Արիստաբուլոսին, որ օծուած քահա-
նաների ցեղից է, ինչպէս նաեւ Եգիպտոսի կողմերում ապրող
12 հրեաներին: Մենք՝ Ասարծու շնորհիւ մեծամեծ փորձութիւն-
ներից փրկուածներս, չափազանց գոհ ենք նրանից, որովհե-
տեւ մենք թէւ թագաւորի դէմ պատերազմելու պատրաստու-
13 թիւն էինք տեսել, բայց նա ինքը հետապնդեց նրանց, ով-
քեր եկել, շրջափակել ու պաշարուած էին պահել սուրբ քա-
14 ղաքը, որովհետեւ երբ Արիոքոս թագաւորն ինքը անթիւ--
անհամար զօրքերով յարձակուել էր պարսից կողմերի վրայ,
նրանք ընկել-կոտորուել էին Նանէի փաճարի շուրջը, նրանց
15 դէմ խորամանկ դաւ էին լարել Նանէի փաճարի քրմերը, իբր
Անտիոքոսն ինքը եկել էր այդտեղ, երբ ուզում էր բնակուել այդ-

Կեղ, իսկ իր հետ եղած բարեկամները մտադրուել էին այդպե-
 ղի բոլոր գանձերը վերցնել իբրեւ օժիւր: Տաճարի քրմերը բո- 16
 լոր գանձերը դրել էին նրա առաջ, եւ նա համաձայնել էր ներս
 մտնել սակաւաթիւ մարդկանցով: Երբ նա հասած է եղել սրահի
 մէջքերը, յանկարծ փակել են պարսպի արտաքին դարպասնե-
 րը, որպէղից մտած է եղել Անպիոքոսը, բացել են առաստաղի 17
 փակ գրնուող գաղտնի պարուհանները եւ սկսել այնպէղից
 մեծ-մեծ քարեր նետել եւ փռնուրեղը սպանել են առաջնորդին
 ու զինուորներին: Ներսում նրանց կտոր-կտոր անելուց յետոյ
 կտրել են նրանց գլուխները եւ պարսպից շարքել զօրքերի մէջ:
 Այս ամենի համար օրհնեալ է ամբարիշտներին պատժող Աս- 18
 րուածը: Արդ, երբ ուզեցինք Քասղեւ ամսի քսանիինգին մաք- 19
 րել քաճարը, յարմար գտանք այդ մասին յայտնել նաեւ ձեզ,
 որպէսզի դուք եւս կատարէք Տաղաւարահարաց ու կրարի փօնը
 այնպէս, ինչպէս Նէեմիին, որը քաճարն ու սեղանը կառուցելուց
 յետոյ այնպէղ գոհեր էր մատուցում: Երբ մեր հայրերին քշում 20
 էին պարսից կողմերը, կրօնասէր քահանաները գոհասեղանից
 գաղտնի կրակ վերցրին եւ քարան թաքցրին մի անջուր ջրհո-
 րի խորշերում: Այդ փռը զգուշութեամբ քողարկեցին այնպէս,
 որ այդ վայրն աննկատ մնայ: Շատ քարիներ յետոյ, Ասրծու 21
 կամեցողութեամբ, պարսից արքայի հրամանով Նէեմին կրակի
 յետեւից ուղարկեց այն քահանայապետերի թոռներին, որոնք
 պահել թաքցրել էին կրակը, որպէսզի յետ բերեն այն: Նրանք
 եկան, պարմեցին ու ասացին. «Մենք այնպէղ կրակ չենք գտել,
 այլ միայն՝ լճացած ջուր»: Դրանից յետոյ նա նրանց հրա- 22
 ման փռեց գնալ, հաւաքել ջուրն ու բերել: Երբ հասաւ ողջա-
 կէզներ մատուցելու ժամանակը, Նէեմի քահանայապետը հրա-
 ման փռեց, որ այդ ջուրը շաղ քան փայտերի ու ողջակէզների
 վրայ: Երբ դա արեցին, անցաւ մի փոքր ժամանակ, արեգակը 23
 շառագոյն շողեր արձակեց դրա վրայ, եւ կրակի բոցեր ելան
 սեղանի վրայի փայտերից ու լափեցին ողջակէզները, այնպէս
 որ բոլորը սքանչացան: Քահանաները ձայնակցեցին իրար եւ 24
 սկսեցին օրհնել, քանի դեռ ողջակէզներն այրում էին: Յովնա-
 թանն առաջ ինքը սկսեց, իսկ Նէեմին եւ միւսները նրա յետեւից
 ձայնակցում էին: Աղօթքն այսպիսին էր. Տէր, բոլոր արարած- 25
 ների Տէր Ասրուած, ահեղ, հզօր, ճշմարիտ, արդար եւ ողոր-
 մած, դու ես միակ թագաւորը, որ քաղցր ես, դու ես, որ բոլորին 26

մաքակարարում ես ամէն ինչ, դու ես միայն արդար եւ ճշմարիտ, դու ես յափտենապէս Ամենագօրը, որ Իսրայէլը փրկում ես բոլոր պապուհասներից: Դու ես, որ հայրերին ընտրեալներ դարձրիր եւ սրբագործեցիր նրանց: Յանուն քո ամբողջ ժողովրդի ընդունիր այս գոհերը եւ պահիր ու պահպանիր քո ժառանգութիւնը: Սրբագործիր ու հաւաքիր ցրուած մեր գերիներին, ազաւոր նրանց, որ անարգ ու պիղծ մարդկանց ծառայութեան փակ են, նայիր քո ծառաներին, որպէսզի թշնամիներն իմանան, թէ դու ես մեր Աստուածը: Քո հարուածներն իջեցրո՛ւ պիղծ ու անարգ հեթանոսների գլխին, որոնք մեզ հետ ամբարտաւանօրէն են վարում: Քո ժողովրդին բեր հասցրո՛ւ քո սրբավայրը, ինչպէս ասել է Մովսէսը: Քահանաներն իրենց օրհնութիւնն էին մաքուցում, իսկ ողջակէզները փակաւին այրում մոխրանում էին: Երբ գոհաբերութիւնն աւարտուեց, Նէեմին հրամայեց մնացած ջուրը շաղ փալ քարերի վրայ: Երբ դա կատարեցին, բոցն աւելի բորբոքուեց: Երբ բոցի լեզուները բարձրացան, գոհասեղանի կրակն աւելի բորբոքուեց ու մոխրացաւ այն ամէնը, ինչ դեռեւս մնացել էր: Երբ այս հրաշքը բացայայտ երեւաց բոլորին, ու այս դէպքը յայտնեցին թագաւորին, թէ այն վայրում, ուր գերի քահանաները կրակն էին թաքցրել, ջուր է բխել, եւ Նէեմին ու նրա մօտ գտնուող քահանաները դրանով են ողջակէզները սրբագործել: Երբ թագաւորը վերահասու եղաւ այս դէպքերին, հրամայեց շուրջանակի փակել այդ վայրը եւ փաճար կառուցել: Երբ թագաւորը կամենում էր որեւէ մէկին մեծարել, ապա փալիս էր այն պարգեւներից, որ իրեն էին մաքուցում: Նէեմիի մօտ գտնուողներն այդ վայրը անուանեցին Նեփթէ, որ թարգմանաբար նշանակում է սրբագործող: Շապերն էլ դրան Եփրաթա անունն են փալիս»:

2 Նախկին մաքեաններում գրուած է, թէ Երեմիա մարգարէն դրանից յետոյ հրամայել է վերցնել այդ կրակից, այնպէս, ինչպէս ցոյց է տրուած: Մարգարէն նրանցից յետոյ եկած սերնդին պապուիրել եւ օրէնք է դրել, որ, երբ տեսնեն քանդակուած կուռքեր, ոսկուց ու արծաթից կերպուած նկարներ ու դրանց շուրջը գտնուող զարդեր, չմոլորուն իրենց խորհուրդների մէջ. նա պապուէր փալով աղաչում էր, որ չմոռանան եւ իրենց սրտից չհանեն Տիրոջ Օրէնքը: Նրա մաքեանում նաեւ այսպէս է գրուած եղել. իբր թէ մարգարէն, երկնային հրա-

մանի համաձայն, հրամայել է վկայութեան խորանն ու կրակարանների փապանակը իրենց հետ ման անել, հասցնել այն լեռը, որպէղ բարձրացել էր Մովսէսը Աստու ժառանգութիւնը փեսնելու համար: Երբ Երեմիա մարգարէն եկաւ հասաւ 5 այդ վայրը, այնպէղ գրաւ անփառապար ամուր քարանձաւներ. վկայութեան խորանը, կրակարանների փապանակը, խնկերի սեղանը նա փարաւ դրեց ներս եւ փակեց մուտքը: Նրան ու- 6 դեկցող մարդիկ մօտեցան, որ գտնեն այդ վայրը, բայց այդ վայրը փանող ճանապարհն իսկ չգտան: Երբ Երեմիան իմա- 7 ցաւ դա, սկսեց յանդիմանել նրանց ու ասաց. «Մի՛թէ չգիտէիք, որ, ըստ հրամանի, անյայտ պիտի մնայ այդ վայրը, մինչեւ որ Տէրերի Տէրը բարեհաճ վերաբերմունք ցոյց փայ իր ա- րարածների նկատմամբ, եւ Աստուած հրամայի ի մի հաւա- քել իր ժողովրդին: Դրանից յետոյ միայն Տէրը ցոյց կը փայ 8 այդ վայրը, Տիրոջ փառքը կ'երեւայ ամպի սիւնից, ինչպէս Մովսէսի ժամանակ: Եւ ինչպէս Սողոմոնն էր աղաչել, Տիրոջ այդ վայրը կարարելապէս կը սրբագործուի»: Պարմում էին նա- 9 եւ այն մասին, թէ ինչպէս, իմաստութեամբ լցուած, Սողոմոնը մատուցել էր նաւակարիքի ու փաճարն աւարտելու զոհե- րը: Ինչպէս որ Մովսէսն աղօթել էր Աստուծոյ, կրակն իջել 10 էր երկնքից, լափել փայտն ու պարարագների ողջակէզները, նոյն ձեւով էլ աղօթքի էր կանգնել Սողոմոնը, եւ կրակն իջ- նելով լափել էր զոհասեղանի վրայի ողջակէզները: Մովսէսը 11 չէր հրամայել, որ մեղքերի համար մատուցուած զոհերի միսն ուտէին, ուստի կրակն իջնում ու լափում էր զոհերը: Նոյն ձե- 12 ւով Սողոմոնն էր ամբողջ ութ օր փօն կարարել: Նէեմիի օրօք 13 գրուած հին մատեաններում՝ յիշարակարաններում, գրուած է նաեւ, թէ ինչպէս են հաւաքուել թագաւորների ու իշխանների, նաեւ Դաւթի մասին գրուած բոլոր գրքերը, ինչպէս նաեւ թա- գաւորների այն հրովարտականները, որ փարբեր պարճառներով փաճարին էին նուիրուել: Այդ բոլորը հաւաքուել է մի փեղ: Նոյն ձեւով Յուդան է մի փեղ հաւաքել պարերագմի պար- 14 ճառով կորած ու ցրուած գրքերը: Դրանք հիմա մեզ մօտ են պահուում: Արդ, եթէ դրանց կարիքն ունէք, մանր ուղարկե- 15 ցէք, որ դրանք բերեն ձեզ: Բարի գործ կարարած կը լի- 16 նէք, եթէ միշտ պահէք փօն օրերը: Ամբողջ ժողովրդին փրկու- 17 թիւն պարգեւած Աստուածն ինքը բոլորին վերադարձրել է ի-

րենց ժառանգութիւնը, թագաւորութիւնը, քահանայութիւնն ու
18 սրբութիւնները, ինչպէս խոստացել էր Կալակարանների մէջ:
Յուսանք, որ Աստուած շուրջով բոլորին կը հաւաքի սուրբ վայ-
19 րում, որովհետեւ նա է փրկել մեզ մեծամեծ փորձանքներից ու
20 մաքրել սրբավայրը: Ինչ վերաբերում է Յուդա Մակաբայեցու
եւ նրա եղբայրների օրօք կատարուած դէպքերին, մեծ փա-
21 ճարի սրբագործմանը, նաւակապիքի գոհաստեղանի կամ Ան-
փոքոս Երեսելու, ինչպէս նաեւ ազնուագարմ Նոր որդու դէմ
մղուած ճակատամարտերին, յանուն օրէնքների քաջագործու-
թիւն կատարած ու հաստատականութիւն ցուցաբերած մարդ-
22 կանց երկնքից երեսացած յայտնութեանը կամ աշխարհին
փիրանալ ցանկացող խուժողով ազգերին հալածելու համար
23 մահուանն ընդառաջ գնացած սակաւաթիւ մարդկանց, ամ-
բողջ փիեզերքում հոյակապ, շքեղ փաճարը նորից կառուցելուն
կամ մեծ քաղաքն ամէն փորձանքից ազատելուն կամ Տէր Աստ-
ծուն քաղցրութեամբ ու խաղաղութեամբ մեր նկատմամբ հա-
24 ճելի դարձնելուն, - ահա այս բոլորի մասին հանգամանօրէն
եւ ժամանակին գրուած է Յատն Կիրենացու գրքի հինգ
գլուխներում: Այս ամէնը աշխատեցինք մի գրքում համառօ-
25 րակի վերաբարադրել: Մենք նկատեցինք, որ նրանք, ովքեր
կ'ուզենան խորամուխ լինել այդ մատեաններում նկարագրու-
ած դէպքերին, կարող են խճճուել թուերի շարութեան պատ-
26 ճառով, մոլորուել շարադրուող նիւթերի մանրամասնութեան
մէջ: Մենք հոգ ենք փարել, որ իմաստուն ընթերցողների
գործը հեշտանայ, նրանք յիշեն առանց չարչարուելու եւ ա-
27 ռանց որեւէ բան եղծելու: Չկարծէք թէ հեշտ, քիչ քրտինք
ու փքնութիւն պահանջող գործ ենք ձեռնարկել, եթէ յանձն
28 ենք առել համառօտ բան գրելու աշխատանքը: Եթէ մէկը
պարտաստում է հիւրասիրել խնջոյքի հրաւիրուած իր ըն-
կերներին, ապա նրանց ուրախացնելու համար պէտք է ճոխ
սեղան բաց անի եւ ոչ թէ իր հանգստեան մասին մտածի:
Մենք շարերին հաճոյք պատճառելու համար ենք ջանք թա-
29 փել: Ճշտելն ու ճշգրտելը մեր նախորդների գործն է եղել,
մենք յանձն ենք առել միայն համառօտել, պարզ ու սեղմ
30 դարձնել ընդարձակ խօսքը: Ինչպէս ապարանքի շինութե-
ան ժամանակ շարերին է գործ յանձնարարում, բայց գործի
սկիզբն ու աւարտը բուն ճարտարապետի գործն է, իսկ ծեփելը,

ներկելը, զարդարելն ու նկարելը արուեստագետի գործն է, նոյնը վերաբերում է մեզ. հարցուփորձ անելը, քննելը, ճշմարիտ խօսքին հեղափոխելը, գաղափարների մեջ թափանցելը մաքուրն ազգայնությանը հետևողների խնդիրն է, իսկ համառօտ պարմութիւն ներկայացնելը, որ այժմ յանձն եմ առնում, կարող էք պահանջել ինձանից: Արդ, այսպեղ սկսենք պարմել այն, ինչ խոսքացել էինք: Անմարութիւն է գրքի նախաբանն ընդլայնել, իսկ բուն մարեանի բովանդակութիւնը ներկայացնել համառօտակի:

Կար ժամանակ, որ սուրբ փաճարի բարեպաշտ ու չարաբե- 3
աց Օնիա քահանայապետի շնորհիւ սուրբ քաղաքի բնակիչները ապրում էին խաղաղ եւ սրբութեամբ պահում ճշմարիտ օրէնքները: Եթէ անգամ հարկ էր լինում, թագաւորներն իրենք 2
էին պատում երեւելի փաճարը հրովարտակներով, բազմաթիւ նուէրներով ու ընծաներով. նոյնիսկ ինքը՝ ասիացիների կողմերի արքայ Սելեւկոսը մասնակցում էր ծիսակատարութեանը եւ իր եկամուտներից էր ծախսում ողջակիզման զոհեր մատուցելու համար: Բաղզեղի ցեղից Սիմոն անունով մէկը, որն իր 4
փոհմի առաջնորդն էր, մեղադրեց քահանայապետին քաղաքում կատարուող անօրէնութիւնների համար: Տեսնելով, որ չի կարողանում յաղթել կամ վնասել Օնիային, նա եկաւ կանգնեց Դրասէի որդի Ապոլոնի առաջ, որն այդ ժամանակ Սյորին Ատրիքի եւ Տաճկաստանի սպարապետն էր: Նա նրան 6
յայտնեց, որ Երուսաղէմի գանձարունը բազում գանձեր ունի, եւ փարբեր փեսակի այդ գանձերի թիւն ու հաշիւը ոչ ոք չի կարող պահել: Նա ասաց. «Այդ գանձերը պէտք է արքային պարկանեն եւ յարկացունեն զոհեր մատուցելուն»: Ապոլոնիոսն այդ 7
մասին իրազեկ դարձրեց թագաւորին, եւ նրանք յանձն առան հետաքրքրուել այդ գանձերով: Թագաւորը կանչեց իր հանդերձապետ Նելիոդորոսին, հրամայեց այդ գանձը հանել ու բերել քաղաքից: Նելիոդորոսն շտապ գնաց իբր թէ Սյորին Ատրիքի ու Տաճկաստանի քաղաքների վիճակն սրուգելու, բայց իրականում թագաւորի հրամանն էր կատարում: Երբ հասաւ 9
Երուսաղէմ, այնպեղ քահանայապետն ու քաղաքացիները մեծ պարուով ընդունեցին նրան: Նա սկսեց նրանց պարմել, թէ ինչ են ասել արքային, ու ասաց. «Ո՛վ, կամ ինչպէ՛ն, կամ ինչո՞ն են ձեր մասին ամբաստանել արքային, եւ կամ իրօք այնքան

10 գանձ կայ, որքան ասել են»։ Քահանայապետն առաջ եկաւ
ու ասաց. «Ճիշտ է, հարսպութիւններ կան, բայց դրանք այ-
11 րիների ու որբերի պահ դրուած աւանդներն են։ Այսպէղ բա-
ժին ունի նաեւ Տուբիի որդի Օրկանիոսը՝ մի մեծ մարդ, բայց
չկայ այնքան գանձ, որքան ասել է ամբաստանութեան նամակ
գրող անօրէն Սիմոնը։ Այդպէղ ընդամէնը կայ չորս հարիւր
12 քանքար արծաթ եւ երկու հարիւր քանքար ոսկի։ Չի կարե-
լի հաւաքացեալներին գրկել այն հաւաքից, որ նրանք ունեն
ամբողջ աշխարհում փառաւոր հռչակ ունեցող սուրբ փաճարի
13 նկարմամբ»։ Երբ Նելիոդորոսը լսեց քահանայապետի խօս-
քերը, յիշեց արքայի հրամանն ու ասաց. «Նրամայուած է, որ
14 յօգուտ արքունիքի վերցուի այդ գանձը»։ Նա օր ու ժամ նշա-
նակեց եւ, ըստ արքունի հրամանի, պատրաստուոյն էր մտնել,
հաշուել ու բռնագրաւել գանձը։ Այդ ժամանակ քաղաքում քիչ
15 յուզումներ ու խռովութիւններ չառաջացան. քահանաներն ի-
րենք սրբազան պատմունճաններով ընկնում, թաւալում էին սե-
ղանի առաջ, աղաչում էին նրան, ով այդ աւանդները սրբու-
թեամբ պահելու համար օրէնքներ էր սահմանել, որ կարողա-
նան այդ բոլոր աւանդներն անվնաս իրենց աւանդապուններին
16 հասցնել։ Մարդ խոցուոյն էր իր սրտում, երբ տեսնում էր քա-
հանայապետի դէմքը, նրա երեսի արքայաշարութիւնն ու գոյ-
17 նը, որ նրա հոգու փրկմութիւնն էին արքացուոյն, որովհետեւ
ահն ու սարսափն էր պատել նրան, եւ մարմինը դողում էր։
18 Այդ ամենից յայտնի էր դառնում նրա սրտի մորմոքը։ Բոլոր
տներից ընտանիքները խումբ-խումբ դուրս էին գալիս ընդհա-
նուր աղօթքի, որպէսզի չտրնահարուի մեծ փաճարի պատի-
19 լը։ Կանայք քուրձ էին հագնում ու ողբում հրապարակներում,
ճգնաւոր կոյսերը կուսանոցներից գնում էին դէպի դարպաս-
ներն ու պարիսպները, ոմանք պատուհաններից բազուկները
20 դուրս էին կարկառում, եւ բոլորն առհասարակ, ձեռքերը դե-
պի երկինք բարձրացնելով եւ մատները փափանելով, աղօթք
21 էին մրմնջում։ Ողորմելի տեսարան էր դա, որովհետեւ մար-
դիկ առհասարակ գետին ընկնելով, թաւալուելով՝ աղօթք էին
մատուցում դէպի երկինք. մեծապէս փազնապաճ՝ քահանայա-
22 պետը կարծէք հրաշքի էր սպասում։ Նրանք այսպէս, ընկնե-
լով ու թաւալուելով, դիմում էին Ամենակալին, որ հաւաքա-
ցեալների աւանդները լրիւ ու անվնաս հասցնի հաւաքացեալ-

ներին: Նելիոդորոսն ուզում էր կապարել այն, ինչ յանձնա- 23
 րարում էր իրեն: Դրա համար նա իր թիկնապահների հետ 24
 մտաւ գանձարուն, բայց բոլոր հոգիների եւ իշխանութիւնների
 վրայ զօրութիւն ունեցող Տէրը մի մեծ հրաշք ցոյց փուեց. բոլոր
 նրանք, ովքեր յանդգնել էին նրա հետ ներս մտնել, խեղուեցին,
 անդամալոյծ դարձան Աստծու վախից: Նրանց յանկարծ ե- 25
 րեսաց մի փառահեղ ձի հեծեալի հետ, որն ուներ ոսկեզարդ
 հանդերձանք: Նեծեալի առաջ կանգնած էին գեղեցիկ զարդե- 26
 րով զարդարում երկու երիտասարդներ: Սրանք աջ ու ձախ
 կողմերից անմիջապէս մօտենալով սաստիկ հարուածներ փե-
 դացին Նելիոդորոսի վրայ, այնպէս որ սա մերձիմահ, անզգայ 27
 ընկաւ գետին, եւ վերցրին նրան: Նա, որ այդպիսի շուքով, 28
 պափուով, սպառնալիքով եւ թիկնապահներով մտել ու ճնմում
 էր գանձարանը, այժմ նրան բարձրացրած փանում էին ան-
 զգայ վիճակում: Պարզ երեսում էր, որ Աստծու զօրութիւնն էր 29
 վրայ հասել, եւ նա անմոռնջ ու անբարբառ, փրկութեան ամէն
 մի յոյսից կտրուած, կիսամահ գետին էր ընկել: Ինչ վերա- 30
 բերում է Օնիայի շուրջը գտնուողներին, ապա սրանք օրհնում
 էին Տիրոջը, որն ամէն ինչով փառաւորում էր իր սրբավայրը,
 եւ այն փաճարը, որը քիչ առաջ խռովութեամբ էր լցուած, Տի-
 րոջ երեսալով լցուեց խնդութեամբ ու անսպառ ուրախութեամբ:
 Այն ժամանակ եկածներից մի քանի բարեսիրտ մարդիկ՝ զօրա- 31
 վարի աւագ ընկերները, շրապ հասան Օնիայի մօտ, որպէսզի
 սա խնդրի Բարձրեալից գոնէ կենդանի թողնել նրան, այնպէս
 չանել, որ կեանքի վերջին փարիներին այդ մարդը չարաչար
 փանջուելով սմբի: Քահանայապետը մտաւհոգուեց, որ գուցէ 32
 թագաւորը մտածի, թէ այդ մարդը փութել է իր կամ հրեանե-
 րի նիւթած դաւից, ուստի աղաչեց Աստծուն, զոհ մաքուցեց
 այդ մարդու կեանքը փրկելու համար: Երբ քահանայապե- 33
 տը մաքուցեց քաւութեան զոհերը, նոյն երիտասարդները, նոյն
 շքեղ զգեստները հագած, անմիջապէս իջան ու եկան Նելիոդո-
 րոսի առաջ եւ ասացին. «Դու Օնիա քահանայապետից շար 34
 շնորհակալ եղիր, որովհետեւ նրա համար, նրա միջոցով Տէ-
 րը քեզ կեանք շնորհեց: Իսկ դու, որ նրա համար այդքան 34
 փանջանքներով պապժուել ես, պապմիր բոլորին Աստծու մեծ
 զօրութեան մասին»: Այս բանն ասելուց յետոյ նրանք անմի-
 ջապէս աներեսութեացան: Երբ Նելիոդորոսն սթափուեց, ան- 35

միջապէս Տիրոջը ողջակէզ զոհեր մաքուցեց, Տիրոջը մեծամեծ ուխտեր եւ աղօթքներ արեց, որ նա իրեն շնորհեց իր կեանքը եւ պարգեւեց առաջուայ ուժն ու եռանդը: Նա Օնիա քահանայապետին մեծամեծ նուէրներով պատուեց ու այնպէղից շար-
 36 ժուեց ու գնաց թագաւորի մօտ: Ամէն փեղ նա վկայութեամբ հասարարեց Ասորոյ հրաշքները, որ ինքն իր աչքերով էր փե-
 37 սել: Երբ թագաւորը հարց փութեց Նելիոդորոսին, թէ՛ «Ինչպէ՛ն, ի՞նչ արեցիր, ինչո՞վ վերջացրիր այն գործը, որի համար գնացել էիր», ապա սա սկսեց պատմել զանգապուելով ու ասաց. «Ո՞վ փե-
 38 ր, Երուսաղէմ ուղարկեցէք նրան, ով ձեր թշնամին է ու ձեր մեծ գործերի հակառակորդը: Նրամայեցէ՛ք ուղարկել նրան եւ նրան կը գտնէք այնպէղ չարաչար բրածնե եղած, եթէ միայն
 39 մահուանից փրկուել կարողանայ: Այնպէղ, իրօք, մեծ հրաշք-ներ են կատարուում: Նա, որի զօրութիւնը երկնքում է, Նա՛ է այդ երկրի հովանաւորն ու օգնականը: Եւ ով մի անգամ թշնամու-
 թեամբ կամ արհամարհանքով է այդ երկիրը մտնում, մեծամեծ չարիքներ կը կրի, եթէ միայն կարողանայ կենդանի դուրս գալ այդպէղից»: Այսքանը բաւական է Նելիոդորոսի ու զանձապու-
 նը պաշտպանելու հետ կապուած դէպքերի մասին:

4 Դարձեալ Սիմոնի մասին, որը մաքնել էր զանձի փեղը եւ դաւաճանել իր երկրին: Նա սկսեց աւելի յաճախ ամբաստանել Օնիային, որ նա ինքն է անձամբ դրդել Նելիոդորոսին այդ քայլին ու ինքն էլ լլկել է նրան, եւ որ նա է բո-
 2 լոր չարիքների պարագլուխն ու կատարողը: Քաղաքի այդ բարերարին ու վերակացուին, ազգի երախտաւորին, օրէնք-ների նախանձախնդիր այդ մարդուն նա ներկայացրեց իբրեւ
 3 արքունի գործերի վնասարար: Նա կարողացաւ թշնամական այնպիսի զգացումներ հրահրել, որ Սիմոնի նշանակած մարդկանցից մի քանիսն ուզում էին մահուան դատապարտել այդ
 4 մարդուն: Օնիան փեսաւ, որ հակառակութիւնը դառնում է անհանդուրժելի, իսկ Ասորիքի ու Տաճկաստանի սպարապետ Ապոլոնիոսը ընկերացել եւ աջակցում է Սիմոնի չար գործերին,
 5 որ նրանք գրգռում են նաեւ թագաւորին: Նա գտաւ, որ այլեւս անհնար է առանց թագաւորի հրամանի հասարակութեանը օ-
 6 գուր փալ, մանաւանդ որ անհանգիստ Սիմոնին փեսնում էր,
 7 որ անընդհար խարդախութիւններ է նիւթում: Երբ Սելեւկիոսը մեռաւ, եւ գահ բարձրացաւ Անտիոքոսը, որ կոչւում էր Երեսելի,

Յասոն անունով մէկը, որ Օնիայի եղբայրն էր, անամօթաբար աշխարեց քահանայապետութիւնը իսկել Օնիայից: Նա խոս- 8
տացաւ երեք հարիւր քանքարից բացի արքունիքին յաւելեալ
փալ վաթսուն քանքար, իսկ այլ եկամուրներից՝ եւս ութսուն
քանքար: «Ես դրան կ'աւելացնեմ եւս հարիւր, - ասում էր նա, 9
- եթէ գործը գլուխ գայ: Քաղաքը կ'ենթարկեմ ձեզ, թափրոններ
ու կրկէսներ կը շինեմ, երուսաղէմացիներին ձեր անունով ան-
փիոքացիներ կը գրեմ»: Երբ թագաւորը համաձայնեց, եւ Յա- 10
սոնը հասաւ իր ցանկացած իշխանութեանը, աշխարեց յոյ-
ների հեթանոսութիւնը անմիջապէս ազգային օրէնք դարձնել:
Նա վերացրեց նախկին այն արքունական արքօնութիւնները, 11
որ յօգուր հանրութեան սիրով քրուել էին Փրոդոմէոսի հայր
Յովհաննէսի առաքելութեան ժամանակ. արգելեցին օրինա-
ւոր կրօնը, ընդունել փուեցին անօրէն նոր կրօնը: Բերդի ներ- 12
սում նա կառուցեց թափրոն ու մարգարան, ուր ընփրի ու առոյգ
պապանիներին մարմնամարզութեան արուեստն էին ուսուցա-
նում: Այդ ամբարիշտ ու չքահանայապետ Յասոնն այնպէս ե- 13
ռանդագին աշխարեց, որ նրա ծայրայեղ մոլորութեան պապ-
ճառով այլազգութեան ու հեթանոսութեան սկիզբ դրուեց, ո- 14
րովհետեւ դրանից յետոյ քահանաները թողեցին զոհասեղանի
իրենց պարպականութիւնն ու փաճարի ծառայութիւն կատա-
րելը եւ արհամարհեցին ողջակէզի զոհաբերութիւնները: Քա-
հանաների ցեղն աւելի սիրով իրեն նուիրում էր մարգիկնե-
րին ու բռնցքամարտին, կաքաւիչներին պիղծ նուէրներ փալուն,
աղմուկ-աղաղակով գունդ հրելուն եւ նիզակ նետելուն: Նայրե- 15
րի պապին արհամարհեցին, անօրէն հեթանոսութեան փառ-
քը գերադասեցին օրհնութեան փառքից: Այդ իսկ պապճառով 16
շուրջով նրանց վրայ թափուեցին այն նեղութիւնները, որոնք
պատել էին նրանց: Ում բարքին ու սովորութեանը նախանձում
էին ու աշխարում ամէն ինչով նմանուել նրանց, հէնց նրանց
էլ իրենց համար դահիճներ, թշնամիներ ու փանջողներ դարձ-
րին: Անպապիժ չէն մնայ նրանք, ովքեր կ'անարգեն աստու- 17
ածային օրէնքները: Սփորեւ պապմուտղ դէպքերը բացայայտ
կերպով այդ են ցոյց փալիս: Արդ, ժամանակն էր, որ Ծուր 18
քաղաքում թագաւորի ներկայութեամբ աստուածների պաշտա-
մունք կատարէին: Անօրէն Յասոնը, իբրեւ այդ խաղերի մաս- 19
նակից ու հանդիսապետ, անփիոքացիներին ուղարկեց սուրբ

Երուսաղէմից եւ նրանց յանձնարարեց, որ այնպէղ մոծեն երեք հարիւր սապեր՝ իբրեւ Վահագնի պաշտամունքի համար զոհերի զին: Երբ սրանք եկան ու բերեցին այն, ինչ պէտք է բերէին, խնդրեցին, որ այդ արծաթը չխառնեն կուռքերի պաշտամունքի զոհերին, որովհետեւ պարտ ու պարշաճ չէր սուրբ վայրի գանձը յարկացնել դիցապաշտութեան կուռքերի զոհերին: Ընդունելով պաշտամունքի համար բերուած զոհերի զինը՝ այն չխառնեցին Վահագնի պաշտամունքի զոհերի համար յարկացուածներին, այլ, բերողների աղաչանքին անսալով, յարկացրին արքունի գործերին՝ նաւեր պարտաստելու համար: Մենեայթնոսի որդի Ապոլոնիոսը պարգամատրութիւնից յետոյ գնաց Եգիպտացիների երկիրը, որպէսզի մասնակցի եգիպտացիների թագաւոր Փարոդմէոսի թագադրութեանը: Անփոքոսը զգաց, որ իրեն այս կողմերի համար օտար մարդ են համարում, ուստի վերադարձաւ, եկաւ յոպպեացիների քաղաքը: Այդպէղից էլ եկաւ Երուսաղէմ, որպէղ Յասոնն ու այդ քաղաքի բնակիչները նրան ընդունեցին մեծ պարուով՝ ջահերով ու լուսաճաճանչ աշտանակներով: Այնպէղից նա իր ողջ զօրքով գնաց Տաճկաստանի կողմերը: Երեք տարի անց Յասոնն ազատ արձակեց մոլեգնած Սիմոնի եղբօրը՝ Մենելաւոսին, եւ նրա ձեռքով արքունի գանձերն ուղարկեց արքային: Երբ նա հանդիպեց արքային ու մեծարուեց նրա կողմից, սկսեց քահանայութիւն պահանջել ու Յասոնին մեղադրել: Նա իր յանձնած գանձի վրայ աւելացրեց եւս երեք հարիւր քանքար եւ արքայից իշխանութիւն ստանալու հրաման առնելով՝ վերադարձաւ: Նա հասաւ իշխանութեան, բայց քահանայապետութեանը արժանի ոչ մի գործ չկարարեց, այլ գազանի նման դառն զայրոյթ էր յարուցում: Յասոնը, որ իր եղբօր քահանայութիւնը խլել էր դաւով, ինքը նոյնպէս գրկուեց քահանայութիւնից եւ հալածական դառնալով՝ փախաւ Ամոնացիների երկիրը: Մենելաւոսը իր ձեռքն առաւ քահանայութեան իշխանութիւնը, սակայն ամբողջութեամբ չկարողացաւ տալ այն գումարը, որ խոստացել էր թագաւորին: Դղեակ-միջնաբերդի հազարապետն սկսեց անհանգստանալ ու պահանջել գումարը, որովհետեւ նրան էր յանձնարարուած հաւաքել երկրի հարկը, ուստի երկուսն էլ պալատ կանչուեցին: Երբ Մենելաւոսը տեսաւ, որ հարկը չի կարող վճարել, իր փոխարէն փոխանորդ նշա-

նակեց իր եղբայր Լիսիմաքոսին, իսկ Սուսպրապոսը դարձաւ
կիպրացիների գործերի կառավարիչ: Երբ այս դէպքերը տեղի 30
էին ունենում, փարսոնացիներն ու մալոպացիներն ըմբոստա-
ցան, որովհետեւ իրենք իբրեւ սեփականութիւն յանձնուել էին
թագաւորի հարճ Անպիոքիդէին: Թագաւորը գնաց, որ հասնի, 31
հնազանդեցնի նրանց: Նա իր փոխարէն փոխանորդ նշանա-
կեց բարձրաստիճան Անդրոնիկոսին: Մենելաւոսը տեսնելով, 32
որ պատեհ առիթ է ներկայացել, զգուշութեամբ փաճարից ոս-
կէ սպասներ գողացաւ, մի մասը տուեց Անդրոնիկոսին, իսկ
միւս մասն էլ վաճառեց Ծուրում եւ դրա շրջակայքում գտնուող
այլ քաղաքներում: Օնիան այդ մասին տեղեկանալով՝ մե- 33
ղադրեց նրան եւ գնաց անպիոքացիների Դափնա քաղաքը:
Դրա համար էլ Մենելաւոսը Անդրոնիկոսին իբրեւ իւրային 34
համարելով՝ աղաչում էր նրան ու աշխատում նրա միջոցով
իր ձեռքը զցել Օնիային: Նա գնաց Օնիայի մօտ, նենգու-
թեամբ համոզեց նրան եւ մեծ երդումներով հաւաքարմութե-
ան դաշինք կնքեց նրա հետ: Օնիան թէւ բնաւորութեամբ
կասկածամիտ էր, բայց համաձայնեց դուրս գալ բերդից: Նէնց
որ դուրս եկաւ, Անդրոնիկոսը սրախողխող արեց նրան՝ ա-
մեննէին չվախենալով արդար դաւաճաւանից: Դրա համար 35
էլ ոչ միայն հրեաները, այլեւ անգամ հեթանոսները զայրա-
ցել էին յապկապէս այդ մարդու անարդար սպանութեան հա-
մար: Երբ թագաւորը վերադարձաւ Կիլիկիայի կողմերից, բո- 36
լոր քաղաքների հրեաներն ու հեթանոսները նրա մօտ սրբի
կսկիծով դժգոհութիւն յայտնեցին այդ մարդու անարդար սպա-
նութեան եւ նրա փարապարփ մահուան համար: Անպիոքոսն 37
անկեղծօրէն խղճաց, զգացուեց ու խիստ սգաց սուրբ ու շար-
իմաստուն մարդու մահը: Բարկութիւնից նա եռաց, հրամա- 38
յեց Անդրոնիկոսի վրայից հանել ծիրանին, մերկացնել նրան
իր զգեստներից, ման ածել քաղաքում եւ հէնց այն վայրում,
որ նա Օնիայի նկատմամբ անօրէնութիւն էր գործել, հրամա-
յեց կտրել այդ սպոր մարդասպանի գլուխը: Այսպիսով Տէրը
արժանի պատիժ հասցրեց չարագործին: Երբ շար գանձեր 39
գողացուեցին Լիսիմաքոսի ձեռքով ու Մենելաւոսի խորհրդով,
եւ երբ այդ յուրը փարածուեց, զօրքը հաւաքուեց Լիսիմաքո-
սի դէմ, որովհետեւ ոսկէ շար առարկաներ էին կորել գանձա-
փնից: Երբ ժողովուրդը յուզուած ու զայրացած ուրբի ելաւ, 40

Լիւսիմաքոսն սկսեց սպառազինել մօտ երեք հազար մարդ եւ
 ձեռնարկեց չար գործերի, առաջնորդութեամբ մի մարդու, ո-
 41 իր որքան դժնադէմ էր, նոյնքան էլ՝ թանձրամիտ: Երբ Կե-
 սան Լիւսիմաքոսի գործած դաւն ու նենգութիւնը, անմիջա-
 պէս հաւաքուեցին, որ միջոցներ ձեռնարկեն: Մէկը քար, մի-
 սը փայտ, երրորդը աւազ ու հողախառն խիճ վերցնելով՝ նե-
 42 րեցին բոլոր յարձակուողների վրայ: Ոմանց վիրաւորեցին,
 ոմանց գլուխը կտրեցին, շարերին սպանեցին, իսկ մնացած
 բոլորին փախուստի մարնեցին, սուրբ քաճարի զոհասեղա-
 43 նը կողոպտողին գանձարնից հալածեցին: Այս ամենի համար
 44 դարեցին Մենելաւոսին: Երբ թագաւորն եկաւ Ծուր, Կեղի էր
 ունենում դարը: Ժողովրդի ծերակոյտից ընտրուած երեք մարդ
 45 եկան նրան բողոք ներկայացնելու: Երբ Մենելաւոսը մեղաւոր
 ճանաչուեց, խոստացաւ շար գանձեր քալ Փրոդոմէոսին, ե-
 46 թէ սա սիրաշահէր թագաւորի սիրտը: Այդ մտադրութեամբ
 սա, իբրեւ թէ թագաւորի հետ զբօսնելու նպատակով, նրան մի
 47 կողմ քարաւ, յեղաշրջեց նրա միտքը, համոզեց, որ մեղա-
 պարտ Մենելաւոսն ազատուի բոլոր քեսակի մեղադրանքնե-
 րից, իսկ այդ քառապետներին, որոնց թէւ խաղաղացիների
 առաջ դարել էին եւ անպարտ համարել, ազատ էին արձակել
 48 եւ անմեղ ճանաչել, - մահուան դատապարտեցին: Անարդար
 պարիժն անմիջապէս ի գործ դրեցին նրանց նկարմամբ, ու-
 քեր յանուն քաղաքի, բանակի ու սրբազան անօթների պաշտ-
 49 պանութեան, բողոք էին բարձրացրել: Ահա թէ ինչու չարաքե-
 աց ծուրացիները սրտացաւութեամբ ու առաքապէս հոգացին
 50 այն ամէնը, ինչ պէտք էր նրանց յուղարկաւորելու համար: Իշ-
 խանների ժլատութիւնից ու դժգոհութիւնից օգտուելով՝ Մենե-
 լաւոսը չարախօսութեամբ էր զբաղում եւ իր համաքաղաքա-
 ցիներին մեծամեծ չարիքներ պարճառում:

5 Այդ ժամանակ Անտիոքոսը պարբաստուեց անտիոքացի-
 ների կողմերից երկրորդ անգամ յարձակուել Եգիպտացիների
 2 երկրի վրայ: Այնպէս պարահեց, որ քառասուն օր անընդհատ
 ամբողջ քաղաքի վրայ՝ երկնքում եւ երկրի վրայ երեւացին նի-
 3 զակակիր հեծեալ զինուորներ, որոնք զարդարուած էին ոսկէ
 զարդերով: Սրանք արշաւում էին իրար խռնուած: Վահանները
 բախում էին, աղեղները՝ շաչում, սուտերները՝ շողում, դրօշնե-
 րը՝ փողփողում, նետերը՝ շառաչում: Փայլաբակում էին գէն-

քերը ոսկու պէս: Բոլորը ծնկի չոքած աղաչում էին, որ այդ 4
 փեսարանը բարի գործի նախանշան լինի: Երբ յանկարծակի 5
 լուր փարածուեց, թէ Անտիոքոսը հրաժեշտ է փուել կեանքին,
 Յասոնը ոչ պակաս քան քսան հազար սպառազէն զինուորներ
 վերցնելով՝ յարձակուեց քաղաքի վրայ: Մինչ քաղաքի բնա-
 կիչները անսպասելի դաւից վախեցած՝ պարսպից հեռացան,
 Մենելաոսն արշաւելով եկաւ հասաւ քաղաք, ուր մոլեգնած 6
 Յասոնն առանց խնայելու իր համաքաղաքացիներին էր կո-
 տորում: Կարծես նա թշնամիներ էր կոտորում՝ չմարաբերելով,
 որ սրանք իր փոհմակիցներն ու համաքաղաքացիներն են, եւ
 պէտք է մրաժել սրանց կեանքի ապահովութեան մասին, մինչ-
 դեռ նա թշուառութեան էր մափնում նրանց: Տոհմակից քա-
 ղաքացիների վրայ յարձակուելով ու նրանց կոտորելով կար-
 ծում էր, թէ թշնամու նկատմամբ է արագ յաղթանակ փանում
 ու յաղթութեան յուշարձան կանգնեցնում: Բայց եւ այնպէս նա 7
 իշխանութեան հասնել չկարողացաւ, այլ ի վերջոյ կրեց դա-
 ւաճանի նախապիւնքն ու փախաւ ամոնացիների կողմերը: Իր 8
 անփառունակ կեանքի վերջում նրան բանփարկեց արաբնե-
 րի արքայ Արեւրասը: Յետոյ Յասոնը քաղաքից քաղաք փա-
 խաւ, իբրեւ օրէնքի դէմ ընդվզող՝ բոլորի աչքին ապելի դար-
 ձաւ ու հալածական, պիղծ ու գարշելի համարուեց իբրեւ զա-
 ւառի, քաղաքի, բանակի մափնիչ ու դահիճ, վտարուեց Եգիպ-
 տոս: Նա շարերին, անթիւ-անհամար մարդկանց փարագրեց 9
 իրենց երկրից, եւ ինքն էլ օտարների մէջ օտարանալով՝ կո- 10
 րաւ անխնամ, անզգեստ, ոչ ոք չսգաց նրան, եւ նա արժանի
 չեղաւ հայրենի գերեզմանին: Երբ այդ դէպքերի մասին փե- 11
 ղեկացաւ արքան, կարծեց, թէ Նրէասփանն ապստամբել է իր
 դէմ: Այդ պատճառով նա զագագած սրտով շտապ դուրս ե-
 կաւ Եգիպտացիների երկրից եւ քաղաքը գրաւելով՝ սրի քաշեց:
 Նա զինուորներին հրաման փուեց, որ, ով իրենց ձեռքն ընկնի, 12
 անխնայ կոտորեն, իսկ ովքեր ապարանքներում ապաստանեն,
 նոյն փեղում էլ սպանեն նրանց: Տղամարդիկ ու ծերերն առ- 13
 հասարակ կոտորուեցին, կանայք ու մանուկներն առհասարակ
 սպանուեցին, կոյսերն ու աղջիկներն առհասարակ սրի քաշուե-
 ցին: Այդ երեք օրուայ ընթացքում ընդհանրապէս ութսուն հա- 14
 զար մարդ կոտորեցին. քառասուն հազար մարդկանց սրի քա-
 շեցին եւ համարեա նոյնքան մարդկանց էլ վաճառքի հանեցին:

15 Երբ նա չյագեցաւ այս չարագործութիւններով, որոշեց ձեռքը
բարձրացնել ամբողջ աշխարհի ամենասուրբ սրբարանի վրայ,
յանդգնեց մտնել տաճար՝ իբրեւ առաջնորդ ունենալով Մենե-
լաուսին, որը օրէնքի, երկրի, բանակի մարմնիչն ու դահիճն էր
16 դարձել: Իրենց պիղծ ու անօրէն ձեռքերով վերցրին ու պիղծ
մարդկանց բաշխեցին զոհասեղանի այն սուրբ սպասքը, որ ու-
րիշ թագաւորներ ու այլ քաղաքներ նուիրել էին սրբարանին
17 ի բարգաւաճումն ու ի փառս այդ վայրի: Գուցէ հպարտա-
ցել, յամառել էր իր մտքում Անտիոքոսը, երբ ասում էր, թէ՝
«Այս քաղաքի բնակիչների անօրէն մեղքերի համար է բար-
կացել Տէրը սրանց վրայ, դրա համար էլ անարգուել են սուրբ
18 վայրերը: Եթէ մենք մեղքեր գործած չլինէին, ապա կը լինէին
այնպէս, ինչպէս Նելիոդորոսն էր եղել, որին Սելեւկիոս արքան
ուղարկել էր, որպէսզի հաշուի գանձերը, եւ երբ սա մտել էր
այնպեղ, անմիջապէս կործանուել էր իր յանդգնութեան պապ-
19 ճառով»: Ոչ թէ տեղի համար էր Տէրն ընտրել ազգին, այլ ազգի
20 համար էր ընտրել տեղը: Դրա համար էլ տեղն ինքը ժառան-
գել էր ազգի մոլորութիւնը, որպէսզի այնուհետեւ նորից ար-
ժանանայ Տիրոջ բարեբարութեանը, նորից ճշմարիտ փառքով
21 հաճելի լինի մենք Աստծուն: Անտիոքոսը ինը հարիւր քանքարի
վրայ գումարած եւս ութ հարիւր քանքար վերցնելով յափշտա-
կեց տաճարից, շտապ գնաց անտիոքացիների քաղաքը: Նա
գոռոգամտութեամբ կարծում էր, թէ կարող է ծովը ցամաքի վե-
22 րածել եւ ցամաքը՝ ծովի: Նա այնպեղ թողեց խիստ վերակա-
ցուներ, որպէսզի սրանք չարչարեն ժողովրդին: Երուսաղէմում
թողեց ազգով փոխզացի Փիլիպպոսին, որն իր բարքով աւե-
23 լի ժամր էր, քան նա, ով իրեն նշանակել էր այնպեղ, իսկ
Գարգարիզում՝ Անդրոնիկոսին: Բացի այդ, սրանց վրայ նշա-
նակեց Մենելաուսին, որը նրանցից աւելի չար լինելով՝ դար ու
24 դարաստան էր տեսնում քաղաքացիների հետ: Բայց քանի որ
Մենելաուսը քիչ էր խղճում հրեաներին, Մաշուէ Ապոլոնիոսին
ուղարկեց քսան հազար զինուորներով, չհաշուած նախկին հա-
զար զինուորները, որպէսզի բոլոր չափահաս մարդկանց կո-
25 տորի, կանանց ու մանուկներին վաճառի: Ինքը եկաւ Երուսա-
ղէմ, նախ կեղծ խաղաղութեամբ, ապա դաւով մտաւ եւ այնպեղ
մնաց մինչեւ սուրբ շաբաթ օրը: Երբ տեսաւ, որ հրեաները շա-
բաթ օրը գործ չեն անում, հրաման տուեց իր զինուորներին զի-

նուել: Ովքեր նայելու էին եկել այդ փեսարանը, սրով սպանեց 26
 նրանց: Սպառազինուած զինուորները երթեւեկում էին ողջ քա-
 դաքում այսպեղ-այնպեղ եւ բոլորին դիաթաւալ գետին փռում:
 Յուդա Մակաբայեցին փասը հոգով միասին փախուսարի դի- 27
 մելով՝ գնաց անապար, լեռներում գազանների նման կեանք
 վարեց: Նոյն ձեով իր հետ եղած զինուորները խոտաբոյսեր
 ուրելով էին անցկացնում իրենց ժամանակը, որպէսզի հեռու
 մնան պղծութիւններից:

Կարճ ժամանակ անց թագաւորն ուղարկեց Աթենքիոս ծե- 6
 րունուն, որ սա սփիպի հրեաներին հրաժարուել իրենց հայ-
 րերի օրէնքներից, այլեւս չենթարկուել Ասպծու օրէնքներին,
 պղծել Երուսաղէմի քաճարը եւ այնուհետքեւ այն անուանել 2
 ողոմպիացիների Ռոմիզդ ասպծու անունով, իսկ Գարգարիզում
 գրնուող քաճարը՝ հիւրընկալ Ռոմիզդ ասպծու՝ Վանապուրի
 անունով, որովհետքեւ այնպեղ բնակութիւն հասարաքած հե-
 թանոսները այդ էին պահանջում: Նրանք սասարիկ նեղու- 3
 թիւններ պարճառեցին: Սուրբ քաճարը լցուեց հեթանոսա- 4
 կան բարքերի պղծութիւններով, քղամարդիկ ու կանայք մի-
 մեանց խառնակուելով սրբարանի գաւիթը արաքաւորեցին, ինչ
 անթոյլարելի իրեր կային, համարճակօրէն ներս էին քանում:
 Զոհասեղանն ամբողջութեամբ լցին օրէնքով չթոյլարրուած 5
 ու մերժուած իրերով: Ո՛չ շաքաթ օրերն էին կարողանում պա- 6
 հել, ո՛չ հայրերի քարեկան քօները նշել, ո՛չ իսկ համարճակ-
 ւում էին իրենք իրենց հրեայ անուանել: Թագաւորի ծննդե- 7
 ան օրը, իւրաքանչիւր ամսուայ այդ օրը սփիպում էին զոհեր
 մաքուցել: Երբ հասնում էր պղղաբերութեան պաշքամունքի
 քօնը, սփիպում էին նրանց թաւ ոսրերից հիւսուած պսակնե-
 րով պարել Բաքոսի կուռքի մօք: Պղղոմէացիների դղղմամբ 8
 հրաման ուղարկուեց բոլոր մօքակայ քղղաքները, որ հեթա-
 նոսութիւն ընդունեն եւ հրեաներին սփիպեն զոհեր մաքուցել
 կուռքերի համար: Ովքեր յանձն չառնէին զոհեր մաքուցել, 9
 պէքք է սրաքուէին: Պէքք էր քեսնել, թէ ինչպէս էին քա-
 ռապում խեղճերը: Երկու կնոջ գրաւոր ամբասարանել էին, թէ 10
 սրանք թլփաքել են իրենց որդիներին: Շքապ բերեցին երե-
 խաներին, կախեցին իրենց մայրերի սքիւնքներից, հրապա-
 րակներում նրանց խայքառակելով ման աճեցին, իսկ յեքոյ
 պարիսպներից ներքեւ գղորեցին: Մարդկանց մի մասը գաղք- 11

նի փախաւ մօտակայ քարանձաւները, որ շաբաթ օրերն այն-
պէղ անցկացնի, բայց երբ բռնեցին սրանց, կենդանի-կենդանի
այրելով սպանեցին, որովհետեւ սրանք երկիւղածութիւն ունէին
12 հանգստեան օրուայ ու սրբութեան օրէնքների նկատմամբ: Ես
խնդրում եմ այս գիրքն ընթերցողներին, որ մեր ազգի նկատ-
մամբ խղճահարութիւն չունենան, որովհետեւ այդ աղէտները ոչ
թէ բնաջնջել են մեր ցեղը, այլ խրապ են եղել մեր ազգի հա-
13 մար: Արդարեւ, Տէրը ոչ միայն անօրէններին երկար ժամանակ
յաջողութիւն չի պարգևում, այլեւ անմիջապէս ցոյց է փալիս իր
14 հրաշքներն ու յայտնի դարձնում իր շնորհները: Բայց Աստու-
ած միւս հեթանոս ազգերի նկատմամբ համբերաբար է լինում.
նա պատժում է նրանց, երբ նրանց մեղքերի չափը լցում, եւ
15 նրանք հասնում են իրենց անխուսափելի դատաստանին: Ինչ
վերաբերում է մեզ, ապա նա այդպիսի դատաստան չի անում
16 մեզ հետ, այլ սքեւ-սքեւ է խրապում եւ արագ-արագ էլ նե-
17 րում է: Այս բանն ասում ենք ձեզ, որպէսզի յիշէք այս խօս-
18 քերը: Արդ, դառնանք մեր պարմելիք նիւթին: Կար Եղիա-
զար անունով ծերացած, գեղեցիկ դէմքով մի մարդ, որը օ-
րէնսգէտների խմբի մէջ առաջիններից մէկն էր: Նրա բերանին
19 գելոց դնելով ստիպեցին խոզի միս ուտել: Նա որոշեց յա-
մառել, սրտապնդուել, գերադասեց քաջի անունով մահ ընդու-
նել, քան ապրել խղճի խայթով ու պախարակուել ընկերներից:
Նա նախընտրեց ինքնակամ փանջանքի մարմուտել, համար-
20 ձակուեց թքել, անարգել նրանց պաշտամունքները, ինչպէս
վայել է կեանքի հաճոյքներից բացայայտ կերպով հրաժարու-
21 ած մարդուն: Նրանք, ովքեր իրենց ցկարամրութեան պատ-
ճառով եկել էին ծիսական գոհեր մատուցելու եւ ծանօթ էին
այդ ծեր մարդուն, մի կողմ փարան նրան ու աշխատում էին
վայելքների հրապոյրներով յետ կանգնեցնել նրան իր հաս-
տատար որոշումից: «Ենթարկուիր, - ասում էին, - թագաւորի
22 հրամանին, քեզ ուրիշ միս կը փանք, որպէսզի կասկածները
23 փարապես եւ մահուանից ազատուես»: Նա, ինչպէս վայել
էր ծերունական իր հասակի վեհութեանն ու իմաստութեանը,
իր փարիքին, պարկառելի արտաքինին, փառահեղ սպիտակ
մազերին, մանկուց սրացած կրթութեանը, մանաւանդ առա-
ւել եւս ինչպէս վայել էր աստուածադիր սուրբ օրէնքներին հա-
ւաւարարիմ մարդուն, ոգեշնչուած, քեղը քեղին եւ անմիջապէս

պատրասխան փախու՛մ ասաց. «Ո՛չ արժան է, ո՛չ էլ պատշաճ, 24
որ այս փարիքի հասած մարդը կեղծաւորութիւն անելով մընի
սուրբ դատաստան: Կարող են շար երիտասարդներ խէթ նա-
յել ինձ վրայ, մտքում կասկածել ու ասել. «Եղիագարը իննսուն
փարեկան հասակում, հասնելով մահուան դուռը. դաւանափոխ
եղաւ»: Նրանք իմ պատճառով կեղծաւորութեամբ կը գայթա- 25
կղուեն: Ես խղճի խայթ կ'ունենամ եւ աշխարհում վար ծե-
րունու անուն կը թողնեմ: Արդ, եթէ ինձ նոյնքան կեանք 26
շնորհեն, եւ ես այլեւս մարդկանց ձեռքը չընկնեմ, ապա թե՛
կենդանութեանս օրօք եւ թե՛ իմ կենդանութիւնից յետոյ ես չեմ
կարող խուսափել մշտնջենաւոր Աստուծո ձեռքից: Դրա հա- 27
մար էլ քաջութեամբ կը հեռանամ այս աշխարհից, որպէսզի
արժանի լինեմ իմ ծերութեանը, երիտասարդներին բարութե- 28
ան ու առաքինութեան օրինակ թողնեմ, որպէսզի նրանք յօժար
կամքով ու քաջութեամբ, կեանքի գնով կարողանան պաշտ-
պանել սուրբ օրէնքները»: Երբ այս խօսքերն ասաց վերջաց-
րեց, ինքնակամ ու սրտանց գնաց փանջանք ու մահ ընդունելու:
Նրանք, ովքեր նրա շուրջը գտնուելով՝ կարեկցում էին նրան, 29
սկսեցին նրա մխիթարանքի խօսքերը թշնամաբար ընդունել,
նրա իմաստուն խորհուրդները մոլորութիւն համարել, աշխա-
րում էին արագացնել նրա փանջանքները: Երբ կրտսերներ 30
կրելով նա մօտ էր իր վախճանին, հեծեծելով բաց արեց իր բե-
րանը, սկսեց խօսել Տիրոջ՝ սուրբ խորհուրդներն իմացողի հետ,
ու ասաց. «Քեզ յայրնի է, որ իմ ձեռքին էր այս փաժանելի
մահուանից ազատուելու կարողութիւնը: Մարմնով այս խիստ
փանջանքներն ընդունելով համբերում եմ, բայց հոգով դրանք
հաճելի քաղցրութեամբ եմ ընդունում քո՝ Տիրոջ հանդէպ ունե-
ցած երկիւղի պատճառով»: Ազնիւ մաքառման այսպիսի օրի- 31
նակ փախու՛մ նա հեռացաւ այս աշխարհից:

Մի անգամ բռնեցին եօթը եղբայրների իրենց մօր հետ եւ 7
թագաւորի արեան բերեցին: Ծեծելով ու խոշտանգելով՝ սրի-
պում էին նրանց խոզի միս ուրել: Նրանցից մէկը համար- 2
ձակ առաջ եկաւ, սկսեց խօսել ու ասաց. «Ի՞նչ էք ուզում ա-
նել մեզ, ի՞նչ էք ուզում իմանալ մեզնից, մենք պատրաստ ենք
մեռնել, բայց ոչ երբեք մեր հայրերի օրէնքներից հրաժարու-
ել»: Թագաւորը լցուեց գայլոյթով. նա հրամայեց փապակներ, 3
կաթսաներ ու անիւներ փաքացնել, փանջանքի զանազան գոր-

ծիրներ պատրաստել: Երբ դրանք տեղնուտեղը տաքացրին,
4 նա հրամայեց խօսողին առաջ բերել: Նախ կտրեցին լեզուն,
գլխի կաշին շուռ տուեցին դեմքին, յետոյ իր մօր ու եղբայր-
5 ների առաջ ուրբերն ու ձեռքերը ծայրատեցին: Երբ խօսե-
լու եւ գործելու անկարող դարձրին նրան, հրամայեց ողջ-ողջ
նստեցնել տաքացրած տապակի վրայ: Երբ ճենճերի թանձր
ծուխը տապակից սկսեց ելնել ու բարձրանալ, եղբայրներն ի-
րենց մօրն ու միմեանց սկսեցին մխիթարել ու ասել. «Քա-
6 ջութեամբ մեռնենք եւ անուն ու հոգի ժառանգենք: Տէր Աս-
տուած տեսնում է, թէ ինչպէս ենք չարչարում մեր այս պայ-
քարում, Նա իր գթասրտութիւնը ցոյց կը տայ իր ծառաների
նկատմամբ, ինչպէս իր օրհնութեան մէջ յայտնապէս ասել է
Մովսէսը. «Նա կարեկից կը լինի իր ծառաների նկատմամբ»:
7 Երբ եղբայրներից առաջինն այս կերպ հրաժեշտ տուեց աշ-
խարհին, երկրորդին բերեցին փանջանքի վայրը: Գլխի կաշին
մազերով հանդերձ շուռ տուեցին դեմքին ու հարցրին. «Խոզի
8 միս կ'ուտեն, թէ՛ ամբողջ մարմինդ մաս-մաս կտրտենք»: Նա
իրենց մայրենի լեզուով պատասխան տուեց ու ասաց. «Ո՛հ»:
Դրա համար սա նոյնպէս նոյն փանջանքներին ենթարկուելով՝
9 վախճանուեց: Շունը փչելուց առաջ նա սկսեց խօսել ու աս-
աց թագաւորին. «Այ՛ դու գոռոզ, ինքնահաւան ու ամբարշա-
ւան, դու կարծում ես, թէ մեզ զրկում ես այս աշխարհի կե-
անքից: Թէպէտ մենք մեռնում ենք օրէնքի համար, բայց Նա,
որ աշխարհի թագաւորն է, յաւիտենական կեանքում երկրորդ
10 ծննդեան ժամանակ մեզ նորից կը պարգեւի: » Սրանից յե-
տոյ երրորդին բերեցին: Ուզում էին լեզուն բռնել, բայց նա
ինքն անմիջապէս հանեց այն, քաջաբար մեկնեց նաեւ ձեռ-
11 քերը, այնպէս որ թագաւորն ինքն իսկ զարմացաւ պատա-
նու մտքի ուշիմութեան ու սրտի քաջութեան վրայ, որովհետեւ
12 տեսաւ, որ նա արհամարհում է ցաւերը: Երբ սա մահացաւ,
չորրորդին էլ բերելով նոյն տեղը՝ նոյն փանջանքներին մատ-
13 նեցին: Նախքան հոգին աւանդելը նա այսպէս խօսեց. «Լաւ
է, որ հեռանում ենք մարդկանցից, որովհետեւ մենք հաւատում
ենք մեռելների յարութեանը՝ երկրորդ ծննդեանը: Դու թէւեւ կեն-
14 դանի ես մնում, բայց յարութեան չես արժանանայ»: Սրանից
յետոյ հինգերորդին բերեցին փանջելու: Սա աչքերը վեր բար-
ձրացրեց, նայեց թագաւորին, սկսեց խօսել նրա հետ ու ասաց.

«Դու, որ իշխանութիւն ունես մարդկանց վրայ, ո՛վ մահկանա- 15
ցու, եւ անում ես այն, ինչ կամենում ես, բայց չկարծես, թէ
ինչ-ինչ չարագործութիւններով մեր ազգը կը վերացնես, կամ
չկարծես, թէ Աստուած կը լքի մեզ: Դու շարունակի՛ր ապրել 16
եւ կը տեսնես այն մեծամեծ հրաշքները, թէ ինչպիսի չարաղէտ
պատուհասներով Տէրը պատժելու է քեզ ու քո ազգապոռհը»: Սրանից
յետոյ բերեցին վեցերորդին: Երբ մեռնելու մօտ էր, նա 17
ասաց. «Դու իզուր ես մոլորուել: Այս փորձանքները մեր գլխին
են գալիս մեր մեղքերի համար, որովհետեւ մենք Աստծու ա-
ռաջ ապշելու աստիճան մեղքեր ենք գործել: Դու, սակայն, 18
երբեք չակնկալես, թէ աստուածամարտ լինելով՝ ողջ եւ առողջ
ու անվնաս կը մնաս»: Առաւել եւս բարի յիշատակի էր արժանի 19
սքանչելի մայրը: Նա Աստծու յոյսին ապաւինելով՝ այսպիսի եօ-
թը որդի էր կորցնում մէկ օրում, նոյն ժամին: Քաջալերուելով 20
նրանցից իւրաքանչիւրով՝ ինքն էլ նրանց էր քաջալերում, միսի-
թարում իրենց մայրենի լեզուով: Կին լինելով, բայց հանդէս
բերելով տղամարդուն վայել սիրտ ու միտք, նա քաջաբար ա- 21
ռաջ եկաւ ու ասաց. «Ես չգիտեմ, թէ դուք ինչպէս էք յայրնու-
ել իմ արգանդում: Ե՛ն չէ, որ ձեզ կեանք ու հոգի եմ պարգե-
ւել եւ ոչ էլ կերպարանք տուել ձեզանից իւրաքանչիւրին, ոչ էլ
ձեզ սնել, հասցրել եմ այս հասակին: Սրանից յետոյ ես ո-
չինչ իմը չեմ համարում, այլ նրան, ով աշխարհի Արարիչն 22
է, ով սրեղծել է մարդկային ծնունդները, ով իր ողորմածու-
թեամբ ու իր գալստեամբ ձեր կեանքն ու հոգին ձեզ պիտի
վերադարձնի»: Անտիոքոսը թէեւ նախապիւնքի այս խօսքերի 23
համար իրեն արհամարհուած զգաց, բայց որովհետեւ դեռեւս
իր ձեռքին էր եղբայրներից կրտսերի կեանքը, սկսեց ոչ միայն
միսիթարական խօսքեր ասել, այլեւ իրօք երդում էր, թէ նրան
հարստութիւն կը պարգեւի, աւագութեան կը հասցնի, երանե-
լի կը դարձնի երկրում, միայն թէ հրաժարուի իր նախնիների 24
օրէնքից: Նրան իշխանութիւն կը տայ եւ թագաւորների բարե-
կամ կը դարձնի: Երբ թագաւորը տեսաւ, որ պապանին երբեք 25
չի հնազանդում իր խօսքերին, կանչեց մօրը եւ խնդրեց նրան,
որ նա պապանուն խորհուրդ տայ, որ սա փրկուի: Երբ շապ 26
ստիպեց, մայրը յանձն առաւ խօսել որդու հետ: Թեքուեց նրա
կողմը, սկսեց ծաղրել գոռոզ ու ամբարտաւան թագաւորին ու
ասել. «Գթա՛ ինձ, որդեա՛կ իմ, յիշի՛ր, որ քեզ ինն ամիս կրել

եմ իմ արգանդում, երեք տարի գրկել, կրծքովս կերակրել եմ
27 քեզ եւ հասցրել այս հասակին: Արդ, աղաչում եմ քեզ, որդե-
անկ, նայիր երկնքին ու երկրին, այդպեղ ապրող արարածնե-
րին: Յիշիր, որ Աստուած նրանց ստեղծել է ոչնչից: Այդպես էլ
28 նա մարդկային ցեղն է ստեղծել: Մի՛ զարհուրիր այս դաժան
դահճից, այլ արժանի՛ եղիր եղբայրներիդ, գերադասիր մահը,
քան թե աշխարհի կեանքը, որպէսզի մեծ Աստծու ողորմածու-
29 թեամբ քո այն եղբայրների հետ ընդունեմ քեզ»: Քանի դեռ
մայրն այս խրատներն էր փալիս հաստատ մտքով, պատանին
սկսեց խօսել ու ասաց. «Ո՞նց էք սպասում, ինչո՞ւ էք ուշացնում:
Թագաւորի հրամանին չեմ ենթարկուելու, այլ հնազանդում եմ
30 Մովսէսի միջոցով մեր հայրերին տրուած օրէնքներին: Իսկ
դու, որ ամէն փեսակ չարիքներ ես յօրինում եղբայեցիների հա-
31 մար, չես փրկուի Աստծու ձեռքից, որովհետեւ եթէ մեր կենդա-
նի Տէրը մեզ խրատելու համար է պատուհասի ենթարկում, մի
32 փոքր բարկանում մեզ վրայ, ապա նորից ողորմածութիւն է
33 հանդէս բերում իր ծառաների նկատմամբ: Իսկ դու, անօրէն,
սպասամբ, պիղծ, վախկո՛ւր, քո սնոքի յոյսերով ի գուր ես գո-
34 ռոզանում Նրա ծառաների վրայ: Դու չես փրկուի ամենագէտ,
35 ամենագօր Աստծու դատաստանից: Այժմ մեր եղբայրները,
յանուն յաւիտենական կեանքի, Աստծու կրակարանի ուխտի
36 համար մի քիչ ցաւերին դիմանալով՝ մահ ընդունեցին: Ես էլ,
իմ եղբայրներին հաւասար, պատրաստ եմ իմ շունչն ու մար-
մինը հայրերի օրէնքի համար զոհել: Յուսով դիմում եմ Աստ-
ծուն, որ մեր ամբողջ ազգին քաւութիւն պարգեւի, իսկ քեզ,
մեծամեծ փանջանքների ենթարկելով, խոստովանել փայ, որ
37 միայն ինքն է Աստուած, եւ ուրիշ մէկը չկայ: Իմ ու իմ եղ-
բայրների նկատմամբ ցուցաբերած քո բոլոր բարկութիւնները
38 կ'անցնեն ու կը մոռացուեն»: Եօթը պատանիների այսպիսի
քաջասրտութիւնից թագաւորը թեւաթափ եղաւ, դրա համար էլ
39 կրտսերին աւելի խիստ փանջանքների ենթարկեցին: Մակայն
նա էլ, իր հաւատարմութեամբ ու անմեղութեամբ Տիրոջն ապա-
40 լինելով, հեռացաւ այս աշխարհից: Որդիներից յետոյ երանե-
41 լի մայրն էլ նոյն ձեւով նահապակուեց: Թէ ինչ կրտսերների
ենթարկեցին այս զոհերին, ինչ սաստիկ փանջանքների մար-
նեցին նրանց, բաւարարուենք այսքանով:

8 Յուդա Մակաբայեցին եւ նրանք, որ նրա հետ էին, գաղ-

փազողի մարնում էին այսպեղ ու այնպեղ՝ գիւղեր, քաղաք-
 ներ ու ագարակներ, եւ իրենց շուրջն էին հաւաքում իրենց
 ցեղակիցներին: Նրանք ներգրաւում էին այն հրեաներին, ո-
 րոնք հաւաքարիմ էին մնացել իրենց ուխտին: Սրանք հա-
 ւաքուեցին, շաքացան, բանակ կազմեցին: Դրանց թիւը հա-
 սաւ մօտ վեց հազար մարդու: Նրանք խնդրում էին Տիրոջը, ²
 որ օգնի, բարի աչքով նայի հեթանոսներից ուրնակոխ ար-
 ուած իր ժողովրդին, խնայի ամբարիշտների ձեռքով պղծու-
 ած քաճարը, կարեկցի ապականուած, փակնուվրայ եղած ³
 քաղաքին, ականջ դնի թափած արեան կանչին, յիշի իզուր ⁴
 նահապակուած անմեղ մարդկանց, միտքը բերի իր սուրբ անու-
 նը հայիոյողներին: Երբ Մակաբայեցին հաւաքեց մարդկանց ⁵
 ու զօրք կազմեց, հեթանոսները նրան չդիմադրեցին, որով-
 հեքեւ մեծ Աստծու զայրոյթը ողորմածութեան էր վերածուել:
 Նա յարձակուեց գիւղերի ու քաղաքների վրայ, հրդեհի մափ- ⁶
 նեց թշնամիների փարբեր վայրերի բերդերը, նուաճելով վերա-
 դարձրեց թշնամիների գրաւած քաղաքները, թշնամիներին մեծա-
 մեծ հարուածներ հասցրեց, մանաւանդ որ գիշերը դարձրել էր ⁷
 իրեն օգնական ու աջակից: Նրա քաջագործութիւնների համ-
 բաւը փարածուեց ամէն կողմ: Երբ Փիլիպպոսը քեսաւ, որ այդ ⁸
 մարդու գործերը գնալով յաջողոււմ են, արքունի հրովարտակ-
 ներով պարգասաւորներ ուղարկեց Սպորին Ասորիքի ու Տաճ-
 կաստանի սպարապետ Պրոդոմէոսի մօտ, որ սա օգնական զօրք ⁹
 ուղարկի իրեն: Նրովարտակներն ստանալուց անմիջապէս յե-
 փոյ նա Պափրոկլէսի որդի Նիկանորին՝ իր աւագների մէջ ա-
 ռաջին սիրելի մարդուն յանձնեց ոչ պակաս քան քառասուն հա-
 զար մարդ, որ առհասարակ բնաջնջի, երկրի վրայից վերացնի ¹⁰
 հրեայ ազգը: Նրան օգնական քուեց Գորգիաս սպարապետին,
 որը մի քաջ, պարերազմական գործերին քեղեակ, ամէն ին-
 չին հմուտ մարդ էր: Նիկանորը յանձն առաւ հռոմէացիներին ¹¹
 վճարուող նախկին հարկը՝ հարիւր քանքարը լրացնել հրեայ
 գերիների վաճառքից: Ծովեզերքում բնակուող վաճառական- ¹¹
 ներին հրամայեց գալ Նրէաստան մարդիկ գնելու եւ խոստացաւ
 մի քանքարի դիմաց նրանց քալ իննսուն մարդ: Նա չգիտէր,
 թէ երկնքից նայող Ամենակալը ինչ դատաստան է պարտա-
 քել իր համար: Յուդան ունէր մարդիկ, որոնք գուշակել էին ¹²
 Նիկանորի արշաւանքը: Եղան մարդիկ, որոնք վախից այս ու ¹³

14 այն կողմ փախան եւ ինչ որ ունէին, վաճառեցին ու սկսեցին
աղօթել Ամենակալ Տիրոջը, որ իրենց փրկի անօրէն, անարժան
Նիկանորի ձեռքից, որը մարդկանց չպետած՝ արդէն իսկ սահ-
15 մանել էր նրանց վաճառքի գինը: Արդ, Աստուած եթէ ոչ իրենց
համար, ապա իրենց հայրերի ուխտի ու կրակարանների, իր
փառաւոր ու սուրբ անուան համար կարող էր նրանից փրկել ի-
16 րենց: Մակաբայեցին իր մօտ գտնուող մարդկանցից մօտ վեց
հազարանոց զօրք հաւաքեց, քաջալերեց նրանց, որ չվախենան
Նիկանորի զօրքի բազմութիւնից, իզուր չյուսալքուն հեթա-
նոսների բանակի այդպիսի մեծ կուրակումից, այլ կանգնեն
17 ու մարտնչեն քաջութեամբ, վրէժխնդիր լինեն սուրբ վայրե-
րում կապարուած անարգութիւնների, գերուած քաղաքի կրած
չարչարանքների, նախնիների սուրբ օրէնքների ոտնահարման
18 համար: «Նրանք, - ասում էր նա, - յոյս են դրել իրենց զենքի եւ
իրենց հզօրութեան վրայ, իսկ մենք՝ Ամենակալ Աստծու վրայ,
որը մեզ ու ողջ աշխարհը ընկճել ցանկացող այդ մարդկանց
19 կարող է իր մի շնչով կոտորել»: Նա սկսեց մէկ առ մէկ յիշեցնել
նախնիների քաջագործութիւնները, Տիրոջ ցոյց տուած ամէն մի
օգնութիւն. «Յիշեցէ՛ք Սենեքերիմի եւ հարիւր ութսուն հազար
20 մարդկանց միանգամից կոտորուելը, յիշեցէ՛ք գաղափացիների
դէմ հռոմէացիների պայքերազմը, ուր հարիւր քսան հազար
յարձակուող մարդկանց դէմ ելան վեց հազար զինուորներ եւ
Բարձրեալի օգնութեամբ հարիւր քսան հազար զինուորներին
21 մի ժամում կոտորեցին»: Այսպիսի միսիթարական, քաջալերիչ
խօսքերով կռուի էր պայքարաստում նա նրանց, որ, յանուն ի-
րենց օրէնքների ու իրենց աշխարհի, քաջաբար մարտնչեն,
22 հերոսաբար մեռնեն: Նա զօրքը բաժանեց երեք գնդի. եր-
կու գնդերի զօրավար նշանակեց իր երկու եղբայրներին՝ Շմա-
23 տին ու Յովսէփին: Զօրքերին քաջալերելու, սրտապնդելու
համար կանչեց Եգրասին, նրանց առաջ կարդալ տուեց սուրբ
գիրքը, ամէն մի գնդին Տիրոջ անունով զինանշաններ բաշ-
խեց, ինքն անցաւ առաջամարտիկ գնդի գլուխը եւ արշաւելով
24 յարձակուեց Նիկանորի վրայ: Ամենակալն օգնութեան հա-
սաւ նրան. յարձակուեցին, հարուածեցին թշնամու զօրքին եւ
առաջին իսկ յարձակման ժամանակ աւելի քան ինը հազար
սպառազէն մարդ սպանեցին, կոտորեցին նրանց զօրքերը, շա-
ւորին խոցոյցեցին, խեղանդամ ու վիրաւոր դարձրին եւ գե-

րեցին: Սարկավաճառների ունեցուածքն ու գանձերը խլե- 25
ցին, Նիկանորի կենդանի մնացած զինուորներին մինչեւ օրը
մթնելը հալածելով փախուստի մատնեցին: Երբ օրը փարա- 26
ժամել էր, այդպէս շարաւ վերադարձան ու նորից, թէւ կարճ
ժամանակով, հալածեցին նրանց, որովհետեւ յաջորդ օրը շա-
բաթ էր: Նասնելով ճակատամարտի վայրը՝ նրանք հաւաքեցին 27
ընկածների զէնքերը, հանեցին սպանուածների հագուստները
եւ պարտասպանեցին քօնելու շաբաթ օրը: Օրհնեցին, գովե-
ցին, փառաբանեցին Տիրոջը, որովհետեւ այդ օրը նա իրենց
փրկել էր նրանցից: Այդ օրը ողորմութիւն արեցին եւ յաղթու-
թեան քօն կարարեցին: Շաբաթ օրից յետոյ սպացուած ա- 28
ւարից մաս հանեցին կարիքաւորներին, այրիներին ու որբե-
րին, եւ ապա իրենք էլ սպացան իրենց բաժինն այդ աւարից:
Երբ այս բանն արեցին, բոլորը ծնկի եկած աղօթեցին ողորմած 29
Աստուծոյ, աղաչեցին, որ մինչեւ վերջ հաշար լինի իր ծառաների
հետ: Դրանից յետոյ նրանց վրայ յարձակուեցին Տիմոթէոսն ու 30
Բաքիդէսը: Մակաբայեցու զօրքերը հեփապնդեցին, նեղեցին,
նրանցից սպանեցին աւելի քան քսան հազար հոգու: Բազմա-
թիւ բերդեր ու բարձունքներ գրաւեցին քաջութեամբ, բռնա-
գրաւեցին նրանց բազմաթիւ գանձերը, ինչքն ու ունեցուած- 31
քը: Աւարից բաժին հանեցին նաեւ աղքատներին, որբերին ու
ծերերին: Նանեցին սպանուածների զէնքերը, թողեցին յար- 32
մար քրտնաբերում եւ իրենց աւարով եկան Երուսաղէմ՝ ազգերի
նահապետի մօտ: Այդպէս նրանք սպանեցին Տիմոթէոսին, որ 33
բազում չարիքներ էր հասցրել հրեայ ազգին: Նրանք հաւաքե-
ցին գաւառներից եկած մարդկանց, ուրախութեան օր արեցին,
յաղթանակի յուշակոթող կանգնեցրին: Բերեցին փախստական 34
Կալիսթենէսին ու նրա հետ եղողներին, որոնք քաճարի դռներն
էին հրդեհել, ու ողջ-ողջ այրեցին, իսկ ոճրագործ Նիկանո-
րը, որ հազար վաճառական էր բերել հրեաներ գնելու համար, 35
Տիրոջ հրամանով մեծ քառապանքների մէջ ընկած, փառքի
հանդերձներից զրկուած, նուաստանալով մութացկան դարձած,
իր զօրքը կորցնելու համար մեծ սգի մատնուած, փախստական 36
դարձած՝ անփութացիների քաղաքն ընկաւ: Նա, որ խոստա-
նում էր, թէ Երուսաղէմը գերելով կը լրացնի հռոմէացիներին
վճարուող հարկը, ինքն իր բերանով պարմում էր, թէ Աստուած
յայտնապէս օգնում է նրանց, եւ դրա համար էլ նրանք պարե-

րազմից դուրս են գալիս ողջանդամ, առանց վերք սրանալու, որովհետեւ նրանք հաւարարմութեամբ են պահպանում Նրա սահմանած օրէնքները:

- 9 Այդ ժամանակներում այնպէս պարահեց, որ Անրիոքոսը խիստ գլխիկոր վերադարձաւ Պարսկաստանի կողմերից, որովհետեւ նա գնացել էր նրանց գլխաւոր քաղաքը՝ մրաժելով փիրանալ գանձերին, իսկ եթէ հնարաւոր լինէր, նաեւ աւերել քաղաքը: Երբ դա զգացին քաղաքի զօրքերը, բոլորը վերցրին իրենց զենքերը եւ նրան, որ մեծ խստութեամբ յարձակուել էր, խայրառակ կերպով, կորագլուխ յետ շարքեցին: Անրիոքոսը ամօթահար հեռացաւ Պարսկաստանի կողմերից, եկաւ հասաւ Եկբարանի կողմերը: Նրան տեղեակ պահեցին իր զօրքի հետ պարահաճ դէպքերի մասին: Յիշելով իրեն փախուստի մարմնած Երուսաղէմ քաղաքի բնակիչների սրահակութիւնը
- 4 եւ զայրանալով երկու կողմերի՝ իր զօրավարների ու երուսաղէմացիների վրայ, նա որոշեց իր զայրոյթը թափել երուսաղէմացիների վրայ: Դրա համար հրամայեց կառապանին անընդհար քշել կառքը՝ ճանապարհը շուր անցնելու համար: Նա չէր մտածում, որ երկինքը բարեհաճ չէր իր հանդէպ, իսկ ինքը մեծամարաբար փքում էր եւ ասում. «Նրեաների Երուսաղէմը անբնակ պիտի դարձնեն»:
- 5 Ամենակալ Բարձրեալը՝ Իսրայէլի Տէր Աստուածը, սակայն, նրան պարտուհասեց աներեւոյթ հարուածներով. հազիւ էր նա ասել այս խօսքերը, որ անասելի սուր ցաւերով բռնուեցին նրա ոսկորները, փանջող խիթեր սկսուեցին որովայնում: Նա շար արժանի էր դրան, քանի որ բազմաթիւ ու նորանոր ինչպիսի փանջանքներ, որ նա պարճառում էր ուրիշների մարմիններին, նոյնպիսի սաստիկ
- 7 ցաւեր պատեցին իրեն: Այդուհանդերձ նա իր գոռոզութիւնից չէր հրաժարում, այլ եբրայեցիների վրայ աւելի մեծ ամբարփաւանութեամբ ու բարկութեամբ էր բռնկում: Նա ստիպեց աւելի արագ քշել կառքը եւ սրընթաց այդ վագրի ժամանակ էլ ընկաւ կառքից: Մոսկալի փանջանքներ պատեցին նրան, որովհետեւ նրա բոլոր ոսկորները ջարդուել էին: Նա, որ ուզում էր ամբարփաւանութեամբ սաստել ծովի ալիքները, լերան զագաթները շուտ փալ ներքեւ, ստորոտները բարձրացնել վերեւ, ինքն էր գետին փապալուած, իրեն էին շալակած ման ածում: Աստուծո զօրութեան բացայայտ ցուցադրումն էր դա:

Այդ անօրէնի աչքերից վխարալով որդեր էին բխում ու թափում 9
դուրս: Իր կենդանութեան օրով մարմնի անդամները հիւան-
դութեան ցաւերից բաժանուեցին իրարից, մարմնի նեխահոտից
ամբողջ բանակն սկսեց նեղուել: Նա, որ առաջ գոռոզամարու- 10
թեամբ ուզում էր երկնքի աստղերը հաւաքել, իր նեխահոտի
պարծառով բոլորից մեկուսացել էր, եւ ոչ ոք չէր կարողա-
նում նրան այս ու այն կողմ շրջել: Այդ պահից սկսած՝ նա 11
չափաւորեց իր ամբարտաւան խստութիւնը եւ Ասորոյ պար-
ծառած փանջանքների հետեւանքով ներքուստ մեղմացաւ, ու-
րովհետեւ մարմնի ցաւերը գնալով ուժեղանում էին: Ինքն իսկ 12
չէր կարող փանել իր մարմնի նեխահոտը: Նա սկսեց այսպէս
խօսել. «Պէտք է հնազանդ լինել Տէր Ասործուն, մահկանացու
մարմինը չպէտք է բարձրացնել եւ աստուածակերպ համարել»:
Աղաչում էր Նրան, որ սուրբ քաղաքը հիմնայարակ կործանե- 13
լու եւ ամայի դարձնելու սպառնալիքի համար այլեւս չէր գթալու
իրեն. խոստանում էր, որ այն մարդաշար ու ազգար կը դարձ- 14
նի: Եբրայեցիներին, որոնց ինքը սպառնում էր չարժանացնել
ոչ պարանքի, ոչ էլ թաղուելու, կանանց ու երեխաներին գա- 15
զանների կեր դարձնել ու գիշափիչ թռչունների բաժին անել,
այժմ խոստանում էր աթենացիներին հաւասար համաքաղա-
քացիներ հռչակել հրովարտակով: Սուրբ փաճարը, որ առաջ 16
սպառնում էր կողոպտել, այժմ խոստանում էր այն զարդա-
րել գեղեցիկ նուէրներով, նախկինում փաճարի կողոպտուած
զարդերի ու սպասքի փոխարէն բազմապատիկը վերադարձնել,
զոհերի համար անհրաժեշտ պիտոյքները արքունիքից լրաց-
նել, այս ամենից բացի եբրայեցի դառնալ, մարդաբնակ բո- 17
լոր վայրերը շրջել ու Ասորոյ մեծ գօրութեան մասին պարմել:
Երբ փեսաւ, որ ցաւերը ոչ մի կերպ չեն դադարում (որովհե- 18
տեւ Տիրոջից նրա վրայ արդար դաբաստանով պարիժ էր հա-
սել), երբ յոյսը կտրեց, թէ այլեւս չի կարող ազատուել, եբրա-
յեցիներին մեծ խոնարհութեամբ հրովարտակներ գրեց հետե-
ւեալ բովանդակութեամբ. «Քաղցր եբրայեցիներին, ընկերնե- 19
րին, եղբայրներին, համաքաղաքացիներին սրտագին ողջոյն:
Ձեր շնորհիւ Ասործուց մեծ շնորհ եմ սրացել եւ ծանր հիւան- 20, 21
դութիւնից փկարանալու ժամանակ անգամ մեծ գորովանքով
եմ յիշել ձեզ: Ես վերադարձայ Պարսկաստանի կողմերից ու
ծանր հիւանդացայ: Մտքումս լաւ համարեցի հոգ փանել հա-

22 սարակութեան օգրի ու խաղաղութեան մասին: Դեռ յոյս չեմ
կրում, որ կ'ապրեմ, անգամ հաւաքացած եմ, որ կ'ազապու-
23 եմ նաեւ այս ծանր հիւանդութիւնից: Ես յիշում եմ, որ երբ
հայրս երկրի վերին կողմերում էր շրջագայում, նշանակել էր
24 իր փոխանորդին, որպէսզի, եթէ որեւէ դէպք պարահի իրեն
կամ աղէր րեղի ունենայ, իմանան, թէ ով է նկարի առնուած
25 իր գործերը վարելու համար, եւ իրենց չկորցնեն: Բացի այդ,
նկարելով, որ մեր շրջապատում մեր թագաւորութեան հարե-
ւան երկրները նայում են մեզ, ես իմ որդի Անրիոքոսին թա-
գաւոր նշանակեցի իմ փոխարէն: Երբ ես շրջագայում էի երկրի
վերին կողմերը, բազմաթիւ անգամներ ես վստահել եմ ձեզա-
նից շապերին: Ձեզ վստահելով ու ապաւինելով եմ ես գնացել:
Ձեզ գրած այսպիսի հրովարտակի մի պարճէն էլ ուղարկել
26 եմ նրանց: Արդ, աղաչում եմ ձեզ, որ յիշէք առհասարակ իմ
երախտիքն ու կարարած բարեգործութիւնները եւ իւրաքան-
չիւրիդ նկարմամբ իմ փածած սէրը, որպէսզի պահպանէք իմ ու
իմ որդու նկարմամբ ձեր միաբանութիւնն ու հաւաքարմութիւ-
27 նը: Նաստապ համոզուած եմ, որ իմ կարարած բարեգործու-
թիւնները նկարի ունենալով՝ նա աւելի սիրալիր ու մարդասէր
28 կը լինի ձեր նկարմամբ»: Եւ Անրիոքոսը՝ այս արիւնարբուն
ու անօրէն հայիոյիչը այսպէս փանջուելով սատկեց: Այն փան-
ջանքները, որ նա պարճառել էր ուրիշներին, նոյն փանջանք-
29 ները կրելով նա չարաչար մեռաւ օդար լեռներում, իսկ իր
դայեկորդի Փիլիպպոսը, որ վերցրել էր փարել էր նրա մարմինը,
վախեցաւ նրա որդուց եւ փախաւ Պարոմէոսի մօտ, Եգիպտա-
ցիների երկիրը:

10 Մակաբայեցին եւ ովքեր նրա հետ էին, Տիրոջ օգնութե-
ամբ զօրացած՝ գերութիւնից ազապեցին քաղաքն ու փաճա-
2 ըրը, քաղաքի մէջ այլազգիների կառուցած բազիններն ու պաշ-
3 փամուռքի րեղերը քանդեցին, փաճարը մաքրեցին, կրակով
մաքրագործուած քարերով մէկ այլ գոհասեղան շինեցին ու
դրանցից նորից կրակ առնելով՝ երկամեայ ընդմիջումից յետոյ
ողջակիզման գոհեր մաքուցեցին: Ծրագներ վառեցին, խնկեր
4 ծխեցին, սկսեցին հացի մշտական նուէրներ փալ: Երբ դա կա-
տարեցին, երեսի վրայ գետին ընկնելով՝ աղաչում էին Տիրոջը,
որ նոյն չարիքներն այլեւս չկրկնուեն իրենց նկարմամբ, իսկ
եթէ երբեւէ յանցանք գործեն, ինքն իր հեգութեամբ խրափի եւ

ոչ թէ հայիոյող, խուժուժ հեթանոսների ձեռքը մաքնի իրենց: Արդ, այն օրը, երբ քաճարը հեթանոսների ձեռքով պղծուել 5 էր, նոյն օրն էլ նորից նորոգեցին սրբարանը, այն է՝ Քաս-դէ կոչուող ամսի քսանհինգերորդ օրը: Որոշեցին Տաղաւ- 6 րահարաց քօնի նման ութ օր ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ քօն կապարել, յիշելով, որ վերջին ժամանակներս ինչպէս էին կապարել Տաղաւարահարաց քօնը լեռներում, քարանձաւներում եւ ծերպերում՝ երէների նման խոփ ուրելով ու շրջելով: Դրա համար թաւ ծառերից գեղեցիկ ճիւղեր ու արմաւի ու- 7 րեր վերցնելով՝ մաքուցեցին նրան, որ յաջողութիւն էր քուել իրենց՝ սրբագործելու իր սրբավայրը: Եբրայեցի ազգի ըն- 8 դհանուր համաձայնութեամբ հրաման քրուեց, որ այդ օրը դասուի քարեկան քօների շարքը, քօն կապարուի ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ: Այսքանը՝ Երեւելի մականուամբ Ան- 9 քիոքոսի մասին. իսկ ազնուազարմ հօր որդի՝ անօրէն Ան- 10 քիոքոսի վերաբերեալ համառօտակի կը պաքմենք միայն այն, ինչ կապարուեց քաղաքներում: Երբ Անքիոքոսը գահ բար- 11 ձրացաւ, Սքորին Ասորիքի ու Տաճկաստանի կողմերի արքունի կառավարիչ նշանակեց Լիսիասին, որովհետեւ Պարդոմէոսը, որին Բարձրանձն էին կոչում, եբրայեցիների իրա- 12 տունքները հասքաքուն պահեց եւ գործերը խաղաղ հունի մէջ դրեց այն բանից յետոյ, երբ խախտել էին եբրայեցիների հետ կնքուած ուխտը եւ նրանց գրկել իրաւունքներից: Դրա հա- 13 մար նրան Անքիոքոսի մօք ամբաստանել էին իր ընկերները եւ մաքնիչ էին անուանում այն բանի համար, որ նա թողել էր Փիլոմիպորէսի հրամանով իրեն յանձնուած Կիպրացիների երկիրը եւ եկել Անքիոքոսի մօք: Չդիմանալով իր հասցէին ասուած նախաքինքներին, նա թոյն խմեց ու մեռաւ: Այդ վայ- 14 րերի զօրավար Գորգիասը եղումացիներից զօրք էր հաւաքում ու յարձակումներ գործում, յարմար դիրքեր գրաւում: Նրանք 15 դուրս էին գալիս, անհանգստացնում եբրայեցիներին, փախուսքի մաքնում նրանց Երուսաղէմից, գնդեր էին կազմում, մարքի պաքրաստում: Իսկ նրանք, որ մակաբայեցիների հետ 16 էին, աղօթեցին Ասքծուն, նրա օգնութիւնը հայցեցին, որ իրենք նախաշարձակ լինեն եղումայեցիների բերդերի վրայ: Ե- 17 կան, խմբեր կազմեցին, յարձակուեցին, խորքակեցին բերդե-րը, հարուածեցին, կոքորեցին բոլոր նրանց, ովքեր ընկան ի-

18 րենց ձեռքը, սպանեցին նրանց: Ոմանք ազապուեցին, փա-
խան ու եկան ապաստանեցին երկու ամուր բերդերում: Նրանք
իրենց մօտ ունեին մարտական պարասարի ամեն րեսակ մե-
քենաներ՝ պաշարման դիմանալու համար: Նրանք մեքենաները
19 կանգնեցրին պարիսպների մօտ: Մակաբայեցին բերդի վրայ
յարձակուելու համար այնպեղ թողեց Շմաուոնին, Յովսեփին,
Զաքէին ու նրա հետ եղող զինուորներին, որպէսզի պաշարեն
20 բերդերը, իսկ ինքը գնաց: Բերդի շուրջը նստած Շմաուոնի զի-
նուորները բանազնացներ ուղարկեցին, կաշառք վերցրին, բեր-
դերում պաշարուածներից առան եօթանասուն հազար սարեր
արծաթ եւ թոյլ րուեցին, որ նրանք դուրս գան բերդերից ու
21 փախչեն: Երբ կարարուած դէպքերի մասին րեղեակ պահե-
ցին Մակաբայեցուն, նա հաւաքեց բոլոր իշխաններին, դարա-
պարրեց, մեղադրեց, որ արծաթով վաճառել են եղբայրներին
22 եւ ազար արձակել թշնամիներին: Օրէնքը խախտողներին բե-
րեցին, սպանեցին նրանց եւ իրենք արշաւեցին դէպի բերդը:
23 Եկան, շրջապարեցին այդ երկու բերդերը, եւ որովհետեւ յա-
ջողութիւնը նրա կողմն էր, նրանք այդպեղ աւելի քան քսան
24 հազար մարդ կոտորեցին: Տիմոթէոսը, որ առաջ պարարու-
թիւն էր կրել եբրայեցիներից, նորից աշխուժացաւ, նորից զօրք
հաւաքեց օրար երկրներից, ասիացիներից մեծաթիւ այրու-
ծի ժողովեց՝ մրադրուելով գալ, սրի ուժով Նրեասարան երկիրը
25 գրաւել: Մակաբայեցիների հետ եղածները նրանց մօրենալու
պահին պաղարարանքով դիմում էին Ասպծուն, գլուխներին հող
26 էին ցանում, քուրձ հագնում, զոհասեղանի առաջն ընկած՝ թա-
ւալում էին ասորիճանների վրայ, խնդրում էին, որ սրանից յե-
րոյ նա հաշար լինի իրենց հետ, վանի իրենց թշնամիներին, դէմ
կանգնի իրենց հակառակորդներին. աղաչելով աղօթում էին
27 այնպէս, ինչպէս հրահանգում էր օրէնքը: Երբ աղօթելը վեր-
ջացրին, բոլորը զէնք վերցրին, սպառազինուեցին, պարաս-
րուեցին ու քաղաքից բաւական հեռու գնացին: Երբ թշնամու
գնդին մօրեցան, ըստ կարգի դասաւորուեցին, ճակար կազ-
մեցին: Երբ շառագոյն արեգակն սկսեց իր ճառագայթները
28 սփռել երկրի երեսին, երկու կողմերը բախուեցին միմեանց: Օ-
րը բախուողների մի կէսին ուրախութեան բարի նշան էր պար-
րասարում եւ ուրախալի յաղթութիւն պարգեւում, որովհետեւ եր-
կնքի զօրութեան փառքն ու իրենց Տիրոջ օգնականութիւնը լոյ-

սի պէս իջնելով՝ անվրանգ էին պահում նրանց, իսկ միւս կէսին, նրանց բիրտ գոռոզութեան համար, քաղնապ էին պարճառում: Այն պահին, երբ պարերագմի անաչառ, անողորմ ձեռքը իր գործն էր անում, երկնքից երեւացին սպառազէն հինգ հեծեալներ՝ զինուած ոսկէ զէնքերով ու ոսկէ զարդերով: Նրանք իջան թշնամու բանակի մօտ, բայց եկան խառնուեցին երբայեցիների գնդին: Սրանք Յուդա Մակաբայեցուն իրենց մէջն առնելով առաջ գնացին, իրենց աներեւոյթ զէնքերով աւելի մեծ նախճիր գործեցին, քան Յուդան իր զէնքերով, որովհետեւ նրանք սրա վրայ թափուող բոլոր նետերն ու փեղերը վանում էին, եւ բարկութեամբ լցուած, իրենց նետերով թշնամու աչքերն էին կտրացնում: Թշնամու ասիւրեկուած զօրքն սկսեց իրար խառնուել: Այդ օրը թշնամու բանակից սպանուել էր քսան հազար հինգ հարիւր սպառազէն զինուոր, իսկ Տիմոթէոսն ինքը մագապուրծ եղած՝ ամբոխի հետ փախուստի դիմեց: Նա եկաւ ընկաւ Գազարա անունով պարսպապատ քաղաքը, ուր գորավար էր Քերէասը: Մակաբայեցին իր զօրքով եկաւ ու չորս օր պաշարեց բերդը: Ներսում գրնուողները վստահ լինելով քաղաքի ամրութեան վրայ, ծաղրում էին եբրայեցիներին, իրենց չարութիւնից թշնամական, անարգալից խօսքեր էին շարժում նրանց հասցէին: Տիմոթէոսը օրը, երբ պիտի ծագէր շաբաթ օրուայ լոյսը, եբրայական բանակի միջից քսան ընտիր երիտասարդներ Մակաբայեցու հետ զէնքեր վերցնելով՝ քաջաբար, բարկութեամբ յարձակուեցին քաղաքի դարպասներից մէկի վրայ: Ուն պարահեցին դարպասի մօտ, փեղնուրեղը սպանեցին: Յարձակում գործեց նաեւ պարիսպների շուրջը գրնուող ամբողջ զօրքը: Աղմուկ-աղաղակը հասաւ քաղաք: Պարսպապահ զինուորները, որոնք պարսպի վրայ էին, պարսպից դուրս ու ներս, խմբեր կազմած, փեղափարափ անձրեւի պէս վերեւից վայր էին թափում: Բոլոր մակաբայեցիները խուժեցին ներս, բերդի աշտարակն ու քաղաքի բոլոր փայտակերտ շինութիւնները կրակի փութեցին, դարպասներն ու մարտական մեքենաներն այրեցին, աչքի ընկնող ամէն ինչ խորտակեցին, յետոյ քաղաքի մէջ խարոյկ վառեցին ու իրենց հայիտող թշնամիներին դրա վրայ այրեցին, քաղաքի ամբողջ ինքը, գանձերն ու հարստութիւնը կողոպտեցին եւ քաղաքի օրէնքն ու կարգերը վերցրին իրենց ձեռքը: Եկան գրան նաեւ փախած, մի

գրի մէջ թաքնուած Տիմոթէոսին. նրան, նրա եղբայր Քերէասին
38 ու Ապոլոփանէսին նոյն գրի մէջ էլ մորթեցին: Երբ այս բո-
լոր գործերն արեցին վերջացրին, ցնծութեամբ եւ ուրախութե-
ամբ օրհնեցին Տիրոջը, որ արժանի ու փառաւոր յաղթանակ էր
պարգեւել Իսրայէլին:

11 Երբ քիչ ժամանակ անց այդ մասին լսեց արքայի հազա-
րապետ Լիսիասը, խիստ զայրացաւ, վրէժխնդրութեամբ լցու-
2 եց կարարուած դէպքերի համար: Նա զօրք ժողովեց, ութ-
սուն հազար զինուոր հաւաքեց, ութսուն հազարանոց զօրքի
հետ վերցրեց իր ունեցած ամբողջ հեծելազօրը, նրանց իր
հետ առնելով յարձակուեց եբրայեցիների վրայ այն մրադրու-
թեամբ, որ նրանց գլխաւոր քաղաքը վերածի հեթանոսների
3 բնակավայրի, սրբութեան փաճարը միւս մեհեանների նման
դարձնի հարկաւոր, իսկ քահանայապետութեան պաշտօնը ա-
4 մէն փարի լինի վաճառքի ենթակայ: Նա անպետելով Ասսի-
րիոյ զօրութիւնը, հազարաւոր հետեւակ զինուորներ, հեծելա-
զօր եւ փղեր հաւաքելով՝ գոռոզամրութեամբ առաջ էր շարժ-
5 ւում: Երբ Նրէասսարան մտաւ ու մօտեցաւ Երուսաղէմից հինգ
ասպարէզ հեռու գտնուող Բեթսորի բերդին, հազարաւոր զի-
նուորներով շրջապատեց բերդը եւ սկսեց ճնշում գործադրել:
6 Երբ մակաբայեցիներն իմացան իրենց բերդի պաշարման մա-
սին, ժողովրդի հետ ողբալով ու արփասուելով աղաչում էին
Ասսիւրիոյ, որ բարի հրեշտակ առաքի իսրայէլացիներին փրկե-
7 լու համար: Մակաբայեցին նախ ինքը զենք վերցրեց, զօր-
քին հրաման փութեց սպառնազինուել, կազմ ու պատրաստ լի-
նել, նեղութիւն յանձն առնելով՝ օգնութեան հասնել նեղութե-
8 ան մէջ գտնուող եղբայրներին: Այդ ժամանակ նրանք միա-
բան, միահամուռ սպառնազինուելով՝ առաջ գնացին: Երբ նրանք
հասան Երուսաղէմ քաղաքի մերձակայքը, նրանց առաջ ե-
կաւ իջաւ ոսկէ զենքերով սպառնազինուած, սպիտակ ձի հե-
ծած մի մարդ: Նա նիզակ էր ճօճում ու պատրաստւում էր
9 յարձակում գործել: Բոլորը, զօրեպնդուած, օրհնեցին ողոր-
մած Ասսիւրիոյ եւ այդպէս քաջաւերուած ու ոգեւորուած՝ յար-
ձակման անցան: Կարծես գնում էին ոչ թէ մարդկանց վրայ
յարձակուելու, այլ հանդիպել էին սոսկալի զազանների, դէմ էին
առել երկաթէ պարիսպների եւ ուզում էին հարուածել, կոտո-
10 րել, կործանել, թափով անցնել, համարձակ յարձակուել՝ ըն-

դունելով երկնային նիզակակցի ողորմածությունը: Քաջի պէս, 11
առիւծի նման յարձակուեցին թշնամի բանակի վրայ եւ նոյն
փեղում էլ հարուածելով՝ դիաթաւալ արեցին փասնմէկ հա-
զար ընտիր զինուոր, հազար վեց հարիւր հեծեալ եւ ամ- 12
բողջ զօրքը փախուսարի մարնեցին: Նրանցից շաբերը ծանր
վիրաւորուելով՝ րկար ու րկլոր փախան-փրկուեցին: Լիւսիա-
սը գլխիկոր, մազապործ փախաւ: Կարծես ինքը եղած չլինէր 13
այդ ապիկարութեան պարճառը: Նա խօսում էր ինքն իր հետ
եւ մրաժում, որ երբայեցիներն անյաղթելի են, քանի որ հզօր
Աստուած օգնում է նրանց: Լիւսիասը պարգամաւորներ ու- 14
ղարկեց նրանց մօտ, որ նրանց իրաւունքները հաշուի առնելով՝
հաշտութիւն կնքի, յանձն առաւ թագաւորի համաձայնութիւնն 15
ստանալ ու համոզել թագաւորին, որ բարեկամանայ նրանց
հետ: Յուդան, յանուն հասարակութեան շահերի, համաձայ- 16
նեց այն պայմաններին, որ ժամանակին առաջարկել էր Լիւսի-
ասը: Արքան թոյլ տուեց անել այն, ինչ հրեաների վերաբերե-
ալ պահանջել էր Մակաբայեցին Լիւսիասին գրած նամակում:
Նրեաներին գրուած նամակներն ունէին այս բովանդակութիւ- 17
նը. «Լիւսիասը ողջունում է հրեաների բանակին: Յովհաննէսն 18
ու Աբեսալոմը, որոնց դուք ուղարկել էիք մեզ մօտ, մեզ յանձ-
նեցին ձեր նամակը եւ խնդրեցին այն, ինչ գրուած է նրա մէջ:
Ինչ արժանի էր թոյլ տալու, թոյլ տուեցի, ինչ պէտք էր ցոյց 19
տալ թագաւորին, ցոյց տուեցի, որպէսզի ձեզ թոյլատրուի ա-
նել այն, ինչ թոյլատրելի է: Մենք եւ դուք պէտք է հոգ տա- 20
նենք միմեանց նկատմամբ, ուստի սրանից յետոյ կը ջանամ
բարիք անել ձեզ: Յետագայ գործերի մասին պարտիրեցինք, 21
որ խօսեն ձեզ հետ: Ողջ եղէք: Նարիւր քառասունութ թուա- 22
կանին, Որմիզդի քօնի օրը, ամսի քսանչորսին»: Իսկ ար- 23
քունի հրովարտակը գրուած էր այսպէս. «Անտիոքոս արքան
ողջունում է եղբայր Լիւսիասին: Երբ մեր հայրը գնաց աստու- 24
ածների մօտ, կամեցանք, որ մեր թագաւորութեան ենթակայ
ժողովուրդները խռովութիւն չբարձրացնեն: Նրեաներից աւելի 25
ո՞վ խախտեց այդ օրէնքը: Նախ նրանք չենթարկուեցին հեթա-
նոսութիւն ընդունելու իմ հօր առաջարկութեանը, այլ խնդրե-
ցին, որ թոյլ տանք պաշտել իրենց օրէնքները: Որպէսզի այս 26
ազգը խռովութիւն չբարձրացնի, մենք յանձն առանք եւ հրա-
ման տուեցինք իրենց պաճարը իրենց վերադարձնել եւ թոյլ

27 Կալ, որ ապրեն ըստ իրենց նախնիների օրենքների: Արդ, լա-
կ'անես, եթե մարդ ուղարկես նրանց մօտ, պայման կապես ու
դաշինք կնքես, որ նրանք հասկանան, թե մենք հոգ ենք փանում
նրանց համար, ուրախանան, յօժարական, բարեացական դառ-
նան նրանց նկատմամբ, ովքեր յարգում են իրենց օրենքները»:
28 Ժողովրդին ուղղուած արքունի հրովարտակը գրուած էր այս-
պէս. «Անտիոքոս արքան բարեկամաբար ողջունում է հրեանե-
29 ռի ծերակոյրիին, հրեայ զինուորներին ու զօրքերին: Ողջ եղէք,
եւ եթե ամէն ինչ լինի այնպէս, ինչպէս մենք ենք կամենում, ա-
30 պա մենք էլ ողջ կը մնանք: Լիւսիասը մեզ այնպէս փղեկաց-
րեց, թէ դուք ուզում էք իջնել Երուսաղէմում գտնուող հրեաների
31 մօտ: Ովքեր այժմ կարող են գնալ, դրանց թող դա թոյլարարուի
32 մինչեւ Ահեկան ամսի երեսունը: Հրեաների հետ կնքուած դա-
շինքի համաձայն, թող թոյլ փրուի, որ նրանք առաջուայ նման
դաւանեն իրենց կրօնն ու օրենքները, եւ ոչ ոք թող նրանց նե-
33 դուրիւն չտայ որեւէ ձեռով: Մենք ուղարկում ենք Լիւսիասին
34 ու Մենելաուսին, որ ձեզ մխիթարեն: Ողջ եղէք: Հարիւր քառա-
35 սունույ թուական, Ահեկան ամսի փասնհինգ»:
Հռոմէացիները նոյնպէս ուղարկեցին այսպիսի նամակ. «Կոյնդոս Մեմիոսն ու
Տիպոս Մանիոսը՝ հռոմէացիների գլխաւորները, ողջունում են
36 երբայցի ժողովրդին: Ինչ արքայութիւն որ փութ է ձեզ թա-
37 գաւորի եղբայր Լիւսիասը, մենք նոյնպէս համաձայն ենք: Ինչ
որ արժանի էք համարում հաղորդել արքային, իմաստութեամբ
խորհելուց յետոյ արագ հաղորդեցէք մեզ, որպէսզի որեւէ կերպ
կարողանանք ձեզ օգտակար լինել, որովհետեւ մենք ահա շու-
38 փով գնալու ենք անտիոքացիների քաղաքը: Դրա համար էլ
դուք շտապ ուղարկեցէք մէկին, որ մենք էլ իմանանք, թէ դուք
39 ինչ էք խորհում: Ողջ եղէք: Այս դաշինքը կնքուեց քառասուն-
ույթ թուականին Ռոմիզդի փօնին»:

12 Լիւսիասը նորից անցաւ գնաց թագաւորի մօտ, իսկ հրեա-
2 ներն սկսեցին զբաղուել հող մշակելով: Զօրքի զօրավարները՝
Տիմոթեոսը, քաջագգի Ապոլոնիոսը, Ներոնիմոսն ու Դիմոփոնը,
նաեւ Նիկանորը, երբեք թոյլ չէին փալիս սրանց հանգիստ ու
3 խաղաղ ապրել: Յոպալեացիներն այնքան համարձակութիւն
ստացան, որ սկսեցին անօրէնութիւններ անել: Միջնորդներ ե-
կան ու համոզեցին իրենց շրջակայքում գտնուող հրեաներին,
որ սրանց, իրենց կանանց ու երեխաների հետ, նաւերով բե-

րեն, եւ որ ամբողջ քաղաքը համաձայն է դրան: Սրանք հա- 4
մաձայնեցին, որպէսզի իրենց միջեւ խաղաղութիւնն ու միա-
բանութիւնը պահպանուի, յանձն առան գնալ, որովհետեւ ոչնչի
նկատմամբ ոչ մի կասկած չունէին: Բերեցին սրանց ու ոչ պա-
կաս քան երկու հարիւր մարդու ծովի մէջ խեղդեցին: Երբ 5
Յուդա Մակաբայեցին իմացաւ կապարուած այդ անօրէն ու
փմարդի գործի, այդ աղէտի մասին, հրաման փութեց իր շուր-
ջը գտնուող զինուորներին կանչել արդար Դափաւորի անունը,
իսկ ինքն անմիջապէս յարձակուեց մարդասպանների վրայ: 6
Գիշերով նրանք նաւահանգիստը հրդեհի մարմնեցին, նաւերն
այրեցին, իսկ այնպեղ ապաստան գտած մարդկանց կոտորե-
ցին: Քանի որ բերդերն զգուշութեան համար փակ էին պահել, 7
Մակաբայեցին որոշեց, որ միւս անգամ վերադարձին առհա-
սարակ կը կոտորի յոպպեացիներին: Նա յարձակուեց նաեւ 8
յամնէացիների վրայ, որոնք կարծես նոյն պատուհասն էին ու-
զում բերել իրենց հետ բնակուող եբրայեցիների գլխին: Գի- 9
շերով նա յարձակուեց յամնէացիների վրայ եւ նաւահանգիս-
տը նաւերով հանդերձ հրդեհեց, այնպէս որ կրակի ցոլքերը ե-
րեւում էին Երուսաղէմում, թէւ այսպեղից մինչեւ այնպեղ մօտ
չորս հարիւր ութսուն ասպարէզ էր: Այնպեղից շրջանցելով 10
մօտ քսան ասպարէզ՝ ուզեցին Տիմոթէոսի վրայ յարձակուել,
բայց նրանց առաջը կտրեցին մօտ հինգ հազար հինգ հարիւր
արաբ հեծեալներ: Գնդերը բախուեցին միմեանց, ու մարտը 11
սաստկացաւ: Յուդայի բանակը ապաւինեց Տիրոջ օգնութե-
անը, որովհետեւ յաղթանակի բարեգուշակ նշանը տեսան ի-
րենց աչքի առաջ: Երբ անապատաբնակ արաբները պարտու-
թեան մարմնուեցին, եկան կանգնեցին Յուդայի բանակի առաջ
եւ հլու-հնազանդ խնդրեցին դաշինք կնքել: Բացի այդ, խոս-
տացան ոչխարի հօտեր տալ նրանց եւ ամէն ինչում օգտակար
լինել նրանց: Յուդան մրաժեց, որ սրանք կարող են շատ 12
պէտք գալ իրենց, ուստի համաձայնեց, ներեց ու նրանց հետ
խաղաղութիւն հաստատեց: Երբ դաշինքը կնքեցին, իւրաքան-
չիւրն իր բանակը գնաց: Նրեաները ասպատակեցին մի կողմ 13
մի վրայ եւ պաշարեցին պարիսպներով ամրացուած, խառնի-
ճաղանջ ազգերի բնակիչներով լցուած մի քաղաք, որի անու-
նը Կասպ էր, եւ այն պաշարուած պահեցին: Բերդի ներսում 14
գտնուողները իրենց յոյսը դրել էին պարիսպների ամրութեան

եւ իրենց պաշարների շարութեան վրայ: Արհամարհոյր գո-
ռոգութեամբ նրանք նայում էին Յուդայի ու նրա զօրքի վրայ,
քսու խօսքերով հայհոյում սրանց, ասում էին այն, ինչ պարշաճ
15 չէր: Իսկ սրանք հայցեցին երկնքի ու երկրի ամենագօր, մեծ ու
հզօր Տիրոջ օգնութիւնը, որ Նաւէի որդի Յեսուի օրօք առանց
մարտական մեքենաների, առանց խոյերի ու մանգոլիոնների
կործանել էր Երիթովը, խմբեր կազմեցին, եւ բոլորը միասին
16 քաջաբար յարձակուեցին պարիսպների վրայ: Գրոհեցին ու
Ասործու կամբով գրաւեցին պարսպապար քաղաքը եւ այնքան
շար գինուորներ կոտորուեցին, որ այնպեղ գարնուղ երկու աս-
17 պարեզ երկարութեամբ ծովակը արեամբ ներկուեց: Այնպե-
ղից գնացին Քարայի կողմը, մօտ հինգ հարիւր յիսուն ասպա-
18 րեզ, եւ մօտեցան քուրեական կոչուող հրեաներին: Այդպեղ
գրան անյաջողութիւն կրած, ուժասպառ եղած Տիմոթեսին, ու-
րը, սակայն, պահապան զօրքեր էր թողել խիստ ամրացուած
19 մի վայրում: Դոսիթեսն ու Մոսիպարոսը՝ մակաբայեցիների
գնդի հզօր զօրավարները, բանակից դուրս էին եկել ու շրջա-
գայում էին իրենց գնդով: Երբ սրանք եկան ու հանդիպեցին
այդ բերդին, յարձակուեցին ու այդպեղ սպանեցին աւելի քան
20 քառը հազար մարդ, իսկ Մակաբայեցին իր բանակը գնդե-
րի բաժանեց եւ իր գնդով յարձակուեց Տիմոթեսի վրայ: Սա
ունէր հարիւր քսան հազար վահանակիր զինուորներ եւ մօտ
21 երկու հազար հինգ հարիւր հեծեալ: Երբ Տիմոթեսն իմացաւ,
որ մակաբայեցիները արշաւում են իր վրայ, անմիջապէս իր
ունեցուածքը, գանձը, զինուորների կանանց ու երեխաներին
իր մօտից ուղարկեց կառնացիների բերդը: Այդ բերդն անհնար
էր պաշարել այդ վայրերի անմարչելի, անանցանելի լինելու
22 պարճառով: Երբ երեսաց Յուդայի գունդը, թշնամու զօրքն
սկսեց առաջ շարժուել, որովհետեւ Ամենակալի վախն ընկել էր
նրանց սրտերը: Նրանք անմիջապէս լեղապարառ եղան, խառ-
նուեցին իրար, սկսեցին խոցոպել միմեանց, ցրուեցին ու փա-
խուստի դիմեցին: Շար էին նաեւ այնպիսիք, որոնք յիմար վա-
23 խից գէնքերով բախում էին իրար: Յուդայի գունդը փախուս-
տի դիմաճներին խսրագոյնս հալածեց, անխնայ հարուածեց
ու կոտորեց: Այդպեղ թշնամու զինուորներից դիաթաւալ ընկաւ
24 մօտ երեսուն հազար զինուոր: Դոսիթեսի ու Մոսիպարոսի
գնդերը գերի վերցրին Տիմոթեսին: Նրանց ձեռքն ընկնելով՝

սա ամեն հնարքի դիմելով աղաչում էր նրանց, որ կենդանի թողնեն իրեն: Նա ասում էր. «Ձեզանից շաբերի բարեկամներն ու եղբայրները ինձ մօտ գերի են: Նրանց բոլորին իմ գլխի փոխարեն ազատ կ'արձակեմ եւ ձեզ կը յանձնեմ»: Ստանալով իր փոխարեն շաբերին ազատ արձակելու այսպիսի խոստում՝ նրանք նրան ազատ թողեցին իրենց եղբայրներին փրկելու յոյսով: Երբ Տիմոթեոսը բերդ հասաւ, որ Շոնջանանի կենտրոնում էր, բերեց, կոտորեց նրանց, որոնց խոստացել էր ազատ արձակել: Դրանց թիւն աւելի քան քսան հազար մարդ էր: Նրանք անմիջապէս արշաւեցին Եփրոն կոչուող ամուր քաղաքը, ուր բնակում էր Լիւսիասն ինքը: Բազմաթիւ զինուորներ, ներառի՛ց մեքենաներով ու զենքերով զինուած, ներսից հեշտութեամբ պաշտպանում էին պարիսպները, կռում դրսի մարդկանց դէմ: Սրանք օգնութեան կանչեցին հզօր Ամենակալին, որը կարող էր խորպակել պապերագմողների գորութիւնը, եւ անմիջապէս գրաւեցին քաղաքը բերդով հանդերձ: Այնպէս՝ ներսում, դիպառաւ սպանեցին մօտ քսան հազար հինգ հարիւր մարդ: Այնպէս զ ասպարակեցին սկիւթացիների մի քաղաք, որը Երուսաղէմից հեռու էր մօտ վեց հարիւր ասպարէզ: Սրանք իրենց երախտապարտ էին համարում հրեայ ազգի նկարմամբ: Քաղաքում բնակուող հրեաներն իրենք էլ վկայեցին, որ, երբ իրենք նեղութեան մէջ են եղել, այդ քաղաքացիները օգնել են իրենց: Երբ նրանց յաջողուեց մակաբայեցիների գնդի հետ խաղաղութեան գործը գլուխ բերել, նրանք գնդի առաջ բարձրաձայն խոստացան առաւել եւս հնազանդ լինել նրանց ազգին: Սրանք նրանց մօտից շտապեցին Երուսաղէմ քաղաքը, որովհետեւ մօտենում էին եօթներորդ շաբաթի փօները: Երբ կապարեցին Պենտեկոստէի փօնը, նրանք յարձակուեցին Գորգիասի վրայ, որը եղոմացիների կողմի կուսակալն էր: Նրանք նրա դէմ ելան երեսուն հազար վահանակիր զինուորներով ու չորս հազար հեծեալներով: Երբ այս ու այն կողմում բանակները ճակատ կազմեցին, երբայեցիների մի փոքրիկ խումբ ընկաւ երկու ճակատների միջեւ: Տոբեկենացիների գնդից Դոսիթէոս անունով մէկը, որ հզօր, հմուտ պապերագմող էր, յարձակուեց Գորգիասի վրայ: Այն պահին, երբ ուզում էր անօրէնին ձերբակալելով մակաբայեցիների գնդի առաջ գոհ մատուցել, Թրակիայի գնդից սպառազէն մի մարդ հասաւ, հարուա-

36 ծեց ուսին, փապալեց ու Գորգիասին ազապեց նրա ձեռքից:
 Գորգիասը մազապուրծ ճողոպրելով՝ փախաւ Միմարէն ամրո-
 ցը: Երբ ճակարամարտը երկարեց, ու շատ կոպորած եղաւ,
 այն ժամանակ մակաբայեցի զինուորները Ամենակալ Ասործուն
 37 օգնութեան կանչեցին, որպէսզի նա պապերազմում առաջնոր-
 դի իրենց: Իրենց լեզուով խրախուսեցին միմեանց, գործի ան-
 ցան եւ նոյն պահին էլ Գորգիասին իր գնդով հանդերձ փա-
 38 խուսարի մարներեցին: Յուդան վերցրեց զօրքը, հասցրեց Սո-
 դոմ կոչուող քաղաքը: Երբ շաբաթը մօտեցաւ, իրենց օրէնք-
 ների համաձայն, լուացուելով ու մաքրուելով, անցկացրին շա-
 39 բաթ օրը: Յաջորդ օրը եկան Տրէասպանի կողմերը, որպէսզի
 թաղեն պապերազմում ընկածներին. եւ քոհմակից եղբայրնե-
 րից իւրաքանչիւրին թաղեցին իրենց հայրերի գերեզմանոցում:
 40 Երբ հասան ճակարամարտի տեղը, գտան իրենց ազգակիցնե-
 րի դիակները, որոնց զգեստների փակ, թելափակին, յուռութի
 ուլունքներ եւ ամէն տեսակ կուռքերի բժժանքներ կային, մի
 բան, որ յարկապէս մերժելի էր օրէնքով, եւ եբրայեցիներն այդ-
 պիսի բանից խիստ հեռու էին փախչում: Գտնելով դրանք՝ հրե-
 աները հասկացան, որ նրանց կոպորածը եղել է այդ պատճա-
 41 ռով: Դրանից յետոյ բոլորն էլ առհասարակ օրհնեցին արդար
 42 դատարար Տիրոջը, որ բացայայտում է գաղտնիքները: Ծնկի
 իջած խնդրում էին, որ անցեալում իրենց կատարած մեղքե-
 րը բարեսրտօրէն ների: Քաջ Յուդան սփոփեց զինուորներին,
 խնդրեց, որ զգոյշ լինեն նման մեղքեր գործելուց: «Ձեր աչքե-
 րով տեսաք, - ասում էր, - որ այս պատուհասը տեղի է ունեցել
 43 նրանց կատարած մեղքերի պատճառով»: Մթափ մտածելով՝
 նա չորս սապեր արծաթ հաւաքեց եւ քուռեց, որ փանեն, Երու-
 սաղէմում զոհեր մատուցեն կապարուած մեղքերի համար: Դա
 խիստ իմաստուն քայլ էր, որովհետեւ ինչ որ անում էր, մեռել-
 44 ների յարութեան մասին մտաւորաբար իր անում: Եթէ պա-
 փերազմում ընկածների յարութեան ակնկալութիւն չունենար,
 45 զուր կը լինէր մեռելների համար աղօթք մատուցելը: Նա ճիշտ
 էր հասկացել, որ գեղեցիկ մահով ընկածները շնորհների են
 46 արժանանում: Նա հաւատում էր, որ քաջութեամբ ընկածները
 մեղքերի թողութիւն կը ստանան:

13 Տարիւր քառասունինը թուականին, Յուդա Մակաբայեցու
 2 ժամանակ Անտիոքոսը Լիւսիասի հետ բազմաթիւ զօրքերով

եկաւ Տրէասպարան: Նա ունէր հարիւր փասը հազար վահանակիր զինուորներ, հինգ հազար երեք հարիւր հեծեալներ, քսաներկու փղեր եւ երեք հարիւր գերանդակիր մարտականքեր: Շմա- 3 տոնն իրեն խելօք կարծելով՝ ընկել էր նրանց մէջ, որ աշխարհի խաղաղութեան մասին բարեխօսի, մինչդեռ իր մտքի խորհուրդը երկրի քահանայապետութիւնը ստանալն էր: Արքա- 4 յից արքան խիստ շարժել էր Անտիոքոսի բարկութիւնը Շմատոնի դէմ, մանաւանդ Լիւսիասը հաստատեց, որ այս Շմատոնն է այդ երկրում կատարուող բոլոր չարագործութիւնների պատճառը, ուստի հրաման փութեց, որ բռնեն նրան ու փեղի օրէնքի համաձայն ոչնչացնեն: Այդպէս կար յիսուն կանգուն բարձ- 5 րութեամբ մի աշտարակ, որը լցուած էր մոխրով: Նա ունէր ձագարաձէւ, պտուղով մի գործիք: Դուռը շինել էին այնպէս, 6 որ բացուում էր հակառակ՝ դէպի ներսի, մոխրի կողմը: Նրա մէջ էին նստում այն յանցագործին, որ փաճարին վնաս էր փութել կամ այլ մեծամեծ չարիքներ էր գործել: Տրամայեցին այսպի- 7 սի պատժով մէջքից վերացնել անօրէն Շմատոնին, որ երկրի վրայ արժանի չլինի հողի ու պատանքի: Քանի որ նա բազում չարիքներ էր գործել այն սեղանի հանդէպ, ուր պահուում էին սուրբ կրակն ու աճիւնը, դրա համար էլ նա մոխրահեղձ մա- 8 հով գրաւ իր վախճանը: Անտիոքոս արքան պատրաստուեց 9 աւելի վայրենի փանջանքների ենթարկել հրեաներին, քան իր հայրը: Երբ դա իմացաւ Յուդան, ժողովրդին պատուիրեց, որ 10 գիշեր-ցերեկ կանչեն Տիրոջ անունը, որ Նա, ինչպէս նախկինում, հիմա էլ լինի օգնական այն մարդկանց, ում ուզում են հե- 11 ռացնել իրենց հայրերի օրէնքներից ու սուրբ փաճարից, իրենց չմարմնի անօրէն հեթանոսների ձեռքը: Երբ բոլորն առհասարակ արտասուելով ու ծոմ պահելով միահամուռ այս ուխտը կատարեցին, երեք օր անընդհատ գետին ընկած աղօթք արեցին, այն ժամանակ Յուդան յորդորեց նրանց, որ պատրաստ լինեն: Նա առանձին հաւաքեց ժողովրդի ծերերին, խորհուրդ 13 արեց: «Քաղաքներն ամրացնենք, - ասաց, - քանի դեռ թագաւորի զօրքերը Տրէասպարան չեն մտել: Աստուծոյ կամքով մենք 14 քաջութեամբ ելնենք, կեանքի եւ մահու կռիւ մղենք ի պաշտպանութիւն քաղաքի, օրէնքների, փաճարի, երկրի ու փերութեան»: Երբ այս բանն ասաց, անմիջապէս զօրքով արշաւեցին Մոդիւս քաղաքի կողմերը. նա բանակապետի էր հաստատուած,

15 զինանշան էր բաշխում, իր անձը, զօրքն ու բանակի յաղ-
թութիւնը յանձնում Ասպծուն: Նա ընտրեց Արիստիդէսին, լաւ
սպառազինուած երիտասարդներ, զիշերով խուժեց թագաւորի
բանակի մէջ, մտաւ վրանը, կոտորեց մօտ չորս հազար զիշե-
րային պահակներ, սպանեց առաջնորդող փղին ու փղապետին
եւ առհասարակ դռան բոլոր պահապաններին դիաթաւալ գե-
16 տին տապալելով՝ վերադարձաւ: Այն ժամանակ ամբողջ բա-
17 նակը խառնաշփոթութեամբ ու սարսափով բռնուեց: Բոլորը
յուսալքուած, թուլացած, ուժասպառ եղած ու տարակուսած՝ դի-
18 մաւորեցին առաւօտը: Թագաւորը եբրայական բանակի այս-
պիսի համարձակութիւնն ու խիզախութիւնը երկնքի օգնու-
թեանը վերագրելով՝ աշխարեց խորամանկութեամբ նոյնպի-
սի մի հարուած հասցնել նրանց, բայց անյաջողութիւն կրեց:
19 Նա Բեթսոր արշաւելով՝ պաշարեց այն, ասպատակեց, բայց
20 այդպէղ էլ հարուածներ ստանալով՝ պարտութիւն կրեց, ո-
րովհետեւ ներսում զարնուողներին Յուդան ինքը գաղտնի պա-
21 հեստներից նետ, զէնք, մթերք էր մատակարարում: Նրեա-
ների զնդից Ռոդոկ անունով մէկը այս գաղտնիքը յայտնեց
թշնամուն: Փնտրեցին, գտան նրան ու պատժեցին. նա սրի
22 զոհ դարձաւ: Երբ թագաւորին յայտնի դարձաւ, թէ բերդում
զարնուողները ուժեղ են, ուժի գործադրումից հրաժարուելով՝
սկսեց խորամանկօրէն համոզել բերդում զարնուողներին, թէ
դաշինք է առաջարկում, խոստանում է հրաժարուել բերդե-
23 րը գրաւելուց, մինչդեռ յարձակուեց Յուդայի բանակի վրայ,
բայց երկու կողմից էլ անյաջողութիւն կրելով՝ ընկրկեց: Երբ
դրանից յետոյ նրան յայտնեցին, թէ Փիլիպպոսը ստոր ա-
րարք է կատարել՝ երկրում շրջագայելով արքունի գործերին
վերաբերող կարգադրութիւններ է արել, թուլացաւ, յուսալքու-
եց, տրտմեց եւ եբրայեցիներին խնդրեց համաձայնութեան գալ:
Ուխտ դրեց, երդում տուեց, որ նրանց բոլոր իրաւունքները կը
վերականգնի: Խաղաղութեան դաշինք կնքեց, զոհ մատուցեց
ու պատիւ տուեց տաճարին: Նա քաղցր սիրով գթութիւն եւ
24 մարդասիրութիւն ցոյց տուեց նրանց բոլոր վայրերում, փա-
ռաբանեց Մակաբայեցուն եւ նրան աւելի հարուստ դարձրեց,
քան առաջ էր: Այնպէղ՝ Դորայից մինչեւ Գերար, սպարապետ
25 նշանակեց Նեգեմոնիդէսին, իսկ ինքն եկաւ մտաւ Պարդոմայիս:
Քաղաքի բնակիչները խիստ գայրացել էին, որ նա խաղաղու-

թեան դաշինք է կնքել: Նրանք չէին համոզարարուում, խռովութիւն էին պարտասարուում նրա դէմ, ստիպուում, որ չեղեալ յայտարարի հաշտութեան համաձայնութիւնը: Եկաւ Լիւսիասն ինքը, մօ- 26
 րեցաւ, ողջախոհութեամբ համոզեց նրանց, մեղմացրեց: Ան-
 փիոքոսը նորից վերադարձաւ անփիոքացիների կողմերը: Ա-
 հա այսպիսի վախճան ունեցաւ ասպարակող թագաւորի այս
 արշաւանքը:

Երեք փարի անց Սելեւկիոսի որդի Դեմետրիոսը մեծ բա- 14
 նակով յարձակուեց եբրայեցիների Երեքքաղաքեան նաւահան-
 գափի վրայ: Բազմաթիւ զինուորներով նա խուժեց երկիր, որ- 2
 պէսզի արտաքսի-հեռացնի Անփիոքոսին ու սրա եղբայր Լիւ-
 սիասին: Նախկինում եղել էր Ալկիմոս անունով մի քահանա- 3
 յապետ, որը խառնակ ժամանակներում իր կամքով պղծուել ու
 դարձել էր հեթանոս. սա միտք արեց ու ասաց. «Ինչ էլ լի-
 նի, չեմ կարող փրկութիւն գտնել, չեմ կարող այլեւս մօտենալ
 սուրբ զոհասեղանին»: Նարիւր յիսունմէկ թուականին նա ե- 4
 կաւ կանգնեց Դեմետրիոս արքայի առաջ, նրան նուիրեց ոսկէ
 պսակ ու արմաւենու փրերեւ եւ, ի պատիւ մեհեանի, ձիթենու
 թաւ ճիւղեր: Այդ օրը նա լուռ մնաց. իր անմտութիւնը ի- 5
 րագործելու համար յարմար ժամանակի էր սպասում: Մի օր
 Դեմետրիոսը նրան կանչելով խորհրդի՝ հարցրեց. «Նրեասրա-
 նի եբրայեցիները ի՞նչ օրէնք են դաւանում, ի՞նչ են կամենում,
 ի՞նչ են խորհում մեր մասին»: Նա այսպէս պատասխանեց. 6
 «Նրեաների մէջ ասիդացի կոչուողները, որոնց սպարապետ ու
 զօրավար է հռչակել իրեն Յուդա Մակաբայեցին, զօրք են կազ-
 մել, պարտասարուում են պատերազմի, անընդհատ հրահրում են
 ժողովրդին եւ թոյլ չեն փալիս, որ խաղաղութեամբ հնազան-
 դուեն ձեր տէրութեանը: Դրա համար էլ ես, ահա, գրկուած իմ 7
 հայրենի փառքից՝ քահանայութիւնից, եկել հասել եմ քեզ մօտ:
 Նպատակս է նախ՝ արքունի գործերի մասին սրտացաւութիւնս 8
 յայտնել եւ ապա՝ իմ մտահոգութիւնը մեր մասին: Այդ մարդ-
 կանց անմտութեան պարճառով խիստ անհանգստացած եկել
 հասել եմ քեզ մօտ, որովհետեւ մեր անմեղ ամբողջ ժողովուրդն
 իզուր խռովքի մէջ է: Թէ ինչ նպատակներ ու մարդասիրա- 9
 կան ցանկութիւններ ունէք տարբեր կողմերի ու ամբողջ աշ-
 խարհի նկատմամբ, այդ բոլորը քաջ գիտեմ: Քանի Յուդան 10
 կենդանի է, անհնար է, որ Նրեաստանում արքունի գործերը

11 խաղաղ ընթանան»։ Երբ նա այս խօսքերն ասաց նրա մա-
սին, Յուդայի նկարամամբ թշնամական ռիս ունեցող աւագանին
12 առաւել եւս զայրացրեց թագաւորին։ Սա հրամայեց անմի-
ջապէս կանչել փղապետ Նիկանորին, նրան զօրք յանձնեց
13 ու նշանակեց Նրէասարանի կողմերի սպարապետ։ Նրա հետ
ուղարկեց մեծ սպառազինութիւն՝ խսրագոյնս պապուիրելով,
որ Յուդային անձամբ կենդանի բռնի, նրա գունդը այս ու
այն կողմ ցրի եւ Ալկիմոսին նշանակի քահանայա-
14 պետ։ Յուդայի պարճառով Նրէասարանից փախած մարդիկ
պառակարուած եկան խառնուեցին Նիկանորի գնդին։ Սրանք
հրեաների դժբախտութիւնը իրենց համար միաթարութիւն էին
15 համարում։ Երբ հրեաները լսեցին Նիկանորի արշաւանքի ու
հեթանոսների այդ առաջխաղացման մասին, հող էին լցնում
իրենց գլխին, թաւալում էին գետնին, օգնութիւն հայցում Տի-
րոջից, որ ի սկզբանէ յաւիտեանս հաստատել էր իր ժողովրդին
եւ ամէն անգամ բացայայտ օգնութեան ձեռք էր մեկնել իրենց։
16 Երբ զօրավարը հրաման ւրուեց, Դեսաոն գլխում անմիջապէս
17 նրան ընդառաջ գնաց Յուդայի եղբայր Շմաւոնը, որը ելաւ Նի-
կանորի դէմ, բայց նիզակակիցների փոքրիկ խումբը անզգոյշ
18 լինելու պարճառով պարտութիւն կրեց։ Նիկանորը, սակայն,
լսել էր այդ մարդկանց քաջութեան, յանուն իրենց երկրի մղած
մարտերում նրանց ցուցաբերած խիզախութեան մասին։ Նա
վախենում էր գործն աւարտել արիւնալի դաւաաւրան քեսնե-
19 լով։ Դրա համար նա մարդ ուղարկեց, կանչեց Պոսիդոնիոսին,
Թէոդոթոսին ու Մաւրաթիասին, որպէսզի սրանք համոզեն
20 հրեաներին, որ դաշինք կնքեն։ Բազմաթիւ առարկութիւններ
ու փարակարծութիւններ եղան, բայց երբ զօրապետը շարերին
համոզեց, զինուորներն էլ միաձայն յանձն առան հաշտութիւն
21 կնքել։ Պայման դրեցին ու դաշինք կնքեցին։ Ժամկէտ նշանա-
կեցին, թէ երբ մի քանի հաւաքուելով պէտք է հաստատեն դա-
շինքը։ Եկան իրար մօտ, նստեցին աթոռներին, խորհուրդ արե-
22 ցին ու դաշինք կնքեցին։ Յուդան իր գնդին հրաման էր ւրել,
որ կազմ ու պարրաստ զինուեն, դարանամուր լինեն, չլինի թէ
թշնամին յանկարծ մի չար դաւ նիւթած լինի։ Այսպէս զգուշու-
23 թեամբ միմեանց հետ օրինական դաշինք կնքեցին։ Նիկանորը
մտաւ Երուսաղէմ ու շրջագայեց այնքան առանց անկարգ ու ա-
նօրէն որեւէ բան կատարելու։ Իր մօտ կուրակուած խառնիճա-

ղանջ բանակի զինուորներին ուղարկեց իրենց փեղերը: Նի- 24
կանորը Յուդայի հեփ սիրալիր ու յարգանքով էր վերաբերում:
Խնդրեց, որ Յուդան իր ազգից կին առնի, գաւակ ունենայ, որ- 25
պէսզի միմեանց նկատմամբ յարգանք լինի: Յուդան համաձայ-
նեց, ու նրանք բարեկամացան: Երբ Ալկիմոսը փեսաւ նրանց 26
միաբանութիւնը եւ միմեանց հեփ կնքած դաշինքը, անմիջա-
պէս եկաւ Դեմետրիոսի մօտ: Նա ամբաստանեց Նիկանորին
եւ ապացուցում էր, որ նա արքունական օրէնքի նկատմամբ
խորթ, թշնամական մտադրութիւններ ունի, քանի որ արքունա-
կան գործերի դէմ գնացող մի մարդու իբրեւ որդեգիր ժառանգ
է դարձրել եւ նշանակել իր փոխանորդը: Երբ թագաւորը լսեց 27
անօրէն բանասրկուի այս խօսքերը, խիստ զայրացաւ: Թագա-
ւորը հրամայեց հրովարտակ արձակել, որ ինքը համաձայն չէ
միաբանութեան դաշինքին: Նոյն հրովարտակում նա հրամա-
յում էր, որ Մակաբայեցուն, ուրբերն ու ձեռքերը կապկաւած,
բերեն հասցնեն անտիոքացիների քաղաքը: Երբ այս ամէնը 28
յայտնի դարձաւ Նիկանորին, նա մտաւորաբար ու գլխահակ դար-
ձաւ, քրտմեց, որ դաշինքը կեղծիք է դառնալու, ուխտը՝ իզուր
մի բան: Այդ արդար մարդը ոչ մի վնաս չէր ուզում պատճառել:
Բայց քանի որ թագաւորի հրամանն անփետել չէր կաող, սպա- 29
սեց յարմար առիթի, որպէսզի հնարագիտութեամբ կարարի
թագաւորի հրամանը: Երբ Մակաբայեցին փեսաւ, որ Նիկա- 30
նորը ինչ-որ նենգութիւն է նիւթում, հպարակութեան օրէնքը
շախ խիստ ու կոպտօրէն է կիրառում իր նկատմամբ, Նիկանորի
յանդգնութիւնը չար բան համարեց: Եւ քանի որ նա շատ մարդ-
կանց էր լարել իրար դէմ, ուստի ելաւ գնաց Նիկանորի մօտից:
Երբ Նիկանորը փեսաւ, որ նրան չի կարողանում իր ձեռքը գցել 31
այնպէս, ինչպէս ինքն էր կամենում, եկաւ սրբութեան փաճարը՝
քահանաների մօտ, երբ սրանք զոհեր էին մատուցում: Նա պա-
հանջում էր նրանցից, որ անմիջապէս իրեն յանձնեն այդ մար-
դուն: Սրանք երդուելով ասացին. «Այդ մարդուն մենք չենք էլ 32
փետել»: Նա ձեռքը մեկնեց դէպի փաճար ու այսպէս երդուեց.
«Եթէ Յուդային, ուրբերն ու ձեռքերը կապած, ինձ չյանձնէք, 33
Աստուծոյ այս փաճարը գետնին կը հաւասարեցնեմ, զոհասեղա-
նը կը կործանեմ, նուիրական այս փաճարը Որմիգդի աստու-
ածների մեհեան կը դարձնեմ»: Այս խօսքերն ասաց նա ու ելաւ 34
գնաց: Քահանաները ձեռքերը դէպի երկինք պարզեցին, դիմե-

ցին Նրան, ով բոլոր ժամանակներում իրենց ազգի օգնականն
 35 ու պաշտպանն էր եղել, եւ ասացին. «Դու, ով ամէն բանի Տէր,
 որ ոչ մի բանի կարիք չունես եւ ամէն ինչով լի ես, կամեցար, որ
 36 քո բնակութեան փաճարը հաստատուի մեր մէջ: Արդ, քո բոլոր
 սրբութիւններով, Տէ՛ր, յաւիտեան պահպանի՛ր նորոգ սրբագոր-
 37 ծուած քո այս փաճարը»: Երուսաղէմի զօրքի, ժողովրդի ծերե-
 րի մէջ կար Ռաքս անունով մէկը, որին խիստ ընկերասէր, մար-
 դասէր, բարեհամբոյր եւ բարեհամբաւ, բարեսիրտ ու հոգաբար
 38 լինելու պարճառով եբրայեցիների հայր էին անուանում: Շին
 ժամանակ, հրէութեան օրէնքների նկարմամբ անխառն, մա-
 քուր հոգով ու մարմնով նախանձախնդիր մարդ էր նա եւ իրեն
 39 նուիրել էր իր ազգի ազատութեանը: Երբ Նիկանորը ցանկա-
 ցաւ իր բացայայտ թշնամութիւնը յայտնել հրեաների նկար-
 մամբ, աւելի քան հինգ հարիւր զինուոր յապկացրեց, որպէսզի
 40 գնան ու բռնեն նրանց, որովհետեւ այսպէս էր մրաժու. «Ե-
 թէ կարողանամ դրանց ընկճել, մեծ գործ կատարած կը լինեմ
 41 այս քաղաքում»: Երբ զինուորները հասան ու պաշարեցին աշ-
 փարակը եւ դարպասի վրայ ուժ գործադրեցին, միմեանց ձայն
 42 փոփն, որ կրակ բերեն, դարպասներն այրեն: Երբ այդ մար-
 դը, փազնապած, փեսաւ, որ իրեն պիտի բռնեն, սուրը խրեց
 իր պորտի փակ. նա գերադասեց ազատ մեռնել, քան անօրէն-
 43 ների ձեռքն ընկնել, պղծել իր հոգու ազնուութիւնը: Քանի որ
 զօրքը դարպասից ներս էր խուժել եւ բռնուելու վրանգը մօ-
 փենում էր, շրապելուց նրա հարուածը մահացու չէր եղել: Նա
 ուզեց վեր բարձրանալ եւ իրեն պարսպի բարձրութիւնից նետել
 44 ցած: Երբ ներքեւում գտնուողները փազնապահար այս ու այն
 կողմ ընկան, եւ ամբոխը նրանից հեռացաւ, նա սուրը դրեց ու
 45 պառկեց վրան: Քանի դեռ շնչում էր, նա ուժ առաւ ու ուրքի
 կանգնեց բարկութեամբ լցուած, թէւ արիւնը գունդ-գունդ հո-
 սում էր, եւ վերքը գնալով մեծանում: Ամբոխն այս ու այն կողմ
 46 ցրուեց: Նա ելաւ կանգնեց երկու կողմից երեսացող մի ցից
 ժայռի վրայ, թեքուեց, իր ձեռքերի մէջ առաւ արնաթաթախ ա-
 դիքները, ցոյց փուեց երկնքին եւ դիմելով կենդանի հոգիների
 ու մարմինների Տիրոջը՝ ասաց. «Այս հապուցմամբ հապուցիւր
 նրան»: Եւ նա այսպէս հրաժեշտ փուեց աշխարհին:

15 Երբ Նիկանորն իմացաւ, որ Յուդայի զինուորները սամա-
 րացիների կողմերում են, որոշեց, որ շաբաթ՝ հանգստեան օ-

որը կը յարձակուի նրանց վրայ: Նիկանորը բռնի փարաւ իր 2
մօտ գտնուող հրեաներին: Սրանք սկսեցին աղաչել ու ասացին.
«Տէ՛ր, քո կամքն այդպէս խիստ ու դաժանօրէն մի՛ կապարիր,
այլ փանջ փութ, յարգի՛ր այս օրը, որ սուրբ Ամենակալն է իբրեւ
հանգստեան օր սահմանել»: Այն ժամանակ անօրէնն սկսեց 3
հարցնել ու ասաց. «Մի՞թէ երկնքում գոյութիւն ունի Ամենա-
կալ Աստուած, որը հրամայել է ձեզ շաբաթ օրը նուիրական
պահել»: Նրանք պատասխանեցին ու ասացին. «Այո՛, գոյու- 4
թիւն ունի ամենագոր, կենդանի Տէր, որը հրամայել է նուիրա-
կան պահել շաբաթուայ եօթներորդ օրը»: Ամենաժանր այդ 5
մարդն արհամարհանքով ասաց. «Իսկ ես ամենագոր եմ այս
երկրի վրայ, որ հրամայում եմ գործել զենքով ու զրահով եւ
կապարել արքունական ծառայութիւն»: Այդ անօրէնը չէր հրա-
ժարում իր գոռոզամտութիւնից: Նիկանորը յամառօրէն որո- 6
շել էր յարձակուել Յուդայի մարդկանց վրայ, կոտորել եւ յաղ-
թութեան նշան կանգնեցնել: Մակաբայեցին ամէն ժամ յոյսը 7
դնում էր Տիրոջ վրայ, որ երբեք չէր դադարում նրան օգնելուց:
Նա յուսադրում էր իր հետ գտնուողներին եւ ասում. «Զվախե- 8
նաք, չսարսափէք անօրէն հեթանոսներից: Նախնիների քա-
ջագործութիւնները յիշելով՝ յարձակուեցէ՛ք, որովհետեւ երկն-
քից է գալու ձեր օգնութիւնը: Ապաւինեցէ՛ք այն յաղթութեանն
ու մխիթարութեանը, որ Տէրն է առաքելու»: Օրէնքներով ու 9
մարգարէներով նա քաջալերում էր նրանց՝ յիշեցնելով նրանց
մղած պայքերագմները: Սրտապնդելով համոզում էր նրանց, 10
նաեւ հեթանոսների կեղծիքը ցոյց փալով յիշեցնում էր, թէ որ-
քան են նրանք ուխտը դրժել եւ երդմնազանց եղել: Նրան- 11
ցից ամէն մէկին սրտապնդում էր առաւել ոգեւորիչ խօսքերով,
քան զենքով՝ փեղեկներով ու վահաններով: Նա այդ ժամանակին
պարշաճ մի երազ պարմեց, որով ատելի զուարթացրեց բոլո-
րին: Նրա փեսած երազը հետեւեալն էր. Օնիա անունով մէ- 12
կը, որն իր ժամանակին գեղեցիկ դէմքով, շքեղ արտաքինով,
հեզաբարոյ ու սրտով խաղաղ մի քահանայապետ էր, եկաւ
ու սկսեց գեղեցիկ խօսքեր ասել մարդու անձնական քաջա-
գործութիւնների մասին, մի բան, որ սովորել էր մանուկ հա-
սակից: Նա ձեռքը բարձրացրած աղաչում էր, որ հասարակ
մնայ հրեայ ազգը: Դրանից բացի, նա փեսաւ մի փառա- 13
հեղ, սքանչելի ու խիստ վայելուչ ծերունու, որ կանգնած էր

14 նրա մօտ: Այդպեղ խօսել սկսեց Օնիան ու ասաց. «Մա մեր
եղբայրասէր ծերունին է, որ միշտ ու յաճախ աղօթք է մափու-
15 ցում Ասպծուն»: Դա Ասպծու մարգարէ Երեմիան էր: Երե-
միան իր աջ ձեռքը մեկնելով՝ Յուդայի ձեռքին դրեց ոսկէ մի
16 սուսեր: Տալու ժամանակ նա այսպէս ասաց. «Ընդունի՛ր այս
սուրբ սուսերն իբրեւ Տիրոջ կողմից փրուած պարգեւ, որովհե-
17 րեւ դրանով ես ոչնչացնելու բոլոր թշնամիներին»: Այս ազդու
եւ գեղեցիկ խօսքերից խիստ քաջալերուեցին, ոգեւորուեցին,
նոր ուժ սրացան Յուդան ու երիտասարդները: Որոշեցին այլ-
եւս չխոփորուել, այլ ուրքերը հաստատելով դնել գետին, ապա-
ւինել համբերութեանը, պատրաստ լինել պատերազմի, քաջի
անուն վաստակել, հաւաքարմութեան ուխտը հաստատ պա-
18 հել, քաղաքի մասին հոգ փանել, նաեւ կանանց, երեխաների,
հարազատ եղբայրների, փոհմակից քաղաքացիների, փեղացի
դայեակների մասին հոգալ: Այս ամենից աւելի, սակայն, պէտք
է մտաւորութիւն յանուն մեծ ու սուրբ փաճարի պատերազմե-
19 լու համար: Քաղաքացիները նուազ չէին անհանգստանում
մղուող պատերազմի, նրա ելքի համար: Երկու կողմերի զօր-
քերը միմեանց վրայ յարձակուելուց առաջ շեփոր էին հնչեց-
նում, պատրաստութիւն էին փեսնում, ճակատ կազմում, բոլոր
զնդերի գլուխ կանգնեցնում սպառազինուած փղեր, հեծելա-
21 զօրը կանգնեցնում էին աջ ու ձախ կողմերում: Այդ սոսկա-
լի երազում Յուդան փեսնում էր, որ զնդերն իրենց դրօշները
պարզած՝ պատրաստութիւն էին փեսնում, փարբեր զենքերով
զինուում: Փողփողում էին փարբերանշանները, խիստ գազազում
էին հսկայ գազանները: Այն ժամանակ Յուդան ձեռքերը եր-
կինք պարզած՝ դիմեց հրաշագործ Տիրոջը, որը յաղթանակ է
պարգեւում ոչ թէ ըստ մարդկանց ցանկութեան, այլ ըստ իր ի-
22 րաւադար կամքի այն մարդկանց, որ արժանի են իրեն: Նա
դիմեց Նրան այսպիսի աղաչանքով. «Դու, Տէր փրերի, Եզեկի-
էլ արքայի ժամանակ ուղարկեցիր քո հրեշտակին եւ Մենեքե-
րիմի զօրքից կոփորեցիր հարիւր ութսունհինգ հազար սպա-
23 ռազէն հեծեալ: Արդ, ո՛վ ամենագոր Տէր, որ բնակում ես
երկնքում, ուղարկի՛ր մեզ քո հրեշտակին որպէս ահ ու սար-
24 սափ փարածող, որպէս քո բազկի զօրութիւն, որպէսզի սար-
սափեն ու դողան քո ժողովրդի վրայ հայհոյելով յարձակու-
25 ող թշնամիները»: Եւ այսպէս նա վերջացրեց իր խօսքը: Երբ

Նիկանորը շեփորներ հնչեցնելով, բազմաթիւ նուագարաններ
նուագելով իր զօրքն էր առաջ շարժում, սրանք բազմաթիւ ա- 26
ղօթքներով ու պաղապանքներով յարձակուեցին նրանց վրայ:
Սրանց ձեռքերը կռուի մէջ էին, իսկ սրտերը աղօթքներով դար- 27
ձած էին դէպի երկինք, դէպի Աստուած: Մակաբայեցի Յուդա-
յի բանակը հեթանոսների զօրքից կոտորեց ոչ պակաս քան
երեսունհինգ հազար մարդ՝ խիստ ուրախանալով, որ Աստու- 28
ած մեծապէս օգնեց իրենց: Այսպէս գործը յաջող աւարտելով՝
նրանք վերադարձան ուրախութեամբ: Երկու կողմերի սպա-
նուած զինուորների մէջ գրնելով Նիկանորի դիակը իր գէն- 29
քերով ու զինանշաններով հանդերձ, իրենց մայրենի լեզուով
ու բարձր ձայնով օրհնեցին իրենց Ամենագոր Աստծուն: Ազ- 30
գի համար յօժարական նահապակուելու պապրաստ Յուդան
հրամայեց, որ կտրեն Նիկանորի գլուխն ու աջ ձեռքը ուսով
հանդերձ եւ փանեն Երուսաղէմ: Երբ ինքն եկաւ հասաւ, զո- 31
հասեղանի մօտ կանչեց իր ազգաբոհի մարդկանց, քահանա-
ներին, բերել փուեց նաեւ միջնաբերդում մնացած մարդկանց,
նրանց ցոյց փուեց անօրէն, հայիոյող Նիկանորի գլուխը եւ այն 32
ձեռքը, որ ամբարաւան գոռոգութեամբ յանդգնել էր երկա-
րել Ամենակալ Աստծու փաճարի դէմ: Նա հրամայեց կտրել 33
հանել անօրէն Նիկանորի լեզուն եւ ասաց. «Սա մանր-մանր
կտրաւրելով՝ գիշակեր թռչուններին կեր պիտի դարձնեն»: Նա
հրամայեց նրա անխոհեմ բազուկը կախել փաճարի դիմաց:
Բոլորը դէպի երկինք՝ փառապանձ Աստծուն ուղղեցին իրենց 34
օրհնութիւնները եւ ասացին. «Թող օրհնուի Նա, ով իր սուրբ
վայրը անարար պահեց»: Մակաբայեցին Նիկանորի գլուխը 35
կախեց բարձրապարիսպ աշտարակից ի ցոյց բոլորի՝ որպէս
նշան Տիրոջ պարգևած յաղթութեան ու բացայայտ օգնութեան:
Բոլորի համաձայնութեամբ ամբողջ ազգին հրաման փուեցին, 36
որ այդ օրը ամենամեայ փօն լինի, որպէսզի այդ օրն աննկար
չանցնի: Դա փասնէրկուերորդ ամսի՝ ասորերէն Ադար կոչուող 37
ամսի փասներեքերորդ օրն է եւ փօնուում է մարդքէական ամսից
մի օր առաջ: Նիկանորի հետ կապուած դէպքերի պարմու- 38
թիւնն այսքան է: Այսպէղ եւ էլ աւարտում են այն ժամանակ-
ների պարմութիւնը, երբ եբրայեցիները փիրեցին այդ քաղա-
քին: Եթէ գովութեան արժանի է շարադրանքս, ապա գոհ եմ, 39
որովհետեւ դա եղել է իմ ցանկութիւնը, իսկ եթէ խօսքս եղել է

- ⁴⁰ պարզունակ ու թոյլ, ապա այդքանն եմ կարողացել: Եթէ որեւէ մէկը գինին առանձին ու ջուրն առանձին է խմում, անդուր է, իսկ եթէ մէկը ջուրը խառնում է գինու հետ, ապա քաղցր ու հաճելի է դառնում դրա համը: Նոյն ձեւով մեր խօսքի կառուցուածքը հաճելի պէտք է լինի նրանց ականջին, ովքեր ընդունում են այն: Այսպէս աւարտում ենք մեր խօսքը:

3 Մակարայեցիներ

Փիլուպպոսը իր մօտ վերադարձողներից տեղեկացաւ, որ 1
Անտիոքոսը գրաւել է իր հողերը եւ այդտեղերից հեռացրել իր
զինուորներին: Ժամկէպ նշանակեց, հրաման փութեց իր ամ-
բողջ զօրքին՝ հեպտակներին ու հեծեալներին, հեպը վերցրեց
իր քոյր Արսինոյէին, գնաց հասաւ ռափայեցիների կողմերը,
ուր հասել ու բանակ էր դրել նաեւ Անտիոքոսն իր ամբողջ զօր-
քով: Թէոդոսոս անունով մէկը մտաբերեց, որ իրեն գործ են 2
յանձնարարել, վերցրեց իր ձեռքի փակ եղած զօրքը եւ գաղտ-
նի զինուեց: Գիշերով նա հասաւ Պարոմէոսի վրանը, որ ներս
մտնի, նրան այնտեղ սպանի ու միայնակ լուծի պատերազմի
հարցը: Նրան առաջնորդում էր Դոսիթէոս անունով մի հրե-
այ, որն ուրացել էր իր նախնիների կրօնը: Այդտեղ՝ վրանում,
արագ-արագ հանգցնում էին լոյսերը: Երբ մարտը բոլորեցուեց,
եւ Անտիոքոսի զորքերը յաջողուեցին, Արսինոյէն անմիջապէս 3
վեր կացաւ, ողորմաձայն լալով, մագերն արձակելով զօրքե-
րին աղաչեց, որ նրանք այսուհետեւ իրենց ու իրենց որդիների
համար կրունն, եւ եթէ կարողանան յաղթանակ փանել, ապա
խոստանում էր նրանցից ամէն մէկին երկուական ոսկի մնաս
փալ: Այնպէս պատահեց, որ Անտիոքոսն ու իր զօրքը սկսեցին
նեղել թշնամուն: Նրանք ունանց կոտորեցին, ունանց գերևարե-
ցին: Երբ իր ծրագրած գործն այսպէս իր ձեռքով բարեյաջող 4
աւարտ ունեցաւ, Անտիոքոսը որոշեց գնալ այցելել իր շրջա-
կայքում գրնուող քաղաքները եւ քաջալերել բնակիչներին: Նա
ի կարար ամեց իր որոշումը. պաշտամունքի բոլոր վայրերին
նուէրներ փութեց, իր շուրջը համախմբեց ոգևորուած ու քաջա-
լերուած մարդկանց: Երբայեցիները ժողովրդի միջից ծերեր 5
ուղարկեցին նրան ողջոյն հաղորդելու, զոհեր մատուցելու, յաղ-
թանակի առթիւ ուրախութիւն յայտնելու համար: Եւ նա նրանց
յայտնեց, որ սիրով յանձն է առնում գնալ նրանց մօտ: Երբ 6
մեծ շուքով ու հանդիսատրութեամբ նա եկաւ հասաւ Երուսա-
ղէմ, մեծ Ասածուն ողջակէզներ մատուցեց, զոհութիւն յայտնեց
ու շնորհակալ եղաւ: Նա ուզում էր այդ վայրում մի ծէս եւս
կատարել: Երբ եկաւ հասաւ սուրբ վայրը, զարմացաւ փաճա-
րի գեղեցկութեան ու շքեղութեան, նրա սպասքի վրայ, ապա

- 7 ցանկութիւն յայրնեց մընել նաււ սրբարանից ներս: Տրեաները առաջը կտրեցին եւ յայրնեցին, որ պարշաճ ու յարմար չէ այդ բանն անելը, որովհետեւ հրեաներն իրենք անգամ իրաւունք չունեն մընել այնպէտ: Նոյնիսկ քահանաները չեն կարող մընել այնպէտ, այլ միայն՝ քահանայապետը, այն էլ փարին
- 8 միայն մէկ անգամ: Նա, սակայն, չնահանջեց: Թէեւ բերեցին օրէնագիրքը, կարդացին նրա առաջ, բայց նա չհրաժարուեց. յամառում, պնդում էր, որ իրեն ներս թողնեն: «Եթէ ուրիշներին արժանի չէ ներս մընել, ապա ինձ, – ասում էր, – արժանի
- 9 է, պէտք է փրօւի այդ պարիւր: Տապա ինչպէ՛ն է, – ասաց, – որ պաշտամունքի անխափիր բոլոր վայրերը համարձակ մընել եմ, եւ ոչ ոք ինձ չի արգելել»: Այդպէտից մէկը համարձակօրէն խօսեց ու ասաց. «Ինչո՞ւ ես յամառելով պնդում: Մի՞թէ չի կարող լինել այնպիսի մի փոքր, ուր պարշաճ չէ մընել»: Սա պարասխանեց. «Ո՛չ, հնար չկայ, ուզում էք թէ չէք ուզում, ես
- 10 մընելու եմ»: Թանկարժէք զգեստներ հագած բոլոր քահանաներն այդպէտ ընկան գետին, սողում էին ու աղաչում Աստուծոյ, որ օգնի իրենց եւ յետ կանգնեցնի նրան իր մարդկութիւնից: Նրանք փաճարը աղաղակով, լացուկոծով լցրեցին: Մնացած քաղաքացիներն էլ յուզուած ու շփալ այդպէտ հասան: «Ի՛նչ է պարահել», – շնչում էին նրանք: Կուսանոցների կոյսերը մայրապետների հետ փողոցներ դուրս եկան: Նրանք հող էին ածում իրենց գլխին, քաղաքը լցնում իրենց ճիչ ու աղաղակով:
- 11 Իրենց առագաստներում պառկած նորահարսերը, իրենց պարշաճ ամօթը մոռացած, համարձակ քայլուածքով դէպի քաղաքամէջ էին շփալում: Նոյն ձեւով դեռափի մայրերն իրենց երեխաներով, երեխաների հոգսերը մոռացած, խելայեղօրէն վազում էին արքերի միջով առանց յետ նայելու, որպէսզի հաւաքուեն սրբազան փաճարի մօտ: Տաճարաւոր մարդիկ հաւաքուեցին այսպէտ, որպէսզի աղօթք անեն, որովհետեւ նա որոշել էր իր կեանքը վրանգի ենթարկելով՝ անօրէնութեամբ փաճարից ներս մընել: Դրա համար էլ քաղաքացիները բարկացել էին
- 12 եւ չէին հաշտւում այդ սրբապիղծ մարդու բռնութեան հետ: Երբ փեսան, որ հաստատապէս ու յամառօրէն ուզում է իր կամքը կատարել, միմեանց ձայն փութեցին, ամէն մէկն իր գէնքը վերցրեց, որպէսզի կազմ ու պարարաստ լինի կռուի եւ մեռնի յանուն նախնիների հաւաքի ու հայրերի օրէնքների: Այդպէտ նրանք

մեծ խռովութիւն բարձրացրին, բայց ժողովրդի միջից ծերերը հազիւ կարողացան ամբոխին հանդարտեցնել եւ կռուի պատրաստուածներին ժողովարան վերադարձնել: Նոյնն արեց նաեւ քաղաքի զօրքը: Թագաւորի մօտ գրնուող ծերերն ու մեծա- 13
մեծները աշխատում էին այդ գոռոզի միտքը փոխել, բորբոքու-
ած յամառութիւնը կտրել: Նա, սակայն, չէր ընկրկում. յամա-
ռօրէն պահանջում էր կատարել նախապէս յայտնած իր կամ-
քը: Նրա մօտ գրնուողները երբ տեսան նրա յամառութիւնը, 14
վերադարձան ժողովարան՝ Ամենագօր Աստծուն աղաչելու, որ
զօրավիզ լինի իրենց, որ չարհամարհի, աչքաթող չանի իրենց
ու չթողնի, որ նա ամբարտաւանութեամբ ուրնահարի իրենց օ-
րէնքն ու կրօնը: Հաւաքուած ժողովուրդն այսպէս անընդհատ
սրբակեղեք աղաղակ էր բարձրացնում: Սոսկալի աղմուկ բար-
ձրացաւ, եւ թուում էր, թէ ոչ միայն մարդիկ են աղաղակում, այլեւ
պարիսպներն ու գեպիներն են ձայն տալիս: Բոլորը գերադասում
էին մեռնել, քան սրբարանը պղծուած տեսնել:

Հրեաներն սկսեցին աղաչել ու ասել. «Տէր, Տէր, թագաւոր 2
երկնքի, բոլոր արարածների Տէր Աստուած, սրբերի՛ սուրբ, Ա-
մենագօր, Ամենակալ, տէն մեր այս ցաւերը, որ կրում ենք ա-
նօրէն ու պիղծ, յանդուգն ու գոռոզ թշնամուց: Դու ես սպեղ-
ծել ամէն ինչ, դու, որ ամէն ինչ ընդունում ես հեգութեամբ 2
ու արդարութեամբ, արդար ես դու, Տէր, բայց ովքեր գո-
ռոզութեամբ ու ամբարտաւանութեամբ են գործում, դու դա-
տում ես նրանց: Նախկինում դու բնաջնջեցիր անօրէնութիւն-
ներ կատարող հսկաներին, որ ապաւինում էին իրենց ուժին
ու քաջութեանը: Դու նրանց ջրատոյգ արեցիր: Դու ամբար- 3
տաւան սողոմացիներին իրենց բացայայտ չարիքների համար
խայրառակեցիր, կրակի ու ծմբի մապնեցիր նրանց, ծաղր-
ուծանակի ենթարկեցիր յեղափայ սերունդների առաջ: Դու 4
զանազան պատուհասներով պատժեցիր յանդուգն ու բռնակալ
արքային՝ Փարաւոնին, որը քո իսրայէլացի սուրբ ժողովրդին
ստրկութեան էր մատնել, ցոյց տուեցիր քո զօրութիւնը, նրան
ցոյց տուեցիր քո զօրութեան մեծութիւնը, որովհետեւ սպա-
ռազինուած, բազմաթիւ մարտակառքերով ու ձիերով հետա-
պնդում էր քո ժողովրդին, բայց դու նրան սուղեցիր Կար-
միր ծովի մէջ, իսկ նրանց, ովքեր հաւատում էին քեզ, բոլոր 5
արարածներից բարձր պահեցիր: Սրանք երբ տեսան քո ձեռքի

գործը, օրհնեցին քեզ, Տէ՛ր Ամենակալ: Դու թագաւոր ես, դու ես, որ սպեղծեցիր անչափելի ու անքննելի ողջ երկինքը, քեզ համար ընտրեցիր այս քաղաքը եւ սրբագործեցիր այս վայրը

6 քո անունով, քեզ համար, դու, որ կարօք չես ոչ մի բանի: Դու սա կառուցեցիր ի փառս քո մեծութեան, ի պատիւ քո անուան: Դու սիրեցիր այս քաճարը եւ խոստացար խորայլւացիներին, որ, ինչ էլ պատահի, ինչ դժուարութիւններ էլ լինեն, զանք այս սուրբ տեղը խնդրանքներով եւ լսելի դարձնենք քեզ մեր ա-

7 դօթքը: Քո խօսքը վստահելի է ու ճշմարիտ, որովհետեւ մեր հայրերը շար անգամ են նեղութեան մէջ ընկել, եւ որովհետեւ նրանք հնազանդ էին քեզ, դու օգնեցիր, մեծամեծ չարիքներից փրկեցիր նրանց: Իսկ մենք, ահա, սուրբ թագաւոր, մեր մեծա-

մեծ ու բազմաթիւ մեղքերի համար քանջուելով՝ մարնուել ենք մեր թշնամու ձեռքը: Մենք ուժասպառ ու յուսահատ ենք դար-

ձել: Մեր թուլութեան ու նեղութեան այս օրերին պիղծ, գոռոզ ու ամբարփաւան այդ մարդն ուզում է անպայման ներս մտնել, անպատուել սրբարանը, ողջ երկրում քո անուան փառքի հա-

8 մար կառուցուած անուանի քաճարը: Թէ՛եւ քո բնակավայրը աներեւոյթ ու մարդկանց ձեռքի համար անհասանելի երկինք-

ների երկինքն է, բայց դու հաճեցար քո փառքով Իսրայէլին վայելչութիւն պարգեւել, սրբագործեցիր այս վայրը: Թէ՛եւ յան-

ցաւոր ենք քո առաջ, բայց պիղծ հեթանոսների վրէժը մեզանից մի՛ լուծիր, որպէսզի անօրէնները չպարծենան գոռոզամտութե-

ամբ եւ չցնծան իրենց ամբարփաւան խօսքերով ու չասեն, թէ՛

9 «Մենք ուրնակոխ արեցինք սուրբ քաճարը, ինչպէս ուրնափակ են քալիս մեհեանների յափակը»: Ջնջի՛ր մեր մեղքերը, ների՛ր մեր բոլոր յանցանքները, այս պահին ցոյց փուր քո ողորմա-

ծութիւնը: Անմիջապէս մեզ թող հասնի քո ողորմածութիւնը, թո՛յլ փուր, որ մենք՝ կործանողներս եւ չարչարողներս, մեր

10 բերանով օրհնենք քեզ: Խաղաղութիւն պարգեւիր մեզ»: Ամե-

նագօր, Ամենակալ Աստուածը, որ սուրբ է եւ բնակւում է սրբե-

րի մէջ, լսեց ժողովրդի այս օրինաւոր խնդրանքն ու աղօթքը: Մինչեւ վերջ ամբարփաւան, մեծ գոռոզութեամբ նրանց վրայ յանդգնօրէն յոխորտացող այդ մարդուն նա սաստիկ հարուա-

ծներով պատժեց: Նրան այնպէս էր քանդում ու բերում, ինչպէս եղէգն է քարութերւում քամուց: Ապա գեփին զարկեց նրան: Նա այդպէս ընկած էլ մնաց անզգայ, թմրած, անմռունչ, բոլոր

անդամները յօդերից խախտուած. եւ խիստ դաբաստանը նրա գոռոզութեան համար արագ հասաւ նրա վրայ: Նրա բարեկամներն ու նրան շրջապարող սպասաւորները տեսնելով, որ դաբաստանը այդպէս շուր է հասնում նրա վրայ, վախեցան, թէ նա կը մեռնի: Անմիջապէս նրան ներսից դուրս հանեցին՝ վախենալով էլ աւելի սաստիկ հարուածներից: Երբ բաւական ժամանակ անցաւ, այդ մարդը սթափուեց, բայց ոչ թէ զոջաց իր մրքում այդ մեծ պարուհասից յետոյ, այլ սկսեց աւելի սաստիկ սպառնալ: Տրամայեց վերադարձի ուղին բռնել: Երբ եկաւ հասաւ Եգիպտացիների երկիրը, չարութիւնն աւելի բորբոքուեց իր ու սեղանակից ընկերների մէջ, որոնք արհամարհում էին բոլոր տեսակի օրէնքները: Նա ոչ միայն անթիւ չարագործութիւններ անելով չյագեցաւ, այլ այնպիսի յանդգնութեան հասաւ, որ սրբավայրի հասցէին հայհոյանքներ էր թափում: Իր բարեկամներից շարերն էլ, հետեւելով թագաւորին, նրա կամքին էին ենթարկուում: Նա նամակ գրեց ու հրամայեց, որ այն հրապարակեն քաղաքի փողոցներում: Դա բամբասանք էր ու հայհոյանք: Նա հրամայեց իր պալատի շուրջը, աշտարակների վրայ սիւներ կանգնեցնել եւ դրանց վրայ ամրացնել հետեւեալ խիստ հրամանը. «Եթէ որեւէ մէկը զոհ չի մատուցում, թող երբեք չհամարձակուի տաճար մտնել: Ամբողջ հրեայ ազգը հաշուառման ենթարկել եւ հարկապարտ դարձնել նրանց իբրեւ ծառաների: Ով ապստամբելով մի փոքր դիմադրի, մահուան պիտի դաբապարտուի: Իսկ ում որ չեն սպանելու, նրանց վրայ կրակով թող խարանեն Որմիգդ աստծու նշանը եւ նրա տունին ստիպեն նրանց պարել՝ ճիւղերից հիւսած պսակներ ձեռքներին»: Որպէսզի ինքը բոլորին թշնամի չերեւայ, հրամայեց, որ հրովարտական գրեն նաեւ հետեւեալը. «Եթէ ոմանք համաձայնեն ընդունել արքունի կրօնը, ապա նրանք թող համարուեն ալեքսանդրացիների համաքաղաքացիներ»: Տրեաների միջից բազմաթիւ թերեւամիտներ, որ առաջներում էլ տապանուում էին նախնիների օրէնքը դաւանելիս, հեշտութեամբ յանձն առան: Սրանք կարծում էին, թէ մեծ փառքի կարծանան, եթէ հնազանդուեն թագաւորի ասածին: Մակայն հրեաներից շարերը մնացին անդդուելի. նրանք հաւատարիմ մնացին իրենց սուրբ օրէնքներին: Նրանք իրենց ունեցած հարստութիւնը տուեցին իրենց անձը փրկելու համար, որպէսզի սպուգապէս

այդ ցուցակի մեջ չմտնեն: Նրանք յոյս ունեին, որ իրենց օգնություն կը հասնի Տիրոջից: Նրանք խորշում, զգույն էին իրենց կրօնից հրաժարուած մարդկանցից, նրանց պիղծ էին համարում: Նրանց վանում, հեռու էին պահում իրենց հայրենի օրէնքներից եւ մերժում էին, որ նրանք հաղորդուեն սրբութիւնների հետ:

- 3 Երբ այդ անօրէնը տեղեակ դարձաւ նրանց նպատակներին, խիստ զայրացաւ, հրաման տուեց, որ իր բարկութիւնը թափեն ոչ միայն երուսաղէմացիների, այլեւ ամբողջ երկրի վրայ, ուր եբրայեցիներն են բնակւում, հրամայեց բերել հաւաքել նրանց, տանջալի մահով սպանել վերացնել նրանց երկրի երեսից:
- 2 Երբ տանջանքի այս անօրէն հրամանը հրապարակուեց, նրանք գտան, որ իրենց համար աւելի ծանր է օրէնքները փոխելու:
- 3 Խելլու տառապանքը, քան դառն մահը: Եբրայեցիները հաւատարմութեամբ արքայի օրէնքը պահում էին, բայց եւ իրենց Տէր Աստուծոյն հաւատարիմ էին մնում, քրտած օրէնքները հաստատաբար էին պահում, հեռու էին մնում ապստամբների անօրէնություններից, որի պատճառով շարքերի աջքից ընկնում էին, բայց հէնց նրա համար, որ հաւատարիմ էին մնում օրէնքի սպասատրութեանը, դրա համար էլ բոլոր մարդկանց առաջ փառատրում էին: Մակայն այլազգիները հաշտի չէին առնում հրեայ ազգի բարեմասնութիւնները, այլ նրանց պաշտամունքի եւ կերակուրների տարբերութիւնը համարում էին ապստամբություն իրենց դէմ եւ ստում. «Այս ազգն առհասարակ թագատրին ու արքունի գօրքին թշնամի է»: Եւ այսպիսի հայհոյալից խօսքերով արքունիքին մեծ վնաս ու պատուհաս էին բերում:
- 5 Ինչ վերաբերում է քաղաքում ապրող հեթանոսներին, ապա սրանք տեսնելով մարդկանց յանկարծակի խռովությունը, այսպիսի հալածանքների յանկարծակի վրայ հասնելը, ոչ կարողանում էին օգնել նրանց, ոչ էլ արքունի հրամանին դէմ կանգնել:
- 6 Միայն կարեկցում էին, միսիթարում, քաջաւերում, խնդրում էին անցկացնել բարկութեան պահն ու ստում էին. «Իրենց Տէր Աստուածը չի թողնի, որ այսպիսի մի ազգ իզուր ոչնչացնեն»: Բարեկամները, մերձաւորները, վաճառականները լռելեայն ուխտում էին օգնական լինել միմեանց՝ որքան կարող են:
- 7 Անօրէնը, սակայն, միառժամանակ այնքան էր ամբարտաւանացել, որ բոլորովին անտեսել էր մեծն Աստուծոյն:

զօրութիւնը: Նա կարծում էր, որ իր իշխանութիւնը մշտնջե-
 նական է: Նա ամբողջ երկրում այսպիսի մի հրովարտակ րա-
 րածեց. «Եգիպտոսի կողմերի արքայ Անպիոքոսը ողջունում 8
 է բոլոր վայրերի սպարապետներին, զօրավարներին ու զին-
 ուորներին: Ողջ եղէք, իսկ ես ինքս ամէն ինչով, զօրքով ու փե-
 րութեան օրէնքների շնորհիւ ողջ եմ: Դուք ինքներդ լսած կը 9
 լինէք մեր հեծելագօրի անցած ճանապարհի մասին, թէ ինչպէս
 աստուածների օգնութեամբ իմ զինուորներով ճանապարհ ըն-
 կայ: Ոչ զօրքի ուժով անցայ, ոչ փէզ ու նիզակով, ոչ ամրապինդ
 աղեղներով, այլ՝ հեզութեամբ ու խոնարհութեամբ, մարդասի-
 րական նպատակներով, որպէսզի դայեակի նման սնուցանեմ
 Սպորին Ասորիքի ու Տաճկաստանի բոլոր կողմերը: Ամէն ինչ
 բարեյաջող աւարտուեց: Մենք մեծարեցինք բոլոր քաղաքնե- 10
 րը, նուէրներ մատուցեցինք այնպէտ: Եկանք մրանք Երուսա-
 դէմ, ցանկացանք մրնել րաճար՝ այն չարագործների սրբա-
 վայրը, որոնք երբեք չեն կամենում հրաժարուել իրենց չար
 խորամանկութիւններից: Նրանք խօսքերով առերես ուրախա- 11
 ցան, որ եկել ենք իրենց մօտ, բայց գործով խաբեցին մեզ, որ-
 պէսզի խանգարեն մեր այնպէտ մրնելը: Նրանք մեզ ոչ րա-
 ճարին մօտիկ թողեցին, ոչ էլ ընդունեցին իրենց րաճարին
 մատուցած մեր մեծարժէք ընծաներն ու զոհաբերութիւնները:
 Ապաւինելով իրենց ամբարտաւան հպարտութեանը, մի բան,
 որ շար հնուց է գալիս, արգելեցին մեզ ներս մրնել: Նրա-
 ժարուեցին մեր այն մարդասիրական բարութիւնից, որ մենք
 ունենք բոլոր մարդկանց նկատմամբ: Նրանք մեր հանդէպ 12
 ունեցած իրենց անմիտ թշնամութիւնը կամեցան բացայայտ
 կերպով ցոյց րաւ, միայն թէ կարողանային բոլոր ազգերի
 մէջ վարագի պէս գլուխները րնկել, ելնել, փիրել, թագաւորել,
 հպարտանալ, ամբարտաւանել, բարձրապարանոց երեւալ ի-
 րենց երախտաւորների առաջ: Մենք հանդուրժեցինք նրանց 13
 անմրութիւնը, եւ երբ յաղթանակով վերադարձանք Եգիպտո-
 սի կողմերից, նուաճեցինք բոլոր ցեղերն ու ազգերը մարդա-
 սիրական հեզութեամբ, խնամք րածելով, ինչպէս պարտ ու
 պարշաճ է մեր օրէնքներին: Առանց ոի պահելու բազում 14
 անգամ նրանց ցուցաբերած յանդգնութեան ու լրբութեան հա-
 մար, հրամայեցինք նրանց ազգապոռհներին համարել ալեք-
 սանդրացիներին արժանի համաքաղաքացիներ: Բայց նրանք 15

սպոր, յեփին նպարակներով ու բնածին խորամանկություններով այդ բարեգործությունից էլ հրաժարուեցին, եւ քանի որ նրանց միտքը միշտ դէպի չարագործությունն է հակուած, նրանք ոչ միայն մերժեցին ընկերությունը, մեծարանքն ու պարիւր, այլեւ գարշում են, խօսքով կամ լռելեայն անարգում են ու պիղծ համարում մեզ: Եւ սակաւաթիւ մարդկանց եւս, որոնք գթութեամբ համակրում են մեզ, նրանք մերժում, անարգում են եւ արագօրէն թշուառ կեանքի հասցնում: Նրանք հապշտապ, փազնապահար՝ նրանց գործերը ձախողման են ու-

16 զում հասցնել: Այս ամենի պարճառով մենք համոզուեցինք, որ նրանք մեր թշնամիներն են, ուստի մենք ենթադրում ենք, որ այդպիսի խորամանկ մտադրություն ունենալով՝ նրանք գուցէ յանկարծ խռովութիւն բարձրացնեն մեր դէմ, ըստ իրենց անօրէն սովորութեան՝ օգնութիւն հայցեն ուրիշներից, ներքուստ մեզ իրենց թշնամի ու մաքնիչ համարեն: Նրամայում ենք. մեր այս հրովարտակն սքանալուց անմիջապէս յետոյ մոլի չարագործներին իրենց կանանց ու երեխաների հետ նախապիւնքների ու փանջանքների ենթարկելով, ուրք ու ձեռքը եւ պարանոցները կապկպած, չորս կողմ կարգուած պահակախմբերով,

17 խիստ պարիժների ենթարկելով՝ մեզ մօտ բերել, որպէսզի նրանք, իբրեւ խորամանկ մարդիկ, իրենց անօրէն չարագործությունների համար իրենց կատարած գործերին արժանի պարիժ ու պարուհաս կրեն, եւ մենք կարողանանք հեշտ ու խաղաղ մեր գործերը կարգի բերել: Եթէ գրնուեն մարդիկ, որոնք կը թաքցնեն նրանցից մի փղամարդ, մի կին կամ մի փղայ երեխայ՝ ալեհեր ծերունուց մինչեւ ծծկեր երեխայ, ապա նրան ու նրա փոհմը չարաչար փանջանքներով մահա-

18 պարժի կ'ենթարկէք: Իսկ եթէ գրնուեն մարդիկ, որոնք ի յայտ կը բերեն այդ թաքնուած մարդկանց, ապա յայտնողը թող սեփականացնի թաքնուածի ինչքն ու ունեցուածքը, արքունի գանձարանից թող պարգեւ սքանայ եւ ազատութեան պսակով

19 պսակուած՝ զայ ու մեծարուի հրապարակում: Բոլոր այն վայրերը, ուր կ'երեւան փախստականներ կամ թաքնուածներ, թող աւերուեն, հրդեհուեն ու վերածուեն անապարի, թող կրակի մաքնուեն եւ ամէն ազգի մարդկանց համար մշտապէս համարուեն ոչ պիտանի»:

4 Արքունի հրովարտակն, ահա, գրուել էր այս ձեւով: Նրովար-

փակի հրամանը որպեսզի էլ որ հասնում էր, հեթանոսները հա-
ւաքում էին գաւառներում ու քաղաքներում եւ մենք ուրախութիւն
անում, որովհետեւ խորամանկ նենգութեամբ թաքցրած իրենց
ոխակալութիւնը այլեւս բացայայտօրէն ու համարձակութեամբ
էին ցոյց տալիս: Քաջերի խոր սուգը յորդառապ արցունքնե- 2
րով էր արտայայտւում, սիրտ էր ճնշւում, որովհետեւ յանկարծ
փրկւում էր մի խիստ հրաման, որով կոչ էին անում առհասա-
րակ բոլորին սպանել: Չկար մի գաւառ կամ քաղաք, մարդա- 3
քնակ մի վայր, բոլոր քաղաքներում մի փողոց, որ գոյժի աղա-
ղակով ու կոծով լցուած ջիւներ, որովհետեւ խիստ դաժան ու 4
անողորմ հրամանի համաձայն, գաւառների հրամանատարները
զանազան քաղաքներից փեղահան էին անում ընտրեալ ազգի
զաւակներին, որպէսզի, ըստ այդ հրամանի, բնակավայրերից
դուրս իզուր փեղը մեռնեն: Աղէտալի փառապանքներն ու խոր
վշտերը այնքան ծանր էին, որ չարչարանքների այս ողորմե-
լի փեսարանը մինչեւ անգամ ոխակալ սրբի, վրէժխնդիր ո-
գու փեր մարդկանց աչքերից արտասուք էր քամում, որով- 5
հետեւ թշուառութեան այդ ճանապարհով փանում էին ալե-
հեր, ծերութիւնից թուլացած եւ կթոքած ուրքերով ծերունիներ
ի մի բազմութիւն: Տանում էին նաեւ նորապսակների՝ կիսափ
թողնելով նրանց ուրախութիւնը, զրկելով նրանց ամուսնական
առագաստից, չարաչար դժբախտութիւն պատճառելով նրանց:
Աւանդապահ, քօղածածկ, պարկեշտ հարսները, ի նշան գոյ- 6
ժի, մազերն արձակած, իւղով օծուած մազերի հիւսուածքը հա-
մարձակօրէն արձակելով՝ հող էին ածում իրենց գլուխներին:
Նրանք ուրախ երգերի ձայնակից ընկեր լինելու փոխարէն են-
թարկւում էին իրենց համար անսովոր փառապանքների: Շրա-
պարակներից մինչեւ նաւահանգիստները բռնութեամբ քարշ
տալով նրանց՝ փանում էին հերարձակ, բզկտուած ու կապուած:
Նրանց ամուսինները երիտասարդական ուրախութեան փո- 7
խարէն պարաններով կապկպուեցին: Նրանք փեսնելով իրենց
վրայ հասած այս աղէտը՝ մռնչում էին ու լալիս, իրենց դիմաց
փեսնում էին մահուան օրհասը, իրենց ուրքերի առաջ՝ դժոխ-
քի պափերը: Այսպէս բոլորին, իբրեւ վայրենի գազաննե- 8
րի, շղթայակապ բերեցին եւ նոյն շղթաները, որոնցով կապու-
ած էին նրանց պարանոցները, ամրացրին նաւախելերին: Ու-
մանց ուրքերից, ումանց ձեռքերից կապելով՝ գամեցին նաւի

- փախարակամածի վերին կողմը: Բոլոր կողմերից փակուած՝ նրանք թմրած ու յիմարացած էին. այդպէս էին արել, որպէսզի նաւերի ընթացքի ժամանակ յանկարծ խորամանկութեամբ ազատուել-փախչել չկարողանան: Երբ այսպէս բոլորին նաւերին ամրացրած փարան եւ յաջողակ քամու շնորհիւ, թագաւորի հրամանի համաձայն, փեղ հասցրին, հրաման արձակուեց, որ դրանց կոտորեն քաղաքից դուրս մի հրապարակում, ընդարձակ մի վայրում, որպէսզի խայրառակեն այդ ազգը, եւ որպէսզի բոլորը, ազապ ու հանգիստ, փեսնեն նրանց, որոնք ելումուր էին անում ամէն փեղ: Բոլոր նախորդների վրէժը սրանցից էին հանում: Երբ այս ամէնը կատարեցին, յայտնի դարձաւ, որ ցեղակիցները զաղտնի ցաւակցելով՝ լաց էին լինում ազգի վրայ հասած այս յանկարծակի թշուառութեան համար: Երբ դա իմացուեց, թագաւորը խիստ զայրացաւ, հրաման փուեց, որ քաղաքում զոյնուող հրեաներին նոյնպէս բերեն ու խառնեն սրանց, եւ բոլորին նոյն պատժի ենթարկելով՝ մահուան դատապարտեն, նոյն ցուցակում գրեն նրանց բոլորի անունները, որովհետեւ այս գործը յայտնի դառնալուց քիչ առաջ թէեւ նա պատուիրել էր սրտացաւութիւն հանդէս բերել նրանց պաշտամունքի հանդէպ, բայց այժմ հրամայեց սաստիկ պատուհասներով ու փանջանքներով միանգամից ոչնչացնել նրանց:
- Նրանց ցուցակագրելու այս խիստ դաժան հրամանն ի կատար ածելը փետում էր արեւածագից մինչեւ մայրամուտ, բայց այն լիովին աւարտել չյաջողուեց քառասուն օրուայ ընթացքում:
- Սովորականից աւելի խիստ մի հրամանով թագաւորը կարգադրեց բոլոր մեծամեծներին խնջոյքի հրաւիրել մեծ փաճարում: Ճշմարտութիւնից շեղուած մարքով, անօրէն, պիղծ բերանով նա յարգում ու գովաբանում էր անշունչ, անձայն, անմռունչ կուռքերին, իսկ օրինաւոր սրբութիւնների մասին ասում էր այն, ինչ արժան էր: Իր նշանակած ժամից յետոյ ցուցակագրող գրագիրները թագաւորին յանձնեցին ցուցակը: Նրանք սկսեցին համոզել, որ հրեաների հաշուառում կատարելը անհնար է: Նրանք ասացին. «Չենք կարող, որովհետեւ նրանք խիստ շարեն, որովհետեւ շարերը երկրով մէկ ցրուած լինելու պատճառով հնարաւոր չէ նրանց հաշուառման ենթարկել. հաշուառումից դուրս են մնացել շարերը, չցուցակագրուած հրեաներ կան անգամ Եգիպտացիների երկրի փարբեր վայրերում»: Երբ դա

լսեց թագաւորը, գրագիրներին մեղադրեց կաշառակերութեան մէջ, որ իբր թէ նրանք ցանկանում են խոփոր ճանապարհներով փրկել նրանց կեանքը: Նրանք պնդում ու ասում էին, որ իրենց թղթերն սպառուել եւ գրիչները մաշուել են՝ բացայայտօրէն ցոյց փալով դա: Եւ այս ամէնը լինում էր Բարձրեալի օգնութեամբ, որը գուր ու խնամք էր ցուցաբերում եբրայեցիների նկատմամբ:

Այն ժամանակ նա կանչեց Ներմոն փղապետին ու հրամայեց, որ սա վաղն եւեթ զինի փղերը, առանց յապաղելու պարաւասրի խնկախառն զինիներ, դրանք թունդ դարձնի կնդրուկով, մօպ եօթը հարիւր փղեր կապաղեցնի անապական գինիով, քշի հրապարակ՝ եբրայեցիների գլխին մեծ պարուհաս բերելու համար: Թագաւորը փղապետին այս հրամանը փութեց, իսկ ինքը վերադարձաւ իր ուրախութիւնը շարունակելու բազմաթիւ զօրքերի, բարեկամների, մեծամեծ աւագանու հետ, որոնք եբրայեցիների նկատմամբ աւելի թշնամաբար էին վերաբերում, քան թագաւորն ինքը: Երբ փղապետը լսեց խիստ հրամանը, նոյն ժամին էլ պարաւասր վիճակի բերեց փղերին: Ծառաները ելան, կապեցին փառապետների ձեռքերն ու ոտքերը, իսկ ուրիշ ծառաներ, իբրեւ գիշերային պահակներ, զգուշութեամբ նրանց շուրջն էին պարուում՝ մրաւելով, թէ առաւօտեան կը փեսնեն այդ ազգի կոփորածն ու վախճանը: Իսկ հրեաներն իրենց անզօր ու անօգնական էին համարում, իբրեւ մի լէշ՝ նեպուած հեթանոսների առաջ: Նրանք անդադար աղօթելով, արտասուելով դիմում էին Ամենակալ Աստուծոյն, ամէն զօրութիւն զօրացնող, ողորմած Աստուծոյն: Բոլորն առհասարակ ծնկի եկած աղաչում էին, որ նա խափանի անօրէն այս դիպաւորութիւնը, մի մեծ հրաշքով վերացնի այս օրհասը, որ ահա մօտենում է ոտքերն ու ձեռքերը կապուած այս մարդկանց: Փղապետն անողորմ գազանները խնկախառն զինիներով զրգռելով՝ առաւօտեան հասցրեց թագաւորի պալատը: Պարգեւաբու, երկնաւոր, առաքաձեռն Աստուած, սակայն, թագաւորին պարգեւեց խոր քուն, որ իբրեւ բարի պարգեւ վաղնջական ժամանակներից ի վեր գիշեր ու ցերեկ փրում է գեղեցիկ արարածներին: Նա իր զօրութեամբ թագաւորին թանձր, խոր, քաղցր ու անուշ քուն առաքելով՝ կապեց, մոլորեցրեց, շեղեց եւ հեռու պահեց նրան իր հասարակ որոշումից: Երբ եբրայեցիները փեսան, որ անցել է օրհասի մահաբեր ժամանակը, սկսեցին օրհնել երկ-

- նաւոր սուրբ Ասպծուն եւ նորից իրենց երեսի վրայ ընկած՝ ա-
ղաչում էին նրան, որ գոռոզ հեթանոսներին ցոյց փայ իր մե-
8 ծագօր բազկի գօրութիւնը: Երբ կիսուեց փասներորդ ժամը,
եւ արդէն վերջացրել էին խնջոյքի պապրասպութիւն փեսնե-
լը, եւ հրաւիրուածներից իւրաքանչիւրը կանգնած էր ըստ իր
աստիճանի, այն ժամանակ արարողապետը ներս մտաւ, արթ-
նացրեց թագաւորին եւ յայտնեց, որ խնջոյքն սկսելու ժամա-
նակն է: Թագաւորը յիշեց, որ մարդկանց խնջոյքի էր հրա-
ւիրել: Նա անմիջապէս վեր կենալով՝ հրամայեց հրաւիրու-
ածներին ներս կանչել, բարձեր սպասարկել նրանց խնջոյքին
մասնակցելու համար, իւրաքանչիւրին, ըստ իր աստիճանի, գա-
9 հաւորակ մաքուցել: Երբ խրախճանքն սկսուեց, նա ցանկու-
թիւն յայտնեց ուրախ ժամանակ անցկացնելու մինչեւ ուշ գի-
շեր: Երբ խմելով երկար ժամանակ գրոյցի բռնուեցին, նա կան-
չեց փղապետին ու խիստ զայրացած սպառնաց նրան. «Ինչ-
պէն կամ ինչո՞ւ են հրեաներն ազաւորել սաստիկ հրամանով
նշանակուած օրհասից. ինչո՞ւ մինչեւ այսօր դեռ կենդանի են
10 մնացել»: Փղապետը վկայակոչեց արքայի հրամանը եւ ա-
սաց, որ դեռես գիշերն է հարբեցրել փղերին: Նրաւիրուածները
հասարարեցին փղապետի խօսքերը: Դրանից յետոյ թագաւորը
մեղմացնելով իր կապաղութիւնը՝ ասաց. «Գնա՛, այսօր թող իմ
քնից շնորհակալ լինեն նրանք, բայց վաղն անպայման փղե-
րը նոյն կապաղութեան կը հասցնես, որպէսզի կոտորենք այդ
11 անօրէն հրեայ ազգին»: Երբ թագաւորն այդ ասաց, բոլորն ու-
րախացած, միաձայն հաւանութիւն փուեցին նրա հրամանին, եւ
որովհետեւ ուշ էր, միմեանցից բաժանուելով՝ ամէն մէկը գնաց
իր օթեւանը: Նրանք ոչ այնքան քնեցին, որքան ամբողջ գիշեր
մտածում էին այն մասին, թէ ինչ նորանոր չարչարանքներ կա-
12 րելի է հնարել փառապետալների համար: Երբ աքլորը կանչեց,
փղապետն առաւօր վաղ բերեց գինիով ու խնկով զրգռուած
փղերին, իսկ ինքն իջնելով ընդարձակ գաւիթը՝ սկսեց ճեմել:
Քաղաքում գրնուող բոլոր մարդիկ եկել հաւաքուել էին, ուզում
էին փեսնել ողորմելի այն փեսարանը, որ առաւօր շուր սպառ-
13 նում էր հրեաներին: Նրեաներն անցկացնելով օրհասի ժամը,
զապած իրենց առաւ արցունքները, խղճալի ու ողբաձայն, ձեռ-
քերը դէպի երկինք պարզած՝ աղաչում էին Ամենագօր Ասպծուն,
որ նորից օգնութեան հասնի իրենց ու փրկի սոսկալի օրհասից:

Դեռ արեգակը չէր սփռել իր ճառագայթները աշխարհի վրայ, 14
 որ թագաւորը վեր կենալով ընդունում էր իր մեծամեծ հիւերին:
 Նասնելով փղապետի դռան մօտ՝ աչքով զննում էր փղերի վի-
 ճակը, թէ ինչպէս են նրանք կազմ ու պապրասպ հասել մինչեւ
 հրապարակ: Թագաւորը շնորհակալ էր, զարմացել էր փղերի 15
 պապրասպութեան վրայ: Նա մի անգամ էլ յետաձգեց կոպո-
 րածի հրամանը՝ ասելով. «Ի՞նչ կարիք կայ անիմասպ կերպով
 շտապելու»: Դարձեալ միտքը փոխեց, փղապետին մեղադրեց,
 որ ինչ հրամայուած էր, անմիջապէս չէր գործադրել: Այս ամէ- 16
 նը լինում էր Ամենակալ Տիրոջ հրամանով. Նա օրհասի սոսկա-
 լի նպատակը մոռացնել էր րալիս: Փղապետը անուանի մարդ-
 կանցից ոմանց վկայ էր բերում, թէ ինչպէս էին փղերը վա-
 դուց զինուել, զինուորները պապրասպուել: Նա ապացուցում
 էր, որ ինքը արքայի հրամանը կատարել էր անթերի: Այն 17
 ժամանակ թագաւորը լցուեց մեծ զայրոյթով, - եւ դա շնոր-
 հիւ Աստծու մեծ գթասրտութեան, - որովհետեւ Նա ուզում էր
 թագաւորի մտադրութիւնը ի չիք դարձնել: Թագաւորը խիստ
 զայրացած ու ցասումնալից նայեց փղապետին, սկսեց խօսել
 ու ասաց. Յուցակագրեցէք այն հայրերին, մայրերին ու որդի- 18
 ներին՝ բոլոր նրանց, ովքեր այս տեսարանը դիպելու են եկել,
 որպէսզի դրանք, դու էլ դրանց հետ, զազանների կեր դառնաք
 այդ դապապարտուած անմեղ եբրայեցիների փոխարէն, որոնք,
 սկսած իրենց առաջին նախնիներից մինչեւ այսօրուայ սերուն-
 դը, պահպանել են արդարութիւնն ու հաւաքը մեր նկատմամբ:
 Եթէ քո՝ իմ սննդակցի նկատմամբ սեր չունենայի, քո քաղցր ա-
 րելը կը կտրէի աչքերիցդ եւ քեզ, ո՛վ նենգ չարագործ, մէջտեղից
 կը վերացնէի»: Փղապետն այսպէս բարեպապեհ դիպուածով 19
 մագապուրծ ազատուեց եղերական պապժից: Նրա նախկին
 զուարթութիւնն անհետացաւ, մարդկանց միջից նա հեռացաւ
 րոպում երեսով: Նաւաքուած մարդիկ, որոնք իր բարեկամներն
 էին, գլխիկոր ցրուեցին, ամէն մէկը թոյլրոտութիւն սրանալով՝
 վերադարձաւ իր տեղը: Երբ եբրայեցիները լսեցին թագա- 20
 ւորի հրամանը, սկսեցին օրհնել մեծագոր Տէր Աստծուն, թա-
 գաւորների Թագաւորին, մանաւանդ որ այսպիսի օգնութիւն
 էին ստացել: Այն ժամանակ թագաւորն անմիջապէս հրամա-
 յեց հրաւիրուածներին, որ վերադառնան խնջոյքը շարունակե-
 լու: Նա փղապետին նորից կանչեց, սպառնալով խօսեց նրա 21

հեպ ու ասաց. «Այ թշուառական, քանի՜ անգամ եմ քեզ պար-
ուիրել, որ կազմ ու պարրասպ պահես փղերը: Գոնե՛ վաղը թող
պարրասպ լինեն հրեաների թշուառական, եղեռնագործ ազ-
22 գը ոչնչացնելու համար»: Երբ բոլոր նստածները լսեցին դա,
առաւել եւս զարմացան թագաւորի յեղյեղուկ մտքի վրայ ու ա-
սացին. «Մինչեւ ե՛րբ, ո՛վ արքայ, մինչեւ ե՛րբ մեզ պիտի փոր-
ծես: Երեք անգամ հրաման ես արձակել այդ յանդուգն ազգը
ոչնչացնելու մասին եւ անմիջապէս քո իսկ հրամանը չեղեալ
ես յայտարարել: Այժմ դրա համար բոլոր քաղաքների ժողո-
վուրդները աւելի են վշտացել, քան հէնց իրենք՝ այդ չարա-
23 գործները»: Մոլորուած արքան այս ամենի պատճառով սկսեց
վարանել, շփոթուել ու չհասկացաւ, որ երկնքից է գալիս օգ-
նութիւնը երբայեցիների: Նա նորից երդուեց իր անհասպար
երդումով ու ասաց. «Առանց որեւէ բանից երկմարելու կաթաղի
գազաններին ոտնապակ անել պիտի տամ նրանց, դժոխք պի-
տի ուղարկեմ, զօրք պիտի հաւաքեմ, որպէսզի յարձակուենք
Նրէաստանի վրայ, փայտակերպ շէնքերը հրդեհենք, կաւաշէն
շէնքերը հեղեղենք ջրով, կողոպտենք նրանց ինչքն ու ունե-
ցուածքը եւ ինչ որ կայ նրանց երկրում, նրանց տաճարի պա-
հեստները կրակի մատնենք եւ տաճարն էլ յաւիտեանս զոհերի
24 տան վերածենք»: Նրաւիրուածները, բարեկամներն ու սիրե-
լի ազգականները լսելով այդ հաստատու որոշումը՝ ուրախացած
գնացին: Զօրքին հրաման տրուեց, որ բերդում պաշարուած-
ների վրայ գիշերապահներ ու խրամապահներ նշանակուեն,
25 իսկ փղապետը գազաններին խիստ գրգռելով՝ դրանց կազմ ու
պարրասպ վիճակի բերեց. նա կնդրուկ, խունկ ու գինի իրար
խառնելով՝ խմեցրեց ու գրգռեց դիւային գազաններին յաջորդ
օրուայ համար, որպէսզի հրապարակ եկած անթիւ մարդկանց
դիակների վերածի: Նա եկաւ մտաւ սրահը, շրտապեցրեց թա-
26 գաւորին, որ կապկպուած ժողովրդին կոտորեն: Այն ժամա-
նակ թագաւորը ողջ զօրքով ու կաթաղած գազանների հեպ
դուրս եկաւ՝ ցանկանալով իր անյազ աչքերով ու անգութ սրտով
27 տեսնել թշուառ ժողովրդի ցաւալի կոտորածը: Երբ պար-
րասպում փղերն ու սպառազէն զինուորները հասան քաղա-
քի դարպասի մօտ, հրեաները լսեցին զինուորների ուրբերի
դոփիւնը, տեսան զէնքերի փայլը, մինչեւ երկինք հասնող փռու
ամպը: Նրանք լսեցին իրենց շրջապատած ամբոխի աղաղա-

կը: Դրանից նրանք ուշաթափ էին լինում: Նրանք կարծում էին, որ իրենց թշուառ կեանքի վերջը հասել է: Խանդաղապանքով լցուած ողորմելի, խեղճ հայրերն ու մայրերը, զաւակներն ու դուստրերը, քոյրերն ու եղբայրները, ազգակից սիրելի բարեկամները միմեանց պարանոցներին փաթաթուած՝ համբուրում էին: Մայրերից ոմանք իրենց նորածին երեխաներին գրկած՝ 28 կարծում էին, որ վերջին անգամ են կուրծք փալիս իրենց երեխաներին: Այս ակեղծութեան ու փազնապի մէջ հալումաշ եղած վիճակում էլ նրանք յիշում էին երկնքից իջած առաջին օգնութիւնը: Բոլորը համերաշխ միմեանց էին մօտենում, մանուկների բերաններից հանում էին իրենց սփինքները, բոլորն իրենց մեծ Աստծու առաջ երեսի վրայ ընկած՝ թաւալում էին: Բարձրացնելով իրենց ձայնը՝ ողբագին լացով աղաչում էին Ամենագոր եւ Ամենակալ Աստծուն, որ նա մեծ ողորմածութեամբ գթայ, փրկի յուսալքուածներին, դժոխքի դուռը հասածներին:

Քահանաների սերնդից Եղիազար անունով երեսելի մի մարդ, 6 որ արդէն ծերութեան էր հասել, եւ որի կեանքը մանկութիւնից քաջութեամբ ու արդարութեամբ էր զարդարուած, իր շուրջը համախմբեց մի քանի ծերունիների, հանգստացրեց նրանց եւ սուրբ Աստծուն դիմելով՝ աղօթեց այսպիսի խօսքերով. «Մեծագոր թագաւոր, բարձրեալ եւ Ամենակալ Աստուած, որ քո բոլոր սպեղծածներին առաջնորդում եւ ուղղում ես քո ողորմած գթութեամբ, նայիր Աբրահամի զաւակների, սուրբ Իսահակի ու Յակոբի որդիների՝ քո բաժին ժառանգութեան վրայ, որոնք օտար երկրում օտար ժողովրդի ձեռքին կորստի են մատնուում: Դու այն Աստուածն ես, որ եգիպտական Փարաօնին իր բազմաթիւ մարտակառքերով, երիվարներով ու զինուորներով՝ գոռոզ ու ամբարփաւան եգիպտական զօրքի հետ միասին ծովասոյգ անելով՝ կորստեան մատնեցիր: Դու 4 ես, որ կտորեցիր Ասորեստանի պարծենկոտ Սանապրուկ արքայի զօրքը, որը մի սրով ու մի փեղով գրաւել, նուաճել էր ամբողջ Հրեաստան երկիրը: Նա ինքնահաւան խօսքերով գոռոզացել էր, սպառնացել, թէ յանդուգն զայրոյթով եւ մեծ նախափինքով կը յարձակուի նաեւ սուրբ քաղաքի վրայ: Դու, Տէր, հարուածեցիր, կտորեցիր ու կործանեցիր նրան եւ բոլոր հեթանոսներին ցոյց փուցեցիր քո բազկի ուժը: Դու փրկեցիր 5 երեք մանուկներին, որոնք Բաբելացիների երկրում սնո-

քի աստուածներին չերկրպագելու համար իրենք իրենց ինքնակամ կերպով հրի էին մատնել, որպէսզի նրանց մագի մի թելին անգամ կրակ չդիպչի: Դու հրոյ ճարակ դարձրիր թշնամուն: Դու ես, որ անվնաս պահեցիր եւ գրից հանեցիր Դանիէլին, որը նենգ վրէժխնդրութեան պարճառով յանձնուած էր կախաղած գազանների երախին: Դու ես, որ տեսար եւ անդունդներից հանեցիր այն հիւրին, որ մաշուում էր ձկան որովայնում, եւ անվնաս բերեցիր յանձնեցիր իր ընտանիքին: Դու, ո՛վ Նայր, որ ասում ես ամբարտաւաններին, որ բարեսէր ես, որորմած, բոլորի ապաւէն, շքանկ յայրնուիր խրայելացիներին, որոնք պիղծ ու անօրէն հեթանոսների ձեռքին չարաչար կորստեան են մատնուում: Իսկ եթէ մեր ամբարիշտ կեանքը այսպիսի սպառնալիքներով է վախճան ունենալու, ապա գոնէ թշնամիների ձեռքից ազատի՛ր եւ յետոյ, ինչպիսի սոսկալի պատուհասներով էլ ցանկանաս պարժել մեզ, պարժի՛ր, որպէսզի դարարկամիտ ու ունայնախոհ հեթանոսները մեզ կոտորելով չպարծենան իրենց սնտքի աստուածների առաջ ու չասեն, թէ՛ «Անգամ իրենց Աստուածը նրանց չփրկեց մեր ձեռքից»: Դու, որ բոլոր զօրութիւնները, իշխանութիւնները եւ պետութիւնները յաւիտեանս պահում ես քո ձեռքում, ո՛վ անուշ, անմահ ու ողորմած Աստուած, ողորմի՛ր, գթա՛ մեզ, որ այսպիսի անօրէն թշնամութեամբ մահուան անիմաստ պարիժ կրելով՝ կեանքից զրկուելով մահուան չմարնուենք իբրեւ չարագործներ: Քո ամենայաղթ զօրութիւնը թող հալեցնի, մաշեցնի հեթանոսներին, որովհետեւ Յակոբի տոհմի փրկութիւնը քո պարիւն է: Ահա մատղաշ երեխաները, նրանց հայրերն ու մայրերը խումբ-խումբ ծնկի եկած, արցունք թափելով աղաչում են, որ բոլոր հեթանոսներին ցոյց տաս, թէ դու մեր նկատմամբ ողորմած ես, որ, ո՛վ մեր Տէր, դու մեզ հետ ես ու երես չես թեքել մեզանից, ինչպէս առաջ էլ խոստացել էիր, թէ մեր թշնամիների երկրում չես լքի մեզ: Արդ, քո նոյն այդ խոստումը կատարի՛ր, ո՛վ Տէր»: Երբ Եղիազարն իր այս աղօթքը ուղղում էր Աստծուն, խիստ զայրացած թագաւորը գազաններով ու զօրքով եկաւ հրապարակ: Եբրայեցիները, տեսնելով դա, իրենց աչքերը վեր բարձրացրին եւ բարձր ձայնով աղաղակեցին դէպի երկինք: Աղաղակի այս ձայնին արձագանքեցին բոլոր լեռներն ու հովիտները: Երկու կողմերի

աղմուկ-աղաղակից սասարիկ խռովութիւն բարձրացաւ զօրքի մէջ: Այդ ժամին Բարձրեալը՝ փառաւոր, մեծապարիս, ամենա- 14
կալ, ճշմարիտ Աստուած, ցոյց տուեց իր երեսը: Նա բաց արեց երկնքի դռները, որտեղից եկան իջան երկու ահեղ, փառաւոր ու աներեւոյթ հրեշտակներ, որոնք, բացի հրեաներից, ոչ ոքի չէին երեսում: Նրանք եւան թշնամիների դէմ, զօրքը խռովքի մապ- 15
նեցին, ահ ու դողի մէջ գցեցին նրանց եւ բոլորին առհասարակ կաշկանդեցին, անշարժ պահեցին: Թագաւորի մարմինն ու ոսկորները սոսկալի դողում էին, փշաքաղում: Կաթաղութեան խիստ սպառնալիքը եւ գայրոյթը խելագարեցրել էին նրան: Ա- 16
պա գազանները յարձակուեցին զինուած զօրքի վրայ, նրանցից շարերին ուրնակոխ անելով՝ սպանեցին: Նոյն տեղում թագա- 16
ւորի գայրոյթն ու խստութիւնը անմիջապէս փոխուեցին արքա-սուրբի ու գութի նախկինում իր ցոյց տուած յամառութեան ու խստութեան համար, որովհետեւ երբ լսեց նրանց աղաղակն ու յիշեց բազմութեան կոտորածը, վրդովուեց, արցունքներ թափեց, խստութեամբ սկսեց խօսել բարեկամների հետ ու ա- 17
սաց. «Դուք չափն անցկացրիք, բռնութիւններ գործեցիք, ու- 17
զում էք թագաւոր դառնալ, ուզում էք իմ երախտիքների փոխարէն ինձ առհասարակ իշխանութիւնից զրկել: Դուք՝ առաքինի խորհրդականներդ, ինձ խելքից հանեցիք եւ խորամանկութեամբ ուզեցիք անել այն, ինչ օգտակար չէ մեր պետութեանը: Այդ ո՞վ է, որ ուզում է սասանել մեր հզօր ու հաստատուն 18
աշտարակը՝ մեր ուխտի աւանդապահներին, ո՞վ է, որ սրանցից իրաքանչիւրին իրենց բնակավայրերից կտրելով, իբրեւ չարագործ գազանների, հաւաքել ու պաշարուած պահում է այս- 18
տեղ: Ո՞վ է, որ այս մարդկանց պահում է կապած-կապկապած, անասելի փանջանքների ենթարկում, պաշարուած պահում, երբ սրանք, արդարամտութեանը հաւաքարիմ մնալով, բազմաթիւ պատերազմների ու յուզումների ժամանակ սկզբից եւեթ մեր նկատմամբ աւելի հաւաքարիմ ու արդար են եղել, քան միւս ազգերը: Քանդեցէք, արձակեցէք այդ անօրէն կապանքնե- 19
րը, ամեն մէկին խաղաղութեամբ իր բնակավայրն ուղարկեցէք, նախկինում պարճառած լլկանքների փոխարէն մխիթա- 19
րեցէք կենդանի Երկնաւորի՝ Ամենակալ Աստծու որդիներին, որը մեր նախնիներից սկսած մինչեւ այսօր մեզ տուել է հզօր իշխանութիւն ու հաստատուն իրաւունքներ»: Թագաւորն այս-

- 20 պիսի խօսքերով յայտնեց իր միտքը: Եբրայեցիները անմիջապէս, մի ակնթարթում արձակուելով իրենց կապանքներից՝ օրհնեցին իրենց ամենակալ փրկիչ սուրբ Ասպծուն, որ իրենք անհաւաքալի կերպով մագապուրծ ազաւորել են մահուանից:
- 21 Թագաւորը եբրայեցիներին այս ազաւորութիւնը րաւուց յեփոյ մրաւ քաղաքամէջ, հրամայեց կանչել ծախսերի գրագրին ու ասաց. «Գինի, ընփիր ալիւր եւ ինչ որ պէտք է եօթը օրուայ ուրախութեան հանդէսի համար, բեր մաւրուցի՛ր հրեաներին»: Նրաման քրուեց, որ այնպեղ, ուր պէտք է կաւարուէր նրանց կոտորածի նախճիրը, նոյն րեղում փրկութեան առիթով եօթը օր ուրախութիւն կաւարուի: Այն ժամանակ, երբ նրանք նախաքինքի, ծաղրուծանակի ենթարկուելով՝ եկել հասել էին մահուան դուռը, նոյնիսկ մրել էին դժոխքի դռնից ներս, այժմ այդ դառն օրհասի փոխարէն ուրախութեան խնջոյք էին կաւարում այն նոյն փրկութեան վայրում, որպեղ սպասում էին կոտորուելու ու մահուան վիհն ընկնելու: Այժմ, խմբերի բաժանու-
- 23 ւած, ուրախութեամբ լի, ամէն մէկն իր րեղը գնաց: Նրանք արքասուալից ողբերի փոխարէն իրենց մայրենի լեզուով սկսեցին օրհնել հրաշագործ, փրկիչ Ասպծուն: Մոռացան լացն ու կոծը: Ի նշան խաղաղութեան ու ցնծութեան, նրանք ուրախ պարեր էին պարում: Այս ձեւով թագաւորն էլ մեծ րաճարում ժամ նշանակելով՝ անսահման ուրախութեամբ հրամայեց ներս կանչել կոչնականներին: Նա անդադար աղօթելով ու երկինք նայելով՝ ժողովրդի անակնկալ եւ սքանչելի փրկութեան համար օրհնում էր Ասպծուն: Ուլքեր առաջ ժողովրդին ուզում էին ուրախութեամբ գազանների ու գիշարիչ թռչունների կեր դարձնել, այժմ ամօթից ու իրենց մեղաւոր զգալուց հառաչում, իրենց հրաբորբոք բարկութիւնը իջեցնում եւ ցնծում էին անզուսպ ու-
- 25 րախութեամբ: Իսկ հրեաները, ինչպէս քիչ առաջ ասացինք, եօթը օր ուրախութեան պարեր պարելով եւ զուարճանալով՝ օրհնում էին Ասպծուն: Ընդհանուր համաձայնութեամբ օրէնք սահմանեցին, որ իրենց բնակութեան բոլոր վայրերում այդ օրերը ուրախութեամբ անցկացնեն: Դա ոչ թէ իրենց հպարտութեանը կամ որկրամոլութեանը յագուրդ րաւու համար էր, այլ գոհութիւն յայտնելու Ասպծուն՝ նրա պարգեւած փրկութեան
- 27 համար: Որոշեցին այդ օրերը դասել իրենց րարեկան րօնների շարքը: Դրանից յեփոյ խնդրեցին թագաւորին, որ թոյլ րայ

իրենցից ամեն մեկին մեկնելու իր բնակավայրը: Քառասուն օր՝ Պաքոն ամսի քսանհինգից մինչև Եպիփոս ամսի չորսը, ցուցակ կազմեցին: Որոշեցին նոյն փեղում, Եպիփոս ամսի հինգից սկսած երեք օրուայ ընթացքում կազմել ծախսերի ցանկը, երբ Աստուած առաքածեռն կերպով իր ողորմածութիւնն էր պարգեւել եւ նրանց բոլորին անվնաս պահել: Ուրախացան, որ թագաւորը հրամայել է մինչև փասնչորսերորդ օրը խնջոյքի պատրաստութիւններ փեսնել, որից յետոյ նա պիտի փար իրենց ազաւր արծակելու վճիռը: Թագաւորը յանձն առաւ եւ հրամայեց, որ բոլոր քաղաքների գորավարներին ուղարկուեն այսպիսի հրովարտականքներ.

«Եգիպտոսի Փիլոպապոր Պարդոմէոս արքան ողջունում է 7 արքունի բոլոր իշխաններին եւ արքունի գործերի գորավարներին ու պետերին: Ուրախ եղէք, որ մենք մեր որդիների, եղբայրների ու բոլոր զօրքի հետ ողջ-առողջ ենք, որ Աստուած մեր գործերը յաջողութեամբ է կատարում այնպէս, ինչպէս մենք ենք ուզում: Արդ, մեր այսպետի մերձաւոր բարեկամներից ոմանք, իրենց չարամտութիւնից դրդուած, չարախօսութեամբ զբաղուեցին. նրանք մեզ գրգռեցին այնքան, մինչև որ համոզեցին մեզ, որ հրաման փանք հաւաքել մեր իշխանութեան փակ գարնուող բոլոր հրեաներին, կուրակել մի փեղ, որպէսզի նորահնար փանջանքների ենթարկելով կոտորենք նրանց: Նրանք մեզ բոլորովին թոյլ չփուեցին հրաժարուել այդ մտքից՝ 3 պատճառաբանելով, որ նրանք թշնամանք են փածում բոլոր հեթանոսների դէմ: Ի վերջոյ ոմանց իբրեւ օտարների, մանաւանդ իբրեւ չարագործների հաւաքեցին, բերեցին կապկաւած, բազմաթիւ լկանքների ու փանջանքների ենթարկեցին: Նրանք մտադիր էին առանց հարցովործի ու քննութեան ենթարկելու՝ բոլորին միանգամից կոտորել: Նրանց համակել էր մի աւելի վայրենի զգացում, քան բարբարոսների վայրագութիւնը: Բայց մենք, մեր սովորութեանը համաձայն, նրանց խստագոյնս 4 պատժեցինք: Մարդասիրական գութ ցուցաբերելով հրեաների նկատմամբ՝ մենք նրանց կեանք շնորհեցինք: Մենք դաւանում ենք երկնաւոր Աստծուն, որովհետեւ նոյն ձեւով նա օգնական եղաւ հրեաներին, ինչպէս հայրն է վերաբերում իր որդիներին: Մրանք սիրով ու միաբանութեամբ մեզ հաւաքարիմ են 5 եղել հին ժամանակներից մինչև այսօր, դրա համար էլ հրա-

- ման փուռեցինք ազափ արծակել նրանց եւ ներեցինք նրանց այն բոլոր վնասները, որ պարճառել են մեզ: Նրաման փուռեցինք նաեւ, որ նրանք բոլորը փէր դառնան այն ամենին, ինչ ունեցել են, որպէսզի նրանցից ոչ ոք իր ունեցածից չզրկուի: Ոչ ոք թող չհամարձակուի նրանց նախափել իրենց կապարած արարքները:
- 6 Իմացէ՛ք հեփուեալը. եթէ նրանց նկատմամբ դաւեր նիւթենք կամ վշտացնենք, մեղանշած կը լինենք ոչ թէ առհասարակ մարդու նկատմամբ, այլ Աստծու, որ փիրում է ամէն փեսակ զօրութիւնների ու մեծութիւնների: Այդպիսին անվրէպ ու ամէն փեսակ հափուցում կը ստանայ ոչ թէ մարդկանցից, այլ՝ Բարձրեալից: Ողջ եղէ՛ք»: Երբ հրեաներն սրացան այս հրովարտակը, ոչ թէ անմիջապէս հեռացան, այլ թագաւորի մօտ գնացին ու խնդրելով ասացին. «Նրեաների միջից ով ինքնակամ ուրացել է սուրբ Աստծուն ու հրաժարուել Աստծու օրէնքներից, հրաման թող փրուի, որ նրանց յանձնեն մեր ձեռքը, որպէսզի ըստ օրէնքի արժանի պարիժ փրուի նրանց»: Ի յաւելումն դրա՝ նաեւ ասացին. «Եթէ կան մարդիկ, որոնք իրենց կեանքից վախենալով կամ որկրամոլութիւնից դրդուած՝ հրաժարուել են իրենց նախնիների օրէնքներից, արքունի դատարանում իրենց յօժարութեան համար արդարանալ երբեք չեն կարող»:
- 8 Թագաւորը դա իրաւացի համարեց եւ նրանց իրաւունք փուռեց, որ եթէ թագաւորի իշխանութեան փակ գտնուող որեւէ մի փեղ գտնեն Աստծու օրէնքներից հրաժարուած մէկին, ապա թող նրան սպանեն համարձակութեամբ: Ոչ ոք թող չընդդիմանայ
- 9 դրան արքունիքի անունից սպառնալով: Այն ժամանակ քահանաները, նրանց հետ նաեւ ամբողջ ժողովուրդը, ինչպէս կարգն է, գոհութիւն յայտնեցին, օրհնեցին եւ իրենց խօսքի վերջում օրհնութիւնն աւարտեցին ալելուիայով: Նրանք ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ երկրպագեցին ու հրաժեշտ փուռեցին թագաւորին:
- 10 Երբ ճանապարհ ընկան նրանք, խայտառակ փանջանքների ենթարկելով՝ սպանեցին բոլոր նրանց, ովքեր նախկինում հրաժարուել էին իրենց օրէնքներից, անօրէնութեամբ պղծուել եւ հեռացել էին իրենց ցեղակիցներից: Այդպէս, մի օրում սպանուեց աւելի քան երեք հարիւր մարդ: Այդ օրն ուրախութիւն արեցին, որովհետեւ իրենց օրէնքներից հրաժարուած պիղծ, անօրէն մարդկանց բռնելով՝ սպանել էին, որովհետեւ իրենք, իրենց Աստծու ողորմածութեամբ, մահուան դռնից

էին ազապուել: Այդ քաղաքից դուրս գալով՝ նրանք գնացին 11
 փարբեր փեսակի անուշահոտություններով օծուած, գոյնզգոյն
 ծաղիկներով պսակուած, ուրախ ու զուարթ, քաղցր ձայնով
 գոհութիւն մաքուցեցին իրենց հայրերի Ասքոն՝ Իսրայէլի
 յաւիտենական Փրկչին: Երբ եկան հասան պարզմէացիներ 12
 րի Վարդաբերք քաղաքը, որն այսպէս էր կոչուած այդ վայրի
 պայծառութեան պարճառով, նրանց սպասում էին այն նա-
 լերը, որոնցով եկել էին այսպէտ: Բոլորի համաձայնութեամբ
 նրանք եօթը օր մնացին այսպէտ, ուրախութիւն արեցին, որով-
 հեպել թագաւորը հրամայել էր ճանապարհի պաշարը հոգալ
 առաքօրէն, մինչեւ որ ամէն մէկն իր բնակավայրը հասներ: 13
 Երբ իրենց փեղերը հասան, նրա պարզեւներին արժանի գո-
 հութիւն յայտնեցին: Նորից հասարակեցին իրենց այն որոշու-
 մը, որ այդ օրը նոյնպէս դասուի փարեկան փօների շարքը եւ
 ուրախութիւն կապարուի: Նուէրներ մաքուցեցին, ուրախութե-
 ան վայրերում յուշարձաններ կանգնեցրին եւ այդ օրը դասե-
 ցին փարեկան փօների շարքը: Նաւաբուցին մի փեղ, ա- 14
 դօթք ու գոհութիւն մաքուցեցին, յեպոյ ողջ-առողջ, անվնաս,
 ազապ, ուրախ ու զուարթ միմեանց հրաժեշտ փուլեցին, Տիրոջ
 թոյլութեամբ եւ թագաւորի հրամանով ամէն մէկը ծովով,
 ցամաքով եւ գետերի վրայով գնաց իր բնակավայրը: Նրանք, 15
 որ առաջ թշնամու ձեռքի փակ էին, այժմ իշխանական փառ-
 քով ու շուքով էին վերադառնում: Այսուհետեւ ոչ ոք չէր կարող
 նրանց անհանգստացնել: Նրանք սրացան ցուցակագրուած ի-
 րենց ամբողջ ինչքն ու ունեցուածքը, որովհետեւ ուն մօտ ինչ
 որ մնացել էր, բոլորն ահ ու սարսափով բերեցին յանձնեցին
 փերերին՝ մեծն Ասքոն փրկութեանն արժանանալու համար:
 Օրհնեալ է Ասքուած, որ Իսրայէլը փրկում է ամէն ինչից՝ բոլոր
 փեսակի նեղութիւններից ու վշտերից: Նրան փառք, պապիւ եւ
 զօրութիւն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սաղմոս

1 Երանելի է այն մարդը, որն ամբարիշտների խորհրդով
չի շարժում, մեղաւորների ճանապարհին ուրք չի դնում եւ
2 յանցագործների հետ համախոհ չի լինում, այլ հաճոյք է
ստանում Տիրոջ օրէնքներից եւ գիշեր-ցերեկ խորհում է Նրա
3 պատուիրանների մասին: Նա նման է ջրերի հոսանքի վրայ
դնուած ծառի, որն իր պտուղը ժամանակին կը տայ, իսկ նրա
տերերը չի թափուի, ու ամէն բան, ինչ էլ որ անի, կը յաջողու-
4 ի նրան: Այսպէս չեն ամբարիշտները, այսպէս չեն, այլ նման
5 են հողմափոշու, որ հոսում է երկրի երեսին: Ուստի ամբա-
րիշտները չեն դիմանայ դաբաստանին, ոչ էլ մեղաւորները կը
6 լինեն արդարների հաւաքի մէջ, քանզի Տէրը գիտէ արդար-
ների ճանապարհները, իսկ ամբարիշտների ճանապարհները
կորստեան են տանում:

2 Ինչո՞ւ խռովութիւն արեցին հեթանոսները, եւ ժողովուրդ-
ները դաբարկ բաներ խորհեցին: Նաւաբուեցին երկրի թա-
գաւորները, եւ միաւորուեցին իշխաններն ընդդէմ Տիրոջ ու
3 նրա օծեալի՝ ասելով. «Քանդենք նրանց կապանքները եւ
4 թօթափենք նրանց լուծը մեզանից»: Երկնքում բնակուողը կը
5 ծիծաղի նրանց վրայ, եւ Տէրը կ'արհամարհի նրանց: Այն-
ժամ կը խօսի նրանց հետ իր բարկութեամբ, եւ իր գայրոյթով
6 կը սարսափեցնի նրանց: Ես թագաւոր կարգուեցի նրանից
իր սուրբ լերան՝ Սիոնի վրայ, որ հռչակեմ Տիրոջ հրաման-
7 ները: Տէրն ասաց ինձ. «Դու իմ որդին ես, ես այսօր ծնե-
8 ցի քեզ: Խնդրիր ինձնից՝ եւ հեթանոսներին քեզ կրամ որ-
պէս ժառանգութիւն, ու իշխանութիւն՝ երկրի բոլոր ծագերում:
9 Նրանց կը հովուես երկաթեայ գաւազանով եւ բրուտի անօթի
10 պէս կը փշրես նրանց»: Արդ, թագաւորներ, ո՛ւշ դարձրէք սրան,
11 եւ խրապուեցէ՛ք ամէնքդ, որ մարդկանց էք դատում: Ծառայե-
12 ցէ՛ք Տիրոջը երկիւղով եւ ցնծացէ՛ք նրա առջեւ դողալով: Ըն-
դունեցէ՛ք նրա խրապը, որ Տէրը չբարկանայ, որ դուք չկորչէք
արդարութեան ճանապարհից, երբ նրա գայրոյթը բորբոքուած
13 լինի: Երանի բոլոր նրանց, ովքեր յոյսը դրել են Տիրոջ վրայ»:

3 Սաղմոս Դաւթի, երբ նա փախել էր իր որդուն՝ Աբիսուդոմի
2 երեսից Տէր, ինչո՞ւ բազմացան ինձ հալածողները, եւ շատերը

ելան իմ դեմ: Շապերն էին ասում իմ մասին՝ «Սա փրկու- 3
թին չունի իր Ասպծուց»: Բայց դու, Տէր, իմ օգնականն ես, 4
իմ փառքը եւ գլուխս բարձր պահողը: Իմ ձայնով ես Տիրոջը 5
դիմեցի, եւ նա լսեց ինձ իր սուրբ լերան վրայից: Ես ննջեցի 6
ու քուն մտայ. զարթնեցի, եւ Տէրն իմ ապաւենն է: Չեմ սոսկայ 7
եւ նրանց բիրաւոր զօրքերից, որոնք ամէն կողմից պատել ու
պաշարել էին ինձ: Արի՛, Տէր, փրկիր ինձ, Աստուած իմ, քանզի 8
կործանեցիր բոլորին, ովքեր իզուր թշնամացել էին ինձ հետ.
դու մեղաւորների արամները կը փշրես: Տիրոջից է փրկութիւն- 9
նը, Զո օրհնութիւնը ժողովրդիդ վրայ թող լինի:

Դպրապետին. Դաւթի օրհնութեան սաղմոսերգութիւնը Երբ 4, 2
ձայն փութի, իմ արդարութեան համար լսեցիր ինձ, Աստուած,
նեղութեան մէջ ինձ անդորր փութիր. ողորմիր ինձ եւ ակա՛նջ
դիր իմ աղօթքին: Մարդկա՛նց որդիներ, մինչեւ ե՛րբ պիտի 3
խստասիրտ լինե՞ք. ինչո՞ւ էք ունայնութիւն սիրում եւ ստութիւն
փնտռում: Իմացե՛ք, որ Տէրը զարմանահրաշ գործեր արեց իր 4
սրբի համար, եւ Տէրը կը լսի ինձ, երբ օգնութեան կանչեմ նրան:
Եթէ բարկանա՞ք՝ մի՛ մեղանջե՛ք, ձեր անկողնու մէջ ինչ էլ որ ա- 5
սե՛ք ձեր սրտում՝ զղջացե՛ք: Արդարութեան զոհե՛ր մաքուցե- 6
ցե՛ք եւ Տիրոջ վրայ յոյս դրե՛ք: Շապերն ասացին՝ «Ո՛վ ցոյց 7
կը փայ մեզ Տիրոջ բարութիւնը»: Զո երեսի լոյսը ծագեց մեր
վրայ, եւ ուրախութիւն փութիր մեր սրտերին, ցորենի, գինու, 8
ձէթի բարիքով յագեցրիր նրանց: Այսուհետեւ մենք խաղաղու- 9
թեամբ կը ննջենք ու կ'արթնանանք, քանզի դու միայն, Տէր, 10
ապահովութեան մէջ բնակեցրիր մեզ:

Դպրապետին. Ժառանգորդների մասին, սաղմոս Ակա՛նջ 5, 2
դիր իմ խօսքերին, Տէր, եւ ու՛շ դարձրու աղաղակիս, ընդու- 3
նիր ձայնն աղօթքներիս, Թագաւոր իմ եւ Աստուած իմ: Ա- 4
ղաչում եմ քեզ, Տէր, որ առաւօտեան լսես ձայնն իմ. առա- 5
ւօտեան պաքրաստ կը լինեմ քո առջեւ կանգնելու: Դու ա- 5
նօրէնութիւն կամեցող Աստուած չես, եւ քեզ մօտ չարամիտ- 6
ներ չեն բնակում: Թող յանցագործները չապրեն աչքիդ առ- 6
ջեւ: Դու արեցիր անօրէնութիւն գործողներին, կործանում ես 7
բոլոր ստախոսներին, արիւնահեղ ու նենգ մարդուց զարշում
ես, Տէր: Իսկ ես քո ամենառաւ որդրմութեան շնորհիւ կը 8
մտնեմ փունդ, եւ քեզ վայել ակնածանքով կ'երկրպագեմ սուրբ
փաճարիդ մէջ: Տէր, արդարութեամբ քո առաջնորդիր ինձ, իմ 9

թշնամիների պարճառով ուղղիր իմ առջեւ ճանապարհները քո,
 10 քանզի նրանց բերանում ճշմարտութիւն չկայ, եւ նրանց սրտերն
 11 ունայնացած են: Գերեզմանի պէս բաց են կոկորդները նրանց,
 իսկ լեզուները՝ լի նենգութեամբ: Դարիւր նրանց, Աստուած, որ
 եր կանգնեն իրենց մութերից. իրենց անչափ ամբարշտութեան
 12 համար վանիր նրանց, քանզի դառնացրին քեզ: Թող ուրա-
 խանան բոլոր նրանք, որ յոյս են դնում քեզ վրայ, յաւիտեան
 թող ցնծան, եւ դու ապրես նրանց մէջ. թող պարծենան քեզնով
 13 քո անունը սիրողները, քանզի դու պիտի օրհնես արդարին.
 Տէր, քո սպառազինութեամբ պաշտպանեցիր մեզ:

6 Դպրապետին. ութերորդական եղանակով, Դաւթի օրհնու-
 2 թեան սաղմոս Տէր, գայրոյթով քո մի՛ յանդիմանիր ինձ, եւ
 3 քո բարկութեամբ ինձ մի՛ խրապիր: Ողորմիր ինձ, Տէր, քան-
 զի հիւանդ եմ ես, բժշկիր ինձ, քանզի ոսկորներս խախտուել
 4 են: Անձն իմ յոյժ խռոված է, եւ դու, Տէր, մինչեւ երբ. .. :
 5 Դարձիր, Տէր, փրկիր ինձ, ազապիր ինձ, Տէր, քո ողորմութե-
 6 ամբ քանզի չկայ մէկը, որ մահուան մէջ յիշի քեզ, կամ դժոխ-
 7 քում գոհանայ քեզանից: Ես յոգնեցի իմ հառաչանքներից,
 ամէն գիշեր հեծեծանքով լուացի մահիճն իմ եւ իմ արքա-
 8 սուրով անկողինս թրջեցի: Սրտնեղութիւնից այլայլուեց աչքն
 9 իմ, ես հիւծուեցի բոլոր թշնամիներիս ձեռքից: Նեռացէք ինձ-
 10 նից ամէնքդ, որ անօրէնութիւն էք գործում: Տէրը լսեց իմ լա-
 ցի ձայնը, Տէրն ականջ դրեց իմ աղօթքներին, Տէրն ընդունեց
 11 իմ խնդրանքները: Բոլոր թշնամիներս թող ամաչեն ու խիստ
 խռովուեն, թող եր դառնան եւ իսկոյն խիստ ամաչեն ու զար-
 հուրեն:

7 Սաղմոս Դաւթի, որ Տիրոջն ասաց Յեմինի որդի Զուսի խօս-
 2 քերի առթիւ Տէր իմ Աստուած, քեզ վրայ դրեցի յոյսն իմ,
 3 փրկիր ինձ եւ իմ բոլոր հալածիչներից ազապիր ինձ: Զլի-
 նի թէ առիւծի նման յօշոտեն ինձ, եւ չգտնուի մէկը, որ փրկի
 4 ինձ եւ պահպանի: Տէր իմ Աստուած, եթէ արել եմ այս բա-
 5 նը, եթէ իմ ձեռքով անօրէնութիւն եմ գործել, եթէ երբեւէ իմ
 չարակամներին չարութեամբ եմ հապուցել, թող ես էլ իսպառ
 6 կորչեմ թշնամիներիս ձեռքով: Թող ուրեմն թշնամին հալածի
 ինձ, թող վրայ հասնի եւ խորպակի կեանքն իմ՝ կոխտրելով ինձ,
 7 իսկ փառքս հողին թող հաւասարեցնի: Եւիր, Տէր, բարկութե-
 ամբ քո եւ բարձրացիր իսպառ վերացնելու իմ թշնամիներին:

Արթնացիր, Տէր իմ Աստուած, յանուն քո սահմանուած կար-
գի: Ժողովուրդների բազմութիւնները շուրջդ կը հաւաքուն, 8
իսկ դու, Տէր, բազմիր բարձունքում (Տէրն է դապում իր ժո- 9
ղովրդին): Դափիր ինձ, Տէր, իմ մէջ եղած արդարութեան եւ
անմեղութեան համեմար: Մեղաւորների վրայ չարիք կը գայ, 10
իսկ արդարին յաջողութիւն կը փաս, սրտերի ու երիկամների
քննիչ արդար Աստուած: Յիրաւի, օգնողն Աստուած է, որ 11
փրկում է նրանց, ովքեր շիփակ են սրտով: Արդար, հզօր եւ 12
համբերաւար դաւաւոր է Աստուած, որն իր գայրոյթը չի թա-
փում հանապազ: Սակայն եթէ չդառնաք դէպի Նա, սուրն իր 13
սրած է եւ աղեղն իր՝ լարած: Նա պարբասաբել է մահուան 14
գործիքները, իսկ նետերն իր հրանիւթով է սարքել: Ահաւ- 15
սիկ, ով որ անօրէնութիւն երկնեց, չարիք յղացաւ եւ անիրաւու-
թիւն ծնեց, նա փոս փորեց, խորացրեց, հէնց ինքն էլ ընկաւ 16
այն փոսը, որ նա պարբասաբեց: Նրա գլխին կը թափուն իր 17
չարագործութիւնները, նրա գագաթին կ'իջնեն իր անօրէնու-
թիւնները: Գոհութիւն կը մարուցեմ Տիրոջն իր արդարութեան 18
համար, սաղմոս կ'երգեմ Բարձրեալ Տիրոջ համար:

Այսուհետեւ՝ հնձանների մասին, սաղմոս Դաւթի Տէր, ո՛վ 8, 2
մեր Տէր, ի՛նչ հրաշալի է քո անունը ողջ աշխարհում: Զո փառքը
բարձրացաւ երկնքից վեր: Մանկահասակ եւ ծծկեր երեխա- 3
ների բերանից թող օրհնութիւն ելնի ընդդէմ քո թշնամիների,
Տէր, որպէսզի ոսոխն ու հակառակորդը կործանուին: Տես- 4
նեմ երկինքը՝ քո մարմների գործը, լուսինն ու աստղերը, ու-
րոնք դու հաստատեցիր: Մարդն ի՛նչ է, որ յիշում ես նրան, 5
կամ մարդու որդին՝ որ այցի գաս նրան: Զո հրեշտակներից 6
փոքր-ինչ ցածր դիր նրան եւ փառք ու պատուով պսակեցիր
նրան: Նրան կարգեցիր քո բոլոր ձեռակերպների վրայ: Ա- 7, 8
մէն ինչ դիր նրա ուրբերի ներքոյ՝ ոչխար, արջառ եւ ամէն ինչ,
նաեւ վայրի երէ, երկնքի թռչուններ, ծովի ձկներ, որ շրջում են 9
ծովերի հոսանքներում: Տէր, ո՛վ մեր Տէր, ի՛նչ հրաշալի է քո 10
անունը ողջ աշխարհում:

Այսուհետեւ՝ որդու գաղտնիքների մասին, սաղմոս Դաւթի 9
Իմ ամբողջ սրտով գոհութիւն կը մարուցեմ քեզ, Տէր, կը պար- 2
մեմ բոլոր հրաշագործութիւններդ: Կ'ուրախանամ ու կը ցն- 3
ծամ քեզնով, սաղմոս կ'երգեմ քո անուանը, ո՛վ Բարձրեալ:
Թշնամիներս ետ դառնալով՝ կը թուլանան ու կը կորչեն քո ա- 4

5 ռաջից: Դաբասարանս եւ իրաւունքս դու փեսար, բազմեցիր
6 աթոռին, ո՛վ դաբարտր արդար: Սաստեցիր հեթանոսներին,
եւ ամբարիշտն անհետացաւ. նրանց անունները ջնջեցիր յաւի-
7 փեանս յաւիտենից: Եւ թշնամու զէնքը իսպառ վերացաւ. դու
քաղաքներ աւերեցիր, եւ յիշափակը դրանց կորաւ աղաղակով:
8 Բայց Աստուած մնում է յաւիտեան, նա պարտաստեց իր ա-
9 թոռը դաբասարանի համար: Ինքն է դաբում աշխարհն այս
10 արդարութեամբ, եւ իր ժողովրդին՝ ուղղամտութեամբ: Տէրն
եղաւ փնանկի ապաւէնը եւ նեղութեան ժամանակ օգնականը:
11 Քեզ վրայ թող յոյս դնեն բոլոր նրանք, ովքեր գիտեն անու-
նը քո, քանզի դու չես լքի նրանց, ովքեր փնտրում են քեզ, Տէր:
12 Սաղմոն երգեցէք Տիրոջը, որ բնակում է Սիոնում. հեթանոսնե-
13 րի մէջ պարմեցէ՛ք գործերը նրա: Տնանկների արեան համար
վրէժխնդիր լինելիս՝ Տէրը յիշեց եւ չմոռացաւ աղօթքը նրանց:
14 Ողորմիր ինձ, Տէր, եւ փն իմ նուաստացումն իմ թշնամիներ-
15 րից: Դու բարձրացրիր ինձ մահուան դռներից, որ պարմեմ
քո բոլոր օրհներգութիւնները Սիոնի քաղաքի դռներին, եւ ցն-
16 ծամ քո փրկագործութեամբ: Նեթանոսներն ընկղմուեցին ի-
րենց գործած ապականութեան մէջ, եւ իրենց լարած թակարդն
17 իրենց իսկ ոտքերն է բռնելու: Տէրն իրեն ճանաչեցրեց դա-
բասարան անելով, եւ մեղաւորները կը պարծուեն ըստ իրենց
18 ձեռքի գործերի: Մեղաւորները կրկին դժոխք կ'ընկնեն, նա-
19 եւ բոլոր հեթանոսները, որոնք մոռացան Աստծուն: Տէրն ա-
մենեւին չի մոռանայ աղքապին, եւ փնանկների համբերութիւ-
20 նը երբեք չի սպառուի: Ելիր, Տէր, եւ թող մարդը չգօրանայ,
21 թող հեթանոսները դաբուեն քո առջեւ: Նրանց վրայ օրէնսդիր
կարգիր, Տէր, եւ թող հեթանոսներն իմանան, թէ իրենք մար-
22 դիկ են: Ինչո՞ւ, Տէր, հեռու մնացիր, անբարբեր եղար նեղու-
23 թեան ժամանակ: Ամբարշտի յոխորտալուց փոչորում է աղքա-
փը. թող խափանուեն այն հնարքները, որ խորհեցին նրանք,
24 քանզի գովաբանում է մեղաւորն իր ցանկութիւնների համար,
25 գովաբանում է եւ նա, ով գրկում է: Իսկ մեղաւորն ինչո՞ւ բա-
զում դառնութեամբ զայրացրեց Աստծուն, թէ չի ստանայ հա-
26 րուցում: Չկայ Աստուած նրա աչքերի առջեւ, մշտապէս պիղծ
են նրա ճանապարհները: Իրաւունք ասուածը վերացել է նրա
27 մտքից, նա կը փիրի իր բոլոր հակառակորդներին: Նա ասում
է իր սրտում, թէ չի սասանուի, դարեդար կ'ապրի առանց փոր-

ձանքի: Անէծքով, դառնութեամբ ու նենգութեամբ լի է բերանը 28
 նրա, իսկ լեզուի փակ ցաւ է ու փառապանք: Մեծամեծների 29
 հեք դարան է մտնում, որ գաղտնաբար սպանի անմեղին: Նրա 30
 աչքն աղքատի վրայ է, դարանակալում է թաքստոցում՝ ինչպէս
 առիւծն իր որջում, դարանակալում է յափշտակելու աղքատին,
 յափշտակելու աղքատին եւ ճանկելու նրան: Նրան կը գցի իր 31
 որոգայթը, բայց փրկելով փնանկներին՝ նա կը խոնարհուի ու
 կ'ընկնի: Նա ասում է իր սրբում, թէ Աստուած մոռացել է, շրջել 32
 է երեսն իր՝ բնաւ չբեռնելու համար: Ելի՛ր, Տէր իմ Աստուած, 33
 թող բարձրանայ քո ձեռքը, եւ մի՛ մոռացիր փնանկներին: Իսկ 34
 ամբարիշտն ինչո՞ւ բարկացրեց Աստծուն՝ ասելով իր սրբում,
 թէ ինքը չի քննուի: Տէր, փեսնում ես դու աղքատին՝ նայե- 35
 լով նրա ցաւին ու սրբամտութեանը՝ նրան քո ձեռքը վերցնելու
 համար: Քեզ է ապաւինել աղքատը, եւ դու ես որբի օգնակա-
 նը: Թող խորփակուի մեղաւորի ու չարագործի բազուկը, թող 36
 փնտրուեն նրա մեղքերն ու այլեւս չգտնուեն: Տէրը թագաւոր 37
 է յաւիտեանս յաւիտենից. թող կորչեն հեթանոսները նրա երկ-
 րից: Տնանկների ցանկութիւնը լսեցիր, Տէր, քո ականջը ուշ 38
 դարձրեց նրանց սրբի պատրաստակամութեանը՝ փեսնելու 39
 որբի ու փնանկի դափաստանը, որպէսզի մարդը չշարունակի
 իր յոխորփանքը երկրի երեսին:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի Յոյսս դրի Տիրոջ վրայ. ին- 10, 2
 չո՞ւ էք ասում ինձ, որ ճնճղուկի պէս լեռները թռչնաւ: Չէ՛ որ 3
 մեղաւորներն ահա լարել են աղեղներն իրենց, պատրաստել
 են նետերը կապարճներում, որ մուծն ընկնելիս ձգեն ուղղա-
 միւսների վրայ: Ինչ դու շինեցիր՝ աւերեցին նրանք, իսկ ար- 4
 դարն ի՞նչ արեց: Տէրն իր սուրբ փաճարում է, Տէրը երկնքում 5
 է՝ իր գահի վրայ: Նրա աչքերը նայում են փնանկներին, իսկ
 արտեւանունքները զննում են մարդկանց որդիներին: Տէրը 6
 քննում է արդարին եւ ամբարշտին. ով սիրում է մեղքը՝ ասում
 է անձն իր: Մեղաւորների վրայ որոգայթ, հուր եւ ծծումբ կը 7
 փռելայ, փոթորկի շունչն է նրանց բաժակի բաժինը: Արդար է 8
 Տէրը, արդարութիւն է սիրում, ճշմարտութեանն է նայում երեսը
 նրա:

Այսուհետեւ՝ ութերորդականների մասին, սաղմոս Դաւթի 11
 Փրկիչ ինձ, Տէր, քանզի սուրբ չմնաց, նուազեց ճշմարտութիւնը 2
 մարդկանց որդիների մէջ: Ստութեամբ խօսեց մարդը մարդու 3

նախապինք նա չի ստանում, եւ չարագործն անարգուած է նրա
աչքում: Այդպիսին փառաբանում է նրանց, ովքեր երկիւղ ունեն
Տիրոջից, երդում է իր բարեկամին չի դրժում: Իր արծաթը 5
վաշխով չի փալիս, իրաւունքի դէմ կաշառք չի վերցնում: Ով
անում է այս, նա յաւիտեան չի սասանուի:

Սաղմոս Դաւթի, արձանագիր Պահպանի՛ր ինձ, Աստուած, 15, 2
քանզի քեզ վրայ դրի յոյսն իմ: Տիրոջն ասացի. «Իմ Տէրն ես
դու, ինձ արուած բարիքները քեզնից են: Քո սրբերին, որոնք 3
քո երկրում են, սքանչելագործութեամբ ցոյց փոփր իմ բոլոր
ցանկութիւնները: Շարացան նրանց հիւանդութիւնները, որ 4
այսուհետեւ յաճախակի են դառնալու: Չեմ մասնակցի նրանց
արինալի հաւաքներին եւ նրանց անունը չեմ յիշատակի իմ
շրթունքներով: Տէ՛ր, իմ ժառանգութեան եւ իմ բաժակի բա– 5
ժին, ժառանգութիւնս դու ես կրկին ինձ վերադարձնելու: Ինձ 6
վիճակ ընկաւ ընտրեալների մէջ լինելու, եւ իմ բաժին ժառան–
գութիւնն հաճելի եղաւ ինձ: Պիտի օրհներգեմ Տիրոջը, որ ի– 7
մասպուն դարձրեց ինձ, եւ գիշերն անգամ երկկամներս ինձ
խրապում էին: Սկզբից եւեթ Տիրոջը մշտապէս փեսնում էի իմ 8
առջեւ. նա իմ աջ կողմում է, որպէսզի չսասանուեմ: Դրա հա– 9
մար ուրախ եղաւ սիրտն իմ, եւ ցնծաց լեզուն իմ, իսկ մարմինն
իմ կը հանգստանայ յոյսով. քանզի դժոխքում չես թողնի դու 10
ինձ, եւ քո սրբին ապականութիւն փեսնել չես փայ: Ինձ ցոյց 11
փոփր կեանքի քո ճանապարհները, քո աջի քաղցրութիւնից ու
վայելչութիւնից լիովին յագեցրիր ինձ երեսիդ ուրախութեամբ:

Աղօթք Դաւթի. Արդարութեանն ակա՛նջ դիր, Տէ՛ր, նա– 16
յիր իմ խնդրանքին եւ լսի՛ր աղօթքս, որ նենգ շրթներով չէ:
Դաւաւստանս քեզնից թող չլինի, եւ աչքերն իմ ճշմարտութիւնը 2
թող փեսնեն: Փորձեցիր սիրտն իմ եւ քննեցիր գիշերով, փոր– 3
ձեցիր ինձ, եւ իմ մէջ անիրաւութիւն չգտնուեց: Բերանն իմ 4
չի պապմի մարդկանց որդիների գործերը. քո շրթների խօս–
քերի շնորհիւ ես հաստատ կը մնամ դժուարին ճանապարհ–
ներին: Նաստապտուն պահիր շաւիղն իմ քո ճանապարհին, որ 5
ընթացքս չխտորորուի: Ես քեզ կանչեցի, Տէ՛ր, քանի որ լսեցիր 6
ինձ, Աստուած. դէպի ի՛նձ խոնարհեցրու ականջդ եւ լսի՛ր իմ
խօսքերը: Սքանչելի դարձրիր քո ողորմութիւնները, դու, որ 7
աջիդ գտնուող հակառակորդներից փրկում ես նրանց, որոնք
իրենց յոյսը դրել են քեզ վրայ: Պահպանի՛ր ինձ աչքի բբի 8

9 պէս, քո թելերի հովանու փակ ծածկի՛ր ինձ ամբարիշտների
երեսից, որոնք փառապեցրին ինձ: Թշնամիներն ինձ պաշարե-
10 ցին՝ խիստ պարարտացան եւ նրանց բերանն ամբարտաւա-
11 նութիւն բարբառեց: Վռնդեցին ինձ, եւ արդ դարձեալ շուրջս
12 պատելով, մտադրուեցին ինձ գերին փապալել: Ինձ թուացին
իբրեւ առիծ, որ պարտաստ է որսի վրայ նետուելու, իբրեւ կո-
13 րին առիծի՝ նստած դարանում: Ելի՛ր, Տէ՛ր, հասի՛ր եւ արգելի՛ր
նրանց, փրկի՛ր ինձ ամբարիշտների սրից ու թշնամու ձեռքից:
14 Տէ՛ր, վերացրո՛ւ նրանց աշխարհից, ցրի՛ր նրանց եւ խորփակի՛ր
կեանքը նրանց: Քո պահեստներից լցուեց որովայնը նրանց,
յագեցան նրանք կերակուրներով եւ մնացածը թողեցին իրենց
15 երեխաներին: Իսկ ես արդարութեամբ կ'երեւամ քո առաջ, կը
յագենամ՝ տեսնելով փառքը քո:

17 Այսուհետեւ՝ Տիրոջ ծառայ Դաւթի՝ քաջամարտիկի մասին,
որն օրհնութեան այս խօսքերը Տիրոջն ուղղեց այն օրը, երբ
Տէրը փրկեց նրան բոլոր թշնամիների ու Սաուղի ձեռքից. եւ
2 ասաց. Սիրում եմ քեզ, Տէ՛ր, զօրութիւն իմ. ո՛վ Տէր, պահպանի՛չ
3 իմ, ապաւէն իմ եւ փրկի՛չ: Աստուած օգնականս է, ես յոյսս
դրել եմ նրա վրայ. իմ ապաւէնն է, փրկութեանս եղջիրը, ինձ
4 ընդունողը: Օրհնելով կը կանչեմ Տիրոջը, եւ իմ թշնամիներից
5 կ'ազատունմ: Մահուան փառապանքը շրջապատեց ինձ, եւ ա-
6 նօթնութեան հեղեղն ինձ վրդովեց: Դժոխքի ցաւերը պաշա-
7 րեցին ինձ, եւ մահացու վրանգներն ինձ հասան: Նեղութեանս
մէջ ես Տիրոջը դիմեցի եւ իմ Աստծուն աղաղակեցի. Նա լսեց
ինձ եւ իմ աղօթքի ձայնն իր սուրբ փառարից, նրան ուղղու-
8 ած աղաղակս նրա ականջին է հասնելու: Յնցուեց ու դողաց
երկիրը, եւ լեռների հիմքերը սասանուեցին ու խախտուեցին,
9 քանզի բարկացաւ նրանց վրայ Աստուած: Նրա բարկութիւ-
նից ծուխ բարձրացաւ, երեսից հուր բորբոքուեց, եւ կայծակ-
10 ներ ճարճարեցին նրանից: Յաճրացրեց նա երկինքն ու ի-
11 ջաւ, եւ նրա ուրբերի փակ մառախուղ էր: Ելաւ նա քերով-
12 բէների վրայ ու թռաւ, սլացաւ հողմի թելերով: Խաւարն իր
համար ծածկոյթ դարձրեց, եւ շուրջբոլորն իր փունը եղաւ՝ օ-
13 դի ամպերի թանձր ջրերով: Նա փայլաբակեց նրանց առ-
14 ջեւ, ամպերը կարկուտ եւ հրեղէն կայծակներ արձակեցին: Ո-
րոտաց Տէրն երկնքից, եւ Բարձրեալն իր ձայնը լսել փուեց
15 կարկտով ու հուր կայծակներով: Ուղարկեց իր նետերն ու

ցրեց դրանք, շապացրեց իր կայծակները եւ սփռեց դրանք:
 Քո զայրոյթից, Տէր, եւ քո բարկութեան հողմի շառագից երե- 16
 ւացին ջրերի ակունքները, եւ յայտնուեցին հիմքերն աշխարհի:
 Վերից փութալով՝ Տէրը վերցրեց ինձ, վերցրեց ինձ ջրերի հե- 17
 ղեղից: Տէրը կը փրկի ինձ իմ գորեղ թշնամիներից ու ինձ 18
 ապողներից, որոնք աւելի հզօր են, քան ես: Նրանք ինձ վրայ 19
 հասան չարչարանքներիս օրերին, բայց Տէրն ինձ գօրութիւն
 փութեց ու անդորրութիւն պարգեւեց: Եւ Տէրը կը փրկի ինձ, 20
 քանզի նա ինձ հաւանեց: Տէրն ինձ կը հապուցի ըստ իմ ար- 21
 դարութեան, ըստ իմ անբծութեան կը հապուցի ինձ: Ես կը 22
 պահեմ Տիրոջ ճանապարհը եւ իմ Աստծու դէմ ամբարշտու-
 թիւն չեմ անի: Նրա բոլոր օրէնքներն իմ առջեւ են, նա ար- 23
 դարութիւնն իր չեռացրեց ինձնից: Եւ ես ամբասիր կը լինեմ 24
 նրա հանդէպ, կը զգուշանամ իմ անօրէնութիւնից: Տէրն ինձ 25
 կը հապուցի ըստ իմ արդարութեան, ըստ իմ ձեռքերի մաք-
 րութեան, որ նրա աչքի առջեւ է: Սրբի հետ սուրբ կը լի- 26
 նես, Տէր, անարատ մարդու հետ՝ անարատ: Ընտրեալների 27
 հետ ընտրեալ կը լինես եւ խոստրուածներին կը կործանես:
 Դու փրկում ես հեզ ժողովուրդներին, իսկ ամբարտաւաննե- 28
 րի աչքերը խոնարհեցնում: Դու լոյս ես փալիս իմ ճրագին, 29
 Տէր. Աստուած իմ, լուսաւորի՛ր ինձ խաւարում: Քեզնով կը 30
 փրկուեմ ես փորձութիւնից, Աստծու շնորհիւ պարիսպներ կը
 յաղթահարեմ: Աստուած իմ, անթերի են քո ճանապարհնե- 31
 րը, ընտիր են խօսքերը Տիրոջ, նա ապաւէնն է բոլոր նրանց,
 ովքեր յոյսը դրել են նրա վրայ. քանզի Տիրոջից բացի ո՛վ է 32
 Աստուած, կամ ո՛վ է Աստուած մեր Աստծուց բացի: Աստու- 33
 ած, դու ինձ ուժ պարգեւեցիր եւ իմ ճանապարհն անբիծ դարձ-
 րիր: Ինձ ոտքեր փութիւր եղջերուի ոտքերի նման, եւ բարձր 34
 փեղերի վրայ կանգնեցիր ինձ: Ձեռքերս վարժեցիր պապե- 35
 րագմի, իսկ բազուկն իմ դարձրիր ինչպէս հասարակեղ: Տուիր 36
 ինձ նաեւ քո փրկարար պաշտպանութիւնը: Աջդ զօրավիզ եղաւ
 ինձ, իսկ խրատդ միշտ կանգուն պահեց. քո խրատն իմաստուն 37
 կը դարձնի ինձ: Ընդարձակեցիր ուղիս իմ ոտքերի փակ, եւ
 ընթացքն իմ չրկարացաւ: Նախաձեռնով թշնամիներես՝ ես կը 38
 հասնեմ նրանց ու ետ չեմ դառնայ, մինչեւ չոչնչացնեմ նրանց:
 Ես կ'ընկճեմ նրանց, որ այլեւս չկարողանան կանգնել, եւ նրանք 39
 կ'ընկնեն իմ ոտքերի փակ: Դու ինձ պապերագմելու գօրութիւն 40

41 փութիր, դէմս ելնողներին ուրքերիս փակ գցեցիր: Թշնամիներ–
 42 իս դու հալածեցիր, իսկ ինձ ափողներին ոչնչացրիր: Աղա–
 դակեցին նրանք, բայց չկար մէկը, որ փրկէր նրանց, կանչեցին
 43 Տիրոջը, բայց նա չսեց նրանց: Ես կը փշրեմ, հողմափռոյ կը
 դարձնեմ նրանց, փողոցների ցեխի պէս կը փրորեմ նրանց:
 44 Տէրն ինձ կը փրկի ժողովրդի ըմբոսփութիւնից եւ ինձ հեթա–
 45 նոսների գլուխ կը կարգի: Իմ չճանաչած ժողովուրդն ինձ ծա–
 46 ռայեց եւ համակ ականջ դարձած՝ լսեց ինձ: Օտարների որ–
 դիներն ինձ սպեցին, օտարների որդիները մաշուեցին՝ խոփո–
 47 րուելով իրենց շաղից: Կենդանի է Տէրն ու օրհնեալ է Աս–
 48 րուած, եւ թող բարձր լինի Ասրուածն իմ փրկութեան: Աս–
 49 րուածն իմ, որ լուծում է վրէժն իմ եւ ժողովուրդներին ինձ է
 50 հնազանդեցնում, որ փրկում է ինձ իմ գազազած թշնամիներ–
 ից. դու բարձր դասեցիր ինձ իմ հակառակորդներից, անիրաւ
 մարդուց ազապեցիր ինձ: Դրա համար գոհութիւն պիտի մա–
 51 երգեմ: Դու փրկութեամբ մեծարեցիր թագաւորիդ՝ ողորմելով
 քո օծեալ Դաւթին ու նրա սերնդին յաւիտեանս յաւիտեանից:

18, 2 Այսուիւրեւ՝ սաղմոս Դաւթի Երկինքը պատմում է Ասր–
 ծու փառքը, եւ երկնքի հաստատութիւնը յայտնում է նրա ձեռ–
 3 քի գործերը: Օրը օրուան միւրք է հաղորդում, եւ գիշերը
 4 գիշերուան գիտութիւն է ցոյց փալիս: Չկան բառեր, ոչ էլ խօս–
 5 քեր, դրանց հնչիւնները լսելի չեն: Ողջ երկիրն է բռնել ձայնը
 նրանց, եւ մինչեւ աշխարհի ծայրն են հասել խօսքերը նրանց:
 6 Արեւի մէջ նա վրանն իր խփեց, իսկ ինքն ասես փեսայ լինի,
 որ ելնում է իր առազաստից. ցնծում է նա որպէս հսկայ՝ ընթա–
 7 նալով իր ճանապարհով: Երկնքի ծայրերից է նրա ծագումը,
 իսկ դադարը՝ մինչեւ ծայրերը նրա, ու չկայ մէկը, որ թաքնուի
 8 նրա փապից: Տիրոջ օրէնքն անբիծ է եւ վերափոխում է հո–
 գիները. Տիրոջ վկայութիւնն ստոյգ է եւ իմաստուն է դարձնում
 9 թասներին: Տիրոջ արդարութիւնն ուղիղ է եւ զուարճացնում
 է սրտերը. Տիրոջ պարտիրանները լոյս են ու լոյս են փալիս
 10 աչքերին: Տիրոջ երկիւղը սուրբ է եւ սուրբ է մնում յաւիտեան:
 11 Տիրոջ դափաստանները ճշմարիտ են եւ ինքնին՝ արդար: Ուս–
 կուց ու շար թանկագին քարերից ցանկալի են դրանք, նոյնպէս
 12 եւ քաղցր՝ մեղրից ու խորիսխից աւելի: Եւ քանի որ քո ծառան
 13 պահպանում է դրանք, պահպանելու վարձը մեծ կը լինի: Նրա

յանցանքներն ո՞վ կարող է մաքրում պահել. իմ գաղտնիքներից մաքրիր ինձ, Տէր: Օտարներից պահպանիր քո ծառային, որ նրանք ինձ չփրեն. այնժամ ես անքիժ կը լինեմ ու կը մաքրուեմ մեծ մեղքերից: Թող քեզ հաճելի լինեն բերանիս խօսքերը, եւ սրտիս խորհուրդներն յարաժամ քո առջեւ լինեն, Տէր, օգնական իմ եւ փրկիչ իմ:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի Անձկութեան օրը կը լսի քեզ **19.** ² Տէրը, եւ օգնական կը լինի քեզ Յակոբի Աստծու անունը: Տէրն ³ իր սուրբ Սիոնից քեզ օգնութիւն կ'ուղարկի եւ կ'ընդունի քեզ: Թող յիշի Տէրը քո բոլոր ընծաները եւ ողջակէզներդ ընդունելի թող համարի: Տէրը քեզ կը փայ, ինչ որ ուզի քո սիրտը, եւ քո բոլոր մարտիրոսները նա կը կատարի: Մենք կը ցնծանք քո փրկութեամբ, Աստծու անունով մենք կը մեծարուենք: Տէրը կը կատարի քո բոլոր խնդրանքները: Այժմ հասկացանք, որ Տէրը փրկեց իր օծեալին: Նա կը լսի նրան իր սուրբ երկնքիցիւր փրկարար աջի զօրութեամբ: Ոմանց աչքը ռազմակառքերին է, ուրիշներինը՝ երկվարներին: Իսկ մենք մեր Աստծու անունն ենք կանչում: Նրանք կործանուեցին ու ընկան, իսկ մենք ոտքի կանգնեցինք եւ ուղղուեցինք: Տէր, պահպանիր թագաւորին եւ լսիր մեզ այն օրը, երբ ձայն փանք քեզ:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի Տէր, զօրութեամբ քո պիտի **20.** ² ուրախանայ թագաւորը, եւ յոյժ ցնծայ քո փրկութեամբ: Նրա սրտի ուզածը փութի նրան եւ նրա շրթունքների ցանկութիւնը չմերժեցիր: Քո քաղցր օրհնութեամբ այցելեցիր նրան եւ թանկագին քարերով ընդելուզուած պսակ դրիր նրա գլխին: Կենք խնդրեց քեզնից, եւ նրան փութի երկար օրեր՝ յաւիտեանս յաւիտենից: Մեծ է նրա փառքը քեզնից եղած փրկութեամբ, փառք ու պարծանք կը դնես նրա վրայ: Օրհնութեան մէջ կը հաստատես նրան յաւիտեանս յաւիտենից, կ'ուրախացնես նրան քո երեսի խնդութեամբ: Թագաւորն իր յոյսը դրեց Տիրոջ վրայ, եւ Բարձրեալի ողորմութեամբ նա չի սասանուի: Թող ձեռքդ անպակաս լինի քո թշնամիների վրայ, եւ աջդ հասնի բոլոր քեզ ապողներին: Երբ դու երեսաս, նրանց հրաբորբոր հնոց կը դարձնես. Տէրն իր զայրոյթով կը խռովի նրանց, եւ հուրը նրանց կը լափի: Երկրից կը կորչի պարուրը նրանց, իսկ մարդկանց որդիներից՝ սերունդը նրանց: Չարամտութեամբ խտրորուեցին քեզնից, դաւեր նիւթեցին, բայց չեն կարող ի-

13 րագործել դրանք: Դու նրանց հալածական կ'անես, եւ նրանց
14 երեսը կ'ուղղես քո հաւաքարիմների կողմը: Բարձր եղիր, Տէր,
քո զօրութեամբ. օրհնենք եւ սաղմոս երգենք քո զօրութեանը:

21 Այսուիւրեւ՝ առաւօտեան օգնութեան մասին. սաղմոս Դաւ-
2 թի Աստուած իմ, Աստուած, նայիր ինձ, ինչո՞ւ լքեցիր ինձ,
յանցանքներիս պարճառով հեռու մնացիր իմ փրկութիւնից:
3 Աստուած իմ, քեզ կանչեցի ցերեկով, բայց չստեցիր ինձ, կան-
4 չեցի գիշերով՝ բայց չանսացիր ինձ: Դու ապրում ես սրբե-
5 րի մէջ եւ գովերգում Իսրայէլում: Քեզ վրայ յոյս դրին հայ-
6 րերը մեր, յոյս դրին քեզ վրայ, եւ դու փրկեցիր նրանց: Առ
քեզ աղաղակեցին ու ապրեցին, քեզ վրայ յոյս դրին եւ ամօ-
7 թով չմնացին: Բայց ես որդի եմ եւ ոչ թէ մարդ, մարդկանց
8 համար նախապինք եմ եւ անարգանք՝ ժողովուրդներին: Բո-
9 լոր ինձ տեսնողներն արհամարհում էին ինձ, խօսում շրթունք-
9 ներով եւ շարժում գլուխներն իրենց՝ ասելով. «Յոյսը դրել
է Տիրոջ վրայ, դէ թող փրկի ու ազափի նրան, եթէ սիրում
10 է նրան»: Դո՛ւ հանեցիր ինձ արգանդից, իմ յոյսը դարձար
11 մօրս կաթով սնուելու օրից: Քե՛զ յանձնուեցի եւ արգանդից,
12 մօրս որովայնից սկսած՝ դու ես Աստուածն իմ: Մի՛ հեռացիր
ինձնից, քանզի մօսք եմ վրանգները, եւ չկայ մէկը, որ օգնի
13 ինձ: Բազում եզներ շրջապատեցին ինձ, եւ պարարտ ցուլերը
14 պաշարեցին ինձ: Մոնչացող ու յափշտակող առիւծների պէս
15 ինձ վրայ բացին բերաններն իրենց: Հոսեցի եւ ինչպէս ջուր,
խախարուեցին իմ բոլոր ոսկորները, եւ սիրտս հալած մոմ դար-
16 ձաւ որովայնիս մէջ: Զօրութիւնն իմ չորացաւ խեցու նման, լե-
17 գուս կպաւ քիմքիս, եւ ինձ իջեցրին մահուան հողի մէջ: Չորս
կողմս բազում շներ հաւաքուեցին, եւ չարագործների ամբոխն
18 ինձ պաշարեց: Ծակեցին ձեռքերն ու ոտքերն իմ, հաշուեցին
19 բոլոր ոսկորներս, նրանք նայեցին ու տեսան ինձ: Հագուստ-
ներս բաժանեցին իրար մէջ, եւ պարմուճանիս վրայ վիճակ
20 գցեցին: Դու, Տէր, օգնութիւնդ ինձնից հեռու մի՛ պահիր, այլ
21 օգնիր ինձ, Տէր: Փրկիր ինձ սրից, փրկիր միամօրիկիս շների
22 ձեռքից: Ազափիր ինձ առիւծի բերանից, եւ խեղճ անձն իմ՝
23 միեղջերուի եղջիւրից: Անունդ պիտի հռչակեմ իմ եղբայրնե-
24 րին, ժողովապետում պիտի օրհնեմ քեզ: Աստուածավախներ,
օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, եւ թող Յակոբի բոլոր զաւակները փա-
25 ռաբանեն նրան: Իսրայէլի ողջ սերունդը երկիւղ պիտի կրի

Տիրոջից, քանզի Տէրը չարհամարհեց ու չանարգեց աղօթքն աղքատիս։ Երեսն ինձնից չըջեց, այլ երբ ձայն փութի նրան՝ լսեց ինձ։ Քո մասին է գովքն իմ, մեծ հաւաքներում պիտի օրհնեմ քեզ։ Ուխտս պիտի կատարեմ նրա բոլոր երկիւղածների առջեւ։ Տնանկները պիտի ուրբեն ու յագենան, Տիրոջը փնտրողները պիտի օրհնեն նրան։ Նրանց սրտերը կ'ապրեն յաւիտեանս յաւիտենից։ Աշխարհի բոլոր ծայրերից մարդիկ կը վերյիշեն ու կը դառնան Տիրոջը։ Բոլոր ազգապոռնները կ'երկրպագեն նրան, քանզի Տիրոջն է արքայութիւնը, եւ նա է փրկում բոլոր հեթանոսների վրայ։ Լիացան եւ երկրպագեցին նրան երկրի բոլոր մեծամեծները, եւ ամէն ոք, որ գերեզման է իջնում, նրա առջեւ պիտի ընկնի։ Նրանով է ապրում անձն իմ, եւ իմ սերունդը պիտի ծառայի նրան։ Գալիք սերունդներին պիտի պատմեմ Տիրոջ մասին, Տիրոջ գործած արդարութիւնը պիտի աւանդուի այն ժողովրդին, որ ծնուելու է։

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դավթի Տէրն իմ հովիւն է, եւ ինձ ոչինչ չի պակասի։ Դաւար վայրերում նա ինձ բնակեցրեց եւ հանդարտ ջրերի մօտ ինձ սնուցեց։ Նա կենդանացրեց ինձ, յանուն իր անուան առաջնորդեց ինձ արդարութեան ճանապարհներով։ Եթէ նոյնիսկ անցնեմ մահուան սպուերների միջով, չեմ վախենայ չարից, քանզի դու, Տէր, ինձ հետ ես։ Քո ցուպն ու գաւազանն ինձ կը մխիթարեն։ Իմ առջեւ սեղան պատրաստեցիր հալածիչներինս աչքերի դիմաց։ Գլուխս իւղով օժեցիր, եւ քո բաժակն ինձ արբեցրեց անխառն գինու պէս։ Ողորմութիւնը քո, Տէր, պիտի հետքի ինձ կեանքիս բոլոր օրերին, երկար օրեր եւ Տիրոջ փառն պիտի բնակուեմ։

Դավթի կիրակնօրեայ սաղմոսը Տիրոջն է երկիրն իր ամբողջութեամբ, աշխարհն իր բոլոր բնակիչներով։ Նրա հիմքերն անձամբ գցեց ծովի վրայ, եւ գետերի վրայ հասարակեց նրան։ Ո՛վ կը բարձրանայ Տիրոջ լեռը, կամ ո՛վ կը կանգնի նրա սրբավայրում. նա, ով մաքուր ձեռքեր եւ անբիծ սիրտ ունի, ով յանձն չի առել ունայնութիւն ու նենգութեամբ չի երդուել իր ընկերոջը։ Նա՛ է, որ օրհնութիւն կը սպանայ Տիրոջից, եւ ողորմութիւն իր փրկարար Աստծուց։ Այս սերունդն է, որ փնտրում է Տիրոջը, որ ուզում է փեսնել համար երեսը Յակոբի Աստծու։ Վեր քաշեցէք, իշխաններ, դռները ձեր, թող բացուեն յաւիտեանական դռները, եւ փառքի արքան թող ներս մտնի։ Հանգիստ։

9 Ո՛վ է այս փառքի արքան, – կարողութեամբ հզօր Տէրն է նա,
 10 պատերազմում զօրեղ Տէրը: Վեր քաշեցէք, իշխաններ, դռները
 ձեր, թող բացուեն յափտենական դռները, եւ փառքի արքան
 11 թող ներս մտնի: Ո՛վ է այս փառքի արքան, – զօրութիւնների
 Տէրը՝ նա ինքն է փառքի արքան:

24. 2 Այսուհետեւ՝ Սաղմոս Դարթի Դէպի քեզ, Տէր, բարձրաց-
 3 րի հոգիս: Աստուած իմ, քեզ վրայ դրի յոյսն իմ, թող ամօթով
 4 չմնամ, եւ թշնամիներս չծիծաղեն ինձ վրայ: Բոլոր նրանք, ով-
 5 քեր յոյսով սպասում են քեզ, ամօթով պիտի չմնան, այլ ամօթով
 պիտի մնան անօրէններն իրենց ունայնութեան մէջ: Տէր, ցոյց
 6 ցուր ինձ քո ճանապարհները եւ քո շափոյները սովորեցրո՛ւ ինձ:
 7 Ինձ առաջնորդիր քո ճշմարտութեան մէջ եւ ուսուցանիր ինձ,
 8 քանզի դու ես փրկիչ Աստուածն իմ, ու ես հանապազ քեզ եմ
 9 սպասում: Յիշիր, Տէր, քո գթութիւններն ու ողորմութիւննե-
 10 րը, որոնք յափտենական են: Իմ մանկութեան եւ թասութեան
 մեղքերը մի՛ յիշիր, այլ յիշիր ինձ, Տէր, քո ողորմութեամբ՝ ըստ
 11 քո բարութեան, քանզի դու քաղցր եւ ուղիղ ես, Տէր: Դրա հա-
 12 մար էլ մեղաւորներին դնում ես օրէնքի գիրտութեան ճանապար-
 13 հի վրայ: Նեղերին առաջնորդում ես դաբաստանի մէջ, հեզե-
 14 րին սովորեցնում քո ճանապարհները: Տիրոջ բոլոր ուղիները
 ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն են նրանց համար, ովքեր պա-
 15 հում են նրա ուխտն ու վկայութիւնը: Յանուն քո անուան, Տէր,
 16 քառութիւն ցուր իմ մեղքերին, քանզի շաքարացան դրանք: Ո՛վ է
 այն մարդը, որ վախենում է Տիրոջ ից, Տէրը նրան սովորեցնե-
 17 լու է Իր ընտրած ուղին: Նա բարութեան մէջ պիտի հանգչի, եւ
 18 նրա սերունդը երկիրը պիտի ժառանգի: Տէրը զօրացուցիչն է
 19 իր երկիւղածների եւ իր ուխտը նրանց է սովորեցնում: Աչքերն
 իմ մշտապէս Տիրոջն են ուղղուած, եւ նա՛ պիտի հանի ոտքերս
 20 թակարդից: Նայիր ինձ եւ ողորմիր ինձ, քանզի միամօրիկ
 եմ ես եւ աղքատ: Սրտիս նեղութիւնները խիստ շաքարացան,
 21 ազատիր ինձ իմ վշտերից: Տես՝ իմ նուաստացումն ու քառա-
 22 պանքը եւ թողութիւն արա իմ բոլոր մեղքերին: Տես՝ թշնամի-
 ներս որքա՛ն բազմացան եւ անիրաւ արեւութեամբ ինձ արե-
 ցին: Պահպանիր ինձ ու փրկիր ինձ, եւ թող ամօթով չմնամ,
 որ յոյսս դրի քեզ վրայ: Անբիծներն ու արդարներն ինձ կցորդ
 եղան, եւ ես սպասեցի քեզ: Փրկիր, Աստուած, Իսրայէլն իր
 բոլոր նեղութիւններից:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս ԴաւթիԴ-ր արա ինձ, Տէր, քանզի **25**
 անբասիր ընթացայ, յոյսս դրի Տիրոջ վրայ, որ չլինեմ ցկար:
 Փորձիր ինձ, Տէր, եւ քննիր ինձ, փորձիր երիկամներս ու սիրբս: **2**
 Ողորմութիւնդ, Տէր, աչքիս առջեւ է, եւ ճշմարտութիւնդ հաճելի **3**
 է ինձ: Ունայնամիտների աթոռին ես չեմ նստի եւ անօրէն- **4**
 ների մօտ ես չեմ գնայ: Չարագործների ամբոխը ես արեցի **5**
 եւ ամբարիշտների կողքին չեմ բազմի: Սրբութեամբ կը լուսան **6**
 ձեռքերն իմ եւ սեղանիդ շուրջը կը նստեմ, Տէր. թող լսեմ քո **7**
 օրհնութեան ձայնը եւ պարմեմ քո բոլոր հրաշալիքները: Տէր, **8**
 սիրեցի քո փան վայելչութիւնը եւ քո փառքի բնակութեան վայ- **9**
 րը: Մի՛ կործանիր ինձ ամբարիշտների հետ եւ ոչ էլ կեանքս՝ **9**
 արիւնահեղների հետ, որոնց ձեռքերն անօրէնութեան մէջ են, **10**
 եւ աջը նրանց լի է կաշառքով: Ես անբասիր ընթացայ, փրկիր **11**
 ինձ, Տէր, եւ ողորմիր ինձ: Ուրքն իմ ուղիղ ճանապարհների **12**
 վրայ թող լինի, մեծ հաւաքներում քեզ պիտի օրհնեն:

Տէրն իմ լոյսն է ու կեանքը, ումից վախենամ. Տէրն իմ կե- **26**
 անքի ապաւենն է, ումից ես դողամ: Երբ չարագործ նեղիչներս **2**
 ու թշնամիներս մօտեցան ինձ՝ մարմինս ուրելու, նրանք թուլա-
 ցան ու ընկան: Եթէ իմ դէմ պարտեազմ պարտաստութի, սիրբս **3**
 չի սոսկայ. եթէ իմ դէմ ճակատամարտի ելնեն, միեւնոյն է, **4**
 Տէր, յոյսս քեզ վրայ եմ դնելու: Մի բան եմ խնդրել Տիրո- **4**
 ջից, եւ նոյնն եմ աղաչում, որ կեանքիս բոլոր օրերին բնակու-
 եմ Տիրոջ փանը, փեսնեմ Տիրոջ վայելչութիւնը եւ վերահսկեմ **5**
 նրա փաճարում: Չար օրերին նա ինձ թաքցրեց իր վրանում, **5**
 պապսպարեց ինձ իր վրանի ծածկի տակ: Ժայռից բարձր **6**
 պահեցիր ինձ, այժմ էլ գլուխն իմ բարձրացրո՛ւ թշնամիներիս **7**
 վրայ: Շրջեմ եւ օրհնութեան պարարագ մատուցեմ Նրա վրա-
 նում, օրհներգեմ եւ սաղմոս երգեմ Տիրոջը: Լսիր ձայնն իմ, **7**
 Տէր, քանզի քեզ կանչեցի, ողորմիր ինձ եւ ակա՛նջ դիր, քան- **8**
 զի սիրտն իմ քեզ դիմեց, եւ հայեացքն իմ փնտռեց, փնտռեց քո **9**
 երեսը, Տէր: Մի՛ դարձրու երեսդ ինձնից եւ բարկութեամբ մի՛ **9**
 շրջուիր քո ծառայից: Իմ օգնականն եղիր, Տէր, եւ մի՛ անարգիր **10**
 ինձ ու մի՛ լքիր, փրկիչ Աստուած իմ: Իմ հայրն ու մայրը լքե- **10**
 ցին ինձ, բայց Տէրն ինձ ընդունեց: Սովորեցրո՛ւ ինձ, Տէր, քո **11**
 ճանապարհը եւ առաջնորդիր ինձ քո ուղիղ շաղիղներով: Իմ **12**
 թշնամիների պարճառով ինձ նեղողների ձեռքը մի՛ մաքնիր. **12**
 Իմ դէմ մեղսագործ վկաներ ելան եւ չարախօսեցին ինձ իրենց

13 անիրաւութեամբ: Նաւարում եմ, որ կը քեանեն Տիրոջ բա-
 14 րութիւնը ողջերի երկրում: Սպասիր Տիրոջն ու քաջալերուիր,
 սիրտդ թող ամրապնդուի, Տիրոջն սպասիր:

27 Քեզ կանչեցի, Տէր, անարձագանք մի՛ թողնիր ինձ, Աստու-
 ած իմ. եթէ երբեւէ լուռ մնաս, կը նմանուեմ նրանց, ովքեր գե-
 2 րեզման են իջնում: Լսիր, Տէր, պաղապանքիս ձայնը, երբ ես
 3 աղաչեմ քեզ, երբ ձեռքերս դէպի սուրբ փաճարդ պարգեմ: Ամ-
 բարիշտների շարքը մի՛ դասիր ինձ եւ մի՛ կործանիր ինձ նրանց
 հետ, որ անօրէնութիւն են գործում, որ հաշտութեան մասին
 են խօսում իրենց ընկերների հետ, բայց սրտներում չարութիւն
 4 կայ: Վարձաբիրի նրանց, Տէր, ըստ իրենց արարքների, իրենց
 անօրէն վարքի համեմատ հապուցիր նրանց, նրանց ձեռքերի
 5 գործին նայելով՝ քոն իրենց հապուցումն իրենց: Նրանք ուշ
 չդարձրին Տիրոջ արածներին, ոչ էլ նայեցին նրա ձեռքի գոր-
 ծերին: Դու կը կործանես նրանց, եւ այլեւս նրանք ուրքի չեն
 6 կանգնի: Օրհնեալ է Տէրը, քանզի լսեց ձայնն իմ աղօթքի:
 7 Տէրն իմ օգնականն է ու պաշտպանը. նրա վրայ դրեց իր յոյ-
 սը սիրտն իմ, եւ մարմինս գոհացաւ ու զուարճացաւ. եւ յո-
 8 ժարական պիտի փառաբանես նրան: Տէրը զօրութիւնն է իմ
 9 ժողովրդի, ապաւենն իր օծեալի փրկութեան: Փրկիր քո ժո-
 դովրդին, եւ օրհնիր քո ժառանգորդներին, հովուիր ու յաւէր
 բարձրացրո՛ւ նրանց:

28 Աստուծո՛ւ որդիներ, մաքուցեցէ՛ք Տիրոջը, մաքուցեցէ՛ք Տի-
 2 րոջը խոյերի ձագեր: Մաքուցեցէ՛ք Տիրոջը փառք ու պատիւ,
 քուէ՛ք Տիրոջը փառքն իր անուան եւ երկրպագեցէ՛ք Տիրոջն իր
 3 սուրբ սրահում: Տիրոջ ձայնը ջրերի վրայ է. փառքի Աստուա-
 4 ծը որոտաց, Տէրն ինքն է անսպառ ջրերի վրայ: Տիրոջ ձայնը
 5 ահարկու է, Տիրոջ ձայնը փառահեղ է: Տիրոջ ձայնը փշրում
 6 է մայրիները, Տէրը կտրաբաւում է մայրիները Լիբանանի: Տէ-
 րը կտրաբաւում է դրանք ինչպէս Լիբանանի մաքաղ տունկերը,
 7 որոնք սիրասուն են միեղջերուի ձագերի պէս: Տիրոջ ձայնը
 8 ճեղքում է կրակի բոցը: Տիրոջ ձայնը ցնցում է անապատը,
 9 Տէրը դողացնում է Կադէսի անապատը: Տիրոջ ձայնը ուրքի է
 կանգնեցնում եղնիկներին եւ մերկացնում անփառները: Նրա
 10 փաճարում բոլորը թող գովեն փառքը նրա: Տէրը զսպում եւ
 ցածրացնում է ջրհեղեղները, Տէրը յաւիտեան պիտի թագաւո-
 11 րի: Տէրն իր ժողովրդին զօրութիւն պիտի տայ, իր ժողովրդին

պիտրի օրհնի խաղաղութիւն պարգեւելով:

Պանծացնում եմ քեզ, Տէր, քանզի ընդունեցիր ինձ եւ **29**
 ջթողիր, որ թշնամիներս չարախնդան վրաս: Տէր Աստուած ²
 իմ, կանչեցի քեզ, եւ բուժեցիր ինձ: Տէր, հոգիս դժոխքից ^{3, 4}
 հանեցիր եւ փոսն իջնողների միջից փրկեցիր ինձ: Սաղմոն ⁵
 երգեցէք Տիրոջը, ո՛վ նրա սրբեր, գոհութիւն մապուցեցէք նրա
 սուրբ յիշարակին: Նրա բարկութեան մէջ ցատում կայ, իսկ ⁶
 նրա կամեցողութեան մէջ՝ կեանք: Երեկոյեան լացը կը դադա-
 րի, իսկ առաւօտեան ուրախութիւն կը լինի: Իմ բարկութեան ⁷
 մէջ ես ասացի, թէ յաւէր չեմ սասանուի: Տէր, քո կամքով ուժ ⁸
 փուրի իմ վայելչութեանը, բայց երբ երեսդ դարձրիր ինձնից,
 ես խռովայոյզ եղայ: Քե՛զ կանչեցի, Տէր, աղաչեցի իմ Աստ- ⁹
 ծուն: Ի՛նչ օգուր ունես իմ արիւնից, եթէ ապականութեան գգի ¹⁰
 մէջ թաղուեմ: Միթէ հողը գոհութիւն կը մապուցի քեզ կամ կը
 պապմի՞ քո ճշմարտութիւնը: Լսեց ինձ Տէրն ու ողորմեց, Տէ- ¹¹
 րը եղաւ իմ օգնականը: Սուգս դարձրեց ուրախութիւն, հանեց ¹²
 քործն իմ եւ խնդութիւն հազցրեց ինձ, փառքս սաղմոս պի- ¹³
 տրի երգի քեզ, որպէսզի այլեւս չզոջամ ես: Տէր իմ Աստուած,
 յաւիտեան գոհութիւն պիտրի մապուցեմ քեզ:

Այսուհետեւ՝ Դաւթի հերոսութեան գովքի սաղմոսը Յոյսս **30, 2**
 դրի քեզ վրայ, Տէր, թող յաւէր ամօթով չմնամ. քո արդարու-
 թեամբ փրկիր եւ ազապիր ինձ: Դէպի ի՛նձ խոնարհիր ականջը ³
 քո, փութա՛ ինձ պաշտպանելու: Եղիր իմ պահապանը, Աստու-
 ած, եւ իմ փրկութեան ապաստարանը, քանզի իմ ուժն ու ա-
 պաւէնն ես դու: Քո անուան համար ինձ առաջնորդ եղար եւ ⁴
 սնուցեցիր ինձ: Ինձ կը հանես այն որոգայթից, որ լարեցին ⁵
 իմ դէմ: Դու ես պաշտպանն իմ, Տէր, եւ քո ձեռքն եմ յանձ- ⁶
 նում իմ հոգին: Տէր Աստուած, փրկեցիր ինձ քո ճշմարտութե-
 ամբ: Արեցիր նրանց, ովքեր երկիւղ են կրում սնոսիաբար: ⁷
 Ես յոյսս դրի Տիրոջ վրայ, պիտրի ցնձամ եւ ուրախանամ քո ⁸
 փութած փրկութեամբ: Տեսար իմ նուաստացումն ու ինձ փրկե-
 ցիր վշտերից: Ինձ չմապնեցիր նեղիչներիս ձեռքըւ ուրբերս ⁹
 լայնարձակ վայրում հաստատեցիր: Ողորմիր ինձ, Տէր, քան- ¹⁰
 զի ճնշուած եմ ես. սրբնեղութիւնից խռոված եմ իմ աչքը, հո-
 գին ու որովայնը: Կեանքս սպառուեց վիշտ ու ցաւերով, եւ ¹¹
 փարիներս՝ հոգոց հանելով: Թշուառութիւնից տկարացաւ ուժն
 իմ, եւ ոսկորներս մաշուեցին: Իմ բոլոր թշնամիներից աւելի ես ¹²

դրացիներին համար նախապինք եղայ եւ ծանօթներիս համար՝
 սոսկալի ահ ու սարսափ: Բոլոր նրանք, ովքեր քննում էին
 13 ինձ, հեռու էին փախչում ինձնից: Սրբերից մոռացուեցի եւ
 14 ինչպէս մեռեալ եւ նմանուեցի անպէտք անօթի, քանզի բամ-
 բասանք լսեցի շապերից, որոնք իմ շուրջն էին: Նաւաքուած
 15 իրար գլխի՝ նրանք ուզում էին առնել իմ հոգին: Բայց ես,
 Տէր, յոյսս դրի քեզ վրայ՝ ասելով. «Դու ես Աստուածն իմ,
 16 եւ քո ձեռքում է իմ ժառանգութիւնը: Փրկի՛ր ինձ թշնամիներ-
 17 քիս ձեռքից եւ իմ հալածիչներից: Յոյց փութ երեսդ քո այս
 18 ծառային, պահպանի՛ր ինձ, Տէր, քո ողորմութեամբ»: Տէր, ա-
 մօթով թող չմնամ, որ քեզ դիմեցի. թող ամբարիշտներն ա-
 19 մաչեն ու դժոխք իջնեն: Եւ թող պապանձուեն նենգ շրթունք-
 ները, որոնք ամբարփաւանութեամբ եւ արհամարհանքով չա-
 20 րախօսում են արդարի մասին: Որքա՛ն շափ է քո ողորմութե-
 ան քաղցրութիւնը, Տէր, որ պահեցիր երկիւղածներիդ համար:
 Դու այն շնորհեցիր նրանց, որոնք իրենց յոյսը դրել են քեզ
 21 վրայ մարդկանց որդիների առջեւ: Մարդկանց խռովութիւնից
 պաշտպանեցիր նրանց քո երեսի ծածկոյթով, լեզուների հա-
 22 կառակութիւնից թաքցրիր նրանց քո վրանում: Օրհնեալ է Տէ-
 րը, քանզի ողորմութիւնն իր հրաշագործեց ամուր քաղաքում:
 23 Շփոթութեան մէջ ես ասացի, թէ այլեւս հեռու մնացի աչքերիդ
 առջեւից: Սակայն դու լսեցիր ձայնն իմ աղօթքի, երբ աղաղա-
 24 կեցի քեզ: Սիրեցէ՛ք Տիրոջը, բոլոր սրբերդ նրա, քանզի Տէրը
 ճշմարտութիւն է փնտրում եւ խստութեամբ հապուցում նրանց,
 25 ովքեր շափ են ամբարփաւանանում: Քաջալերուեցէ՛ք ամէքդ,
 որ յոյս էք դրել Տիրոջ վրայ, եւ ձեր սրբերը թող զօրանան:

31 Երանի նրան, ում մեղքերին թողութիւն արուեց եւ ում բո-
 2 յոր յանցանքները ծածկուեցին: Երանի այն մարդուն, որին
 Տէրն այլեւս մեղաւոր չի համարում, եւ որի բերանում նենգու-
 3 թիւն չկայ: Ես լռեցի, եւ իմ բոլոր ոսկորները մաշուեցին՝ ամէն
 4 օր գիշեր-ցերեկ Տիրոջը կանչելուց: Քո ձեռքը ծանրացաւ ինձ
 վրայ. ես կրկին ընկայ թշուառութեան մէջ, քանզի փշերն ինձ
 5 ծակեցին: Մեղքերս քեզ ցոյց կրամ, եւ անօրէնութիւնս չեմ
 ծածկի քեզնից: Ասացի, թէ կը խոստովանեմ մեղքերն իմ, եւ
 դու թողութիւն կը փաս իմ մեղքերի ամբողջ ամբարշտութեանը:
 6 Նանգիսար: Դրա համար բոլոր սրբերն յարմար ժամին աղօթ-
 քի կը կանգնեն քո առջեւ, եւ սաստիկ ջրհեղեղների ժամանակ

նրանց ոչինչ չի պարահի: Դու ես իմ յենարանն այն նեղու- 7
թեան մէջ, որը շուրջս պարեց: Ո՛վ ցնծութիւն իմ, փրկի՛ր ինձ
նրանցից, ուրբեր պաշարեցին ինձ: «Քեզ կ'իմաստնացնեն ու 8
խելամիտ կը դարձնեն քո ընթացած ճանապարհին եւ աչքերս
վրադ կը պահեն», ասում է Տէրը: Մի՛ եղէք ձիերի եւ ջորիներ- 9
րի պէս, որոնք գիտակցութիւն չունեն. սանձով ու պախտորցով
պէտք է նրանց կզակը ճմլել, որ քեզ չմօտենան: Շատ են մե- 10
ղաւորների փանջանքները, բայց ուրբեր իրենց յոյսը դրել են
Տիրոջ վրայ, Տիրոջ ողորմութիւնը կը պարտի նրանց: Ու- 11
րա՛խ եղէք եւ ցնծացէ՛ք Տիրոջով, ո՛վ արդարներ. պարծեցէ՛ք
բոլորդ, որ ուղիղ էք սրբով:

Ցնծացէ՛ք, արդարներ, Տիրոջով. արդարներին է վայել օր- 32
հնութիւնը: Գոհութիւն յայտնեցէ՛ք Տիրոջը օրհներգութեամբ, 2
փառաբանի նուագարանով սաղմո՛ն երգեցէ՛ք նրան: Օրհներ- 3
գեցէ՛ք Տիրոջը նոր օրհներգով, քանզի հաճելի է այն: Սաղմո՛ն
երգեցէ՛ք նրան օրհնութեամբ: Ճշմարիտ են Տիրոջ պարգամ- 4
ները, եւ յուսալի՜ նրա բոլոր գործերը: Տէրը ողորմութիւն եւ ի- 5
րաւունք է սիրում, Տիրոջ ողորմութեամբ է լցուած երկիրը: Տի- 6
րոջ խօսքով սպեղծուեց երկինքը, եւ իր բերանի շնչով՝ նրա բո-
լոր գօրութիւնները: Ինչպէս մի փիկի մէջ՝ հաւաքեց ծովի ջրե- 7
րը եւ իր գանձը դրեց անդունդների յարակը: Թող երկիւղ կրի 8
Տիրոջից ողջ երկիրը, եւ նրանից թող դողան բոլոր բնակիչներն
աշխարհի, քանզի Նա ասաց՝ եւ սպեղծուեցին, Նա հրամայեց՝ 9
եւ հաստատուեցին: Տէրը խափանում է հեթանոսների մար- 10
դրութիւնները, Տէրն անարգում է ժողովուրդների դիպաւորու-
թիւնները, Տէրն արհամարհում է իշխանների խորհուրդները:
Տիրոջ մարածումը յաւիտեան կը մնայ, եւ նրա սրբի խորհուր- 11
դը՝ սերնդից սերունդ: Երանի այն ազգին, որի օգնականը Տէր 12
Աստուած է, երանի այն ժողովրդին, որին իր համար նա ժա-
ռանգութիւն ընտրեց: Տէրը երկնքից նայեց բոլոր մարդկանց 13
որդիներին: Իր պարբարած բնակաբնակից դիպեց աշխարհի
բոլոր բնակիչներին: Նա, որ սպեղծել է նրանցից իւրաքանչիւ- 14
րի սիրտը, հաշուի է առնում նրանց բոլոր գործերը: Թագաւորն 15
իր զօրքի բազմութեամբ չի փրկուի, եւ ոչ էլ հսկան՝ իր մեծ ու-
ժով: Չին անօգուտ է փրկութեան համար, իր մեծ ուժով հան- 16
դերձ չի փրկի հեծեալին: Տիրոջ աչքն իր երկիւղածների եւ իր 17
ողորմութեանը յուսացողների վրայ է՝ մահից փրկելու նրանց 18
19

20 անձրեւի սովի ժամանակ կերակրելու համար նրանց: Մեր հո-
 21 գիներն սպասում են Տիրոջը, քանզի նա մեր օգնականն է ու
 22 նրա սուրբ անուան վրայ յոյս դնենք: Թող ողորմութիւնդ, Տէր,
 լինի մեզ վրայ, ինչպէս որ մեր յոյսը դրինք քեզ վրայ:

33 Սաղմոս Դաւթի, երբ նա կերպարանափոխեց իր դէմքը Ա-
 2 բիսնէլէքի առջեւ, եւ սա բաց թողեց նրան, որ գնայ: Ամէն ժամ
 Տիրոջն օրհներգեմ, նրա օրհնութիւնն ամէն ժամ բերանումս լի-
 3 նի: Անձս Տիրոջով թող պարծենայ, հեզերը թող լսեն եւ ուրա-
 4 խանան: Մեծարեցէք Տիրոջն ինձ հետ մէկտեղ, բարձրացնենք
 5 նրա անունը միասին: Խնդրեցի Տիրոջն, ու նա լսեց ինձ եւ իմ
 6 բոլոր նեղութիւններից փրկեց ինձ: Մօտեցէք Տիրոջն ու լոյս
 7 առէք, եւ թող ձեր երեսը չամաչի: Աղքատն այս Տիրոջը դի-
 մեց, եւ Տէրը նրան լսեց ու իր բոլոր նեղութիւններից փրկեց
 8 նրան: Տիրոջ հրեշտակների բանակն իր երկիւղածների շուրջն
 9 է եւ պահպանում է նրանց: Ճաշակեցէք եւ փեսէք, թէ որքան
 քաղցր է Տէրը. երանելի է այն մարդը, որ յոյսը դրել է նրա
 10 վրայ: Վախեցէք Տիրոջից, բոլոր սրբերդ նրա, քանզի նրանից
 11 վախեցողները ոչ մի պակասութիւն չեն ունենայ: Մեծամեծ-
 ներն աղքատացան ու սովի մաւրնուեցին, բայց ուլքեր Տիրոջն
 12 են փնտրում, նրանցից ոչ մի բարիք չի պակասելու: Եկէք, իմ
 որդիներ, եւ լսեցէք ինձ. ես կը սովորեցնեմ ձեզ Տիրոջ երկիւ-
 13 ղը: Ո՞վ է մարդն այն, որ սիրում է կեանքը, եւ ուզում է իր
 14 օրերը բարութեան մէջ փեսնել: Լեզուդ պահիր չարութիւնից,
 15 եւ շրթներդ թող նենգութիւն չխօսեն: Խուսափիր չարից ու բա-
 16 րի՛ք գործիր, խաղաղութիւն փնտրիր եւ դրա՛ն հետեւիր: Տիրոջ
 աչքերն ուղղուած են արդարներին, իսկ ականջները՝ նրանց ա-
 17 ղօթքին: Տիրոջ հայեացքը չարագործների վրայ է՝ նրանց յի-
 18 շարակն աշխարհից ջնջելու համար: Արդարները Տիրոջը ա-
 ղօթեցին, եւ Տէրը լսեց նրանց ու փրկեց նրանց իրենց բոլոր
 19 նեղութիւններից: Տէրը նրանց կողքին է, ուլքեր սրբամաշ են
 20 եղել, եւ նա փրկում է հոգով խոնարհներին: Արդարների նե-
 ղութիւնները շար են, Տէրն ազատում է նրանց այդ բոլորից:
 21 Պահպանում է նրանց բոլոր ոսկորները, եւ դրանցից ոչ մէկը չի
 22 փշրուելու: Մեղաւորի մահը չարաչար է, իսկ արդարին ապողը
 23 կը զոջայ: Տէրը փրկում է իր ծառաներին, եւ բոլոր նրանք, որ
 յոյս են դնում Նրա վրայ, չափի զոջան:

Տէ՛ր, դաբի՛ր նրանց, ովքեր դաբում են ինձ, մարտնչի՛ր **34**
 նրանց դէմ, ովքեր մարտնչում են իմ դէմ: Ա՜ռ զէնքն ու զրահը ²
 քո եւ հասի՛ր ինձ օգնութեան: Սուրդ հանի՛ր ընդդէմ իմ հալա- ³
 ծիչների, վանի՛ր նրանց եւ ասա՛ ինձ, թէ՛ «Քո փրկութիւնը ես
 եմ»: Թող խայրառակուեն ու ամօթով մնան ինձ հեքապնդող- ⁴
 ները, թող ընկրկեն եւ ամօթահար լինեն ինձ չար կամեցողները:
 Նրանք թող վերածուեն հողմից քշուող փոշու, եւ թող Տիրոջ ⁵
 հրեշտակը չարչարի նրանց: Նրանց ճանապարհը թող խաւար ⁶
 լինի ու սայթաքուն, եւ Աստծու հրեշտակը թող հալածի նրանց:
 Իզուր որոգայթ լարեցին իմ դէմ իրենց ապականութեամբ, եւ ⁷
 իզուր նախադրեցին ինձ: Նրանց վրայ կը հասնի մի որոգայթ, ⁸
 որի մասին չգիտեն նրանք. իրենց թաքցրած թակարդը կը բռնի
 ոտքը նրանց, եւ նրանք կ'ընկնեն այդ որոգայթի մէջ: Իսկ հո- ⁹
 գիս կը ցնծայ Տիրոջով, ուրախ կը լինի նրա փուած փրկութե-
 ամբ: Իմ բոլոր ոսկորները կ'ասեն. «Տէ՛ր, ո՞վ է քեզ նման»: Նա ¹⁰
 փրկեց աղքատին բռնակալի ձեռքից, եւ խեղճին ու քնանկին՝
 իրենց յափշտակողներից: Իմ դէմ բարձրացան վկաները չար, ¹¹
 հարցաքննեցին ինձ մինչ ես անպտեղեակ էի: Բարու փոխարէն ¹²
 չար հաբուցեցին ինձ, խորհուրդ արին ինձ անժառանգ թող-
 նել մարդկանց մէջ: Նրանց հալածանքի ժամանակ ես քուրձ ¹³
 էի հագնում, ծոմով խղճալի էի դարձնում ինձ, եւ իմ աղօթք-
 ներն ինձ վերադարձան: Եղբօր ու ընկերոջ նման սիրալիր ¹⁴
 էի, սգաւորի ու վշտացեալի պէս՝ խոնարհ: Նաւաքուցեցին ու ¹⁵
 չարախնդացին ինձ վրայ. քանջանքներ կուտակուեցին իմ դէմ,
 եւ ես չհմացայ. նրանք ցրուեցին, բայց չզոջացին. Փորձե- ¹⁶
 ցին ինձ ու անարգեցին, արամներն իրենց արհամարհանքով
 կրճտեցին իմ դէմ: Տէ՛ր, մինչեւ ե՛րբ պիտի քետնես: Նեո՛ւ ¹⁷
 պահիր ինձ նրանց խորամանկութիւնից, եւ միամօրիկիս՝ ա-
 ռիւծներից: Գոհութիւն պիտի մաքուցեմ քեզ, Տէ՛ր, մեծ հաւաք- ¹⁸
 ներում եւ ժողովրդի բազմութեան մէջ պիտի օրհներգեմ քեզ:
 Թշնամիներն իմ թող վրաս չխնդան, նրանք, որ արում էին ինձ ¹⁹
 առանց պարճառի եւ իրար աչք էին անում ինձ համար: Նեքս ²⁰
 խաղաղութիւնից էին խօսում, բայց իրենք զայրացած՝ նենգու-
 թիւն էին խորհում: Բացին ինձ վրայ բերաններն իրենց եւ ²¹
 ասացին. «Այո՛, այո՛, մեր աչքերը քետան»: Տէ՛ր, ինքդ քե- ²²
 սար, մի՛ լռիր. Տէ՛ր, մի հեռացիր ինձանից: Զարթնի՛ր, Տէ՛ր, ²³
 նայի՛ր իմ իրաւունքին ու արդարութեանը, Աստուծո՛ւ իմ եւ Տէ՛ր

24 իմ: Իմ դարն արա՛, արդարացրո՛ւ ինձ ըստ քո արդարութեան, ո՛վ Տէր իմ Աստուած: Թշնամիներն իմ թող չուրախանան
 25 ինձանով: Եւ չասեն իրենց մարքում. «Երնէ՛կ, երնէ՛կ մեզ, քան-
 26 զի խորպակեցինք նրան»: Թող խայրառակուեն ու ամօթով մնան ինձ հասած չարիքի համար ուրախացողները. թող նա-
 27 խափինք ու անարգանք կրեն իմ դէմ մեծախօսողները: Բոլոր նրանք, ովքեր իմ արդարութիւնն են կամենում եւ քո ծառային խաղաղութիւն ցանկանում, թող ուրախութեամբ ցնծան քեզնով
 28 եւ միշտ ասեն՝ «Մեծ է Աստուած»: Լեզուս պիտի քո արդարութիւնը պարմի եւ հանապազ քեզ գովաբանի:

35, 2 Այսուհետեւ՝ Տիրոջ ծառայ Դաւթի սաղմոսը Անօրէնն ասում է իր մարքում մեղանշելիս, թէ իր աչքերի առջեւ Աստ-
 3 ծու վախ չկայ: Նա խորամանկութիւն է գործում նրա իսկ
 4 հանդէպ, որ չտեսնի իր անօրէնութիւնն ու չափի այն: Նրա բերանի խօսքերն անարդար ու նենգամիտ են, նա չկամե-
 5 ցաւ հասկանալ բարին: Անօրէնութիւն խորհեց իր անկող-
 6 նում, կանգնեց այն բոլոր ուղիների վրայ, որոնք բարի չեն, եւ չարից չձանձրացաւ: Տէ՛ր, երկնքում է քո ողորմութիւնը, իսկ
 7 ճշմարտութիւնդ՝ մինչեւ ամպերը: Արդարութիւնդ, Աստուած, լեռների պէս է, իրաւունքդ՝ խոր անդունդի պէս. մարդ ու անա-
 8 սուն դու ես ապրեցնում, Տէ՛ր: Որքա՛ն առաք է քո ողորմու-
 9 թիւնն, Աստուած, մարդկանց որդիները թելերիդ հովանուն պի-
 10 րի ապաւինեն: Նրանք պիտի յագենան քո փան լիութիւնից, եւ նրանց պիտի խմեցնես քո գրգանքի գեպերից: Տէ՛ր, քեզ-
 11 նից է կեանքի աղբիւրը, եւ երեսիդ լոյսով ենք լոյսը տեսնում: Ողորմութիւնդ շնորհի՛ր քեզ ճանաչողներին, եւ արդարութիւնդ՝
 12 սրտով ուղիղներին: Թող ամբարտաւանների ուրքը մեզ չհաս-
 13 նի, եւ մեղաւորների ձեռքը չդողացնի մեզ: Այնպեղ բոլոր անօրէնութիւն գործողները պիտի ընկնեն, մերժուեն ու չկարողանան այլեւս ուրքի կանգնել:

36, 2 Սաղմոս Դաւթի Մի՛ նախանձիր չարամիտներին եւ ոչ էլ
 3 նրանց, ովքեր անօրէնութիւն են գործում, քանզի նրանք խո-
 4 րի պէս իսկոյն կը չորանան, դալար խոփի պէս արագ կ'անց-
 5 նեն: Յոյսդ դի՛ր Տիրոջ վրայ ու բարութիւն գործի, բնակուի՛ր
 6 երկրում եւ արածի՛ր նրա ընդարձակութեան մէջ: Պաղարի՛ր Տիրոջը, եւ նա քեզ կը փայ սրտիդ ուզածները: Յայտնի՛ դարձրո՛ւ քո ճանապարհները Տիրոջը եւ դի՛ր յոյսդ նրա վրայ:

Նա այնպես կ'անի, որ արդարությունդ երեսայ ինչպես լոյս, եւ 7
 իրաւունքդ՝ ինչպես ցերեկ: Ննազա՛նդ եղիր Տիրոջն ու ծա- 8
 ռայի՛ր նրան. մի՛ նախանձիր նրանց, որոնց ճանապարհը
 նշաւակելի է, ոչ էլ այն մարդուն, որ անօրէնութիւն է գործում:
 Դադարի՛ր բարկանալուց, հանդարտուի՛ր սրբամտութիւնից եւ 9
 մի՛ նախանձիր չարամիտներին: Չարագործները շուրով կը 10
 վերանան, իսկ Տիրոջն սպասողները կը ժառանգեն երկիրը:
 Եւս մի փոքր ժամանակ, եւ այլեւս ամբարիշտ չի մնայ, կը 11
 փնտռես նրա Կեղն ու չես գտնի: Իսկ ովքեր հեզ են, նրանք 12
 կը ժառանգեն երկիրը եւ կը զուարճանան մեծ խաղաղութեան
 մէջ: Մեղաւորը հեփապնդում է արդարին եւ իր արամներն 13
 է կրճտացնում նրա վրայ: Բայց Տէրը կը ծիծաղի նրա վրայ, 14
 քանզի նախապէս գիպէ, որ հասել է նրա օրը: Մեղաւորնե- 15
 րը սուր քաշեցին եւ լարեցին իրենց աղեղները՝ աղքատին ու
 փնանկին հարուածելու, սրբով խոնարհներին սպանելու հա-
 մար: Նրանց սրերը կը մխուեն իրենց սրփերը, եւ նրանց ա- 16
 ղեղները կը փշրուեն: Արդարի քիչն աւելի լաւ է, քան մեղա- 17
 ւորների մեծ հարստութիւնը: Ամբարիշտների բազուկները կը 18
 խորտակուեն, եւ Տէրն արդարներին հաստատ կը պահի: Նա 19
 գիպէ անմեղների օրերը, նրանց ժառանգութիւնը յաւիտեան կը
 լինի: Փորձանքի ժամանակ նրանք ամօթով չեն մնայ, իսկ սո- 20
 վի օրերին կը յագենան: Արդ, մեղաւորները կորստեան կը 21
 մատնուեն, եւ Տիրոջ թշնամիներն իրենց փառքի ու վերելքի
 ժամին կը սպառռուեն, ինչպէս ծուխն է սպառում: Մեղաւորը 22
 փոխ է առնում ու չի վճարում, իսկ արդարը ողորմում է ու փա-
 լիս: Ովքեր օրհնում են Տիրոջը, կը ժառանգեն երկիրը, իսկ 23
 ովքեր անիծում են, կը ջնջուեն Տիրոջ ձեռքով: Տէրն ուղղում է 24
 այն մարդու ընթացքը, ով շափ է սիրում իր ճանապարհը: Եթէ 25
 անգամ նա սայթաքի, չի կործանուի, քանզի Տէրը բռնել է նրա
 ձեռքը: Մանուկ էի ես եւ ծերացայ, բայց արդարին արհամար- 26
 հուած չտեսայ կամ նրա գաւակին՝ հաց մուրալիս: Ամէն օր նա 27
 ողորմում ու փոխ է փալիս, նրա սերունդը յաւիտեան օրհնեալ
 կը լինի: Խուսափի՛ր չարից ու բարութիւն արա եւ յաւիտե- 28
 ան կ'ապրես երկրի վրայ: Տէրը սիրում է իրաւունքը, եւ իր 29
 սրբերին երեսի վրայ չի թողնում, այլ յաւիտեան պահպանում
 է նրանց: Անօրէնները կը թշուեն կը գնան միասին, եւ ամբա-
 րիշտների սերունդը կ'ոչնչանայ: Իսկ արդարները կը ժառան- 30

գեն երկիրը եւ յաւիտեանս յաւիտենից կը բնակուեն նրա մէջ:
 31 Արդարի բերանն իմաստութիւն է բարբառում, իսկ լեզուն ար-
 32 դարութիւն է խօսում: Նրա սրբում իր Աստծու օրէնքն է, ուստի
 33 նրա երթն անսայթաք կը լինի: Մեղաւորը նայում է արդա-
 34 րին եւ ձգտում սպանել նրան: Սակայն Տէրը նրա ձեռքում չի
 թողնի նրան եւ դապաստանի ժամանակ նրան չի դաքապար-
 35 րի: Սպասիր Տիրոջն ու պահիր նրա ճանապարհները, նա քեզ
 կը բարձրացնի՝ երկիրը ժառանգելու, եւ դու կը տեսնես մեղա-
 36 տորների կործանումը: Տեսայ ամբարշտին մեծացած ու բարձ-
 37 րացած, ինչպէս Լիբանանի մայրիները: Ես մօտով անցայ, եւ
 38 ահա նա չկար, փնտռեցի՝ ու նրա տեղը չերեաց: Անարա՛յր
 ապրիր եւ նայիր արդարութեանը, քանզի խաղաղասէր մար-
 39 դը ժառանգութիւն կ'ունենայ: Անօրէնները կը քշուեն կը գնան
 գլխովին, եւ ամբարիշտների սերունդը կորստեան կը մարմնօի:
 40 Արդարների փրկութիւնը Տիրոջից է, նեղութեան ժամանակ նա
 41 է նրանց օգնականը: Տէրը կ'օգնի ու կը փրկի նրանց, կ'ա-
 զարի մեղաւորներից ու կը պահպանի նրանց, քանզի նրանք
 իրենց յոյսը դրել են Նրա վրայ:

37, 2 Սաղմոս Դաւթի՝ շաբաթօրեայ յիշատակի առթիւ Տէ՛ր, քո
 զայրոյթով մի՛ յանդիմանիր ինձ եւ քո բարկութեամբ ինձ մի՛
 3 խրափիր, քանզի քո նետերն ինձ հարուածեցին, եւ քո ձեռքն
 4 ինձ վրայ ծանրացաւ: Մարմնիս համար բուժում չկայ քո
 բարկութեան դէմ, ոսկորներս հանգստութիւն չունեն իմ մեղ-
 5 քերի պարճառով: Անօրէնութիւններս գլխիցս վեր բարձրա-
 6 ցան, սաստիկ բեռնան պէս ծանրացան վրաս: Վերքերն իմ
 7 նեխեցին ու փտեցին անզգամութեանս հետեւանքով: Տառա-
 պեցի եւ խիստ նուաստացայ, գիշեր-ցերեկ շրջեցի վշտացած,
 8 քանզի հոգիս լցուեց տանջանքներով, եւ մարմնիս համար
 9 բուժում չկայ: Չարջարուեցի եւ սաստիկ կորացայ, մռնչացի
 10 սրտիս հեծութիւնից: Տէ՛ր, ամբողջ ցանկութիւնս առջետդ է,
 11 եւ հառաչանքս չժածկուեց քեզնից: Միտքս պղտորուեց իմ
 մէջ, եւ ուժս լքեց ինձ, աչքերիս մէջ լոյսի նշոյլ իսկ չմնաց:
 12 Բարեկամներս եւ ընկերներս մօտեցան ու կանգնեցին իմ առ-
 13 ջեւ, եւ մերձաւորներս ինձնից հեռու մնացին: Ինձ հետա-
 պնդողները բռնադատեցին ինձ, իմ դէմ չարիք նիւթողները ա-
 նօրէնութիւն խօսեցին, եւ գիշեր-ցերեկ նենգութիւն մտածեցին:
 14 Իսկ ես դարձայ ինչպէս խուլ, որ չի լսում, ինչպէս համր, որ բե-

րանն իր չի բացում: Ես դարձայ ինչպես մարդ, որ չի լսում, եւ 15
 որի բերանում խօսք չկայ: Ես յոյսս քեզ վրայ դրի, ո՛վ Տէր, ու 16
 դու կը լսես ինձ, Տէր իմ Աստուած: Ասացի՝ «Թող թշնամիներս 17
 չծիծաղեն վրաս»: Երբ ուրքս սայթաքեց, նրանք յոխորպացին
 իմ դէմ: Ես պարբասար եմ փանջանքների, եւ իմ ցաւերը միշտ 18
 առջեւս են: Կը պարմեն իմ անօրէնութիւնները եւ կը հոգամ իմ 19
 մեղքերի մասին: Բայց թշնամիներն իմ ողջ են ու աւելի հզօր, 20
 քան ես, եւ բազմացել են նրանք, ովքեր յանիրաւի արում են
 ինձ, ովքեր ինձ չարութեամբ հապուցեցին բարու փոխարէն եւ 21
 չարախօսեցին իմ մասին, քանզի ես արդարութեամբ էի ընթա-
 նում: Մի՛ լքիր ինձ, Տէր իմ Աստուած, եւ մի՛ հեռացիր ինձնից: 22
 Ո՛չ դարձրու, որ ինձ օգնես, ո՛վ իմ փրկիչ Տէր: 23

Այսուհետեւ՝ օրհնութիւն Իդիթոմին Ասացի՝ «Զգուշանամ 38, 2
 իմ ճանապարհին, որ լեզուովս չմեղանչեմ»: Բերանիս պահ-
 պանակ դրի, երբ մեղաւորը հակառակուեց ինձ: Խուլ եղայ 3
 եւ խոնարհ դարձայ, բարիքս լռութեան մաքնեցի, եւ ցաւերս
 նորոգուեցին իմ մէջ: Միբարս կրակ կարեց իմ ներսում, եւ 4
 մարքիս մէջ հուր բորբոքուեց: Խօսեցի լեզուովս եւ ասացի. 5
 «Տէր, ցոյց ցուր ինձ, թէ ե՞րբ է իմ վախճանը, եւ որքան է կե-
 անքիս օրերի թիւը, որպէսզի իմանամ, թէ ինչքան կորուսար եմ
 ունեցել»: Ահա սահման դրիր իմ օրերին, եւ կարողութիւնս ո- 6
 չինչ է իմ աչքում, բոլորովին ոչնչութիւն է ամէն մարդ, որ մար-
 մին ունի: Արդարեւ, մարդ շրջում է ինչպէս մի ուրուական. 7
 բայց իզուր է նա փազնապում, գանձ կուրակում՝ չիմանալով,
 թէ ում համար: Իսկ արդ, ո՛վ է իմ համբերութիւնը, եթէ ոչ դու, 8
 Տէր, կամ իմ ուժն ու կարողութիւնը քեզնից չէ՞ միթէ: Բո- 9
 լոր յանցանքներիցս փրկեցիր եւ անզգամների համար նախա-
 փինք դարձրիր ինձ: Ես խուլ եղայ եւ չբացեցի բերանն իմ, 10
 քանզի դու էիր գործում: Նեռացրո՛ւ ինձնից իմ փանջանքնե-
 րը, որովհետեւ քո ձեռքի զօրութիւնից հիւծուեցի ես: Մեղքերի 12
 համար կշարմբելով՝ խրապեցիր դու մարդուն, սարդոսպայնի
 պէս մաշեցիր նրան, բայց սուր է ամէն մարդ: Նանգիսար: Տէր, 13
 լսի՛ր իմ աղօթքը, ականջ դիր խնդրանքներիս եւ արպասուքս
 լռութեան մի՛ մաքնիր: Պանդուխտ եմ ես քո առաջ, օտարական
 եւ անցորդ, ինչպէս իմ բոլոր նախնիները: Թո՛յլ ցուր ինձ, որ 14
 հանգստանամ, մինչեւ իմ գնալն այնտեղ, ուր այլեւս չեմ լինի:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի Նամբերութեամբ սպասեցի 39, 2

3 Տիրոջը, եւ նա նայեց ինձ ու լսեց իմ աղօթքը: Նա ինձ հա-
 նեց փառապանքի փոսից, ցեխից ու փիղմից. ոտքերս ժայռի
 4 վրայ հասարաբեց եւ ուղղեց իմ քայլերը: Բերանս դրեց մի նոր
 օրհներգ՝ օրհներգը մեր Տէր Աստծու: Շարերը պիտի տեսնեն
 5 ու վախենան եւ իրենց յոյսը դնեն Տիրոջ վրայ: Երանի այն
 մարդուն, որի յոյսը Տիրոջ անունն է, եւ որը ունայնութեանն ու
 6 սուր մոլորութեանն ուշ չի դարձրել: Բազում են քո սքանչե-
 լիքները, Տէր իմ Աստուած, քո խորհուրդներում ոչ ոք նման չէ
 քեզ: Պապմեցի ու խօսեցի դրանց մասին, բայց դրանք անթիւ
 7 են: Զոհերն ու ընծաները հաճելի չեղան քեզ, ինձ խողովին
 8 փութիւր եւ ողջակէզ ու մեղայագին չպահանջեցիր: Այն ժամա-
 նակ ասացի, թէ՛ «Ահա գալիս եմ ես, գրքի գլուխներում գրու-
 9 ած է իմ մասին: Ուզեցի կամքդ կատարել, Աստուած իմ, եւ
 10 օրէնքդ, որ իմ ներսում է»: Մեծ հաւաքներում ես քո արդա-
 րութիւնն աւերեցի, եւ արդ շրթունքներս չեմ կտրում քեզնից:
 11 Տէր, դու գիտես, որ քո արդարութիւնը, քո ճշմարտութիւնն ու
 փրկութիւնը ծածուկ չեմ պահել իմ սրտում, պապմել եմ եւ մեծ
 հաւաքներից չեմ թաքցրել քո ողորմութիւնն ու ճշմարտութիւնը:
 12 Իսկ դու, Տէր, գթութիւնդ հեռու մի՛ պահիր ինձնից, քո ողոր-
 13 մութիւնն ու ճշմարտութիւնը միշտ պահապան լինի ինձ: Ինձ
 պաշարեցին չարիքներ, որոնք անթիւ էին. անօրէնութիւններս
 ինձ վրայ հասան, եւ ես չկարողացայ նկատել. գլխիս մազերից
 14 աւելի շար եղան դրանք, եւ սիրտս ինձ լքեց: Կամեցիր փրկել
 15 ինձ, Տէր, նայիր, որ օգնես ինձ, Տէր: Թող խայտառակուեն ու
 ամօթահար լինեն նրանք, որ ուզում էին կործանել ինձ. թող
 16 եր դառնան ու ամօթով մնան ինձ չար կամեցողները: Թող
 շուրափոյթ անարգանք կրեն նրանք, որ չարախնդում էին իմ
 17 դէմ: Թող քեզանով ցնծան ու ուրախանան բոլոր նրանք, որ
 փնտռում են քեզ, Տէր: Քո փութած փրկութիւնը սիրողներն ամէն
 18 ժամ թող ասեն՝ «Մեծ է Աստուած»: Ես աղքատ եմ եւ քնանկ,
 Աստուած, հոգ փար իմ մասին. իմ օգնականն ու պաշտպանը
 դու ես. Աստուած իմ, մի՛ ուշացիր:

40, 2 Այսուիւրեւ՝ սաղմոս Դաւթի Երանի նրան, ով մտածում է
 աղքատի ու քնանկի մասին. փորձանքի օրը Տէրը կը փրկի
 3 նրան: Տէրը կը փրկի ու կը պահպանի նրան, երանելի կը
 դարձնի երկրի երեսին եւ չի մաքնի նրան իր թշնամիների ձեռ-
 4 քը: Տէրը նրան կ'օգնի փառապանքի մահճում եւ նրա անկո-

դինն ամբողջովին կը մաքրի իր հիւանդութիւնից: Ես ասա- 5
 ցի. «Տէր, ողորմիր ինձ եւ բուժիր անձն իմ, ես մեղանջեցի քո
 դէմ»: Թշնամիներս չարութեամբ ասացին իմ մասին. «Եիր 6
 պիտի մեռնի նա, եւ նրա անունը ջնջուի»: Ինձ այցելութեան 7
 եկողը դադարկ բաներ էր խօսում իր սրտում, անօրէնութիւն
 կուրակում իր մէջ, դուրս էր գալիս եւ նոյն բանն էր պարունում:
 Բոլոր թշնամիներս քրթմնջեցին իմ մասին եւ չարիք նիւթեցին 8
 իմ դէմ: Նրանք անօրէն խօսքեր բարդեցին ինձ վրայ. «Ով 9
 ննջում է, մի՞թէ այլեւս յարութիւն չի՞ առնի»: Անգամ իմ բա- 10
 րեկամ մարդը, որին ես վստահում էի, եւ որն ուրում էր հացն
 իմ, յաճախակի իմ դէմ խաբէութիւն գործեց: Բայց դու, Տէր, 11
 ողորմիր եւ ուրբի՛ կանգնեցրու ինձ, որ հապուցեմ նրանց: Ե- 12
 թէ թշնամիներս չարախնդան վրաս, դրանից ես կ'իմանամ, որ
 բարեհաճ ես իմ հանդէպ: Դու իմ անմեղութեան համար ըն- 13
 դունեցիր ինձ եւ յաւիտեան հասարակեցիր քո առջեւ: Օրհնեալ 14
 լինի Տէր Աստուածն Իսրայէլի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն,
 ամէն:

Այսուհետեւ՝ Կորիսի որդիների իմաստութիւնը Ինչպէս եղ- 41, 2
 ջերուն ջրի ակունքներին է փափագում, այնպէս էլ ես քեզ եմ
 փափագում, ո՞վ Աստուած. հոգիս ծարաւ է քեզ, Աստուած հզօր 3
 եւ կենդանի. եիր պիտի գամ ու երեսամ Աստծու առաջ: Գի- 4
 շեր-ցերեկ իմ արցունքներով սնուեցի, քանզի ամէն օր ինձ ա-
 սում էին. «Քո Աստուածն ո՞ր է»: Դա յիշելիս՝ հոգիս տա- 5
 ռապում էր իմ ներսում, բայց քաջալերում էի, որ պիտի մրնեմ
 Աստծու փան սքանչելի յարկի փակ, ցնծութեան ու օրհնութեան
 ձայնով եւ ձայնով բարեբանութեան: Արդ, ինչո՞ւ ես տրտմում, 6
 հոգի՛ իմ, կամ ինչո՞ւ ես խռովեցնում ինձ. յոյսդ դիր Աստծու
 վրայ, օրհներգիր նրան, իմ անձը փրկողն Աստուած է: Նո- 7
 գին իմ խիստ խռովուեց, դրա համար քեզ յիշեցի Յորդանանի
 երկրից ու Ներմոնի փոքր սարից: Անդունդից քեզ կանչեցին 8
 քո յորձանքների ձայնով: Քո բոլոր կոհակներն ու ալիքներն
 անցան իմ վրայով: Յերեկը Տէրն իր ողորմութիւնը հասարա- 9
 րեց. գիշերը՝ նոր օրհներգութիւն. ես աղօթում եմ Աստծուն իմ
 կեանքի համար: Աստծուն ասացի. «Ինձ ընդունողը դու ես, 10
 ինչո՞ւ մերժեցիր ինձ, ինչո՞ւ տխուր լինեմ թշնամուս հալածանքի
 ժամանակ»: Երբ ոսկորներս փշրուեցին, թշնամիներն իմ նա- 11
 խաբեցին ինձ՝ ամէն օր ասելով. «Քո Աստուածն ո՞ր է»: Արդ, 12

ինչո՞ւ ես փրկմուն, հոգի՛ իմ, կամ ինչո՞ւ ես ինձ խռովեցնում.
յոյսդ դիր Աստծու վրայ, օրհներգիր նրան, իմ անձը փրկողն
Աստուած է:

42 Դատիր ինձ, Աստուած, եւ դատաստանիս ժամին արդա-
րացրո՛ւ ինձ: Անսուրբ ազգից, մեղսագործ ու նենգ մարդուց
2 փրկիր ինձ: Դու ինձ ուժ փոխողն ես, Աստուած, ինչո՞ւ ինձ
մոռացար, ինչո՞ւ փխուր լինեմ, երբ թշնամիս ինձ հալածի:
3 Առաքիր, Տէր, քո լոյսն ու ճշմարտութիւնը, որ ինձ առաջնորդեն
4 եւ հասցնեն քո սուրբ լեռն ու օթեւանը: Ես կը մօտենամ Աստ-
ծու սեղանին, Աստծուն, որ երջանկացնում է իմ երիտասարդու-
թիւնը: Գոհութիւն կը մաքուցեմ քեզ օրհներգերով, Աստուած,
5 Աստուած իմ: Արդ, ինչո՞ւ ես փրկմուն, հոգի՛ իմ, կամ ինչո՞ւ ես
ինձ խռովեցնում, յոյսդ դիր Աստծու վրայ, օրհներգիր նրան,
նա իմ փրկիչ Աստուածն է:

43 Այսուհետեւ՝ Կորիսի որդիների իմաստութիւնը. սաղմոս
2 Դաւթի Աստուած, մեր ականջներով լսեցինք, մեր հայրերը
մեզ պարմեցին այն գործը, որ կատարեցիր նրանց օրերում՝
3 հին օրերում: Քո ձեռքն արմաքախիլ արեց հեթանոսներին,
եւ նրանց փոխարէն մե՛զ փնկեցիր, հաստաքեցիր. չարչարեցիր
4 ժողովուրդներին ու արաքսեցիր նրանց: Նրանք երկիրն ի-
րենց սրով չժառանգեցին, ոչ էլ իրենց բազուկն էր, որ նրանց
փրկեց, այլ՝ քո աջը, քո բազուկը եւ քո երեսի լոյսը, քանզի
5 դու բարեհաճ եղար նրանց հանդէպ: Դու ինքդ ես իմ թա-
գաւորն ու իմ Աստուածը, որ Յակոբի փրկութեան հրամանն
6 արձակեց: Զեզնո՛վ պիտի կործանենք մեր թշնամիներին, եւ
7 քո անուամբ արհամարհենք մեր դէմ ելնողներին: Յոյսս չեմ
8 դրել իմ աղեղի վրայ, եւ ոչ էլ սուրս պիտի փրկի ինձ: Այլ
դու փրկեցիր մեզ մեր թշնամիներից եւ մեզ պաղողներին ամօ-
9 թահար արեցիր: Նանապազ Աստուծով պարծենանք եւ յա-
10 լիտեան գոհութիւն մաքուցենք նրա անուանը: Սակայն դու
մերժեցիր ու խայտառակեցիր մեզ եւ մեր զօրքերի հեպ մարտի
11 չելար, ո՛վ Աստուած: Մեզ յեպ մղեցիր մեր թշնամիներից, եւ
12 մեզ պաղողները մեզ կողոպտեցին: Մեզ ոչխարի պէս մորթելու
13 յանձնեցիր եւ մեզ ցրեցիր հեթանոսների մէջ: Քո ժողովրդին
14 վաճառեցիր ոչինչ գնով, եւ մեր աղաղակը չափ չունեցաւ: Մեր
հարեւանների նախարիւնքին արժանացրիր մեզ եւ մեր շուր-
15 ջը գրնուողների խայտառակ ծաղրուծանակին: Մեզ խաղք

դարձրիր հեթանոսների մեջ, եւ ժողովուրդները գլուխ թափ
 փութեցին: Ամէն օր իմ նախապիւնքն առջեւս է, եւ երեսիս ամօ- 16
 թը պապել է ինձ՝ նախապողի ու չարախօսի ձայնից, թշնամու 17
 եւ հալածողի երեսից: Այս ամէնը մեզ վրայ եկաւ, բայց մենք 18
 քեզ չմոռացանք, չդիժեցինք քո ուխտը, եւ մեր սրտերով յետ 19
 չդարձանք քեզանից. դու շեղեցիր մեր շաւիղը քո ճանապար-
 հից: Տաժանավայրում մեզ ծնկի բերիր, եւ մահուան սպուեր- 20
 ները պարեցին մեզ: Միթէ մոռացել ենք մեր Աստծու անունը 21
 կամ ձեռք ենք մեկնել օտար ասպուածների. չէ՞ որ Աստու- 22
 ած դա կ'իմանայ, քանի որ նա քննում է գաղտնիքները մեր
 սրտի: Մենք ամէն օր զոհուում ենք քեզ համար, կարծես մոր-
 թելու ոչխարներ լինենք: Զարթնիր, ինչո՞ւ ես ննջում, Տէր. ելիր 23
 եւ մի՛ մերժիր մեզ իսպառ: Ինչո՞ւ ես երեսդ շրջում մեզանից, 24
 մոռանում մեր աղքատութիւնն ու նեղութիւնները: Մեր անձե- 25
 րը մինչեւ գետին կորացան, եւ մեր մէջքը դիպաւ հողին: Ելիր, 26
 Տէր, օգնիր եւ փրկիր մեզ յանուն քո անուան:

Այսուհետեւ՝ անցած ժամանակի մասին. Կորիսի որդիների 44
 իմաստութիւնը. օրհնութեան սաղմոս սիրելիի մասին Արքիցս 2
 քո բարի պարգամներն են բխում, եւ իմ գործերը պարմում
 եմ թագաւորին: Լեզուս նման է արագ գրող դպրի գրչի: Տես- 3
 քով գեղեցիկ ես բոլոր մարդկանց որդիներից, շրթունքներիցդ
 շնորհք է թափում. դրա համար Աստուած օրհնեց քեզ յաւի-
 րեան: Մէջքիդ սո՛ր կապիր, ո՛վ հօգօր, քո վայելչութեամբ ու 4
 գեղեցկութեամբ: Լարի՛ր աղեղդ, ուղղի՛ր եւ թագաւորի՛ր յա- 5
 նուն ճշմարտութեան, հեգութեան ու արդարութեան, եւ քո աջը
 թող սքանչելապէս առաջնորդի քեզ: Քո նետերը սրուած են, 6
 ո՛վ հօգօր, ընդդէմ թագաւորի թշնամիների. եւ ժողովուրդները
 պիտի ընկնեն ոտքերիդ փակ: Քո գահը յաւիրեանս յաւիրե- 7
 նից է, Աստուած. քո արքայական գաւազանն արդարութեան
 գաւազան է: Միեցիր արդարութիւնն ու արեցիր անօրէնու- 8
 թիւնը, դրա համար Աստուած՝ քո՛ Աստուածն օծեց քեզ ուրա-
 խութեան իւղով՝ աւելի, քան քո ընկերներին: Քո զգեստներից 9
 ու փղոսկրեայ պալապներից գնուռս, հալուէ եւ կինամոն է բու-
 րում: Արքայադուստրերն ուրախացնում ու պարում են քեզ: 10
 Թագուհին կանգնած է քո աջից՝ զարդարուած ու պաճուճուած
 ոսկեհոռ զգեստներով: Դո՛ւստր, լսի՛ր ու փես, մօտեցրո՛ւ ա- 11
 կանջը քո, մոռացի՛ր քո ժողովրդին եւ քո հօր փունը, քանզի

12 թագաւորը ցանկացաւ քո գեղեցկութիւնը: Նա ինքն է քո Տէ-
 13 րը, որին պիտի երկրպագես. նրան պիտի երկրպագի եւ դուստր-
 14 րը Տիւրոսի, եւ ժողովրդի մեծամեծները պիտի պաշտեն նրան
 15 ընծաներով: Արքայադստեր ողջ փառքը իր մէջ է՝ ոսկեհուռ
 16 զգեստների զարդարանքի ու պաճուճանքի փակ: Թագաւորի
 17 մօտ նրա հետ կոյսեր պիտի փարուեն, իր ընկերուհիները պի-
 18 տի փարուեն նրա մօտ: Յնծութեամբ եւ ուրախութեամբ պի-
 տի բերեն նրանց, եւ պիտի փարուեն թագաւորի պալատը: Եւ
 քո հայրերի փոխարէն որդիներ պիտի լինեն քեզ, որոնց իշ-
 խան պիտի կարգես ողջ երկրի վրայ: Քո անունը պիտի յի-
 շուի սերնդից սերունդ. դրա համար ժողովուրդները քեզ պիտի
 գովեն յաւիտեան, եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

45, 2 Այսուհետեւ՝ Կորիսի որդիների գաղափարների մասին Աս-
 փուած ապաւենն ու զօրութիւնն է մեր եւ մեր օգնականը մեզ
 3 հասած խիստ նեղութիւնների մէջ: Ուստի մենք չենք վախենայ,
 երբ երկիրը ցնցուի, եւ լեռները ծովի խորքը փեղափոխուեն:
 4 Դրրդացին ու ալեկոծուեցին ջրերը նրա, լեռները դողացին
 5 նրա սասարկութիւնից: Գետերի յորձանքները զուարճացնում
 են Աստուծո քաղաքը. եւ Բարձրեալը սրբացրել է իր օթեւանը:
 6 Աստուած դրա մէջ է, եւ այն չի սասանուի. Աստուած կ'օգ-
 7 նի դրան վաղորդայնից վաղորդայն: Նշանոսները խռովուե-
 ցին, ու թագաւորութիւնները հնազանդ եղան. Բարձրեալը ձայն
 8 փուեց, եւ երկիրը երերաց: Մեզ հետ է Զօրութիւնների փերը,
 9 Յակոբի Աստուածն ապաւենն է մեր: Եկէք փեսէք գործերն
 Աստուծո, որ նշաններ ու զարմանահրաշ գործեր արեց երկ-
 10 րի վրայ: Դադարեցրեց պապերազմը երկրի մի ծայրից մին-
 չէւ միւսը, աղեղներ փշրեց, զէնքեր խորփակեց եւ վահանները
 11 մաքնեց հրի: Շփապեցէք ու իմացէք, որ ես Աստուածն եմ. ես
 պիտի բարձրացունեմ հեթանոսների մէջ, պիտի բարձրացունեմ
 12 երկրի երեսին: Մեզ հետ է Զօրութիւնների Տէրը, Յակոբի Աս-
 փուածն ապաւենն է մեր:

46 Այսուհետեւ՝ Կորիսի որդիների մասին. սաղմոս Դաւթի
 2 Բոլոր հեթանոսներ, ծափ զարկէք, ցնծութեան աղաղակով
 3 դիմեցէք Աստուծո: Տէրը բարձրեալ եւ ահարկու է, մեծ թա-
 4 գաւոր է ամբողջ երկրի վրայ: Ժողովուրդներին մեզ հնազան-
 5 դեցրեց, եւ հեթանոսներին մեր ոտքերի փակ դրեց: Ընտրեց
 մեզ համար որպէս ժառանգութիւն իրեն՝ Յակոբի վայելչութիւ-

նր, որին նա սիրեց: Աստուած բարձրացաւ օրհնութեամբ, եւ 6
մեր Տէրը՝ շեփորի ձայնով: Սաղմոն երգեցէք մեր Աստծուն, 7
սաղմոն երգեցէք մեր թագաւորին, սաղմոն երգեցէք: Ամբողջ 8
երկրի մեծ թագաւորն Աստուած է, սաղմոն երգեցէք նրան ի-
մասպութեամբ: Աստուած թագաւորեց հեթանոսների վրայ, 9
Աստուած բազմեց իր սրբութեան գահին: Ժողովուրդների իշ- 10
խանները հաւաքուեցին Աբրահամի Աստծու մօտ, քանզի Աստ-
ծու զօրութիւնները շատ բարձրացան երկրից:

Կորիսի որդիների երկուշաբթի օրուայ օրհնութեան սաղմո- 47
սը Մեծ է Տէրը եւ յոյժ օրհնեալ մեր Աստծու քաղաքում, իր 2
սուրբ լեռան վրայ: Մեծ ցնծութեամբ ցնծում է ամբողջ եր- 3
կիրն հասարակարմար, ցնծում են Սիոնի լեռները, հիւսիսային
կողմերը, մեծ թագաւորի քաղաքը: Աստուած յայտնում է իր 4
փաճարում, երբ օգնական է դառնում նրանց: Ահա երկրի թա- 5
գաւորութիւնները հաւաքուեցին ու միասին եկան անցան: Ան- 6
ձամբ փեսնելով այդ բանը՝ նրանք զարմացան, խռովուեցին ու
սասանուեցին: Այնպէղ դողը բռնեց նրանց եւ երկունքը, ինչ- 7
պէս ծննդաբերութեան ժամանակ: Սաստիկ հողմով նա պիտի 8
փշրի նաւերը Թարսիսում: Ինչ որ լսեցինք, այն էլ փեսանք Զօ- 9
րութիւնների Տիրոջ քաղաքում՝ մեր Աստծու քաղաքում: Աստու-
ած դրա հիմքերը գցեց յաւիտեան: Սրացանք ողորմութիւնդ, 10
Աստուած, քո ժողովրդի մէջ: Ինչպէս որ անունդ է, այնպէս էլ 11
օրհնութիւնդ է ողջ փիեզերքում, եւ քո աջը լի է արդարութեամբ:
Տէր, քո արդարադատութեամբ թող ուրախանայ լեռը Սիոնի եւ 12
ցնծան դուստրերը Յուդայի երկրի: Պարտեցէք Սիոնի շուրջը, 13
շրջանն արեք նրա եւ պատեցէք նրա աշտարակները: Թող ձեր 14
սրբերը կապուեն նրա ամրութիւններին, զննեցէք նրա բերդե-
րը, որ պատմել կարողանաք մէկ ուրիշ սերնդի: Սա է Աս- 15
տուածը, մեր Աստուածը յաւիտեանս յաւիտենից, եւ սա պիտի
հովուի մեզ մինչեւ յաւիտենութիւն:

Այսուհետեւ՝ Կորիսի որդիների սաղմոսը Լսեցէք այս, հա- 48, 2
մայն ազգեր, ականջ դրէք բոլորդ, որ բնակում էք աշխար-
հում, երկրաձիններ եւ մարդկանց որդիներ, եւ մեծամեծներ, 3
եւ փնանկներ: Բերանս իմասպութիւն պիտի խօսի, եւ սրտիս 4
խորհուրդը՝ խոհեմութիւն: Առականերին պիտի ականջ դնեմ եւ 5
օրհներգով պիտի մեկնեմ առակաները սկզբից: Ինչո՞ւ արդեօք 6
վախենամ չար օրերին, երբ կեանքիս անօրէնութիւններն ինձ

7 պաշարեցին: Իրենց կարողութեան վրայ յոյս դնողները պար-
 8 ծենում են իրենց մեծ հարստութեամբ: Եղբայրն իր եղբօրը չի
 9, 10 փրկի, ոչ էլ մարդը կը փրկի նրան. նա փրկանք չի փայ Աստու-
 11 ծուն, ոչ էլ իր հոգու փրկանքը: Յաւիտեա՛ն ջանք թափիր,
 12 եւ դու կ'ապրես անվերջ ու ապականութիւն չես փեսնի: Երբ
 13 փեսնես, որ իմաստունները մեռնում են, նրանց հետ կը կոր-
 14 չեն նաեւ անզգամներն ու անմիտները՝ իրենց հարստութիւնը
 15 թողնելով օտարներին: Նրանց գերեզմանը յաւիտեան իրենց
 16 փառքը կը լինի, եւ սերնդից սերունդ՝ իրենց օթեւանը. նրանց
 17 հողերը կը կոչուեն իրենց անունով: Մարդը պարի ունէր՝ եւ
 18 չհասկացաւ, հաւասարուեց անբան անասուններին ու նմանուեց
 19 նրանց: Այս է ճանապարհը նրանց զայթակողութեան, որին յե-
 20 փոյ իրենց բերանով հաւանութիւն պիտի փան: Ոչխարների
 21 պէս դժոխքի պիտի մարնուեն, ու մահը պիտի հովուի նրանց,
 եւ առաւօտեան արդարները պիտի նրանց փիրեն: Նրանց օգ-
 22 նութիւնը կը սպառուի դժոխքում, եւ նրանք իրենց փառքը կը
 23 կորցնեն: Սակայն երբ դժոխքն ինձ ընդունելու լինի, Աստուած
 24 կը փրկի իմ հոգին: Մի՛ վախեցիր, երբ մարդ հարստանում է,
 25 եւ մեծանում է փառքը նրա փան, քանզի մեռնելիս հետը ոչինչ
 26 չի փանի, եւ նրա փան փառքն իր հետ չի թաղուի: Նրա անձը
 27 կ'օրհնուի իր կենդանութեան ժամանակ, եւ քեզ շնորհակալ կը
 28 լինի, երբ բարիք գործես նրան: Նա կը միանայ իր նախնի-
 29 ների սերնդին, մինչեւ յաւիտենութիւն լոյսը չի փեսնի: Մարդը
 30 պարի ունէր՝ եւ չհասկացաւ, հաւասարուեց անբան անասուն-
 31 ներին ու նմանուեց նրանց:

49 Աստուածների Աստուած Տէրը խօսեց, ձայն փութեց երկրին
 2 արեւելքից մինչեւ արեւմուտք: Միոնից է նրա մեծ վայելչու-
 3 թիւնն ու փրկութեան գեղեցկութիւնը: Մեր Աստուածը պիտի
 4 զայ յայտնապէս, եւ մեր Աստուածը պիտի ջոյ, նրա առջեւ հուր
 5 պիտի բորբոքուի, եւ նրա շուրջը՝ սաստիկ մրրիկ: Նա վերելից
 6 ձայն պիտի փայ երկնքին ու երկրին՝ իր ժողովրդին դարձե-
 7 լու համար: Մօփն է հաւաքելու իր սրբերին եւ նրանց, ովքեր
 8 ուխտի գոհ են մատուցում իր սեղանին: Երկինքը պարմե-
 9 լու է նրա արդարութիւնը, քանզի Աստուած դարաւոր է: Տան-
 10 գիսփ: Լսիր, իմ ժողովուրդ, ու ես քեզ կ'ասեմ, եւ Իսրայէլ՝
 11 քեզ կը վկայեմ, որ Աստուածը, քո Աստուածը ես եմ: Քո գո-
 12 հաբերութիւնների համար չէ, որ կշտամբում եմ քեզ, քանզի

ողջակեզներդ միշտ առջես եմ: Քո Գնից հորթեր չեմ ըն- 9
դունում, ոչ էլ քո հօտից՝ նոխազներ: Իմն եմ անպառի բոլոր 10
գազանները, լեռների երեւները եւ բոլոր անասունները: Գի- 11
րեմ ես երկնքի բոլոր թռչուններին, եւ դաշտի գեղեցկութիւնն
իմն է: Եթէ քաղց զգամ, քեզ բան չեմ ասի, քանզի իմն է աշ- 12
խարհն իր ամբողջութեամբ: Ես չեմ ուրում քո հորթերի միսը, 13
եւ քո նոխազների արիւնը չեմ խմում: Աստուծոյ օրհնութեան 14
պապարագ մատուցիր եւ Բարձրեալի առջեւ ուխտդ կատարիր:
Քո նեղութեան օրը կանչիր ինձ, ես կը փրկեմ քեզ, ու դու կը 15
փառաբանես ինձ: Նանգիստ: Սակայն մեղաւորին Աստուած 16
ասում է. «Իսկ դու ինչո՞ւ ես պարմում իմ արդարութիւնը, կամ
բերանդ չես առնում իմ ուխտը: Չէ որ դու ասեցիր իմ խրատը, 17
մերժեցիր ու անստեցիր բերանիս բոլոր խօսքերը: Երբ գո- 18
ղեր էիր տեսնում, նրանց հեպ էիր ընթանում եւ ընկերակցում
շնացողներին: Բերանդ չարութիւն էր տարածում, եւ լեզուդ 19
նենգութիւն էր նկատում: Նստած չարախօսում էիր եղբօրդ մա- 20
սին եւ մօրդ որդու վրայ զրպարտութիւն բարդում: Այս բո- 21
լորն արեցիր, ու ես լուռ մնացի. դու՝ անօրէնդ, կարծեցիր քո
մարքում, թէ ես էլ կը նմանուեմ քեզ: Արդ, պիտի յանդիմանեմ 22
քեզ եւ այս ամէնը առջեւդ դնեմ»: Իմացէ՛ք բոլորդ, որ մոռա-
ցել էք Աստուծոյ. գուցէ երբեւէ յափշտակուէք տարուէք, եւ ձեզ 23
փրկող չգտնուի: Օրհնութեան պապարագն ինձ կը փառաւո-
րի. եւ ճանապարհն այնտեղ է, ուր ես նրան ցոյց պիտի տամ
Աստուծոյ փրկութիւնը:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի. այն ժամանակ, երբ նրա մօտ 50, 2
եկաւ Նաթան մարգարէն, երբ ինքը մերձեցել էր Բերսաբէին
Ողորմիր ինձ, Աստուած, քո մեծ ողորմութեամբ եւ քո գթա- 3
ռապութեամբ ջնջիր իմ յանցանքները: Առաւել եւս լուա՛ ինձ 4
իմ անօրէնութիւնից եւ իմ մեղքերից մաքրիր ինձ: Իմ անօ- 5
րէնութիւններն ես ինքս գիտեմ, եւ մեղքերն իմ միշտ առջես
եմ: Քո դէմ միայն մեղանչեցի, Տէ՛ր, եւ չարիք գործեցի քո 6
առջեւ, որպէսզի արդար լինես քո խօսքերում, եւ յաղթող՝ քո
դատաստանի մէջ: Անօրէնութեամբ յղիացաւ եւ մեղքերի մէջ 7
ծնեց ինձ մայրն իմ: Դու, Տէ՛ր, ճշմարտութիւնը սիրեցիր եւ քո 8
իմաստութեան անյայտն ու ծածուկն ինձ յայտնեցիր: Յօղի՛ր 9
ինձ սպունգով՝ եւ ես կը մաքրուեմ, լուա՛ ու ձիւնից ճերմակ
կը լինեմ: Ինձ ցնծութիւն եւ ուրախութիւն լսել տո՛ւր, եւ թող 10

11 քառապեալ ոսկորներս ցնծան: Երեսդ շուն քուր իմ մեղքե-
 12 ռից եւ իմ բոլոր յանցանքները ջնջիր ինձնից: Իմ մէջ մաքուր
 սիրտ հաստատիր, Աստուած, եւ արդար հոգի նորոգիր իմ ո-
 13 թովայնում: Մի՛ գցիր ինձ, Տէր, քո երեսից եւ սուրբ Նոգիդ
 14 մի՛ հանիր ինձնից: Ինձ փրկութեան ցնծութիւն քուր, եւ քո
 15 փրկական Նոգով հաստատիր ինձ: Անօրէններին կը սովորեց-
 նեմ քո ճանապարհը, եւ ամբարիշտները քո կողմը կը դառնան:
 16 Փրկիր ինձ արիւնից, Աստուած, իմ փրկութեան Աստուած. լե-
 17 զուս թող ցնծայ քո արդարութեամբ: Տէր, եթէ շրթներս բա-
 18 ցես, բերանն իմ կ'երգի օրհնութիւնը քո: Եթէ ուզէիր՝ պա-
 քարագ կը մաքուցէինք, բայց դու ողջակէզներ չես սիրում:
 19 Խոնարհ հոգին է պաքարագն Աստծու, մաքուր սիրտն ու խո-
 20 նարհ հոգին Աստուած չի արհամարհում: Քո բարեհաճութե-
 ամբ բարիք գործիր Սիոնին, Տէր, եւ Երուսաղէմի պարիսպնե-
 21 րը թող կառուցուին: Այնժամ դու կը հաւանես արդարութեան
 պաքարագները, եւ, իբրեւ ուխտի զոհեր, քո սեղանին հորթեր
 կը մաքուցեն:

51. 2 Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի, այն ժամանակ, երբ Դովեկ
 Եդոմայեցին եկաւ պապմեց Սաուդին, թէ ահա Դաւիթն Աքի-
 3 մելէքի փանն է: Ինչո՞ւ է հզօրը պարծենում չարութեամբ ու
 4 անօրէնութեամբ: Գիշեր-ցերեկ նա անիրաւութիւն նիւթեց իր
 5 լեզուով, սուր ածելու նման նենգութիւն գործեց: Բարութիւնից
 աւելի չարութիւն սիրեց եւ արդար խօսքից աւելի՝ անօրէնու-
 6 թիւն: Սիրեց նա ամէն փեսակ կործանարար խօսքեր եւ նենգ
 7 լեզուներ: Դրա համար Աստուած կը կործանի նրան իսպառ,
 կը խլի ու կը հանի նրան իր օթեւանից, եւ նրա արմատները՝
 8 ողջերի երկրից: Արդարները կը փեսնեն ու կը վախենան եւ կը
 9 ծաղրեն նրան՝ ասելով. «Սա է այն մարդը, որն Աստծու օգ-
 նութեանը չապաւինեց, այլ յոյսը դրեց իր մեծ հարստութեան
 10 վրայ եւ զօրացաւ իր ունայնութեամբ»: Իսկ ես Աստծու փան
 պողաբեր ձիթենու նման եմ. յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւի-
 11 րենից յոյսս դրի Աստծու ողորմութեան վրայ: Քեզ յաւիտեան
 գոհութիւն պիտի մաքուցեմ արածիդ համար եւ յոյսս պիտի
 դնեմ քո անուան վրայ, քանզի բարի ես սրբերիդ հանդէպ:

52. 2 Անզգամն ասաց իր սրտում, թէ՝ «Աստուած չկայ»: Ապակա-
 նուեցին ու պղծուեցին իրենց անօրէնութեան մէջ, եւ չկայ մէկը,
 3 որ բարութիւն գործի: Աստուած երկնքից նայեց բոլոր մարդ-

կանց որդիներին՝ փեսանելու, թէ կայ մի իմաստուն, որ Աստ-
ծուն է փնտռում: Բոլորը միասին խոստովեցին եւ անպէտք 4
դարձան: Բարութիւն անող չկայ, չկայ նոյնիսկ մէկ հոգի: Ինչ- 5
պէն չեն գիտակցում բոլոր նրանք, որ անօրէնութիւն են գոր-
ծում, նրանք, որ խժռում են իմ ժողովրդին իբրեւ կերակրահաց
եւ չեն դիմում Աստծուն: Այնպէս, ուր երկիւղ չկայ, երկիւղից 6
սարսում են նրանք, քանզի Աստուած ցրելու է երեսպաշտների
ոսկորները: Նրանք պիտի խայտառակուեն ու ամօթահար լի-
նեն, քանզի Աստուած անարգեց նրանց: Ո՞վ կը տայ Սիոնից 7
Իսրայէլի փրկութիւնը: Երբ Տէրն իր ժողովրդին վերադարձնի
գերութիւնից, Յակոբը կը ցնծայ, եւ Իսրայէլն ուրախ կը լինի:

Այսուհետեւ՝ Դաւթի իմաստութեան օրհնութիւնը, այն ժա- 53, 2
մանակ, երբ Զիփագիները եկան եւ ասացին Սաուլին. «Ահա
Դաւիթը թաքուն նստած է մեզ մօտ»: Աստուած, քո անու- 3
ամբ փրկի՛ր ինձ եւ քո զօրութեամբ արդար՛ հանի՛ր ինձ: Աս- 4
տուած, լսի՛ր իմ աղօթքները, ականջ դիր բերանիս խօսքե-
րին: Օտարներն ելան իմ դէմ, հզօրներն իմ կեանքն ուզեցին եւ 5
քեզ իրենց աչքում Աստուած չհամարեցին: Ահա Աստուած իմ 6
օգնականն է, եւ Տէրը՝ իմ հոգու ապաւէնը: Զարիքը շրջելով 7
թշնամիներիս դէմ՝ քո ճշմարտութեամբ կործանի՛ր նրանց: Ես 8
իմ բարի կամքով զոհ պիտի մատուցեմ քեզ, Տէր, եւ գոհանամ
քո անուամբ, քանի որ այն բարի է: Իմ ողջ նեղութիւնից փրկե- 9
ցի՛ր ինձ, եւ աչքս փեսաւ կորուստը թշնամիներիս:

Այսուհետեւ՝ իմաստութեան օրհնութիւնը, սաղմոս Դաւթի 54
Ականջ դիր, Աստուած, իմ աղօթքին, եւ խնդրանքներս մի՛ 2
անտեսիր: Նայի՛ր ինձ ու լսի՛ր ինձ, քանզի անձկութեամբ 3
տրտմեցի ու խռովուեցի: Թշնամու ձայնից եւ մեղսագործի 4
հալածանքից նրանք անիրաւութեամբ դէպի ինձ շրջուեցին,
բարկութեամբ ոխ պահեցին իմ դէմ: Միտքս խռովուեց իմ մէջ, 5
եւ մահուան երկիւղն ինձ համակեց: Ահ ու դող ընկաւ վրաս, 6
եւ խաւարը ծածկեց ինձ: Ասացի. «Մէկն ինձ աղանու թելեր 7
տար, որ թռչելով բարձրանայի եւ հեռանալով հանգիստ առնէի 8
անապատում: Յոյս ունէի, որ Աստուած ինձ կը փրկէր կարճա- 9
միտ զայրոյթից եւ փոթորկուող նեղարտութիւնից: Կորստեան 10
մաքնի՛ր, Տէր, եւ թող նրանք իրար լեզու չհասկանան, քան-
զի անիրաւութիւն եւ հակառակութիւն փեսայ քաղաքում: Գի- 11
շեր-ցերեկ նրա պարիսպների շուրջը անօրէնութիւն է գործում,

12 իսկ դրա ներսում՝ չարիք ու մեղք։ Եւ վաշխառութիւնն ու նեն-
 13 գութիւնը չվերացան նրա հրապարակներից։ Եթէ թշնամին
 լինէր ինձ նախապողը, կը համբերէի, կամ իմ արելին լինէր
 14 իմ դէմ մեծախօսողը, կը թաքնուէի նրանից։ Այլ դու, մարդ,
 15 իմ հաւասարն ես, իմ առաջնորդն ու ծանօթը։ Չէ՞ որ դու
 էիր քաղցրացնում իմ ու քո կերակուրը, եւ միաբանութեամբ է-
 16 ինք գործում Աստուծո փանը։ Մահը նրանց վրայ կը հասնի, եւ
 նրանք ողջ-ողջ դժոխք կ'իջնեն, քանզի իրենց բնակարանում ու
 17 իրենց մէջ չարութիւն կայ։ Ես Աստծուն ձայն փութի, եւ Տէրն ինձ
 18 լսեց։ Երեկոյեան, առաւօտեան ու կէսօրին պարմեցի ու խօսե-
 19 ցի, եւ նա իմ ձայնը կը լսի։ Նա ինձ խաղաղութեամբ կը փրկի
 ինձ մերձեցողներից, քանզի ուժով յարձակուեցին ինձ վրայ։
 20 Կը լսի եւ կ'ընկճի նրանց Աստուած, որ կար յաւիտենութիւնից
 առաջ, քանզի չեն փոխուում նրանք, եւ չեն վախենում Աստծուց։
 21 Նա մեկնեց իր ձեռքը՝ պարժելու նրանց. նրանք պղծել էին Նրա
 22 օրէնքները։ Բաժանուեցին Նրա երեսի զայրոյթից, բայց Նա
 հասաւ նրանց սրտերին։ Ձեռից փափուկ էին նրանց խօսքերը,
 23 բայց իրենք կարծես նետեր լինէին։ Նոգադ դիր Տիրոջ վրայ,
 ու նա քեզ կը կերակրի եւ չի թողնի, որ արդարը յաւիտեան
 24 սասանուի։ Դու, Աստուած, նրանց կ'իջեցնես ապականութե-
 ան փոսը. արիւնահեղ ու նենգ մարդիկ իրենց կեանքի օրերի
 կեսին չեն հասնի. իսկ ես, Տէր, յոյսս դրի քեզ վրայ։

55 Այսուհետեւ՝ ժողովրդի մասին, որը հեռացել էր սրբերից.
 արձանագիր սաղմոս Դաւթի, երբ այլազգիները նրան բռնել
 2 էին Գէթում. Ողորմիր ինձ, Աստուած, քանզի մարդն ինձ կո-
 3 խտրեց, ամենօրեայ պարերազմներն ինձ նեղեցին։ Թշնամի-
 ներս գիշեր-ցերեկ ինձ ոքնափակ արին, եւ շարերն իմ դէմ
 4 մարտնչեցին բարձունքից։ Օրը ցերեկով չեմ վախենայ, քան-
 5 զի յոյսս դրել եմ Տիրոջ վրայ։ Աստծու խօսքով պիտի կարա-
 րեմ իմ գովաբանութիւնը. Աստծու վրայ դրի իմ յոյսը ու չեմ
 6 սոսկալու. մարդն ինձ ի՞նչ կարող է անել։ Ամէն օր խօսքերս
 7 անարգեցին, նրանց չար խորհուրդներն իմ դէմ եղան։ Նրանք
 պանդուխտ կը լինեն ու գաղտագողի կը շրջեն։ Նրանք հե-
 8 փապնդում են ինձ, ինչպէս իմ մահը ցանկացող մարդիկ։ Որ-
 պէս ոչնչութիւն դու կը մերժես նրանց, քո բարկութեամբ հնա-
 9 զանդ կը դարձնես ժողովուրդներին։ Աստուած, կեանքս քեզ
 կը պարմեմ, արցունքներս առջեւդ կը դնեմ, ինչպէս դու ինձ

խոսարացար: Թշնամիներս եր կը դառնան այն օրը, երբ օգ- 10
նութեան կանչեմ քեզ. ահա իմացայ, որ դու իմ Աստուածն ես:
Աստուծոն պիտի օրհնեն իմ բերանով եւ բառերովս Տիրոջը պի- 11
տի գովեն իմ խօսքերով: Աստուծու վրայ դրի իմ յոյսը եւ վախ
չունեմ. մարդն ինձ ի՞նչ կարող է անել: Ինձնից է ուխտս իմ, որ 12
օրհնութեամբ քեզ պիտի մատուցեմ, Աստուած: Ինձ փրկեցիր 13
մահուանից, աչքս՝ արտասուքից, եւ ոտքս՝ գայթակղութիւնից.
ողջերի երկրում ես հաճելի կ'երեսամ Տիրոջ առջեւ:

Այսուհետեւ՝ մի՛ ապականիր. արձանագիր Դաւթի, երբ նա 56
Սաուլի երեսից փախել թաքնուել էր քարայրում Ողորմիր 2
ինձ, Աստուած, ողորմիր ինձ, քանզի յոյսս դրի քեզ վրայ.
քո թելերի հովանուն պիտի ապաւինեմ, մինչեւ անօրէնու-
թիւնն անցնի: Աղաղակեցի բարձրեալ Աստուծոն՝ իմ բարերար 3
Աստուծոն: Նա օգնութիւն ուղարկեց երկնքից եւ փրկեց ինձ, 4
նախաբելի դարձրեց ինձ ոտնահարողներին: Աստուած իր ո-
ղորմութիւնն ու ճշմարտութիւնն ուղարկեց: Գազանների մի- 5
ջից ազատեց ինձ, քանզի ես խռովուած ննջում էի: Մարդկանց
որդիների արամները զենք եւ նետ են, իսկ նրանց լեզուները՝
ինչպէս սուր սուսեր: Դու երկինք ես բարձրացել, Աստուած, եւ 6
ողջ աշխարհն է բռնել փառքը քո: Որոգայթ պարտաստեցին 7
ոտքերիս համար, ընկճեցին ինձ, առջես փոս փորեցին, բայց
նրա մէջ իրե՛նք ընկան: Դատարաստ է սիրտն իմ, Աստուած, 8
պարտաստ է սիրտն իմ՝ օրհնելու եւ սաղմոսերգելու քեզ իմ
փառաբանութեամբ: Արթնացիր, փառք իմ, արթնացիր սաղ- 9
մոսներով եւ օրհներգութեամբ, եւ ես կ'արթնանամ առաւօտե-
ան: Գոհութիւն կը մատուցեմ քեզ ժողովուրդների մէջ, Տէ՛ր, 10
եւ ազգերի մէջ քեզ սաղմոս կ'երգեն: Քո ողորմութեան մե- 11
ծութիւնը հասաւ մինչեւ երկինք, եւ քո ճշմարտութիւնը՝ մինչեւ
ամպերը: Դու երկինք ես բարձրացել, Աստուած, եւ ողջ աշ- 12
խարհն է բռնել փառքը քո:

Այսուհետեւ՝ մի՛ ապականիր. արձանագիր Դաւթի Եթէ դուք 57, 2
արդարութեամբ խօսէիք, ուղիղ կը լինէին ձեր դատարաննե-
րը, մարդկանց որդիներ: Չէ՞ որ այժմ իսկ ձեր սրտում ա- 3
նօրէնութիւն էք գործում երկրի երեսին, եւ ձեր ձեռքերն ան-
իրաւութիւն են նիւթում: Մեղաւորներն իրենց ծննդեան օրից 4
իսկ խտրորուեցին, արգանդից մոլորուեցին եւ սուր խօսեցին:
Նրանց կարաղութիւնը նման է օձի թոյնի, վիշապ օձի թոյնի, 5

6 որ խցել է իր ականջները, որպեսզի ճարպար օձահմայի ձայ-
 7 նը չլսի եւ դեղ չառնի իմաստուն դեղաբույից: Աստուած պիտի
 8 ժանիքներն առիւծների: Թող նրանք թափուող ջրի պէս ան-
 9 պիտան լինեն: Երբ նրանք իրենց աղեղները լարեն, թող հա-
 10 լուն մոմի նման ու սպառունեն: Նուր թափունց, եւ նրանք ա-
 11 րել չտեսան: Դեռ իրենց փշերը չզգացած՝ Աստուած նրանց
 12 դժնիկի պէս ողջ-ողջ պիտի այրի բարկութեամբ: Արդարը պի-
 13 տի ուրախանայ՝ տեսնելով հապուցումը, եւ ձեռքերն իր պիտի
 14 լուայ մեղաւորի արեան մէջ: Ու մարդ պիտի ասի, թէ իսկա-
 15 պէս արդարի համար վարձաբարութիւն կայ, եւ կայ Աստուած,
 որ երկրի վրայ դատում է նրանց:

58 Այսուհետեւ՝ մի՛ ապականիր. արձանագիր Դաւթի, երբ Սա-
 1 տուղը զօրք ուղարկեց պաշարելու նրա տունը եւ սպանելու
 2 նրան. սաղմոս Դաւթի Աստուած, թշնամիներիցս փրկի՛ր ինձ,
 3 ազապի՛ր նրանցից, ովքեր ելել են իմ դէմ: Ինձ փրկի՛ր անօրէ-
 4 նութիւն գործողներից, արիւնահեղ մարդկանցից պահպանի՛ր
 5 ինձ: Որսալ ուզեցին ինձ, եւ հզօր մարդիկ ինձ վրայ յարձակ-
 6 ուեցին: Ո՛չ մեղք ունեմ եւ ո՛չ յանցանք, առանց մեղքի ընթացայ
 7 ու արդար եղայ: Ինձ ընդառաջ ե՛լ եւ տե՛ն դո՛ւ, Զօրութիւնների՛
 8 Տէր, Աստուած Իսրայէլի: Նայի՛ր ու այցելի՛ր բոլոր հեթանոսնե-
 9 րին եւ մի՛ ողորմիր բոլոր նրանց, ովքեր անօրէնութիւն են գոր-
 10 ծում: Նրանք եպ կը դառնան երեկոյեան, քաղց կը զգան շների
 11 պէս եւ քաղաքի շուրջը կը պտտունեն: Նրանք կը վայրահաչեն
 12 իրենց բերանով ու կը արեն շրթերն իրենց: Իսկ արդ, ո՛վ կը լսի
 13 դա. դու, Տէ՛ր, կը ծիծաղես նրանց վրայ եւ կ'արհամարհես բոլոր
 14 հեթանոսներին: Զօրութիւնս քեզնով կը պահեմ, քանզի Աս-
 15 տուած իմ օգնականն է: Իմ Աստծու ողորմութիւնը կը հասնի
 ինձ, եւ իմ Աստուածն ինձ համար ի ցոյց կը հանի թշնամինե-
 րիս: Մի՛ սպանիր նրանց, որ չմոռնան քո ժողովրդին: Յի՛ր
 եւ ընկճի՛ր նրանց քո զօրութեամբ, քանզի դու իմ պաշտպանն
 ես, Տէ՛ր: Իրենց բերանի մեղքերի եւ շրթունքների խօսքերի
 համար թող նրանք ընկղմունեն իրենց ամբարաւանութեան մէջ
 եւ անէծքի ու սպտութեան մաքնունեն: Բարկութեան ներգործու-
 թեամբ թող սպառունեն ու անհետանան: Թող իմանան, որ Աս-
 տուած փիրում է Յակոբին ու երկրի բոլոր ծագերին: Նրանք
 եպ կը դառնան երեկոյեան, քաղց կը զգան շների պէս եւ քաղա-

քի շուրջը կը պարտուեն: Նրանք կը թափառեն ուրելու համար 16
 եւ, եթէ չկշտանան, կը քրտնջան: Ես պիտի օրհնաբանեմ քեզ, 17
 Տէր, պիտի ցնծամ առաւօտեան քո ողորմութեամբ, քանզի դո՛ւ 18
 եղար իմ պաշտպանն ու ապաստանը եւ նեղութեանս օրերի օգ-
 նականը: Քեզ սաղմոս պիտի երգեմ, իմ ապաւէ՛ն Աստուած, 19
 իմ ողորմութեան Աստուած:

Այսուհետեւ անցած ժամանակների մասին ուսանելու հա- 59
 մար. արձանագիր սաղմոս Դաթի, երբ նա հրի մարնեց 2
 Միջագետքն ու Մոբոդի Ասորեստանը, իսկ եր դառնալիս Յո- 3
 վաբն Ադի ձորում կոտորեց փասներկու հազար մարդ: Աստու- 3
 ա՛ծ, մեզ լքեցիր ու քարուքանդ արիր, բարկացար, բայց պիտի 4
 գթաս մեզ: Յնցեցիր երկիրն ու խռովութեան մարնեցիր այն, 4
 բուժի՛ր նրա սրացած հարուածները, քանզի նա սասանուեց:
 Զո ժողովրդին խստութիւն ցոյց փուիր եւ մեզ թմրութեան գի- 5
 նի խմեցրիր: Երկիւղածներիդ նշան դու փուիր, որ փրկութիւն 6
 գտնեն աղեղից: Ինչպէս որ քո սիրելիները փրկուեցին, այն- 7
 պէս էլ քո աջով պահպանի՛ր եւ լսի՛ր մեզ: Աստուած խօսեց 8
 իր սրբարանից. «Ես պիտի ցնծամ ու բարձրանալով՝ բաժա-
 նեմ Միւքեմը եւ վրանների հովիտը չափեմ: Իմն է Գաղաադն 9
 ու իմն է Մանասէն, Եփրեմն իմ գլխի սաղաւարտն է: Յուդան 10
 թագաւորս է, Մովաբը՝ յոյսիս աւագանը: Դէպի Եդոմէ պիտի
 ուղղեմ երթն իմ, քանզի այլազգիներն ինձ հնազանդուեցին»: Ո՛վ ինձ կը փանի բերդաքաղաք, կամ ո՛վ ինձ կ'առաջնորդի 11
 մինչեւ Եդոմէ, եթէ ոչ դու, Աստուած, որ լքեցիր մեզ եւ մեր զօր- 12
 քերի հետ չելար, Աստուած: Նեղութեան մէջ օգնութիւն ցոյց 13
 փուր մեզ, քանզի ունայն է փրկութիւնը մարդու: Աստուծով 14
 քաջութիւն կը գործենք, եւ նա կ'արհամարհի մեզ նեղողներին:

Այսուհետեւ՝ օրհնութեամբ սաղմոս Դաթի Լսի՛ր, Աստուած, 60, 2
 աղօթքն իմ, եւ ո՛չ դարձրու, Տէր, աղօթքիս: Երկրի ծայրերից 3
 ես քեզ կանչեցի, երբ սիրտս յոգնեց: Ժայռից բարձր պահեցիր 4
 ինձ, առաջնորդեցիր ինձ ու եղար իմ յոյսը, եւ թշնամու դէմ հզօր
 աշտարակ դարձար ինձ համար: Ես յաւիտեան պիտի բնա- 5
 կուեմ քո խորանում ու թելերիդ հովանու փակ պապսպարուեմ:
 Դու, Աստուած, աղօթքս լսեցիր եւ ժառանգութիւն փուիր քո 6
 անունից ակնածողներին: Թագաւորի կեանքի փարիներին օ- 7
 րեր աւելացրիր, օրեր սերնդէ սերունդ: Նա կայ եւ յաւիտեան 8
 կը մնայ Աստծու առջեւ. նաեւ նրանք, որոնք ողորմութիւն ու

9 ճշմարտութիւն կը խնդրեն նրանից: Այսպէս սաղմոս պիտի երգեմ քեզ յաւիտեանս յաւիտենից եւ օրըսօրեւ աղօթք պիտի մատուցեմ:

61, 2 Այսուհետեւ՝ Իդիթոմի մասին սաղմոս Դաւթի Միայն Աստուծոն հնազանդ եղիր, հոգի՛ իմ, քանզի նրանից է փրկութիւնս:

3 Նա է Աստուածն իմ ու փրկիչն իմ, ապաւենն իմ, որ էլ չսասանուեմ:

4 Մինչեւ երբ ամէնքդ պիտի յարձակուէք մարդու վրայ՝ կործանելու նրան թեքուած պարսպի ու խախտուած ցանկապարի պէս:

5 Նրանք ինձ պատուից գրկելու մասին էին մտածում միայն՝ փոչորուելով նախանձից: Իրենց բերանով օրհնում էին, բայց իրենց սրտով անիծում:

6 Սակայն իմ հոգին հնազանդ կը մնայ Աստուծոն, քանզի նրանից է իմ համբերութիւնը:

7 Նա է Աստուածն իմ ու փրկիչն իմ, ապաւենն իմ, որ չսասանուեմ:

8 Աստուծոց է զօրութիւնն ու փառքն իմ, Աստուած է օգնականն իմ եւ Աստծու վրայ է յոյսն իմ:

9 Ձեր յոյսը դրէք նրա վրայ, ժողովուրդների ողջ բազմութիւններ, բացէք նրա առջեւ սրտերը ձեր, քանզի Աստուած օգնականն է մեր յաւիտեանս յաւիտենից:

10, 11 Հանգիստ Սակայն ունայն են մարդկանց որդիները, սուր են որդիները մարդկանց, իրենց կշռով անարդար ենեւ իրենք ամէնքն էլ ունայնութեան մէջ են:

12 Յոյս մի՛ դրէք անիրաւութեան վրայ, յափշտակութիւն մի՛ ցանկանաք, եթէ հարստութիւնն առուի պէս իսկ հոսի, թող ձեր սրտերը չցանկանան:

13 Մի անգամ խօսեց Աստուած, եւ երկու անգամ լսեցինք այս բանը:

14 Աստծունն է զօրութիւնը, եւ քոնն է, Տէր, ողորմութիւնը, դու ես հաւուցում իւրաքանչիւրին ըստ իր գործերի:

62 Սաղմոս Դաւթի, մինչ նա գրնուում էր Հրէաստանի անապատում Աստուած, Աստուած իմ, ես առաւօրից քեզ եմ դիմում:

3 հոգիս ծարաւ է քեզ, առաւել եւս մարմինն իմ, ինչպէս մի անապատ եւ անջուր երկիր, ուր ճամփայ չկայ:

4 Այդպէս էլ պիտի երեւամ քո սրբարանում՝ տեսնելու փառքդ եւ զօրութիւնդ, քանզի ինձ համար քո ողորմութիւնն աւելի լաւ է, քան կեանքս, եւ շրթունքներն իմ պիտի զովեն քեզ:

5 Այսպէս իմ կեանքում քեզ պիտի օրհնեմ եւ քո անունով ձեռքս բարձրացնեմ:

6 Ասես պարարտ ճարպով պիտի յագենայ իմ հոգին, եւ բերանս ցնծալից շրթունքներով քեզ պիտի օրհնի:

7 Երբ քեզ յիշում էի իմ անկողնում, առաւօտեան կանուխ խօսում էի քեզ հետ:

8 Քանի որ դո՛ւ եղար իմ օգնականը, քո թելերի հովանու տակ ես պիտի ցն-

ծամ: Քեզ հեպեւեց իմ հոգին, եւ աշդ ընդունեց ինձ: Նրանք, 9, 10
որ ինձ իզուր հեպապնդեցին, թող երկրի անդունդների խոր-
քը մփնեն: Թող սրի մապնունեն նրանք եւ աղուէսների բաժին 11
դառնան: Թագաւորը յոյսը դրեց Տիրոջ վրայ. թող պարծենան 12
բոլոր նրանք, որ երդում են նրանով. թող խցունեն բերանները
նրանց, ովքեր անիրաւութիւն են խօսում:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի Աստուած, երբ աղաչեմ քեզ, 63, 2
աղօթքս լսիր, թշնամու սարսափից փրկիր ինձ: Թաքցրո՛ւ 3
ինձ չարագործների ամբոխից եւ անօրէնութիւն գործողների
բազմութիւնից: Նրանք սուսերի պէս սրեցին իրենց լեզուները 4
եւ իրենց աղեղները լարեցին դառն գործի համար, որպէսզի 5
գաղպագողի նեպահարեն սրտով շիպակներին, յանկարծակի
նեպահարեն նրանց առանց երկիւղի: Նրանք զօրացան իրենց 6
չարախօսութեամբ, մրաձեցին իմ դէմ որոգայթ լարել եւ ասա-
ցին. «Տէրը դա չի տեսնի»: Անօրէնութիւն փնտռեցին, յոգնե- 7
ցին փնտրելուց ու քննելուց: Թող մարդ մերձենայ իր սրտի 8
խորութեամբ, եւ Աստուած թող բարձր լինի: Մանուկների 9
նեպարձակումները խոցեցին նրանց, նրանց լեզուները տկա-
րացան, եւ բոլոր նրանց տեսնողները պիտի խռովուն: Բոլոր 10
մարդիկ վախեցան ու պապմեցին Աստուծո գործերը եւ հասու
եղան նրա արածներին: Արդարը պիտի ուրախանայ Տիրոջով՝ 11
յոյսը դնելով նրա վրայ. սրտով շիպակ բոլոր մարդիկ պիտի
պարծենան նրանով:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի. Երեմիայի, Եզեկիէլի եւ ժողո- 64
վրդի օրհնութիւնը, երբ ուզում էին վերադառնալ պանդխտու-
թիւնից Աստուած, քեզ վայել է օրհնութիւն Սիոնում, եւ քեզ 2
աղօթք պիտի մաքուցուի Երուսաղէմում: Լսիր աղօթքս, քան- 3
զի քեզ մօտ է գալու ամէն մարմին: Անօրէնների խօսքերը 4
ծանրացան մեզ վրայ, դո՛ւ պիտի քաւութիւն փաս մեր ամ-
բարշտութիւններին: Երանի նրանց, որոնց ընտրեցիր ու ըն- 5
դունեցիր, որ բնակունեն քո գաւիթներում: Մենք պիտի յագե-
նանք քո փան բարիքներից, սուրբ է քո փաճարը: Սքան- 6
չելի արդարութեամբ լսիր մեզ, Աստուած, փրկի՛չ մեր՝ յոյսը
երկրի բոլոր ծագերի եւ հեռաւոր ծովաբնակների: Նա, որ 7
իր կարողութեամբ լեռներ է հասարարումէ զօրութիւն է հա-
գել: Նա, որ ալեկոծում է ծովի ընդարձակութիւնը եւ ցած- 8
րացնում նրա ալիքների ձայնը: Նշեանոսները պիտի խռո- 9

վուն, եւ երկրի բնակիչները պիտի սարսափեն քո նշաններից,
 10 այգաբացին ու երեկոյեան պիտի զուարճանան: Նայեցիր երկ-
 րին, ջրով յագեցրիր այն եւ բազմացրիր նրա հարսպտութիւնը:
 Աստու գետը լցուեց ջրով. դու պարարասպեցիր նրա կերա-
 11 կուրը, քանզի այսպէս է պարարասպտութիւնը. դու ոռոգեցիր
 նրա ակօսն ու բազմացրիր նրա արմարիքը, քո ցօղը զուարթ
 12 պիտի դարձնի նրա բոյսը: Տարուայ պսակը պիտի օրհնուի
 քո քաղցրութեամբ, դաշտերդ պարարտութեամբ պիտի լցու-
 13 են: Անապատի գեղեցկութիւնները պիտի փթթեն, բլուրները
 14 ցնծութեամբ պիտի զգեստաւորուեն: Մաքիների խոյերը պի-
 տի զուգուն, հովիւներն առաւ ցորեն պիտի բերեն, պիտի
 ցնծան ու օրհներգեն:

65, 2 Այսուիւրեւ՝ սաղմոս Դաւթի. յարութեան մասին Աղաղա-
 կեցէք Աստուծոն, բոլոր երկրներ, սաղմոն երգեցէք նրա անուա-
 3 նը եւ փառք փուէք նրա օրհնութեանը: Ասացէք Աստուծոն.
 «Որքա՛ն ահեղ են քո գործերը. ի տես քո մեծ զօրութեանքո
 4 թշնամիները սպեցին քո դէմ: Ողջ աշխարհը պիտի երկրպա-
 զի քեզ, սաղմոս պիտի երգի քեզ ու քո անուանը սաղմոս ձօնի»:
 5 Եկէք եւ տեսէք գործերն Աստուծո, թէ որքան ահեղ են խորհուրդ-
 6 ներով՝ քան գործերը մարդկանց բոլոր որդիների: Նա էր, որ
 ծովը ցամաք դարձրեց, եւ մարդիկ ուրքով անցան գետի միջով:
 7 Ահա պիտի ցնծանք նրանով, որ յաւեւ տիրում է իր զօրութե-
 ամբ: Նրա աչքերը նայում են հեթանոսներին, որոնք դառնաց-
 8 րին իրեն. թող նրանք չպարծենան իրենց հոգում: Օրհնեցէք,
 հեթանոսներ, մեր Աստուծոն եւ լսելի՛ դարձրէք նրա օրհնութե-
 9 ան ձայնը: Նա իմ հոգին դարձրեց կեանքին եւ թոյլ չտուեց,
 10 որ ուրբերս դողան: Քննեցիր մեզ, Աստուած, ու փորձեցիր,
 11 ինչպէս արծաթն է փորձում: Մեզ որոգայթի մէջ գցեցիր, նե-
 12 դութիւն դրիր մեր թիկունքին, եւ մարդկանց անցկացրիր մեր
 գլխի վրայով: Մենք անցանք հրի ու ջրի միջով, բայց դու մեզ
 13 անդորր տուիր: Զոհաբերութիւններով պիտի մրմնեմ տունը քո
 14 եւ քեզ պիտի հապուցեմ իմ ուխտերը, որ խոստացան քեզ իմ
 15 շրթունքները, եւ բերանն իմ խօսեց նեղութեան մէջ: Պարարտ
 ողջակէզներ պիտի մապուցեմ քեզ՝ խոյերով ու խնկերով, քեզ
 16 պիտի մապուցեմ արջառներ ու նոխազներ: Եկէք ու լսեցէք
 ինձ, Աստուծո բոլոր երկիւղածներ, որ ձեզ պարմեմ, թէ ինչ ա-
 17 րեց նա իմ անձի համար: Ես նրան դիմեցի իմ բերանով, եւ լե-

զուովս մեծարեցի նրան: Եթէ սրբումս մեղք քեզնեւի, Տէրն ինձ 18
 չէր ունկնդրի: Դրա համար Աստուած լսեց ինձ եւ ուշ դարձ- 19
 րեց իմ խնդրանքի ձայնին: Օրհնեալ է Աստուած, որ չվանեց 20
 աղօթքն իմ, ոչ էլ ողորմութիւնն իր՝ ինձնից:

Այսուհետեւ՝ Դաւթի օրհնութեան սաղմոսը. Աստուած, ո- 66, 2
 ղորմիր մեզ եւ օրհնիր, ցոյց քուր երեսդ եւ գթա՛ մեզ, որպէս- 3
 զի երկրի վրայ ճանաչեն ճանապարհը քո, եւ բոլոր ազգերի
 մէջ՝ փրկութիւնը քո: Ժողովուրդները քեզ գոհութիւն պիտի 4
 մատուցեն, Աստուած, գոհութիւն պիտի մատուցեն քեզ բոլոր
 ժողովուրդները: Պիտի ուրախանան ու ցնծան ազգերը, քան- 5
 զի դու արդարութեամբ ես դատում ժողովուրդներին եւ երկ-
 րի ազգերին դու ես առաջնորդում: Թող ժողովուրդները քեզ 6
 օրհնաբանեն, Աստուած, թող գոհութիւն մատուցեն քեզ բոլոր
 ժողովուրդները: Երկիրը քուեց իր պարուղը, եւ Աստուած, Աս- 7
 տուածը մեր, օրհնեց մեզ: Մեր Աստուածը պիտի օրհնի մեզ, 8
 եւ երկրի բոլոր ծագերում պիտի սոսկան նրանից:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի Թող եւնի Աստուած, նրա բո- 67, 2
 լոր թշնամիները թող ցրուեն, ու նրան արողները փախչեն իր
 առջեւից: Ինչպէս ծովն է ցնդում, այնպէս պիտի անհետա- 3
 նան նրանք. ինչպէս մոմն է հալում կրակի դիմաց, այնպէս
 էլ մեղաւորները պիտի կորչեն Աստծու երեսից: Արդարնե- 4
 րը թող ուրախ լինեն, թող ցնծան նրա առջեւ եւ զուարճա-
 նան իրենց ուրախութեամբ: Օրհնեցէ՛ք Աստծուն, սաղմոն եր- 5
 գեցէք նրա անուանը, ճանապարհի քուեք նրան, ով նստում է
 արեւմուտքում. եւ Տէր է անունը նրա: Թող մարդիկ ցնծան
 նրա առջեւ, եւ թող խռովուեն նրա երեսից, որ հայրն է որբե- 6
 րի ու դաքաւորն այրիների՝ Աստուած իր սուրբ բնակարանում:
 Աստուած բնակեցնում է միայնակներին քան մէջեւ իր քա- 7
 ջութեամբ ազատում գերեալներին ու դառնացած գերեզմանա-
 բնակներին: Աստուած, երբ քայլեցիր քո ժողովրդի առջեւից, 8
 երբ անցար անապատով, ցնցուեց երկիրը, եւ երկինքը ցոլ 9
 թափեց Սինայում՝ Աստծու շնորհիւ, Իսրայէլի Աստծու առջեւ:
 Յանկալի անձրեւ պարբասպեցիր, Աստուած, քո ժառանգութե- 10
 ան համար, որը թէւս փկարացաւ, բայց դու ուրքի կանգնեցրիր
 նրան: Եւ քո ժողովուրդը պիտի բնակուի նրա մէջ: Աստուած, 11
 քո քաղցրութեամբ պարբասպութիւն քեզար աղքատի համար:
 Տէրը պարգան պիտի քայ նրանց, ովքեր մեծ զօրութեամբ աւե- 12

13 քիս են քալիս: Միրելիդ գորքերի թագաւոր, քո քան գեղեց–
 14 կութիւնը մաքնուեց աւարի: Թէկուզէ ննջէք կալուածքների
 մէջ, արծաթապար թելերով եւ ոսկեգոյն թիկնամէջով աղաւնի
 15 կը լինէք: Երբ երկնաւորը թագաւորներին հաւաքի այնպեղ,
 16 նրանք ձեան պէս կը թափուեն Սաղմոնի լերան վրայ: Աստ–
 17 ծու լեռը պարարտ լեռ է, հասարարուն լեռ եւ պարարտ լեռ:
 17 Ո՛վ հպարտ լեռներ, ի՞նչ էք նախանձում այն լերանը, որպեղ
 բարեհաճեց բնակուել Աստուած, եւ Տէրն իսկ բնակուելու է այն–
 18 քեղ յափտեան: Աստծու կառքերը բիրապարիկ են՝ հազա–
 րաւոր կառավարներով, որոնց մէջ է Տէրն իր սուրբ Մինայից:
 19 Նա ելաւ բարձունքներն ու գերևարեց գերիներին. աւար ա–
 ռաւ, պարգեւներ բաշխեց ու քուեց մարդկանց որդիներին, որ
 20 թերահաւաքներն անգամ բնակուեն այնպեղ: Օրհնեալ է Տէր
 Աստուածը, օրհնեալ է Տէրն ամէն օր. Աստուած՝ փրկիչը մեր,
 21 պիտի առաջնորդի մեզ: Աստուած մեր կենարար Աստուածն
 22 է, եւ Տիրոջ ձեռքում է ելքը մահուան: Սակայն Աստուած պի–
 քի փշրի մեր թշնամիների գլուխը եւ կարճամազ պիտի պահի
 23 նրանց, ովքեր ընթանում են իրենց անօրէնութեամբ: Տէրն ա–
 սաց. «Անդունդների խորքից ես պիտի վերադարձնեմ եւ ժա–
 24 նիքների միջից դուրս կորզեմ նրան: Այնպէս որ ուրքդ արե–
 ան մէջ թրջուի, եւ քո շների լեզուները թրջուեն թշնամիներիդ
 25 արիւնից»: Երեսաց քո երթն, Աստուած, Աստծո՛ւ մեր սուրբ
 26 թագաւորի երթը: Իշխաններն առաջ անցան օրհնութիւն մա–
 27 քուցելու կոյսերի եւ գովերգուների մէջ: Խմբովին օրհնեցէք
 28 Աստծուն, Տիրոջը՝ Իսրայէլի աղբիւրների կողմից: Այնպեղ են
 Բենիամին զարմանահրաշ մանուկը, Յուդայի երկրի առաջնորդ
 29 իշխանները եւ Զաբուդոնի ու Նեփթաղիմի իշխանները: Նրա–
 մայի՛ր, Աստուած, քո գօրութեամբ, գօրացրո՛ւ այն, ինչ հասարա–
 30 քեցիր մեր մէջ: Երուսաղէմի քո քաճարից թագաւորները թող
 31 ընծաներ մաքուցեն: Սասարի՛ր եղեգնուրի գագանին՝ ցուլերի
 ու երինջների երամակներով հանդերձ: Թող արհամարհուեն
 նրանք, ովքեր ընտրուել են արծաթով: Յրի՛ր հեթանոսներին
 32 ու պապերազմ կամեցողներին: Եգիպտոսից պապզամաւոր–
 ներ պիտի գան, եւ հնդիկներն աւելի առաջ ձեռք պիտի մեկնեն
 33 Աստծուն: Աշխարհի՛ թագաւորութիւններ, օրհնեցէք Աստծուն,
 34 եւ սաղմոն երգեցէք Տիրոջը: Ճանապարհի բացէք նրա համար,
 ով նստում է երկինքների երկնքում, արեւելեան կողմում: Ահա

նա ձայն պիտի փայ, ձայնն իր զօրութեան: Փահք փուէք Աստ- 35
ծուն. նրա մեծ վայելչութիւնն Իսրայէլի վրայ է, իսկ զօրութիւնը
հասնում է մինչեւ երկնքի ամպերը: Սքանչելի է Աստուած իր 36
սրբերի մէջ. նա Աստուածն է Իսրայէլի, որ իր ժողովրդին հաս-
պար զօրութիւն պիտի փայ. օրհնեալ է Աստուած:

Այսուհետեւ՝ անցած ժամանակների մասին սաղմոս Դաւ- 68
թի Փրկիր ինձ, Աստուած, քանզի ջրերը հասան իմ ան- 2
ձին, ես ընկղմուեցի խոր անդնդի մէջ, որպէզ ինձ համար
հանգիստ չկայ: Մփայ ես խորքերը ծովի, եւ յորձանքներն 3
ինձ ընկղմեցին: Ես յոգնեցի աղաղակելուց, կոկորդն իմ 4
կերկերաց, եւ աչքերս նուաղեցին քեզ վրայ յոյս դնելուց, Տէր
իմ Աստուած: Գլխիս մագերից շար եղան նրանք, ովքեր յա- 5
նիրաւի արում էին ինձ, թշնամիներս եւ ինձ իզուր արողները
զօրացան ինձնից աւելի, իմ չյափշտակած բաների համար ես
վճարեցի նրանց: Աստուած, դու իմացար անմարութիւնն իմ, 6
եւ յանցանքներս չծածկուեցին քեզնից: Թող իմ պարճառով
չամաչեն քեզ սպասողները, Տէր, զօրութիւնների՝ Տէր. թող իմ 7
պարճառով չամաչեն քեզ փնտրողները, Աստուած Իսրայէլի:
Քեզ համար նախապինք հանդուրժեցի, եւ ամօթը ծածկեց ե- 8
րեսն իմ: Եղբայրներիս համար ես օտար եղայ, եւ մօրս որ- 9
դիների համար՝ հիւր: Քո փան նախանձախնդրութիւնն ինձ 10
կերաւ, եւ նախապողներիդ նախապինքն ընկաւ ինձ վրայ: Ծո- 11
մապահութեամբ խոնարհեցրի ինձ, եւ դա ինձ համար նախա-
պինք եղաւ: Քուրձն ինձ հագուստ դարձրի, եւ նրանց համար 12
ծաղրուծանակի առարկայ եղայ: Ինձ չարախօսում էին դռանը 13
նստողները, գինի խմողները ծաղրում էին ինձ: Ընդունելի ժա-
մին ես աղօթում էի քեզ, Տէր: Լսիր ինձ, Աստուած, քո առաք ո- 14
ղորմութեամբ, քո փրկութեան ճշմարտութեամբ: Ազարիիր ինձ
ցեխից, որ չխրուեմ եւ փրկուեմ իմ արելիներից ու խոր ջրերից: 15
Ջրերի յորձանքները թող չկլանեն ինձ, եւ անդունդներն ինձ
թող չընկղմեն, ոչ էլ ջրհորն ինձ վրայ բերանն իր փակի: Լսիր 16
ինձ, Տէր, քանզի քաղցր է ողորմութիւնը քո, նայիր ինձ քո գթա-
ռապութեամբ: Եւ մի՛ շրջիր երեսդ քո ծառայից, փութով լսիր 17
ինձ, քանզի նեղութեան մէջ եմ ես: Տայեացքդ դարձրո՛ւ ինձ 18
վրայ ու փրկիր ինձ, եւ իմ թշնամիներից ինձ պահպանիր: Դու 19
գիտես իմ կրած նախապինքն ու ամօթը եւ խայտառակութիւնն
իմ: Քո առջեւ եմ բոլոր ինձ նեղողները: Միրսս համբերեց 20

նախապինքների եւ թշուառութեան: Սպասում էի, թէ ո՞վ ինձ արդեօք պիտի վշտակցէր, բայց ոչ ոք չկար, եւ ինձ համար միւի-
 21 թարիչ չգտնուեց: Կերակրի տեղ ինձ լեղի տուին, եւ ծարաւելիս
 22 քացախ խմեցրին: Թող նրանց սեղաններն իրենց առջեւ դառ-
 23 նան որոգայթ, պարիժ ու գայթակղութիւն: Թող նրանց աչ-
 քերը խաւարեն, որպէսզի չտեսնեն, եւ նրանց թիկունքը միշտ
 24 ծռած պահիր: Նրանց վրայ թափիր քո գայրոյթը, եւ քո բար-
 25 կութեան սասարկութիւնը թող հարուածի նրանց: Նրանց բնա-
 կավայրերը թող աւերակ դառնան, եւ նրանց յարկերի տակ ոչ
 26 ոք չապրի. քանզի ում որ դու հարուածեցիր՝ նրանք հալա-
 27 ծեցին, եւ իմ վերքերին ցաւեր աւելացրին: Նրանց մեղքերին
 մեղքեր գումարիր, որպէսզի մուրք չունենան քո արդարութե-
 28 ան մէջ: Թող նրանք ջնջուեն կեանքի քո մաքեանից, եւ քո
 29 արդարների շարքում չարձանագրուեն: Աղքատ ու վշտացած
 եմ եւ. թող քո պարգեւած փրկութիւնն, Աստուած, ինձ բռնած
 30 պահի: Օրհնութեամբ պիտի օրհնեմ անունն իմ Աստուծո, եւ
 31 գովաբանութեամբ պիտի մեծարեմ նրան: Դա հաճելի կը լինի
 Աստծուն՝ մաքաղացու հորթից աւելի, որ եղջիրներ ու կնդակ-
 32 ներ ունի: Աղքատները կը տեսնեն ու կ'ուրախանան. փնտռե-
 33 ցէ՛ք Աստծուն, եւ ձեր հոգիները կը փրկուեն, քանզի Տէրը
 34 լսեց արնակներին, եւ իր գերեալներին չարհամարհեց: Թող
 նրան օրհնեն երկինքն ու երկիրը եւ ծովն իր մէջ վիսպացող
 35 բոլոր կենդանի էակներով: Աստուած կը փրկի Սիոնը, եւ Նրե-
 աստանի քաղաքները կը ծաղկեն: Մարդիկ կը կառուցեն, կը
 36 բնակեցնեն ու կը ժառանգեն այն: Քո ծառաների սերունդ-
 ները կը հաստատուեն այնպեղ, եւ քո անունը սիրողները կը
 բնակուեն նրա մէջ:

69 Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դաւթի ի յիշարակ այն բանի, որ Տէրը
 2 փրկեց նրան Աստուած, ինձ օգնութեան հասիր. Տէ՛ր, փութա՛
 3 ընկերակցել ինձ: Թող խայրառակուեն ու ամօթահար լինեն
 ինձ հետապնդողները, թող եր դառնան ու անարգուեն իմ մա-
 4 սին չար խորհողները: Թող խայրառակուած ընկրկեն նրանք,
 5 ովքեր ինձ վա՛շ վա՛շ էին ասում: Թող ցնծան եւ քեզնով ու-
 րախանան բոլոր նրանք, ովքեր փնտռում են քեզ, Տէ՛ր: Քո
 պարգեւած փրկութիւնը սիրողները թող միշտ ասեն. «Մեծ է
 6 Աստուած»: Ես աղքատ եւ տնանկ եմ, Աստուած, օգնիր ինձ.
 օգնականն ու փրկիչն իմ դո՛ւ եւ. Տէ՛ր իմ, մի՛ ուշացիր:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դավթի, Յոնադաբի որդիներից եւ ա- **70**
 ռաջին գերութիւնից Տէր, յոյսս քեզ վրայ դրի, թող յաւէր ա- 2
 մօթով չմնամ, քո արդարութեամբ ինձ փրկիր ու պահպանիր:
 Ականջդ մօտեցրո՛ւ ինձ եւ ազարի՛ր ինձ: Ինձ համար ապաւէն 3
 եւ ամուր վայր եղիր, Աստուած, որ ինձ փրկես, քանզի իմ հիմքն
 ու յենարանը դու ես: Աստուած իմ, փրկիր ինձ մեղաւորի ձեռ- 4
 քից, անօրէնի եւ անիրաւի ձեռքից: Դու ես իմ ակնկալութիւնը, 5
 Տէր. Տէր, դո՛ւ ես իմ յոյսը մանկութիւնիցս ի վեր: Քեզ կռուան 6
 ունեցայ եւ արգանդից, մօրս որովայնից դո՛ւ ես իմ ապաւէնը,
 եւ յարածամ քեզնից է իմ օգնութիւնը: Ես շարերի համար 7
 ծաղր դարձայ, բայց դու իմ օգնականն ու քաջալերողը եղար:
 Բերանս թող գովաբանութեամբ լցուի, որ օրհնեմ փառքը քո 8
 եւ յաւիտեան՝ քո մեծ վայելչութիւնը: Ծերութեան ժամանակ 9
 ինձ մի՛ վանիր, Տէր. երբ ուժս պակասի՝ դու ինձ մի՛ լքիր:
 Թշնամիներս իմ մասին խօսեցինեւ ինձ պաշարողները միա- 10
 սին խորհուրդ արեցին ու ասացին. «Աստուած լքել է նրան,
 հալածենք նրան ու հասնենք նրա վրայ, քանզի չկայ մէկը, որ 11
 նրան փրկի»: Աստուած իմ, հեռու մի՛ մնա ինձնից, եւ ինձ 12
 օգնութեան հասիր, Աստուած: Թող ամաչեն ու կորսաբեան 13
 մաքնուեն ինձ չարախօսողները, թող ամօթանք ու խայարառա-
 կութիւն կրեն իմ դէմ չար խորհողները: Ես յարածամ պիտի 14
 յուսամ եւ աւելի ու աւելի պիտի օրհնեմ քեզ: Բերանս պիտի 15
 պարմի քո արդարութիւնն ու ամէն օր՝ քո գովքը, եւ ես մաքե-
 անում արձանագրուած դրանց թիւը չպիտի խարդախեմ: Ես 16
 պիտի մտնեմ Տիրոջ զօրութեան փակեւ պիտի յիշեմ քո արդա-
 րութիւնը միայն, Տէր: Աստուած իմ, ինձ սովորեցրիր մանկու- 17
 թիւնից ի վեր, եւ այժմ էլ քո արդարութիւնը պիտի պարմեմ:
 Մինչեւ իմ ալեւորութիւնն ու ծերութիւնը ինձ մի՛ լքիր, Աստու- 18
 ած իմ, մինչեւ որ գալիք բոլոր սերունդներին պարմուի ուժը քո
 բազկի: Քո զօրութիւնն ու արդարութիւնը հասնում են մինչեւ 19
 բարձունքները, Նոյնպէս եւ քո մեծամեծ գործերը, ո՛վ Աստու- 20
 ած. ո՞վ է քեզ նման: Որքան էլ որ բազում նեղութիւն եւ չարչա-
 րանք ցոյց փուր ինձ, դարձեալ մխիթարեցիր ինձ եւ հանեցիր 21
 երկրի խոր անդունդներից: Բազմապարկեցիր քո զօրութիւնը,
 դարձեալ մխիթարեցիր ինձ եւ մի անգամ եւս հանեցիր երկրի 22
 խոր անդունդներից: Եւ արդ, սաղմոսերգութեամբ գոհութիւն
 պիտի մաքուցեմ քեզ, ճշմարիտդ Աստուած. պիտի օրհնութե-

23 ամբ սաղմոս երգեմ քեզ, ո՛վ սուրբդ Իսրայելի: Երբ քեզ սաղ-
մոս երգեմ, պիտի ցնծան շրթունքներն իմ, եւ իմ հոգին, որը
24 դո՛ւ փրկեցիր: Ու լեզուս ամէն օր քո արդարութունից պիտի
խօսի: Իր ժամանակին պիտի խայտառակուեն ու ամօթահար
լինեն իմ մասին չար խորհողները:

71. 2 Սաղմոս Սողոմոնի համար. Ասպուած, դաբասաբանդ ար-
քայի՛ն քուր, եւ արդարութիւնդ՝ թագաւորի որդո՛ւն, որ քո ժո-
ղովրդին արդարութեամբ դարի ու քո աղքատների իրաւուն-
3 քը պահի: Լեռները խաղաղութիւն կը բերեն ժողովրդին, եւ
4 բլուրներն՝ արդարութիւն: Թող արքան իրաւունք քայ ժո-
ղովրդի աղքատներին, պահպանի քնանկների որդիներին, եւ
5 ընկճի ամբարքաւաններին: Նա թող ապրի ու մնայ որքան
6 որ արեւը լինի, լուսնից առաջ, սերնդից սերունդ: Նա թող
իջնի որպէս անձրեւ հնձած խոտի վրայեւ որպէս ցօղ՝ երկրի
7 վրայ: Նրա օրօք արդարութիւն եւ մեծ խաղաղութիւն թող քի-
8 ռի, մինչեւ լուսնի վախճանը: Նա թող իշխի ծովից մինչեւ ծով,
9 եւ գետերից մինչեւ ծագերն աշխարհի: Ղեկիկները ծնկի թող
10 գան նրա առջեւ, եւ նրա թշնամիները հող ուրեն: Թարսի-
սի եւ կղզիների թագաւորները նուէրներ թող մատուցեն նրան,
Արաբիայի եւ Սաբայի արքաներն ընծաներ թող բերեն նրան:
11 Աշխարհի բոլոր թագաւորները թող խոնարհուեն նրա առաջ,
12 եւ բոլոր ազգերը թող ծառայեն նրան, քանզի հզօրի ձեռքից
նա փրկեց աղքատին՝ աղքատին ու քնանկին, որոնք օգնական
13 չունեն: Նա կը խղճայ աղքատին ու քնանկին, եւ քնանկների
14 հոգին կը փրկի: Չար վաշխառուներից կ'ազարի նրանց: Նրա
15 անունը փառաւոր է նրանց առաջ: Նա կ'ապրի, եւ արաքնե-
րի ոսկին նրան պիտի քրօյի: Ամէն ժամ աղօթքի կը կանգնեն
16 նրա առջեւ եւ գիշեր-ցերեկ կ'օրհնեն նրան: Ամբողջ երկրում
եւ լեռների գագաթներին հասարարութիւն կը քրօյի: Նրա բերքի
առարարութիւնը Լիբանանից աւելի բարձր կը լինի, Տիրոջ քաղա-
17 քում նա կը ծաղկի երկրի խոտի նման: Տիրոջ անունը կ'օրհ-
նուի յաւիտեան, քանզի արեւից հին է անունը նրա: Աշխարհի
բոլոր ազգերը կ'օրհնեն նրան, եւ բոլոր ժողովուրդները երանի
18 կը քան նրան: Օրհնեալ է Իսրայելի Տէր Ասպուածը, որ միայն
19 ինքն է սքանչելիքներ գործում: Եւ օրհնեալ է յաւիտեան սուրբ
անունը նրա փառքի, թող նրա փառքով ողջ երկիրը լցուի. թող
լինի, թող լինի:

Որքա՛ն բարի է Աստուած Իսրայելի համարեւ սրտով շի- **72**
 փակների համար: Բայց ուրքերս քիչ մնաց, որ սասանուէին, ²
 մի փոքր եւս՝ եւ քայլերս պիտի մոլորուէին: Նախանձե- ³
 ցի ես անօրէններին՝ մեղաւորների խաղաղութիւնը փեսնելով:
 Նրանք մահուան փազնապ չունեն: Սովորական են փանջանք- ⁴
 ները նրանց: Մարդկանց փքնութիւնը չեն կրում նրանք, եւ ⁵
 մարդկանց պէս չեն փանջուում: Դրա համար ամբարտաւ- ⁶
 նութիւնը պարեց նրանց, եւ նրանք համակուեցին իրենց ամ-
 բարշտութեամբ ու անիրաւութեամբ: Նրանց անիրաւութիւն- ⁷
 ները կարծես ճարպից են դուրս գալիս, քանզի նրանք իրենց
 սրտի խորհրդով են շարժուում: Չարամբօրէն մտածեցին ու ⁸
 խօսեցին եւ մեծամտութեամբ ապիրապութիւն խորհեցին: Բե- ⁹
 րաններն իրենց ուղղեցին երկնքին, եւ լեզուները երկրով մէկ
 քարշ փռին: Դրա համար ժողովուրդն իմ պիտի վերադառ- ¹⁰
 նայ այսօր, եւ իմ օրերը լեցուն պիտի անցնեն նրանց հետ:
 Ասացին՝ «Ինչպէն իմացաւ Աստուած», կամ՝ «Կայ արդեօք ի- ¹¹
 մացութիւն Բարձրեալի մօտ»: Ահա մեղաւոր են, եւ սակայն ¹²
 բարգաւաճում են նրանք, կան եւ ունեն հարստութիւնն աշխար-
 հի: Ասացի՝ «Իզուր ուրեմն արդար դարձրի սիրտն իմ, եւ ձեռ- ¹³
 քերս սրբութեամբ լուացի»: Գիշեր-ցերեկ ես խոշտանգուած ¹⁴
 էի, եւ առաւօտները կշտամբանք կրեցի: Թէպէտ ես ասում էի, ¹⁵
 թէ՛ եթէ այսպէս պատմեմ, դիմացս պիտի գրնեմ քո որդիների
 սերնդին, որոնց ուխտ արեցի: Բայց հասկացայ, որ սա եւս ¹⁶
 դժուար է ինձ համար, մինչեւ մտնեմ Աստուծո սրբարանը եւ ի- ¹⁷
 մանամ նրանց վախճանը: Բայց դու նրանց փարագիր կ'անես ¹⁸
 իրենց նենգութեան համարեւ կը կործանես նրանց իրենց ամ-
 բարտաւանութեան մէջ: Իսկ ինչպէն նրանք յանկարծակի աւե- ¹⁹
 րակ դարձան, կործանուեցին, սպառնուեցին ու անհետացան ի-
 րենց անօրէնութեան համար եւ եղան ինչպէս քնից արթնացող ²⁰
 մարդու երագ: Տէ՛ր, դու, արթնանալով, պիտի անարգես նրանց
 երագի պարկերը. քանզի հոյր բորբոքուեց իմ սրտում, եւ ե- ²¹
 րիկամներս գունափոխուեցին: Ես արհամարհուած եղայ ու ²²
 չիմացայ այդ, քո առջեւ անասուն համարուեցի: Բայց ես միշտ ²³
 քեզ հետ եմ. դու բռնեցիր իմ աջ ձեռքից, քո խորհուրդներով ²⁴
 ինձ առաջնորդեցիր եւ փառքով ընդունեցիր ինձ: Արդարեւ, ²⁵
 ինձ համար ի՞նչ կայ երկնքում, կամ քեզմից բացի ի՞նչ փնտռեմ
 երկրի վրայ: Սիրտս ու մարմինս մաշուեցին, իմ սրտի՛ Աս- ²⁶

27 փրում, յաւիտեան ինձ բաժին ընկած Ասփրում: Ահաւասիկ
 իրենց անձը քեզնից հեռացնողները պիտի կորչեն, դու պիտի
 28 կործանես բոլոր նրանց, ովքեր ապստամբեցին քո դէմ: Ինձ
 համար բարիք է մերձենալ Ասփծուն, յոյսս դնել Տիրոջ վրայել
 աւելել քո ամբողջ օրհնութիւնը Սիոնի դստեր դռների առաջ:

73 Ասփրում, ինչո՞ւ մերժեցիր ընդմիշտ, եւ զայրոյթդ սասարկա-
 2 ցաւ քո արօքի ոչխարների վրայ: Յիշիր քո ժողովրդին, որ
 սկզբից ստացար, եւ փրկեցիր քեզ վիճակուած ժառանգութիւ-
 3 նը՝ լեռն այս Սիոնի, որպէղ դու բնակուեցիր: Նրանց ամբար-
 փաւանութեան վրայ բարձրացրո՞ւ քո ձեռքն ընդմիշտ, քանզի
 4 թշնամին անիրաւութիւն գործեց քո սրբարանում: Քեզ ափող-
 ները պարծեցան իրենց բարօրութեամբ, նշաններն իրենց իբ-
 5 րեւ զինանշան դրին մուրթին, բայց իրենք չհասկացան, որ
 6 վերից է ելլը: Ինչպէս անպառի փայտահաւարներ, կացիններով
 ջարդեցին դռները նրա, փապարներով ու մուրճերով կործա-
 7 նեցին այն: Նրի մայրնեցին քո սրբարանը, եւ հողին հաւա-
 8 սարեցրին քո անուան խորանը: Նրանց ազգակիցներն իրենց
 սրփում միասնաբար ասացին. «Եկէք վերացնենք Ասփծու բո-
 9 լոր փօներն երկրի երեսից»: Նշաններ մենք չբեսանք, այլ-
 10 եւս մարգարէ չմնաց, եւ ոչ ոք մեզ չի ճանաչում: Մինչեւ ե՞րբ,
 Ասփրում, թշնամին պիտի նախապի եւ հակառակորդն անար-
 11 զի սուրբ անունդ: Ինչո՞ւ եւ երբ քաշում քո ձեռքը, եւ քո ա-
 12 ջը ծոցիդ մէջ է ընդմիշտ: Ասփրում, դու մեր թագաւորն եւս
 յաւիտենութիւնից ի վեր, դու, որ փրկութիւն գործեցիր երկ-
 13 րի վրայ: Դու քո զօրութեամբ ծովը հաստապեցիր, եւ վի-
 14 շապների գլուխը խորտակեցիր ջրերում: Դու վիշապի գլու-
 խը փշրեցիր եւ որպէս կերակուր փուրի հնդիկների զօրքերին:
 15 Դու աղբիւրներ ու վրակներ բխեցրիր, եւ անցամաքելի գե-
 16 րեր ցամաքեցրիր: Քոնն է ցերեկը, եւ քոնն է գիշերը, լոյսն
 17 ու արեւը դո՞ւ հաստապեցիր: Դո՞ւ հաստապեցիր երկրի բո-
 18 լոր սահմանները, զարունն ու ամառը դո՞ւ սրելոծեցիր: Յիշիր
 այս. թշնամին նախապեց Տիրոջը, անզգամ ժողովուրդն ա-
 19 նարգեց քո սուրբ անունը: Քեզ խոստովանողին մի՛ մայրնիր
 20 զազաններին, եւ քո փնանկներին մի՛ մոռացիր երբեք: Նայիր
 քո ուխտին, քանզի ապշահարների փները երկրի վրայ լցուե-
 21 ցին անիրաւութեամբ: Թող խեղճն ամօթով երբ չդառնայ, եւ
 22 աղբափն ու փնանկը թող օրհնեն սուրբ անունդ: Ելիր, Աս-

փրում, եւ կապարի՛ր դաքսաքանդ, յիշի՛ր անգգամի ամենօրեայ նախաքինքը: Մի՛ մոռացիր պաշտօնեաներիդ ծայնը. քեզ 23 ապողների ամբարքաւանութիւնն անընդհատ պիտի աճի:

Այսուհետեւ՝ մի՛ ապականիր. Ասափի օրհներգութեան սաղմոսը Գոհութիւն մաքուցենք քեզ, Ասքում, գոհութիւն մաքուցենք եւ քանք քո անունը: Ես պիտի պատմեմ քո բոլոր հրաշագործութիւնները. երբ ժամը հասնի՝ ճշմարիտ դաքսաքան պիտի քեսնեմ: Մաշուեցին երկիրն ու նրա բոլոր բնակիչները, ես հասքաքեցի նրա սիւները: Անօրէններին ասացի, թե՛ անօրէնութիւն մի՛ գործէք, մեղաւորներին, թե՛ մի՛ ցցէք ձեր կոքոշները: Ձեր կոքոշները վեր մի՛ քնկէք, եւ Ասքոմ մասին անիրաւաքար մի՛ խօսէք: Մեծութիւնը գալիս է ոչ արեւելքից, ոչ արեւմուքից, ոչ էլ լեռների անապաքից, այլ Ասքում է դաքաւոր, որ ցածրացնում է մէկին եւ միւսին՝ քարծրացնում: Տիրոջ ձեռքի բաժակը լի է անապակ գինով, որ մաքուցում է սրան ու նրան: Սակայն նրա մրորը չի պակասի, եւ երկրի բոլոր մեղաւորները կը խմեն այն: Ես պիտի ցնծամ յալիքեան, սաղմոս պիտի երգեմ Յակոբի Ասքոմ: Մեղաւորների բոլոր եղջիրները դու պիտի փշրես, եւ արդարի եղջիրը պիտի քարծրանայ:

Այսուհետեւ՝ Ասափի օրհնութեան սաղմոսը. երգ ասորեսքանցիների մասին Ասքում յայքնի է Նքեսաքանում, եւ Իսրայէլում մեծ է անունը նրա: Նրա քեղը խաղաղութեան մէջ է, եւ նրա բնակութիւնը՝ Միոնում: Այնքեղ խորքակեց Տէրն աղեղի գօրութիւնը եւ զէնքը, սուրն ու ճակաքամաքար: Դու սքանչելի լուսաքուն ես յաւերժական լեռների: Բոլոր անմիք սիրք ունեցողները պիտի խռովուեն, պիտի ննջեն եւ ոչինչ պիտի չգքնեն. բոլոր մարդիկ, որոնց ձեռքում հարսքութիւն կար, ննջեցին եւ ոչինչ չգքան: Յակոբի Ասքում, քո սասքից քուն մքան նաեւ ձի հեծնողները: Դու ահաւոր ես, եւ ով կարող է կանգնել քո առջեւ: Երբ երեւացի դու երկնքից՝ յայքնուեց քո քարկութիւնը: Երկիրը սաքսաքից ու դողաց, երբ Ասքում ելաւ դաքասքան քեսնելու, փրկելու աշխարհի բոլոր հեզերին: Մարդկանց խորհուրդները պիտի խոսքովանեն քեզ, եւ իմասքութեամք ծածկուածները պիտի օրհնեն քեզ: Ովիք դրէք եւ կաքարեցէք այն մեր Տէր Ասքոմ համաք, ամէնքդ՝ որ շուրջն էք նրա: Ընծանէր մաքուցեցէք Ահաւորին, Նքան, որ քաղում 75

է հոգիներն իշխանների. ահաւոր է Նա աշխարհի բոլոր թագաւորներից աւելի:

76, 2 Այսուհետեւ՝ Իդիթումի մասին. սաղմոս Ասափի Իմ ձայնով եւ Տիրոջը դիմեցի, իմ ձայնով դիմեցի Ասարծուն, եւ նա նա–
 3 յեց ինձ: Նեղութեանս օրերին Ասարծուն փնտրեցի՝ ձեռքերս
 4 գիշերով պարզած նրա առջեւ, եւ չխաբուեցի: Նոգիս չէր ու–
 5 հառաչում էի, նուաղում էր հոգիս իմ մէջ: Նանգիսը: Աչքերն
 իմ բաց մնացին գիշերուայ պահին, խռովուեցի ու չխօսեցի:
 6 Խորհեցի իմն օրերի մասին, եւ վաղնջական փարիները յիշե–
 7 ցի: Գիշերը սրտիս հետ խօսեցի, հառաչելիս փառապում էր
 8 հոգիս իմ մէջ: Միթէ յաւեր մերժելո՞ւ է Տէրն ինձ, եւ այլեւս
 9 չի՞ շարունակելու բարեհաճ լինել: Կամ ընդմիջարկելու է
 ինձ իր ողորմութիւնից, եւ դադարեցնելո՞ւ է խօսքն իր սերնդից
 10 սերունդ: Կամ այլեւս մոռանալո՞ւ է Ասարուած գթալ ինձ, եւ
 11 բարկութեամբ մերժելո՞ւ է գթութիւնն իր: Նանգիսը: Ասացի.
 12 «Այժմ հասկացայ. սա է նորացած աջը Բարձրեալի»: Յիշե–
 ցի գործերը Տիրոջ, սկզբից յիշեցի սքանչելագործութիւնները
 13 նրա: Մարաբերեցի գործերը քո բոլոր, եւ քո ձեռակերպների
 14 մասին խորհեցի: Ասարուած, քո ճանապարհները սրբութեան
 15 մէջ են. ո՞ր ասարուածն է մեծ՝ մեր Ասարծու նման: Դու եւ հրա–
 շագործ Ասարուածը. զօրութիւնդ ցոյց փոփր քո ժողովրդին:
 16 Բազկովդ փրկեցիր քո ժողովրդին՝ Յակոբի եւ Յովսէփի որ–
 17 դիներին: Նանգիսը: Քեզ փեսան ջրերն, Ասարուած, փեսան
 քեզ ջրերն ու սոսկացին, եւ անդունդները խռովուեցին յոր–
 18 դառար ջրերի ձայնից: Ամպերը ձայն փոփն, ուստի եւ քո
 19 նետերը սլացան քո անուի որդւման ձայնից: Երեւացին քո
 20 փայլակները փեղեղեքի, եւ երկիրը խռովուեց ու դողաց: Քո
 ճանապարհները ծովում են, շափղներդ՝ յորդառար ջրերում,
 21 եւ քո հետքերը չեն երեսում: Քո ժողովրդին ոչխարների պէս
 առաջնորդեցիր Մովսէսի եւ Ահարոնի ձեռքով:

77 Ժողովուրդներ, ո՛ւշ դարձրէք իմ օրէնքներին, եւ մօտեցրէք
 2 ձեր ականջները բերանիս խօսքերին: Առակով պիտի բացեմ
 3 բերանն իմ, սկզբից եւեթ առակներով պիտի խօսեմ, ինչպէս
 լսեցինք ու իմացանք դրանք, եւ ինչպէս մեր հայրերը պար–
 4 մեցին մեզ: Մենք ոչինչ չթաքցրինք նրանց որդիներից, միւս
 սերնդին պարմեցինք օրհնութիւնն ու զօրութիւնը Տիրոջն այն

սքանչելագործութիւնները, որ նա արեց: Յակոբի համար հաս- 5
 փապեց իր վկայութիւնը, եւ օրէնքներ դրեց Իսրայէլի վրայ,
 մէկ անգամ ընդմիշտ պատուիրելով մեր հայրերին, որ նրանք
 այդ բոլորը ցոյց փան իրենց որդիներին, որ սովորեցնեն միւս
 սերնդին: Որդիները, որ ծնուելու են, պիտի ելնեն եւ պարմեն 6
 դա իրենց զաւակներին, որպէսզի իրենց յոյսը դնեն Աստծու
 վրայ եւ չմոռանան Աստծու գործերը՝ հետեւելով նրա պատուի-
 րաններին, որ իրենց հայրերի պէս չար եւ դառնացող ազգ չլի- 8
 նեն, ազգ՝ որ չուղղեց սիրտն իր, եւ իր հոգին չհաստատեց Աստ-
 ծու վրայ: Եփրեմի որդիները ուժեղ աղեղնաւորներ էին, բայց 9
 պարերազմի օրը իրենց կապարճները ետ դարձրին. նրանք
 չմնացին Տիրոջ ուխտի մէջ եւ չուզեցին ընթանալ ըստ ու-
 րէնքների: Մոռացան նրա երախտիքներն ու այն սքանչելա- 10
 գործութիւնները, որ գործեց նրանց հայրերի առջեւ, եզիպ-
 փացիների երկրում եւ Տայանի դաշտում: Նա ճեղքեց ծովը եւ 12
 անցկացրեց նրանց, ջրերը պահեց ինչպէս փկերի մէջ: Յե-
 րեկն ամպով առաջնորդեց նրանց, իսկ ողջ գիշեր՝ հրեղէն լոյ-
 սով: Պապեց ժայռն անապատում, եւ նրանց խմեցրեց ինչ- 14
 պէս մեծ անդնդից: Ժայռից ջուր բխեցրեց, եւ ջրերն հոսեցրեց
 գետերի պէս: Սակայն նրանք շարունակեցին մեղանչել, եւ ա- 16
 ւելի եւս բարկացրին Բարձրեալին անապատում: Փորձեցին
 Աստծուն իրենց սրտերում՝ կերակուր խնդրելով իրենց համար:
 Տրտնաջացին Աստծուց ու ասացին. «Միթէ Աստուած կարող է 18
 սեղան պարաստել անապատում»: Ճիշտ է, որ նա հարուա- 19
 ծեց ժայռին, եւ ջրեր հոսեցին ու վրակներ բխեցին դրանից:
 Բայց կարող է նաեւ հաց փալ մեզ կամ իր ժողովրդի համար
 սեղան պարաստել»: Դրա համար էլ Տէրը լսեց այս ու յա- 20
 պաղեց. հուր բորբոքուեց Յակոբի սերնդի մէջ, եւ բարկութիւն
 իջաւ Իսրայէլի վրայ: Նրանք Աստծուն չհաւատացին ու յոյս 21
 չդրին նրա փրկութեան վրայ: Տէրը վերելից հրաման փութեց
 ամպերինու բացեց դռները երկնքի: Եւ մանանայ փեղացրեց 23
 նրանց վրայ որպէս կերակուր: Երկնքի հացը փութեց նրանց, 24
 մարդիկ հրեշտակների հացը կերան. եւ նա լիովի ուրելիք ի-
 ջեցրեց նրանց համար: Նանեց հարաւի հողմը, եւ իր զօրութե- 25
 ամբ բերեց հիւսիսի կողմը: Նրանց վրայ հողի պէս միս փե- 26
 դացրեց, եւ ծովի աւազի պէս՝ թելաւոր թռչուններ: Նա դրանք 27
 նետեց նրանց բանակապետի մէջ եւ նրանց վրանների շուրջը:

28 Կերան եւ լիապէս յագեցան, իրենց ցանկացածը փութեց նրանց:
29 Եւ նրանք իրենց ցանկութիւնից ոչնչով զուրկ չմնացին: Մինչ
30 դեռ կերակուրն իրենց բերանում էր, Ասպծու բարկութիւնն ի-
31 լի ընտրեալներին ոչնչացրեց: Նակառակ այս բոլորի, նրանք
նորից մեղանչեցին ու չհաւատացին նրա հրաշագործութիւննե-
32 րին: Նրանց օրերն ունայնաբար սպառուեցին, եւ նրանց փա-
33 րիներն արագ անցան: Երբ Տէրն սպանում էր նրանց, նրանք
փնտռում էին իրեն, դարձի էին գալիս եւ փութով դիմում էին
34 Ասպծուն: Նրանք յիշեցին, որ Աստուած իրենց օգնականն
35 էր, Բարձրեալն Աստուած փրկիչն էր իրենց: Սիրեցին նրան
իրենց բերաններով, բայց իրենց լեզուներով սպեցին նրան:
36 Նրանց սրտերը շփրակ չէին նրա հանդէպ, եւ նրանք չհաւա-
37 րացին նրա ուխտին: Բայց ինքը գթասիրտ էր, քաութիւն
էր փալիս նրանց մեղքերին ու չէր կործանում նրանց: Յաճախ
զսպում էր իր բարկութիւնը եւ չէր թափում իր ողջ զայրոյթը:
38 Յիշում էր, որ նրանք մարմին են՝ շունչ, որ, դուրս ելնելով, այլ-
39 եւս երբ չի դառնում: Քանի՛-քանի՛ անգամ դառնացրին նրան
40 անապատում, բարկացրին Բարձրեալին անջրդի վայրում, վե-
րադարձան փորձեցին Ասպծուն, եւ Խորայէլի սրբին զայրաց-
41 րին: Չյիշեցին նրա ձեռքը, ձեռք, որ մի օր փրկեց նրանց ի-
42 րենց նեղողներից: Չյիշեցին, թէ նա ինչպէս սքանչելիքներ ու
զարմանահրաշ գործներ արեց եգիպտացիների երկրում եւ Տա-
43 յանի դաշտում: Նրանց գետերն ու անձրեւներն արիւն դարձ-
44 րեց, որ չխմեն: Նրանց վրայ շնաճանձեր ուղարկեց, որոնք
45 յօշոտեցին նրանց, եւ գորտերով նրանց ապականեց: Նրանց
բերքը որդնոտութեան մասրնեց, եւ նրանց վաստակը բաժին
46 դարձրեց մարախի: Նրանց այգիները կարկտահար արեց, եւ
47 նրանց թզենիները ծածկեց եղեամով: Նրանց անասուններին
կարկտահար արեց, եւ նրանց ունեցուածքը հրոյ ճարակ դարձ-
48 րեց: Նրանց դեմ ուղղեց իր սաստիկ բարկութիւնը՝ բարկու-
թիւնը, զայրոյթն ու նեղուածութիւնը, չար հրեշտակի ձեռքով
49 փանջանքներ ուղարկեց նրանց վրայ: Նրանց վրայ թափեց
իր զայրալից բարկութիւնը, նրանց հոգին գերծ չպահեց մա-
50 հուանից, եւ կոտորեց նրանց անասունները: Նա հարուածեց
Եգիպտոսի բոլոր անդրանիկ ծնունդներին՝ իրենց վաստակի
51 առաջնեկներին Քամի վրանների փակ: Նանգիստ: Իր ժո-

դովրդին քշեց ոչխարների պէս, եւ ինչպէս հօք նրանց հանեց
 անապար: Նրանց առաջնորդեց յոյսով՝ եւ նրանք չվախեցան, 52
 եւ ծովը ծածկեց նրանց թշնամիներին: Նրանց բարձրացրեց 53
 իր սուրբ լեռը՝ լեռն այն, որ իր Աջն էր նուաճել: Նրանց առջե- 54
 ւից վանեց հեթանոսներին, իր ժառանգութիւնից բաժին բաշ-
 խեց նրանց եւ Իսրայէլի ցեղերին բնակեցրեց նրանց վրան-
 ներում: Նրանք փորձեցին, դառնացրին Բարձրեալ Աստուծոն 55
 ու նրա վկայութիւնը չպահեցին: Դարձեալ խոտորուեցին ինչ- 56
 պէս իրենց հայրերը, դարձեալ նմանուեցին ծուռ աղեղի: Դար- 57
 ձեալ բարկացրին նրան իրենց բազիններով, եւ իրենց կուռ-
 քերով շարժեցին նախանձը նրա: Լսեց Աստուած ու զայրա- 58
 ցաւ նրանց վրայ, եւ խիստ անարգեց Իսրայէլը: Մերժեց նա 59
 խորանը Սելովի, խորանն այն, որ հասարապել էր մարդկանց
 մէջ: Նրանց զօրութիւնը գերութեան մարմնեց, իսկ նրանց 60
 գեղեցկութիւնն՝ իրենց թշնամիների ձեռքը: Իր ժողովրդին սրի
 մարմնեց եւ անտեսեց իր իսկ ժառանգութիւնը: Նրանց երի- 62
 րասարդներին հուրը լափեց, եւ նրանց կոյսերի համար ոչ ոք
 չսգաց: Նրանց քահանաները սրի քաշուեցին, եւ նրանց այրի- 63
 ներին ոչ ոք չվշտակեց: Տէրը կարծես քնից արթնացաւ, ինչ- 64
 պէս գինուց սթափուող հսկայ: Նա թշնամիներին եր շարտեց՝ 65
 յաւիտենական նախապինք փալով նրանց: Մերժեց նա խորա- 66
 նը Յովսէփի, եւ Եփրեմի ցեղին նա չընտրեց, այլ նա ընտրեց 67
 Յուդայի ցեղին, լեռը Սիոնի, որը եւ սիրեց: Նրա սրբարա- 68
 նը շինեց միեղջերուի նմանութեամբ՝ յաւիտեան գեպնի վրայ
 հասարապելով այն: Ընտրեց Դաւթին՝ իր ծառային, եւ նրան 69
 դուրս քաշեց ոչխարների հօքից: Նորածին գառների միջից 70
 վերցրեց նրան, որ հովուի իր ծառայ Յակոբի ցեղին եւ իր ժա-
 ռանգութիւնը՝ Իսրայէլը: Նա արածեցնում էր նրանց իր սրբի 71
 իմաստութեամբ, իր անմեղունակ ձեռքերով առաջնորդում էր
 նրանց:

Աստուած, հեթանոսները մտան քո ժառանգութեան մէջ, 78
 պղծեցին քո սուրբ տաճարը, Երուսաղէմը դարձրին ինչպէս
 մրգապահի հիւղակ: Զո ծառաների դիակները որպէս կեր նե- 2
 րեցին երկնքի թռչուններին, եւ քո սրբերի մարմինները՝ երկ- 3
 րի գազաններին: Նրանց արիւնը ջրի պէս Երուսաղէմի շուր- 3
 ջը թափեցին, եւ չկար մէկը, որ թաղէր նրանց: Մենք դար- 4
 ձանք մեր դրացիների նախապինքը եւ մեր շուրջը եղողնե-

5 րի ծաղրուծանակը: Մինչեւ ե՛րբ, Տէ՛ր, պիտի բարկանաս դու
 6 անվերջ, եւ քո նախանձը պիտի բորբոքուի հրի պէս: Բար-
 7 այն թագաւորների վրայ, որոնք քեզ չեն ճանաչում,
 8 յօշոպեցին Յակոբի ցեղին, եւ նրա Գեղն ատերեցին: Մի՛ յիշիր
 9 քանզի սաստիկ աղքատացանք: Օգնի՛ր մեզ, Աստուած, փրկի՛չ
 մեր, քո անուան փառքի համար. Տէ՛ր, յանուն քո անուան փրկի՛ր
 10 մեզ ու թողութի՛ն Գառնի մեր մեղքերին: Թող հեթանոսների մէջ
 երբեք չասեն՝ «Ո՞ր է նրանց Աստուածը». այլ հեթանոսների
 մէջ, մեր աչքի առջեւ, թող յայտնուի քո ծառաների թափած ա-
 11 րեան վրէժխնդրութիւնը: Բանարկեալների հեծեծանքը թող
 հասնի քեզ. դու քո բազկի զօրութեամբ փրկի՛ր սպանուածների
 12 որդիներին: Մեր դրացիների նախապինքը, որով անարգեցին
 13 մեզ, եօթնապարիկ իրենց գիրկը վերադարձրու, Տէ՛ր: Մենք՝
 քո ժողովուրդն ու քո արօքի ոչխարները, յաւիտեան քեզ գո-
 հութիւն պիտի մատուցենք, սերնդից սերունդ պիտի պատմենք
 քո օրհնութիւնը:

79 Այսուհետեւ՝ անցած ժամանակների մասին Աստիի վկայու-
 2 թիւնը. սաղմոս եթովպացիների մասին՝ Դու, որ հովուում ես Իս-
 րայելին՝ ո՛ւշ դարձրու, դու, որ առաջնորդում ես Յովսէփի ցեղին
 ինչպէս հօփ, դո՛ւ, որ քերովքների վրայ ես նստում՝ յայտնուի՛ր
 3 Եփրեմի, Բենիամինի ու Մանասէի առջեւ, արթնացրո՛ւ քո զօ-
 4 րութիւնը եւ արի՛ մեզ փրկելու: Զօրութիւնների՝ Աստուած, մեզ
 5 ե՛րբ դարձրու, ցոյց Գառնի մեզ երեսը քո, որ ապրենք: Զօրու-
 թիւնների Տէ՛ր Աստուած, մինչեւ ե՛րբ պիտի բարկանաս քո ծա-
 6 ռաների աղօթքի վրայ: Մեզ արքայատախտն հացով սնեցիր,
 7 եւ անչափ արքայատիք խմեցիր մեզ: Մեզ դարձրիր նախա-
 փինքը մեր հարեալների եւ ծաղրուծանակը մեր թշնամիների:
 8 Զօրութիւնների՝ Աստուած, մեզ ե՛րբ դարձրու, ցոյց Գառնի մեզ
 9 երեսը քո, որ ապրենք: Դու Եգիպտոսից Իսրայել-որթապուն-
 կը հանեցիր, վճռեցիր հեթանոսներին եւ այդ որթապունկը
 10 փնկեցիր: Առաջնորդեցիր նրան, հաստապուն դարձրիր նրա
 11 արմաքները, եւ այն լցրեց երկիրը: Նրա սպուները ծածկեց լեռ-
 12 ները, եւ նրա ճիւղը՝ Աստուծո մայրիկները: Որթապունկ իր ճիւ-
 դերը ձգեց մինչեւ ծով, իսկ բողբոջները՝ մինչեւ Եփրատ գետը:
 13 Ինչո՞ւ քանդեցիր ցանկապարը նրա, ճանապարհի անցորդները

պոկոյրում էին այն: Ապականեց նրան խոզն անպառփ, եւ վա- 14
րի երէն արածեց նրա մէջ: Զօրութիւնների՝ Աստուած, դարձիր, 15
նայիր երկնքից ու քեն, այցելիր այս որթապունկին, եւ խնանք 16
փար նրան, որին քնկեց Աջը քո, նաեւ մարդու որդուն, որին դու
գօրացրիր քեզնով: Այլապէս, հրով վառուած ու աւերուած, պի- 17
տի կորչեն քո խաւութիւնից: Քո ձեռքը թող լինի մարդու վրայ, 18
քո աջը՝ այն մարդու որդու վրայ, որին դու գօրացրիր քեզնով:
Մենք այլեւս չենք հեռանայ քեզանից, դու պիտի փրկես մեզ, եւ 19
մենք քո անունը պիտի ոգեկոչենք, Տէր: Զօրութիւնների Տէր 20
Աստուած, մեզ ե՛ր դարձրու, ցոյց փուր մեզ երեսը քո, որ ապ-
րենք:

Այսուհետեւ՝ հնձանների մասին. Ասափի հինգշաբթի օրուայ **80**
սաղմոսը Յնձացէք Աստծու առջեւ, որ օգնականն է մեր, աղա- 2
ղակեցէք Յակոբի Աստծուն: Սաղմոն ասացէք եւ օրհնութիւն 3
փուէք, նրան քաղցրաձայն սաղմոն երգեցէք: Փո՛ղ հնչեցրէք 4
ամսագլխին՝ մեր նշանաւոր օրուայ փարեղարձին: Դա հրա- 5
ման է Իսրայէլի համար, եւ օրէնք՝ Յակոբի Աստծու համար:
Յովսէփի ուխտն է դա, որը կնքեց Նրա հետ, երբ նա դուրս 6
էր գալիս եգիպտացիների երկրից: Նա լսեց մի լեզու, որ չգի-
տէր. «Նրանց թիկունքներն ազարի՛ր բեռներից եւ նրանց ձեռ- 7
քերը՝ այգու ու բահի ծառայութիւնից: Նեղութեան մէջ ինձ 8
ձայն փուիր՝ եւ փրկեցի քեզ. քեզ լսեցի մրրիկի ծածկոյթի
փակ ու փորձեցի քեզ Նախառակութեան ջրերի վրայ: Լսիր, 9
իմ ժողովուրդ, ու ես վկայ կը լինեմ քեզ, եւ Իսրայէլ, եթէ ինձ
լսում ես: Ժամանակաւորապէս պաշտուող աստուածներ չես 10
ունենայ ու չես երկրպագի օտար աստծու: Ես եմ քո Տէր Ա- 11
ստուածը, որ հանեցի քեզ եգիպտացիների երկրից. բաց բե-
րանդ, եւ ես պիտի լցնեմ այն: Իմ ժողովուրդը չունկողորեց 12
ձայնիս, եւ Իսրայէլն ինձ չնայեց: Բարձիթողի մաքնեցի նրան, 13
որ գնան իրենց սրտի թելադրանքով, քանզի շարժուեցին ի-
րենց կամքով: Եթէ իմ ժողովուրդը լսէր ինձ, կամ Իսրայէլն 14
ընթանար իմ ճանապարհով, ապա որպէս ոչնչութիւն կ'ընկճէի 15
նրա թշնամիներին եւ ձեռքս կ'իջեցնէի նրան նեղողների վրայ:
Տիրոջ թշնամիները սպեցին նրան, ուստի նրանց ժամանակն 16
աշխարհում կը սպառուի: Նրանց կերակրեց ցորենի առաքու- 17
թեամբ, ժայռից հոսող մեղրով յագեցրեց նրանց»:

Աստուած կանգնեց աստուածների ժողովում, եւ նրանց մէջ **81**

2 դապապարպեց նրանց՝ ասելով. «Մինչեւ երբ պիտի անիրա-
 3 տւթեամք դապեք. եւ աշառութիւն անէք մեղաւորներին: Տեսէք
 դապաստանը որքի եւ այրու, արդար դապեցէք աղքատին ու
 4 խեղճին: Փրկեցէք աղքատին ու փնանկին, մեղաւորի ձեռքից
 5 փրկեցէք նրանց»: Չհասկացան, չըմբռնեցին, խարխափեցին
 6 խաւարի մէջ, եւ երկրի բոլոր հիմքերը ցնցուեցին: Ես ասացի՝
 «Աստուածներ էք դուք, կամ բոլորդ էլ որդիներն էք Բարձրեալի:
 7 Բայց ահա մեռնում էք դուք որպէս մարդէւ ընկնում էք ինչպէս
 8 մի իշխան»: Ելիր, Աստուած, ու դապիր աշխարհը, քանզի դո՛ւ
 պիտի ժառանգես բոլոր հեթանոսներին:

82. 2 Ասափի օրհնութեան սաղմոսը Աստուած, ո՛վ է քեզ նման.
 3 մի՛ լռիր ու կանգ մի՛ առ, Աստուած: Ահա թշնամիներդ աղա-
 4 դակեցին, եւ արելիներդ բարձրացրին իրենց գլուխները: Քո
 ժողովրդի դէմ խորամանկութիւն մտածեցին, խորհուրդ արե-
 5 ցին քո սրբերի դէմ՝ ասելով. «Եկէք ազգերի միջից վերացնենք
 6 նրանց, որ այլեւս Իսրայէլի անունը չյիշուի»: Միաբանած՝
 7 խորհեցին համապեղ, դաշինք կնքեցին քո դէմ եղոմայե-
 ցիների բանակներն ու իսմայէլացիները, մովաբացիներն ու
 8 հագարացիները, Գեբաղի, Ամոնի, Ամաղէկի բնակիչներն ու
 9 բոլոր այլազգիները՝ Տիրոսի բնակիչներով հանդերձ: Նաեւ
 Ասորի բանակն էր եկել նրանց հետ. սրանք բոլորը զօրավիզ
 10 էին Ղովքի որդիներին: Նրանց արա այնպէս, ինչպէս արեցիր
 Մաղիամին, Միսարային ու Յաբինին՝ Կիսունի հեղեղափնէրում:
 11 Նրանք կոտորուեցին Դորի ակունքներումէ եղան ինչպէս գետ-
 12 նի աղբ: Նրանց իշխաններին արա՛ այնպէս, ինչպէս արեցիր
 13 Զէբէէին, Սաղմանային ու նրանց բոլոր իշխաններին, որոնք
 ասացին. «Մեր ժառանգութիւնը դարձնենք Աստծու սրբարա-
 14 նը»: Աստուած իմ, նրանց արա՛ ինչպէս անիւ, ինչպէս եղեգ՝
 15 քամու հանդէպ, ինչպէս հուր, որ անտառն է այրում, ինչպէս
 16 բոց, որ լեռներն է խանձում: Այսպէս հալածիր նրանց քո
 17 մրրիկով, ու քո բարկութեամբ խռովեցրո՛ւ նրանց: Նրանց ե-
 18 րեսն անարգանքով պատիր, որ քո անունը փնտռեն, Տէր: Թող
 ամաչեն ու խռովուեն յափտեանս յափտենից, եւ ամօթահար
 19 թող կորստեան մատնուեն: Թող իմանան, որ քո անունը Տէր
 է, եւ դու միակ Բարձրեալն ես ամբողջ երկրի վրայ:

83 Այսուիւտեալ՝ հնձանների մասին. սաղմոս Կորիսի որդիներ-
 2 րին Որքա՛ն հաճելի է քո յարկի փակ, զօրութիւնների՝ Տէր.

իմ հոգին քո գալիթն է ցանկանում ու փափագում: Սիրար 3
 ու մարմինս ցնծում են կենդանի Աստուծով. քանզի ճնճղու- 4
 կը գրաւ փունն իր, փափրակն իր բոյնը, որպէղ ձագեր պիտի
 դնի. գրաւ քո սեղանը, զօրութիւնների՝ Տէր, թագաւոր իմ եւ
 Աստուած իմ: Երանի բոլոր նրանց, ովքեր բնակւում են Տիրոջ 5
 փանը, նրանք յաւիտեանս յաւիտենից պիտի օրհնեն քեզ: Ե- 6
 րանի այն մարդուն, որի օգնութիւնը քեզնից է, եւ որը մարքում
 դրեց ելնել փրկմութեան հովտից այն վայրը, ուր ուխտ արեց: 7
 Նա օրհնութիւն պիտի մատուցի օրէնսդրին: Զօրութիւնից զօ- 8
 րութիւն պիտի ընթանայ, եւ Աստուած պիտի երեւայ Սիոնում:
 Զօրութիւնների Տէր Աստուած, լսիր իմ աղօթքը, ականջ դիր, 9
 Յակոբի՛ Աստուած: Դու ապաւէն ես մեր. քեն, Աստուած, ու 10
 նայիր քո օժեպի երեսին, քանզի ինձ համար քո գալթում լի- 11
 նելու մէկ օրը հազար օր արժէ: Ես նախընտրեցի ընկեցիկ լինել
 Աստուծու փան մէջ, քան մեղաւորների յարկի փակ բնակուել:
 Ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն է սիրում Տէր Աստուածը մեր, 12
 որը շնորհք ու փառք պիտի փայ: Տէրն իր ողորմութիւնը չի 13
 զլանայ նրանց, ովքեր անմեղութեամբ են ընթանում: Զօրու-
 թիւնների՝ Տէր Աստուած, երանելի է այն մարդը, ով յոյսը քեզ
 վրայ է դրել:

Այսուհետեւ՝ սաղմոս Կորիսի որդիներին Տէր, հաւանեցիր **84.** 2
 քո երկիրը ու ե՛ր դարձիր Յակոբին գերութիւնից: Ներե- 3
 ցիր ժողովրդիդ անիրաւութիւնը, ջնջեցիր նրա բոլոր մեղքերը:
 Զսպեցիր ողջ սրբանեղութիւնդ, եւ դարձար քո սասարիկ բար- 4
 կութիւնից: Դէպի մեզ դարձիր, Աստուած, փրկի՛ջ մեր, ու ե՛ր 5
 պահիր զայրոյթդ մեզնից: Մեզ վրայ յաւիտեան մի՛ բարկա- 6
 ցիր, Տէր, եւ բարկութիւնդ սերնդից սերունդ թող չձգուի: Աս- 7
 տուած, դու դարձեալ մեզ պիտի փրկես, եւ ժողովուրդդ պիտի
 ուրախանայ քեզնով: Յոյ՛ց փութ մեզ քո ողորմութիւնը, Տէր, եւ 8
 քո փրկութիւնը շնորհիր մեզ: Լսեցինք, թէ ինչ է խօսում Տէր 9
 Աստուածը մեր. խաղաղութեան մասին պիտի խօսի իր ժողո-
 վրդի, իր սրբերի եւ սրբով դէպի իրեն դարձողների հետ: Ար- 10
 դարեւ, մօտ է նրա շնորհելիք փրկութիւնն իր երկիրուն ունեցող-
 ների համար, որպէսզի մեր երկրում նրա փառքը հաստատուի:
 Ողորմութիւնն ու ճշմարտութիւնը պիտի համդիպեն, արդարու- 11
 թիւնն ու խաղաղութիւնը պիտի համբուրուեն: Ըշմարտութիւնը 12
 երկրից բուսաւ, արդարութիւնը երկնքից երեւաց: Տէրը բա- 13

րութիւն պիտի գործի, իսկ մեր երկիրն իր պարուղը պիտի փայ:
 14 Արդարութիւնը նրա առջեւից պիտի գնայ, ճանապարհ փախով
 նրա ընթացքին:

85 Մօտեցրո՛ւ, Տէ՛ր, ականջը քո եւ լսի՛ր ինձ, քանզի աղքատ ու
 2 քնանկ եմ ես: Նոզիս իմ սուրբ պահիր, Տէ՛ր. փրկի՛ր, Աստուած
 3 իմ, քո ծառային, որ յոյսը դրել է քեզ վրայ: Որորմի՛ր ինձ, Տէ՛ր,
 4 քանզի գիշեր–ցերեկ քե՛զ կանչեցի: Ուրախացրո՛ւ ծառայիդ հո–
 5 գին, Տէ՛ր, քանզի հոգիս դէպի քեզ բարձրացրի. որովհետեւ
 6 դու, Տէ՛ր, բարի ու շիտակ ես, գթառատ ես նրանց հանդէպ, ով–
 7 քեր կանչում են քեզ: Ակա՛նջ դիր, Տէ՛ր, իմ աղօթքներինեւ ո՛չ
 8 դարձրու խնդրանքիս ձայնին: Իմ նեղութեան օրը ես կան–
 9 չեցի քեզ, եւ դու լսեցիր ինձ: Աստուածների մէջ քեզ նմանը
 10 չկայ, Տէ՛ր, եւ ոչինչ չկայ, որ նմանուի քո գործերին: Բոլոր
 11 ազգերը, որոնց սրբեղծեցիր, պիտի գան երկրպագեն քո առ–
 12 ջեւ, յաւիտեան փառք պիտի փան քո անուանը: Մե՛ծ ես դու,
 13 Տէ՛ր, եւ հրաշագործութիւններ ես անում, եւ միայն դո՛ւ ես Աս–
 14 տուած: Առաջնորդի՛ր ինձ քո ճանապարհով, որ ընթանամ քո
 15 ճշմարտութեամբ, եւ սիրքս ուրախանայ՝ ականաճելով քո անու–
 16 նից: Ամբողջ սրտովս գոհութիւն պիտի մապուցեմ քեզ, Տէ՛ր
 17 Աստուած իմ, յաւիտեան փառք պիտի փամ քո անուանը: Մե՛ծ
 եղաւ քո ողորմութիւնն իմ հանդէպ, հոգիս փրկեցիր խոր դժոխ–
 14 քից: Աստուած, անօրէններն յարձակուեցին ինձ վրայ, բռնա–
 կալների ամբոխներն հետապնդեցին ինձ, եւ քեզ իրենց առջեւ
 15 Աստուած չհամարեցին: Բայց դու, Տէ՛ր Աստուած իմ, գթա–
 սիրտ ու ողորմած ես, համբերատար, ողորմաշատ ու ճշմարիտ:
 16 Նայի՛ր ու ողորմի՛ր ինձ, զօրութի՛նս փութ քո ծառային, պահպա–
 17 նի՛ր աղախնիդ որդուն: Եւ ինձ բարութեան նշա՛ն ցոյց փութ.
 թող արելիներն իմ քրտնեմն ու ամօթահար լինեն, որ դու, Տէ՛ր,
 օգնեցիր ու մխիթարեցիր ինձ:

86, 2 Կորիսի որդիներին օրհնութեան սաղմոս Նրա հիմքերն իր
 սուրբ լերան վրայ են. Տէրը սիրում է Սիոնի դարպասներն անե–
 3 լի, քան Յակոբի բոլոր վրանները: Ահաւասիկ փառաւորեալը
 4 խօսեց քո մասին, քաղաքդ Աստուած: Յիշեցի Ռահաբն ու Բա–
 քելոնը, որոնք ճանաչում են ինձ. ահա եւ այլազգիներն ու Տիւ–
 5 րոսը, եւ Նոդկասպանի ժողովուրդները, որոնք զոյացան այն–
 6 նրա հիմքերը Բարձրեալն անձամբ գցեց: Տէրը գրքերում պի–

փի պապմի այն ժողովուրդների եւ իշխանների մասին, որոնք
գոյացան այնպեղ: Որքան պիտի ուրախանան քեզնով բոլոր 7
նրանք, որոնց բնակությունը քեզնից է:

Այսուհետեւ՝ Մալալէի իմաստութեան մասին. իմաստութեան 87
թիւն, որով պարասխան փուեց Եման Եզրայելացին. Իմ 2
փրկութեան Տէր Աստուած, գիշեր-ցերեկ քեզ կանչեցի: Թող 3
աղօթքս հասնի քեզ, Տէր, ականջդ թող մօտենայ խնդրանքիս,
քանզի հոգիս չարչարանքով լցուեց, եւ կեանքս դժոխքին մեր- 4
ձեցաւ: Ես համարուեցի նրանցից, ովքեր մահուան փոսն են 5
իջնում, եղայ անօգնական մի մարդ, լքուած՝ մեռելների մէջ,
գերեզմանում պառկած սպանուածների պէս, որոնց դու չես յի- 6
շում, եւ որոնք մերժուած են քեզնից: Ինձ խորախոր փոսի մէջ 7
դրին, խաւարի եւ մահուան սպուերների մէջ: Բարկությունդ 8
ծանրացաւ ինձ վրայ, ողջ յորձանքներդ իմ դէմ ուղղեցիր: Իմ 9
ծանօթներին ինձնից հեռացրիր, եւ նրանք ինձ նշաւակ դարձ-
րին. ես մաքնուած էի դժբախտութեան ու դուրս չէի գա-
լիս: Աչքերս փկարացան թշուառութիւնից, գիշեր-ցերեկ առ 10
Տէր աղաղակեցի եւ դէպի քեզ կարկառեցի ձեռքերն իմ: Մի- 11
թէ մեռելների՝ համար պիտի հրաշագործութիւններ անես, կամ
բժիշկները պիտի կենդանացնեն նրանց, եւ նրանք գոհութիւն
պիտի մարտցեն քեզ: Մի՞թէ որեւէ մէկը երբեւէ պիտի պապ- 12
մի քո ողորմութիւնը գերեզմանում, կամ քո ճշմարտութիւնը՝
կորստեան մէջ: Քո հրաշալի գործերը միթէ խաւարի՝ մէջ պի- 13
տի ճանաչուեն, կամ քո արդարութիւնը՝ մոռացուած երկրում:
Ես, Տէր, առ քեզ աղաղակեցի, առաւօտեան իմ աղօթքը քեզ 14
պիտի հասնի: Ինչո՞ւ, Տէր, մերժում ես իմ հոգին, կամ շրջում
երեսդ ինձնից: Տնանկ եւ չարքաշ եմ ես մանկութիւնից ի վեր, 15
բարձրութիւնից ընկայ ու շուարեցի: Քո բարկութիւնը ծանրա- 16
ցաւ ինձ վրայ, քո արհաւիրքները խռովեցրին ինձ: Ջրի պէս 17
օրնիբուն շրջապարեցին ինձ, պաշարեցին ինձ բոլորը միասին:
Իմ թշուառութեան պարճառով բարեկամներիս ու ծանօթներիս 18
հեռացրիր ինձնից: 19

Եման Եզրայելացու իմաստութիւնը Քո ողորմութիւնները, 88, 2
Տէր, յաւիտեան պիտի օրհնեմ, սերնդից սերունդ պիտի պապ-
մեմ իմ բերանով: Ասացիր՝ «Աշխարհս ողորմութեամբ պի- 3
տի շինուի». քո ճշմարտութիւնը երկնքում պիտի հասարարուի:
Ուխտ կնքեցի իմ ընտելացնելի հետ, երդուեցի իմ Դաւիթ ծա- 4

5 ռային՝ որ իր սերունդը յաւիտեան պիտի հաստատեն: Եւ
6 աթոռը դարեդար պիտի կառուցեն: Երկինքը պիտի պապմի քո
հրաշագործութիւնը, Տէր, եւ քո ճշմարտութիւնը՝ սրբերի ժողո-
7 վում: Ամպերի մէջ ո՞վ է քեզ հաւասար, կամ Աստուծո՞ւ որդիների
8 մէջ ո՞վ է Տիրոջը նման: Աստուած փառաւորուած է իր սրբերի
խորհրդում, մեծ եւ ահաւոր է նա իր շուրջը եղողների համար:
9 Զօրութիւնների՝ Տէր Աստուած, ո՞վ է քեզ նման. հօգօր ես դու,
10 Տէր, եւ ճշմարտութիւնդ քո շուրջն է: Դու փրկում ես ծովի
գօրութիւններին, եւ նրա ալիքների խռովքը դու ես հանդար-
11 րեցնում: Դու վիրաւորների պէս խոնարհեցրիր ամբարպա-
12 ւաններին եւ բազկիդ ուժով ցրեցիր քո թշնամիներին: Քոնն է
երկինքը եւ քոնն է երկիրը, աշխարհն իր մէջ եղածով դո՛ւ հաս-
13 տատեցիր: Նիսիսն ու Նարաւը դո՛ւ ստեղծեցիր, Թաբօրն ու
14 Ներմոնը քո անուամբ պիտի ցնծան: Քոնն է բազուկը եւ քոնն
է կարողութիւնը, թող զօրանայ քո աջը, եւ բարձր լինի քո ձեռ-
15 քը: Քո աթոռը հաստատուած է արդարութեան ու իրաւունքի
վրայ, ողորմութիւնն ու ճշմարտութիւնը քո առաջից պիտի ըն-
16 թանան: Երանի այն ժողովրդին, որը գիտակցում է քո օրհնու-
17 թիւնը, Տէր, նա քո երեսի լոյսով պիտի ընթանայ: Նա քո անու-
ամբ պիտի ցնծայ գիշեր-ցերեկ, ու քո արդարութեամբ բարձր
18 պիտի լինի: Դու ես պարծանքը մեր գօրութեան, եւ մեր եղջի-
19 րը քո կամքով պիտի բարձրանայ: Տիրոջից է Իսրայէլի սրբի՝
20 մեր թագաւորի օգնութիւնը: Այնժամ դու Կոնստանտինոպոլիսի
մէջ խօսեցիր որդիներիդ հեղձ ստեղծով. «Օգնութիւն ցոյց կ'արւան
21 եւ կը բարձրացնեն ժողովրդիս ընտրեալին: Գտայ իմ Դաւիթ
22 ծառային, սուրբ իւղովս օծեցի նրան: Ձեռքս կ'ընդունի նրան,
23 եւ բազուկս նրան կը զօրացնի: Թշնամին չի վնասի նրան, եւ
24 անօրէնութեան որդին նրան չի չարչարի: Նրա թշնամիներին
կը հարուածեն նրա առաջ, եւ նրան արողներին պարտութեան
25 կը մատնեն: Իմ ճշմարտութիւնն ու ողորմութիւնը նրա հետ
26 են, եւ նրա եղջիւրն իմ անուամբ բարձր կը լինի: Նրա ձեռքը
27 կը հաստատեն ծովի վրայ, եւ նրա աջը՝ գետերի վրայ: Նա
ձայն կը փայ ինձ. «Իմ հայրն ես դու, Աստուած, հաճեցնողն իմ
28 փրկութեան»: Ես իմ անդրանիկ որդին կը դարձնեմ նրան, եւ
29 բարձր՝ քան երկրի բոլոր թագաւորները: Յաւիտեան կը պա-
հեն նրա համար իմ ողորմութիւնը, եւ ուխտս նրա հանդէպ հա-
30 տատարիմ կը մնայ: Նրա սերունդը կը հաստատեն յաւիտեանս

յաւիտենից, եւ նրա գահն՝ ինչպէս օրերը երկնքի: Եթէ նրա որ- 31
 դիները լքեն իմ օրէնքը եւ իմ դատաստանով չկամենան ընթա-
 նալ, եթէ անարգեն իմ արդարութիւնը եւ իմ պատուիրանները 32
 չպահեն, գաւազանով կը հարուածեն նրանց անօրէնութիւննե- 33
 րին, եւ փանջանքներով՝ նրանց անիրաւութիւններին: Բայց իմ 34
 ողորմութիւնից չեմ զրկի նրանց, եւ ճշմարտութեանս չեմ դաւա-
 ճանի: Ոչ էլ իմ ուխտը կ'անարգեն, կամ կ'արհամարհեն այն, 35
 ինչ դուրս է գալիս իմ շրթունքներից: Մէկ անգամ ընդմիշտ եւ 36
 երդուեցի իմ սրբութեամբ, որ Դաւթին չեմ խաբի: Նրա սերուն- 37
 դը յաւիտեան կը մնայ, եւ ինչպէս արեւ, ինչպէս լուսին, նրա ա- 38
 թոռն իմ առջեւ յաւերժ հաստատուած կը մնայ երկնքում, որպէս
 հաւատարիմ վկայ»: Բայց արդ, դու մերժեցիր, անարգեցիր ու 39
 գեպին փապալեցիր քո օծեալին: Նրաժարուեցիր քո ծառայի 40
 ուխտից, նրա սրբութիւնը հողին հաւասարեցրիր: Քանդեցիր 41
 նրա բոլոր պարիսպները, եւ նրա բերդերը խարխուլեցիր: Ծա- 42
 նապարհի անցորդները կողոպտեցին նրան, եւ նա իր հա-
 րեւանների նախափինքը դարձաւ: Բարձրացրիր նրան նե- 43
 դողների աջը, ուրախացրիր նրա բոլոր թշնամիներին: Նրա 44
 սրից եպ դարձրիր քո օգնութիւնը, եւ պատերազմի մէջ նրան
 չհովանաւորեցիր: Անարգեցիր նրա սրբութիւնը, եւ նրա գա- 45
 հը գեպին փապալեցիր: Նրա կեանքի օրերը նուազեցրիր, եւ 46
 նրան ամօթով ծածկեցիր: Մինչեւ ե՞րբ պիտի երեսդ շրջես ի- 47
 սպառ, եւ բարկութիւնդ պիտի բորբոքուի՞ հրի պէս: Իսկ արդ, 48
 յիշիր ու փնտրէ, թէ ո՞րն է իմ հանգիստը. միթէ իզուր սպեղծեցիր
 մարդկանց բոլոր որդիներին: Ո՞վ է այն մարդը, որ պիտի ապ- 49
 րի ու մահ չտեսնի, կամ իր հոգին պիտի փրկի դժոխքից: Ո՞ր 50
 են քո նախկին ողորմութիւնները, Տէ՛ր, որոնք քո ճշմարտութե-
 ամբ խոստացար Դաւթին: Յիշիր ծառայիդ նախափինքները, 51
 որ ծոցումս կրեցի բազում ազգերից: Տէ՛ր, քո թշնամիները նա- 52
 խարեցին նրան, նախաբելով հափուցեցին քո օծեալին: Օրհ- 53
 նեալ է Տէ՛ր Աստուածը յաւիտեանս յաւիտենից. թող լինի, թող
 լինի:

Տէ՛ր, սերնդից սերունդ մեր ապաւենը եղար: Դու կայիր, երբ **89, 2**
 դեռ չէին հաստատուել լեռները եւ չէին սպեղծուել երկիրն ու ողջ
 փեղերը, յաւիտենութիւնից մինչեւ յաւիտենութիւն: Մար- 3
 դուն մի՞ մարմնի փառապանքի, քանզի ասացիր. «Մարդկանց
 որդիներ, վերադարձէ՛ք ինձ»: Նազար փարին Տիրոջ աչքում 4

երեկուայ օրուայ պէս է, որ անցաւ, կամ գիշերուայ մի պահի
 5 պէս: Նրանց փարիները փառապալից պիտի լինեն. առա-
 6 օտեան խորի պէս պիտի բուսնեն, առաօտեան խորի պէս
 պիտի դալարեն ու ծաղկեն. երեկոյեան պիտի թռռոմնեն, չորա-
 7 նան ու ընկնեն: Մենք մաշուեցինք քո բարկութիւնից, եւ քո
 8 զայրոյթից մենք խռովուեցինք: Մեր մեղքերը առջեւդ դիր,
 9 իսկ մեր կեանքը՝ երեսիդ լոյսի փակ: Մեր օրերը բոլորովին
 նուազեցին, եւ մենք խռովուեցինք քո բարկութիւնից: Մեր կե-
 10 անքի ժամանակը դադար չունի սարդի նման: Մեր կեանքի
 օրերի թիւն է եօթանասուն փարի, կամ առաւելագոյնը՝ ութսուն
 փարի, որոնց մեծ մասն անցնում է ցաւով ու հեծութեամբ: Մեզ
 11 վրայ հեգութիւն իջաւ, եւ մենք խրափուեցինք: Իսկ ո՞վ գիտէ
 քո բարկութեան ուժը, կամ քո պապճառած ահից ո՞վ կը չա-
 12 փի քո զայրոյթը: Այսպէս, ինձ ցոյց փութ քո աջը, եւ սրտով
 13 խոնարհներին՝ քո իմաստութիւնը: Դարձիր, Տէր: Մինչեւ երբ.
 14 .. Միտիթարի՛ր քո ծառաներին: Առաօտեան լիացանք քո ողոր-
 մութեամբ, ցնձացինք եւ ուրախ եղանք մեր կեանքի բոլոր օրե-
 15 րին: Ուրախացանք այն օրերի փոխարէն, երբ հնազանդեցիր
 16 մեզ, եւ այն փարիների, երբ չարչարանք փեսանք: Նայիր, Տէր,
 քո ծառաներին ու քո ձեռակերպներին, եւ առաջնորդի՛ր նրանց
 17 որդիներին: Տէր Աստծու լոյսը թող մեզ վրայ իջնի. ուղղիր մեր
 ձեռքի գործերը, Տէր, մեր ձեռքի գործերը յաջողեցրո՛ւ մեզ:

90 Ով ապրում է Բարձրեալի աջակցութեամբ, երկնքում կը
 2 հանգչի Աստծու հովանու փակ: Տիրոջը կ'ասի. «Դու ես ինձ
 ընդունողը, ապաւէ՛ն իմ Աստուած, որի վրայ եմ դրել իմ յոյսը»:
 3 Նա ինձ կը փրկի որսորդի թակարդից ու խռովեցուցիչ խօսքե-
 4 րից: Իր ծոցում կը պահի կը պաշտպանի քեզ, եւ դու ապահո-
 5 վութիւն կ'ունենաս նրա թելերի հովանու փակ: Նրա ճշմար-
 6 տութիւնը որպէս գէնք քո շուրջը կը լինի: Դու չես վախենայ
 գիշերուայ զարհուրանքից եւ ոչ էլ ցերեկուայ սլացող նետից,
 խաւարում շրջող բանից, եւ կէսօրին դեի զայթակղութիւնից:
 7 Քո կողքին հազարներ կ'ընկնեն, եւ քո աջիմ՝ փասնեակ հա-
 8 զարներ, բայց քեզ ոչինչ չի մերձենայ: Բաւական է, որ քո
 աջքով նայես, եւ դու կը փեսնես մեղաւորների սրացած հա-
 9 րուցումը: Դու, Տէր, իմ յոյսն ես: Բարձրեալին քեզ ապաւէն
 10 դարձրիր: Չարիքը չի հասնի քեզ, եւ փանջանքները չեն մօ-
 11 փենայ քո փան յարկին: Իր հրեշփակներին հրամայուած է քո

մասին, որ պահպանենք քեզ քո բոլոր ճանապարհներին: Ի- 12
րենց բազուկների վրայ պիտի վերցնենք քեզ, որ երբեք ուրդ
քարի չխփեն: Դու կը քայլես իժերի ու քարերի վրայով, ուր- 13
քով կը կոխոտես առիծին ու վիշապին: Քանի որ յոյսն ինձ 14
վրայ դրեց, ես կը փրկեմ նրան, նրան հովանի կը լինեմ, քանզի
անունս ճանաչեց: Ինձ ձայն կը տայ՝ ու կը լսեմ նրան, եւ նրա 15
հետ կը լինեմ նեղութեան մէջ. կը փրկեմ ու կը փառաւորեմ
նրան: Բազում օրերով նրան կը լիացնեն ու ցոյց կտան նրան 16
իմ փրկութիւնը:

Շաբաթօրեայ օրհնութեան սաղմոսը Բարի է գոհաբանել **91**, 2
Տիրոջը, սաղմոս երգել քո անուանը, ո՛վ Բարձրեալ: Առաւօպե- 3
ան պարմել քո ողորմութիւնը, եւ գիշերը՝ քո ճշմարտութիւնը,
տասնալար սաղմոսարանով, օրհնութեան ձայնով գովաբանել: 4
Ուրախացրի ինձ, Տէ՛ր, քո արարումներով, եւ պիտի ցնծամ 5
ձեռքիդ գործերով: Որքա՛ն մեծ են քո գործերը, Տէ՛ր, եւ չափա- 6
զանց խոր են խորհուրդները քո: Անզգամ մարդը չի ըմբռնի, եւ 7
անմիտը չի հասկանայ այս: Մեղաւորները՝ բուսնելով ինչպէս 8
խոտ, եւ անօրէնութիւն գործողները՝ ծաղկելով, կը կործանուեն
յաւիտեանս յաւիտենից: Բայց դու, Տէ՛ր, Բարձրեալ ես յաւի- 9
տեան: Ահա քո թշնամիները, Տէ՛ր, ահա քո թշնամիները կը 10
կորչեն, կը ցրուեն բոլոր նրանք, ովքեր անօրէնութիւն են գոր-
ծում: Միեղջերուի պէս բարձր կը լինի եղջիրն իմ, իսկ ծերու- 11
թիւնն իմ՝ առաք օժանելիքով: Աչքս դիպաւ թշնամիներիս, ո- 12
րոնք չարութեամբ յարձակուել են վրաս: Ականջս կը լսի նրանց:
Արդարներն արմատենու պէս կը ծաղկեն, Լիբանանի մայրիկնե- 13
րի պէս կը բազմանան: Դրանք կը տնկուեն Տիրոջ տանը, ու 14
կը ծաղկեն մեր Աստծու գաւիթներում: Դրանք պողպատե կը 15
լինեն նաեւ ծերութեան ժամանակ՝ զիրգ ու փափուկ, որպէսզի 16
աւելան, թէ ճշմարիտ է Տէրը, եւ նրա մէջ անիրաւութիւն չկայ:

Առաջին շաբաթուայ օրը, երբ հաստատուեց երկիրը. Դաւթի **92**
օրհներգը Տէրը թագաւորեց, վայելչութիւն հագաւ, զօրութիւն 2
հագաւ Տէրն ու գօրեւորուեց, հաստատուեց աշխարհը, որ չա-
սանուի: Սկզբից է պարբարաւորած գահը քո, եւ յաւերժ ես 3
դու: Բարձրացան գետերը, Տէ՛ր, գետերը բարձրացրին ձայնն 4
իրենց. գետերը պիտի յորդեն իրենց հունից դուրս: Առաք ջրի 5
ձայնից ծովի ալիքներն սքանչելի դարձան. սքանչելի ես դու
բարձունքներում, Տէ՛ր: Մենք անչափ հաւատացինք քո վկա- 6

յուրօրիններին. սրբութիւնը վայել է քո փանը, Տէր, երկար օրեր:

93 Ասպուած՝ վրէժխնդիր Տէր, Ասպուած վրէժխնդիր, դու յայտարարեցիր: Բարձր եղիր, որ երկիրը դափես, հափուցում փութանաւ ամբարփաւաններին: Մինչեւ երբ մեղաւորները, Տէր, մինչեւ երբ մեղաւորները պիտի պարծենան, յիտորալով անիրաւութիւն բարբառեն, բարբառեն բոլոր նրանք, ովքեր անօրէնութիւն են գործում: Քո ժողովրդին, Տէր, ճնշեցին, եւ քո ժառանգութիւնը չարչարեցին: Այրուն ու պանդխտին սպանեցին, որբերին կոտորեցին ու ասացին. «Տէրը դա չի փեսնում, եւ Յակոբի Ասպուածն ուշ չի դարձնում»: Ուշքի՛ եկէք, ժողովրդի անզգամներ ու անմիկներ, մինչեւ երբ պիտի չըմբռնէք: Մի՛ թէ ականջ սրեղծողն՝ ինքը չի՛ լսի, կամ աչք սրեղծողն՝ ինքը չի՛ փեսնի: Ազգերին խրափողն ու մարդուն գիտութիւն ուսուցանողը մի՛թէ չի՛ յանդիմանի: Տէրը գիտէ մարդկանց խորհուրդները, որոնք ունայն են: Երանի այն մարդուն, որին խրափում ես դու, Տէր, եւ օրէնքներդ նրան սովորեցնում: Դու նրան հանդարտեցնում ես չար օրերին, մինչեւ որ մեղաւորի համար խոր փոս փորուի: Տէրը չի մերժի իր ժողովրդին, եւ իր ժառանգութիւնը չի անփեսի, մինչեւ որ դափասփանն արդար դառնայ, եւ բոլոր նրանք, որ սրտով ուղիղ են, ընդունեն այն: Ո՛վ ինձ հետ պիտի ելնի չարամիկների դէմ, կամ ո՛վ ինձ հետ պիտի միաբանի ընդդէմ նրանց, ովքեր անօրէնութիւն են գործում: Եթէ Տէրն ինձ չաջակցէր, մի փոքր եւս՝ եւ հոգիս կը բնակուէր դժոխքում: Երբ ասում էի, թէ՛ ահա ուրքերս սասանուեցին, քո ողորմութիւնը, Տէր, օգնում էր ինձ: Սրտիս ցաւերի բազմանալու ժամինքո մխիթարութիւնը հրճուեցնում էր իմ հոգին: Թող չհաւասարուի քեզ աթոռն անօրէնութեան, որ վնաս է պարճառում օրէնքին: Արդարի հոգին որսացին, եւ անմեղի արիւնն էին դափապարփում: Տէրն եղաւ իմ ապաւէնը, իմ յոյսի օգնական Ասպուածը: Տէրը նրանց պիտի հափուցի իրենց անօրէնութեան համեմատ, իրենց չարութեան համեմատ պիտի կործանի նրանց Տէր Ասպուածը մեր:

94 Եկէք ցնծանք Տիրոջ առջեւ, աղաղակենք մեր փրկիչ Ասպուածին: Փութանք նրա մօտ խոստովանութեամբ, սաղմոսերգութիւններով աղաղակենք առ Ասպուած: Մեծ է Ասպուած, Տէր, մեծ թագաւոր ողջ աշխարհում: Նրա ձեռքում են բոլոր եզերքները երկրի, եւ նրանն են բարձունքները լեռների:

Նրանն է ծովը, եւ նա՛ արարեց այն, ու ցամաքը նրա ձեռքերն 5
սպեղծեցին: Եկէ՛ք երկրպագենք նրան, խոնարհուենք ու լաց 6
լինենք մեր Արարչի՝ Տիրոջ առջեւ: Տէր Աստուածն է նա մեր, 7
մենք՝ նրա ձեռքի փակի ժողովուրդը եւ նրա արօրի ոչխարնե-
րը: Այսօր, երբ լսէք ձայնը նրա, մի՛ խստացրէք սրտերը ձեր 8
դառնութեամբ, ինչպէս փորձութեան օրն անապատում, որպէլ 9
ինձ փորձեցին ձեր հայրերը, քննեցին ինձ ու փեսան իմ գոր-
ծերը: Քառասուն փարի փքնեցի այդ ազգի համար եւ ասացի. 10
«Նրանք միշտ մոլորուած են սրտով, ու ճանապարհներս չճա-
նաչեցին»: Ուստի երդուեցի զայրոյթիս պահին, որ նրանք չեն 11
մարնի իմ հանգստի մէջ:

Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը նոր օրհներգով, օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, հա- 95
մայն աշխարհի մարդիկ: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջն ու օրհնեցէ՛ք ա- 2
նունը նրա, օրըսօրո՛ւ աւետեցէ՛ք փրկութիւնը նրա: Նեթանուս- 3
ների մէջ փառքը պարմեցէ՛ք նրա, եւ բոլոր ժողովուրդների
մէջ՝ սքանչելագործութիւնները նրա: Մեծ է Տէրն ու անչափ 4
օրհնեալ, ահարկու է նա բոլոր կուռքերից աւելի: Նեթանուս- 5
ների բոլոր կուռքերը դետեր են, իսկ Տէրն արարիչն է երկնքի:
Խոստովանութիւն եւ վայելչութիւն կայ նրա առջեւ, սրբութիւն 6
եւ մեծափառութիւն՝ նրա սրբարանում: Մատուցեցէ՛ք Տիրոջը, 7
ազգապոհմէն, մատուցեցէ՛ք Տիրոջը փառք ու պատիւ: Մատու- 8
ցեցէ՛ք Տիրոջը փառքն իր անուան, ընծանէր վերցրէք ու մտէք
սրահները նրա: Երկրպագեցէ՛ք Տիրոջն իր սրբարանի գաւիթ- 9
ներում, քանզի ամբողջ երկիրը պիտի խառնուի նրա ներկայու-
թիւնից: Նեթանուսների մէջ ասացէ՛ք, թէ՛ «Տէրը թագաւորեց, 10
նա աշխարհն հաստատեց, որ չսասանուի, եւ նա իր ժողովրդին
արդարութեամբ պիտի դարի»: Թող ուրախ լինի երկինքն ու 11
ցնծայ երկիրը, թող զուարճանայ ծովն իր մէջ եղած բոլոր կեն-
դանի էակներով: Թող հրճուեն դաշտերը եւ նրանցում եղած 12
ամէն ինչ, թող այնժամ ցնծան անպառի բոլոր ծառերը Տիրոջ 13
առջեւ, որ գալիս է, գալիս է դապելու երկիրը: Նա պիտի դա-
րի փիեզերքն արդարութեամբ, եւ բոլոր ժողովուրդներին՝ իր
ճշմարտութեամբ:

Տէրը թագաւորեց, թող երկիրը ցնծայ, թող ուրախ լինեն բա- 96
զում կղզիները: Ամպ եւ մեզ է շուրջը նրա, իրաւունքով ու ար- 2
դարութեամբ է հաստատուած աթոռը նրա: Նրա առջեւից հուր 3
պիտի ընթանայ, այրելով իր շուրջն եղող թշնամիներին: Նրա 4

կայծակները երեւացին փիեզերքում, երկիրը փեսաւ դրանք ու
 5 սասանուեց: Լեռները մոմի պէս պիտի հալուեն Տիրոջ ներկա-
 6 յութիւնից, ամբողջ երկիրը՝ Տիրոջ ներկայութիւնից: Երկինքը
 պիտի պաքսի արդարութիւնը նրա, բոլոր ժողովուրդները փե-
 7 սան փառքը նրա: Թող խայտառակուեն բոլոր նրանք, ովքեր
 երկրպագում են կուռքերին, եւ պարծենում իրենց արձաններով:
 8 Նրա բոլոր հրեշտակները պիտի երկրպագեն իրեն, քանզի
 լսեց եւ ուրախ եղաւ Սիոնը. Յուդայի երկրի դուստրերը պիտի
 9 ցնծան քո դապաստանների համար, Տէր: Դու Բարձրեալ ես
 10 ողջ երկրի վրայ, անչափ վեր եղար բոլոր կուռքերից: Տիրոջը
 սիրողներ, ապեցէ՛ք չարութիւնը. Տէրը պահպանում է իր սրբե-
 11 րի հոգիները, մեղաւորների ձեռքից փրկում է նրանց: Արդար-
 ների համար լոյս ծագեց, եւ սրբով շիջակների համար ուրա-
 12 խութիւն եղաւ: Յնծացէ՛ք, արդարներ, Տիրոջով, գոհաբանեցէ՛ք
 յիշատակը նրա սրբութեան:

97 Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը նոր օրհներգով, քանզի սքանչեւագործու-
 թիւններ արեց նա: Իր Աջն ու իր սուրբ բազուկը փրկեցին
 2 նրան: Տէրը ցոյց տուեց իրենից եկող փրկութիւնը, ազգերի
 3 առջեւ յայտնեց իր արդարութիւնը: Իր ողորմութեամբ յիշեց
 Յակոբին, իր ճշմարտութեամբ՝ տունն Իսրայելի. եւ երկրի բո-
 4 լոր ծայրերը փեսան մեր Աստծու շնորհած փրկութիւնը: Աղա-
 դակիր Տիրոջ առջեւ, ողջ երկիր. օրհնեցէ՛ք, ցնծացէ՛ք ու սաղ-
 5 մոն երգեցէ՛ք: Սաղմոն երգեցէ՛ք մեր Աստծուն օրհնութեամբ,
 6 օրհնութեամբ ու սաղմոսներգութեամբ: Կոփածոյ շէփորի օրհ-
 նութեան ձայնով, օրհնութեամբ, ցնծութեամբ ու եղջերափողի
 7 ձայնով աղաղակեցէ՛ք Տիրոջ՝ թագաւորի առջեւ: Թող խռովուի
 ծովն իր մէջ եղած բոլոր կենդանի էակներով, փիեզերքն իր
 8 ամբողջ բնակիչներով: Եւ գետերը թող ծափ փան միասին ի-
 9 րենց ձեռքերով, ու լեռները ցնծան Տիրոջ առջեւ, քանզի Տէրը
 եկել հասել է՝ երկիրը դափելու: Նա պիտի դափի աշխարհն
 արդարութեամբ, եւ իր ժողովուրդներին՝ ճշմարտութեամբ:

98 Տէրը թագաւորեց, ժողովուրդները բարկացան: Ո՛վ քերովբե-
 2 ների վրայ նստողդ, երկիրը սասանուեց: Տէրը մեծ է Սիոնում
 3 ու բարձր, քան ժողովուրդները բոլոր: Գոհութիւն մափուցենք
 4 քո մեծ անուանը, քանզի ահաւոր ու սուրբ է նա: Իրաւունք
 սիրելը պաքսի է բերում թագաւորին. դո՛ւ հաստատեցիր իրա-
 5 տունքն ու արդարութիւնը Յակոբի մէջ: Մեծարեցէ՛ք մեր Տէր

Աստուծոն, երկրպագեցէք նրա ուրբերի պատուանդանին, քանզի
Նա սուրբ է: Մովսէսն ու Մհարոնը՝ երեցները նրա, Սամուէլը, 6
որ նրա անունը կանչողների մէջ էր, ձայն էին փալիս Տիրոջն,
ու նա լսում էր նրանց եւ ամպի սիւնով խօսում նրանց հետ: 7
Նրանք պահպանում էին վկայութիւնը նրա եւ հրամանները, որ
փութեց իրենց: Տէր Աստուած մեր, դու լսում էիր նրանց. Աստու- 8
ած, դու քալիչ եւ վրէժխնդիր էիր լինում նրանց բոլոր գործերի
համար: Մեծարեցէք մեր Տէր Աստուծոն, երկրպագեցէք նրա 9
սուրբ լերանը, քանզի սուրբ է Տէր Աստուածը մեր:

Դաւթի խոստովանութեան սաղմոսը Աղաղակեցէք Տիրոջ 99, 2
առջեւ, երկրի բոլոր բնակիչներ, ծառայեցէք Տիրոջն ուրախու-
թեամբ: Նրա առջեւ ելէք ցնծութեամբ. իմացէք, որ Նա է Տէր 3
Աստուածը մեր. նա սրբեղծեց մեզ, եւ ոչ թէ մենք եղանք. նրա
ժողովուրդն ենք մենք ու ոչխարները նրա արօքի: Մտէք նրա 4
դռներով խոստովանութեամբ, եւ մտէք նրա սրահները՝ օրհնու-
թեամբ. գոհութիւն մատուցեցէք Տիրոջն ու օրհնեցէք անունը
նրա: Քաղցր է Տէրը, նրա ողորմութիւնը յաւերժ է, նրա ճշմար- 5
տութիւնը՝ սերնդից սերունդ:

Ողորմութեանդ ու արդարութեանդ մէջ պիտի օրհնենք քեզ, 100
Տէր, սաղմոս պիտի երգեն, եւ ի մտի պիտի ունենան անբիծ 2
ճանապարհով ընթանալ, մինչեւ որ նա գայ ինձ մօտ. քանզի
ես իմ փան մէջ սրբիս անարարութեամբ էի ընթանում: Աջ- 3
քերիս առջեւ անիրաւ բան չդրի, եւ ուրացութիւն անողներին
աղեցի: Ծուռ սիրտ ունեցողն ինձ չմօտեցաւ. անգգամն ինձ- 4
նից խոտորուեց, բայց ես հոգ չարեցի: Ով ծածուկ խօսեց իր
ընկերոջ դէմ, նրան բացէիբաց հալածեցի, ով ամբարտաւան 6
էր աչքով եւ ազահ՝ սրտով, նրա հետ հաց իսկ չկերայ: Աչքերս
սեւեռուած էին երկրի հաւարացեալներին, որպէսզի նրանք ինձ
հետ նստեն. ով գնում էր անբիծ ճանապարհով, նա՛ էր ինձ ծա-
ռայում: Ամբարտաւանութիւն անողն իմ փան մէջ չէր բնակ- 7
ւում, անիրաւութիւն խօսողն աչքերիս առջեւ յաջողութիւն չու-
նէր: Առաւօտներն սպանում էի երկրի բոլոր մեղաւորներին, որ 8
Տիրոջ քաղաքից վերացնեմ բոլոր նրանց, ովքեր անօրէնութիւն
են գործում:

Բորոքի աղօթքը, երբ նա իր անձկութեան մէջ Տիրոջ ա- 101
ռաջ դրեց իր խնդրանքները Տէր, լսիր իմ աղօթքը, աղաղակս 2
թող հասնի քեզ: Մի՛ շրջիր երեսդ ինձնից, նեղութեանս օրը 3

4 ինձ մօտեցրու ականջը քո. երբ ձայն փամ քեզ՝ իսկոյն լսիր
 5 ինձ: Ծխի պէս սպառունցին օրերն իմ, եւ ոսկորներս չորա-
 6 ցան ինչպէս խռի: Սիրոյս խոցունց եւ ցամաքեց խոփի պէս,
 7 հեծութեանս ձայնից հաց ուտելս մոռացայ: Ոսկորս մարմնիս
 8 կալաւ, եւ նմանուցի անապարի հաւալուսնին: Եղայ ինչպէս
 9 բու աւերակներում, քքնեցի ու դարձայ ինչպէս մենաւոր ճնճ-
 10 դուկ փանիքում: Թշնամիներս ամէն օր նախապեցին ինձ, եւ
 11 ինձ գովողներն ինձնով երդունցին: Մոխիր կերայ հացի փեղ,
 12 եւ ըմպելիքս արփատուքով խառնեցի քո բարկութեան ու զայ-
 13 րոյթի պարճառով, քանզի դու ինձ բարձրացրիր եւ վայր գցե-
 14 ցիր: Օրերս անցան սպուտի պէս, եւ ես ցամաքեցի ինչպէս
 15 խոփ: Դու, Տէր, յաւերժ ես, եւ սերնդից սերունդ է յիշարակը
 16 քո: Դու պիտի ելնես, որ գթաս Սիոնին. ժամանակն է գթա-
 17 լու նրան, հասել է ժամը: Ծառաներդ նրա քարերը հաւանե-
 18 ցին, ու գթացին նրա հողին: Նեթանոսները պիտի սոսկան քո
 19 անունից, եւ երկրի բոլոր թագաւորները՝ քո փառքից: Տէրը
 20 պիտի Սիոնը վերաշինի, եւ իր փառքով երեսայ այնպեղ: Ուշ
 21 դարձրեց նա խեղճերի աղօթքին, եւ չարհամարիեց խնդրան-
 22 քը նրանց: Սա պիտի գրուի այլ սերնդի համար, որպէս ժա-
 23 ռանգութիւն սպացած նրա ժողովուրդը պիտի օրհնի Տիրոջը:
 24 Նայեց նա իր սրբութեան բարձրութիւնից, Տէրն երկնքից եր-
 25 կիր նայեց՝ բանփարկեալների հառաչանքը լսելու եւ մահա-
 26 պարտների որդիներին ազապ արձակելու համար, որ Սիոնում
 27 պարմեն անունը Տիրոջ, եւ Երուսաղէմում՝ գովքը նրա, որ ժո-
 28 ղովուրդներն իրար մօտ հաւաքուեն, եւ թագաւորները Տիրոջը
 ծառայեն: Նա պարասխանեց նրան իր հզօրութեան ճանա-
 պարհին. «Ասա՛ ինձ սակաւութիւնն իմ օրերի, եւ ինձ մի՛ վերց-
 րու օրերիս կէսին, քանզի յաւերժ են փարիները քո: Ի սկզբա-
 նէ, Տէր, երկրի հիմքերն հաստապեցիր, եւ երկինքն էլ գործն
 է քո ձեռքերի: Կանգնեն դրանք, բայց դու կաս եւ կը մնաս
 յաւիտեան. ամէն ինչ ձործի պէս կը մաշուի, դու վերարկուի պէս
 կը փոխես դրանք, ու դրանք կը փոխուեն: Բայց դու նոյնը կը
 մնաս, եւ քո փարիները չեն անցնի: Զո ծառաների որդիները
 կը բնակուեն այնպեղ, եւ նրանց սերնդին յաւիտեան յաջողու-
 թիւնը կ'ուղեկցի:

102 Օրհնիր Տիրոջը, ո՛վ իմ անձ, եւ իմ բոլոր ոսկորները թող
 2 օրհնեն սուրբ անունը նրա: Օրհնիր Տիրոջը, ո՛վ իմ անձ, եւ

մի՛ մոռացիր բոլոր պարգևները նրա, ով քառութիւն է քալիս 3
 քո մեղքերին, բժշկում ախպերը քո բոլոր: Նա, որ քո կեանքը 4
 փրկում է ապականութիւնից, քեզ պսակում է ողորմութեամբ ու
 գթութեամբ, որ բարութեամբ յագեցնում է ցանկութիւնը քո, 5
 եւ քո երիտասարդութիւնը նորոգում է արծուի պէս: Ողոր- 6
 մութիւն ու արդարութիւն է շնորհում Տէրը բոլոր գրկեալներին:
 Տէրն իր ուղիները ցոյց փռեց Մովսէսին, եւ իր կամքը՝ Իսրայէ- 7
 լի որդիներին: Գթասիրտ, ողորմած է Տէրը, համբերաբար ու 8
 ողորմաշատ: Տէրն իսպառ չի բարկանումն յաւիտեան ոյս չի 9
 պահում: Մեր մեղքերի համեմատ չվարուեց մեզ հետ, ոչ էլ մեր 10
 անօրէնութեան համեմատ հապուցեց մեզ: Այլ որքան բարձր է 11
 երկինքը երկրից, այնքան զօրեղ է Տիրոջ ողորմութիւնն իրենից
 երկիւղ կրողների վրայ: Որքան հեռու է արեւելքն արեւմուտ- 12
 քից, այնքան հեռացրեց նա մեր անօրէնութիւնները մեզնից:
 Ինչպէս որ մի հայր գթում է իր որդիներին, այնպէս Տէրը պի- 13
 տի գթայ իրենից երկիւղ կրողներին: Նա գիտէ կազմուածքը 14
 մեր եւ յիշում է, որ հող ենք մենք: Մարդու օրերը խոտի պէս 15
 են. նա ծաղկում է ինչպէս վայրի ծաղիկ: Երբ փչի քամին, նա 16
 կ'անհետանայ, եւ նրա փեղն իսկ չի երեւայ: Բայց Տիրոջ ո- 17
 ղորմութիւնը յաւիտեանս յաւիտենից իրենից երկիւղ կրողների
 վրայ է, եւ նրա արդարութիւնը՝ որդոց որդի նրանց հանդէպ,
 որոնք պահում են ուխտը նրա, յիշում նրա պատուիրաններն 18
 ու կատարում դրանք: Տէրն երկնքում հասարաբեց իր աթոռը, 19
 նրա թագաւորութիւնը փիրում է բոլորին: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, 20
 նրա բոլոր հրեշտակներ, որ հզօր էք ուժով, կատարում էք խօս-
 քը նրա, լսում ձայնը նրա պարգամների: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, 21
 նրա բոլոր զօրքեր, սպասաւորներ եւ նրա կամքը կատարող-
 ներ: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, նրա բոլոր գործերը, ամենուրեք է փե- 22
 րութիւնը նրա: Հոգիդ իմ, օրհնիր Տիրոջը:

Օրհնիր Տիրոջը, ո՛վ իմ անձ. Տէր իմ Աստուած, անչափ մեծ **103**
 ես, գովաբանութեամբ ու մեծափառութեամբ զգեստաւորուե-
 ցիր: Լոյսը կրեցիր ինչպէս վերարկու, երկինքը փռեցիր վրանի 2
 պէս, քո վերնայարկը հասարաբեցիր ջրերի վրայ: Երթեւեկում 3
 է Նա ամպերի մէջ եւ շրջում հողմերի թելերին: Նա քամիները 4
 հրեշտակներ դարձրեց իրեն, եւ կիզիչ հուրը՝ սպասաւորների:
 Երկիրն հասարաբեց իր հիմերի վրայ, որ յաւիտեան չսասանու- 5
 ի: Խոր ծովերն ասես նրա զգեցած վերարկուն լինեն: Զրերը 6

7 կանգնած են լեռների վրայ: Նրանք պիտի փախչեն քո սաս-
8 րից, եւ քո որոտի ձայնից պիտի սարսափեն: Լեռները պի-
տի ելնեն ու դաշտերն իջնեն այնպեղ, ուր դու հաստատեցիր
9 դրանք: Սահման դիր, որպէսզի չանցնեն եւ չողողեն երկիրը
10 նորից: Աղբիւրները դէպի ձորերն ուղղեցիր, եւ ջրերը լեռների
11 միջով պիտի հոսեն՝ յազեցնելու ծարաւը բոլոր գազանների ու
12 վայրի էշերի: Այնպեղ երկնքի թռչունները բոյն պիտի դնեն եւ
13 ժայռերի միջից ձայն պիտի փան: Նա ջուր պիտի խմեցնի լեռ-
ներին իր շտեմարաններից, նրա գործերի պտուղներով պիտի
14 երկիրը լցուի: Մարդկանց կարիքների համար լեռներում խոտ
15 աճեցիր ու բանջար, եւ հողից հաց հանեցիր: Գինին ուրա-
խացնում է մարդուն, իւրը՝ զուարթացնում, եւ հացն ամրացնում
16 է մարդու սիրտը: Թող յազենան Տիրոջ ծառերն ու մայրիներ-
17 րը Լիբանանի, որ դու փնկեցիր: Այնպեղ երկնքի թռչուննե-
րը ձագ կը հանեն, եւ արագիլի բոյնը նրանց ապաստան կը
18 լինի: Բարձր լեռներն եղջերուների համար են, իսկ ժայռերը
19 ապաստան են նապաստակների համար: Դու հաստատեցիր
լուսինը ժամանակը չափելու համար, արեգակն իմացաւ պահն
20 իր մայրամուտի: Դու խաւարն ստեղծեցիր, ու գիշեր եղաւ,
21 որի մէջ շրջում են բոլոր գազաններն անտառի: Առիւծների
կորիւնները մռնչում են ու յօշոտում՝ Աստուծոց իրենց ուրելի-
22 քը խնդրելով: Արեւածագին նրանք հաւաքում են եւ հանգչում
23 իրենց որջերում: Մարդ մինչեւ երեկոյ գնում է իր գործին ու
24 վաստակին իր ձեռքերի: Որքա՛ն մեծ են գործերը քո, Տէր,
ամէն ինչ իմաստութեամբ ստեղծեցիր դու, եւ աշխարհը լցու-
25 եց քո ստեղծածներով: Ահա ծովը՝ մեծ եւ լայնատարած, որի
մէջ վիտրացող կենդանիներին թիւ չկայ. այնպեղ կան մեծա-
26 մեծ ու փոքր գազաններ. այնպեղ նաեւ նաւերն են լողում:
Այնպեղ է վիշապը, որ դու ստեղծեցիր, որ խաղ անի ծովի
27 հետ: Բոլորը քեզ են սպասում, որ նրանց ուրելիքը ժամա-
28 նակին փաս: Տալիս ես նրանց, ու նրանք կերակրում են, բա-
29 ցում ես ձեռքդ եւ քո հաճութեամբ սնում բոլորին: Երբ շրջում
ես երեսդ նրանցից, խռովում են նրանք, երբ նրանցից հա-
30 նում ես նրանց շունչը, սպառում եւ հող են դառնում: Ուղար-
կում ես քո շունչը եւ վերստեղծում նրանց, ու նորոգում երեսն
31 երկրի: Թող Տիրոջ փառքը յաւիտեան լինի, եւ Տէրն ուրախա-
32 նայ իր արարածներով: Նա նայում է երկրին ու դող պատճա-

ռում նրան, մերձենում լեռներին՝ եւ նրանք ծուխ են արձակում:
 Պիպի օրհնեմ Տիրոջն իմ կեանքում, սաղմոս պիպի երգեմ իմ 33
 Աստծուն՝ քանի դեռ կամ: Օրհնութիւնն իմ քաղցր կը լինի 34
 նրան, եւ ես կ'ուրախանամ Տիրոջով: Թող մեղաւորները պա- 35
 կասեն աշխարհից, եւ ամբարիշտներ թող չգտնուեն նրա մէջ:
 Նոզիդ իմ, օրհնիր Տիրոջը: Ալելուիա:

Գոհութիւն մաքուցեցէք Տիրոջն ու նրա անոնը կանչեցէք, **104**
 հեթանոսների մէջ պապմեցէք գործերը նրա: Օրհնեցէք ու 2
 սաղմոն երգեցէք նրան, պապմեցէք բոլոր հրաշագործութիւն-
 ները նրա: Պարծեցէք նրա սուրբ անունով, թող ուրախ լինի 3
 սիրտը նրանց, ովքեր փնտրում են Տիրոջը: Փնտրեցէք Տի- 4
 րոջն ու հզօրացէք, փնտրեցէք նրա երեսն ամէն ժամ: Յիշեցէք 5
 հրաշագործութիւնները նրա, սքանչելիքներն ու բերանի պա-
 րուիրանները նրա: Աբրահամի՛ սերունդներ, դուք ծառաներն 6
 էք նրա, ընտրեալներն էք նրա, դուք՝ Յակոբի՛ որդիներ: Նա 7
 ինքը Տէր Աստուածն է մեր, եւ ողջ աշխարհում են դաբաս-
 փանները նրա: Իր ուխտը նա յաւիտեան յիշեց եւ իր պա- 8
 րուիրած խօսքը՝ մինչեւ հազար տարի: Ուխտ, որ Աբրահամի 9
 հետ կնքեց, եւ երդումն իր՝ Իսահակի հետ: Յակոբի համար 10
 իր հրամանն հաստատեց, եւ Իսրայէլի համար՝ ուխտն իր յա-
 ւիտեանական: Ասաց. «Ձեզ պիպի տամ երկիրը Քանանի՛ բա- 11
 ժինը ձեր ժառանգութեան»: Երբ սակաւ էին նրանք թուով, 12
 տկար էին եւ օտար այդ երկրում, դեգերում էին սերնդից սե- 13
 րունդ, մի թագաւորութիւնից դէպի մի այլ ժողովուրդ, նա թոյլ 14
 չտուեց մարդկանց, որ վնասեն նրանց, կշտամբեց թագաւորնե-
 րին նրանց համար: «Մի՛ մօտեցէք, - ասաց, - իմ օծեալներին, 15
 եւ մարգարէներիս վնաս մի՛ հասցրէք»: Սովի մաքնեց երկի- 16
 րը նրանց, հացի ամբողջ զօրութիւնը կտրեց: Նրանց առա- 17
 ջից մարդ ուղարկեց՝ Յովսէփին, որ վաճառուեց որպէս ստրուկ:
 Նրա ոտքերը ցաւեցրին շղթաների մէջ, եւ նրա մարմինը եր- 18
 կաթով պնդեցրին, մինչեւ որ նրա խօսքը կատարուեց, եւ Տի- 19
 րոջ խօսքը փորձեց նրան: Թագաւորը մարդ ուղարկեց ու կա- 20
 պանքներից արձակեց նրան, ժողովրդի իշխանը բաց թողեց
 նրան, իր տան վրայ նրան տէր կարգեց եւ իր ողջ ունեցու- 21
 ածքի տնօրինող, որպէսզի իր ուզածի պէս խրատի նրանց իշ- 22
 խաններին, եւ նրանց ծերերին իմաստուն դարձնի: Իսրայէլը 23
 մտաւ Եգիպտոս, Յակոբը պանդխտութեան գնաց երկիրը Քա-

24 մի: Խիստ բազմացրեց Տէրն իր ժողովրդին, եւ նրան իր թշնա-
 25 միներից զօրեղ դարձրեց: Թշնամիների սիրտը շրջեց, որ ա-
 րեն իր ժողովրդին, եւ իր ծառաների դէմ նենգութիւն գործեն:
 26 Տէրն ուղարկեց իր ծառայ Մովսէսին եւ իր ընտրեալ Ահարոնին՝
 27 տալով նրանց իր նշանների ու սքանչելիքների խօսքը Քամի
 28 երկրում: Խաւար ուղարկեց ու խաւարի մէջ թողեց նրանց,
 29 քանզի դառնացրին իր խօսքը: Նրանց գետերն արիւն դարձ-
 30 րեց, եւ ոչնչացրեց բոլոր ձկները նրանց: Նրանց երկիրն ու
 31 նրանց թագաւորների շարժարանները լցրեց գորտերով: Նրա-
 մայեց՝ եւ շնաճանճ ու մժեղ թափուեց նրանց երկրի բոլոր սահ-
 32 մաններում: Նրանց անձրեւները կարկտի վերածեց, եւ նրանց
 33 երկրում հոյր բորբոքուեց: Նարուածեց այգիներն ու թզենինե-
 րը նրանց, եւ փշրեց նրանց երկրի սահմաններում եղած ծա-
 34 ռերը բոլոր: Ասաց՝ եւ եկաւ մարախ ու խառնիճ, որոնց թիւ
 35 չկար: Մարախը կերաւ նրանց երկրի ամբողջ խոտը, սպառեց
 36 նրանց դաշտի ամբողջ բերքը: Տէրը հարուածեց եգիպտա-
 ցիների բոլոր անդրանիկ ծնունդներին՝ իրենց ամբողջ վաս-
 37 տակի առաջնեկներին: Նրանց հանեց Եգիպտոսից ոսկով ու
 38 արծաթով, եւ նրանց ցեղի մէջ հիւանդ չկար: Եգիպտոսն ու-
 րախացաւ, որ նրանք դուրս եկան, քանզի Տիրոջ ահն ընկել
 39 էր իրենց վրայ: Յերեկն ամպ սփռեց նրանց սպուերելու հա-
 40 մար, եւ գիշերն հրով լուսաւորեց նրանց: Նրանք խնդրեցին՝
 ու լորամարգիներ իջան, եւ Տէրը երկնային հացով կշտացրեց
 41 նրանց: Նարուածեց ժայռին՝ ու ջրեր բխեցին, եւ գետեր հո-
 42 սեցին անապատով: Յիշեց խօսքն իր սուրբ, որ տուել էր իր
 43 Աբրահամ ծառային: Նանեց իր ժողովրդին ցնծութեամբ, եւ
 44 իր ընտրեալներին՝ ուրախութեամբ: Նրանց տուեց գաւառներն
 հեթանոսների, եւ ժողովուրդների վաստակի ժառանգ դարձրեց
 45 նրանց, որ պահեն պատուիրաններն իր, ու հետեւեն իր օրէնք-
 ներին:

105 Գոհութիւն մատուցեցէ՛ք Տիրոջը, քանզի քաղցր է նա, քան-
 2 զի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Ով պիտի պատմի զօրու-
 3 թիւնը Տիրոջ, լսելի դարձնի նրա ամբողջ օրհնութիւնը: Ե-
 րանի նրանց, ովքեր իրաւունքն են պահում եւ ամէն ժամ ար-
 4 դարութիւն գործում: Յիշիր մեզ, Տէր, ի հաճութիւն քո ժողո-
 5 վրդի, եւ այցելիր մեզ քո շնորհելիք փրկութեամբ: Տեսնենք
 բարութիւնը քո ընտրեալների, ուրախանանք քո ազգի ուրա-

խութեամբ, ու պարծենանք քո ժառանգութեամբ: Մենք մեր 6
 հայրերի հեք մեղանչեցինք, անօրէնութիւն եւ յանցանք գոր-
 ծեցինք: Հայրերը մեր Եգիպտոսում չհասկացան քո հրաշա- 7
 գործութիւնները, չյիշեցին քո ողորմութեան առաքութիւնը, քեզ
 բարկացրին Կարմիր ծովն անցնելիս: Նա փրկեց նրանց իր 8
 անուան համար, որ ճանաչեն իր զօրութիւնը: Սասարեց Կար- 9
 միր ծովին՝ եւ այն ցամաքեց, նրանց առաջնորդեց անդնդի մի-
 ջով ինչպէս անապատով: Նրանց ազապեց իրենց ապողներից 10
 եւ նրանց փրկեց իրենց թշնամիների ձեռքից: Ծովը ծածկեց 11
 նրանց հալածողներին, եւ սրանցից ոչ ոք չփրկուեց: Հաւա- 12
 քացին նրա խօսքերին եւ օրհներգեցին նրան: Բայց շուրջով 13
 մոռացան գործերը նրա, եւ չանսացին նրա խորհուրդներին:
 Անապատում ցանկութեամբ վառուեցին, ու փորձեցին Ասա- 14
 ծուն անջրդի վայրում: Իրենց խնդրածը նա փուեց նրանց, 15
 եւ լիութիւն ուղարկեց նրանց: Բանակապեղիում բարկաց- 16
 րին Մովսէսին եւ Տիրոջ սրբին՝ Ահարոնին: Գեպինը բացուեց 17
 ու կլանեց Դադանին, ծածկեց բանակն Աբիրոնի: Հոր բոր- 18
 բորուեց նրանց հաւաքավայրերում, եւ բոցը լափեց մեղաւոր-
 ներին: Քորեբում մի հորթ շինեցին, եւ երկրպագեցին արձա- 19
 նին: Իրենց Փառքը փոխարինեցին խոտակեր հորթի պապկե- 20
 րով: Մոռացան իրենց կեանք փուած Ասպծուն, որը մեծ գոր- 21
 ծեր կապարեց Եգիպտոսում, սքանչելագործութիւններ՝ Քամի 22
 երկրում, եւ ահաւոր բաներ՝ Կարմիր ծովի վրայ: Ասաց, թէ 23
 պիտի ոչնչացնի նրանց, եթէ նրա ընտրեալ Մովսէսն առջեւը
 կանգնած չլինէր: Նա դիմեց Տիրոջն ու վերացրեց բարկութիւնը 24
 նրա, որ նրանք չկոտորուեն: Անարգեցին երկիրը ցանկալի, ու 25
 չհաւաքացին Տիրոջ խօսքին: Տրտնացին իրենց բանակապե-
 ղիում, ու ջստեցին ձայնը Տիրոջ: Տէրն իր ձեռքը բարձրացրեց 26
 նրանց վրայ, որ նրանց հարուածի անապատում, որ նրանց 27
 սերունդը ցրուի հեթանոսների մէջ, նրանց սերունդը ցրուի գա-
 ւառներում: Նրանք Բելփեգորին յարեցին, զոհի միս կերան ու 28
 մեռելոյրի: Բարկացրին Տիրոջն իրենց գործերով, եւ նրանց 29
 վրայ կոտորած իջաւ: Ապա Փենէէսն եկաւ մէջքեղ, քաւո- 30
 թիւն փուեց, ու մահը վերջ գրաւ: Նա արդարացի համա- 31
 րուեց սերնդից սերունդ՝ մինչեւ յաւիտենութիւն: Նրան բար- 32
 կացրին Հակառակութեան ջրերի մօտ, եւ Մովսէսը փանջու- 33
 եց նրանց պարճառով, քանզի դառնացրել էին նրա հոգին:

34 Նա հրամայեց իր շրթունքներով, եւ չկոտորուեցին այն ազգե-
 35 րը, որոնց մասին ասել էր Տէրը: Խառնուեցին հեթանոսների
 36 մէջ, ու սովորեցին գործերը նրանց: Ծառայեցին նրանց կուռ-
 37 քերին, որոնք իրենց գայթակղութիւնը դարձան: Իրենց որ-
 38 դիներին ու դուստրերին գոհեցին դուերին, եւ անմեղ արիւն
 թափեցին՝ արիւնն իրենց որդիների ու դուստրերի, որ գոհեցին
 39 Քանանի կուռքերին: Երկիրը շաղախուեց նրանց արեամբ, ու
 պղծուեց նրանց գործերից, քանզի պոռնկացան իրենց ընթաց-
 40 քով: Սրբնեղած բարկացաւ Տէրն իր ժողովրդի վրայ, եւ խիստ
 41 զգուեց իր ժառանգութիւնից: Նրանց մաքնեց հեթանոսների
 42 ձեռքը, եւ իրենց արողները տիրեցին նրանց: Իրենց թշնա-
 միները նեղեցին նրանց, եւ նրանք խեղճացան նրանց ձեռքի
 43 քակ: Տէրը շաք անգամ փրկեց նրանց, բայց նրանք դառնաց-
 րին նրան իրենց չար խորհուրդներով, եւ ընկղմուեցին իրենց
 44 անօրէնութեան մէջ: Տէրը նայեց նրանց նեղութեանը՝ լսելով
 45 ձայնը նրանց աղօթքի: Յիշեց ուխտն իր, եւ իր առաք ողոր-
 46 մածութեամբ գղջաց: Նրանց գթութեան արժանացրեց իրենց
 47 բոլոր գերևարողների դիմաց: Փրկի՛ր մեզ, Տէր Աստուած մեր,
 եւ հաւաքի՛ր մեզ հեթանոսների միջից: Մենք գոհութիւն պի-
 րի մաքուցենք քո սուրբ անուանը եւ պիտի պարծենանք քո
 48 օրհնութիւններով: Օրհնեալ է Տէր Աստուածն Իսրայէլի յաւի-
 րեանս յաւիտենից. ողջ ժողովուրդը թող ասի՝ «Թող լինի, թող
 լինի»:

106 Գոհութիւն մաքուցեցէք Տիրոջը, քանզի քաղցր է նա, քան-
 2 զի յաւերժ է ողորմութիւնը նրա: Այսպէս թող ասեն Տիրո-
 3 ջից փրկուածները, որոնց նա ազապեց թշնամու ձեռքից: Բո-
 լոր գաւառներից հաւաքեց նրանց՝ արեւելքից եւ արեւմուտքից,
 4 հիւսիսից եւ ծովի կողմից: Մոլորուեցին նրանք անապատում,
 5 անջրդի ճանապարհին, եւ բնակուելու քաղաք չգտան: Քաղց
 զգացին ու ծարաւեցին, եւ նրանց հոգիները նուաղեցին ի-
 6 րենց ներսում: Աղաղակեցին Տիրոջն իրենց նեղութեան մէջ,
 7 եւ նա փրկեց նրանց իրենց վշտերից: Առաջնորդեց նրանց
 ուղիղ ճանապարհով, որ գնան քաղաքն իրենց բնակութեան:
 8 Թող մարդկանց որդիները գոհութիւն մաքուցեն Տիրոջը՛նրա ո-
 9 ղորմութիւնների եւ հրաշագործութիւնների համար, քանզի նա
 յագեցրեց քաղցած հոգիները, եւ բարութեամբ լիացրեց կա-
 10 րօքեալ անձանց, որոնք նստած էին խաւարում ու մահուան

սպուերների մէջ՝ զամուած աղքատութեանն ինչպէս երկաթին,
 քանի որ դառնացրին խօսքն Աստուծու, եւ անարգեցին խորհուր- 11
 դները Բարձրեալի: Յաւից սեղմուեցին սրտերը նրանց, տկա- 12
 րացան նրանք ու օգնող չունեցան: Աղաղակեցին Տիրոջն ի- 13
 րենց նեղութեան մէջ, եւ նա ազատեց նրանց իրենց վշտերից:
 Նրանց փրկեց խաւարից ու մահուան սպուերներից եւ փշրեց 14
 շղթաները նրանց: Թող մարդկանց որդիները գոհութիւն մա- 15
 րուցեն Տիրոջը նրա ողորմութիւնների եւ հրաշագործութիւննե-
 րի համար, քանզի նա փշրեց դռները պղնձեայ եւ երկաթեայ 16
 նիզերը խորտակեց: Օգնեց նրանց, երբ իրենց անօրէնութե- 17
 ան ճանապարհին էին, քանզի սաստիկ խեղճացել էին իրենց
 մեղքերից: Ամէն տեսակ կերակուրից զարշեց սիրտը նրանց, 18
 եւ նրանք մօտեցան մահուան դռներին: Աղաղակեցին Տիրոջն 19
 իրենց նեղութեան մէջ, եւ նա ազատեց նրանց իրենց վշտերից:
 Առաքեց իր խօսքն ու բուժեց նրանց, եւ փրկեց նրանց իրենց 20
 ապականութիւնից: Թող մարդկանց որդիները գոհութիւն մա- 21
 րուցեն Տիրոջը նրա ողորմութիւնների եւ հրաշագործութիւն-
 ների համար: Թող նրան օրհնութեան պատարագ մաքուցեն, 22
 եւ ցնծութեամբ նրա գործերը պատմեն: Ուլբեր ծով էին իջ- 23
 նում նաւերով եւ մեծ ջրերում գործեր կատարում, նրանք տե- 24
 սան Տիրոջ արարքները եւ նրա հրաշագործութիւններն անդնդի
 խորքերում: Նրամայեց՝ եւ հողմ ու մրրիկ ելաւ, եւ բարձրա- 25
 ցան ալիքները նրա: Մարդիկ բարձրացան երկինք ու ան- 26
 դունդ իջան, եւ նրանց հոգիները մաշուեցին իրենց ներսում,
 խռովուեցին նրանք, երեքացին հարբածի պէս, եւ նրանց ողջ 27
 իմաստութիւնը կու գնաց: Աղաղակեցին Տիրոջն իրենց նե- 28
 ղութեան մէջ, եւ նա փրկեց նրանց իրենց վշտերից: Մրրիկը 29
 վերածեց խաղաղ օդի, եւ ալիքները դադարեցին: Նրանք ու- 30
 րախացան, որ ալիքները հանդարտուեցին, եւ Նա նրանց իրենց
 ուզած նաւահանգիստն առաջնորդեց: Թող մարդկանց որդի- 31
 ները գոհութիւն մաքուցեն Տիրոջը նրա ողորմութիւնների եւ
 հրաշագործութիւնների համար: Թող պանծացնեն նրան ժո- 32
 ղովորդների հաւաքներում, եւ ծերերի արեաններում օրհնեն
 նրան, քանզի գետերը ցամաքի վերածեց, եւ ջրերի ընթացքը՝ 33
 ծարաւած հողի: Պարպեր երկիրն աղուար դարձրեց՝ նրա 34
 բնակիչների չարութեան դիմաց: Անապատը վերածեց ջրա- 35
 ռապ վայրի, եւ ծարաւած հողը՝ հոսող ջրերի: Այնպէս բնա- 36

կեցրեց քաղցեալներին, որոնք իրենց համար բնակութեան քա-
 37 դաք շինեցին: Վարեցին արարերը, այգիներ փնկեցին, եւ բերք
 38 աճեցրին իրենց համար: Տէրն օրհնեց նրանց՝ ու խիստ բազ-
 39 մացան, եւ նրանց անասունները չպակասեցին: Նուազեցին
 նրանք եւ փանջուեցին չարիքների նեղութիւնից ու վշտերից:
 40 Անարգանք թափուեց նրանց իշխանների վրայ, Տէրը մոլորեց-
 41 րեց նրանց ճանապարհազուրկ անապարներում: Տնանկնե-
 րին օգնեց աղքատութեան մէջ, ոչխարների պէս առաջնորդեց
 42 նրանց, որ ազգ դառնան: Թող արդարները տեսնեն եւ ուրա-
 43 խանան, եւ բոլոր անօրէնները փակեն բերաններն իրենց: Ո՛վ
 է իմաստունն այն, որ պիտի պահպանի սա, եւ հասկանայ ո-
 դորմութիւնը Տիրոջ:

107, 2 Դաւթի օրհնութեան սաղմոսը Դապրասաբ է սիրտն իմ, Աս-
 փուած, պապրասաբ է սիրտն իմ՝ օրհնելու եւ սաղմոսերգելու
 3 քեզ իմ փառաբանութեամբ: Արթնացիր փառք իմ, արթնա-
 ցիր սաղմոսով եւ օրհնութեամբ, եւ ես կ'արթնանամ առաւօ-
 4 տեան: Գոհութիւն կը մափուցեմ քեզ ժողովուրդների մէջ, Տէր,
 5 եւ ազգերի մէջ սաղմոս կ'երգեմ քեզ: Մեծ է քո ողորմութիւնը
 եւ երկնքից բարձր, եւ քո ճշմարտութիւնը հասնում է ամպե-
 6 րին: Դու երկինք ես բարձրացած, Ասփուած, եւ ողջ աշխարհն
 7 է բռնել փառքը քո: Որպէսզի սիրելիներդ փրկուեն, պահպա-
 8 նիր քո աջով եւ լսիր մեզ: Ասփուած խօսեց իր սրբարանից.
 «Ես պիտի բարձրանամ, բաժանեմ Սիւքեմը եւ վրանների հո-
 9 վիպը պիտի չափեմ: Իմն է Գաղաադն ու իմն է Մանասէն, Եփ-
 10 րեմն իմ գլխի սաղաւարտն է: Յուդան թագաւորս է, Մովաբը՝
 աւագանը յոյսիս: Դէպի Եդոմէ պիտի ուղղեմ երթն իմ. եւ այլ-
 11 ազգիներն ինձ հնազանդուեցին: Ո՛վ ինձ կը փանի բերդա-
 12 քաղաք, կամ ո՛վ ինձ կ'առաջնորդի մինչեւ Եդոմէ, եթէ ոչ դու,
 Ասփուած, որ լքեցիր մեզեւ մեր զօրքերի հեպ դուրս չելար, Աս-
 13 փուած: Նեղութեան մէջ օգնութիւն փութ մեզ, քանզի ունայն
 14 է փրկութիւնը մարդու: Ասփուծով զօրութիւն կը ստեղծենք, եւ
 նա ամօթահար կ'անի մեր թշնամիներին:

108, 2 Այսուիւտեւ՝ սաղմոս Դաւթի Ո՛վ իմ օրհնութեան Ասփու-
 ած, մի՛ լռիր, քանզի մեղաւորի բերանը՝ բերանը նենգաւորի,
 բացուեց ինձ վրայ: Խօսեցին իմ մասին նենգամիտ լեզու-
 3 ով եւ արելութեան խօսքերով պաշարեցին ինձ՝ յանիրաւի
 4 մարտնչելով իմ դէմ: Սիրուս փոխարէն մեղադրեցին ինձ, բայց

ես աղօթքի կանգնեցի: Նապուցեցին ինձ չար՝ բարու փոխա- 5
 րէն, եւ իմ սիրոյ դիմաց՝ արելութիւն: Նրա դէմ մի չարագործ 6
 հանիր, եւ սապանան թող կանգնի նրա աջ կողմում: Իր դա- 7
 րաստանից թող նա յանցապարտ դուրս գայ, եւ նրա աղօթքը
 մեղք թող համարուի: Թող նուագեն օրերը նրա, եւ նրա պաշ- 8
 տօնը թող ուրիշն առնի: Նրա որդիները թող որք դառնան, իսկ 9
 նրա կինն՝ այրի: Նրա որդիները թող թափառական շրջեն ու 10
 մուրացիկ լինեն, եւ թող նրանք հեռանան իրենց բնակավայրից:
 Պարտապէրը թող խուզարկի ողջ ունեցումաձքը նրա, օտարնե- 11
 րը թող յափշտակեն վաստակը նրա: Թող ոչ ոք աջակից չլինի 12
 նրան, եւ նրա որբերին ոչ ոք չգթայ: Թող նրա որդիները կոտո- 13
 րուեն, եւ նրա անունը թող ջնջուի սերնդի միջից: Թող Տիրոջ 14
 առջեւ յիշուեն նրա հօր մեղքերը, եւ նրա մօր մեղքերը չարբուեն:
 Թող նրանք ամէն ժամ Տիրոջ առջեւ լինեն, եւ նրանց յիշատակը 15
 թող վերանայ երկրից, քանզի նա ողորմութիւն անելը չյիշեց, 16
 հալածեց աղքատ ու քանակ մարդուն, որ կործանի նրան, ով
 խոնարհ է սրտով: Նա, որ անէծք սիրեց, թող այն իրեն դիպչի, 17
 նա, որ չուզեց օրհնութիւն, թող այն հեռու լինի նրանից: Ա- 18
 նէծքը, որ նա հագաւ ինչպէս հանդերձ, թող ջրի պէս լցուի նրա
 փորը, եւ ձէթի պէս՝ նրա ոսկորների մէջ: Թող նրա համար 19
 հագնելու զգեստ լինի այն, եւ մէջքին կապելու մշտական գօտի:
 Այս է վարձը նրանց, ովքեր բամբասում էին ինձ Տիրոջ առջեւ, 20
 եւ ովքեր չարախօսում էին իմ մասին: Բայց դու, Տէր, Տէր, 21
 ինձ հեղ փարուիր ինչպէս վայել է անուանդ, քանզի քաղցր է
 ողորմութիւնը քո: Եւ փրկիր ինձ, քանզի աղքատ ու քանակ եմ 22
 ես, եւ սիրտս խռովուած է իմ ներսում: Ստուերի պէս երկարե- 23
 լով սպառռուցի, եւ թափ արուեցի ինչպէս մարախ: Ծնկներս 24
 թուլացան ծոմապահութիւնից, եւ գունաթափուեց մարմինս իւ-
 դի պակասից: Ես նրանց նախադինքը դարձայ, տեսան ինձ 25
 ու շարժեցին գլուխներն իրենց: Օգնիր ինձ, Տէր Աստուած իմ, 26
 եւ փրկիր ինձ քո ողորմութեամբ: Թող իմանան, որ քո ձեռքն 27
 այս է, եւ որ, Տէր, դո՛ւ արեցիր այս: Թող նրանք անիծեն, բայց 28
 դու օրհնիր. ինձ վրայ յարձակուողները թող ամօթահար լի-
 նեն, բայց քո ծառան թող ուրախանայ քեզնով: Իմ մասին 29
 չարախօսողները թող ամօթ հագնենեւ իրենց ամօթը թիկնոցի
 պէս կրեն իրենց վրայ: Իսկ ես մեծ գոհութիւն պիտի մաստո- 30
 ցեմ Տիրոջն իմ բերանով, բազմութիւնների մէջ պիտի օրհնեմ

31 քեզ, քանզի նա կանգնեց քնանկիս աջ կողմը, որ փրկի ինձ նրանցից, ովքեր հալածում են ինձ:

109 Տերն իմ Տիրոջն ասաց. «Նստի՛ր իմ աջ կողմում, մինչեւ որ քո թշնամիներին ուրքերիդ պատուանդան դարձնեմ»: Տերը քեզ իշխանութեան գաւազան կ'ուղարկի Սիոնից, եւ դու կ'իշխես քո թշնամիների մէջ: Քեզնով է սկսում գորացումն իմ օրերի, քո սրբերի վայելչութեամբ. քեզ արշալոյսից առաջ ծնեցի արգանդից: Երդուեց Տերը եւ չի զոջայ, որ դու յաւիտենական քահանայ ես ըստ Մեքիսեղեկի կարգի: Եւ Տերը, որ քո աջ կողմում է, բարկութեան օրը կը կործանի թագաւորներին: Կը դարի հեթանոսներին ու կը բազմացնի իր հարուածները, եւ շապերի գլուխը կը ջախջախի երկրի վրայ: Ճանապարհին նա կը խմեցնի հեղեղափի ջրերից, եւ դրա համար էլ գլուխները վեր կը պահի:

110 Ամբողջ սրտովս քեզ պիտի գոհութիւն մատուցեմ, Տէ՛ր, ար– դարների ժողովում, հաւաքոյթի մէջ: Մեծ են գործերը Տիրոջ, եւ քննուած է նրա կամքը ամէն ինչում: Փառաւոր եւ վայելուչ են նրա գործերը, նրա արդարութիւնը կը քնի յաւիտեանս յաւի– րենից: Արդարներին նա յիշեցրեց իր հրաշագործութիւնները. ողորմած եւ գթասիրտ է Տերը: Կերակուր է քալիս իրենից եր– կիւղ կրողերին, յաւիտեան յիշում իր ուխտը: Իր գործերի գո– րութիւնը յայտնեց նա իր ժողովրդին՝ նրանց քալով ժառան– գութիւնը հեթանոսների: Նրա ձեռքի գործերն արդար են ու իրաւացի, նրա բոլոր պատուիրանները՝ վստահելի: Նաստա– րուած են դրանք յաւիտեանս յաւիտենից, սպեղծուած ճշմար– տութեամբ եւ արդարութեամբ: Տերը փրկութիւն ուղարկեց իր ժողովրդին, յաւիտեանս պարգամեց իր ուխտը. սուրբ եւ ահեղ է նրա անունը: Զգոնութեան սկիզբն երկիւղն է Տիրոջ հան– դէպ, բարեմիտ են բոլոր նրանք, որ գործադրում են այն. նրա օրհնութիւնը կը մնայ յաւիտեանս յաւիտենից:

111 Երանի այն մարդուն, որ վախենում է Տիրոջից, եւ խիստ կամեցող է նրա պատուիրանների: Նրա սերունդը հզօր կը լի– նի երկրի վրայ, եւ ուղղամիտների ազգը կ'օրհնուի: Փառք եւ հարստութիւն կը լինի նրա քան մէջ, նրա արդարութիւնը կը մնայ յաւիտեանս յաւիտենից: Արդարների համար լոյս ծա– գեց խաւարում. ողորմած, գթասիրտ եւ արդար է Տերը: Բարի մարդը ողորմած է եւ փոխ է քալիս, խօսքն իր կատարում ար–

դարութեամբ, որպէսզի յաւեր նա չսասանուի, յաւիտեան մնայ 6
 յիշատակն արդարի: Չար լուրից նա չի վախենայ, նրա սիրտը 7
 պարտասպ է յոյս դնելու Աստծու վրայ: Նաստապտուն է սիր- 8
 տը նրա եւ չի սոսկայ, մինչեւ իր թշնամիների վերջը չտեսնի:
 Բաժանեց նա ու փոխեց աղբարներին. նրա արդարութիւնը կը 9
 մնայ յաւիտեանս յաւիտենից, եւ նրա եղջիրը բարձր կը լինի
 փառքով: Մեղաւորը, փեսնելով, կը բարկանայ, կը կրճտեցնի 10
 ապամներն իր ու հալումաշ կը լինի, եւ մեղաւորների ցանկու-
 թիւնը կը կորչի:

Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, երկրասարդներ, օրհնեցէ՛ք անունը Տի- 112
 րոջ: Թող Տիրոջ անունն օրհնեալ լինիայսուհետեւ մինչեւ յա- 2
 վիտեան: Արեւելքից մինչեւ արեւմուտք օրհնեալ լինի անունը 3
 Տիրոջ: Բարձր է Տէրը բոլոր ազգերից վեր, եւ երկնքում է փառ- 4
 քը նրա: Ո՛վ է նման մեր Տէր Աստծուն, որ բնակում է բար- 5
 ձունքներում: Նա փեսնում է հեզերին երկնքում ու երկրի վրայ: 6
 Բարձրացնում է աղբարներին գեպնից, եւ փառապետալներին 7
 վեր բաշում աղբանոցից: Նրանց որպէս իշխան նստեցնում է 8
 իր ժողովրդի իշխանների կողքին: Ամուկ կնոջը բնակեցնում է 9
 ցնծալից փան մէջ՝ իբրեւ մայր, որ հրճում է զաւակներով:

Երբ իսրայէլացիներն ելան Եգիպտոսից, Յակոբի տունը՝ օ- 113
 փար ժողովրդի միջից, Նրէաստանն եղաւ սրբարանը նրա, եւ 2
 Իսրայէլը՝ իշխանութիւնը նրա: Ծովը փեսաւ ու փախաւ, եւ 3
 Յորդանան գեղը եր դարձաւ: Լեռները ցնծացին խոյերի պէս, 4
 եւ բլուրները՝ ինչպէս մաքիների գառներ: Ի՞նչ եղաւ քեզ, ծով, 5
 ո՞ւմ փեսար ու փախար, կամ դո՛ւ, գե՛պ Յորդանանի, ինչո՞ւ եր
 դարձար: Լեռներ, ցնծացի՛ք ինչպէս խոյեր, եւ բլուրներ՝ ինչպէս 6
 մաքիների գառներ: Երկիրը սասանուեց Տիրոջ դիմաց՝ Յակո- 7
 բի Աստծու դիմաց, նրա՛ դիմաց, ով ժայռը դարձրեց ջրի վրակ, 8
 եւ ապառաժն՝ աղբիւրի ակունք: Ոչ թէ մեզ, Տէ՛ր, ոչ թէ մեզ, 9
 այլ քո անուա՛նը փառք փութ քո ողորմութեան եւ ճշմարտութե-
 ան համար: Թող երբեք հեթանոսների մէջ չասեն, թէ՛ «Նրանց 10
 Աստուածն ո՞ր է»: Մեր Աստուածը երկնքում է եւ երկրի վրայ. 11
 ինչ որ նա ուզեց՝ արեց: Նեթանոսների կոռքերը ոսկի եւ ար- 12
 ծաթ են, ձեռքի գործն են մարդկանց որդիների: Բերան ունեն՝ 13
 բայց չեն խօսում, աչքեր ունեն՝ բայց չեն տեսնում: Ականջներ 14
 ունեն՝ բայց չեն լսում, քիթ ունեն՝ բայց չեն հոտոգորում: Չեռքեր 15
 ունեն՝ բայց չեն շօշափում, ոտքեր ունեն՝ բայց չեն քայլում, եւ

16 նրանց կոկորդում ձայն չկայ: Նրանց նման կը լինեն դրանք
սպեղծողները եւ բոլոր նրանք, որ իրենց յոյսը դնում են դրանց
17 վրայ: Իսրայէլի փունը յոյսը դրեց Տիրոջ վրայ, որը նրա օգ-
18 նականն ու ապաւենն է: Ահարոնի փունը յոյսը դրեց Տիրոջ
19 վրայ, որը նրա օգնականն ու ընկերակիցն է: Տիրոջից երկիւղ
կրողները յոյսը դրին Տիրոջ վրայ, որը նրանց օգնականն ու
20 փրկիչն է: Յիշեց մեզ Տէրն ու օրհնեց մեզ, Տէրն օրհնեց փունն
21 Իսրայէլի, Տէրն օրհնեց փունն Ահարոնի: Տէրն օրհնեց իրենից
22 երկիւղ կրողներին՝ փոքրերին ու մեծերին: Տէրը պիտի լիացնի
23 ձեզ՝ ձեզ եւ ձեր որդիներին: Օրհնուած էք դուք Տիրոջից, որ
24 երկինքն ու երկիրն սպեղծեց: Երկինքների երկինքը Տիրոջն
25 է, բայց երկիրը նա փունեց մարդկանց որդիներին: Մեռելները
չէ, որ պիտի օրհնեն քեզ, ոչ էլ բոլոր նրանք, ովքեր դժոխք են
26 իջնում, այլ ողջերս Տիրոջը պիտի օրհնենք՝ այսուհետեւ մինչեւ
յաւիպեան:

114. 2 Նաճելի է ինձ, որ Տէրը լսեց ձայնն իմ աղօթքի: Ականջն իր
3 մօպեցրեց ինձ, եւ ես իմ օրերում նրա՛ն դիմեցի: Ինձ պապեց
երկունքը մահուան, եւ դժոխքի վշտերն ինձ բռնեցին: Նեղու-
4 թիւն եւ անձկութիւն գրայ եւ Տիրոջ անունը կանչեցի՝ ասելով.
5 «Ո՛վ Տէր, փրկի՛ր ինձ»: Գթառապ եւ արդար է մեր Տէր Աս-
6 րուածը: Տէրը ողորմում եւ պահպանում է մանուկներին. ես
7 խոնարհ եղայ, եւ Տէրն ինձ փրկեց: Դարձի՛ր, հոգի՛դ իմ, դե-
8 պի հանգիստը քո, քանզի Տէրն օգնեց քեզ: Նա ինձ փրկեց
մահուանից, աչքերս՝ արպասութից եւ ոտքերս՝ սայթաքումից:
9 Թող ողջերի երկրում հաճելի լինեմ Տիրոջ առջեւ:

115 Ինչ որ խօսեցի՝ հաւաքացի դրան, եւ չափազանց խղճալի ե-
2, 3 ղայ: Զարմանքիս մէջ ասացի. «Ամէն մարդ սուր է»: Ի՞նչ հա-
փուցում պիտի անեմ Տիրոջն այն ամենի համար, որ ինձ փունեց:
4 Փրկութեան բաժակը պիտի վերցնեմ, եւ Տիրոջ անունը կանչեմ:
5 Աղօթքս Տիրոջը պիտի մափուցեմ իր ամբողջ ժողովրդի առջեւ:
6, 7 Տիրոջ աչքում յարգելի է մահն իր սրբերի: Ո՛վ Տէր, ես քո
8 ծառան եմ, քո ծառան եւ քո աղախնի որդին: Դու քանդեցիր
իմ կապերը, ես քեզ օրհնութեան պապարագ պիտի մափուցեմ,
9 եւ Տիրոջ անունը կանչեմ: Աղօթքս Տիրոջը պիտի նուիրեմ իր
10 ամբողջ ժողովրդի առջեւ, Տիրոջ փան սրահներումեւ քո մէջ,
Երուսաղէմ:

116 Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, բոլոր՝ ազգեր, գովեցէ՛ք նրան, բոլոր՝ ժո-

դոկուրդներ: Թող նրա ողորմութիւնը հաստատուի մեզ վրայ, 2
Տիրոջ ճշմարտութիւնը յաւիտեան թող մնայ:

Գոհութիւն մապուցեցէք Տիրոջը, քանզի բարի է նա, քանզի **117**
յաւերժ է ողորմութիւնը նրա: Տունն Իսրայէլի թող ասի, որ բա– 2
րի է նա, որ յաւերժ է ողորմութիւնը նրա: Տունն Ահարոնի թող 3
ասի, որ բարի է նա, որ յաւերժ է ողորմութիւնը նրա: Տիրոջից 4
երկիւղ կրողները թող ասեն, որ բարի է նա, որ յաւերժ է ողոր–
մութիւնը նրա: Նեղութեան ժամանակ ես Տիրոջը կանչեցի, նա 5
լսեց ինձ եւ հանդարտութեան առաջնորդեց: Տէրն օգնականն 6
է իմ, եւ ես չեմ երկնչի. մարդն ինձ ի՛նչ կարող է անել: Տէրն 7
օգնականն է իմ, եւ ես կը տեսնեմ վախճանն իմ թշնամիների:
Լաւ է յոյսը դնել Տիրոջ վրայ, քան յոյսը դնել մարդկանց վրայ: 8
Լաւ է յոյսը դնել Տիրոջ վրայ, քան յոյսը դնել իշխանների վրայ: 9
Բոլոր ազգերը շրջապապեցին ինձ, բայց Տիրոջ անուամբ յաղ– 10
թեցի նրանց: Շուրջբոլորս բռնեցին, միահամուռ պաշարեցին 11
ինձ, բայց Տիրոջ անուամբ վանեցի նրանց: Մեղուների պէս 12
շուրջս լցուեցին, վառուեցին բորբոքուեցին ինչպէս հրաճարակ
փուշ, բայց Տիրոջ անուամբ վանեցի նրանց: Երբ ինձ հրե– 13
ցին, ես սասանուեցի եւ մօտ էի գլորուելու, բայց Տէրը բռնեց
ինձ: Իմ զօրութիւնն ու օգնութիւնն է Տէրը, նա իմ փրկութիւնը 14
եղաւ: Յնծութեան եւ փրկութեան ձայն կայ արդարների սրահ– 15
ներում: Տիրոջ աջը զօրութիւն գործեց, Տիրոջ աջը բարձրաց– 16
րեց ինձ, եւ Տիրոջ աջը զօրութիւն գործեց: Չպիտի մեռնեմ, 17
այլ պիտի ապրեմ եւ Տիրոջ գործերը պիտի պատմեմ: Տէրն 18
ինձ խրափելով պատժեց, բայց չմաքնեց մահուան: Բացէք 19
արդարութեան դռներն իմ առաջ, որ մտնեմ ներս ու Տիրոջը
գոհութիւն մապուցեմ: Տիրոջ դուռն է սա, եւ արդարները այս 20
դռնով պիտի մտնեն: Գոհութիւն պիտի մապուցեմ քեզ, Տէր, 21
քանզի լսեցիր ինձ, եւ ինձ համար փրկութիւն եղար: Քարն 22
այն, որ շինարարներն արհամարհեցին, այն դարձաւ անկիւ–
նաքար: Տիրոջից եղաւ այս բանը, եւ սքանչելի է մեր աչքերին: 23
Սա է օրն այն, որ Տէրն ստեղծեց. եկէք ցնծանք եւ ուրախա– 24
նանք այսօր: Ո՛վ Տէր, փրկի՛ր, ո՛վ Տէր, առաջնորդի՛ր: Օրհ– 25, 26
նեալ ես դու, որ պիտի գաս Տիրոջ անունով, մենք օրհնեցինք
քեզ Տիրոջ փնից: Մեր Տէր Աստուածը երեւաց մեզ, կարա– 27
րեցէք փօնն ուրախութեան մաքդաշ ճիւղերով՝ մուրփից մինչեւ
անկիւնները սեղանի: Դու իմ Աստուածն ես, պիտի գոհութիւն 28

մապուցեմ քեզ, դու իմ Աստուածն ես, պիտի մեծարեմ քեզ:
Գոհութիւն պիտի մապուցեմ քեզ, Տէր, քանզի լսեցիր ինձ, եւ
29 ինձ համար փրկութիւն եղար: Գոհութիւն մապուցենք Տիրոջը,
քանզի բարի է նա, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը նրա:

118 Երանի նրանց, ովքեր անբիծ ուղի են բռնել, եւ ընթանում
2 են Տիրոջ օրէնքով: Երանի նրանց, ովքեր հեպտեւում են նրա
պապութեաններին, իրենց ամբողջ սրտով փնտրում են նրան:
3 Անօրէնութիւն գործողները չեն, որ պիտի ընթանան նրա ճա-
4 նապարհներով: Դու հրամայեցիր, որ քո պապութեանները
5 խստօրէն պահեմ: Իմ ճանապարհները յաջող կը լինեն, եթէ
6 քո պապութեանները պահեմ: Այն ժամանակ ես չէի ամաչում
7 երբ զգոյշ էի քո պապութեանների հանդէպ: Ես գոհութիւն պի-
տի մապուցեմ քեզ, Տէր, ուղիղ սրտով, սովորելով քո արդար
8 դարաստանները: Պահեցի ես քո օրէնքները, խապառ մի՛ լքիր
9 ինձ: Երկրասարդն ի՞նչ միջոցով ուղղի ճանապարհն իր, եթէ
10 ոչ քո խօսքերը պահելով: Իմ ամբողջ սրտով քեզ փնտրեցի,
11 մի՛ գրկիր ինձ քո պապութեաններից: Քո խօսքերը սրտումս
12 թաքցրի, որ չմեղանչեմ քո դէմ: Օրհնեալ ես դու, Տէր, սո-
13 վորեցրո՞ւ ինձ քո օրէնքները, որ շրթունքներով իմ պապմեմ
14 բերանիդ բոլոր դարաստանները: Քո պապութեանների ճա-
նապարհին եմ գտնում ես իմ ուրախութիւնը, աւելի քան ա-
15 մէն տեսակ հարստութեան մէջ: Քո պապութեանների մա-
16 սին խորհեցի, հեպտեցի քո ճանապարհներին: Քո օրէնք-
17 ները կարարեցի եւ չմոռացայ խօսքերը քո: Նապուցիր քո
18 ծառային, որ ապրեմ ու պահեմ խօսքերը քո: Բաց իմ աչ-
19 քերը, որ տեսնեմ քո օրէնքի հրաշալիքները: Պանդուխտ եմ
20 ես երկրի երեսին, պապութեաններդ մի՛ թաքցրու ինձնից: Ես
21 փափագեցի ամէն ժամ ցանկանալ քո դարաստանները: Դու
սաստեցիր ամբարշտաններին. անիծեալ են նրանք, ովքեր
22 խտրորուեցին քո պապութեաններից: Նեռացրո՞ւ ինձնից նա-
խադինքն ու արհամարհանքը, քանզի ես նախանձախնդիր ե-
23 ղայ քո վկայութիւններին: Թէեւ իշխանները նստած չարախօ-
սում էին իմ մասին, բայց քո ծառան խորհում էր քո օրէնք-
24 ների մասին: Քո վկայութիւններն իմ խօսքերն էին, եւ քո
25 արդարութիւնն՝ իմ խորհուրդը: Նոզիս մերձեցաւ հողին. Տէր,
26 ըստ քո խոստման՝ փրկիր ինձ: Իմ ճանապարհների մասին
պապմեցի քեզ, ու դու ինձ լսեցիր. դարաստաններդ սովո-

րեցրո՛ւ ինձ: Ինձ ճանաչել՝ Կուր քո արդարութիւնների ճանա- 27
 պարիւր, որ խորհեմ քո հրաշագործութիւնների մասին: Նոզիս 28
 անքուն մնաց ձանձրոյթից, ըստ քո խոստման՝ ամրապնդի՛ր
 ինձ: Մեղքի ճանապարհները հեռացրո՛ւ ինձնից, եւ քո օրէն- 29
 քով ողորմի՛ր ինձ: Քո ճշմարտութեան ճանապարհն ընտրեցի, 30
 եւ քո օրէնքները ես չմոռացայ: Մերձեցայ քո պապութիւն- 31
 ներին. Տէ՛ր, մի՛ ամաչեցրո՛ւ ինձ: Քո պապութիւնների ճա- 32
 նապարհով ընթացայ, քանզի անողորրութիւն Կուր իմ սրբին:
 Տէ՛ր, իրաւունքիդ ճանապարհի օրէնագէտն ի՛նձ դարձրո՛ւ, որ ա- 33
 մէն ժամ հեպտեմ դրան: Իմաստուն դարձրո՛ւ ինձ, որ քննեմ 34
 քո օրէնքը եւ ամբողջ սրբովս պահպանեմ այն: Առաջնոր- 35
 դի՛ր ինձ քո պապութիւնների շաւիղներով, քանզի հաճելի են
 դրանք ինձ: Սիրտս հակի՛ր դէպի քո պապութիւնները, եւ ոչ 36
 թէ՛ դէպի ազահութիւն: Շրջի՛ր աչքերս, որ ունայնութիւն չբե- 37
 նեմ, ինձ պահպանի՛ր քո ճանապարհին: Քո ծառայի համար 38
 հաստատի՛ր քո խօսքը, որ քո երկիւղի մէջ մնամ: Ազատի՛ր 39
 ինձ նախապիւնքներից, որոնցից կասկածում էի, քանզի քաղցր
 են դատաստանները քո: Ահա ցանկացայ քո պապութիւն- 40
 ները, քո արդարութեամբ պահպանի՛ր ինձ: Ողորմութիւնդ 41
 ինձ վրայ թող գայ, Տէ՛ր, եւ փրկութիւնդ՝ ըստ քո խոստման:
 Ես խօսքով պատասխան կրամ ինձ նախապողներին, քանզի 42
 յոյսս դրի քո խօսքերի վրայ: Ճշմարտութեան խօսքը բնաւ մի՛ 43
 հեռացրո՛ւ իմ բերանից, քանզի յոյսս դրի քո դատաստանների
 վրայ: Քո օրէնքը պահեցի ամէն ժամ, յաւիտեան եւ յաւիտե- 44
 անս յաւիտենից: Ես ընթացայ անողորրութեան մէջ, քանզի քո 45
 պապութիւնները փնտրեցի: Թագաւորների առաջ խօսեցի քո 46
 պապութիւնների մասին ու չամաչեցի: Խորհեցի քո պապութի- 47
 ւանների մասին, որոնք սիրեցի: Ձեռքս պարզեցի դէպի պա- 48
 պութիւնները քո, որոնք սիրեցի, եւ խորհեցի քո արդարութե-
 ան մասին: Յիշի՛ր քո ծառային Կուրած խօսքը, որի վրայ էլ 49
 դրի՛ր իմ յոյսը: Դա է թշուառութեանս մէջ ինձ մխիթարողը, 50
 քանզի քո խօսքն ինձ պահպանեց: Ամբարտաւանները շատ 51
 անիրաւութիւն գործեցին իմ դէմ, բայց ես քո օրէնքից չխտր-
 ուեցի: Քո յաւերժական օրէնքները յիշեցի, Տէ՛ր, ու մխիթա- 52
 րուեցի: Տրամութիւն իջաւ ինձ վրայ մեղաւորների ու քո օրէն- 53
 քը լքողների երեսից: Պապութիւններդ գովասանքի արժանի 54
 են ինձ համար իմ պանդխտավայրում: Գիշերն յիշեցի քո ա- 55

56 նուրը, Տէր, եւ քո օրէնքը պահեցի: Դա՛ եղաւ կեանքիս ուղին,
57 քանզի քո արդարութիւնը փնտռեցի: Բաժինս դո՛ւ ես, Տէր, ա-
58 սացի որ օրէնքիդ պիտի հետեւեմ: Ամբողջ սրտովս աղօթեցի
59 քո դիմաց, ողորմի՛ր ինձ ըստ քո խոստման: Իմ ճանապարհի
մասին խորհեցի, եւ քայլերս դէպի քո պապութիւնները շրջե-
60 ցի: Պապութեանցի եւ չվախեցայ պահել քո պապութիւննե-
61 րը: Մեղքի ցանցերը պապեցին ինձ, բայց քո օրէնքը ես չմո-
62 ռացայ: Կեսգիշերին ելնում էի գոհութիւն մատուցելու քեզ քո
63 արդար դատաստանների համար: Նաղորդակցում էի քեզնից
երկիւղ կրող բոլոր մարդկանց հետ, ովքեր պահում են պա-
64 պութիւնները քո: Երկիրը լցուել է Տիրոջ ողորմութեամբ, սո-
65 վորեցրո՛ւ ինձ արդարադատութիւնը քո: Քաղցրութեամբ վա-
66 րուեցիր ծառայիդ հետ, Տէր, քո խօսքի համաձայն: Քաղցրու-
թիւն, խրատ եւ գիտութիւն սովորեցրո՛ւ ինձ, քանզի հաւաքացի
67 քո պապութիւններին: Քանի դեռ չէի խեղճացել՝ մեղանջում
68 էի, դրա համար խստօրէն հետեւեցի քո խօսքերին: Քաղցր
ես դու, Տէր, եւ քո քաղցրութեամբ քո արդարադատութիւնը
69 սովորեցրո՛ւ ինձ: Ամբարշտականների անիրաւութիւններն իմ
դէմ շարացան, բայց ես ամբողջ սրտովս քո պապութիւննե-
70 րը քննեցի: Կաթի պէս թանձրացաւ սիրտը նրանց, բայց ես
71 քո օրէնքներով խօսեցի: Լաւ է, որ դու խոնարհ դարձրիր ինձ,
72 որպէսզի քո արդարադատութիւնը սովորեմ: Քո բերանից ե-
լած օրէնքն ինձ համար աւելին է, քան հազարներով արծաթ
73 ու ոսկի: Քո ձեռքերն արարեցին ու սպեղծեցին ինձ, ինձ ի-
74 մաստուն դարձրու, որ սովորեմ պապութիւնները քո: Քեզնից
երկիւղ կրողները պիտի տեսնեն ինձ եւ ուրախանան, քան-
75 զի յոյսս դրի քո խօսքերի վրայ: Նասկացայ, Տէր, որ քո
դատաստանն արդար է, եւ իրաւացիօրէն խոնարհ դարձրիր
76 ինձ: Ողորմութիւնդ թող ինձ մխիթարութիւն լինի՝ ծառայիդ
77 փրուած խօսքիդ համաձայն: Գթութիւններդ թող ինձ վրայ
գան, որպէսզի փրկուեմ, քանզի քո օրէնքներն են իմ խօսքե-
78 րը: Ամբարշտականները պիտի ամաչեն, որ իզուր անիրաւու-
թիւն գործեցին իմ դէմ, իսկ ես քո պապութիւնների մասին
79 պիտի խորհեմ: Թող ինձ խրատեն քեզնից երկիւղ կրողները
80 եւ քո վկայութիւնները ճանաչողները: Թող սիրտս անքիժ լինի
81 քո արդարութեան մէջ, որպէսզի չամաչեմ: Նոզիս կարօքեց
82 քո փրկութեանը, քանզի յոյսս դրի քո խօսքի վրայ: Աչքերս

սպասեցին քո խօսքին, ասացի՝ «Եհր պիտի մխիթարես ինձ»:
 Եղայ ես ինչպես փիկը սառնամանիքում, քանի որ քո արդա- 83
 րադարությունը չմոռացայ: Որքա՛ն են քո ծառայի օրերը, եհր 84
 պիտի տեսնես դարաստանն ինձ հալածողների: Անօրեններն 85
 ինձ խորհուրդներ տուին, բայց ոչ քո օրենքի համեմատ: Քո 86
 բոլոր պատուիրանները ճշմարիտ են, իզուր ինձ հալածեցին,
 օգնիր ինձ: Մի փոքր ես՝ ես նրանք կորստեան կը մափնեին 87
 ինձ երկրի երեսին, բայց ես չլքեցի քո պատուիրանները: Քո 88
 ողորմութեամբ կեանք տուր ինձ, ես ես կը պահպանեմ քո բե-
 րանի վկայութիւնները: Քո խօսքը, Տէր, յաւիտեան երկնքում 89
 է: Մերնդից սերունդ մնում է քո ճշմարտութիւնը, դու հասարա- 90
 րեցիք երկիրը, որ կայ: Քո հրամանին է սպասում ցերեկը, 91
 քանզի բոլորը քո ծառաներն են: Եթէ քո օրենքն իմ խօս- 92
 քը չլինէր, վաղուց ես կործանուած կը լինէի իմ թշուառութե-
 ան մէջ: Յաւիտեան չպիտի մոռանամ քո արդարութիւնները, 93
 քանզի դրանցով ինձ պահպանեցիր: Քոնն եմ ես՝ փրկիր 94
 ինձ, քանզի արդարադարութիւնդ փնտռեցի: Մեղաւորները 95
 հեղափոխեցին, որ կործանեն ինձ, քանզի մարմնս քո վկայու-
 թիւնները դրի: Ամէն կարարելութեան վախճանը տեսայ, քո 96
 պատուիրանները խիստ ընդարձակ էին ինձ համար: Որքա՛ն 97
 սիրեցի օրենքները քո, նրանք գիշեր-ցերեկ իմ խոհերն էին:
 Թշնամիներիցս աւելի խելացի դարձրիր ինձ քո պատուիրան- 98
 ներով, քանզի նրանք իմն էին միշտ: Բոլոր ուսուցիչներիցս 99
 աւելի իմաստուն եղայ, քանզի քո վկայութիւններն իմ խոհերն
 էին: Ծերունիներից աւելի իմաստուն դարձայ, քանզի քո պա- 100
 տուիրանները քննեցի: Ուրբերս եր պահեցի չարիքի բոլոր 101
 ճանապարհներից, որպէսզի պահեմ քո խօսքերը: Քո իրա- 102
 տունքից չխտորուցեցի, քանզի դու ինձ օրենսգէտ դարձրիր:
 Որքա՛ն քաղցր են քո խօսքերն իմ քիմքին՝ աւելի քաղցր, քան 103
 մեղրն իմ բերանին: Քո պատուիրաններով իմաստանալով՝ 104
 արեցի չարիքի բոլոր ճանապարհները, քանզի դու ինձ օրենս-
 գէտ դարձրիր: Քո խօսքը ճրագ է իմ ուրբերի համար, եւ լուսա- 105
 տրում է իմ շաւիղները: Երդուցի ու որոշեցի, որ պիտի պահեմ 106
 քո բոլոր արդար դարաստանները: Մասփիկ թշուառ եղայ. 107
 Տէր, կեանք տուր ինձ ըստ քո խոստման: Բարեհաճիր ընդու- 108
 նել ընծան իմ բերանի, Տէր, եւ քո իրաւունքն ինձ սովորեցրո՛ւ:
 Նոզիս ամէն ժամ քո ձեռքում է, եւ ես քո օրենքը չմոռացայ: 109

110 Մեղաւորները որոգայթ լարեցին իմ դէմ, ես քո պապուիրան–
 111 ներից չխտպորուեցի: Յաւիպեան ժառանգեցի քո վկայութիւն–
 112 ները, քանզի նրանք իմ սրտի ցնծութիւնն են: Սիրտս առշաւէր
 խոնարհեցրի, որ հապուցման համար քո օրէնքները կապա–
 113, 114 րեմ: Արեցի անօրէններին, եւ քո օրէնքը սիրեցի: Օգնականն
 115 ու փրկիչն իմ դու ես, եւ ես յոյսս դրի քո խօսքի վրայ: Շե–
 116 ռացէք ինձնից, չարագործներ, որ ես իմ Աստուծոյ պապուիրան–
 117 եւ իմ յոյսի մէջ ինձ մի՛ ամաչեցրու: Օգնիր ու փրկի՛ր ինձ,
 118 որ շարունակ քո դաւաստանի մասին մտածեմ: Անարգեցիւր
 բոլոր նրանց, ովքեր ընդվզեցին քո արդարադատութեան դէմ,
 119 քանզի անիրաւ էին նրանց խորհուրդները: Յանցաւոր համա–
 րեցի աշխարհի բոլոր մեղսագործներին, դրա համար սիրեցի
 120 պապուիրանները քո: Մարմինն իմ գամիր քո երկիւղին, քան–
 121 զի սաստիկ վախեցայ քո դաւաստաններից: Դաւաստան եւ
 արդարութիւն գործեցի, ինձ մի՛ մաքնիր ինձ նեղողների ձեռ–
 122 քը: Ծառայիդ բարութեամբ ընդունիր, որ ամբարտաւանները
 123 չհարջարեն ինձ: Աչքերն իմ սպասեցին քո շնորհելիք փրկու–
 124 թեանը, Տէր, եւ քո արդարութեան խօսքին: Ծառայիդ հետ
 վարուի՛ր քո ողորմութեան համեմատ, քո արդարադատութիւնն
 125 ինձ սովորեցրո՛ւ: Ես քո ծառան եմ, ինձ իմաստուն դարձրու,
 126 որ ճանաչեմ քո վկայութիւնները: Ժամն է, որ Տէրը վեր կենայ,
 127 քանզի խափանեցին քո օրէնքը: Յիրաւի, սիրեցի քո պապուի–
 128 րանները ոսկուց ու փափկոնից աւելի: Քո բոլոր պապուի–
 րաններն ինձ յաջողութիւն բերին, քանզի արեցի ճանապարհը
 129 չարիքի: Սքանչելի են քո վկայութիւնները, դրա համար հո–
 130 գիս սիրեց դրանք: Քո խօսքերի յայտնութիւնը լուսաւորում եւ
 131 իմաստնացնում է պարզամիտներին: Բերանս բացեցի ու շունչ
 132 առայ, հոգիս փափագեց պապուիրանները քո: Նայիր ի՛նձ
 եւ ողորմիր ինձ քո անունը սիրողների իրաւունքի համեմատ:
 133 Ճանապարհն իմ ուղղիր քո խօսքի համաձայն, որ զանազան
 134 մեղքեր չսիրեն ինձ: Փրկիր ինձ մարդկանց զրպարութիւնից,
 135 եւ ես քո պապուիրանները կը պահեմ: Երեսդ ցոյց տուր քո
 136 ծառային, եւ քո արդարադատութիւնը սովորեցրո՛ւ ինձ: Ջրե–
 րի վրակներ իջան իմ աչքերից, քանզի մարդիկ չհետեւեցին
 137 քո օրէնքներին: Արդար ես դու, Տէր, եւ շիւրակ են քո դա–
 138 տաստանները: Դու պապուիրեցիր քո վկայութիւնները, որոնք

արդարեւ շաք ճշմարիտ են: Նախանձախնդրութիւնը քո հան- 139
 դէպ մաշեց ինձ, քանզի թշնամիներն իմ մոռացան խօսքերը քո: Խիստ ընդիր են խօսքերը քո, եւ քո ծառան սիրեց դրանք: 140
 Մանուկ եմ եւ եւ արհամարհուած, բայց քո արդարութիւնը չմո- 141
 ռացայ: Քո արդարութիւնը յաւերժական արդարութիւն է, եւ 142
 քո օրէնքը՝ ճշմարիտ: Նեղութիւնն ու վիշտն ինձ պարեցին, 143
 բայց քո պարուիրաններն իմ խօսքերն եղան: Քո վկայութիւն- 144
 ներն արդար են յաւիտեան, իմաստուն դարձրու եւ պահպանիր 145
 ինձ: Ամբողջ սրտովս քեզ ձայն րուի, լսիր ինձ, Տէր, քանզի 146
 քո արդարութիւնը փնտռեցի: Աղաղակեցի քո առջեւ՝ փրկիր 147
 ինձ, եւ ես քո վկայութիւնները կը պահեմ: Ես վաղ առաւո- 148
 րեան արթնացայ ու աղաղակեցի եւ յոյսը դրի քո խօսքերի 149
 վրայ: Առաւօտից շուր բացուեցին աչքերն իմ, որ քո խօսքերն 150
 արտասանեմ: Լսիր իմ ձայնը, Տէր, ըստ քո ողորմութեան. Տէր, 151
 քո դարաստանով փրկիր ինձ: Նախաձեռնութիւնը 152
 մօտեցրին ինձ, քանզի նրանք հեռու եղան քո օրէնքից: Մօտ 153
 ես դու, Տէր, եւ քո բոլոր պարուիրանները ճշմարիտ են: Սկզ- 154
 բից եւեթ ճանաչեցի քո վկայութիւնները, որոնք դու յաւիտեան 155
 հաստատեցիր: Տես իմ թշուառութիւնը եւ փրկիր ինձ, քանզի 156
 քո օրէնքը ես չմոռացայ: Տես իմ դարաստանը եւ ազատիր 157
 ինձ, ու քո խօսքի համաձայն պահպանիր ինձ: Փրկութիւնը 158
 հեռու է մեղաւորներից, քանզի նրանք քո օրէնքները չպահե- 159
 ցին: Քո գթութիւնները շաք են, Տէր, եւ քո դարաստանի հա- 160
 մաձայն պահպանիր ինձ: Բազմաթիւ եղան իմ հալածիչներն 161
 ու ինձ նեղողները, բայց քո վկայութիւններից ես չխտրորուե- 162
 ցի: Մաշուեմ էի նայելով անողորմներին, քանզի քո պարուի- 163
 րանները չպահեցին նրանք: Տես, թէ որքան սիրեցի քո պա- 164
 րուիրանները. Տէր, քո ողորմութեամբ կեանք րուր ինձ: Քո 165
 խօսքի սկիզբը ճշմարտութիւնն է, յաւերժ են քո բոլոր արդար 166
 դարաստանները: Իշխաններն իզուր հալածեցին ինձ. սիրտս 167
 միայն քո խօսքերից սարսափեց: Ես ցնձացի քո խօսքերով 168
 ինչպէս մէկը, որ մեծ աւար է գրնում: Արեցի ու արհամարհե- 169
 ցի մեղքը, եւ քո օրէնքը սիրեցի: Օրուայ մէջ եօթն անգամ քեզ 170
 պիտի օրհնեմ քո արդար դարաստանի համար: Քո օրէնքը 171
 սիրողները մեծ խաղաղութեան մէջ են, եւ նրանց համար չկայ 172
 գայթակղութիւն: Սպասեցի քո փրկութեանը, Տէր, եւ քո պա- 173
 րուիրանները սիրեցի: Նոզիս պահեց քո վկայութիւնները, եւ 174

168 եւ շար սիրեցի դրանք: Ներեցի քո պարուիրաններին եւ
 169 վկայութիւններին, քանզի իմ բոլոր ուղիներն առջեւդ են: Իմ
 խնդրանքները թող մօտենան քեզ, Տէր, քո խօսքի համաձայն
 170 իմաստուն դարձրու ինձ: Իմ աղօթքը թող հասնի քեզ, Տէր, եւ
 171 քո խօսքով փրկիր ինձ: Իմ շրթունքները քեզ օրհնութիւն կը
 172 բխեցնեն, երբ ինձ սովորեցնես քո արդարադատութիւնը: Իմ
 լեզուն քո խօսքերը կ'արասանի, քանզի քո բոլոր պարուի-
 173 րաններն արդար են: Քո ձեռքն իմ պահապանը թող լինի,
 174 քանզի քո պարուիրաններն ընտրեցի: Քո շնորհելիք փրկու-
 թիւնը ցանկացայ, Տէր, եւ քո օրէնքներն իմ խօսքերն եղան:
 175 Թող եւ ապրեմ, որ օրհնեմ քեզ, եւ քո արդարադատութիւնն
 176 ինձ թող օգնի: Մոլորուցի կորուսեալ ոչխարի պէս, փնտրի՜ր
 ծառայիդ, քանզի պարուիրաններդ չեմ մոռացել:

119, 2 Օրհներգութիւններ բարձունքի աստիճանների վրայ Նե-
 3 դութեանս մէջ եւ Տիրոջը ձայն փութի, եւ նա լսեց ինձ: Տէր,
 4 փրկիր ինձ նենգ շրթունքներից ու չար լեզուից: Ի՞նչ պիտի
 5 փրութի քեզ, կամ ի՞նչ պիտի աւելանայ, նենգ լեզու. - դրանք
 հսկայի ներքեւ են, որոնք կայծակներով միտում են կաղնու
 6 մէջ: Վայ ինձ, քանզի երկար տեւեց պանդխտութիւնն իմ,
 7 եւ բնակուցի Կեդարի վրաններում: Շար ժամանակ հոգիս
 8 բնակուեց նրանց հետ, ովքեր ափում են խաղաղութիւնը: Ես
 խաղաղասէր էի. երբ խօսում էի, նրանք մարտնչում էին իմ դէմ:

120, 2 Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Աջ-
 քերս դէպի լեռները բարձրացրի, որտեղից ինձ օգնութիւն պի-
 3 տի գայ: Ինձ օգնութիւն պիտի գայ Տիրոջից, որ սրելո՞ծեց եր-
 4 կինքն ու երկիրը: Թող քո ուրբը չասանուի, եւ քո Պահապանը
 5 թող չննջի, ինչպէս չի ննջում եւ քուն չի մտնում Պահապանն
 6 Իսրայէլի: Տէրը քեզ կը պահպանի, Տէրը քեզ կ'ընդունի իր աջ
 7 ձեռքով: Յերեկն արեգակը քեզ չի վնասի, ոչ էլ լուսինը՝ գիշեր
 8 ժամանակ: Տէրը քեզ կը պահպանի ամէն չարիքից, Տէրը կը
 9 պահպանի քեզ: Տէրը կը հսկի քո մուրքն ու ելքը՝ այսուհետեւ
 մինչեւ յաիտեան:

121, 2 Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Ու-
 3 րախանում էի, երբ ասում էին՝ «Գնանք Տիրոջ փուն»: Մեր
 4 ուրբերը հասել կանգնել էին քո դռներին, ո՞վ Երուսաղէմ: Ե-
 րուսաղէմը բարեշէն է որպէս քաղաք, եւ նրա բնակիչներն իր
 5 շուրջն են: Յեղերն այնտեղ բարձրացան՝ ցեղերը Տիրոջ, որ

Իսրայելի վկայութեամբ գոհութիւն մաքուցեն Տիրոջ անուանը: Այնպէղ են դրուած դպրասպանի աթոռները՝ աթոռներ 6
դրուած Դաւթի փան մէջ: Տարցրէք Երուսաղէմի խաղաղութեան ու շէնութեան մասին, դուք՝ բոլորդ, որ սիրում էք այն: Քո ամրութիւններում թող խաղաղութիւն լինի, եւ քո բերդերի 8
աշտարակներում՝ շէնութիւն: Ի սէր իմ եղբայրների եւ ընկերների քեզ խաղաղութիւն մատըցի: Եւ մեր Տէր Աստծու համար 10
քեզ բարութիւն ցանկացանք:

Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Աջ- 122, 2
քերս դէպի քեզ բարձրացրի, Տէր, դու, որ բնակում ես երկնքում: Ինչպէս ծառաների աչքերն իրենց փերերի ձեռքին, 3
ինչպէս աղախնի աչքերն իր փիրուի ու ձեռքին, այնպէս էլ մեր աչքերն ուղղուած են քեզ, Տէր Աստուած մեր, մինչեւ որ գթաս մեզ: Գթա՛ մեզ, Տէր, գթա՛ մեզ, քանզի բազում 4
արհամարհանքներ կրեցինք: Մեր հոգիներն անչափ լցուեցին մեզ անպարտողների նախափինքներով եւ ամբարտաւանների անարգանքով:

Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Եթէ 123, 2
Տէրը մեզ հեպ չլինէր, - թող ասի Իսրայէլը, - եթէ Տէրը մեզ 3
հեպ չլինէր, մարդիկ մեզ վրայ յարձակուելով՝ մեզ ողջ-ողջ կուլ 4
կը փային, երբ նրանց զայրոյթը բորբոքուած էր մեզ վրայ: Եւ 5
ջրերն անգամ մեզ կ'ընկղմէին, երբ մեր հոգիներն անցան հեղեղի միջով: Մեր հոգիներն անցան անհանգիստ ջրերի միջով: 6
Օրհնեալ է Տէրը, որ մեզ նրանց ապամների որսը չդարձրեց: 7
Մեր հոգիները փրկուեցին ինչպէս ճնճողուկը որսորդի թակարդից: 8
Նրանց թակարդները փշրուեցին, եւ մենք ազատուեցինք: Մեր օգնութիւնը Տիրոջ անունից է, նա, որ երկինքն ու երկիրն 9
սպեղծեց:

Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Ով 124, 2
յոյսը դրել է Տիրոջ վրայ, յաւիտեան չի սասանուի ինչպէս լեռը Միոնի, որ գտնուում է Երուսաղէմում: Ինչպէս որ նա շրջա- 3
պարուած է լեռներով, այնպէս Տէրն իր ժողովրդի շուրջն է՝ այսուհետեւ մինչեւ յաւիտեան: Տէրը չի թողնի, որ մեղաւոր- 4
ների գաւազանն որոշի արդարների վիճակը, եւ արդարներն իրենց ձեռքերը պիտի չերկարեն անօրէնութեան: Տէրը բարիք 5
է գործում բարիներին եւ նրանց, որ ուղիղ են սրտով: Իսկ 6
յափշտակութեամբ համակուածներին Տէրը կը կործանի նրանց

հեպ, ովքեր անօրէնութիւն են գործում: Խաղաղութիւն Իսրայէլին:

125, 2 Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Երբ
Տէրը Սիոնը վերադարձրեց գերութիւնից, մենք մխիթարուե-
3 ցինք: Այնժամ մեր բերանները խնդութեամբ լցուեցին եւ մեր
լեզուները՝ ցնծութեամբ: Այնժամ հեթանոսների մէջ ասացին.
4 «Տէրը մեծ բաներ գործեց սրանց համար»: Մեծ բաներ գոր-
5 ծեց Տէրը մեզ համար, եւ մենք ցնծացինք: Տէր, ե՛ր դարձ-
6 բոյ մեզ գերութիւնից՝ հարաւի հեղեղների պէս: Ովքեր ցանում
7 էին արփասութով, ցնծութեամբ պիտի հնձեն: Ովքեր շալակած
փանում էին սերմերն իրենց ու լաց լինում գնալիս, յեպ պիտի
գան ցնծալով եւ բարձած պիտի բերեն խրճերն իրենց:

126, 2 Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Եթէ
Տէրը փունը չշինի, իզուր են չարչարում այն շինողները, եթէ
Տէրը քաղաքը չպահպանի, իզուր են հսկում պահապանները
3 նրա: Իզուր էք վաղ արթնանում. արդ, վեր կացէք՝ քանի դեռ
չէք ննջել: Դուք փառապանքի հացն էք ուփում, մինչ Նա քուն է
4 փալիս իր սիրելիներին: Տիրոջ ժառանգութիւնը նրա որդիներն
5 են, որոնք նրա վարձն են, պտուղը նրա որովայնի: Ինչպէս նե-
6 փերը հզօրի ձեռքում, այնպէս են որդիներն անկեալների: Ե-
րանի՛ նրան, ով իր ուզածի չափ կ'առնի այդ նեփերից. երբ
դարպասի մօտ իր թշնամիների հեպ խօսելու լինի, նա ամօթով
չի մնայ:

127, 2 Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Երա-
նի՛ բոլոր նրանց, ովքեր վախենում են Տիրոջից եւ ընթանում
3 նրա ճանապարհներով: Դու քո ձեռքի վաստակը պիտի ուրես.
4 երանի՛ քեզ, դա լաւ պիտի լինի քեզ համար: Կինդ պիտի լի-
նի վայելուչ որթափունսի պէս քո փան անկիւնում, որդիներդ՝
5 նորափունկ ձիթենու պէս քո սեղանի շուրջը: Ահա այսպէ՛ն պի-
6 տի օրհնուի ամէն մարդ, որ վախենում է Տիրոջից: Զեզ պիտի
օրհնի Տէրը Սիոնիցկեանքիդ բոլոր օրերին դու պիտի փեսնես
7 բարութիւնը Երուսաղէմի: Դու պիտի փեսնես քո որդիների
որդիներին: Խաղաղութիւն Իսրայէլին:

128, 2 Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ Ման-
կութիւնիցս ի վեր բազում անգամ մարտնչեցին իմ դէմ, - թող
3 Իսրայէլն ասի այդ, - մանկութիւնիցս ի վեր բազում անգամ
4 մարտնչեցին իմ դէմ, բայց չյաղթեցին ինձ: Մեղաւորներն հա-

րուածեցին իմ թիկունքին, երկար ժամանակ գործեցին անօրէնութիւնս իրենց: Տէրն արդար է, մեղաւորների պարանոցը նա 5 կը խորպակի: Ամօթահար կը լինեն ու եր կը դառնան բոլոր 6 նրանք, ովքեր արում են Սիոնը: Նրանք կը լինեն փանիքի 7 խոփի պէս, որ չորանում է դեռ չհնձած: Դրանով հնձուորն իր 8 բուռը չի լցնի, ոչ էլ խորձ կապողն՝ իր գիրկը: Նրանց կողքից 9 անցնողները չեն ասի՝ «Տիրոջ օրհնութիւնը ձեզ վրայ լինի, եւ օրհնեալ լինէք Տիրոջ անունով»:

Օրհներգութիւններ Բարձունքի աստիճանների վրայ **129**
 Խորութիւններից քեզ կանչեցի, Տէր: Տէր, լսիր իմ ձայնը, թող 2
 քո ականջները լսեն ձայնն իմ աղօթքի: Եթէ անօրէնութիւն- 3
 ներս քննես, Տէր, ո՞վ կարող է կանգնել քո առջեւ, Տէր, քանզի 4
 քեզնից է գալիս քաւութիւնը: Քո անուան համար համբերե- 5
 ցի, Տէր, հոգիս սպասեց քո խօսքին: Նոգիս յոյսը դրեց Տիրոջ 6
 վրայ: Առաւօտեան պահից մինչեւ երեկոյ, առաւօտեան պահից
 Իսրայէլը յոյսը դրեց Տիրոջ վրայ: Տիրոջից է ողորմութիւնը, ու 7
 նրանից են բոլոր փրկութիւնները: Եւ նա պիտի փրկի Իսրա- 8
 յէլն իր բոլոր նեղութիւններից:

Տէր, սիրտս չգոռոզացաւ, եւ աչքերս վերելից չնայեցին. եւ **130**
 մեծամեծների հետ ուրք չդրի, ոչ էլ նրանց հետ, ովքեր բարձր 2
 են ինձնից. այլ խոնարհ եղայ մօր կրծքից կտրուած ման-
 կան նման, որի փափագը նոյն բանին դառնալն է. իսկ եթէ
 հպարտացրի իմ հոգին, այդպէս թող լինի հալածումն անձիս:
 Իսրայէլը յոյսը դրեց Տիրոջ վրայ՝ այսուհետեւ մինչեւ յաւիտե- 3
 ան:

Տէր, յիշիր Դաւթին եւ նրա ամբողջ հեգութիւնը, թէ ինչպէս **131, 2**
 նա երգուեց Տիրոջը, եւ ուխտ արեց Յակոբի Աստծուն՝ ասելով.
 «Չեմ մքննի իմ փան յարկից ներս, չեմ մքննի իմ անկողինը, իմ 3, 4
 աչքերին քուն չեմ փայ, կամ նինջ՝ իմ թարթիչներին, եւ կամ
 հանգիստ՝ իմ մարմնին, մինչեւ Յակոբի Տէր Աստծու համար 5
 խորանի տեղ չգտնեմ»: Ահա, խորանի մասին լսեցինք Եփ- 6
 րաթայում, եւ այն գրանք մայրիների դաշտերում: Մտնենք 7
 կացարանը նրա, երկրպագենք այն տեղին, ուր կանգնած են
 ուրբերը նրա: Ելիր քո հանգստավայրը, Տէր, դու եւ փապա- 8
 նակը քո սուրբ Կրակի: Քո երէցները թող արդարութիւն հագ- 9
 նեն, եւ քո սրբերը խնդութեամբ ցնծան: Յանուն քո սիրելի 10
 Դաւթի, մի՛ շրջիր երեսդ քո օծեալից: Տէրը ճշմարտութեամբ 11

երդուեց Դաւթին ու չսպեց նրան. «Քո որովայնի պարզից պիտի
 12 նստեցնեմ քո գահին: Եթէ որդիներդ պահեն իմ օրէնքն ու իմ
 վկայութիւնները, որոնք նրանց պիտի սովորեցնեմ, ապա որ-
 դիները նրանց յաւիտեանս յաւիտենից կը նստեն քո գահին»:
 13, 14 Տէրը սիրեց Սիոնը եւ նախընտրեց բնակուել այնտեղ: Ասաց.
 «Այս է հանգստավայրն իմ յաւիտեանս յաւիտենից, այստեղ
 15 պիտի բնակուեմ, քանզի հաւանեցի սա: Սրա բերքը պիտի
 շարունակ օրհնեմ, եւ սրա աղքատներին կշտացնեմ հացով:
 16 Սրա երէցներին փրկութիւն պիտի հազցնեմ, եւ սրա սրբերը
 17 խնդութեամբ պիտի ցնծան: Այնտեղ պիտի Դաւթին եղջիրներ
 18 ծլեցնեմ, իմ օծեալի համար ճրագ պատրաստեմ: Նրա թշնա-
 միներին ամօթ պիտի հազցնեմ, իսկ նրա վրայ պիտի ծաղկի
 սրբութիւնն իմ»:

132 Որքա՛ն բարի, որքա՛ն վայելուչ է, որ եղբայրները բնակու-
 2 են միասին, ինչպէս ազնիւ իւղ, որ իջնում է Ահարոնի գլխին ու
 մօրուքին, եւ մօրուքից սահում դէպի նրա զգեստի քղանցքները,
 3 ինչպէս ցօղ, որ Ներսնից ցօղում է Սիոն լեռան վրայ: Այնտեղ
 պատրաստեց Տէրն օրհնութիւնն ու կեանքը յաւիտենական:

133 Այստեղ օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, Տիրոջ բոլոր ծառաներ, որ զըր-
 2 նում էք Տիրոջ փանը եւ մեր Աստծու գաւիթներում: Գիշերը
 դէպի սրբութիւն պարգեցէ՛ք ձեռքերը ձեր, եւ օրհնեցէ՛ք Տիրո-
 3 ջը: Թող Տէրն օրհնի մեզ Սիոնից, Նա, որ երկինքն ու երկիրը
 ստեղծեց:

134 Օրհնեցէ՛ք Տիրոջ անունը, օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, Տիրոջ ծառա-
 2 ներ, որ գտնուում էք Տիրոջ փանը, մեր Աստծու փան գաւիթ-
 3 ներում: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, քանզի բարի է Տէրը. սաղմոն եր-
 4 գեցէ՛ք նրա անուանը, քանզի քաղցր է նա: Տէրն իր ընտրեալը
 5 դարձրեց Յակոբին, եւ Իսրայէլը՝ ժառանգութիւնն իր: Ես հաս-
 6 կացայ, որ մեծ է Տէրը, եւ Տէրը մեծ է բոլոր կուռքերից: Տէրն
 ինչ որ ցանկացաւ, կատարեց երկնքում ու երկրի վրայ, ծովում
 7 եւ բոլոր անդունդներում: Ամպեր հանելով երկրի ծայրերից՝ իր
 կայծակներն անձրեւի վերածեց, եւ իր պահեստներից հողմեր
 8 դուրս բերեց: Նա հարուածեց եգիպտացիների բոլոր անդրա-
 նիկ ծնունդներին, ինչպէս մարդկանց, այնպէս էլ անասուննե-
 9 րին: Իր նշաններն ու զարմանահրաշ գործերն ուղարկեց քեզ,
 10 ո՛վ Եգիպտոս, քո Փարաւոնին եւ նրա ամբողջ զօրքին: Նա
 հարուածեց բազում ազգերի, եւ սպանեց հզօր թագաւորնե-

րի. ամորհացիների թագաւոր Սեփոնին, Բասանի թագաւոր 11
 Օգինու բոլոր թագաւորութիւնները Քանանի: Նրանց երկիրը 12
 որպէս ժառանգութիւն քուեց, որպէս ժառանգութիւն Իսրայէլի
 իր ժողովրդին: Տէր, քո անունը յաւերժ է, Տէր, քո յիշատակը՝ 13
 սերնդից սերունդ: Տէրը դապում է իր ժողովրդին, եւ մխիթար- 14
 ւում իր ծառաներով: Նեթանուների կուռքերը ոսկի ու արծաթ 15
 են, ձեռքի գործն են մարդկանց որդիների: Բերան ունեն, բայց 16
 չեն խօսում, աչքեր ունեն, բայց չեն տեսնում: Ականջներ ու- 17
 նեն, բայց չեն լսում, եւ նրանց բերանում շունչ չկայ: Նրանց 18
 նման կը լինեն դրանք սպեղծողները եւ բոլոր նրանք, որ յոյսը
 դրել են նրանց վրայ: Օրհնիր Տիրոջը, քուն Իսրայէլի, օրհնիր 19
 Տիրոջը, քուն Ահարոնի: Օրհնիր Տիրոջը, քուն Ղեւիի. Տիրո- 20
 ջից երկինդ կրողներ, օրհնեցէ՛ք Տիրոջը: Օրհնութիւն Տիրոջը 21
 Սիոնից, Նրան, որ բնակւում է Երուսաղէմում:

Գոհութիւն մապուցեցէ՛ք Տիրոջը, քանզի բարի է նա, քանզի **135**
 յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Գոհութիւն մապուցեցէ՛ք ասպու- 2
 ածների Ասպծուն, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Գո- 3
 հութիւն մապուցեցէ՛ք փերերի Տիրոջը, քանզի յաւերժ է նրա ո-
 ղորմութիւնը: Միայնակ նա մեծ հրաշագործութիւններ արեց, 4
 քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Երկինքն սպեղծեց իր ի- 5
 մասպութեամբ, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Երկիրը 6
 հասպարեց ջրերի վրայ, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը:
 Միայնակ սպեղծեց լուսարուները մեծ, քանզի յաւերժ է նրա ո- 7
 ղորմութիւնը: Արեգակը կարգեց ցերեկուայ փիրակալ, քանզի 8
 յաւերժ է նրա ողորմութիւնը, լուսինն ու աստղերը՝ գիշերուայ 9
 փիրակալ, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Կործանեց ե- 10
 գիպարացիների երկիրն իր անդրանիկ ծնունդներով հանդերձ,
 քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Իսրայէլացիներին հանեց 11
 Եգիպտոսից, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը, արեց այդ՝ 12
 բարձր ձեռքով եւ իր հզօր բազկով, քանզի յաւերժ է նրա ողոր-
 մութիւնը: Պապռեց մեծ ծովն ու բաժանեց երկու մասի, քանզի 13
 յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Իսրայէլացիներին անցկացրեց 14
 ծովի միջով, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Փարաւոնին 15
 իր զօրքով ընկղմեց Կարմիր ծովում, քանզի յաւերժ է նրա ո-
 ղորմութիւնը: Իր ժողովրդին հանեց դէպի անապատ, քանզի 16
 յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Նարուածեց մեծամեծ ազգերի, 17
 քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Սպանեց հզօր թագա- 18

19 տրոսների, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը. սպանեց ամոր-
 20 հացիների թագաւոր Սեհոնին, քանզի յաւերժ է նրա ողորմու-
 21 թիւնը. Բասանի թագաւոր Օգին, քանզի յաւերժ է նրա ողոր-
 22 մութիւնը: Նրանց երկիրը որպէս ժառանգութիւն փուեց, քան-
 23 զի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը, փուեց որպէս ժառանգութիւն
 Իսրայէլին՝ իր ծառային, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը:
 24 Տէրը մեզ յիշեց մեր թշուառութեան մէջ, քանզի յաւերժ է նրա
 25 ողորմութիւնը: Նա փրկեց մեզ մեր թշնամիների ձեռքից, քան-
 26 զի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Նա կերակուր է փալիս բոլոր
 ապրող էակներին, քանզի յաւերժ է նրա ողորմութիւնը: Գո-
 հութիւն մաքուցեցէք երկնաւոր Աստուծոյն, քանզի յաւերժ է նրա
 ողորմութիւնը:

136 Բաբելոնի գետերի մօտ՝ այնպեղ նստած լալիս էինք, երբ
 2 յիշում էինք Սիոնը: Նրանց ուռիներից էինք կախել մեր
 3 կրակարանները: Այնպեղ մեզ գերկարողները օրհնութեան
 խօսք էին պահանջում մեզնից, մեզ փարագրողներն ստիպում
 4 էին՝ ասելով. «Երգեցէ՛ք մեզ համար Սիոնի օրհներգերից»: Իսկ
 5 մենք ինչպէ՛ն երգենք Տիրոջ օրհներգերը օտար երկրում: Եթէ
 6 մոռանամք քեզ, Երուսաղէմ, թող իմ աջը մոռանայ ինձ: Թող
 լեզուս քիմքիս կաշի, թէ քեզ չյիշեմ, եթէ իմ ուրախութեան
 7 սկզբում նախ քեզ, Երուսաղէմ, չգովաբանեմ: Յիշիր, Տէր, թէ
 ինչ էին ասում եղումացիները Երուսաղէմի օրերին. «Քանդե-
 8 ցէ՛ք, քանդեցէ՛ք, հիմնայափա՛կ արե՛ք»: Ո՛վ Բաբելոնի թշուառ
 դուստր, երանի՛ նրան, ով քեզ պիտի հափուցի այնպէս, ինչպէս
 9 դու մեզ հափուցեցիր: Երանի՛ նրան, ով կը բռնի քո մանուկ-
 ներին ու կը խփի քարին:

137 Գոհութիւն պիտի մաքուցեմ քեզ, Տէր, իմ ամբողջ սրտով,
 հրեշտակների առջեւ սաղմոս պիտի երգեմ քեզ, քանզի լսե-
 2 ցիր խօսքը բերանիս: Պիտի երկրպագեմ սուրբ փաճարիդեւ
 անուանդ գոհութիւն պիտի մաքուցեմ քո ողորմութեան ու
 ճշմարտութեան համար, քանզի ամէն ինչում մեծ ցոյց փոխի
 3 սուրբ անունդ: Որ օրը որ քեզ ձայն փամ, իսկոյն լսիր ինձ, եւ
 4 բազմապարկի՛ր զօրութիւններն հոգուս մէջ: Գոհութիւն պի-
 տի մաքուցեմ քեզ աշխարհի բոլոր թագաւորները, քանզի լսե-
 5 ցին բերանիդ խօսքերը: Նրանք պիտի փառաբանեն քո ճա-
 6 նապարհները, քանզի մեծ է փառքը Տիրոջ: Բարձր է Տէրը,
 նա փեսնում է խոնարհներին, իսկ բարձրամիտներին հեռուից

ճանաչում: Երբ անցնեմ նեղությունների միջով, դու կը փրկես 7
 ինձ թշնամու զայրոյթից: Ձեռքդ կը մեկնես, եւ քո աջը կը փրկի
 ինձ: Տէրը կը հապուցի իմ փոխարէն: Տէր, քո ողորմութիւնը 8
 յաւերժ է, ձեռքիդ գործերը մի՛ անպեսիր:

Տէր, ինձ փորձեցիր ու ճանաչեցիր ինձ: Դու իմացար **138. 2**
 իմ նիստուկացը, հեռուից հասկացար իմ մտածումները: Իմ 3
 շաւիղներն ու վիճակը դու քննեցիր, եւ բոլոր ճանապարհներս
 նախապէս տեսար: Իմացար, որ լեզուիս տակ նենգութիւն 4
 չկայ: Ահա դու, Տէր, իմացար իմ սկիզբն ու վերջը, դու ինձ 5
 ստեղծեցիր եւ ձեռքդ դիր ինձ վրայ: Զարմանալի է քո իմա- 6
 ցութիւնն իմ մասին, այնքան զօրեղ, որ չեմ կարող հասու լինել
 դրան: Ո՞ր գնամ ես քո հոգուց, կամ քո դէմքից ո՞ր փախչեմ: 7
 Եթէ երկինք ելնեմ, այնպէտ ես դու, եթէ դժոխք իջնեմ, դրան 8
 էլ մօտ ես: Եթէ առաւօտեան թելեր առնեմ ու բնակուեմ ծովի 9
 եզերքին, այնպէտ էլ քո ձեռքն ինձ կ'առաջնորդի, եւ աջդ ինձ 10
 կ'ընդունի: Ասացի՝ գուցէ խաւարն ինձ ծածկի, կամ գիշերը
 պարի ինձիմ վայելքի լոյսի փոխարէն: Խաւարը քեզ համար 12
 խաւար չի լինի, եւ գիշերը լուսաւոր ցերեկ կը դառնայ, ու նրա
 մթութիւնն ինչպէս լոյս կ'երեւայ: Դո՛ւ ստեղծեցիր երիկամներն 13
 իմ, եւ մօրս որովայնից ինձ ընդունեցիր: Գոհութիւն պիտի մա- 14
 րուցեմ քեզ, Տէր, քանզի ահեղ ու սքանչելի ես դու, սքանչելի
 են գործերը քո, որոնք ես շատ սիրեցի: Չծածկուեց քեզնից իմ 15
 ոսկորը, որն ստեղծեցիր դու թաքուն, ոչ էլ ծածկուեց կարողու-
 թիւնն իմ երկրի խորքերում: Իմ անկախարութիւնները տեսան 16
 քո աչքերը, եւ այդ բոլորը գրուեցին քո գրքում: Յերեկը դրանք
 մոլորուեցին, ու չկար մէկը, որ առաջնորդէր դրանք: Ինձ հա- 17
 մար խիստ պարուական եղան քո բարեկամներն, Աստուած,
 եւ շատ զօրացան նրանց իշխանները: Նաշուեցի նրանց, եւ 18
 աւագից շատ դուրս եկան. արթնացայ՝ եւ ահա քեզ հետ եմ:
 Դու, Աստուած, պիտի սպանես մեղաւորներին. արինարբո՛ւ 19
 մարդիկ, հեռացէ՛ք ինձնից: Նակառակութեամբ ու նախանձով 20
 նրանք իզուր պիտի տիրեն քո քաղաքներին: Զեզ պառողնե- 21
 րին արեցի, Տէր, եւ քո թշնամիների պարճառով մաշուեցի:
 Կապարեալ արելութեամբ արեցի նրանց, եւ նրանք թշնամի 22
 դարձան ինձ: Փորձիր ինձ, Աստուած, ու ճանաչիր իմ սիրտը, 23
 քննիր ինձ ու ճանաչիր իմ շաւիղները, եւ տես, եթէ իմ ճանա- 24
 պարհին անօրէնութիւններ կան, առաջնորդիր ինձ քո յաւիտե-

նական ճանապարհներով:

139, 2 Այսուհետեւ՝ սաղմոս Դավթի Ազափիր ինձ, Տէր, չար մար-
 3 դուց, անիրաւ մարդուց փրկիր ինձ: Իրենց սրտում նրանք ա-
 4 նօրէնութիւն խորհեցին, եւ գիշեր-ցերեկ պապերազմի պապ-
 5 շրթների րակ թոյն կայ իժի: Պահպանիր ինձ, Տէր, մեղա-
 6 տրի ձեռքից, եւ չար մարդուց փրկիր ինձ. նրանք խորհեցին
 7 խափանել ընթացքն իմ: Ամբարտաւաններն իրենց որոգայթը
 8 թաքցրին ինձնից, թակարդի լարեր ձգեցին ուրքերիս առջեւ, եւ
 9 իմ շաւղի շուրջը գայթակղութիւններ դրին: Ասացի. «Դու իմ
 10 Տէր Աստուածն ես, ականջ դիր, Տէր, աղօթքիս ձայնին»: Տէր,
 11 Տէր, իմ փրկութեան զօրութիւն, գլխիս հովանի՛ն պապերազ-
 12 մի մէջ: Մի՛ մապնիր ինձ, Տէր, մեղաւորների կամքին, որոնք
 13 նենգամբեցին իմ դէմ: Ինձ երեսի վրայ մի՛ թող, որ նրանք եր-
 14 բեք չբարձրանան, եւ նրանց մտադրութիւնները չկատարուն:
 15 Թող նրանց կատարածի վախճանն այս լինի. իրենց շրթունք-
 16 ների վասպակը թող ծածկի նրանց: Դու նրանց վրայ կրա-
 17 կի կայծեր թափիր ու կործանիր նրանց, որ քառապանքներից
 18 չկարողանան փրկուել: Չարալեզու մարդը յաջողութիւն չի ու-
 19 նենայ երկրի վրայ. մեղաւոր մարդուն իր չարագործութիւնները
 20 կորստեան կը մատնեն: Գիտեմ, Տէր, որ դու աղքատին արդար
 21 դատաստան ես անում եւ քննակի իրաւունքն ես պաշտպա-
 22 նում: Արդարները գոհութիւն պիտի մատուցեն քո անուանը,
 23 ուղղամիտները պիտի բնակուեն քո դիմաց:

140 Տէր, ձայն քուի քեզ, լսիր ինձ եւ ո՛րչ դարձրու աղօթքիս
 2 ձայնին, երբ քեզ եմ կանչում: Տէր, թող աղօթքս քեզ ուղղուի
 3 որպէս խունկ, ձեռքերիս կարկառումն՝ իբրեւ երեկոյեան պա-
 4 րարագ: Պահապան դիր, Տէր, իմ բերանին, եւ ամուր դուռ՝
 5 իմ շրթներին, որ սիրտս չհակուի չարութեան խօսքին՝ մեղքի
 6 պարճառ դառնալով անօրէնութիւն գործող մարդկանց նման.
 7 Ես նրանց հաճելի բաներին չեմ հաղորդակցուի: Թող արդարը
 8 խրափի ինձ ողորմութեամբ ու յանդիմանի, բայց մեղաւորի իւ-
 9 ղը թող գլուխս չօծի, աղօթքս պիտի հակադրեմ նրա կամքին:
 10 Նրանց դատաւորները կու գնացին ժայռի մօտ, թող լսեն խօս-
 11 քերն իմ, որ քաղցր են. «Ինչպէս թանձր հողը, որ սփռուած է
 12 երկրի վրայ, այնպէս պիտի ցրուեն նրանց ոսկորները դժոխքի
 13 մօտերքում»: Տէր, Տէր, քեզ եմ ուղղուած աչքերն իմ, յոյսս դրի

քեզ վրայ, մի՛ հանիր ինձնից իմ հոգին: Պահպանիր ինձ իմ 9
 դէմ լարուած թակարդից եւ անօրէնութիւն գործողների գայ-
 թակղութիւնից: Թող մեղաւորները նրա ցանցերն ընկնեն, եւ
 միայն ես անցնեմ գնամ:

Դաւթի իմաստութիւնը. աղօթք, երբ նա քարայրում էր Իմ 141. 2
 ձայնով եւ Տիրոջը կանչեցի, իմ ձայնով Տիրոջն աղաչեցի: Տի- 3
 րոջ դիմաց պիտի սփռեմ աղօթքն իմն եւ նրա առջեւ նեղութիւնս
 պիտի պարմեմ: Երբ շունչս պակասեց իմ ներսում, դու, Տէր, 4
 իմացար շափողներն իմ. այն ճանապարհին, որով գնում էի, ծա-
 ծուկ որոգայթ լարուեց իմ դէմ: Նայում էի աջ ու փռնում, որ 5
 ոչ ոք ինձ չի ճանաչում. փախչելն ինձ համար անհնար դարձաւ,
 եւ չկար մէկը, որ փնտրէր ինձ: Քե՛զ կանչեցի, Տէր, ու ասացի. 6
 «Դու ես իմ յոյսը եւ իմ բաժինը ողջերի երկրում: Ո՛ւշ դարձրու, 7
 Տէր, իմ աղօթքին, քանզի ես թաղուած եմ թշուառութեան մէջ.
 ազապիր ինձ իմ հալածիչներից, քանզի նրանք ինձանից հզօր
 եղան: Տէր, բանտից հանիր ինձ, որ գոհութիւն մատուցեմ քո 8
 անուանը: Արդարները պիտի սպասեն, մինչեւ որ հապուցման
 արժանացնես ինձ:

Տէր, լսիր աղօթքն իմ, քո ճշմարտութեամբ ականջ դիր իմ 142
 խնդրանքին, քո արդարութեամբ լսիր ինձ: Ծառայիդ հեք դա- 2
 րաստան մի՛ փռես, քանզի ոչ մի կենդանի մարդ չի արդա-
 րանայ քո առջեւ: Թշնամին հալածեց ինձ, կեանքս հողին 3
 հաւասարեցրեց եւ ինձ նսպեցրեց խաւարի մէջ յաւիտեան մե-
 ռածի պէս: Նոգիս փաղրկացաւ իմ ներսում, եւ սիրտս խռո- 4
 վուեց իմ մէջ: Յիշեցի օրերն առաջուայ, մրաբերեցի բոլոր 5
 գործերը քո, ձեռքերիդ սպեղծածների մասին խորհեցի: Դէպի 6
 քեզ կարկառեցի ձեռքերն իմ. հոգիս հողի պէս ծարաւի է քեզ:
 Լսիր ինձ փութով, Տէր, քանզի շունչս պակասեց իմ ներսում, 7
 մի՛ շրջիր երեսդ ինձնից, որ չնմանուեմ գերեզման իջնողներին:
 Առաւօտեան քո ողորմութիւնն ինձ լսելի՛ դարձրու, քանզի, Տէր, 8
 յոյսս քեզ վրայ դրի. ցոյց տուր ինձ ճանապարհն այն, որով
 պիտի գնամ, քանզի դէպի քեզ, Տէր, բարձրացրի հոգիս: Իմ 9
 թշնամիներից փրկիր ինձ, Տէր, քանզի քեզ իմ ապաւէնը դարձ-
 րի: Սովորեցրո՛ւ ինձ կապարել կամքը քո, քանզի դու ես Աս- 10
 տուածն իմ, քո բարի հոգին ինձ պիտի առաջնորդի դէպի ար-
 դար երկիր: Յանուն քո անուան, կեանք տուր ինձ, Տէր, քո 11
 արդարութեամբ նեղութիւնից հանիր հոգին իմ: Քո ողորմու- 12

թեամբ կործանիր իմ թշնամիներին, կորսպեա՛ն մաքնիր բոլոր ինձ նեղողներին, քանզի ես ծառան եմ քո:

- 143** Օրհնեալ է Տէր Աստուածն իմ, որ ձեռքս վարժեցրեց պա–
 2 րերազմի եւ մաքներս՝ ճակատամարտի: Նա ողորմութիւնն ու ապաւէնն է իմ, օգնականը, փրկիչն ու պահպանիչն իմ: Ես յոյսս դրել եմ նրա վրայ. նա է, որ ժողովուրդներին հնազան–
 3 դեցնում է ինձ: Տէ՛ր, մարդն ի՞նչ է, որ յայտնուեցիր նրան, կամ
 4 մարդու որդին՝ որ բանի արեղ եւ դնում նրան: Մարդը նման է
 5 ունայնութեան, եւ նրա օրերն անցնում են սպուերի պէս: Տէ՛ր, ցածրացրո՛ւ երկինքն ու իջի՛ր, մօպեցիր լեռներին՝ եւ թող ծխեն
 6 դրանք: Արձակիր կայծակները քո եւ խռովիր նրանց, առաքիր
 7 նետերը քո եւ ցրիր նրանց: Ձեռքդ մեկնիր վերից ու փրկիր
 8 ինձ յորդացող ջրերից եւ օտարների որդիների ձեռքից, որոնց բերաններն ունայնութիւն են խօսում, եւ որոնց աջը մեղսա–
 9 գործ աջ է: Աստուած, քե՛զ նոր օրհներգով պիտի օրհնեմ, 10
 11 փասնալար նուագարանով սաղմոս պիտի երգեմ քեզ: Նա ա–
 12 զապութիւն պիտի փայ մեր թագաւորներին, եւ չար սրից պիտի
 13 փրկի իր Դաւիթ ծառային: Փրկիր եւ ազապիր ինձ օտարների
 14 որդիների ձեռքից, որոնց բերաններն ունայնութիւն են խօսում,
 15 եւ որոնց աջը մեղսագործ աջ է: Նրանց որդիները նոր փունկի
 պէս հասաբարտած են իրենց մանկութիւնից, նրանց դուստրերը
 զարդարուած ու պճնուած են ինչպէս փաճար: Նրանց շքեմա–
 14 բազմածին են եւ բազմանում են իրենց ճամփի վրայ: Նրանց արջառները պարարտ են, նրանց ցանկապարերը խրամաքներ
 15 չունեն, եւ նրանց հրապարակներում աղմուկ չկայ: Ես երանի
 եմ քալիս այն ժողովրդին, որն այս վիճակում է. նաեւ երանի՛
 այն ժողովրդին, որի Տէրն Աստուած է:

- 144** ալեփ. Պիտի փառաբանեմ քեզ, Աստուած իմ եւ Թագաւոր
 իմ, ու յափտեան եւ յափտեանս յափտենից քո անունն օրհնեմ:
 2 Բեթ. Գիշեր-ցերեկ քեզ օրհնութիւն պիտի մատուցեմ, ու յա–
 3 փտեանս յափտենից պիտի գովաբանեմ անունը քո: զամէլ.
 Մեծ է Տէրն ու անչափ օրհնեալ, եւ նրա մեծութիւնը սահման
 4 չունի: դալեթ. Սերնդից սերունդ պիտի գովեն գործերը քո, եւ
 5 պիտի պարմեն զօրութիւնները քո: հէ. Քո սուրբ փառքի մեծ
 վայելչութեան մասին պիտի խօսեն, եւ քո հրաշագործութիւն–
 6 ները պիտի պարմեն: վաւ. Քո ահաւոր զօրութիւնը պիտի

նկարագրեն, եւ քո մեծութիւնը պատմեն: զէ. Զո մեծ բարո- 7
 թեան յիշապակը պիտի աւերեն, եւ պիտի ցնծան քո արդարո-
 թեամբ: խէթ. Գթասիրտ եւ ողորմած է Տէրը, համբերաբար 8
 եւ ողորմաշար: թէթ. Տէրը քաղցր է բոլորի հանդէպ, եւ նրա 9
 գթութիւնը փարածուում է նրա բոլոր արարածների վրայ: եօդ. 10
 Զո բոլոր գործերը, Տէր, քեզ գոհութիւն պիտի մատուցեն, եւ
 քո սրբերը պիտի օրհնեն քեզ: քափ. Զո արքայական փառ- 11
 քի մասին պիտի խօսեն, եւ քո զօրութիւնները պիտի պատմեն,
 լամէք. որ մարդկանց որդիները ճանաչեն զօրութիւնները քո, եւ 12
 մեծ վայելչութիւնը արքայական քո փառքի: մէմ. Զո արքայու- 13
 թիւնը ողջ յաւիտենութեան արքայութիւնն է, եւ քո փրկութիւնը՝
 սերնդից սերունդ: նուն. Նաւարարիմ է Տէրն իր բոլոր խօս-
 քերում, եւ արդար է նա իր բոլոր գործերում: սամբաթ. Տէրն 14
 ամուր է պահում բոլոր սայթաքողներին, եւ ուրքի կանգնեցնում
 բոլոր գլորուածներին: էյ. Բոլորի աչքերը քեզ վրայ են յառած 15
 յուսով, եւ դու ես փալիս նրանց կերակուրը ժամանակին. փալիս
 ես դու նրանց, եւ սնում են նրանք: փէ. Բացում ես ձեռքը քո, 16
 եւ քո քաղցր կամքով յագեցնում ես բոլորին: ծադէ. Արդար
 է Տէրն իր բոլոր ճանապարհներին, եւ սուրբ է նա իր բոլոր
 գործերում: կոփ. Տէրը մօտ է բոլոր նրանց, ովքեր կանչում 18
 են իրեն, բոլոր նրանց, ովքեր կանչում են իրեն ճշմարտապէս:
 ռէշ. Իրենից ակնածողների կամքը կատարում է Տէրը, լսում 19
 է նրանց աղօթքն ու փրկում նրանց: շին. Տէրը պահպանում
 է բոլոր նրանց, ովքեր սիրում են իրեն, եւ Տէրը կործանում է
 բոլոր մեղաւորներին: թաւ. Բերանս Տիրոջ օրհնութիւնը պի- 21
 տի խօսի. ամէն կենդանի էակ պիտի օրհնի սուրբ անունը նրա
 յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալելուիա՝ Անգէտսի եւ Զաքարիայի Օրհնիր Տիրոջը, հոգիդ 145, 2
 իմ. պիտի օրհնեմ Տիրոջն իմ կեանքում, սաղմոս պիտի երգեմ
 իմ Աստծուն, քանի կամ: Յոյս մի՛ դրէք իշխանների՝ մարդ- 3
 կանց որդիների վրայ, որովհետեւ նրանցից փրկութիւն չկայ:
 Երբ դուրս գայ նրանց հոգին, նրանք կրկին հող կը դառնան, 4
 եւ նոյն օրը նրանց բոլոր մրաժումները կ'անհետանան: Ե- 5
 րանի՛ նրան, ում օգնականը Յակոբի Տէր Աստուածն է, եւ ում
 յոյսը Տէր Աստծու վրայ է, Նա, որ սպեղծեց երկինքն ու եր- 6
 կիրը, ծովն ու դրանց մէջ եղած ամէն ինչ, Նա, որ յաւիտեան 7
 պահպանում է ճշմարտութիւնը, եւ զրկեալներին արդարութիւն

շնորհում. Տերը հաց է փալիս քաղցածներին և արձակում բան–
 8 փարկեալներին: Տերը բացում է կոյրերի աչքերը, Տերը ուրբի
 է կանգնեցնում գլորուածներին: Միրում է Տերն արդարներին:
 9 Տերը պահպանում է պանդուխտներին, Տերն ընդունում է որբե–
 րին ու այրիներին, և կործանում ճանապարհներն ամբարիշտ–
 10 ների: Յաւէր պիտի թագաւորի Տերը, քո Աստուածը, Միո՛ն,
 սերնդից սերունդ:

146 Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, քանզի քաղցր են սաղմոսները. հաճելի
 2 է օրհնութիւնը մեր Աստծուն: Տերը կառուցում է Երուսաղե–
 3 մը, և հաւաքում Իսրայէլի ցրուածներին: Բժշկում է բեկեալ
 4 սրտերը, և կապում բոլոր վերքերը նրանց: Նա հաշում է
 աստղերի բազմութիւնը, և կոչում բոլորն իրենց անուններով:
 5 Մեծ է մեր Տերը, և մեծ է նրա զօրութիւնը, նրա իմաստու–
 6 թիւնը սահման չունի: Տերն ընդունում է հեգերին, և մինչև
 7 գերին խոնարհեցնում ամբարտաւաններին: Օրհնեցէ՛ք Տիրո–
 ջը գոհաբանութեամբ, սաղմո՛ն երգեցէ՛ք նրան օրհնութեամբ:
 8 Երկինքը նա պարեց ամպերով, երկրի համար պարարաստեց
 անձրեւն իր, լեռներում խոտ աճեցրեց և բանջար՝ մարդկանց
 9 կարիքների համար: Նա ուրելիք է փալիս անասուններին և
 10 ագռաւի ձագերին, որոնք դիմում են իրեն: Տերը ձիու զօրու–
 թիւն չէ, որ կամենում է, ոչ էլ հսկայի կազմուածքն է հաւանում,
 11 այլ Տերն իրենից երկիւղ կրողներին է հաւանում և նրանց, որ
 իրենց յոյսը դրել են իր ողորմութեան վրայ:

147 Գովաբանի՛ր Տիրոջը, ո՛վ Երուսաղեմ, և օրհներգի՛ր քո Աստ–
 2 ծուն, Միո՛ն, քանզի նա դռներիդ նիզերն ամրացրեց, և որդի–
 3 ներիդ օրհնեց քո մէջ: Քո սահմանները խաղաղութեան մէջ
 4 պահեց, և ցորենի առատութեամբ լիացրեց քեզ: Նա երկիր
 է ուղարկում խօսքերն իր, և արագ սկսում են պարգամնե–
 5 րը նրա: Նա ձիւն է տեղացնում ինչպէս բուրդ, և մառախու–
 6 ղը ցանում փոշու պէս: Նա սառոյցներն արձակում է ինչպէս
 7 պարառներ. ո՛վ կարող է դիմանալ նրա ցրփին: Ուղարկում
 է խօսքն իր ու հալեցնում դրանք. փչում են հողմերը, և հո–
 8 սում ջրերը: Իր խօսքը յայտնում է Յակոբին, իր օրէնքներն ու
 9 դատաստանները՝ Իսրայէլին: Տերն այսպէս չվարուեց բոլոր
 ազգերի հետ, և իր դատաստանները նրանց չյայտնեց:

148 Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը երկնքից, օրհնեցէ՛ք նրան բարձունքնե–
 2 րից: Օրհնեցէ՛ք նրան, նրա բոլոր հրեշտակներ, օրհնեցէ՛ք

նրան, նրա բոլոր զօրութիւններ: Օրհնեցէք նրան, արեգա՛կ 3
 եւ լուսի՛ն, օրհնեցէք նրան, բոլոր ասպղեր եւ լոյս: Օրհնեցէք 4
 նրան, երկինքների՛ երկինքներ, եւ ջրե՛ր՝ որ վեր էք երկնքից:
 Օրհնեցէք անունը Տիրոջ, քանզի նա ասաց՝ եւ դրանք սրեղ- 5
 ծուեցին, նա հրամայեց՝ եւ դրանք հաստապտուեցին: Նա կար- 6
 գեց դրանք յաւիտեանս յաւիտենից. կարգ սահմանեց, եւ այն
 չի խախտում: Օրհնեցէք Տիրոջը երկրի վրայից, վիշապներ եւ 7
 բոլոր անդունդներ: Նուր եւ կարկուտ, ձիւն եւ սառնամանիք, 8
 հողմ ու մրրիկ, դուք, որ նրա խօսքն էք կատարում, լեռներ եւ 9
 բոլոր բլուրներ, պարզաբեր ծառեր եւ բոլոր մայրիներ, գազան- 10
 ներ եւ ամէն փեսակ անասուններ, սողուններ եւ ամէն փեսակ
 թռչաւոր թռչուններ, երկրի թագաւորներ՝ զօրքերով հանդերձ, 11
 իշխաններ եւ երկրի բոլոր դաւաւորներ, երիտասարդներ ու 12
 կոյսեր, ծերեր ու մանուկներ, օրհնեցէք անունը Տիրոջ: Փա- 13
 ռաւորուեց միայն նրա՛ անունը. երկնքում ու երկրի վրայ է վե-
 հութիւնը նրա: Տէրը բարձրացնում է եղջիրն իր ժողովրդի. 14
 օրհնութիւն նրա բոլոր սրբերին՝ որդիներին Իսրայէլի, այն ժո-
 ղովրդին, որ մօտ է Տիրոջը:

Օրհնեցէք Տիրոջը նոր օրհնութեամբ, սրբերի ժողովում է **149**
 օրհնութիւնը նրա: Իսրայէլն ուրախացաւ իր Արարչով, Սիո- 2
 նի որդիները թող ցնծան իրենց Թագաւորով: Թող գովեն նրա 3
 անունը օրհնութեամբ, նուագարանով ու օրհներգով սաղմոս ա-
 սեն նրան: Տէրը սիրում է իր սուրբ ժողովրդին, եւ փառաւորում 4
 հեզերին փրկութեամբ: Թող սրբերը պարծենան փառքով, եւ 5
 ցնծան իրենց հանգստի մէջ: Թող նրանք փառաբանեն Աստ- 6
 ծուն իրենց բերաններով. նրանց ձեռքերում երկսայրի սրեր
 կան, որ վրէժ լուծեն հեթանոսներից եւ պապժեն բոլոր ժողո- 7
 վուրդներին, որ նրանց թագաւորներին կապեն շղթաներով, եւ 8
 նրանց մեծամեծներին՝ երկաթեայ ձեռնակապերով, որ գրու- 9
 ած դատաստանն իրագործեն նրանց հանդէպ: Այս է փառքը
 նրա բոլոր սրբերի:

Օրհնեցէք Աստծուն իր սրբաբանում, օրհնեցէք նրան իր զօ- **150**
 րութեան երկնային հաստապտութեան մէջ: Օրհնեցէք նրան իր 2
 զօրութեան մէջ, օրհնեցէք նրան իր անչափ մեծութեան մէջ:
 Գովաբանեցէք նրան օրհնութեան ձայնով, գովաբանեցէք նրան 3
 սաղմոսով եւ օրհներգութեամբ: Օրհնեցէք նրան ցնծութեամբ, 4
 գովաբանեցէք նրան ուրախութեամբ: Օրհնեցէք նրան քաղցր 5

խօսքերով, օրհնեցէք նրան լսելի բառերով, օրհնեցէք նրան գո-
6 հուծեան ձայնով: Բոլոր հոգիներ, օրհնեցէք Տիրոջը: Նաշուից
դուրս այս սաղմոսը Դաւթի ինքնագիրն է, երբ նա մարտնչելու
7 ելաւ Գողիադի դէմ, Սաուլի առջեւ. Փոքրն էի ես իմ եղբայր-
ների մէջ. եւ կրտսերն՝ իմ հօր փանը. հօրս ոչխարներն էի արա-
8 ծեցնում: Ձեռքերն իմ նուագարան սպեղծեցին, եւ մարներս
9 օրհներգութեան գործիք պապրասպեցին: Իսկ արդ, ո՞վ պի-
տի պապմի այս բանն իմ Տիրոջը. ամէն բանի Տէրն ինքը կը
10 լսի այս ամէնը: Նա ուղարկեց իր հրեշտակին, ինձ վերցրեց
11 հօրս ոչխարների հօտից, եւ օծեց ինձ իր իւղի օծումով: Գե-
ղեցիկ ու մեծ էին եղբայրներն իմ, բայց Տէրը չհաւանեց նրանց:
12, 13 Ես ելայ այլազգու դէմ, եւ նգովեցի կոռքերը նրա: Առայ նրա
սուրն իրենից, կտրեցի գլուխը նրա, եւ վերացրի նախապինքը
Իսրայէլի որդիներից:

Առակներ

Երուսաղէմում Իսրայէլի թագաւոր Դաւթի որդու՝ Սողոմոնի 1
առակները ճանաչել իմաստութիւնն ու խրատը, իմանալ հան- 2
ճարի խօսքերը, ընկալել խօսքի բարդ դարձուածքները, հաս- 3
կանալ ճշմարիտ արդարութիւնը եւ ուղղել իրատունքը՝ պար- 4
զամիտներին խորագիտութիւն եւ երիտասարդներին միտք ու
հանճար փալու համար, որպէսզի, դրանք լսելով, իմաստունն 5
աւելի իմաստուն լինի, իսկ հանճարեղը առաջնորդութիւն ստա-
նայ, թափանցի առակների եւ խորին ասոյթների մէջ, իմաս- 6
տունների ճառերի եւ նրանց այլաբանութիւնների մէջ: Ի- 7
մաստութեան սկիզբը Տիրոջ երկիւղն է, որ բարի հանճար է
բոլոր նրանց համար, ովքեր առաջնորդուում են նրանով, իսկ
զգօնութեան սկիզբը բարի աստուածապաշտութիւնն է, բայց
ամբարիշտներն արհամարհում են իմաստութիւնն ու խրատը:
Լսի՛ր, որդեա՛կ, հօրդ խրատը եւ մի՛ մերժիր մօրդ պատուիրանը, 8
որպէսզի շնորհի պսակ կրես քո գլխին եւ ոսկի մանեակ՝ քո պա- 9
րանոցին: Որդեա՛կ, թող քեզ չխաբեն ամբարիշտ մարդիկ, եւ 10, 11
հաւանութիւն չդաս, եթէ քեզ կանչեն ու ասեն. «Արի՛ մեզ հեք,
մասնակից եղի՛ր արինահեղութեան, անմեղ Կեղը սպանենք եւ
հողի փակ ծածկենք արդար մարդուն, գերեզմանի պէս նրան 12
ողջ-ողջ կուլ փանք եւ նրա յիշատակը վերացնենք երկրից,
յափշտակենք նրա քրտակ-քրտակ ունեցուածքը եւ մեր փները 13
լցնենք աւարով: Ե՛կ մեզ բաժնեկից դարձի՛ր, բոլորս մի ըն- 14
դհանուր քսակ կ'ունենանք, եւ միեւնոյն Կեղը կը լինի մեր գան-
ձարանը»: Որդեա՛կ, ճանապարհ մի՛ գնա նրանց հեք, ուրքդ 15
շեղի՛ր նրանց շաւիղներից, քանզի նրանց ուրքերը դէպի չարիք
են ընթանում, եւ նրանք շտապում են արիւն հեղելու: Արդա- 17
րեւ, իզուր թակարդ չեն լարում թռչունների համար: Նրանք, 18
որ սպանութեան մասնակից են դառնում, չարիք են գանձում
իրենց անձի համար. չար է լինելու անիրաւ մարդկանց կործա-
նումը: Դա է ճանապարհը բոլոր նրանց, որ անիրաւութիւն են 19
գործում, որովհետեւ ամբարտաւանութեամբ նրանք սպանում
են իրենց հոգին: Իմաստութիւնը գովաբանուում է ճանապարհ- 20
ների վրայ, բարձր ծայնով հռչակուում հրապարակներում, քա- 21
րոզում պարիսպների գլխից, ազդարարում հզօրների դռների

առջեւ եւ համարձակ խօսուում քաղաքների դարպասների մօտ:
 22 Այնքան ժամանակ, քանի դեռ անմեղները հեքամուր կը լի-
 նեն արդարութեան, չեն ամաչելու: Բայց ամբարիշտները, որ
 թշնամութիւն են ցանկանում եւ ամբարշտփանալով ապում են ի-
 23 մասպութիւնը, պիտի դարապարտուեն յանդիմանութեան: Ա-
 հաւասիկ եւ ձեր առջեւ կը բացեն իմ հոգու պարգամները եւ
 24 իմ խօսքերը կը սովորեցնեն ձեզ. որովհետեւ եւ կանչում էի,
 բայց դուք չէիք լսում, երկար թախանձում էի, բայց դուք չէիք
 25 ունկնդրում ինձ, այլեւ զանց էիք առնում իմ խորհուրդները եւ
 26 չէիք ուզում անսալ իմ յանդիմանութիւններին: Ես այսուհե-
 քեւ պիտի ծիծաղեմ ձեր կորստեան վրայ եւ խնդամ, երբ ձեր
 27 նեղութիւնն ու քաղաքը պաշարեն ձեզ: Եւ երբ յանկարծա-
 կի խռովութիւն հասնի ձեզ վրայ, եւ, ինչպէս մորիկ, կործա-
 28 նում գայ, կամ երբ ձեր վախճանը հասնի, գուցէ դուք կանչէք
 ինձ, բայց ես ձեզ չեմ լսելու. չարերը պիտի փնտռեն ինձ, բայց
 29 չեն գտնելու, քանզի ապեցին իմասպութիւնը եւ Տիրոջ երկիւղը
 30 չընտրեցին, չկամեցան անսալ իմ խորհուրդներին, արհամար-
 31 հեցին իմ յանդիմանութիւնները: Այսուհետեւ նրանք կ'ուրեն
 իրենց ճանապարհների պտուղները եւ կը յագենան իրենց ամ-
 32 բարշտութեամբ: Քանի որ գրկում էին երեխաներին, պիտի
 կոտորուեն, եւ կշտամբանքը պիտի սպանի ամբարիշտներին:
 33 Իսկ նա, ով ինձ լսի, կ'ապրի ապահով եւ երկիւղ չի ունենայ ոչ
 մի չարիքից:

2 Որդեա՛կ, եթէ իմ պարգամներն ու պարտիրաններն ըն-
 2 դունես եւ պահես դրանք հոգուդ մէջ, իմասպութիւնը պիտի
 հաճելի լինի քո ականջին, սիրտդ պիտի հաճոյք գտնի գի-
 քութեան մէջ, եւ դրանք, իբրեւ խրատ, պիտի աւանդես որ-
 3 դուդ: Արդարեւ, եթէ իմասպութիւնը քեզ մօտ կանչես եւ ձայնդ
 4 մտքի հանճարին ուղղես, փնտռես այն ընտիր արծաթի նման
 5 եւ, ինչպէս զանձ, որոնես այն, այն ժամանակ կը հասկանաս
 6 Տիրոջ երկիւղը, եւ դու կը գտնես Աստուծո գիպութիւնը: Տէրն
 է քալիս իմասպութիւնը, եւ նրանից են բխում գիպութիւնն ու
 7 հանճարը. նա է արդարների համար փրկութիւն վերապահում
 8 եւ հովանի լինում նրանց ընթացքին, նա է պահպանում ար-
 դարների ճանապարհը եւ հասարար դարձնում իրենից երկիւղ
 9 կրողների ուղին: Այն ժամանակ կը հասկանաս արդարու-
 թիւնն ու իրաւունքը եւ բոլոր շաւիղներդ կ'ուղղես դէպի բա-

րին: Եւ երբ իմաստութիւնը մտնի սրտիդ մէջ, եւ գիտութիւնը 10
 ախորժելի լինի հոգուդ, այն ժամանակ բարի խոհերը պիտի 11
 զգուշացնեն քեզ, եւ արդար մտքերը քեզ պիտի պահպանեն,
 որպէսզի փրկութիւն գտնես չար ճանապարհից եւ նենգախօս 12
 մարդուց: Վայ նրանց, ովքեր ուղիղ ճանապարհը թողած՝ կը 13
 գնան խաւարի ճանապարհով, ովքեր կ'ուրախանան չարիք- 14
 ներ գործելով եւ կը խնդան դէպի չարը խոտորուելով: Ծուռ 15
 են լինելու նրանց ճանապարհները, եւ շաւիղները՝ խոտորնակ,
 նրանք պիտի փորձեն քեզ հեռացնել ուղիղ ճանապարհից եւ 16
 օտարացնել արդար խորհուրդներից: Որդեա՛կ իմ, թող քեզ 17
 չհասնեն չար խորհուրդներն այն մարդու, որ երիտասարդ ժա-
 մանակ թողել է ուսումը եւ մոռացել Աստծու ուխտը: Այդպի- 18
 սին իր փունը դրել է մահուան մօտիկ, իր շաւիղները՝ դժոխ-
 քի մօտ, երկրածինների հետ: Բոլոր նրանք, ովքեր գնում 19
 են այդպիսիների հետ, յետ չեն դառնալու եթէ մինչեւ իսկ
 զոջան էլ՝ չեն հասնելու ուղիղ ճանապարհի եւ չեն ապրելու ի-
 րենց կեանքի փարիները: Եթէ նրանք բարի ճանապարհներով 20
 գնացած լինէին, դիւրին կը գտնէին արդարութեան շաւիղնե-
 րը. քաղցրաբարոյ մարդիկ պիտի լինեն երկրի բնակիչները,
 եւ արդարները պիտի ապրեն այնպէս: Իսկ ամբարիշտների 21
 ճանապարհները պիտի ջնջուեն երկրից, եւ անօրէնները պիտի
 վարաւուն դրանից:

Որդեա՛կ, մի՛ մոռացիր իմ խրատները եւ իմ խօսքերը պա- **3**
 հիր թո սրտում, որպէսզի երկարեն թո կեանքի օրերն ու կեն- 2
 դանութեանդ փարիները եւ խաղաղութիւն աւելացնեն: Թող 3
 ողորմութիւնն ու հաւաքարմութիւնը չպակասեն քեզնից. կա-
 պիր դրանք թո պարանոցին, գրիր դրանք թո սրտի լայն փախ-
 փակի վրայ, եւ դու շնորհ կը գտնես: Տիրոջ ու մարդկանց 4
 առջեւ խորհիր բարու մասին: Ամբողջ սրտով յոյսդ դիր Աստ- 5
 ծու վրայ եւ մի՛ հպարտացիր թո իմաստութեամբ: Քո բոլոր 6
 ճանապարհներին ճանաչիր նրան, որպէսզի նա ուղղի թո ճա-
 նապարհները, եւ ուրքդ չսայթաքի: Դու թո աչքին իմաստուն 7
 մի՛ թուա, այլ վախեցիր Տիրոջից եւ խուսափիր ամենայն չա-
 րից: Դա թո մարմնի համար՝ բուժում եւ թո ոսկորների համար՝ 8
 դարման կը լինի: Պատուիր Տիրոջը թո արդար վաստակից 9
 եւ թո արդար բերքից պտուղ յափկացրու նրան, որպէսզի թո 10
 շփեմարանները լցուն առաք գորենով, եւ թո հնձաններն աւե-

11 լի յորդ գինի բխեն: Որդեա՛կ, մի՛ անարգիր Տիրոջ խրապը եւ
12 մի՛ դժգոհիր նրա յանդիմանութիւնից, քանզի Տէրը ում սիրում՝
նրան խրապում է եւ պարծում նրան, ում ընդունում է որպէս
13 որդի: Երանի այն մարդուն, որ իմաստութիւն կը գտնի, եւ
14 այն մահկանացուն, որ հանճար կը ստանայ, քանզի իմաս-
տութիւնն աւելի թանկ արժէ, քան ոսկու եւ արծաթի գանձերը:
15 Այն առաւել յարգի է, քան անգին քարերը, եւ չկայ ոչ մի չար
բան, որ հակառակ կանգնի նրան: Իրաքանջիւրին, ով մերձե-
ցել է իմաստութեանը, յայտնի է, որ այն ամէնը, ինչ յարգի է
16 համարում, չունի դրա արժէքը. քանզի նրա աջ ձեռքում եր-
կար օրեր ու կեանքի փարիներ, նրա ձախ ձեռքում փառք եւ
հարստութիւն կայ: Նրա բերանից բխում է արդարութիւն, իսկ
17 իր լեզուի վրայ նա կրում է օրէնք ու ողորմութիւն. Նրա ճա-
նապարհները բարու ճանապարհներ են, եւ նրա բոլոր շաւիղ-
ները՝ խաղաղութան: Նա կենաց ծառ է բոլոր նրանց համար,
18 ովքեր ապաւինում են նրան եւ վստահութեամբ յենում նրա
19 վրայ, ինչպէս Տիրոջ վրայ: Աստուած իմաստութեամբ դրեց
երկրի հիմքերը եւ իմացականութեամբ հասարակեց երկինքը,
20 իր հանճարով անդունդներ բացեց, եւ ամպերն անձրեւներ փե-
21 դացին: Որդեա՛կ, մի՛ անտեսիր, այլ պահիր իմ խորհուրդ-
22 ներն ու իմաստութիւնը, որպէսզի ապրի քո հոգին, եւ դրանք
քո պարանոցի վրայ գարդ լինեն, բուծում լինեն մարմնիդ հա-
23 մար եւ ոսկորներիդ համար՝ դարման: Եւ դու ապահով կը
24 գնաս քո բոլոր ճանապարհներով, ու ուրքդ չի սայթաքի: Ե-
թէ՛ նստես, աներկիւղ կը լինես, եթէ՛ քնես, քունդ անուշ կը լի-
25 նի, եւ չես երկնջի յանկարծահաս սարսափներից, ոչ էլ ամ-
26 բարիշտների վերահաս յարձակումներից, որովհետեւ Տէրը կը
լինի քո բոլոր ճանապարհների վրայ եւ ուրքդ հաստատուն կը
27 պահի, որ չսայթաքես: Մի՛ յապաղիր կարօքեալին բարու-
28 թիւն անել, երբ քո ձեռքը կարող է օգնել նրան: Չասես թէ՛
«Գնա՛, կը գաս՝ վաղը կ'սկսեմ», մինչդեռ կարող ես բարութիւնդ
29 անել, քանի որ չգիտես, թէ՛ վաղն ինչ է բերելու քեզ: Չարիք
մի՛ նիւթիր բարեկամիդ դէմ, որը քեզ վստահում է եւ յոյս է դրել
30 քեզ վրայ: Զուր փողը մի՛ թշնամացիր մարդու հետ վիճելով, որ
31 նա քեզ չարիք չպարձառի: Զգուշացիր չարագործ մարդկանց
նախափնքներից եւ մի՛ նախանձիր նրանց ճանապարհներին,
32 քանզի անօրէնը պիղծ է Տիրոջ առջեւ եւ չի հաղորդակցում

արդարների հետ: Տիրոջ անէծքն ամբարիշտների փնտրում է, 33
մինչդեռ արդարների փնտրն օրհնում են: Տէրը հակառակ է 34
ամբարփաւաններին. նա շնորհ է փալիս խոնարհներին: Փառքը
պիտի ժառանգեն իմաստունները, իսկ ամբարիշտները պիտի
բազմացնեն իրենց անարգանքը:

Որդիներ, լսեցէք ձեր հօր խրատը եւ անսացէք ճանաչելու 4
իմաստութիւնը, քանզի ձեզ բարի պարգեւներ պիտի փամ. մի՛ 2
թողէք իմ պատուիրանները, որովհետեւ ես եւս հնազանդ որդի 3
էի հօրս համար եւ սիրելի էի մօրս աչքին: Նրանք սովորեցնում 4
էին ինձ եւ ասում. «Թող մեր խօսքը հաստատուի քո սրտում,
պահիր մեր պատուիրանները եւ ապրիր, իմաստութիւն ձեռք 5
բեր, խելք ձեռք բեր եւ մի՛ մոռացիր: Մի՛ արհամարհիր իմ բե-
րանի պարգաւները եւ մի՛ շեղուիր իմ շուրթերի խօսքերից:
Մի՛ թող իմաստութիւնը, եւ նա կը պաշտպանի քեզ , սիրիր 6, 7
այն, եւ նա կը պահպանի քեզ: Իմաստութիւն ձեռք բեր, - 8
ահա զգօնութեան սկիզբը, - եւ խելացի՛ եղիր քո կեանքի բո-
լոր ճանապարհներին: Պարփակուիր իմաստութեամբ, եւ նա 9
պիտի բարձրացնի քեզ, մեծարիր այն, եւ նա քեզ կ'առնի իր
գիրկը: Նա շնորհի պսակ կը դնի քո գլխին եւ փառքի պսակով 10
կը պահպանի քեզ: Լսիր՛, որդեա՛կ, եւ ընդունիր իմ խօսքերը, 11
եւ քո կեանքի փարիները պիտի շարանան, եւ պիտի աւելանան
քո կեանքի ճանապարհները: Ես իմաստութեան ուղիներն եմ 12
ուսուցանում քեզ, ես քեզ սովորեցնում եմ ընթանալ ուղիղ շա-
ւիղներով, որպէսզի, եթէ գնաս, ընթացքդ չխափանուի, եթէ 13
վազես, երբեք չյոգնես: Ամո՛ր բռնիր իմ խրատը եւ բաց չթող-
նես այն, այլ պահիր, որովհետեւ քո կեանքն է այն: Մի՛ գնա 15
ամբարիշտների ճանապարհով եւ մի՛ նախանձիր անօրէնների
ճանապարհներին: Մի՛ անցիր այն վայրով, ուր բնակում են 16
նրանք: Խուսափիր նրանցից եւ խորշիր այդ վայրից, քան-
զի նրանք մինչեւ չարիք չգործեն, չեն քնում: Քունը փախչում 17
է նրանց աչքից եւ չեն քնում, քանի որ նրանք ամբարշտու-
թեան հաց են ուտում եւ հարբում են անօրէնութեան գինով: 18
Արդարների ճանապարհները նման են ծագող լոյսի, որ առաջ-
նորդում եւ լուսաւորում է նրանց, մինչեւ որ օրը լրիւ լուսաւորի: 19
Ամբարիշտների ճանապարհները նման են խաւարի, եւ նրանք 20
չգիտեն, թէ ինչպէս պիտի սայթաքեն: Որդեա՛կ, անսա՛ իմ ի- 21
մաստութեանը եւ ակա՛նջ դիր իմ խօսքերին, որ քո աղբիւր-

22, 23 ները չպակասեն: Պահիր իմ խօսքերը քո սրտի մէջ, քանզի
 դրանք կեանք են գրնոդների համար եւ բժշկութիւն՝ ամբողջ
 24 մարմնի համար: Ամենայն զգուշութեամբ պահիր եւ պահպա-
 նիր քո սիրտը, որովհետեւ նրանից է բխում կեանքի աղբի-
 25 րը: Նեռն վանիր սրախօսութիւնը քո բերանից եւ անիրաւ
 26 շրթունքները հեռացրո՛ւ քեզանից: Թող քո աչքերը նայեն ու-
 27 դիդ, եւ քո թարթիչները արդարութեամբ շարժուեն: Քո ուրբե-
 28 րին ուղիղ շափոներ արա՛, եւ քո ճանապարհները ուղղիր: Մի՛
 խտրորուիր ո՛չ դէպի աջ եւ ո՛չ էլ դէպի ձախ. ուրքդ ե՛ր դարձրու
 չար ճանապարհից: Դէպի աջ փանող ճանապարհները գիտէ
 Աստուած, բայց դէպի ձախ փանող ճանապարհները մոլոր են,
 եւ Աստուած ինքն էլ կ'ուղղի քո շափոները եւ խաղաղութեամբ
 քեզ կ'առաջնորդի քո ճանապարհներով:

5 Որդեա՛կ, անսա՛ իմ իմաստութեանը եւ ակա՛նջ դիր իմ խօս-
 2 քերին, որպէսզի բարի խորհուրդներ պահես. ես պատուիրան
 3 եմ թողնում քեզ իմ շուրթերի իմաստութիւնը: Մի՛ նայիր չար
 կնոջը, որովհետեւ պոռնիկ կնոջ շուրթերից մեղր է ծորում, որ
 4 առժամանակ պարուրում է քիմքդ, բայց յետոյ զգում ես, որ
 աւելի դառն է, քան լեղին, եւ աւելի սուր, քան երկսայրի սու-
 5 րը: Անզգամի ուրբերը դէպի մահ են փանում նրա մերձատր-
 6 ներին եւ դէպի դժոխք են իջեցնում նրանց. հաստափուն չեն
 նրա ոտնահեղքերը, որովհետեւ նրա ուրբերը չեն գնում կե-
 7 անքի ճանապարհներով, սայթաքուն եւ անյայտ են նրա ճա-
 8 նապարհները: Արդ, որդեա՛կ, լսիր ինձ եւ մի՛ արհամարհիր
 9 իմ խօսքերը. քո ճանապարհները հեռացրո՛ւ նրանից եւ մի՛
 10 մօտեցիր նրա փան դռներին, որպէսզի քո կեանքն օտարնե-
 11 րին չմարնես, եւ քո ունեցուածքը՝ անողորմ մարդկանց: Մի՛
 թող, որ օտարները լցուեն քո ուժով, եւ քո վաստակը մտնի ու-
 12, 13 թիշների փունը: Թող յետոյ այնպէս ջլինի, որ երբ մարմնիդ
 անդամները մաշուեն, զոջաս եւ ասես, թէ՛ «Ինչո՞ն ես արեցի
 14 խրապը, ինչո՞ն իմ սիրտն անարգեց յանդիմանութիւնը»: Ես
 չէի լսում ո՛չ իմ խրափափուի ձայնը, ո՛չ էլ ականջ էի դնում իմ
 15 ուսուցչի խօսքերին. քիչ էր մնացել, որ ժողովի ու ժողովրդի
 16 մէջ մասնակից դառնայի ամէն չարիքի: Քո ջուրը խմիր քո
 17 ամանից եւ քո ջրհորի աղբիւրից: Թող քո ջրերը բխեն քո աղ-
 18 բիւրից, եւ քո փողոցով թող հոսեն դրանք: Թող դրանք միայն
 քոնը լինեն, եւ օտար ոչ ոք չբաժանի դրանք քեզ հետ: Քո ջրի

աղբիւրը թող առանձին լինի, եւ ուրախ եղիր քո երիտասարդ օրերի կնոջ հետ: Թող քեզ համար եղնիկի պէս սիրով եւ 19
այծեամի նման շնորհագեղ լինի նա, հաճելի լինի քո իմաստութեանը եւ քեզ հետ լինի ամէն ժամ. եւ եթէ նրա սիրով գնաս, դու մեծարժէք պիտի լինես: Մի՛ այցելիր օտար կանանց եւ 20
մի՛ փարուիր ուրիշի կրծքին, որ քոնը չէ. քանզի տղամարդու ճանապարհներն Աստուծոյ աչքի առջեւ են, եւ Նա գիտէ նրա բոլոր շաւիղները: Չարագործին պիտի որսան նրա անօրէնութիւնները, եւ իւրաքանչիւրը պիտի կապկպուի իր մեղքի թելերով: Խրապ չլսելու պարճառով պիտի մեռնի նա խրապի չանսացողների հետ, պիտի գրկուի իր կեանքի երկարութիւնից եւ պիտի կորչի անզգամութեան պարճառով:

Որդեա՛կ, եթէ բարեկամիդ համար երաշխատոր լինես, դու 6
քեզ կը մաքնես քո թշնամուն. քանզի մարդուս շրթունքները խիստ որոգայթ են իր համար, եւ մարդ բռնուում է իր բերանի խօսքով: Արդ, որդեա՛կ, վարուի՛ր այնպէս, ինչպէս 3
պարուիրում եմ քեզ, եւ դու կ'ապրես, որովհետեւ բարեկամիդ համար չար մարդկանց ձեռքն ընկար: Սրտապնդուի՛ր եւ մի՛ յուսալքուի՛ր եւ նոյնը հաղորդիր քո բարեկամին, որի համար երաշխատոր ես եղել: Աչքերիդ քուն մի՛ տուր եւ 4
թարթիչներիդ՝ նինջ, որպէսզի փրկուես, ինչպէս այծեամը թակարդից եւ թռչունը՝ ծուղակից: Մրջիւնի մօտ գնա, ո՛վ ծոյլ, 6
նախանձի՛ր նրա գործերին եւ իմաստուն եղիր նրանից աւելի. քանզի նա ո՛չ հողագործ է, ո՛չ վերակացու եւ ո՛չ էլ գլխին 7
փէր ունի, բայց ամռանը նա պարտաստում է իր ուրելիքը եւ 8
հնձի ժամանակ ամբարում է իր առաք պաշարը: Կամ մեղուի մօտ գնա, քեն, թէ ինչպէ՛ն գործունեայ է նա եւ թէ ինչպիսի ջանասիրութեամբ է գործում, որի վաստակը մատուցում են թագաւորներին եւ փնանկներին՝ բժշկութեան համար: Թէպէտեւ թոյլ է ուժով, բայց սիրելի է ու մեծարելի բոլորի համար, որովհետեւ ինքը յարգեց իմաստութիւնը եւ արժանի եղաւ յարգանքի: Մինչեւ երբ պիտի գամուած մնաս, ո՛վ ծոյլ, կամ երբ 9
պիտի զարթնես քնից: Մի քիչ քնով ընկնես, մի քիչ նստես, 10
մի քիչ ննջես, մի քիչ էլ ձեռքերդ հանգչեցնես կրծքիդ, եւ, ահա, 11
աղքատութիւնը, ինչպէս չար ուղետոր, կը հասնի քեզ, եւ կարիքը, իբրեւ ժիր սուրհանդակ, կը կանգնի դռանդ: Բայց եթէ ծոյլ չլինես, ապա քո ամառը պիտի հասնի աղբիւրի նման,

12 եւ կարիքը, ինչպէս ինքնահալած չարամիսր այր, պիտի փախ-
13 չի հեռու: Անօրէն եւ անզգամ մարդը ծուռ ճանապարհներով
14 է գնում, որովհետեւ հէնց ինքն է աչքերը թարթում, ուրքերով
15 ցոյց փալիս եւ նշանացի սովորեցնում մարներով: Խոտորու-
16 ած սիրտը չարիքներ է նիւթում եւ ամէն ժամանակ սերմանում
17 է խռովութիւն քաղաքում: Այդ պարճառով էլ նրա կորուստը
18 պիտի յանկարծակի գայ, նա պիտի հաշմուի ու մաշուի առանց
19 բուժումի: Նա ծիծաղում է այն ամէնի վրայ, ինչ ապում է Տե-
20 րը, եւ իր հոգու պղծութեան երեսից էլ պիտի կործանուի: Այն
21 աչքերը, որ թշնամանքով են նայում, այն լեզուն, որ սուր է
22 խօսում, այն ձեռքերը, որ արդար արիւն են թափում, այն սիր-
23 տը, որ չար խորհուրդներ է նիւթում, այն ուրքերը, որ շրապում
24 են չարիքներ գործել, պիտի ոչնչանան: Անիրաւ վկան բորբո-
25 քում է սպութիւնը եւ գրգռութիւն է գցում եղբայրների միջեւ:
26 Որդեա՛կ, պահի՛ր հօրդ օրէնքը եւ մի՛ մերժիր մօրդ խրապը:
27 Ընդունի՛ր դրանք հոգուդ մէջ, մշտապէս պահի՛ր քո գլխում եւ,
28 իբրեւ մանեակ, գցի՛ր քո պարանոցին: Երբ ճանապարհ գնաս,
29 հե՛րդ փար, եւ թող դրանք քեզ հետ լինեն. երբ քնած լինես,
30 պիտի քեզ պահպանեն, երբ արթնանաս, պիտի գրուցակից լի-
31 նեն քեզ: Օրէնքի պապութիւնը ճրագ է, յանդիմանութիւնը եւ
32 խրապը լոյս են եւ կեանքի ճանապարհ: Նրանք քեզ հեռու
33 կը պահեն ամուսնացած կնոջից եւ օտար կնոջ չար լեզուից:
Որդեա՛կ, թող քեզ չյաղթի կնոջ գեղեցկութեան ցանկութիւ-
նը, թող չբռնուեն քո աչքերը նրանով, մի՛ հրապուրուիր նրա
թարթիչներով, քանզի պոռնիկ կնոջ պարճառով կարող ես
մի նկանակ հացի կարօտ մնալ, որովհետեւ չար կինը որսում
է պապուական մարդկանց հոգին: Շնարաւոր է արդեօք, որ
մէկը կրակը պահի իր գոգի մէջ եւ շորը չայրի, կամ որեւէ մե-
կը բոբիկ քայլի կայծ ու կրակի միջով եւ իր ուրքերը չայրի, -
այդպէս էլ անհնարին է որեւէ մէկին մարնել ամուսնացած կնոջ
ծոցը եւ առանց պապո՛թի մնալ. ով էլ որ մերձենայ նրան, չի
արդարացուելու: Զարմանալու ոչինչ չկայ, եթէ մէկը բռնուի
գողութեան մէջ. գողանում է, որպէսզի յագեցնի իր քաղցած
անձը, բայց եթէ բռնուեց, պիտի եօթնապապիկ փութի եւ ան-
ձը փրկելու համար պիտի փայ իր ողջ ունեցուածքը: Իսկ եթէ
մէկը շնանում է խելքի պակասութեան պարճառով, նա կորստի
է մարնում ինքն իրեն, նա ցաւ ու անարգանք պիտի կրի, եւ

երբեք չի ջնջուելու նրա նախապիները: Կնոջ ամուսինը պիտի 34
բորբոքուի խանդով լցուած եւ չի խնայելու վրէժխնդրութեան
օրը, ոչ մի փրկագնի հետք չի փոխանակելու իր թշնամութիւնը, 35
ոչ իսկ առաք կաշառքով:

Որդեա՛կ, պահիր իմ խօսքերը եւ իմ պատուիրանները պահ– 7
պանիր քո մէջ: Որդեա՛կ, պատուիր Տիրոջը եւ զօրացիր, եւ
բացի նրանից ուրիշ ոչ ոքից մի՛ երկնչիր: Որդեա՛կ, պահիր 2
իմ պատուիրանները եւ դու կ'ապրես, պահպանիր իմ խօսքե–
րը, ինչպէս աչքի բիբը: Կապիր դրանք քո մաքներին եւ գրիր 3
սրբիդ տախտակի վրայ: Իմաստութեանն ասա՛, որ քեզ քոյր 4
լինի, եւ խելքը թող դառնայ քո մտերիմը, որպէսզի դրանք 5
քեզ պահպանեն օտար ու չար կնոջից, երբ նա իր խօսքերով
հրապուրի քեզ: Իր տան պատուհանից աչքը ճանապարհին 6
յառած՝ նա նայում է անմիտ պատանիներին եւ թելթուամիտ ե– 7
րիպասարդներին, որոնք գնում են փողոցներով, անցնում նրա 8
տան անկեան մօտով. նա խօսում է երեկոյի խաւարի միջից, 9
երբ գիշերը մթնում, եւ դադարում է անցուդարձը: Այդ կիներ, 10
պոռնիկի կերպարանքով, ընդառաջ է գալիս երիպասարդնե–
րին, որ բռնն հրայրքով ու պազշտութեամբ խելքահան անի 11
նրանց: Նրա ուրբերը տանը դադար չեն առնում, եւ նա մերթ 12
թափառում է դուրսը, մերթ անցնում է փողոց ու հրապարակ
եւ դարանամուտ է լինում ամէն պատահած անկիւնում: Ահա 13
նա որսում է մէկին, գրկում եւ համբուրում նրան եւ լրբենի երե–
սով ասում է նրան. «Ես խաղաղութեան ուխտ էի արել, այսօր 14
ուխտս կատարեցի, դրա համար էլ ընդառաջ ելայ քեզ՝ երեսդ 15
տեսնելու համար, եւ ահա գրայ քեզ: Ես գահաւորակս պատել 16
եմ ծածկոցներով, զարդարել եգիպտական ճոխ կտաւներով,
անկողինս պատրաստել եմ ու քրքում ցանել վրան, բնակարանս 17
խնկել եմ կինամոռով, ե՛կ մինչեւ առաւօտ սէր վայելենք եւ 18
հեշտանքի յանձնուենք. իմ ամուսինը տանը չէ, հեռու ճանա– 19
պարհ է գնացել, իր փողի քսակն էլ վերցրել է հետը եւ շատ 20
օրեր անց, թերեւս, տուն գայ»: Եւ այսպիսի բազում խօսքերով 21
մոլորեցնում է նրան, խեղդող շուրթերով կաշկանդում նրան,
եւ նա յիմարացած գնում է կնոջ յետեւից, ինչպէս արջառը՝ 22
սպանդանոց, կամ շունը՝ թոկը վզին, կամ ինչպէս լեարդը 23
նետով խոցուած եղջերուն. թռչնի նման նա շրապում է դէ–
պի ծուղակը եւ չի գիտակցում, որ կորստի է մատնում իր հո–

24 գին: Արդ, լսիր ինձ, որդեա՛նկ, եւ հնազա՛նդ եղիր իմ խօսքե–
 25 րին: Սիրարդ մի՛ շեղիր դէպի նրա քան ճանապարհները եւ
 26 մի՛ մոլորուիր նրա շափողներում, որովհետեւ խոցուրելով՝ նա
 շափերին է դիպապասս արել, եւ անթիւ են նրա կողմից սպա–
 27 նուածները: Դժոխքի ուղիներն են նրա քունը, որոնք իջեցնում
 են դէպի մահուան շրեմարանները:

8 Դրա համար էլ դու քարոզիր իմաստութիւնը, որ հանճարը
 2 արձագանքի քեզ: Այն գրնւում է բարձր լեռների գլխին եւ շա–
 3 փողների վրայ, այն սպասում է նաեւ հզօրների դռան առջեւ, եւ
 4 օրհնում է նրանց մուտքերին: «Ձեզ եմ աղաչում, ո՛վ մարդիկ,
 5 եւ մարդու որդիներին եմ ես բաշխում իմ խօսքը: Ո՛վ պարզա–
 միպներ, խորագիպութիւն իմացէք, խրա՛ւր դրէք ձեր սրտերում,
 6 ո՛վ անխրապներ, ունկնդրեցէ՛ք ինձ, քանզի պարկեշտ խօսքեր
 պիտի ասեմ, եւ շուրթերս պիտի բանամ ուղիղ բան խօսելու հա–
 7 մար, քանզի իմ կոկորդը միշտ ճշմարտութիւն է բարբառում, եւ
 8 պիղծ են ինձ համար սպախօս շուրթերը: Արդար են իմ բերա–
 նի բոլոր պարգամները, եւ ոչ մի ծուռ ու թիւր բան չկայ նրանց
 9 մէջ, բոլորն էլ ուղիղ են նրանց համար, որ իմաստուն են, եւ
 հաճելի են նրանց համար, որ ձգտում են գիպութիւն ձեռք բերե–
 10 լու»: Խրա՛ւր ձեռք բերէք եւ ոչ թէ արծաթ, գիպութիւն, քան թէ
 11 ընտիր ոսկի: Իմաստութիւնը լաւ է անգին քարերից, եւ թան–
 12 կարժէք ոչ մի բան չի հաւասարուի նրան: Ես՝ իմաստութիւնս,
 բնակուեցի խորագիպութեան մէջ, եւ միշտ ինձ հետ են խոր–
 13 հուրդն ու գիպութիւնը: Տիրոջ հանդէպ զգացուած երկիւղն ա–
 քում է անիրաւութիւնը, թշնամանքն ու հպարտութիւնը եւ չարի
 14 ճանապարհը: Իմն է խորհուրդը, իմն է զգուշութիւնը, իմն են
 15 հանճարը եւ գօրութիւնը: Թագաւորներն ինձնով են թագա–
 16 տրում, եւ հզօրները՝ օրինադրում արդարութիւնը: Ինձնով են
 բարձրանում մեծամեծները, եւ տիրակալներն ինձնով են տի–
 17 րում երկրին: Ես սիրում եմ նրանց, ովքեր սիրում են ինձ, եւ
 18 ով փնտռում է ինձ, շնորհ կը գտնի: Իմն են հարստութիւնն ու
 19 փառքը, կայուն ունեցուածքն ու արդարութիւնը: Լաւ է ի՛նձ ու–
 նենալ, քան ոսկի եւ անգին քարեր, ունենալ ի՛մ արդիւնքը, քան
 20 ոսկի եւ ընտիր արծաթ: Ես քայլում եմ արդարութեան ճանա–
 21 պարհներով եւ շրջում արդարութեան շափողներով, որ բարիք
 բաշխեմ իմ սիրելիներին եւ նրանց գանձարանները լցնեմ բա–
 րիքներով: Սակայն որպէսզի ես ձեզ պատմեմ, թէ ինչ է լինելու

ամէն օր, ապա պիտի յիշեցնեմ նաեւ, թէ ինչ է եղել յաւիտենոթեան սկզբից: Տէրն ինձ սրեղծեց իր ճանապարհի սկզբին՝ իր գործերի համար. յաւիտենութիւնից էլ առաջ հասարակեց ինձ: Նա ծնեց ինձ հէնց սկզբին, դեռ երկիրն արարելուց առաջ, աւելի առաջ, քան անդունդներ կը բացէր, աւելի առաջ, քան աղբիւրների ջրեր կը բխեցնէր, եւ էլ աւելի առաջ, քան կը հասարակէր լեռներն ու բոլոր բլուրները: Տէրն սրեղծեց շէն ու անշէն վայրեր եւ բնակելի աշխարհները երկնքի ներքոյ: Ես նրա հետ էի, երբ նա պարարաստում էր երկինքը, երբ նա իր աթոռն էր հասարակում հողմերի վրայ, երբ նա զօրութիւն էր փալիս վերին ամպերին եւ երբ նա աղբիւրներ էր հասարակում երկնքի ներքոյ: Այն ժամանակ, երբ նա դնում էր ծովի հասարակութիւնը, - որ ջրերը նրա ափերը չանցնեն, - այն ժամանակ, երբ նա դնում էր երկրի ամուր հիմքերը, ես նրա մօտ էի որպէս գործավար: Ինձնով էր, որ Տէրն ուրախանում էր մշտապէս, եւ ես ամէն ժամ ցնծում էի նրա առաջ. բովանդակ փիեզերքը հրճում էր, եւ ուրախ էի մարդկանց որդիների հետ: Արդ, որդեակ, լսիր ինձ. երանի նրանց, որ պահում են իմ ճանապարհները: Լսեցէք իմաստութիւնը, եւ դուք կը լինէք իմաստուն. մի՛ շեղուէք դրանից: Երանի այն մարդուն, որ կը լսի ինձ, եւ այն մարդուն, որ կը պահի իմ ճանապարհները, մշտապէս կը փքնի իմ դռների առջեւ եւ կը պահպանի իմ դռների շէնքերը: Իմ ուղիները կեանքի ուղիներ են, եւ Տէրն է սահմանել իմ կամքը: Բայց ովքեր մեղանջում են իմ դէմ, նրանք ամբարշտանում են իրենց հոգու մէջ, եւ ովքեր արում են ինձ, նրանք սիրում են մահը:

Իմաստութիւնը շինեց իր փունը եւ կանգնեցրեց եօթը սիւներ, մորթեց իր անասունները, խառնեց պարարտեց գինին, պարարտեց նաեւ իր սեղանը: Նա ուղարկեց իր ծառաներին, որ բարձր ձայնով հրաւիրեն իր հացկերոյթին, եւ ասաց. «Ով անզգամ է, թող գայ ինձ մօտ»: Իսկ պակասամիտներին ասաց. «Եկէք կերէք իմ հացից եւ խմեցէք իմ գինուց, որ պարարտել եմ ձեզ համար: Թողէք յիմարութիւնը, եւ դուք կ'ապրէք, իմաստութիւն փնտռեցէք, եւ դուք կը փրկուէք, իմացութեամբ ուղղեցէք ձեր խոհեմութիւնը եւ ճիշտ իմաստով հասկացէք խրափը»: Ով խրափ է փալիս չարերին, նա անարգանք է ստանում, եւ ով յանդիմանում է ամբարշտաններին, նա արելութիւն է

- 8 վաստակում: Մի՛ յանդիմանիր չարերին, որ քեզ չապեն, յան-
 9 դիմանիր իմաստունին, եւ նա կը սիրի քեզ, խրապիր յիմարին,
 10 եւ նա աւելի շար կ'արի քեզ: Իմաստունին բացապրիր պատ-
 11 ճառը, եւ նա աւելի՛ իմաստուն կը լինի, սովորեցրո՛ւ արդարին,
 12 եւ նա կ'աւելացնի իր ընկալումը: Իմաստութեան սկիզբը Տի-
 13 րոջ երկիւղն է, արդարների խորհուրդը՝ խոհեմութիւն, օրէնքի
 14 իմացութիւնը մտքի հարստութիւն է: Օրինա՛կ առ սրանք, եւ
 15 դու կ'ապրես երկար, ու կ'աւելանան քո կեանքի տարիները:
 16 Որդեա՛կ, եթէ իմաստուն լինես, պիտի լինես քեզ համար եւ քո
 17 ընկերների. եթէ անզգամ լինես, միայն դո՛ւ չարիք պիտի գտնես:
 18 Ով հաստատում է սրի վրայ, նոյնն է, թէ հողմեր է արածեց-
 նում կամ հալածում է թելաուր թռչուններ. քանզի այդպիսին
 իր այգու ճանապարհը թողած՝ մոլոր թափառում է իր հանդի
 շաւիղներում, անջրդի դաշտ ու անապատ է գնում եւ իր ձեռ-
 13 քով ոչ մի պտուղ չի հաւաքում ծարաւակէզ հողից: Անզգամ
 14 եւ յանդուգն կինը հացի կարօտ պիտի մնայ, նոյնպէս եւ նա,
 15 ով ամօթ չի գգում: Իր տան դռանը նստած աթոռին, որ ե-
 16 րեսում է փողոցից, նա դիմում է անցորդներին, որոնք գնում
 17 են իրենց ուղիղ ճամփով. «Ով ձեր մէջ առաւել յիմար է, թող
 18 զայ ինձ մօտ, իսկ պակասամիտներին հրամայում եմ ու ասում.
 «Թաքցրած հացը համով է ուտում, եւ քաղցր է խմում գողա-
 19 ցուած ջուրը»: Եւ նա չգիտէ, թէ երկրածինները պիտի կորչեն
 իր մօտ, եւ պիտի հասնեն խորքերը դժոխքի: Բայց դու հեռո՛
 20 թիր եւ մի՛ դանդաղիր այդպէղ, հայեացքդ մի՛ յաթիր նրան,
 որպէսզի այդպէս անցնես օտար ջրից, անցնես օտար գետից,
 հեռու մնաս օտար ջրից եւ ջուր չխմես օտար աղբիւրից. որ-
 պէսզի դու երկար ապրես, եւ աւելանան քո կեանքի տարիները:
- 10** Իմաստուն որդին ուրախացնում է հօրը, անմիտ որդին
 2 տրտմութիւն է մօր համար: Գանձերը չեն օգնի անօրէննե-
 3 րին, մինչդեռ արդարութիւնը փրկում է մահից: Տէրը սովա-
 4 մահ չի անում արդարին, բայց ամբարիշտների կեանքը պիտի
 5 կործանի: Աղքատութիւնը խեղճացնում է մարդուն, ժրաջան
 6 է լինում ամռանը: Տիրոջ օրհնութիւնն արդարների գլխին է,
 բայց տարածամ սուգը պիտի փակի ամբարիշտների բերանը:

Արդարների յիշատակը մնալու է գոհաբանութեամբ, բայց ամ- 7
 բարիշտների անունը պիտի ջնջուի: Իմաստուն սիրտն ընդու- 8
 նում է պատուիրանները, բայց զագրախօսը պիտի կործանուի
 իր գայթակղող շուրթերի պարճառով: Ողջամտութեամբ ըն- 9
 թացողը գնում է ապահով, իսկ ով ծռում է իր ճանապարհ-
 ները, թաքուն պիտի չմնայ: Ով նենգ աչքով ակնարկ է ա- 10
 նում, նա փրկման պիտի կրի մարդկանցից, բայց համար-
 ձակ յանդիմանողը խաղաղութիւն է բերում: Արդարի ձեռքին 11
 է կեանքի աղբիւրը, բայց ամբարշտի կորուստը կը փակի նրա
 բերանը: Նակառակութիւնն արեւութիւն է գրգռում, բայց սերը 12
 ծածկում է ամէն մի ներհակութիւն: Ում շուրթերից իմաստու- 13
 թիւն է բխում, նա, ինչպէս զաւագան, հարուածում է անմիտ
 մարդուն: Իմաստունները իմաստութիւն են հաւաքում, բայց 14
 յանդուգն մարդու բերանը մօտ է կործանման: Մեծատունների
 հարստութիւնն իրենց ամուր քաղաքն է, աղքատութիւնը կորս- 15
 ւեան պարճառ է ամբարիշտների համար: Արդարների գոր- 16
 ծերը կեանք են փալիս, ամբարիշտների բերքը՝ մեղքեր: Կե-
 անքի ճանապարհները պահպանում է Տէրը: Առանց յան- 17
 դիմանութեան խրատը սխալ է: Արդար շուրթերը լռեցնում 18
 են թշնամանքը, իսկ բամբասանք փարածողները անզգամներ
 են: Շարախօսութեամբ չես խուսափի մեղքից, շուրթերդ ե- 19
 թէ զսպես, իմաստուն կը լինես: Արդար լեզուն ընտիր ար- 20
 ծաթ է, ամբարշտի սիրտը պիտի նուաղի: Արդարների շուր- 21
 թերը ճանաչում են բարձր մարդկանց, իսկ անզգամները պի-
 տի կործանուեն խելքի պակասութիւնից: Տիրոջ օրհնութիւնն 22
 արդարների գլխին է, եւ նա էլ հարստացնում է նրանց եւ չի ա-
 լելացնում նրանց սրտի փրկմութիւնը: Անզգամը ծիծաղելով 23
 չարիք է գործում, բայց խոհեմ մարդը իմաստութիւն հաւաքում:
 Ամբարիշտը շրջում է կորուստը իր հետ, բայց արդարի ցան- 24
 կութիւնը պիտի կատարուի: Ամբարիշտը պիտի ջնջուի ինչպէս 25
 անցնող մրրիկ, բայց արդարը խուսափելով կ'ապրի յաւիտեան:
 Ինչպէս ագոխը վնասակար է արամներին, իսկ ծուխը՝ աչքե- 26
 րին, այդպէս էլ անօրէնութիւնը վնասակար է նրանց համար,
 ովքեր առաջնորդում են նրանով: Տիրոջ երկիւղն աւելաց- 27
 նում է կեանքի օրերը, բայց ամբարիշտների փրփները պիտի
 կրճատուեն: Արդարների ուրախութիւնը պիտի երկարի, իսկ 28
 ամբարիշտների յոյսը պիտի կորչի: Տիրոջ երկիւղը ոգու ամ- 29

րութիւն է մաքուր մարդկանց համար, բայց սրտաբեկութիւն է նրանց համար, ովքեր չարիք են գործում: Արդարը երբեք չպիտի դողայ, ամբարիշտները չպիտի բնակուեն երկրի վրայ: Արդարի բերանն իմաստութիւն է բխեցնում, բայց անիրաւի լեզուն պիտի կտրուի: Արդար մարդկանց շուրթերը շնորհներ պիտի բխեցնեն, բայց ամբարիշտների բերանը պիտի կործանուի:

11 Խարդախ կշեռքը պիղծ է Տիրոջ առջեւ, բայց արդար կշեռքը հաճելի է նրան: Ուր թշնամանք է մտնում, այնտեղ կայ նաեւ անարգանք: Խոնարհների բերանն իմաստութիւն է խորհում: Ուղղամիտներին առաջնորդելու է իրենց կապարելութիւնը, բայց անօրէններին կործանելու է իրենց գայթակղութիւնը: Նարսպութիւնը չի օգնի բարկութեան օրը, բայց արդարութիւնը կը փրկի մահից: Արդարը մեռնում է եւ մեծ ափսոսանք թողնում, ամբարիշտների կորուստը պիտի լինի բիրտ ու անարգ: Անբիծ մարդու արդարութիւնը ուղղում է նրա ճանապարհները, բայց ամբարիշտ մարդուն կորսափ է մաքնում անիրաւութիւնը: Ուղղամիտ մարդկանց արդարութիւնը փրկում է իրենց, բայց անօրէնները պիտի կորչեն անմտութիւնից: Երբ արդար մարդը վախճանուի, նրա յոյսը չի կորչում, բայց ամբարիշտների սնափառութիւնը պիտի կորչի: Արդարը պիտի խոյս տայ որսացողներից, իսկ նրա փոխարէն ամբարիշտը պիտի մաքնուի կորսափ: Անօրէնների բերանը որոգայթ է ընկերների համար, իսկ արդարների իմաստութիւնը երաշխիք է յաջողութեան: Արդարների բարութեամբ բարեկարգում է քաղաքը, իսկ ամբարիշտների կորստեամբ ուրախութեան հանդէս է լինում: Ուղղամիտների օրհնութեամբ բարձրանում է քաղաքը, բայց կը կործանուի ամբարիշտների բերանով: Պակասամիտ մարդն արհամարհում է ընկերներին, իմաստուն մարդը լռութիւն է սիրում: Նենգամիտ մարդը գաղտնիքը յայտնում է արեանում, բայց հոգով հաւաքարիմը ծածկում է գործը: Նրանք, որ առաջնորդ չունեն, պիտի ցած թափուեն փերեւների պէս, բայց երբ շափ են խորհրդականները, փրկութիւն կը գտնուի: Անզգամը չարիք է նիւթում, երբ գործ է ունենում արդարի հետ եւ ապում է զգուշութեան ձայնը: Շնորհալի կինը բարձրացնում է ամուսնու փառքը, մինչդեռ անարգանքի աթոռ է իրաւունքն ապող կինը: Ծոյլերը կարօտ պիտի մնան մեծութեան, բայց ժրաջանները կը հասնեն մեծութեան: Ողորմած

մարդը բարութիւն է անում իր հոգում, բայց անողորմ մարդը խորպակում է իր մարմինը: Ամբարիշտն անիրաւ գործեր է կա- 18
 փարում, բայց արդարների զաւակը ճշմարտութեան վարձկան է: Արդար որդին ծնում է կեանքի համար, ամբարիշտը՝ հալա- 19
 ծանքի ու մահուան: Թիւր ճանապարհները պիղծ են Աստու 20
 համար, ուղիղ ճանապարհով գնացողները հաճելի են նրան: Ով որ զուր փեղը վնաս է հասցնում մէկին, նա անպատիժ չի 21
 մնայ: Իսկ ով արդարութիւն է սերմանում, արժանի վարձ կը ստանայ: Ինչպէս ոսկէ գինդը խոզի դնչին, նոյնպէս էլ գեղեց- 22
 կութիւնն է չարաբարոյ կնոջ համար: Արդարների ցանկութիւ- 23
 նը կապարում է ամենայն բարութեամբ, բայց ամբարշտի յոյսը պիտի կորչի: Կան մարդիկ, որոնք ցանում են իրենց ունեցա- 24
 ծը եւ ստանում բազմապատիկը, կան էլ, որ անիրաւօրէն են հաւաքում, բայց մնում են կարօքեալ: Ամէն օրհնուած մարդ 25
 պարգամիտ է, բայց բարկացող մարդը փգեղ է կերպարանքով: Ով ցորենը խնայի ժողովրդից, այն պիտի թողնի օտարնե- 26
 րին. ով ագահօրէն կուտակի, պիտի արժանանայ ընդհանուրի անէծքին, բայց ով բաշխի առաքօրէն՝ օրհնուած կը լինի: Ով 27
 բարիք է անում, նա բարութեան շնորհ կը գրնի, իսկ ով չարիք է նիւթում, չարիք կը հասնի նրան: Ով յոյսը դնում է հարստութե- 28
 ան վրայ, պիտի կործանուի, իսկ ով հովանաւորում է արդար- ներին, պիտի բարգաւաճի: Ով չի մտածում իր փան մասին, նա 29
 հողմ է ժառանգելու, եւ անմիտը պիտի ծառայի իմաստունին: Կեանքի ծառը բուսնում է արդարութեան պտղից, իսկ անօրէն 30
 անձինք փարաժամ պիտի վերանան: Եթէ արդարը հազիւ է 31
 ապրում, ապա ի՞նչ կը լինի մեղաւորի եւ ամբարշտի կեանքը:

Ով խրապ է սիրում, նա իմաստութիւն է սիրում. ով ա- 12
 փում է յանդիմանութիւնը, նա անմիտ է: լաւ է, որ մարդ Տի- 2
 րոջից շնորհ է գրնում, իսկ անօրէն մարդու բերանը պիտի կարկամի: Մարդ անօրէնութեամբ յաջողութեան չի հասնի. 3
 արդարների արմատները չպիտի կտրուեն: Ժրաջան կինն իր 4
 ամուսնու պսակն է. ինչպէս փայտի համար վնասակար է որ- դը, այնպէս էլ չարագործ կինը կորստի կը մտնի ամուսնուն: Արդարների խորհուրդները իրաւացի են, իսկ ամբարիշտները 5
 նենգութիւնների առաջնորդներ են: Ամբարիշտների բերաննե- 6
 րը նենգաւոր են. ուղղամիտների բերանը կը փրկի իրենց: Ամ- 7
 բարիշտը որ կողմ էլ դառնայ, պիտի բնաջնջուի, բայց արդար-

8 ների փները պիտի յարապենեն: Իմաստունի բերանը պիտի
գովաբանուի մարդկանցից, բայց ծուռ սիրտ ունեցողը պիտի
9 արհամարհուի: Լաւ է խոնարհ ծառայ լինել իր անձի համար,
10 քան իր անձը մեծարել եւ հաց մուրալ: Արդարը խղճում է իր
11 անասունին, բայց ամբարիշտները անողորմ են: Ով մշակում
է իր հողը, պիտի կշտանայ հացով, իսկ ով դափարկ բաների
յեպտեից է գնում, նա պակասամիտ է: Ով ժամանակը վարնում
է գինարբուքի մէջ, նա անարգանք է թողնելու իր շրջապատի
12 վրայ: Ամբարիշտների ցանկութիւնները չար են, իսկ բարե-
13 պաշտների արմարները՝ հաստատուն: Մեղաւորն իր լեզուի
պարճառով որոգայթի մէջ կ'ընկնի, բայց արդարը զերծ կը
մնայ դրանից: Քաղցրահայեաց մարդը գթութիւն է գրնում,
բայց ով դռների արանքում է պապահում մարդկանց, նեղու-
14 թիւն է պարճառում հոգուն: Մարդ պիտի լցուի բարիքներով
իր բերանի պտղից, եւ իր շուրթերի փուածի համեմատ՝ սրա-
15 նայ հատուցում: Անմիտներին իրենց ճանապարհները թւում
16 են ուղիղ: Իմաստունն ունկնդիր է լինում խրափին, իսկ ան-
17 միտն իսկոյն յայտնի է դարձնում իր բարկութիւնը: Խորագէտ
մարդը թաքցնում է իր անարգանքը. արդարը հաւաքարմո-
րէն յայտնում է ճշմարտութիւնը. նենգամիտ է անօրէնի վկա-
18 յութիւնը: Մարդիկ կան, որ իրենց խօսքով խոցում են թրի
19 պէս, բայց իմաստունների լեզուները բուժում են: Ճշմարտա-
խօս շուրթերը հաստատում են վկայութիւնը, բայց շտապող
20 վկան անիրաւ լեզու ունի: Չարամիտների սրտում նենգութիւն
կայ, բայց ովքեր խաղաղութիւն են ուզում, ուրախ պիտի լինեն:
21 Անիրաւացի ոչ մի բան հաճելի չէ արդարին, բայց ամբարիշտ-
22 ները լցուած են չարութեամբ: Սրախօս շուրթերը պիղծ են
Տիրոջ առջեւ, ճշմարտութեան հաւաքարիմ բերանը հաճելի է
23 նրան: Նանճարի աթոռը իմաստուն մարդն է, բայց անզգամ-
24 ների սիրտը պիտի ենթարկուի նզովքի: Ընտրեալների ձեռ-
քը պիտի հեշտ յաղթի, բայց նենգաւորները պիտի գերութեան
25 մարնունեն: Ահեղ խօսքը խռովում է արդարի սիրտը, բարի
խօսքը ուրախացնում է նրան: Արդարը սիրում է իրաւադատ
26 անձը, բայց ամբարիշտների մտքերը կեղծ են: Չարիքները
հալածում են յանցաւորներին, բայց բարիքները պիտի հասնեն
27 արդարներին: Ամբարիշտների ճանապարհները մոլորեցնում
28 են նրանց. որսը չի հանդիպում նենգաւորին: Անարատ մար-

դու ունեցուածքը պատուական է եւ առաւ: Արդարութեան ճանապարհը քանում է դէպի կեանք, ռիսկալների ճանապարհը՝ դէպի մահ:

Խելացի որդին հնազանդ է հօրը, բայց անհնազանդ որդին **13**
կորսւեան պիտի մարնուի: Մարդ առաքօրէն պիտի ճաշ- 2
կի արդարութեան պողից, բայց անօրէն անձինք քարածամ
պիտի կործանուեն: Իր լեզուն զսպողը պիտի պահպանի իր 3
անձը, բայց ում բերանը յանդուգն է, պիտի խռովի իր հոգին:
Ծոյլը միշտ կարիքի մէջ պիտի լինի, բայց ժրաջան ձեռքը ճար 4
կը գտնի: Արդարն արում է անիրաւ գործը, բայց ամբարիշ- 5
տը պիտի ամաչի եւ համարձակութիւն պիտի չգտնի: Արդա- 6
րութիւնն անմեղներին պահպանում է իրենց ճանապարհներին,
բայց մեղքերն անզգամ են դարձնում ամբարիշտներին: Մար- 7
դիկ կան, որ իրենց հարուստ են ձեւացնում, բայց ոչինչ չունեն,
կան էլ, որ իրենց խեղճ են ձեւացնում, բայց լի են մեծ հարստու-
թեամբ: Մարդս իր հարստութեամբ փրկագնում է իր անձը, 8
բայց աղքատը չի հանգստանում պատուիսաներից: Արդարի 9
լոյսը պիտի վառ լինի յարածամ, բայց ամբարիշտների լոյսը
պիտի հանգչի: Նենգամիտ հոգիները պիտի մոլորուեն մեղ-
քերի մէջ, բայց արդարները գթութիւն եւ ողորմութիւն պիտի
գտնեն: Անզգամն ամբարտաւանութեամբ չարիք է գործում, 10
բայց իրաւախոհ մարդը իմաստուն է: Անիրաւութեամբ դի- 11
զուած հարստութիւնը պիտի պակասի, բայց աստուածապաշ-
տութեամբ ձեռք բերուած ունեցուածքը պիտի բազմապատկուի:
Լաւ է սկզբից եւեթ սրտով օգնել, քան շուրափոյթ խոտարնալ 12
եւ երկար ժամանակ յոյսով թողնել: Արդարը ողորմում եւ փոխ
է քաղիս. բարի ցանկութիւնը կեանքի ծառ է: Ով ինչ արհա- 13
մարհի, դրանից էլ պիտի արհամարհուի. ով երկիւղ է կրում
պատուիրանից, առողջ պիտի լինի: Նենգամիտ որդին բարիք
չի գտնի, բայց խելացի ծառայի գործերը պիտի յաջողուեն, եւ
ուղիղ պիտի լինեն նրա ճանապարհները: Իմաստունի համար 14
օրէնքը կեանքի աղբիւր է, բայց անմիտը պիտի մեռնի որոգայ-
թի մէջ ընկնելով: Բարութք խոհեմութիւնը շնորհ է պարգեւում, 15
եւ օրէնքի իմացութիւնը մտքի բարիք է. կորստաբեր է օրէնքն
արհամարհողների ճանապարհը: Խորագէտ անձն իմաստու- 16
թեամբ է գործում, բայց անմիտն ինքնակամ չարիքներ է քա-
րածում: Յանդուգն թագաւորը չարիքի մէջ պիտի ընկնի, բայց 17

18 հաւաքարիւմ պապգամաւորը կը փրկի նրան: Խրապը հեռու
 է վանում աղքատութիւնն ու անարգանքը, իսկ յանդիմանութե-
 19 ան անսացողը պիտի փառաւորուի: Բարեպաշտների ցանկու-
 թիւնները քաղցրացնում են հոգին. ամբարիշտների գործերը
 20 հեռու են իմաստութիւնից: Իմաստուններին ընկերացողը ի-
 մասպուն կը լինի, բայց անզգամներին ընկերացողը թաքուն
 21 պիտի չմնայ: Չարիքները հալածում են մեղաւորներին, բայց
 22 բարիքները պիտի հասնեն արդարներին: Առաքաձեռն մարդը
 ճոխ ժառանգութիւն պիտի թողնի որդիների որդիներին, բայց
 23 Արդարները երկար տարիներ պիտի վայելեն իրենց հարստու-
 24 թիւնը, բայց անիրաւները շուտով պիտի կործանուեն: Ով չի
 գործադրում խրապի գաւազանը, նա ասում է որդուն. իսկ
 ով սիրում է իր որդուն, նրան խրապում է հոգածութեամբ:
 25 Արդարն իր անձը յագեցնում է ուրելու ժամանակ, բայց ամ-
 բարշտի որկորը միշտ անկուշտ է լինում:

14 Իմաստուն կանայք շինում են իրենց տները, իսկ անզգամ
 2 կանայք կործանում են դրանք իրենց ձեռքով: Ուղիղ ընթացո-
 ղը երկիւղ է կրում Տիրոջից, բայց ով ծռմռում է իր ճանապարհը՝
 3 պիտի անարգուի: Յիմարների բերանները թշնամանքի գա-
 ւազաններ են, բայց իմաստունների լեզուները պահպանում են
 4 դրանցից: Ուր որ եզներ չկան, մաքուր են մտւորները, բայց
 ուր որ շար արդիւնք կայ, այնտեղ երեւում է եզան զօրութիւ-
 5 նը: Նաւաքարիւմ վկան չի ստում, բայց անիրաւ վկան ստերի
 6 կրակ է թափում: Չարերի մօտ եթէ իմաստութիւն փնտռես, չես
 գտնի, բայց հեշտութեամբ իմաստութիւն կը գտնես իմաստուն-
 7 ների մօտ: Անզգամը հակառակ է ամէն ինչի, բայց իմաստուն
 8 շրթները հանճարի զենքն են: Խելացի մարդու իմաստութիւնը
 երեւում է նրա ճանապարհից, իսկ անզգամների անմտութիւնը՝
 9 իրենց մոլորութիւնից: Անօրէնների տները պիտի դաքապար-
 փուեն արդարութեան կողմից, բայց արդարների տները հաճելի
 10 են դրան: Զգայուն մարդու սիրտը տրամութիւն է իր համար,
 բայց ուրախութեան ժամանակ նա թշնամանքի չի խառնում:
 11 Ամբարիշտների տները պիտի կործանուեն, բայց արդարների
 12 բնակարանները պիտի հաստատ լինեն: Ճանապարհներ կան,
 որ մարդկանց թում են ուղիղ, բայց դրանց վերջաւորութիւնը
 13 դժոխքի յաքակն է գնում: Տրամութիւնը չի խառնում ուրա-

խոյան հետ, բայց ուրախութիւնը յետոյ վերածում է սգի: Խստասիրտը պիտի յագենայ իր ճանապարհներից, իսկ բա- 14
րերար մարդը ուղղուելու է իր խոհերի շնորհիւ: Ամենողը հա- 15
ւատում է ամէն բանի, բայց խորագէտը պիտի զոջայ: Իմաս- 16
տունը զարհուրելով՝ իր ճամփան շեղում է չարից, իսկ անզգամը
ինքնավստահ ընկերանում է անօրէնի հետ: Զայրացկոտ մար- 17
դը գործում է առանց մտածելու, իսկ իմաստուն մարդը խիստ
համբերաբար է: Ամբարիշտները պիտի բաժանեն չարիքնե- 18
րը, բայց խորագէտները պիտի զօրանան իրենց իմաստութե-
ամբ: Չարերը ծնկի պիտի գան բարիների առջեւ, եւ ամբա- 19
րիշտները պիտի պաղապեն արդարների դռների մօտ: Աղ- 20
քաւորներին ատում են նոյնիսկ իր բարեկամները, մինչդեռ հա-
րուստներին շապերն են դառնում բարեկամ: Ով անարգում է 21
տնանկին, մեղք է գործում, բայց ով ողորմում է աղքատին, ար-
ժանի է երանութեան: Մոլորեալները չարիքներ են նիւթում, 22
բարիք խորհողները՝ ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն արարում:
Չարիքներ նիւթողները չեն ճանաչում ողորմութիւնն ու հաւա-
տը, բայց բարիք արարողները կը ժառանգեն ողորմութիւնն ու 23
հաւատը: Իմաստութիւն է, որ մարդ աշխատում եւ մի բան է
աւելացնում, բայց անհոգ դատարկապորտը միշտ կարիքի մէջ 24
պիտի լինի: Իմաստունների պսակը իրենց խորագիտութիւնն
է, իսկ անմիտների ուղին՝ իրենց չարութիւնը: Նաւարարիմ 25
վկան մարդ է փրկում, բայց նենգամիտը բորբոքում է սպերի
կրակը: Տիրոջից երկիւղ կրելու մէջ վստահ յոյս կայ, որովհե- 26
տեւ Աստուած իր որդիների համար խաղաղ ապաւեն է: Տիրոջ 27
հրամանը կեանքի աղբիւր է, որը խուսափել է տալիս մահուան
որոգայթներից: Թագաւորի փառքն իր զօրքերի բազմութե- 28
ան մէջ է, հզօրների կործանումը՝ իրենց ժողովրդի նուազելու
մէջ: Նամբերաբար մարդն օժտուած է մեծ խոհեմութեամբ, 29
բայց կարճամիտը շատ է անխելք: Նեղաբարոյ մարդը սրտի 30
բժիշկ է, հոգս անող սիրտը՝ ոսկորների փութիւն: Տնանկին 31
զրպարտողը բարկացնում է նրա Արարչին, բայց ով պատում է
Աստուծոն, նա ողորմում է աղքատին: Ամբարիշտը պիտի մեր- 32
ժուի իր չարիքի պատճառով, բայց իր անձի համար մաքրու-
թիւն ցանկացողը արդար կը լինի: Իմաստութիւնը հանգիստ 33
է գրնում բարի սրտում, բայց անմիտների սիրտը չի ճանա-
չում այն: Արդարութիւնը բարձրացնում է ազգը, բայց մեղքը 34

35 ազգեր է նուագեցնում: Խելացի սպասատորը հաճելի է թագա-
տրին. իր փութաջանութեամբ նա թոթափում է անարգանքը:
Բարկությունը կործանում է նոյնիսկ իմասպուններին:

15 Սիրալիր պապասխանը մեղմացնում է զայրոյթը, բայց խիստ
2 խօսքը բարկություն է յարուցում: Իմասպունների լեզուն գիտե
բարիքը, իսկ անզգամների բերանը խօսում է չարիքների մա-
3 սին: Տիրոջ աչքը ամեն փեղ դիպում է չարերին եւ բարիներին:
4 Բուժող լեզուն կեանքի ծառ է, եւ ով պահում է այն՝ նրա հոգին
5 պիտի լցուի: Անզգամն անարգում է հօր խրապը, բայց յան-
դիմանութեանը հնազանդ որդին ողջախոհ է: Արդարութեան
աւելացումով՝ աւելանում է զօրութիւնը, բայց ամբարիշտները
6 արմաբախիլ պիտի լինեն երկրից: Արդարների փները պի-
տի մնան մեծ զօրութեամբ, բայց ամբարիշտների պտուղները
7 պիտի ոչնչանան: Իմասպունների շուրթերը իմասպություն են
հասարապում, անմիտների սրտերը անսխալ լինել չեն կարող:
8 Ամբարիշտների գոհագործությունները պիղծ են Տիրոջ առջեւ,
9 բայց ուղղամիտների ուխտը հաճելի է նրան: Ամբարիշտների
ճանապարհները պիղծ են Տիրոջ առջեւ, բայց ով հեպետում է
10 արդարութեանը, Տէրը սիրում է նրան: Անմեղի խրապն ընդու-
նելի է մերձատրների համար, բայց ով ապում է յանդիմանու-
11 թիւնը, պիտի վախճանուի անարգանքով: Դժոխքն ու կորուս-
տը յայտնի են Տիրոջ առջեւ, էլ ուր մնաց՝ մարդկանց սրտերը:
12 Մեծամիտը չի սիրում իրեն յանդիմանողին եւ չի հաղորդում ի-
մասպունների հետ: Սրտի բերկրանքից ծաղկում է դէմքը, իսկ
13 ցրտում հոգին շրջում է թախծոյ: Ուղիղ սիրտը իմասպու-
թիւն է որոնում, բայց անզուսպ բերանը ծանօթ է չարիքներին:
15 Չարի աչքն ամեն ժամանակ սպասում է չարիքի, բայց բարի
աչքը պիտի խաղաղուի ամեն ժամ: Լաւ է քիչ բաժինը՝ Տի-
16 րոջ երկիւղով, քան թէ շատ գանձը՝ առանց երկիւղածութե-
ան: Լաւ է բանջարեղէնի ճաշ ուտել՝ սիրով ու շնորհքով, քան
17 թէ մսուրի արջառի միս՝ թշնամութեամբ: Ջայրացկոյ մարդը
կռիւ է յարուցում, բայց համբերաբարը խաղաղեցնում է այն:
18 Համբերաբար մարդը մեղմում է դաբաստանը, բայց ամբա-
րիշտն աւելի է գրգռում այն: Ծոյլի ճանապարհը ծածկուած
19 է փշերով, բայց հարթ ու բաց է ջանասէրի ճամփան: Իմաս-
պուն որդին ուրախացնում է հօրը, իսկ անմիտ որդին արհա-
20 մարհում է մօրը: Անմիտ մարդու սիրտը կարօտ է խելացի
21

խորհրդի, բայց խելացի մարդն ինքն է ուղղում իր ընթացքը: Իրենց խորհուրդը յապաղում են յայտնել նրանք, որ չեն յար- 22
գում իրենց խորհրդակիցներին: Խորհուրդները հասարաք են
մնում խոհեմների սրբում, բայց անզգամը չի հետևում նրանց 23
եւ չի ասում պապշաճ բան, որ բարի լինի ընդհանուրի հա-
մար: Իմաստունի խորհուրդը կեանքի ճանապարհ է, եւ մարդ 24
դրանով դժոխքից խորշելով՝ կը փրկուի: Տէրը կործանում է 25
ոխակալների փները, բայց որբերի եւ այրիների սահմանը հա-
սար է պահում: Անիրաւ խորհուրդը պիղծ է Տիրոջ առջեւ, 26
բայց սրբերի խօսքերը պարկեշտ են: Կաշառակերը սպանում 27
է իր հոգին, բայց կաշառք ապողը պիտի ապրի: Ողորմութե-
ամբ ու հաւատով մաքրում է մեղքը, եւ Տիրոջ երկիւղով ամէն
ոք խորշում է չարից: Արդարների սրբերը խորհում են հաւա- 28
քի մասին, բայց ամբարշտի բերանը իբրեւ պապասխան ունի
չարիքը: Տիրոջը հաճելի են արդար մարդկանց ճանապարհ-
ները. նրանց շնորհիւ թշնամիները դառնում են բարեկամներ:
Աստուած հեռու է ամբարիշտներից, բայց նա լսում է արդար- 29
ների աղօթքը: Լաւ է քիչ վերցնել՝ արդարութեամբ, քան թէ շատ
արդիւնք ստանալ՝ առանց երկիւղածութեան: Մարդուս սիրտը 30
պիտի խորհի իրաւունքի մասին, որպէսզի Աստուած ուղղի նրա
ընթացքը: Բարին րեսնող աչքը ուրախացնում է սիրտը, իսկ 31
բարի լուրը պարարում է ոսկորները: Խրաք մերժողն ասում 32
է իր հոգին, բայց յանդիմանութիւն լսողը խոհեմութիւն պիտի
ստանայ: Տիրոջ երկիւղը խրաք է եւ իմաստութիւն, եւ փառքը 33
ծագում է դրանից:

Ինչ որ մարդ դրել է սրբում՝ վերաբերում է իրեն, բայց Տի- 16
րոջից է նրա լեզուի պապասխանը: Խոնարհ մարդու բոլոր 2
գործերը յայտնի են Տիրոջը, եւ Տէրն է դատում հոգիները: Քո 3
գործերը յանձնիր Տիրոջ ձեռքը, եւ քո մարդոյութիւնները պիտի
կարարուն: Ինչպիսի մեծութեան էլ հասնես, դու քեզ խոնարհ
պահիր, եւ դու շնորհ կը գտնես Տիրոջ առջեւ: Տէրն ամէն ինչ 4
արել է մի նպատակի համար. ամբարիշտները չար օրը պիտի
մաքնուեն կորստեան: Ամէն մեծամիտ պիղծ է Տիրոջ առջեւ, 5
եւ ով գուր րեղը ձեռնամուխ է լինում չարիքի, չի արդարացու-
ելու: Բարու ճանապարհի սկիզբը արդարութիւն գործելն է, եւ
Աստուծոն աւելի հաճելի է աղօթքը, քան զոհ մատուցելը: Ով 6
փնտռում է Տիրոջը, նա գիտութիւն կը գտնի՝ արդարութեամբ

հանդերձ, եւ ովքեր ուղիղ սրբով փնտռեն նրան, խաղաղութիւն
7 կը գտնեն: Աստուծո թողոր գործերը արդարութեամբ են ար-
8 ուած, ամբարիշտն էլ պահում է չար օրուայ համար: Լաւ է քիչ
վերցնել՝ Տիրոջ երկիւղով, քան թէ մեծ գանձեր՝ ամբարշտու-
9 թեամբ: Մարդու սիրտը պիտի խորհի իրաւունքի մասին, որ-
10 պէտքի Աստուած էլ ուղղի նրա ընթացքը: Թագաւորի շուրթե-
րին մարգարէական պարգամ կայ, եւ նրա բերանը չի սխալուի
11 դատաստանի ժամանակ: Կշռաքարի արդարութիւնը Տիրոջից
12 է. արդար նժարներ են նրա գործերը: Ով չարիք է գործում,
նա զարշելի է թագաւորի համար, քանի որ նրա իշխանութե-
13 ան աթոռը հաստատ է մնում արդարութեան շնորհիւ: Արդար
շուրթերը հաճելի են թագաւորին, քանի որ Տէրը սիրում է ուղիղ
14 խօսքը: Թագաւորի զայրոյթը մահուան պարգամաբեր է, բայց
15 իմաստունը մեղմացնում է այն: Թագաւորի որդու երեսի լոյ-
սը կեանք է, եւ նրա բարեհաճութիւնը սպասուող անձրեւաբեր
16 ամպի պէս է: Առաւել ցանկալի է իմաստութիւն ստանալ, քան
ոսկի. եւ առաւել բաղձալի է խոհեմութիւն ձեռք բերել, քան
17 արծաթ: Կեանքի շաւիղները հեռացնում են չարիքներից, եւ
արդարութեան ճանապարհների վրայ է գտնում կեանքի եր-
կարութիւնը: Խրատ ընդունողը բարիքների մէջ կը լինի, եւ
յանդիմանութիւն պահողը կ'իմաստնանայ: Տիրոջ ճանապար-
հից զգոյշ գնացողը պահպանում է իր անձը, կեանքը սիրողը
18 զսպում է իր լեզուն: Կործանմանը նախորդում է թշնամանքը,
19 անկմանը՝ չար բարքը: Լաւ է հեզասիրտ լինել խոնարհների
20 հետ, քան աւար բաժանել ամբարտաւանների հետ: Գործի մէջ
խելացի մարդը բարիքներ կը գտնի, եւ երանելի է նա, ով յոյսը
21 դնում է Տիրոջ վրայ: Իմաստուններին եւ հանճարներին ան-
միտ են կոչում, բայց նրանց, որ քաղցր-մեղցր խօսքեր ունեն,
22 աւելի շար են լսում: Միտքը կեանքի աղբիւր է այն ունեցողի
23 համար, բայց անմիտների խրատը չար է: Իմաստունի սիրտը
գիտէ իր բերանի խօսքը, եւ նա իր շուրթերով իրաւադատութիւն
24 է խորհում. Բարի խօսքը մեղրի խորիսխ է, եւ հոգու բժշկու-
25 թիւն է նրա քաղցրութիւնը: Ծանապարհներ կան, որ մարդու
աչքին ուղիղ են թւում, բայց նրանց վերջաւորութիւնը տանում
26 է դէպի դժոխքի յարակ: Աշխատողը վաստակում է իր ան-
ձի համար՝ իր կորուստը հեռու վանելով իրենից, բայց անմիտը
27 կորուստը կրում է իր բերանի մէջ: Անզգամ մարդն իր հոգում

չարիքներ է յղանում եւ կրակ է կուտակում իր շուրթերի վրայ: Խորամանկ մարդը չարիքներ է նիւթում, չարութեամբ բորբոքում է նենգութեան լապտերը եւ բարեկամներին բաժանում է իրարից: Անօրէն մարդը փորձութեան է ենթարկում իր բարեկամներին եւ նրանց փանում է վաթ ճանապարհներով: Նա, որ իր աչքերը փակում եւ ծուռ բաներ է խորհում, որ շուրթերը փակ ամէն պեսակ չարիքներ է մտորում՝ այդպիսին չարի հնոց է: Ծերութիւնը պարծանքի պսակ է, որ մարդ գրնում է միայն արդարութեան ճանապարհին: Նամբերապար մարդը լաւ է հզօրից, իմաստութիւն ունեցողը՝ մեծապարած հանդեր ունեցողից, իր բարկութիւնը զսպողը՝ մեծագօր քաղաք գրաւողից: Անիրաւների չարիքները նորից իրենց ծոցն են դառնալու, քանզի Տէրն է սահմանում բոլորի իրաւունքը:

Լաւ է մի պապառ համով հացը՝ խաղաղութեամբ, քան միս 17
ու բարիքով լի փունը՝ թշնամութեամբ: Խելացի ծառան պի- 2
պի իշխի անմիտ փերերի վրայ եւ ժառանգութիւնը պիպի բա-
ժանի եղբայրների հետ: Ինչպէս արծաթը եւ ոսկին փորձ- 3
ւում են քուրայի մէջ, այնպէս էլ Աստուած ընտրում է սրտերը: Զարագործը հնազանդում է անօրէնի լեզուին, բայց արդարը 4
չի նայում սրախօս շուրթերին: Նաւարարիմ մարդու համար ամբողջ աշխարհը լի է հարստութեամբ, բայց անհաւարարիմը 5
մէկ գրոշ իսկ չունի: Ով ծաղրում է աղքատին, նա զայրացնում է նրա Արարչին, եւ ով հարուածում է ընկածին, նա չի արդարա-
ցուելու, բայց ով խղճում է՝ ողորմութիւն պիպի գրնի: Ծերերի 6
պսակն իրենց որդիների որդիներն են, որդիների պարծանքը՝
իրենց հայրերը: Անզգամներին վայել չեն ճշմարտախօս շուր- 7
թերը, եւ ոչ էլ արդարներին՝ սրախօս շուրթերը: Խրաւրը այն 8
ունեցողի համար նրա շնորհի վարձն է, եւ նա դէպի որ կողմն էլ
դառնայ՝ յաջողութիւն պիպի գրնի: Յանցանքը ծածկողը բա- 9
րեկամութիւն է փնտռում, բայց այն բացայայտողը բարեկամ-
ներին եւ ընտանիքը բաժանում է իրարից: Սպառնալիքները 10
փշրում են իմաստունների սրտերը, բայց անմիտը թէկուզ եւ
բազում հարուածներ ուրի՝ չի ազդում: Ամէն չարական հա- 11
կառակութիւն է յարուցում, բայց Տէրն էլ անողորմ հրեշտակ է
ուղարկում նրա դէմ: Նոգսը ծանրանում է իմաստունի սրտին, 12
իսկ անմիտները մտածում են չարիքների մասին: Ով բա- 13
րիքի փոխարէն չարիք է հապուցում, չարը չի պակասի նրա

14 Գնից: Արդարութեան սկիզբը խօսքին իշխանութիւն է Կալիս,
 իսկ հակառակութիւնը եւ կռիւը Կանուս են դէպի չքաւորութիւն:
 15 Ովքեր անիրաւին համարում են արդար ու արդարին՝ անիրաւ,
 16 նրանք պիտի ու գարշելի են Տիրոջ առջեւ: Ինչպէ՛ն է անմիտը
 հարստութիւն գտնում, քանի որ չգիտէ, թէ ինչ բան է իմաստու-
 թիւնը: Նա, որ շար վեր է բարձրացնում իր Կունը, պարճառ
 է դառնում նրա կործանման, իսկ ով խուսափում է ուսումից,
 17 պիտի ընկնի չարիքի մէջ: Բարեկամներ կարող եւ ունենալ
 ամէն ժամանակ, բայց եղբայրներդ քեզ պէտք են վշտի ժամա-
 18 նակ, քանզի հէնց դրա համար էլ ծնուել են նրանք: Անմիտ
 մարդը պարում եւ ցնծում է բարեկամների համար երաշխաւոր
 լինելիս, վնասատերը ուրախանում է նրանց վէճ ու կռուի ժամա-
 19 նակ: Նա, որ շար վեր է բարձրացնում իր Կունը, պարճառ է
 դառնում նրա կործանման, եւ խստասիրտն էլ բարիք չի գտնի:
 20, 21 Լեզուով յեղյեղուկ մարդը պիտի ընկնի չարիքի մէջ, եւ ան-
 զգամի սիրտը ցաւ է իր մարմնի անդամների համար: Տայրը չի
 կարող ուրախ լինել անխելք որդու համար, բայց խելացի որդին
 22 ուրախացնում է մօրը: Ուրախ սիրտը առողջարար է. հոգւերի
 23 մէջ ընկած մարդու ոսկորները ցամաքում են: Կաշառքի հա-
 մար գիրկը բացողը յաջողութիւն չի գտնի իր ճամփին, ամբա-
 24 րիշտը խոտորում է արդարութեան ճանապարհներից: Տան-
 ճարեղ մարդու երեսն իմաստուն է, իսկ անմիտ մարդու աչքե-
 25 թը այս ու այն կողմ են նայում: Անմիտ որդին հօր Կրքմու-
 26 թիւնն է եւ դառն ցաւ է իր ծնողների համար: Արդար մարդուն
 Կոյժի ենթարկելը բարի գործ չէ, եւ ոչ էլ իրաւունքի մէջ իշխա-
 27 նի նենգելը՝ արդարի նկատմամբ: Իր խիստ խօսքը զսպողն
 28 իմաստուն է, համբերաբարը՝ խելացի: Անմիտ մարդուն հար-
 ցրին, թէ ի՛նչ է իմաստութիւնը, եւ նա գտնում է արդեօք, որ
 իմաստութիւն կայ. նա պապանձուեց, եւ կարծեցին, թէ իմաս-
 Կուն է:

18 Ով ցանկանում է բարեկամներից հրաժարուել, պարճառ-
 ներ է փնտռում. այդպիսին ամէն ժամանակ նախապինք պիտի
 2 կրի: Իմաստութիւնը պակասամիտի համար ոչ մի բանի պէտք
 3 չէ, քանի որ նա կը վարուի առաւել անզգամութեամբ: Ամ-
 բարիշտն արհամարհում է չարիքները, երբ հասնում է դրանց
 խորքերը, բայց իր վրայ էլ անարգանք ու նախապինք են հաս-
 4 նում: Խորհուրդը խոր ջուր է մարդու սրտում, բխող գէտ է եւ

կեանքի աղբիւր: Վայել չէ աջառու լինել ամբարշտի նկար- 5
մամբ, եւ ոչ էլ դաբասարանի ժամանակ արհամարհել արդարի
իրաւունքը: Անզգամի շուրթերը նրան հասցնում են չարիք- 6
ների, եւ նրա յանդուգն բերանը մահ է հրաւիրում իր վրայ:
Անզգամի բերանը կործանում է նրա համար, եւ նրա շուրթերը 7
որոգայթ են իր հոգու համար: Վապին կործանում է վախը, 8
իսկ կնաբարոյ անձինք պիտի քաղցի մաքնուեն: Ով իր հո- 9
գին չի բուժում իր գործով, նա իրեն ապականողի եղբայրն է:
Տիրոջ անունը յայտնի է նրա գործութեան մեծութիւնից, եւ դէպի 10
նա ընթացող արդարները բարձրանում են: Մեծապուն մար- 11
դու հարստութիւնն ամուր քաղաք է նրա համար, եւ նրա փառքը
մեծ հովանի ունի: Տղամարդու սիրտը գոռոզանում է կործա- 12
նումից առաջ եւ խոնարհում է փառքի հասնելուց առաջ: Ով 13
առանց բան լսելու պարասխան է փալիս, դա անզգամութիւն
է նրա համար եւ նախապինք: Իմաստուն ծառան մեղմաց- 14
նում է մարդու ցասումը, բայց ո՞վ կարող է դիմանալ մարդու
նեղսրտութեանը: Խելացի սիրտը ձեռք է բերում ճանաչում, 15
իմաստունների ականջները փնտրում են ուսանելի խորհուրդ-
ներ: Ընծաներն ընդլայնում են մարդու շրջապատը եւ նրան 16
նստեցնում իշխանների հետ: Արդարն ինքն իր մասին չարա-
խօսում է իր խօսքի սկզբին, երբ սկսում է յանդիմանուել ոսոխի 17
կողմից: Լուռումունջ մնալը մեղմացնում է հակառակութիւն- 18
ները եւ զօրեղների միջեւ վճռում է հարցը: Եղբորից օգնու- 19
թիւն սպացած եղբայրը նման է ամուր քաղաքի. նա հզօր ու
բարձր է ինչպէս հաստապուն թագաւորութիւնը: Մարդ իր բե- 20
րանի պտղով պիտի կշտացնի իր փորը եւ իր շուրթերի պտղով
պիտի յագենայ: Մահն ու կեանքը լեզուի ձեռքին են, եւ ով 21
յաղթահարում է այն, պիտի վայելի նրա պտուղը: Ով բարի 22
կին է գրել՝ շնորհք է գրել եւ ուրախութիւն է ստացել Աստուծոց:
Ով հեռացնում է բարեբարոյ կնոջը, նա հեռացնում է բարիքը,
իսկ ով շնաբարոյ կին ունի, նա անմիտ է եւ ամբարիշտ: Աղ- 23
քապն աղաչում է ողորձի խօսքով, բայց հարուստը յանդուգն
պարասխան է փալիս: Տղամարդը լկտիութեան պարճառով է 24
բողանոց գնում: Մօտիկ բարեկամը լաւ է հեռաւոր եղբորից:

Լաւ է փգէպ լինել, բայց միամիտ, քան թէ անզգամ ու շա- 19
ղակրապ: Տգիտութիւնն էլ, սակայն, լաւ չէ հոգու համար, եւ ով 2
իր ոտքերին սփալում է շրապել՝ սխալներ է գործում: Մար- 3

դու անզգամութիւնը ապականում է նրա ճանապարհները, բայց
 4 իր սրբում նա մեղքը գցում է Աստծու վրայ: Նարսպութիւնը
 աւելացնում է շար բարեկամներ, բայց աղքատը բաժանում
 5 է նոյնիսկ հարազատ բարեկամից: Ստախոս վկան առանց
 պարծի չի մնայ, եւ չի փրկուի նա, ով գուր Կեղն է մեղադրում:
 6 Շարերն են հաճոյախօսում թագաւորի դիմաց, բայց ամէն մի
 7 չարական պիտի նախապրուի մարդկանցից: Ով ասում է իր
 աղքատ եղբօրը, ինքն էլ հեռու պիտի լինի նրա սիրուց: Բարի
 խորհուրդը մերձենում է իրեն ճանաչողին, եւ իմաստուն մարդը
 կը գտնի այն: Ով խիստ բան է անում չարամտօրէն, նա չա-
 րիք է գործում, եւ ով վեճեր է յարուցում, փրկութիւն չի գտնի,
 մանաւանդ որ այնպիսի բան է անում, որ չի վերաբերում ի-
 8 րեն: Խելք ձեռք բերողը սիրում է իր հոգին, եւ իմաստութիւն
 9 պահողը բարիք է պահում: Ստախոս վկան առանց պարծի չի
 մնայ, եւ ով թշնամանք է բորբոքում, ով չարութիւն է գրգռում,
 10 պիտի կործանուի: Անզգամին վայել չէ փափկակեցութիւնը,
 11 եւ ոչ էլ գոռոգութիւնը՝ ծառային, երբ նա սկսի իշխել: Գթա-
 սիրտ մարդը համբերաբար կը լինի, եւ նրա համար պարծանք
 12 է բարձր լինել անզգամներից: Թագաւորի սպառնալիքը նման
 է առիծի մռնչիւնի, իսկ նրա զուարթութիւնը՝ դալարիքի վրայ
 13 կաթած ցօղի: Անմիտ որդին ամօթանք է հօր համար. ըն-
 14 դունելի չէ բոգերի վարձով կապարտած ուխտը: Տներն ու
 սպացուածքը հայրերը բաժանում են որդիներին, բայց առաքի-
 15 նի կին՝ Աստուած է Կալիս Կողմարդուն: Ծուլութիւնը յարուկ
 է թուլամորթին, եւ գործ անել չսիրող մարդը քաղցած կը մնայ:
 16 Պապուիրաններ պահողը պահպանում է իր անձը, բայց նա, ով
 17 արհամարհում է իր ճանապարհը, պիտի կործանուի: Աղքա-
 րին ողորմութիւն Կուտողը փոխ է Կալիս Աստծուն, եւ ըստ նրա
 18 Կուածի էլ Աստուած պիտի հապուցի նրան: Խրապիւր որդուդ,
 որպէսզի այդպէս բարի յոյս լինի քեզ համար, եւ մի՛ նայիր նրա
 թշնամական վերաբերմունքին. եթէ դու բրածեմ անես նրան,
 19 նա չի մեռնի, բայց նրա հոգին կը փրկես մահից: Չարաբարոյ
 մարդը շար է Կուծելու, եւ եթէ աւելի դաժան վարուի, հոգին
 20 էլ վրայ կը Կալ: Լսի՛ր, որդեա՛կ, հօրդ խրապը, որպէսզի ի-
 21 մաստուն դառնաս յեպագայում: Բազմաթիւ խորհուրդներ կան
 մարդու սրբում, բայց Աստծու խորհուրդը մնում է յաւիտեան:
 22 Մարդու ողորմածութիւնը նրա հոգու պարուկն է, եւ արդար աղ-

քապը լաւ է, քան ստախոս հարուստը: Տիրոջ երկիւղը կեանք 23
է մարդու համար. ով չունի այդ երկիւղը, մոլորուած շրջում է
դռներին, ապրում է այն տեղերում, ուր յաւիտեան այցելու չի
ունենայ: Ով անգործութեամբ ձեռքերը թաքցնում է ծոցում, 24
նա իր ձեռքը նոյնիսկ իր բերանն էլ չի փանի: Անզգամի պա- 25
տիժը տեսնելով՝ անմեղն աւելի խելացի է դառնում, իսկ եթէ
յանդիմանես իմաստունին, նա առաւել իմաստութիւն կ'ունե-
նայ: Այն որդին, որ անարգում է հօրը եւ հեռացնում մօրը, պի- 26
տի ամօթ կրի եւ նախապինք: Տօր խրապը չպահող որդին չար
խորհուրդներ է խորհում: Անմիտ երիտասարդին երաշխաւոր 28
եղողը ծաղրում է արդարութիւնը. ամբարիշտների բերանը կույ
է փալիս դապ ու դապաստան: Տանջանքները պարտաստում 29
են անխելք մարդկանց համար, պատիժները՝ անզգամներին:

Գինին անառակութեան է մղում, հարբեցողութիւնը՝ թշնա- 20
մութեան, եւ ով անձնատուր է լինում դրանց՝ խելացի չէ: Թա- 2
գաւորի պարուհասը պակաս վնասաբեր չէ առիծի ցասումից,
եւ ով զայրացնում է նրան, վնաս է պարճառում ինքն իրեն:
Մարդու համար փառք է հեռու մնալ հայհոյանքներից, բայց 3
ամէն մի անզգամ խառնում է այդպիսի բաների: Ծոյլը թէ- 4
եւ նախապում է, բայց չի ամաչում, ինչպէս մէկը, որ ցորեն է
փոխ առնում ամռանը: Մարդու սրտի խորհուրդը խոր ջրի պէս 5
է, բայց իմաստուն մարդը երես է հանում այն: Մեծանուն եւ 6
պարուակն է գթասիրտ մարդը, բայց դժուար է գտնել հաւա-
րարիմ մարդ: Ով անարապ է քայլում արդարութեան ճամփով, 7
նա իրենից յետոյ երանութեան արժանի որդիներ պիտի թող-
նի: Երբ արդար մի թագաւոր նստի գահին, ոչ մի չարագործ 8
չի վրիպի նրա աչքից: Ո՞վ կարող է պարծենալ, թէ ինքը սուրբ 9
սիրտ ունի, կամ ո՞վ կը համարձակուի ասել, թէ ինքը գերծ է
մեղքերից: Թե՛ մեծ, թե՛ փոքր ծուռ կշեռքը եւ թե՛ երկակի չա- 10
փը, երկուսն էլ պիղծ են Տիրոջ առջեւ. պիտի խափանուեն թե՛
դրանք եւ թե՛ դրանք գործադրողները. այդպէս էլ պիտի խա-
փանուի իր կեանքի մէջ նոյն կերպ վարուող մարդը: Ուղիղ են 11
այն երիտասարդի ճամփաները, որ մաքրութեամբ է ընթանում:
Ականջը լսում է, աչքը՝ տեսնում. եւ երկուսն էլ Տէրն է ստեղծել: 12
Մի՛ սիրիւ չարախօսել, որպէսզի չգրկուես կեանքից. աչքերդ 13
բաց արա եւ կշտացի՛ր հացով: «Վար է, վար է», ասում է 14
գնորդը, իսկ հեռանալիս պարծենում է իր գնումով: Կայ ոսկի 15

էլ, հանդերի հարստութիւն էլ, բայց զհարուն շուրթերն են թան-
 16 կարժէք անօթ: Նանիի ու վերցրո՛ւ նրա հանդերձանքը, քանզի
 նա երաշխատոր եղաւ մի օտարականի եւ հիւրընկալեց նրան:
 17 Խաբէութեան հացը քաղցր է թւում մարդու, բայց յետոյ նրա
 18 բերանը պիտի լցուի խիճով: Դիպատրութիւնը հասարարում
 է մտքի խորհուրդներով. պարերազմը մղում է խելամարութե-
 19 ամբ: Գաղտնիք յայտնողը նենգամարութեամբ է վարում. մի՛
 20 հաղորդակցիր շողոքորթ լեզու ունեցողի հետ: Ով հայհոյում է
 իր հօրն ու մօրը, նրա լոյսը պիտի հանգչի. նրա աչքերի բիբերը
 21 պիտի զգան խաւարը: Այն ժառանգութիւնը, որ սկզբից շուր է
 22 ձեռք բերուել վերջատրութեան չի կարող օրհնուած լինել: Մի՛
 ասա, թե՛ վրէժ պիտի առնեմ թշնամուց, այլ համբերութիւն ու-
 23 նեցիր Տիրոջ հանդէպ, որ նա օգնական լինի քեզ: Տիրոջ առ-
 ջեւ պիղծ է երկու քեսակի չափը, եւ խարդախ կշեռքը մերժելի
 24 է նրա համար: Տէրն է, որ ուղղում է մարդու քայլերը, էլ ինչպէ՛ն
 25 մահկանացուն խելամուտ լինի իր ճամփաներին: Որոգայթ է
 մարդու համար շրպաւելը եւ իր ունեցուածքից բան նուիրելը,
 26 հապճեպ ուխտ անելը եւ յետոյ գղջալը: Իմաստուն թագա-
 տըրը ցրում է ամբարիշտներին եւ անուի փակ է գցում նրանց:
 27 Մարդու հոգին Տիրոջ լոյսն է, որը քննում է սրտի շրքամարան-
 28 ները: Ողորմածութիւնը եւ ճշմարտութիւնը թագաւորի պա-
 հապաններն են, եւ նրանք արդարութեամբ են շրջապարում
 29 նրա գահը: Երիտասարդների զարդը իմաստութիւնն է, ծե-
 30 րերի փառքը՝ նրանց ալեհերութիւնը: Չարագործների համար
 են թե՛ վերքերն ու հարուածները եւ թե՛ փանջանքները նրանց
 որովայնի խորքերում:

21 Ինչպէս ջրի հոսանքը, այնպէս էլ թագաւորի սիրտը Աստծու
 ձեռքին է. Նա ո՛ր կողմ կամենայ, այն կողմն էլ կը դարձնի այն:
 2 Ամէն մարդ ինքն իր աչքին արդար է թւում, բայց Տէրն է դատում
 3 սրտերը: Արդարութիւն գործելը եւ ճշմարտութիւն խօսելը ա-
 4 լելի հաճելի է Տիրոջը, քան զոհերի արիւնը: Ամբարտաւանը
 մեծամիտ է իր յոխորտանքի մէջ. ամբարիշտների լապտերը
 5 մեղքն է: Կարճ խորհրդածութիւնն էլ կարող է առաւարտիւն
 բերել, սակայն ամէն մի հապճեպութիւն կարօտութիւն է բերում:
 6 Ով հարստութիւն է կուրակում լեզուի ստրութեամբ, նա գնում է
 սնտրի բաների յետեւից եւ պիտի հասնի մահուան որոգայթ-
 7 ների: Ամբարիշտները պիտի կործանուեն, քանզի չեն ուզում

գործադրել իրաւունքը: Խոստորնակին Աստուած խոստր ճա- 8
նապարհ է առաքում, քանզի Տիրոջ գործերը սուրբ են եւ ուղիղ:
Լաւ է բաց օդի մէջ մի անկիւնում ապրել, քան անիրաւութեամբ 9
ծեփուած եւ խառնակ փան մէջ: Ամբարշտի հոգին չարիքներ է 10
ցանկանում, եւ նա ողորմածութիւն չի գտնի ոչ ոքից: Անխելքի 11
պարիժը քննելով՝ անմեղն աւելի խորագէտ է դառնում, ի-
մասպունն էլ խորհելով՝ դառնում է առաւել գիպուն: Արդարին 12
մտաւոքում է ամբարիշտների սիրտը, բայց չարիքներն էլ ա-
պականում են ամբարիշտներին: Ով իր ականջը փակում է 13
փնանկին չլսելու համար, ինքն էլ երբ կանչի Տիրոջը, Տէրն էլ
իրեն չի լսի: Գաղտնի պարգեւը մեղմացնում է բարկութիւնը, 14
իսկ ով խնայում է պարգեւ փալ, զայրոյթ է յարուցում: Ի- 15
րաւունքի գործադրումը ուրախութիւն է արդարի համար, բայց
սուրբ գործը պիղծ է թւում չարագործներին: Արդարութեան 16
ճանապարհից մոլորուած մարդը հանգրուան է գտնում հսկա-
ների ժողովում: Ով ուրախութիւն է սիրում, կարիքի մէջ կ'ընկ- 17
նի, ով գինի ու ձէթ է սիրում, չի հարստանայ: Անօրէնն արդար 18
մարդու համար փրկանք պիտի լինի, երդմնազանցը՝ ուղղա-
միտ մարդկանց համար: Լաւ է բնակուել անապատում, քան 19
թէ անզգամ, լեզուանի եւ բարկացկոտ կնոջ հետ: Իմաստու- 20
նի բերանը ցանկալի զանձ է պահում, բայց փգէտները կուլ են
փալիս այն: Նա, ով հեփեւում է արդարութեան եւ ողորմա- 21
ծութեան ճանապարհին, կեանք, արդարութիւն եւ փառք պիտի
գտնի: Իմաստութիւնը հասաւ ամուր քաղաքներին եւ քանդեց 22
այն ամրոցները, որոնց վրայ յոյս էին դրել ամբարիշտները:
Ով զսպում է իր բերանն ու լեզուն, իր անձը պահպանում է 23
նեղութիւնից: Դաժանը, յանդուգնը եւ գոռոզը կոչւում են չա- 24
րագործ, իսկ ով դիւ է պահում, անօրէն է: Ծոյլին սպանում 25
են ցանկութիւնները, որովհետեւ նրա ձեռքերը յօժար չեն ո-
րեւէ բան անելու: Ամբարիշտն ամէն օր չարիքների ցանկու- 26
թիւն է յղանում, իսկ արդարն առանց խնայելու ողորմութիւն է
փալիս: Ամբարիշտների զոհաբերումները պիղծ են Տիրոջ առ- 27
ջեւ, որովհետեւ մարուցում են անօրէն խորհրդով: Սքախօս 28
վկան կորստեան պիտի մատնուի. խոնարհ մարդը խօսում է
զգուշութեամբ: Ամբարիշտ մարդը դէմդ է ելնում յանդուգն ե- 29
րեսով, բայց արդարն ինքը գիտի իր ճանապարհը: Աստու 30
համեմատութեամբ՝ մարդ ոչ իմաստութիւն ունի, ոչ արիութիւն

31 եւ ոչ էլ խորհուրդ: Երիվարը պարտաստում է պարերազմի օրուայ համար, բայց Տիրոջից է գալիս յաղթանակի օգնութիւնը:

22 Բարի անունը լաւ է մեծ հարստութիւնից, ընտիր շնորհքը՝
2 արծաթից ու ոսկուց: Նարուստն ու աղքատը հանդիպում են
3 իրար. երկուսին էլ այցելում է Տէրը: Չարագործին պատժուած
4 Կենսելով՝ խորագէտն աւելի հաստատութեամբ է խրափում իրեն,
5 բայց անմիտները զանց առնելով այն՝ աւելի են վնասուում:
6 Տիրոջ երկիւղն իմաստութեան սկիզբն է. դա է եւ հարստութիւնը,
7 եւ փառքը, եւ կեանքը: Թիւրամիտ մարդկանց ճանապարհներին
8 փափասկ կայ եւ որոգայթ, բայց ով գգուշանում է իր հոգու համար,
9 հեռանում է նրանցից: Երիտասարդը դաստիարակուում է ըստ իր ընտրած ճանապարհի եւ ծերութեան
10 Ժամանակ էլ չի հեռանում դրանից: Աղքատները պիտի փորեն
11 հարուստներին, եւ ծառաները պիտի փոխ փան իրենց
12 Կրթերին: Ով անզգամութիւն է ցանում, չարիքներ է հնձելու եւ
13 պարտուած է կրելու իր գործերին համապատասխան: Աստուած
14 սիրում է ուրախ եւ առաքաճեռն մարդուն. աղքատին ողորմութիւն
15 անողն ինքն էլ պիտի կերակրուի, որովհետեւ քանակին իր հացից
16 է բաժին հանել: Կաշառք քուտղը յաղթութիւն եւ պարիս է ձեռք
17 բերում, բայց կաշառքը սպանում է առնողների հոգին:
Ժանտ մարդուն դուրս վռնողի արեանից, եւ հակառակութիւնը
կը վերանայ նրա հետ, որովհետեւ երբ նա նստած է լինում
արեանում, անարգում է բոլորին: Տէրը սիրում է մաքուր
սիրտը, եւ բոլոր անարար մարդիկ ընդունելի են նրան:
Թագաւորը հովում է շուրթերով, Տիրոջ աջքերը պահպանում են
գիտութիւնը, բայց Տէրն արհամարհում է անօրէն խօսքերը:
Ծոյլը պարճառ է բռնում եւ ասում. «Ճամփին առիւծ կայ,
փողոցների մարդոցներում՝ մարդասպաններ»: Անօրէնի բերանը
խոր հոր է, եւ Տիրոջն արելի անձը նրա մէջ պիտի ընկնի:
Վար ճանապարհներ կան մարդու առջեւ, եւ նա չի ուզում
յետ դառնալ դրանցից, բայց հարկաւոր է յետ դառնալ ծուռ ու
վատ ճանապարհից: Անմտութիւնը բորբոքուած է երիտասարդի
սրտում. ուրեմն՝ գաւազանը եւ խրափը հեռու են նրանից:
Աղքատին զրպարպողը բազմացնում է իր չարիքները. եւ նա, ով
գրկում է նրան եւ փալիս է հարստին, կարօտութեան մէջ պիտի
մնայ: Ականջդ մօտ պահիր իմաստունների խօսքերին. լսիր

իմ խօսքերը, հասարակի՜ր սրտիդ մէջ եւ կ'իմանաս, որ դրանք
 բարի են: Եւ եթէ դրանք պահես սրտիդ մէջ, կ'ուրախացնեն 18
 քեզ եւ միշտ կը մնան շուրթերիդ վրայ: Որպէսզի քո յոյսը 19
 Տիրոջ վրայ լինի, ես քեզ ցոյց կ'որսմ նրա ճանապարհները:
 Եւ դու այդ խօսքերը երիցս գրիր հոգուդ մէջ, քո մտքի, գի- 20
 տութեան եւ բանականութեան մէջ: Ահաւասիկ ես քեզ սո- 21
 վորեցնում եմ ճշմարիտ խօսքեր եւ գիտութիւն, որպէսզի քեզ
 հարցնողներին յօժարութեամբ ճշմարտութեան խօսքերով պա-
 րասխաններ տաս: Մի՛ բռնացիր աղքատի վրայ, որովհետեւ 22
 նա խեղճ է, եւ մի՛ անարգիր քնանկին դատարանի մէջ, ո- 23
 ղովհետեւ Տէրն է նրա դատն ու դատաստանն անելու, եւ Տէրն
 է, որ անկորուստ պիտի փրկի քո հոգին: Ընկեր մի՛ լինիր 24
 բարկացկոտ մարդուն եւ մի՛ առնչուիր դիւրաբորբոք բարեկա-
 մի հետ, որ չլինի թէ սովորես նրա ճանապարհները եւ ծու- 25
 դակն ընկնելով՝ խեղդամահ լինես: Որեւէ մէկից ակնածելով՝ 26
 պարտքի համար անձդ երաշխատր մի՛ դարձրու, որովհետեւ 27
 եթէ չունես, որպէսզի պիտի վճարես, եւ ինչո՞ւ առնեն քան քո
 անկողինը, որի վրայ հանգստանում են կողերդ: Մի՛ փոփոխիր 28
 քո հայրերի դրած յաւիտենական սահմանները: Իր գործի մէջ 29
 փութկոտ եւ խելամիտ մարդուն պէտք է կանգնեցնել թագա-
 տրների եւ ոչ թէ ծոյլ ու անպէտք մարդկանց առջեւ:

Երբ հօգօրների հետ սեղան նստես՝ ընթրիքի, ուրելուց ա- **23**
 ռաջ լա՛ւ իմացիր, թէ ինչ են դրել քո առաջ, եւ նոր միայն ձեռքդ
 մեկնիր: Իմացիր նաեւ, որ դու եւս պարտատու ես նոյնը պար- 2
 տասել: Եւ եթէ ազահ էլ լինես, մի՛ ցանկացիր նրա խորտիկ- 3
 ները, քանի որ դրանք էլ կ'անցնեն կը գնան սուտ կեանքի հետ:
 Եթէ ունեւոր չես, մի՛ ձգարի հասնել հարստին, այլ քո իմաս- 4
 տութեամբ հեռացիր նրանից: Նենց որ աչքդ քնկես մի բանի 5
 վրայ, այն իսկոյն կը չքանայ. հարստութիւնն արծուի թելեր
 է շինում իր համար եւ վերադառնում է իր նախնիների քու-
 նը: Չարաչք մարդու հետ հաց մի՛ կեր եւ մի՛ ցանկացիր նրա 6
 կերակուրը, քանզի նա ուրում եւ խմում է այնպէս, ինչպէս մե- 7
 կը մազ կուլ տար: Նրան մի՛ ընդունիր քո քունը եւ քո հացը 8
 մի՛ կեր նրա հետ, քանի որ նա նողկանք կը պարճառի քեզեւ
 կ'ապականի քո բարի խօսքերը. Ամենեւին բան մի՛ ասա ան- 9
 զգամի ականջին, որ նա չանարգի քո իմաստուն խօսքերը: Մի՛ 10
 փոփոխիր վաղեմի սահմանների նշանները. եւ ձեռք մի՛ քուր

11 որբերի ունեցուածքին, որովհետեւ հզօր է նրանց պաշտպանը՝
 12 Տէրը, եւ նրանց դաբը նա կը պաշտպանի քո դէմ: Սիրտդ
 13 թեան խօսքերը լսելու համար: Քո խրապը մի՛ խնայիր երե-
 14 խային, որովհետեւ եթէ գաւազանով էլ խփես նրան՝ չի մեռ-
 15 նի, դու նրան կը հարուածես գաւազանով, բայց նրա հոգին կը
 16 փրկես մահից: Որդեա՛կ, եթէ քո սիրտն իմաստուն լինի, ա-
 17 պա կ'ուրախացնես եւ իմ սիրտը: Իմ շուրթերը պիտի ձուլուն
 18 քո շուրթերին, միայն թէ դու ուղիղ խօսես: Թող քո սիրտը
 19 չնախանձի մեղաւորներին, այլ միշտ Տիրոջ երկիւղը պահիր
 20 սրտիդ մէջ: Եւ եթէ պահես, դու գաւակ կ'ունենաս, եւ քո յոյսը
 21 չի կտրուի: Լսի՛ր, որդեա՛կ, իմաստուն եղիր եւ ուղղի՛ր քո սրտի
 22 խորհուրդները: Մի՛ լինիր հարբեցող եւ մի՛ նախանձիր իրենց
 23 մարմինը մտով պարարացնողներին, որովհետեւ գինեմոլն ու
 24 բոզարածը պիտի աղքատանան, եւ քնի մէջ թնրած ամէն մարդ
 25 պիտի քրջոյր հանդերձ հագնի: Լսի՛ր, որդեա՛կ, քեզ ծնող հո-
 26 րը եւ մի՛ արհամարհիր քո մօր ծերութիւնը: Ճշմարտութիւն
 27 ձեռք բեր եւ ջթողնես իմաստութիւնը, խրապը եւ խոհեմութիւ-
 28 նը: Արդար հայրը բարութեամբ է կրթում գաւակին, եւ նրա
 29 սիրտը պիտի ուրախ լինի իմաստուն որդու համար: Թող քո
 30 հայրն ու մայրն ուրախ լինեն քեզ համար, եւ թող ուրախա-
 31 նայ նա, ով ծնել է քեզ: Տո՛ւր ինձ, որդեա՛կ, քո սիրտը, եւ թող
 32 աչքերդ սպասեն ինձ՝ իմ ճանապարհին: Օտար տունը ծակ
 33 կարաս է, օտար բանը՝ նեղ ջրհոր: Եւ ով այնպեղ է շրապում,
 34 շուտով պիտի կործանուի, եւ ամէն մի անօրէն պիտի ջնջուի
 իսպառ: Ո՛ւմ համար է վայը, ո՛ւմ համար է խռովութիւնը, ո՛ւմ
 համար են դադաստանները, ո՛ւմ համար են դաժանութիւններն
 ու փարակուսանքները, ո՛ւմն են աջ ու ձախ փրուած հարուած-
 ները, եւ ո՛ւմն են հարուածից կապրած աչքերը, - ո՛չ արդեօք
 նրանցը, ովքեր փարուում են գինով, ովքեր նայում են, թէ որտեղ
 գինարբուք կայ: Մի՛ հարբէք գինով, այլ զրուցեցէ՛ք արդար
 մարդկանց հետ, եւ խօսեցէ՛ք միմեանց հետ հրապարակներում:
 Իսկ եթէ աչքդ գցես թաս ու բաժակի, յետոյ պիտի սանդի կոթի
 պէս փկւոր ման գաս, վերջն էլ օձից խայթուածի պէս պիտի
 ցած ընկնես, եւ գինին, ինչպէս իժի թոյն, պիտի փարածուի
 քո մէջ: Եւ երբ աչքերդ օտար կին փեսանեն, բերանդ խառն ու
 շփոթ պիտի խօսի, եւ պիտի ծփաս՝ ասես ծովի մէջ, ինչպէս

նաւաւարը՝ սասարիկ մորիկի մէջ: Եւ պիտի ասես. «Ինձ ծե- 35
ծում էին, բայց ես ցաւ չէի գգում, ինձ ծաղրում էին, բայց ես չէի
գիտակցում, ե՞րբ է բացուելու առաւօտը, որ վեր կենամ գրինեմ,
թէ ո՞ն հետք պիտի էլի շրջեմ»:

Որդեա՛կ իմ, մի՛ նախանձիր չար մարդկանց եւ մի՛ ցան- 24
կացիր ապրել նրանց հետ, որովհետեւ նրանց սիրտը խա- 2
բէութիւն է խորհում, եւ նրանց շուրթերը խօսում են ցա-
ւեր պարճառելու մասին: Տունը շինում է իմաստութեամբ, 3
հասարակութեամբ, եւ շարժարաններն ամէն 4
տեսակ հարստութեամբ ու բարիքներով լցում են գիտութե-
ամբ: Իմաստունը լաւ է հզօր մարդուց, եւ խոհեմ մարդը՝ մե- 5
ծամեծ դասակերպներ ունեցողից: Պատերազմը մղում է 6
ռազմավարութեամբ, եւ յաջողութիւնը կախուած է սրտի խոր-
հուրդներից: Իմաստութիւնն ու բարի խորհուրդները գրնում 7
են իմաստունների դռներին: Իմաստունները չեն խոտորում 8
Տիրոջ խօսքից, այլ խորհուրդ են անում իրենց հաւաքոյթնե-
րում: Մահը պարահում է խրատ չտողներին, իսկ անզգա- 9
մը մեռնում է մեղքերի մէջ: Պղծութիւնը խայրառակում է 10
ժանտագործին՝ նրա չար եւ նեղ օրերին, քանի նա դեռ չի մեռել:
Փրկի՛ր նրանց, ում մահուան են տանում, եւ ոչինչ մի՛ խնայիր 11
մահապարտներին փրկագնելու համար: Բայց եթէ ասես, թե՛ 12
«Ես նրան չեմ ճանաչում, ոչ էլ նա՝ ինձ», - ապա իմացի՛ր, որ
Տէրը ճանաչում է բոլորի սրտերը. եւ Նա, որ ստեղծեց բոլո-
րի շունչը, ճանաչում է բոլորին եւ իւրաքանչիւրին հատուցելու 13
է ըստ նրա գործերի: Մեղը կեր, որդեա՛կ, որովհետեւ հաճե- 14
լի է, եւ խորիսխ, որպէսզի կոկորդո քաղցրանայ: Այդպէս էլ 15
իմաստութեան գիտութիւնը քաղցր պիտի լինի քո հոգու հա-
մար, որովհետեւ եթէ գրնես այն, քո վախճանը լինելու է բա- 16
րի, եւ չի կտրուելու քո յոյսը: Ամբարշտին մի՛ մօտեցրո՛ւ ար- 17
դարների արօտին, եւ մի՛ խաբուիր, որ նրա որովայնը լիքն է:
Բայց եթէ արդարը եօթն անգամ էլ ընկնի, պիտի կանգնի, մինչ- 18
դեռ ամբարիշտները պիտի տկարանան չարիքների մէջ: Եթէ 19
թշնամիդ ցած գլորուի, մի՛ փրորիր նրան, եւ եթէ սայթաքի,
ամբարտաւանութեամբ մի՛ վարուիր նրա հետ, քանզի Տէրը 20
կը տեսնի, եւ դա հաճոյ չի լինի նրան, եւ իր բարկութիւնը
կը հեռացնի նրանից: Մի՛ ուրախացիր չարագործների հետ
եւ մի՛ նախանձիր մեղաւորներին, որովհետեւ չարերը ժառան-

գորդ չեն ունենայ, եւ ամբարիշտների ճրագը պիտի հանգչի:

21 Որդեա՛կ, վախեցի՛ր Աստուծոց ու թագաւորից, եւ նրանցից ոչ
 22 մէկի դէմ մի՛ ապստամբիր, որովհետեւ ամբարիշտների կոր-
 ծանումը յանկարծահաս է լինելու, եւ ո՛վ է ճանաչելու թե՛ մէկի,
 23 թե՛ միւսի պատուհասը: Ձեզ՝ իմաստուններիդ, այս էլ ասեմ.
 «Մի՛ ամաչեք խելամուտ լինել իրաւունքի մէջ», քանզի լաւ չէ
 24 աշառու լինել դաբասաբանի ժամանակ: Ամբարշտին արդար
 ասողը պիտի արժանանայ ժողովուրդների անէծքին եւ արելի
 25 պիտի լինի ազգերից: Իսկ նրանք, որ կը յանդիմանեն ամ-
 բարիշտներին, պիտի բարի համարուեն, եւ բարի օրհնութիւն
 26 պիտի գայ նրանց վրայ: Շուրթերը սիրում են բարի խօսքե-
 րի պատասխաններ, իսկ ով պատասխան է փախի դիմադարձ
 27 խօսքերով, նա իր վրայ հրաւիրում է հեռացման խօսքեր: Նո՛գ
 փար դրսի գործերիդ համար, վերջացրո՛ւ դաստակերդիդ աշ-
 խաբանքը, ապա ե՛կ իմ յետեւից եւ նորի՛ց շինիր քո փունը:
 28 Սուր վկայ մի՛ լինիր քո ընկերոջ հանդէպ, եւ քո շուրթերով մի՛
 29 խաբիր նրան: Մի՛ ասա, թե՛ «Ինչպէս նա վարուեց ինձ հետ,
 այնպէս էլ ես եմ վարուելու նրա հետ», եւ թե՛ «Այնպէս պիտի
 30 հափուցեմ նրան, ինչպէս ինքն ինձ գրկեց»: Անզգամ մարդը
 31 նման է արփի, թերամիտը՝ այգու. եթէ անխնամ թողնես, խո-
 պան կը դառնայ արփը, ամենուր մոլախոտ կը բուսնի, այն կը
 մնայ լքուած, գետին կը թափուեն նրա ցանկապարի բարերը,
 32 բայց նա յետոյ միայն կ'ասի. «Ես գղջացի, փեսայ եւ ընտրե-
 ցի բարի խրատը»: Մինչեւ երբ պիտի պառկես, ո՛վ ծոյլ, երբ
 33 պիտի զարթնես քնից: Մի քիչ էլ որ ննջես, մի քիչ էլ նիքես,
 34 մի քիչ էլ հանգստանաս, մի քիչ էլ ձեռքերդ դնես կրծքիդ, եթէ
 այդպէս անես, ապա քեզ վրայ պիտի հասնի աղքատութիւնը
 ինչպէս ուղետր, եւ կարիքը՝ արագընթաց սուրհանդակի նման:
 35 Խօսքից զգուշացող որդին կորստեան չի մափնուի, քանի որ նա
 36 խնամքով է ընդունում այն: Թագաւորի լեզուից թող ոչ մի սուր
 բան դուրս չգայ. թող նրա լեզուից խաբէութիւն էլ դուրս չգայ:
 37 Սուր սուտեր է թագաւորի լեզուն եւ ոչ մարմնեղէն մի բան. ով
 38 որ մօտենայ դրան, կը խորտակուի: Եթէ նրա բարկութիւնը
 բորբոքուի, մարդկանց կը կործանի իրենց յօդերով հանդերձ,
 մարդկանց ոսկորները կը փշրին դրանք կ'այրի ինչպէս բոց:
 Մարդկանց մարմինը կը նմանուի արծիւների բոյներում եղած
 39 լէշի: Որդեա՛կ, վախեցի՛ր իմ խօսքերից, եւ եթէ դրանք ընդու-

նես, զգոյշ կը լինես:

Առակներ, որ յայտնի չեն Սողոմոնի անունով եւ որոնք գրել են 25
 են Հրեաստանի արքայ Եզեկիայի բարեկամները: Աստուծո 2
 փառքը ծածկում է նրա խօսքերը, թագաւորի փառքը երեսում
 է նրա հրամանները պատուելու մէջ: Անքննելի են երկնքի 3
 բարձրութիւնները, երկրի խորութիւնները, թագաւորի սիրտը:
 Կրակի բովից անցկացրո՛ւ չմշակուած արծաթը, եւ կը տեսնես, 4
 որ այն կը մաքրուի ամէն խառնուրդից: Ամբարիշտներին հե- 5
 ռացրո՛ւ թագաւորի երեսից, եւ նրա գահը պիտի հաստատուի
 արդարութեան վրայ: Մի՛ պարծեցիր թագաւորի մօտ, մի՛ մօ- 6
 տեցիր մեծամեծների տեղերին, որովհետեւ լաւ է, որ մէկը քեզ 7
 ասի՝ «Արի՛ վեր, ինձ մօտ», քան թէ զխահակ խոնարհուես իշ-
 խանի առաջ: Խօսի՛ր քո աչքով տեսածի մասին. յանդգնօրէն 8
 կռուի մէջ մի՛ նեպուիր, որ յետոյ չգոջաս: Եթէ բարեկամդ նա-
 խարի քեզ, խոյս տուր, մի՛ արհամարհիր: Գուցէ բարեկամդ 9
 քեզ նախապի, եւ դու էլ շարունակես քո թշնամութիւնն ու 10
 կռիւը, եւ մահուան պէս ծանր լինի քեզ համար: Շնորհն ու
 բարեկամութիւնն ազատ են. քո սրտի մէջ հաստատուի՛ր դրանք
 եւ չես նախապուի, այլ հաշտ ու խաղաղ կ'անցնի կեանքդ:
 Պատշաճ ասուած իմաստուն խօսքերը նման են սարդիոնով 11
 շարուած ոսկի խնձորի: Պայծառ շարուած սարդիոն եւ ոս- 12
 կի գինդեր են իմաստուն խօսքերը լսող ականջների համար:
 Ինչպէս ամռան փոթից փանջուողի համար օգնութիւն է ձիւն 13
 գալը, այնպէս էլ հաւաքարիմ պարգամաբարը օգնութիւն է ի-
 րեն ուղարկողների համար, որոնք իրենց յոյսը կապել են նրա 14
 հետ: Սուր խոստումներով պարծեցող մարդիկ նման են սաս-
 փիկ քամիների, ամպերի ու անձրեւների: Նամբերաբարու- 15
 թեամբ թագաւորը յաջողութիւն է գտնում, մեղմ լեզուն փշրում
 է ոսկորները: Երբ մեղր գտնես, որդեակ, կենր չափով. չլինի 16
 թէ յագենաս եւ փսխես: Քո ոտքով շատ մի՛ յաճախիր բարե- 17
 կամիդ մօտ, գուցէ թէ քեզնից կշտանայ եւ քեզ ապի: Մրած 18
 սուսեր եւ սուր նետ է սուր վկայութիւն փողո մարդը իր բա-
 րեկամի մասին: Չարի ճանապարհները եւ անօրէնի ոտքերը 19
 պիտի կորչեն նրանց չար օրում: Ինչպէս քացախն է անօգուտ 20
 վերքին, այնպէս էլ մարմնին հասած ցաւերից փրկմունք է սիր-
 տը: Ինչպէս ցեցը վնասում է հագուստին, եւ որդը՝ փայտին,
 այնպէս էլ փրկմութիւնն է վնասակար մարդու սրտին: Եթէ 21

թշնամիդ քաղցած է, կերակրիր նրան, եթե ծարաւ է, ջուր փոր
 22 խմելու, քանզի այդպէս անելով՝ դու նրա գլխին կրակի կայծեր
 23 կը դիգես, եւ Տէրը քեզ պիտի բարութիւն հափուցի: Տիսիսա-
 24 յին քամին ամպեր է յարուցում, լիրբ երեսը գրգռում է լեզուն:
 25 Լաւ է մենակ ապրել կփորի փակ՝ անկիւնում, քան թէ բամ-
 26 բատող կնոջ հետ բնակուել մի փան մէջ: Ինչպէս պաղ ջուրն
 27 ախորժելի է ծարաւած մարդուն, այնպէս էլ ախորժելի է հե-
 28 ռու երկրից եկած բարի ատփիքը: Ինչպէս որ մէկը խցանելով
 29 աղբիւրի ակը՝ խափանում է ջրերի հոսանքը, այնպէս էլ փգեղ է
 30 արդարի խոնարհուելը ամբարիշտ մարդու առաջ: Ինչպէս որ
 31 լաւ չէ շար մեղր ուփելը, այնպէս էլ հարկաւոր է յարգել միայն
 32 պափուական խօսքերը: Առանց խորհրդի գործ անող մարդը
 33 նման է պարիսպները կործանուած քաղաքի:

26 Ինչպէս ցօղը՝ ամռանը, եւ անձրեւը՝ հնձի ժամանակ, այն-
 2 պէս էլ պարսիւր անփեղի է անզգամին: Ինչպէս թռչուններն ու
 3 ճնճուկները զուր փեղը չեն թռչում, այնպէս էլ ոչ մէկն իզուր
 4 անէծքներ չի փալիս: Ինչպէս մորակը ձիւ համար է, խթանը՝
 5 էշի, այնպէս էլ գաւազանն է անմիտների համար: Անզգա-
 6 մին մի՛ պաքասխանիր ըստ նրա անզգամութեան, որ չլինի թէ
 7 նմանուես նրան: Բայց անզգամին նրա անզգամութեանն ար-
 8 ժանի պաքասխան փոր, որպէսզի ինքն իրեն ատելի իմաստուն
 9 չկարծի: Իր բռնած ճամփի համար նախադինք պիտի սրա-
 10 նայ այն մարդը, որն անմիտ լրափարի հետ խօսք կ'ուղարկի:
 11 Խափանիր անզգամի գնալ-գալը եւ նրա բերանի խօսքն ու ա-
 12 ռակը: Ով պարսիւ է փալիս անզգամին, նման է այն մարդուն,
 13 որ թանկարժէք քար է դնում պարսափիկի մէջ: Տարբեցողի
 14 ձեռքերը փշերն են ծակծկում, անմիտ մարդու ձեռքերը ծառա-
 15 յում են անզգամին: Բոլոր անզգամների մարմիններն էլ պիտի
 16 պեկոծուեն շար խռովքներից, որպէսզի խորփակուեն նրանց
 17 յիմարութիւնները: Ինչպէս շունը դառնում է պրելի, երբ վերա-
 18 դառնում է իր փսխածին, այնպէս էլ անզգամն է իր չարութեամբ,
 19 երբ վերադառնում է դէպի իր մեղքերը: Ամօթ կայ, որ մեղքե-
 20 րի մէջ է գցում մարդուն, ամօթ էլ կայ, որ նրան պարգևում է
 21 փառք ու շնորհ: Մարդ եմ փեսել, որ պարծեցել է, թէ ինքն
 22 իմաստուն է, բայց անզգամից ատելի շար բան կարելի է յուսալ,
 23 քան նրանից: Երբ ծոյլին ուզում ես մի փեղ ուղարկել, ասում
 24 է. «Ճանապարհին առիւծ կայ, հրապարակում՝ մարդասպան-

ներ»։ Ինչպես դուռը շուռ է գալիս իր ծխնիի վրայ, այնպես էլ 14
 ծոյլն է թաւալում իր մահճում։ Ծոյլն իր ձեռքերը թաքցնում է 15
 ծոցում եւ ալարում է նոյնիսկ իր բերանը փանել։ Ծոյլն իր աչ- 16
 քին աւելի իմաստուն է թոււմ, քան այն անձը, որ հարստութեան
 բարի լուր է աւելում։ Ուրիշի դապ ու վեճին խառնուող մարդը 17
 նման է նրան, ով ձեռքը գցում է շան պոչը բռնելու։ Փորձող 18
 անձեր կան, որ առարկում են մարդկանց, բայց երբ որեւէ մէկը
 շտապում է կանխել՝ հակադրուելով նրանց, ընկճում են, այդ- 19
 պես էլ վարում են այն բոլոր մարդիկ, որ դարանամուր են
 լինում իրենց բարեկամների հանդէպ, բայց երբ կշտամբան-
 քի են ենթարկում, ասում են՝ «Մենք կափակ էինք անում»։
 Շապ փայտ աւելացնելուց բորբոքում է կրակը, բայց ուր երկ- 20
 միտ մարդ չկայ, այնտեղ դադարում է վեճը։ Կրակարանը 21
 շիկանում է ածուխից, փայտը բորբոքում է կրակը, բանասարկուն
 էլ հրահրում է կռիւը։ Շողոքոյթների խօսքերը փաղաքշող են, 22
 բայց դառնում են կռուի բուն։ Նենգամտութեամբ փրուած ար- 23
 ծաթը նման է խեցու. ողորկ շուրթերը թաքցնում են փրպում
 սրբերը։ Ով լաց է լինում թշնամու վրայ, շուրթերով յայտնում 24
 է ամէն ինչ, մինչդեռ իր սրտում նենգութիւն է նիւթում։ Եթէ քո 25
 թշնամին քեզ աղաչի եւ բարձր ձայնով աղերսի, մի՛ հաւատա
 նրան, քանզի եօթը չարիք կայ նրա սրտում։ Ով թաքցնում է 26
 արելութիւնը, նա յայտնի է դարձնում նենգութիւնը. բանիմաց
 մարդն արեանում իր վնասը հեռու է վանում։ Ընկերոջ համար 27
 հոր փորոզն ինքն է ընկնելու նրա մէջ. ով քար է գլորում ուրիշի
 վրայ, ինքն իր վրայ է գլորում այն։ Ստախօս լեզուն արում է 28
 ճշմարտութիւնը. շաղակրատ բերանը խռովութիւն է սրելոծում։

Մի՛ պարծեցիր վաղուայ օրով, որովհետեւ չգիտես, թէ վաղն 27
 ինչ է բերելու քեզ։ Թող քեզ քո ընկերը գովի եւ ոչ թէ քո բերա- 2
 նը, օտարը եւ ոչ թէ քո շուրթերը։ Քարը ծանր է, աւազը դժուար 3
 է բարձրացնել, բայց երկուսից էլ առաւել ծանր է անգգամի
 բարկութիւնը։ Անողորմ է գայրոյթը, բարկութիւնը՝ սաստիկ, 4
 բայց ոչ մէկից էլ պակաս չէ նախանձը։ Բացայայտ յանդիմա- 5
 նութիւնը լաւ է սքօղուած բարեկամութիւնից։ Լաւ է բարեկամի 6
 ապփականքը, քան թշնամու նենգ համբոյրը։ Կուշտ մարդն ար- 7
 համարիում է խորիսխն ու մեղրը, բայց քաղցածի համար դառն
 բանն էլ քաղցր է թոււմ։ Իր բոյնը լքած թռչունի նման՝ իր տե- 8
 ղից օտար վայր գնացած մարդն իրեն ստրուկ է գգում։ Իւղով, 9

խնկով եւ գինով զուարճանում է սիրտը, եւ հոգին թօթափում է
 10 փրփմութիւնից: Քո բարեկամին, ինչպէս նաեւ հօրդ բարեկա-
 մին, մի՛ լքիր, եւ թշուառացած մի՛ մտնիր եղբօրդ տունը. մօտիկ
 11 բարեկամը լաւ է հեռու փեղ բնակուող եղբօրից: Իմաստուն
 եղիր, որդեա՛կ, որ քո սիրտն ուրախ լինի, քեզնից հեռո՛ւ վանիր
 12 նախաքինքնի խօսքերը: Խորագէտը տեսնում է գալիք չարի-
 քը եւ խոյս է փալիս, բայց անզգամներն ընդառաջ են գնում եւ
 13 տուժում: Շագից հանի՛ր հանդերձանքը նրա, ով չափից անց է
 թշնամանք տածում, որովհետեւ նա ուրիշին էլ է ապականում:
 14 Ով առաւօտ կանուխ բարձր ձայնով գովում է բարեկամին, նա
 15 աւելի լաւ չէ, քան նրան անիծողը: Ինչպէս կաթոցը ձմեռային
 օրը մարդուն հանում է իր փնից, այնպէս էլ անզգամ կինն է իր
 16 փնից դուրս հանում ամուսնուն: Խստաշունչ է հիւսիսային քա-
 17 մին, բայց յաջողութեան նշան է համարում: Երկայթը երկայթ
 18 է խարտում, մարդն էլ՝ ընկերոջ երեսը: Թզենի փնկողը պիտի
 ուրի նրա պտուղը, իր փիրոջը պահողը պիտի պաքիւ գրնի:
 19 Ինչպէս մարդկանց դէմքերը նման չեն իրար, այնպէս էլ նման
 20 չեն նրանց սրտերը: Ինչպէս անյագ են դժոխքն ու կորուստը,
 այնպէս էլ անյագ են ազահ մարդու աչքերը: Տիրոջ առջեւ պիղծ
 են յանդուգն աչքերով, խրատ չլսող եւ ցոփ լեզու ունեցող մար-
 21 դիկ: Արծաթն ու ոսկին փորձում է հալոցը, իսկ մարդուն՝ նրան
 գովաբանողների բերանը: Անօրէնի սիրտը չարիքներ է որո-
 22 նում, ուղիղ սիրտը փնտռում է գիտութիւն: Անզգամին կարող
 եւ ծեծ փալ եւ անարգել ատեանում, բայց նրա անզգամութիւնը
 23 չէս հեռացնի նրանից: Խելամտօրէն հոգաւորն եղիր քո հօտե-
 րի անասունների նկատմամբ, սրտացա՛ն եղիր քո երամակների
 24 համար, որովհետեւ մարդու ուժը, զօրութիւնն ու իշխանութիւ-
 նը յաւիտենական չեն, եւ դրանք չեն փրկում սերնդից սերունդ:
 25, 26 Խնամքով վարուիր դաշտի կանաչի հետ, որ խոտ հնձես, դա-
 լար խո՛ր քաւաքիր, որ ոչխարներդ գեղմնաբեր լինեն, եւ դաշ-
 27 տերը լա՛ն պահիր, որ գառներ ունենաս: Որդեա՛կ, սովորի՛ր
 ինձնից այս զօրաւոր պարգամները քո տան ապրուստի եւ քո
 բարեկամների ապրուստի համար:

28 Ամբարիշտը փախչում է առանց որեւէ մէկից հալածուած
 լինելու, բայց արդարն անձնապաստան է լինում, ինչպէս ա-
 2 ռիւծ: Ամբարիշտների յանցանքների մասին վեճերը յուզում են
 դատական արեանները, բայց խորագէտ մարդը հանգցնում է

դրանք: Տգօրը, որ ամբարպտականութեամբ ընկճում է փնան- 3
 կին, նման է սասարիկ անձրեւի, որից օգուտ չկայ. նոյնպէս 4
 էլ նրանք, որ մերժում են օրէնքը, գովում են ամբարշտութիւ-
 նը. բայց նրանք, ովքեր սիրում են օրէնքը, իրենց շրջապա-
 րում են պարսպով: Չար մարդիկ չեն հասկանում իրաւունքը, 5
 բայց Տիրոջը փնտրողները խելամուտ են ամէն բանի: Ճշմար- 6
 տութեան հետ գնացող աղքատն աւելի լաւ է սրի հետ ըն-
 թացող հարսպից: Իմաստուն որդին պահում է օրէնքը, բայց 7
 որկրամոլներին ընկերացողը անարգում է իր հօրը: Ով իր 8
 փունը լցնում է փոկոսներով ու վաշխով, նա կուրակում է այն
 մարդու համար, ով ողորմում է աղքատին: Ով իր ականջը 9
 շեղում է, որ չլսի օրէնքը, նա ինքն է պղծում իր ուխտը: Ով 10
 ուղիղներին մոլորեցնում է չարի ճանապարհով, ինքն է ընկ-
 նելու ապականութեան մէջ: Անարատ մարդիկ պիտի բաժա-
 նեն բարիքները, բայց անօրէնները պիտի անցնեն բարիքների
 մօտով եւ չեն մտնելու դրանց մէջ: Տարուստն իր աչքին ի- 11
 մաստուն է թում, բայց խելացի աղքատը դատաւարփում է
 նրան: Արդարներին օգնական դառնալուց մեծ փառք է ձեռք 12
 բերում, բայց ամբարիշտների շրջանում կոտորում են մար-
 դիկ: Իր ամբարշտութիւնը ծածկողը յաջողութիւն չի ունենայ, 13
 բայց բացայայտողը եւ իրեն պախարակողը կը դառնայ սիրե-
 լի: Երանի այն մարդուն, որ Աստծու հանդէպ երկիւղածութե- 14
 ան պարճառով արհամարհում է ամէն բան, բայց խստասիրտը
 չարիքների մէջ կ'ընկնի: Նա, ով աղքատ է, քաղցած առի- 15
 ծի եւ ծարաւած գայլի պէս դաժան կը լինի թշուառ ժողովրդի
 նկատմամբ: Խոհեմութիւնից զուրկ թագաւորը մեծ անիրա- 16
 տութիւն անող է, բայց անիրաւութիւնն արողը երկար կեանք
 կ'ունենայ: Մահապարտի համար երաշխաւոր եղած մարդը 17
 փախստական է դառնում եւ չի հաստատում ոչ մի տեղ: Խրա-
 փիր որդուդ, եւ նա հանգստութիւն կը փայ քեզ, զարդ կը լի-
 նի քո հոգու համար եւ չի հնազանդուի անօրէն ազգի: Ով 18
 գնում է արդարութեան ճանապարհով, օգնութիւն է գտնելու,
 իսկ ով ծուռ ճանապարհ է ելնում, նրա ոտքը պիտի կապուի:
 Ով մշակում է իր հողը, կը կշտանայ հացով, իսկ ով հետե- 19
 ւում է դատարկ բաների, փնանկ կը մնայ: Տաւառարիմ մար- 20
 դը շատ օրհնութիւն պիտի գտնի, բայց չարագործը չի փրկուե-
 լու պատուհասից: Գովասանքի արժանի չէ այն անձը, ով չի

21 պարկառում արդարներից: Բարի չէ նա, ով երեսպաշտօրէն
 խուսափում է անօրէններին յանդիմանելուց. նա պարտաւոր է
 22 մարդ վաճառել մի կտոր հացով: Չարաճք մարդը շտապում է
 հարստանալ, բայց չգիտի, որ ողորմած մարդը պիտի յաղթի
 23 իրեն: Մարդուն՝ նրա ճանապարհի համար յանդիմանողը ա-
 24 լելի շնորհ պիտի գտնի, քան նրան լեզուով շողոքորթողը: Ով
 մեծութիւն է իր հօրը կամ մօրը եւ դա մեղք չի համարում, նա
 25 համախոհ է ամբարիշտ մարդկանց: Ազահ մարդը հակառա-
 կութիւն է գրգռում, բայց յոյսը Տիրոջ վրայ դնողը հոգածութիւն
 26 կը գտնի: Ով յոյսը դնում է իր սրբի յանդգնութեան վրայ, նա
 27 անզգամ է, բայց իմաստութեամբ վարուողը կը փրկուի: Աղ-
 քարներին բաժին տուողը չի աղքատանայ, բայց ով իր աչքը
 28 թեքում է նրանցից, նա շատ բանի կարօտ կը մնայ: Ամբա-
 րիշտների շտախալուց հեծում են արդարները, բայց նրանց
 կորստեամբ բազմանում են արդարները:

29 Լաւ է յանդիմանող, քան յամառ մարդը, որովհետեւ եթէ
 2 սրան կրակը յանկարծակի հարուածի, փրկութիւն չի լինի: Երբ
 արդարները գովասանքի են արժանանում, ուրախանում են ժո-
 դովորդները. արդարները հեծում են ամբարիշտների իշխա-
 3 նութեան փակ: Իմաստութիւն սիրողը ուրախացնում է իր հո-
 4 րը, մինչդեռ բոգարածը վարնում է նրա հարստութիւնը: Ար-
 դար թագաւորը բարձրացնում է իր երկիրը, իսկ անօրէնը կոր-
 5 ծանում է այն: Ով կռիւ է փնտռում բարեկամի դէմ, նա թակարդ
 6 է լարում իր ուրբերի համար: Մեղաւոր մարդու համար խիստ
 որոգայթ կը լարուի, բայց արդարը պիտի լինի ուրախութեան
 7 եւ խնդրութեան մէջ: Արդարը գիտէ քնանկներին իրաւունքով
 դատել, բայց ամբարիշտը խելամուտ չի լինում այն գիտենալու
 8 մէջ, իսկ աղքատն էլ իրաւախոհ միտք չունի: Անօրէն մար-
 դիկ քաղաքը մարնում են կրակի, բայց իմաստունները վանում
 9 են բարկութիւնը: Իմաստուն մարդը դատում է ազգերին, բայց
 անզգամ մարդն իր բարկութեան մէջ ծաղրելի է դառնում եւ չի
 10 պարկառում: Արիւնարբու մարդիկ ատում են արդարին, իսկ
 ուղղամիտները համակրանք են փածում նրա անձի նկատմամբ:
 11 Անզգամն իր ողջ բարկութիւնը թափում է միանգամից, բայց ի-
 12 մաստունը համբերում է մեղմութեամբ: Այն թագաւորը եւ նրա
 հետ բոլոր նրանք, որ ականջ են դնում անիրաւութեան խօսքե-
 13 րին, անօրէններ են: Փոխ տուողը եւ փոխ առնողը հասնելու

են նոյն Կեղը, եւ երկուսին էլ առերեսելու է Տէրը: Տնանկներին 14
 արդարութեամբ դատող թագաւորի այծռը միշտ հասարարուն
 պիտի մնայ: Ծեծն ու կշտամբանքն իմաստութիւն են Կալիս. 15
 ճամփից շեղուած երեխան ամօթահար է անելու իր ծնողնե-
 րին: Ամբարիշտների բազմանալու դէպքում բազմապարկում 16
 են յանցանքները, բայց արդարները ահով պիտի համակուեն
 նրանց կործանման ժամանակ: Խրապիր որդուդ, եւ նա քեզ 17
 հանգիստ պիտի պարգեւի եւ զարդ պիտի լինի հոգուդ հա-
 մար: Անօրէն ազգն առաջնորդ չի գրնի, իսկ ով պահում է 18
 օրէնքը, նա երանելի է: Խօսքով չի խրաւրում կամակոր ծա- 19
 ռան, որ թէւ հասկանում, բայց բանի Կեղ չի դնում այն: Երբ 20
 յանդգնութեամբ խօսող մարդ Կեսնես, իմացիր, որ աւելի յոյս
 կայ անզգամի, քան նրա համար: Ով փափկասուն է լինում 21
 մանկուց, պիտի ծառայ դառնայ եւ յետոյ մորմոքի ինքն իր մէջ:
 Անզգամ մարդը հակառակութիւն է գրգռում, հեզաբարոյ մարդը 22
 դադարեցնում է մեղքերը, իսկ բարկասիրտ մարդը խորացնում
 է դրանք: Ամբարտաւանութիւնը պիտի նուաստացնի մարդուն, 23
 բայց Տէրը խոնարհներին պիտի արժանացնի փառքի: Ով 24
 բաժնեկից է դառնում գողերին, նա Կարում է իր հոգին. նրանք
 երդում են Կալիս, որ իմացածի մասին չԿարմեն, բայց մարդ- 25
 կանցից ունեցած վախի եւ ամօթի Կարճառով պիտի յայտնեն
 եւ կործանուեն. իսկ ով յոյսը դրել է Տիրոջ վրայ, պիտի ուրախ
 լինի: Ամբարշտութիւնը մարդուն զգում է զայթակողութեան մէջ,
 բայց ով ապաւինում է Տիրոջը, պիտի փրկուի: Շապերն են 26
 հաճոյախօսում իշխաններին, բայց մարդու իրաւունքը բխում
 է Տիրոջից: Արդարի համար պիտի է անօրէն մարդը, իսկ ան- 27
 օրէնի համար պիտի է ուղիղ ճանապարհը:

Մարդս Աստուծո հաւարացեալներին պիտի ասի այսպէս. 30
 «Լաւ է լռեմ, որովհետեւ բոլոր մարդկանցից աւելի անմիտ եմ,
 եւ իմ մէջ մարդկային իմաստութիւն չկայ: Աստուած իմաստու- 2, 3
 թիւն սովորեցրեց ինձ, եւ ես խելամուտ եղայ սրբերի գիտու-
 թեանը եւ ճանաչեցի սրբութիւնները. ո՞վ ելաւ երկինք եւ իջաւ, 4
 ո՞վ հաւաքեց հողմերը իր գոգի մէջ, ո՞վ ամփոփեց ջրերը իր
 հանդերձանքի մէջ, ո՞վ հասարարեց երկրի ծագերը: Ի՞նչ է նրա
 անունը, կամ ի՞նչ է նրա որդու անունը: Իմացիր, որ Աստուծո 5
 բոլոր գործերն էլ ընարեալ են, եւ նա ինքն է իրենից երկիւղ
 կրողների վերակացուն: Ոչինչ մի՛ աւելացրու նրա խօսքերին, 6

7 որ քեզ չյանդիմանի, եւ դու սրախօս չերեւաս»: Երկու բան են
 խնդրում քեզանից. մինչեւ մեռնելս ինձ չգրկես քո շնորհներից:
 8 Զուր եւ սուր խօսքը հեռո՛ վանի՛ր ինձանից: Նարսպութիւն եւ
 աղքատութիւն մի՛ րոր ինձ, այլ ինձ համար կշռի՛ր արժանին,
 9 որ բաւական է: Չլինի թէ հարստանամ եւ ուրանամ քեզ ու ա-
 սեմ. «Ո՛վ է ինձ փեսնում». կամ աղքատանամ ու բան գողանամ
 10 եւ երդում ուրեմ իմ Աստուծո՛ւ անունով: Մի՛ մաքնիր ծառային
 իր փիրոջ ձեռքը, որ երբեք քեզ չանիծի, եւ դու ապականուած
 11 չմնաս: Չար ծնունդն անիծում է իր հօրը եւ իր մօրը չի օրհնում:
 12 Չար ծնունդն իր աչքին արդար է երեւում, բայց նա չի լուացել իր
 13 հոգու կեղտը: Չար ծնունդն ամբարփաւան աչքեր ունի, եւ գո-
 14 ռոզ են նրա թարթիչները: Չար ծննդի արամները սուտեր են,
 եւ ժանիքները՝ դանակներ, երկրիս խոնարհներին եւ աղքատ
 15 մարդկանց կեղեքելու եւ ուրելու համար: Տգրուկը սրտով սի-
 րած երեք դուստր ուներ, եւ սրանք երեքն էլ չկշտացրին նրան,
 չորրորդն էլ չկարողացաւ կշտացնել, որպէսզի նա ասէր. «Բա-
 16 ւական է»: Գերեզմանն ու մահը, կանանց սէրն ու փարփա-
 րոսը, հողը, որ չի յագենում ջրով, ջուրը եւ կրակը երբեք չեն
 17 ասում. «Բաւական է»: Այն աչքը, որ արհամարհում է հօրը եւ
 անարգում է մօր ծերութիւնը, ձորերի ագռաւները պիտի հանեն,
 18 եւ արծիւների ձագերը պիտի յօշոտեն այն: Երեք բան կայ, որ
 ինձ անհնարին է իմանալ, եւ մի չորրորդն էլ, որ չեմ ճանա-
 19 չում. թռչող արծուի ուղին՝ օդում, օձի ճամփան՝ ապառաժի
 վրայ, ծովով անցնող նաւի ծիրը եւ երիտասարդ փղամարդու
 20 ճանապարհները: Այդպէս է նաեւ շնացող կնոջ ճանապար-
 հը. երբ նա որեւէ վաք բան է անում, լուացում է եւ ասում.
 21 «Ես ոչինչ չեմ արել»: Երեք բան կայ, որոնցից դողում է երկի-
 րը, եւ մի չորրորդն էլ կայ, որից չի կարողանում հանդարտուել.
 22 ծառան, եթէ թագաւոր է դառնում, անմիտը, եթէ կշտանում է
 23 հացով, աղախինը, եթէ վռնդում է իր փիրուիուն, եւ արելի
 24 կինը, որ ամուսնանում է բարի մարդու հետ: Չորս բան կայ,
 որ մանր են երկրի վրայ, բայց իմաստուններից աւելի իմաս-
 25 փուն են. մրջիւնը, որ գօրութիւն չունի, բայց իր կերակուրը
 26 պարբաստում է ամռանը, ճագարը, անգօր մի կենդանի, բայց
 27 իր բոյնը շինում է քարերի մէջ, մորեխը, որ թագաւոր չունի,
 28 բայց կարծես մէկի հրամանով հաւաքւում է գօրածողովի, եւ
 ճանկերով պաքից կառչող սարդը, որին թէւ հեշտ է որսալ,

բայց բնակում է թագաւորների յարկերի փակ: Երեք բան կայ, 29
որ շրջում են սիգապանծ, եւ մի չորրորդն էլ, որ ճեմում է գե-
ղեցիկ. առիւծի կորիւնը, որ հզօր է բոլոր կենդանիներից, որ 30
երբեք չի վախենում եւ թիկունք չի դարձնում անասուններին,
աքաղաղը, որ սիգալով շրջում է հաւերի մէջ, նոխազը, որ ա- 31
ռաջնորդում է հօփը, եւ թագաւորը, որ ժողովրդի առաջ խօ-
սում է հրապարակաւ: Եթէ դու քեզ անհոգութեան մաւրնես եւ 32
ձեռքդ դժուարութեամբ փանես բերանդ, պիտի արհամարհուես:
Կա՞յ կթիր, եւ իւղ կը լինի, բայց եթէ պրուկները շափ ճմլես, 33
արիւն կը գայ: Այդպէս էլ՝ եթէ խօսքը ձգձգես, դափասփան ու
կռիւ դուրս կը գայ:

Իմ խօսքերն ասուած են Աստուծո կողմից, իբրեւ թագաւորին 31
ուղղուած պատգամ, որով նրան խրատել է իր մայրը: Դէ ինչ, 2
որդեա՛կ, Աստուծո խօսքեր են, անդրանիկդ իմ, քեզ եմ ասում,
որդի՛. դէ ինչ, որդեա՛կ, իմ որովայնի պրուկն ես. դէ ինչ, որ-
դեա՛կ, իմ ուխտերի զաւակն ես: Քո հարստութիւնը մի՛ փութ 3
կանանց եւ ոչ էլ քո միտքն ու կեանքը՝ յետին խորհուրդների.
մտածուած գործիր ամէն բան եւ խոհեմութեամբ խմիր գինի:
Մեծամեծները բարկասիրտ են, թող գինի չխմեն, որպէսզի 4, 5
չհարբեն ու մոռանան իմաստութիւնը եւ չկարողանան փկարին
ուղիղ դափել: Ըմպելի՛ք մաքուցեցէք վշտացածներին, գինի՛ 6
փութք ըմպելու փառապետներին, թող խմեն ու մոռանան ի- 7
րենց աղքատութիւնը եւ թող չյիշեն իրենց ցաւերը: Աստուծո 8
խօսքով բաց քո բերանը եւ ողջամտութեամբ դափիր բոլորին,
քննիր եւ փարբերիր աղքատին ու խեղճին: Թէ առաքինի կին 9, 10
գրնուի, այդպիսին թանկ է բոլոր գոհարներից: Անուսնու սիր- 11
փը վստահ է նրա հանդէպ, եւ իր ունեցածը երբեք քանդում չի
փրուի: Ողջ կեանքում նման կինը գործակից է լինում ամուս- 12
նուն բարիքների եւ ոչ թէ չարիքների մէջ: Բուրդ եւ կրաւ ձեռք 13
բերելով՝ նա իր ձեռքով պիտանի հանդերձներ է պարարաստում
եւ, ինչպէս շահութաբեր նաւ, նա հեռուից ժողովում է գանձե- 14
րը: Նա ոտքի է ելնում արշալոյսին, քնեցիներին կերակուր է 15
փալիս եւ գործի է դնում նաժիշտներին: Թէ գեղեցիկ հանդ է 16
փեսնում, գնում է այն եւ իր ձեռքի վաստակով մշակում է հողը:
Իր մէջքին պինդ գօրի կապած՝ նա թելերը մխրճում է գոր- 17
ծի մէջ եւ ճաշակում է աշխատանքի քաղցր հաճոյքը, եւ ողջ 18
գիշերն էլ չի հանգչում նրա ճրագը: Ձեռքը միշտ իր օգուտին 19

մեկնաձ՝ նա առանց ձանձրոյթի իր մաքներով իլիկ է մանում:
20 Նրա ձեռքը բաց է աղքատների համար, եւ նա բաժին է տա-
21 լիս խեղճերին: Նրա ամուսինը, եթէ ինչ-որ պարճառով ու-
շանայ էլ, չի մտածում փան համար, որովհետեւ գիտէ, որ,
եթէ փանը ցուրտ է, կինը կրկնակի հագուստ է հագցրել բոլո-
22 րին: Նա բեհեզ եւ ծիրանի է գործել ամուսնու համար եւ իր
23 համար՝ ծածկոցներ: Նրա ամուսինը յայրնի մարդ է դրսում,
երբ նստում է ժողովրդի մէջ՝ երկրի բնակիչների ու ծերերի մէջ:
24 Կինը կրաւ է գործում ու վաճառում, եւ ծածկոցներ է ծախում
25 քանանացիներին: Ուժ ու վայելչութիւն զգեցաձ՝ նա պիտի ու-
26 րախ լինի իր վերջին օրերին: Նա չափով եւ իմաստութեամբ է
27 բացում իր բերանը եւ սահման է դնում իր լեզուին: Պարկեշտ
են նրա փան ճանապարհները, եւ նա դադարկապորտութեամբ
28 հաց չի կերել: Իր ողորմածութիւնները ոտքի են կանգնեցնում
29 իր որդիներին եւ մեծացնում: Նրա ամուսինը գովում է նրան՝
ասելով. «Շատ դուստրեր հարստութիւն ձեռք բերին, շաքերն
էլ սխրագործութիւններ կատարեցին, բայց դու գերազանցեցիր
30 նրանց եւ անցար բոլորից: Զո մէջ կանացի կեղծ բարեհաճու-
թիւն չկայեւ ոչ էլ սին գեղեցկութիւն»: Արդարեւ, իմաստուն եւ
31 բարեպաշտ կինը պիտի օրհնուի: Նա պատիւ է տալիս Աստ-
ծուց երկիւղ կրողներին, դուք էլ նրա շուրթերի պտղից պատիւ
տուէք նրան, եւ թող նրա ամուսինը գովաբանուի դրսում. քան-
զի եթէ մարդու ճամփան բաց է նրա հայեացքի առջեւ, ապա
նա յաջողութիւն պիտի գտնի յաւիտեանս յաւիտենից:

Ժողովող

Դաւթի որդուն՝ Երուսաղէմում Իսրայէլի թագաւոր Ժողովողի 1
խօսքերը Ունայնութիւն ունայնութեանց, - ասաց Ժողովողը, - 2
ունայնութիւն ունայնութեանց. ամէն ինչ ունայն է: Ի՞նչ օգուտ 3
ունի մարդ իր ողջ չարչարանքից, որ փանջուում է արեգակի ներ-
քոյ: Մերունդ է գնում, սերունդ է գալիս, բայց երկիրը մնում է 4
յաւերժ: Արեգակը ծագում, արեգակը մայր է մտնում եւ վերա- 5
դառնում է իր փեղը, որպէղից ծագել է: Նոդմը ելնում է դէպի 6
հարաւ եւ դառնում է դէպի հիւսիս, պտտուելով պտտում՝ փչում
է հողմը եւ վերադառնում նորից իր շրջապտոյտին: Բոլոր գե- 7
տերը գնում են դէպի ծով, բայց ծովը չի լցւում, եւ նորից գետերը
վերադառնում են այնպէղ, որպէղով հոսել են: Ամէն ինչ ջանք 8
ու քրքնանքով է լինում, եւ չի կարող մարդ այն պատմել. աչքը
տեսնելով չի յագեւնում, եւ ականջը լսելով չի լցւում: Այն, ինչ 9
եղել է, նոյնն էլ պիտի լինի, եւ այն, ինչ կատարուել է, նոյնն էլ
պիտի կատարուի: Եւ ոչ մի նոր բան չկայ արեգակի ներքոյ. 10
որովհետեւ ոչ ոք չի կարող ասել՝ «Ահա սա նոր է, քանի որ դա
եղել է վաղուց, յաւիտենապէս՝ մեզնից առաջ եղածների մէջ»:
Նախկինների յիշատակը չկայ, չի լինելու նաեւ դրանցից յե- 11
տոյ գալիքների յիշատակը՝ ամենավերջում եկողների մէջ: Ես՝ 12
Ժողովողս, Իսրայէլի թագաւոր եղայ Երուսաղէմում. եւ սիրտս 13
տուի իմաստութեամբ քննելու եւ խորհելու այն ամենի մասին,
ինչ եղել է արեգակի ներքոյ: Աստուած դաժան զբաղմունք է
տուել մարդու որդիներին, որ զբաղուեն արեգակի ներքոյ: Ես 14
տեսայ այն բոլոր գործերը, որ կատարուել են արեգակի ներ-
քոյ, եւ, ահա, ամէն ինչ ունայնութիւն է եւ հոգու փանջանք:
Ծռում ուղղել չի լինի, եւ չեղածը՝ հաշուել: Սրտիս մէջ ինքս 15, 16
ինձ ասացի, թէ՝ «Ահա ես աւելի մեծ եղայ, քան բոլոր նրանք,
որ ինձնից առաջ եղել են Երուսաղէմում». եւ ես իմ սիրտը տուի
ճանաչելու իմաստութիւնն ու գիտութիւնը եւ աւելի շար իմաս-
տութիւն ստացայ, քան բոլոր նրանք, որ ինձնից առաջ եղել են
Երուսաղէմում: Իմ սիրտը ճանաչեց բազում իմաստութիւն եւ 17
գիտութիւն, առականք եւ խորհուրդներ: Ես հասկացայ, սակայն,
որ դա եւս հոգու փանջանք է, քանզի շար իմաստութեան մէջ 18
շար գիտութիւն կայ, եւ իր գիտութիւնն աւելացնողը իր ցաւն է

աւելացնում:

- 2 Սրբիս մէջ ասացի. «Արի՛ քեզ փորձեմ նաեւ վայելքի փալով, փեսնեմ՝ ինչ ես դու բարիքների մէջ». եւ ահա դա էլ ունայնու-
2 թիւն է: Տեսայ, որ ծիծաղը յիմար բան է, եւ ուրախութիւնը՝
3 անօգուտ: Եւ ես խորհեցի, որ սիրտս զուարթացնեմ, ինչպէս
գինին զուարթացնում է մարմինս. եւ ես ինձ հաճոյքի փութի.
սիրտս, սակայն, իմաստութեամբ առաջնորդեց ինձ մինչեւ որ
փեսնէի, թէ որն է բարին մարդու որդիների համար, որպէսզի
նրանք այն անեն արեգակի ներքոյ՝ իրենց պարգետուած կե-
4 անքի օրերին: Ես շար գործերի ձեռնամուխ եղայ, ինձ հա-
5 մար ապարանքներ շինեցի, ինձ համար այգիներ փնկեցի, ինձ
համար պարփէզներ եւ ծաղկանոցներ շինեցի եւ ամէն փեսակ
6 պտղաբեր ծառեր փնկեցի նրանց մէջ: Ջրաւազաններ շինե-
ցի ինձ համար, որ ջրերը ոռոգեն մայրիների խիտ անտառնե-
7 րը: Ծառաներ եւ աղախիններ ունեցայ, եւ նրանք ընդոծին-
ներ ունեցան ինձ համար, եւ աւելի շար նախիրներ ու հօտեր
ունեցայ, քան բոլոր նրանք, որ եղել են ինձնից առաջ Երու-
8 սաղէմում: Ինձ համար արծաթ ու ոսկի կուտակեցի եւ թա-
գաւորներից ու գաւառներից մեծ գանձեր դիզեցի: Գուսաններ
եւ երգիչներ ու երգչուհիներ ունեցայ եւ մարդու որդու համար՝
ամէն մեղկութիւն: Տղամարդ եւ կին մատակարարներ բերե-
9 ցի ինձ համար, եւ ես աւելի մեծ եղայ, քան բոլոր նրանք, որ
ինձնից առաջ եղել են Երուսաղէմում. եւ աւելացաւ նաեւ իմ ի-
10 մաստութիւնը: Ինչ որ աչքս ուզեց, ինձ չգրկեցի դրանից, եւ ոչ
մի ուրախութեան համար սրբիս վրայ արգելք չդրի: Իմ սիրտն
ուրախ եղաւ, որովհետեւ վայելեց իմ աշխատանքի պտուղները,
11 եւ դա էլ իմ բաժինը եղաւ իմ բոլոր վաստակներից: Ես նայեցի
իմ ձեռքերի արած բոլոր գործերին եւ դրանք անելու համար իմ
քաջած չարչարանքներին, եւ, ահա՛ ամէն ինչ ունայնութիւն է եւ
12 հոգու փանջանք, եւ ոչ մի օգուտ չկայ արեգակի ներքոյ: Ես
դարձայ փեսնելու իմաստութիւնը, նաեւ յիմարութիւնն ու ան-
մտութիւնը, թէ այն ո՞ր մարդն է, որ իր գործն անելիս միշտ հե-
13 փելում է իմաստութեան: Եւ փեսայ, որ իմաստութիւնն աւելի
14 օգտակար է անմտութիւնից, ինչպէս լոյսը՝ խաւարից: Իմաս-
տունի աչքերն իր գլխի մէջ են, իսկ անմիտը գնում է խաւարի
միջով. բայց ես հասկացայ, որ նրանց բոլորին միեւնոյն դի-
15 պտածն է սպասում: Եւ սրբիս մէջ ասացի. «Եթէ նոյն դի-

պուածն է պարահելու ինչպէս անզգամին, այնպէս էլ ինձ, էլ ինչո՞ւ ես աւելի իմաստուն դարձայ»։ Եւ մէկ անգամ եւս ասացի սրբիս մէջ, թէ սա նոյնպէս ունայնութիւն է, քանի որ անմիտն է աւելորդ խօսում, որովհետեւ թէ՛ յիմարի եւ թէ՛ իմաստունի 16 համար յաւիտենական յիշատակ չկայ։ Արդարեւ, գալիք օրերին մոռացուելու է ամէն բան, եւ իմաստունը եւս պիտի մեռնի ինչպէս յիմարը։ Ես արեցի իմ կեանքը, որովհետեւ ինձ հա- 17 մար չար էին այն գործերը, որ կատարուել են արեգակի ներքոյ, քանի որ ամէն ինչ ունայնութիւն է եւ հոգու փանջանք։ Ես ա- 18 րեցի իմ ամբողջ վաստակը, որ արել էի արեգակի փակ, քանի որ ես այն թողնելու եմ մի մարդու, որ գալու է ինձնից յետոյ։ Եւ ո՞վ գիտէ, իմաստունն է լինելու նա, թէ՞ յիմար, կամ՝ փրկելու է 19 արդեօք իմ բոլոր վաստակին, որ ես վաստակեցի եւ որի շնորհիւ էլ իմաստուն դարձայ արեգակի ներքոյ. սակայն սա եւս ունայնութիւն է։ Ի սրբէ ես հրաժարուեցի իմ բոլոր վաստակ- 20 ներից, որ վաստակեցի արեգակի ներքոյ. որովհետեւ մարդ կայ, որի վաստակը իմաստութեամբ, գիտութեամբ եւ առաքի- 21 նութեամբ է լինում, մարդ էլ կայ, որ ոչինչ չի արել, բայց այդ վաստակը բաժին է ընկնում նրան։ Սակայն սա եւս ունայնու- թիւն է եւ մեծ չարիք։ Ուստի ի՞նչ է մնում մարդուս իր բոլոր 22 չարչարանքից եւ սրբի փանջանքից, որ ջանք է թափել արեգակի ներքոյ, որովհետեւ նրա բոլոր օրերը ցաւերով են լի եւ 23 հաճոյքը՝ քրտնութեամբ, եւ գիշերն էլ նրա սիրտը չի ննջում։ Սակայն սա եւս ունայնութիւն է։ Մարդուս համար չկայ ուրիշ 24 լաւ բան, բացի ուրելուց, խմելուց եւ իր վաստակով իր հոգուն հաճոյք պարճառելուց։ Բայց ես քեսայ, որ այդ եւս լինում է Աստուծոյ, քանզի ո՞վ կարող է ուրել եւ խմել առանց Նրա։ 25 Աստուած իմաստութիւնը, գիտութիւնը եւ ուրախութիւնը փա- լիս է այն մարդուն, որը հաճելի է իր առջեւ, իսկ մեղաւորին փալիս է հաւաքելու եւ դիզելու հոգս, որպէսզի նա ձեռք բերա- 26 ծը փայ այն մարդուն, որը հաճելի է Աստծու առջեւ։ Բայց սա եւս ունայնութիւն է եւ հոգու փանջանք։

Ամէն բանի ժամանակը կայ, եւ աշխարհում ամէն գործ ունի **3** իր ժամանակը. ծնուելու ժամանակը եւ մեռնելու ժամանակը, 2 փնկելու ժամանակը եւ փնկածը հանելու ժամանակը, սպանե- 3 լու ժամանակը եւ բժշկելու ժամանակը, քանդելու ժամանակը եւ շինելու ժամանակը, լալու ժամանակը եւ ծիծաղելու ժամանա- 4

5 կը, ողբալու ժամանակը եւ պարելու ժամանակը, քարեր կտրե-
լու ժամանակը եւ քարերը հաւաքելու ժամանակը, գրկելու ժա-
6 մանակը եւ գրկից հեռանալու ժամանակը, փնտրելու ժամա-
նակը եւ կորցնելու ժամանակը, պահելու ժամանակը եւ դուրս
7 ներելու ժամանակը, պատրելու ժամանակը եւ կարկապելու
8 ժամանակը, լռելու ժամանակը եւ խօսելու ժամանակը, սիրելու
ժամանակը եւ ապրելու ժամանակը, պատրերազմի ժամանակը եւ
9 խաղաղութեան ժամանակը: Արդ, ի՞նչ օգուտ կայ մարդուն իր
10 աշխատանքից, որի համար նա ջանք է թափում: Ես տեսայ
այն բոլոր զբաղմունքները, որ Աստուած փռել է մարդու որդի-
11 ներին, որ զբաղուեն: Նա ամէն ինչ լաւ է արել իր ժամանա-
կի համար, մինչեւ իսկ յաւիտենութիւնը ճանաչելու իղձ փութեց
նրանց սրտերին, բայց եւ այնպէս մարդս չի կարող հասկանալ
12 Աստծու արած գործը՝ սկզբից մինչեւ վերջ: Ես հասկացայ,
որ մարդկանց համար չկայ ուրիշ լաւ բան, քան ուրախ լինել
13 եւ բարիք գործել իրենց կեանքում, քանի որ ով որ ուրում,
խմում եւ իր աշխատանքի բարիքն է վայելում, Աստծու պար-
14 գեն է դա: Ես իմացայ, որ այն ամէնը, ինչ Աստուած է արել,
պիտի մնայ յաւիտեան, որ ոչինչ չի կարելի աւելացնել դրանց
վրայ եւ ոչինչ չի կարելի պակասեցնել դրանցից: Եւ Աստուած
15 այդպէս է արել, որ իրենից երկիւղ ունենան: Ինչ որ եղել է,
հիմա էլ կայ, եւ ինչ որ պիտի լինէր, եղել է արդէն, եւ Աստուած
16 կը փնտրի հալածուածին: Արեգակի ներքոյ, ես տեսայ դար-
ձեալ, որ, ուր դար ու դարաստան կար, ամբարիշտն այնտեղ
17 էր, եւ ուր արդարութիւն կար, այնտեղ էր բարեպաշտը: Եւ
սրտիս մէջ ասացի, թէ՛ «Աստուած պիտի դարի արդարին եւ
ամբարշտին, քանի որ ամէն բանի ժամանակը կայ, եւ ժամ ու
18 ժամանակ կայ բոլոր գործերի համար»: Եւ սրտիս մէջ մարդու
որդիների խօսքերի համար ասացի, որ Աստուած պիտի դարի
19 նրանց, որպէսզի ցոյց տայ, թէ իրենք էլ անասուններ են: Ար-
դարեւ, նոյն դիպումն է պահուած թէ՛ մարդու որդիների եւ թէ՛
անասունների համար, նոյն պարահարն է լինելու նրանց բոլո-
րի համար: Ինչպէս որ մէկի մահն է, նոյնպէս եւ՝ միւսի մահը,
եւ բոլորի մէջ նոյն շունչը կայ. էլ ի՞նչ առաւելութիւն ունի մարդն
20 անասունից. ո՛չ մի, քանի որ ամէն ինչ ունայնութիւն է: Ամէն
բան մի տեղ է գնում, ամէն ինչ հողից է եղել, եւ ամէն ինչ հող
21 է դառնում: Եւ ո՞վ գիտէ, թէ մարդու որդիների հոգին ելնում է

վեր, իսկ անասունների շունչը իջնում է ցած՝ հողի մեջ: Տեսայ 22
նաեւ, որ մարդուս համար չկայ ուրիշ աւելի լաւ բան, քան ու-
րախ լինել իր վաստակով, որովհետեւ դա է նրա բաժինը, քանի
որ ո՛վ պիտի նրան նորից բերի, որ նա տեսնի, թէ ինչ է լինելու
իրենից յետոյ:

Ես դարձայ ու տեսայ այն բոլոր գրկանքները, որ լինում են 4
արեգակի ներքոյ. եւ ահա գրկուածներն արցունքների մէջ են,
եւ ոչ ոք չկար, որ մխիթարէր նրանց, եւ ուժը նրանց գրկող-
ների ձեռքին էր: Եւ ես երանի քուի բոլոր նրանց, որ արդէն 2
մահացել են, քան կենդանի մարդկանց, որ ապրում են մինչեւ
այժմ: Բայց այդ երկուսից էլ աւելի լաւ է նա, որ բնաւ չի եղել եւ 3
չի տեսել այն բոլոր չար գործերը, որ կատարւում են արեգակի
ներքոյ: Ես տեսայ նաեւ, որ ամէն վաստակի եւ յաջողութե- 4
ան համար մարդուս նախանձում է իր մերձաւորը. սակայն սա
եւս ունայնութիւն է եւ հոգու փանջանք: Յիմարը ձեռնաձալ 5
նստում եւ ինքն իրեն է ուտում: Լաւ է հանգիստ վաստակել մի 6
բուռ, քան չարչարանքով ու փանջանքով՝ երկու բուռ: Դարձայ 7
եւ ես մի ունայնութիւն էլ տեսայ արեգակի ներքոյ. մարդ կայ, 8
որ մենակ է եւ ոչ ոք չունի՝ ո՛չ որդի եւ ո՛չ էլ եղբայր, բայց նրա
աշխատանքն էլ վերջ չունի, եւ աչքն էլ չի կշտանում հարստու-
թեամբ. նա չի ասում, թէ՛ «Ո՞նց համար եմ ջանք թափում եւ
ինչո՞ւ եմ հոգիս գրկում բարիքից». սա եւս ունայնութիւն է եւ
դաժան զբաղմունք: Երկու հոգով աւելի լաւ է, քան մենակ, 9
որովհետեւ աւելի վարձ կայ նրանց վաստակի համար, քանի 10
որ եթէ մէկն ընկնի, նրա ընկերը կը կանգնեցնի նրան, բայց
վա՛յ մենակին, որ ընկնի, երբ ուրիշ մէկը չկայ, որ բարձրացնի
նրան: Եւ եթէ երկուսը միասին քնեն, կը փաքացնեն միմեանց, 11
բայց միայնակ մարդն ինչպէ՛ն պիտի տաքանայ: Եւ եթէ մէկի 12
վրայ բռնանան, երկուսը դէմ կը կանգնեն. չէ՛ որ երեքրակ
թելն էլ հեշտ չի կտրւում: Լաւ է աղքատ եւ իմաստուն տղան, 13
քան թէ ծեր եւ անմիտ թագաւորը, որ էլ չի կարող խորհուրդներ
ընկալել, որովհետեւ տղան կարող է կալանաւորից դուրս գալ 14
եւ թագաւորել, հակառակ որ իր թագաւորութեան մէջ ծնուել էր
աղքատ: Ես տեսայ, որ արեգակի ներքոյ բոլոր ապրողները 15
գնում են այն տղայի՝ այն երկրորդի հետ, որ պիտի փոխարինի
նրան: Վերջ չկար ամբողջ ժողովրդին, բոլորին, որ եղել էին 16
նրանցից առաջ, բայց յետոյ եկողներն էլ պիտի չտրախսանան

նոր թագաւորով. բայց դա եւս ունայնութիւն է եւ հոգու փան-
 17 ջանք: Զգոյ՛ջ եղիր քայլիդ համար, երբ Աստծու փուն ես գնում,
 18 եւ մօտեցիր լսելու համար. որովհետեւ քո զոհն աւելի յարգի է,
 քան ընծաներն անզգամների, որոնք չգիտեն բարիք գործել:

5 Թող քո բերանը չշփալի, եւ ոչ էլ սիրտդ հապճեալ խօսք ա-
 սի Աստծու առջեւ, որովհետեւ Աստուած երկնքում է, իսկ դու՝
 2 երկրի վրայ. դրա համար էլ թող քո խօսքերը սակաւ լինեն: Ե-
 րազը հոգւերի շարութիւնից է առաջ գալիս, իսկ յիմարի ձայ-
 3 նը՝ շարախօսութիւնից: Եւ ինչ ուխտ որ արել ես Աստծուն՝
 4 մի՛ դանդաղիր այն կատարել, քանի որ անզգամները հաճելի
 4 չեն նրան: Որքան որ ուխտ անես՝ կատարիր, քանի որ լաւ է
 5 ուխտ չանել, քան թէ ուխտ անել եւ չկատարել: Մի՛ թոյլ փութ,
 որ բերանդ մարմնիդ դրդի մեղքեր գործելու, եւ Աստծու առ-
 6 ջեւ մի՛ ասա, թէ անգիտութիւնից էր, որպէսզի խօսքիդ համար
 6 Աստուած չբարկանայ եւ չաւերի ձեռքիդ գործերը, որովհետեւ,
 ինչպէս երազների առաքութեան, այնպէս էլ խօսքերի շարու-
 թեան մէջ եւս ունայնութիւն կայ. եւ դու վախեցիր Աստծուց:
 7 Եթէ դու երկրի վրայ աղքատի զրկանք փեսնես եւ իրաւունքի
 ու արդարութեան յափշտակութիւն, մի՛ զարմացիր այդ բաների
 վրայ, որովհետեւ բարձր դիրքի մի պաշտօնեայ պաշտպանուած
 է մէկ այլ բարձր դիրքի պաշտօնեայի կողմից, իսկ դրանցից էլ
 8 աւելի բարձր մի երրորդ պաշտօնեայ կայ: Բայց հողի բարիքը
 բոլորի համար է, եւ բոլորի վրայ թագաւորն է, որը օգտւում է
 մշակուած հողից: Եւ դու հաւատարիմ եղիր այն ամենին, ինչ
 9 ծանր աշխատանքով վերցնում են հողից: Արծաթ սիրողը չի
 կշտանայ արծաթից, ոչ էլ հարստութիւն սիրողը՝ իր եկամուտ-
 10 ներից. ուստի դա եւս ունայնութիւն է: Արդար բարիքները
 բազմանալու հետ շարանում են նաեւ ուրողները. եւ ի՞նչ օ-
 գուր ունի փէրն իր ունեցուածքից, եթէ ոչ այն, որ իր աչքով
 11 է փեսնում իր ունեցուածքն սկզբից: Քաղցր է աշխատատրի
 քունը, քիչ ուրի նա, թէ շար: Բայց կուշտ լինելը չի թողնում, որ
 12 հարուստը հանգիստ քնի: Մի բան էլ փեսայ արեգակի ներքոյ.
 դա այն հարստութիւնն է, որ մարդ պահում է իր սեւ օրուայ հա-
 13 մար, բայց մի չար դիպուածով կորչում է նրա հարստութիւնը.
 որդի է ծնուել նրան, բայց նրա ձեռքին ոչինչ, ոչ մի բան չկայ:
 14 Ինչպէս որ իր մօր որովայնից նա մերկ է ելել, մերկ էլ ետ կը
 դառնայ. ինչպէս եկել է, այնպէս էլ կը գնայ, եւ երբ գնայ՝ ոչինչ

չի վերցնելու իր վաստակից, որպեսզի փանի իր հետ: Սա էլ 15
 մի ծանր ցաւ է, ինչպէս որ եկել է, այնպէս էլ կը գնայ. էլ ի՞նչ
 օգուտ ունի մարդն իր վաստակից, որ ջանք է թափում. .. քանու
 համար: Եւ յետոյ նրա բոլոր օրերը խաւար են ու սուգ եւ անց– 16
 նում են շաք հոգսերի, հիւանդութիւնների եւ բարկութեան մէջ:
 Ահաւասիկ եւ այն լաւը, որ ես րեսայ. դա ուրեկն ու խմելը եւ 17
 բարիք րեսնելն է իր ամբողջ վաստակից, որի համար նա ջանք
 է թափել արեգակի ներքոյ՝ Աստծու կողմից նրան րուում իր
 կեանքի բոլոր օրերին, որովհետեւ դա է նրա բաժինը: Աս– 18
 րուում ամէն մարդու հարստութիւն եւ ունեցումը ու դրանից
 ուրելու, իր բաժինը վերցնելու եւ իր աշխատանքից ուրախ լի–
 նելու իշխանութիւն է րուել: Դա եւս Աստծու պարգեւն է: Նա 19
 իր կեանքի շաք օրերը չի յիշելու, որովհետեւ Աստուած նրա
 սրբի ուրախութեան համար հաճոյք է րուել նրան:

Մի չարիք էլ րեսայ արեգակի ներքոյ, որ շաք յաճախ է պա– 6
 րահում մարդկանց: Մարդ կայ, որին Աստուած թէ՛ հարստու– 2
 թիւն եւ թէ՛ ունեցումը ու փառք է րուել, եւ ինչ ցանկանայ նրա
 հոգին՝ ոչ մի բանի պակաս չի զգում, բայց Աստուած դրանցից
 ուրելու իշխանութիւն չի րուել նրան, այլ օրար մարդ է վա–
 յելում դրանք. եւ սա եւս ունայնութիւն է եւ ծանր ցաւ: Եթէ 3
 մի մարդ հարիւր զաւակ էլ ծնի եւ բազում րարիներ էլ ապրի,
 եւ կամ էլ առաւել շաքանան նրա րարիների օրերը, բայց եթէ
 նրա հոգին չի կշրացել բարիքներից, եւ մի գերեզման իսկ չի
 գրնուել նրա համար, ապա եւ կ'ասեն, որ վիժածն աւելի լաւ է
 նրանից, որովհետեւ վիժածն ունայնութեամբ գալիս եւ գնում 4
 է խաւարով, եւ խաւարում էլ ծածկում է նրա անունը, որով– 5
 հետեւ նա ոչ արեւ րեսաւ եւ ոչ էլ իմացաւ, թէ ինչ է հանգիստը
 իր կամ մէկ ուրիշի համար: Իսկ եթէ մէկ ուրիշն էլ ապրել է 6
 հազար րարի, բայց ոչ մի բարիք չի վայելել, մի՞թէ բոլորի նման
 նա էլ նոյն րեղը չի գնաւու: Մարդու բոլոր աշխատանքներն 7
 իր բերանի համար են, բայց նրա հոգին չի յագենում: Ի՞նչ ա– 8
 ռաւելութիւն ունի իմաստունը յիմարից, քանի որ րնանկը գի–
 րէ ընթանալ իր կեանքի առջեւից: Լաւ է աչքով րեսնել, քան 9
 հոգով ցանկալ. սակայն սա եւս ունայնութիւն է եւ հոգու րան–
 ջանք: Ինչ որ գոյութիւն ունի, կանխաւ սահմանում է եղել. 10
 եւ սկզբից արդէն յայրնի է, թէ ինչ է մարդը, եւ որ երբեք նա չի
 կարող չափուել իրենից Տգօրի հետ, որովհետեւ շաք բաներ 11

կան, որ բազմապարկում են ունայնությունը:

7 Ի՞նչ է մարդու առաելությունը, եւ ո՞վ գիտէ, թէ ինչն է լաւ
նրա ունայն կեանքի սակաւաթիւ օրերին, որ անցնում են սպու-
երի նման, որովհետեւ ո՞վ պիտի պարմի մարդուն, թէ ինչ է
2 լինելու նրանից յետոյ արեգակի ներքոյ: Բարի անունը լաւ
3 է հոգաւէր իղից, եւ մահուան օրը՝ ծննդեան օրից: Խնջոյ-
քի փուն գնալուց լաւ է սգոյ փուն գնալը, որովհետեւ դա է ա-
մէն մարդու վախճանը, եւ դա կենդանի մարդու սրտին բարու-
4 թիւն է փալիս: Տխրութիւնը լաւ է ծիծաղից, որովհետեւ դէմքի
5 վշտալի փեսքից զուարթանում է սիրտը: Իմաստունի սիրտը
6 սգոյ փանն է, իսկ յիմարի սիրտը՝ ուրախութեան փանը: Աւելի
լաւ է մարդ լսի իմաստունի յանդիմանութիւնը, քան թէ յիմարի
7 երգը: Արդարեւ, յիմարի ծիծաղը նման է կաթսայի փակ կրակի
մէջ ճարճաբող փշերի ձայնին: Բայց սա եւս ունայնութիւն է:
8 Զրպարութիւնը խռովում է իմաստունին եւ կործանում նրա
9 ազնիւ սիրտը: Գործի վախճանը լաւ է նրա սկզբից, համ-
10 բերաբար հոգին՝ գոռոզամիտ հոգուց: Մի՛ շտապիր հոգուդ
մէջ բարկանալ, որովհետեւ բարկութիւնը հանգչում է յիմարնե-
11 թի ծոցում: Մի՛ ասա, թէ ի՛նչ կաբարուեց, թէ ինչո՞ւ առաջու-
այ օրերն այս օրերից լաւ էին, որովհետեւ իմաստութեամբ չէ,
12 որ հարցնում ես այդ մասին: Իմաստութիւնը ժառանգութեան
պէս լաւ բան է եւ առաելութիւն արեգակը փեսնողների համար:
13 Արեգակի հովանու ներքոյ իմաստութիւնը նման է արծաթի հո-
վանու ներքոյ լինելուն, բայց գիտութեան օգուտն այն է, որ նա
14 ապրեցնում է իմաստութիւն սրացողին: Նայի՛ր Աստծու գոր-
ծերին. ո՞վ կարող է ուղղել այն, ինչ խախտել է Աստուած: Քո
լաւ օրը բարիքների մէջ ապրիր, բայց յիշի՛ր, որ վատ օր էլ
կայ: Եւ փնէ, որ Աստուած դրանք միահիւսեց իրար, որպէսզի
15 մարդ այնուհետեւ խօսելու բան չունենայ: Ես իմ ունայնութե-
ան օրերին փեսայ ամէն ինչ. արդար կայ, որ իր արդարութեան
մէջ կորչում է, ամբարիշտ էլ կայ, որ ապրում է իր չարութե-
17 ամբ: Չափազանց արդար մի՛ լինիր եւ ոչ էլ շատ ճարտար, որ
զլինի թէ սխալուես: Շատ ամբարիշտ մի՛ լինիր եւ մի՛ լինիր
19 խտրաբարոյ, որ չլինի, թէ փարաժամ մեռնես: Լաւ է, որ մէկը
բռնես եւ միւսից էլ ձեռքդ չքաշես, որովհետեւ ով երկնչում է
20 Աստծուց, նա կ'ազատուի ամէն բանից: Իմաստութիւնն աւելի
շատ է օգնում իմաստունին, քան քաղաքում գրնուող փասը իշ-

խան: Երկրի վրայ չկայ արդար մի մարդ, որ բարի գործ անի եւ 21
 չմեղանջի: Բայց դու ամբարիշտների ասած ամէն խօսք սրտիդ 22
 շար մօտ մի՛ ընդունիր, որ ծառայիդ անէծքը չսես, երբ նա քեզ
 անիծի: Ծառան շար անգամ քեզ կարող է վարութիւն անել 23
 եւ շար անգամ սրտիդ փանջանք պարծառել, սակայն դու էլ
 ուրիշներին չանիծես: Այս ամէնը փորձեցի իմաստութեամբ եւ 24
 ասացի. «Ահա իմաստուն դարձայ». բայց իմաստութիւնը հեռու
 էր ինձնից: Եւ ո՞վ կարող է իմանալ նրա խորութեան չափը: 25
 Ես սրտով շրջեցի ամէն քեղ, որ իմանամ, քննեմ եւ որոնեմ ի– 26
 մաստութիւնն ու հանճարը, հասկանամ ամբարիշտների ուրա–
 խութիւնը, նրանց խռովքներն ու յուզմունքները: Եւ ես գրայ 27
 ու պիտի ասեմ, որ մահից աւելի դառն է այն կինը, որի սրտում
 որոգայթ ու թակարդ կայ, իսկ ձեռքերի մէջ՝ կապանքներ: Ով
 հաճելի է Աստուծո առջեւ, նա պիտի ազատուի այդ կնոջից, իսկ
 ով մեղաւոր է, պիտի նրանից բռնուած լինի: Ահա այս բոլորը 28
 գրայ, – ասում է Ժողովողը, – մէկ առ մէկ հաշուելով՝ գտնելու
 համար խորհուրդները. հոգիս փնտռեց, բայց չգրայ. հազա–
 րի մէջ մի փղամարդ գրայ, բայց կին ամենեւին չգրայ: Բայց 29
 ահա գրայ այն, որ Աստուած մարդուն ուղղամիտ է սրելով, եւ
 բայց մարդիկ չար խորհուրդներ փնտռեցին: Ո՞վ է ճանաչում ի–
 մաստուններին, եւ ո՞վ կարող է այս հարցերի մեկնութիւնը փալ:

Մարդու իմաստութիւնը լոյս է քաղիս նրա երեսին, բայց **8**
 անամօթի երեսը արելի է լինում: Թագաւորի բերանից ելած 2
 խօսքից զգո՛յշ եղիր եւ մի՛ շրապիր երդման խօսք ասել Աստ–
 ծուն: Մի՛ շրապիր հեռանալ նրա աջքից եւ ոչ էլ մնա չար գործի 3
 մէջ, որովհետեւ նա ինչ որ կամենայ, կարող է անել: Որպէս 4
 թագաւոր նա խօսում է իշխանութեամբ, եւ ո՞վ կարող է նրան
 ասել, թէ՛ ի՞նչ արեցիր: Այն մարդը, որ պարտիրան է պահում, 5
 չարիքի չի հանդիպի. իմաստուն սիրտը գիտէ պարտիրանը
 կարարելու ժամանակն ու եղանակը: Ամէն բանի ժամանակը 6
 կայ եւ կայ ճիշտ կարարելու եղանակը. բայց շար բան էլ կայ,
 որ մարդ չգիտէ, որովհետեւ չգիտէ, թէ ինչ է լինելու, եւ ինչ 7
 էլ որ լինի՝ ո՞վ պիտի պարմի նրան: Մարդս չի կարող իշխել 8
 իր հոգուն եւ ոչ էլ իր հոգուն արգելք հանդիսանալ. եւ ոչ էլ
 նա իշխանութիւն ունի իր մահուան օրուայ հանդէպ. ոչ կարող
 է խոյս քալ հոգևարքի պայքարից, եւ ոչ էլ ամբարշտութիւնը
 կարող է փրկել ամբարշտին: Ես քննայ այս բոլորը եւ սրտով 9

քննեցի այն բոլոր գործերը, որ կատարուել են արեգակի ներքոյ, եւ այն, որ մարդն իշխում է մարդու վրայ ու չարչարում է նրան: Տեսայ, որ ամբարիշտներին թաղեցին գերեզմանների մէջ. գնացին նրանք սուրբ փեղից, եւ նրանց համար սուգ արեցին քաղաքում: Սակայն սա եւս ունայնութիւն է: Չարի դատաստանն անմիջապէս չի կատարուում, այդ պատճառով էլ մարդկանց որդիների սրտերը համարձակուում են չարիք գործել: Մեղաւորը չարիք է գործում՝ լինի այժմ, աւելի առաջ թէ յետոյ. իսկ ես գիտեմ, որ բարիքը հասնում է միայն նրանց, ովքեր երկիւղ են կրում Աստուծոյ եւ երկնչում են նրա առջեւ: Բայց ամբարշտի համար բարութիւն պիտի չլինի. նա իր օրերը պիտի չերկարեցնի, այլ դրանք պիտի լինեն սրտերի նման, քանի որ նա երկիւղ է կրում Աստծու ներկայութիւնից: Մի ունայնութիւն էլ կայ երկրի վրայ. արդարներ կան, որոնց հետ պատահում են գործեր, որ արժանի են ամբարիշտներին, եւ ամբարիշտներ կան, որոնց հետ պատահում է այն, ինչ արժանի է արդարների գործերին: Եւ ես ասացի. «Սակայն դա եւս ունայնութիւն է»: Եւ ես գովեցի ուրախութիւնը, որովհետեւ արեգակի ներքոյ մարդու համար ուրելուց, խմելուց եւ ուրախ լինելուց բացի ուրիշ աւելի լաւ բան չկայ, քանի որ նրա ողջ կեանքում, որ Աստուած փութել է նրան արեգակի ներքոյ, դա է մնալու միայն նրա վաստակից: Մի անգամ որ ես սիրտս փութի ճանաչելու իմաստութիւնը եւ փեսնելու այն զբաղմունքները, որ կատարուում են երկրի վրայ (որովհետեւ մարդ կայ, որի աչքին զիշեր թէ ցերեկ քուն չի գալիս), Աստծու բոլոր գործերից ես հասկացայ, որ մարդ չի կարող գրնել այն գործը, որ կատարուել է արեգակի ներքոյ. որքան էլ մարդ աշխատի որոնել այն, չի գրնելու, եւ մինչեւ իսկ իմաստունն էլ ինչքան էլ ասի, թէ գիտէ, դարձեալ չի կարող գրնել:

9 Արդ, այս բոլորը ես դրի սրտիս մէջ, սիրտս էլ քննեց այս բոլորը. թէ՛ արդարներն ու իմաստունները եւ թէ՛ նրանց գործերը Աստծու ձեռքին են, քանզի մարդ սէրն ու արելութիւնն էլ չգիտէ: Ամէն ինչ մարդու առջեւ է, եւ ունայնութիւն կայ ամէն ինչի մէջ: Նոյն դիպուածն է վերապահուած արդարի եւ ամբարշտի, բարու եւ չարի, մաքուրի եւ անմաքուրի, զոհ մատուցողի եւ չմատուցողի, ինչպէս բարեգործի, այնպէս էլ մեղսագործի, ինչպէս երդում փութողի, այնպէս էլ երդումից

վախեցողի համար: Բայց արեգակի փակ եղած բոլոր բաների 3
մէջ ամենից վաթարը սա է, որ նոյն դիպումն է վիճակուած
բոլորին: Արդարեւ, մարդկանց որդիների սրտերը լի են չարու-
թեամբ եւ իրենց կենդանութեան ժամանակ՝ հոգս կայ նրանց
սրտերում, բայց յետոյ իրենք էլ պիտի մեռնեն: Նրանցից ո՞վ 4
կարող է հաւասարուել ողջերին. մարդ յոյս է փածում, թէ կեն-
դանի շունը լաւ է, քան սափկած առիծը: Նրանք, որ կենդանի 5
են, գիտեն, թէ իրենք մեռնելու են, իսկ մեռածները ոչինչ չգի-
տեն, եւ այլեւս վարձ չկայ նրանց համար, որովհետեւ մոռա-
ցուել է նրանց յիշարակը, եւ կորել է, ահա, թէ՛ նրանց սէրն 6
ու թշնամանքը եւ թէ՛ նախանձը, եւ նրանք յաւիտեան բաժին
էլ չունեն այն բոլորի մէջ, ինչ սպեղծուած է արեգակի ներքոյ:
Արի ուրախութեամբ կեր քո հացը եւ զուարթ սրտով խմիր քո 7
գինին, քանզի Աստուած արդէն իսկ հաւանել է քո արած գոր-
ծերը: Թող հագուստներդ միշտ սպիտակ լինեն, եւ օծման իւ- 8
ղը չպակասի քո գլխից: Կեանքդ վայելիր քո կնոջ հետ, որին 9
սիրեցիր քո ունայն կեանքի այն բոլոր օրերին, որոնք արեգա-
կի ներքոյ փրուած են քեզ մինչեւ քո օրերի վախճանը, որով-
հետեւ դա է քո բաժինը քո կեանքի եւ քո վաստակի մէջ, որ
ձեռք ես բերել արեգակի ներքոյ: Այն ամէնը, ինչ քո ձեռքից 10
կը գայ անելու, արա՛ քո կարողութեան չափով, որովհետեւ գե-
րեզմանի մէջ, ուր պիտի գնաս, ո՛չ գործ կայ, ո՛չ խորհուրդ, ո՛չ
գիտութիւն եւ ո՛չ էլ իմաստութիւն: Դարձեալ փեսայ արեգա- 11
կի ներքոյ, որ ասպարէզը վագողներինը չէ, ոչ էլ պապերագմը՝
քաջերինը, ոչ էլ հացը՝ իմաստուններինը, ոչ էլ հարստութիւնը՝
հանճարներինը եւ ոչ էլ շնորհը՝ գիտուններինը, որովհետեւ կը
գայ ժամանակ, երբ բոլորին էլ կը պատահի նոյն դիպումը:
Բայց մարդն իր ժամանակն անգամ չգիտէ եւ, ինչպէս ձկները, 12
որ որսուծ են նենգ ցանցերից, եւ թռչունները, որ բռնուծ են
ծուղակների մէջ, այնպէս էլ մարդկանց որդիներն են ընկնում
չար ժամանակի որոգայթների մէջ, որ յանկարծակի բռնուծ է
նրանց: Այս մի իմաստութիւնն էլ փեսայ արեգակի ներքոյ, որ 13
մեծ է թւում ինձ. փոքրիկ մի քաղաք կար եւ նրա մէջ՝ սակա-
ւաթիւ մարդիկ. մեծագոր մի թագաւոր յարձակուեց դրա վրայ,
պաշարեց այն եւ մեծամեծ պարնէշներ շինեց նրա դէմ: Իսկ 15
այնպէղ աղքատ եւ իմաստուն մի մարդ կար, եւ նա իր իմաս-
տութեամբ փրկեց քաղաքը, բայց յետոյ ոչ ոք չյիշեց այդ փ-

16 նանկ մարդուն: Եւ ես ասացի. «Իմաստութիւնը լաւ է ուժից,
մինչեւ իսկ եթէ աղքատի իմաստութիւնը արհամարհուած լինի,
17 եւ չուզենան լսել նրա խօսքերը»: Իմաստունների մեղմ խօս-
քերն աւելի լաւ են լաւում, քան անզգամ իշխանների աղաղակը:
18 Իմաստութիւնը լաւ է պատերազմի գործիքներից, բայց մէկ մե-
ղաւորը շատ գորութիւններ կարող է կորստեան մատնել:

10 Սափկած ճանճերը ապականում են անուշ իւղերը: Սակաւ--
ինչ իմաստութիւնն աւելի յարգի է, քան մեծ ու անմիտ փառ-
2 քը: Իմաստունի սիրտը իր աջ կողմն է, յիմարի սիրտը՝ իր
3 ձախ կողմը: Երբ յիմարը ճանապարհ գնայ, պիտի երեւայ,
որ խելքը պակաս է, եւ ինչի մասին էլ նա մտածի՝ ամբողջն
4 անմտութիւն է: Եթէ իշխանի զայրոյթը բռնկուի քո դէմ, դու
մի՛ լքիր քո տեղը. քաղցր աղաչանքը կարող է կանխել մեծ
5 մեղքերը: Մի չարիք էլ տեսայ արեգակի ներքոյ, որ ակա-
6 մայ լինում է իշխանի պարճառով: Յիմարին բարձր դիրք է
7 տրուում, իսկ հարուստներին ցածր տեղ են նստեցնում: Ես
ծառաներ եմ տեսել, որ ձի հեծած են շրջել, եւ իշխաններ, ո-
8 թոնք երկրի վրայ քայլել են ծառաների նման: Նոր փորողն ին-
քը կ'ընկնի հորի մէջ, ցանկապատ քանդողին կը խայթի օձը:
9 Քար հանողին քարը վնաս կը տայ, փայտ ճեղքողին՝ փայ-
10 տից վրանգ կը գայ: Եթէ կացինը բթանայ, եւ մարդը չարի
նրա բերանը, ապա պիտի աւելի շատ ուժեր վաւերի, մինչդեռ
11 յաջողութեան մեծ օգուտը իմաստութիւնն է: Եթէ հմայելիս օ-
12 ձը պիտի խայթի, դա առաւելութիւն չէ հմայողի համար: Ի-
մաստունի բերանում խօսքերը շնորհ են, իսկ յիմարի շրթները
13 կործանում են իրեն: Նրա խօսքերի սկիզբը յիմարութիւն է, եւ
14 նրա խօսքի վախճանը՝ կատարեալ խենթութիւն: Յիմարը մի-
այն խօսքերն է շարացնում: Մարդը չգիտէ, թէ ինչ է եղել եւ ոչ
էլ իմանալու է, թէ ինչ է լինելու, քանի որ նրանից յետոյ ո՛վ կա-
15 րող է պատմել նրան: Յիմարի աշխատանքը տանջում է իրեն,
16 ինչպէս քաղաքի ճամփան՝ չիմացողին: Վայ՛ քեզ, քաղաք, որ
թագաւորդ մանուկ է, եւ իշխաններդ կերուխում են անում մին-
17 չեւ առաւօտ: Երանի՛ քեզ, երկիր, որ թագաւորդ ազատորդի է,
եւ իշխաններդ էլ ուրում են ժամանակին՝ ուժի համար եւ չեն
18 ամաչելու: Ծուլութեան պարճառով շէնքի գերանները կ'ընկ-
19 նեն ցած, եւ ձեռքերի պարապութիւնից տունը կը կաթի: Նացը
տալիս են խնդութեան համար, գինին եւ իւղն ուրախացնում են

ապրողներին, բայց արծաթն է լուծում ամէն բան: Սակայն դու 20
քո միջքում անգամ մի՛ նգովիր թագաւորին եւ քո ննջարանում էլ
մի՛ անիծիր մեծաւորին, որովհետեւ երկնքի թռչունները ձայնդ
կը փանեն, եւ թելաւորները կը յայտնեն քո խօսքը:

Նացդ ջրի՛ն փութ՝ թող փանի, շաք օրեր անց պիտի նորից 11
գտնես այն: Բաժի՛ն փութ եօթին էլ, ութին էլ, որովհետեւ ի՛նչ 2
իմանաս, թէ ի՛նչ չարիք պիտի լինի երկրի վրայ: Երբ ամպե- 3
րը լցում են անձրեւով, այն թափում են երկրի վրայ, բայց երբ
ծառն ընկնում է դէպի հարաւ կամ դէպի հիւսիս, ուր էլ ընկնի՝
այնպէղ էլ պիտի մնայ: Քամուն նայողը սերմ չի ցանի, ամպին 4
նայողը հունձ չի անի: Ի՛նչ իմանաս՝ ո՛րն է քամու ճանապար- 5
հը: Ինչպէս որ չգիտես, թէ ինչպէս են յղի կնոջ արգանդում ու-
կորներ գոյանում, այնպէս էլ չես կարող իմանալ Աստուծո բոլոր
գործերը: Առաւօտեան քո սերմը կը ցանես, բայց երեկոյեան 6
էլ ձեռքդ պարապ չթողնես, որովհետեւ չգիտես, թէ ո՛րը յաջող
կը լինի՝ սա՛, թէ՛ նա, կամ գուցէ երկուսն էլ լաւ լինեն միասին:
Քաղցր է լոյսը, եւ աչքի համար հաճելի է արեգակը փեսնել, 7
որովհետեւ եթէ մարդ բազում փարիներ էլ ապրի եւ այդ բո- 8
լոր փարիներին էլ ուրախ լինի, պիտի յիշի նաեւ խաւարի այն
օրերը, որոնք խիստ շաք են լինելու, քանզի այն ամէնը, որ յե-
փոյ է գալու, ունայնութիւն է: Ուրախացի՛ր, երիտասարդ, քո 9
երիտասարդութեամբ, թող սիրտդ քեզ զուարճացնի քո երի-
տասարդ օրերին: Գնա՛ քո սրտի անբիծ ճանապարհով եւ քո
աչքերի փենչանքով, բայց եւ իմացի՛ր, որ այս բոլորի համար
Աստուած պիտի քեզ դատաստանի ենթարկի: Եւ քո սրտից 10
հեռո՛ւ վանիր փրփմութիւնը եւ չարութիւնը հանի՛ր քո մարմ-
նից, որովհետեւ թէ՛ երիտասարդութիւնը եւ թէ՛ յիմարութիւնը
ունայնութիւն են:

Յիշի՛ր քո Արարչին քո երիտասարդութեան օրերին, քանի 12
դեռ չեն եկել դառնութեան օրերը, եւ չեն հասել այն փարիներ-
ը, որոնց մասին պիտի ասես. «Կեանքից այլեւս հաճոյք չեմ
զգում», քանի դեռ քեզ համար չեն խաւարել արեգակն ու լոյ- 2
սը եւ լուսինն ու աստղերը, քանի դեռ ամպերը չեն վերադարձել
անձրեւից յեփոյ, որովհետեւ քեզ համար էլ է գալու այն օրը, 3
երբ քո փան պահապանները պիտի երերան, պիտի կքեն զօրա-
ւոր այրերը, պիտի պակասեն եւ դատարկ մնան աղօթիքները,
պիտի խաւարեն անցքերից նայողները, ու երբ աղօթիքի ձայնը 4

5 Կարանայ, պիտի փակուեն փողոցների դռները, պիտի զարթոնես աքլորականչից առաջ, եւ պիտի նկուն լինեն երգող աղ-
6 ջիկները, պիտի նայեն բարձունքներին եւ սարսափեն ճանապարհից: Պիտի ծաղկի նշենին, ու մորելիս պիտի բազմանայ, կապարը պիտի փարածուի, որովհետեւ մարդը գնաց իր յա-
7 լիպենական փունը. հրապարակներում պիտի բոլորուն նրա շուրջը լացուկոծ անողները: Եւ մինչ արծաթի լարը կը կտրուի, եւ կը քանդուի ոսկի մանեակը, մինչ սափորը կը փշրուի աղբի-
8 ռի ճանապարհին, եւ կը կտրուի ջրհորի անիւր, նրա աճիւնը, ինչպէս որ հող էր, հող պիտի դառնայ, եւ հոգին, որ Աստու-
9 ած էր փուել, պիտի վերսփին նրա մօտ գնայ: Ունայնութիւն
10 ունայնութեանց, - ասաց Ժողովողը, - ամէն ինչ ունայն է: Եւ
11 այսպիսով Ժողովողը ոչ միայն դարձաւ աւելի իմաստուն, այլ-
12 եւ նա գիպութիւն սովորեցրեց ժողովրդին, քանի որ ականջի
13 համար հաճելի է խրափի գեղեցկութիւնը: Ժողովողը շար ու-
14 ռոնեց, որ ցանկալի խօսքեր գրնի, գրի ճշմարիտ խօսքերի
15 ուսանելի մի գիրք: Իմաստունների խօսքերը նման են եզ-
16 ների խթանի կամ մեծատրի փուած մուրհակի վրայ խփած
կնիքի: Մի խօսք եւս, որդեա՛կ իմ. զգուշացի՛ր շար գրքեր
ունենալուց, որովհետեւ նրանք վերջ չունեն, եւ շար կարդալը
մարմնի համար յոգնութիւն է: Եւ ահա լսի՛ր իմ բոլոր խօսքերի
վերջաբանը. վախեցի՛ր Աստուծոց եւ պահի՛ր նրա պապութիւն-
ները. ահա այս է մարդն ամբողջովին, որովհետեւ Աստուած
պիտի բոլոր արարածների դապաստանն անի նրանց կապա-
րած բոլոր թաքուն գործերի համար՝ լինեն դրանք չար թէ բարի:

Երգ Երգոց

Թող ինձ համբուրի իր բերանի համբոյրներով: Քո սարինք– 1, 2
ներն աւելի լաւ են գինուց, եւ քո օծման իւղերի հոպը՝ բո-
լոր խնկերից: Քո անունը թափուած իւղ է անուշ. սրա հա-
մար էլ օրիորդները սիրեցին քեզ, եւ դէպի իրենց ձգեցին քեզ: 3
Մենք կը գանք քո օծման իւղերի հոպի յետեւից»: «Արքան
ինձ իր սենեակը տարաւ»: «Մենք պիտի ցնծանք եւ ուրախ
լինենք քեզնով, եւ պիտի սիրենք քո սարինքները գինուց ա-
ւելի»: «Արժանին սիրեց քեզ»: «Ես սեւ եմ եւ գեղեցիկ, ո՛վ 4
Երուսաղէմի դուստրեր, Կեդարի վրանների պէս եւ Սողոմոնի
խորանի նման: Մի՛ նայէք ինձ, որ թխացել եմ ու սեւացել, 5
քանզի խէթ նայեց արեգակն ինձ: Իմ մօր որդիները կռուե-
ցին ինձ հետ, ինձ այգեստանի պահապան դրին, բայց ես իմ
այգին չպահպանեցի»: «Պապմիր ինձ, իմ հոգո՛ւ սիրած, ու՛ր 6
ես քո հօպը հովուում, ո՛ր ես հանգստի տանում միջօրէին, որ 7
չմոլորուեմ քո ընկերների երամակների մէջ»: «Եթէ չգիտես, ո՛վ 8
գեղեցիկդ կանանց մէջ, թէ որտեղ կը գտնես ինձ, գնա՛ հօտերի
ոտնահետքերով եւ քո ուլերն արածեցրո՛ւ հովիւների վրաննե-
րի մօտ: Ո՛վ իմ սիրելի, ես քեզ նմանեցրի փարաւոնի կառ– 9
քին լծուած իմ երիվարներին»: «Գեղեցիկ եմ քո ծնօտները 10
տարաւորի ծնօտների նման, եւ գեղեցիկ է քո պարանոցը, ա-
սես մանեակներով զարդարուած լինի: Մենք քեզ կը զուգենք 11
ոսկէ զարդի պէս, որ ընդելուզուած է արծաթէ կիտուածքներով,
մինչեւ որ արքան քեզ իր գիրկն առնի»: «Իմ նարդոսը իր հօպը 12, 13
բուրեց. սրաշիւսի փունջ է իմ սիրեցեալն ինձ համար, որ պիտի
հանգստանայ իմ սարինքների միջեւ: Նոճու ողկոյզ է իմ սի- 14
րեցեալն ինձ համար՝ Ենգաղղի այգիների մէջ»: «Ահաւասիկ, 15
ի՛նչ գեղեցիկ ես, ո՛վ իմ սիրելի, ի՛նչ գեղեցիկ ես. քո աչքերը
նման են աղանիների»: «Ի՛նչ բարեպետ ես, ահա, ո՛վ իմ սի- 16
րեցեալ, եւ որքա՛ն գեղեցիկ ես զահաւորակի վրայ՝ հովանու
ներքոյ: Մեր տան գերանները մայրիներ են, եւ նոճիներ են 17
մեր առաստաղները»:

«Ես դաշտերի ծաղիկ եմ, հովիտների շուշան: Ինչպէս շու- 2, 2
շանն է փշերի մէջ, այնպէս էլ իմ սիրելին է դուստրերի մէջ»:
«Ինչպէս խնձորենին է անտառի ծառերի մէջ, այնպէս էլ իմ սի- 3

րեցեալն է փղաների մէջ: Յանկացայ նստել նրա հովանու փակ
 եւ նստեցի. եւ քաղցր է նրա պտուղն իմ կոկորդում»: Նարսն
 4 ասում է օրիորդներին. «Դուք ինձ խնջոյքի սենեա՛կը փարէք,
 5 եւ թողէ՛ք մնամ ես իմ սիրոյ հետ: Զօրացրէ՛ք ինձ իւղերով եւ
 խնձոր՝ դիզեցէ՛ք վրաս, քանզի այրում եմ խանդակաթ սիրով:
 6 Թող նրա ձախը լինի գլխիս փակ, եւ աջը նրա թող գրկի ինձ»:
 7 «Երդուեցէ՛ք, ո՛վ Երուսաղէմի դուստրեր, հողի եւ հանդի զօրու–
 թեան վրայ, որ երբ վեր կենաք, դուք իմ սիրածին չէք արթնաց–
 8 նի, մինչեւ որ ինքը չկամենայ»: «Իմ սիրեցեալի ծայնն է. ահա
 գալիս է նա, վազքով անցնում է լեռների վրայով եւ ցափկոյում
 9 բլուրների վրայ: Իմ սիրեցեալը նման է այծեամի կամ եղնիկի
 հորթերի, որ լինում են Բերթէլի լեռներում»: «Ահա նա կանգ–
 նած է մեր պափի յետեւում, եւ ձգուելով դէպի պափուհանները՝
 10 նայում է ճաղերից: Ինձ պափասխան է փալիս իմ սիրեցեա–
 լը եւ ասում՝ «Վեր կաց, իմ սիրելի, իմ գեղեցիկ, իմ աղանի:
 11 Ահա ձմեռն անցաւ, անձրեւները անցան–գնացին, ծաղիկները
 12 երեւացին մեր երկրում, էրելու ժամանակը հասաւ, փափրակի
 13 ձայնը լսուեց մեր երկրում: Թզենին իր բողբոջն արձակեց,
 14 ծաղկած որթերը փարածեցին իրենց հոփը: Վեր կաց, իմ սի–
 րելի, իմ գեղեցիկ, իմ աղանի: Ո՛վ իմ աղանեակ, դու, որ
 պափսպարուել ես վէմի հովանու փակ, ցոյց փուր քո երեսն ինձ
 եւ լսելի՛ դարձրու ինձ քո ձայնը, քանզի քաղցր է քո ձայնը, եւ
 15 գեղեցիկ է երեսը քո»: «Բռնեցէ՛ք փոքրիկ աղուէսներին, որ ա–
 16 պականում են այգիները, որպէսզի ծաղկեն մեր որթերը»: «Իմ
 սիրեցեալն իմն է, իսկ ես՝ նրանը. նա, որ հովուում է հօփը շու–
 17 շանների մէջ, քանի դեռ ցերեկը կը լուսաւորի, եւ դեռ կը շար–
 ժուեն սպուերները: Վերադարձի՛ր, ո՛վ իմ սիրեցեալ, այծեամի
 պէս կամ եղնիկների հորթերի նման, որ լինում են խնկաբեր
 լեռների վրայ»:

3 «Գիշերն անկողնուս մէջ փնտռեցի իմ հոգու սիրածին,
 փնտռեցի նրան, բայց չգտայ, կանչեցի, բայց ինձ ձայն չբուեց:
 2 Վեր կենամ, շրջեմ քաղաքում, անցնեմ փողոցներ ու հրապա–
 րակներ եւ փնտռեմ նրան՝ իմ հոգու սիրածին: Փնտռեցի նրան,
 3 բայց չգտայ, կանչեցի նրան, բայց ինձ ձայն չբուեց: Քաղա–
 քում շրջող պահապանները հանդիպեցին ինձ»: «Արդեօք չէ՞
 4 փեսել իմ հոգու սիրածին»: Երբ նրանցից փոքր–ինչ անցայ,
 ես գտայ իմ հոգու սիրածին: «Բռնեցի նրան եւ բաց չթողեցի,

մինչեւ որ նրան իմ մօր փունը չբարայ եւ այն սենեակը, ուր իմ մայրն յղիացել է ինձնով»։ «Երդուեցէք, ո՛վ Երուսաղէմի 5 դուստրեր, հողի եւ հանդի զօրութեան վրայ, որ երբ վեր կենաք, դուք իմ սիրածին չէք արթնացնի, մինչեւ որ ինքը չկամենայ»։ «Ո՛վ է սա, որ ելել գալիս է անապարից, բարձրանալով, 6 ինչպէս ծառացած ծուխ, ինչպէս գմուռսի եւ կնդրուկի եւ ամէն փեսակ իւղերի փոշու սին»։ «Ահա Սողոմոնի գահաւորակը. 7 նրա շուրջը Իսրայէլի վաթսուն սպառազէն քաջեր են կանգնած, բոլորն էլ սուսերաւորներ եւ հմուտ պապերագմողներ, եւ իւրաքանչիւրը սուր ունի ազդրին՝ գիշերուայ արհաւիրքների համար։ Սողոմոն արքան իր համար գահաւորակ պապրաստեց 9 Լիբանանի մայրի փայտերից. նրա սիւները շինեց արծաթից, 10 նրա սնարները՝ ոսկուց, իսկ ձեղունը՝ ծիրանի կերպասից։ Նրաներսը ակնագարդ է, Երուսաղէմի դուստրերի սէրն է սփռուած։ Ելէք, ո՛վ Սիոնի դուստրեր, եւ նայեցէք Սողոմոն արքային 11 ու նրա պսակին, որով մայրը նրա հարսանիքի օրը՝ իր որդու սրբի ուրախութեան օրը պսակեց նրան»։

«Ահա դու, ի՛նչ գեղեցիկ ես, ո՛վ իմ սիրելի, ի՛նչ գեղեցիկ 4 ես. քո աչքերը նման են աղաւնիների՝ հարսնաքօղիդ փակ։ Քո վարսերը նման են այծերի հօտերի, որոնք իջնում են Գաղաաղից։ Քո սարամները նման են խուզած ոչխարների հօտերի, 2 որոնք ելնում են լողաւազանից. բոլորն էլ զուգաշար են, եւ ոչ մի ստերջ չկայ նրանց մէջ։ Քո շուրթերը նման են որդան կարմիր թելի, եւ գեղեցիկ է քո խօսքը՝ քո շուրթերին։ Քո այտերը նման են կիսած նռան՝ հարսնաքօղիդ փակ։ Քո պարանոցը նման է 4 Դաւթի աշտարակին, որ շինուած է Թալպիոթում. հազար վահան է կախուած նրանից, նաեւ՝ ռազմիկների բոլոր նետերը։ Քո երկու սրիւնքները նման են այծեամի երկուորեակ ուլերի, 5 որոնք արածում են շուշանների մէջ, մինչեւ ցերեկն անցնի, եւ 6 սփուերները շարժուեն։ Ես էլ առանձին գնամ գմուռսի սարը եւ կնդրուկի բլուրը։ Դու բոլորովին գեղեցիկ ես, ո՛վ իմ սիրելի, 7 եւ ոչ մի արար չկայ քո մէջ։ Ե՛կ Լիբանանից, ո՛վ հարս, այսփեղ եկ Լիբանանից. արի անցիր Նաւաքի գագաթից, Սանիրի եւ Ներմոնի կապարներից, առիւծների որջերից եւ ինձերի լեռներից։ Կարօքով լցրիր մեր սիրտը, ո՛վ մեր քոյր հարս, քո 9 մի հայեացքով, քո պարանոցի մի մանեակով կարօքով լցրիր սիրտը մեր։ Գեղեցկացան քո սրիւնքները, ո՛վ մեր քոյր հարս, 10

գինուց գեղեցկացան քո սպինքները, եւ քո զգեսպների հոպը
 11 քաղցր է բոլոր խնկերից: Մեղը է կաթում քո շուրթերից, քոյր
 իմ հարս, մեղը ու կաթ կայ քո լեզուի փակ. եւ քո զգեսպների
 12 հոպը նման է կնդրուկի հոպի: Փակուած պարտեզ ես, քոյր իմ
 13 հարս, փակուած պարտեզ եւ կնքուած աղբիւր: Քո փնկիները
 նռնենիների դրախտ են՝ մրգափու ծառերի պտուղներով, նոճով
 14 ու նարդոսով, նարդոս են ու քրքում, խնկեղէզն ու կինամոն՝
 Լիբանանի ամէն փեսակ ծառերով, գմուռս ու հալուն՝ բոլոր լա-
 15 տագոյն խնկերով հանդերձ, բուրասպանների աղբիւր են եւ
 16 կենդանի ջրի ակունք, որ բխում է Լիբանանից: Վեր կաց,
 հիւսիսի՛ քամի, եւ ե՛կ, հարաւի՛ հով, փչի՛ր իմ պարտեզի մէջ,
 եւ թող իմ խնկերն իրենց բոյրը փարածեն:

5 «Թող իմ սիրեցեալն իջնի իր պարտեզը, եւ իր ծառերի
 պտուղներն ուրի»: «Ես իմ պարտեզը մրայ, քոյր իմ հարս,
 գմուռս քաղեցի իմ խնկերի հետ, հացս կերայ իմ մեղրով, իմ
 կաթի հետ խմեցի գինիս: Կերէ՛ք, ո՛վ իմ սիրելիներ, խմեցէ՛ք եւ
 2 հարբեցէ՛ք, ո՛վ իմ սիրելիներ»: «Ես քնած եմ, բայց իմ սիրտն
 արթուն է»: «Իմ սիրեցեալն է, նրա ձայնն է. դուռն է բախում»: «Բա՛ց,
 3 քոյր իմ, ո՛վ իմ սիրելի, իմ աղանի՛, իմ կապարեալ. գլուխս, ահա,
 թրջուել է ցօղով, մազերս՝ գիշերուայ շաղով»: «Ես հանել եմ իմ
 4 պաքմուճանը, ինչպէ՛ն հագնեմ այն. ես լուա-
 5 ցել եմ իմ ուրբերը, ինչպէ՛ն կեղտոտեմ դրանք: Իմ սիրեցեալը
 ձեռքը ձգեց պաքուհանից, եւ որովայնս սարսռաց նրա համար:
 6 Վեր կացայ դուռը բացելու իմ սիրեցեալի համար. իմ ձեռքե-
 րից գմուռս կաթեց, եւ իմ մաքներից գմուռսը լցուեց փականի
 7 բռնակի վրայ: Ես բացեցի դուռն իմ սիրեցեալի համար, բայց
 նա գնացել էր արդէն, եւ խելքս մաղուեց նրա խօսքի համար:
 Փնտռեցի նրան, բայց չգտայ, կանչեցի նրան, բայց ձայն չտուեց
 8 ինձ: Ինձ գրան քաղաքում շրջող պահապանները, խփեցին եւ
 վիրաւորեցին ինձ, իսկ պարիսպների պահակները քօղս հանե-
 9 ցին իմ վրայից: Երդուեցէ՛ք, ո՛վ Երուսաղէմի դուստրեր, հողի
 ու հանդի զօրութեան վրայ, եթէ դուք գտնէք իմ սիրեցեալին,
 10 կը պաքմէք նրան, որ ես այրում եմ նրա սիրուց»: «Ինչո՞վ է
 առաւել քո սիրելին միւս փղաններից, ո՛վ գեղեցիկդ կանանց մէջ,
 11 ինչո՞վ է նա առաւել, որ այդպէս երդուեցնում ես մեզ»: «Իմ սի-
 րեցեալը սպիտակ է եւ կարմիր, ընտրեալ է՝ փասը հազարից:
 12 Նրա գլուխը ոսկի է ազնիւ, նրա մազերը զանգուր են, սեւ, ինչ-

պէս ագռաւ: Նրա աչքերը նման են աղանիւնների՝ հակուած 13
 առաք ջրերի վրայ, կաթով լուացուած եւ թառած՝ առաք ջրերի
 վրայ: Նրա ծնօսները նման են խնկէ անօթների, որոնք, ինչ- 14
 պէս օծման իւղեր, անուշահոտութիւն են բուրում. նրա շուրթերը
 շուշաններ են, որոնցից առաք զմութս է բխում: Նրա ձեռքերը 15
 ճախարակուած ոսկի են՝ Թարսիսի ականաքարերով պատուած:
 Նրա որովայնը փղոսկրեայ փախարակ է՝ շափիւղայ քարերով
 ընդելուզուած: Նրա սրունքները մարմարեայ սիւներ են՝ հաս- 16
 փափուած ոսկէ խարիսխների վրայ: Նրա տեսքն ասես Լիբա-
 նանի ընփր եղեւնափայտ լինի: Նրա կոկորդը լի է քաղցրու- 17
 թեամբ, եւ ամբողջովին հաճելի է նա: Այսպիսին է, ահա, իմ
 սիրեցեալը, ով Երուսաղէմի դուստրեր, այսպիսին է իմ հոգու
 սիրածը: » «Ուրի գնաց քո սիրեցեալը, ով գեղեցիկդ կանանց 18
 մէջ, ո՞ր կողմը գնաց քո սիրեցեալը, որ մենք էլ քեզ հետ որոնենք
 նրան»:

«Իմ սիրեցեալն իջաւ իր պարտէզը՝ խնկածաղիկների մար- 6
 գերի մէջ, որ հօփն արածեցնի բուրաստաններում եւ շուշաններ
 քաղի: Իմ սիրեցեալն իմն է, իսկ ես՝ նրանը. նա, որ հովուում 2
 է հօփը շուշանների մէջ»: «Դու բարեկազմ ես, իմ սիրելի, ամ-
 բողջովին հաճելի ես եւ Երուսաղէմի պէս գեղեցիկ՝ զարմանա-
 լի յօրինուած: Թեքիր աչքերդ ինձնից, քանզի դրանք սիրով 4
 արբեցրին ինձ. քո վարսերը նման են այծերի հօփերի, որոնք
 իջնում են Գաղաադից: Զո ափամները նման են խուզած ոչ- 5
 խարների հօփերի, որոնք ելնում են լողաւազանից. բոլորն էլ
 զուգաշար են, ոչ մի ստերջ չկայ նրանց մէջ: Զո շուրթերը նման 6
 են որդան կարմիր թելի, եւ գեղեցիկ է քո խօսքը՝ քո շուրթե-
 րին: Զո այրերը նման են կիսուած նռան՝ հարսնաքօղիդ փակ:
 Թող վաթսուն թագուիի եւ ութսուն հարձ լինեն, թող ազնիւ օ- 7
 րիորդներ ունենայ արքան, մինչդեռ մէկն է իմ աղանիւն, իմ
 կապարեալը. իր մօր միակն է նա, իր ծնողի ընտրեալը: Դուստ- 8
 րերը տեսան նրան եւ երանի փութն, թագուիիները եւ հարձերը
 գովեցին նրան»: «Ո՞վ է սա, որ ելնում է ինչպէս առաւօտ, եւ 9
 գեղեցիկ է, ինչպէս լուսին, ընփր, ինչպէս արեգակ՝ զարմանա-
 լի յօրինուած»: «Ես ընկուզենիների պարտէզն իջայ՝ նայելու, 10
 թէ առուններն ինչպէս են ջրում, տեսնելու, թէ արդեօք ծաղկել
 է որթափունկը, ծաղկել է արդեօք նոճին, ծաղկել է արդեօք
 նռենին»: Նարսն ասում է Փեսային. «Այնպէղ քեզ կտամ իմ 11

սպինքները. հոգիս չիմացաւ, բայց ցանկութիւնս փանում է ինձ,
 12 ինչպէս Ամինադաբի կառքը»: «Վերադարձի՛ր, վերադարձի՛ր,
 ո՛վ սոմնացիդ, վերադարձի՛ր, որ մենք փեսներք քեզ»:

7 «Ի՞նչ էք փեսնում այդ սոմնացու վրայ, որ գալիս է դե-
 պի մեզ զօրաբանակի գնդերի նման: Որքա՛ն գեղեցիկ է քո
 2 քայլքը կօշիկներով, ո՛վ Ամինադաբի դուստր: Քո ազդրերի ձե-
 2 տը նման է ճարփար վարպետի յղկած ուլունքների: Քո պորպը
 ճախարակուած ըմպանակ է, որից անպակաս է անխառն գի-
 3 նին: Քո որովայնը ցորենի շեղջ է՝ ծածկուած շուշանով: Քո
 4 երկու սպինքները ասես այծեամի երկուորեակ ուլեր են, քո
 պարանոցը՝ փղոսկրեայ աշտարակ: Քո աչքերը նման են Ե-
 սեբոնի ծովակիին՝ Բագում դուստրերի դարպասների մօտ: Քո
 5 քիթը նման է Լիբանանի աշտարակին, որ նայում է դէպի Դա-
 մասկոս: Գլուխդ քո վրայ նման է Կարմելոսին, մագերիդ
 հիւսերը կարծես ծիրանի լինեն, ասես թագաւոր ես՝ թա-
 6 զը գլխիդ, հանդիսաբանների մէջ: Որքա՛ն գեղեցիկ, որքա՛ն
 7 քաղցր ես դու, սէր իմ, քո քնքշութեան մէջ: Քո հասակը նման
 8 է արմաւենու, իսկ սպինքներդ՝ ողկոյզների: Ասացի. «Քարծ-
 րանամ արմաւենու վրայ, ձեռքս ձգեմ նրա ճիւղերին, եւ թող
 քո սպինքները լինեն խաղողի ողկոյզների պէս, քո ժուռների
 շունջը՝ խնձորի հոփի նման, եւ քո կոկորդը՝ ազնիւ գինու պէս»:
 9 «Այն ուղիղ գնում է իմ սիրեցեալին՝ հոսելով ննջողների շրթնե-
 10 րի ափամների վրայ: Ես իմ սիրեցեալինն եմ, եւ նա պիտի վե-
 11 րադառնայ ինձ մօտ: Ե՛կ, իմ սիրեցեալ, ելնենք ագարակները,
 գիշերենք շէների ու պարպէզների մէջ, վաղ առաւօտեան այ-
 12 գիները գնանք: Տեսնենք, թէ արդեօք ծաղկել է որթափունկը,
 ծաղկել է արդեօք նոճին, ծաղկել է արդեօք նռնենին: Այնպեղ
 13 քեզ կրամ իմ սպինքները: Մանրագորներն իրենց հոփն են
 բուրում, մեր դռների մօտ ամէն փեսակ հին ու նոր մրգափու
 ծառեր կան, որ իմ մայրն է փուել ինձ, ես պահել եմ քեզ հա-
 մար, իմ սիրեցեալ:

8 Ո՛վ իմ սիրեցեալ, երանի՛ թէ իմ եղբայրը լինէիր՝ մօրս կա-
 թով սնուած, եւ երբ հանդիպէի քեզ դրսում, համբուրէի քեզ,
 2 եւ ոչ ոք չնախապէրինձ: Վերցնէի քեզ, բերէի իմ մօր փունը,
 այն սենեակը, ուր նա յղիացել է ինձնով, քեզ ազնիւ գինի փայի
 3 խմելու, օշարակ փայի իմ նռնենիներից: Թող նրա ձախը լինի
 4 գլխիս փակ, եւ նրա աջը թող գրկի ինձ: Երդուեցէ՛ք, ո՛վ Ե-

րուսաղէմի դուստրեր, հողի ու հանդի զօրութեան վրայ, որ երբ
 վեր կենաք, դուք իմ սիրածին չէք արթնացնի, մինչեւ որ ինքը
 չկամենայ»: «Ո՛վ է սա, որ գալիս է սպիտակ հագած, գալիս է՝ 5
 յենած իր սիրեցեալին»: «Ես քեզ արթնացրի խնձորենու փակ.
 այնպեղ քո մայրը երկնել է քեզ, այնպեղ քո ծնողը ծնել է քեզ:
 Ինձ իբրեւ կնիք դիր քո սրտի վրայ, իբրեւ մաքանի դիր քո 6
 աջ ձեռքին, քանզի հզօր է սէրը մահուան պէս, խանդը դաժան
 է դժոխքի նման, նրա թռիչքը նման է հրի բոցի թռիչքին: Ա- 7
 ռապ ջրերը չեն կարող սէրը մարել, եւ ոչ էլ գեպերը կարող են
 արգելել այն: Եթէ մի մարդ իր ողջ հարստութիւնը փար սէր
 գնելու համար, նրան արհամարհելով կ'արհամարհէին մար-
 դիկ»: «Մեր քոյրը փոքրիկ է եւ դեռ չունի սպինքներ. ի՞նչ 8
 պիտի անենք այն օրը, երբ գան նրան ուզելու: Եթէ պարիսպ 9
 լինէր նա, վրան արծաթէ աշտարակներ կը կանգնեցնէինք, եթէ
 դուռ լինէր նա, եղեւնափայտի փախտակներ կը շինէինք վրան»:
 «Ես պարիսպ եմ, եւ իմ սպինքները նման են աշտարակների. 10
 նրա աչքին ես երեսում եմ ինչպէս մէկը, որ իր խաղաղութիւնն
 է գրել»: Սողոմոնը մի այգի ուներ Բեէլմաւոնում. իր այգին 11
 նա փուեց պահապաններին: Նրանցից իւրաքանչիւրը հազար
 արծաթ պիտի բերէր պտղի փոխարէն: Իմ այգին իմ առջեւն է. 12
 հազարը Սողոմոնին, եւ երկու հարիւր՝ պահապաններին, որ
 պահում են նրա պտուղը: Նարսն ասում է. «Դու՛, որ նստել ես 13
 պարպէզների մէջ, եւ ուրիշները լսում են քեզ, քո ձայնը լսելի՛
 դարձրու նաեւ ինձ»: «Փախի՛ր, իմ սիրեցեալ, այժեամի պէս, 14
 կամ եղնիկների հորթերի նման, որ լինում են խնկաբեր լեռնե-
 րի վրայ»:

Իմաստութիւն Սողոմոնի

1 Սիրեցէք արդարութիւնը, երկրի՛ դաբաւորներ: Բարի՛ խոր-
2 հեցէք Տիրոջ մասին եւ պարզ սրտով փնտռեցէ՛ք նրան: Աս-
3 րուած պիտի գրնի նրանց, ովքեր չեն փորձում նրան, եւ պիտի
4 երեւայ նրանց, ովքեր թերահաւատ չեն նրա նկատմամբ: Ար-
5 դարեւ, անիրաւ խորհուրդները բաժանում են մարդուն Աստ-
6 ծուց, իսկ իր զօրութիւնը փորձելու համար Աստուած յանդի-
7 մանում է անզգամներին: Իմաստութիւնը չի մրնի չարանենգ
8 անձի մէջ եւ ոչ էլ կը բնակուի այն մարմնի մէջ, որ մեղք է գոր-
9 ծում: Իմաստուն եւ անբիծ հոգին փախչում է նենգութիւնից
10 ու մերժում անմիտների խորհուրդները, եւ երբ անիրաւութիւն է
11 վրայ հասնում, յանդիմանում է այն: Իմաստուն եւ մարդասէր
12 հոգին չի արդարացնում նրան, ով հայհոյում է իր բերանով,
13 որովհետեւ Աստուած վկայ է նրա ներքին ցանկութիւններին,
14 նրա սրտի ճշմարիտ վերակացուն է եւ նրա լեզուի ունկնդիրը:
15 Արդարեւ, Տիրոջ հոգին լցնում է փեղեղքը, եւ Նա, որ պահում
16 է ամէն ինչ, գիտէ, թէ ով ինչ է բարբառում: Ուստի նա, ով ան-
17 իրաւ բաներ է շնչում, չի ծածկուելու եւ չի խուսափելու արդա-
18 րացի դատաւարութիւնից: Ամբարիշտների խորհուրդների
19 քննութիւն պիտի լինի, նրանց ասածների լուրը պիտի հաս-
20 նի Տիրոջը, եւ նրանք պիտի կրեն իրենց անիրաւութիւնների
21 պարիժը: Նախանձախնդիր ականջը լսում է ամէն բան, եւ
22 քրթմնջիւնն ու շնչիւնն անգամ չեն մնայ ծածուկ: Ուստի այ-
23 սուհետեւ զգո՛յշ եղէք անօգուտ քրթմնջիւնից եւ բամբասանքնե-
24 րից խնայեցէ՛ք ձեր լեզուն, որովհետեւ գաղտնի շնչիւնը զուր
25 չի անցնի, եւ սրախօս բերանը կը սպանի հոգին: Ձեր կեան-
26 քի մոլորութեամբ ձեզ մահ մի՛ ցանկացէք եւ մի՛ սպանէք ձեր
27 անձերը՝ ձեր իսկ ձեռքերի գործերով: Արդարեւ, Աստուած մահ
28 չի սրեղծել, եւ նա չի ուրախանում ողջերի կորստեան համար:
29 Նա ամէն ինչ հաստատել է լինելու համար, եւ աշխարհի գործե-
30 րը փրկութեան համար են: Ո՛չ մահաբեր թոյն կայ նրանց մէջեւ
31 ոչ էլ դժոխքի թագաւորութիւն՝ երկրի վրայ, որովհետեւ արդա-
32 րութիւնը անմահ է: Իսկ ամբարիշտները ձեռքով ու խօսքով
33 իրենց մօտ կանչեցին մահը, նրան իրենց բարեկամ համարե-
34 ցին, հալումաշ եղան եւ դաշինք կնքեցին նրա հետ. եւ իսկապէս

արժանի են բաժնեկից լինելու նրան:

Անուղղայ մարդիկ այսպէս խորհեցին իրենց սրբի մէջ՝ ասե- 2
լով. «Մեր կեանքը կարճ է եւ ցաւերով լի. եւ երբ մարդ հասնի
իր վախճանին, ոչ մի փրկութիւն չկայ, եւ չկայ մէկը, որ վե-
րադարձած լինի մահուան գերեզմանից: Մենք պարահաբար 2
ենք ծնուել եւ սրանից յետոյ էլ չեղածների պէս ենք լինելու, ո-
րովհետեւ մեր ժուռների շունչը ծուխ է ասես, իսկ մեր խօսքը՝
կայծ, որ ծնուել է մեր սրբի փրոփից: Կայծի մարումով մար- 3
մինը մոխիր է դառնում, իսկ հոգին սփռում է ինչպէս թոյլ օդ:
Մեր անունը պիտի մոռացուի ժամանակի ընթացքում, եւ ոչ որ 4
չի յիշելու մեր գործերը: Եւ, ինչպէս ամպի հետք, պիտի անց-
նի մեր կեանքը եւ պիտի ցրուի շամանդաղի նման՝ արեգակի
ճառագայթներից հալածուած ու քշուած նրա փապից: Արդա- 5
րեւ, մեր կեանքը սահող սպուներ է, եւ ոչինչ չի կարող արգելել
մարդու վախճանը, քանզի երբ վախճանը կնքուի, այլեւս ոչ որ
չի կարող վերադարձնել: Արդ, եկէ՛ք վայելենք այն բարիքները, 6
որ կան, եւ, ինչպէս մանկութեան օրերին, ըմբոշխնենք այն, ինչ
ստեղծուած է: Եկէ՛ք յագենանք պէս-պէս գինիներով եւ անուշ 7
խղերով, եւ թող գարնան ծաղիկը չանցնի մեր կողքով: Կոկոն 8
վարդերից պսակներ կրենք, քանի դրանք չեն թառամել: Թող 9
մեծաշուք մեր այս ուրախութիւնից ոչ որ ամենեւին անմասն
չմնայ, ամէն փեղ ուրախութեան մի նշան թողնենք, որովհետեւ
դա է մեր բաժինը, դա է մեզ վիճակուել: Եկէ՛ք անիրաւութեամբ 10
բռնադատենք փրանկին, չխնայենք որբեւայրուն, չխորշենք ծե-
րի բազմամեայ աւեհերութիւնից: Թող մեր ուժը դառնայ ար- 11
դարութեան օրէնքը, որովհետեւ փկարութիւնը պիտանի չէ եւ ոչ
մի բանի: Դարանակալ լինենք արդարին, որովհետեւ դժկամ 12
է նա մեր հանդէպ եւ հակառակ մեր գործերին, նախաքինք է
փալիս մեզ՝ օրէնքների դէմ մեղանջելու համար, եւ պարսաւում
է մեզ՝ մեր երիտասարդական մեղքերի համար: Նախ խոսար- 13
վանում է, թէ աստուածգիտութիւն ունի, եւ իր անձը Տիրոջ որդի
է անուանում: Մեր առջեւ՝ մեր խորհուրդների յանդիմանու- 14
թիւնն է նա: Ծանր է մեզ համար նաեւ նրան փեսնելը, որով- 15
հետեւ նրա կեանքը նման չէ ուրիշների կեանքին, եւ այլազան
են նրա վարքի շափողները: Նա մեզ զարշանք է համարում եւ 16
խորշում է մեր ճանապարհներից, ինչպէս պղծութիւնից. երանի
է փալիս արդարների վախճանին եւ հպարտանալով Աստծուն

17 հայր է կոչում: Տեսնենք արդեօք ճշմարի՛ր են նրա խօսքերը
 18 եւ փորձենք իմանալ, թէ ի՛նչ է լինելու նրա վախճանը: Եթէ,
 արդարեւ, Աստծու որդի է, ապա թող Աստուած պաշտպանի
 19 եւ ազաւրի նրան հակառակորդների ձեռքից: Թշնամանքով եւ
 ծեծով խոշտանգենք նրան, որպէսզի տեսնենք նրա հեղութեան
 20 չափը եւ խելամուտ լինենք նրա համբերապարտութեանը: Խայ-
 րառակ մահուան դապապարտենք նրան. արդեօք Աստուած
 21 օգնական կը լինի՛ նրան»: Այսպէս խորհեցին եւ խաբուեցին
 ամբարիշտները, որովհետեւ նրանց կուրացրել էր իրենց չարու-
 22 թիւնը: Չճանաչեցին Աստծու խորհուրդները եւ չակնկալեցին
 ոչ սրբութեան վարձը եւ ոչ էլ ընտրեցին անարար հոգիների
 23 պապիւր: Աստուած մարդուն ստեղծել է անեղծ լինելու համար
 24 եւ արարել է նրան ըստ իր բարերարութեան պարկերի: Մա-
 25 հը աշխարհ է եկել բանասարկուի նախանձով. եւ ովքեր նրա
 բաժինն են, նրանք էլ պիտի կրեն այն:

3 Բայց արդարների հոգիներն Աստծու ձեռքին են, եւ մահը չի
 2 մօտենալու նրանց: Անգգամների աչքին թուաց, թէ նրանք մե-
 ռան, եւ նրանց ելքն այս աշխարհից համարուեց փանջանք, իսկ
 3 նրանց հեռանալը մեզնից՝ կործանում, բայց նրանք գրնուում
 4 են խաղաղութեան մէջ: Ու թէպէտեւ մարդկանց թուում է, թէ
 նրանք փանջուեցին, բայց նրանք անմահութեան հասարար յոյս
 5 ունեն, ինչպէս եւ նրանք, որոնք չխուսափեցին սակաւ ինչ փա-
 ռապանքից, պիտի բարիքներ գրնեն, քանի որ Աստուած փոր-
 6 ձեց նրանց եւ նրանց էլ արժանի գրաւ իրեն: Նրանց փոր-
 ձեց, ինչպէս ոսկին բովի մէջ, եւ իբրեւ ողջակէզի զոհ ընդունեց
 7 նրանց: Եւ երբ Տէրն այցելի նրանց, նրանք պիտի պայծա-
 8 ռանան ու վեր ընթանան, ինչպէս կայծը եղէգի միջով: Պիտի
 դարեն ազգերին եւ փիրեն ժողովուրդներին, եւ նրանց վրայ
 9 յաւիտեան թագաւորելու է Տէրը: Նրանք, որ իրենց յոյսը դրել
 են Աստծու վրայ, պիտի իմանան ճշմարտութիւնը, եւ նրանք, որ
 հաւաքարիմ են, սիրով պիտի սպասեն նրան, քանզի սրբերի
 համար են նրա շնորհները եւ ողորմութիւնը, եւ իր ընտրեալնե-
 10 րի համար է նրա այցելութիւնը: Իսկ ամբարիշտները, որոնք
 արհամարհեցին արդարութիւնն ու ապստամբեցին Տիրոջ դէմ,
 պիտի կրեն իրենց պապիժ՝ իրենց խորհուրդներին համապա-
 11 րասխան: Արդարեւ ով անարգում է իմաստութիւնն ու խրա-
 ւրը, թշուառական է. ունայն է նրա յոյսը, անօգուտ է նրանց

վաստակը, եւ պիտանի չեն նրանց գործերը: Նրանց կանայք 12
անմիտ են, նրանց երեխաները՝ չարաբարոյ, եւ անիծուած են
նրանց ծնունդները: Երանելի է անարատ ամուլը, որ մեղքի 13
անկողին չի ճանաչել. նա վարձ կ'ընդունի դատաստանի օրը:
Նաեւ ներքինին, որ իր ձեռքով անիրաւութիւն չի գործել եւ ոչ 14
էլ չարութիւն է խորհել Տիրոջ մասին, նրան ըստ իր հաւաստի
ընտիր շնորհ է փրութլու եւ ցանկալի վիճակ՝ Տիրոջ փաճա-
րում: Արդարեւ, փառաւոր է բարի վաստակների պտուղը, եւ 15
անսխալ իմաստութեան արմարը: Շնացողների որդիները լի- 16
նելու են պակասատր, եւ պիտի ոչնչանայ ապօրինի անկողնու
զաւակը: Եւ եթէ նոյնիսկ երկարակեաց էլ լինեն, ոչնչութիւն 17
են համարուելու. իրենց կեանքի վախճանին էլ անարգուելու է
նրանց ծերութիւնը: Իսկ եթէ շուտ էլ լինի նրանց վախճանը, 18
յոյս չեն ունենալու, եւ ոչ էլ դատաստանի օրը՝ միսիթարութիւն:
Այո՛, այսպէս է կարգը. անիրաւ սերնդին՝ չարաչար վախճան: 19

Լաւ է անզաւակ լինել, բայց առաքինի, որովհետեւ առաքինի 4
մարդու յիշատակն անմահութիւն է, որ ճանաչոււմ է թէ՛ Աստու
կողմից եւ թէ՛ մարդկանց: Առաքինութեանը հպուելիս՝ մարդիկ 2
նմանում են նրան, հեռանալուց յետոյ՝ անձկագին փափագում:
Յաւիտենութեան մէջ նրանք, պսակաւորուած, պիտի ճեմեն եւ
փօնեն իրենց յաղթանակը՝ անթառամ նահապտկութեան պա-
տերազմում յաղթած լինելու համար: Ամբարիշտների բազմա- 3
ծին զաւակները պիտանի չեն լինի, փրած շիւերը խոր ար-
մապներ չեն փայ, եւ հաստատուն չի լինի խախտութիւնը:
Ու թէեւ միառժամանակ ճիւղերը կարող են բողբոջել, բայց 4
լինելով անկայուն հաստատուած՝ պիտի փարտաբերուեն հող-
մից եւ հողմի ուժով էլ պիտի արմատախիլ լինեն: Արմարի 5
շուրջն աճած թոյլ շիւերը պիտի կոտրապուեն, ժամանակին չի
հասունանալու նրանց պտուղը՝ ուրելու համար եւ ոչ մի բանի
պիտանի չի լինելու: Ապօրինի անկողնուց ծնուած որդիները 6
դատաքննութեան ժամանակ իրենց ծնողների անբարոյակա-
նութեան վկաներն են լինելու, իսկ արդարը, եթէ ժամանակից 7
շուտ էլ վախճանուի, հանգիստ կը գտնի: Պատուաբեր ծե- 8
րութիւնը ոչ երկարակեցութեամբ է չափոււմ եւ ոչ էլ ապրած
փարիների թուով, այլ մարդու համար իմաստութիւնն է նրա 9
ալեհերութիւնը, եւ անարատ կեանքն է նրա ծերութեան հա-
սակը: Կար մի արդար մարդ, որ հաճելի եղաւ Աստուծուն, Աս- 10

11 քուած սիրեց նրան, եւ նրան՝ իր կենդանութեան ժամանակ՝ մե-
 12 ղաւորների միջից փոխադրեց երկինք: Նա յափշտակուեց, որ-
 13 պէսզի չարութիւնը չայլափոխի նրա իմաստութիւնը, կամ նեն-
 14 գութիւնը չխաբի նրա հոգին: Անզգամութեան չար նախանձը
 15 շեղում է բարուց, եւ ցանկասիրութեան կիրքը խուճապի է մար-
 16 նում անմեղների միտքը: Այդ արդարը կատարելութեան հա-
 17 սաւ կարճ ժամանակում, եւ որովհետեւ նրա հոգին ցանկալի էր
 18 Տիրոջը, ուստի նա քաղնապէս չարերի մէջ: Իսկ մարդիկ քե-
 19 սան դա եւ չհասկացան, ոչ էլ նոյնիսկ մտածեցին, թէ Աստու-
 20 արդարութիւնը իր սրբերի վրայ է, եւ նրա ձեռքն անպակաս է իր
 ընտրեալների վրայից: Նանգուցեալ արդարը դաքապարտում
 է կենդանի ամբարիշտներին, եւ վաղ հասունութեան հասած ե-
 րիտասարդութիւնը դաքապարտում է բազմամեայ անիրաւ ծե-
 րութիւնը: Իմաստունի վախճանը քեսնում եւ չեն հասկանում,
 թէ ինչ է խորհել Տէրը նրա մասին եւ ինչից է զգուշացրել նրան:
 Մարդիկ կը քեսնեն եւ կ'արհամարեն նրան, մինչդեռ Տէրը պի-
 րի ծիծաղի նրանց վրայ: Եւ դրանից յետոյ նրանք պիտի լինեն
 անարգ կործանման եւ ամօթանքի մէջ՝ յաւիտենական մեռել-
 ների հետ, որովհետեւ Տէրը պիտի պայթեցնի նրանց ուռած
 անշշունջ մարմինները, հիմքերից պիտի շարժի նրանց, մին-
 չէն որ նրանք իսպառ խոպան դառնան, քանջուն ցաւերի մէջ:
 Եւ պիտի կորչի նրանց յիշատակը: Իրենց կուտակած մեղքե-
 րից քաղնապած՝ նրանք պիտի հասնեն դաքաստանի օրումն,
 եւ նրանց գործած անիրաւութիւնները պիտի կշտամբեն նրանց
 ճակաք առ ճակաք:

5 Այն ժամանակ արդարը շար համարձակ պիտի կանգնի ի-
 րեն նեղողների հանդէպ, եւ նրանք, ովքեր արհամարում էին
 2 նրա վաստակը, քեսնելով նրան, պիտի խռովուեն սաստիկ
 երկիւղից եւ պիտի զարհուրեն նրա սքանչելի փրկութեան հա-
 3 մար: Նրանք պիտի գոջան իրենց մտքումեւ հոգու նեղութիւ-
 նից ճնշուած՝ պիտի հառաչեն ու ասեն. «Սա այն մարդն է, որին
 4 մենք ծաղրում էինք մի ժամանակ եւ նախարինք էինք քալիս:
 5 Իսկ նրա վախճանը՝ անարգանք: Բայց նա ինչպէ՛ն դասու-
 եց Աստու որդիների շարքը՝ դառնալով սրբերին վիճակակից:
 6 Ուրեմն մենք մոլորուեցինք ճշմարտութեան ճանապարհից, ար-
 դարութեան լոյսը չլուսաւորեց մեզ, եւ մեր սրտերում չծագեց

արդարութեան արեգակը: Մենք խրուեցինք անօրէնութեան եւ 7
կորսպեան շափողների մէջ, գնացինք անկոխ անապարներով
եւ չճանաչեցինք Տիրոջ ճանապարհները: Ի՞նչ շահ բերեց մեզ 8
հպարտութիւնը, եւ ի՞նչ նպաստ բերեց մեզ հարստութեամբ
պարծենալը: Այդ ամէնն անցաւ ինչպէս սպուեր եւ թռաւ ինչ- 9
պէս մարդու վաղանցուկ համբաւ, ինչպէս ուռած ջրերը ճեղքող
նաւ, որի անցնելուց յետոյ անհնարին է գտնել նրա հետքե- 10
րը եւ թողած շափողները ալիքների մէջ. կամ ինչպէս օդում
ճախրող թռչունը, որի ընթացքից չի մնում նշմարելի մի բան.
մագիլներով բախուելով եւ ճեղքելով թեթեւ հողմը, նա բուռն
ուժով մտնում է ոլորտից ոլորտ եւ, թեւերը թափահարելով, սլա-
նում դէպի առաջ. դրանից յետոյ նրա սլացքից չի մնում եւ ոչ մի
նշան. կամ ինչպէս դէպի նպաստակակէտն արձակուած նետ, 12
որ թռչում է օդը ճեղքելով, բայց օդը կրկին արագ իրար է գա-
լիս, եւ չգիտես, թէ նետը որտեղից անցաւ, - այդպէս էլ մենք. 13
ծնուեցինք ու դադարեցինք գոյութիւն ունենալուց եւ չկարողա-
ցանք առաքինութեան ոչ մի նշան ցոյց տալ, այլ մաշուեցինք 14
մեր իսկ չարիքների մէջ: Արդարեւ, ամբարշտի յոյսը կորչում
է ինչպէս քամուց բարձրացուած փոշի, իբրեւ մրրիկից հալա-
ծուած մանրիկ եղեամ, իբրեւ հողմից ցրուած ծուխ կամ ինչպէս
մէկ օրուայ հիւրի յիշատակ: Բայց արդարները պիտի ապրեն 16
յաւիտեան. նրանց վարձը Տիրոջից է, եւ նրանց խնամքը Բարձ-
րեալից: Դրա համար էլ նրանք Տիրոջ ձեռքից պիտի ընդունեն
արքայութեան վայելչութիւնն ու գեղեցիկ թագը, քանի որ Տէրն 17
իր աջով նրանց հովանի եւ իր բազկով նրանց պաշտպան է լի-
նելու: Տէրը պիտի սպառնազինուի իր նախանձախնդրութեամբ 18
եւ պիտի զինավառի իր արարածներին՝ թշնամիներից վրէժ լու-
ծելու համար. իբրեւ զրահ նա պիտի հագնի արդարութիւնը 19
եւ անաչառ դատաստանը իբրեւ սաղաւարտ պիտի դնի գլխին,
որպէս վահան պիտի վերցնի իր անպարպելի սրբութիւնը եւ 20, 21
որպէս հալու սուսեր պիտի սրի բարկութիւնը: Եւ Տիրոջ հետ
միասին ու խառն, աշխարհը պիտի պատերազմի անգգամնե-
րի դէմ: Ամպերից, ինչպէս լայնալիճ աղեղներից, փայլակների 22
կորովի նետեր պիտի տեղան եւ թռչեն դէպի նպաստակակէտը,
եւ բարկութիւնից, ինչպէս քարանձախից, առաւ Կարկուտ պիտի 23
թափուի, ծովի ջրերը պիտի զայրագին յորդեն նրանց վրայ, գե-
տերը պիտի անխնայ ողողեն, բուռն հողմը պիտի հարուածի 24

նրանց դէմքին եւ, ինչպէս մրրիկը, պիտի բշի նրանց: Անօրէնութիւնը պիտի աւերի ողջ երկիրը, եւ խարդախութիւնը պիտի կործանի բռնակալների գահերը:

- 6, 2 Լսեցէք, ո՛վ թագաւորներ, եւ հասկացէք. սովորեցէք, երկրի
 3 բոլոր ծագերի թագաւորներ: Ականջ դրէք դուք, որ բազմութիւններ ունէք ձեր ձեռքի փակ եւ հպարտանում էք, որ փ-
 4 րում էք բազում ազգերի վրայ. ձեզ այդ իշխանութիւնը Տիրոջ կողմից է փրուած, փերութիւնը՝ Բարձրեալից. նա էլ հաշիւ է պահանջելու ձեր գործերի համար եւ քննելու է ձեր մտածում-
 5 ներ: Դուք նրա թագաւորութեան սպասաւորներն էք, բայց ուղիղ դար չէք վարում, չէք պահում նրա օրէնքները եւ չէք հետեւում Աստծու կամքին, իսկ նա ահ ու փազնապով պիտի հասնի
 6 ձեզ վրայ, քանի որ իշխանների համար անաչառ դատաստան է լինելու, մինչդեռ ռամիկի համար կայ ներման ողորմածութիւ-
 7, 8 նը: Տօգորներն աւելի խիստ են դատուելու, որովհետեւ Տէրը ոչ ոքի յարկապէս իր աչքի փակ չի ունենում, չի խորշում ոչ մի մեծութիւնից, քանզի ինքն է սպեղծել թէ՛ մեծին եւ թէ՛ փոքրին
 9 եւ հաւասարապէս խնամք է փածում բոլորի նկատմամբ: Բայց զօրաւորների նկատմամբ աւելի խիստ քննութիւն պիտի լինի:
 10 Արդ, ձեզ են ուղղուած իմ խօսքերը, ո՛վ բռնակալներ, որպէսզի իմաստութիւն սովորէք եւ չսխալուէք: Այն ամէնը, ինչ սուրբ է, պահեցէք սրբութեամբ, եւ դուք պիտի սրբանաք. նրանք, ովքեր սովորեն այդ բաները, պաշտպանութիւն պիտի գտնեն:
 11 Արդ, ձգտեցէք հետեւել իմ խօսքերին, փափագեցէք եւ պիտի խրափուէք: Լուսաւոր եւ անթառամ է իմաստութիւնը, դիւրին է յայտնում իրեն սիրողներին եւ հեշտ է գտնում փնտռողներից:
 12 Նա ինքն է հասնում իրեն ցանկացողներին՝ աւելի շուրջ ճանաչուելու համար: Ով վաղ է ելնում նրան փնտռելու, նա չի չարչարուի, որովհետեւ դեգերելիս կը գտնի այն իր դռան մօտ:
 13 Նրա մասին մտածելն արդէն կարարեալ իմաստութիւն է, եւ ով փնտռում է նրա համար, շար շուրջ էլ կը թերթեւանայ հոգիից:
 14 Արդարեւ, իմաստութիւնն ինքն է շրջում գտնելու իրեն արժանի եղողներին, եւ քաղցրութեամբ յայտնուելով նրանց շափողների
 15 վրայ, ինքն է նրանց փալիս ամէն մի հնարագիտութիւն: Իմաստութեան սկիզբը իմաստութիւն սովորելու ճշմարիտ ցանկութիւնն է. իսկ սովորելու ցանկութիւնը նրա նկատմամբ փածած սէրն է, նրա օրէնքների պահպանութիւնը գոյթն է, նրա օ-

րէնքների իւրացումը՝ անեղծութեան հաստատունութիւնը: Իսկ 20
 անեղծութիւնը մարդուն մօտեցնում է Աստծուն, եւ իմաստու- 21
 թեան ցանկութիւնը տանում է դէպի արքայութիւն: Արդ, ո՛վ 22
 ժողովուրդների բռնակալներ, եթէ իշխանութեան գահեր եւ մա-
 կաններ էք տննչում, ապա պատուեցէք իմաստութիւնը, որ-
 պէսզի յաւիտեան թագաւորէք: Իսկ թէ ի՞նչ է իմաստութիւ- 23
 նը եւ ինչպէ՛ն է ծագել այն, ես կը պատմեմ. ես չեմ թաքցնի 24
 ձեզնից նրա գաղտնիքները, այլ այն կը քննեմ արարածների
 ստեղծման սկզբից եւ կը բացայայտեմ նրա իմացութիւնը: Ես 25
 չեմ շեղուի ճշմարտութիւնից եւ ոչ էլ նրան կը հետեւեմ այն
 անձի նման, որ մաշուել է նախանձից, քանի որ այդպիսի մէ-
 կը հաղորդ չէ իմաստութեանը: Իմաստունների բազմութիւնն 26
 աշխարհի փրկութիւնն է, իմաստուն թագաւորը՝ ժողովուրդնե-
 րի ամրութիւնը: Այսուհետեւ որպէս խրա՛ւր առէք իմ խօսքերը 27
 եւ օգտուեցէք դրանցից:

Ես ինքս էլ մահկանացու մարդ եմ բոլորի նման եւ նախա- 7
 ստեղծ հողածնի ծնունդ: Ես եւս մարմին եմ առել մօր որովայ- 2
 նում տասնամեայ ժամանակի մէջ՝ մածուելով արեամբ տղա-
 մարդու սերմից եւ համարել քնի ցանկալի հաճոյքից: Ես 3
 էլ ծնուելով՝ շնչեցի նոյն ընդհանուր օդը եւ համանման վշտե-
 րի նոյն երկիրն ընկայ: Առաջին բարբառս բոլորի նման նոյն 4
 լացը եղաւ, եւ ես էլ սնուեցի խանձարորի եւ հոգսերի մէջ:
 Թագաւորներից ոչ ոք ուրիշ սկիզբ չի ունեցել. աշխարհը մէկ 5, 6
 մուտք ունի բոլորի համար եւ մէկ ընդհանուր ելք: Դրա հա- 7
 մար էլ աղօթելով խնդրեցի, եւ ինձ իմաստութիւն տրուեց, կան-
 չեցի առ Աստուած, եւ իմաստութեան հոգի եկաւ իմ մէջ: Ես 8
 նախամեծար համարեցի այն, քան իշխանութիւնն ու գահը, եւ
 հարստութիւնը ոչինչ համարեցի նրա համեմատութեամբ: Ես 9
 այն չնմանեցի թանկարժէք քարերի, որովհետեւ ոսկին մի բուռ
 աւազ է նրա առաջ, իսկ արծաթը նրա համեմատութեամբ՝ մի 10
 բուռ կաւ: Առողջութիւնից եւ գեղեցկութիւնից առաւել՝ ես սի-
 րեցի այն, եւ նախընտրեցի լոյսից առաւել, որովհետեւ անմա-
 րելի է նրանից բխող լոյսը: Ես նրա շնորհիւ շռայլ բարիք- 11
 ներ ստացայ, եւ նրա օգնութեամբ հասայ անթիւ հարստութե-
 ան: Ես հրճուեցի բոլոր նրանց հետ, ում առաջնորդում էր 12
 իմաստութիւնը, բայց չգիտէի, որ ամէն ինչի ծնունդ տուող-
 ը նա էր: Ես սովորեցի առանց նենգութեան եւ առանց նա- 13

խանձի էլ բաշխում եմ, չեմ թաքցնում նրա հարստութիւնը, ու
14 որովհետքիւ նա անսպառ գանձ է մարդկանց համար: Նրանք,
որ վարում են այսպէս, բարեկամանում են Աստծու հետ՝ նրա
15 կրթութեան ընծայած պարգեւների շնորհիւ: Տայ Աստուած, որ
ես խօսեմ իրաւախոհութեամբեւ ունենամ նրա փուած շնորհ-
ներին արժանի մտածումներ, որովհետքիւ նա ինքն է իմաս-
տութեան առաջնորդը եւ իմաստուններին ուղղութիւն փոխող-
16 ը, որովհետքիւ նրա ձեռքում ենք թէ՛ մենք, թէ՛ մեր խօսքերը եւ
17 թէ՛ ամէն մի իմաստութիւն եւ խելամիտ գործ: Նա ինձ փու-
ել է եղած բաների մասին անսխալ գիտութիւնը, որ ճանաչեմ
աշխարհի հաստատման կարգը եւ փարբերի ներգործութիւնը,
18 ժամանակների սկիզբը, վախճանը եւ միջին մասը, արեգակի
շրջանների փոփոխութիւնները եւ եղանակների շրջադարձերը,
19, 20 փարբերի պտոյտներն ու աստղերի դիրքերը, անասունների
բարբերը եւ գազանների գազանային յարկանիշները, հողմե-
րի շարժումներն ու մարդկանց մտքերը, փունկերի ձեւափոխու-
21 թիւններն ու արմատների զօրութիւնը: Ես իմացայ այն ա-
մէնը, ինչ ծածուկ էր կամ բացայայտ, որովհետքիւ իմաստու-
22 թիւնը, որ բոլորի ճարտարապետն է, ուսուցանեց ինձ: Նրա
մէջ կայ բանական հոգի, որ սուրբ է, միաձին, բազմաբաշխ,
նուրբ, դիւրաշարժ, պարզ, անարար, յայտնի, անվրէպ, բա-
23 րեսէր, արագ, անարգել, բարերար, մարդասէր, հաստատուն,
զգուշաւոր, անհոգ, ամենազօր, ամենահայեաց եւ կարող՝ թա-
24 փանցելու մտաւոր, մաքուր եւ նրբին բոլոր բաների մէջ: Ար-
դարեւ, իմաստութիւնն աւելի շարժուն է բոլոր շարժումներից
եւ իր յստակութեան պարճառով թափանցում եւ անցնում է ա-
25 մէն ինչից ներս: Նա Աստծու զօրութեան ճաճանչն է, Ամե-
նակալի ճշմարիտ փառքի ծագումը, եւ դրա համար էլ ոչ մի
26 պիղծ բան չի խառնում նրան: Նա մշտնջենաւոր լոյսի նշոյլ է,
Աստծու ներգործութեան անարար հայելին եւ նրա վեհութեան
27 պարկերը: Նա մի է, բայց ամենակարող. նա ինքնակալ է,
բայց նորոգում է ամէն բան, սերնդից սերունդ անցնում է մա-
քուր հոգիների մէջ եւ պարբարաստում Աստծու բարեկամներ եւ
28 մարգարէներ: Աստուած չի սիրում ուրիշ ոչ ոքի, բացի իմաս-
29 տութեամբ ապրողից: Արդարեւ, իմաստութիւնն աւելի գեղեց-
իկ է, քան արեգակը եւ բոլոր աստղաբոյները, իսկ լոյսի հետք
30 համեմարած՝ առաւել է նրանից, որովհետքիւ լոյսը փոխում է

գիշերի, մինչդեռ իմաստութեանը չի կարող յաղթել չարութիւնը:

Օգտակար առողջութեամբ փարածուելով ծագից ծագ, ի- **8**
մաստութիւնը քաղցրութեամբ բուժում է բոլորին: Սիրեցի այն, **2**
հեքամուտ եղայ նրան իմ պատանեկութեան օրերից, խնդրեցի
նրան, որ ինձ հարսնանար, եւ ցանկացայ նրա գեղեցկութիւ-
նը: Փառաւոր է նրա ազնուական ծագումը, քանզի նա կե- **3**
անքի հաղորդութիւն ունի Աստծու հետ, եւ բոլորի Տէրը սի-
րեց այն: Նա խորհրդակից է Աստծու իմաստութեանը եւ ինքն **4**
էլ քենջում է նրա գեղեցկութիւնը: Եթէ կեանքում հարստու- **5**
թիւնն է ցանկալի ունեցուածքը, ապա ո՞ր հարստութիւնն է ա-
ւելի մեծ, քան իմաստութիւնը, որ կարող է ամէն ինչ անել:
Եթէ իմացականութեամբ է, որ գործում է այս կամ այն բա- **6**
նը, ապա ո՞վ կարող է առաւել լաւ ճարտարապետ լինել ե-
ղած բաների մէջ, քան իմաստութիւնը: Եթէ մարդ արդա- **7**
րութիւն է սիրում, ապա արդարութեան վաստակի արդիւնքը
առաքինութիւնն է, որովհետեւ նա է, որ սովորեցնում է գի-
տութիւն եւ խոհեմութիւն, արդարամտութիւն եւ արիւթիւն, ո-
րոնցից առաւել պիտանի բան չկայ մարդու կեանքում. իսկ **8**
ով ցանկանում է բազմահմուտ լինել, թող նա քենջայ իմաս-
տութիւն, որ գիտի անցեալը եւ կռահում է զալիքը, հասկա-
նում է թէ՛ խօսքի իմաստները եւ թէ՛ առակների մեկնութիւ-
նը, կանխապէս ճանաչում է թէ՛ նախանշանները, թէ զարմա-
նահրաշ բաները եւ թէ՛ ժամ ու ժամանակների ելքերը: Եւ **9**
ահա եւ որոշեցի, որ նա կեանքում անբաժան լինի ինձնից,
գիտակցելով, որ նա բարի խորհրդատու կը լինի ինձ համար
եւ կը մխիթարի ինձ հոգսերից եւ քրտմութիւնից: Ես նրա **10**
շնորհիւ փառք կը վաստակեմ ժողովրդի մէջեւ պատիւ՝ ծերե-
րի առջեւ: Դեռ պատանի՝ միտքս սուր կը լինի դատ ու դա- **11**
րաստանի ժամանակ, եւ ես փառաւոր կ'երեւամ հօգօրների աչ-
քին: Երբ լռեմ, պիտի սպասեն, որ ինձ լսեն, երբ սկսեմ խօ- **12**
սել, ուշադիր պիտի հետեւեն ինձ, եւ երբ խօսելիս լինեմ, պի-
տի զարմանքից ափ ի բերան մնան: Իմաստութեան շնոր- **13**
հիւ ես անմահութիւն պիտի գտնեմ եւ յաւերժ յիշատակ թողնեմ
իմ յետնորդների մէջ: Դարման պիտի լինեմ ժողովուրդներին, **14**
եւ ազգերը պիտի հնազանդուեն ինձ: Սոսկալի բռնակալները **15**
պիտի սարսափեն ինձնից՝ լսելով իմ մասին. բազմութեան մէջ
եւ շնորհաշատ պիտի երեւամ եւ պատերազմի մէջ՝ առաքի-

16 նի: Մտնելով իմ տունը՝ ես պիտի հանգստանամ իմաստութեան հետ, քանզի նրա ընկերակցութեան մէջ դառնութիւն չկայ, եւ նրա կեանքի հետ հաղորդակցուելն էլ վիշտ ու ցաւ չունի, այլ՝ ուրախութիւն եւ խնդութիւն: Իմ մէջ խորհելով այսպէս՝ ես վճռեցի իմ տրտում, որ անմահութիւնը ազգակից է իմաստութեանը, որ բարիքների վայելչութիւնը բխում է նրա բարեկամութիւնից, անսպառ հարստութիւնը՝ նրա ձեռքի վաստակներից, իմաստութիւնը՝ նրա խօսքերի կրթութիւնից, փառքի ձեռքբերումը՝ նրա մտքերին հաղորդակից լինելուց, ուստի ես շրջում եւ փնտռում էի այն, որ վերցնէի ինձ մօտ: Ես մտաւարժ մանուկ էի եւ բարի հոգու հանդիպեցի. մանաւանդ՝ 19 խիստ ազնիւ էի, եւ մարմինս էլ՝ անարար: Եւ այն էլ հասկացայ, որ եթէ Աստուած ինձ չտար, ես այլ կերպ չէի կարող լինել իմաստուն: Իմաստութիւնը նաեւ այն է, որ ճանաչես, թէ ումից է շնորհը տրուում: Ես ընկայ Տիրոջ առջեւ եւ ամբողջ տրտով աղաչեցի նրան:

9 Ո՛վ իմ հայրերի Աստուած եւ Տէրդ ողորմութեան, դու ես, 2 որ քո խօսքով սրբեղծեցիր բոլորին. եւ քո իմաստութեամբ ձեւաւորեցիր մարդուն, որ տիրի քո սրբեղծած արարածներին, 3 սրբութեամբ ու արդարութեամբ կառավարի աշխարհը եւ ուղիղ հոգով դատար ու դատաստան անի: Տո՛ւր ինձ քեզ գահակից իմաստութիւնից եւ խոփան մի՛ համարիր ինձ քո ծառաներից: 4 Արդարեւ, ես քո ծառան եմ եւ քո աղախնի որդին, ես տկար մարդ եմ եւ կարճատեւ կեանքի տէր, ես հասուն չեմ դարձի ու օրէնքի իմացութեան մէջ: Եւ եթէ նոյնիսկ որեւէ մէկը կարող է կատարեալ լինել մարդու որդիների մէջ, բայց եթէ քո իմաստութիւնը հեռու է նրանից, նա ոչինչ պիտի համարուի: Դու ինձ ընտրեցիր քո ժողովրդի թագաւոր եւ քո տղաների եւ աղջիկների դատաւոր: Դու ասացիր, որ ես տաճար շինեմ քո սուրբ լերան վրայ եւ գոհաստեղան՝ քո բնակութեան քաղաքում, քո այն սուրբ խորանի նմանութեամբ, որ սկզբից եւեթ, նախապէս, ինքդ պատրաստեցիր: Զեզ հետ է նաեւ իմաստութիւնը, որ գիտի քո գործերը, քեզ մօտ էր նա, երբ դու արարում էիր աշխարհը, եւ գիտէր, թէ որն է հաճելի քո աչքին ու որն է քո պատուիրաններին համապատասխան: Առաքի՛ր դրան քո սուրբ երկնքից, քո փառքի աթոռից ուղարկի՛ր դրան, որ գայ եւ տեղ գտնի իմ մէջ, եւ ես գիտենամ, թէ ինչն է հաճելի քո

առջեւ, քանզի նա գիպէ ամէն ինչ եւ խելամուտ է բոլորին, իմ 11
 գործերի մէջ ինձ կ'առաջնորդի զգաստութեամբ եւ իր փառքով 12
 կը պահպանի ինձ, իմ գործերն ընդունելի կը լինեն, ես արդա-
 րութեամբ կը դարեմ քո ժողովրդինեւ արժանի կը լինեմ իմ հօր 13
 գահին: Ո՞ր մարդը կարող է իմանալ Աստծու խորհուրդները, 14
 եւ կամ ո՞վ կարող է խելամուտ լինել, թէ ինչ է կամենում Տէրը.
 քանզի մահկանացուների մտածումները անստույգ են, իսկ մեր 15
 գիպելիքները՝ անհասարար: Եղծանելի մարմինը ծանրացնում
 է հոգին, եւ հողեղէն այս յարկը բազմահոգ է դարձնում միտքը:
 Ուստի մենք հազիւ ենք նկատում երկրային բաները եւ չարչա- 16
 րանքով ենք գրնում այն, ինչ ընկած է մեր ոտքերի մօտ: Իսկ 17
 այն, ինչ գրնում է երկնքում, ո՞վ կարող է քննել, եւ ո՞վ կա-
 րող է գիպենալ քո խորհուրդները, եթէ դու իմաստութիւն չդաս 18
 եւ քո սուրբ Տոգին չառաքես քո բարձունքներից: Այսպէս է,
 որ երկրայիններն ուղղեցին իրենց շաւիղները, սովորեցին այն,
 ինչ հաճելի է քեզ, եւ փրկուեցին քո իմաստութեամբ:

Իմաստութիւնը հասարարուն պահեց աշխարհի նախաստեղծ 10
 հօրը՝ միայնակ ստեղծեալին: Նա փրկեց նրան իր յանցանք- 2
 ներից եւ զօրութիւն փութեց նրան բոլորի վրայ իշխելու: Իսկ 3
 անիրարը բարկութեամբ հեռացաւ դրանից եւ կործանուեց իր
 եղբայրասպան գայրոյթի մէջ: Դրա համար էլ իմաստութիւնը 4
 երկրորդ անգամ փրկեց հեղեղուած երկիրը չնչին այն փայ-
 րի շնորհիւ, որի նաւապէսն էր արդարը: Իմաստութիւնն էր 5
 նոյնպէս, որ միաբանութեամբ չարութեան մէջ խռնուած ազգե-
 րի միջից ճանաչեց արդարին, նրան անարար պահեց Աստծու
 առջեւ եւ հզօրին պահպանեց որդու նկատմամբ փածած գթու-
 թեամբ: Իմաստութիւնն ամբարիշտների կորստի ժամանակ 6
 փրկեց արդարին՝ փախցնելով նրան հինգ քաղաքների վրայ
 իջնող հրից, ուր որպէս չարիքի վկայ՝ հողերը ծխալով դեռեւս 7
 մնում են խոպան, ուր պրդափու փունկերը ժամանակին պարուղ
 չեն փալիս, եւ ուր որպէս անհաւար հոգու յիշատակ՝ կանգուն 8
 է աղի արձանը: Զանց անելով իմաստութիւնը՝ նրանք ոչ մի-
 այն վնաս կրեցին բարին չճանաչելու համար, այլեւ աշխարհում
 անմտութեան յիշատակ թողեցին, որպէսզի իրենց յանցանքնե- 9
 րը ծածկուած չմնան: Իսկ իմաստութիւնն իրեն ծառայողներին
 փրկեց վշտերից: Նա եղբօր բարկութիւնից փախածին առաջ- 10
 նորդեց դէպի ուղիղ շաւիղներ, ցոյց փութեց նրան Աստծու ար-

քայութիւնը եւ սրբութիւնները ճանաչելու գիտութիւնը: Յաջողութիւն եւ շահ քուեց նրան իր քննութիւնների մէջէն բազմաքանակեց նրա վաստակը: Բռնացողների ազահութիւնից պաշտպանեց նրան, աւելի հարստացրեց նրան եւ պահպանեց թշնամիներից: Նրան զգուշացրեց դարանակալներից եւ յաղթող դարձրեց բոլորն պապերազնում, որպէսզի գիտենայ, թէ աստուածապաշտութիւնը զօրաւոր է ամէն բանից: Իմաստութիւնը չքեց վաճառուած արդարին, այլ մեղքերից փրկեց նրան, նրա հետ իջաւ փոսը եւ կապանքների մէջ չթողեց նրան, մինչեւ իսկ նրա ձեռքը թագաւորական գաւազան դրեց եւ նրան իշխանութիւն քուեց իրեն նեղողների վրայ, ցոյց քուեց, որ սրախօսներ էին իրեն բամբաստողները, եւ յաւիտենական փառք քուեց նրան: Իմաստութիւնը փրկեց սուրբ ժողովրդին եւ անարար սերնդին՝ իրեն նեղող ազգի ձեռքից: Իմաստութիւնը մտաւ Տիրոջ ծառայի հոգու մէջ եւ հրաշագործութիւններով ու սքանչելիքներով դիմագրաւեց ահագոյն թագաւորներին. սրբերին հապուցեց իրենց վաստակի վարձը, նրանց առաջնորդեց սքանչելի ճանապարհով, ցերեկը նրանց հովանի եղաւ, իսկ գիշերը՝ աստղալոյս: Նրանց անցկացրեց Կարմիր ծովով եւ փարաւ նրանց առար ջրերի միջով: Ընկղմեց նրանց թշնամիներին, իսկ իրենց վերեւ հանեց անդնդի խորքերից: Դրա համար էլ արդարները կողոպտեցին ամբարիշտներին եւ օրհնեցին, Տէր, քո սուրբ անունը. քո ձեռքը, որ մարմնջում էր իրենց համար, օրհնեցին միահամուռ: Իմաստութիւնը բացեց համրերի բերանը եւ յստակախօս դարձրեց մանուկների լեզուն:

11 Իմաստութիւնը սուրբ մարգարէի ձեռքով յաջողեցրեց նրանց գործերը: Նրանք շրջեցին անբնակ անապատում եւ վրաններ խփեցին անկոխ վայրերում, կանգնեցին պապերազնողների դէմ եւ վանեցին թշնամիներին, ծարաւեցին եւ աղէրսեցին քեզ, նրանց ջուր քրուեց ապառաժ քարից, եւ նրանց պապակը յագեցաւ կարծր քարից: Արդարեւ, ինչ բանով որ պապժուեցին իրենց թշնամիները, նոյն այդ բանից նրանք, երբ կարիքի մէջ էին, բարերարութիւն գտան: Արիւնով կարմրած եւ ալեխոով մշտնջենական գետի փոխարէն, որպէս կշտամբանք մանկապոքոք հրամանի, դու առար ջուր քուիր անյոյսներին՝ ցոյց տալով, թէ ծարաւի ժամին ինչպէս ես փանջել հակառակորդներին. երբ իրենց պապժի չափն առան, քո ողորմածութեամբ

խրաբուած՝ հասկացան, թէ ինչպէս են փանջուում քո բարկութեամբ դաքապարպուած ամբարիշտները: Մրանց, իբրեւ խրա- 11
 փող հայր, փորձութեան ենթարկեցիր, իսկ ամբարիշտներին, իբրեւ խիստ թագաւոր, կշտամբեցիր դաքապարպելով: Նոյն 12
 վրանգին ենթարկուեցին թէ՛ հեռու եւ թէ՛ մօտիկ գրնուողները, եւ նրանց կրկին համակեց անցեալի յիշողութիւնների փրփում- 13
 թիւնն ու հեծութիւնը, որովհետեւ, երբ նրանք լսում էին, թէ 14
 իրենց կրած պարծի միջոցով բարեպաշտները երախտիքի են արժանացել, ճանաչում էին քո չափը, Տէր: Դեռ երէկ եւ վա- 15
 դուց ի վեր ում նրանք ուրացել եւ ծաղրում էին, դէպքերի վերջին ելքից դրդուած՝ զարմացան, թէ իրենք արդարների նման չէին եւ պիտի ծաքաւէին: Իրենց անիրաւ ու անմիտ մտածումնե- 16
 րի փոխարէն, որոնցով մոլորուած՝ նրանք անխօս սողուններ եւ վաղթար ճիճուներ էին պաշտում, նրանց վրայ արձակեցիր անբան անասունների մի բազմութիւն՝ վրէժխնդիր լինելու հա- մար, որպէսզի գիտենան, թէ ինչով որ մեղանջում է մարդ, նոյն 17
 բանով էլ պիտի պարծուի: Ամենագոր քո ձեռքի համար, որ 18
 անկերպարան նիւթից հասարպեց այս աշխարհը, դժուար չէր արձակել նրանց վրայ արջերի մի բազմութիւն կամ վայրագ առիւծներ՝ կամ նորասերտ, անծանօթ կաքաղի այլ գազան- 19
 ներ՝ հուր ու կրակ շնչող, շարաւալից ծովա արձակող, աչքերից սաստիկ կայծեր փայլաբակեցնող: Նրանց խորփակելու հա- 20
 մար բաւական էր ոչ միայն դրանց պարճառած վնասը, այլ- եւ դրանց փեսքից զգացուած սարսափը կը սպանէր նրանց: Բայց առանց դրան էլ նրանց կարող էին կործանել՝ մի հող- 21
 մով իսկ հալածելով ու ցրելով նրանցքո հոգու զօրութեամբ եւ արդարադարութեամբ: Բայց դու ամէն ինչ կարգեցիր չափով, 22
 թուով ու կշռով, որովհետեւ իւրաքանչիւր ժամ քեզ հետ է քո ամենագոր ուժը, եւ ո՞վ կարող է դէմ կանգնել քո բազկի զօ- 23
 րութեանը, որովհետեւ ամբողջ աշխարհը քո առջեւ է իբրեւ կշեռքի նժար եւ կամ ինչպէս ցօղի մի կաթիլ, որ իջնում է եր- 24
 կիր: Բայց դու ողորմում ես բոլորին, որովհետեւ կարող ես անել ամէն բանեւ թողնում ես, որ ապաշխարութեամբ քաու- 25
 են մարդկային մեղքերը: Քանի որ արելով չէ, որ սպեղծել ես 26
 ամէն ինչ, այդ պարճառով էլ սիրում ես ինչ որ կայեւ զար- շանք չես զգում քո արարածներից եւ ոչ մէկից: Ինչպէ՛ն կարող էր որեւէ բան լինել, եթէ դու չկամենայիր, եւ ինչպէ՛ն կարող էր

գոյարեւել մի բան, եթէ դու գոյութեան կանչած չլինէիր այն:

27 Խնայիր բոլորին, ո՛վ հոգեսէր Տէր, քանզի քոնն է ամէն բան:

12. 2 Ամէն բանի մէջ է քո անեղծ հոգին: Դրա համար էլ մեղապարտներին յանդիմանում ես սակաւ առ սակաւ: Եւ յիշեցնելով, թէ ինչ մեղքեր են գործում, սովորեցնում ես, որ չարիքներից խուսափելով՝ հաւատարմ քեզ, Տէր: Դու արեցիր նաեւ քո սուրբ երկրի հին բնակիչներին իրենց կարարած զարշնչի գործերի՝ կախարդութիւնների, անսուրբ զոհաբերութիւնների, մանուկների անողորմ կոտորածների եւ ասպրումութեանը նուիրում խորհրդաւոր ծեսերի ժամանակ՝ մարդկային մարմնի փորոտիք եւ արին ուրելու համար: Եւ այն ծերերին ու ծնողներին, որոնք սպանեցին անօգնական հոգիներին, դու կամեցար կորստի մարմնել մեր հայրերի ձեռքով, որպէսզի այն երկիրը, որ ամենից թանկ էր քեզ համար, իր մէջ ընդունէր Աստուծոյ արժանաւոր ծառաներ: Բայց նրանց եւս, որպէս մարդկանց, խնայեցիր, արձակելով քո զօրքի առաջամարտիկներին՝ պիծակներին, որ սակաւ առ սակաւ սպանեն նրանց, թէւ դու անգոր չէիր ամբարիշտների դէմ պարտազմելու արդարների ձեռքով կամ ամենի գազաններով, կամ հէնց մի խօսքով միանգամից կործանելու նրանց. բայց դու կամաց-կամաց դատաստան փնտնելով՝ ապաշխարութեան փող էիր թողնում՝ չմոռանալով սակայն, որ չար է նրանց արարքը, բնածին է նրանց չարութիւնը, եւ յաւիտեան չեն փոխուելու նրանց մտածումները, քանզի սկզբից եւեթ անիծում էր նրանց ծնունդը: Դու երկիւղ չէիր կրում որեւէ մէկից, երբ ներում էիր շնորհում մեղաւորներին: Արդարեւ, ո՛վ կարող է ասել քեզ, թէ ինչ ես անում, եւ ո՛վ կարող է դէմ կանգնել քո դատաստանին, կամ ո՛վ կարող է քեզ կշտամբել ազգեր կործանելու համար, որ դու արել ես, եւ կամ ո՛վ կարող է քեզ հակառակուել՝ անիրաւ մարդկանցից վրէժխնդիր լինելու համար: Ո՛չ, քեզնից բացի չկայ այլ Աստուած, որ հոգար բոլորի համար, որին յայտնի դարձնէիր, թէ անարդար չես դատել: Եւ ոչ մի թագաւոր ու ոչ մի բռնակալ չի կարող հայեացքը վեր բարձրացնել քո դէմ նրանց համար, ում պարտել ես դու. որովհետեւ արդար ես եւ արդարութեամբ ես կառավարում բոլորին: Ով արժանի է պարիժ կրելու, պարժում ես, եւ քո ուժին օտար է անարդար պարիժը: Քո զօրութիւնը արդարութեան իշխան է, եւ բոլորի վրայ քո փրկելը մղում է քեզ

բոլորին խնայելու: Դու թերահաւատին ցոյց ես փալիս քո ուժը 17
կատարեալ զօրութեամբ եւ յանդիմանում ես նրանց, ովքեր չեն
ճանաչում քո զօրութիւնը: Դու զօրութեամբ ես փիրում, բայց 18
դատում ես հեզութեամբ եւ մեծ խնամքով խնամում ես մեզ,
քանի որ քո զօրութիւնը քեզ հեպ է միշտ, եւ դու երբ կամենաս,
կարող է քո կամքը լինել: Այսպիսի գործերով էլ դու սովո- 19
րեցրիր քո ժողովրդին, թէ արդարը պարտաւոր է մարդասէր
լինել, եւ բարի յոյս ներշնչեցիր քո որդիներին, թէ նրանց մեղ-
քերին ապաշխարութիւն կը փաս: Եթէ քո ծառաների թշնա- 20
միներին եւ մահապարտներին այդչափ ներելով դու պարժեցիր
եւ փրկեցիր՝ նրանց փեղ ու ժամանակ փալով, որ կարողանան
ազատուել չարիքներից, ապա որքան՝ ճշմարիտ դարեցիր քո 21
որդիներին, որոնց հայրերի հեպ երդում եւ դաշինք ես կնքել՝
բարի աւելիք փալու համար: Արդ, մեզ խրափելու համար դու 22
բիւրապարիկ պարժում ես թշնամիներին, որպէսզի մենք, քո
բարերարութեան չափն առնելով, հոգաբար լինենք եւ երբ դա-
տուած լինենք, յուսանք ողորմութեան: Ուստի եւ նրանց, որ 23
անմիտ եւ փարապարտ կեանքով էին ապրել, դու փանջեցիր
իրենց իսկ գարշելի կոտորելով, քանի որ նրանք շատ հեռու 24
զնացին իրենց մոլորութեան ճանապարհներով եւ անմիտ երե-
խաների նման խաբուելով՝ աստուածներ համարեցին անգամ
այն կենդանիներին, որ անարգ էին իրենց իսկ թշնամիների
համար: Դրա համար էլ նրանց, ինչպէս անխօս մանուկների, 25
դատաստանի փոխարէն ծաղր ու ծանակ արիր: Եւ որովհետեւ 26
նրանք ծաղր ու ծանակի սաստից չխրափուեցին, Աստուծո ար-
ժանի դատաստանին պիտի ենթարկուեն: Նրանք պարիժ են 27
կրելու հէնց այն անասուններից, որոնց չարչարելիս զայրանում
էին եւ որոնց աստուածներ էին համարում: Եւ փեսնելով Նրան,
ուն առաջ ուրանում էին, ճանաչեցին, որ նա ճշմարիտ Աստու-
ած է, եւ այդ պարճառով էլ դատապարտութեան նշանը եկաւ
իրենց վրայ:

Իսկապէս բնութեամբ յիմար էին բոլոր այն մարդիկ, որ աս- 13
տուածգիտութիւն չունէին եւ անկարող էին փեսանելի բարի
բաներից գիտենալ, թէ որն է Գոյը, եւ ոչ էլ նայելով գործե-
րին՝ ճանաչեցին նրանց ճարտարապետին: Այլ նրա փոխա- 2
րէն աստուածներ համարեցին կան կրակը, կան հողմը, կան
արագահոս օդը, կան աստղերի շրջանները, կան յորդ ջրերը եւ

3 կան երկնային լուսավորները՝ աշխարհիս արբանեակները: Եւ
եթէ դրանց գեղեցկութեամբ հրճուելով՝ նրանց աստուածներ
կարծեցին, ապա պիտի գիտենային, թէ որքա՛ն առաւել եւս լաւ
է դրանց Տէրը, որովհետեւ նա, որ գեղեցկութեան արարչա-
4 պետն է, նա էլ ստեղծել է դրանք: Իսկ եթէ զարմանում են
դրանց ուժի եւ ազդեցութեան վրայ, ապա թող իմանան, թէ
5 որքա՛ն առաւել եւս զօրաւոր է նա, որ ստեղծել է դրանք. քան-
զի արարուածների մեծութիւնից եւ գեղեցկութիւնից՝ նոյն հա-
6 մնաստութեամբ էլ երեւում է դրանք արարչագործողը: Մա-
կայն այդ մարդկանց մեղադրելու փակաւին քիչ բան կայ,
քանի որ, թէւ մոլորուած, բայց նրանք Աստուած են որո-
7 նել եւ ուզել են գտնել նրան: Անդրադառնալով նրա գոր-
ծերին՝ քննում եւ փեսողութեամբ հաւանելով փեսանելիները՝
8 համոզուում են, թէ դրանք գեղեցիկ են: Բայց նրանք եւս
9 արժանի չեն ներման, որովհետեւ եթէ կարողացան այդքան
խելամուր լինել, որ ընդունակ եղան գննելու աշխարհը, ա-
պա ինչո՞ւ անմիջապէս չկարողացան յայտնաբերել նրա Տի-
10 րոջը: Թշուառական են նաեւ այն մարդիկ, եւ մեռեալ իրերի
վրայ է նրանց յոյսը, ովքեր աստուածներ համարեցին մարդ-
կային ձեռքի գործերը, ոսկին եւ արծաթը, արուեստի ճարպար
կերպուածքները, կենդանիների նմանութիւնները կամ նախնի-
11 ների ձեռակերպ չնչին ինչ-որ քար: Եւ եթէ որեւէ աքաղձա-
գործ, սողոցելով ինչ-որ գեղեցիկ մի ծառ, վարպետօրէն քերել
է նրա ողջ կեղեւը եւ կեանքում օգտագործելու համար պապ-
12 րաստել վայելուչ եւ պիտանի մի անօթ, իսկ փաշեղը վառել
կերակուր պատրաստելու համար եւ յագեցել, կամ անպէտք,
խոտելի եւ ծոփիկ-մոփիկ փայտը վերցրել ու փաշել է գործի
խոր իմացութեամբ եւ իմաստուն խելամտութեամբ ձեւաւորել՝
14 նմանեցրել մարդու կերպարանքին՝ կամ դարձրել անարգ կեն-
դանու ճշգրիտ նմանութիւն, կրով ծեփել եւ կարմիր սնգոյրով
15 ներկել այն, կաւով սուաղել նրա բոլոր խորդուբորդ մասերը, եւ
նրա համար ըստ արժանւոյն փուն շինելով՝ դրել պարի մօտ եւ
16 ամրացրել երկաթով, զգուշանալով, որ չկործանուի, որովհե-
տեւ գիտէր, թէ նա ինքն իր անձին օգնել չի կարող, քանզի ար-
17 ձան է եւ կարօտ օգնութեան: Այնուամենայնիւ ամուսնութեան,
որդիների եւ ունեցուածքի համար մօտենում ու շշնջում է այդ
18 անշունչ կերպուածքին, աղաչում է եւ չի ամաչում, իր առող-

ջութեան համար դիմում է այդ ապիկարին, իր կեանքի համար աղերսում է այդ մեռեալին, աղօթում է այդ անկարին, որ թեւ ու թիկունք լինի իրեն. եւ նրանից, որ ուրքն առաջ փանել չի կարող, ճանապարհորդութեան, հարստութեան եւ գործերի յաջողութեան համար է խնդրում, եւ նրանից, որ ձեռքը շարժել չի կարող, խնդրում է ձեռքերի կորով եւ արգասաւորութիւն:

Դարձեալ. եթէ մէկը, նաւ բարձրանալով, կամենում է **14** ճանապարհորդել ամեհի ալիքների վրայով, օգնութեան է կանչում այդ փայտին, որն աւելի րկար է, քան նաւի փախարակը, քանի որ թէւ նաւը ստեղծուել է շահի ցանկութիւնից, եւ **2** ճարտարապետն էլ իմաստութեամբ է կառուցել, սակայն քո **3** նախախնամութիւնն է, Տայր, որ վարում է այն, որովհետեւ դու ես, որ ծովի մէջ ճանապարհ եւ ալիքների մէջ ապահով շափող ես փուլել՝ ցոյց փայլով, թէ ամէն ինչից կարող ես փրկել **4** մինչեւ իսկ նրան, ով ծով է մտել նոյնիսկ առանց փորձ ունենալու: Բայց դու կամենում ես, որ քո իմաստութեան գործը **5** զուր չանցնի, դրա համար էլ մարդիկ իրենց անձերը վստահում են չնչին փայտին եւ, շրջելով ալիքների վրայով, փրկւում աննշան լաստի շնորհիւ: Արդարեւ, հէնց սկզբից, երբ կործանում էին ամբարտաւան հսկաները, աշխարհի յոյսը, ապափնելով լաստանաւին եւ ղեկավարուելով քո ձեռքով, փրկուեց, որ աշխարհի վրայ սերունդ լինի. քանզի օրհնեալ է այն փայտը, որով արդարութիւն է լինում, եւ անիծեալ է ձեռակերպ **8** կուռքը, ինչպէս նաեւ այն շինողը, որովհետեւ նա կերպեց, իսկ այս եղծանելին աստուած անուանուեց: Առհասարակ Աստծուն արելի են թէ՛ ամբարիշտը եւ թէ՛ նրա ամբարշտութիւնը, որովհետեւ գործն էլ, գործողն էլ հաւասարապէս պիտի պարծուեն: Դրա համար էլ հեթանոսների կուռքերի համար եւս դափաստան է լինելու, քանզի Աստծու արարածների մէջ նրանք գարշութիւն են, մարդկանց որդիների համար՝ գայթակղութիւններ, անզգամների համար՝ ուրբերի որոգայթներ: Պռոնկութիւնը սկիզբ առաւ կուռքերի հնարագործութիւնից, իսկ կեանքի ապականութիւնը՝ նրանց գիւտից: Ի սկզբանէ դրանք չեն եղել **13** եւ յաւիտեան էլ չեն մնալու, դրանք աշխարհ եկան մարդկանց **14** ունայնամտութեան հետեւանքով, ուստի նրանց վախճանն էլ շուտ է սահմանուած: Իր վաղամեռիկ որդու փարաժամ մահուան սգով թախծող մի հայր շինել փուլեց նրա արձանը եւ **15**

արդէն մահացած այդ մարդուն մեծարեց որպէս աստուած եւ իր հպարակներին աւանդ թողեց գաղարնի ծէսեր եւ ընծաներ
16 մատուցել: Յետոյ ամբարիշտ այդ սովորութիւնը մնաց երկար ժամանակ եւ պահպանուեց որպէս օրէնք, եւ բռնակալների հրամանով կուռքերը պաշտելու կարգ սահմանուեց: Իսկ նրանց, որ հեռու բնակուելու պարճառով մարդիկ չէին կարող դեմառդէմ պատուել, նոյն օրինակով քանդակեցին նրա հեռաւոր կերպարը եւ կերպեցին թագաւորի յայտնի պատկերը պատուելու համար, որպէսզի հեռաւորին, իբրեւ մօտիկի, ողորբեն փութաջանութեամբ: Անգէլների մէջ պաշտամունքի քարածմանը նպաստեց արուեստագէտ վարպետի 19 փառասիրութիւնը, եւ նա շար արձաններ կերպեց. քանզի նա, թերեւս ցանկանալով հաճելի լինել իշխանին, ջանք չխնայեց իր արուեստով նրա պատկերը քանդակելու իբրեւ գեղեցկութիւն: Իսկ բազմութիւնը, արուեստագէտի գործի հմայքից հրապուրուած, նրան, որ քիչ ժամանակ առաջ մեծարում էր որպէս մարդու, այժմ արդէն պաշտամունքի առարկայ դարձրեց. եւ դա էլ դարձաւ կեանքի որոգայթ եւ գայթակղութիւն, որովհետեւ ում ժամանակին մարդիկ ծառայում էին կարիքից ու բռնութիւնից դրդուած, այժմ արդէն նրա անհաղորդակցելի 22 անունը դրին քարի ու փայտի վրայ: Բաւական չէ, որ նրանք մոլորուել էին Աստծու գիտութիւնից, այլեւ, լինելով անգիտութեան պայքարի մէջ, դեռ այդ չարիքն էլ խաղաղութիւն էին կոչում՝ մանկասպան գոհաբերութիւններ կամ գաղարնի ծէսեր կատարելով եւ կամ ուրիշ կրօններից մոլեգին անառա- 23 կութիւններ վերցնելով: Նրանք սուրբ չեն պահում ո՛չ իրենց կեանքը եւ ո՛չ էլ ամուսնութիւնը. ընկերը կասկածամտութեամբ կամ սպանում է ընկերոջը, կամ թաքուն խաբէութեամբ խղճա- 24 լի վիճակի է հասցնում նրան: Եւ խառնիխուռն է ամէն ինչ՝ արիւնը եւ սպանութիւնը, գողութիւնը եւ նենգութիւնը, ապականութիւնը, ուխտադրժութիւնը, խռովութիւնը, երդմնազան- 25 ցութիւնը, գրգռութիւնը, բարի երախտիքների մոռացութիւնը, հոգեպղծութիւնը, այլասերուածութիւնը, ամուսնական անառա- 26 կութիւնը, շնութիւնն ու գիշութիւնը: Արդարեւ, կուռքերի անունն ու նրանց պաշտամունքը հէնց բոլոր չարիքների սկիզբն են, պարճառն են ու վախճանը: Դրանք պաշտողները եթէ ուրախ են լինում, ապա մոլեգնում են, եթէ մարգարէանում են,

ապա սուր են, եթէ ապրում են, ապա՝ անիրաւութեամբ, եթէ երդում են, ապա դրժում են իսկոյն: Եւ սուր են երդում, քանի որ յոյսը դրել են անշունչ կոռքերի վրայ, որոնցից պարժի ակնկալութիւն չունեն: Արդ, նրանց համար կրկնակի պարիժ 30 պիտի լինի յիրաւի, քանի որ սխալ գաղափար ունեցան Աստուծոյ մասին՝ ունկնդիր լինելով կոռքերին, եւ սուր երդուեցին կոռքերին՝ արհամարհելով սրբութիւնը: Արդարեւ, ոչ թէ նրանց 31 զօրութիւնն է, ում երդուեցին, այլ մեղաւորներին սահմանուած արդար դատաստանն է, որ պարժելու է ամբարիշտներին յանցանքների համար:

Բայց դու, Աստուածդ մեր, քաղցր ես եւ ճշմարիտ, համ- 15 քերապար ես եւ ողորմածութեամբ ղեկավարում ես բոլորին: Եթէ մեղք էլ ենք գործում, քոնն ենք, որովհետեւ գիտենք 2 քո զօրութիւնը, բայց չենք մեղանչի, որովհետեւ գիտենք, որ քեզ ենք պարկանում: Չէ՛ որ քեզ ճանաչելն իսկ բովան- 3 դակ արդարութիւն է, եւ քո զօրութիւնը գիտենալը՝ արմար անմահութեան: Մեզ չմոլորեցրեց մարդկային չարարուեստ 4 հնարագիտութիւնը, եւ ոչ էլ կարծեցեալ նկարիչների անպարտ աշխատանքը՝ պէս-պէս գոյներով ծեփուած այն պարկերնե- 5 րը, որոնց տեսքը ցանկալի է անմիտներին, եւ որոնք փափա- գում են մեռեալ արձանի այդ անշունչ կերպարանքը: Չարի- 6 քի արուեստագէտներ են բոլոր նրանք, ովքեր փայփայում են այդ յոյսը. նաեւ՝ թէ՛ նրանք, որ կերպում են այդ կոռքերը, թէ՛ նրանք, որ փափագում են, եւ թէ՛ նրանք, որ պաշտում են դրանք: Բրուարը շաղելով փափուկ կալը՝ դնում է պարտուող 7 գործիքի վրայ եւ անօթ է շինում մեր բոլորի կարիքների համար. սակայն միեւնոյն կաւից միանման շինուած այդ անօթներից թէ ո՛րն է ծառայելու սրբութիւններին, ո՛րը՝ բոլորովին հակա- ռակ գործերի, թէ ո՛րն ինչի հարկատր կը լինի, - դրա համար նոյն կաւագործն է դատարարը եւ հոգաւորն: Եւ իզուր է, որ 8 նա նոյն կաւից աստուած է կերպում, քանզի ինքն էլ ոչ շար ժամանակ առաջ ստեղծուել է հողից եւ քիչ ժամանակ յետոյ, երբ իր հոգու պարպքը պահանջուի, նոյն հողին է գնալու, ո- րից իր սկիզբն է առել: Սակայն նրա հոգսն այն չէ, որ ինքը 9 պէտք է տքնի, եւ ոչ էլ այն, որ կարճատեւ է կեանքը, այլ այն, որ նա ձգտում է մրցել ոսկերիչների եւ արծաթագործների հետ, նմանուում է պղնձագործներին ու փառք է համարում, որ գարշե-

10 լի բաներ է շինում: Նրա սիրտը մոխիր է, յոյսը՝ արհամարհելի
 11 հող, իսկ նրա կեանքը առաւել անարգ է, քան կաւը, որովհետեւ
 նա չճանաչեց իր սրեղծողին եւ ոչ էլ նրան, որ ներգործող շունչ
 12 արարեց իր մէջ ու իր մէջ փչեց կենդանի հոգի: Աւելին, նա
 մեր գոյութիւնը խաղ համարեց, իսկ մեր կեանքը՝ շահութաբեր
 փոնավաճառ, քանի որ, ասում են, որտեղից ուզում է լինի, թե-
 13 կուզ հե՛նց չարիքից, հարկաւոր է բան շահել: Եւ նա բոլորից էլ
 լաւ գիտի, որ ինքը մեղք է գործում՝ հողեղէն նիւթից դիւրաբեկ
 14 անօթներ եւ կոտքեր շինելով: Նրանք բոլորը մանուկներից
 անգամ անմիտ եւ խելապակաս են: Քո ժողովրդի թշնամիները
 15 բռնադատեցին նրան, որովհետեւ աստուածներ համարեցին
 հեթանոսների բոլոր կոտքերը, որոնց ո՛չ աչքերն են պիտանի
 փեսնելու համար, ո՛չ ռունգերը՝ օդ շնչելու համար, ո՛չ ականջ-
 ները՝ լսելու համար, ո՛չ էլ ձեռքերի մատները՝ շօշափելու հա-
 16 մար. ուրքերն էլ ընդունակ չեն քայլելու: Մարդն է արարել
 դրանք, մուրացիկ ոգին է դրանք սրեղծել: Ոչ մի մարդ չի կա-
 17 րող սրեղծել Աստծու պատկերը, քանի որ մահկանացու է եւ
 անօրէն ձեռքով մեռեալ գործ է կերպում: Կերպողն ինքն աւելի
 լաւ է իր պաշարած կոտքերից, որովհետեւ ինքը կեանք է ունեցել,
 18 իսկ նրանք՝ երբեք: Նաեւ գարշելի կենդանիներ են պաշտում,
 19 ինչն արդէն ծայրայեղ անմտութիւն է: Եթէ այդ կենդանիները
 համեմատուեն ուրիշների հետ, ապա աւելի վարթար պիտի
 համարուեն, որովհետեւ անասունը չունի այն գեղեցկութիւնը,
 որ կարելի է ցանկանալ:

16 Բայց քանի որ նրանք վրիպեցին Աստծու ճանաչողութիւնից
 եւ նրա օրհնութիւնից, այդ պարճառով էլ, ըստ նրանց նմանու-
 թեան, արժանի պատիժ կրեցին՝ խոշարանգուելով ճիճուների
 2 բազմութիւնից: Այդ փանջանքների փոխարէն, սակայն, դու
 դիւրացրիր քո ժողովրդի դրութիւնը, նրա սաստիկ ցանկութեան
 համաձայն՝ նրա համար լորսմարգուց նուրբ կերակուր պատ-
 3 րաստեցիր: Իսկ եգիպտացիները, որ կերակուր էին ցանկա-
 նում, իրենց վրայ ուղարկուած զգուելի անասունների պատ-
 ճառով հրաժարուեցին անգամ անհրաժեշտ կերակուրն ուրե-
 լու ցանկութիւնից, մինչդեռ քո ժողովուրդը, սակաւ ինչ կարիքի
 4 մէջ մնալով, վայելում էր նոր փեսակի կերակուրներ, քանի որ
 թշնամիներդ իրենց գործած բռնութեան համար պէտք է ան-
 հրաժեշտ կարիքի մէջ ընկնէին, մինչդեռ քո ժողովրդին հար-

կատր էր ցոյց փալ միայն, թէ ինչպէս փանջուեցին իր թշնամիները: Բայց այն ժամանակ, երբ գազանների սոսկալի բարկութիւնը հասաւ նաեւ քո ժողովրդի վրայ, եւ մարդիկ մեռնում էին գալարապտոյտ օծերի հարուածներից, քո բարկութիւնը չտեսցայնքան, որ նրանք իսպառ ոչնչանան, այլ որ մի կարճ ժամանակ խռովուեն, որպէսզի խրափուեն եւ փրկութեան նշան ունենան՝ յիշելու համար քո Օրէնքի պատուիրանները: Եւ ով շրջում էր նայելով՝ փրկուում էր ոչ թէ իր փեսածի, այլ քո՝ շնորհիւ, որ փրկիչդ ես բոլորի: Դրանով իսկ համոզում էիր մեր թշնամիներին, թէ դու ես, որ փրկուում ես ամէն չարիքից, որովհետեւ ոմանց մորեխի եւ մկների պատուհասները կոպորեցին, եւ նրանց համար բուժում չգտնուեց, քանի որ արժանի էին այդ պատուհասներից փանջուելու. իսկ քո որդիներին թունաւոր օծերի ժանիքներն իսկ չյաղթեցին, որովհետեւ քո ողորմածութիւնը անջրպետեց որդիներիդ եւ բուժեց նրանց: Քո խօսքերը յիշելով՝ նրանք վերստին պատուաստուում եւ փրկուում էին շուրափոյթ, որպէսզի խոր մոռացման մէջ չընկնեն եւ անպաշտպան չմնան քո բարերարութիւնից: Արդարեւ, նրանց ո՛չ դէղերը բժշկեցին եւ ո՛չ էլ սպեղանիները, այլ քո խօսքն է, Տէ՛ր, որ բուժում է ամէն ինչ. քանզի դու ունես կեանքի եւ մահուան իշխանութիւն, եւ դու ես դժոխք իջեցնում եւ հանում: Մարդը, սակայն, իր չարութիւնից է սպանութիւն գործում, եւ մարմնից դուրս ելած հոգին կրկին ետ չի գալիս, քանզի անհնարին է փախչել քո ձեռքից: Ամբարիշտներն ուրացան քեզ ճանաչել, ուստի փանջուեցին քո բազկի զօրութեամբ: Կարկտի նոր անձրեւներով եւ անդիմադրելի փոթորիկներով հալածուեցին ու ոչնչացան հրով: Բայց նորայայտ հրաշքն այն էր, որ ամէն ինչ հանգցնող ջրի մէջ կրակն աւելի ուժեղ էր գործում, քանի որ աշխարհը մարսնջում է արդարների համար: Երբեմն բոցը մեղմանում էր, որպէսզի ամբարիշտների վրայ արձակուած գազանները չայրուէին, այլ նրանք տեսնէին, որ խուճապի են մարնուել Աստծու դարաստանից: Երբեմն էլ ջրի մէջ աւելի ուժեղ էր բորբոքում կրակի զօրութիւնը, որպէսզի ոչնչացնէր մեղանչական երկրի արդիւնքները: Դրա փոխարէն դու քո ժողովրդին սնեցիր հրեշտակների կերակրով եւ նրանց համար, առանց իրենց ջանքերի, երկնքից պատրաստի հաց փուեցիր, որ բաւարարէր բոլորի պահանջն ու հաճելի լինէր

21 իւրաքանչիւրի ճաշակին: Քո գոյացրած սնունդը ցոյց փուեց
 քո որդիներին քո փածած քաղցրութիւնը նրանց նկատմամբ,
 եւ նրա համը մաքրակարարութեամբ ճաշակողներից իւրաքանչիւ-
 րին, փոխում էր ամէն մէկի ցանկութեան համապարասխան:
 22 Ձիւնը եւ սառոյցը կրակի դէմ մնում եւ չէին հալում, որպէսզի
 իմանայինք, թէ այն կրակը, որ այրում էր կարկրի մէջ եւ փայ-
 լաբակում անձրեւի ջրերում, ոչնչացնում էր թշնամիների պարու-
 23 դը. եւ, ընդհակառակը, որպէսզի արդարները կերակրուէին,
 24 կրակը կորցնում էր իր զօրութիւնը: Քո արարածները, քեզ
 ծառայելով իբրեւ Արարչի, հզօրանում են անիրաւներին պար-
 ժելու ժամանակէ բարերարութեան դիմաց օրհնում քեզ վրայ
 25 յոյս դնողներից: Դրա համար էլ կրակն այն ժամանակ, ամ-
 26 27 28 29
 26 սպասաւորը՝ քո կարօտեալների ցանկութեան համաձայն, որ-
 պէսզի քո որդիները, որոնց դու սիրեցիր, Տէր, սովորեն, թէ
 ոչ թէ արմրիքների արդիւնքներն են մարդուն կերակրում, այլ
 27 քո խօսքն է հաւաքացեալներին պահում քեզ համար: Այն,
 ինչը չէր քայքայում կրակից, յանկարծակի հալում էր արեւի
 28 դոյզն ճառագայթներից ջերմանալով, որպէսզի յայտնի դառ-
 նայ, թէ պէտք է արեգակի ծագելուց առաջ ելնել՝ քեզ գոհութիւն
 29 փալու, եւ աղօթքի կանգնել յոյսը բացուելուց առաջ. քան-
 զի անշնորհապարտ մարդու յոյսը պիտի հալուի ինչպէս ձմռան
 սառոյց եւ հոսի՝ իբրեւ անօգուտ ջուր:

17 Մեծ եւ անպարմելի են քո դաբաստմանները, դրա համար էլ
 2 անխոհեմ անձերը մոլորուեցին: Անօրէնները կարծում էին, թէ
 կարող են բռնադատել սուրբ ազգը, մինչդեռ նրանք կապուած
 էին խաւարին եւ երկարատեւ գիշերով կաշկանդուած, իրենց
 յարկի փակ արգելափակուած փախստականներ էին նրանք՝
 3 լքուած յախտենական նախախնամութիւնից: Մտածելով, թէ
 իրենց մեղքերը գաղտնի են պահուած, նրանք յիմարութեան
 անճանճանք առազաստի ներքոյ ցրուեցին ծայր աստիճան յի-
 4 մարացած եւ խուճապի ու խռովքների մաքնուած: Արդա-
 րեւ, այն մութ վայրը, որ թաքցնում էր նրանց, չփրկեց եր-
 կիւղից. նրանց սարսափեցնում էին իրենց շուրջը թնդացող
 բոմբիւնները, նրանց աչքին անժպիտ ու խոժոռաղէմ ցնորք-
 5 ներ էին երեւում: Կրակի եւ ոչ մի ուժ չկարողացաւ լուսաւո-
 րել մութը, եւ խարոյկից ծնուած ոչ մի բորբոք բոց ի վիճակի

չեղաւ փարապելու տխուր գիշերը: Նրանց միայն ինքնակեզ 6
 երկիւղալի խարոյկ էր երեսում, եւ դրա աներեւոյթ տեսիլքից
 զարհուրած՝ այն, ինչ տեսնում էին, համարում էին առաւել
 եւս մեծ չարիք: Նրանք ընկնում էին հմայական արուեստի 7
 խաբկանքների յաւակնոր մրաժումների մէջ եւ արժանանում
 թշնամանքով լի կշտամբանքի. որովհետեւ, ովքեր խոս- 8
 ւանում էին հիւանդների հոգուց հալածել զարհուրանքն ու
 խռովքները, իրենք էին բռնում ծաղրելի երկիւղի այդ ախ-
 արով: Թէպէտեւ նրանց ինչ-որ նորանշան բան չէր զարհու- 9
 րեցնում, բայց ճիճուների անցնելուց եւ սողունների շփունից
 խուճապահար՝ դողալով մեռնում էին, վախենալով նայել ան-
 գամ այդ օդին, որից չէին կարող խուսափել ոչ մի կերպ:
 Արդարեւ, երկչոտն ինչ-որ առանձնայապարկ չարութիւն ունի, 10
 որն ինքն է վկայում՝ դաբապարտելով իրեն եւ, խղճմբան-
 քից նեղուելով, միշտ անհնարինն է կանխագգում, քանի որ 11
 երկիւղն այլ բան չէ, քան մտքի օգնականութիւնից զրկուած
 լինելը: Եւ քանի դեռ մէկի ներսը վախ կայ, փոքր է նրա 12
 ակնկալութիւնը, եւ շատ են չգիտակցուած այն պարճառները,
 որոնք քանջանքներ են յարուցում: Նրանք դժոխքի անմար- 13
 չելի խաւարից վրայ հասած այդ սոսկալի գիշերը եւս քնեցին
 սովորական քնով, բայց մերթ սահմնում էին ուրուարեսիլ 14
 ցնորքներից, մերթ լքուած հոգով վիարութեան էին մաքնում,
 քանի որ յանկարծահաս եւ անակնկալ ահը մերուել էր նրանց.
 եւ ով որպէս էլ գտնուում էր, այնպէս էլ ցած ընկաւ եւ վախից 15
 փակուեց չերկաթապարուած բանտի մէջ: Նողագործ լինէր թէ 16
 հովիւ, կամ թէ դաշտային ծանր աշխատանքներով զբաղուող
 գործաւոր, ահով բռնուած՝ ընկնում էր անխուսափելի տագնա-
 պի մէջ, քանզի բոլորն էլ կապուել էին խաւարի անքակտելի 17
 մի շղթայով: Եթէ հողմ էր փչում, կամ եթէ թանձրախիտ ու-
 րերի միջից քաղցրաձայն թռչունների դայլայլ էր հնչում, կամ
 բուռն թափով հոսող յորդ ջրերն էին յորձանք տալիս, կամ 18
 գլորուող քարերի սպառնալից դրոյդին էր լսում, կամ կայտառ
 կենդանիների աներեւոյթ վազքի ոտնաձայն, կամ ահռելի գա-
 զանների գոչիւն, կամ լեռների քարանձաւներից անդրադարձող
 սրտաբեկ ձայն ու արձագանքներ, - այս ամէնը զարհուրեցրեց
 եւ յուսալքեց նրանց: Իսկ ողջ աշխարհը լուսաւորում էր պայ- 19
 ծառ լոյսով, եւ ամէն ոք աշխատում էր իր գործին ամուր կպած,

20 մինչդեռ միայն նրանց վրայ էր փարածուում ծանր գիշերը, խաւարի այն պատկերը, որ ի վերջոյ պատելու էր նրանց. բայց իրենք իրենց վրայ աւելի ծանր էին, քան խաւարը:

18 Բայց մեծ էր լոյսը քո սրբերի համար. իսկ նրանք, որ ձայներ էին լսում, սակայն կերպարանքները չէին փեսնում, հէնց նրանք էլ երանի էին փալիս սրբերին, որոնք այդպիսի չարչարանքներ չկրեցին: Սրբերը իրենց կրած նախկին գրկանքների համար ոչ թէ անարգում, այլ գոհութիւն էին մատուցում Աստծուն եւ թողութիւն հայցում անցեալում փեղի ունեցածի համար: Խաւարի փոխարէն քո ժողովրդին առաջնորդում էր բոցի սիւնը անծանօթ ճանապարհին, որն անվնաս արեգակ էր նրանց համար՝ իրենց բազմախումբ գաղթի ժամանակ: Իսկ անօրէններն արժանի էին լոյսից գրկուելու եւ խաւարի մէջ արգելափակուելու, որովհետեւ արգելքի փակ էին պահում քո որդիներին, որոնց միջոցով անեղծ օրէնքի կենաց լոյսը պիտի պարգեւուէր աշխարհին: Երբ նրանք խորհեցին կոտորել սրբերի երեխաներին, ու թէեւ նրանցից մի ընկեցիկ մանուկ փրկեցին, բայց դու, որպէս պարիժ, ոչնչացրիր նրանց բազմաթիւ որդիներին եւ բոլորին էլ կործանեցիր յորդահոս ջրերում: Այդ գիշերը նախագուշակ եղաւ մեր հայրերի համար, որպէսզի նրանք հասարար փեսնուելով այն երդումը, որին հաւատում էին, սրբանց հրճուէին: Եւ քո ժողովուրդն ակնկալեց ինչպէս արդարների փրկութիւնը, այնպէս էլ թշնամիների կորուստը: Արդարեւ, ինչով որ պարծեցիր հակառակորդներին, նոյն միջոցով էլ քեզ մօտ կանչելով՝ փառաւորեցիր մեզ: Ազնիւների որդիները գաղտնօրէն գոհաբերութիւններ էին կատարում եւ միաբան ուխտում սրբութեան օրէնքը, որը պահանջում էր, որ սրբերը հաւասարապէս հաղորդակից լինէին թէ՛ բարիքներին եւ թէ՛ գրկանքներին: Ուստի այնպեղ, ո՛վ Նայր, քաղցր օրհնութիւններ էին երգում, մինչդեռ հակառակ կողմից հնչում էր թշնամիների խառնաշփոթ բարբառը, եւ բարձրանում էր սգացող մանուկների խղճալի ձայնը: Նոյն ձեւով ծառաները փերերի հետ փանջուեցին, եւ ռամիկը թագաւորի հետ նոյն չարչարանքը կրեց: Առհասարակ բոլորն էլ նոյն մահով մահացած անթիւ--անհամար մեռելալներ ունէին, այնպէս որ կենդանի մնացածները նոյնիսկ բաւական չէին թաղելու մեռածներին, որովհետեւ մի վայրկեանի մէջ կործանուել էր նրանց պատուական սերունդը:

Ու թէւ կախարդութիւնների պարճառով ոչ մի բանի չէին հա- 13
ւաքում, բայց քեսնելով իրենց անդրանիկ ծնունդների վախ-
ճանը, խոսարովանեցին, որ դա քո ժողովուրդն է: Եւ մինչդեռ 14
խաղաղ անդորրը պարել էր ամէն ինչ, եւ գիշերն արագօրէն
իր ընթացքը կիսել, երկնային արքայական գահերից ամենա- 15
զօր քո խօսքը ասեղ ռազմիկի նման հասաւ՝ կործանելու այս
երկիրը: Քո անաչառ հրամանը պողպատէ սուսեր բերելով եւ 16
միջամուխ լինելով՝ բոլորին մահ էր պարճառում. այնպէղ եր-
կինքն էր քերում, այսպէղ՝ հասնում երկրին: Այն ժամանակ 17
յանկարծակի նրանց խռովեցին ծանր երազների ցնորքները,
անսպասելի զարհուրանքները պաշարեցին նրանց, եւ մէկն 18
այսպէղ, միւսն էլ այլ քեղ կիսամահ ընկած՝ յայրնի էին դարձ-
նում այն պարճառը, որից մեռնում էին: Նրանց խռովեցնող 19
այդ երազները նոյնն էին նախագուշակում, որպէսզի նրանք
չկործանուէին առանց իմանալու, թէ ինչու էին չարաչար քանջ-
ւում: Թէւ երբեմն-երբեմն արդարներն էլ մարնուեցին մա- 20
հուան փորձութեան, եւ շարերը մահ գրան անապարում, բայց
քո բարկութիւնը երկար չքեցեց, որովհետեւ անարար մի այր 21
շքապեց իր պաշտամունքի գէնքով՝ աղօթքով եւ խնկով յղելով
իր ուղերձը քաւութեան համար՝ կանգնելու քո բարկութեան դի-
մաց եւ վերջ դնելու հարուածներին, դրանով իսկ ցոյց քալով,
որ ինքը քո ծառան է: Եւ նա յաղթեց խուռներամ բազմութեա- 22
նը ոչ թէ մարմնի ուժով կամ գէնքի զօրութեամբ, այլ սոսկ խօս-
քով հնազանդեցրեց պարժողին՝ յիշեցնելով հայրերի երդումն
ու դաշինքը: Միմեանց վրայ շեղջ-շեղջ կուրակուած դիակ- 23
ների մէջ կանգնած՝ նա դադարեցրեց բարկութիւնը եւ ողջե-
րի ու մեռածների միջով ճանապարհ բացեց: Նրա ծոպաւոր 24
պարեգօփի վրայ ողջ աշխարհն էր դրուագուած, քառաշար
թանկագին քարերի վրայ քանդակուած էր հայրերի փառքը,
իսկ նրա գլխի թագի վրայ՝ քո մեծութիւնը: Դրանցից էլ խորշեց 25
կործանիչը եւ հէնց դրանցից էլ զարհուրեց, քանզի բաւական
էր միայն քո բարկութեան այդ փորձը:

Բայց անողորմ այդ բարկութիւնը ամբարիշտների վրայ քա- 19
րածուեց մինչեւ վերջ, քանզի Տէրը գիպէր նրանց եւ նրանց
կարարելիք գործերը. թէւ նրանք արձակեցին քո ժողովրդին 2
եւ շքապ ճանապարհեցին, սակայն փոքր-ինչ յեպոյ գղջալով՝
սկսեցին հալածել, որովհետեւ քանի դեռ նրանք իրենց սգի 3

մէջ էին եւ կոծում էին մահացածների գերեզմանների վրայ, ուրիշ մի անմիտ խորհուրդ էլ յղացան. նրանց, ում աղաչանքով ճանապարհել էին, սկսեցին հեղապնդել որպէս փախստա-
4 կանների: Այդ փազնապը նրանց մղում էր դէպի այն վախճանը, որին արժանի էին իրենք, եւ այլեւս չէին մտաբերում անցեալի դէպքերը, որպէսզի մնացած փանջանքների պա-
5 րիժները եւս իրենց լրումին հասնէին, քո ժողովուրդը գնար նոր ու սքանչելի ճանապարհով, եւ իր որդիները փառաւոր
6 մահ գտնէին, որովհետեւ արարածներից իւրաքանչիւրը վերստին պիտի նորոգուէր ըստ իր բնութեան՝ հնազանդուելով
7 քո հրամաններին: Եւ որպէսզի քո որդիներն անվնաս մնա-
յին, ամպը պիտի ծածկէր բանակը, ջուրը պիտի ցամաքէր, նրա փակից հողի յափաքը երեւար, Կարմիր ծովի մէջ պի-
տի բացուէր անխափան մի ճանապարհ, իսկ յորդ ջրերի
8 յորձապտոյաններից՝ ծաղկաւտ մի դաշտ: Քո ձեռքի հովանու ներքոյ նրանք միահամուռ անցան այդպէս, չէին
9 նելով քո սքանչելի գործերը: Նրանք կերակրուեցին ձիերի նման եւ խալափացին զառների պէս՝ օրհնելով քեզ, Տէր,
10 որ փրկեցիր իրենց: Նրանք փակաւին յիշում էին այն դէպքերը, որ Կեդի ունեցան իրենց պանդխտութեան ժամանակ. թէ ինչպէս անասունների ծնունդների փոխարէն հողը խայթող մոծակներ դուրս բերեց, իսկ գետը ջրային էակների փոխա-
11 րէն՝ գորպերի բազմութիւն: Յետոյ նաեւ թռչունի նոր փեսակի ծնունդ փեսան, երբ կերակրուելու ցանկութեամբ փենչալի խոր-
12 քիկներ խնդրեցին: Նրանց համար, որպէս մխիթարութիւն, ծովից լորամարգիներ ելան, իսկ մեղաւորներին, ոչ առանց կանխերեւ հրաշքների, պարիժներ հասան բռնկութեան կայծակների փեսքով. եւ նրանք արդարացի չարչարանք կրե-
ցին իրենց չարութեան համապատասխան, որովհետեւ խիստ
13 օտարապէս էին: Ոմանք եկուոր անձանօթներին չէին ընդու-
նում, իսկ ոմանք էլ բարեգործ հիւրերին ստիպում էին ծառայել
14 իրենց: Եւ ոչ միայն այսքանը, այլեւ դատաստան է լինելու նրանց համար, ովքեր արելութեամբ էին ընդունում օտարնե-
15 րին: Չէ՞ որ նրանք փոնական խնդրութեամբ օտարականներին ընդունելուց յետոյ անտանելի վիշտ ու չարչարանքներ պար-
ճառեցին նրանց, մինչդեռ սկզբի օրերին հաւասարներ էին մի-
16 մեանց: Դրա համար էլ կուրութիւնը հարուածեց նրանց, ինչ-

պէս մի ժամանակ այն մարդկանց, որ կանգնել էին արդարի դռանը. նրանց պատեց անշող ու անփարապ խաւարը, եւ նրանցից ամէն մէկն իր դռան ելքն էր փնտռում: Այսպէս ամէն ինչ ըստ պաշտածի փոխեց իր բնութիւնը, ինչպէս նուագարանի իւրաքանչիւր եղանակն է փոխում իր բնոյթը, սակայն միշտ նուագի նոյն հնչիւններն են մնում՝ ստեղծուած նոյն ձայնեղանակի համար: Այս բանը ճշմարտօրէն կարելի է նկատել գոյերի փոփոխութիւնից: Չէ՞ որ ցամաքային կենդանիները պեղափոխուում էին ջրերի մէջ, իսկ ջրային կենդանիները վերադառնում էին ցամաք: Կրակն իր զօրութեամբ յաղթում էր ջրին, իսկ ջուրը մոռանում էր իր մարիչ բնութիւնը: Բոցերը չէին այրում-սպառում թափառող անասունների դիւրավառ մարմինները եւ ոչ էլ հալում էին սառցանման եւ դիւրահալ անուշ կերակրի տեսակը: Արդարեւ, ամէն ինչում դու բարձրացրիր եւ փառաւորեցիր քո ժողովրդին, Տէ՛ր, եւ ամէն ժամ ու ամենուրեք անպէս չարեցիր նրան քո պաշտպանութեամբ:

Սիրաք

1 Բովանդակ իմաստութիւնը Տիրոջից է, եւ այն յաւիտեան կը
2 մնայ նրա հետ: Ո՛վ կարող է հաշուել երբեւէ ծովի աւազը,
3 անձրեւների շիթերը եւ յաւիտենութեան օրերը: Ո՛վ կարող է
4 քննել երկնքի բարձրութիւնը, երկրի լայնութիւնը եւ իմաստու-
5 թեան խորքերը: Իմաստութիւնն սպեղծուեց ամէն ինչից ա-
6 ռաջ, զգօնութիւնը եւ հանճարը ի յաւիտենից կային: Իմաս-
7 տութեան աղբիւրը բարձրեալ Աստծու խօսքն է, եւ նրա ճա-
8 նապարհները յաւիտենական պարգամներ են: Իմաստութե-
9 ան արմաքները նրա մէջ յայտնուեցին: Ո՛նմ քրուեց իմաս-
10 տութեան գիտութիւնը, եւ ո՛վ հասկացաւ նրա արուեստը: Ի-
11 մաստութիւնը մէկ է եւ խիստ ահեղ, որ նստում է իր գովութեան
12 աթոռին: Ինքը՝ Տէրը հաստատեց այն, տեսաւ եւ չափեց այն ու
13 հեղեց իր գործերի վրայ, ամէն մարմնի վրայ, ըստ իր պարգե-
14 ւի, եւ այն բաշխեց իր սիրելիներին: Տիրոջ հանդէպ երկիւղը
15 փառք է ու պարծանք, ուրախութիւն է եւ ցնծութեան պսակ:
16 Տիրոջ հանդէպ երկիւղը զուարճացնում է սիրտը եւ պարգե-
17 տում ուրախութիւն, խնդութիւն ու երկար կեանք: Ով երկիւղ է
18 կրում Տիրոջից, նա բարիք կը ստանայ յետոյ եւ իր վախճանի
19 օրը կ'օրհնուի: Տիրոջ հանդէպ երկիւղը Տիրոջ պարգեւն է, որ
20 հաստատում է սիրոյ ճանապարհներին: Տիրոջ հանդէպ սէրը
21 փառաւոր իմաստութիւն է, եւ ում կամենում է՝ Տէրը շնորհում
22 է համաձայն իր հայեցողութեան: Իմաստութեան սկիզբը եր-
23 կիւղն է Տիրոջից, որ հաւատացեալների համար հաստատուել
է մայրական արգանդից ի վեր, մարդկանց հետ բնատրուել է
յաւիտենական հիմքից եւ հաւատարիմ կը մնայ նրանց սերն-
դի հետ: Իմաստութեան լրումը երկիւղն է Տիրոջից. այն կը
սնի մարդկանց իր պտուղներով, մարդու ամբողջ տունը կը
լցնի ցանկալի բաներով եւ շտեմարանները՝ նրա վաստակով:
Իմաստութեան պսակը Տիրոջ հանդէպ երկիւղն է: Նա է, որ
ծլեցնում է խաղաղութիւն եւ կարարեալ առողջութիւն, տես-
նում եւ քննում է ամէն բան: Նա է, որ բխեցրեց իմաստունի
խրապը եւ գիտութիւնը, բարձրացրեց նրանց փառքը, ովքեր
ունեն այն: Իմաստութեան արմաքը երկիւղն է Տիրոջից, եւ
նրա ոստերը՝ երկար կեանքը: Տիրոջ հանդէպ երկիւղը վանում

է մեղքը, իսկ երկիւղ չունեցողը չի կարող արդարանալ: Ան- 24, 25
 իրաւ զայրոյթը չի կարող արդարանալ, քանզի նրա զայրոյթի
 ընթացքը նրան փանում է դէպի կործանում. համբերաբարը 26
 միառժամանակ զսպում է իրեն, եւ յեփոյ դարձեալ ուրախու-
 թիւնը փրկում է նրան: Նա միառժամանակ կը թաքցնի իր 27
 խօսքերը, եւ շապերի շուրթերը կը պաքսնեն նրա իմաստութե-
 ան մասին: Իմաստութեան գանձերի մէջ խրափի առակներ 28
 կան: Մեղաւորի համար աստուածապաշտութիւնը գարշելի է: 29
 Եթէ իմաստութեան եւ ձգտում, պահիր Տիրոջ պապութիւննե- 30
 րը, եւ Տէրը քեզ կը պարգեւի այն: Արդարեւ, իմաստութիւնն ու 31
 խրափը երկիւղն է Տիրոջից, եւ հաւաքն ու հեզութիւնը հաճելի
 է Տիրոջը: Մի՛ անպեսիր Տիրոջ հանդէպ երկիւղը եւ նրան մի՛ 32
 մօտեցիր երկբայութեամբ: Կեղծաւորութիւն մի՛ արա մարդ- 33
 կանց առջեւ եւ զգո՛յշ եղիր քո շրթունքներից: Մի՛ բարձրաց- 34
 րու քեզ, որպէսզի չընկնես, քո վրայ անարգանք ջքերես, եւ Տէրը
 չնուստբացնի քեզ, քանզի նրան չմօտեցար Տիրոջ երկիւղով, 35
 եւ քո սիրտը լի է նենգութեամբ:

Որդեա՛կ, եթէ նուիրում ես Տիրոջը ծառայելու, քո ան- **2**
 ձը փորձութիւնների պատրաստիր: Ուղղի՛ր քո սիրտը, համ- 2
 բերի՛ր եւ շփոթութեան մի՛ մաքնուիր աղէպների ժամանակ:
 Փարուի՛ր Տիրոջը եւ մի՛ հեռացիր, որպէսզի յեփազայում բարձ- 3
 րանաս: Ինչ էլ որ գայ քո գլխին, ընդունի՛ր յօժարութեամբ 4
 եւ յաճախադէպ փառապանքների ժամանակ համբերաբար ե-
 դիր: Ոսկին փորձում է կրակի մէջ, իսկ մարդը՝ փառապանք- 5
 ների բովում: Նաւարա՛ Տիրոջը, եւ նա կը պաշտպանի քեզ, 6
 ուղղի՛ր քո ճանապարհները եւ յոյսդ դի՛ր նրա վրայ: Դուք, որ 7
 երկիւղ էք կրում Տիրոջից, ականկալեցէ՛ք նրա ողորմութիւնը եւ
 մի՛ խոտորուէք, որպէսզի չգլորուէք: Դուք, որ երկիւղ էք կրում 8
 Տիրոջից, հաւաքացէ՛ք նրան, եւ չի կորցի ձեր վարձը: Դուք, որ 9
 երկիւղ էք կրում Տիրոջից, ականկալեցէ՛ք բարիքներ, յաւիտեմա-
 կան ուրախութիւն եւ ողորմութիւն: Նայեցէ՛ք հին ազգերին եւ 10
 փեսէք՝ ո՞վ հաւաքաց Տիրոջը եւ ամօթով մնաց: Կամ ո՞վ մնաց 11
 Տիրոջ երկիւղի մէջ՝ եւ յուսահատուեց. կամ ո՞վ կանչեց Տիրոջը,
 եւ նա անպես արեց նրան: Արդարեւ, Տէրը գթած է եւ ողորմած, 12
 ներում է մեր մեղքերը եւ փրկում է մեզ նեղութեան ժամանակ:
 Վայ՛ վարթար սրտերին, յուսալքուած ձեռքերին եւ այն մեղա- 13
 ւորին, որ քայլում է երկու շաւիղներով: Վայ՛ յուսաբեկ սրտին, 14

որ չի հաւարում. դրա համար էլ նա չի գտնի պաշտպանու-
 15 թիւն: Վայ՛ ձեզ, որ կորցրել էք համբերութիւնը, եւ ի՞նչ պիտի
 16 անէք, երբ Տէրն այցելի հաշիւ պահանջելու: Ովքեր երկիւղ են
 կրում Տիրոջից, զանց չեն առնի նրա խօսքերը, եւ ովքեր սիրում
 17 են նրան, կը պահեն նրա ճանապարհները: Ովքեր երկիւղ են
 կրում Տիրոջից, կը փնտռեն նրա բարեհաճութիւնը, եւ ովքեր
 18 սիրում են նրան, կը լցունեն նրա օրէնքով: Ովքեր երկիւղ են
 կրում Տիրոջից, նրանց սրտերը պատրաստ կը լինեն Տիրոջ ա-
 19 ռաջ, նրանց անձերը՝ խոնարհ: Լաւ է Տիրոջ ձեռքն ընկնենք եւ
 20 ոչ թե՛ մարդկանց, քանզի ինչպէս նրա մեծութիւնն է, այնպէս
 էլ՝ նրա ողորմածութիւնը:

3 Լսեցէք ինձ՝ ձեր հօրը, որդիներ, եւ արէ՛ք այդպէս, որպէս-
 2 զի փրկուէք. քանզի Տէրը փառաւորում է հօրն իր զաւակների
 նկատմամբ եւ հաստատում մօր իրաւունքները որդիների վրայ:
 3 Ով պատում է հօրը, քաւում է իր մեղքերը, եւ ով յարգում է
 4 իր մօրը, նման է զանձ դիգողի: Ով պատում է հօրը, ինքն
 էլ կ'ուրախանայ իր որդիներով, եւ նրա աղօթքը լսելի կը լինի:
 5, 6 Ով փառաւորում է հօրը, երկարակեաց կը լինի: Ով լսում է
 Տիրոջը, կը հանգստանայ իր մօրը եւ իր ծնողներին կը ծառայի
 7 այնպէս, ինչպէս տէրերին: Գործով եւ խօսքով պատուիր քո
 8 հօրը, որպէսզի նրա կողմից օրհնութիւն գայ քեզ վրայ: Շօր
 օրհնութիւնը ամրացնում է որդիների ցմերը, իսկ մօր անէծքը
 9 խարխում է հիմքերը: Մի՛ փնտռիր փառք քո հօր անարգան-
 քի մէջ, որովհետեւ քո հօր անարգանքը փառք չէ քեզ համար:
 10 Արդարեւ, մարդու փառքը իր հօր պատուից է գալիս, որդիներ-
 11 րի նախապիւնքը՝ մօր անպատուութիւնից: Որդեա՛կ, զօրավիճ
 եղիր քո հօրը ծերութեան ժամանակ եւ նրան մի՛ տրտմեցրու
 12 իր կեանքի ընթացքում: Եւ եթէ պակասի նրա խելքը, ներիր
 13 նրան, մի՛ անարգիր նրան քո ամբողջ ուժով: Ով հոգաւար
 14 է հօր հանդէպ, Աստուած չի մոռանայ նրան: Դրա փոխարէն
 չարը կը ներուի քեզ, քո նեղութեան օրը Տէրը կը յիշի քեզ եւ,
 ինչպէս սառոյցն է հալում ջերմութիւնից, այնպէս էլ կը հալու-
 15 են քո մեղքերը: Ով լքում է հօրը, նման է Աստուծոյ անարգողի,
 16 ով բարկացնում է իր մօրը, անիծում է Տիրոջից: Որդեա՛կ, քո
 գործը հեզութեամբ կաւարիր եւ կը սիրուես ընտիր մարդկան-
 17 ցից: Ինչքան մեծ լինես, այնքան խոնարհեցրո՛ւ քո անձը, եւ
 շնորհ կը գտնես Տիրոջ առջեւ, քանզի մեծ է Տիրոջ զօրութիւնը:

նը, եւ նա փառաւորում է իր կամքը կատարող խոնարհներին:
 Քո ուժերից վեր բաներ մի՛ ձեռնարկիր, եւ այն, ինչ հզօր է քե- 18
 զանից, մի՛ քննիր: Մտքիդ մէջ պահիր այն, ինչ հրամայուեց
 քեզ, քանզի քեզ պէտք չեն գաղտնի բաներ: Աւելորդ գոր- 19, 20
 ծեր քննող մի՛ եղիր, որովհետեւ անլի իմաստութիւն է պրտած
 քեզ, քան շար մարդկանց: Արդարեւ, շարերին մոլորեցրեց 21
 իրենց մասին մեծ կարծիք ունենալը, եւ դրանով չար մտածու-
 մը սողոսկեց նրանց միտքը: Ով որ սիրում է փազնապը, նրա 22
 մէջ էլ պիտի կորչի: Յամառ սիրտը ի վերջոյ չարաչար պիտի 23
 կործանուի, քանզի դաժան սիրտը ցաւերով կը ծանրանայ, եւ 24
 մեղաւորը մեղքերի վրայ մեղքեր կ'աւելացնի: Ամբարտաւանի 25
 հարուածներից բժշկութիւն չկայ, որովհետեւ չարութեան բոյսը
 արմատաւորուեց իր մէջ: Իմաստունի սիրտը իր միտքն է բե- 26
 րում առակը. իմաստունի ցանկութիւնն է, որ լինի լսող ականջ:
 Զուրը հանգցնում է բորբոքուած կրակը, եւ ողորմածութիւնը 27
 քաւում է մեղքերը: Ով բարիք է հապուցում, պիտի յիշուի յե- 28
 փազայում, իսկ սայթաքելիս նեցուկ պիտի գտնի:

Որդեա՛կ, մի՛ զլացիր օգնել աղքատներին եւ թոյլ մի՛ փութ, 4
 որ փութալէն կարօտեալների աչքերը: Քաղցած մարդուն մի՛ 2
 փրկմեցրու եւ մի՛ զայրացրու մարդուն նրա չքաւորութեան
 մէջ: Մի՛ խռովիր արդէն նեղուած սիրտը եւ մի՛ դանդաղիր 3
 օգնել կարօտեալներին: Մի՛ մերժիր նեղութեան մէջ եղողի 4
 պաղապանքը եւ քո երեսը մի՛ դարձրու փնակից: Քո հա- 5
 յեացքը մի՛ շրջիր կարօտեալից եւ առիթ մի՛ փութ, որ մարդ
 անիծի քեզ, քանզի երբ նա իր հոգու դառնութեան պահին 6
 քեզ անիծի, նրա խնդրանքը կը լսի Տէրը: Քո անձը սիրելի՛ 7
 դարձրու ժողովրդին եւ քո գլուխը խոնարհեցրո՛ւ մեծի առջեւ:
 Քո ականջը խոնարհեցրո՛ւ փնակին եւ խաղաղ հեգութեամբ 8
 պատրասխա՛ն փութ նրան: Զրկուածին փրկի՛ր հզօրի ձեռքից 9
 եւ կարճամիտ մի՛ եղիր, երբ դատում ես: Որբերի համար ե- 10
 ղիր ինչպէս հայր եւ նրանց մօր հանդէպ՝ որպէս ամուսին, եւ 11
 դու կը լինես Բարձրեալի որդու նման, որը քեզ անլի կը սիրի,
 քան քո մայրը: Իմաստութիւնը բարձրացնում է իր որդիներին 12
 եւ պաշտպան է լինում նրանց, ովքեր փնտրում են իրեն: Ով 13
 սիրում է նրան, կեանքն է սիրում, եւ ովքեր առաւօտից շտա-
 պում են դէպի նա, ուրախութեամբ պիտի լցուեն: Ով ունի այն, 14
 փառք պիտի ժառանգի, եւ ուր որ մտնի նա, պիտի օրհնի Տիրո-

15 ջը: Ովքեր երկրպագում են նրան, ծառայում են սրբութեանը,
 16 եւ Տէրը սիրում է այն սիրողներին: Ով լսում է նրան, դարեւ-
 17 լու է ազգերին, եւ ով իր մարջի մէջ դնի այն, կ'ապրի յուսով:
 18 Ով հաւարայ, կը ժառանգի այն, եւ երբ վրայ հասնի չարու-
 19 թիւնը, նրա սերունդը կը յարապեւի: Սկզբից իմաստութիւնը
 20 կը գնայ այդ սերնդի հետ սայթաքուն ճանապարհներով, եր-
 21 կիւղ եւ վստահութիւն կը բերի նրան եւ նրան փորձութեան կը
 22 մատնի իր խրատով, մինչեւ որ վստահի նրա անձին եւ նրան
 23 փորձի իր հրահանգներով: Ապա դարձեալ ընդառաջ դուրս կը
 24 գայ նրան, ուղիղ ճանապարհի վրայ, կ'ուրախացնի նրան, եւ իր
 25 գաղտնիքները նրան կը յայտնի: Բայց եթէ մոլորուի, կը թող-
 26 նի նրան եւ կը մատնի նրան իր իսկ գործմանը: Առժամանակ
 27 դանդաղիւր եւ զգոյշ եղիր չարից, եւ դու քո անձի համար ամօ-
 28 թահար չես լինի, քանզի ամօթ կայ, որ դէպի մեղք է փանում,
 29 ամօթ էլ կայ, որ փառք է եւ շնորհ: Մի՛ եղիր աչառու հակառակ
 30 քո անձի եւ մի՛ ամաչիր ի վնաս քեզ: Նեղութեան պահին խօս-
 31 քը մի՛ արգելիր, քանզի ասուածից է ճանաչում իմաստութիւնը,
 32 եւ խրատը՝ լեզուի խօսքերից: Մի՛ եղիր ընդդէմ ճշմարտու-
 33 թեան եւ ամաչիր քո անարժանութեան համար: Մի՛ ամաչիր
 34 խոստովանել քո մեղքերը, մի՛ դիմակայիր գեղի հոսանքին, մի՛
 35 ենթարկիր քո անձը յիմարին, մի՛ ակնածիր հզօրից, մինչեւ
 36 մահ պայքարի՛ր յանուն ճշմարտութեան, եւ Տէր Աստուած կը
 37 պայքարի քեզ հետ: Մի՛ եղիր յանդուգն քո լեզուով եւ ծոյլ ու
 38 դանդաղկոյ՝ քո գործերում: Մի՛ եղիր քո փան մէջ առիւծի
 39 պէս եւ դաժան՝ քո ծառաների հանդէպ: Թող ձեռքդ բաց չլինի
 40 վերցնելու համար եւ փակ՝ փալու ժամանակ:

5 Յոյսդ քո ունեցուածքի վրայ մի՛ դիր եւ մի՛ ասա, թէ դա բա-
 2 ւական է ինձ: Գերի մի՛ դարձիր քո անձին եւ քո ուժին, մի՛
 3 հպարտացիր քո հարստութեամբ, մի՛ եղիր յանձնապատասխան եւ
 4 մի՛ ասա, թէ՝ «Իմ ունեցուածքը շար է»: Մի՛ ասա, թէ՝ «Ով կը
 5 յաղթի ինձ» եւ մի՛ ասա, թէ՝ «Ով չարութիւն կ'անի ինձ», որով-
 6 հետեւ Տէրը քեզանից վրէժխնդիր կը լինի: Մի՛ ասա՝ «Մեղք
 7 գործեցի, բայց ի՞նչ եղաւ ինձ»: Տէրը համբերաւոր է քո դար-
 8 ձի եւ քաւութեան համար. քեզ անվախ մի՛ համարիր՝ մեղքերի
 9 վրայ մեղքեր աւելացնելով: Մի՛ ասա՝ «Տիրոջ գլոխութիւնը շար
 10 է, նա իմ բազում մեղքերը կը քաւի», քանզի ողորմութիւնն ու
 11 բարկութիւնը նրանից է, եւ մեղաւորների վրայ է իջնում նրա

գայրոյթը: Որդեա՛կ, մի՛ յապաղիր քո մեղքերից դառնալ դէպի 8
Տէրը, որպէսզի մեղքերիդ մէջ չմեռնես: Յոյսդ մի՛ դիր անար– 9
դար գանձերի վրայ, որովհետեւ դրանք քեզ չեն օգնի բարկու–
թեան օրը: Մի՛ ենթարկուիր ամէն հողմի եւ մի՛ գնա ամէն 10
շաւոյով, քանզի դրանք մեղաւորի ու երկերեսանի մարդու բա–
ժինն են: Նաստա՛ւր եղիր քո իմաստութեան մէջ, եւ քո խօսքը 11
թող մէ՛կ լինի: Լսելու մէջ փութկո՛ւր եղիր եւ պարասխան խօս– 12
քի մէջ՝ համբերո՛ղ: Եթէ քո մէջ իմաստութիւն կայ, պարաս– 13
խա՛ն փութ մերձաւորիդ, իսկ եթէ ոչ՝ քո ձեռքը թող բերանիդ
վրայ լինի: Փառքն ու անարգանքը խօսքի մէջ է, եւ մարդու 14
կործանումն՝ իր լեզուի վրայ: Մի՛ ունեցիր բանասարկուի համ– 15
բաւ եւ քո լեզուով չարիք մի՛ նիւթիր. որովհետեւ գողի վրայից 16
անպակաս է ամօթը, երկերեսանու վրայից՝ չար պարսաւանքը:
Մի՛ եղիր անխոհեմ ոչ մեծ եւ ոչ փոքր բաների մէջ: 17

Բարեկամ լինելու փոխարէն մի՛ եղիր թշնամի, քանզի չար 6
անունը իր հետ կը բերի ամօթ եւ նախապի՛նք մեղաւորին ու
երկերեսանուն: Քո հոգու խորհուրդների մէջ մի՛ բարձրացրու 2
քեզ, որպէսզի քո անձը չմոլորօրոյի զուարակի նման, այլա– 3
պէս քո փրեւները կ'ոչնչացնես, քո պտուղները կը կորցնես եւ
կը մնաս իբրեւ չորացած ծառ: Չար հոգին կործանում է իր 4
փրոջը եւ նրան ուրնապակ դարձնում թշնամիներին: Քաղցր 5
բերանը շարացնում է իր բարեկամներին, քաղցրախօս լեզուն
մեծացնում է մտքերն ու խելքը: Ուրեք քեզ հետ խաղաղութեան 6
մէջ են, թող մեծաթիւ լինեն, բայց քո խորհրդակիցը հազա–
րից մէկը թող լինի: Եթէ բարեկամ ես ձեռք բերում, փորձո՛ւ 7
ձեռք բեր նրան եւ իսկոյն մի՛ վստահիր նրան, քանզի բարե– 8
կամ կայ, որ բարեկամ է իրեն պէտք եղած ժամանակ միայն եւ
քեզ հետ բարեկամ չի մնայ քո նեղութեան օրը. բարեկամ կայ, 9
որ թշնամի է դառնում քեզ, եւ քո վէճն ու նախապի՛նքը հրա–
պարակում: Բարեկամ էլ կայ, որ սեղանակից է քեզ, սակայն 10
քեզ մօտ չի մնայ քո նեղութեան օրը: Քո բարեկեցութեան ժա– 11
մանակ նա քեզ նման կը լինի եւ յանդուգն կը վերաբերուի քո
ծառանքի հետ: Եթէ սնանկանաս, նա քեզ հակառակ կը լինի 12
եւ կը թաքնուի քեզմից: Նեղո՛ւ մնա քո թշնամիներից եւ զգո՛յշ 13
եղիր բարեկամներից: Նաւարարիմ բարեկամը հօգօր պարու– 14
ար է, իսկ ով գրնի նրան՝ գանձ է գրել: Նաւարարիմ բարե– 15
կամն անփոխարինելի է, եւ անկշռելի է նրա բարութիւնը: Նա– 16

17 ւաւարիմ բարեկամը կեանքի դեղ է, եւ Տիրոջից երկնչողները
 միայն կը գտնեն նրան։ Ով երկնչի Տիրոջից, կը յաջողի բա-
 18 րեկամութեան մէջ, որովհետեւ ինչպիսին ինքն է, այնպիսին
 էլ՝ իր մերձաւորը։ Որդեա՛կ, ուսո՛ւմ փնտրիր քո մանկութիւ-
 19 նից, եւ մինչեւ ծերութիւն իմաստութիւն պիտի գտնես։ Մօ-
 20 րեցի՛ր նրան վարողի եւ սերմանողի նման, եւ սպասի՛ր նրա
 21 բարի պտուղներին. թէ՛ւ այն մշակելու պահին մի փոքր կը
 22 յոգնես, բայց շուտով կ'ուրես նրա պտուղները։ Տգէրների հա-
 մար այն քարքարոտ ճանապարհ է, եւ անմիտ մարդը նրա մէջ
 23 երկար չի մնայ։ Փորձութեան ծանր քարի նման այն բեռ է նրա
 24 վրայ, եւ նա չի դանդաղի այն դէն շարքել։ Արդարեւ, իմաս-
 25 տութիւնը համապարասխանում է իր անուանը եւ շարերին չէ,
 26 որ յայտնի է։ Լսի՛ր, որդի՛ս, եւ ընդունի՛ր իմ խրատը, մի՛ մեր-
 27 ժիր իմ այս խորհուրդը։ Դի՛ր քո ոտքը նրա ոտնակապերի մէջ
 28 եւ քո պարանոցը՝ նրա շղթաների մէջ։ Խոնարհեցրո՛ւ քո ու-
 29 սը, վերցրո՛ւ այն եւ մի՛ ձանձրացիր նրա կապանքներից։ Քո
 30 բովանդակ հոգով մօրեցի՛ր նրան եւ քո բովանդակ զօրութե-
 31 ամբ պահի՛ր նրա ճանապարհները։ Քննի՛ր, փնտրի՛ր, եւ դու կը
 32 ճանաչես այն. եւ երբ բռնես՝ մի՛ թող նրան, քանզի ի վերջոյ
 33 դու հանգիստ կը գտնես նրա մէջ, եւ քեզ համար նա ուրախու-
 34 թիւն կը դառնայ։ Քեզ համար նրա կապանքները զօրութեան
 35 պարուար կը լինեն, եւ նրա շղթաները՝ փառքի պարմունքն։
 36 Արդարեւ, ոսկեղէն զարդ կայ նրա վրայ, եւ նրա կապանքնե-
 37 րը յակիրթի շար են։ Այն կը հագնես իբրեւ փառքի զգեստ
 եւ քո վրայ կը դնես իբրեւ ցնծութեան պսակ։ Որդեա՛կ, ե-
 38 թէ ցանկանաս, կը դաստիարակուես եւ եթէ հոգով նուիրուես,
 39 խորագէտ կը լինես։ Եթէ լսել սիրես, կը հասկանաս եւ ե-
 40 թէ մօրեցնես քո ականջը, իմաստուն կը լինես։ Եղի՛ր ծերե-
 41 րի բազմութեան մէջ, եւ ով իմաստուն է, հակուի՛ր դէպի նա։
 42 Յանկացի՛ր լսել բոլոր աստուածառաք զրոյցները, եւ թող հան-
 43 ճարեղ ասոյթները չլրիպեն քեզնից։ Եթէ իմաստուն մարդ
 44 տեսնես, առաւօտից նրա մօտ եղի՛ր, եւ թող քո ոտքը մաշի նրա
 45 դռան սեւը։ Խորհի՛ր Տիրոջ հրամանների մասին եւ տեսապէս
 46 ձգտի՛ր նրա պատուիրաններին։ Նա կը հաստատի քո սիրտը
 եւ իմաստութեան ցանկութիւն կը տայ քեզ։

7, 2 Չարիք մի՛ գործիր, եւ քո վրայ չարիք չի գայ։ Նեռո՛ւ մնա
 3 անիրաւութիւնից, եւ այն հեռու կը մնայ քեզնից։ Որդեա՛կ,

մի՛ սերմանիր անիրաւութեան ակօսի մէջ, որպէսզի այն ե-
 օթնապարիկ չհնձես: Տիրոջից իշխանութիւն մի՛ խնդրիր եւ 4
 թագաւորից՝ փառքի աթոռ: Տիրոջ առջեւ մի՛ փորձիր արդա- 5
 րանալ եւ թագաւորի առջեւ ճարպարախօս մի՛ երեւար: Մի՛ 6
 ձգարիր դարաւոր լինել, գուցէ չկարողանաս վերացնել անիրա-
 ւութիւնը: Գուցէ երբեւէ ակնածելով հօգրից՝ սայթաքես քո ար-
 դարութիւնից: Քաղաքի բազմութեան հանդէպ մի՛ մեղանջիր եւ 7
 քեզ մի՛ նուաստացրու ամբոխի առջեւ: Մեղքի վրայ մեղք մի՛ 8
 ատելացրու, որպէսզի որեւէ մէկից չմեղադրուես: Մի՛ ծուլացիր 9
 քո ուխտի մէջ, անփոյթ մի՛ լինիր ողորմածութիւն անելու մէջ: 10
 Մի՛ ասա, թէ Տէրը կը նայի իմ բազմաթիւ գոհաբերումներին եւ 11
 բարձրեալ Աստուծոն մաքուցելիս՝ նա կ'ընդունի: Մի՛ ծաղրիր 12
 այդ մարդուն, որի հոգին դառնացած է, քանզի Տէրն է, որ
 նուաստացնում եւ բարձրացնում է նրան: Քո եղբօր մա- 13
 սին սպեր մի՛ սերմանիր, նոյնը՝ եւ բարեկամի մասին: Մի՛ 14
 ախորժիր սպեր ասել ամէն բանի մասին, քանզի յաճախա-
 կի սպելը լաւ բան չէ: Մի՛ շարախօսիր ծերերի մէջ եւ մի՛ 15
 կրկնաբանիր քո աղօթքի մէջ: Մի՛ արիր աշխատանքի պքնու- 16
 թիւնը եւ ոչ էլ այն մշակութիւնը, որ հաստատուել է Բարձրեալի
 կողմից: Մի՛ գրնուիր մեղաւորների բազմութեան մէջ. յիշիր, 17
 որ Տիրոջ բարկութիւնը չի ուշանայ: Միշտ խոնարհեցրու քո 18
 անձը, որովհետեւ ամբարշտի վրէժխնդրութիւնը կրակ ու որդ 19
 է: Բարեկամիդ մի՛ փոխանակիր կայք ու ինչքի հետ եւ հա- 20
 րազար եղբօրդ՝ Սափիրական ոսկու հետ: Մի՛ լքիր իմաս- 21
 տուն եւ բարի կնոջը, քանզի նրա շնորհը ոսկուց էլ առաւել է:
 Մի՛ չարչարիր ծառային, որ ջանասիրութեամբ է աշխատում եւ՝ 22
 վարձկանին, որ քեզ նուիրուած է հոգով: Քո հոգին թող սի- 23
 րի իմաստուն ծառային եւ նրան չգրկի ազատութիւնից: Եթէ 24
 անասուն ունես, հոգ փար դրանց, եւ եթէ դրանք քեզ պիտա-
 նի են, թող քեզ մօտ մնան: Եթէ զաւակներ ունես, խրապիր 25
 նրանց, մանկութիւնից խոնարհեցրո՛ւ նրանց պարանոցը: Եթէ 26
 դուստրեր ունես, զգո՛յշ եղիր նրանց մարմինների համար եւ քո
 դէմքի լրջութիւնն անպակաս արա նրանցից: Ամուսնացրո՛ւ քո 27
 դստերը, եւ դու մեծ գործ արած կը լինես. քո՛ւր նրան իմաս-
 տուն մարդու: Քո սրտով է կինդ՝ մի՛ վարարիր: Քո բովանդակ 28, 29
 հոգով պարտիր հօրդ եւ մի՛ մոռացիր մօրդ երկունքը: Յիշիր, 30
 որ դու նրանցից ես ծնուել եւ ի՛նչ կարող ես հապուցել նրանց՝

31 քեզ նրանց փութաբերէն: Քո ամբողջ սրտով երկին
 32 կրիր Տիրոջից եւ յարգիր նրա քահանաներին: Քո ամբողջ
 ուժով սիրիր Արարչիդ եւ նրա սպասաւորներին մի՛ անպետիր:
 33, 34 Երկինդ կրիր Տիրոջից եւ մեծարիր քահանաներին: Ինչպէս
 35 հրամայուած է քեզ, փո՛ր նրանց փութքի մի մասը. պտուղը,
 յանգանքների համար սահմանուածը, զոհաբերուած անասու-
 36 նի թիակները, սրբութեան զոհը եւ սրբազան ընծաները: Քո
 ձեռքը մեկնիր փնանկին, որպէսզի կապարեալ լինի քեզ փու-
 37 ող օրհնութիւնը: Ողորմութեան շնորհը թող բաշխուի բոլոր
 38 ողջերին, բայց եւ մեռածի համար մի՛ խնայիր շնորհներդ: Մի՛
 39 խուսափիր լացողներից եւ սգա՛ սգացողների հետ: Մի՛ յա-
 պաղիր հիւանդին փեսութեան գնալ, եւ դա շնորհ կը համարուի
 40 քեզ համար: Քո բոլոր գործերի մէջ յիշիր վախճանդ, եւ չես
 մեղանչի երբեք:

8 Մի՛ խանդիր սրտակից կնոջդ եւ չար խորհուրդներ մի՛
 2 յարուցիր քո նկատմամբ: Քո սիրտը կնոջ մի՛ փութ, որպէս-
 3 զի նա չիշխի քեզ վրայ: Մի՛ ընդառաջիր բոզ կնոջը, որպէս-
 4 զի յանկարծ նրա որոգայթների մէջ չընկնես: Մի՛ յաճախիր
 երգող ու կաքաւող կնոջ մօտ, որպէսզի յանկարծ կուլ չգնաս
 5 նրա լրբութեանը: Երկար մի՛ նայիր կոյսին, որպէսզի չգայ-
 6 թակդուես նրա հմայքով: Քո անձը մի՛ փութ պոռնիկներին,
 7 որպէսզի չկորցնես քո ունեցուածքը: Դէս ու դէն մի՛ գցիր աչ-
 8 քերդ քաղաքի փողոցներում եւ մի՛ թափառիր նրա աւերակնե-
 8 րի մէջ: Աչքդ հեռացրո՛ւ գեղեցիկ կնոջից եւ երկար մի՛ նայիր
 9 օտարի գեղեցկութեանը: Շապերը մոլորուեցին կնոջ գեղեց-
 10 կութիւնից. դրանից կրակի նման սեր է բորբոքում: Ամենեւին
 մի՛ նստիր ամուսնացած կնոջ մօտ եւ նրա հետ գինի մի՛ խմիր.
 գուցէ քո անձը շեղուի դէպի նա, եւ քո հոգով կորստեան մատ-
 11 նուես: Մի՛ լքիր հին բարեկամին, քանզի նորը հաւասար չէ
 12 նրան: Նոր գինի՝ նոր բարեկամ. երբ հնանայ, ուրախութեամբ
 13 վայելիր: Մեղաւորի փառքին մի՛ նախանձիր, որովհետեւ չգի-
 14 տես, թէ ինչպիսին կը լինի նրա կործանումը: Նաւանութիւն
 մի՛ փութ ամբարիշտների հաւանած բանին. յիշիր, որ մինչեւ
 15 դժոխք չես արդարանայ: Նեռո՛ւ մնա այն մարդուց, որ սպա-
 նելու իշխանութիւն ունի, եւ դու չես փազնապի մահուան եր-
 16 կիւղից: Եթէ մօտ էլ լինես, զգո՛յշ եղիր սխալ գործելուց, որ-
 17 պէսզի նա չխլի կեանքդ. համարիր, թէ որոգայթների միջով ես

անցնում եւ քաղաքի պարիսպների վրայով եւ քայլում: Ըստ 18
քո կարողութեան ճանաչիր մերձաւորիդ եւ իմասպունների հետ 19
խորհրդակցիր: Արդարները թող քո սեղանակիցները լինեն, եւ 20
Տիրոջ երկիւղը՝ քո պարծանքը: Զրուցիր իմասպունների հետ, 21
եւ քո բոլոր զրոյցները թող լինեն Բարձրեալի Օրէնքի մասին:
Ճարպար վարպետները գովաբանում են իրենց ձեռքի գործով, 22
իսկ ժողովրդի առաջնորդը՝ իր իմասպուն խօսքով: Լեզուանի
մարդը ահաւոր է իր քաղաքում, եւ արելի է նա, ով յանդուգն է
իր խօսքով:

Իմասպուն դաբաւորը խրապում է իր ժողովրդին, խելա– 9
միւր մարդու իշխանութիւնը կարգաւորուած է լինում: Ինչպիսի՝ 2
սին ժողովրդի իշխանն է, այնպիսին նրա սպասաւորներն են,
ինչպիսին քաղաքի առաջնորդն է, այնպիսին՝ նրա բնակիչնե- 3
րը: Տգէր թագաւորը կորստեան է մաւրնում իր ժողովրդին. 4
քաղաքը կառուցում է հզօրների իմասպութեամբ: Երկրի իշ- 5
խանութիւնը Տիրոջ ձեռքին է. նա է ժամանակին արժանի մար- 6
դուն բարձրացնում իշխանութեան: Տիրոջ ձեռքին է մարդու 7
յաջողութիւնը. նա է իր փառքը դնում օրէնսգէտի վրայ: Մեր- 8
ձաւորիդ նկատմամբ ոխ մի՛ պահիր նրա բոլոր մեղանշումների
պարճառով եւ թշնամական արարքներ մի՛ գործիր նրա դէմ:
Ամբարպաւանութիւնը արելի է թէ՛ Տիրոջ եւ թէ՛ մարդկանց հա- 9
մար. դա երկուսի համար էլ անիրաւութիւն է: Թագաւորու- 10
թիւնն անցնում է մի ազգից միւսին անիրաւութեան, թշնաման- 11, 12
քի եւ ընչաքաղցութեան պարճառով: Ինչո՞ւ է հպարտանում 9
մարդը, որ հող է ու մոխիր: Դեռեւս կենդանի՝ թափում է նրա 10
փորոտիքը: Բժիշկը կարճեցնում է երկարապեւ ցաւերը: Թա- 11, 12
գաւորն այսօր կայ, իսկ վաղը վախճանում է: Երբ մարդը մեռ- 13
նում է, սողուններ, ճիճուներ եւ որդեր է ժառանգում: Մարդու 14
ամբարպաւանութեան սկիզբը նրա ապստամբելն է Տիրոջ դէմ,
նրա սրբի սրահակութիւնը՝ իր Արարչի դէմ: Մեղքի սկիզբն 15
ամբարպաւանութիւնն է, եւ ով ունի այն, նրանից պղծութիւն
պիտի ժայթքի: Դրա համար էլ Տէրը նրան սարսափելի հար- 16
ուածներ հասցրեց եւ իսպառ կործանեց նրան: Տէրը ջախ- 17
ջախեց իշխանների աթոռները եւ նրանց փոխարէն հեգերին
նստեցրեց: Տէրն արմաւախիլ արեց հեթանոսներին եւ նրանց 18
փոխարէն խոնարհներին փնկեց: Տէրը քարուքանդ արեց ժո- 19
ղովորդների բնակավայրերը եւ դրանք կորստեան մաւրնեց

20 մինչև ի հիմքերը: Կործանեց եւ կորսպեան մարմնեց դրանք, եւ
 21 դրանց յիշապակը վերացրեց երկրից: Ամբարպաւանութիւնը
 մարդկանց համար չի հաստատուած, եւ ոչ էլ զայրալից բար-
 22 կութիւնը՝ կանանցից ծնուածների համար: Ո՛վ է մարդու պա-
 րուական զաւակը. նա, ով երկնչում է Տիրոջից: Ո՛վ է մարդու
 23 անարգ զաւակը. նա, ով զանց է առնում Տիրոջ պարուիրան-
 24 յերը: Բազում եղբայրների մէջ աւագն է պարուականը, իսկ
 25 Տիրոջ աջքում՝ իրենից երկնչողները: Նարուսր լինի, անուա-
 26 նի թէ աղքատ, նրա պարծանքը Տիրոջ երկիւղն է: Արդարացի
 չէ անպարուել իմաստուն աղքատին, եւ օրինաւոր չէ պարուել
 27 անարդար մարդուն: Նարուսրը, դարաւորը եւ իշխանը գո-
 վաբանում են, սակայն նրանցից եւ ոչ մէկը մեծ չէ նրանից,
 28 ով երկնչում է Տիրոջից: Իմաստուն ծառային ազաւորներն են
 սպասաւորում, եւ խելամիտ մարդը չի փոքնւում դրա համար:
 29 Քո գործը կարարելու համար մի՛ պերճաբանիր եւ մեծութիւն
 մի՛ ծախիր քո նեղութեան ժամանակ: Աւելի լաւ է նա, ով փո-
 30 դոց է մաքրում, քան նա, ով սիգալով ճեմում է, բայց մնում է
 հացի կարօք: Որդեա՛կ, հեզութեամբ փառաւորիր քո հոգին եւ
 31 նրան պարի՛ն փութ ըստ իր արժանիքների: Ո՛վ կ'արդարացնի
 նրան, որ մեղանչում է իր հոգու մէջ, կամ ո՛վ կը փառաբանի
 32 նրան, որ անարգում է իր կեանքը: Աղքատը մեծարում է
 իր իմաստութեան համար, իսկ հարուստը փառաբանում իր
 33 հարստութեան համար: Ով իմաստութեամբ փառաւորում է
 հարստութեան մէջ, որքա՛ն եւս կը փառաւորի աղքատութեան
 մէջ, իսկ նա, ով չի մեծարում աղքատութեան մէջ, առաւել եւս
 չի մեծարուի հարստութեան մէջ:

10 Խոնարհ մարդու իմաստութիւնը բարձր է պահում նրա զու-
 2 խը եւ մեծամեծների մէջ է բազմեցնում նրան: Մարդուն մի՛
 գովիր իր գեղեցկութեան համար եւ մի՛ արհամարհիր իր խեղճ
 3 փեսքի համար: Մեղուն փոքր է թռչողների մէջ, սակայն նրա
 4 պտուղը քաղցրութեան սկիզբն է: Մի՛ պարծեցիր զգեստնե-
 րի պերճութեամբ եւ փառքիդ օրը մի՛ հպարտացիր, քանզի
 սքանչելի են Տիրոջ գործերը եւ դրանք ծածկուած են մարդ-
 5 կանցից: Բազում բռնակալներ գեպին նստեցին, եւ նա, ու-
 6 րից չէին սպասում, թագ ստացաւ: Բազում հզօրներ խիստ
 անարգուեցին, եւ անուանի մարդիկ մարմնուեցին այլոց ձեռ-
 7 քը: Քանի դեռ չի քննուել, մի՛ մեղադրիր մարդուն, իմացիր՝

յեպոյ՝ պարտիր: Քանի դեռ չես լսել, մի՛ պարասխանիր եւ 8
 մի՛ միջամտիր խօսակցութեանը: Մի՛ պայքարիր այն բանե- 9
 րի համար, որ քեզ չեն վերաբերում, եւ մի՛ նսփիր մեղաւոր-
 ների արեանում նրանց կողքին: Որդեա՛կ, շար գործեր մի՛ 10
 ձեռնարկիր, քանզի բազում գործերի մէջ չես կարող անպարտ
 մնալ, եւ եթէ հեղամուր լինես դրանց, չես հասնի վերջին եւ
 չես խուսափի կործանումից: Մարդ կայ, որ քննում, աշխա- 11
 րում ու աճապարում է, եւ սակայն առաւել եւս կարիքի մէջ
 է մնում, մարդ էլ կայ, որ ծոյլ է, օգնութեան կարօտ, զօրու- 12
 թիւնից զուրկ, աղքատութեան մէջ թաղուած, սակայն Տիրոջ 13
 աչքը նրան նայում է բարութեամբ, ուրքի է կանգնեցնում նրան
 իր աղքատութիւնից, բարձրացնում է նրա գլուխը, եւ շարերը
 զարմանում են դրա վրայ: Բարիքը, չարիքը, կեանքը եւ մահը, 14
 աղքատութիւնն ու հարստութիւնը Տիրոջից են: Տիրոջ պարգե- 15
 ւը բարեպաշտներին է մնում, եւ յաւիտեան է նրա բարեհաճու-
 թիւնը: Ով հարստանում է ժլատութեամբ եւ կուրակելով, նրա 16
 վարձի բաժինը այս է լինում. երբ նա ասում է, թէ, «Նանգիստ
 գրայ եւ այժմ պիտի վայելեմ իմ հարստութիւնը», սակայն չգի- 18
 րի, թէ երբ որ գայ օրհասը, նա այլոց կը թողնի այն ու կը
 մեռնի: Նաւարարին մնա քո ուխտին, նուիրուի՛ր նոյն ուխտին 19
 եւ ծերացի՛ր քո գործի մէջ: Մի՛ զարմացիր մեղաւոր մարդու
 գործերի վրայ, հաւաքա՛ Տիրոջը ու քոնկա՛ քո քննութեան մէջ: 20
 Տիրոջ համար դիւրին է աղքատին անակնկալ հարստացնելը: 21
 Տիրոջ օրհնութիւնը բարեպաշտների վարձն է, եւ շար շուտով 22
 Նրա օրհնութիւնը խնդութիւն է քալու նրանց: Մի՛ ասա, թէ՛ 23
 «Էլ ինչի՛ կարիք ունեմ» եւ՝ «Սրանից յետոյ էլ ի՛նչ բարիք պիտի
 լինի ինձ»: Մի՛ ասա, թէ՛ «Սա բաւական է ինձ. սրանից յետոյ էլ 24
 ի՛նչ չարիք կարող է լինել»: Երջանկութեան օրը մոռացում են 25
 չարիքները, չարիքի օրը չեն յիշում բարիքները, քանզի Տիրոջ 26
 համար դիւրին է վախճանի օրը մարդուն հատուցել ըստ իր
 անցած ճանապարհների: Մէկ ժամուայ քանջանքը մոռաց- 27
 նել է քալիս հաճոյքները, եւ մարդու վախճանի ժամին յայտնի
 են դառնում նրա գործերը: Մարդու վախճանից առաջ երա- 28
 նի մի՛ քուր նրան. մարդ ճանաչում է իր որդիներով: Ամէն 29
 մարդու մի՛ ընդունիր քո քունը, քանզի բազմաթիւ են նենգա-
 ւոր մարդու որոգայթները: Ինչպէս որսորդն է դարան մտնում 30
 կաքաւ որսալու համար, այնպէս էլ ամբարտաւանը, որի ուշքն

31 ու միաբեր քեզ գլորելն է: Նա բարիքը վերածում է չարիքի եւ
 32 արաքաւորում այն, ինչ ցանկալի է: Կայծերի շաքարինից
 բորբոքում է կրակը, այդպէս էլ մեղաւոր մարդը մահ է նիւ-
 33 թում: Զգուշացիր խորամանկ մարդուց, քանզի նա չարիք է
 նիւթում. գուցէ նա քեզ յաւիտենական պարսաւանքի փակ դնի:
 34 Քո փանը բնակեցրո՛ւ օփարին, եւ նա խռովութիւն կը գցի քո
 փան մէջ ու կ'օտարացնի քեզ քո իւրայիններից:

11 Եթէ բարիք ես անում, իմացիր՝ ում ես անում, եւ շնորհ
 2 կը ստանաս քո բարիքի դիմաց: Բարիք արա բարեպաշտին
 եւ փոխարէնը հապուցում կը ստանաս եթէ ոչ նրանից, ա-
 3 պա՛ Բարձրեալից: Բարիք չկայ նրա համար, ով մշտապէս
 4 չարիք է գործում եւ ողորմածութիւն չի ցուցաբերում: Օգ-
 5 նիր բարեպաշտին եւ ձեռք մի՛ երկարիր մեղաւորին: Բա-
 6 րիք արա խոնարհին եւ մի՛ օգնիր ամբարշտին, պահիր քո
 հացը եւ մի՛ փութ նրան, որպէսզի դրանով նա քեզ չյաղթի,
 7 այլապէս կրկնակի չարիք կը ստանաս նրան արած քո բոլոր
 բարութիւնների դիմաց, որովհետեւ Բարձրեալն ապում է մե-
 8 ղաւորներին եւ վրէժ առնում ամբարիշտներից: Օգնիր բարի
 9 մարդուն եւ զօրավիգ մի՛ եղիր մեղաւորին: Բարեկամը չի ճա-
 նաչում երջանկութեան մէջ, եւ ոչ էլ թշնամիդ վշտակից կը լի-
 10 նի քեզ: Մարդու երջանկութեան ժամանակ փրկմութեան մէջ
 են լինում նրա թշնամիները, իսկ նրա վշտի ժամանակ նրա
 11 բարեկամը լքում է նրան: Յաւիտեան մի՛ հաւատա քո թշնա-
 մուն, քանզի ինչպէս պղինձն է ժանգոտում, այնպէս էլ՝ նրա
 12 չարութիւնը: Եթէ թէկուզ նա խոնարհուի եւ գլխահակ գնայ,
 ուշքդ վրա՛ն պահիր եւ զգուշացիր նրանից, նրա առջեւ մաքուր
 հայելու նման եղիր ու կ'իմանաս, որ նա իսպառ չի մաքրուել
 13 ժանգից: Նրան մի՛ պահիր քեզ մօտ, որպէսզի քեզ կործանելով
 չգրաւի քո փեղը: Նրան մի՛ նսպեցրո՛ւ քո աջ կողմը, որպէսզի
 երբեւէ չյաւակնի քո աթոռին. ի վերջոյ դու կը հասկանաս իմ
 14 խօսքերը եւ չես ափսոսայ իմ խրաքների համար: Ինչպէս նա,
 ով կարեկցում է խայթում օձահմային, եւ նա, ով գնում է գա-
 15 զանների դէմ, այդպէս է եւ նա, ով ընդառաջ է գնում մեղաւոր
 մարդուն ու շաղախում նրա մեղքերին: Մի պահ նա կը լինի
 16 քեզ հետ, եւ երբ բաժանուես, չի համբերի: Թշնամին քաղցր է
 իր շրթունքներով, բայց իր սրտում խորիւմ է խորխորափի մէջ
 քեզ կործանելու մասին: Թշնամին իր աքքերով է արտասում,

բայց եթէ յարմար պահ գրնի, արիւնից չի յագենայ: Եթէ քեզ 17
 չարիք պատահի, նրան այնպեղ կը գրնես քեզանից առաջ եւ,
 օգնութեան փոխարէն, նա ուրք կը դնի քո առջեւ: Նա թափ կը 18
 փայ իր գլուխը, ծափ կը զարկի ձեռքով, իբր շար է փազնա-
 պում, եւ կեղծ զարմանքով կ'այլայլի իր երեսը:

Ով դիպչի ձիւթին, նրանով կը շաղախուի, եւ ով շփուի **12**
 ամբարփաւանի հետ, նրան կը նմանուի: Այն, ինչ քեզնից ծանր 2
 է, մի՛ վերցրու, եւ ով քեզնից հարուստ ու հզօր է, մի՛ եղիր
 նրա հետ: Ի՞նչ յարաբերութիւն ունի կաւէ սափորը մեքաղեայ 3
 կաթսայի հետ. սա հարուածում է, եւ այն փշրում: Նարուս- 4
 փը գրկում եւ ի՛նքն է սպառնում, աղքատը գրկում եւ ի՛նքն
 է ներողութիւն խնդրում: Եթէ դու նրան պէտք լինես, նա քեզ 5
 կ'օգտագործի, իսկ եթէ պէտք չես, քեզ կը լքի: Եթէ ունետր ես, 6
 նա քո ընկերը կը լինի, քեզ կը քամի եւ չի էլ կարեկցի: Երբ 7
 քո կարիքը ունենայ, կը մոլորեցնի քեզ, կը ժպտայ երեսիդ եւ
 յոյս կը փայ քեզ: Քեզ հետ կը խօսի ազնուութեամբ եւ կ'ասի. 8
 «Քեզ ի՞նչ է պէտք», ու քեզ կ'ամաչեցնի իր հիւրասիրութեամբ,
 մինչեւ որ երկու-երեք անգամ կողոպտի եւ ապա խաբի քեզ, ո- 9
 րից յետոյ երբ քեզնի քեզ, կ'արհամարհի ու երես կը թեքի քե-
 զանից: Զգո՛յշ եղիր, որպէսզի չմոլորուես, եւ մի՛ նուաստացիր 10
 քո ուրախութեան մէջ: Եթէ հզօրը քեզ հրաւիրի, խուսափի՛ր, եւ
 նա առաւել եւս պնդելով՝ կը հրաւիրի քեզ իր մօտ: Շար մէջ մի՛ 12
 ընկիր, որ չվռնդուես, ոչ էլ շար հեռու մնա, որ մոռացուես: Մի՛ 13
 ձգարիր նրան հաւասարուել եւ մի՛ հաւաքա նրա երկար խօս-
 քերին, որովհետեւ երկար խօսքով նա քեզ կը գայթակղեցնի
 եւ քո երեսին ժպտալով՝ կը քննի քեզ: Անողորմ է նա, ով չի 14
 չափաւորում իր խօսքը եւ չի զգուշանում փանջանքից ու կա-
 պանքներից: Ուշադիր եղիր եւ չափազանց զգոյշ, քանզի ա- 15
 մէն թոպէ կարող ես կործանուել: Իւրաքանչիւր կենդանի էակ 16
 իր նմանին է սիրում, եւ իւրաքանչիւր մարդ՝ իր մերձաւորին:
 Իւրաքանչիւր մարմին միանում է իր փեսակին, եւ իւրաքան- 17
 չիւր մարդ յարում իր նմանին: Ի՞նչ յարաբերութիւն կարող 18
 է լինել գայլի եւ գառան միջեւ: Ի՞նչ խաղաղութիւն կարող է 19
 լինել բորենու եւ շան միջեւ, եւ ի՞նչ խաղաղութիւն՝ հարուս-
 տի եւ աղքատի միջեւ: Առիւծների որսը անապատի վայրի 20
 էշերն են, այդպէս էլ հարուստների կերակուրը աղքատներն
 են: Նպարտի համար արգահապելի է խոնարհութիւնը, այդ- 21

22 պէս էլ հարուստի համար արգահարելի է աղքատը: Եթէ հա-
 րուստը վրանգուի, բարեկամները նեցուկ կը լինեն նրան, իսկ
 երբ աղքատն է ընկնում, ծանոթներից իսկ հեռու է վանում:
 23 Մխալուելիս հարուստը բազում պաշտպաններ է ունենում, իսկ
 աղքատը՝ եւ ոչ մի. հարուստն անմիաբաներ խօսեց, եւ նրան
 24 իրաւունք տրուեց, բայց երբ աղքատը խօսեց, դատաւիտեցին
 25 նրան. թէ՛ւ նա խելացի խօսեց, բայց նրան փեղ չտրուեց: Երբ
 հարուստը խօսեց, բոլորը լռեցին եւ նրա խօսքերը մինչեւ եր-
 26 կինք բարձրացրին: Աղքատը խօսեց, եւ ասացին. «Սա ո՞վ
 27 է». իսկ եթէ նա սայթաքի, աւելի կը հրեն նրան: Լաւ է այն
 հարստութիւնը, որի մէջ չկայ մեղք, եւ վար է աղքատութիւնն
 28 ամբարշտի շուրթերին: Թէ՛ բարիք եւ թէ՛ չարիք գործելիս մար-
 29 դու սիրտը այլափոխում է նրա երեսը: Բարի սրտի նշա-
 նը գուարթ դնմբն է, բայց իմաստութեան գիւտը արդիւնք է
 փանջալից խորհրդածութեան:

13 Երանի այն մարդուն, որ չի մեղանջել իր շուրթերով եւ խո-
 2 ցուած չէ մեղքի յարուցած փրկութեամբ: Երանի այն մար-
 դուն, որին չի փանջում իր խիղճը, եւ ով չի կորցրել իր յոյսը:
 3 Նարստութիւնը բարիք չէ ժլատ մարդու համար, եւ չկամ մարդու
 4 ինչի՞ն է պէտք իր ունեցուածքը: Ով հաւաքում է իրեն գրկելով,
 նա հաւաքում է այլոց համար, եւ նրա բարիքները ուրիշները
 5 պիտի վայելեն: Ով չար է իր անձի հանդէպ, ո՞նք համար բա-
 րի կը լինի. նա ուրախ չի լինի նոյնիսկ իր բարիքների մէջ:
 6 Աւելի չար մարդ չկայ, քան նա, ով չարակամ է ինքն իր նկատ-
 7 մամբ, եւ դա նրա չարութեան հատուցումն է: Թէկուզեւ բարիք
 անի՝ պատահաբար կ'անի, եւ յետոյ յիշելով՝ դարձեալ իր չա-
 8 րութիւնը կ'անի: Չար է նա, ով նախանձոտ աչքերով է նայում,
 9 երեսը թեքում է եւ անդիմադ մարդկանց: Ազահի աչքը քշով
 10 չի յագենայ, եւ չար անօրէնութիւնը չորացնում է հոգին: Չար
 աչքը նախանձոտ է նոյնիսկ իր հացին եւ կարօտ է իր սեղա-
 11 նին: Որդեա՛կ, ըստ քո ունեցուածքի բարութիւնն արա եւ Տի-
 12 րօջն արժանի գո՛հ մատուցիր: Յիշի՛ր, որ մահը չի ուշանայ, եւ
 13 գերեզմանի ուխտը քեզ յայտնի չէ: Մինչեւ վախճանուելդ բա-
 րիք արա քո բարեկամին, ձեռք մեկնիր ըստ քո կարողութեան
 14 եւ փո՛ր նրան: Զեզ մի՛ գրկիր լաւ օրից, եւ բարի ցանկութեան
 15 մասնիկն իսկ թող չվրիպի քեզնից: Արդեօ՞ք քո վաստակն ու-
 թիշին չես թողնելու, եւ մի՞թէ գրկանքներիդ պտուղը բաժանելու

համար վիճակ չի գցուելու: Տո՛ր եւ վերցրո՛ւ եւ ուրախացրո՛ւ քո 16
 հոգին, քանզի գերեզմանում չի կարելի վայելք փնտռել: Ա– 17, 18
 մէն մարմին շորի նման մաշում է, քանզի յաւիտենութիւնից ի
 վեր օրէնք է, թէ՛ «Մահով պիտի մեռնես»: Ինչպէս սաղարթա– 19
 խիտ ծառի դալար փերելը մերթ թափում է եւ մերթ բուսնում,
 այնպէս էլ մարմնի եւ արեան քեսակն է. մէկը վախճանում
 է, միւսը՝ ծնւում: Ամէն գործ, որ ենթակայ է փոփոխութեան, 20
 նում է, եւ այն սրբեղծողը նրա հետ էլ պիտի գնայ: Երանի՛ 21
 այն մարդուն, որ կը վախճանուի իմաստութեամբ, կը խօսի իր
 բանականութեամբ եւ իր մտքով կը թափանցի նրա գաղտնիք–
 ների մէջ: Ներամո՛տ եղի՛ր նրան իբրեւ որսորդ եւ դարանակա՛լ 22
 եղի՛ր նրա ճանապարհին: Ով կը կանգնի նրա պարուհանների 23
 դէմ, նա ունկնդիր կը լինի նաեւ նրա դռների մօտ, ով իջեւան 24
 հասարակի նրա փան մօտ, նա ցից կը խփի նրա պարերին եւ 25
 իր վրանը կը կանգնեցնի նրա հովանու փակ, կը հանգստանայ
 բարիքի բնակարանում, իր զաւակներին կը դնի նրա հովա–
 նու փակ եւ նրա ճիւղերի ներքոյ: Նրանով կը պարսպարուի 26
 խորշակից եւ կը հանգստանայ նրա փառքի մէջ:

Ահա այսպէս կ'անի նա, ով երկնջում է Տիրոջից. եւ ով ընդո՛ւ 14
 նում է օրէնքը, կը հասնի իմաստութեան: Նրան կը դիմաւորի 2
 մօր նման եւ նրան կ'ընդունի իբրեւ կոյս աղջիկ: Նրան կը 3
 ջամբի հացն իմաստութեան, նրան կը խմեցնի ջուրն իմացու–
 թեան: Նա կը յենուի նրան եւ չի ընկնի, նրա մէջ ապաստան 4
 կը գտնի, ամօթով չի մնայ եւ նրան ընկերներից աւելի վեր
 կը բարձրացնի: Ժողովուրդների մէջ կը բացի նրա շուրթերը: 5
 Նա ուրախութիւն, ցնծութեան պսակ եւ յաւիտենական անուն 6
 կը ժառանգի: Անմիտ մարդկանց հասու չէ իմաստութիւնը, եւ 7
 մեղաւորներն այն չեն քննի: Այն հեռու է հպարտութիւնից, 8
 եւ խաբեբայ մարդիկ չեն յիշի նրան: Օրհնութիւնը գեղեցիկ չէ 9
 մեղաւորի շուրթերին, քանզի այն Տիրոջից չառաքուեց նրան:
 Թող իմաստութեամբ ասուի օրհնութիւնը, եւ Տէրը յաջողութիւն 10
 կը փայ նրան: Մի՛ ասա, թէ յանուն Տիրոջ ապստամբեցի, 11
 քանզի պէտք չէ անել այն, ինչ արեց Տէրը: Մի՛ ասա, թէ նա՛ 12
 ինձ մոլորեցրեց, քանզի նրան հարկաւոր չէ մեղաւոր մարդը:
 Տէրն արեց բոլոր գարշելի բաները, դրանք հաճելի չեն Տիրո՛ 13
 ջից երկնջողներին: Նա ի սկզբանէ մարդուն սրբեղծեց եւ նրան 14
 թողեց իր իսկ կամքի ձեռքին: Եթէ կամենաս, կը պահես պա– 15

16 փութիրանները եւ հաճութեամբ կը պահպանես քո հաւաքը: Քո
 առջեւ Տէրը կրակ եւ ջուր է դրել. որին կամենաս՝ կը մեկնես քո
 17 ձեռքը: Մարդու առջեւ է կեանքն ու մահը. ինչ հաճելի կը թուայ
 18 իրեն՝ կը փրութի նրան: Արդարեւ, մեծ է Տիրոջ իմաստութիւնը,
 19 նա հզօր է իր կարողութեամբ եւ փեսնում է ամէն բան: Նրա
 աչքը իրենից երկնջողների վրայ է, եւ ինքը կ'իմանայ մարդու
 20 բոլոր գործերը: Նա ոչ մէկին չպարտիրեց ամբարշտութիւն
 անել եւ ոչ մէկին չքաջալերեց մեղանշել:

15 Մի՛ ցանկացիր անպիտան որդիների շափութիւն եւ մի՛ ու-
 րախացիր ամբարիշտ որդիներով. եթէ նրանք շափանան, մի՛
 2 ուրախացիր նրանցով: Եթէ նրանց մէջ չկայ Տիրոջ երկիւ-
 դը, դու նրանց կեանքի նկատմամբ վստահ մի՛ եղիր եւ մի՛
 3 ապաւինիր նրանց շափութեանը: Լաւ է մէկը, քան հազարը,
 4 եւ լաւ է մեռնել անգաւակ, քան ունենալ ամբարիշտ որդի-
 5 ներ: Արդարեւ, միայն մէկ իմաստուն է կառուցում քաղաքը,
 6 բայց այն կործանում է անօրէնների ցեղից: Բազում այսպի-
 սի բաներ փեսայ իմ աչքերով, եւ սրանից էլ առաւել զօրաւոր
 7 բաներ լսեց իմ ականջը: Մեղաւորների հաւաքոյթներին կրակ
 կը բորբոքուի, եւ Տիրոջ բարկութիւնը կը թափուի անհնազանդ
 8 ազգի վրայ: Տէրը քաւութիւն չտուեց հին հսկաներին, ովքեր,
 9 իրենց զօրութեան վրայ վստահ, ապստամբեցին: Չիմայեց
 նաեւ Ղովքի համաքաղաքացիներին, որոնցից զգուեց նրանց
 10 ամբաստանութեան պարճառով: Չգթաց իրենց մեղքերի հա-
 11 մար կորստեան դապապարտուած ազգին: Այսպէս վարուեց
 նաեւ վեց հարիւր հազար հեպտակների հետ, ովքեր հպար-
 տացել էին իրենց խափարարութեամբ: Թէկուզ եւ նրանցից
 մէկն իսկ խափարանոց լինէր, զարմանալի կը լինէր, եթէ
 12 չդափապարտուէր. քանզի թէ՛ ողորմութիւնը, թէ՛ բարկութիւնը
 13 նրանն է: Նա հզօր է ինչպէս իր ներման, այնպէս էլ իր բարկու-
 թիւնը թափելու մէջ. որքան մեծ է նրա ողորմութիւնը, այնքան էլ
 14 մեծ է նրա յանդիմանութիւնը: Մարդը դափում է ըստ իր գոր-
 ծերի. մեղաւորն իր յափշտակութեան համար չի ճողոպրի, իսկ
 բարեպաշտ մարդը շնորհի կը գրնի իր համբերութեան համար:
 15 Ամէն ողորմածութեան համար Տէրը փել կ'անի. իւրաքանչիւր
 16 ոք հափուցում կը գրնի ըստ իր գործերի: Մի՛ ասա, թէ՛ «Կը
 17 թաքնուեմ Տիրոջից», եւ՝ «Ո՛վ կը յիշի ինձ»: «Բազում ժողո-
 վրդի մէջ չեմ նկատուի, որովհետեւ իմ հոգին ի՞նչ է այդչափ

արարածների մեջ»: Ահաւասիկ, երկինքը, երկինքների երկինքը, անդունդներն ու երկիրը դողդում են նրա այցելութունից, նոյնպէս լեռներն ու երկրի հիմքերը ցնցում նրա հայեացքից: Բայց սիրարը չի կարող խորհել այդ մասին: Ով կը մրաժի նրա ճանապարհների եւ այն որոգայթների մասին, որոնք մարդ չի տեսել: Իսկ նրա գործերից շատերը ծածուկ են. արդարութեան գործերը ով կը յայտնի, կամ ով համբերութեամբ կը սպասի, որովհետեւ կ'ասի, թէ՛ «Ուխտը հեռու է»: Ով պակասամիտ է, այսպէս կը խորհի, եւ անգգամ ու մոլորուած մարդը յիմարութիւններ կը մրաժի: Որդեա՛կ, լսի՛ր ինձ, սովորի՛ր գիտութիւնը եւ իմ խօսքերին ունկնդի՛ր եղի՛ր քո սրտով: Ես քեզ ցոյց կ'դնեմ կշռադատուած գիտութիւնը եւ ճշմարտութեամբ կը յայտնեմ իմացութիւնը: Տիրոջ գործերը սկզբից եւեթ ճշմարտութեամբ էին, եւ նա արարչագործութիւնից իսկ զապեց նրանց մասերը: Յաւիտեան կարգաւորեց իր գործերը եւ կարգեր սահմանեց նրանց տեսակների մեջ: Դրանք ո՛չ քաղց ունեն եւ ոչ էլ յոգնութիւն, չեն դադարում իրենց գործերից, եւ դրանցից իրաքանջիւրը նեղութիւն չի տալիս իր մերձաւորին: Դրանք յաւիտեան չեն հակառակուի Տիրոջ խօսքերին: Այնուհետեւ Տէրը նայեց երկրին եւ այն լցրեց նրա բարիքներով: Բոլոր կենդանի էակների շունչը ծածկեց երկրի երեսը, եւ բոլորը դարձեալ վերադառնալու են երկիր:

Տէրը մարդուն ստեղծեց հողից եւ դարձեալ նրան վերադարձրեց հողին: Նա մարդկանց տուեց հաշուած օրեր ու ժամանակներ եւ նրանց իշխանութիւն տուեց այն ամենի վրայ, ինչ կայ երկրում: Ըստ իրենց բնոյթի, զօրութեամբ զգեստաւորեց նրանց եւ ըստ իր պատկերի, արարեց նրանց: Մարդու ահը դրեց ամեն կենդանի էակի վրայ՝ տիրելու համար զազաններին եւ թռչուններին: Մարդկանց միտք, լեզու, աչք, ականջ եւ սիրտ տուեց՝ դրանցով իմացութիւն ստանալու համար: Նրանց լցրեց գիտութեան հանճարով եւ նրանց ցոյց տուեց չարն ու բարին: Իր աչքը դրեց նրանց սրտի մեջ՝ ցոյց տալու համար նրանց իր գործերի մեծութիւնը, որպէսզի օրհնեն իր սուրբ անունը. նաեւ, որպէսզի պատմեն իր գործերի մեծութիւնը: Աւելացրեց նրանց գիտութիւնը եւ նրանց ժառանգութիւն տուեց կեանքի օրէնքը: Յաւիտեանական ուխտ հաստատեց նրանց հետ եւ իր դատաւարանները ցոյց տուեց նրանց: Նրանց աչքը տեսաւ նրա փառքի

մեծութիւնը, եւ նրանց ականջը լսեց նրա ձայնի փառքը: Տէրը
 12 նրանց ասաց. «Զգո՛յշ եղէք ամէն մի անիրաւութիւնից»: Նա
 նրանցից իւրաքանչիւրին պատուիրեց հոգ փանել մերձաւորին:
 13 Նրանց ճանապարհները միշտ նրա առջեւ են եւ չեն վրիպում
 14 նրա հայեացքից: Իւրաքանչիւր ազգի համար առաջնորդ կար-
 15 գեց, բայց Տիրոջ բաժինը Իսրայէլն է: Նրանց բոլոր գործերը
 արեգակի նման նրա առջեւ են, եւ նրա աչքը միշտ նրանց ճա-
 16 նապարհի վրայ է: Նրանց անիրաւութիւնները չծածկուեցին
 17 նրանից, նրանց բոլոր մեղքերը Տիրոջ առջեւ են: Մարդու ու-
 դորմածութիւնը կնիք է նրա համար, եւ մարդու շնորհները նա
 18 պահպանելու է բիրի նման: Սրանից յետոյ Տէրը պիտի ելնի
 ու հապուցի նրանց եւ նրանց արածների փոխարէնը պիտի բե-
 19 րի իրենց գլխին: Մակայն ապաշխարողներին նա վերստին
 դարձի է բերում եւ մխիթարում նրանց, որոնց համբերութիւնը
 20, 21 նուազել էր: Դարձիր դէպի Տէրը եւ թող մեղքերդ: Աղերսիր
 22 նրա առջեւ, եւ նա կը նուազեցնի յանցանքներդ: Դարձիր դէ-
 պի Բարձրեալը, յէ՛ր դարձիր անիրաւութիւնից եւ խի՛ստ արիւր
 23 զարշութիւնը: Բարձրեալին ո՛վ գոհութիւն կը փայ գերեզմա-
 նում նրանց փոխարէն, ովքեր ողջ են եւ գոհութիւն են փալիս
 24 նրան: Մեռելից, իբրեւ անգոյից, կորած է փառաբանութիւնը:
 25 Կենդանի եւ ողջ մարդը միայն կը գովի Տիրոջը: Որքան մեծ է
 26 Տիրոջ ողորմութիւնը, նոյնքան է՝ քաւութիւնը նրանց նկատ-
 27 մամբ, ովքեր դառնում են դէպի Տէրը: Ամէն ինչ չէ, որ մարդ
 28 կարող է անել, քանզի մարդու որդին անմահ չէ: Ի՞նչն է ա-
 29 մարմինն ու արիւնը չարի մասին են մտածում: Տէրն ինքն է հե-
 րելում երկնքի բարձր զօրքերին. բոլոր մարդիկ հող եւ մոխիր
 են:

17 Նա, որ կենդանի է յաիպեան, ամէն ինչ սպեղծեց հաւասա-
 րապէս, եւ միայն Տէրն է արդար համարում: Ոչ մէկին չի փրո-
 2 ած պարմել նրա գործերը: Ո՞վ կը քննի նրա մեծագործութիւն-
 3, 4 ները: Ո՞վ կը չափի նրա հզօրութեան մեծութիւնը, եւ ո՞վ կը
 5 համարձակուի պարմել նրա ողորմութեան մասին: Ննարաւոր
 չէ ո՛չ նուազեցնել, ո՛չ աւելացնել եւ ո՛չ էլ հեքազօյել Տիրոջ զար-
 6 մանահրաշ գործերը: Երբ մարդը համարի, թէ աւարտել է, կը
 զգայ, թէ նոր է սկսել, եւ երբ դադարի պարմեզուց, ապշահար
 7, 8 կը մնայ: Ի՞նչ է մարդը, եւ ի՞նչ է նրա օգուտը: Ո՞րն է նրա բա-

րիքը, որն է նրա չարիքը: Մարդու օրերի թիւը ինչքան էլ շար
 լինի, հարիւր տարի է: Ինչպէս ջրի կաթիլը ծովի համեմատու-
 թեամբ եւ խիճը՝ աւազի, այնպէս տարիներն են սակաւ յաւի-
 րենական օրերի համեմատ: Սրա համար է, որ Տէրը համբե- 9
 րապար է նրանց նկատմամբ եւ նրանց վրայ հեղում է իր ողոր-
 մութիւնը: Նա տեսաւ եւ իմացաւ նրանց կործանումը, որ դա- 10
 ժան էր: Սրա համար էլ բազմապարկեց իր ներողամտութիւ- 11
 նը: Մարդու ողորմութիւնն իր մերձատրի վրայ է, իսկ Տիրոջ 12
 ողորմութիւնը՝ բովանդակ մարմնատրի: Տէրը յանդիմանում, 13
 խրապում եւ ուսուցանում է եւ, իբրեւ հովիւ, նրան իր հօտն է
 վերադարձնում: Ողորմում է նրանց, ովքեր ընդունում են խրա- 14
 ւոր եւ շտապում են լսել նրա վճիռները: Որդեա՛կ, քո բարիքին 15
 արապ մի՛ խառնիր եւ քո տուածներին՝ տրամութեան խօսքեր:
 Միթէ ցօղը չի՞ զովացնում տօթը. այդպէս էլ լաւ խօսքն աւելի 16
 լաւ է, քան նուէրը: Շնորհալի մարդը երկուսն էլ ունի: Յի- 17
 մարն ապերախութեամբ նախատում է, եւ չարական մարդու 18
 նուէրը արցունք է բերում աչքերին: Խօսելուց առաջ մտածի՛ր 19
 եւ դեռ չհիւանդացած՝ հոգ տար քո մասին. նախքան Տիրոջ 20
 դատաստանը քննի՛ր քո անձը եւ նրա այցելութեան ժամանակ
 ողորմութիւն կը գտնես: Մեղանչելու ժամանակ ցոյց տուր, որ 21
 դարձի ես գալիս: Մի՛ յապաղիր ժամանակին կատարել խոս- 22
 տումդ եւ մինչեւ մահ մի՛ յեղաձգիր արդարացումդ: Աղօթելուց 23
 առաջ նախապատրաստի՛ր քեզ եւ մի՛ եղիր այն մարդու նման,
 որ փորձում է Տիրոջը: Յիշի՛ր վախճանի օրուայ ցատումը եւ 24
 վրէժխնդրութեան ժամանակը, երբ Տէրը քեզնից կը շրջի իր ե-
 րեսը: Լիութեան ժամանակ յիշի՛ր աղքատութեան ժամանակը 25
 եւ հարստութեան օրերին՝ աղքատութիւնն ու նեղութիւնը: Ա- 26
 ռաւօտից մինչեւ երեկոյ փոփոխում է ժամանակը, եւ Տիրոջ առ-
 ջեւ ամէն ինչ յարափոփոխ է: Իմաստուն մարդը ամէն ինչում 27
 զգոյշ կը լինի եւ մեղքի ժամանակ կը խուսափի բազում յան-
 ցանքներից: Ամէն խելամիտ մարդ ճանաչում է իմաստութիւնը 28
 եւ գոհութիւն կը տայ նրան, ով գրել է այն: Խելամիտ խօսքե- 29
 րով իրենք էլ են իմաստանում եւ ճշմարիտ ու տեղին առակներ
 բերում: Որդեա՛կ, անձնատուր մի՛ եղիր հեշտասիրութեանը եւ 30, 31
 թշնամիներից ոտնակոխ չես լինի: Մի՛ ուրախացիր փափուկ 32
 կեանքով եւ մի՛ կապուիր դրա հետ: Գրաւ դրած եւ պարտք 33
 վերցրած փողերով մի՛ աղքատացիր, քանզի հարբեցող մշակը

նոյնպէս հարստութեան չի հասնի:

18 Ով անարգում է փոքրագոյն բաները, քիչ-քիչ կը կործանուի:
 2 Կանայք եւ զինին կործանում են իմաստութիւնը, եւ լկտի մար-
 3 դը պիտի սափակի: Ով փութկոտ է հաւաքալու մէջ, նա թե-
 թեւամիտ է, եւ ով յանցանք է գործում, մեղանջում է իր հո-
 4, 5 գու դէմ: Ով մտքով լիւր է, շարերից կը մեղադրուի: Մի՛
 6 յօժարիր խօսքդ կրկնել ո՛չ բարեկամին եւ ո՛չ թշնամուն: Ե-
 թէ ներսդ մեղքեր չունես, բնաւ մի՛ ասա ուրիշին, քանզի նա
 7 կը լսի եւ կը զգուշանայ քեզանից: Լսեցի՞ր որեւէ խօսք՝ թող
 8 մեռնի այն քո սրտում. պի՛նդ կաց, քանզի այն քեզ չի պատ-
 9 ռի եւ դուրս չի գայ: Տխմարն իր խօսքից այնպիսի փանջանք
 10 է կրում, ինչպէս երեխայից ծնումածը: Ինչպէս մարդու մարմ-
 նի մէջ մխրճումը ներսն է, այնպէս էլ խօսքն է անմիտ մարդու
 11 սրտում: Քննի՛ր բարեկամիդ, գուցէ ոչնչով նա չի մեղանջել:
 12 Իսկ եթէ մեղանջել է, դարձեալ զգուշացրու, որպէսզի բարե-
 13 կամութիւնը հաստատուի մնայ: Բանասարկութիւնները շար են,
 14 բայց դու ամէն խօսքի մի՛ հաւաքա: Մարդ կայ, որ մեղանջում
 է լեզուով եւ ոչ թէ մտքով, քանզի ո՞վ է, որ մեղք չի գործում
 15 մտքով կամ լեզուով: Ամէն իմաստութիւն երկիւղն է Տիրոջից:
 Նախքան սպառնալը՝ հարցուփորձ արա քո մերձաւորին եւ րե՛ղ
 16 թող Բարձրեալի օրէնքի համար: Չարերի խրափոյն իմաստու-
 17 թիւն չէ եւ ոչ էլ՝ մեղաւորների խորհուրդը: Նենգութիւն կայ,
 որ գարշանք է, եւ կայ աղքատամտութիւն, որ գուրկ է իմաս-
 18 տութիւնից: Լաւ է երկիւղած աղքատամիտը, քան գիպելիքով
 19 հարուստը, որ յանդգնում է զանց առնել օրէնքը: Կայ նրբին
 խորագիտութիւն, որ լեցուն է ապիրատութեամբ եւ անիրաւու-
 20 թեամբ: Մարդ կայ, որ կորցնում է իր շնորհները, որպէսզի
 երեւան հանի արդարութիւնը, խորամանկ էլ կայ, որ քայլում
 է խոնարհ եւ գլխահակ, սակայն նրա փորը լիքն է նենգութե-
 21 ամբ: Նա դէմքով խոնարհ է եւ խուլ է ձեւանում, բայց քեզ կը
 22 սպասի այնպէղ, ուր չես էլ կարծում: Եւ եթէ ուժի պակասու-
 թիւնը նրան արգելք հանդիսանայ վնասելու քեզ, ապա նա քեզ
 23 չարիք կը պատճառի, երբ պահը գտնի: Մարդը ճանաչում է
 իր հայեացքից իսկ, եւ դէմքի փեսքից երեւում է իմաստութիւ-
 24 նը: Մարդու հագուստը, երեսի ծիծաղը եւ ոտքի քայլը յայտնի
 25 է դարձնում նրան: Յանդիմանութիւն կայ, որ բարի չէ, եւ լռու-
 թիւն կայ, որ իմաստութիւն է:

Որքա՛ն ասելի լաւ է յանդիմանել, քան ինքն իր մէջ զայն 19
 րանալ: Ով բռնութեամբ է դապր անում, նման է այն ներ- 2
 քինուն, որ բռնանում է կոյսի կուսութեանը: Մարդ կայ, 3
 որ շաքարախոտութեան պարծառով արելի է դառնում բոլորին,
 մարդիկ էլ կան, որոնց բերանում խօսք չկայ: Կան որ լուռ են, 4
 քանզի չգիտեն խօսելու ժամանակը: Իմաստուն մարդը լռում է 5
 մինչև խօսելու պահը, բայց ով անզգամ եւ ամբարիշտ է, առաջ
 է վազում: Ով շաքարախոտում է, կ'արհամարհուի, եւ ով անչափ 6
 սաստում է իր խօսքով, արելի կը լինի: Կայ յաջողութիւն, որ 7
 չարիք է մարդուն, գիտ էլ կայ, որ կորուստ է: Կայ ողոր- 8
 մութիւն, որ չի օգնում, բայց ողորմութիւն էլ կայ, որ կրկնակի
 հապուցում ունի: Նուաստութիւն կայ, որ փառքից է զալիս, 9
 փառք էլ կայ, որ խոնարհութիւն է տալիս: Կան որ փոքր բանի 10
 համար գլուխ են բարձրացնում, եւ կան, որ մեծ բանը փոքր
 բանի տեղ են դնում, բայց կան, որ եօթնապարիկ տուժում են:
 Ով խօսքով իմաստուն է, իր անձը սիրելի է դարձնում, բայց 11
 տխմարների շնորհներն ամաչեցնում են իրենց: Անզգամների 12
 ողորմութիւնը օգուտ չի բերի, քանզի նրանց աչքը մէկի փոխա-
 րէն շարժ է ակնկալում: Քիչ է տալիս, բայց շատ է նախատում, 13
 եւ իր բերանը բացում է իբրեւ քարոզիչ: Նիւա փոխ կը տայ, 14
 իսկ վաղը յետ կը պահանջի. այդպիսին Տիրոջ եւ մարդկանց
 համար արելի է: Տխմարն այսպէս է ասում. «Ես բարեկամ չու- 15
 նեմ, եւ իմ բարի գործերի համար հապուցում չկայ: Իմ հացն 16
 ուտողները կեղծաւոր են»: Որքա՛ն յաճախ եւ ինչքա՛ն շարե- 17
 րը պէտք է ծիծաղեն նրանց վրայ: Լաւ է ոտքից սայթաքել, 18
 քան լեզուից. այդպէս էլ չարերի կործանումը շուտ կը հաս-
 նի: Ապաշնորհ մարդը նման է տարադէպ առասպելի: Անմիտ 19, 20
 մարդու շուրթերին առակներն անարժէք են դառնում, քանզի նա
 չի ասում ժամանակին: Մարդ կայ, որ տկարութեան պարծա- 21
 ռով անկարող է մեղք գործել. նա իր հանգստութեան մէջ խղճի
 խայթ չի գգում: Մարդ կայ, որ ամօթի պարծառով է հոգին 22
 կորցնում. նա կը կորչի իր մարդահաճութեան համար: Մարդ 23
 էլ կայ, որ բարեկամի պարծառով է ամօթը յանձն առնում եւ
 իզուր նրան թշնամի դարձնում իրեն: Մարդու մէջ չար բիծ է 24
 սուտը: Այլ բան է գողութիւնը եւ այլ բան՝ սպութիւնը, սա- 25
 կայն երկուսից էլ կորուստ են ժառանգում: Մարդու հոգուն 26
 անարգանք են իր սրտի վատ խօսքերը, եւ նրա ամօթը միշտ

մնում է իր հետ: Որդեա՛կ, պահիր իմ խօսքերը եւ օր ու գիշեր դրանց մասի՛ն մտածիր իբրեւ հարազատ որդի եւ ազնիւ ժառանգ, իսկ նա, ով չի նորոգում եւ բարձրացնում նախնիների առաքինությունը, նա ամօթ եւ նախապինք է իր պապերի համար եւ մի նոր անէծք: Ով խօսքով իմաստուն է, առաջ կը փանի իրեն, եւ գիտուն մարդը հաճելի կը լինի մեծամեծներին: Ով որ մշակի հողը, կը բարձրացնի իր ցորենի դեզը, եւ ով որ հաճելի լինի մեծամեծներին, կը քաի իր անիրաւութիւնը: Նուէրներն ու կաշառքը կուրացնում են իմաստունների աչքը եւ, ինչպէս բերանի կապ, կաշկանդում յանդիմանութիւնը: Թաքուն է իմաստութիւնը, եւ անյայտ՝ գանձը. երկուսից էլ ի՛նչ օգուտ: Լաւ է այն մարդը, որ թաքցնում է իր յիմարութիւնը, քան այն մարդը, որ թաքցնում է իր իմաստութիւնը:

20 Որդեա՛կ, եթէ մեղք գործեցիր, այլեւս մի՛ արա եւ աղօթիր հին մեղքերի համար: Փախի՛ր մեղքերից, ինչպէս օձից. եթէ մօտենաս կը խայթի քեզ: Մեղքի ժանիքները առիծի ժանիքներ են, որ սպանում են մարդկանց հոգիները: Ամէն փեսակ անօրէնութիւն նման է երկսայրի սրի. նրա փուած վերքերին բժշկութիւն չկայ: Արհաւիրքն ու թշնամանքը աւերում են հարստութիւնը. այդպէս էլ կ'աւերուի ամբարտաւանների փուը: Խոնարհների խնդրուածքները հասնում են մինչեւ Տիրոջ ականջները, եւ նրա արդարութիւնը փութով կը հասնի: Ով որ արի յանդիմանութիւնը, նա կը լինի մեղաւորների շաւիղների մէջ, եւ ով որ երկիւղ է կրում Տիրոջից, սրտով նրան կը դառնայ: Լեզուով հզօրը հեռուից է ճանաչում, իսկ ով գիտուն է, փեսնում է իր սայթաքումը: Ով իր փունը կառուցում է այլոց ունեցուածքով, նման է նրան, որ քարեր է հաւաքում ձմռանը: Անօրէնների խումբը նման է դիզուած վուշի, եւ նրանց վախճանը կրակի բոցի մէջ է: Մեղաւորների ճանապարհները հարթ են՝ քարերից մաքրուած, բայց վերջը դժոխքի խորխորափն է: Ով պահում է օրէնքը, իշխում է իր մտքերին, եւ Տիրոջ երկիւղի վերջը իմաստութիւնն է: Ով խորագէտ չէ, չի սովորի: Բայց խորագիտութիւն էլ կայ, որ շարացնում է դառնութիւնը: Իմաստունի գիտութիւնը հեղեղի նման կը սասարկանայ, եւ նրա խորհուրդները ակնադբիւրի նման են: Տգէպի փորը նման է ծակոտկեն ամանի. ոչ մի գիտելիք այնպեղ չի մնայ: Եթէ գիտունը իմաստուն խօսք լսի, կը գովի այն եւ կ'աւելացնի այն, մինչդեռ

թեթևամիտը լսեց ու նրան հաճելի չքուաց այն եւ նեպեց իր
 թիկունքի յեպելը: Տիմարի խօսքը ճանապարհի բեռան նման 19
 է, սակայն իմաստունների շուրթերի վրայ այն շնորհ է ստա-
 նում: Իմաստունների խօսքերը փրկաբերուելու են ժողովրդի մէջ, 20
 եւ դրանց մասին խորհելու են իրենց սրտում: Աւերուած տան 21
 նման է յիմարի իմաստութիւնը, եւ փիսմար մարդու գիտութիւնը
 անմիտ խօսք է: Անմիտների համար խրապը ոտնակապ է եւ 22
 աջ ձեռքի ձեռնակապ: Ծիծաղելիս փիսմարը բարձրացնում է 23
 իր ձայնը, իսկ խորագէտ մարդը հազիւ ժպտում է հանդարտ:
 Գիտունի համար խրապը նման է ոսկեղէն զարդի եւ աջ բազ- 24
 կի ապարանջանի: Տիմարի ոտքը արագ դիմում է դէպի տուն, 25
 սակայն բազմափորձ մարդը պարկառու է մարդկանցից: Ան- 26
 միտը դռան արանքից է տան մէջ նայում, իսկ բարեկրօն մար-
 դը մնում է դրսում: Մարդու համար անվայել բան է դռան 27
 մօտ ականջ դնելը, իսկ իմաստունը վշտանում է այդ անարգ
 արարքից: Շաբախօս օտար բերանները պարմում են, ինչ որ 28
 լսել են, իսկ իմաստունների խօսքերը կշռադատուած են: Յի- 29
 մարների սիրտը իրենց բերանում է, իսկ իմաստունների բերա-
 նը՝ իրենց սրտում: Ամբարիշտը սաքանային անիծելիս՝ ինքն 30
 իր հոգին է անիծում: Բամբաստողը պղծում է իր հոգին, նա ուր 31
 էլ բնակուի, արելի կը լինի:

Ծոյլը նման է շաղախուած կղկղանքի. ամէն ոք զգուանքով 21
 կը թքի նրա վրայ: Ծոյլը հաւասար է աղբի եւ թրիքի. ամէն 2
 ոք, ով այն վերցնի, թափ կը տայ իր ձեռքը: Անդաստիարակ 3
 որդու ծնունդը հօր ամօթն է, իսկ դստեր ծնունդը՝ նրա նու-
 աստացումը: Ողջախոհ դուստրն իր ամուսինը կ'ունենայ, իսկ 4
 անամօթը փրկութիւն է ծնողների համար: Անառակը ամօ- 5
 թով կը թողնի իր հօրն ու մօրը եւ երկուսից էլ կ'անարգուի:
 Տարադէպ պարմութիւնը նոյնն է, ինչ որ երաժշտութիւնը սգի 6
 ժամանակ, իսկ ծեծն ու խրապը իմաստութիւն է ամէն ժամա-
 նակ: Յիմարին սովորեցնողը նման է կոտրած խեցի կացնողի 7
 եւ քնածին խոր քնից արթնացնողի: Ով պարմում է յիմարին, 8, 9
 նոյնն է թէ պարմում է նիրհողին, որը վերջում հարցնում է՝
 «Ի՞նչ»: Լաց եղիր նաեւ փիսմարի վրայ, քանզի նրա համար 10
 չքացաւ իմաստութիւնը: Մեղմ լաց եղիր մեռելի վրայ, քանզի 11
 նա գտաւ իր հանգիստը, իսկ յիմարի համար ապրելը մահից
 վաղ է: Մեռելի վրայ սուգը եօթն օր է, իսկ անմիտ եւ ամ- 12, 13

14 բարիշտ մարդու համար՝ իր կեանքի բոլոր օրերին: Անզգամի
 15 հետ շատ մի՛ խօսիր եւ անմիտ մարդու մօտ մի՛ գնա: Զգո՛յշ ե–
 16 դիր նրանից, որպէսզի փանջանք չկրես եւ նրանից հեռանալիս
 17 կեղտով չշաղախուես, այլ զապուի՛ր նրանից, եւ հանգիստ կը
 18 գտնես ու չես ձանձրանայ նրա անմտութիւնից: Կապարից ա–
 19 լելի ծանր ի՞նչ կայ, եւ ի՞նչ է նրա անունը, եթէ ոչ յիմար: Ա–
 20 լելի դիւրին է փանել աւազը, աղը եւ շիկացած երկաթը, քան
 21 անմիտ մարդուն: Ինչպէս փայրէ պահանգով ամրացուած շի–
 22 նուածքը ցնցումներից չի խախտում, այդպէս էլ անխախտ է
 23 մնում իմացութեան խորհրդով հաստատուած սիրտը: Իմաս–
 24 տութեան խորհրդով հաստատուած սիրտը վախի ժամանակ չի
 25 վիհարուի: Ինչպէս բարձրաւանդակի վրայ գտնուող յարդը եւ
 26 աւազաշաղախ քարաշէն պատի խճաքարերը հողմերի առաջ
 27 չեն դիմանայ, այնպէս էլ վախկոտ սիրտը փխմար խորհուրդ–
 28 ների պարճառով չի փոկայ ամէն փեսակ երկիւղի առաջ: Ով
 29 աչքն է խոցում, արտասուք է բերում, եւ ով սիրտն է խոցում,
 30 զգացմունքներ է յարուցում: Ով քար է նետում թռչուններին,
 31 քշում է նրանց, եւ ով նախապում է բարեկամին, խզում է բա–
 32 րեկամութիւնը: Թէ սուր էլ քաշես բարեկամի վրայ, անյոյս մի՛
 եղիր, քանզի դարձ կայ: Թէ բարեկամի վրայ բերան էլ բա–
 ցես, մի՛ վախեցիր, քանզի հաշտութիւն կայ, միայն թէ դա չի՞նի
 նախապիւնք, ամբարտաւանութիւն, գաղտնիք յայտնել եւ նենգ
 վիրաւորանք: Ամէն փեսակ բարեկամ փախչում է սրանցից:
 Մերձաւորի մօտ հաւաքարմութիւն ունեցիր նրա աղքատութե–
 ան ժամանակ, որպէսզի նրա հարստութեան օրօք ուրախ լի–
 նես: Նեղութեան ժամանակ մօտ եղիր նրան, որպէսզի դու էլ
 ժառանգես նրա ժառանգութիւնից: Ինչպէս հնոցում կրակից
 առաջ գոլորշի եւ ծուխ է դուրս գալիս, այդպէս էլ արինահե–
 դութիւնից առաջ՝ բամբասանքը: Ես չեմ ամաչի բարեկամիս
 պաշտպանել եւ նրա երեսից չեմ թաքնուի, թէկուզ ինձ չարիք
 պատահի նրա պարճառով, մինչդեռ ամէն ոք, ով լսի այդ մա–
 սին, պիտի խորշի նրանից: Ո՛վ ինձ կը տար պահապան իմ բե–
 րանի վրայ եւ խորագիտութեան կնիք՝ իմ շուրթերին, որպէսզի
 չխորտակուեմ, եւ իմ լեզուն չկործանի ինձ:

22 Տէր, Նայր եւ Իշխան իմ կեանքի, մի՛ թող ինձ դրանց խոր–
 2 հուրդների մէջ: Ո՛վ կապանք կը դնէր իմ մտքերի վրայ եւ ի–
 3 մաստութեան խրատ իմ սրտի վրայ, որպէսզի դրանք չխնայեն

իմ փոփոխութեանը եւ թոյլ չգրան, որ մեղք գործեմ, որպէսզի
 չծանրանան իմ զանցանքները, եւ չմեծանան իմ մեղքերը, որ-
 պէսզի չընկնեմ հակառակորդների առջեւ, եւ իմ թշնամին ինձ
 ուրնափակ չանի: Տէր, Տայր եւ իմ կեանքի՝ Աստուած, մի՛ փոր 4, 5
 ինձ աչքերի ունայն խաղ եւ հեռացրո՛ւ ինձնից սրտի ցանկութիւ-
 նը: Թող ինձ չհասնեն որովայնի ցանկութիւնն ու անառակու- 6
 թիւնը, եւ մի՛ մարմնի ինձ անամօթ մարդու ձեռքը: Որդիներ, 7
 լսեցէ՛ք բերանի մասին այս խրատը. ով որ պահի այն, չի որսուի:
 Մեղաւորն իր շուրթերով է որսում, եւ հայիոյիչն ու ամբար- 8
 փաւանը դրանցով է սայթաքում: Մի՛ ընտելացրու քո բերանը 9
 երդումի: Մի՛ վարժուիր Սրբի անունով երդուել: Ինչպէս այն 10, 11
 ծառան, որ յաճախ պապժի է ենթարկւում, անպակաս չէ վերքե-
 րից, այնպէս էլ ով երդւում եւ մշտապէս Սրբի անունն է փալիս,
 չի մաքրւում մեղքերից: Շար երդուող մարդը անօրէնութեամբ 12
 է լցւում, եւ հարուածներն անպակաս կը լինեն նրա քունից: Եթէ 13
 յանցանք գործի, իր մեղքն իր վրայ է, եւ եթէ շփոթուի, կրկնակի
 մեղք է գործում: Եթէ ի գուր երդուեց, չի արդարանայ, որովհե- 14
 րեւ նրա փունը փանջանքով է լցուելու: Խօսք կայ, որ հաւա- 15
 սար է մահուան. թող այն չգրնուի Յակոբի քոհնի ժառանգու-
 թեան մէջ: Թող այս ամէնը բարեպաշտներից հեռու մնայ, եւ 16
 նրանք մեղքի մէջ չեն թաւալուի: Մի՛ ընտելացրու քո շուրթերը 17
 փոփոխութեան, քանզի դրա մէջ մեղաւոր խօսքեր կան: Երբ մե- 18
 ծամեծների մէջ նստես, յիշիր քո հօրն ու մօրը, որպէսզի քեզ 19
 չկորցնես նրանց առջեւ եւ, ըստ քո սովորութեան, յիմարութիւն
 չանես ու չասես, թէ՛ «Լաւ էր չծնուելի», եւ քո ծննդեան օրն անի- 20
 ծես: Այն մարդը, որ վարժուած է նախաքինքի, իր բոլոր օրե- 21
 րում չի խրափուի: Երկու բան կայ, որ շարացնում է մեղքերը,
 մի երրորդ բան էլ՝ որ բարկութիւն է առաջ բերում: Յասկոյ 22
 հոգին բորբոքուած կրակի նման է՝ չի մարի մինչեւ չսպառուի:
 Բոզաբարոյ մարդը չի դադարի իր մարմնի անդամների հետ 23
 անառակութիւն անել, մինչեւ որ կրակը վառի նրան: Պռնիկ 24
 մարդուն ամէն փեսակ հաց քաղցր է, նա չի դադարի, մինչեւ որ
 մեռնի: Մարդը, որ մեղք է գործում իր մահճի դէմ, իր սրտում 25
 ասում է. «Ո՛վ կը փեսնի ինձ: Իմ շուրջը խաւար է, պապերը 26
 ծածկում են ինձ, ոչ ոք չի փեսնում ինձ. ինչո՞ւ կասկածեմ, չե՞՞
 որ Բարձրեալը չի փեսնում իմ մեղքը»: Նրա երկիւղը մարդ- 27
 կանց աչքն է: Նա չգիտի, որ Տիրոջ աչքը բիւր անգամ լուսա- 28

29 քու է արեգակից, քենսնում է մարդկանց բոլոր ճանապարհներ–
 30 ըր եւ նկատում նրանց բոլոր գաղտնի քեղերը: Մինչեւ նրանց
 սպեղծուելը ամենայն ինչ ծանօթ էր նրան, այդպէս էլ կը լինի
 31 նրանց վախճանուելուց յետոյ: Այդպիսին կը պատժուի քաղա–
 քի հրապարակներում եւ կը բռնուի այնպեղ, ուր չէր ենթադրի:
 32 Այդպէս կը պատժուի նաեւ այն կինը, որ թողել է իր ամուսնուն
 եւ օտարից ժառանգ է բերել: Նախ՝ որովհետեւ Բարձրեալի
 օրէնքին չհնազանդուեց, երկրորդ՝ յանցանք գործեց իր ամուս–
 նու դէմ, եւ երրորդ՝ շնացաւ պոռնկութեամբ եւ օտար մարդուց
 33 որդի բերեց: Նա ժողովրդից պիտի վարարուի, եւ նրա որդի–
 34 ներին պիտի հոգ չգրանեն: Նրա որդիները արմաքներ պիտի
 35 չարձակեն, եւ նրա ոստերը պտուղ չպիտի փան: Նա անէծք է
 36 թողնելու իր յիշատակին, եւ նրա նախաքինքը չի ջնջուելու: Ա–
 ւելի լաւ բան չկայ, քան երկիւղը Տիրոջից, եւ չկայ աւելի քաղցր
 բան, քան անսալ Տիրոջ պատուիրաններին:

23 Իմաստութիւնը կը գովի իրեն եւ պիտի պարծենայ իր ժո–
 2 դովրդի մէջ: Բարձրեալի փաճարում պիտի բացի իր բերանը
 3 եւ նրա զօրութեան առջեւ պիտի պարծենայ. «Ես դուրս ելայ
 4 Բարձրեալի բերանից եւ մշուշի նման ծածկեցի երկիրը: Ես
 բնակուեցի բարձունքներում, եւ իմ Աթոռը ամպի սեւան մէջ է:
 5 Միայն ես պարտուեցի երկնքի ծիրով մէկ, գնացի անդունդների
 6, 7 խորքերը, իշխեցի ծովի ալիքներին, բոլոր երկրներին եւ բո–
 8 լոր ժողովուրդներին ու ազգերին: Այս բոլորի մէջ հանգիստ
 9 փնտռեցի եւ այն երկիրը, ուր ես հանդարտուեմ: Այն ժա–
 մանակ բոլորի Արարիչը պատուիրեց ինձ, եւ նա, ով սպեղծեց
 10 ինձ, ցոյց փուց իմ խաղաղութեան խորանը: Նա ասաց. «Դու
 բնակուիր Յակոբի փոհմի մէջ եւ Իսրայէլի մէջ ժառանգութիւն
 11 սրացիր»: Սկզբից, յաւիտենութիւնից առաջ Տէրն սպեղծեց
 12 ինձ, եւ ես յաւիտեան չեմ նուազելու: Ես պաշտամունք մա–
 փուցեցի նրա սուրբ խորանի առջեւ, ապա հաստատուեցի Սի–
 ռոնի մէջ, Տէրը նոյնպէս բնակեցրեց ինձ սուրբ քաղաքում, եւ
 13 իմ իշխանութիւնը Երուսաղէմի մէջ է: Ես արմաքաւորուեցի
 փառաւոր ժողովրդի մէջ, Տիրոջ բաժնում՝ նրա ժառանգութեան
 14 մէջ: Բարձրացայ Լիբանանի նոճու պէս եւ Ահերմոնի լեռների
 15 դափնու նման: Բարձրացայ ինչպէս արմաւենին Ենգաղիում եւ
 16 ինչպէս վարդենու փունկը Երիքովի մէջ: Բարձրացայ դաշտի
 17 վայելուչ ձիթենու պէս, բարձրացայ սօսու նման: Բուրեցի իբ–

րեւ կինամոն եւ խնկի ծառ, իբրեւ քաղբան, խունկ, սրաշխ եւ 18
 իբրեւ կնդրուկի անուշ հոտ վրանում: Բեւեկնի նման արծակե- 19
 ցի իմ ոստերը, եւ իմ ոստերը փառքի եւ շնորհների ոստեր են: Ես իբրեւ այգի շնորհներ եմ բխում, եւ իմ ծաղիկները փառ- 20
 քի եւ հարստութեան պտուղներ են: Մօտեցէ՛ք ինձ ամէնքդ, որ 21
 ցանկանում էք ինձ, եւ ճաշակեցէ՛ք իմ արմարներից, քանզի 22
 իմ յիշարակը մեղրից քաղցր է, եւ իմ ժառանգութիւնը աւե-
 լի քաղցր է, քան մեղրի խորիսխը: Ովքեր ուրեմ ինձ, տա- 23
 կաւին պիտի քաղցած մնան, եւ ովքեր ընպէս ինձ, տակաւին
 պիտի ծարաւեն: Ով ինձ լսի, չի ամաչի, եւ ովքեր ինձ հետ 24
 գործեն, չեն մեղանջի»: Այս ամէնը բարձրեալ Աստուծու ուխտի 25
 Գիրքն է եւ Օրէնքը, որ մեզ պատուիրեց Մովսէսը իբրեւ Յակո- 26
 բի ժողովուրդների ժառանգութիւն: Նա իմաստութիւնը հեղում 27
 է Փիտոն գետի նման եւ ինչպէս Տիգրիսը՝ նորահաս բերքի օ- 28
 րերին: Նա գիտութիւնը լցնում է Եփրատի նման եւ ինչպէս 29
 Յորդանանը՝ հնձի օրերին: Նա խրապը սփռում է իբրեւ լոյս 30
 եւ տարածում ինչպէս Գեհոնը՝ բերքահաւաքի օրերին: Նրան 31
 չհասցրեց ճանաչել առաջին մարդը, նրան չքննեց վերջինը եւս,
 քանզի նրա խոհամտութիւնը ծովից անհուն է, եւ նրա խոր- 32
 հուրդը խոր է մեծ անդունդներից աւելի: Ես իբրեւ ջրմուղ ելայ 33
 գետից եւ իբրեւ վրակ ելայ դրախտից: Ասացի՛ ջրեմ պար- 34
 տէզը եւ ջրեմ ածուն: Եւ ահա ինձ համար ջրմուղը գետ դար- 35
 ձաւ եւ ինձ համար գետը՝ ծով: Տակաւին ես գիտութիւնը պի- 36
 տի լուսաւորեմ ինչպէս առաւօտ եւ նրա լոյսը պիտի տարածեմ
 մինչեւ հեռաստանները: Եւ տակաւին ուսմունքը պիտի սփռեմ 37
 իբրեւ մարգարէութիւն եւ այն յաւիտեանս պիտի թողնեմ ազ-
 գերի մէջ: Տեսէ՛ք, ես ոչ միայն ինձ համար աշխատեցի, այլեւ 38
 բոլոր նրանց համար, ովքեր փնտռում են այն:

Երեք բանով գեղեցկացայ եւ վայելուչ երեւացի Տիրոջ եւ 24
 մարդկանց առջեւ: Դրանք են՝ եղբայրների միաբանութիւնը, 2
 մերձաւորների սէրը եւ՝ երբ կինն ու տղամարդը համերաշխ
 են իրար հետ: Իմ հոգին ասեց երեք տեսակ մարդկանց եւ 3
 խիստ գարշեց նրանց կեանքից: Դրանք են՝ հպարտ աղքատը, 4
 սրախօս հարուստը եւ վաւաշտ ու պակասամիտ ծերը: Եթէ 5
 պատրանելութեանդ ժամանակ չհաւաքեցիր, ինչպէն կը գրնես
 ծերութեանդ ժամանակ: Որքա՛ն պարշաճ է ալեհեր մարդուն՝ 6
 դատելը եւ ծերերին՝ խորհուրդ տալը: Որքա՛ն գեղեցիկ է ծե- 7

8 րերի իմաստութիւնը եւ պատուաւոր մարդկանց իմացութիւնն
 9 ու խորհուրդը: Ծերերի պսակը բազմահմպութիւնն է եւ նրանց
 10 պարծանքը՝ երկիւղը Տիրոջից: Ինը խորհրդի եւ երանի տա-
 11 լիս իմ մարդն, իսկ տասներորդը կ'ասեմ լեզուով: Դա այն
 12 մարդն է, որ ուրախ է որդիներով եւ իր կենդանութեան ժա-
 13 մանակ տեսնում է թշնամիների կործանումը: Երանի՛ նրան,
 14 ով ապրում է իմաստուն կնոջ հետ, իր լեզուով չի սխալւում
 15 եւ չի ծառայում մէկին, որ անարժան է իրեն: Երանի՛ նրան,
 16 ով իմաստութիւն գրաւ եւ այն կը պատմի լսողների ական-
 17 ջին: Որքա՛ն մեծ է նա, ով իմաստութիւն է գրել, բայց նա
 18 ատելի մեծ չէ, քան նա, ով երկիւղ է կրում Տիրոջից: Երկիւղը
 19 Տիրոջից գերազանցում է ամէն բան: Եւ ով ունի այն, ո՞ն կա-
 20 րելի է նմանեցնել: Կարելի է տանել ամէն տեսակ վերք, բայց
 21 ոչ՝ սրտի վերքը, ամէն տեսակ չարութիւն, բայց ոչ՝ կնոջ չարու-
 22 թիւնը, ամէն տեսակ հարուած, բայց ոչ՝ արեւիկների հարուածը,
 23 ամէն տեսակ վրէժ, բայց ոչ՝ թշնամիների վրէժը: Օձի գլխից
 24 չար գլուխ չկայ եւ ոչ էլ թշնամու ցասումից ատելի մեծ ցասում:
 25 Նախընտրեցի բնակուել առիւծի եւ վիշապի հետ, քան ապրել
 26 չար կնոջ հետ: Կնոջ չարութիւնը այլափոխում է նրա տեսքը եւ
 27 քորձի նման սեւացնում նրա երեսը: Նրա ամուսինը կը նստի
 28 իր ընկերների հետ եւ, լսելով, հոգոց կը հանի: Ամէն տեսակ
 29 չարութիւն փոքր է կնոջ չարութեան մօտ. թող նրան ընկնի մե-
 30 ղաւորի վիճակը: Աւագուր գառիվերը ծերունու ոտքերի տակ
 31 նոյնն է, ինչ հեզ ամուսնու համար լեզուանի կինը: Մի՛ նա-
 32 յիր կնոջ գեղեցկութեանը եւ մի՛ փափագիր: Բարկութիւն է,
 33 լրբութիւն եւ մեծ ամօթ, եթէ կինն է ամուսնուն հրամայողը:
 34 Թշուառացած սիրտ, խոժոռ դէմք եւ սրտի վերք է չար կինը:
 35 Թուլացած ձեռք եւ կթոքած ծունկ է այն կինը, որ երանի չի
 36 տալիս իր ամուսնուն: Մեղքի սկիզբը կնոջից է, եւ նրա պատ-
 37 ճառով ենք մեռնում բոլորս: Ելք մի՛ տուր ջրին եւ չար կնոջ
 38 համարձակութեանը. եթէ նա չի գնում ըստ քո ձեռքի ցոյց տո-
 39ւած ուղղութեան, կտրի՛ր քո մարմնից եւ հեռո՛ւ նետիր նրան:

25 Երանելի է բարի կնոջ ամուսինը, եւ բազում է նրա օրե-
 2 րի թիւը: Բարեգործ կինն ուրախացնում է իր ամուսնուն եւ
 3 նրա տարիները լցնում խաղաղութեամբ: Բարի կինը մի բարի
 4 բաժին է, որ Տէրը տալիս է իրենից երկնջողներին. հարուստ
 5 թէ աղքատ՝ նրանց սիրտը գոհ է նրանից, եւ նրանց դէմքը

միշտ ուրախ է: Երեք բանի վրայ կասկածեց իմ սիրտը, բայց 5
կայ մի չորրորդը, որի համար աղօթում եմ վախից: Դրանք 6
են՝ քաղաքի բանասարկությունը, ամբոխի վրդովմունքը եւ սուր 7
չարախօսությունը, որոնք մահից անելի դաժան են: Բայց սրտի 8
ցաւ եւ սուգ է այն կինը, որ չարանախանձ է մէկ այլ կնոջ,
լեզուանի գազան է, որ խոցում է բոլորին: Չար կինը եզան 9, 10
երերացող լուծ է. ով բռնի այն՝ իժ է բռնում: Մեծ խայրառա- 11
կություն է հարբեցող կինը, որ չի ծածկում իր ամօթը: Կնոջ 12
պոռնկությունը իմացում է նրա շարժումներից, նրա աչքերի
հայեացքից եւ նրա արտեւանումներից: Անամօթ դստեր վրայ 13
հսկողութիւն հաստատիր, որպէսզի համարձակություն ստանա-
լով՝ նա ինքնագլուխ չլինի: Լիրբ կնոջ աչքից գգոյշ եղիր եւ մի՛ 14
զարմացիր, եթէ քո դէմ էլ յացանք գործի: Ինչպէս ծարաւած 15
ճանապարհորդը, նա բերանը բացում եւ խմում է ամէն տե-
սակ մօտիկ ջրերից, նստում է ամէն տեսակ վրանի առջեւ եւ
կապարճի պէս բացում առաջին իսկ նետի դէմ: Կնոջ շնոր- 16
հը հրճուանք է նրա ամուսնուն, եւ նրա ողջախոհությունը զօ-
րացնում է նրա ոսկորները: Խոնարհ կինը Տիրոջ պարգէնն է. 17
անփոխարինելի է առաքինի հոգին: Շնորհների վրայ շնորհ 18
է ամօթխած կինը, եւ համարժէք կշիռ չկայ նրա զուսպ հո-
գու համար: Տիրոջ բարձունքներում ծագող արեգակ է բարի 20, 21
կնոջ գեղեցկութիւնն իր տան յարդարանքի մէջ: Ինչպէս լու- 22
սապոյ ճրագն է մաքուր աշտանակի վրայ, այնպէս էլ երեսի
գեղեցկութիւնն է հանդարտ հասակի վրայ: Ինչպէս ոսկեղէն 23
սիւններն են արծաթեղէն խարիսխների վրայ, այնպէս էլ գեղեց-
իկ ուրբերն են խոնարհ զարշապարների վրայ: Սիրտս փխուր 24
է երկու բանի համար, եւ կայ մի երրորդ բան, որից իմ մէջ ցա-
սում առաջացաւ: Դրանք են՝ պատերազմող մարդը, որն աղ- 25
քատութեան պարճառով է թշուառ, եւ իմաստուն մարդիկ, ո-
րոնք արհամարհուած են: Բայց ով արդարութիւնից դառնում է 26
դէպի մեղքը, Տէրը նրա համար սուր է պատրաստում: Դժուար 27
թէ վաճառականը խուսափի յանցանքներից, եւ պանդկապանը
արդարանայ մեղքերից:

Շատերը մեղանջում են կայքի համար, եւ ով ուզում է շա- **26**
տացնել այն, դէմքը շրջում է: Ինչպէս իրար կից քարերի 2
միջեւ ցից է խփում, այնպէս էլ մեղքն է տեղ գտնում վա- 3
ճառելու եւ գնելու միջեւ: Եթէ մէկը նախանձախնդրութեամբ 4

հասարակական չէ Տիրոջ երկիւղի մէջ, արագ կը կործանուի
 5 նրա փունը: Մաղելիս մաղի մէջ աղբն է մնում, ինչպէս մար-
 6 դու կղկղանքը՝ նրա մտքերի մէջ: Բրուսի անօթները փորձ-
 7 ւում են կրակի մէջ, իսկ մարդը փորձում է իր խորհուրդնե-
 8 րի մէջ: Ծառերի մշակութիւնը երեսում է նրա պողից, ինչ-
 9 պէս խօսքից՝ մարդու սրտի խորհուրդները: Մի՛ գովիր մար-
 10 դուն նրա խօսելուց առաջ. այսպէս են փորձում մարդկանց:
 11 Եթէ արդարութեան յետեւից գնաս, կը հասնես նրան, եւ այն
 12 կը հագնես իբրեւ փառքի զգեստ: Թռչունները հանգստանում
 13 են իրենց նմանների մօտ, եւ ճշմարտութիւնը վերադառնում է
 14 իրեն փնտռողների մօտ: Ինչպէս առիւծն է դարանակալ որ-
 15 սին, այնպէս էլ մեղքը՝ անիրատւութիւն անողին: Բարեպաշտի
 16 զրոյցը յարաբերւի իմաստութիւն է, իսկ անզգամը լուսնի պէս
 17 այլափոխում է: Խնայիր ժամանակդ, երբ անմիտների մէջ ես,
 18 բայց տեսալէս մնա խելացիների հետ: Յիմարների զրոյց-
 19 ները ձանձրալի են, եւ ծաղրելու համար նրանք պիտի մեղ-
 20 քեր գործեն: Շաք երդուողի խօսքից ցցում են լսողի մագե-
 21 րը, իսկ նրանց վէճը ականջ է խլացնում: Ամբարտաւանների
 22 վէճն արիւնահեղութիւնն է, եւ նրանց բամբասանքը ձանձրալի
 23 է լսել: Ով յայտնում է գաղտնիքները, կորցնում է հաւատար-
 24 մութիւնը եւ չի գտնի բարեկամ իր հոգու համար: Երկար մնա
 25 բարեկամի մօտ եւ հաւատարիմ եղիր նրան. իսկ եթէ յայտ-
 26 նես նրա գաղտնիքները, չես գնայ նրա յետեւից: Ինչպէս մարդ
 27 կորցնում է իր թշնամուն, այնպէս կորցնում է մերձաւորի սե-
 28 րը: Ինչպէս թռչունին, որ քո ձեռքից բաց ես թողնում եւ էլ չես
 կարող բռնել, այնպէս էլ չես բռնի մերձաւորին, որին բաց ես
 թողնում: Մի՛ գնա նրա յետեւից, քանզի նա հեռացաւ եւ այ-
 ծեամի պէս փրկուեց որոգայթից: Վերքը կարելի է կապել, եւ
 հայիոյանքից յետոյ հաշտութիւն կայ: Ով յայտնում է գաղտ-
 նիքները, նա կորցնում է հաշտութեան յոյսը: Ով ակնարկում է
 աչքով, չարիք է նիւթում, եւ ով տեսնում է այն, թող հեռու մնայ
 նրանից: Քո աչքի առջեւ նա կը քաղցրացնի իր բերանը, կը
 զարմանայ քո խօսքի վրայ, իսկ յետոյ կը ծռի իր բերանը եւ
 քո խօսքը գայթակղութեան առարկայ կը դարձնի: Շաք բան
 արեցի, բայց ոչ մի բան այնպէս չեմ արել, ինչպէս նրան. Տե-
 րը նոյնպէս արելու է նրան: Ով քարը երկինք է նետում, այն
 իր գլխին կ'ընկնի. նենգաւոր մարդու հարուածները բացում են

վերքերը: Ով հոր փորի, նրա մէջ կ'ընկնի, եւ ով որոգայթ լա- 29
րի, կը բռնուի նրա մէջ: Ով չարութիւն անի, կը գլորուի նրա 30
մէջ եւ չի էլ իմանայ, թէ այն որպեղից հասաւ իրեն: Ամբար- 31
փաւանների ծաղրն ու նախափինքը, նաեւ վրէժխնդրութիւնը
առիւծի նման դարանակալ է նրանց: Որոգայթով կը բռնուեն 32
նրանք, ովքեր ուրախանում են բարեպաշտների անկումով. ի-
րենց մահից առաջ հեծութիւնը պիտի մաշի նրանց: Ոխը եւ 33
բարկութիւնը նոյնպէս գարշելի են, եւ մեղաւոր մարդը ամուր
կառչում է նրանցից:

Ով վրէժ առնի, Տիրոջից վրէժխնդրութիւն կը գրնի, եւ Տէրը 27
խստօրէն կը հաստատի նրա մեղքերը: Ների՛ր քո եղբօր ան- 2
իրաւութիւնը, եւ միայն այն ժամանակ աղօթելիս քո մեղքերը
կը ներուեն: Մարդը մարդու հանդէպ բարկութիւն է կուտա- 3
կում, իսկ Տիրոջից բժշկութիւն է խնդրում: Իր նման մար- 4
դու հանդէպ նա չունի ողորմածութիւն, բայց աղերսում է իր
մեղքերի թողութեան համար: Ինքը եւս մարմին է, բայց ոխ 5
է պահում: Ո՛վ քաւութիւն կը տայ նրա մեղքերին: Յիշի՛ր քո 6
վախճանը եւ դադարի՛ր թշնամութիւն անելուց, յիշի՛ր ապակա-
նացու լինելդ ու մահդ եւ մնա՛ պապուիրանների մէջ: Յիշի՛ր 7, 8
պապուիրանները եւ ոխ մի՛ պահիր մերձաւորիդ հանդէպ, յի- 9
շի՛ր Բարձրեալի ուխտը եւ արհամարհի՛ր Գրիգորիւնը: Նեռո՛ւ 10
մնա վեճից եւ դու կը նուազեցնես մեղքերդ, քանզի զայրա-
ցած մարդը կռիւ է բորբոքում, մեղաւոր մարդը գժրեցնում է
իր բարեկամներին եւ նրանց մէջ, ովքեր խաղաղութեամբ են 11
ապրում, բանսարկութիւն է գցում: Կրակը վառում է ըստ ի- 12
րեն սնող նիւթի, իսկ կռիւն էլ բորբոքում է ըստ նրան գրգռող
սասարկութեան. մարդու զայրոյթը լինում է ըստ նրա զօրու-
թեան, եւ ըստ նրա հարստութեան սասարկանում է նրա բար-
կութիւնը: Անզիջում հակառակութիւնը կրակ է բորբոքում, եւ 13
անզիջում կռիւը արիւն է հեղում: Եթէ կայծի վրայ փչես, կը 14
բորբոքուի, եւ եթէ նրա վրայ թքես, կը մարի. այդ երկուսն
էլ քո բերանից են դուրս գալիս: Քսուն եւ երկերեսանին թող 15
անիծուեն, քանզի բազում խաղաղ ապրողներ կործանուեցին:
Մի երրորդ մարդու լեզուն շափերին սասանեց, նրանց ազգից 16
ազգ հալածեց, ամուր քաղաքներ կործանեց եւ մեծամեծների 17, 18
տներն աւերեց: Մի երրորդ մարդու լեզուն ջանասէր կանանց 19
վռնդեց եւ նրանց զրկեց իրենց վաստակից: Ով նրան լսի, 20

21 հանգիստ չի գտնի եւ վստահ ու ապահով չի ապրի: Մտրակի
 22 հարուածը վերք է առաջացնում, իսկ լեզուի հարուածը ոսկոր-
 23 ներ է փշրում: Շապերն են ընկել սուտերի սայրից, բայց ոչ
 24 նրանց չափ, ուլքեր ընկել են լեզուի երեսից: Երջանիկ է նա,
 ով թաքնում է նրանից, ով չի ճաշակել նրա ցասումը, ով չի
 25, 26 քաշել նրա լուծը եւ ով չի կապուել նրա կապանքներով: Նրա
 լուծը երկաթեայ լուծ է, եւ նրա կապանքները՝ պղնձե կապանք-
 27 ներ: Դաժան մահ է նրա մահը, դժոխքը լաւ է նրանից: Թող
 նրա ձեռքը չլինի բարեպաշտների վրայ, եւ թող նրանք չայրուեն
 նրա բոցում: Ուլքեր Տիրոջը թողնեն, կ'ընկնեն չար լեզուի ձեռ-
 28, 29 քը, նրանց մէջ կը բորբոքուի այն ու չի մարի, նրանց վրայ
 կ'ուղարկուի իբրեւ առիւծ ու նրանց կ'ոչնչացնի ինձի նման:
 30 Տես, քո կալուածքը ամրացրո՛ւ փշէ ցանկապատով: Պի՛նդ կա-
 պած պահիր քո ոսկին եւ արծաթը, քո խօսքին չափ ու կշիռ
 31 փութ եւ քո բերանին դուռ ու նի՛գ դիր: Զգո՛յշ եղիր, որպէսզի
 չգայթակղուես լեզուից, չընկնես դարանակալ մարդու առջեւ:

28 Ով ողորմութիւն է անում, նա փոխ է փալիս մերձաւորին:
 2 Ով իր ձեռքով նրան սափար է լինում, պահում է պապուիրան-
 3 ները: Մերձաւորիդ փո՛խ փութ ժամանակին, հասա՛ւր պահիր
 խօսքդ, հաւաքարի՛ն եղիր նրան եւ միշտ կը գտնես քեզ համար
 4 անհրաժեշտը: Շապերը փոխ վերցրածը գրած բան համարե-
 5 ցին եւ դառնութիւն պարճառեցին իրենց օգնողներին: Մին-
 6 չէւ վերցնելը մարդ համբուրում է մերձաւորի ձեռքը եւ խոնարհ
 7 ձայնով է խօսում նրա ունեցուածքի մասին: Վերադարձնելու
 ժամանակ նա կը յեփածգի ժամկէտը, ցաւալի խօսքեր կ'ասի
 8 եւ կը գանգափուի ժամանակից: Եթէ փոխապտուն կարողա-
 9 նայ փութի հագիւ կէսը յետ առնել, ապա այն կը համարի
 10 գրած բան. իսկ եթէ չկարողանայ, կը գրկուի իր ունեցու-
 11 ածքից եւ նրան գուր քեղը թշնամի կը դարձնի իրեն: Սա էլ
 12 անէժք եւ բամբասանք կը հափուցի եւ պափու փալու փոխարէն
 13 կ'անարգի նրան: Արդ, շապերը նման չարութեան պարճառով
 14 երես են թեքում եւ գգուշանում գուր քեղը գրկուել ունեցու-
 15 ածքից: Սակայն դու աղքատի նկատմամբ բարեհաճ եղիր եւ
 16 նրան մի՛ ուշացրո՛ւ ողորմութիւնդ: Ի սէր պապուիրանի ձեռք
 մեկնիր աղքատին ըստ նրա կարօտութեան եւ ձեռնունայն մի՛
 վերադարձրո՛ւ նրան: Արծաթը ծախսի՛ր եղբօր եւ բարեկամի
 վրայ եւ մի՛ թող որ ժանգոփուի քարի փակ ի կորուստ: Քո

զանձն օգտագործիր համաձայն Բարձրեալի պատուիրաննե-
 րի, եւ դա քեզ օգուտ կը լինի ոսկուց աւելի: Ողորմութիւն 15
 հաւաքիր քո շրեմարաններում, եւ այն կը փրկի քեզ զանա-
 զան չարչարանքներից, թշնամու դէմ կը ճակարկի քեզ համար 16
 հզօր վահանից եւ ծանր նիզակից աւելի: Բարերար մարդը 17
 երաշխաւորում է իր մերձաւորին, իսկ ով կորցրել է ամօթը,
 կը թողնի նրան: Մի՛ մոռացիր երաշխաւորողի շնորհը, քան- 18
 զի նա իր անձը փութեց քեզ համար: Մեղաւորը վաքնում է 19
 իր երաշխաւորողի բարիքը, եւ սրտով երախտամոռը կը լքի իր
 փրկարարին: Երաշխաւորութիւնը բազում յաջողակների կոր- 20
 ծանեց եւ նրանց ցնցեց ծովի ալիքների նման: Նզօր մարդ- 21
 կանց գրկեց իրենց բնակավայրից, եւ նրանք դեգերեցին օտար
 ազգերի մէջ: Իր շահին հետամուտ մեղաւորը, որը երաշխաւոր 22
 է դառնում, դարաստանի մէջ կ'ընկնի: Պաշտպան եղիր մեր- 23
 ձաւորին ըստ քո կարողութեան եւ զգոյշ եղիր, որպէսզի չլինի
 թէ ծուղակ ընկնես: Մարդու կեանքի սկիզբը ջուրն է, հացն է, 24
 ջորն է եւ փունն է, ուր նա ծածկում է իր ամօթը: Լաւ է աղքատ- 25
 րի ապրուստը իր գերանապատ յարկի փակ, քան այլոց փների
 ճոխ կերակուրը: Գո՛հ եղիր թէ՛ շաքից եւ թէ՛ քջից: Թշուառ 26, 27
 կեանք է փնից փուն փոխադրուելը. ուր պանդխտն՝ չես կա-
 րող բանալ բերանդ: Նաց եւ ջուր կը փառ՝ շնորհակալութիւն 28
 չես ստանայ, եւ դեռ աւելին՝ այսպիսի բաներ կը լսես. «Ե՛կ,
 օտարական, սեղան պատրաստիր եւ, ինչ որ քո ձեռքին կայ,
 կերակրիր ինձ: Դո՛ւք գնա փնից, օտարական, պատուաւոր 30
 մարդ է հիւր եկել, իմ եղբայրը հիւր է եկել, փունը պէտք է ինձ»:
 Այս բոլորը ծանր են այն մարդու համար, որ հոգի ունի, անար- 31
 գուած ծառայ է եւ կրում է փոխափութի նախափնքը:

Ով սիրում է իր որդուն, պէտք է յաճախակի պատժի նրան, **29**
 որպէսզի վերջում ուրախ լինի: Ով խրափում է իր որդուն, նրա- 2
 նից օգուտ կը փեսնի եւ ծանօթների մէջ նրանով կը պարծենայ:
 Ով ուսուցանում է իր որդուն, թշնամու նախանձը կը շարժի եւ 3
 բարեկամների առջեւ նրանով կը պարծենայ: Երբ նրա հայ- 4
 րը վախճանուի, կարծես թէ չի մեռել, որովհետեւ իրենից յետոյ
 թողնում է իր նմանին: Նայրը նրան փեսաւ իր կեանքում եւ 5
 ուրախացաւ եւ իր վախճանի մասին չտրտմեց: Թշնամիների 6
 առջեւ վրիժառու թողեց նրան եւ բարեկամների առջեւ՝ շնոր-
 հներ հափուցող: Ով գուրգուրում է իր որդուն, նրա վերքերը կը 7

կապի, եւ նրա ամէն մի ճիշի հետ կը գալարուեն նրա աղիքնե-
 8 րը: Անվարժ ձին կամակոր է լինում, եւ քմահաճ որդին՝ լկփի:
 9 Գգուի՜ր որդուդ, եւ նա քեզ կը վախեցնի, խաղա՛ նրա հետ, եւ
 10 նա քեզ կը փրփմեցնի: Մի՛ ծիծաղիր նրա հետ, որպէսզի ցաւ
 չպարճառի քեզ, եւ յետոյ արամներդ չառնեն դառնութիւնից:
 11 Մանկութեան ժամանակ իշխանութիւն մի՛ փութ նրան. քանի
 12 դեռ փոյալ է, ջարդիր նրա կողերը, որպէսզի չլինի թէ երբեւէ
 13 յամառելով չհնազանդուի քեզ: Խրափի՜ր քո որդուն եւ գործի՛
 14 դիր նրան, որպէսզի խայրառակութեան մէջ չընկնես: Լաւ է
 առողջ եւ ուժեղ աղքատը, քան հաշմուած մարմնով հարուս-
 15 տը: Լաւ է առողջութիւնն ու առոյգութիւնը, քան ամէն փեսակ
 ոսկին, եւ լաւ է կարող մարմինը, քան անսպառ հարստութիւ-
 16 նը: Մարմնի առողջութիւնից աւելի մեծ հարստութիւն չկայ եւ
 17 մարմնի խնդութիւնից՝ աւելի մեծ ուրախութիւն: Լաւ է մա-
 18 հը, քան դառն կեանքը կամ երկար ցաւը: Փակ բերանին
 մօտեցուած քաղցրաւենիքը նոյնն է, ինչ գերեզմանին դրուած
 19 կերակուրը: Ի՞նչ օգուտ գոհերը կուռքերին, քանի որ ո՛չ ու-
 20 փում են եւ ո՛չ էլ հոփոփում: Այնպէս էլ՝ ովքեր հալածուեն Տի-
 21, 22 րոջից, աչքով կը փեսնեն ու կը հառաչեն այն ներքինու նման,
 23 որը գրկում է կոյսին եւ հոգոց հանում: Անձնափութ մի՛ ե-
 24 դիր փխրութեանը եւ քեզ մի՛ նեղիր քո խորհուրդներով: Մար-
 դու կեանքը սրտի ուրախութիւնն է, եւ կեանքի երկարութիւնը՝
 24 նրա ցնծութիւնը: Սփոփի՜ր քո հոգին, մխիթարի՜ր քո սիրտը եւ
 25 քեզանից հեռո՛ւ վանի՜ր փխրութիւնը, քանզի շարերին սպա-
 26 նեց փխրութիւնը, եւ դրանից ոչ մի օգուտ չկայ: Նախանձն
 ու բարկութիւնը կարճեցնում են կեանքի օրերը, եւ հոգսերը
 27 ծերացնում ժամանակից առաջ: Տիրոջ օրհնութիւնը հասնում
 28 է բերք հաւաքողների յետեւից ինչպէս ճռաքաղը. եւ բերք հա-
 29 ւաքողի նման լցնում հնձանը: Նասկացէ՛ք, միայն ինձ հա-
 մար չէ, որ աշխարեցի, այլ՝ բոլորի համար, ովքեր խրափ են
 30 փնտռում: Լսեցէ՛ք ինձ, ժողովրդի՛ իշխաններ, եւ ունկնդիր ե-
 31 դէք, եկեղեցո՛ւ առաջնորդներ: Որդուդ, կնոջդ, եղբօրդ եւ բա-
 րեկամիդ իրաւունք մի՛ փութ քո կեանքում եւ քո ունեցուածքը
 32 մի՛ փութ ուրիշի, որպէսզի գոջալով կարիքի մէջ չընկնես: Քա-
 նի դեռ կենդանի ես, եւ շունչդ վրադ է, թող ոչ մէկը չփոխարինի
 33 քեզ, քանզի աւելի լաւ է, որ որդիներդ քո կարիքն զգան, քան
 34 դու նայես նրանց ձեռքին: Քո բոլոր գործերի մէջ գլխաւոր

եղիր: Քո պատուի վրայ պարսաւանք մի՛ բեր: Քո կեանքի 35
 աւարտի օրը եւ վախճանի ժամանակ միայն բաշխիր եւ փոնր
 ժառանգութիւնդ: Կերը, գաւազանը եւ բեռը էշինն է. հացը, 36
 ծեծը եւ գործը՝ ծառայինը: Գործը կաւարիւր ծառայով, եւ դու 37
 հանգիստ կ'ունենաս, անգործ թող նրա ձեռքերը, եւ նա ազա-
 րութիւն կը փնտրի: Լուծը եւ շղթաները վիզն են խոնարհեց- 38
 նում, իսկ լկանքն ու փանջանքը՝ չարագործ ծառային: Նրան 39
 գործի՛ դիր, որպէսզի պարապ չմնայ, քանզի բազում չարիք է
 ծնում անգործութիւնը: Նրան գործի՛ մէջ պահիր, ինչպէս վա- 41
 յել է նրան, եւ եթէ նա չհնազանդուի, ծանրացրո՛ւ կապանքները,
 բայց ամբողջ մարմինը աւելորդ մի՛ ծանրաբեռնիր եւ մի՛ գոր- 42
 ծիր անարդարութեամբ: Եթէ դու ծառայ ունես, թող նա քեզ
 նման լինի, քանզի նրան ձեռք բերեցիր արեամբ: Եթէ դու ծա- 43
 ռայ ունես, նրա հետ եղբօր նման վարուիր, քանզի նրա կարիքը
 կը զգաս, ինչպէս քո անձի կարիքը: Եթէ չարչարես նրան, նա 44
 խրտնետն կը փախչի. էլ ո՞ր ճանապարհի վրայ նրան պիտի

Դաւարկ եւ սուր են անմիտ մարդու յոյսերը. անուրջները 30
 թելաւորում են անզգամներին: Ով հաւատում է երազներին, 2
 նա նման է մէկին, որը փորձում է բռնել սրուերը եւ վազել
 քամու յետեւից: Ինչպէս ունայն է դէմքի անդրադարձը դէմ- 3
 քի դիմաց, այնպէս էլ՝ երազներ տեսնելը: Պիղծ բանից մա- 4
 քուր բան չի լինի, եւ սուր բանից՝ սպոյգ բան: Ունայն են 5
 այն գուշակութիւնները, նշաններն ու երազները, որ երկնում է 6
 բանդագուշակի սիրտը, եթէ դրանք Բարձրեալից չեն առաքու-
 ած: Մի՛ փութ քո սիրտը դրանց, քանզի շարերին մոլորեցրին 7
 երազները, եւ դրանց վրայ յոյս դնողները խտրորուեցին: Օ- 8
 րէնքը գործադրում է առանց խաբէութեան, եւ իմաստութիւ-
 նը հաւատարիմ շուրթերի վրայ մարդու կաւարելութիւնն է: Ծանապարհորդող մարդը շար բան իմացաւ, եւ բազմափորձ 9
 մարդը խելամալորէն է պատմում: Ով փորձառու չէ, քիչ բան 10
 գիտի, իսկ ճանապարհորդողը կը մեծացնի իր գիտելիքը: Ծար 11
 բան տեսայ իմ պանդխտութեան ժամանակ, եւ իմ ի-
 մաստութիւնն աւելին է, քան իմ խօսքը: Ծար անգամ մահու 12
 չափ վրանգուեցի եւ փրկուեցի իմ փորձառութեամբ: Տիրո- 13
 ջից երկնջողների հոգին ապրելու է, քանզի նրանց յոյսն իրենց
 փրկարարի վրայ է: Ով երկնջում է Տիրոջից, նա ոչ մէկից եր- 14

15 կիւղի կասկած չի ունենայ, ոչ ոքից չի վախենայ, քանզի նրա
 16 յոյսը Տէրն է: Ով երկնչում է Տիրոջից, երանելի է նրա հո-
 17, 18 գին: Ոմն է ապաւինում նա, եւ ո՛վ է նրա նեցուկը: Տիրոջ աչքն
 իր սիրելիների վրայ է, Նա նրանց զօրութեան պաշտպանն է,
 ուժի ամրութիւնն է, ապաստան է խորշակից եւ հովանի՝ միջօ-
 19 րէի տապից: Պահպանութիւն է գայթակղութիւնից եւ ապա-
 հովութիւն գլորումից. վեհացնում է հոգին, լուսաւորում աչքը,
 20 մարդկանց տալիս է բժշկութիւն, օրհնութիւն եւ կեանք: Ով
 անարդար զոհ է մատուցում, նրա զոհաբերումը արհամարհու-
 21 ած է. հաճելի չէ անօրէնների մատուցած զոհը: Բարձրեալը չի
 ընդունում ամբարիշտների զոհաբերութիւնները եւ ոչ էլ դրանց
 22 շարութեամբ է քաւութիւն տալիս մեղքերին: Ով զոհ է մա-
 տուցում օտարների ունեցուածքից, նոյնն է, թէ որդուն զոհում
 23 է իր հօր առաջ: Կարօտեալների հացը աղքատների կեանքն
 24 է. ովքեր զրկում են նրանց, մարդասպաններ են: Ով զրկում
 25 է մերձաւորին կերակրից, նա սպանում է նրան: Ով զլանում
 26 է տալ վարձկանի վարձը, նա թափում է նրա արիւնը: Մէկը
 շինում է, եւ միւսն՝ աւերում. ի՞նչ օգուտ կայ դրանից, բացի
 27 տանջանքից: Մէկն աղօթում է, եւ միւսն՝ անիծում. ո՞նք ձայնը
 28 կը լսի Տէրը: Ով որ մաքրում է մեռելին դիպչելուց եւ դարձեալ
 29 հպում է նրան, ի՞նչ օգուտ ունեցաւ իր լուացուելուց: Ինչպէս
 այն մարդը, որ մեղքի պատճառով ծոմ է պահում եւ դարձեալ
 գնում ու նոյն բանն է անում, ո՞վ կը լսի նրա աղօթքը, եւ ի՞նչ
 օգուտ ունեցաւ նա իր խոնարհուելուց:

31 Ով պահում է օրէնքը, նա բազմացնում է զոհաբերութիւննե-
 2 րը: Ով լսում է պատուիրանները, զոհ է մատուցում փրկու-
 3 թեան համար: Ով ընտիր ալիւր է մատուցում, շնորհ է
 փոխհատուցում, եւ ով ողորմութիւն է անում, օրհնութեան զոհ է
 4 մատուցում: Տիրոջը հաճելի է, որ մարդ զերծ մնայ չարութիւ-
 նից, եւ մարդու համար քաւութիւն է հեռու մնալ անիրաւութիւ-
 5, 6 նից: Տիրոջ առջեւ ձեռնունայն մի՛ երեւա, քանզի այս բոլորը
 7 արում է պատուիրանի համար: Արդարի ընծան լիացնում է
 8 զոհասեղանը, եւ դրա անուշահոտութիւնը Տիրոջ առջեւ է: Ար-
 դար մարդու զոհն ընդունելի է, եւ դրա յիշատակը չի մոռացու-
 9 ի: Լիառար աչքով փառաւորի՛ր Տիրոջը եւ նրա համար մի՛
 10 պակասեցրո՛ւ քո ձեռքի պտուղը: Քո դէմքը թող զուարթ լինի
 ամէն տեսակ պտուղ եւ ընծայ մատուցելիս եւ ուրախութեամբ

ընծայիր քրասանորդը: Բարձրեալին փո՛ր ըստ նրա փուածնե- 11
 րի եւ լիառաք աչքով փո՛ր քո ձեռքի բարիքներից, քանզի Տէրը 12
 հափուցող է եւ եօթնապարիկ կը հափուցի քեզ: Մի՛ փութ կա- 13
 շառքի նման, քանզի այն ընդունելի չի լինի: Յոյս մի՛ դիր ան- 14
 արդար զոհի վրայ, քանզի Տէրը դափաւոր է, եւ նրա մօտ չկայ
 աչառութիւն: Նա կողմնակալ չէ աղքատի հանդէպ եւ կը լսի 15
 զրկուածի աղօթքը: Անպես չի անի ո՛չ որբերի պաղապանքը 16
 եւ ոչ էլ՝ այրու, երբ նա աղօթք է մատուցում: Միթէ արքասութե 17
 չի՞ իջնում այրու այսերից, եւ միթէ նրա աղաղակը նրանց դէմ
 չէ՞, ովքեր արքասութե են թափել փալիս նրան: Ով յօժարութե- 18
 ամբ է պաշտամունք մատուցում, ընդունելի կը լինի այն, եւ նրա
 խնդրուածքները կը հասնեն մինչեւ երկինք: Տառապեալի ա- 19
 ղօթքները կ'անցնեն ամպերի միջով եւ մինչեւ չմօպենան Աստ-
 ծուն, չեն մխիթարի նրան եւ չեն հեռանայ, մինչեւ Բարձրե-
 ւալը չայցելի, չդարի արդարութեամբ եւ չիրապարակի վճի- 20
 ոը: Տէրը չի ուշանայ ու չի հանդուրժի նրանց, մինչեւ չփշրի
 անողորմների մէջքը՝ վրէժխնդիր չլինի հեթանոսներից, մին- 21
 չեւ չոչնչացնի թշնամիների բազմութիւնը եւ չփշրի անիրաւնե-
 րի գաւազանները, մինչեւ չհափուցի արդարներին ըստ իրենց 22
 գործերի եւ մարդկանց գործերն էլ՝ ըստ իրենց խորհուրդների,
 մինչեւ չդարի իր ժողովրդին եւ իր ողորմութեամբ չուրախացնի 23
 նրանց: Բարեպապեհ է նրա ողորմութիւնը նեղութեան ժամա- 24
 նակ, ինչպէս անձրեւաբեր ամպը՝ երաշտի ժամանակ:

Ողորմիր մեզ, բոլորի Տէր Աստուած, եւ նայիր: Քո ահը 32, 2
 դիր բոլոր հեթանոսների մէջ: Քո ձեռքը բարձրացրո՛ւ օտար 3
 ազգերի վրայ, եւ նրանք թող փեսնեն քո զօրութիւնը: Ինչպէս 4
 նրանց առջեւ ցոյց փուցիր մեր մէջ եղած քո սրբութիւնը, այն-
 պէս մեր առջեւ ցոյց փութ նրանց մէջ եղած քո մեծութիւնը, եւ
 թող ճանաչեն քեզ, ինչպէս որ մենք ճանաչեցինք, քանզի չկայ 5
 Աստուած քեզանից բացի, Տէր: Նորոգիր նշանները եւ նոր 5
 զարմանահրաշ գործեր՝ կափարհիր: Փառաւորի՛ր քո ձեռքն ու 6
 աջ բազուկը: Զարթնեցրո՛ւ քո զայրոյթը եւ թափիր բարկու- 7
 թիւնդ: Վերացրո՛ւ ախոյեանին, ոչնչացրո՛ւ թշնամուն: Փութա՛ 8, 9
 հասնել ժամանակին եւ յիշիր ժամադրութիւնը, եւ թող պարմեն
 քո մեծագործութիւնները: Կրակի բարկութեամբ թող ոչնչա- 10
 նայ սրից փախչողը, եւ ովքեր չարչարում են քո ժողովրդին,
 թող կորուստ գտնեն: Փշրիր թշնամի այն իշխանների գլու- 11

12 խը, ովքեր ասում են. «Ոչ որ չկայ մեզանից բացի»: Նաաքիր Յակոբի բոլոր ցեղերին, թող նրանց սիրտը լինի պայծառ, թող մտածողուն առաք խորհիկների սեղանների համար: Նրանց դարձրո՛ւ քո ժառանգությունը, ինչպես սկզբում էր:

33 Նարսպութեան համար պքնությունը մաշում է մարմինը, եւ
 2 ծանր հիւանդությունը վանում է քունը: Մտածող պքնութիւնը
 3 փախցնում է քունը: Նարուսքը փանջում է ունեցուածք
 4 կուտակելու համար եւ հանգստանալիս յագենում է շուայտօրէն
 5 վարենելով այն: Աղքատն աշխատում է գրկանքներով եւ
 6 հանգստանալիս էլ կարիքի մէջ է մնում: Ով ոսկի է սիրում,
 7 չի արդարանայ, եւ ով ապականութիւն է սիրում, նրանով կը
 8 լցուի: Շատերը կործանուեցին ոսկու պարճառով եւ կանգ-
 9 նեցին հէնց իրենց կորստի դէմյանդիման: Գայթակղութեան
 10 ծառ է դա նրանց համար, ովքեր գոհ են մտաւուցում նրան. բո-
 11 լոր անմիպները կուլ են գնում դրան: Երանելի է այն հարուս-
 12 տը, որ անարաք գտնուեց եւ չգնաց ոսկու յետեւից: Ո՛վ է նա,
 13 երանի փանք նրան, քանզի զարմանալի բաներ արեց իր ժո-
 14ղովրդի մէջ: Ո՛վ փորձուեց դրանով եւ կարարեալ մնաց. այդ
 15 նրան թող պարծանք համարուի. ո՛վ կարող էր զանցառու լինել՝
 16 եւ չեղաւ, չարիք գործել՝ եւ չգործեց: Թող նրա բարօրությունը
 17 հաստատուն լինի, եւ թող մարդիկ պատմեն նրա ողորմածու-
 18 թեան մասին: Երբ ճոխ սեղան ես նստում, քո կոկորդը բաց
 19 մի՛ արա ուրելու համար: Մի՛ ասա՝ «Ինչքա՛ն շատ բան կայ
 20 սրա վրայ»: Յիշիր, որ վատ է չար աչքը. ի՛նչ կայ չար աչքից
 21 աւելի չար: Դրա համար ինչ էլ որ փեսնի, լաց կը լինի: Ուր
 22 որ նայես՝ ձեռքդ մի՛ երկարիր: Մի՛ փութա ձեռքդ երկարել նրա
 23 ափսէի մէջ: Մերձատրի մասին դարիր քո մէջ եւ ամէն գործի
 24 մասին խորհիր: Մարդու պէս կէր այն, ինչ կայ քո առջեւ, եւ
 25 մի՛ ծամծմիր, որպէսզի արելի չլինես: Ի սէր բարեկրթութեան
 առաջինը դո՛ւ դադարիր ուրելուց եւ ազահութիւն մի՛ արա, որ-
 պէսզի չգայթակղուես: Եթէ շատերի մէջ նստես, նրանցից ա-
 ռաջ ձեռքդ մի՛ երկարիր: Բարեկիրթ մարդը բաւարարում է
 քեզ եւ իր անկողնում ծանր չի քնում: Առողջ քունը լինում է
 չափաւոր սքամոքսի դէպքում. մարդ վեր է կենում արշալոյ-
 սին, եւ նրա հոգին էլ թեթեւ է լինում: Ժլատ մարդն ունենում է
 անքնութեան ցաւեր, սրտխառնութեւ ուրովայնի խիթեր: Եթէ
 ծանրացար կերակուրներով, կէսից վեր կաց եւ հանգստացիր:

Լսիր ինձ, որդեա՛կ, մի՛ արհամարհիր ինձ եւ վերջում կը հաս– 26
կանաս իմ խօսքերը: Քո ամէն գործի մէջ կայարա՛ն եղիր, եւ 27
ոչ մի հիւանդութիւն քեզ չի հանդիպի: Շրթունքները կ’օրհնեն 28
հաց ու խրախճանք փութողին, դա է նրա լաւութեան ճշմարիտ
վկայութիւնը: Քաղաքը կը փրկուի՝ հաց փալու մէջ ժլատ 29
մարդուց, եւ դա է նրա վարկութեան ճշմարիտ վկայութիւնը:
Գինու մօտ քեզ քաջ մի՛ ցոյց փութ, քանզի գինին կործանել 30
է շարերին: Ինչպէս քուրան փորձում է սրի սայրի ջրդեղուած 31
լինելը, այդպէս էլ գինին հպարտների սիրտը փորձում է վէճով:
Գինին հաւասար է մարդու կեանքին, եթէ այն խմում ես չափով: 32
Ի՛նչ է կեանքն առանց գինու. այն սրդեղուած է մարդկանց ու– 33
րախութեան համար: Սրտի ցնծութիւն եւ հոգու ուրախութիւն 34
է գինին, երբ այն խմում են չափաւոր եւ ժամանակին: Գի– 35
նին հոգու դառնութիւն է, երբ այն խմում են շատ եւ ընկնում
գրգռութեան եւ հակառակութեան մէջ: Նարբեցողութիւնը շա– 36
տացնում է անզգամի բարկութիւնը՝ դառնալով գայթակղութիւն,
թուլացնում է ուժը եւ վերք պատճառում: Խրախճանքի մէջ, երբ 37, 38
գինի են խմում, մի՛ յանդիմանիր մերձաւորիդ եւ մի՛ արհամար–
հիր նրան ուրախութեան պահին: Նախափինքի խօսք մի՛ ասա 39
նրան եւ մի՛ նեղիր նրան քո պահանջներով:

Եթէ քեզ առաջնորդ են կարգել խրախճանքի մէջ, մի՛ հպար– 34
տացիր, նրանց մէջ եղիր իբրեւ նրանցից մէկը: Նո՛գ փար 2
նրանց մասին եւ յետոյ նստիր, նրանց բոլոր կարիքները կա–
տարելուց յետոյ բազմիր, որպէսզի ուրախանաս նրանց հետ եւ 3
լաւ կառավարելու համար պսակ ստանաս: Խօսիր, երբ աւագը 4
դու ես, քանզի քեզ է վայել խօսել ստոյգ իմաստութեամբ. մի՛ 5
խանգարիր երաժիշտներին: Երբ ունկնդրում են քեզ, խօսքդ 6
մի՛ երկարիր եւ իզուր մի՛ իմաստախօսիր: Ինչպէս փայլուն 7
ակն է ոսկէ զարդի վրայ, եւ գմրուխտէ ակն՝ ոսկու շրջանակի 8
վրայ, այնպէս էլ երաժիշտների նուագը քաղցր է գինու վրայ:
Եթէ երիտասարդ ես, խօսիր եթէ քեզ պէտք է, հազիւ մէկ-եր– 9
կու խօսք ասա, եթէ հարցնեն: Ասա՛ գլխաւորը, քիչ խօսքով՝ 10
շաքը: Եղիր նրա նման, ով իմանում է, բայց լուռ է լինում: 11
Մեծամեծներին մի՛ հաւասարուիր, եւ ուր նրանք խօսում են, 12
մի՛ շաղակրատիր: Որոքից առաջ փայլակն է շուր երեսում, 13
իսկ ամօթխածից առաջ շնորհն է շտապում: Զարթնիր ժա– 14
մանակին, մի՛ եղիր վերջինը, գնա՛ քո փունը եւ մի՛ ծուլացիր:

15 Զուարճացի՛ր այնպեղ եւ քո կանքն արա, բայց ոչ մեղք գոր-
 16 ծելով եւ ամբարտաւանութեամբ: Այս բաների համար օրհնի՛ր
 17 քո Արարչին, որ կերակրում է քեզ իր բարիքներով: Ով Տիրո-
 18 ջից երկնչում է, խրապ կը սպանայ, եւ ովքեր առաւօտ կանուխ
 18 դիմում են նրան, հաճութիւն կը գտնեն: Ով օրէնք է փնտռում,
 կը լցուի նրանով, եւ ով կեղծատրութիւն անի, նրանով կը գայ-
 19 թակղուի: Ովքեր երկնչում են Տիրոջից, իրաւունք կը գտնեն եւ
 20 արդարութիւնն իբրեւ լոյս կը վառեն: Մեղաւոր մարդը խոր-
 20 շում է յանդիմանութիւնից եւ ըստ իր հայեցողութեան գտնում
 է արդարացման օրինակներ: Առանց խորհրդածութեան ոչինչ
 22 մի՛ արա եւ անելուց էլ մի՛ գղջա: Առանց մտածելու մի՛ անպե-
 23 սիր իմացութիւնը: Նպարտը եւ ամբարտաւանը չեն զարհու-
 րում Տիրոջ երկիւղից:

35 Ով մեղանչում է իր Արարչի առջեւ, նա կ'ընկնի բժշկի ձեռքը:
 2 Որդեա՛կ, մեռեալի վրայ արտասո՛ք թափիր եւ սկսի՛ր ողբալ՝
 իբրեւ թէ նա վնաս է կրել, եւ, ըստ օրինի, պափի՛ր նրա մար-
 3 մինը ու մի՛ անպեսիր նրա թաղումը: Դառնօրէն լա՛ց եղիր,
 4 աղի արցո՛նք թափիր եւ, ըստ նրա արժանիքի, մէկ-երկու օր
 սգա՛ պարսաւանքից խուսափելու համար եւ ապա մխիթարուի՛ր
 5 քորմութիւնից, քանզի քորմութիւնից մահ է լինում, եւ սրտի
 6 քորմութիւնը թուլացնում է ուժը: Նարուածների հետ գալիս է
 7 նաեւ քորմութիւնը, եւ աղքատի կեանքը սիրտ է մաշում: Քո
 սիրտը մի՛ քոր քորմութեան, վանի՛ր այն, յիշի՛ր վախճանը:
 8 Մի՛ մոռացիր, որ վերադարձ չկայ, վախճանուածին օգուտ չեն
 9 բերի եւ դու ինքդ կը չարհարուես: Յիշի՛ր իմ դարաստանը,
 քանզի այդպէս է լինելու եւ քո՛նը. իմը՝ երէկ, եւ քոնն՝ այ-
 10 սօր: Մեռեալի հանգչելուց յետոյ հանգի՛նս թող նրա յիշա-
 11 րակը եւ մխիթարուի՛ր, որ նա աւանդել է իր հոգին: Օրէնս-
 գէտի իմաստութիւնը ձեռք է բերում հանգստի հաճելի ժամին,
 եւ ով մի բանի կարիք ունի, ջանք կը թափի եւ կ'իմաստնանայ:
 12 Ինչպէ՛ն կարող է իմաստնանալ նա, ով աշխատում է մաճով,
 պարծենում խթանի ցուպով, եզներ է քշում, զբաղում իր գոր-
 12 ծերով, եւ նրա զրոյցը իր որդիների հետ հորթերի մասին է:
 13 Նրա սիրտը զբաղուած է լինում ակօս բացելով, եւ նրա հոգ-
 14 սը հորթերին կերակրելն է: Այդպէս են նաեւ ամէն հիւսն եւ
 ճարտարապետ, որ գիշերն անցկացնում են իբրեւ ցերեկ, նա-
 եւ նրանք, ովքեր արձաններ են քանդակում. նրանցից իւրա-

քանջիւրի զբաղմունքը ձեւերի բազմազանութիւն ստեղծելն է: Ամէն մէկն իր սիրտը փալիս է պարկերներ նմանեցնելուն, եւ նրա հոգսը իր գործն աւարտելն է: Այդպէս է եւ դարբինը, որ նստում է սալի մօտ եւ մրաժում երկաթէ առարկայի մասին. 15 փաք գոլորշին մաշում է նրա մարմինը, եւ նա ոգորում է հնոցի փապի դէմ: Մուրճի ձայնը խլացնում է նրա ականջը, իսկ նրա աչքի առաջ միշտ պարբաստուող անօթի նմանութիւնն է: Նրա սիրտը ձգարում է գործի աւարտին, եւ աւարտելիս նրա մրահոգութիւնը այն բարեգարդելն է: Այդպէս է եւ բրուարը, որ նստած իր գործն է անում եւ ուրքով պարտում է դուրգը. նա իր գործի համար փեւապէս հոգսի մէջ է, եւ նրա ամբողջ աշխատանքը կապուած է հաշուարկի հետ: Իր բազկով նա ձեւ է փալիս կալին եւ ուրքով մեղմում նրա պնդութիւնը: Նրա սիրտը ձգարում է աւարտել ծեփը, եւ նրա հոգսը թրծարանը մաքրելն է: Նրանք բոլորն էլ վստահ են իրենց ձեռքերի վրայ, եւ իւրաքանչիւրը հմուտ է իր գործի մէջ: Առանց սրանց քաղաք չի կառուցուի, մարդիկ չեն բնակուի այնպեղ եւ չեն շրջի, բայց սրանց ժողովարան չեն հրաւիրում, սրանք դապաւորի աթոռին չեն նստում, արդարութեան եւ իրաւունքի մասին դատողութիւն չեն անում, չեն արդարացնում, չեն մեղադրում եւ չեն զբաղում առակներով: Սրանք միայն այս աշխարհի շինուածքն են ամրացնում, եւ սրանց աղօթքը միայն իրենց արհեստի համար է. բայց այդպէս չէ դա, ով իր անձը նուիրում եւ խորհրդածում է Բարձրեալի մասին:

Օրէնագէտը կը քննի իմաստութիւնը եւ կը պարապի ու կը հմրանայ իր բոլոր նախորդների մարգարէութիւնների մէջ: Կը մրապահի անուանի մարդկանց պարմութիւնները եւ կը թափանցի առակների նրբին դարձուածքների մէջ: Կը փնտռի առակների խորհուրդը եւ կը զբաղուի առակների իմաստների բացայայտմամբ: Նա կը ծառայի մեծամեծների մօտ եւ կ'երեւայ իշխանների առջեւ: Կը ճամփորդի օտար ազգերի երկրներով, որպէսզի ձեռք բերի մարդկանց չար եւ բարի փորձառութիւնը: Վաղ առաւօտից սրտով կը դիմի Տիրոջը, որ ստեղծեց իրեն, եւ կը պաղարի Բարձրեալի առջեւ: Աղօթքի մէջ կը բացի իր շուրթերը եւ կը թախանձի իր մեղքերի համար: Եթէ մեծագոր Տէրը կամենայ, նա կը լցուի իմաստութեան հոգով: Նրա սրտից կը բխեն Տիրոջ իմաստութեան խօսքերը, 9

10 եւ նա աղօթքով կը փառաբանի նրան: Տէրն ինքը կ'ուղղի
 նրա խորհուրդներն ու իմաստութիւնը, իսկ նա էլ կը մփածի
 11 Նրա գաղտնիքների մասին: Նա ցոյց կը տայ իր ստացած
 ուսմունքի իմաստութիւնը եւ կը պարծենայ Տիրոջ պատուիրա-
 12 նի օրէնքով: Շարերը նրա իմաստութիւնը կը գովեն, եւ նա
 13 չի մոռացուի յաւիտեանս: Նրա յիշատակը չի անցնի, եւ նրա
 14 անունը կը մնայ սերնդից սերունդ: Ազգերը կը պատմեն նրա
 իմաստութեան մասին, եւ ժողովուրդը կը փարածի նրա գովքը:
 15 Քանի դեռ կ'ապրի, հազարաւոր մարդկանցից աւելի մեծ անուն
 16 կ'ունենայ, եւ երբ վախճանուի, լաւ կը լինի նրա համար: Դար-
 ձեալ խորհրդածելով պիտի պատմեմ, քանզի լցուցի լիալուսնի
 17 նման: Լսեցէք ինձ, ո՛վ սրբեր, ծաղկեցէք վարդենու նման, որ
 18 աճում է հոսող ջրերի մօտ: Անուշահոտ կնդրուկի նման հո՛ր
 19 բուրեցէք: Ծաղկեցէք շուշանի նման, հո՛ր փարածեցէք, օրի-
 նութեան երգ երգեցէք, Տիրոջն օրհնեցէք իր բոլոր գործերի
 20 մէջ: Փառք տուէք նրա մեծ անուանը եւ նրան փառաբանեցէք
 օրհնութեամբ. շուրթերի երգով եւ փառով այսպէ՛ն ասացէ՛ք՝
 21 գոհաբանելով. «Տիրոջ բոլոր գործերը շար բարի են, եւ նրա
 բոլոր հրամանները կատարում են իրենց ժամանակին. վայել
 չէ ասել՝ ի՞նչ է սա, կամ ինչո՞ւ է սա, քանզի ամէն ինչ պիտի կա-
 22 փարուի իր ժամանակին: Նրա խօսքով ջուրը կանգնեց դէզի
 նման, նրա բերանի պարգամով ջրերի շրեմարաններ յայտ-
 23 նուցին: Նրա հրամանների մէջ է իր հաճութիւնը, եւ ոչ ոք չի
 24 կարող նսեմացնել նրա բերած փրկութիւնը: Նրա առջեւ է ա-
 մէն մարմնեղէն էակի մարմնի գործը, եւ անկարելի է թաքնուել
 25 նրա աչքից: Նա տեսնում է յաւիտենութիւնից յաւիտենութիւն,
 26 եւ չկայ մի բան, որ զարմանալի լինի նրա համար: Վայել չէ
 ասել՝ ի՞նչ է սա, կամ ինչո՞ւ է սա, քանզի ամէն ինչ ստեղծուած
 27 է ըստ իր կարիքի: Նրա օրհնութիւնը յորդում է գետի նման եւ
 28 հեղեղի նման ջրում ցամաքը: Նեթանոսները պիտի ժառանգեն
 29 նրա բարկութիւնն այնպէս, ինչպէս նա քաղցր ջուրը վերածեց
 աղաջրի: Նրա ճանապարհները սրբերի համար ուղիղ են, իսկ
 30 անօրէնների համար՝ սայթաքում»: Ինչպէս բարիքները բարի-
 ների համար ստեղծուել են սկզբից, այնպէս էլ չարիքները՝ մե-
 31 ղաւորների համար: Մարդու կեանքի համար ամէն տեսակ կա-
 րիքների սկիզբը ջուրն է, կրակը, երկաթը, աղը, ցորենի ալիւրը,
 32, 33 կաթը, մեղրը, խաղողի հիւթը, ձէթը եւ հագուստը: Այս բոլո-

որը բարիք է բարեպաշտների համար, իսկ մեղաւորների համար
 չարիք կը դառնայ: Այն հոգիները, որոնք սպեղծուած են վրէժ- 34
 խնդրութեան համար եւ իրենց սրտմտութեամբ սասարկացրել
 են իրենց փանջանքները, նրանք իրենց վախճանի ժամանակ
 հեղում են իրենց ուժն ու զայրոյթը, եւ դա հանդարտեցնում է ի-
 րենց Արարչի ցասումը: Կրակը, կարկուտը, սովը եւ մահը, այս 35
 բոլորը վրէժխնդրութեան համար են սպեղծուած: Գազանների 36
 ժանիքները, իժերը, օձերը եւ սուրը վրիժառութեան համար են՝
 ամբարիշտներին սապակեցնելու համար: Նրանք ուրախ կը 37
 լինեն նրա պապութիւնները կարարելու համար, երկրի վրայ
 պապրասպ են հոգալու նրա կարիքները եւ իր ժամանակին չեն
 խախտի նրա խօսքը: Դրա համար էլ ես սկզբից հասարարուե- 38
 ցի, մրաժեցի ամէն բան եւ գրով թողեցի: Արդարեւ, Տիրոջ 39
 բոլոր գործերը բարի են, եւ բոլոր պէտքերը նա ժամանակին է
 բաշխում: Չի կարելի ասել, թէ սա նրանից վար է, քանզի ա- 40
 մէն ինչ իր ժամանակին լաւ կը լինի: Իսկ այժմ ամբողջ սրտով 41
 եւ լիաբերան օրհնեցէ՛ք եւ բարեբանեցէ՛ք Տիրոջ անունը:

Մեծ աշխարհանք է սահմանուած ամէն մարդու համար, եւ 37
 ծանր լուծ է դրուած մարդու որդիների վրայ իրենց մօրից ելնե-
 լու օրից մինչեւ բոլորի մօր ծոցում թաղուելու օրը: Ակնկալիքի 2
 եւ վախճանի օրուայ մասին մրաժումը նրանց խորհրդածու-
 թեան նիւթն ու սրտի ահն է. սկսած նրանից, ով նստած է 3
 ինքնագոհ փառքի աթոռին, մինչեւ նա, ով թշուառացել եւ հող
 ու մոխրի մէջ է, սկսած նրանից, ով կրում է յակինթ եւ պսակ, 4
 մինչեւ նա, ով ցնցոյթի է հագնում, ամէն ոք ունի ցասում եւ
 նախանձ, խռովք եւ անհանգստութիւն, մահուան երկիւղ, ռիս եւ
 հակառակութիւն: Վանգստի ժամանակ անկողնում գիշերուայ 5
 երազը մթագնում է նրա միտքը: Քիչ հանգիստ, համարեա նա 6
 հանգիստ չունի, որից յետոյ երազների մէջ փանջում է ինչպէս
 ցերեկը: Իր սրտի փեսիւքներից ցնցուած՝ նա նման է պարե- 7
 րազմից մազապուրծ եղածի. արթնանում է իր փեսիւքներից
 փրկուելու պահին եւ զարմանում է, որ սարսափել է ոչինչ բա- 8
 նից: Թէպէտ այս պարահում է ամէն էակի հետք՝ մարդուց մին-
 9
 չեւ անասուն, բայց մեղաւորների հետ դա լինում է սրանից եօթ-
 նապարիկ աւելի: Մահն ու հակառակութիւնը, արիւնն ու սու- 9
 րը, հարուածներն ու սովը, կործանումն ու փանջանքը, այս բո-
 10
 լորը սպեղծուել են մեղաւորների համար: Նաեւ նրանց պապ-

11 ճառով եղաւ ջրհեղեղը: Ամէն ինչ, որ հողից է, հողին է վերա-
 դառնում, ինչ որ ջրից է, ծովին է վերադառնում, այդպէս էլ ամ-
 12 քարիշարները գնում են նզովքից դէպի կորուստ: Ամէն փեսակ
 կաշառք եւ անհրաւութիւն կը կործանուի, իսկ հաւաքարմու-
 13 թիւնը յաւիտեանս կը մնայ: Անհրաւ մարդկանց ունեցուածքը
 գետի նման պիտի ցամաքի, եւ նրանք պիտի գոռան փեղափա-
 14 րափ անձրեւի որոտի պէս: Նրանցից ով բացի իր ձեռքը, ու-
 րախ կը լինի, այդպէս էլ յանցագործներն ի վերջոյ կը ցամաքեն:
 15 Ամբարիշտների սերունդը չի շարացնի ճիւղերը, իսկ պիղծ ար-
 16 մասները ապառաժ քարի վրայ են լինում: Ոսկեծաղիկը, որ
 բուսնում է ամէն փեսակ ջրի մօտ, գետեզրին, ամէն փեսակ
 17 խոտից առաջ է արմատախիլ լինում: Բարեգործութիւնը, սա-
 կայն, իբրեւ դրախտ, յաւիտեան կը մնայ օրհնութեան մէջ:
 18 Աշխատարի եւ ինքնագոհ մարդու կեանքը քաղցր է, բայց
 19 երկուսին գերազանցում է նա, ով զանձ է գտնում: Որդիներ
 ունենալն ու քաղաք կառուցելը յաւերժացնում են մարդու ա-
 նունը, բայց անբիժ կինն այս երկուսից էլ առաւել յարգելի է:
 20 Գինին եւ երգը ուրախացնում են սիրտը, բայց իմաստութեան
 21 սէրը երկուսից էլ առաւել է: Սրինգն ու փաւիղը հաճելի են
 դարձնում նուագը, բայց քաղցր լեզուն երկուսից էլ առաւել է:
 22 Աչքը ցանկանում է շնորհ եւ գեղեցկութիւն, բայց այս երկու-
 23 սից աւելի՝ բոյսերի գեղեցկութիւնը: Ժամանակին հանդիպած
 բարեկամն ու ընկերը լաւ են, բայց այս երկուսից աւելի՝ բարի
 24 կինը: Եղբայրներն ու օգնութիւնը փրկում են նեղութեան ժա-
 25 մանակ, բայց այս երկուսից աւելի՝ ողորմածութիւնը: Ոսկին եւ
 արծաթը հաստատուն են պահում ուրքերը, բայց ընտիր խոր-
 26 հուրդն այս երկուսից առաւել է համարում: Նարստութիւնը եւ
 ուժը հպարտութիւն են փալիս սրտին, բայց բոլորից առաւել է
 27 երկիւղը Տիրոջից: Ով երկիւղ ունի Տիրոջից, նա պակասու-
 28 թիւն չի զգայ: Երկիւղը Տիրոջից օրհնեալ դրախտի նման է,
 29 եւ այն հովանի է ամէն փեսակ փառքից աւելի: Որդեա՛կ, մի՛
 30 ապրիր մուրացկանի կեանքով. լաւ է մեռնել, քան մուրալ: Ով
 նայում է ուրիշի սեղաններին, նրա կեանքը չի կարելի կեանք
 համարել. նա իր հոգին սպորացնում է ուրիշի կերակուրներով:
 31, 32 Իսկ իմաստուն եւ խելացի մարդը զգոյշ է լինում: Անամօթի
 բերանին քաղցր է մուրալով սրացածը, բայց նրա որովայնի
 մէջ կրակ պիտի վառուի:

Ո՛վ մահ, որքան դառն է քեզ յիշելն այն մարդու համար, ով **38**
 խաղաղ ապրում է իր հարստության մեջ, ով անվիշտ է ու ա- 2
 մէն ինչում յաջողակ եւ կարող է դեռ կերակուր ճաշակել: Ո՛վ 3
 մահ, բարի է քո դաբաստանն այն մարդու համար, որ կա-
 րիքի մեջ է եւ ուժից ընկած, որ ծերացած եւ ամէն տեսակ 4
 հոգսերով ծանրաբեռնուած եւ կորցրած է հաւաքն ու համբե-
 րութիւնը: Մի՛ վախեցիր մահուան դաբաստանից. յիշիր քո 5
 նախնիներին եւ յետնորդներին. այս դաբաստանը Տիրոջից է
 ամէն մի կենդանի մարմնի համար: Էլ ինչո՞ւ է քեզ ծանր թուում 6
 Բարձրեալի բարեհաճութիւնը. թէկուզ փասը, թէկուզ հարիւր, 7
 թէկուզ հազար փարի էլ լինի՝ գերեզմանում չկայ յանդիմանու-
 թիւն կեանքի համար: Մեղաւորների որդիները պիղծ որդիներ 8
 են լինում, նրանք շրջում են ամբարիշտների մէջ: Մեղաւորնե- 9
 րի որդիների ժառանգութիւնը կորչում է, բայց նրանց սերնդի
 հետ միշտ մնում է նախապիւնը: Որդիները մեղադրում են 10
 ամբարիշտ հօրը, որովհետեւ նրա պարճառով նախապիւնը են
 կրում: Վա՛յ ձեզ ամբարիշտ մարդիկ, որ լքել էք բարձրեալ 11
 Աստուծո օրէնքը: Եթէ ծնում էք՝ անէծքի համար էք ծնում, եւ 12
 եթէ մեռնում էք՝ անէծքն է ձեր բաժինը: Այն ամէնն, ինչ հողից 13
 է, հողին է գնում. այդպէս էլ ամբարիշտները անէծքից գնում
 են դէպի կորուստ: Մարդկանց սուգն իրենց մարմնի համար է, 14
 իսկ մեղաւորների անունը բարի չէ, պիտի ջնջուի: Նո՛գ փար քո 15
 անուան համար, քանզի այն քեզ հետ է լինելու աւելի քան ու-
 կու հազարաւոր մեծ գանձերը: Բարի կեանքի օրերը համբանք 16
 չունեն, եւ բարի անունը յաւիտեան կը մնայ: Որդիներ, պահ- 17
 պանեցէ՛ք խաղաղութեան խրապը. ծածուկ իմաստութիւն լինի
 թէ թաքցուած գանձ, ի՞նչ օգուտ երկուսից: Աւելի լաւ է այն 18
 մարդը, որ թաքցնում է իր յիմարութիւնը, քան այն մարդը, որ
 թաքցնում է իր իմաստութիւնը: Արդ, պարկառեցէ՛ք իմ այս 19
 խօսքերից, որ մի բանի մասին պիտի ասեմ. լաւ չէ ամէն ինչից 20
 ամօթ զգալ եւ ոչ էլ բոլորին հաւաքարմութեամբ հաճելի լի-
 նել: Նորից ամաչեցէ՛ք պոռնկութեան համար, դաբաւորից եւ 21, 22
 իշխանից՝ յանցանքի համար, ժողովականներից եւ ժողովրդից՝
 անօրինութեան համար, ընկերոջից եւ բարեկամից՝ զրկանք- 23
 ների համար, պանդխտութեան վայրում՝ գողութեան համար,
 Աստուծո ճշմարտութիւնից եւ ուխտից՝ ստրութեան համար, ու- 24
 րիշների հացի վրայ ձեռք դնելու համար, փախու եւ առնելու մէջ

նախապինք կրելու համար, ողջոյնին ի պարասխան ձեր լռու–
 25 թեան համար, բոզ կնոջ երեսին նայելու համար, ազգականից
 26 երես թեքելու համար, մէկի բաժինը կամ նրան փրուածը խլելու
 27 համար, ամուսնացած կնոջը ակնապիշ նայելու համար, նրա
 սպասուհուն հեքամբելու, առաւել եւս նրա անկողնուն մօտե–
 28 նալու համար: Ամաչի՛ր բարեկամներին նախապինքի խօսքեր
 ասելու համար, եւ փալուց յեփոյ մի՛ յանդիմանիր. ամաչի՛ր
 նրանցից քո լսած խօսքերը կրկնելու եւ նրանց գաղտնիքնե–
 րը հրապարակելու համար:

39 Եթէ ճշմարտապէս ամօթխած լինես, բոլոր մարդկանց առ–
 ջեւ շնորհ կը գրնես: Բայց այն բանի համար, որ պիտի ասեմ,
 2 դու չես ամաչի, եւ մեղանջելու պարճառ չի լինի: Մի՛ ամա–
 չիր Աստծու օրէնքը եւ ուխտը կատարելու եւ ամբարշտին ար–
 3 դար դարաստան անելու համար: Մի՛ ամաչիր գործընկերոջ եւ
 ուղեկցի հեք հաշիւները պահելու եւ ժառանգութիւնը ուրիշնե–
 4 րի հեք բաժանելու համար, կշռի եւ չափի ճշգրտութեան, քիչ
 5 կամ շար ունեցուածքի համար, վաճառականներին ապրանքը
 թանկ վաճառելու համար, որդիներին շար խրափելու եւ չար
 6 ծառաների կողերն արնոտելու համար: Չար կնոջ հեք լաւ
 է կնիք դնել բերանին, եւ ուր շար ձեռքեր կան, ունեցուածքը
 7 պահիր փակի փակ: Ինչ փալիս ես, հաշուով եւ կշռով փուր,
 8 իսկ առեւտրորը գրանցի՛ր: Մի՛ ամաչիր անմիտ մարդուն, յի–
 մարին եւ պոռնկութեան պարճառով դաբուող ծերունուն խրա–
 փելու համար. այդպիսով ցոյց կը փաս, որ դու ճշմարտապէս
 խրափուած մարդ ես, եւ բոլորի առջեւ փորձառու կ'երեւաս: :
 9 Դուստրը հօր գաղտնի հոգսն է, եւ նրա այդ հոգսը վանում է
 քունը. չլինի թէ աղջիկ ժամանակ նա թառամի, չլինի թէ, երբ
 10 ամուսնանայ, արելի դառնայ, չլինի թէ կուսութեան ժամանակ
 պղծուի եւ յդի լինի իր հայրական փանը, չլինի թէ, երբ ամուս–
 նանայ, դաւաճանի ամուսնուն եւ երբ նրա հեք ապրի, չլինի թէ
 11 ամուլ մնայ: Անամօթ դստեր վրայ հսկողութիւն հասարափիր,
 որպէսզի քեզ ծաղրի չենթարկի թշնամիների առջեւ, որպէսզի
 զրոյցի նիւթ չդառնաս քաղաքում եւ նախապինք՝ ժողովրդի մէջ,
 12 որպէսզի նա քեզ ամօթահար չանի ամբոխի առջեւ: Մի՛ նա–
 յիր ամէն մարդու գեղեցկութեանը եւ մի՛ նստիր կանանց մէջ,
 13 քանզի ինչպէս շորից ծնում է ցեցը, այնպէս էլ կնոջից՝ չա–
 14 րութիւնը: Լաւ է փղամարդու չարութիւնը, քան կնոջ բարու–

թիւնը եւ նրա ամօթը, որ պատճառ է դառնում նախապիւնքի:
Այժմ ես պիտի յիշեմ Տիրոջ գործերը եւ պիտի պատմեմ, ինչ 15
որ Կեսել եմ. Տիրոջ խօսքերով են կատարուում նրա գործերը:
Արեգակը բոլորին նայում է լուսաւորելով, եւ Տիրոջ գործերը 16
լի են նրա փառքով: Տիրոջ սրբերին իսկ չարուեց պատմել 17
նրա բոլոր հրաշալի գործերը, որ հաստատեց Ամենակալ Տե-
րը, որպէսզի ամենայն ինչ հաստատ մնայ նրա փառքի մէջ:
Նա է, որ քննեց անդունդներն ու սրբերը, եւ դու յիշիր նրա 18
խորագիտութիւնը: Բարձրեալն է, որ իմանում է բոլոր մեղքե- 19
րը եւ նայում յաւիտենութեան նշաններին, յայտնի է դարձնում
անցեալն ու լինելիքը, բացայայտում գաղտնի բաների հեղքե-
րը: Նրանից չի խուսափում եւ ոչ մի մտածութիւն, նրանից չի 20
թաքնում եւ ոչ մի բան: Նա կարգաւորեց իր իմաստուն մե- 21
ծագործութիւնները. նա յաւիտենութիւնից առաջ է եւ յաւիտե-
նական, նա երբեք չաւելացաւ ու չնուազեց եւ կարիք չունեցաւ 22
որեւէ խորհրդաբանի: Որքա՛ն ցանկալի են նրա գործերը, թե՛ 23
պէտք դրանք երեւում են սոսկ իբրեւ փայլակ: Այս ամէնը կեն- 24
դանի է եւ յաւիտեան մնում է բոլոր կարիքների համար, ամէն
ինչ հնազանդ է նրան: Ամէն ինչ զոյգ է, մէկը միւսին ներհակ 25
չէ, եւ ոչ մի բան նա չի սրելով թերի:

Յոթ

1 Ասիդ քաղաքում մի մարդ կար, որի անունը Յոթ էր: Այդ մարդը ճշմարտախօս էր ու անարար, արդար էր ու ասարու-
ածապաշտ, ամէն տեսակի չար ու մեղաւոր գործերից հեռու:

- 2, 3 Եօթը տղաներ ու երեք աղջիկներ ունեցաւ նա: Նրա հօ-
տի մէջ եօթը հազար ոչխարներ կային, երեք հազար ուղտեր,
հինգ հարիւր լուծ եզներ եւ արածող հինգ հարիւր մաքակ է-
շեր. ունէր եւ բազմաթիւ սպասաւորներ: Մեծամեծ գործեր
ունէր նա երկրի վրայ: Այդ մարդը բոլոր արեւելաբնակներից
4 ամենաազնուականն էր: Նրա որդիները, համաձայնելով, ի-
րենց հետ իրենց երեք քոյրերին վերցնելով, իրար մօտ էին գա-
5 լիս, խրախճանքներ սարքում, նրանց հետ ուտում-խմում: Եւ
երբ աւարպտում էին խրախճանքի օրերը, Յոթը նրանց յետե-
ւից մարդիկ էր ուղարկում եւ սրբագործում էր նրանց. առա-
ւօտեան վեր կենալով՝ նրանց համար, ըստ նրանց թոյի, գո-
հեր էր մաքուրցում՝ մէկական զուարակ, նրանց մեղքերի հա-
մար: Յոթն ասում էր. «Գուցէ իմ զաւակներն իրենց մարքում
չար բան մտածեցին Աստուծոյ մասին»: Այսպէս էր անում Յոթը՝
6 նրանց խրախճանքների բոլոր օրերին: Եւ մի օր ահա Աստ-
ծու հրեշտակները եկան կանգնեցին Տիրոջ առաջ. նրանց հետ
ստարանան էլ եկաւ՝ ման գալով երկրի երեսին, շրջելով նրա
7 վրայ: Եւ Տէրն ասաց ստարանային. «Որտեղի՞ց ես գալիս դու»:
Պարասխան րուեց ստարանան Տիրոջն ու ասաց. «Երկրի ե-
8 րեսին շրջելով ու երկնքի տակ ման գալով եմ եկել»: Եւ Տէրն
ասաց նրան. «Ուշադրութիւն դարձրի՞ր իմ ծառայ Յոթին, որի
նման անարար, ճշմարտախօս, ասարուածապաշտ, ամէն տե-
սակի չար գործերից հեռու մնացող մարդ չկայ երկրի վրայ»:
9 Պարասխան րուեց ստարանան՝ ընդդիմանալով Տիրոջը. «Մի-
10 թէ Յոթը ձրի՞ է պաշտում Տիրոջը. չէ՞ որ դու ես պաշտպանել
նրան արարքուստ ու նրա տունը՝ ներքուստ, եւ ամէն ինչ, որ
կայ նրա շուրջը. նրա ձեռքի գործերը դու ես օրհնել, երկրի
11 վրայ նրա անասունները դու ես բազմացրել: Բայց դէ փոր-
ձի՞ր մեկնել ու գցել քո ձեռքը նրա ամբողջ ունեցուածքին, ու
12 կը տեսնես, որ նա դժմադէմ կ'անիծի քեզ»: Այն ժամանակ
Տէրն ասաց ստարանային. «Ահա նրա ամբողջ ունեցուածքը քո

ձեռքն եմ տալիս, պայմանով որ նրա անձին ձեռք չբաս»։ Եւ
 սաքանան հեռացաւ Տիրոջ առաջից։ Եւ այդ այն օրն էր, երբ 13
 Յոբի տղաներն ու աղջիկները իրենց աւագ եղբօր փանը ու-
 րում ու գինի էին խմում։ Եւ ահա մի պարգամաբեր եկաւ 14
 Յոբի մօտ ու ասաց նրան. «Լծկան եզները վար էին անում,
 մաքակ էշերն էլ՝ արածում նրանց մօտերքը. գերևարողները 15
 եկան ու փարան նրանց, իսկ քո ծառաներին սրով կտորեցի-
 ցին։ Միայն ես ազատուելով՝ եկայ քեզ պարմելու»։ Եւ մինչ 16
 նա խօսում էր, մի ուրիշ պարգամաբեր եկաւ ու Յոբին ասաց.
 «Երկնքից կրակ թափուեց ու այրեց հօտերը, հովիւներին էլ նոյն
 ձեռով ճարակեց։ Միայն ես մնացի ու եկայ քեզ պարմելու»։
 Եւ մինչ նա խօսում էր, մի ուրիշ պարգամաբեր եկաւ ու Յոբին 17
 ասաց. «Ասպարակներ ասպափակեցին մեզ երեք խմբերով,
 շրջապարեցին ուղտերն ու փարան դրանք, իսկ քո ծառանե-
 րին սրով կտորեցին։ Միայն ես ազատուելով՝ եկայ քեզ պար-
 մելու»։ Եւ մինչ նա խօսում էր, մի ուրիշ պարգամաբեր եկաւ 18
 ու Յոբին ասաց. «Մինչ քո տղաներն ու աղջիկներն իրենց ա-
 ւագ եղբօր մօտ ուրում-խմում էին, անապարից յանկարծակի 19
 սաստիկ հողմ փչեց ու խփեց փան չորս անկիւններին. փունը
 փլուեց քո գաւակների վրայ, ու նրանք վախճանուեցին։ Մի-
 այն ես ազատուելով՝ եկայ քեզ պարմելու»։ Ապա Յոբը վեր 20
 կացաւ, պարառուրեց իր հագուստները, կտրեց իր գլխի մա-
 զերը եւ գետին փռուելով՝ երկրպագեց Տիրոջն ու ասաց. «Իմ 21
 մօր որովայնից ես մերկ դուրս եկայ, մերկ էլ կը վերադառնամ։
 Տէրը փուեց, Տէրն էլ յետ առաւ։ Ինչպէս որ հաճելի էր Տիրո- 22
 ջը, այնպէս էլ եղաւ։ Թող օրհնեալ լինի Տիրոջ անունը»։ Եւ 23
 նրան պարահաճ այս բոլոր դէպքերի ժամանակ Յոբը չմեղան-
 չեց Տիրոջ առաջ, ոչ էլ անգգամութիւն հանդէս բերեց Աստու-
 հանդէպ։

Մի օր Աստուծո հրեշտակները եկան կանգնեցին Աստուծո ա- 2
 ռաջ. նրանց մէջ էր ու նրանց հետ Տիրոջ առաջ եկաւ կանգ-
 նեց նաեւ սաքանան։ Եւ Տէրն ասաց սաքանային. «Որպե- 2
 ղից ես գալիս»։ Այն ժամանակ սաքանան Տիրոջն ասաց. «Ե-
 կել եմ՝ թափառելով անցնելով երկնքի ներքոյ եւ շրջելով ա-
 մէն տեղ»։ Եւ Տէրն ասաց սաքանային. «Տեսա՞ր արդեօք իմ 3
 ծառայ Յոբին, որի նման ճշմարտախօս, անարար, աստուա-
 ծապաշար, ամէն չար գործից հեռու մնացող մարդ չկայ երկ-

րի վրայ. դեռ հասարապուն էլ մնում է նա իր անմեղութեան մէջ: Իսկ դու իզուր էիր ասում, որ կորսւեան մարմնեմ նրա ունեցուածքը»: Պաքասխան քուեց սաքանան ու ասաց Տիրոջը. «Մորթի դէմ մորթ. մարդն ինչ որ ունի՝ իր կեանքի համար կը քայ: Բայց ահա մեկնիր ձեռքդ, ձեռք քուր նրա ոսկորին ու մարմնին, ու կը քեսնես, որ նա դէմառդէմ կ'անիծի քեզ»: Տէրն ասաց սաքանային. «Ահա նրան քո ձեռքն եմ մարմնում, պայմանով որ նրա կեանքը պահես»: Եւ սաքանան հեռացաւ Տիրոջ առաջից եւ ուրից գլուխ չարորակ վերքերով պարեց Յորին: Եւ Յորը խեցու մի կտոր առնելով՝ քերում էր թարախը. նստում էր աղբիւսում, քաղաքից դուրս: Ու երբ այս դէպքից շար ժամանակ անցաւ, կինն ասաց նրան. «Մինչեւ երբ, դիմանալով, պիտի ասես, որ համբերելու ես դեռ մի որոշ ժամանակ՝ փրկութեան յոյս ակնկալելով: Ահա ջնջուած է յիշարակդ երկրի երեսից, ոչնչացուած են քղաներդ ու աղջիկներդ՝ իմ որովայնի ծնունդները, որոնց ես իզուր վաստակեցի քառապանքով: Դու ինքդ էլ զագրելի որդերի մէջ նստած ես բացօթեայ, իսկ ես, մոլորուած, ծառայի պէս քնից քուն, քեղից քեղ ընկած՝ սպասում եմ, թէ երբ է արեգակը մայր մընելու, որ հանգստանամ իմ քառապանքներից ու ցաւերից, որոնք այժմ պարել են ինձ: Արդ, մի խօսք ասա Տիրոջն ու մեռիր»: Եւ Յորը նրան նայելով՝ ասաց. «Խօսեցիր ինչպէս մի անզգամ կին. եթէ Տիրոջ ձեռքից բարիքներն ընդունեցինք, չարիքներին չհամբերե՞նք»: Եւ իր հետ պաքահա՞մ այս բոլոր դէպքերի ժամանակ Յորն իր շրթունքներով չմեղանցեց Տիրոջ առաջ, ոչ էլ անզգամութիւն հանդէս բերեց

11 Ասքծու հանդէպ: Երեք բարեկամներ՝ թեմնացիների արքայ Եղիփազը, սոքեցիների բռնակալ Բաղդասարը եւ մինեցիների արքայ Սոփարը, լսելով այն բոլոր չարիքների մասին, որ հասել էին Յորի վրայ, համաձայնելով եկան նրա մօտ, իւրաքանչիւրն իր աշխարհից՝ մխիթարելու եւ ամոքելու նրան: Նրան հեռուից քեսնելով՝ չճանաչեցին. բարձրադաղակ լաց եղան. իւրաքանչիւրն իր պարմունքները պարառքութեց. երկինք նայելով՝

13 հող ցանեցին գլխներին: Եօթն օր ու եօթը գիշեր նստեցին նրա շուրջը. նրանցից ոչ ոք մի բան չխօսեց հետը, որովհետեւ քեսնում էին նրան հասած սաստիկ մեծ հարուածները:

3 Ապա Յորը դժուարութեամբ բաց արեց բերանը, անիծեց իր

ծնուած օրը, խօսեց ու ասաց. «Կորչի թող օրն այն, երբ ես 2, 3
 ծնուեցի, ու գիշերն էլ, երբ ասացին ինձ, թե՛ արու մի գաւակ
 է սաղմնաւորուել: Խաւար թող դառնայ այն գիշերը, եւ Տէրը 4
 վերելից չփնտրի թող այն: Նրա վրայ էլ լոյսը չծագի. թող պա- 5
 րեն խաւարն, սպուերները մահուան, ու մեզը իջնի թող նրա
 վրայ: Անիծեալ լինի այն օրն, գիշերն էլ. խաւարը փանի: 6
 Զլինի թող այն՝ փարուայ օրերում, ու չթուարկուի նաեւ օրե-
 րում այն ամիսների: Այլ գիշերը այն լինի ցաւերում, եւ թող 7
 չայցելեն նրան խնդութիւն, ոչ էլ ցնծութիւն: Նզովի թող նա, 8
 ով պիտի անիծի օրն այն, ով ձեռքն իր գցի վիշապին: Խաւարեն 9
 թող այն ասպղերն գիշերուայ. գիշերն սպասի, բայց լոյս չգայ
 թող, ու չտեսնի թող երբեք ծագելը վառ արուսեակի. քանզի 10
 չփակեց իմ մօր արգանդի դռները, որով գուցէ եւ վանէր ցա-
 ւերն իմ աչքից: Ինչո՞ւ չնեռայ ես էլ արգանդում, դուրս եկայ 11
 այսպէս եւ փեղնուրեղը չքացայ գէթ: Ինչո՞ւ ծնուեցի, ինչո՞ւ 12
 ծծեցի ստինքներն իմ մօր: Մինչ հիմա հանգչած ես կը լինէի, 13
 կը ննջէի ու կը հանգչէի ես արքաների հետ, երկրի իմաստնոց, 14
 որ յոխորպում են սրերով իրենց, կամ իշխանների, որ բազում 15
 ոսկի ունեն եւ որոնք լցրել են իրենց փներն արծաթով, կամ 16
 ինչպէս վիժուածք, որ դուրս է ընկնում արգանդից իր մօր, կամ
 գերթ մանուկներ, որոնք որ լոյսը չտեսան երբեք: Այնպեղ են 17
 հիմա ամբարիշտները, որ բորբոքեցին զայրոյթը Տիրոջ: Այն-
 պեղ հանգչեցին մարմնով փանջուածներ, անցեալի մարդիկ, 18
 որ չեն լսում էլ ձայնն հարկահանի: Այնպեղ են փոքրն ու մեծը 19
 միասին, նոյնպէս եւ ծառան, որ չունի երբեք փորոջից երկիւղ:
 Ինչո՞ւ է փրկում լոյսը այն անձանց, որ դառնացած են, կեանքը՝ 20
 ցաւագնած այն հոգիներին, որ մահ են փենչում՝ չեն հասնում 21
 դրան, փորում են, ինչպէս գանձ կը փորէին, կ'ուրախանային,
 թէ մահ գրնէին: Մահն մարդու համար հանգիստ է, սակայն 22, 23
 ճամփան դէպի այն ծածկուեց նրանից. փակեց նրա շուրջը ինքը
 Աստուած: Կերակրից առաջ՝ հեծութիւնն հասաւ. արցունքնե- 24
 րով ու ահով եմ ընկճուած, քանզի ինչ բանի երկիւղն ունէի՝ 25
 հասաւ ինձ վրայ. ինչից որ վախ կար՝ հենց ի՛նձ պարտեց:
 Զխաղաղուեցի, դադար չառայ ես, ոչ էլ հանգչեցի, քանի որ 26
 վրաս բարկութիւնն իջաւ»:

Եղիփազ Թեմնացին ասաց. «Մի՞թէ շար անգամներ են 4, 2
 ասուել քեզ խօսքեր փանջալից. եւ ո՞վ կը դիմանայ խօսքերիդ

3 զօրութեան: Որովհետեւ եթէ խրատել ես դու շապերին, բռնել
 4 ես ձեռքը ականի ու մխիթարել, խօսքովդ կանգնեցրել ուրքի
 5 անգօրին, եղել քաջալեր ծնկին կթոփած, – արդ քեզ վրայ են
 6 հասել փանջանքներ: Բայց փազնապել ես: Չէ՞ որ երկիւղդ
 7 անզգամութիւն է, ինչպէս կասկածդ՝ ճամփի վրայ անչար: Յի-
 8 շիր դու արդ. այն ո՞ր անմեղն է կորել–զնացել, կամ երբեւէ
 9 արդարները եղել են արմափախիլ: Ինչպէս որ ես եմ փեսել
 10 միշտ. ով որ վարել է ու անպարշաճ սերմեր ցանել, փոխարե-
 11 նը ցաւ է հնձելու: Կորչելու են Տիրոջ հրամանով, ոչնչացուելու
 12 զայրալից շնչից: Նանգել են զօրութիւնն առիծի, գոչիւնը էգ
 13 առիծի եւ պերճութիւնը վիշապների: Սարկել է մրջնառիծը՝
 14 կեր չիներուց. իրար են լքել կորիւններն առիծի: Եթէ քո
 15 խօսքերում դեռ ճշմարիտ բան գոյութիւն ունենար, այդպիսի
 16 չար բաներ քեզ չէին պատահի: Ուրեմն ականջն իմ չի՞ ըն-
 17 դունելու հրաշակերտ բաներ նրանից: Գիշերային արհաւիրք-
 18 ներ ու դղրդիւններահ են գցել մարդկանց սրտում. դողումն ու
 19 սոսկումն են պատել ինձ եւ սաստիկ ցնցել ոսկորներն իմ: Մի
 20 շունչ դիպաւ իմ երեսին. քսքսնեցին մազերս ու մարմինն իմ:
 21 Կանգնեցի, բայց չհասկացայ. փեսայ, բայց կերպարանք չկար
 22 աչքերիս առաջ: Միայն շունչ ու մի շնչիւն էի լսում: Մահկա-
 23 նացուն միթէ Տիրոջ մօտ աւելի մաքո՞ր է, կամ մի մարդ աւելի
 24 անարա՞ր է քան գործերը Նրա, եթէ չի հաւատում իր ծառանե-
 25 րին, իսկ հրեշտակների վրայ խոսքով բաներ է նկատում: Արդ,
 26 զալով կաւէ փներում բնակուածներին (մենք էլ միեւնոյն կալից
 27 ենք), ցեցի պէս կերաւ նրանց, եւ առաւօտից մինչեւ երեկոյ
 28 նրանք գոյութիւն չեն ունենայ: Քանի որ իրենք իրենց չէին կա-
 29 րող օգնել՝ կորան: Փչեց նրանց վրայ, ու չորացան, ոչնչացան
 30 նրանք, զի չունէին իմաստութիւն:

5 Արդ, կանչիր, եթէ մէկը քեզ ձայն է փայլու, կամ եթէ փես-
 2 նելու ես սուրբ հրեշտակներից որեւէ մէկին: Յիրաւի, բարկու-
 3 թիւնն անզգամին սպանում է, մոլորեալին մեռցնում: Ես փե-
 4 սել եմ ահա անզգամներին արմատ գցելիս, բայց իսկոյն խոր-
 5 փակուել են փները նրանց: Նեռու լինեն թող նրանց զաւակ-
 6 ները փրկութիւնից, եւ խղճուկ քարշ գան թող վարթարների
 7 դռներին. բայց ոչ ոք չի գտնուելու, որ փրկի նրանց: Ինչ որ
 8 նրանք ժողովել են՝ արդարներն են ուրելու, իսկ իրենք չեն ա-
 9 զապուելու պարտուհասներից. քամուելու է զօրութիւնը նրանց:

Արդարեւ, հողից չէ որ ելնում է փառապանքը, ոչ էլ լեռներ- 6
 րից են բուսնում ցաւերը: Այլ մարդը փանջանքով է ծնւում. 7
 արծիւների ձագերը բարձունքներում են ճախրում: Սակայն 8
 եւ Տիրոջից եմ խնդրելու, Տիրոջը՝ բոլորի իշխանին եմ ձայն
 փալու, որ կապարում է մեծ ու անքննելի, փառաւոր ու հրաշա- 9
 կերպ գործեր, որոնք թիւ ու համար չունեն, որ փալիս է անձրեւ՝ 10
 երկրի վրայ, ուղարկում ջրեր՝ երկնքի ներքոյ, որ բարձրաց- 11
 նում է խոնարհներին եւ ուրքի է կանգնեցնում կորուսեալներին,
 որ փոխում է մարդոթիւնները խորամանկների, որոնց ձեռ- 12
 քերը ճշմարիտ գործեր չեն կապարում, որ վրայ է հասնում 13
 իմաստուններին՝ հանճարով, ջախջախում մարդոթիւնները
 բազմադաւների: Յերեկը խաւարն է նրանց վրայ հասնելու, 14
 իսկ կէսօրին խարխափելու են ինչպէս գիշեր ժամանակ: Պա- 15
 րերազմով են ոչնչանալու, եւ աղքատն ազաւորելու է հզօրի
 ձեռքից: Յոյս է ունենալու րկարը, եւ փակուելու է անիրաւի բե- 16
 րանը: Երանելի է այն մարդը, որին Տէրն ուղղում է երկրի վրայ.
 ուստի, Յո՛ր, չհրաժարուես Ամենակալի խրապից: Տէրն է, որ 18
 ցաւ է պարճառում, բայց յեպոյ նորից ամոքում, խփում է, բայց
 նրա ձեռքն է բժշկում: Վեց անգամ փրկելու է քեզ վշտերից, 19
 իսկ եօթներորդին չարը քեզ չի մօտենալու: Սովի ժամանակ 20
 քեզ մահից է փրկելու, պարերազմի ժամանակ կապանքներից
 է ազաւորելու քեզ: Պահելու է քեզ լեզուի հասցրած փառա- 21
 պանքներից, ու չես սարսափելու քեզ վրայ եկած չարիքներից:
 Արհամարհելու ես անիրաւներին ու անօրէններին եւ երկիւղ չես 22
 կրելու վայրի գազաններից, որովհետեւ դաշտի քարերի հետ
 ես դաշինք կնքելու, վայրի գազանների հետ խաղաղութեան մէջ 23
 ես լինելու: Ապա իմանալու ես, որ խաղաղութիւն կայ քո փան
 մէջ, եւ քո յարկի փակ բան չի պակասելու: Իմանալու ես, որ 25
 բազում են քո սերունդները, եւ քո որդիները դաշտի խոփի պէս
 են լինելու: Գերեզման ես իջնելու ժամանակին հնձուած հա- 26
 սուն ցորենի պէս, կամ ինչպէս ժամանակին մէկտեղուած կալի
 շեղջը: Ահա սա այսպէս քննեցինք, սա է, ինչ որ լսեցինք. բայց 27
 դու ինքդ իմացիր, թէ ի՛նչ ես արել»:

Յոբը խօսեց ու ասաց. «Թէ որ կշռելով կշռէր մէկը իմ 6, 2
 սրտմտութիւնը, ցաւերս էլ բարձէր նժարին կշռի, ծովի աւազնե-
 րից էլ ծանր կը լինէին դրանք: Խօսքերս կարծես խենթ-խելառ 3
 լինեն, զի նետերն Տիրոջ մէջն են իմ մարմնի, զայրոյթը նրա 4

5 արիւնս է ծծում. բերան բացելիս կտրւում են ինձ: Արդ, մի՛թէ
 գուր է էշն վայրի գռում, եթէ չի խնդրում իր համար նա կեր:
 6 Կամ թէ կը գռռայ եզը մտւում, եթէ ունենայ առաք կերա-
 7 կուր: Կամ կ'ուրուի՞ առանց աղի հաց: Կամ համ կը լինի՞
 8 դաքարկ խօսքերում: Չի կարող հանդարտուել իմ հոգին, քա-
 9 նի որ շարաւոտ եմ տեսնում կերակուրս, ինչպէս հոտն առի-
 10 ծի: Երանի կաքարուի խնդիրքն իմ, եւ յոյսս լիացնի Տէրը:
 11 Սկսեց Տէրը ինձ խոցոտել, սակայն թող չսպանի ինձ իսպառ:
 12 Գերեզմանս թող լինի քաղաքն իմ, որի պարսպի վրայ ճնմում
 էի. չպիտի խնայեմ ես նրան, որպէսզի սուր չէլնեն խօսքերը
 13 սուրբ Աստուծո: Զօրութիւնս ի՞նչ է, որ համբերեմ. ժամանակս
 14 ի՞նչ է, որ դիմանայ իմ հոգին: Մի՛թէ քար գօրութիւն է ուժն
 իմ. մարմինս պղնձի՞ց է մի՛թէ: Կամ չէի վստահում ես դրան:
 15 Զրկուեցի ինքս իմ նեցուկից. Օգնութիւնն հեռացաւ արդ ինձ-
 16 նից. Տիրոջ այցն անպեսեց ինձ լրիւ: Մերձաւոր չնայեց երբեք
 17 ինձ. նուազած առուի պէս, ալիքի պէս անցան իմ կողքով: Ու-
 18 քեր դողում էին ինձանից, այժմ ահա եկել են ինձ վրայ: Ձիւնն
 ինչպէս կամ ինչպէս քարացած սառոյցը, որ իսկոյն հալւում է
 19 ջերմոյթից, չի յիշում, թէ ինչ էր ինքն առաջ, - նոյն ձեւով լքու-
 20 եցի բոլորից նաեւ ես, կորստեան մաքնուեցի ու դարձայ ես
 21 փնանկ: Եւ դուք, որ նայում էք Մաքայի շաւիղին, տեսէք եւ
 22 ճամփաներն թեմնացուց. ամօթով կը մնան, ովքեր որ յոյս
 23 դրին քաղաքի, ինչքերի վրայ այս: Դէ ահա դուք նոյնպէս ա-
 նողորմ հասել էք ինձ վրայ. գէթ վերքիս նայելով դուք երկիւղ
 24 կրեցէք: Այժմ բան խնդրեցի՞ ես ձեզնից, կամ մի՛թէ ձե՛ր ուժով
 կարող եմ փրկել ինձ թշնամուց, կամ փրկել հզօրաց ձեռքերից:
 25 Ուսուցէք դուք էլ ինձ՝ կը լռեմ: Իսկ եթէ մոլորուած ես լինեմ,
 26 ինձ խելքի՞ բերէք դուք: Բայց կարծէք իգուր են խօսքերն այս
 27 ճշմարիտ. չէ՞ որ ես ձեզանից գօրութիւն չեմ խնդրում: Ոչ էլ ձեր
 28 կշտամբանքի բառերն են կարող լռեցնել. պիտի չանսամ նաեւ
 29 ձեր բարբառած խօսքերին: Բայց քանի հասել էք ինձ վրայ,
 30 իբրեւ մի որբուկի, շարժուել էք բարեկամի վրայ ձեր, - էլի
 ես նայելով ձեր դէմքին՝ պիտի երբեք չստեմ: Նստեցէք. դպրի
 մէջ անիրաւ բան չլինի. եւ դարձեալ արդարին հետեւէք, քանի
 որ իմ լեզուին անիրաւ բան չկայ, քիմքս էլ չի ձգտում երբեք
 իմաստութեան»:

7 «Փորձութիւն չէ՞ մի՛թէ երկրի վրայ կեանքն մարդու. վարձ-

կանի օրական վարձը չէ՝ կեանքը իր: Ինչպես որ ծառան է 2
վախենում փրորջից ու պահում սպուերում, կամ ինչպես վարձ-
կանն է սպասում իր վարձին, - այնպես էլ ես գուր եմ սպասել 3
ամիսներ: Յաւագին գիշերներ են բաժին ընկել ինձ. թէ քնեմ՝ 4
ասում եմ. «Ե՛րբ պիտի բացուի լոյս», արթնանամ՝ դարձեալ թէ՛
«Ե՛րբ կը լինի երեկոյ»: Յաւով եմ լեցուն ես իրիկուն-առաւօր:
Ծածկուած է մարմինս զագրելի որդերով. խեցեր եմ մաշել ես 5
թարախոտ վերքերն իմ քերելու: Եւ կեանքս խօսքից էլ թէթել 6
է. կորել է նա ունայն յոյսերում: Յիշիր, որ քամի է կեանքը իմ. 7
աչքերս էլ չեն փսնի բարի բան. չեն նայի այլեւս ինձ աչքերն 8
փեսնողի: Աչքերդ ինձ վրայ ես յառում. այլեւս չեմ լինի՝ երկն-
քից ջնջուած ամպի պէս: Զի եթէ իջնի մարդ գերեզման, չի 9, 10
ելնի այլեւս, չի դառնայ՝ իր փունը. իր փեղն էլ նրան չի ճանաչի:
Այսուհետ չպիտի զսպեմ ես բերանս. պիտի խօսեմ, քանի դեռ 11
վիշտ ունեմ, փազնապով պիտի բացեմ դառնութիւնն իմ հոգու:
Ծով եմ ես, թէ՛ կէտ ձուկ, որ շուրջս պահակ ես դու կարգել: 12
Ասացի՝ ամոքեն պիտի ինձ մահիճներս. եւ ինքս պիտի քննեմ 13
անկողնում իմ բոլոր գործերը: Երագով վախեցնում, փեսիլ- 14
քով հարուածում ես դու ինձ: Իմ հոգին հանում ես դու ինձնից, 15
մարմնիցս՝ շունչը իմ, մահուանից՝ կեանքը իմ: Քանի որ յաւի- 16
փեան չեմ ապրի, թող որ ես համբերող միշտ լինեմ: Նեռն կաց
դու ինձնից, քանի որ իզուր է կեանքը իմ: Եւ ի՞նչ է մարդը, որ 17
դու այդքան մեծարել ես նրան, կամ էլ՝ որ միտքդ ես սեւեռում
իր վրայ, կամ էլ՝ որ քննում ես նրան մինչ առաւօր, հանգստի 18
ժամերին, փորձում միշտ: Մինչեւ ե՛րբ դու ինձ չես թողնելու, 19
արձակելու չես ինձ, մինչեւ որ ցաւերով կուլ փամ ես լորձունքս:
Թէ ես մեղք գործեցի՝ ի՞նչ կարող եմ անել քեզ, որ միտքն ես 20
մարդկանց քննում միշտ: Ինչո՞ւ ես ինձ դարձրել քեզ ոտիս, որ
լինեմ քեզ համար ես մի բեռ: Ինչո՞ւ չես ներել դու յանցանք- 21
ներս, չես թողել մեղքերն իմ: Եւ ահա երկիր եմ դառնում ես
շաք կանուխ. այլեւս չեմ լինի»:

Բաղդադ Սոքեցին խօսեց ու ասաց. «Մինչեւ ե՛րբ ես այդ- 8, 2
պէս խօսելու: Մեծաբանութեան հովեր կան քո բերանում: Մի- 3
թէ անիրա՛ւ դաբաստան կը փսնի Տէրը, կամ նա, որ ամէն ինչ
ստեղծեց, իրաւունքը կ'աղաւաղի՝: Եթէ քո զաւակները մե- 4
ղանչեցին նրա առաջ, ինքն էլ պարիժներ ուղարկեց անօրէ-
նութիւնների համար: Բայց դու աղօթքներով վաղ առաւօտե- 5

6 ան դիմիր Ամենակալ Տիրոջը. եթէ սուրբ ու ճշմարիտ լինես՝
 7 քո աղօթքներին ականջ կը դնի, քեզ կը վերադարձնի արդար
 8 յարկը քո: Եթէ սկզբում քոնը քիչ էր, վերջում այն անբաւ կը
 9 լինի: Բայց դու փեղեկացիր հին ազգերից եւ քննիր փոհմե-
 10 ռի գլխաւորներին: Քանի որ մենք երեկուան ենք պապականում,
 11 բան չենք իմանում. սպուեր է երկրի վրայ կեանքը մեր: Մի-
 12 թէ նրանք պիտի չսովորեցնեն՝ քեզ ու պապմեն, իրենց իմաս-
 13 փութիւնից պիտի չքիտեցնեն՝ խօսքերն իրենց: Միթէ պրփուն
 14 կը կանաչի՝ առանց ջրի, կամ կը բարձրանայ կնիւնն առանց
 15 ջրուելու: Չի՞ հնձուելու այն, մինչ իր արմարների վրայ է. ե-
 16 թէ ամէն խոր մինչեւ յագեցում չռռգուի՝ չի՞ չորանայ: Արդ,
 17 բոլորի վախճանն այնպիսին կը լինի, որ կը մոռանան Տիրո-
 18 ջը, այդպէս էլ ամբարշտի յոյսը կը կորչի: Շէն չի լինի փունը
 19 նրա. սարդոստայնի պէս կ'անհետանայ յարկը նրա: Թէկուզ
 20 եւ հասարակի փունն իր՝ այն չի մնայ կանգուն. հէնց իր ձեռ-
 21 քը գցի դրան՝ այն չի խարխիլ: Արեգակից է խոնաւութիւնը,
 22 եւ նրա նեխուածքից է դուրս գալու իր շիւր: Քարակարկառի
 վրայ է ննջելու ու մանրախիճ քարերի վրայ ապրելու. իսկ եթէ
 արմարախիլ արուի իր փեղից, նրա փեղն էլ ուրանալու է նրան:
 18, 19 Այսպիսի բան չեն փեսել միթէ. ամբարշտի կործանումն այս-
 20 պիսին է լինելու, իսկ հողից ուրիշն է բուսնելու: Տէրը չի մեր-
 21 ժում անմեղին՝ ամբարշտի ամէն ընծայ ընդունելի չի լինելու:
 22 Ճշմարիտ մարդկանց բերանները ծիծաղով են լցուելու, նրանց
 շրթունքները՝ գոհութեամբ: Նրանց թշնամիներն ամօթով են
 ծածկուելու. ամբարշտի բնակավայրերն այլեւս չեն մնալու»:

9, 2 Յոբը խօսեց ու ասաց. «Ճշմարտապէս գիտեմ, որ այդ այդ-
 պէս կը լինի. ինչպէն կարող է մարդ արդար լինել Աստծու ա-
 3 ռաջ: Եթէ Աստուած ուզի դատ փեսնել իր հետը՝ նրան չի լսե-
 4 լու, որովհետեւ հազար խօսքին մի խօսքով իսկ պատասխան
 5 չի փալու: Աստուած մտքով իմաստուն է, զօրաւոր ու մեծ. այդ
 6 ո՞վ է նրա դէմ յամառել ու յաջողութիւն գրել: Չեն իմանում,
 7 թէ Նա, որ մաշեցնում է լեռները, բարկութեամբ կը փապալի
 8 էլ դրանք: Նա է, որ երկնքի ներքոյ շարժում է գետինը հիմ-
 9 քերից, եւ նրա սիւները դողում են: Նա է, որ հրամայում է
 արեգակին, ու սա չի ծագում, փակում է աստղերի դէմը: Նա է,
 որ մենակը փարածել է երկինքը եւ ծովի վրայ այնպէս է շրջում,
 9 ինչպէս ցամաքի վրայ: Նա է, որ սրեղծել է Բազմաստղն ու

Գիշերասպողը, Մայյն ու Մազարոթը: Նա է, որ արարում է մե- 10
ծամեծ ու անքննելի, փառաւոր ու հրաշակերտ բաները, որոնց
թիւ ու համար չկայ: Եթէ ինձանից վեր բարձրանայ՝ չեմ պե- 11
նի, իսկ եթէ կողքովս անցնի՝ այդպէս էլ չեմ իմանայ: Եթէ 12
ոչնչացնի՝ ո՞վ յետ կը պահի նրան, կամ ո՞վ նրան կ'ասի՝ ի՞նչ ա-
րեցիր: Ետ դարձաւ նա բարկութիւնից, եւ նրանից սարսեցին 13
կէտերը, որ երկնքի ներքոյ են: Երանի՛ թէ լսի ինձ եւ իրաւա- 14
ցի համարի իմ խօսքերը: Եթէ արդար լինեմ, ու ինձ չսի՝ նրա 15
դաւրաստանն եմ աղերսելու: Իսկ եթէ աղաղակեմ իրեն, ու 16
լսի՝ հաւատարիս էլ չի գալու, որ հէնց լսել է ինձ: Փոթորիկով չի 17
ոչնչացնելու ինձ: Բազում են հարուածները, որ ինձ գուր պեղը
հասցրել է. ինձ հանգիստ էլ չի տալիս: Դառնութեամբ է լցրել 18
ինձ. քանի որ հօգօր է՝ բռնանում է: Եւ հիմա այն ո՞վ է, որ նրա 19
դաւրաստանին հակառակ կը կանգնի: Եթէ արդար լինեմ, բե- 20
րանս ինձ ամբարիշտ կը դարձնի, անարատ լինեմ՝ կամակոր
կը դառնամ: Իսկ եթէ հոգով մեղանջել եմ՝ չգիտեմ. գիտեմ 21
միայն, որ կեանքս խլում են ինձանից: Դրա համար եմ ասել.
«Բարկութիւնը կործանում է մեծին ու հօգօրին»: Չարերը սաս- 23
տիկ մահով են կորչելու. արդարներն էլ ծաղրի են ենթարկու-
մ, քանի որ մաքնում են ամբարշտի ձեռքը: Նա դաւաւորնե- 24
րի երեսն է ծածկում. եթէ նա չէ ծածկողը, ապա ո՞վ է: Սա- 25
կայն սուրհանդակից էլ արագ անցաւ իմ կեանքը. փախաւ այն
ու չերեւաց: Կը գրնուի՞ նաւերի ճանապարհի կամ թռչող, 26
կեր փնտրող արծուի հետքը: Եթէ ասեմ, թէ մոռնալու եմ 27
գանգապուելը, երեսս գետին խոնարհելով՝ հեծեծեմ, դողը կը 28
պարի իմ բոլոր անդամները, քանզի գիտեմ, որ ինձ անմեղ չես
համարելու: Եթէ ամբարշտութիւն էի անում՝ ինչո՞ւ չմեռայ: Ե- 29, 30
թէ ձիւնով իսկ լուացուէիու ձեռքերս էլ օշնանով մաքրէի, դար- 31
ձեալ սաստիկ աղտեղութեամբ կը ներկէիր ինձ՝ պարմուճանս
իմ աչքերին զազրելի դարձնելով. քանզի դու մարդ չես ինձ 32
նման, որի հետ դատ անէի ես, եւ որպէս հաւասար դաւա-
ստանի գայինք: Ո՞ր է թէ մի միջնորդ լինէր, դիմացս գար ու 33
դատ անէր երկուսիս միջեւ: Նա անպայման կը հեռացնէր ին- 34
ձանից խարազանը, եւ դրա ահն ինձ չէր սարսափեցնի. էլ չէի 35
վախենայ, այլ կը խօսէի. բայց գիտեմ, որ այդպէս չէ. որ ինքս
մենակ եմ փանջում»:

«Նձծինով կը հասցնեմ նրան իմ խօսքերը. կը խօսեմ 10

2 թախծոյրած իմ հոգոյ դառնութեամբ: Ու կ'ասեմ. «Տէր, մի՛
 3 սովորեցրո՛ւ ինձ, որ լինեմ ամբարիշտ»։ Եւ ինչո՞ւ դապեցիր այս–
 4 պէս ինձ: Բարո՞ք է քեզ թուում անիրաւուած լինելս. մերժել ես
 5 քո ձեռքի գործերը, նայել պիղծերի խորհրդին: Մի՛թէ դու նա–
 6 յում ես, ինչպէս մարդն է նայում, կամ րեսնում, ինչպէս մահ–
 7 կանացուն է րեսնում: Տարիներդ մարդոյ րարիներն են մի–
 8 թէ, որ փնարում ես կրկին յանցանքներս ու քննում մեղքերս:
 9 Գիտես, որ երբեք չեմ մեղանչել, բայց ո՞վ ինձ կ'ազարի քո
 10 ձեռքից: Զո՞ ձեռքն է արարել ու ինձ ձեւ է րուել, բայց յեպոյ
 11 դարձել ես, զարկել ինձ: Յիշի՛ր, որ կաւից ես սրեղծել. վեր–
 12 սրին դու հող ես ինձ դարձնում: Մի՛թէ չես կաթի պէս կթել
 13 ինձ, պանրի պէս մակարդել: Մորթ ու միս հագցրել, ոսկրերով,
 14 ջիւերով ես օծրել: Կեանք ու կարեկցանք ես դրել ինձ վրայ.
 15 հոգաբարութեամբ ես պահել իմ ոգին: Եւ քանի այս բոլորն
 16 ունես դո՞ւ գիտեմ, որ ամէն բան կարող ես. քեզ համար չի լինի
 17 ոչ մի բան ուժից վեր: Մեղանչեմ թէկուզ ես՝ կը պահես. չես
 18 պահել զերծ դու ինձ՝ մեղքերից: Ամբարիշտ թէ եղայ՝ օ՛, վայ՝
 19 ինձ. արդար էլ թէ լինեմ՝ չեմ կարող հայեացքս բարձրացնել,
 20 զի մէջս անարգանք կայ լեցուն: Որսուած եմ իբր առիւծ, որին
 21 պիտ սպանեն: Ինձ դարձեալ չարաչար ջնջում ես, նորոգում
 22 հարուածներս իմ գլխին: Բարկութեամբ ես ձեռքդ իջեցրել ինձ
 վրայ, փորձիչներ ես բերել դու իմ դէմ: Ինչո՞ւ ինձ հանեցիր
 արգանդից, ու րեղում ջնեռայ: Ոչ մի աչք չէր րեսնի ինձ այն–
 3 ժամ, ու կարծես թէ եղած էլ չէի լինի ես: Եւ ինչո՞ւ արգանդից
 4 ուղղակի գերեզման չիջայ ես, կամ մի՛թէ շաք կարճ չէ ժամա–
 5 նակն իմ կեանքի: Թո՛յլ րուր ինձ, որ փոքր-ինչ հանգչեմ ես,
 6 մինչեւ այնպեղ գնամ, որպեղից երբեք չեմ դառնալո՞ւ երկիրն
 այն խաւարին ու մթին, երկիրը, ուր յաւերժ աղջամուղջ է րի–
 րում, եւ որպեղ լոյս չկայ, ու ոչ ոք չի կարող րեսնել կեանք
 մարդկային»:

11, 2 Սոփար Մինեցին ասաց. «Ով շաք է խօսում, պարտա–
 3 տոր է նոյն ձեւով էլ լսել. խօսողը կարող է խօսքերով արդա–
 4 րանալ: Օրհնեալ է սակաւակեաց կանանց ծնունդը: Շաք էլ
 5 մի՛ շաղակրափիր, որովհետեւ մէկը չկայ, որ քեզ պարասխան
 6 րայ: Մի՛ ասա՝ «Գործերովս մաքուր ու անարաք եմ Տիրոջ
 7 առաջ»: Այլ մրածի՛ր, թէ ինչպէս է Տէրը շրթունքները բաց
 8 անելոյ եւ հետդ խօսելոյ: Զեզ կը հասկացնի իմաստութեան

գորութիւնը, որ կը լինի կրկնակի, քան քոնը: Ապա կ'իմանաս, թէ ինչ որ գլխիդ բերել է Տէրը՝ արժանի էր քո գործած մեղքերին: Կը գրնեն Տիրոջ ճանապարհը, կամ վերահասու կը լինեն այն դէպքերին, որ սահմանել է քեզ համար Ամենակալը: Բարձր է երկինքը. ի՞նչ կարող ես անել: Խորն է դժոխքը. ի՞նչ կ'իմանաս: Երկար են երկրի չափերը. լայն է ծովը: Եւ եթէ Աստուած կործանի այդ բոլորը, ո՞վ կ'ասի նրան՝ այդ ի՞նչ արեցիր: Ինքը գիտէ անօրէնների գործերը. անարժան բաներ արեսնելով՝ անպես չի առնի: Դաբարկաբան մարդը խօսքերի մէջ է թաքնուում: Կնոջից ծնուած մարդը նման է անապարի վայրի էջի: Իսկ եթէ դու մաքուր ես պահել քո սիրտը՝ ձեռքդ մեկնի՜ր դէպի Աստուած: Եւ եթէ քո մէջ անօրէնութիւն կայ՝ հեռու վանիր այն քեզանից, եւ անօրէնութիւնը քո յարկի փակ թող չիջեսանի: Եւ ահա քո դէմքը կը փայլի վճիտ ջրի պէս, կը մերկանաս աղտոտութիւնից ու երկիւղ չես կրի, կը մոռանաս նեղութիւններդ, ինչպէս անցած ալիքը, ու չես զարհուրի: Աղօթքդ քեզ համար արուսեակի պէս կը լինի. կէսօրին կը ծագի կեանքը քո, ու վստահ կը լինես, որ յոյս ունես. հոգւերի ու փարակուսանքների միջից խաղաղութիւնը կ'երեւայ քեզ: Անդորր կը գրնես, եւ ոչ ոք չի պատերազմի քեզ հետ: Շաբերը շուտ կը գան ու քո հաճութիւնը կը փնտռեն. փրկութիւնը կը վրիպի նրանցից, որովհետեւ նրանց յոյսն իրենց իսկ կորուստն է: Ամբարիշտների փեստղութիւնը կը սպառուի»:

Յօրը նորից խօսեց ու ասաց. «Արդ դո՞ւք էք լոկ մարդիկ. **12. 2** հանճարը ձեզ հե՛տ է մեռնելու: Ես նոյնպէս ձեզ նման սիրտ ունեմ: Արդար ու անարար մի մարդ է ենթարկուել ծաղրանքի: Սահմանուած ժամանակ պատրաստուեց. փեսաւ իր փները՝ կործանուած օգարից, անօրէնների ձեռքով աւերուած: Բայց ով որ չար լինի՝ թող երբեք չյուսայ, թէ անպարտ կը լինի: Եւ ով որ բարկացնի Տիրոջը, նրանից մի՛թէ չի պահանջուի պատասխան: Բայց դէ ե՛կ ու հարցրո՛ւ գազանի՜ն՝ թէ կը փայ պատասխան, երկնքի թռչունին՝ թէ մի՛ բան կ'ասի քեզ. ու պատմիր դու երկրին՝ թէ մի բան հասկացնի. կամ ձկները ծովի կը պարմե՛ն մի բան քեզ: Եւ սակայն ո՞վ է, որ չիմացաւ, թէ Տիրոջ ձեռքն է սպեղծել ամէն ինչ: Եւ մի՛թէ իր Տիրոջ ձեռքին չէ կեանքը կենդանի շնչերի ու հոգին ամէն մարդ էակի: Զի միտքն է քննում խօսքն, ու քիմքն է համարեսում կերակուր: **11**

12 Ժամանակի երկարութեան մէջ կայ իմաստութիւն, եւ կեանքի
 13 երկարութեան մէջ՝ միտքը հանճարեղ: Նրանից գալիս են ուժ,
 14 իմաստութիւն, Նրա՛նն են խորհուրդներն ու հանճար: Թէ՛ Նա
 կործանի՝ ո՛վ կը շինի այն, թէ՛ Նա փակ դնի մարդկանց առաջ՝
 15 ո՛վ բաց կ'անի այն: Թէ՛ Նա արգելք դնի ջրերի առաջ՝ կը չորա-
 16 նայ հողը, իսկ թէ՛ որ թոյլ փայ՝ կը կործանի երկիրը: Նրանից
 գալիս են ուժ ու զօրութիւն, Նրա՛նն են հանճար եւ իմաստու-
 17 թիւն: Գերի է քշում խորհրդականներին, յիմարացնում է երկրի
 18 դարաւորներին, գահերին է նստեցնում արքաներին: Գօրի
 19 կապում նրանց մէջքին: Գերութեան է ուղարկում քահանանե-
 20 րին ու կործանում է երկրի հզօրներին: Փոխում է խօսքը հա-
 21 ւաւարիմի, ծերունիների խելքը ճանաչում: Անարգանք թա-
 22 փում իշխանի գլխին եւ խոնարհներին բժշկում է նա: Երեսան
 23 հանում խորքը խաւարի եւ լոյսի բերում սրուերը մահի: Թա-
 փառական է դարձնում ազգերին, կործանում նրանց. սփռում է
 24 նրանց, եւ՝ առաջնորդում: Երկրի իշխանաց սիրտն է շուռ փա-
 25 լիս, մոլորեցնում է ճանապարհներին, որոնց ծանօթ չեն: Խա-
 ւարի միջին միշտ կը խարխափեն ու չեն փեսնի լոյս եւ հար-
 բածի պէս միշտ կը մոլորուեն:

13 Ահա այս բոլորն են փեսել աչքերն իմ, լսել ականջներս:
 2 Ես այնքան գիտեմ, որքան ինքներդ փեղեակ էք լինում. ան-
 3 միտ չեմ ձեզնից: Սակայն Տիրոջ հետ պիտի խօսէի, ես նրա
 4 առաջ պիտի կանգնէի, թէ՛ որ կամենար: Բայց բժիշկներ էք
 դուք խիստ չարագործ. ողջացնում էք դուք ամէնքդ էլ չարիք-
 5 ներ միայն: Սակայն համբանաք՝ իմաստութիւնն էլ ի վերջոյ
 6 կը գայ ձեզ այցելութեան: Լսեցէ՛ք բերնիս զանգապները դուք
 7 եւ շրթունքներիս դարաստանին էլ ականջ դրեցէ՛ք: Զէ՛ որ մեր
 Տիրոջ առաջ էք խօսում, նրա յանդիման նենգ բարբառում էք:
 8, 9 Ետ պիտի քաշուէ՛ք: Ո՛հ, ինքներդ ձեզ եղէք դարաւոր: Բայց
 բարութ է, որ ինքը քննի ձեզ: Զի թէ արուածը իրեն վերագրէ՛ք՝
 10 նա էլ ձեզ նուազ չի կշարամբելու: Իսկ եթէ՛ ծածուկ՝ աչառու
 11 լինէք մարդկանց նկարամաք, Իր արհաւիրքը ասի կը մար-
 12 նի, նրա երկիւղը կը թափուի ձեզ վրայ: Պերճանքը ձեր մոխ-
 13 րի պէս կը լինի, մարմինը՝ կաւի: Լռեցէ՛ք, զի ես եմ խօսելու,
 14 զգնելու անդորր իմ գայրոյթից: Մարմինս առնեմ արամներիս
 15 մէջ, հոգիս ամփոփեմ ձեռքերի մէջ իմ: Թէ՛ որ իջեցնի Ամենա-
 զօրը ձեռքը ինձ վրայ (սկսել էլ է)՝ չեմ խօսելու ես Նրա առաջին

եւ պաշտպանուելու փորձեր անելու: Կը դառնայ դա ինձ իբ- 16
 րեւ փրկութիւն, զի նրա առաջ նենգ բան չի կանգնի: Լսեցէք, 17
 անսացէք խօսքերիս. ի յուր ամենքիդ եմ ասում ես սա: Մօտ 18
 եմ ես ահա իմ դադաստանին. գիտեմ, արդար եմ երեւալու ես:
 Ո՛վ է ոտիս իմ, որ դէմ կանգնի ինձ. ինչո՞ւ կաշկանդուեմ եւ կամ 19
 էլ մեռնեմ: Երկու բաներ են լոկ անհրաժեշտ ինձ. այն ժամա- 20
 նակ էլ հո չեմ թաքնուի ես Քո երեսից: Ե՛ր քաշիր ինձնից 21
 ձեռքդ. եւ ահդ թող ինձ չսարսափեցնի: Յեպոյ դիմիր ինձ, ու 22
 Քեզ կը լսեմ, թէ խօսես ինձ հետ՝ պապասխան կրամ: Որքա՛ն 23
 մեղք ունեմ, անօրէնութիւն, հասկացրո՞ւ Դու ինձ՝ որքա՛ն եմ
 դրանք: Ինչո՞ւ ես պահում դրանք ինձանից: Ինձ Քեզ թշնամի՞ 24
 ես հաշում արդեօք, թե՛ քամուց շարժուող փերեւից ես Դու 25
 վախենում այդպէս, կամ թէ հակառա՛կ ես կանգնում Դու ինձ՝
 հողմավար խոփիս: Իմ դէմ չար վճիռներ գրեցիր ու վրաս գցե- 26
 ցիր ջահելի մեղքերս: Ուրքերս դրեցիր կոճղի մէջ, խուզարկու 27
 դարձար իմ գործերին, քննեցիր նոյնիսկ ոտնահետքերս, մինչ- 28
 դեռ մարմինս է հին փկիկ պէս, կամ էլ ցեցակեր՝ ձորձի պէս»:

«Անոջածին մարդն է սակաւակեաց ու լի դառնութեամբ: Ով 14, 2
 որ ծաղկել էր որպէս մի ծաղիկ՝ թափուեց ու ընկաւ, փախաւ իբր
 ստուեր. հաստապ չի մնայ: Մի՞թէ նրան ես հաշուի առնելու եւ 3
 ներս փանելու Քո դադաստանին: Իսկ այն ո՞վ է, որ մաքուր 4
 է աղփից. ո՛չ ոք. թէկուզ եւ կեանքն երկրի վրայ մէկօրեայ լի-
 նի: Արդ, հաշուուած են օրերը նրա. ժամ ես դրել Դու, խոյս չի 5
 փայ երբեք: Նեո՞ւ նրանից, որ հանգչի մի քիչ, հաճոյք ստա- 6
 նայ իր կեանքից գէթ իբր մի վարձկան: Ծառի համար իսկ 7
 գտնում է յոյս. թէեւ կտրուեմ եմ, նորից է ծաղկում: Ճիւղերը
 նրա դեռ չեն պակասում: Անգամ արմապը թէ որ ծերանայ 8
 խորքի մէջ հողի, քարերի մէջ էլ խեղդուի բունը, - ջրի հոսքից 9
 իսկ կը ծաղկի իսկոյն, նորափունկի պէս պտուղներ կը փայ:
 Բայց մահկանացուն՝ վախճանուած մարդը գնում է եւ էլ գո- 10
 յութիւն չունի: Ծանծաղում է ծովն իր ժամանակին. սպառած 11
 գետերը ցամաքում են. նոյնպէս մարդիկ թէ ննջեն՝ էլ վեր չեն 12
 կենայ: Մինչեւ երկինքը իսպառ չլուծուի՝ չեն զարթնի քնից: Ու 13
 երանի թէ գերեզմաններում պահէիր դու ինձ, մինչեւ որ անց-
 նէր բարկութիւնը քո, եւ ժամանակ ինձ նշանակէիր, յիշէիր դու
 ինձ: Մարդը թէ մեռնի՝ կ'ապրի՞ նա դարձեալ՝ ամբողջացնելով 14
 օրերն իր կեանքի: Պիտի սպասեմ, մինչեւ որ կրկին գոյութիւն

15 առնեն: Դու ձայն կը փաս ինձ՝ կը պարասխանեն: Մի՛ մերժիր
 16 գործը քո սուրբ ձեռքերի: Նկարել ես վարքը իմ. չի վրիպի քե-
 17 զանից մեղքերիցս ոչ մին: Յանցանքներս կնքել ես քսակի մէջ.
 18 նշել, թէ ի՛նչ յանցանք եմ գործել ակամայ: Փլուելու ենթակայ
 19 լեռը պէտք է փլուի. եւ վեմն էլ պիտի շարժուի իր րեղից: Եւ
 ինչպէս ջրերն են քարերը ողորկում, հեղեղում դաշտերը կոշտ
 20 հողի, այնպէս էլ դու մարդու յոյսերն ես չքացրել: Մերժել ես
 նրան իսպառ. նա անցել գնացել է: Դու նրա երեսն ես աւերել
 21 ու այդպէս արձակել: Թէպէտեւ նա բազում որդիներ ունենայ,
 22 նա այդ չի իմանայ, իսկ եթէ սակաւ էլ լինեն, չի ճանաչի: Բայց
 անդամներն իր ախարահարուած են, իսկ հոգին նրա սգում է իր
 մէջ»:

15, 2 Եղիփազ Թեմնացին նորից խօսեց ու ասաց. «Նոգով
 հանճարեղն իմաստութեամբ պարասխան կը փայլ արդեօք,
 3 կ'անցկացնի՞ իր որովայնի ցաւը, եթէ յանդիմանի արքայայ-
 փութիւններով, որոնք արժանի չեն, եւ խօսքերով, որոնցից օ-
 4 գուր չկայ: Դրանց երկիւղը դու էլ մերժեցիր ու Տիրոջ առաջ
 5 չարաշահեցիր այսպիսի խօսքեր: Յանցաւոր եղար բերանիդ
 6 խօսքերով, իսկ հզօրների խօսքերը չքննեցիր: Քո իսկ բերանն
 է կշտամբելու քեզ, ոչ թէ ես. շրթունքներդ քո դէմ վկայութիւն
 7 են փալու: Ի՛նչ է, բոլոր մարդկանցից առաջ ես ծնուել, թէ՛
 8 բոլոր բլուրներից վաղ ես հաստատուել: Դո՛ւ ես լսել Տիրոջ
 9 հրամանը, թէ՛ քեզ է օժտել նա իմաստութեամբ: Այն ի՛նչ է,
 որ դու գիտես, իսկ մենք՝ ոչ, կամ ի՛նչն է, որ դու կ'իմանաս,
 10 իսկ մենք՝ ոչ: Մեր մէջ էլ կան ծերեր, ալեհեր մարդիկ, փարի-
 11 քով շատ աւելի մեծեր, քան քո հայրը: Մեղքերիդ համեմատ
 շատ քիչ փանջանքներ ես կրել ու աւելի շատ ես մեծաբանել:
 12 Ինչո՞ւ յանդուգն դարձաւ քո սիրտը, ինչո՞ւ լկտի նայեցին քո աչ-
 13 քերը. սրտմտութիւնդ դուրս թափեցիր Տիրոջ առաջ եւ այդ-
 14 պիսի բառեր հանեցիր քո բերանից: Այն ո՞ր մահկանացուն է
 15 անարար եղել, կամ այն ո՞ր կնոջածինն է արդար լինելու: Ե-
 թէ Աստուած սրբերին չի հաւաքում, ու երկինքը նրա առաջ
 16 անարար չէ, առաւել եւս գարշելի ու պիղծ է այն մարդը, որ
 17 անօրէնութիւններն ըմպելիքի նման է խմում: Պարմելու եմ
 18 քեզ, Յո՛ր, լսիր ինձ: Ինչ որ րեւել եմ, ինչ որ իմաստուններն
 են ասում, ինչ որ չեն թաքցրել նրանց հայրերը, - պարմելու
 19 եմ քեզ: Նրանց է միայն փրուել երկիրը, եւ ոչ մի օտարածին

չի խառնուել նրանց: Ամբարշտի ամբողջ կեանքը հոգսերով է 20
 անցնում, ու փարիները բռնակալ մարդուն հաշուով են փրուած:
 Նրա ահի ձայնն իր ականջում է: Երբ նա կարծի, թէ խաղա- 21
 դութեան մէջ է՝ նրա վրայ կործանում է գալու: Թող չհաւա- 22
 փայ, թէ կը վերադառնայ խաւարից, որովհետեւ արդէն սրի է
 դափաւարփրուած: Սահմանուած է իբրեւ անգղերին կեր. իր 23
 ներսում ինքն էլ գիտէ, որ հասարար կործանուելու է: Մթին օրը 24
 զարհուրեցնելու է նրան. անձկութիւնն ու նեղութիւնն են նրա
 վրայ հասնելու. կործանուելու է իբրեւ առաջին գծի զօրավար, 25
 որովհետեւ ձեռք է բարձրացրել Տիրոջ դէմ ու ընդվզել է Ամե- 26
 նակալ Տիրոջ դէմ: Գոռոգութեամբ, իր վիթխարի վահանով է
 յարձակուել նրա վրայ: Երեսը ծածկել է իր ճարպով ու երկ- 27
 սայրի սուր դրել ազդրին: Աւերակ քաղաքներում է բնակուելու 28
 եւ անմարդաբնակ փներ մփնելու. ինչ որ իրենք պարտաստել
 էին, ուրիշներն են փանելու: Չի հարստանալու, ունեցում- 29
 քը չի մնալու, երկրի վրայ սպուեր չի գցելու, խաւարից էլ չի
 փրկուելու: Նրա բողբոջը հողմն է թառամացնելու. թափուե- 30
 լու է ծաղիկը նրա: Թող չհաւափայ, որ հանգիստ է գտնելու. 31
 վախճանը փուչ է լինելու: Վաղաժամ են կտրուելու ճիւղերը 32
 նրա, շիւերն էլ չեն ծաղկելու: Խակ պտուղի պէս վաղաժամ 33
 է քաղուելու. ձիթենու ծաղկի պէս ցած է թափուելու, քանզի 34
 մահն է ամբարշտի վկան. հուրն է այրելու կաշառակերների
 փները: Իր մէջ ցաւեր է սաղմնաւորելու. վախճանը փուչ է 35
 լինելու. նրա արգանդը նենգութիւն է ծնելու»:

Յօրը նորից խօսեց ու ասաց. «Շար եմ լսել ես այդպիսի 16, 2
 բաներ. խեղճ ամոքիչներ էք դուք բոլորդ էլ: Բայց հիմա ի՞նչ 3
 ժամանակն է դափարկ խօսքերի, կամ մէկը խնդրում է քեզ,
 որ պարասխանես: Ես էլ ձեզ պէս կը խօսէի, եթէ ձեր հո- 4
 գին էլ իմի պէս լինէր: Ձեզ պէս ես էլ կարող էի գլուխս շար- 5
 ժել, ձեզ կսկիծ պարճառել խօսքերով: Գուցէ իմ բերանում 6
 ուժ ունենայի, ու ես չզլանայի շրթունքներս շարժել, քանզի 7
 թէ խօսեմ՝ չի փարափուելու ցաւը վերքերիս, իսկ եթէ լռեմ՝ ա-
 ւելի՛ր՝ քիչ եմ խոցոտուելու ես: Արդ, դարձրել է ինձ ջարդու- 8
 ած, փրած ու ընդարմացած: Ձեռքը գցել է ահա ինձ վրայ. 9
 մարտիրոսուել եմ: Դէմս է կանգնեցրել իմ սպութիւնը, երեսովս
 փուել պարասխաններս: Բարկութեամբ մղուած՝ կործանել է 10
 ինձ, ափամ կրճրացրել իմ անձի վրայ: Նրա հէների նեպերն

են վրաս փեղացել ուժգին, աչքերի փեղով շարժուել ինձ վրայ:
 11 Իրար յեպելից խփել է ծնկիս. բոլորը մեկփեղ խուժել են վրաս:
 12 Տէրն ինձ մաքնել է ձեռքն անիրաւի, ամբարիշտների մէջ է գցել
 13 ինձ: Մինչ խաղաղ էի՝ քայքայել է ինձ, քաշել մագերիցս ու
 14 փեղել դրանք: Թիրախ կանգնեցրել, փեղեր են պարել: Ե–
 րիկամներս են խոցել անխնայ, գեպին են թափել մաղձն իմ.
 15 ինձ կործանել են՝ հարուած հարուածի վրայ իջեցնելով: Վրաս
 16 են թափուել զօրաւորները, եւ քուրձ են կարել մորթիս վրայ
 17 նրանք: Նանգել է գեպնին զօրութիւնը իմ. լալուց խաշուել են
 18 աղիքները իմ. մահուան սպուերն է իջել կոպերիս: Անիրա–
 տութիւն չկար իմ ձեռքին, եւ անարաք էր աղօթքն իմ հոգու:
 19 Երկիր, մի՛ ծածկիր արիւնն իմ մարմնի. թող աղաղակս կանգ
 20 չառնի բնաւ: Եւ ահա հիմա վկաս երկնքում, դաքապաշտպանս
 21 այն բարձունքում են: Խնդիրքս թող որ Տիրոջը հասնի, ու նրա
 22 առաջ աչքերս արքաստուն: Երանի մէկը պաշտպան կանգնի
 23 ինձ Տիրոջ յանդիման, ինչպէս որ մարդը՝ իր ընկերոջը: Իմ
 փարիները հաշուուած են արդ. բռնել եմ արդէն անդարձի ու–
 դին»:

17 «Կորչում եմ հողմավար. կարօք եմ շիրիմի, բայց դրան չեմ
 2 հասնում: Նեղում, քանջում եմ. ի՞նչ եմ անելու: Գողացան
 3 օրարներն ինչքերս: Այն ո՞վ է, որ ձեռքն իր իմ ձեռքի մէջ դնի:
 4 Քանի որ սրտները հեռու է դաքումից, ուստի չես բարձրաց–
 5 նի Դու նրանց: Նրանց փոխարէն են պապմելու չարիքները
 6 բիր: Աչքերս որդոցս համար հալուեցին: Ողջ սերունդների
 7 չարախօսութեան ենթարկեցիր ինձ. նրանց ծաղրանքի առար–
 8 կան դարձայ: Բարկութիւնից իմ մթնեցին աչքերս. խիստ պա–
 9 շարուած եմ բոլորի կողմից: Ճշմարիտ մարդիկ զարմացած են
 10 այս ամենի վրայ. արդարը հիմա վեր է կենալու անիրաւի դէմ:
 11 Նաւարարիմը թող հասպար մնայ իր ճանապարհին, իր մա–
 12 քուր ձեռքով քաջալերութիւն ստանայ թող միշտ: Բայց դուք
 13 էլ, ամէնքդ, վեր կացէք, եկէք. ձեր մէջ չեմ գտնում ճշմարտու–
 14 թիւն ես: Իմ օրերը խիստ շարաւոտ եղան. սրտիս երակներն
 15 ամէն պայթեցին: Գիշերս ցերեկուայ փեղ դրին նրանք. լոյսը
 16 մերժուեց մութի երեսից: Թէ համբերեմ ես՝ դժոխք կը դառնայ
 ինձ համար քունս: Խաւարի մէջ է փռուած մահիճս: Մահը
 ինձ համար ես հայր կոչեցի, նեխուածքը՝ մայր, քոյր: Ո՞ր է
 յոյսը իմ, կամ բարիքներս պիտի քանանն ես: Թէ՛ այդ բոլորը

պիտի գերեզման իջեցնեմ հեպա. բոլորս իրար հեպ հողն ենք իջնելու»:

Բաղդադա Սոբեցին նորից խօսեց ու ասաց. «Մինչեւ ե՞րբ **18, 2**
դադար չես առնելու. հանդարտուի՛ր, որ մենք էլ խօսենք: Ին- 3
չո՞ւ ենք մենք չորքորանիների պէս լռել քո առաջ, իսկ դու հա- 4
մակ բարկութիւն ես: Տիմա եթէ դու մեռնես՝ երկնքի ներքոյ
ամայութիւն է քիրելու, թէ՛ լեռներն են հիմնայաբակ կործա-
նուելու: Նանգելու է ամբարիշտների լոյսը. նրանց բոցը չի 5
փայլելու: Նրա լոյսը խաւարելու է իր յարկի փակ, եւ ճրագը 6
հանգելու է նրա վրայ: Յեպին մարդիկ յափշտակելու են նրա 7
ունեցուածքը. սխալ են դուրս եկել նրա խորհուրդները: Ուրբը 8
ծուղակն է ընկնելու, եւ նա թաքտալու է ուռկանում: Դարաններ 9
են վրան թափուելու. ծարաւիներին զօրացնելու է նրա դէմ:
Նրա համար հողում թակարդ է թաքցուած, իսկ ճանապար- 10
հին՝ որոգայթներ: Յաւերը բոլոր կողմերից ոչնչացնելու են 11
նրան. շաքեր նրա ձեռքն ու ոտքն են կապելու փանջահարող
սովով: Նրա համար ահաւոր կործանում է պարաստարած. 12
ոտքի ներքանները մաշուելու են: Տարածամ մահը ուրելու է 13
գեղեցկութիւնը նրա. առողջութիւնը դուրս է քշուելու նրա յար- 14
կից: Տագնապով նրան է հասնելու Մահ-արքայի պարուհասը:
Գիշերը նա բնակուելու է նրա յարկի փակ. նրա վայելչութիւ- 15
նը ծծումքի բոցով է փչանալու: Նրա արմաքները խորքից են 16
ցամաքելու, հունձն էլ վերելից է թափուելու: Յիշատակը նրա 17
կորչելու է երկրի երեսից, անունն էլ ջնջուելու է հրապարա-
կաւ: Լոյսից խաւար են քշելու նրան, եւ իր ժողովրդի մէջ ծա- 18
նօթ չի ունենալու: Երկնքի ներքոյ նրա փունը չի փրկուելու, 19
այլ այնպեղ օտարներ են բնակութիւն հաստատելու: Յեպին 20
մարդիկ հեծեծելու են նրա վրայ, առաջիները զարմանքով են
համակուելու, թէ սրա՞նք են անիրաւների փները, սրա՞նք են 21
այն մարդկանց քեղերը, ովքեր Տիրոջը չճանաչեցին»:

Յոբը խօսեց ու ասաց. «Մինչեւ ե՞րբ պիտի փանջէք իմ հո- **19, 2**
գին, խօսքերով պիտի ընկճէք իմ անձը: Իմացէ՛ք, որ Տէրը ինձ 3
հեպ այսպէս վարուեց: Բամբասում էք ինձ, յարձակում վրաս,
չէք էլ ամաչում: Այո՛, արդարեւ ես մոլորութեցի (մոլորութիւնս 4
իմ ներսում է հանգուցուել)՝ ասելով բաներ, որոնք արժան չեն:
Խօսքերս եւս մոլորութիւն են ու չեն պարշաճում մեր ժամանա-
կին: Մի կողմ թողնենք այն, որ դուք ինձ վրայ մեծ-մեծ խօսում 5

6 էք, յարձակում վրաս նախափինքներով: Արդ, իմացէք դուք,
 որ իմ Տէրն է ինձ փակնուվրայ արել, վրաս անխնայ պափնէշ
 7 բարձրացրել: Ահա ծաղրում եմ նախափինքներով՝ բերան չեմ
 բացում. աղաղակեմ էլ՝ եւ ոչ մի փեղից ինձ համար արդար դա-
 8 փաստան չկայ: Շրջապատուած եմ՝ չեմ կարող խոյս փալ: Խա-
 9 ւարն է չոքել համակ ինձ վրայ: Մերկացրել է ինձ փառքերից
 10 բոլոր, հանել իմ գլխից պսակը նաեւ: Պաշարել է ինձ բոլոր
 կողմերից, ու կործանուած եմ. յոյսս կտրել է յաւէտ՝ ծառի պէս:
 11 Սասփիկ բարկութեամբ է վարուել ինձ հետ ու իր թշնամին է
 12 համարել ինձ: Գնդերը նրա, բոլորը մէկփեղ, հասել են վրաս.
 13 դարանակալներ կտրել են բոլոր ճանապարհներս: Ինձնից հե-
 14 ռացել են եղբայրներս. ինձնից առաւել՝ օտարներին են ճանա-
 15 չել նրանք: Բարեկամներս անողորմ դարձել, անգոսնել են ինձ
 մերձաւորներս, իսկ ծանօթներս անունս անգամ արդ մոռացել
 են: Տիրլնկալուածներն իմ յարկի ներքոյ, աղախիններն իմ
 16, 17 «Ծառայ» եմ կանչել, բայց նա չի լսել. ես իմ բերանով կնոջս
 աղաչում, աղերսում էի: Պաղապանքներով կանչում էի ես որդի-
 18 ներին իմ բոլոր հարճերի, յաւէտ ուրացել են նրանք էլ ինձ.
 19 հէնց վեր եմ կենում՝ բամբասում են ինձ: Զգուել են ինձնից իմ
 20 ծանօթները. ում սիրում էի՝ իմ դէմ են ելել: Իմ այս մորթի փակ
 մսերս են փպել. արամներիս մէջ իմ ոսկորներն են պահում
 21 սեղմելով: Ո՛վ բարեկամներ, ողորմեցէ՛ք ինձ, ողորմեցէ՛ք ինձ,
 22 զի Տիրոջ ձեռքն է բարձրացել վրաս: Տիրոջ պէս ինչո՞ւ էք ինձ
 23 հալածում. մի՞թէ իմ մարմնով չէք յագեցել դուք: Ի՛նչ կը լինէր,
 որ կարողանայի ես գրել խօսքերս, յաւիտենական մի մատեանի
 24 մէջ գրանցել դրանք՝ երկաթէ գրչով կապարի կամ թէ վէմերի
 25 վրայ փորագրելով, քանի որ գիտեմ՝ յաւերժական է Նա, ով
 26 երկրի վրայ պիտի փրկի ինձ՝ յարութիւն փալով մարմնիս, որ
 այս բոլորը համբերեց, փարաւ: Տիրոջ կողմից են հասել բոլորը,
 27 որ ինքս անձամբ քաջ գիտակցում եմ, ինչ որ փեսել եմ ես իմ
 աչքերով, ոչ թէ ուրիշը: Այդպէս ամէն ինչ իմ ծոցում հանգաւ:
 28 Իսկ թէ հարցնէք՝ «Ինչի՞ մասին մենք խօսենք իր առաջ, ինչպէ՞ն
 29 գրենք մենք արմափը գործի», - դո՛ւք էլ վախեցէ՛ք մթին գոր-
 ծերից: Զի բարկութիւնն է անօրէնների վրայ հասնելու. ապա
 կ'իմանան, թէ ո՛ր է իրենց բուն էութիւնը»:

ծում, թե դու մեր դիմաց այդպես կը խօսես: Մի՞թե դու ինձ–
նից աւելի իմաստուն ես: Ես ունկնդրելու եմ իմ ականաձալից 3
խրապին, եւ իմ բանականութեան ոգին է, որ պատասխան է
փալու ինձ: Մի՞թե դու դա հիմա ես իմացել եւ ոչ թե այն 4
ժամանակուանից, երբ երկրի վրայ մարդն է սպեղծուել: Ամ– 5
բարիշքների ուրախութիւնը չարաչար կործանման նշան է, ա–
նօրէնների խնդութիւնը՝ կորուստ: Եթէ անգամ երկինք բարձ– 6
րանան նրա ընծաները, ողջակէզներն էլ ամպերին հասնեն, –
երբ թուայ, թէ հասարակութեամբ է՝ այն ժամանակ իսպառ կորչելու 7
է. իսկ ովքեր որ նրան ճանաչում էին, ասելու են՝ ո՛ր է: Երա– 8
զի պէս է թռչելու եւ չի գտնուելու. գիշերային փեսիլքի պէս է
թռչելու նա: Այն աչքը, որ նայել է նրան, այլեւս չի տեսնելու, 9
ոչ էլ նրա բնակավայրն է նրան ընդունելու: Նրա որդիներին 10
վաղ մարդիկ են սպանելու. ձեռքերը ախպերից են բորբոքու–
ելու: Ոսկորներն իր, որ երիտասարդական ուժով էին յագե– 11
ցած, իր հետ էլ հողում են ննջելու: Եթէ անգամ քաղցրանայ 12
չարութիւնը նրա բերանում, թաքցնի այն իր լեզուի փակ, – չի՛ 13
խնայելու նրան, թողութիւն չի՛ շնորհելու: Կուրակելու է այն իր 14
կոկորդում, ու ինքն էլ չի կարողանալու իրեն օգնութեան հաս–
նել. իժի թոյն կայ նրա փորում: Անիրաւութեամբ հաւաքուած 15
նրա հարստութիւնը դուրս է փսխուելու. հրեշտակը նրան քաշել
հանելու է փնից: Վիշապների գայրոյթն է նա ծծելու, եւ նրան 16
օձի լեզուն է սպանելու: Չի տեսնելու նա արածող կենդանիներ– 17
րի կիթը, ոչ էլ մեղրի ու կարագի պաշարներ: Զուր ու պարապ 18
տեղն է նա հարստութիւն վաստակել, ուստի չի վայելելու այն
ու չի կարողանալու կուլ փալ, ինչպէս չծամուող ու չկտրուող 19
կարծր բան, որովհետեւ շատ փկարների փներ է խորտակել,
բնակարաններ խլել, բայց չի կառուցել: Նրա ունեցուածքին 20
փրկութիւն չկայ. իր ցանկացած ձեռով չի ազատուելու: Ու– 21
րելու մթերք չի ունենալու: Դրա համար նրա բողբոջները չեն
ծաղկելու: Երբ իրեն թուայ, թէ ահա առաքութեան մէջ է՝ նե– 22
ղութիւն է կրելու: Ամէն անգամ փագնապի մէջ է լինելու, թէ 23
ինչպէն է լցուելու իր որովայնը: Աստուած նրա վրայ է ուղար–
կելու իր սրբամտութիւնն ու գայրոյթը, վրան ցաւեր է թափելու,
եւ նա սրի ձեռքից չի ազատուելու: Պղնձէ աղեղն է խոցուրելու 24, 25
նրան. նետն է թափ անցնելու նրա մարմնով: Նրա յարկի փակ
ասպղեր են շուռ գալու, եւ արհաւիրքներ են թափուելու գլխին:

26 Նամակ խաւարն է սպասում նրան, եւ անշէջ հուրն է ճարա-
 27 կելու նրան: Եկուորն է չարչարելու նրա ընտանիքը: Երկինքը
 մէջտեղ է հանելու նրա անօրէնութիւնները, եւ աշխարհն է վեր
 28 կենալու նրա դէմ: Կործանումն է իսպառ քանդելու նրա տու-
 29 նը. հասնելու է նրա վրայ ցասման օրը: Տիրոջից այս է բաժին
 հասնելու ամբարիշտ մարդուն, եւ այս է լինելու նրա ունեցու-
 ւածքը՝ Վերակացուից սահմանուած»:

21, 2 Յոբը նորից խօսեց ու ասաց. «Ականջ դրեք, ականջ դրեք
 3 խօսքերիս: Երանի չլինէր ձեզանից եկած միսիթարանքը: Թոյլ
 տուէք դուք ինձ, ու ես կը խօսեմ. գուցէ չայպանէք խօսքերիս
 4 համար: Իմ կշտամբանքը մարդկանց կողմից է. եւ ինչո՞ւ պէտք
 5 չէ, որ բարկանամ ես: Զարմանում էք դուք՝ նայելով վրաս,
 6 ձեռքներդ դրած ծնօտներին ձեր: Նէնց որ յիշում եմ՝ տագնա-
 7 պում եմ ես, քանզի ցաւերն են պատել մարմինս: Այդ ինչպէն
 է, որ ամբարիշտները միշտ ողջ են մնում, տարիքը առնում,
 8 նոյնիսկ լողում են հարստութեան մէջ: Նրանց սերունդը ըստ
 9 ցանկութեան է, եւ զաւակները՝ աչքների առաջ: Նրանց տները՝
 երջանկութեան մէջ, եւ ոչ մի տեղից՝ դոյզն ինչ երկիւղ: Տիրոջից
 10 տանջանք չի հասնում նրանց: Նրանց կովերը հաստաւոր ծնում
 11 են, յիփոթիւնը երբեք չի վիժում. հորթերը նրանց յաւերժական
 են, ինչպէս գառնուկներ: Երեխաները խաղում են նրանց աչքե-
 12 րի առաջ՝ ձեռքներին քնար ու սաղմոսարան, ուրախանում են
 13 երգերի ձայնից: Ամբարիշտները կեանքները ահա բարիքնե-
 րի մէջ են աւարտել դեռ, գերեզմաններում հանգիստ են ընդել են:
 14 Եւ Տիրոջ կ'ասեն. «Նեո՞ւ ինձանից. քո ուղիները չեմ կամե-
 15 նում ես ճանաչել հիմա: Ի՞նչ շահ ունենք, որ ծառայենք նրան,
 16 ի՞նչ օգուտ կայ, որ նրան մօտենանք»: Չի նայում բնաւ ամ-
 բարիշտների արարքներին նա. սրանց ձեռքին են բարիքնե-
 17 րը բիւր: Սակայն կը մարի ամբարիշտների ճրագը նոյնպէս.
 նրանց կը հասնի կործանումը մեծ. զայրոյթից վրէժի երկունքը
 18 կը բռնի նրանց: Ու կը լինեն յարդ՝ հողմի բերանին, կամ թէ
 19 չէ փոշի՝ մրրիկից քշուող: Իր ունեցուածքը վերջ կը տայ մի
 օր իր որդիներին. կը հապուցի եւ ճանաչել կը տայ Տէրը հէնց
 20 իրեն: Նրա աչքերը կը տեսնեն անշուշտ իր սպանուելը, ու Տի-
 21 րոջ ձեռքից չի ազատուի նա: Զուարճութիւնը իր տան մէջ է
 22 միշտ, իր հետ. կեանքի ամիսներն արդ կը կտրուեն: Չէ՞ որ
 Տէրն է, որ ուսուցանում է հանճար, գիտութիւն, քանի որ ինքն

է քննում ու դատում իմաստուններին: Խիստ բարեկեցիկն ու 23
 երջանիկը ստոյգ կը մեռնի սաստիկ անզգամ լինելու համար:
 Իր որովայնը ճարպակալած է. ու քամուելու է իր ուղն ու ծուծը: 24
 Դառնութիւնն հոգու կը սպանի նրան, ու չի ճաշակի իր բա- 25
 րիքներից: Կը ննջեն նրանք, բոլորը մէկպեղ, երկրի ընդեր- 26
 քում. ծածկել է նրանց փութութիւնն համակ: Եւ հիմա գիպեմ, որ 27
 յանդգնութեամբ հասել էք վրաս: Տիմա դուք կ'ատէք, «Իշխա- 28
 նի փունը այն որպէն է որ. ո՞ր յարկի փակ են ամբարիշտները
 բնակում հիմա»: Դուք դա հարցրէք լոկ անցորդներին ճա- 29
 նապարհների. նրանց նշաններն օտար ցոյց մի՛ փաք: Չարն 30
 շտապում է դէպի այն օրը անդարձ կորստեան. քշում է դէպի
 օրը հափուցման: Ո՞վ է պապմելու նրա առաջին՝ իր վարքի մա- 31
 սին, արածի համար ո՞վ է, որ պիտի հափուցի նրան: Եւ ինքը 32
 դէպի գերեզման ուղղուեց. անքուն անցկացրեց–մնաց փապա-
 նում. ձորի խիճերը քաղցր թուացին: Նրա յետելից կ'երթան 33
 բոլորը, իսկ առջեւից է՛ մարդիկ բիրաւոր: Եւ ինչո՞ւ էք դուք 34
 գուր փեղը ջանում ինձ մխիթարել. ձեզանից կեանքում հան-
 գիստ օր բնաւ չեմ ունենայ ես»:

Եղիփազ Թեմնացին նորից խօսեց ու ասաց. «Չէ՛ որ Տէրն 22, 2
 է, որ ուսուցանում է իմաստութիւն եւ գիտութիւն: Արդ, Տիրոջն 3
 ի՞նչ փոյթ, թէ դու անարար ես քո գործերով, կամ ի՞նչ օգուտ,
 որ դու ուղղես վարքդ: Կամ բանի փեղ դնելով՝ կը յանդիմանի՞ 4
 քեզ, քեզ հետ դատաստանի՞ կը նստի: Չէ՛ որ քո չար արարք- 5
 ները բազմաթիւ են, մեղքերդ՝ անթիւ: Առանց պատճառի քո 6
 եղբայրներին գրաւ ես վերցրել, մերկերի զգեստները յափշտա-
 կել: Ծարաւածներին ջուր չես խմեցրել, նաեւ քաղցածների 7
 հացը կտրել: Ոմանց աչքի փակ ես առել ու նրանց բնակեց- 8
 րել երկրի վրայ: Այրիներին ձեռնունայն ես արձակել եւ որ- 9
 բերին չարչարել: Տիմա քո շուրջը որոգայթներ են դրուած, եւ 10
 սաստիկ պատերազմն է քեզ փագնապի մէջ գցել: Լոյսդ քեզ 11
 խաւար թուաց. քնի մէջ քեզ ջրերը ծածկեցին: Միթէ՛ Նա, ով 12
 բարձունքում է ու նայում է՝ չի՞ փեսնելու. նա չէ՞ր, որ ահա ամ-
 բարփաւանութեամբ զգեստաւորուածներին խոնարհեցրեց: Եւ 13
 ասացիր. «Ի՞նչ գիպէ Տօբորը», կամ թէ՛ «Ամպի մէջ է դատ անե-
 լու»: Ամպն է նրա ծածկոյթը, ու երբ շրջում է նա երկնի ծիրի 14
 մէջ, ոչինչ փեսանելի չէ: Չեն պահելու այն յափտենական շա- 15
 փղները, որոնց վրայ կոխեցին փարաժամ յափշտակուած ար-

16, 17 դար այրերը: Նրանց հիմքերը յորդաբուխ գետ են: Նրանք
ասում էին. «Տերը մեզ ի՞նչ կ'անի», կամ՝ «Ամենակալն ի՞նչ կը
18 թափի մեր գլխին»: Նա սրանց Կնեքները բարիքներով լցրեց:
19 Բայց ամբարիշտների մարտդրությունը հեռու է նրանից: Ար-
դարները Կնեքան ամբարիշտների կործանումը ու ծիծաղեցին.
20 անարարն էլ Կնեքա ու արհամարհեց՝ ասելով. «Արդարեւ, նա
չքանդե՞ց դրանց նեցուկը: Դրանց ունեցուածքների մնացորդնե-
21 րը հուրն է ճարակելու»: Բայց եկ խաղաղեա՞նք եղիր, թէ կարող
22 ես համբերել. եւ քո պտուղը կը փարթամանայ: Ուսմո՞նք ըն-
23 դունիր նրա բերանից, նրա խօսքերը սրտիդ մէջ վերցրու: Եւ
24 եթէ դարձի գաս ու քո անձը խոնարհեցնես Տիրոջ առաջ, անի-
25 րաւորինը հեռացրած կը լինես քո յարկից: Կը բազմես ամուր
վեմի վրայ, ինչպէս Սոփերի ձորի ժայռի վրայ: Եւ Ամենակա-
լը քեզ օգնական կը լինի թշնամիներիդ դէմ ու յայտնապէս կը
26 վարձապրի քեզ, ինչպէս զգրած արձաթ: Ապա համարձակ կը
27 կանգնես Տիրոջ առաջ ու զուարթ կը նայես դէպի երկինք: Երբ
նրան աղերսես՝ կը լսի քեզ ու կապարել կը փայ քեզ՝ քո ուխտը:
28 Քեզ կը վերադարձնի արդար բնակարանդ: Քո ճանապարհնե-
29 րին լոյս կը լինի, որովհետեւ ինքդ քեզ խոնարհ պահած կը լի-
30 նես ու կ'ասես, թէ ամբարտաւանութիւն ես արել: Կ'ապրեցնի
նրանց, ում աչքերը խոնարհ են. կը փրկի անարարին: Քո մա-
քուր ձեռքերով կ'ազապես քեզ»:

23, 2 Յոբը նորից խօսեց ու ասաց. «Ես էլ գիտեմ, որ իմ երե-
սից եմ յանդիմանում ես. իմ հեծութեան մէջ ծանրացել է այդ
3 ձեռքը ինձ վրայ: Իսկ ո՞վ կ'իմացնի՝ կը գտնեմ Նրան, եւ ես
4 վերջապէս կը հասնեմ նրան: Կը ներկայացնեմ ես նրա առաջ
5 դարս ու փաստեր: Ու կ'իմանամ ես բուժիչ խօսքերը, որ ինձ
6 կ'ասի նա. լաւ կը հասկանամ, ինչ որ խօսի ինձ: Թէկուզ մեծ
ուժով գայ նա ինձ վրայ՝ իր պապուհասներն ի գործ չի դնի:
7 Ճշմարտութիւնն էլ, յանդիմանանքն էլ գալիս են նոյնից, ուստի
8 վերջապէս իրաւունքներս մէջտեղ կը հանի: Թէ առաջ գնայ, ու
9 ես չիմեմ՝ ինչպէ՞ն կ'իմանամ դէպքերը վերջին: Իր ձախ ձեռ-
քը, որ սրելո՞ծեց նրան, ես չբռնեցի: Թէ որ իջեցնի աջն էլ ի՞նձ
10 վրայ՝ դա, միեւնոյնն է, չեմ նկատի ես, քանի որ ինքը գիտէ
11 իմ վարքը, քննել-կշռել է, կարծես թէ ոսկի: Կ'ըմբռնեմ նրա
պարտութիւնները, կ'ընթանամ նրա ճանապարհներով ու էլ չեմ
12 շեղուի: Պարտութիւններից դուրս չեմ գայ բնաւ, որ չմեռնեմ

ես: Խօսքերը նրա ծոցումս կը պահեմ: Նապա եթէ նա այսպէս 13
դաստիարակեմ եւ ո՞ր կը լինի, որ դիմադարձի, որովհետեւ նա ինչ
որ կամեցել՝ այն էլ արել է: Ահա թէ ինչու կը փութամ մօտը 14
ու խրատելով՝ կը մտնեմ ես միայն իր մասին: Ի լրումն 15
սրանց՝ փազնապ կ'ապրեմ ես նրա առաջին ու խելքի գալով՝
ես կը զարհուրեմ: Սիրտս Տէրն էր, որ հիւանդացրեց, Ամե- 16
նակալը նեղը լծեց ինձ: Չէի իմանում, թէ իջնելու էր խաւարը 17
վրաս. թանձր մէգով է ծածկուել դիմացս: »

«Ինչո՞ւ մոռացան ամբարտաւանները մեր Տիրոջը. ամբա- 24
րիշտները սահմանը անցան: Նօքը հովուի հետ յափշտա- 2
կեցին, որբուկի էշը քշեցին փարան ու խրացրին այրու եզն 3
անգամ: Շեղեցին խեղճին ուղիղ շափողից. երկրի հեզերին, 4
բոլորին մէկտեղ, ընկճեցին նրանք, ու սրանք դարձան մի-մի
վայրի էշ դաշտերի վրայ: Վաղնեցին իրենց գործերն ինձ 5
համար. քաղցր եղաւ հացը լկտի մանկանց հետ: Չհասած 6
արար, որ իրենցը չէր, հնձեցին նրանք. ամբարիշտների այ-
գին խեղճերը մշակեցին, բայց չստացան հաց, վարձ: Բազում 7
մերկերի քնեցրին նրանք առանց հագուստի, զգեստն հանե-
ցին նրանց վրայից: Նրանք թրջում են լեռների ցողից. քա- 8
նի որ չունեն բնակուելու տեղ՝ ժայռերի փակ են ապաստան
գտնում: Յափշտակեցին սպիւնքից որբին եւ փնակներին փա- 9
ռակեցրին: Իզուր քնեցրին մերկին անհագուստ, սովահարի էլ 10
հացը կտրեցին: Դարան սարքեցին կիրճերում իզուր. ճանա- 11
պարհն ուղիղ՝ չիմացան երբեք: Մարդիկ գրկուեցին քաղաքից,
փնից. հոգիներն մանկանց խիստ հեծեծեցին: Իսկ Նա ինչո՞ւ չի 12
այցելում սրանց: Երկրում ապրեցին, սակայն չիմացան. ճա- 13
նապարհն արդար չճանաչեցին. Աստուծո շափողով երբեք չըն-
թացան: Տեղեկանալով նրանց գործերին՝ խաւարի մարմնեց 14
Տէր Աստուծո նրանց. ու կը նմանուեն գիշերուայ գողի: Շնա- 15
ցողն աչքը խաւարին է լոկ յառում-սեւեռում: Եւ կ'ասի՝ «Թող ոչ
մէկի աչքը չտեսնի իրեն. քոչ է գցել նա հիմա երեսին»: Մութի 16
միջով է փորել իր փունը. ցերեկի դիմաց փակել են իրենց ու
չեն իմացել՝ ի՞նչ բան է լոյսը: Այգն իրենց համար մահուան 17
ստուեր է, եւ ըմբռնում են նրանք փազնապը մահուան ստուե-
րի: Ամբարիշտները աւելի թեթեւ են ջրի երեսին: Նրանց մի 18
մասը երկրի վրայ կը կործանուի. եւ նրանց փունները կը լինեն
ցամաքած հողի վրայ. խլեցին որբից խուրճը ցորենի: Նրանց 19

մեղքերը երեսով փուրին: Ու ցօղի մշուշի նման նա անյայտ էլ կը
 20 մնայ: Եւ թող նա սքանալի արածի համեմատ. անիրաւ ամէն
 21 մարդ թող ջարդուի քայքայուած ծառի պէս, քանի որ ամուլ
 22 կնոջ բարի բան չի արել, որբեւայրուն չի ողորմել, աղքատին
 կործանել է բարկութեամբ: Ու անգամ թէ ուրքի կանգնի նա՝
 23 հաւար չի ունենայ իր կեանքի հանդէպ մարդ: Նիւանդանալիս
 չի ակնկալի, որ կ'առողջանայ, այլ կը խրուի նա հիւանդութեան
 24 մէջ. իր յոխորտանքով շար-շարերի է նա փառապեցրել: Կը
 թառամի նա փոթ եղանակին, ինչպէս որ խոքը կամ ինչպէս
 25 հասկը՝ ընկած ցօղունից: Թէ լինի մէկը, որ ասի, թէ ես սրէր
 եմ խօսում, թող որ բանի փեղ չդնի նա էլ իմ ասածները»:

25, 2 Բաղդադ Սոքեցին նորից խօսեց ու ասաց. «Արդ, մի՞թէ
 առասպել է, որ երկիւղում են նրանից, ով բարձունքներում ամէն
 3 ինչ անում է: Ոչ ոք թող չկարծի, թէ նրա գնդերը կը յապաղեն
 4 պարծել. ո՞ւմ վրայ չի իջնի նրա որոգայթը: Մահկանացուն
 ինչպէ՞ն արդար կը լինի Տիրոջ առաջ, կամ կնոջից ծնուածներից
 5 ո՞վ կը մաքրի իր հոգին, որովհետեւ եթէ լուսնին հրամայի Նա՝
 6 չի ծագի: Աստուծոյ իսկ մաքուր չեն Նրա առաջ, ուր մնաց
 մարդը, որ ապականուած է, եւ մարդու որդին, որ որդ է»:

26, 2 Յոբը նորից խօսեց ու ասաց. «Ո՞ւմ ես մերձենում կամ ո՞ւմ
 օգնականն ես լինելու դու. արդեօք ոչ նրա, ում ուժն անբաւ է,
 3 ու բազուկն՝ հզօր: Ո՞ւմ խորհրդակից ես լինելու դու. արդեօք ոչ
 4 նրան, ով ամբողջապէս իմաստութիւն է: Ո՞ւմ յետեւից ես արդ
 գնալու դու. արդեօք ոչ նրա, որի զօրութիւնը այնքա՛ն մեծ է: Ո՞ւմ
 5 ես բան ասել, եւ կամ ո՞ւմ շունչն է դուրս եկել քեզնից: Մի՞թէ
 երբեւէ կը ծնունեն ջրի խորքից հսկաներ, կամ էլ այնպեղի բնա-
 6 կիջներից: Մերկ է դժոխքը Աստուծոյ առաջ, եւ կործանումը չունի
 7 վրան քօղ: Ոչնչի շուրջը փռեց երկինքը, կախեց երկիրը ոչնչի
 8 վրայ: Իր ամպերի մէջ ջուրն է ծրարում, եւ չի պարտուի մէզը
 9 նրանց փակ: Նա, ով պահում է երեսն իր գահի, փռում է վրան
 10 իր մառախուղը: Իր հրամանով սահման է քաշել ջրի երեսին,
 11 մինչեւ վախճանը լոյսի ու մութի: Երկնի սիւները սարսուել են
 12 այնպէ՛ն ու զարհուրել են նրա սաստիմից: Նանդարտեցրել է
 ծովն իր զօրութեամբ, եւ ովկիանոսը իր իմաստութեամբ փա-
 13 րածուել-փռուել: Մարսուել են նրանից փականքներն երկնի.
 14 սպանել է նա իր հրամանով վիշապն ապստամբ: Ահա այս է
 մասն իր ճանապարհի, եւ դեռ պիտ լսենք խօսքերը նրա, մինչեւ

վերջին շիր: Եւ ո՛վ կ'իմանայ նրա որոտման զօրութիւնը մեծ, երբ այն արձակուի»:

Յորը նորից խօսեց ու ասաց. «Կենդանի է Տէրն, որ ինձ հետ **27, 2**
այսպէս դարաստան Կենսաւ, Ամենակալը դառնացրեց հոգիս:
Եթէ Կալաւին իմ մէջ է հոգիս, եւ աստուածային շունչը ապ- 3
րում է իմ ռունգերի մէջ, - իմ շրթունքները անօրէնութիւն չեն 4
արտասանի, եւ ոչ էլ հոգիս անիրաւութեան մասին կը խորհի:
Մինչեւ մեռնելս էլ չի լինի, որ ես ձեզ արդար կոչեմ, քանզի չեմ 5
փոխի անմեղութիւնն իմ: Եւ արդարութեան ձայնին անսալով՝ 6
չեմ հրաժարուի, քանզի չգիտեմ, որ ինքս անպարտէի բան ա-
րած լինեմ: Առաւել եւս՝ թող թշնամիներս լինեն կործանող 7
ամբարիշտները, իմ դէմ դուրս եկած, կորստի մատնուած ան-
օրէնները: Եւ ի՞նչ յոյս ունի ամբարիշտը, որ հաստատ կը մնայ. 8
գուցէ Տիրոջը ապաւինելով կարենայ փրկուել, կամ թէ Տէր Աս- 9
տուածն ականջ կը դնի՝ իր խնդրանքներին: Եթէ մի Կալանապ 10
երբ հասնի իր վրայ, նա վստահութիւն պիտի չունենայ Աստ-
ծու առջ: Դիմի էլ Նրան՝ ունկն կը դնի՝ արդեօք Նա իրեն:
Կ'ասեմ հիմա ձեզ, թէ այն ի՞նչն է, որ Տիրոջ ձեռքին է, ու չեմ 11
ծածկի ես ձեզնից այն բանը, ինչ որ ձեռքին է Ամենակալի: Ա- 12
հա բոլորդ հէնց քաջ գիտէք, որ ունայն բաներին ունայնութիւն
էք աւելացնում դուք: Այս է բաժինը ամբարիշտ մարդո՛ւ Տի- 13
րոջից գծուած. Ամենակալի կամքով անպայման զօրաւորների
ունեցուածքը հէնց իրենց դէմ կ'ելնի: Ու եթէ անգամ բազում 14
զաւակներ ունենան նրանք՝ պիտի սպանուեն, իսկ թէ պարահի՛
ջափահաս դառնան, մուրացկանութեամբ պիտի դեգերեն: Ով- 15
քեր որ նրա շուրջը կը լինեն՝ մահով կը մեռնեն. նրանց այրինե-
րին մէկը չի գթայ: Ու եթէ անգամ հողի պէս արծաթ հաւաքեն 16
նրանք կամ կաւի նման պարբաստեն ոսկի՝ դրանք բոլորը ար- 17
դարներին լոկ բաժին կը դառնան, ու արդար մարդիկ կը փրեն
նրանց ունեցուածքներին: Դարձել է նրանց փունը ցեցի կեր, 18
սարդոստայնի բոյն: Քնում է հարուստ, բայց արթնանում է ոչ 19
իբր մեծատուն, աչքերն է բացում, փեսում ամէն բան չքացած
ընդմիջ: Յաւեր պիտի գան վրան՝ ջրի պէս, գիշերուայ խա- 20
ւարն պիտի ծածկի նրան: Պիտի խլի նրան խորշակն ու գնայ, 21
պիտի քշի նրան փեղից հարազատ, շարքի նրան ու չխնայի: 22
Փախչելով պիտի փախչի խորշակից: Ծափ պիտի զարնի սա 23
նրա դիմաց, եւ քարշ պիտի փայ փեղից հարազատ»:

28 «Յայտնի է տեղը արծաթի, որտեղից այն հանում է, եւ տե-
 2 ղը ոսկու, ուր այն գտնում է: Երկաթը հողից է դուրս գալիս,
 3 պղինձն էլ քարի պէս տալում է: Կարգ է սահմանել խաւա-
 4 րի համար. ինքն է ճշգրտում բոլոր ծիրերը՝ քարի, խաւարի,
 մահուան սպուների, ինչպէս փոշուց է կտրում-բաժանում խրամն
 հեղեղաբի: Ով մոռանում է ճամփան ճշմարիտ, մարդկանց մէջ
 5 տկար պիտի լինի նա: Գալով այս հողին՝ ապա այնտեղից
 է ելնում հացը. իսկ իր ընդերքը շուռ-մուռ է տրուած, ինչպէս
 6, 7 կրակից: Նրա քարերը շափիւղայ ունեն, իսկ հողը՝ ոսկի: Շա-
 8 փիղ կայ՝ երբեք ծանօթ չէ թռչնին, եւ ոչ էլ անգղի աչքն է այն
 9 տեսել, ուր ուրք չի դրել մարդն ամբարտաւան, որտեղով ա-
 10 ռիւծ չի անցել անգամ: Մարդ ձեռքն է գցել ապառաժներին,
 11 հիմքից սասանել բարձրաբերձ լեռներ: Պապառաւտել է գետի
 յորձանքներ: Բոլոր պատուական այս բաները եւ աչքովս եմ
 12 տեսել: Գետերի խորքն է երեսան հանել, իր զօրութիւնը ցոյց
 13 ցուել լոյսին: Այդ որտեղից է իմաստութիւնը, եւ ո՞րն է տեղը
 14 խելք ու հանճարի: Բայց մահկանացուն չգիտէ ուղին դէպ ի-
 մաստութիւն. չի էլ երեսում սա մարդկանց միջին: Անդունողը
 15 ասաց. «Ինձ մօտ դա չկայ», իսկ ծովը ասաց. «Իմ խորքում չէ
 դա»: Դրա փոխարէն գրաւ չի դրում, ու չի կշռում դրա գնով
 16 մէկ՝ որեւէ արծաթ: Սովերի ոսկու հետ չի դրուի այն նժարի
 17 վրայ, ոչ էլ պատուական եղնգաքարի ու շափիւղայի: Չեն հա-
 մեմար նրա հետ ոսկի, ոչ էլ ապակի, ու չի ճարուի նրա գնով
 18 անօթ ոսկեղէն: Բարձրութիւններ, խորութիւններ թող չիշուեն
 19 էլ. խորքում է փռել Նա ճշմարտութիւնն: Չի չափուի հետը եւ
 տալազիոնը այն եթովպացոց, ոսկիների հետ չի դրուի երբեք
 20 նժարի վրայ: Այդ որտեղից է իմաստութիւնը, եւ ո՞րն է տե-
 21 ղը խելք ու հանճարի: Թաքնուած է այն բոլոր մարդկանցից,
 22 ծածկուած՝ երկնի ամէն թռչունից: Կորուստը, մահը ասացին.
 23 «Շապ եմք մենք լսել նրա համբաւի մասին»: Տէրը հեշտու-
 թեամբ պատրաստեց նրա ճանապարհները, քանզի նրա տեղն
 24 Ինքը լոկ գիտէ. Ինքը ամէն բան երկնքի ներքոյ տեսնում է
 25 անձամբ: Գիտէ ամէն ինչ, որ ստեղծել է աշխարհի վրայ՝ կշի-
 26 ռը հողմի, չափը ջրերի, որ Ինքն է կարգել: Նա Ինքն է տեսել
 ու մէկ-մէկ հաշուել: Եւ ճանապարհ է սահմանել ամալի որոտ-
 27 ման ձայնով: Այն ժամանակ էլ տեսել է Ինքը իմաստութիւնը ու
 28 նրա մասին յայտնել է մարդուն. : Պատրաստել, քննել ու ասել

է Նա. «Աստուածպաշտութիւնն է իմաստութիւն, ու չարիքներից հեռու մնալը՝ խելացիութիւն»:

Յօրը նորից խօսեց ու ասաց. «Ո՛վ ինձ կը դարձնէր նախ– **29, 2**
կին օրերիս, ամիսներին իմ, երբ պաշտպանում էր ինձ ինքը
Աստուած, երբ լուսաւոր էր նրա ճրագը իմ գլխի վերեւ, երբ ³
նրա լոյսով էի ընթանում խաւարի միջով, երբ գուարճութեան ⁴
ճամփի մէջ էի, երբ Տէրն այցի էր գալիս իմ փունը, երբ լողում ⁵
էի հարստութեան մէջ, շուրջս՝ ծառաներ, երբ կարագով էր ⁶
ճամփաս ողողում, լեռներս կաթով էին ոռոգում, երբ առա– ⁷
ւօրեան քաղաք դուրս գալիս՝ հրապարակում էր դրւում աթոռս:
Տեսնում էին ինձ երիտասարդներ եւ քաշում էին, ու կանգնում ⁸
էին ծերերը ուրքի: Ընդհատում էին իրենց խօսքն անգամ մե– ⁹
ծափունները, մափները դնում իրենց բերանին: Ովքեր բան ¹⁰
էին լսում իմ մասին՝ երանի փալիս, ու նրանց լեզուն քիմքին
էր կպչում: Զի ականջը, որ ունկնդրում էր ինձ, երնէկ էր փա– ¹¹
լիս, ինձ փեսնող աչքը մի կողմ էր շրջում: Զի աղքատին ես ¹²
հզօրի ձեռքից էի ազատել ու օժանդակել անօգ որբուկին: Կե– ¹³
անքից հեռացող մարդկանց օրհնանքը փեղում էր վրաս, այրու
բերանը օրհնաբանում ինձ: Արդարութեամբ էի զգեստաւորու– ¹⁴
ել եւ իրաւունքը թիկնոցի նման գցել ինձ վրայ: Կոյրին աչք էի ¹⁵
եւ կաղ մարդուն՝ ուրք ու խեղճերին՝ հայր: Դաք էի անում ¹⁶
նրան, ում բնաւ չէի ճանաչում: Անիրաւների ծնօրը ջարդում, ¹⁷
յափշտակուածը խլում էի ես նրանց ժանիքից: Ասում էի, թէ ¹⁸
գուցէ փարիքս ծերութեան հասնի, արմաւենու պէս երկար ժա–
մանակ կարենամ ապրել: Զրերի վրայ իմ արմաքները լայն ¹⁹
փարածուէին, ու ցօղն էլ հանգչէր իմ հնձի վրայ: Ակնկալիքս ²⁰
ընդունայն եղաւ. իմ գործիքն, աղեղն իր ձեռքին՝ անցաւ նա:
Մարդիկ ինձ լսում ու անսում էին, խորհուրդներս փալիս՝ միշտ ²¹
լռում էին, խօսքերիս չէին բան աւելացնում: Խնդակցում էին, ^{22, 23}
երբ որ հեփները խօսում էի ես. սպասում էին նրանք իմ խօս–
քին, ինչպէս ծարաւ հողն՝ անձրեւի գալուն: Երբ ես նրանց ²⁴
հեփ ծիծաղում էի, չէին հաւատում, բայց չէր նուագում լոյսը իմ
դէմքից: Ինքս էի ընտրում բոլորի ուղին, գերթ իշխան նստում, ²⁵
գօրքի մէջ բազմում իբրեւ թագաւոր»:

«Ես, որ գրգանքով ամոքում էի, արդ յեփին մարդիկ քա– **30**
մահրում են ինձ: Խրափում են ինձ բոլորը մէկփեղ, որոնց
հայրերին նախափում էի, որոնց հաւասար չէի համարի շնե–

2 ըին անգամ ես իմ հովուական: Իմ ինչի՞ն էր պէտք նրանց
 3 ձեռքերի զօրութիւնը փուչ: Եկել է նրանց կեանքի վախճա-
 նը. կարօպութեան ու սովամահութեան մէջ են, անձնունդ:
 4 Նրանք, որ երէկ անձկութիւնից ու թշուառութիւնից հէնց փախ-
 5 չում էին անջրդի վայրեր: Նաեւ նրանք, որ խշխշան խոտով
 էին փաթաթում, որոնց կերակուրն հէնց խորն էր, որ կար:
 6 Անարգներ նրանք, արհամարհուածներ, կարօտ մնացած ամէն
 բարիքի, նրանք, որ սովից ծառի արմարներ էին ծամծում:
 7 Գողերն են հիմա վեր կացել իմ դէմ, որոնց րները քարայրներն
 8 էին, ձայն էին փալիս արձագանքի մէջեւ ապրում էին չոր ճիւ-
 9 դերի փակ: Զաւակներն էին անզգամների, որոնց անունը,
 10 ինչպէս եւ փառքը մարել են երկրում: Հիմա քնար եմ դար-
 11 ձել ձեռքներին, եւ իմ մասին են նրանք բամբասում: Նեռու
 12 մնացին՝ զգուելով ինձնից, եւ չքաշուեցին դէմքիս թքելուց, քա-
 13 նի որ Տէրն էլ կապարճը բացել, խոցոտել էր ինձ, սանձ գցել
 14 դէմքիս: Վեր են կացել արդ ողջ սերունդներով, ուրքերն են
 15 պարզել ու ճամփայ ելել՝ յարձակուեն վրաս: Ու խաչուել են
 16 ճամփաներս կորստաբեր ուղիների հետ նրանց: Մերկացրեց
 17 Տէրն ինձ իմ պապմունձանից, խոցոտեց անձս իր սուր նետերով՝
 18 մօտենալով ինձ, ինչպէս կամեցաւ: Ախպերով եմ վարակուած.
 19 ցաւերս յետ են դարձել: Քամու պէս անցաւ յոյսը ինձանից,
 20 եւ մշուշի պէս՝ իմ փրկութիւնը: Նոգիս է լցուել բերնէ ի բե-
 21 րան: Ինձ համակել են ցաւալից օրեր: Գիշերը ոսկորներս են
 22 խաշում. ջղերս են քայքայուել: Տէրն իր զօրութեամբ ձեռ-
 23 քը գցել է իմ պապմունձանին ու պապմունձանիս ժապաւէնի պէս
 24 պապել է շուրջս: Մի կաւի րեղ է ընդունում նա ինձ. հողն ու
 25 մոխիրն են բաժինս դարձել: Քեզ դիմեցի ես, բայց չլսեցիր.
 26 կանգնեցին նրանք ու դիպեցին ինձ: Իմ նկատմամբ դու անո-
 27 դորմ եղար. ինձ հզօր ձեռքովդ հարուածեցիր դու: Յաւի մէջ
 28 դրիր ինձ, զրկեցիր փրկութեան միջոցից: Գիպեմ, որ մահը ինձ
 պիտի ջնջի, քանզի երկիրն է քունը ամենայն մահկանացուի:
 Ու երանի թէ կարողանայի իմ հոգին կրթել եւ կամ ուրիշին
 խնդրել, աղաչել, որ նոյնը անէր: Ես, որ հեծեծում ու ողբում
 էի դժբախտի վրայ, երբ քեսնում էի մարդուն վշտի մէջ: Ես
 յոյս ունէի բարութիւն քեսնել, մինչդեռ չար օրեր են ինձ պա-
 փահել: Իմ որովայնը եռելեփում է ու չի հանդարտում. թշուառ
 օրերն են հասել ինձ վրայ: Պիտի շրջեն ես նեղացած սրտով,

անսանձ բերանով. ու հաւաքոյթի մէջքեղում կանգնած՝ ձայնս
բարձրացնեն: Նամբարուների եղբայր եմ դարձել, ջայլամին՝²⁹
ընկեր: Սասարիկ սեւացել է մորթս հիմա, ու ոսկորներս այրուել³⁰
են փոթից: Քնարս է սուգ դարձել, սիրտս եւ երգս՝ լացուկոծի³¹
մէջ»

«Դաշինք կնքեցի աչքերիս հետ ես, ու չնայեցին նրանք մի **31**
կոյսի: Աստուած բաժին է հանել ինձ վերուստեւ բաւականին ²
մեծ ժառանգութիւն՝ իր այն բարձունքից: Անիրաւ մարդու կոր- ³
ծանումը չէ՛ միթէ դա հէնց կամ վարարումը այն մարդկանց, ով-
քեր անօրէնութիւն են գործում կեանքում: Ինքը չէ՛ միթէ, որ ⁴
պարզ քեանում է իմ ճանապարհը ու հաշուի առնում քայլերս
բոլոր: Թէ ծաղրողի հետ գնացած լինեմ, թէ իմ ուրքերը նեն- ⁵
գութեան ճամփով շտապած լինեմ (բայց կշռուել եմ արդար ⁶
կշեռքով, եւ գիտէ Տէրն իմ անմեղութիւնը), թէ շեղուած լինի ⁷
ուրքս ճիշդ ուղուց, սիրտս՝ ընթացած աչքիս յետեւից, թէ կպած
լինեմ ձեռքով՝ կաշառքի, - ապա թող որ ես սերմանեմ, սա- ⁸
կայն ուրիշներն ուրեն, ու ես անարմատ լինեմ երկրի վրայ:
Թէ գնացել է սիրտս ուրիշի կնոջ յետեւից, թէ դարանակալ եմ ⁹
եղել իր փան դարպասների մօտ, - ապա թող կինս նոյնպէս ¹⁰
հաճելի լինի ուրիշի, ու թող փառապեն իմ մանուկները. քանզի ¹¹
այլ մարդու կնոջ պղծելը անգուսպ բարկութեան է լոկ արժանի.
կրակ կը վառուի իր մարմնի բոլոր անդամների մէջ. ո՞ր կողմն ¹²
էլ հասնի՝ հիմքից կը ջնջի: Իրաւունքն արդար թէ անպետել եմ ¹³
ես իմ ծառայի կամ իմ աղախնի, որ մօտ է եկել իմ դատաստա-
նին, - ի՞նչ եմ անելու, եթէ հարցուփորձ անի ինձ Տէրը, կամ ¹⁴
թէ դատ անի՝ ի՞նչ պատասխան եմ ես տալու նրան: Չէ՛ որ ինձ ¹⁵
նման նրանք էլ մի օր պտղատրուել են ինչ-որ արգանդում. նոյն
որովայնում ենք գոյացել մենք: Իսկ այն խեղճին, որ կարիքի ¹⁶
մէջ էր, արդեօք երբեւէ օգնութեան չեկայ: Թողեցի՞ արդեօք, որ
այրու աչքերն ողբալուց մաշուեն: Կամ թէ պատառս մենա՛կ ¹⁷
կերայ ես ու չհանեցի՞ բաժին որբերին: Իմ երիտասարդ օրե- ¹⁸
րից հօր պէս սնունդ փութեցի, մօրս արգանդից ուղի ցոյց փութի:
Կորած մերկերին անպետեցի՞ ես ու չհագցրի՞: Չքաւորներն ^{19, 20}
ինձ չօրհնեցի՞ն միթէ, նրանց թիկունքը խաշներիս բրդով էլ
չփաքացաւ: Թէ որբի վրայ ձեռք եմ բարձրացրել՝ հաշուելով, ²¹
թէ շատ են օգնականներս, ապա թող ուսս թափուի անրակից, ²²
իսկ բազուկս էլ պոկուի արմունկից. քանզի ինձ Տիրոջ սար- ²³

24 սասին է պատել, ու նրա առաջ չեմ կարող կանգնել: Եթէ հողիս
 25 մէջ ոսկի պահեցի, յոյս դրի ես թանկ քարերի վրայ, թէ ու-
 րախացայ հարստութեանս վրայ անսահման, թէ անթիւ գանձի
 26 վրայ ձեռք դրի (չե՞նք փեսնում միթէ, որ լուսաւորող արեգակն
 անգամ հիւծում է մի օր, լուսինը՝ մաշում. այդ նրանցից չէ),
 27 եթէ զաղարնաբար սիրաս հրապուրուեց, թէ ձեռքս դրի բերա-
 28 նիս վրայ ու համբուրեցի, - թող այս բոլորն մեծ անօրէնութիւն
 դիպուեն ինձ համար, որ սուր եմ եղել Բարձրեալ Աստուծո՛ւ Տի-
 րոջ առաջին: Ուժ, կարողութիւն, խելք, իմաստութիւն Նրանից
 29 են լոկ: Թէ ուրախացայ գեպնին թաւալուող թշնամուս վրայ, եւ
 30 «վա՛շ» ասացի իմ սրտի խորքում, - թող ականջներս լսեն ան-
 էծքն իմ, թող արհամարհուեն ու քամահրուեն իմ ժողովրդից:
 31 Եթէ իմ մասին աղախիւններիս բազմութիւնն ասի՝ «Երանի՛ նրա
 32 մտով յագենանք», քանզի քաղցր էի ես նրանց համար (օտարը
 33 դրսում չէր օթեւանում. իմ դուռը բաց էր եկուորի առաջ), թէ
 34 թաքցրեցի ականայ գործած ես իմ մեղքերը (չէի ամաչում ես
 բազմութիւնից, որ նրա առաջ չասէի դրանք), եթէ աղքատին
 35 ես դաբարկ ձեռքով դուրս արի դռնից (երնէ՛կ լսէի, թէ Տի-
 րոջ ձեռքը չի զարհուրեցրել), կամ եթէ մէկից առած մուրհակը,
 36, 37 իբրեւ մի պսակ ուսերիս դրած՝ կարդալով պարառ-պարառ
 չարեցի, յետ չղարծրի այն՝ ոչինչ չառնելով իմ պարպապանից,
 38 թէ իմ պարճառով հեծեծեց հողը, թէ ականները նրա լաց եղան,
 39 եթէ կերայ ես արդիւնքը նրա առանց վճարի, կամ փակնուվրայ
 40 արեցի հոգին հողի փերերի, - ապա ցորենի փոխարէն եղինջ
 թող բուսնի այնպեղ, զարու փոխարէն՝ մորենի միայն»:

32 Յոբը դադարեց խօսելուց: Այնուհետեւ նրա երեք բարեկամ-
 ներն էլ լռեցին ու չխօսեցին Յոբի դէմ, որովհետեւ Յոբն ար-
 2 դար էր նրանց աչքին: Բարկացաւ Բարաքիէլի որդի Եղիուս
 Բուզացին, Օսփացիների աշխարհից, Արամի արեւակիցներից.
 սաստիկ զայրացաւ Յոբի վրայ, քանի որ սա իրեն արդար էր
 3 ցոյց փալիս Տիրոջ առաջ: Նա սաստիկ բարկացաւ նաեւ նրա
 երեք բարեկամների վրայ, քանի որ Յոբի պարասխանը չէին
 4 կարողացել փալ, նրա ամբարիշտ լինելը ցոյց չէին փուել: Մա-
 կայն Եղիուսը յապաղեց Յոբի պարասխանը փալու, քանի որ
 5 միւսներն իրենից աւելի փարեց էին: Տեսաւ Եղիուսը, որ այն
 երեք մարդկանց բերանում պարասխան չկայ, ու նրա բարկու-
 6 թիւնը բորբոքուեց: Բարաքիէլի որդի Եղիուս Բուզացին նորից

խօսեց ու ասաց. «Ես երիտասարդ եմ փարիքով, իսկ դուք՝ ա-
ւելի երեց: Դրա համար ես լուռ եմ մնացել՝ վախենալով ինքս
իմ իմաստությունն յայրներուց: Ասացի, թե շատ փարեց մար- 7
դիկ են նրանք, որ խօսում են, ու փարիներից ի վեր ճանա-
չել են իմաստությունը: Սակայն այդպես էլ չե. մարդիկ հոգի 8
ունեն. Ամենակալի շունչն է, որ ուսուցանում է դրանք: Մի- 9
այն փարեց մարդիկ չե, որ իմաստուն են, ոչ էլ ծերերն են մի-
այն, որ ճշմարիտը գիտեն: Դրա համար էլ ասացի. «Լսեցե՛ք 10
ինձ, ու ես կը յայրնեմ ձեզ, ինչ որ գիտեմ, ականջ դրե՛ք իմ
խօսքերին. կ'ասեմ ի լուր ամենքիդ, մինչեւ որ քննե՛ք խօս- 11
քերս, թե ձեր չափ բան գիտեմ»: Ահա ձեր մէջ ոչ ոք չկար, որ
յանդիմանէր Յոբին, նրա խօսքերի պարասխանը փար: Չլի- 13
նի, թե ասե՛ք՝ Տիրոջ իմաստութեանը բան ենք անելացրել: Դուք 14
էք մի մարդու համարձակություն փուել այսպիսի խօսքեր ասե-
լու»: Զարհուրեցին ու պարասխան չփութին այլեւս: Բառերը 15
պակասեցին նրանց: Նամբերեցին ու չխօսեցին, որովհետեւ
մնացին առանց պարասխանի: Եղիուսը նորից խօսեց ու ա- 17
սաց. «Դարձեալ խօսելու եմ, որովհետեւ լեցուն եմ խօսքերով, 18
որովհետեւ շունչս իմ ներսում ինձ սպանում է, որովայնս փիկի 19
մէջ դրուած ու կապուած նոր գինու պէս եռում է, կամ դարբին-
ների փութսի պէս ուռել է: Շրթներս բաց անելով՝ խօսելու եմ, 20
որ հանգստանամ. ոչ մէկից չեմ ամաչելու, մարդկանցից էլ չեմ 21
պարկառելու, քանզի երեսպաշտություն անել չգիտեմ, այլա- 22
պէս ցեցն ինձ կ'ուրի»:

«Բայց դու, Յոբ, լսիր խօսքերս, ականջ դիր իմ խօսքե- 33
րին: Ահա բաց եմ արել բերանս, ու խօսում է իմ լեզուն: 2
Մրտիս խօսքերն անարար են, եւ իմ շուրթերի իմաստությունը 3
յսրակօրէն կ'իմացուի: Աստուածային հոգին է, որ սրտդով է 4
ինձ, եւ Ամենակալի շունչն է, որ ուսուցանում է ինձ: Եթէ կա- 5
րող ես՝ այս մասին փո՛ր քո պարասխանը, ապա թե ոչ համ-
բերո՞ղ եղիր, դու ի՛նչ դիմաց կանգնիր, ես էլ՝ քո: Դու էլ, ինձ 6
պէս, կաւից ես սրտդո՞ւած. նոյն նիւթից ենք սրտդո՞ւած մենք:
Արդ, թող իմ ահը չհամակի քեզ, ոչ էլ ձեռքս ծանրանայ թող 7
քեզ վրայ: Սակայն դու խօսեցիր իմ ականջին, ու քո խօսքի 8
ձայնը լսեցի ես: Ասացիր. «Մաքուր եմ ու չեմ մեղանջել, անա- 9
րար եմ, որովհետեւ անօրէնություն չեմ արել: Մեղադրանքներ 10
է բարդել ինձ վրայ Աստուած ու ինձ հակառակորդ համարել:

11 Կոճղի մեջ է դրել ուրբերս ու կապել բոլոր ճանապարհներս»:
 12 Ինչպէն ես ասում, թէ արդար ես, ու Տէրը չի լսել քեզ: Մինչդեռ
 13 յաւիտենական է Նա, որ մարդկանց վերեւում է: Նաեւ ասում
 ես, թէ ինչո՞ւ իր արեւանում դեռ ականջ չի դրել քո բոլոր խօսքե-
 14 րին: Մի անգամ է խօսում Տէրը, կամ երկրորդ անգամ՝ երազի
 15 միջոցով, կամ էլ գիշերային այցելութեամբ (երբ սաստիկ ար-
 հաւիրքներ են վրայ հասնում մարդկանց՝ անկողնում նիռիելիս,
 16, 17 այն ժամանակ են մութերը յայտնում նրանց): Այդպիսի ա-
 հաւոր պեսիւթով է ահա, որ զարհուրեցրեց Աստուած նրանց՝
 մարդուն անիրաւութիւնից յետ կանգնեցնելու եւ նրա մարմի-
 18 նը կործանումից փրկելու համար: Նրա հոգին զերծ պա-
 19 հեց մահուանից, որպէսզի նա պարերազմում չընկնի: Նաեւ
 կշտամբեց նրան անկողնային հիւանդութեամբ, ընդարմացում
 20 բերեց նրա բազմակոյր ոսկորներին: Թէեւ հոգին կերակուր
 պիտի տենչայ, բայց ինքը պիտի չկարողանայ ուրելու սնունդ
 21 ակնկալել, մինչեւ որ մաշուեն նրա մսերը, ու սոսկ ոսկորները
 22 երեւան: Նրա մարմինը մօտեցել է մահուան, կեանքը՝ գերեզ-
 23 մանին: Եթէ մահաբեր հազար հրեշտակներ էլ լինեն, նրանցից
 24 ոչ մէկը նրան չի խոցի, թէ որ գիտակցի ու իր սրտով դառնայ
 դէպի Տէրը, խոստովանի մարդն իր մեղքերը, ցոյց տայ իր ան-
 մարտիւնը: Այն ժամանակ Տէրը կը պաշտպանի նրան, որ մա-
 25 հուան գիրկը չընկնի: Կը նորոգի մարմինը նրա, ինչպէս ծեփը
 պարի, ու ոսկորները նրա ծուծով կը լցուն: Կը փափկացնի
 մարմինը նրա, ինչպէս մարմինը մանկան, ու մարդկանց մէջ
 26 կը հաստատի նրան՝ երիտասարդացած: Երբ Տիրոջն աղերսի,
 կ'ընդունուի նրա կողմից, լուրջ դէմքով կը մտնի խոստովանու-
 թեան, քանի որ Աստուած արդարութեան համար կը հաւուցի
 27 մարդկանց: Ապա կը մեղադրի մարդն ինքն իրեն ու կ'ասի.
 «Այդ ինչեր էի անում ես, եւ իմ մեղանջումների համեմար ըստ
 28 արժանւոյն Նա չպարժեց ինձ: Փրկեց հոգիս, որպէսզի այն ա-
 պականութեան մէջ չմտնի, եւ որպէսզի կեանքս լոյսը տեսնի»:
 29 Այս ամէնն ահա կատարում է մարդու նկարմամբ Ամենագօրը՝
 30 երեք ճանապարհներով: Նոգիս փրկել է մահից, եւ կեանքս
 31 լոյսի մէջ օրհնելու է նրան: Ականջ դիր, Յո՛ր, լսի՛ր ինձ, կտրի՛ր
 32 ձայնդ, ու ես կը խօսեմ: Եթէ բան ունես՝ պարասխա՛ն փուր
 33 ինձ, քանի որ ուզում եմ, որ արդարանաս: Ապա թէ ոչ, դու ինձ
 լսի՛ր, կտրի՛ր ձայնդ, եւ քեզ իմաստութիւնը կ'ուսուցանեմ»:

Եղիուսը նորից խօսեց ու ասաց. «Ո՛վ իմաստուններ, լսեցէ՛ք 34, 2
ինձ, եւ դուք՝ հանճարեղներ, ականջ դրէ՛ք. քանզի ականջն 3
է քննում խօսքերը, իսկ կոկորդը կերակուրներ է ճաշակում:
Արդ, մենք մեզ համար արեան ընտրենք ու մեր մէջ իմանանք, 4
թէ ի՛նչն է բարի: Յոբն ասաց. «Ես արդար եմ, բայց Տէրը մի 5
կողմ նեպեց իմ իրաւունքները, արդար դատաստան չարեց իմ 6
հանդէպ. սաստիկ է նեպի յարուցած վերքը, եւ ես անիրաւութիւն
չեմ գործել»: Արդ, կայ մարդ, որ, Յոբի պէս, արհամարհանքն 7
իբրեւ ջուր խմի, չմեղանջելով, ամբարշտութիւն չանելով, անօ- 8
րէնութիւն անող մարդկանց գործերին չմասնակցելով՝ ընթա-
նայ ամբարիշտների հետ: Չասես՝ «Ոչ մէկին պարիժ վրայ 9
չի հասնի, մինչդեռ այցը Տիրոջ կողմից է լինելու»: Դրա հա- 10
մար էլ, սրտով հանճարեղներ, ի՛նձ լսեցէ՛ք: Այնպէս չինի թող,
որ ես ամբարշտութիւն անեմ Տիրոջ հանդէպ ու Ամենակա-
լի առաջ աղմկեմ, թէ արդար եմ ես: Յուրաքանչիւր մարդու, 11
ըստ նրա արարքների, կը հատուցի Նա, ըստ նրա վարքի կը
փոխադարձի նրան: Գուցէ Տիրոջ մասին մտածում ես, որ կա- 12
րող է անկարգ բանե՛ր անել, կամ կը պղծի՞ իրաւունքն Ամե-
նակալը, նա, որ երկիրն է ստեղծել: Այն ո՛վ է, որ ստեղծել է 13
երկնքի ներքոյ ու միջոցի մէջ եղած ամէն բան: Եթէ կամենար
սահմանափակել եւ հոգին յետ իր մէջ պահել, առհասարակ 15
ամէն մարմին վերջ կը գտներ, ամէն մարմին կը դառնար հող,
որից որ ստեղծուել էր: Իսկ եթէ չես խրապուել, սա՛ էլ լսիր, 16
ականջ դիր խօսքիս ու բառերիս: Չեն մտածում, որ նա, ով
արել է անիրաւութիւնը, խորտակել է նաեւ չարիքը. արդար- 17
ները յաւիտեան են ապրում: Ամբարիշտ է նա, ով թագաւո- 18
րին ասում է՝ անիրաւ ես դու, իսկ իշխաններին համարում է էլ
աւելի ամբարիշտ: Նա չի պարկառել մեծապարիւ մարդկան- 19
ցից, աւելի պարիւ չի ընծայել երեւելի մարդկանց, քան աղ-
քապներին: Ի գուր կը լինի նրանց՝ ուրիշներին ձայն փալն 20
ու աղերսելը, որովհետեւ անօրէնութեամբ են շարժուել՝ խեղ-
ճերին էլ խտրորեցնելու համար. քանզի Տէրն ինքը տեսնում 21
է մարդկանց արարքները, ինչ որ սրանք արել են. նրանից ո-
չինչ ծածուկ չի մնում: Եւ թաքնուելու տեղ չեն ունենայ նրանք, 22
ովքեր անօրէնութիւն են գործում, որովհետեւ մարդու վրայ ո- 23
չինչ չի դնելու բացի իրաւունքից, որովհետեւ Տէրը տեսնում է
ամէն ինչ, քննում, վերահասու է լինում անքննելի, փառաւոր 24

25 ու հրաշակերպ բաների, որ թիւ ու համար չունեն: Ինքն է,
 26 որ ճանաչում է նրանց գործերը եւ մի գիշերում փապալելու
 27 նրանց, ու խորակուելու են: Խաւարեցրել է ամբարիշտներ-
 28 րին, եւ սրանք մաքնուել են իրենց թշնամիների ձեռքը: Ար-
 29 դարեւ, նրանք շեղուել են Աստուծու արդար օրէնքից, նրա կարգն
 30 ու կանոնը չեն ճանաչել: Չեն հասցրել նրան աղաղակը փնան-
 31 կի, բայց աղքատի բողոքը նա լսելու է: Թէ ինքը լռութիւն
 32 պահի՞ ո՞վ է դատապարտելու, թէ դէմքը ծածկի՞ ո՞վ է նրան
 33 փնտնելու: Ժողովրդի խստասրտութեան պարճառով ազգերի
 34 ու մարդկանց վրայ կեղծաւորին է թագաւոր կարգելու: Մէկն
 35 ասելու է Ամենագօրին. «Առել ու գրաւել եմ առանց քեզ. թէ
 36 անիրաւութիւնս փնտել ես՝ ցոյց փութ ինձ, իսկ եթէ անօրէնու-
 37 թիւն եմ արել՝ այլեւս չեմ անի»: Մի՞թէ մէկը քեզնից դա պա-
 38 հանջելու է, որ դու մերժում ես: Դու ես ընտրել, ոչ թէ ես, իսկ
 39 եթէ մի բան գիտես՝ ասա՛: Դրա համար սրտով իմաստուններ-
 40 րը, նոյնպէս եւ ամէն խելացի մարդ, որ լսում է դա, պիտի ասի.
 41 «Բայց Յոբն իմաստութեամբ չիօսեց, եւ նրա խօսքերը խելացի
 42 չեն»: Բայց հաշուի՛ առ, Յոբ, եւ անզգամի պէս մի՛ պարաս-
 43 խանիր դեռ, որպէսզի ձեր մեղքերը չաւելացնէք. Տիրոջ առաջ
 44 շար բան խօսելն անօրէնութիւն է համարուելու ձեզ համար»:

35. 2 Եղիուսը նորից խօսեց ու ասաց. «Այդ ի՞նչն ես իրաւունք
 3 համարել, դու ո՞վ ես, որ ասում ես. «Արդար եմ Տիրոջ ա-
 4 ռաջ», կամ՝ «Մեղանչեցի, ի՞նչ անեմ»: Կը պարասխանեմ քեզ
 5 ու երեք բարեկամներիդ. երկնքի՛ն նայիր ու փնտ, նկատիր
 6 ամպերը. քեզնից որքա՛ն բարձր են: Եթէ մեղք ես գործել, ի՞նչ
 7 ես անելու, ու եթէ բազում անիրաւութիւններ ես կատարել, ի՞նչ
 8 կարող ես անել: Արդ, եթէ արդար ես, ի՞նչ ես փալու Նրան,
 9 կամ ինքն ի՞նչ է սքանալու քո ձեռքից: Ամբարշտութիւնդ՝ քեզ
 10 նման մարդկանց, արդարութիւնդ է՝ մարդու որդիների համար
 11 օգուտ չունեն: Շապերի կողմից զրպարտուածները կ'աղա-
 12 դակեն, ձայն կը բարձրացնեն շապերի բռունցքի պարճառով:
 13 Սակայն մէկը չի ասել. «Ո՞ր է Աստուած, որ այս ամէնն սրեղ-
 14 ծել է, որ կարգում է գիշերային պահակութեան ժամերը, որ
 15 ինձ զարթում է երկրի չորքոփանիներից ու երկնքի թռչուննե-
 16 րից»: Այն ժամանակ ձայն կը փան, բայց չես լսի, որովհետեւ
 17 ինչ որ պարտաւոր եմ, փռելի է ունենում չարերի ամբարտաւանու-
 18 թիւնից: Տէրը չի ուզում անկարգութիւններ փնտնել, որովհետեւ

Ամենակալն ինքը փեսնում է բոլորին, ովքեր անօրէնութիւն են գործում. իսկ ինձ կը փրկի: Խնդիրքդ ներկայացրո՛ւ նրան, 14 եթէ կարող ես գովել նրան այնպէս, ինչպէս որ նա կայ: Եւ 15 արդ, քանի որ չկայ մէկը, որ կրել է նրա բարկութիւնը, մէկը, որ գիտակցել է իր ծանր մեղքերը, – ապա ուրեմն Յոբն էլ գուր է 16 բացում բերանը եւ իր անգիտութեամբ ծանրացնում խօսքերը»:

Եղիուսը նորից խօսեց ու ասաց. «Ինձ դեռ մի փոքր բան 36, 2 է մնում, որ քեզ սովորեցնեմ այն, ինչ դու չգիտես, քանի որ մէջս դեռ ունեմ խօսքեր, որ միպքս ընկալել է հեռուից–հեռու: 3 Արդարօրէն ասելու եմ ճշմարիտ բաներ եւ ոչ թէ լսուած 4 անիրական ու դատարկ խօսքեր: Իմացի՛ր, որ Տէրը չի մեր– 5 ժում անմեղին. հզօր է իր զօրութեամբ. ամբարշտի կեանքը չի 6 խնայելու եւ պաշտպանելու է աղքատի իրաւունքը: Իր աչքը չի 7 դարձնելու արդարից, եւ ով որ իր առաջ գրնուի՝ թագաւորների հետ գահի վրայ է լինելու. նրանց հասարակապէս նստեցնելու է, եւ նրանք բարձրանալու են: Իսկ չարերը, ձեռնակապերով 8 կաշկանդուած, թշուառութեան պարաններով են կապկալուելու: Նրանց յայտնելու է իրենց արարքները, նաեւ յանցանքները, որ 9 սաստկացել են: Լսելու է արդարին ու ասելու է, որ յետ կանգ– 10 նեն անիրաւութիւնից: Եթէ լսեն ու իրեն ծառայեն, իրենց օրե– 11 րը բարիքների մէջ են աւարտելու, քարիները՝ շքեղութեան մէջ: Բայց ամբարիշտներին չի ապրեցնելու, որովհետեւ նրանք չու– 12 զեցին Տիրոջը ճանաչել, որովհետեւ խրապուել էին, բայց չէին հնազանդուել: Սրտով կեղծաւորներն իրենց հանդէպ զայրոյթ 13 են գրգռելու, ճիշ ու աղաղակ չեն բարձրացնելու, որովհետեւ Տէրը կապել է նրանց: Նրանք երիպասարդ քարիքում են մեռ– 14 նելու, նրանց կեանքը խոցոտուելու է մահուան հրեշտակների կողմից այն բանի համար, որ խեղճին ու անգօրին են նեղել: 15 Տէրը բարձրացնելու է հեզերի իրաւունքները. քեզ էլ փրկեց 16 թշնամու երախից: Քո փակ գրնուող անդնդից ազատեց քեզ ու առաջդ պարարտութեամբ լի սեղան դրեց: Չի պակասե– 17 լու արդարների ուղիղ դատաստանը, բայց զայրոյթ է իջնե– լու ամբարիշտների վրայ անօրէն կաշառքի համար, որ ըն– 18 դունում էին անիրաւութեամբ: Թող քո միտքը կամովին երես 19 չդարձնի խնդրանքներից, երբ տկարները ցաւի մէջ են: Զօ– 20 րութեամբ բոլոր օժտուածներին առաջ չդրանես գիշերը, որ– 21 պէսգի ժողովուրդը նրանց փոխարէն դուրս չգայ: Այլ զգո՛յժ

եղիր, գուցէ անպարտեհ բաներ անես, որովհետեւ նրան փրկել
 22 եւ աղքատութիւնից: Ահա Ամենագօրը կը գօրացնի իր գօրու-
 23 թեամբ, որովհետեւ այն ո՛վ է, որ նրա պէս ուժեղ է, կամ այն
 ո՛վ է, որ քննում է նրա գործերը, կամ այն ո՛վ է, որ կ'ասի. «Ինչ
 24 որ արել է, անիրաւութեամբ է արել»: Յիշիր, շա՛ր մեծ են նրա
 25 գործերը, որ սկսել են գովերգել արդար մարդիկ: Ամէն մարդ
 26 անձամբ է փեսել, թէ որքա՛ն են մարդիկ խոցոտուած: Ահա,
 Ամենագօրը շար մեծ է, բայց մենք չենք իմանայ. նրա փարի-
 27 ների համրանքն անսպառ է: Նա հաշուել է անձրեւի շիթերը,
 28 եւ սրանք անձրեւի փեսքով կը լցունեն ամպերի մէջ: Երկնքի
 ամպերը կը յորդեն: Ամպերը հովանի է դարձրել անթիւ մարդ-
 կանց. դրանք մէզ են դարձել մարդկանց վրայ: Ժամանակ է
 սահմանել անասունների համար, եւ դրանք գիպեն ծնելու կար-
 գը: Այս բոլորի վրայ զարմացած չե՞ք քո միտքը, չի՞ր դողում
 սիրտդ կրծքիդ փակ, քանի որ Նա կարարել է մեծ-մեծ բաներ,
 որ մենք չգիպեինք: Նրամայում է ձիւնին՝ «Իջիր լերան վրայ»,
 նաեւ ձմեռային անձրեւներին, որ ցոյց փան իրենց գօրութիւնը:
 Ամէն մարդու միջոցով է վկայում այս բոլորը, որպէսզի իւրա-
 29 քանչիւր ոք իմանայ իր թոյլ լինելը: Իսկ դու կ'իմանան ամ-
 30 պերի սփռուելը կամ նրա վրանի չափերը: Ահա ճանապարհով
 31 մէկ լոյս է գցել դրա վրայ եւ ծովի խորքերն է ծածկել, որ-
 պէսզի դրանցով դարի ժողովուրդներին, կերակուր պարգեւի
 32 գօրացածին: Ձեռքերով լոյսն է ծածկել ու հրահանգ փուել, թէ
 33 ե՛րբ պէտք է դա լինի: Իր բարեկամներին կը պարմի դրա,
 ինչպէս նաեւ ինչքերի ու անիրաւութեան մասին»:

37, 2 «Ու դրա վրայ խռովուել է սիրտս, շարժուել իր փեղից: Լսիր
 Տիրոջ սրտմտութեան ու զայրոյթի լուրը. նրա բերանից խոր-
 3 հուրդ է դուրս գալու: Ամէն ինչ նրա երկնային իշխանութեան
 4 փակ է, իսկ նրա լոյսը՝ երկրի ծագերի վրայ: Նրա յետեւից
 մի ձայն է գոչելու, որոտալու է իր բարձր ձայնով եւ դրանք
 5 ուրիշներով չի փոխանակելու, որ լսելի դարձնի ի՛ր ձայնը: Ա-
 մենագօրը որոտալու է սքանչելի ձայնով, քանի որ կարարել է
 6 մեծամեծ բաներ, որ մենք չգիպենք: Նրամայել է ձիւնին՝ «Ի-
 ջիր լերան վրայ», նաեւ ձմեռային անձրեւներին, որ ցոյց փան
 7 իրենց գօրութիւնը: Խափանում է ամէն մարդու ձեռքի գործը,
 8 որպէսզի իւրաքանչիւր ոք իմանայ իր թոյլ լինելը: Գազան-
 9 ներն իրենց որջերն են մրել, խշտիներով ծածկուել: Նարաւա-

յին քամու շրեմարաններից խորշակ է դուրս գալիս, բարձրա-
 ւանդակներից՝ ցուրպ, եւ Ամենագորի շնչից սառնամանիք է 10
 սփռուելու: Ուղղութիւն է տալիս ջրերին, ինչպէս կամենայ, 11
 խիտ ամպերը ցիրուցան է անելու: Մէզը ցրելու է նրա լոյսը, 12
 իսկ ինքը դարձնելու է շրջանակները: Ուր որ կամեցել՝ փնօ-
 րինել է դրանց գործը եւ այն ամէնը, ինչ կը հրամայի նրանց:
 Սրանք երկրի վրայ կարգուած են իր կողմից՝ խրափի հա- 13
 մար լինի թէ երկիւղ գցելու կամ ողորմութեան համար, եւ բո-
 լորը կը գտնեն Նրան: Ակա՛նց դիր սրան, Յո՛ր, եկ խրափուի՛ր 14
 Տիրոջ զօրութեամբ: Գիտենք, որ Աստուած փնօրինել է իր 15
 գործերը. լոյսն է սպեղծել խաւարի մէջ: Գիտէ ամպերի էու- 16
 թիւնը: Չարագործների յանցանքներն արհաւիրք են: Ինչո՞ւ է 17
 պատմուճանդ տաքանում, երբ երկիրը համգստանում է հարա-
 ւային հողմից: Այդ Տէրն է հաստատել երկինքը եւ նրա մէջ 18
 գտնուող ջրալի ամպերը, որոնք իր զօրութեամբ ցած է թա-
 փում: Բայց հէնց ինչո՞ւ, դէ հասկացրո՞ւ ինձ, ի՞նչ ենք ասելու 19
 նրան, ու ապա դադարենք շար բաների մասին խօսելուց: Մի- 20
 թէ մօտս մաքեա՛ն կայ, կամ դպի՛ր է կանգնած, որ մարդկանց
 գրածը լինելով՝ լռեցնեն: Ամէն մարդու չէ, որ լոյսը փեսանելի է. 21
 փայլածուն ամպերի մէջ է, ինչպէս որ լոյսը՝ ամպերի վերեւում:
 Նիւսիսից ոսկեճաճանց ամպերն են. սրանց համեմատութեամբ 22
 մեծ են Ամենակալի փառքն ու պատիւը: Չգիտենք մենք նրա 23
 զօրութեանը նմանուող ուրիշ ոչ ոքի, որ արդար դարելիս լի-
 նի, եւ դու պէտք չէ՝ որ լսես նրան: Դրա համար են մարդիկ 24
 նրանից երկիւղ կրում. նրանից վախենում են նաեւ սրտով ի-
 մաստունները»:

Երբ Եղիուսը դադարեց խօսելուց, Տէրն ասաց Յոբին՝ փո- 38
 թորկի ու ամպի միջից. «Այդ ո՞վ է, որ իր խորհուրդները թաքց- 2
 նում է ինձնից, խօսքերը հաւաքելով իր սրտում՝ կարծում է, թէ
 ինձնից պահում է դրանք: Տղամարդու պէս պնդացրո՞ւ մէջքդ. 3
 հարցեր եմ տալու քեզ, ու պատասխա՛ն տուր ինձ: Որտե՞ղ էիր
 դու, երբ ես երկրի հիմքերն էի գցում: Ասա՛ ինձ, եթէ խելամիտ 4
 ես ու իմաստուն: Ո՞վ է սահմանել դրա չափը, եթէ գիտես, կամ
 ո՞վ է լար գցել դրա վրայ: Ինչի՞ վրայ է հաստատուել օդակը 6
 դրա, ո՞վ է դրել անկիւնաքարը դրա: Երբ աստղերը ցիրու- 7
 ցան եղան, աստղերի բոլոր հրեշտակները մեծաճայն օրհնեցին
 ինձ, իմ բոլոր հրեշտակներն էլ գովեցին: Ծովը փակեցի դար- 8

պասներով, երբ այն իր մօր որովայնից ծնունց դուրս եկաւ:
 9 Մէզը նրան իբրեւ հանդերձ սահմանեցի, մառախուղը՝ իբրեւ
 10 խանձարուր: Սահմաններ դրեցի նրա համար՝ փականքներ
 11 ու դարպասներ, եւ ասացի. «Կը գաս մինչեւ այդ վայրն ու
 այլեւս առաջ չես անցնի». այդպէղ, քո մէջ կը խորտակուեն
 12 ակիքները քո: Թէ քո՝ կողքին կարգեցի լոյսն առաւօտեան:
 13 Արուսեակը փեսաւ իր համար սահմանուածը՝ հասնել երկրի
 14 թելերի վրայ, թափ փալ ամբարիշտներին դրա վրայից: Կամ
 15 թէ դո՞ւ ես, որ կան առնելով սպեղծեցիր կենդանի արարա-
 16 ծին եւ, խօսուն, զեպեղեցիր երկրի վրայ: Մերժեցի՞ր լոյսն ամ-
 17 ղաւսա՞ր ծովի ակունքին, շրջեցի՞ր խորքերն անդունդների: Քո
 առաջ ահով բացուելո՞ւ են դռները մահուան. դժոխքի դռնա-
 18 պանները սարսելո՞ւ են քեզ փեսնելով: Վերահասու լինելո՞ւ ես
 երկնքի ներքոյ եղած փարածութեան. ասա՛ ինձ փեսնեմ՝ որ-
 19 քա՛ն է այն: Ո՞րն է այն երկիրը, ուր լոյսն է օթեւանում, կամ
 20 ո՞րն է փեղը խաւարի: Տանելո՞ւ ես ինձ նրա սահմաններին,
 21 եթէ գիպես ճանապարհները դրանց: Գուցէ գիպե՞ն կամ ա՛յն
 22 ժամանակներում ես ծնուել. քո օրերը բազում են: Գնացել ես
 շքեմարանները ձեան, կամ փեսել ես պահեստները կարկփի:
 23 Կուրակել ես դրանցից՝ քո թշնամիների վրայ հասնելու, մար-
 24 քի ու պապերազմի օրուայ համար: Որպեղի՞ց է դուրս գալու
 եղեամբ, կամ փարածուելու է հարաւային հողմը երկնքի ներ-
 25 քոյ: Ո՞վ է պապրասպել սաստիկ անձրեւների հոսանքները եւ
 26 ճանապարհներն ամպրոպների, որ փեղան երկրի վրայ, ուր
 27 անմարդաբնակ անապատում ոչ ոք չկայ, որ յագեցնի անկոխ ու
 28 անշէն հողը, այնպեղ բխեցնի բոյսը դալար: Ո՞վ է հայրն անձ-
 29 րեւի, եւ ո՞վ է, որ ծնունդ է փուել ցօղի շաղերին: Ո՞ն աբգանդից
 30 է դուրս գալիս սառոյցը, եւ ո՞վ է երկնքում եղեամ ծնել, որ ջրի
 31 պէս հոսելով իջնում է. ո՞վ է հալեցնում երկնքի երեսը: Վերա-
 հասու եղել ես Բազմասպեղեանի կարգին, բացել ես քօղը Նայկ
 32 համասպեղութեան: Կամ Մազարոթը կարո՞ղ ես բացել իր ժա-
 մանակին, Գիշերավարն իր շառափղներով հանդերձ կարո՞ղ
 33 ես փանել նրանց հետ: Կ'իմանա՞ն երկնքի բարեշրջութիւն-
 34 ները կամ առհասարակ երկնքի ներքոյ փեղի ունեցածները:
 35 Չայնովդ կը կանչեն մէզը. նա էլ, սարսուռով համակուած, ջրի
 յորդութեամբ կը լսի՝ քեզ: Շանթեր կ'արձակեն, ու կը սլանա՞ն

դրանք. եւ կ'ասե՛նք եզ՝ թէ ինչ է սա: Ո՞վ է կանանց արուել 36
 ոստանանկութեան հմտութիւն ու երփներանգ գործուածքներ
 ստեղծելու շնորհ: Ո՞վ է հաշուում ամպերն իմաստութեամբ: Ո՞վ 37
 է խոնարհեցրել երկինքը երկրի վրայ, հողը փռշու պէս թա- 38
 փել: Ես եմ կացրել դա, ինչպէս խորանարդ քարերը՝ իրար:
 Կերակուր կ'որսան առիծների համար, վիշապների մարմինը 39
 կը կշտացնեն, երբ դրանք կուչ են եկած: Մարտելու են իրենց 40
 խշտիներում ու դարանակալ նստելու մայրիների անտառում:
 Ո՞վ է ագռաւների համար կեր պարարաստել, որ նրանց ձագերը 41
 ձայները Տիրոջն ուղղեն, մոլորուած՝ ուրելիք խնդրեն:

Գիտես քարայծների ծննդաբերութեան ժամանակը կամ լաւ 39
 հետեւի եւ եղնիկների երկունքին: Կարող ես լրիւ թուել նրանց 2
 ծնելու ամիսները, կարող ես մեղմացնել երկունքը նրանց: Ա- 3
 ռանց երկիւղի կարող ես կերակրել նրանց ձագերին, նրանց
 զերծ պահել երկունքի ցաւերից: Ազատութիւն կ'ունենան 4
 նրանց ձագերը, ծնելով՝ կը բազմանան, դուրս կը գան ու այլեւս
 չեն վերադառնայ: Ո՞վ է վայրի էշին բաց թողել ազատ, ո՞վ է 5
 արծակել կապանքները նրա: Նրան իբրեւ կայան սահմանել 6
 եմ առապարները, իբրեւ բնակավայր՝ աղուրները: Ծաղրում 7
 է նա քաղաքների խաժամութիւն ու չի լսում մեղադրանքներն
 հարկահանների: Դիպում է իր լեռնոտ արօտավայրերը ու 8
 շրջում է՝ ամէն դալարիք փնտռելու: Միեղջերուն յօժար կը 9
 լինի՝ ծառայելու քեզ կամ հանգստանալու քո մտորի մէջ:
 Չուանով նրան լուծ կը կապեն, կամ նա ակօս կը քաշի՝ քո 10
 դաշտում: Յոյսդ կը դնեն նրա վրայ, քանի որ նրա զօրու- 11
 թիւնը մեծ է, եւ նրան կը թողնեն գործերդ քո բոլոր: Կը 12
 հաւաքան, որ սերմանուելիքներդ հապուցելու է ու հաւաքե-
 լու քո կալում: Գեղեցիկ են թռչող նէղասների թելերը. ե- 13
 թէ ասիդն ու նէեսանէլ բեղմնատրում են, արժէ փեսնել, ո- 14
 րովհետեւ նէեսան իր ձուերը գետին է դնում, հողով փաքաց-
 նում է ու մոռանում, թէ ուրքի փակ ցրիւ կը գան, եւ անա- 15
 պարի գազանները կը կոխտրեն դրանք: Նեռանում է նա իր 16
 ձագերից, կարծես իրենը չլինեն դրանք. իր վաստակի կորս-
 ւեան վախը չունի նա, որովհետեւ Աստուած նրանից վերցրել 17
 է իմաստութիւնը եւ խելքի բաժին չի տուել նրան: Բայց երբ 18
 դէպի վեր ու բարձունքներ բարձրանայ, կը ծիծաղի երկվարի ու
 հեծեալի վրայ: Դո՛ւ ես միթէ օժտել ձիուն զօրութեամբ, պա- 19, 20

րանոցին զրահ հագցրել, վրան սպառազինություն գցել, նրա
 21 լանջը փառաւոր դարձրելու խիզախություն փութել նրան: Որո-
 քում է դաշտում ու դոփում, զօրութեամբ դուրս է գալիս դաշտ:
 22 Երբ նեպերի է հանդիպում, արհամարհում է, թրի առաջ էլ չի
 23 նահանջում նա: Նրա վերետում շողշողում են աղեղն ու սուրը,
 24 շարժում վահանն ու նիզակը: Իսկ ինքը բարկութեամբ գե-
 25 րին է փոքիրում: Չի հաւաքում մինչեւ փողը չհնչի: Իսկ երբ
 հնչում է փողը, «վա՛շ-վա՛շ» է կանչում: Տռուից է առնում պա-
 26 րերազմի հոպը՝ սուրալով ու փնչացնելով: Զո խելքից է որ
 բազէն թելերը փարածելով կանգնած է մնում օդում՝ անշարժ
 27 դիպելով հարաւի կողմը, կամ քո՞ հրամանով է արծիւր բարձ-
 րանում, իսկ անգղն էլ քարանձաւներում ու ծածուկ փեղերում
 28 նստում հանգստանում է իր բոյնի վրայ, մնում է այնպեղ ու կեր
 29, 30 է փնտռում: Նրա աչքերը դիպում են հեռուից, իսկ նրա ձա-
 գերը զոհի արեան մէջ են թաթախուած: Ուր որ դիակ գրնեն՝
 31 իսկոյն այնպեղ են յայտնում»: Եւ Տէր Աստուած խօսեց ու Յո-
 32 բին ասաց. «Միթէ մէկը պիտի կարողանայ իմ դաբասաբանը
 ծռել, պիտի յանդիմանի՞ Աստծուն ու նրա առաջ պապասխա՞ն
 33, 34 պիտի փայ»: Յօբը նորից խօսեց ու Տիրոջն ասաց. «Էլ ինչո՞ւ
 դար անեմ դեռ, կշտամբեմ ու յանդիմանեմ: Տիրոջից եմ լսում
 այդ բաները ես: Ոչնչություն եմ, ի՞նչ պապասխան պիտի փամ
 35 ես այդ մասին. միայն պիտի պապանծուեմ: Բերանս բացի մի
 անգամ արդէն, էլ երկրորդ անգամ բան չեմ աւելացնի»:

40. 2 Տէրը ամպերի միջից նորից խօսեց ու ասաց Յոբին. «Այդ-
 պէս չէ. փղամարդու պէս պնդացրո՞ւ մէջքդ. հարցեր եմ փալու
 3 քեզ, ու պապասխա՞ն փութ ինձ: Մի կողմ մի՛ նեպիր իմ դա-
 րասաբանը ու մի՛ մփածիր, թէ ես քեզ այլ ազդարարութեամբ
 4 չեմ յայտնուել, քան այնպէս, որ դու արդար երեւաս: Թե՛ կար-
 ծում ես, որ Տիրոջ հետ նոյն բազուկն ունես կամ նրա հետ
 5 նոյն ձայնով ես որոքում: Դէ ուրեմն, բարձր կեցուածք ընդու-
 6 նիր, զօրութիւն, փառք ու պապիւ ա՞ն վրադ: Սուրհանդակներ
 ուղարկիր բարկութեամբ, խոնարհեցրո՞ւ բոլոր գոռոզներին,
 7 խոնարհեցրո՞ւ-սառեցրո՞ւ ամբարտաւաններին: Անմիջապէս
 8 խորտակիր ամբարիշտներին, առհասարակ բոլորին հողի մէջ
 9 ծածկիր իսպառ, նրանց երեսներն անարգանքով ողողիր: Տա-
 10 մաձայնուե՞մ արդեօք, որ աջդ կարող է փրկել: Իսկ ահա
 քո առաջն է, որովհետեւ գազաններն արջառի պէս խոտ են

ճարակում: Ահա նրա ուժը մեջքին է, զօրութիւնը՝ որովայնի պորտի շուրջ: Իր պոչը նոճու պէս փնկել է, ջլերն իրար են հիստուած, կողերը պղնձից են, ողնաշարը՝ ձոյլ երկաթից: Տիրոջ արարածների սկիզբը նա է՝ խաղալիք դարձած հրեշտակների ձեռքին: Ապառաժ լերան վրայ հասնելով՝ փարփարոտում չորքորանիների խրախճանք է սարքել: Տեսակ-փեսակ ծառերի փակ է քուն մտնում՝ շամբի, եղեգի ու կնիւնի փակ: Նրա գլխաւերելում հովանի են դառնում մեծամեծ ծառեր՝ անփառով մէկ, եւ բարդու սիւները: Նեղեղ էլ լինի՝ նա չի զգայ: Անձնապաստան է. եթէ Յորդանան գետն էլ դէպի իր բերանը դիմի՝ իր ակնակապիճների մէջ կ'առնի այն: Եթէ վիշապը խոյս փայ, կը ծակեն նրա ռունգերը: Կարող ես կարթով բարձրացնել նրան, նրա դնչին պախուրց կը դնեն: Թէ՛ շղթայ կը կապես նրա քթին: Սանձ կ'անցկացնեն նրա կզակին: Զեզ հետ կը խօսի՝ հեզութեամբ, քաղցր լեզուով: Նեպո ուխտ կը դնի՝: Նրան քեզ իբրեւ յաւիտենական ծառայ կը նուաճեն: Նրա հետ կը խաղան, ինչպէս թռչնի հետ, կամ ձագի պէս թռչելով կը կապեն նրան: Ազգեր կը կերակրուեն նրանով, եւ փիւնիկեցիների փոհները նրան իրենց մէջ կը բաժանեն: Բոլոր նաւաստիները, մի փեղ հաւաքուելով, նրա պոչից մի թեփ անգամ չեն վերցնի. նրա գանգը ձկնորսների նաւերում է: Նէնց որ ձեռքդ վրան դնես՝ կը մտաբերես այն պայքարը, որ փեղի է ունենալու նրա մարմնի մէջ. ու այլեւս չես անի: Չես փեսել դու նրան, ոչ էլ կը զարմանաս իմ ասած այս խօսքերի վրայ:

Չես երկնչի, որովհետեւ ես եմ այդ բոլորը պատրաստել: Բայց ո՞վ է, որ ինձ պիտի հակառակուի, կամ ո՞վ է, որ ինձ պիտի դիմադարձի ու դիմանայ, երբ այն ամէնը, ինչ որ կայ երկնքի ներքոյ, իմն է: Յանուն նրա՝ վիշապի, ես չեմ լռելու: Նրա գործն ուժեղ լինելով՝ խղճալու են նրա գուգընկերոջը: Ո՞վ կը մերկացնի նրա երեսի քօղը, եւ ո՞վ կը մտնի նրա փակ պապեանից ներս, ո՞վ բաց կ'անի նրա երախի դռները: Ահն է իշխում նրա արամների շուրջ-բոլորը. փորը պղնձէ վահան է, յօդերը՝ սուր-սուր քարեր, մէկը միւսի յետեւից կապած են, նրա միջով օդ չի անցնի: Ասես եղբայրն իր եղբօր հետ գնայ. իրարից կը բռնեն ու չեն բաժանուի: Նրա փռնոցից փայլակներ են դուրս թռչում. նրա աչքերը փայլածուի փեսք ունեն: Նրա բերանից վառուած լապտերներ են դուրս ժայթքում, եւ հրե-

11 դէն շանթեր են արձակում: Նրա ռունգերից, ինչպէս հնոցի
 12 կրակից, ծուխ է ելնում: Նրա շնչից կայծեր են դուրս թռչում,
 13 եւ բերանից բոց է դուրս գալիս: Նրա պարանոցում զօրու-
 թիւնն է հաստատուած. նրա առջեւից կործանումն է ընթանում:
 14 Նրա մարմնի անդամները ամուր կպած են իրար. եթէ մէկը
 15 վրան ընկնի, նա չի էլ խլրպայ, որովհետեւ նրա սիրտն ապա-
 ռաժ քար է կտրել եւ դարբնի սալի նման անշարժ, հաստա-
 16 րուն է: Երբ խլրպայ՝ ահը կը համակի երկրի գագաններին,
 17 չորքորանիներին ու գեռուններին: Թէ նրան րեգեր, գէնքեր
 18 ու նիզակներ հանդիպեն, վնաս չեն հասցնի, որովհետեւ նա
 19 երկաթը յարդ է համարում, պղինձը՝ փրած փայտ: Նրան չի
 20 խոցում պղնձէ աղեղը: Ռմբաքարը նա խոփի րեղ է ընդունում,
 լախարը՝ եղեգի: Ծիծաղում է իր դիմաց ճօճուող կրակի վրայ:
 21 Սուր-սուր րեգերը նրա անկողինն են: Ծովի ամբողջ ոսկին նրա
 22 րակ՝ անբաւ կաւի պէս է: Անդունդները կաթսայի պէս է եռաց-
 նում: Ծովը ոչնչութիւն է համարում, անդնդային րարրարոսը՝
 23, 24 մի գերի, անդունդները՝ զբօսավայր: Երկրի վրայ չկայ բան,
 որ նման լինի նրան: Նա սրտեղծուել է իբրեւ խաղալիք իմ հրեշ-
 25 րակների համար: Արհամարհանքով է նայում ամէն բարձր
 բանի, եւ ջրերում եղած ամէն ինչի թագաւորն ինքն է:

42. 2 Յորը նորից խօսեց ու Տիրոջն ասաց. «Գիտեմ, պատում է
 3 ուժդ ամէն ինչի, ու չի թուլանում քո մէջ ոչ մի բան: Այն ո՞վ կը
 ծածկի քեզնից իր միտքը, խօսք կը խնայի ու կը կարծի, թէ կա-
 րող է պահել: Այն ո՞վ կ'ասի ինձ, ինչ որ չգիտեմ, մեծ ու ապշելի
 4 բաներ, որոնց ես իրազեկ չէի: Արդ, լսիր ինձ, Տէր. ես եմ խօ-
 5 սելու, հարցնելու բաներ. սովորեցրո՞ւ ինձ: Սրանից առաջ ես
 սկանջներովս էի լոկ լսել, բայց հիմա աչքերս էլ րեսան հէնց
 6 քեզ: Այդ պարճառով նուապ համարեցի ինձ ու հալուեցի ես:
 7 Ինքս ինձ հող ու մոխիր եմ դիպում»: Երբ Տէրը Յորի հետ այս
 բաները խօսեց, Աստուած ասաց Եղիփազ Թեմնացուն. «Մեղք
 գործեցիր դու, նաեւ քո երկու բարեկամները, քանի որ իմ ա-
 8 ռաջ ճշմարիտ բան չասացիք, ինչպէս իմ ծառայ Յորը: Բայց
 հիմա եօթը զուարակ առէք ու եօթը խոյ, գնացէք իմ ծառայ
 Յորի մօտ, ու թող նա ողջակէզ անի ձեզ համար, իմ ծառայ
 Յորը թող նաեւ աղօթի ձեզ համար, քանի որ, եթէ ես նկա-
 րի ունեցած չլինէի նրան, ու նրա համար չլինէր այս, ես ար-
 դարեւ կորստի մատնած կը լինէի ձեզ, որովհետեւ իմ ծառայ

Յոթի մասին ճշմարիտ բաներ չասացիք»։ Եղիփազ Թեմնա- 9
 ցին, Բաղդասար Սոքեցին ու Սուփար Մինեցին գնացին ու արե-
 ցին այնպես, ինչպես Տէրն էր հրամայել իրենց։ Եւ թողութիւն
 շնորհեց նրանց մեղքերին՝ յանուն Յոթի։ Ու Տէրը ճոխացրեց 10
 Յոթին, եւ երբ սա աղօթեց իր բարեկամների համար, Տէրը
 թողութիւն շնորհեց նրանց մեղքերին։ Տէրը կրկնակի անելի
 շատ փութեց, քան այն հարստութիւնը, որ առաջ Յոթն ունէր։
 Նրա բոլոր եղբայրներն ու քոյրերը լսեցին այն բոլոր դէպքերի 11
 մասին, որ պատահել էին նրան, եկան մօտը, եկան նաեւ բո-
 լոր նրանք, ովքեր առաջ ճանաչում էին նրան։ Կերան-խմեցին
 նրա մօտ, սփոփեցին նրան ու զարմացան այն բոլոր բաների
 վրայ, որ նրա գլխին բերել էր Տէրը։ Իրաքանջիւրը նրան մի
 գառ փութեց ու չորսդրեհմանոց անդրոշմ ոսկի։ Ու Տէրը Յոթի 12
 կեանքի վերջին շրջանն անելի օրինեց, քան առաջին շրջանը.
 նրա հօտի մէջ կային փասնչորս հազար ոչխարներ, վեց հա-
 զար ուղտեր, հազար լուծ եզներ, հազար արածող մարակ էշեր։
 Նա ունեցաւ եօթը փղայ եւ երեք աղջիկ։ Առաջին աղջկան 13, 14
 Տիւ կոչեց, երկրորդին՝ Կասիա, իսկ երրորդին՝ Ամաղթեղջիւր։
 Եւ երկնքի ներքոյ Յոթի դուստրերի պէս ու նրանցից անելի 15
 գեղեցիկներ չգտնուեցին։ Յոթն իր աղջիկներին ժառանգութե-
 ան բաժին փութեց նրանց եղբայրների հետ։ Յոթը, այն հարու- 16
 ածներից յետոյ, ապրեց հարիւր եօթանասուն փարի (նա ապ-
 րեց ընդամենը երկու հարիւր քառասուն եւ ութ փարի)։ Յոթը
 փեսաւ իր զաւակներին, որդիների որդիներին, մինչեւ չորրորդ
 սերունդը։ Ու վախճանուեց Յոթը զառամեալ հասակում, փա-
 րիների բեռան փակ կքած։ Նաեւ գրուած է, որ նա էլ յարութիւն
 է առնելու նրանց հետ, ում Տէրը յարութիւն պիտի փայ։ Սա 17
 թարգմանուած է ասորերէն գրքից։ Յոթը բնակւում էր Աստրայ
 երկրում, եղոմայեցիների ու արաբների սահմաններում։ Առաջ
 նրա անունը Յոթաբ էր։ Արաբ կին առնելով՝ որդի ունեցաւ, ո-
 րի անունն էր Եննով։ Նրա հայրը Զարեհն էր՝ Եսաւի որդու
 որդին։ Նրա մայրը բոսորացի էր։ Այնպէս որ նա Աբրահա-
 մից սկսած՝ հինգերորդ սերունդն էր։ Սրանք են այն թագաւոր-
 ները, որ թագաւորեցին Եղոմում. առաջինը՝ Բէորայ Բաղակը
 (սրա քաղաքի անունն էր Դենաբայ), Բաղակից յետոյ՝ Յոթա-
 բը (որ Յոթ կոչուեց), սրանից յետոյ՝ Ասոմը (որ թեմնացիների
 երկրի զօրավարն էր), սրանից յետոյ՝ Բարադի որդի Ադաղը

(որ Մադիամին ջարդեց Մովսէսի դաշտում. նրա քաղաքի անունն էր Գէթեմ): Իսկ այն բարեկամները, որ նրա մօտ եկան, սրանք էին. Եղիփազը՝ թեմնացիների արքան (Եսաւի որդիներից), Սոքեցիների բռնակալ Բադդապը, մինեցիների արքայ Սովարը:

Եսայի

Ամուսի որդի Եսայու փեսիքը, որ նա փեսաւ Նրէասփանի եւ 1
Երուսաղէմի վրայ, երբ Նրէասփանում թագաւորում էին Օզի- 2
ան, Յովաթամը, Աքազը եւ Եզեկիան: Լսիր, երկի՛նք, եւ ա- 2
կա՛նջ դիր, երկիր, քանզի Տէրն է խօսում. «Զաւակներ ունեցայ
եւ մեծացրի, իսկ նրանք ինձ անարգեցին: Եզն իր փիրոջն է 3
ճանաչում, եւ էշը՝ իր փիրոջ մսուրը, բայց Իսրայէլն ինձ չճա-
նաչեց, իմ ժողովուրդն ինձ չհասկացաւ: Վայ՛ մեղաւոր ազգին. 4
մեղքերով լի ժողովուրդ, չարագործ սերունդ, անօրէ՛ն ծնունդ-
ներ, թողեցիք Տիրոջը, բարկացրիք Իսրայէլի սրբին: Նրանք
օտարացան ու յետ քաշուեցին: Ինչո՞ւ էք անօրէնութիւնների 5
վրայ նոր վերքեր աւելացնում: Ամէն գլուխ ցաւի մէջ է, ամէն
սիրտ՝ փրսմութեան: Ուրքերից մինչեւ գլուխ նրա վրայ ա- 6
ռողջ փեղ չկայ. վերքերի, այրուցների եւ շարաւտ խոցերի
վրայ դնելու ո՛չ սպեղանի կայ, ո՛չ ձէթ եւ ո՛չ էլ վիրակապ: Ձեր 7
երկիրն աւերակ է, ձեր քաղաքները՝ հրոյ ճարակ. թշնամի ցե-
ղերից աւերուած ու ամայացած ձեր հողի բարիքները ձեր իսկ
աչքի առաջ օտարներն են ուրում: Միոնի դուստր Երուսաղէմը 8
պիտի մնայ լքուած, ինչպէս փաղաւարը՝ այգում, մրգապահների
հիւղակը՝ սեխի պարփեզում, ինչպէս պաշարման մէջ գրնուող
քաղաքը: Եթէ Զօրութիւնների Տէրը մեզ սերունդ թողած չլի- 9
ներ, կը դառնայինք Սողոմի պէս, կը նմանուէինք Գոմորին:
Լսեցէ՛ք Տիրոջ խօսքը, ո՛վ Սողոմի իշխաններ, ականջ դրէք 10
Աստծու օրէնքներին, ո՛վ Գոմորի մարդիկ: «Իմ ինչի՛ն են պէտք
ձեր բազմաթիւ զոհերը, - ասում է Տէրը, - ես կշտացել եմ ձեր
խոյրերի ողջակէզներից. ձեր գառների ճարպը, ցուլերի ու նո- 12
խազների արիւնը չէ, որ ուզում եմ, եւ ոչ էլ այն, որ գաք ու
կանգնէք իմ առաջ: Ո՞վ խնդրեց դա ձեզնից. մի՛ շարունակէք
կոխտրել իմ գաւիթները: Եթէ ազնիւ ալիւրի հաց մատուցէք 13
ինձ՝ զուր է լինելու. ձեր խնկերն էլ են պիղծ են ինձ համար.
ձեր ամսամուրները, շաբաթները եւ փօնական մեծ օրը եւս
անընդունելի են ինձ. ձեր պահեցողութիւնն ու հանգիստը, ձեր 14
ամսամուրներն ու փօները արեց իմ հոգին: Կշտացել եմ ձեզ-
նից, այլեւս չեմ ների ձեր մեղքերը: Երբ աղօթքի համար դէպի 15
վեր բարձրացնէք ձեր ձեռքերը, երես եմ դարձնելու ձեզանից,

եւ եթէ բազմապարկէք ձեր աղօթքները, չեմ լսելու ձեզ, որով–
16 հեպեւ ձեր ձեռքերը լի են արիւնով: Լուացուեցէք, մաքրուեցէք,
իմ աչքի առաջ ձեր չար արարքները թօթափեցէք ձեզնից, վերջ
17 փուէք ձեր չարագործութիւններին: Սովորեցէք բարիք գործել,
արդարութիւն փնտռեցէք, փրկեցէք զրկուածին, արդարադար
18 եղէք որբի հանդէպ, իրաւունք փուէք այրուն: Եկէք խօսենք ի–
րար հետ, – ասում է Տէրը. – եթէ ձեր մեղքերը արեան պէս կար–
միր են, ապա ես ձեան պէս ճերմակ կը դարձնեմ, եթէ որդան
19 կարմիր լինեն, կը սպիւրակեցնեմ ինչպէս բուրդ: Եւ եթէ յօժար
20 լինէք ու լսէք ինձ, դուք կը ճաշակէք երկրի բարիքները. իսկ
եթէ չկամենաք ինձ լսել, սո՛րը պիտի ուրի ձեզ, քանզի Տիրոջ
21 շուրթերն ասացին այս»: «Ինչպէ՛ն պոռնիկ դարձաւ հաւաքա–
րիւմ քաղաք Սիօնը, որը լի էր հաւաքով, ուր արդարութիւնն էր
22 բնակւում, իսկ այժմ՝ մարդասպանները: Ձեր արծաթը փորձու–
23 ած չէ, ձեր վաճառականները գինուն ջուր են խառնում, ձեր իշ–
խաններն ապստամբներ են եւ գողերին գողակից, կաշառք սի–
րող են եւ վրէժխնդիր, որբերի իրաւունքը չեն պաշտպանում եւ
24 ուշադրութիւն չեն դարձնում այրիների դարին»: Դրա համար
էլ այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի ամենագօր
Աստուածը. «Վա՛յ ձեզ, Իսրայէլի հօգօնէ՛ր, բարկութիւնն իմ այլ–
եւս չի դադարելու իմ հակառակորդների հանդէպ, դար ու դա–
25 րաստանով պիտի պարժեմ իմ թշնամիներին: Ձեռքս պիտի
ձգեմ քեզ վրայ, մաքրելու համար քեզ քուրայում պիտի այրեմ,
կորստեան պիտի մատնեմ ապստամբներիդ, քո միջից պիտի
վերացնեմ բոլոր անօրէններին, բոլոր ամբարտաւաններին պի–
26 տի խոնարհեցնեմ: Քեզ վրայ, ինչպէս առաջ, դադարունք
պիտի կարգեմ ու խորհրդականներ՝ ինչպէս նախկինում, եւ այն
ժամանակ դու կը կոչուես Քաղաք արդարութեան՝ քաղաքնե–
27 րի մայր հաւաքարիւմ Սիօն»: Արդարեւ, նա գերութիւնից պի–
տի փրկուի իրաւունքով, արդարութեամբ եւ ողորմածութեամբ:
28 Բայց անօրէններն ու մեղաւորները պիտի խորտակուեն միա–
սին, եւ նրանք, որ լքեցին Տիրոջը, պիտի բնաջնջուեն միասին:
29 Նրանք ամաչելու են այն կուռքերի համար, որոնց հանդէպ սէր
էին ցածում, ամօթահար են լինելու այն դիւապարկերների
համար, որ իրենք կերպեցին, խայտառակուելու են այն պար–
30 փեղների համար, որոնց ցանկանում էին: Լինելու են ինչպէս
տրեւաթափ բեւեկնի, նմանուելու են այգու, որը ջուր չունի:

Նրանց զօրութիւնը վերածուելու է ծեծուած վուշի խռիւի, իսկ 31
նրանց գործերը՝ կրակի կայծերի, եւ անօրէններն ու մեղաւոր-
ները այրուելու են միասին. եւ չի լինելու ոչ ոք, որ հանգցնի
կրակը:

Ամոսի որդի Եսայուն ուղղուած խօսքը Նրեասպանի եւ Ե- 2
րուսաղէմի մասին Վերջին օրերին պիտի յայտնուի Տիրոջ լե- 2
ռը, Աստծու փունը՝ լեռների գագաթներին, պիտի բարձրանայ
բլուրների վրայ, եւ բոլոր հեթանոսները պիտի շարժուեն դէպի
նա: Գալու են բազում ժողովուրդներ՝ ասելով. «Եկէ՛ք ելնենք 3
Տիրոջ լեռն ու Յակոբի Աստծու փունը: Նա մեզ կը սովորեց-
նի իր ճանապարհները, որոնցով եւ կը գնանք»: Օրէնքները
Միոնից են դուրս գալիս, եւ Տիրոջ խօսքը՝ Երուսաղէմից: Նա 4
դաստիարակող պիտի փեսնի հեթանոսների մէջ ու պիտի յան-
դիմանի բազում ժողովուրդների: Նրանք իրենց սուսերներից
խոփեր պիտի ձուլեն, եւ իրենց սուիներնից՝ մանգաղներ. ազգ
ազգի վրայ սուր չպիտի բարձրացնի, եւ նրանք այլեւս չեն սո-
վորելու պատերազմել: Արդ, ո՛վ փունդ Յակոբի, եկէ՛ք քայլենք 5
Տիրոջ լոյսի մէջ: Նա երես դարձրեց իր ժողովրդից՝ Յակո- 6
բի փնից, որովհետեւ նրանց երկիրը, ինչպէս այլազգիներինը,
առաջուայ պէս լցուեց կախարդներով, եւ նրանք բազում այ-
լազգի որդիներ ունեցան: Նրանց երկիրը լցուեց ոսկով ու 7
արծաթով, նրանց գանձերին թիւ չկար. նրանց երկիրը լցու-
եց երկվարներով, նրանց ռազմակառքերին թիւ չկար: Նրանց 8
երկիրը լցուեց իրենց իսկ ձեռքերով կերուրած զարշելի կուռ-
քերով, եւ նրանք երկրպագեցին նրա՛նց, որ իրենց մայրներն
էին սպեղծել: Սպորացաւ մարդը, գեղնամած խոնարհուեց 9
փղամարդը, եւ չեմ ների նրանց: Արդ, Տիրոջ սարսափից ու 10
նրա փառքի զօրութիւնից գնացէ՛ք քարերի փա՛կ մտէ՛ք, հողի
մէջ թաքնեցուէ՛ք, երբ նա կը յառնի երկիրը պատուհասելու:
Տէրը նայում է բարձունքից, իսկ մարդը խեղճ ու ողորմելի է. 11
մարդկանց ամբարտաւանութիւնը պիտի խոնարհուի, ու այդ օ-
րը միայն Տէրը պիտի բարձրանայ, քանզի Զօրութիւնների Տի- 12
րոջ օրը բոլոր հպարտների ու ամբարտաւանների վրայ է, բոլոր
մեծամիտների ու գոռոզների վրայ, որոնք պիտի խոնարհուեն,
նաեւ Լիբանանի բոլոր բարձր ու սլացիկ մայրիների վրայ եւ 13
Բասանի բոլոր կաղնի ծառերի վրայ, բոլոր բարձր լեռների 14
եւ բարձրիկ բլուրների վրայ, բոլոր վերասլաց աշտարակների 15

16 եւ բարձր պարիսպների վրայ, ծովի բոլոր նաւերի վրայ, բոլոր
 17 վեհաշուք նաւերի վրայ: Ամէն մարդ պիտի խոնարհուի, մարդ-
 18 րանայ այդ օրը: Նրանք իրենց բոլոր ձեռակերպ կոռւքերը պի-
 19 տի փանեն թաքցնեն քարայրներում, ժայռերի ծերպերում ու
 20 գեղանի խոռոչներում՝ սարսափած Տիրոջից ու նրա փառքի գո-
 21 րութիւնից, երբ նա կը յառնի՝ երկիրը պատուհասելու: Այն օրը
 մարդ իր արծաթէ ու ոսկէ զարշէլի կոռւքերը, որ պատրաստել
 էր սնոտի բաներին ու չղջիկներին երկրպագելու համար, պիտի
 21 հանի՝ Տիրոջ սարսափից եւ նրա փառքի գորութիւնից մտնե-
 լով ամրակոռ ապառաժների խոռոչներն ու ծերպերը, երբ Տե-
 22 րը կը յառնի՝ երկիրը պատուհասելու: Դադարեցէ՛ք յոյս դնել
 այն մարդու վրայ, որի շունչը ժուռգերի մէջ է, որովհետեւ ի՞նչ
 վստահութիւն կարող է ներշնչել նա:

3 Ահաւասիկ Զօրութիւնների Տէր Աստուածը Նրեաստանից եւ
 Երուսաղէմից պիտի վերացնի հզօր փղամարդուն եւ զօրա-
 2 տօր կնոջը, հացի զօրութիւնը եւ ջրի զօրութիւնը, հսկային,
 զօրեղին եւ քաջամարտիկին, դադաւորին, մարգարէին, քննի-
 3 չին եւ ծերին, յիսնապետին եւ սքանչելի խորհրդականին, ի-
 4 մաստուն ճարտարապետին եւ խելամիտ արեւնակալին: Նը-
 րանց վրայ իշխան պիտի կարգեմ մանուկներին, խաբէբաները
 5 պիտի փրկեն նրանց: Ժողովուրդն իրար պիտի անցնի, փղա-
 մարդը փղամարդու դէմ պիտի ելնի, ընկերն՝ ընկերոջ դէմ, մա-
 նուկը ծերի հետ պիտի ընդհարուի, անարժանն՝ արժանաւորի
 6 հետ: Ու մարդ պիտի բռնի իր եղբօրը կամ իր հօր ընդանի-
 քից մէկին եւ ասի. «Դու վերարկու ունես, մեզ իշխան դար-
 7 ձիր, թող մեր կերակուրը քո հրամանով լինի»: Այն ժամա-
 նակ պատասխան է փալո՜ւ ասելով. «Իշխան չեմ լինի, որով-
 հետեւ իմ փանը ո՛չ հաց կայ եւ ո՛չ էլ հագուստ. ես այս ժո-
 8 դովրդի վրայ իշխան չեմ դառնայ»: Եւ այսպէս, Երուսաղէմը
 լքուեց, Նրեաստանը կործանուեց, եւ նրանց լեզուները անօրէ-
 9 նութեամբ ապստամբեցին Տիրոջ դէմ: Ահա թէ ինչու նրանց
 փառքը նսեմացաւ, ամօթը ծածկեց նրանց երեսը, եւ նրանք,
 սողոմայեցիների նման, իրենց մեղքերը պատմեցին ու յայտ-
 նի դարձրին: Վայ նրանց հոգիներին, որովհետեւ իրենք իրենց
 10 համար չար խորհուրդներ խորհեցին եւ ասացին. «Կապենք
 արդարին, քանի որ նա մեզ անհաճոյ է»: Այսուհետեւ նրանք

իրենց արարքների պատուները պիտի ուրեն: Վայ անօրէնին, 11
 չարիքներ պիտի գան նրա վրայ՝ ըստ իրենց կատարած չար
 գործերի: Ո՛վ իմ ժողովուրդ, ձեր հարկահանները ձեզ ճա- 12
 քաղ են անում, հարկապահանջները փրում են ձեզ. ո՛վ իմ
 ժողովուրդ, նրանք, ովքեր երանի են փալիս ձեզ, խաբում են
 ձեզ եւ խոտորում ձեր շափողները: Բայց ահա ներկայանալու 13
 է Տէրը, որ դատաստան անի, եւ իր ժողովրդին կանգնեցնե-
 լու է արեանում: Տէրն ինքը դատելու է իր ժողովրդի ծերե- 14
 րին եւ նրանց իշխաններին. «Դուք ինչո՞ւ հրկիզեցիք իմ այ-
 գին. փնանկից յափշտակուածը ձեր փներում է: Դուք ինչո՞ւ էք 15
 զրկում իմ ժողովրդին եւ ամօթահար անում փնանկներին», «ա-
 սում է Տէրը, Զօրութիւնների Տէրը: Այսպէս է ասում Տէրը. «Մի- 16
 ռնի դուստրերը հպարտացան, քայլում էին բարձրապարանոց,
 աչքով-ունքով էին անում, շարժուելիս իրենց քղանցքներն էին
 քարշ փալիս ու ուրքերով կաքաւում»: Դրա համար էլ Աստու- 17
 ած պիտի խոնարհեցնի Միռնի իշխանուհի դուստրերին, այն օ-
 րը Տէրը պսակազերծ պիտի անի նրանց: Տէրը նրանց վրայից 18
 պիտի հանի նրանց վայելուչ զգեստները եւ պարմուճանները,
 պիտի քանդի նրանց հիւսերը, վերացնի նրանց ծամակալները, 19
 նրանց պսակակալներն ու մահիկաձեւ վզնոցները, նրանց դէմ- 20
 քի քօղազարդերն ու վայելուչ պաճուճազարդերը, քօղէքներն
 ու ապարանջանները, մեհեւանդներն ու գինդերը, նրանց մա- 21
 փանիներն ու ոսկեշար մանեակները, դիպակներն ու թելաւոր
 զարդերը, եզրածիրանին ու միջնածիրանին, առջինին հա- 22
 գուստն ու պերճաշուք լակոնականը, բեհեզն ու երկնագոյնը, 23
 կարմիր շղարշաքօղը, բանուածոյ, ոսկեճամուկ ու ոսկեծոպ
 զգեստներն ու գօտիները: Եւ քո արարքների պարճառով ա- 24
 նուշահոտութիւնների փոխարէն փոշի պիտի լինի, զարդանախշ
 զգեստների փոխարէն՝ չուան գօտի, ոսկեայ գլխազարդի փո-
 խարէն՝ ճաղապութիւն, իսկ ոսկեհիւս դիպակի փոխարէն քուրճ
 պիտի հագնես: Բո գեղեցիկ զաւակը, որին դու սիրում ես, 25
 սրով պիտի մեռնի, ձեր իշխանները եւս սրով պիտի ընկնեն:
 Ձեր զարդափուկերը դատարկ պիտի մնան, պիտի մաքրուեն 26
 սգի, իսկ դու պիտի մնաս մեն-մենակ ու փապալուես գետին:

Այն օրը եօթը կին պիտի բռնեն մի փղամարդու եւ ասեն. 4
 «Մեր հացը կ'ուրենք եւ մեր զգեստը կը հագնենք, միայն թէ
 քո անունը լինի մեզ վրայ. մեր այրիութեան նախապինքը վե-

2 րացրո՛ւ մեզնից»։ Այն օրն Աստուած իր խորհրդաւորութեամբ
 3 ու փառքով պիտի ճառագի երկրի վրայ՝ բարձրացնելու եւ փա-
 4 ռաւորելու համար Իսրայէլի մնացորդացին։ Թէ՛ Սիոնից մնա-
 5 ցածները եւ թէ՛ Երուսաղէմից մնացածները, բոլորը, որոնք Ե-
 6 րուսաղէմի կենաց գրքի մէջ են գրուած, սուրբ պիտի կոչուեն,
 7 քանզի Տէրը Սիոնի եւ Երուսաղէմի պղաների ու աղջիկների
 8 աղփեղութիւնը պիտի լուանայ, դաքսաստանի հոգով եւ այրման
 9 հոգով արիւնը նրանց միջից պիտի սրբի։ Նա պիտի գայ, եւ
 10 Սիոն լերան բոլոր տեղերը ու նրա շուրջն եղած ամէն ինչ ցե-
 11 րեկն ամփոփանի պիտի ունենան, իսկ գիշերը պիտի ծածկուեն
 12 ամենայն փառաւորութեամբ, կարծես բոբբոքուած կրակի լոյ-
 13 սով ու ծխով։ Նովանի պիտի լինի փօթի դէմ, եւ ապաստարան
 14 ու ծածկ՝ սասկալաշունչ եղանակի ու անձրեւի դէմ։

5 Իմ սիրեցեալի համար պիտի երգեմ նրա սիրելի այգու երգը.
 Մի անկիւնում, արգաւանդ մի տեղում, այգի ունէր իմ սիրելին։
 2 Ցանկապատեցի, բարձր ձողեր կանգնեցրի եւ ընփր որթա-
 3 փունկ փնկեցի։ Աշտարակ շինեցի նրա մէջ, նաեւ հնձան փո-
 4 րեցի այնտեղ եւ սպասեցի, որ խաղող բերի, բայց փուշ բերեց։
 5 Այժմ, Յուդայի երկրի մարդի՛կ եւ Երուսաղէմի բնակիչներ, իմ
 6 ու իմ այգու դա՛րն արեք. էլ ի՞նչ պիտի անէի իմ այգու հա-
 7 մար, որ չարեցի։ Սպասեցի, որ խաղող բերի, բայց փուշ բե-
 8 րեց։ Նիմա եւ ինքս կ'ասեմ, թէ ինչպէս եմ վարուելու իմ այգու
 9 հետ. կը քանդեմ նրա ցանկապատը, եւ թող յափշտակութե-
 10 ան ենթարկուի այն. կը կործանեմ նրա պարիսպները, եւ թող
 11 ուրբի կոխան լինի այն։ Կը լքեմ իմ այգին, թող չէտուի ու
 12 չփորուի, թող նրա մէջ փուշ բուսնի, ինչպէս խոպան տեղում, եւ
 13 կը պապուիրեմ իմ ամպերին, որ չանձրեւեն իմ այգում։ Զօ-
 14 րութիւնների Տիրոջ այգին Իսրայէլի տունն է, Յուդայի երկրի
 15 մարդը՝ նրա սիրած դալար որթափունկը. սպասեցի, որ նա ի-
 16 րաւունքը պահի, առաջ փանի, բայց նա անիրաւութիւն արեց,
 17 արդարութեան փոխարէն՝ ողբ ու աղաղակ։ Վայ՛ նրանց, ո-
 18 ռոնք փանը փուն են կցում եւ ագարակին ագարակ միացնում,
 19 որպէսզի ընկերոջն արտաքսեն. բայց մի՞թէ երկրի վրայ մե-
 20 նակ դուք էք ապրելու։ Ահաւասիկ այդ ամէնը հասաւ Զօրու-
 21 թիւնների Տիրոջ ականջին։ Եւ թէկուզ քնեցրը բազմաթիւ լինեն,
 22 նրանք աւերակ են դառնալու. եթէ մեծ ու գեղեցիկ էլ լինեն,
 23 մարդ չի գտնուելու, որ բնակուի նրանց մէջ։ Տասը լուծ ե-

զան վարապետը փալու է մէկ սափոր արդիւնք, փասը արդու
 սերմանողը երեք գրիւ է հաւաքելու: Վայ նրանց, ովքեր առա- 11
 ւօրեան վեր կենալով՝ ընկնում են օղու յեփեից եւ օրն անց-
 կացնում դրանով, եւ հէնց գինին նորից բորբոքում է նրանց:
 Փողով ու թմբուկով, քնարով ու երգով գինին խմում, բայց չեն 12
 նայում Տիրոջ գործերին, նրա ձեռքի կապարածներին ուշա-
 դրութիւն չեն դարձնում: Իմ ժողովուրդն այսուհետեւ գերու- 13
 թեան է մաքնուելու այն պարճառով, որ չի ճանաչում Տիրոջը.
 հացի սովից եւ ջրի ծարաւից բազմանալու են նրանց դիակնե-
 րը: Դժոխքն էլ ինքն իրեն լայնացրել եւ բացել է իր երախները, 14
 որպէսզի դադար չունենայ. փառաւորութիւնները, մեծամեծներն
 ու հարուստները, չարագործներն ու զուարճամոլները նրա մէջ
 պիտի իջնեն: Մարդը պիտի սպորացուի, անուանի փղամար- 15
 դը պիտի անարգուի, ամբարտաւան աչքերը պիտի խոնար-
 հուեն, եւ Զօրութիւնների Տէրն արդարութեամբ պիտի բարձ- 16
 րանայ, սուրբ Աստուածն արդարութեամբ պիտի փառաւորուի:
 Յափշտակութիւնները պիտի արածեն ինչպէս ցուլեր, եւ մնա- 17
 ցածների աւերակների վրայ գառները պիտի ճարակեն: Վայ 18
 նրանց, ովքեր կարծես երկար պարանով իրենց մեղքերն են
 քարշ փալիս եւ ասես երինջների լծափոկով՝ իրենց անօրէնու-
 թիւնները: Նրանք ասում են. «Այն, ինչ որ կապարելու է, թող 19
 շուտ վրայ հասնի, որ փեսանք. թող ժամանի Իսրայէլի սրբի
 խորհուրդը, որ իմանանք»: Վայ նրանց, որոնք չարը բարի 20
 կ'անուանեն եւ բարին՝ չար, որոնք լոյսը խաւար կը համա-
 րեն եւ խաւարը՝ լոյս, որոնք դառնը քաղցր կը համարեն եւ
 քաղցրը՝ դառնը: Վայ նրանց, որոնք իրենք իրենց իմաստունի 21
 փեղ կը դնեն, իրենք իրենց աչքին խորագէտ կ'երեւան: Վայ 22
 ձեր այդ հզօրներին, որոնք գինի են ըմպում, եւ ձեր իշխաննե-
 րին, որոնք խառնուած թունդ օղի են խմում, որոնք կաշառքի 23
 համար արդարացնում են ամբարշտին եւ արդարի իրաւունքն
 են գողանում: Դրա համար էլ, ինչպէս եղէգն է վառում կրա- 24
 կի կայծերից, այնպէս էլ նրանք են այրուելու բորբոքուած բո-
 ցից, նրանց արմաւը դառնալու է մղեղի նման, նրանց ծա-
 դիկը փոշու պէս վեր է ելնելու, որովհետեւ նրանք մերժեցին 25
 Զօրութիւնների Տիրոջ օրէնքը, առաւել եւս անարգեցին Իս-
 րայէլի սրբի խօսքը: Եւ սաստկացաւ Զօրութիւնների Տիրոջ
 զայրոյթը իր ժողովրդի դէմ. Նա ձեռքը ձգեց նրանց վրայ եւ

ոչնչացրեց՝ իր բարկութիւնը փարածելով նաեւ լեռների վրայ, եւ
 նրանց դիակները, իբրեւ աղբ, թափուած են ճանապարհներին:
 Բայց այս բոլորով հանդերձ՝ նրա բարկութիւնը չիջաւ. փակա-
 26 լին նրա ձեռքը մնում է բարձրացած: Այսուհետեւ ազդանշան
 կը փայ հեռաւոր ազգերին ու նրանց կը բերի երկրի ծայրե-
 րից. եւ ահա նրանք առանց յապաղելու արագ կ'ընթանան եւ
 27 թէթելօրէն փեղ կը հասնեն: Ոչ քաղց են զգալու եւ ոչ էլ յոգ-
 նելու, ոչ նիքիելու են եւ ոչ էլ ննջելու, ոչ իրենց մէջքի գօփիներն
 են արձակելու, ոչ էլ իրենց կօշիկների կապերն են քանդուելու:
 28 Նրանց նեպերը սուր են, աղեղները՝ լարուած, նրանց երիվար-
 ների սմբակները կարծր ապառաժի նման են, մարտականքերի
 29 անիւները՝ մորիկի պէս: Նրանք յարձակուելու են ինչպէս ա-
 ռիւծներ, վրայ են հասնելու ինչպէս առիւծի կորիւններ. գոչիւն
 են հանելու, յարձակուելու են եւ գազանաբար կոտորելու. եւ
 30 չի լինելու ոչ ոք, որ փրկի նրանց: Այն օրը, ինչպէս ակեծուփ
 ծովի ձայնը, աղաղակ պիտի բարձրացնեն նրանց վրայ: Պիտի
 նայեն դէպի վեր՝ երկնքին, եւ դէպի վար՝ երկրին, բայց ահա
 նրանց փազնապին ի պափասխան լինելու է դաժան խաւար:

6 Այն փարին, երբ մեռաւ Օգիա արքան, փեսայ Տիրոջը, որ
 նստած էր բարձր ու վերացած աթոռին, իսկ փաճարը լի էր նրա
 2 փառքով: Նրա շուրջը սերովբէներ կային, որոնցից իւրաքան-
 չիւրը վեց թել ունէր. երկուսով իրենց երեսներն էին ծածկում,
 3 երկուսով՝ իրենց ուրբերը եւ երկուսով էլ թռչում էին: Ձայնակ-
 ցում էին իրար եւ ասում. «Սո՛ւրբ, սո՛ւրբ, սո՛ւրբ է Զօրութիւնների
 4 Տէրը, եւ ամբողջ երկիրը լի է նրա փառքով»: Կանչողների ձայ-
 նից դռան բարաւորը վեր բարձրացաւ, ու փունը լցուեց ծխով:
 5 Եւ ես ասում եմ. «Վայ ինձ. ես մի փառապած մարդ եմ. ինչո՞ւ
 եմ ապշած կանգնել մնացել. չէ՞ որ ես մարդ եմ, պիղծ շուրթեր
 ունեմ եւ պղծաշուրթ ժողովրդի մէջ եմ ապրում, բայց ահա իմ
 6 աչքերով փեսայ Զօրութիւնների Տիրոջը»: Եւ ահա ինձ ներ-
 կայացաւ սերովբէներից մէկը՝ ձեռքին կայծ բռնած, որ ունելիով
 7 վերցրել էր զոհասեղանից: Բերեց մօփեցրեց իմ բերանին եւ
 ասաց. «Ահա մօփեցրի քո շուրթերին. դա կը հանի քո անօրէ-
 8 նութիւնները, եւ քո մեղքերը կը սրբի քեզնից»: Եւ լսեցի Տիրոջ
 ձայնը, որն ասում էր. «Ո՞ւմ ուղարկեմ, եւ կամ ո՞վ կը գնայ այդ
 ժողովրդի մօփ»: Ու ես ասացի. «Ահաւասիկ ես, ի՛նձ ուղար-
 9 կիր»: Նա ասաց. «Գնա՛ւ եւ յայտնի՛ր այդ ժողովրդին. «Լսե՛

լով պիտի լսեք, բայց չիմանաք, րեսներով պիտի րեսներեք, բայց չճանաչեք»։ քանզի այդ ժողովրդի սիրտը կարծրացել է, ծանր են լսում իրենց ականջներով, իրենց աչքերն էլ փակել են, որպեսզի չլինի թե երբեւէ աչքերով րեսներն ու ականջներով լսեն, սրտով իմանան ու դարձի գան, եւ ես էլ բժշկեմ նրանց»։ Եւ ես ասացի. «Մինչեւ ե՛րբ, Տէ՛ր»։ Իսկ նա պատասխանեց. «Մինչեւ որ քաղաքներն աւերուեն բնակիչ չլինելու եւ րները՝ մարդ չլինելու պարճառով, եւ այդ երկիրը մնայ ամայի»։ Դրանից յետոյ Աստուած կը հանդուրժի մարդկանց, եւ կենդանի մնացածները կը բազմանան երկրի վրայ։ Սակայն սրանցից էլ մէկ րասներորդը կը պահպանուի. նորից կ'ենթարկուեն գերութեան ու յափշտակութեան, եւ սուրբ սերունդը, ինչպէս իրենց պարեանը թօթափած բեւեկն ու կաղին, նրա հաստարարութիւնը կը դառնայ։

Այնպէս պատահեց, որ Նրեաստանի թագաւոր Օգիայի որդի 7 Յովաթամի որդու՝ Աքազի օրօք Ասորիքի արքայ Ռասիմը եւ Իսրայէլի արքայ Ռոմելայի որդի Փակէէն յարձակուեցին Երուսաղէմի վրայ, որպէսզի պատերազմեն նրա դէմ, բայց չկարողացան պաշարել այն։ Դաւթի րանը լուր հասաւ, թէ Ասորիքը դաշնակցել է Եփրեմի երկրի հետ, ու դողն ընկաւ նրա սիրտը, նրա ժողովրդի սիրտը. կարծես անպառաւ ծառը շարժուէր հողմից։ Տէրն ասաց Եսայուն. «Դու քո փրկուած որդու՝ 3 Յասուրի հետ Կրաւ սպիտակեցնողի ագարակի ճանապարհի վրայ, վերեւի ջրաւազանի դիմաց, ընդառաջ ել Աքազին եւ 4 ասա՛ նրան. «Զգո՛յշ եղիր եւ հանդարտուի՛ր. մի՛ վախեցիր, եւ թող քո անձը չգարհուրի ծխացող այդ երկու կիսախանձ փայտերից, քանզի երբ վրայ հասնեն իմ բարկութիւնն ու զայրոյթը, ձեզ դարձեալ պիտի ուրբի կանգնեցնեմ։ Արամի որդին եւ Ռոմելայի որդին քո դէմ չար խորհուրդ խորհեցին։ Եփրեմը եւ 5 Ռոմելայի որդին ոխով ասացին. 'Գնանք Նրեաստանի վրայ, 6 խօսենք նրանց հետ, նրանց մեզ ենթարկենք եւ նրանց վրայ թագաւոր կարգենք Տաբէլի որդուն»։ Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը. ' Այդ խորհուրդը չի կատարուելու եւ չի լինելու. քանզի Ասորիքի գլուխը Դամասկոսն է, իսկ Դամասկոսի գլուխը՝ Ռասիմը։ Եւս վաթսունհինգ րարի, եւ Եփրեմի թագաւորութիւնն իբրեւ ժողովուրդ պիտի դադարի»։ Եփրեմի գլուխը Սոմորոնն է, իսկ Սոմորոնի գլուխը՝ Ռոմելայի որդին. եթէ

10 չհաւարաք, չէք էլ հասկանայ: Տէրը նորից շարունակեց խօսել
 11 Աքազի հետ՝ ասելով. «Խորխորապում լինի թէ բարձունքում՝
 12 քեզ համար նշան խնդրիր քո Տէր Աստծուց»: Իսկ Աքազը
 13 պարասխանեց. «Չեմ խնդրի եւ Տիրոջը չեմ փորձի»: Եւ նա
 ասաց. «Արդ, լսեցէ՛ք դուք, որ Դաւթի տնից էք. ձեզ թերեւ՛ բան է
 թուում մարդկանց նեղութիւն պարճառելը, ինչո՞ւ էք ուզում Տի-
 14 րոջը եւս նեղացնել: Դրա համար էլ Տէրն ինքը ձեզ նշան է
 տալու: Ահա կոյսը պիտի յղիանայ ու որդի ծնի, եւ նրա անունը
 15 պիտի լինի Էմմանուէլ. իւղ ու մեղր պիտի ուտի նա. նախքան
 չարը ճանաչելը կամ այն ցանկանալը նա պիտի ընտրի բարին:
 16 Դրա համար մանուկը բարին կամ չարը ճանաչելուց առաջ պի-
 տի անարգի չարը եւ ընտրի բարին, եւ այն երկիրը, որից դու
 վախենում ես, պիտի լքուի երկու թագաւորների պարճառով:
 17 Աստուած քեզ վրայ, քո ժողովրդի եւ քո հօր տան վրայ այն-
 պիտի օրեր պիտի բերի, որ չեն եկել այն ժամանակից ի վեր,
 երբ Եփրեմն անջատուեց Նոբասրանից. – պիտի բերի Ասորես-
 18 տանի արքային: Այդ օրը Տէրը պիտի շարժի ճանճերին, որոնք
 Եգիպտոսի գետի միւս կողմն են գտնուում, եւ գոռելաներին, ո-
 19 ռոնք Ասորեստանի երկրում են: Բոլորը պիտի գան ու նստեն
 քո երկրի ձորերում, ժայռերի ծերպերում ու քարայրներում, բո-
 20 լոր փապարներում ու ամէն ծառի վրայ: Այդ օրը Տէրը մեծ եւ
 արիւնով հարբած սրով՝ գետի այն կողմում եղած Ասորեստա-
 նի թագաւորի ձեռքով պիտի սափրի նրանց գլուխն ու ոտքի
 21 մազերը, խուզի նրանց մօրուքները: Եւ այդ օրն այնպէս պի-
 տի լինի, որ ամէն մարդ, մի երինջ եւ երկու ոչխար պահելով,
 22 կաթի առաքութիւնից իւղ պիտի ուտի. իւղ ու մեղր պիտի ու-
 23 տի ամէն ոք, ով կենդանի կը մնայ այդ երկրում: Այդ օրն
 այնպէս պիտի լինի, որ ամէն տեղ, ուր հազար որթատունկ էր
 աճում՝ հազար սիկդ արծաթի արժէքով, խոպան պիտի դառնայ
 24 եւ փշով լցուի: Ներածիզներ եւ աղեղնաւորներ պիտի մտնեն
 այնտեղ: Ողջ երկիրը խոպան պիտի դառնայ ու փուշ բերի, եւ
 ամէն սարալանջ, ուր արօրն էր վարում, այլեւս ակօս չի ունե-
 նալու: Երկիւղը չի հասնելու այնտեղ, որովհետեւ այդ խոպան
 ու փշոտ վայրերը պիտի դառնան գառան արօտավայր եւ եզան
 ոտքի կոխան պիտի լինեն»:

8 Տէրն ինձ ասաց. «Ահա քեզ մի նոր մեծադիր մատեան. նրա
 մէջ ճարտար մարդու գրչով գրի՛ր՝ արագօրէն աւարառութեան՝

ենթարկել, շուրափոյթ կողոպույր կուրակել, քանզի ժամը հա-
 սել է: Ինձ համար վկաներ կը կարգես հաւաքարիմ մարդ- 2
 կանց՝ Ուրիա քահանային եւ Բարաքիայի որդի Զաքարիային»: Եւ ես մերձեցայ իմ մարգարէութի կնոջը. նա յղիացաւ ու մի 3
 որդի ծնեց: Տէրն ինձ ասաց. «Նրա անունը դի՛ր Արագ-արագ
 կողոպտի՛ր եւ շուր-շուր աւար ան, քանզի մինչ մանուկը կը 4
 սովորի հայր կամ մայր ասել, Դամասկոսի հարստութիւնը եւ
 Սամարիայի աւարը կը բերունեն Ասորեստանի թագաւորի ա-
 ռաջ»: Ապա Տէրը նորից խօսեց ինձ հետ եւ ասաց. «Քանի որ 5, 6
 այդ ժողովուրդը արհամարհեց Սելովայի հանդարտահոս ջուրը
 եւ ուզեց իր համար թագաւոր ընտրել Ռասիմին եւ Ռոմելայի
 որդուն, դրա համար էլ Տէրը ձեզ վրայ պիտի թափի յորդ ու 7
 հզօր գետի ջուրը՝ Ասորեստանի արքային ու նրա զօրութիւ-
 նը: Նա պիտի գայ հասնի ձեր բոլոր ձորերը եւ շարժուի ձեր
 պարիսպների վրայով. այն մարդուն, որ ի վիճակի կը լինի 8
 բարձրացնել իր գլուխը, եւ այն զօրաւորին, որ ունակ կը լի-
 նի որելէ բան անելու, պիտի վերացնի Տրէաստանի երկրից.
 նրա բանակը պիտի լցուի ձեր լայնարձակ երկիրը»: Գիտցէ՛ք, 9
 հեթանոսներ, Աստուած մեզ հետ է, պիտի պարտուէ. լուրը
 հասցրէք աշխարհի չորս կողմերը. դուք, որ հզօրացել էք, պի-
 տի պարտուէ: Թէւ դուք դարձեալ ուժեղանալու էք, բայց էլի
 պարտութեան էք մարնուելու: Ինչ խորհուրդ էլ անէ՛ք Տէրը 10
 խափանելու է այն, եւ ինչ էլ ասելու լինէ՛ք՝ չի հաստատուելու,
 քանզի Տէր Աստուած մեզ հետ է: Այսպէս է ասում Տէրը նրանց, 11
 ովքեր ընդդիմանում են նրա ձեռքի զօրութեանը՝ հետեւելով այս
 ժողովրդի ճանապարհին. «Ասում են, թէ երբեք չար բան չեն 12
 խօսում. բայց չէ՛ որ ինչ խօսում է այդ ժողովուրդը՝ չարութիւն
 է: Մի՛ սարսափէք այն բանից, ինչից նրանք են վախենում, եւ
 մի՛ անհանգստացէք: Իրեն՝ Զօրութիւնների Տիրոջը սրբացրէք, 13
 թող ձեր վախը Նա՛ լինի: Եթէ յոյսդ նրա վրայ դնես, նա քեզ 14
 համար սրբութիւն կը լինի, եւ քո ոտքը քարի չի դիպչի, դու չես
 սայթաքի: Բայց Յակոբի փունը որոգայթի եւ Երուսաղէմի դա-
 րանակալ ծործորների մէջ է: Դրա համար էլ այնպեղ շարեւ 15
 րը պիտի ուժասպառ լինեն, ընկնեն ու խորտակուեն. մարդիկ,
 որոնք ապահովութեան մէջ էին, պիտի ենթարկուեն պաշար-
 ման: Այն ժամանակ պիտի յայտնուեն նրանք, ովքեր փակի 16
 րակ են դնելու օրէնքները, որպէսզի որելէ մէկը չկարողանայ 17

սովորել եւ ասել. «Կը մնամ ու կը սպասեմ Ասործուն, որն իր
 18 երեսը դարձրեց Յակոբի քնից, յոյս կը դնեմ նրա վրայ»: Ա-
 հաւասիկ ես եւ իմ զաւակները, որ Ասորում ինձ պարգեւեց.
 եւ Իսրայէլի քան վրայ թող նշաններ ու հրաշքներ լինեն Զօ-
 19 րութիւնների Տիրոջից, որ բնակում է Սիոն լեռան վրայ: Եւ
 եթէ ձեզ ասեն, թէ՝ «Նարցրէք վիուկներին ու մեռելահարցուկ-
 ներին, նանրախօսներին ու որովայնախօսներին», այն ժամա-
 նակ ասացէք. «Մի՛թէ որեւէ ժողովուրդ իր Ասործուն չպիտի
 20 դիմի, ողջերի համար մեռածների՞ն պիտի հարցնեն: Չէ՞ որ
 օրէնքը քուեց՝ օգնութեան համար, որպէսզի ասեն, թէ սրանք
 21 այն խօսքերը չեն, որոնց համար պէտք է կաշառք տալ»: Մոս-
 կալի սովը պիտի սպառնայ ձեզ, եւ երբ քաղցած լինէք, պիտի
 վշտանաք, հայիոյանք թափէք իշխանի ու աշխարհի հասցէին:
 22 Ձեր հայեացքը պիտի ուղղէք դէպի վեր՝ երկնքին, պիտի նա-
 յէք դէպի վար՝ երկրին, եւ կարիքը, փառապանքն ու խաւարը,
 նեղութիւնը, անձկութիւնն ու մթութիւնը պիտի դիմաւորեն ձեզ:
 Ոչ որ չպիտի կարողանայ տեսնել: Եւ նա, ով նեղութեան մէջ
 լինի, չի փկարանալու, մինչեւ որ գայ ժամանակը:

9 Նախ դուք այդ նեղութիւնները քարէք եւ շո՛ւր թօթափեցէք,
 Զաբուղոնի՛ երկիր, երկիր՝ Նեփթաղիմի, ճանապարհի ծովի, նա-
 եւ միւսներդ, որ բնակում էք ծովեզերքին եւ Յորդանան գետի
 այն կողմում, հեթանոսների՛ Գալիլիա եւ Նեփթալիմի՛ կողմեր:
 2 Այն ժողովուրդը, որն ընթանում էր խաւարի միջով, տեսաւ մեծ
 լոյս. ձեզ համար էլ, որ բնակում էք աշխարհում եւ մահու-
 3 ան սպուերների մէջ, լոյս պիտի ծագի: Ժողովրդի մեծ մասը,
 որին մասնակից դարձրիր քո ուրախութեանը, ուրախանալու է
 քո առաջ, ինչպէս հնձի ժամանակ են ուրախանում եւ կամ աւա-
 4 րը բաժանելիս, որովհետեւ վերացաւ այն մեծ լուծը, որ նրանց
 վրայ էր դրուած, եւ զաւազանը, որ նրանց պարանոցին էր: Ինչ-
 պէս Մաղիամի օրերին, նա մերժեց հարկապահանջների գա-
 5 լազանը: Ամէն մի պապմունճանի եւ հանդերձի համար, որ նեն-
 գութեամբ էին հաւաքել, քուզանքով պիտի հաքուցեն, նոյնիսկ
 եթէ դրանք այրուած լինէին, նրանք պիտի յօժարէին հաքու-
 6 ցել, քանզի մեզ համար մանուկ ծնուեց, մի որդի քրուեց մեզ,
 որի իշխանութիւնն իր ուսերի վրայ պիտի լինի. նա պիտի կո-
 7 աճ հզօր, Իշխան, Նայր հանդերձեալ աշխարհի: Ես խաղաղու-

թին կը բերեմ նրա իշխաններին, իսկ իրեն՝ առողջութիւն: Մեծ է նրա իշխանութիւնը, եւ նրա խաղաղութիւնը սահման չունի: Նա պիտի նստի Դաւթի աթոռին, առաջ պիտի փանի նրա թագաւորութիւնը, իրաւունքով ու արդարութեամբ պիտի զօրացնի այն այսուհետեւ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Զօրութիւնների Տիրոջ նախանձախնդրութեամբ պիտի կապարտւի դա: Տե- 8
րը Յակոբի փան վրայ մահ արձակեց, բայց այն եկաւ հասաւ Իսրայէլի վրայ: Թող Եփրեմի ողջ ժողովուրդը եւ Սամարի- 9
այում ապրողներն իմանան, որ հպարտութեամբ եւ ամբար-
փաւան սրտով խօսեցին՝ ասելով. «Աղիւսները թափուեցին, 10
բայց եկէք քար փաշենք, մայրիներ ու եղեւնու ծառեր կտրենք
եւ մեզ համար աշտարակ կառուցենք»: Աստուած պիտի կոր- 11
ծանի Սիոնի լեռան վրայ բարձրացածներին եւ ցիրուցան պիտի
անի Յուդայի երկրի թշնամիներին, արեւելքից՝ ասորեստան- 12
ցիներին եւ արեւմուտքից՝ յոյներին, որոնք լիաբերան կերան
Իսրայէլին: Այնուամենայնիւ, նրա բարկութիւնը փեղի չփուեց,
փակաւին նրա ձեռքը բարձրացած է: Ժողովուրդն էլ դար- 13
ձի չեկաւ, մինչեւ չենթարկուեց հարուածի: Զօրութիւնների Տի-
րոջը փնտրող չեղաւ: Եւ Տէրը մէկ օրում վերացրեց Իսրայէ- 14
լի գլուխն ու պոչը, մեծին ու փոքրին: Ծերն ու ականաւորը 15
գլուխն են, իսկ մարգարէն, որ անօրէնութիւն էր ուսուցանում,
պոչն է: Եւ պիտի այնպէս լինի, որ երանի պիտի փան այս 16
ժողովրդին, բայց մոլորեալները պիտի մոլորեցնեն նրան, որ-
պէսզի կու պան: Դրա համար էլ Տէրը բարեհաճ չի լինելու 17
նրանց երկփասարդների հանդէպ, նրանց որբերին ու այրիներ-
ին չի գթալու, որովհետեւ նրանք ամենքն էլ անօրէն են ու չար,
ամէն բերան անարդարութիւն է խօսում: Այս ամենի հետեւան- 18
քով Տիրոջ զայրոյթը չի իջել, փակաւին նրա ձեռքը մնում է
բարձրացած: Անօրէնութիւնը պիտի վառուի ինչպէս կրակ, չո- 19
րացած սիզախոտի պէս պիտի այրուի կրակից, պիտի վառուի
մայրիների անփառում, որոնց շուրջը, բոլոր բլուրների վրայ,
հուրը պիտի ճարակի նրանց: Տիրոջ զայրոյթի ու բարկութե- 20
ան հետեւանքով համայն երկիրը կրակի պիտի մաքնուի, եւ
ժողովուրդն էլ հրով կիզուածի պէս պիտի լինի: Մարդ իր եղ-
բօրը չի խղճալու, քաղցից նա պիտի շրջուի դէպի աջ, պիտի 21
շրջուի դէպի ձախ, պիտի ուրի, բայց չյագենայ՝ մինչեւ իսկ իր
բազուկների միսն ուրելով: Մանասէն Եփրեմին պիտի ուրի,

եւ Եփրեմը՝ Մանասէին, ապա միասին պիտի պաշարեն Յուդա-
յի երկիրը: Այս ամենի հետեւանքով Տիրոջ զայրոյթը չի իջել,
փակաւին նրա ձեռքը մնում է բարձրացած:

- 10** Վայ նրանց, ովքեր չար գործեր են արձանագրում, անընդ-
2 հար գրի են առնում իրենց չարութիւնը, խեղաթիւրում են աղ-
քաբների դարն ու դաբաստանը, խլում իմ ժողովրդի փնանկ-
ների իրաւունքը, որպէսզի որբեւայրին յափշտակութեան են-
3 թարկուի, որբը՝ աւարի: Բայց նրանք ի՞նչ պիտի անեն դա-
բաստանի օրը: Ձեր նեղութիւնը հեռուներից պիտի գայ. ո՞ն
մօտ պիտի փախչէք օգնութեան համար, ո՞ր պիտի թողնէք
4 ձեր հարստութիւնը: Գերութեան չմաքնուելու համար նրանք
սպանուածների փակ պիտի թաքնուեն: Այս ամենի հետեւան-
քով Տիրոջ զայրոյթը չի իջել, փակաւին նրա ձեռքը մնում է
5 բարձրացած: Վայ ասորեստանցիներին, որոնց ձեռքին է իմ
6 բարկութեան ու զայրոյթի գաւազանը. քանզի իմ բարկութիւնն
անօրէն ազգի վրայ պիտի արձակեմ, պիտի կարգադրեմ, որ իմ
7 ժողովրդին ենթարկեն աւարի ու յափշտակութեան, ուրքի կո-
խան անեն նրանց քաղաքները եւ թաղեն նրանց փոշու փակ:
8 Իսկ Ասորեստանի իշխանն այդպէս չմտածեց, ինքն իր մտքում
այդպէս չխորհեց, այլ մտադրուեց բնաջնջել ոչ քիչ ազգերի: Եւ
9 եթէ նրան ասեն, թէ՝ «Միայն դո՞ւ ես լինելու իշխան», կը պա-
րասխանի. «Մի՞թէ ես չնուաճեցի այն աշխարհը, որ բարձր
է Բաբելոնից, եւ Քաղանէն, ուր աշտարակը կառուցուեց: Ես
10 գրաւեցի նաեւ Արաբիան, Դամասկոսն ու Մամարիան: Ինչպէս
որ դրանք իմ ձեռքով գրաւեցի, այնպէս էլ պիտի նուաճեմ բոլոր
իշխանութիւնները»: Ողբացէք, ո՞վ կուռքեր, որ Երուսաղէմում
11 եւ Մամարիայում էք, քանզի ինչպէս որ վարուեցի Մամարի-
այի եւ նրա ձեռակերպների հետ, նոյն կերպ էլ վարուելու եմ
12 Երուսաղէմի եւ նրա կուռքերի հետ: Այնպէս պիտի լինի, որ,
երբ Տէրը վերջացնի ամեն ինչ, որ կատարելու է Սիոնի բար-
ձունքի վրայ եւ Երուսաղէմում, իր բարկութիւնը պիտի թափի
նաեւ մեծամտացողի վրայ, Ասորեստանի իշխանի եւ գոռոզու-
13 թեամբ փայլող նրա աչքերի վրայ: Արդարեւ, նա ասաց. «Իմ
գործեամբ կը կատարեմ եւ իմ իմաստութեամբ ու խելքով
կը վերացնեմ ազգերի սահմանները, կը յափշտակեմ նրանց
14 հարստութիւնները, կը ցնցեմ շէն քաղաքները, իմ բազկով կը
յարձակուեմ բոլոր երկրների վրայ՝ ինչպէս հաւաքնի վրայ, եւ

բոլորին կը վերցնեմ՝ ինչպէս մնացած ձուեր. ոչ ոք իմ ձեռքից չի փրկուի, ոչ ոք ինձ չի ընդդիմանայ, բերանը չի բացի եւ ծափուն չի հանի»։ Այսպէս ասաց Տէրը. «Միթէ կացինը կը 15 բարձրանայ առանց փայտահարի, կամ սղոցը վերեւ կ'ելնի՞ առանց որ մէկը ձգի այն. այնպէս էլ՝ գաւազանը կամ ցուպը, եթէ մէկը ջրնի այն։ Այդպէս չի կարող լինել»։ Զօրութիւնների Տէրը քո պապուի վրայ անարգանք է ուղարկելու, եւ քո փառքի վրայ բոցավառ հուրն է բորբոքուելու։ Լոյսն Իսրայէլի կրակ պիտի դառնայ եւ նրան սրբի բորբոքուն հրով, խոփ պէս պիտի լափի անպառը։ Այն օրը լեռները, բլուրներն ու 16 անտառները պիտի մոխրանան, կրակը հոգի ու մարմին պիտի լափի, եւ փրկուողը նման պիտի լինի բորբոքուած բոցից ազափուածի։ Կենդանի մնացածները թուով այնքան պիտի լինեն, որ մանուկ երեխան էլ կարողանայ հաշուել նրանց։ Այն 20 օրը Իսրայէլից մնացածները եւ Յակոբի ցանց փրկուածներն այլեւս մեղքի մէջ չեն ընկնելու եւ ոչ էլ ապաւինելու են իրենց զրկողներին, այլ արդար սրտով ապաւինելու են Աստուծոյ՝ Իսրայէլի Սրբին։ Յակոբի ցանց մնացածները պիտի շուռ գան 21 դէպի զօրաւոր Աստուածը։ Եւ եթէ Իսրայէլի ժողովուրդը ծովի աւազի չափ էլ լինի, նրանից սակաւաթիւ մարդիկ են միայն մնալու։ Դա կապարուելու է կարճ ու կարուկ եւ արդարութեամբ, այդ բանը Զօրութիւնների Տէրը վճռականօրէն է կատարելու 23 համայն աշխարհում։ Դրա համար էլ այսպէս է ասում Աստուած՝ Զօրութիւնների Տէրը. «Ո՛վ իմ ժողովուրդ, որ բնակում ես Սիոնում, մի՛ վախեցիր ասորեստանցիներից, երբ նրանք քեզ հարուածեն գաւազանով, քանզի այդ հարուածները ես եմ բերում քեզ վրայ, որպէսզի ճանաչես եգիպտացիների ճանապարհը։ Բայց փոքր-ինչ անց իմ բարկութիւնը պիտի իջնի, եւ իմ զայրոյթը պիտի ուղղուի նրանց դիպաւորութիւնների դէմ»։ Տէր Աստուած հարուածներ պիտի յարուցի նրանց դէմ, նման 26 այն հարուածներին, որոնք հասան Մադիամին՝ չարչարանքների փեղում. նրա զայրոյթը պիտի երեւայ, ինչպէս Եգիպտոսից դուրս գալու ժամանակ՝ ծովն անցնելիս։ Այն օրը նրա երկիւղը պիտի վերանայ քո վրայից, նրա լուծը՝ քո պարանոցից. եւ ձեր ուսերից պիտի խորտակուի նրա լուծը։ Նա պիտի գայ հասնի 28 Անգէ քաղաքը, անցնի Մակեդոնով եւ իր բեռը վայր դնի Մաքմասում։ Պիտի անցնի ձորերով, յարձակուի գաբաւոնացիների 29

վրայ, ահաբեկի Ռաման՝ Սաուդի քաղաքը. Գալիմի դուստրը
 30 պիտի փախչի: Խրիխի՛նջ բարձրացրու քո ձայնով. թող լու-
 31 րը հասնի Լաիս, թող լուրը հասնի Անաթոթ. թող զարհուրի
 32 Մադեբենան, նաեւ նրանք, որ բնակում են Գեբիմում: Նա պի-
 տի մխիթարուի այսօր՝ զիշերելով ճանապարհին, ձեռքով պի-
 տի մխիթարի Սիոնի դուստր լերանը եւ այն բլուրներին, որոնք
 33 Երուսաղէմում են: Ահաասիկ Զօրութիւնների Տէրը՝ Աստու-
 ած, իր ուժով ահուսարսափի պիտի մարնի փառաւորաւորնե-
 րին, եւ ամբարտաւանութեամբ բարձրացածները պիտի խոր-
 34 փակուեն ու խոնարհուեն. բարձրադիր սրով պիտի ընկնեն, եւ
 Լիբանանն իր բարձունքներով պիտի կործանուի:

11 Յեսսէի արմարից գաւազան պիտի ընծիւղուի, ծաղիկ պիտի
 2 բուսնի այդ արմարից: Նրա վրայ պիտի իջնի Աստծու հոգին,
 իմաստութեան եւ հանճարի հոգին, խորհրդի ու գօրութեան հո-
 3 գին, գիտութեան եւ աստուածաշարութեան հոգին. Աստծու
 երկիւղի հոգին պիտի լցնի այն: Ոչ ըստ կարծիքի պիտի դատի
 4 նա եւ ոչ էլ ըստ խօսքերի յանդիմանի: Նա փնանկի իրաւուն-
 քը պիտի պաշտպանի եւ արդարութեամբ պիտի դատի երկրի
 փառապետներին. իր բերանի խօսքով հարուածի երկրին եւ
 5 իր շուրթերի շնչով ոչնչացնի ամբարիշտներին: Արդարութե-
 ամբ պիտի գօտետորի իր մէջքը եւ ճշմարտութեամբ կապի իր
 6 կողերը: Գայլն ու գառը միասին պիտի ուրեն, ընձառիւծը ու-
 լի հեպ պիտի մակաղի, հորթը, ցուլն ու առիւծը միասին պիտի
 7 սնուեն, եւ մարաղափի մանուկը պիտի հովուի նրանց: Եզն
 ու արջը միասին պիտի ուրեն, նրանց ձագերը խառը պիտի
 8 շրջեն, եւ առիւծը, ինչպէս եզը, յարդ պիտի ուրի: Մարաղափի
 մանուկն իր ձեռքը պիտի մըցնի իժերի բունը եւ իժերի ձագե-
 9 րի բունը, ու նրանք ոչ ոքի չպիտի կարողանան վնասել եւ
 խայթել իմ սուրբ լերան վրայ, քանզի ամբողջ երկիրը լցուե-
 լու է Տիրոջ գիտութեամբ, նման առաք ջրերին, որոնք ծած-
 10 կում են ծովերը: Այն օրը հեթանոսներն իրենց յոյսը դնելու
 են Յեսսէի արմարի վրայ, որն իշխան է կանգնելու հեթա-
 11 նոսներին, եւ նրա հանգիստը փառահեղ է լինելու: Այն օրը
 Տէրը նորից պիտի ցոյց փայ իր ձեռքը՝ նախանձելի դարձնե-
 լու համար իր ժողովրդի մնացորդներին, որոնք պահպանու-
 ած են լինելու Ասորեստանում եւ Եգիպտոսում, Բաբելոնում եւ
 Եթովպիայում, Էլամում եւ Արեւելքում, Արաբիայում եւ ծովի

կղզիներում: Նեթանուսներին դրօշ պիտի պարզի եւ հաւաքի 12
 Իսրայէլի կորուսեալներին, Յուդայի քնից ցրուածներին պի-
 տի հաւաքի աշխարհի չորս անկիւններից: Եփրեմի նախան- 13
 ձը պիտի վերանայ, եւ Յուդայի թշնամիները կորստեան պիտի
 մատնուեն. Եփրեմը չպիտի նախանձի Յուդային, եւ Յուդան
 էլ չպիտի նախանձի Եփրեմին: Այլագգիների նաւերը պիտի 14
 չունեն, միանգամից աւարի պիտի ենթարկեն ծովակողմը, թէ՛
 արեւելցիներին եւ թէ՛ եղոմայեցիներին. իրենց ձեռքը պիտի
 բարձրացնեն նախ Մովաբի վրայ, եւ ամենից առաջ ամոնացի- 15
 ներին են հնազանդուելու: Տէրը պիտի ցամաքեցնի Եգիպտոսի
 ծովը, իր շնչի սասարկութեամբ իր ձեռքը պիտի երկարի գետի
 վրայ ու հարուածի եօթը գետաբերաններին, որպէսզի կօշիկով
 համարձակ կարողանան անցնել այնպէտով: Մի անցուղի պի- 16
 տի լինի Եգիպտոսում պահպանուած իմ ժողովրդի համար, եւ
 Իսրայէլը պիտի լինի այնպէս, ինչպէս այն օրը, երբ ելաւ Եգիպ-
 տացիների երկրից:

Այն օրը պիտի ասես. «Օրհներգում եմ քեզ, Տէ՛ր, որ բար- 12
 կացար ինձ վրայ, բայց քո զայրոյթը հեռացրիր ինձնից եւ ո-
 դորմեցիր ինձ: Ահա Աստուածն իմ եւ փրկիչ Տէրն իմ. ես յոյսս 2
 դրեցի նրա վրայ եւ երկիւղ չեմ կրելու, քանզի Տէրն իմ փառքն
 է ու իմ օրհնութիւնը, եւ փրկութիւն եղաւ ինձ համար»: Ու- 3
 թախութեան ջո՛ր առէք փրկութեան աղբիւրներից: Եւ այն օ- 4
 րը պիտի ասես. «Օրհներգեցէ՛ք Տիրոջը, հնչեցրէ՛ք նրա անունը,
 նրա փառքը փարածեցէ՛ք հեթանոսների մէջ, յիշեցէ՛ք, որ բարձր
 է նրա անունը: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջ անունը, քանզի նա մեծամեծ 5
 գործեր կատարեց, պարմեցէ՛ք այդ մասին արար աշխարհում:
 Յնձացէ՛ք եւ ուրախ եղէք, Միոնի՛ բնակիչներ, քանզի Իսրայէլի 6
 սուրբը վեր բարձրացաւ նրա մէջ»:

Ամոսի որդի Եսայու քեսիլքը բաբելացիների մասին «Լե- 13, 2
 րան բարձունքին, սարահարթի վրայ դրօշ կանգնեցրէք, ձեր
 ձայնը բարձրացրէ՛ք նրանց վրայ, մի՛ վախեցէք, ձեռքով նշան
 արէք, դո՛ւրս եկէք, իշխաններ, որ ես հրաման փամ: Իմ 3
 նուիրեալներն են նրանք, որոնց ես եմ բերել. ելել գալիս են
 հսկաները, որպէսզի գոհացում փան իմ բարկութեանը. մի-
 ահամուռ գալիս են խինդով ու նախապինք թափում: Լեռ- 4
 ների վրայ բազում ցեղերի ձայնն է հնչում, կարծես անհա-
 մար ժողովուրդներ լինեն. միահամուռ հաւաքուած թագաւոր-

ների ու ցեղերի ձայնն է հնչում»։ Զօրութիւնների Տէրը հրա-
ման է արձակել սպառազէն ազգերին, որ զան հեռու երկրնե-
րից. երկնային հասարարութեան ծայրերից հասել է Տէրն իր
սպառազէններով՝ բնաջնջելու ամբողջ աշխարհը։ Ողբացէք,
քանզի մօտ է Տիրոջ օրը, եւ հասել է Աստուծոյ պարտիաւարը։
Ահա թէ ինչու բոլորի ձեռքերը պիտի թուլանան, ամէն մար-
դու սիրտը պիտի դողայ։ Պարզամախօսները փազնապի մէջ
պիտի ընկնեն, երկունքի ցաւը պիտի բռնի նրանց, ինչպէս
ծննդաբերող կանանց։ Տրտնջալով մէկը միւսին պիտի նայի,
պիտի զայրանան, եւ զայրոյթից պիտի կարմրեն իրենց դէմ-
քերը, քանզի Տիրոջ օրն ահաւասիկ հասել է՝ ի անսահման
բարկութեամբ, ոխակալութեամբ ու զայրոյթով, որպէսզի աշ-
խարհն անապար դարձնի եւ մեղաւորներին վերացնի այնպե-
րից։ Արդարեւ, երկնքի աստղերը, Տայկի համաստեղութեան
եւ երկնային բոլոր լուսարուների հետ միասին, լոյս չեն տալու,
արեգակն իր ծագման պահին պիտի խաւարի, լուսինը նոյնպէս
իւր լոյսը չպիտի տայ»։ Չարիքի համար, ամբարիշտների մեղ-
քերի համար վճիռ պիտի արձակեն համայն աշխարհին, պի-
տի կործանեն անիրաւների հպարտութիւնը, ամբարտաւաննե-
րի մեծամտութիւնը պիտի խոնարհեցնեն։ Իսկ մնացածներն
աւելի յարգի պիտի լինեն, քան մաքուր ոսկին, մարդն աւելի
յարգանքի պիտի արժանանայ, քան սովորական թանկագին
քարերը»։ Այն օրը, երբ Զօրութիւնների Տիրոջ բարկութիւ-
նը վրայ հասնի, նրա զայրոյթից ու ցասումից երկինքը պիտի
մոլեգնի, եւ երկիրն իր հիմքերից պիտի սասանուի։ Կենդանի
մնացածները պիտի լինեն ինչպէս սարսափից փախած այծեամ
եւ մոլորեալ ոչխար, նրանց հաւաքող չի լինելու, ամէն մարդ իր
ժողովրդի մօտ պիտի վերադառնայ, իւրաքանչիւր մարդ իր եր-
կիրը պիտի փախչի։ Ով որ բռնուի, պարտութեան պիտի մար-
նուի, իսկ մի քանի հաւաքուածները սրով պիտի ընկնեն։ Նրանց
որդիներին նրանց աչքերի առաջ պիտի սպանեն, նրանց քները
պիտի կողոպտեն, իսկ նրանց կանանց պիտի խայրառակեն։
«Ահա նրանց վրայ պիտի հանեն մարերին, որոնք արհամար-
հում են արծաթն ու ոսկին։ Նրանք երիտասարդների աղեղ-
ները պիտի ջարդեն, ձեր որդիներին չեն գթալու, նրանց աչքը
չի խնայելու ձեր մանուկներին»։ Եւ Բաբելոնը, որ քաղդէա-
ցի թագաւորից փառապանծ է կոչուում, պիտի դառնայ այնպէս,

ինչպես Սողոմոն ու Գոմորը, որոնց Ասպուած կործանեց: Այն– 20
 քեղ յաւիտեանս յաւիտենից բնակուող չպիտի լինի, բազմաթիւ
 ցեղեր այլեւս այնքեղ մութք չպիտի գործեն, արաբացիներն
 այլեւս այնքեղով չպիտի անցնեն, հովիւներն այնքեղ այլեւս
 հանգիստ չպիտի առնեն: Այնքեղ կայան են գրնելու վայրի 21
 գազանները, նրանց փները լցուելու են աղաղակով, այնքեղ
 բուն են դներու համբարուները, դներն են կաքաւելու այնքեղ,
 յուշկապարիկներն են բնակուելու նրա մէջ, ոգնիներն են ձագ
 հանելու նրա ապարանքներում:

Պիտի գայ ժամանակը, շրապ հասնի, չի յապաղելու, օրերը 14
 երկար սպասել չեն փալու: Տէրը գթալու է Յակոբին, Իսրա–
 յէին դարձեալ իր ընտրեալն է դարձնելու: Նրանք հանգիստ
 են գրնելու իրենց երկրում, եւ պանդուխտներն աւելանալու են
 Յակոբի փանը: Նրանց ընդունելու են հեթանոսները եւ բե– 2
 րելու են իրենց քեղերը, որ ժառանգեն եւ բազմանան Ասքծու
 երկրում՝ ծառաներով ու աղախիններով: Նրանց գերևարողնե–
 րը գերիներ են դառնալու, նրանց փիրողները նրանց ծառա–
 յութեան փակ են ընկնելու: Այն օրը Տէրը հանգստացնելու է 3
 քեզ քո ցաւերից ու նեղութիւններից եւ այն դաժան ծառայու–
 թիւնից, որ նրանց համար կատարեցիր: Ու այս ողբը պիտի 4
 յօրինես Բաբելոնի թագաւորի վրայ եւ ասես այն օրը. «Ինչպէս
 այլեւս չկայ հարկապահանջը, ինչպէս լռեց կողոպտիչը: Տէրը 5
 խորտակեց մեղաւորների լուծը, իշխանների լուծը, զայրոյթով, 6
 սոսկալի հարուածներով ու անողոր բարկութեամբ ոչնչացրեց
 նրանց ցեղերին: Ողջ երկիրը յոյսով խաղաղուեց եւ կանչում է 7
 ցնծութեամբ: Անգամ Լիբանանի ծառերը ցնծում են քեզ հա– 8
 մար, Լիբանանի մայրիներն ասում են. «Այն օրից, երբ դու
 ընկար, անտառահարները մեզ չեն դիպել»: Այդ բանը երբ 9
 պատահեց քեզ հետ, դժոխքն ալեկոծուեց ներքեւում, միանգա–
 մից ոտքի կանգնեցին բոլոր հսկաները, որոնք երկրի իշխան–
 ներն էին եղել, եւ բոլոր ազգերի թագաւորներին վերացրին ի–
 րենց գահերից: Ամենքը դիմեցին քեզ՝ ասելով. «Դու էլ մեզ 10
 նման բռնուեցիր եւ դարձար մեզ պէս»: Քո փառքը, քո մեծ 11
 ուրախութիւնը դժոխք իջան. ցեցը պիտի փարածուի քո փակ,
 իսկ վրադ որդը պիտի պարի: Արդ, ինչպէս երկնքից ընկաւ 12
 արուսեակը, որ ծագում էր առաւօտեան. նա, որ ուղարկում էր
 բոլոր ազգերին, ընկաւ գետին ու խորտակուեց: Մտքիդ մէջ ա– 13

սում էիր. «Երկինք կը բարձրանամ, իմ գահը կը դնեմ երկնային
աստղերից ամէլի վեր. կը նստեմ բարձր լեռան վրայ, հիւսիսի
14 բարձր լեռների վրայ. կը բարձրանամ ամպերից էլ վեր, կը
15 նմանուեմ Բարձրեալին»: Բայց ահաւասիկ դժոխք ես իջնե-
16 լու եւ երկրի խորքերը: Ուլքեր տեսնեն քեզ, պիտի զարմանան
քեզ վրայ եւ ասեն. «Սա այն մարդն է, որ ահաբեկում էր երկի-
17 ըր, ցնցում թագաւորներին, ամերակ էր դարձնում աշխարհներ,
քանդում նրանց քաղաքները, գերիներին չէր թողնում վերա-
18 դառնալ»: Բոլոր ազգերի թագաւորները պապոտով ննջեցին՝
19 ամէն մէկն իր փանը, իսկ դու պիտի ընկնես լեռան վրայ՝ իբ-
րեւ մեռել զարշէլի՝ սրակոտոր բազում դիակների մէջ, որոնք
դժոխք են իջնելու: Ինչպէս արնաթաթախ անմաքուր ձորձը,
20 այնպէս էլ դու չպիտի մաքրուես, որովհետեւ ապականեցիր
իմ երկիրը եւ կոտորեցիր իմ ժողովրդին. յաւիտեանս յաւիտե-
21 նից դու չպիտի յիշուես: Չար գաւակ, պապրասպի՛ր քո որդի-
ներին՝ իրենց հայրերի մեղքերի պատճառով սպանուելու հա-
մար, որպէսզի ուրբի չելնեն նրանք, չնուաճեն երկիրը եւ այն
22 չլցնեն պատերազմներով»: «Պիտի ելնեմ նրանց դէմ, - ա-
սում է Զօրութիւնների Տէրը, - պիտի կորցնեմ նրանց անունը,
նրանց զարմն ու գաւակը»: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների
23 Տէրը. «Բաբելոնն ամերակ պիտի դարձնեմ, որ այնպէղ ոգ-
նիները բնակուեն, եւ նա ոչնչութեան վերածուի. այն պիտի
24 դարձնեմ փիղմի ու կորստեան խորխորափ»: Այսպէս է ասում
25 Զօրութիւնների Տէրը. «Ինչպէս ասացի, այնպէս պիտի լինի, եւ
ինչպէս մտածել եմ, այնպէս էլ պիտի կատարուի. ասորեստան-
ցիներին իմ երկրի մէջ եւ իմ լեռների վրայ պիտի կոտորեմ,
թող նրանք ուրբի փակ գնան, եւ նրանց լուծն ընկնի ձեր վրա-
26 յից, նրանց բռնութիւնը վերանայ ձեր պարանոցից»: Այս է այն
խորհուրդը, որ խորհեց Տէրը համայն աշխարհի մասին, եւ այս
27 ձեռքն է, որ բարձրացել է հանուր ազգերի վրայ: Արդարեւ,
այն, ինչ սուրբ Աստուած խորհեց, ո՛վ կարող է խափանել, եւ ո՛վ
28 կարող է նրա բարձրացած ձեռքը կասեցնել: Այլազգիներին
ուղղուած այս պատգամը եղաւ այն փարում, երբ մեռաւ Աքագ
29 արքան. «Մի՛ ուրախացէք, ո՛վ դուք, բոլոր այլազգիներ, թէ ձեզ
հարուածողների լուծը խորփակուեց, որովհետեւ օձի զարմից
դուրս են գալիս իժի ծնունդներ, իսկ սրանց ծնունդներից էլ՝
30 թելաւոր օձեր: Աղքաքները պիտի կերակրուեն Տիրոջ շնոր-

հիւ, Կկար մարդիկ պիտի ապրեն խաղաղութեան մէջ, իսկ քո զաւակին Նա քաղցով պիտի սպանի, քո մնացորդներին էլ պիտի կոտորի: Ողբացէ՛ք, քաղաքների՛ դարպասներ, ձայն բարձրացրէ՛ք, քաղաքներ եւ բոլոր այլազգիներ, ծուխ ելաւ հիւսիսից, եւ այլեւս ոչ ոք չի լինի: Իսկ ի՞նչ պատահան են Կալու ազգերի թագաւորները, քանզի Տէրը հասարակեց Սիոնի հիմքերը, եւ նրա շնորհիւ պիտի փրկուեն ժողովրդի թշուառները»:

Պատգամ մովաբացիների մասին Գիշերով պիտի կոտորուի մովաբացին, գիշերով պիտի կործանուի Մովաբի պարիսպը: Սգացէ՛ք ձեզ, որովհետեւ կործանուելու է Գեղեթունը՝ ձեր մեհեանի քաղը: Այնպէղ պիտի բարձրանաք՝ մովաբացիների Նաբաի վրայ լաց լինելու: Ողբացէ՛ք, քանզի ամէն գլուխ ճաղար է դարձել, բոլոր բազուկները՝ խորքակուել: Նրա հրապարակներում քորձ հագէ՛ք, նրա քանիքների վրայ լաց ու կոծ արէ՛ք եւ նրա փողոցներում ամենքդ ողբացէ՛ք ու լացէ՛ք: Եսեթունն ու Ելէիւան գոյժ բարձրացրին, նրանց ձայները մինչեւ Յասսա հասան, ահա թէ ինչու մովաբացու ձայնը հնչում է երկար, եւ նա ճանաչում է իրեն: Մովաբացու սիրտն իր մէջ գոչում է մինչեւ Սեգոր, որովհետեւ նա երեք քաղաքներին է: Լուիթի զառիվերով նրանք լաց լինելով պիտի բարձրանան քեզ մօտ, Արոնիքի մի ճանապարհին կոտորածի վայնասուն եւ իրարանցում պիտի ընկնի: Նեմերիքի ջուրը պիտի պակասի ու ցամաքի, նրա խորը պիտի չորանայ, եւ այնպէղ դալար բոյս չպիտի ճարուի: մի՞թէ այդպէս հնարաւոր կը լինի ապրել: Նրա ձորերի վրայ պիտի բերեմ արաբացիներին, որ գրաւեն, քանզի մովաբացու սահմանների բողոքը միացաւ գալիմացու բողոքին, նրա ողբը, նրա հեծեմանքը հասաւ մինչեւ Ելիմի ջրհորը: Եւ Ռեմոնի ջուրը պիտի լցուի արեամբ, քանզի Ռեմոնի վրայ պիտի բերեմ արաբացիներին, սողունների պէս պիտի ուղարկեմ երկրի վրայ ու վերացնեմ Մովաբի զաւակին, Արիէլին եւ Ադեմի մնացորդներին:

Մի՞թէ Սիոնի դստեր լեռը աւերակ ապառաժ է լինելու: Մովաբացիների դուստր, դու պիտի լինես ինչպէս թռած թռչնի անպէր մնացած ձագը: Մակայն դու էլ, Առնոն, փոքր-ինչ երկար մտածիր՝ նրանց համար սգոյ փներ կառուցելու, որոնք, կարծես խաւարի մէջ, միջօրէի ժամին հանապազ փախչում են:

4 Նրանք զարհուրած են, բայց դու չես առաջնորդում. Մովա-
 քի փախապականները քեզ մօտ են պանդխտելու, հալածողից
 քեզ մօտ են ապաւինելու, քանզի ընկաւ քո մարտակից ընկերը,
 5 կորաւ իշխանը, որ ոտքի փակ էր փալիս երկիրը: Ողորմա-
 ծութեամբ պիտի հաստատուի աթոռը, ու նրա վրայ, Դաթի
 խորանի մէջ, ճշմարտութեամբ պիտի բազմի նա, ով դատելիս
 իրաւունքին հետամուտ պիտի լինի, պիտի ջանայ արդարութիւն
 6 անել: Լսեցինք Մովաքի ամբարտաւանութեան մասին, քանզի
 նա խիստ հպարտացել էր, գոռոզացել ու ոխակալ դարձել. քո
 7 ամբարտաւանութիւնը ես վերացրի քեզնից, բայց ոչ այնպէս,
 ինչպէս քո կախարդութիւնը, եւ ոչ էլ այնպէս, ինչպէս նրանք,
 որ Մովաքի ողբն են անում: Մովաքի վրայ պիտի ողբան բոլոր
 նրանք, որոնք բնակւում են Դեսեթում, պիտի մրմնջան ու չա-
 8 մաչեն, քանզի Եսեթոնի դաշտերն ու Մեքիմայի այգիները նու-
 ազեցին, ազգերի իշխանները կոտորեցին նրա ընտիր-ընտիր
 որթապուտները, որոնք հասնում էին մինչեւ Յագեր, փարածում
 անապատում, եւ նրանց շառաւիղները ձգուելով անցնում ծովից
 9 այն կողմ: Դրա համար էլ Յագերի լացով պիտի լամ Մեքիմայի
 այգիների վրայ: Ո՛վ Եսեթոն եւ Ելէիլա, ձեր ծառերը կոտորուե-
 ցին, որպէսզի ձեր հունձն ու այգեկոյթը վերանան, եւ ամէն
 10 ինչ կործանուի: Ուրախութիւնն ու ցնծութիւնը պիտի վերա-
 նան այգիներից, ձեր այգեստանում ուրախութիւն չի լինելու,
 ձեր հնձաններում գինի չեն քամելու, որովհետեւ է՛լ այգեկոյթ չի
 11 լինի: Ահա թէ ինչու իմ աղիքները քնարի նման պիտի հնչեն
 Մովաքի համար, իսկ իմ փորը, իբրեւ պարիսպ, նորոգեցիր:
 12 Եւ դա քեզ համար պիտի լինի ամօթանք, որովհետեւ Մովաքը
 փանջուեց իր մեհեաններում եւ ուխտաւորի նման պիտի մընի
 իր ձեռակերպ կռապների մէջ, որոնք չպիտի կարողանան փրկել
 13 նրան: Սա է այն խօսքը, որ Տէրը մի ժամանակ ասաց Մովա-
 14 քի մասին եւ այժմ նորից խօսեց՝ ասելով. «Երեք տարուայ
 ընթացքում, վարձկանի փարիների պէս, պիտի անարգուի Մո-
 վաքի փառքը՝ իր ողջ անսահման մեծութեամբ, եւ նա պիտի
 դառնայ սակաւամարդ ու աննշան»:

17 Պարզամ Դամասկոսի մասին: «Դամասկոսն ահաւասիկ
 2 պիտի վերանայ քաղաքների միջից, պիտի կործանուի. յա-
 ւիտեան լքուած՝ պիտի դառնայ հօտերի մակադապեղի եւ նա-
 3 խիրների հանգրուան, եւ ոչ ոք չի լինելու, որ քշի նրանց: Այլ-

եւս Եփրեմի համար այն չի դառնալու ամուր ապաստան, այլեւս
 թագաւորութիւն չի մնալու Դամասկոսում, եւ ոչ էլ ասորիիներից
 կենդանի մնացածներն են այնպեղ ապրելու, որովհետեւ նա ա-
 լելի լաւ չէ, քան իսրայէլացիներն ու նրանց փառքը», - այսպէս է
 ասում Զօրութիւնների Տէրը: «Այն օրը Յակոբի փառքը պիտի 4
 նսեմանայ, նրա փառքի մեծութիւնը պիտի սասանուի: Այնպէս 5
 պիտի լինի, ինչպէս եթէ մէկը կանգնած ցորենը խուրձ-խուրձ
 հաւաքի իր գիրկը, ապա նրա յետեւից ընթանայ հասկաքաղը,
 կամ եթէ մէկը Նաստապոթեան հովտում հասկ քաղի, ապա
 այնպեղ մնայ խոզանը. կամ էլ նմանուելու է այն ձիթենուն, 6
 որի բարձր ճիւղերին մնացել է երկու-երեք պտուղ, չորս-հինգ
 հաւր էլ՝ նրա ոստերին», - այսպէս է ասում Տէր Աստուած: Այն 7
 օրը մարդն իր յոյսը դնելու է իր Արարչի վրայ, եւ նրա աչքե-
 րը պիտի նայեն Իսրայէլի սրբին: Այլեւս չպիտի ապաւինեն 8
 մեհեաններին եւ ոչ էլ իրենց ձեռակերպ կուռքերին, որ իրենց
 իսկ մասները պատրաստեցին, այլ ապաւինելու են Իսրայէ-
 լի սրբին. ոչ իրենց սրբազան կոթողներին են նայելու, ոչ էլ
 իրենց գարշելի կուռքերին: Այն օրը քո քաղաքները պիտի 9
 լքուեն ու աւերակ դառնան, ինչպէս որ Իսրայէլի զաւակների
 երեսից անհետացան ամորհացիներն ու խեւացիները: Քա- 10
 նի որ դու թողցիր քո փրկիչ Աստծուն եւ չյիշեցիր Տիրոջը՝
 քո օգնականին, դրա համար էլ անհաւաստ Կուռքն է անհաւաստ
 սերմ պիտի փնկես: Այն օրը, երբ փնկես, պիտի մոլորուես: 11
 Եթէ անգամ կանուխ սերմանես, պիտի ծաղկի ամռանը, այն օ-
 րը, երբ կտակելու ես, ինչպէս հայրն է ժառանգութիւն թողնում 12
 իր որդիներին: Վայ՛ ձեզ, բիրաւոր ազգերի բազմութիւններ, 13
 այնպէս պիտի խռովուէք, ինչպէս ալեկուրակ ծովը. բիրաւոր
 ազգերի ալիքները պիտի շառաչեն ջրերի նման: Բիրաւոր ազ- 14
 գերը նման են յորդառապ ջրերի, առաքաբուխ ջրերի բուռն
 հոսանքների, բայց Տէրը նրանց պիտի խեղճացնի եւ հալածի
 հեռու, հեռու: Յարդի մղեղի պէս նրանք պիտի քշուեն քամուց,
 անիւի փոշու նման փոթորկից հողմացրիւ պիտի արուեն: Ե- 15
 րեկոյեան դէմ սուգ պիտի անեն, առաւօտը չբացուած այլեւս
 գոյութիւն չեն ունենալու: Այս է ձեր աւարառուների բաժինը, եւ
 ժառանգութիւնը նրանց, որոնք կողոպտում էին ձեզ:

Վայ՛ եթովպացիների գետի այն կողմում առագաստներին 18
 ապաւինած երկրին, որ ընծաներ էր ուղարկում ծովով եւ 2

մագաղաթեայ հրովարտականեր՝ ջրերի կոհակաների վրայով, որ–
 պէսզի արագընթաց սուրհանդակները գնան գոռոզացած ազգի
 մօտ, ազգ, որ օտար է ու չար, եւ դրանից աւելին ոչ ոք չի կարող
 3 լինել, ազգ, որ անյոյս է ու ոտքի փակ փրուած: Եւ այժմ ամ–
 բողջ երկրի գետերը, ինչպէս աշխարհ, բնակեցուած են. պիտի
 բնակեցուի նրանց աշխարհը, երբ նշանը լերան վրայից վե–
 4 րանայ, եւ լսելի լինի փողի ձայնը, քանզի այսպէս ասաց ինձ
 Տէրը. «Զգոյշ պիտի լինեն իմ քաղաքում, ինչպէս միջօրէի փօթ
 5 արեւից կամ ամառային օրերի անձրեւաբեր ամպից»: Նախ–
 քան հունձը, երբ ծաղիկը բողբոջելու լինի, երբ խաղողի ծա–
 ղիկը բացուի ու ազոխ դառնայ, մանր–մունր ողկոյզները պիտի
 6 կտրեն մանգաղով, ճիւղերը պիտի հատեն ու դէն նետեն: Ամէն
 7 ինչ պիտի թողնեն երկնքի թռչուններին եւ երկրի գազաննե–
 րին. նրանց վրայ պիտի հաւաքունեն երկնքի թռչունները, երկրի
 8 բոլոր գազանները պիտի հասնեն նրանց վրայ: Այն ժամանակ
 Զօրութիւնների Տիրոջն ընծաներ պիտի մաքուցունեն փանջու–
 ւած ու խոնարհ ժողովրդի կողմից, այդ օրերից յետոյ եւ յաւի–
 րենական ժամանակներում՝ մեծ ժողովրդի կողմից, մի ազգից,
 որ ոտնաւորակ է փրուել, բայց յոյսով է մնացել եւ ապրում է
 իր աշխարհում, գետի այն կողմում, այն փեղում, ուր կոչուեց
 Զօրութիւնների Տիրոջ անունը Սիոն լերան վրայ:

19, 2 Տեսիլք եգիպտացիների վրայ Ահաւասիկ Տէրը, բազմած
 թեթեւասահ ամպերի վրայ, գալու է Եգիպտոս. եգիպտացի–
 ների կուռքերը նրա ահից պիտի դողան, նրանց սրտերը պի–
 3 տի յուսալքունեն: Եգիպտացիները ելնելու են եգիպտացինե–
 րի դէմ, պատերազմելու են եղբայրը՝ եղբօր, ընկերը՝ ընկե–
 4 րոջ, քաղաքը՝ քաղաքի, գաւառը՝ գաւառի դէմ: «Եգիպտա–
 ցիների հոգիները պիտի խռովունեն, նրանց խորհուրդը պի–
 5 տի ցրեն, եւ նրանք հարցում պիտի անեն իրենց աստուած–
 ներին ու կուռքերին, իրենց մեռելահարցուկներին ու վիուկ–
 6 ներին: Եգիպտացիներին պիտի մարնեն խաւասիրտ մարդ–
 կանց ու փրերի ձեռքը, դաժան թագաւորները պիտի փրեն
 7 նրանց», – այսպէս է ասում ահա Զօրութիւնների Տէրը: Ե–
 գիպտացիները ծովափնեայ ջրակոյտերից են խմելու, որով–
 7 հետեւ գետը նուազելու է եւ ցամաքելու: Գետերն ու գետերի
 ջրադարձները քաշուելու են, հաւաքուած բոլոր ջրերը ցամա–
 քելու են, եւ բոլոր մարգագետինները, եղէգի ու կնիւնի բոլոր

խիստ թաուսներն ու լոռամարգերը, գետի եզերքներին եղած 8
 ողջ կանաչը եւ բոլոր հերկերը, որոնք գետի ջրով են մշակուում,
 խորշակահար չորանալու են: Ձկնորսները փրկման են, գետի 9
 մէջ բոլոր կարթ գցողները հոգոց են հանելու, ցանց եւ ուռկան
 գցողները սուգ են անելու: Ամաչելու են նաեւ բարակ կրաւ 10
 մանող կրաւագործները, եւ նրանք, որ բեհեզ են գործում: Բո- 11
 լոր արհեստարարները փրկման են համակուելու, բոլոր
 փարագագործները փխրելու են, եւ նրանց սրտերը ցաւելու են:
 Տայանի իշխանները՝ թագաւորի իմաստուն խորհրդականները, 12
 յիմարանալու են, նրանց ժողովը դառնալու է անմիտ: Էլ ինչ-
 պէն կ'ասեք արքային. «Իմաստունների գաւակներ ենք մենք,
 նախկին թագաւորների գաւակներ»: Արդ, ո՞ր են քո իմաս- 13
 տունները, թող պատմեն քեզ եւ ասեն, թէ ինչ խորհուրդ խոր-
 հեց Զօրութիւնների Տէրը Եգիպտոսի մասին: Տայանի իշխան- 14
 ները յիմարացան, մեմփացիների իշխանները մեծամարացան,
 որոնք մոլորեցնելու են եգիպտացիներին՝ իրենց բոլոր ցեղե-
 րով: Տէրը մոլորութեան ոգի խառնեց նրանց, եւ նրանք Եգիպ- 15
 տոսն ամէն բանի մէջ մոլորեցրին այնպէս, ինչպէս մոլորում է
 այն հարբածը, որ փսխում է: Եւ թող եգիպտացիներն այլ- 16
 եւս գործ չունենան՝ ո՛չ յեպոյ եւ ո՛չ էլ առաջ, ո՛չ սկզբում եւ
 ո՛չ էլ վերջում: Այն օրը եգիպտացիները պիտի դառնան կա- 17
 նանց նման՝ դողալով եւ զարհուրելով Զօրութիւնների փրոջ
 ձեռքից, որ երկարելու է նրանց վրայ: Իսկ Նրեաստան երկի- 18
 րը պիտի ահի մաքնի եգիպտացիներին, եւ ամէնքն էլ, ովքեր
 այդ երկրի անունը փալու լինեն նրանց մօտ, պիտի սարսափեն
 այն խորհրդից, որ Զօրութիւնների Տէրը խորհեց իրենց մասին:
 Այն ժամանակ Եգիպտացիների երկրում պիտի լինի հինգ քա- 19
 ղաք, որպէս մարդիկ խօսելու են քանանացիների լեզուով եւ
 երդուելու են Զօրութիւնների Տիրոջ անունով: Մի քաղաքը կո-
 չուելու է Ասեղեկ քաղաք: Այն օրը Տիրոջ զոհասեղանը լինե- 20
 լու է Եգիպտացիների երկրում, նրանց սահմաններում Տիրոջ
 պատուին կանգնեցուելու է յուշակոթող, որը Եգիպտացիների 21
 երկրում Տիրոջ համար յափտենական նշան է լինելու: Իրենց
 նեղութիւնների պարճառով նրանք պիտի աղաղակեն Տիրոջը,
 եւ Տէրը նրանց մօտ պիտի ուղարկի մի մարդու, որը պիտի փրկի
 նրանց, դաբաստանով է փրկելու նրանց: Տէրը յայտնի պիտի 22
 դառնայ եգիպտացիներին, ու այն օրը եգիպտացիները պիտի

23 ճանաչեն Տիրոջը եւ մաքուցեն զոհեր ու ընծաներ, ուխտ պիտի
 դնեն Աստծուն եւ կարարեն այն: Տէրը մեծամեծ հարուածներ
 պիտի հասցնի եգիպտացիներին, բայց եւ պիտի լսի ու բժշկի
 24 նրանց, ու նրանք պիտի դառնան դէպի Տէրը, որը պիտի լսի ու
 բժշկի նրանց: Այն օրը Եգիպտոսից դէպի Ասորեստան ճանա-
 պարի պիտի լինի, ասորեստանցիները պիտի մընեն Եգիպտոս,
 եգիպտացիներն էլ պիտի գնան ասորեստանցիների մօտ. ե-
 25 գիպտացիները պիտի ծառայեն ասորեստանցիներին: Այն օրն
 Իսրայէլը եգիպտացիների ու ասորեստանցիների շարքում եր-
 26 բորդը պիտի լինի՝ օրինութեան արժանանալով այն երկրում,
 որն օրհնելու է Զօրութիւնների Տէրը՝ ասելով. «Օրհնեալ լինի
 իմ ժողովուրդը, որը Եգիպտոսում է եւ Ասորեստանում, օրհնեալ
 լինի իմ ժառանգութիւնը՝ Իսրայէլը»:

20 Այն փարին, երբ Տանաթանը, Ասորեստանի Առան արքայի
 կողմից ուղարկուելով, եկաւ Ազոպոս, պատերազմ մղեց Ազո-
 2 պոսի դէմ եւ գրաւեց այն, ահա այդ ժամանակ Տէրը խօսեց
 Ամոսի որդի Եսայու հետ եւ ասաց. «Գնա՛ ու քուրճո՛ հանիր
 քո մէջքից եւ հողաթափերդ արձակի՛ր քո ոտքերից»: Այդպէս էլ
 3 արեց՝ քայլելով մերկ ու բոկոտն: Եւ Տէրն ասաց. «Ինչպէս որ
 իմ ծառայ Եսային քայլեց մերկ ու բոկոտն, այդպէս երեք փարի
 եգիպտացիների եւ եթովպացիների համար հրաշքներ ու նշան-
 4 ներ պիտի լինեն: Թող հասկանան, որ այդպէս Ասորեստանի
 արքան գերի է փանելու եգիպտացիներին ու եթովպացիներին,
 երիտասարդներին ու ծերերին՝ մերկ ու ամօթոյքը բաց, խայ-
 5 փառակելով եգիպտացիներին: Եւ պարտութեան մաքնուած
 եգիպտացիները պիտի ամաչեն եթովպացիների պարճառով,
 որոնց վրայ յոյս էին դրել, եւ որոնք նրանց համար զօրութիւն
 6 էին»: Ապա այն օրը այդ կղզու բնակիչները պիտի ասեն. «Ա-
 հաւասիկ մենք մեր յոյսը դրել էինք սրանց վրայ, ապաւինել
 սրանց օգնութեանը, բայց սրանք իրենց անձն անգամ չկարո-
 ղացան փրկել Ասորեստանի արքայից, իսկ մենք ինչպէ՛ն պիտի
 փրկուենք»:

21 Տեսիլք ծովափնայ անապատի վրայ: Ինչպէս անապա-
 տով անցնող մրրիկ, այդպէս նա եկաւ անապատային երկ-
 2 րից: Ահաւոր էր եւ սարսափելի այն փեսիլքը, որ երեւաց ինձ:
 Անարգողն անարգում է, անիրաւը՝ անիրաւութիւն գործում: Ինձ
 վրայ յարձակուեցին էլամացիք, ինձ վրայ եկան պարսից պար-

գամաւորները: Նեծեծում եմ ու ինքս ինձ քաջալերում: Ահա 3
 թէ ինչու մէջս սարսուռ ընկաւ, ցաւերը բռնեցին ինձ, ինչպէս
 ծննդկան կնոջը: Փախայ, որպէսզի չսեմ, շրապեցի, որպէս-
 զի չբեսնեմ: Միտքս շուարեց, յանցանքի զգացումը պարեց 4
 ինձ, մարմինս դող ընկաւ: Նայիր, թէ ինչ դիպաւորութիւն ու-
 նես. սեղան պապրասպիր, կէր, խմիր: Եկէք, իշխաններ, 5
 պապրասպեցէք ձեր վահանները, քանզի այսպէս ասաց ինձ 6
 Տէրը. «Ինքդ անձամբ գնա դէր եղիր, ինչ որ փեսնես՝ կը պապ-
 մես»: Եւ ես փեսայ երկու հեծեալ, մի հեծեալը՝ էշի վրայ, միս 7
 հեծեալը՝ ուղտի: Մեծ ուշադրութեամբ ականջ դրեցի: «Ուրիա-
 յին կանչիր քո դիպանոցը», - ասաց Տէրը: Ու ամբողջ ցերեկը 8
 եւ ողջ գիշերը հեքեւեցի բանակին ու փեսայ, որ գալիս է նոյն 9
 հեծեալ գոյզը՝ ձայն փալով եւ ասելով. «Ընկաւ, կործանուեց
 Բաբելոնը, նրա բոլոր արձաններն ու կուռքերը գեպին փա-
 պալուեցին»: Լսեցէք, կենդանի մնացածներ եւ փանջուածներ, 10
 լսեցէք այն, ինչ ես լսեցի Զօրութիւնների Տիրոջից, ինչ մեզ
 պարմեց Իսրայէլի Աստուածը: Տեսիլք եղումայեցիների վրայ: 11
 Մի ձայն ինձ կանչում է Սէր լերան վրայից. «Պահպանեցէք
 պարսպաբուրգերը»: Ես կը պահպանեմ առաւօտ ու գիշեր: 12
 Եթէ դու ինձ հարցնես, հարցրո՛ւ եւ եկ ինձ մօտ բնակուիր»: Պարգամ
 արաբացիների մասին: Գիշերները կը ննջես անփա- 13
 ռում, Դողանիսի ճանապարհին: Ընդառաջ եկէք եւ ջուր բե- 14
 րէք ծարաւածներին, ո՛վ Թեմանի բնակիչներ, հացով ընդառաջ
 ելէք փախստականներին, որովհետեւ անթիւ են սպանուած- 15
 ները եւ բազում մոլորեալները, անթիւ են սրերը եւ բազում
 լարուած աղեղները, որովհետեւ բազմաթիւ են պապերագնում
 ընկածները: Այսպէս ասաց ինձ Տէրը. «Եւս մի փարի՝ նման 16
 վարձկանի փարուան, եւ կը վերանայ Կեդարի որդիների փառ-
 քը: Կեդարի աղեղնատուր ու զօրատուր որդիներից մնացածները 17
 եւս սակաւաթիւ կը լինեն», - քանզի Իսրայէլի Տէր Աստուածը
 խօսեց:

Պարգամ Միոնի հովտի մասին Ի՛նչ եղար, ի՛նչ պապա- 22
 հեց քեզ, այժմ ինչո՞ւ դուք բոլորդ իզուր փանիք բարձրա-
 ցաք: Ձեր քաղաքը լցուեց գուժկաններով: Ո՛վ պերճացեալ 2
 քաղաք, քո վիրաւորները սուսերով վիրաւորուածներ չեն, եւ
 քո դիակներն էլ պապերագնում ընկած դիակներ չեն: Բո- 3
 լոր իշխաններդ փախստական են դարձել, գերեալներդ խափո-

րէն կալանաւորուած են, քո հօգորները, որոնք հեռու էին փա-
 4 խել, անխաբիր կապանքների մէջ են: Դրա համար էլ ասա-
 ցի. «Թո՛յլ քուէք ինձ՝ դառնօրէն լաց լինեն, մի՛ աշխարէք ինձ
 5 մխիթարելիմ ժողովրդի դստեր կործանման առիթով»: Արդա-
 րեւ, Սիոնի հովտում Զօրութիւնների Տիրոջ կողմից խռովութե-
 ան, ուրնապակ փալու եւ շփոթութեան օր է. մեծ ու փոքր առ-
 6 հասարակ մոլորուած՝ փարութելում են լեռների վրայ: Իսկ
 էլամացիները, կապարճներ առած, ձի հեծած եւ յարձակուող
 7 գնդերով պիտի գան, եւ քո ընտիր-ընտիր հովիւները պիտի
 լցուեն կառքերով, հեծեալները երիվարներով պիտի խցանեն
 8 քո դռները: Նրանք պիտի կործանեն Յուդայի երկրի դարպաս-
 ները եւ այն ժամանակ պիտի քանեն քաղաքի ընտիր-ընտիր
 9 ապարանքները, ի յայտ պիտի բերեն Դաւթի բարձր ապա-
 րանքի գաղտնի անցքերը: Եւ պիտի քանեն, որ դրանք շաք
 10 են: Տին ջրմուղը պիտի շուռ փան դէպի քաղաք, պիտի քանդեն
 Երուսաղէմի ապարանքները՝ քաղաքի պարիսպներն ամրաց-
 11 նելու նպատակով: Իսկ դուք երկու պարիսպների մէջքեղը,
 հին ջրմուղից աւելի ներս, պիտի ջուր հանէք ձեզ համար, ա-
 ռանց ձեր հայեացքն ուղղելու նրան, որ առաջուց շինել էր այն,
 12 առանց նրա հիմնադրողին հեռուից-հեռու ճանաչելու: Այն օրը
 Զօրութիւնների Տէրը կանչեց լաց ու կոծ անելու, ողբալու, մա-
 13 զերը պոկոտելու եւ քորձ հագնելու: Իսկ նրանք ուրախութիւն
 ու ցնծութիւն արեցին. արջառներ էին սպանում, ոչխարներ էին
 մորթում, որպէսզի միս ուտեն, գինի խմեն եւ ասեն. «Ուրեմբ ու
 14 խմենք, որովհետեւ վաղը մեռնելու ենք»: Բայց դա հասնելու է
 Զօրութիւնների Տիրոջ ականջին: «Եւ ձեր այդ մեղքերին մինչեւ
 ձեր մահը թողութիւն չի քրուելու», - ասում է Զօրութիւնների
 15 Տէրը: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Դու գնա՛, մարի՛ր
 16 դիւան, Սոմնաս հանդերձապետի մօտ, եւ ասա՛ նրան. «Ինչո՞ն
 ես եկել այսպեղ, ի՞նչն է բերել քեզ այսպեղ. դու քեզ համար
 գերեզման ես փորել այսպեղ, ժայռի մէջ քեզ համար օթեւան ես
 17 շինել»: Ահաւասիկ Զօրութիւնների Տէրը դուրս պիտի հանի ու
 սպանի քեզ, ո՛վ մարդ, պիտի մերկացնի քեզ քո պարմունճանից
 18 եւ փառապսակից: Քեզ պիտի նետի մեծ ու անսահման երկի-
 րը, եւ այնպեղ դու պիտի մեռնես. քո շքեղ կառքերը անարգան-
 քի առարկայ պիտի դարձնի, քո իշխանական քունը ուրնապակ
 19, 20 պիտի փայ: Քո դիրքից ու աստիճանից պիտի զրկուես: Այն

օրը պիտի կանչեմ իմ ծառայ Եղիակիմին՝ Քեղկիայի որդուն, նրան պիտի հագցնեմ քո պապմունճանը, պիտի տամ նրան քո 21 պսակն իր ճոխությունը, քո հագարապետությունը նրա ձեռքը պիտի տամ, եւ թող նա հայր դառնայ Երուսաղէմի ու Յուդայի երկրի բնակիչների համար: Դալթի բանալիները պիտի 22 տամ նրան. նա պիտի իշխի, եւ ոչ ոք չի կարողանալու նրան հակառակ կանգնել: Նրան իշխան պիտի կարգեմ հասարակ 23 տուն մի տեղ, եւ թող նա բազմի իր հօր տան փառքի աթոռին: Թող նրան ապաւինեն իր հօր տան բոլոր պապուաւոր մարդիկ՝ 24 փոքրից մինչեւ մեծը: Բոլոր անօթները, մանր թէ մեծ, մինչեւ կարասները, նա պիտի բացի, եւ ոչ ոք չի կարողանալու փակել, պիտի փակի, եւ ոչ ոք չի կարողանալու բացել: Այն ժամանակ ամէն ինչ կախուած է լինելու նրանից: Այսպէս է ասում 25 Զօրութիւնների Տէրը. «Աներեք մարդը պիտի շարժուի իր հասարակ տունը տեղից, պիտի ընկնի ու կործանուի, եւ նրա փառքը պիտի վերանայ նրանից», - քանզի Տէրը խօսեց:

Պատգամ Տիրոսի մասին Ողբացէք, Կարբեդոնի՛ նաւեր, 23 քանզի կարբեդոնացիները կործանուեցին եւ այլեւս չեն վերադառնայ Կիւրացիների երկրից, ուր գերութեան քշուեցին: Ո՛ւմ 2 են նման այդ կղզու բնակիչները. նման են փիւնիկեցի վաճառականներին, որոնք անցնում են ծովով ու մեծ ջրերով. վաճառականների սերունդ են. ինչպէս ամռանը հունձն է հաւաքում, այդպէս են այդ վաճառականները ազգերի համար: «Ամաչիր, 4 Միդոն», - ասում է ծովը: Ծովի զօրութիւնն էլ ասում է. «Միթէ ես երկունքի ցաւով չեմ բռնուել, չեմ ծնել, երիտասարդներ չեմ սնել, կոյսեր չեմ մեծացրել»: Երբ լուրը Եգիպտոսի երկիրը 5 հասնի, վիշտը պիտի պատի նրան Տիրոսի համար: Գնացէք 6 Կարբեդոն, դուք, որ այդ կղզու բնակիչներն էք, ողբացէք: Արդեօք սկզբից իսկ ձեր այդ ամբարտաւանութիւնը չէր, որ նրա մայրութեան պատճառ դարձաւ. նա իր իսկ ուրբերով հեռաւոր պանդխտութեան պիտի քշուի: Իսկ այդ բանն ո՞վ մտածեց Տի- 8 րոսի մասին. միթէ նա յետին մէկն էր կամ տկար մի ոք: Նա, նրա վաճառականները քանանացիների պապուաւոր մարդիկ էին, նրա առեւտրականները երկրի իշխաններն էին: Զօրու- 9 թիւնների Տէրը մտածեց վերջ տալ ականաւոր մարդկանց ողջ ամբարտաւանութեանը եւ երկրի երեսին անարգանքի ենթարկել բոլոր պապուաւորներին: Քո հոգը մշակիր, որովհետեւ 10

11 այսուհետև նաևերը չեն գալու Կարբեդոնից, քո ձեռքի զօրու-
 թիւնը այլևս չի երեսալու ծովի վրայ, դու, որ սարսեցնում էիր
 թագաւորներին: Զօրութիւնների Տէրը Քանանի համար հրա-
 12 մայեց՝ կործանել նրա հզօրութիւնը: Պիտի ասեն, թէ՝ «Էլ
 չշարունակենք թշնամանքը եւ չզրկենք Սիոնի կոյս դստերը»:
 Ուրքի՛ կանգնիր եւ ծովով անցիր: Սակայն թէկուզեւ դիմես դէ-
 13 պի Կիպրիս, այնպեղ էլ քեզ համար հանգիստ չի լինելու: Եւ
 եթէ քաղղեացիների երկիրը գնաս, որը, սակայն, նոյնպէս աւե-
 րուած է ասորեստանցիներից, այնպեղ եւս քեզ համար դու ու
 դադար չի լինելու: Սիհիմը նրա հիմքը գցեց, կանգնեցրեց նրա
 պարսպաբուրգերը, բարձրացրեց նրա աշտարակները, բայց
 14 սհա նրա պարիսպը փապալուեց ու կործանուեց: Ողբացէ՛ք,
 15 Կարբեդոնի՛ նաւեր, քանզի կործանուեց ձեր ամրութիւնը: Եւ
 պիտի գայ մի օր, երբ Տիրոսը եօթանասուն փարի լքուած պի-
 րի լինի, այնքան, որքան մի թագաւորի իշխանութեան ժա-
 մանակն է լինում, որքան մի մարդու կեանքի ժամանակը: Ու
 եօթանասուն փարի յետոյ Տիրոսը պիտի դառնայ այնպիսին,
 16 ինչպէս ասում է պոռնիկի երգում. «Քնար վերցրու, շրջի՛ր
 ու կոծի՛ր, ո՛վ դու պոռնկութեան լքուած քաղաք, լա՛ն նուագիր,
 17 նորից ու նորից երգիր, որ քո յիշատակը մնայ: Ու եօթանա-
 սուն փարի յետոյ Տէրը պիտի այցելի Տիրոսին, որը նորից նոյն
 կարգով պիտի վերահաստատուի, ինչպէս առաջ էր, եւ այն-
 փեղ պիտի կատարուի աշխարհի երեսին գոյութիւն ունեցող
 18 բոլոր երկրների թագաւորների առեւտրորը: Նրա վաճառքի
 շահը Տիրոջը պիտի նուիրաբերուի. ոչ թէ առանձին մարդկանց
 համար պիտի հաւաքեն, այլ նրա վաճառքի շահը պիտի պատ-
 կանի Տիրոջ առջեւ բնակւողներին, որպէսզի ուրեն, խմեն եւ,
 ի նշան Տիրոջ հանդէպ իրենց երախտագիտութեան, ուրախ լի-
 նեն:

24 Ահաւասիկ Տէրը ամայացնելու է աշխարհը, աւերելու է այն,
 խորտակելու է նրա հիմքերը եւ ցանուցիր է անելու նրա բնա-
 2 կիչներին: Նոյն բախարին պիտի արժանանան ժողովուրդը եւ
 քահանան, ծառան եւ փերը, աղախինը եւ փրուիին, միմեան-
 ցից չպիտի փարբերուն գնողն ու վաճառողը, փոխապուն եւ
 3 փոխառուն, պարտապանը եւ պարտապէրը: Ամբողջովին պի-
 տի աւերուի երկիրը, լրիւ պիտի կողոպտուի երկիրը, քանզի
 4 Տէրն իր բերանով ասաց այդ. «Սո՛ւգ արա, որովհետեւ եր-

կիրը կործանուեց, աշխարհն ւաւրուեց ու ամայացաւ, երկրի
 բարձունքները սուզ մտան»։ Երկիրն իր բնակիչներով մեղան- 5
 չեց, քանզի զանց առան Տիրոջ օրէնքները, խեղաթիւրեցին նրա
 պարուկրանները եւ դրժեցին յաւիտենական ուխտը։ Նզովքը 6
 պիտի ճարակի երկիրը, որովհետեւ նրա բնակիչները մեղք գոր-
 ծեցին։ Դրա համար էլ նրա բնակիչները քնանկ պիտի դառ-
 նան, եւ սակաւաթիւ մարդիկ են կենդանի մնալու։ Պիտի սգայ 7
 գինին, պիտի սգայ այգին, խրախճանքով քարուածները բոլո-
 րը հոգոց պիտի հանեն։ Թմբուկների ցնծութիւնը դադարեց, 8
 ամբարիշտների հպարտութիւնն ու մեծութիւնը քեղի քուեցին,
 քնարների ձայները լռեցին։ Խմողներն ամօթահար եղան ու 9
 այլեւս գինի չէին խմում, օդին դառնութեան փոխուեց նրանց
 համար։ Բոլոր քաղաքներն ւաւրակ դարձան, ապարանքների 10
 դռները գոց մնացին, որովհետեւ ներս մտնող չկար։ Ամէն, ա-
 մէն քեղ գինու վրայ ողբացէք. ամէն ուրախութիւն լռեց, վերա-
 ցաւ ողջ երկրի ցնծութիւնը։ Աւերակ քաղաքները պիտի լքու- 12
 են, կանգուն մնացած ապարանքները պիտի կործանուեն։ Այս
 ամէնը պիտի կապարտուի երկրի վրայ, հեթանոսների մէջ։ Ինչ- 13
 պէս վերջին պարտը քաղելու համար ճռաքաղ են անում ձիթե-
 նին, այդպէս ճռաքաղ պիտի անեն եւ նրանց։ Եւ երբ այգեկուրթը
 դադարի, նրանք բարձրաձայն պիտի աղաղակեն։ Իսկ երկրի 14
 վրայ կենդանի մնացածները միահամուռ պիտի ուրախանան
 Տիրոջ փառքով, եւ ծովի ջրերը պիտի յուզուեն։ Դրա համար 15
 էլ Տիրոջ փառքը պիտի պարտուի ծովի կղզիները, եւ Տիրոջ ա-
 նունը պիտի փառաւորուի։ Ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի, երկրի 16
 ծայրերից հրաշալի օրհնութիւն լսեցինք. «Յո՛յս բարեպաշտին».
 եւ թող ասեն. «Ինձ համար է իմ խորհուրդը, իմ խորհուրդն ինձ
 եւ իւրայիններիս համար է»։ Վա՛յ նրանց, որոնք արհամարհում
 են, արհամարհելով արհամարհում են օրէնքները։ Ահը, գուրը 17
 եւ որոգայթը թող սպառնան ձեզ, ո՛վ երկրի բնակիչներ։ Ով 18
 որ ահից փախչի՝ թող ընկնի գուրը, եւ ով որ ելնի գրից՝ թող
 բռնուի որոգայթի մէջ։ Ահա բացուեցին երկնքի պարուհաննե-
 րը, եւ երկրի հիմքերը ցնցուեցին։ Երկիրը շփոթի ու խռովու- 19
 թեան մէջ պիտի ընկնի, երկիրը պիտի քաղհալի, քաղհալուսի
 եւ խոնարհուի։ Երկիրը պիտի շարժուի ու ցնցուի ինչպէս այգու 20
 պահապանի քնակ, հարբածի ու երերուողի պէս պիտի գլորու-
 ի եւ պիտի չկարողանայ ուրքի կանգնել, որովհետեւ նրա վրայ

21 ծանրացել է անօրէնութիւնը: Այն օրը Ասպուած իր ձեռքը պի-
 22 րի փարածի երկնային լուսապտուների վրայ, իսկ երկրում՝ երկ-
 23 սերունդներ անց պիտի պարժեն նրանց: Ու պիտի հալուի
 աղիւսը, կործանուի պարիսպը, քանգի Սիոնի լեռան վրայ եւ
 Երուսաղէմում Տէրն է թագաւորելու եւ փառաւորուելու ծերերի
 առաջ:

25 Տէր Ասպուած իմ, ես պիտի փառաբանեմ քեզ, պիտի օր-
 հնեմ քո անունը, քանգի սքանչելի գործեր կապարեցիր՝ առա-
 2 ջին խորհուրդը ճշմարիտ: Այո՛, Տէր, քաղաքները վերածեցիր
 հողաբլուրների, բերդաքաղաքներն իրենց հիմքերից կործանե-
 ցիր. թող ամբարիշտների քաղաքը յաւիտենապէս չվերաշինուի:
 3 Դրա համար էլ աղքատ ժողովուրդը պիտի օրհնի քեզ, գրկու-
 4 ած մարդկանց քաղաքները պիտի օրհնեն քեզ, որովհետեւ բո-
 լոր խոնարհ քաղաքներին օգնական դարձար, իսկ թշուառու-
 թիւնից փանջուածին՝ ապաւինութեան յարկ, չար մարդկանցից
 5 փրկելով նրանց: Դու ծարաւածների համար ապաւէն ես եւ
 գրկուած մարդկանց համար՝ ոգի այն ամբարիշտների դէմ, ո-
 րոնց ձեռքը մաքնեցիր մեզ՝ իբրեւ Սիոնին ծարաւի փոջորուած
 6 մարդկանց: Զօրութիւնների Տէրն այնպէս պիտի անի, որ բո-
 լոր հեթանոսներն այս լեռներում ուրախութիւն վայելեն, գինի
 խմեն, օծուեն մրորից մաքրուած իւղով եւ հանգեն այս լեռ-
 7 ների վրայ: Պաքմիր սա բոլոր հեթանոսներին, քանգի բո-
 8 լոր ազգերի համար Տէրն այս խորհուրդն ունի: Մահը զօրա-
 ցաւ եւ կու պուեց, բայց Ասպուած բոլորի երեսից արցունքն
 իսպառ պիտի կտրի, ժողովրդի նախապիւնքը պիտի վերացնի
 ամբողջ աշխարհից, քանգի սա Տիրոջ բերանը խօսեց. ինչպէս
 9 ամպի հովանին յաղթահարում է փայլը, այնպէս էլ Նա պիտի
 ընկճի հզօրների բազուկները: Ու այն օրը պիտի ասեն. «Ահա
 մեր Տէր Ասպուածը, որի վրայ յոյս էինք դրել մենք, նա փրկեց
 մեզ, քանգի նա է Տէրը, որին սպասում էինք. եկէք ցնծանք
 10 եւ ուրախանանք մեր փրկութեամբ»: Ասպուած մեզ հանգիստ
 է պարգեւելու այս լեռներում, իսկ մովաբացին ոտքի կոխան
 պիտի լինի, ինչպէս որ օրանն է ճգնում կամնասայլի փակ:
 11 Տէրն իր ձեռքերը պիտի երկարի այնպեղ եւ այդպէս նրան
 պիտի թշուառացնի ու կործանի, հողին պիտի հաւասարեցնի

նրա հպարտութիւնը՝ նրա վրայ փարածելով իր ձեռքերը: Քո 12
բարձր պարիսպների ամրութիւնը պիտի խոնարհեցնի՝ գեպնին
հաւասարեցնելով այն:

Այն օրը Տրէասպան երկրում այս երգն են երգելու. «Ահա 26
մեր զօրաւոր քաղաքը եւ մեր փրկութիւնը, որ կանգնելու է ինչ-
պէս պարիսպ ու պապուար: Բացէք ձեր դռները. թող մտնի 2
ժողովուրդը, որ յարգում է արդարութիւնը, պահպանում ճշմար-
տութիւնը, որ հոգում է ճշմարտութեան մասին եւ ապահովում 3
խաղաղութիւնը: Յոյսով ապաւինեցինք քեզ յաւիտենապէս, ո՛վ 4
Տէր: Դու, որ խոնարհեցրիր եւ ներքեւ իջեցրիր բարձունքնե- 5
րի բնակիչներին, հզօր քաղաքներն եւ կործանում եւ գեպնին
հաւասարեցնում դրանք: Նեզ ու խոնարհ մարդիկ՝ կոխոքում, 6
եւ աղքատները ոտքի փակ են փալիս դրանք»: Բարեպաշտնե- 7
րի ճանապարհներն ուղիղ են, հարթ ու դիւրին են աստուածա-
պաշտների ճանապարհները: Տիրոջ ճանապարհներն արդար 8
են: Քո անուանն ենք ապաւինել մենք եւ քո յիշատակին, ո-
րին փենջում է մեր հոգին: Գիշերով իմ հոգին դէպի քեզ է 9
շտապում, Աստուած, քանզի քո հրամանները լոյս են երկրի
վրայ: Արդարութիւն սովորեցէք, ո՛վ երկրի բնակիչներ, որով- 10
հետեւ ամբարիշտը պապանձուեց: Ով երկրի վրայ արդարու-
թիւն չի ուսանում, նա ճշմարիտ բան չի կատարի: Թող կոր-
չի ամբարիշտը, որպէսզի չտեսնի փառքը Տիրոջ: Տէր, բարձր 11
է քո բազուկը, բայց նրանք դա չգիտեն. պիտի գիտենան ու
ամաչեն, վրեժխնդրութիւնը պիտի սպառնայ չխրափուող ժո-
ղովրդին, եւ այժմ էլ թող կրակը լափի հակառակորդներին:
Տէր Աստուած մեր, փո՛ր մեզ խաղաղութիւն, դու, որ ամէն ին- 12
չով վարձապրել ես մեզ: Տէր Աստուած մեր, թող քոնը լի- 13
նենք մենք. քեզնից բացի ուրիշ ոչ ոքի չգիտենք, ո՛վ Տէր, եւ քո
անունն ենք փալիս: Իսկ մեռածները կեանքը չեն փենսելու. 14
բժիշկները յարութիւն չեն կարող փալ: Դրա համար էլ ոչնչաց-
րիր ու կորստեան մասնեցիր նրանց բոլոր արումներին. դու 15
նրանց գլխին չարիք կուրակեցիր, ո՛վ Տէր, չարիք աւելացրիր
երկրի փառաւորածների վրայ, փարածեցիր աշխարհի բոլոր
կողմերում: Տէր, նեղութեան մէջ յիշեցինք քեզ, որովհետեւ քո 16
տուած փոքր նեղութիւնը խրափ է մեզ համար: Ինչպէս որ եր- 17
կունքի մէջ գտնուողը, որ մօտ է ծննդաբերելու, ճշում է իր ցա-
ւերից, այդպէս եղանք նաեւ մենք քո երկիւղից, Տէր, մենք, որ

18 քո սիրելին ենք. յղիացանք, երկունքով բռնուեցինք, ծնեցինք
 ու երկրի վրայ սպեղծեցինք փրկութեան քո ոգին: Այլեւս մենք
 19 չենք կործանուի, կը կործանուեն աշխարհի բնակիչները: Պի-
 րի յառնեն ու կանգնեն մեռածները, որոնք գերեզմաններում
 են, եւ ուրախանալու են երկրի վրայ, որովհետեւ այն ցօղը,
 որ քեզնից է, բժշկութիւն է նրանց համար, իսկ ամբարիշտքնե-
 20 րի երկիրը պիտի կործանուի: Գնա՛, ո՛վ իմ ժողովուրդ, մփի՛ր
 քո շտեմարանները, փակի՛ր քո դռները, թաքնուի՛ր միառժա-
 21 մանակ, մինչեւ որ անցնի Տիրոջ բարկութիւնը, քանզի Տէրն
 ահաւասիկ իր սրբարանից բարկութիւն է բերում երկրի բնա-
 կիչների վրայ, իսկ երկիրը պիտի ցոյց տայ իր արիւնը եւ չպիտի
 թաքցնի սպանուածներին:

27 Այն օրը Տէրը պիտի քաշի սուրբ, մեծ ու հզօր սուրը փախչող
 վիշապ օձի վրայ, գալարուող վիշապ օձի վրայ՝ ծովի մէջ սպա-
 2 նելով վիշապին: Այն ժամանակ մի սքանչելի այգի է լինելու,
 3 որին փիրանալը ցանկալի պիտի լինի: «Ես մի անառիկ քա-
 դաք եմ, քաղաք, որին պաշարելը զուր է: Ես պիտի հարբեցնեմ
 նրան, որ գիշերը գրաւուի, իսկ ցերեկը խորպակուի նրա պա-
 4 րիսպը: Չեղաւ մէկը, որ ձեռք չտար նրան: Ո՞վ է, որ կ'օգնի
 ինձ ազարակի մէջ պահպանելու արփի հունձը: Սրա համար
 պարերազմողին այսուհետեւ պիտի անարգեմ: Ահա թէ ինչու
 Տէրը կատարեց այն ամէնը, ինչ որ կարգադրեց: «Այրուեցինք»,
 5 - ասում են ու բողոքում նրա բնակիչները. - եկէ՛ք նրա հետ
 6 խաղաղութիւն պահենք»: Յակոբի հաւաքուած որդիները նոր
 փունկի նման պիտի ընծիւղներ տան. Պիտի ծաղկի Իսրայէլը,
 7 եւ աշխարհը պիտի լցուի նրա պտղով: Մի՛թէ սա այնպէս պի-
 րի վիրաւորուի, ինչպէս որ Նա հարուածեց նրան, կամ այնպէս
 8 պիտի սպանուի, ինչպէս որ սպանեց նրան: Նա պարերազ-
 մով ու նախաքինքով է արձակելու նրանց. «Դու չի՛ր, արդեօք,
 որ խսրասրտօրէն եւ բարկացած հոգով մտածում էիր սպանել
 9 նրանց»: Ուստի Յակոբի անօրէնութիւնը պէտք է վերանայ, եւ
 այս է լինելու նրա օրհնութիւնը, երբ ազարեմ նրան իր մեղքե-
 րից: Այն ժամանակ նրա մեհեանների բոլոր քարերը մանր փո-
 շու պէս պիտի փշրեն, այլեւս չեն պահպանուելու նրանց պաշ-
 10 տամունքի կուռքերը, այլ կտոր-կտոր պիտի արուեն, ինչպէս
 մայրի ծառը՝ փայտահարի ձեռքով: Եթէ մի շէն վայր մնայ, ա-
 պա պիտի վերածուի այնպիսի տեղի, ուր հօտն է մակաղելու

կամ ուր լքուած ոչխարներ են լինելու, երկար ժամանակ անասունների արօքավայր է դառնալու այն, որպէղ եւ նրանք հանգրուանելու են: Երկար ժամանակ անց այնպէղ դալար 11 բոյս չի գտնուելու, որովհետեւ այդ փեղը պիտի չորանայ: Ո՛վ կանայք, որ ահա գալիս էք հանդէսից, առաջ եկէք, դուք, որ այն ժողովուրդը չէք, որն իմաստուն է: Ահա թէ ինչու ձեզ չի գթալու Աստուած, նա, որ սրեղծել է ձեզ: Ձեր Արարիչը ձեզ չի ողորմելու: Այն օրը Տէրն արգելք պիտի դնի գետի փոսից 12 մինչեւ Ռփնոկորուրի կողմերը, բայց դուք մէկ առ մէկ հաւաքեցէք իսրայէլացիներին: Այն օրը պիտի հնչեցնեն մեծ փողը, եւ 13 նրանք, ովքեր ցրուած են Ասորեստանի երկրում եւ կորած՝ Եգիպտոսի երկրում, պիտի վերադառնան ու Երուսաղէմի սուրբ լեռան վրայ երկրպագեն Տիրոջը:

Վայ Եփրեմի վարձկաններիդ հպարտութեան պսակին, փառ– 28 քից թառամած մի ծաղիկ՝ փարթամ լեռան գագաթին. դուք հարբած էք, բայց ոչ գինուց: Ահաւասիկ Տիրոջ ահաւոր 2 ու խիստ բարկութիւնը, որ թափում է ինչպէս կարկուտ, եւ ապաստանելու ոչ մի փեղ չկայ. նա նման է բուռն հեղեղներին ու յորդառար ջրերին, որ ողողում են երկիրը, եւ երկրին հանգստութիւն է բերելու: Եփրեմի վարձկաններիդ հպար– 3 տութեան պսակը ուրբի կոխան պիտի լինի, եւ բարձր լե– 4 ռան գագաթին յուսոյ ծաղիկը փառքից պիտի թառամի ինչպէս վաղահաս թուզ, որ, երբ որեւէ մէկը նկատում է, դեռ ձեռքը չառած՝ ուզում է կոլ փայ: Այն օրը Զօրութիւնների Տէրը յոյսի 5 նրբահիւս պսակ պիտի դառնայ՝ պատրաստուած ի փառս ժողովրդի մնացորդների, որպէսզի նրանք լինեն հոգով արդար 6 ու դափաստանի երկիւղով յետ կանգնեն ծուլութիւնից: Ար– 7 դարեւ, նրանք մոլորուած են գինիով, նրանք իրենց կորցրին օղու համար. քահանան ու մարգարէն օղու համար յիմարացան, գինու համար ցնորուեցին. օղով հարբած՝ նրանք դանդաջեցին ու մոլորուեցին, որովհետեւ դա ինքնին յիմարու– 8 թիւն է: Թող այդ մոլութիւնն անէծքի բաժին դառնայ, որով– 9 հետեւ այդ մոլութիւնը ազահութիւնից է: Ո՛ւմ պատմենք չա– 10 րիքների մասին, ո՛ւմ գուժենք այդ, կաթից բաժանուածների՞ն, կրծքից կտրուածների՞ն: Ո՛չ, ընդունիր նեղութիւններ նեղու– 10 թիւնների վրայ. ընդունիր կասկածներ կասկածների վրայ: Մի քիչ էլ, մի քիչ էլ ընդունիր շրթունքներիդ անզգամութեան հա–

11, 12 մար. այդ ժողովրդի հեպ խորթ լեզուով պիտի խօսեն եւ ասեն
 դրանց, թէ քաղցածի հանգիստը դա է, եւ դա է աղէտը. բայց
 13 նրանք չեն կամենում լսել: Նեպեւապէս նրանց է ուղղուած Տիրոջ
 խօսքը. «Ընդունիր նեղութիւններ նեղութիւնների վրայ. ըն-
 դունիր կասկածներ կասկածների վրայ: Մի քիչ էլ, մի քիչ էլ ըն-
 դունիր, մինչեւ որ գնան, թիկունքի վրայ փապալուեն, խորփա-
 14 կուեն, փանջուեն ու մեռնեն»: Ուրեմն լսեցէք Տիրոջ խօսքը, ո՛վ
 15 նեղուած մարդիկ եւ Երուսաղէմի ժողովրդի իշխաններ: Դուք
 ասացիք. «Ուխտ կնքեցինք դժոխքի հեպ եւ դաշինք կռցցինք
 մահուան հեպ. եթէ փոթորկուող մրրիկ էլ բարձրանայ, մեզ
 վրայ չի գայ, քանզի սուրը մեզ համար յոյս դարձրինք, ուրեմն
 16 սպութեամբ էլ կը պաշտպանուենք»: Դրա համար էլ այսպէս է
 ասում Տէր Աստուած. «Ահա ես Սիոնի հիմքում մեծագին քար
 եմ դնում, պաքուական ու ազնիւ անկիւնաքար՝ նրա հիմքում, եւ
 17 ով որ հաւարայ նրան՝ չի ամաչի: Յոյսով պիտի հաստատուեմ
 իմ իրաւունքը եւ կշեռքով՝ իմ ողորմութիւնը, եւ իզուր իրենց
 յոյսը պիտի դնեն սպութեան վրայ՝ ասելով, թէ՛ «Մեզ չի հասնի
 18 մրրիկը, չի վերացնի մահուան հեպ կնքած մեր ուխտը»: Ձեր
 յոյսը, որ դժոխքի վրայ է, չի հաստատուելու, որովհետեւ եթէ
 19 փոթորկուող մրրիկը սպառնայ, ոտքի փակ պիտի գնաք: Իսկ
 երբ այն գայ անցնի, պիտի վերցնի ու փանի ձեզ, առաւօտից
 առաւօտ, օր ու գիշեր պիտի անցնի, եւ դուք պիտի լինէք չա-
 րիքների կասկածի մէջ: Ո՛վ դուք նեղեալներ, սովորեցէք լսել:
 20 Մարտնչել եւս չենք կարող, որովհետեւ երբ հաւաքուեցինք,
 21 քակարացանք ինչպէս ամբարիշտների լեռը: Տէրը, բարկութե-
 ամբ լի, յառնելու է Գաբաւոնացիների հովտում եւ կախարելու է
 իր գործը, դառն գործը, քանզի նրա բարկութիւնը օտարի պէս
 է դադարելու, եւ օտարի պէս է վրայ հասնելու նրա դառնութիւ-
 22 նը: Իսկ դուք մի՛ ցնծացէք, որ չամբանան ձեր կապանքնե-
 րը, քանզի Տիրոջից, Զօրութիւնների Տիրոջից լսեցի այնպիսի
 հաստատում ու կտրուկ բաներ, որ Նա կախարելու է ողջ երկ-
 23 րի վրայ: Ունկնդիր եղէք եւ անսացէք իմ ձայնին, ո՛չ դրէք եւ
 24 լսեցէք իմ խօսքերը: Մի՛թէ հերկուորն ամբողջ օրը կը հերկի,
 կամ մի՛թէ սերմը նախապէս կը ցանի, քանի դեռ նա հողը չի
 25 հերկել: Մի՛թէ նախ նրա երեսը չի փխրեցնի, յետոյ մի փոքր
 արջնդեղ եւ չաման չի ցանի, ապա սահմանուած փեղում ցորեն
 26 ու գարի, կորել ու հաճար չի սերմանի: Իսկ դու պիտի սո-

վորես դա քո Ասարծու արդարութեամբ, որով եւ ուրախ ես լինելու: Արջնդեղը կալսելով չի մաքրուի, եւ կամնասայլի անիւր 27 չամանի վրայ չեն պտտեցնի. արջնդեղը թակիչով է ծեծուում— անջարում, իսկ չամանը հացով է ուրում: Բայց ես ձեզ վրայ 28 յաւիտեան չպիտի բարկանամ, եւ ոչ էլ իմ դառնութեան ձայնն է ձեզ ճնշելու: Այս իմաստուն գործերը եղան Զօրութիւննե- 29 րի Տիրոջից: Արդ, մրաժեցէք, վերացրէք ձեզնից ձեր ունայն մխիթարութիւնը:

Վայ քեզ, Արիէլ քաղաք, Արիէլ, որը Դաւիթը պաշարեց, 29 քանզի փոները խառնուեցին իրար: Արմարիք հաւաքեցէք եւ փարեցփարի կերէք, կերէք Մովաբի հետ միասին: Ես նեղը 2 պիտի գցեմ Արիէլին, որ նրա զօրութիւնն ու մեծութիւնը իմը լինեն: Ես Դաւթի պէս պիտի պաշարեմ քեզ, պատնէշեմ 3 քեզ շուրջանակի եւ քո շուրջովորը աշտարակներ պիտի կանգնեցնեմ: Եւ քո խօսքերը դէպի հողը պիտի խոնարհուեն, քո 4 պատգամները գետնի մէջ մտնեն. քո կանչը պիտի լինի ինչպէս վիռներինը, եւ հողի ընդերքում քո ձայնը պիտի տկարանայ: Ամբարիշտների մեծութիւնը պիտի դառնայ անուի փո- 5 շու նման, քեզ գրկողների բազմութիւնը՝ մաղուած խնկի պէս: Եւ մի ակնթարթում այցելութեան պիտի գայ Զօրութիւննե- 6 րի Տէրը՝ թնդիւնով, որոտումով ու բարձրաբարբառ կանչով, փոթորկուած մրրիկով եւ լափող կրակի բոցով: Ինչպէս գի- 7 շերուայ երազի մէջ յայտնուած փեսիլքում, բոլոր հեթանոսների բազմութիւնը յարձակուելու է Երուսաղէմի ու այնտեղ հա- ւաքուածների վրայ, նաեւ նրանց վրայ, որոնք նեղում են նրան: Բայց ինչպէս որ երազի մէջ քաղց են զգում եւ ուրում ու արթ- 8 նանալով փեսնում, որ դա սին երազ էր, եւ կամ ինչպէս մէկը, որ երազում ծարաւում է եւ խմում ու արթնանալով նորից ծա- րաւ է մնում, եւ իզուր է անցնում հոգու այդ ցանկութիւնը, - 9 այդպէս պիտի լինի նաեւ բոլոր հեթանոսների մեծութիւնը, որոնք զօրքով հաւաքուեցին եւ ելանընդդէմ Երուսաղէմի եւ Սի- 10 ռոն լերան: Ապշահար եղաք, յիմարացաք, թմրեցիք, էլ աւելի թմրեցիք, հարբեցիք, բայց ոչ գինուց եւ ոչ էլ օղուց. քան- 10 զի Տէրը ձեզ յիմարութեան ոգի խմեցրեց եւ խցանեց ձեր, ձեր մարգարէների, ձեր իշխանների ու ձեր փեսանողների աչքերը: Թող այս բոլոր պատգամները ձեզ համար լինեն ինչպէս կնքու- 11 ած նամակի խօսքեր, որը երբ փան որեւէ գրագէտ մարդու եւ

12 ասեն նրան՝ ընթերցիր այդ, պիտի ասի. «Չեմ կարող ընթերցել,
 որովհետեւ կնքուած է»։ Եւ նոյն գիրը պիտի փան մի մար-
 13 այդ, նա պիտի պատասխանի՝ կարդալ չգիտեմ։ Տէրն ասում
 է. «Այս ժողովուրդը մօտ է ինձ իր բերանով, իր շրթունքնե-
 րով է մեծարում ինձ, բայց սրտով հեռացել ու մեկուսացել է
 ինձնից. զուր է ինձ պաշտում, մարդկանց պատուիրաններն
 14 ու վարդապետութիւններն է ուսուցանում։ Դրա համար ես էլ
 պիտի փոխեմ այդ ժողովրդին, պիտի այլափոխեմ նրան, պի-
 տի կորցնեմ իմաստունների իմաստութիւնը եւ արհամարհեմ
 15 խորհրդականների խորհուրդները»։ Վայ՛ նրանց, ովքեր խո-
 րին խորհուրդներ են խորհում, բայց առանց Տիրոջ. վայ՛ նրանց,
 ովքեր թաքուն խորհուրդներ են խորհում, ու նրանց գործերը
 խաւարի հետ են։ Նրանք ասում են. «Ո՞վ կը փեսնի մեզ, ո՞վ
 16 պիտի իմանայ, թէ ինչ ենք անում»։ Բայց չէ՛ որ դուք բրուտի
 կաւ էք. մի՞թէ սպեղծուածն իր սպեղծողին կ'ասի, թէ՛ դո՛ւ չես
 ինձ սպեղծել, կամ արարածն՝ Արարչին, թէ՛ իմաստութեամբ
 17 չես արարել ինձ։ Շատ չէ՛ քիչ ժամանակ կ'անցնի, եւ Լիբա-
 նանը կը դառնայ ինչպէս Քերմէլ լեռը, իսկ Քերմէլն անտառ կը
 18 համարուի։ Այն ժամանակ խուկերը պիտի լսեն այդ գրուածքի
 խօսքերը, եւ խաւարի ու մէզի մէջ գրնուող կոյրերի աչքերը պի-
 19 տի փեսնեն. աղքատներն ուրախութեամբ պիտի ցնծան Տիրոջ
 համար, եւ յոյսը կորցրած մարդիկ պիտի լցուեն խնդրութեամբ։
 20 Անօրէնը պիտի վերանայ, ամբարտաւանը պիտի անհետ կոր-
 21 չի, անիրաւները պիտի ոչնչանան չարիքների մէջ, նրանց հետ՝
 նաեւ նրանք, ովքեր խօսքով սքիպում էին մարդկանց մեղան-
 չել, իրենց յանդիմանողների բոլորի դռներին թակարդ էին լա-
 22 րում եւ անարդարութեամբ ծռում իրաւունքը։ Ուստի եւ Տէրն
 այսպէս է ասում Յակոբի փան մասին, որ նա ընտրեց Աբրահա-
 մից. «Նիմա Յակոբը չի ամաչելու, Իսրայէլը հիմա երեսի գոյնը
 23 չի փոխելու, բայց երբ նրանց որդիները փեսնեն իմ գործերը,
 պիտի սրբացնեն իմ անունը, պիտի սրբացնեն Յակոբի սրբին
 24 ու պիտի երկնչեն Իսրայէլի Աստծուց։ Նոգով մոլորուածները
 պիտի ճանաչեն իմաստութիւնը, փրփնջացողները պիտի սո-
 վորեն հնազանդուել, թոթովախօս լեզուները պիտի սովորեն
 բարբառել խաղաղութիւն»։

30 Այսպէս է ասում Տէրը. «Վայ՛ ձեզ, ապաքանք որդիներ, քան-

գի խորհուրդ էք անում, բայց ոչ իմ կամքով, դաշինք էք կռում, բայց ոչ իմ հոգով, մեղքերի վրայ մեղքեր էք բարդում: Առանց ինձ հարցնելու գնում իջնում էք Եգիպտացիների երկիրը՝ Փարաունից օգնութիւն գտնելու եւ եգիպտացիներին ձեզ թիկունք դարձնելու: Բայց Փարաունի պաշտպանութիւնը ձեզ համար ամօթ է լինելու, իսկ եգիպտացիներին ապաւինելը՝ նախապինք. քանզի Տայանիս երկրում իշխանները չար պարզամաքերն են. զուր փեղը ջանք կը թափեն՝ մի ժողովրդի համար, որից ոչ շահ եւ ոչ էլ օժանդակութիւն ու օգուտ է լինելու իրենց, այլ՝ ամօթ ու նախապինք»: Տեսիլք անապարտում նեղութեան եւ փառապանքի մէջ գտնուող չորքութանիների մասին: Առիւծն ու առիւծի կորիւնը եւ իծերն ու թռչող իծերի ձագերը, իրենց զանձերը բարձած էշերին եւ իրենց հարստութիւնը դրած ուղտերի վրայ, գնում են մի ազգի մօտ, որից իրենց օգուտ ու օժանդակութիւն չի լինելու, այլ՝ ամօթ ու նախապինք: Եգիպտացիներին, որոնք իզուր եւ ապարդիւն են օգնում ձեզ, յայտնիր. «Զուր է ձեզնից ստացած մեր մխիթարանքը»: Արդ, նստիր ու գրիր փախստակի վրայ եւ գրքի մէջ, որպէսզի դա պահպանուի իր ժամանակի համար եւ յաւիտեանս յաւիտենից, քանզի ժողովուրդն անհաւատ է, որդիները՝ սուր, որոնք չկամեցան հետեւել Աստուծո օրէնքին: Նրանք մարգարէներին ասում էին. «Մի՛ մարգարեացէք, այլ խօսեցէ՛ք մեզ հետու մեզ պարմեցէ՛ք մի այլ մոլորութեան մասին. մեզ յե՛տ դարձրէ՛ք այդ ճանապարհից, հեռացրէ՛ք մեզ այդ շաւղից, մեր միջից հանեցէ՛ք Իսրայէլի Աստուծո օրէնքները»: Դրա համար էլ այսպէս է ասում Տէրը՝ Իսրայէլի սուրբը. «Որովհետեւ դուք անարգեցիք այդ խօսքերը եւ ապաւինեցիք սնտրի ստին, փրկմանցիք եւ յոյս դրիք դրա վրայ, այդ պարճառով էլ ձեր մեղքերը ձեզ համար պիտի դառնան այն անառիկ քաղաքի՝ իսկոյն խորրակուած պարսպի պէս, որը գրաւուած է, եւ որին հասել է յանկարծակի կործանում: Նրա կործանումը նման է լինելու բրուքի խեցե անօթի ջարդուելուն, այնքան մանր փշրուած, որ որեւէ մէկը դրանից մի կտոր էլ չգտնի, որպէսզի դրանով կրակ վերցնի եւ կամ կարողանայ մի քիչ ջուր առնել»: Այսպէս է ասում Տէրը՝ Իսրայէլի սուրբ Աստուածը. «Երբ դարձի գաս եւ հոգոց հանես, այն ժամանակ կ'ապրես եւ կ'իմանաս, թէ որքան ես գտնուում»: Որովհետեւ յոյսդ դրել էիր սնտրի բաների

վրայ, դրա համար էլ սնուրի դարձաւ եւ ձեր զօրութիւնը: Դուք
 17 չէիք կամենում լսել, այլ ասում էիք. «Մենք կը փախչենք մեր
 երիվարներով»: Դրա համար էլ փախստական պիտի դառնաք:
 Ասում էիք. «Մենք կը փախչենք մեր արագընթաց երիվարնե-
 րով»: Դրա համար առաւել արագընթաց պիտի լինեն նրանք,
 18 որոնք ձեզ հալածելու են. քանզի մէկի աղաղակից հազա-
 րը պիտի փախչի, հինգի աղաղակից՝ քսուր հազարը, մինչեւ
 որ մնաք լերան վրայ ցցուած ձողի նման եւ կամ ինչպէս բլրի
 19 վրայ կանգնեցուած քարակոթող: Սակայն շուտով Աստուած
 նորից գթալու է ձեզ, վեր է կենալու, որպէսզի ողորմի ձեզ: Տէր
 Աստուած մեր դարաւորն է: Երանի՛ բոլոր նրանց, ովքեր սպա-
 20 սում են նրան, որովհետեւ արդար ժողովուրդը պիտի բնակուի
 Միոնում: Եւ Երուսաղէմը լալով պիտի պաղապի, թէ՛ ողորմի՛ր
 ինձ: Պիտի ողորմի քեզ, պիտի գթայ քո ձայնին ու աղաղակին,
 21 հէնց որ տեսնի ու լսի քեզ: Տէրը նեղութեան մէջ քեզ՝ հաց
 եւ թշուառութեան մէջ ջուր պիտի տայ. էլ քեզ չեն մօտենալու
 նրանք, ովքեր մոլորեցնում էին քեզ, որովհետեւ աչքերդ բա-
 22 ցուելու են քեզ մոլորեցնողների հանդէպ, եւ ականջներդ քեզ
 մոլորեցնողների յետեւից լսելու են նրանց ասած խօսքերը, թէ՛
 «Սա է ճանապարհը, այսպէտով գնանք», եւ կամ թէ՛ «Դէպի
 23 աջ, կամ՝ դէպի ձախ»: Դու պիտի պղծես արծաթապար եւ
 ոսկեպար կուռքերը, պիտի փշրես դրանք եւ թափես ինչպէս
 24 դաշտանի ջուր, ինչպէս աղբ՝ պիտի հեռացնես դրանք: Այն
 ժամանակ քո հողի սերմերի համար անձրեւ պիտի լինի, քո հո-
 ղի հացն ու բերքը պիտի լինեն առաք ու յութի, եւ այն օրը քո
 25 հօտերը պիտի արածեն փարթամ ու ընդարձակ վայրում: Ձեր
 արջառներն ու եզները, որոնք հողն են վարում, պիտի ուտեն
 26 յարդ՝ խառնուած գարու հետ, որ բերելու են կալից: Այն օրը
 բոլոր բարձր լեռների եւ բոլոր բարձրաբերձ բլուրների վրայ
 ջուր պիտի բխի, երբ ոչնչանան շարերը, եւ կործանուեն աշ-
 27 քարակները: Այն օրը լուսնի լոյսն արեգակի լոյսի պէս պիտի
 լինի, իսկ արեգակի լոյսը պիտի լինի եօթնապարիկ շար, պի-
 տի դառնայ եօթը օրուայ լոյսի չափ, ու Տէրը պիտի բուժի իր
 ժողովրդի կրած հարուածը, պիտի բուժի քո վերքերի ցաւերը:
 28 Ահաւասիկ, երկար փարիներ ու բազում ժամանակներ անց պի-
 տի գալ Տիրոջ անունը՝ բարկութեամբ վառուած եւ փառքով լի.
 բարկութեամբ լի են լինելու նրա շուրթերի ու բերանի խօսքե-

րը: Նրա բարկությունն ու ցասումը կրակի պես պիտի լափեն, իսկ նրա հոգին, ինչպես ձորը լցուող յորդահոս հեղեղ, պիտի 29 հասնի մինչև պարանոցը: Եւ պիտի բաժանի ու խռովութեան մարմնի ազգերին՝ իրենց սնոքի մոլորութեան համար, պիտի հալածի նրանց մոլորութիւնը եւ նրանց հանի միմեանց դէմ: Մի՞թէ դուք հանապազ ուրախութեամբ պիտի մընէք իմ սրբութիւնները, մի՞թէ ամէն ժամ քօնախմբութիւններով, ցնծութեամբ ու փողերով պիտի մուրք գործէք Տիրոջ լեռը՝ Իսրայէլի սուրբ Աստծու մօտ: Տէրը լսելի պիտի դարձնի իր փառաւոր 31 ձայնը, ցոյց պիտի փայ իր բազկի զայրոյթը՝ սրամտութեամբ ու ցասման ամենակուլ բոցով, կրակ սփռող իր ահաւոր բարկութեամբ, ինչպէս եւ ջրհեղեղով ու սասարկաբարափ կարկուտով: Ասորեստանցիները պիտի ընկճուեն Տիրոջ ձայնից եւ այն հարուածներից, որ Նա հասցնելու է նրանց: Եւ իրենց օգնականները, որոնց վրայ յոյս էին դրել, ամէն կողմից շրջապարման մէջ են առնելու նրան. փողերով ու թմբուկով նրանք շար անգամ փոխնիփոխ պիտի կռուեն նրանց դէմ ու ոչ թէ վաղօրօք, այլ հէնց ժամանակին վրէժխնդիր պիտի լինեն նրանցից: Եւ 34 արդ, մի՞թէ ձեզ համար եւս նախապետուած է թագաւորել: Խոր ձորի մէջ փայտ է դիզուած, մեծ փայտակոյտն է բորբոքուել հրով. Տիրոջ զայրոյթն է բորբոքուած, ինչպէս ծծմբով լի ձոր:

Վայ նրանց, ովքեր օգնութիւն գրնելու համար իջնում են Ե- 31 գիպարոս, ովքեր հեծեալներին ու մարտակառքերին են ապաւինում, թէ շար են, եւ ձիերի մեծ բազմութեանը. նրանք Իսրայէլի սրբի վրայ յոյս չեն դնում, Աստծուն չեն փնտրում: Բայց Տէրն 2 իմաստուն է, նրանց վրայ չարիք է բերելու, եւ նրա խօսքը չի անարգուի. նա կը կանգնի չար մարդկանց տների, նրանց սնոքի յոյսի վրայ: Եգիպտացի մարդուն են ապաւինում եւ ոչ թէ 3 Աստծուն, ձիերի մարմիններին, «բայց օգնութիւն չի լինի. Տէրը իր ձեռքը կ'երկարի նրանց վրայ, եւ օգնողները փանջանքի կ'ենթարկուեն, իսկ նրանցից օգնութիւն սպասողները կը կործանուեն, ամենքն անխափր կ'ոչնչանան: Այսպէս ասաց ինձ 4 Տէրը. «Ինչպէս որ առիւծը եւ առիւծի կորիւնը մռնչում են դէպի այն որսը, որի վրայ են յարձակում, այնպէս էլ ինքը պիտի բացականչի, լեռները լցնի իր ձայնով, եւ նրանք պարտութեան պիտի մարմնուեն, նրա բարկութեան սասարկութիւնից պիտի հալուեն. այդպէս է իջնելու Զօրութիւնների Տէրը Սիոն լեռան եւ

5 նրա բլուրների վրայ»։ Ինչպես թեւածող թռչունները, այդպես
 էլ Զօրութիւնների Տէրը պիտի հովանի լինի Երուսաղէմին, նրա
 6 թիկունքին կանգնի, օգնի, փրկի եւ ապրեցնի։ Դարձէ՞ք դէպի
 Տէրը, ո՛վ Իսրայէլի որդիներ, որ գաղտնի ու չար խորհուրդներ
 7 էք խորհում. քանզի այն օրը մարդիկ պիտի վերացնեն իրենց
 արծաթէ եւ ոսկէ կուռքերը՝ իրենց ձեռքերի գործած մեղքերը։
 8 Եւ աստրեստանցին պիտի ընկնի, բայց ոչ մարդու սրով. մարդու
 սուրը չի ուրելու նրան, նա փախուստի պիտի մաքնուի, բայց
 ոչ սուսերի պարճառով. նրա երիտասարդները եւս պարպույթե-
 9 ան պիտի մաքնուեն։ Նրանք, ովքեր բանտարկուածների պէս
 10 թաքնուած են լինելու ժայռերի մէջ, նոյնպէս պարպույթեան են
 մաքնուելու. փախչողն էլ պիտի բռնուի։ Այսպէս է ասում Տէրը.
 «Երանի՛ նրան, ով գաւակ ունի Սիոնում, եւ ում փանեցիները
 Երուսաղէմում են»։

32 Ահա մի թագաւոր, որ արդարութեամբ պիտի թագաւորի, եւ
 2 իշխաններ, որոնք իրաւունքով պիտի իշխեն։ Եւ այն մարդը,
 որն իր մութերն է թաքցնում, այնպէս պիտի լինի, ինչպէս յորդ
 3 ջրերի մէջ թաքնուած մէկը։ Իսկ Սիոնը նմանուելու է մի փառա-
 ւոր գեպի, որ յորդել է փռչորուած երկրում։ Այլեւս յոյս չեն դնե-
 4 լու մարդկանց վրայ, այլ իրենց ականջները պահելու են լսելու
 5 խաղաղութիւն։ Էլ չեն դիմելու յիմարին, որ լինի իրենց իշ-
 խան, եւ ոչ էլ քո պաշտօնեաներն են ասելու, թէ՛ լո՛ւս կաց.
 6 քանզի յիմարը յիմարութիւն դուրս կը փայլէ իր սրտում փուչ
 բաներ կը մրաժի՝ անօրէնութիւն անելով, Աստծու մասին մոլո-
 7 րութիւններ խօսելով, հալածելով քաղցած հոգիներին եւ ծարա-
 8 խօսքը. իսկ արդարները իմաստուն բաներ են խորհում, եւ
 9 այդ խորհուրդը կայ ու կը մնայ։ Ո՛վ բարեկեցիկ կանայք, եկէ՛ք
 10 ականջ դրէ՛ք իմ ձայնին, եւ դուք, դուստրեր, խոհեմ եղէ՛ք ու լսե-
 11 ցէ՛ք իմ խօսքերը։ Յաւով ու փագնապով պիտի յիշէ՛ք փարեկան
 փօսների օրերը, քանզի այգեկոյթը նուազեց, ցանքսը դադա-
 րեց, եւ այլեւս յեպ չեն գալու։ Զարհուրեցէ՛ք, բարեկեցիկներ,
 փրփմեցէ՛ք, մեծամիտներ, հանուեցէ՛ք, մերկացէ՛ք, քո՛րձ հագէ՛ք,

լաց եղէք եւ կո՛րծք ծեծեցէք սիրելի հանդերի համար եւ այգի- 12
ների բերքի համար: Իմ ժողովրդի հողում փուշ ու մոլախոտ 13
պիտի բուսնի, եւ բոլոր ապարանքների միջից ուրախութիւ-
նը պիտի վերանայ. փարթամ քաղաքի ապարանքները պիտի
լքուեն: Պիտի լքեն այդ քաղաքի հարսպտութիւնը եւ ցանկա- 14
լի րները, քո աւանները յաւիտենապէս քարանձաւների պիտի
վերածուեն, ցիռերը պիտի գուարճանան այնպեղ, եւ հօտերը
պիտի արածեն, մինչեւ որ բարձրից ձեզ վրայ գայ Նոգին, 15
եւ Քերմէլն անապատ դառնայ, Քերմէլ լեռն անտառ համար-
ուի, եւ իրաւունքը հանգրուանի անապատում, արդարութիւ- 16
նը բնակուի Քերմէլում: Արդարութեան գործերը խաղաղութե- 17
ամբ պիտի կատարուեն, արդարութիւնը անդորրութիւն պիտի
հասրապի, յոյս ունեցողները յաւիտեան պիտի մնան: Եւ իմ 18
ժողովուրդը պիտի բնակուի խաղաղութեան քաղաքում, պիտի
բնակուի յոյսով եւ լինի ապահով ու հանգիստ: Եթէ կարկուտ 19
էլ թափուի, նրանց վրայ չի գալու: Անտառում բնակուողները
նոյնպէս պիտի լինեն այնպէս ապահով, ինչպէս նրանք, որոնք
դաշտում են: Երանի՛ նրանց, ովքեր սերմ են ցանում այն բոլոր 20
ջրերի մօտ, ուր ոտք են դնում եզն ու էշը:

Վայ՛ նրանց, ովքեր թշուառացնում են ձեզ: Սակայն ձեզ ոչ 33
որ չի կարող թշուառութեան մաքնել. ով որ արհամարհում է, ձեզ
չէ, որ արհամարհում է, քանզի ձեզ արհամարհողները պար-
տութեան պիտի մաքնուեն. ինչպէս որ ձորձերի վրայի ցեցը,
այնպէս էլ նրանք պարտութեան պիտի մաքնուեն: Տէ՛ր, ողոր- 2
մի՛ր մեզ, քանզի մենք մեր յոյսը դրել ենք քեզ վրայ: Անհա-
ւաքների սերունդը կործանուեց, իսկ մեր փրկութիւնը նեղու-
թեան ժամին քեզնից է գալու: Քո ձայնի ահից ժողովուրդնե- 3
րը յիմարացան, եւ քո երկիւղից հեթանոսները ցրուեցին: Ահա 4
ձեր մեծ ու փոքրի կողոպտւոր պիտի հաւաքուի այնպէս, ինչ-
պէս մէկը, որ մօրելի է հաւաքում փոսից. այդպէս էլ ծաղրելու
են ձեզ: Սուրբ է մեր Տէր Աստուածը, որ բարձունքներում է 5
բնակում, որի շնորհիւ Սիոնն իրաւունքով ու արդարութեամբ է
լցուել: Նրանք իրաւացիօրէն պարտութեան մաքնուեցին, իսկ 6
մեր փրկութիւնը պիտի լինի մեր գանձերի շնորհիւ: Մեզ հասան
Տիրոջ իմաստութիւնը, հանճարը եւ աստուածապաշտութիւնը.
ահա դրանք են արդարութեան գանձերը: Ահաւասիկ նրանք 7
սարսափում են ձեր ահից. ումից որ վախենում էիք, իրենք են

ձեզնից վախենում. պապագամաւորներ են ուղարկում, որպէսզի
 8 դառնօրէն լաց լինելով՝ խաղաղութիւն աղերսեն: Նրանց ճա-
 նապարհները կտրուեցին, հեթանոսների ահը հանդարտուեց,
 եւ վերացաւ նրանց հետ կնքուած ուխտը. այլեւս նրանց մարդ
 9 մի՛ համարէք: Սուգ արեց եւ տկարացաւ երկիրը, Լիբանանն
 ամօթահար եղաւ, Սարոնը մարգագետնի դաշտի վերածուեց,
 10 Գալիլիան եւ Կարմելոսը մերկացան: «Այժմ ելնելու եմ ես, -
 ասում է Տէրը, - այժմ փառաւորուելու եմ, այժմ բարձրանալու
 11 եմ: Ահա պիտի տեսնէք, ահա ամօթահար պիտի լինէք, զուր
 պիտի լինի ձեր հոգու զօրութիւնը, եւ կրակը ձեզ պիտի ճարա-
 12 կի: Նշեանոսները ազարակի մէջ խանձուած փշի նման պիտի
 13 դառնան՝ այրուած ու լքուած: Թող հեռուում գրնուողները լսեն՝
 ինչ որ կատարեցի, եւ մօտ եղողները ճանաչեն իմ զօրութիւ-
 14 նը»: Անօրէնները մերժուեցին Սիոնից. դողն է բռնել ամբա-
 րիշտներին: Եւ արդ, ո՞վ պիտի պատմի ձեզ, թէ կրակը բորբո-
 քուել է, կամ ո՞վ պիտի յայտնի ձեզ յաւիտենական կայանի մա-
 15 սին: Ով արդարութեամբ է ընթանում, խօսում ճշմարիտ ուղու
 մասին, արում անօրէնութիւնն ու անիրաւութիւնը, իր ձեռքերը
 հեռու պահում կաշառքից, ծանրացնում ականջները, որպէսզի
 չլսի արեան վրիժառութեան մասին, փակում աչքերը, որպէս-
 16 զի անարդարութիւնը չտեսնի, « նա հաստատուն ապառաժի
 բարձր անձաւի մէջ է բնակուելու. հաց պիտի փրօւի նրան, ջրով
 17 եւս ապահովուած պիտի լինի նա: Դուք տեսնելու էք թագա-
 տօրին իր փառքի մէջ, ձեր աչքերը հեռուից դիպելու են երկի-
 18 րը, ու ձեր հոգին խորհելու է Աստծու երկիւղի մասին: Ո՞ր են
 գրագիրները, ո՞ր են խրատարութիւնները, ո՞ր է նա, որի ձեռքին է
 19 ժողովրդի մեծ ու փոքրին սնուցողների հաշիւը. նա խորհրդի
 չնայեց ժողովրդի հետ, որն անտեղեակ էր ու ծանրալեզու, ու-
 րովհետեւ չէր լսում. վարթարացած մի ժողովուրդ, որ լսածի
 20 մասին չէր ուզում մտածել: Ահա մեր փրկութեան քաղաք Սի-
 ոնը. ձեր աչքերը պիտի տեսնեն Երուսաղէմ քաղաքը՝ մեծացած,
 այնպիսի վրաններով, որոնք չեն տեղաշարժուելու, յաւիտեանս
 յաւիտենից չեն շարժուելու նրա վրանների ցցերը, չեն խզուելու
 21 եւ դրանց պարանները, քանզի ձեզ համար մեծ է Տիրոջ ա-
 նումը: Ձերն է լինելու այն երկիրը, ուր գետերը եւ ջրանցքները
 լայնահուն են ու ջրառար. այն ճանապարհով դու այլեւս չես
 գնալու, չես գնալու եւ քո վարած նաւերը, որովհետեւ մեծ է

մեր Աստուածը եւ մեզ չի անտեսի: Տէրն է մեր հայրը, Տէրն 22
է մեր դաբաւորը, Տէրն է մեր իշխանը, Տէրն է մեր թագաւո-
րը, Տէրն է մեր փրկիչը, նա է փրկելու մեզ: Կարուեցին քո 23
պարանները, որովհետեւ չդիմացան, կայն էլ թեքուեց եւ չի
բացելու առագաստը ու չի պարզելու դռը մինչեւ կորստեան
մասնուելը՝ Այնուհետեւ բազում կաղեր աւարառութիւն պիտի 24
կարարեն: Ժողովուրդը, որ բնակում է դրանց մէջ, չպիտի ա-
սի, թէ՛ քանջուեցինք, որովհետեւ նրա մեղքերին թողութիւն է
լինելու:

Մօ՛ր եկէք ու լսեցէ՛ք, ո՛վ հեթանոսներ, ականջ դրէ՛ք, ո՛վ իշ- 34
խաններ. թող լսի երկիրը՝ իր մէջ գտնուողների հետ, աշխարհը՝
իր մէջ ապրող ժողովուրդների հետ: Տիրոջ զայրոյթը բո- 2
լոր ազգերին է ուղղուած, բարկութիւնը նրանց բոլոր բազմու-
թիւնների դէմ է, որպէսզի ոչնչացնի նրանց՝ մասնելով սպա-
նութեան. իսկ նրանց վիրաւորները պիտի ընկնեն դիպա- 3
պասք, նրանցից նեխահոգ պիտի փչի, լեռները պիտի թրջուեն
նրանց արեամբ: Երկնային բոլոր գործութիւնները պիտի հա- 4
լուեն, երկինքը մագաղաթի պէս պիտի գալարուի, բոլոր աստ-
ղերը ցած պիտի թափուեն ինչպէս որթապտուկի տերեւ կամ
ինչպէս թզենուց վայր ընկնող տերեւ: Մօւրն իմ, որ հարբել 5
է երկնքում, այժմ իջնելու է եղոմայեցիների վրայ եւ կորստե-
ան դաբապարտուած ժողովրդի վրայ՝ դաբաստանի համար:
Տիրոջ սուրը յագեցել է արեամբ, ուռել է գառների, ցուլերի 6
ու խոյերի ճարպով, քանզի Տիրոջ համար Բոսորայում՝ զո-
հաբերութիւն, իսկ եղոմայեցիների երկրում մեծ սպանդ է լի-
նելու: Նրանց հետ պիտի ճգնուեն մեծամեծները, նաեւ խո- 7
յերն ու ցուլերը. երկիրը պիտի հարբի նրանց արեամբ, եւ հողը
նրանց ճարպով պիտի լցուի: Արդարեւ, Տիրոջ դաբաստա- 8
նի օրն է, Միոնի դաբաստանի հապուցման տարին. եւ նրա 9
ձորերը ձիւթ պիտի դառնան, իսկ նրա հողը՝ ծծումբ. նրա 10
հողը, ինչպէս ձիւթ, զօր ու գիշեր պիտի վառուի եւ յաւիտե-
նապէս չի հանգչելու: Նրա ծուխը վեր պիտի բարձրանայ, եւ
նա սերնդից սերունդ պիտի աւերուի, շատ ու շատ ժամանակ-
ներ պիտի աւերուի, եւ չի լինելու ոչ ոք, որ անցնի այնտե-
ղով: Այնտեղ բնակութիւն պիտի հաստատեն թռչուններն ու 11
ոզնիները, ցիւներն ու ագռաւները, նրա մէջ պիտի ջնջուեն ու
աւերակ դառնան չափուած սահմանները, յուշկապարիկները

12 պիտի բնակուեն այնպեղ: Նրա իշխանները պիտի դադարեն գոյութիւն ունենալուց, նրա թագաւորներն ու մեծամեծները պիտի կործանուեն: Նրա քաղաքներում եւ ամրոցներում փշաքեր ծառ պիտի բուսնի: Համբարուների բնակարանի եւ ջայլամների հանգրուան պիտի դառնայ նա, ուր դէւերն ու յուշկապարիկներն են հանդիպելու եւ միմեանց ձայն տալու: Այնպեղ պիտի հանգրուանեն յուշկապարիկները, որովհետեւ իրենց համար հանգիստ են գտնելու: Այնպեղ ոգնին ձագեր պիտի հանի, եւ երկիրը զգուշութեամբ սնուցելու է նրա ձագերին: Այնպեղ միմեանց են հանդիպելու եղջերուները եւ իրար երես են տեսնելու. նրանք թուով պիտի բազմապատկուեն, նրանցից մէկն անգամ չի նուագելու, ընկերն ընկերոջ պակաս չի զգալու, քանզի Տէրն է այդպէս հրամայել նրանց, Նրա Հոգին է նրանց հաւաքել: Նա է նրանց այդ վիճակին արժանացրել, նրա ձեռքն է նրանց կեր բաժանել՝ յաւիտեանս յաւիտենից: Նրանք պիտի ժառանգեն սերնդից սերունդ եւ հանգրուան գտնեն այնպեղ:

35 Թող ուրախանայ ծարաւած անապարը, թող ցնծայ անապարը ու ծաղկի ինչպէս շուշանը: Թող ծաղկի ու ցնծայ Յորդանանի անապարը. նրան պիտի տրուի եւ փառքը Լիբանանի, եւ պարիւր Կարմելոսի, ու իմ ժողովուրդը պիտի տեսնի փառքը Տիրոջ ու վեհութիւնը մեր Աստծու: Ուժ առէք, լքուած ձեռքեր ու տկարացած ծնկներ, միսիթարուեցէք, թուլասիրտ մարդիկ, գօտեպնդուեցէք եւ մի՛ երկնէք: Ահաւասիկ մեր Աստուածը դարաստանով պիտի հապուցի եւ վրեժխնդիր լինի, նա ինքը պիտի գայ ու փրկի մեզ: Այն ժամանակ կոյրերի աչքերը պիտի բացուեն, եւ խուլերի ականջները լսեն: Այն ժամանակ կաղը եղջերուի պէս պիտի վազի, եւ ծանրախօսների լեզուն պարզ պիտի դառնայ, քանզի ջուր պիտի բխի անապարում, եւ գեպ՝ ծարաւած հողում: Զրագուրկ տեղերը լճակների պիտի վերածուեն, եւ փոջորուած հողում աղբիւրի ջրեր պիտի բխեն: Այնպեղ թռչուններն ուրախ պիտի ճռուողեն, եւ հօտերը մակադարեղ պիտի գտնեն, այնպեղ մարգագետիններ են լինելու եւ ճահճուտներ: Այնպեղ մաքուր ճանապարհ պիտի լինի, եւ ճանապարհը սուրբ պիտի կոչուի, այդ տեղով պիտի չափի անցնի, «պիղծ մարդկանց համար այնպեղ ճանապարհ չի լինելու, – մտաւոր մարդիկ անգամ, այդ տեղով ընթանալով, չափի մոլորուեն: Այնպեղ առիւծ չի լինելու, ու չար գազաններից ոչ

մէկն այնպէտղով չի անցնելու եւ այնպէտ ամենեւին չի լինելու. այդ քեղով պիտի գնան փրկուածները եւ Տիրոջ համար հաւաքուածները: Պիտի վերադառնան ու ցնծութեամբ գան Սիոն, 10 եւ նրանց գլխի վրայ յափշտեանական ուրախութիւն պիտի լինի, օրհնութիւն ու ցնծութիւն պիտի լինի նրանց գլխի վրայ, ուրախութիւնը պիտի դիմաւորի նրանց, ցաւը, քրտնութիւնն ու հեծութիւնը պիտի անհետանան:

Այնպէս պարահեց, որ Եզեկիայի թագաւորութեան քաւանը՝ 36 ջորսերորդ քաւանն Ասորեստանի Սենեքերիմ արքան յարձակուեց Տրեստանի ամուր քաղաքների վրայ եւ գրաւեց: Ասորեստանի արքան Լաբիսից մեծ զօրքով Երուսաղէմ, Եզեկիայ արքայի մօտ ուղարկեց Ռափսակին, որը եկաւ կանգ առաւ Կրաւ սպիտակեցնողների ագարակի ճանապարհի վերելի աւազանի ջրմուղի մօտ: Նրան ներկայացան Քեղկիայի որդի Եղիակիմը, որը հազարապետն էր, գրագիր Սոմնասը, որ հրովարտական էր գրում, եւ Ասափի որդի Յովաքը, որ արեւնադպիրն էր: Ռափսակը նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք յայտնեցէ՛ք Եզեկիային, որ այսպէս է ասում Ասորեստանի մեծ արքան. «Ո՛ւմ վրայ ես յոյս դրել. խորհրդով կամ բերանի խօսքերով պարտեազմի հարց կը լուծուի՞. իսկ հիմա ո՞ւմ վրայ ես յոյս դրել, որ չես հնազանդում ինձ: Ահա դու յոյսդ դրել ես ջախջախուած եղեգնեայ ցուպի՝ եգիպտացու վրայ, որին եթէ որեւէ մէկը յենուի՝ պիտի խորտակուի, եւ այն պիտի ընկնի ձեռքից. ահա այդպիսին է Եգիպտոսի Փարաւոն արքան ամենքի համար, որոնք ապաւինել են նրան: Իսկ եթէ ասե՛ք, թե՛ մեր Տէր 7 Ասործուն ենք ապաւինել, ապա մի՞թէ դա նա չէ, որի բարձրադիր մեհեաններն ու զոհասեղանները Եզեկիան քանդեց եւ Տրեստանին ու Երուսաղէմին հրաման քուցեց, որ միայն իր առջեւ գործուող զոհասեղանին երկրպագութիւն մատուցեն: Դէ ուրեմն եկէ՛ք միացէ՛ք իմ փրկոջը՝ Ասորեստանի արքային, եւ ես ձեզ երկու հազար երիվար կրամ, եթէ դուք կարողանաք դրանց համար հեծեալներ քաւ: Եւ դուք, որ յոյս էք դրել Եգիպտոսի վրայ, նրանց հեծեալների ու երիվարների վրայ, ինչպէ՛ս պիտի կարողանաք կռուել իմ փրկոջ աշխարհակալ զօրապետներից որեւէ մէկի հետ: Արդ, ի՛նչ է, առանց Տիրոջ հրամանի՞՝ ենք 10 եկել այս երկիրը՝ նրա հետ պարտեազմելու համար: Տէրն ինձ ասաց. «Գնա՛ այդ երկիրը եւ աւերի՛ր այն»: Ապա Եղիակիմը, 11

Սոմնասը եւ Յովաքը ասացին նրան. «Մեզ՝ քո ծառաների հետ խօսի՛ր ասորերէն, որովհետեւ մենք այն հասկանում ենք, մեզ հետ հրէերէն մի՛ խօսիր. ինչո՞ւ ես այդպէս խօսում, որ հասնի այն մարդկանց ականջին, որոնք պարիսպների վրայ են»:

12 Ռափսակը նրանց ասաց. «Մի՛թէ միայն ձեր փրոջ մօր կամ ձեզ մօր է ուղարկել ինձ իմ րէրը, որ խօսեմ այս բաները, եւ ոչ արդեօք այն մարդկանց մօր, որոնք նստում են այդ պարսպի վրայ, որպէսզի ձեզ հետ միասին չուրեն իրենց աղբը եւ

13 չխմեն իրենց մէզը»: Ռափսակը ուրքի ելաւ եւ բարձր ձայնով հրէերէն կանչեց ու ասաց. «Լսեցէ՛ք Ասորեստանի մեծ արքայի

14 թագաւորական պապգամները: Այսպէս է ասում արքան. «Թող Եզեկիան ձեզ ջնդորեցնի այնպիսի խօսքերով, որոնցով չի կարող փրկել ձեզ: Եւ թող չխաբի ձեզ Եզեկիան, թէ Ասորում փրկելու է ձեզ, եւ այս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորի ձեռքը չի մաքնուելու: Մի՛ լսէք Եզեկիային»: Այսպէս է ասում Ասորեստանի արքան. «Եթէ դուք ձեր բարին էք կամենում, եկէ՛ք ի՛նձ յանձնուէ՛ք, եւ իւրաքանչիւրդ կ'ուրէք ձեր այգու եւ թզենու պտուղը ու կը խմէք ձեր ջրհորի ջուրը, մինչեւ որ գամ եւ քանեմ ձեզ մի երկիր, որ նման է ձեր երկրին, երկիր ցորենի ու գինու, հացառաւ որ այգեշաւ: Թող ձեզ չխաբի Եզեկիան՝ ասելով, թէ՛ «Ասորում պիտի փրկի ձեզ». արդեօք ազգերի ասորւածները կարողացա՞ն Ասորեստանի արքայի ձեռքից փրկել

19 իրենց այս կամ այն երկիրը: Ո՞ր են Եմաթի ու Արփաթի ասորւածները, ո՞ր է Սեփարուիմ քաղաքի ասորւածը. միթէ իմ ձեռքից կարողացա՞ն փրկել Սամարիան: Այդ բոլոր ազգերի ասորւածներից արդեօք ո՞ր մէկն էր, որ կարողացաւ իմ ձեռքից փրկել իր երկիրը, որ ձեր Ասորւածն էլ կարողանայ իմ ձեռքից

21 փրկել Երուսաղէմը»: Լուռ մնացին նրանք եւ ոչ մի պատասխան չբերին, որովհետեւ թագաւորը հրամայել էր պատրաստան չրալ: Ապա Քեղկիայի որդի Եղիակիմը, որը հազարապետն էր, գրագիր Սոմնասը, որը հրովարտական էր գրում, Ասափի որդի Յովաքը, որը արեւնադպիրն էր, օձիքները պարռելով, վերադարձան Եզեկիայի մօր եւ նրան հաղորդեցին Ռափսակի խօսքերը:

37 Եզեկիա արքան, լսելով այս խօսքերը, պապռեց իր պարմունքները, քորձ հագաւ եւ մտաւ Տիրոջ տունը: Այնուհետեւ Եղիակիմ հազարապետին, գրագիր Սոմնասին եւ ձեր քահանա-

ներին, որոնք քուրձ էին հագել, ուղարկեց Ամոսի որդու՝ Եսայի մարգարէի մօտ, որ ասեն նրան. «Այսպէս է ասում Եզեկիան. 3
 «Այսօր նեղութեան ու նախապինքի, կշտամբանքի ու բարկութեան օր է, մի օր, երբ ծննդկանի երկունքի ժամն է հասել, բայց նա չի կարողանում ծննդաբերել: Թող քո Տէր Աստուածը 4
 լսի Ռափսակի խօսքերը, որին ուղարկեց իր փերը՝ Ասորեստանի արքան, որպէսզի նա նախապի կենդանի Ասրծուն, նախապի այնպիսի խօսքերով, որոնք լսեց քո Տէր Աստուածը: Արդ, աղերսիր քո Տէր Ասրծուն մնացածներին համար»: Եզեկիա 5
 արքայի պաշտօնեաները ներկայացան Եսայուն: Եւ Եսային 6
 ասաց նրանց. «Այս բանը կը հաղորդէք ձեր փիրոջը: Այսպէս է ասում Տէրը. «Չվախենաս այն խօսքերից, որ լսեցիր, եւ որոնցով նախապեցին ինձ Ասորեստանի արքայի պապգամաւորները: Ահա ես արքայի մէջ խռովութեան ոգի կը սերմանեմ. լուր 7
 առնելով՝ նա կը վերադառնայ իր աշխարհը եւ իր երկրում սրի բաժին կը դառնայ»: Ռափսակը իմանալով, որ Ասորեստանի 8
 արքան հեռացել է Լաքիսից, քանի որ պաշարել է Լոբնան, վերադարձաւ ու հասաւ Ասորեստանի արքայի մօտ: Եւ երբ 9
 եթովպացիների Թարակ արքան դուրս եկաւ սրան պաշարելու, նա յետ եկաւ այնպէտից եւ պապգամաւորներ յղեց Եզեկիայի մօտ՝ յայտնելով. «Այսպէս ասացէք Նբէասփանի Եզեկիա ար- 10
 քային. «Թող քեզ չմոլորեցնի Աստուած, որին դու ապաւինել ես՝ ասելով, թէ Երուսաղէմը չի մարնուի Ասորեստանի արքայի ձեռքը: Բայց մի՛թէ դու չես լսել, թէ Ասորեստանի թագաւոր- 11
 ներն ի՛նչ օրը գցեցին բոլոր երկրներին, ինչպէս կործանեցին նրանց: Իսկ, ի՛նչ է, դու փրկուելո՞ւ ես: Մի՛թէ աստուածները 12
 փրկեցին իմ այն ազգերին, որոնց իմ հայրերը կորստեան մայրնեցին. Գոգանը, Խառանը, Ռափեթը, որոնք գրնուում են Եմաթի երկրում: Ո՞ր են Եմաթի եւ Արփաթի թագաւորները, 13
 ո՞ր են Սեփարուիմ քաղաքի, Անայի եւ Գաւայի թագաւորները»: Եզեկիան, պապգամաւորների ձեռքից վերցնելով հրովարտա- 14
 կը, կարդաց, մփաւ Տիրոջ փունն ու այն փռեց Տիրոջ առաջ: Եզեկիան աղօթքի կանգնեց Տիրոջ առաջ եւ ասաց. «Զօրութիւնների՝ Տէր, Աստուած Իսրայէլի, որ բազմում ես քերովէ- 15, 16
 ների վրայ, դու ես աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնների միակ Աստուածը, դու արարեցիր երկինքն ու երկիրը: Խոնարհիր քո 17
 ականջը, ո՞վ Տէր, եւ լսիր. Տէր, բաց քո աչքերը եւ նայիր, ո՞վ Տէր.

լսիր, Տէր, եւ իմացիր այն պարգամները, որ ուղարկեց Ասորես-
 18 րանի Սենեքերիմ արքան՝ նախապելու համար կենդանի Ասոր-
 19 մայն աշխարհն իր երկրներով, հրոյ ճարակ դարձրին նրանց
 կուռքերը եւ կործանեցին, քանի որ նրանք ասպուածներ չէին,
 20 այլ՝ մարդու ձեռքով կերպուած փայտէ ու քարէ կուռքեր: Բայց
 արդ, Տէր Ասորուած մեր, ազարիի մեզ նրանց ձեռքից, որպէս-
 զի աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները գիպակցեն, որ դու ես
 21 միակ Ասորուածը»: Ապա Ամոսի որդի Եսային ուղարկուեց Ե-
 զեկիայի մօտ ու ասաց նրան. «Այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր
 Ասորուածը. «Լսեցի այն աղօթքները, որոնցով պաղապեցիր
 22 ինձ՝ ընդդէմ Ասորեսրանի Սենեքերիմ արքայի»: Ահա այս է
 այն պարգամը, որ յայտնեց Ասորուած նրա մասին. «Ծաղրեց
 ու արհամարհեց քեզ, ո՛վ Սիոնի կոյս դուստրը, քո յեպտից
 23 հեզնանքով նայեց Երուսաղէմի դուստրը: Ո՞ն վրայ թափե-
 ցիր քո նախապիւնքն ու չարութիւնը, ո՞ն վրայ ես բարձրացրել
 ձայնդ, ինչո՞ն հայեացքդ չես յառնում բարձունքին՝ դէպի Իսրայէլի
 24 սուրբը: Ինչո՞ն պարգամաւորների միջոցով նախապիւնք հասց-
 րիր Տիրոջը: Դու ասում էիր, թէ՛ «Իմ կառքերի բազմութեամբ
 լեռների բարձունքը, Լիբանանի ծայրերը ելայ, կոպորեցի նրա
 բարձր մայրիկները, նրա գեղեցիկ նոճիկները եւ մրայ նրա ան-
 25 րառի ամենաբարձր կողմերը, կամուրջ գցեցի եւ ցամաքեցրի
 26 ջրերն ու բոլոր ջրամբարները»: Մի՞թէ դու չես լսել, թէ անե-
 լի առաջ, հին ժամանակ, ինչ եմ արել ես. կանխադեսել եմ եւ
 այժմ էլ յայտնում եմ, որ կործանելու եմ հեթանոսներին իրենց
 27 ամրոցների մէջ, նաեւ բոլոր բերդաքաղաքների բնակիչներին:
 Ձեռքից բաց թողի, եւ նրանք չորացան, դարձան ինչպէս քանի-
 28 քի վրայ այրուած խոտ, ինչպէս չորացած սեզ: Արդ, ես գիպեմ
 քո տեղն ու հանգրուանը, գիպեմ, թէ որ ճամփով ես գնում ու
 29 գալիս: Քո զայրոյթն ու բարկութիւնը, քո մաղձոտութիւնն ինձ
 համար ակներեւ են, դրա համար էլ լկամ պիտի հազցնեմ քո
 մոտքին ու սանձ՝ քո կզակին եւ յեպ պիտի դարձնեմ քեզ նոյն
 30 ճանապարհով, որով եկար: Իսկ քեզ համար, Եզեկիա՛, թող
 սա նշան լինի. այս փարի պիտի ուրէք սերմանուածը, միւս
 փարին պիտի ուրէք մնացորդները, իսկ երրորդ փարին պի-
 տի ցանէք ու հնձէք, այգիներ փնկէք եւ ուրէք նրանց պտուղը:
 31 Նրէասրանում մնացածները արմարներ պիտի արձակեն դէպի

ներքեւ եւ պարուղ պիտի քան վերելում, որովհետեւ նրանք Ե- 32
րուսաղէնում պիտի լինեն, եւ փրկուածները՝ Սիոն լեռան վրայ.
Զօրութիւնների Տիրոջ նախանձախանդութեամբ է այդպէս լի-
նելու»: Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում Ասորեստանի 33
թագաւորի մասին. «Նա չպիտի մօրնի այդ քաղաքը, նետեր
չպիտի արձակի դրա վրայ, դա չպիտի փակի վահաններով եւ
ոչ էլ պարնէշներով պիտի պաշարի դա, այլ պիտի վերադառ- 34
նայ այն նոյն ճանապարհով, որով եկել է, եւ չպիտի մօրնի այդ
քաղաքը: Այսպէս է ասում Տէրը. «Պիտի պահպանեմ այդ քա- 35
ղաքը, որպէսզի փրկեմ դա՝ ինձ եւ իմ ծառայ Դաւթի համար»: Ապա Տիրոջ
հրեշտակը ելաւ եւ Ասորեստանի բանակից հա- 36
րիւր ութսունհինգ հազարին սպանեց: Առաւօտեան վեր կենա-
լով՝ գտան բոլորի անշունչ դիակները: Եւ Ասորեստանի Սե- 37
նէքերին արքան նորից դարձաւ, գնաց ու բնակուեց Նինուէում:
Եւ մինչ նա իր Նասրաք աստծու փառքի մէջ երկրպագում էր 38
իր կուռքին, նրա որդիները՝ Ադրամէլէքը եւ Սարասարը, սրով
սպանեցին նրան եւ իրենք փախստական գնացին Վայաստան:
Իսկ նրա փոխարէն թագաւորեց նրա որդին՝ Ասորդանը:

Այն ժամանակ Եզեկիան հիւանդացաւ մահացու հիւանդու- 38
թեամբ. Ամոսի որդի Եսային եկաւ նրա մօտ ու ասաց. «Այս-
պէս է ասում Տէրը. «Պարուղի քուր քանդ համար, որովհետեւ
մեռնելու ես, չես ապրելու»: Եւ Եզեկիան երեսը շրջեց դէպի 2
պարը, աղօթք արեց ու ասաց. «Ո՛վ Տէր. յիշիր ինձ, Տէր, 3
քանզի քո առաջ արդարութեամբ ու ճշմարիտ սրտով ընթացայ
եւ քեզ համար հաճելի գործեր կատարեցի»: Ապա մեծ ցաւով
լաց եղաւ Եզեկիան: Եւ Տէրը, խօսքն ուղղելով Եսայուն, ա- 4
սաց. «Գնա՛ եւ ասա՛ Եզեկիային, թէ այսպէս է ասում քո հօր՝ 5
Դաւթի Տէր Աստուածը. «Լսեցի քո աղօթքի ձայնը եւ փեսայ քո
արցունքները. ահաւասիկ քո կեանքի ժամանակի վրայ աւե- 6
լացնում եմ քո անհիմն վարքի. Ասորեստանի արքայի ձեռքից
պիտի փրկեմ քեզ ու այս քաղաքը, պիտի պահապան լինեմ
այս քաղաքին»: Եւ Տիրոջ կողմից թող սա նշան լինի քեզ, 7
թէ Աստուած կատարելու է այն խօսքը, որ ասաց. «Ահաւա- 8
սիկ ես յեպ եմ դարձնելու քո աստիճաններին ընկած սպուերը.
քո քան քասը աստիճաններով ներքեւ իջած շողքը ես քա- 9
սը աստիճանով յեպ եմ շրջելու»: Եւ շողքը բարձրացաւ քասը
աստիճան, հասաւ այնպէս, ուր սպուերն էր իջել: Նրեաստա- 9

նի արքայ Եզեկիայի աղօթքը այն ժամանակ, երբ նա հիւան-
 10 դացաւ եւ ապաքինուեց հիւանդութիւնից. «Ես ասում էի, թէ
 երբ իմ օրերն սպառուեն, մնացած փարիներս թողած՝ ընկնե-
 11 լու եմ գերեզմանի դռները: Ասում էի, թէ երկրի վրայ այլեւս
 չեմ տեսնի Աստուծոյ փրկութիւնը, էլ չեմ տեսնի մարդ ու բնա-
 12 կիչ: Զրկուեցի ես իմ ազգապոռհմից, թողի իմ մնացած կեան-
 քը, որը ելաւ ու հեռացաւ ինձնից, ինչպէս քանդուում է կանգուն
 փաղաւարը: Իմ հոգին ինձնից ահա ուր որ է պիտի անջատուի,
 13 ինչպէս ջուլիակի ոստայնը, որ մօտ է կտրուելու: Այն օրը դա-
 փապարտուած մնացի մինչեւ առաւօտ. ասես առիծը ջարդէր
 իմ բոլոր ոսկորները, զօր ու գիշեր դափապարտուած մնացի:
 14 Ճշում էի ինչպէս ծիծեռնակը եւ աղաւնու նման մնչում, որով-
 հետեւ աչքերս փկարացան նայելուց դէպի երկնքի բարձունքը՝
 15 դէպի Տէրը, որը փրկեց ինձ, փարապեց իմ հոգու ցաւերը եւ
 ինքն էլ սահմանեց իմ բոլոր փարիները՝ ի դառնութիւն իմ ան-
 16 ձի: Այդ մասին քեզ պարմուեց, Տէր, եւ դու արթնացրիր իմ
 17 հոգին, եւ մխիթարուեցի եւ ապրեցի: Ահաւասիկ խաղաղու-
 թեան փոխուեց իմ դառնութիւնը. դու փրկեցիր իմ հոգին, որ
 18 չկործանուեմ, ինձնից յետ վանեցիր իմ բոլոր մեղքերը: Գե-
 րեզմանում գրնուողները չէ, որ պիտի խոստովանեն քեզ, մե-
 ռածները չեն, որ պիտի օրհնեն քեզ, եւ ոչ էլ քո ողորմութեանն
 19 են յուսալու նրանք, ովքեր գերեզման են իջնում: Ապրողները
 պիտի օրհնեն քեզ, ինչպէս ես այժմ: Այսուհետեւ մանուկներ
 20 պիտի ծնեն, որ պարմեն քո արդարութեան մասին, ո՛վ փրկիչ
 իմ Տէր: Եւ իմ կեանքի բոլոր օրերին քո աստուածային փաճա-
 րի առաջ չեմ դադարելու սաղմոսարանով օրհներգելու քեզ»:
 21 Ապա Եսային Եզեկիային ասաց. «Թզի չի՛ր վերցրու, մանրի՛ր
 22 եւ դի՛ր վերքիդ վրայ, եւ պիտի առողջանաս»: Իսկ նա պա-
 րասխանեց. «Դա նշան է, որ Աստուծոյ փաճա՛իր պիտի մտնեն»:

39 Այն ժամանակ Բաբելոնի արքան Մարդակ Բաղդանը՝ Բաղ-
 դանի որդին, պարգամաւորներ ուղարկեց Եզեկիայի մօտ՝ հրո-
 վարականերով ու նուէրներով, որովհետեւ լսել էր, թէ նա հի-
 2 ւանդացել է մերձիմահ եւ առողջացել: Նրանք ուրախութիւն
 պարճառեցին Եզեկիային, որը ցոյց տուեց նրանց իր գանձերի
 փները, խնկերի ու օծանելիքների, ոսկու եւ արծաթի, զէնքերի
 բոլոր պահեստները, ամէն բան, ինչ կար իր գանձարաններում:
 Իր փանը, իր ամբողջ փէրութեան սահմաններում բան չմնաց,

որ Եզեկիան նրանց ցոյց չդար: Եւ ահա Եսայի մարգարէն 3
 ներկայացաւ Եզեկիա արքային եւ ասաց նրան. «Ի՞նչ են ա-
 սում այդ մարդիկ, որ կողմերից են եկել մօտդ»: Իսկ Եզեկիան
 պատասխանեց. «Նեռաւոր աշխարհից են եկել մօտս, Բաբելո-
 նից»: Եսային ասաց. «Ի՞նչ փեսան քո փան մէջ»: Եզեկիան 4
 պատասխանեց. «Ամէն բան, ինչ որ կայ իմ փանը, փեսան:
 Բան չկայ իմ փան մէջ, որ չփեսանէին, փեսան նաեւ իմ գան-
 ձերը»: Եսային ասաց նրան. «Նիմա դու լսիր Զօրութիւնների 5
 Տիրոջ պատգամները. «Ահա գալու են օրեր, երբ պիտի խլեն 6
 ամէն բան, ինչ որ կայ քո փան մէջ, ինչ որ հաւաքել են քո
 հայրերը մինչեւ այսօր: Դրանք Բաբելոն պիտի փարունեն, ոչ մի
 բան չեն թողնելու»: Աստուած ասաց, թէ պիտի փարունեն նաեւ 7
 քո որդիներից շաւերը, որոնք քեզնից են լինելու, որոնց դու ես
 ծնելու, փանելու եւ ներքինիներ են դարձնելու Բաբելոնի թա-
 գաւորի պալատում»: Իսկ Եզեկիան ասաց Եսայուն. «Տիրոջ 8
 այդ խօսքը, որ դու յայտնեցիր, բարի է. թող արդարութիւն ու
 խաղաղութիւն լինի իմ օրերում»:

«Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք իմ ժողովրդին, - ասում է Աս- 40
 տուած, - դուք՝ քահանաներդ, Երուսաղէմի սրտով խօսեցէք եւ 2
 մխիթարեցէք նրան, որովհետեւ նա լի է փառապանքով»: Թող
 նրա մեղքերին թողութիւն լինի, քանզի իր մեղքերի համար նա
 Տիրոջ կողմից կրկնակի հափուցում ստացաւ: Անապատում 3
 կանչողի ձայնն է. «Պատրաստեցէք Տիրոջ ճանապարհը եւ
 հարթեցէք մեր Աստծու շաւիղները: Բոլոր ձորերը պիտի լցու- 4
 են, եւ բոլոր լեռներն ու բլուրները պիտի ցածրանան, դժուա-
 րին փեղերը պիտի դիւրին դառնան, եւ առապարները՝ դաշ-
 տեր: Պիտի յայտնուի Տիրոջ փառքը, եւ ամէն մի մարմնաւոր 5
 պիտի փեսանի Աստծու փրկութիւնը, քանզի Տէրը խօսեց»: Մի 6
 ձայն ասում է՝ կանչիր: Ասում եմ՝ ի՞նչ կանչեմ: «Իմացիր, ա-
 մէն մարմին նման է խոտի, եւ մարդու ամբողջ փառքը նման է
 խոտածաղկի: Խոտը չորանում է, նրա ծաղիկը թափում, ո- 7
 րովհետեւ նրա վրայ փչում է Տիրոջ շունչը: Արդարեւ, իմ այս
 ժողովուրդը նման է խոտի: Խոտը չորանում է, ծաղիկը թափ- 8
 ւում, բայց Տիրոջ խօսքը մնում է յաւիտեան»: Ե՛լ այդ բարձր 9
 լեռան վրայ, ո՛վ աւերաբերդ Սիոնի, ո՛ժ փուր քո ձայնին, ո՛վ
 աւերաբերդ Երուսաղէմի, ո՛ժ փուր, մի՛ վախեցիր եւ յայտնիր
 Յուդայի երկրի այդ քաղաքներին. «Ահաւասիկ ձեր Աստուածը. 10

11 սահա Տէրը, որ գալիս է զօրութեամբ եւ իր բազկի իշխանութեամբ. ահաւասիկ իր վարձն իր հետ է, ու գործերն էլ իր աչքի
 12 առաջ են: Տոփուի նման հովուելու է իր հօքերը, իր բազկով հաւաքելու է գառներին, կրելու է նրանց իր ծոցում, մխիթարիչ
 13 է լինելու յղիններին»: Ո՞վ կարողացաւ իր ափով չափել ջրերը, թզով՝ երկինքը եւ քով՝ համայն երկիրը. ո՞վ կարողացաւ լեռ-
 14 ները կշռել կշեռքով եւ դաշտերը՝ նժարով: Ո՞վ իմացաւ Տիրոջ մտքերը, ո՞վ խորհրդաբան դարձաւ նրան՝ իբրեւ թէ նրան խելա-
 15 միտ դարձնելու համար: Կամ թէ ո՞նք հետ խորհրդակցեց նա, որ իրեն խելամիտ դարձնի, եւ կամ ո՞վ նրան ցոյց տուեց արդա-
 16 րադատութիւնն ու իմաստութեան ճանապարհը, կամ անցեա-
 17 լում ո՞վ փոխ տուեց իրեն, որ հատուցի նրան: Բոլոր հեթանոս-
 18 ները նման են դոյլի մի կաթիլին, նոյնն են, ինչ փոշեհափկը՝
 19 կշեռքի վրայ եւ կամ ինչպէս բերանից ցայտող շիթը: Այրելու համար Լիբանանը բաւական չէ, բոլոր չորքտաւանները ողջա-
 20 կէզի համար բաւական չեն, եւ բոլոր հեթանոսները նրա հա-
 21 մար ոչինչ են, ոչնչութիւն են համարում: Արդ, ո՞նք նմանեցրիք
 22 Տիրոջը, ո՞նք նման համարեցիք նրան: Միթէ կոնք է նա, որին կերպել է արուեստաւորը, եւ կամ ոսկերիչը, ձուլելով ոսկին, պարել է նրան ոսկով՝ պարկերի նմանութիւն ու կերպարանք
 23 փալով նրան: Տիւսնն էլ անփութի փայտն է ընտրել եւ խելք ու
 24 հնարքի դիմել, թէ ինչպէս կանգնեցնի այն, որ չշարժուի: Միթէ չսեցի՞ք ու չիմացա՞ք, ի սկզբանէ ձեզ չպարմունե՞ց, չհասկացա՞ք,
 25 թէ ով հաստատեց երկրի հիմքերը: Նա է, որ նստած է երկ-
 26 րի շրջաձիրից վերեւ, եւ բնակիչները նրան մորեխի չափ են երեւում: Նա է կանգնեցրել երկինքն ինչպէս կամար, ձգել ինչ-
 27 պէս վարագոյր եւ հիմնել երկիրը՝ նրա մէջ բնակուելու հա-
 մար: Նա է, որ իշխաններին անիշխանութեան է դատապար-
 տում եւ երկիրն ամայացնում, որպէսզի չսերմանեն ու տուն-
 կեր չբնակեն, եւ նրանց արմարը հողի մէջ չհաստատուի: Նա
 կը փչի նրանց վրայ, եւ կը չորանան, ու փոթորիկը խռիւի նման
 կը քշի դրանք: «Արդ, ո՞նք կ'ուզենայիք նմանեցնել ինձ, որին
 զուգահաւասար լինէի», «ասում է Իսրայէլի սուրբը: Աչքներդ
 դէպի երկինք բարձրացրէք եւ տեսէ՛ք՝ ո՞վ հաստատեց այս ա-
 մէնը, ո՞վ ստեղծեց նրա համակարգութիւնը՝ մեծ փառքով եւ
 անհնարին ուժով ամեն ինչի փալով իր անունը. ոչ մի բան ծա-
 ծուկ չի մնում նրանից: Մի՛ ասա, Յակոբ, կամ՝ ի՞նչ ես խօսում,

Իսրայել, թե՛ «Իմ ճանապարհները գաղարնի մնացին Ասործուց, եւ իմ Ասորուածը վերացրեց իմ իրաւունքներն ու հեռացաւ»։ Արդ, չիմացա՞ր, չսեցի՞ր, որ յաւիտենական Ասորուածը, երկրի 28 սահմանները հասարարող Ասորուածը ոչ քաղց է զգում եւ ոչ էլ յոգնում, նրա իմաստութիւնն անքննելի է։ Նա քաղցածներին 29 ուժ է տալիս, բայց ցաւ չունեցողներին էլ՝ տրտմութիւն։ Երի- 30 տասարդները քաղց պիտի զգան, մանուկները պիտի յոգնեն, քաջընտիր մարդիկ անզօր պիտի դառնան, իսկ նրանք, ո- 31 րոնք Տիրոջն են ապաւինում, նոր ուժ պիտի ստանան եւ նոր փերտորներով զարդարուեն ինչպէս արծիւներ, պիտի վազեն, բայց չպիտի յոգնեն, պիտի գնան, բայց քաղց չպիտի զգան։

Նորոգուեցէ՛ք իմ առաջ, ո՛վ կղզիներ, քանզի իշխանները 41 նորոգուելու են զօրութեամբ, մօտենալու են ու միասին խօսելու եւ պարմելու են արդար դարաստանի մասին։ Ո՞վ արթնաց- 2 րեց արդարին Արեւելքից եւ կանչեց իր յերեւից. նա գնալու է եւ հեթանոսների յանդիման հապուցում է տալու, սարսափա- հար է անելու թագաւորներին, հողին է յանձնելու նրանց սրերը, խռիւի պէս վանելու է նրանց նետերը, նրանց փախստական է 3 դարձնելու եւ խաղաղութեամբ անցնելու է այն ճանապարհնե- րը, որոնք իր ոտքերի համար են։ Արդ, կ'ասէ՛ք, թէ Նա չի 4 գալու. ո՞վ արեց ու կարարեց այս ամէնը, ո՞վ կանչեց նրան, որ կանչում էր առաջին ցեղերից։ Ես եմ Տէրն առաջին, նոյնն եմ լինելու եւ յաւիտեան։ Տեսան ինձ հեթանոսները եւ վախե- 5 ցան, երկրի բոլոր ծագերը սարսափեցին. իրար մօտեցան եւ միասին եկան։ Ամէն մէկը մտքում դրեց ընկերոջն ու եղբօրն 6 օգնական լինել՝ ասելով. «Թող հիւսնը քաջալերի դարբնին՝ 7 կռելու, կռիւելու եւ մուրճով հարուածելու, եւ ասի՝ ինձ համար լաւ օգնութիւն եղաւ»։ Գամերով գամում են կոտքերը, դնում գերնի վրայ, որպէսզի չշարժուեն։ Բայց դու, ո՛վ իմ ծառայ 8 Իսրայել, ո՛վ Յակոբ, որին ընտրեցի, ո՛վ դու Աբրահամի զաւակ, որին սիրեցի, որին օգնական եղայ՝ երկրի ծայրերից ու նրա 9 եզերքներից կանչելով նրան եւ ասելով, թե՛ «Դու իմ ծառան ես, քեզ ընտրեցի ես եւ չեմ լքի քեզ», - դու մի՛ վախեցիր, քանզի 10 ես քեզ հետ եմ, մի՛ խաբուիր, քանզի ես եմ քո Ասորուածը, ես, որ զօրացրի քեզ, օգնեցի քեզ ու պահպանեցի քեզ իմ արդար աջով։ Ահա պիտի ամաչեն ու պարկառեն քո բոլոր հակա- 11 ռակորդները, չեղածի նման պիտի լինեն նրանք, եւ բոլոր քեզ

12 ամբաստանողները պիտի կորչեն: Եթե փնտռես էլ, չես գտնե-
 լու այն մարդկանց, որոնք քո դեմ թշնամութիւն էին անում, քեզ
 13 հետ պապերագնողներն ի չիք պիտի դառնան: Արդարեւ, ես եմ
 քո Տէր Աստուածը, որ բռնել եմ քո աջ ձեռքից, որ ասում եմ քեզ,
 14 թե՛ «Մի՛ վախեցիր, ես կ'օգնեմ քեզ»: «Չվախենաս, Յակոբ,
 որ որդի ես հիմա, եւ դու, Իսրայէլ, որ սակաւամարդ ես այժմ,
 եւ օգնեցի քեզ», - ասում է Աստուած՝ Իսրայէլի սուրբը, որը
 15 փրկելու է քեզ: - Ահա քեզ դարձրի սողոստաւ կամնասայլի
 նոր անիւների պէս. լեռները պիտի կալսես, բլուրները պիտի
 16 մանրես, փոշու պիտի վերածես դրանք ու քշես փանես: Նոդ-
 մերը պիտի փանեն դրանք, եւ մրրիկները պիտի ցրեն: Բայց դու
 17 ուրախ պիտի լինես Տիրոջով՝ Իսրայէլի սրբով: Պիտի ցնծան
 փնակներն ու չքաւորները, որոնք ջուր էին փնտրում ու չէ-
 ին գտնում, եւ նրանց լեզուները ծարաւից ցամաքում էին: Ես՝
 Տէր Աստուածս, Իսրայէլի Աստուածս, կը լսեմ նրանց եւ չեմ լքի
 18 նրանց: Գետեր կը բխեցնեն լեռների վրայ եւ դաշտերի մէջ՝
 աղբիւրներ, անապատը կը վերածնայ ջրերի լճակների եւ փոջո-
 19 րուած երկիրը՝ վարակների: Անջրդի հողում մայրի ու փոսախ,
 մրրենի ու նոճի, սօսի ու դափնի, սոճի ու կաղամախի, գիհի
 20 ու ձիթենի կ'աճեցնեմ, որպէսզի փեսնեն ու գիտենան, ճանա-
 չեն ու իմանան բոլորը, թէ Տիրոջ ձեռքը կապարեց այդ ամէնը,
 21 եւ Իսրայէլի սուրբը հաստատեց»: «Մօտեցել է ձեր արդար
 դատաստանը, - ասում է Տէր Աստուած, - Մօտեցել է ձեր ար-
 22 դար դատաստանը», - ասում է Յակոբի թագաւորը: Թող մօ-
 փենան ու պապմեն ձեզ, թէ ի՛նչ դէպքեր են կատարուելու: Եւ
 կամ առաջներում կատարուածներն էլ թող մեզ պապմեն, որ-
 պէսզի մրքներս պահենք եւ գիտենանք, թէ ի՛նչ եղաւ առաջ,
 23 եւ ի՛նչ է լինելու յետոյ: Ասացէք, պապմեցէք մեզ, թէ վերջում
 ի՛նչ է լինելու, որ իմանանք. եթէ աստուածներ էք՝ բարին կա-
 փարեցէք, չարը կապարեցէք, որպէսզի փեղնուրեղը փեսնենք
 ու զարմանանք, թէ որպէսզի էք դուք, եւ որպէսզի է գալիս
 24 ձեր արածը, որովհետեւ պիղծ են նրանք, որ երկրից ընտրել
 25 են ձեզ: Բայց ես պիտի արթնացնեմ հիւսիսային մարդուն եւ
 արեւելեանին, նրանք պիտի կանչուեն իմ անունից, պիտի գան
 իշխանները, եւ բրուրի կալի նման դուք պիտի փրորուէք այն-
 26 պէս, ինչպէս բրուրն է փրորում: Ո՛վ կը պապմի սկզբում եղա-
 ծի մասին, որ գիտենանք, եւ կամ աւելի առաջ կատարուածի

մասին, որ ասենք, թե ճշմարիտ է. ո՛չ առաջներում եղածի մա-
սին պարմող կայ, եւ ո՛չ էլ մէկը, որ լսի ձեր խօսքերը: Սկսեմ 27
Միոնից եւ ճանապարհին մխիթարեմ Երուսաղէմին: Ահաւա- 28
սիկ ոչ մի հեթանոս չկայ, չկայ նաեւ նրանց կոտորելից ոչ մէկը,
որ պարմի, ու եթէ հարցնեմ իսկ նրանց, թե՛ որպեղի՞ց էք, ինձ
պարասխան չեն փայ: Ունայն են նրանք, որ կերպել են ձեզ, 29
սնոքի են նրանք, որ սպեղծել են ձեզ:

Յակոբն իմ ծառան է. օգնական պիտի լինեմ նրան: Իմ ըն- 42
տրեալն է Իսրայէլը, որը հաճելի եղաւ իմ հոգուն: Իմ շունջը
կը փարածեմ նրա վրայ, եւ նա հեթանոսների դարաստանը կը
փեսնի: Նա չի աղաղակելու եւ չի վիճելու, ոչ ոք դրսում նրա 2
ձայնը չի լսելու, անգամ ջախջախուած եղէզը նա չի ջարդելու 3
եւ առկայծող պարոտյգը չի մարելու, այլ արդարութեամբ դա-
րաստան է փեսնելու: Նա պիտի ծագի եւ չպիտի խորտակուի, 4
քանի դեռ երկրի վրայ չի հաստատել դարաստանը. եւ հեթա-
նոսները իրենց յոյսը պիտի դնեն նրա անուան վրայ: Այսպէս 5
է ասում Տէր Աստուած, որ սպեղծեց երկինքը եւ կանգնեցրեց
այն, հաստատեց երկիրն ու ամէն բան, ինչ կայ նրա վրայ, շունչ
փուեց այնպեղ գարնուող մարդկանց, հոգի՛ բոլոր նրանց, ովքեր
ոտք են դնում երկրի վրայ. «Ես՝ Տէր Աստուածս, արդարութե- 6
ամբ կանչեցի քեզ, բռնեցի քո աջ ձեռքից եւ գորաւոր դարձրի
քեզ, իբրեւ ուխտ փուեցի քեզ ժողովրդին եւ իբրեւ լոյս՝ հեթա-
նոսներին, որպէսզի կոյրերի աչքերը բանաս եւ խաւարի մէջ 7
նստած կալանաւորներին հանես բանարից ու զնդանից: Ես եմ 8
Տէր Աստուածը, սա է իմ անունը, իմ փառքը ուրիշին չեմ փայ,
ոչ էլ իմ քաջութիւնը՝ կոտորեին»: Ինչ որ նախասահմանու- 9
ած էր, այն էլ կատարուեց, իսկ ինչ որ նոր պիտի կատարուի,
են կը պարմեն ձեզ, մինչեւ պարմուելն էլ այն յայտնի կը դառ-
նայ ձեզ: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը նոր օրհներգութեամբ, քանզի նրա 10
իշխանութիւնը բարձունքներում է փառաբանում, եւ նրա անու-
նը՝ երկրի ծագերից, ծովերում նաւարկողներից, կղզիներից ու
նրանց բնակիչներից: Թող ուրախ լինեն անապարն ու նրա 11
աւանները, Կեդարի բանակապետիներն ու բնակիչները, թող
ուրախանան Վէմի բնակիչները, լեռների գագաթներից կան-
չեն, փառք փան Աստծուն, իսկ կղզիները պարմեն նրա քա- 12
ջութեան մասին: Զօրութիւնների Տէր Աստուածը պիտի գայ 13
ու պարերազմ մղի, նախանձ պիտի յարուցի եւ բարձրաձայն

14 պիտի գոչի իր թշնամիների վրայ: Սկզբից իսկ լուռ եմ եղել.
մի՞թե պիտի լսեմ ու միշտ լուռ մնամ. համբերող եղայ ինչպես
15 ծննդկան, հիմա պիտի սարսափեցնեմ ու միանգամից ցամա-
քեցնեմ: Լեռներն ու բլուրները պիտի հարթեցնեմ եւ նրանց
ամբողջ խոպը չորացնեմ, գետերը պիտի վերածեմ կղզիների
16 եւ ճահճուրները ցամաքեցնեմ: Կոյրերին պիտի առաջնորդեմ
մի ճանապարհով, որ նրանք չգիտեն, պիտի քայլել փամ այն-
պիսի շափողներով, որոնք ծանօթ չեն նրանց. խաւարը լոյս պի-
տի դարձնեմ նրանց համար եւ դժուարանցանելի՞ն՝ դիրին: Այս
17 բաները պիտի անեմ նրանց համար եւ չեմ լքելու նրանց: Բայց
նրանք երես դարձրին ինձնից: Ամօթ ու պարկառա՛նք ունեցէ՛ք
դուք, որ ապաւինել էք կուռքերին եւ ասում էք ձուլածոներին,
18 թե՛ «Մեր աստուածներն էք դուք»: Խուլեր, լսեցէ՛ք, կոյրեր,
19 նայեցէ՛ք ու փեսէ՛ք. ո՞վ է կոյրը, եթէ ոչ իմ ծառաները, ով-
քե՛ր են խուլերը, եթէ ոչ այն մարդիկ, որ փրկում են նրանց:
Ո՞վ է կոյրը, եթէ ոչ ուծացածը: Կուրացան Աստծու ծառանե-
20 րը: Շար անգամ փեսաք, բայց չզգուշացաք, բաց էին ձեր
21 ականջները, բայց չլսեցիք: Տէր Աստուած կամենում էր, որ
22 արդարութիւն լինի, գոհութիւն մաքուցեն, բայց փեսայ, որ
ժողովուրդը կողոպտուեց ու աւարի մաքնուեց. բոլոր շրեմա-
րաններում, միաժամանակ եւ բոլոր ապարանքներում, ուր եւ
թաքցրին նրանց, որոգայթներ կային. նրանք յափշարակութեան
մաքնուեցին, եւ ոչ ոք չկար, որ նրանց փրկէր, աւարառութեան
23 ենթարկուեցին, եւ զգնուեց մէկը, որ ասէր, թե՛ ե՛ր փութ: Ձեզ-
նից ո՞վ է նա, որ ականջ կը դնի այս ամենին եւ կը մտածի այն
24 մասին, թէ ինչ է կարարուելու յետագայում: Ո՞վ մարնեց Յա-
կոբին յափշարակութեան, Իսրայէլը՝ աւարառութեան. ո՞չ արդե-
օք Աստուած, որի հանդէպ մեղք գործեցին, չկամեցան ընթանալ
25 նրա ճանապարհներով եւ չլսեցին նրա օրէնքները: Նա նրանց
վրայ թափեց իր զայրոյթն ու բարկութիւնը, պարերազմի դա-
րապարտեց նրանց, բոլոր կողմերից կրակի մէջ առաւ նրանց,
բայց նրանցից ոչ մէկը չգիտակցեց, խելքի չեկաւ:

43 Արդ, այսպէս է ասում Տէր Աստուածը, որ արարեց քեզ, Յա-
կոբ, եւ ստեղծեց քեզ, Իսրայէլ. «Մի՛ վախեցիր, որովհետեւ
2 փրկեցի քեզ եւ կոչեցի քեզ քո անունով, թէ իմն ես: Եթէ ջրերի
միջով անցնես՝ քեզ հետ կը լինեմ, եւ գետերը քեզ չեն խեղդի.
Եթէ կրակի միջով անցնես՝ չես այրուի, եւ նրա բոցը քեզ չի

կիզի. քանզի ես եմ քո Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլի սուրբը, որ 3
 պիտի փրկեմ քեզ: Եգիպտոսն ու Եթովպիան որպէս փրկագին
 փութի քեզ համար եւ Սուիէնը քեզ հետ փոխանակեցի: Ուս- 4
 փի թանկ եղար ինձ համար, իմ առաջ փառաւորուեցիր, ու
 ես սիրեցի քեզ. մարդիկ կ'սկսեմ քո փոխարէն, իշխաններ՝ քո
 գլխի դիմաց: Մի՛ վախեցիր, որովհետեւ քեզ հետ եմ. արեւել- 5
 քից կը բերեմ քո սերունդը եւ արեւմուտքից կը հաւաքեմ քեզ:
 Նիսիսին կ'ասեմ՝ բեր, եւ հարաին, թէ՛ մի՛ արգելիր. բերէք իմ 6
 որդիներին հեռաւոր երկրից եւ իմ դուստրերին՝ երկրի ծագե-
 րից, բոլորի՛ն, որոնք երբեւէ կոչուել են իմ անունով. որովհե- 7
 տեւ իմ փառքով հաստատեցի նրան, սպեղծեցի եւ արարեցի
 նրան: Բարձրացրի կոյր ժողովրդին. եւ թէպէտ աչքեր ունեն, 8
 սակայն կուրացած են նրանք, եւ խցանուած են նրանց ականջ-
 ները: Թող բոլոր ազգերը հաւաքուեն միասին, թող նրանց իշ- 9
 խանները ժողովուեն, բայց ո՛վ կարող է պատմել այս, եւ կամ
 ո՛վ կարող է ձեզ ազդարարել այն, ինչ առաջ է կատարուել. թող
 բերեն իրենց վկաներին եւ արդարանան, թող լսեն եւ ասեն
 ճշմարտութիւնը: Եղէք ինձ համար վկաներ, ես էլ ձեզ համար 10
 վկայ լինեմ, - ասում է Տէր Աստուած. - ծառայ ընտրեցի ձեզ,
 որ հասկանաք ու հաւապաք ինձ եւ գիտակցէք, թէ ո՛վ եմ ես:
 Ինձնից առաջ ուրիշ Աստուած չի եղել, ինձնից յետոյ եւս չի լի-
 նի: Ե՛ս եմ Աստուած, ինձնից բացի չկայ մէկը, որ փրկութիւն 11
 փայ: Յայտնեցի եւ փրկեցի. նախապեցի, ու ձեր մէջ օտար
 չկար. դուք ինքներդ կարող էք վկայ լինել ինձ համար: Ես 12
 եմ Տէր Աստուածը ի սկզբանէ եւ միշտ. չկայ մէկը, որ իմ ձեռ-
 քից կարողանայ ազատուել. ինչ որ ես անեմ, ոչ ոք չի կարող
 հակառակն անել»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլի 13
 սուրբը, որ փրկելու է ձեզ. «Ձեզ համար Բաբելոն կ'ուղարկեմ,
 բոլորին տեղահան կ'անեմ ու փախստական կը դարձնեմ, եւ
 քաղղեացիները նաւերով պաշարման մէջ կ'առնուեն»: Ե՛ս եմ 14
 Տէր Աստուածը՝ ձեր սուրբը, որ ցոյց փութի ձեզ Իսրայէլի թա-
 գաւորին»: Այսպէս է ասում Տէրը, որ ճանապարհ է բացում 15
 ծովում եւ շաւիղներ՝ յորդահոս ջրերի մէջ, Նա, որ կառքեր ու
 նժոյգներ է հանում եւ բազմահամար զօրքեր. բայց նրանք կա- 16
 րող են քնել ու վեր չկենալ, մարել ինչպէս հանգած պապրոյգ:
 «Առաջուայ բաները մի՛ յիշէք, հիմը մտքներդ մի՛ բերէք, քան- 17
 զի ես նորն եմ անելու, որ հիմա յայտնուելու է, եւ դուք պիտի 18, 19

ճանաչեք. ճամփայ պիտի բացեմ անապատով եւ անջրդի հո-
 20 դում գետեր պիտի բխեցնեն: Ինձ պիտի օրհնեն անապատի
 զագանները, համբարուներն ու ջայլամների ձագերը, որովհե-
 21 րեւ ես ջուր եմ փալու անապատին եւ անջրդի երկրին՝ գետեր,
 խմեցնելու համար իմ ընտրեալ ազգին: Եւ իմ ժողովուրդը, ո-
 22 րին ստեղծեցի, պիտի պատմի իմ սխրանքների մասին»: «Տի-
 մա չէ, որ կանչեցի քեզ, Յակոբ, եւ ոչ էլ չարչարեցի քեզ, Իս-
 23 րայէլ: Ողջակէզներիցդ ոչխարներ չմտնուցեցիր ինձ եւ ոչ էլ
 քո զոհերով փառաւորեցիր ինձ. քո ընծաներով չճառայեցիր
 ինձ, եւ ոչ էլ ես նեղութիւն պարճառեցի քեզ՝ ծախսել փալով
 24 քո կնդրուկները: Ինձ համար արծաթով խունկ չգնեցիր, եւ ոչ
 էլ քո զոհերի ճարպին ես ցանկացող եղայ, բայց քո մեղքերի ու
 25 անօրէնութիւնների մէջ քեզ վերակացու եմ լինելու: Ես եմ, ես
 եմ այն նոյնը, որ ջնջում եմ իմ հանդէպ կապարած քո անօրէ-
 26 նութիւնները եւ քո մեղքերն այլեւս չեմ յիշելու: Բայց դու յի-
 շիր, որ իրար հետ դար ենք ունենալու. նախ դու խոստովանիր
 27 քո անօրէնութիւնները, որ արդարացուես: Նախ ձեր հայրերը
 մեղք գործեցին, եւ ձեր իշխանները օրհնազանց եղան իմ հան-
 28 դէպ: Իշխանները պղծեցին իմ սրբութիւնները, ուստի Յակո-
 բին կորստեան մատնեցի եւ Իսրայէլը՝ նախապինքի»:

44 «Իսկ այժմ լսիր, ո՛վ իմ ծառայ Յակոբ, եւ դու, Իսրայէլ, ում
 2 ընտրել եմ: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած, որ արարեց քեզ,
 ստեղծեց քեզ որովայնից, եւ փակաւին օգնութիւն պիտի գտնես.
 Մի՛ վախեցիր, ծառայ իմ Յակոբ, եւ դու, սիրեցեալ իմ Իսրայէլ,
 3 ում ընտրել եմ: Ես ջուր պիտի փամ ծառաւածներին, որոնք
 ընթանում են անջրդի փեղերով. իմ հոգին պիտի դնեմ քո զա-
 4 ւակի վրայ եւ իմ օրհնանքները՝ քո որդիների վրայ: Նրանք
 պիտի ծլեն ու ծաղկեն ինչպէս ջրաբքի խոտը, ինչպէս ուռենին՝
 5 հոսող ջրերի մօտ: Մէկը պիտի ասի՝ Աստուծուն եմ ես, մէկ
 ուրիշը խրախոյս պիտի բարձրացնի յանուն Յակոբի Աստծու,
 իսկ միւսը գիր պիտի գրի իր ձեռքով, թէ՛ ես Աստծուն եմ պար-
 կանում, եւ յանուն Իսրայէլի քաջալերութեան կոչ պիտի անի»:
 6 Այսպէս է ասում Աստուած՝ Իսրայէլի թագաւորը եւ նրա փրկիչ
 Զօրութիւնների Տէրը. «Ես եմ առաջինը եւ ես եմ վերջինը, ինձ-
 7 նից բացի ուրիշ Աստուած չկայ: Ո՞վ է ինձ նման, թող առաջ
 գայ, ձայն հանի, պատմի ու ամէն ինչ ներկայացնի ինձ այն
 ժամանակից սկսած, երբ ես արարեցի մարդուն, նաեւ այն, ինչ

գալու է. մինչև գալը թող պարմեն ձեզ: Մի՛ գարնացեք եւ 8
մի՛ շփոթուեք. չէ՛ որ դուք սկզբից լսեցիք, եւ ես ձեզ ասացի,
որ դուք ինքներդ իսկ կարող էք վկայ լինել ինձ համար, թէ
կայ այլ Աստուած, բացի ինձնից»: Բոլոր նրանք, որ սրեղ– 9
ծում ու կերպում էին սնոփի աստուածներ, այն ժամանակ իսկ
ոչնչութիւն էին: Նրանք այդ անում էին ըստ իրենց ցանկո–
թեան, սակայն դրանք չեն օգնելու նրանց, քանզի ո՛չ փեսնում
են եւ ո՛չ էլ ըմբռնում, եւ դուք էլ կարող էք վկայել այդ մասին:
Թող ամաչի նա, ով սրեղծում է սրեղծուածը եւ անօգուտ կեր– 10
պով կուռք է ձուլում, նաեւ բոլոր նրանք, որ հաղորդակից են
դառնում նրան: Բայց ամօթահար պիտի լինեն բոլոր նրանք, 11
որ կուռքեր են սրեղծում եւ կերպում անօգուտ բաներ, որոնք,
ինչից էլ պարբաստուած լինեն, բոլորովին պիտի չորանան եւ
անփեսուն մարդկանցից: Պիտի հաւաքունն ամէնքը, դէմառ–
դէմ կանգնեն միասին, պիտի ամաչեն եւ առհասարակ ամօթա–
հար լինեն: Երկաթագործը իր համար գործիք կռեց, ուրագը 12
սրեց եւ փաշեց նրանով, դուրը գործի դրեց ու յղեց եւ իր բազ–
կի ուժով կանգնեցրեց այն: Իսկ ինքը քաղց է զգալու, փկարա–
նալու, ջուր իսկ չի խմելու: Տիւնը փայտ ընտրեց, չափեց այն 13
ու զծեց, պարկերի ձեւ ու նմանութիւն փուեց, դուրով յղեց
այն, սոսնձապարեց, նրան փուեց փղամարդու կերպարանք,
մարդու դէմքի ձեւ ու գեղեցկութիւն եւ կանգնեցրեց իր փան
մէջ: Այն փայտը, որ կտրեց, «սոճին կամ սօսին, կաղնին կամ 14
թեղօշը, որոնք փնկեց Տէրը, եւ անձրելը աճեցրեց, որպէսզի 15
մարդու համար վառելիք լինեն, «ահա դրանից վերցրեց, վառեց
ու փաքացաւ, մի կէսից հաց եփեց, իսկ մի կէսն էլ արծան շինեց
եւ երկրպագեց նրան. իր իսկ շինած արծանի առաջն ընկած՝
երկրպագեց նրան: Նրա կէսն այրեց խարոյկի վրայ, որի կրա– 16
կով հաց եփեց եւ միս խորովեց, կերաւ, կշտացաւ ու փաքացաւ՝
ասելով, թէ՛ «Երանի՛ ինձ, որ փաքացայ եւ կրակը փեսայ»:
Իսկ կէսից քանդակուած աստուած շինեց եւ, խոնարհուելով, 17
երկրպագեց նրան, աղօթեց նրա առաջ եւ ասաց՝ «Փրկի՛ր ինձ,
քանզի դու իմ աստուածն ես»:
Նրանք անկարող եղան մտա– 18
ծել եւ իմանալ, որովհետեւ նրանց աչքերը՝ փեսնելու համար եւ
նրանց սրտերը՝ հասկանալու համար բթացան: Նրանք չմտա– 19
ծեցին, չգիտակցեցին ու չհասկացան, որ փայտի կէսը կրակով
այրեցին եւ նրա կրակի վրայ հաց եփեցին, միս խորովեցին ու

կերան, իսկ նրա կեսից կուռք պատրաստեցին եւ երկրպագում
 20 եւ նրան: Իմացի՛ր, նրանց սիրտը մոխիր է, եւ նրանք մոլո-
 րուած են, նրանցից ոչ ոք չի կարող փրկել նրանց հոգիները.
 դուք տեսնում էք, բայց չէք ասում, թէ՛ «Խաբէութիւն է մեր ձեռ-
 21 քերի մէջ»: «Յիշի՛ր դա, Յակոբ, նաեւ դու, Իսրայէլ, քանզի իմ
 ծառան ես դու. քեզ ստեղծեցի ինձ ծառայելու համար, եւ դու,
 22 Իսրայէլ, մի՛ մոռացիր ինձ: Ահաւասիկ ջնջեցի քո անօրէնու-
 թիւնները ինչպէս ամպ եւ քո մեղքերը՝ ինչպէս մէգ. ինձ մօտ
 23 դարձիր, որպէսզի փրկեմ քեզ»: Ուրախացի՛ր, երկի՛նք, քան-
 զի Աստուած ողորմեց Իսրայէլին, փոռ փչեցէք, երկրի հիմքեր,
 ուրախութեան կանչէր արձակեցէք, լեռներ, բլուրներ եւ նրանց
 վրայ գտնուող բոլոր ծառեր, որովհետեւ Աստուած փրկեց Յա-
 24 կոբին, եւ Իսրայէլը պիտի փառաւորուի: Տէրը, որ փրկեց քեզ,
 ստեղծեց քեզ որովայնից, այսպէս է ասում. «Ես եմ Տէրը, որ
 անում, կատարում եմ ամէն ինչ, միայնակ տարածեցի երկինքը
 25 եւ հաստատեցի երկիրը: Էլ ո՞վ է, որ ի չիք դարձրեց վիուկների
 կախարդութիւնները եւ դիւթութիւնները՝ սրտերից, ո՞վ է, որ ի-
 մաստուններին յետ է դարձնում եւ նրանց խորհուրդները յիմա-
 26 րութեան վերածում, իր ծառաների խօսքերն է հաստատում եւ
 արդարացնում իր պատգամաբերների խորհուրդները: Ես եմ,
 որ ասում եմ Երուսաղէմին, թէ՛ բնակելի՛ դարձիր, եւ Տրէաս-
 փանի քաղաքներին, թէ՛ վերստի՛ն կառուցուցէք. եւ ես պիտի
 27 վերականգնեմ նրանց աւերակները: Ես ասում եմ անդունդին,
 28 թէ՛ աւերուի՛ր. եւ ես պիտի ցամաքեցնեմ նրա գետերը: Ես ա-
 սում եմ Կիրոսին, թէ՛ իմաստնացի՛ր, որ կատարես իմ բոլոր
 ցանկութիւնները: Ես ասում եմ Երուսաղէմին, թէ՛ կառուցուի՛ր,
 եւ ես պիտի հաստատեմ իմ սուրբ տաճարը»:

45 Այսպէս է ասում Տէր Աստուած իր օծեալ Կիրոսին. «Ես
 բռնեցի քո աջ ձեռքը, որպէսզի ազգերին հնազանդեցնեմ քեզ,
 խորտակեմ թագաւորների զօրութիւնը, բացեմ քո առաջ դռնե-
 2 րը, եւ քաղաքները չփակուեն: Ես կ'ընթանամ քո առջեւից, կը
 հարթեցնեմ լեռները, կը խորտակեմ պղնձէ դռները եւ կը փշրեմ
 3 երկաթէ նիզերը: Ես քեզ կտամ խաւարի մէջ պահուող գան-
 ձերը եւ քեզ համար կը բացեմ աներեւոյթ հարստութիւնները,
 որպէսզի իմանաս, որ ես եմ Տէր Աստուածը, Իսրայէլի Աստու-
 4 ածը, որը կանչեց քո անունը: Իմ Յակոբի համար եւ իմ ընտ-
 րեալ Իսրայէլի համար ես քո անունով կանչեցի քեզ եւ ընդու-

նեցի, բայց դու ինձ չճանաչեցիր, որ ես եմ Տէր Աստուածը, եւ 5
 չկայ մէկ ուրիշը: Թող իմանան արեւելքից ու արեւմուտքից, որ 6
 ինձնից բացի մէկ ուրիշը չկայ: Ես եմ, որ հասարարեցի լոյ- 7
 սը եւ սպեղծեցի խաւարը, ես եմ, որ խաղաղութիւն եմ անում
 եւ հասարարում չարը, ես եմ Տէր Աստուածը, որ կարարում եմ
 այս ամէնը: Երկինքը թող ուրախ լինի վերուստ, եւ ամպերը 8
 արդարութիւն ցօղեն, թող երկիրը ողորմութիւն բխեցնի, լիո-
 վին արդարութիւն թող բխեցնի: Ես եմ Տէրը, որ հասարարեցի
 քեզ որպէս մի լաւ բան, սպեղծեցի քեզ իբրեւ բրուարի կաւ»: 9
 Մի՛թէ նա, որ հողն է հերկում, ամէն օր հերկ կ'անի. մի՛թէ կաւը
 բրուարին կարող է ասել, թէ՛ ի՞նչ ես անում, ինչո՞ւ չես աշխատում,
 ձեռքեր չունեն. մի՛թէ սպեղծուածն իր սպեղծողին կարող է ա-
 սել, թէ՛ ինչո՞ւ այսպէս սպեղծեցիր ինձ: Վայ նրան, որ իր հօրը 10
 կ'ասի, թէ՛ ինչո՞ւ ծնեցիր ինձ, եւ մօրը, թէ՛ ինչո՞ւ ծննդաբերեցիր
 ինձ: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած՝ Իսրայէլի սուրբը, որ ա- 11
 րարեց նրանց, ովքեր յետոյ են գալու. «Դուք ինձ հարցնում
 էք իմ որդիների ու դուստրերի մասին եւ իմ ձեռքի գործերի
 համար պարուէր էք ցալիս ինձ: Ես սպեղծեցի երկիրը, եւ 12
 մարդուն՝ նրա վրայ. ես իմ ձեռքով հասարարեցի երկինքը, ես
 հրաման փռեցի բոլոր աստղերին: Ես արդարութեամբ նրան 13
 թագաւոր հասարարեցի, եւ նրա բոլոր ճանապարհներն ուղիղ
 են. նա կը կառուցի իմ քաղաքը եւ իմ գերուած ժողովրդին
 յետ կը բերի՝ առանց կաշառքի եւ առանց ընծաների», «ասում
 է Զօրութիւնների Տէրը: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը. 14
 «Եգիպտացիների երկրի վաստակը, եթովպացիների առեւտու-
 րը եւ սաբայեցի մեծամեծ այրերը քո ձեռքը պիտի անցնեն եւ
 քեզ ծառայեն, ձեռնակապերով շղթայուած՝ քո յետեւից պիտի
 շրջեն եւ քեզ պիտի ներկայանան, քեզ պիտի երկրպագեն եւ
 ուխտ պիտի դնեն քեզ հետ, որովհետեւ Աստուած քո մէջ է, ու
 պիտի ասեն, թէ՛ ուրիշ Աստուած չկայ, բացի քեզնից»: Դու ես 15
 Աստուածը, իսկ մենք չգիտէինք, ո՞վ Աստուած՝ փրկիչդ Իսրա-
 յէլի: Պիտի ամաչեն, ամօթահար պիտի լինեն նրա բոլոր հա- 16
 կառակողները, ամօթով պիտի հեռանան: Նորոգուեցէ՛ք իմ
 առաջ, ո՞վ կղզիներ, քանգի Իսրայէլը փրկուեց յաւիտենական
 փրկութեամբ: Դուք չէք ամաչելու, այլեւս ամօթահար չէք լինե-
 լու մինչեւ յաւիտենութիւն: Արդարեւ, այսպէս է ասում Տէրը, որ 18
 սպեղծեց երկինքը, Աստուած, որ արարեց ու հասարարեց եր-

կիրը, նա, որ կարգաւորեց այն. գուր քեղը չստեղծեց այն, այլ
 19 ստեղծեց բնակութեան համար. «Ես եմ Տէրը, ուրիշը չկայ: Ոչ
 զաղարնի խօսեցի եւ ոչ էլ երկրի մութ քեղում. Յակոբի սերնդին
 չասացի, թէ՛ սնտրի բաներ էք փնտռում: Ես եմ, ես եմ Տէրը,
 որ խօսում եմ արդարութիւնը եւ յայտնում ճշմարտութիւնը»:
 20 «Նաւաքուեցէք եւ եկէք միասին խորհեցէք, ո՛վ դուք հեթանոս-
 ներից փրկուածներ: Ովքեր վերցրել, բերում էին փայտէ կոռքը
 եւ աղօթում էին աստուածներին, չգիտակցեցին, որ նրանք չէին
 21 կարող փրկել իրենց: Երբ նրանց յայտնեն, թող մօտ գան, որ-
 պէսզի միասին իմանան, թէ այդ ամենի մասին սկզբից ո՛վ լուր
 քուեց. եւ այժմ էլ ասում է ձեզ. «Ես եմ Աստուածը, ինձնից
 բացի ուրիշը չկայ, արդար ու փրկող Աստուածը, ինձնից բացի
 22 մէկ ուրիշը չկայ»: Դարձէք ինձ մօտ, եւ կը փրկուէք, դուք, որ
 եկել էք երկրի չորս ծագերից: Ես եմ Աստուածը, ուրիշը չկայ:
 23 Անձովս եմ երդում, որ ինչ էլ դուրս գայ իմ բերանից՝ արդա-
 րութիւն է, եւ իմ խօսքերը չեն եղծուելու: Ամէն ծունկ ինձ է
 24 խոնարհուելու, ամէն լեզու Աստծուն է խոստովանելու եւ ա-
 սելու, թէ արդարութիւնն ու փառքը նրա միջոցով են գալու: Եւ
 բոլոր նրանք, ովքեր իրենց անձը բաժանելու են Աստծուց, ամօ-
 25 թով են մնալու: Աստուծով պիտի արդարանայ եւ փառաւորուի
 իսրայէլացիների ամէն մի սերունդ»:

46 «Ընկաւ Բէլը, խորփակուեց Դագոնը. նրանց կոռքերը
 յայտնուեցին կենդանիների եւ անասունների վրայ: Իբրեւ բեռ
 դրանք կապեցիք ու բարձեցիք փանջուած ու քաղցած կեն-
 2 դանիների վրայ. անգոր լինելով փրկուելու պատերազմից՝
 գրասարների հետ միասին գերութեան քշուեցին լքուած ու խեղճ
 3 կոռքերը: Լսեցէք ինձ, ո՛վ դու Յակոբի քուն եւ դուք, Իսրայէլի
 բոլոր կենդանի մնացածներդ, դուք, որ որովայնից իսկ ընտրե-
 4 ալ էք եւ մանկութիւնից մինչեւ ծերութիւն՝ խրափուած, քանզի
 ես նոյնն եմ: Դուք մինչեւ խոր ծերութիւն էլ որ հասնէք, ես
 նոյնն եմ. ես համբերութեամբ պիտի փանեմ ձեզ, եւ ստեղծե-
 ցի եւ ես էլ պիտի հանդուրժեմ, եւ պիտի ընդունեմ ու փրկեմ
 5 ձեզ: Ո՞ւմ կը նմանեցնէիք ինձ, հապա մտածեցէք, ո՛վ դուք մո-
 6 լորեալներ, որ ոսկու մեծ բաժին էք գցում քսակից, արծաթ
 էք կշռում կշեռքով եւ ոսկերիչներ վարձում, որպէսզի ձեռա-
 կերպ կոռքեր պատրաստեն, եւ խոնարհուելով երկրպագում
 7 էք դրանց: Վերցնում, ուսերիդ վրայ դրած՝ բերում էք, եւ երբ

գեպնին եք դնում, այդպես մնում են Կրեդում ու չեն շարժում.
 եթե որեւէ մէկը կանչի դրանց, չեն լսի եւ չար փորձանքներից
 չեն փրկի նրան: Յիշեցէք այս եւ հոգո՛ց հանեցէք, զոջացէք 8
 դուք, մոլորեալներդ, սրբա՛նց դարձի եկէք, մտաբերեցէք ա– 9
 ռաջին գործերը՝ վաղուց ի վեր կատարուածները, քանզի են
 եմ Աստուածը, եւ ինձնից բացի մէկ ուրիշը չկայ, որ առա– 10
 ջուց պարմի վերջում կատարուելիք բաների մասին, երբ դեռ
 չեն եղել, բայց անպայման կատարուելու են: Ես ասացի, որ իմ
 բոլոր խորհուրդներն իրականանալու են, եւ ամէն բան, ինչ որ
 ցանկանամ, կատարելու եմ: Ես արեւելքից կանչեցի թռչուննե– 11
 րին, իսկ հեռաւոր երկրից՝ նրան, ում մասին մտածեցի. խօսեցի
 ու բերի, հաստատեցի եւ կատարեցի, բերի նրան եւ դրի յաջող
 ճանապարհի վրայ: Լսեցէք ինձ դուք, սրբով մոլորուածներդ 12
 եւ արդարութիւնից հեռացածներդ. մօտեցրի իմ արդարութիւ– 13
 նը, եւ այն այլեւս չի հեռանայ, իմ ճշմարտութիւնն ու փրկու–
 թիւնը չեն ուշացնի. եւ Սիոնում Կուռքի Իսրայէլի փրկութիւնը՝
 յանուն իմ փառքի»:

«Իջի՛ր ու նստի՛ր հողին, ո՛վ Բաբելոնի կոյս օրհորդ, նստի՛ր 47
 գեպնին, որովհետեւ աթոռ չկայ, խաւարի մէջ մտի՛ր, քաղղեա–
 ցիների՝ դուստր, դու, որ այլեւս չես շարունակելու կոչուել քնքուշ
 ու փափկասուն: Երկա՛նք առ, ալի՛ր աղա, դէ՛ն նեպիր քօղդ, 2
 քաշի՛ր մագերդ. մերկացրո՛ւ սրունքներդ եւ անցի՛ր գեպի մի– 3
 ջով, ու թող յայրնուի քո ամօթը, թող երեւայ քո նախապիւն–
 քը, քանզի քեզնից վերցնելու եմ քո իրաւունքները: Նա, որ
 փրկեց քեզ, այլեւս չի մարմնի քեզ մարդկանց. նրա անունը 4
 Զօրութիւնների Տէր է, Իսրայէլի սուրբ: Նստի՛ր թախծոյ ու 5
 զոջացած, մտի՛ր խաւարի մէջ, ո՛վ քաղղեացիների դուստր, էլ
 չես կոչուի թագաւորութիւնների գօրութիւն: Ես բարկացել էի 6
 իմ ժողովրդի վրայ, որովհետեւ պղծեցին իմ ժառանգութիւնը:
 Ես նրանց մարմնեցի քո ձեռքը, իսկ դու ողորմածութիւն չարե–
 ցիի նրանց նկատմամբ: Ծերերի լուծը սաստիկ ծանրացրի եւ 7
 ասացի. «Ես յաւիտեան իշխան կը մնամ»: Երբեք չմտածեցի
 ու չիշխեցի վախճանի մասին: Արդ, լսի՛ր այս, ո՛վ դու փափ– 8
 կասուն, որ նստել էիր ինքնագոհ եւ սրտիդ մէջ ասում էիր, թե՛
 «Ես եմ, եւ ինձ հաւասար ոչ ոք չկայ, որբեւայրութիւն չեմ քաշե–
 լու եւ որբութիւն չեմ ճանաչելու»: Սակայն դրանք երկուսն էլ՝ 9
 որբեւայրութիւնն ու անգաւակութիւնը, մէկ օրուայ մէջ յանկար–

ծակի քեզ վրայ են հասնելու, անսպասելի քեզ վրայ են գալու քո դիպօրթիւնների, քո սասարկացող կախարդութիւնների պար-
 10 ճառով, քո ինքնավարահութեան ու չարութեան պարճառով, որովհետեւ ասում էիր, թէ՝ «Ե՛ն եմ, եւ ինձ հաւասար ոչ ոք չկայ»։ Դո՛ւ, որ այդպէս ես մրաժնում, իմացի՛ր, որ քո պոռնկութիւնը ամօթանք պիտի լինի քեզ համար, քանզի քո սրբի մէջ ասացիր.
 11 «Ե՛ն եմ, եւ ինձ հաւասար ոչ ոք չկայ»։ Քեզ այնպիսի կորուստ է վրայ հասնելու, որ չես իմանալու, այնպիսի խորխորաբ, որ ընկնելու ես նրա մէջ. քեզ վրայ մի թշուառութիւն է գալու, որ չես կարողանալու յետ մղել, քեզ վրայ յանկարծակի ատերում է գա-
 12 լու, որ դու չես գիտակցելու։ Դէ հիմա մնա՛ քո դիպօրթիւնների ու քո բազում կախարդութիւնների մէջ, որոնք քո մանկութիւնից սկսած սովորեցիր. գուցէ կարողանաս օգո՛ւր քաղել, գուցէ կա-
 13 րողանաս ո՛ւժ առնել։ Չարչարուեցիր քո խորհուրդներով։ Թող վեր կենան ու քեզ փրկեն աստղագուշակները, որոնք դիպում են երկնքի աստղերը, թող պարմեն քեզ, թէ ի՛նչ է գալու քո
 14 գլխին։ Ահաւասիկ նրանք բոլորը, ինչպէս խռիւ, պիտի այրու- են կրակի մէջ եւ իրենց հոգիները չպիտի կարողանան փրկել բոցից. նստած ես կրակի կայծերի վրայ. դրանք քեզ համար
 15 օգնութիւն պիտի լինեն։ Քո վաստակն այն վաճառականները եղան, որոնց հետ առեւտրու արեցիր քո մանկութիւնից. նրանք բոլորն էլ իրար յետեւից մոլորուեցին, եւ դու փրկութիւն չունես»։

48 «Լսեցէ՛ք այս, ո՛վ Յակոբի փուն, Իսրայէլի անունով կոչուած-
 ներդ եւ Յուդայի սերնդից ծնուածներդ, որ երդում էք Իսրայէ-
 լի Աստծու անունով եւ յիշում նրան, բայց ո՛չ ճշմարտութեամբ,
 2 ո՛չ արդարութեամբ։ Դուք ձեզ խրախուսում էք սուրբ քաղա- քի անունով եւ ձեզ հաստատում էք համարում Իսրայէլի Աստ-
 3 ծու շնորհիւ, որի անունը Զօրութիւնների Տէր է։ Մինչեւ հիմա պարմում էի առաջին եղելութիւնների մասին. դրանք իմ բե-
 4 րանից ելան եւ լսելի դարձան. ես յանկարծակի կարարեցի, եւ
 5 դրանք վրայ հասան։ Գիտէի, որ դու խիստ ես, քո պարանոցը երկաթէ ջղերից է, ու քո ճակարը՝ պղնձից։ Քեզ պարմուեց
 մինչեւ այժմ կարարուածը, դեռ չեղած՝ դրանց մասին լուր փոխ
 քեզ, որպէսզի երբեք չասես, թէ՝ «Դրանք իմ կուռքերը կարա-
 րեցին», չասես, թէ՝ «Քանդակուածները եւ ձուլածոյ կուռքերը
 6 պարմեցին ինձ»։ Լսեցիք ամէն ինչ եւ մտքներդ չպահեցիք, սակայն քեզ լուր պիտի փամ այն նորի մասին, որ այսուհետեւ

պիտի լինի: Բայց չես ասում, որ՝ հիմա պիտի լինի եւ ոչ թէ վա- 7
 դուց է եղել, հին ժամանակներում, ու դու չես լսել այդ մասին:
 Մի՛ ասա, թէ՝ «Այո՛, գիտեմ դա», որովհետեւ ոչ գիտես եւ ոչ էլ 8
 իմացել ես, եւ սկզբից իսկ քո ականջները չբացեցիր. քանզի
 գիտեմ, որ չափազանց արհամարհող ես եւ դեռ որովայնից ա-
 նօրէն ես կոչում: Իմ անուան համար ես քեզ պէտք է ցոյց տամ 9
 իմ բարկութիւնը եւ իմ փառքը, որ բերել եմ քեզ վրայ, բայց քեզ
 չեմ ոչնչացնելու: Ահաւասիկ վաճառեցի քեզ, բայց ոչ յանուն 10
 արծաթի, եւ փրկեցի քեզ աղքատութեան հնոցից: Իմ անու- 11
 ան համար արեցի այդ, որպէսզի իմ անունը չհայհոյուի. ես իմ
 փառքը ուրիշին չեմ տալ: «Լսիր ինձ, Յակոբ, եւ դու, Իսրայէլ, 12
 ում ես կանչում եմ. են եմ առաջինը, են եմ եւ յաւիտենականը:
 Իմ ձեռքը դրեց երկրի հիմքերը, եւ իմ աջը հաստատեց եր- 13
 կինքը. կը կանչեմ նրանց բոլորին, եւ նրանք միասին կը գան:
 Կը հաւաքուեն ամենքը եւ կը լսեն, թէ սա ո՞վ պատմեց նրանց: 14
 Յանուն քո սիրոյ կատարեցի կամքդ Բաբելոնի նկատմամբ՝ վե-
 րացնելու համար քաղղէացիների սերունդը: Են կանչեցի եւ են 15
 խօսեցի, են բերի նրան եւ յաջողեցրի նրա ճանապարհը: Մօ- 16
 տեցէ՛ք ինձ եւ լսեցէ՛ք այս. սկզբից իսկ ես ոչ գաղտնի խօսեցի
 եւ ոչ էլ ինչ-որ խաւար տեղում. երբ դրանք կատարում էին, ես 17
 այնպէղ էի»: Եւ այժմ Տէրն ինձ ուղարկեց, Տէրը եւ նրա Հո-
 գին: Այսպէս է ասում Տէրը՝ Իսրայէլի սուրբը, որ փրկեց քեզ. 18
 «Ես եմ քո Աստուածը, են քեզ ճանապարհ ցոյց տուի, որով դու
 գնացիր: Եւ եթէ դու հեպտէկիր իմ պատուիրաններին, ապա 19
 քո խաղաղութիւնը գետի նման կը լինէր, եւ քո արդարութիւ-
 նը՝ ծովի ալիքների նման: Քո սերունդը աւազի չափ կը լինէր, 20
 եւ քո որովայնից ծնուածները՝ երկրի հողի չափ: Եւ սակայն
 դու այժմ չես ոչնչանալու, եւ քո անունը չի կորչելու իմ առաջ»: 21
 Դուրս եկէ՛ք Բաբելոնից, փախէ՛ք քաղղէացիներից, ուրախ ձայ-
 նով պատմեցէ՛ք, թող լսելի լինի այն, մինչեւ աշխարհի ծագերը
 յայտնեցէ՛ք ու ասացէ՛ք, թէ՝ «Տէրը փրկեց իր ծառայ Յակոբին»: Եւ եթէ անապատում ծարաւեն նրանք, նրանց համար նա քա-
 րից ջուր պիտի հանի: Քարը պիտի պատռուի, ջրերը պիտի
 բխեն, եւ իմ ժողովուրդը պիտի խմի: «Ամաբարիշտներն ուրա-
 խութիւն չեն տեսնելու», - ասում է Տէրը:

«Լսեցէ՛ք ինձ, կղզիների՝ բնակիչներ, ականջ դրէ՛ք, հեթա- 49
 նոսներ. շար ժամանակներ անց պիտի հաստատուի դա», -

ասում է Տէրը: Ինձ կանչեց, երբ ես դեռ արգանդում էի, իմ
2 անունը Գուեց, երբ ես դեռ իմ մօր որովայնում էի: Իմ բե-
րանը հաստապեց ինչպէս սուր սուսեր եւ ինձ թաքցրեց իր
ձեռքի հովանու փակ, ինձ դարձրեց ինչպէս մի ընտիր նետ եւ
3 թաքցրեց իր կապարճում: Նա ինձ ասաց. «Դու իմ ծառան
4 ես, Իսրայէլ, քեզնով պիտի ես փառաւորուեմ»: Իսկ ես ասա-
ցի. «Ուրեմն զուր փեղը չարչարուեցի, իմ ուժն անմիտ բաների
վրայ ծախսեցի, բայց իմ իրաւունքը Տիրոջից է, եւ իմ վաս-
5 փակն իմ Աստու առաջ է: Արդ, Տէրը, որն ինձ որովայնից
իր համար ծառայ ստեղծեց, ասաց, որ Յակոբին եւ Իսրայէ-
լին իր շուրջը հաւաքեմ: Պիտի հաւաքուեմ ու փառաւորուեմ
Տիրոջ առաջ, եւ իմ Աստուածը ինձ համար զօրութիւն է լի-
6 նելու: Ապա ասաց ինձ. «Մեծ բան է քեզ համար այն, որ
քեզ իմ ծառան եմ կոչում, որպէսզի հաստապես Յակոբի ազ-
գը եւ Իսրայէլի ցրուածներին վերադարձնես: Ահաւասիկ ազգի
համար քեզ իբրեւ ուխտ հաստապեցի եւ հեթանոսների հա-
մար՝ իբրեւ լոյս, որպէսզի փրկութիւն լինես մինչեւ աշխարհի
7 չորս ծագերը»: Այսպէս է ասում Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը,
որ փրկեց քեզ. «Սրբացրէ՛ք նրան, ով անարգում է իր անձը, ով
արհամարհուած է ազգերի կողմից եւ իշխանների ծառաներից,
թագաւորները պիտի տեսնեն նրան եւ ուրքի ելնեն, իշխան-
ները պիտի երկրպագեն նրան յանուն Տիրոջ, որը հաւաքա-
8 րիւմ է, եւ յանուն Իսրայէլի սրբի, որն ընտրեց քեզ»: Այսպէս
է ասում Տէրն Իսրայէլին. «Պատե՛հ ժամանակ քեզ լսեցի եւ
փրկութեան օրը օգնեցի. ես քեզ ստեղծեցի եւ ուխտի նպա-
փակով հեթանոսներին տուեցի քեզ՝ երկիրը վերականգնելու
եւ աւերակ ժառանգութիւնները ժառանգներին վերադարձնե-
9 լու համար, շղթայուածներին ասելու, թէ՛ ելէ՛ք, իսկ խաւարի
մէջ գտնուողներին, թէ՛ յայտնուեցէ՛ք: Նրանք պիտի արածեն
բոլոր ճանապարհներին, նրանց արօքը պիտի լինի բոլոր շա-
10 փողների վրայ: Նրանք ո՛չ քաղց են զգալու, ո՛չ ծարաւելու, ո՛չ էլ
արեւից խորշակահար են լինելու, եւ նա, որ ողորմելու է, պիտի
մխիթարի նրանց, աղբիւրների ակունքների մօտ պիտի փանի
11 նրանց: Իմ բոլոր լեռները նրանց համար ճանապարհ պիտի
12 դարձնեն եւ բոլոր շափողներս արօքների վերածեն: Ահա ո-
մանք պիտի գան հեռաստանից, ոմանք՝ հիւսիսից եւ ծովից,
13 եւ ոմանք՝ Պարսից երկրից»: Ուրախացի՛ր, երկի՛նք, եւ ցնձա՛,

երկիր, թող լեռները ցնծութիւն կանչեն, եւ բլուրները՝ արդարութիւն, քանզի Աստուած ողորմեց իր ժողովրդին, մխիթարեց իր ժողովրդի փառապետներին: Բայց Սիոնն ասաց. «Տէրն ինձ թողեց, Աստուած ինձ մոռացաւ»: «Մի՛թէ կինը կը մոռանայ իր մանկանը կամ չի գթայ իր որովայնի ծնունդներին, եւ եթէ կինը մոռանալու է լինի այդ, ես, սակայն, քեզ չեմ մոռանայ», - ասում է Տէրը: - «Ահա իմ ձեռքերի ափերի մէջ գծագրեցի քո պարիսպը, եւ ամէն ժամ դու իմ առաջ ես: Դու արագօրէն պիտի վերաշինուես նրանց ձեռքով, որոնք քանդեցին քեզ: Զեզ աւերողները քո միջից պիտի վարուեն: Բարձրացրո՞ւ քո աչքերը, նայի՛ր շուրջդ եւ րեն բոլորին. ահա հաւաքուել ու գալիս են դէպի քեզ: Կենդանի եմ ես, - ասում է Տէրը: Նրանց բոլորին պիտի հազնես ինչպէս պապմունճան, նրանց քո վրայ պիտի կրես ինչպէս հարսի զարդ: Արդարեւ, քո աւերակները, ամայացած ու կործանուած երկիրը նեղուածք պիտի լինեն իրենց բնակիչների համար, եւ քեզ կուլ փութողները քեզնից պիտի հեռանան: Քո որդիները, որոնց դու կորցրիր, քո ականջին պիտի ասեն. «Այս քեղը նեղ է մեզ համար. ընդարձակի՛ր, որ բնակուենք»: Եւ քո մարմնով պիտի ասես. «Ո՞վ ինձ համար ծնեց սրանց. չէ՞ որ ես անգաւակ ու այրի էի, պանդուխտ ու արգելափակուած. ո՞վ սրանց սնեց ինձ համար, չէ՞ որ ես միայնակ էի մնացել, ո՞ր էին սրանք»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուածն. «Ահա իմ ձեռքը պիտի բարձրացնեմ ազգերի վրայ եւ իմ դրօշը կանգնեցնեմ կղզիներում, ու քո որդիներին, իրենց գիրկն առած, եւ քո դուստրերին, իրենց ուսերին դրած, պիտի բերեն: Թագաւորները քո խնամակալներն են դառնալու, իսկ նրանց կանայք՝ քո ծծնայրերը, երկրի երեսին քեզ են երկրպագելու եւ լիզելու քո ոտքերի փոշին. պիտի գիպակցես, որ ես եմ Տէրը, ու ինձ ապաւինողները չպիտի ամաչեն: Որեւէ մէկը կարող է միթէ խել հսկայի կողոպուտը կամ կարող է յանիրաւի գերեվարել ու ազափուել»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Եթէ որեւէ մէկը հսկային գերևարի, կ'առնի նրա աւարը. նա, ով հսկայի աւարը կը վերցնի, շաք լաւ էլ կ'ազափուի: Բայց ես իմ դափաստանն եմ անելու եւ փրկելու եմ իմ որդիներին: Մեզ նեղողներն իրենց մարմինը պիտի ուրեն եւ, ինչպէս նոր գինի, պիտի խմեն իրենց արիւնն ու հարբեն: Եւ ամէն մարմին պիտի իմանայ, թէ ես եմ Տէրը, որ փրկեցի ու օգնեցի քեզ եւ զօրաւոր դարձրի

Յակոբին»:

50 Այսպես է ասում Տերը. «Ո՛ր է ապահարզանի թուղթը, որով արձակեցի ձեր մօրը, կամ ո՛ր է վաճառականների մուրհակը, որով վաճառեցի ձեզ: Դուք ձեր մեղքերով վաճառուեցիք, եւ ձեր
2 անօրէնութիւնների պարճառով արձակեցի ձեր մօրը: Եկայ, եւ մարդ չկար. կանչեցի, բայց ոչ ոք չկար, որ լսէր. մի՛թէ իմ ձեռքը չի կարող փրկել, կամ մի՛թէ ես ի գօրու չեմ ազապելու: Ահա իմ կշիռամբանքով կը ցամաքեցնեմ ծովը, կը չորացնեմ գետերը, եւ նրանց ջրերի պակասութիւնից կը չորանան նրանց ձկները: Կը
3 սարկեն ծարաւից: Խաւար կը հագցնեմ երկնքին, նրա համար
4 քործը կ'անեմ հագուստ»: Տէր Աստուած ինձ խրափող լեզու փուեց, որ կարողանամ ճիշտ ժամանակին խօսք ասել, ամէն առաւօտ ինձ զգուշացրեց, սրեց իմ լսելիքը, որ ունկնդիր լինեմ:
5 Տիրոջ խրափը կը բացի իմ ականջները, եւ ես խսրասիրտ չեմ դառնայ ու չեմ ընդդիմանայ: Թիկունքս հարուածների փուեցի, ծնօտներս՝ ապրակի, եւ երեսս շուռ չփռի նախափնից
6 ու թքից: Տէր Աստուած եղաւ ինձ օգնական, դրա համար էլ ամօթ չզգացի, այլ իմ երեսը դարձրի ինչպէս կարծր քար: Գի-
7 րեմ, որ չեմ ամաչելու, քանզի մօտ է նա, ով արդարացնելու է ինձ: Ո՛վ է իմ ոտիսը, թող գայ եւ կանգնի մէջտեղը. ո՛վ է նա, որ դափապարպելու է ինձ, թող մօտենայ ինձ. քանզի ահաւա-
8 սիկ Տերը, Տերն է ինձ օգնական, եւ ո՛վ է, որ չարչարելու է ինձ: Ահա դուք բոլորդ, ինչպէս ձորձեր, պիտի հնանաք, ցեցն ու որ-
9 ղը պիտի ուրեն ձեզ: Ձեր մէջ ո՛վ է, որ վախենում է Տիրոջից, լսում է նրա ծառայի ձայնը: Ովքեր գնում էին դէպի խաւարը, եւ լոյս չկար նրանց համար, թող իրենց յոյսը դնեն Տիրոջ անուան
10 վրայ եւ խրախուսուեն Աստուծով: Ահա դուք ամէնքդ, որ վառուած էք հրով, պիտի պարփուէք բոցից, պիտի ընթանաք ձեր իսկ կրակի լոյսի միջով ու պիտի բորբոքուէք բոցով: Դա իմ պարճառով պիտի հասնի ձեզ, եւ դուք փրկմութեան մէջ պիտի մեռնէք:

51 «Լսեցէք ինձ, դուք, որ արդարութեան էք հեքամուտ եւ փնտռում էք Տիրոջը, նայեցէք այն հասարարուն վեմին, որից
2 կերպուել էք, եւ այն հորի փոսին, որից հանուել էք: Ձեր հայր Աբրահամին նայեցէք եւ Սառայի՛ն, որ ծնեց ձեզ. քանզի ում ես կանչեցի, նա մէկն էր, օրհնեցի նրան, սիրեցի նրան եւ բազմաց-
3 րի նրան: Արդ, ես մխիթարելու եմ քեզ, Սիո՛ն, մխիթարելու եմ

քո բոլոր աւերակները. քո բոլոր աւերակները դրախտի եմ վերածելու, արեւմտեան կողմն էլ՝ Տիրոջ դրախտի. ուրախութիւն ու ցնծութիւն են նրա մէջ տեղ գտնելու, փառաբանութիւն ու օրհնութեան ձայն: Լսիր ինձ, լսիր ինձ, ո՛վ ժողովուրդ, ականջ 4 դրէք ինձ, ո՛վ թագաւորներ, քանզի ինձնից է դուրս գալիս օրէնքը, եւ իմ դատաստանը լոյս է հեթանոսների համար: Արագ, 5 արագ պիտի մօտենայ իմ արդարութիւնը, եւ իմ փրկութիւնը պիտի ելնի ինչպէս լոյս. հեթանոսներն իմ բազկին պիտի ապաւինեն, կղզիները պիտի սպասեն ինձ եւ յոյս դնեն իմ բազկի վրայ: Դէպի երկի՛նք բարձրացրէք ձեր աչքերը եւ նայեցէ՛ք 6 դէպի ցած՝ երկրին. երկինքը պիտի անցնի ինչպէս ծովը, եւ երկիրը պիտի մաշուի ինչպէս ձորձերը, նրա բնակիչները եւս նոյն կերպ պիտի կորչեն, բայց իմ փրկութիւնը յաւիտենապէս պիտի մնայ, եւ իմ արդարութիւնը չի պակասելու: Դուք, որ ճա- 7 նաչում էք իրաւունքը, եւ դու, իմ ժողովուրդ, որ սրտիդ մէջ իմ օրէնքն ես կրում, լսեցէ՛ք ինձ. մի՛ վախեցէք մարդկանց նախապի՜նքից, եւ նրանց բամբասանքը թող ձեզ ամօթանք չպատ- ճառի, քանզի ժամանակի ընթացքում դրանք պիտի մաշու- 8 են ինչպէս ձորձերու ինչպէս բուրդ, որին ուտում է ցեցը, բայց իմ արդարութիւնը պիտի մնայ յաւիտեան, եւ իմ փրկութիւնը՝ սերնդից սերունդ»: Զարթնի՛ր, զարթնի՛ր, Երուսաղէ՛մ, եւ հա- 9 զի՛ր քո բազկի զօրութիւնը, զարթնի՛ր, ինչպէս հին օրերում, ինչպէս վաղեմի ժամանակներում: Մի՛թէ դու նա չես, որ հապեցիր ովկիանոսի լայնութիւնը, վանեցիր վիշապին. Դու այն չէն, որ 10 ցամաքեցրեց ծովը, անդունդների ջրերի յորդութիւնը եւ ծովերի խորութիւնները ճանապարհ դարձրեց, որպէսզի այնպէտով անցնեն փրկուողներն ու ազաւորուողները: Տիրոջ շնորհիւ պի- 11 տի լինի վերադարձը, եւ նրանք Սիոն են գալու ցնծութեամբ ու յաւիտենական ուրախութեամբ. նրանց գլխի վրայ օրհնութիւն պիտի լինի, եւ ուրախութիւնը պիտի հասնի նրանց. ցարը, փրկմանութիւն ու հեծութիւնը պիտի հեռանան: «Ես եմ, ես այն 12 նոյնն եմ, որ մխիթարեցի ձեզ: Իմացի՛ր, թէ դու ո՛վ էիր, որ վախեցար մահկանացու մարդուց եւ աղամորդուց, որոնք չորացան ինչպէս խոփ: Դու մոռացար Աստծուն՝ քո Արարչին, 13 որ ստեղծեց երկինքը եւ հաստատեց երկիրը, ու դու միշտ, ամէն օր վախենում էիր քեզ նեղողի բարկութիւնից՝ մթածելով, թէ նա կը բնաջնջի քեզ: Բայց ո՛ր է քեզ նեղողի բարկութիւնը:

14 Քո փրկութիւնը նա չի կարող կասեցնել, չի կարող ուշացնել,
 ոչ էլ կարող է քեզ ոչնչացնելով սպանել. եւ քո հացը չի պա-
 15 կասելու: Ես եմ քո Տէր Աստուածը, որ ալեկոծում եմ ծովը եւ
 նրա ալիքներին ստիպում մռնչալ. Զօրութիւնների Տէր է իմ ա-
 16 նունը: Իմ խօսքերը քո բերանը դրեցի եւ իմ ձեռքի հովանու
 փակ առայ քեզ, որպէսզի երկինքը կանգնեցնեմ, երկրի հիմ-
 քերը հաստատեմ եւ ասեմ Սիոնին. «Դու իմ ժողովուրդն ես»:
 17 Զարթնիր, զարթնիր, ել կանգնիր, Երուսաղէմ, դու, որ Տիրոջ
 ձեռքից խմեցիր նրա բարկութեան բաժակը, կործանման բա-
 18 ժակը, ցասման բաժակը, որ խմեցիր ու դադարկեցիր: Եւ քո
 բոլոր որդիների մէջ, որոնց դու ծնեցիր, մէկը չեղաւ, որ մխի-
 թարէր քեզ. քո բոլոր որդիների մէջ, որոնց դու մեծացրիր, մէկը
 19 չեղաւ, որ զօրավիգ դառնար քեզ: Երկու բան կայ քեզ հակա-
 ռակ. եւ ո՞վ է, որ ցաւակից է լինելու քեզ. կործանում եւ կոտո-
 20 րած, սով եւ սուր է լինելու, եւ ո՞վ է, որ մխիթարելու է քեզ: Քո
 որդիները, փարակուսած, քուն են մտել բոլոր ճանապարհնե-
 րի խաչմերուկներում: Նրանք կարծես կիսեւի ճակնդեղ լինեն:
 Նրանց մէջ Տիրոջ բարկութիւնն է լցուած, նրանք խոտորուած
 21 են Տէր Աստուծոց: Դրա համար էլ լսիր, ո՞վ փառապետալդ, որ
 22 հարբած ես, բայց ոչ գինուց: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած,
 որ դադարում է իր ժողովրդին. «Ահա քո ձեռքից հեռացրի կոր-
 ծանման բաժակը, իմ բարկութեան բաժակը, եւ դու այլեւս չես
 23 խմելու այն: Այն փալիս եմ քեզ վնասողների ձեռքը, նրանց
 ձեռքը, ովքեր փառապանքի դադապարարեցին քեզ, ովքեր քեզ
 ասում էին. «Խոնարհուիր, որ անցնենք»: Եւ քո մէջքը գեպնին
 հաւասար դարձրին քո վրայով անցնողների համար»:

52 Զարթնիր, զարթնիր, Սիոն, հագիր քո զօրութիւնը, Սիոն.
 դու էլ քո փառքը հագիր, ո՞վ սուրբ քաղաքդ Երուսաղէմ, ո-
 րովհետեւ պիղծերն ու անթլիապներն այլեւս չեն անցնելու քո
 2 միջով: Թօթափիր քո փոշին, ոտքի՛ ել ու նստիր, ո՞վ Երուսա-
 ղէմ, քանդիւր քո պարանոցի կապը, ո՞վ դու Սիոնի գերի դուստր.
 3 Արդարեւ, այսպէս է ասում Տէրը. «Դուք ձրի վաճառուեցիք եւ
 4 արծաթով չէք փրկուելու»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Իմ ժո-
 ղովուրդը նախ Եգիպտացիների երկիրն իջաւ, որպէսզի իբրեւ
 նժդեհ ապրի այնպեղ, ապա բռնութեամբ Ասորեստան քշուեց:
 5 Բայց այժմ ինչո՞ն էք այսպեղ»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Իմ ժողո-
 վուրդը զուր փեղը քշուեց. նրանք ապշահար էին մնացել եւ լաց

Էին լինում»։ Այսպես է ասում Տերը. «Ձեր պարգառով իմ անունը մշտապես հայհոյում է հեթանոսների մեջ։ Դրա համար իմ ժողովուրդն այդ օրը պիտի ճանաչի իմ անունը, գիտենայ, որ ես նոյնն եմ, որի մասին խօսում էին, եւ ահա եկել հասել եմ»։ Լեռների վրայ ի՛նչ գեղեցիկ են ուրբերը նրա, ով խաղաղութան լուրն է ւաւերում, ով բարութեան աւերիսն է բերում եւ քո փրկութեան մասին յայտնում՝ ասելով Սիոնին, թե՛ «Քեզ վրայ թագաւորելու է Աստուած»։ Քո պահապանների ծայնն է հնչելու, բոլորն առհասարակ ցնծալով ծայն են փալու, որովհետեւ իրենց աչքերով են տեսնելու այն ժամանակը, երբ Տերը ողորմելու է Սիոնին։ Լեռները Երուսաղէմի աւերակների հետ միասին ցնծութեան կոչ պիտի արձակեն, քանզի Տերը ողորմեց նրանց եւ փրկեց Երուսաղէմը։ Տէրն իր սուրբ բազուկը պիտի ցոյց տայ ի տես բոլոր ազգերի, եւ երկրի բոլոր կողմերը պիտի տեսնեն մեր Աստծու փրկութիւնը։ Նեռացէք, հեռացէք, ելէ՛ք այդպեղից եւ պիղծերին մի՛ մօտեցէք. ելէ՛ք այդ երկրի միջից եւ հեռացէ՛ք, դուք, որ վերցրել բերում էք Տիրոջ սպասքը։ Ո՛չ խռովութեամբ պիտի ելնէք եւ ո՛չ էլ փախչելով գնաք, քանզի ձեր առջեկից Տէրն ինքն է ընթանալու, եւ ձեզ հաւաքելու է նա, որ Աստուածն է Իսրայէլի։ Ահաւասիկ խելահաս պիտի դառնայ իմ ծառան, պիտի յառնի, բարձրանայ ու մեծապէս փառաւորուի։ Ինչպէս որ շաբերը քեզ վրայ պիտի զարմանան, երբ անշքանա մարդկային քո տեսքը եւ քո փառքը, որ մարդկանց որդիներից է, այդպէս էլ բազում ազգեր զարմանալու են քեզ վրայ, եւ թագաւորների բերանները պապանձուելու են, որովհետեւ տեսնելու են այն, ինչի մասին նրանց չի պարմուել, եւ իմանալու են այն, ինչի մասին չեն լսել։

Ո՞վ հաւաքաց Տիրոջ մասին մեր տուած լուրին, եւ ո՞ն յայտնի դարձաւ Տիրոջ բազուկը։ Նրա առաջ մենք յայտնուեցինք որպէս մանուկ, որպէս արմաք՝ ելած անջրդի հողից. ո՛չ տեսք ունէր նա եւ ո՛չ էլ վեհութիւն։ Նայեցինք մենք նրան, բայց նա ո՛չ տեսք ունէր եւ ո՛չ էլ գեղեցկութիւն։ Նրա տեսքն աւելի անարգ էր ու նսեմ, քան բոլոր մարդկանց որդիներինը։ Նա հարուածների ենթակայ մի մարդ եղաւ, որ ցաւերին համբերել գիտէ. իր երեսը դարձնելով՝ արհամարհուեց ու բանի տեղ չդրուեց։ Նա մեր մեղքերն էր վերցնում եւ մեզ համար չարչարում, սակայն մենք նրա ցաւերը, հարուածներն ու չարչարանքները

5 համարեցինք իբրեւ Ասործուց եկած բան: Բայց նա խոցուեց
 մեր մեղքերի համար եւ մեր անօրէնութիւնների համար դա-
 6 րապարպուեց. մեր խաղաղութեան համար նա՝ պարիժ կրեց,
 7 եւ նրա՝ վերքերով մենք բժշկուեցինք: Ամէնքն էլ մոլորուած
 ոչխարներ են. մարդն իր ճանապարհին մոլորուեց, բայց Տէրը
 8 նրա՛ն մաքնեց մեր մեղքերի համար: Ու նա վշպից իր բերանն
 անգամ չի բացում: Ինչպէս ոչխար՝ նա մորթուելու փարուեց,
 9 եւ ինչպէս գառ՝ անմռունչ կանգնած է խուզողի առաջէւ նրա
 10 նման իր բերանը չի բացում: Խոնարհութեան շնորհիւ նրա
 դափաստանը վերացաւ, եւ նրա ազգափոխի մասին ո՛վ պիտի
 պարմի: Երկրի վրայ վերջ փոխին նրա կեանքին. իմ ժողո-
 վրդի անօրէնութիւնների պարճառով նա մահուան մաքնուեց:
 11 Նրա գերեզմանի համար՝ չարութեամբ, իսկ նրա մահուան հա-
 մար մեծամեծ հարուածներով պիտի վրէժխնդիր լինեմ, որով-
 12 հեպելու նա անօրէնութիւն չգործեց, եւ նենգութիւնը փեղ չգրաւ
 նրա բերանում: Տէրը կամենում է մաքրել նրան վերքերից: Եթէ
 մեղքերի համար հափուցում փաք, ապա երկարակեաց սերն-
 դի կ'արժանանաք, որի միջոցով Տէրը կը ցանկանայ ազափել
 նրան իր ցաւերից, ցոյց փալ նրան լոյս եւ օժտել իմաստութե-
 ամբ, արդարացնել արդարին, որը յօժարակամ ծառայեց շա-
 փերին եւ իր վրայ է վերցնելու նրանց մեղքերը: Ահա թէ ին-
 չու նա շափ բան պիտի ժառանգի եւ հզօրների աւարը պիտի
 բաժանի, որովհետեւ նրա անձը մահուան մաքնուեց, եւ նա
 յանցաւորներին հաւասար համարուեց: Նա շափերի մեղքերը
 կրեց եւ նրանց անօրէնութիւնների համար դափապարպուեց:

54 Ուրախացի՛ր, ո՛վ ամուլ, որ չծնեցիր, կանչի՛ր ու աղաղա՛կ
 բարձրացրու, որ երկունքի ցաւով չբռնուեցիր, քանզի բազում
 են ամուսնուց լքուածիդ որդիները, աւելի շափ, քան որդիներ-
 2 րը արամբի կնոջ: Չէ՞ որ Տէրն ասաց. «Ընդարձակի՛ր քո
 վրանի եւ քո սրահների փեղը, կանգնեցրո՛ւ եւ խնայողութիւն
 մի՛ արա. երկարացրո՛ւ քո պարանները, հասփափի՛ր քո ցցե-
 3 րը: Աջ ու ձախ փարածուի՛ր, եւ քո սերունդը պիտի ժառանգի
 4 հեթանոսներին եւ պիտի կառուցի աւերուած քաղաքները: Մի՛
 վախեցիր, որ քեզ ամօթահար արին, մի՛ նեղուի՛ր, որ քեզ նա-
 խափեցին, որովհետեւ վաղնջական ամօթը պիտի մոռանաս եւ
 5 որբեւայրութեանդ նախափնէքն այլեւս չպիտի յիշես»: Տէրն է,
 որ քեզ համար անելու է այդ, Զօրութիւնների Տէր է նրա անունը,

եւ նա, որ փրկեց քեզ, Իսրայէլի նոյն Աստուածն է, որ համայն
 երկրինը պիտի համարուի: Տէրը քեզ չկանչեց որպէս լքուած 6
 ու վարանած կնոջ եւ ոչ էլ իբրեւ մի կնոջ, որ մանկուց ապե-
 լի է եղել, այլ Աստուած ասաց. «Միառժամանակ լքեցի քեզ, 7
 բայց մեծ գթութեամբ պիտի ողորմեմ քեզ: Փոքր-ինչ բարկա- 8
 նալու պարճառով երեսս շրջեցի քեզնից, բայց յափտենական
 կարեկցութեամբ պիտի ողորմեմ քեզ»: Այդպէս ասաց Տէրը, որ
 փրկեց քեզ: «Սա ինձ համար նոյնն է, ինչ Նոյի օրօք, ջրհե- 9
 ղեղի ժամանակ. ինչպէս որ այն ժամանակ նրան երդուեցի, որ
 չեմ բարկանայ երկրի վրայ, այնպէս էլ երդուեցի, որ չեմ բար-
 կանայ քեզ վրայ: Իմ սպառնալիքով չեմ շարժելու լեռները, 10
 չեմ փոփոխելու բլուրները. ոչ իմ ողորմութիւնն է պակասելու
 քեզնից, եւ ոչ էլ քո խաղաղութեան ուխտը պիտի վերանայ», -
 ասաց Տէրը: «Ո՛վ դու, որ փառապետալ ես եւ խախտուած, եւ 11
 հաշտուել եմ քեզ հետ, մինչեւ որ դու մխիթարուես: Ահա ես քո
 քարերը՝ սուրակից եւ քո հիմքերը շափիւղայից պիտի պար-
 րաստեմ. քո աշտարակները յասպիսից պիտի կանգնեցնեմ, 12
 դռներդ՝ բիրտեղից եւ քո շուրջը պարիսպ պիտի քաշեմ թան-
 կագին եւ ընտիր-ընտիր քարերից: Աստուծոց խրափուած որ- 13
 դիներ պիտի ունենաս, քո մանուկները մեծ խաղաղութեան մէջ
 պիտի լինեն: Արդարութեամբ պիտի շէնանաս: Նեոն՝ կանգ- 14
 նիր անիրաւից, որ ահ չունենաս, եւ դողը քեզ չբռնի: Ահա 15
 եկողները իմ անունով պիտի մօտենան քեզ, քեզ մօտ պիտի
 պանդխտեն եւ քեզ ապաստան դարձնեն: Ահաւասիկ ես քեզ 16
 հաստատեցի, բայց ոչ որպէս մի դարբին, որ փութսով կայծեր
 է արծարծում եւ գործիքներ է շինում իր համար. ես քեզ հաս-
 տատեցի ոչ կորստի ու ոչնչացման համար: Ոչ մի վնասակար 17
 գործիք քո դէմ յաջողութիւն չպիտի ունենայ, եւ դու քո դէմ դա-
 տաստանի ելնող ամէն մի լեզու պարտութեան ես մատնելու,
 նրա հետ՝ եւ քո բոլոր դատախազներին: Դա է Տիրոջ ծառանե-
 րի ժառանգութիւնը, եւ ինձ համար դուք էք լինելու իրաւացի»,
 - ասում է Տէրը:

«Ո՛վ դուք, որ ծարաւած էք, գնացէ՛ք ջրի, եւ դուք, որ բոլորո- 55
 վին արծաթ չունէք, գնացէ՛ք գնեցէ՛ք ու կերէ՛ք առանց արծաթի եւ
 առանց գինու համար վճարելու: Բայց ինչո՞ւ արծաթով ճարպ 2
 էք գնում եւ ոչ թէ հաց, ձեր վաստակն ինչո՞ւ կշտանալու համար
 չէք ծախսում: Լսեցէ՛ք ինձ եւ բարիքներ՝ ճաշակեցէ՛ք, ու բարու-

3 թեան մեջ ձեր հոգիները վայելք պիտի գգան: Ականջ դրէք ինձ
 եւ հեպտեցէք իմ ճանապարհին: Լսեցէք ինձ, եւ ձեր հոգիները
 կ'ապրեն բարութեան մեջ, ու ես ձեզ հեպ յաիպենական ուխտ
 կը կնքեմ շնորհելով ձեզ Դաւթին խոստացուած անանց սրբու-
 4 թիւնները: Ահա նրան քուցի որպէս հեթանոսների վկայ, որ-
 5 պէս ազգերի իշխան եւ հրամանաւար: Քեզ չիմացող ազգերը
 պիտի դիմեն քեզ, եւ քեզ չճանաչող ժողովուրդներն ապաւեն
 պիտի դարձնեն քեզ յանուն քո Տէր Աստծո՛ւ Իսրայէլի սրբի, ո-
 6 թը փառաւորեց քեզ»: Փնտրեցէք Տիրոջը եւ, երբ գտնէք, կան-
 7 չեցէք նրան. երբ նա ձեզ մօտենայ, ամբարիշտը թող հրաժա-
 րուի իր ընթացքից, անօրէն մարդը՝ իր խորհուրդներից, թող
 նա վերադառնայ Տիրոջ մօտ՝ եւ ողորմութիւն կը գտնի, մեր
 Աստծո՛ւ մօտ, որը բազմապատիկ թողութիւն պիտի շնորհի ձեր
 8 անօրէնութիւններին: «Իմ խորհուրդները նման չեն ձեր խոր-
 հուրդներին, եւ ոչ էլ իմ ճանապարհները՝ ձեր ճանապարհնե-
 9 րին, - ասում է Տէրը, - այլ, ինչպէս երկինքն է հեռու երկրից,
 այնպէս էլ իմ ճանապարհներն են հեռու ձեր ճանապարհնե-
 10 րից, եւ իմ խորհուրդները՝ ձեր խորհուրդներից: Ինչպէս որ,
 ասենք, երբ անձրեւ կամ ձիւն է իջնում երկնքից եւ կրկին այն-
 11 պէտք չի վերադառնում, քանի դեռ չի ոռոգել երկիրը, չի ծլեցրել
 ու պտղաբերել այն, սերմանողին սերմ եւ ուրելու հաց չի փուել,
 12 այդպէս էլ պիտի լինի իմ խօսքը, որ ելնում է իմ բերանից. նա
 դարարկ չի վերադառնալու, մինչեւ որ չկատարի այն, ինչ կա-
 մենում եմ ես: Պիտի հեշտացնեմ քո ճանապարհները, որպէսզի
 13 իմ ճանապարհներն էլ դու պահպանես: Ուրախութեամբ պի-
 տի ելնէք եւ ցնծութեամբ պիտի սովորէք. լեռներն ու բլուրները
 պիտի խայտան, խնդութեամբ ընդունեն ձեզ, եւ անտառի բո-
 13 լոր ծառերը պիտի ծափահարեն ձեզ: Գիհու փոխարէն նոճի
 պիտի բուսնի, դժնիկի փոխարէն մրրենի պիտի աճի. եւ դա
 պիտի լինի յանուն Տիրոջ եւ ի նշան յաիպենականութեան ու
 չի նուագելու»:

56 Այսպէս է ասում Տէրը. «Պահպանեցէք իրաւունքը եւ կա-
 փարեցէք արդարութիւնը, քանզի եկել հասել է իմ փրկութիւնը,
 2 եւ յայտնուելու է իմ ողորմութիւնը: Երանի՛ այն մարդուն, որ
 կ'անի այդ, եւ նրան, որ հաւատարիմ կը մնայ դրան, կը պահի
 իմ շաբաթներն ու չի պղծի եւ իր ձեռքը ետ կը քաշի անիրա-
 3 տութիւն անելուց»: Օտարազգին, որ եկել յարել է Տիրոջը, թող

չասի, թե՛ «Տերը մերժեց ու վանեց ինձ իր ժողովրդից», եւ ներ-
քինին էլ թող չասի, թե՛ «Ես չոր փայտ եմ»: Այսպէս է ասում 4
Տերը ներքիններին. «Ուվքեր կը պահեն իմ պարուիրանները,
կը նախընտրեն այն, ինչ ես եմ կամենում, եւ իմ ուխտի մէջ
կը մնան, նրանց իմ Տան մէջ եւ իմ պարսպի ներսում աւելի 5
անուանի տեղ կ'ստան, քան որդիներին ու դուստրերին, կ'ստան
նրանց յաւիտենական մի անուն, որ չի կորչելու: Իսկ այն այլ- 6
ազգիներին, որոնք եկել յարել են Տիրոջը, որպէսզի ծառայեն
նրան եւ սիրեն նրա անունը, լինեն նրա համար ծառաներ եւ
աղախներ, ու բոլոր նրանց, որոնք կը պահեն իմ շաբաթ-
ները եւ չեն պղծի, ու կը մնան իմ ուխտի մէջ, - նրանց կը 7
տանում իմ սուրբ լեռը, կ'ուրախացնեն նրանց իմ աղօթքի Տան
մէջ, նրանց ողջակէզներն ու ընծաներն ընդունելի կը լինեն իմ
սեղանի վրայ, քանզի իմ Տունը բոլոր հեթանոսների համար
աղօթքի Տուն պիտի կոչուի»: Այսպէս է ասում Տեր Աստուած, 8
որ հաւաքում է Իսրայէլի բոլոր ցրուածներին. «Նրանց վրայ ես
պիտի հաւաքեմ անապատի բոլոր գազանների բազմութիւննե-
րը»: Եկէք կերէք, ո՛վ դուք անտառի բոլոր գազաններ: Տեսէ՛ք, 9, 10
ամէնքն էլ կուրացել են եւ չգիտեն, թե ի՛նչ է իմաստութիւնը.
ամէնքն էլ կարծես համրացած շներ են, որ չեն կարողանում
հաշել, իրենց անկողիններում երազներով են տարուած, սիրում
են նիրհել: Իրենց հոգով լիրբ եղան շների նման, որ անկուշտ 11
են, չար են եւ չգիտեն, թե ի՛նչ է իմաստութիւնը. ամէնքն իրենց
ճանապարհներով գնացին: «Եկէ՛ք, - ասում են, - գինի առ- 12
նենք եւ հարբենք գինով. այդպիսի օրը մեզ համար ամենամեծ
գոհաբերութիւնը կը լինի»:

«Տեսէ՛ք, ինչպէ՛ն կորաւ արդարը, եւ չկայ մէկը, որ սրտով 57
կարեկցի. արդար մարդիկ վերանում են, եւ ոչ ոք ուշադրու-
թիւն չի դարձնում, որ արդարն անիրաւութեան պարծառով
է վերանում: Թող խաղաղ լինի նրա գերեզմանը, ով վերա- 2
ցաւ մէջտեղից: Բայց դուք մօտեցէ՛ք, առաջ եկէ՛ք, անօրէ՛ն որ- 3
դիներ, պոռնկածի՛ն որդիներ, շնութեան որդիներ: Ինչո՞վ էք 4
պարծենում, ո՞ւմ վրայ էք բացում ձեր բերանները եւ կամ ո՞ւմ
վրայ էք հանում ձեր լեզուները. մի՞թէ դուք կորստեան որդիներ
չէք, անօրէնութեան սերունդ, որ անտառախիտ ծառերի տակ 5
ընկած՝ աղաչում էիք ձեր կուռքերին, անդունդներում՝ ժայռե-
րի կապարներին եւ խոր ձորերում գոհում էիք ձեր որդիներին:

6 Այդ է քո բաժինը, այդ նոյնն է քո վիճակը. նրանց առաջ նուէր-
 ներ թափեցիր, նրանց զոհեր մաքուցեցիր, եւ այս ամենի վրայ
 7 միթէ չեն բարկանալու, - ասում է Տէրը: Այնպեղ, բարձր ու
 մեծ լերան վրայ է քո անկողինը, եւ դու այնպեղ ելար զոհեր
 8 մաքուցելու: Ապա դռների դրանդիների վրայ հասարակեցիր
 քո յիշարակները: Կարծում էիր՝ եթէ ինձնից հեռանաս, աւելի՞
 բան պիտի գրնես: Քո անկողինները լայնացրիր եւ փռուցիր
 9 դրանց վրայ. սիրեցիր քո հոմանիներին եւ յաճախակի դարձ-
 րիր քո պոռնկութիւնը նրանց հետ: Նեռաւորներից շարերին
 քեզ կապեցիր եւ պարգամաւորներ ուղարկեցիր քո սահման-
 10 ներից դուրս: Նկուն դարձար ու իջար գերեզման, յոգնաբանջ
 եղար քո բազում ճանապարհորդութիւններից եւ չասացիր, թէ՝
 «Այժմ հանգստանամ», որովհետեւ ուժիդ համեմար էիր գոր-
 11 ծում, դրա համար էլ չհնազանդուեցիր ինձ: Ումից վախեցար
 ու զարհուրեցիր, որ սրբեցիր եւ չիշեցիր ինձ, միպքդ չբերիր,
 սրբիդ մէջ չդրիր, իսկ ես քեզ տեսայ ու անտեսեցի: Ես այն
 12 եմ, որ յաւիտենական եմ, իսկ դու ինձնից չվախեցար: Արդ,
 ես պիտի պարմեմ իմ արդարութեան եւ քո չարիքների մասին,
 13 որոնք քեզ չեն օգնելու, երբ աղաղակես, եւ քեզ չեն փրկելու
 քո նեղութիւնից. դրանց բոլորին հողմերը պիտի տանեն եւ
 մրրիկները բաժան-բաժան պիտի անեն: Իսկ նրանք, ովքեր
 ինձ վրայ են յոյս դրել, պիտի ստանան երկիրը եւ ժառանգեն
 14 իմ սուրբ լեռը: Նրանք պիտի ասեն. «Բացէք նրա առաջ ճա-
 նապարհները, խոչ ու խութերը հեռացրէք իմ ժողովրդի ճա-
 15 նապարհից»: Այսպէս է ասում Բարձրեալը, որ յաւիտենապէս
 բնակւում է բարձունքներում, սուրբը սրբերի մէջ. նրա անունը
 Բարձրեալ է, եւ նա սրբերի մէջ է մնում, համբերութիւն է տա-
 16 ւիս տարակուսանքի մէջ ընկածներին եւ կեանք՝ նրանց, որոնք
 սրբամաշ են եղել: «Ես յաւիտեան վրէժխնդիր չեմ լինելու ձե-
 17 ղանից եւ ոչ էլ մշտապէս բարկանալու եմ ձեզ վրայ, քանզի
 հոգին ինձնից է բխում, եւ ամէն շունչ ես եմ սրեղծել: Մեղքի
 պարճառով սակաւ ժամանակ քրտմութիւն հասցրի նրան, հա-
 18 րուածեցի նրան ու իմ երեսը շրջեցի նրանից, եւ նա քրտմեց
 ու իմ առաջ թախծոյ՝ անցաւ իր ճանապարհները: Ես տե-
 19 սայ նրա սրբի ճանապարհները եւ բժշկեցի նրան, սփոփեցի
 ու ճշմարիտ մխիթարութիւն տուի նրան: Նրա սգաւորների հա-
 մար պարուղ սրեղծեցի: Թող խաղաղութիւն, խաղաղութիւն

լինի հեռաւորներին եւ մերձաւորներին, – ասում է Տէրը, – ու ես պիտի բժշկեմ նրանց: Իսկ անօրէնները պիտի ծփան ծովի 20 նման եւ հանգիստ չգտնեն, ու նրա ջրերը պիտի անհետանան՝ կաւի հետ խառնուելով: Ամբարիշտների համար խաղաղութիւն չկայ», – ասում է Տէրը:

Ուժգին կանչիր եւ մի՛ խնայիր, շեփորի պէս բարձրացրո՛ւ **58**
 ձայնդ, պատմիր իմ ժողովրդին իր մեղքերի եւ Յակոբի տա-
 նը՝ իր անօրէնութիւնների մասին: Օր օրի ինձ են փնտռում եւ 2
 ցանկանում ճանաչել իմ ճանապարհները, իբրեւ մի ժողովուրդ,
 որ արդարութիւն է գործել եւ իր Աստծու իրաւունքը զանց չի
 առել. ահա նրանք եկել եւ իրաւունք ու արդարութիւն են ու-
 րոնում: Փափագում են մերձենալ Աստծուն եւ ասում են. «Այդ 3
 ինչպէն է, որ մենք ծոմ պահեցինք, եւ դու չտեսար, զրկանքների
 ենթարկեցինք մեզ, եւ դու չիմացար: Արդ, ձեր ծոմապահութե-
 ան օրերին ձեր ցանկութիւններն էք կապարում եւ կսկիծ պատ-
 ճառում բոլոր նրանց, ովքեր ենթակայ են ձեզ: Նակառակու- 4
 թեան եւ կռիւների մէջ էք պահում եւ բռնցքահարում տկարին:
 Իսկ իմ ինչի՞ն է պէտք այդպիսի ծոմապահութեան օրը. դուք
 պիտի գաք բողոքէք ինձ, եւ ես չպիտի լսեմ ձեզ: Այդպիսի 5
 ծոմապահութիւնը չէ, որ ես ընտրեցի, եւ ոչ էլ այնպիսի օրը, երբ
 մարդ իր անձն է տանջում: Եթէ պարանոցդ կորացնես օղակի
 նման ու տակդ քործ ու մոխիր տարածես, այդ էլ, սակայն, չեմ
 համարի ծոմ եւ ընդունելի օր. այդպիսի ծոմապահութիւնը չէ,
 որ ես ընտրեցի, – ասում է Տէրը: – Քանզի՛ր անիրաւութեան 6
 հանգոյցը, խորտակիր քո վաճառականական խարդախութիւնն
 ու բռնութիւնը, ներիր ու արձակիր նեղեալներին եւ պարտիր
 բոլոր անիրաւ մտրիակները: Քաղցածների՛ն բաժանիր քո 7
 հացը եւ անօթեան աղքատների՛ն տար քո տունը. եթէ մերկ
 մարդ տեսնես՝ հագցրո՛ւ նրան, բայց քո ընտանիքի զաւակին մի՛
 անտեսիր: Այն ժամանակ այգաբացի պէս պիտի ծաւալուի քո 8
 լոյսը, եւ արագօրէն պիտի հասնի քո ապաքինումը, քո առջեւից
 պիտի ընթանայ քո արդարութիւնը, եւ Աստծու փառքը պիտի
 պահպանի քեզ: Այն ժամանակ պիտի կանչես, եւ Աստուած 9
 պիտի լսի քեզ. մինչեւ դու խօսես, նա պիտի ասի, թէ՛ «Ա-
 հա հասել եմ»: Եթէ դու քո միջից հեռացնես խարդախութիւնը,
 ձեռնձգութիւնն ու տրտմանի խօսքերը, քո հացը յօժար տրտով 10
 քաղցածներին տաս եւ չքաւոր մարդկանց կշտացնես, այն ժա-

մանակ խաւարի մէջ կը ծագի քո լոյսը, քո խաւարը կը վե-
 11 րածուի միջօրէի: Քո Աստուածը ամէն ժամ քեզ հետ կը լի-
 նի, քո անձն ըստ ցանկութեան յագեցում կը ստանայ, եւ քո
 ոսկորները կը լիանան ու կը լինեն ինչպէս ջրարբի պարփեզ,
 12 ինչպէս աղբիւր, որից ջուրը չի պակասի: Քո դարաւոր ա-
 ւերակները կը վերաշինուեն, եւ քո հիմքերը մշտնջենական
 կը լինեն սերնդից սերունդ. դու պիտի յառնես ու կոչու-
 ես պարսպապատերի փլաքակները վերականգնող եւ նրանց
 13 ճամփամիջեան դարուփոսերը վերացնող: Եթէ ուրքդ յետ քա-
 շես եւ սրբութեան օրը քո ուզածը չկատարես, զուարճութեան
 շաբաթները համարես Աստծուն նուիրուած եւ փառաւոր, ուրքդ
 դուրս չդնես գործի համար ու քո բերանով բարկութեան ոչ մի
 14 խօսք չասես, այն ժամանակ կարող ես ապաիինել Տիրոջը: Նա
 քեզ կ'առաջնորդի դէպի երկրի բարիքները եւ իբրեւ սնունդ քեզ
 կը փայ քո հայր Յակոբի ժառանգութիւնը, քանզի Տիրոջ բե-
 րանը խօսեց այս:

59 Մի՞թէ Տիրոջ ձեռքն անկարող է փրկել, կամ նա ծանրացրել
 2 է իր ականջը, որ չսի. ո՛չ, ձեր մեղքերն են պատնէշ դարձել
 ձեր եւ Աստծու միջեւ, ձեր անօրէնութիւնների պարճառով է
 3 նա իր երեսը շրջել ձեզնից, որ չգթայ: Արդարեւ, ձեր ձեռքերը
 պղծուած են արեամբ, եւ ձեր մաքները՝ մեղքով. ձեր շուրթերն
 անօրէնութիւն խօսեցին, եւ ձեր լեզուները խորհում են անիրա-
 4 տութիւն: Չկայ մէկը, որ արդարութիւն խօսի, եւ բացակայում է
 ճշմարտութեան իրաւունքը. յոյս են դրել սնոսի բաների վրայ
 եւ ունայնութիւն են խօսում, յղանում են ցաւեր եւ ծնում անօրէ-
 5 նութիւն: Քարք օձի ձուեր են ծակում եւ սարդերի ոստայն հիւ-
 սում. եթէ որեւէ մէկը կամենայ ուրել դրանցից, ծակ բացելով՝
 6 նրա մէջ կը գտնի ջուր եւ քարք օձ: Նրանց ոստայնները հա-
 գուստ չեն դառնայ, եւ ոչ էլ նրանք կարող են զգեստաւորուել
 իրենց ձեռքի գործերով, քանզի նրանց գործերն անօրէնութեան
 գործեր են, նրանց ձեռքերի մէջ անիրաւութեան գործեր կան:
 7 Նրանց ուրքերը դէպի չարն են ընթանում, շրապում են անմեղ
 արիւն թափել. նրանց խորհուրդներն անզգամների խորհուրդ-
 ներ են, նրանց ճանապարհներին կործանում է ու թշուառու-
 8 թիւն: Նրանք չճանաչեցին խաղաղութեան ճանապարհը, ու
 նրանց ուղիներում արդարութիւն չկայ, որովհետեւ նրանց շա-
 փղները, որոնցով ընթանում են, խոտորուած են, եւ նրանք խա-

դադուրթիւնը չեն ճանաչում: Ահա թէ ինչու իրաւունքը հեռացաւ 9
 նրանցից, եւ արդարութիւնը չի հասնելու նրանց. մինչ նրանք
 լոյս էին ակնկալում՝ խաւար եղաւ նրանց համար, մինչ լոյսի էին
 սպասում՝ շուռ եկան դէպի մութը: Կոյրերի պէս նրանք պա- 10
 րերն են շօշափելու, խարխափելու են աչքերից զրկուածների
 պէս, կէսօրին գորուելու են, ինչպէս կէսգիշերին, օրհասական
 մարդկանց պէս հոգևարքի փանջանքներ են փանելու եւ առ- 11
 հասարակ թափառելու են արջերի ու աղանիւների նման: Մենք
 երկար սպասեցինք դաքսաստանի, բայց չեղաւ, սպասեցինք
 փրկութեան, բայց այն հեռացաւ մեզնից, քանզի բազում են 12
 մեր անօրէնութիւնները քո առաջ, եւ մեր մեղքերը հակառակ
 կանգնեցին մեզ. մեր անօրէնութիւնները մեր մէջ են, մենք
 ինքներս գիպենք մեր անիրաւութիւնները: Ամբարիշտ դար- 13
 ձանք եւ սպեցինք Տիրոջ առաջ, յեփ կանգնեցինք մեր Աստուծոյ,
 անիրաւութիւն խօսեցինք եւ ապստամբեցինք, մեր սրտերում
 անիրաւութեան խօսքեր յղացանք ու որոճացինք: Յետ փանե- 14
 ցինք իրաւունքը, եւ արդարութիւնը հեռացաւ մեզնից: Ճշմար-
 տութիւնը սայթաքեց նրանց ճանապարհներից. նրանք ուղիղ
 ճանապարհով չկարողացան գնալ, եւ արդարութիւնը վերացաւ 15
 նրանց միջից. արգելք դրեցին իրենց սրտերին, որ չիմանան:
 Տեսաւ Տէրը եւ չհաւանեց, որովհետեւ իրաւունքը բացակայում
 էր: Նայեց, բայց մարդ չկար, դիպեց, բայց չկար մէկը, որ օգ- 17
 նական լինէր. եւ իր բազկով հափուցեց ու ըստ իր ողորմութեան
 հաստապեց նրանց: Իբրեւ զրահ հագաւ արդարութիւնը, իբ- 18
 րեւ սաղաւարտ՝ գլխին դրեց փրկութիւնը, իբրեւ հանդերձ ու
 պարմունձան՝ իր վրայ գցեց վրէժխնդրութիւնը, որ հափուցում
 փայ նրանց: Նա նախապիւնք ու հափուցում պիտի փայ հակա- 19
 ռակորդներին ու կոզիների բնակիչներին: Արեւմուտքում Տի-
 րոջ անունից պիտի սարսափեն, արեւելքում՝ նրա փառքից ու
 համբաւից: Բարկութիւնն, ինչպէս գետ, ուժգնօրէն պիտի գայ
 Տիրոջից, կաքաղօրէն վրայ պիտի հասնի: «Մի փրկիչ պիտի 21
 գայ Սիոնից ու պիտի վանի Յակոբի ամբարշտութիւնները», -
 ասում է Տէրը: «Այս է իմ ուխտը նրանց հետ, - ասում է Տէրը: - 22
 Իմ հոգին, որ քեզ վրայ է, եւ իմ խօսքերը, որ քո բերանը դրեցի,
 այսուհետեւ մինչեւ յաւիտենութիւն չպիտի պակասեն քո բերա-
 նից, քո զաւակի բերանից եւ քո զաւակի զաւակի բերանից», -
 ասում է Տէրը:

60 Լուսաւորուիր, լուսաւորուիր, Երուսաղէմ, քանզի հասել է քո
 2 լոյսը, եւ Տիրոջ փառքը քեզ վրայ է ծագելու: Ահա խաւարը
 ծածկեց երկիրը, մառախուղ՝ հեթանոսներին, բայց քո մէջ է
 3 յայտնուելու Տէրը, եւ նրա փառքը քո մէջ է երեւալու: Թա-
 4 փաւորները գալու են դէպի քո լոյսը, հեթանոսները՝ դէպի քո
 լոյսի փայլը: Աջքերդ բարձրացրո՛ւ եւ շուրջդ նայիր ու տեսն
 մօտդ հաւաքուած քո բոլոր մանուկներին. քանզի որդիներդ ե-
 5 կան հասան հեռուներից եւ, իրենց ուսերին առած, բերում են քո
 դուստրերին: Ահա դու պիտի տեսնես ու խնդաս, զարմանաս ու
 ապշես քո մտքում, որովհետեւ ծովերի, ազգերի ու ժողովուրդ-
 6 ների հարստութիւնը քո կողմը պիտի դառնայ: Դէպի քեզ են
 գալու ուղտերի երամակները, քեզ ծածկելու են Մադիամի եւ
 7 Գեփայի ուղտերի երամակները. բոլորը Սաբայից պիտի գան՝
 բերելով ոսկի, կնդրուկ ու թանկագին քարեր եւ տալու են Տի-
 8 րոջ փրկութեան աւերիսը: Կեդարի ոչխարների բոլոր հօտերը
 քեզ մօտ պիտի հաւաքուեն, Նաբէթի խոյերը պիտի բերուեն
 ու իմ սեղանի վրայ պիտի մատուցուեն իբրեւ ընդունելի զոհ,
 9 եւ իմ աղօթքի Տունը պիտի փառաւորուի: Ովքե՛ր են սրանք,
 որ թռել են ինչպէս ամպ եւ ինչպէս ձագերի հետ խառնուած
 10 աղանձներ՝ երամով գալիս են ինձ մօտ: Ինձ են սպասում կղ-
 զիները եւ Թարսիսի նաւերը, որպէսզի նախօրօք հեռուներից
 բերեն քո որդիներին եւ նրանց հետ՝ արծաթն ու ոսկին, Տիրոջ
 սուրբ անուան համար, Իսրայէլի փառաւորեալ սրբի համար:
 11 Օտարազգիների որդիները պիտի շինեն քո պարիսպները, ու
 նրանց թագաւորները պիտի ծառայեն քեզ, որովհետեւ իմ բար-
 12 կութեան պարճառով հարուածեցի քեզ եւ իմ գթասրտութեան
 համար սիրեցի քեզ: Քո դռներն օր ու գիշեր միշտ բաց պիտի
 լինեն եւ չպիտի փակուեն, որպէսզի քո մէջ տեղափոխեն ազ-
 13 գերի հարստութիւնը եւ նրանց թագաւորներին բերեն քեզ մօտ:
 Իսկ այն ազգերն ու թագաւորները, որոնք քեզ չեն ծառայելու,
 14 կորչելու են. ազգերը բոլորովին պիտի կործանուեն: Լիբա-
 նանի փառքը դէպի քեզ է գալու՝ դափնիով, սօսիով, նոճիով ու
 մայրիով, որպէսզի լիապէս փառաւորեն իմ սրբաբանի տեղը,
 եւ ես փառաւորեմ իմ ոտքերի տեղը: Քեզ մօտ պիտի գան
 քեզ նեղողների եւ զայրացնողների զարհուրած որդիները, քո
 ոտնահետքերին երկրպագութիւն պիտի անեն բոլոր նրանք, ո-
 րոնք զարհուրեցնում էին քեզ, ու դու պիտի կոչուես Տիրոջ քա-

դաք, Իսրայելի սրբի Միոն: Դու եղար լքուած ու արելի, եւ 15
 ոչ որ չկար, որ օգնէր քեզ, եւ քեզ կը դարձնէմ յաւիտենա-
 կան ուրախութիւն, ցնծութիւն՝ սերնդից սերունդ: Դու պիտի 16
 ծծես հեթանոսների կաթը եւ ուրես թագաւորների հարստու-
 թիւնը, պիտի գիտակցես, որ ես եմ Տէրը՝ Իսրայելի Աստուա-
 ծը, որ ազապում ու փրկում եմ քեզ: Պղնձի փոխարէն ոսկի 17
 եմ բերելու քեզ, երկաթի փոխարէն արծաթ եմ բերելու քեզ,
 փայտի փոխարէն պղինձ եմ բերելու քեզ, քարի փոխարէն եր-
 կաթ եմ տալու քեզ, խաղաղութիւն եմ տալու քո իշխաններին,
 եւ քո վերակացուներին՝ արդարութիւն: Քո երկրում անիրա- 18
 տութեան մասին այլեւս չի լսուելու եւ ոչ էլ քո սահմաններում՝
 կոտորածի ու թշուառութեան մասին. քո պարիսպները պիտի
 անուանուեն փրկութիւն, եւ քո դռները՝ ցնծութիւն: Այլեւս ա- 19
 րեգակը չէ, որ քեզ համար ցերեկուայ լոյս է լինելու, եւ ոչ էլ
 լուսնի ծագումն է, որ քեզ գիշերը լոյս է տալու, այլ քեզ համար
 Տէրն է յաւիտենական լոյս լինելու, եւ Աստուած՝ քո փառքը:
 Արեգակը քեզ համար մայր չի մընելու, եւ լուսինը քեզնից չի 20
 պակասելու, որովհետեւ Տէրը քեզ համար յաւիտենական լոյս է
 լինելու: Քո սգոյ օրերը պիտի վերջանան: Քո ժողովուրդը բո- 21
 լորովին արդար պիտի լինի եւ յաւիտենապէս պիտի ժառանգի
 երկիրը՝ պահպանելով իր նոր տունը՝ իր ձեռքի գործը յանուն
 իմ փառքի: Սակաւաթիւր հազարաւոր պիտի դառնայ, փոքրը՝ 22
 մեծ ազգ, քանզի ես՝ Տէրս, ժամանակ առ ժամանակ պիտի հա-
 ւաքեմ նրանց:

Տիրոջ Նոզին ինձ վրայ է, դրա համար իսկ նա օծեց 61
 ինձ, ուղարկեց ինձ՝ աւերարանելու աղքատներին, բժշկելու
 սրտով բեկուածներին, գերիներին ազապութիւն քարոզելու եւ
 կոյրերին՝ տեսողութիւն, հռչակելու Տիրոջ ընդունելի տա- 2
 րին եւ մեր Աստծու վրէժխնդրութեան օրը, մխիթարելու բո-
 լոր սգաւորներին, փառաւորելու Միոնի սգաւորներին, որ մոխ- 3
 րի փոխարէն ուրախութեան օծման իւղի պիտի արժանանան,
 իսկ սգաւորները վիհար հոգու փոխարէն՝ փառքի զգեստի: Եւ
 նրանք պիտի կոչուեն ազգ արդարութեան, տունը՝ ի փառս Տի-
 րոջ: Պիտի վերաշինեն դարաւոր աւերակները, նախկինում 4
 աւերուածները պիտի վերականգնեն եւ նորոգեն դարերից ի
 վեր փլաքալուած քաղաքները: Օտարածիները պիտի գան 5
 ու լինեն քո ոչխարների հօտերի հովիւները, այլազգիները՝ քո

6 մաճկալներն ու այգեգործները: Իսկ դուք Տիրոջ քահանաներ
 պիտի կոչուէք, մեր Աստծու պաշտօնեաներ պիտի անուանուէք,
 ազգերի հարստութիւնը պիտի ուրէք եւ նրանց մեծութեամբ
 7 պիտի փառաւորուէք: Ձեր ամօթի փոխարէն՝ կրկնակի ուրա-
 խութիւն, ձեր անարգանքի փոխարէն գնծութիւն պիտի վայելէք
 եւ ապա դարձեալ պիտի ժառանգէք երկիրը, եւ յաւիտենական
 8 ուրախութիւն պիտի լինի ձեզ համար: Ես՝ Տէրս, սիրում եմ
 արդարութիւնը եւ արում յափշտակութիւնն ու անիրաւութիւ-
 նը, արդարներին պիտի տամ իրենց վաստակը եւ յաւիտենա-
 9 կան ուխտ պիտի անեմ նրանց հետ: Պիտի ճանաչուեն նրանց
 սերունդը ազգերի մէջ եւ նրանց զաւակները՝ ժողովուրդների
 մէջ. ամենքն էլ, երբ տեսնեն, պիտի ճանաչեն նրանց եւ ասեն,
 թէ՛ «Սրանք Աստծու օրհնեալ զաւակներն են», ու գնծութեամբ
 10 պիտի ուրախ լինեն ի Տէր: Ես պիտի հրճուեմ Տիրոջով, որով-
 հեպեւ նա ինձ փրկութեան զգեստ եւ ուրախութեան պարմու-
 ճան հագցրեց, որպէս փեսայի՝ պսակ դրեց իմ գլխին եւ որպէս
 11 հարսի՝ զուգեց ինձ զարդով: Ինչպէս երկիրը, որ աճեցնում է
 իր ծաղիկները, եւ ինչպէս պարտեզը, որ ծլեցնում է իր սեր-
 մերը, այնպէս էլ Տէրն է ի յայտ բերելու իր արդարութիւնն ու
 գնծութիւնը բոլոր ազգերի առաջ:

62 Չեմ լռի յանուն Սիոնի եւ չեմ ների յանուն Երուսաղէմի, մին-
 չեւ չծագի նրա արդարութիւնը՝ ինչպէս լոյս, եւ չբոցավառուի
 2 նրա փրկութիւնը՝ ինչպէս փայլակ: Նշեանոսները պիտի տես-
 նեն քո արդարութիւնը, թագաւորները՝ քո փառքը, եւ դու նոր
 3 անունով ես կոչուելու, որ Տէրն է անուանելու: Տիրոջ ձեռքին
 վայելչութեան պսակ պիտի դառնաս եւ քո Աստծու ձեռքին՝ ար-
 4 քայական թագ: Այլեւս չես կոչուելու Լքեալ, ոչ էլ քո երկիրն է
 կոչուելու Աւերակ: Զեզ պիտի կոչեն՝ Իմ կամքը, իսկ քո երկիրը՝
 Շէն բնակութիւն, որովհետեւ Տէրը սէր է տաժում քո նկատմամբ,
 5 եւ քո երկիրը բնակութեամբ պիտի լցուի: Ինչպէս որ երիտա-
 սարդն է ամուսնանում կոյսի հետ, այնպէս էլ քո որդիները պի-
 տի ապրեն քեզ հետ, եւ ինչպէս որ, օրինակ, փեսան է ուրա-
 խանում հարսի համար, այնպէս էլ Տէրն է ուրախ լինելու քեզ
 6 համար: Զո պարիսպների վրայ, ո՛վ Երուսաղէմ, ամբողջ օրն
 ու ողջ գիշերը պահապաններ պիտի կարգեմ, որ մինչեւ վերջ
 7 չդադարեն յիշել Տիրոջը: Ձեր նմանը չի լինի, երբ նա վերստին
 8 ուղղի եւ Երուսաղէմը դարձնի պարծանք երկրի վրայ: Տէրը

երդուեց իր փառքով եւ իր բազկի զօրութեամբ, որ քո ցորենն ու կերակուրը չի պայ քո թշնամիների ձեռքը, եւ օտարների որդիները չեն խմի քո գինին, որի համար դու ջանք թափեցիր, այլ 9 ուլքեր այդ ամբարեցին՝ նրանք պիտի ուտեն եւ օրհնեն Տիրոջը, եւ ուլքեր այդ հաւաքեցին՝ նրանք պիտի խմեն իմ սրբարանի սրահներում: Գնացէք ներս մտէք իմ դռներով, պապրասպեցէք 10 ճանապարհները, շրկեցէք շափղները, ճամփայ՝ բացէք իմ ժողովրդի համար, հեռացրէք քարերը ճանապարհից եւ դռօշակ բարձրացրէք հեթանոսների համար: Ահա թէ ինչ ազդարարեց 11 Տէրը մինչեւ երկրի ծագերը. «Ասացէք Միոնի դստերը. ահաւասիկ գալիս է քո Փրկիչը, եւ իր վարձն իր հետ է, գործը՝ իր աչքի առաջ»: Տիրոջ ձեռքով փրկուած Սուրբ Ժողովուրդ է կոչելու նրան, իսկ դու կոչուելու ես Փնփռուած քաղաք եւ ոչ թէ 12 Լքուած»:

Ո՛վ է սա, որ ելել գալիս է Եդոմից. նրա հազուսպների 63 կարմիրը Բոսորայից է, նա գեղեցիկ պապմուճանով է եւ հուժկու զօրութեամբ: Ես խօսում եմ արդարութեան եւ փրկութեան իրաւունքի մասին: Քո հազուսպներն ինչո՞ւ են կարմիր, քո հազուսպներն, ասես, հնձանահարի հազուսպներ լինեն, որ փրորում է լեցուն հնձանը: Ես մենակ ճմլեցի հնձանը, հեթանոսներից ոչ ոք ինձ հետ չէր. զայրոյթով փրորեցի նրանց, բարկութեամբ ճմլեցի նրանց եւ գեպնին հաւասարեցրի ու իմ բոլոր զգեսպներն արիւնաթաթախ արի. քանզի հասել էր նրանց հապուցման օրը, փրկութեան փարին եկել հասել էր: Նայեցի, բայց օգնող չկար, մրաժեցի, թէ ինչու ոչ ոք 5 չկար, որ թիկունք դառնար ինձ: Իմ բազուկը փրկեց նրանց, եւ միայն իմ բարկութիւնն ինձ զօրավիգ եղաւ: Իմ բարկութեամբ փրորեցի եւ իմ զայրոյթով մորթեցի նրանց, գեպնին հաւասարեցրի նրանց: Տիրոջ ողորմութիւնը պիտի յիշեմ, Տիրոջ 7 մեծագործութիւնը միպքս պիտի բերեմ այն բարիքների համար, որ Տէրն է հապուցելու մեզ: Տէրն Իսրայէլի փան բարերար դափաւորն է, որ իր ողորմածութեամբ եւ իր մեծ արդարութեամբ վարձաբերելու է մեզ: Նա էր, որ ասաց. «Իմ ժողովուրդն իմ որդիներն են, որոնք չեն անարգի ինձ». եւ նա 9 նրանց փրկութիւն բերեց իրենց բոլոր նեղութիւններից: Ոչ թէ ինչ-որ պապզամաւոր կամ հրեշտակ փրկեց նրանց, այլ՝ Տէրն ինքը. եւ որովհետեւ նա սիրում ու խնայում էր նրանց, ինքն

էլ փրկեց նրանց, ուրքի կանգնեցրեց եւ բարձրացրեց նրանց
 10 յար ու յաիփեան: Բայց նրանք ըմբոստացան ու բարկացրին
 նրա Սուրբ Նոգին, եւ Տէրը նրանց թշնամի դարձաւ, ինքն իսկ
 11 պատերազմեց նրանց դէմ: Այնժամ նրանք հին ժամանակնե-
 րը յիշեցին՝ ասելով. «Ո՞ր են Մովսէսը եւ նրա ժողովուրդը, ո՞ր
 է նա, որ երկրից դուրս բերեց հօտերի հովուին, ո՞ր է նա, որ
 12 նրանց մէջ դրեց Սուրբ Նոգին. ո՞վ էր, որ իր աջով բարձրաց-
 րեց Մովսէսին եւ որի առաջ իր փառաւոր բազկով կասեցրեց
 13 ջրերը՝ իր անունը յաւերժացնելու համար: Նրանց անցկաց-
 րեց անդունդներով, ինչպէս ձին է անցնում անապատով, կամ
 14 ինչպէս գրասպր՝ դաշտով, ու նրանք չյոգնեցին: Տիրոջ Նոգին
 իջաւ եւ առաջնորդեց նրանց»: Զո ժողովրդին դու այնպէս ա-
 15 ռաջնորդեցիր, որ քո անունը փառաւորեն: Արդ, դարձիր երկն-
 քից եւ քո սուրբ ու փառաւոր քաճարից նայիր, թէ ո՞ր են քո
 նախանձախնդրութիւնն ու զօրութիւնը, ո՞ր են քո մեծ ողոր-
 16 մութիւնն ու գթութիւնը, որոնցով ներում էիր մեզ: Դու ես մեր
 հայրը: Աբրահամը չգիտէր մեզ, Իսրայէլը մեզ չէր ճանաչում,
 բայց դու, Տէր, Նայր մեր, փրկիր մեզ, որովհետեւ սկզբից ի վեր
 17 մեզ վրայ է քո անունը: Ինչո՞ւ մեզ թողեցիր, որ մոլորուենք քո
 ճանապարհներից, ո՞վ Տէր, ինչո՞ւ կարծրացրիր մեր սրտերը, որ
 քեզնից չվախենանք. դարձիր ի սէր քո ծառաների, դարձիր ի
 18 սէր քո ժողովրդի, որ քո ժառանգութիւնն է: Գուցէ քո սուրբ
 լեռը չկարողանանք ժառանգել: Մեր թշնամիները նեղեցին մեզ
 19 եւ ուրնակոխ արին քո սրբութիւնը: Եղանք ինչպէս առաջ էինք,
 երբ դու մեզ չէիր փիրում, եւ մենք քեզ չէինք պատկանում:

64 Եթէ բացես երկինքը, քո ահից լեռները կը սասանուն եւ
 2 կը հալուն, ինչպէս մոմը՝ կրակի դիմաց: Կրակը կ'այրի քո
 հակառակորդներին, եւ քո անունը յայտնի կը դառնայ թշնա-
 միներիդ. քո պատճառով հեթանոսները խռովութեան կը մալ-
 3 նուն: Երբ հրաշալի գործեր կատարես, քո ահից լեռները կը
 4 սասանուն: Նոյց ի վեր չսեցինք, եւ ոչ էլ մեր աչքերը քեզ-
 նից բացի տեսան մէկ այլ Աստուած, որ իր ողորմութեան վրայ
 5 յոյս դնողների համար այսպիսի բաներ անէր, ընդառաջ գնար
 նրանց, որոնք արդարութիւն են գործում եւ յիշում քո ճանա-
 պարհները: Եւ ահա դու բարկացար, որովհետեւ մենք մեղք
 6 գործեցինք եւ դրա համար էլ մոլորուեցինք: Մենք ամենքս
 պիղծ դարձանք, եւ մեր ամբողջ արդարութիւնը դաշտանի շո-

րերի նմանուեց, մեր անօրէնութիւնների պարճառով մենք ամենքս ցած թափուեցինք ինչպէս փերել. հողմերը քշեցին մեզ: Ոչ մէկը չի կանչում քո անունը, ոչ ոք չի մտածում քեզ ապաստան տալու: Եւ մեր մեղքերի համար մեզ դատապարտեցիր: Տէր, մեր Նայրն եւ դու. մենք կաւ ենք, իսկ դու՝ մեր սպեղծիչը, մենք ամենքս քո ձեռքի գործն ենք: Տէր, սաստիկ մի՛ բարկացիր մեզ վրայ եւ մեր մեղքերը յաւիտեան մի՛ յիշիր: Եւ հիմա նայիր, Տէր, մենք ամենքս քո ժողովուրդն ենք: Քո սուրբ քաղաք Սիոնն աւերակ դարձաւ, Երուսաղէմը՝ անապար: Անէծքի մատնուեց մեր սուրբ ու փառաւոր քաճարը, որպէս մեր հայրերն օրհներգում էին քեզ, հրոյ ճարակ դարձաւ, եւ մեր ամբողջ փառաւորութիւնը կործանուեց: Եւ այս ամենի վրայ դու աչք ես փակում, Տէր, լռութիւն ես պահում ու սաստիկ սպորացնում մեզ:

Յայրնուեցի նրանց, որոնք իմ մասին չէին հարցնում, ինձ գպան նրանք, որոնք ինձ չէին փնտրում: «Ահաւասիկ ես կամ», սասացի այն ազգին, որն իմ անունը չկանչեց: Ամէն օր իմ ձեռքը երկարեցի դէպի անհնազանդ ու թշնամի ժողովուրդը, որ ընթանում էր ոչ թէ բարի ճանապարհով, այլ իր մեղքերի յետեւից: Այս ժողովուրդը բարկացնում էր ինձ. իմ առաջ միշտ զոհեր էին մատուցում իրենց պարտեզներում եւ իրենց աղիւսների վրայ խունկ ծխում դեւերին, որոնք նրանց համար յիշափակ դառնալ չէին կարող: Քարայրներում էին պառկում ու քնում, որպէսզի երազ փեսնէին. խոզի միս էին ուտում ու զոհերի մսաջուր, եւ նրանց բոլոր ամանները պղծուած էին: Ասում էին. «Նեռո՛ւ կաց ինձնից, մի՛ մօտեցիր ինձ, որովհետեւ ես սուրբ եմ»: Դա ծովին է իմ բարկութեան, որի մէջ ամէն օր բորբոքում է կրակը: Ահա իմ առջեւ գրուած է. «Չեմ լռելու, մինչեւ որ չհապուցեմ նրանց մեղքերը՝ վերադարձնելով իրենց ծոցը: Նրանց հետ միասին՝ նաեւ նրանց հայրերի մեղքերը, - ասում է Տէրը, - որոնք խնկարկում էին լեռների վրայ եւ բլուրների վրայ նախապում էին ինձ. հապուցելու եմ նրանց առաջուայ արարքները՝ վերադարձնելով իրենց ծոցը»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ճիշտ այնպէս, ինչպէս ողկոյզների մէջ մի ճութ է գրնուում, եւ ասում են՝ «Մի՛ փչացնիր դա, որովհետեւ Տիրոջ օրհնութիւնը կայ դրա մէջ», այնպէս էլ ես նոյն կերպ պիտի վարուեմ իմ ծառայի համար. յանուն նրա չեմ կործանե-

9 լու բոլորին: Յակոբի եւ Յուդայի սերնդին պիտի բարձրացնեմ,
որպէսզի ժառանգեն իմ սուրբ լեռը. իմ ընտելացներն ու ծա-
10 ռաները պիտի ժառանգեն այնեւ բնակուեն այնտեղ: Անբառի
մէջ պիտի լինեն հովիւների մակադապտերը, եւ Աքորի ձորը
պիտի դառնայ նախիրների հանգստավայրն իմ ժողովրդի, որն
11 ինձ է փնտռել: Դուք թողեցիք ինձ, մոռացաք իմ սուրբ լե-
ռը եւ սեղան գցեցիք դեւերին՝ բաժակ բարձրացնելով Բախարի
12 աստծու պատուին: Ես էլ ձեզ արի եմ մաքնելու, եւ ամէնքդ կո-
տորուելու էք, որովհետեւ կանչեցի ձեզ, բայց չստեցիք, խօսեցի,
բայց դուք ականջ չդրեցիք, իմ առաջ չարութիւն կատարեցիք
13 եւ, ինչ չէի ցանկանում, այն ընտելեցիք»: Դրա համար էլ Տէրն
այսպէս է ասում. «Ահաւասիկ նրանք, որ ինձ են ծառայում,
պիտի ուրեն, իսկ դուք քաղցած էք մնալու. ահաւասիկ նրանք,
որ ինձ են ծառայում, պիտի խմեն, իսկ դուք ծարաւ էք մնալու.
ահաւասիկ նրանք, որ ինձ են ծառայում, ուրախ պիտի լինեն,
14 իսկ դուք ամօթով էք մնալու: Ահաւասիկ նրանք, որ ինձ են
ծառայում, սրտի ուրախութեամբ պիտի ցնծան, իսկ դուք ձեր
սրտի ցաւից աղաղակելու էք, ձեր հոգու կսկծից ողբալու էք:
15 Ձեր անունն իմ ընտելացների նողկանքի համար պիտի թող-
նէք, եւ Տէրը ձեզ պիտի մեռցնի: Իմ ծառաներին նոր անուն
16 պիտի փրուի, որը պիտի օրհնաբանուի երկրի վրայ: Որպէս-
զի օրհնեն ճշմարիտ Աստծուն, երկրի վրայ երդուողները պի-
տի երդուն ճշմարիտ Աստուծով, առաջուայ նեղութիւնը պիտի
17 մոռանան, այլեւս իրենց միտքը չպիտի բերեն: Քանի որ նոր
երկինք ու նոր երկիր պիտի ստեղծեմ, առաջուաններն այլեւս
18 չպիտի յիշենեւ այլեւս իրենց միտքը չպիտի բերեն: Ուրախու-
թիւն ու ցնծութիւն են գրնելու այն բանի մէջ, ինչ ես հաս-
տատարելու եմ: Ահա ես Երուսաղէմն ստեղծում եմ ցնծութեան
19 համար եւ իմ ժողովրդին՝ ուրախութեան համար: Պիտի ցն-
ծամ Երուսաղէմով, պիտի ուրախանամ իմ ժողովրդով. նրա
20 մէջ այլեւս լացի ձայն եւ կամ բօթի ձայն չպիտի հնչի: Այնպեղ
չի լինելու մանկահասակ եւ կամ ծեր, որ լցրած ջիւնի իր կեան-
քի ժամանակը, քանզի կրտսեր որդին հարիւր փարեկան պիտի
լինի, իսկ հարիւր փարեկանում մեռնողը մեղաւոր եւ անիծեալ
21 պիտի համարուի: Տներ պիտի շինեն եւ իրենք պիտի բնակու-
են, այգիներ պիտի փնկեն եւ նրանց պտուղն իրենք պիտի ու-
22 րեն: Այլեւս նրանք չպիտի շինեն, որ ուրիշները բնակուեն,

նրանք չպիտի փնկեն, որ ուրիշներն ուրեն: Իմ ժողովրդի օրերը կենաց ծառի օրերի չափ պիտի լինեն, նրանք երկար պիտի վայելեն իրենց ձեռքի գործերը: Իմ ընտրեալներն այլևս զուր 23 փերը չպիտի չարչարուն եւ անէծքի համար որդիներ չպիտի ծնեն, որովհետեւ նրանք իրենց զաւակների հետ միասին Աստծուց օրհնուած սերունդ են: Այնպէս պիտի լինի, որ դեռ նրանք 24 ձայն չբուռն՝ պիտի լսեն նրանց, դեռ նրանք չխօսած՝ պիտի ասեն, թէ՛ ի՞նչ էք ուզում: Այն ժամանակ գայլերն ու գառները 25 միասին պիտի արածեն, եւ առիծը, ինչպէս եզը, յարդ պիտի ուրի, օձը հող պիտի ուրի իբրեւ հաց: Մարդիկ չեն մեղանչելու եւ չեն վնասելու իմ սուրբ լեռան վրայ», - ասում է Տէրը:

Այսպէս է ասում Տէրը. «Երկինքն իմ աթոռն է, եւ երկիրը՝ 66 իմ ուրբերի պապուանդանը: Ի՞նչ փուն պիտի շինէք ինձ համար, - ասում է Տէրը, - եւ կամ իմ հանգստեան փերն ինչպիսի՞ն պիտի լինի: Չէ՞ որ այդ ամէնն իմ ձեռքը պապրասպեց, 2 եւ ամէն ինչ իմն է, - ասում է Տէրը. - ու ես ո՞ւմ եմ նայելու, եթէ ոչ հեզերին ու խոնարհներին եւ նրանց, ովքեր դողում են իմ խօսքից: Բայց անօրէնը, որ ինձ եզ է զոհաբերում, 3 նոյնն է, թէ մարդու գանգ է ջախջախում, իսկ նա, որ ոչխար է զոհաբերում, նոյնն է, թէ շուն է մորթում, իսկ նա, որ ընփիր պիտի է ընծայաբերում, նոյնն է, թէ խոզի արիւն է թափում, իսկ նա, որ յիշարակների խնկարկման համար կնդրուկ է մարուցում, նոյնն է, թէ հայիոյում է: Նրանք ընտրեցին իրենց ճանապարհները եւ իրենց այն գարշելի բաները, որոնք ախորժելի էին իրենց հոգիներին: Ու ես պիտի բռնեմ նրանց 4 խաբէութիւնները եւ հաբուցեմ նրանց ըստ իրենց մեղքերի, որովհետեւ կանչեցի, բայց ինձ չլսեցին, խօսեցի, բայց ականջ չդրին, չարիք գործեցին իմ առաջ եւ ընտրեցին այն, ինչ ես չէի կամենում»: Տիրոջ պապգամները լսեցէք դուք, որ դողում 5 էք նրա խօսքերից: Ո՛վ մեր եղբայրներ, խօսեցէ՛ք ձեր արելիների եւ ձեզ զգուանք պապճառողների հետ, որպէսզի փառատրուի Տիրոջ անունն ու այն յայտնուի ձեր ուրախութեան ժամին, եւ նրանք ամաչեն: Աղաղակի ձայն է հնչում քաղաքից, 6 ձայն՝ փաճարից. Տիրոջ ձայնն է դա, որ պապժով է հաբուցելու թշնամիներին: Քանի դեռ յղին չէր ծնել, քանի դեռ երկունքի 7 ցաւերը չէին հասել, նա ազապուեց, եւ ծնուեց մի արու զաւակ: Ո՛վ է լսել, ո՛վ է փեսել այսպիսի բան, որ երկիրը մէկ օրում 8

ծննդաբերի, եւ միանգամից մի ամբողջ ազգ ծնուի. քանզի Սի-
 9 ոնը երկունքի ցաւով բռնուեց եւ ծնեց իր մանուկներին: «Են
 փունցի քեզ այդ յոյսը, բայց դու ինձ չյիշեցիր, - ասում է Տէրը.
 - մի՞թէ ես չսպեղծեցի ամուլին եւ ծննդկանին», - ասում է քո
 10 Աստուածը: Ուրախացիր, Երուսաղէմ, եւ դուք էլ հաւաքուե-
 ցէք, որպէսզի ցնծաք նրա մէջ. ամէնքդ էլ, որ սիրում էք նրան
 եւ սուգ էք մտել նրա համար, խնդացէք եւ ուրախացէք միա-
 11 սին: Պիտի սնուէք ու յագենաք նրա մխիթարող սպինքներից
 եւ կուշար ու պինդ վայելք պիտի առնէք նրա գալիք փառքից:
 12 Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահա ես դէպի նրանց պիտի դարձնեմ
 խաղաղութիւնը՝ ինչպէս գետ եւ հեթանոսների փառքը՝ ինչպէս
 յորդահոս հեղեղ. իրենց ուսերին առած՝ նրանք պիտի բերեն
 դրանց մանուկներին եւ, իրենց ծնկներին դրած, պիտի գգուեն
 13 նրանց: Ինչպէս որ մայրն է գգում իր մանկանը, այնպէս էլ ես
 պիտի գգուեմ ձեզ, եւ դուք պիտի մխիթարուէք Երուսաղէմում:
 14 Պիտի փեսնէք, ու պիտի խնդան ձեր ծաղկեն, ձեր ոսկորնե-
 րը դալար խոտի պէս պիտի խայտան»: Տիրոջ ձեռքը պիտի
 յայտնուի իր բարեպաշտներին եւ սպառնայ անհաւաքներին:
 15 Ահա գալու է Տէրը ինչպէս կրակ, եւ նրա կառքը՝ ինչպէս մրրիկ,
 որպէսզի բարկութեամբ փայ իր հապուցումը եւ կրակի բոցով՝
 16 իր արհամարհանքը, քանզի համայն երկիրը պիտի դատուի
 Տիրոջ կրակով, եւ ամէն մի մարմին՝ նրա սրով. շափերը պի-
 17 տի վիրաւորուեն Տիրոջ ձեռքից: «Նրանք, որ իրենց սրբում եւ
 մաքրում են իրենց պարսկեզների ու սրահների մէջ, որ ուրում
 են խոզի միս, պիղծ բաներ եւ մուկ, միասին պիտի բնաջնջու-
 18 են, - ասում է Տէրը: - Ես նրանց գործերն ու խորհուրդները
 գիտեմ. պիտի գամ, որպէսզի հաւաքեմ բոլոր ազգերին ու բո-
 19 լոր լեզուները. թող գան ու փեսնեն իմ փառքը: Նրանց վրայ
 նշան պիտի թողնեմ: Նրանց միջից փրկուածներին պիտի ու-
 դարկեմ ազգերի մէջ՝ դէպի Թարսիս ու Փուդ, դէպի Լուդ, Մո-
 սոք եւ Թոբէլ, դէպի Նելլադա եւ հեռաւոր կղզիները, որոնք չեն
 լսել իմ անունը եւ ոչ էլ իմ փառքն են փեսել. նրանք պիտի
 20 պարմեն իմ փառքն ու իմ անունը ազգերի մէջ: Եւ ինչպէս որ
 Տիրոջ Տանն Իսրայէլի որդիները սաղմոսներով մաքուցեցին
 ինձ իրենց նուէրները, նրանք բոլոր ազգերից Երուսաղէմ սուրբ
 քաղաքը Տիրոջն ընծայ պիտի բերեն իրենց եղբայրներին՝ կառ-
 քերի վրայ հեծած, շքեղազարդ ձիերով ու հովանոցներով հան-

դերձ, - ասում է Տէրը: - Եւ նրանցից եմ վերցնելու ինձ համար 21
քահանաներ ու ղեւքացիներ, - ասում է Տէրը: - Ինչպէս որ 22
նոր երկինքն ու նոր երկիրը, որ ես եմ ստեղծում, մնալու են իմ
առաջ, - ասում է Տէրը, - այդպէս մնալու է եւ ձեր սերունդը: Եւ 23
այնպէս պիտի լինի, որ ամսից ամիս ու շաբաթից շաբաթ իւրա-
քանջիւր անձ պիտի գայ Երուսաղէմում իմ առաջ երկրպագելու,
- ասում է Տէր Աստուածը: - Պիտի ելնեն ու փեսնեն իմ հան- 24
դէպ յանցանք կատարած մարդկանց ոսկորները, քանզի նրանց
որդը չի մեռնելու, նրանց կրակը չի հանգչելու, նրանք յայտնի
պիտի լինեն բոլոր մարմնաւորներին»:

Օսէէ

- 1 Տիրոջ խօսքը, որ հասաւ Երիի որդի Օսէին, Յուդայի երկ-
րի թագաւորներ Օգիայի, Յովաթամի, Աքազի եւ Եգեկիայի օ-
րերին եւ Իսրայէլի թագաւոր Յովասի որդի Յերոբոլամի ժա-
2 մանակ: Օսէին արուած Տիրոջ խօսքի սկիզբը: Տէրը ասաց
Օսէին. «Դու գնա՛ եւ քեզ համար մի պռոնիկ կին առ՛ եւ
պռոնկութեան որդիներ, որովհետեւ երկիրը չափից դուրս պի-
3 րի պռոնկանայ Տիրոջ դէմ»: Նա գնաց ու առաւ Գոմերին՝
Գաբելայիմի աղջկան, որը յղիացաւ եւ որդի ծնեց նրա հա-
4 մար: Եւ Տէրն ասաց նրան. «Նրա անունը Յեզրայէլ դիր, ո-
րովհետեւ մի քիչ ժամանակ եւս, եւ ես Յեզրայէլի արեան վրէժը
պիտի պահանջեմ Յէուիի րնից եւ պիտի դադարեցնեմ Իսրա-
5 յէլի րան թագաւորութիւնը: Այն օրը պիտի խորրակեմ Իս-
6 րայէլի աղեղը Յեզրայէլի հովքում»: Գոմերը երկրորդ անգամ
յղիացաւ եւ մի աղջիկ ծնեց, ու Տէրը ասաց նրան. «Նրա ա-
նունը դիր Չողորմած, որովհետեւ այլեւս պիտի չշարունակեմ
ողորմել Իսրայէլի րանը, այլ նրանց դէմ պիտի կանգնեմ հա-
7 կառակութեամբ: Բայց Յուդայի որդիներին պիտի ողորմեմ
եւ պիտի փրկեմ նրանց, ես՝ իրենց Տէր Աստուածը, բայց չեմ
փրկելու նրանց աղեղով, ո՛չ սրով, ո՛չ պարերագմով, ո՛չ կառքե-
8 րով, ո՛չ ձիերով եւ ո՛չ հեծեալներով»: Եւ Չողորմածին կարեց
9 կաթից: Գոմերը դարձեալ յղիացաւ եւ մի որդի ծնեց: Տէրը ա-
սաց. «Նրա անունը դիր Ոչ Իմ Ժողովուրդ, քանի որ դուք իմ
10 ժողովուրդը չէք, եւ ես ձեր ոչ մի բանը չեմ»: Բայց իսրայէլա-
ցիների քանակը ծովի աւազի պէս անչափ ու անթիւ կը լինի.
եւ այնպէտ, որպէտ ասուեց՝ «Դուք իմ ժողովուրդը չէք», այն-
11 րեղ «Կենդանի Աստծու որդիներ կը կոչուեն»: Եւ Յուդայի ու
Իսրայէլի որդիները միասին կը հաւաքուեն, իրենց համար մի
իշխանութիւն կը հաստատեն եւ կ'ելնեն այն երկրից, քանի որ
մեծ է Յեզրայէլի օրը:
- 2 «Ձեր եղբօրն ասացէք՝ «Իմ ժողովուրդ», եւ ձեր քրոջը՝ «Ո-
ղորմած»: Դա՛ր արէք ձեր մօր հետ, դա՛ր արէք, քանի որ նա
իմ կինը չէ, եւ ես նրա ամուսինը չեմ: Ես կը վերացնեմ նրա
պռոնկութիւնը իմ ներկայութիւնից եւ շնութիւնը՝ իր սրինքնե-
3 րի միջից, որովհետեւ նրան կը մերկացնեմ եւ նրան կ'անեմ

այնպէս, ինչպէս ծնուած օրը. նրան անբնակ կը դարձնեն, կը վերածեն անջուր հողի եւ կը սպանեն նրան ծարաւից: Նրա 4, 5 որդիներին չեն գթայ, քանի որ պոռնկութեան որդիներ են, քանի որ չափից դուրս պոռնկացաւ նրանց մայրը եւ ամօթի մէջ թողեց ում որ ծնեց, քանի որ ասաց. «Կը գնամ իմ սիրածների յետեւից, որոնք կը տան ինձ իմ հացն ու ջուրը, իմ հագուստն ու ներքնագգեսպը, իմ գինին ու իմ ձէթը եւ ամէն ինչ, որ պէտք է ինձ»: Դրա համար ես կը փակեմ նրա ճանապարհները, կը 7 պարտնէմ նրա ուղիները, եւ նա իր շաւիղները չի գտնի: Նա 8 կը գնայ իր սիրածների յետեւից եւ չի հասնի նրանց, կը փնտրի, բայց չի գտնի նրանց եւ կ'ասի. «Կը գնամ եւ կը վերադառնամ իմ նախկին ամուսնու մօտ, որովհետեւ այն ժամանակ աւելի լաւ էր ինձ համար, քան հիմա»: Եւ նա չիմացաւ, որ են պուե- 9 ցի նրան ցորենը, գինին եւ ձէթը, բազմացրի նրա դրամը, իսկ նա շար արծաթէ եւ ոսկէ արձաններ սարքեց Բահաղին: Դրա 10 համար ես կը դառնամ եւ յետ կ'առնեմ իմ ցորենն իր ժամանակին, իմ գինին եւ իմ ձէթն իրենց ժամանակին եւ կը հանեմ նրա վրայից իմ հագուստն ու ներքնագգեսպը, որ չծածկի իր մերկութիւնը: Եւ արդ, կը պարզեմ նրա պղծութիւնը իր սիրածների առաջ, եւ ոչ ոք չի ազարի նրան իմ ձեռքից: Կը խափանեմ նրա 12 բոլոր ուրախութիւնները, նրա փօները, ամսագլուխներն ու շաբաթները եւ նրա բոլոր փոխախմբութիւնները: Կը կործանեմ 13 նրա այգիներն ու թզենիները, որոնց համար մի անգամ ասաց, թէ՝ «Իմ վարձն են սրանք, որ պուեցին ինձ իմ սիրածները». նրան որպէս վկայութիւն կը դնեմ, կ'ուրեն նրան անապարի գազանները, երկնքի թռչուններն ու երկրի սողունները: Կը 14 պարտեմ նրան Բահաղիմի օրերի համար, երբ զոհ էր մաքուցում նրանց, ականջօղեր էր դնում, իր քառամանեակներն էր գցում, գնում էր իր սիրածների հետ եւ մոռացել էր ինձ», - ասում է Տէրը: «Դրա համար ահա կը մոլորեցնեմ նրան եւ կը 15 դարձնեմ նրան ինչպէս անապար, կը խօսեմ նրա սրտին, ապա կ'ստան նրան իր ունեցուածքը եւ Աքորի հովիտը՝ բացելու նրա միտքը, եւ նա խոնարհ կը դառնայ այնպէս, ինչպէս իր մանկութեան օրերին, եւ ինչպէս նրա՝ Եգիպտացիների երկրից ելնելու օրերին: Այն օրը, - ասում է Տէրը, - ինձ կ'անուանի՝ 17 «Իմ ամուսին» եւ Բահաղիմ չի կոչի ինձ: Կը վերացնեմ Բահաղիմի անունները նրա բերանից, եւ այլեւս չեն յիշուի նրանց 18

19 անունները: Այն օրը ուխտ կը կնքեմ նրանց հետ՝ անապա-
 րի գազաններով, երկնքի թռչուններով եւ երկրի սողուններով
 20 երկրից եւ կը բնակեցնեմ քեզ յոյսով: Քեզ կը նշանեմ ինձ յա-
 փտեան, քեզ կը նշանեմ ինձ արդարութեամբ եւ իրաւունքով,
 21 ողորմութեամբ եւ գթութեամբ: Քեզ կը նշանեմ ինձ հաւատով,
 22 եւ դու կը ճանաչես Տիրոջը: Այն օրը, - ասում է Տէրը, - ես
 23 կ'ունկնդրեմ երկնքին, երկինքը կ'ունկնդրի երկրին, երկիրը
 կ'ունկնդրի ցորենին, գինուն ու ձէթին, եւ նրանք կ'ունկնդրեն
 24 Յեզրայէլին: Ես նրան կը սերմանեմ երկրի վրայ ինձ համար,
 25 կը գթամ Չողորմածին, կ'ասեմ ինձ օրար ժողովրդին՝ «Իմ
 ժողովուրդն ես դու», եւ նա կ'ասի՝ «Իմ Տէր Աստուածն ես դու»:

3 Եւ Տէրն ասաց. «Դարձեալ դու գնա՛ եւ սիրի՛ր մի կին, որ սի-
 րի չարութիւնը եւ շնացող լինի, ինչպէս որ Աստուած սիրեց իս-
 2 րայէլացիներին, իսկ նրանք օրար աստուածներին էին նայում
 եւ սիրում էին չամիչով պապրաստուած բիթներ»։ Ես վար-
 ձեցի նրան ինձ համար փասնհինգ արծաթով, մի քոռ գարիով
 3 եւ մի մաքնաչափ գինով: Եւ ասացի նրան. «Շար օրեր կը
 նստես ինձ մօտ եւ այլեւս չես պոռնկանայ ու այլեւս ուրիշ
 4 փղամարդունը չես լինի»: Արդարեւ, շար օրեր իսրայէլացի-
 ները կը նստեն առանց թագաւորի, առանց իշխանի, առանց
 զոհաբերութեան, առանց սեղանի, առանց քահանայութեան եւ
 5 առանց յայրնութիւնների: Դրանից յետոյ իսրայէլացիները կը
 դառնան եւ կը փնտռեն իրենց Տէր Աստծուն ու իրենց Դաւիթ
 արքային. կը զօրանան Տիրոջով եւ նրա բարութիւններով՝ վեր-
 ջին օրերին:

4 Լսեցէք Տիրոջ խօսքը, իսրայէլացիներ, որովհետեւ Տէրը
 դար ունի երկրի բնակիչների հետ. «Չկայ ճշմարտութիւն, չկայ
 2 ողորմութիւն եւ չկայ Աստծու ճանաչում երկրի վրայ: Անէծք,
 սպրտութիւն, սպանութիւն, գողութիւն եւ շնութիւն ողողել են եր-
 3 կիրը եւ արիւնը արեան են խառնում: Դրա համար սուգը կը
 4 պափի երկիրը, եւ կը նուազեն նրա բոլոր բնակիչները՝ անա-
 պարի գազանները, գետնի սողունները եւ երկնքի թռչունները,
 5 կը պակասեն ծովի ձկները. քանի որ չի լինելու մէկը, որ դա-
 6 րի, ոչ էլ մէկը, որ յանդիմանի»: «Բայց իմ ժողովուրդը նման
 է քահանային հակաճառողի. նրանք կը փկարանան ցերեկով,
 եւ մարգարէն էլ կը փկարանայ քեզ հետ. քո մօրը նմանեց-

րի գիշերուան: Իմ ժողովուրդը նմանուեց նրան, ով իմացու- 7
 թիւն չունի. քանի որ դու մերժեցիր իմացութիւնը, ես էլ քեզ
 կը մերժեմ, որպէսզի քահանայութիւն չանես ինձ համար. քա-
 նի որ մոռացար քո Աստծու օրէնքները, ես էլ կը մոռանամ քո
 որդիներին: Քահանաները իրենց թուի աճի համեմար մեղք 8
 գործեցին իմ նկատմամբ, նրանց փառքը անարգանքի կը վե-
 րածեն: Իմ ժողովրդի մեղքերով կ'ուռճանան եւ իրենց ան- 9
 իրաւութեամբ կը հարստացնեն իրենց անձերը: Ինչպէս ժո- 10
 ղովուրդը, այնպէս էլ քահանան կը լինի, եւ ես կը պարծեմ
 նրան, նրա ճանապարհների եւ նրա խորհուրդների համաձայն
 կը հաւուցեմ նրան. կ'ուրեն եւ չեն յագենայ, կը պոռնկանան, 11
 բայց յաջողութիւն չեն գտնի, քանի որ լքեցին Տիրոջը՝ ամբող-
 ջապէս պոռնկանալու համար»: «Գինին եւ հարբեցողութիւնը 12
 գրաւեցին իմ ժողովրդի սիրտը: Վիճակաբարեր գցելով խոր- 13
 հուրդ էին հարցնում, եւ քահանաներն իրենց փայտիկներով
 պարասխանում էին նրանց. պոռնկութեան սափանայից մո-
 լորուեցին եւ պոռնկացան իրենց Աստծու նկատմամբ: Լեռ- 14
 ների գլխին զոհ էին մատուցում եւ բլուրների վրայ ողջակէզ
 էին անումկաղնիների, կաղամախիների եւ սաղարթախիտ ծա-
 ռերի փակ, քանզի հովանին հաճելի էր նրանց. դրա համար
 ձեր դուստրերը կը պոռնկանան, եւ ձեր հարսները կը շնանան:
 Ես չեմ պարծելու ձեր դուստրերին, երբ պոռնկանան, եւ ձեր 15
 հարսներին՝ երբ շնանան, քանի որ այրերն իրենք էին պոռ-
 նիկների հետ կենակցում, զոհ էին մատուցում մեհեաններին
 նուիրուածների հետ, եւ քո ժողովուրդը, որ չէր հասկանում
 այդ, խառնակում էր պոռնիկների հետ: Բայց դո՛ւ, Իսրայէլ, 16
 փզեար մի՛ լինիր, եւ Յուդայի՛ որդիներ, մի՛ մտէք Գաղզաղա, մի՛
 բարձրացէք Ովնի փունեւ մի՛ երդուէք կենդանի Տիրոջ անունով,
 քանի որ Իսրայէլն ինձ համար եղաւ ինչպէս լուծը թօթափած 17
 երինջ»: Արդ, Տէրը նրանց որպէս գառ կ'արածացնի բաց դաշ-
 փում: Եփրեմը յարեց կուռքերին, գայթակղութեան մարմնեց 18
 իր անձը. բոլորը փենչացին քանանացիների կուռքերին, գինի
 սիրեցին. թողէք նրանց: Չափից դուրս պոռնկացան, սիրեցին 19
 անպարտութիւնը իրենց հպարտութեան պարճառով: Քամու 20
 մրրիկ կը փչի նրանց թելերի փակ, եւ կ'ամաչեն իրենց զոհա-
 սեղանների համար:

Լսեցէք սա, ո՛վ քահանաներ, մտի՛կ արեք, ո՛վ Իսրայէլի փուն, **5**

թագաւորի՝ փուն, ականջ դրէք, քանի որ ձերն է դաքաւարանը. կը լինէք ինչպէս թակարդ դիպանոցումն ինչպէս մի ցանց՝ ձգուած բարձրադիր վայրում, որ որսորդները դրեցին որսի համար: «Ես եմ ձեր ուղղիչը. ես ճանաչեցի Եփրեմին, եւ Իսրայէլը հեռու չէ ինձնից, քանի որ այժմ Եփրեմը պոռնկացաւ, եւ Իսրայէլը պղծուեց»: Նրանք չմտածեցին վերադառնալ իրենց Ասորի, որովհետեւ պոռնկութեան չար ոգին նրանց մէջ է, եւ Տիրոջը ճանաչեցին: Իսրայէլի հպարտութիւնը կը խոնարհուի նրա առաջ. եւ Իսրայէլը, եւ Եփրեմը կը փկարանան իրենց անօրէնութեան մէջ, կը փկարանայ եւ Յուդան նրանց հետ: Նրանք ոչխարներով եւ գոհերով կը գնան Տիրոջը որոնելու եւ չեն գտնի նրան, որովհետեւ նա խուսափեց նրանցից: Նրանք Տիրոջը թողեցին, քանի որ օտար որդիներ ծնուեցին նրանց: Ահա այժմ թրթուրը կ'ուրի նրանց, նրանց եւ նրանց երկիրը: Փող հնչեցրէք բլուրների վրայ, գոռացէք բարձունքների վրայ, յայտարարեցէք Ովնի փանը, թէ յիմարացաւ Բեւեռնիան, եւ Եփրեմը կործանուեց յանդիմանութեան օրերին. «Իսրայէլի ցեղերին հաւաքարմութիւն ցոյց փուցի: Յուդայի երկրի իշխանները նմանուեցին սահմանները փոփոխողների. նրանց վրայ ջրի պէս կը թափեմ իմ կապաղութիւնը: Եփրեմը գրկեց իր թշնամուն եւ ոտնակոխ արեց արդարադապութիւնը, քանի որ սկսեց սնորհի բաների յետեւից գնալ: Ես Եփրեմի համար սարսափ կը լինեմ եւ Յուդայի փան համար՝ ինչպէս խայթոց: Եփրեմը քեզաւ իր ախարը, եւ Յուդան՝ իր ցաւերը. Եփրեմը գնաց ասորեստանցիների մօտ եւ պապգամաւորներ ուղարկեց Յարիմի արքային, բայց նա չկարողացաւ փրկել ձեզ եւ ոչ էլ հանգստացնել ձեզ ցաւերից: Քանզի ես Եփրեմի համար յովազի պէս եմ եւ Յուդայի փան համար՝ առիծի նման. կը յարձակուեմ, կը յափշտակեմ, կ'առնեմ նրանց, ու ոչ ոք չի լինի, որ փրկի. կը գնամ եւ կը վերադառնամ իմ փեղը, մինչեւ որ նրանք կործանուեն եւ փնտրեն ինձ»:

6 «Իրենց նեղութիւնների մէջ կը շփալեն ինձ մօտ եւ կ'ասեն. «Գնանք եւ վերադառնանք մեր Տէր Ասորի. որովհետեւ նա հարուածեց մեզ եւ ինքն էլ կը բժշկի, վիրաւորեց եւ կը կապի մեր վերքերը: Երկու օր յետոյ նա կը կենդանացնի մեզ, եւ երրորդ օրը կ'ելնենք կը կանգնենք նրա առաջ, կը ճանաչենք Տիրոջը եւ հեքամուր կը լինենք ճանաչելու նրան: Մենք նրան

պարտաւոր կը գտնենք ինչպէս առաւօտը, եւ նա կը գայ դէ-
 պի մեզ՝ ինչպէս վաղ եւ ուշացած անձրեւը՝ դէպի հողը»։ Ի՞նչ 4
 անեմ քեզ, Եփրեմ, կամ ի՞նչ պարճառեմ քեզ, Յուդա՛, որով-
 հետեւ ձեր ողորմութիւնը վաղորդեան ամպի պէս է եւ առաւօ-
 տեան ցօղի պէս, որ անհետանում է։ Դրա համար հնձեցի ձեր 5
 մարգարէներին եւ կտորեցի նրանց իմ բերանի խօսքով. իմ
 արդարադատութիւնը իբրեւ լոյս կը ծագի։ Քանզի ողորմու- 6
 թիւն եմ ցանկանում եւ ոչ թէ զոհաբերում, Աստուծո՛ւ ճանաչումն
 աւելի եմ ցանկանում, քան ողջակէզները. բայց նրանք եղան 7
 ինչպէս մի մարդ, որ դրժում է ուխտը։ Գաղաաղն այնպէղ ար- 8
 համարեց ինձ, քաղաք, որ սնոյրի բաներ է անում եւ խառ-
 նում ջրերը։ Քո գործութիւնը աւագակ մարդու գործութեան պէս 9
 է։ Քահանաները թաքցրին ճանապարհը, սպանեցին Սիկիմը,
 որովհետեւ անօրէնութիւն գործեցին։ Իսրայէլի փան մէջ փե- 10
 սայ արհաւիրքներ. այնպէղ պոռնկացաւ Եփրեմը, եւ պղծուեց
 Իսրայէլը։ Յուդան սկսեց այգեկութիւն, երբ ես գերութիւնից վե- 11
 րադարձրի իմ ժողովրդին»։

«Իսրայէլին բժշկելիսի յայտ կը գան Եփրեմի չարիքներն ու 7
 Սամարիայի չարիքները, քանի որ սխալ բաներ արեցին. գող
 կը մփնի նրա փուն, իսկ աւագակը կը թալանի նրա ճանա-
 պարհներին. նրանք միասին կը մրմնջեն, ինչպէս մրմնջում 2
 են մարդիկ իրենց մարքում. նրանց բոլոր չարիքները յիշեցի.
 նրանց խորհուրդները պաշարեցին նրանց, եւ նրանք յայտնուե-
 ցին իմ առաջ։ Իրենց չարիքներով ուրախացրին թագաւորին եւ 3
 իրենց սպերով՝ իշխաններին։ Բոլորը շնացան, ինչպէս թոնիրն
 է վառում հաց թխելու համար բորբոքուած կրակից եւ ճարպի
 զանգուածից, մինչեւ այն խմորուի. այդպէս ձեր թագաւորների 5
 օրերին իշխաններն սկսեցին վառուել գինուց եւ ձեռք մեկնե-
 ցին չարագործներին, որովհետեւ սրտերն իրենց հնոցի պէս 6
 բորբոքուեցին՝ անիծելու նրանց։ Գիշերն ամբողջ քնից յագե-
 ցաւ Եփրեմը. առաւօտ եղաւ, եւ բորբոքուեցին որպէս կրա-
 կի բոց։ Բոլորը փաքացան ինչպէս վառուած հնոց, եւ կրա- 7
 կը կերաւ նրանց դապաւորներին. նրանց բոլոր թագաւորներն
 ընկան, եւ նրանց մէջ չկար մէկը, որ կանչէր ինձ։ Եփրեմը 8
 խառնում էր ժողովուրդներին, Եփրեմը նմանուեց շուռ չփուած
 հացիկի. օտարները կերան նրա գործութիւնը, եւ նա չիմացաւ. 9
 սպիտակեցին նրա մագերը, եւ նա չզգաց։ Իսրայէլի հպար- 10

11 փութինը կը խոնարհուի նրա առաջ. նրանք չվերադարձան
 12 իրենց Տէր Աստծուն եւ չփնտռեցին նրան այս բոլորի մէջ: Եփ-
 13 րեմը նման էր անմիտ աղաւնու, որ սիրտ չունի. Եգիպտոս էին
 14 կանչում, բայց գնացին Ասորեստան: Ուր էլ որ գնան, նրանց
 վրայ կը գցեմ իմ ցանցը, երկնքի թռչունների նման ցած կը բե-
 15 րեմ նրանց եւ կը պապծեմ նրանց իրենց գլխին գալիք նեղու-
 16 թեան լուրով: Վայ նրանց, քանի որ նրանք խոյս փութեցին ինձ-
 նից, ողորմելի են, քանի որ ամբարշտացան իմ դէմ: Ես փրկե-
 14 ցի նրանց, իսկ նրանք ստույգեամբ բամբասեցին ինձ: Նրանց
 սրտերը չկանչեցին ինձ, այլ ողբում էին իրենց անկողիննե-
 15 րում. նրանք ցորենի ու գինու համար ծուարում էին իրենց:
 16 Ես խրատեցի նրանց եւ զօրացրի նրանց բազուկները, բայց
 նրանք չարիք խորհեցին իմ դէմ: Նրանք դարձան անգոյին եւ
 եղան ինչպէս լարուած աղեղ: Սրով կ'ընկնեն նրանց իշխան-
 ները իրենց լեզուի անսանձ խստութեան պարծառով, եւ սա կը
 լինի նրանց նախափինքը Եգիպտոսում»:

8 «Կ'իջնի նա նրանց կենսոյնում ինչպէս հողը եւ ինչպէս
 արծի՝ Տիրոջ փան վրայ, որովհետեւ անպետեցին իմ ուխտը եւ
 2 իմ օրէնքի դէմ ամբարշտացան: Կ'աղաղակեն դէպի ինձ. «Աս-
 3 տուած, ճանաչեցինք քեզ». քանի որ Իսրայէլը հեռացաւ բա-
 4 րիքներից նրանք հալածեցին թշնամուն: Անձամբ թագաւոր-
 ներ կարգեցին, բայց ոչ իմ միջոցով. փրեցին, բայց ցոյց չփու-
 5 եցին ինձ, իրենց արծաթից ու ոսկուց կուռքեր շինեցին իրենց,
 6 որպէսզի կործանուեն: Խորքակիր քո հորթը, Սամարիա՛. իմ
 բարկութիւնը բորբոքուեց նրանց դէմ. մինչեւ երբ պիտի չկա-
 7 րողանան մաքրուել Իսրայէլում: Արհեստաւորը պարտաստեց
 այն, եւ նա Աստուած չէ, քանի որ քո հորթը մոլորեցուցիչ է,
 8 Սամարիա՛, որովհետեւ խորշակահար սերմ սերմանեցին, եւ
 նա էլ կը կործանուի նրանց նման. նրանց ցորենի խուրձը ուժ
 9 չի ունենայ խիս դառնալու. եթէ նոյնիսկ դառնայ, օտարնե-
 10 րը կ'ուրեն այն: Իսրայէլն ընկղմուեց. այժմ նա ազգերի մէջ
 11 դարձաւ ինչպէս անպիտան անօթ: Քանի որ գնացին դէպի ա-
 սորեստանցիները, ուրախացաւ Եփրեմն առանձին, սիրեց կա-
 12 շառքը. դրա համար էլ կը մարմնուի ազգերին: Բայց այժմ
 կ'ընդունեմ նրանց, եւ մի փոքր կը դադարեն թագաւորներ եւ
 իշխաններ օծելուց: Եփրեմն առաքացրեց զոհասեղանները,
 եւ նրա սիրելի զոհասեղանները մեղք դարձան նրան: Բազ-

մաթիւ պապզամներ կը գրեն նրանց, բայց նրա կուռքերը օ-
 փարոփի կը համարունեն, նաեւ նրա սիրելի զոհասեղանները:
 Թէպէտ էւ զոհեր կը մաքուցեն էւ դրանց միսը կ'ուրեն, Տէ- 13
 րը չի ընդունի այն: Այժմ կը յիշի նրանց անիրաւութիւնները
 էւ վրէժ կը լուծի նրանց անօրէնութիւնների համար, քանի որ
 նրանք վերադարձան Եգիպտոս էւ պիղծ բաներ պիտի ուրեն
 ասորեսպանցիների մէջ: Իսրայէլը մոռացաւ իր Արարչին, էւ 14
 մեհեաններ շինեցին. Յուդան շաքացրեց պարսպապար քա-
 ղաքները, բայց էւ կրակ կ'ուղարկեն նրա քաղաքների վրայ, էւ
 այն կ'ուրի դրանց հիմքերը»:

Մի՛ խնդար, Իսրայէլ, էւ մի՛ ուրախացիր ինչպէս երկրի ժո- 9
 դովորդները, որովհետեւ պոռնկացար քո Ասրծու դէմ, սիրե-
 ցիր կաշառքը ցորենի բոլոր կալերի վրայ: Կալերն ու հնձան- 2
 ները չճանաչեցին նրանց, էւ գինին խաբեց նրանց: Նրանք 3
 չեն բնակուի Տիրոջ երկրում. Եփրեմը կը բնակուի Եգիպտո-
 սում, էւ նրանք ասորեսպանցիների մէջ պիղծ բաներ պիտի
 ուրեն: Տիրոջը գինի չնուիրեցին էւ նրա սիրտը չքաղցրացրին 4
 իրենց վրայ, նրանց զոհերը սգոյ հոգեճաշ կը դառնան նրանց,
 բոլոր նրանք, ովքեր կ'ուրեն նրանից, կը պղծունեն, քանի որ
 իրենց հացը միայն իրենց կը մնայ էւ չի մտնի Տիրոջ Տան
 մէջ: Ի՞նչ պիտի անէք փարեկան հաւաքի օրը էւ Տիրոջ փո- 5
 նի օրը: Դրա համար ահա կը գնան դէպի Եգիպտացիների
 թշուառութիւնը. Մեմփիսը կ'ընդունի նրանց, էւ Մաքմար կը
 թաղի նրանց, կորստի կը մաքնի նրանց արծաթը, էւ նրանց
 բնակարանում փուշ կը բուսնի: Նասել են քո վրէժխնդրութե- 7
 ան օրերը, հասել են օրերը քո հաքուցման, էւ Իսրայէլը կը
 չարչարուի ինչպէս յիմարացած մարգարէ, ինչպէս այսահար մի
 մարդ. քո անիրաւութիւնների շաքութեան պարճառով վրայ
 հասաւ մոլորութիւնը: Եփրեմը դիպորդ է Ասրծու հետ, մար- 8
 գարէն գայթակղութեան թակարդ է նրա բոլոր ճանապարհ-
 ների վրայ. նրանք մոլորութիւն հասպարեցին Ասրծու փան
 մէջ, ապականուեցին ինչպէս բարձունքի օրերին. Տէրը կը յի- 9
 շի նրանց անօրէնութիւնները էւ վրէժ կը լուծի նրանց մեղքե-
 րի համար: Գփայ Իսրայէլին՝ ինչպէս խաղող անապատում, 10
 էւ տեսայ նրանց հայրերին՝ որպէս պահակ վաղահաս թզե-
 նու մէջ: Նրանք մտնան Բելփեգոր էւ օտարացան ամօթահար
 լինելով. գարշելիները դարձան սիրելիներ: Եփրեմը թռչունի 11

12 պէս թռաւ, եւ փառք չի լինի նրանց ծնունդներից, երկունքից
 եւ յղութիւնից: Թէպէտքէ կը մեծացնեն իրենց որդիներին, սա-
 13 եւ իմ մարմինը նրանցից է: Ինչպէս Եփրեմին փեսայ, նրանք
 իրենց որդիներին որպէս զոհ կանգնեցրին, եւ Եփրեմն սկսեց
 14 իր որդիներին դուրս բերել սպանդի: Տնոր նրանց, Տէր, - ի՞նչ
 ես փալու նրանց, - փոր նրանց անորդի արգանդ եւ ցամա-
 15 քած սքինքներ: «Նրանց ամբողջ չարութիւնը Գաղգադայում
 է, ուստի եւ այնպեղ արեցի նրանց. իրենց չար ընթացքի հա-
 մար իմ փնից կը հեռացնեմ նրանց եւ այլեւս չեմ սիրի նրանց.
 16 նրանց բոլոր իշխանները ապստամբներ են: Ախարահարուեցին
 Եփրեմի արմարները, չորացան եւ այլեւս պտուղ չեն փայ, ո-
 րովհետքէ նոյնիսկ եթէ ծնեն, կ'ոչնչացնեն նրանց որովայնների
 17 ցանկալի պտուղները»: Աստուած կը մերժի նրանց, քանի որ
 չլսեցին նրան, եւ նրանք մոլորուած կը լինեն ազգերի մէջ:

10 Ընդամասը պողպալից որթափունկ է Իսրայէլը. նա իր
 պտուղների առաքութեան չափ բազմացրեց իր զոհասեղաննե-
 2 րը, իր պարարտութեան չափ արձաններ կանգնեցրեց: Նրանք
 բաժանեցին իրենց սրբերը, նրանք կ'ապականունեն: Նա կը
 3 կործանի նրանց զոհասեղանները, ողբալի կը դառնան նրանց
 4 արձանները, քանի որ հիմա կ'ասեն. «Թագաւոր չունենք, ո-
 րովհետքէ Տիրոջից չվախեցանք, բայց թագաւորը ի՞նչ կարող
 5 է անել մեզ համար»: Եթէ խօսքեր ասի՝ սրայօղ են. ուխտ
 կը կնքի, եւ արդարադատութիւնը որպէս սեզ կ'աճի ազարա-
 6 կի անմշակ հողում: Ովնի փան հորթի պէս պանդուխտ կը
 դառնան Սամարիայի բնակիչները, որովհետքէ նրա ժողովուր-
 դը սուգ արեց նրա վրայ. եւ ինչպէս որ դառնացրին նրան,
 ուրնակոխ կը լինեն նրա փառքի համար, քանի որ գերուեցին
 7 նրա կողմից: Եւ նրան կապկպած Ասորեստան կը փանեն որ-
 պէս նուէր Յարիմ արքային: Նա կաշառքով կ'ընդունի Եփրե-
 8 մին. Իսրայէլը կ'ամաչի իր խորհուրդներից: Սամարիան մեր-
 9 ժեց իր թագաւորին, ինչպէս փաշեղ ջրի երեսին: Կը վերա-
 նան Ովնի մեհեանները՝ Իսրայէլի մեղքերը, փուշ ու փափասկ
 կը բուսնեն նրանց զոհասեղաններին, եւ լեռներին կ'ասեն, թէ՝
 10 «Ընկէ՛ք մեզ վրայ» եւ բլուրներին, թէ՝ «Ծածկեցէ՛ք մեզ»: «Այն
 օրից, երբ բարձունքները գոյութիւն ունեն, Իսրայէլը մեղք գոր-
 ծեց: Այնպեղ փեղատրուեցին նրանք: Եւ բարձունքի վրայ չի

հասնի նրանց պարերագմը, որ եկաւ խրատելու նրանց ա- 11
նօրէնութեան որդիների դէմ. ազգերը կը հաւաքունն նրանց
դէմ՝ խրատելու նրանց իրենց կրկնակի անիրաւութիւնների հա-
մար: Եփրեմը մարգումը երինջ է, որ սիրում է հակառակու- 12
թիւնը, բայց ես կը նետունն նրա գեղեցիկ պարանոցի վրայ, կը
բարձրանամ Եփրեմի վրայ, կ'անտեսեն Յուդային, եւ Յակո-
բը կը յաղթի նրան: Ձեզ համար արդարութեան սերմեր ցա- 13
նեցէք եւ կենաց պտուղ քաղեցէք. վառեցէք ձեզ համար գի-
տութեան լոյսը, փնտռեցէք Տիրոջը, մինչեւ որ արդարութեան
պտուղները հասնեն ձեզ: Ինչո՞ւ էք փորփրում ամբարշտութիւ- 14
նը, փխրեցնում նրա անօրէնութիւնները եւ ուտում սպտութեան
պտուղը. որովհետեւ յոյս դրեցիր քո կառքերի վրայ, քո զօրքի
բազմութեան վրայ: Քո ժողովուրդը կորստեան կը մատնուի, 15
եւ քո բոլոր պարսպապար ամրոցները կը կործանուն: Ինչպէս
Յերոբովադի քնից Սաղաման իշխանի պարերագմի ժամա-
նակ, երբ մայրերին սպանեցին որդիների կողքին, այդպէս էլ 16
կ'անեն ձեզ, ո՞վ Իսրայէլի տուն, ձեր չարիքների պարճառով»:

«Առաւօտեան նրանք ընկան, ընկաւ Իսրայէլի թագաւորը: 11
Քանի դեռ մանուկ էր Իսրայէլը, ես սիրեցի նրան եւ Եգիպ-
տոսից կանչեցի նրա որդիներին: Եւ ինչպէս կանչեցի նրանց, 2
այնպէս էլ հեռացան իմ ներկայութիւնից: Նրանք Բահաղիմին
էին գոհ մատուցում եւ խնկարկում էին կռուքերին: Ես խա- 3
փանցի Եփրեմի ընթացքը եւ նրան վերցրի իմ բազուկների
վրայ. չիմացան, որ ես բժշկում եմ նրանց: Երբ մարդիկ ապա- 4
կանուեցին, ես կապեցի նրանց իմ սիրոյ կապերով եւ նրանց
համար դարձայ այնպիսին, որ ապրակում է ուրիշի ծնօրին:
Ես հոգ կը փանեն եւ կը յաղթեն նրան: Եփրեմը բնակուեց Ե- 5
գիպտոսում, իսկ ասորեստանցին նրա թագաւորն էր, քանի որ
չուզեցին վերադառնալ: Նա սրով տկարացաւ իր քաղաքնե- 6
րում եւ դադարեց կռիւ մղել իր ձեռքերով: Նրանք կը ճաշակեն
իրենց խորհուրդների պտուղը: Նրա ժողովուրդը կախում կը 7
մնայ իր բնակավայրից, եւ Աստուած կը բարկանայ նրա պա-
տուական բաների վրայ ու չի մեծարի նրան: Ինչպէ՞ն վարու- 8
են քեզ հետ, Եփրեմ, ինչպէ՞ն պաշտպան լինեն քեզ, Իսրայէլ,
ինչպէ՞ն վարուն քեզ հետ. քեզ կը դարձնեն ինչպէս Ադամ եւ
ինչպէս Սեբոյիմ: Սիրտս շուտ եկաւ, գութս շարժուեց, եւ իմ 9
սաստիկ բարկութեան թելադրանքով չեն վարուի ու չեն թողնի,

որ Եփրեմը ջնջուի, քանի որ ես Աստուած եմ եւ ոչ թէ մարդ,
 10 Սուրբ եմ ձեր մէջ եւ քաղաք չեմ մտնի: Տիրոջ յեփեմից կը
 գնան: Նա առիծի պէս կը մռնչայ. քանի որ նա կը մռնչայ
 11 եւ ջրերի որդիներին կ'ապշեցնի: Որպէս թռչուն կը թռչեն, կը
 գան Եգիպտոսից, եւ որպէս աղանիններ՝ Ասորեստանից. «Կը
 12 պափսպարեմ նրանց իրենց փներում», - ասում է Տէրը: Եփ-
 րեմն ինձ ստութեամբ պաշարեց, իսկ Իսրայէլի եւ Յուդայի փու-
 նը՝ անբարշտութեամբ: Բայց այժմ Աստուած ճանաչեց նրանց,
 եւ նրանք կը կոչուեն Աստծու սուրբ ժողովուրդ:

12 Սակայն այս Եփրեմը չար է. հեպտեց խորշակին, ամբողջ
 օրը դափարկ եւ սնտփի բաներ շարացրեց, դաշինք կնքեց ա-
 2 սորեստանցիների հետ եւ իւղ էր փանում Եգիպտոս: Տէրը վճե-
 ունեցաւ Յուդայի հետ եւ կը պափժի Յակոբին. ըստ նրա ճա-
 3 նապարհի եւ ընթացքի կը հափուցի նրան: Արգանդում նա
 խաբեց իր եղբորը եւ իր գործերով ուժ ցոյց փուեց Աստծու
 4 դէմ. նա չափուեց Նոբշակի հետ եւ յաղթեց նրան: Լաց ե-
 դան, աղաչեցին ինձ եւ գրան ինձ իմ փանը. այնպէղ խօսք ուղ-
 5 դուեց նրանց, եւ Ամենակալ Տէր Աստուածը կը դառնայ յիշա-
 6 փակը նրանց: «Դու կը դառնաս քո Աստծուն, կը պահպանես
 ողորմութիւն եւ արդարութիւն եւ ամէն ժամ կը մերձենաս քո
 7 Տէր Աստծուն»: Անիրաւութեան կշեռքը Քանանի ձեռքում է, եւ
 8 նա սիրեց բռնանալ: Եփրեմն ասաց. «Նարստացայ, հանգիստ
 գրայ իմ անձի համար». նրա բոլոր վաստակները չեն մնայ
 նրան, քանի որ անօրէնութիւնների համար յանցանք գործեց:
 9 «Բայց ես՝ քո Տէր Աստուածը, որ հանեցի քեզ Եգիպտացիների
 երկրից, դարձեալ կը բնակեցնեմ քեզ վրանների փակ ինչպէս
 10 փօն օրերին: Կը խօսեմ մարգարէների հետ, կը շարացնեմ
 11 փեսիքները եւ մարգարէների միջոցով կը ներկայանամ: Եթէ
 Գաղաադը չկար, ապա սուր էին իշխանները, որ գոհ էին մա-
 փուցում Գաղգաղայում, եւ նրանց գոհասեղանները նման էին
 12 կրիաների խոպան հողում: Յակոբը գնաց ասորիների դաշտը,
 Իսրայէլը ծառայեց կնոջ համար եւ կնոջ համար պահակութիւն
 13 արեց: Տէրը մարգարէի միջոցով Իսրայէլը հանեց Եգիպտո-
 14 սից, եւ նա պահպանուեց մարգարէի միջոցով: Իսրայէլը ինձ
 բարկացրեց ու զայրացրեց, նրա արիւնը իր վրայ կը թափուի,
 եւ Տէրը կը հափուցի նրան նրա նախարիներէի համար»:

13 Ըստ Եփրեմի խօսքի, նա սրացաւ Իսրայէլի Աստծու վճի-

որ, նրան հասարապեց Բահաղի համար ու մեռաւ: Այժմ 2
 դարձեալ շարունակեցին մեղանչել եւ իրենց համար կոռ-
 քերի պապկերների նման ձուլածոյ արձաններ պապրասպե-
 ցին իրենց արծաթից՝ ճարպար արհեստարտորների գործ փալու
 նրանց: Նրանք ասացին. «Մարդի՛կ, զո՛հ մաքուցեցէք, որով-
 հետեւ հորթերը նուազեցին»: Դրա համար կը լինեն ինչպէս 3
 առաւօտեան ամպ եւ վաղորդեան ցօղ, որ անցնում է, ինչպէս
 փռշի՛ կալից քշուած, եւ ինչպէս ծովի՛ պապուհանից դուրս ե-
 կող: «Ես եմ քո Տէր Աստուածը, որ հասարապեցի երկինքը 4
 եւ հասարապեցի երկիրը, ես, որի ձեռքերը հասարապեցին եր-
 կնքի բոլոր զօրքերը, բայց քեզ ցոյց չեմ փայ, որ գնաս նրանց
 յետեւից. ես հանեցի քեզ Եգիպտացիների երկրից, ինձնից բա-
 ցի Աստուած չես ճանաչի, եւ ինձնից բացի փրկիչ չկայ: Ես 5
 էի քեզ հովում անապատում՝ անշէն երկրում: Նրանք իրենց 6
 արօքավայրերի չափ յագեցան եւ գմայլուեցին, գոռոզացան
 իրենց սրբերով, դրա համար էլ մոռացան ինձ: Ես նրանց 7
 համար կը լինեմ ինչպէս յովազ եւ ինչպէս ընձառիւծ Ասորես-
 տանի ճանապարհին: Կը պապահեմ նրանց ինչպէս սոված 8
 արջ, կը պապառոտեմ նրանց սրբերի վարագոյրը. անբառի
 կորիւնները կ'ուրեն նրանց, եւ վայրի գազանները կը յօշոտեն
 նրանց: Քո ապականութեան մէջ, Իսրայէլ, ո՛վ է, որ պիտի 9
 օգնի քեզ: Ո՞ր է քո թագաւորը, որ փրկի քեզ քո բոլոր քա- 10
 ղաքներում, որ դաքի քեզ, եւ որի մասին ասացիր, թէ՛ «Տո՛ւր
 ինձ թագաւոր եւ իշխան»: Ես քեզ թագաւոր րուեցի իմ բար- 11
 կութեամբ եւ յետ վերցրի նրան իմ սրբամութեամբ: Եփրե- 12
 մը անիրաւութիւնների կծիկ է, եւ նրա մեղքերը թաքնուած են:
 Ծննդկանի պէս երկունք կը պապահի նրան. դա է քո իմաս- 13
 տուն որդին. դրա համար այժմ նա չի կարող փոկալ քո որդի-
 ների կործանմանը: Ես դժոխքից կ'ազապեմ նրանց եւ մահից 14
 կը փրկեմ նրանց: Որպե՛ղ է քո յաղթանակը, մա՛հ, որպե՛ղ է քո
 խայթոցը, դժո՛խք: Մխիթարութիւնը ծածկուած է իմ աչքերից, 15
 քանի որ նա խտրութիւն է դնում եղբայրների միջեւ»: Տէրը նրա
 վրայ կը բերի խորշակի հողմ անապատից, կը ցամաքեցնի նրա
 երակները եւ կ'աւերի նրա աղբիւրները: Նա կը չորացնի նրա
 երկիրը եւ նրա բոլոր թանկագին անօթները:

Կը կործանուի Սամարիան, որովհետեւ նա իր Աստծու **14**
 դէմ դուրս եկաւ. նրանք սրով կ'ընկնեն, նրանց ծծկեր ե-

րեխաները քարի կը զարնուեն, եւ նրանց յղի կանայք կը
2 պապառնան: Դարձիր, Իսրայէլ, դէպի քո Տէր Աստուածը, քանի
3 որ տկարացար քո անօրէնութիւնների մէջ: Առէ՛ք այս խօսքե-
րը ձեզ հետ, դարձէ՛ք ձեր Տէր Աստծուն եւ ասացէ՛ք նրան. «Դու
կարող ես ներել մեր մեղքերը, որ անիրաւութիւն չանենք, այլ
բարին ընդունենք եւ հապուցենք քեզ մեր շրթունքների պտուղը.
4 - եւ ձեր սրտերը բարութեան մէջ կը գտնեն: - Ասորեստանը չի
փրկի մեզ, եւ մենք ձի չենք հեծնի ու այլեւս մեր ձեռակերպնե-
րին «աստուած մեր» չենք ասի, որովհետեւ նա, որ քո մէջ է, կը
5 գրթայ որբերին»: «Կը վերականգնեմ նրանց բնակարանները
եւ ամբողջ սրտով կը սիրեմ նրանց, որովհետեւ անցաւ նրանց
6 դէմ ունեցած իմ բարկութիւնը: Ես ցօղ կը դառնամ Իսրայէ-
լի համար, նա կը ծաղկի ինչպէս շուշան եւ իր արմարները կը
կը փարածի ինչպէս լիբանոսը: Կ'ընդարձակուեն նրա ճիւղե-
7 րը, նա կը դառնայ ինչպէս պողալից ձիթենի, եւ նրա հոփը կը
8 բուրի ինչպէս կնդրուկի բոյր: Կը դառնան եւ կը նստեն նրա
յարկի փակ, կ'ապրեն եւ ապահով կը լինեն ցորենով, նա կը
9 բողբոջի ինչպէս որթապտունկ, եւ նրա յիշատակը կը լինի ինչ-
պէս Լիբանանի գինի Եփրեմի համար: Այլեւս ի՞նչ գործ ունի
նա կռուքերի հետ. են խոնարհեցրի նրան, ես էլ կը զօրացնեմ
նրան. ես նման եմ պողառափ այգու, ինձանից է քո պտուղը»:
10 Ով իմաստուն է, կը հասկանայ այս բաները, ով հանճարեղ է,
կ'իմանայ սրանք, քանի որ ուղիղ են Տիրոջ ճանապարհները.
արդարները դրանցով կ'անցնեն, իսկ ամբարիշտները կը սայ-
թաքեն դրանց մէջ:

Ամոս

Ամոսի պատգամները Թեկուա Ակկարիմում, որոնք նրան 1
յայտնուեցին մի քանի օրում Երուսաղեմի մասին, երկրաշարժից
երկու տարի առաջ Նրեասաֆանի Օզիա արքայի եւ Իսրայելի
արքայ Յովասի որդի Յերոբոամի ժամանակ: Նա ասաց. Տե- 2
րը խօսեց Սիոն լեռից, եւ ձայն փութեց Երուսաղեմից. չորա-
ցան հօտերի արօպները եւ ցամաքեցին Կարմելի բարձունքնե-
րը: Տերն ասում է. «Դամասկոսի գործած երեք անօրէնութիւն- 3
ների եւ մանաւանդ չորրորդի համար, քանի որ նրանք գաղա-
ադացիների յիներին կտրափորում էին երկաթե սղոցներով, եւ
պիտի պատժեմ նրանց: Կրակ պիտի գցեմ Ազայելի տունը, 4
եւ այն պիտի ոչնչացնի Ադերի որդու տան հիմքերը: Պիտի 5
խորտակեմ Դամասկոսի նիւերը: Պիտի ոչնչացնեմ Ուփի դաշ-
տի բնակիչներին: Պիտի կտրորեմ Խառանի տոհմը: Գերի պի-
տի ընկնի ասորիների ընտիր ժողովուրդը», - ասում է Տերը:
Այսպէս է ասում Տերը. «Գազայի երեք ամբարշտութիւնների 6
եւ մանաւանդ չորրորդի համար, քանի որ գերեցին Սողոմոնի
ամբողջ ժողովուրդը եւ արգելափակեցին Եդոմում, եւ պիտի
պատժեմ նրանց: Կրակ պիտի գցեմ Գազայի պարիսպները, 7
եւ այն պիտի լափի նրա հիմքերը: Պիտի ոչնչացնեմ Ազո- 8
տի բնակիչներին, եւ պիտի վերանայ ժողովուրդը Ասկաղոնից,
պիտի հարուածեմ Ակկարունը, եւ պիտի կորչեն այլազգիների
մնացորդները», - ասում է Տերը: Այսպէս է ասում Տերը. «Տիւ- 9
րոսի երեք ամբարշտութիւնների եւ մանաւանդ չորրորդի հա-
մար, քանի որ նրանք Եդոմի մէջ արգելափակեցին Սողոմոնի
գերիներին եւ չյիշեցին եղբայրների ուխտը, եւ պիտի պատ-
ժեմ նրանց: Կրակ պիտի գցեմ Տիւրոսի պարիսպները, եւ այն 10
պիտի լափի նրա հիմքերը»: Այսպէս է ասում Տերը. «Եդո- 11
մի երեք ամբարշտութիւնների եւ մանաւանդ չորրորդի համար,
քանի որ նա սրով հալածեց իր եղբորը, անգութ գտնուեց եղբոր
նկատմամբ երկրում, բորբոքեց իր բարկութիւնը եւ նրա հան-
դէպ պահեց իր թշնամանքի յանդգնութիւնը, եւ պիտի պատ-
ժեմ նրան: Կրակ պիտի գցեմ Թեմանը եւ կրակը պիտի լափի 12
նրա պարիսպների հիմքերը»: Այսպէս է ասում Տերը. «Ամո- 13
նացիների երեք ամբարշտութիւնների եւ մանաւանդ չորրորդի

համար, քանի որ նրանք ճեղքեցին զաղաաղացիների յղի կանանց փորը, որպեսզի ընդարձակեն իրենց սահմանները, ես
 14 պիտի պատժեմ նրանց: Ռաբի պարիսպների վրայ կրակ պիտի բորբոքեմ, եւ այն պիտի լափի նրա հիմքերը պատերազմի օրուայ աղաղակի ձայնով: Եւ նա պիտի սասանուի իր վախճանի
 15 նի օրը: Նրանց թագաւորները գերի պիտի փարունեն նրանց քրմերով ու իշխաններով հանդերձ», – ասում է Տէր Աստուածը:

2 Այսպէս է ասում Տէրը. «Մովաբի երեք ամբարշտութիւնների եւ մանաւանդ չորրորդի համար ես պիտի պատժեմ նրանց, քանի որ նրանք այրեցին եդոմայեցիների թագաւորների ոսկորները, մինչեւ որ դրանք մոխիր դարձան: Կրակ պիտի գցեմ Մովաբի վրայ, եւ կրակը պիտի լափի նրանց քաղաքների հիմքերը. Մովաբը պիտի մեռնի փկարութեան մէջ՝ աղաղակով եւ
 3 փողի ձայնով: Պիտի սպանեմ նրա դարաւորինեւ նրա հետ պիտի կոտորեմ բոլոր իշխաններին», – ասում է Տէրը: Այսպէս է ասում Տէրը. «Յուդայի երկրի որդիների երեք ամբարշտութիւնների եւ մանաւանդ չորրորդի համար ես պիտի պատժեմ նրանց, քանի որ նրանք մերժեցին Տիրոջ օրէնքներն ու չկարեցին նրա հրամանները, մոլորեցրին նրանց իրենց սպեղծած սնոփի կուռքերով, որոնց յետեւից գնացին նրանց հայրերը:
 5 Կրակ պիտի գցեմ Նրէասպանի վրայ, եւ այն պիտի լափի Երուսաղէմի հիմքերը»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Իսրայէլի երեք ամբարշտութիւնների եւ մանաւանդ չորրորդի համար ես պիտի պատժեմ նրանց, քանի որ նրանք արդարին ծախեցին
 7 արծաթով եւ քնանկին՝ մի գոյգ կօշիկի դիմաց, նրանց, որ փրորում են երկրի հողը, որ կռփահարում էին աղքատների գլուխները, շեղում խոնարհների ճանապարհը, եւ հայր ու որդի մի բոզի մօտ էին մտնում, որպէսզի պղծեն իրենց Աստծու անունը:
 8 Նրանք իրենց զգեստները որպէս ծածկոց էին գցում իրենց վրայ եւ զոհասեղանին եւ բռնագրաւուած գինի էին խմում իրենց Աստծու փան մէջ: Բայց ես նրանց առաջից վերացրի Ամորիացուն, որի հասակը մայրու բարձրութիւն ունէր, եւ նա հզօր էր կաղնու պէս, վերացրի նրա պարուղները՝
 10 վերելից, եւ նրա արմարները՝ ներքելից: Ես հանեցի ձեզ Եգիպտացիների երկրից եւ քառասուն փարի շրջեցրի ձեզ անապարտմ՝ ժառանգել փալու համար ամորիացիների երկիրը:
 11 Ես մարգարէներ վերցրի ձեր որդիներից եւ ուխտաւորներ՝ ձեր

երիպասարդներից: Մի՞թե դա այդպես չի եղել, Իսրայելի՛ որդի-
ներ», - ասում է Տէրը: - Դուք Իմ ուխտատուներին գինի էիք 12
խմեցնում եւ մարգարէներին պապուհրում, որ չմարգարէանան:
Դրա համար էլ ահա ես ձեզ պիտի ճգնեմ տեղում, ինչպէս 13
ճգնում է օրանով լի սայլը իր անցած տեղը: Փախչողին լքե- 14
լու է նրա ուժը, զօրաւորը զօրեղ չի մնայ իր զօրութեամբ, եւ
պապերազմողը չի փրկի ինքն իրեն: Աղետնաւորը չի կարող 15
դէմ կանգնել, արագավազը չի փրկուի, հեծեալն էլ չի ազարի
իր անձը: Միրքը չի գտնի իր զօրութիւնը, մերկն էլ կը հալա- 16
ծուի այն օրը», - ասում է Տէրը:

Լսեցէք այս պապգամը, որ Տէրը խօսեց Իսրայելի ձեր այդ 3
փանել բոլոր այն փոխների դէմ, որոնց հանեց Եգիպտացիներ-
ի երկրից: «Երկրի բոլոր ազգերից միայն ձե՛զ ընտրեցի, այդ 2
պապճառով էլ ձե՛զ պիտի պապժեմ ձեր բոլոր չարիքների հա-
մար»: Երկու մարդ միասին կը գնա՞ն երբեւէ, եթէ չճանաչեն 3
իրար: Առիծը կը մոնչի՞ անպառում, եթէ նա որս չի արել, 4
առիծի կորիւնը ձայն կը փայ՞ իր որջից, եթէ նա ոչինչ յափշտա-
կած չլինի: Թռչունը գետին կ'ընկնի՞ առանց թռչնորսի, գետնի 5
վրայ թակարդը կը շրխկայ, եթէ ոչինչ չի բռնուել: Կը լինի՞, 6
որ քաղաքում փող հնչի, եւ ժողովուրդը չխռովուի. քաղաքում
չարիք կը պապահի՞, եթէ Տէրը չի արել այն: Դրա համար Տէրը 7
ոչինչ չի անի, եթէ իր գաղտնի խորհուրդը չյայտնի իր ծառայ
մարգարէներին: Եթէ առիծը մոնչայ, ո՞վ է որ չի սարսռայ: Եթէ 8
Տէր Աստուածը խօսեց, ո՞վ է, որ չի մարգարէանայ: Յայտնեցէք 9
Ասորեստանի գաւառներում, Եգիպտացիների երկրի գաւառնե-
րում եւ ասացէք. «Նաւաքուեցէք Սամարիայի լեռան վրայ եւ տե-
սէք բազում զարմանալի գործերն ու բռնութիւնը, որ կատար-
ւում են այնտեղ: Նրանք չիմացան իրենց պապահելիք եղեռնը, 10
- ասում է Տէրը, - քանի որ նրանք անօրէնութիւն եւ թշուառու-
թիւն էին գանձում իրենց գաւառներում»: Դրա համար այսպէս 11
է ասում Տէրը Տիրոսին. «Այն երկիրը, որ քո շուրջն է, կ'աւե-
րուի, կը խորտակուի քո ամբողջ զօրութիւնը, եւ կը յափշտա-
կուեն քո գաւառները»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ինչպէս հո- 12
վիւր կը կարողանայ առիծի բերանից ազատել երկու սրունք
կամ ականջի մի բլթակ, այնպէս պիտի փրկուեն իսրայէլացի-
ները, որոնք ապրում են Սամարիայում նրանց ազգի դէմ դիմաց
եւ դամասկացիների մէջ: Քահանաներ, լսեցէք եւ վկայութիւն 13

14 փուլէք Յակոբի այդ փանը, – ասում է Ամենակալ Տէրը, քանի որ այն օրը, երբ Իսրայէլի ամբարշտութեան պապճառով պիտի պարժեմ նրան, վրէժ պիտի առնեմ նաեւ Բեթէլի զոհասեղանից, պիտի փշրուեն զոհասեղանի եղջիրները եւ գետինն
15 ընկնեն: Ես պիտի խորտակեմ ընդարձակ ապարանքներն ու ամարանոցները, պիտի անհետանան փողոսկրեայ ապարանքները, եւ շար ուրիշ ապարանքներ պիտի ընկնեն», – ասում է Տէրը:

4 «Լսեցէք Տիրոջ խօսքը, Բասանի՛ երինջներ, որ Սամարիայի լեռներում էք, որ զրկում էք աղքատներին եւ ուրքի փակ էք զգում փնանկին, դուք որ ասում էիք ձեր ամուսիններին՝ «Գինի՛
2 մաքուրեցէք մեզ, որ խմենք»: Տէրը երդում է իր սրբութեամբ, որ ահա օրեր պիտի գան ձեզ վրայ, եւ ձեզ զէնքով պիտի քշեն, եւ նրանց, որ ձեզ հետ են, պիտի նետեն եռացած կաթսաների մէջ: Դուք մերկ դուրս պիտի գաք միմեանց դէմ եւ պիտի
3 ընկնէք Ռեմանի լեռան վրայ», – ասում է Տէրը: «Մըլէք Բեթէլ, ամբարշտացէք, գնացէք Գաղգադա եւ շարացրէք ամբարշտութիւնը, առաւօտեան մաքուրեցէք ձեր զոհերը եւ երեք օրը մէկ՝
5 ձեր փասանորդները: Ընթերցում էին արտաքին օրէնքները եւ հրաւիրում խոստովանութեան. յայրնեցէք, որ իսրայէլացիները սիրեցին սա», – ասում է Տէրը: «Ես ձեր բոլոր քաղաքներում
6 արամի ցաւ պարճառեցի ձեզ եւ հացի կարօտ թողեցի ձեր բոլոր բնակավայրերում, բայց դուք էլի չդարձաք դէպի ինձ», –
7 – ասում է Տէրը: «Եւ ձեզ անձրեւից զրկեցի բերքահաւաքից երեք ամիս առաջ. մի քաղաքում անձրեւ քեղացրի, իսկ միւս քաղաքում չքեղացրի. մի մասը, ուր անձրեւ քեղացրի, խոնաւ
8 պիտի մնայ, իսկ միւսը, ուր չքեղացրի, պիտի ցամաքի: Երկու ու երեք քաղաքներ պիտի հաւաքուեն մի քաղաքում՝ ջուր խմելու, եւ չեն յազենալու, բայց դուք էլի չէք դառնայ դէպի ինձ», –
9 ասում է Տէրը: «Նարուածեցի ձեզ փապով եւ դալկութիւն բերի ձեր բերքի վրայ: Գնացիք ձեր պարտէզները եւ այգիները, ձեր թգենիներն ու ձեր ձիթենիները. թրթուրը կերաւ, սակայն
10 եւ այնպէս դուք չդարձաք դէպի ինձ», – ասում է Տէրը: «Եգիպտոսի ճանապարհին մահ ուղարկեցի ձեզ վրայ եւ կոտորեցի ձեր երիտասարդներին՝ գերի փարուած ձեր երիվարների հետ, սպառեցի ձեր բանակները իմ բարկութեան հրով, սակայն
11 եւ այնպէս դուք չդարձաք դէպի ինձ», – ասում է Տէրը: «Կոր–

ծանեցի ձեզ, ինչպես Աստուած կործանեց Սողոմոն ու Գոմորը, եւ դուք կրակից փրկուած փայրի պէս եղաք, սակայն եւ այնպէս չդարձաք դէպի ինձ, – ասում է Տէրը: «Դրա համար էլ ես այսպէս պիտի անեմ քեզ, Իսրայէլ, բայց քանի որ այսպէս պիտի անեմ քեզ, պատրաստ եղիր կանչելու քո Աստծու անունը, Իսրայէլ: Ահաւասիկ ես եմ, որ հաստատում եմ երկինքը, հաստատում եմ հողմերը, ես եմ նա, որ իր օծեալին ի յայտ է բերում մարդկանց մէջ, ստեղծում է առաւօտն ու մէզըն ելնում է երկրի բարձունքների վրայ. Ամենակալ Տէր Աստուած է նրա անունը»:

Լսեցէք Տէր Աստծու խօսքը, որով ես պիտի ողբամ ձեզ վրայ: **5**
 Ընկա՛ն Իսրայէլի փունը եւ այլեւս չի կարողանայ ուրքի կանգնել: Իսրայէլի կոյսը կործանուեց իր երկրում, եւ չկայ մէկը, որ կանգնեցնի նրան: Այսպէս է ասում Տէր Աստուածը. «Այն քաղաքից, որից հազար մարդ էր դուրս գալիս, պիտի մնայ հարիւր, եւ որից հարիւրն էր ելնում, պիտի մնայ փառը Իսրայէլի այդ փնից»: Ահա այսպէս է ասում Տէրը Իսրայէլի այդ փանը. «Փնփռեցէ՛ք ինձ, եւ դուք կ'ապրէք. մի՛ փնփռէք Բեթէլը եւ Գաղգաղա մի՛ մարէք, Երդման ջրհորից մի՛ ելնէք, քանի որ Գաղգաղան գերուելով պիտի գերուի, եւ Բեթէլը կարծես թէ չի եղել»: Փնփռեցէ՛ք Տիրոջը, եւ դուք կ'ապրէք, որպէսզի կրակի պէս չբորբոքուի Յովսէփի փունը, կրակը չուրի այն եւ ոչ ոք չի լինի, որ հանգցնի Իսրայէլի այդ փունը: Նա, ով իրաւունք է հաստատում բարձունքներում արդարութիւն է դրել երկրում, ով ստեղծում է ամէն ինչ եւ նորոգում, ով մահուան ստուերը այգ է դարձնում եւ ցերեկը մթնեցնում ինչպէս գիշեր, ով վերել է կանչում ծովի ջրերը եւ հեղում երկրի երեսին, Ամենակալ Տէր է նրա անունը. նա, որ կոտորում է ուժեղի զօրութիւնը եւ թշուառութիւն է բերում ամրոցների վրայ: Դռների առաջ նրանք արեցին յանդիմանողներին եւ սուրբ խօսքերը պիղծ դարձրին: Դրա համար աղքատներին նետելով եւ նրանցից ընտրութեամբ կաշառք առնելով՝ շքեղազարդ ապարանքներ պիտի շինէք, բայց չէք բնակուի նրանց մէջ, գեղեցիկ այգիներ պիտի փնկէք, սակայն նրանց գինին չէք խմի, քանի որ ես իմացայ ձեր բազում ամբարշտութիւնները, եւ սարսափելի են ձեր մեղքերը: Արդարին ոքնակոխ էիք անում՝ կաշառք առնելով եւ աղքատին դռնէ դուռ էիք գցում: Ահա թէ

ինչու նա, ով իմաստուն է, այդ ժամանակ կը լռի, քանի որ ժամանակը չար է: Բարի՛ն փնտռեցէք եւ ոչ թէ չարը, որպէսզի ապրէք, եւ ձեզ հետ կը լինի Ամենակալ Տէր Աստուածը. ինչպէս որ ասում էիք, թէ՛ «Արեցինք չարը եւ սիրեցինք բարին»:

Իրաւունք հաստատեցէք ձեր դռանը, որպէսզի Տէր Աստուածը ողորմի Յովսէփի մնացորդներին: Դրա համար այսպէս է ասում Ամենակալ Տէր Աստուածը. «Բոլոր հրապարակներում կոծ կը լինի եւ բոլոր ճանապարհներին վայ, վայ կ'ասուի. մշակը կը կանչուի սուգի ու կոծի եւ ձայնարկու կը դառնայ, բոլոր ճանապարհներին կոծ կը լինի, որովհետեւ ես պիտի անցնեմ քո միջով», - ասում է Տէրը: Վայ Տիրոջ օրը ցանկացողին. ձեր ինչի՞ն է պէտք Տիրոջ օրը, այն խաւար է եւ ոչ թէ լոյս: Որպէս թէ մի մարդ փախչի առիծից, մի արջ պապահի նրան, նա փախչի, ձեռքը պարիս յենի եւ օձը խայթի նրան: Չէ՞ որ խաւար է Տիրոջ օրը եւ ոչ լուսաւոր, աղջամղջային է, եւ լոյսի ճաճանջ չկայ նրա մէջ: «Արեցի, մերժեցի ձեր փոները եւ ձեր փարեկան հաւաքների հոգը չեմ շնչի. եւ եթէ ձեր ողջակէզներն ու զոհերը մատուցէք, չեմ ընդունի դրանք եւ չեմ նայի ձեր փրկութեան նշաններին: Նեռացրո՛ւ ինձնից քո երգերի ձայնը, քո սրինգների նուագը եւ չեմ լսի: Թող յորդի իրաւունքը ինչպէս ջուր, եւ արդարութիւնը՝ ինչպէս անհուն հեղեղ: Մի՛ թէ ողջակէզ եւ զոհեր մատուցեցի՞ք ինձ այնպեղ, անապատում, քառասուն փարի, ո՛վ փունդ Իսրայէլի: Սակայն դուք վերցրիք Մողոքի խորանը, ձեր Ռեմփա ասպծու ասպղը եւ նրանց պարկերները, որ պարասպեցիք ձեզ համար: Ես ձեզ պիտի փոխադրեմ Դամասկոսից այն կողմ», - ասում է Տէրը, որի անունն է Աստուած Ամենակալ:

6 Վայ նրանց, ովքեր արհամարհում են Միտնը եւ յոյս են դրել Սամարիայի լերան վրայ: Նաւաքեցին ազգերի իշխաններին, եւ Իսրայէլի փունը մփաւ նրանց մէջ: Բոլորդ անցէ՛ք Քաղանից եւ փեսէ՛ք, այնպեղից անցէ՛ք մեծ Եմաթ Ռաբա եւ իջէ՛ք օտարազգիների Գէթ քաղաքը, որն աւելի զօրաւոր է, քան այդ բոլոր քաղաքները. միթէ նրանց սահմաններն աւելի մեծ կը լինեն, քան ձեր սահմանները: Դուք, որ գալիս էք դէպի չարիքների օրը, մօտենում էք հասնելու սպրտիւնների շաբաթին, դուք, որ ննջում էք փղոսկրեայ գահաւորակներում, մեղկանում ձեր անկողիններում, հօտերից ուլեր էք ուրում եւ նախիրներից՝ պա-

րարս Խորթեր, դուք, որ պարում էք սրինգների նուագի փակ, 5
 եւ դրանք մնայուն բան համարեցիք եւ ոչ՝ անցատոր, դուք, որ 6
 խմում էք անխառն գինի եւ օծում անուշ իւղերով եւ ցաւ չե-
 իք զգում Յովսէփի փան կործանման համար, ահա դրա հա- 7
 մար էլ այժմ այժմ գերի պիտի փարուէք բռնակալների իշխա-
 նութեան կողմից, եւ պիտի կտրուի Եփրեմի փան երիվարների
 խրխինջը: Տէրը երդուեց իր անձով եւ այսպէս է ասում Ամե- 8
 նակալ Տէր Աստուածը. «Ես գարշելի պիտի դարձնեմ Յակոբի
 փան ամբողջ հպարտութիւնը, նրա երկիրը պիտի արեմնէ պի-
 փի վերացնեմ նրա քաղաքներն իրենց բոլոր բնակիչներով»: 9
 Եւ եթէ լինի, որ փառը մարդ էլ մնայ մի փանը, նրանք պիտի 9
 մեռնեն, մնացողները պիտի վերցնեն իրենց հարազատներին 10
 եւ իջնեն հանելու նրանց ոսկորներն այդ փնից եւ ասեն փան
 առաջ կանգնածներին, թէ՝ «Ուրիշ մի բան մնաց այնպէղ, քեզ
 մօք»: Նա կ'ասի, թէ՝ ոչ: Չի ասի, թէ՝ լուռ կաց: Եւ դա 11
 նրա համար որ Տիրոջ անունը չէին փալիս: Ահա Տէրը հրա- 12
 ման պիտի փայ եւ հարուածի մեծ ապարանքները՝ կործանե-
 լով, եւ փոքր ապարանքները՝ աւերելով: Միթէ երիվարները 13
 կ'արշաւե՞ն ժայռերի վրայ, կամ կը հանդարտուե՞ն մաքակ ձի-
 ւերի մէջ: «Դուք, որ իրաւունքը ցասման փոխարկեցիք, արդա-
 րութեան պտուղը դարձրիք լեղի եւ ուրախանում էիք ոչինչ բա-
 ներով, դուք, որ ասում էիք, թէ՝ «Մեր ուժով չէ՞, որ մենք հզօր 14
 եղջիրներ ունեցանք», ահա դրա համար էլ, ո՞վ Իսրայէլի փուն, 15
 ձեր դէմ մի ազգ պիտի հանեն, որը պիտի նեղի ձեզ, որպէսզի
 այլեւս Եմաթ չմտնէք ու չհասնէք մինչեւ արեւմտեան հեղեղա-
 փը», - ասում է Զօրութիւնների Տէրը:

Այսպիսի փեսիլք ցոյց փուեց ինձ Տէր Աստուածը, ահա մո- 7
 րեխի մի պարս եր գալիս արեւելքից առաւօտեան դէմ. եւ ահա
 մի ջորեակ՝ մի Գոգ արքայ: Եւ երբ այնպէս եղաւ, որ դրանք 2
 ուրելով վերջացրին երկրի խոփը, ես ասացի. «Տէր, Տէր, խնա-
 յիր, որովհետեւ ո՞վ կը վերականգնի Յակոբի փունը, քանի որ
 նա սակաւաթիւ է: Գթա՛ այդ բանի համար, Տէր»: «Դա այլեւս 3
 չի լինի», - ասում է Տէրը: Այսպիսի մի փեսիլք ցոյց փուեց ինձ 4
 Տէր Աստուածը. ահա կրակով դափաստան արեց Տէր Աստուա-
 ծը, կրակը լափեց շար խորութիւններ եւ կերաւ երկրի մի մասը:
 Ես ասացի. «Տէր Աստուած, դադարեցրո՞ւ դա, որովհետեւ ո՞վ է, 5
 որ ուրքի կը կանգնեցնի Յակոբի փունը, քանի որ նա սակաւա-

6 թիւ է: Գթա՛ այդ բանի համար, Տէր»: «Դա այլեւս չի լինի», -
 7 ասում է Տէրը: Այսպիսի մի փեսիլք ցոյց փուեց ինձ Տէր Աստու-
 8 ձեռքին՝ մի աղամանդ: Եւ ասաց ինձ Տէրը. «Ի՛նչ ես փեսնում,
 Ամո՛ն»: Ես ասացի՝ աղամանդ: Տէրն ասաց ինձ. «Ահաւասիկ
 ես աղամանդ պիտի հաստատեմ Իսրայէլի իմ ժողովրդի մէջ եւ
 9 այլեւս ոչ մի յանցանք չեմ ներելու նրան: Պիտի ապականու-
 են նրանց ուրախութեան բազինները, պիտի աւերուեն Իսրա-
 յէլի մեհեանները, եւ ես սուր պիտի բարձրացնեմ Յերոբովամի
 10 փան վրայ»: Բեթէլի քուրմ Ամասիան մարդ ուղարկեց Իսրա-
 յէլի Յերոբովամ արքայի մօտ եւ ասաց. «Ամոսը քո դէմ խռո-
 վութիւններ է յարուցում Իսրայէլի փանը, եւ երկիրը չի կարող
 11 փանել նրա բոլոր խօսքերը, քանի որ այսպէս է ասում Ամոսը.
 «Յերոբովամը սրով պիտի վախճանուի, եւ Իսրայէլը գերութիւն
 12 պիտի գերուի իր երկրից»: Իսկ Ամասիան ասաց Ամոսին. «Ով
 դու գուշակդ, թո՛ղ այս փեղդ, գնա՛ Նրէաստան երկիրը, այնպէ՛ն
 13 ապրիր եւ այնպէ՛ն մարգարեացիր, այլեւս չշարունակես մար-
 գարեանալ Բեթէլում, որովհետեւ սա թագաւորի սրբութիւնն է
 14 եւ թագաւորութեան փաճարը»: Պատասխան փուեց Ամոսը եւ
 ասաց Ամասիային. «Ես ո՛չ մարգարէ էի եւ ո՛չ մարգարէի որդի,
 15 այլ հովիւ էի եւ թութ էի քաղում. Տէրը վերցրեց ինձ հօրից
 եւ ասաց ինձ. «Դու գնա՛ եւ մարգարեացիր Իսրայէլի իմ ժո-
 16 դովրդի մասին»: Արդ, լսիր Տիրոջ պարգամները. դու ասում
 ես՝ «Մի՛ մարգարեացիր Իսրայէլի մասին, մարդ մի՛ հաւաքիր ու
 17 մի՛ խօսիր Յակոբի փան դէմ»: Դրա համար այսպէս է ասում
 Տէր Աստուածը. «Քո կինը այդ քաղաքում պիտի պռռնկանայ,
 եւ քո որդիներն ու դուստրերը սրով պիտի ընկնեն, քո երկի-
 րը լարերով պիտի բաժանուի, ինքդ պիտի վախճանուես պիղծ
 երկրում, եւ Իսրայէլը գերութիւն պիտի գերուի իր երկրից»:

8 Այսպիսի մի փեսիլք էլ ցոյց փուեց ինձ Տէր Աստուածը.
 թռչնորսների մի գործիք էր: Տէրն ասաց. «Ի՛նչ ես փեսնում,
 2 Ամո՛ն»: Ես ասացի՝ թռչնորսների գործիք: Եւ Տէրն ասաց ինձ.
 «Նասե՛լ է Իսրայէլի իմ ժողովրդի վախճանը, եւ ես այլեւս ոչ
 3 մի յանցանք չեմ ներելու նրան: Տաճարի յարկերի փակ այդ
 օրը ողբեր պիտի հնչեն, - ասում է Տէրը, - շապերը պիտի
 4 ընկնեն, եւ ամէն փեղ լռութիւն պիտի հաստատեմ»: Լսեցէք
 սա, դուք, որ առաւօտեան նեղում էիք փնանկներին, երեկո-

յեան զրկում աղքատներին եւ ասում էիք. «Երբ պիտի անց- 5
նի այս ամիսը, որ շահ անենք, եւ այս շաբաթը, որ բացենք
պահեստները, փոքրացնենք չափը եւ մեծացնենք կշիռը, սուր
կշռաքարեր սարքենք, ծախու առնենք աղքատներին արծա- 6
թով, քնանկներին՝ մի գոյգ կօշիկով, եւ շահ ստանանք մեր բո-
լոր վաճառքներից»։ Տերը երդում է Յակոբի հպարտութեամբ՝ 7
ասելով, թէ ձեր գործերը իսպառ չեն մոռացուի, եւ որ դրանց 8
պարճառով երկիրը պիտի խռովուի, նրա բոլոր բնակիչները
սուգ պիտի անեն, նրա վախճանը պիտի գայու եգիպտացիներ-
ի գետի պէս ելնի ու իջնի։ «Այդ օրը, - ասում է Տեր Աս- 9
տուածը, - այնպէս պիտի լինի, որ արեգակը մայր պիտի մտնի
միջօրէին, եւ երկրում լոյսը պիտի խաւարի ցերեկով, ձեր փո- 10
նը սուգ պիտի դարձնեմ, ձեր բոլոր երգերը՝ ողբեր, ամէն փա-
րիքի մարդկանց վրայ քուրձ պիտի գցեմ եւ կնկարծեմ՝ բոլոր
գլուխներին, այդ օրը պիտի դարձնեմ սիրելիի սգի օր, եւ բոլոր
նրանց համար, որ նրա հետ կը լինեն՝ ցաւերի օր։ Ահա օրեր 11
պիտի գան, - ասում է Տեր Աստուածը, - եւ ես սով պիտի ուղար-
կեմ այդ երկիրը, ոչ թէ հացի սով կամ ջրի ծարաւ, այլ Տիրոջ
խօսքը լսելու սով։ Ջրերը պիտի յուզուեն ծովից մինչեւ ծով 12
եւ հիւսիսից մինչեւ արեւելք. նրանք պիտի գնան Տիրոջ խօսքը
փնտրելու եւ չեն գտնելու։ Այդ օրը գեղեցիկ կոյսերն ու երի- 13
րասարդները ծարաւից պիտի թուլանան։ Նրանք, որ երդում 14
էին Սամարիայի սրբութիւն սրբոցով եւ ասում էին՝ «Կենդանի
է քո Աստուածը՝ Դանը, կենդանի է քո Աստուածը՝ Բերսաբէն»,
պիտի կործանուեն եւ այլեւս ուրքի չեն կանգնելու»։

Տեսայ Տիրոջը. նա գոհասեղանի վրայ էր եւ ասաց. «Նա- 9
րուածիր այդ գոհասեղանին, եւ թող շարժուեն դրանդիները.
կարիր գցիր դրանք բոլորի գլուխներին, իսկ մնացածներին ես
սրով պիտի կոտորեմ. նրանցից փախածը չի փրկուի, եւ չի ա-
զատուի նրանցից ազատուածը։ Թէկուզ նրանք դժոխքում էլ 2
թաքնուեն, իմ ձեռքը այնպեղից էլ դուրս կը բերի նրանց. եթէ
երկինք բարձրանան, ես այնպեղից էլ կ'իջեցնեմ նրանց, իսկ ե-
թէ թաքնուեն Կարմէլի բարձունքներում, այնպեղ էլ կը փնտրեմ
եւ կը բռնեմ նրանց։ Եթէ իմ աչքից խոյս փան եւ պահուեն ծո- 3
վի խորքերում, այնպեղ էլ վիշապին կը հրամայեմ, որ խայթի
նրանց։ Եթէ գերի փարուեն իրենց թշնամիների կողմից, ես 4
այնպեղ հրաման կտամ սրին, որ ոչնչացնի նրանց։ Իմ աչքը

նրանց վրայ կը լինի՝ չարութեան եւ ոչ թէ բարութեան հա-
մար»։ Երբ Ամենակալ Տէր Աստուածը դիպչի երկրին եւ շարժի
այն, պիտի սգան նրա բոլոր բնակիչները, նրա վախճանը պիտի
գայոյ եգիպտացիների գետի պէս ելնի ու իջնի։ Նա, ով պար-
բաստում է իր համբառնալը դէպի երկինք, ով իր աւերիսն է
հաստատում երկրում, ով վերել է կանչում ծովի ջրերը եւ հե-
ղում երկրի երեսին, Ամենակալ Տէր է նրա անունը։ «Միթէ
ինձ համար եթովպացիների որդիների պէս չէ՞ դուք, Իսրա-
յէլի՝ որդիներ, - ասում է Տէրը. - իսրայէլին չհանեցի Եգիպ-
տացիների երկրից, այլազգիներին՝ Գամրից եւ ասորիներին՝
Բոթորից»։ Ահա Տիրոջ աչքը մեղաւորների այդ թագաւորու-
թեան վրայ է. «Ես դա պիտի վերացնեմ երկրի երեսից, սակայն
չեմ ջնջի Յակոբի փունը, - ասում է Տէրը։ - Ահա ես հրաման
եմ փալիս ձեզ, ո՛վ Իսրայէլի փուն, ես պիտի ցրեմ ձեզ բոլոր
ազգերի մէջ այնպէս, ինչպէս հեծանոցով ցորենն են զարում,
եւ ոչ մի մանրութիւն գետին չի ընկնի։ Սրով պիտի վախճանուեն
իմ ժողովրդի բոլոր մեղաւորները, որոնք ասում էին, թէ՛ «չա-
րիքները չեն մօտենայ մեզ, չեն հասնի մեզ վրայ»։ «Այդ օ-
րը պիտի կանգնեցնեմ Դաւթի խորանը, պիտի վերականգնեմ
նրա աւերակները, գետնին հաւասարուած նրա փեղերը վեր-
ստին պիտի կանգնեցնեմ եւ պիտի վերաշինեմ այն հին օրե-
րի նման, որպէսզի մնացած մարդիկ եւ բոլոր ազգերը, որոնց
վրայ կայ իմ անունը, փնտռեն ինձ» - ասում է Տէրը, որ անում է
սա։ «Ահա օրեր են գալիս, - ասում է Տէրը, - երբ կալերը պի-
տի հասնեն բերքահաւաքին, խաղողը պիտի հասնի հնձանների
համար, լեռները քաղցրութիւն պիտի բխեցնեն, եւ բոլոր բլուր-
ները անարառախիպ պիտի դառնան։ Ես պիտի վերադարձ-
նեմ Իսրայէլի իմ ժողովրդին գերութիւնից, նրանք պիտի շինեն
աւերուած քաղաքներն ու պիտի բնակուեն այնպեղ, այգիներ
պիտի փնկեն եւ պիտի խմեն դրանց գինին, պարտեզներ պի-
տի աճեցնեն եւ ուրեն դրանց պտուղները։ Ես նրանց պիտի
հաստատեմ իրենց երկրում, եւ այլեւս նրանք չեն հեռացուի ի-
րենց երկրից, որ ես փութցի նրանց», - ասում է Ամենակալ Տէր
Աստուածը։

Միքիա

Յուդայի Յովաթամ, Աքազ եւ Եզեկիա թագաւորների ժամա- 1
նակ Մորսարացի Միքիային հասաւ Տիրոջ պատգամը, որ յայտ-
նուեց նրան Սամարիայի եւ Երուսաղէմի մասին: Լսեցէք, բո- 2
լոր ժողովուրդներ, եւ թող երկիրն ու նրա բոլոր բնակիչները
ունկնդրեն: Տէր Աստուածը թող լինի ձեր մէջ վկայութեան հա-
մար, Տէրը՝ իր սուրբ փնից: Ահա նա առաջ կը շարժուի իր փե- 3
ղից, կ'իջնի եւ կը հասնի երկրի բարձունքների վրայ: Լեռները 4
կը շարժուեն նրա ուրբերի փակ, ձորերը կը հալուեն, ինչպէս
մոմը՝ կրակի առաջ, եւ ինչպէս զառիվայր հոսող ջուրը: Այդ 5
բոլորը Յակոբի ամբարշտութեան պատճառով է եւ Իսրայէլի
փան մեղքերի համար: Իսկ արդ, ո՞վ է պատճառը Յակոբի ամ-
բարշտութեան, ո՞չ Սամարիան, եւ ո՞վ է Յուդայի փան մեղքի
պատճառը, եթէ ոչ Երուսաղէմը: Ես Սամարիան կը դարձնեմ 6
ազարակի մրգապահների փաղաւար, այգի հսկելու փեղ, խոր-
խորաւոր կը նետեմ նրա քարերը եւ կը մերկացնեմ նրա հիմքե-
րը: Նրա բոլոր քանդակները կը կոտորեն, նրա բոլոր արձան- 7
ները կրակով կ'այրեն. ես կ'ապականեմ նրա բոլոր կոտրե-
րը, քանի որ նա պոռնկութեան վարձից ժողովեց եւ պոռնկու-
թեան վճարից հաւաքեց դրանք: Այդ պատճառով նա լաց ու 8
կոծ կ'անի եւ կ'ողբայ, մերկ ու բոքիկ կը քայլի, վիշապների
պէս ողբ ու կոծ կ'անի եւ կը սգայ ինչպէս յաւերժահարսերի
դուստրերը, քանի որ սաստկացան նրա հարուածները, քա- 9
նի որ մինչեւ Յուդայի երկիր հասան դրանք, մօտեցան մին-
չեւ իմ ժողովրդի դռները եւ Երուսաղէմ: Դուք, որ Գէթում էք, 10
մի՛ գոռոզաբանէք, եւ դուք, որ Ակկարիմում էք, մի՛ նորոգէք
փան խայտառակութիւնը. ձեր խայտառակութեան պատճառով
հոգը ձեր գլխին: Բարութեամբ բնակուողը չեւա՞ն իր քաղաքնե- 11
րից. Սենարի՛ բնակիչներ, ողբացէ՛ք նրան մօտիկ գտնուող փան
վրայ, նա կը վերացնի ձեզմից ցաւի հարուածները: Ո՞վ սկսեց 12
բարիք անել ցաւի մէջ բնակուողին, քանի որ Տիրոջ կողմից չա-
րիք իջաւ Երուսաղէմի դռների վրայ: Կառքերի շաջին ու երի- 13
վարների դղրդին թող լինի, Լաքիսի՛ բնակիչներ, նա է Սիոնի
դուստրերի մեղքերի սկիզբը, քանի որ քո մէջ կապարուեցին
Իսրայէլի ամբարշտութիւնները: Այդ պատճառով Գէթի փոհ- 14

մից արձակուածներին կը տայ դատարկ տներ, որոնք Իսրայէլի
 15 թագաւորների համար ունայնութիւն դարձան: Լաքիսի բնա-
 կիչները ժառանգութիւն կը բերեն մինչեւ քո ժառանգորդները,
 16 մինչեւ Ողորդամ կը հասնի Սիոնի դստեր փառքը: Ածիլուի՛ր
 եւ կտրի՛ր մագերդ քո սիրասուն որդիների համար, գնա՛րի քո
 գլուխը արծուի պէս, քանի որ նրանք գերի տարուեցին քեզա-
 նից հեռու:

2 Իրենց շահը մտածեցին, չարիք են խորհում իրենց ան-
 կողիններում եւ առաւօտ կանուխ կատարում են այն, քա-
 2 նի որ իրենց ձեռքը չբարձրացրին դէպի Աստուած: Աչք էին
 տնկում հանդերին, յափշտակում որբերին, բռնագրաւում տնե-
 րը, յափշտակում էին մարդուն եւ նրա տունը, մարդուն եւ նրա
 3 ժառանգութիւնը: Այդ պատճառով այսպէս է ասում Տէրը. «Ա-
 հաւասիկ ես մտածում եմ չարիք բերել այդ ազգի վրայ, ուստի
 4 վեր մի՛ ցցեք ձեր վզերը եւ գլուխներդ բարձր մի՛ քայլէք, քանի
 որ վաթ ժամանակ է»: Այն օրը ձեր մասին առակ կը յօրինեն,
 ողբ կը հնչեցնեն, կ'ողբան եւ կ'ասեն. «Ամբողջութեամբ թշուա-
 ռացանք, իմ ժողովրդի բաժին հողը լարով չափուեց, եւ մէկը
 5 Դրա համար չի գտնուի մէկը, որ վիճակով լարաբաժին գցի ժո-
 6 դովում: Լաց մի՛ եղէք արցունքներով, եւ թող լաց չլինեն նրա
 7 վրայ, քանի որ նա չի մերժի նախադիւնքները: Նա ասաց, թէ
 Իսրայէլի տունը բարկացրեց Տիրոջ հոգին. եթէ սա լինի նրա
 ընթացքը, լաւ չեն լինի Տիրոջ խօսքերը նրա հետ. իմ ժողովուր-
 8 դը ուղիղ չի գնում ինձ հետ: Թշնամութեամբ հակառակ կանգ-
 9 յոյսը եւ վերացնելու պատերազմի կսկիծը: Այդ պատճառով իմ
 ժողովրդի առաջնորդները դուրս կ'ընկնեն իրենց ճոխ տներից.
 նրանք իրենց չար ընթացքի համար մերժուեցին: Մօտենանք
 10 յաւիտենական լեռներին: Ոտքի՛ կանգնիր եւ գնա՛, քանի որ
 դու հանգիստ չունես այնպեղ, պղծութեան պատճառով սաստիկ
 ապականուեցիք, հալածուեցիք առանց որեւէ մէկի հալածան-
 11 քի: Սա սուտ դուրս եկաւ, քո մէջ գինի եւ արբեցութիւն կաթեց,
 12 եւ այդ կայծումից բաժին կ'ընկնի նաեւ այս ժողովրդին: Կը
 հաւաքուի Յակոբը բոլորով հանդերձ, ամբողջովին կ'ընդունի
 Իսրայէլի մնացորդներին. ես նրանց միասին կը վերադարձնեմ
 ինչպէս նեղութեան մէջ գտնուող ոչխարներ, ինչպէս հօտերը

իրենց մակադապրելի մէջտեղում: Նրանք մարդկանց կողմից
դէպի խրամապները կ'առաջնորդուեն, քանի որ նրանց աչքի 13
առաջ խրամապ բացեցին, նրանք անցան դռնով եւ դուրս ելան
դրա միջից: Թագաւորը նրանց առաջ ագաւ, եւ Տէրը կ'առաջ-
նորդի նրանց:

Նա կ'ասի. «Լսեցէք, Յակոբի՛ փան իշխան եւ Իսրայէլի՛ փան 3
մնացորդներ: Դուք չէ՛, որ պիտի իմանաք իրաւունքը, դուք, 2
որ արում էք բարին եւ չարիք էք որոնում, մորթագերծ էք ա-
նում նրանց եւ պոկում էք նրանց մարմիններն իրենց ոսկորնե-
րից»: Նրանք, որ կերան իմ ժողովրդի մարմինը, նրանց մորթը 3
հանեցին վրաներից, նրանց ոսկորները փշրեցին, կտրապեցին
նրանց մարմինները, ինչպէս կտրապում են կաթսայում եփելու
համար, եւ նրանց միսն այնպէս, ինչպէս պփուկի մէջ եփելու
համար: Այդպէս էլ կ'աղաղակեն Տիրոջը, եւ նա չի լսի նրանց, 4
երես կը դարձնի նրանցից այդ ժամանակ, քանի որ նրանք ի-
րենց արարքով չարիք գործեցին: Այսպէս ասաց Տէրը մար- 5
գարէների մասին, որոնք մոլորեցնում են իմ ժողովրդին, որոնք
խածապում են նրան արամներով եւ խաղաղութիւն են քարո-
զում նրան: Բայց ոչինչ չդրուեց նրանց բերանը, եւ նրա դէմ պա-
պերազմ յարուցեցին: Այդ պարճառով ձեր քեսիկը խաւար 6
գիշեր պիտի դառնայ, ձեր իղձը պիտի նսեմանայ, արեգակը
մայր պիտի մընի մարգարէների վրայ, եւ ցերեկը պիտի խա-
ւարի նրանց վրայ: Պիտի ամաչեն երագապեսները, ծաղրուեն 7
գուշակները, եւ բոլորը պիտի բամբասեն նրանց, քանի որ ոչ
ոք չի լսելու նրանց: Բայց ես լցուեցի Տիրոջ Նոգու զօրու- 8
թեամբ, արդարամտութեամբ եւ զօրութեամբ՝ պապմելու Յա-
կոբին իր ամբարշտութիւնը եւ Իսրայէլին՝ իր մեղքերը: Լսե- 9
ցէք սա, Յակոբի՛ փան առաջնորդներ եւ Իսրայէլի՛ փան մնա-
ցորդներ, որ անարգում էք իրաւունքը եւ շեղում էք բոլոր ուղիղ
ընթացողներին, որ Միոնը կառուցում էք արեան վրայ եւ Երու- 10
սաղէմը՝ անիրաւութեան: Նրա առաջնորդները կաշառքներով
էին դապում, նրա քահանաները վարձով էին պապասխան փա- 11
լիս, նրա մարգարէները արծաթով էին գուշակութիւններ անում
եւ Տիրոջն էին ապաւինում ու ասում. «Արդարեւ, Տէրը մեզ հեպ
չէ՛. ոչ, մեզ վրայ չարիք չի գայ»: Դրա համար Միոնը ձեր 12
պարճառով պիտի հերկուի արօրով, Երուսաղէմը պիտի դառ-
նայ ինչպէս մրգապահների փաղաւար, եւ Տիրոջ փաճարի լեռը՝

մայրիների անբառ:

- 4 Գալիք օրերում յայտնի կը դառնայ Տիրոջ փաճարի լեռը՝ հասարափում լեռների գագաթների վրայ, կը բարձրանայ բլուրների վրայ, եւ շար ժողովուրդներ կը շփապեն դէպի նա:
- 2 Եւ շար ազգեր կը գնան եւ կ'ասեն. «Եկէ՛ք բարձրանանք Տիրոջ լեռը եւ Յակոբի Աստծու փունը. մեզ ցոյց կը փան նրա ճանապարհը, եւ մենք կը գնանք նրա շաւիղով»: Արդարեւ, Սիոնից են դուրս գալիս օրէնքները, եւ Տիրոջ խօսքը՝ Երուսաղէմից:
- 3 Նա դար կ'անի բազում ժողովուրդների մէջ եւ կը յանդիմանի հօգ արեւելիս, մինչեւ իսկ հեռաւորներին, նրանք իրենց սրերից խոփ կը ձուլեն, գեղարդներից՝ մանգաղ, եւ այլեւս մի ազգ միւսի վրայ սուր չի բարձրացնի, եւ մարդիկ այլեւս չեն սովորի պատերազմել: Իւրաքանչիւր կը հանգստանայ իր որթափունիկի եւ իր թգենու փակ, եւ չի լինի ոչ ոք, որ սարսափ ազդի, քանի որ Ամենակալ Տիրոջ բերանը խօսեց այս բանը:
- 5 Թող բոլոր ժողովուրդներից իւրաքանչիւրն իր ճանապարհով գնայ, սակայն մենք կը գնանք մեր Տէր Աստծու անումը մշտապէս: «Այն օրը, - ասում է Տէրը, - կը հաւաքեն ցրուածներին եւ հեռացածներին, կ'ընդունեն նաեւ մերժուածներին, բեկուածին զօրեղ կը դարձնեն եւ մանրացածին՝ հօգ արեւելիս, եւ Տէրը Սիոն լեռան վրայ կը թագաւորի այսուհետեւ մինչեւ յաւիտեան: Եւ դու՝ ոչխարների հօփի՝ աշտարակ, Սիոնի անշքացած դուստր, դէպի քեզ կը գայ ու կը մտնի Երուսաղէմի դարեր՝ Բաբելոնի թագաւորութեան նախկին իշխանութիւնը»: Իսկ արդ, ինչո՞ւ չար գործեցիր, միթէ դու թագաւոր չունէիր, կամ կո՞խու քո խորհրդափում, քանի որ սասարկացաւ քո երկունքը ծննդկանի պէս: Սիոնի՛ դուստր, երկունքի մէջ ընկիր, զօրացիր եւ մօտեցիր ինչպէս ծննդկան, որովհետեւ հիմա դուրս պիտի գաս քաղաքից, քեզ պիտի բնակեցնեն դաշտում, դու պիտի հասնես մինչեւ Բաբելոն. եւ քո Տէր Աստուածը այնպէղ կը փրկի քեզ, այնպէղ կ'ազատի քեզ քո թշնամիների ձեռքից: Ահա հաւաքուցին քեզ վրայ բազում ժողովուրդներ, որոնք ասում էին. «Եկէ՛ք ոչնախարենք նրան, եւ մեր աչքերը թող փեսան Սիոնի անկումը»: Նրանք չիմացան Տիրոջ խորհուրդը, եւ նկատի չառան նրա կամքը, քանի որ Նա հաւաքեց նրանց ինչպէս հասկը կալում: «Կանգնիր եւ կալսիր նրանց, դուստր Սիոնի, որովհետեւ քո եղջիրները երկաթ կը դարձնեն, քո կճղակները՝ պղինձ,

եւ դու կը մանրես բազում ժողովուրդներ, դրանցով ազգեր կը փշրես, նրանց բազմութիւնը կ'ընծայես Տիրոջը եւ նրանց զօրութիւնը՝ ամբողջ աշխարհի Տիրոջը»:

Արդ, դուստրը պիտի ցանկապարտուի, քանի որ նեղութիւն **5**
բերեց ձեզ վրայ, գաւազանով պիտի հարուածեն Իսրայէլի ազգի ծնօտներին: «Եւ դու, Բեթղեհէմ, Եփրաթայի սակաւամարդ **2**
պուն, կը լինես Յուդայի երկրի հազարաւորների մէջ, քեզնից պիտի ելնի ինձ համար Իսրայէլի մի իշխան, եւ նրա ծագումը աշխարհի սկզբի օրերից է»: Այդ պարճառով Տէրը նրանց **3**
կը թողնի մինչեւ ծննդկանի ժամանակը. նա կը ծնի, եւ նրա մնացած եղբայրները կը վերադառնան իսրայէլացիների մօտ: Նա կը կանգնի, կը պեսնի եւ կը հովուի իր հօրը Տիրոջ զօրութեամբ, եւ նրանք կը հասարարունեն իրենց Տէր Աստուծու անուան փառքի մէջ, քանի որ այժմուանից նրա հզօրութիւնը պիտի փարածուի մինչեւ երկրի ծագերը: Եւ խաղաղութիւն կը լինի նրանով: Երբ ասորեսպանցիները գան ձեր երկիրը, եւ երբ նրանք հասնեն ձեր աշխարհը, Տէրը կը բարձրացնի նրանց դէմ եօթը հովիւ եւ ութ ղեկավար մարդիկ: Նրանք կը հովուեն Ասորեսպանը սրով եւ Նեբոթի երկիրը, իր պարիսպների մէջ. նա կը փրկի քեզ Ասորեսպանից, երբ գայ ձեր երկիրը եւ երբ յարձակուի ձեր սահմանների վրայ: Յակոբի սերնդի մնացորդացը **7**
հեթանոս բազում ազգերի մէջ կը լինի ինչպէս Տիրոջից եկած ցօղ եւ ինչպէս զառները խոտի վրայ, որպէսզի չհաւաքուի առանձին-առանձին եւ չմնայ մարդկանց որդիների մէջ: Յակոբի մնացորդները կը լինեն բազում ազգերի մէջ, ինչպէս առիծը կենդանիների մէջ՝ անբառում, եւ ինչպէս առիծի կորիւնը ոչ-խարների հօտի մէջ, որը եթէ անցնի, կը զափի եւ կը յափշտակի, եւ ոչ ոք չի լինի, որ յետ պահի նրան: «Քո ձեռքը թող **9**
բարձրանայ քեզ նեղողների վրայ, եւ քո բոլոր թշնամիները թող սափակեն: Այդ օրը, - ասում է Տէրը, - կը սափակեցնեն **10**
քո ձիերը քո միջից եւ կորստի կը մարնեն քո կառքերը. կը **11**
կործանեն քո երկրի քաղաքները, կը վերացնեն քո բոլոր ամրոցները, կը խլեն քո բոլոր կախարդութիւնները քո ձեռքից, եւ այլեւս գուշակներ չեն լինի քո մէջ: Կը ջնջեն քո քանդակներն ու քո արձանները, եւ այլեւս չես երկրպագի քո ձեռակերպների: Կը կոտորեն անբառները քո միջից եւ կ'ապականեն քո **13**
քաղաքները: Բարկութեամբ ու ջղայնութեամբ վրէժ կը լուծեն **14**

ազգերից, քանի որ նրանք չլսեցին ինձ»:

- 6 Լսեցէք, ինչ որ ասաց Տէրը. Ե՛լ եւ դա՛ր արա լեռներում,
 2 եւ բլուրները թող լսեն քո ձայնը: Լսեցէք Տիրոջ դարասպա-
 նը, բլուրներ, ձորեր եւ երկրի ընդերք: Ահա Տէրը դար ու-
 նի իր ժողովրդի հեպ, Իսրայէլի հեպ դէմ դիմաց կը կանգ-
 3 նի: «Ժողովուրդ իմ, ի՞նչ արեցի քեզ, ինչո՞վ փխրեցրի քեզ
 4 եւ կամ ինչո՞վ նեղեցի քեզ, պարասխա՛ն Կուր ինձ այն բանի
 փոխարէն, որ հանեցի քեզ Եգիպտացիների երկրից, փրկեցի
 քեզ ծառայութեան փնից եւ քեզ առաջնորդ ուղարկեցի Մով-
 5 սէսին, Ահարոնին եւ Մարիամին: Ժողովուրդ իմ, յիշի՛ր, թէ
 ինչ մրածեց քո մասին մովաբացիների Բաղակ թագաւորը, եւ
 թէ ինչ պարասխան Կուր եւ Բեռի որդի Բաղամը այս
 6 շրջաններից մինչեւ Գաղգաղա, որպէսզի յայտնի դառնայ Տի-
 րոջ արդարութիւնը»: Ինչո՞վ փութամ Տիրոջ մօտ, ապալինեմ
 իմ բարձրեալ Աստուծոյ, ընդառաջ գնամ նրան ողջակէզներով
 7 եւ մէկ փարեկան հորթերով: Տէրը կ'ընդունի՝ հազարաւոր խո-
 յեր կամ բիւրաւոր պարարտ նոխազներ, քան իմ անդրանի-
 կը ամբարշտութեան պարճառով եւ իմ որովայնի պարուր՝ իմ
 8 անձնական մեղքերի համար: Պարմունե՞ց քեզ, ո՞վ մարդ, թէ ի՛նչ
 է բարին եւ ի՛նչ է ուզում քեզնից Տէրը. իրաւունք հաստատել,
 ողորմութիւն սիրել եւ պարտաստ լինել քո Տէր Աստուծոյ յետե-
 9 ւից գնալու: Տիրոջ ձայնը քաղաքի վրայ կը հնչի եւ կը փրկի
 նրա անունից վախեցողներին: «Լսի՛ր, ժողովուրդ, ո՞վ կը լցնի
 10 քաղաքը, եթէ ոչ հուրը եւ անօրէն Կուրը, որ անօրէն գան-
 11 ձեր է գանձում հպարտութեամբ եւ անիրաւութեամբ: Եւ կը
 լինի՞, որ անօրէնը կշեռքով արդարանայ կամ խարդախուած
 12 կշռի պայուսակով: Դրա համար էլ իրենց Կուրը լցրին ամ-
 բարշտութեամբ, նրա բնակիչները անիրաւ բաներ խօսեցին, եւ
 13 նրանց լեզուները գոռոգաբանեցին իրենց բերաններում: Ես
 14 քեզ ապականութեամբ հարուածեցի քո մեղքերի համար: Դու
 կ'ուրես եւ չես յագենայ. ես մերժեցի քեզ. կը բռնուես եւ չես
 փրկուի, եւ նրանք, որ երբեմն փրկուեցին, սրի կը մարմու-
 15 են: Դու կը սերմանես, բայց չես հնձի, դու ձէթ կը քամես,
 բայց չես օծուի իւղով, խաղող կը ճմռես, բայց գինի չես խմի:
 16 Կ'ապականուեն իմ ժողովրդի անօրէնները եւ Աքաաքի փան
 բոլոր գործերը, դուք էլ շարժուեցէք ըստ նրա խորհուրդների,
 որովհետեւ ձեզ ապականութեան պիտի մատնեն, քո բնակիչ-

ներին պիտի դարձնեմ սուլոցի արժանի, եւ դուք ժողովուրդների նախապիւնքը պիտի ստանաք»:

Վայ ինձ, որովհետեւ նմանուցի հնձի ժամանակ մնացած 7
 հասկերը հաւաքողի եւ այգեկութի ժամանակ ճռաքաղ անո-
 ղի, բայց ողկոյզ չկար առաջին բերքից, որից ուրում էի: Վայ 2
 ինձ, որովհետեւ երկիւղածութիւնը վերացաւ երկրից, եւ մարդ-
 կանց մէջ չկայ մէկը, որ ուղիղ լինի. բոլորը արեամբ են դա-
 րում, իւրաքանչիւրը սասարիկ նեղում է իր ընկերոջը, եւ ի-
 րենց ձեռքը չարիք անելու սովոր են դարձնում: Իշխանը նու- 3
 էր է խնդում, իսկ դաբաւորը խաղաղութեան խօսքեր է ա-
 սում իրեն պէտք եղած ձեռով: Ես կը հանեմ նրանց միջից 4
 այն բարութիւնը, որը ցեցի նման ուրում եւ պարսպում է կա-
 նոնի վրայ դաբաւորութեան օրը: Վայ, վայ, եկաւ հասաւ քո
 վրէժխնդրութիւնը. արդ, թող լաց լինեն նրանք: Մի՛ հաւա- 5
 րացէք սիրելիներին, մի՛ ապաւինէք իշխաններին, զգո՛յշ եղիր
 քո անկողնակցից, որ որեւէ բան չպարմես նրան, որովհետեւ 6
 որդին անարգում է հօրը, եւ դուստրը կը կանգնի իր մօր դէմ,
 հարսը՝ իր ընկերոջ դէմ, եւ մարդու թշնամին իր իսկ ընտանիքը
 կը լինի: Սակայն ես Տիրոջը կը սպասեմ, կը սպասեմ իմ փրկիչ 7
 Աստուծոյ, եւ իմ Տէր Աստուածը կը լսի ինձ: Մի՛ ուրախարիր
 ինձ, ո՛վ իմ թշնամի. թէ գլորուցի, նորից կը կանգնեմ, քանի որ, 8
 եթէ խաւարում նստեմ, Տէրն է իմ լոյսը: Քանի որ մեղանչեցի 9
 Տիրոջ դէմ, համբերութեամբ կը փանեմ նրա բարկութիւնը, մին-
 չեւ որ նա արդարացնի իմ դաբաստանը, իրաւունք փայ ինձ,
 ինձ հանի դէպի լոյսը, եւ ես փեսնեմ նրա արդարութիւնը: Ինձ 10
 կը փեսնի իմ թշնամին, եւ ամօթը կը պարի նրան, որ ասում էր
 ինձ. «Ո՛ր է քո Տէր Աստուածը»: Իմ աչքերը կը փեսնեն նրան:
 Արդ, նա ոտքի կոխան կը դառնայ, ինչպէս ճանապարհի կարը:
 Աղիւսի ծեփի օր եւ քո ջնջման օր կը լինի այն օրը. այդ օրը կը 11
 մերժի քո իրաւունքները: Քո քաղաքները կ'ենթարկուեն ասո- 12
 րեսականցիների պաշարման եւ աւարին: Քո ամուր քաղաքները
 կը բաժանուեն Տիրոսից մինչեւ գետը, ծովից ծով եւ լեռից լեռ:
 Եւ երկիրը ապականուի իր բնակիչներով հանդերձ՝ իր գործերի 13
 պարտի պարճառով: Արածացրո՛ւ քո ժողովրդին քո ցեղերի 14
 գաւազանով, նաեւ քո ժառանգութեան ոչխարի հօտերը, որոնք
 առանձին բնակւում են Կարմէլի անտառում, թող նրանք արա-
 ծեն Բասանում եւ Գաղաադում մշտապէս: Եւ ինչպէս Եգիպ- 15

16 քաղաքների երկրից քո ելքի օրերին, ես հրաշքներ ցոյց պիտի
17 փայտանայ: Պիտի փայտանեն հեթանոսներն ու պիտի ամաչեն
18 իրենց ամբողջ զօրութիւնից, ձեռքները պիտի դնեն իրենց բե-
19 րանների վրայ, եւ նրանց ականջները պիտի խլանան: Նրանք
պիտի լիզեն հողը ինչպէս օձերը, որ սողում են երկրի վրայ: Պի-
20 տի խռովուեն իրենց պաշարման մէջ, մեր Տէր Աստուծոյ պիտի
սարսափեն եւ պիտի վախենան քեզնից: Ո՛վ է Աստուած քեզ
նման, որ վերացնում է անօրէնութիւնը, զանց է առնում իր ժա-
ռանգութեան երկրի մնացորդների անիրաւութիւնը եւ գործի չի
դնում իր բարկութիւնը, քանի որ ողորմութիւն է կամենում: Նա
պիտի դառնայ ու գթայ մեզ, պիտի թաղի մեր մեղքերը եւ ծովի
խորքը պիտի նետի մեր բոլոր անօրէնութիւնները: Ճշմարտու-
թիւն պիտի փայ Յակոբին, ողորմածութիւն՝ Աբրահամին, ինչ-
պէս որ երդումով խոստացել էր մեր հայրերին սկզբից ի վեր:

Յովել

Տիրոջ պարգամը, որ հասաւ Բաթուէլի որդի Յովէլին Ե- 1
զելկիայի ժամանակ: Լսեցէք սա, ծերունիներ, ականջ դէք, 2
երկրի բոլոր բնակիչներ. եղեմ է արդեօք այսպիսի բան ձեր
օրերում կամ ձեր հայրերի ժամանակ: Պարմեցէք սա ձեր 3
որդիներին, ձեր որդիները՝ իրենց որդիներին, եւ նրանց որ-
դիները՝ յաջորդ սերնդին: Թրթուրից մնացածները մորելիս 4
կերաւ, մորելիսից մնացածները կերաւ ջորեակը, եւ ջորեակից
մնացածները կերաւ բուսակեր ճիճուն: Սթափուեցէք զինուց 5
հարբածներ, լացէք եւ ողբացէք բոլորդ, որ մինչեւ հարբելը զի-
նի էք խմում, որովհետեւ չքացաւ ձեր բերանից ուրախութիւնն
ու խնդութիւնը, քանի որ մի ազգ յարձակուեց իմ երկրի վրայ՝ 6
հզօր եւ անթիւ. նրա արամները առիծի արամներ են, նրա
ժանիքները՝ առիծի կորիւնի ժանիքներ: Նա ապականեց իմ 7
որթապունկը եւ իմ թզենիները խորպակեց, ցնցելով ցնցեց,
զցեց այն եւ կեղեկից մերկացրեց նրա ճիւղերը: Ողբա՛ ինձ, 8
ինչպէս քուրձ հագած հարսը՝ իր ամուսնու վրայ: Վերացան 9
զոհերն ու զենու՛մը Տիրոջ փնից, սզացէք քահանաներ՝ խորանի
պաշտօնեաներ, քանի որ չորացան դաշտերը: Թող սզայ եր- 10
կիրը, որովհետեւ չորացաւ ցորենը, ցամաքեց զինին, նուազեց
ձէթը: Ողբացէք, մշակներ, ձեր ունեցուածքի՝ ցորենի եւ գարու 11
վրայ, որովհետեւ վերացաւ այգեկութիւնը ազարակից, ցամաքեց
որթապունկը, նուազեցին թուզը, նուռը, արմաւը եւ խնձորը, եւ 12
ազարակի ամէն ծառ գօսացաւ, քանի որ ուրախութիւնը ամօթ
համարեցին: Մարդո՛ւ որդիներ, քուրձեր հագէք, ողբացէք քա- 13
հանաներ, սզացէք, խորանի՛ պաշտօնեաներ, մտէք, ննջեցէք,
քուրձ հագած Աստծո՛ւ պաշտօնեաներ, քանի որ ձեր Աստծու
փնից պակասեցին զոհերն ու զենու՛մը: Ծոմի օր նշանակեցէք, 14
աղօթք կազմակերպեցէք, հաւաքեցէք ծերերին, երկրի բոլոր
բնակիչներին ձեր Աստծու Տանը եւ աղօթեցէք Տիրոջը անկեղծ
սրտով: Վայ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ այն օրը, որովհետեւ մօտ 15
է Տիրոջ օրը. թշուառութիւն թշուառութեան վրայ պիտի հասնի:
Ձեր աչքերի առաջ պակասեցին կերակուրները, ձեր Աստծու 16
փնից՝ ուրախութիւնը եւ խնդութիւնը: Խայտաջին երինջները 17
իրենց մտորներում, ապականուեցին գանձերը, փապալուեցին

18 շրեմարանները, քանի որ ցորենը խորշակահար եղաւ: Ի՞նչ
ամբարեմ նրանց մէջ: Լացեցին նախիրների խմբերը, որով-
19 հեպել նրանք արօտ չունէին, եւ ոչխարների հօտերը սաւրկե-
ցին: Քեզ եմ աղօթում, Տէր, որովհեպել հուրը սպանեց ա-
նապարի գեղեցկութիւնը, բոցը լափեց ագարակի իւրաքանչիւր
20 ծառ, վայրի կենդանին քեզ նայեց, քանի որ ցամաքեցին ջրի
վրակները, եւ հուրը կերաւ անապարի գեղեցկութիւնը:

2 Փո՛ղ զարկէք Միոնի մէջ, կո՛չ արձակեցէք իմ սուրբ լերան
վրայ, թող հաւաքուեն երկրի բոլոր բնակիչները, քանի որ հա-
2 սել է Տիրոջ օրը, քանի որ մօտ է խաւարի եւ մեգի օրը, ամպի
եւ մառախուղի օրը: Ինչպէս առաւօտ, լեռների վրայ կը տա-
րածուի բազմամարդ եւ հզօր զօրքը. այդպիսին չի եղել յա-
ւիտենական ժամանակներից եւ նրանից յետոյ այլեւս չի լինի
3 սերնդից սերունդ: Նրա առջեւից լափող կրակն է, նրա յետե-
ւից՝ բորբոքեալ բոցը. նրանից առաջ երկիրը դրախտային այգի,
իսկ նրանից յետոյ՝ ապականուած դաշտ. եւ փրկուող չի լինի
4 նրանից: Նրա տեսքը երիվարների նման է. նրանք կ'արշաւեն
5 որպէս հեծեալներ. որպէս կառքերի դղրդիւն կ'ասպարակեն
լեռների գագաթներին, որպէս ձայնը բոցակէզ կրակի, որ ու-
տում է եղէգը, որպէս պատերազմի պատրաստուած բազմա-
6 մարդ ու հզօր զօրք: Նրանց առաջ ազգեր կը խորտակուեն, եւ
7 բոլոր դէմքերը կը դառնան ինչպէս սեւացած պուրուկ: Նրանք
կը յարձակուեն որպէս ախոյեաններ եւ որպէս ռազմիկներ կը
բարձրանան պարիսպների վրայ. իւրաքանչիւրն իր ճանապար-
8 հով կը գնայ, եւ չեն շեղուի իրենց շաւիղներից, Մարդն իր եղ-
բօրից եւ ընկերոջից չի զատուի: Իրենց զենքերով ծանրացած
9 կը գնան եւ իրենց նետերի վրայ կ'ընկնեն եւ չեն մեռնի: Կը
խուժեն քաղաք, կը քայլեն պարիսպների վրայ, կը մագցեն
տները եւ գողերի նման ներս կը մտնեն պատուհաններից:
10 Նրանց առաջ երկիրը կը խռովուի, երկինքը կը ցնցուի, արե-
գակն ու լուսինը կը խաւարեն, եւ աստղերը կը թաքցնեն իրենց
11 լոյսը: Եւ Տէրն իր ձայնը կը բարձրացնի իր զօրքի առաջ, քա-
նի որ չափազանց շատ է նրա բանակը, եւ հզօր՝ նրա պատե-
րազմական գործը, որովհեպել մեծ է Տիրոջ օրը, մեծ է շատ
12 նշանաւոր. ո՞վ կարող է դիմանալ դրան: «Եւ արդ, - ասում
է ձեր Տէր Աստուածը, - դարձէք ինձ ձեր ամբողջ սրտով, ծո-
13 մապահովեամք, լալով ու կոծելով: Ձեր սրտերը պատռեցէք

եւ ոչ թէ ձեր հազուսպները»: Այո՛, դարձէք ձեր Տէր Աստուծոն,
 որովհետեւ նա ողորմած է եւ գթասիրտ, համբերաբար եւ բա-
 զումողորմ եւ ափսոսում է մարդկանց չարիքների համար: Ո՛վ 14
 գիտի, թերեւս դառնայ ու խղճայ, եւ իրենից յետոյ լինի օրհնու-
 թիւն, զոհ եւ զենում մեր Տէր Աստուծոն: Փո՛ղ զարկէք Սիոնի 15
 մէջ, ծոմի օր նշանակեցէք, պաղապանք քարոզեցէք, հաւաքե-
 ցէք ժողովրդին, սուրբ ժողով գումարեցէք, ընտրեցէք ծերե- 16
 րին, հաւաքեցէք կաթնակեր երեխաներին, թող փեսան դուրս
 գայ իր սենեակից եւ հարսը՝ առագաստից: Աստիճանների ու 17
 խորանի միջեւ Տիրոջ քահանաներն ու պաշտօնեաները լաց կը
 լինեն եւ կ'ասեն. «Խնայիր, Տէ՛ր, քո ժողովրդին, եւ քո ժա-
 ռանգութիւնը նախապինքի մի՛ ենթարկիր, որ ազգերը փրկեն
 նրան, որպէսզի հեթանոսները չասեն, թէ՛ «Ո՛ր է նրանց Աս-
 տուածը»: Տէրը նախանձախնդիր եղաւ իր երկրի համար ու 18
 խնայեց իր ժողովրդին: Տէրը պապասխանեց իր ժողովրդին 19
 եւ ասաց. «Ահա ես ուղարկում եմ ձեզ ցորեն, գինի եւ իւղ, եւ
 դուք կը կշտանաք դրանցով, ու այլեւս ձեզ չեմ յանձնի ազգե-
 րի նախապինքին: Նիւսիսային բանակը կը հալածեմ ձեզնից, 20
 նրան կը վտարեմ դէպի անջուր երկիր, կը կործանեմ նրա ա-
 ռաջապահ գնդերը առաջին ծովում եւ նրա վերջապահ գունդը՝
 վերջին ծովում. նրա թարախը կը հոսի, եւ նրա հոպը դուրս կը
 գայ, քանի որ նրա կապարած գործերը չափն անցան: Քա- 21
 ջալերուի՛ր, երկի՛ր, ցնձա՛ եւ ուրախացի՛ր, որովհետեւ Տէրը մեծ
 գործեր կատարեց քեզ հետ: Քաջալերուի՛ր, վայրի՛ կենդանի, 22
 որովհետեւ անապատի դաշտերը դալարեցին, որովհետեւ ծա-
 ռը փուռեց իր պտուղը, որթափունկն ու թզենին փուռեցին իրենց
 բերքը: Սիոնի՛ որդիներ, ցնձացէ՛ք եւ ուրախացէ՛ք ձեր Տէր Աս- 23
 տուծով, քանի որ Տէրը արդար կերակուր փուռեց ձեզ եւ ձեզ
 համար կը փեղացնի զարմանառաջին եւ աշնան վերջին անձ-
 րելը՝ ինչպէս առաջ: Կը լցուն ցորենի կալերը, եւ կը յորդեն 24
 գինու եւ իւղի հնձանները: Եւ այն փարիների դիմաց, ինչ որ 25
 մորեխը, ջորեակն ու թրթուրը կերան, կը հափուցեմ ձեզ իմ
 մեծ զօրքով, որ ուղարկեցի ձեզ վրայ: առափօրէն կ'ուրեք, կը 26
 յագենաք եւ կ'օրհնէք ձեր Տէր Աստուծոն անունը, որ հրաշքներ
 գործեց ձեզ համար, եւ այլեւս իմ ժողովուրդը չի ամաչի յաւի-
 րեան: Եւ կը լինի այնպէս, որ սրանից յետոյ իմ Նոգոց կը 27
 հեղեմ ամէն մարմնի վրայ, կը մարգարէանան ձեր փղաներն ու

աղջիկները, ձեր ծերերը երազներ կը փեսանեն, եւ ձեր երիտա-
 28 սարդները փեսիլքներ կ'ունենան: Եւ կ'իմանաք, որ Իսրայէլի
 մէջ եմ ես, որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, ու չկայ ոչ ոք ինձնից
 29 բացի, եւ իմ ժողովուրդը չի ամաչի յափտեան: Այն օրերին իմ
 Տոգուց կը հեղեմ իմ ծառաների վրայ, իմ աղախինների վրայ,
 30 որոնք կը մարգարեանան: Տրաշքներ ցոյց կ'որսնայ երկնքում եւ
 երկրի վրայ՝ արիւն, հուր եւ ծխի մրրիկ. արեգակը կը խաւարի,
 եւ լուսինը արիւն կը դառնայ, քանի դեռ չի եկել Տիրոջ մեծ ու
 31 երեւելի օրը»: Այո՛, կը լինի այնպէս, որ, ով որ կանչի Տիրոջ ա-
 նունը՝ կ'ապրի: Միտն լերան վրայ եւ Երուսաղէմում փրկութիւն
 կը լինի, Տէրը կը կանչի իր մօտ, ինչպէս որ ասաց եւ ծանուցեց:

3 «Ահա ես այն օրերին եւ այն ժամանակ կը վերադարձնեմ
 2 Տրեաստանին եւ Երուսաղէմին գերութիւնից, կը հաւաքեմ բո-
 լոր ազգերին, կ'իջեցնեմ նրանց Յոսափաթի ձորը եւ կը դադարեմ
 նրանց այնպէս՝ իմ ժողովրդի եւ իմ ժառանգութեան՝ Իսրայէլի
 3 համար, որին ցրուեցին բոլոր ազգերի մէջ: Նրանք իմ երկիրը
 բաժանեցին, իմ ժողովրդի համար վիճակ էին գցում, պարտա-
 նիւններին փախս էին որպէս պոռնիկների վարձ, աղջիկներին
 4 վաճառում էին գինու դիմաց եւ խմում էին: Եւ դուք փակա-
 լին ի՞նչ ունէք ինձ հետ, ով Ծուր եւ Ծայրան եւ այլազգիների
 ողջ Գալիլիա, մի՞թէ ինչ-որ հապուցում կը փաք ինձ կամ
 դիւ կը պահէք իմ դէմ. ես շուրջով ձեր հապուցումը փազնա-
 5 պով կը բերեմ ձեր գլխին՝ այն քանի փոխարէն, որ իմ ար-
 ծաթն ու ոսկին առաք իմ ընտիր-ընտիր ու գեղեցիկ անօթները
 6 փարաք ձեր մեհեանները ու Յուդայի երկրի եւ Երուսաղէմի
 որդիներին վաճառեցիք յոյներին, որպէսզի նրանց հեռացնէք
 7 իրենց սահմաններից: Արդ, ես ուրբի կը կանգնեցնեմ նրանց
 այնպէս, որպէս վաճառեցիք նրանց, եւ կը բերեմ ձեր հա-
 8 փուցումը ձեր գլխին: Ձեր փողաներին եւ ձեր աղջիկներին
 կը մաքնեմ Յուդայի երկրի որդիների ձեռքը, եւ նրանք գերի
 կը վաճառեն նրանց հեռու-հեռաւոր մի ազգի, քանի որ Տէրը
 9 խօսեց»: Յայտարարեցէք ազգերին. «Մարտի ժամ նշանա-
 կեցէք, արթնացրէք պարտաւճաններին, հաւաքուցէք եւ ե-
 10 լէք, բոլոր՝ ռազմիկներ: Ձեր խոփերից սրեր կոտցէք եւ ձեր
 11 գերանդիներից՝ գեղարդներ: Տկարը թող խրախուսի՝ ասելով,
 թէ՛ ես հզոր եմ. հաւաքուցէք եւ ներս մտէք, շրջակայ բոլոր
 ազգեր, խմբուցէք այսպէս. հանդարտ մարդն էլ պարտաւճանող

թող դառնայ»։ «Թող ելնեն ու գնան բոլոր ազգերը Յոսափաթի 12
 ձորը, քանի որ այնպեղ պիպի նաքեմ՝ դաքելու բոլոր ազգերին։
 Գործի՛ դրէք մանգաղը, որովհետեւ հասել է հունձը, եւ մտէք, 13
 կոխտրեցէք, որովհետեւ լցուել է հնձանը, եւ փոսերը յորդում
 են, քանի որ շաքացան նրանց չար գործերը»։ Չայներ հնչեցին 14
 Դաքասքանի ձորում, որովհետեւ մօտ է Տիրոջ օրը Դաքաս-
 քանի ձորում։ Արեգակն ու լուսինը կը խաւարեն, եւ աստղերը 15
 կը թաքցնեն իրենց լոյսը։ Տէրը Միոնից կը կանչի, Երուսաղէ-
 մից ձայն կը փայ, եւ կը շարժուն երկինքն ու երկիրը. սակայն 17
 Տէրը կը խնայի իր ժողովրդին, կը զօրացնի իսրայէլացիներին։
 «Դուք կը ճանաչէք, թէ ես եմ Տէր Աստուածը, որ բնակւում եմ իմ 18
 սուրբ Միոն լեռան վրայ. Երուսաղէմը կը սրբանայ, եւ այլազգի-
 ները այլեւս չեն անցնի նրա միջով»։ Այո՛, կը լինի այնպէս, որ 19
 այն օրը լեռները քաղցրութիւն կը բխեցնեն, բլուրները կաթ կը
 յորդեցնեն, Յուդայի երկրի բոլոր աղբիւրները ջուր կը բխեց-
 նեն, Տիրոջ Տանից աղբիւր կը բխի եւ կ'ոռոգի շրջակայքի ձորը։
 Եգիպտոսը եւ Եդոմը ամայի դաշտ կը դառնան Յուդայի երկրի 20
 որդիներին արուած անիրաւութիւնների պարճառով, քանի որ
 արդար արին թափեցին իրենց երկրում։ Սակայն Նրեասքա- 21
 նը յափտենապէս կը բնակեցուի, նաեւ Երուսաղէմը՝ սերնդից
 սերունդ։ «Եւ ես - ասում է Տէրը, - նրանց արեան վրէժը կը 22
 լուծեմ, անպարտ չեմ դարձնի նրանց եւ կը բնակուեմ Միոնի
 մէջ»։

Աբդիու

1 Սա է Աբդիուի փեսիլը: Այսպէս է ասում Տէրը Եդոմի մա-
սին. լուր իմացայ Տիրոջից, որ պաշարման հրահանգ ուղարկեց
հեթանոսներին. «Ելէք, պապերագմի դուրս գանք նրա դէմ»:
2 «Ահա ես քեզ փոքրաթիւ թողեցի ազգերի մէջ, եւ դու շար
3 ես անարգուած: Քո հպարտութիւնը քեզ վերեւ բարձրացրեց՝
բնակուելու ժայռերի ծմակներում, բարձրացնելու քո բնակա-
4 րէդին եւ ասելու ինքդ քեզ. «Ո՛վ ինձ գետին կ'իջեցնի»:
Ե-
թէ արծուի պէս էլ բարձրանաս, եւ եթէ ասպդերի մէջ էլ դնես
քո բոյնը, այնպէդից անգամ կ'իջեցնեմ քեզ, - ասում է Տէ-
5 րը: Եթէ գողերն ու գիշերային աւազակները մտնէին քեզ մօտ,
որպէս էլ որ թաքնուէիր, իրենց բաւարարելու չափ բան չէ-
ի՛ն գողանայ: Եթէ քաղողները մտնէին քո մէջ, արդեօք վեր-
6 ջին ողկոյզն անգամ չէին քաղի: Ինչպէ՛ն բնութեան ենթար-
7 կուեց Եսաւը, եւ բացայայտուեցին նրա թաքցրածները: Քո
բոլոր դաշնակիցները քեզ մինչեւ սահմանները ուղարկեցին.
նրանք քո դէմ ելան, քեզ հետ խաղաղութիւն կնքող մարդիկ
իշխեցին քեզ վրայ, խաբեցին քեզ՝ ասելով. «Նա խելք չու-
8 նէր»: Տէրն ասաց այդ օրը. «Կը վերացնեմ իմաստութիւ-
9 նը Եդոմի երկրից եւ հանճարը՝ Եսաւի լեռից: Եւ Թեմանում
գարնուող քո պապերագմողները խուճապահար կը լինեն, քանի
10 որ պիտի վերանայ մարդը Եսաւի լեռից»: «Քո եղբօր՝ Յա-
կոբի սպանութեան եւ ամբարշտութեան պարճառով ամօթը
11 պիտի ծածկի քեզ, եւ դու պիտի ջնջուես յաւիտեան այն օ-
րուանից, որ հակառակուեցիր, երբ օտարազգիները սպառեցին
նրա ուժը, օտարներ մտան նրա դռներից, վիճակ էին գցում Ե-
12 րուսաղէմի համար, եւ դուք նրանցից մէկն էիք: Դու պէտք չէ
փեսնէիր քո եղբօր անկումը օտարների կողմից, պէտք չէ ուր-
քով հարուածէիր Յուդայի երկրի որդիներին՝ նրանց կորստի
13 պահին: Եւ պէտք չէ գոռոզանայի նրա նեղութեան օրը: Պէտք
չէ ներս մտնէիր ժողովրդի դռներից նրանց ցաւերի ժամանակ,
պէտք չէ փեսնէիր նրանց հաւաքը նրանց սպանութեան օրը
եւ պէտք չէ հարուած հասցնէիր նրանց գորութեանը նրանց
14 կորստի օրը: Պէտք չէ գրաւէիր նրանց կիրճերը նրանցից
փրկուածներին սպանելու համար եւ պէտք չէ պաշարէիր նրանց

փախստականներին նրանց նեղութեան ժամանակ»: «Արդա- 15
րեւ, մօտ է Տիրոջ օրը բոլոր ազգերի վրայ: Ինչպէս որ դու ա-
րեցիր, այդպէս էլ քե՛զ կը պատահի, եւ քո հատուցումը կ'իջ-
նի քո գլխին. քանզի ինչպէս որ դու հարբեցիր իմ սուրբ լե- 16
րան վրայ, բոլոր ժողովուրդները գինի կը խմեն, կը հարբեն,
կը թուլանան եւ կը դառնան այնպէս, կարծես թէ չեն եղել»:
«Բայց Սիոն լեռան վրայ փրկութիւն կը լինի, եւ այդ վայրը 17
սուրբ կը դառնայ: Յակոբի տոհմը կը փիրանայ իր ժառան-
գութեանը: Յակոբի տունը կրակ կը դառնայ, Յովսէփի տունը՝ 18
բոց, իսկ Եսաւի տունը՝ եղեգ. նրանք կը վառուեն նրա շուրջը
եւ կ'ուրեն այն, եւ Եսաւի տանը կրակ անող չի մնայ, քանի
որ Տէրը խօսեց: Նազեբացիները կը ժառանգեն Եսաւի լեռը, 19
Մեփեղացիները՝ օտարազգիներինը, նրանք կը ժառանգեն Եփ-
րեմի լեռը, Սամարիայի դաշտը, ինչպէս նաեւ Բենիամինի ու
Գադաադի երկիրը: Իսրայէլի առաջին աքսորեալները կը ժա- 20
ռանգեն Քանանացիների երկիրը մինչեւ Սարփաթ, իսկ Երու-
սաղէմի աքսորեալները, որոնք Եփրաթայում էին, կը ժառան-
գեն Նազեբի քաղաքները: Փրկուածները Սիոնի լեռից ուրքի 21
կը կանգնեն՝ վրէժ լուծելու Եսաւի լեռից, եւ կը հաստատուի
Տիրոջ արքայութիւնը»:

Յովնան

1, 2 Տէրը խօսեց Ամաթի որդի Յովնանի հետ եւ ասաց. «Ելիր
եւ գնա՛ Նինուէ մեծ քաղաքը եւ քարոզիր այնպէղ, քանի որ
3 նրա չարութեան համբաւը հասաւ ինձ»: Սակայն Յովնանը ե-
լաւ Տիրոջ ներկայութիւնից փախչելու Թարսիս: Իջաւ Յոպպէ,
գտաւ մի նաւ, որը Թարսիս էր գնում, վճարեց գինը եւ մտաւ նաւ`
նրանց հետ նաւարկելու դէպի Թարսիս: Տիրոջ ներկայութիւնից
4 հեռու: Տէրը հոգմբ բարձրացրեց ծովում: Մեծ փոթորիկ եղաւ
5 ծովում, եւ նաւը խորակուելու վրանգի մէջ էր: Նաւավարնե-
րը խիստ վախեցան, եւ իւրաքանչիւրը օգնութեան էր կանչում
իր ասածուն: Նաւի վրայ եղած կարասին գցեցին ծովը, որպէս-
գի նուազեցնեն վրանգն իրենցից: Իսկ Յովնանը իջել էր նաւի
6 մի խորշը, ննջում էր եւ խռմփացնում: Նաւաւերը մօտեցաւ
նրան եւ ասաց. «Ի՞նչ ես խռմփացնում, վեր կաց, աղաչիր քո
Տէր Աստծուն, թերեւս մեզ փրկի, եւ մենք կորստի չմարնուենք»:
7 Եւ իւրաքանչիւրն ասաց իր ընկերոջը. «Եկէ՛ք վիճակ գցենք եւ
իմանանք, թէ ում պարճառով են այս չարիքները պարահում
8 մեզ»: Վիճակ գցեցին, եւ վիճակն ընկաւ Յովնանին: Ասացին
նրան. «Պարմիր մեզ, թէ ի՞նչն է այս չարիքների պարճառը.
ի՞նչ գործ ես անում, որպէղից ես գալիս եւ ո՞ր ես գնում, ո՞ր
9 երկրից ես կամ ո՞ր ժողովրդից»: Ասաց նրանց. «Ես Տիրոջ ծա-
ռան եմ, պաշտում եմ երկնքի Տէր Աստծուն, որն սրեղծեց ծովն
10 ու ցամաքը»: Մարդիկ շատ վախեցան եւ ասացին նրան. «Այդ
ի՞նչ ես արել» (որովհետեւ իմացան, թէ փախել է Տիրոջից, քա-
11 նի որ պարմեց նրանց): Ասացին նրան. «Ի՞նչ անենք քեզ, որ
ծովը մեզ հանգիստ թողնի» (քանի որ ծովն աւելի էր ալեկոծուել
12 եւ փոթորիկ էր բարձրացնում նրանց վրայ): Յովնանն ասաց
նրանց. «Ինձ ծովը գցեցէ՛ք, եւ ծովը կը խաղաղուի, որովհետեւ
ես գիտեմ, որ իմ պարճառով է այս փոթորիկը ձեզ վրայ հա-
13 սել»: Մարդիկ ջանում էին նաւը ցամաք վերադարձնել եւ չէին
կարողանում, քանի որ ծովն աւելի ու աւելի էր ալեկոծում ու
14 սաստկանում նրանց դէմ: Աղաղակեցին Տիրոջը եւ ասացին.
«Ներիր, Տէր, մեզ կորստի մի՛ մարմիր այս մարդու պարճառով
եւ անմեղ արին մի՛ բեր մեզ վրայ, քանի որ դո՛ւ, Տէր, արեցիր,
15 ինչպէս որ կամեցար»: Եւ Յովնանին առան ու ծովը գցեցին:

Ծովը դադարեց իր ավելոծութիւնից: Եւ մարդիկ շաք վախեցան Տիրոջից, զոհ մատուցեցին Տիրոջը եւ ուխտեցին ծառայել նրան:

Տէրը խոշոր կէտ ձկանը հրամայեց կուլ փալ Յովնանին: Եւ 2
րեք ցերեկ եւ երեք գիշեր Յովնանը կէտի փորում էր: Յովնանը 2
կէտի փորի միջից աղօթեց Տէր Աստծուն եւ ասաց. «Իմ նեղութեան մէջ ես աղօթեցի իմ Տէր Աստծուն, եւ նա լսեց իմ աղաչանքը դժոխքի խորքից: Տէր, լսիր իմ ձայնը: Ինձ գցեցիր ծովի խորքերը, եւ ջրի հոսանքները պաշարեցին ինձ: Քո կոհակներն ու ալիքները թափուեցին ինձ վրայ, եւ ես մտածեցի, թէ մերժուել եմ քո ներկայութիւնից. արդեօք նորից պիտի փեսնեմ քո սուրբ փաճարը: Ջրերը թափուեցին ինձ վրայ շունչս կտրելու աստիճան: Խորունկ անդունդներ պաշարեցին ինձ: Գլուխս մտաւ լեռների փապարների մէջ, իջայ մի երկիր, որի նիգերը փակ են յաւիտեան: Ես կը փրկուեմ ապականութիւնից: Երբ հոգիս տկարացաւ, քեզ դիմեցի, Տէր իմ Աստուած. մտաբերեցի Տիրոջը, եւ թող իմ աղօթքները հասնեն քո սուրբ փաճարը: Նրանք, որ ունայն ու սուտ աստուածներ էին պաշտում, թողեցին իրենց երկիրաձութիւնը: Իսկ ես օրհնության եւ խոստովանանքի ձայնով քեզ պիտի մատուցեմ այն զոհը, որ ուխտեցի, եւ կ'արժանանամ Տիրոջ փրկութեան»: Եւ Տէրը հրամայեց վիշապ ձկանը, եւ ձուկը նրան ցամաք նետեց:

Եւ Տէրը երկրորդ անգամ խօսեց Յովնանի հետ եւ ասաց. 3
«Ելի՛ր, գնա՛ Նինուէ մեծ քաղաքը եւ այնտեղ քարոզի՛ր ըստ նախկին պատգամի, որ տուեցի քեզ»: Յովնանը ելաւ ու գնաց Նինուէ, ինչպէս Տէրն ասել էր նրան: Նինուէն շաք մեծ քաղաք է՝ երեքօրեայ ճանապարհի չափ: Յովնանն սկսեց մուրք գործել քաղաք: Երբ մի օրուայ ճանապարհ անցաւ, քարոզեց եւ ասաց. «Եւս երեք օր, եւ Նինուէն պիտի կործանուի»: Նինուէացի մարդիկ հաւատացին Աստծու պատգամին, պահեցողութիւն յայտարարեցին եւ մեծից մինչեւ փոքրը քորձ հագան: Լուրը հասաւ նինուէացիների թագաւորին: Մա ելաւ իր գահից, հանեց իր պարմունճանը, քորձ հագաւ եւ նստեց մոխրի վրայ: Թագաւորի ու նրա մեծամեծների կողմից Նինուէում յայտարարուեց ու ազդարարուեց, թէ մարդ եւ անասուն, հօտ եւ արջառ թող ոչինչ չուրեն, չճարակեն եւ չուր չխմեն: Եւ 8

մարդ ու անասուն քուրձ հագան, ի սրբեւ աղօթեցին Աստուծոյն, բոլորը յեւր կանգնեցին իրենց չար ճանապարհներից եւ անօրէնութիւններից, որ իրենց ձեռքով էր կտարարում, եւ ասացին.

9 «Ով գիպէ, թերեւս Աստուած միտքը փոխի եւ յեւր կանգնի իր
10 խիստ բարկութիւնից, եւ կորսափ չմարնունեք»: Եւ Աստուած
յետեւս նրանց գործերը, քանի որ բոլորը յեւր էին կանգնել ի-
րենց չար ճանապարհներից. Աստուած զղջաց այն չարիքների
համար, որ ասել էր, թէ կ'անի նրանց. եւ չարեց:

4. 2 Յովնանը մեծապէս փխրեց եւ ջղայնացաւ: Աղօթեց Տէր
Աստուծոյն եւ ասաց. «Ո՛վ Տէր, ես այդ նոյն բանը չասացի՛, երբ
դաւաւեալ եմ երկրում էի: Այդ պարճառով էլ շրպաւեցի փախ-
չել Թարսիս, քանի որ գիպէի, որ դու գթասիրտ ես ու ողորմած,
համբերող ես ու բազումողորմ եւ զղջում ես չարիքների համար:
3 Արդ, Տէր, Տէր, ա՛ն իմ հոգին ինձնից, որովհետեւ ինձ համար
4 աւելի լաւ է մեռնել, քան կենդանի լինել»: Եւ Տէրն ասաց Յով-
5 նանին. «Իսկապէս շա՛տ ես փխրել»: Յովնանը դուրս ելաւ
այդ քաղաքից, նստեց քաղաքի դիմաց, իր համար ամփոփանի
պարրաստեց եւ նստեց դրա տակ, մինչեւ որ տեսնի, թէ ինչ
6 պիտի պատահի քաղաքին: Եւ Աստուած հրամայեց դղմենուն,
որը բարձրացաւ Յովնանի գլխի վրայ՝ նրան հովանի դառնա-
լու, զովացնելու նրան եւ ազատելու իր փանջանքներից: Յով-
7 նանը չափից շատ ուրախացաւ դղմենու համար: Եւ յաջորդ
օրը վաղ առաւօտեան Աստուած հրամայեց որդին, որը կերաւ
8 դղմենին, եւ այն չորացաւ: Իսկ երբ արելը ծագեց, Աստու-
ած հրամայեց տապախառն խորշակ քամուն, եւ արեւն ընկաւ
Յովնանի գլխին: Սա փանջում, սրտնեղում էր եւ ասում. «Ինձ
9 համար աւելի լաւ է մահը, քան իմ այս կեանքը»: Եւ Աստու-
ած ասաց Յովնանին. «Իսկապէ՛ս խիստ ես փխրել դղմենու
10 համար»: Յովնանն ասաց. «Մահու չափ փխրել եմ»: Տէրն
ասաց. «Դու ամիսոսացիր դղմենուն, որի համար ոչ մի ջանք
չթափեցիր, չսնեցիր այն. նա գիշերը բուսնեց եւ միւս գիշեր կո-
11 րաւ: Իսկ ես չխնայեմ Նինուէ մեծ քաղաքին, որտեղ ապրում
են աւելի քան հարիւր քսան հազար մարդ, որոնք իրենց լաւն
ու վարը չիմացան, ինչպէս նաեւ շատ կենդանիներ:

Նաւում

Պարզամ Նինուէին: Նաւում Եկեսացու տեսիլքի գիրքը: 1
Տէր Աստուած նախանձոր է եւ վրէժխնդիր, Տէրը վրէժխնդիր 2
է բարկութեամբ, Տէրը վրէժ է լուծում իր հակառակորդներից,
եւ ինքն է վերացնում իր թշնամիներին: Նամբերապար է Տէ- 3
րը, մեծ է նրա զօրութիւնը, Տէրը ամենեւին չի արդարաց-
նում մեղապարտին: Նրա ճանապարհը հողմապոյտով է եւ
կործանումով. քամին նրա ձին է, ամպերը՝ նրա ուրքերի փո- 4
շին: Սաստում է ծովը, ցամաքեցնում այն, չորացնում բոլոր
գետերը: Չորացան Բասանն ու Կարմելոսը, Լիբանանի բոլոր 5
ձաղիկները թառամեցին: Լեռները դողացին նրանից, բլուրնե-
րը սասանուեցին, խախտուեց երկիրը նրա առաջ, ինչպէս նաեւ
նրա բոլոր բնակիչները: Նրա բարկութեանն ո՞վ կը դիմանայ, 6
ո՞վ կը կանգնի նրա զայրոյթի եւ սրտմտութեան դէմ: Նրա զայ-
րոյթը հալեցնում է իշխանութիւնները, ժայռերը խորտակւում
են նրա առաջ: Բարեհաճ է Տէրը նրանց նկատմամբ, ովքեր ա- 7
պաւինում են նրան նեղ օրերին. Նա ճանաչում է իրենից երկիւղ
կրողներին: Նեղեղով վերջ կը տայ իր դէմ ըմբոստացածներին, 8
եւ խաւարը կը հալածի նրա թշնամիներին: Ի՞նչ էք խորհում 9
Տիրոջ դէմ. ինքն է վերջ տալու եւ կրկին անգամ վրէժ չի լուծի
նեղութեան մէջ: Մինչեւ իրենց հիմքերը նրանք խոպան պի- 10
տի դառնան. բաղեղով պատուածի պէս պիտի սպառուեն եւ
լինեն ինչպէս չորացած եղէգ: Քեզնի՞ց պիտի դուրս գայ Տիրոջ 11
դէմ չար խորհուրդը՝ հակառակութեամբ չարիք խորհելու միտ-
քը: Այսպէս սասաց Տէրը բազում ջրերի իշխանների մասին. 12
«Այսպէս պիտի բաժանուեն նրանք, եւ քո մասին այլեւս լուր չի
լսուելու: Նիմա պիտի խորտակեն քո գլխին կախուած նրա զա- 13
ւազանը եւ քո կապանքները պիտի խզեն»: Տէրը կը հրամայի
քեզ համար, եւ այլեւս չի հռչակուի քո անունը. «Պիտի ջնջեն 14
քանդակուած եւ ձուլածոյ կուռքերը քո աստծու տնից եւ այն
գերեզման պիտի դարձնեն քեզ համար»: Ահա արագընթաց 15
են աւերաբերի ուրքերը լեռների վրայ, որ խաղաղութիւն է ա-
ւերում: Տօնիր քո տօնը, Յուդայի՛ երկիր, կապարի՛ր քո ուխտը,
քանի որ այլեւս քո միջով չի անցնելու անօրէնը քեզ հիւծելու
համար: Նա վախճանուեց, մաշուեց ու վերացաւ:

2 Ելաւ նա, ով փչում է քո դէմքին եւ քեզ փրկում նեղութիւնից. հսկիր ճանապարհը, պնդացրո՛ւ մէջքդ, զօրացիր մեծ ուժով. քանզի Տէրը վերադարձրեց Յակոբի հպարտութիւնը Իսրայէլի հպարտութեան նման, քանի որ բոլորովին թօթափեցին նրանց եւ նրա ճիւղերը ապականեցին: Նրա զօրեղ մարդկանց զէնքը հզօր մարդիկ են, որոնք խաղում էին կրակի հետ. նրանց կառքերի սանձերը կը փայլեն պարերազմի նախօրեակին. հեծեալները իրար կ'անցնեն ճանապարհներին եւ հրապարակներում կը խառնուեն իրար: Նրանց տեսքը կրակէ լամպերի նման է, եւ նրանք փայլակի պէս այս ու այն կողմ են գնում: Նրա մեծամեծները կը յիշեն եւ ցերեկը կը փախչեն, կը տկարանան իրենց ճանապարհներին, կը շփապեն դէպի պարիսպները եւ կը պարտասպեն իրենց առաջապահներին: Քաղաքների դռները բացուեցին, արքունիքները կործանուեցին, եւ նրանց հարստութիւնը յայրնի դարձաւ: Ինքը ելնում էր, նաժիշկները գալիս էին նրա առաջ եւ, ինչպէս աղանիներ, հառաչում էին իրենց սրտերում: Նինուէի ջրերը նման էին աւազանի ջրերի. նրանք փախան քեզնից եւ տեղ չբռնեցին: Չկար մէկը, որ հսկէր. յափշտակում էին արծաթը, յափշտակում էին ոսկին, եւ նրա զարդէղէին չափ չկար: Ծանրացան աւելի քան նրա բոլոր ցանկալի սպասքները: Սրտի սոսկում, թօթափում եւ ձգպում, ծնկների թուլացում, ցաւ ամէն մէջքի վրայ, եւ բոլորի երեսները սեւացան պուրուկի նման: Ո՞ր են առիւծների որջերն ու նրանց կորիւնների որսերը, ո՞ր գնաց մտաւ առիւծը. չկար մէկը, որ վախեցնէր առիւծի կորիւնին: Առիւծը բաւական որս արեց իր կորիւնների համար, որս խեղդեց իր կորիւնների համար, իր բոյնը լցրեց որսով եւ իր որջը՝ յափշտակուած բաներով: «Ահա ես քո դէմ եմ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - ծիսով կ'այրեմ քո զօրքերը, սուրը կ'ուրի քո առիւծներին, երկրից կը վերացնեմ քո որսը, եւ այլեւս չեն լսուի քո գործերը»:

3 Ո՞վ արեան քաղաք, բոլորովին սուր, անիրաւութեամբ լի, ուր որսը պէտք է փնտռուի: Նարուածների ձայն, անուի շարժման ձայն, կառքերի շաչիւն, հեծեալների դոփիւն, զէնքի փայլ, սուսերի շող, վիրաւորների թաւալգլոր անկում, հաշիւ չկար նրա ժողովուրդներին: Նրանք պիտի տկարանան իրենց մարմնով բազում պոռնկութեան պարճառով: Գեղապանձ պոռնիկ, կախարդների գլխաւոր, որ վաճառում էր ազգը իր պոռնկու-

թեամբ եւ րոհմերը՝ իր կախարդանքներով: «Ահա ես քեզ 5
դէմ եմ, - ասում է Ամենակալ Տէր Աստուածը, - պիտի բա-
ցեմ քո յեփնամասը, քոյ պիտի գցեմ քո դէմքին, ազգերին
ցոյց պիտի փամ քո ամօթը եւ թագաւորութիւններին՝ քո ա-
նարգանքը: Քեզ վրայ պիտի նետեմ քո պղծութիւններն ու 6
աղտոտութիւնները եւ խայտառակ պիտի անեմ քեզ: Եւ այն- 7
պէս պիտի լինի, որ ով րեսնի քեզ, պիտի իջնի եւ ասի. «Խեղճ
Նինուէ, ո՛վ կը լինի, որ հեծեծի քեզ համար, որպէղից մխիթա-
րութիւն փնտռենք քեզ համար: Բաժի՛ն պապրաստիր, քնար 8
լարիր, ո՛վ Ամոնի նահանգ, որ բնակւում ես գետերի միջեւ՝ ջրե-
րով շրջապատուած, որի սկիզբը ծովն է, եւ ջրերը՝ նրա պարիս-
պը: Եթովպացիներն ու Եգիպտոսը նրա զօրութիւնն են, եւ նա 9
երբեք փախուստի չէր մտնուի. լիբիացիները նրան օգնական
դարձան: Սակայն նա էլ սասանուելով գերի կը գնայ, քարին 10
կը խփեն նրա զաւակներին նրա ճանապարհների սկզբում, նրա
բոլոր թանկարժէք իրերի վրայ վիճակ կը գցեն եւ նրա բոլոր մե-
ծամեծները ձեռնակապերով կը կապուեն: Եւ դու կը հարբես, 11
կը յիմարանաս, թշնամիներից քեզ համար ուրքի րեղ կը խնդ-
րես: Բո բոլոր ամրոցները նման են ծառի վրայ երեսացող թգի, 12
որ եթէ շարժուի, կ'ընկնի ուրողների բերանը: Ահա քո ժողո- 13
վուրդը կանանց նման կը լինի քո մէջ, քո թշնամիների համար
անպայման կը բացուեն քո երկրի դռները, եւ կրակը կը լափի
քո նիգերը: Պաշարման համար ջո՛ր լցրու եւ ամրացո՛ւ քո 14
ամրոցները. մարի՛ր ցեխի մէջ, կոխտրի՛ր, շաղախի՛ր այն յարդի
հեք եւ պնդացո՛ւ անելի քան աղիւսը: Այնպէղ կրակը կը լա- 15
փի քեզ, սուրը կը սպանի քեզ, կ'ուրի քեզ ինչպէս մորեխը եւ
կը ծանրանայ ինչպէս ջորեակը: Շարացրի՛ր քո վաճառելիքը 16
երկնքի աստղերի չափ, եկաւ ջորեակը, թռաւ, առաջ գնաց ինչ- 17
պէս փոքրիկ մորեխը. եւ քո խառնամբոխը նման էր մորեխի,
որ ցուրտ օրերին կաչում է ցանկապարին. ծագեց արեւը, գնաց
եւ չիմացուեց նրա րեղը: Վայ՛ նրանց. քո հովիւները ննջեցին, 18
Ասորեստանի թագաւորը կոտորեց քո զօրքերը, քո ժողովուր-
դը չուեց լեռները, չկար մէկը, որ մնար: Թարախակալուեցին 19
քո վերքերը, եւ քո անկումը բուժում չունի. բոլոր նրանք, ովքեր
լսեցին քո գոյժը, ծափ կը զարնեն քեզ համար, քանի որ ո՛ւմ
վրայ չեկաւ քո չարութիւնը մշտապէս:

Ամբակում

1, 2 Պապում, որ տեսաւ Ամբակում մարգարէն: Մինչեւ եփր, Տէր, աղօթեմ, բայց դու չսես, գրկուած՝ ձայն փամ քեզ, եւ
3 դու չփրկես: Ինչո՞ւ ինձ ջանք ու յոգնութիւն պարճառեցիր՝
4 թշուառութիւն եւ ամբարշտութիւն տեսնելու: Իմ առաջ եղաւ
5 դարաստանը, եւ դարատորը կաշառք էր առնում: Այդ պար-
ճառով օրէնքը խափանուեց, եւ արդարութիւնը գլուխ չի գա-
լիս. քանի որ ամբարիշտը ճնշում է արդարին, դրա համար էլ
6 սխալ դարաստան էր լինում: Տեսէ՛ք, արհամարհողներ, նա-
յեցէ՛ք, մեծապէ՛ն զարմացէ՛ք եւ չքուեցէ՛ք, որովհետեւ մի բան
պիտի անես եւ ձեր օրերին, որին չէք հաւաքայ, նոյնիսկ եթէ
7 մէկը պատմի ձեզ: Ահա եւ կ'արթնացնեն քաղղէացիներին՝
դաժան եւ արագընթաց մի ազգ, որ արշաւում է երկրի լայն-
քով մէկ՝ ժառանգելու այն բնակավայրերը, որոնք իրը չեն:
8 Նա ահեղ է ու սարսափելի, եւ նրա դարաստանը իր կողմից
կը լինի, ինքն է վճռում իր դարաստանը, եւ իր իշխանութիւ-
9 նը իրեն է պարկանում: Ընձառիծներից առաւել արագ կը
վազեն նրանց ձիերը. աւելի արագ, քան արաբական գայլերը,
նրանց զինեալները կ'ասպապակեն, կը գան հեռուներից եւ կը
սլանան, ինչպէս արծիւն է հաճոյքով սլանում դէպի կերակուրը:
10 Նրանց դէմ կանգնող ամբարիշտների վերջը կը գայ: Գերի-
11 ներ կը կուրակի աւազի չափ: Նա թագաւորների հետ գեխու-
թիւն կ'անի, բռնակալները նրան խաղալիք կը դառնան, բոլոր
ամրոցների հետ խաղ կ'անի, հող կը կուրակի եւ կը գրաւի
12 դրանք: Այն ժամանակ կը փոխուի նրա միտքը, նա անց կը
կենայ եւ կը դառնայ բարեհաճ. սա է իմ Աստծու զօրութիւ-
13 նը: Արդարեւ, դու չես մեր Տէր Աստուածը սկզբից, ուրեմն
չենք մեռնի. Տէր, նրան դարաստանի ենթարկեցիր եւ սրեղ-
14 ծեցիր ինձ, որ յանդիմանեմ նրա խաղը: Մաքուր է քո աչքը՝
չարիք տեսնելուց հեռու. կարարուածին նայել չես կարող. ինչո՞ւ
15 նայեցիր արհամարհողներին եւ չնկատեցիր, երբ ամբարիշտը
կուլ էր փալիս արդարին: Մարդկանց ծովի ձկների՝ պէս եւ
16 դարձնում եւ սողունների՝ պէս, որոնք առաջնորդ չունեն: Բա-
բելոնը նրանց կարթով հանեց, ձգեց իր ցանցով եւ հաւաքեց իր
ուռկաններով: Այդ պարճառով կ'ուրախանայ եւ կը ցնծայ նրա

սիրտը, դրա համար զոհ կը մատուցի իր ուռկանին եւ խունկ կը ծխի իր ցանցին, քանի որ նա նրանցով ուռնացրեց իր բա-
ժինը, եւ իր կերակուրը ընտիր եղաւ: Այդ պարճառով նա կը 17
փարածի իր ցանցը եւ երբեք չի խնայի կոտորելու ազգերին:

Իմ պահակակէտում կը կանգնեմ, կը բարձրանամ ժայռի 2
վրայ եւ կը տեսնեմ, թէ ինչ կը խօսի ինձ հետ եւ ինչ պա-
փասխան կը փայ իմ յանդիմանութեան: Պատասխանեց ինձ 2
Տէրը եւ ասաց. «Պարզորոշ գրիր այդ տեսիլքդ փախտակի
վրայ, որպէսզի ով որ կարդայ, համարձակ կարդայ. որով- 3
հետեւ տեսիլքիդ կատարման համար փակաւին ժամանակ կայ,
այն կը ծագի անպայման եւ ոչ իզուր տեղը: Բայց եթէ ուշա-
նայ, համբերիր, որովհետեւ ինչ որ պիտի գայ, կը գայ եւ չի
ուշանայ: Եւ եթէ որեւէ մէկը երկմտի, իմ անձը բարեհաճ չի 4
լինի նրա նկատմամբ»: Արդարեւ արդարը հաւատքով կ'ապ- 5
րի, իսկ կասկածողն ու արհամարհողը ամբարփաւան մարդ է եւ
ոչինչ աւարտին չի հասցնի: Ով իր հոգին ընդարձակում է ինչ-
պէս գերեզման եւ անյագ է ինչպէս մահը, իր շուրջը կը հաւա-
քի բոլոր հեթանոսներին եւ իր մէջ կ'ամփոփի բոլոր ազգերին:
Արդարեւ, սրանք, այս բոլորը նրա մասին պատմութիւններ չեն՝ 6
յօրինի. նրան կը մտնեն երգերի մէջ եւ կ'ասեն. «Վայ՛ նրան, ով
խրացնում է այն, ինչ իրենը չէ. մինչեւ ե՞րբ նա այդքան շար պի-
տի ծանրացնի իր փանջօղակները, որովհետեւ յանկարծ կ'ել- 7
նեն նրան ուրողները, կը զարթնեն նրա դաւաճանները, եւ դու
աւար կը դառնաս նրանց համար: Քանի որ դու կողոպտեցիր 8
բազում ազգերի, ժողովուրդների ամբողջ մնացորդացը քեզ կը
կողոպտի մարդկանց արեան, երկրի, քաղաքի եւ նրա բոլոր
բնակիչների ամբարշտութեան համար: Վայ՛ նրան, ով իր փան 9
համար ագահութիւն կ'անի, իր բոյնը բարձր տեղ կը դնիչար
ձեռքերից ազատելու համար: Քո փան ամօթը հաստապտե- 10
ցիր. ոչնչացրիր բազում ազգերի եւ դու յանցանք գործեցիր.
քանի որ քարը հիմքից կ'աղաղակի, եւ որդը փայտի միջից 11
այդ մասին ձայն կը փայ: Վայ՛ նրան, ով քաղաքը արեան 12
վրայ է կառուցում եւ քաղաք է հաստատում անիրաւութեամբ:
Այդ բոլորը Ամենակալ Տիրոջ կողմից չի՞ լինում. շար ժո- 13
ղովուրդներ պակասեցին կրակի պարճառով, եւ շար ազգեր
նուազեցին, որպէսզի երկիրը լցուի Տիրոջ փառքի գիտութե- 14
ամբ, ինչպէս ծովերը ծածկող բազում ջրերն են: Վայ՛ նրան, 15

ով ընկերոջը պղպոր հրապոյրներով է արբեցնում, արբեցնում
 16 է, որպէսզի նայի նրանց մերկութեանը: Փառքի փոխարէն ան-
 արգանքով լիացար. դու էլ խմիր, շարժուիր եւ դողա՛: Պա-
 շարեց քեզ Տիրոջ Աջի բաժակը, եւ անարգութիւն կուրակուեց
 17 քո փառքի վրայ. քանի որ Լիբանանի ամբարշտութիւնը կը
 ծածկի քեզ, գազանների թշուառութիւնը կը զարհուրեցնի քեզ՝
 մարդկանց արեան, երկրի, քաղաքի ու նրա բոլոր բնակիչների
 18 ամբարշտութեան պապճառով: Ինչ օգուտ ունի քանդակուած
 արծանը, երբ քանդակեցին, ձուլեցին այն. սուր երետոյթ. իսկ
 սպեղծողը յոյսը դրեց իր սպեղծածի վրայ՝ իր համար անօգուտ
 19 կուռքեր շինելով: Վայ՛ նրան, ով փայտին ասում է՝ սթափուիր
 եւ զարթնիր, իսկ քարին՝ բարձրացիր, մինչ դրանք աչքի առաջ
 գրնուող երետոյթ են՝ արծաթից ու ոսկուց կռած, եւ բոլորովին
 20 շունչ չկայ դրանց մէջ: Սակայն Տէրը իր սուրբ փաճարի մէջ է,
 եւ ամբողջ երկիրը թող վախենայ նրանից:

3, 2 Ամբակում մարգարէի աղօթքը՝ երգով: «Տէ՛ր, քո լուրը լսե-
 ցի եւ վախեցայ, նայեցի քո գործերին եւ զարհուրեցի. դու կը
 ճանաչուես երկու գազանների միջեւ, երբ փարիները մօտենան՝
 կը յայտնուես, երբ ժամանակը հասնի՝ կ'երեւաս, երբ իմ ան-
 3 ձը բարկութիւնից խռովուի՝ ողորմութիւնս կը յիշես: Աստու-
 ած Թեմանից կը գայ, սուրբը՝ զով եւ անսրառախիւս լեռից.
 նրա փառքը ծածկեց երկինքը, նրա օրհնութեամբ լցուեց եր-
 4 կիրը (դադար): Նրա ճառագայթները լոյսի պէս կը լինեն, եւ
 եղջիրներ կային նրա ձեռքում: Նա ուժգին սէր հաստատեց
 5 իր զօրութեան նկատմամբ: Նրա առջեւից լուրը կը գնայ եւ
 6 դաշտ դուրս կը գայ նրանից յետոյ: Նա կանգնեց, եւ շար-
 ժուեց երկիրը. նայեց, եւ հալուեցին ազգերը, լեռները բռնու-
 թեամբ խորպակուեցին, եւ հալուեցին յաւերժական բլուրներ:
 7 Նրա ընթացքը յալիւրենական տեսայ, զարհուրեցին եթովպա-
 8 ցիների վրանները եւ Մադիամի երկրի վրանները: Մի՛թէ գե-
 րերի դէմ ես բարկանում, Տէ՛ր, քո բարկութիւնը գետերի՞ վրայ
 է ընկնում, կամ քո ասպարակութիւնը՝ ծովերի՞ վրայ, որպէսզի
 9 բարձրանաս քո ձիու վրայ, իսկ քո հեծնելը փրկութիւն է: Շար
 ձիգ կը լարես քո աղեղը իշխանութեան դէմ, - ասում է Տէրը, -
 10 երկիրը գետերով պապռուեց: Զեզ կը տեսնեն ժողովուրդնե-
 րը եւ երկունքի ցաւեր կ'ունենան. դու ես հաստատում ջրերի
 ընթացքը: Անդունդները ձայն տուեցին սաստիկ բարձրութե-

ամբ: Բարձրացաւ արեգակը, եւ լուսինը կանգնեց իր տեղում: 11
 Քո նետերը կը թռչեն լոյսի մէջ, եւ քո զենքերի փայլը կը լի-
 նի փայլաբազմութեան պէս: Սպառնալիքներով խոնարհեցրիր 12
 երկիրը եւ բարկութեամբ կը տկարացնես ազգերին: Եւրա քո 13
 ժողովրդի փրկութեան համար՝ փրկելու քո օծեալներին. մահ
 բերեցիր անօրէնների գլխին. կապանքներ բարձրացրիր ամ-
 բողջ պարանոցն ի վեր (դադար): Ապուշ դարձնելով խորպա- 14
 կեցիր բռնակալների գլուխը: Նրանք կը սասանուն դրանից,
 կ'արձակեն իրենց երասանները ինչպէս գաղտագողի ուտող
 աղքատ: Ծով հանեցիր քո ձիերը՝ շատ ջրեր պղտորելու: Նա- 15, 16
 յեցի, եւ իմ սիրտը զարհուրեց իմ շրթների աղօթքների ձայնից,
 դող ընկաւ ոսկորներիս մէջ, եւ փորս անհանգստացաւ ներ-
 սից: Կը հանգստանամ նեղութեան օրը, որպէսզի ելնեմ գնամ
 դէպի իմ պանդուխտ ժողովուրդը. քանզի եթէ անգամ թզենին 17
 իր պտուղը չտայ, որթապունկը ծնունդ չունենայ, ձիթենին բերք
 չտայ, դաշտերը կերակուր չտան, հօտերը դադարեն արածելուց,
 եւ մսուրների մէջ եզներ չլինեն, ես պիտի ուրախանամ Տիրո- 18
 ջով, ուրախանամ իմ փրկիչ Աստուծով: Տէր Աստուածն է իմ 19
 գօրութիւնը, նա կը հաստատի իմ ոտքերը մինչեւ վերջ եւ ինձ
 բարձունք կը հանի՝ յաղթելու իր երգով»:

Սոփոնիա

1 Տիրոջ պապգամը, որ հասաւ Եգեկիայի որդի, Ամարիայի
որդի, Գողողիայի որդի, Զուսիի որդի Սոփոնիային՝ Յուդայի
2 երկրի արքայի՝ Ամոնի որդի Յոսիայի ժամանակ: «Ամէն ինչ
3 կը պակասի երկրի երեսից», - ասում է Տէրը: «Կը պակասի
մարդ եւ անասուն, կը պակասեն երկնքի թռչուններն ու ծովի
4 ձկները, կը փկարանան ամբարիշտները, եւ ես կը վերացնեմ
անօրէններին երկրի երեսից», - ասում է Տէրը: «Իմ ձեռքը
կ'երկարեմ Յուդայի երկրի վրայ, Երուսաղէմի բոլոր բնակիչ-
ների վրայ եւ կը վերացնեմ այդպէսից Բահաղի անունն ու
5 քրմերի անունները՝ քահանաներով հանդերձ, որոնք փանի-
քի վրայ երկրպագում են երկնքի զօրութիւններին, նրանք, որ
երդուում էին Տիրոջ՝ իրենց արքայի անունով, նրանք, որ խո-
6 փորում էին Տիրոջից, նրանք, որ չէին փնտրում Տիրոջը, եւ
7 նրանք, որ Տիրոջ կողմը չէին»: Վախեցէ՛ք Տէր Աստուծոց, քանի
որ մօտիկ է Տիրոջ օրը, որովհետեւ Տէրը պապրասպեց իր գո-
8 հերը եւ հրաւիրեց իր հրաւիրեալներին: «Կը լինի այնպէս, որ
Տիրոջ գոհի օրը կը պատժեմ իշխաններին, թագաւորի փունը
9 եւ բոլորին, ովքեր օտար զգեստ են հագել: Այն օրը յայտ-
նապէս կը պատժեմ բոլորին դռների շեմքերի առաջ, նրանց,
որոնք իրենց Տէր Աստծու Տունը լցնում էին ամբարշտութեամբ
10 եւ նենգութեամբ: Այն օրը, - ասում է Տէրը, - աղաղակների
ձայն կը լինի վիրաւորների դռնից, գոյժ՝ երկրորդ դռնից եւ մեծ
11 բեկում՝ բլուրներից: Ողբացէ՛ք, Կոփորուածների թաղամասի
բնակիչներ, քանի որ այդ ամբողջ ժողովուրդը նմանուեց քա-
նանացիներին, բնաջնջուեցին բոլորը, ովքեր հպարտացել էին
12 արծաթով: Այն օրը ճրագով կը խուզարկեմ Երուսաղէմը եւ կը
պատժեմ այն փղամարդկանց, որոնք արհամարհեցին իրենց
պահպանութեանը յանձնուած իրերը եւ որոնք ասում էին իրենց
13 սրտում. «Տէրը ո՛չ բարի գործ է անում եւ ո՛չ՝ չար»: Կը խլուի
նրանց զօրութիւնը, եւ նրանց փունը աւերակ կը դառնայ. փներ
կը շինեն, բայց չեն բնակուի դրանց մէջ, այգիներ կը փնկեն,
14 բայց չեն խմի դրանց գինին»: Մօտ է Տիրոջ մեծ օրը, մօտ է
եւ շար շուրջով կը գայ, Տիրոջ օրուայ ձայնը խիստ է եւ դառն,
15 ուժեղն էլ կը զգայ, այն օրը բարկութեան օր է, նեղութեան եւ

վրանգի օր, թշուառության եւ կործանումի օր, խաւարի եւ մէ- 16
 գի օր, ամպի եւ մառախուղի օր, շեփորի եւ աղաղակի օրամուր
 քաղաքների եւ բարձր աշտարակների դէմ: «Մարդկանց նե- 17
 ղութան կը մաքնեմ, եւ նրանք կոյրերի պէս կ'ընթանան, քանի
 որ մեղանշեցին Տիրոջ դէմ եւ նրա անունը դրեցին սնոսիների
 վրայ, որոնք ոչնչով չկարողացան օգնել նրանց. կը թափուի
 նրանց արիւնը հողի նման եւ նրանց մարմինը՝ աղբի պէս»:
 Նրանց արծաթն ու ոսկին նրանց չի կարողանայ փրկել Տիրոջ 18
 բարկութեան օրը, եւ նրա վրէժխնդրութեան կրակով կը մաշուի
 ամբողջ երկիրը, որովհետեւ նա վախճան ու փազնապ կը բերի
 երկրի բոլոր բնակիչների վրայ:

Նաւաքուեցէք եւ քննեցէք ձեզ, ո՛վ անզգամ ազգեր, քանի 2. 2
 դեռ չէք դարձել ինչպէս անցաւոր ծաղիկ, քանի դեռ չի եկել
 Տիրոջ բարկութեան եւ սրտմտութեան օրը: Փնփռեցէք Տի- 3
 րոջը, երկրի բոլոր խոնարհներ, իրաւունք արեք, արդարու-
 թինն որոնեցէք եւ պապասխա՛ն փուէք նրանց, որովհետեւ Տի-
 րոջ բարկութեան օրը պիտի թաքնուէք: Գազան յափշտա- 4
 կուած կը լինի, Ասկաղոնը կ'աւերուի, Ազոփոսը միջօրէին կը
 կործանուի, եւ Ակկարոնը արմաքից կը խլուի: Վայ՛ ձեզ, որ 5
 բնակոււմ էք ծովի եզերքում, Կրեպէ կղզու բնակիչներ: Տի-
 րոջ այս պարգամը քո դէմ է, Քանան՝ երկիրդ այլազգիներ-
 րի. «Ես կը գրկեմ քեզ բնակութիւնից, եւ Կրեպէն հօքե- 6
 րի արօտավայր կը դառնայ եւ ոչխարների գոմ»: Ծովեզեր- 7
 քը Յուդայի փան մնացորդներինը կը լինի, հօքերը այնպեղ
 կը ճարակեն, եւ Յուդայի երկրի որդիների սիրոյն նրանք գի-
 շերը կ'իջեւանեն Ասկաղոնի քներում, քանի որ նրանց այցի է
 եկել իրենց Տէր Աստուածը, որ վերադարձրեց նրանց գերութիւ-
 նից: «Լսեցի Մովաբի նախարհինքը եւ ամոնացիների թշնա- 8
 մանքը, որով նախապում էին իմ ժողովրդին եւ գոռոզաբանում
 էին իմ սահմանների վրայ: Դրա համար եմ ես կենդանի, 9
 - ասում է Ամենակալ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը, - որ Մո-
 վաբը Սոդոմի պէս դառնայ, ամոնացիները՝ Գոմորի պէս, եւ
 Դամասկոսը՝ լքուած ինչպէս կալի շիւղը եւ ապականուած յա-
 ւիտեան: Իմ ժողովրդի մնացորդները կը յափշտակեն նրանց,
 եւ իմ ժողովրդի մնացորդները կը ժառանգեն դրանք»: Եւ դա 10
 կը պատահի նրանց՝ իրենց հպարտութեան փոխարէն, քանի
 որ նախաքեցին եւ վարաբանեցին Ամենակալ Տիրոջը: Տէ- 11

րը սարսափազդու տեսքով կ'երեւայ նրանց, կը խորտակի ազգերի բոլոր ասպրածներին, եւ ազգերը կ'երկրպագեն նրան՝
 12 իւրաքանչիւրն իր տեղից՝ ազգերի բոլոր կղզիներից: «Դուք
 13 էլ՝ եթովպացիներ, իմ սրից էք հարուածուելու: Իմ ձեռքը
 կ'երկարեմ հիւսիսի վրայ եւ կը բնաջնջեմ ասորեստանցուն,
 14 Նինուէն ապականութեան կ'ենթարկեմ՝ անապատի պէս անջր-
 դի կը դարձնեմ, կ'արածեն նրա մէջ հօտերն ու երկրի բոլոր
 զագանները, գետնառիծներն ու ոգնիները կ'ապրեն նրա տ-
 ներում, զագանները կ'ռռնան նրա նկուղներում, եւ հաւալու-
 սիները՝ նրա դռների մէջ, քանի որ նրա գոռոզութիւնը մայրի
 15 ծառի պէս բարձր է»: Այսպէս է լինելու վրիժագործ քաղաքը,
 որ ապրում էր յոյսով, որ ասում էր իր մտքում. «Ես եմ, եւ ոչ
 ոք չի լինի ինձնից յետոյ»: Ինչո՞ւ զագանների ճարակ դարձաւ
 այն եւ ապականուեց: Իւրաքանչիւր ոք, որ պիտի անցնի նրա
 միջով, պիտի սուլի եւ իր գլուխը շարժի:

3 Ո՛վ երեւելիդ՝ փրկեա՛լ քաղաք, աղանի, որ ո՛չ ականջ դրեց
 2 Տիրոջ ձայնին եւ ո՛չ խրապն ընդունեց: Յոյսը չդրեց Տիրոջ
 3 վրայ եւ Աստծուն չմօտեցաւ: Նրա իշխանները առիծի պէս
 պիտի մռնչեն, եւ նրա դարաւորները՝ արաքական գայլերի պէս,
 4 որոնք մինչեւ առաւօր ոչինչ չեն թողնում: Նրա մարգարէնե-
 րը այսահար են, արհամարհող: Նրա քահանաները պղծում են
 5 սրբութիւնները եւ ամբարշտանում օրէնքը խախտելով: Սա-
 կայն արդար Տէրը նրա մէջ է եւ անիրաւութիւն չի անի. ա-
 մէն առաւօր կանուխ իմ դարաստանը ի յայտ կը բերի եւ չի
 6 թաքցնի, պահանջելիս չի ճանաչում անիրաւութիւն, երբեք ան-
 իրաւութիւն չի անի եւ ապականութեամբ կը կործանի ամբար-
 փաւաններին: Քանդուեցին նրանց աշտարակները: «Կ'աւերեմ
 նրանց ճանապարհները, որպէսզի ոչ ոք այլեւս երբեք դրանցով
 չգնայ: Կը պակասեն նրանց քաղաքները բնակիչներ չլինելու
 7 պարճառով: Ասացի, թե՛ «Վախեցէ՛ք ինձնից, խրա՛ր լսեցէք եւ
 չէք մեռնի երկրի երեսից ամբողջովին, քանի դեռ կը պատժեմ
 նրանց: Պապրասպուի՛ր, առաւօտեան վաղ արթնացիր. ապա-
 8 կանուեցին նրա բոլոր արդիւնքները: Դրա համար սպասի՛ր
 ինձ, - ասում է Տէրը, - այն օրը, երբ ուրբի կանգնեմ վկայելու:
 Ազգերի դէմ իմ դարաստանը կը լինի՝ բռնել թագաւորներին,
 նրանց վրայ թափել իմ բարկութիւնը, իմ ամբողջ բարկութիւնն
 ու սրտմտութիւնը, քանի որ իմ վրէժխնդրութեան կրակով պի-

փի մաշուի ամբողջ երկիրը: Այն ժամանակ ժողովուրդներին 9
 կը վերադարձնեն իրենց լեզուն ըստ ազգի, որպէսզի բոլորը
 Տիրոջ անունը կանչեն, որպէսզի նրանք ծառայեն նրան մէկ
 լծի փակ: Եթովպացիների գետերից այն կողմ իմ ցրուածնե- 10
 րին կ'ընդունեն, եւ նրանք գոհ կը մատուցեն ինձ: Այն օրը 11
 չես ամաչի քո բոլոր գործերից, որով ամբարշտագար իմ դէմ,
 որովհետեւ այն ժամանակ քո միջից պիտի հանեն քո ամբար-
 փաւան չարութիւնը, եւ այլեւս չես շարունակելու գոռոզանալ իմ
 սուրբ լերան վրայ: Քեզ կը թողնեն հեզ եւ խոնարհ ժողո- 12
 վուրդ: Իսրայէլի մնացորդները կը վախենան Տիրոջ անունից, 13
 անիրաւութիւն չեն անի, սնտրի բաներ չեն խօսի, եւ նրանց բե-
 րանում նենգ լեզու չի գտնուի, որովհետեւ նրանք կ'արածեն
 եւ կը մակադեն, եւ ոչ մէկը չի լինի, որ վախեցնի նրանց»: 14
 Նրճուի՛ր, դուստր Սիոնի, բարձրաձայն աղաղակի՛ր, Երուսա- 14
 դէմ, ուրախացի՛ր եւ զուարճացի՛ր քո ամբողջ սրտով, դուստր
 Երուսաղէմի, որովհետեւ Տէրը վերացրեց քեզնից քո անիրա- 15
 ւութիւնները, Տէրը քեզ փրկեց քո թշնամիների ձեռքից. Իսրա-
 յէլի թագաւորը՝ Տէրը, քո մէջ է, եւ դու այլեւս չարիք չես փեսնի: 16
 Այն ժամանակ Տէրը կ'ասի Երուսաղէմին. «Քաջալերուի՛ր, Սի- 16
 ոն՛, թող չթուլանան քո ձեռքերը: Նգօրը՝ Տէր Աստուած, քո մէջ 17
 է եւ կը փրկի քեզ, ուրախութիւն կը բերի քեզ, կը նորոգի քեզ
 իր սիրով եւ ուրախ կը լինի քո մէջ զուարճութեամբ, ինչպէս
 փօնի օրը: Ես կը հաւաքեմ քո ցրուածներին: Վայ՛ ով կը նա- 18
 խարի նրան: Ահա թէ ինչ կ'անեն քեզ համար այն ժամանակ. 19
 կը փրկեն ճնշուածին, մերժուածին կ'ընդունեն եւ նրանց պան-
 ծալի ու հռչակաւոր կը դարձնեն ամբողջ աշխարհում: Նրանք 20
 կ'ամաչեն եւ այն ժամանակ, երբ բարիք կ'անեն ձեզ, եւ այն
 ժամանակ, երբ կ'ընդունեն ձեզ, որովհետեւ անուանի եւ պան-
 ծալի կը դարձնեն ձեզ երկրի բոլոր ազգերի մէջ՝ ձեր աչքերի
 առաջ փոխելով ձեր գերութեան վիճակը», - ասում է Տէրը:

Անգէ

1 Դարեհ արքայի երկրորդ տարում, վեցերորդ ամսուայ, որ
ամսվա առաջին օրն էր, Տիրոջ պատգամը հասաւ Անգէ մար-
2 զարէի միջոցով եւ ասաց. «Խօսի՛ր Յուդայի ազգից Սաղաթի-
էլի որդուն՝ Զորոբաբէլի հետ, եւ մեծ քահանայ Յոսեդեկի որդուն՝
Յեսուի հետ եւ ասա՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. այդ
ժողովուրդն ասում է, թէ չի հասել Տիրոջ տունը շինելու ժամա-
3 նակը»: Տիրոջ պատգամը հասաւ Անգէ մարզարէի միջոցով եւ
4 ասաց. «Միայն ձե՛զ համար է եկել գմբէթաւոր փներում ապ-
5 րելու ժամանակը, մինչ իմ տունը աւերակ է: Արդ, այսպէս է
ասում Ամենակալ Տէրը. դարձրէ՛ք ձեր սիրտը ձեր ճանապարհ-
6 ները: Շար էիք վարում եւ քիչ էիք հաւաքում, ուրում էիք,
բայց չէիք յագնում, խմում էիք, բայց յագուրդ չէիք ստանում,
հագնում էիք, բայց չէիք տաքանում դրանցով, եւ ով իր վարձն
7 էր հաւաքում, ծակ տոպրակների մէջ էր հաւաքում: Այսպէս է
ասում Ամենակալ Տէրը. դրէ՛ք ձեր սիրտը ձեր ճանապարհների
8 վրայ: Բարձրացէ՛ք լեռը, փայտ կտրեցէ՛ք եւ շինեցէ՛ք տունը.
Ես հաճոյք կը զգամ նրանով եւ կը փառաւորուեմ, - ասում է
9 Տէրը: Շարին սպասեցիք, եւ քիչը եղաւ, եւ ինչ որ դուք տուն
տարաք, ես դուրս թափեցի: Այդ պատճառով այսպէս է ասում
Ամենակալ Տէրը. «Քանի որ իմ տունը աւերակ է, եւ դուք շտա-
10 պում էք իւրաքանչիւրդ իր տունը: դրա համար երկինքը կը
11 զլանայ քո անձրեւը, իսկ երկիրը չի տա: Ես սուր կը բերեմ
երկրի վրայ, ցորենի ու գինու վրայ, իւղի ու երկրի բոլոր բոյ-
սերի վրայ, մարդդկանց ու անասունների վրայ եւ նրանց ձեռ-
12 քերի բոլոր վաստակների վրայ: Յուդայի ազգից Սաղաթիէլի
որդի Զորոբաբէլը, եւ քահանայ Յոսեդեկի որդի Յեսուն եւ ժո-
ղովրդի բոլոր մնացածները լսեցին իրենց Տէր Աստուծոյ ձայնը
եւ Անգէ մարզարէի պատգամները, ինչպէս որ նրանց Տէր Աս-
տուծը նրան ուղարկեց նրանց մօտ. եւ ժողովուրդը վախեցաւ
13 Տիրոջից: Եւ Տիրոջ պատգամաբեր Անգէն ասաց ժողովրդին.
14 «Տէրն ասում է, ես ձեզ հետ եմ»: Եւ Տէրն արթնացրեց Յուդա-
յի ազգից Սաղաթիէլի որդի Զորոբաբէլի ոգին, մեծ քահանայ
Յոսեդեկի որդուն՝ Յեսուի ոգին եւ ժողովրդի բոլոր մնացորդնե-
րի ոգին. նրանք մտնում ու իրենց Ամենակալ Տէր Աստուծոյ տան

գործն էին անում:

Վեցերորդ ամսի քսանչորսին Դարեհ արքայի երկրորդ փա- 2
րում, եօթներորդ ամսում, ամսի քսանմեկերորդ օրը, Տէրը խօ- 2
սեց Անգէ մարգարէի միջոցով եւ ասաց. Ասա Յուդայի ազգից 3
Սաղաթիէլի որդի Զորոբաբէլին, մեծ քահանայ Յոսեփէի որդի
Յեսուին եւ ժողովրդի բոլոր մնացորդներին. «Ո՛վ է ձեզանից 4
փեսել այս Տունը իր նախկին փառքի մէջ եւ հիմա ինչպիսի՞ն
էք փեսնում այն՝ կարծես ոչինչ չլինի ձեր առջեւ: Իսկ արդ, 5
գօրացի՞ր դու, Զորոբաբէլ, - ասում է Տէրը, - գօրացի՞ր, մեծ
քահանայ Յոսեփէի որդի Յեսու, եւ թող գօրանայ այդ երկրի
ամբողջ ժողովուրդը, - ասաց Տէրը. - գործի՛ անցէք, որովհետեւ
ես ձեզ հետ եմ, - ասում է Ամենակալ Տէրը: Քաջալերուեցէք, 6
- ասում է Ամենակալ Տէրը, - այն խօսքով, որ ես կնքեցի ձեզ
հետ եգիպտացիների երկրից դուրս գալիս, եւ իմ հոգով, որ կայ
ձեր մէջ: Դարձեալ պիտի սասանի երկինքն ու երկիրը, ծովն ու 7
ցամաքը միաժամանակ պիտի ցնցեն բոլոր ազգերին, այսպէղ 8
պիտի գան բոլոր ազգերի ընտիր-ընտիր ինչքերը, եւ ես պիտի
լցնեմ այդ փունը փառքով, - ասում է Ամենակալ Տէրը: - Իմն է 9
արծաթը, իմն է ոսկին, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - որպէսզի 10
այդ Տան վերջին փառքը լինի աւելի մեծ, քան նախկին փառ-
քը, - ասում է Ամենակալ Տէրը: - Ես այս փեղին խաղաղութիւն
պիտի փամ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - հոգո՛ւ խաղաղու-
թիւն՝ որպէս փրկութիւն բոլոր նրանց, ովքեր կ'աշխատեն վե-
րականգնել այդ փաճարը: Իններորդ ամսի քսանչորսին, Դա- 11
րեհի երկրորդ փարում, Տիրոջ պարգամը հասաւ Անգէ մար-
գարէին եւ ասաց. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. հարցրու 12
օրէնքը այդ քահանաներից եւ ասա՛. «Եթէ մի մարդ սրբագոր- 13
ծուած միս փանի իր հագուստի քղանցքի մէջ, եւ իր հագուստը
դիպչի հացին, կամ թանին, կամ գինուն, կամ իւղին, կամ բոլոր
կերակուրներին, մի՞թէ դա կը սրբանայ»: Քահանաները պա-
րասխանեցին եւ ասացին. Ոչ: Եւ Անգէն ասաց. «Եթէ հոգով 14
պիղծն ու անսուրբը մօտենայ բոլոր այդ բաներին, մի՞թէ դա
կը պղծուի»: Քահանաները պարասխանեցին եւ ասացին. «Կը
պղծուի»: Պարասխանեց Անգէն եւ ասաց. «Այդպէս էլ այս 15
ժողովուրդը, այդպէս էլ այս ազգը իմ առաջ, - ասում է Տէրը,
- այդպէս էլ նրանց ձեռքերի բոլոր գործերը. ինչ որ մօտե-
նայ այնպէղ, կը պղծուի՝ նախկինում իրենց արած յափշտա-

կութիւնների պատճառով. եւ նրանք կը մորմոքան իրենց չար գործերի պատճառով, քանի որ դուք հրապարակաւ ասում է–
16 իք յանդիմանողներին»։ Եւ արդ, մտածեցէք, թէ այս օրուա–
նից եւ ատելի առաջ, երբ դեռ Տիրոջ այդ փաճարի քարը քարի
17 վրայ չէր դրուել, ո՞վ էիք, երբ ձեր ամանների մէջ քսան քոռ
զարի էիք լցնում, բայց փասը փոս էր լինում, ձեր հնձանների
մէջ խաղող էիք լցնում՝ յիսուն մար գինի հանելու համար, բայց
18 քսան էր լինում։ Նարումեցի ձեզ անպարտութեամբ, խորշա–
կով ու կարկտով, խորտակեցի ձեր ձեռքերի բոլոր գործերը
19 բայց դուք չդարձաք դէպի ինձ, – ասում է Տէրը։ Մտածեցէք
ձեր սրտում, թէ ինչ է լինելու այսօրուանից եւ յետոյ, իններորդ
ամսուայ քսանչորսերորդ օրից, եւ այն օրուանից, երբ դրուեց
20 Տիրոջ այդ փաճարի հիմքը։ Մտածեցէք ձեր սրտում, գուցէ
այնպէս լինի, որ ձեր կալի, որթափունկի, թզենու, նռնենու եւ
ձիթենու վրայ, բերք չլինի. այսօրուանից եւեթ եւ պիտի օրհնեն,
21 որ լինի»։ Տիրոջ պատգամը հասաւ նորից Անգէ մարգարէին
22 ամսի քսանչորսին եւ ասաց. «Ասա՛ Յուդայի ազգից Սաղա–
թիէլի որդի Զորոբաբէլին. դարձեալ պիտի սասանեն երկինքն
23 ու երկիրը, ծովն ու ցամաքը, պիտի կործանեն թագաւորների
զահերը, պիտի խորտակեն թագաւորների գորութիւնը, պիտի
կործանեն կառքերն ու հեծեալներին։ Երիվարներն ու նրանց
24 հեծեալները պիտի ընկնեն իւրաքանչիւրն իր եղբօր սրով։ Այն
օրը, – ասում է Ամենակալ Տէրը, – Սաղաթիէլի որդի Զորոբա–
բէլ, ես քեզ՝ իմ ծառային, պիտի վերցնեն եւ հաստատեն որպէս
կնիք, քանի որ դու հաճոյ եղար ինձ», – ասում է Ամենակալ
Տէրը։

Զաքարիա

Դարեհ արքայի երկրորդ փարուայ ութերորդ ամսին Տիրոջ 1
խօսքը հասաւ Ադդոլի որդի Բարաքէի որդուն՝ Զաքարիա մար- 2
գարէին եւ ասաց. «Տէրը մեծ ցասումով բարկացաւ ձեր հայ- 2
րերի վրայ: Դու կ'ասես նրանց. այսպէս է ասում Ամենակալ 3
Տէրը. «Դարձէ՛ք դէպի ինձ, - ասում է Զօրութիւնների Տէրը, - եւ
ես պիտի դառնամ դէպի ձեզ», - ասում է Զօրութիւնների Տէ- 4
րը: «Մի՛ եղէք ձեր հայրերի նման, որոնց պախարակում էին 4
առաջին մարգարէները՝ ասելով, թէ այսպէս է ասում Ամենա-
կալ Տէրը. «Ե՛ր դարձէ՛ք ձեր բոլոր չար ճանապարհներից եւ 5
ձեր չար ընթացքից»: Բայց նրանք չսեցին, ականջ չդրեցին՝
լսելու ինձ, - ասում է Տէրը: Ո՛ր են ձեր հայրերը, մարգարէնե- 5
րը, միթէ յաւիտեա՞ն ապրեցին: Բայց իմ խօսքն ու իմ օրէնքը 6
ընդունեցէ՛ք, որ ես իմ հոգով պապուիրում եմ իմ ծառաներին,
որ այցելեցին ձեր հայրերին»: Նրանք պապասխան փութեցին եւ
ասացին. «Ինչպէս որ Ամենակալ Տէրը կարգադրեց անել ըստ
մեր ճանապարհների եւ ըստ մեր ընթացքի, նոյնպէս արեց եւ 7
մեզ»: Տասնմէկերորդ ամսի, որ նոյն ինքը Արաց ամիսն է, 7
քսան եւ չորսին, Դարեհի երկրորդ փարում, Տիրոջ ծայնը հա-
սաւ Ադդոլի որդի Բարաքէի որդի Զաքարիա մարգարէին եւ
ասաց. «Գիշերը ես մի փեսիլք ունեցայ. ահա մի մարդ, որ 8
աշխէր ձի էր հեծած, կանգնած էր երկու անպառախիտ լեռ-
ների միջեւ, իսկ նրա յետեւում կային աշխէր ձիեր՝ պուրատր
եւ սպիտակ: Ես ասացի. «Ի՞նչ են դրանք Տէ՛ր»: Եւ Նրեշտա- 9
կը, որ խօսում էր ինձ հետ, ասաց. «Ես քեզ ցոյց կ'դնեմ, թէ
ինչ են դրանք»: Պապասխանեց այն մարդը, որ կանգնած էր 10
լեռների միջեւ, եւ ասաց ինձ. «Դրանք այն են, որոնց Տէրն
ուղարկեց՝ շրջելու երկրում»: Սրանք պապասխան փութեցին 11
Տիրոջ Նրեշտակին, որ կանգնած էր լեռների միջեւ, եւ ասացին.
«Շրջեցինք ամբողջ երկիրը, եւ ահա երկիրն ամբողջ բնակեցու-
ած է եւ հանդարտ»: Պապասխանեց Նրեշտակը եւ ասաց. «Տէ՛ր 12
Ամենակալ, մինչեւ ե՞րբ չես ողորմելու Երուսաղէմին եւ Յուդայի
երկրի քաղաքներին, որոնց այս եօթանասուն փարի է, ինչ ան-
փես ես արել»: Ամենակալ Տէրը պապասխանեց Նրեշտակին, 13
որ խօսում էր ինձ հետ, ասում բարութեան եւ մխիթարութե-

14 ան խօսքեր: Եւ Նրեշտակը, որ խօսում էր ինձ հետ, ասաց.
 «Աղաղակիր եւ ասա՛. այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Ես
 խիստ նախանձախնդիր եմ Երուսաղէմի եւ առաւել եւս Սիոնի
 15 համար, եւ սասարիկ բարկացած եմ այն ազգերի դէմ, որոնք
 միասին յարձակուեցին նրանց վրայ: Այն բանի փոխարէն, որ
 ես փոքր-ինչ բարկացել էի նրանց դէմ, նրանք միասին յար-
 16 ձակուեցին չարիքներ գործելու համար»: Դրա համար այսպէս
 է ասում Տէրը. «Գթութեամբ կը դառնամ դէպի Երուսաղէմ, եւ իմ
 փունը վերստին կը շինուի, - ասում է Ամենակալ Տէրը - վեր-
 17 ստին սահման կը գծուի Երուսաղէմի շուրջ»: Եւ Նրեշտակը,
 որ խօսում էր ինձ հետ, ասաց. «Աղաղակիր եւ ասա՛. այսպէս
 է ասում Տէրը. «Դարձեալ քաղաքները կը լցուն բարութեամբ,
 Տէրը կ'ողորմի Սիոնին եւ նորից բարեհաճ կը լինի Երուսաղէմի
 18, 19 հանդէպ»: Ես բարձրացրի իմ աչքերը եւ տեսայ. ահա չորս
 եղջիրներ. եւ ասացի Նրեշտակին, որ խօսում էր ինձ հետ. «Ի՞նչ
 են դրանք, Տէ՛ր»: Ասաց ինձ. «Դրանք այն եղջիրներն են, որ
 20 ցիրուցան արին Յուդայի երկիրը եւ Իսրայէլը»: Եւ Տէրը ցոյց
 փութեց ինձ չորս հիւսներ. եւ ասացի. «Իսկ դրանք ի՞նչ անելու
 են գալիս»: Ասաց ինձ. «Դրանք այն եղջիրներն են, որոնք ցի-
 րուցան արին Յուդայի երկիրը եւ խորտակեցին Իսրայէլը. եւ
 նրանցից ոչ ոք չբարձրացրեց իր գլուխը: Իսկ սրանք եկել են
 սրելու իրար դէմ այդ չորս եղջիրները՝ այն ազգերը, որոնք եղ-
 ջիր բարձրացրին Տիրոջ երկրի վրայ եւ ցիրուցան արին այն»:

2 Բարձրացրի իմ աչքերը եւ տեսայ. ահա մի մարդ, որ իր ձեռ-
 2 քում ունէր երկրաչափի լար. ասացի նրան. «Ո՞ր ես գնում»: Ասաց ինձ. «Գնում եմ չափելու Երուսաղէմը եւ տեսնելու, թէ որ-
 3 քա՞ն է նրա լայնութիւնը եւ որքա՞ն՝ երկարութիւնը»: Եւ ահա
 Նրեշտակը, որ խօսում էր ինձ հետ, կանգնած էր այնպեղ. մի
 4 ուրիշ Նրեշտակ ելաւ նրան ընդառաջ եւ ասաց նրան. «Գնա՛,
 խօսի՛ր այդ երիտասարդի հետ եւ կ'ասես. «Երուսաղէմը իր
 մէջ եղող մարդկանց եւ անասունների առաքութիւնից կը դառ-
 5 նայ պարզալից»: «Ես հրեղէն պարիսպ կը լինեմ նրա շուրջը եւ
 6 կ'ապրեմ նրա մէջ իր փառքի համար», - ասում է Տէրը: «Նէ՛յ,
 հէ՛յ, փախէ՛ք հիւսիսի երկրից, - ասում է Տէրը, - քանզի երկնքի
 7 չորս կողմերից պիտի հաւաքեմ ձեզ, - ասում է Տէրը: Դէպի
 Սիոն դիմելով՝ փրկեցէ՛ք ձեզ, Բաբելոնի դստեր բնակիչներ»:
 8 Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը: Փառքի յետեւից նա ուղար-

կեց ինձ այն ազգերի մէջ, որոնք կողոպտեցին ձեզ, քանի որ, ով որ մօտենում է ձեզ, նման է նրան, ով հարուածում է իր աչքի բիբին: Ահաւասիկ ես իմ ձեռքը կը փարածեմ նրանց վրայ, 9 նրանց ծառայեցնողները աւար կը դառնան, եւ դուք կ'իմանաք, թէ Ամենակալ Տէրն ուղարկեց ինձ: «Խնդա՛ եւ ուրախացիր, 10 դո՛ւստր Սիոնի, քանի որ ահա ես կը գամ եւ կը բնակուեմ քո մէջ, - ասում է Տէրը, - եւ այդ օրը շատ ազգեր կ'ապաւինեն Տիրոջը, նրա ժողովուրդը կը դառնան ու կը բնակուեն քո մէջ»: Երբ դա պատահի, դու կ'իմանաս, թէ Ամենակալ Տէրն ուղարկեց ինձ քեզ մօտ: Տէրը կը ժառանգի Յուդայի երկիրը որպէս 12 իր բաժինը սուրբ երկրում, նա նորից բարեհաճ կը լինի Երուսաղէմի հանդէպ, եւ ամէն մարմին երկիւղ կը կրի Տիրոջից, 13 քանի որ նա արթնացել է իր սուրբ ամպերի միջից:

Տէրը ցոյց տուեց ինձ Յեսու մեծ քահանային, որ կանգնած 3 էր Տիրոջ Հրեշտակի առաջ. եւ սաքանան կանգնած էր նրա աջ կողմում՝ նրան հակառակուելու համար: Տէրն ասաց սա- 2 քանային. «Տէրը կը սաստի քեզ, սաքանայ, Տէրը, որ ընտրեց Երուսաղէմը, կը սաստի քեզ. արդեօք նա կրակից փրկուած կիսախանձ մի փայտ չէ՞»: Եւ Յեսուն, որ կեղտոտ հագուստներ 3 էր հագել, կանգնած էր Տիրոջ Հրեշտակի առաջ: Հրեշտակը 4 պատրասխան տուեց եւ ասաց նրանց, որոնք կանգնած էին նրա առաջ. «Հանեցէք կեղտոտ հագուստները նրա վրայից»: Եւ 5 ասաց նրան. «Ահա վերացրի քեզնից քո անօրէնութիւնները: Պարեգօ՛ւր հագցրէք նրան եւ սուրբ խոյր դրէք նրա գլխին»: Սուրբ խոյր դրեցին նրա գլխին եւ հագուստ հագցրին նրան: Տիրոջ Հրեշտակը կանգնած էր: Տիրոջ Հրեշտակը վկայութիւն 6 տուեց Յեսուին եւ ասաց. այսպէս ասաց Ամենակալ Տէրը. «Ե- 7 թէ իմ ճանապարհներով գնաս եւ պահես իմ հրամանները, դու կը լինես դարաւորը իմ Տան. եւ եթէ պահես իմ գաւիթները, քեզ կը դարձնեմ մէկը նրանցից, որոնք ահա շրջում են դրանց մէջ: Բայց լսի՛ր, Յեսու մեծ քահանայ, դո՛ւ եւ քո մերձաւորները, որ 8 նստած են քո առաջ, քանզի նրանք գիտակ կանխապէս մարդիկ են: Ահա ես բերում եմ իմ ծառային՝ Շառաւիղին, քանի 9 որ այն քարի վրայ, որ դրեցի Յեսուի դիմաց, եօթը աչքեր կան. ահա ես խորխորապ ալիսի փորեմ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - եւ պիտի շօշափեմ այդ երկրի ամբողջ անօրէնութիւնը մէկ օրում: Այն օրը, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - բոլորդ պիտի 10

կանչէք, իւրաքանչիւրն իր ընկերոջը, որթապտունկի եւ թզենու փակ»:

- 4 Եւ հրեշտակը, որ խօսում էր ինձ հետ, դարձաւ եւ արթնաց–
րեց ինձ, ինչպէս մարդ արթնանում է իր քնից, եւ ասաց ինձ.
2 «Ի՞նչ ես փեսնում դու»: Ես ասացի. «Ահա փեսնում եմ ոսկեծոյլ
մի աշտանակ եւ նրա վրայ գունդ. գնդի վրայ՝ եօթը ճրագ,
3 ճրագների վրայ՝ եօթը բերաններ»: Աշտանակի վրայ կային
երկու ձիթենիներ, մէկը՝ վառուած գնդի աջ կողմում եւ մէկը՝
4 ձախ կողմում: Տրեշտակին, որ խօսում էր ինձ հետ, ես հարց–
5 րի եւ ասացի. «Ի՞նչ են դրանք, Տէր»: Տրեշտակը, որ խօսում էր
ինձ հետ, պատասխան փուեց եւ ասաց ինձ. «Չգիտեն ինչ են
6 դրանք»: Ես ասացի. «Ո՛հ, Տէր»: Պատասխան փուեց Տրեշտա–
կը եւ ասաց ինձ. «Սա Տիրոջ խօսքն է Զօրաբաբէլին՝ ասուած ոչ
թէ մեծ զօրութեամբ եւ ուժգնութեամբ, այլ իմ հոգով, – ասում է
7 Ամենակալ Տէրը: – Ո՞վ ես դու՝ մեծ լեռ, որ կանգնած ես Զօրա–
բաբէլի առաջ, ես կը հանեմ ժառանգութեան քարը՝ շնորհների
8 հաւասարութիւն շնորհելու նրան»: Տիրոջ խօսքը հասաւ ինձ եւ
9 ասաց. «Զօրաբաբէլի ձեռքերը հիմք գցեցին այս Տանը եւ նրա
ձեռքերն էլ կը կանգնեցնեն դա»: Երբ դա պատահի, դու կ'իմա–
10 նաս, թէ Ամենակալ Տէրն ուղարկեց ինձ քեզ մօտ: Արդարեւ,
ո՞վ է նա, որ արհամարհեց փոքր գործերը եւ պիտի խնդայ. պի–
տի փեսնեն անագէ քարը Զօրաբաբէլի ձեռքին. սրանք են այն
11 եօթը աչքերը, որ նայում են ամբողջ երկրին»: Պատասխանե–
ցի եւ ասացի նրան. «Իսկ ի՞նչ են երկու ձիթենիները, որ կան
աշտանակի աջ եւ ձախ կողմերում»: Կրկին հարցրի եւ ասացի
12 նրան. «Ի՞նչ են ձիթենու այն երկու ոսպերը, որոնք երկու ոս–
կեայ ճրագաբերանների՝ երկու խողովակների միջոցով հեղում
են ոսկեգոյն իւղը»: Ասաց ինձ. «Չգիտեն ինչ են դրանք»: Ես
13 ասացի. «Ո՛հ, Տէր»: Եւ Նա ասաց ինձ. «Դրանք պարարտու–
թեան որդիներն են, որ կանգնած են ամբողջ աշխարհի Տիրոջ
առաջ»:

- 5 Դարձեալ բարձրացրի աչքերս եւ փեսայ. ահա մի թռչող գե–
2 րանդի: Տրեշտակն ասաց ինձ. «Ի՞նչ ես փեսնում»: Ասացի.
«Թռչող գերանդի եմ փեսնում՝ քսան կանգուն երկարությամբ
3 եւ փառը կանգուն լայնությամբ»: Ասաց ինձ. «Դա այն ան–
էծքն է, որ փարածում է ամբողջ երկրի երեսին, որովհետեւ
ամէն գողի մահացու պապիժը դրանով պիտի իրագործուի, եւ

դրանով պիտի լինի բոլոր նրանց մահացու վրեժը, ովքեր սուր
են երդում»։ «Ես պիտի հանեմ դա, – ասում է Ամանակալ Տե– 4
րը, – եւ այն պիտի մտնի գողերի փունը եւ նրանց փունը, որոնք
սուր երդում են անում իմ անունով. պիտի մնայ նրանց փանը
եւ պիտի սպառնի այն, նրա փայտն ու քարերը»։ Եւ Նրեշտա– 5
կը, որ խօսում էր ինձ հետ, վեր կացաւ եւ ասաց ինձ. «Նայիր
քո աչքով եւ տես այն, ինչ դուրս է գալիս»։ Եւ ասացի. «Ի՞նչ 6
է»։ Ասաց ինձ. «Դա կշռաչափ է, որ ելնում է». եւ շարունա–
կեց. «Դա նրանց անիրաւութիւնն է ամբողջ երկրով մէկ»։ Եւ 7
ահա մի կապարէ կշեռք բարձրացաւ. մի կին նստած էր նրա
մի թաթի մէջ։ Նրեշտակն ասաց. «Դա է անիրաւութիւնը»։ Եւ 8
նրան գցեց կշեռքի մէջ ու կապարէ քարը դրեց նրա բերանին։
Ես բարձրացրի իմ աչքերը եւ տեսայ. ահա երկու կանայք էին 9
ելնում. հողմ կար նրանց թւերի մէջ, եւ նրանց թւերը յոպոպի
թւերի պէս էին։ Նրանք կշեռքը բարձրացրին երկնքի ու երկրի
միջեւ։ Ես ասացի Նրեշտակին, որ խօսում էր ինձ հետ. «Ո՞ր 10
են փանում նրանք կշեռքը»։ Նա ասաց ինձ. «Տանում են բա–
բելացիների երկիրը՝ նրանց համար փուն շինելու, տեղ պապ–
րաստելու. եւ այն դնելու են այնպէս՝ պապրաստուած իր տեղի
վրայ»։

Դարձեալ բարձրացրի աչքերս եւ տեսնում էի. ահա չորս 6
կառքեր դուրս էին գալիս լեռների արանքից, եւ լեռները պղնձե–
այ լեռներ էին։ Առաջին կառքին լծուած էին աշխէպ ձիեր, երկ– 2
րորդ կառքին՝ սեւ ձիեր, երրորդ կառքին՝ սպիտակ ձիեր, եւ 3
չորրորդ կառքին՝ պէսպէս, պուրաւոր ձիեր։ Ես հարցրի եւ ա– 4
սացի Նրեշտակին, որ խօսում էր ինձ հետ. «Ի՞նչ են դրանք,
Տէր»։ Նրեշտակը, որ խօսում էր ինձ հետ, պապրաստան փու– 5
նեց եւ ասաց. «Դրանք երկնքի չորս հողմերն են, որ ելնում են
կանգնելու ամբողջ աշխարհի Տիրոջ առաջ»։ Այն կառքը, որին 6
սեւ ձիեր էին լծուած, գնում էր դէպի հիւսիսի երկիր, սպիտակ
ձիերինը՝ նրա յեպտից, աշխէպ ձիերինը գնում էր դէպի հա– 7
րաւի երկիր, իսկ պուրաւոր ձիերինը ելնում ու ձգւում էր շրջել
ամբողջ երկրում։ Եւ Տէրն ասաց. «Գնացէ՛ք եւ շրջեցէ՛ք երկ–
րով մէկ»։ Եւ նրանք շրջեցին երկրով մէկ։ Տէրը ձայն փունեց 8
եւ ասաց ինձ. «Ահա, նրանք, որ գնում են դէպի հիւսիսի երկիր,
հանգցրին իմ բարկութիւնը հիւսիսի երկրի նկատմամբ»։ Տի– 9
րոջ խօսքը հասաւ ինձ եւ ասաց. «Դու ինձ համար կը վերցնես

գերութեան մէջ գրնուող այդ իշխաններից, պիտանի մարդ–
 10 կանցից եւ գիտուններից եւ այն օրը կը մընես Սովոնիայի
 11 որդի Յոսիայի փունը, որ եկել է Բաբելոնից: Ոսկի եւ արծաթ
 կը վերցնես, պսակներ կը պապրաստես, կը դնես Յոսեդեկ մեծ
 12 քահանայի որդի Յեսուի գլխին եւ կ'ասես նրան, թէ այսպէս
 ասաց Ամենակալ Տէրը. «Ահա այն մարդը, որի անունը Շա–
 ռաիդ է, նա պիտի ծագի իր արմարից եւ պիտի շինի Տիրոջ
 13 փաճարը: Նա քաջութիւն պիտի սրանայ, պիտի նստի եւ փրկի
 իր աթոռին: Նրա աջ կողմում պիտի լինի քահանայեւ խաղա–
 14 դութեան խորհուրդ՝ երկուսի միջեւ: Այդ պսակը պիտի լինի
 նրանց համար, ովքեր ապաւինում են նրան, արժանի են նրան,
 ովքեր ճանաչում են այն, նաեւ Սովոնիայի որդու շնորհների
 15 համար եւ Տիրոջ փաճարի երգերի համար»: Եւ նրանք, ովքեր
 հեռու են, պիտի գան ու շինեն Տիրոջ փաճարը, եւ դուք պիտի
 իմանաք, թէ Ամենակալ Տէրն ուղարկեց ինձ ձեզ մօտ: Այս բա–
 նը պիտի կարարուի, եթէ դուք ջանադիր ականջ դնէք ձեր Տէր
 Աստծու ձայնին:

7 Դարեհ թագաւորի չորրորդ փարում, իններորդ ամսի՝ Քաս–
 դեւ ամսի չորրորդ օրը Տիրոջ խօսքը հասաւ Զաքարիային:
 2 Բերթէից Սարասար ու Աբուսադ թագաւորները եւ իրենց մար–
 3 դիկ ուղարկուեցին աղաչելու Տիրոջը եւ ասելու քահանանե–
 րին, որոնք Ամենակալ Տիրոջ փաճարում էին, նաեւ մարգարե–
 ներին, թէ մտաւ այնպեղ հինգերորդ ամսում սրբութիւն անելու
 4 կարգը, որ անում էին շաք փարիներ: Զօրութիւնների Տիրոջ
 5 խօսքը հասաւ ինձ եւ ասաց. «Խօսի՛ր այդ երկրի ժողովրդի
 եւ քահանաների հետ եւ կ'ասես. «Երբ դուք ծոմ էիք պահում
 եւ ողբում ահա եօթանասուն փարի շարունակ, հինգերորդ կամ
 եօթներորդ ամիսներին, մի՞թէ ինձ համար էիք ծոմ պահում.
 6 երբ ուրում էիք եւ խմում, մի՞թէ դուք ձեզ համար չէիք ուրում եւ
 7 խմում»: Սրանք չէ՛ն այն խօսքերը, որ խօսեց Տէրը իր նախկին
 մարգարէների միջոցով, երբ դեռ շէն էր Երուսաղէմը, բարիքնե–
 րով լի, եւ բնակեցուած էին նրա շուրջը գրնուող թէ՛ լեռնային
 8 եւ թէ՛ դաշտային քաղաքները: Տիրոջ խօսքը հասաւ Զաքա–
 9 րիային եւ ասաց. այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Արդար
 դարձի՛ր դարեցե՛ք, ողորմութիւն եւ գթութիւն արե՛ք իւրաքան–
 10 չիւրն իր եղբօրը: Մի՛ կեղեքե՛ք այրուն, որբին, պանդխտին եւ
 փնանկին: Թող ոչ ոք իր սրտում ոխ չպահի իր ընկերոջ դէմ՝

նրա գործած չարիքների համար»: Բայց նրանք լսել չուզեցին, այլ յիմարաբար իրենց թիկունքը շրջեցին եւ ծանրացրին իրենց ականջները՝ չլսելու համար: Նրանք իրենց սրտերը անհնազանդ դարձրին՝ չլսելու համար իմ օրէնքներն ու խօսքերը, որ ուղարկեց Ամենակալ Տէրն իր Նոգով՝ նախորդ մարգարէների միջոցով, ուստի մեծ բարկութիւն եղաւ Ամենակալ Տիրոջ կողմից: «Եւ այնպէս պիտի լինի, որ, օրինակ, ինչպէս մէկը խօսում, եւ նրան չեն լսում, այնպէս էլ նրանք պիտի կանչեն, եւ ես չեմ լսելու նրանց», - ասում է Ամենակալ Տէրը: «Նրանց պիտի ցրեմ բոլոր ազգերի մէջ, որոնց չեն ճանաչում, եւ երկիրը պիտի աւերուի նրանցից յետոյ, որովհետեւ ոչ ոք չի լինելու, որ դուրս ելնի եւ վերադառնայ: Նրանք ընտրեալ երկիրը ապականութիւն դարձրին»:

Ամենակալ Տէրը խօսքն ուղղեց ինձ եւ ասաց. այսպէս է 8, 2
 ասում Ամենակալ Տէրը. «Ես նախանձով լցուեցի Երուսաղէմի համար, մեծ խանդով նախանձեցի Սիոնի համար, մեծ բարկութեամբ նախանձեցի նրա համար»: Այսպէս է ասում Տէրը. 3
 «Ես պիտի վերադառնամ Սիոն եւ բնակուեմ Երուսաղէմում, Երուսաղէմը պիտի կոչեմ Ճշմարիտ քաղաք, եւ Ամենակալ Տիրոջ լեռը՝ Սուրբ լեռ»: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Դարձեալ 4
 ծերունիներ եւ պառաւներ պիտի նստեն Երուսաղէմի հրապարակներում, ապրած օրերի շաբաթօրեանից՝ ամէն մէկը ցուպն իր ձեռքին: Բաղաքի հրապարակները պիտի լցուն փղաներով ու աղջիկներով, որոնք պիտի խաղան նրա հրապարակներում»: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Եթէ այդ ժողովրդի մնացորդների համարայն օրերին դժուար որեւէ բան լինի, ապա մի՞թէ ինձ համար էլ պիտի դժուար լինի դա», - ասում է Ամենակալ Տէրը: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. 7
 «Ահա ես պիտի փրկեմ իմ ժողովրդին արեւելեան երկրից եւ արեւմտեան երկրից, Պիտի բերեմ նրանց եւ բնակեցնեմ Երուսաղէմում, նրանք ինձ համար ժողովուրդ պիտի լինեն, իսկ ես նրանց համար՝ Աստուած ճշմարտութեամբ եւ արդարութեամբ»: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Ձեր ձեռքերը պիտի 9
 զօրանան, դուք, որ այժմ լսում էք մարգարէների այս խօսքերը այն օրից ի վեր, երբ նրանք եղել են Ամենակալ Տիրոջ տանը՝ նրա տաճարի հիմնարկէքը կապարելու եւ ապա այն կառուցելու ժամանակ: Այդ օրերից առաջ վարձ չէին փալիս մարդուն՝ 10

իր աշխատանքի համար, եւ ոչ էլ յարգի էր վարձը անասունների համար, խաղաղութիւն էլ չկար եկողի ու գնացողի համար՝ թշնամու փութած նեղութիւնից, քանի որ ես թշնամացրել էի բոլոր մարդկանց՝ իւրաքանչիւրին հանելով իր ընկերոջ դէմ:

11 Բայց ես հիմա այդ ժողովրդի մնացորդների համար չեմ լինելու այնպէս, ինչպէս առաջին օրերին էի, - ասում է Ամենակալ

12 Տէրը, - այլ խաղաղութիւն եմ փալու նրան: Այգին իր պտուղն է փալու, հողը փալու է իր բերքը, երկինքն իր ցօղն է փալու,

13 եւ ես իմ ժողովրդի մնացորդներին եմ փալու այս բոլորը իբրեւ ժառանգութիւն: Ո՛վ Յուդայի փունդ եւ Իսրայէլի փունդ, դուք, որ անէծք էիք ազգերի մէջ, պիտի այնպէս լինի, որ ես նոյնպէս ձեզ պիտի փրկեմ, եւ դուք օրհնութիւն պիտի դառնաք.

14 քաջալերուեցէք, եւ թող գօրանան ձեր ձեռքերը»: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Ինչպէս խորհեցի ձեզ չարչարել(քանի որ ձեր հայրերը բարկացրին ինձ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, եւ

15 ես չզղջացի), այնպէս էլ ես վերստին մտածել ու վճռել եմ այս օրերին բարիք անել Երուսաղէմին եւ Յուդայի փանը: Քաջալերուեցէք:

16 Սրանք են այն բաները, որ պիտի անէք. թող ամէն մէկը ճշմարտութիւնն ասի իր ընկերոջը. խաղաղութեան դա-

17 փաստան եւ արդար դատ արեք ձեր դռներին. թող ամէն մէկը իր սրտում չարիք չխորհի ընկերոջ դէմ. մի՛ սիրեք սուտ երդումը, որովհետեւ ես արեցի այս բոլորը», - ասում է Ամենակալ

18, 19 Տէրը: Ամենակալ Տէրը խօսքն ուղղեց ինձ եւ ասաց. այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Չորրորդ ամսի պահեցողութիւնը,

հինգերորդի պահեցողութիւնը, եօթներորդի պահեցողութիւնը, փասներորդի պահեցողութիւնը խնդութեան, ուրախութեան եւ բարութեան փօներ պիտի դառնան Յուդայի փան համար, բայց

դուք ուրախ եղէք եւ սիրեցէք ճշմարտութիւնն ու խաղաղութիւնը»:

20 Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Դարձեալ շատ ժողովուրդներ եւ շատ քաղաքների բնակիչներ պիտի գան Երուսա-

21 դէմ. մի քաղաքի բնակիչները պիտի հաւաքուենայլ քաղաքի բնակիչների մօտ եւ ասեն. «Գնանք աղօթենք Տիրոջ առաջ եւ խնդրենք Ամենակալ Աստուծուն»:

22 Եւ այն ժամանակ ամէն մէկը պիտի ասի. «Ես էլ եմ գալիս»: Շատ ժողովուրդներ պիտի գան Երուսաղէմ՝ Ամենակալ Տիրոջը խնդրելու, որ իրենց հաշտեցնի

23 Տիրոջ հետ»:

Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Այն օրերին եթէ փասը մարդ բռնեն փարբեր լեզուներով խօսող ազգերից,

ապա նրանք էլ պիտի բռնեն մի հրեա փղամարդու փեշից եւ ասեն. «Մենք գալիս ենք քեզ հետ, որովհետեւ լսել ենք, որ Աստուած քեզ հետ է»:

Տիրոջ խօսքի պատգամը Սեդրաքի երկրի մասին, նրա 9
գոհի՝ Դամասկոսի մասին: Արդարեւ, Տէրը փեսնում է բոլոր մարդկանց եւ Իսրայէլի բոլոր ցեղերին, նաեւ Եմաթի եր- 2
կիրը, որ սահմանակից է նրան, Տիւրոսը եւ Սիդոնը, որոնք խիստ արհամարհեցին իրեն: Տիրոսն իր համար ամրոց շի- 3
նեց, հողի պէս արծաթ գանձեց, ճանապարհի կաւի պէս՝ ոսկի: Ահա դրա համար էլ Տէրը պիտի գրաւի այն, պիտի խոր- 4
փակի նրա զօրութիւնը ծովի մէջ, եւ քաղաքը պիտի կործանուի հրով: Ասկաղոնը պիտի փեսնի դա եւ սարսափի, 5
Գազան սաստիկ պիտի մորմոքուի, Իսկ Ակկարոնը, իր գործած յանցանքների պատճառով, պիտի փազնապի ամօթահար: Գազայից վերանալու է թագաւորը, Ակկարոնը պիտի լինի ան- 6
բնակ: «Ազգոյսում պիտի բնակուեն այլազգիներ, եւ ես պիտի 7
ոչնչացնեմ նրանց գոռոզութիւնը: Նրանց արիւնը պիտի դուրս հանեմ իրենց բերանից, նրանց զարշնոթիւնները՝ իրենց արամ- 8
ների միջից, իսկ մնացածները պիտի լինեն իմ՝ Աստծու բաժի- նը. նրանք հազարապետներ պիտի դառնան Յուդայի երկրում, եւ Ակկարոնը պիտի լինի յեռուսացիների պէս: Ես պարիսպ 8
եմ դնելու իմ փան համար, որպէսզի անցնող ու դարձող չանց- նի այն, ոչ մի բռնակալ չհալածի նրանց, քանի որ իմ աչքերն արդէն պիտի լինեն նրանց վրայ»: Ուրախացիր խնդութեամբ, 9
դո՛ւսարդ Սիոնի, կանչիր ցնծութեամբ, դո՛ւսարդ Երուսաղէմի, ահա գալիս է քո թագաւորը քեզ մօտ, քո արդար, փրկագործ ու խոնարի թագաւորը՝ հեծած էշի, էշի քուռակի վրայ: Կառ- 10
քերը պիտի ոչնչանան Եփրեմի երկրից, երիվարները՝ Երուսաղէմից, պատերազմողի աղեղը պիտի խորփակուի, եւ նա խաղաղութիւն պիտի բերի մարդկանց ու ազգերին, պիտի փրկի ջրերի վրայ՝ ծովից մինչեւ ծովու գետերից մինչեւ երկրի ծա- 11
գերը: «Իսկ դու արեամբ կնքուած ուխտի համարպիտի ար- ծակես քո գերիներին իրենց անջուր գրից, դուք պիտի ապրէք 12
այդ ժողովրդի ապահով վայրերում, եւ ես քո պանդխտութեան մէկ օրուայ փոխարէնպիտի հապուցեմ քեզ կրկնակին: Ես 13
քեզ, ո՛վ Յուդայի երկիր, ինձ համար պիտի լարեմ ինչպէս աղեղ, պիտի լցնեմ նաեւ Եփրեմի երկիրը, իսկ քո որդիներին, ո՛վ

Միոն, ուրբի պիտի հանեն Յունաստանի դէմ, պիտի յետանեն
 14 քեզ ինչպէս ռազմիկի պողպատէ սուսեր»: Տէրը վերակացու
 պիտի լինի նրանց վրայ, նրա նետը պիտի թռչի ինչպէս փայ-
 լակ: Տէրը, Ամենակալ Տէրը փող պիտի փչի եւ բարկութեամբ
 15 ու սպառնալիքներով պիտի գնայ նրանց դէմ: Ամենակալ Տէ-
 րը պիտի պաշտպանի նրանց, պիտի ոչնչացնեն նրանց, պիտի
 թաղեն նրանց պարսապիկի քարերի փակ, պիտի խմեն նրանց
 արիւնը ինչպէս գինի, եւ դաշտերը, զոհասեղանների նման, պի-
 16 տի լցունեն նրանցով: Եւ այն օրը նրանց Տէր Աստուածը պիտի
 փրկի նրանց՝ իր ժողովրդին, ինչպէս ոչխարների, որովհետեւ
 17 նրանք սուրբ քարեր են՝ ընկած այդ երկրում, որովհետեւ ինչ
 բարիք որ կայ այնպեղ այդ ժողովրդին է, ինչ լաւ բան՝ նոյ-
 նպէս նրանն է. երիտասարդների համար՝ ցորենի հաց, կոյսերի
 համար՝ անուշաբար գինի:

10 Անձրեւ խնդրեցէք Տիրոջից ըստ ժամանակի՝ բերքից առաջ
 եւ յետոյ: Տէրը, որ հրաշքներ է գործում, ձմռանը անձրեւ կը
 2 փայ նրանց, եւ ամէն հանդում խոտ կը լինի: Այն բանի համար,
 որ կախարդները անպեղի բաներ էին բարբառում, գուշակները
 սուտ փեսիլքների ու սին երազների մասին էին խօսում. եւ իզուր
 մխիթարում, դրա համար էլ, ահա, նրանք ցրուեցին հօտերի
 նման, չարաչար ցաւերի դիպան, եւ բժշկութիւն չկար նրանց
 3 համար: «Իմ բարկութիւնը բորբոքուեց հովիւների վրայ, եւ ես
 պիտի նայեմ գառներին: Տէրը՝ Ամենակալ Աստուածը, պիտի
 այցելի Յուդայի փան իր հօտին, պիտի պատրաստի նրան, ինչ-
 4 պէս իր գեղեցիկ երիվարին՝ պատերազմի համար: Նրանով է
 ճանաչուելու ինքը, նրանով է յարդարելու իր ճամփան, նրանով
 է բարձրացնելու իր աղեղը. նրանով են ելնելու բոլոր նրանք,
 5 որ հալածելու են իրեն: Նրանք պիտի լինեն այնպիսի պատե-
 րազմողներ, որոնք պատերազմում, ճակատամարտի մէջ, ուր-
 նակոխ պիտի անեն թշնամիներին այնպէս, ինչպէս փրորում
 են ճանապարհի կաւը, որովհետեւ Տէրը նրանց հետ է: Թշնա-
 6 մու հեծեալները պիտի ամաչեն իրենց երիվարների վրայ: Ես
 պիտի զօրացնեմ Յուդայի փունը, պիտի փրկեմ նաեւ Յովսէ-
 փի փունը, պիտի բնակեցնեմ նրանց, որովհետեւ ես սիրեցի
 նրանց. նրանք պիտի դառնան այնպիսին, կարծես ես նրան-
 7 ցից երես չեմ դարձրել. եւ որովհետեւ ես եմ նրանց Տէր Աս-
 րուածը, ես էլ պիտի լսեմ նրանց: Եփրեմի փանը պիտի լի-

նեն լաւ պարերազմողներ, նրանց սրտերը պիտի խնդան, ինչ-
 պէս գինուց, նրանց որդիները պիտի րեսնեն եւ ուրախ լինեն,
 նրանց սրտերը պիտի ցնծան Տիրոջ համար: Ես լուր պիտի 8
 րամ նրանց, պիտի ընդունեմ նրանց, որովհետեւ պիտի փրկեմ
 նրանց, եւ նրանք պիտի բազմանան ինչպէս առաջ, երբ մեծա-
 թիւ էին: Ես սերմերի պէս նրանց պիտի ցրեմ ազգերի մէջ, եւ 9
 նրանք հեռաւոր վայրերում էլ պիտի յիշեն ինձ: Պիտի ապրեն
 իրենց որդիների հետեւ նրանց հետ էլ պիտի վերադառնան: Ես 10
 նրանց պիտի վերադարձնեմ Եգիպտացիների երկրից, Ասորես-
 րանից պիտի ընդունեմ նրանց, նրանց Գաղաադ եւ Լիբանան
 պիտի բերեմ, եւ ոչ մէկը չի պակասելու նրանցից: Նրանք պի- 11
 տի անցնեն նեղ ծովով, ծովի ալիքները պիտի զարկեն նրանց,
 պիտի ցամաքեն գետերի բոլոր խորքերը: Այն ժամանակ պիտի
 վերանայ ասորեստանցիների գոռոզութիւնը, եգիպտացիների
 իշխանութիւնը պիտի խորրակուի: Իմ ժողովրդին ես պիտի 12
 զօրացնեմ յանուն իրենց Տէր Աստծու, եւ նրանք պիտի պար-
 ծենան նրա անունով», - ասում է Տէրը:

Բայց արա քո դռները, ո՛վ Լիբանան, թող կրակը լափի քո 11
 մայրիները: Թող ողբան նոճիները, քանզի մայրիները րա- 2
 պալուեցին, եւ մեծապէս թշուառացան մեծամեծ ծառերը: Ող-
 բացէ՛ք, ո՛վ Բասանի կաղնիներ, քանզի քանդուեց ծառախիտ
 անտառը: Ահա հովիւների ողբալու ձայնը. նսեմացել է նրանց 3
 մեծութիւնը: Ահա առիւծների մռնչալու ձայնը. ամայացել է
 Յորդանան գետի վեհութիւնը: Այսպէս է ասում Ամենակալ 4
 Տէրը. «Արածացրո՛ւ քո հօտերը, որ մորթօրութիւն համար են.
 նրանց գնողները կոտորում էին նրանց, վաճառում էին նրանց
 եւ ասում. «Թող օրհնեալ լինի Տէրը. մենք հարստացանք»: Իսկ 5
 նրանց հովիւները բնաւ չէին ցաւում ոչխարների համար: Դրա
 համար էլ ես այլեւս չեմ խնայելու այդ երկրի բնակիչներին, -
 ասում է Տէրը. - ահա ես մարմնելու եմ մարդկանց իւրաքան-
 չիւրին իր ընկերոջ ձեռքը, նաեւ իր թագաւորի ձեռքը, նրանք
 պիտի զարկեն իրար, իսկ ես ոչ մէկին չեմ փրկելու նրանց ձեռ- 6
 քից»: Քանանացիների երկրում ես հովուութիւն պիտի անեմ
 այն հօտին, որ մորթօրութիւն համար է, ինձ համար երկու գա-
 ւազան պիտի վերցնեմ, մէկը պիտի կոչեմ՝ Գեղեցկութիւն, իսկ
 երկրորդը՝ Վիճակ, եւ պիտի արածացնեմ հօտերը: Մէկ ամ- 7
 սում ես վերացրի երեք հովիւներին, որովհետեւ իմ հոգին զգու-

8 ել էր նրանցից, նրանց հոգիներն էլ զգուել էին ինձանից: Ես, ահա, ասում եմ. «Ձեզ չեմ հովուելու. ով մեռնելու է՝ թող մեռնի, ով սապկելու է՝ թող սաքկի: Մնացածներից ամեն մեկն

9 էլ թող ուրի իր ընկերոջ մարմինը»: Ես պիտի վերցնեմ իմ գաւազանը՝ Գեղեցկութիւնը, պիտի նետեմ ցած՝ խզելու համար

10 այն ուխտը, որ դրել եմ բոլոր ժողովուրդների հետ: Այդ ուխտը պիտի խզուի այն օրը, եւ քանանացիները պիտի ճանաչեն իմ պահպանած հօրերը, քանզի սա Տիրոջ խօսքն է: Ես նրանց ասացի. «Եթէ ձեր աչքին հաճելի է թուում, ապա փուէք իմ վարձը, իսկ եթէ՝ ոչ, ասացէք»: Եւ նրանք կշռեցին իմ վարձը՝ երեսուն արծաթ»: Տէրն ինձ ասաց. «Դու բովի մէջ գցիր դա, քննիր, թէ այն փորձուած է արդեօք այնպէս, ինչպէս ես, որ փորձուեցի նրանց կողմից իրենց համար»: Ես վերցրի երեսուն արծաթը եւ Տիրոջ Տանը գցեցի բովի մէջ: Ես դէն գցեցի իմ երկրորդ գաւազանը՝ Վիճակը, քանդելու համար այն ուխտը,

14 որ դրել էի Յուդայի երկրի եւ Իսրայէլի միջեւ: Տէրը դարձեալ ինձ ասաց. «Դու հովուութիւն անելու համար վերցրո՛ւ մի փզէպ հովուի գործիքներ, որովհետեւ ահա ես մի փզէպ հովիւ եմ դնելու այս երկրի վրայ: Նա չի հոգալու նիհար ոչխարների համար, ցրուածին չի փնտրելու, վիրաւորուածին չի բուժելու, առողջին չի խնամելու, այլ ուրեկու է ընտրի ոչխարների միտը եւ

16 փշրելու նրանց ոտքերի ոսկորները»: Վայ քեզ, ո՛վ անարժան հովիւ, որ աչքաթող ես անում քո հօտը: Թող սուրը կրրի նրա բազուկը, թող հանի նրա աջ աչքը: Թող անպարճառ չորանայ նրա բազուկը, թող անպայման կուրանայ նրա աջ աչքը:

12 Տիրոջ խօսքի պատգամը Իսրայէլի մասին: Տէրը, որ փարածեց երկինքը եւ գցեց երկրի հիմքերը, որ մարդու մէջ հաս-

2 փարեց նրա հոգին, այսպէս է ասում. «Ահա ես Երուսաղէմը պիտի դարձնեմ երերուն մի շենք այն բոլոր ժողովուրդների համար, որոնք գրնւում են նրա շուրջը. Տրէաստանում էլ այդպէս է լինելու Երուսաղէմի պաշարման ժամանակ: Այն օրը ես Երուսաղէմը որպէս մի քար պիտի դնեմ բոլոր հեթանոսների ոտքերի փակ, նրանք բոլորն էլ պիտի կոխտան այն, խիստ պիտի ծաղրեն, եւ նրա վրայ պիտի հաւաքուն բոլոր ազգերը:

4 Այն օրը ես, - ասում է Տէրը, - կապաղութեան ախարով պիտի հարուածեմ նրանց երիվարներին, նրանց հեծեալներին էլ՝ խելագարութեամբ: Բայց ես իմ աչքերը պիտի բացեմ Յուդայի

փան վրայ, իսկ բոլոր ազգերի երիվարներին պիտի հարուածեմ
 կուրութեամբ: Յուդայի երկրի հազարապետները պիտի ասեն 5
 իրենց սրբում. «Մենք Երուսաղէմի բնակիչներին կը գտնենք
 իրենց Ամենակալ Տէր Աստուծո ձեռքում»: Այն օրը Յուդայի 6
 երկրի հազարապետներին իբրեւ կիսախանձ ձողեր եւ պիտի
 դնեմ կրակի փայտերի մէջ, իբրեւ հրավառ ջահեր պիտի դնեմ
 եղեգնի մէջ, նրանք աջից ու ձախից պիտի ուրբեն շրջակայ բոլոր
 ժողովուրդներին, եւ Երուսաղէմը դարձեալ բնակելի պիտի լինի
 իր փեղում՝ Երուսաղէմում: Տէրը պիտի փրկի Յուդայի երկրի 7
 փոհները, ինչպէս առաջ, որպէսզի Դաւթի փան պարծանքը եւ
 Երուսաղէմի բնակիչների հպարտութիւնը բարձր չլինի Յուդայի
 երկրի համեմատ: Այն օրը Ամենակալ Տէրը պիտի պաշտպանի 8
 Երուսաղէմի բնակիչներին, եւ ամենափակարը նրանց մէջ պիտի
 լինի Դաւթի պէս, իսկ Դաւթի փունը՝ Աստուծո փան նման, Տիրոջ
 հրեշտակի պէս՝ նրանց առաջ»: «Այն օրը եւ պիտի բնաջնջեմ 9
 այն բոլոր ազգերին, որոնք կը յարձակուեն Երուսաղէմի վրայ:
 Շնորհի ու գթութեան հոգի պիտի հեղեմ Դաւթի փան եւ Ե- 10
 րուսաղէմի բնակիչների վրայ. նրանք իրենց հայեացքը պիտի
 դարձնեն դէպի ինձ, պարելու փոխարէն լաց ու կոծ պիտի անեն,
 ինչպէս ողբում են սիրելի Էակի վրայ, սուգ պիտի անեն, ինչպէս
 սգում են անդրանիկ զաւակի վրայ: Այն օրը չափազանց մեծ 11
 սուգ պիտի լինի Երուսաղէմում, ինչպէս դաշտում կորսուած
 նռնենիների վրայ եղած սուգը: Պիտի հեկեկայ երկիրը՝ ամէն 12
 մի ազգապոռհմ՝ առանձին, եւ նրանց կանայք՝ առանձին, Դաւթի
 ազգապոռհմը՝ առանձին, եւ նրանց կանայք՝ առանձին, Նաթանի
 ազգապոռհմը՝ առանձին, եւ նրանց կանայք՝ առանձին, Դելիի 13
 ազգապոռհմը՝ առանձին, եւ նրանց կանայք՝ առանձին, Սեմէիի
 ազգապոռհմը՝ առանձին, եւ նրանց կանայք՝ առանձին: Այդ- 14
 պէս էլ մնացած բոլոր ազգապոռհմերը, ամէն մէկն՝ առանձին, եւ
 նրանց կանայք՝ առանձին»:

Այն օրը Դաւթի փան համար պիտի բացուի ամէն մի վայր՝ 13
 նրա փոփոխման ու մաքրման համար: Այն օրը Տէրը պիտի 2
 վերացնի կուռքերի անունները երկրից, նրանք այլեւս չպիտի
 յիշուեն. պիտի վերացնի երկրից սուր մարգարէներին եւ պիղծ
 ոգիներին, եւ եթէ որեւէ մէկը դեռեւս մարգարէութիւն անի, նրա
 հայրն ու մայրը, որ ծնել են նրան, թող ասեն՝ «Դու չպիտի ապ-
 րես, որովհետեւ Տիրոջ անունից սուր խօսեցիր»: Նրա հայրն

3 ու մայրը, որ ծնել են նրան, թող արգելեն մարգարեություն ա–
 նել: Այն օրը այդ մարգարեները պիտի ամաչեն իրենց մար–
 գարեություն անելու ժամանակ՝ ամեն մէկն իր փեսիւքի համար,
 4 պիտի հագնեն մագեղէն քրձեր: Նրանցից ամէն մէկը պիտի
 5 ասի. «Ես մարգարէ չեմ, այլ հողագործ մարդ եմ, ինձ մարդ
 է ծնել, եւ ես մարդ եմ իմ մանկութիւնից ի վեր»: Եւ երբ ես
 նրան ասեմ՝ «Այդ ի՞նչ վերքեր են քո ձեռքերի մէջ», նա կ'ասի՝
 6 «Դրանք այն վերքերն են, որ ես սրացել եմ իմ սիրելի ազգի
 7 փրկմանը»: «Արթնացիր, ո՛վ սուր, իմ հովուի վրայ եւ նրա ընկեր
 8 փրկմանը: Այդ մէկ երրորդն էլ ես պիտի անցկացնեմ հրի միջով, պիտի հալեմ նրանց, ինչպէս արծաթն
 են հալում, պիտի փորձեմ նրանց, ինչպէս փորձում են ոսկին.
 այն ժամանակ նրանք պիտի կանչեն իմ անունը, եւ ես պիտի
 լսեմ նրանց ու ասեմ՝ «Սա է իմ ժողովուրդը», իսկ նրանք պիտի
 ասեն՝ «Դու ես մեր Տէր Աստուածը»:

14 Ահա գալիս է Տիրոջ օրը, եւ քո աւարը պիտի բաժանուի քո
 2 մէջ: Պիտի հաւաքուեն բոլոր ազգերը Երուսաղէմի դէմ պա–
 րտադմելու համար, քաղաքը պիտի գրաւուի, փները պիտի
 կողոպտուեն, եւ կանայք՝ պղծուեն. քաղաքի կէտը գերութե–
 ան պիտի փարուի, բայց իմ ժողովրդի մի մասը պիտի մնայ
 3 այնպեղ եւ չի բնաջնջուելու: Տէրը պիտի ելնի ու պարտադմի
 այդ բոլոր ազգերի դէմ, պիտի պարտադմի, ինչպէս իր համար
 4 ճակատամարտի օրը: Այն օրը նրա ուրբերը պիտի կանգնեն
 Զիթենեաց լեռան վրայ՝ Երուսաղէմի դիմաց, արեւելեան կողմը.
 Զիթենեաց լեռը պիտի պարռուի, նրա մի կէտը՝ դէպի արեւելք,
 նրա միւս կէտը՝ դէպի ծով. նրանց միջեւ շար մեծ վիհ պիտի
 լինի, եւ լեռան մի կէտը պիտի սահի դէպի հիւսիս, միւս կէտը՝
 5 դէպի հարաւ: Պիտի լցուի իմ լեռների ձորը, եւ լեռների այդ ձո–
 րը պիտի փարածուի մինչեւ Ասայէլ ու կցուի նրան, պիտի լցուի
 այնպէս, ինչպէս լցուեց երկրաշարժից՝ Յուդայի երկրի արքայ
 Օզիայի օրերին: Այն ժամանակ պիտի գայ ու հասնի իմ Տէր
 6 Աստուածը, եւ բոլոր սրբերը պիտի լինեն նրա հետ: Այն օրը

լոյս չի լինելու, այլ լինելու է ցուրպ ու պարզ օր: Դա պիտի 7
 լինի միայն Տիրոջը յայրանի օր. ո՛չ ցերեկ պիտի լինի եւ ո՛չ էլ
 գիշեր, այլ լոյս պիտի լինի միայն երեկոյեան: Այն օրը կենդա- 8
 նի ջուր է բխելու Երուսաղէմում, նրա մի կէտը պիտի հոսի դէպի
 առջեւի ծովը, նրա միւս կէտը՝ դէպի երեսի ծովը, եւ այդպէս է
 լինելու ամառ ու գարուն: Տէրը թագաւոր պիտի լինի ամբողջ 9
 երկրի վրայ. այն օրը Տէրը միա՛կը պիտի լինի, եւ նրա անունը
 պիտի լինի միա՛կը: Ամբողջ երկիրը անապատից պիտի վե- 10
 րածուի դաշտի՝ Գաբայից մինչեւ Ռեմոն՝ Երուսաղէմի հարա-
 ւային կողմը, Նոամը պիտի մնայ իր փեղը՝ Բենիամինի դռնից
 մինչեւ Առաջին դուռը, մինչեւ Անկիւնների դուռը, Անամայէլի
 աշտարակից մինչեւ Թագաւորի հնձանները: Նրա մէջ պի- 11
 րի բնակուեն մարդիկ, այլեւս նգովք չի լինելու, եւ Երուսաղէմը
 պիտի դառնայ յուսալի: Ահա սրանք են այն հարուածները, 12
 որ Տէրը հասցնելու է բոլոր ազգերին, որոնք պատերազմեցին
 Երուսաղէմի դէմ. նրանց մարմինները պիտի հալուեն իրենց
 ուրբերի վրայ կանգնած ժամանակ, նրանց աչքերը թարախի
 պէս պիտի ծորեն իրենց ակնակապիճների մէջ, եւ նրանց լե-
 զուները պիտի նեխեն իրենց բերաններում: Այն օրը նրանց 13
 համար մեծ ահ պիտի լինի Տիրոջից, ամէն մէկը ձեռքը պի-
 րի գցի ընկերոջ ձեռքին, ընկերը իր ձեռքը պիտի բարձրացնի
 իր ընկերոջ վրայ: Յուդայի երկիրը եւս պիտի պատերազմի 14
 Երուսաղէմի դէմ, պիտի կողոպտուի շրջակայ բոլոր ազգերի
 հարստութիւնը՝ ոսկին ու արծաթը եւ մեծ թուով հանդերձանք:
 Այդպէս է լինելու նաեւ այն հարուածը, որով Տէրը հարուածե- 15
 լու է թէ՛ ձիերին ու ջորիներին, թէ՛ միւս բոլոր անասուններին,
 որոնք կը լինեն նրանց բանակների մէջ: Բոլոր նրանք, ով- 16
 քեր մնացած կը լինեն Երուսաղէմի դէմ պատերազմած ազգե-
 րից, ամէն փարի պիտի գան երկրպագելու թագաւորին՝ Զօրու-
 թիւնների Տիրոջը, պիտի գան Տաղաւարահարաց փօնը փօնե-
 լու: Եւ եթէ լինի այնպէս, որ երկրի ազգերից որեւէ մէկը չգնայ 17
 Երուսաղէմ՝ երկրպագելու թագաւորին՝ Զօրութիւնների Տիրո-
 ջը, ապա նա եւս պիտի գնայ: Եթէ եգիպտացիների ազգա- 18
 փոհմը նոյնպէս չգնայ, ապա նրանց եւս հասնելու է այն նոյն
 հարուածը, որը պիտի հասնի բոլոր այն ազգերին, որոնք չեն
 գնայ Տաղաւարահարաց փօնը փօնելու: Սա՛ պիտի լինի եւ 19
 գիպպացիների պափիժը եւ պարտքն այն բոլոր ազգերի, որոնք

- 20 չեն գնայ Տաղաւարահարաց փօնը փօնելու: Այն օրը նոյնիսկ ձիերի սանձերի վրայ գրուած պիտի լինի՝ «Սրբութիւն՝ նուիրուած Տիրոջը»: Տիրոջ փան կաթսաները պիտի լինեն ինչպէս
- 21 զոհասեղանի առջեւի փաշտերը, եւ Երուսաղէմում ու Յուդայի երկրում ամէն մի կաթսայնուիրուած պիտի լինի Ամենակալ Տիրոջը: Բոլոր նրանք, ովքեր զոհ կը բերեն ընծայելու, պիտի վերցնեն այդ կաթսաներից՝ դրանց մէջ միսը եփելու համար. եւ այն օրը, Զօրութիւնների Տիրոջ փանը այլեւս չի լինի ոչ մի քանանացի:

Մաղաքիա

Տիրոջ մարգարեական պապգամը Իսրայելի մասին իր պապ- 1
գամաբերի միջոցով: Նաստապետեցէք ձեր սրտում, որ ես սիրեցի 2
ձեզ, - ասում է Տէրը. դուք ասում էք. «Ինչով սիրեցիր մեզ»: «Ե-
սաւը Յակոբի եղբայրը չէ՞», - ասում է Տէրը, - ես սիրեցի Յա- 3
կոբին, բայց Եսաւին արեցի, նրա սահմանները ամայութեան 4
դարձրի եւ նրա ժառանգութիւնը՝ անապարի բաժին: Եթէ Ե- 4
դոմն ասի, թէ՛ ահա կործանուեցինք, դառնանք եւ շինենք ա-
ւերուած քաղաքները, այն ժամանակ այսպէս կ'ասի Ամենակալ 5
Տէրը. «Թող նրանք շինեն, իսկ ես կը կործանեմ, եւ նրանց
սահմանները կը կոչուեն անօրէնութեան սահմաններ, իսկ ժո- 6
ղովուրդը, որի հետ Տէրը յաւիտեան պապերազմ պիտի մղի, կը
կոչուի անօրէն»: Ձեր աչքերը կը փնտնեն, եւ դուք իսկ կ'ասէք, 5
թէ՛ Տէրը բարձրացաւ Իսրայելի սահմանների վրայ»: «Որդին 6
փառաւորում է Նօրը, եւ ծառան երկնչում է իր Տիրոջից: Իսկ
արդ, եթէ ես Նայր եմ, ո՞ր է իմ փառքը, իսկ եթէ Տէր եմ, ո՞ր
է իմ պապիւր, - ասում է Ամենակալ Տէրը: Դուք, քահանաներ,
անարգում էք իմ անունը եւ ասում. «Ինչով անարգեցինք քո
անունը. դուք իմ սեղանին պիղծ հաց էք մատուցում եւ ասում. 7
«Ինչով պղծեցինք այն»: Ձեր այն խօսքով, թէ՛ «Տիրոջ սեղանը
արհամարհուած է», եւ ինչ որ դրում է նրա վրայ, արհամար- 8
հում էք: Իսկ եթէ մի կոյր անասուն էք զոհ մատուցում, ապա 8
չար գործ չէ՞ դա. եւ եթէ կաղ կամ հիւանդ անասուն էք զոհ
մատուցում, ապա զուր գործ չէ՞ դա. լաւ, այն քո իշխանին մա-
տուցիր, փես, թէ կ'ընդունի՞ քեզ, կամ քեզ նկատի կ'առնի՞, -
ասում է ամենակալ Տէրը: Իսկ այժմ խնդրեցէք ձեր Աստծուն 9
եւ հաշտեցրէք նրան. ձեր ձեռքով եղաւ դա, ապա որեւէ բան
կ'առնեն ձեզնից բարեհաճութեամբ, - ասում է Ամենակալ Տէ-
րը: Ձեր առջեւ դռները կը փակուեն, եւ դուք զուր փեղը մի 10
մօտեցէք իմ սեղանին, որովհետեւ յօժարական չեմ ձեր նկատ-
մամբ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - եւ զոհ չեմ ընդունի ձեր
ձեռքից: Արեւածագից մինչեւ մայրամուտ իմ անունը փառա- 11
ւորում է ազգերի մէջ, եւ ամէն փեղ խունկ եւ սուրբ պապարագ
է մատուցում իմ անուան, որովհետեւ մեծ է իմ անունը հեթա-
նոսների մէջ, - ասում է Ամենակալ Տէրը: Իսկ դուք պղծեցիք 12

այն ձեր այն խօսքով, թե՛ «Տիրոջ սեղանը պիղծ է, եւ այն կե-
 13 րակուրը, որ դրում է նրա վրայ, արհամարհուած է»։ Ասում
 էիք, թե՛ «Դաբաժանքով է բերուած»։ Ես այն քամուն կրամ, -
 ասում է ամենակալ Տէրը։ Եւ եթէ գողացուած, կաղ ու նիհար
 անասուն զոհ մաքուցէք ինձ, կ'ընդունեն՝ դրանք ձեր ձեռքից, -
 14 ասում է Ամենակալ Տէրը։ Թող անիծեալ լինի այն մարդը, որն
 ունետոր է, իր հօգի մէջ որձ ունի եւ ուխտ է արել մաքուցել,
 սակայն արաբաւորն է մաքուցում Տիրոջը։ Մինչդեռ ես յաղ-
 թող թագաւոր եմ, - ասում է ամենակալ Տէրը, - եւ իմ անունը
 յայրնի է ազգերի մէջ»։

2, 2 «Եւ արդ, այս է իմ պապութիւրանը ձեզ, քահանաներ։ Ե-
 թէ չսէք եւ չմտածէք փառք րալ իմ անուան, - ասում է ա-
 մենակալ Տէրը, - ձեզ վրայ անէ՞ք կ'ուղարկեմ, կ'անիծեմ ձեր
 օրհնութիւնները, կը նզովեմ դրանք, քամուն կրամ ձեր օրհ-
 նութիւնները, եւ չեն մնայ ձեր մէջ, քանի որ դրանք չորեցիք
 3 ձեր սրտերում։ Ահա ես որոշեցի թիկունքս դարձնել ձեզ,
 ձեր երեսին շաղ րալ ձեր աղտն ու կեղտը եւ ձեր րօների
 4 աղտեղութիւնը. ես այդպէս պիտի վերացնեմ ձեզ։ Այն ժա-
 մանակ դուք կ'իմանաք, որ ես ուղարկեցի ձեզ այս պապութիւնը՝
 որ իմ ուխտը ղեւրացիների հետ է, - ասում է Ամենակալ Տէրը։
 5 Իմ ուխտը Ղեւիի հետ կեանքի եւ խաղաղութեան ուխտ է, եւ
 են նրան երկիւղ ներշնչեցի՝ վախենալու ինձանից, ակնածելու
 6 իմ անունից։ Ճշմարիտ օրէնքն էր նրա բերանում եւ ան-
 իրաւութիւն չգրնուեց նրա շրթունքներին, նա խաղաղութե-
 ամբ եւ ուղիղ ընթացաւ ինձ հետ եւ շարերին անիրաւութիւ-
 7 նից դարձի բերեց։ Արդարեւ, քահանայի շրթունքները զգոյշ
 պիտի վարուեն գերութեան հետ, նրա բերանից պիտի օրէնք-
 ներ խնդրեն, քանի որ նա է Ամենակալ Տիրոջ պապգամբերը։
 8 Իսկ դուք խոտորուեցիք ճանապարհից, շարերին թուլացրիք
 օրէնքը պահելուց եւ ապականեցիք Ղեւիի ուխտը, - ասում է
 9 Ամենակալ Տէրը։ Ուստի ես ձեզ բոլոր ազգերից լքում եւ
 արհամարհում դարձրի, քանի որ իմ ճանապարհը չպահեցիք,
 10 այլ կեղծաւորութիւն էիք անում օրէնքի առաջ։ Արդարեւ, մէկ
 չէ՞ ձեր բոլորի հայրը, մէկ Աստուած չհասարաբեց՝ ձեզ, ինչո՞ն
 էք իւրաքանչիւր թոյլ րալիս ձեր եղբօրը՝ պղծելու ձեր հայ-
 11 րերի ուխտը։ Լքուեց Յուդայի երկիրը, գարշելի բաներ արու-
 եցին Իսրայէլում եւ Երուսաղէմում, որովհետեւ Յուդայի երկիւ-

որը պղծեց Տիրոջ սրբութիւնները նրանց ձեռքով, ում սիրեց, եւ
 յարեց օտար ասպուածներին: Տէրը պիտի կործանի այն մար- 12
 դուն, որն այդպէս կ'անի մինչեւ որ նա հալածուի Յակոբի փնից
 եւ դադարի Ամենակալ Տիրոջը զոհեր մատուցելուց: Ինչ որ ես 13
 ասում էի, այն էիք անում. արցունքներով ծածկեցիք իմ սեղա-
 նը, փանջանքի լաց ու ողբով: Արժէ՛ արդեօք վերստին նայել
 ձեր զոհաբերումին եւ կամ այն ընդունել ձեր ձեռքերից: Դուք 14
 ասացիք. «Ինչո՞ւ այդպէս»: Նրա համար, որ Տէրը ուխտ դրեց
 քո եւ քո երիպասարդութեան օրերի կնոջ միջեւ, որին թողեցիր.
 իսկ նա քո ուխտի ամուսինն ու կինն էր: Չէ՛ որ Տէրը ձեզ մէկ 15
 մարմին եւ հոգի արեց նրա հետ: Եւ ասացէք, թէ ուրիշ ի՞նչ է
 խնդրում Ասպուած, եթէ ոչ գաւակ: Զգո՛յշ վարուեցէք ձեր հոգու
 հետ. քո երիպասարդութեան օրերի կնոջը մի՛ թող. իսկ եթէ ա- 16
 րելու պարճառով արձակես նրան, ամբարշտութիւնը կը ծածկի
 քո խորհուրդը, - ասում է Իսրայէլի Տէր Ասպուածը: Զգո՛յշ վա-
 րուեցէք եւ անհաւաքարիւմ մի՛ եղէք, - ասում է Ամենակալ Տէրը:
 Դուք, որ բարկացնում էք Ասպծուն ձեր խօսքերով եւ ասում էք՝ 17
 «Ինչո՞վ բարկացրինք նրան»: Ձեր այն խօսքով, թէ՛ «Ով որ չար
 գործ է անում, բարի է համարում Տիրոջ առաջ, բարեհաճ է
 նրա նկատմամբ: Էլ ո՞ր է Արդարութեան Ասպուածը»:

Ահա ես ուղարկում եմ իմ պարգամաբերին, եւ նա կը փեսնի 3
 իմ ճանապարհները՝ իմ առաջ. եւ յանկարծակի իր փաճարը կը
 գայ Տէրը, որին դուք փնտրում էք, եւ ուխտի պարգամաբերը,
 որին կամենում էք դուք: Ահա գալիս է, - ասում է Ամենա- 2
 կալ Տէրը, - ո՞վ կը դիմանայ նրա մուտքի օրուան, եւ կամ ո՞վ
 հանիստր կը մնայ նրա յայտնութեան ժամանակ, քանի որ նա
 պիտի մտնի որպէս հալոցի բոց եւ որպէս լուացարանների օ-
 ճառ: Նա կը նստի ձուլելու եւ մաքրելու՝ որպէս արծաթ եւ որ- 3
 պէս ոսկի, կը մաքրի Ղեւիի որդիներին եւ կը հալեցնի նրանց
 ոսկու նման եւ արծաթի պէս: Եւ այն ժամանակ արդարութե-
 ամբ զոհ կը մատուցեն Տիրոջը: Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի 4
 զոհաբերումը հաճելի կը լինի Տիրոջը, ինչպէս վաղնջական օ-
 րերին, ինչպէս առաջին փարիներին: Եւ ձեզ վրայ պիտի գամ 5
 դատաստանով ու արագ վկայ պիտի լինեմ կախարդների եւ
 շնացած կանանց դէմ, նաեւ նրանց դէմ, ովքեր սուտ երդում
 են անում իմ անուամբ, որոնք կտրում են վարձկանի վարձը,
 որոնք նեղում են այրիներին եւ ծեծում որբերին, որոնք խեղ-

աթիրում են պանդխտի իրաւունքը եւ որոնք չեն վախճնում
6 ինձնից, - ասում է Ամենակալ Տէրը: Ահա ես եմ ձեր Տէր Աս-
7 րուածը եւ չեմ փոխուի: Իսկ դուք, Յակոբի որդիներ, հեռու
չէք մնում ձեր հայրերի մեղքերից, խուսափում էք իմ օրէնքնե-
րից եւ չէք պահում դրանք: Դարձէք դէպի ինձ, եւ ես կը դառ-
նամ դէպի ձեզ, - ասում է Ամենակալ Տէրը: Դուք ասում էք.
8 «Ինչո՞վ դառնան»: Մարդ Ասրծուն կը խաբի՞, քանի որ դուք
9 խաբեցիք ինձ եւ ասացիք, թէ՛ «Ինչո՞վ խաբեցինք քեզ»: Չէ՞
որ րասանորդներն ու պրուդները ձեզ մօտ են, եւ դուք չարու-
10 թեամբ նախանձում եւ խաբում էք ինձ: Տարին աւարտուեց, եւ
ամբողջ բերքը հաւաքեցիք մեր շտեմարաններում. ձեր րնե-
րում յափշտակութիւն կը լինի, ե՛ր կանգնէք դրանից, - ասում է
ամենակալ Տէրը: Մի՞թէ չեմ բացի ձեզ համար երկնքի պարու-
հանները եւ իմ օրհնութիւնը լիառար չեմ թափում ձեզ վրայ:
11 Ուշադիր կը լինեմ ձեր կերակուրների նկատմամբ, չեմ ապա-
կանի ձեր երկրի բերքը, եւ չի փչանայ ձեր որթաբունկը այգում,
12 - ասում է Ամենակալ Տէրը: Բոլոր ազգերը երանի կը րան ձեզ,
քանի որ դուք կը լինէք իմ ցանկալի երկիրը, - ասում է Ամենա-
13 կալ Տէրը: Ծանր են ձեր խօսքերն ինձ համար, - ասում է Տէրը:
14 Դուք ասում էք. «Ինչո՞վ բամբասեցինք քեզ»: Նրանով, որ ասում
էիք, թէ՛ «Զուր է այն ամենը, ինչ ծառայում է Ասրծուն, եւ ի՞նչ
աւելի օգուտ եղաւ, որ պահեցինք նրա հրահանգները եւ պա-
15 դարանքով ընդառաջ գնացինք Ամենակալ Տիրոջը: Եւ այժմ
մենք երանի ենք րալիս ուրիշներին. բարեշէն են բոլոր նրանք,
ովքեր անօրէնութիւն են գործում, Ասրծու դէմ դուրս եկան եւ
16 ապրեցին»: Այսպէս րոքնջացին Տիրոջից երկիւղ կրողները,
իւրաքանչիւրն իր ընկերոջ հետ: Տէրը անսաց, լսեց եւ յիշարա-
կի գիրք գրեց Տիրոջից երկիւղ կրողների առաջ եւ նրանց առաջ,
17 որոնք սարսում են նրա անունից: Եւ Ամենակալ Տէրն ասում
է. «Նրանք իմը կը լինեն այն օրը, երբ ես փրկութիւն կ'անեմ,
կը փայփայեմ նրանց, ինչպէս հայրն է փայփայում իրեն բա-
18 րութեամբ ծառայած որդուն: Դուք կը դառնաք եւ կը րեսնէք
այն րարբերութիւնը, որ կայ արդարի ու անօրէնի, Ասրծուն
ծառայածի եւ չծառայածի միջեւ»:

4 Ահա պիտի գայ Տիրոջ օրը՝ հնոցի նման բոբբոքուած, եւ պի-
տի այրի նրանց. բոլոր այլազգիներն ու ովքեր անօրէնութիւն
են գործում, պիտի վառուեն ինչպէս եղէգ այն օրը, որը պիտի

գայ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - եւ նրանցից ոչ մի արմապ եւ ոչ մի ուռ չի մնայ: Բայց ձեզ՝ իմ անունից երկիւղ կրողներիդ 2 համար արդարութեան արեգակը պիտի ծագի, եւ բժշկութիւն պիտի լինի նրա շողերի մէջ եւ դուք պիտի ելնէք ու խայտաբ ինչպէս կապից արձակուած հորթեր՝ պիտի փրորէք անօրէն- 3 ներին եւ նրանք մոխիր պիտի դառնան ձեր ուրջերի փակ այն օրը, որ ես եմ պատրաստելու, - ասում է Ամենակալ Տէրը: Ա- 4 հա ես ձեզ մօտ եմ ուղարկում Թեգբացի Եղիային, նախքան որ կը գայ Տիրոջ մեծ ու երեսելի օրը, որպէսզի նա հօր սիրտը 5 դարձնի դէպի որդին, մարդու սիրտը՝ դէպի իր ընկերը. չլինի այնպէս, որ գալով հարուածեմ երկիրը միանգամից: Յիշեցէք 6 իմ ծառայ Մովսէսի օրէնքները, ինչպէս որ պատուիրեցի նրան Քորէբում, բոլոր հրամաններն ու պատուիրանները:

Երեմիա

1 Ասարծու պապգամը, ուղղուած Քեղկիայի որդի Երեմիային,
որը Բենիամինի երկրում, Անաթթում ապրող քահանաներից
2 էր: Տէրը նրա հեպ խօսեց Նրէասպանի արքայ Ամոնի որ-
դի Օսիայի օրօք, վերջինիս թագաւորութեան փասներեքերորդ
3 տարում, նաեւ Նրէասպանի արքայ Օսիայի որդի Յովակիմի
օրօք, մինչեւ Յուդայի երկրի արքայ Օսիայի որդի Սեդեկիայի
փասնմէկերորդ տարուայ վերջը, մինչեւ Երուսաղէմի բնակչու-
թեան գերութիւնը, որ քեղի ունեցաւ նոյն տարուայ հինգերորդ
4, 5 ամսին: Տէրը խօսքն ուղղեց ինձ եւ ասաց. «Դեռ քեզ որո-
վայնում չստեղծած՝ ես ընտրեցի քեզ, եւ դեռ արգանդից դուրս
չեկած՝ սրբացրի քեզ ու հեթանոսների վրայ մարգարէ կարգե-
6 ցի»: Իսկ ես ասացի. «Տէր, ո՞վ դու Տէր, ահա ես նոյնիսկ խօսել
7 չգիտեմ, քանզի մանուկ եմ»: Տէրն ինձ ասաց. «Մի՛ ասա, թե՛
«Մանուկ եմ ես». ում մօտ որ ուղարկեմ քեզ, բոլորի մօտ էլ
պիտի գնաս, ու այն ամէնը, ինչ որ պարտուիրեմ քեզ, պիտի
8 խօսես: Չվախենաս նրանցից, - ասում է Տէրը, - քանզի ես
9 քեզ հեպ եմ՝ քեզ փրկելու համար»: Եւ Տէրը, ձեռքն ինձ երկա-
րելով, հպեց բերանիս ու ասաց. «Ահա իմ խօսքը քո բերանը
10 դրեցի: Ահա քեզ այսօր իշխանութիւն փութի ազգերի ու թագա-
ւորութիւնների վրայ, որպէսզի դրանք քանդես ու խորտակես,
11 կործանես ու աւերես, կառուցես ու հաստատես»: Տէրը, խօսքն
ինձ ուղղելով, ասաց. «Ի՞նչ ես տեսնում, Երեմիա՛»: Ես ասացի.
12 «Ընկուզենու գաւազան եմ տեսնում»: Տէրն ինձ ասաց. «Ճիշտ
ես տեսնում. ես արթուն հեպեւում եմ, որպէսզի իմ ասածնե-
13 րը կատարուեն»: Եւ Տէրը նորից խօսքն ինձ ուղղեց՝ ասելով.
«Ի՞նչ ես տեսնում»: Ասացի. «Եռացող կաթսայ եմ տեսնում՝
14 բերանը հիւսիսից դէպի այս կողմ»: Տէրն ինձ ասաց. «Այս
երկրի բնակիչների վրայ չարիքները հիւսիսից են բորբոքուե-
15 լու: Ահա ես բոլոր թագաւորութիւններին միասին կանչելու եմ
հիւսիսի երկրից, - ասում է Տէրը, - գալու են, եւ ամէն մէկն իր
գահն է հաստատելու Երուսաղէմի դարպասների շէմերին, նրա
շրջակայ բոլոր պարիսպների վրայ եւ Նրէասպանի բոլոր քա-
16 ղաքների վրայ: Ես դապ ու դապաստանով եմ խօսելու նրանց
հեպ՝ իրենց գործած բոլոր չարիքների համար, քանզի նրանք

լքեցին ինձ եւ զոհեր մաքուցեցին օտար ասպուածներին, երկր-
պագեցին իրենց ձեռակերպ կուռքերին: Դու էլ զօրեպնդուիր, 17
գնա՛ եւ ասա՛ նրանց այն ամէնը, ինչ որ պապուիրելու եմ քեզ:
Չվախենաւ նրանցից եւ քեզ չկորցնես նրանց առաջ, քանզի ես
քեզ հեպ եմ՝ քեզ փրկելու համար, - ասում է Տէրը: Ահաւ- 18
սիկ ես այսօր կանգնեցրի քեզ ինչպէս ամուր քաղաք, եւ ինչպէս
երկաթէ սիւն եւ կամ ինչպէս պղնձէ հզօր պարիսպ՝ ընդդէմ Տրե-
ասպանի բոլոր թագաւորների, նրա իշխանների, նրա քահա-
նաների ու երկրի ժողովրդի: Նրանք պիտի կռուեն քեզ հեպ, 19
բայց քեզ ոչ մի բան չպիտի կարողանան անել, քանզի ես քեզ
հեպ եմ՝ քեզ փրկելու համար», - ասում է Տէրը:

Տէրը խօսքն ուղղեց ինձ եւ ասաց. «Գնա՛ երուսաղէմացի- 2
ների ականջներին ձայն Կուր ու ասա՛. Տէրն այսպէս է ա- 2
սում. «Քե՛զ յիշեցի, քո պապանութեան խանդաղապանքն ու քո
հարսնութեան սէրը, երբ դու ընթանում էիր Իսրայէլի սրբի յե-
պեւից»: Այսպէս է ասում Տէրը՝ Իսրայէլի սուրբը. «Տիրոջ հա- 3
մար իր պտուղներից առաջինն է նա: Բոլոր նրանք, ովքեր ու-
րելու են այն, զոջալու են. չարիքներ են հասնելու նրանց վրայ»,
- ասում է Տէրը: Լսեցէ՛ք Տիրոջ խօսքը, ո՛վ Յակոբի տուն եւ Իս- 4
րայէլի բոլոր Կոհմեր: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ձեր հայրերն 5
ի՛նչ վնասակար բան գրան իմ մէջ, որ հեռացան ինձնից եւ,
սնոփի ասպուածների յեպեւից գնալով, սնահաւապ դարձան:
Չասացին էլ՝ «Ո՞ր է Տէրը, որ մեզ հանեց Եգիպտացիների երկ- 6
րից եւ առաջնորդեց մեզ անապատում, անծայր ու անուղի, ան-
ջուր ու անպտուղ երկրում, մահուան սպուերների մէջ, այն երկ-
րում, որպեղով մարդ չէր անցել, եւ ուր չէր բնակուել մարդու որ-
դին: Տարաւ մեզ Քերմէլ՝ ուրելու նրա պտուղն ու բարիքները». 7
իսկ դուք մրաք ու ապականեցիք իմ երկիրը, իմ ժառանգութիւ-
նը պղծութեան մաքնեցիք: Եւ քահանաները չհարցրին՝ «Ո՞ր 8
է Տէրը»: Իմ օրէնագէտներն ինձ չուզեցին ճանաչել, առաջնորդ-
ներն ապստամբեցին իմ դէմ, եւ մարգարէները Բահադի անու-
նով մարգարէութիւն արին ու անօգուտ ասպուածների յեպեւից
գնացին»: «Դրա համար էլ դեռ պիտի դարեմ ձեզ, - ասում 9
է Տէրը, - պիտի դարեմ նաեւ ձեր որդոց որդիներին: Արդ, 10
անցէ՛ք քեպիմացիների կղզիներն ու նայեցէ՛ք, մարդ ուղարկե-
ցէք նաեւ Կեդար ու լա՛ն փեղեկացէք, փետէ՛ք՝ եղե՛կ է այդպիսի
բան. ազգերն իրենց ասպուածներին փոխե՛կ են, թէւ նրանք 11

աստուածներ էլ չեն, բայց իմ ժողովուրդն իր փառքը փոխա-
 12 նակեց նրանց հետ, որոնցից օգուտ չի ունենալու: Այդ բանի
 վրայ ապշեց երկինքը եւ խիստ սոսկաց, - ասում է Տէրը, -
 13 քանզի երկու չարիք գործեց իմ ժողովուրդը. ինձ՝ կենաց ջրի
 աղբիւրիս, լքեց եւ իր համար ծակ փոսեր փորեց, որոնք ջուր
 14 չեն կարող պահել: Միթէ Իսրայէլը ծառայ է, կամ Յակոբը՝
 15 սպրո՞կ, որ աւարի մաքնուեցին: Նրա վրայ մռնչացին եւ ի-
 րենց ձայներն արձակեցին առիւծները, որոնք աւերակ դարձ-
 րին նրա երկիրը: Նրա քաղաքները, բնակիչներից թափուր
 16 դառնալով, կործանուեցին: Մեմփացիներն ու փափնացիները
 17 ճանաչեցին քեզ ու ծաղրեցին: Միթէ դրա պարճառն այն չէ՞ր,
 - ասում է քո Տէր Աստուածը, - որ դու լքեցիր ինձ այն ժամա-
 18 նակ, երբ քեզ բերում էի անապատի ճանապարհով: Եւ հիմա
 դու ո՞ր, եգիպտացիների ճանապարհն ուր. ուզում ես Գեհոնի
 ջուրը խմել. եւ կամ՝ դու ո՞ր, ասորեստանցիների ճանապարհն
 19 ուր. ուզում ես գետերի ջուրը խմել: Քո ապստամբութիւնը
 քեզ խրատ է լինելու, եւ քո չարութիւնները կշտամբելու են քեզ:
 Խելքի կը գաս ու կը քնես, որ քեզ համար դառնաղէպ է ինձ
 20 լքելը, - ասում է քո Տէր Աստուածը: «Ես չհաւանեցի քեզ,
 - ասում է քո Տէր Աստուածը: Վաղուց խորպակեցիր քո լու-
 ծը, խզեցիր քո կապանքներն ու ասացիր, թէ՝ «Չեմ ծառայի,
 այլ կը գնամ այնպեղ, բոլոր բարձր բլուրների վրայ եւ բո-
 լոր սրուերախիտ ծառերի փակ, կը զեխանամ պոռնկութեան
 21 մէջ»: Ես քեզ փնկեցի իբրեւ համակ ագնիւ եւ պղպեղ որ-
 թափունկ. ինչո՞ւ ինձ համար դառնութեան փոխուեցիր, ո՞վ դու,
 22 որթաբոնակ օտարացեալ: Եթէ բորակով էլ լուացուես եւ կամ
 օճառը ձեռքիցդ վար չզցես, դարձեալ իմ առաջ քո անիրաւու-
 թիւնների մէջ շաղախուած կը մնաս, - ասում է Տէր Աստուածը:
 23 Ինչպէ՞ն ես ասում, թէ՝ «Չեմ պղծուել եւ չեմ գնացել Բահաղի
 յեփեից»: Տես քո ընթացքը գերեզմաններում եւ իմացի՛ր, թէ
 24 ի՛նչ ես արել: Ամէն երեկոյ նրա քաղաքի ձայնը փարածուեց
 իր ճանապարհներին. յաճախ նա այցելեց անապատի ջրերին.
 իր մարմնական ցանկութեան պարճառով այսահար դարձաւ:
 Անձնապարտ եղաւ իր կրքերին, եւ ո՞վ է, որ յետ պիտի դարձ-
 նի նրան: Բոլոր նրանք, ովքեր կը փնտռեն նրան, նեղութիւն
 չեն կրի. իր ամսականի փառապանքների մէջ կը գտնեն նրան:
 25 Դարձրո՞ւ քո սիրտը ծուռ ճանապարհից եւ քո կոկորդը՝ ծարա-

ւից»։ Իսկ նա ասում է՝ «Ուժս Կեղն է «, որովհետեւ նա սիրում էր օգար ասպուածներին եւ գնում նրանց յեփեից»։ «Ինչպէս 26 որ կ'ամաչի գողը, երբ բռնուի, այնպէս էլ պիտի ամաչեն իսրայէլացիները, իրենք, իրենց թագաւորներն ու իրենց իշխանները, իրենց քահանաներն ու իրենց մարգարէները։ Նրանք 27 փայտին ասացին, թէ՝ «Իմ հայրն ես դու», եւ քարին, թէ՝ «Դո՛ւ ծնեցիր ինձ»։ Եւ նրանք ոչ թէ իրենց երեսները, այլ թիկունքները դարձրին ինձ, բայց իրենց փորձութեան ժամին պիտի ասեն՝ «Արի փրկի՛ր մեզ»։ Տապա ո՛ր են քո այն ասպուածները, որոնց քեզ համար կերպեցիր. քո թշուառութեան ժամանակ նրանք թող ելնեն ու փրկեն քեզ։ Չէ՞ որ քո ասպուածները նոյնքան էին, որքան քո քաղաքների թիւը, ո՛վ Յուդայի երկիր։ Չէ՞ որ Երուսաղէմի ճանապարհների թուով գոհեր էին մաքուցում Բահաղին։ Այժմ ինչո՞ւ էք խօսում ինձ հետ, որովհետեւ 29 դուք բոլորդ ամբարշտացաք, բոլորդ անօրէն եղաք իմ դէմ, – ասում է Տէրը։ Զուր ծեծեցի ձեր որդիներին. դուք խրապ չառաք։ Սուրը կերաւ ձեր մարգարէներին, առիւծի պէս յօշոտեց, բայց դուք չգարհուրեցիք»։ Լսեցէք Տիրոջ պարգամը, այսպէս 31 է ասում Տէրը. «Միթէ ես Իսրայէլի համար անապա՛ր եղայ կամ աւեր ու խռատեցեալ երկիր, որ իմ ժողովուրդն ասաց. «Անպէտու՛նք կը շրջենք, բայց քեզ մօտ չենք գայ»։ Միթէ հարսը 32 կը մոռանա՞յ իր գարդը, եւ կոյսն՝ իր լանջագեղ գօփին. իսկ իմ ժողովուրդն երկար ժամանակ մոռացաւ ինձ։ Զո՛ւ ճանապարհին ուրիշ ի՛նչ միջոցների պիտի դիմես՝ սիրոյ հաճոյք գտնելու համար. բայց դու ոչ միայն այդպէս արեցիր, այլեւ նոյնիսկ անզգամացար եւ պղծեցիր քո ճանապարհները։ Զո՛ւ ձեռքերի 34 մէջ յայտնաբերուեց թշուառ ու անմեղ մարդկանց արիւնը. ոչ թէ վիհերում գրայ նրանց, այլ բոլոր կաղնիների մօտ։ Դու ասացիր, թէ՝ «Անմեղ եմ, թող նրա բարկութիւնն ինձնից հեռանայ»։ Ահաւասիկ ես դատաստան եմ քեզ հետ, որովհետեւ դու ասացիր, թէ՛ չմեղանջեցի։ Դու արհամարհեցիր ինձ՝ միշտ 36 կրկնելով քո ընթացքը, բայց դու Եգիպտոսից էլ պիտի ամաչես, ինչպէս Ասորեստանից ամաչեցիր։ Այնպէտի՛ց էլ պիտի դուրս 37 գաս՝ ձեռքերդ գլխիդ վրայ բռնած, քանզի Տէրը մերժեց այն, որ քո յոյսն էր, եւ նրանով այլեւս յաջողութիւն չպիտի գտնես»։

«Եթէ մարդն արձակի իր կնոջը, եւ սա հեռանայ նրանից 3
ու ամուսնանայ ուրիշ տղամարդու հետ, ապա նորից յետ գայ

նախկին մարդու մօտ, արդեօք այդ կինը ամբողջապես պղծու-
ած չի՞ լինի: Իսկ դու պոռնկացար բազում առաջնորդների հետ
2 եւ վերադարձար ինձ մօտ, - ասում է Տէրը: - Բարձրացրո՛ւ
աչքերդ, ուղիղ դէպի առաջ նայիր եւ փն, թէ քո ճանապարհ-
ներին ո՛ր ասես որ պղծութեամբ չթաթախուեցիր: Ագռաւի պէս
մենակ ու անօգնական՝ նստեցիր այդ ճանապարհներին եւ քո
3 պոռնկութիւններով ու չարութիւններով երկիրը պղծեցիր: Ի
գայթակղութիւն քեզ՝ բազում առաջնորդներ ունեցար, պոռնիկ
կնոջ կերպարանք առար եւ բոլորի մօտ կորցրիր քո ամօթը:
4 Չընդունեցիր ինձ իբրեւ փաճար, իբրեւ Նայր եւ Իշխան քո կու-
5 սութեան: «Միթէ Տէրը յաւիտեան բարկացած պիտի մնայ եւ
բարկութիւնն ընդմիշտ պիտի պահի՞». - ահա այսպէս ասա-
6 ցիր դու, գործեցիր այդ բոլոր չարիքները եւ զօրացար»: Օսի-
ա արքայի օրօք Տէրն ինձ ասաց. «Տեսա՞ր, թէ ինչ արեց Իս-
րայէլի այդ բնակչութիւնը. գաղտնի գնաց եւ այնպեղ, բոլոր
բարձր լեռների վրայ ու բոլոր սաղարթախիտ ծառերի փակ,
7 պոռնկացաւ: Այդքան պոռնկանալուց յետոյ եւ նրան ասա-
ցի՝ «Ինձ մօտ դարձիր», բայց չդարձաւ: Նրա ցոփութեանն ա-
8 կանաթես եղաւ ուխտադրուծ Յուդայի երկիրը: Երբ Իսրայէ-
լի բնակչութիւնն ամբողջովին փարուեց շնութեամբ եւ բռնուեց
դրա մէջ, արձակեցի նրան, ապահարգանի թուղթ փուի ձեռքը,
ու եւ փեսայ, որ նրա ուխտադրուծ քոյրը՝ Յուդան, չգարհուրեց,
9 այլ գնաց ու ինքն էլ պոռնկացաւ: Նա իր պոռնկութեամբ,
որ չնչին բան էր համարում, երկիրը պղծեց՝ քարի ու փայ-
10 րի հետ շնանալով: Այս ամենից յետոյ, - ասում է Տէրը, -
նրա ուխտադրուծ քոյր Յուդան չդարձաւ դէպի ինձ ամբողջ
11 սրտով, այլ՝ դարձաւ սպութեամբ: Իսրայէլը, - ասում է ինձ
Տէրը, - արդարացրեց իր ապստամբութիւնը՝ ուխտազանց Յու-
12 դայի համեմատութեամբ: Ահաւասիկ գնա՛ եւ այս պարգամ-
ները հռչակիր հիւսիսի կողմերում՝ ասելով. «Ինձ մօտ դարձիր,
ո՛վ դու Իսրայէլի բնակիչ, - ասում է Տէրը: - Ես ձեզ վրայ չեմ
բարկանայ, քանզի եւ ողորմած եմ, - ասում է Տէրը, ձեր դէմ
13 յաւիտեան ոխ չեմ պահի: Բայց դու գիտակցիր քո անօրէնու-
թիւնները, որովհետեւ դու ամբարշտացար քո Տէր Աստծու դէմ
եւ օտարների համար քո ճանապարհները փարածեցիր բոլոր
սաղարթախիտ ծառերի փակ, իսկ իմ ձայնը չստեցիր, - ասում
14 է Տէրը: - Ինձնից հեռացած որդիներ, դարձէ՛ք ինձ մօտ, որ-

պէսզի ես ձեզ փիրեմ, - ասում է Տէրը: - Կ'առնեմ ձեզ, ամէն քաղաքից՝ մէկին եւ ամէն ցեղից՝ երկուսին, ու կը փանեմ ձեզ Սիոն: Իմ սրբին հաճելի առաջնորդներ կ'աւանդեմ ձեզ. թող նրանք իմաստութեամբ հովուութիւն անեն ձեզ: Ու երբ երկրի վրայ այն օրերին դուք բազմանաք ու աճեք, - ասում է Տէրը, - այլեւս չեն ասելու՝ «Իսրայէլի Սուրբ Ուխտի փապանակը», չի յիշուելու այն, նրա անունն այնպէս չի փրուելու, այլեւս չի փնտրուելու այն եւ չի վերաշինուելու: Այն օրերին ու այն ժամանակ Երուսաղէմը Տիրոջ աթոռ են կոչելու. բոլոր ազգերը հաւաքուելու են Երուսաղէմում՝ Տիրոջ անունը մեծարելու եւ այլեւս չեն հետեւելու իրենց չար սրբերի խորհուրդներին: Այն օրերին Իսրայէլի փոքր միսնալու է Յուդայի փանը, եւ հիւսիսից ու բոլոր գաւառներից միասին գալու են այն երկիրը, որն իբրեւ ժառանգութիւն փոխ նրանց հայրերին»: Ես ասացի՝ թող լինի՛, Տէր: «Ձեզ որդիներիս մէջ կարգել կ'ամեցայ՝ ձեզ փառքով համար ընտիր երկիրը՝ իբրեւ ազգերի Ամենակալ Աստծու մեծահռչակ ժառանգութիւն. ասացի, որ հայր կոչես ինձ եւ այլեւս երես չթեքես ինձնից: Բայց ինչպէս կ'ինն է անարգում իր ամուսնուն, այնպէս էլ դու ինձ անարգեցիր, ո՛վ Իսրայէլի փուն, - ասում է Տէրը: - Լացի ու պաղապանքի ձայնը գոմեց իսրայէլացիների շուրթերից, քանզի անիրաւութիւն գործեցին իրենց ճանապարհներին եւ մոռացան իրենց սուրբ Աստծուն: Դարձէք, որդիներ, եւ ես կը փարափեմ ձեր ցաւը»: Նրանք ասացին. «Ահա մենք կանք, քանզի դու ես մեր Տէր Աստուածը: Արդարեւ, ունայն էին բլուրների եւ բարձունքների բազինները եւ նրանց զօրութիւնը. Իսրայէլի փան փրկութիւնը մեր Տէր Աստծու ձեռքին է: Մեր մանկութիւնից ի վեր խայրառակութիւնը սպառեց մեր հայրերի վաստակը՝ նրանց հօտերն ու նախիրները, նրանց փողաներին ու աղջիկներին: Մենք մեր ամօթով քուն մ'աւանդեցինք, եւ մեր անարգանքները մեզ ծածկոց եղան, քանզի մենք եւ մեր հայրերը մանկութիւնից մինչեւ այսօր մեր Աստծու առաջ մեղք գործեցինք եւ մեր Տէր Աստծու ձայնը չլսեցինք»:

«Եթէ Իսրայէլը դառնալու է դէպի ինձ, թող դառնայ, - ասում է Տէր Աստուած, - եթէ յանուն Երուսաղէմի Աստծու նա իր բերանից դուրս թափի գարշելի աստուածների անունները, վախենայ ինձնից եւ ճշմարտութեամբ, իրաւամբ ու արդարութեամբ երդուի, թէ՛ «Տէրը կենդանի է», նրա կողմից պի-

քի օրհնունն ազգերը եւ նրանով արժանանան պարծանքի»:

3 Այսպէս է ասում Տէրը ձեզ՝ Յուդայի երկրի մարդկանց եւ Երուսաղէմի բնակիչներին. «Ներկէր հերկեցէք ձեզ համար, փշերի մէջ մի՛ սերմանէք: Յուդայի երկրի մարդիկ եւ Երուսաղէմի բնակիչներ, ձեր Աստուծո՛ւ համար թափափուեցէք, ձեր սրտի անթափափութիւնը թափափեցէք, որովհետեւ գուցէ ձեր չար գործերի պատճառով իմ բարկութիւնն իբրեւ հոսք ելնի ու բորբոքուի, եւ մէկը չգտնուի, որ հանգցնի այն»:

4 «Գուժեցէք Նրէասպանի մէջ, լուրը թող հասնի Երուսաղէմ, ասացէք, փող հնչեցրէք երկրով մէկ, աղաղակ բարձրացրէք, գոչեցէք, հաւաքուեցէք եւ մտէք պարսպապար քաղաքները: Ելէք փախէք դէպի Սիոն, շտապեցէք, մի՛ դանդաղէք, որովհետեւ ես չարիք ու մեծ կոպորած եմ բերելու հիւսիսից: Առիւծն իր որջից դուրս եկաւ, որպէսզի յօշոփի ազգերին, շարժուեց ու ելաւ իր փեղից, որպէսզի քո երկիրն աւերակ դարձնի: Քո քաղաքները քանդուելու են՝

5 այնպէս, որ բնակիչ չլինելու պատճառով: Դրա համար էլ քննարկեցէք, կոծեցէք ու ճիշտ բարձրացրէք, քանզի Տիրոջ ցասումն ու բարկութիւնը յետ չդարձաւ ձեզնից: Եւ այն օրը, - ասում է Տէրը, - թագաւորն ու իշխանները սրտաբեկ պիտի լինեն, քահանաները պիտի յիմարանան, մարգարէներն ապշեն»:

6 Ու ես ասում եմ. «Ո՛վ Տէր Աստուած, ուրեմն խաբելով խաբեցիր այդ ժողովրդին ու Երուսաղէմին, քանի որ ասացիր, թէ՛ «Խաղաղութիւն պիտի լինի ձեզ», մինչդեռ սուրը նրանց հոգուն դէմ է առել: Այն ժամանակ դու պիտի ասես այդ ժողովրդին ու Երուսաղէմին. «Սա անապատում քո մոլորութեան համար է: Իմ ժողովրդի դստեր ճանապարհը ո՛չ մաքրութեան եւ ո՛չ էլ սրբութեան համար էր: Նրանց այդ յորդաբուխ շունչն է, որ ողջ սասարկութեամբ գալու է դէպի ինձ. այսուհետեւ ես էլ նրանց հետ իմ դատաստաններով եմ խօսելու»:

7 Ահա նա ելնելու է ինչպէս ամպ. նրա կառքը նման է մրրկի, նրա երիւկարներն աւելի արագընթաց են, քան արծիւները: Վայ՛ մեզ, որ թշուառացանք: «Երուսաղէմ, լուա՛ քո սրտի չարութիւնները, որ փրկուես. քո ցաւալի խորհուրդները մինչեւ երբ պիտի մնան քո մէջ: Բօթաբեր ձայն է հնչում դրանից, թշուառութեան աղաղակներ են լսուելու Եփրեմի լեռից: Այս բանը գուժեցէք ազգերին. իմաց փութէք, թէ գնդեր են գալիս հեռաւոր երկրից. ահա հասել են Երուսաղէմ. նրանք իրենց ձայնն են արձակում

Նրեասպանի քաղաքների դեմ եւ, ինչպէս ագարակի պահա- 17
 պաններ, շրջապարել են Նրեասպանը: Դու անտեսեցիր ինձ, 18
 - ասում է Տէրը. - քո ճանապարհներն ու քո ընթացքը քեզ
 հասցրին այդ ամէնը: Դա է քո չարութիւնը, ինչպէս եւ դառնու-
 թիւնը, որ հասաւ սրտիդ»: Որովայնս, որովայնս ցաւ է ընկել, 19
 եւ հեծում են սրտիս զգայարանները: Սիրտս ճմլում է, եւ հո-
 գիս հանգստութիւն չունի, որովհետեւ ես շեփորի ձայն լսեցի
 եւ պատերազմի ու թշուառութեան գոյժ: Նարուած հարուածի 20
 վրայ եկաւ. բողոք բարձրացրէք, քանզի ողջ երկիրն ւաւերակ
 դարձաւ, վրանս յանկարծակի խորտակուեց, եւ քանդուեցին
 վրանիս վարագոյրները: Մինչեւ եիբ պիտի փախստականներ 21
 տեսնեն, շեփորի ձայն լսեն: Իմ ժողովրդի իշխաններն ինձ 22
 չճանաչեցին, որովհետեւ նրանք ոչ թէ խելացի, այլ անմիտ որ-
 դիներ են. չարութիւն անելիս իմաստուն են, իսկ բարի բան կա-
 րարել չգիտեն: Նայեցի երկրին՝ ամայի էր, ոչինչ չկար, նայեցի 23
 դէպի երկինք՝ եւ չկար նրա լոյսը: Նայեցի եւ տեսայ, որ լեռնե- 24
 րը երերում էին, եւ բոլոր բլուրները՝ սասանում: Նայեցի, բայց 25
 ահա մարդ չկար, եւ երկնքի բոլոր թռչունները սարսափահար
 էին եղել: Նայեցի եւ տեսայ, որ Կարմելոսն ւաւերակ էր, իսկ 26
 նրա բոլոր քաղաքները՝ հրի մապնուած: Տիրոջ պատճառով,
 նրա բարկութեան ու ցասման պատճառով դրանք ամայացան:
 Այսպէս է ասում Տէրը. «Աւերուելու է համայն երկիրը, բայց ես 27
 չեմ բերելու նրա վախճանը: Այս ամենի համար երկիրը սուգ 28
 պիտի անի, եւ վերից երկինքը պիտի խաւարի, որովհետեւ են
 ասացի՝ եւ չեմ զոջալու, են ձեռնարկեցի՝ եւ յետ չեմ կանգնելու
 դրանից»: Նեծեալների ձայնից եւ լարուած աղեղներնից ամ- 29
 բողջ երկիրը խոյս փուեց, մարդիկ սողոսկեցին քարայրները,
 թաքնուեցին անտառներում, բարձրացան քարանձաւները. բո-
 լոր քաղաքները լքուեցին, ու նրանց մէջ մարդ չի բնակում:
 Իսկ դու, թշուառակա՛ն, ի՛նչ ես անելու: Եթէ կարմիր հագ- 30
 նես, ոսկի զարդով զարդարուես ու քո աչքերին ծարիր քսես,
 քո զարդարանքները զուր են լինելու: Հոմանիներդ քեզ մեր-
 ժեցին եւ հոգիդ առնել են ուզում: Լսեցի քո հեծեմանքը, որը 31
 կարծես իր անդրանիկ որդուն ծնելու երկունքով բռնուած կնոջ
 ձայնը լինէր: Սիոնի դստեր ձայնը պիտի նուաղի, յուսահար՝
 նա պիտի փարածի իր ձեռքերն ու ասի. «Վայ ինձ, որ հոգիս
 մահու չափ խոցուեց սպանուածների համար»:

5 «Երուսաղէմի փողոցներով այս ու այն կողմ շարժուեցէք, նայեցէք, իմացէք եւ փնտռեցէք նրա հրապարակներում. եթէ այնպեղ գտնէք մի մարդ, որ արդար գործ անի եւ լինի ճշմարտութեանը հետամուտ, ապա ես թողութիւն կ'արամ նրա բնա-

2 կիջներին», - ասում է Տէրը: - Եթէ նրանք նոյնիսկ ասեն, թէ

3 կենդանի է Տէրը, իրաւ որ սուտ երդուած կը լինեն: Տէ՛ր, աչքերդ յառած ճշմարտութեանը՝ փանջեցիր նրանց, բայց նրանք ցաւ չգգացին, ոչնչացրիր նրանց, բայց խրաւր ընդունել չկամեցան, իրենց երեսներն ապառաժից աւելի կարծրացրին եւ չուզեցին

4 դարձի գալ: Եւ ես ասացի՝ թերեւս աղքատ լինելով՝ անկարող եղան ճանաչելու Տիրոջ ճանապարհներն ու Աստծու օրէնքները.

5 գնամ հարուստների մօտ եւ նրանց հետ խօսեմ. գուցէ նրանք գիպենան Տիրոջ ճանապարհն ու Աստծու օրէնքները: Բայց ա-

6 կապերը: Դրա համար էլ անբառի առիծը կոտորեց նրանց, եւ գայլը ոչնչացրեց նրանց՝ հասնելով մինչեւ փները. նրանց քաղաքներին սպառնաց ընծառիծը, եւ բոլորը, ովքեր այնպե-

7 մէջ գորացան: «Սրանցից որի՞ համար հաշտուեմ քեզ հետ. քո որդիներն ինձ լբեցին եւ չաստուածներով երդուեցին. ես կշտացրի նրանց, բայց նրանք շնացան ու պոռնկանոցներում

8 օթեւանեցին: Նրանք դարձան իգամոլ ձիեր, եւ ամէն մէկն

9 իր ընկերոջ կնոջ վրայ էր վրնջում: Այս ամենից յետոյ, - ասում է Տէրը, - միթէ ես չեմ պարծելու, կամ այդպիսի ազգից

10 ես վրէժ չեմ լուծելու: Բարձրացէք քաղաքի աշտարակների վրայ եւ կործանեցէք, բայց իսպառ մի՛ աւերէք. թողէք մնան

11 նրա հիմքերը, որովհետեւ դրանք Տիրոջն են: Յիրաւի, Իս-

12 րայէլի փունը եւ Յուդայի փունը չափազանց արհամարհեցին ինձ», - ասում է Տէրը: Նրանք սրեցին իրենց Տիրոջը եւ ասա-

13 ցին. «Բան չկայ, մեզ վրայ չարիքներ չեն գայ, սուր ու սով չենք փեսնի: Մեր մարգարէները քամի էին, նրանք չունէին Տիրոջ

14 պարգամը: Այդպէս էլ թող լինի նրանց»: Դրա համար էլ այս-

15 կրակ, թող լափի նրանց՝ այդ ժողովրդին ինչպէս փայտ: Ո՛վ Իսրայէլի փուն, - ասում է Տէրը, - ահա հեռուից ես ձեզ վրայ

պիտի բերեմ մի ազգ, որ ուժեղ է ու հին, ազգ, որի լեզուն լսած
 չէք լինի եւ խօսքը չէք հասկանայ: Նրա կապարճները նման են 16
 բաց գերեզմանների: Ամէնքն էլ զօրաւոր են. ուրելու են ձեր 17
 հունձն ու հացը, ուրելու են ձեր փղաներին ու աղջիկներին,
 ուրելու են ձեր ոչխարն ու արջառը, ուրելու են ձեր այգիները,
 թզենիներն ու ձիթենիները, աւերելու են ձեր անառիկ քաղաք-
 ները. ինչով որ դուք պարծենում էք, սրով հիմնիվեր կործանելու
 են: Բայց այն օրն էլ, - ասում է քո Տէր Աստուածը, - ձեզ ձեր 18
 վախճանին չեմ հասցնելու. եւ երբ ասելու լինեն՝ «Մեր Տէր Աս- 19
 տուածն այս ամէնն ինչո՞ւ արեց մեզ», կ'ասես նրանց. «Քանի
 որ ինձ լբեցիք եւ ձեր երկրում ծառայեցիք օտար աստուած-
 ներին, այդպէս էլ օտարներին էք ծառայելու մի երկրում, որը
 ձերը չի լինելու»: Այդ մասին իմաց փութեք Յակոբի փանը, թող 20
 լսելի դառնայ նաեւ Յուդայի փանը. ասացէ՛ք. «Լսեցէ՛ք այս 21
 բանը, յիմար եւ անմիր ժողովուրդ, որ աչքեր ունէք, բայց չէք
 փեսնում, ականջներ ունէք բայց չէք լսում: Միթէ ինձնից չէ՞ք 22
 երկնչում, - ասում է Տէրը, - իմ երեսից չէ՞ք դողում, ես, որ աւա-
 զը ծովին սահման կարգեցի յափտենական հրամանով, որ նա
 չանցնի դրանից, ալեկոծուի, բայց չկարողանայ դուրս գալ, նրա
 ալիքները մռնջան, բայց չկարողանան անցնել դրանից: Այս 23
 ժողովուրդն անհնազանդ ու ըմբոս փրկ ունի. խոտորուցին
 ու անցան գնացին: Իրենց մտքում իսկ չասացին. «Վախեցէ՛ք 24
 մեր Տէր Աստուծոց, որը, ըստ մեր հնձի ժամանակի, նրանից ա-
 ռաջ եւ յետոյ, անձրեւ է փալիս մեզ եւ պահպանում է մեզ: Մեր 25
 անօրէնութիւնները խախտեցին այդ կարգը, եւ մեր մեղքերը
 մեզնից հեռացրին բարիքները»: Արդարեւ, իմ ժողովրդի մէջ 26
 գարնուցին ամբարիշտներ եւ, մարդկանց ոչնչացնելու համար,
 թռչնորսների թակարդների պէս որոգայթներ ու ցանցեր լարե-
 ցին եւ որսում էին: Ինչպէս որոգայթներն են լի թռչուններով, 27
 այնպէս էլ նրանց փնէրն են լեցուն նենգութեամբ: Դրա համար 28
 էլ նրանք հարստացան, մեծացան, գիրացան ու պարարտացան
 եւ չարութեամբ զանց առան իմ խօսքերը. արդար դատաւ-
 րան չարին, որբի իրաւունքը չպաշտպանեցին, այրուն արդար
 դատով չդատեցին: Այս ամենից յետոյ, - ասում է Տէրը, - միթէ 29
 ես չեմ պարժելու, կամ այդպիսի ազգից ես վրէժ չեմ լուծելու:
 Յիմարութիւններ ու արհաւիրքներ կապարուցին երկրի վրայ: 30
 Մարգարէները սուր մարգարէութիւն են անում, քահանաները 31

ծափահարում են նրանց, եւ իմ ժողովուրդը սիրեց այդ: Իսկ ի՞նչ էք անելու դրանից յեպոյ»:

- 6 Բենիամինի՝ որդիներ, արիացէ՛ք Երուսաղէմում, փո՛ղ հնչեց-
րէք Թելուեւում եւ ազգանշա՛ն դրէք Բեթաքարմայի վրայ, որով-
2 հեպեւ հիւսիսից յայրնուել են չարիքներ, մեծ վնաս է լինե-
լու քեզ՝ գեղեցկիդ եւ փափկացեալիդ, վերանալու է քո փառքը,
3 դուստր Սիոնի: Նովիւներն իրենց հօտերով նրա մօտ են գալու
եւ իրենց վրաններն են խփելու նրա շուրջը, իւրաքանչիւրը հո-
4 վուելու է իր ձեռքով: Պապերազմի՝ պապրասպուեցէք նրա դէմ,
եկէք նրա դէմ ելնենք կէսօրին. վա՛յ մեզ, որովհեպեւ ցերեկն ան-
5 ցաւ, եւ մեզ վրայ հասան երեկոյի սպուերները: Եկէք գիշերով
6 ելնենք եւ խորպակենք նրա հիմքերը: Այսպէս է ասում Զօրու-
թիւնների Տէրը. «Ջարդեցէ՛ք նրա փայտաշէն փնէրը, զօրք հա-
նեցէ՛ք Երուսաղէմի դէմ, որովհեպեւ նա ամբողջապէս սուտ քա-
7 դաք է, բռնութիւնն է իշխում նրա մէջ: Ինչպէս գութն է իր ջու-
րը պաղեցնում, այնպէս էլ նա է պաղեցնում իր չարութիւնները.
այնպեղ, նրա յանդիման, մշտապէս ամբարշտութիւն ու չարու-
թիւն է լսում: Յաւերով ու փանջանքներով պիտի խրապուես,
8 Երուսաղէմ: Թող այնպէս չլինի, որ ես բաժանուեմ քեզնից,
չլինի, որ քեզ դարձնեմ մի անապատ երկիր, ուր ոչ ոք երբեք
9 չի բնակուել»: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Քաղե-
ցէ՛ք, քաղեցէ՛ք, Իսրայէլի այդ մնացորդներին ճռաքաղ արէք եւ
նորից նոյն գործին դարձէք, ինչպէս այգին քաղողն է դառնում
10 դէպի իր գործը»: Արդ, ո՞ն հեպ խօսեմ եւ ո՞ն մօտ վկայութիւն
անեմ, որ լսի. ահաւասիկ նրանց ականջներն անթլփապ են, եւ
նրանք չեն կարողանում լսել: Ահա Տիրոջ խօսքը նրանց համար
նախապիմք եղաւ, եւ այլեւս նրանց ախորժելի չի լինելու այն:
11 Ես լցուեցի բարկութեամբ ու զսպեցի այն իմ մէջ, բայց նրանց
չմեռցրի: «Ես այն դուրս պիտի թափեմ փղաների վրայ, նաեւ՝
երիպասարդների բազմութեան վրայ. այր ու կին առհասարակ
գերևարուելու են, ծերը եւ հասուն փարիք ունեցողները քշուելու
12 են: Նրանց փնէրը, նրանց արպերի ու կանանց հեպ միասին,
ընկնելու են օտարների ձեռքը, քանզի, - ասում է Տէրը, - պէտք
13 է պարծեմ այդ երկրի բնակիչներին: Նրանք, փոքրերից մին-
չեւ մեծերը, բոլորն էլ անօրէնութիւններ գործեցին, քահանայից
14 մինչեւ սուտ մարգարէն բոլորն էլ սուտ խօսեցին: Իմ ժողովրդի
դսպեր վերքերը նրանք բուժում էին արհամարհանքով ու ասում՝

«Խաղաղութիւն է, խաղաղութիւն»։ Բայց ո՞ր է խաղաղութիւնը։ Խայրառակ եղան, որովհետեւ ձախողուեցին, բայց ամօթի զգացում ունեցողների պէս չպարկառեցին եւ իրենց կրած անարգանքի մասին չմտածեցին, դրա համար էլ իրենց կործանումն են գտնելու, եւ երբ իրենց պարծելու լինեմ՝ բնաջնջուելու են», - ասում է Տէրը։ Այսպէս է ասում Տէրը. «Կանգնեցէ՛ք ճանապարհներին եւ դիպեցէ՛ք, հարցրէ՛ք Տիրոջ յափտենական ճանապարհների մասին, քեզ, թէ ո՞րն է բարի ճանապարհը՝ գնացէ՛ք դրանով, եւ քաւութիւն կը գտնէք ձեր հոգիների համար։ Իսկ նրանք ասացին, թէ՛ չենք գնայ։ Ձեզ վրայ հսկիչներ կարգեցի, լսեցէ՛ք փողի ձայնը։ Իսկ նրանք ասում են՝ չենք լսի։ Այդ մասին իմացան ազգերը, նաեւ նրանք, որ նրանց մէջ հովուութիւն էին անում հօբերին։ Լսի՛ր, երկի՛ր, ահաւասիկ ես այդ ժողովրդի վրայ չարիքներ եմ բերելու՝ իբրեւ իրենց ապստամբութեան պարտք, որովհետեւ իմ խօսքերին չանսացին եւ իմ օրէնքը մերժեցին։ Ինչի՞ համար է խուսկն այդ, որ բերում ես ինձ Սաբայից, եւ կինամոնը՝ հեռաւոր երկրից. ձեր ողջակէզներն ընդունելի չեն, եւ ձեր զոհերն ինձ հաճելի չեն»։ Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում. «Ահաւասիկ ես հիւանդութիւն կը բերեմ այդ ժողովրդի վրայ, հայրերն ու զաւակները միասին կը վարակուեն նրանով, հարեւան ու ընկեր կը կորչեն միասին»։ Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահաւասիկ զօրք է գալիս հիւսիսից, մի մեծ ազգ։ Երկրի ծագերից յառնելու են բազում թագաւորներ, աղեղնաւորներ ու նիզակակիրներ, մի յանդուգն ու անողորմ ազգ։ Նրա ձայնը նման է ալեկոծ ծովի ձայնի։ Կառքերով ու երիվարներով ճակատամարտ պիտի փայ, ինչպէս կրակ՝ կազմ ու պարտաստ պիտի պարերագմի քո դէմ, ո՞վ Սիոնի դուստր»։ Նրանց լուրն առանք, եւ մեր ձեռքերը թուլացան. ծննդկանի երկունքի պէս մեզ պաշարեցին նեղութիւնները։ Դուրս մի՛ գաք դէպի հանդերը եւ մի՛ գնացէք ճանապարհներով, որովհետեւ ամենուր թշնամիների սուրն է շրջապատել։ «Իմ ժողովրդի դո՛ւստր, քո՛րձ հագիր, մոխի՛ր ցանիր, սո՛ւգ արա սիրելիի համար, աղիողորմ լաց ու կո՛ծ արա, որովհետեւ ձեզ վրայ թշուառութիւնը յանկարծակի է գալու։ Ես քեզ, Երեմիա՛, կարգեցի պաշարուած ժողովուրդների համար որպէս փորձիչ, եւ դու պիտի իմանաս, երբ ես փորձեմ նրանց ճանապարհները»։ Բոլորն անհնազանդ են եւ գնում են կամակորութեամբ. ինչպէս պղինձ

29 եւ երկաթ՝ բոլորն էլ ապականուած են: Փութերը ոչնչացան
կրակից, կապարն սպառուեց, արծաթագործը գութ է չարչար-
30 ւում: Նրանց չարիքները չհալուեցին: Խոտրան արծաթ կոչեցէք
նրանց, որովհետեւ Տէրը նրանց խոտրանեց: Լսի՛ր Տիրոջ պար-
գամները, համայն Նրէաստան:

7 Ահա այն պարգամը, որ Տէրը փուեց Երեմիային՝ ասելով.
2 «Կանգնի՛ր Տիրոջ Տան դռան մօտ եւ այնպէղ յայտարարի՛ր այս
խօսքերը. կ'ասես. «Լսի՛ր Տիրոջ խօսքը, ո՞ղջ Նրէաստան, դու,
3 որ մընում ես այս դռներով՝ երկրպագելու Տիրոջը»: Այսպէս է
ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Աստուածն Իսրայէլի. «Ուղղեցէ՛ք
ձեր ընթացքն ու վարքը, եւ ես կը բնակեցնեմ ձեզ այս վայ-
4 րում: Մի՛ ապաւինէք սուր խօսքերին. նրանք, որ ասում են՝
Տիրոջ փաճարն է, Տիրոջ փաճարը, Տիրոջ փաճարը, բոլորովին
5 ձեզ չեն օգնի: Եթէ իսկապէս ուղղէք ձեր ընթացքն ու վարքը,
եթէ այր մարդու եւ նրա ընկերոջ միջեւ օրէնք ու արդարութիւն
6 պահէք, օտարականին, որքին ու այրուն չնեղէք, անմեղ արիւն
չթափէք այդպէղ եւ չարութեան չհանդիպելու համար օտար աս-
7 փուածներին չհետեւէք, ապա ձեզ կը բնակեցնեմ այդ վայրում,
այն երկրում, որ յաւիտեանս յաւիտենից փուեցի ձեր հայրերին:
8 Իսկ եթէ դուք սուր խօսքերին ապաւինէք, ինչից ոչ մի օգուտ չէք
9 ունենալու, եւ գողանաք, սպանէք, շնութիւն անէք, սուր երդում
փաք, խնկարկէք Բահաղին, հետեւէք օտար սուր ասփուածնե-
րին, որոնց չէք ճանաչում, ապա ձեզ բաժին կը հասնի չարիքը:
10 Ու դուք կը գաք, կը կանգնէք իմ առաջ, այս Տան մէջ, որի վրայ
իմ անունն է դրուած, եւ կ'ասէք՝ «Նրաժարուեցինք բոլոր այն
11 զարշէլի գործերը կապարելուց «: Միթէ ձեր աչքին աւազակ-
ների քարայր է դարձել իմ այս Տունը, որի վրայ իմ անունն
12 է դրուած: Ահաւասիկ ես փեսայ, - ասում է Տէրը: - Գնա-
ցէ՛ք Սելով՝ իմ այն փեղը, ուր առաջ հաստափել էի իմ անունը,
փետէք, թէ ինչպէ՛ն վարուեցի նրա հետ Իսրայէլի իմ ժողովրդի
13 չարութիւնների պարճառով: Եւ հիմա, - ասում է Տէրը, - քանի
որ դուք այդ բոլոր գործերը կապարեցիք, իսկ ես խօսեցի ձեզ
հետ՝ կանխաւ իսկ ասելով այդ մասին, բայց դուք ականջ չդրիք
14 ինձ, կանչեցի ձեզ, բայց պատասխան չտուիք ինձ, ապա այդ
Տան հետ, որի վրայ դրուած է իմ անունը, եւ որպէղ դուք ա-
պաստան էք գրել, նոյնն են անելու, ինչ արեցի Սելովի հետ,
15 նաեւ այն երկրի հետ, որ փուեցի ձեզ եւ ձեր հայրերին: Ձեզ իմ

աչքից զցելու եմ, ինչպես զցեցի ձեր եղբայրներին՝ Եփրեմի ամբողջ սերնդին»։ «Իսկ դու մի՛ աղօթիր այդ ժողովրդի համար, որանց համար ողորմութիւն մի՛ խնդրիր եւ մի՛ աղաչիր, իմ առաջ մի՛ խոնարհուիր դրանց համար, որովհետեւ քեզ չեմ լսելու։ Չեն փեսնում, թէ ինչէն են կապարում դրանք Յուդայի երկրի քաղաքներում եւ Երուսաղէմի ճանապարհներին. նրանց որդիները փայտ են հաւաքում, նրանց հայրերը կրակ են վառում, իսկ նրանց կանայք խմոր են հունցում, որպէսզի երկնքի զօրութիւնների համար կարկանդակ թխեն. ընծաներ են նուիրում օտար աստուածներին, որպէսզի բարկացնեն ինձ։ Բայց միթէ ի՞նձ են բարկացնում, - ասում է Տէրը, - թե՛ իրենք իրենց, եթէ երեսի ամօթ ունենան»։ Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում. «Ահա իմ ցասումն ու բարկութիւնը կը թափեմ այդ քեղի վրայ, մարդու եւ անասունի վրայ, ագարակի ծառի վրայ, հողի բարիքների վրայ. թող կրակը բորբոքուի ու չմարի»։ Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Ձեր ողջակէզները ձեր զոհերի հետ միասին հաւաքեցէ՛ք եւ մի՛ն կերէք։ Ձեր հայրերի հետ ոչինչ չխօսեցի եւ ոչ էլ պապուէր քուեցի նրանց ողջակէզների եւ զոհերի մասին այն օրը, երբ նրանց հանցի Եգիպտացիների երկրից։ Բայց այն բանը պապուիրեցի նրանց՝ ասելով. «Ակա՛նջ դրէ՛ք իմ ձայնին, եւ ես ձեզ համար Աստուած կը լինեմ, իսկ դուք ինձ համար կը լինէք ժողովուրդ եւ կը գնաք իմ այն բոլոր ճանապարհներով, որ ձեզ պապուիրեցի, որպէսզի լաւ լինի ձեզ համար»։ Սակայն նրանք ինձ չլսեցին, նրանց ականջը չանսաց. հետեւեցին իրենց չար սրտերի խորհուրդներին։ Եւ այն օրից սկսած, երբ նրանց հայրերը դուրս եկան Եգիպտացիների երկրից, այն օրից մինչեւ այսօր նրանք յետ գնացին եւ ոչ թէ առաջ։ Ու ես ձեզ մօտ ուղարկեցի իմ բոլոր ծառաներին՝ մարգարէներին, ուղարկեցի ամէ՛ն օր, առաւօտ կանուխ։ Սակայն նրանք չլսեցին ինձ, նրանց ականջը չանսաց, եւ նրանք աւելի անհնազանդ դարձան, քան իրենց հայրերը։ Այս խօսքերը դու կ'ասես նրանց, բայց քեզ չեն լսի, դու կը կանչես նրանց, բայց քեզ պատասխան չեն փայ։ Ու դու կ'ասես նրանց. «Սա այն ազգն է, որ չանսաց իր Տէր Աստծու ձայնին, ոչ էլ խրատ ընդունեց։ Նաւաբքը նուազեց, եւ ճշմարտութիւնը վերացաւ նրա բերանից»։ «Կարի՛ր մազերդ ու դէ՛ն նեփիր, շրթունքներդ թող ողբան, որովհետեւ Տէրը խտրանեց ու մեր-

30 Ժեց այն ազգին, որ այս բաներն էր անում: Արդարեւ, – ասում է Տէրը, – Յուդայի որդիները չարութիւն արին իմ առաջ. իրենց զարշելի աստուածներին կարգեցին իմ անունը կրող Տան մէջ, որպէսզի պղծեն այն: Նաեւ Ենոմացիների ձորում Տափերին բազին կանգնեցրին՝ իրենց փղաներին ու աղջիկներին կրակի մէջ այրելու համար, մինչդեռ այդպիսի հրաման ես նրանց չբուեցի եւ ոչ էլ մարքովս անցկացրի: Ահա թէ ինչու գալու են օրեր, – ասում է Տէրը, – երբ այլեւս չեն ասի Տափերի բազին կամ Ենոմացիների ձոր, այլ՝ Սպանուածների ձոր եւ, րեղը չբաւականացնելու պարճառով, թաղում են կաքարելու հէնց Տափերում: Այդ ժողովրդի դիերը կերակուր պիտի դառնան երկնքի թռչունների եւ երկրի գազանների համար, եւ մարդ չի լինելու, որ հալածի նրանց: Յուդայի երկրի քաղաքներից եւ Երուսաղէմի փողոցներից վերացնելու եմ խրախճանքի ձայնը եւ ցնծացողների ձայնը, հարսի ձայնը եւ փեսայի ձայնը, որպէսզի երկիրը դառնայ անապատ»:

8 «Այն ժամանակ, – ասում է Տէրը, – Յուդայի երկրի թագաւորների ոսկորները եւ նրանց իշխանների ոսկորները, քահանաների ոսկորները եւ մարգարէների ոսկորները, նաեւ Երուսաղէմի բնակիչների ոսկորները պիտի հանեն իրենց գերեզմաններից, պիտի չորացնեն արեւի փակ, լուսնի եւ բոլոր աստղերի փակ, երկնքի այն բոլոր զօրութիւնների առաջ, որոնց սիրեցին ու ծառայեցին, որոնց յետեւից ընթացան եւ որոնց ապաւինեցին ու երկրպագեցին: Նրանք լաց ու կոծի չեն արժանանալու, այլ երկրի երեսին նշաւակ են լինելու, քանի որ մահը նախընտրեցին եւ ոչ թէ կեանքը, իսկ այս չար ազգի մնացորդներին, որոնք պահպանուել են, ամէն փեղ մնացածների հետ միասին պիտի արտաքսեն», – ասում է Զօրութիւնների Տէրը: «Ու դու կ'ասես նրանց՝ այսպէս է ասում Տէրը. «Նա, որ գլորում է, միթէ չի՞ ելնում, կամ նա, որ շեղում է, յետ չի՞ դառնում»: Արդ, Երուսաղէմն այդ ժողովրդի հետ ինչո՞ւ խոփորուեց ժպիտի խոփորումով. իրենց կամակորութեան մէջ յամառեցին ու չցանկացան դարձի գալ: Ակա՛նջ դրէք եւ լսեցէ՛ք. այդ բանը չեն ուզում խոստովանել, մարդ չկայ, որ զոջայ իր չարութիւնների համար եւ ասի, թէ՛ ի՛նչ գործեցի: Արշաւողը կասեցրեց իր ընթացքը, ինչպէս քրտինք մտած ձին է կանգնում խրխնջալիս: Արդ, արսին թռչունը երկնքում ժամանակի իր զգացողութիւնն

ունի, վայրի թռչուններ փափրակն ու ծիծեռնակը չեն մոռանում իրենց վերադարձի ժամանակը, իսկ իմ ժողովուրդը չգիտակցեց Տիրոջ օրէնքները»։ Ինչո՞ւ էք ասում, թե՛ «Մենք իմաստուն ենք, 8 եւ Աստծու օրէնքները մեր մէջ են»։ ահա դրա համար էլ սուր դուրս եկաւ օրէնագէտների կարգը, իմաստուններն ամօթահար 9 եղան, զարհուրեցին ու պարտուեցին, որովհետեւ անարգեցին Տիրոջ խօսքը։ Նրանց մէջ ի՞նչ իմաստութիւն կայ որ։ Դրա 10 համար էլ նրանց կանանց ուրիշներին պիտի փամ, իսկ նրանց ազարակները՝ օտար ժառանգներին, որովհետեւ նրանցից ամէն ոք, փոքրից մինչեւ մեծերը, չափից աւելի ազահութիւն է անում, իւրաքանչիւրը, մարգարէից մինչեւ քահանան՝ անիրա- 11 տութիւն։ Իմ ժողովրդի դստեր վերքը նրանք բուժում էին արհամարհանքով եւ ասում. «Խաղաղութիւն է, խաղաղութիւն», մինչդեռ խաղաղութիւն չկար։ Դիպի ամաչե՛ն, որ պղծութիւն 12 գործեցին։ Սակայն այդպէս էլ ամօթ ու ամաչել չիմացան եւ մտքներում պարկառանք չզգացին, դրա համար էլ երբ իրենց պարծելու լինեմ, ընկածների հետ պիտի ընկնեն եւ ուժասպառ լինեն, - ասում է Տէրը։ Նրանք հաւաքելու են իրենց բերքը, - 13 ասում է Տէրը, - բայց խաղող չի լինի նրանց այգիներում, ոչ էլ թուզ՝ նրանց թզենիների վրայ, որոնց փերեւն անգամ պիտի թափուի. ինչ փուել եմ նրանց՝ պիտի գնայ նրանցից»։ Իսկ 14 հիմա մենք ինչո՞ւ նստենք. հաւաքուեցէ՛ք՝ գնանք մտնենք ամուր քաղաքները եւ այնպեղ մեռնենք, քանզի մեր Տէր Աստուածը լքեց մեզ եւ դառնութեան ջուր խմեցրեց մեզ. արդարեւ, մեղք գործեցինք նրա հանդէպ։ Նաւաքուեցինք խաղաղութե- 15 ան համար, բայց բարութիւն չկար, հաւաքուեցինք բժշկութեան համար, բայց ահա փազնապ է։ Դանից մեզ հասաւ նրա արա- 16 գընթաց երիվարների ձայնը. նրա նժոյգների խրխնջոցի ձայնից ցնցուեց ողջ երկիրը։ Թող գայ եւ ուրի երկիրն իր ամէն ինչով, նրա քաղաքներն ու բնակիչներին։ «Ես ահաւասիկ ձեզ 17 վրայ սպանիչ օձեր եմ արձակելու, որոնց վրայ թովջութիւնները չեն ներգործելու, - ասում է Տէրը, - եւ որոնք պիտի խայթեն ձեզ՝ անբուժելի ցաւեր պարճառելով ձեր փարակուսած սրտերին»։ 18 Ահա եւ իմ ժողովրդի դստեր գոյժի ձայնը լսում է հեռաւոր երկ- 19 րից. «Միթէ Տէրը Սիոնում չէ՞, կամ այնպեղ թագաւոր չկայ»։ «Ինչո՞ւ ինձ բարկացրին իրենց կոռքերով ու սնոփի աստուած- 20 ներով»։ Ննձի ժամանակն անցաւ, ամառն անցաւ, բայց մենք

21 չփրկուեցինք: Իմ ժողովրդի դստեր վերքն ինձ խորտակեց,
 22 երկունքից: Միթե Գաղաադուն դեղ չի՞ ճարում, կամ այնտեղ
 բժիշկ չկայ. իմ ժողովրդի դստեր համար ինչո՞ւ բժշկություն չե–
 դալ:

9 Ո՞վ կը փար իմ գլխին ջուր եւ իմ աչքերին՝ արդաստուքի աղ–
 2 բիւրներ, որ ես զօր ու գիշեր ողբայի այս ժողովրդին եւ իմ ժո–
 2 ղովրդի դստեր վիրաւորներին: Ո՞վ կը փար ինձ անապատում
 մի խղճուկ օթեւան, որ ես թողնէի իմ ժողովրդին, հեռանայի
 նրանից, քանզի բոլորն էլ անխափր շնացող ենեւ անարգների
 3 բազմութիւն: «Նրանք լարեցին իրենց լեզուներն ինչպէս աղեղ.
 սպութիւնը եւ ոչ թէ հաւաքը զօրացաւ երկրի վրայ, որովհետեւ
 4 ասում է Տէրը: Իրաքանչիւր ձեր ընկերոջից զգո՛յշ եղէք եւ
 յոյս մի՛ դրէք ձեր եղբայրների վրայ, որովհետեւ ամէն եղբայր
 խաբելով խաբում է, եւ ամէն բարեկամ ընթանում է նենգութե–
 5 ամբ: Իրաքանչիւրն այլապէս է իր բարեկամին, ճշմարտու–
 6 թիւն չեն խօսում. նրանց լեզուն սովորեց սուր խօսել: Նրանք
 զրկանքներ են պարգեւել եւ չեն դադարել կուրակելուց վաշխ
 վաշխի վրայ եւ նենգութիւն նենգութեան վրայ. նրանք չկամե–
 7 ցան ճանաչել ինձ», - ասում է Տէրը: Դրա համար էլ այսպէս
 է ասում Աստուած՝ Զօրութիւնների Տէրը. «Ահաւասիկ ես կրա–
 կով պիտի հալեմ նրանց եւ պիտի փորձեմ նրանց, որովհետեւ
 8 չարութիւնների պարճառով ուրիշ ինչպէ՛ն վարուեմ իմ ժողո–
 8 վրդի դստեր հետ: Նրանց նենգատը լեզուները խոցոտող ներ
 են: Նրանց բերանի խօսքերը իրենց ընկերոջ հետ խաղաղու–
 թեան մասին են խօսում, իսկ նրանք իրենց սրբում թշնամու–
 9 թիւն ունեն: Միթե սրանց համար չե՞մ պարժելու նրանց, -
 ասում է Տէրը, - կամ այդպիսի ազգից ես վրէժխնդիր չե՞մ լի–
 10 նելու: Կոծեցէ՛ք լեռների վրայ եւ ձայն բարձրացրէք անապա–
 տի բլուրների վրայ, ողբացէ՛ք, որովհետեւ անցորդ մարդկանց
 բացակայութեան պարճառով դրանք ամայացան եւ չեն լսում
 անասունների ձայները: Երկնային թռչուններից մինչեւ անա–
 11 սունները բոլորը ցրուեցին ու գնացին: Երուսաղէմը գերութե–
 ան եմ մարնելու եւ այն փալու եմ վիշապներին բնակութեան
 համար, իսկ Յուդայի երկրի քաղաքներն աւերածութեան եմ եւ–
 12 թարկելու, այնպէս որ բնակիչներ չլինեն»: Ով իմաստուն այր

Է, թող հասկանայ այս բանը, եւ ում փրուած է Տիրոջ բերա-
 նի խօսքը, թող նա մեզ պատմի, թէ ինչի՛ համար կորստեան
 դատապարտուեց երկիրը: Լքուեց ինչպէս անապար՝ անցորդ-
 ներ չլինելու պարճառով: Եւ Տէրն ինձ ասում է. «Քանի որ 13
 դրանք թողեցին իմ օրէնքը, որ դրել էի նրանց աչքի առաջ, եւ
 ականջ չդրեցին իմ ձայնին, հետեւեցին իրենց չար սրտերի 14
 հաճոյքներին ու այն կոտորեցին, որոնց հետեւել սովորեցրին
 իրենց հայրերը, դրա համար էլ այսպէս է ասում Զօրութիւն- 15
 ների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Ահաւասիկ այդ ժողովրդին
 կերակրելու եմ վրանգով եւ խմեցնելու եմ դառնութեան ջուր:
 Դրանց ցրելու եմ այն ազգերի մէջ, որոնց չէին ճանաչում ո՛չ ի- 16
 րենց հայրերը եւ ո՛չ էլ իրենք: Դրանց վրայ սուր եմ արձակելու,
 մինչեւ որ սրով կոտորեմ դրանց», - ասում է Զօրութիւնների
 Տէրը: Մրածեցէ՛ք եւ կանչեցէ՛ք լալական կանանց, որ զան, եւ 17
 մարդ ուղարկեցէ՛ք կանչելու վարժ եղերամայրերի. թող նրանք
 գութեն, թող սփիպեն, թող ողբան ձեզ վրայ: Թող ձեր աչքերն 18
 արտասուք թափեն, իսկ ձեր արարեւանունքները ջուր հոսեցնեն:
 Միոնում փարածուեց փխուր մի ձայն. «Ինչպէն թշուառացանք 19
 ու խիստ ամաչեցինք, որովհետեւ լքեցինք երկիրը, թողեցինք
 մեր բնակավայրերը»: Կանայք, լսեցէ՛ք Տէր Աստծու պարզամ- 20
 ները, եւ թող ձեր ականջներն ընկալեն նրա բերանի խօսքերը:
 Ձեր դուստրերին կոծել սովորեցրէք, իսկ կինն իր ընկերոջը թող
 սովորեցնի ողբալ, քանզի մահը ձեր պատուհաններով բար- 21
 ձրացաւ եւ մտաւ ձեր երկիրը՝ քրոջից դուրս՝ մանուկներին, իսկ
 երիտասարդներին հրապարակներից ջնջելու համար»: Այս- 22
 պէս է ասում Տէրը. «Թող մարդկանց դիակները խայտառակու-
 թեան օրինակ դառնան ձեր երկրի դաշտերի երեսին. թող լինեն
 ինչպէս խոփն է մնում հնձողից յետոյ, եւ չի լինի մէկը, որ այն
 հաւաքի»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Թող իմաստունն իր իմաս- 23
 տութեամբ չպարծենայ, թող հզօրն իր զօրութեամբ չպարծենայ,
 եւ թող մեծն իր մեծութեամբ չպարծենայ, այլ պարծեցողը թող 24
 այս բանով պարծենայ՝ իմանալ եւ ճանաչել ինձ, թէ ես եմ Տէր
 Աստուածը, որ երկրի վրայ իրաւ դատաստան, ողորմութիւն ու
 արդարութիւն եմ անում, որոնք հաճելի են ինձ, - ասում է Տէ-
 րը: Ահա գալու են օրեր, - ասում է Տէրը, - երբ ես պատժելու 25
 եմ անթլփաք մնացած բոլոր թլփաքուածներին՝ Եգիպտոսին 26
 եւ Յուդայի երկրին, եղոմացիներին ու ամոնացիներին, մովա-

բացիներին եւ երեսներն ածիլած բոլոր անապարաբնականներին: Եթէ բոլոր ազգերն անթլփապ են մարմնով, ապա Իսրայէլի ողջ քունն անթլփապ է իր սրբով»:

- 10** Ո՛վ Իսրայէլի քուն, լսի՛ր Տիրոջ պարգամները, որ քեզ
 2 են ուղղում: Այսպէս է ասում Տէրը. «Մի՛ սովորէք գնալ
 հեթանոսների ճանապարհներով եւ մի՛ զարհուրէք երկնքի
 3 նշաններից, որոնցից նրանք են վախենում: Նեթանոսների բո-
 լոր կուռքերը սնոփի բաներ են՝ անպառից կտրուած փայտ,
 4 հիւսների ձեռքի գործեր, արծաթով եւ ոսկով զարդարուած
 ձուլածոյ բաներ: Մուրճերով եւ գամերով ամրացրել են դրանք,
 որ չշարժուեն. յղկուած արծաթ են, Թարսիսի բանուած ար-
 5 ծաթ եւ ոսկի՝ բերուած Մեմփաթայից: Ոսկերջի ձեռքը ճար-
 փար վարպետի գործ է կապարել. կապոյտ ու ծիրանի են
 հագցնում նրանց, բայց նրանք չեն կարող գնալ, այլ պէտք է
 բարձուելով տարուեն. ուրքով մի քայլ էլ չեն փոխի, ոչ էլ ի-
 6 բենք իրենց կարող են բարձրանալ այն բանի վրայ, որով տա-
 նում են: Մի՛ վախեցէք նրանցից, որովհետեւ չարութիւն չեն
 7 անում, բայց բարութիւն էլ չկայ նրանց մէջ: Քեզ նման ոչ ոք
 չկայ, Տէ՛ր, մեծ ես դու եւ մեծ է քո անունը զօրութեամբ: Ո՛վ
 չի երկնջի քեզնից, ազգերի՛ Թագաւոր, դա քեզ է միայն վա-
 8 յել, քանզի բոլոր հեթանոս իմաստունների եւ նրանց բոլորը
 թագաւորների մէջ ո՛վ է քեզ նման: Թող միանգամից այրու-
 9 են, թող սաքալկեն սրբերը սնոփի աստուածների, որովհետեւ
 դրանք փայտ են, Թարսիսից բերուած ընփիր արծաթ եւ ոսկի՝
 Սոփաթայից: Դրանք բոլոր վարպետների եւ ոսկերիչների ձեռ-
 10 քի գործն են. դրանց կապտալակ ու ծիրանի զգեստները բոլորը
 հնարամիտ վարպետների գործն են: Իսկ մեր Տէր Աստուածը
 ճշմարիտ է, կենդանի Աստուած է եւ յաւիտենական Թագաւոր:
 Նրա բարկութիւնից երկիրը կը շարժուի, ազգերը չեն դիմանայ
 11 նրա բարկութեանը: Այսպէս կ'ասէք նրանց. «Այն աստուած-
 ները, որոնք երկինքն ու երկիրը չեն ստեղծել, կորչելու են երկ-
 12 րից եւ այս երկնքի տակից»: Տէրն է, որ իր զօրութեամբ ստեղ-
 ծեց երկիրը, իր իմաստութեամբ հաստատեց փիեզերքը եւ իր
 13 հանճարով տարածեց երկինքը: Իր ձայնն արձակելիս՝ նա եր-
 կինքը լցնում է ջրերի առափութեամբ, երկրի ծայրերից ամպեր
 է բարձրացնում, իր փայլափակումներն անձրեւների վերածում,
 14 հողմեր է հանում իր շտեմարաններից: Ամէն մարդ, գիտութիւ-

նից գրկուած, ապուշ դարձաւ, իրենց արձանների պապճառով բոլոր ոսկերիչներն ամօթահար եղան, որովհետեւ սուր բաներ ձուլեցին, եւ նրանց մէջ շունչ չկայ. սնոփի ու խաբէական գործեր են դրանք: Երբ նրանց այցելութեան գնան, նրանք կորս- 15
 ւտան են մաքնուելու: Սակայն այդպիսին չէ Յակոբի բաժինը. նրա բաժինը Նա է, ով սրեղծեց ամենայն ինչ, որի ժառանգու- 16
 թեան շառաւիղն է Իսրայելը, եւ նրա անունը Զօրութիւնների Տէր է: Ո՛վ դու, որ բնակում ես ընտրեալների մէջ, հեռուներից 17
 հաւաքիր քո զօրութիւնը: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահա ես նե- 18
 դութիւն իբրեւ խոչընդոտ քար եմ դնելու այդ երկրի բնակիչնե- 19
 րի ոտքերի տակ եւ հալածելու եմ նրանց, որ չգտնուեն»: Վայ 20
 քո կործանումին, քանզի ցաւալի եմ քո վերքերը. իսկ ես ասում եմ. «Արդարեւ հէնց դրանք են իմ վերքերը, որ վիճակուեցին ինձ. խորանն իմ խորտակուեց, վերացաւ, իմ վրանի բոլոր 21
 վարագոյրները քանդուեցին, իմ որդիներն ու հօտերը ոչ մի տեղ չեն երեւում. այլեւս չկայ իմ խորանի տեղը, չկայ եւ իմ վարագոյրների տեղը»: Նովիւները խելքի չեկան եւ Տիրոջը 22
 չփնտռեցին, դրա համար էլ բոլոր հօտերը չճանաչեցին նրանց ու ցիրուցան եղան: Բօթաբեր ձայն է գալու եւ մեծ դողդում 23
 հիւսիսի երկրից, որպէսզի Յուդայի երկրի քաղաքներն աւերա- ծութեան ենթարկի եւ դարձնի ջայլամների կայան: Գիտեմ, 24
 Տէր, որ մարդու ուղին իրենից կախուած չէ, այդ մարդն ի վի- ճակի չէ փնտրիւնելու իր ճանապարհի յաջողութիւնը: Խրափիր 25
 մեզ, Տէր, բայց արդարութեամբ եւ ոչ թէ ցասմամբ, որ մեզ սա- կաւաթիւ չդարձնես: Քո բարկութիւնը թափիր հեթանոսների՝ վրայ, որոնք չեն ճանաչում քեզ, եւ այն ազգերի վրայ, որոնք չճանաչեցին քո անունը, որովհետեւ նրանք յօշոտեցին Յակո- 26
 բին, սպառեցին նրան, վախճանի հասցրին նրանեւ աւերեցին նրա արօտավայրերը:

Երեմիային ուղղելով իր խօսքը՝ Տէրն ասում է. «Լսեցէ՛ք այս 11, 2
 ուխտի պայմանը եւ յայտնեցէ՛ք Յուդայի երկրի մարդկանց ու Երուսաղէմի բնակիչներին: Եւ կ'ասես նրանց. այսպէս է ա- 3
 սում Տէր Աստուածն Իսրայելի. «Թող անիծեալ լինի այն մարդը, որը չի ընդունի այս ուխտի պայմանը, որ աւանդել եմ ձեր հայ- 4
 րերին այն օրը, երբ նրանց հանում էի Եգիպտացիների երկրից՝ երկաթէ հնոցից. ասում եմ. ' Ակա՛նջ դրէ՛ք իմ ձայնին եւ, ինչ որ պատուիրեմ ձեզ, կատարեցէ՛ք ըստ ամենայնի, ու դուք իմ ժողո-

5 վուրդը կը լինէք, իսկ ես՝ ձեր Աստուածը»: Կը հասարարեմ իմ
 երդումը, որ երդուեցի ձեր հայրերին՝ Կալու նրանց այն երկիրը,
 որը, ինչպէս եւ այսօր, մեղր ու կաթ է բխեցնում»: Պարասխա-
 6 նեցի եւ ասացի. «Այո՛, Տէր, թող այդպէս լինի»: Եւ Տէրն ինձ
 ասաց. «Այդ բոլոր խօսքերը յայտարարի՛ր այդպեղ, Յուդայի
 երկրի քաղաքներում ու Երուսաղէմից դուրս եւ ասա՛. «Լսեցէ՛ք
 7 այս ուխտի պարգամները եւ կարարեցէ՛ք դրանք»: Զէ՛ որ այն
 օրը, երբ ես նրանց հանցի Եգիպտացիների երկրից, ու մին-
 չէն այսօր, ամէն առաօտ կանուխ, ձեր հայրերին խտրագոյնս
 խրատեցի եւ ասացի. ' Ականջ դրէք իմ ձայնին», բայց նրանք
 8 չլսեցին: Ականջները շուռ փուցեցին եւ բոլորը, իրենց յօժար
 սրտով, գնացին դէպի չարիքը: Եւ որովհետեւ ինչ որ պարտի-
 րեցի նրանց անել՝ չարեցին, իմ այս ուխտի բոլոր խօսքերը կը
 9 կարարեմ նրանց նկարմամբ»: Եւ Տէրն ինձ ասաց. «Յուդա-
 յի երկրի մարդկանց եւ Երուսաղէմի այդ բնակիչների մէջ Կեղ
 10 է գտել չարամտութիւնը: Նրանք դարձ կարարեցին դէպի ի-
 րենց նախահայրերի մեղքերը, որոնք չէին կամենում հեպտել
 իմ խօսքերին: Ահաւասիկ նրանք գնում են օտար աստուածնե-
 րի յեպտելից, որպէսզի ծառայեն նրանց: Իսրայէլի փունը եւ Յու-
 դայի փունը խախտեցին իմ ուխտը, որ կապել էի նրանց հայ-
 11 րերի հետ»: Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում. «Ահաւա-
 սիկ ես չարիք կը բերեմ նրանց վրայ, որից չափի կարողանան
 12 դուրս գալ: Ինձ են կանչելու, բայց չեմ լսելու նրանց: Յուդայի
 երկրի քաղաքներն ու Երուսաղէմի բնակիչները կը գնան, կը
 կանչեն իրենց աստուածներին, որոնց խունկ էին ծխում, բայց
 նրանցից փրկութիւն չի լինելու իրենց դժբախտութեան ժամա-
 13 նակ: Քո աստուածները, Յուդայի՛ երկիր, թուով այնքան էին,
 որքան քո քաղաքները, եւ ըստ Երուսաղէմի փողոցների թոփ,
 ամօթի բազմոցներ ու սեղաններ կանգնեցրիք՝ Բահաղին խունկ
 14 ծխելու համար: Իսկ դու մի՛ աղօթիր այդ ժողովրդի համար,
 խնդրանքներով մի՛ աղաչիր ու պաղապիր դրանց համար, ո-
 րովհետեւ երբ իրենց դժբախտութեան ժամանակ կանչեն ինձ՝
 15 ես չափի լսեմ: Իմ սիրելի ժողովրդի մասին եմ ասում, քան-
 զի նա իմ փաճարի ներսում պղծութիւն գործեց: Միթէ աղօթքը
 եւ զոհերի միսը քեզնից կը վերացնեն՝ քո չարիքները, կամ թէ
 16 դրանցով դու կը փրկուեն: Տէրը քո անունը գեղապես ու վար-
 սաւոր ձիթենի կոչեց: Նրանց թլփապութեան ձայնից դու մեծ

նեղութեան մէջ ես. անպէտքացան քո ոստերը: Զօրութիւնների 17
 Տէր Աստուածը, որ քեզ փնկեց, Իսրայէլի փան եւ Յուդայի փան
 չարութիւնների պարճառով սպառնաց պատժել քեզ. նրանք ի-
 ռե՛նք իրենց արեցին դա, որովհետեւ ինձ բարկացնելու համար
 Բահաղի՛ն խնկարկեցին»: Տէ՛ր, ճանաչել Կուր ինձ, եւ ես կը 18
 ճանաչեմ. այն ժամանակ կը փեսնեմ նրանց գործերը: Ես, իբ- 19
 րեւ անմեղ մի գառ, որին մորթելու են փանում, չիմացայ, որ իմ
 մասին չար խորհուրդ են արել եւ ասում են. «Եկէք ոչնչացնենք
 ծառն իր պողով եւ նրան ջնջենք ողջերի երկրից, թող նրա
 անունն այլեւս չլիշուի»: Զօրութիւնների՛ Տէր, դու, որ արդար 20
 ես վարում, քննում ես երիկամներն ու սրտերը, թող ես փես-
 նեմ, որ վրէժխնդիր ես լինում նրանցից, քանզի քեզ յանձնեցի
 իմ դարը: Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում Անաթոթի 21
 մարդկանց մասին, որոնք քո անձն են փնտրում՝ ասելով. «Մեզ
 համար մի՛ մարգարեացիր, ապա թէ ոչ կը մեռնես մեր ձեռ-
 քով»: Ահա թէ ինչու այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը. 22
 «Ահաւասիկ ես պիտի պարծեմ նրանց. նրանց երիտասարդ-
 ները սրով պիտի սպանուեն, եւ փղաներն ու աղջիկները սովից
 պիտի վախճանուեն: Նրանցից ոչ ոք չի մնալու, որովհետեւ Ա- 23
 նաթոթի բնակիչներին չարիք եմ բերելու այն փարին, երբ գամ
 նրանց պատժելու»:

Արդար ես դու, Տէ՛ր, բայց ես իմ դարը պէտք է պաշտպանեմ 12
 ու իմ իրաւունքի մասին խօսեմ. ինչպէ՛ն է, որ ամբարիշտների
 բռնած գործերը յաջողւում են, եւ բոլոր նրանք, ովքեր արհա-
 մարհում են ու անարգում, երջանիկ դարձան: Տնկեցիր նրանց, 2
 եւ նրանք արմար գցեցին, որդիներ ունեցան, պտուղ փուլեցին:
 Դու, Տէ՛ր, նրանց շուրթերին ես, սակայն հեռու ես նրանց սրտե-
 րից: Դու, ո՛վ Տէր, գիտես ինձ, փեսար ինձ եւ քո առաջ փոր- 3
 ձեցիր իմ սիրտը. հաւաքի՛ր նրանց ինչպէս մորթելու ոչխար եւ,
 երբ նրանց սպանութեան օրը գայ, գոհաբերի՛ր նրանց: Եր- 4
 կիրը մինչեւ ե՛րբ պէտք է սուգ պահի, ու խտրն ամենուրեք չո-
 րանայ: Անասուն ու թռչուն կոտորուեցին երկրի բնակիչների
 չարութիւնների պարճառով, որովհետեւ ասացին, թէ՛ «Աստու-
 ած չի փեսնի մեր արարքները «: Քո ուրբերը վազում են, բայց 5
 քեզ պիտի լքեն, էլ ինչպէ՛ն պիտի մրցես ձիաւորների հետ: Եւ
 հիմա այս խաղաղ երկրի՛ վրայ ես յոյսդ դրել. իսկ ի՛նչ ես անե-
 լու, երբ Յորդանան գետը բարձրանայ, քանի որ քո եղբայր- 6

ներն ու քո հօր փունը՝ նրա՛նք անգամ դառնիւթեցին քո դէմ, նրա՛նք էլ աղաղակ բարձրացրին քո յեփեւից եւ կուրակուեցին քո գլխին: Մի՛ հաւաքա նրանց, որովհետեւ չարախօսում են քո մասին: Ես լքեցի իմ փունը, թողեցի իմ ժառանգութիւնը եւ իմ հոգու սիրելիին փութեցի իր թշնամիների ձեռքը: Իմ ժառանգութիւնն ինձ համար դարձաւ անապատի առիծ, իր ձայնն ինձ վրայ բարձրացրեց, դրա համար էլ արեցի նրան: Մի՛ թէ իմ ժառանգութիւնն ինձ համար բորենու ո՞հջ է լինելու կամ նրան շրջապատող քարանձաւ. շրջեցէ՛ք, հաւաքեցէ՛ք անապատի բոլոր գազաններին, որ գան այն ուրելու: Բազում հովիւներ ապականեցին իմ այգին, ուրնաբակ փութին իմ բաժինը, իմ ցանկալի դաշտը խոպան անապատ դարձրին. այն ենթարկուեց աւերի ու ապականութեան: Ողջ երկիրն իմ պարճառով քայքայուեց ու քանդուեց, որովհետեւ իմ սրտին մօտ չհամարեցի պարտահաւարոյց լինել, եւ չկայ մէկը, որի սիրտը ցաւի դրա համար: Թշուառացած՝ մարդիկ անցան անապատի բոլոր ճանապարհներով, քանգի երկրի մի ծայրից մինչեւ միւսը Տիրոջ սուրն է մաշում, ոչ մի մարմնի համար հանգիստ չկայ: Յորեն ցանեցիք, սակայն փուշ էք հնձելու, եւ ձեր անդաստանները օգուտ չեն փալու ձեզ: Ձեր հպարտութիւնն ամօթանքի է փոխուելու այն նախապիւնքից, որ կրելու էք Տիրոջ առաջ: Այսպէս է ասում Տէրը բոլոր չար հարեւանների մասին, որոնք ձեռք են մեկնում իմ ժառանգութեանը, որ բաշխեցի Իսրայէլի իմ ժողովրդին. «Ահաւասիկ ես նրանց հեռացնելու եմ իրենց երկրից, Յուդայի փունը եւս հանելու եմ նրանց միջից: Բայց նրանց արարքսելուց յետոյ ես նորից պիտի դառնամ ու գթամ նրանց եւ իւրաքանչիւրին բնակեցնեմ իր ժառանգութեան մէջ, ամէն մէկին՝ իր երկրում: Եւ եթէ նրանք լաւ սովորեն իմ ժողովրդի ճանապարհը, երդուն իմ անունով, թէ կենդանի է Տէրը, ինչպէս որ սովորեցրին իմ ժողովրդին երդուել Բահաղին, ապա նրանք կը հաստատուեն իմ ժողովրդի մէջ: Իսկ եթէ դարձի չգան, ես կը ջնջեմ այդ ազգին, կորստեան մատնելով՝ կը վերացնեմ նրանց», - ասում է Տէրը:

13 Այսպէս է ասում Տէրը. «Գնա՛ քեզ համար ձեռք բեր կրաւէ գօփի, փաթաթի՛ր մէջքիդ, բայց ջրի միջով չանցնես»: Ներելով Տիրոջ խօսքին՝ ես ձեռք բերի մի գօփի ու փաթաթեցի մէջքիս: Տէրը, կրկին խօսքն ինձ ուղղելով, ասաց. «Այդ գօ-

փին, որ ձեռք բերեցիր, հանիր քո մեջքից, վեր կաց գնա՝ Եփ-
 րափի ափը եւ դա թաքցրո՛ւ այնպեղ՝ ժայռի մի քարի խոռոչում»:
 Ու ես գնացի եւ այն թաքցրի Եփրափի ափին, ինչպէս պապ- 5
 ուիրել էր ինձ Տէրը: Եւ ահա շաբ օրեր անց Տէրն ինձ ասաց. 6
 «Վեր կաց գնա՝ Եփրափի ափը եւ վերցրո՛ւ այն գօփին, որը
 հրամայեցի քեզ այնպեղ թաքցնել»:
 Գնացի Եփրափ գետի ա- 7
 փը, փորեցի եւ վերցրի գօփին այնպեղից, ուր այն թաղել էի.
 բայց, ահա, գօփին փրկել էր եւ ոչ մի բանի պիտանի չէր: Տէրը, 8
 խօսքն ինձ ուղղելով, ասաց. այսպէս է ասում Տէրը. «Այդպէս 9
 էլ ապականելու եմ Յուդայի երկրի հպարտութիւնը եւ Երուսա-
 ղէմի հպարտութիւնը, քաղաքն ու իմ չար ժողովրդին, որոնք 10
 չէին ուզում ականջ դնել իմ խօսքերին, որոնք գնում են իրենց
 չար սրտերի ցանկութեամբ, ընթանում են օտար աստուածնե-
 րի յետեւից, որպէսզի ծառայեն նրանց եւ երկրպագեն. նրանք
 պիտի դառնան այդ գօփու պէս, որը ոչ մի բանի պիտանի չէ:
 Ինչպէս որ գօփին պատում է մարդու մեջքը, այդպէս իմ շուր- 11
 ջը պատեցի Իսրայէլի այդ ամբողջ փունը եւ Յուդայի ամբողջ
 փունը, - ասում է Տէրը, - որպէսզի նրանք ինձ համար դառ-
 նան անուանի ժողովուրդ եւ պարծանք ու փառք. բայց նրանք
 չլսեցին ինձ»:
 «Այդ ժողովրդին կը յայրմես նաեւ հետեւեալ 12
 պատգամը. այսպէս է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. «Ամէն
 մի փիկ գինով պէտք է լցուի: Եւ եթէ այնպէս լինի, որ քեզ ա-
 սեն, թէ՛ Միթէ մենք չե՞նք հասկանում ու չգիտե՞նք, որ ամէն
 մի փիկ գինով պիտի լցուի», ապա կ'ասես նրանց. այսպէս 13
 է ասում Տէրը. «Ահա ես այդպէս պիտի լցնեմ ու հարբեցնեմ
 այդ երկրի բոլոր բնակիչներին եւ թագաւորներին՝ Դաւթի որ-
 դիներին, որոնք նստում են նրա աթոռին, քահանաներին ու
 մարգարէներին, Յուդայի երկրի ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչ-
 ներին: Յրելու եմ դրանց՝ մարդն իր եղբօր, հայրն իր զա- 14
 ւակների հետ միասին, - ասում է Տէրը. - չեմ գթալու եւ չեմ
 խնայելու, առանց ողորմելու՝ դրանց բնաջնջելու եմ»:
 Լսեցէք, 15
 ունկնդիր եղէք եւ մի՛ հպարտացէք, քանզի Տէրը խօսեց: Ձեր 16
 Տէր Աստուծոն փառք փութեք, քանի դեռ խաւարը չի պատել, եւ
 ձեր ոտքերը խաւար լեռների վրայ չեն սայթաքել: Լոյս պիտի
 ակնկալէք, իսկ այնպեղ մահուան սպուներն են. ձեզ դնելու
 են խաւարի մէջ: Եւ եթէ չլսէք նրան, դառնութիւնից ձեր հո- 17
 գու խորքում լաց պիտի լինէք, արցունքը պիտի խեղդի ձեզ, ձեր

աչքերից արտասուք պիտի թափուի, քանզի կործանուեց Տիրոջ
 18 հօտը: Թագաւորին ու բռնակալներին ասացէ՛ք. «Խոնարհուէ՛ք
 ու գերնի՛ն նստեցէ՛ք, քանզի ձեր փառքի պսակն ընկաւ ձեր
 19 գլուխներից: Նարաի կողմի քաղաքները փակուեցին, եւ ոչ
 ոք չկայ, որ բաց անի. Յուդայի երկիրն ամբողջապէս գերուեց,
 20 սպառուեց լիովին»: «Բարձրացրո՛ւ քո աչքերը, Երուսաղէմ, եւ
 նայի՛ր հիւսիսից յարձակուողներին. ո՛ր է այն հօտը, որ քրուեց
 21 քեզ, քո փառաւոր ոչխարներն ո՛ր են: Երբ քեզնից պահանջեն,
 այն ժամանակ ի՛նչ պատասխան ես տալու. դու ինքդ սովորեց-
 րիր նրանց, որ իշխեն քեզ վրայ: Միթէ քեզ երկունքի ցաւերը
 22 չէ՛ն բռնելու, ինչպէս ծննդկան կնոջը: Եւ եթէ քո սրտում ասես՝
 «Ինչո՞ւ պատահեց այս բանը ինձ հետ», ապա դա եղաւ քո բա-
 զում անիրաւութիւնների պատճառով, քանի որ քո քղանցքները
 23 բացուեցին քո յետելից՝ խայտառակելով քեզ: Թէ որ հնդիկը
 փոխի իր մաշկը, ընձառիծը՝ իր խայտուցները, դուք էլ կը կա-
 րողանաք բարութիւն անել, դուք, որ սովորել էք չարիք գործել:
 24 Ես ցրելու եմ նրանց՝ անապատում հողմակոծ խռիւի նման:
 25 Ինձ չհաւանելուդ համար այդ է քո մասն ու բաժինը, քանզի
 26 մոռացար ինձ եւ յոյսդ դրեցիր սուր աստուածների վրայ: Ես
 պիտի մերկացնեմ քո յետելը՝ փեշդ քաշելով քո գլխին ու ե-
 րեսին, որ երեսան քո ամօթոյքը, քո շնութիւնն ու վրնջիւնը,
 27 դու, որ քո պոռնկութեամբ խորթացար ինձնից: Ես տեսայ քո
 զարշնդի արարքները բազիններում ու անդաստաններում: Վայ
 քեզ, Երուսաղէմ, որ իմ յետելից գալով՝ չես մաքրուելու: Մինչեւ
 երբ ես այդպէս մնալու»:

14 Տիրոջ խօսքը, որ նա ասաց Երեմիային երաշտի մասին:
 2 «Սուգ մտաւ Նբէաստանը, նրա դռները մնացին թափուր, խա-
 ւարը պատեց երկիրը, եւ Երուսաղէմն աղաղակ բարձրացրեց:
 3 Նրանց մեծամեծներն իրենց երիտասարդներին ջրի ուղարկե-
 ցին. նրանք եկան ջրհորները եւ ջուր չգտան. իրենց աման-
 ները դափարկ յետ բերեցին: Ամաչեցին ու ամօթահար ծածկե-
 4 ցին իրենց գլուխները: Երկրագործութիւնը դադարեց, որովհե-
 տեւ հողն առանց անձրեւի մնաց. մշակներն ամօթահար եղան,
 5 ծածկեցին իրենց գլուխները: Նանդում եղնիկները ձագ ծնե-
 ցին, սակայն թողեցին իրենց ձագերին, որովհետեւ բուսակա-
 6 նութիւն չկար. ցիւղերը դաշտերում վիշապների պէս օդ ծծեցին,
 7 նրանց աչքերը դուրս ընկան, որովհետեւ խոր չկար»: Թէպէտ

մեր մեղքերը կանգնեցին մեր դեմ, բայց դու, Տէր, վարուիր յանուն քո անուան: Բազում են մեր մեղքերը քո առաջ. մեղք 8 ենք գործել քո հանդէպ, ո՛վ յոյսդ Իսրայէլի: Տէր, նեղութեան ժամին փրկիր մեզ: Ինչո՞ւ երկրի վրայ պանդխտի պէս եղար կամ երկրի մի բնակչի պէս, որ իր իջեւանն է վերադառնում: Միթէ դու քնած մի մահոյ ես, կամ մի այր, որ զուրկ է փրկելու կարողութիւնից: Բայց դու, Տէր, մեր մէջ ես, եւ քո անունը դրուած է մեզ վրայ, մի՛ մոռացիր մեզ: Այսպէս է ասում 10 Տէրն այդ ժողովրդին. «Այդպէս սիրեցին նրանք թափառել ու իրենք իրենց չհանայեցին». եւ Աստուած բարեհաճ չեղաւ նրանց հանդէպ. այժմ պիտի յիշի նրանց անիրաւութիւնները եւ պիտի պատժի նրանց իրենց մեղքերի համար: Տէրն ինձ ասում է. 11 «Այն ժողովրդին բարիք անելու համար մի՛ աղօթիր: Եթէ ծոմ էլ պահեն, ես չեմ լսելու նրանց խնդրանքները. եթէ ողջակէզներ ու զոհեր մատուցեն, դրան էլ հաճութիւն ցոյց չեմ ւրալու. սրով, սովով ու մահով պիտի սպառեմ նրանց»: Իսկ ես ասում եմ. 13 «Ո՛վ դու, որ Տէր Աստուած ես, ահա մարգարէներն ասում են նրանց, թէ՛ «Սուր չէք քննելու, սով չի լինելու ձեր մէջ, քանզի ճշմարտութիւն ու խաղաղութիւն պիտի շնորհուեն երկրի եւ այդ քեդի վրայ»: Տէրն ինձ ասում է. «Մարգարէներն իմ անունով 14 սուր մարգարէութիւն են անում. ես ո՛չ ուղարկել եմ նրանց, ո՛չ պատուէր եմ փութել նրանց եւ ո՛չ էլ խօսել եմ նրանց հետ. նրանք ձեզ մարգարէանում են սուր քեսիլներ, սնոյրի գուշակութիւններ ու հմայութիւններ եւ իրենց սրտի ցանկութիւնները»: Դրա 15 համար Տէրն այսպէս է ասում մարգարէների մասին. «Նրանք մարգարէութիւն են անում իմ անունով, բայց ես չեմ ուղարկել նրանց, ոչ էլ պատուիրել եմ նրանց, որ ասեն, թէ՛ «Սուր ու սով չպիտի լինի այս երկրում»: Մահուան քայքայիչ հիւանդութեամբ եւ սրով ու սովով պիտի ոչնչանան այդ մարգարէները, նաեւ 16 այն ժողովուրդը, որի համար նրանք մարգարէանում են. նրանք սրից ու սովից ընկած պիտի մնան Երուսաղէմի ճանապարհներին, թէ՛ նրանք, թէ՛ նրանց կանայք եւ թէ՛ նրանց որդիներն ու դուստրերը. եւ նրանց թաղող չպիտի լինի. իրենց չարութիւնն իրենց վրայ պիտի թափեմ: Կ'ասես նրանց նաեւ այս խօսքը. 17 «Զօր ու զիշեր ձեր աչքերից արտասո՛ւք թափեցէք, եւ թող վերջ չլինի դրան, քանզի իմ ժողովրդի կոյս աղջիկը մեծ կոտորածի, ամենացաւազին հարուածների ենթարկուեց: Դաշար 18

եմ դուրս գալիս՝ եւ ահա սրից վիրաւորուածներ, քաղաք եմ մտնում՝ եւ ահա սովից քանջուողներ, որովհետեւ մարգարէն
 19 ու քահանան գնացին իրենց չճանաչած երկիրը»։ Միթէ իսպառ երեն թեքեցիր Յուդայի երկրից, կամ նրանից բոլորովին հեռացաւ քո հոգին. ինչո՞ւ այնպէս հարուածեցիր մեզ, բժշկութիւն չլինի մեզ համար։ Խաղաղութիւն ակնկալեցինք, բայց բարի բան չկարարուեց, սպասեցինք բժշկութեան ժամին, բայց
 20 ահա խռովութիւն եղաւ։ Տէ՛ր, գիտակցեցինք մեր մեղքերը եւ մեր հայրերի անիրաւութիւնները, քանզի մեղք գործեցինք քո առաջ։ Քո անուան համար մեղմիր բարկութիւնդ, կորստեան մի՛ մարմիր քո փառքի այծռը. յիշի՛ր, մի՛ խզիր քո ուխտը, որ
 22 կապել ես մեզ հետ։ Ներանոսական կուռքերի մէջ կա՞յ արդեօք մի կուռք, որ անձրեւ բերի, կամ թէ կարո՞ղ է երկինքը ինքն իրեն հեղեղ ցնելու. այդ անողը միթէ դու ինքդ չե՞ն, ո՞վ Տէր Աստուած մեր, եւ մենք քեզ վրայ ենք դնում մեր յոյսը, քանզի դու ես այդ ամէնը կարարում։

15 Տէրն ինձ ասում է. «Եթէ Մովսէսն ու Սամուէլն իսկ իմ դիմաց կանգնեն, ես հոգով այդ ժողովրդի հետ չեմ լինի. այդ ժողովրդին հեռո՞ւ վանիր ինձնից, թող հեռանա՛ւ։ Եւ եթէ պատահի, որ հարցնեն քեզ՝ ո՞ր գնանք, կ'ասես նրանց. այսպէս է ասում Տէրը. «Ովքեր մահուան համար են՝ թող գնան դէպի մահ, ովքեր սրի համար են՝ դէպի սուր, ովքեր սովի համար են՝ դէպի սով, իսկ ովքեր գերութեան համար են՝ դէպի գերութիւն»։ Ես նրանցից վրէժ լուծելու համար պիտի դիմեմ չորս միջոցի, - ասում է Տէրը. - սրին՝ սպանելու համար, շներին՝ պապառուտելու համար, երկնքի թռչուններին եւ երկրի գազաններին՝ յօշոտելու
 4 եւ ոչնչացնելու համար։ Յուդայի երկրի թագաւոր Եզեկիայի որդի Մանասէի պարճառով եւ այն ամենի պարճառով, որ նա կարարեց Երուսաղէմում, նրանց պիտի մարմնեմ աշխարհի
 5 բոլոր թագաւորութիւնների փանջանքին։ Ո՞վ կը խնայի քեզ, Երուսաղէմ, կամ ո՞վ կը փրկի քեզ համար, եւ կամ ո՞վ կը դառնայ դէպի քեզ՝ հարցնելու քո խաղաղութեան մասին, քանզի դու երես թեքեցիր ինձնից, - ասում է Տէրը, - եւ յետ ես գնալու։ Իմ ձեռքը պիտի երկարեմ քեզ վրայ եւ պիտի կործանեմ քեզ։
 7 Այլեւս նրանց չեմ լսի, պիտի ցրեմ ու սփռեմ նրանց. իմ ժողովուրդն անգաւակ մնաց դռներին, որովհետեւ ես կորցրի իմ ժողովրդին՝ նրանց չարութեան պարճառով, քանի որ նրանք

չուղղուեցին: Նրա չարիքներն ատլի բազմացան իմ շուրջը, 8
 քան ծովի աւազը: Եւ նրանց վրայ, եւ իրենց մօր վրայ շարժե-
 ցի երկրասարդներին: Միջօրէին նրանց շուրջը թշնամութիւն
 գցեցի. յանկարծակի դող ու փազնապ եկաւ: Նա, որ եօթը 9
 զաւակ էր ծնել, գրկանքների մաքնուեց, նրա հոգին նուաղեց.
 միջօրէին նրա արեւը մայր մտաւ. ամօթն ու նախապինքն են
 պատել նրան: Նրանց մնացորդներին իրենց թշնամիների աչքի
 առաջ սրի պիտի մաքնեն», – ասում է Տէրը: Վայ ինձ, վայ ինձ, 10
 մայր իմ. իբրեւ ո՞ն ծնեցիր ինձ. իբրեւ մի մարդո՞ւ, որին երկ-
 րում ամենուրեք դափափեպել են, քաշքշել դափարան: Ո՛չ ես 11
 եմ ինչ–որ բան պարտք, ո՛չ էլ ուրիշն է ինձ որեւէ բան պարտք,
 բայց ինձ անիծողներից իմ ուժն սպառուեց: Թող որ նրանք 12
 յաջողութիւն գտնեն բարի բաների մէջ, Տէ՛ր, թէպէտ նրանց
 փորձութեան ժամին կամ նրանց նեղութեան ժամանակ ես իմ
 թշնամիների հանդէպ բարիք չեմ գործել: Երկաթի զօրութիւն– 13
 նը կարող է ճանաչուել, իսկ քո զօրութիւնը քաղաքի պղնձէ
 պարսպի զօրութեան պէս է: «Բոլոր մեղքերիդ պատճառով քո 14
 երկրի բոլոր սահմաններում քո գանձերը, իբրեւ փրկանք, փա-
 լու եմ օտարներին: Զեզ ծառայեցնելու եմ քո թշնամիներին 15
 մի երկրում, որ դու չգիտես, քանզի իմ բարկութիւնից կրակ է
 վառուում, որ բորբոքուելու է ձեզ վրայ: Դու գիտես, Տէ՛ր, յի– 16
 շիր ինձ, Տէ՛ր, այցելիր ինձ, փրկիր ինձ իմ թշնամիներից. ինձ
 համար մի՛ ուշացիր, գիտցիր, քեզ համար որքա՛ն նախապինք
 կրեցի քո խօսքերն արհամարհողներից: Մեռցրո՞ւ նրանց, եւ 17
 քո խօսքն ինձ՝ ուրախութիւն եւ իմ սրտի համար ցնծութիւն կը
 լինի, քանզի քո անունը ինձ վրայ է դրուած, ո՛վ Ամենակալ Տէր
 Աստուած: Ծաղր անողների հետ արեան չնստեցի, այլ երկիւղ 18
 կրելով քեզնից՝ նստում էի առանձին, որովհետեւ դառնութեամբ
 էի լցուած: Ինչո՞ւ նրանք, որ ինձ փրկմանիւն են պատճա- 19
 ռում, զօրանում են, իսկ իմ վերքերն ահաւոր են. ինչպէ՛ն պիտի
 բժշկուեմ: Փոխուեցի ու վերածուեցի անհամ ջրի, որի նկատ-
 մամբ չկայ հաւաք: Դրա համար էլ այսպէս է ասում Տէրը. «Ե– 20
 թէ նորից դարձի գաս, քեզ կը պարսպարեմ, եւ իմ աչքի առաջ
 կ’ապրես. ու եթէ անարգի միջից դուրս հանես պարուականը,
 կը լինես ինչպէս իմ բերանը, ու եթէ նրանք վերադառնան դէպի
 քեզ, եւ ոչ թէ դու նորից դառնաս դէպի նրանց, եւ քեզ կտամ 21
 այդ ժողովրդին իբրեւ պղնձէ ամուր պարիսպ. նրանք պիտի

կռուեն քեզ հետ, բայց չեն կարողանայ սասանել քեզ, քանզի
 ես քեզ հետ եմ՝ քեզ փրկելու եւ պահպանելու համար, - ասում
 22 է Տէրը, - ես քեզ կ'ազապեմ չար ձեռքերից, քեզ կը փրկեմ
 ժանս ձեռքերից», - ասում է Տէր Աստուածն Իսրայելի:

16, 2 Տէրը խոսեց ինձ հետ ասելով՝ «Քեզ համար կին մի՛ առնիր,
 3 եւ այդպէղ թող քեզ արդաներ ու աղջիկներ չծնունեն», քան-
 զի Տէրն այսպէս է ասում այն որդիների ու դուստրերի մա-
 սին, որ պիտի ծնունեն այդպէղ, նաեւ նրանց մայրերի մասին,
 որ պիտի ծնեն նրանց, ինչպէս եւ նրանց հայրերի մասին, որ
 4 այդ երկրում պիտի ունենան նրանց: «Նրանք հիւանդութե-
 ամբ պիտի հիւծունեն ու մեռնեն. լաց ու կոծի չեն արժանանալու
 եւ ոչ էլ թաղման, այլ երկրի երեսին պիտի խայտառակունեն.
 սրով պիտի ընկնեն ու սովից սպառունեն, իսկ նրանց դիակները
 երկնքի թռչուններին եւ երկրի գազաններին կեր պիտի դառ-
 5 նան»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Նրանց համար լաց մի՛ լինիր,
 նրանց համար ողբ ու կոծի մի՛ գնա եւ ոչ էլ նրանց վրայ սուգ
 պահիր, որովհետեւ իմ խաղաղութիւնը, ողորմութիւնն ու գթու-
 6 թիւնը յետ եմ վերցրել այդ ժողովրդից, - ասում է Տէրը: Թե՛
 մեծերը եւ թե՛ փոքրերը պիտի մեռնեն այդ երկրում. նրանց
 համար չեն կոծելու, նրանց համար արիւնքզիկ չեն լինելու եւ
 մազերը չեն փետրելու. նրանք լացի չեն արժանանալու եւ ոչ էլ
 7 թաղման: Նրանց սգոյ հացը մեռնողի վրայ միսիթարութեան
 համար կ'արող չի լինելու, եւ ոչ էլ նրա հօր ու մօր յիշարակին
 8 միսիթարութեան բաժակ են խմելու: Նրանց հետ կ'երուխումի
 9 նստելու համար խնջոյքի փուն մի՛ մտնիր». քանզի այսպէս է
 ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայելի Աստուածը. «Ահաւասիկ
 իմ աչքի առաջ եւ ձեր իսկ օրերում այդպէղից կը վերացնեմ
 ձայնը ցնծութեան եւ ձայնն ուրախութեան, ձայնը փեսայի եւ
 10 ձայնը հարսի: Եւ երբ պապահի, որ այն ժողովրդին պապ-
 մես այս բոլոր պապզամների մասին, ու քեզ ասեն՝ «Այդ բոլոր
 մեծ չարիքների համար Տէրն ինչո՞ն խօսեց մեր դէմ, ի՞նչ անի-
 րաւութիւն կայ մեր մէջ կամ ի՞նչ մեղք, որ մեղանջած լինէինք
 մեր Տէր Աստծու առաջ», - ապա կ'ասես նրանց. «Որովհե-
 փեւ ձեր հայրերը լքեցին ինձ, - ասում է Տէրը, - եւ գնացին
 օտար աստուածների յետեւից, ծառայեցին նրանց, երկրպագե-
 11 ցին նրանց, իսկ ինձ թողին եւ իմ օրէնքը չպահեցին: Բայց դուք
 այնքան անզգամ եղաք՝ կարարեցիք աւելին, քան ձեր հայրերը.

ահաւասիկ դուք իւրաքանչիւրդ ինձ չլսելու համար ընթանում եք
 ձեր չար սրտերի հաճոյքների յեփեւից: Այս երկրից ես ձեզ կը 12
 նետեմ մի երկիր, որը չգիտէք ո՛չ դուք եւ ո՛չ էլ ձեր հայրերը.
 այնպէղ օր ու գիշեր կը ծառայէք օտար աստուածներին, բայց
 ձեզ ողորմածութիւն չեն անի»: «Ահա այս պարճառով էլ օրեր 13
 են գալու, - ասում է Տէրը, - եւ այլեւս չեն ասի՝ «Կենդանի է
 Տէրը, որ իսրայէլացիներին հանեց Եգիպտացիների երկրից»,
 այլ կ'ասեն թէ՝ «Կենդանի է Տէրը, որ իսրայէլացիներին հանեց 14
 հիւսիսի երկրից եւ այն բոլոր երկրներից, ուր արտաքսուել էին,
 ու նրանց վերստին կը պարսպարի իրենց երկրում, որը փու-
 ել էր նրանց հայրերին»: «Ահաւասիկ ես կ'ուղարկեմ բազում 15
 ձկնորսների, - ասում է Տէրը, - եւ նրանք կ'որսան նրանց. այ-
 նուհետեւ կ'ուղարկեմ բազում որսորդների, եւ նրանք կ'որսան
 նրանց բոլոր լեռների վրայ, բոլոր բլուրների վրայ ու ժայռերի
 ծերպերից: Իմ աչքը նրանց բոլոր ճանապարհներին է. նրանք 16
 իմ փետողութիւնից չեն թաքնուել, ոչ էլ նրանց անիրաւութիւն-
 ներն են ծածկուել իմ աչքերի առաջ: Ես նախ նրանց կրկնակի 17
 կը հաքուցեմ իրենց անիրաւութիւնների դիմաց, նաեւ նրանց
 մեղքերի դիմաց, որոնցով պղծեցին իմ երկիրը, իրենց գար-
 շելի մեռելոքներով եւ իրենց անօրէնութիւններով լցրին իմ
 ժառանգութիւնը»: Տէ՛ր, ո՛վ իմ զօրութիւն, իմ օգնութիւն եւ չար 18
 օրերի իմ ապաւէն. աշխարհի ծայրերից հեթանոսները քեզ մօտ
 են գալու եւ ասելու. «Ինչպէ՛ն էին սուր կուռքեր սրբեցնում մեր
 հայրերը, իսկ նրանցից օգուտ չկար: Մի՞թէ մարդ ինքն իր 19
 համար աստուածներ կը շինի, բայց չէ՞ որ նրանք աստուածներ
 չեն»: «Դրա համար էլ այժմ ես նրանց ցոյց կ'դնեմ իմ ձեռքը, 20
 ճանաչել կ'դնեմ նրանց իմ զօրութիւնը, ու թող գիտենան,
 որ իմ անունը Տէր է»:

«Յուդայի երկրի մեղքերը գրուած են երկաթէ գրչով, աղա- 17
 մանդէ գրչածայրով, որոնք փորագրուած պիտի լինեն նրանց
 սրտերի փախարակներին եւ նրանց զոհասեղանների եղջիրնե-
 րին, մինչեւ այն ժամանակ, քանի դեռ նրանց որդիները կը յի- 2
 շեն իրենց մեղքերը եւ իրենց պաշտամունքի անփառները՝ վար-
 սաւոր ծառերի փակ, բարձր բլուրների եւ ամայի լեռների վրայ:
 Քո զօրութիւնը, քո բոլոր զանձերը եւ քո մեղսառիթ բարձունք- 3
 ները, քո բոլոր սահմանների մէջ, աւարի պիտի մաքնեն: Թող 4
 նկուն լինես ու զրկուես քո ժառանգութիւնից, որ քեզ փութցի:

Քո թշնամիների ձեռքով քեզ պիտի արպաքսեն մի երկիր, ուրը չգիտես դու, քանզի իմ բարկության մեջ կրակ է վառուել
5 եւ այն յաւիտեան պիտի բորբոքուի»։ Այսպէս է ասում Տէրը.
«Թող անիծեալ լինի այն մարդը, որ իր յոյսը կը դնի մարդու վրայ՝
6 կ'ապստամբի Տիրոջ դէմ։ Նա կը լինի ինչպէս վայրի մոշին անապարտում եւ, երբ բարիքը գայ, չի նկատի. կը բնակուի անապարի աղուրներում, մի աղտաղտուկ երկրում, ուր երբեք
7 չեն ապրի։ Բայց թող օրհնեալ լինի այն մարդը, որ յոյսը Տի-
8 րոջ վրայ կը դնի, որ Տէրը նրա յոյսը կը դառնայ։ Նա կը լինի ինչպէս
9 հոսող ջրերի մօտ անաւ ծառ եւ իր արմատները կը ձգի դէպի ջրերի
10 հոսանքը. երբ փոթը հասնի՝ չի վախենայ. նրա սաղարթն անփառի
պէս կը փարածուի իր շուրջը. երաշտ 10 փարուց չի վախենայ եւ չի դադարի պտուղ փալուց։ Միրքը խոր է, քան ամէն բան. մարդ արարած է, ո՞վ կարող է ճանաչել նրան։
11 Ես՝ Տէրս, քննում եմ սրբերը եւ փորձում երիկամները, որպէսզի իւրաքանչիւրին հապուցեմ ըստ իր ընթացքի եւ ըստ իր գործերի արդիւնքի»։
12 Կաքաւը ձայն փուռեց, հաւաքեց նրանց, որոնց ինքը չէր ծնել. այնպէս էլ նա, ով անարդար ճանապարհով հարստութիւն է դիզում, իր օրերի կէսին պիտի թողնի
13 այն ու իր վախճանի ժամին պիտի զգայ իր անմարտութիւնը։
14 Ո՞վ Տէր, ակնկալութիւն Իսրայէլի, դու, որ ի սկզբանէ բարձրացած ես
15 մեր սրբարանի փառքի աթոռը, բոլոր նրանք, որ քեզ թողեցին, պիտի
16 ամաչեն։ Քեզնից հեռացածները պիտի կորչեն երկրի խորքում, որովհետեւ
17 լքեցին Տիրոջը՝ կենաց ջրի աղբիւրը։ Բժշկի՛ր ինձ, Տէ՛ր, եւ ես բուժուած կը լինեմ,
18 փրկի՛ր ինձ, Տէ՛ր, եւ ես փրկուած կը լինեմ, քանզի դու ես իմ պարծանքը։
19 Ահաւասիկ նրանք ինձ ասում են. «Ո՞ր է Տիրոջ խօսքը, թող
այսպէս ասանք»։ Իսկ ես չճանձրացայ գալ քո յետեւից եւ չցանկացայ
մարդու համար աղէտալի օր։ Դու ինքդ իսկ գիտես, որ ինչ իմ շուրթերից ելնում է, այդ լինում է քո ներկայութեամբ։
Ինձնից մի՛ օտարացիր, չար օրը խնայի՛ր դու ինձ։ Իմ հալածիչները թող ամօթահար լինեն, եւ ոչ թէ ես ամաչեմ,
նրա՛նք թող զարհուրեն, եւ ոչ թէ ես զարհուրեմ. սեւ օր բեր նրանց
գլխին, կրկնակի հարուածի ենթարկելով կոպորի՛ր նրանց։
Այսպէս է ասում Տէրը. «Գնա կանգնի՛ր քո ժողովրդի դռներին,
որպէսզի մտնում ու ելնում են Յուդայի երկրի թագաւորներին,

տրները, նաեւ՝ Երուսաղէմի բոլոր դռներին. ու կ'ասես նրանց. 20
 «Լսեցէ՛ք Տիրոջ պարգամները, Յուդայի երկրի թագաւորներ,
 համայն Նրէասպան եւ դուք, Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներ, որ
 մտնում էք այդ դռներով»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Զգո՛յշ եղէք 21
 ձեր հոգիների համար. բռններ մի՛ բարձէք շաբաթ օրը, Երու-
 սաղէմի դռներով դուրս մի՛ ելնէք, շաբաթ օրը ձեր փներից 22
 բռններ մի՛ հանէք, ոչ մի գործ մի՛ արէք եւ շաբաթ օրը սուրբ
 պահեցէք, ինչպէս պատուիրեցի ձեր հայրերին: Բայց նրանք 23
 չլսեցին, չխոնարհեցրին իրենց ականջները եւ աւելի խստա-
 պարանոց դարձան, քան իրենց հայրերը, որպէսզի չլսեն ինձ
 եւ խրաւր չընդունեն: Եւ եթէ լինի այնպէս, - ասում է Տէրը, - 24
 որ լաւ լսէք ինձ՝ շաբաթ օրը բռն չբերէք այդ քաղաքի դռնե-
 րով, շաբաթ օրը սուրբ պահէք, այդ օրը ոչ մի գործ չանէք,
 ապա այդ քաղաքի դռներով ներս պիտի մտնեն թագաւորներ 25
 ու իշխաններ, որպէսզի նստեն Դաւթի աթոռին. նրանք պիտի
 բարձրանան իրենց կառքերն ու հեծնեն իրենց երիվարները,
 նրանք ու նրանց իշխանները, Յուդայի երկրի մարդիկ եւ Երու-
 սաղէմի բնակիչները. եւ այդ քաղաքը յաւիտեան բնակուած պի-
 տի լինի: Ու ամէն կողմից Յուդայի երկրի քաղաքներից պիտի 26
 գան Երուսաղէմ, պիտի գան նաեւ Բենիամինի երկրից, դաշտե-
 րից, լեռնավայրերից եւ հարաւի կողմերից՝ բերելով ողջակէզ-
 ներ, խունկ, ընծայ ու կնդրուկ եւ օրհնութիւն պիտի մատուցեն
 Տիրոջ Տան մէջ: Իսկ եթէ ինձ չլսէք՝ շաբաթ օրը սուրբ չպահէք, 27
 շաբաթ օրը բռններ բարձէք եւ մտնէք Երուսաղէմի դռներով, ա-
 պա կրակ կը վառեն նրա դռներին, որն ամէն կողմից կը լափի
 Երուսաղէմն ու չի հանգչի»:

Երեմիային ուղղելով իր խօսքը՝ Տէրն ասաց. «Գնա իջիր 18, 2
 բրուքի փունը եւ այնպէս կը լսես իմ խօսքերը»: Եւ իջայ 3
 բրուքի փունը, եւ ահա նա գործ էր անում քարերի վրայ: Ու 4
 մի աման, որը նա պարբարաստում էր կալից, ընկաւ նրա ձեռ-
 քից, բայց նա դարձեալ այն վերածեց մի ուրիշ ամանի, ինչ-
 պէս որ իր աչքին հաճելի թուաց անել: Եւ Տէրը, խօսքն ինձ 5
 ուղղելով, ասաց. «Միթէ այդ բրուքի պէս չե՞մ կարող անել 6
 քեզ, ո՞վ Իսրայէլի փուն: Ահաւասիկ, - ասում է Տէրը, - ինչպէս
 այդ կան է բրուքի ձեռքին, այդպէս էլ դու ես իմ ձեռքին, ո՞վ
 դու Իսրայէլի փուն: Եթէ վճիռ կարդամ մի ազգի կամ թա- 7
 գաւորութեան վախճանի մասին՝ նրանց վերացնելու, քանդե-

8 լու եւ կործանելու համար, եւ եթէ այն ազգը դարձի գայ իր
 չարութիւններից, որոնց մասին խօսեցի, – ես եւս կը զոջամ
 այն չարիքների համար, որ մտածեցի անել նրանց նկատմամբ:
 9 Իսկ եթէ վճիռ կարդամ մի ազգի կամ թագաւորութեան մասին՝
 10 նրան շէնացնելու եւ կանգուն պահելու համար, բայց նրանք
 չարութիւն անեն իմ առաջ՝ ականջ չդնելով իմ ձայնին, – ես
 եւս կը զոջամ այն բարիքների համար, որ ասացի, թէ կ'անեն
 11 նրանց: Արդ, խօսիր Յուդայի երկրի փղամարդկանց եւ Երու-
 սաղէմի բնակիչների հետ. կ'ասես նրանց. «Այսպէս է ասում
 Տէրը. ահաւասիկ ձեր դէմ ես չարիքներ կը նիւթեմ, ձեր մա-
 սին չար խորհուրդներ կը խորհեմ. ամէն ոք թող դառնայ իր
 չար ընթացքից. ուղղեցէ՛ք ձեր ընթացքն ու ձեր ճանապարհնե-
 12 րը»: Բայց նրանք ասում են. «Մենք պիտի քաջ լինենք, պիտի
 հեպտենք մեր ապստամբութիւններին, եւ իւրաքանչիւր ոք իր
 13 չար սրտի հաճոյքները պիտի կատարի»: Դրա համար էլ Տէրն
 այսպէս է ասում. «Այժմ հարցում արեք ազգերի մէջ՝ ո՞վ է լսել
 այնպիսի զարհուրելի բան, որ իրօք կատարեց Իսրայէլի կոյսը:
 14 Միթէ կը ցամաքի՞ ջուրը ժայռի սփինքներից, կամ ձիւնը՝ Լի-
 բանանից, կամ թէ հողմի սաստկութիւնից ջրերը բռնութեամբ
 15 յետ կը շրջուե՞ն: Մոռացաւ ինձ ժողովուրդն իմ. գուր փեղը
 խունկ ծխեցին: Իրենց վաղեմի ճանապարհներից դուրս գա-
 լով՝ նրանք պիտի փկարանան՝ մտնելով այն շաւիղները, որոն-
 16 ցից ելք չկայ. իրենց երկիրը պիտի ենթարկուի յաւիտենական
 սպաւանութեան ու սուլոցի: Ամէնքն էլ, որ անցնելու են նրա
 17 միջով, պիտի զարմանան եւ շարժեն իրենց գլուխները: Ինչպէս
 փապախառն հողմ՝ ես նրանց ցրիւ եմ փալու իրենց թշնամի-
 18 իրենց կորստեան օրը»: Իսկ նրանք ասացին. «Եկէք մի բան
 մտածենք Երեմիայի դէմ, քանզի օրէնքը չի կորցի քահանա-
 յից, խորհուրդը՝ իմաստուններից եւ խօսքը՝ մարգարէից: Եկէ՛ք
 նրան լեզուով ջախջախենք եւ նրա բոլոր խօսքերին ականջ
 19, 20 չդնենք»: Լսիր ինձ, Տէ՛ր, անսա՛ իմ արդար ձայնին. արդե-
 օք կարելի՞ է բարու փոխարէն չար հատուցել. նրանք միասին
 իմ անձի դէմ չար բաներ խորհեցին՝ ծածուկ պահելով իրենց
 մտաւորանքութիւնները: Յիշիր, թէ ինչպէս ես քո առաջ կանգ-
 21 նրանցից դարձնելու համար: Դրա համար էլ նրանց որդիներ–

րին սովի՝ մաքնիր, հաւաքիր ու սրի ձեռքը փուր նրանց. թող նրանց կանայք որդեգուրկ այրիներ դառնան, նրանց փղամարդիկ մահուամբ կոտորուեն, իսկ նրանց երիտասարդները սրով ընկնեն պատերազմի մէջ: Նրանց փնտրում թող գոյժ լսուի, 22 երբ նրանց վրայ յանկարծակի աւազակներ բերես, որովհետեւ նրանք մարտորուեցին բռնել ինձ եւ իմ դէմ գաղփնի որոգայթներ լարեցին: Ով Տէր, դու, որ իմացար ինձ մահ բերելու մա- 23 սին նրանց բոլոր դիտարարութիւնները, քաւութիւն չփան նրանց անիրաւութիւններին, քո աչքի առաջ նրանց մեղքերը չճնշես, թող նրանք հիւանդութեամբ փառապեն քո առաջ, նրանց հետ վարուիր ինչպէս քո բարկութեան ժամին:

Այն ժամանակ Տէրն ինձ ասաց. «Գնա քեզ համար ձեռք 19 բեր կաւից շինուած մի կուժ, ժողովրդի աւագներից եւ քահանաների աւագներից մարդիկ վերցրու քեզ հետ, բարձրացիր 2 նրանց որդիների գերեզմանոցը, որը գտնուում է Քարսիդի դռների մութքի առաջ, եւ յայտնիր այնպեղ այն բոլոր բաները, որ պիտի խօսեմ քեզ հետ: Կ'ասես նրանց. «Ով Յուդայի երկ- 3 րի թագաւորներ, Նրէասփանի մարդիկ եւ Իսրայէլի բնակիչներ, լսեցէ՛ք Տիրոջ պատգամը: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. ահաւասիկ այդ վայրի վրայ ես այնպիսի չարիքներ եմ բերելու, որ ով որ լսի՝ ականջները դժժան, որովհետեւ նրանք լքեցին ինձ, այս վայրն ինձ համար օտար 4 դարձրին, այսպեղ խունկ ծխեցին օտար աստուածներին, որոնց իրենք եւ իրենց հայրերը չէին ճանաչում: Յուդայի երկրի թագաւորներն այս վայրը լցրին անմեղների արեամբ: Բահա- 5 դին բազմաներ կանգնեցրին, որպէսզի իրենց որդիներին, որպէս Բահաղի ողջակէզների, հրով այրեն, մի բան, որ ես չեմ պարտիրել եւ չեմ ասել, ոչ էլ անցել է իմ մարքով: Դրա հա- 6 մար էլ, ահա, օրեր են գալու, - ասում է Տէրը, - երբ այդ վայրի անունն այլեւս չի կոչուելու Գլորման վայր կամ Ենոմացիների գերեզման, այլ՝ Կոտորածի ձոր: Այդպեղ պիտի խափանեմ 7 Յուդայի երկրի խորհուրդը եւ խորհուրդը Երուսաղէմի. սրով, ինչպէս եւ նրանց հոգիները փնտռողների ձեռքով նրանց դիտապաստ պիտի գցեմ իրենց թշնամիների առաջ: Նրանց դիակներն իբրեւ կերակուր պիտի փամ երկնքի թռչուններին ու երկրի գազաններին: Այդ քաղաքն էլ պիտի մաքնեմ ապակա- 8 նութեան ու ենթարկեմ սուլոցի. ամէն ոք, ով անցնի նրա միջով,

պիտի արգելի եւ սուրի նրա կրած բոլոր հարուածների համար:
 9 Նեղութեան ու պաշարման մէջ՝ նրանք ուրելու են իրենց որդի-
 ների մարմինները եւ մարմինները դուստրերի, իւրաքանչիւրը՝
 իր ընկերոջ մարմինը: Նրանց պաշարելու են իրենց թշնամիները,
 10 որոնք ցանկանում էին փիրել նրանց հոգիներին: Կը փշրես
 կուժն այն մարդկանց առաջ, որ բարձրանալու են քեզ հետ,
 11 ու կ'ասես նրանց. այսպէս է ասում ինձ Զօրութիւնների Տէրը.
 "Նոյն կերպ էլ պիտի խորտակեմ այդ ժողովրդին ու այդ քաղա-
 քը, ինչպէս որ փշրում է խեցեղէն ամանը, որն այլեւս չի կարող
 վերականգնուել: Եւ թող նրանք թաղուեն Տափեթում՝ թաղելու
 12 Կեդ չլինելու պարճառով: Այդպէս պիտի վարուեմ այդ վայրի
 հետ, - ասում է Տէրը, - նաեւ բնակչութեան հետ, որ դրա մէջ
 13 է՝ այդ քաղաքը մաքնելով կործանման: Ու թող Երուսաղէմի
 քներն ու Յուդայի երկրի թագաւորների քները դառնան սպա-
 նութեան վայր այն պղծութիւնների պարճառով, որ կարարե-
 ցին բոլոր քներում, որտեղ, նրանց փանիքների վրայ, խունկ
 էին ծխում երկնքի բոլոր զօրութիւններին եւ նուէրներ ընծա-
 14 յաբերում օդար աստուածներին»: Երեմիան եկաւ Տափեթից,
 այն է՝ Գլորման վայրից, ուր ուղարկել էր նրան Տէրը՝ մարգա-
 րեանալու այնտեղ: Նա կանգնեց Տիրոջ Տան սրահում եւ ասաց
 15 ամբողջ ժողովրդին. «Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝
 Իսրայէլի Աստուածը. «Ահաասիկ այս քաղաքի վրայ բերելու
 եմ ամենայն չարիք, ինչպէս ասացի նրա մասին, նաեւ սրա միւս
 բոլոր քաղաքների ու աւանների վրայ, քանզի նրանք խստա-
 պարանոց դարձան, որպէսզի չսեն իմ խօսքերը»:

20 Եմների որդին՝ Պասքոր քահանան, որ Տիրոջ Տան հրամա-
 նադարն էր եւ իշխանը, լսեց այդ խօսքերը Երեմիայից, երբ սա
 2 մարգարեանում էր: Պասքորը հարուածեց Երեմիա մարգարե-
 ին եւ արգելափակեց նրան բանփում, Բենիամինի դարպասի
 3 մօտ, Տիրոջ Տան վերնայարկում: Իսկ երբ յաջորդ օրը Պաս-
 քորը Երեմիային հանեց բանփից, Երեմիան նրան ասաց. «Տէ-
 րը քո անունը կոչեց ոչ թէ Պասքոր, այլ՝ Թափառական գերի:
 4 Արդարեւ, այսպէս է ասում Տէրը. «Ահաասիկ քեզ քո բոլոր
 բարեկամներով հանդերձ պիտի մաքնեմ գերութեան. նրանք
 պիտի ընկնեն իրենց թշնամիների սրով, եւ քո աչքերը պիտի
 փեսնեն դա: Քեզ եւ Յուդայի այդ ամբողջ քունը պիտի փամ
 բաբելացիների թագաւորի ձեռքը. թող գերի՝ փանեն նրանց

Բաբելոն, թող կոտորեն նրանց սրով: Այս քաղաքի ամբողջ 5
 հարսպոթիւնը, նրա բոլոր վասպակները, նրա ողջ թանկար-
 ժէք անօթներն ու Յուդայի երկրի թագաւորի բոլոր զանձերը
 պիտի Կամ իրենց թշնամիների ձեռքը, նրանք պիտի յափշ-
 փակեն, առնեն դրանք ու Կանեն Բաբելոն: Իսկ դու, Պասքոր, 6
 դու եւ քո Կան բոլոր բնակիչները պիտի գերի գնաք Բաբելոն,
 պիտի գնաք եւ այնպէղ մեռնէք ու այնպէղ էլ թաղուէք, դու եւ քո
 բոլոր բարեկամները, որոնց համար դու սուր մարգարէութիւն
 արեցիր»: Տէր, խաբեցիր ինձ, ու ես խաբուեցի. յաղթեցիր ու 7
 զօրացար: Ծաղր ու ծանակի առարկայ դարձայ, օրս մթնեցրի
 ծաղրի մէջ, որովհետեւ իմ դառն խօսքերով այլ ու արհամար- 8
 հանք վասպակեցի: Իմ թշուառութեան պարճառով ես բողոք
 եմ բարձրացնելու, քանզի Տիրոջ խօսքն ինձ բերեց նախապիւնք
 եւ հանապազօրեայ ծաղրութեան: Ես ասացի. «Չեմ Կայ 9
 Տիրոջ անունը, այլեւս չեմ խօսի նրա անունից»: Սակայն իմ
 սրբում կարծես կրակ վառուեց, բորբոքուեց ոսկորներիս մէջ,
 ու ես ամէն կողմից լքուած մնացի, չկարողացայ հանդարտու-
 ել: Լսեցի շարերի պարսաւանքը, որոնք հաւաքուել խռնուել 10
 էին իմ շուրջը, թէ՛ «Ո՛վ դուք բոլորդ, որ դրա բարեկամներն
 էք, եկէք յարձակուենք դրա վրայ, մի հնարք հնարենք դրա
 դէմ, գուցէ խաբուի, եւ մենք յաղթենք ու մեր վրէժը լուծենք
 դրանից»: Բայց Տէրն ինձ հետ էր որպէս պարեաւազմող եւ 11
 ուժ էր Կալիս: Դրա համար էլ նրանք հալածեցին ինձ, բայց
 ոչ մի հնարք չկարողացան գտնել, խիստ ամօթով մնացին, ո-
 րովհետեւ անմիտ վարուեցին: Նրանց անարգանքը թող յա-
 փարեանս չմոռացուի: Ո՛վ Զօրութիւնների Տէր, որ արդար ես 12
 կշռում, քննում ես սրբերն ու երիկամները, այնպէս արա, որ
 Կեսնեմ քո վրէժխնդրութիւնը նրանցից. չէ՛ որ իմ աղերսանքը
 ես քեզ յայտնեցի: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, գովեցէ՛ք նրան, քանզի 13
 նա Կնանկի հոգին փրկեց չարագործների ձեռքից: Անիծեալ 14
 լինի այն օրը, երբ ես ծնուեցի. թող ուխտի օր չլինի այն օրը,
 երբ իմ մայրը ծնեց ինձ: Անիծեալ լինի այն մարդը, որն աւե- 15
 փիս Կուեց իմ հօրը եւ ասաց, թէ՛ «Քեզ արու մանուկ ծնուեց»,
 եւ ցնծութեամբ ուրախացրեց նրան: Թող այդ մարդը դառ- 16
 նայ այն քաղաքների Կես, որոնք Տէրը բարկութեամբ կործա-
 նեց եւ չզոջաց. թող նա առաւօտները բօթ լսի, իսկ միջօրեի
 ժամին՝ աղաղակ, որովհետեւ Տէրը հենց արգանդի մէջ չսպա- 17

նեց ինձ, որպէսզի մայրն իմ ինձ համար դառնար գերեզման ու
 18 արգանդ յաւիտենական յոյժեան: Ինչո՞ւ այսպէս պարտեց,
 որ ես դուրս ելայ արգանդից՝ տեսնելու վշտեր ու փառապանք-
 ներ, եւ իմ օրերն ամօթալի վախճան ունեցան:

21 Սա է Տիրոջ խօսքը, ուղղուած Երեմիային, երբ Սեղեկի-
 ան վերջինիս մօտ ուղարկեց Մելքիայի որդի Պասքորին եւ
 2 Մասիայի որդի Սոփոնիա քահանային՝ յայտնելով. «Մեր մա-
 սին հարցրո՞ւ Տիրոջը, որովհետեւ բաբելացիների Նաբուքոդո-
 նոսոր արքան յարձակուեց մեզ վրայ. գուցէ Տէրն ըստ իր բո-
 լոր հրաշքների՝ մի բան անի մեզ համար եւ վանի նրան մեզ-
 3 նից»: Իսկ Երեմիան նրանց ասաց. «Այսպէս ասացէ՛ք Սեղե-
 4 կիային. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուածն Իսրայէլի. ահա-
 ւասիկ ես շուռ եմ փալու ձեր պատերազմական զէնքերը, որ
 բռնել էք ձեռքներիդ եւ նրանցով կռուում էք բաբելացիների ար-
 քայի ու քաղղեացիների դէմ, որոնք պարսպի դրսից պաշարել
 5 են ձեզ: Այդ զէնքերը հաւաքելու եմ քաղաքի մէջ: Ես էլ պիտի
 պատերազմեմ ձեր դէմ՝ ձեռքս երկարած, բազուկս բարձրաց-
 6 րած, սրամարտեամբ, բարկութեամբ ու մեծ ցասմամբ: Այդ
 քաղաքի բնակիչներին, մարդ թէ անասուն, պիտի կոտորեմ
 7 սոսկալի մահով, ու նրանք պիտի մեռնեն»: Իսկ դրանից յե-
 փոյ, - ասում է Տէրը, - Յուդայի երկրի արքայ Սեղեկիային, իր
 ծառաներին ու ժողովրդին, որ այդ քաղաքի մէջ փրկուած կը
 լինեն մահից, սրից ու սովից, պիտի մատնեմ բաբելացիների
 Նաբուքոդոնոսոր արքայի ձեռքը, իրենց թշնամիների ձեռքը,
 այն մարդկանց ձեռքը, ովքեր հեփամուր էին սպանելու նրանց.
 նրանք սրի սայրով պիտի կոտորեն դրանց: Ես չեմ խնայելու
 8 դրանց, չեմ ողորմելու դրանց եւ չեմ գթալու դրանց»: Ու ժո-
 ղովրդին կը յայտնես. «Այսպէս է ասում Տէրը.՝ Ահաւասիկ ես
 ձեր դիմաց դրել եմ կեանքի ճանապարհը եւ մահուան ճանա-
 9 պարհը: Ով որ նստի այդ քաղաքում, սրով, սովով ու մահով
 պիտի մեռնի, իսկ նա, ով ելնի ու կանգնի քաղղեացիների ա-
 ռաջ, որոնք պաշարել են ձեզ, պիտի ապրի. նրա հոգին իրեն
 10 պարգեւ պիտի լինի, եւ նա ողջ պիտի մնայ: Երեսս դէպի այդ
 քաղաքը դարձրի չարութիւն անելու համար եւ ոչ թէ բարութիւն,
 - ասում է Տէրը. - այդ քաղաքը պիտի մատնուի բաբելացիներ-
 11 ի թագաւորի ձեռքը, որը հրով պիտի այրի դա»: Ով Յուդայի
 երկրի թագաւորի փուն եւ Դաւթի փուն, լսեցէ՛ք Տիրոջ պար-

գամը: Այսպես է ասում Տէրը. «Առաւօրից սկսած արդար դա- 12
 րասպան արեք, իրաւապահ եղէք, գրկուածին փրկեցէ՛ք նրան
 գրկողի ձեռքից, որպէսզի իմ բարկութիւնը չբորբոքուի որպէս
 կրակ. թէ չէ այն կը վառուի, եւ ձեր անիրաւ ընթացքի պատճա-
 ռով ոչ ոք չի լինի, որ հանգցնի: Ահա ես կանգնած եմ քո դէմ, 13
 ո՛վ դու, որ բնակւում ես Տիրոսի ծործորներում ու դաշպերում,
 - ասում է Տէրը. - դուք էիք, որ ասում էիք. «Ո՞վ կը զարհու-
 րեցնի մեզ, կամ ո՞վ կը մղնի մեր բնակարեղին»: Ըստ ձեր 14
 չար ընթացքի՝ ես կը պատժեմ ձեզ, - ասում է Տէրը, - կրակ կը
 վառեմ ձեր անպառնէրում, եւ նա ամէն ինչ կը լափի իր շուրջը»:

Այսպէս է ասում Տէրը. «Գնա իջի՛ր Յուդայի երկրի թագա- 22
 տրի փունը եւ այս խօսքը յայտնի՛ր այնպեղ՝ ասելով. «Լսի՛ր 2
 Տիրոջ պատգամները, ո՛վ թագաւորդ Յուդայի երկրի, որ բազ-
 մում ես Դաւթի աթոռին, դո՛ւ, նաեւ քո ծառաներն ու քո ժողո-
 վուրդը, որոնք ներս են մտնում այս դռներով»: Այսպէս է ա- 3
 սում Տէրը. «Իրաւունք ու արդարութիւն արեք, կողոպտուածին
 փրկեցէ՛ք իրեն գրկողի ձեռքից, պանդխտին, որքին ու այրուն
 մի՛ բռնադատեք եւ ամբարիշտ մի՛ լինէք, այդպեղ անմեղ արիւն
 մի՛ թափեք: Եթէ այս բանը կատարեք, ապա այդ փան դռնե- 4
 րով ներս կը մտնեն թագաւորներ, որոնք կը բազմեն Դաւթի
 աթոռին եւ կը նստեն կառքեր ու կը հեծնեն երիվարներ, թէ՛
 իրենք եւ թէ՛ իրենց ծառաներն ու իրենց ժողովուրդը: Իսկ եթէ 5
 չկատարեք այս բաները, ապա ինքս ինձ երդում եմ, - ասում
 է Տէրը, - որ աւերակ պիտի դառնայ այդ փունը»: Ահա այս- 6
 պէս է ասում Տէրը Յուդայի երկրի թագաւորի քո փան մասին.
 «Գաղաադ, դու ես ինձ համար Լիբանանի բարձունքը, բայց
 քեզ աւերակի ու անբնակ քաղաքների պիտի վերածեն: Քո 7
 դէմ կը հանեմ աւերողներ՝ իւրաքանչիւրին իր փապարով, ո-
 րոնք կը կոտորեն քո ընտիր-ընտիր մայրիները եւ կը նետեն
 կրակի մէջ: Բազում ազգեր կ'անցնեն այդ քաղաքի միջով, 8
 եւ իւրաքանչիւրն իր ընկերոջը կ'ասի. «Այդ մեծ քաղաքի հետ
 Տէրն ինչո՞ւ այդպէս վարուեց»: Ու կը պատասխանեն. «Որով- 9
 հետեւ թողեցին իրենց Աստուծո՛ւ ուխտը, երկրպագեցին օտար
 աստուածներին ու ծառայեցին նրանց»: Լաց մի՛ լինէք մեռա- 10
 ծի վրայ, մի՛ ողբացէք նրան, այլ լացելով լացէք նրա՛ վրայ, ով
 կը հեռանայ եւ այլեւս չի դառնայ ու չի փեսնի իր ժողովրդի եր-
 կիրը: Այսպէս է ասում Տէրը Յոսիայի որդի Յովակիմի մասին, 11

որը թագաւորեց՝ յաջորդելով իր հայր Յոսիային եւ որը այդ–
 12 րէտից դուրս էր եկել. «Նա այլեւս չի վերադառնայ, կը մեռնի
 այնպէղ, որպէղ գերեցին նրան, այլեւս այս երկիրը չի փեսնի»:
 13 Վայ՛ նրան, ով կը կառուցի իր փունը, բայց ոչ արդարութեամբ,
 եւ իր վերնայարկերը, բայց անիրաւ կերպով: Նրա մերձաւորը
 նրա համար ձրի գործ կ'անի, բայց նրա վարձը նա չի հափուցի
 14 նրան: Քեզ համար յարմարաւէր փուն շինեցիր՝ կառուցելով
 լուսամուրներով հովասուն վերնափուն, պատելով մայրի փայ–
 15 րի փախարակներով եւ ծեփելով ձիւթով: Եթէ դու մայրի փայ–
 րից կերպուած քո հօր այս փան մէջ զայրացար, ի՛նչ է, կարծում
 ես թագաւորելո՞ւ ես: Թող ո՛չ ուրեմն եւ ո՛չ խմեն, որովհետեւ իրա–
 16 տունքը, արդարութիւնն ու բարութիւնը չճանաչեցին, փնանկի
 իրաւունքը չպահեցին եւ աղքատին չարդարացրին: «Իսկ դա
 17 հէնց ինձ չճանաչել չի՞ նշանակում», – ասում է Տէրը: Ահաւա–
 սիկ քո աչքերը եւ քո սիրտը հակուած են ոչ թէ դէպի բարութիւն,
 այլ՝ դէպի ազահոյթիւն, դէպի անպարտ արինահեղութիւն, դէ–
 18 պի անիրաւութիւն ու սպանութիւն: Դրա համար էլ Տէրը Յու–
 դայի երկրի թագաւոր Յոսիայի որդի Յովակիմի մասին այսպէս
 է ասում. «Թող այդ մարդու վրայ չողբան եւ չասեն՝ վայ, վայ
 եղբայր, թող չկոծեն ու չասեն՝ վայ, վայ քեր, վայ, վայ սիրելի:
 19 Թող նա էշի թաղումով թաղուի, թող նեխուի ու գցուի Երու–
 20 սաղէմի դարպասից այն կողմ»: Ե՛լ դէպի Լիբանան ու գուժիր,
 ձայնդ արձակիր դէպի Բասան, աղաղակ բարձրացրու ծովի
 այն կողմը, որովհետեւ քո բոլոր հոմանիները միասին խոր–
 21 րակուեցին: Խօսեցի քեզ հետ, երբ դու սխալուեցիր եւ ասա–
 ցիր, թէ՛ քեզ չեմ լսի: Քո մանկութիւնից սկսած դա է եղել քո
 22 ճանապարհը, քանզի ականջ չորեցիր իմ ձայնին: Քո բոլոր
 հովիւներին քամիները պիտի քշեն, ու քո բոլոր հոմանիները
 գերութեան պիտի գնան, որպէսզի այն ժամանակ ամաչես եւ
 23 անարգուես քո բոլոր սիրելիներից: Ո՛վ դու, որ Լիբանանում
 ես բնակում եւ ամրացել ես մայրիների մէջ, պիտի հեծեճես,
 երբ քեզ հասնեն ցաւերն ու երկունքը, ինչպէս ծննդկան կնո–
 24 ջը: «Կենդանի եմ ես, – ասում է Տէրը: – Եթէ դու, Յուդայի
 երկրի արքայ Յովակիմի որդի Յեքոնիա՛, իմ աջ ձեռքին կնիք
 25 էլ դառնալու լինես, այդպէղից էլ կը կորզեմ քեզ, կը մար–
 նեմ քեզ քո անձը փնտռողների ձեռքը, նրանց ձեռքը, որոնց
 երեսից զարհուրում էիր, բաբելացիների արքայ Նաբուքոդո–

նոստրի ձեռքը եւ քաղղէացիների ձեռքը. քեզ ու քո մօրը կը
 նեպեմ օտար երկիր, ուր դու չես եղել, եւ դուք կը մեռնէք այն-
 փեղ: Նրանք չեն վերադառնայ այն երկիրը, ուր իրենք հոգով
 ուխտած կը լինեն վերադառնալ, քանզի ինքն ու իր զաւակը
 ընկան օտար երկիր, արհամարհուած բերանը փարագիր դար-
 ձաւ, շարփուելով անարգուեց Յեքոնիա ասուած մարդը ինչպէս
 անպէտք աման, շարփուեց մի երկիր, որը չէր ճանաչում»: Եր-
 կիր, երկիր, ո՛վ երկիր, լսիր Տիրոջ պատգամները: Այսպէս է
 ասում Տէրը. «Այդ մարդուն համարիւր փարագիր այր, թող նա
 իր փարիներին սերունդ չտայ, թող նրա զաւակից փղամարդ
 չաճի, որ նստի Դաւթի աթոռին՝ իբրեւ Յուդայի երկրի փան իշ-
 խան»:

«Վայ հովիւներին, որ կորցրին ու ցրեցին քո արօտի ոչխար- **23**
 ներին», - ասում է Տէրը: Ահա թէ ինչու Իսրայէլի Տէր Աստու- **2**
 ածն այսպէս է ասում այդ հովիւների մասին, որ հովուում են իմ
 ժողովրդին. «Դուք ցրեցիք իմ ոչխարներին, հեռացրիք նրանց,
 չխնամեցիք նրանց: Այժմ ահա ես վրէժ եմ լուծելու ձեզնից՝ ըստ
 ձեր չար ընթացքի», - ասում է Տէրը: «Ես կ'ընդունեմ իմ ժողո- **3**
 վրդի բոլոր մնացորդներին ամէն մի երկրից, ուր նրանց վարել
 եմ, եւ նրանց կը հաստատեմ իրենց արօտներում. թող աճեն **4**
 ու բազմանան: Հովիւներ կը կարգեմ, որ հովուեն նրանց, եւ
 նրանք այլեւս չեն վախենայ, չեն զարհուրի, արհամարհուած
 չեն լինի», - ասում է Տէրը: «Ահա օրեր են գալու, - ասում է **5**
 Տէրը, - ու ես Դաւթի համար ծնունդ եմ փալու մի արդար շա-
 ռաւիղի, որ թագաւորելու է որպէս արքայ. նա խելամիտ է լի-
 նելու, իրաւունք ու արդարութիւն է պաշտպանելու երկրի վրայ:
 Նրա ժամանակ փրկուելու է Յուդայի երկիրը, Իսրայէլը յոյսով **6**
 է ապրելու: Եւ նրա անունը, որով կոչելու է նրան Տէրը, այս է՝
 Յոսեդեկ, այսինքն՝ մարգարէների մէջ մեր արդարութիւնը: Ա- **7**
 հա թէ ինչու օրեր են գալու, - ասում է Տէրը, - երբ այլեւս չեն
 ասի, թէ՝ «Կենդանի է Տէրը, որն Իսրայէլի ժողովրդին դուրս
 հանեց Եգիպտացիների երկրից», այլ թէ՝ «Կենդանի է Տէրը, **8**
 որն Իսրայէլի բոլոր զաւակներին դուրս հանեց հիւսիսի երկրից
 եւ այն բոլոր երկրներից, ուր նրանց վարել էր, եւ վերստին
 պատասպարեց նրանց իրենց երկրում»: Մարգարէների համար **9**
 սիրտս մէջս կտոր-կտոր եղաւ, ցնցուեցին բոլոր ոսկորներս. ես
 դարձել եմ մի խեղուած մարդ, մի մարդ, որ գլուխը կորցրել

Է գինուց՝ Ասարծու եւ նրա մեծավայելուչ փառքի պարծառով,
10 քանզի երկիրը լցուել է շնացողներով, նզովքից երկիրը սուգ է
բռնել, անապարի արօտավայրերը չորացել են. չար է նրանց
11 ընթացքը, նրանց ուժն էլ այն չէ, ինչ պէտք է լինի: «Արդարեւ,
մարգարէ ու քահանայ պիղծ են դարձել. իմ Տան մէջ անգամ ես
12 փեսայ նրանց չարութիւնները, - ասում է Տէրը: - Ահա թէ ին-
չու նրանց ճանապարհը իրենց համար սայթաքուն պիտի դառ-
նայ. խաւարի մէջ պիտի գայթեն ու կործանուեն, որովհետեւ
այն փարին, երբ պարծելու լինեմ, չարիք պիտի բերեմ նրանց
13 վրայ, - ասում է Տէրը: Նաեւ Շամրինի մարգարէների մէջ փե-
սայ անօրէնութիւն, քանզի Բահադի անունից մարգարէացան
14 եւ մոլորեցրին իմ ժողովրդին՝ Իսրայէլի երկիրը: Երուսաղե-
մի մարգարէների մէջ աւելի զարհուրելի բաներ փեսայ, քանզի
նրանք շնանում ու գնում էին սուր աստուածների յետեւից եւ
զօրավիզ դառնում չար ձեռքերին, որպէսզի ոչ մէկը յետ չդառ-
նայ իր չար ճանապարհից: Ամէնքն ինձ համար Սողոմ եղան,
15 իսկ նրա բնակիչները՝ Գոմոր»: Դրա համար էլ Զօրութիւննե-
րի Տէրն այսպէս է ասում մարգարէների մասին. «Ահաւասիկ
ես դրանց ցաւեր եմ փալու իբրեւ կերակուր, դրանց խմեցնելու
եմ լեղի ջուր, որովհետեւ պղծութիւնն արար աշխարհում փա-
16 րածուեց Երուսաղեմի մարգարէներից»: Այսպէս է ասում Զօ-
րութիւնների Տէրը. «Մի՛ լսէք այն մարգարէների խօսքերը, որ
ձեզ համար մարգարէութիւն են անում. դրանք փուչ բաներ են
ասում ձեզ, իրենց սրտի ցնորքներից են խօսում եւ ոչ թէ Տի-
17 րոջ բերանից: Տիրոջ խօսքի դէմ ըմբոստացածներին նրանք
ասում են՝ «Խաղաղութիւն լինի ձեզ». բոլոր նրանց, ովքեր ըն-
թանում են ըստ իրենց կամակորութեան, կամ իւրաքանչիւրին,
ով ընթանում է ըստ իր սրտի մոլորութեան, ասում են՝ «Քո
18 գլխին չարիք չի գալու»: Իսկ ո՞վ հաւատարիմ մնաց Տիրոջ
խորհրդին եւ անսաց ու հետեւեց նրա խօսքին: Ո՞վ լսեց ու ա-
19 կանջ դրեց իմ խօսքին»: Ահա մի դղրդոց, որ գալիս է Տի-
րոջից, նրա բարկութիւնը մրկաշարժ պիտի բարձրանայ ամ-
20 բարիշտների վրայ, պիտի գայ Տիրոջ ցասումը եւ չնահանջի,
մինչեւ որ նա ի կատար ածի եւ հաստատի իր սրտի փափա-
զը. եւ դա պիտի իմանան ու գիտակցեն վերջին ժամանակ-
21 ներում: «Են չուղարկեցի այդ մարգարէներին, սակայն նրանք
գնում էին, չխօսեցի նրանց հետ, սակայն նրանք մարգարէու-

թին էին անում: Եթե իմ խորհրդին հաւաքարիմ մնային, ապա 22
իմ խօսքերը լսելի կը դարձնէին իմ ժողովրդին, յետ կը պահէին
նրան իր չար ճանապարհներից, իր չար վարքից: Ես մերձա- 23
ւոր Աստուած եմ եւ ոչ թէ հեռւոր Աստուած, - ասում է Տէրը:
Եթե մարդը թաքնուի թաքստոցում, մի՞թէ ես նրան չեմ տեսնի, 24, 25
- ասում է Տէրը: Միթէ երկինքն ու երկիրը ես չեմ լցնում, - աս-
ում է Տէրը: Ես լսեցի, թէ ինչ են խօսում մարգարէները, որոնք 26
սուտ մարգարէութիւններ էին անում իմ անունով եւ ասում՝ «Ես
մի երագ, մի տեսիլ տեսայ»: Մինչեւ եփք պէտք է սպութի- 27
նը տեղ գտնի այդ մարգարէների սրտում, որոնք մարգարեա-
նում են. նրանք իրենց սրտի ցանկութիւնն են մարգարեանում,
մտածում են իրենց երագների միջոցով, որ նրանցից ամէն մէկը 28
պատմում է իր ընկերոջը, մոռացութեան փալ իմ ժողովրդին իմ
օրէնքները, ինչպէս նրանց հայրերը Բահաղի միջոցով մոռա-
ցութեան փուլին իմ անունը: Այն մարգարէն, որը երագ ունի, 29
թող պատմի իր երագը, իսկ ով որ իմ խօսքն ունի, թող յայտնի
իմ խօսքը ճշմարտութեամբ: Յորենի մօտ ի՞նչ է յարդը, - ասում
է Տէրը: Իմ խօսքերն արդեօք կրակի նման չե՞ն կամ մուրճի, 30
որ քար է կտրում: Ահա դրա համար էլ ես դեմ եմ այդ մարգա-
րէներին, - ասում է Տէրը, - նրանցից ամէն մէկն իմ խօսքերն
է գողանում: Ահա ես դեմ եմ այդ մարգարէներին, - ասում է 32
Տէրը, - որոնք իրենց լեզուից վանում են իմ մարգարէութիւնը
եւ իրենց քունն են քնում: Ահա ես դեմ եմ այդ մարգարէնե- 33
րին, որոնք մարգարեանում են սուտ երագներ, - ասում է Տէրը,
- պատմում են դրանց մասին եւ իրենց ստութեամբ ու իրենց
խաբէութեամբ մոլորեցնում իմ ժողովրդին. բայց ես նրանց չեմ
ուղարկել, պատուէր չեմ տուել նրանց, եւ նրանք որեւէ օգուտ
չեն կարող փալ այդ ժողովրդին, - ասում է Տէրը: Եւ եթէ այդ 34
ժողովուրդը կամ որեւէ մարգարէ եւ կամ քահանայ քեզ հարց
փան ու ասեն, թե՛ «Ի՞նչ պատգամ է դա Տիրոջ կողմից», ապա
կ'ասես նրանց. «Պատգամը ձեզ է վերաբերում, եւ ես կործա-
նելու եմ ձեզ», - ասում է Տէրը: Մարգարէ լինի, քահանայ թէ 35
ժողովուրդ, ով որ ասի՝ «Տիրոջ պատգամը», այդ մարդուց եւ
նրա ընտանիքից վրէժխնդիր եմ լինելու: Նապա ինչո՞ւ ամէն 36
ոք իր ընկերոջը եւ կամ ամէն մէկն իր եղբօրը չի ասում նաեւ,
թե՛ «Ի՞նչ պատասխան տուեց Տէրը, ի՞նչ խօսեց Տէրը»: Այլեւս 37
մի՛ անուանէք Տիրոջ պատգամ, քանզի մարդու համար Տիրոջ

պարգամ է դառնում իր իսկ խօսքը: Դուք աղաւաղել էք փուլեկենդանի Ասործու՝ Զօրութիւնների Տէր մեր Ասործու պարգամները: Այսպէն ասացէք մարգարէին. «Ի՞նչ պարասխան փուլեց քեզ Տէրը, ի՞նչ խօսեց Տէրը»: Եթէ Տիրոջ պարգամ էք ասելու, ապա դրա համար Տէրն այսպէս է ասում. «Քանի որ ասացիք այդ խօսքը՝ Տիրոջ պարգամ, ես էլ ուղարկեցի ձեզ մօր պարուիրելու՝ «Մի՛ ասէք Տիրոջ պարգամ»: Ահա թէ ինչու ես ձեզ վերցնելու եմ իբրեւ աւար, իմ աչքի առաջ կործանելու եմ եւ ձեզ, եւ այդ քաղաքը, որ փուլեցի ձեզ ու ձեր հայրերին: Ձեզ վրայ յափտենական նախափինք եմ դնելու եւ յափտենական անարգանք, որ չեն մոռացուելու»:

- 24** Տէրն ինձ ցոյց փուլեց թուզով լի երկու կողով, որոնք դրուած էին Տիրոջ փաճարի առաջ այն բանից յետոյ, երբ բաբելացիների արքայ Նաբուքոդոնոսորը Երուսաղէմից գերեց Յուդայի երկրի արքայ Յովակիմի որդի Յեքոնիային, Յուդայի երկրի իշխաններին, արհեստաւորներին, դարբիններին ու մեծամեծներին եւ փարաւ նրանց Բաբելոն: Կողովներից մէկը լցուած էր անչափ քաղցր թուզով, ինչպիսին լինում է վաղահաս թուզը, իսկ երկրորդ կողովը՝ ժանտահամ թուզով, որն իր դառնութեան պարճառով չի ուրուում: Տէրն ինձ ասաց. «Ի՞նչ ես փեսնում, Երեմիա՛»: Ասացի. «Թուզ, քաղցր թուզ, շաք քաղցր թուզ, նաեւ՝ ժանտ թուզ, անչափ ժանտ, որ իր դառնութեան պարճառով չի ուրուում»: Տէրը, խօսքն ուղղելով Երեմիային, ասաց. «Այսպէս է ասում Տէր Ասորուածն Իսրայէլի. ինչպէս այդ քաղցր թուզն է, այդպէս եմ ինձ համար Յուդայի երկրի գերեալները, որոնց այդպեղից ուղարկեցի Քաղղէացիների երկիրը բարիք անելու համար. եւ իմ աչքը պիտի պահեմ նրանց վրայ բարութեան համար, նրանց պիտի պարսպարեմ այս երկրում. պիտի կառուցեմ նրանց եւ ոչ թէ քանդեմ, պիտի փնկեմ նրանց եւ ոչ թէ արմարախիլ անեմ: Ես նրանց այնպիսի սիրտ եմ փալու, որ ճանաչեն ինձ, թէ ես եմ Տէրը. թող նրանք ինձ համար ժողովուրդ լինեն, իսկ ես նրանց համար կը լինեմ Ասորուած, որպէսզի նրանք իրենց ամբողջ սրտով ի՛նձ դառնան: Իսկ ինչպէս այդ ժանտ թուզը, որն իր դառնութեան պարճառով չի ուրուում, այդ վիճակին պիտի մարմնեմ Յուդայի երկրի արքայ Սեդեկիային, նրա մեծամեծներին, Երուսաղէմում մնացածներին, այդ երկրում մնացածներին եւ Եգիպտոսում բնակուող-

ներին: Դրանց պիտի ցրեմ աշխարհի բոլոր թագաւորութիւն- 9
ների մէջ՝ նախապիւնքի, անարգանքի, արելութեան ու անէծքի
արժանացնելով ամենուրեք, ուր էլ որ վարեն դրանց: Դրանց 10
վրայ պիտի ուղարկեմ սուր, սով ու մահ, մինչեւ որ անհետանան
այն երկրից, որը քուեցի իրենց եւ իրենց հայրերին»:

Այս է Երեմիային ուղղուած խօսքը՝ Յուդայի երկրի ժողո- 25
վրդի մասին, ասուած Յուդայի արքայ Յոսիայի որդի Յովակի-
մի չորրորդ տարում, որ համապատասխանում է բաբելացիներ-
ի Նաբուքոդոնոսոր արքայի առաջին տարուն, - այն խօս- 2
քը, որ յայտնեց Երեմիա մարգարէն Յուդայի երկրի համայն
ժողովրդին եւ Երուսաղէմի բնակիչներին՝ ասելով. «Յուդա- 3
յի երկրի արքայ Ամոնի որդի Յոսիայի տասներեքերորդ տա-
րուց մինչեւ այսօր, այսինքն՝ քսաներեք տարի, Տէրը խօսեց ինձ
հետ, ու ես վաղ առաւօտից իսկ խօսում էի ձեզ հետ, ասում,
բայց դուք չլսեցիք»: «Վաղօրօք արձակեցի ու ձեզ մօտ ու- 4
ղարկեցի իմ ծառաներին՝ մարգարէներին, բայց դուք չլսեցիք,
չանսացիք ու ձեր ականջներով չլսեցիք: Ասում էի. «Ամենք 5
դարձէք ձեր չար ճանապարհից, ձեր չար ընթացքից, որպէս-
զի բնակուէք այդ երկրում, որ յաւիտեանս յաւիտենից քուել եմ
ձեզ ու ձեր հայրերին: Չգնա՞ք օտար աստուծների յետեւից՝ 6
նրանց ծառայելու եւ երկրպագելու համար, չբարկացնէ՞ք ինձ
ձեր ձեռքի գործերով, որպէսզի չհարջարեմ ձեզ»: Բայց դուք 7
ինձ չլսեցիք, - ասում է Տէրը, - քանզի բարկացրիք ինձ ձեր
ձեռքի գործերով, որպէսզի չարջարեմ ձեզ»: Դրա համար էլ 8
այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Քանի որ չհաւատացիք
իմ խօսքերին, ահա ես կ'ուղարկեմ, կ'առնեմ հիւսիսի բոլոր 9
ցեղերին, - ասում է Տէրը, - նաեւ բաբելացիների Նաբուքոդո-
նոսոր արքային՝ իմ ծառային, եւ նրանց կը բերեմ այդ երկրի
վրայ, դրա բնակիչների վրայ, այն բոլոր ցեղերի վրայ, որ դրա
շուրջն են, կը բնաջնջեմ դրանց, կը մաքնեմ աւարի ու ապա-
կանութեան, սուլոցի ու յաւիտենական նախապիւնքի: Դրանց 10
միջից կը վերացնեմ ուրախութեան ձայնը եւ ձայնը ցնծութե-
ան, փեսայի ձայնը եւ ձայնը հարսի, երկանքի ձայնը եւ լոյսը
ճրագի: Այդ ողջ երկիրը կը վերածուի աւերի ու ապականու- 11
թեան, նրա բնակիչները եօթանասուն տարի կը ծառայեն այդ
ցեղերին եւ բաբելացիների արքային: Իսկ երբ լրանայ եօթա- 12
նասուն տարին, վրէժխնդիր կը լինեմ բաբելացիների արքայից

եւ այդ ազգից՝ իրենց անօրէնութիւնների համար, - ասում է Տէ-
 րը, - ինչպէս եւ Քաղդէացիների երկրից. դրանք կը դարձնեն
 13 յաւիտենապէս ամայի: Այդ ամբողջ երկրի վրայ կը բերեն այն
 ամէնը, ինչ ասել եմ նրա մասին ըստ այն ամենի, ինչ գրուած է
 14 այս գրքում, որ մարգարեացել է Երեմիան բոլոր ազգերի մա-
 սին, որոնց ծառայել են նրանք: Դրանք բազում ցեղեր են եւ
 15 իրենց անօրէնութիւնների, ըստ իրենց ձեռքի գործերի»: Այս-
 պէս է ասում ինձ Տէր Աստուածն Իսրայէլի. «Անխառն գինու
 այս բաժակը վերցրո՛ւ իմ ձեռքից եւ խմեցրո՛ւ բոլոր ազգերին,
 16 որոնց մօտ կ'ուղարկեմ քեզ. նրանք կը խմեն այն ցմրուր եւ
 խելքները կը թռցնեն այն սրի ահից, որ ես նրանց վրայ եմ ու-
 17 դարկելու»: Ես վերցրի բաժակը Տիրոջ ձեռքից եւ խմեցրի այն
 18 բոլոր ազգերին, որոնց մօտ ուղարկեց ինձ Տէրը՝ Երուսաղէմին
 եւ Յուդայի երկրի քաղաքներին, նրա թագաւորներին եւ նրա
 իշխաններին՝ մաքնելու դրանք աւերի ու անապարհի, սուլոցի
 19 ու անէծքի, ինչպէս որ այս օրերում են, նաեւ եգիպտացիների
 արքայ Փարաւոնին, նրա պաշտօնեաներին եւ նրա մեծամեծ-
 20 ներին, նրա ամբողջ ազգին եւ ամբողջ խառնիճաղանջ զօր-
 քին, նաեւ կղզու բոլոր թագաւորներին եւ այլազգիների երկրի
 բոլոր թագաւորներին՝ Ասկաղոնին ու Գազային, Ակկարոնին
 21 ու Ազոպոսի մնացորդներին, եղոմացիներին, մովաբացիներ-
 22 րին եւ ամոնացիներին, նաեւ Տիրոսի բոլոր թագաւորներին,
 սիդոնացիների բոլոր թագաւորներին եւ այն կղզու թագաւոր-
 23 ներին, որ գտնուում է ծովի միւս կողմում, Դեղանին, Թեմանին,
 24 Բոկին եւ բոլոր նրանց, ովքեր երեսներն են ածիլում, նաեւ
 արաբացիների բոլոր թագաւորներին եւ անապապում ապրող
 25 խառնիճաղանջ ցեղերի բոլոր թագաւորներին. նաեւ Զամբրիի
 բոլոր թագաւորներին, Ելամի բոլոր թագաւորներին ու պար-
 26 սից բոլոր թագաւորներին. նաեւ միմեանցից հեռու կամ իրար
 մօտ հիւսիս-արեւելքի բոլոր թագաւորներին, ինչպէս նաեւ երկ-
 րի բոլոր թագաւորներին, որոնք կան աշխարհի երեսին: Իսկ
 27 ամենավերջում պիտի խմի Միսակ թագաւորը: «Ապա կ'ասես
 նրանց. այսպէս է ասում Իսրայէլի Ամենակալ Տէր Աստուածը.
 «Պիտի խմէք ու հարբէք, յիմարանաք ու կործանուէք եւ ուր-
 քի չէք կանգնելու այն սրի պարճառով, որ ես ուղարկելու եմ
 28 ձեզ վրայ»: Իսկ երբ այնպէս լինի, որ խմելու համար քո ձեռ-

քից չկամենան ընդունել բաժակը, կ'ասես նրանց. այսպես է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Խմելով պիտի հարբէք, որով- 29 հեպեւ չարչարանքի սկիզբը դնելու եմ այն քաղաքից, որի վրայ դրուած է իմ անունը: Իսկ դուք մաքո՞ր պիտի դուրս գաք: Ո՛չ, մաքուր չէք դուրս գալու, քանզի ես սրի կոչ արձակեցի ամենքի դէմ, ովքեր բնակուում են երկրի վրայ», - ասում է Զօրութիւնների Տէրը: Դու էլ նրանց համար կը մարգարէանաս իմ այս բոլոր 30 պատգամները եւ կ'ասես նրանց. «Տէրն իր սուրբ բարձունքից հրաման պիտի փայ, իր ձայնը, հրամանի իր խօսքը պիտի ար- ձակի իր փեղից, եւ նրանք, այգեկութ անողների պէս, երկրի բոլոր բնակիչներին պատասխան պիտի փան, թէ մահը վրայ հասաւ երկրից, քանզի Տէրն ազգերի մէջ դատաստան պիտի 31 փեսնի, պիտի դատի ամէն մարդու, եւ ամբարիշտները սրի են մատնուելու», - ասում է Տէրը: Այսպես է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Ահա չարիքները պիտի անցնեն մի ազգից միւսին, երկ- 32 րի ծագերից մեծ մրրիկ պիտի բարձրանայ, եւ Աստուծո ամէն 33 օր աշխարհի մի ծայրից մինչեւ միւսը պիտի գտնուեն Տիրոջ կողմից խոցուածներ: Նրանք կոծի չեն արժանանալու, չեն հա- ւաքուելու, ինչպէս աղբ՝ թափուած են մնալու դաշտի երեսին: Գոյժ բարձրացրէք եւ աղաղակեցէք, ո՛վ հովիւներ, ողբացէք, 34 ոչխարների հօտի խոյեր, որովհետեւ հասան ձեր մորթուելու եւ ցիրուցան լինելու օրերը. պիտի գոհ գնաք ինչպէս ընտիր խոյեր: Հովիւները փախչելու փեղ չեն գտնելու, իսկ ոչխար- 35 ների հօտի խոյերը՝ փրկութիւն: Ահա լսում է հովիւների գոյ- 36 ժի ձայնը, ոչխարների հօտի խոյերի աղաղակը, քանզի Տէրը ոչնչացրեց նրանց արօտները: Տիրոջ բարկութեան ու ցասման 37 պատճառով վերացաւ խաղաղութեան գեղեցկութիւնը: Նրանք 38 լքեցին երկիրը, ինչպէս առիւծն՝ իր որջը, եւ նրանց երկիրն ա- նապատ դարձաւ: Ահա սրի բարկութիւնից ու ցասումից, Տիրոջ բարկութիւնից ու ցասումից»:

Այս է Տիրոջ խօսքը՝ ասուած Յուդայի երկրի արքայ Յոսի- 26 այի որդի Յովակիմի թագաւորութեան սկզբում. այսպէս է ա- 2 սում Տէրը. «Կանգնիր Տիրոջ Տան գալթում եւ Յուդայի երկրի ողջ ժողովրդին, որ երկրպագելու է գալիս Տիրոջ փունը, յայտ- նիր այն բոլոր բաները, որ պատուիրեցի քեզ մարգարէանա- լու նրանց համար: Ոչ մի բան չպակասեցնես: Թերեւս լսեն, 3, 4 ու ամէն մէկը յետ կանգնի իր չար ճանապարհից, եւ էլ յետ

կանգնեմ այն չարութիւններից, որ մրաժում եմ անել նրանց՝
5 ի պապասխան իրենց չար ընթացքի»։ Ապա կ'ասես նրանց.
այսպէս է ասում Տէրը. «Եթէ ինձ չսէք, չընթանաք ձեզ հա-
6 մար կարգած իմ օրէնքով, ականջ չդնէք իմ ծառայ մարգա-
րէների խօսքերին, որոնց ես կանխաւ ուղարկեցի ձեզ մօտ, -
7 ուղարկեցի, բայց դուք չսեցիք, - ապա այդ Տունը կը դարձ-
նեմ Սելոմի նման, իսկ այս քաղաքն աշխարհի բոլոր ցեղերի
8 անէծքին կը դարապարտեմ»։ Տիրոջ Տան մէջ այս խօսքերն
ասելիս՝ քահանաները, սուր մարգարէներն ու ողջ ժողովուր-
9 դը լսեցին Երեմիային։ Իսկ երբ Երեմիան դադարեց խօսելուց՝
ամբողջ ժողովրդին ասելով ամէն բան այնպէս, ինչպէս նրան
հրամայել էր Տէրը, նրան բռնեցին քահանաները, սուր մար-
10 գարէներն ու ողջ ժողովուրդը եւ ասացին. «Դու մահ պիտի
գտնես, որովհետեւ Տիրոջ անունից մարգարէացար եւ ասա-
ցիր, թէ այս Տունը պիտի դառնայ Սելոմի նման, եւ այս քաղաքը
պիտի ամայանայ բնակիչներից»։ Ժողովուրդը Տիրոջ Տան մէջ
11 կուրակուեց Երեմիայի շուրջը։ Յուդայի երկրի իշխանները,
լսելով այս բաները, թագաւորի պալատից եկան Տիրոջ Տունը
12 եւ նստեցին Տիրոջ Տան նոր դարպասի առաջ։ Քահանաներն
ու սուր մարգարէներն իշխաններին եւ ողջ ժողովրդին ասա-
ցին. «Այդ մարդը մահուան դարավճռի է արժանի, որովհե-
տեւ, ինչպէս ձեր իսկ ականջներով լսեցիք, մարգարէացաւ այս
13 քաղաքի մասին»։ Իսկ Երեմիան բոլոր իշխաններին եւ ողջ
ժողովրդին ասաց. «Տէրն ինձ ուղարկեց այս Տան եւ քաղաքի
վերաբերեալ մարգարէանալու այն բոլոր խօսքերը, որ լսեցիք.
14 ուրեմն ձեր ճանապարհներին ու ձեր գործերին ուղիղ ընթացք
տուէք եւ ականջ դրէք ձեր Տէր Աստծու ձայնին, որպէսզի Տէրը
յետ կանգնի այն չարութիւններից, որոնց մասին յայտնեց ձեզ։
15 Ես ահաւասիկ ձեր ձեռքին եմ. վարուեցէք ինձ հետ, ինչպէս ձեզ
16 համար օգտակար կամ լաւ կը համարէք։ Բայց լաւ իմացէք, որ
եթէ դուք ինձ սպանէք, անմեղ արեան փակ պիտի ընկնէք դուք
եւ այս քաղաքն ու իր բնակիչները, քանզի արդարեւ Տէրն ինձ
ուղարկեց ձեզ մօտ՝ ձեր ականջին ասելու այս բոլոր խօսքե-
17 րը»։ Այն ժամանակ իշխաններն ու ողջ ժողովուրդն ասացին
քահանաներին եւ սուր մարգարէներին. «Այդ մարդը մահու-
ան դարավճռի ենթակայ չէ, որովհետեւ Տէր Աստծու անունից
18 խօսեց մեզ հետ»։ Երկրի ծերերից մի քանի մարդիկ ոտքի ե-

լան եւ ասացին հաւաքուած ողջ ժողովրդին. «Յուդայի երկրի 19
 արքայ Եզեկիայի ժամանակ Միքիէ Մորափացին մարգարեացել
 է եւ ասել Յուդայի երկրի ամբողջ ժողովրդին. «Այսպէս է ա-
 սում Զօրութիւնների Տէրը. ' Սիոնն, ինչպէս ագարակ, արօրով
 պիտի հերկուի, Երուսաղէմը պիտի վերածուի այգեպանների
 հիւղակների, իսկ այդ Տան լեռը՝ մայրու անտառի»։ Բայց ար- 20
 դեօք Յուդայի երկրի Եզեկիա արքան եւ համայն Նրէասպանը
 դրա համար նրան սպանեցի՞ն. միթէ չվախեցա՞ն Տիրոջից ու
 չխնդրեցի՞ն Տիրոջը. եւ Տէրը հրաժարուեց այն բոլոր չարու-
 թիւններից, որ ասել էր նրանց դէմ։ Իսկ մենք ինքներս մեծ չա-
 րիք ենք բերելու մեզ»։ Մի մարդ էլ կար՝ կարիաթարիմցի Սա- 21
 մէայի որդի Ուրիան, որ մարգարէութիւն արեց Տիրոջ անունից.
 մարգարէութիւն արեց այս քաղաքի ու այս երկրի վերաբերեալ՝
 յար եւ նման Երեմիայի բոլոր ասածներին։ Նրա բոլոր խօսքե- 22
 րը լսեցին Յովակիմ արքան, նրա բոլոր մեծամեծները եւ բոլոր
 իշխանները։ Նրանք ուզում էին սպանել նրան։ Ուրիան, լսե-
 լով, վախեցաւ ու փախաւ գնաց Եգիպտացիների երկիրը։ Իսկ 23
 Յովակիմ արքան մարդիկ ուղարկեց Եգիպտոս. նա Աբոբորի
 որդի Եղնաթանին մի քանի մարդկանց հետ ուղարկեց Եգիպ-
 տոս։ Նրանք հանեցին նրան այնպեղից եւ բերին Յովակիմ 24
 արքայի մօտ. սա սրով սպանեց նրան եւ գցեց հասարակաց
 գերեզմանոցը։ Բայց Սափանի որդի Աբիկամի բազուկը Երե- 25
 միայի հետ էր, որ չլինի թէ նա ժողովրդի ձեռքը մարմնուի, ու
 սպանեն նրան։

Այս է Տիրոջ խօսքը՝ ասուած Երեմիային Յուդայի երկրի 27
 արքայ Յովսիայի որդի Յովակիմի թագաւորութեան սկզբում։
 Տէրն այսպէս է ասում ինձ. «Քեզ համար կապանքներ ու լո՛ւծ 2
 պապրասպիր եւ գցի՛ր պարանոցդ։ Դրանցից ուղարկի՛ր նա- 3
 եւ եղոմայեցիների թագաւորին եւ մովաբացիների թագաւորին,
 ամոնացիների թագաւորին, Տիրոսի թագաւորին եւ սիդոնացի-
 ների թագաւորին՝ նրանց դեսպանների միջոցով, որոնք գալիս 4
 են Երուսաղէմ Յուդայի երկրի արքայ Սեդեկիայի մօտ։ Նրանց
 կը պապուիրես յայտնելու իրենց փերերին, թէ այսպէս է ասում
 Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. այսպէս կ'ասէք ձեր 5
 փերերին. «Ես իմ մեծ զօրութեամբ եւ յաղթ բազկով սպերդեցի
 երկիրը, մարդկանց, անասուններին ու այն ամէնը, ինչ կայ երկ- 6
 րի երեսին. ես այն կրամ նրան, ով հաճելի է իմ աչքին։ Արդ, 6

ես ինքս բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի՝ իմ ծառայի
 ձեռքը փուռեցի ամբողջ երկիրը, փուռեցի նաեւ քաղաքացիների
 7 զազաններին, որ ծառայեն նրան: Ու բոլոր ազգերը պիտի ծա-
 ռայեն նրան, նաեւ նրա որդիներին եւ նրա որդոց որդիներին,
 մինչեւ որ գայ նրա եւ նրա երկրի վրայ իմ բարկանալու ժա-
 մանակը: Նրան պիտի ծառայեն բազում ազգեր եւ մեծամեծ
 8 թագաւորներ: Իսկ եթէ լինեն ազգեր ու թագաւորութիւններ,
 որոնք չենթարկուեն բաբելացիների արքայ Նաբուքոդոնոսո-
 րին, անմիջապէս իրենց պարանոցները չոյնեն բաբելացիների
 արքայի լծի փակ, այդպիսի ազգերին սրով, սովով ու մահու-
 ամբ պիտի պատժեմ, - ասում է Տէրը, - մինչեւ որ ոչնչացուեն
 9 նրա ձեռքով: Եւ դուք մի՛ լսէք ձեր մարգարէներին ու ձեր
 գուշակներին, ձեր երագապեսներին ու ձեր վիուկներին, ձեր
 հաւահմաններին եւ ձեր կախարդներին, որոնք ձեզ ասում են,
 10 թէ՝ «Չենթարկուէք բաբելացիների արքային», քանզի դրանք
 ձեզ համար սուր մարգարէութիւն են անում, որպէսզի հեռաց-
 նեն ձեզ ձեր երկրից, որպէսզի ցրիւ փամ ձեզ, ու դուք կորչէք:
 11 Իսկ այն ազգը, որն իր պարանոցը կը դնի բաբելացիների ար-
 քայի լծի փակ եւ կ'ենթարկուի նրան, կը թողնեմ իր երկրում,
 - ասում է Տէրը. - կը մշակի այն եւ կը բնակուի այնպեղ»:
 12 Այս բոլոր բաները մէկ առ մէկ յայտնեցի նաեւ Յուդայի երկրի
 արքայ Սեդեկիային՝ ասելով. «Ձեր պարանոցները դրէ՛ք բա-
 բելացիների արքայի լծի փակ, ծառայեցէ՛ք նրան ու նրա ազ-
 13 գին, որպէսզի ապրէք: Ինչի՞ համար սրով, սովով ու մահով
 մեռնէք դու եւ քո ժողովուրդը, ինչպէս այն ազգը, որը չի ուզի
 ծառայել բաբելացիների արքային, եւ որի մասին խօսեց Տէրը:
 14 Մի՛ լսէք այն մարգարէների խօսքերը, որոնք ձեզ ասում են, թէ՝
 «Չենթարկուէք բաբելացիների արքային». նրանք սուր մար-
 15 գարէութիւն են անում ձեզ համար: «Ե՛ս չեմ ուղարկել նրանց,
 - ասում է Տէրը, - իսկ նրանք իմ անունից սուր մարգարէութիւն
 են անում, միայն թէ կորստի մաքնեն ձեզ: Դուք էլ, ձեր մար-
 գարէներն էլ, որ ձեզ համար անպեղի ու սուր մարգարէութիւն
 16 են անում, կորստեան էք դադապարպուելու»: Ինչ որ խօսե-
 ցի, կը յայտնես նաեւ քահանաներին ու համայն ժողովրդին,
 թէ այսպէս է ասում Տէրը. «Ականջ մի՛ դնէք այն մարգարէների
 խօսքերին, որ մարգարէութիւն են անում ձեզ համար եւ ասում.
 «Ահա Տիրոջ Տան սպասքը այժմ եւեթ Բաբելոնից պիտի վե-

րադարձուի»: Բայց դա զուր են մարգարեանում ձեզ համար. են չեմ ուղարկել նրանց: Մի՛ լսեք նրանց, այլ ծառայեցե՛ք բա- 17
բելացիների արքային, որպեսզի ապրեք: Ինչո՞ւ այս քաղաքն աւերակ դառնայ: Եթե՛ մարգարեներ են, ու նրանց մեջ կայ Տի- 18
րոջ խօսքը, թող գան դեմն կանգնեն»: Տերն այսպես է ասում. «Եւ մնացած սպասքը, որ չյափշտակեց բաբելացիների արքան, երբ Յեքոնիային գերի վարեց Երուսաղեմից, պիտի Բաբելոն 19
փարուի», - ասում է Զօրութիւնների Տէրը: «Իսկ այն սպասքի մասին, որոնք, - ասում է Զօրութիւնների Տէրը, - մնացին Տի-
րոջ Տանը եւ Յուդայի երկրի թագաւորի փանը, Երուսաղեմից Բաբելոն նրանց չփարուելու մասին, սիւների մասին, մեծ աւա- 19
զանի մասին, խարիսխների ու անօթների մասունքների մասին, որ մնացին այս քաղաքում, որոնք չյափշտակեց բաբելացիների 20
Նաբուքոդոնոսոր արքան, երբ ինքը Յուդայի երկրի արքայ Յովակիմի որդի Յեքոնիային եւ Յուդայի երկրի ու Երուսաղեմի ողջ ազգաբանուն գերի փարաւ Երուսաղեմից Բաբելոն, - ա- 21
հա այսպես է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայելի Աստուածը, Տիրոջ Տանը, Յուդայի երկրի թագաւորի փանը եւ Երուսաղե-
մում մնացած այդ սպասքի մասին. «Թող դրանք Բաբելոն 22
փարուեն ու այնպեղ մնան մինչեւ այն օրը, երբ այցելութիւն կտան նրանց»: Այսպես է ասում Տէրը. «Դուրս կը հանեն դրանք եւ կը վերադարձնեն այսպեղ»:

Այդ նոյն փարում, Յուդայի երկրի արքայ Սեդեկիայի թա- 28
գաւորութեան սկզբում, չորրորդ փարուայ հինգերորդ ամսին, Ազորի որդին՝ սուր մարգարէ Անանիան, որ Գաբաւոնից էր, Տիրոջ Տանը, քահանաների եւ ողջ ժողովրդի առաջ, ասաց ինձ, թե՛ այսպես է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայելի Աստուա- 2
ծը. «Բաբելացիների արքայի լուծը պիտի խորփակուի. երկու 3
փարուց յետոյ եւ այսպեղ պիտի վերադարձնեն Տիրոջ Տան այն ամբողջ սպասքը, որ մի ժամանակ բաբելացիների Նաբու-
քոդոնոսոր արքան յափշտակել էր այսպեղից եւ փարել Բաբել-
լոն. նաեւ Յուդայի երկրի արքայ Յովակիմի որդի Յեքոնիային 4
եւ Տրէասպանի բոլոր գերիներին, որոնք փարուեցին Բաբելոն, եւ պիտի վերադարձնեն այս վայրերը, - ասում է Տէրը, - թե՛ Յեքոնիային եւ թե՛ Յուդայի երկրի գերեալներին, քանզի պի-
տի խորփակեմ բաբելացիների արքայի լուծը»: Իսկ Երեմիա 5
մարգարէն Տիրոջ Տանը գրնուող քահանաների ներկայութե-

ամբ ամբողջ ժողովրդի առաջ ասաց սուր մարգարե Անանի–
 6 ային: «Արդարեւ, թող այդպէս անի Տէրը. թող հասարարի քո
 խօսքը, որ մարգարեացար այս Տան սպասքը եւ բոլոր գերի–
 7 ներին Բաբելոնից այսպեղ վերադարձնելու մասին: Սակայն
 լսեցէք Տիրոջ պարգամները, որ ես կ'ասեմ ձեր ականջներին
 8 եւ ամբողջ ժողովրդի ականջներին: Այն մարգարէները, որոնք
 ինձնից ու քեզնից առաջ միշտ էլ եղել են, բազում երկրների
 եւ մեծամեծ թագաւորութիւնների համար գուշակել են պարե–
 9 րազմ, չարիք ու մահ: Իսկ այն մարգարէն, որ խաղաղութիւն է
 գուշակում, եւ այդ մարգարէի խօսքը կ'արարում է, ապա այդ
 մարգարէին ընդունում են իբրեւ մէկին, որին իսկապէս Տէրն է
 10 ուղարկել նրանց մօտ»: Այն ժամանակ Անանիա մարգարէն
 ողջ ժողովրդի առաջ Երեմիայի պարանոցից վերցրեց լուծը եւ
 11 խորտակեց: Անանիան համայն ժողովրդի ներկայութեամբ ա–
 սաց. «Այսպէս է ասում Տէրը. «Երկու փարուց յեփոյ այսպէս
 պիտի խորտակուի բաբելացիների արքայ Նաբուքոդոնոսորի
 12 լուծը բոլոր ազգերի պարանոցներից»: Եւ Երեմիա մարգա–
 13 րէն գնաց իր ճանապարհով: Այն բանից յեփոյ, երբ Անանիա
 մարգարէն Երեմիա մարգարէի պարանոցից խորտակեց լուծը,
 Տէրը խօսքն ուղղեց Երեմիային՝ ասելով. «Գնա խօսիր Անա–
 նիայի հետ եւ ասա՛, թէ այսպէս է ասում Տէրը. «Փայտ լուծը
 դու խորտակեցիր, բայց նրա փոխարէն ես երկաթէ լուծ պի–
 14 տի շինեմ»: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի
 Աստուածը. «Երկաթէ լուծ դրի այդ բոլոր ազգերի պարանո–
 ցին՝ հպարակուելու բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքա–
 15 յին. եւ նրանք պիտի ծառայեն նրան. նաեւ փափասարանների
 գազաններին ենթարկեցի նրան»: Իսկ Երեմիա մարգարէն ա–
 սաց Անանիա մարգարէին. «Այժմ լսի՛ր, Անանիա՛. Տէրը քեզ չի
 ուղարկել, եւ դու իզուր փուչ բաների համար յոյս փոփոյ այդ
 16 ժողովրդին: Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում. «Ահա ես
 վրնդելու եմ քեզ երկրի երեսից: Այս փարուայ մէջ իսկ պիտի
 մեռնես դու, որովհետեւ հակառակ բաներ խօսեցիր Տիրոջ ա–
 17 նունից»: Եւ Անանիա մարգարէն նոյն այդ փարուայ մէջ, եօթն–
 երորդ ամսին, մեռաւ:

29 Սրանք են այն նամակի խօսքերը, որ Երեմիա մարգարէն Ե–
 րուսաղէմից ուղարկեց գերութեան մէջ գտնուող ծերերին, քա–
 հանաներին եւ սուր մարգարէներին: Սոյն նամակը յղուած էր

Բաբելոն՝ գերիներին եւ առհասարակ ժողովրդին, որոնց Նա-
բուքոդոնոսորը գերևարեց Երուսաղէմից Բաբելոն, Յեքոնի- 2
ա արքային եւ փիկնոջը, ներքինիներին ու Յուդայի երկրի իշ-
խաններին, ինչպէս եւ ողջ ազգաբանուն, արհեստավորներին ու
դարբիններին Երուսաղէմից փանելուց յետոյ: Նամակն ու- 3
ղարկուած էր Սափանի որդի Ելարիայի եւ Քեղկիայի որդի
Գամարիայի ձեռքով, որոնց Սեդեկիա արքան Բաբելոն ուղար-
կեց բաբելացիների արքայ Նաբուքոդոնոսորի մօտ՝ յայտնե-
լով. «Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աս- 4
տուածը, գերիներիդ մասին, որ Երուսաղէմից գերևարուցիք
Բաբելոն. «Տներ շինեցէք եւ բնակուեցէք, այգիներ փնկեցէք 5
եւ կերէք դրանց պտուղները, կի՛ն առէք, եւ թող ծնունեն փղա- 6
ներ ու աղջիկներ, ձեր փղաների համար կի՛ն առէք, իսկ ձեր
աղջիկներին մարդո՛ւ փութէք, եւ թող ծնունեն փղաներ ու աղ-
ջիկներ, բազմացէք այդպէղ եւ մի՛ նուազէք: Խաղաղութեանմբ 7
ապրեցէք այդ երկրում, ուր գերևարել փութցի ձեզ, այդ երկ-
րի համար աղօթք արէք Տիրոջը, որովհետեւ նրա խաղաղու-
թեանմբ ձեզ համար եւս խաղաղութիւն կը լինի»: Այսպէս է 8
ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Թող ձեզ
չհրապուրեն ձեր սուր մարգարէները, որոնք ձեր մէջ են, նաեւ
ձեր գուշակները, ուշք մի՛ դարձրէք ձեր երագներին, որ դուք
փեսնում էք, որովհետեւ նրանք սուր մարգարէութիւն են ա- 9
նում իմ անունից, իսկ ես նրանց չեմ ուղարկել», - ասում է Տէրը:
Այսպէս է ասում Տէրը. «Երբ որ մօտենայ Բաբելոնի եօթանա- 10
սուն փարին լրանալու ժամանակը, ես այցի կը գամ ձեզ եւ կը
հաստատեմ ձեր մասին իմ բարի խօսքերը՝ վերադարձնելու ձեզ
այս վայրերը, քանզի ես միայն գիտեմ իմ մրադրութիւնները, 11
որ խորհում եմ եւ պիտի խորհեմ ձեր մասին, - ասում է Տէրը.
- խաղաղութեան մրադրութիւն, եւ ոչ թէ չարութեան: Դրանից
յետոյ ես յոյս կրամ ձեզ, եւ դուք կը կանչէք ինձ, կը գնաք եւ 12
կ'աղօթէք ինձ, ու ես կը լսեմ ձեզ: Կը փնտռէք ինձ եւ կը գտնէք, 13
որովհետեւ ինձ փնտռելու էք ձեր ամբողջ սրտով: Ես կ'երե- 14
ւամ ձեզ, - ասում է Տէրը, - եւ կը վերացնեմ ձեր գերութիւնը.
կը հաւաքեմ ձեզ բոլոր ազգերի միջից եւ բոլոր վայրերից, ուր
ցրեցի ձեզ, - ասում է Տէրը, - եւ կը վերադարձնեմ ձեզ այնպէղ,
որպէղից գերևարել փութցի ձեզ, քանի որ դուք ասելու էք, թե՛ 15
«Տէրը մեզ համար մարգարէներ կարգեց նաեւ Բաբելոնում»:

- 16 Այսպես է ասում Տէրը թագաւորի մասին, որ նստում է Դաւթի
աթոռին, ամբողջ ժողովրդի մասին, որ բնակւում է այդ քա-
ղաքում, ձեր եղբայրների մասին, որոնք ձեզ հետ գերութեան
17 չգնացին: Այսպես է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Ահաւասիկ
ես նրանց մէջ ուղարկւում եմ սով, սուր եւ մահ: Նրանց պի-
տի դարձնեն գարշ ու ժանար թուզի պէս, որ իր դառնութեան
18 պարճառով չի ուրուում: Նրանց պիտի հալածեն սրով, սովով
ու մահով, նրանց պիտի մարնեն աշխարհի բոլոր թագաւորու-
թիւնների ցասումին, նզովքին, ապականութեանը, սուլոցի ու
նախապիներ՝ այն բոլոր ազգերի մէջ, ուր պիտի ցրեն նրանց,
19 որովհետեւ նրանք չանսացին իմ խօսքերին, - ասում է Տէրը.
- ես նրանց մօտ ուղարկեցի իմ ծառաներին՝ մարգարէներին,
կանխապէս ուղարկեցի, բայց դուք չլսեցիք, - ասում է Տէրը:
20 - Իսկ դուք, բոլոր գերիներդ, որոնց ուղարկել եմ Երուսաղէ-
21 մից Բաբելոն, լսեցէք Տիրոջ խօսքը. այսպես է ասում Զօրու-
թիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը, Ուկկի որդի Աքիաբի եւ
Մասսի որդի Սեդեկիայի մասին, որոնք սուր մարգարէացան
իմ անունից. «Ահաւասիկ ես նրանց կը յանձնեն բաբելացի-
ների Նաբուքոդոնոսոր արքայի ձեռքը, որը նրանց կը սպանի
22 ձեր աչքի առաջ: Եւ նրանցից այս անէծքը կը մնայ Յուդա-
յի երկրի բոլոր գերիների մէջ, որոնք գրնւում են Բաբելոնում:
Նրանք պիտի ասեն՝ «Թող Տէրը քեզ անի այնպէս, ինչպէս ա-
րեց Սեդեկիային եւ Աքիաբին, որոնց բաբելացիների արքան
23 կրակի վրայ խորովեց»: Արդարեւ, նրանք անօրէնութիւններ
գործեցին Իսրայէլում. շնութիւն էին անում համաքաղաքացի-
ների կանանց հետ, իմ անունից սուր պարգամներ էին ասում,
որը նրանց չէի հրամայել. ես ինքս դրան իրազեկ եւ վկայ եմ», -
24 ասում է Տէրը: Կը յայտնես նաեւ ելիմացի Սամէային, թէ այս-
25 պէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Դու
իմ անունից նամակներ ես ուղարկել Երուսաղէմ՝ ամբողջ ժո-
ղովրդին, - մինչդեռ իմ կողմից ես քեզ չեմ ուղարկել, - նա-
եւ Մասս քահանայի որդի Սոփոնիային, ինչպէս եւ բոլոր քա-
26 հանաներին եւ ասել, «Տէրը քեզ քահանայ կարգեց Յովիդիա
քահանայի փոխարէն, որպէսզի Տիրոջ Տանը վերակացու լինես
ամէն մարդու վրայ, որ կը մարգարէանայ, եւ ամէն մէկի վրայ,
որ գուշակութիւն կ'անի, ու նրանց բանորի մէջ շղթայի զարնես:
27 Արդ, ինչո՞ւ չպապուհասեցիք անաթոթացի Երեմիային, որ մար-

գարեութիւն է անում ձեզ համար: Նա մեզ լուր է ուղարկել Բա- 28
բելոն՝ ասելով, թէ՝ Նեռու է ժամանակը. քնե՛ր կառուցեցէք եւ
քնակուեցէ՛ք, այգիներ քնկեցէ՛ք եւ կերէ՛ք նրանց պտուղները”»: 29
Սոփոնիա քահանան Երեմիա մարգարէի ականջին ընթերցեց 30, 31
նամակը: Եւ Տէրը, խօսքն ուղղելով Երեմիային, ասաց. «Լո՛ւր
ուղարկիր բոլոր գերուածներին եւ յայրնի՛ր. այսպէս է ասում 32
Տէրը ելիմացի Սամէայի մասին. «Քանի որ Սամէան, որին ես
չեմ ուղարկել, մարգարեացաւ եւ ձեզ փուշ բաների յոյս փուեց,
դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում. “Ահաւասիկ ես դարա- 32
ստանալու պիտի փեսնեմ ելիմացի Սամէայի եւ նրա սերնդի հետ.
նրանից չի լինելու որեւէ մէկը, որ նստի ձեր մէջ՝ փեսնելու այն
բարիքը, որ ես անելու եմ ձեզ, - ասում է Տէրը, - քանզի նա
Աստուծոյ հակառակ խօսքեր ասաց»:

Այս է այն խօսքը, որ Տէրն ուղղեց Երեմիային՝ ասելով. 30
«Այսպէս է ասում Տէր Աստուծոյ Իսրայէլի. այն բոլոր բա- 2
ները, որ քեզ հրամայեցի, քեզ համար գրի՛ առ մատենանի մէջ:
Ահա օրեր են գալու, - ասում է Տէրը, - երբ Իսրայէլի իմ գե- 3
րեալ ժողովրդին, նաեւ Յուդայի երկրի ժողովրդին վերադարձ-
նելու եմ. վերադարձնելու եմ այն երկիրը, - ասում է Տէրը, -
որ փուեցի նրանց հայրերին, որպէսզի փրկեն նրան»։ Սրանք 4
են այն խօսքերը, որ խօսեց Տէրը Իսրայէլի եւ Յուդայի երկրի
մասին. այսպէս է ասում Տէրը. «Սարսափի ձայն պիտի լսէք, 5
ձայնը ահեղ գոյժի, որից մարդկանց մէջքերը պիտի դողան, եւ
փրկութիւն ու հանգստութիւն չպիտի լինի: Նարցրէ՛ք ու փետէ՛ք, 6
թէ երբեւէ արուն ծնէ՞լ է. հապա ինչո՞ւ ամէն փղամարդու փես-
նում եմ իր ձեռքերը մէջքին պահած, ինչպէս ծննդկան կինը, եւ
բոլորի դէմքի գոյնը դալուկ դարձած. քանզի մեծ է այն օրը, եւ 7
նրա նմանը չկայ: Դա Յակոբի համար սարսափելի նեղութեան
ժամանակ է լինելու, բայց նա փրկուելու է դրանից: Այն օրը, - 8
ասում է Զօրութիւնների Տէրը, - նրանց պարանոցից խորփա-
կելու եմ լուծը, խզելու եմ նրանց կապանքները. նրանք այլեւս
օտարներին հարկապառ չեն մնալու, այլ ծառայելու են իրենց 9
Տէր Աստուծուն. նրանց համար վերականգնելու եմ իրենց Դա-
ւիթ արքային: Սակայն դու մի՛ երկնջիր, ո՛վ իմ ծառայ Յակոբ, 10
- ասում է Տէրը, - չգարհուրես, ո՛վ Իսրայէլ, որովհետեւ ահա-
ւասիկ քեզ ազատելու եմ հեռաստանից, իսկ քո սերնդին՝ իր
գերութեան երկրից: Դիպի վերադառնայ Յակոբը, հանգստու-

թիւն պիտի գրնի ու բարեկեցիկ կեանք ունենայ, ոչ որ չի լինի,
11 որ զարհուրեցնի նրան: Ահա ես քեզ հետք եմ, - ասում է Տէ-
րը, - որպէսզի փրկեմ քեզ եւ կործանեմ այն ազգերին, որոնց
մէջ ցրեցի քեզ: Բայց քեզ չեմ ոչնչացնելու. քեզ արդարութե-
ամբ եմ պարծելու եւ քաւութիւն փալով՝ անմեղ չեմ համարելու
12 քեզ»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Սասարկացի քո փառապանքը.
13 քո կրած հարուածները ցաւագին են, քո դասը պաշտպանող
չկայ: Դու բժշկուեցիր քո ցաւերից, բայց դա քեզ օգուտ չբե-
14 րեց: Քո բոլոր բարեկամները քեզ մոռացան եւ չեն հարցնում
քո մասին: Իբրեւ սոսկալի խրապ՝ ես թշնամական հարուածներ
հասցրի քեզ: Քո բոլոր անօրէնութիւնների պարճառով բազ-
15 մացան մեղքերդ: Քո կրած հարուածների համար ի՞նչ ես ա-
ղաղակ բարձրացրել: Բայց ես քեզ չեմ ոչնչացնելու: Բռուն են
քո ցաւերը. դրանք սասարկացան քո բազում անօրէնութիւննե-
16 րի պարճառով, դրանք քո մեղքերի՝ հետեւանքն են: Սակայն
ամէնքը, որ յօշոտում էին քեզ, իրե՛նք պէտք է յօշոտուն, քո
բոլոր թշնամիները պիտի յօշոտեն իրենց մարմինները: Քո ան-
օրէնութիւնները բազմացան ու յաճախակի դարձան. դրանք քո
մեղքերի՝ հետեւանքն են: Քեզ աւերողներն իրե՛նք պիտի ա-
ւերի ենթարկուն, քո բոլոր աւարառուններին եւ աւարի պիտի
17 մարնեն: Քո ցաւագին վերքերին բժշկութիւն պիտի բերեմ,
պիտի բժշկեմ քեզ, - ասում է Տէրը, - որովհետեւ, Սիոն, դու
աստանդական կոչուեցիր. ասացին՝ «Դա է ձեր որսը, բայց ով
18 որ փնտրի՝ չի գրնի նրան»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահաւասիկ
եւ Յակոբի վարարանդի վրանները կը վերադարձնեմ, ողորմած
կը լինեմ նրա գերեալների նկատմամբ. քաղաքը կը վերաշի-
նուի իր բարձունքի վրայ, փաճարն իր կարգ ու կանոնով կը
19 վերականգնուի: Այնպէտից կը ծաւալուի երգիչների ու պա-
րողների ձայնը: Պիտի բազմացնեմ նրանց, եւ նրանք չպիտի
նուագեն, պիտի փարածեն նրանց, եւ նրանք չպիտի թուլա-
20 նան: Նրանք առաջուայ պէս ելումուր պիտի անեն. նրանց
օրէնքներն իմ աչքին հաստատուն պիտի դառնան: Դատաս-
21 փան պիտի կարդամ նրանց նեղողների գլխին, որոնց հան-
դէպ նրանք աւելի զօրաւոր պիտի լինեն: Իրենց իշխանը իրենց
միջից պիտի ելնի: Պիտի հաւաքեմ նրանց, ու նրանք պիտի վե-
րադառնան ինձ մօտ, քանզի ո՛վ ինքն իրեն սիրտ կ'անի դառնալ
22 Տիրոջ մօտ, - ասում է Տէրը: - Դուք ինձ համար ժողովուրդ կը

լինէք, իսկ ես ձեզ համար կը լինեմ Աստուած»։ Ահա Տիրոջ 23
բարկութիւնը ցասմամբ բորբոքուեց, մրրիկի պէս բորբոքուեց
նրա բարկութիւնն ամբարիշտների վրայ։ Տիրոջ բարկութիւնն 24
ու զայրոյթը կը գան ու յետ չեն շրջուի, մինչեւ որ նա կապարի
իր սրտի կամքը։ Վերջին օրերին դուք կը հասկանաք դա»։

«Այն ժամանակ, - ասում է Տէրը, - ես Իսրայելի ժողովրդի 31
համար Աստուած կը լինեմ, իսկ նա ինձ համար՝ ժողովուրդ»։
Այսպէս է ասում Տէրը. «Այնպեղ, անապատում, նրանք հանդի- 2
պեցին փապի եւ սուսերով սպանողների»։ Նեռացէք, մի՛ սպա-
նէք Իսրայելը։ Նեռու-հեռուից նրան երեսաց Տէրը. «Յաւի- 3
տենական սիրով սիրեցի քեզ, դրա համար էլ քեզ գթութեան
արժանացրի։ Նորից պիտի շենացնեմ քեզ, ու դու վերստին 4
պիտի բարգաւաճես, ո՛վ կոյսդ Իսրայելի։ Դարձեալ պիտի ա-
ռնես քո թմբուկը եւ խառնուես պարողների խմբերին։ Դար- 5
ծեալ այգիներ պիտի փնկէք Սամարիա լեռան վրայ, փոնկեր
պիտի փնկէք եւ փառաբանէք, քանզի հասել է օրը, երբ Եփ- 6
րեմի լեռներում պահակները ձայնելու են. «Եկէք ելնե՛նք Սիոն՝
մեր Տէր Աստծու մօտ»։ Այսպէս է ասում Տէրը. «Յնծացէք Յա- 7
կոբի համար, ուրա՛խ եղէք եւ կանչեցէք նրան, որ ազգերի մէջ
գլխաւորն է, իմաց փուէք, օրհնեցէք ու ասացէք. «Տէրը փրկեց
իր ժողովրդին՝ Իսրայելի մնացորդներին»։ Ահա նրանց պիտի 8
բերեմ ես հիւսիսի երկրից, աշխարհի ծագերից պիտի հաւաքեմ
նրանց՝ պասեքի փօսին. նրանց մէջ մեծ բազմութեամբ որ-
դիներ պիտի ծնուեն, կոյրն ու կաղը, յղին եւ ծննդաբերուածը
միահամուռ, իբրեւ մեծ ժողովուրդ, պիտի վերադառնան այս-
պեղ։ Նրանք լալով հեռացան, բայց ես մխիթարելով պիտի 9
բերեմ նրանց՝ հանգիստ պարգեւելով ջրերի վրակների մօտ,
ուղիղ ճանապարհով, որպէսզի չմոլորուեն նրա վրայ, քանզի
Իսրայելի համար ես հայր եղայ, եւ Եփրեմն իմ անդրանիկն է»։
Ո՛վ ազգեր, լսեցէք Տիրոջ պապգամները, պապմեցէք հեռաւոր 10
կղզիներում եւ ասացէք. «Ո՛վ ցրեց Իսրայելը, նա էլ կը հաւաքի
նրան եւ կը պահպանի, ինչպէս նախապանը՝ իր հօփը»։ Տէրն 11
ազապեց Յակոբին եւ փրկեց նրան նրա վրայ բռնացողների
ձեռքից։ Պիտի գան եւ ուրախանան, պիտի ցնծան Սիոնի լե- 12
ռան վրայ, պիտի գան դէպի Տիրոջ բարիքները՝ ցորենի ու գի-
նու, բերքի ու հօտերի, արջառի ու ոչխարի երկիրը. նրանց
անձերը պիտի լինեն պողալից ծառի պէս, այլեւս քաղց չպի-

13 քի զգան: Այն ժամանակ կոյսերը պիտի ցնձան երիտասարդների շուրջպարի մէջ, ծերերը պիտի խնդան: Նրանց սուգը խնդութեան պիտի վերածեն, քորսմութիւնից ուրախութեան
14 պիտի հասցնեն նրանց: Ղեւիի որդի քահանաների հոգիները զմայլանքով պիտի լցնեն ու արբեցնեն, եւ իմ ժողովուրդը
15 պիտի լիանայ իմ բարիքներով», - ասում է Տէրը: Այսպէս է ասում Տէրը. «Մի ձայն էր լսում Ռամայում, ողբ, լաց ու գոյժ. Ռաբէլը ողբում էր իր որդիներին, որդիների պարծառով չէր ու
16 զում մխիթարուել, քանի որ նրանք չկային»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Թող քո անձը դադարի լաց լինելուց, իսկ քո աչքերը՝ արտասուքից, որովհետեւ քո գործերի համար վարձ կայ, - ասում է Տէրը: Նրանք կը վերադառնան թշնամիների երկրից, եւ
17 վերջում քո յոյսը կ'իրականանայ, - ասում է Տէրը. - քո որդիները կը վերաբնակուեն իրենց սահմաններում: Լսեցի Եփրեմի այս ողբը. «Խրաբեցիր ինձ, Տէր, ու ես խրաբուեցի, բայց չսովորեցի, ինչպէս անվարժ արջառ: Դարձրո՞ւ ինձ, եւ ես կը
18 դառնամ, քանզի դու իմ Տէր Աստուածն ես: Իմ գերութիւնից յեղոյ զոջացի. երբ խելքի եկայ, իմ ամօթալի օրերի համար հոգոց հանեցի եւ քեզ ցոյց տուի, թէ իմ տղայութեան պարծառով
19 նախապիւնք կրեցի»: Եփրեմն իմ սիրելի որդին է, գուրգուրելի մանուկը. հէնց որ իմ խօսքը նրա մասին է լինում, նորից յիշում եմ նրան: Ահա թէ ինչու շտապում եմ նրա համար, ան-
20 չափ պիտի ողորմեն նրան», - ասում է Տէրը: «Ճանաչիր ինքդ քեզ, ո՞վ Միոն, արդարութեան վրէժ խնդրիր, թիկունք դարձրու քո ցանկութիւնից, անցիր քո ճանապարհը, դարձիր, ո՞վ կոյսդ Իսրայէլի, նորից դարձիր դէպի քո սգաւոր քաղաքները:
21 Մինչեւ ե՞րբ պիտի թափառես, ո՞վ անարգուած դուստր. չէ՞ որ Տէրը փրկութիւն է հաստատել նոր սրբեղծած վայրում, որպէս-
22 զի մարդիկ ազապագրուած՝ շրջեն այնտեղ»: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Յուդայի երկրում եւ նրա քաղաքներում, երբ վերադարձնեն նրա գերեալներին, պիտի կրկնեն այս խօսքը. «Օրհնեալ է Տէրն իր արդար ու
23 սուրբ լերան վրայ»: Եւ Նրէասափանի բնակիչները, իրենց քաղաքներով ու գործաւորներով հանդերձ, պիտի փարթամանան
24 հօտերով, քանզի ես արբեցրի բոլոր ծարաւ հոգիներին, բոլոր քաղցած հոգիներին լիացրի: Ահա թէ ինչու արթնացայ ու
25 նայեցի, եւ իմ քունն ինձ համար քաղցրացայ»: «Ահա օրեր

են գալու, - ասում է Տէրը, - ու Իսրայելի փունը եւ Յուդայի փունը սերմանելու եմ մարդու սերնդով եւ անասունի սերնդով: Ու ինչպէս որ աչքերս բաց արի նրանց վրայ՝ խլելու եւ կործանելու, քանդելու, կորստեան մարմնելու եւ չարչարելու համար, այդպէս էլ աչքերս պիտի բաց անեմ նրանց վրայ, - ասում է Տէրը, - կառուցելու եւ փնկելու համար: Այն օրերին այլեւս չեն ասելու, թէ՛ «Նայրերն ազոխ կերան՝ որդիների արամներն առան», այլ իւրաքանչիւրն իր մեղքով պիտի մեռնի, եւ ով ազոխ է ուրելու՝ նրա՛ արամներն են առնելու: Ահաւասիկ օրեր են գալու, - ասում է Տէրը, - երբ նոր ուխտ եմ կապելու Իսրայելի փան հետ եւ Յուդայի երկրի փան հետ: Ոչ թէ ըստ այն ուխտի, որ մի օր ես ուխտեցի նրանց հայրերի հետ, երբ բռնեցի նրանց ձեռքից՝ դուրս հանելու համար նրանց Եգիպտացիների երկրից, բայց նրանք իմ ուխտին հաւատարիմ չմնացին, ու ես նրանց մասին հոգ չբարայ, - ասում է Տէրը, - «այլ այս ուխտն է, որ ուխտելու եմ Իսրայելի փան հետ այն օրերից յետոյ, - ասում է Տէրը, - իմ օրէնքները նրանց մտքի մէջ եմ դրոշմելու, դրանք նրանց սրտերի մէջ եմ գրելու, նրանց համար Աստուած եմ լինելու, իսկ նրանք ինձ համար լինելու են ժողովուրդ: Եւ այլեւս ամէն մէկն իր ընկերոջը չի սովորեցնելու, կամ ամէն մէկն իր եղբօրը չի ասելու, թէ՛ «Ճանաչիր Տիրոջը», քանզի ամէնքը՝ նրանց փոքրերից մինչեւ մեծերը, ճանաչելու են ինձ, - ասում է Տէրը, - որովհետեւ նրանց անիրաւութիւնները պիտի ներեմ եւ նրանց մեղքերն այլեւս չպիտի յիշեմ»: Տէրը, որ արեւը հասարարեց ցերեկուայ լուսաւորութեան, իսկ լուսինն ու աստղերը՝ գիշերուայ լուսաւորութեան համար, աղաղակ փութեց ծովին, ու նրա ալիքները շառաչում են. նա, որի անունը Տէր Ամենակալ է, այսպէս է ասում. «Եթէ իմ աչքի առաջ այս օրէնքները դադարեն գործելուց, ապա Իսրայելի ազգն էլ, - ասում է Տէրը, - իմ աչքի առաջ ընդմիշտ պիտի դադարի ազգ լինելուց»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Եթէ անգամ երկինքը դէպի վեր բարձրանայ, իսկ երկրի յարակները դէպի վար խոնարհուեն, ես դարձեալ չեմ անտեսի համայն Իսրայելի ազգին այն ամենի համար, որ նա կարարեց: Ահա օրեր պիտի գան, - ասում է Տէրը, - երբ Անամայելի աշտարակից մինչեւ Անկեան դուռը Տիրոջ համար քաղաք պիտի շինուի: Եւ դեռ պիտի ձգուի չափալարը եւ նրանց առջեւով պիտի երկարի մինչեւ Գարեբի

40 բլուրը՝ այն բոլորելով ընտիր քարերից շինուած պատով: Եւ Փաքաղիմի ու Մոխիրների ողջ ձորը, ողջ Մարեմոթը, մինչեւ Կեդրոնի ձորը, մինչեւ արեւելեան կողմի Ձիերի դռան անկիւնը, պէտք է դառնան Տիրոջ սրբութիւնը. եւ այս բոլորը այլեւս չեն յափշտակուելու եւ չեն աւերուելու մինչեւ յաւիտենութիւն»:

32 Այս է այն խօսքը, որ Յուդայի երկրի Սեղեկիա արքայի փասներորդ փարին, այն է՝ բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի փասնութերորդ փարին, Տէրն ուղղեց Երեմիային:

2 Այն ժամանակ բաբելացիների արքայի գօրքը պաշարել էր Երուսաղէմը, իսկ Երեմիա մարգարէն կալանաւորուած էր Յուդայի երկրի թագաւորի ապարանքի բանփի սրահում, որտեղ

3 արգելափակել էր նրան Սեղեկիա արքան՝ ասելով. «Ինչո՞ւ դու մարգարէութիւն ես անում եւ ասում, թէ այսպէս է ասում Տէրը՝ «Ահաւասիկ ես այս քաղաքը բաբելացիների թագաւորի ձեռքը

4 պիտի յանձնեմ, նա պիտի վերցնի դա, եւ Յուդայի երկրի Սեղեկիա արքան չպիտի փրկուի քաղղէացիների ձեռքից, պիտի մարմնուի բաբելացիների թագաւորի ձեռքը, դէմառդէմ պիտի

5 խօսի նրա հետ, եւ իր աչքերը պիտի փեսնեն նրա աչքերը: Սեղեկիան պիտի մտնի Բաբելոն եւ պիտի նստի այնտեղ, մինչեւ որ այցելութեան գամ իրեն, - ասում է Տէրը. - ինչո՞ւ էք մարմնաւորում քաղղէացիների դէմ, որից ոչ մի յաջողութիւն չէք ունենա-

6, 7 լու»: Եւ Տէրը, խօսքն ուղղելով Երեմիային, ասում է. «Ահա քո հօրեղբայր Սելումի որդի Անամայէլը քեզ մօտ է գալու եւ ասելու. «Դու քեզ համար գնիր իմ ագարակը, որը գրնուում է Անաթոթում, որովհետեւ ազգակցութեան կարգով պարտաւ է, որ դո՞ւ առնես այն որպէս սեփականութիւն»:

8 Եւ իմ հօրեղբայր Սելումի որդի Անամայէլը, ըստ Տիրոջ խօսքի, ինձ մօտ բանփի սրահը եկաւ եւ ասաց ինձ. «Գնիր իմ ագարակը, որը գրնուում է Անաթոթում, Բենիամինի երկրում, որովհետեւ քեզ է յարմար ձեռք բերել այդ ժառանգութիւնը, քանզի աւագը դու ես»:

9 Այն ժամանակ ես հասկացայ, որ դա Տիրոջ խօսքն է, եւ իմ հօրեղբոր որդի Անամայէլից գնեցի ագարակը, որն Անաթոթում է: Նրա

10 համար կշռեցի արծաթը՝ փասնեթթը սիկղ. մուրհակ գրեցի ու

11 կնքեցի, վկաներ դրեցի եւ արծաթը կշռեքով կշռեցի: Ապա, ըստ հրամանի ու իրաւունքի, վերցրի սեփականութեան մասին

12 կնքուած մուրհակն ու չկնքուածը եւ սեփականութեան մասին մուրհակը իմ հօրեղբոր որդի Անամայէլի ներկայութեամբ այն-

փեղ գարնուղների աչքի առաջ փուռեցի Մասսի որդի Ներիայի
 որդի Բարուքին: Բանափ սրահում նստած բոլոր հրեաների ա-
 ռաջ նրանք սպորազրեցին սեփականության մասին մտրիակը:
 Ու նրանց առաջ պափուիրեցի Բարուքին՝ ասելով. «Այսպես է 13, 14
 ասում Ամենակալ Տէրը, Իսրայէլի Աստուածը. «Վերցրո՛ւ այդ
 մտրիակները, սեփականության մասին կնքուած մտրիակը ու
 չկնքուած մտրիակը եւ դիր խեցէ ամանի մէջ, որ պահպանուեն
 բազում օրեր»: Այսպես է ասում Ամենակալ Տէրը, Իսրայէլի 15
 Աստուածը. «Այս երկրի մէջ քները, ազարակներն ու այգիները
 նորից պիտի գնուեն»: Երբ սեփականության մասին մտրիա- 16
 կը յանձնեցի Ներիայի որդի Բարուքին, աղօթեցի Տիրոջը եւ
 ասացի. «Տէ՛ր, ո՛վ դու Տէր, քո մեծ գործեամբ եւ քո յաղթ 17
 բազկով դու սրբեղծեցիր երկինքն ու երկիրը. չկայ ոչ մի բան,
 որ կարողանայ թաքնուել քեզնից: Նազարաւոր սերունդնե- 18
 րի ողորմածութիւն ես անում եւ հայրերի մեղքերի պափօը
 նրանցից յետոյ հափուցում ես նրանց որդիներին: Մեծ եւ հզօր
 Աստուած, քո անունը Զօրութիւնների Տէր է, խորհուրդներով 19
 մեծ ես եւ գործերով՝ զօրաւոր: Ո՛վ դու Ամենակալ մեծամուն
 Տէր, քո աչքերը բաց են մարդկանց որդիների բոլոր ճանա-
 պարհների վրայ՝ իւրաքանչիւրին հափուցելու համար ըստ իր
 ճանապարհի եւ ըստ իր գործերի արդիւնքի: Դու հրաշքներ 20
 ու սքանչելիքներ կատարեցիր Եգիպտացիների երկրում, նա-
 եւ մինչեւ այժմ՝ Իսրայէլում ու ողջ աշխարհի մարդկանց մէջ,
 քեզ համար սրբեղծեցիր մի անուն, որ կայ առ այսօր. Իսրայէ- 21
 լի քո ժողովրդին դու դուրս հանեցիր Եգիպտացիների երկրից
 հրաշքներով ու սքանչելիքներով, հզօր ձեռքով ու յաղթ բազ- 22
 կով եւ մեծամեծ փեսիլքներով: Նրանց փուռեցիր այս երկիրը,
 ինչպէս երդուել էիր իրենց հայրերին՝ փալ նրանց մի երկիր,
 որ կաթ ու մեղր է բխեցնում: Նրանք մփան եւ ժառանգե- 23
 ցին այն, բայց ականջ չդրին քո ձայնին եւ չընթացան ըստ քո
 հրամանների, եւ այն ամէնը, ինչ պափուիրեցիր նրանց անել,
 չկատարեցին, այլ արեցին այնպէս, որ այս բոլոր չարիքները ե- 24
 կան նրանց գլխին: Եւ ահա գորքն այս քաղաքի վրայ է հասել,
 որպէսզի այն գրաւի, ու քաղաքը մաքնուել է քաղդէացիների
 ձեռքը, որոնք պափերազմում են նրա հետ սրի, սովի ու մահու-
 ան միջոցով: Ինչպէս ասել էիր, այդպէս էլ եղաւ. դու ինքդ էլ
 փեսնում ես: Իսկ դու, Տէ՛ր, ասում ես ինձ, թէ՛ «Արծաթով քեզ 25

համար ազարակ գնիր»: Ես մուրհակ գրեցի ու կնքեցի եւ վկաներ դրեցի, բայց քաղաքը մաքնուեց քաղղեացիների ձեռքը»:

26, 27 Եւ Տէրը խօսքն ինձ ուղղեց՝ ասելով. «Ահա ես բոլոր մարմնատուների Տէր Աստուածն եմ. միթէ որեւէ բան ինձնից կարող է թաքուն մնալ»: Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում. «Այդ քաղաքը պիտի մաքնուի քաղղեացիների ձեռքը եւ բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի ձեռքը, որը պիտի գրաւի դա:

28 Պիտի գան քաղղեացիները, որպէսզի պապերազմեն այդ քաղաքի դէմ եւ հրով այրեն դա. պիտի կրակի մաքնեն այն քները, որոնց փանիքներին խունկ էին ծխում Բահաղին ու զոհեր մաքուցում օքար աստուածներին, որպէսզի ինձ դառնութիւն պատճառէին: Իսրայէլացիներն ու Յուդայի երկրի մարդիկ իրենց մանկութիւնից սկսած իմ աչքերի առաջ միմիայն չարիք էին գործում: Իսրայէլացիներն իրենց ձեռքի գործերով բարկացրին ինձ, - ասում է Տէրը: - Այն օրից, ինչ շինեցի այդ քաղաքը, մինչեւ այսօր այն գոյութիւն ունեցաւ ինձ բարկացնելու եւ զայրացնելու համար. իմ աչքի առաջ պէտք է ջնջել դա այն բոլոր չարիքների համար, որ ինձ դառնացնելու նպատակով կապարեցին իսրայէլացիներն ու Յուդայի երկրի մարդիկ, իրենք, իրենց թագաւորներն ու իրենց մեծամեծները, իրենց քահանաներն ու իրենց մարգարէները, Յուդայի երկրի քղամարդիկ եւ Երուսաղէմի բնակիչները: Նրանք իրենց թիկունքները դարձրին ինձ եւ ոչ թէ երեսները: Սկզբից եւեթ ես սովորեցրի նրանց, սովորեցրի, բայց չուզեցին խրապ ընդունել: Իրենց պղծութիւնները դրեցին այն Տան մէջ, որը կրում է իմ անունը: Իրենց աղտոտութիւնների համար Ենոմացիների ձորում Բահաղին բազիններ կանգնեցրին, որպէսզի իրենց քղաներին ու աղջիկներին նուիրաբերեն Մողոքին, մի բան, որ ես չէի պատուիրել նրանց, եւ ոչ էլ մարդկս անցել էր կապարել քաղաքը պղծութիւնը՝ Յուդայի երկիրը յանցանքի մէջ մեղադրելու համար»: Արդ, այսպէս է ասում Տէր Աստուած Իսրայէլի այդ քաղաքի վերաբերմամբ, որի մասին դու ասացիր, թէ մաքնուեց բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի ձեռքը՝ սրի, սովի ու

37 գերութեան: «Ահա ես նրանց կը հաւաքեմ այն բոլոր երկրներից, ուր ցրիւ քուցի նրանց իմ բարկութեամբ, զայրոյթով ու մեծ ցասումով. նրանց կը վերադարձնեմ այս վայրերը, յոյսով

38 կը բնակեցնեմ նրանց, նրանք ինձ համար ժողովուրդ կը լի-

նեն, իսկ ես նրանց համար կը լինեմ Աստուած: Եւ ես կտամ
 նրանց մի այլ սիրտ ու ճանապարհ՝ հանապազ երկնչելու ինձ-
 նից ի բարօրութիւն իրենց, իսկ իրենցից յետոյ՝ ի բարօրութիւն
 իրենց որդիների: Նրանց հետ կը կնքեմ յաւիտենական ուխտ,
 որից չեմ հրաժարուի՝ բարութիւն անելով նրանց, եւ իմ երկիւղը
 կը դնեմ նրանց սրտերի մէջ, որպէսզի նրանք չապստամբեն իմ
 դէմ: Բարութիւն անելու համար այցի կը գնամ նրանց, հաւա-
 րով, իմ ամբողջ սրտով եւ իմ ամբողջ հոգով նրանց կը փնկեմ
 այս երկրում»: Արդարեւ, այսպէս է ասում Տէրը. «Ինչպէս որ
 այդ ժողովրդի վրայ բերեցի այս բոլոր մեծամեծ չարիքները,
 այնպէս էլ նրա համար կը բերեմ բարիքներ, ինչպէս ասել էի
 դրանց մասին: Նորից ազարակներ պիտի առնեն այդ երկրում,
 որի մասին դու ինքդ ասացիր, թէ թափուր է դարձել մարդ ու ա-
 նասունից, որոնք մաքնուել են քաղղէացիների ձեռքը: Նրանք
 արծաթով ազարակներ պիտի գնեն, մուրհակներ պիտի գրեն
 եւ վկաներ կարգեն Բենիամինի երկրում եւ Երուսաղէմի շրջա-
 կայքում, Յուդայի երկրի քաղաքներում եւ լեռան քաղաքներում,
 Մեփեղայի քաղաքներում եւ Նազեթի քաղաքներում, որովհետեւ
 նրանց պիտի վերադարձնեմ գերութիւնից», - ասում է Տէրը:

Աստուած երկրորդ անգամ իր խօսքն ուղղեց Երեմիային, որ
 փակալին փակուած էր բանրի սրահում, եւ ասաց. այսպէս է
 ասում Տէրը, որ արարեց երկիրը, սփռեց եւ հաստապրեց այն.
 Տէր է նրա անունը: «Կանչիր ինձ, եւ ես պատասխան կտամ
 քեզ, կը պատմեմ քեզ մեծամեծ ու զօրաւոր բաների մասին, որ
 դու չգիտես»: Այո՛, այսպէս է ասում Տէր Աստուածն Իսրայէլի
 այս քաղաքի փնրի մասին եւ Յուդայի երկրի արքայի ապա-
 րանքի մասին, որոնք քանդուել են պատմէշներ եւ մարտկոցներ
 կառուցելու նպատակով, որպէսզի եկողները մարտնչեն քաղ-
 ղէացիների դէմ եւ դրանք լցնեն այն մարդկանց դիակներով, ո-
 րոնց հարուածեցի իմ բարկութեամբ ու զայրոյթով եւ իմ երեսը
 շուռ փռի նրանցից նրանց բոլոր չարութիւնների պատճառով:
 Ահաւասիկ ես պիտի բուժեմ նրանց վերքերը, պիտի բժշկեմ
 նրանց. խաղաղութեան ձայնը եւ ապահովութիւն պիտի բերեմ
 նրանց: Պիտի վերադարձնեմ Յուդայի երկրի եւ Երուսաղէմի
 գերեալներին ու վերականգնեմ նրանց իրենց նախկին վիճակի
 մէջ: Նրանց պիտի մաքրեմ այն բոլոր անիրաւութիւններից, որ
 գործեցին իմ նկատմամբ, ու այլեւս չպիտի յիշեմ նրանց յան-

ցանքները, որ կապարեցին իմ հանդէպ՝ ապստամբելով իմ դէմ:

9 Նրանք ինձ համար ուրախութիւն, օրհնանք ու պարծանք պիտի դառնան երկրի բոլոր ժողովուրդների առաջ, որոնք, իմանալով այն բոլոր բաների մասին, որ ես անելու եմ Երուսաղէմի եւ Յուդայի երկրի համար, երկիւղ պիտի կրեն ու դառնանան դրանց համար կապարած իմ բոլոր բարիքների եւ խաղաղութեան գործերի շնորհիւ»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Այդ փեղում, որի մասին դուք ինքներդ ասում էք, թէ մարդկանցից ու անասուններից թափուր է, Յուդայի երկրի քաղաքներում եւ Երուսաղէմից դուրս, որոնք աներակների են վերածուել, որովհետեւ չկան մարդիկ, չկան բնակիչներ, չկան անասուններ, «այդ նոյն փեղում դարձեալ պիտի հնչեն ձայնն ուրախութեան եւ ձայնը ցնծութեան, ձայնը փեսայի եւ ձայնը հարսի, որոնք պիտի ասեն՝ «Գոհութիւն մաքուցեցէք Ամենակալ Տիրոջը, քանզի քաղցր է նա, եւ յափտենական է նրա ողորմութիւնը»: Օրհնութեան նուէրներ պիտի բերեն Տիրոջ Տունը, քանզի այդ երկրի գերեալներին առաջուայ վիճակին պիտի վերադարձնեն», - ասում է Տէրը: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Մարդ ու անասունից գուրկ այդ աներակ վայրում եւ դրա բոլոր քաղաքներում դարձեալ պիտի լինեն հովուական իջեւաններ ու ոչխարների հօփերի մակաղապեղիներ: Լեռնային քաղաքներում, Սեփելայի քաղաքներում ու Նագերի քաղաքներում, Բենիամինի երկրում, Երուսաղէմի շրջակայքում եւ Յուդայի քաղաքներում դարձեալ ոչխարների հօփեր են անցնելու դրանք հաշուողի ձեռքի տակով, - ասում է Տէրը: - Ահա օրեր են գալու, - ասում է Տէրը, - եւ ես հաստապ կապարելու եմ իմ բարի խօսքերը, որ յայտնեցի Իսրայէլի տան մասին եւ Յուդայի տան մասին: Այն օրերում եւ այն ժամանակ Դաւթի համար մի արդար շառաիղ պիտի ծնեն, որն իրաւունք ու արդարութիւն պիտի պաշտպանի երկրի վրայ: Այն օրերում Յուդայի երկիրը պիտի փրկուի, եւ Երուսաղէմը յոյսով պիտի ապրի: Այս է այն անունը, որով նա պիտի կոչուի՝ «Տէրն է մեր արդարութիւնը»: Տէրն այսպէս է ասում. «Դաւթի սերնդից Իսրայէլի տան գահին նստող մարդ չպիտի պակասի, եւ ղեւրացի քահանաներից իմ առաջ ամէն օր ողջակէզ մաքուցող, զոհաբերութիւն անող եւ խումկ ծխող մարդ չպիտի պակասի»: Տէրն իր խօսքն ուղղեց 20 Երեմիա մարգարեին՝ ասելով. այսպէս է ասում Տէրը. «Եթէ

կարողանաք խափանել ցերեկուայ իմ ուխարը եւ գիշերուայ իմ ուխարը այնպէս, որ ցերեկն ու գիշերը իրենց ժամանակին չլինեն, ապա կը խափանուի նաեւ իմ ուխարը, որ կնքել եմ իմ ծառայ Դաւթի հետ, «նաեւ իմ պաշտօնեաների՝ ղեւրացի քահանաների հետ, «թէ՛ չի ունենայ նա որդի, որ թագաւորի նրա գահի վրայ: Ինչպէս որ անթուելի են երկնքի աստղերը, եւ անչափելի ծովի աւազը, այդպէս էլ պիտի բազմացնեմ իմ ծառայ Դաւթի սերունդը եւ ղեւրացիներին՝ իմ պաշտօնեաներին»: Տէրը, իր խօսքն ուղղելով Երեմիա մարգարէին, ասում է. «Չեն փեսնում՝ ի՛նչ է խօսում այդ ժողովուրդը՝ ասելով, թէ՛ «Աստուած, որ ընտրել էր երկու ազգապոռհների, աչքից գցեց նրանց»: Այդպիսով նրանք զայրացնում են իմ ժողովրդին, կարծես թէ նրանց համար նա այլեւս ազգ չէ»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Եթէ ցերեկուայ ու գիշերուայ, երկնքի ու երկրի մասին իմ ուխարը չեմ հաստատել, ապա Յակոբի եւ իմ ծառայ Դաւթի սերունդը կ'անարգեմ, Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի սերնդի վրայ նրա սերնդից իշխան չեմ դնի. ո՛չ, ես նրանց գերեալներին պիտի վերադարձնեմ, պիտի ողորմեմ նրանց»:

Երբ բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան իր բոլոր զօրքերով, իր իշխանութեանը ենթակայ բոլոր թագաւորութիւններով ու բոլոր ժողովուրդներով պատերազմի ելաւ Երուսաղէմի եւ Յուդայի երկրի բոլոր քաղաքների դէմ, Տէրը խօսքն ուղղեց Երեմիային՝ ասելով. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուածն Իսրայէլի. գնա՛ Յուդայի երկրի Սեդեկիա արքայի մօտ եւ ասա՛ նրան. այսպէս է ասում Տէրը. «Այդ քաղաքն անպայման պիտի մարնուի բաբելացիների արքայի ձեռքը, որը պիտի գրաւի ու հրով այրի այն: Դու էլ նրա ձեռքից չպիտի փրկուես, անպայման պիտի բռնուես ու մարնուես նրա ձեռքը: Քո աչքերը պիտի փռես նրա աչքերը, դեմառդեմ պիտի խօսես նրա հետ եւ գնաս Բաբելոն: Բայց լսի՛ր Տիրոջ պատգամները, ո՛վ Յուդայի երկրի Սեդեկիա արքայ. այսպէս է ասում Տէրը քո մասին. «Մրով չպիտի մեռնես, այլ խաղաղութեան մէջ պիտի մեռնես, եւ ինչպէս որ ողբացին քո հայրերին՝ առաջին թագաւորներին, որոնք նախորդեցին քեզ, այնպէս էլ պիտի ողբան քեզ, թէ՛ Վա՛յ, վա՛յ փէր»: Պիտի լացուկոծ անեն քեզ համար, քանզի շար խիստ խօսեցի», – ասում է Տէրը: Երեմիա մարգարէն այս բոլոր բաները Երուսաղէմում յայտնեց Յուդայի Սեդեկիա ար-

- 7 քային: Իսկ բաբելացիների թագաւորի զօրքը կռուում էր Երու-
սաղէմի եւ Յուդայի երկրի մնացած բոլոր քաղաքների դէմ, Լա-
քիսի եւ Ազեկայի դէմ, որովհետեւ Յուդայի երկրի քաղաքների
8 մէջ միայն սրանք էին մնացել որպէս ամուր քաղաքներ: Տէրն
իր խօսքն ուղղեց Երեմիային այն բանից յետոյ, երբ Սեդեկիա
արքան, ազապութեան կոչով, ուխտ կնքեց Երուսաղէմում եղած
9 ամբողջ ժողովրդի հետ, որպէսզի իւրաքանչիւր ոք՝ իր ծառա-
յին, եւ ամէն մէկն՝ իր աղախնին, լինի եբրայեցի փղամարդ կամ
եբրայեցի կին, ազապութիւն փայ եւ արծակի նրանց, որպէսզի
Յուդայի ազգապոռհմից ոչ մի մարդ իր եղբօրը ծառայ չդառ-
10 նայ: Եւ բոլոր մեծամեծներն ու ամբողջ ժողովուրդը, որոնք
ուխտ էին դրել ազապ արծակելու իւրաքանչիւրն՝ իր ծառային,
եւ ամէն մէկն՝ իր աղախնին, լինի եբրայեցի փղամարդ կամ եբ-
րայեցի կին, արծակեցին նրանց, որպէսզի նրանք այլեւս իրենց
11 չծառայեն: Լսեցին ու արծակեցին, իսկ յետոյ յետ կանգնեցին
եւ նորից բերեցին իրենց ծառաներին ու աղախիններին, որոնց
ազապ էին արծակել, եւ նրանց դարձրին ծառաներ ու աղա-
12 խիններ: Տէր Աստուած, խօսքն ուղղելով Երեմիային, ասաց.
13 «Այսպէս է ասում Տէր Աստուածն Իսրայէլի. ես ուխտ կնքեցի
ձեր հայրերի հետ այն օրը, երբ նրանց փրկեցի Եգիպտացի-
14 ների երկրից՝ սարկութեան փնից եւ ասացի, թէ՝ «Երբ վեց
փարին լրանայ, քո եբրայեցի եղբօրը, որ քեզ կը վաճառուի եւ
վեց փարի քեզ համար կ'աշխատի, քեզնից ազապ արծակիր»,
բայց ձեր հայրերը չլսեցին ինձ, չխոնարհեցրին իրենց ականջ-
15 ները: Այսօր նրանք յետ են դարձել, որպէսզի իմ աչքի առաջ
անեն այն, ինչ հաճելի է ինձ, որ իւրաքանչիւրն ազապ յայտա-
րարի իր ընկերոջը, իմ աչքի առաջ կապարեն ուխտն այն Տան
16 մէջ, որի վրայ դրուած է իմ անունը: Բայց դուք շրջուեցիք ու
պղծեցիք իմ անունը, իւրաքանչիւրը դարձաւ իր ծառայի մօտ,
ամէն մէկն՝ իր աղախնի մօտ, որոնց ձեր հոգու համար ազապ
էիք արծակել, եւ սփիպեցիք, որ վերադառնան եւ ծառայ ու ա-
17 դախին լինեն ձեզ»: Դրա համար էլ Տէրն այսպէս է ասում.
«Դուք չլսեցիք ինձ, իւրաքանչիւրն՝ իր եղբօրը, եւ ամէն մէկն իր
մերձաւորին ազապ չյայտարարեց. ահա ես էլ ձեզ համար ա-
զապութիւն պիտի հռչակեմ սրի, սովի ու մահուան միջոցով, -
18 ասում է Տէրը. - ձեզ պիտի ցրեմ աշխարհի բոլոր թագաւորու-
թիւնների մէջ: Այն մարդկանց, որոնք խախտեցին իմ ուխտը եւ

իմ առաջ կապարած իրենց ուխտի պապզամներին հաւաքա-
 րիւմ չմնացին, հորթը երկու մասի բաժանեցին եւ անցան նրա
 երկու մասերի միջով, Յուդայի երկրի իշխաններին եւ Երու- 19
 սաղէմի իշխաններին, ներքինիներին ու քահանաներին, նաեւ
 երկրի ամբողջ ժողովրդին, որոնք անցան հորթի երկու մասե-
 րի միջով, « այդ մարդկանց եւ փալու եւ իրենց թշնամիների 20
 ձեռքը, նրանց հոգիները պահանջողների ձեռքը, նրանց դի-
 ակներն իբրեւ կերակուր պիտի նետեմ երկնքի թռչուններին ու
 երկրի գազաններին: Իսկ Նրէասարանի Սեղեկիա արքային ու 21
 նրա իշխաններին պիտի մաքնեմ իրենց թշնամիների ձեռքը,
 նրանց հոգիները պահանջողների ձեռքը, բաբելացիների ար-
 քայի զօրքի ձեռքը, որ եկել հասել են նրանց վրայ: Ահաւասիկ 22
 եւ հրաման եմ փալու, - ասում է Տէրը, - եւ նրանց նորից արձա-
 կելու եմ այդ քաղաքի վրայ. նրանք պիտի պապերազմեն դրա
 դէմ, գրաւեն ու հրով այրեն այն: Յուդայի երկրի քաղաքներն
 իրենց բնակիչներից թափուր եմ դարձնելու»:

Յուդայի երկրի արքայ Յոսիայի որդի Յովակիմի օրերին Տէ- 35
 րը իր խօսքն ուղղեց Երեմիային՝ ասելով. «Գնա՛ Ռաքաբիմ- 2
 ների փունը, կանչի՛ր նրանց, բեր՛ Տիրոջ Տան սրահներից մէկը
 եւ գինի՛ խմեցրու նրանց»: Ու եւ Քաբասինիայի որդի Երեմի 3
 որդի Յեքունիային, նրա եղբայրներին ու նրա բոլոր որդիներին՝
 Ռաքաբիմի ամբողջ գերդաստանը, բերի Տիրոջ Տունը, Ասա- 4
 ծու մարդ Գողոթիայի որդի Անանի որդու սրահը, որը գտնուում
 էր իշխանների սրահի մօտ, մուտքի պահապան Սելումի որդի
 Մաասի սրահի վերելում: Ռաքաբիմի որդիների առաջ դրեցի 5
 մի աման լիքը գինի ու բաժակներ եւ ասացի նրանց. «Խմեցէ՛ք
 այդ գինին»: Նրանք ասացին. «Գինի չենք խմում, որովհե- 6
 տեւ մեր հայր Յոնադաբը՝ Ռեքաբի որդին, մեզ պապուիրել է
 ու ասել. «Դուք եւ ձեր որդիները յաւիտեանս գինի մի՛ խմէք,
 նաեւ փներ չշինէ՛ք, սերմ չցանէ՛ք եւ այգիներ չբուսէ՛ք, այլ ձեր 7
 բոլոր օրերում բնակուեցէ՛ք վրանների մէջ, որպէսզի այդ երկ-
 րում, ուր դուք պանդուխտ էք, բազմապապկուեն ձեր կեանքի
 օրերը»: Եւ մենք ամէն բանում, ինչ պապուիրել էր մեզ, ա- 8
 կանջ դրինք մեր հայր Յոնադաբի՝ Ռեքաբի որդու ծայնին, «թե՛
 մենք եւ թե՛ մեր կանայք, թե՛ մեր փոխներն ու աղջիկերը, «որ
 մեր բոլոր օրերում չխմենք գինի, փներ չշինենք եւ չբնակուենք 9
 նրանց մէջ. մենք չունեցանք նաեւ այգիներ, հանդեր ու ցանքեր.

10 բնակուեցինք վրանների փակ եւ լսեցինք ու կապարեցինք այն
 11 ամէնը, ինչ պատուիրել էր մեզ մեր հայր Յոնադաբը»: Բայց
 երբ բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան մտաւ այս երկի-
 րը, ասացինք՝ «Քաղղեացիների զօրքի պատճառով, ասորես-
 12 րացիների զօրքի պատճառով վեր կենանք գնանք Երուսա-
 ղէմ եւ այնպէղ ապրենք»: Եւ Տէրը խօսքս ինձ ուղղեց՝ ասե-
 13 լով. «Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստու-
 ածը. գնա՛ եւ յայտնիր Յուդայի երկրի մարդկանց ու Երուսա-
 ղէմի բնակիչներին. «Խրապ չէ՞ք առնում՝ հեպտելու համար իմ
 14 խօսքերին», - ասում է Տէրը: Ռեքաբի որդի Յոնադաբի որ-
 դիները հաւաքարիմ մնացին այն պատուիրանին, որ նա փութ
 էր իր որդիներին՝ գինի չխմել: Եւ նրանք չխմեցին մինչեւ օրս,
 որովհետեւ իրենց հօր պատուիրանը լսող եղան: Իսկ ես սկզ-
 15 բից եւեթ խօսեցի ձեզ հետ, բայց դուք չլսեցիք ինձ: Ձեզ մօտ
 ուղարկեցի իմ բոլոր ծառաներին՝ մարգարէներին, կանխաւ ու-
 ղարկեցի, որ ամէնքդ յետ դառնաք ձեր չար ճանապարհից, ա-
 լելի բարի գործեր կատարէք, չհետեւէք օտար աստուածներին
 ու չծառայէք նրանց, որպէսզի բնակուէք այդ երկրում, որ փու-
 եցի ձեզ ու ձեր հայրերին: Բայց դուք չխոնարհեցրիք ձեր ա-
 16 կանջները եւ չլսեցիք ինձ: Ռեքաբի որդի Յոնադաբի որդիները
 պահեցին իրենց հօր փրկած պատուիրանը, իսկ այդ ժողովուր-
 17 դը չլսեց ինձ»: Դրա համար էլ այսպէս է ասում Զօրութիւննե-
 րի Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Ահաւասիկ ես Յուդայի երկ-
 րի եւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչների վրայ պիտի բերեմ այն
 բոլոր չարիքները, որոնց մասին խօսել էի, որովհետեւ ասացի
 նրանց, բայց չլսեցին, կանչեցի նրանց, բայց ինձ պատասխան
 18 չտուին»: Իսկ Ռեքաբի փան մարդկանց այսպէս ասաց Երե-
 միան. «Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աս-
 19 տուածը. «Քանի որ Ռեքաբի որդի Յոնադաբի որդիները հե-
 փտեցին իրենց հօր պատուիրանին, հաւաքարիմ մնացին նրա
 բոլոր հրամաններին՝ կապարելով այն ամէնը, ինչ որ նրանց
 20 պատուիրել էր իրենց հայրը, դրա համար էլ այսպէս է ասում
 Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. այս երկրի ողջ գո-
 յութեան ընթացքում թող Ռեքաբի որդի Յոնադաբի որդիներից
 այր մարդ չպակասի՝ իմ առաջ կանգնելու համար»:

36 Յուդայի երկրի արքայ Յոսիայի որդի Յովակիմի չորրորդ

2 փարում Տէրը խօսեց ինձ հետ՝ ասելով. «Քեզ համար մատեն

վերցրու եւ նրա մէջ գրիր այն ամէնը, ինչ ասել եմ քեզ Իսրայելի, Յուդայի երկրի եւ բոլոր ազգերի մասին՝ սկսած այն օրից, երբ խօսեցի քեզ հետ՝ Յուդայի երկրի արքայ Յոսիայի օրերից մինչեւ այժմ. թերեւս Յուդայի փունն իմանայ այն բոլոր չարիքներ- 3
 րի մասին, որ մտածել եմ կատարել նրա նկատմամբ, որպէսզի իւրաքանչիւրը յետ դառնայ իր չար ճանապարհից, եւ ես քաւիչ լինեմ նրա անօրէնութիւններին ու նրա մեղքերին»։ Երեմի- 4
 ան կանչեց Ներիայի որդի Բարուքին, եւ Բարուքը Երեմիայի բերանից մաքեանում գրի առաւ այն բոլոր խօսքերը, որ Տէրը յայտնել էր նրան։ Երեմիան Բարուքին պատուիրեց ու ասաց. 5
 «Ես կալանքի մէջ եմ եւ չեմ կարող մտնել Տիրոջ Տունը. դու 6
 կը գնաս եւ այն, ինչ գրի առար իմ բերանից՝ Տիրոջ խօսքերը, պահեցողութեան օրը Տիրոջ Տանը այդ մաքեանից կ'ընթերցես ի լուր ժողովրդի, կ'ընթերցես նաեւ ի լուր Յուդայի երկրի բոլոր մարդկանց, որոնք եկած կը լինեն իրենց քաղաքներից։ Թեր- 7
 եւս Տիրոջ առաջ նրանց սիրտը գութ ընկնի, եւ ամէնքն իրենց չար ճանապարհներից յետ դառնան, քանզի սաստիկ են զայ-
 րոյթն ու բարկութիւնը, որ Տէրն արտայայտեց այդ ժողովրդի դէմ»։ Եւ Ներիայի որդի Բարուքն ամէն ինչ կատարեց այն- 8
 պէս, ինչպէս պատուիրել էր նրան Երեմիա մարգարէն՝ Տիրոջ Տան մէջ մաքեանից ընթերցել Տիրոջ պատգամները։ Յուդա- 9
 յի երկրի արքայ Յոսիայի որդի Յովակիմի հինգերորդ տարում, իններորդ ամսին, Երուսաղէմի ամբողջ բնակչութիւնը, Յուդա-
 յի երկրի քաղաքներից Երուսաղէմ եկած համայն ժողովուրդը եւ Յուդայի փունը հաւաքուեցին Տիրոջ առաջ պահեցողութեան համար։ Իսկ Բարուքը Տիրոջ Տանը, Սափանիա արեւնադարի 10
 որդի Գամարիայի գալթում, Տիրոջ Տան Նոր դարպասի մուտքի մօտ, ի լուր ամբողջ ժողովրդի՝ մաքեանից կարդաց Երեմիայի խօսքերը։ Երբ Սափանիայի որդի Գամարիայի որդի Միքի- 12
 ան այդ մաքեանից լսեց Տիրոջ բոլոր պատգամները, իջաւ թագաւորի փունը, արեւնադարի դիւանը, ուր նստած էին բոլոր իշխանները՝ Եդիսամա արեւնադարի, Սամէայի որդի Դալիան, Աքբորի որդի Եղնաթանը, Սափանիայի որդի Գամարիան, Ա- 14
 նանիայի որդի Սեղեկիան եւ շար ուրիշ իշխանատոմարներ։ Մի-
 քիան նրանց հաղորդեց իր լսած այն բոլոր խօսքերը, որ մա-
 քեանից ընթերցել էր Բարուքը՝ ի լուր ամբողջ ժողովրդի։ Այն 15
 ժամանակ բոլոր իշխանները Քուսիի որդի Սելումի որդի Նա-

թանի որդի Յուդիին ուղարկեցին Բարուքի մօտ եւ յայտնեցին.
«Այն մաքեանը, որ ընթերցում էիր ի լուր ժողովրդի, ա՜ռ քո
ձեռքը եւ ե՛կ այսպեղ»։ Ներիայի որդի Բարուքը մաքեանն իր
16 ձեռքն առաւ ու գնաց նրանց մօտ։ Նրան ասացին. «Նապա
նորի՛ց կարդա, որ մենք էլ լսենք»։ Եւ Բարուքը կարդաց, որ
17 լսեն։ Իսկ երբ նրանք բոլոր պապգամները լսեցին, միմեանց
հետ խորհուրդ արին ու ասացին Բարուքին. «Մենք այդ բոլոր
18 բաները կը հաղորդենք արքային»։ Բարուքին հարց տուին՝ ա–
սելով. «Դէ մեզ պապմի՛ր՝ ո՞րպեղից գրեցիր այդ բոլոր խօսքերը,
19 ո՞ւմ բերանից»։ Բարուքը նրանց պատասխանեց. «Երեմիայի՛
բերանից. նա՛ է ինձ պատմել այդ բոլոր բաները, իսկ ես թա–
20 նաքով գրել եմ այս մաքեանի մէջ»։ Իշխանները Բարուքին
ասացին. «Գնա թաքնուի՛ր Երեմիայի հետ. թող ոչ ոք չիմա–
21 նայ, թէ որպեղ էք գտնուում»։ Մաքեանը պահ տալով Եղիսա–
մա արենադպրի փանը՝ նրանք գնացին սրահ, արքայի մօտ,
22 եւ արքային պատմեցին ամէն բան։ Իսկ արքան մաքեանը
բերելու ուղարկեց Յուդիին, որն այն բերեց Եղիսամա արե–
նադպրի փնից։ Յուդին, ի լուր թագաւորի եւ ի լուր թագաւորի
23 շուրջը գտնուող բոլոր իշխանների, ընթերցեց մաքեանը։ Թա–
գաւորը, որովհետեւ իններորդ ամիսն էր, նստած էր ձմեռային
պալատում, իսկ նրա դիմաց գտնուում էր վառուղ կրակարանը։
24 Ու երբ Յուդին ընթերցում էր երեք կամ չորս էջ, թագաւորը
արենադպրի գնելիով կտրում էր այն ու նետում կրակարանի
կրակի մէջ, մինչեւ որ ամբողջ մաքեանը կրակարանի բոցի մէջ
25 ոչնչացաւ։ Թագաւորն ու նրա բոլոր պաշտօնեաները, որ լսե–
ցին այդ բոլոր խօսքերը, չաղաչեցին եւ չպատառօտեցին իրենց
26 պապմունքանները։ Եղնաթանը, Դալիան եւ Գամարիան թպէպ
յուշեցին արքային չայրել մաքեանը, բայց նա նրանց չլսեց։
27 Արքան հրաման տուեց արքայորդի Յերեմիէլին, Եսիէլի որ–
դի Սարէային եւ Արդիէլի որդի Սեղեմիային, որ բռնեն Բարուք
արենադպրին եւ Երեմիա մարգարէին, սակայն սրանք հեռա–
28 ցան ու թաքնուեցին։ Այն բանից յետոյ, երբ թագաւորն այրեց
մաքեանը, ուր Բարուքը Երեմիայի բերանից գրի էր առել նրա
29 բոլոր խօսքերը, Տէրը խօսեց Երեմիայի հետ՝ ասելով. «Նո–
րից դու մի այլ մաքեան վերցրո՛ւ եւ նրա մէջ գրի՛ր նախորդ
բոլոր խօսքերը, որոնք փեղ էին գրել առաջին մաքեանում, որ
30 այրեց Յուդայի երկրի Յովակիմ արքան։ Իսկ Յուդայի երկրի

Յովակիմ արքային էլ կ'ասես, թե այսպես է ասում Տէրը. «Դու վառեցիր մաքեանն այն եւ ասացիր՝ Ինչո՞ւ նրա մէջ գրեցիր ու յայտնեցիր, թե բաբելացիների արքան պիտի ներխուժի ու ջնջի այս երկիրը, պիտի գրկի այն մարդ ու անասունի՞ծ»»: Դրա հա- 31 մար էլ Տէրն այսպէս է ասում Յուդայի երկրի Յովակիմ արքայի մասին. «Նրա սերնդից մարդ չի մնալու, որ նստի Դաւթի աթոռին, եւ նրանց դիակները գերեկն ընկած պիտի մնան քօթի, իսկ գիշերը՝ ցրտի մէջ: Իր անօրէնութիւնների համար պատժելու 32 եմ նրան, նրա ցեղին ու նրա պաշտօնեաներին, նրանց վրայ, Երուսաղէմի բնակչութեան վրայ եւ Յուդայի երկրի վրայ բերելու եմ այն բոլոր չարիքները, որոնց մասին յայտնեցի նրանց, բայց նրանք չստացին»: Եւ Երեմիան մի այլ մաքեան վերցրեց 33 ու յանձնեց Ներիայի որդուն՝ Բարուք պրենադպրին, որը նրա մէջ Երեմիայի բերանից գրի առաւ այն մաքեանի բոլոր խօսքերը, որ կրակի մէջ այրել էր Յուդայի երկրի արքայ Յովակիմը: Այդ մաքեանի մէջ ուրիշ խօսքեր եւս աւելացան, առաւել, քան նախորդ խօսքերը:

Յովակիմի որդի Յեքոնիայի փոխարէն թագաւորեց Յոսիայի 37 որդի Սեղեկիան, որին Յուդայի երկրի վրայ թագաւոր կարգեց բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան: Սա, իր ծառաներն 2 ու երկրի ժողովուրդը եւս ականջ չդրին Տիրոջ խօսքերին, որ նա յայտնել էր Երեմիա մարգարէի միջոցով: Սեղեմիայի որդի 3 Յովաքաղին եւ Մաասիայի որդի Սոփոնիային, որոնք քահանաներ էին, Սեղեկիա արքան ուղարկեց Երեմիա մարգարէի մօտ՝ ասելով. «Դու մեզ համար աղօթի՛ր մեր Տէր Աստծուն»: Իսկ Երեմիան գնում գալիս էր ամբոխի մէջ, եկաւ ու նրան բանար 4 չէին զգել: Այն ժամանակ Փարաւոնի զօրքը ելաւ Եգիպտացիների երկրից, որի մասին լսելով՝ քաղդէացիները, որոնք պաշարել էին Երուսաղէմը, հեռացան Երուսաղէմից: Տէրը խօսեց 5 Երեմիա մարգարէի հետ եւ ասաց. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուածն Իսրայէլի. այսպէս կ'աւեր Յուդայի երկրի արքային, որն ինձ մօտ է ուղարկել ձեզ՝ խնդրելու այս բանը. ահա Փարաւոնի զօրքը, որը եկել է ձեզ օգնութեան, նորից պիտի վերադառնայ Եգիպտոս, իսկ քաղդէացիները կրկին պիտի վերադառնան 6 այսպէս. պիտի պատերազմեն այս քաղաքի դէմ, պիտի գրաւեն եւ հրով պիտի այրեն այն»: Այսպէս է ասում Տէրը. 8 «Դուք ձեզ մի՛ խաբէք այն բանով, թէ՛ «Քաղդէացիները ելան

9 հեռացան մեզնից»։ Նրանք ձեզնից ձեռք չեն քաշելու։ Անգամ եթե ձեզ հետ կռուող քաղղեացիների ամբողջ զորքը կոտորեք, այն վիրաւորները, որոնք մնալու են նրանցից, ամէն կողմից
 10 պիտի բորբոքուեն ու հրով այրեն այս քաղաքը»։ Երբ քաղղեացիների բանակը եգիպտացիների զորքերի ահից հեռացաւ
 11 Երուսաղէմից, Երեմիան դուրս եկաւ Երուսաղէմից, որպէսզի գնայ Բենիամինի երկիրը եւ այնպէղ, ժողովրդի մէջ, գնի իր բաժին հողը։ Նա եկաւ հասաւ Բենիամինի դուռը։ Այդպէղ մի մարդ կար, որին հանդիպեց նա, անունը՝ Մարու, Անանիայի որդի Մեղեմիայի տղան։ Սա բռնեց Երեմիա մարգարէին՝ ասելով. «Դու փախել ես եւ ուզում ես քաղղեացիների մօտ գնալ»։
 13 Իսկ Երեմիան ասաց. «Մուտ ես ասում, ես չեմ փախչում քաղղեացիների մօտ»։ Բայց նա չլսեց նրան։ Մարուն Երեմիային ձեռքակալեց եւ բերեց իշխանների մօտ։ Իշխանները զայրացան Երեմիայի վրայ, զանաւարեցին ու բանտարկեցին նրան Յովնաթան արեւնադարի ապարանքում, քանի որ սրա ապարանքը բանտի էին վերածել։ Երեմիան ընկաւ Այերինոթ, այն տունը, որպէղ գտնւն էր։ Այդպէղ Երեմիան անցկացրեց երկար
 16 օրեր։ Մեղեկիա արքան մարդ ուղարկեց ու կանչեց նրան։ Իր տան մէջ թագաւորը ծածուկ հարցրեց նրան՝ ասելով. «Տիրոջ կողմից որեւէ պարգաւ չկայ արդեօք»։ Իսկ Երեմիան ասաց՝ այո՛, կայ։ Ապա ասաց. «Բաբելացիների թագաւորի ձեռքը պիտի մաշնուես։ Քո եւ քո պաշտօնեաների ու ժողովրդի հանդէպ ի՞նչ մեղք գործեցի, - ասաց Երեմիան Մեղեկիա թագաւորին, - որ դու ինձ բանտ ես նստեցրել։ Իսկ ո՞ր եմ ձեր այն մարգարէները, որոնք մարգարէութիւն էին անում ու ասում, թէ
 19 բաբելացիների արքան չի գալու այս երկիրը՝ ձեզ վրայ։ Արդ, լսիր, աղաչում եմ, տէ՛ր իմ արքայ, թող աղերսանքս հասնի քո սրտին. ինչո՞ւ ես ինձ նորից յետ դարձնում Յովնաթան արեւնադարի տունը, որ այնպէղ մեռնեմ»։ Մեղեկիա արքան հրաման արձակեց, եւ նրան գցեցին բանտի գաւիթը։ Նրան դասից հացագործներն օրը մի նկանակ հաց էին տալիս, մինչեւ որ հացը քաղաքից բոլորովին կտրուեց։ Եւ Երեմիան մնաց բանտի գաւթում։

38 Մաթթանի որդի Սափապիան, Պասքորի որդի Գողողիան, Մեղեմիայի որդի Յովաբաղը եւ Մելքիայի որդի Պասքորը լսեցին Երեմիայի խօսքերը, որ նա ասում էր ամբողջ ժողովրդին,

թէ՝ այսպէս է ասում Տէրը. «Ով որ մնայ այս քաղաքում, սրով, 2
սովով ու ժանդախարով պիտի մեռնի, իսկ ով գնայ քաղղէացի-
ների մօտ, պիտի ապրի. նրա համար իր հոգին վերագրնուածի
պէս պիտի լինի, նա պիտի փրկուի»: Այսպէս է ասում Տէ- 3
րը. «Այդ քաղաքը պիտի մաքնուի բաբելացիների թագաւորի
գօրքի ձեռքը, պիտի գրաւեն դա»: Եւ իշխաններն ասացին 4
թագաւորին. «Թող սպանուի այս մարդը, որովհետեւ այդպի-
սով նա թուլացնում է բազուկները կռուող մարդկանց, որոնք
մնացել են այս քաղաքում, եւ բազուկները ամբողջ ժողովրդի՝
այդպիսի խօսքեր ասելով նրան. այս մարդը ոչ թէ օգուտի եւ
խաղաղութեան խօսքեր է ասում ժողովրդին, այլ՝ չարութեան»: Իսկ Սեդեկիա արքան, ամենեւին ձեռնհաս չլինելով նրանց դէմ 5
որեւէ բան անելու, ասաց. «Ահա նա ձեր ձեռքում է»: Առան Ե- 6
րեմիային եւ նրան զցցցին թագաւորի որդի Մեթիայի գուրը, որ
գրնում էր բանրի գալթում: Երեմիային պարաններով իջեց-
րին գուրը: Իսկ գրի մէջ բոլորովին ջուր չկար, այլ լոկ փղով էր:
Երեմիան մնաց փղովի մէջ: Եթովպացի Աբդիմէլէքը, ներքինի 7
մի մարդ, որը թագաւորի ապարանքում էր, լսեց, որ Երեմիա-
յին զցել էին գուրը: Արքան նստած էր Բենիամինի դռանը, երբ 8
թագաւորական ապարանքից նրա մօտ գնաց Աբդիմէլէքը, խօ-
սեց թագաւորի հետ ու ասաց. «Տէր արքայ, այդպէս վարուելով 9
Երեմիա մարգարէի հետ՝ այդ մարդիկ, ըստ ամենայնի, չա-
րիք գործեցին, որովհետեւ նրան նետեցին գուրը, որի ներսում
նա մեռնելու է: Դու չարիք գործեցիր՝ սովի միջոցով մահուան
մաքնելով Ասորոյ մարդուն, քանզի այս քաղաքում հաց չկայ»: Թագաւորը եթովպացի Աբդիմէլէքին հրաման փութեց ու ասաց. 10
«Այսպէղից դու քեզ հետ վերցրո՛ւ երեսուն մարդ, մարգարէ-
ին հանեցէ՛ք այն գրից, որպէսզի չմեռնի»: Աբդիմէլէքն իր հետ 11
վերցրեց մարդկանց, գնաց թագաւորի ապարանքը, գեղնափոր
գանձարունը, այնպէղից առաւ հին կապերպներ ու հին պա-
րաններ եւ դրանք իջեցրեց Երեմիայի մօտ, գրի մէջ: Աբդի- 12
մէլէք Եթովպացին Երեմիային ասաց. «Հին կապերպներն ու
բողերը դիրք քո թեւաքակերին, պարանների փակ»: Երեմիան 13
այդպէս էլ արեց: Նրան պարաններով քաշեցին եւ հանեցին
գրից: Երեմիան նստեց բանրի գալթի մէջ: Սեդեկիա արքան 14
մարդ ուղարկեց եւ մարգարէին կանչեց իր մօտ, Ասսալիսայի
կացարանը, որը գրնում էր Տիրոջ փաճարի մէջ: Արքան նրան

ասաց. «Մի բան պիտի հարցնեմ քեզ, բայց չլինի թե ինձնից
15 պահես»: Իսկ Երեմիան թագաւորին ասաց. «Եթէ պապմեմ
քեզ, արդեօք ինձ մահով չեն մեռցնի, իսկ եթէ քեզ որեւէ խրապ
16 փամ, ինձ չեն լսի»: Սեղեկիա արքան գաղղնի երդում փուեց
նրան եւ ասաց. «Կենդանի է Տէրը, որ մեր մէջ այս շունչն է
արարել. քեզ չեմ սպանելու եւ չեմ մաքնելու այն մարդկանց
17 ձեռքը, որոնք քո հոգին են պահանջում»: Երեմիան նրան ա-
սաց. այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Ասպու-
ածը. «Եթէ ելնես գնաս բաբելացիների արքայի գորավարի
մօփ, ապա քո անձը ողջ կը մնայ, եւ այս քաղաքը հրով չի
18 այրուի, կ'ապրէք դու էլ, քո փունն էլ: Իսկ եթէ չգնաս բաբե-
լացիների արքայի իշխանների մօփ, այս քաղաքը կը մաքնուի
քաղղեացիների ձեռքը, հրով կ'այրեն դա, ու դու նրանց ձեռքից
19 չես փրկուի»: Սեղեկիա արքան Երեմիային ասաց. «Ես կաս-
կած ունեմ քաղղեացիների մօփ փախած հրեաների նկալմամբ.
գուցէ ինձ մաքնեն նրանց ձեռքը, եւ նրանք ծաղրուծանակի
20 ենթարկեն ինձ»: Իսկ Երեմիան ասաց. «Չեն մաքնի քեզ, սա-
կայն լսի՛ր Տիրոջ խօսքերը, որ ես յայրնում եմ քեզ. քեզ համար
21 լաւ կը լինի, եւ քո անձը կը փրկուի: Իսկ եթէ չկամենաս գնալ,
ապա արդիւնքը կը լինի այն բանը, ինչ Տէրն ինձ ցոյց է փուել:
22 Ահաւասիկ այն բոլոր կանայք, որոնք մնացել են քո՝ Յուդայի
երկրի թագաւորիդ փանը, պիտի փարուեն բաբելացիների ար-
քայի իշխանների մօփ: Նրանք պիտի ասեն. «Մարդիկ, որոնք
քեզ հետ հաշտութեան մէջ էին, քեզ խաբեցին եւ յաղթեցին,
մոլորութեան մէջ գցեցին քո ուրբերը եւ երես դարձրին քեզ-
23 նից: Քո բոլոր կանանց ու որդիներին պիտի հանեն փանեն
քաղղեացիների մօփ, եւ դու էլ նրանց ձեռքից չես փրկուելու,
որովհետեւ բաբելացիների թագաւորի ձեռքով պիտի բռնուես,
24 իսկ այս քաղաքը պիտի այրուի հրով»: Եւ թագաւորը նրան ա-
սաց. «Ո՛վ դու մարդ, թող ոչ ոք չիմանայ այդ բաների մասին, թէ
25 չէ կը մեռնես: Իսկ եթէ իշխանները լսեն, որ խօսեցի քեզ հետ,
եւ գան քեզ մօփ ու ասեն. «Պապմի՛ր մեզ՝ ի՛նչ խօսեցիր արքա-
26 յի հետ, մեզնից մի՛ թաքցրու, մենք քեզ չենք սպանի» կամ թէ՝
«Արքան քեզ ի՛նչ ասաց», - ապա նրանց կ'ասես. ' Ես գուր
աղերսեցի արքայի առաջ, որ ինձ նորից յետ չդարձնի Յով-
27 նաթանի փունը, որ այնպէղ մեռնեմ»: Եւ բոլոր իշխանները
եկան Երեմիայի մօփ ու հարցուփորձ արին նրան. նա պապ-

մեց նրանց այն ամէնը, ինչ պարուիրել էր նրան թագաւորը, ու նրան հանգիստ թողին, որովհետեւ ոչինչ յայտնի չդարձաւ: Ու 28
Երեմիան նստեց բանարի գալթում մինչեւ այն ժամանակ, երբ Երուսաղէմը գրաւուեց:

Իսկ Երուսաղէմը գրաւուելու ժամանակ, Յուդայի երկրի Սե- 39
դեկիա արքայի իններորդ փարում, փասներորդ ամսին, բա-
բելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան ինքը իր ամբողջ զոր-
քով եկաւ հասաւ Երուսաղէմ եւ պաշարեց այն: Սեդեկիայի 2
փասնմէկերորդ փարում, չորրորդ ամսին, ամսի իններորդ օ-
րը, քաղաքը ճեղք փուեց, եւ բաբելացիների արքայի բոլոր 3
զորավարները՝ Ներգէլը, Սարասարը, Սարմագադը, Նաբու-
սարսեքիմը, Ռափսարիսը եւ Ներգէլը, Սարասարը, Ռաբմագը
ու բաբելացիների արքայի այլ իշխաններ, մտնելու եւ բազմեցին
միջին դռան առաջ: Իսկ երբ Յուդայի երկրի Սեդեկիա ար- 4
քան եւ բոլոր կոռուող մարդիկ փետան նրանց, զիշերով փա-
խան եւ արքունի այգու ճանապարհով, պարիսպների միջեւ
գտնուող դարպասով ելան քաղաքից, դուրս եկան Արաբիա-
յի ճանապարհը: Նրանց հետապնդեցին քաղղէացիների զոր- 5
քերը եւ Երիքովի Արաբոթում հասան Սեդեկիային, բռնեցին
նրան ու բերին Եմաթի երկիրը՝ Դեբլաթա, բաբելացիների Նա-
բուքոդոնոսոր արքայի առաջ, որը նրա հետ դաբաստան փե-
սաւ: Բաբելացիների արքան Դեբլաթայում Սեդեկիայի առաջ 6
սպանեց նրա որդիներին: Բաբելացիների արքան նաեւ կոփո-
րեց Յուդայի երկրի ողջ ազգաբանուն, իսկ Սեդեկիայի աչ- 7
քերը կուրացրեց, կապեց նրան պղնձէ շղթաներով, որպէսզի
նրան փանեն Բաբելոն: Քաղղէացիները հրով այրեցին թա- 8
գաւորի փունն ու ժողովրդի փները, քանդեցին Երուսաղէմի
պարիսպները: Ժողովրդի մնացած մասին, քաղաքում մնա- 9
ցածներին եւ իրենց կողմն անցածներին, ինչպէս եւ ժողովրդի
թափափուկներին Նաբուգարդան դահճապետը քշեց Բաբելոն:
Աղքատ ու ընչազուրկ ժողովրդին Նաբուգարդան դահճապե- 10
տը թողեց դարձեալ Յուդայի երկրում եւ նոյն օրն իսկ նրանց
փուեց այգիներ ու ջրարբի հողեր: Իսկ Երեմիային բաբե- 11
լացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան յանձնելով Նաբուգարդան
դահճապետի ձեռքը՝ պարուիրեց նրան ու ասաց. «Վերցրո՛ւ 12
դրան, աչքդ պահի՛ր դրա վրայ. ոչ մի վաք բան չանես դրան,
այլ ինչ որ քեզ ասի՝ կ'անես դրա համար»: Ապա Նաբու- 13

զարդան դահճապետին ու Նաբուսազաբան ներքինապետին, Ներգելին, Սարասարին, Ռոբոգոմին ու բաբելացիների արքայի
 14 բոլոր մեծամեծներին ուղարկեցին Երեմիայի մօտ, նրան հանեցին բանփից եւ յանձնեցին Սափանի որդի Աքիկամի որդի Գողողիային. նրան փարան մի փուն, եւ նա ապրում էր ժողովրդի մէջ: Մինչ Երեմիան բանփի գալթում նեղութեան մէջ
 15 էր, Տէրը խօսեց նրա հետ եւ ասաց. «Գնա յայրնիր Աբդիմեկէ Եթովպացուն, թէ այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Ահա ես այդ քաղաքի մասին ասած իմ խօսքը պիտի գործադրեմ չարիքի եւ ոչ թէ բարիքի համար. դա
 17 պիտի կատարուի այն օրը, քո աչքի առաջ: Իսկ քեզ այդ օրը պիտի փրկեմ, - ասում է Տէրը: - Քեզ ոչ թէ պիտի փամ այն
 18 մարդկանց ձեռքը, որոնցից դու երկնչում ես, այլ անպայման պիտի ազատեմ քեզ. դու սրով չպիտի ընկնես, եւ քո անձը քեզ համար պիտի լինի վերստին գրնուած, քանզի դու յոյսդ ինձ վրայ դրիր», - ասում է Տէրը:

40 Սա է այն խօսքը, որ Տէրն ուղղեց Երեմիային այն բանից յետոյ, երբ Նաբուզարդան դահճապետը նրան ազատ արձակեց Ռամայում: Նրան, ձեռքերը շղթայակապ, վերցրին Երուսաղէմի եւ Յուդայի երկրի բոլոր գերիների միջից, որոնց քշում էին Բաբելոն: Առաւ նրան դահճապետն ու ասաց. «Քո Տէր Աստուածն հէնց այս փեղի համար բարբառեց այդ չարութիւնների մասին: Տէրն սպառնաց եւ կատարեց այնպէս, ինչպէս խօսել էր, քանզի մեղանչեցիր Տիրոջ հանդէպ եւ ականջ չդրիք նրա ձայնին, որի համար էլ այդ բանը պատահեց ձեզ հետ: Եւ ահա այժմ արձակեցի քեզ այն կապանքներից, որոնք քո ձեռքերին էին. եթէ քեզ համար հաճելի ես գտնում ինձ հետ գալ Բաբելոն՝ արի՛, աչք կը պահեմ քեզ վրայ, իսկ եթէ քո աչքին վատ է թուում ինձ հետ գալ Բաբելոն՝ մնա՛ր այսփեղ: Ահա այս ամբողջ երկիրը բարիքներով
 5 քո առաջ է. ուր որ հաճելի է քեզ՝ այնփեղ էլ գնա՛: Քանի դեռ ես այսփեղ եմ, գնա՛ ում մօտ որ կամենում ես: Վերադարձի՛ր Սափանի որդի Աքիկամի որդի Գողողիայի մօտ, որին բաբելացիների արքան Նրեասարանի՝ քո երկրի վրայ իշխան կարգեց. նրա հետ կը բնակուես ժողովրդի մէջ: Իսկ եթէ չես ուզում, քո աչքին ուր որ դուր է գալիս գնալ՝ գնա՛»: Ապա դահճապետը
 6 նրան պաշար ու պարգեւներ փութեց եւ արձակեց: Երեմիան գնաց Մասեփա, Աքիկամի որդի Գողողիայի մօտ, եւ բնակուեց

այնպեղ երկրում մնացած ժողովրդի մէջ: Բոլոր զօրքերի հրա- 7
մանապարները, որոնք գտնուում էին դաշտում, իրենք ու իրենց
զօրքերը լսեցին, որ բաբելացիների արքան երկրին վերակացու
է կարգել Աքիկամի որդի Գողողիային՝ նրան յանձնելով փղա-
մարդկանց ու կանանց եւ մեծաթիւ ժողովրդի, ինչպէս եւ երկրի
բնակչութեան աղքատ մասին, որոնց չէր գաղթեցրել Բաբել- 8
լոն: Իրենց հետ եղած մարդկանցով Գողողիայի մօտ Մասե-
փա եկան Նաթանի որդի Իսմայէլը, Կարէի որդիներ Յովնանն
ու Յովնաթանը, Թանաթեմի որդի Սարեան, Նեպոփապի որ-
դի Օփերի որդիներն ու Մաքաթիի որդի Յեզոնիան: Սափանի 9
որդի Աքիկամի որդի Գողողիան նրանց ու նրանց հետ եղած
մարդկանց երդում փուեց ու ասաց. «Մի՛ վախեցէք քաղղեացի
պաշտօնեաներից, ապրեցէ՛ք այս երկրում, հարկապո՛ւ դարձէ՛ք
բաբելացիների արքային, եւ ձեզ համար լաւ կը լինի: Ես էլ 10
ահաւասիկ մնում եմ Մասեփայում, որպէսզի դէմ կանգնեմ այն
քաղղեացիներին, որոնք կը յարձակուեն ձեզ վրայ: Իսկ դուք
զինի ու միրգ մթերեցէ՛ք, ձեր ամանների մէջ իւղ կուտակեցէ՛ք եւ
բնակուեցէ՛ք ձեր քաղաքներում, որոնք դուք քաջութեամբ պա-
հեցիք»: Եւ բոլոր հրեաները, որոնք մովաբացիների երկրում 11
էին եւ ամոնացիների մէջ, որոնք Եդոմում էին, ոմանք էլ՝ փար-
քեր երկրներում, լսեցին, որ բաբելացիների արքան ժողովրդի
մի մասը թողել է Նրեաստանում եւ նրանց վրայ վերակացու է
դրել Սափանի որդի Աքիկամի որդի Գողողիային, « այդ բո- 12
լոր հրեաներն ամէն փեղից, ուր ցրուած էին, եկան Յուդայի
երկիրը, Մասեփա, Գողողիայի մօտ, եւ չափազանց շաք զինի
ու միրգ մթերեցին: Կարէի որդի Յովնանն ու զօրքերի բոլոր 13
հրամանապարները եւս, որոնք ուրիշ փեղ էին գտնուում, Մա-
սեփայում ներկայացան Գողողիային եւ ասացին նրան. «Գի- 14
տն այն մասին, որ ամոնացիների Բայաւելիս թագաւորը Նա-
թանի որդի Իսմայէլին ուղարկել է քեզ մօտ, որպէսզի սպանի
քեզ»: Բայց Աքիկամի որդի Գողողիան չհաւաքաց նրանց: Ա- 15
պա Կարէի որդի Յովնանը Մասեփայում Գողողիային գաղտնի
ասաց. «Թո՛ղ փութ գնամ սպանեմ Նաթանի որդի Իսմայէլին,
ու ոչ ոք թող չիմանայ. գուցէ մի օր նա սպանի քեզ, եւ հրեանե-
րը, որոնք հաւաքուած են քեզ մօտ, ցրուեն, ու Յուդայի երկրի
մնացորդներն էլ կորչեն»: Իսկ Աքիկամի որդի Գողողիան Կա- 16
րէի որդի Յովնանին ասաց. «Մի՛ արա ինչպէս ասացիր, քանզի

Իսմայելի մասին դու սուր խօսեցիր»:

- 41** Պարահեց այնպես, որ եօթներորդ ամսին թագաւորազարմ
Եղիսամայի որդի Նաթանի որդի Իսմայելը թագաւորի պաշարօ-
նեաների եւ փասը մարդու ուղեկցութեամբ եկաւ Մասեփա՝ Ա-
քիկամի որդի Գողողիայի մօտ, եւ նրանք միասին հաց կերան
- 2 Մասեփայում: Ապա Նաթանի որդի Իսմայելն իր հետ եղած
փասը փղամարդկանցով վեր կացաւ, սրով հարուածեց Սափա-
նի որդի Աքիկամի որդի Գողողիային եւ սպանեց նրան, որին
- 3 բաբելացիների արքան երկրի վրայ վերակացու էր դրել: Բո-
լոր հրեաներին եւս, որոնք Գողողիայի հետ Մասեփայում էին,
ինչպէս նաեւ այնպեղ գտնուած բոլոր քաղղէացիներին, որոնք
- 4 պապերազմող մարդիկ էին, Իսմայելը կոտորեց: Իսկ Գողողի-
այի սպանութեան յաջորդ օրը, երբ դեռ ոչ ոք այդ մասին չգի-
5 րէր, Սիւքեմից, Սաղեմից եւ Շամրինից մարդիկ եկան, ութսուն
փղամարդ, մօրուքները սափրած, զգեսպները պապառոտած,
կոծ անելով, ձեռքներին՝ ընծաներ եւ կնդրուկ, որպէսզի փանեն
- 6 Տիրոջ Տունը: Մասեփայում նրանց ընդառաջ եկաւ Նաթանի
որդի Իսմայելը. նա գնում էր ու լաց լինում: Իսկ երբ մօտեցաւ
- 7 նրանց, ասաց. «Մըէք Աքիկամի որդի Գողողիայի մօտ»: Նենց
որ քաղաքամէջ հասան, Նաթանի որդի Իսմայելն իր հետ եղած
մարդկանցով քաղաքի մէջ կոտորեց նրանց եւ լցրեց ջրհորը:
- 8 Այնպեղ փասը մարդ կար, որոնք ասացին Իսմայելին. «Մեզ
մի՛ սպանիր, որովհետեւ մենք դաշպում գանձեր ունենք՝ ցո-
րեն ու գարի, մեղր ու իւղ»: Նա զիջեց, ընկերների միջից մի-
- 9 այն նրանց չապանեց: Իսկ ջրհորը, որի մէջ Իսմայելը լցրել
էր այն բոլոր մարդկանց դիակները, որոնց կոտորել էր Գո-
ղողիայի պապճառով, մի մեծ ջրհոր էր, որը Իսրայելի Բաասա
արքայի վախից շինել էր Ասա արքան. Նաթանի որդի Իսմայելն
- 10 այն լցրեց սպանուածներով: Իսմայելը գերևարեց Մասեփա-
յում մնացած ամբողջ ժողովրդին եւ թագաւորի դուստրերին՝
Մասեփայում եղած ժողովրդի թափափուկների հետ միասին,
որոնց Նաբուզարդան դահճապետը յանձնել էր Աքիկամի որդի
Գողողիային: Նաթանի որդի Իսմայելը առաւօտ կանուխ եկաւ
- 11 գնաց միւս կողմը՝ ամոնացիների մօտ: Երբ Կարէի որդի Յով-
նանը եւ զօրքերի բոլոր հրամանապարները, որոնք նրա հետ
էին, լսեցին այն բոլոր չարիքների մասին, որ գործել էր Նաթա-
- 12 նի որդի Իսմայելը, հաւաքեցին իրենց բոլոր զինուորներին եւ

շարժուեցին, որպէսզի գնան պատերազմ մղեն Նաթանի որդի Իսմայէլի դէմ: Նրան հանդիպեցին Գաբաւոնում, յորդ ջրերի մօտ: Իսկ երբ Իսմայէլի հետ եղած ամբողջ ժողովուրդը նկա- 13
պեց Կարէի որդի Յովնանին եւ բոլոր զօրապետներին, որ նրա հետ էին, ուրախացաւ: Ամբողջ ժողովուրդը, որին Իսմայէլը 14
գերել էր Մասեփայում, անցաւ նրանց կողմը, եկաւ Կարէի որդի Յովնանի մօտ: Բայց Նաթանի որդի Իսմայէլը ուր փղամար- 15
դու հետ փրկուեց Յովնանի ձեռքից եւ ընկաւ ամոնացիների մօտ: Ապա Կարէի որդի Յովնանն ու բոլոր զօրապետները, որ 16
նրա հետ էին, Մասեփայից վերցրին ժողովրդի այն մասը, որ մնացել էր, ազատեցին նրանց Նաթանի որդի Իսմայէլի ձեռքից այն բանից յետոյ, երբ սա սպանեց Աքիկամի որդի Գողողիա- 17
յին, գաբաւոնացիների երկրից առան հզօր ու պատերազմող մարդկանց, կանանց, փղամարդկանց ու ներքինիներին, գնա- 17
ցին ու կանգ առան Բերութքամամ երկրում, Բեթղահէմի դի- մաց, որպէսզի քաղդէացիների երկիւղից անցնեն գնան Եգիպ- 18
տացիների երկիրը: Նրանք վախենում էին նրանցից, քանի որ Իսմայէլն սպանել էր Աքիկամի որդի Գողողիային, որին բաբել- լացիների արքան երկրի վրայ կառավարիչ էր կարգել:

Բոլոր զօրապետները, Կարէի որդի Յովնանը, Օւէի որդի 42
Յեզոնիան եւ ամբողջ ժողովուրդը, փոքրից մինչեւ մեծերը, մօ-
տեցան ու ասացին Երեմիա մարգարէին. «Թող մեր աղերսն 2
ընդունելի լինի քո առաջ. մեզ համար, այս մնացորդացիս հա- մար, աղօթի՛ր քո Տէր Աստծուն: Շաբերից այս քչերս ենք մնա-
ցել, ինչպէս դու տեսնում ես մեզ քո աչքերով: Թող քո Տէր 3
Աստուածը մեզ ցոյց տայ ճանապարհը, որով ընթանանք, կամ այն բանը, որ կատարենք»: Իսկ Երեմիա մարգարէն նրանց 4
ասաց. «Լսեցի. ձեր խնդրանքի համար այժմ ես աղօթքի կը կանգնեմ մեր Տէր Աստծու առաջ, եւ Տէրն ինչ պատասխան որ տայ՝ կը յայտնեմ ձեզ, ոչ մի բան ձեզնից չեմ պահի»: Իսկ 5
նրանք Երեմիային ասացին. «Թող Տէրը մեզ համար արդար ու ճշմարիտ վկայ լինի, եթէ ամէն բան չանենք ըստ այն խօսքի, որ Տէրը կ'ուղարկի քեզ մեզ համար: Մենք այնպէս կ'անենք: Մենք կ'անսանք մեր Տէր Աստծու ձայնին, որի մօտ ենք ու- 6
ղարկոււմ քեզ, այն բարի լինի թէ չար, որպէսզի մեզ համար լաւ լինի: Մենք կ'անսանք մեր Տէր Աստծու ձայնին»: Երբ անցել էր 7
փասը օր, Աստուած խօսեց Երեմիայի հետ, որը կանչեց Կա- 8

րէի որդի Յովնանին, բոլոր զօրապետներին, որոնք նրա հետ
9 էին, եւ ամբողջ ժողովրդին, փոքրից մինչեւ մեծերը, ու ասաց
նրանց. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուածն Իսրայէլի, որի մօտ
10 ուղարկեցիք ինձ, որպէսզի գութ աղերսեմ նրա առաջ. «Եթէ
մնաք այս երկրում, ձեզ կը շէնացնեմ եւ ոչ թէ կը քանդեմ, ձեզ
կը փնկեմ եւ ոչ թէ արմաբախիլ կ'անեմ, որովհետեւ մեղմացել
եմ այն չարութիւնից, որ ասացի, թէ ձեր նկատմամբ պիտի ա-
11 նեմ: Մի՛ վախեցէք բաբելացիների արքայից, որից զարհու-
րած էիք, չվախենաք նրանից, - ասում է Տէրը, - քանզի ես ձեզ
12 հետ եմ, որպէսզի փրկեմ ձեզ եւ ազապեմ նրանց ձեռքից: Կը
գրթամ ձեզ, կ'ողորմեմ ձեզ ու կը վերադարձնեմ ձեզ ձեր երկի-
13 րը: Իսկ եթէ ասե՞ք «Չենք բնակուի այս երկրում եւ չենք ան-
14 սայ մեր Տէր Աստծու ձայնին, այլ կը գնանք Եգիպտացիների
երկիրը, որտեղ պապերազմ չենք փեսնի, շեփորի ձայն չենք
15 լսի, հացից քաղցած չենք մնայ, եւ այնտեղ կ'ապրենք», « ա-
պա այդ մասին լսեցէք Տիրոջ պարգամները, ո՛վ Նրէասպանի
մնացորդներ»: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի
Աստուածը. «Եթէ դուք երեսներդ շուռ փաք ու մտնէք Եգիպ-
16 տոս, որպէսզի այնտեղ բնակուէք, ապա այն սուրը, որից դուք
վախենում էք, այնտեղ, Եգիպտացիների երկրում, պիտի գրնի
ձեզ, եւ այն սովը, որից փազնապում էք, այնտեղ, Եգիպտա-
ցիների երկրում, պիտի հասնի ձեզ, եւ այնտեղ պիտի մեռնէք:
17 Բոլոր մարդիկ, որոնք կը դիմեն ու կ'անցնեն Եգիպտացիների
երկիրը, որպէսզի բնակուեն այնտեղ, սրով, սովով ու ժանտախ-
փով պիտի մեռնեն, նրանցից ոչ ոք չպիտի կարողանայ փրկուել
18 այն չարիքներից, որ բերելու եմ նրանց գլխին»: Այսպէս է աս-
ում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Ինչպէս որ իմ
զայրոյթն ու բարկութիւնը թափուեց Երուսաղէմի բնակիչների
վրայ, նոյնպէս էլ իմ զայրոյթը պիտի թափուի ձեզ վրայ, երբ
դուք մտնէք Եգիպտոս: Պիտի լինէք անապատում, վարարանդի,
նզովուած ու նախապուած, այլեւս չպիտի փեսնէք այս վայրե-
19 րը», ինչպէս ասաց Տէրը ձեզ՝ Յուդայի երկրի մնացորդներիդ,
թէ՛ «Չմտնէք Եգիպտոս»: Բայց այժմ լա՛ւ իմացէք, այսօր ձեր
20 առաջ վկայում եմ, որ մեղք գործեցիք ձեր հոգու դէմ, քանի
որ ինձ ուղարկեցիք ձեր Տէր Աստծու մօտ՝ ասելով. «Մեզ հա-
մար աղօթի՛ր մեր Տէր Աստծուն, եւ այն ամէնը, ինչ որ մեր Տէր
Աստուածը խօսի քեզ հետ՝ նոյն ձեռով յայտնի՛ր մեզ, ու մենք

կը կապարենք»։ Եւ ես յայտնեցի ձեզ այսօր, բայց դուք ձեր 21
Տէր Աստուծոյ ձայնին չանսացիք, որի համար նա ինձ ձեզ մօտ
էր ուղարկել։ Արդ, իմացէ՛ք, որ սրով, սովով ու ժանտախտով 22
պիտի մեռնէք նոյն այն փեղում, ուր դուք կամենում էք գնալ ու
բնակուել»։

Երբ Երեմիան վերջացրեց ամբողջ ժողովուրդին յայտնել նրա 43
Տէր Աստուծոյ բոլոր խօսքերը, որոնք նրան էր յղել Տէր Աստուած,
այն ժամանակ Օւէի որդի Յեզոնիան, Կարէի որդի Յովնա- 2
նը եւ բոլոր ամբարտաւան մարդիկ Երեմիային ասացին. «Դու
սուտ ես խօսում. մեր Տէր Աստուած քեզ չի ուղարկել մեզ մօտ
ասելու, թէ՛ «Մի՛ մընէք Եգիպտոս՝ այնտեղ բնակուելու հա-
մար», այլ քեզ մեր դէմ է գրգռում Ներիայի որդի Բարուքը, 3
որպէսզի մեզ մօտնես քաղդէացիների ձեռքը, որ կոտորեն եւ
գերի փանեն մեզ Բաբելոն»։ Կարէի որդի Յովնանը, բոլոր 4
գորապետներն ու ամբողջ ժողովուրդը չանսացին Տիրոջ ձայ-
նին՝ բնակուելու Յուդայի երկրում։ Կարէի որդի Յովնանը եւ 5
բոլոր գորապետներն առան Յուդայի երկրի բոլոր մնացորդ-
ներին, որոնք Յուդայի երկրում ապրելու համար վերադարձել
էին այն բոլոր ազգերի մօտից, ուր ցրուած էին նրանք, փղա- 6
մարդկանց, կանանց ու մանուկներին, թագաւորի դուստրերին
եւ այն անձանց, որոնց Նաբուգարդան դահճապետը թողել էր
Սափանի որդի Աքիկամի որդի Գողդոկայի մօտ, ինչպէս եւ Ե-
րեմիա մարգարէին ու Ներիայի որդի Բարուքին, եւ գնացին 7
Եգիպտացիների երկիրը, որովհետեւ չանսացին Տիրոջ ձայնին,
եւ հասան Տափնաս։ Տափնասում Տէրն իր խօսքն ուղղեց Ե- 8
րեմիային եւ ասաց. «Դու մեծ» մեծ քարեր վերցրու, թաղիր 9
Տափնասում, աղիւսափան թաքսրոցի մէջ, Փարաւոնի ապա-
րանքի մուտքի մօտ՝ ի փես Յուդայի երկրի մարդկանց, եւ ա- 10
սա՛ նրանց. այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի
Աստուածը. ահաւասիկ ես կ'ուղարկեմ ու կը բերեմ բաբելա-
ցիների Նաբուքոդոնոսոր արքային՝ իմ ծառային, որն իր գա-
հը պիտի կանգնեցնի այդ քարերի վրայ, որոնք դու թաքցիր։
Դրանց վրայ կանգնած՝ նա պիտի կապի իր գէնքերը, պի- 11
տի գայ ու հարուած հասցնի Եգիպտացիների երկրին, ում մահ
է վիճակուած՝ պիտի դափապարպի մահուան, ում գերութիւն՝
գերութեան, ում սուր՝ սրի։ Նրանց աստուածների փան մէջ 12
կրակ պիտի գցի, պիտի այրի նրանց ու գերի փանի։ Պիտի

քրքրի Եգիպտացիների երկիրը, ինչպես հովին է քրքրում իր
 13 հագուստները, եւ այդպէղից հանգիստ պիտի դուրս գայ: Պի-
 տի խորտակի Եգիպտացիների երկրում գրնուող Արեգ քաղա-
 քի սիւները եւ նրանց աստուածների մեհեաններն այրի հրով»:

44 Տէրը Երեմիայի միջոցով խօսեց բոլոր հրեաների մասին,
 որոնք բնակում էին Եգիպտացիների երկրում, գրնում էին
 Մագդողում, Տափնասում, Մենփիսում եւ Պաթուրէս երկրում,
 2 ու ասաց. այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէ-
 լի Աստուածը. «Դուք ինքներդ գիտէք այն բոլոր չարիքնե-
 րը, որ բերեցի Երուսաղէմի վրայ եւ ամբողջ Նրէասափանի քա-
 3 ղաքների վրայ: Ահա դրանք այսօր ամայի են բնակիչներից
 այն չարութիւնների պարճառով, որ նրանք կապարեցին ինձ
 դառնացնելու համար, քանզի գնացին խունկ ծխելու եւ պաշ-
 4 րելու օտար աստուածներին, որոնց դուք եւ ձեր հայրերը չէիք
 ճանաչում: Ու ես միշտ էլ կանխաւ ձեզ մօտ ուղարկեցի իմ
 5 բոլոր ծառաներին՝ մարգարէներին եւ ասացի, թէ՝ «Մի՛ անէք
 այդ պիղծ բաները, որ ես արում եմ»: Բայց նրանք չսեցին
 ինձ եւ չհնազանդուեցին, որ դարձի գան իրենց չարութիւննե-
 6 րից, խունկ չծխեն օտար աստուածներին: Եւ իմ բարկութիւնն
 ու զայրոյթը թափուեց ու բորբոքուեց Յուդայի երկրի քաղաք-
 7 ներում եւ Երուսաղէմի հրապարակներում, որոնք ատեր ու անա-
 պար դարձան, ինչպէս այսօր են»: Արդ, այսպէս է ասում Զօ-
 րութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուած. «Ինչո՞ւ ձեր հոգիների
 առաջ մեծամեծ մեղքեր էք գործում, որ Յուդայի երկրի միջից
 8 ջնջէք ձեր տղամարդուն, կնոջն ու ծծկեր մանկանը, որ ձեզ-
 նից որեւէ մէկը չմնայ, ձեր ձեռքի գործերով ինձ դառնութիւն
 պարճառէք եւ Եգիպտացիների երկրում, ուր դուք գնացել էք
 9 բնակուելու, խնկարկէք օտար աստուածներին, որ բնաջնջուէք
 եւ անէծքի ու նախապիւնքի առարկայ դառնաք աշխարհի բո-
 10 լոր ազգերի մէջ, որովհետեւ դուք մոռացութեան չտուեցիք ձեր
 հայրերի չար գործերը, Յուդայի երկրի թագաւորների չարու-
 թիւնները, նրանց կանանց չարութիւնները, ձեր չարութիւնները
 եւ ձեր կանանց չարութիւնները, որ նրանք կապարեցին Յու-
 11 դայի երկրում եւ Երուսաղէմի հրապարակներում: Մինչեւ այ-
 սօր նրանք յետ չկանգնեցին, չվախեցան եւ ոչ էլ հաւատարիմ
 մնացին իմ օրէնքին ու պարտիրաններին, որ դրեցի ձեր աջքի
 առաջ եւ ձեր հայրերի աջքի առաջ»: Դրա համար էլ այսպէս է

ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Ահա ես իմ երեսը դարձնում եմ դէպի ձեզ՝ չարութեան համար, ոչնչացնելու համար ամբողջ Յուդայի երկիրը: Պիտի առնեն Յուդայի երկ- 12
րի մնացորդներին, որոնք դիմեցին ու եկան Եգիպտացիների երկիրը՝ այսպեղ բնակուելու համար, Եգիպտոսում եղած բոլոր մնացորդներին պիտի կորստեան մաքնեն. պիտի սրի քաշունեն եւ սովից բնաջնջունեն, փոքրից մինչեւ մեծերը սրից պիտի ընկ- 13
նեն ու սովից մեռնեն, պիտի մաքնունեն նզովքի ու կորստեան, անէծքի ու նախաքինքի: Եւ նրանց, որ Եգիպտոսում են բնակ- 13
ւում, պիտի պատժեմ սրով, սովով ու մահով, ինչպէս պատժե-
ցի Երուսաղէմին. եւ Յուդայի երկրի մնացորդներից, որոնք 14
բնակւում են Եգիպտացիների երկրում, ոչ ոք չպիտի փրկուի, որ վերադառնայ Յուդայի երկիրը, ուր նրանք վերադառնալու եւ
այնպեղ բնակուելու յոյսն էին փայփայում իրենց հոգում: Չպի- 15
տի վերադառնան, բացի միայն փրկուածներից»: Այն ժամա- 15
նակ այն բոլոր քաջամարդիկ, որոնք գիտէին, որ իրենց կանայք խունկ են ծխում օտար աստուածներին, նաեւ այնպեղ եղած
բոլոր կանանց մեծ բազմութիւնն ու ամբողջ ժողովուրդը, որ
բնակւում էր Եգիպտացիների երկրում, Պաթուրէտում, պատաս- 16
խան քուրիս Երեմիային եւ ասացին. «Մենք չենք լսի քո այդ 16
խօսքը, որ Տիրոջ անունից ասացիր մեզ, բայց անպայման կը 17
կատարենք ամէն բան, ինչ ելաւ մեր բերանից. խունկ կը ծխենք
երկնքի թագուիտուն, նրան նուէրներ կ'ընծայենք, ինչպէս արել
ենք մենք ու մեր հայրերը, մեր թագաւորներն ու մեր իշխաննե-
րը Յուդայի երկրի քաղաքներում ու Երուսաղէմի հրապարակ-
ներում, երբ առաք էինք հացով, վայելքի մէջ էինք ու չարիք չէ-
ինք քրտնում: Իսկ երբ դադարեցինք երկնքի թագուիտուն խունկ 18
ծխելուց եւ նրան նուէրներ ընծայելուց, ամէն ինչի կարօտ մնա-
ցինք եւ սրով ու սովով կոտորուեցինք: Երբ մենք, - ատելացրին 19
կանայք, - երկնքի թագուիտուն խունկ էինք ծխում եւ նրան նու-
էրներ ընծայում, ինչ է, առանց մեր ամուսինների իմացութեա՛ն
էինք թխումք ու կարկանդակներ պատրաստում կամ նուէր-
ներ ընծայում նրան»: Ժողովրդի բոլոր զօրաւոր մարդկանց ու 20
նրանց կանանց եւ ամբողջ ժողովրդին, որոնք իրեն այդպիսի
պատրասխան խօսք ասացին, Երեմիան պատրասխանեց ու ա-
սաց. «Արդեօք Տէրը չիշէ՞ց, նրա միտքը չընկա՞մ այդ խունկը, 21
որ դուք ու ձեր հայրերը, ձեր թագաւորները, ձեր իշխաններն ու

երկրի ժողովուրդը ծխում էիք Յուդայի երկրի քաղաքներում ու
 22 Երուսաղեմի հրապարակներում: Ձեր չար արարքների եւ ձեր
 արած զարշելի գործերի պատճառով Տէրը չկարողացաւ համ-
 քերել, եւ ձեր երկիրը, բնակիչներից զրկուած, դարձաւ աւերակ
 23 ու անապար եւ նզովքի առարկայ, ինչպէս այսօր է: Այն բանի
 համար, որ դուք դրանց խնկարկում էք եւ դրանով իսկ մեղան-
 չում Տիրոջ հանդէպ, չէք լսում Տիրոջ ձայնը եւ չէք ընթանում
 ըստ նրա օրէնքների, ըստ նրա ցուցումների եւ հրամանների,
 դրա համար էլ ձեզ վիճակուեցին այդ չարիքները, ինչպիսիք
 24 այսօր էլ կան»: Եւ Երեմիան ամբողջ ժողովրդին ու բոլոր կա-
 նանց ասաց. «Լսեցէ՛ք Տիրոջ պատգամները, Յուդայի երկրի
 25 բոլոր մարդիկ, որ գրնւում էք Եգիպտացիների երկրում. այս-
 պէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Դուք
 եւ ձեր կանայք ինչ որ ասացիք ձեր բերաններով, այն էլ ա-
 րեցիք ձեր ձեռքերով. ասում էք թէ՝ «Մեր դաւանածը պիտի
 դաւանենք, խունկ պիտի ծխենք երկնքի թագուիուն եւ նուէր-
 ներ ընծայենք»: Եւ դուք հաստատ մնացիք ձեր դաւանութեանը
 26 եւ ճշտօրէն կատարեցիք ձեր ուխտը: Դրա համար էլ լսեցէ՛ք
 Տիրոջ պատգամը, Յուդայի երկրի բոլոր մարդիկ, որ բնակւում
 էք Եգիպտացիների երկրում. «Ահա ես երդուեցի իմ մեծ հո-
 գով, - ասում է Տէր Աստուած, - որ եթէ իմ անունը նորից հնչի
 Յուդայի երկրի որեւէ մարդու բերանից, եթէ ասեն, թէ՝ «Տէրը
 27 կենդանի է Եգիպտացիների այս ամբողջ երկրում», ապա ես
 կը ծառանամ դրանց դէմ՝ դրանց չարչարելու եւ ոչ թէ բարութիւն
 անելու համար: Եւ Յուդայի երկրի բոլոր մարդիկ, որ ապրում
 են Եգիպտացիների երկրում, պիտի կոտորուեն սրով ու սովով,
 28 մինչեւ որ նուազեն: Իսկ սրից ազատուածները՝ սակաւաթիւ
 մարդիկ, Եգիպտացիների երկրից պիտի վերադառնան Յուդա-
 յի երկիրը: Եւ Յուդայի երկրի բոլոր մնացորդները, որ բնակւում
 են Եգիպտացիների երկրում, պիտի իմանան, թէ ում խօսքն է
 29 հաստատուելու՝ իմը, թէ՛ իրենցը: Եւ սա թող ձեզ նշան լինի, -
 ասում է Տէրը, - որ այսպէս եւ ձեզ պատժելու պիտի գամ, որ-
 պէսզի գիտենաք, որ իմ խօսքերը ձեր նկատմամբ ի չարը պիտի
 30 կատարուեն»: Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահա ես Եգիպտացի-
 ների արքայ Վափառ փարաւոնին կը յանձնեմ իր թշնամիների
 ձեռքը, իր հոգին պահանջողների ձեռքը, ինչպէս որ Մեղեկիա
 արքային փութեցի իր թշնամու եւ իր հոգին պահանջողի՝ բաբելոնացի-

լացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի ձեռքը»:

Ահա այն խօսքը, որ Յուդայի երկրի արքայ Յոսիայի որ- 45
դի Յովակիմի չորրորդ տարում Երեմիա մարգարեն յայտնեց
Ներիայի որդի Բարուքին, որն այն ժամանակ սոյն մարեա-
նում Երեմիայի բերանից գրի առաւ այս բաները: Այսպէս է 2
ասում քո մասին Տէր Աստուածն Իսրայէլի. «Ո՛վ Բարուք, դու, 3
որ ասացիր, թէ՛ «Վայ՛ ինձ, վայ՛ ինձ, քանզի Տէրն իմ ցաւերի
վրայ տառապանք աւելացրեց, եւ հեծեմանքով քուն մտայ եւ
հանգստութիւն չգտայ», այսպէս կ'ասես նրան, թէ այսպէս է 4
ասում Տէրը. «Ահա ինչ որ եւ շինեցի, ինքս քանդում եմ, եւ 5
ինչ որ եւ Կնկեցի, ինքս եմ արմատախիլ անում՝ այս ամբողջ
երկիրը: Իսկ դու քեզ համար մեծ-մեծ բաներ եւ խնդրում. 6
մի՛ խնդրիր, որովհետեւ, - ասում է Տէրը, - ահա իւրաքանչիւր
մարմնի եւ չարիք եմ բերելու, իսկ քո անձը ամենուրեք, ուր էլ
որ գնալու լինես, քեզ եմ պարգեւելու իբրեւ փրկութիւն»:

Եգիպտոսի մասին Ահա Երեմիա մարգարէին ուղղուած Տի- 46, 2
րոջ խօսքը եգիպտական բոլոր ազգապոհների եւ եգիպտա- 3
ցիների արքայ Նեքաոլ փարաւոնի զօրաբանակի մասին, որը
գտնուում էր Եփրատ գետի մօտ, Քարքամիսում, եւ որին Նրեա-
տանի Յոսիա արքայի որդի Յովակիմի չորրորդ տարում ջախ-
ջախեց բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան: «Զէնք ու 4
վահան՝ վերցրէք, մրէք մարտի մէջ, պատրաստեցէ՛ք երիվար- 5
ները, ձի՛ հեծէք, ո՛վ սպառազինուածներ, դրէ՛ք սաղաւարմե-
րը, առաջ ուղղեցէ՛ք գեղարդները, հագէ՛ք ձեր զրահները: Բայց 6
այդ ի՞նչ է կատարում. դրանք, ահաւասիկ, զարհուրածներն են,
որ դէպի յետ են շարժւում, որովհետեւ նրանց զօրատու մարդիկ
ջախջախուեցին, եւ իրենք փախուստի են դիմել, իսկ դրանցից
նրանք, որ շրջապատման մէջ ընկան, չպիտի վերադառնան, -
ասում է Տէրը: - Ո՛չ արագաշարժը պիտի փախչի, ո՛չ էլ հզօ- 7
րը փրկուի. հիւսիսի կողմերում, Եփրատ գետի մօտ, նրանք
ուժասպառ եղան ու կործանուեցին: Ո՛վ է սա, որ բարձրա- 8
ցել է գետի պէս, եւ ջրեր կուտակած գետերի պէս յորձանք է
տալիս: Եգիպտոսի ջրերը գետի պէս յորդել են, գետի պէս 9
ալեկոծուած են նրա ջրերը: Դա Եգիպտոսն է, որ ասում է. «Ես
կ'ելնեմ ու կը ծածկեմ երկիրը, կը կործանեմ քաղաքներն ու
նրանց բնակիչներին: Երիվարներ հեծէք, կառքեր լծեցէ՛ք, ե- 10
լէ՛ք, ո՛վ եթովպացի մարտիկներ եւ զինավառ լիբիացիներ, վեր

11 կացեք, աղեղներդ լարեցէք, ո՛վ լիդացիներ»։ Այս օրը, ահա,
 մեր Տէր Աստծու վրէժխնդրութեան օրն է՝ իր թշնամիներից
 վրէժ առնելու համար։ Սուրը պիտի ուրի եւ յագենայ, պիտի
 հարբի նրանց արիւնից, որովհետեւ Զօրութիւնների Տիրոջ գո-
 12 հը հիւսիսի երկրից պիտի լինի, Եփրատ գետի ափին։ Գնա՛
 Գաղաադ եւ դեղ ու բալասան առ եգիպտացիների կոյս դստեր
 համար. իզուր ես շարացնում դեղորայքը. ոչ մի տեղից քեզ
 13 օգուտ չկայ։ Ազգերը լսեցին քո գոյժը, եւ երկիրը լցուեց քո
 աղաղակով. պատերազմողը պատերազմողի հետ բախուեց ու
 14 թուլացաւ, եւ երկուսն էլ միասին ընկան»։ Ահա այն խօսքը, որ
 Տէրը յայտնեց Երեմիա մարգարէի միջոցով, երբ բաբելացիներ
 15 փախչում էին Եգիպտոսում, ձայն արձակեցէք Մագդողում, իմաց րուէք Մեմփիսին, ազդարարէք Տափնասին,
 թէ՛ «Արի պապրանսր եղիր, որովհետեւ սուրը կերաւ քո ճիւ-
 16 դերը, քո ընտիր ցուլը փախուստ րուեց, չմնաց, քանի որ Տէ-
 17 րը լքեց նրան»։ Եւ բազմութիւնը տկարացաւ. ամէն մէկն իր
 ընկերոջ մօտ ընկաւ։ Ապա ասացին. «Եկէ՛ք հեթանոսի սրից
 իւրաքանչիւրս դառնանք դէպի մեր ժողովուրդը, գնանք ամէն
 18 մէկս՝ իր երկիրը։ Եգիպտացիների Փարաօն արքայի անունը
 19 կոչեցէ՛ք Մաոն, Եբիր եւ Մովեղ «։ «Կենդանի եմ ես, - աս-
 20 ւում է Տէրը, - Զօրութիւնների թագաւոր է նրա անունը։ Ինչ-
 պէս գահաւանդակն է լեռների մէջ, կամ ինչպէս Կարմելոսը՝ ծո-
 վում, նա պէտք է գայ։ Գերութեան պապրաստութիւնն րես, ո՛վ
 21 դուստր, բնակիչդ Եգիպտոսի, քանզի Մեմփիսն աներակ պիտի
 դառնայ, եւ վայ պիտի տան նրան՝ այնպեղ բնակիչներ չլինե-
 22 լու պապճառով։ Եգիպտոսը զարդարուած ու գեղեցիկ երինջ
 է. նրա կործանումը հիւսիսից պիտի գայ։ Նրա վարձկանները
 նրա մէջ նման են պարարտ եգների, ու նրանք էլ առհասարակ
 փախուստի պիտի դիմեն եւ չպիտի հանդարտւեն, որովհետեւ
 նրանց վրայ եկաւ կործանման օրը, եւ հասաւ վրէժխնդրութե-
 23 ան ժամանակը։ Նրանց ձայնը լինելու է ինչպէս օձի շփումը,
 քանի որ նրանք աւազի միջով են գնալու։ Տապարակիրները
 24 նրա վրայ են գալու որպէս անպառաշապներ։ Կորեցէ՛ք նրա
 ծառերը, - ասում է Տէր Աստուած, - քանզի նրանց հաշիւը
 ոչ ոք չի կարող անել. նրանք մորեխից անելի են բազմացել,
 25 նրանց թիւ չկայ։ Ամօթով մնաց Եգիպտոսի դուստրը, նա պի-

փի մաքնուի հիւսիսի զօրքերի ձեռքը»։ Զօրութիւնների Տէրը՝ 26
 Իսրայէլի Աստուածն ասում է. «Ահա ես վրէժխնդիր եմ լինե-
 լու նրա որդի Ամոնից, Փարաւոնից ու եգիպտացիներից, նրանց
 աստուածներից ու նրա թագաւորներից, Փարաւոնից ու նրան
 ապաւինողներից. նրանց մաքնելու եմ նրանց հոգիները պա- 27
 հանջողների ձեռքը, բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի
 ձեռքը ու նրա պաշտօնեաների ձեռքը, եւ այնուհետեւ նրանք
 կ'ապրեն ինչպէս առաջ, - ասում է Տէրը։ Բայց դու մի՛ վա- 28
 խեցիր, ո՛վ իմ ծառայ Յակոբ, դու չպէտք է զարհուրես, ո՛վ Իս-
 րայէլ, քանզի ես ահա փրկելու եմ քեզ հեռաստանից, իսկ քո
 սերունդը՝ նրանց գերութիւնից։ Պիտի վերադառնայ Յակոբը,
 դադար պիտի առնի ու հանգիստ լինի, եւ չի լինելու որեւէ մէկը,
 որ լլկի նրան։ Իսկ դու մի՛ վախեցիր, ո՛վ իմ ծառայ Յակոբ, - 29
 ասում է Տէրը, - որովհետեւ ես քեզ հետ եմ. եթէ ես բնաջնջեմ
 այն բոլոր ազգերին, որոնց մէջ ցրեցի քեզ, քեզ, սակայն, չեմ
 բնաջնջելու։ Զեզ արդարութեամբ պիտի խրապեմ, թէեւ լրիւ
 չպիտի արդարացնեմ»։

Այլազգիների մասին Տիրոջ խօսքը այլազգիների մասին՝ 47. 2
 ուղղուած Երեմիա մարգարէին, երբ Փարաւոնը դեռ չէր ւաւերել
 Գազան։ Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահաւասիկ ջրեր են բարձ- 3
 րանում հիւսիսից, որոնք յորդահոս հեղեղների վերածուելով՝
 պիտի ողողեն երկիրն ամբողջութեամբ, քաղաքն իր բնակիչնե-
 րով։ Լաց ու կոծ պիտի անեն մարդիկ, եւ երկրի բոլոր բնակիչ-
 ները աղաղակ պիտի բարձրացնեն ասպարակող հեծելազօրի 4
 զէնքերի ու ուրքերի ձայնից, նրա կառքերի շաչիւնից եւ դրանց
 անիւների շառաչից։ Նայրերը չպիտի համարձակուեն շրջուել
 դէպի իրենց որդիները, որովհետեւ նրանց ձեռքերը պիտի թու-
 լանան այն օրը, որը վրայ է հասնելու բոլոր այլազգիներին 5
 կորստեան մաքնելու համար։ Կորստեան պիտի մաքնեն նաեւ
 Ծուրն ու Ծայդանը եւ նրանց միւս բոլոր օգնականներին»։ Տէրը
 ոչնչացնելու է կղզիներում եւ Գամիրբում մնացած այլազգիներ-
 րին։ Գազայում այնպիսի սուգ պիտի լինի, որ մարդիկ խու- 6
 գեն իրենց գլուխները, Ասկաղոնը պիտի ոչնչանայ, ինչպէս եւ
 Ենակիմի մնացորդները։ Ո՛վ դու Տիրոջ սուր, մինչեւ ե՛րբ պի- 7
 տի կոտորես, մինչեւ ե՛րբ դադար պիտի չառնես, վերադարձի՛ր
 քո պարեանը, հանգիստ առ, յե՛ր կանգնիր։ Ինչպէ՛ն դադար 8
 առնի նա. չէ՞ որ Տէրը հրամայեց նրան յարձակուել Ասկաղոնի

եւ նրանց վրայ, ովքեր մնացել էին ծովեզերքին:

- 48, 2 Մովաբի մասին Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իս-
րայէլի Աստուածը. «Վայ՛ Նաբաւին, որ կործանուեց, Կա-
րիաթիմն ամօթահար եղաւ, գրաւուեց. ամօթահար եղաւ
3 Մոսոգամբն ու պարպութեան մաքնուեց: Մովաբն այլեւս Ե-
սեբոնում պարծենալու բան չունի: Նրա մասին չարիք են ու-
րոճում, թէ՛ «Եկէք ազգի միջից նրան ոչնչացնենք, թող լռի ու
4 պապանձուի»: Նուրն է շրջում քո յեպելից: Օրոնայիմից լսում
է գովականների բօթը. «Մովաբն ատերուեց ու մեծ կոպորա-
5 ծի ենթարկուեց»: Գոյժ Կուէք Զոգորին, քանզի Ալոթը ող-
6 բով լցուեց, եւ լացով են բարձրանում Օրոնայիմի ճանապար-
7 հով: Տագնապ ու կոպորածի բօթ լսեցի. փախէք ու փրկե-
8 ցէք ձեր անձերը ու կը լինէք ինչպէս անապատի ցիռ: Յոյսդ
դրել էիր քո ամրոցների վրայ, բայց պիտի վրայ հասնեն նեղու-
թիւնները, ու դու պիտի բռնուես: Քամոսը գերի պիտի գնայ իր
9 բուրմերի ու իր իշխանների հետ: Միանգամից կործանում պի-
տի հասնի բոլոր քաղաքներին, մի քաղաք իսկ չպիտի փրկուի,
10 բնակիչը պիտի ոչնչանայ, դաշտեցին՝ բնաջնջուի»: Այսպէս է
ասում Տէրը. «Մի ծաղիկ Կուէք Մովաբին որպէս նշան, որը
Կոչորուելով պիտի Կոչորուի, իսկ նրա բոլոր քաղաքները ա-
նապատի պիտի վերածուեն բնակիչներ չլինելու պայծառով»:
11 Թող անիծեալ լինի նա, ով Տիրոջ գործը ծուլութեամբ կը կա-
տարի, թող անիծեալ լինի նաեւ նա, ով Տիրոջ սուրը արինից
12 յետ կը պահի: «Իր մանկութիւնից ի վեր Մովաբը հանգիստ
էր, իր փառքին էր ապաւինել, ամանից աման չէր թափուել եւ
գերութեան չէր գնացել, դրա համար էլ նրա համն իր մէջ էր
13 մնացել, եւ բոյրը չէր չքացել: Ահա թէ ինչու օրեր պիտի գան,
- ասում է Տէրը, - ու ես մարդիկ պիտի ուղարկեմ նրա մօտ,
որոնք պիտի կռացնեն նրան, նրա անօթները պիտի մանրեն
14 ու նրա ամանները փշրեն: Մովաբը պիտի ամաչի Քամոսից,
15 ինչպէս Իսրայէլի Կունն ամաչեց Բեթէլից՝ իր ապաւենից: Ին-
չո՛ւ էք ասում, թէ՛ «Նգոր ենք, կռուի մէջ զօրեղ Կողամարդ
16 ենք»: Կորստեան մաքնուեց Մովաբն իր քաղաքներով, եւ նրա
ընտիր-ընտիր երիտասարդները գնացին մեռնելու, - ասում է
17 արքան, որի անունը Զօրութիւնների Տէր է: Մովաբի օրհա-
սը մօտ է, եւ ձախորդութիւնները մեծ արագութեամբ նրա վրայ
18 են գալիս: Խղճացէ՛ք նրան ամէն կողմից. ամէնքդ, որ գիտէք

նրա անունը, ասացէք. «Ինչո՞ւ խորպակուեց գեղեցիկ ցուպը՝
 մեծարանքի գաւազանը»: Խոնարհուի՛ր քո փառքից եւ նստի՛ր 19
 խոնաւութեան մէջ, ո՛վ դու դուստր, որ բազմել ես Դեբոնում,
 քանզի Մովաբը կորստեան մարնուեց, վրայ հասաւ քո ամ-
 բողները կործանողը: Դու, որ նստում ես Արովերում, կանգ- 20
 նի՛ր ճանապարհներին, նայի՛ր եւ հարցրո՛ւ փախստականներին
 ու փրկուածներին, ասա՜ «Ի՞նչ տեղի ունեցաւ»: Ամօթահար 21
 եղաւ Մովաբը, որովհետեւ կործանուեց: Ճշա՛ւ եւ աղաղակի՛ր,
 գոյժ Կուր Առնոնին, թէ Մովաբը կործանուեց: Դարաստանն 22
 է սպառնում Միսորի երկրին՝ Քիլոնին, Յասսային, Մովաթին,
 Դեբոնին եւ Նաբաւին, Դեբլաթեմի Կանն ու Կարիաթիմին, 24
 Գամողի Կանը եւ Մաւոնի Կանը, Կարիաւթին, Բոսորին եւ 25
 Մովաբի երկրի հեռաւոր ու մօտիկ բոլոր քաղաքներին: Ջար- 26
 դուեց Մովաբի եղջիւրը, եւ նրա յանդգնութիւնը խորպակուեց»,
 - ասում է Տէրը: Նարբեցրէ՛ք նրան, որովհետեւ նա յոխոր- 27
 փաց Տիրոջ դէմ. Մովաբը թող ծափ Կայ, որպէսզի ինքն էլ
 խայտառակ լինի: Արդեօք Իսրայէլը քեզ համար ծաղրի ա- 28
 ռարկայ չէ՞ր՝ գողութեան մէջ բռնուած, երբ մարտնչում էիր նրա
 դէմ. նրա կողմից դու պիտի գերուես: Մովաբի բնակիչնե- 29
 րը թողեցին քաղաքները եւ բնակուեցին քարերի ծերպերում.
 նմանուեցին քարերի ծերպերում եւ խռոչների ճեղքերում բոյն
 դրած աղանձներին: Լսեցի Մովաբի գոռոգութեան մասին, 30
 քանզի նա խիստ գոռոգացաւ իր վէտութեամբ, խրոխտութեամբ
 ու ամբարտաւանութեամբ, մեծամիտ դարձաւ նա: «Ես էլ ի- 31
 մացայ նրա արած գործերը, - ասում է Տէրը: - Միթէ ըստ
 նրա կարողութեան չէի՞ն նրա բազուկները, բայց նա այդպէս
 չգործեց: Ահա թէ ինչու ճի՛շ բարձրացրէք Մովաբի համար, ա- 32
 մէն կողմից ողբացէ՛ք Մովաբին, այն մարդկանց, որոնք խզում,
 փեղում ու մրում են իրենց մազերը: Պիտի հառաչեմ Յազերի 33
 լացով, պիտի լաց լինենք քեզ համար, ո՛վ դու Սաբեմի այգի:
 Քո ճիւղերը փարածուեցին դէպի ծով, հասան մինչեւ Յազեր, 34
 քո մրգերին եւ քո այգեքաղին սպառնաց մահը: Կարմելոսից
 եւ մովաբացիների երկրից վերացան ուրախութիւնն ու ցնծու-
 թիւնը: Գինի կար քո հնձաններում. այսուհետեւ առաւօտնե-
 րը խաղող չպիտի ճնլեն, եւ երեկոները հնձանահարների ձայն
 չպիտի լսուի: Եսերոնի աղաղակը հասաւ մինչեւ Ելեւա եւ մին- 35
 չեւ Յասսա. նրանց քաղաքները, Սեգորից մինչեւ Օրոնայիմ,

իրենց ձայնը բարձրացրին եւ գուժեցին մինչեւ Սալէս, որովհե-
 36 րեւ Եբերիմի ջուրն անգամ պաքանալով ցամաքեց: Կորսպե-
 ան պիտի մաքնեն Մովաբը, - ասում է Տէրը, - որ բազիններն էր
 37 բարձրանում եւ խնկարկում օտար ասպուածներին: Դրա հա-
 մար էլ սիրտն իմ արնգի պէս կանչ է արձակում Մովաբի վրայ,
 սիրտն իմ, իբրեւ շեփորի ձայն, ուղղուած է այն մարդկանց,
 որոնք ընկած են պապերի փակ: Դրա համար էլ ինչ հարսպու-
 38 թիւն որ ունէր, մարդկանց ձեռքով պիտի կորչի: Բոլոր գլուխ-
 ներն ամենուրեք պիտի սափրուեն, բոլոր մօրութները կտրուեն,
 բոլոր ձեռքերին կտրուածքներ պիտի լինեն, բոլոր մարմիննե-
 39 րը պիտի լինեն քրձազգեաց: Մովաբի բոլոր փանիքներին ու
 նրա հրապարակներում ամբողջովին լաց ու կոծ է լինելու: Ես
 փշրեցի Մովաբը ինչպէս մի աման, որ ոչ մի բանի պիտանի
 40 չէ», - ասում է Տէրը: Ինչպէն կործանուեց, ողբացէ՛ք, ինչպէն
 դարձրեց նա իր թիկունքը. ամաչեց, ծաղրելի դարձաւ, եւ նրան
 41 քինախնդիր եղան իրեն շրջապարողները»: Այսպէս է ասում
 Տէրը. «Ահա արծուի նման թշնամին առաջ պիտի սլանայ եւ իր
 42 թւերը պարածի Մովաբի վրայ: Պիտի գրաւուի Կարիաւոթը,
 պիտի նուաճուեն նրա ամրոցները, եւ այն օրը Մովաբի զօրա-
 տը մարդկանց սիրտը պիտի դառնայ երկունքի մէջ զարնուող
 43 կանանց սրտի պէս: Մովաբը, իբրեւ ժողովուրդ, պիտի կորչի,
 44 որովհետեւ նա յոխորտաց Տիրոջ դէմ: Վիհ, սարսափ ու որո-
 զայթ պիտի լինի քեզ համար, ո՛վ դու, որ բնակում ես Մովա-
 45 բում. ու նա, որ փախուսար է փալու սարսափից, պիտի ընկնի
 վիհը, իսկ վիհից ելնողը պիտի բռնուի որոզայթի մէջ, քան-
 զի այն փարին, երբ պապժելու լինեմ Մովաբին, ամէն ինչ նրա
 46 գլխին պիտի բերեմ, - ասում է Տէրը: Որոզայթից փախչողները
 հասան Եսեբոնի փանիքների փակ, բայց Եսեբոնից կրակ դուրս
 եկաւ, ու Սեհոն քաղաքից՝ բոց, լափեց Մովաբի իշխաններին եւ
 47 փորձութեան ենթարկեց ամոնացիներին: Վայ քեզ, Մովաբ, որ
 կորցրիր Քամոսի ժողովրդին, քանզի նրա որդիներն ու դուստ-
 48 րերը գերևարուեցին: Բայց վերջին օրերը, - ասում է Տէրը,
 - Մովաբի գերեալներին պիտի վերադարձնեմ»: Մովաբի դա-
 րասպանը մինչեւ այսպեղ է լինելու:

49. 2 Ամոնացիների մասին Այսպէս է ասում Տէրը. «Միթէ Իս-
 րայէլը որդիներ չունի՞ եւ կամ միթէ ժառանգորդ չունի՞: Ին-
 չո՞ւ Մեղքոմը փրեց Գադի հողերին, ու Մեղքոմի ժողովուրդը

նրա քաղաքներում է բնակում: Դրա համար էլ, - ասում է 3
 Տէրը, - օրեր են գալու, երբ Ռաբոթում ամոնացիներին գոյժ
 պիտի փամ քաղաքների մասին, որոնք անապարի պիտի վե-
 րածուեն ու անհետանան, նրանց բազմիները հրով պիտի այ-
 րուեն, եւ Իսրայէլը պիտի սպանայ իր իշխանութիւնը, - ասում
 է Տէրը: Աղաղակիր, Եսերո՛ն, որովհետեւ Գեհը կործանու- 4
 եց, բողո՛ք բարձրացրէք, ո՛վ Ռաբայի դուստրեր, քո՛րձ հագէք,
 մոլեգնեցէ՛ք, սզացէ՛ք եւ ցանկապատերի շուրջն այս ու այն կոհմ
 թափառեցէք, որովհետեւ Մեղքոմն իր քրմերի ու իշխանների
 հետ միասին գերի է գնում: Ինչո՞ն ես ցնծում քո խորանների 5
 մէջ, ո՛վ Զեփ, եւ քո դաշտերում, ո՛վ անզգամ դուստր, որ ա-
 պաւինել էիր քո գանձերին եւ ասում էիր, թե՛ «Ո՛վ պիտի գայ
 ինձ վրայ»: Ահա ամէն կողմից սարսափ պիտի բերեն քեզ՝ 6
 քո շուրջը բնակուողներից, - ասում է Զօրութիւնների Տէրը. -
 դուք ցրուելու էք ամէն կողմ, ու ոչ ոք չի լինելու, որ հաւաքի
 թափառականներին: Դրանից յետոյ եմ վերադարձնելու գե- 7
 րեալ ամոնացիներին», - ասում է Տէրը: Եդոմի մասին Այսպէս 8
 է ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Այլեւս իմաստութիւն չկայ Թե-
 մանում, հանճարեղները խելակորոյս եղան. գնաց նրա իմաս-
 ւութիւնը, ծաղրի առարկայ դարձաւ նրա երկիրը: Գնացէ՛ք 9
 ապրելու թաքուն եւ դժուարին փեղերում, ո՛վ Դեղանի բնակիչ-
 ներ, որովհետեւ նրանց վրայ պիտի բերեն մի ժամանակ, երբ
 գամ պարծելու նրանց: Այգեկույթ անողները վրայ հասան եւ 10
 մնացորդներ չեն թողնելու քո մէջ, ինչպէս գիշերուայ գողեր՝ ի-
 րենց ձեռքերը դնելու են նրանց վրայ: Ես կործանեցի Եսաւին 11
 եւ նրա թաքստեան փեղերը յայտնի դարձրի. այլեւս նրանք չեն
 կարող թաքնուել: Նրա գաւակը կորստեան մարնուեց իր եղ-
 քօր եւ դրացու ձեռքով. չկայ քո որբը, որ ապրի, իսկ նրանց 12
 այրիներն ինձ վրայ էին յոյս դրել»: Այսպէս է ասում Տէրը. 13
 «Ահա նրանք, որոնք պէտք չէ որ խմէին բաժակը, բայց խմելով
 հարբեցին, իսկ դու բոլորովին անապարիժ պիտի մնաս. դու չեն
 արդարանայ, այլ խմելով պիտի հարբեն, քանզի ես իմ ան- 14
 ծով երդուեցի, - ասում է Տէրը, - որ Եդոմի ժառանգութեան
 մէջ դու ապականութեան, նախապիւնքի, անապարի ու անէծ-
 քի պիտի վերածուես, իսկ քո բոլոր քաղաքները յաւիտեանս
 աւերակ պիտի դառնան»: Լուր առայ Տիրոջից, որ սուրհան- 15
 դակներ ուղարկեց ազգերի մօտ, թե՛ «Նաւաքուեցէ՛ք ու գնա-

16 ցէք նրա վրայ, պատերազմի՛ դուրս ելէք», որովհետեւ ահա մի
 փոքր ժամանակ եւս՝ եւ եւ ազգերի մէջ, մարդկանց մէջ քեզ
 17 կը դարձնեն արհամարհուած: Այդ բանը քո գլխին բերեց քո
 խայրառակութիւնը, քո սրտի լրբութիւնը քեզ ստիպեց ժայռերի
 մէջ ծակամուր լինել եւ խլեց քո բարձրացած բլրի զօրութիւ-
 18 նը. բայց եթէ արծուի պէս բարձրացնես քո բոյնը, այնպէտից
 էլ կ'իջեցնեն քեզ, - ասում է Տէրը: Եղոմն անապար պիտի
 դառնայ, ամէն ոք, ով անցնի նրա միջով, պիտի զարմանայ ու
 19 սուլի նրա կրած բոլոր աղէպների համար: Ինչպէս Սողոմն ու
 Գոմորը եւ նրանց բնակիչները կործանուեցին, - ասում է Տէրը,
 - այնպէս էլ մարդ չպիտի նստի նրա մէջ, մարդու որդի չպիտի
 20 բնակուի նրա մէջ: Ահա, իբրեւ առիծ, թշնամին Յորդանանի
 միջից դուրս պիտի գայ դէպի Եթեմմա վայրը, որպէսզի արա-
 զօրէն հալածական դարձնեն նրան այնպէտից: Ո՞վ է այնպէտ
 ընտրեալը, որ այցի գամ նրան, կամ ո՞վ կը համարձակուի ելնել
 21 իմ դէմ, ո՞վ է այն հովիւր, որ կը կանգնի իմ առջեւ»: Լսեցէք,
 ուրեմն, Տիրոջ խորհուրդը, որ նա խորհել է եղոմայեցիների
 մասին, եւ նրա խորհուրդը, որ խորհել է Թեմանի բնակիչնե-
 րի մասին. «Միթէ չե՞ն խփում հօտի վերջին ոչխարներին, որ
 22 գնան, կանգնած չմնան, եւ հօտը չցրուի: Նրա կործանման
 ձայնից երկիրը ցնցուեց, բօթը հասաւ Կարմիր ծով, լսուեց նրա
 23 աղաղակը: Ահաւասիկ թշնամին պիտի երեւայ ինչպէս արծիւ,
 պիտի սլանայ ու փարածի իր թելերը նրա ամրոցների վրայ, եւ
 այդ օրը Եղոմի զօրաւոր մարդկանց սիրտը պիտի դառնայ եր-
 24 կունքի մէջ գրնուող կանանց սրտի պէս»: Դամասկոսի մասին
 25 «Ամաչեցին Եմաթն ու Արփաթը, որովհետեւ չար լուր լսեցին,
 փազնապի մարմուտեցին ծովում, զայրացան եւ չեն կարողանում
 26 հանգստանալ: Դամասկոսը վիպուեց, փախուստի դիմեց եւ
 կործանուեց. դողը բռնեց նրան, ցաւերն են այրում նրան, ինչ-
 27 պէս ծննդկանին: Ինչպէ՞ն է, որ նա չխնայեց իմ քաղաքը, այն
 28 աւանը, որը եւ սիրեցի: Քո հրապարակներում պիտի ընկնեն
 երիտասարդները, բոլոր կռուող մարդիկ պիտի գոհուեն այն օ-
 29 րը, - ասում է Զօրութիւնների Տէրը: - Եւ կրակ պիտի վառեն
 30, 31 Դամասկոսի պարսպի վրայ, որը պիտի ճարակի Ադերի որդի-
 ների ապարանքները»: Կեդարի մասին Այսպէս է ասում Տէրը
 թագուիւ ապարանքի մասին, որին հարուած հասցրեց բաբե-
 լացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան. «Եկէք յարձակուեցէք Կե-

դարի վրայ եւ սպանեցէք Կեդէմի որդիներին: Նրանց վրանները, 32
 նրանց ոչխարները պիտի խլեն, նրանց շորերը, նրանց ամ-
 բողջ կահկարասին, նրանց ուղտերի երամակները պիտի վերց-
 նեն իրենց համար: Աղաղակ բարձրացրէք, որ չորս կողմից
 նրանց կորուսար է սպառնում: Արագ փախէք, ապրելու համար 33
 թաքստոցները մտէք, ո՛վ ապարանքի բնակիչներ, որովհետեւ
 բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան ձեր մասին խորհուրդ
 է խորհել, վճիռ է կայացրել ձեր դէմ: Վեր կաց, - ասում է Տէրը, 34
 - գնա՛ այն ազգի վրայ, որը խաղաղ ապրում է հանգստութեան
 մէջ, որը ո՛չ դռներ ունի եւ ո՛չ էլ նիգեր, ապրում է առանձին:
 Թող նրանց ուղտերի երամակներն աւար դառնան, նրանց ոչ- 35
 խարների բազմութիւնները ձեռքից գնան, պիտի քշեն, քամու
 բերանը պիտի փամ երեսները ածիլածներին, բոլոր կողմերից
 նրանց կործանում պիտի բերեն, - ասում է Տէրը: - Ապա- 36
 րանքը յափտեան պիտի վերածուի ջայլամների բնակավայրի
 եւ անապարի, մարդ չպիտի բնակուի այնտեղ, հողաձնի որդին
 այնտեղ չպիտի ապրի»: Ելամի մասին Յուդայի երկրի արքայ 37, 38
 Մեդեկիայի թագաւորութեան սկզբում Տէրը Երեմիա մարգարէի
 միջոցով խօսեց Ելամի մասին եւ ասաց. այսպէս է ասում Զո- 39
 րութիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Ասրուածը. «Ահա խորպակուեց
 Ելամի աղեղը՝ նրանց բռնապետութիւնը: Երկրի չորս ծագե- 40
 րից չորս հողմ եմ բերելու Ելամի վրայեւ նրանց ցրիւ եմ փալու
 այդ չորս հողմերին: Չի լինելու մի ազգ, որի մօտ չհասնեն Ե-
 լամի թափառականները: Նրանց պիտի սարսափեցնեն իրենց 41
 թշնամիների առաջ, որոնք պահանջում էին նրանց հողիները:
 Նրանց վրայ պիտի բերեն իմ բարկութիւնն ու ցասումը, - ասում
 է Տէրը, - եւ իմ սուրը պիտի արծակեմ նրանց յետեւից, մինչեւ
 որ այն սպառի նրանց: Իմ աթոռը Ելամում պիտի դնեմ եւ այն- 42
 փեղից պիտի վերացնեմ թագաւորներին ու մեծամեծներին, -
 ասում է Տէրը: - Բայց ես վերջին օրերին Ելամի գերեալնե- 43
 րին պիտի վերադարձնեմ», - ասում է Տէրը: Ելամի մասին այս
 խօսքը յայտնուել է Մեդեկիայի թագաւորութեան սկզբին:

Բաբելացիների մասին Ահա այն խօսքը, որ Տէրը Երեմիա 50
 մարգարէի միջոցով ասաց Բաբելոնի՝ քաղղեացիների երկրի
 մասին: «Պարմեցէք ազգերին, լո՛ր փութեք, նշա՛ն արեք, լսելի՛ 2
 դարձրէք, մի՛ ծածկէք, ասացէք. «Բաբելոնը գրաւուեց, Բելը՝ այդ
 փափկասունն ու անվախը, ամօթով մնաց, Մերոդաքը մարմնու-

եց, խայրառակուեցին նրա կուռքերը, ամօթահար եղան նրա
3 աստուածները»: Արդարեւ, հիւսիսից նրա վրայ յարձակուեց
մի ազգ, որը նրա երկիրն աւերակ պիտի դարձնի, եւ ոչ ոք
չպիտի բնակուի այնտեղ՝ մարդուց մինչեւ անասուն, որովհե-
4 տի բոլորը պիտի քանդուեն ու գնան»: «Այն օրերին եւ այն
ժամանակ, - ասում է Տէրը, - պիտի գան Իսրայէլի որդիներ-
ը, նրանք եւ Յուդայի երկրի որդիները՝ միասին, պիտի շրջեն
ու լալով գան դէպի իրենց Տէր Աստուածը, պիտի փնտռեն
5 նրան, մինչեւ Սիոն պիտի հարցնեն նրա ճանապարհի մա-
սին, դէպի այստեղ պիտի ուղղուեն, պիտի գան ու ապաւի-
նեն Տիրոջը. չէ՞ որ ուխտը յաւիտենական է, եւ դրանք չպի-
6 տի մոռացուեն: Իմ ժողովուրդը նմանուեց կորած ոչխարնե-
րի. հովիւները լեռները քշեցին նրանց, մոլորեցրին նրանց լեռ
ու բլրի վրայ: Նրանք գնացին ու մոռացան իրենց մակաղե-
7 լու տեղերը, եւ բոլոր նրանք, ովքեր գտնուում էին, սպանում էին
նրանց: Նրանց թշնամիներն ասացին. «Չպիտի ներենք նրանց,
որովհետեւ մեղք գործեցինք Տիրոջ առաջ: Արդարութեան ա-
8 րօք է Տէրը, որ հաւաքեց նրանց հայրերին»: Նեռացէք Բաբելոնի
միջից, Քաղդէացիների երկրից դուրս ելէք եւ եղէք ինչպէս
9 վիշապներ՝ ոչխարների հօտի առաջ: Ահա ես ուրքի պիտի հա-
նեմ եւ հիւսիսի երկրից բաբելացիների վրայ պիտի բերեմ մե-
ծամեծ ազգերի բազմութիւններ, որոնք ճակատ պիտի կազմեն
նրա շուրջը, եւ նա պիտի գրաւուի նոյնքան հաստապ, որքան
10 հմուտ պատերազմողի ներք, որ չի վրիպում: Քաղդէացիներ-
ի երկիրն աւարառութեան պիտի ենթարկուի, եւ նրա բոլոր
աւարառուները պիտի յագենան, - ասում է Տէրը. - դուք ուրա-
խանում էիք եւ պարծենում՝ յափշտակելով իմ ժառանգութիւնը.
11 խայտում էիք, ինչպէս հորթերը՝ դալարիքի վրայ, եւ ցուլերի
պէս ոգորում իրար դէմ: Ձեր քաղաքը՝ ձեր մայրը, խիստ ա-
մօթահար եղաւ, մայր, որ բարութեան մէջ էր: Ահա նա Տիրոջ
բարկութեան պատճառով ազգերի մէջ յեփինը եղաւ՝ դարձաւ
12 աւեր, անջուր երկիր եւ անապատ: Նա բնակելի չպիտի լինի,
այլ ամբողջովին ապականութեան պիտի վերածուի, եւ իւրա-
քանջիւր ոք, ով անցնի Բաբելոնով, պիտի վշտանայ ու սուլի
13 նրա բոլոր աղէպների համար: Ճակատ կազմեցէք Բաբելոնի
շուրջը, ո՛վ դուք բոլոր աղեղնատրներ, նեփահարեցէք նրան,
14 մի՛ խնայէք ձեր նետերը, որովհետեւ նա Տիրոջ դէմ մեղք գոր-

ծեց: Յնծութեան աղաղակ բարձրացրէք նրա շուրջը, որովհե- 15
 րեւ թուլացան նրա ձեռքերը, քապալուեցին աշտարակները,
 եւ կործանուեցին նրա պարիսպները, քանզի վրէժխնդրութիւնն
 Ասորուց է: Վրէժխնդիր եղէք դրանից. ինչպէս ինքն արեց՝
 իրեն արէք: Բաբելացի այն զաւակին, որը հնձի ժամանակ 16
 մանգաղ կ'առնի իր ձեռքը, սպանեցէք. հեթանոսի սրից իւրա-
 քանցիւրը թող վերադառնայ դէպի իր ժողովուրդը, ամէն մէկը
 թող փախչի դէպի իր երկիրը»: Իսրայէլը մոլորեալ ոչխար է, 17
 առիւծներն են փախցրել նրան. նախ՝ նրան կերաւ ասորես-
 րանցիների թագաւորը, իսկ ապա բաբելացիների արքան կե-
 րաւ նրա ոսկորները: Դրա համար էլ այսպէս է ասում Զօրու- 18
 թիւնների Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը. «Ահաւասիկ ես վրէժ-
 խնդիր եմ լինելու բաբելացիների արքայից եւ նրա երկրից,
 ինչպէս վրէժխնդիր եղայ ասորեսրանցիների արքայից: Իսկ 19
 Իսրայէլին նորից պապսպարելու եմ իր արօքավայրերում, նա
 պիտի արածի Կարմելոսում, Բասանում, Եփրեմի լեռան վրայ
 եւ Գաղաադում, ու նրանց հոգիները պիտի յագուրդ սրանան:
 Այն օրերին ու այն ժամանակ, - ասում է Տէրը, - Իսրայէլի մօտ 20, 21
 անօրէնութիւն պիտի փնտռեն, բայց այլեւս այն չի լինելու, պի-
 տի փնտռեն նաեւ Յուդայի երկրի մեղքերը, բայց չեն գտնելու,
 քանզի ես երկրի վրայ պիտի լինեմ՝ քաւութիւն տալու համար
 նրանց անիրաւութիւններին»: Դառն զայրոյթով յարձակուի՜ր 22
 նրա վրայ եւ վրէժխնդիր եղիր նրա բնակիչներից: Սուրն ու
 աւերածութիւնը թող հեքապնդեն նրան, - ասում է Տէրը. -
 ամէն ինչ արա՛ այնպէս, ինչպէս պապուիրեցի քեզ: Քաղդե- 23
 ացիների երկրից պատերազմի ձայն է լսւում. մեծ կոտորած
 է: Ինչպէ՛ն խորպակուեց ու փշրուեց ամբողջ երկրի մօրճը, 24
 ինչպէ՛ն Բաբելոնը ազգերի մէջ աւեր դարձաւ: Ասացի՛ «Կը 25
 յարձակուեն քեզ վրայ, դու կը բռնուես, ո՛վ Բաբելոն, եւ չես
 իմանայ». ահա գտնուեցիր ու բռնուեցիր, որովհետեւ Տիրոջ
 դէմ կանգնեցիր»: Տէրը բաց արեց իր զինանոցը եւ հանեց իր 26
 բարկութեան զէնքերը, քանզի Զօրութիւնների Տէրն անելիք ու-
 նի քաղդէացիների երկրում: Նասել է նրա ժամանակը, բացէ՛ք 27
 նրա շտեմարանները, խուզարկեցէ՛ք նրան քարայրների պէս եւ
 սպանեցէ՛ք նրան. թող նրանից մնացորդներ չլինեն: Այրեցէ՛ք 28
 նրա բոլոր զաւակներին. թող իջնեն սպանուելու համար. վայ
 նրանց, որովհետեւ հասել է նրանց օրը, նրանցից վրէժխնդիր

29 լինելու ժամը: Բաբելոնի երկրից փախածների ու փրկուած-
ների ձայնն է հնչում, որ Սիոնում իմաց փայ մեր Տէր Աստ-
ծու վրէժխնդրութեան մասին, նրա փաճարի վրէժխնդրութեան
30 մասին: Նրաման փութք ամենքին գնալու Բաբելոնի վրայ, բո-
լոր աղետնատրոներին, թէ՛ «Բանակ դրէք դրա շուրջը, որպէսզի
ոչ ոք այդտեղից չփրկուի: Նաքուցեցէք դրան ըստ իր գործե-
րի, իր ամբողջ կապարածի համեմատ դրան արեք, որովհե-
31 րեւ ընդդիմացաւ Տիրոջը՝ Իսրայէլի սուրբ Աստծուն»: «Ահա
թէ ինչու նրա երկրասարդները պիտի ընկնեն նրա հրապա-
րակներում, նրա բոլոր կռուող մարդիկ պիտի կոտորուեն այն
32 օրը, - ասում է Տէրը: - Ահա ես քեզ վրայ եմ գալու, - ասում է
Զօրութիւնների Տէրը, - քեզ վրայ, ով դու ամբարտաւան, որով-
հեպեւ հասել է քո օրը, քեզնից վրէժխնդիր լինելու ժամանակը:
33 Նպարտութիւնդ փռելի պիտի փայ, եւ դու պիտի կործանուես. ոչ
ոք քեզ չի բարձրացնելու: Կրակ պիտի վառեն քո անտառնե-
34 րում, որ իր շուրջն եղած ամեն բան պիտի լափի»: Այսպէս է
ասում Զօրութիւնների Տէրը. «Բռնութեան ենթարկուեցին իս-
րայէլացիները, ինչպէս եւ Յուդայի երկրի որդիները, բոլորն էլ,
ովքեր գերեցին նրանց, բռնութեամբ պահեցին ու չկամեցան
35 արձակել նրանց: Նրանց հզօր փրկիչը, որի անունը Տէր Ամե-
նակալ է, նրա ոսոխների հետ դաքսաստան պիտի փռեն, որ-
պէսզի վերացնի երկիրը եւ գայրանայ Բաբելոնի բնակիչների
36 վրայ: Սուրը թող բարձրանայ քաղղեացիների վրայ, - ասում է
Տէրը, - Բաբելոնի բնակիչների վրայ, նրա բոլոր մեծամեծների
37 վրայ ու նրա խորհրդականների վրայ: Սուրը թող բարձրանայ
նրա գուշակների վրայ, եւ թող վերանան նրանք. թող բարձրա-
նայ սուրը նրա պապերագմողների վրայ, եւ թող լքուեն նրանք:
38 Թող բարձրանայ սուրը նրա երիվարների ու կառքերի վրայ,
թող բարձրանայ սուրը նրանց քաջամարտիկների վրայ, այդ-
պէղ եղած համայն խառնամբոխի վրայ, եւ թող նրանք դառ-
39 նան կանանց նման: Թող բարձրանայ սուրը նրա գանձերի
վրայ, եւ թող յափշտակուեն դրանք: Թող բարձրանայ սուրը
նրա ջրերի վրայ, եւ թող ամաչեն, որովհեպեւ իրենց երկիրը
կուռքերի երկիր է, նաեւ թող բարձրանայ կղզիների՝ վրայ, ո-
40 րոնցով նրանք պարծենում էին. դրա համար էլ թող ճիւղները
բնակուեն կղզիներում, թող յուշկապարիկների դուստրերն ապ-
րեն այնպէղ, թող այդ երկիրն այլեւս իսպառ չվերաշինուի, թող

այնպեղ յափերեան այլես բնակուող չլինի: Ինչպես Աստուած 41
բնաջնջեց սողոմացիների ու գոմորացիների երկիրը եւ նրանց
դրացիներին, - ասում է Տէրը, - այդպես էլ թող այնպեղ մարդ
չբնակուի, թող մարդու որդին չպանդխտի այնպեղ: Ահա հիւ- 42
սիսից մի զօրագունդ է գալիս, մի մեծ ազգ, նաեւ բազում թա-
գաւորներ ուրքի են ելնելու երկրի ծայրերից՝ աղեղն ու նիզակը 43
ձեռքներին: Նրանք յանդուգն են ու անողորմ, նրանց ձայնը ո-
րոպում է ինչպես ծով, ձիեր հեծած՝ նրանք պապրաստ են կրա-
կի պես կռուի նեպուելու քեզ վրայ, ո՛վ բաբելացիների դուստր: 44
Բաբելացիների արքան երբ նրանց լուրն առաւ, նրա ձեռքե-
րը թուլացան, նեղութիւնը ծննդկան կնոջ երկունքի պես քաղ-
նապի մէջ գցեց նրան: Ահա, իբրեւ առիծ, Յորդանան գետի 45
յորձանքներից դուրս պիտի գայ դէպի Եթամա վայրը, որպէսզի
արագօրէն հալածեն նրան այնպեղից ու բոլոր երիտասարդնե-
րին ուրքի հանեն նրա դէմ: Ո՞վ է ինձ նման, ո՞վ կը համարձակուի
ելնել իմ դէմ, ո՞վ է այն հովիւր, որ կը կանգնի ինձ հակառակ»: 46
Լսեցէ՛ք, ուրեմն, Տիրոջ խորհուրդը, որ նա խորհել է Բաբելոնի
մասին, նրա խորհուրդը, որ խորհել է քաղղեացի բնակչութեան
մասին: Միթէ չպիտի՞ ոչնչացնէք նրանց հօտի գառներին, միթէ
նրանց արօքները չպիտի՞ ամայանան, որովհետեւ Բաբելոնի 47
կործանման ձայնից երկիրը պիտի ցնցուի, նրա բօթը պիտի
լսուի հեթանոսների մէջ:

Այսպէս է ասում Տէրը. «Ահա եւ Բաբելոնի վրայ եւ նրա 51
բնակիչների վրայ պիտի բերեն զայրոյթով լցուած մի սիրտ,
կործանարար հողմ ու խորշակ: Անարգողներ պիտի ուղար- 2
կեն Բաբելոն. թող նախարեն նրան եւ ապականեն նրա երկի-
րը, քանզի Բաբելոնի վրայ նրա չարչարանքի օրը ամեն կողմից
վայն է գալու»: Ով լարելու է, թող լարի իր աղեղը, եւ ով գէնք 3
ունի, թող վերցնի այն: Մի՛ խնայէք նրա երիտասարդներին,
ոչնչացրէ՛ք նրա ողջ զօրութիւնը: Վիրաւորները պիտի թա- 4
փուեն քաղղեացիների երկրում, իսկ նրա շուրջը՝ խոցուածները,
քանզի Իսրայէլը եւ Յուդայի երկիրը իրենց Աստուծոց եւ Տէր 5
Ամենակալից չայրիացան, թէեւ նրանց երկիրն Իսրայէլի սրբե-
րի դէմ անօրէնութիւններով լցուեց: Փախէ՛ք Բաբելոնի միջից, 6
թող ամեն մէկն իրեն փրկի, որպէսզի չկործանուէք նրա անի-
րաւութիւնների պապճառով, քանզի հասել է ժամանակը, երբ
Տէրը նրանից վրէժխնդիր է լինելու, ինքն է հապուցելու նրա

7 պարիծը: Բաբելոնը Տիրոջ ձեռքին ոսկի բաժակ է, որն իր
գինուց արբեցնում է ամբողջ երկիրը. խմեցին հեթանոսները,
8 դրա համար էլ շարժուեցին ազգերը, եւ Բաբելոնը յանկար-
ծակի վայր ընկաւ ու փշրուեց: Ողբացէ՛ք նրա վրայ, նրա վեր-
9 քերին դէ՛ղ արէք. թերեւս բժշկուի: Բժշկեցինք Բաբելոնին,
բայց նա չբժշկուեց, թողնենք նրան եւ իւրաքանչիւրս գնանք
մեր երկիրը, որովհետեւ նրա դաբասաբանը մինչեւ երկինք հա-
10 սաւ, բարձրացաւ մինչեւ աստղերը, եւ Տէրը նրա գլխին պարիծ
բերեց: Եկէ՛ք Սիոնում պապմենք մեր Տէր Աստծու գործերը:
11 Պապրաստեցէ՛ք աղեղները, լցրէ՛ք կապարճները, քանի որ Տէրն
արթնացրեց մարերի թագաւորի հոգին, քանի որ նրա բար-
կութիւնը Բաբելոնի վրայ է, պիտի ջնջի նրան, քանզի Տիրոջ
12 վրէժխնդրութիւնն է դա, նրա փաճարի վրէժխնդրութիւնը: Բա-
բելոնի պարիսպների վրայ դրօ՛շ կանգնեցրէք, պահապաններ
կարգեցէք, արթնացրէ՛ք առաջապահներին, զենքերը պապրաս-
տեցէ՛ք, քանզի Տէրը ձեռնամուխ եղաւ անելու այն, ինչ ասել
13 է Բաբելոնի բնակիչների մասին, որոնք ապրում են յորդա-
ռապ ջրերի մօտ եւ նստում անթիւ գանձերի վրայ: Նասել է քո
14 վախճանը, արդարեւ այն սպուգապէս քո փորն է մտել: Զօ-
րութիւնների Տէրը երդուեց իր բազկով, թէ՛ «Քեզ լցնելու եմ
զօրքով, ինչպէս մորեխով, եւ նրանք, որ քո մէջ են իջնելու,
15 աղաղակ են բարձրացնելու քեզ վրայ»: Նա իր զօրութեամբ
ստեղծեց երկիրը, իր իմաստութեամբ հիմնեց փիեզերքը, իր
16 հանճարով փարածեց երկինքը, իր հրամանով երկնքում փե-
ղաւորեց շառաչող ջրերի առապութիւնը. նա երկրի ծագերից
ամպեր է հանում վեր, փայլաբակումներ առաջացնում անձ-
17 րեւների ժամանակ, լոյս է հանում իր շփեմարաններից: Իւրա-
քանչիւր մարդ խելակորոյս դարձաւ, բոլոր ոսկերիչներն իրենց
կուռքերի պարճառով ամօթահար եղան, որովհետեւ սուր բա-
18 ներ ձուլեցին, նրանց մէջ հոգի չկայ. սնորի ու խայրառակ
գործեր են. երբ ես իրենց այցելութեան գնամ. կորստեան են
19 մարնուելու: Այդպիսին չէ Յակոբի բաժինը. նրա բաժինը նա
է, ով ստեղծեց ամենայն ինչ, եւ նրա անունը Զօրութիւննե-
20 րի Տէր է: «Դու ինձ համար ցիրուցան պիտի անես պապե-
րագնական զենքերը, իսկ ես քո միջոցով ցիրուցան պիտի ա-
21 նեմ ազգերին, քեզնով վերացնեմ թագաւորներին, ոչնչացնեմ
նրանց այրուծին, քեզնով պիտի ոչնչացնեմ նրանց կառքերն ու

հեծեալներին: Քո միջոցով պիտի ոչնչացնեն փղամարդուն ու 22
 կնոջը, քեզնով ծերին ու երիտասարդին պիտի ոչնչացնեն, քեզ-
 նով պիտի ոչնչացնեն կարիճին ու կոյսին: Քո միջոցով պիտի 23
 ոչնչացնեն հովուին ու նրա հօփը, քեզնով հողագործին ու նրա
 հողագործությունը պիտի ոչնչացնեն, քեզնով պիտի ոչնչաց- 24
 նեն քո զորավարներին ու զորագլուխներին: Բաբելոնին եւ 25
 քաղդեացի բնակիչներին պիտի պատժեն այն բոլոր չարիքնե-
 րի համար, որ ձեր աչքի առաջ գործեցին Սիոնի նկատմամբ,
 - ասում է Տէրը: - Ահա ես քո դէմ եմ, ո՛վ դու ապականիչ 26
 լեռ, - ասում է Տէրը, - դու, որ ապականում էիր ամբողջ երկի-
 րը. իմ ձեռքը քեզ վրայ եմ երկարելու եւ քեզ ժայռերից ներ-
 քել եմ գլորելու, քեզ վերածելու եմ խանձուած լեռան: Եւ այլ- 27
 եւս քեզնից չեն վերցնելու՛ն անկիւնաքար, ո՛չ էլ հիմքի քար,
 որովհետեւ դու յաւիտեան պիտի լինես ապականութեան մէջ,
 - ասում է Տէրը: Դո՛ւ քարձրացրէք երկրի վրայ, փո՛ղ փչեցէք 28
 բոլոր ազգերի մէջ, զորագնդեր կանչեցէք նրա դէմ: Իմ կող-
 մից հրամա՛ն փուէք Այրարարեան թագաւորութիւններին եւ
 ասքանազեան գնդին, նրա շուրջը ներաձիգ սարքեր կանգ-
 նեցրէք, յարձակուեցէ՛ք նրանց վրայ: Շարժուեց ու փանջուեց 29
 երկիրը, որովհետեւ Բաբելոնի վրայ հասաւ Տիրոջ խորհուր-
 դը, եւ երկվարները հասան ինչպէս մորեխի բազմութիւն: Նրա 29
 վրայ՝ հրաւիրեցէք ազգերին եւ մարերի թագաւորին, նրանց
 զորավարներին ու նրանց բոլոր զորագլուխներին, երկրի բո-
 լոր իշխանութիւններին՝ աւերածութեան ենթարկելու համար 30
 բաբելացիների երկիրը, որպէսզի այնպեղ բնակութիւն չլինի:
 Բաբելոնի քաջամարտիկները պատերազմից յետ կանգնեցին, 31
 մնացին պաշարման մէջ, բեկուեց նրանց զօրութիւնը, նրանք
 դարձան կանանց նման, հրդեհի մաքնուեցին նրանց փները,
 ջարդուեցին դրանց փականքները: Փախչողը փախչողի պի- 32
 տի պատահի, գուժկանը պիտի հանդիպի գուժկանի՝ բօթը փա-
 լու բաբելացիների թագաւորին, թէ նրա քաղաքը գրաւուած է,
 ելքերը բռնուած են չորս կողմից, բնակիչները կրակի մէջ այրու- 33
 ել են, իսկ պատերազմող մարդիկ խոյս են փութել դէպի դար-
 պասները»: Այսպէս է ասում Զօրութիւնների Տէրը՝ Իսրայէ- 34
 լի Աստուածը. «Բաբելացիների փունը պիտի կախտի հասած
 օրանի նման, մի քիչ եւս՝ եւ կը գայ նրա հնձի ժամանակը»:
 «Կերաւ ինձ, հասաւ ինձ վրայ, բաժանեց ինձ բաբելացիներ- 35

րի Նաբուքոդոնոսոր արքան, ինձ դարձրեց կարծես մի դա-
վարկ աման, վիշապի նման ինձ կուլ փուեց, իր փորը լցրեց իմ
36 փափկություններով: Թող հեռանան իմ տանջանքները, եւ ինձ
հասած տառապանքները հասնեն Բաբելոնին»։ «այսպէս պի-
րի ասի Սիոնի բնակիչը: «Իմ արիւնը քաղղեացի բնակիչների
37 վրայ թող լինի»։ - այսպէս պիտի ասի Երուսաղէմը: Դրա
համար էլ այսպէս է ասում Տէրը. «Ահա ես պիտի դադեմ քո
ոտիսին եւ պիտի առնեմ քո վրէժը, պիտի աւերեմ նրա ծո-
38 վը եւ ցամաքեցնեմ նրա աղբիւրները: Բաբելոնը բլուրների
պիտի վերածուի, վիշապների բնակավայրի, աւերածութեան ու
39 սուլոցի պիտի ենթարկուի, բնակելի չպիտի լինի: Նրանց բո-
լոր որդիները պապրասպուեցին իբրեւ առիւծներ, իբրեւ առիւ-
40 ծի կորիւններ. իրենց փաք խշարիների մէջ՝ նրանց արհաւիրք
եմ բերելու, հարբեցնելու եմ նրանց, որ թմրեն ու ննջեն յաւի-
41 րենական քնով եւ չարթնանան, - ասում է Տէրը: - Իջեցրո՛ւ,
մորթելո՛ւ փար նրանց ինչպէս ոչխարների, ինչպէս խոյերի ու
42 այծերի»: Ինչպէ՛ն պարտութեան մաքնուեցիր, ո՛վ Սիսակ, ինչ-
պէ՛ն որսի պէս բռնուեցիր, ո՛վ դու պարծանքդ ամենայն երկրի:
43 Ինչպէ՛ն Բաբելոնն ամայացաւ հանութ ազգերի մէջ: Իր ալիք-
ների գոչիւնով ծովը բարձրացաւ Բաբելոնի վրայ, եւ նա ծած-
44 կուեց: Նրա քաղաքները դարձան աւեր, անջուր երկիր ու ա-
նապատ, ուր ոչ ոք չի բնակուի, ուր մարդու որդին կանգ չի առ-
45 նի: «Բաբելոնում վրէժխնդիր պիտի լինեմ Բէլից, եւ ինչ որ նա
կուլ փուեց, նրա բերանից՝ պիտի հանեմ: Ազգերն այլեւս նրա
մօտ չեն հաւաքուի: Բաբելոնի պարիսպներն էլ պիտի խորտա-
46 կուեն: Դո՛ւրս արի նրա միջից, ո՛վ իմ ժողովուրդ, ամէն մէկդ
47 ձեր անձը փրկեցէք Տիրոջ ցասումից ու բարկութիւնից: Թող
երբեք չահաբեկուեն ձեր սրտերը, մի՛ վախեցէք այն լուրերից,
որ կը լսէք երկրում, որովհետեւ նոյն փարում պիտի գայ մի լուր,
իսկ յաջորդ փարում՝ այլ լուր, եւ անիրաւութիւն պիտի լինի
48 երկրում, խայտառակութիւն՝ խայտառակութեան վրայ: Դրա
համար էլ, ահա, օրեր պիտի գան, - ասում է Տէրը, - երբ ես
պիտի պարծեմ բաբելացիների կոտորածին, եւ նրա ողջ երկիրն
ամօթով պիտի մնայ, նրա բոլոր վիրաւորները պիտի ընկնեն
49 նրա մէջ: Այն ժամանակ Բաբելոնի վրայ պիտի ցնծան եր-
կինք ու երկիր եւ նրանցում եղած ամէն ինչ, քանի որ հիւսիսից
50 պիտի գան նրան թշուառացնողները, - ասում է Տէրը, - եւ

ամբողջ երկրի վիրատորները պիտի ընկնեն Բաբելոնում»: Ե- 51
 լէք այդ երկրից, ո՛վ փրկուածներ, մի՛ մնացէք, յիշեցէ՛ք Տիրոջը,
 ո՛վ դուք հեռաւորներ, եւ թող Երուսաղէմը ձեր միտքը գայ: Ա- 52
 մօթահար եղանք, որովհետեւ լսեցինք մեր նախապինքը, մեր
 անարգանքը ծածկեց մեր երեսը, այլազգիները Տիրոջ Տան մէջ
 մեր սրբարանները ներխուժեցին: «Դրա համար էլ, ահա, օ- 53
 րեր են գալու, - ասում է Տէրը, - ու ես վրէժխնդիր եմ լինելու
 նրա կոռքերից, ամբողջ երկրում ընկնելու են վիրատորները:
 Եւ եթէ Բաբելոնը երկնքի պէս վեր բարձրանայեւ ամրացնի իր 54
 բարձր գօրութիւնը, միեւնոյն է, իմ կողմից կործանողներ պիտի
 գան նրա համար», - ասում է Տէրը: Բօթն է հնչում Բաբելո- 55
 նում, մեծ կոպորած է քաղղեացիների երկրում, քանզի Տէրն 56
 աւերեց Բաբելոնը եւ այնպէտից չքացրեց նրա բարձր ձայնը՝
 նրա ալիքների գոչիւնը, կարծես բազում ջրեր ձայնեցին նրա
 կործանման մասին: Բաբելոնի վրայ հասաւ թշուառութիւնը, 57
 նրա սպառազէնները բռնուեցին, նրա աղեղնատրները զար-
 հուրեցին: Չէ՛ որ Աստուած հապուցանող է, Տէրն ինքը պիտի
 հապուցի նրա պարիժը եւ սասպիկ հարբեցնի նրա զօրավար- 58
 ներին ու նրա իմաստուններին, նրա իշխաններին, նրա զօրա-
 գլուխներին ու նրա զօրաւոր մարդկանց. նրանք պիտի ննջեն
 յափտեմական քնով եւ չարթնանան», - ասում է արքան, որի
 անունը Տէր Ամենակալ է: - Այսպէս է ասում Զօրութիւնների 59
 Տէրը. «Լայն էր Բաբելոնի պարիսպը, բայց նա կործանուելով
 պիտի կործանուի, նրա բարձր դարպասները հրով պիտի այ-
 բուեն, ժողովուրդները զուր չարչարուեցին, եւ ազգերն սկզբից
 եւեթ պիտի ոչնչանային»: Այն խօսքը, որ Տէրը պարտիրեց 60
 Երեմիա մարգարէին՝ ասելու Մասսիայի որդի Ներիայի որ-
 դի Սարեային, երբ սա Յուդայի երկրի Մեղեկիա արքայի կող-
 մից, նրա թագաւորութեան չորրորդ տարում, գնում էր Բաբել-
 յոն: Սարեան նրա զանձապետն էր: Երեմիան մի մարեանի 61
 մէջ նկարագրեց այն բոլոր չարիքները, որ գալու էին Բաբելոնի
 վրայ, այսինքն՝ Բաբելոնի մասին գրուած այս բոլոր բաները:
 Երեմիան ասաց Սարեային. «Երբ Բաբելոն գնաս եւ նայես ու 62
 կարդաս այս բոլոր բաները, կ'ասես. «Տէր, դու խօսեցիր այս 63
 վայրի մասին, որ բնաջինջ անես սա, որ այսպէղ այլեւս բնա-
 կիչ չմնայ՝ մարդուց մինչեւ անասուն, որ յափտեան ամայութիւն
 լինի»: Իսկ երբ վերջացնես այդ մարեանի ընթերցումը, քար 64

65 կը կապես դրան, կը գցես Եփրատի մէջ ու կ'ասես. «Թող Բաբելոնն այսպէս ընկղմուի ու չքարծրանայ այն չարիքներից, որ ես բերելու եմ նրա վրայ»: Երեմիա մարգարէի խօսքերը մինչեւ այսօրեղ են հասնում:

52, 2 Այս խօսքերը Թագաւորութիւնների չորրորդ գրքից են. Քըսանմէկ փարեկան էր Սեղեկիա արքան, երբ թագաւոր դարձաւ: Տասնմէկ փարի թագաւորեց Երուսաղէմում: Նրա մօր անունն Ամիպաալ էր. սա դուստրն էր Երեմիայի, որը Լուբենայից էր: Սեղեկիան Տիրոջ առաջ չարիք գործեց, ինչպէս Յովակիմն էր գործել: Տէրը զայրացել էր Երուսաղէմի եւ Յուդայի երկրի վրայ այն աստիճան, որ նրանց իր աչքից գցեց, եւ Սեղեկիան ապստամբեց բաբելացիների արքայի դէմ: Իսկ նրա թագաւորութեան իններորդ փարում, փասներորդ ամսին, ամսի փասին, բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան իր ամբողջ զօրքով եկաւ Երուսաղէմ եւ պաշարեց այն: Նրա շուրջը քառակուսի քարերից պարմէշ պարմէշի վրայ կանգնեցրեց: Մինչեւ Սեղեկիա արքայի փասնմէկերորդ փարին քաղաքն ընկաւ նեղութեան մէջ: Իսկ չորրորդ ամսին, երբ ամսի ինն էր, քաղաքում սաստկացաւ սովը. հաց չկար, որ երկրի բնակչութիւնն ուտէր: Քաղաքի պարիսպը ճեղք փուտեց, բոլոր կռուող մարդիկ փախուստի դիմեցին եւ գիշերով, երբ քաղղէացիները քաղաքի շուրջն էին, ներքին եւ արտաքին պարիսպների մէջ ընկած դարպասի ճանապարհով, արքունի պարպեզի կողմով դուրս եկան քաղաքից եւ շարժուեցին արաբացիների ճանապարհով: Քաղղէացիների թագաւորի զօրքերը հեփապնդեցին եւ Երիքովից այն կողմ հասան Սեղեկիա արքային, իսկ նրա բոլոր ծառաները թողեցին հեռացան նրանից: Բռնեցին թագաւորին եւ բերին Դերլաթա, Եմաթի երկիրը, բաբելացիների արքայի մօտ, որը նրա հետ դարաստան փեսաւ: Բաբելացիների արքան Սեղեկիայի առաջ կոտորեց նրա որդիներին, Դերլաթայում կոտորեց նաեւ Յուդայի երկրի բոլոր իշխաններին, Սեղեկիայի աչքերը կուրացրեց եւ ձեռքերը կապեց շղթաներով: Բաբելացիների արքան փարաւ նրան Բաբելոն եւ մինչեւ նրա մահուան օրը պահեց նրան ջրաղացի մէջ: 3 Տինգերորդ ամսին, ամսի փասին, «դա բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքայի փասնիններորդ փարին էր, «բաբելացիների արքայի առջեւ նրա սպասին կանգնող Նաբուգարդան

դահճապետը եկաւ, կրակի մաքնեց Տիրոջ Տունը եւ արքունի ապարանքները, քաղաքի բոլոր փնէրն ու բոլոր մեծամեծ դղեակները հրով այրեց, իսկ քաղղէացի բոլոր զօրքերը, որոնք եկել էին դահճապետի հետ, Երուսաղէմի պարիսպներն ամբողջապէս շուրջանակի քանդեցին: Բայց ժողովրդի չքաւոր մասին ու թափափուկներին, որոնք մնացել էին քաղաքում, ինչպէս եւ փախստականներին, որոնք փախել էին բաբելոնացիների արքայի մօտ, եւ մնացած բազմութեանը Նաբուգարդան դահճապետը ձեռք չբռնեց: Երկրի աղքատների մի մասին Նաբուգարդան դահճապետը թողեց՝ այգեգործներ ու հողագործներ լինելու համար: Տիրոջ Տան պղնձէ սիւներն ու խարիսխները եւ պղնձէ մեծ աւազանը, որ Տիրոջ Տան մէջ էր, քաղղէացիները ջարդեցին եւ ամբողջ պղինձը փարան Բաբելոն: Դահճապետն առաւ նաեւ եռոտրանիներն ու վերնախարիսխները, պսակներն ու փաշտերը, մսի պարառաքողներն ու պղնձէ ամանեղէնը, որոնցով սպասարկում էին: Դահճապետն առաւ նաեւ կոնքերն ու թաղարները, քամիչներն ու աշտանակները, խնկամաններն ու փուփերը. որը ոսկի էր՝ վերցրեց իբրեւ ոսկի, որն արծաթ էր՝ իբրեւ արծաթ: Միւները երկուսն էին, պղնձէ մեծ աւազանը՝ մէկը. իսկ աւազանի փակ փասներկու ցուլեր կային, որոնք Տիրոջ Տան մէջ շինել էր Սողոմոն արքան: Եւ պղնձին ու պղնձէ բոլոր անօթներին հաշիւ չկար: Միւներից ամէն մէկի բարձրութիւնը երեսունհինգ կանգուն էր, որոնցից իւրաքանչիւրի շուրջը փարածուում էր փասներկու կանգուն երկարութեամբ շղթայ՝ չորս մար հաստութեամբ: Նրանց գլխին պղնձէ խոյակներ կային, ամէն մի խոյակի բարձրութիւնը՝ հինգ կանգուն. մի խոյակի մակերեսը շուրջանակի բոլորում էին ցանցակերպ եւ նռնաձեւ զարդերը՝ համակ պղնձից: Նոյն ձեւի էր եւ երկրորդ սիւնինը, փասներկու կանգուններից ամէն մի կանգունը՝ ութ նռնազարդով: Նռնազարդերի թիւը մի կողմի վրայ իննսունվեց էր, իսկ բոլոր նռնազարդերը շուրջանակի ցանցի վրայ հարիւր հար էին: Դահճապետը բռնեց Մարեային՝ գլխաւոր քահանային, Սոփոնիային՝ երկրորդ քահանային, ու երեք դռնապանների: Այդ քաղաքից ձերբակալեց նաեւ մի ներքինու, որ պարտերազմող մարդկանց զօրապետն էր, եւ եօթը անուանի մարդկանց, որոնք թագաւորի առջեւ նրա սպասին էին կանգնում եւ որոնց գլխին քաղաքում, ինչպէս

եւ արենադպրին՝ զօրքի իշխանին, երկրի ժողովրդի արենա-
դպրին ու երկրի բնակչութիւնից վաթսուն մարդու, որոնց գլխան
27 քաղաքում: Նաբուգարդան դահճապետն առաւ նրանց ու տա-
28 րաւ բաբելացիների արքայի մօտ, Դերլաթա: Բաբելացիների
արքան մահուան դատապարտեց նրանց ու սպանեց Դերլաթա-
յում, Եմաթի երկրում: Յուդայի երկրի ժողովուրդը իր երկրից
29 գերևարուեց: Սա է այն ժողովուրդը, որին գերեց Նաբուքո-
դոնոսոր արքան. եօթներորդ տարում՝ երեք հազար քսաներեք
30 հրեայ, Նաբուքոդոնոսորի տասնութերորդ տարում Երուսա-
31 ղէմից տարան ութ հարիւր երեսուներկու հոգի, Նաբուքոդո-
նոսորի քսաներեքերորդ տարում Նաբուգարդան դահճապետը
հրեաներից գերի տարաւ եօթը հարիւր քառասունհինգ հոգի,
32 բոլորը միասին՝ չորս հազար վեց հարիւր հոգի: Յուդայի երկրի
արքայ Յովակիմի գերութեան երեսունեօթներորդ տարին էր,
տասներկուերորդ ամիսը, ամսի քսանչորսը, երբ բաբելացինե-
րի Ուլմարոդաք արքան իր թագաւոր դարձած տարին պատուի
արժանացրեց Յուդայի երկրի արքայ Յովակիմին. հանեց նրան
33 այն փնից, որպէղ նա գտնուում էր հսկողութեան տակ, նրա հետ
քաղցրութեամբ խօսեց եւ նրա բարձն աւելի վեր դրեց, քան
այն թագաւորների բարձերը, որոնք Բաբելոնում նրա մօտ էին:
34 Փոխեց բանփի նրա պատմութեանը, եւ նա ինչքան ժամանակ որ
35 ապրեց՝ ամէն օր միշտ արքայի մօտ էր հաց ուտում: Նրա հա-
մար սահմանուեց մշտական ռոճիկ, որը նրա կեանքի ամբողջ
ընթացքում, բաբելացիների արքայի կողմից, տալիս էին նրան
օրըստօրէ՝ մինչեւ նրա մահուան օրը:

Բարութ

Սրանք են այն թղթի խօսքերը, որ Բաբելոնում գրեց Բա- 1
րութը՝ Քեղկիայի որդի Ասադի որդի Սեդեկիայի որդի Մաասի
որդի Ներիայի որդին, հինգերորդ փարում, ամսի եօթներորդ 2
օրը, այն ժամանակ, երբ քաղղեացիները գրաւեցին Երուսա-
ղէմը եւ հրով այրեցին այն: Բարութն այս նամակի խօսքերն 3
ընթերցեց ի լուր Յուդայի երկրի արքայ Յովակիմի որդի Յեքո-
նիայի, նաեւ ի լուր համայն ժողովրդի, որ եկել էր գրքի համար,
նաեւ ի լուր զօրքերի ու թագաւորների որդիների, նաեւ ի լուր 4
ծերերի եւ ամբողջ ժողովրդի՝ փոքրից մինչեւ մեծերը, ի լուր
ամենքի, որ ապրում էին Բաբելոնում, Սուդ գետի ափին. լսե- 5
լով՝ նրանք լաց էին լինում, պաս պահում եւ աղօթում Տիրոջը:
Արծաթ հաւաքեցին, ամէն մէկն՝ ըստ իր կարողութեան, եւ ու- 6, 7
ղարկեցին Երուսաղէմ՝ Սաղոմի որդի Քեղկիայի որդի Յովակիմ
քահանային եւ միւս քահանաներին, որոնք նրա հետ միասին
Երուսաղէմում էին: Միւսն ամսի փասին Բարութը Տիրոջ փա- 8
ճարից հանուած սպասքը վերցրեց՝ այն վերադարձնելու համար
Յուդայի երկիր: Այդ սպասքը պապրաստել էր Յուդայի արքայ
Յոսիայի որդի Սեդեկիան. երբ բաբելացիների Նաբուքոդոնո- 9
սոր արքան Երուսաղէմում գերեց Յեքոնիային, իշխաններին,
բանդապետներին, հզօրներին ու երկրի ժողովրդին, սպաս-
քը փարաւ Բաբելոն: Նրանք ասացին. «Ահա ձեզ ուղար- 10
կում ենք արծաթ. մեղքերի քաւութեան համար այդ արծաթով
ողջակէզներ գնեցէք եւ կնդրուկ՝ իբրեւ մեղքի զոհաբերութիւն,
ընծաներ վերցրէք, բարձրացրէք մեր Տէր Աստծու զոհասեղա-
նի վրայ: Աղօթք արէք բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր ար- 11
քայի կեանքի համար եւ նրա որդի Բաղդասարի կեանքի հա-
մար, որպէսզի նրանց կեանքի օրերը երկար լինեն ինչպէս երկ-
րի վրայ, այնպէս էլ՝ երկնքում: Տէրը մեզ զօրութիւն կը փայ 12
եւ կը լուսաւորի մեր աչքերը. կ'ապրենք բաբելացիների Նա-
բուքոդոնոսոր արքայի հովանու փակ, նրա որդի Բաղդասարի
հովանու փակ, բազում օրեր կը ծառայենք նրանց եւ նրանց
մօտ շնորհի կը գտնենք: Մեր Տէր Աստծուն աղօթք արէք նա- 13
եւ մեզ համար, քանզի մեղանջեցինք մեր Տէր Աստծու առջ,
ու մինչեւ այսօր մեզնից չհեռացան Տիրոջ ցասումն ու բարկու-

14 թիւնը: Ընթերցեցէք այդ նամակը, որն ուղարկեցինք ձեզ՝ քսն
 15 օրերին եւ լուր օրերին հրապարակելով Տիրոջ Տանը: Եւ կ'ա-
 սէք. «Մեր Տէր Աստուծուն է արդարութիւնը, իսկ մերը երեսի
 ամօթն է, ինչպէս այս օրերին ամօթը Յուդայի երկրի մարդուն
 16 է եւ Երուսաղէմի բնակիչներինը, մեր թագաւորներինը եւ մեր
 իշխաններինը, մեր քահանաներինը, մեր մարգարէներինն ու
 17 մեր հայրերինը՝ Տիրոջ հանդէպ, քանզի անհնազանդ եղանք
 18 նրան, ականջ չդրինք մեր Տէր Աստծու ձայնին՝ ընթանալու
 19 ըստ այն պատուիրանների, որ Տէրը քուեց մեզ»: Այն օրից,
 երբ Տէրը մեր հայրերին հանեց Եգիպտացիների երկրից, մին-
 չէւ այսօր անհնազանդ եղանք մեր Տէր Աստծուն՝ խուսափելով,
 20 որ չանսանք նրա ձայնին: Եւ, ինչպէս այսօր, մեզ պատեցին
 չարիքն ու այն նզովքը, որ Տէրը դրեց իր ծառայ Մովսէսի մի-
 ջոցով, երբ մեր հայրերին հանում էր Եգիպտացիների երկրից՝
 մեզ պարգեւելու համար այս երկիրը, որ բխեցնում է կաթ ու
 21 մեղր: Չանսացինք մեր Տէր Աստծու ձայնին, մեզ մօտ ուղար-
 22 կած մարգարէների բոլոր ասածներին, իւրաքանչիւրս գնա-
 ցինք ըստ մեր չար սրտի խորհուրդների, պաշտեցինք օտար
 աստուածներին՝ չարիք գործելով մեր Տէր Աստծու առաջ»:

2 Տէրը կարարեց իր խօսքերը, որ ասաց մեր մասին, մեր դա-
 ւաւորների մասին, որոնք դատում էին Իսրայէլին, մեր թա-
 գաւորների մասին, մեր իշխանների մասին, Իսրայէլի եւ Յու-
 2 դայի երկրի մարդկանց մասին, թէ մեզ վրայ բերելու է այն-
 պիսի մեծամեծ չարիքներ, որպիսիք երբեք չեն եղել ողջ եր-
 կնքի ներքոյ եւ որպիսիք նա կարարեց Իսրայէլի նկատմամբ՝
 3 ըստ Մովսէսի օրէնքներում գրուած այն խօսքերի, թէ մենք ու-
 րելու ենք մեր որդիների մարմինները, եւ հայրը՝ իր դստեր
 4 մարմինը: Տէրը մեզ սպրով դարձրեց այն բոլոր թագաւորնե-
 րին, որոնք մեր շուրջն էին, դատապարտեց նախապիւնքին ու
 ատերածութեանը շրջապատի բոլոր ժողովուրդների, որոնց մէջ
 5 ցրեց մեզ. մենք ցած իջանք եւ ոչ թէ բարձրացանք, որով-
 հեպել մեղանջեցինք մեր Տէր Աստծու առաջ՝ չանսալով նրա
 6 ձայնին: Մեր Տէր Աստծուն է արդարութիւնը, իսկ մերը եւ
 7 մեր հայրերինը՝ երեսի ամօթը, ինչպէս որ այսօր է: Այն բոլոր
 8 չարիքները, որոնց մասին խօսեց Տէրը, եկան մեզ վրայ: Մենք
 չպաղարեցինք Տիրոջ առաջ, որպէսզի ամէն մէկն իր չար սրտի
 9 խորհուրդներից յետ դառնար, եւ չարութիւնը զարթնեց Տիրոջ

մեջ, ու նա չարիքներ բերեց մեզ վրայ: Արդարեւ, Տէրն արդար է իր այն բոլոր գործերում, որ պատուիրել է մեզ, բայց մենք 10 չանսացինք նրա ձայնին՝ հեպտելու այն պատգամներին, որ Տէրը փուեց մեզ: Եւ արդ, ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայելի, դու էիր, 11 որ հզօր ձեռքով, զարմանահրաշ գործերով ու սքանչելիքներով, մեծ զօրութեամբ ու բարձր բազկով քո ժողովրդին դուրս բերեցիր Եգիպտացիների երկրից եւ քեզ համար անուն ստեղծեցիր, ինչպէս այսօր: Մենք մեղք գործեցինք, ամբարշտութիւն 12 ու անիրաւութիւն կատարեցինք, ո՛վ Տէր Աստուած մեր, քո իրաւունքների դէմ: Թող քո բարկութիւնը յետ դառնայ մեզնից, 13 որովհետեւ մենք նուազեցինք հեթանոսների մէջ, ուր ցրեցիր մեզ: Լսի՛ր, Տէ՛ր, մեր աղաչանքներն ու մեր խնդրանքները, յա- 14 նուն քո անուան՝ փրկի՛ր մեզ եւ մեզ շնորհների՛ արժանացրու մեզ գերողների առաջ, որպէսզի ամբողջ երկիրն իմանայ, որ 15 դու ես մեր Տէր Աստուածը, քանզի Իսրայելի վրայ եւ նրա ազգի վրայ քո անունն է կնքուած: Տէ՛ր, նայի՛ր քո սուրբ փաճարից 16 եւ յիշի՛ր մեզ: Տէ՛ր, խոնարհեցրո՛ւ քո ականջը եւ լսի՛ր, բաց քո աչքերը եւ տես. Տիրոջը փառք ու իրաւունք են մաղթում ոչ թէ դժոխքի մեռելները, որոնց հոգիները նրանց միջից առել են, այլ անսահման փխրութեամբ փրկւած հոգիները, որոնք 18 քայլում են կորացած ու հիւանդ. մարմնող աչքերն ու քաղցած հոգիներն են փառք ու արդարութիւն մաղթում քեզ: Ո՛վ 19 Տէր, ոչ թէ մեր հայրերի եւ մեր թագաւորների արդարութիւնից է, որ գութ ենք հայցում քո առաջ, Տէ՛ր Աստուած մեր, այլ 20 նրա համար, որ քո ցասումն ու քո բարկութիւնը բերեցիր մեզ վրայ, ինչպէս քո ծառաների՝ մարգարէների միջոցով խօսեցիր, թէ՛ այսպէս է ասում Տէրը. «Խոնարհեցրէ՛ք ձեր պարանոցները եւ ծառայեցէ՛ք բաբելացիների արքային, եւ դուք կ'ապրէք այն երկրում, որ փուել են ձեր հայրերին, իսկ եթէ չանսաք 22 Տիրոջ ձայնին՝ ծառայելու բաբելացիների արքային, ապա Յուդայի երկրի քաղաքներից եւ Երուսաղէմից դուրս ես կը վերացնեմ ձայնն ուրախութեան եւ ձայնը ցնծութեան, ձայնը փեսա- 23 յի եւ ձայնը հարսի, եւ այդ ամբողջ երկիրն ամայի կը դառնայ բնակչութիւնից»: Բայց մենք չանսացինք քո ձայնին՝ ծառայելու բաբելացիների արքային, եւ դու ի կատար ածեցիր քո խօսքերը, որ յայտնեցիր քո ծառաների՝ մարգարէների միջոցով, թէ մեր թագաւորների ոսկորները եւ մեր հայրերի ոսկոր-

25 ները հանուելու են իրենց փեղից: Եւ ահա դրանք թափուած են
 ցերեկուայ փոթին ու գիշերուայ ցրփին, իսկ իրենք իրենց վախ-
 26 ճանը գրան չարաչար ցաւերով, սովով, սրով ու գերութեամբ:
 Իսրայէլի փան եւ Յուդայի փան չարութեան պատճառով քո
 փաճարը, որը կոչում է քո անունով, դու դարձրիր այնպիսին,
 27 ինչպիսին նա այսօր է: Տէր Աստուած մեր, մեզ հեք վարու-
 եցիր քո ամբողջ հեգութեամբ եւ քո ամբողջ մեծ գթութեամբ,
 28 ինչպէս որ քո ծառայ Մովսէսի միջոցով խօսեցիր այն օրը, երբ
 դու Իսրայէլի որդիների առաջ պատուիրեցիր գրել քո օրէնքը եւ
 29 ասել. «Եթէ դուք չլսէք իմ ձայնը, ապա ձեր բարձրագոյն շփնդը
 30 ազգերի մէջ, ուր ցրելու են ձեզ, պիտի իջնի ու նուազի: Գի-
 փեմ, որ ինձ չեն լսելու, որովհետեւ մի պնդաճակապ ժողովուրդ
 են, բայց իրենց պանդխտաբար երկրում սրբով դարձի պիտի գան
 31 եւ իմանան, որ նրանց Տէր Աստուածը եւ եմ: Նրանց սիրտ եմ
 32 փալու եւ ականջներ, որ լսեն: Նրանք պիտի օրհնեն ինձ այն
 33 երկրում, ուր գերի են, պիտի յիշեն իմ անունը ու պիտի հրա-
 ժարուն իրենց կամակորոթիւնից եւ իրենց չար արարքներից,
 որովհետեւ պիտի յիշեն իմ առաջ մեղք գործած իրենց հայ-
 34 րերի ճանապարհները: Եւ նրանց պիտի վերադարձնեմ այն
 երկիրը, որ երդուեցի փալ նրանց հայրերին՝ Աբրահամին, Ի-
 սահակին եւ Յակոբին, ու նրանք պիտի փրկեն նրան: Պիտի
 35 բազմացնեմ նրանց, եւ նրանք չեն նուազելու: Նրանց հեք յա-
 փտենական ուխտ պիտի հաստատեն. եւ նրանց համար Աս-
 տուած պիտի լինեմ, իսկ նրանք ինձ համար՝ ժողովուրդ, եւ
 այլեւս Իսրայէլի իմ ժողովրդին չեմ գաղթեցնի այն երկրից, որ
 փուել եմ նրանց»:

3 Տէր Ամենակալ, Աստուած Իսրայէլի, չարչարուած անձերն ու
 2 յոգնած հոգիներն են աղաղակում առ քեզ: Լսիր, Տէր, եւ ո-
 դորմիր. չէ՞ որ դու ողորմած Աստուած ես, ողորմիր, որովհետեւ
 3 մեղք գործեցինք քո առաջ. դու ապրում ես յափտեան, իսկ
 4 մենք կորստական ենք յափտեան: Տէր Ամենակալ, Աստու-
 ած Իսրայէլի, լսիր աղօթքը Իսրայէլի մեռեալների եւ քո դէմ
 մեղանշողների որդիների, որոնք չանսացին իրենց Տէր Աստ-
 5 ծու ձայնին, եւ չարիքները պատեցին մեզ: Այժմ մի՛ յիշիր մեր
 հայրերի անիրաւութիւնները, այլ յիշիր քո գօրութիւնը եւ քո ա-
 6 նունը, քանզի մեր Տէր Աստուածն եւ դու, եւ մենք օրհնում ենք
 7 ենք քեզ, Տէր: Չէ՞ որ դու նրա՛ համար քո երկիւղը մեր սրտերի

մէջ դրեցիր, որ մենք կանչենք քո անունը եւ մեր գերութեան
մէջ օրհնենք քեզ. մենք մեր սրտերից վանել ենք քո առաջ
մեղք գործած մեր հայրերի անիրաւութիւնները: Ահա մենք 8
այսօր գտնուում ենք մեր գերութեան մէջ, ուր, մեր Տէր Աստ-
ծու դէմ ապստամբած մեր հայրերի անօրէնութիւնների պատ-
ճառով, իբրեւ նախապիւնք, նզովք ու հապուցում, ցրեցիր մեզ:
Լսիր, Իսրայէլ, կեանքի պարգամները, ակա՛նջ դրէք, որպէս- 9
զի ճանաչէք իմաստութիւնը: Ի՞նչ պարահեց, Իսրայէլ, ինչպէ՛ն 10
եղաւ, որ թշնամիներիդ երկրում ես: Ծերացար օտար երկ- 11
րում, խառնակուեցիր դիակների հետ, դրուեցիր դժոխք իջած-
ների կարգը, թողեցիր իմաստութեան երկիրը: Եթէ Աստծու 12, 13
ճանապարհով ընթանայիր, խաղաղութամբ կ'ապրէիր յաւի-
տեանութեան մէջ: Սովորիր՝ ո՛ր է իմաստութիւնը, ո՛ր է զօ- 14
րութիւնը, ո՛ր է հանճարը, միաժամանակ ճանաչիր, թէ ո՞րն է
երկարատեւ կեանքը, ո՞րպէ՛ղ են աչքերի լոյսն ու խաղաղութիւ-
նը: Ո՞վ գտաւ իմաստութեան փեղը, ո՞վ հասաւ նրա գանձե- 15
րին: Ո՞ր են հեթանոսների իշխանները եւ նրանք, որ երկրի 16
գագանների փիրակալներն էին, որ երկնքի թռչունների հետ 17
էին ճախրում եւ գանձում էին արծաթ ու ոսկի, որոնց վրայ 18
յոյս դրեցին մարդիկ. նրանց հարստութեանը չափ չկար. ով-
քեր ջանք էին թափում արծաթ ու ոսկի կուտակելու, նրանք
իրենց գործով գոյութիւն չունեն, մահացան ու դժոխք իջան. 19
նրանց փոխարէն ուրիշներն աշխարհ եկան: Երիտասարդնե- 20
րը փեսան լոյսը եւ բնակուեցին երկրի վրայ, բայց իմաստութե-
ան ճանապարհները չճանաչեցին, չգիտակցեցին նրա շաւիղ- 21
ները, չկանգնեցին իմաստութեան ճանապարհի վրայ: Նրանց
որդիներն այդ ճանապարհից հեռու մնացին: Իմաստութիւնը 22
չստեց Քանանում եւ ոչ էլ երեսաց Թեմանում: Նագարի որդի- 23
ները եւս իմաստութեան հետամուտ չեղան, Մերանի եւ Թեմա-
նի վաճառականները, առասպելախօսները եւ իմաստութեան
քննիչները իմաստութեան ճանապարհը չճանաչեցին, նրանք
չյիշեցին նրա շաւիղները: Ո՞վ Իսրայէլ, որքա՛ն մեծ է Աստ- 24
ծու Տունը, եւ որքա՛ն ընդարձակ՝ Նրա փրկապետութեան սահ-
մանը. մեծ է, անեզր, բարձր ու անչափելի: Այնպէ՛ղ սկզբում 25, 26
ծնուեցին անուանի հսկաները, որոնք վիթխարի էին եւ պարե-
րագմների մէջ՝ հմուտ: Բայց Աստուած նրանց իր ընտրեալ- 27
ները չդարձրեց եւ ոչ էլ իմաստութեան ճանապարհ ցոյց փուցեց

28 նրանց: Նրանք կորսաբեան մաբնուեցին, որովհետեւ իմաս-
 29 արութիւն չունէին, ոչնչացան, որովհետեւ անմիտ էին: Ո՞վ ելաւ
 30 երկինք, առաւ իմաստութիւնն ու այն իջեցրեց ամպերից. ո՞վ
 անցաւ ծովի այն կողմը եւ գտաւ այն, որ բերի ընտիր ոսկու փո-
 31 խարէն: Չկայ մէկը, որ իմանայ նրա ճանապարհները, ո՛չ ոք,
 32 որ գիտակցի նրա շաւիղները: Բայց Նա, որ գիտէ ամէն ինչ,
 Նա՛ է ճանաչում իմաստութիւնը, Նա՛ է իր իմաստութեամբ գտել
 այն, Նա, ով ստեղծել է երկիրը յաւիտենական ժամանակների
 33 համար, լցրել այն կենդանիներով եւ չորքորանիներով, Նա,
 ով լոյսն է ուղարկում՝ եւ լոյսը գնում է, յետ է կանչում՝ եւ լոյսը
 34 դողալով հնազանդում է նրան. աստղերը ծագել են՝ իւրաքան-
 35 չիւրն իր տեղում, եւ ուրախացել. Նա կանչում է աստղերին, ու
 նրանք ասում են՝ «Ահա այստեղ ենք», եւ զուարթօրէն ճառա-
 36 գում են իրենց Արարչի համար: Դա մեր Աստուածն է, որի հետ
 37 ոչ ոք չի կարող համեմատուել, որը գտաւ իմաստութեան բոլոր
 ճանապարհները եւ դրանք տուեց իր ծառայ Յակոբին ու իր սի-
 38 րեցեալ Իսրայէլին: Դրանից յետոյ իմաստութիւնը յայտնուեց
 երկրի վրայ ու շրջեց մարդկանց մէջ:

4 Իմաստութիւնը Աստծու պարտիքանների գիրքն է, Օրէնքն
 է, որ կայ յաւիտեան: Բոլոր նրանք, ովքեր ընդունում են
 այն, պիտի ապրեն, իսկ ովքեր թողնում են այն, պիտի մեռ-
 2 նեն: Դարձի՛ր, Յակոբ, եւ բռնի՛ր իմաստութիւնից՝ նրա լոյսի
 3 ծագման իսկ պահին: Քո փառքն ուրիշին մի՛ տուր, եւ քո
 4 վաստակները՝ օտար ազգին: Երանի է մեզ, Իսրայէլ, որով-
 5 հետեւ գիտենք, թէ ի՛նչն է հաճելի Աստծուն: Քաջալերուի՛ր,
 6 ո՞վ իմ ժողովուրդ, յիշի՛ր, ո՞վ Իսրայէլ. ազգերին ծախուեցիք,
 բայց ոչ կործանուելու համար. քանի որ դուք բարկացրիք
 7 Աստծուն, մաբնուեցիք հակառակորդներին: Զայրացրիք ձեր
 Արարչին, զոհեր մատուցեցիք դուերին եւ ոչ թէ Աստծուն:
 8 Մոռացաք ձեր կերակրողին՝ յաւիտենական Աստծուն, տրամու-
 9 թիւն պարճառեցիք եւ ձեր դայեակին՝ Երուսաղէմին, որը տե-
 սաւ Աստծուց ձեզ վրայ եկած բարկութիւնը եւ ասաց. «Լսե-
 ցէ՛ք, ո՞վ Սիոնի պանդուխտներ, Տէրն ինձ մեծ սգի մէջ դրեց.
 10 ես տեսայ իմ տղաների ու աղջիկների գերութիւնը, որի մէջ
 11 նրանց դրեց յաւիտենական Տէրը: Նրանց սնեցի ուրախութե-
 12 ամբ, բայց նրանց ճանապարհ դրի լացով ու սգով: Թող ոչ ոք
 չտրմաշարի որբեւայրուս, որ շարերից միայնակ եմ մնացել.

թափուր եմ մնացել իմ որդիների բազում մեղքերի պատճառով, քանզի նրանք խտրորուեցին Աստծու օրէնքներից, չճանաչեցին նրա իրաւունքները, չգնացին Աստծու պատուիրանների ճանապարհներով եւ ոչ էլ բարձրացան նրա արդար խրաւրի շաւիղներով: Կը գան Սիոնի պանդուխտները ու կը յիշեն իմ փրկանքի եւ աղջիկների գերութիւնը, որի մէջ նրանց դրեց յաւիտենական Տէրը: Նրանց վրայ բերեց մի հեռաւոր ազգի, մի լիրբ եւ այլալեզու ազգի, որ չէր ականաւորած երեքից եւ ոչ էլ ուղորմում մանկանը: Նրանք քարան որբեւայրու սիրելիներին, իսկ մնացածներն ազգէն ղուստներից: Ես ինչպէն կարող էի օգնել ձեզ: Ով ձեզ վրայ չարիք բերեց, նա էլ կը փրկի ձեզ ձեր թշնամիների ձեռքից: Գնացէ՛ք, ո՛վ զաւակներ, գնացէ՛ք, քանզի ես մնացի աւերակ: Շանեցի խաղաղութեան պատմութեան եւ հազայ իմ պաղապանքների քուրճը. իմ օրերում աղաղակ բարձրացրի առ յաւիտենական Տէրը: Քաջալերուեցէ՛ք, ո՛վ զաւակներ, ձայն փութէ Աստծուն, եւ նա ձեզ կ'ազարի թշնամիների բռնութիւնից, նրանց ձեռքից: Ձեր փրկութեան համար ես յոյսս դրեցի յաւիտենական Տիրոջ վրայ եւ Սրբից ուրախ լուր առայ այն ողորմութեան մասին, որ շուրջով ձեզ է գալու ձեր յաւիտենական Փրկից: Ձեզ ճանապարհի դրի սգով ու լացով, սակայն Աստուած յաւիտենապէս ձեզ ինձ է փալու ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ: Ինչպէս այժմ Սիոնի պանդուխտները փեսան ձեր գերութիւնը, այնպէս էլ ընդհուպ պիտի փեսանեն Աստծու կողմից ձեր փրկութիւնը, որ ձեզ է հասնելու յաւիտենական Տիրոջ մեծափառութեամբ ու լոյսով: Ո՛վ զաւակներ, Աստծուց ձեզ հասած բարկութեան հանդէպ համբերաբար եղէ՛ք. ձեր թշնամին հալածեց ձեզ, բայց շուրջով դուք կը փեսանէք նրա կործանումը եւ ձեր ուրբը կը դնէք նրա պարանոցի վրայ: Իմ փափկասուն զաւակները դաժան ճանապարհներ անցան, քշուեցին ինչպէս թշնամիներից յափշտակուած հօք: Քաջալերուեցէ՛ք, ո՛վ զաւակներ, եւ ձայն փութէ Աստծուն, որպէսզի Նա, որ ձեզ գերութեան քարաւ, յիշի ձեզ: Ինչպէս որ ձեր մարքերով շեղուեցիք Աստծուց, այդպէս էլ դուք քասնապարիկ պիտի դառնաք ու փնտռէք նրան, որովհետեւ ով ձեզ վրայ չարիք բերեց, նա էլ յաւիտենական ուրախութիւն պիտի բերի ձեզ՝ ձեր բարեկեցութեամբ հանդերձ»: Քաջալերուի՛ր, Երուսաղէմ, ով որ քո անունը դրեց, նա կը միախառնի քեզ: Վայ նրանց, որ

32 չարչարեցին քեզ եւ խնդացին քո կործանման վրայ: Վայ այն
քաղաքներին, որոնց ծառայեցին քո զաւակները, վայ նրան, ով
33 ընդունեց քո որդիներին, որովհետեւ ինչպէս որ նա խնդաց քո
կործանման վրայ եւ ուրախացաւ քո անկումով, այնպէս էլ պի-
34 տի քո քրտման իր աւերման համար: Նրան պիտի գրկեմ բազում
խրախճանքների ուրախութիւնից եւ նրա պերճութիւնը սգի պի-
35 տի փոխեմ: Բազում օրեր յաւիտենական Տիրոջ հօրը պիտի
գայ նրա վրայ, բազում ժամանակներ դեւերի բնակավայր պի-
36 տի լինի նա: Նայիր դէպի արեւելք, ով Երուսաղէմ, եւ տես
37 Ասործուց քեզ եկած ուրախութիւնը: Ահա գալիս են քո որդի-
ները, որոնց ճանապարհ էիր դրել, գալիս են՝ Սրբի խօսքով
հաւաքուած արեւելքից մինչեւ արեւմուտք, ուրախացած Ասոր-
ծու փառքով:

5 Ով Երուսաղէմ, հանիր քո սգի ու լլկանքի զգեստը եւ յաւի-
2 տեա՛ն հագիր Ասործու փառքն ու վայելչութիւնը, առ քո վրայ
Ասործու արդարութեան վերարկուն եւ դիր գլխիդ յաւիտենա-
3 կան Տիրոջ փառքի խոյրը, որպէսզի Ասորուած երկնքի ներ-
4 քոյ ցոյց տայ քո ամբողջ պայծառութիւնը: Ասործու կողմից
քո անունը յաւիտեան կը կոչուի խաղաղութիւն, արդարութիւն
5 եւ ասորուածպաշտութեան փառք: Ելիր, Երուսաղէմ, կանգնիր
բարձունքի վրայ, նայիր դէպի արեւելք ու տես Սրբի խօսքով
արեւելքից մինչեւ արեւմուտք հաւաքուած քո որդիներին, որոնք
6 ուրախացել են Ասործուց յիշուած լինելու համար: Նրանք քեզ-
նից հեռացան հեփիոտն, թշնամիներից քշուած, բայց Ասորուած
նրանց քեզ մօտ է բերում փառքով, ինչպէս թագաւորական գահ
7 բարձրացածների: Արդարեւ, Ասորուած հրաման է արձակել,
որ բոլոր բարձր լեռները, յաւերժական բլուրները խոնարհուեն,
ձորերը լցուեն, որպէսզի երկիրը հարթուի, Իսրայէլն Ասործու
8 փառքով ապահով քայլի, իսկ բոլոր անբառները եւ ամէն մի
անուշաբոյր ծառ Ասործու հրամանով հովանի լինեն Իսրայէ-
9 լին: Ասորուած պիտի առաջնորդի Իսրայէլին ուրախութեամբ,
իր փառքի լոյսով՝ իր ողորմութեամբ ու արդարութեամբ հան-
դերձ:

Ողբ

Իսրայելի գերութիւնից եւ Երուսաղէմի աներածութիւնից յե- 1
փոյ էր, երբ Երեմիան նստել լաց էր լինում եւ այս ողբերն ա-
սում Երուսաղէմի վրայ. Ինչպէն զապուեց ու նստեց մենաւորիկ՝
քաղաքը բազմամարդ, քրտնալից լցուած որբեւայրի մի կին
դարձաւ հեթանոսների մէջ. երկրի իշխանը հարկապառ դարձաւ:
Նա գիշերը դառնօրէն լաց եղաւ. արցունքներ կան նրա ծնօթ- 2
ներին: Այդ օրը նրա սիրելիների մէջ չգտնուեց մէկը, որ մխի-
թարիչ լինէր նրան. բոլոր բարեկամներն անարգեցին նրան ու
դարձան թշնամիներ: Յուդայի երկիրը մաքնուեց գերութեան, 3
բազում քառապանքների, նեղութեան, ստրկութեան ու ծառա-
յութեան. նա նստեց հեթանոսների մէջ եւ հանգիստ չգտաւ.
թշնամական պաշարման մէջ՝ բոլոր հալածիչները նրա վրայ
հասան: Միոնի ճանապարհները սուգ բռնեցին, որովհետեւ 4
նրա տարեկան տօներին եկողներ չկան: Նրա դարպասներն
ամայացան, նրա քահանաները հեծում, հառաչում ու հոգոց են
հանում: Նրա կոյսերը գերեւարուեցին, իսկ ինքն էլ դառնացած
է իր հոգում: Նրան նեղողները՝ կանգնեցին նրա գլխին, նրա 5
թշնամիներն ուրախութեան մէջ են, քանի որ Տէրը խոնարհեց-
րեց նրան ծանր ամբարշտութեան համար. նրա մանուկները,
նեղողների առաջն ընկած, գերի քշուեցին: Միոնի դուստրե- 6
րի ամբողջ վայելչութիւնը վերացաւ. նրանց իշխանները նմա-
նուեցին այն խոյերին, որոնք կեր չեն գտնում. նրանք իրենց
այնքան ցանկալի իրերը տուեցին կերակուրների համար, որ-
պէսզի յագեցնեն իրենց մարմինները: Գնում էին նրանք մտա- 7
մուր, նեղողների առաջն ընկած, հալածիչներից քշուած: Ե-
րուսաղէմը յիշեց իր քառապանքի օրը եւ օրն իր բաժանումի,
թախծեց այն բոլոր փափագելի բաների համար, որոնց արժա-
նացել էր սկզբում: Երբ ժողովուրդը թշնամիների ձեռքն ըն-
կաւ, ոչ ոք չկար, որ օգնէր նրան, տեսան դա նրա արելիները,
քամահրեցին ու ծաղրի առան նրա գերութիւնը: Մեղք գործեց 8
Երուսաղէմը, դրա համար էլ նրան մեծարողները խայտառա-
կեցին նրան, քանզի տեսան նրա անարգանքը, եւ նա ինքն էլ,
շրջուելով, հոգոց էր հանում: Նրա պղծութիւնն իր ոտքերի 9
առաջ էր, սակայն նա իր վախճանի մասին չմտածեց. առաքո-

րէն արցունք թափեց, բայց ոչ որ չկար, որ մխիթարէր նրան։
Նայիր փառապանքներիս, ո՛վ Տէր, քանզի թշնամիներս հպար-
10 փացան իմ դէմ։ Թշնամին իր ձեռքը երկարեց իմ գանձերին։
Ես փեսայ հեթանոսներին, որոնք մօրս քո սրբարանը, մինչ-
դեռ նրանց հրամայել էիր, որ քո ժողովրդի սրբավայրը չմփնեն։
11 Ամբողջ ժողովուրդը հաց էր փնտռում ու հառաչում. ամէն բան,
ինչ թանկ էր նրան, ծախսեց հացի համար, որպէսզի պահի
ինքն իրեն։ Նայիր, ո՛վ Տէր, եւ փէն, որ ես դարձայ անարգու-
12 ած ու արհամարհուած։ Ձե՛զ եմ ասում, ձե՛զ, ո՛վ անցորդներ,
յե՛ր դարձէք, նայեցէ՛ք, փեսէ՛ք՝ ինձ հասած ցաւերի նման ցա-
ւեր եղե՛լ են արդեօք. Տէրը ձայնը բարձրացրեց ինձ վրայ եւ
13 իր բարկութեան ու ցասման ժամին խոնարհեցրեց ինձ։ Իր
բարձունքից կրակ ուղարկեց իմ ոսկորներին, ցանց գցեց իմ
ոտքերին եւ ինձ յեւր շարպեց, կործանեց իմ անձը՝ հանապա-
14 զօրեայ փառապանքի ու փրկման մէջ։ Տէրը կանխաւ ա-
սաց ինձ իմ ամբարշտութեան մասին, իր ձեռքը գցեց եւ իմ
պարանոցին ծանրացրեց իր լուծը. իմ զօրութիւնը փկարացաւ։
Տէրն ինձ մաքնեց իմ ցաւերին, ու ես չեմ կարողանում հանդար-
15 փուել։ Նա ջնջեց իմ միջից իմ ընտիր-ընտիր զօրաւորներին,
իմ ընտրեալների կոտորածի ժամն ազդարարեց. Տէրը, ինչ-
16 պէս հնձանում, ճզմեց կոյսին՝ Յուդայի երկրի դստերը։ Ահա
թէ ինչու ես ինձ փուել եմ լացի։ Աչքն իմ արցունք թափեց,
քանզի նրանք, ուրբեր իմ մխիթարիչներն էին եւ իմ հոգին ինձ
էին վերադարձնում, հեռու են ինձնից։ Իմ որդիները մաքնուե-
17 ցին կործանման, որովհետեւ թշնամիներս զօրացան։ Սիոնն
իր բազուկները փարածեց առ Աստուած, բայց չկար ոչ որ, որ
մխիթարէր նրան։ Նրա շուրջը նրան նեղողներն են. նրանց մէջ
18 Երուսաղէմը դարձաւ մի նողկալի կին։ Արդար է Տէր Աստուած,
ես դառնացրի նրան։ Ո՛վ ժողովուրդներ, բոլորդ լսեցէ՛ք այս եւ
փեսէ՛ք իմ ցաւերը. իմ օրհորդներն ու երիպասարդները քշուե-
19 ցին գերութեան։ Ես կանչեցի իմ սիրելեաններին, բայց նրանք
արհամարհեցին ինձ. իմ քահանաներն ու երէցներն այսպեղ,
քաղաքի մէջ, մեռան. կերակուր փնտռեցին, կենդանի մնա-
20 լու համար, սակայն չգտնուեց։ Նայիր, Տէր, ես նեղութեան
մէջ եմ. ոսկորներս հալումաշ եղան, սիրտս մէջս փրորուեց,
դառնացած եմ։ Դրսից սուրն ինձ անժառանգ դարձրեց, ինչպէս
21 մահը՝ ներսից։ Լսեցէ՛ք, լսեցէ՛ք այս. ես հեծում ու հառաչում եմ,

եւ ոչ ոք չկայ, որ մխիթարի ինձ: Իմ բոլոր թշնամիներն իմացան իմ վրայ եկած չարիքների մասին եւ ողորհարեցին ինձ, քանզի դո՛ւ սպեղծեցիր այդ օրը, դո՛ւ կանչեցիր այդ ժամանակը, որ վայր գայ ինձ վրայ: Բոլոր չար գործերը թող կանգնեն քո առաջ, եւ դու ճռաքանդ արա նրանց այնպէս, ինչպէս ճռաքաղ արիր ինձ իմ բոլոր մեղքերի համար, քանզի անթիւ եմ իմ հառաչանքները, եւ սիրտն իմ լի է փրկմութեամբ:

Ինչպէ՛ն խաւարեցրեց Տէրը Սիոնի դստերը իր ցասումով ու բարկութեամբ, Իսրայէլի փառքը երկնքից երկիր նետեց եւ չյիշեց իր ուրների պապուանդանը: Իր ցասման ու բարկութեան օրը Տէրն անխնայ խորակեց Յակոբի տան գեղեցկութիւնը, քանդեց ու չխնայեց, կործանեց Յուդայի երկրի դստեր ամրոցները երկրի վրայ, անարգեց նրանց իշխաններին ու թագաւորներին: Տէրն իր ցասման ու բարկութեան օրը փշրեց Իսրայէլի բոլոր եղջիւրները եւ նրան յետ շարքեց իր թշնամիների առաջ: Կրակը պատեց Յակոբի երկիրը, լափեց ու ոչնչացրեց ամէն բան, ինչ կար նրա շուրջը: Նրա գիրկը մտաւ իբրեւ թշնամի, իր աջը հասարարեց նրա վրայ եւ սպանեց Սիոնի դստեր բոլոր սիրելիներին, իր ցասումն ու բարկութիւնը կրակի պէս թափեց նրա վրայ: Տէրը, իբրեւ թշնամի, կործանեց Իսրայէլը, կործանեց նրա թագաւորներին, կործանեց նրա բոլոր ամրոցները եւ Յուդայի երկրի դստեր փառապանքների վրայ փառապանքներ աւելացրեց: Այգու պէս հափեց նրա խորանները, վերացրեց նրա փարեկան փօները. Տէրը մոռացութեան փութեց այն փարեկան փօներն ու շաբաթները, որ կապարում էր Սիոնը. իր բարկութեան պահին մռնչալիս՝ փազնապի մարմնեց թագաւորներին, իշխաններին ու քահանաներին: Տէրը մերժեց իր գոհասեղանը, հեռու վանեց իր սրբարանները, կործանեց իր փաճարների պարիսպներն ու աշտարակները. Տիրոջ Տան մէջ թշնամիները աղմկեցին ու գոչեցին, ինչպէս նրա փարեկան փօների օրերին: Սիոնի դստեր պարիսպն ընկաւ ու կործանուեց. լարը քաշեցին եւ բաց ջրողեցին իրենց ձեռքերից. աշտարակները սուգ մտան, եւ բոլոր պարիսպները ցնցուեցին ու կործանուեցին: Նրա դռները գեպին փապալեցին, խորակեցին նրա նիգերը: Նրանց թագաւորներն ու իշխանները հեթանոսների մէջ էին. օրէնք ու մարգարէներ չկային, չկային եւ նրանք, ովքեր փեսիւքներ էին փեսայում Տիրոջ կողմից:

- 10 Ամեն ինչ իջաւ ու գեպնին հաւասարուեց: Միոնի դստեր ծերե-
րը պապանծուեցին, հող ցանեցին իրենց գլխին, քուրձ հագան:
11 Երուսաղէմի իշխաններին գեպին փապալեցին: Իմ ժողովրդի
դստեր կործանման համար արցունք թափելուց աչքերիս լոյսը
խաւարեց, որովայնս փակնուվրայ եղաւ, փառքս լուծուեց հողի
մէջ, քանգի քաղաքի բոլոր փողոցներում մեռնում են ծծկեր մա-
12 նուկները: Նրանք հաց ու գինի էին խնդրում իրենց մայրերից,
մինչ քաղաքի մէջ ընկած ու ցրուած՝ մեռնում, իրենց հոգիներն
13 էին աւանդում: Քո մասին ի՞նչ վկայութիւն բերեմ կամ քեզ
ո՞նմ նմանեցնեմ, դո՞ւսար Երուսաղէմի. ո՞վ պիտի մխիթարի քեզ,
Միոնի կոյս աղջիկ. ծանրացաւ քո վշտի բաժակը, ո՞վ է, որ պի-
14 տի կարողանայ բժշկել քեզ: Մարգարէները զուր, խաբուսիկ
ու անշահ փեսիւքներ փեսան քեզ համար եւ քեզ չյայտնեցին
քո անիրաւութիւնները, որ կարողանայիր վերադառնալ քո գե-
րութիւնից, այլ քեզ փութեցին սնոտի առասպելներ քո բնակա-
15 վայրից հեռանալու մասին: Բոլոր անցորդները ծափ զարկին,
սուլում էին ու շարժում իրենց գլուխները Միոնի դստեր վրայ.
«Այն է այն քաղաքը, - ասում էին, - որ ամբողջ երկրի փառքի
16 պսակն էր եւ ուրախութիւնը»: Քո բոլոր թշնամիներն իրենց
բերանները բացեցին քեզ վրայ, սուլում էին կրճարում եւ իրենց
սարամները՝ ասելով. «Եկէք կո՛ւլ տանք սրան. չէ՞ որ սա այն օրն
է, որին սպասում էինք. ահաւասիկ փեսանք, գրանք ու հասանք
17 մենք նրան»: Տէրն ինչ խօսել էր՝ արեց, կապարեց իր ասած-
ները, ինչ պապուիրել էր հին օրերում. քանդեց ու չխնայեց, քո
թշնամիներին քեզ վրայ ծիծաղել փութեց եւ բարձրացրեց քեզ
18 նեղողների եղջիւրը: Նրանց սրտերը պիտի աղաղակեն դէպի
Միոնի դստեր պարիսպները, զիշեր ու ցերեկ հեղեղի պէս ար-
ցունք պիտի թափեն. մի՛ լռիր, մի՛ դադարիր, աչքդ արփասութից
19 թող հանգիստ չառնի: Վեր կաց խոստովանութեան, զիշերը,
քո պահեցողութեան սկզբին, քո սիրտը, ինչպէս ջուր, թափի՛ր
Տիրոջ առաջ, ձեռքդ վեր կարկառիր քո մանուկների հոգիների
համար, որոնք սովամահ էին լինում քո երթեւեկութեան բոլոր
20 ճանապարհներին: Տես, ո՞վ Տէր, նայի՛ր՝ ո՞նմ այսպէս ճռաքաղ
արիր, որ կանայք ուրեն իրենց որովայնի պտուղը, ճռաքաղ ա-
րիր, ներս փարար, փութի խոհարարներին, որ ներսում, Տիրոջ
սրբարանի մէջ, մորթեն ծծկեր մանուկներին, քահանային ու
21 մարգարէին: Ծերն ու տղան միասին վախճանուեցին ճանա-

պարհների գլխին, կոյսն ու երիպասարդը բշուեցին գերութեան.
քո բարկութեան օրը սրի քաշեցիր, կոտորեցիր, մորթեցիր, կե-
րակուր դարձրիր ու չխնայեցիր: Պանդխտութեանս օրը, ինչ- 22
պէս փարեկան փօներին, հրաւիրեցիր, որ նրանք իմ շուրջը հա-
ւաքուն, բայց ոչ ոք չգտնուեց, որ Տիրոջ ցասման ու բարկու-
թեան ժամին փրկուած կամ կենդանի մնացած լինէր, մինչդեռ
իմ բոլոր թշնամիներն ապրեցին ու բազմացան:

Ո՛վ գօրաւոր Աստուած, նայի՛ր իմ թշուառութեանը: Իր ցաս- 3
ման գաւազանով նա փրկեց ինձ ու ինձ վրայ խաւար բերեց 2
եւ ոչ թէ լոյս, նաեւ իր ձեռքն հանապազ իմ դէմ դարձրեց: 3
Նա մաշեց իմ մորթն ու մարմինը, իմ բոլոր ոսկորները փշրեց, 4
կուրակեց վրաս եւ պապեց իմ գլխի շուրջը, առանց յապա- 5, 6
ղելու ինձ խաւարի մէջ նստեցրեց, ինչպէս յաւիտենական մի
մեռելի: Կուրակեց դրանք ինձ վրայ, եւ ես այլեւս չեմ կարող 7
խլրփալ, պղնձի նման ծանրացրեց ինձ վրայ, ու թէւ ասա- 8
ցի, թէ պիտի կանչեմ ու աղաղակեմ, սակայն նա փակել ու
կապանք է դրել, որ աղօթքներս իրեն չհասնեն: Իմ ճանա- 9
պարհներին արգելքներ կանգնեցրեց, խցանեց իմ շարժուելու
շաւիղները, ինձ խրփնեցրեց. ինձ համար դարանակալ արջ եւ 10
թաքնուած առիւծ դարձաւ. հեղապնդեց ինձ, հասաւ ու հա- 11
լածեց, ուժասպառ արեց ինձ, կործանեց ինձ: Մտաւ իմ գիր- 12
կը, ինձ թիրախ դարձրեց ու լցրեց նետերով. երիկամներս 13
մէջփղեղից կիսեց, նետահարեց ինձ, ծաղր դարձրեց իմ ժո- 14
ղովրդի համարեւ խաղը ու խայրառակ յաւիտենապէս: Ինձ 15
լեղի փուլեց ուրելու եւ հարբեցրեց դառնութեամբ, իմ արամ- 16
ները քարերով փշրեց եւ մոխիր փուլեց ինձ ուրելու. գրկեց իմ 17
անձը հանգստութիւնից. ես մոռացայ բարութիւնը. կորաւ իմ 18
արիութիւնը, եւ իմ յոյսը՝ առ Տէր: Յիշեցի իմ թշուառութեան ու 19
հալածանքի մասին. միտքս եկան միայն դառնութիւնն ու բար- 20
կութիւնը, հոգիս մէջս թուլացաւ. այդ եմ մտաբերում եւ դրա 21
համար էլ համբերում եմ: Անսպառ են Տիրոջ ողորմութիւն- 22
ները, նրա գթութիւնները չեն նուագում: Ամէն նոր առաւօտի 23
հետ բազմանում է քո ճշմարտութիւնը, Տէր: Իմ հոգին ասաց, 24
թէ՝ «Նա իմ բաժինն է», ահա թէ ինչու յոյսս պէտք է դնեմ նրա
վրայ: Աստուած բարերար է նրանց հանդէպ, ովքեր իրենց 25
յոյսը դնում են նրա վրայ, քանզի այն անձը, ով փնտռում եւ 26
ճշմարտութեամբ ապաւինում է նրան, բարի է եւ Տիրոջ փրկու-

27 թեամբ հանգստություն կը գտնի: Մարդու համար լաւ է, ե-
 28 թէ իր մանկութիւնից կրի խոնարհութեան լուծը: Միայնակ ու
 լռիկ նա կը նստի իր տանը, որովհետեւ ինքն անձամբ յանձն
 29 առաւ քո լուծը: Նա կը խոնարհուի՝ իր բերանով համբուրելու
 30 հողը, որովհետեւ նրա համար յոյս կայ. իր ծնօրները դէմ կը
 31 տայ հարուածողներին, կը կրի շաք նախապիւնքներ, բայց Տէ-
 32 րը նրան ընդմիշտ չի մերժի: Նա, ով տառապանքներ տուեց
 նրան, ինքն էլ իր անսահման ողորմածութեամբ կ'ողորմի նրան.
 33 Տէրը սրտով չի կամենում մարդկանց պատժելու նուաստացնել
 34 մարդու որդիներին: Երբ մէկը երկրի բոլոր կալանատուրներին
 իր ոտքերի տակ ստորացնում է եւ մարդուն մաքնում Տիրոջ
 35 դատաստանին, երբ Բարձրեալի առաջ խեղաթիւրում է մար-
 36 դու իրաւունքները, երբ դատարանում անիրաւում է մարդուն,
 37 «Տէրը չի՞ տեսնում: Նա չասաց, թէ՝ «Այսպէս է ասում Տէրը»,
 եւ կատարուեց: Բարձրեալի բերանը չէ՞ր, որ պատուիրեց, թէ՝
 38, 39 «Այնպէս չէ՞ չարիք պիտի դուրս գայ եւ ո՛չ էլ բարիք»: Մարդը,
 40 կենդանի մարդը ինչո՞ւ է քրտնջում իր մեղքերի համար: Մեր
 ընթացքը քննութեան առնուեց ու յանդիմանուեց. դառնա՛նք
 41 դէպի Տէրը, մեր ձեռքերը մեր սրտերի հետ, կարկառե՛նք դէպի
 42 երկնքի բարձունքները: Մեղք գործեցինք, ամբարիշտ դար-
 43 ձանք, դրա համար էլ մեր հանդէպ, բարեհաճ չեղար: Պատ-
 ժելու եկար ցատումով ու բարկութեամբ եւ հալածեցիր մեզ, կո-
 44 տորեցիր ու չխնայեցիր. երկինքն ամպերով ծածկեցիր, որ
 45 մեր աղօթքները քեզ չհասնեն. քամաւորեցիր ու հեռացրիր
 մեզ, հեթանոսների ամբոխի մէջ արհամարհուած ու անարգու-
 46 ած դարձրիր մեզ: Մեր բոլոր թշնամիների բերանները բացել
 47 տուիր մեր դէմ: Ահ ու սարսափ եկաւ մեզ վրայ, աւեր ու կոտո-
 48 րած: Իմ ժողովրդի դստեր կործանման պատճառով մեր աչքե-
 49 րը ջրի հեղեղներ թափեցին: Իմ աչքերը լցուեցին արցունքով,
 50 բայց ես չեմ լռի եւ ականջ չեմ դնի, մինչեւ որ երկնքից չյայտ-
 51 նուի եւ չտեսնի Տէրը: Իմ քաղաքների բոլոր դուստրերի չափ
 52 աչքս արցունք է թափում իմ հոգու համար: Ինչպէս թռչնորս-
 53 ներ, իմ թշնամիները զուր տեղը ինձ որսացին, իմ կեանքը գրի
 54 մէջ խեղդեցին, քար դրին ինձ վրայ, գլուխս ջրով հեղեղեցին,
 55 ու ես ասացի, թէ՝ «Ահա կործանուեցի»: Տառապանքի գրից
 56 քո անունը կանչեցի, Տէ՛ր, եւ դու լսեցիր իմ ձայնը: Զո ա-
 կանջն իմ աղաչանքներից մի՛ ծածկիր, ազատութիւն տուր ինձ,

փրկի՛ր ինձ: Դու մօքեցար, որպէսզի ինձ օգնես, եւ ասացիր, 57
 թէ՝ «Այն օրը, երբ ինձ կանչես, չվախենաս»: Դա՛ր արա, ո՛վ 58
 Տէր, իմ հոգու դա՛րն արա: Փրկեցիր իմ կեանքը, տեսար իմ 59
 խռովքը, իմ դաբաստանն արիր, Տէր: Տեսար իմ ողջ ար- 60
 դարութիւնը, իմացար իմ բոլոր խորհուրդները: Տէր, լսեցիր 61
 նախադինքներն ու իմ նկատմամբ ունեցած բոլոր դիտաւորու-
 թիւններն այն մարդկանց, ովքեր իրենց շուրթերը հանապազ 62
 իմ դէմ են շարժում: Իրենց խորհուրդներից եւ հասկացայ, թէ 63
 ինչու են նրանք նստում ու վեր կենում: Նայի՛ր նրանց ամ- 64
 բարտաւան աչքերին, ո՛վ Տէր, եւ նրանց արժանի հապուցու-
 մը նրանց գլխի՛ն բեր, հապուցի՛ր նրանց ըստ իրենց սրտերի 65
 կարծրութեան, քո ցասմամբ հալածի՛ր նրանց, քո բարկութե- 66
 ամբ ոչնչացրո՛ւ նրանց երկնքի ներքոյ:

Ինչպէ՛ն խամրեց ոսկին, գունաթափուեց, սպիտակ արծա- 4
 թը, նրանց թանկագին քարերը հալուեցին ու ցրիւ եկան իրենց
 ճանապարհների խաչմերուկներում: Միոնի պապուական որ- 2
 դիները, աւելի պապուական, քան թանկագին քարերը, ինչպէ՛ն
 համարուեցին խեցեղէն ամաններ՝ բրուարների ձեռքի աշխա-
 փանք: Ինչպէս վիշապներ, նրանք մերկացրին իրենց սրիւնք- 3
 ները եւ կաթ փուեցին իրենց կորիւններին. իմ ժողովրդի որ-
 դիները փանջահար եղան, եւ չկայ բժշկութիւն նրանց համար.
 անապաքի ջայլամների պէս փառապեցին նրանք: Ծարաւից 4
 կաթնակեր մանուկների լեզուներն իրենց քիմքերին կպան. ե-
 րեխաները հաց խնդրեցին, բայց նրանց հաց կտրող չեղաւ:
 Ովքեր կերակրով էին սնուել, ճանապարհների վրայ սովամահ 5
 եղան, ովքեր գրկերի մէջ գուրգուրանք ու գգուանք էին վայելել,
 աղբաւոցները գրկած՝ թաթաւեցին ու թաւալուեցին: Իմ ժողո- 6
 վրդի դստեր մեղքերն աւելի շաքացան, քան կործանուած Սո-
 դոմի անօրէնութիւնները. նրանք փութով վեր էին կենում, բայց
 նրանց ձեռքերի վաստակը ոչ մի փեղ չէր երեւում: Նրանց ազ- 7
 նուական իշխանները, որոնք մաքուր էին, ձեան պէս սպիտակ,
 կաթի պէս անարաք, փայլուն ինչպէս շափիւղայ, ակնեղէն.
 այժմ նրանց փեսքն ածուխի նման սեւացաւ, ու ոչ ոք չէր ճա- 8
 նաչում նրանց. նրանց դրել էին ճանապարհների խաչմերուկ-
 ներում: նրանց կաշին ոսկորներին էր կպել. նրանք կոշտացել
 ու չորացած փայտ էին դարձել: Սրից հասած վերքերից դիտա- 9
 պաստ ընկածներն աւելի բախտաւոր էին, քան սովից մեռած-

- 10 ները: Խումբ–խումբ շարժում էին վիրաւոր մարդիկ: Գթա–
սիրպ կանանց ձեռքերը եփեցին իրենց մանուկներին, որոնք իմ
11 ժողովրդի դստեր կործանման ժամանակ նրանց համար կերա–
կուր դարձան: Տէրն ի կապար ածեց իր ցատումն ու բարկու–
թիւնը, թափեց իր ցատումն ու բարկութիւնը եւ կրակ բորբոքեց
12 Միոնում, որը լափեց նրա հիմքերը: Աշխարհում գոյութիւն ու–
նեցող բոլոր երկրների թագաւորները չհաւաքացին, թէ թշնա–
13 մին կարող է ներս մտնել Երուսաղէմի դարպասներից: Բայց
դա Կեդի ունեցաւ նրանց մարգարէների մեղքով, նրանց քա–
հանաների մեղքով, քանզի նրանք այնպէղ թափում էին արդար
14 մարդկանց արիւնը: Ճանապարհների գլխին ցնցուեց ու սա–
սանուեց նրանց զօրութիւնը, մեռածների արեամբ պղծուեցին
ու թաթախուեցին այնպէս, որ նրանց հագուստները հնարաւոր
15 չէր մաքուր վիճակում նրանց վրայից հանել: «Նեռն կացէք,
պիղծ անուանեցէք նրանց, հեռն մնացէք, հեռն մնացէք, մի՛
մօտեցէք»: Եւ նրանք շարժուեցին ու բարկացած հեռացան: «Ա–
սացէք հեթանոսներին, որ նրանք այլեւս չշարունակեն ապրել
16 նրանց մէջ»: Մեր կենդանութեան ժամանակ իսկ նուաղեցին
մեր աչքերը իգուր օգնութիւն սպասելուց, որովհետեւ զուր Կեդը
17 մենք նրանց հսկիչ էինք կարգել սնորի բաների վրայ: Տէրն իր
երեսը շրջել է նրանցից եւ այլեւս չի նայելու նրանց: Քահանա–
ները չլսեցին ծերերին, նրանց որդիների նկատմամբ անողորմ
եղան: Աչքներս պահած՝ նայում էինք այն ազգերին, որոնք մեզ
18 չէին կարող փրկել: Որսացին մեզ. մի փոքր ժամանակ եւս, եւ
մեզ սպանած–բնաջնջած կը լինեն մեր քաղաքներից: Նասել է
ժամը, հասել է ժամանակը, լրացան մեր օրերը, լրացան ժամա–
19 նակները: Լեռների վրայ մեզ հալածողները թեթեւաշարժ են.
նրանք, ինչպէս երկնային արծիւներ, ճախրեցին բարձր լեռ–
ների վրայ եւ, անապատում դարան մտած, պաշարեցին մեզ:
20 Տէր Քրիստոսը մեր անձի շունչն է. իրենց ապականութեամբ
նրանք պաշարեցին նրան, մինչդեռ մենք մտածում էինք, թէ կը
նստենք նրա հովանու տակ եւ կ'ապրենք հեթանոսների մէջ:
21 Յնձա՛ եւ ուրախացի՛ր, ո՛վ եղոմայեցիների դուստր, որ բնակում
ես օստացիների այդ երկրում, քեզ էլ կը հասնի այս բաժակը.
կը կանգնես ու կը խմես, կը խմես ու նորից կը վերադարձնես:
22 Քո անօրէնութիւնները պիտի վերջ գտնեն, Միոն, եւ այլեւս դու
չպիտի պարծուես. բայց քեզ, ո՛վ Եղոմի դուստր, քո մեղքե–

րի համար Տէրը պատժելու եկաւ՝ յայտնի դարձնելով քո բոլոր ամբարշտութիւնները:

Յիշիր, Տէր, թէ ինչե՛ր կապարուեցին մեզ հետ, նայիր եւ **5**
 րեն մեր կրած նախափնքները: Մեր ժառանգութիւնն անցաւ **2**
 օտար ազգերին, մեր րները՝ օտարականներին: Որք մնա- **3**
 ցինք մենք, հայր չկար մեզ համար, մեր մայրերը մեր աչքի
 առաջ այրիացան: Մեր ջուրը փողով խմեցինք, եւ մեր փայ- **4**
 րը գնելու հոգար միշտ մեր վզին է ծանրացած: Նալածա- **5**
 կան եղանք եւ հանգստութիւն չգտանք: Եգիպտացիներն ու **6**
 ասորաստանցիները ձեռք մեկնեցին՝ մեզ հացով կշտացնելու
 համար: Մեր հայրերը մեղք գործեցին, նրանցից ոչ ոք հիմա **7**
 չկայ, եւ հայրերի մեղքը մենք ենք քաշում: Մեզ վրայ րի- **8**
 րեցին ծառաները, եւ այլեւս նրանց ձեռքից մեզ փրկող չկայ:
 Անապարի սրի ահից եկէք մեր պաշարները ներս րանենք: **9**
 Սոսկալի սովի երեսից մեր կաշին հնացած թոնրի նման ճաք **10**
 է րուել: Կանանց խայտառակեցին Սիոնում, իսկ կոյսերին՝ **11**
 Յուդայի երկրի քաղաքներում: Ծերերին կախեցին իրենց բութ **12**
 մաքներից, չխնայեցին նաեւ պառաւներին: Ընրիր ու պա- **13**
 րուական մարդիկ ողբում էին բարձրաձայն, իսկ երիտասարդ-
 ները, փայտածեծ արուելով, ուժասպառ եղան: Ծերերն այլեւս **14**
 չէին նստում դարպասների մօտ, իսկ ընրեալ մարդիկ դա-
 դարեցին օրհնութիւններ երգելուց: Մեր սրտերը գրկուեցին **15**
 ուրախութիւնից, եւ մեր օրհներգութիւններն ու պարերը փո-
 խուեցին սգի: Պսակը վայր ընկաւ մեր գլուխներից. վայ մեզ, **16**
 վայ մեզ, քանզի մենք մեղք գործեցինք: Ահա թէ ինչու ցան **17**
 առաւ մեր սրտերը, ահա թէ ինչու մեր աչքերին խաւարը պա-
 րեց Սիոնի լերան վրայ, որն աւերակ է դարձել, եւ աղուէսներն **18**
 են ելումուր անում նրա սրահներում: Տէր, դու կաս յաւիտեան, **19**
 եւ քո աթոռը մնում է սերնդից սերունդ: Ինչո՞ւ իսպառ մոռա- **20**
 ցար մեզ, պատժեցիր, թողեցիր ու երկար ժամանակով լքեցիր
 մեզ: Ե՛ր դարձրու մեզ, ո՛վ Տէր, եւ մենք կը վերադառնանք, **21**
 նորոգիր մեզ, Տէր, ինչպէս վաղնջական ժամանակներում: Դու **22**
 մերժելով մերժեցիր մեզ, քո ցասումն ու բարկութիւնն անչափ
 բորբոքուեց մեզ վրայ:

Դանիէլ

1 Բաբելոնում բնակուող մի մարդ կար. նրա անունը Յովա-
2 կիմ էր. նա ամուսնացաւ Շուշան անունով մի կնոջ՝ Քեղկիայի
3 դստեր հետ, որը շաք գեղեցիկ էր եւ ասպուածաւախ: Նրա
4 ծնողները արդար էին եւ իրենց դստերը դաստիարակել էին
5 Մովսէսի օրէնքներով: Յովակիմը շաք հարուստ էր. նա մի
այգի ուներ իր ապարանքի մօտ: Նրեաները հաւաքում էին նրա
6 քանք, որովհետեւ նա բոլորից աւելի անուանի էր: Մի անգամ
երեւացին այդ ժողովրդից երկու ծերունիներ, որոնք այդ քա-
նքի դաստիարակներն էին, եւ որոնց մասին Տէրն ասաց. «Անօրէ-
նութիւնը սկիզբ առաւ Բաբելոնից՝ ծեր դաստիարակներից, որոնք
7 կոչուած էին ժողովրդին առաջնորդելու»: Նրանք մշտապէս լի-
նում էին Յովակիմի քանքը, եւ բոլորը գալիս էին նրանց մօտ՝
8 դատաստանի: Եւ կեսօրին, երբ ժողովուրդը մեկնում էր, Շու-
9 շանը ներս էր մտնում եւ զբօսնում իր ամուսնու այգում: Երկու
ծերունիները միշտ քննում էին նրան, որ նա այգի էր մտնում ու
10 զբօսնում, եւ ցանկացան նրան: Նրանք շեղեցին իրենց միտքը
ու թեքեցին իրենց աչքերը՝ երկինք չնայելու եւ չյիշելու համար
11 արդար դատաստանները: Երկուսն էլ գրաւուել էին նրանով,
12 բայց միմեանց չէին պատմում իրենց ցաւերը, որովհետեւ ա-
մաչում էին խոստովանել իրենց ցանկութիւնը, քանի որ ուզում
13 էին լինել նրա հետ եւ շաք յաճախ սպասում էին՝ նրան քնն-
14 անելու համար: Նրանք ասացին միմեանց. «Գնանք քուն, որով-
հետեւ ճաշի ժամ է»: Եւան, բաժանուեցին իրարից եւ նորից
եկան նոյն քաղաքը միմեանց մօտ. իրար հարցնելով եւ գալու
պարճառը՝ նրանք խոստովանեցին իրենց ցանկութիւնը: Ապա
15 պայմանաւորուեցին, թէ երբ կարող են նրան մենակ գրնել: Եւ
մի օր, երբ սպասում էին նրան, նա եկաւ, մտնաւ այգի ինչպէս
երէկ եւ նախորդ օրը՝ միայն թէ երկու աղջիկների հետ: Նա
16 ուզեց լողանալ այնքալ, այգում, որովհետեւ քաղաք էր. այն-
քալ ոչ ոք չկար, բացի երկու թաքնուած ծերունիներից, որոնք
17 սպասում էին նրան: Շուշանն ասաց աղջիկներին. «Գնացէ՛ք,
իւղ եւ օճառ բերէ՛ք ինձ համար եւ փակեցէ՛ք այգու դռները,
18 որպէսզի լողանամ»: Նրանք արեցին, ինչպէս ասաց նրանց.
փակեցին այգու դռները եւ դուրս եկան՝ բերելու ինչ որ հրա-

մայել էր նրանց: Ծերունիներին չտեսան, քանի որ թաքնուած էին: Եւ այնպէս եղաւ, որ երբ աղջիկները դուրս եկան, երկու 19 ծերունիները վեր կացան, գնացին դէպի Շուշանը եւ ասացին. «Ահա այգու դռները փակ են, եւ չկայ ոչ ոք, որ մեզ տեսնի, 20 իսկ մենք ցանկանում ենք քեզ. ուստի եկ համաձայնութիւն ու եղի՛ր մեզ հետ, ապա թէ ոչ քո մասին մենք կը վկայենք, որ 21 մի պատրանի կար քեզ հետ, եւ դրա համար էլ աղջիկներին հեռացրի՛ր քեզանից»: Շուշանը հոգոց հանեց եւ ասաց. «Տագնապ է պատել ինձ չորս կողմից. եթէ այդպէս վարուեմ, այդ մահ է ինձ համար, իսկ եթէ այդպէս չանեմ, չեմ փրկուի ձեր ձեռքից: Բայց աւելի լաւ է, որ ես այդպէս չանեմ եւ չընկնեմ 23 ձեր ձեռքը, քան թէ մեղք գործեմ Տիրոջ առաջ»: Եւ Շուշանը 24 բարձրաձայն աղաղակեց, նրա հետ աղաղակեցին եւ երկու ծերունիները, իսկ նրանցից մէկը գնաց ու բացեց այգու դռները: 25 Երբ փնեցիները այգուց լսեցին ճիչը, դռան կողմից ներս մտան՝ 26 տեսնելու, թէ ինչ է պատահել նրան: Եւ երբ ծերունիներն ասացին իրենց խօսքը, ծառաները շափ ամաչեցին, որովհետեւ երբեք այդպիսի բաներ չէին ասուել Շուշանի մասին: Երբ յաջորդ առաւօտեան ժողովուրդը եկաւ նրա ամուսնու՝ Յովակիմի մօտ, եկան նաեւ երկու ծերունիները Շուշանի նկատմամբ անօրէն մտադրութեամբ՝ սպանելու նրան, եւ ասացին ժողովրդի առաջ. «Մարդ ուղարկեցէք կանչելու Քեղկիայի դստերը՝ Շուշանին, որ Յովակիմի կինն է: Եւ նրանք մարդ ուղարկեցին: Եկաւ Շուշանը, եկան նաեւ նրա ծնողները, նրա որդիներն ու բոլոր ազգականները: Շուշանը շափ նազելի էր եւ 30 տեսքով գեղեցիկ: Եւ քանի որ ծածկուած էր շղարշով, անօրէնները հրամայեցին մերկացնել նրան, որպէսզի յագեման նրա գեղեցկութեամբ: Լաց էին լինում իւրայիններն ու բոլոր նրանք, ովքեր ճանաչում էին նրան: Ժողովրդի միջից վեր կացան երկու ծերունիները եւ իրենց ձեռքերը դրին նրա գլխին. նա լաց լինելով նայեց դէպի երկինք, որովհետեւ նրա սիրտը ապաւինել էր Տիրոջը: Երկու ծերունիներն ասացին. «Մինչ մենք մենակ զբօսնում էինք այգում, նա այնպեղ մտաւ երկու աղջիկների հետ, փակեց այգու դռներն ու արձակեց աղջիկներին: Մի պատրանի, որ թաքնուած էր, եկաւ նրա մօտ ու եղաւ նրա հետ, իսկ մենք այգու անկիւնում էինք. երբ տեսանք անօրէնութիւնը, մօտեցանք նրանց եւ տեսանք նրանց իրար հետ 37 38

39 լինելը: Պաքանուն չկարողացանք բռնել, որովհետեւ մեզանից
40 ատելի ուժեղ էր. նա բացեց դուռը եւ դուրս փախաւ: Սրան, որ
բռնեցինք, հարցրինք, թէ ո՞վ էր պաքանին: Նա չուզեց պատ-
41 մել մեզ: Ահա այս ենք վկայում»: Արեւանը հաւաքաց նրանց՝
որպէս ժողովրդի աւագների եւ դաքաւորների, եւ մահուան դա-
42 քապարպեցին Շուշանին: Շուշանը բարձրաձայն աղաղակեց
եւ ասաց. «Ո՞վ դու յափտենական, ծածկագէ՛ր Ասքուած, որ
43 գիպես ամէն ինչ՝ նախքան դրանց րեղի ունենալը: Դու գի-
պես, որ սուր եմ վկայում իմ մասին. ահա ես մեռնում եմ, ես,
44 որ չեմ արել այն, ինչով նրանք ամբաստանում են ինձ: Եւ Տէրը
45 լսեց նրա ձայնը: Մինչ նրան քանում էին սպանելու, Ասքու-
ած Սուրբ Նոգին արթնացրեց մի պաքանու մէջ, որի անունն
46 էր Դանիել: Սա բարձր ձայնով աղաղակեց եւ ասաց. «Ես ան-
պարտ եմ դրա արեան մեղքից»: Ամբողջ ժողովուրդը շրջուեց
47 դէպի նա. ասացին. «Այդ ի՞նչ խօսք է, որ դու ասացիր»: Եւ
նա կանգնեց նրանց մէջ ու ասաց. «Այդպէս անխելք էք, Իս-
րայէլի՛ որդիներ. չէք քննում, ճշմարտութեանը հասու չէք լի-
49 նում եւ դաքապարտում էք Իսրայէլի դստերը: Վերադարձէ՛ք
արեան, որովհետեւ դրանք սուր վկայութիւն քուին նրա մա-
50 սին»: Եւ ժողովուրդը անմիջապէս վերադարձաւ: Ծերունիներն
ասացին պաքանուն. «Ե՛կ, նստի՛ր մեր մէջ եւ պարմի՛ր մեզ,
51 որովհետեւ Ասքուած աւագութիւն քուեց քեզ»: Դանիելը ա-
սաց նրանց. «Բաժանեցէ՛ք դրանց իրարից եւ քննեցէ՛ք դրանց»:
52 Երբ նրանք հեռացան իրարից, կանչեց նրանցից մէկին եւ ա-
սաց նրան. «Այ դու, որ ծերացել ես չարութեան մէջ, այժմ քո
մեղքերը, որ գործում էիր նախապէս, ահա եկան հասան իրենց
53 վախճանին, քանի որ դստերը անիրաւութեամբ էիր վարում,
դաքապարտում էիր անմեղներին եւ վնասարարներին ազապ
արձակում, մինչդեռ Ասքուած ասել էր, որ անմեղներին եւ ար-
54 դարներին չսպանես: Իսկ արդ, եթէ դրանց քետար, ո՞ր ծառի
քակ հասար դրանց, մինչ խօսում էին իրար հետ»:
55 Եւ նա ա-
սաց. «Ներձենու քակ»: Դանիելն ասաց. «Սուրդ գլխի՞դ դիպչի,
լաւ սրեցիր: Ահա Ասքուած հրեշքակը հրաման սքանալով՝ քեզ
56 կը հերձի մէջքեղից»:
Եւ դուրս արեց նրան: Նրամայեց բերել
միւսին եւ ասաց նրան. «Ջաւա՛կ Քանանի եւ ոչ Յուդայի. նրա
գեղեցկութիւնը հրապուրեց քեզ, եւ քո սիրտը քեմեցաւ նրան:
57 Դուք այդպէս էիք վարում Իսրայէլի դուստրերի հետ, եւ նրանք

վախից արուում էին ձեզ. Յուդայի այդ դուստրը, սակայն, յանձն
 չառաւ ձեր անօրէնութիւնը: Իսկ արդ, ճիշդն ասա, երբ նրանք 58
 խօսում էին միմեանց հետ, որ ծառի փակ հասար նրանց»: Եւ
 նա ասաց. «Սղոցենու փակ»: Դանիէլն ասաց նրան. «Քո 59
 սուրն էլ քո գլխին դիպչի, լաւ սուր խօսեցիր: Ահա մերկ սուրը
 ձեռքին կանգնած է Ասործու հրեշտակը՝ քեզ մէջտեղից սղոցելու
 համար, որպէսզի սափկեցնի քեզ»: Ամբողջ ժողովուրդը աղա- 60
 դակեց բարձր ձայնով, օրհնեց Ասործուն, որ փրկում է իր վրայ
 յոյս դնողներին: Եւ յարձակուեցին երկու ծերունիների վրայ, 61
 քանի որ Դանիէլը իրենց իսկ բերանով, որպէս սուր վկաների,
 խայրառակեց նրանց: Եւ ըստ Մովսէսի օրէնքի նրանց հետ
 վարուեցին այնպէս, ինչպէս վարում են նրանց հետ, ովքեր
 մտադրում են չարութիւն անել իրենց ընկերոջը. եւ սպանեցին 62
 նրանց: Այդ օրը արդար արիւնը փրկուեց: Իսկ Քեղկիան եւ 63
 նրա կինը, Շուշանի ամուսին Յովակիմի եւ բոլոր ազգական-
 ների հետ, օրհնեցին Ասործուն իրենց դստեր՝ Շուշանի համար,
 քանի որ գարշելի ոչինչ չգտնուեց նրա մէջ: Եւ Դանիէլը այդ 64
 օրը ու դրանից յետոյ մեծ եղաւ ժողովրդի առաջ:

Յուդայի երկրի Յովակիմ արքայի թագաւորութեան եր- 2
 րորդ փարում բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքան եկաւ
 Երուսաղէմ եւ պաշարեց այն: Տէրը Յուդայի երկրի Յո- 2
 վակիմ արքային եւ Ասործու Տան սպասքի մի մասը փու-
 եց նրա ձեռքը: Նաբուքոդոնոսորը նրան փարաւ իր ասոր-
 ծու փունը՝ Սենաար, իսկ սպասքը դրեց իր ասործու գան-
 ձափունը: Թագաւորը իր ներքինապետ Ասփանէզին ասաց, 3
 որ գերի խորայելացիների միջից, թագաւորական փոհմից եւ
 ազնուականներից առանց արաքի, դէմքով գեղեցիկ, ամեն ի- 4
 մասպութեան խելահաս, գիտութեանը հմուտ, խելացիութեամբ
 օժտուած եւ թագաւորական պալատում սպասաւորելու ունակ
 մանուկներ բերի եւ սովորեցնի նրանց քաղդէացիների լեզուն
 եւ դպրութիւնը: Թագաւորը նրանց համար սահմանեց ամեն- 5
 օրեայ ուրելիքի բաժին արքայական սեղանից եւ այն գինուց,
 որ ինքն էր ըմպում, հրամայեց սնել նրանց երեք փարի եւ
 յետոյ կանգնեցնել թագաւորի առաջ: Նրանց մէջ էին Յու- 6
 դայի երկրի որդիներից Դանիէլը, Անանիան, Միսայէլը եւ Ա-
 զարիան: Ներքինապետը Դանիէլին անուանեց Բաղդափասար, 7
 Անանիային՝ Սեդրակ, Միսայէլին՝ Միսակ եւ Ազարիային՝ Ա-

8 բեղնագով: Դանիելը որոշեց չճաշակել թագաւորի սեղանից
 9 եւ ոչ էլ խմել այն գինուց, որ նա էր խմում, եւ խնդրեց
 10 ներքնապետին թոյլ տալ, որ ինքը չուտի: Աստուած այն-
 11 պէս արեց, որ Դանիելը գութ եւ շնորհ գտաւ ներքինապետի
 12 մօտ: Ներքինապետն ասաց Դանիելին. «Ես վախենում եմ
 13 իմ տէր արքայից, որ այդ կերակուրն ու ըմպելիքը սահմա-
 14 նեց ձեզ համար. թերեւս ձեր դէմքը ատելի դալուկ տեսնի,
 15 քան ձեզ հասակակից ուրիշ մանուկներինը, եւ դուք ինձ գլխով
 16 պարտական կը դարձնէք թագաւորի առաջ»: Դանիելն ասաց
 17 Ամելասադին, որին ներքինապետը վերակացու էր նշանակել
 18 Դանիելի, Անանիայի, Միսայելի եւ Ազարիայի վրայ. «Արի՛-
 19 րաւ օր փորձիր քո ծառաներին, եւ թող մեզ ընդեղէն տան,
 20 որ ուտենք, եւ ջուր, որ խմենք: Եւ կ'երեսան քեզ մեր եւ այն
 21 մանուկների գոյները, որոնք ուտում են թագաւորի սեղանից:
 Եւ ինչպէս որ դու տեսնես, ըստ այնմ էլ վարուի՛ր քո ծառաների
 հետ»: Ամելասադն անսաց նրանց ու փորձեց նրանց տասն
 օր: Երբ վերջացան տասը օրերը, նրանց դէմքերը նրան ա-
 տելի լաւ երեւացին, իսկ նրանք մարմնով ատելի հզօր, քան բո-
 լոր այն մանուկները, որոնք ուտում էին թագաւորի սեղանից:
 Ամելասադը վերցնում էր նրանց ընթրիքն ու խմելու գինին եւ
 չորս մանուկներին ընդեղէն էր տալիս: Աստուած նրանց խելք
 եւ իմաստութիւն տուեց ամէն տեսակի դպրութեան եւ իմացու-
 թեան մէջ: Դանիելը խելամուտ էր հասկանալու ամէն տեսակ
 տեսիլքներ ու երազներ: Իսկ երբ ժամանակը լրացաւ, թա-
 գաւորը հրամայեց բերել նրանց: Ներքինապետը նրանց բերեց
 Նաբուքոդոնոսորի առաջ, եւ արքան խօսեց նրանց հետ: Բո-
 լորի մէջ չգտնուեց ոչ ոք, որ նման լինէր Դանիելին, Անանիային,
 Միսայելին եւ Ազարիային: Եւ նրանք կանգնեցին թագաւորի
 առաջ: Իմաստութեան ու գիտութեան այն բոլոր բաների մա-
 սին, որ թագաւորը հարցնում էր նրանց, այդ բոլորի մէջ նրանց
 գտնում էր տասնապատիկ առաւել, քան բոլոր գիտուններին ու
 մոգերին, որ նրա թագաւորութեան մէջ էին: Եւ Դանիելը մնաց
 մինչեւ Կիւրոս արքայի տարիները:

3 Իր թագաւորութեան երկրորդ տարում Նաբուքոդոնոսորը ե-
 րազ տեսաւ: Նրա հոգին խռովուեց, ու քունը փախաւ աչքե-
 2 րից: Թագաւորն ասաց, որ կանչեն իմաստուններին, մոգերին,
 կախարդներին եւ աստղագուշակներին, որպէսզի թագաւորին

յայտնեն նրա երազը: Նրանք եկան, կանգնեցին թագաւորի ա-
 ռաջ, եւ թագաւորն ասաց նրանց. «Երազ րեսայ, եւ հոգիս 3
 խռովուեց՝ երազս հասկանալու համար»: Աստղագուշակները 4
 ասորերէն լեզուով խօսեցին թագաւորի հետ եւ ասացին. «Ար-
 քայ, թող քո կեանքը յաւիտեան լինի: Դու երազդ ասա՝ քո
 ծառաներին, եւ մենք կը մեկնենք այն»: Արքան պատասխա- 5
 նեց եւ ասաց աստղագուշակներին. «Իմ խօսքը վճռական է.
 արդ, եթէ ինձ չյայտնէք երազն ու նրա մեկնութիւնը, կորստի
 կը մատնուէք, եւ ձեր րները աւերակ կը դառնան, իսկ ե- 6
 թէ երազն ու նրա մեկնութիւնը յայտնէք ինձ, դուք պարգեւ-
 ներ, բազում ընծաներ եւ մեծ պատիւ կը ստանաք ինձնից, մի-
 այն թէ յայտնեցէք ինձ երազն ու նրա մեկնութիւնը»: Երկ- 7
 րորդ անգամ պատասխանեցին նրան եւ ասացին. «Թող ար-
 քան ասի երազը իր ծառաներին, եւ մենք կը յայտնենք նրա
 մեկնութիւնը»: Արքան պատասխանեց եւ ասաց. «Նաստապ 8
 գիտեմ, որ դուք ուզում էք ժամավաճառ լինել, որովհետեւ րես-
 նում էք, որ իմ խօսքը վճռական է: Եթէ դուք երազը չյայտնէք 9
 ինձ, ուրեմն համաձայնուել էք սուր եւ անճիշտ բաներ ասել
 ինձ, մինչեւ որ ժամանակն անցնի: Ասացէք ինձ իմ երազը,
 եւ կ'իմանամ, որ նրա մեկնութիւնը նոյնպէս կը յայտնէք ինձ»: Աստղագուշակները նորից պատասխանեցին թագաւորին եւ ա- 10
 սացին. «Երկրի վրայ չկայ մի մարդ, որ կարողանայ յայտնել
 թագաւորի ուզած բանը: Ոչ մի թագաւոր եւ իշխան այդպիսի
 բան չի հարցնի իմաստունին, մոգին եւ աստղագուշակին, ո- 11
 րովհետեւ այն բանը, որ թագաւորն է հարցնում, ծանր բան է, եւ
 բացի աստուածներից, որոնք մարմնաւորների մէջ չեն բնակ-
 ւում, չկայ ոչ մէկը, որ այն յայտնի թագաւորի առաջ»: Այն 12
 ժամանակ թագաւորը մեծ բարկութեամբ ու զայրոյթով հրա-
 մայեց կոտորել բաբելացի բոլոր իմաստուններին: Նրան 13
 արձակուեց, եւ իմաստունները կոտորուում էին: Փնտրում էին
 Դանիէլին եւ նրա ընկերներին՝ սպանելու համար նրանց: Այն 14
 ժամանակ Դանիէլը խոհեմ եւ իմաստուն կերպով խորհրդակ-
 ցեց արքայի դահճապետի՝ թագաւորի իշխան Արիոքի հետ, որ
 ելել կոտորում էր բաբելացի իմաստուններին: Դանիէլը հարց- 15
 րեց նրան եւ ասաց. «Ինչո՞ւ արքայի կողմից արձակուեց այդ
 խիստ հրամանը»: Եւ Արիոքը այդ բանը յայտնեց Դանիէլին:
 Դանիէլը մտաւ արքայի մօտ եւ խնդրեց արքային, որ նրան ժա- 16

մանակ քայ, եւ ինքը դրա մեկնութիւնը կը յայտնի թագաւորին:

17 Դանիէլը մտաւ իր տունը եւ բանը յայտնեց իր ընկերներին՝ Ա-

18 նանիային, Ազարիային եւ Միսայէլին: Նրանք գթութիւն էին

խնդրում երկնքի Աստուծոյ, որպէսզի նա Դանիէլին ու իր ըն-

կերներին կորստի չմատնի բաբելացի այլ իմաստունների հետ:

19 Այն ժամանակ գաղտնիքը Դանիէլին յայտնուեց գիշերային տե-

20 սիւքում: Դանիէլը օրհնեց երկնքի Աստծուն եւ ասաց. «Թող

օրհնեալ լինի Տիրոջ անունը յաւիտեանս յաւիտենից, որովհե-

21 տեւ նրանն է իմաստութիւնը, հանճարը եւ զօրութիւնը: Նա

է, որ փոփոխում է ժամերն ու ժամանակները: Թագաւորներ է

կարգում եւ փոփոխում, իմաստուններին իմաստութիւն է տալիս

եւ խելամիտներին՝ իմացութիւն, բացայայտում է խորին եւ ծա-

22 ծուկ բաները, գիտի, թէ ինչ կայ խաւարում, եւ լոյսը նրա հետ է:

23 Գոհութիւն քեզ, մեր հայրերի՝ Աստուած, օրհնում եմ քեզ, որով-

հետեւ ուժ եւ իմաստութիւն տուցիր ինձ եւ յայտնեցիր ինձ այն,

ինչ որ մենք աղօթքներով խնդրեցինք քեզնից, եւ բացատրեցիր

24 ինձ թագաւորի տեսիլքը»: Դանիէլը մտաւ Արիոքի մօտ, որին

թագաւորը նշանակել էր՝ կոտորելու Բաբելոնի իմաստուննե-

րին, եւ ասաց նրան. «Մի՛ կոտորիր Բաբելոնի իմաստուններին,

այլ տա՛ր ինձ թագաւորի առաջ, եւ ես թագաւորին կը յայտ-

25 նեմ երագի մեկնութիւնը»: Այն ժամանակ Արիոքը Դանիէլին

շտապ տարաւ թագաւորի առաջ եւ ասաց նրան. «Նրեաստա-

նից գերի բերուածների մէջ գտայ մի մարդ, որ երագի մեկնու-

26 թիւնը պիտի յայտնի արքային»: Թագաւորը պատասխանեց

Դանիէլին, որի անունն էր Բաղդասար, եւ ասաց. «Կարո՞ղ ես

պատմել ինձ իմ տեսած երագն ու յայտնել նրա մեկնութիւնը»:

27 Դանիէլը պատասխանեց թագաւորին եւ ասաց. «Այդ գաղտ-

նիքը, որի մասին հարցնում է արքան, իմաստունները, մոգերը,

հմայողներն ու բախտագուշակները արքային պատմել չեն կա-

28 ռող, այլ երկնքում կայ Աստուած, որ յայտնում է գաղտնիքնե-

րը: Նա՛ ցոյց տուեց Նաբուքոդոնոսոր արքային, թէ ինչ պիտի

լինի գալիք օրերում: Քո երագն ու քո գլխում ծագած տեսիլքը,

29 որ դու տեսել ես անկողնում, այս է, արքայ. քո մտածումները,

թէ ինչ պիտի լինի սրանից յետոյ, քեզ մտաբանջում էին քո

անկողնում, եւ գաղտնիքները բացայայտողը ցոյց տուեց քեզ,

30 թէ ինչ պիտի լինի այսուհետեւ: Գաղտնիքը յայտնուեց ինձ ոչ

այն պատճառով, որ իմ մէջ աւելի իմաստութիւն կայ, քան բոլոր

բանականների մեջ, այլ որպեսզի մեկնութիւնը ցոյց փրութի ար-
քային, եւ դու իմանաս քո սրտի խորհուրդները: Դու, արքայ, 31
ահա թէ ինչ էիր փեսնում. քո առաջ կանգնած էր մի արձան, մի
վիթխարի արձան, եւ նրա կերպարանքն ու փեսքը ահաւոր էր:
Այդ արձանը շար սարսափազդու էր: Նրա գլուխը մաքուր ու- 32
կուց էր, նրա ձեռքերը, կտրծքն ու բազուկները՝ արծաթից, նրա
մեջքն ու ազդրերը՝ պղնձից, սրունքները՝ երկաթից, ոտքերը՝ 33
կէսը երկաթից եւ կէսը խեցուց: Դու նայում էիր, երբ առանց 34
ձեռք դիպչելու պոկուեց մի քար եւ հարուածեց արձանի երկա-
թեայ եւ խեցե ոտքերին ու ամբողջովին փշրեց դրանք: Միա- 35
ժամանակ բոլորովին փշրուեցին խեցին ու երկաթը, պղինձը,
արծաթն ու ոսկին եւ դարձան ինչպէս ամառուայ կալի փոշի.
սաստիկ քամին քշեց դրանք, ու փեղ չէր գտնուում դրանց հա-
մար: Իսկ այն քարը, որ հարուածեց արձանին, դարձաւ մեծ 36
լեռ ու լցրեց ամբողջ երկիրը: Սա է երազը: Իսկ այժմ թագա- 36
ւորին ասենք երազի մեկնութիւնը: Դո՛ւ, ո՛վ արքայ, արքայից 37
արքայ, որին երկնքի Աստուածը հզօր եւ փառաւոր թագաւորու-
թիւն փութեց: Դո՛ւ, որի ձեռքը փութեց մարդու որդիներին, վայրի 38
զազաններին, երկնքի թռչուններին ու ծովի ձկներին, որքեղ էլ
որ ապրում են նրանք, եւ քեզ փեր կարգեց բոլորին: Դու ես 39
ոսկեայ գլուխը: Քեզանից յետոյ ուրիշ թագաւորութիւն պիտի
բարձրանայ, որ պիտի լինի քո թագաւորութիւնից ցածր: Ապա
երրորդ՝ պղնձեայ թագաւորութիւնը պիտի փրի ամբողջ երկ- 40
րին: Իսկ չորրորդ թագաւորութիւնը, որ երկաթի պէս ամուր
պիտի լինի, պիտի փշրի եւ փրորի ամէն ինչ, ինչպէս երկաթն է 41
փշրում եւ փրորում ամէն բան: Եւ քանի որ ոտքերի մասների
կէսը երկաթեայ եւ կէսը խեցուց էիր փեսնում դու, ապա այդ
թագաւորութիւնը պիտի բաժանուի, բայց եւ նրա մեջ երկաթե- 42
այ ուժ պիտի լինի, ինչպէս որ երկաթը խեցու հետ խառնուած
էիր փեսնում: Ոտքերի մասների մի մասը երկաթ էր եւ մի 43
մասը՝ խեցի. ուրեմն թագաւորութեան մի մասը հզօր պիտի
լինի, իսկ միւս մասը՝ դիւրաբեկ: Իսկ այն, որ դու երկաթը 43
խեցուն խառնուած էիր փեսնում, ապա այդպէս էլ խառն են լի-
նելու մարդկային սերունդները, բայց չեն միաձուլուելու իրար,
ինչպէս երկաթը չի զօղում խեցուն: Այդ թագաւորների ժամա- 44
նակ երկնքի Աստուածը պիտի բարձրացնի մի թագաւորութիւն,
որ յաւիտեանս չի կործանուելու, եւ այդ թագաւորութիւնը ուրիշ

ազգի չի մնալու: Այն պիտի փոշիացնի ու վերացնի բոլոր թա-
 45 գաւորութիւնները եւ ինքը պիտի մնայ յաւիտեան: Իսկ այն, որ
 դու քննում էիր, թէ լեռից առանց ձեռք դիպչելու քար պոկուեց
 եւ մանրեց խեցին, երկաթը, պղինձը, արծաթն ու ոսկին, ապա
 այդպէս էլ մեծն Աստուած ցոյց տուեց արքային, թէ ինչ պիտի
 լինի յետոյ: Ճշմարիտ է երազը եւ ճշգրիտ՝ նրա մեկնութիւնը»:
 46 Այն ժամանակ Նաբուքոդոնոսոր արքան երեսի վրայ ընկաւ եւ
 երկրպագեց Դանիէլին, հրամայեց գոհեր ու անուշահոտ խնկեր
 47 մատուցել նրան: Թագաւորն ասաց Դանիէլին. «Արդարեւ, ձեր
 Աստուածը աստուածների Աստուածն է, տէրերի Տէրը եւ թագա-
 տրների Թագաւորը, որ բացայայտում է գաղտնիքները, քանի
 48 որ դու կարողացար յայտնել այդ գաղտնիքը»: Եւ թագաւո-
 րը մեծարեց Դանիէլին, մեծամեծ ու բազում պարգեւներ տուեց
 նրան, Բաբելոնի վրայ կառավարիչ նշանակեց նրան եւ նախա-
 49 րարների իշխան՝ Բաբելոնի բոլոր իմաստունների վրայ: Դա-
 նիէլը արքային խնդրեց, եւ արքան Սեդրակին, Միսակին եւ Ա-
 բեդնագովին գործավարներ նշանակեց բաբելացիների երկրի
 վրայ: Իսկ Դանիէլը մնաց արքայի պալատում:

4 Իր թագաւորութեան քառասունութերորդ տարում Նաբուքոդո-
 նոսոր արքան պատրաստեց մի ոսկեայ արձան, որի բարձրու-
 թիւնը վաթսուն կանգուն էր, լայնութիւնը՝ վեց, եւ այն կանգնեց-
 2 րեց բաբելացիների երկրում, Դէերա դաշտում: Նա հրամա-
 յեց հաւաքել զօրավարներին, զօրագլուխներին եւ կուսակալ-
 ներին, պետերին, իշխանաւորներին, գործակալներին եւ գա-
 ւառների բոլոր իշխաններին՝ գալու այն արձանի նաւակաւորի-
 3 քին, որ կանգնեցրել էր Նաբուքոդոնոսոր արքան: Նաւաթուե-
 ցին կուսակալները, զօրավարներն ու զօրագլուխները, պետե-
 րը, իշխանաւորները, մեծամեծները, գործակալներն ու գաւառ-
 ների բոլոր իշխանները, եկան այն արձանի նաւակաւորիքին,
 որ կանգնեցրել էր Նաբուքոդոնոսոր արքան: Նրանք կանգ-
 նաձ էին այն արձանի առաջ, որ կանգնեցրել էր Նաբուքոդո-
 4 նոսոր արքան: Եւ մունեպիկը կանչում էր բարձրաձայն ու ա-
 5 սում. «Ձեզ է ասում, ազգեր, ժողովուրդներ եւ լեզուներ: Երբ
 լսէք փողի, սրնգի, թմբուկի, քնարի, փաղի եւ բոլոր քեսակի
 նուագարանների ձայնը, գետի՛ն ընկէք եւ երկրպագեցէ՛ք ար-
 6 ձանին, որ կանգնեցրել է Նաբուքոդոնոսոր արքան: Եւ նա,
 ով գետին չընկնի ու չերկրպագի, նոյն ժամին կը նետուի բոր-

բոքուած կրակի հնոցը»։ Եւ այնպէս եղաւ, որ երբ ազգերը լսեցին փողի, սրնգի, փառի, նուագարանների եւ այլ տեսակի գործիքների ձայնը, բոլոր ազգերը, ժողովուրդները եւ լեզուները գետին էին ընկնում եւ երկրպագում ոսկեայ արձանին, որ կանգնեցրել էր Նաբուքոդոնոսոր արքան։ Այն ժամանակ մօտեցան քաղղեացի մարդիկ, Նաբուքոդոնոսորին չարախօսեցին հրեաների մասին եւ ասացին. «Արքայ, թող քո կեանքը յաւիտեան լինի, դու հրամայեցիր, որ ամէն մարդ, երբ լսի փողի, սրնգի, քնարի, փառի, նուագարանների ու բոլոր տեսակի գործիքների ձայնը, գետին ընկնի ու երկրպագի ոսկեայ արձանին, իսկ նա, ով այդպէս չի անի, պիտի նետուի բոքբոքուած կրակի հնոցը։ Արդ, այսպէս կան հրեայ մարդիկ, որոնց դու նշանակեցիր Բաբելոնի գործերի վրայ՝ Սեդրակը, Միսակը եւ Աբեդնագովը, որոնք չհնազանդուեցին քո հրամանին, արքայ. նրանք չեն պաշտում քո աստուածները, չեն երկրպագում քո կանգնեցրած այդ ոսկե արձանին։ Այն ժամանակ Նաբուքոդոնոսորը բարկութեամբ եւ ցասումով հրամայեց բերել Սեդրակին, Միսակին եւ Աբեդնագովին։ Եւ նրանց բերեցին թագաւորի առաջ։ Նաբուքոդոնոսորը նրանց ասաց. «Սեդրակ, Միսակ եւ Աբեդնագով, իսկապէս դուք իմ աստուածները չէք պաշտում եւ ոսկեայ արձանին, որ ես կանգնեցրի, չէք երկրպագում. իսկ այժմ պապրանսք եղէք, որ երբ լսէք փողի, սրնգի, թմբուկի, քնարի եւ ամէն տեսակ երաժիշտների ձայնակցութիւնը, գետին ընկնէք եւ երկրպագէք արձանին, որ ես կանգնեցրի. իսկ եթէ չերկրպագէք, նոյն ժամին կը նետուէք բոքբոքուած կրակի հնոցը։ Ո՞վ է այն աստուածը, որ կը փրկի ձեզ իմ ձեռքից»։ Սեդրակը, Միսակը եւ Աբեդնագովը պատասխանեցին Նաբուքոդոնոսոր արքային եւ ասացին. «Հարկ չկայ քեզ պատասխանել այդ բանի համար, արքայ, որովհետեւ մեր Աստուածը, որին մենք պաշտում ենք, երկնքում է, կարող է փրկել մեզ բոքբոքուած կրակի հնոցից եւ ազատել մեզ քո ձեռքից։ Իսկ եթէ ոչ, թող քեզ յայտնի լինի, արքայ, որ քո աստուածները մենք չենք պաշտում եւ չենք երկրպագում քո կանգնեցրած այդ ոսկե արձանին։ Այն ժամանակ Նաբուքոդոնոսորը զայրոյթով լցուեց, բարկացաւ Սեդրակի, Միսակի եւ Աբեդնագովի վրայ եւ ասաց. «Եօթնապարիկ վառեցէ՛ք հնոցը, որպէսզի մինչեւ վերջ այրուեն սրանք։ Հինգ ուժեղ մարդիկ թող կապեն Սեդրակին, Միսակին

21 եւ Աբեղնագովին եւ ներքին բորբոքուած կրակի հնոցը»: Այն
ժամանակ այդ մարդկանց կապեցին իրենց պաքմունքներով,
անդրավարտիքներով, գլխի ապարօշներով, զանկապաններով
22 եւ ներեցին բորբոքուած կրակի հնոցը, որովհետեւ թագաւորի
հրամանը աւելի ու աւելի էր սասականում, եւ հնոցը բորբոք-
23 տում էր եօթնապարիկ աւելի: Իսկ նրանք երեքը՝ Մեդրակը,
24 Միսակը եւ Աբեղնագովը կապուած ընկան հնոցի մէջ: Նրանք
քայլում էին կրակի մէջ, օրհնում եւ գովում էին Տէր Աստծուն:
25 Ազարիան ելաւ, աղօթքի կանգնեց, կրակի մէջ բացեց բերանը
26 եւ այսպէս ասաց. «Օրհնեալ ես, Տէր, մեր հայրերի՝ Աստուած,
27 յաւիտեանս գովեալ եւ փառաւորեալ է քո անունը, որովհետեւ
դու արդար ես այն ամենի մէջ, որ բերեցիր մեզ վրայ, քո բո-
28 բոլոր դատաստանները՝ արդար. դու ըստ ամենայնի արդար
արեցիր այն, ինչ արեցիր մեր եւ մեր հայրերի սուրբ քաղաք
Երուսաղէմի նկատմամբ, որովհետեւ ճշմարտութեամբ եւ ար-
դար կերպով արեցիր այս բոլորը մեր մեղքերի պատճառով,
29 քանի որ քո դէմ ապստամբելով՝ մեղանչեցինք եւ անօրէնու-
30 թին գործեցինք. մենք առաւել մեղանչեցինք նրանով, որ քո
պատուիրանները չսեցինք: Չպահեցինք քո պատուիրանները
եւ այնպէս չարեցինք, ինչպէս պատուիրեցիր մեզ, որպէսզի լաւ
31 լինէր մեզ համար. այն ամէնը ինչ բերեցիր մեզ վրայ եւ այն
ամէնը, ինչ արեցիր մեր նկատմամբ, արդար՝ դատաստանով
32 արեցիր: Մեզ մարմնեցիր մեր անօրէն, խիստ եւ ապստամբ
թշնամիների, բոլոր երկրների ամենից աւելի անիրաւ եւ չար
33 թագաւորի ձեռքը: Իսկ այժմ չենք կարող բանալ մեր բերան-
ները, որովհետեւ մենք՝ քո պաշտօնեայ ծառաները, ամօթահար
34 եղանք եւ նախապինք կրեցինք: Բայց դու, յանուն քո անու-
35 ան, մեզ իսպառ մի՛ լքիր, մի՛ ցրիր քո ուխտը եւ մի՛ հեռացրու
քո ողորմութիւնը մեզանից յանուն քո սիրելի Աբրահամի, յա-
36 նուն քո Իսահակ ծառայի եւ յանուն քո սուրբ Իսրայէլի, ո-
րոնց ասացիր, թէ պիտի բազմացնես նրանց որդիները երկնքի
37 աստղերի չափ եւ այնքան, որքան աւազը ծովի ափին: Արդ,
Տէր, բոլոր ազգերից աւելի տկարացանք մենք եւ այսօր տա-
ռապում ենք ամբողջ աշխարհում մեր մեղքերի պատճառով:
38 Այժմ, այս ժամանակներում չկայ իշխան, մարգարէ եւ առաջ-
39 նորդ, ո՛չ ողջակէզ, ո՛չ զոհ, ո՛չ զոհաբերութիւն, ո՛չ խունկ եւ

ոչ էլ քեզ երախայրիք մաքուցելու Կեղ` ողորմութիւն գտնելու
 համար: Այլ կոտորուած սրտով եւ փառապաճ հոգով թող ըն-
 դունելի լինենք խոյերի եւ արջառների, ինչպէս նաեւ բիւրաւոր 40
 պարարտ գառների ողջակէզների նման. այդպէս թող լինի մեր
 զոհաբերումը այսօր քո առաջ եւ կարարեալ լինենք քեզանից
 յետոյ, որովհետեւ քեզ վրայ յոյս դնողները ամօթով չեն մնայ:
 Արդ, գալիս ենք դէպի քեզ մեր ամբողջ սրտով, վախենում ենք 41
 մենք քեզանից, քո բարեհաճութիւնն ենք խնդրում. ամօթով 42
 մի՛ թող մեզ, այլ մեզ հետ վարուի՛ր ըստ քո հեզութեան, ըստ
 քո մեծ ողորմութեան, Տէ՛ր, փրկի՛ր մեզ ըստ քո հրաշալի գոր- 43
 ծերի եւ փա՛ռք բեր քո անուանը: Թող ամօթով մնան բոլոր 44
 նրանք, ովքեր չարիք են պարճառում քո ծառաներին. թող ա-
 մաչեն իրենց բոլոր բռնութիւններից, նրանց զօրութիւնը թող
 խորտակուի, եւ թող ճանաչեն, որ դու ես միակ Տէր Աստուա- 45
 ծը եւ փառաւորեալը ողջ փիեզերքում»: Եւ նրանք՝ թագաւորի 46
 սպասաւորները, որ հնոց էին նետել նրանց, չէին դադարում
 բորբոքել այն նաւթով, ձէթով, վուշով եւ որթափունկի ճիւղե-
 րով: Բոցը ելնում դիզում էր հնոցից քառասուն եւ ինը կան- 47
 գուն վեր, պարտում պարտում էր հնոցի շուրջը եւ այրում էր, 48
 ում որ գտնում էր քաղղէացիներից: Բայց Աստուծո Նրեշտա- 49
 կը իջաւ կանգնեց հնոցի մէջ, Ագարիայի կողքին, կրակի բոցը
 թօթափեց հնոցից եւ հնոցի մէջ դարձրեց այնպիսի հողմ, որ 50
 ցօղ է բերում, եւ կրակը ամենեւին չէր մօտենում նրանց, չէր
 փանջում եւ չէր նեղում նրանց: Այն ժամանակ հնոցի մէջ ե- 51
 րեքը, կարծես մէկ բերանով, օրհնում, գովում եւ փառաւորում
 էին Աստծուն ու ասում. «Օրհնեալ ես դու Տէ՛ր, Աստուած մեր 52
 հայրերի, գովեալ ես եւ առաւել պանծալի յաւիտեան: Օրհնեալ
 է քո փառաւոր սուրբ անունը, գովեալ ես եւ առաւել պանծալի
 յաւիտեան: Օրհնեալ ես քո փառքի սուրբ փաճարում, գովեալ 53
 ես եւ առաւել պանծալի յաւիտեան: Օրհնեալ ես քո թագաւո- 54
 րութեան աթոռի վրայ, գովեալ ես եւ առաւել պանծալի յաւի-
 տեան: Օրհնեալ ես, որ նայում ես անդունդներին եւ նստում 55
 ես քերովբէների վրայ, գովեալ ես եւ առաւել պանծալի յաւի-
 տեան: Օրհնեալ ես, որ նստում ես երկնքում, գովեալ ես եւ 56
 առաւել պանծալի յաւիտեան: Օրհնեցէ՛ք Տիրոջ բոլոր գործե- 57
 րը, օրհնեցէ՛ք եւ պանծացրէ՛ք նրան յաւիտեան: Երկինքներ, 58
 օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, օրհնեցէ՛ք եւ պանծացրէ՛ք նրան յաւիտեան:

59 Տիրոջ հրեշտակներ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծաց-
60 րէք նրան յաիպեան: Ջրեր, որ վեր էք երկնքից, օրհնեցէք
61 Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Տիրոջ բո-
լոր գորութիւններ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք
62 նրան յաիպեան: Արեւ եւ լուսին, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնե-
63 ցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Երկնքի բոլոր աստղեր,
օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպե-
64 ան: Անձրեւներ եւ ցօղեր, բոլորդ օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք
65 եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Հողմեր, բոլորդ օրհնեցէք
66 Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Հօր եւ
փայ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաի-
67 փեան: Յօր ար եւ սառնամանիք, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք
68 եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Եղեան եւ ձիւն, օրհնեցէք
69 Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Յերեկներ
եւ գիշերներ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան
70 յաիպեան: Լոյս եւ խաւար, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ
71 պանծացրէք նրան յաիպեան: Ամպեր եւ կայծակներ, օրհնե-
72 ցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Թող
երկիրն օրհնի՝ Տիրոջը, օրհնի եւ պանծացնի նրան յաիպեան:
73 Լեռներ, բարձունքներ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պան-
74 ծացրէք նրան յաիպեան: Երկրի բոլոր բոյսեր, օրհնեցէք Տի-
75 րոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Արբիւրներ,
օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան:
76 Ծովեր ու գետեր, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծաց-
77 րէք նրան յաիպեան: Կէտեր եւ ջրային բոլոր կենդանիներ,
օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպե-
78 ան: Երկնի թռչուններ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պան-
79 ծացրէք նրան յաիպեան: Բոլոր գազաններ եւ անասուններ,
օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան:
80 Մարդո՛ր որդիներ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք
81 նրան յաիպեան: Իսրայէլը թող օրհնի Տիրոջը, թող օրհնի
82 եւ պանծացնի նրան յաիպեան: Քահանաներ, օրհնեցէք Տի-
83 րոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Տիրոջ ծա-
ռաներ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յա-
84 փպեան: Արդարների շունչ ու հոգիներ, օրհնեցէք Աստուծոն,
85 օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան յաիպեան: Սրբեր եւ սրբով
խոնարհներ, օրհնեցէք Տիրոջը, օրհնեցէք եւ պանծացրէք նրան

յաւիտեան: Անանիա՛, Ազարիա՛ եւ Միսայէլ, օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, օրհնեցէ՛ք եւ պանծացո՛ւք նրան յաւիտեան, քանզի նա մեզ փրկեց դժոխքից, ազապեց մահուան ձեռքից, փրկեց մեզ այս հնոցից, այս բոբբոբուած բոցի միջից, փրկեց մեզ այս կրակի միջից: Գոհութիւն մապուցենք Տիրոջը, քանզի քաղցր է նա, քանզի յաւիտեան է ողորմութիւնը նրա: Տիրոջ բոլոր պաշտօնեաներ, գոհութիւն մապուցեցէ՛ք եւ օրհնեցէ՛ք աստուածների Աստծուն, քանզի յաւիտեան է ողորմութիւնը նրա»: Նա բուքողոնոսորը երբ լսեց նրանց օրհնութիւնը, զարմացաւ. նա փազնապահար վեր կացաւ եւ ասաց իր մեծամեծներին. «Միթէ մենք կապուած երեք մարդ չնեպեցի՞նք կրակի մէջ»: Նրանք ասացին թագաւորին. «Այո՛, ճիշտ ես ասում, արքայ»: Թագաւորն ասաց. «Բայց ես տեսնում եմ կապերից արձակուած չորս մարդ, որոնք քայլում են կրակի մէջ, որեւէ վնաս չեն կրել, իսկ չորրորդի տեսքը Աստծու որդու նման է»: Այն ժամանակ Նա բուքողոնոսորը մօտեցաւ հրաբորբոք հնոցի դռանը եւ ասաց. «Սեդրա՛կ, Միսա՛կ եւ Աբեդնագո՛վ, բարձրեալ Աստծու ծառաներ, ելէ՛ք եւ եկէ՛ք»: Սեդրակը, Միսակն ու Աբեդնագովը դուրս ելան կրակի միջից: Նաւաբուեցին նախարարները, կուսակալները, թագաւորի գօրավարներն ու գօրագլուխները, եւ տեսնում էին այն մարդկանց, որոնց մարմնին կրակը չէր վնասել, նրանց գլխի մազերը չէին խանձուել, նրանց անդրավարտիքները չէին գունաթափուել, եւ կրակի հոտ չկար նրանց վրայ: Նաբոքողոնոսոր թագաւորը նրանց առաջ երկրպագեց Տիրոջը, պապասխանեց եւ ասաց. «Օրհնեալ է Սեդրակի, Միսակի եւ Աբեդնագովի Աստուածը, որ ուղարկեց իր Նրեշտակին եւ փրկեց իր ծառաներին, որովհետեւ նրանք յոյս էին դրել նրա վրայ, անարգել էին թագաւորի խօսքը եւ մաքնել իրենց մարմինը կրակին, որպէսզի չպաշտեն եւ չերկրպագեն բոլոր աստուածներին, այլ՝ միայն իրենց Աստծուն: Արդ, ես հրաման եմ փալիս. բոլոր ազգերը, ժողովուրդներն ու լեզուները, որոնք կը հայիոյեն Սեդրակի, Միսակի եւ Աբեդնագովի Աստծուն, կորստի պիտի մաքնուեն, իսկ նրանց տները՝ յափշտակութեան, որովհետեւ չկայ այլ Աստուած, որ կարողանայ այսպէս փրկել»: Այն ժամանակ թագաւորը Բաբելոնում առաւել եւս մեծարեց Սեդրակին, Միսակին եւ Աբեդնագովին, բարձր պապուի արժանացրեց նրանց եւ խնդրեց նրանց, որ իշխան լինեն այն բոլոր հրեաների

վրայ, որ իր թագաւորութեան մէջ էին:

- 5 Նաբուքոդոնոսոր արքան՝ բոլոր ազգերին եւ լեզուներին, որոնք բնակւում են ամբողջ աշխարհում. «Թող բազմապարկուի՝
- 2 ձեր խաղաղութիւնը: Նաճելի է ինձ պարմել, թէ որքան մեծ են եւ զօրաւոր այն նշաններն ու հրաշքները, որ Բարձրեալը ցոյց
- 3 փուցց ինձ. նրա թագաւորութիւնը յաիպենական թագաւորութիւն է, եւ նրա իշխանութիւնը՝ սերնդից սերունդ: Ես՝ Նաբու-
- 4 քոդոնոսորս, ուրախ էի իմ փանը եւ զուարթ: Երազ փեսայ, որ զարհուրեցրեց ինձ, եւ խռովուեցի իմ անկողնում: Իմ մարքի
- 5 փեսիլքը փազնապեցրեց ինձ՝ եւ սրիպեց, որ ես հրամայեմ իմ առաջ բերել բաբելացի բոլոր իմաստուններին, որպէսզի երազի
- 6 մեկնութիւնը յայտնեն ինձ: Եւ ինձ մօտ եկան գուշակներ, մոգեր, հմայողներ ու աստղագուշակներ: Ես իմ երազը պարմեցի
- 7 նրանց, բայց նրանք չյայտնեցին ինձ նրա մեկնութիւնը, մինչեւ որ եկաւ Դանիէլը, որի անունը Բաղդասար էր ըստ իմ ասածու անուան, որովհետեւ Աստծու Սուրբ Նոգին կայ նրա մէջ: Նրան
- 8 ես ասացի. «Բաղդասար իշխան, իմացի՛ր այն, ինչ ես փեսայ: Գիտեմ, որ Աստծու Սուրբ Նոգին կայ քո մէջ, եւ բոլոր գաղտնիքները յայտնի են քեզ: Արդ, լսի՛ր դու իմ փեսած երա-
- 9 զի, իմ փեսիլքի մասին, եւ նրա մեկնութիւնը կ'ասես ինձ: Իմ անկողնում փեսնում էի, որ ահա կար մի ծառ հողի մէջ, եւ նա
- 10 շաք-շաք բարձր էր. ծառը մեծացաւ, զօրացաւ. նրա բարձրութիւնը հասաւ մինչեւ երկինք, եւ նրա լայնութիւնը՝ աշխար-
- 11 հի բոլոր կողմերը: Նրա փերելը գեղեցիկ էր, եւ նրա պտուղը՝ առափ: Բոլորի կերակուրը նրանից էր: Վայրի գազաններ էին ապրում նրա փակ, ճիւղերին հանգստանում էին երկնքի թռչունները, եւ նրանից էր կերակրւում ամէն մարմնաւոր արա-
- 12 րած: Իմ անկողնում, գիշերային փեսիլքում փեսնում էի, որ ահա երկնքից իջնում էր մի սուրբ Նրեշտակ, խօսում էր բարձրածայն եւ այսպէս ասում. «Կտրեցէ՛ք այդ ծառը, հատեցէ՛ք նրա ճիւղերը, թօթափեցէ՛ք դրա փերելները, շահ՛ փուէք դրա պտուղները, թող գազանները հեռանան նրա փակից, եւ թռչունները՝
- 13 նրա ճիւղերից: Բայց նրա արմաքի շառաւիղը թողէ՛ք հողում՝ երկաթէ եւ պղնձէ լարերով պարած, դալար մի վայրում. թող այն թրջուի երկնքի ցօղից, եւ նրա կենդանի մասը անապարի
- 14 գազանների հետ երկրի խոփից բաժին ունենայ. նրա մարդկային սիրտը թող փոխուի, եւ նրան փրուի գազանների սիրտ,

եւ եօթը ժամանակներ թող անցնեն նրա վրայից: Իմ խօս- 17
 քը Նրեշտակի կողմից փրուած խօսք է, եւ իմ հարցումը՝ սրբե-
 րի պատգամ, որպէսզի ապրողները իմանան, թէ Բարձրեալն է
 փրկում մարդկանց թագաւորութեան վրայ, այն փալիս է, ում
 որ կամենայ, եւ մարդկանցից ամենաանարգին բարձրացնում
 է դրա վրայ: Այս է երազը, որ փեսայ եւ՝ Նաբուքոդոնոսոր 18
 արքան: Եւ դու, Բաղդասար, ասա՛ ինձ նրա մեկնութիւնը, ո-
 րովհետեւ իմ թագաւորութեան բոլոր իմաստունները չկարողա-
 ցան յայտնել ինձ նրա մեկնութիւնը, իսկ դու, Դանիէլ, կարող
 ես, որովհետեւ Աստծու Սուրբ Նոգին կայ քո մէջ»: Այն ժա- 19
 մանակ Դանիէլը, որի անունը Բաղդասար էր, ամփոփուեց մի
 պահ. նրա մարմէրը խռովում էին նրան: Պատրասխանեց նրան
 թագաւորը եւ ասաց. «Բաղդասար, երազն ու նրա մեկնութիւնը
 թող չփազնապեցնեն քեզ»: Բաղդասարը պատրասխանեց եւ ա-
 սաց. «Տէ՛ր իմ, երազը թող քեզ ապրողների համար լինի, եւ նրա
 մեկնութիւնը՝ քո թշնամիների: Այն ծառը, որ փեսնում էիր մե- 20
 ծացած եւ զօրացած, եւ որի բարձրութիւնը հասնում էր մինչեւ
 երկինք, իսկ նրա լայնութիւնը՝ աշխարհի բոլոր կողմերը, ո- 21
 րի փերերը գեղեցիկ էր, եւ պտուղը՝ առաք, բոլորի կերակուրը
 նրանից էր, որի փակ էին ապրում անապատի գազանները, եւ
 նրա ճիւղերին էին թառում երկնքի թռչունները, - այդ ծառը դո՛ւ
 ես, արքայ: Արդարեւ, դու մեծացար ու հզօրացար, քո մեծու- 22
 թիւնը բարձրացաւ, հասաւ մինչեւ երկինք, եւ քո փերութիւնը՝
 աշխարհի բոլոր ծագերը: Իսկ այն, որ փեսնում էիր, արքայ, 23
 թէ սուրբ Նրեշտակը իջնում էր երկնքից եւ ասում. «Կարեցէ՛ք
 այդ ծառը եւ խորպակեցէ՛ք այն, բայց նրա արմատի շառաւի-
 դը թողէ՛ք հողում՝ երկաթէ եւ պղնձէ լարերով պապած, դալար
 մի վայրում, թող այն թրջուի երկնքի ցօղից, եւ նրա կենդանի
 մասը լինի անապատի գազանների հետ, մինչեւ եօթը ժամա-
 նակներ անցնեն նրա վրայից»: Սա՛ է նրա մեկնութիւնը, ար- 24
 քայ. Բարձրեալի դատաստանը հասել է իմ փեր արքայի վրայ. 25
 քեզ պիտի վտարեն մարդկանց միջից, անապատի գազաննե-
 րի հետ պիտի բնակուես, եւ քեզ, ինչպէս արջառի, խոյ պիտի
 փան, երկնքի ցօղից պիտի թրջուես, եւ եօթը ժամանակներ պի-
 տի անցնեն քո վրայից, մինչեւ որ ընդունես, թէ Բարձրեալն է
 փրկում մարդկանց թագաւորութեանը եւ այն պիտի փայ, ում
 որ կ'ամենայ: Իսկ այն, որ ասաց, թէ ծառի արմատի շառա- 26

փղը թողէ՛ք, դա քո թագաւորութիւնն է, որ պիտի մնայ քեզ,
 27 մինչեւ ճանաչես երկնաւոր Աստուծոյ իշխանութիւնը: Դրա հա-
 մար, արքայ, թող իմ խորհուրդը հաճելի թուայ քեզ, քո մեղքերը
 քաւիր ողորմութեամբ, եւ քո անօրէնութիւնները՝ աղքատներին
 գթալով, թերեւս Աստուած համբերաբար լինի քո յանցանք-
 28 ների նկատմամբ»: Այս բոլորը պատահեց Նաբուքոդոնոսոր
 29 արքային փասներկու ամիս յետոյ, մինչ նա ճեմում էր իր թա-
 30 գաւորական պալատում, Բաբելոնում: Թագաւորն սկսեց խո-
 սել եւ ասաց. «Մա այն մեծ Բաբելոնը չէ՞, որ ես կառուցեցի
 որպէս թագաւորութիւն իմ կամքով ու զօրութեամբ՝ ի պատիւ
 31 իմ փառքի»: Մինչ խօսքը թագաւորի բերանում էր, երկնքից
 ձայն լսուեց եւ ասաց. «Քեզ եմ ասում, ո՛վ Նաբուքոդոնոսոր
 32 արքայ, քո թագաւորութիւնը խլուած է քեզանից: Մարդկանց
 միջից պիտի հալածեն ու վտարեն քեզ: Դու պիտի բնակու-
 ես անապատի գագանների հետ, եւ որպէս արջառի՝ խոբով
 պիտի կերակրեն քեզ: Եօթը ժամանակներ պիտի անցնեն քո
 վրայից, մինչեւ ճանաչես, որ Բարձրեալն է տիրում մարդկանց
 33 թագաւորութեանը եւ այն պիտի փայ, ում որ կ'ամենայ»: Նէնց
 նոյն ժամին այդ բանը կատարուեց Նաբուքոդոնոսորի հետ. նա
 հալածուեց ու վտարուեց մարդկանց միջից, ինչպէս արջառ՝ նա
 խոբ էր ուտում, եւ նրա մարմինը թրջուեց երկնքի ցօղից, մին-
 չէւ որ նրա մազերը երկարեցին ամիսի մազերի չափ, եւ նրա
 34 եղունգները՝ թռչունների մագիլների պէս: «Այդ օրերից յետոյ,
 ես՝ Նաբուքոդոնոսորս, իմ աչքերը բարձրացրի դէպի երկինք,
 իմ միտքը վերադարձաւ ինձ, օրհնեցի Բարձրեալին, գովեցի
 եւ փառաւորեցի յաւիտենապէս կենդանի Աստծուն, որովհետեւ
 նրա իշխանութիւնը յաւիտենական իշխանութիւն է, նրա տէ-
 35 րութիւնը՝ սերնդից սերունդ»: Երկրի բոլոր բնակիչները ոչինչ
 են համարում: Նա ըստ իր կամքի է գործում երկնքի ուժերի
 եւ երկրի բնակիչների նկատմամբ, եւ չկայ մէկը, որ ընդդիմա-
 36 նայ նրա ձեռքին եւ ասի՝ «Ի՞նչ արեցիր»: Այդ նոյն ժամանակ
 միտքս վերադարձաւ ինձ, եւ վերադարձայ իմ թագաւորական
 պատուին, իմ կերպարանքը վերադարձաւ ինձ, իմ իշխաններն
 ու իմ մեծամեծները խնդրեցին ինձ, եւ նորից իմ թագաւորու-
 թեան վրայ հաստատուեցի, եւ իմ մեծութիւնն աւելացաւ առաւել
 37 եւս: Արդ, ես՝ Նաբուքոդոնոսորս, օրհնում եմ, փառաւորում եւ
 առաւել պանծացնում երկնքի արքային, որովհետեւ նրա բո-

լոր գործերը ճշմարիտ են, նրա ուղիները՝ արդար, եւ բոլորին, ուլքեր կ'ամբարտաւանանան, նա կարող է խոնարհեցնել»:

Բաղդասար արքան ընթրիք փուեց իր մեծամեծներին՝ թուով **6**
 հազար հոգու, նաեւ գինի՝ հազար հոգու համար: Երբ Բաղ- **2**
 դասարը հարբեց, հրամայեց բերել արծաթեայ եւ ոսկեայ այն
 սպասքը, որ նրա հայր Նաբուքոդոնոսորը աւար էր առել Երու-
 սաղէմի փաճարից, որպէսզի թագաւորը, նրա մեծամեծները,
 նրա հարճերն ու կանայք դրանցով խմեն: Բերեցին ոսկեայ **3**
 եւ արծաթեայ սպասքը, որ վերցուած էր Ասործու փաճարից,
 որ Երուսաղէմում էր, եւ թագաւորն ու նրա մեծամեծները, նրա
 հարճերն ու կանայք խմում էին դրանցով: Գինի էին խմում եւ **4**
 օրհնում էին ոսկեայ, արծաթեայ, պղնձեայ, երկաթեայ, փայ-
 րէ եւ քարէ աստուածներին, իսկ յաւիտենական Ասործուն, որ
 իշխանութիւն ունէր նրանց հոգիների վրայ, չօրհնեցին: Նոյն **5**
 ժամին երեւացին մարդու ձեռքի մաքներ, որոնք գրում էին թա-
 գաւորի փաճարի ծեփած պապի վրայ՝ կանթեղի դիմաց: Թա-
 գաւորը փեսնում էր թաթն այն ձեռքի, որ գրում էր: Այն ժամա- **6**
 նակ թագաւորը գոյնը գցեց, նրա մարքերը խռովում էին նրան,
 նրա մէջքի յօդերը խախտւում էին, եւ նրա ծնկերը միմեանց
 էին բախւում: Թագաւորը ուժգին աղաղակով հրամայեց բերել **7**
 մոգերին, ասորդագուշակներին, գիտուններին եւ ասաց բաբել-
 լացիների իմաստուններին. «Ով որ կարդայ այդ գրութիւնը եւ
 նրա մեկնութիւնը յայտնի ինձ, ծիրանի պիպի հագնի, իր պա-
 րանոցին պիպի կրի ոսկեայ մանեակ եւ իմ թագաւորութեան
 երրորդ մարդը պիպի դառնայ»: Բաբելացիների բոլոր իմաս- **8**
 տունները մտնում էին եւ չէին կարողանում գրութիւնը կարդալ
 եւ ոչ էլ նրա մեկնութիւնը յայտնել թագաւորին: Բաղդասար **9**
 արքան խռովուեց, եւ նրա երեսի գոյնը փոխուեց. նրա մե-
 ծամեծները նոյնպէս խռովուեցին նրա հետ: Թագուհին մտաւ **10**
 խրախճանքի ապարանքը եւ ասաց. «Արքայ, ապրի՛ր յաւիտե-
 ան. թող քո մարքերը չխռովեն քեզ, եւ քո երեսի գոյնը չեղծուի,
 որովհետեւ քո թագաւորութեան ներքոյ կայ մի մարդ, որի մէջ **11**
 Ասործու Սուրբ Նոգին կայ. քո հօր ժամանակ ուժ է իմաս-
 տութիւն կար նրա մէջ եւ քո հայրը՝ Նաբուքոդոնոսոր արքան,
 նրան գուշակների, մոգերի, ասորդագուշակների եւ հմայողների
 գլխաւոր կարգեց, որովհետեւ նրա մէջ առաւել շար է իմաս- **12**
 տութեան եւ հանճարի ոգին. նա մեկնում է երագները, բա-

ցայայտում առեղծուածները եւ լուծում է խրթին բաները. դա Դանիէլն էր, եւ արքան նրա անունը Բաղդասար դրեց: Արդ, թող կանչեն նրան, եւ նա կը յայտնի դրա մեկնութիւնը»: Այն ժամանակ Դանիէլին ներս բերեցին թագաւորի առաջ, եւ թագաւորը ասաց Դանիէլին. «Դո՞ւ ես Դանիէլը՝ Նրեասարանի գերւարուածներից մէկը, որին բերեց իմ հայր Նաբուքոդոնոսորը: Քո մասին լսեցի, որ Ասպծու Սուրբ Հոգին կայ քո մէջ, եւ դու ունես աւելի ուժ, հանճար եւ իմաստութիւն: Արդ, ահա իմ առաջ եկան իմաստուններ, մոգեր եւ հմայողներ, որպէսզի այդ գրութիւնը կարդան եւ դրա մեկնութիւնը յայտնեն ինձ, բայց չկարողացան մեկնել ինձ համար: Ես քո մասին լսեցի, թէ կարող ես մեկնութիւններ փալ. արդ, եթէ կարողանաս այդ գրութիւնը կարդալ եւ դրա մեկնութիւնը փալ ինձ, ծիրանի պիտի հագնես, ոսկեայ մանեակ պիտի կրես քո պարանոցին եւ իմ թագաւորութեան երրորդ մարդը պիտի դառնաս»: Եւ Դանիէլն ասաց թագաւորի առաջ. «Քո պարգեւները թող քեզ մնան, եւ քո փան պապիւր դու ուրիշի՛ն փութ, իսկ ես այդ գրութիւնը կը կարդամ եւ դրա մեկնութիւնը կը յայտնեմ քեզ: Արքայ՝, Բարձրեալը հզօրութիւն, թագաւորութիւն, պապիւ եւ փառք փութեց քո հօրը՝ Նաբուքոդոնոսորին, եւ այն հզօրութեան պարճառով, որ փութեց նրան, բոլոր ազգերը, ժողովուրդներն ու լեզուները զարհուրելով դողում էին նրանից. նա ում ուզում էր՝ հարուածում էր, ում ուզում էր՝ սպանում, ում ուզում էր՝ բարձրացնում եւ ում ուզում էր՝ խոնարհեցնում: Երբ գոռոզացաւ նրա սիրտը, եւ նրա ոգին համարձակուեց ամբարտաւանանալ, նա ընկաւ իր թագաւորական աթոռից, պապիւր վերացաւ նրանից, նա վարարուեց մարդկանց միջից, զազանների սիրտ փրութեց նրան, վայրի էշերի հետ էր նրա բնակութիւնը, ինչպէս արջառի՝ խոյր էին փալիս նրան, երկնքի ցօղից նրա մարմինը թրջուեց, մինչեւ որ նա ճանաչեց, թէ Բարձրեալն է փրկում մարդկանց թագաւորութեանը եւ այն կը փայ նրան, ում որ կամենայ: Արդ, դո՞ւ՝ նրա որդի՝ Բաղդասար, քո սիրտը չխոնարհեցրիր Ասպծու առաջ, որից այդ բոլորը սրանում էիր, երկնքի Ասպծու դէմ գոռոզացար, նրա Տան սպասքը բերին քո առջեւ, եւ դու, քո մեծամեծները, քո հարճերն ու քո կանայք գինի էիք խմում դրանցով, օրհնում էիր ոսկեայ, արծաթեայ, պղնձեայ, երկաթեայ, փայտե եւ քարե աստուածներին, որոնք ոչ փեսնում են, ոչ լսում

եւ ոչ էլ իմանում, իսկ Ասործուն, որի ձեռքում են քո շունքը եւ
 քո բոլոր ճանապարհները, չփառաւորեցիր: Այդ պատճառով էլ 24
 նրա կողմից ուղարկուեց ձեռքի թաթը եւ գրեց այդ գրութիւնը.
 ահա այս է այն գրութիւնը, որ գրուած է. ՄԱՆԷ, ԹԷԿԷՂ, ՓԱ– 25
 ՐԷՍ: Եւ սա է այդ բանի մեկնութիւնը. ՄԱՆԷ՝ Ասորուած չափեց 26
 քո թագաւորութիւնը եւ վերջ փուեց դրան. ԹԷԿԷՂ՝ կշեռքով 27
 կշռուեց եւ պակաս եղաւ. ՓԱՐԷՍ՝ քո թագաւորութիւնը բա– 28
 ժանուեց եւ փրուեց մարերին ու պարսիկներին»: Բաղդասարը 29
 հրաման փուեց, եւ նրան ծիրանի հագցրին ու ոսկեայ մանե–
 ակ դրին պարանոցին: Ապա նրան հռչակեցին իշխան՝ լինելու
 թագաւորութեան երրորդ մարդը: Նէնց նոյն գիշերը սպանուեց 30
 քաղղէացիների Բաղդասար արքան: Իսկ Դարեհ արքան, որ 31
 վաթսուներկու փարեկան էր, գրաւեց թագաւորութիւնը:

Նաճելի թուաց Դարեհին, եւ նա իր թագաւորութեան մէջ 7
 հարիւրքսան նախարար նշանակեց, որպէսզի իր ողջ թագա–
 ւորութեան մէջ նախարարներ լինեն. նա նրանց վրայ կար– 2
 գեց երեք հրամանաւարներ, որոնցից մէկը Դանիէլն էր, որ–
 պէսզի նրանք նախարարներին հրաման փան, եւ թագաւորը
 չձանրաբեռնուի: Դանիէլը առաւելութիւն ունէր նրանց վրայ, 3
 որովհետեւ նրա մէջ աւելի բարձր հոգի կար, ուստի թագաւո– 4
 րը նրան նշանակեց կառավարիչ իր ողջ թագաւորութեան վրայ:
 Նրամանաւարներն ու նախարարները նախանձում էին եւ ա–
 ռիթ էին փնտրում մեղադրելու Դանիէլին: Բայց ոչ մի առիթ, 5
 յանցանք եւ մեղք չէին գտնում, որովհետեւ նա հաւատարիմ
 էր: Նրամանաւարներն ասացին. «Մենք Դանիէլի դէմ ոչ մի 5
 այլ բանում առիթ չենք գտնի, բացի նրա Ասործու օրէնքնե–
 րից»: Այն ժամանակ հրամանաւարներն ու նախարարները 6
 կանգնեցին թագաւորի առաջ եւ ասացին նրան. «Դարեհ՝ ար–
 քայ, թող կեանքդ յաւիտեան լինի. քո թագաւորութեան մէջ 7
 գտնուող բոլոր զօրավարներն ու նախարարները, իշխաններն
 ու կուսակալները խորհուրդ արին արքունական համաձայնու–
 թեամբ հաստատելու եւ ամրացնելու մի ուխտ, որ, եթէ մինչեւ
 երեսուն օր որեւէ մէկը որեւէ բան խնդրի որեւէ ասործուց կամ
 մարդուց, բացի քեզնից, արքայ, կը նեպուի առիւծների գութը:
 Արդ, արքայ, հաստատիր ուխտը եւ հրաման գրիր, որպէսզի 8
 չանպետուի մարերի եւ պարսիկների օրէնքը»: Այն ժամանակ 9
 Դարեհ արքան պատուիրեց գրել հրամանը: Դանիէլը երբ ի– 10

մացաւ, որ հրաման է եղել, մտաւ իր փունը, իսկ նրա վերնա-
փան պատուհանները բացուած էին դէպի Երուսաղէմ: Օրա-
կան երեք անգամ նա ծնրադրում էր եւ աղօթում, գոհութիւն
11 էր յայտնում իր Աստծուն, ինչպէս առաջ էր անում: Այն ժա-
մանակ այդ մարդիկ գաղարնի դիպեցին եւ փեսան Դանիէլին,
12 որ աղօթում էր եւ աղաչում իր Աստծուն: Եկան եւ ասացին
թագաւորին. «Արքայ, դու ուխտ չհաստատեցիր, թէ իւրաքան-
չիւր մարդ, որ մինչեւ երեսուն օր բան խնդրի որեւէ աստծուց
կամ մարդուց, բացի քեզինց՝ արքայից, կը նետուի առիւծների
գուրը»: Եւ արքան ասաց. «Ճշմարիտ է այդ խօսքը. մարերի
13 ու պարսիկների հրամանը օրինական չէ խախտել»: Այն ժա-
մանակ պարսիստանեցին թագաւորին եւ ասացին. «Դանիէլը,
որ Նրէասպանի գերևարուածներից մէկն է, չհնազանդուեց քո
հրամանին, արքայ, եւ օրական երեք անգամ բան է խնդրում
14 իր Աստծուց»: Այն ժամանակ, երբ թագաւորը լսեց այս խօս-
քը, շար վշտացաւ Դանիէլի համար եւ ջանում էր փրկել նրան:
15 Մինչեւ երեկոյ մտնում էր փրկել նրան: Այն ժամանակ այդ
մարդիկ ասացին թագաւորին. «Իմացիր, արքայ, որ օրինական
չէ խախտել պարսիկների ու մարերի հրամանը եւ ամէն ուխտ ու
16 դաշինք, որ արքան է հաստատում»: Այն ժամանակ թագաւորը
հրամայեց, եւ Դանիէլին բերին ու նրան նետեցին առիւծների
գուրը: Արքան ասաց Դանիէլին. «Այն Աստուածը, որին դու յա-
17 ճախ աղօթում ես, նա կը փրկի քեզ»: Եւ բերեցին մի քար, դրե-
ցին գրի վրայ, եւ թագաւորը կնքեց այն իր մատանով եւ մե-
ծամեծների մատաններով, որպէսզի այլ բան չպատահի Դա-
18 նիէլին: Թագաւորը գնաց իր փուն, պառկեց առանց ընթրիքի,
խորարկ չմտնեցին նրան, եւ նրա քունը փախաւ: Աստուած
փակեց առիւծների բերանը, եւ նրանք չյոշոտեցին Դանիէլին:
19 Այն ժամանակ արքան առաւօտեան լուսաբացին ելաւ, շտապ
20 եկաւ առիւծների գուրը եւ, երբ մօտեցաւ գրին, բարձրաձայն
աղաղակեց եւ ասաց. «Դանիէլ, կենդանի Աստծու ծառայ, քո
Աստուածը, որին դու յաճախ աղօթում էիր, կարողացա՞ւ ար-
21 դեօք քեզ փրկել առիւծների բերանից»: Եւ Դանիէլը ասաց
22 արքային. «Արքայ, թող կեանքդ յաւիտեան լինի. իմ Աստու-
ածն ուղարկեց իր Տրեշտակին եւ փակեց այս առիւծների բե-
րանները, եւ նրանք չյոշոտեցին ինձ, որովհետեւ ես արդար
գտնուեցի նրա առաջ, իսկ քո հանդէպ, արքայ, ոչ մի մեղք չեմ

գործել»։ Այն ժամանակ թագաւորը ներքնապէս ուրախացաւ, 23
 հրամայեց, որ Դանիէլին հանեն գրից։ Դանիէլը հանուեց այդ
 գրից, եւ վերք բոլորովին չգրնուեց նրա վրայ, որովհետեւ նա
 հաւաքաց իր Աստծուն։ Թագաւորը հրամայեց, եւ բերեցին 24
 Դանիէլի դէմ չարախօսող մարդկանց, եւ նրանք, նրանց որդի-
 ներն ու նրանց կանայք գցուեցին առիւծների գուբը. դեռ գրի
 յաբակին չէին հասել, երբ առիւծները յափշտակեցին նրանց
 եւ մանրեցին նրանց բոլոր ոսկորները։ Այն ժամանակ Դա- 25
 րեհ արքան հետեւեալը գրեց բոլոր ազգերի, ժողովուրդների եւ
 լեզուների մարդկանց, որ բնակուում էին ամբողջ աշխարհում.
 «Թող շաքանայ ձեր խաղաղութիւնը. իմ կողմից արուեց այս 26
 հրամանը իմ թագաւորութեան բոլոր իշխանութիւններին, որ-
 պէսզի երկնչեն եւ դողան Դանիէլի Աստծուց, որովհետեւ նա է
 կենդանի Աստուածը եւ կայ յաւիտեան. նրա արքայութիւնը չի
 կործանուի, եւ նրա փերութիւնը կը մնայ մինչեւ վերջ։ Նա է, որ 27
 օգնական է լինում եւ փրկում, հրաշքներ է գործում երկնքում եւ
 երկրում, նա է, որ Դանիէլին փրկեց առիւծների բերանից»։ Եւ 28
 Դանիէլը յաջողութիւն էր գտնում Դարեհի եւ պարսիկ Կիրոսի
 թագաւորութեան մէջ։

Քաղղէացիների Բաղդասար արքայի առաջին փարում Դա- 8
 նիէլը երազ տեսաւ. գլխում մի տեսիլք երեւաց, երբ իր ան-
 կողնում էր, եւ նա գրի առաւ իր երազը։ «Ես՝ Դանիէլս, գի- 2
 շերային տեսիլքում տեսնում էի, որ, ահա, երկնքի չորս հող- 3
 մերը բախում էին մեծ ծովը, եւ ծովից դուրս էին գալիս փար-
 բեր կերպարանքով չորս մեծամեծ գազաններ։ Առաջինը նման 4
 էր թելաւոր մաքակ առիւծի, եւ նրա թելերը արծուի թելերի
 նման էին. ես նայում էի, մինչեւ որ նրա թելերը թափուեցին,
 նա պարզ երեւաց գետնին եւ կանգնեց ինչպէս մարդը ոտքերի
 վրայ, ու մարդու սիրտ փրուեց նրան։ Իսկ ահա երկրորդ գա- 5
 զանը նման էր արջի, մի կողմ էր կանգնած եւ երեք կողոսկրեր
 կային բերանում՝ ժանիքների մէջ։ Այսպէս էին ասում նրան.
 «Ելի՛ր, կեն շաքերի մարմինը»։ Դրանից յետոյ նայում էի. եւ 6
 ահա տեսայ մի այլ գազան ընծի նման. նրա վրայ թռչունի
 չորս թելեր կային. գազանը չորս գլուխ ուներ, եւ իշխանութիւն
 փրուեց նրան։ Դրանից յետոյ դարձեալ նայում էի. եւ ահա 7
 տեսայ չորրորդ գազանին, որ ահեղ, զարմանալի եւ առաւել
 հզօր էր. նրա ժանիքները երկաթեայ էին, ուտում-մանրում էր

եւ մնացորդները ուրբի փակ կոտրապում: Սա աւելի այլակերպ
 էր, քան նրանից առաջ բոլոր գազանները. փասը եղջիր ունէր:
 8 Ապշած նայում էի նրա եղջիրներին. եւ ահա մի ուրիշ փոքրիկ
 եղջիր էր դուրս գալիս դրանց միջից. նախկիններից երեք եղ-
 9 ջիրներ թափում էին նրա առաջ. եւ ահա մարդու աչքերի պէս
 աչքեր կային այդ եղջիրի վրայ, նաեւ մի բերան, որ մեծ–մեծ
 10 բաներ էր խօսում: Նայում էի, մինչեւ որ աթոռներ դրուեցին,
 եւ մի Ծերունի նստում էր այնպեղ. նրա հագուստը ձեան պէս
 սպիտակ էր, նրա գլխի մագերը մաքուր էին գեղմի նման, նրա
 աթոռը՝ կրակի բոցի նման, եւ նրա անիւները՝ ինչպէս բորբո-
 11 քուած կրակ: Նրա առաջից հոսում էր կրակէ յորդ մի գետ, հա-
 զար–հազարաւորներ պաշտում էին նրան, եւ բիր–բիրաւորներ
 կային նրա առջեւ: Նա արեան նստեց, եւ գրքերը բացուեցին:
 12 Այն ժամանակ եւ շարունակում էի նայել այն մեծամեծ խօսքե-
 րի պատճառով, որ այդ եղջիրն էր խօսում, մինչեւ որ գազանը
 վերացաւ ու կորաւ, եւ նրա մարմինը փրուեց կրակին՝ այրուե-
 13 լու: Միւս գազանների իշխանութիւնը վերացուեց, եւ կեանքի
 երկարութեան որոշակի ժամանակ փրուեց նրանց: Գիշերա-
 14 յին փեսիլքում փեսնում էի, որ, ահա, երկնքի ամպերի միջից
 գալիս էր մէկը մարդու Որդու նման եւ հասնում Ծերունուն. նա
 15 բերուեց նրա առջեւ: Նրան իշխանութիւն, պարիւ եւ արքայու-
 թիւն փրուեց. բոլոր ազգերը, ժողովուրդներն ու լեզուները պի-
 16 րի ծառայեն նրան. նրա իշխանութիւնը յաւիտենական իշխա-
 նութիւն է, որ չի անցնի, եւ նրա թագաւորութիւնը չի կործանուի:
 17 Իմ հոգին սուկաց իմ մարմնում, իմ Դանիէլիս մէջ, եւ իմ գլխի
 18 փեսիլքը խռովեց ինձ: Մօտեցայ այնպեղ գրնուողներից մէ-
 19 կին եւ խնդրում էի ճշմարտութիւն իմանալ այդ բոլորի մասին:
 Նա ասաց ինձ ճշմարտութիւնը եւ յայտնեց ինձ այդ խօսքերի
 20 մեկնութիւնը: Այդ չորս մեծամեծ գազանները նշանակում են,
 որ չորս թագաւորութիւններ պիտի բարձրանան երկրի վրայ:
 Ապա բարձրեալ Աստծու սրբերը պիտի ելնեն եւ առնեն թա-
 գաւորութիւնը եւ պահեն այն յաւիտեանս յաւիտենից: Քննում
 էի ճշմարտութիւնը չորրորդ գազանի մասին, որովհետեւ նա ա-
 ռաւել այլակերպ էր, քան բոլոր գազաններն ու յոյժ ահագոյ.
 նրա ժանիքները երկաթեայ էին, եւ նրա մագիլները պղնձեայ,
 նա ուրում էր ու մանրում եւ մնացորդները կոտրապում ուրբերի
 20 փակ: Նաեւ քննում էի ճշմարտութիւնը նրա գլխի փասը եղ-

ջիւրների մասին եւ այն միւսի մասին, որ ելնում եւ թափում էր
 երեք եղջիրները, որ աչքեր ունէր եւ բերան, որ մեծ-մեծ բա-
 ներ էր խօսում, եւ նրա քնքը առաւել մեծ էր, քան միւսներինը:
 Տեսնում էի, որ այդ եղջիրը պատերազմում էր սրբերի դէմ եւ 21
 յաղթում էր նրանց, մինչեւ որ եկաւ Ծերունին եւ իրաւունք փո- 22
 եց Բարձրեալի սրբերին. ժամանակը հասաւ, եւ սրբերը փրկե-
 ցին թագաւորութեանը: Նա ասաց. «Չորրորդ գազանը նշա- 23
 նակում է, որ չորրորդ թագաւորութիւն պիտի լինի երկրում, որ
 այն աւելի մեծ պիտի լինի, քան բոլոր թագաւորութիւնները, կույ
 պիտի փայ ամբողջ երկիրը, պիտի կոխտփի եւ հարուածի այն:
 Իսկ նրա քսարը եղջիրները նշանակում են, որ քսարը թագա- 24
 ւորներ պիտի բարձրանան, եւ նրանցից յետոյ պիտի բարձրա-
 նայ մէկ ուրիշը, որ աւելի չար պիտի լինի, քան բոլոր նախորդ-
 ները, պիտի հպարակեցնի երեք թագաւորներին, Բարձրեա- 25
 լի դէմ խօսքեր պիտի բարբառի, պիտի մոլորեցնի Բարձրեալի
 սրբերին, պիտի կարծի փոփոխել ժամանակներն ու օրէնքները,
 եւ դա պիտի յաջողուի նրան մինչեւ որոշ ժամանակ, ինչ-որ ժա-
 մանակներ եւ ժամանակների կէտը: Արեւան պիտի հաւաքուի, 26
 պիտի փոխեն նրա իշխանութիւնը, պիտի ոչնչացնեն այն եւ
 իսպառ կորստի մասնեն: Եւ երկնքի քակ գործուող թագա- 27
 ւորութիւնն ու թագաւորների մեծութիւնը արուեց Բարձրեալի
 սրբերին. Նրա արքայութիւնը յաւիտենական արքայութիւն է,
 եւ բոլոր իշխանութիւնները պիտի ծառայեն եւ հնազանդունեն
 նրան: Մինչեւ այսպէտ է խօսքի վախճանը: Ինձ՝ Դանիէլիս, 28
 շար էին խռովեցնում իմ մարմերը, փոխուեց իմ երեսի գոյնը, եւ
 ես այս բանը պահում էի իմ սրտի մէջ»:

«Բաղդասար արքայի երրորդ քարում մի քնքիւք երեւաց 9
 ինձ: Ես՝ Դանիէլս, առաջին քնքիւքից յետոյ, Էլամի երկրում 2
 գործուող Շօշ ապարանքում էի, Ուբաղ գետի մօտ: Բարձրացրի 3
 աչքերս եւ քնայ, որ, ահա, մի խոյ կար Ուբաղ գետի դիմաց, եւ
 նրա եղջիրները բարձր էին. մէկը բարձր էր միւսից, եւ այն, որ 4
 բարձր էր, յետոյ էր դուրս գալիս: Տեսնում էի, որ խոյը ոգորում
 էր ծովի արեւմուտքի, հիւսիսի եւ հարաւի դէմ, ոչ մի գազան չէր
 կարող նրա դիմաց կանգնել, չկար մէկը, որ փրկուէր նրանից,
 նա անում էր այն, ինչ ուզում էր եւ հզօրանում: Ես հեքտում 5
 էի ու մտածում: Եւ ահա մի քօշ գալիս էր արեւմուտքից երկրի
 վրայով եւ գետնին չէր դիպչում. քօշը ունէր մի եղջիր իր աչ-

6 քերի միջեւ: Նա հասաւ եղջիրաւոր խոյին, որին ես փեսնում
էի Ուբաղի դիմաց, եւ յարձակուեց նրա վրայ իր ամբողջ ու-
7 ժով: Ես փեսայ նրան, որ հասաւ մինչեւ խոյը: Նա կապաղեց,
հարուածեց խոյին եւ խորփակեց նրա երկու եղջիրները, իսկ
խոյը ուժ չունէր նրան դիմադրելու: Քօշը խոյին գետին գցեց,
ոպքի կոխան արեց նրան, եւ չկար մէկը, որ խոյին ազափեր
8 քօշից: Քօշը մեծապէս հզօրացաւ, եւ հզօրանալիս խորփակու-
եց նրա մեծ եղջիրը, որի փակից չորս այլ եղջիրներ ելան՝
9 ուղղուած դէպի երկնքի չորս հողմերը: Դրանցից մէկից ելաւ
մի հզօր եղջիր, առաւել հզօրացաւ դէպի հիւսիս, ուժ ստացաւ,
10 բարձրացաւ մինչեւ երկնքի զօրութիւնները եւ երկնքի զօրու-
թեան ու աստղերի մի մասը նեպեց երկրի վրայ եւ կոխտրեց
11 դրանք այնքան ժամանակ, մինչեւ որ զօրավարը փրկի գերու-
թիւնը. նրանով զոհաբերումները խանգարուեցին, եւ այդպէս
12 եղաւ, ու դա յաջողուեց նրան. սրբութիւնը խաթարուեց, մեղ-
քեր բարդուեցին զոհաբերումների վրայ, եւ արդարութիւնը վե-
13 րացաւ երկրից. այդպէս արեց, եւ դա յաջողուեց նրան: Ես
լսեցի մի սրբից, որ խօսում էր. եւ մի այլ սուրբ, որ խօսում
էր նրա հետ, ասաց. «Մինչեւ ե՞րբ այդ փեսիլքը պիտի մնայ.
զոհաբերումները վերացել են, մեղքերը աւերներ են գործել, եւ
14 սրբութիւնն ու զօրութիւնը կոխտրուել»: Եւ ասաց նրան. «Պի-
տի մնայ մինչեւ երեկոյ եւ մինչեւ վաղորդեան, մինչեւ հազար
երկու հարիւր վաթսունույթ օր, ապա պիտի սրբանայ սրբա-
15 րանը»: «Եւ երբ ես՝ Դանիէլս, փեսիլքը փեսայ եւ փորձում
էի խելամուտ լինել, ահա իմ առջեւ կանգնեց մի բան մարդու
16 փեսքով, եւ ես Ուբաղ գետի միջից մի մարդու ձայն լսեցի, որ
կանչեց եւ ասաց. «Գաբրիէ՛լ, բացափրի՛ր նրան այդ փեսիլքը»:
17 Եւ նա եկաւ կանգնեց այնտեղ, ուր ես էի կանգնած: Նրա գա-
լու ժամանակ ես ապշեցի եւ ընկայ երեսիս վրայ: Նա ասաց
ինձ. «Իմացի՛ր, մարդո՛ւ որդի, որ փեսիլքը ժամանակի վախճա-
18 նի մասին է»: Եւ մինչ նա խօսում էր ինձ հետ, յիմարացայ եւ
երեսիս վրայ գետին ընկայ: Նա բռնեց ինձ, կանգնեցրեց ինձ
19 ուրքերիս վրայ եւ ասաց ինձ. «Ահա ես ցոյց կտամ քեզ, թէ
վերջում ինչ է լինելու երկրի վրայ, քանի որ փակաւին հեռու է
20 վախճանը: Եղջիրաւոր այն խոյը, որ փեսնում էիր, պարսիկ-
21 ների եւ մարերի թագաւորն է. եւ այն քօշը յոյների թագաւորն
է, իսկ այն մեծ եղջիրը, որ նրա աչքերի միջեւ էր, նոյն ինքն ա-

ռաջին թագաւորն է: Երբ նա խորպակուի, նրա րակ գրնուող 22
միւս եղջիրները՝ չորս թագաւորներ, կ'ելնեն նրա ազգից, բայց
ոչ իրենց ուժով: Նրանց թագաւորութիւնից յետոյ, երբ իրենց 23
լրումին հասնեն նրանց մեղքերը, ժպիրի երեսով մի թագաւոր
պիպի բարձրանայ: Այս առեղծուածը խորհրդաւոր է, եւ հզօր 24
է նրա գօրութիւնը: Նա սքանչելի բաներ պիպի կործանի, եւ դա
պիպի յաջողուի ու կապարուի, նա պիպի ոչնչացնի հզօրներին
եւ սուրբ ժողովրդին. նրան յաջողուելու է լծի րակ դնել ուրիշ- 25
ներին, նենգութիւն նիւթել իր ձեռքով, նա պիպի մեծամարանայ
իր սրտում, նենգութեամբ պիպի ապականի շարերին, շարե-
րին կորսպի պիպի մարնի եւ ձուերի պէս պիպի մանրի իր ձեռ-
քում: Երեկոյեան եւ առաւօտեան րեսիլքը, որի մասին ասու- 26
եց, ճշմարիտ է, եւ դու կնքիր քո րեսիլքը, որովհետեւ այն շար
օրերի համար է»: Եւ ես՝ Դանիէլս, ննջեցի եւ հիւանդացայ: Ա- 27
պա ելայ ու արքունի գործը կապարեցի: Ես զարմացած էի այդ
րեսիլքից, եւ չկար մէկը, որ այն բացարէր»:

«Մարերի սերնդից Արշաիրի որդու՝ Դարեհի առաջին րա- 10
րում, որ թագաւորեց քաղդէացիների թագաւորութեան մէջ, ես՝ 2
Դանիէլս, խելամուտ եղայ այն րարիների թուագրութեանը,
երբ Տիրոջ խօսքը հասաւ Երեմիա մարգարէին՝ Երուսաղէմի
աւերման եօթանասուներորդ րարում: Ես երեսս դարձրի դէ- 3
պի իմ Տէր Աստուածը՝ խնդրելու համար աղօթքներով ու ա-
ղաչանքներով, պահեցողութեամբ ու քուրձ կրելով. աղօթեցի 4
Տէր Աստծուն, գոհութիւն յայտնեցի եւ ասացի. «Ո՛վ Տէր Աս-
տուած մեծ եւ սքանչելագործ, որ պահում ես քո սիրելիների
ուխարն ու ողորմութիւնը, որոնք պահում են քո պապութեան- 5
ները: Մեղք գործեցինք, անօրինացանք, անիրաւութիւն ա-
րեցինք, ապստամբեցինք եւ շեղուեցինք քո պապութեաններից 6
եւ քո օրէնքներից, չլսեցինք քո ծառաներին՝ մարգարէներին, 6
որոնք քո անունով խօսեցին մեր թագաւորների, մեր իշխան-
ների, մեր հայրերի եւ երկրի ամբողջ ժողովրդի հետ: Քոնն է, 7
Տէր, արդարութիւնը, եւ մերն է ամօթն այսօր մեր երեսին, Յու-
դայի երկրի մարդկանց, Երուսաղէմի բնակիչների եւ Իսրայէլի
բոլոր մերձաւորների ու հեռաւորների ամօթը ամբողջ երկրում,
ուր ցրեցիր նրանց իրենց անհնազանդութեան համար, քանզի
նրանք չհնազանդուեցին քեզ, Տէր: Մերն է ամօթը մեր երեսին, 8
մեր թագաւորների, մեր իշխանների եւ մեր հայրերի ամօթը,

9 քանզի մեղք գործեցինք, իսկ մեր Տէր Աստուծուն է գթութիւնը եւ ներողամտութիւնը, որովհետեւ ապստամբեցինք Տիրոջ դէմ, չսեցինք մեր Տէր Աստծու ձայնը՝ հետեւելու համար նրա օրէնքներին, որ դրեց մեր առաջ իր ծառաների՝ մարգարէների միջոցով: Ամբողջ Իսրայելը զանց առաւ քո օրէնքները եւ շեղուեց, որ չսի քո ձայնը, եւ անէծք ու երդում թափուեցին մեզ վրայ, գրուած քո ծառայի՝ Մովսէսի օրէնքում, Տէր, քանի որ մեղանշեցինք նրա դէմ: Տէրը հաստատեց իր խօսքերը, որ ասել էր մեր մասին եւ մեր դատարարների մասին, որոնք դատում էին մեզ՝ բերելով մեզ վրայ այնպիսի մեծամեծ չարիքներ, որ չեն եղել ամբողջ երկնքի փակ, ինչպէս որ եղան Երուսաղէմում: Ինչպէս որ գրուած է Մովսէսի օրէնքում, այդ բոլոր չարիքները եկան մեզ վրայ, իսկ մենք չաղաչեցինք մեր Տէր Աստծուն՝ յետ դառնալու մեր հայրերի անիրաւութիւններից եւ խելամուր լինելու քո ամբողջ ճշմարտութեանը: Մեր Տէր Աստուածը բացեց իր աչքը մեր չարիքների վրայ եւ դրանք բերեց մեզ վրայ, որովհետեւ արդար է մեր Տէր Աստուածը իր այն բոլոր գործերի մէջ, որ արեց մեր հանդէպ, քանի որ չսեցինք նրա ձայնը: Եւ արդ, Տէր Աստուած մեր, որ հօգոր ձեռքով քո ժողովրդին հանեցիր Եգիպտացիների երկրից եւ քո անունը փառաւորեցիր, իսկ մենք այսօր մեղք գործեցինք եւ անօրինացանք: Տէր, թող քո ողջ ողորմածութեամբ անցնի քո զայրոյթը եւ վերանայ քո բարկութիւնը քո քաղաքի՝ Երուսաղէմի եւ քո սուրբ լեռան վրայից, քանզի մեղանշեցինք, եւ մեր հայրերի անօրինութեան պարճառով Երուսաղէմը եւ քո ամբողջ ժողովուրդը նախապիւնքի ենթարկուեց բոլորի կողմից, որոնք գտնուում են մեր շուրջը: Արդ, Տէր Աստուած մեր, լսիր քո ծառայի աղօթքներն ու խնդրանքները եւ ցոյց փութ քո երեսը՝ յանուն քեզ, այն սրբարանի մէջ, որ ակերուեց: Խոնարհեցրո՛ւ, Աստուած իմ, քո ականջը եւ լսիր ինձ. բաց քո աչքերը եւ տես ապականութիւնը մեր եւ քո քաղաքի, որի վրայ դրուած է քո անունը, որովհետեւ մեր արդարութեան պարճառով չէ, որ գուցէ ենք հայցում քեզնից, այլ՝ քո անբաւ գթութեան պարճառով, Տէր: Լսիր, Տէր, ներիր, Տէր, ունկնդրիր, Տէր, եւ մի՛ յապաղիր՝ յանուն քեզ, Աստուած իմ, քանզի քո անունով է կոչւում քո քաղաքը: » «Եւ մինչ ես խօսում էի ու աղօթում, խոստովանում էի իմ մեղքերը եւ Իսրայելի ժողովրդի մեղքերը եւ գուցէ էի հայ-

ցում իմ Տէր Աստուծոց սուրբ լերան համար, մինչ ես խօսում 21
էի աղօթքով, ահա Գաբրիէլը, մի մարդ, որին քեսել էի նա-
խորդ քեսիլքում, թռաւ եւ մօտեցաւ ինձ՝ երեկոյեան զոհաբե-
րութեան ժամին, խելամուտ դարձրեց ինձ, խօսեց ինձ հետ 22
եւ ասաց. «Դանիէլ, այժմ եկայ խելք սովորեցնելու քեզ: Քո 23
աղօթքի սկզբից մի պարզամտ քրուեց, եւ ես եկայ այն յայտ-
նելու քեզ, քանի որ դու սիրելի մարդ ես: Արդ, մարածիր այդ
խօսքի մասին եւ մի՛տքդ պահիր քեսիլքը: Մէկ եօթանասուն- 24
եօթնեակ է սահմանուած քո ժողովրդի եւ սուրբ քաղաքի վրայ,
որպէսզի վերջ գտնեն մեղքերը, աւարտուն անօրէնութիւննե-
րը, ջնջուն անիրաւութիւնները, ներուն ամբարշտութիւնները,
եւ գայ յաւիտենական արդարութիւնը, որպէսզի իրականանայ
քեսիլքն ու մարգարէութիւնը, օծուի Սրբութիւն սրբոցը, եւ դու 25
իմանաս ու խելամուտ լինես պարասխան քալու սկզբից ա-
սուած խօսքերին: Երուսաղէմի շինուելուց մինչեւ առաջին օ-
ծումը կայ եօթը եօթնեակ եւ վաթսուներկու եօթնեակ, որպէս-
զի վերաշինուն հրապարակներն ու պարիսպները եւ նորոգու- 26
են ժամանակները: Վաթսուներկու եօթնեակից յետոյ կը վե-
րանայ օծումը, արդարութիւն չի լինի նրա մէջ, եւ քաղաքն ու
սրբարանը կ'ապականուն այն առաջնորդով հանդերձ, որ պի-
տի գայ, եւ դրանք պիտի ջնջուն հեղեղով. մինչեւ պարերազմի
վախճանը նա պիտի հաստատի ապականութիւնը եւ զօրացնի
շարերի ուխտը: Մէկ եւ կէս եօթնեակում պիտի դադարեցնի 27
սեղաններն ու զոհաբերութիւնները. ապականութիւնը պիտի
հասցնի մինչեւ վերջին ծայրը, մինչեւ որ վախճան եւ քաղաք
բերի այդ ապականութեան եւ զօրացնի շարերի ուխտը: Մէկ եւ
կէս եօթնեակում պիտի վերանան զոհերն ու ընծաները, աւե-
րածութեան պղծութիւնը պիտի մնայ քաղաքի վրայ, ու մինչեւ
ժամանակի վախճանը վերջ պիտի քրուի աւերուածին»:

Պարսից Կիրոս արքայի երրորդ քարում պարզամ յայտ- 11
նուեց Դանիէլին, որը կոչուած էր Բաղդասար: Ճշմարիտ է պար- 2
զամը. մեծ ուժ եւ հանճար քրուեց նրան քեսիլքում: «Այդ 3
օրերին ես՝ Դանիէլս, երեք շաբաթ սուգի մէջ էի: Լաւ հաց չկե- 3
րայ, միս եւ գինի չմտաւ իմ բերանը, իւղով չօծուեցի, մինչեւ
որ վերջացան երեք շաբաթները: Առաջին ամսի քսանչորս- 4
երորդ օրը ես կանգնած էի Տիգրիս, այն է՝ Դկլաթ մեծ գե- 4
տի ափին: Բարձրացրի աչքերս, եւ ահա քաղաքի հազնու- 5

6 ամ մի մարդ՝ մեջքին Ուփազի ոսկուց մի գօրի կապած. նրա մարմինը ծովագոյն էր, նրա դէմքը փայլակի տեսք ուներ, նրա աչքերը կրակի ճառագայթների պէս էին, նրա բազուկներն ու զիստերը փայլուն պղնձի տեսք ունէին, եւ նրա խօսակցութեան
7 ձայնը կարծես զօրքի ձայն լինէր: Միայն ես՝ Դանիէլս տեսայ տեսիլքը. ինձ հետ եղող մարդիկ չտեսան տեսիլքը, այլ մեծ
8 ահ փրեց նրանց, եւ նրանք զարհուրած փախան: Ես մենակ մնացի եւ տեսայ այդ մեծ տեսիլքը, բայց իմ մէջ էլ ուժ չմնաց, վայելչութիւնս ապականութիւն դարձաւ, եւ ուժս չվերագրայ:
9 Ես լսեցի նրա խօսքերի ձայնը եւ երբ լսում էի նրա խօսքերը,
10 քարացել մնացել էի՝ դէմքս գետին խոնարհած: Եւ ահա նա, ձեռքը ձգելով դէպի ինձ, կանգնեցրեց ինձ ծնկներիս եւ ձեռքիս
11 թաթերի վրայ եւ ասաց ինձ. «Դանիէլ, այդ սիրելի, հասկացիր խօսքերս, որ պիտի ասեմ քեզ եւ մնա՛ քո տեղում, որովհետեւ
12 էր ասում ինձ, ես դողալով ոտքի ելայ: Նա ասաց ինձ. «Մի՛ վախեցիր, Դանիէլ, որովհետեւ այն օրուանից, որ դու սիրտդ բացեցիր՝ խելամուտ լինելու եւ վիշտդ յայտնելու քո Աստծու առաջ, քո խօսքերը լսելի դարձան, եւ ես եկայ քո խօսքերի պատճառով:
13 Պարսից թագաւորութեան մի իշխան հակառակում էր ինձ քսանմէկ օր, եւ ահա Միքայէլը՝ աւագ իշխաններից մէկը, եկաւ օգնելու ինձ. թողեցի նրան այնպէղ պարսից թագաւորութեան
14 իշխանի հետ եւ եկայ քեզ հասկացնելու, թէ վերջին օրերին ինչ դէպքեր պիտի պատահեն քո ժողովրդին, որովհետեւ
15 տեսիլքդ գալիք օրերի համար է»: Եւ երբ նա այսպէս խօսում էր ինձ հետ, գետին ընկայ իմ երեսի վրայ եւ քարացել էի: Եւ ահա նա, ինչպէս մարդու որդի, մօտենում էր իմ շրթունքներին. ես բացեցի բերանս, խօսեցի ու ասացի այն մարդուն, որ իմ դիմացն էր. «Տէր, երբ դու երեսացիր ինձ, աղիքներս գալարուեցին, ուժ չկար մէջս. եւ ինչպէ՛ն կարող է քո ծառան, տէր, խօսել իմ Տիրոջ հետ: Ես այլեւս զօրութիւն չունեմ, եւ շունչ չմնաց իմ մէջ»:
16 Նա էլ աւելի մօտեցաւ ինձ մարդու տեսքով, զօրացրեց ինձ եւ ասաց. «Մի վախեցիր, այդ սիրելի, խաղաղութիւն քեզ, զօրացիր եւ քաջ եղիր»: Երբ նա խօսում էր ինձ հետ, ես զօրացայ եւ ասացի. «Թող խօսի տէրը, քանի որ դու զօրացրիր ինձ»: Նա ասաց. «Գիտե՛ն թէ ինչու եկայ քեզ մօտ. այժմ վերադառնում եմ պատերազմելու պարսից իշխանի դէմ. ես գնում էի, իսկ յունաց

իշխանը գալիս էր: Բայց ես կը յայտնեմ քեզ, թէ ինչ է գրուած 21
ճշմարիտ գրքերում. եւ նրանց դէմ ոչ մի այլ օգնական չունեմ,
բացի ձեր Միքայէլ իշխանից»:

«Ես Կիրոսի առաջին իսկ փարում ամուր էի եւ ուժեղ: 12
Այժմ ես քեզ կը յայտնեմ ճշմարտութիւնը: Ահա երեք թա- 2
գաւորներ պիտի բարձրանան Պարսից երկրում, եւ չորրորդը
իր հարստութեամբ բոլորից անելի մեծ պիտի լինի. նա իր
հարստութեամբ հզօրանալուց յետոյ պիտի յարձակուի յունաց
թագաւորութեան վրայ: Տգօր մի թագաւոր պիտի բարձրա- 3
նայ, պիտի փրիի շատ փերութիւնների եւ պիտի անի, ինչ որ
կամենայ. եւ երբ բարձրանայ, նրա թագաւորութիւնը պիտի 4
փշրուի, բաժանուի ու քրուի երկնքի չորս հողմերին: Եւ դա
ոչ ըստ նրա վախճանի, ոչ իր փերութեան պարճառով, որին
փիրում էր, քանի որ պիտի խլուի նրա թագաւորութիւնը, իսկ
ուրիշներինը պիտի մնայ իրենց: Եւ պիտի գօրանայ Նարա- 5
ւի թագաւորը, իշխաններից մէկը պիտի հզօրանայ նրանից ան-
ելի եւ փրիի անելի մեծ փերութեան: Տարիներ յետոյ նրանք 6
պիտի մերձենան միմեանց: Նարաւի թագաւորի դուստրը պի-
տի գայ Տիւսիսի թագաւորի մօտ՝ նրա հետ դաշինք կնքելու,
բայց չի պահպանուելու նրա բազկի զօրութիւնը, նրա սերուն-
դը չի մնալու, եւ ինքն ու իրեն բերողները, նաեւ այն օրիորդն
ու նա, որ խնամում էր նրան այդ ժամանակ, մահուան պիտի
մատնուեն: Նրա արմատի ընձիւղից պիտի բարձրանայ մէկը, 7
նա ուժ պիտի ստանայ, պիտի մտնի Տիւսիսի թագաւորութե-
ան հաստատութեան մէջ, պիտի գործի նրանց դէմ եւ պիտի
գօրանայ: Նա պիտի կործանի նրանց աստուածները իրենց 8
ձուլածոյ կուռքերով հանդերձ, եւ նրանց ամբողջ սպասքը՝ ու-
կեայ եւ արծաթեայ, աւար առնելով պիտի բերի Եգիպտոս. եւ
ինքն առաւել հաստատուն պիտի լինի, քան Տիւսիսի թագաւո-
րը, պիտի մտնի Նարաւի թագաւորութեան մէջ եւ այնպէղից 9
նորից պիտի վերադառնայ իր երկիրը: Նրա որդիները գօր- 10
քի մեծ բազմութիւն պիտի հաւաքեն. նրանցից մէկը հեղեղի
նման պիտի յարձակուի, անցնի եւ մինչեւ նրա ամբողջ պիտի
շարունակի պարտերազմել: Եւ Նարաւի թագաւորը պիտի գա- 11
զանանայ, պիտի ելնի ու պարտերազմ փայ Տիւսիսի թագաւորի
դէմ. սա մեծ գօրք պիտի գումարի, բայց գօրքը պիտի յանձնուի
հակառակորդին: Նարաւի թագաւորը պիտի գրաւի այդ բազ- 12

մութիւնը, նա պիտի գոռոզանայ իր սրբում, շաբերին պիտի
13 կործանի, բայց չի յաղթելու: Տիսիսի թագաւորը պիտի վե-
րադառնայ, աւելի զօրք պիտի բերի, քան առաջին անգամ, եւ
որոշ ժամանակ անց պիտի գայ մօրնի մեծ զօրքով եւ բազում ու-
14 նեցուածքով: Այդ ժամանակ շաբերը պիտի յարձակուեն հա-
րաւի թագաւորի վրայ: Զո ժողովրդի մնացեալ որդիները ուրքի
պիտի ելնեն՝ հասարակելու Գեսիւլը, բայց պիտի տկարանան:
15 Տարաւի թագաւորը պիտի մօրնի, հողապափնէշ պիտի բարձ-
րացնի եւ պիտի գրաւի ամուր քաղաքներ, բայց հարաւի թա-
գաւորի բազուկները չեն դիմանալու. նրա ընտանեացիները պիտի
16 ապստամբեն, եւ նա ուժ չի ունենալու դիմադրելու նրանց. եւ
նա, ով կը մօրնի նրա մօտ, կը կատարի նրա կամքը, եւ ոչ մէկը
չի լինի, որ կանգնի նրա դէմ: Նա պիտի մնայ Սաբիմի երկրում,
17 եւ երկիրը պիտի փառապի նրա ձեռքից: Նա պիտի մտադրուի
իր ուժով մօրնելու նրա ամբողջ թագաւորութեան մէջ եւ իբր թէ
ուղիղ մօրքով պիտի անի ամէն ինչ նրա հետ: Երկիրն աւերե-
լու դիտարութեամբ իր կանանց դուստրը պիտի փայ նրան,
18 բայց այդ խարդաւանքը չի յաջողուելու նրան. Նա իր երեսը
պիտի դարձնի դէպի կղզիները, պիտի գրաւի շաբերը եւ պիտի
այրի այն իշխաններին, որոնք նախապեցին նրանց բնակիչնե-
րին, եւ նրանց նախապիւնքը պիտի վերադարձնի հէնց իրենց:
19 Նա զօրութեամբ պիտի վերադառնայ իր երկիրը, պիտի տկա-
20 րանայ, ընկնի, եւ հետք չի մնալու նրանցից: Նրա արմատից
թագաւորութեան քունկ պիտի բարձրանայ եւ բռնութեամբ պի-
տի վերցնի թագաւորական փառքը, բայց այդ օրերին նա պիտի
21 խորտակուի. նա ոչ իր անձով եւ ոչ պատերազմով չի մնալու
իր դիրքի վրայ, քանի որ արհամարհուեց: Նրան թագաւորա-
կան փառքի չարժանացրին, ոչ էլ յաջողութիւն եկաւ նրան. նա
22 փարուեց թագաւորական գայթակղութիւններով: Այն բազուկ-
ները, որոնք պիտի յարձակուեն, պիտի խորտակուեն նրա երե-
23 սից: Պիտի խորտակուի նաեւ ուխտի առաջնորդը. նա նենգու-
թիւն պիտի անի իր դաշնակիցների դէմ, պիտի ելնի եւ յաղթի
24 նրանց քիչ մարդկանցով, յաջողութեամբ շաբ երկրներ պի-
տի գրաւի եւ անի այն, ինչ չարեցին նրա հայրերը, ոչ էլ նրա
հայրերի հայրերը. աւարը, կողոպուտը եւ ունեցուածքը պիտի
բաշխի նրանց եւ եգիպտացիների մասին էլ պիտի մտածի, մին-
25 չէն ժամանակը գայ, պիտի զարթնի նրա զօրութիւնը, եւ նրա

սիրտը լցուի մեծ ուժով Նարաի թագաւորութեան դէմ: Նարաի թագաւորը պատերազմի պիտի ելնի մեծ եւ շաւր հզօր զօրքով եւ չի կարողանալու դիմադրել, որովհետեւ նրա դէմ դաւ պիտի նիւթեն. պիտի ուրեւն ինչ որ նրան է պատկանում, պիտի խորտակեն նրան, նրա զօրքը պիտի այրեն, եւ շաւր վիրաւորներ պիտի ընկնեն: Երկու թագաւորների սրտերում էլ մնալու է չարութիւնը, նոյն սեղանի շուրջը նրանք սուր պիտի խօսեն, բայց այդ չի յաջողուելու, որովհետեւ դեռ ժամանակի վախճանը հասած չէ: Նա պիտի վերադառնայ իր երկիրը մեծ հարստութեամբ՝ թշնամացած սրտով սուրբ ուխտի դէմ. այդպէս պիտի անի եւ վերադառնայ իր երկիրը: Պիտի վերադառնայ ժամանակին, պիտի գայ Նարաի դէմ, բայց վերջինս առաջինի նման չի լինելու: Նրա զօրքի մէջ պիտի մտնեն կիտացիների բանակները, եւ նա պիտի թուականայ ու պիտի վերադառնայ՝ բարկութեամբ լցուած սուրբ ուխտի դէմ. այդպէս պիտի անի եւ վերադառնայ ու նորից պիտի զօրք գումարի նրանց դէմ, որոնք լքեցին սուրբ ուխտը: Սերունդներ պիտի ելնեն, պիտի բարձրանան նրանից, բռնութեամբ պիտի պղծեն սրբարանը, պիտի վերացնեն ամենօրեայ գոհաբերութիւնները, պղծութեամբ պիտի ապականեն այն, եւ ուխտի այդ ապականիչները գայթակղութիւն պիտի բերեն իրենց վրայ: Բայց ժողովուրդը, որ ճանաչում է իր Աստծուն, պիտի զօրանայ եւ ուխտը կատարի. եւ ժողովրդի խոհուն մարդիկ շաւրերին խելամուտ պիտի դարձնեն, թէ եւ նրանք միառժամանակ պիտի փկարանան սրով ու հրով, գերութեամբ եւ յափշտակութեամբ: Եւ երբ նրանք փկարանան, փոքր-ինչ օգնութիւն պիտի գտնեն, շաւրերը պիտի միանան նրանց իրենց գայթակղութիւններով: Խոհուն մարդկանցից ոմանք պիտի փկարանան նրանց փորձելու եւ ընտրելու համար, եւ յայտնելու նրանց, որ այդպէս պիտի լինի մինչեւ ժամանակի վախճանը, որովհետեւ քակաւին ժամանակ կայ: Թագաւորը պիտի անի, ինչ որ կամենում է, պիտի բարձրանայ եւ մեծամտանայ բոլոր աստուածների նկատմամբ, ամբարտաւան բաներ պիտի բարբառի աստուածների Աստծու մասին, եւ դա պիտի յաջողուի նրան, մինչեւ որ անցնի իր բարկութիւնը, քանի որ պիտի գայ բարկութեան վերջը: Նա պիտի մտածի իրենց հայրերի աստուածների մասին, կանանց ցանկանալու մասին, չի մտածելու այլ աստուածների մասին: Նա պիտի մեծամտա-

նայ բոլորի նկարմամբ, պիտի փառաւորի հզօր աստծուն իր գրնումած քեզում եւ այն Աստծուն, որին չճանաչեցին իր հայրերը. պիտի փառաւորի նրան ոսկով, արծաթով, թանկարժէք
 39 եւ գեղեցիկ գոհարներով: Նա պիտի մնայ փախստականների ամրոցներում՝ օտար աստծու հետ, պիտի աւելացնի նրա փառքը, շարերին պիտի հնազանդեցնի նրան եւ երկիրը պիտի
 40 բաժանի իբրեւ պարգեւ: Եւ երբ ժամանակի վախճանը գայ, նա պիտի կռուի Նարաւի թագաւորի դէմ: Տիւրիսի թագաւորը կառքերով, հեծեալներով ու բազում նաւերով զօրք պիտի հաւաքի նրա դէմ, պիտի մտնի նրա երկիրը, պիտի կործանի այն,
 41 անցնի եւ մտնի Սաբայիմ երկիրը, եւ շարերը պիտի տկարանան: Սրանք են ահա, որ պիտի փրկուեն նրա ձեռքից. Եդոմը,
 42 Մովաբը եւ ամոնացիների իշխանութիւնը: Նա իր ձեռքը պիտի երկարի դէպի երկիրը, եւ Եգիպտացիների երկիրը չի փրկուելու:
 43 Նա պիտի փրկի գաղարնի գանձարանների ոսկուն եւ արծաթին, եգիպտացիների, լիբիացիների եւ եթովպացիների ամրոցներում
 44 բնակուած ամբողջ թանկարժէք ակնեղէնին: Բայց յետոյ արեւելքից եկող լուրերն ու քաղաքները պիտի շրջապատեն նրան, եւ նա հիւսիսից պիտի արշաւի մեծ բարկութեամբ սպանելու շարերին: Նա իր վրանը պիտի խփի Եփադոնում, ծովերի եւ Սաբա սուրբ լեռան միջեւ, պիտի արշաւի դէպի նրա մի կողմը, եւ ոչ ոք չի լինելու, որ փրկի նրան»:

- 13** «Այն ժամանակ պիտի ելնի Միքայէլ մեծ իշխանը, որ քո ժողովրդի որդիների գլխաւորն է: Պիտի լինի նեղութեան ժամանակ, նեղութիւն, որպիսին չի եղել այն օրից, երբ ժողովուրդն առաջացաւ երկրի վրայ: Եւ այն ժամանակ պիտի փրկուի քո ժողովուրդը, ինչպէս որ այս բոլորի մասին գրուած է գրքերում:
 2 Երկրում, հողի մէջ ննջածներից շարերը յարութիւն պիտի առնեն, ոմանք յաւիտենական կեանքի համար, եւ ոմանք յաւիտենական նախաքինքի ու ամօթի համար: Իմաստուն մարդիկ պիտի ճառագեն իբրեւ երկնականմարի լուսարուներ, իսկ արդարներից շարերը առաւել եւս՝ իբրեւ յաւիտենական
 3 աստղեր: Եւ դու, Դանիէլ, գաղարնի՝ պահիր այդ խօսքերը եւ կնքիր այդ գիրքը մինչեւ ժամանակի վախճանը, մինչեւ շարերն ուսանեն, եւ շարանայ իմաստութիւնը»:
 4 «Ես՝ Դանիէլս, քեւսայ, որ ահա երկու հոգի կանգնած էին գետի այս եւ այն կողմը, նրանցից մէկն ասաց այն մարդուն, որ սպիտակ կրաւից զգեստ

էր հազել եւ գետերի ջրերի վրայ էր կանգնած. «Ե՛րբ է լինելու այդ զարմանահրաշ բաների վախճանը, որ դու ասացիր»։ Ես լսեցի այն մարդուց, որ կրաւից զգեստ էր հազել եւ կանգնած էր գետի ջրերի վրայ. նա բարձրացրեց իր աջ ու ձախ ձեռքերը դէպի երկինք, երդուեց յաւիտեան կենդանի Աստուծով, թէ ժամանակին, ժամանակներում եւ ժամանակի կէսին կ'իմանան այս բոլորը, երբ լիովին սպառուի սուրբ ժողովրդի ձեռքի գորութիւնը։ Ես լսեցի, բայց չհասկացայ եւ ասացի. «Տէ՛ր, ի՞նչ է դրանց վախճանը»։ Նա ասաց. «Գնա՛, Դանիէլ, քանի որ փակուած եւ կնքուած են խօսքերս մինչեւ ժամանակի վախճանը։ Շաբերը պիտի ընտրուեն, սպիտականան, փորձուեն եւ մաքրուեն, անօրէնները պիտի անօրէնութիւն անեն, ամբարիշտները խելքի չպիտի գան, բայց իմաստունները պիտի հասկանան ժամանակի յաճախակի փոփոխման շնորհիւ։ Աւերածութեան պղծութիւնը պիտի տեսի հազար երկու հարիւր երեսունհինգ օր. երանի նրան, ով կը համբերի եւ կը հասնի հազար երեք հարիւր երեսունհինգերորդ օրուան։ Իսկ դու արի հանգստացիր, որովհետեւ տակաւին օրեր ու ժամեր կան մինչեւ վախճանի կատարումը. դու կը հանգչես եւ վեր կը կենաս քո ժամանակին, օրերի վերջում»։

Աստիճառէ թագաւորը յաջորդեց իր հայրերին, եւ պարսից Կիրոս թագաւորը առաւ նրա թագաւորութիւնը։ Դանիէլը թագաւորի կեանքի ընկերն էր եւ աւելի փառք էր վայելում, քան նրա բոլոր բարեկամները։ Բարեկացիները Բէլ անունով մի կուռք ունէին, եւ օրական նրան բաժին էր ընկնում տասներկու արդու ընտիր ալիւր, քառասուն ոչխար եւ վեց մար գինի։ Թագաւորը պաշտում էր նրան եւ միշտ գնում ու երկրպագում էր նրան։ Բայց Դանիէլը իր Աստծուն էր երկրպագում։ Թագաւորն ասաց նրան. «Դու ինչո՞ւ չես երկրպագում Բէլին»։ Դանիէլն ասաց. «Որովհետեւ ձեռակերտ կուռքեր չեն պաշտում, այլ՝ կենդանի Աստծուն, երկնքի եւ երկրի Արարչին, որ իշխանութիւն ունի բոլոր մարմնաւոր էակների վրայ»։ Թագաւորն ասաց նրան. «Իսկ Բէլը քեզ կենդանի Աստուած չի՞ թում, չեն տեսնում, թէ ամէն օր որքան է ուտում եւ խմում»։ Դանիէլն ասաց ծիծաղելով. «Մի՛ խաբուիր, արքայ՝, որովհետեւ նա ներսից կաւից է եւ դրսից պղնձից. նա երբեք ո՛չ կերել է, ո՛չ էլ խմել»։ Եւ թագաւորը բարկանալով՝ կանչեց նրա քրմերին եւ

ասաց նրանց. «Եթե չասեք ինձ, թե ով է ուրում այս սեղանի ու–
9 րելիքները, մահով կը մեռնեք, իսկ եթե ապացուցեք, թե Բելն
է ուրում այդ բոլորը, ապա կը մեռնի Դանիելը, քանի որ նա
հայիոյեց Բելին»: Դանիելն ասաց թագաւորին. «Թող լինի ըստ
10 քո ասածի»: Բելի քրմերը եօթանասուն հոգի էին՝ չհաշուած
կանանց եւ մանուկներին: Թագաւորը Դանիելի հետ եկաւ Բելի
11 կռաւորնը: Բելի քրմերն ասացին. «Ահաւասիկ մենք դուրս ենք
գալիս. իսկ դու, արքայ՝, նրա առաջ դիր այդ կերակուրները եւ
այդ գինին. խառն կը դնես. փակիր դռներն ու կնքիր քո մա–
12 րանիով: Եւ երբ առաւօրեան գաս, եթե այդ բոլորը կերուած
չլինի Բելի կողմից, մենք կը մեռնենք, իսկ եթե ոչ՝ Դանիելը, որ
13 սուր խօսեց մեր մասին»: Նրանք վստահ էին, քանի որ սե–
ղանի փակ գաղտնի մուտք էին շինել եւ միշտ նրանով մտնում
14 եւ ուրում էին կերակուրները: Եւ երբ նրանք դուրս ելան, թա–
գաւորը կերակուրները դրեց Բելի առաջ: Դանիելը հրամայեց
իր սպասաւորին, մոխիր բերին եւ ցանեցին ամբողջ մեհեա–
նում միայն թագաւորի ներկայութեամբ եւ դուրս գալով՝ փակե–
15 ցին դուռը, կնքեցին թագաւորի մաւրանիով եւ գնացին: Քրմե–
րը, իրենց սովորութեան համաձայն, գիշերը ներս մտան իրենց
կանանցով եւ երեխաներով, կերան ամէն ինչ, խմեցին եւ ոչինչ
16 չթողեցին: Թագաւորը առաւօր կանուխ եկաւ Դանիելի հետ եւ
17 ասաց. «Կնիքներն անխախտ եւ, Դանիել՝»: Դանիելն ասաց.
18 «Անխախտ եւ, արքայ՝»: Եւ երբ դռները բացեցին, թագաւո–
րը նայեց սեղանին, բարձրաձայն գոչեց եւ ասաց. «Մեծ ես,
19 ո՛վ Բել, եւ ոչ մի նենգութիւն չկայ քո մէջ»: Դանիելը ծիծա–
ղեց, բռնեց թագաւորին, որ ներս չմտնի, եւ ասաց. «Լա՛ն նայիր
20 այդ յարակին եւ Կեն ո՛ն հետքերն են դրանք»: Թագաւորն
ասաց. «Տեսնում եմ փղամարդկանց, կանանց եւ մանուկնե–
21 րի հետքեր»: Այն ժամանակ թագաւորը, բարկանալով, բռնեց
քրմերին, նրանց կանանց եւ որդիներին. նրան ցոյց փուցեցին
գաղտնի դուռը, որով մտնում էին եւ ուրում սպառում սեղա–
22 նը: Թագաւորը կոտորեց նրանց, իսկ Բելին յանձնեց Դանիելի
23 ձեռքը, որը կործանեց նրան եւ նրա մեհեանը: Կար նաեւ մի
մեծ վիշապ, եւ բաբելացիները պաշտում էին նրան: Թագաւորն
24 ասաց Դանիելին. «Մի՞թէ դրա մասին էլ կ'ասես, թէ պղնձից
է. ահա դա կենդանի է, ուրում է եւ խմում, եւ չես կարող ասել,
թէ դա կենդանի Աստուած չէ: Արդ, արի երկրպագիր դրան»:

Դանիելն ասաց նրան. «Ես իմ Տէր Աստուծուն եմ երկրպագում, 25
որովհետեւ նա է կենդանի Աստուածը, բայց դու, արքայ՝ իրա- 26
ւոնք փութի ինձ, եւ ես առանց սրի ու գաւազանի կը սպանեմ
այդ վիշապին»: Թագաւորն ասաց. «Թոյլ եմ փալիս քեզ»: Դա- 27
նիելը վերցրեց իւղ, ձիւթ, ճարպ եւ մագ, եփեց միասին, գնդեր
շինեց եւ գցեց վիշապի բերանը: Երբ վիշապը կերաւ՝ պայ-
թեց: Դանիելն ասաց. «Տեսէ՛ք, թէ ո՞նք էք պաշտում»: Եւ երբ 28
բաբելոնացիները լսեցին այդ, շատ բարկացան, եկան հաւաքուե-
ցին թագաւորի մօտ եւ ասացին. «Թագաւորը հրեայ է դարձել,
կործանեց Բելին, սպանեց վիշապին, կոտորեց քրմերին»: Եւ 29
երբ նրանք եկան, ասացին թագաւորին. «Դանիելին մեր ձեռքը
փութի, ապա թէ ոչ կը սպանենք քեզ եւ քո փոխը»: Երբ թա- 30
գաւորը փեսաւ, թէ շատ են փազնապեցնում իրեն, սփառում
Դանիելին փութեց նրանց ձեռքը: Եւ նրանք նրան նետեցին ա- 31
ռիւծների փոսը. Դանիելն այնպէղ մնաց վեց օր: Փոսի մէջ 32
եօթը առիւծներ կային: Ամէն օր նրանց երկու մարդ եւ երկու
անասուն էին փալիս ուրելու, բայց այդ օրը նրանց առջեւ ոչինչ
չգցեցին, որպէսզի առիւծներն անմիջապէս ուրեն Դանիելին:
Նրեաստանում կար Ամբակում անունով մի մարգարէ. սա թան 33
եփեց, հաց բրդեց կերակուրի մէջ եւ հանդ էր գնում իր մշակ-
ներին փանելու: Տիրոջ հրեշտակն ասաց Ամբակումին. «Այդ 34
ճաշը որ դու ունես, փար Բաբելոն՝ Դանիելին, որը առիւծների
փոսի մէջ է»: Ամբակումն ասաց. «Տէ՛ր, ես Բաբելոնը չեմ փեսել 35
եւ չգիտեմ, թէ ո՞ր է փոսը»: Նրեշտակը ձեռքը գցեց նրա գա- 36
գաթին, բռնեց նրա գլխի մագերից եւ իր հոգու ամբողջ ուժով
նրան փարաւ Բաբելոն, դրեց փոսի վրայ: Ամբակումն աղա- 37
ղակեց եւ ասաց. «Դանիէ՛լ, Դանիէ՛լ, արի վերցրո՛ւ այդ ճաշը, որ
Աստուած ուղարկեց քեզ համար»: Դանիելն ասաց. «Յիշեցի՛ր 38
ինձ, Աստուած, եւ ամօթով չթողեցիր քո սիրելիներին»: Դա- 39
նիելը վեր կացաւ եւ կերաւ: Եւ Աստուծո՛ւ հրեշտակը նոյն ժամին
Ամբակումին նորից փարաւ իր փեղը: Թագաւորը եօթներորդ 40
օրը եկաւ ողբալու Դանիելի վրայ. եւ երբ եկաւ փոսի բերա-
նի մօտ, նայեց եւ փեսաւ, որ Դանիելը նստած էր. աղաղակեց
բարձր ձայնով եւ ասաց. «Մե՛ծ ես, Դանիելի Տէ՛ր Աստուած, 41
եւ չկայ այլ աստուած քեզանից բացի»: Նա Դանիելին դուրս 42
հանեց, իսկ վնասարարներին, որ ուզեցել էին կորստի մատնել
նրան, նետեցին փոսի մէջ, եւ իսկոյն նրանք պարառուարեցին

թագաւորի առաջ:

Եզեկիէլ

Բուզիի որդի Եզեկիէլ քահանայի տեսիլքը, որ նա տեսաւ 1
քաղդէացիների երկրում, Քոբար գետի ափին: Երեսուներորդ 2
տարում, չորրորդ ամսին, ամսուայ հինգերորդ օրը, եւ Քոբար
գետի ափին գերևարուածների մէջ էի: Երկինքը բացուեց, եւ
եւ Աստուծոյ տեսայ մի տեսիլքի մէջ: Ամսուայ հինգերորդ օրն 3
էր. դա Յովակիմ արքայի գերութեան հինգերորդ տարին էր:
Աստուծոյ խօսեց Բուզիի որդու՝ Եզեկիէլ քահանայի հետ, քաղ- 4
դէացիների երկրում, Քոբար գետի ափին: Եւ այնպէս Տիրոջ 5
ձեռքը հանգցեց ինձ վրայ, ու տեսայ, որ ահա հիւսիսից մի հողմ
բարձրացած գալիս էր, մի մեծ ամպ էլ՝ նրա հետ: Շուրջը լոյս
էր, որից հուր էր փայլափակում: Նրա մէջ թանկարժէք քարերի
տեսքը կար, միջից՝ ճառագայթներ: Դրա մէջ չորս կենդա- 6
նի էակների կերպարանքներ կային: Եւ այս էր դրանց տեսքը.
դրանք մարդու կերպարանք ունէին: Ամէն մէկը չորս դէմք ու- 7
ներ, ամէն մէկը՝ չորս թեւ: Նրանց ազդրերն ուղիղ էին, ու- 8
քերը՝ թելաւոր. կճղակները նման էին հորթերի կճղակների,
եւ դրանցից կայծեր էին թափում, ինչպէս պղնձի փայլափա-
կումներից: Նրանց թելերն արագաշարժ էին: Նրանց թելերի 9
տակ, չորս կողմերում, մարդկային ձեռքեր կային: Նրանց ե-
րեսները չորսն էին: Չորսի թելերն էլ կցուած էին միմեանց:
Գնալիս երեսները յետ էին դարձնում. իւրաքանչիւրն իր դէմ- 10
քի ուղղութեամբ էր ընթանում: Նրանց չորսի էլ դէմքի տեսքը 11
աջից մարդու եւ առիւծի կերպարանք ուներ, իսկ ձախից՝ ե-
զան եւ արծուի կերպարանք. այս էր նրանց տեսքը: Նրանց 12
չորսի թելերը տարածուած էին վերեւից. իւրաքանչիւր երկուսն
իրար էին կցուած ու վերեւից գոյգ-գոյգ ծածկում էին նրանց
մարմինները: Եւ իւրաքանչիւրն իր դէմքի ուղղութեամբ էր ըն- 13
թանում. դէպի ո՞ր կողմը որ հողմը փչում էր՝ նրանք այն կողմն
էին գնում եւ ընթանալիս յետ շուռ չէին գալիս: Կենդանի էակ- 14
ների մէջ բոլորքուած հրի պէս մի պատկեր կար, ասես շար-
ժուող լապտերների պատկեր լինէր. կրակի լոյս կար, եւ այն
կրակից փայլափակումներ էին սփռում: Եւ կենդանի էակ- 15
ներն արագ էին ընթանում ու թեթեւ պտտւում էին, արեգակի
պէս: Եւ ահա երկրի վրայ, չորս կենդանի էակների յետեւից 16

մի անիւ էի փեսնում. անիւների կերպարանքն ու դրանց կա-
 17 ռուցուածքը ոսկեքարի փեսքն ունէին: Թէ՛ չորսի փեսքը, թէ՛
 նրանց պարկերն ու կառուցուածքը այնպէս էին, որ կարծես
 18 թէ անուի մէջ անիւ էր պտտւում: Նրանք իրենց դէմքերի չորս
 ուղղութեամբ էլ ընթանում էին ու յետ շուռ չէին գալիս: Բարձր
 19 էին: Նայում էի նրանց ու փեսնում, որ նրանց թիկունքնե-
 20 րը, չորս կողմերում էլ, լիքն էին աչքերով: Կենդանի էակներն
 ընթանալիս՝ անիւներն էլ նրանց հետ էին գնում, իսկ երբ երկ-
 21 րից բարձրանում էին, անիւներն էլ էին բարձրանում: Դէպի ո՞ր
 կողմը որ գնում էին ամպն ու հողմը՝ կենդանի էակներն էլ էին
 ընթանում, եւ անիւները նրանց հետ բարձրանում էին, որով-
 22 հետեւ այն անիւների մէջ կենդանի ոգի կար: Երբ նրանք ըն-
 թանում էին, անիւներն էլ էին գնում, կանգնելիս կանգ առնում,
 երբ երկրից նրանք բարձրանում էին, անիւներն էլ էին նրանց
 հետ բարձրանում, որովհետեւ այն անիւների մէջ կենդանի ո-
 23 գի կար: Եւ կենդանի էակների գլխավերելում երկնակամարի
 նման մի բան կար, որ բիրեղի փեսք ունէր ու վերելից փարա-
 24 ծում էր նրանց թելերի վրայ: Իսկ երկնակամարի ներքեւում
 նրանց թելերը պարզուած սաւառնում էին իրար հետ. իւրա-
 քանչիւրը երկուական թել, որ ծածկում էր իրենց մարմինները:
 25 Երբ նրանք սաւառնում էին, լսում էի նրանց թելերի ձայնը, ինչ-
 պէս յորդ ջրերի ձայն, ինչպէս Մաղայ Աստծու ձայնը: Իսկ երբ
 շարժւում էին, լսում էր նրանց խօսքը, ինչպէս բանակի ձայ-
 նը: Երբ նրանք կանգ էին առնում, թելերն էլ դադար էին առ-
 26 նում: Եւ ահա, երբ նրանք կանգ էին առնում ու իրենց թելերը
 բարձրացնում, նրանց գլխավերելի երկնակամարից մի ձայն էր
 27 լսում: Նրանց գլխավերելի երկնակամարից էլ աւելի վեր կար
 գահի պէս մի բան, որ շափիւղայ ակի էր նմանում, իսկ գա-
 28 հի վրայ՝ մարդու կերպարանքով մի բան: Այդ կերպարանքի
 մէջ բազմագոյն ակի պէս մի պարկեր էի փեսնում, նրանից
 աւելի ներքեւ՝ շուրջանակի կրակի պարկեր, մէջքից վեր՝ ա-
 րեգակի նմանութեամբ, իսկ մէջքից ներքեւ՝ կրակի: Եւ լոյսը,
 որ նրա շուրջը բոլորակ էր կազմել, ունէր ծիածանի փեսք, որ
 29 անձրեւային օրերին ամպերի մէջ է ձգւում: Եւ այսպէս նրա
 շուրջը լոյսի ահագին մի փեսիւք կար:

2 Այս փեսիւքը նման էր Տիրոջ փառքին: Երբ այն փեսայ՝ ե-
 րեսս ի վայր ընկայ եւ լսեցի մի ձայն, որ խօսում էր ինձ հետ ու

ասում. «Մարդո՛ւ որդի, ուրքի՛ կանգնիր, խօսելու եմ հետդ»։ Եւ 2
 Նոզին եկաւ վրաս, բարձրացրեց ինձ ու կանգնեցրեց ուրքերիս
 վրայ։ Ու լսում էի, որ նա խօսում էր հետս ու ասում. «Մարդո՛ւ 3
 որդի, ես քեզ ուղարկելու եմ այդ դառնացուցիչ Իսրայէլի փունը.
 նրանք իրենք եւ նրանց հայրերը դառնացրել են ինձ, անար-
 գել են ինձ մինչեւ այսօր։ Ում մօտ որ ես քեզ ուղարկում եմ՝ 4
 պնդերես ու խստասիրտ որդիներ են. կ'ասես նրանց. «Այսպէս
 է ասում Տէր Աստուածը»։ Եթէ պապահի, որ լսեն կամ սարսա- 5
 փեն (քանի որ դառնացնողների փուն են) եւ կամ ամբողջովին
 ընդունեն, որ դու նրանց մարգարէն ես, – դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, 6
 նրանցից չվախենաս ու նրանց փեսքից չսարսափես, որովհե-
 րեւ զայրանալով պիտի զայրանան ու քեզ վրայ պիտի յար-
 ձակունեն, քանի որ կարիճների մէջ բնակուելիս պիտի լինես դու։
 Նրանց խօսքերից չվախենաս ու նրանց փեսքից չսարսափես,
 որովհետեւ դառնացնողների փուն են։ Նրանց իմ խօսքերը 7
 կ'ասես. արդեօք պիտի լինի՞, որ լսեն կամ սարսափեն, քանի
 որ դառնացնողների փուն են, – դու էլ, մարդո՛ւ որդի, անսա՛ 8
 այն խօսքերին, որ ասում են քեզ. դառնացնողների փան պէս
 դառնացնող մի՛ լինի, բաց բերանդ ու կէր, ինչ որ իբրեւ կերա-
 կուր փալիս եմ քեզ»։ Եւ փեսայ, որ ահա մի ձեռք էր երկարել 9
 դէպի ինձ ու դրա մէջ մի մագաղաթ կար։ Բացեց այն իմ ա-
 ռաջ, ու դրա վրայ, ներքեւում ու վերեւում, գրուած էին ողբեր,
 աղաղակներ ու վայեր։

Եւ ասում էր ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, ինչ որ դրա մէջ գրնես՝ կէր. 3
 մանր-մանր կէր այդ մագաղաթը եւ գնա՛ ու խօսի՛ր իսրայէլա-
 ցիների հետ»։ Բաց արեց բերանս ու իբրեւ կերակուր դրեց այդ 2
 մագաղաթը եւ ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, բերանդ թող ուրի, 3
 ու որովայնդ լցուի այդ մագաղաթով, որ քեզ փրուեց»։ Կերայ
 այն, եւ բերանիս մեղրի քաղցրութիւն փուեց։ Եւ ասաց ինձ. 4
 «Մարդո՛ւ որդի, դու գնա՛ ու մօտի՛ր Իսրայէլի փուն. նրանց մօտ իմ
 պարգամները պիտի հաղորդես, որովհետեւ դու խրթնախօս 5
 եւ ծանրալեզու մի ժողովրդի մօտ չէ, որ ուղարկում ես, այլ
 Իսրայէլի փուն, ո՛չ բազում օտար կամ այլալեզու ժողովուրդ- 6
 ների մօտ, ո՛չ էլ խրթին լեզու ունեցողների, որոնց խօսքը չես էլ
 լսում։ Եթէ այդպիսիների մօտ էլ ուղարկէի քեզ, նրա՛նք անգամ
 պիտի լսէին քեզ։ Սակայն Իսրայէլի փունը պիտի չուզի քեզ 7
 լսել, որովհետեւ չի ուզում ինձ անսալ. ամբողջ Իսրայէլի ցեղը

8 հակառակորդներ ու խաբասիրւոյնք են: Եւ ահա ես քո դէմքը
կարծրացրել եմ նրանց դէմ. քո յաղթանակն էլ պիտի զօրաց-
9 նեմ ընդդէմ նրանց հակառակութեան: Եւ քո յաղթանակն ամէն
ժամ վէմի պէս հասարարուն պիտի լինի: Մի՛ վախեցիր նրանցից
ու մի՛ սարսափիր նրանց ներկայութիւնից, որովհետեւ նրանք
10 դառնացնողների Կոնն են»: Եւ Տէրն ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որ-
դի, այն բոլոր խօսքերը, որ ասացի քեզ, ականջներովդ լսիր
ու սրտիդ մէջ պահիր: Եւ գնա՛ ու մփի՛ր քո ժողովրդի գերեալ
զաւակների մէջ: Նրանց հետ կը խօսես ու կ'ասես. «Այսպէս է
11 ասում Տէր Աստուածը», լսեն նրանք, թէ չլսեն»: Եւ Նոգին ինձ
բարձրացրեց, ու երեսիցս մեծ շարժման ձայն լսեցի. ասում
12 էին. «Օրհնեալ է Տիրոջ փառքը՝ իր բնակապետիում»: Ու Կոն-
սայ, որ դա ձայնն էր միմեանց հետ սալառնող կենդանի էակ-
ների թելերի, ձայնը նրանց հետ պարտող անիւների եւ ձայնը
13 շարժման: Տիրոջ Նոգին բարձրացրեց, բարձրացրեց ինձ, ու
14 համբառնալով գնում էի՝ հետեւելով իմ հոգու մղումին: Տիրոջ
ձեռքն ինձ վրայ զօրաւոր եղաւ: Վերացած՝ մտաւ գերեալների
մէջ ու շրջեցի Քոբար գետի բնակիչների մօտ, որոնք այնպէտ
15 էին: Ու դադար առնելով եօթը օր նստեցի նրանց մէջ: Եօթը օր
16 յետոյ Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ես քեզ
դէպ կարգեցի Իսրայէլի այդ Կոնը. դու ինձնից պարզամտ
17 ես լսելու եւ իմ անունից սպառնալու ես նրանց: Երբ անօրէնին
ասեմ՝ սրոյգ պիտի մեռնես, դու այլեւս չես զգուշացնելու նրան,
ոչ էլ ասելու ես անօրէնին, որ զգուշանայ, յետ դառնայ իր չար
ճանապարհից ու ապրի: Այդ անօրէնն իր անօրէնութեան մէջ
18 է մեռնելու, եւ նրա արիւնը քեզնից եմ պահանջելու: Իսկ եթէ
դու անօրէնին զգուշացնես, ու նա յետ չդառնայ իր անօրէնու-
թիւնից եւ իր ճանապարհից, - այդ անօրէնն իր անօրէնութեան
19 մէջ է մեռնելու, իսկ դու քեզ փրկելու ես: Եւ երբ արդարն էլ
իր արդար գործերից շեղուի ու յանցանքներ գործի, նրա գլխին
փանջանքներ եմ բերելու. ինքը մեռնելու է, որովհետեւ նրա կա-
պարած արդար գործերը չեն յիշուելու: Բայց քանի որ դու նրան
20 չես զգուշացրել, նրա արիւնը քեզնից եմ պահանջելու: Ապա
եթէ դու զգուշացնես արդարին, որ նա մեղք չգործի, արդարն
ապրելով պիտի ապրի, որովհետեւ զգուշացրել ես նրան. դու էլ
21 քեզ պիտի փրկես»: Այնպէտ Տիրոջ ձեռքն ինձ վրայ հանգեց,
ու նա ասաց ինձ. «Վեր՛ կաց, դու էլ այն դաշտը ելի՛ր, այնպէտ

քեզ հետ խօսելու եմ»: Վեր կացայ ելայ այն դաշտը: Ահա այն– 23
 փեղ էր իջել Տիրոջ փառքը, ինչպէս այն փեսիլքն ու փառքը, որ
 փեսել էի Քոբար գետի ափին: Երեսս ի վայր ընկայ: Եւ Նոզին 24
 եկաւ վրաս ու ինձ ուրբերիս վրայ կանգնեցրեց: Խօսեց հետս ու
 ասաց. «Մտի՛ր ու փակուի՛ր քո փանը: Մարդո՛ւ որդի, ահա քեզ 25
 վրայ կապանքներ են դրուած, ու քեզ դեռ կապելու են դրանցով.
 եւ դու դուրս չես գալու դրանց միջից: Լեզուդ էլ կապելու եմ քո 26
 քիմքին, ու համր ես լինելու: Դու նրանց համար յանդիմանող
 մի մարդ չես լինելու, որովհետեւ նրանք դառնացնողների փուն 27
 են: Ու երբ հետդ խօսեմ, բաց եմ անելու քո բերանը, եւ դու
 ասելու ես նրանց. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէր Աստու–
 ծը»: Ով որ լսելու է, թող լսի, իսկ ով որ արհամարհելու է, թող
 արհամարհի, քանի որ նրանք դառնացնողների փուն են»:

«Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, քեզ համար մի աղի՛ւս առ, այն դի՛ր 4
 քո առաջ: Դրա վրայ կը նկարես Երուսաղէմ քաղաքը, շուր– 2
 ջը կը հաստատես նրա պաշարումը: Նրա շուրջը մարտական
 աշտարակներ կը շինես, կը շրջապատես պարնէշներով, շուր–
 ջը բանակներ կը կանգնեցնես ու նեփաձիգներ կը դնես չորս
 կողմը: Քեզ համար երկաթէ մի վահան կ'առնես եւ այն, իբրեւ 3
 երկաթէ պարիսպ, կը կանգնեցնես քո ու քաղաքի միջեւ: Դէմքդ
 էլ կ'ուղղես դէպի այն, կը պաշարես այն, ու սա պաշարման մէջ
 կը լինի: Իսրայէլի զաւակների նշանն է դա: Դու կը ննջես քո 4
 ձախ կողքի վրայ ու Իսրայէլի փան անիրաւութիւններն էլ կը
 դնես վրադ, ըստ այն օրերի թուի, որ ննջելու ես դրա վրայ.
 հարիւր իննսուն օր կը կրես նրանց անիրաւութիւնները: Եւ 5
 քեզ եմ փուել նրանց երկու անիրաւութիւնները, օրերի թուով՝
 հարիւր իննսուն օր: Եւ դու կը կրես Իսրայէլի փան անիրա–
 ւութիւնները, կ'ամբողջացնես բոլորը միասին: Դարձեալ կը 6
 ննջես, աջ կողքիդ վրայ, եւ Յուդայի փան անիրաւութիւնները
 կը կրես քառասուն օր. իւրաքանչիւր փարուայ դիմաց մէկ օր
 եմ սահմանել քեզ: Դէմքդ կ'ուղղես դէպի Երուսաղէմի պա– 7
 շարումը, կը զօրացնես բազուկներդ եւ նրա վրայ մարգարէու–
 թիւններ կ'անես: Իսկ ես ահա քեզ վրայ կապանքներ եմ դրել, 8
 ու դու մի կողքիցդ միւսին չես դառնալու, մինչեւ չվերջանան
 արգելափակմանդ օրերը: Իսկ դու քեզ համար ցորեն ու գարի 9
 աճ, ոսպ ու ոլոռ, կորեկ ու հաճար, դրանք դի՛ր խեցէ մի ա–
 մանի մէջ եւ քեզ համար հաճ պատրաստիր: Ու ըստ կողքիդ

վրայ քո քնելու օրերի թուի՝ հարիւր իննսուն օր կ'ուրես այն։
 10 Կերակուրդ կշռով կ'ուրես. օրը քսան սիկդ որոշուած ժամերին
 11 կ'ուրես դրանից։ Զուրն էլ չափով կը խմես. մի փարջի վեցե–
 12 ռորդ մասը որոշուած ժամերին կը խմես։ Կերակուրդ գարուց
 պարբասարուած նկանակի ձեռով կ'ուրես. մարդկանց կղկղան–
 13 քի վրայ կ'եփես այն, նրանց աչքի առաջ։ Ու կ'ասես. «Այսպէս
 է ասում Իսրայէլի Տէր Աստուածը. իսրայէլացիներն այսպէս են
 ուրելու իրենց հացը՝ իրենց պղծութեամբ, այն այլազգիների
 14 մէջ, ուր ցրելու են նրանց»։ Եւ ես ասում եմ. «Քան լիցի, Իսրա–
 յէլի Տէր Աստուած, եթէ հոգիս երբեւէ ապականուի պղծութիւն–
 ների մէջ. ես մեռելուրի կամ գազանից յօշոտուած անասունի
 միս ծննդիցս ի վեր մինչեւ այժմ երբեք չեմ կերել, ու բերանս
 15 էլ որեւէ պիղծ միս չի մտել»։ Եւ ասաց ինձ. «Ահա քեզ մար–
 դու կղկղանքի փոխարէն արջառի քակոր եմ փուել. դրա վրայ
 16 կ'եփես հացդ»։ Եւ Տէրն ինձ ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ահա ես
 վերացնում եմ Երուսաղէմում հացի պաշարը. թող հացը կշռով
 ու կարօտով ուրեն, ջուրն էլ չափով ու կարօտութեամբ խմեն,
 17 որպէսզի կարօտ մնան հացի ու ջրի։ Ու թող կործանուեն մարդն
 ու իր եղբայրը, հալումաշ լինեն իրենց անիրաւութիւնների մէջ»։

5 «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, յեսանով սրուած սուսեր ան՝ վար–
 սավիրների ածելուց աւելի սուր, ձեռքդ առ այն, քաշի՛ր գլխիդ
 ու մօրուքիդ վրայով, ապա կշեռքն ան ու կշռի՛ր այդ մագերը։
 2 Մագի մէկ չորրորդ մասը հրով կ'այրես քաղաքի մէջ, երբ լրա–
 նան արգելափակմանդ օրերը, մէկ չորրորդ մասն էլ սրով կը
 կտրապես կը փռես քաղաքի շուրջը, իսկ մէկ չորրորդ մասն էլ
 3 քամուն կը փաս. ես սուր կը քաշեմ դրանց յետեւից։ Դրանցից
 մի փոքր մաս կ'առնես, կը ծրարես ու կը դնես թիկնոցիդ մէջ։
 4 Դրանցից էլի կը վերցնես կը գցես կրակի մէջ, կ'այրես դրանք
 5 կրակի մէջ, եւ այնպէղից կրակ դուրս կը գայ։ Ու կ'ասես բո–
 լոր իսրայէլացիներին. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. այս
 այն Երուսաղէմն է, որ դրել եմ հեթանոսների եւ նրանց շուրջը
 6 գրնուող երկրների մէջ։ Քանի որ իմ դրած կանոնները փո–
 խեցին հեթանոսների անիրաւութեան հետ, իմ հրամանները՝
 իրենց շուրջը գրնուող երկրների օրէնքների հետ, մերժեցին
 7 իմ օրէնքներն ու իմ օրէնքներով չշարժուցին, – դրա համար
 այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Քանի որ պարճառները
 գալիս են այն ազգերից, որոնք ձեր շուրջն են, եւ դուք իմ օ–

րենքներով չշարժուեցիք, իմ դրած կանոնները չկապարեցիք, չգործեցիք նաեւ ըստ ձեր շուրջը գտնուող հեթանոսների օրենքների, – ուստի Ամենակալ Տէրն այսպէս է ասում. ահա 8
 ես ձեզ դէմ եմ ու ձեր դաբասաբանը պիտի անեմ ազգերի առաջ 9
 եւ ձեր պղծութիւնների պարճառով ձեզ պիտի անեմ այն, 9
 ինչ երբեք չեմ արել ու այլեւս դրա պէս ոչինչ չեմ անելու: Դրա 10
 համար, Երուսաղէմ, քո մէջ հայրերը պիտի ուրեւն որդիներին,
 որդիներն էլ՝ հայրերին: Քո դաբասաբանն եմ անելու եւ չորս 11
 հողմերին եմ ցրելու քո բոլոր մնացորդներին: Քանի ես կենդանի եմ, – ասում է Ամենակալ Տէրը, – եւ նրա համար, որ իմ սրբութիւնները պղծեցիք ձեր բոլոր զարշելի կուռքերով ու պիղծ պաշտամունքներով, – ես մերժելու եմ ձեզ, աչքս էլ ձեզ չի խնայելու, ոչ էլ ողորմելու եմ ձեզ: Ձեր մէկ չորրորդ մասը 12
 համաճարակից է սպառուելու, քո մէջ մէկ չորրորդ մասը սովից է մեռնելու, միւս չորրորդ մասը չորս հողմերին եմ ցրելու, իսկ մէկ չորրորդ մասն էլ ձեր շուրջը սրից է ընկնելու. սուր եմ քաշելու նրանց յետեւից: Եւ այսպէս նրանց վրայ իմ բարկութիւնը յագուրդ է ստանալու, ու ես մխիթարուելու եմ: Եւ պէտք է իմանան, որ ես՝ Տէրս, խօսեցի իմ վրէժխնդրութեամբ՝ յագուրդ 13
 փալու համար իրենց վրայ իմ բարկութեան: Երուսաղէմ, ես 14
 քեզ անապատի եմ վերածելու, քեզ դարձնելու եմ քո շուրջը գտնուող հեթանոսների նախապիւնքի առարկան, քո շուրջը եղող գիւղերն էլ աւերակների եմ վերածելու բոլոր անցորդների աչքերի առաջ, եւ դուք ողբալի ու եղկելի էք լինելու, ծաղր ու 15
 ցուցանք՝ ձեր շուրջը եղող ազգերի մէջ, երբ ես սրբամտութեամբ ու վրէժխնդրութեան ցասումով ձեզ հետ դաբասաբան փեսանեմ: Ես՝ Տէրս եմ ասում սա. երբ ես սովի չար նետերս արձակեմ ձեզ վրայ՝ կ'ոչնչանաք: Դրանք կ'արձակեմ ձեզ վրայ, սով կը բերեմ ձեր գլխին, կը վերացնեմ ձեր հացի պաշարը, ձեր դէմ սով 17
 ու վայրի զագաններ կ'ուղարկեմ եւ կը պարծեմ ձեզ. մահն ու արիւնը կ'անցնեն ձեր վրայով, ձեր շուրջն էլ սրածութիւն կ'անեմ, որովհետեւ ես՝ Տէրս եմ ասում դա»:

Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, դէմքդ ուղի՛ 6, 2
 դիր դէպի Իսրայէլի այդ լեռները, մարգարէութիւնն արա դրանց վրայ եւ ասա՛. «Իսրայէլի՛ լեռներ, լսեցէ՛ք Ամենակալ Տիրոջ 3
 պարգամները: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը լեռներին ու բլուրներին, ձորերին ու դաշտերին. ' Ահա սուր եմ քաշում ձեզ

4 վրայ, ու ոչնչանալու են ձեր բարձրադիր սրբավայրերը, կոր-
 ծանուելու են ձեր խորանները, խորտակուելու են ձեր մեհեան-
 ները. ու գեպին եմ փռելու ձեր սպանուածներին ձեր կուռքերի
 5 առաջ: Ձեր կուռքերի առաջ վիրաւոր դիաթաւալ եմ անելու իս-
 րայէլացիներին ու ձեր ոսկորները փռելու եմ ձեր խորանների
 6 շուրջը, ձեր բոլոր բնակավայրերում: Բաղաքներն աւերուելու
 են, բարձրադիր սրբավայրերը՝ ոչնչանալու, որպէսզի ջնջուեն ու
 պակասեն ձեր խորանները, խորտակուեն ու վերջ գտնեն ձեր
 կուռքերը, վերանան ձեր մեհեանները, ջնջուեն ձեր ձեռքերի
 7 գործերը, ու ձեր մէջ սպանուածներ ընկնեն: Պէտք է իմանաք,
 8 որ ես եմ Տէրը: Սակայն ազգերի մէջ ձեզանից սրից ազապու-
 9 ածներ եմ թողնելու՝ օտար երկրներում ցիր ու ցան: Ու ազգերի
 մէջ, ո՛ր էլ որ գերուած լինեն նրանք, ձեր ազապուածները պի-
 րի յիշեն ինձ, որ երդուեցի վրէժխնդիր լինել շնացած ու իմ դէմ
 սպաւաւմբած նրանց սրտին, պոռնկացած աչքերին՝ նրանց չար
 վարքի համար: Նրանք պիտի ծեծեն իրենց երեսները այն չա-
 րիքների համար, որ արել են իրենց բոլոր կռապներում, իրենց
 10 ողջ կեանքի ընթացքում: Ու պէտք է իմանան, որ ես եմ Տէ-
 րը, եւ իզուր չէ որ ասել եմ, թէ այս բոլոր չարիքները նրանց
 11 հապուցելո՛ւ եմ»: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Ձեռքե-
 րով ծափ գարկ, ուրքերով դոփիր ու վա՛շ-վա՛շ ասա Իսրայէլի
 քան գարշելի գործերի ու չարիքների համար, որովհետեւ սրից,
 12 համաճարակից ու սովից են ընկնելու: Ով որ հեռու է՝ համա-
 ճարակից է մեռնելու, իսկ ով մօտ է՝ սրից է ընկնելու. մնացածն
 ու պաշարուածը սովից են մեռնելու: Այսպիսով ես յագուող եմ
 13 քալու բարկութեանս: Ու պէտք է իմանան, որ ես եմ Տէրը,
 երբ ձեր սպանուածներն ընկնեն ձեր կուռքերի առաջ, ձեր խո-
 րանների շուրջը, բոլոր բլուրների ու լեռների գագաթների վրայ,
 ինչպէս նաեւ բոլոր սաղարթախիտ ծառերի, հասարապուն կաղ-
 նիների քակ գլխուող կռապներում, ուր խունկ էիք ծխում ձեր
 14 բոլոր կուռքերին: Ես ձեռքս իջեցնելու եմ բոլորի վրայ եւ եր-
 կիրը մաքնելու եմ կործանման ու ոչնչացման, Դելաթի անա-
 պարից մինչեւ ձեր բոլոր բնակավայրերը: Պէտք է իմանաք, որ
 ես եմ Տէրը»:

7 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, կ'ա-
 2 սես. այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Իսրայէլացիների
 երկրիդ վախճանը հասել է, վախճան է հասել երկրիդ չորս կող-

մերին էլ. ահա հասել է քո վախճանը: Բարկությունս ուղարկե- 3
լու եմ քեզ վրայ ու քո բռնած ճանապարհին համապարասխան՝
վրէժ եմ լուծելու քեզնից, հապուցել եմ քալու քեզ՝ քո բոլոր
գարշելի արարքների համար: Աչքս չի խնայելու քեզ, ոչ էլ ո- 4
ղորմելու եմ, որովհետեւ քո վարքին համապարասխան հա-
պուցել եմ քալու քեզ, եւ քո գարշելի գործերը երեւալու են քո
մէջ: Պէտք է իմանաս, որ ես եմ Տէրը»: Այսպէս է ասում Տէր 5
Աստուած. «Ահա մի չարիք, մի չարիք է վրայ հասել. եկել է 6
վախճանը, թեւածում է քեզ վրայ: Ահա քաղնապն է համա- 7
կել քեզ, դու որ բնակուել ես այդ երկրում: Նասել է ժամա-
նակը, մօտեցել՝ օրը, սակայն ոչ իրարանցումով, ոչ երկունքով:
Այլ այժմ, շուրջով թափելու եմ քեզ վրայ զայրոյթս, ի կարար 8
եմ ածելու սրտմտութիւնս, դաքսապան եմ քեզնից քեզ հետը՝
ըստ քո բռնած ճանապարհի, հաշիւ եմ պահանջելու քո բո-
լոր պիղծ պաշտամունքների համար: Աչքս չի խնայելու քեզ, 9
ոչ էլ ողորմելու եմ, որովհետեւ ըստ քո բռնած ճանապարհի
հապուցել եմ քալու քեզ, ու քո գարշելի գործերը երեւալու են
քո մէջ: Պէտք է իմանաս, որ ես եմ Տէրը, որ հարուածում եմ
քեզ: Ահա եւ Տիրոջ օրը. ահա հասել է վերջը: Եկել է քաղ- 10
նապը, դալարել է գաւազանը. գլուխ է բարձրացրել ամբար-
տաւանութիւնը: Խորպակելու եմ անօրէնի չարութիւնը, սա- 11
կայն ոչ իրարանցումով ու փութով: Նրանց խելքը գլուխներին
չէ, ոչ էլ գեղեցկութիւն կայ նրանց մէջ: Նասել է ժամանակը, 12
ահա եկել է օրը: Գնողը թող չուրախանայ, ոչ էլ վաճառողը
ողբայ, որովհետեւ Իսրայէլի ամբողջ բազմութեան վրայ բար-
կութիւնն է քիչում: Ով որ գնելու է, վաճառողին այլեւս չի 13
դառնալու, ոչ էլ նրանք կենդանի կեանքով են ապրելու, որով-
հետեւ այս քեսիւքը նրանց ողջ բազմութեանը չի վերադառ-
նալու, եւ ոչ մի մարդ իր կեանքի յոյսի մէջ չի հասարարուե-
լու: Փող զարկեցիք ու ամէն ինչ պարտասպեցիք: Սակայն ոչ 14
ոք չի լինելու, որ պարտեազմի գնայ, որովհետեւ բարկութիւնս
իջել է Իսրայէլի բազմութեան վրայ»: «Սրով պարտեազմը՝ 15
դրսից, սովն ու համաճարակը՝ ներսից: Ովքեր դրսում են լինե-
լու՝ սրով են վերջ գրնելու, իսկ ովքեր քաղաքում՝ սովից ու հա-
մաճարակից են մեռնելու: Բայց դրանցից փրկուելու են միայն 16
նրանք, որ փրկուելու էին, ու լեռների վրայ աղաւնիների պէս
անձանձրոյթ պիտի մնչեն-հեծեծեն: Բոլորին էլ կոտորելու եմ,

17 իւրաքանչիւրին՝ ըստ իր անիրաւութեան: Ամէն ձեռք թուանա-
 18 լու է, ամէն երանք՝ խոնաւութեամբ ապականուելու: Քուրձեր
 են առնելու իրենց վրայ. մղձաւանջներ են համակելու նրանց:
 Ամէն երեսի վրայ ամօթ պիտի լինի, ամէն գլուխ՝ սափրուած:
 19 Նրանց արծաթն ընկած է մնալու հրապարակներում, իսկ ոսկին
 արհամարհուելու է: Տիրոջ բարկութեան օրը նրանց արծաթն ու
 ոսկին չեն կարողանալու փրկել նրանց: Նրանց հոգիները չեն
 յագենալու, ոչ էլ որովայնները՝ լցուելու են, որովհետեւ փան-
 20 ջանքները նրանց են արուել անիրաւութիւնների պարճառով:
 Ընտիր-ընտիր զարդեր են դրել՝ գոռոգութեամբ, եւ դրանցից
 սարքել են զարշելի պաշտամունքի կուռքեր: Դրա համար էլ
 21 պղծութեան առարկայ են դարձնելու դրանք՝ ու մաքնելու են
 դրանք օտարների ձեռքը՝ յափշտակելու, չարագործների ձեռ-
 22 քը՝ աւարի ենթարկելու: Եւ պղծելու են դրանք: Երեսս շուռ են
 23 փալու նրանցից: Պղծելու են իմ սրբարանը, անխտիր մրնելու
 են այնտեղ, պղծելու են այն, խառնակութիւն են անելու, ո-
 րովհետեւ երկիրը լցուել է նրանց արիւնալի դափասփաններով,
 24 քաղաքներն էլ լի են անօրէնութիւններով: Չար ազգեր են բե-
 րելու, եւ սրանք ժառանգելու են նրանց տները: Ջախջախելու
 են բռնութիւն գործած նրանց ամբարտաւանութիւնը: Պղծուելու
 25 են նրանց սրբավայրերը: Քաւութեան զոհ մաքուցելով՝ խա-
 26 դաղութիւն են փնտռելու, բայց չեն գտնելու: Դժբախտութիւնը
 դժբախտութեան վրայ է գումարուելու, գոյժը՝ գոյժի: Մարգա-
 րէների մօտ փեսիքներ են փնտռելու, քահանայի մօտ՝ ցան-
 կալի օրէնքներ, ծերերի մօտ՝ խորհուրդներ, բայց չեն գտնելու:
 27 Սգալու է թագաւորը, վիշտ է կրելու իշխանը, թուլանալու են
 երկրի ժողովրդի ձեռքերը. ըստ նրանց բռնած ճանապարհի
 վարուելու են նրանց հետ եւ ըստ նրանց չարիքների պարժելու
 են նրանց: Պէտք է իմանան, որ ես եմ Տէրը»:

8 Վեցերորդ տարում, հինգերորդ ամսին, ամսուայ հինգերորդ
 օրը, ես նստած էի իմ տանը, Յուդայի երկրի տան աւագներն էլ
 նստած էին իմ առաջ: Ամենակալ Տիրոջ ձեռքը հանգեց վրաս,
 2 ու փեսնում էի մարդու նման մի կերպարանք, մէջքից ներքեւ՝
 կրակ, մէջքից վեր՝ ասես օդի մէջ փեսիք, ասես երփներանգ
 3 ակ: Ձեռքի պէս մի բան պարզեց գցեց իմ գլխի գագաթին.
 Նոգին բարձրացրեց ինձ երկնքի ու երկրի միջեւ, փարաւ ինձ
 Երուսաղէմ՝ Աստծու տեսութեան, ու կանգնեցրեց Տիրոջ տան

ներքին նախադրան մօտ, որ դեպի հիւսիս է նայում, եւ ուր գտնուում էր նախանձ գրգռող կուռքը: Այնպեղ էր եւ Իսրայէլի 4
Ասործու փառքը, ճիշտ այն տեսիլքի պէս, որ տեսել էի դաշ-
տում: Եւ ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, նայի՛ր աչքերովդ դեպի 5
հիւսիս»: Աչքերս բարձրացրի դեպի հիւսիս, եւ ահա հիւսիսա-
յին կողմում, խորանի դռան վերեւում, մուտքի մօտ, որ դեպի
արեւելք էր նայում, կար նախանձի կուռքը: Եւ ասաց ինձ. 6
«Մարդո՛ւ որդի, տեսնո՛ւմ ես, թէ ի՛նչ մեծ անօրէնութիւններ է
գործում այսպեղ Իսրայէլի այդ տունը, որպէսզի հեռանամ իմ
սրբավայրերից: Սրանցից էլ աւելի մեծ անօրէնութիւններ դար-
ձեալ կը տեսնես»: Եւ ինձ փարաւ գալթի դռների առաջ. ահա 7
պապի մէջ մի ծակ տեսայ: Եւ ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, 8
փորի՛ր այդ պապը»: Փորեցի պապը: Եւ ահա մի դուռ: Ա- 9
սաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, մտի՛ր, տես՛ն անօրէնութիւններն ու
չարիքները, որ դրանք այսպեղ գործում են»: Մտայ ու տեսայ 10
ամէն տեսակ սողուն ու անասուն, սնուրի գարշանքներ: Տեսայ
եւ դրանց շուրջը քանդակուած՝ Իսրայէլի փան բոլոր կուռքերը:
Իսրայէլի փան նախնիներից եօթանասուն փղամարդիկ, որոնց 11
մէջ էր նաեւ Սափանի որդի Յեզոնիան, որ կանգնած էր նրանց
առջեւ: Իւրաքանչիւրի ձեռքում՝ բուրվառ: Խնկի ծուխն էլ ամպի
պէս բարձրանում դիզուում էր: Եւ Տէրն ինձ ասաց. «Մարդո՛ւ 12
որդի, տեսնո՛ւմ ես, թէ Իսրայէլի այդ փան նախնիներն ինչէ՛ր
են անում այսպեղ, խաւարի մէջ, իւրաքանչիւրն իր ծածուկ սե-
նեակում: Նրանք ասում են, թէ Տէրը լքել է երկիրը, չի նայում
երկրին»: Եւ ասաց ինձ. «Էլի ուրիշ աւելի մեծ անօրէնութիւն- 13
ներ կը տեսնես, որ գործում են դրանք»: Ու ինձ փարաւ Տիրոջ 14
փան դռան առաջ, որ դեպի հիւսիս է նայում: Ահա այնպեղ
նափած էին կանայք ու ողբում էին Թամուզին: Եւ ասաց ինձ. 15
«Տեսնո՛ւմ ես այդ, մարդո՛ւ որդի. բայց դեռ սրանից էլ աւելի մեծ
չարագործութիւններ կը տեսնես»: Եւ ինձ մպցրեց Տիրոջ փան 16
ներքնասրահը: Ահա Տիրոջ փաճարի դռների վերեւում, խո-
րանի ու պապշգամբի միջեւ, կային մօտաւորապէս քսանհինգ
մարդիկ, որոնք թիկունքները շուռ էին տուել Տիրոջ փաճարի
կողմը, երեսները՝ դեպի արեւելք ու երկրպագում էին արեւին:
Նա ասաց ինձ. «Տեսա՛ր այդ, մարդո՛ւ որդի: Մի՞թէ փոքր բան է 17
Իսրայէլի այդ փան անօրէնութիւնը, որ դրանք այսպեղ գործում
են, որպէսզի այդ երկիրը լցուի անօրէնութիւններով, ու դրանք

բարկացնեն ինձ: Ահա որթաբունկի ճիւղն էլ քաշում են որպէս
 18 արհամարհանքի նշան: Ես էլ դրանց հետ բարկութեամբ եմ
 վարուելու. գթասիրտ աչքով չեմ նայելու, ոչ էլ ողորմելու եմ:
 Ականջիս գոռան էլ, չեմ լսելու դրանց»:

9 Նա ականջիս բարձր ձայնով աղաղակեց ու ասաց. «Մո-
 րեցել է այդ քաղաքը պատժելու ժամը»: Ամեն մարդ սպանու-
 2 թեան գործիք ունէր ձեռքին: Ահա վեց մարդ էր գալիս դէպի
 հիւսիս նայող բարձր դռան ճանապարհով՝ իւրաքանչիւրի ձեռ-
 քին փապար: Դրանց մէջ էր նաեւ սքեմով մի մարդ՝ մէջքին
 շափիւղաներով ականակապ գօրի: Մփան կանգնեցին պղնձե
 3 զոհասեղանի առաջ: Եւ Իսրայէլի Ասրծու փառքը, որ փա-
 ճարում էր, քերովքներից վեր օդ բարձրացաւ: Կանչեց այն
 4 մարդուն, որ սքեմ էր հագել ու մէջքին գօրի ունէր: Տէրն ա-
 սաց նրան. «Անցիր Երուսաղէմ քաղաքի միջով ու նշան դիր
 այն մարդկանց ճակապին, որ հեծում են ու հոգոց հանում այդ
 5 վայրերում կապարուած անօրէնութիւնների վրայ»: Միւսնե-
 րին էլ ինձ լսելի ձեռով ասաց. «Նրա յետեւից քաղաք գնացէք
 6 ու կոտորեցէք: Գթասիրտ աչքով մի՛ նայէք. մի՛ խղճաք ծերին
 ու մանկան, կոյսին ու երիտասարդին: Կանանց էլ կոտորեցէք--
 ջնջեցէք: Բայց ում վրայ որ նշան կայ՝ չմօտենաք: Սկսեցէք իմ
 սրբարանից»: Եւ սկսեցին ծեր մարդկանցից, որոնք փաճարի
 7 ներսում էին: Եւ ասաց նրանց. «Պի՛ղձ համարեցէք այդ փու-
 նը, լցրէք այդ փունը դիակներով, ելէք, հարուածեցէք, կոտորե-
 8 գէք այդ քաղաքը»: Եւ ես նայեցի ու փեսայ, որ կոտորում էին
 նրանց: Երեսս ի վայր ընկայ, աղաղակեցի ու ասացի. «Վայ
 ինձ, Ամենակալ Տէր. ահա դու ջնջում ես Իսրայէլի այդ փան
 9 մնացորդներին՝ քո զայրոյթը Երուսաղէմի վրայ թափելով»: Եւ
 Տէրն ասաց ինձ. «Իսրայէլի ու Յուդայի երկրի այդ փան ան-
 իրաւութիւնները սաստիկ շարացան, որովհետեւ այդ երկիրը
 լցուեց ժողովուրդների բազմութեամբ, այդ քաղաքն էլ՝ անօրէ-
 նութեամբ ու պղծութեամբ, որովհետեւ ասացին, թէ՝ «Տէրը լքել
 10 է երկիրը, այլեւս չի նայում երկրին»: Արդ, գթասիրտ աչքով
 չեմ նայելու, ոչ էլ ողորմելու եմ, այլ ըստ նրանց ընթացած ճա-
 11 նապարհի էլ պիտի հապուցեմ նրանց»: Եւ ահա այն մարդը,
 որ սքեմ էր հագել ու մէջքին գօրի ունէր, պապասխանեց ու
 ասաց. «Արեցի, ինչպէս որ հրամայել էիր ինձ»:

10 Ու ահա փեսնում էի, որ երկնքում, որ քերովքների գլխավե-

րեւում էր, շափիւղայ քարից շինուած գահի նմանուող մի բան կար: Եւ ասաց սքեմ հազամ մարդուն. «Մփիր այդ անիւնե- 2
րի մէջտեղը, քերովբէների փակ, բուռդ լցուն այդ քերովբէների
մէջտեղում եղող շիկացած ածուխներով ու դրանք ցանիր քա-
ղաքի վրայ»: Եւ նա մտաւ իմ աչքի առաջ: Երբ մարդը մտնում 3
էր, քերովբէները կանգնած էին փաճարի աջ կողմում. ծխի
ամպն էլ լցրել էր ներքնասրահը: Եւ այն քերովբէների վրայից 4
օդի մէջ վեր բարձրացաւ Տիրոջ փառքը, որ փաճարում էր. փա-
ճարը լցուեց ծխի ամպով, սրահն էլ լցուեց Տիրոջ փառքի լոյսով:
Եւ քերովբէների թելերի ձայնը լսելի էր լինում մինչեւ արփա- 5
քին գալիթը, ինչպէս Սաղայի Ասպծու ձայնը, երբ նա խօսում
էր: Մինչ Ասպում հրահանգ էր փալիս սուրբ սքեմ հազամ 6
մարդուն ու ասում էր՝ «Կրակ առ քերովբէների մէջտեղում ե-
ղող այդ անիւների միջից», - սա մտաւ ու կանգնեց անիւների 7
մէջտեղը: Եւ քերովբէներից մէկը ձեռքը մեկնեց կրակի մէջ, որ
քերովբէների մէջտեղում էր, առաւ այն ու փուեց նրա ձեռքը: Եւ
նա, որ սուրբ սքեմ էր հագել, առաւ այն ու այնպէսից դուրս ե- 8
կաւ: Նայում էի քերովբէներին ու նրանց թելերի փակ փեւնում
մարդու ձեռքի պէս մի բան: Տեսնում էի նաեւ, որ ահա չորս 9
անիւներ կային քերովբէների մօտ, ամէն մի քերովբէի ետեւում՝
մի անիւ: Եւ անիւների փեսքը նման էր կարկեհան ակի փեսքին:
Չորս անիւների փեսքն էլ այնպիսին էր, որ կարծես մի անիւը 10
միւսի մէջ անցած լինէր: Եւ երբ դրանք շարժում էին, չորս 11
կողմերից մէկի ուղղութեամբ էին ընթանում ու յետ շուռ չէին
գալիս, որովհետեւ դէպի առաջ ո՛ր կողմ որ նայում էր գլուխը՝
նրա յետեւից էին ընթանում եւ միւսները ու յետ շուռ չէին գա- 12
լիս: Եւ նրանց բոլորի մարմինները՝ թէ՛ ձեռքերը, թէ՛ թելերը,
ինչպէս նաեւ անիւները, չորս կողմից լիքն էին աչքերով: Նէնց 13
ինքս լսեցի, որ անիւներին դիւրաթաւալ անունն էին փալիս:
Եւ քերովբէներից ամէն մէկը չորս դէմք ունէր. մէկը քերովբէի 14
դէմք էր, երկրորդը՝ մարդու, երրորդը՝ առիւծի, իսկ չորրորդը՝
արծուի: Ու քերովբէները վեր բարձրացան: Սա այն գազանն 15
էր, որ փետել էի Քոբար գետի ափին: Երբ քերովբէները գնում 16
էին, անիւներն էլ էին ընթանում նրանց յետեւից, իսկ երբ քե-
րովբէները իրենց թելերը բարձրացնում էին՝ երկրից վերանա-
լու համար, անիւները յետ չէին դառնում, որովհետեւ նրանց
հետ էին: Երբ քերովբէները կանգ էին առնում, անիւներն էլ 17

կանգ էին առնում, իսկ երբ քերովբէները վեր էին բարձրանում, անխններն էլ էին վեր բարձրանում, որովհետեւ նրանց մէջ կենդանի ոգի կար: Եւ Տիրոջ փառքը տաճարի մուտքի գալթից բարձրացաւ ու նստեց քերովբէների վրայ: Քերովբէներն էլ բարձրացրին իրենց թւերը, աչքերիս առաջ համբարձան երկրից, անխններն էլ՝ նրանց յետեւից: Եւ կանգնեցին Տիրոջ տան շէմին, որ նայում էր դէպի արեւելք. Իսրայէլի Աստուծու փառքն էլ նրանց վերելում էր: Այս այն կենդանի էակն էր, որին ես տեսել էի Քոբար գետի ափին Իսրայէլի Աստուծոյ ներքեւ ու իմացայ, որ դրանք քերովբէներ են: Ամէն մէկը չորսական դէմք ունէր, ամէն մէկը՝ ութական թեւ, թւերի տակ՝ մարդու ձեռքերի նմանությամբ ձեռքեր: Երեսներն էլ նման էին մարդու երեսի: Սրանք այն երեսներն էին, որ ես տեսել էի Քոբար գետի ափին, Իսրայէլի Աստուծու փառքի ներքեւ. հէնց նրանց տեսիլքն էր, նրանք էին. իւրաքանչիւրն իր դէմքի ուղղությամբ էր ընթանում:

11 Նոզին բարձրացրեց ինձ ու բերեց Տիրոջ տան դռան դիմաց, որ նայում էր դէպի արեւելք: Եւ ահա սրահի դռան առաջ մօտաւորապէս քսանհինգ մարդ կար: Նրանց մէջ տեսայ Յազերի որդի Յեզոնիային եւ Բանեայի որդի Փալտիային՝ ժողովրդի առաջնորդներին: Տէրն ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, սրանք են այն մարդիկ, որոնք սնտրի բաներ են մտածում ու չար խրատներ տալիս այդ քաղաքում եւ ասում են. «Այս տները նոր շինուած չեն, այլ այս քաղաքը մի կաթսայ է, մենք էլ՝ միս»: Դրա համար էլ մարգարէութիւն արա դրանց վրայ, մարգարէութիւն արա, մարդո՛ւ որդի»: Տիրոջ Նոզին իջաւ վրաս ու ասաց ինձ. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Այսպէս ասացիք, Իսրայէլի՛ տուն, ու ես գիտեմ ձեր հոգու խորհուրդը: Դուք բազմապատկեցիք ձեր դիակներն այդ քաղաքում ու դրա ճանապարհները լցրիք սպանուածներով: Դրա համար էլ այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Ձեր դիակները, որ փռել էք այդտեղ, քաղաքում, դրանք միսն են, իսկ դա էլ՝ կաթսան: Ձեզ դուրս եմ բերելու դրա միջից: Դուք վախենում էիք սրից, սուր եմ բերելու ձեզ վրայ, - ասում է Ամենակալ Տէրը: - Ձեզ դուրս եմ բերելու դրա միջից ու մատնելու եմ օտարների ձեռքը, դապաւստան եմ տեսնելու ձեզ հետ, որպէսզի սրով էլ ընկնէք: Իսրայէլի լեռների վրայ եմ ձեզ դադարելու, եւ դուք պէտք է իմանաք, որ ես եմ Տէրը:

Դա ձեզ համար կաթսայ չի լինելու, ոչ էլ դուք դրա մէջ՝ միս: Իս- 11
 րայելի լեռների վրայ եմ ձեզ դափելու, եւ պէտք է իմանաք, որ
 ես եմ Տէրը: Դուք իմ արդարութեան ճանապարհով չընթացաք, 12
 հրամաններս չգործադրեցիք, այլ ձեր շուրջը գտնուող ազգերի
 սովորութիւններով շարժուեցիք»: Մինչ ես մարգարէութիւն էի 13
 անում, մեռաւ Բանեայի որդի Փալպիան: Երեսս ի վայր ըն-
 կայ ու բարձրաձայն աղաղակեցի՝ ասելով. «Վայ ինձ, վայ ինձ,
 Ամենակալ Տէր, Իսրայելի մնացորդների վախճանը հասցրիր»: 14
 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՞ր որդի, քո եղբայրնե- 14, 15
 րի, քո գերուած հարազատների, Իսրայելի ամբողջ փան վախ-
 ճանը հասել է: Երուսաղէմի բնակիչները նրանց ասել են, թէ՛
 «Նեռացէ՛ք Տիրոջից, որովհետեւ այս երկիրը մեզ է պրուած որ-
 պէս ժառանգութիւն»: Դրա համար ասա՛ նրանց. «Այսպէս է 16
 ասում Ամենակալ Տէրը. նրանց գցելու եմ ազգերի մէջ, սփռե-
 լու եմ ամբողջ երկրով մէկ: Մի փոքր ժամանակ սրբութիւն եմ
 լինելու նրանց մօրած երկրում»: Ուստի ասա՛ նրանց. «Այսպէս 17
 է ասում Ամենակալ Տէրը. նրանց հաւաքելու եմ ազգերի միջից,
 մէկտեղելու եմ նրանց այն երկրներից, ուր սփռել էի նրանց, եւ
 նրանց եմ փալու Իսրայելի երկիրը: Նրանք մօրենելու են այն- 18
 քեղ, վերացնելու են այնպեղի բոլոր զարշելի կուռքերը, ինչպէս
 նաեւ բոլոր անօրէնութիւնները նրա միջից: Եւ ուրիշ սիրտ եմ 19
 փալու նրանց, նոր հոգի եմ պարգեւելու նրանց, հանելու եմ
 քարեղէն սիրտը նրանց մարմիններից՝ եւ փալու եմ մարմնե- 20
 դէն սիրտ, որպէսզի պապուիրաններիս համաձայն ընթանան,
 օրէնքներս պահեն ու կատարեն, ինձ համար ժողովուրդ լի- 21
 նեն, ես էլ իրենց համար՝ Աստուած: Բայց զարշելի կուռքերին
 նուիրուած նրանց սրտի համար, նաեւ այն անօրէնութիւնների 22
 համար, որ գործել են, այն ընթացքի համար, որ ցոյց են փուել,
 պապիժ եմ բերելու նրանց գլխին», - ասում է Ամենակալ Տէրը:
 Քերովբէները բարձրացրին իրենց թելերը, անիւներն էլ նրանց 23
 յետեւից բարձրացան, Իսրայելի Աստծու փառքն էլ նրանց բո-
 լորի վրայ էր, վերելում: Ու Տիրոջ փառքը քաղաքի միջից վեր 24
 բարձրացաւ, կանգ առաւ այն լեռան վրայ, որ քաղաքի դիմացն
 էր: Ու Նոզին ինձ բարձրացրեց, բերեց քաղղէացիների երկի- 25
 րը, գերիների մէջ՝ Աստծու Նոգու ցոյց փուած փեսիլքով: Այս-
 պիսով ես սթափուեցի այն փեսիլքից, որ փեսել էի, ու խօսեցի
 գերիների առաջ այն բոլոր բաների մասին, որ Տէրն ինձ ցոյց

էր փութել:

- 12, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, դրանց անօրէնութիւնների մէջ ես դու բնակւում. աչքեր ունեն փեսնելու, բայց չեն փեսնում, ականջներ ունեն լսելու, բայց չեն լսում, քանի որ դառնացնողների փուն են: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, քո գերութեան պապրասփութիւնը փես, ցերեկը գերութեան գնա նրանց աչքի առաջ, քո փեղից ուրիշ փեղ քոջիր նրանց աչքի առաջ, որ փեսնեն, քանի որ նրանք դառնացնողների փուն են: Նրանց աչքի առաջ մէջքդ հանիր պապրասփութիւնդ, որ փեսել ես գերութեան համար: Երեկոյեան նրանց առաջ ելիր, ինչպէս գերին է ելնում, նրանց աչքի առաջ պապը ծակիր ու դրա միջով սրանց առաջ ելիր: Կուգեկու՛գ կը գնաս ու գաղափազողի դուրս կ'ելնես. գլխիդ շոր կը գցես, որ շուրջդ չփեսնես: Քեզ խորհրդանշան դարձրի Իսրայէլի փան համար»: Եւ ամէն բան այնպէս արեցի, ինչպէս որ պապուիրել էր ինձ Տէրը. ցերեկը գերու հագուստը գցեցի վրաս, երեկոյեան իմ ձեռքով պապը փորեցի. ու նրանց աչքի առաջ գաղափազողի, կուգեկու՛գ էի գնում:
- 8, 9 Իսկ առաւօտեան Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, Իսրայէլի փան՝ դառնացնողների փան գաւակները չասացի՞նք քեզ, թէ՛ «Այդ ի՛նչ ես անում»: Արդ, ասա՛ նրանց. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուածը Երուսաղէմի իշխաններիդ ու առաջնորդներիդ, Իսրայէլի բոլոր գաւակներին, որ այնպեղ են բնակւում. ես խորհրդանշան եմ ձեզ համար Երուսաղէմի մէջ. ինչպէս որ արել եմ քեզ՝ այնպէս էլ լինելու է նրանց հետ, որովհետեւ պանդխտութեան ու գերութեան են գնալու: Իշխանն էլ նրանց մէջ կուգեկու՛գ է գնալու, գաղափազողի է շրջելու, պապը փորելով է դուրս գալու, դէմքը ծածկելով է գնալու եւ շուրջը չի փեսնելու: Յանցս գցելու եմ նրա շուրջ, եւ նա բռնուելու է ուռկանիս մէջ: Տանելու եմ նրան Բաբելոն՝ քաղղէացիների երկիրը, բայց նա այդ երկիրը չի փեսնելու եւ այնպեղ էլ մեռնելու է: Եւ նրա բոլոր օգնականներին, որոնք նրա շուրջն են, նրա բոլոր պաշտպաններին ցրելու եմ բոլոր հողմերին ու սուր եմ քաշելու նրանց յետեւից: Եւ երբ ես նրանց ցրեմ ազգերի մէջ, սփռեմ երկրներով մէկ, պէտք է իմանան, որ ես եմ Տէրը: Սակայն նրանցից սակաւաթիւ մարդկանց գերծ եմ թողնելու սովից, սրից ու համաճարակից, որպէսզի պապմեն իրենց բոլոր անօրէնութիւնները այն ազգերի մէջ, ուր որ մփնեն: Ու

պէքը է իմանան, որ ես եմ Տէրը»: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու 17
ասաց. «Մարդո՛ր որդի, հացդ կարօպութեանը կեր եւ ջուրդ 18
փանջանքներով ու նեղութեանը խմիր: Եւ ասա՛ւ այդ երկրի 19
ժողովրդին. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը Երուսաղէմի
բնակիչներին. Իսրայէլի երկրում իրենց հացը կարօպութեանը
են ուրելու, իրենց ջուրը զարշանքով են խմելու, որպէսզի ի-
րենց երկիրն ամբողջութեամբ կործանուի, որովհետեւ նրա բո-
լոր բնակիչներն ամբարշտութեան մէջ են: Նրանց մարդա- 20
բնակ քաղաքներն էլ աւերուելու են, նրանց երկիրն էլ ապակա-
նութեան մէջ է լինելու: Պէքը է իմանան, որ ես եմ Տէրը»: Տէրը 21
խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ր որդի, այդ ի՞նչ ասացուածք 22
է, որ ասում է Իսրայէլի այդ երկրում, թէ՛ «Նեռու են օրերը, ու
չքացել են բոլոր փեսիլքները»: Ուստի ասա՛ւ նրանց. «Այսպէս է 23
ասում Ամենակալ Տէրը. խափանելու եմ այդ առակը, եւ Իսրա-
յէլի զաւակներն այլեւս այդ առակը չեն արտասանելու, որով-
հետեւ պիտի ասես նրանց, որ մօտ են օրերն ու կապարուելու
են բոլոր փեսիլքների պարգամները: Այլեւս ոչ մի սուր փե- 24
սիլք չի լինելու Իսրայէլում, ոչ էլ հաճոյական գուշակութիւններ՝
Իսրայէլի զաւակների համար: Արդարեւ, ես՝ Տէրս ասացի այս 25
խօսքերը, ասացի ու իրագործելու եմ դրանք, չեմ յեթաձգելու,
որովհետեւ, ո՛վ դառնացնողների փուն, ձեր օրերին է, որ ա-
սել եմ այդ խօսքերը եւ իրագործելու եմ դրանք», - ասում է
Ամենակալ Տէրը: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մար- 26, 27
դո՛ր որդի, ահա Իսրայէլի այդ փունը՝ դառնացնողների փունն
ասում է. «Դրա՛ւ Եզեկիէլի փեսած փեսիլքը, ինչ որ դա մարգա-
րէանում է, բազմաթիւ օրեր յետոյ, հեռաւոր ժամանակներում է
կապարուելու»: Դրա համար էլ ասա՛ւ դրանց. «Այսպէս է ասում 28
Ամենակալ Տէրը. իմ ասած խօսքերից շար չի անցնելու, եւ ինչ
որ ասել եմ իրագործելու եմ», - ասում է Ամենակալ Տէրը:

Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ր որդի, մարգա- 13, 2
րէութիւն արա Իսրայէլի այդ մարգարէների դէմ, որ մարգարէ-
անում են այնպեղ, եւ ասա՛ւ այդ մարգարէներին, որոնք իրենց
սրբի ուզածի պէս են մարգարէանում. մարգարէացի՛ր ու ասա՛ւ
նրանց. «Լսեցէ՛ք Տիրոջ պարգամները: Այսպէս է ասում Ա- 3
մենակալ Տէրը. վա՛յ նրանց, որ այդպէս քմահաճօրէն են մար-
գարէանում, որ գնում են իրենց քմահաճոյքի յետեւից ու ոչինչ
չեն փեսնում: Ո՛վ Իսրայէլ, քո մարգարէներն այնպէս էին, ինչ- 4

պէս աղուէսները՝ աւերակներում. նրանք հասարապուն չմնացին:
5 Տօբեր ժողովեցին Իսրայէլի քո փան վրայ, ու չհասարապուեցին
6 այն խօսքերը, որ նրանք խօսում էին Տիրոջ անունից, սուր
փեսիւքներ էին փեսնում, սնոփի գուշակութիւններ անում ու ա-
սում էին՝ ' Այսպէս է ասում Տէրը»: Բայց ես՝ Տէրս, չէի ուղար-
7 կել նրանց: Եւ սկսեցին ուրիշ խօսքեր էլ մէջբեղ գցել: Չէ՛ որ
սուր փեսիւքներ էիք փեսել, սնոփի գուշակութիւններ արել, երբ
ասում էիք, թէ այսպէս է ասել Տէրը: Բայց ես՝ Տէրս, չէի ասել:
8 Ուսփի ասա՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. այն բանի հա-
մար, որ ձեր խօսքերը սուր են, ձեր գուշակութիւնները՝ սնոփի,
9 ահա դրա համար ես իմ ձեռքը, - ասում է Ամենակալ Տէրը, -
իջեցնելու եմ ձեզ վրայ, նաեւ ձեր մարգարէների վրայ, որոնք
սուր փեսիւքներ էին փեսնում ու սնոփի բաներ խօսում: Իմ
ժողովրդի ժողովարեղիներում չպէք է լինեն դրանք, ո՛չ պիտի
յիշուեն Իսրայէլի փան գրքերում, ո՛չ էլ պիտի մընեն Իսրայէլի
10 երկիրը: Եւ պէք է իմանան, որ ես եմ Ամենակալ Տէրը: Եւ իմ
ժողովրդին մոլորեցնելու համար ասում էին՝ խաղաղութիւն է,
խաղաղութիւն է. բայց խաղաղութիւն չէր լինում: Ժողովուրդը
պար էր կանգնեցնում, իսկ նրանք ծեփ էին քսում, որ փլուի:
11 Տէրն ասում է այդ ծեփողներին. «Դա անգգամութիւն է, քանի
որ փուլ կը գայ. անծրել կը գայ ու կ'ողողի: Դրա որմնակալերը
մըքաքարերով կը քարկոծեն, ու կը խորփակուեն: Տողմ կը
12 բարձրանայ ու կը փապալի: Եւ Ահա խորփակուած է պա-
պը. այն ժամանակ ձեզ չե՛ն ասի, թէ՛ ' Ո՛ր է ձեր ծեփը, որով
13 այն ծեփեցիք»: Արդ, այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Իմ
սրբմարտեամբ հողմ եմ արձակելու, որ ամէն ինչ մէջբեղից
վերացնի: Իմ բարկութեամբ անծրել է գալու՝ ողողելու համար:
Ճաստմով մըքաքար ժայռեր եմ արձակելու դրա վրայ, որ կոր-
14 ծանուի: Գեպին եմ հաւասարեցնելու այն պապը, որ ծեփում
էիք, եւ այն պիտի խորփակուի: Գեպին եմ փապալելու այն, ու
նրա հիմքերն են երեւալու: Ընկնելու եւ վերջ է գրնելու այն՝
15 մեղադրուելով: Պէք է իմանաք, որ ես եմ Տէրը: Սրբմարտե-
թիւնս եմ թափելու թէ՛ պապի, թէ՛ այն ծեփողների վրայ: Եւ այն
պիտի խորփակուի: Եւ ասելու եմ ձեզ, որ պարն այլեւս չկայ,
16 ոչ էլ այն ծեփող Իսրայէլի մարգարէները, որոնք մարգարէա-
նում էին Երուսաղէմի մասին, նրա համար խաղաղութիւն էին
գուշակում, բայց խաղաղութիւն չկար», - ասում է Ամենակալ

Տէրը: «Դու էլ, մարդո՛ւ որդի, դարձրո՛ւ դէմքդ քո ժողովրդի 17
 դուստրերի կողմը, որոնք իրենց սրտի ուզածի պէս էին մարգա-
 րէանում: Դու էլ մարգարէութիւն արա նրանց մասին ու ասա՛.
 «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. վա՛յ նրանց, որ մոգական 18
 բարձիկներ են կարում-կարկապում թելի արմունկի փակի հա-
 մար եւ գլխաշորեր են սարքում ամէն հասակի մարդկանց գլխի
 համար՝ մոլորեցնելու նրանց հոգիները, որովհետեւ մոլորուել
 են իմ ժողովրդի հոգիները: Խելքահան էին անում նրանց, ինձ 19
 բամբասում էին իմ ժողովրդի առաջ՝ մի բուռ գարու կամ մի
 պափառ հացի համար, որպէսզի սպանեն մարդկանց, որոնք
 մահապարպ չէին, եւ կենդանի պահեն նրանց, ովքեր պէտք չէ
 որ ապրէին: Խօսում էին ժողովրդի ականջին, որ խխորժում է
 սին խօսքերից: Ուստի այսպէս է ասում Տէր Աստուածը. «Ահա 20
 ես մոգական բարձիկների դէմ եմ, որոնց մէջ ամփոփում էիք
 ձեր հոգիները, եւ պափռել-պոկելու եմ դրանք ձեր թւերից, ա-
 ռաքելու եմ այն մարդկանց, ում դուք մոլորեցնում էիք՝ կործա-
 նելու համար: Պափառաւորելու եմ ձեր գլխաշորերը: Ազատելու 21
 եմ իմ ժողովրդին ձեր ձեռքից, ու նրանք ձեր բուռը հաւաքուած
 չեն լինելու: Պէտք է իմանաք, որ ես եմ Տէրը: Այն բանի հա- 22
 մար, որ անիրաւութեամբ խտրորում էիք արդարի սիրտը (են
 չէի մոլորեցնում), ինչպէս նաեւ նրա համար, որ զօրացնում էիք
 անօրէնի բազուկը, որպէսզի նա երբեք յետ չդառնայ իր ան-
 օրէնութիւնից, իր չար ճանապարհից ու ապրի, - դրա համար 23
 այլեւս ունայնութիւններ չէք գուշակելու, հաճոյական գուշակու-
 թիւններ չէք անելու: Փրկելու եմ իմ ժողովրդին ձեր ձեռքից, ու
 պէտք է իմանաք, որ ես եմ Տէրը»:

Իսրայէլի աւագներից ոմանք եկան ինձ մօտ ու առաջս 14
 նստեցին: Եւ Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, 2, 3
 այդ մարդիկ իրենց մրադրութիւնները իրենց սրտի մէջ են դրել,
 իրենց անիրաւութիւնների պափճառած փանջանքները դրել են
 իրենց առջեւ: Ե՛ն եմ փալու դրանց պափասխանը: Ուստի դո՛ւ 4
 խօսիր դրանց հետ ու ասա՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէ-
 րը. Իսրայէլի փնից ամէն ոք, ով իր կռապաշտական մրադրու-
 թիւնները սրտի մէջ դնի, իր անիրաւութիւնների պափճառած
 փանջանքներն էլ՝ աչքի առաջ եւ գայ մարգարէի մօտ՝ նրա մի-
 ջոցով ինձնից պափգամ հարցնելու, - ես՝ Տէրս եմ նրան պա-
 փասխան փալու, ըստ այն բանի, թէ ի՛նչ ունի իր մտքում, որ- 5

պէսզի իրենց վարքով, օտարացած սրտով Իսրայէլի այդ փո-
 6 նը չխտրորեցնեն ինձնից: Ուստի ասա՛ Իսրայէլի այդ փա-
 նը. «Այսպէս է ասում Տէրը, Ամենակալն Աստուած. դարձէք,
 7 յէնդ դարձէք ձեր ճանապարհից, ձեր բոլոր ամբարշտութիւննե-
 րից, դարձրէ՛ք ձեր երեսները դէպի ինձ: Իսրայէլի այդ փոնից
 կամ եկուորներից ու պանդուխտներից ամէն ոք, ով ինձնից
 օտարանայ եւ կռապաշտական մտադրութիւնները սրտի մէջ
 դնի, իր անիրաւութիւնների պարճառած փանջանքները դնի իր
 առջեւ ու գայ մարգարէի մօտ՝ նրա միջոցով ինձնից պարգամ
 հարցնելու, - ես՝ Տէրս եմ նրան պատասխան փալու, ըստ այն
 8 բանի, թէ ի՛նչ ունի իր մտքում: Երեսս դարձնելու եմ այդ մար-
 դու դէմ, խայտառակելու եմ նրան եւ վերացնելու եմ իմ ժողո-
 9 վրդի միջից, որպէսզի իմանաք, որ ես եմ Տէրը: Եւ եթէ մի՛ մար-
 գարէ խաբուի ու մի բան խօսի, թէ իբր ես՝ Տէրս եմ մոլորեցրել
 այդ մարգարէին, - ձեռքս իջեցնելու եմ նրա վրայ ու ոչնչաց-
 10 նելու եմ նրան Իսրայէլի իմ ժողովրդի միջից: Եւ պարիժ եմ
 ստանալու ինչպէս անիրաւութեան մասին հարցնողը, այնպէս էլ
 11 մարգարէն, որպէսզի Իսրայէլի փունն ինձնից չմոլորուի, այլ-
 եւս չաղծուեն իրենց բոլոր յանցանքներով, իրենք ինձ համար
 ժողովուրդ լինեն, ես էլ նրանց համար՝ Աստուած», - ասում է
 12, 13 Ամենակալ Տէրը: Աստուած խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մար-
 դո՛ւ որդի, եթէ մի երկիր մեղանջելով մեղանջի իմ դէմ, ձեռքս
 իջեցնելու եմ նրա վրայ, խորտակելու եմ նրա հացի պաշա-
 րը, նրա վրայ սով եմ արձակելու եւ նրա միջից վերացնելու եմ
 14 մարդ ու անասուն: Եւ եթէ այնպեղ լինեն այն երեք մարդիկ՝
 Նոյը, Յոբն ու Դանիէլը, նրանք իրենց արդարութեան համար
 15 փրկուելու են», - ասում է Ամենակալ Տէրը: - «Եւ եթէ չար գա-
 զաններ արձակեմ երկրի վրայ ու պարծեմ նրա բնակիչներին,
 եւ այն աստիճան ապականութիւն լինի, որ գազանների պար-
 16 ճառով այնպեղից անցնել էլ չլինի, բայց այդ մարդիկ այնպեղ
 լինեն, - վկայ եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - թէ փղաներ ու
 աղջիկներ էլ ունենան՝ բոլորն էլ չեն փրկուելու, միայն նրանք ե-
 17 րեքն են փրկուելու, բայց երկիրը ոչնչանալու է: Եւ եթէ սրածեմ
 այն երկիրն ու սրին ասեմ՝ «Անցի՛ր երկրի միջով», նրանից վե-
 18 րացնեմ մարդ ու անասուն, բայց այդ երեք մարդիկ այնպեղ
 լինեն, - վկայ եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - նրանք չեն
 փրկելու իրենց փղաներին ու աղջիկներին, այլ իրենք երեքն են

միայն փրկուելու: Եւ եթէ համաճարակ ուղարկեմ այն երկիրը, 19
 սրբամտութիւնս թափեմ նրա վրայ արիւնով՝ նրա միջից վերաց-
 նելու համար մարդ ու անասուն, բայց Նոյը, Յոբն ու Դանիէլը 20
 այնպեղ լինեն, - վկայ եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - թէ
 փղաներ ու աղջիկներ էլ ունենան նրանք՝ չեն փրկուելու, այլ
 նրանք երեքը միայն իրենց արդարութեամբ փրկելու են իրենց
 հոգիները»: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Եթէ Երուսա- 21
 ղէմի վրայ նոյնիսկ չորս սասարիկ վրէժներս արձակեմ՝ սուրն ու
 սովը, չար գազաններն ու համաճարակը՝ նրա միջից վերաց-
 նելու համար մարդ ու անասուն, - նրանում ողջ մնացածները 22
 դուրս են բերելու իրենց փղաներերին ու աղջիկներին: Ահա
 նրանք նրանց հետ դուրս են գալու ձեզ մօտ, եւ դուք փեսնե-
 լու էք նրանց ընթացքը, նրանց մտադրութիւնները: Զոջալու էք
 այն չարիքի համար, որ ես բերել եմ Երուսաղէմի վրայ, բո-
 յոր չարիքների համար, որ ես բերել եմ նրա վրայ: Ու նրանք 23
 մխիթարութիւն են պատճառելու ձեզ, որովհետեւ փեսնելու էք
 նրանց ընթացքը, նրանց մտադրութիւնները եւ վերահասու էք
 լինելու, որ զուր փեղը չեմ արել այն ամէնը, ինչ արել եմ նրանց
 հետ», - ասում է Ամենակալ Տէրը:

Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ր որդի, ինչի՞ կը 15, 2
 ծառայի որթապտունկի փայտը այն բոլոր ծառերի ու ճիւղերի
 մէջ, որ կան անբառում: Միթէ նրանից մի փայտ կ'առնե՞ն՝ 3
 որեւէ գործիք սարքելու համար, կամ նրանից մի ցից կ'առնե՞ն՝
 դրանից մի աման կախելու համար: Բայց քանի որ այն հրոյ 4
 ճարակ է դառնում, քանի որ փարէցփարի կրակը նրա արգարն
 սպառում է, եւ որթապտունկն իսպառ վերանում է, - մի՞թէ այն
 որեւէ գործի համար պիտանի կը լինի: Թէկուզ եթէ որթա- 5
 պտունկը ձեռք չբուսած՝ ամբողջական լինի, դարձեալ ոչ մի բանի
 պիտանի չէ, ուր մնաց երբ իսպառ հրոյ ճարակ է դառնում. բո-
 յորովին ոչ մի բանի պիտանի չէ: Ուստի ասա՛. «Այսպէս է 6
 ասում Ամենակալ Տէրը. ինչպէս որ անբառի փայտերի միջից
 որթապտունկի փայտը հրոյ ճարակ եմ դարձրել, այնպէս էլ Ե-
 րուսաղէմի բնակիչներիդ հետ եմ վարուելու: Երեսս ուղղելու 7
 եմ նրանց դէմ: Կրակից դուրս են գալու, բայց ուրիշ կրակի ճա-
 րակ են դառնալու: Ու երբ երեսս ուղղեմ նրանց դէմ, պէտք է
 իմանան, որ ես եմ Տէրը: Եւ երկիրը կործանման եմ ենթար- 8
 կելու այն բանի համար, որ յանցանքներ գործեցին», - ասում է

Ամենակալ Տէրը:

16, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, իրազե՛կ դարձրու Երուսաղէմին իր անօրէնութիւնների մասին եւ աս՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը Երուսաղէմին. քո արմարն ու ծնունդը քանանացիների երկրից են. հայրդ ամորհացի է, մայրդ՝ քեփացի հիթիթ: Քո ծննդի ժամանակ, այն օրը, երբ ծնուեցիր, ոչ ոք պորպոզ չկարեց. քեզ սնուցող սպինքը չամրացրին. ջրով չլուացուեցիր՝ փրկուելու համար, ոչ էլ անողով աղուեցիր. խանձարուրների մէջ չփաթաթուեցիր: Աչքս էլ քեզ չիմայեց. քեզ չզգուշացրի այն ամենից, որ կարող են քեզ պարահել: Դաշքում շարքուած էիր քո խոտորնակ մորթերի համար: Այն օրը, երբ դու ծնուեցիր, մօտովդ անցայ ու քեզ արեան մէջ թաթախուած րեսայ: Ասացի քեզ՝ Կենդանացի՛ր արեանդ միջից. կեանքդ արիւնից է: Աճի՛ր, քանի որ դաշտի բոյսի պէս աճեցրի քեզ»: Աճեցիր եւ ուռճացար, եկար մփար քաղաքների այս քաղաքը: Սպինքներդ կազմաւորուեցին, մազերդ փաթաւացան, բայց դու խայտառակ կերպով մերկ էիր: Եւ եկայ հասայ քեզ ու րեսայ, որ ժամանակդ եկել է, ինչպէս նաեւ քեզ գաղթեցնողների ժամանակը: Թելերս րարածեցի վրադ ու ծածկեցի խայտառակ մերկութիւնդ: Երդում արեցի եւ ուխտ կապեցի հետդ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - եւ դու իմը եղար: Լուացի քեզ ջրով, մաքրեցի քեզ արիւնից ու օձեցի քեզ իւղով: Պէսպէս հագուստներ հագցրի քեզ. երկնագոյնով զգեստաւորեցի, մէջքիդ բեհեզ գօփի կապեցի, վրադ սնդուս գցեցի: Զարդեղէնով զարդարեցի քեզ. ձեռքիդ ապարանջաններ դրեցի, պարանոցիդ՝ քառամանեակ: Զօրիդ գինդեր ու ականջներիդ օղեր դրեցի, գլխիդ՝ փառապսակ: Եւ դու զարդարուեցիր ոսկե ու արծաթէ զարդերով: Նագուստդ բեհեզ էր, ընտիր կերպաս՝ ասեղնագործուած: Նաշի կերար, իւղ ու մեղր, չափազանց գեղեցիկ եղար, փայփայուեցիր արքայական գուրգուրանքով: Քո գեղեցկութեան համբաւը րարածուեց բոլոր ազգերի մէջ, որովհետեւ այն գեղեցկութիւնը, որով սրեղծել էի քեզ, կարարելապէս վայելուչ էր», - ասում է Ամենակալ Տէրը: «Եւ դու քո գեղեցկութեամբ պանծալի եղար, շնացար քո հոմանիների հետ ու պռոնկութիւնդ րարածեցիր բոլոր անցորդների վրայ, որոնց հետ առաջ այդպիսի բաներ չէին պարահել: Առար քո հագուստներից եւ դրանցից քեզ

համար շինծու կուռքեր պապրասպեցիր: Պոռնկացար դրանց
 հեպ, բայց այնպեղ չեն մտնելու, որովհետեւ առաջ դրանք չկա-
 յին ու այլեւս չեն լինելու: Արծաթից ու ոսկուց զարդեղէնը, 17
 որ քեզ էի փուել, առար ու դրանից փղամարդու արծաններ
 պապրասպեցիր, պոռնկացար դրանց հեպ: Քո գեղեցիկ հա- 18
 գուստն առար ու նրանց վրայ գցեցիր, իմ իւղն ու խունկն էլ
 նրանց առաջ դրեցիր: Նացն էլ, որ փուել էի քեզ, նաշիւր, 19
 իւղն ու մեղրը, որոնցով սնել էի քեզ, - որպէս անուշահո-
 փութիւն նրանց առաջ դրեցիր: Եւ դրանից յեփոյ, - ասում 20
 է Ամենակալ Տէրը, - վերցրիր փղաներիդ ու դուստրերիդ, ո-
 րոնց դու ինձ համար էիր ծնել, սպանեցիր ու զոհ մատուցե-
 ցիր: Իբր թէ քիչ համարեցիր քո պոռնկանալը, զաւակներիս 21
 էլ նրանց քաւութեան զոհ դարձրիր, ընծայաբերեցիր: Իսկ դա 22
 աւելի սաստիկ մի բան եղաւ, քան քո բոլոր պոռնկութիւններն
 ու պղծութիւնները: Ու չյիշեցիր քո մանկութեան օրերը, երբ
 մերկ էիր ու խայտառակ, արեանդ մէջ թաթախուած. այդ վի-
 ճակից էիր կենդանացել: Եւ այդ բոլոր չարիքները եկան քո 23
 գլխին. վայ, վայ քեզ, - ասում է Ամենակալ Տէրը: - Քեզ հա- 24
 մար պոռնկութեան փուն շինեցիր, բազմներ կանգնեցրիր բո-
 լոր հրապարակներում, բոլոր ճանապարհների գլխին բարձ- 25
 րացրիր քո պոռնկապները, ապականեցիր դէմքիդ գեղեցկու-
 թիւնը, երանքդ բաց արիր ճանապարհի ամէն անցորդի ա-
 ռաջ ու սաստկացրիր պոռնկութիւնդ: Պոռնկացար նաեւ քեզ 26
 սահմանակից Եգիպտոսի մեծ առնանդամ ունեցող զաւակների
 հեպ, պոռնկացար բազմապափկ, որպէսզի ինձ զայրացնես:
 Արդ, ես ձեռքս իջեցնելու եմ քեզ վրայ եւ քո սննդի վրայ, քեզ 27
 մափնելու եմ քեզ արելի այլազգիների դուստրերի ձեռքը, ո-
 րոնք շեղում էին քեզ քո ճանապարհից: Ամբարշտութիւն արե- 28
 ցիր ու պոռնկացար նաեւ Ասորեստանի զաւակների հեպ, սա-
 կայն չյազեցար: Խրուեցիր պոռնկութեանդ մէջ, բայց եւ այն-
 պէս չյազեցար: Շափացրիր դաշինքներդ՝ պոռնկանալով նաեւ 29
 քանանացիների ու քաղդէացիների երկրների հեպ, սակայն եւ
 այնպէս դարձեալ չյազեցար: Ինչպէն վարուեմ քո դուստրե- 30
 րի հեպ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - այնքան բաներից յե-
 փոյ, որ արեցիր պոռնիկ կնոջ պէս. բազմիցս պոռնկացար ան-
 գամ դուստրերիդ հեպ: Պոռնկապներ կառուցեցիր բոլոր ճա- 31
 նապարհների գլուխներին եւ կոթողներ էիր կանգնեցնում բո-

լոր հրապարակներում: Դու մի պարզ պոռնիկ կին չեղար, որ
 32 վարձ է հաւաքում, որովհետքեւ ամէն պոռնիկ կին չէ, որ քեզ
 նման շնանում է իր ամուսնու հետ, ամուսնուց դրամ առնում
 33 ու վարձ փալիս իր հոմանիներին: Բոլոր պոռնիկները վարձ
 են առնում իրենց համար, մինչդեռ դու ինքդ էիր վարձ փալիս
 փարփածուներիդ եւ նուէրներով հրապուրում էիր նրանց, որ
 34 զային քեզ մօտ բոլոր կողմերից՝ քեզ հետ շնանալու: Եւ քեզ
 հետ, բոլոր պոռնկացող կանանց համեմափութեամբ, հակա-
 ռակը փեղի ունեցաւ, ու ոչ ոք քեզ չհետեւեց, քանի որ նրանք
 իրենք էին փղամարդկանցից վարձ առնում, մինչդեռ դու ինքդ
 էիր փարփածուներիդ վարձ փալիս: Ու քեզ հետ հակառակը
 35 փեղի ունեցաւ: «Ուստի, պոռնիկ, լսիր, Տիրոջ պարգամ-
 36 ները: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. այն բանի համար,
 որ այլասերութեամբ թափեցիր քո դրամները, ու հոմանիներ-
 քիդ առաջ բացայայտեցին պոռնկութեանդ ամօթանքը, բո-
 լոր պիղծ մփադրութիւններդ, ինչպէս նաեւ զաւակներիդ արե-
 37 ան համար, որ հոմանիներիդ էիր փալիս նրանց, - ահա սրանց
 համար ես քո դէմ եմ հաւաքելու բոլոր հոմանիներիդ, որոնց
 հետ խառնակուել ես, քո դէմ եմ հանելու քո բոլոր սիրելիներին
 ու ատելիներին, հաւաքելու եմ նրանց եւ շրջապատել եմ փալու
 քեզ, յայտնելու եմ նրանց առաջ քո բոլոր չարագործութիւննե-
 րը, ու նրանք փեսնելու են քո բոլոր խայտառակութիւնները:
 38 Քեզնից վրէժ եմ լուծելու իբրեւ շնացողի ու արիւն թափողի. քո
 առաջ եմ դնելու քո թափած արիւնը, քո առաջ եմ դնելու զայ-
 39 րոյթի ու նախանձի արիւնը: Քեզ նրանց ձեռքն եմ մաքնելու,
 եւ նրանք կործանելու են քո պոռնկապները, քանդելու են քո
 կոթողները, մերկացնելու են քեզ քո զգեստներից, առնելու են
 քո փառապսակը եւ թողնելու են քեզ մերկ ու խայտառակուած:
 40 Եւ ամբոխին քո դէմ եմ հանելու, քարերով քարկոծելու են քեզ
 41 ու քեզ կտոր-կտոր են անելու իրենց սրերով: Նոյն եմ այրելու
 փներդ, դափաստանդ են փեսնելու կանանց բազմութեան ա-
 ռաջ: Վերջ եմ փալու քո պոռնկութեանը, եւ դու այլեւս վարձ
 42 չես փալու փարփածուներիդ: Բարկութիւնս թափելու եմ քեզ
 վրայ, ու այդպիսով քո հանդէպ վրէժիւնդրութիւնս վերջ է գրնե-
 43 լու. հանգստանալու եմ եւ այլեւս հոգ չեմ անելու: Այն բանի
 համար, որ չլիշեցիր մանկութեանդ օրերը, այդ ամենի համար
 փրկմանդ եմ ինձ, - ես էլ ահա քո բռնած ճանապարհի հա-

մար գլխիդ բերի այս բաները, - ասում է Ամենակալ Տէրը: - Այսպէս է որ ամբարշտութիւն եւ անօրէնութիւններ գործեցիր»: Այս բոլորի համար է որ քո մասին առակներ են փսփսում ու ասում, թէ՝ ' Ինչպիսին որ մայրն է, այնպիսին էլ աղջիկն է»: Արդ, դու այն աղջկայ մայրն ես, որ վռնդեց ամուսնուն ու զաւակներին, եւ քոյրն ես քո այն քոյրերի, որոնք վռնդեցին ամուսիններին ու զաւակներին: Ձեր մայրը քեպացի էր, եւ ձեր հայրը՝ ամորհացի: Ձեր աւագ քոյրը Շամրինն է, որ իր դուստրերի հետ բնակում է քո ձախ կողմում, իսկ կրտսեր քոյրը՝ Սողոմը, որ իր դուստրերի հետ բնակում է քո աջ կողմում: Սակայն դու նրանց ճանապարհով չընթացար, ոչ էլ նրանց անօրէնութիւններին հետեւեցիր, այլ դու քո ընթացքի մէջ փոքր-ինչ աւելի առաջ գնացիր: Վկայ եմ, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - որ քո քոյրը՝ Սողոմը, եւ նրա դուստրերը հազիւ թէ աւելին արեցին, քան դու եւ քո դուստրերը: Զո քոջ՝ Սողոմի անօրէնութիւնն այս էր՝ ամբարտաւանութիւն, հացով լիացածութիւն, գինու մէջ յոփացածութիւն: Մեղկ կեանք էին վարում ինքն էլ, դուստրերն էլ: Դրա մէջ էին խրուած ինքն էլ, դուստրերն էլ: Ձեռք չէին մեկնում աղքատին ու փրանկին, մեծամարանում էին ու իմ առաջ անօրէնութիւններ անում: Ու երբ դա տեսայ՝ մէջտեղից վերացրի նրանց: Շամրինն անգամ քո մեղքերի կէտը չգործեց: Իսկ դու բազմապատկեցիր քո անօրէնութիւնները աւելի, քան նրանք, նաեւ արդարացիր քո քոյրերին այն անօրէնութեան մէջ, որ ինքդ էլ էիր գործել: Արդ, կրիր փանջանքներն այն բանի համար, որ փչացրիր քոյրերիդ, որ անօրէնութիւններ գործեցիր աւելի շար, քան նրանք, որ աւելի արդարացիր նրանց, քան քեզ: Արդ, ամաչիր եւ կրիր քո անարգանքն այն բանի համար, որ քո քոյրերին աւելի արդարացրիր, քան քեզ»: Գերութիւնից յետ եմ դարձնելու նրանց՝ քո քոյր Սողոմին ու նրա դուստրերին, յետ եմ դարձնելու քո քոյր Շամրինին ու նրա դուստրերին. նրանց հետ քեզ էլ եմ յետ դարձնելու, որպէսզի կրես քո փանջանքները եւ անարգուես այն ամենի համար, ինչ կատարել ես, որ ինձ բարկացնես: Զո քոյրը՝ Սողոմն ու նրա դուստրերը վերափին հասարարուելու են այն վիճակի մէջ, որ էին ի սկզբանէ. Շամրինն ու նրա դուստրերն էլ վերափին հասարարուելու են այն վիճակի մէջ, որ էին ի սկզբանէ. դու եւ քո դուստրերն էլ հասարարուելու էք նոյն վիճակի

56 մէջ, որ էիք ի սկզբանէ: Եւ քանի որ քո քոյր Սողոմը չէր
 57 յիշում քո բերանում՝ քո հպարտութեան օրերին, քանի դեռ
 չէին բացայայտուել չարագործութիւններդ, ինչպէս որ հիմա ես
 նախապարտում Ասորիքի ու նրա շուրջ գրնուող բոլոր այլազգիներ–
 58 րի դուստրերի առաջ, – ուրեմն քաղիր քո ամբարշտութիւնների
 59 ու անօրէնութիւնների պատուները», – ասում է Տէրը: «Ամենա–
 կալ Տէրն այսպէս է ասում. «Քեզ հետ վարուելու եմ այնպէս,
 ինչպէս դու ես վարուել, ինչպէս որ անարգել ես ամէն բան ու
 60 զանց առել իմ ուխտը: Բայց ես յիշելու եմ ուխտս, որ երիպա–
 սարդութեանդ օրերին կապել էի քեզ հետ, յափտեան հասարպ
 61 եմ պահելու այդ ուխտը: Յիշելու եմ նաեւ քո ընթացած ճա–
 նապարհը, եւ դու ամօթահար ես լինելու, երբ միպքդ բերես
 քոյրերիդ՝ աւագներին ու կրտսերներին: Նրանց տալու եմ քեզ
 62 փորձութեան համար եւ ոչ թէ որպէս դաշնակից: Նապարպ եմ
 պահելու քեզ հետ իմ ուխտը, եւ պէպք է իմանաս, որ ես եմ
 63 Տէրը: Որպէսզի յիշես ու ամաչես ու քո կրած անարգանքների
 պարճառով այլեւս չհամարձակուես բերանդ բաց անել, քաու–
 թիւն պիտի տամ այն բոլոր չարագործութիւններիդ, որ կատա–
 րել ես», – ասում է Ամենակալ Տէրը:

17, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, մի
 պարմութիւն պարմիր, մի առա՛կ բեր Իսրայէլի այդ տան մա–
 3 սին եւ ասա՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. Մի ար–
 ծիւ կար, մեծ, լայնաբարձ թելերով, մագիլներով լեցուն:
 Մրածեց Լիբանան մտնել, ընտիր–ընտիր մայրիներից մտաւ
 4 տուններ վերցրեց ու քանանացիների երկիրը տարաւ, դրանք
 5 տնկեց պարսպապար քաղաքում: Վերցրեց նաեւ երկրի սեր–
 մից, մանր–մանր ցանեց դաշտի երեսին, կարգադրեց, որ ա–
 6 ռաքօրէն ջրեն այդ դաշտը: Բուսաւ ու եղաւ վտիտ, տես–
 քով փոքր որթապտուկ. վրան ոստեր երեսացին: Նրա ար–
 մաքները տակն էին: Որթապտուկը մեծացաւ, ողկոյզներ տու–
 7 եց, իր շիւերն արձակեց: Ապա երեսաց մի ուրիշ մեծ արծիւ՝
 մեծաթեւ ու բազմամագիլ: Եւ ահա այս որթապտուկը սրան
 փաթաթուեց, արմաքները սրա կողմը ձգուեցին, ճիւղերն էլ՝
 8 սրա տակ: Ուղարկեց, որ այդ ամբողջ տունը ջրեն: Գեղեց–
 իկ դաշտում առաք ջրով պիտի ոռճացուէ՝ ոստեր արձակե–
 9 լու, պտղաբերելու եւ մեծ որթապտուկ դառնալու համար»: Այս
 մասին ասա՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. Արդեօք որ–

թափարունկն ուռճանալո՞ւ է: Չէ՞ որ նրա նուրբ արմաքներն ու պտուղները նեխելու են, ու նրա ոսքերը՝ չորանալու: Ո՛չ մեծ բազուկ է պէտք գալու եւ ոչ էլ շար մարդ՝ ձեռք գցելու եւ այն արմաքախիլ անելու համար: Արդ, որթափարունկն ուռճանալո՞ւ է: Չի՞ փարթամանալու: Չէ՞ որ խորշակը երբ մօտենայ, չորանալու է ամբողջ բոյսը՝ իր ոսքերով»: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՞ւ որդի, ասա Իսրայէլի այդ փանը՝ դառնացնողների փանը. չգիտէ՞ք, թէ այդ ի՞նչ բան էր, որ ձեզ ասացի: Երբ բաբելացիների թագաւորը Երուսաղէմ գայ, սրա թագաւորին ու իշխաններին պիտի վերցնի ու փանի նրանց իր մօտ՝ Բաբելոն: Թագաւորի զաւակներից մէկին պիտի առնի, ուխտ պիտի դնի նրա հետ եւ նրան հաւաքարմութեան երդում անել պիտի փայ: Երկրի իշխաններին էլ պիտի վերացնի, որպէսզի թագաւորութիւնը փկարանայ, բոլորովին ուրքի չկանգնի, նրա ուխտը պահի ու հաւաքարիմ մնայ դրան: Պիտի ապստամբի նրա դէմ՝ սուրիանդակներ ուղարկելով Եզիպոս, որպէսզի իրեն ձիեր ու բազում զօրք փան: Բայց յաջողութիւն ունենալո՞ւ է: Փրկուելո՞ւ է նա, ով այսպիսի հակառակ բաներ է անում, դրժում է ուխտը: Փրկուելո՞ւ է: Վկայ եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - որ ճիշտ այն փեղում, ուր թագաւորը նրան թագաւոր դարձրեց, ուր անարգեց ինձ փուած հաւաքարմութեան երդումը եւ դրժեց նրա հետ իմ կնքած ուխտը՝ հէնց Բաբելոնում մեռնելու է: Ոչ էլ Փարաւոնն իր մեծ զօրութեամբ, բազում զնդերով պատերազմելու է նրա դէմ: Բաբելոնի թագաւորը պապնէշներ ու մարկոցներ է սարքելու, որպէսզի ոչնչացնի շափերին այն բանի համար, որ անարգեց երդումը, դրժեց ուխտը: Եւ ահա մաքնել եմ նրա՝ Բաբելոնի թագաւորի ձեռքը, այս բոլորը բերել եմ նրա գլխին: Մի՞թէ փրկուելու է: Այս մասին ասա՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. Վկայ եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - ըստ իմ ուխտի, որ դրժել է, եւ ըստ իմ երդման, որ անարգել է, հապուցել եմ փալու նրան: Նեպելու եմ նրա վրայ ուռկանս, եւ նա բռնուելու պաշարուելու է իմ կողմից: Բերելու եմ նրան Բաբելոն, այնպեղ էլ դաքաստան եմ փեսնելու հետը այն անիրաւութիւնների համար, որ գործել է իմ նկատմամբ: Նաեւ բոլոր խուսափածները նրա բոլոր պատերազմներում սրով են ընկնելու, իսկ բոլոր մնացորդներին չորս հողմերին եմ ցրելու: Եւ պէտք է իմանաք, որ ես՝ Տէրս եմ ասել»:

«Այս մասին այսպէս

է ասում Ամենակալ Տէրը. «Բարձրաւանդակի ընտիր-ընտիր մայրիներից մէկն առնելու եմ, դրա կապարի ճիւղերից վերց-
 23 նելու եւ խորն եմ փնկելու բարձր լեռան վրայ եւ այն կախելու եմ Իսրայէլի բարձր, երեւացող լեռից: Տնկելու եմ, եւ ոսպեր է արձակելու այն, պստուղ է տալու, դառնալու է մի մեծ մայրի: Նրա տակ հանգստանալու, նրա հովանու տակ օթեւանելու են բոլոր գազաններն ու թռչունները: Նրա ճիւղերը հասարար են
 24 մնալու նրա վրայ: Եւ դաշտի բոլոր ծառերը պէտք է իմանան, որ ես՝ Տէրս եմ որ խոնարհեցնում եմ բարձրացած ծառը կամ բարձրացնում խոնարհուած ծառը, չորացնում եմ դալար ծառը կամ դալարեցնում չորացած ծառը: Ես՝ Տէրս եմ ասել սա, եւ անելու եմ»:

18, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ի՛նչ է նշա-
 նակում այն առածը, որ ասում են իսրայէլացիներիդ մէջ, թե՛
 «Նայրերն ազոխ են կերել, գաւակների ապամներն է առել»:
 3 Վկայ եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - Իսրայէլում այդ
 4 առածն այլեւս չի ասուելու, որովհետեւ բոլորի հոգիներն էլ
 իմն են՝ ինչպէս հօրը, այնպէս էլ գաւակինը. ով որ մեղանջի,
 5 նա էլ պիտի մեռնի: Բայց եթէ մէկն արդար է, գործադրում է
 6 օրէնքներս ու արդարութիւնը, լեռների վրայ գոհաբերուածը չի
 ուրում, աչքը չի գցում Իսրայէլի փան կուռքերին, չի պղծում իր
 ընկերոջ կնոջը, իր կնոջն էլ դաշտանի ժամանակ չի մօտենում,
 7 ոչ մի մարդու հանդէպ բռնութիւն չի գործադրում, պարտա-
 պանի աւանդը վերադարձնում է, յափշտակութիւն չի կատար-
 րում, իր հացը տալիս է քաղցածներին ու մերկին հագցնում
 8 է, իր դրամը փոխ չի տալիս ու փոկոսով յետ չի պահանջ-
 ւում, ձեռք է քաշում անիրաւութիւնից, արդար դատաստան է
 9 տեսնում մարդու եւ նրա ընկերոջ միջեւ, իմ հրամաններով է
 շարժում, որպէսզի օրէնքներս պահի ու գործադրի, - այդպիսի
 10 արդար է, ապրելով պիտի ապրի, - ասում է Ամենակալ Տէ-
 11 րը: Իսկ եթէ մէկը այլասերուած, արիւն թափող գաւակ է ծնել,
 12 մեղքեր է գործել, իր արդար հօր ճանապարհով չի ընթացել,
 13 լեռների վրայ գոհաբերուածն է կերել, պղծել է իր ընկերոջ
 կնոջը, բռնադատել աղքատին ու փնանկին, յափշտակութիւն
 կատարել, աւանդ չի վերադարձրել, աչքը գցել է չաստուած-
 ների պաշտամունքին, անօրէնութիւն է գործել, իր դրամը փոխ
 է փութել եւ վաշխով ու փոկոսով յետ պահանջել, - այդպիսին,

որ այս բոլոր անօրէնութիւններն է գործել, անշուշտ մեռնելու է, եւ նրա արիւնն իր գլխին է գալու: Եւ եթէ զաւակը ծնու- 14
ի, րեսնի իր հօր գործած բոլոր մեղքերը, վախենայ եւ նոյն բաները չանի՝ լեռների վրայ զոհաբերուածը չուրի, աչքը Իս- 15
րայէլի փան կոտորէին չգցի, իր ընկերոջ կնոջը չպղծի, ոչ ոքի չբռնադատի, աւանդը չիրացնի, յափշտակութիւն չկատարի, իր հացը փայ քաղցածներին ու մերկերին հագցնի, անիրաւութիւ- 17
նից ձեռք քաշի, վաշխ ու փոկոս չառնի, արդարութիւն գործի, իմ հրամաններով շարժուի, - այդպիսին իր հօր անիրաւութիւն-
ների համար չի՝ մեռնելու, այլ ապրելով ապրելու է: Քայց նրա 18
հայրը, եթէ սաստիկ նեղել է, յափշտակել է ու կողոպտել եղբօ-
րը, հակառակ գործեր կատարել իմ ժողովրդի մէջ, - մեռնելու է իր անիրաւութեան համար: Ասում եք, թէ՝ «Ինչպէս է որ հօր 19
անիրաւութիւնը որդուն չի պարտաւորեցնում»: Քանի որ որ-
դին ողորմածութիւն է արել ու արդարութիւն գործել, իմ բոլոր օրէնքները պահել ու գործադրել է, - ապրելով պիտի ապրի:
Ով որ մեղանջի, նա էլ պիտի մեռնի, իսկ որդին հօր մեղքը 20
չպիտի կրի, ոչ էլ հայրը՝ իր որդու անիրաւութիւնները: Արդարի
արդարութիւնն է իր վրայ ընկնելու, անօրէնի անօրէնութիւնը՝
իր վրայ»: «Անօրէնը եթէ յետ կանգնի իր գործած անօրէնու- 21
թիւններից ու պահի իմ բոլոր պարտութիւնները, արդարութիւն
գործի ու ողորմածութիւն անի, - ապրելով ապրելու է ու չի մեռ-
նելու: Նրա գործած բոլոր մեղքերը, կատարած բոլոր անիրա- 22
ւութիւնները չեն յիշուելու, այլ իր գործած արդարութեան հա-
մար նա ապրելու է: Մի՞թէ ես մեղաւորի մահն եմ փենչում, - ա- 23
սում է Տէր Աստուածը, - եւ ոչ թէ այն, որ նա չար ճանապարհից
յետ դառնայ ու ապրի: Իսկ եթէ արդարն իր արդարութիւնից 24
շեղուի, անարդարութիւն գործի, ըստ անօրէն մարդու կատա-
րած բոլոր անօրէնութիւնների՝ նրա կատարած բոլոր արդար
գործերն էլ չեն յիշուելու: Այն մեղքերի համար, որոնց մէջ նա
ընկել է, եւ այն յանցանքների համար, որ գործել է, - դրանց մէջ
էլ մեռնելու է: Ասում եք, թէ Տիրոջ ճանապարհը ճիշտ չէ: Արդ, 25
յսեցէ՛ք, ո՞վ իսրայէլացիներ: Մի՞թէ իմ ճանապարհն է, որ ճիշտ
չէ: Չէ՛ որ ձեր ճանապարհները ճիշտ չեն: Եթէ արդարն իր 26
ճանապարհից շեղուի ու անիրաւութիւն գործի, մեռնելու է իր
գործած անօրէնութեան մէջ: Իսկ եթէ անօրէնը յետ կանգնի 27
իր անօրէնութիւնից, օրէնքներս կատարի, արդարութիւն անի,

28 - ինքն իր հոգին փրկելու է, որովհետեւ պետել ու յեպ է դարձել իր կապարած բոլոր ամբարշտութիւններից: Ապրելով ապրելու
 29 է ու չի մեռնելու: Բայց Իսրայելի այդ քունն ասում է, թէ Տիրոջ ճանապարհը ճիշտ չէ: Մի՞թէ իմ ճանապարհն է, որ ճիշտ չէ, ո՞վ
 30 քունդ Իսրայելի: Չէ՞ որ քո ճանապարհները ճիշտ չեն: Ուստի Իսրայելի այդ քանը, իւրաքանչիւրին ըստ իր բռնած ճանապարհի եմ դադարեցնում անելու, - ասում է Ամենակալ Տէրը: -
 Դարձէ՛ք, յե՛ր կանգնեցէ՛ք ձեր բոլոր ամբարշտութիւններից, եւ
 31 անիրաւութեան համար քանջանքների չէ՛ք մարմնուի: Դէ՛ն նեպեցէ՛ք ձեզնից ձեր բոլոր ամբարշտութիւնները, որ կապարել էք իմ հանդէպ. ձեր մէջ նոր սիրտ ու նոր հոգի դրէ՛ք, կապարեցէ՛ք իմ բոլոր պապութիւնները: Ինչո՞ւ մեռնես, ո՞վ քունդ Իսրայելի,
 32 - ասում է Տէրը: Յիրաւի, ես մեղանշածի մահը չեմ պենջում, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - այլ նա թող յեպ կանգնի իր չար ճանապարհներից ու փրկի իր հոգին: Արդ, եկէ՛ք ե՛ր դարձէ՛ք եւ
 33 ապրեցէ՛ք»: Ողբ Իսրայելի իշխանի վրայ

19 «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, ո՞ղբ ասա Իսրայելի իշխանի վրայ:
 2 Ասա՛. Ինչպէ՛ն եղաւ, որ մայրդ յայտնուեց առիծների մէջ,
 3 կորիւնդ առիծների մէջ բազմացրեց իր կորիւններին: Նրա կորիւնների մէջ մի կորիւն հասակ ներեց, առիծ դարձաւ, սո-
 4 վորեց յափշտակել ու խլել, եղաւ մարդախողխող: Նրա մասին լսեցին ազգեր, բռնեցին նրան՝ սպանելու համար, դնջակալով
 5 քարան Եգիպտացիների երկիրը: Մայր առիծը պետաւ, որ կորիւնը բաժանուեց իրենից, յոյսը կտրեց եւ իր կորիւններից
 6 մի ուրիշ կորիւն առիծ դարձրեց: Սա շրջում էր առիծների մէջ: Առիծ դարձաւ, սովորեց յափշտակել ու խլել, եղաւ
 7 մարդախողխող: Յանդգնութեամբ որս էր անում, քաղաքներ կործանում, իր մռնչոցով երկիրն ամբողջովին ատելում: Շրջա-
 8 կայ երկրներից ազգեր ելան նրա դէմ, թակարդներ լարեցին նրա շուրջ՝ սպանելու համար, դնջակալ հազգրին, վանդակի
 9 մէջ տարան բաբելացիների թագաւորի մօտ ու բանտ դրեցին, որպէսզի Իսրայելի լեռների վրայ նրա ձայնն այլեւս չսուի: Քո
 10 մայրը մի որթաքունն էր, նռնենու մի ծաղիկ՝ քնկուած հոտող ջրերի վրայ: Նրա քունկն ու պտուղն ուռճացան շնորհիւ առաջ
 11 ջրերի: Նրա հզօր մականն իշխեց ազգի իշխանների վրայ. իր հասակով նա բարձրացաւ ծառաստանների մէջ: Տեսաւ իր մե-
 12 ծութիւնը բազմաթիւ ճիւղերի մէջ, բարկութիւնից ջարդուեց ու

գեփին փապալուեց: Խորշակը չորացրեց նրա ճիւղերը: Այսպիսով նրանից վրէժ լուծուեց, ու չորացաւ նրա հզօր մականը: Կրակն էլ ճարակեց այն: Եւ հիմա այն փնկեցին անապատում, 13 անջրդի հողի վրայ: Կրակ ելաւ նրա ընփիր-ընփիր բներից ու 14 ճարակեց այն: Եւ նրանում հզօր մական չմնաց: Ազգը ողբի առակ է դարձել, ողբ էլ պիտի լինի»: Իսրայէլի փան աւագներին 15

Եօթներորդ փարում, հինգերորդ ամսին, ամսուայ փասնե- 20
րորդ օրը, Իսրայէլի փան աւագներից մարդիկ եկան՝ հարցում անելու Տիրոջը, ու նստեցին իմ առաջ: Տէրը խօսեց ինձ հետ 2
ու ասաց. «Մարդո՞ւ որդի, խօսի՛ր Իսրայէլի այդ փան աւագ- 3
ների հետ ու ասա՛ դրանց. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէ-
րը. հարցում անելո՞ւ էք զալիս ինձ մօփ: Վկայ եմ ես, ձեզ չեմ պափասխանելու», - ասում է Ամենակալ Տէրը: Պարծե՞ն 4
դրանց, մարդո՞ւ որդի. դրանց հայրերի մեղքերի վկայութիւնը դիր դրանց առաջ: Եւ ասա՛ դրանց. «Այսպէս է ասում Տէր Աս- 5
տուածը. այն օրից, երբ աչքս քաղցրացաւ Իսրայէլի այդ փան վրայ, երբ յայտնուեցի Յակոբի այդ փան զաւակին, երբ յայտ-
նուեցի Եգիպտացիների նրանց երկրում, ձեռք մեկնեցի նրանց ու ասացի. “Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը”, - այն օրը ձեռք պար- 6
զեցի նրանց՝ դուրս բերելու համար Եգիպտացիների երկրից դէպի այն երկիրը, որ նրանց համար էի պատրաստել, մի եր-
կիր, ուր կաթ եւ մեղր է բխում, որ աւելի քաղցր է, քան ուրիշ որեւէ երկրինը: Եւ ասացի նրանց. «Իւրաքանչիւրը թող դէ՛ն 7
նեփի իր աչքերից գարշելի կոտրերը. եգիպտացիների ճանապարհով ընթանալով՝ մի՛ պղծուէք: Ես եմ ձեր Տէր Աստուա-
ծը»: Սակայն նրանք ապստամբեցին իմ դէմ, չուզեցին ինձ 8
անսալ: Իւրաքանչիւր ոք իր աչքերից գարշելի կոտրերը դէմ չնետրեց: Եգիպտացիների ճանապարհը չթողեցին: Ես էլ ասա-
ցի, որ սրտմտութիւնս եմ թափելու նրանց վրայ՝ եգիպտացինե-
րի մէջ յազեցնելու համար նրանց դէմ զայրոյթս: Բայց դա ա- 9
րեցի, որպէսզի անունս երբեք չպղծուի այն ազգերի մէջ, որոնց մէջ էին զգնուում դրանք: Յայտնուեցի նրանց մէջ՝ Եգիպտացի-
ների երկրից դուրս բերելու համար նրանց: Եւ նրանց դուրս 10
բերեցի Եգիպտացիների երկրից, բերեցի անապատ, փուռեցի 11
նրանց պարտուիրաններս, ցոյց փուռեցի նրանց օրէնքներս, ո-
րոնք գործադրելու դէպքում մարդ դրանցով կ’ապրի: Շաբաթ 12
օրերս էլ փուռեցի նրանց, որպէսզի նշան լինեն իմ ու նրանց

միջեւ, եւ որպէսզի նրանք իմանան, որ ես եմ Տէրը, որ սրբագործում եմ նրանց: Եւ այն անապատում ասացի Իսրայէլի փա-
նը. «Իմ հրամաններով շարժուեցէք», բայց չշարժուեցին: Ասա-
ցի. «Պահեցէ՛ք ու գործադրեցէ՛ք օրէնքներս, որոնք գործադրելու
13 դէպքում մարդ դրանցով կ'ապրի»: Սակայն Իսրայէլի փունն
ինձ դառնացրեց անապատում: Իմ հրամաններով չշարժուեցին,
զանց առան օրէնքներս, որոնք եթէ մէկը գործադրէ՝ դրանցով
կ'ապրէր: Շաբաթ օրերս սաստիկ պղծեցին: Ու ասացի, որ ան-
ապատում սրտմտութիւնս թափելու եմ նրանց վրայ՝ ոչնչաց-
14 նելու համար նրանց: Եւ դա արեցի, որպէսզի անունս երբեք
չպղծուի այն ազգերի առաջ, որոնց միջից, նրանց աչքերի առ-
15 ջեւ, դուրս բերեցի սրանց: Եւ անապատում ձեռքս բարձրացրի
նրանց վրայ՝ ամենեւին չփանելու համար նրանց այն երկիրը,
որ յապկացրել էի նրանց, մի երկիր, ուր կաթ ու մեղր է բխում,
16 որ աւելի քաղցր է, քան ուրիշ որեւէ երկրինը: Այն բանի հա-
մար, որ զանց առան օրէնքներս, իմ հրամաններով չշարժուե-
ցին, շաբաթներս պղծեցին եւ իրենց սրտի մտադրութիւնների
17 յետեւից գնացին, - աչքս խնայեց նրանց ու չճնջեց նրանց, ան-
ապատում վերջ չփուտեցի նրանց: Ու ասացի նրանց անապա-
տում. «Ձեր հայրերի կրօնով մի՛ առաջնորդուէք, նրանց օրէնք-
ները մի՛ պահէք, նրանց վարքով մի՛ խառնակուէք ու մի՛ պղծու-
19 էք: Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, իմ հրամաններով շարժուեցէք,
իմ օրէնքները պահեցէք ու գործադրեցէ՛ք դրանք, շաբաթներս
սուրբ պահեցէք, եւ դա նշան կը լինի իմ ու ձեր միջեւ: Կ'ի-
20 մանաք, որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը»: Նրանց զաւակներն էլ
դառնացրին ինձ, իմ հրամաններով չշարժուեցին, հոգ չփարան
գործադրելու օրէնքներս, որոնք գործադրելու դէպքում մարդ
դրանցով կ'ապրի: Շաբաթներս էլ էին պղծում: Ես էլ ասացի,
որ սրտմտութիւնս եմ թափելու նրանց վրայ անապատում՝ յա-
22 գնցնելու համար նրանց դէմ զայրոյթս: Բայց ես նրանց վրա-
յից յետ քաշեցի ձեռքս, եւ դա արեցի, որպէսզի անունս երբեք
չպղծուի այն ազգերի մէջ, որոնց միջից, նրանց աչքերի առջեւ,
դուրս բերեցի սրանց: Այն անապատում ես ձեռքս նրանց վրայ
բարձրացրի՝ ազգերի մէջ նրանց սփռելու, երկրներով մէկ ցի-
24 րուցան անելու համար, քանի որ օրէնքներս չգործադրեցին,
պատուէրներս զանց առան, շաբաթներս պղծեցին, եւ իրենց
25 աչքներն էլ իրենց հայրերի մտադրութիւնների վրայ էր: Այդ

Էր պատճառը, որ նրանց փութեցի հրամաններ, որ բարի չէին, եւ
 օրէնքներ, որոնցով չէին կարող ապրել: Նզովելու եւ նրանց՝ 26
 իրենց ընծաներով հանդերձ, այնպէս եւ անելու, որ ոչնչացնեմ
 նրանց բոլոր անդրանիկ ծնունդներին: Եւ պէտք է իմանան, որ
 ես եմ Տէրը»: «Ուստի խօսիր Իսրայէլի այդ փան հետ, մարդո՛ւ 27
 որդի, ու ասա՛ դրանց. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. ձեր
 հայրերը սասարիկ բարկացրին ինձ իմ հանդէպ իրենց գործած
 մեղքերով. նրանց փարայ այն երկիրը, որ երդուել էի նրանց 28
 փալ: Այնպէլ փեսան նրանք բոլոր բարձր բլուրները, սաղար-
 թախիփ ծառերը, զոհեր մատուցեցին իրենց աստուածներին,
 իրենց զոհաբերութիւնների կարգը կապարեցին, ծխեցին ի-
 րենց անուշահոտ խունկը, ընծայաբերեցին իրենց նուէրները:
 Եւ ասացի նրանց. «Այդ ի՛նչ աբբանա՛ բարձրադիր սրբավայր 29
 է, ուր դուք մընում էք»: Եւ այն կոչուեց աբբանա: Ու այդ-
 պէս է կոչում մինչեւ այսօր: Դրա համար էլ ասա՛ Իսրայէլի 30
 փանը. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուածը. ձեր հայրերի ան-
 օրէնութեամբ ապականում էք, նրանց զարշելի կուռքերի հետ
 պոռնկանում, նուէրներ մատուցում, ձեր որդիներին ընծայա- 31
 բերում էք աստուածներին՝ կրակի միջով անցկացնելով նրանց:
 Մինչեւ օրս պղծում էք ձեր բոլոր մտածումների մէջ: Եւ ես ձեզ
 պատասխա՛ն եմ փալու, ո՛վ փունդ Իսրայէլի: Վկայ եմ ես, - ա-
 սում է Ամենակալ Տէրը, - ես ձեզ պատասխան չեմ փալու: Եւ 32
 եթէ այդ բանը ձեր մտքով անցնում է, չի լինելու այնպէս, ինչ-
 պէս դուք էք ասում, թէ՛ «Մենք կը լինենք հեթանոսների կամ
 երկրի այն ազգերի նման, ովքեր ծառեր ու քարեր են պաշ-
 փում»: «Ուստի վկայ եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէրը, - 33
 հզօր ձեռքով, բարձրացած բազկով ու յորդացող ցասումով եմ
 թագաւորելու ձեզ վրայ: Նանելու եմ ձեզ ազգերի միջից, դուրս 34
 եմ բերելու այն երկրներից, ուր դուք ցրուած էք, - հզօր ձեռքով,
 բարձրացած բազկով ու յորդացող ցասումով: Բերելու եմ ձեզ 35
 ազգերի անապատը, դարի եմ նստելու ձեզ հետ երես առ ե-
 րես, ինչպէս որ այն անապատում դարի նստեցի ձեր հայրերի 36
 հետ, երբ նրանց դուրս հանեցի Եգիպտացիների երկրից: Այդ-
 պէս եմ դարելու ձեզ, - ասում է Տէրը, Ամենակալն Աստուած:
 Ձեզ անց եմ կացնելու մականիս փակով, մըցնելու եմ իմ հետ 37
 ուխտ կապածների թո՛ւ մէջ ու զափորոշելու եմ ձեր միջից 38
 ամբարիշտներին եւ ապստամբներին, որպէսզի նրանց հանեմ

իրենց բնական վայրերից, ու նրանք չմտնեն Իսրայէլի երկիրը: Պէտք է իմանաք, որ ես եմ Տէր Աստուածը: Իսկ դուք, ով փունդ Իսրայէլի, այսպէս է ասում Տէրը, Ամենակալն Աստուած. նախ իւրաքանչիւրդ մի կողմ նետեցէք ձեր ընթացքը, ապա եւ լսեցէք ինձ, իմ սուրբ անունը մի՛ պղծէք ձեր նուէրներով, ձեր վարք ու բարքով, որովհետեւ իմ սուրբ լերան վրայ, Իսրայէլի բարձր լերան վրայ, - ասում է Տէր Աստուած, - իսպառ ինձ է ծառայելու Իսրայէլի այդ ամբողջ փունը, այնպէղ եմ ընդունելու, այնպէղ եմ ուշադիր նայելու ձեր ընծաներին, ձեր բոլոր երախայրիքներն ընդունելու եմ ձեր սուրբ ընծաներով հանդերձ, նաեւ անուշահոտութիւնները՝ ձեզ դուրս բերելու համար ժողովուրդների միջից եւ ընդունելու համար ձեզ այն երկրներից, ուր սփռուած էիք: Ու ձեր մէջ, ժողովուրդների դէմ յանդիման, սրբանալու եմ: Պէտք է իմանաք, որ ես եմ Տէրը, երբ ձեզ փանեմ Իսրայէլի երկիրը, մի երկիր, որը երդուել եմ փալ ձեր հայրերին: Եւ այնպէղ յիշելու էք ձեր բռնած ճանապարհն ու վարք ու բարքը, որոնցով պղծուեցիք դուք: Ձեր երեսներն էք ծեծելու ձեր գործած բոլոր անիրաւութիւնների համար: Պէտք է իմանաք, որ ես եմ Տէրը. այդպէս եմ անում, որպէսզի անունս չպղծուի ձեր չար ճանապարհների, ձեր ապականուած վարք ու բարքի պարճառով», - ասում է Ամենակալ Տէրը: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, դէմքդ ուղղի՛ր դէպի Թեման, նայի՛ր Դադոնի կողմը եւ մարգարէութիւն արա Նագբե իշխանի անպառնի մասին: Եւ կ'ասեն Նագբեի անպառնի. «Լսի՛ր Տիրոջ պարգամները, այսպէս է ասում Տէրը, Ամենակալն Աստուած. ահա ես քեզ վրայ կրակ եմ թափելու, եւ քեզանում ամէն ծառ՝ դալարն էլ, չորն էլ, նրան ճարակ է դառնալու. բորբոքուած բոցը չի հանգչելու, եւ նրա մէջ այրուելու են բոլոր մարդիկ՝ արեւելքից մինչեւ հիւսիս: Եւ ամէն ոք պէտք է իմանայ, որ ես՝ Տէրս եմ վառել այն. եւ դա չի հանգչելու»: Ու ասում եմ. «Քան լիցի, Տէ՛ր Աստուած»: Նրանք ինձ ասում են. «Չէ՛ որ դա առակ է, որ դու պարմում ես»:

21, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Դրա համար մարգարէացի՛ր, մարդո՛ւ որդի, ու դէմքդ ուղղի՛ր Երուսաղէմի վրայ, նայի՛ր նրանց սրբավայրերին: Մարգարէութիւն կ'անես Իսրայէլի երկրի վրայ եւ կ'ասես Իսրայէլի երկրին. «Այսպէս է ասում Տէրը, Ամենակալն Աստուած. ահա ես քո դէմ եմ: Մերկացնելու եմ

սուրս իր պարեանից եւ քո միջից ոչնչացնելու եմ անիրաւին ու անօրէնին: Եւ քանի որ քո միջից ոչնչացնելու եմ անիրաւին ու անօրէնին, ուստի իմ սուրն իր պարեանից դուրս է գալու բոլոր մարդկանց վրայ՝ արեւելքից մինչեւ հիւսիս: Եւ ամէն մարդ պէտք է իմանայ, որ ես՝ Տէրս եմ մերկացրել սուրս իր պարեանից, ու յետ փողոջ չի դրուելու: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, մէջքդ խոնարհած՝ հեծեծիր, ցաւագի՛ն հեծեծիր նրանց առաջ: Եւ թէ քեզ հարցնեն՝ «Ինչո՞ւ ես հեծեծում», կ'ասես. «Որովհետեւ մի բօթ լսեցի, եւ այն վրայ է հասնելու. բոլոր սրտերը կոտրուելու են, բոլոր ձեռքերը՝ թուլանալու, բոլոր անդամները՝ չորանալու, բոլոր շնչերը՝ կտրուելու, բոլոր զիսպերը՝ խոնաւութեամբ ապականուելու: Ահա վրայ է հասնում, եւ այդպէս էլ լինելու է», - ասում է Տէրը, Ամենակալն Աստուած: Աստուած դարձեալ խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, կը մարգարէանաս ու կ'ասես. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. Սո՛ւր, սո՛ւր, սրուի՛ր ու զայրացի՛ր, որպէսզի մեծ կոտորած անես: Սրուի՛ր ու սրբուի՛ր, պապրասսուի՛ր կոտորելու, կոտորի՛ր, արհամարհի՛ր, որդեա՛կ իմ, կտրի՛ր ամէն ծառ»: Եւ Տէրը փուռ սուրը՝ ձեռքում պապրասսա բռնելու: Սուրը սրուած է եւ պապրասսա՝ ջարդարարի ձեռքը փալու համար: Աղաղակի՛ր, ճի՛շ բարձրացրու, մարդո՛ւ որդի, որովհետեւ այն սուրը կախուել է իմ ժողովրդի, Իսրայէլի իշանների վրայ: Նրանք պանդուխտ են լինելու, քանի որ սուրը կախուել է իմ ժողովրդի վրայ: Ուստի ձեռքերովդ ծա՛փ զարկ, որովհետեւ արդարացաւ ասածս: Եւ ի՛նչ է, փրկուելո՞ւ է ազգը: «Դա չի՛ լինելու», - ասում է Տէր Աստուածը: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, մարգարէացի՛ր, ձեռքերովդ ծա՛փ զարկ: Դո՛ւ էլ սուր վերցրու, որովհետեւ երրորդ սուրն սպանուածներինն է լինելու. սուրը ծանրացել է սպանուածների վրայ ու զարհուրեցնելու է նրանց, որպէսզի նրանց սրտերը թուլանան, նրանց բոլոր դռներին փակուեն բազմանան, որովհետեւ մաքնուած են սրի քաշուելու: Սուրը գեղեցկացել է փայլով ու սպանելու համար պիպանի դարձել: Շրջի՛ր, աջ ու ձա՛խ պապրուի՛ր, միեւնոյնն է, ո՛ւր էլ որ շուռ գաս՝ ես էլ այնպեղ եմ լինելու, ծափ եմ զարնելու եւ թռչկոտելու եմ, բարձրացնելու եմ ձայնս. ես՝ Տէրս խօսեցի»: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, քեզ համար երկո՛ւ ճանապարհ ընտրի՛ր, ուր պիտի մտնի բարեկեցիների արքայի սուրը, որովհետեւ երկուսն էլ

նոյն աշխարհից են դուրս գալիս: Քաղաք փանող ճանապարհի գլխին ուղեցոյց նշան պատրաստիր: Ճանապարհի սկզբին հաստատուիր, պատրաստիր, ճանապարհ հարթիր, որ սուրը հասնի Ռաբոթ, ամոնացիներին, նաեւ Տրեսսարանի վրայ, նաեւ Երուսաղէմի վրայ, որ նրա մէջ է: Բաբելացիների արքան գալու կանգնելու է հին ճանապարհի վրայ, երկու ճանապարհների գլխին՝ գաւազան գցելու, կուռքերին հարցեր փալու, լեարդի վրայ գուշակութիւն անելու: Նրա աջ ձեռքից հմայութիւններ են դուրս եկել՝ Երուսաղէմի դէմ պարնէշներ կանգնեցնելու, լիաբերան գոչելու, աղաղակ բարձրացնելու, դարպասները խոյսհարելու, հող թափելու եւ մարտկոցներ շինելու»: «Եւ դա երուսաղէմացիներին այնպէս է երեւալու, կարծես մէկն իրենց առջ իմայութիւններ է անում. շաբաթուայ ընթացքում եօթն անգամ կրկնուելու է: Սակայն նա՝ բաբելացիների թագաւորն զգուշացնելու է սրանց, որ յիշեն իրենց անօրէնութիւնները»:

Ուստի այսպէս է ասում Տէրը, Ամենակալն Աստուած. «Նրա համար, որ սպառնացել էք ձեր անիրաւութիւններով, յայտնի են դարձել ձեր ամբարշտութիւնները, երեւան են եկել ձեր մեղքերը ձեր բոլոր ամբարշտութիւններով եւ ձեր ընթացքով, - այն բանի համար, որ դուք ինքներդ էք յիշեցրել, դրանց պարճառով էլ ոչնչանալու էք: Դու էլ, Իսրայէլի պիղծ ու անօրէն իշխանդ, որի վախճանը եկել է անիրաւութեան ժամանակ, - այսպէս է ասում քեզ Տէր Աստուած. «Վերցրո՛ւ խոյրդ, հանի՛ր պսակդ, որովհետեւ այդ այդպէս չի վերջանալու: Դու բարձրացածին խոնարհեցրել ես, խոնարհին՝ բարձրացրել: Եւ հիմա ես անիրաւութիւնը միւս անիրաւութիւնների վրայ եմ բարդելու: Այդ այդպէս չի մնալու, մինչեւ որ գայ նա, ում վայել է, եւ ես փալու եմ նրա ձեռքը» Ամոնացիներին: «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, մարգարէացի՛ր ու ասա՛. «Այսպէս է ասում Տէրը, Ամենակալն Աստուած ամոնացիներին՝ նրանց նախապիւնքների համար. Սուր սուսերը հանուած է սպանելու համար, մերկացուած՝ վերջ փալու համար: Զարթնի՛ր, որովհետեւ փայլում ես սին փեսիլքով, սուր իմայութիւններ ես անում՝ նրանց դէպի քեզ, անօրէն վիրաւորների վզին քաշելու համար. սրանց վախճանը հասել է՝ անիրաւութեան ժամանակի վախճանը: Յե՛ր դարձիւր, մի՛ իջեւանիր այնպեղ, ուր ծնուել ես. դարձեալ քո երկրում եմ քեզ դադելու, քեզ վրայ թափելու եմ բարկութիւնս: Իմ զայրոյթի հուրը փչելու

եւ քեզ վրայ, մաքնելու եւ քեզ ձեռքը բարբարոս մարդկանց, որոնք պղծութիւն են գործում: Եւ հրոյ ճարակ եւ դառնալու, 32
արիւնդ թափուելու է քո երկրում, յիշապակդ էլ չի գտնուելու: Ես՝ Տէրս խօսեցի»: Իսրայէլացիներին 33

Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որ– 22, 2
դի, եթէ դապելու ես, դապի՛ր արիւնահեղութեան քաղաքը, խայտառակի՛ր նրա բոլոր անօրէնութիւնները եւ ասա՛. «Այս– 3
պէս է ասում Տէրը, Ամենակալն Աստուած. ո՛վ քաղաք, որ ա–
րիւն է թափում իր մէջ, երբ իր ժամանակն է հասնում, իր ներ–
սում խորհուրդներ է որոճում՝ ինքն իրեն ապականելու համար
նրանց արիւնով: Իգուր արիւն թափեցիր ու թաթախուեցիր, 4
քո որոճացած խորհուրդներով ապականուեցիր: Քո օրերը
մօպեցրիր եւ քո կեանքի վախճանին մօպեցար: Դրա համար է
որ քեզ յանձնեցի նախապիւնքին ազգերի, ամօթանքներին բո–
լոր աշխարհների, որոնք մօպ էին քեզ կամ քեզնից հեռու, 5
որպէսզի այսպանեն քեզ ու ասեն. «Դո՛ւ՝ անուանի քաղաքդ,
պղծութեան մաքնուեցիր, որովհետեւ յաճախակի անօրէնու–
թիւններ գործեցիր»: Ահա Իսրայէլի այդ փան իշխանները. 6
քո մէջ իւրաքանչիւրն իր ազգի մերձատրների հետ էր խառ–
նակում, որ արիւն թափէր. քո մէջ հօրն ու մօրն էին անար– 7
գում, եկուորի ու պանդխտի հետ անիրաւութեամբ էին վար–
ում, որքին ու այրուն բռնադատում, սրբութիւններս արհա– 8
մարհում էին ու շաբաթներս պղծում քո մէջ: Աւազակ մար– 9
դիկ կային քո մէջ, որ արիւն թափէին քո մէջ, լեռների վրայ
էլ զոհեր մաքուցէին քո մէջ եւ անմաքուր գործեր անէին: Ի– 10
րենց հօր ամօթն էին մէջտեղ հանում քո մէջ եւ պղծութեամբ
դաշտանատր կնոջ էին բռնաբարում քո մէջ: Իւրաքանչիւրն 11
իր ընկերոջ կնոջն էր պղծում, իւրաքանչիւրն ամբարշտութե–
ամբ իր հարսին էր պղծում, իւրաքանչիւրն իր քրոջը՝ իր հօր
դստերն էր բռնաբարում քո մէջ: Կաշառք էին վերցնում քո 12
մէջ, որպէսզի արիւն թափէին, վաշխ ու փոկոս էին առնում քո
մէջ: Եւ ես վերջ եմ փալու քո չարագործութիւններին՝ ըստ քո
գործած բռնութեան, որովհետեւ մոռացել ես ինձ», – ասում է
Տէր Աստուած: «Ահա ծափ եմ զարնելու քո կապարած գործե– 13
րին ի փես եւ ի փես քո մէջ կապարուած արիւնահեղութեան:
Պիտի դիմանա՞յ քո սիրտը, պիտի զօրանա՞ն քո ձեռքերն այն 14
օրերին, երբ դրանք գլխիդ բերեն: Ես՝ Տէրս եմ ասում, եւ անե–

15 լու եմ: Սփռելու եմ քեզ ազգերի մէջ, ցիր ու ցան եմ անելու
 16 երկրներով մէկ, եւ քո միջից պղծութիւնը պակասելու է: Դա եմ
 17, 18 ժառանգութիւն թողնելու քեզ ազգերի մէջ, եւ պէտք է իմանաք,
 որ ես եմ Տէրը»: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ
 որդի, ահա Իսրայէլի այդ փոուն ինձ համար խառնուեց, ինչպէս
 19 հալոցում խառնուում են պղինձն ու երկաթը, անագը, կապարն
 ու արծաթը: Ուստի ասա՛. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած.
 20 այն բանի համար, որ դուք բոլորդ էլ միախառնուեցիք, դրա
 համար ես ձեզ հաւաքելու եմ Երուսաղէմում, ինչպէս որ մէկը
 21 հալոցում արծաթն ու պղինձը, երկաթն ու կապարը կը հաւաքի՝
 նրա վրայ կրակ փչելու եւ ձուլելու համար: Նոյն ձեռով էլ ձեզ
 22 եմ հաւաքելու իմ բարկութեամբ՝ հաւաքելու եւ ձուլելու եմ ձեզ.
 ձեզ վրայ իմ բարկութեամբ հուր եմ փչելու, ու դուք ձուլուելու
 23 էք նրա մէջ. ինչպէս որ արծաթն է ձուլում քուրայում, այն-
 պէս էլ դուք էք ձուլուելու դրա մէջ: Եւ պիտի իմանաք, որ ես՝
 24 Տէրս եմ սրբմտութիւնս թափել ձեր վրայ»: Տէրը խօսեց ինձ
 հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ասա՛ դրան. «Դու այն երկիրն
 25 ես, որ չես թրջում. քեզ վրայ անձրեւ չի կաթել գայրոյթի օրը:
 Դու այն երկիրն ես, որի իշխաններն այնպեղ յափշտակելիս ու
 կողոպտելիս առիւծների պէս էին մոնջում. բռնութեամբ փնանկ-
 26 ների մարմիններն էին յօշոտում եւ անիրաւութեամբ պարսի-
 ներ խլում: Եւ այրիները բազմացան քո մէջ: Նրա բաւա-
 նաներն անարգում էին օրէնքներս ու պղծում սրբութիւններս.
 սուրբը պիղծից չէին պարբերում, արաքաւորը անարաքից չէ-
 27 ին ջոկում. իմ շաբաթներին աչք էին փակում եւ պղծում էին
 շաբաթներս իրենց մէջ: Նրա իշխանները յափշտակիչ գայլերի
 պէս էին նրա մէջ՝ յափշտակելու եւ կողոպտելու, արիւն թափե-
 28 լու եւ մարդկանց կորստի մաքնելու համար, որպէսզի իրենց
 սասարիկ ազահութեանը յագուրդ տային: Նրա մարգարէնե-
 29 րը, որոնք կոծկում էին այդ մեղքերը, ընկնելու են, նրանք, որ
 սնոյրի բաներ էին գուշակում, սպտիւններ քննում եւ ասում
 էին, թէ այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը, մինչդեռ Տէրը նման
 30 բան չէր կարող խօսել: Երկրի ժողովրդին փառապեցնում էին
 անիրաւութեամբ, յափշտակում ու կողոպտում. աղքատին ու
 փնանկին բռնադատում էին. պանդխտի հետ անիրաւութեամբ
 էին վարում: Նրանց միջից մի մարդ փնտռեցի, որ ուղիղ
 ընթանար, գայրոյթիս պահին առջեւ յօժարակամ կանգնէր,

որպէսզի չջնջէի նրանց, բայց չգտայ: Եւ նրանց վրայ թափեցի 31
սրբամտութիւնս իմ զայրոյթի հրով՝ նրանց վրայ բարկութիւնս
ի կարար ամելու համար: Ըստ նրանց բռնած ճանապարհի էլ
նրանց գլխին բերեցի», – ասում է Տէր Աստուած:

Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, երկու կա– 23, 2
նայք կային՝ մի մօր դուստրեր. իրենց երիտասարդ հասա– 3
կում պոռնկացան Եգիպտոսում: Այնպեղ ճամբուեցին նրանց
սպինքները, այնպեղ նրանք զրկուեցին իրենց կուսութիւնից:
Աւագ դստեր անունը Ոռղա էր, քրոջ անունը՝ Ոռղիբա: Նրանք 4
իմը եղան եւ փղաներ ու աղջիկներ ծնեցին. սրանց անուններն
էին, Շամրինինը՝ Ոռղա, Երուսաղէմինը՝ Ոռղիբա: Ոռղան, իմը 5
լինելով, պոռնկացաւ, աչքը գցեց իր հոմանիւների՝ ասորեստան–
ցիների վրայ, որոնք նրա մօր էին. դրանք ծիրանի ու կարմիր 6
հագածներ, իշխաններ ու զօրագլուխներ, երիտասարդներ, ա–
մէն ինչով ընտրեալներ, երիվարներ հեծած սպառազէններ էին:
Ոռղան իր պոռնկութիւնը փարածեց նրանց վրայ, Ասորեստա– 7
նի բոլոր ընտրեալ զաւակների վրայ, բոլոր նրանց վրայ, ու–
րոնց յետեւից գնացել էր իր բոլոր մտածումներով, ու պղծու–
թիւն արեց: Եգիպտացիների երկրից բերած իր պոռնկութիւնը 8
չթողեց նա, որովհետեւ նրանց հետ խառնակուում էր իր երի–
տասարդ ժամանակից. նրանք էին սրան զրկել կուսութիւնից,
իրենց պոռնկութիւնը թափել նրա վրայ: Դրա համար նրան 9
մաքնեցին իր հոմանիւների ձեռքը, ասորեստանցիների ձեռքը,
որոնց յետեւից էր գնում նա: Նրանք մէջպեղ հանեցին սրա 10
խայրառակութիւնը, վերցրին նրա փղաներին ու աղջիկներին,
իրեն սրով սպանեցին: Եւ կարարուեց կանանց խօսքը. նրա–
նից վրէժ լուծեցին նրա դուստրերի միջոցով: Այս բանը փեսաւ 11
նրա քոյր Ոռղիբան, իր ապականուած ցանկասիրութեան մէջ
աւելի առաջ գնաց, քան քոյրը, նաեւ պոռնկութեան մէջ աւելի
առաջ, քան քոյրը: Գնաց ասորեստանցի իշխանների ու զօ– 12
րավարների յետեւից, որոնք նրա մօր էին. դրանք ազնիւ ծի–
րանիներ հագածներ, երիվարներ հեծած սպառազէններ, ամէն
ինչով ընտրեալ երիտասարդներ էին: Տեսայ, որ պղծութիւն 13
էին անում. երկուսի էլ ճանապարհը նոյնն էր: Սա խրու– 14
եց իր պոռնկութեան մէջ: Երբ պարերին քաղղեացի փղա–
մարդկանց պարկերներ էր փեսնում՝ նկարուած քերիչներով,
մէջքներին փեսակ-փեսակ գօփիներ, գլուխներին՝ ներկուած 15

խոյրեր (խայտաբղէտ գոյներ էին ցլանում բոլորից էլ, ինչպէս լինում են Բաբելոնի զաւակները քաղղէացիների երկրում, իրենց երկրում), - աչք էր դնում նրանց վրայ՝ իր աչքերի հայեացքով, սուրհանդակներ ուղարկում քաղղէացիների երկիրը, նրանց մօտ: Նրա մօտ եկան Բաբելոնի զաւակները նրա անկողնում հանգչելու, պղծեցին նրան իր պոռնկութեան մէջ: Նա խառնակուեց նրանց հետ. մարմինը յագեցաւ նրանցից: Բացայայտեց իր պոռնկութիւնը եւ պարմեց իր ամօթը: Եւ եւս հեռացայ նրանից, ինչպէս հեռացել էի նրա քրոջից: Բայց դու սաստկացրիր պոռնկութիւնդ, որ յիշեցնում էր երիտասարդութեանդ օրերը, երբ պոռնկութիւն էիր անում Եգիպտոսում: Աչքդ գցեցիր էշերի ու ձիերի անդամներ ունեցող քաղղէացիների վրայ: Պարծելու եմ քեզ այն անիրաւութիւնների համար, որոնք գործեցիր երիտասարդութեանդ օրերին քո օթեւանում, Եգիպտացիների երկրում, ուր ճնշութեցին սպինքներդ, ու խախտուեց կուսութիւնդ»: «Ուստի, ո՛վ Ողորբա, այսպէս է ասում Տէր Աստուածը. «Ահա քեզ վրայ ուրբի եմ հանելու հոմանիւններիդ, որոնցից յագեցաւ ու զգուեց մարմինդ, նրանց բերելու եմ, շրջապատել եմ քաղղէացիներին, քեզ, բերելու եմ նրանց՝ Բաբելոնի զաւակներին ու բոլոր քաղղէացիներին, Փակուդին, Սուէին ու Կուէին, Ասորեստանի բոլոր զաւակներին էլ նրանց հետ՝ ընտրելու երիտասարդներին, իշխաններին, զօրավարներին, երկվարներ հեծած անուանի սպառազէններին: Բոլորն էլ քեզ վրայ են գալու հիւսիսից, ազգերի մի բազմութիւն՝ կառքերով ու անիւներով, սաղաւարատրներ ու վահանատրներ: Շուրջդ պահակներ են դնելու: Քեզ դադարելու եմ նրանց առաջ, եւ նրանք վրէժ են լուծելու քեզնից իրենց դադարաստանով: Քո դէմ պիտի ուղղեմ նաեւ քո հանդէպ ունեցած իմ վրէժխնդրութիւնը. նրանք քեզ հետ վարուելու են իմ գայլոյթի չափով. կտրելու են քիթդ ու ականջներդ եւ ինչ որ մնայ քեզնից, սրով կտորորելու են. վերցնելու են քո քանդակներդ ու աղջիկներդ, իսկ մնացածներին հրով են ոչնչացնելու: Վրայիցդ հանելու են հագուստներդ ու քեզանից վերցնելու են պարծանքիդ զարդերը: Այսպիսով առջեւդ եմ դնելու ամբարշտութիւնդ ու պոռնկութիւնդ, որոնցով զբաղում էիր Եգիպտացիների երկրում: Եւ աչքդ այլեւս չես բարձրացնելու դէպի նա, այլեւս չես յիշելու Եգիպտոսը»: Ուստի այսպէս է ասում Տէր Աստուածը. «Ահա քեզ մարմնելու

են արելիներիդ ձեռքը, որոնցից յազեցաւ ու զգուեց մարմինդ:
 Քեզ հեպ վարուելու են արելութեամբ, վերցնելու են ամբողջ 29
 վաստակդ ու աշխատանքդ: Մերկ ես լինելու եւ խայտառակու-
 ած: Մեջտեղ է գալու պոռնկութեանդ ամօթը: Քո ամբարշտու-
 թիւնն ու պոռնկութիւնն են գլխիդ բերելու դա, մինչ պոռնկու- 30
 թիւն էիր անում ազգերի հեպ, պղծում նրանց մրաժումներում:
 Քրոջդ ճանապարհով ընթացար, եւ նրա բաժակը քո ձեռքն են 31
 փալու»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Քրոջդ բաժակն ես 32
 ըմպելու, մի խոր ու լայն բաժակ: Ծաղր ու ծանակ ես դառ-
 նալու, կարարելապէս հարբելու ես: Բոլորովին թուլանալու 33
 ես: Ըմպելու ես քո պոռնկութեան, Շամրին քրոջդ բաժակը եւ
 քամելու ես ցմրոր: Մազերդ ես փեպելու եւ սքինքներդ ծեծե- 34
 լու: Տօներն ու ամսագլուխները վերացնելու եմ քեզանից. այդ
 են խօսեցի», - ասում է Ամենակալ Տէրը: - Ուստի այսպէս է 35
 ասում Ամենակալ Տէրը. «Այն բանի համար, որ ինձ մոռացար,
 յետեւ գցեցիր, դո՛ւ էլ կրիր ամբարշտութեանդ ու պոռնկութե-
 անդ պարիժը»: Տէրն ինձ ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, երբ դապես 36
 Ոռդային ու Ոռդիբային, նրանց կը պապմես իրենց անօրէնու-
 թիւնները: Նրանք շնացան, եւ արիւն կայ նրանց ձեռքերին: 37
 Նրանք իրենց մրքում էլ էին շնանում: Իրենց ծնած զաւակ-
 ներին բոցի միջով էին անցկացնում: Այն աստիճան բաներ 38
 արեցին իմ դէմ, որ նոյն օրն իսկ սրբութիւններս էին պղծում,
 շաբաթներս ապականում՝ կուռքերին զոհաբերելու համար ի- 39
 րենց որդիներին: Նոյն օրը մրնում էին իմ սրբավայրերը եւ
 պղծում էին դրանք: Այսպէս էին վարում իմ Տան մէջ: Նեռուից 40
 եկած մարդիկ էլ, որոնց որպէս սուրհանդակներ էին ուղարկել,
 հէնց որ գալիս էին, բաղնիք էիր մրնում, ծարիրով ու սնգոյրով
 շաարում էիր, զարդեղէնով զարդարում ու նստում էիր զար- 41
 դարուած գահաւորակի վրայ: Սեղան էիր զցում նրանց առջեւ,
 իմ խունկն ու իւղը վերցնում էիր եւ զուարճանում նրանց հեպ:
 Նրանք ներդաշնակ ձայնով նուագում էին: Այդ մարդկանց կող- 42
 քին՝ անապարից եկած ուրիշ բազմաթիւ գինեմոլ մարդիկ էլ
 կային: Ապարանջաններ էիր դնում նրանց ձեռքերին, պար-
 ծանքի պսակներ՝ նրանց գլխին: Ես ասում էի՝ «Պոռնկական 43
 գործերով թող նրանց հեպ չշնանայ», բայց նա պոռնկանում
 էր. եւ նրա մօտ էին մրնում, ինչպէս պոռնիկ մի կնոջ մօտ: 44
 Նոյն ձեւով մրնում էին նաեւ Ոռդայի ու Ոռդիբայի մօտ՝ անօ-

45 րէնութիւն գործելու: Նրանք, որ արդար մարդիկ էին, վրէժ են
 լուծելու սրանցից, շնացածների հանդէպ լուծուող վրէժ եւ ա-
 րեան վրէժ, որովհետեւ սրանք շնացողներ էին, եւ իրենց ձեռ-
 46 քերն արհւնոյր էին»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուածը. «Զօրք
 արձակիր, նրանց մէջ խռովութիւն գցիր ու յափշտակութիւն,
 47 զօրքերի քարերով քարկոծիր նրանց, խոցոյրիր նրանց իրենց
 սրերով: Նրանց փղաներն ու աղջիկները թող կոտորուեն: Իսկ
 48 նրանց փները թող հրդեհեն: Ամբարշտութիւնը վերացնելու եմ
 երկրից, եւ բոլոր կանայք խրափուելու են ու այլեւս չեն հե-
 49 փելելու սրանց ամբարշտութեան: Ձեր ամբարշտութիւնը ձեր
 առջեւն է գալու, ապա պապիժ էք կրելու ըստ ձեր մեղքերի ու
 մրաժումների: Ու պէտք է իմանաք, որ ես եմ Տէր Աստուածը»:

24 Տէրը խօսեց ինձ հետ իններորդ փարում, փասներորդ ամ-
 2 սին, ամսուայ փասներորդ օրը եւ ասաց. «Մարդո՛ր որդի, նշա՛ն
 արա, գրի՛ր քեզ մօտ այն օրը, երբ բաբելացիների թագաւորը
 3 յարձակուեց Երուսաղէմի վրայ. ճիշտ այդ օրից այս առակը
 կը պատմես դառնացնողների փանն ու կ'ասես նրանց. «Այս-
 պէս է ասում Տէր Աստուած. Մի կաթսայ շինիր, շինիր եւ մէջը
 4 ջուր լցրու: Դիր՝ մէջը մսի բոլոր մասերը, բոլոր յօշուած գե-
 5 ղեցիկ կտորները՝ ազդրն ու գիսարը: Ընտիր-ընտիր անասուն-
 ների կտրուած ոսկորները կ'առնէք, կաթսայի փակ կ'այրէք:
 6 Թող եռայ, շաք եռայ, նրա մէջ թող եփուեն ոսկորները»: Ա-
 հա այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Ո՛վ արիւնահեղ քա-
 դաք, կաթսայ՝ լի ժանգով. ժանգն էլ նրա վրայից դեռ չի անցել:
 Կտոր-կտոր մսեր դուրս է հանել դրանից. վիճակ էլ չի գցել նրա
 7 վրայ, որովհետեւ նրա արիւնը դեռ նրա մէջ է: Սալաքարի վրայ
 եմ դրել այն, այլ ոչ թէ գետին թափել՝ հողով ծածկելու համար,
 8 մինչեւ որ իմ զայրոյթն ելնի՝ վրէժխնդրութիւն պահանջելու: Ա-
 9 րիւնն էլ դրել եմ սալաքարի վրայ, որ չծածկուի»: Դրա հա-
 մար այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Վայ՝ քեզ, քաղաքդ
 10 արիւնների. փայտն էլ եմ շաքացնելու, այրողն էլ բազմացնե-
 լու, հուրն էլ բորբոքելու եմ, որ միսը հալուի, արգանակը թուլա-
 11 նայ, ոսկորները փխրուեն. իր կրակի վրայ թող մնայ: Կրակը
 թող բորբոքուած լինի, որ վառուի ու փաքանայ, հալուի պղինձը,
 նրա պղծութիւնն էլ՝ նրա մէջ: Թող պակասի ու թուանայ նրա
 12 ժանգը: Բայց նրա ուժեղ ժանգը միջից թող դուրս չգայ, այլ
 13 իբրեւ ամօթանք մնայ արգանակի մէջ այն բանի համար, որ

պղծութեամբ էիր անում դու: Եւ դու չես մաքրուելու քո պղծու-
 թիւնից: Ինչպէն կարող ես մաքրուել, քանի դեռ չես յագեցրել
 քո հանդէպ իմ գայրոյթը: Ես՝ Տէրս խօսեցի: Ու գալու է օ- 14
 րը, անելու եմ այդ ու չես խորշելու, ոչ էլ ողորմելու եմ կամ
 զղջալու, այլ ըստ քո բռնած ճանապարհի ու քո վարմունքի
 էլ պարժելու եմ քեզ», - ասում է Ամենակալ Տէրը: - «Ուս-
 րի քեզ պարժելու եմ ըստ քո թափած արեան, ըստ քո մա-
 ծումների եմ պարժելու քեզ, ո՛վ պիղծդ ու անուանարկեալդ, որ
 սասարկացրել ես ինձ դառնացնելը»: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու 15
 ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ահա ես պարտազմով վերացնում եմ 16
 քո աչքին ցանկալի եղածը, իսկ դու չկոծես ու չողբաս, քեզ-
 նից թող արցունք դուրս չգայ, որովհետեւ հեծութիւնն արեան 17
 ու սուգի մէջ է: Թող վարսերդ չհիստեն, ուրբերդ կօշիկների
 մէջ լինեն, չմխիթարուես նրանց շուրթերի խօսքերով ու չուրես
 մարդկանց հացը»: Առաւօտեան խօսեցի ժողովրդի հետ, ինչ- 18
 պէս որ պարտիրել էր ինձ Տէրը: Իսկ երեկոյեան կինս մեռաւ:
 Յաջորդ առաւօտեան այնպէս արեցի, ինչպէս որ Նա պարտի-
 րել էր ինձ: Եւ ժողովուրդն ասաց ինձ. «Չես պարմում մեզ, 19
 թէ այդ ի՞նչ ես անում»: Ու ասացի նրանց. «Տէրը խօսեց ինձ 20
 հետ ու ասաց. «Ասա՛ Իսրայէլի տանը. այսպէս է ասում Տէր 21
 Աստուած. ահա ես աւերելու եմ իմ սրբարանը՝ ձեր գորութե-
 ան պարծանքը, ձեր աչքին ցանկալի եղածը, նաեւ այն, որին
 խնայում են ձեր հոգիները: Ձեզանից մնացած փղաներն ու
 աղջիկները սրով են ընկնելու: Դուք էլ անելու էք այնպէս, ինչ- 22
 պէս ես եմ արել. նրանց բերանի խօսքերով չէք մխիթարուելու,
 մարդկանց հացն էլ չէք ուրելու: Ձեր վարսերը լինելու են ձեր 23
 գլուխներին, կօշիկները՝ ձեր ուրբերին: Չէք կոծելու եւ ողբալու,
 հալուելու-մաշուելու էք ձեր անիրաւութիւնների մէջ, եւ իւրա-
 քանջւորն իր եղբօրը չի մխիթարելու: Եզեկիէլը ձեզ համար 24
 մի նշան է լինելու. ինչ որ ինքն անի, նրա օրինակով դուք էլ
 նոյնն էք անելու: Ու երբ դա կատարուի՝ պիտի իմանաք, որ ես
 եմ Ամենակալ Տէրը: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի. չէ՛ որ այն օրը, 25
 երբ դրանցից վերացնեմ իրենց գորութիւնը, հպարտութիւնն ու
 պարծանքը, իրենց աչքին ցանկալի եղածը, հոգիների հպար-
 տութիւնը, նրանց փղաներին ու աղջիկներին, - չէ՛ որ այդ օրը 26
 փրկուածը քեզ մօտ է գալու՝ քո ականջներին գոյժը հաղորդե-
 լու: Այն օրը փրկուածի առջեւ բացուելու է բերանդ, խօսելու 27

ես ու այլեւս համր չես մնալու, նրանց համար նշան ես լինելու.
 28 եւ պէտք է իմանան, որ ես եմ Տէրը» Մարգարէութիւն ամոնա-
 ցիների դէմ

25, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, դարձ-
 րո՛ւ երեսդ ամոնացիների դէմ, մարգարեացի՛ր նրանց մասին ու
 3 ասա՛ ամոնացիներին. «Լսեցէ՛ք Ամենակալ Տիրոջ պարգամ-
 ները: Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. այն բանի համար,
 որ չարախնդացիք պղծուած սրբարանիս, ապականուած Իս-
 4 րայէլի երկրի, գերութեան գնացած Յուդայի փան վրայ, - այդ
 պարճառով ահա ես ձեզ մաքնում եմ Կեդէմի գաւակների ձեռ-
 քը որպէս ժառանգութիւն: Իրենց մեղքերով բնակուելու են քո
 մէջ, իրենց վրանները կանգնեցնելու են քո մէջ. նրանք ուրբե-
 5 լու են քո միրգը, խմելու քո պարարտ հիւթը: Ամոնացիների
 քաղաքը փալու եմ ուղտերին՝ արածելու, իսկ ամոնացիներին՝
 6 արածող հօտերին: Պիպի իմանաք, որ ես եմ Տէրը: Այսպէս է
 ասում Տէր Աստուած. «Այն բանի համար, որ ձեռքերովդ ծափ
 զարկիր ու ուրբերովդ դոփեցիր, հոգով ուրախացար Իսրայէլ-
 7 լի երկրի վրայ, - այդ պարճառով ահա ես ձեռքս գցելու եմ
 քեզ վրայ ու փալու եմ քեզ փարբեր ազգերի, որ քեզ յափշտա-
 կեն, ոչնչացնելու եմ քեզ ժողովուրդների միջից, կորստեան եմ
 մաքնելու քեզ երկրների միջից: Ու պէտք է իմանաս, որ ես եմ
 8 Տէրը»: Մովաբի դէմ: «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Այն
 բանի համար, որ Մովաբն ու Սէիրն ասացին, թէ ահա ինչ-
 պէս որ ազգերն են, այնպէս էլ Իսրայէլի եւ Յուդայի փունն է,
 9 - այդ պարճառով ահա ես թուլացնելու եմ Մովաբի թիկունքը
 քաղաքների բարձրաւանդակների կողմից, ընտրագոյն երկիրը՝
 Բեթի ու Ասիմոթի փունը, որ քաղաքի աղբիւրից աւելի վերեւ
 10 է, ծովեզերքի մօտերքը: Կեդէմի գաւակներին էլ, նրանց վրայ
 աւելացրած նաեւ ամոնացիներին, փուել եմ նրան որպէս ժա-
 ռանգութիւն, որպէսզի ամոնացիների յիշատակն ազգերի մէջ
 11 չմնայ: Մովաբն էլ եմ պարծելու: Պէտք է իմանան, որ ես եմ
 12 Տէրը»: Եդոմի դէմ: «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. «Այն
 բանի համար, որ Եդոմը վրէժ լուծեց Յուդայի փնից, ոխակալ
 13 եղաւ ու վրէժ պահանջեց, - այդ պարճառով այսպէս է ասում
 Ամենակալ Տէրը. ձեռքս գցելու եմ Եդոմի վրայ, ոչնչացնելու եմ
 14 Թեմանից սկսած հալածեալները սրից են ընկնելու: Եւ Եդոմ-

մը պարտելու եմ Իսրայէլի իմ ժողովրդի միջոցով. Եդոմի հետ
վարուելու եմ իմ զայրոյթի ու սրամտութեան համեմար: Պի-
տի ճանաչեն իմ վրէժխնդրութիւնը», - ասում է Ամենակալ Տե-
րը: Փշարացիների դէմ: «Այդ մասին այսպէս է ասում Ամենա- 15
կալ Տերը. «Այն բանի համար, որ այլազգիները յիսակալ եղան,
վրէժխնդիր եղան սրամտութեամբ, դաժանութեամբ սպանեցին
նրանց իսպառ, - այդ պարճառով էլ այսպէս է ասում Ամենա- 16
կալ Տերը. ահա ես ձեռքս զցելու եմ այդ այլազգիների վրայ,
ոչնչացնելու եմ այդ կրեարացիներին, կորստեան եմ մատնելու
այդ ծովեզերաբնակներին ու նրանց պարտելու եմ մեծամեծ 17
կշրամբանքներով ու զայրոյթով: Եւ պէտք է իմանան, որ ես
եմ Ամենակալ Տերը, երբ նրանց հանդէպ վրէժխնդիր լինեմ»: Տիրոսի դէմ 18

Տասնմէկերորդ փարում, ամսուայ առաջին օրը, Տերը խօ- 26
սեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, այն բանի հա- 2
մար, որ Տիրոսը չարախնդաց Երուսաղէմի վրայ ու ասաց.
«Վա՛շ-վա՛շ, քանի որ կոտորեց, կորաւ Երուսաղէմը, դէպի ինձ
են դառնալու ազգերը, որովհետեւ շէն քաղաքն աներուեց», -
այդ պարճառով այսպէս է ասում Ամենակալ Տերը. «Ահա ես 3
քո դէմ եմ, Տիրո՛ս, քո դէմ եմ դուրս բերելու բազում ազգե-
րի, ինչպէս որ ծովը դուրս է գալիս իր ալիքներով: Նրանք 4
կործանելու են Տիրոսի պարիսպները, կործանելու են նրա
աշտարակները: Հողն էլ հոսեցնելու եմ նրա վրայից ու այն
դարձնելու եմ լերկ ապառաժ: Ծովի մէջտեղում նա լինելու 5
է ուռկաններ զցելու փեղ, որովհետեւ եմ խօսեցի», - ասում
է Տէր Աստուած: - «Ազգերին նա աւար է դառնալու. նրա
արուարձանների բնակիչները ցամաքում սրով են սպանուելու:
Եւ նրանք պիտի իմանան, որ ես եմ Տերը»: Այսպէս է ասում 6, 7
Ամենակալ Տերը. «Ահա ես հիւսիսից քո դէմ եմ բերելու, Տի-
րո՛ս, բաբելացիների թագաւոր Նաբուքոդոնոսորին, որ արքա-
յից արքայ է՝ կառքերով ու երիվարներով, շաք ու շաք ազգերի
գունդագունդ հեծեալներով: Նա քո արուարձանների բնակիչ- 8
ներին դաշտում սրով է կոտորելու, շուրջդ պահակ է դնելու եւ
փոս փորելու, պարնէշ ու ռազմական ամրոցներ է կանգնեց-
նելու, իր գեղարդները քո դէմ է պահելու, պարիսպներդ ու 9
աշտարակներդ սրով է կործանելու: Նրա հեծեալների բազ- 10
մութիւնից դրանց փոշին ծածկելու է քեզ. հեծեալների եւ նրանց

անիւների ու կառքերի ձայնից դղողալու են պարիսպներդ, երբ
 նա ներս մտնի քո դարպասներից, ինչպէս որ մէկը դաշտից քա-
 11 դաք կը մտնի: Իրենց երիվարների սմբակներով կոխոտելու
 են հրապարակներդ, սրով կոտորելու են ժողովրդիդ, գեպին են
 12 փապալելու զօրատր ամրոցներդ: Աւարելու են ամրոցներդ,
 կողոպտելու՝ ունեցուածքդ, ինչքդ, կործանելու են պարիսպ-
 13 ներդ, փայտերդ ու հողդ: Նա քայքայելու է քո բազմա-
 թիւ երգիչների խմբերը, եւ երգի ձայներ չեն լսուելու այլեւս քո
 14 մէջ: Քեզ լերկ ժայռաստրանի եմ վերածելու, եւ լինելու ես ուռ-
 կաններ գցելու փեղ: Այլեւս չես վերաշինուելու, որովհետեւ ես
 15 խօսեցի», - ասում է Ամենակալ Տէրը: - Այսպէս է ասում Տէր
 Աստուած Տիրոսին. «Չէ՛ որ քո կործանման ձայնից, քո վի-
 րաւորների հեծեծելուց, քո մէջ սրի մերկանալուց դղողալու են
 16 քո կղզիները, եւ այդ ծովագնաց ազգերի բոլոր իշխաններն
 իջնելու են իրենց գահաւորակներից, հանելու են գլուխներից
 իրենց խոյրերը, մերկանալու են իրենց գոյնզգոյն հագուստնե-
 րից, փազնապելով փազնապելու են, գեպին են փապալուելու,
 17 զարհուրելու են իրենց կործանման ժամանակ, հոգոց են հա-
 նելու քեզ վրայ, ողբալու եւ ասելու են. «Ինչո՞ւ կորստեան մատ-
 րուեցիր, քանդուեցիր ծովի մէջ, ո՞վ հոյակապ քաղաք, որ զօրա-
 ցել էիր ծովում, դու եւ քո բնակիչները, մինչ զարհուրեցնում էիր
 18 բոլոր բնակիչներիդ: Կղզիներն իրենք են սարսափելու քո կոր-
 ծանման օրից. ծովիդ կղզիները խռովուելու են քո բնաջնջման
 19 համար»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Երբ քեզ՝ քաղաքդ
 աւերակ դարձնեմ, ինչպէս որ լինում են ամայաբնակ քաղաք-
 20 դեմ, - քեզ էլ եմ իջեցնելու գերեզման իջածների մօտ, յաւի-
 րենապէս ամբոխուածների մօտ: Քեզ բնակեցնելու եմ երկրի
 ընդերքներում, որպէս յաւիտենական աւերակ, յաւիտենապէս
 խորխորաք իջածների կողքին, որպէսզի այլեւս բնակելի չդառ-
 21 նաս, երկրի վրայ կենդանի չմնաս: Կորստեան եմ մատրնելու
 քեզ, եւ դու այլեւս գոյութիւն չես ունենալու: Փնտրուելու ես,
 22 բայց յաւիտեան չես գտնուելու»: Ողբ Տիրոսի վրայ

27, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՞ւ որդի, ողբա՛ Տի-
 3 րոսի վրայ, ասա՛ Տիրոսին. «Դու, որ բնակուել ես այդ ծովի
 մուրքին, վաճառաշահ ազգերի բազմաթիւ կղզիներով, այս-

պէս է ասում Տէր Աստուածը Տիրոսին. «Դու ասում էիր՝ 4
 Ես եմ ինձ զարդարել իմ գեղեցկութեան զարդով, Բէէլէմ ծովի
 սրբում»։ Մինչդեռ քո զաւակներն են զարդարել քեզ։ Սա- 5
 նիր լեռից բերուած մայրիներն են դարձել քեզ աքաղձ, նոճու
 փախստականք են առնուել Լիբանանից՝ քեզ համար եղեւնա-
 փայտ կայմեր պատրաստելու, Բասանից բերուած կաղնուց 6
 են շինել նաւերիդ ղեկերը եւ փղոսկրից՝ քո մեհեանները,
 քեփիմացիների կղզիներից բերուած նիւթերից՝ հովանաւոր
 ծառերով շրջապատուած ապարանքներդ, Եգիպտոսից բեր- 7
 ուած պաստառներով են գործուել բեհեզն ու դիպակը որպէս
 փառաշուք թիկնոց, ելիմացիների կղզիներից բերուած ծիրա-
 նի ու կապուրակ հանդերձն է եղել քո պաճուճանքի զարդը։
 Քո իշխանները սիդոնացիներն են եղել, քո նաւավարները՝ 8
 արադացիները։ Քո իմաստունները, Տիրոն, որ ապրում էին
 քո մէջ, նրանք են եղել քեզ համար նաւապետներ, ծեր 9
 մաքենագէտներն ու իմաստունները, որ ապրում էին քո մէջ,
 նրանք են զօրացրել քեզ քո խորհուրդներում։ Ծովի բոլոր
 նաւերն ու դրանց նաւավարները են քեզ առաջնորդել մինչեւ
 ծայրագոյն արեւմուտք։ Լիւդացիք ու լիբիացիք են եղել քո 10
 զօրքն ու թիկունքը՝ պատերազմող ընտիր մարդիկ, որոնք ի-
 րենց վահաններն ու սաղաւարտները քեզ մօտ են կախել, եւ
 նրանք է, որ փառաւորել են քեզ։ Արադացիների զաւակներն 11
 է, որ իրենց զօրքերով շրջապատել են պարիսպներդ ու պահ-
 պանել աշտարակներդ, իրենց կապարճները շուրջանակի կա-
 խել պարիսպներիդ վրայ։ Նենց նրանք է, որ կապարեալ են
 դարձրել գեղեցկութիւնդ։ Կարկեդոնացի վաճառականներն 12
 է, որ քո ամբողջ հարստութիւնը՝ արծաթն ու ոսկին, պղինձն
 ու երկաթը, անագն ու կապարը բերել են քո շուկաները։
 Յոյներն ու նրանց շուրջը գրնուող ազգերն է, որ եղել են քո 13
 սրբկալաճառները, պղնձէ անօթներ են բերել քո շուկանե-
 րը։ Թորգոմայ քնից մարդիկ է, որ ձիերով, հեծեալներով ու 14
 ջորիներով լցրել են քո շուկաները։ Ռոդոսցիները՝ քո վա- 15
 ճառականները, կղզիներից բերուած փղոսկրեայ ժանիքներով
 աշխուժացրել են քո առեւտուրը, եւ դու երթեւեկողներին, իբ-
 րեւ գին, մարդկանցով ես վճարել։ Շուկաներդ ճոխացել են քո 16
 հակերով. Ափեկից է եկել անուշ խունկը, Թարսիսից՝ երփն-
 երանգ նարօտը։ Ռամոթն ու Կարթովն են լցրել քո շուկանե-

17 րը: Տրեաստանն ու Իսրայէլի զաւակները՝ քո վաճառական-
 ները, ցորենով ու խնկով, դարչինով ու ընփիր-ընփիր մեղրով,
 18 իւղով ու խէժով են լցրել քո շուկաների հակերը: Դամասկոսից
 են քո բազմահարուստ վաճառականները, քո մեծ հարստութիւ-
 19 նը, Քելբոնից՝ զինին, Միլիպէից՝ բուրդը: Դանը եւ Յաւանը
 Մեդգէնից են զինի բերել քեզ՝ քո շուկաների համար, Ասէից
 20 են բերել երկաթապար անիւներ՝ քո շուկաների համար: Քո
 դեղանացի վաճառականներն են ընփիր կառքեր բերել քեզ՝ ջո-
 21 րիներով հանդերձ: Արաբներն ու Կեդարի բոլոր իշխանները
 (նրանք էլ վաճառականներ քո ձեռքի փակ) ուղտեր, խոյեր ու
 22 գառներ են վաճառել քո մէջ: Սաբան ու Ռեգման (նրանք էլ քո
 վաճառականները) անուշահոտ իւղեր, թանկարժէք քարեր ու
 23 ոսկի են բերել քո շուկաները: Խառանը, Քանանն ու Դադանը
 (նոյնպէս քո վաճառականները), Սաբան, Ասուրն ու Քալմանը
 24 (քո վաճառականները) Մաքիմի ու Գալիմի վրայով քեզ ապ-
 րանքներ են բերել՝ կարմիր ու կապուրակ պարեգօտ, երփնե-
 րանգ նարօտներ, պարաններով հակաւորուած ընփիր գանձեր:
 25 Քո ուժեղ նոճէ նաւերով (նաւեր վաճառականութեան), որոն-
 ցով կապարում էր քո առեւտուրը, քո հակերի հարստութե-
 26 ամբ լցուցիր դու, սաստիկ ծանրացար: Ծովի սրբում, յորդ
 ջրերում են քշել քեզ նաւավարներդ, եւ հարաւային հողմն է
 27 խորտակել քեզ ծովի սրբում: Բայց քո հարստութիւնն էլ, քո
 զօրքերն էլ, քո ու քո խառնիճաղանջ ամբոխների վաստակն
 էլ, քո նաւավարներն ու նաւապետներն էլ, քո ու քո խառնի-
 ճաղանջ ամբոխների խորհրդականներն էլ, քո մէջ եղած բո-
 լոր պարերազմող մարդիկ էլ, քո մէջ բոլոր հաւաքուածներն
 28 էլ քո կործանման օրն ընկնելու են ծովի խորքը: Քո աղա-
 դակի ձայնից նաւավարներդ սաստիկ սարսափելու են եւ իջ-
 29 նելու են իրենց նաւերից: Քո բոլոր նաւավարները, թիավար
 30 քո առաջապահները ծովափին են կանգնելու եւ աղաղակե-
 լու են քեզ, կամ փոխելու են իրենց ձայները եւ գուժելու են
 դառնօրէն, հող են ածելու իրենց գլխին ու մոխիրների մէջ են
 31 թաւալուելու, ածիլելու ճաղաքացնելու են գլուխները, քուր-
 ձեր են հագնելու եւ դառնացած սրբով լաց են լինելու քեզ
 32 վրայ: Նրանց որդիները քեզ վրայ դառնօրէն կոծելու են, ողբ
 են ասելու ու ողբ են երգելու՝ ասելով. ' Ո՞վ էր, որ Տիրոսի
 33 պէս լռեց-հանգաւ ծովում»: Ինչքա՞ն քեզ վաստակ գրար այդ

ծովից, լիացրիր ազգերին քո հարստութեամբ, փառաւորեցիր երկրի բոլոր թագաւորներին քո շուկաների հակերով: Իսկ հիմա ջարդուեցիր այդ ծովում, ջրերի խորքերում ընկան խորպակուեցին քո շուկաներն ու քո մէջ բոլոր հաւաքուածները. ընկան քո բոլոր նաւաւարները. փխրեցին քեզ համար կղզիների բոլոր բնակիչները, եւ նրանց թագաւորները խիստ զարհուրեցին, երեսներն արցունքով ողողեցին քեզ համար. ազգերի վաճառականները սարսափահար սուլելու են ի տես քեզ: Կորստեան մալուխուեցիր ու այլեւս գոյութիւն չես ունենալու յաւիտեան», – ասում է Տէր Աստուած: Տիրոսի իշխանի դէմ

Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, ասա՛ Տիրոսի իշխանին. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. հակառակ նրան, որ գոռոզացաւ քո սիրտն, ու ասացի՝ ‘ Աստուած եմ ես, աստուածային բնակութեամբ ապրեցի ծովի սրբում», սակայն մարդ ես դու, ոչ թէ Աստուած, թէւ սիրտդ ներկայացնում ես իբրեւ Աստծու սիրտ: Մի՞թէ դու աւելի իմաստուն ես, քան Դանիէլը, կամ մի՞թէ իմաստուններ են քեզ խրատել իրենց հանճարով: Մի՞թէ քո իմաստութեամբ կամ խելքով ես քեզ համար հարստութիւն դիզել եւ իբրեւ զանձ սրացել ոսկի ու արծաթ: Կամ քո իմաստութեան եւ առեւտրիդ շարութեամբ ես մեծացրել հարստութիւնդ, ու սիրտդ քո հարստութեամբ է փառաւորուել»: Ուստի այսպէս է ասում Տէր Աստուածը. «Քանի որ քո սիրտը որպէս Աստծու սիրտ ես ներկայացրել, դրա համար ահա ես օտար դաժան ազգեր եմ բերելու քո դէմ, եւ նրանք իրենց թուրն են իջեցնելու քեզ վրայ, քո գեղեցիկ իմաստութեան վրայ եւ քո գեղեցկութիւնը կորստեան են մատնելու, կործանելու են քեզ, ու մահացու խոցուածների մահով եւ մեռնելու ծովի սրբում: Մի՞թէ արիւնաբոլորներիդ առաջ սեւելու եւ կրկնելու եմ Աստուած եմ ես: Բայց մարդ ես դու, ոչ թէ Աստուած: Եւ քո սպանուածների ու անթլփապ մեռելների առաջ եւ մեռնելու օտարների ձեռքով, որովհետեւ ես խօսեցի», – ասում է Ամենակալ Տէրը: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ո՞րք ասա Տիրոսի իշխանի վրայ եւ ասա՛ նրան. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. դու կարարեալ իմաստութեան նմուշ ես եղել, գեղեցկութեան պսակ, եղել ես Աստծու դրախտի գգուանքներում, քեզ վրայ կապել բոլոր թանկարժէք քարերը՝ սարդիոն ու փապազիոն, զմրուխտ ու կարկե-

հան, շափիւղայ ու յասպիս, արծաթ ու ոսկի, սուրբակ, ակաթ,
 մեղեսիկ, ոսկեքար, բիրտղ, եղնգաքար. ոսկով եւ լցրել քո մէջ
 14 գարնուած գանձարաններն ու շտեմարանները: Այն օրից, երբ
 ստեղծուել եւ ու զգեստաւորուել՝ քերովբէին օծելիս, քեզ Աստ-
 15 ծու սուրբ լերանն եմ յանձնել, եւ հրէ քարերի մէջ եւ յայտնուել:
 16 Անարար եւ եղել քո օրերում, ստեղծուելուցդ ի վեր, մինչեւ
 որ անիրաւութիւններ են երեսան եկել քո մէջ: Զո առեւորի
 շապութիւնից՝ անիրաւութիւններով եւ լցրել շտեմարաններդ.
 մեղանչել ու խփուել եւ: Վարսաւոր քերովբէն իջեցրել է քեզ
 17 Աստծու լեռից, հրէ քարերի միջից: Զո գեղեցկութեան մէջ՝
 սիրտդ գոռոզացել է, իմաստութիւնդ ապականուել՝ քո գեղեց-
 կութեամբ հանդերձ: Զո մեղքերի շապութեան համար գետին
 18 եմ գցել քեզ, խայտառակել քեզ թագաւորների առաջ: Զո մեղ-
 քերի շապութեամբ ու առեւորիդ խարդախութեամբ պղծել եւ
 սրբաւայրերդ: Կրակ եմ հանելու քո միջից, նա էլ ճարակե-
 19 լու է քեզ. քո երկրում, բոլոր ականաւարեսների առաջ մոխիր եմ
 դարձնելու քեզ: Ու բոլոր նրանք, որ քեզ ճանաչեն ազգերի մէջ,
 20 փրկման եւ քեզ համար, որովհետեւ կորստեան եւ մաքնուել
 ու այլեւս յաւիտեան գոյութիւն չես ունենալու»: Սիդոնի դէմ:
 21 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, երեսդ ուղղի՛ր
 22 Սիդոնի կողմը, մարգարեացի՛ր նրա մասին ու ասա՛. «Այսպէս
 է ասում Ամենակալ Տէրը. ահա եւ քո դէմ եմ, Սիդոն: Փառա-
 ւորուելու եմ քո մէջ: Պիտի իմանաս, որ եւ եմ Տէրը, երբ քո
 23 դատաստանն անեմ: Եւ եւ սրբանալու եմ քո մէջ: Քեզ վրայ
 համաճարակ եմ ուղարկելու, քո հրապարակներին՝ արին: Ու
 սպանուածներ են ընկնելու քո մէջ, սրերով են շրջապարելու
 24 քեզ: Եւ պէտք է իմանան, որ եւ եմ Տէրը: Իսրայէլի փանն այլ-
 եւս դառն փափասկներ չեն լինելու, ոչ էլ ցաւոյ փշեր այն բոլոր
 մարդկանց կողմից, որոնք չորս կողմից անարգեցին նրանց: Եւ
 25 պէտք է իմանան, որ եւ եմ Ամենակալ Տէրը»: Այսպէս է ասում
 Ամենակալ Տէրը. «Նաւաքելու եմ Իսրայէլի փունն այն ազգերի
 միջից, ուր նրանք ցրուել էին: Սրբանալու եմ նրանց մէջ, ազ-
 գերի ու ժողովուրդների առաջ: Նրանք բնակուելու են իրենց
 երկրում, որ փութել եմ իմ ծառայ Յակոբին: Այնպէղ ապրելու
 26 են ապահով. փներ են շինելու եւ այգիներ փնկելու, ապրելու
 են ապահով, երբ դատաստան փեսանեմ այն բոլորի հետ, որոնք
 չորս կողմից անարգեցին նրանց: Եւ պիտի իմանան, որ եւ եմ

նրանց Տէր Աստուածը, նրանց հայրերի Աստուածը»: Եզիպ– 27
 փոսի ու եզիպագիւնների արքայ Փարաւոնի մասին

Տասներորդ փարում, փասներորդ ամսին, ամսուայ առաջին 29
 օրը, Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՞ւ որդի, երեսդ 2
 ուղղի՛ր եզիպագիւնների արքայ Փարաւոնի դէմ, մարգարէացի՛ր
 նրա վրայ, ամբողջ Եզիպփոսի վրայ, խօսի՛ր ու ասա՛. «Այս– 3
 պէս է ասում Տէր Աստուած. ահա ես քո դէմ եմ, եզիպագիւ–
 նների արքայ Փարաւոն, ո՛վ վիշապդ մեծ, որ նստում ես գետերի
 միջեւ, որ ասում ես՝ ‘ Իմն են այս գետերը, ես եմ սպեղծել
 սրանք»: Մանձ եմ դնելու քո ծնօտներին, այդ գետի ձկները 4
 կպցնելու եմ թւերիդ, միջիցդ քո այդ գետերը դուրս եմ բերե–
 լու, եւ գետիդ բոլոր ձկները կպչելու են թւերիդ: Արագօրէն 5
 ոչնչացնելու եմ քեզ, նաեւ գետիդ բոլոր ձկները: Դու կ’ընկնես
 դաշտի երեսին ու չես հաւաքուի, այլեւս չես ժողովուի, քանի որ
 քեզ որպէս կերակուր եմ փուել երկրի գազաններին ու երկնքի
 թռչուններին: Եզիպփոսի բոլոր բնակիչները պիտի իմանան, 6
 որ ես եմ Տէրը, քանի որ Իսրայէլի այդ փան համար եղեգնեայ
 գաւազան եղար, ու երբ քեզ վրայ յենում էին, նրանց ձեռքն 7
 էիր խրում, իսկ երբ մէկը ձեռքը քեզ էր մեկնում ու յենում
 էր քեզ վրայ, այն ժամանակ ջարդում էիր ու կոտորում նրանց
 բոլորի մէջքը»: Դրա համար այսպէս է ասում Տէր Աստուած. 8
 «Ահա ես քո վրայ սուր եմ բերելու, քո միջից կորցնելու եմ
 մարդ ու անասուն, եւ Եզիպագիւնների այդ երկիրը լինելու է 9
 կորստեան մափնուած ու աւերակ: Պէտք է իմանաս, որ ես եմ
 Տէրը: Այն բանի համար, որ ասում էիր՝ ‘ Այս գետերն իմն են,
 ես եմ սրանք սպեղծել», դրա համար էլ ահա ես կանգնած 10
 եմ քո եւ քո բոլոր գետերի դէմ, եւ Եզիպագիւնների այդ եր–
 կիրն աւերածութեան, սրի ու կորստի եմ մափնելու Մակդոնից
 ու Սուհէնից մինչեւ եթովպացիների սահմանները: Եզիպփո– 11
 սի վրայով մարդու ոտք չի անցնելու, ոչ էլ անասունի կծղակ է
 գնալու նրա վրայով, քառասուն փարի մարդ չի ապրելու այն–
 փեղ: Այդ երկիրը կորստեան եմ մափնելու աւերակ երկրների 12
 մէջ, նրա քաղաքներն էլ՝ աւերուած քաղաքների մէջ: Ու դրանք
 ապականութեան մէջ են լինելու քառասուն փարի: Եզիպագիւ–
 ցիներին ցրելու եմ ազգերի մէջ, նրանց սփռելու եմ երկրներով
 մէկ»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Քառասուն փարի յետոյ 13
 հաւաքելու եմ Եզիպագիւններին այն ազգերի միջից, ուր ցրուած

14 էին նրանք, վերադարձնելու եմ եզիպպացիներին գերութիւնից
 ու բնակեցնելու եմ նրանց Պաթուրէսի երկրում, այն երկրում,
 որպէղից գերի էին քշուել: Եւ այնպէղ գոյութիւն է ունենա-
 15 ւելի խեղճացած: Այն լինելու է ամենանկունն ու չի իշխե-
 լու ազգերի վրայ: Նրանց սակաւաթիւ եմ դարձնելու, որպէսզի
 16 ազգերի մէջ այլեւս չբազմանան: Իսրայէլի փան ապաւենը չեն
 լինելու այլեւս՝ յիշելով իրենց անօրէնութիւնը, ու չեն գնալու ի-
 րենց սրբի ուզածով: Պէտք է իմանան, որ ես եմ Ամենակալ
 17 Տէրը»: Դարձեալ Եզիպպոսի մասին: Քսանեօթներորդ փա-
 րում, առաջին ամսին, առաջին օրը, Տէրը խօսեց ինձ հետ ու
 18 ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր ար-
 քան չարչարեց իր զօրքերին եւ ուղարկեց Տիրոսի վրայ: Բոլոր
 գլուխները ճաղափայցել էին, բոլոր ուսերը՝ քերծուել: Տիրոսի
 դէմ ինձ մատուցած ծառայութեան համար ինքն էլ, զօրքերն էլ
 19 վարձ չեն ստացել»: Ուստի այսպէս է ասում Տէր Աստուած.
 «Ահա ես բաբելացիների Նաբուքոդոնոսոր արքային եմ փալու
 Եզիպպացիների երկիրը, եւ նա գերևարելու է նրա մարդկանց
 բազմութիւնը, աւարի է մատնելու երկիրը, կողոպտելու նրա ու-
 20 նեցուածքը. եւ դա լինելու է նրա զօրքի վարձը: Տիրոսում ինձ
 մատուցած ծառայութեան փոխարէն նրան եմ փալու Եզիպպա-
 ցիների երկիրը, փալու եմ այն ամենի դիմաց, ինչ արել է ինձ
 21 համար»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Այն օրը, երբ ամ-
 բողջ Իսրայէլի փան եղջիրը բարձրանայ, քո բերանն եմ դնելու
 իմ խօսքը: Ու պէտք է իմանան, որ ես եմ Տէրը»:

30, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, մարգա-
 րեացիի ու ասա՛. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէր Աստու-
 3 ած. վայ՛, վայ՛ ձեր օրին, քանզի մօփ է Տիրոջ օրը՝ միգա-
 4 պափ օրը. հասել է ժողովուրդների վախճանը: Սուր է գա-
 լու եզիպպացիների վրայ, ու խռովութիւն է լինելու Եթովպիայի
 կողմերում: Վիրաւորներ են ընկնելու Եզիպպոսում, եւ գերե-
 վարելու են նրա բազմութիւնները, փապալելու՝ նրա հիմքերը:
 5 Պարսիկները, կրեպացիները, լիւդիացիներն ու լիբեացիները,
 բոլոր խառնիճաղանջ ամբոխները, նաեւ նրանք, որ այնպէղ
 6 իմ ուխտի զաւակներից են, - սրով են կոտորուելու»: Այսպէս
 է ասում Ամենակալ Տէրը. «Խորտակուելու են եզիպպացիների
 պահապանները, իջնելու է նրանց ամբարտաւան զօրութիւնը,

Մակդոդից մինչեւ Սուհէն սրով են ընկնելու այնպեղ», - ասում է Ամենակալ Տէրը: - «Եւ աներուելու է երկրիորդ կործանում 7 երկրների մէջ, նրա քաղաքներն էլ՝ աներում քաղաքների մէջ: Ու պէտք է իմանան, որ եւ եւ Տէրը, երբ կրակ գցեմ Եգիպտա- 8 ցիների երկրի վրայ: Խորպակուելու են նրա բոլոր օգնականները: Այն օրը փագնապով հրեշտակներ են ելնելու իմ կողմից՝ 9 ոչնչացնելու եթովպացիների սին յոյսերը: Խռովութիւն է լինելու նրանց մէջ՝ եգիպտացիների վախճանի օրը, քանի որ ահա այն հասել է»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Եգիպտացի- 10 ների զօրքերը կորստեան եւ մաքնելու բաբելացիների արքայ Նաբուքոդոնոսորի ձեռքով, եւ իրեն, եւ իր ազգն էլ՝ հետը: Նե- 11 թանոս ազգերից չարագործներ են ուղարկուելու երկիրը կործանելու համար եւ իջեցնելու են իրենց սրերը Եգիպտոսի վրայ. երկիրը լցուելու է սպանուածներով: Նրանց գետերի րեղը չոր 12 անապատ եւ դարձնելու, երկիրը մաքնելու եւ չարագործների ձեռքը, ամբողջ երկիրը այլազգիների ձեռքով մաքնելու եւ կորստի, որովհետեւ դա եւ՝ Տէրս եւ խօսել»: Այսպէս է աս- 13 ւում Տէր Աստուած. «Կործանելու եւ զարշելի կուռքերը, վերջ եւ փալու մեմփացիների միջից մեծամեծներին, Եգիպտացիների երկրից էլ՝ իշխաններին. նրանք այլեւ չեն լինի: Մարսափ եւ գցելու Եգիպտացիների երկրի վրայ: Կորստի եւ մաքնելու 14 Պաթուրէս երկիրը, կրակ եւ գցելու Տայեանի երկիրը, վրէժ- խնդիր եւ լինելու դիոսպոլացիներից: Զայրոյթս թափելու եւ 15 եգիպտացիների Մայիս ամրոցի վրայ ու կորստի եւ մաքնելու մեմփացիների զօրագնդերը: Կրակի եւ մաքնելու Եգիպտոսը. խռովուելով խռովուելու է Մայիսը: Դիոսպոլացիների քաղա- 16 քը ճեղքուածք է փալու, եւ ջրեր են բխելու: Արեգ քաղաքի ու Բուբասսի երիտասարդները սրով են ընկնելու, իսկ նրանց կա- 17 նայք գերի են քշուելու: Յերեկը խաւարելու է Տափնասում, երբ 18 այնպեղ փշրեմ եւ եգիպտացիների իշխանական մականը: Եւ այն ժամանակ կորչելու են նրա ամբարտաւան զօրքերը. մէզն է ծածկելու այն: Նրա դուստրերն էլ գերի են քշուելու: Ես իմ դա- 19 րաստանն եւ անելու Եգիպտոսում, ու պէտք է իմանան, որ եւ եւ Տէրը»: Դարձեալ Եգիպտոսի մասին: Տասնմէկերորդ փա- 20 րում, առաջին ամսին, ամսուայ եօթներորդ օրը, Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՞ւ որդի, ես խորտակելու եմ եգիպ- 21 փացիների Փարաւոն արքայի բազուկները, եւ բուծուելու հա-

մար այլեւս չեն փաթաթուելու դրանք, ո՛չ դեղ են դնելու դրանց
 22 վրայ եւ ո՛չ էլ զօրանալու են ձեռքը սուր առնելու համար»։ Ուս-
 րի այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Ահա ես եզիպպացիների
 Փարաւոն արքայի դէմ եմ. խորտակելու եմ նրա հզօր, ջղոք ու
 23 պիրկ բազուկները, զցելու եմ սուրը նրա ձեռքից։ Յրելու եմ
 եզիպպացիներին ազգերի մէջ, սփռելու եմ նրանց աշխարհով
 24 մէկ։ Զօրացնելու եմ բաբելացիների արքայի բազուկները, եւ
 իմ սուրն էլ փալու եմ նրա ձեռքը։ Եւ նա այն քաջելու է Եզիպ-
 րացիների երկրի վրայ, աւարի է մաքնելու այն եւ կողոպտելու։
 25 Զօրացնելու եմ բաբելացիների արքայի բազուկները, իսկ Փա-
 րաւոնի բազուկները թուլանալու են։ Պէտք է իմանան, որ ես
 եմ Տէրը, երբ սուրս փամ բաբելացիների արքայի ձեռքն ու բաց
 26 թողնեմ նրան Եզիպպացիների երկրի վրայ։ Յրելու եմ եզիպ-
 րացիներին ազգերի մէջ, սփռելու եմ նրանց աշխարհով մէկ։
 Ու պէտք է իմանան բոլոր եզիպպացիները, որ ես եմ Տէրը»։

31 Տասնմէկերորդ փարում, երրորդ ամսին, ամսուայ առաջին
 2 օրը, Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ասա՛
 եզիպպացիների արքայ Փարաւոնին ու նրա զօրքին. «Քո ամ-
 3 բարաւանդութեան մէջ՝ քեզ ո՞ւմ հետ ես համեմատում։ Ահա
 Ասուրը նման է մի նոճու Լիբանանում՝ գեղեցիկ ճիւղերով ու
 թաւ ոսպերով, բարձրուղէ. ամպերի մէջ էր նրա կապարը։
 4 Զուրը սնել էր նրան, անդունդները՝ բարձրացրել, նրա գետե-
 րը բերել էին իր փունկերի շուրջը. նա իր սպուերախիւփ ճիւ-
 5 դերը փարածել էր ամբողջ դաշտով մէկ։ Դրա համար էլ նա
 բարձրացաւ աւելի վեր, քան դաշտի բոլոր ծառերը. փարա-
 ծուել էին նրա ոսպերը, բարձրացել՝ ճիւղերը շնորհիւ առափ
 6 ջրերի։ Ու երբ նա փարածուել էր, ճիւղերին բնակութիւն էին
 հաստատել երկնքի բոլոր թռչունները, իսկ նրա ոսպերի փակ
 ձագեր հանել դաշտի բոլոր գազանները. նրա հովանու ներ-
 7 քոյ բնակութիւն էին հաստատել բազմաթիւ ազգեր։ Դիւղերի
 երկարութեան շնորհիւ նա գեղեցկացել էր իր վեհութեամբ, ո-
 8 րովհետեւ նրա արմաքներն էլ առափ ջրերի մէջ էին։ Ասպ-
 ծու դրախտի եղեւնին, կաղնին ու նոճին չէին հաւասարում
 նրա ճիւղերին, մայրիներն ու սօսիները չէին նմանում նրա
 9 ոսպերին։ Ասպծու դրախտի ոչ մի ծառ գեղեցկութեամբ չէր
 նմանում նրան, որովհետեւ նա սպուարախիւփ ոսպեր ունէր։
 Ասպծու բերկրալից դրախտի բոլոր ծառերը նախանձում էին

նրան»: Ուստի այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Այն բանի 10
 համար, որ խիստ շատ բարձրացար, ճիւղերի ծայրերը հասան
 ամպերին, եւ փեսայ ամբարտաւանութիւնդ, – քեզ մարմնեցի 11
 ժողովուրդների իշխանի ձեռքը, եւ նրանք կորստեան մարմնե-
 ցին: Դուրս հանեցին նրան, ժողովուրդների միջից ոչնչաց- 12
 րին օտար չարագործները, փապալեցին լեռների վրայ: Նրա
 ոտներն ընկան բոլոր ձորերը, փապալուեց նրա բունը ամբողջ
 երկրի դաշտերով մէկ, նրա հովանուց իջան բոլոր ազգերն ու
 ցեղերը եւ գեղնին հաւասարեցրին նրան: Ու երբ այն փա- 13
 պալուեց, հանգիստ առան նրա վրայ երկնքի բոլոր թռչունները,
 նրա բնի վրայ փեղ գգրան բոլոր վայրի գազանները, որպէսզի 14
 այլեւս իրենց մեծութեամբ չյոխորտան ջրասուն բոլոր ծառե-
 րը, ոչ էլ իրենց կարարներն արձակեն մինչեւ ամպերը, չմնան
 իրենց գոռոզութեան մէջ, ինչպէս նա, որ ջուր էր խմում: Բո-
 լորն էլ մահուան մարմուտեցին երկրի խորքերում, խորխորափ
 իջած մարդկանց որդիների մօտ»: Այսպէս է ասում Տէր Աս- 15
 տուած. «Այն օրը, երբ նա գերեզման իջաւ, անդունդները նրա
 վրայ սգացին: Խափանեցի նրա գեղերը, խցանեցի յորդ ջրե-
 րը, ու փխրեց նրա վրայ Լիբանանը. դաշտի բոլոր ծառերը նրա
 պարճառով լքուած մնացին: Նրա կործանման ձայնից ցնցու- 16
 եցին ազգերը, երբ գերեզման իջածների հեղ նրան էլ իջեց-
 րի գուրը: Եւ սանդարամետում մխիթարեցին նրան բերկրալից
 դրախտի բոլոր ծառերը, Լիբանանի ընտիր ու գեղեցիկ ջրա-
 րբի ծառերը: Նրանք գերեզման իջան հեղը՝ սրից սպանու- 17
 ածներով հանդերձ: Իսկ նրա զաւակները, որ բնակութիւն էին
 հասարակել նրա հովանու ներքոյ, զրկուելով իրենց կեանքից՝
 բնաջնջուեցին: Ո՞նց հեղ եւ համեմատում քեզ քո զօրութե- 18
 ամբ, փառքով ու մեծութեամբ՝ բերկրալից ծառերի մէջ: Իջիր,
 ցած իջիր երկրի խորքը՝ քո դրախտի բերկրալից ծառերի եւ
 սրով սպանուածների հեղ՝ անթլիսար ննջեցեալների մէջ: Այս-
 պէս են լինելու նաեւ Փարաւոնն ու նրա ամբողջ զօրքը», – ասում
 է Տէր Աստուածը:

Տասներկուերորդ փարում, փասներկուերորդ ամսին, ամսի 32
 առաջին օրը, Տէրը խօսեց ինձ հեղ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որ- 2
 դի, ողբա՛ւ եգիպտացիների արքայ Փարաւոնի վրայ ու ասա՛
 նրան. «Առիծացար ազգերի մէջ եւ վիշապի նմանուեցիր ծո-
 վում: Մարտնչում էիր քո գեղերի դէմ, սմբակիդ փակ պղպորում

3 էիր ջրերը, ուրնակոխ էիր անում գետերը»: Այսպէս է ասում
Տէր Աստուած. «Քեզ շրջապատելու եմ իմ թակարդներով ու
4 կարթով, գետնահար փռելու եմ քեզ երկրի երեսին, քեզնով
լցունելու եմ դաշտերը: Քեզ վրայ եմ իջեցնելու երկնքի բոլոր
թռչուններին, քեզնով յագեցնելու՝ երկրի բոլոր գազաններին:
5 Մարմինդ գցելու եմ լեռների վրայ ու ձորերը լցնելու եմ քո
6 արիւնով: Երկիրը ողողուելու է քո աղտոտութեամբ՝ լեռների
վրայ քո զօրքերի բազմութեան պապճառով: Չորերը լցունե-
7 լու եմ քեզանով: Երբ քո լոյսը հանգչի, երկինքը քօղով եմ
ծածկելու, խաւարեցնելու եմ նրա աստղերը, արեգակը ծածկե-
8 լու եմ ամպերով, եւ լուսինն իր լոյսը չի փալու: Քո վերեւում
խաւարեցնելու եմ բոլոր լուսափունները եւ քեզ վրայ խաւար եմ
9 բերելու», - ասում է Տէր Աստուած: - «Բազմաթիւ ժողովուրդ-
ների սիրտն եմ գայրացնելու քո դէմ այն ժամանակ, երբ ազ-
գերի հետ քեզ գերութիւնից դուրս բերեմ դէպի այն երկիրը, որ
10 դու չգիտես: Քո պապճառով փրկւմելու եմ բազմաթիւ ազգեր,
իսկ նրանց թագաւորները սաստիկ զարհուրելու եմ, երբ սուրս
թռչի նրանց դիմաց, ու քո կործանման օրից նրանք սպասելու
11 եմ իրենց կործանման»: Ահա այսպէս է ասում Տէր Աստու-
12 ած. «Բաբելացիների արքայի սուրը հսկաների սրով հանդերձ
գալու է քեզ վրայ, եւ խորտակելու եմ քո զօրութիւնը: Ազգե-
րի բոլոր չարագործները գալու եմ ջնջելու Եգիպտացիների ամ-
բարպաւանութիւնը. խորտակուելու է նրանց ամբողջ զօրութիւ-
13 նը: Ոչնչացնելու եմ նրա բոլոր կենդանիներին առաք ջրերի
մէջ, եւ դրանք չի պղտորելու մարդու ոտքը, ոչ էլ կոխտրելու է
14 անասունի կճղակը: Ապա կանգ եմ առնելու նրա ջրերը, իսկ
գետերը իւղի պէս եմ հոսելու», - ասում է Ամենակալ Տէրը: -
15 «Երբ Եգիպտոսը կորստեան մատնեմ, երկիրն էլ է ամբողջովին
աւերուելու: Երբ այնպեղից ցրեմ բոլոր բնակիչներին, պիտի ի-
16 մանան, որ ես եմ Տէր Աստուածը: Ողբ է սա, եւ ողբալու եմ
նրան. ազգերի դուստրերն են ողբալու նրան, ողբալու եմ Ե-
գիպտոսի ու նրա ամբողջ զօրութեան վրայ», - ասում է Տէր
17 Աստուած: Ողբ Փարաւոնի ու Եգիպտոսի վրայ: Տասներկուե-
րորդ փարում, առաջին ամսին, ամսուայ փասնիինգերորդ օրը,
18 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, ողբա՛ւ Եգիպ-
տոսի զօրութեան վրայ: Ազգերը նրա դուստրերին, երկրի խոր-

քում մեռածներին վայելչութեան ջրերից իջեցնելու են խորխորապար իջածների մօտ: Իջիր, ննջիր անթափարների հետ, սպանուածների մէջ: Սրով ընկնելու են նրա հետ, եւ վերջ է գրնելու նրա ամբողջ զօրութիւնը: Եւ հսկաներն ասելու են քեզ. «Ե՛կ, իջիր անդունդների խորքերը. ումի՛ց էիր դու լաւ: Իջիր եւ հանգրուանիր անթափարների հետ, սրից սպանուածների մէջ»: Այնպեղ են Աստուծոյ եւ նրա ողջ ամբոխը, բոլորն էլ սպանուածներ: Այնպեղ՝ խորխորապար խորքերում է նրանց գերեզման արուել, ու բոլորը հաւաքուել են նրա շիրիմների շուրջը: Սրից էին ընկել բոլոր սպանուածներն էլ, որոնք անդունդների խորքերը դարձրին իրենց գերեզման: Բոլորը հաւաքուել են նրա շիրիմների շուրջը: Սրից էին ընկել բոլոր սպանուածներն էլ, որոնք իրենց սարսափն էին փարածել ողջերի աշխարհի վրայ: Այնպեղ էր Եղամբ, նրա ողջ զօրքը նրա գերեզմանի շուրջն էր: Երկրի խորքերն անթափար են իջել բոլոր սրով սպանուածներն էլ, որոնք իրենց սարսափն էին փարածել ողջերի աշխարհի վրայ: Նրանք իրենց փանջանքներն սրացել են խորխորապար իջածների հետ, սպանուածների մէջ: Այնպեղ, նրա գերեզմանի շուրջն են գցուել Մոսոքն ու Թորէլը՝ ու նրանց ամբողջ զօրքը՝ նրա բոլոր սպանուածները (բոլորն էլ անթափարներ, սրով սպանուած ընկածներ), որոնք իրենց սարսափն էին փարածել ողջերի աշխարհի վրայ: Նրանք ննջել են յաւիտենապէս ընկած հսկաների հետ, որոնք գերեզման էին իջել իրենց պարտեզական գէնքերով. նրանց անիրաւութիւններն էլ դրուել են նրանց ոսկորների վրայ, որովհետեւ զարհուրեցրել էին հսկաներին իրենց կենդանութեան ժամանակ: Դու էլ ես անթափարների մէջ գլորուել ու ննջելու ես սրով սպանուածների մէջ: Այնպեղ են Եղամբ, նրա բոլոր թագաւորներն ու իշխանները, որոնք իրենց զօրութեամբ հանդերձ ընկան սրի հարուածներից: Նրանք էլ են ննջել խորխորապար իջած սպանուածների հետ: Այնպեղ են հիւսիսի բոլոր իշխանները (բոլորն էլ՝ Ասորեստանի զօրավարներ), որոնք, սպանուած, գերեզման են իջել իրենց ահաւոր զօրութեամբ հանդերձ: Նրանք եւս ամօթահար եւ անթափար ննջել են սրով սպանուածների հետ, կրել իրենց փանջանքները խորխորապար իջածների հետ: Փարաւունը փեսնելու է նրանց եւ մխիթարուելու է ի փես իր այն ողջ զօրքի, որ սպանուել է սրից. այդպէս էլ կը լինի փարաւունի եւ

32 ամբողջ զօրքի հեպ, - ասում է Տէր Աստուած, - քանզի նա իր սարսափն էր փարածել ողջերի աշխարհի վրայ: Եւ փարաւոնը, նրա ողջ բազմութիւնն էլ իր հեպ, ննջելու է սրով սպանուած
33 անթլփապների մէջ», - ասում է Տէր Աստուած: Յակոբի որդիներին

33, 2 Տէրը խօսեց ինձ հեպ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, խօսի՛ր քո ժողովրդի զաւակների հեպ ու ասա՛ նրանց. «Մի երկիր կայ, որի վրայ սուր են բերելու: Եւ այդ երկրի ժողովուրդն իր միջից
3 մի մարդ է ընտրելու, նրան պահակ կարգելու: Սա տեսնելու է երկրի վրայ հասած սուրը, փող է փչելու եւ ազդարարելու է ժողովրդին: Ժողովուրդը լաւ է լսելու փողի ձայնը, բայց չի զգուշանալու: Եւ սուրը հասնելու, բռնելու է նրան. թող նրա
4 արիւնն իր գլխին լինի, քանի որ փողի ձայնը լսել էր, բայց չէր զգուշացել: Թող նրա արիւնն իր գլխին լինի: Իսկ նա, ով զգուշացրել էր, փրկելու է ինքն իրեն: Իսկ եթէ պահակը տեսնի
5 վրայ հասած սուրը, բայց փողով նշան չտայ, ժողովուրդն էլ չզգուշանայ, - վրայ հասած սուրը բռնելու է նրանցից մէկին: Սա իր անօրէնութեան պարճառով է բռնուած լինելու. բայց
6 սրա արիւնը պահակից են պահանջելու»: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի. քեզ պահակ են կարգել Իսրայէլի այդ փան վրայ, եւ դու պիտի լսես իմ բերանի խօսքերը, իմ կողմից պիտի զգուշացնես
7 նրանց: Երբ ես մեղաւորին ասեմ՝ հաստապ կը մեռնես, իսկ դու չխօսես ու չզգուշացնես ամբարշտին իր ճանապարհից, ինքը՝ անօրէնն իր անօրէնութեան մէջ կը մեռնի, բայց նրա արիւնը
8 քեզնից կը պահանջեմ: Իսկ եթէ նախօրօք ասես ամբարշտին իր ճանապարհի մասին, որպէսզի յետ դառնայ դրանից, բայց
9 նա յետ չկանգնի իր ճանապարհից, - ինքն իր ամբարշտութեան մէջ է մեռնելու, իսկ դու քո հոգին փրկելու ես»: «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, ասա՛ Իսրայէլի այդ փանը. «Այսպէս խօսեցէ՛ք ու ասացէ՛ք՝
10 մեր մոլորութիւններն ու անօրէնութիւնները մեր մէջ են, եւ մենք դրանց մէջ մաշուում ենք, ինչպէ՛ն ազատուենք»: Ասա՛ նրանց. «Ամենակալ Տէրն ասում է՝ կենդանի եմ ես եւ ամբարշտի մահը չեմ ուզում, այլ՝ նրա յետ կանգնելն իր չար ճանապարհից ու ապրելը: Դարձէ՛ք, յետ դարձէ՛ք ձեր չար ճանապարհից, ինչո՛ւ մեռնէք, ո՛վ քունդ Իսրայէլի»: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, ասա՛ քո ժողովրդի զաւակներին. «Արդարի արդարութիւնը նրան չի փրկելու այն օրը, երբ մոլորուի, անօրէնի անօրէնութիւնն

էլ նրան չի չարչարելու այն օրը, երբ յետ կանգնի իր բոլոր
 անօրէնութիւններէից: Արդարը չի կարողանալու ազապուել իր
 մեղքերի օրը: Երբ ես արդարին ասեմ՝ ապրելով ապրելու ես, 13
 իսկ նա էլ, յոյսը դնելով իր արդարութեան վրայ, անօրէնու-
 թիւն գործի, – նրա բոլոր արդար գործերը չեն յիշուելու, այլ
 իր կապարած անօրէնութեան համար մեռնելու է: Իսկ երբ ես 14
 ամբարշտին ասեմ՝ հասաբար մեռնելու ես, բայց նա յետ կանգ-
 նի իր մեղքերից, իրաւ դաբասաբան եւ արդար գործ կապարի,
 պարտապանին յետ րայ գրաւը, վերադարձին յափշտակածը, 15
 ընթանայ կեանքի պապուիրաններով, անիրաւութիւններ չգոր-
 ծի, – հասաբար ապրելու է ու չի մեռնելու: Նրա գործած բոլոր 16
 մեղքերը չեն յիշուելու, որովհետեւ իրաւ դաբասաբան ու արդար
 գործ է կապարել, դրա համար էլ ապրելու է»: Քո ժողովրդի 17
 զաւակներն ասում են՝ Տիրոջ ճանապարհն ուղիղ չէ: Բայց ի-
 րենց ճանապարհն է, որ ուղիղ չէ: Երբ արդարն իր արդար 18
 ճանապարհից շեղուի եւ անիրաւութիւններ կապարի, դրանցից
 էլ մեռնելու է: Իսկ երբ մեղաւորը յետ կանգնի իր անօրէնու- 19
 թիւնից, իրաւ դաբասաբան ու արդար գործ կապարի, դրանցով
 էլ ապրելու է: Այս բանի համար է, որ ասում էք՝ Տիրոջ ճանա- 20
 պարհն ուղիղ չէ: Ամէն մէկիդ ըստ ձեր բռնած ճանապարհի եմ
 դապրելու, ո՛վ փունդ Իսրայէլի»: Մեր գերութեան փասներկու- 21
 երորդ փարում, փասներորդ ամսին, ամսուայ հինգերորդ օրը,
 Երուսաղէմից ազապուած մէկն ինձ մօտ եկաւ ու ասաց. «Քա-
 դաքը գրաւուած է»: Եւ երեկոյեան, մինչեւ նրա գալը, Տիրոջ 22
 ձեռքը ինձ վրայ էր. նա բաց արեց բերանս, մինչ դեռ առա-
 ւօր չէր եղել: Երբ բերանս բաց արեցի, այլեւս չէի կարող լուռ
 մնալ: Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, Իս- 23, 24
 րայէլի երկրի աւերակների բնակիչներն ասում են. «Աբրահամը
 մէկ հոգի էր ու երկիրը գրաւեց, իսկ հիմա մենք շապ ենք, եր-
 կիրը մեզ է ժառանգութիւն փրուել, չժառանգե՛նք այն»: Ուստի 25
 ասա՛ նրանց. «Այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. քանի որ ա-
 րիւնով էք կերակրում, աչքներդ գցում էք կուռքերին, արիւն
 էք թափում, – դեռ ուզում էք երկիրն էլ ժառանգել: Դա ձեզ 26
 համար սուր կը լինի, որովհետեւ պղծութիւններ էք կապարել,
 իւրաքանչիւրն իր ընկերոջ կնոջն է պղծել: Եւ դեռ ուզում էք
 ժառանգել երկիրը»: Ուստի ասա՛ նրանց. «Այսպէս է ասում 27
 Տէր Ապրուած. ես՝ Տէրս, կենդանի եմ, ովքեր որ աւերակներում

են՝ սրով են ընկնելու, ովքեր որ դաշտերի երեսին են՝ անապա-
 րի գազաններին կեր են տրուելու, իսկ ովքեր որ պարիսպների
 փակ են կամ քարայրերում՝ համաճարակից են կոտորուելու:
 28 Երկիրն աւերակ եմ դարձնելու եւ կործանելու, եւ կորչելու է
 նրա զօրութիւնը, որով նա յոխորպում էր: Աւերուելու են Իսրա-
 29 յէլի լեռները, եւ ոչ ոք չի լինելու, որ գնայ դրանց վրայով: Ու
 պէտք է իմանան, որ ես եմ Տէրը: Նրանց երկիրն աւերակ եմ
 դարձնելու իրենց կապարած բոլոր զարշելի գործերի համար»:
 30 «Դու էլ, մարդո՛ւ որդի. քո ժողովրդի զաւակները շրջում են,
 քրթմնջում քո հասցէին պարիսպների մօտ, պալատների դռնե-
 րին եւ մէկը միւսին, եղբայրն իր եղբօրն ասում է. «Հաւաքուենք
 31 գնանք եւ լսենք Տիրոջ կողմից ասուած պարգամները»: Հի-
 մա գալիս են քեզ մօտ, ինչպէս ժողովուրդն է հաւաքում. եւ իմ
 ժողովուրդը նստելու է քո առաջ, լսելու է քո խօսքերը, սակայն
 չի կապարելու դրանք, որովհետեւ նրանց բերաններում սպու-
 թիւնն է, եւ նրանց սրտերն իրենց պղծութեանն են հետեւում:
 32 Դու նրանց համար կը լինես ինչպէս քաղցրաբարբառ յօրինու-
 33 ած երգի ձայն. կը լսեն խօսքերդ, բայց չեն կապարի: Իսկ երբ
 օրը գայ, ու ասեն՝ «Ահա հասել է», կ'իմանան, որ մարգարէ կար
 34 իրենց մէջ»: Իսրայէլի հովիւներին

34. 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, մար-
 ցարեացի՛ր Իսրայէլի այդ հովիւների վրայ, մարգարեացի՛ր ու
 ասա՛ այդ հովիւներին. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած.
 ո՛վ հովիւներդ Իսրայէլի, մի՛թէ հովիւներն իրենք իրենց են
 3 արածացնում. չէ՞ որ հովիւները հօտեր են արածացնում: Ա-
 հա կաթը խմում էք, բուրդը հագնում, պարարտներին մորթում:
 4 Բայց իմ հօտերը չէք արածացնում. փկարացածին չէք զօրա-
 ցրել, հիւանդացածին չէք բժշկել, չարհարուածին չէք փայփայել,
 վիրաւորուածին չէք փաթաթել, մոլորուածին յետ չէք դարձրել,
 5 կորածին չէք փնտռել, դիմացկունին փանջել էք: Իմ հօտե-
 րը ցրուել են, քանի որ հովիւներ չունէին, եւ անապարի գա-
 6 զաններին կեր են դարձել: Յրուել են ու մոլորուել իմ հօտերը
 բոլոր լեռներով մէկ, բոլոր բարձր բլուրներով մէկ. երկրի ե-
 րեսով մէկ ցրուել են իմ հօտերը: Եւ ոչ ոք չի փնտռել, ոչ էլ
 7 մէկը յետ է դարձրել նրանց: Ուստի, հովիւներ, լսեցէ՛ք Տիրոջ
 8 պարգամները. «Կենդանի եմ ես, - ասում է Ամենակալ Տէր
 Աստուած, - այն բանի համար, որ իմ հօտերը աւարի մար-

նուեցին, իմ հօբերն անապատի գազաններին կեր դարձան, որովհետեւ հովիւներ չկային, հովիւներն իմ հօբերը չփնտռեցին, հովիւներն իրենք իրենց բլեցին-պարարացրին եւ իմ հօբերը չարածացրին, - դրա համար էլ լսեցէք, հովիւներ, 9
 Տիրոջ պապգամները: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Ա- 10
 հաւասիկ ես այդ հովիւներին դէմ եմ ու հօբերս վերցնելու եմ դրանց ձեռքից, արգելելու եմ դրանց, որ արածացնեն հօբերս, եւ այլեւս դրանք չեն արածացնելու: Փրկելու եմ հօբերս դրանց ձեռքից. այլեւս նրանք կերակուր չեն լինելու դրանց համար»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Ահա ես ինքս եմ փնտռելու 11
 հօբերս, այցելելու եմ դրանց: Ինչպէս որ հովիւն է իր հօբը 12
 փնտռում այն օրը, երբ մէզ ու մառախուղ է լինում իր ցրուած հօբերի վրայ, այնպէս էլ ես եմ փնտռելու հօբերս, հաւաքելու եմ դրանք այն բոլոր տեղերից, ուր ցրուած էին մէզ ու մառախուղի օրը: Դրանք դուրս եմ բերելու ժողովուրդնե- 13
 րի միջից, դրանք հաւաքելու եմ երկրներից, դրանք փանելու եմ իրենց երկիրը, դրանք արածացնելու եմ Իսրայէլի լեռների 14
 վրայ, ձորերում ու երկրի բոլոր բնակավայրերում: Բերկրալից արօքավայրերում եմ արածացնելու դրանք, Իսրայէլի բարձր լեռների վրայ: Այնտեղ էլ լինելու են դրանց մակաղելու տեղերը. այնտեղ են դադար առնելու եւ հանգստանալու բարութեան ու գրգանքի մէջ: Փարթամ արօքավայրերում են արածելու դրանք, Իսրայէլի լեռների վրայ: Վօրերս ես եմ արածացնելու, 15
 ես եմ հանգիստ փալու դրանց, ու պիտի իմանան, որ ես եմ Տէրը»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Աորածին փնտռելու 16
 եմ, մոլորուածին՝ յետ դարձնելու, վիրաւորուածին՝ փաթաթելու, հիւծուածին՝ զօրացնելու. գերին ու հզօրին՝ պահելու: Բոլորին արածացնելու եմ արդարութեամբ»: «Դուք էլ, իմ հօբեր, 17
 - այսպէս է ասում ձեզ Տէր Աստուած, - ահա ես դադարելու եմ ձեզ ոչխար առ ոչխար, խոյ առ խոյ: Մի՞թէ ձեզ բաւարար չէին 18
 առաջներում ձեր արածած գեղեցիկ արօքավայրերը, որ ձեզանից մնացած կերը ուրքի փակ փրորում էիք. զուլալ ջուրը խմում էիք ու մնացածը ուրքի փակ պղտորում: Իսկ իմ հօբերը ձեր 19
 ուրնակոխ արածն էին ճարակում, ձեր կնդակներից պղտորած ջրերը խմում: Ուստի այսպէս է ասում Տէր Աստուած. ահա ես 20
 դադար եմ անելու գեր եւ նիհար ոչխարների միջեւ. նրա համար, 21
 որ ձեր կողերով եւ ուտերով հարուածում էիք, ձեր եղջիրներով

պողահարում ու չարչարում բոլոր թոյլերին, քշում էիք նրանց,
 22 մինչեւ որ հօփերս ցիրուցան եղան: Ես փրկելու եմ հօփերս, ու
 23 այլեւս յափշտակութիւն չի լինելու: Դաբելու եմ խոյ առ խոյ ու
 նրանց վրայ մի հովիւ եմ կարգելու՝ իմ ծառայ Դաթին, եւ նա
 հովուելու է նրանց: Նա է նրանց համար հովիւ լինելու, իսկ ես՝
 24 Տէրս, լինելու եմ նրանց Աստուածը, եւ իմ ծառայ Դաւիթն էլ՝
 25 իշխան նրանց մէջ: Սա ես՝ Տէրս խօսեցի: Դաթի հետ խա-
 դադութեան դաշինք եմ կնքելու. չար գազաններին վերացնելու
 եմ երկրից: Եւ իմ հօփերը ապահով բնակուելու են անապա-
 26 րում եւ ննջելու են անտառներում: Իմ լերան շուրջը նրանց
 օրհնութիւն եմ փալու, ձեզ էլ անձրեւ եմ փալու. եւ անձրեւներն
 27 օրհնաբեր են լինելու: Ագարակի ծառերն իրենց պտուղներն
 են փալու, իսկ հողը փալու է իր զօրութիւնը: Իրենց երկրնե-
 րում նրանք խաղաղ ու ապահով են բնակուելու: Եւ պէտք է
 իմանան, որ ես եմ Տէրը, երբ խորտակեմ նրանց վզի լուծը:
 28 Փրկելու եմ նրանց իրենց սարկացնողների ձեռքից, ու այլեւս
 նրանք աւար չեն դառնալու ժողովուրդների մէջ, այլեւս երկ-
 րի գազանները նրանց չեն ուտելու: Ապրելու են ապահով: Ոչ
 29 ոք նրանց չի սարսափեցնելու: Նրանց համար խաղաղութե-
 ան փունկ եմ բարձրացնելու, ու երկրի վրայ նրանք սովից չեն
 հիւծուելու այլեւս եւ ոչ էլ նախապինք են կրելու ժողովուրդնե-
 30 րից: Եւ պէտք է իմանան, որ ես՝ Տէր Աստուածս, իրենց հետ
 եմ, եւ նրանք՝ իրենք էլ՝ Իսրայէլի փունը, իմ ժողովուրդն է, -
 31 ասում է Տէր Աստուածը: - Դուք էլ, իմ հօփեր, իմ արօքի՝ ոչ-
 խարներ, մարդիկ էք, ես էլ՝ ձեր Տէր Աստուած», - ասում է Տէր
 32 Աստուած: Եղումայեցիների մասին

35. 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, դարձրո՛ւ
 երեսդ դէպի այդ Սէիր լեռը, մարգարեացի՛ր դրա վրայ ու ասա՛
 3 դրան. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. ահա ես քեզ դէմ եմ, ո՛վ
 լեռդ Սէիր: Ձեռքս գցելու եմ քեզ վրայ, անապատի եմ վերածե-
 4 լու քեզ, աւերուելու ես դու, քաղաքներդ էլ աւեր եմ դարձնելու:
 5 Դու աւերակ ես լինելու ու պիտի իմանաս, որ ես եմ Տէրը: Այն
 բանի համար, որ յաւէր թշնամի եղար ու դարանակալը, նստում
 էիր նենգութեամբ Իսրայէլի փանը թշնամիների սրի միջոցով,
 երբ նա նեղութեան մէջ էր, եւ երբ անիրաւութիւնը հասել էր իր
 6 վախճանին, - ահա դրա համար էլ վկայ եմ ես, - ասում է Տէր
 Աստուած. քանի որ դու արեամբ մեղանջեցիր, արիւնն էլ հալա-

ծելու է քեզ. այն արիւնը, որ դու արեցիր, հէնց նոյն արիւնն էլ
 հալածելու է քեզ: Աւերակի ու անապարի եմ վերածելու Սէիր 7
 լեռդ, դրա վրայից վերացնելու եմ մարդ ու անասուն: Լեռներդ 8
 լցնելու եմ քո սպանուածներով, նաեւ բլուրներդ ու ձորերդ, եւ
 սրից սպանուածները ընկնելու են քո բոլոր դաշտերում: Քեզ 9
 յափերենապէս աւերակ եմ դարձնելու, ու քո քաղաքներն այլեւս
 չեն վերաշինուելու: Պիտի իմանաս, որ ես եմ Տէրը: Այն բանի 10
 համար, որ ասել ես, թէ երկու ազգերն ու երկու երկրներն էլ
 իմն են լինելու, ես ժառանգելու եմ դրանք (թէեւ Տէրն էլ այն-
 փեղ էր), – դրա համար վկայ եմ ես, – ասում է Տէր Աստու- 11
 ած, – եւ քեզ հեպ վարուելու եմ ըստ քո թշնամութեան, ըստ
 քո նախանձի, որով արել ես նրանց: Եւ դու կը ճանաչես ինձ,
 երբ դաքեմ քեզ: Պիտի իմանաս, որ ես եմ Տէրը: Լսել եմ քո 12
 հայիոյանքի ձայնը, որ ասում էիր՝ ‘ Իսրայէլի աւերակ լեռները
 մեզ կերակուր են պրուած’: Քո բերանով մեծաբանել ես իմ 13
 հասցէին, վայրախօսել իմ մասին, եւ ես լսել եմ դրանք: Այս-
 պէս է ասում Տէր Աստուած. երբ արար աշխարհ ուրախութեան
 մէջ լինի՝ քեզ աւերակ եմ դարձնելու այն բանի համար, որ 15
 ոպնահարեցիր ժառանգութիւնն Իսրայէլի փան, որ կործանու-
 եց: Նոյնն էլ քեզ եմ անելու, եւ դու աւերակ ես դառնալու, ո՛վ 16
 լեռդ Սէիր, ամբողջ Եդոմն էլ ոչնչանալու է: Պէտք է իմանաս,
 որ ես եմ նրանց Տէր Աստուածը»: Իսրայէլի լեռների մասին 17

«Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, մարգարեացի՛ր լեռների վրայ եւ ա– 36
 սա՛ Իսրայէլի լեռներին. «Լսեցէ՛ք Տիրոջ պարգամները: Այս– 2
 պէս է ասում Տէր Աստուած. ‘ Այն բանի համար, որ թշնամին
 ձեր մասին ասել է՝ վա՛շ–վա՛շ, յաւերժական աւերակները մեզ 3
 ժառանգութիւն եղան, – դրա համար մարգարեացի՛ր ու ասա՛
 այսպէս է ասում Տէր Աստուած. ‘ Այն բանի համար, որ ձեր 4
 շուրջը գտնուող բոլոր ազգերի անարգանքին ենթարկուեցիք,
 փարագրուեցիք բազում ազգերի կողմից, ծաղրանքի առար–
 կայ ու ազգերի նախապինք եղաք, – դրա համար, ո՛վ Իս– 4
 րայէլի լեռներ, լսեցէ՛ք Ամենակալ Տիրոջ պարգամները»: Այս–
 պէս է ասում Ամենակալ Տէր Աստուած լեռներին ու բլուրներին,
 անդունդներին ու ձորերին, կործանուած աւերակներին ու լքու–
 ած քաղաքներին, որոնք աւեր են դարձել ու ուրնակոխ եղել ձեր 5
 շուրջը գտնուող ժողովուրդների կողմից, – դրա համար այսպէս
 է ասում Տէր Աստուած. ‘ Չեմ կարող իմ զայրոյթի հրով չիս–

սել այլազգիների մասին, նաեւ բոլոր եղոմայեցիների մասին, որովհետեւ երկիրս քարագրեցին, ուրնահարելով անարգեցին

6 մարդկանց, աւերի ու աւարի մաքնեցին նրանց: Ուստի մարգարէացիւր Իսրայէլի երկրի վրայ ու ասա՛ լեռներին ու բլուրներին, ձորերին ու դաշտերին. այսպէս է ասում Տէր Աստուած. "Ահա ես իմ նախանձով ու բարկութեամբ խօսեցի այն բանի

7 համար, որ դուք հեթանոսներից նախապիւնք էք կրել": Ուստի այսպէս է ասում Ամենակալ Տէրը. "Ձեռքս բարձրացնելու եմ ձեր շուրջը գրնուող ժողովուրդների վրայ. եւ նրանք իրենք իսկ

8 կը կրեն իրենց անարգանքը": Բայց, ո՛վ լեռներ Իսրայէլի, ձեր խաղողն ու բերքը Իսրայէլի իմ ժողովուրդն է ուրելու, որովհե-

9 տեւ վերադառնալու ակնկալութիւն ունի: Ահա ես նայելու եմ ձեզ. դուք մշակուելու եւ սերմանուելու էք: Բազմացնելու եմ ձեր մէջ մարդ ու անասուն, առհասարակ Իսրայէլի քունն ամբողջովին: Վերաբնակեցուելու եմ քաղաքները, վերաշինուելու՝

10 աւերակները: Բազմացնելու եմ ձեր մէջ մարդ ու անասուն. բազմանալու եւ աճելու եմ նրանք: Ձեզ էլ բնակեցնելու եմ, ինչպէս սկզբից կայիք. բարիք եմ անելու ձեզ, ինչպէս առաջ, ու

12 պիտի իմանաք, որ ես եմ Տէրը: Այնպէս պիտի անեմ, որ մարդիկ՝ Իսրայէլի իմ ժողովուրդը, քիտեն ձեզ: Նրանք ժառանգելու եմ ձեզ. բնակավայր էք լինելու նրանց համար եւ այլեւս անգա-

13 ւակ չէք մնալու նրանցից: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. այն բանի համար, որ քեզ ասացի, թէ՛ դու մարդակեր երկիր ես ու քո

14 ցեղից անգաւակ ես մնացել, - դրա համար այլեւս մարդակեր չես լինելու եւ քո ցեղն այլեւս անգաւակ չես դարձնելու, - ասում է Տէր Աստուած: Եւ ձեր մէջ այլեւս ազգերից անարգուածներ չեն լինելու, ժողովուրդներից այլեւս նախապիւնք չէք կրելու, ձեր ցեղն էլ այլեւս անգաւակ չի մնալու», - ասում է Տէր Աստուած:

16, 17 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, Իսրայէլի այդ քունը, որ բնակուել էր իր երկրում, իր ընթացքով, կուռքերով ու պղծութեամբ պղծել է այն. նրա ընթացքն իմ առաջն է եղել, ինչպէս դաշտանաւոր կնոջ պղծութիւնը: Բարկութիւնս թափեցի դրանց վրայ այն արեան համար, որ թափել էին երկրում, նաեւ՝ որովհետեւ իրենց կուռքերով պղծել էին այն: Նրանց ցրեցի ժողովուրդների մէջ, սփռեցի նրանց երկրից երկիր: Ըստ նրանց բռնած ճանապարհի ու մեղքերի էլ դատեցի նրանց: Նրանք մի քան հեթանոսների մէջ. ո՛ր որ մի քան, այնպեղ էլ պղծեցին

իմ սուրբ անունը՝ ասելով նրանց, թե Տիրոջ ժողովուրդն են ի-
 րենք, բայց ելան նրա երկրից: Ես խնայեցի նրանց յանուն 21
 իմ սուրբ անուան, որ պղծեցին Իսրայելի փան զաւակները այն
 ազգերի մէջ, ուր մփան իրենք: Ուստի ասա՛ Իսրայելի այդ 22
 փանը. այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Ո՛վ փունդ Իսրայելի,
 ձե՛զ համար չէ, որ անում եմ այս բոլորը, այլ՝ յանուն իմ սուրբ
 անուան, որ պղծեցիք այն ազգերի մէջ, ուր մփաք դուք: Եւ ես 23
 մաքրելու եմ իմ մեծ անունը, որ պղծուել է այդ ազգերի մէջ, իմ
 անունը, որ դուք պղծեցիք դրանց մէջ: Եւ այդ ազգերը պիտի
 պիտի իմանան, որ ես եմ Տէրը, - ասում է Ամենակալ Տէրը, -
 երբ սրբագործուեմ ձեր մէջ, դրանց աչքի առաջ: Ես վերցնելու 24
 եմ ձեզ հեթանոսների միջից, հաւաքելու եմ ձեզ բոլոր ազգերի
 միջից ու փանելու եմ ձեզ ձեր երկիրը: Ձեզ վրայ սուրբ ջուր 25
 եմ ցանելու, եւ դուք մաքրուելու էք ձեր բոլոր պղծութիւններից.
 ձեր բոլոր կոռքերից մաքրելու եմ ձեզ: Նոր սիրտ եմ փալու 26
 ձեզ, նոր հոգի եմ դնելու ձեր մէջ. ձեր մարմիններից հանելու եմ
 քարեղէն սիրտն ու մարմնեղէն սիրտ եմ փալու ձեզ. իմ հոգին
 եմ փալու ձեզ: Եւ այնպէս եմ անելու, որ իմ արդարութեան ճա- 27
 նապարհով ընթանաք, օրէնքներս պահէք ու կատարէք դրանք,
 բնակուէք այն երկրում, որ փուել էի ձեր հայրերին, ինձ համար 28
 ժողովուրդ լինէք, եւ ես ձեզ համար՝ Աստուած: Ազատելու եմ 29
 ձեզ ձեր բոլոր պղծութիւններից: Դիմելու եմ ցորենին ու բազ-
 մացնելու եմ այն եւ ձեզ սովի չեմ մատնելու: Շաքացնելու եմ 30
 ծառերի պտուղներն ու հանդերի բերքը, որպէսզի ազգերի մէջ
 այլեւս սովի նախապիւնքը չստանաք: Յիշելու եմ ձեր չար ճա- 31
 նապարհներն ու ձեր ոչ բարի ընթացքը, եւ դուք զգուելու էք
 ձեր բոլոր անօրէնութիւններից ու զարշելի արարքներից: Ձեզ 32
 համար չէ, որ անում եմ այս բաները, - ասում է Տէր Աստուած, -
 այլ թող յայտնի լինի ձեզ. ամաչեցէք ու քաշուեցէք ձեր բռնած
 ճանապարհից, ո՛վ փունդ Իսրայելի: Այսպէս է ասում Տէր Աս- 33
 տուած. «Այն օրը, երբ ձեզ մաքրեմ ձեր բոլոր անօրէնութիւննե-
 րից, թէ՛ վերաշինուելու են աւերակները, թէ՛ վերաբնակեցնելու
 եմ քաղաքները, եւ մշակուելու է աւերուած հողը, մինչ այն կոր- 34
 ծանուած էր անցորդների առաջ: Եւ ասելու են. ' Աւերուած եր- 35
 կիրը բերկրալից պարտէզ է դարձել, աւերակ, կործանուած ու
 քանդուած քաղաքները, ամրացած, բազմել են»: Եւ ձեր շուր- 36
 ջը մնացած ժողովուրդները մէկընդմիջ պիտի իմանան, որ ես

եւմ Տէրը, որ վերաշինել եւմ աւերուած քաղաքները, վերահասարարել
 37 կործանուածները: Ես՝ Տէրս ասացի սա, եւ անելու եմ: Այսպէս
 է ասում Տէր Աստուած. «Ես դարձեալ այցի եմ գալու Իսրայէլի
 քանք՝ իրագործելու համար դրանք. բազմացնելու եմ մարդ-
 38 կանց՝ ոչխարների հօտերի պէս: Եւ ինչպէս սուրբ ոչխարները,
 ինչպէս Երուսաղէմի ոչխարները՝ իրենց փօներին, այնպէս եւ
 լինելու աւերուած քաղաքները՝ հօտերով ու մարդկանցով լի:
 39 Ու պիտի իմանան, որ ես եմ Տէրը»: Յարութեան մասին

37 Տիրոջ ձեռքը հանգչեց ինձ վրայ. բարձրացրեց ինձ Տի-
 րոջ Նոգով, դրեց ինձ մի դաշտի մէջ, որ լի էր մարդկանց
 2 ոսկորներով: Պարտեցրեց ինձ ոսկորների շուրջը: Դրանք
 3 շա՛ւր-շա՛ւր էին դաշտի երեսին ու սաստիկ չորացած էին: Նա
 ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, արդեօք կը կենդանանա՞ն այդ ոս-
 4 կորները»: Ես ասացի. «Տէ՛ր Աստուած, այդ դու գիտես»: Նա
 ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, մարգարեացի՛ր այդ ոսկորների վրայ
 եւ ասա՛ դրանց. «Չորացած ոսկորներ, լսեցէ՛ք Տիրոջ պարգամ-
 5 ները: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած այդ ոսկորներիդ. ’ Ահա
 6 ես ձեզ վրայ կենդանի շունչ եւ մ բերելու, ձեզ ջղեր եւ քաղու,
 ձեզ վրայ միս եւ բերելու եւ մաշկ քաշելու, իմ հոգին եւ քաղու
 ձեզ, եւ դուք կենդանանալու էք: Եւ պիտի իմանաք, որ ես եմ
 7 Տէրը»: Ես մարգարեացայ, ինչպէս որ հրամայել էր ինձ Տէրը:
 Ու երբ մարգարեացայ, մի ձայն լսեցի. յեփոյ շարժում եղաւ. եւ
 8 ոսկորը ոսկորի հետ մօտեցաւ բոլոր յողերին: Տեսայ, որ ջղերն
 ու մտերը պարում էին ոսկորները, նրանց վրայ մաշկ էր ձգում,
 9 բայց դրանց մէջ դեռ շունչ չկար: Նա ասաց ինձ. «Մարգարե-
 աչի՛ր, մարդո՛ւ որդի, մարգարեացի՛ր շնչի վրայ եւ ասա՛ շնչին.
 «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. ’ Ե՛կ, ո՛վ շունչ, չորս հողմե-
 րից, ու փչի՛ր մեռելների վրայ, եւ նրանք կը կենդանանան՝»:
 10 Ես մարգարեացայ, ինչպէս որ հրամայել էր ինձ Տէրը: Ու շունչ
 մտաւ նրանց մէջ, եւ կենդանացան: Եւ ան կանգնեցին իրենց
 11 ոտքերի վրայ. դա բազմախումբ մի ժողովուրդ էր: Եւ Տէրը
 խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, այդ ոսկորներն Իս-
 րայէլի ամբողջ քումն են: Դրանք ասում են. «Չորացան մեր
 12 ոսկորները, մեր յոյսը կտրուեց, ու մենք մեռանք»: Ուստի մար-
 ցարեացի՛ր ու ասա՛ դրանց. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. ’
 Ահա ես բաց եմ անելու ձեր գերեզմանները եւ հանելու եմ ձեզ
 ձեր գերեզմաններից, ո՛վ իմ ժողովուրդ: Տանելու եմ ձեզ Իսրա-

յէլի երկիրը: Ու պիտի իմանաք, որ ես եմ Տէրը, երբ բաց անեմ 13
 ձեր գերեզմաններն ու հանեմ ձեզ ձեր գերեզմաններից, ո՛վ իմ
 ժողովուրդ: Իմ հոգին տալու եմ ձեզ, եւ դուք կենդանանալու 14
 էք: Ձեզ դնելու եմ ձեր երկրում, եւ դուք պիտի իմանաք, որ ես
 եմ Տէրը: Ասացի ու կատարելու եմ», - ասում է Տէր Աստուած:
 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, քեզ 15, 16
 համար մի գաւազան վերցրու եւ դրա վրայ գրի՛ր՝ Յուդային,
 Իսրայէլի գաւակներին ու նրանց մերձաւորներին: Մի երկրորդ
 գաւազան էլ կը վերցնես ու վրան կը գրես՝ Յովսէփին, մի գա-
 ւազանի վրայ էլ՝ Եփրեմին եւ Իսրայէլի բոլոր գաւակներին, որ
 աւելացել են նրանց վրայ: Եւ կը կցես դրանք, իրար հետ կա- 17
 պելով, այնպէս որ լինեն մէկ գաւազան, որը քո ձեռքին կը լինի:
 Եւ եթէ այնպէս լինի, որ քո ժողովրդի գաւակները քեզ ասեն. 18
 «Չեն ասի մեզ, թէ այդ ի՛նչ է քո ձեռքին», - կ'ասես նրանց, թէ 19
 այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Ահա ես վերցնելու եմ Յով-
 սէփի այդ ազգին, որ Եփրեմի ձեռքին է, նաեւ Իսրայէլի ազգին
 ու նրա մերձաւորներին եւ նրանց տալու եմ Յուդայի ազգին:
 Եւ նրանք լինելու են, ու դա լինելու է մէկ գաւազան Յուդայի
 ձեռքին»: Իսկ այն գաւազանները, որոնց վրայ դու գրեցիր, 20
 լինելու են քո ձեռքին, նրանց աչքի առաջ: Կ'ասես նրանց, թէ 21
 այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Ահա ես վերցնում եմ Իսրայէլի
 այդ քան գաւակներին ժողովուրդների միջից, որոնց մէջ մտել
 էին, հաւաքելու եմ նրանց իրենց շուրջը զտնուող բոլոր ազգե-
 րի միջից ու տանելու եմ Իսրայէլի երկիրը: Նրանց դարձնե- 22
 լու եմ մէկ ազգ՝ իմ երկրում, Իսրայէլի լեռների վրայ. որպէս
 թագաւոր՝ մէկ իշխան է լինելու նրանց վրայ: Այլեւս երկու ազ-
 գերի բաժանուած չեն լինելու, ոչ էլ երկու թագաւորութիւնների
 են բաժանուելու, որպէսզի այլեւս չպղծուեն իրենց կոտորելով, 23
 իրենց գարշելի արարքներով, իրենց ամէն տեսակ ամբարշտու-
 թիւններով: Նրանց փրկելու եմ իրենց բոլոր անօրէնութիւննե-
 րից, որոնց մէջ մեղանչեցին, մաքրելու եմ նրանց, եւ նրանք ինձ
 համար ժողովուրդ են լինելու, եւ ես իրենց համար՝ Աստուած:
 Եւ իմ ծառայ Դաւիթն իշխելու է նրանց վրայ, լինելու է մէկ հովիւ 24
 նրանց բոլորի համար, որպէսզի նրանք իմ պապութիւններով
 ընթանան, օրէնքներս պահեն ու դրանք գործադրեն: Ապրելու 25
 են իրենց երկրում, որ ես եմ տուել իմ ծառայ Յակոբին, եւ ուր
 բնակուել են նրանց հայրերը: Նրանք էլ են բնակուելու այն-

26 Կեղ, նրանց որդիներն ու որդոց որդիներն էլ՝ յաւիտեան: Իմ
 ծառայ Դաւիթն էլ իշխելու է նրանց վրայ՝ յաւիտեան: Խաղա-
 դութեան դաշինք եմ կնքելու նրանց հետ, եւ այդ ուխտը յա-
 յիտենական է լինելու նրանց հետ: Տաստարարելու եմ նրանց ու
 27 բազմացնելու, սրբարանս էլ դնելու եմ նրանց մէջ՝ յաւիտենա-
 պէս: Բնակութեանս արեղն էլ է իրենց մէջ լինելու. ես նրանց
 համար Աստուած եմ լինելու, եւ նրանք ինձ համար՝ ժողովուրդ:
 28 Ազգերն էլ պիտի իմանան, որ ես՝ Տէրս, կը մաքրեմ նրանց, երբ
 29 սրբարանս յաւիտենապէս լինի նրանց մէջ»: Գոգի ու Մագոգի
 մասին

38, 2 Տէրը խօսեց ինձ հետ ու ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, երեսդ ուղ-
 դի՛ր Գոգի եւ Ռոսմեսոքի ու Թորէլի իշխան Մագոգի երկրի դէմ
 3 եւ մարգարեացի՛ր նրա մասին, ասա՛ նրան. «Այսպէս է ա-
 սում Տէր Աստուած. ահա ես քո դէմ եմ, ո՛վ իշխանդ Ռոսմե-
 4 սոքի ու Թորէլի, ես պաշարելու եմ քեզ, սանձ եմ գցելու քո
 ծնօրներին, հաւաքելու եմ քեզ ու քո բոլոր զօրքերը, հեծեալ-
 ներին ու երիվարները, բազում ազգերի զինավառուածներին ու
 սպառազինուածներին, վահանաւորներին, սաղաւարտաւորնե-
 5 րին ու սուսերաւորներին, բոլորին միասին՝ պարսիկներին ու
 եթովպացիներին, լիբիացիներին ու լիւդացիներին, բոլորին, որ
 6 սաղաւարակիր են ու վահանաւոր, Գոմերին ու բոլոր նրանց,
 որ նրա շուրջն են, Թորգոմայ քունը՝ հիւսիսի կողմերից, ու բո-
 լոր նրանց, որ նրա շուրջն են, բազմաթիւ ազգերի էլ՝ քեզ հետ:
 7 Պարբաստութի՛ր, պարբաստ եղէք դու եւ քեզ մօտ հաւաքուած
 ամբողջ բազմութիւնը: Դու ինձ համար առաջապահ ես լինելու:
 8 Պարբաստութի՛ր, որ բազում օրեր յետոյ, երբ զայ ժամանակ-
 ների վախճանը, հասնէք սրից ապահով երկիրը՝ շար ազգերի
 միջից հաւաքուելով Իսրայէլի երկրում, որ ամբողջովին անե-
 9 րակ է դարձել: Նոյն ազգերի միջից հաւաքուելով՝ բոլորն էլ
 խաղաղութեամբ են ապրելու: Ելնելու ես անձրեւի պէս, հաս-
 նելու ես ամպի պէս ու ծածկելու ես երկիրը: Դու եւ քո շուրջը
 գրնուող, քեզ հետ եղող բոլոր ազգերն էլ բազմամարդ էք լի-
 10 նելու»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Այն օրը խոհեր են
 11 միպքդ գալու, չար խորհուրդներ ես մտածելու եւ ասելու ես.
 ' Վեր կենամ ապահով երկրի վրայ, հասնեմ անհոգութեամբ
 հանգստացածների, խաղաղ ապրողների, բոլոր նրանց վրայ,
 ովքեր բնակւում են այն երկրում, որ ոչ պարիսպներ ունի, ոչ

նիգեր, ո՛չ էլ դռներ. աւար առնեմ, կողոպտեմ նրանց ունե- 12
 ցուածքը, ձեռքս զգեմ աւերուած ու վերաբնակեցուած երկրի,
 բազում ժողովուրդների միջից հաւաքուած ազգի, ունեցուածք
 ու դասաբազմութիւններ, երկրի սրբում ապրողների
 վրայ»: Սաբան ու Դեդան, կարկեդոնացիների վաճառական- 13
 ները, բոլոր աւաններն ասելու են քեզ. «Արշաւում-գալիս ես
 աւար առնելու համար, ամբոխներ ես հաւաքել՝ արծաթն ու ոս-
 կին վերցնելու, ունեցուածքները գերեւարելու, մեծ կողոպուտ
 կատարելու համար»: Ուստի մարգարեացի՛ր, մարդո՛ւ որդի, եւ 14
 ասա՛ Գոգին. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. ' Մի՛թէ այն օրը,
 երբ Իսրայէլի իմ ժողովուրդը խաղաղութեամբ ապրելիս լինի,
 դու զարթնելու ու գալու ես քո փեղից՝ հիւսիսի կողմերից, դու եւ 15
 քեզ հետ՝ երկվարներ հեծած բազմաթիւ ժողովուրդներ, բոլորն
 էլ բազում եւ բազում զօրագնդեր կազմած: Դու վեր ես կենա- 16
 լու Իսրայէլի իմ ժողովրդի դէմ՝ ամպի նման ծածկելու երկիրը:
 Եւ դա լինելու է վերջին ժամանակներում. ես քեզ բերելու եմ
 իմ երկիրը, որ բոլոր ազգերն ինձ ճանաչեն, երբ սրբանամ քո 17
 մէջ, նրանց առա՛մ «: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած Գոգին.
 «Դու նա ես, ում մասին խօսել եմ հին օրերից, իմ ծառանե-
 րից՝ Իսրայէլի իմ մարգարէներից մէկի միջոցով, այն օրերին 18
 ու փարիներին, երբ քեզ նրանց դէմ էի բերելու: Եւ այն օրը,
 երբ Գոգը գայ Իսրայէլի երկրի դէմ, - ասում է Տէր Աստուած, -
 սաստկանալու է զայրոյթս, նաեւ նախանձս՝ իմ բարկութեան 19
 հրով: Ասել եմ, որ այն օրն Իսրայէլի երկրի վրայ մեծ երկրա-
 շարժ է լինելու. ծովի ձկները, երկնքի թռչունները, դաշտե- 20
 րի գազանները, երկրի բոլոր սողունները, նաեւ երկրի երեսին
 գտնուող բոլոր մարդիկ դողալու են իմ դիմաց: Ճեղքուելու են 21
 լեռները, փապալուելու են ձորերը, կործանուելու են երկրի բո-
 լոր պարիսպները: Մրի ահն եմ նրա վրայ բերելու, - ասում 22
 է Տէր Աստուած. - ամէն մարդու սուրն իր եղբօր դէմ է լինե-
 լու: Նրա դապաստանն արիւնով ու համաճարակով եմ փռե- 23
 նելու, անձրեւների հեղեղներով ու քարէ կարկուտներով. հուր
 ու ծծումբ եմ փեղալու նրա ու բոլոր նրանց վրայ, որ նրա հետ
 կը լինեն, բազմաթիւ ժողովուրդների վրայ, որ կը լինեն նրա
 հետ: Այսպէս եմ ես ցոյց տալու իմ մեծութիւնը, սրբանալու 23
 եմ, փառաւորուելու ու ճանաչուելու ազգերի առաջ: Ու պիտի
 իմանան, որ ես եմ Տէրը»:

39 «Դու ել, մարդո՛ւ որդի, մարգարեացի՛ր Գոգի մասին ու ասա՛. «Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. ահա ես քեզ դէմ եմ,
 2 Գոգ, իշխա՛նդ Ռոսսմեսոքի ու Թոբէլի: Նաաքելու եմ քեզ եւ առաջնորդելու եմ, հանելու եմ քեզ հիւսիսի կողմերից ու բերե-
 3 լու եմ քեզ Իսրայէլի լեռները: Դէն եմ գցելու աղեղդ քո ձախ
 4 ձեռքից, նետերդ էլ՝ քո աջ ձեռքից: Կործանելու եմ քեզ Իս-
 5 րայէլի լեռների վրայ, եւ դու ու քո շուրջը բոլոր գարնուողներն
 6 էլ ընկնելու էք: Քեզ հետ եղած բոլոր ժողովուրդներն էլ կեր
 են դառնալու բոլոր գիշարիչ թռչուններին, կեր են դառնալու
 7 անապարի բոլոր գազաններին, եւ դու ընկնելու ես դաշտե-
 8 րի երեսին, որովհետեւ ես եմ խօսել, - ասում է Տէր Աստուած:
 9 - Նուր եմ ուղարկելու Մագոգի վրայ, եւ կղզիներն ապրելու
 են խաղաղութեամբ: Պիպի իմանան, որ ես եմ Տէր Աստուա-
 10 ծը: Անունս էլ սուրբ է ճանաչուելու Իսրայէլի իմ ժողովրդի մէջ
 ու այլեւս չի պղծուելու իմ սուրբ անունը: Երկրի բոլոր ազգերը
 11 պէտք է իմանան, որ ես եմ Իսրայէլի սուրբ Տէրը: Ահա հա-
 12 սել է օրը, ու պիպի իմանաս, որ դա լինելու է, - ասում է Տէր
 Աստուած. - այս է այն օրը, որի մասին խօսել էի: Եւ պիպի
 ելնեն Իսրայէլի քաղաքների բնակիչները, պիպի այրեն իրենց
 զէնքերը, նիզակներն ու ասպարները, նետերն ու աղեղների
 13 բեկորները, փեղերի բներն ու սուլիմների կոթերը. եօթը փա-
 14 րի վառելու են իրենց կրակը. փայտ չեն վերցնելու դաշտե-
 15 րից, փայտ չեն կտրելու անտառներից, այլ զէնքերն են այրելու
 կրակի մէջ: Աւարելու են իրենց ւաւրառուներին, կողոպտելու՝
 իրենց կողոպտիչներին», - ասում է Տէր Աստուած: «Այն օ-
 րը Գոգին ես Իսրայէլում փալու եմ գերեզմանի յայտնի փեղ,
 ծովի կողմերից եկածների շիրիմը. ձորափերի շուրջը գերեզ-
 ման են շինելու ու այնպեղ թաղելու են Գոգին ու նրա բոլոր
 բազմութիւններին: Եւ շիրիմը կոչուելու է՝ Գոգի հօփի գերեզ-
 ման»: Իսրայէլի փան գաւակներն են թաղելու նրանց, որպէս-
 12 զի մաքրուի երկիրը: Եօթը ամիս շարունակ թաղելու են նրանց
 երկրի բոլոր ժողովուրդները: Եւ նրանց համար նշանաւոր է լի-
 13 նելու այն օրը, երբ ես փառաւորուելու եմ, - ասում է Տէր Աս-
 14 տուած: - Եւ նոյն գործով զբաղուող մարդիկ հաւաքուելու են,
 որ գնան շրջեն երկրով մէկ, թաղեն երկրի երեսին մնացածնե-
 15 րին եւ եօթը ամիս յետոյ երկիրը մաքրեն: Ամէն ոք, ով անցնի
 երկրով, երբ մարդու ոսկոր փեսնի, նրա մօտ մի նշան է անելու,

մինչեւ որ նրանք, ովքեր թաղում են, թաղեն այն ' Գոգի հօսրի գերեզմանի» մէջ: Քաղաքի անունն էլ Գերեզման է կոչուելու. 16
 ու երկիրը մաքրուելու է: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, այսպէս է ասում 17
 Տէր Աստուած. «Ասա՛ բոլոր գիշարիչ թռչուններին, դաշարի բո-
 լոր գազաններին. ' Նաւաքուեցէ՛ք ու եկէ՛ք, հաւաքուեցէ՛ք երկրի
 բոլոր կողմերից իմ ողջակէզի համար, որ ես եմ զոհել, մեծ ող-
 ջակէզի, որ կապարում եմ Իսրայէլի լեռների վրայ, մին կերէք ու
 արին խմեցէք: Կերէ՛ք միսը հսկաների, խմեցէ՛ք արիւնը երկրի 18
 իշխանների, կերէ՛ք խոյերը, եզներն ու նոխազները, որովհետեւ
 բոլոր եզներն էլ պարարտ են: Իմ զոհած ողջակէզների ճար- 19
 պը կերէ՛ք յագենալու եւ արիւնը խմեցէ՛ք հարբելո՛ւ աստիճան:
 Դուք կը յագենաք իմ սեղանից, հեծեալներից, երկվարներից, 20
 հսկաներից ու պապերազմող բոլոր այրերից», - ասում է Տէր
 Աստուած: «Ես փառքս փալու եմ ձեզ, ու բոլոր ժողովուրդնե- 21
 րը փեսնելու են իմ արած դաւաւարանը, ձեռքս, որ դնելու եմ
 իրենց վրայ: Եւ Իսրայէլի փան զաւակները պիտի իմանան, 22
 որ ես եմ իրենց Տէր Աստուածը՝ սկսած այն օրից եւ յետագա-
 յում»: «Բոլոր ժողովուրդներն էլ պէտք է իմանան, որ իրենց 23
 մեղքերի պատճառով գերևարուեցին Իսրայէլի փան զաւակնե-
 րը: Այն բանի համար, որ անարգեցին ինձ, ես երես դարձ-
 րի նրանցից, նրանց մաքնեցի իրենց թշնամիների ձեռքը, ու
 բոլորն էլ սրից ընկան: Նրանց պղծութիւնների ու անօրէնու- 24
 թիւնների համար արեցի այդ բոլորը եւ երես դարձրի նրան-
 ցից: Դրա համար էլ այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Այժմ 25
 յետ եմ դարձնելու Յակոբի գերևարուածներին, ողորմելու եմ
 Իսրայէլի փանը, նախանձախնդիր եմ լինելու իմ սուրբ անու-
 ան համար: Եւ երբ նրանք անարգանք, անիրաւութիւն ստա- 26
 նան իրենց կապարած անիրաւութիւնների դիմաց, նրանց խա-
 դադութեամբ վերաբնակեցնելու եմ իրենց երկրում. ոչ ոք չի
 զարհուրեցնելու նրանց: Երբ նրանց վերադարձնեմ ազգերի 27
 միջից, հաւաքեմ հեթանոսների երկրներից, սուրբ եմ լինելու
 նրանց մէջ, ազգերի առաջ: Եւ պիտի իմանան, որ ես եմ ի- 28
 րենց Տէր Աստուածը, երբ նրանց յայտնուեմ ժողովուրդների
 մէջ: Նրանց հաւաքելու եմ իրենց երկիրն ու այլեւս ոչ մի փեղ
 նրանցից մարդ չեմ թողնելու: Ոչ էլ այլեւս երես եմ դարձնելու 29
 նրանցից, որ զայրոյթս թափեմ Իսրայէլի փան վրայ», - ասում
 է Տէր Աստուած: Տաճարի շինուածքի մասին 30

40 Մեր գերութեան քսանհինգերորդ փարում, առաջին ամսին, ամսուայ փասնմէկերորդ օրը, քաղաքի գրաման փասնչորսե-
 2 րորդ փարում, Տիրոջ ձեռքը հանգչեց ինձ վրայ: Աստուածային փեսիլքի մէջ նա ինձ բերեց Իսրայէլի երկիրն ու դրեց մի չափա-
 3 քաղաքի պէս մի շինուածք: Ինձ ներս փարաւ: Ահա մի մարդ կար այնպեղ, որի փեսքը փայլուն պղնձի նման էր: Ձեռքին շինարարի լար ու չափաձող ունէր: Ինքն էլ կանգնած էր դռան
 4 վրայ: Մարդն ասաց ինձ. «Տեսար դու, մարդո՞ւ որդի: Արդ, աչքերովդ նայի՞ր, ականջներովդ լսի՞ր եւ մտքումդ հաստատ
 5 ցոյց եմ փալու Իսրայէլի փանը»: Ահա փաճարի շուրջը փեսայ փողոցնէա: Մարդու ձեռքին կար մի չափաձող վեց կանգուն ու մէկ թիզ երկարութեամբ: Պարսպի լայնութիւնը նա չափեց մէկ
 6 ձողի հաւասար, բարձրութիւնն էլ՝ մէկ ձողի հաւասար: Մտաւ այն դռնից, որ արեւելք էր նայում եւ ունէր եօթը աստիճան-
 7 ներ: Չափեց դռան չորս կողմում եղած վեցական կամարնե-
 8 րի խուցերը. մէկ խուցի երկարութիւնը մէկ ձողի հաւասար էր, լայնութիւնն էլ՝ մէկ ձողի հաւասար. խուցերի միջի կամարները
 9 վեց կանգուն էին: Երկրորդ խուցը լայնքով հաւասար էր մէկ ձողի, երկայնքով էլ՝ մէկ ձողի հաւասար. կամարը հինգ կան-
 10 գուն էր: Երրորդ խուցն էլ երկայնքով հաւասար էր մէկ ձողի, լայնքով էլ՝ հաւասար մէկ ձողի. դռան կամարը, գազաթի մօտ,
 11 ութ կանգուն էր: Կամարներն էլ երկու կանգուն էին, եւ դրանք
 12 ներքին դռան կամարներն էին: Դռան խուցերն իրար դիմաց էին, երեքն այս կողմից, երեքը՝ միւս: Երեքն էլ մի չափի էին,
 13 կամարներն էլ՝ մի չափի՝ այս եւ միւս կողմերից: Դռան մուտքի լայնութիւնը չափեց փասը կանգուն, երկարութիւնը՝ փասներեք
 14 կանգուն: Դէմ-դիմաց գտնուող խուցերի թիւքը մի կանգուն էր. մի կանգուն՝ այս կողմից, մի կանգուն՝ միւս կողմից: Եր-
 15 կու կողմերի խուցերը վեցական կանգուն էին: Դուռը չափեց խուցի մի պարից միւսը. լայնքով քսանհինգ կանգուն էր. դուռը
 16 դռան վրայ էր: Դռան կամարի թիւքը, դռան շուրջը գտնուող խուցերի հետ, վաթսուն կանգուն էր: Արտաքին գալթից մինչեւ
 ներքին դուռը կամարի թիւքը յիսուն կանգուն էր: Նեղ լուսա-
 մուտներ կային ինչպէս խուցերի վրայ, այնպէս էլ գալթի ներ-

քին դռան կամարներին՝ չորս կողմը: Նաեւ լուսամուկներ միւս կամարներին՝ ներսից ու դրսից: Կամարների վերեւում, այս ու այն կողմերից, արմաւենիներ կային: Նա ինձ ներքին գաւի- 17
թը փարաւ: Ահա փեսայ դահլիճներ՝ սիւներով շրջանակուած, որոնք շինուած էին սրահների շուրջը: Շրջանակաձեւ սիւնե- 18
րի միջեւ երեսուն դահլիճներ կային: Սիւներն իրար դիմաց էին, դռների երկայնքով, նաեւ շրջանակաձեւ սիւներ կային 19
ներսում: Նա չափեց գաւթի լայնքը արփաքին դռնից մինչեւ ներքին դուռը, որ արեւելք էր նայում. հարիւր կանգուն էր: Նա 20
ինձ հիւսիսային կողմը փարաւ: Ահա մի դուռ փեսայ, որ նայում էր արփաքին գաւթի հիւսիսին: Չափեց նրա երկարութիւնն ու լայնութիւնը, նրա այս ու այն կողմը գլխուող խուցերը, կամա- 21
րը, սիւնազարդ սրահներն ու արմաւենիները. եւ այն արեւելք նայող դռան չափն ունէր. յիսուն կանգուն երկարութիւնն էր, քսանհինգ կանգուն՝ լայնութիւնը: Նրա լուսամուկները, կա- 22
մարներն ու արմաւենիները արեւելք նայող դռան համեմար էին: Եօթը ասփիճաններ էին ելնում դէպի նա. ներսից կամա-
րակապ էր: Ներքին գաւթի դուռը նայում էր հիւսիսային դռա- 23
նը, արեւելք նայող դռան նման: Նա գաւիթը չափեց դռնից դուռ. հարիւր կանգուն էր: Նա ինձ հարաւային կողմը փարաւ: Ահա 24
մի դուռ փեսայ, որ հարաւ էր նայում: Չափեց այն, նաեւ խուցե-
րը, սիւնազարդ սրահները, կամարները, որոնք նոյն չափն ու-
նէին, ինչպէս միւսները: Նրա լուսամուկներն ու շրջանակաձեւ 25
կամարներն էլ առաջինի լուսամուկների ու կամարների նման էին. երկարութիւնը՝ յիսուն կանգուն էր, լայնութիւնը՝ քսանհինգ կանգուն: Դուռը եօթը ասփիճաններ ունէր, ներսում՝ կամար- 26
ներ եւ արմաւենիներ այս ու այն կողմերից՝ սիւնազարդ սրահ-
ների վրայ: Ներքին դուռը գաւթի դռան դիմաց էր եւ դէպի 27
հարաւ էր նայում: Գաւիթը նա դռնից դուռ չափեց. հարաւային կողմից լայնութիւնը հարիւր կանգուն էր: Ինձ փարաւ ներքին 28
դռան գաւիթը, որ հարաւային կողմն էր նայում. չափեց հարաւ
նայող դուռը, որ նոյն չափն ունէր. նոյն չափին էին նաեւ խու- 29
ցերը, կամարներն ու սիւնազարդ սրահները: Նրա շրջանակա-
ձեւ լուսամուկների ու կամարների երկարութիւնը յիսուն կան-
գուն էր, լայնութիւնը՝ քսանհինգ: Նրա շուրջը կամարներ էին, 30
յիսուն կանգուն երկարութեամբ ու քսանհինգ կանգուն լայնու-
թեամբ: Կամարներ կային եւ արփաքին գաւթում, կամարների 31

32 վրայ՝ արմաւենիներ եւ սանդուղք եօթը աստիճաններով: Ինձ
փարաւ դէպի այն դուռը, որ արեւելեան ճանապարհին էր նա-
33 յում: Այն ունէր նախորդի չափը: Չափեց նաեւ խուցերն ու կա-
մարները, լուսամուկներն ու չորս կողմի կամարները. երկարու-
34 թիւնը յիսուն կանգուն էր, լայնութիւնը՝ քսանհինգ: Կամար-
ներ կային ներսի գաւթում, արմաւենիներ՝ կամարների վրայ,
35 այս ու այն կողմերից, նաեւ եօթը աստիճաններ: Ինձ փա-
36 րաւ դէպի հիւսիսային դուռը: Նոյն չափով չափեց խուցերը,
կամարներն ու սիւնազարդ սրահները, չորս կողմի լուսամուկ-
ներն ու կամարները. երկարութիւնը յիսուն կանգուն էր, լայնու-
37 թիւնը՝ քսանհինգ: Կամարներ կային արտաքին դռան վրայ,
արմաւենիներ՝ կամարների վրայ, այս ու այն կողմից, նաեւ ութ
38 աստիճաններ: Նրա թէ՛ սրահները, թէ՛ նրանց մուտքերն ու
կամարները երկրորդ դռան դիմաց էին, ուր ողջակէզներն էին
39 լուանում: Դռան կամարի փակ սեղաններ կային, երկուսն այս
կողմում, երկուսը՝ միւս, որպէսզի դրանց վրայ մորթէին թէ՛ մեղ-
քերի եւ թէ՛ յանցանքների համար զոհագործուող ողջակէզնե-
40 րը: Ողջակէզները լուանալու ջրի խողովակի հարաւային կող-
մը, այն դռան մուտքին, որ հիւսիս էր նայում, երկու սեղաններ
կային, որ արեւելք էին նայում: Իսկ երկրորդ դռան հարաւային
կողմից, դռան կամարների դիմաց, նոյնպէս երկու սեղաններ
41 կային: Արեւելեան կողմում՝ ութ սեղաններ, չորսը մի կողմում,
չորսը՝ միւս, հարաւային դռան դիմաց: Այնպէս՝ ողջակիզման
ութ սեղանների վրայ էին մորթում զոհերն ու ողջակէզները:
42 Կոփածոյ քարերից էին ողջակիզման չորս սեղանները, կան-
գուն ու կէս երկարութեամբ, կանգուն ու կէս լայնութեամբ եւ
կանգուն ու կէս բարձրութեամբ, որպէսզի դրանց վրայ դնէին
43 գործիքը, որով մորթում էին զոհերն ու ողջակէզները: Ներ-
սից, չորսբլուրը, թզաչափ քանդակուած եզրեր կային եւ սե-
ղանի վրայ ծածկ՝ անձրելից ու փայլից պապսպարելու հա-
44 մար: Ինձ փարաւ ներքին գաւիթը: Ներքին գաւիթն ունէր
երկու պարշգամբ, մէկը հարաւային դռան կողմը, որ հիւսիս
էր նայում եւ հարաւ դուրս բերում, միւսը՝ հիւսիսային դռան
45 կողմը, որ հարաւ էր նայում ու հիւսիս դուրս բերում: Նա ա-
սաց ինձ. «Այս պարշգամբը, որ հարաւային կողմն է նայում,
այն քահանաների համար է, որոնք փաճարի պահպանութիւնն
46 են կատարում, իսկ հիւսիս նայող պարշգամբը՝ այն քահա-

նաների համար, որոնք խորանի ծառայութիւնն են կատարում: Դրանք Սադոկի որդիներն են, ղեւաացիների ցեղից, որոնք կարող են մօտենալ՝ Տիրոջը պաշտամունք մատուցելու»: Նա չափեց գաւիթը. երկարութիւնը հարիւր կանգուն էր, լայնութիւնն էլ՝ հարիւր կանգուն. այն քառակողմ էր: Տաճարի դիմաց խորանն էր: Ինձ փարաւ դէպի փաճարի սիւնազարդ սրահը: Չափեց սիւնազարդ սրահի լայնութիւնը. մի կողմից հինգ կանգուն էր, միւս կողմից՝ հինգ կանգուն, մուտքի լայնութիւնը՝ փասնջորս կանգուն, դռան գլխի խոյակներն այս ու այն կողմերից՝ երեքական կանգուն: Սիւնազարդ սրահի բարձրութիւնը քսան կանգուն էր, նրա լայնութիւնը՝ փասնմէկ: Տասը աստիճաններով էին բարձրանում այնտեղ. այս ու այն կողմերից երկու սիւներ ունէր:

Նա ինձ փարաւ փաճար եւ չափեց նրա կամարը. լայնութիւնը մի կողմից վեց կանգուն էր, երկարութիւնը միւս կողմից՝ վեց կանգուն, դռան լայնութիւնը՝ փասը կանգուն, իսկ դռան խոյակներն այս ու այն կողմերից՝ հինգական կանգուն: Չափեց նաեւ դռան երկարութիւնը. քառասուն կանգուն էր, լայնութիւնը՝ քսան կանգուն: Մտաւ ներքին գաւիթը: Չափեց մուտքի կամարը. երկու կանգուն էր, մուտքը՝ վեց կանգուն, իսկ մուտքի գլխի խոյակներն այս ու այն կողմերից՝ եօթնական կանգուն: Չափեց դռան երկարութիւնը. քառասուն կանգուն էր, լայնութիւնը՝ քսան կանգուն փաճարի առաջ: Եւ ասաց ինձ. «Սա է սրբութիւն սրբոցը»: Նա չափեց փաճարի պատը. վեց կանգուն էր, փան կողքի փարածութիւնը, շուրջբոլորը՝ չորս կանգուն, մի կողմից միւսը՝ երեսուներեք կանգուն: Տաճարի որմերի եւ բոլորածեւ կից շինութիւնների միջեւ կար մի անջրպէտ, որպէսզի նրանք, ովքեր ուզենային նայել ցած, ընկնէին ու երբեք չմօտենային փաճարի որմին: Վերին դռան կողմերին, պատերի կողքերի միջեւ, փան շուրջը, վերին կողմում, մի լայն փարածութիւն կար, որպէսզի փան մէջ, վերեւից ու ներքեւից ընդարձակ տեղ լինէր, որտեղով ներքին յարկերից բարձրանային միջնայարկերը, այնտեղից էլ՝ վերնայարկերը: Տեսայ նաեւ փան ձեղունի բարձրութիւնը. բոլորածեւ մի անջրպէտ կար, ձողին հաւասար, որը վեց կանգուն էր: Արտաքին կողմի որմի հաստութիւնը հինգ կանգուն էր, ամբողջ փաճարի եւ կից շինութիւնների պատշ-

գամբների միջեւ ընկած բաց փարածութիւնը՝ քսան կանգուն:
 11 Պարզգամբների մի դուռը հիւսիսային մի դռան միջանցքում
 էր, մի դուռն էլ՝ հարաւային կողմում: Ընդարձակ փեղի լայ-
 նութիւնը, միջանցքը լուսաւորելու համար, շուրջանակի հինգ
 12 կանգուն էր: Բակի դիմաց գտնուող կից շինութիւնը, որ նայում
 էր դէպի ծովակողմ ճանապարհը, ունէր եօթանասուն կանգուն
 երկարութիւն. նրա պարի հաստութիւնը հինգ կանգուն էր, եր-
 13 կարութիւնը՝ իննսուն կանգուն: Նա չափեց փաճարի առաջը.
 երկարութիւնը հարիւր կանգուն էր: Խորշերը, անջրպետները
 14 եւ պատերը հարիւր կանգուն երկարութիւն ունէին: Տաճա-
 րի առջեւի փարածութեան լայնութիւնը, նրա դիմացի խորշերը
 15 հարիւր կանգուն էին: Չափեց նաեւ խորշերի դիմաց, փաճա-
 րի յետեւում գտնուող բաց փարածութեան երկարութիւնը. այդ
 փարածութիւնը եւ այս ու այն կողմերի խորշերը հարիւր կան-
 16 գուն երկարութիւն ունէին: Արտաքին փաճարը, անկիւններն ու
 կամարները, առաստաղները, երեք կողմերից, վանդակապար
 լուսամուտներ ու լուսանցոյցներ ունէին՝ նայելու համար: Թէ՛
 փաճարը եւ թէ՛ առհասարակ նրա առաստաղները, յարակից
 մինչեւ լուսամուտները, փախկապար էին: Լուսամուտները
 17 երեքփակ էին՝ նայելու համար, ինչպէս ներսից, այնպէս էլ
 դրսից: Ամբողջ փաճարի վրայ, շուրջըլորը, ներսից ու դրսից,
 18 քերովբէներ էին քանդակուած ու արմաւենիներ. մի արմաւե-
 նին քերովբէների արանքում էր, երկու քերովբէները՝ իրար դի-
 19 մաց: Արմաւենիների մի կողմում քերովբէներից մէկի դէմքը
 մարդու դէմք էր, միւս կողմում երկրորդինը՝ առիւծի: Եւ այդ-
 20 պէս էր քանդակուած ամբողջ փաճարը, բոլոր կողմերից: Յա-
 րակից մինչեւ առաստաղները քերովբէներ ու արմաւենիներ
 21 էին քանդակուած: Սրբերն ու փաճարը թելափարած էին ու
 22 քառանկիւնաձեւ բացուած: Սրբերի դէմ-յանդիման մի պար-
 կեր կար՝ փայտէ խորանի նմանութեամբ, երեք կանգուն բարձ-
 րութեամբ, երկու կանգուն երկարութեամբ եւ երկու կանգուն
 լայնութեամբ, վրան՝ եղջիրաձեւ զարդեր: Նրա թէ՛ յարակն
 ու թէ՛ պատերը փայտեայ էին: Նա ասաց ինձ. «Սա է Տի-
 23 րոջ առջեւ եղած սեղանը»: Տաճարն ունէր երկու դուռ, սրբա-
 րանն էլ՝ երկու մուտք: Երկու դռներն էլ երկուական փեղկ ու-
 24, 25 նէին. երկու փեղկ՝ մէկ դուռը, երկու փեղկ՝ միւսը: Նրանց
 վրայ, փաճարի մուտքերի վերեւում, քանդակուած էին քերով-

բէներ ու արմաւենիներ՝ ըստ սրբարանի քանդակների: Ազնիւ փայլել մի կերպուածք կար կամարի դէմ-յանդիման, արտաքին կողմից: Նաեւ նեղ լուսամուկներ: Այս ու այն կողմերից նա 26 չափեց կամարի առաստաղները, քան կողմերն էլ՝ իրար հետ վերցրած:

Նա դուրս բերեց ինձ արտաքին գաւիթը, դէպի արեւելք, հիւ- 42 սիսի դռան դէմ-դիմաց, ու ներս քարաւ ինձ: Ես քեսայ հինգ պարզգամբներ՝ հիւսիսահայեաց միջանցքներով ու խորշերով, հարիւր կանգուն երկարութեամբ ու յիսուն կանգուն լայնութե- 2 ամբ, նկարազարդուած ըստ ներքին սրահի դռան օրինակի: 3 Դրանք չորս կողմը սիւներ ունեցող արտաքին բակի նման է- ին՝ երեք յարկերը դէմ առ դէմ դասաւորուած: Պարզգամբ- 4 ների դէմ-յանդիման քաւը կանգուն լայնութեամբ ու հարիւր կանգուն երկարութեամբ մի անցուղի կար, ճանապարհից մէկ կանգուն աւելի ներս. դրանց դռները դէպի հիւսիս էին նա- 5 յում: Անցուղիներ կային նաեւ վերնափնէրում, որովհետեւ սիւ- ները չորս կողմում, ներքեւից վերեւ, խառն էին: Խառն էին նաեւ անջրպէսները եւ շրջանաձեւ սիւները, անջրպէսներն ու յենափայտերը, որովհետեւ եռայարկ էին: Եւ պարզգամբներ- 6 ըի սիւների պէս սիւներ չկային. դրա համար ներքեւի կող- մից միջանցքներ կային: Միջնայարկերն էլ գեպնից յիսուն կանգուն բարձր էին: Դրսից լոյս ունէին, ինչպէս որ ար- 7 քաքին բակի պարզգամբները, որոնք նայում էին հիւսիսա- յին պարզգամբների ճիշդ դիմացը, յիսուն կանգուն երկարու- թեամբ: Արտաքին բակին նայող պարզգամբների երկարու- 8 թիւնը յիսուն կանգուն էր, եւ դրանք իրար դիմաց էին, բո- լորը միասին հարիւր կանգուն: Արեւելեան մուտքի պարզ- 9 գամբների դռները, որոնք արտաքին բակից մտնելու համար էին, շինուած էին հարաւային կողմում առաջին անցուղու 10 լուսամուկի համեմատ, հարաւին դէմ-յանդիման, միջանցքների ու հարուածների դիմաց: Պարզգամբներն ու դրանց դիմացի 11 անցուղիները հիւսիս քանոդ ճանապարհի պարզգամբի չափով էին, դրանց լայնութեամբ ու դրանց երկարութեամբ, դրանց ելքերի ու շրջանակների չափով, նաեւ հիւսիսահայեաց պարզ- 12 գամբների մուտքերի չափով, նաեւ հարաւահայեաց պարզ- գամբների մուտքերի չափով, նաեւ առաջին անցուղու մուտքի չափով, որպէսզի միջանցքներին ուղիղ լոյս քային, եւ հնա-

13 րաւոր լինէր դրանց միջոցով գնալ դէպի արեւելք: Նա ասաց
ինձ. «Այն պապշգամբները, որ հիւսիս են նայում, նաեւ այն
պապշգամբները, որ հարաւ՝ բաց փարածութեան կողմն են նա-
յում, – դրանք սուրբ պապշգամբներ են, ուր ուրում էին Մա-
դոկի քահանայ որդիները, որոնք կարող են մերձենալ Տիրոջ
ամենասուրբ փեղերին: Այնպէղ են դնում սրբութիւն սրբոցը,
մաքուցում զոհերը՝ իրենց մեղքերի ու յանցանքների համար,
14 որովհետեւ սուրբ է այդ փեղը, ու ոչ ոք, բացի քահանանե-
րից, չի մտնելու այնպէղ: Սրանք էլ այն սուրբ փեղից պէտք
չէ որ դուրս գան արտաքին գաւիթը, որպէսզի ամէն անգամ
որ Տիրոջ մերձենան՝ սուրբ մնան, ժողովրդին մօտենան իրենց
պապմուծաններով, որոնցով պաշտամունք են մաքուցում, ու-
րովհետեւ սուրբ են դրանք, այլ ժողովրդին մօտենալիս ուրիշ
15 հանդերձներ հագնեն»: Այսպէս աւարտուեց քաճարի ներսի
չափումը: Նա հանեց ինձ արեւելք նայող դռնով, չափեց քա-
16 ճարի շուրջբոլորը: Եկաւ կանգ առաւ հարաւային դռան մօտ,
17 որ արեւելք էր նայում, չափեց հինգ հարիւր ձողաչափ: Դարձաւ
հիւսիսային կողմը, հիւսիսի դիմաց, չափեց հինգ հարիւր ձողա-
18 չափ: Դարձաւ արեւմուտք, ծովի դիմաց, չափեց հինգ հարիւր
19 ձողաչափ: Դարձաւ հարաւային կողմը, հարաւի դիմաց, չա-
20 փեց հինգ հարիւր ձողաչափ: Չափեց քաճարի չորս կողմերի
եւ պարիսպների արանքը նոյն չափով: Տաճարը սրբավայրերից
եւ պարիսպներից անջրպէտելու համար թողեց մի արանք, որ
հինգ հարիւր կանգուն էր դէպի արեւելք եւ ուներ հինգ հարիւր
կանգուն լայնութիւն

43 Նա ինձ դուրս բերեց եւ հանեց այն դռան մօտ, որ արեւելք
2 էր նայում: Եւ ահա Իսրայէլի Ասպծու փառքը գալիս էր արեւելքի
ճանապարհով. բանակի ձայնը գալիս էր բազմութեան
ձայնի արձագանքի պէս: Գեպինը, չորս կողմից, լուսատուրուեց
3 փառքի լոյսով: Եւ փեսիլքը, որ ես էի փեսնում, նման էր այն
փեսիլքին, որ ես փեսայ, երբ քաղաքն օծելու էի մտնում: Իմ
փեսած կառքի փեսիլքն էլ նման էր այն փեսիլքին, որ ես փե-
սայ Քոբար գետի մօտ: Երեսս ի վայր ընկայ ու խոնարհութիւն
4 արեցի: Տիրոջ փառքը արեւելք նայող դռնով քաճար մտաւ:
5 Նոզին ինձ բարձրացրեց ու փարաւ ներքին գաւիթը: Ահա քա-
6 ճարը լի էր Տիրոջ փառքով: Ես էլ կանգնած էի այնպէղ: Ահա
7 մի ձայն այն քաճարից խօսում էր ինձ հետ: Մի մարդ կար

մօփս, որ ասաց ինձ. «Մարդո՛ւ որդի, փեսա՛ր իմ գահաւորակի փեղը, իմ ուրնահեպքերի փեղը. դրանցով է յալիպեան ապրելու անունս Իսրայէլի մէջ: Իսրայէլի փան զաւակներն այլեւս չեն պղծելու իմ սուրբ անունը, ո՛չ իրենք, ո՛չ նրանց առաջնորդներն իրենց պոռնկութեամբ, ո՛չ էլ նրանց միջի իշխանները՝ իրենց սպանութիւններով, երբ շեմս դնեմ նրանց շեմերի, սեմս՝ նրանց սեմերի մօփ: Նրանք պարիսպներ են կանգնեցրել իմ ու իրենց միջեւ, իրենց կապարած անօրէնութեամբ պղծել են իմ սուրբ անունը: Խորրակելու եմ նրանց իմ բարկութեամբ եւ սպանելով: Գոնէ հիմա թող իրենց պոռնկութիւնը, իրենց իշխանների սպանութիւնն ինձնից հեռու պահեն: Եւ ես յալիպեան բնակութիւն կը հաստատեմ նրանց մէջ: Դո՛ւ էլ, մարդո՛ւ որդի, Իսրայէլի փանը ցոյց փուր այդ փաճարը, ու թող յետ կանգնեն իրենց մեղքերից: Յոյց փուր դրա պարկերը, ձեւն ու յօրինուածքը: Եւ նրանք թող փանջանքներ ստանան իրենց կապարած ամէն ինչի համար: Նկարի՛ր այդ փաճարը, նրա կառուցուածքը, ելքը, մուտքն ու կահաւորանքը: Դրա բոլոր պատուիրաններն ու օրէնքները, կանոնները ցոյց փուր նրանց, գրի՛ր նրանց առաջ: Ու թող պահեն իմ բոլոր օրէնքներն ու պատուիրանները, կապարեն դրանք: Լերան կապարի փան պարկերը, նրա չորս կողմերի սահմանները սրբութիւն սրբոց են: Այս է փաճարի օրէնքը»: Զոհասեղանի չափն այս է. մի կանգուն բարձրութիւնը, մի կանգուն ու չորս մասը՝ խորութիւնը, մի կանգուն՝ լայնութիւնը, մի թիզ՝ եզրերի շուրջ զարնուող պսակը: Եւ այս է զոհասեղանի բարձրութիւնը. փորուածքի սկզբից մինչեւ մեծ քաւութիւնը՝ ներսից երկու կանգուն, մի կանգուն լայնութեամբ, փոքր քաւութիւնից մինչեւ մեծ քաւութիւնը՝ չորս կանգուն, մի կանգուն լայնութեամբ: Զոհասեղանը՝ չորս կանգուն, բնից վեր մինչեւ եղջիրները՝ մէկ կանգուն, զոհասեղանը չորս կողմերից՝ փասներկուական կանգուն, լայնութեամբ ու երկարութեամբ քառակուսի: Քաւութիւնը փասնչորս կանգուն երկարութեամբ էր, փասնչորս կանգուն լայնութեամբ, չորս կողմերից էլ հաւասար. նրան շրջապատող եզրերը՝ կէս կանգուն, շրջանակը՝ մէկ կանգուն: Աստիճաններն էլ արեւելեան էին: Տէրն ինձ ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Զոհասեղանը գործածելու օրուայ հրահանգները սրանք են. նրա վրայ ողջակէզ մատուցել, շուրջը արին

19 ցօղել: Սաղոկի որդուց սերած ղեւրացի քահանաներին, ուրոնք պաշտամունք մատուցելու համար ինձ կը մօտենան, - ասում է Տէր Աստուած, - մեղքերի քաւութեան համար նախիրից
 20 մի զուարակ կը փաս ողջակիզելու: Թող վերցնեն սրա արինից, դնեն զոհասեղանի չորս եղջիրներին, քաւութեան չորս անկիւններին էլ, ցանեն յարակի շուրջը ու դրանով սրբագործեն:
 21 Թող վերցնեն մեղքերի համար ողջակիզուող զուարակը եւ այրեն փաճարում առանձնացուած մի փեղում, սրբարանից
 22 դուրս: Երկրորդ օրը առանց արաքի այծերից երկու նոխազ թող վերցնեն՝ իրենց մեղքերի համար, սրբագործեն զոհասեղանը,
 23 ինչպէս որ զուարակով սրբագործեցին: Քաւութիւնը սրբագործելը վերջացնելուց յետոյ թող նախիրներից առանց արաքի մի զուարակ մատուցեն, հօտից էլ՝ առանց արաքի մի
 24 խոյ. դրանք մատուցեն Տիրոջ առաջ, քահանաները դրանց վրայ աղ ցանեն ու փանեն ողջակիզելու Տիրոջ համար: Թող
 25 եօթը օր անընդհար իրենց մեղքերի համար մի նոխազ մատուցեն, նախիրներից՝ մի զուարակ, հօտերից՝ առանց արաքի
 26 մի խոյ, ու եօթը օր սրբագործեն զոհասեղանը, մաքրեն այն: Թող մաքրեն նաեւ իրենց ձեռքերը: Երբ օրերն աւարտուն, եւ երբ ութերորդ օրը լինի, քահանաները թող սեղանի վրայ անեն ձեր
 27 ողջակէզը, եւ դա թող լինի ձեր փրկութեան համար: Ես էլ կ'ընդունեմ ձեզ», - ասում է Տէր Աստուածը:

44 Նա ինձ յետ դարձրեց սրբարանի արտաքին դռնով, որ նա-
 2 յում էր դէպի արեւելք: Այն փակուած էր: Տէրն ինձ ասաց. «Այդ դռնը փակ է մնալու ու չի բացուելու, նրանով ոչ ոք չի անցնելու, որպէսզի Իսրայէլի Տէր Աստուածը մտնի այդպէղով: Այն փակ
 3 է լինելու, որովհետեւ առաջնորդ իշխանն է ներսում նստելու՝ Տիրոջ առաջ հաց ուտելու համար: Նա մտնելու է դռան կամարի փակի ճանապարհով եւ նոյն փեղով էլ դուրս է գալու»:
 4 Նա ինձ փարաւ մի դռնով, որ դէպի հիւսիս, փաճարի դիմաց էր նայում: Տեսնում էի՝ ահա Տիրոջ փունը լի էր Տիրոջ փառքով:
 5 Երեսս ի վայր ընկայ ու խոնարհութիւն արեցի: Տէրն ինձ ասաց. «Մարդո՛ւ որդի, սրտիդ մէջ դիր, աչքերովդ փես ու ականջներովդ լսիր այն ամէնը, ինչ որ քեզ կ'ասեմ Տիրոջ փաճարի բոլոր հրահանգների ու նրա օրէնքների մասին: Դու
 6 սրտիդ մէջ կը պահես այդ փաճար մտնելու ու նրա սրբարանից ելնելու կարգը: Կ'ասես Իսրայէլի փանը՝ խռովարարների այդ

փանը. «Այսպես է ասում Տէր Աստուած. թող բաւական լինեն
 ձեր բոլոր անօրէնութիւնները, ո՛վ փունդ Իսրայէլի, որ ձեր մէջ 7
 էք մպցրել այլազգիներին՝ սրբով անթափաքներին ու մարմ-
 նով անթափաքներին: Նրանք մտել են իմ սրբարանը եւ պղծել
 այն, մինչ դուք մատուցում էիք իմ հացը՝ ճարպով ու արիւնով:
 Դուք, որ զանց էք առնում ուխտս ձեր բոլոր անօրէնութիւննե-
 րով, չէք պահել ու պահպանել սրբավայրերս, այլազգիներին 8
 էք պահապան կարգել իմ սրբութիւնների սրբութեան վրայ»: Ուստի
 այսպես է ասում Տէր Աստուած. «Ոչ մի օտարածին 9
 զաւակ՝ սրբով անթափաք ու մարմնով անթափաք, չի մտնելու
 իմ սրբարանը, ոչ մէկն այն այլազգիների բոլոր որդիներից, որ
 կան Իսրայէլի այդ փանը: Նաեւ ղեւրացիները, որոնք ինձնից 10
 հեռացել են, երբ ժողովուրդը մոլորուել էր, մոլորուել-հեռացել
 իմ ճանապարհից՝ հեղեղելով իրենց խորհուրդներին, - նրանք
 էլ են պապժուելու ըստ իրենց անօրէնութիւնների: Նրանք իմ 11
 սրբարանում, այդ փան դռներին դռնապան ծառաներ են լի-
 նելու եւ փաճարի սպասատրներ: Նրանք են մորթելու ժողո-
 վրդի ողջակէզներն ու զոհաբերութիւնները. նրանք են կանգ-
 նելու ժողովրդի առաջ՝ լինելով նրա սպասատրները: Այն բանի 12
 համար, որ իրենք սպասատրներ էին նրանց կուռքերի առաջ,
 այդ անիրաւութեան համար էլ Իսրայէլի փունը փանջանքնե-
 րի է մաքնուել: Դրա համար է որ ձեռքս բարձրացրի նրանց
 վրայ, - ասում է Տէր Աստուած, - եւ ըստ իրենց անիրաւութիւն-
 ների էլ նրանք պապժուելու են: Թող ինձ չմերձենան նրանք, 13
 ինձ համար քահանայ չլինեն ու չդիպչեն ոչ Իսրայէլի զաւակնե-
 րի սրբութիւններին, ոչ էլ իմ ամենասուրբ բոլոր սրբութիւննե-
 րին: Նրանք կրելու են իրենց անարգանքը իրենց արած մոլո-
 րութեան համար: Նրանց պահապան են կարգել այն փան, 14
 նրա բոլոր գործերի, այն ամենի վրայ, ինչ անելու են այն-
 քեղ»: «Իսկ ղեւրացի քահանաները՝ Սադոկի այն որդիները, 15
 որոնք պահպանել են իմ սրբութիւնները, երբ Իսրայէլի փունը
 մոլորուել-հեռացել էր իմ ճանապարհից, - նրանք մերձենա-
 լու են ինձ՝ պաշտամունք մատուցելու համար ինձ: Կանգնելու
 են իմ դիմաց եւ ինձ զոհեր, ճարպ ու արիւն են մատուցելու,
 - ասում է Տէր Աստուած: - Նրանք մտնելու են իմ սրբա- 16
 րանը, մերձենալու են սեղանիս՝ ինձ պաշտամունք մատուցե-
 լու, եւ պահպանութիւն են անելու: Երբ նրանք ներքին գալթի 17

դռնով մտնեն, պէտք է կրաւէ պապմունճաններ հագած լինեն
 եւ իրենց պաշտամունքը մատուցելու ժամանակ բրդեղէն հա-
 18 գած չպէտք է լինեն՝ սկսած ներքին գաւթի դռնից: Գլուխներին
 կրաւէ խոյրեր են ունենալու, սրունքներին՝ կրաւէ անդրավար-
 19 փիքներ: Ծանր հագնուած չպէտք է լինեն: Ու երբ դուրս գան
 արտաքին գաւթ՝ ժողովրդի մօտ, հանելու են իրենց պապ-
 մունճանները, որոնցով պաշտամունք են մատուցում, դնելու են
 դրանք սուրբ սենեակը եւ հագնելու են ուրիշ պապմունճաններ,
 որպէսզի ժողովրդին իրենց պապմունճաններով չսրբագործեն:
 20 Գլուխները չեն ածիլելու, մազերը չեն նօսրացնելու. պինդ ծած-
 21 կելու են իրենց գլուխները: Ներքին գաւթ մտնելիս ոչ մի քա-
 22 հանայ գինի թող չխմի: Որբեւայրի կամ արձակուած կնոջն ի-
 րենց կին թող չառնեն, այլ՝ Իսրայէլի փան ծնունդ կոյսերի կամ
 23 քահանայից մնացած որբեւայրու: Եւ իմ ժողովրդին թող սովոր-
 րեցնեն ընտրութիւն կատարել սրբի ու պղծուածի, անարարի
 24 ու արարաւորուածի միջեւ: Արեան դարաստանի ժամանակ
 նրանք քննիչ թող լինեն, ըստ իմ օրէնքների դարաստան անեն
 եւ ըստ իմ կանոնների իրաւունք գործադրեն: Բոլոր փօներին
 իմ օրէնքներն ու հրահանգները թող պահեն, շաբաթներս սուրբ
 25 պահեն: Մարդու դիակի մօտ թող չգան, որ չպղծուեն, բա-
 ցի հօր կամ մօր, որդու կամ դստեր, եղբօր կամ չամուսնացած
 26 քրոջ դիակից: Եւ այն սրբագործելուց յետոյ պէտք է հաշու-
 27 ել եօթը օր. ո՛ր օրը որ ներքին գաւթը, սրբավայրը մտնեն՝
 պաշտամունք մատուցելու, քաւութեան գոհ թող մատուցեն, -
 28 ասում է Տէր Աստուած: - Նրանք ուրիշ ժառանգութիւն չեն
 ունենալու, քանի որ ես եմ նրանց համար ժառանգութիւն. Իս-
 րայէլի զաւակների մէջ նրանց կալուածք թող չտրուի, քանի որ
 29 ես եմ նրանց համար ժառանգութիւն: Նրանք են ուրելու գո-
 հերը՝ մեղքերի համար լինեն դրանք թէ յանցանքի, ու Իսրայէլի
 30 բոլոր նուէրները նրանցն են լինելու: Բոլոր առաջին պտուղ-
 ները, ձեր բոլոր պտուղների երախայրիքը քահանաներինն են
 լինելու: Ձեր առաջին բերքը քահանային էք տալու, որպէսզի
 31 ձեր փներն օրհնի: Քահանաները չեն ուրելու որեւէ մեռելո-
 ւրի, լինի գազան, յօշոքած թռչուն կամ անասուն»:

45 «Եւ երբ ձեր մէջ հողի, իբրեւ ժառանգութեան, համար վիճակ
 գցէք ու բաժանէք, այդ հողից Տիրոջ համար առանձնացնելու էք
 սուրբ նուէրը՝ քսանհինգ հազար ձողաչափ երկարութեամբ ու

փասը հազար ձողաչափ լայնութեամբ, այնպէս որ բոլոր սահ-
 մաններում չորս կողմերից էլ նուիրագործուած լինի: Դրանից 2
 սրբարանինն է լինելու հինգ հարիւրական ձողաչափ՝ չորս կող-
 մերից, բաց փարածութիւնների շուրջն էլ՝ յիսունական կան-
 գուն: Այս փարածքից չափուելու է քսանհինգ հազար ձողաչափ 3
 երկարութեամբ, փասը հազար ձողաչափ լայնութեամբ մի բա-
 ժին. այնպէս է լինելու սրբութիւն սրբոցը: Նուիրուած հողից 4
 բաժին է լինելու նաեւ այն քահանաներին, որոնք սրբապետիւմ
 պաշտամունք են մատուցում, նաեւ նրանց, ովքեր մօտենում են
 ինձ պաշտամունք մատուցելու: Նրանց համար, նրանց սուրբ
 փան համար փեղ է առանձնացուած լինելու՝ երկարութիւ- 5
 նը քսանհինգ հազար ձողաչափ, լայնութիւնը՝ փասը հազար:
 Ղեկավարների համար էլ, որոնք ծառայութիւն են անում փա-
 ճարում, քաղաքում բնակութեան համար կալուածք է լինելու:
 Բնակութեան համար քաղաքին փալու ես հինգ հազար ձողա- 6
 չափ լայնութեամբ եւ քսանհինգ հազար ձողաչափ երկարութե-
 ամբ փարածութիւն՝ ըստ Իսրայէլի ամբողջ փնից սրբարանին
 փրուած երախայրիքների»: Առաջնորդին էլ է փրուելու հող 7
 քաղաքի նստավայրում, սրբարանի դիմաց, քաղաքի բնակա-
 վայրերի դէմ-յանդիման, ծովի կողմը, ծովից էլ՝ դէպի արեւելք.
 երկարութիւնը՝ ըստ մէկ բաժնի սահմանների դէպի ծովակողմը,
 լայնութիւնը՝ ըստ հողի մէկ բաժնի սահմանների դէպի արեւ-
 ելք: Եւ դա նրա համար լինելու է իր կալուածքն Իսրայէլում: Եւ 8
 իշխանները չեն բռնանալու այլեւս իսրայէլացիների՝ իմ ժողո-
 վրդի վրայ. բաժանուած հողն էլ Իսրայէլի փունն է ժառանգելու
 սերնդից սերունդ»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Բաւական 9
 է ձեզ, ո՛վ իշխաններդ Իսրայէլի: Արդ, հեռո՛ւ վանեցէք անիրա-
 ւութիւնն ու գրկանքը, օրէնքով ու արդարութեամբ վարուեցէք,
 հեռո՛ւ փարէք բռնութիւնն իմ ժողովրդից», - ասում է Տէր Աս-
 տուած: - «Արդա՛ր չափով չափեցէք. ձեր կշեռքը թող լինի 10
 արդար, չափը՝ արդար, կապիճը՝ արդար: Կապիճը թող նոյնը 11
 լինի՝ փալիս թէ առնելիս: Գրիւի մէկ փասներորդը մէկ կապիճ
 կը լինի. մէկ փասներորդ գրիւը՝ կապիճը, իր կշռով հաւասար կը
 լինի մէկ արդուի: Քսան դանգը, հաւասար կը լինի մէկ սիկդի, 12
 իսկ քսանհինգ սիկդը՝ ձեր մէկ մնասին: Եւ սա կը լինի այն նու- 13
 էրը, որ դուք կը բաժանէք. գրիւի մէկ վեցերորդ մաս ցորեն, ար-
 դուի մէկ վեցերորդ մաս գարի: Ձէթի վերաբերեալ հրահանգն 14

այս է. մի քսեսար՝ մէկ փասներորդ սափոր իւղ (քանի որ փասը
 15 քսեսարը մէկ սափոր է): Տասը ոչխարից մէկը նուէր կը լինի Իս-
 րայէլի բոլոր հօտերից՝ ձեր քաւութեան եւ փրկութեան գոհերի
 16 ու ողջակէզների համար», - ասում է Տէր Աստուած: - «Երկրիդ
 ամբողջ ժողովուրդը պէտք է փայ այս նուէրները Իսրայէլի ա-
 17 ռաջնորդներին: Առաջնորդի ձեռքով պէտք է կապարունն ող-
 ջակէզները, գոհերն ու սպանող՝ փօներին, ամսագլուխներին,
 շաբաթներին: Եւ Իսրայէլի այդ փան բոլոր փօներին նա պէտք
 է մաքուցի գոհերն ու ողջակէզները՝ մեղքերի համար ու փրկու-
 18 թեան, սրբագործելու համար Իսրայէլի այդ փունը»: Այսպէս է
 ասում Տէր Աստուած. «Առաջին ամսին, ամսուայ առաջին օրը,
 նախրից առանց արաքի մի զուարակ կ'առնէք՝ սրբարանը սր-
 19 բագործելու համար: Քահանան կ'առնի սրբագործման արիւ-
 նից, կը ցանի փան սեմերին, փաճարի չորս անկիւններին, զո-
 20 հասեղանի վրայ, ներքին գալթի դռան սեմերին: Այսպէս կ'անի
 ամսուայ եօթներորդ օրը՝ փաճարը սրբագործելու համար բոլոր
 21 անգիւրակցաբար եւ պարզամտօրէն մեղանջածներից: Առա-
 ջին ամսին, ամսուայ փասնչորսերորդ օրը, ձեզ համար զարկի
 22 օր կը լինի. եօթը օր բաղարջ կ'ուտէք: Առաջնորդն այդ օրը իր
 ու իր փան համար, երկրի ամբողջ ժողովրդի համար արջառ-
 ներից մի զուարակ կը զոհաբերի մեղքերի թողութեան համար:
 23 Տօնի եօթը օրերին ողջակէզներ կը մաքուցեն Տիրոջը. եօթը
 զուարակ, առանց արաքի եօթը խոյ՝ եօթը օր շարունակ, օր
 օրի, մեղքերի քաւութեան համար՝ այծերից էլ մէկ նոխազ օր
 24 օրի: Զոհ մաքուցուող իւրաքանչիւր զուարակի եւ խոյի հետ
 պէտք է բերել մէկ քսեսար ազնիւ ալիւր եւ մէկ քսեսար իւղ՝ հաց
 25 պապրաստելու համար: Երրորդ ամսին, ամսուայ փասնիինգ-
 երորդ օրը, այն եօթը օրերի պէս փօն կը կապարեն մեղքերի
 քաւութեան համար՝ նոյնպիսի ողջակէզներով, ազնիւ ալիւրով
 ու ձէթով»:

46 Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Ներքին գալթի դուռը, որ
 արեւելք է նայում, վեց լուր օրերին փակ կը լինի, իսկ շաբաթ
 2 օրը կը բացուի: Ամսագլխի օրն էլ կը բացուի: Առաջնորդը
 կը մտնի արաքին կամարի դռնով ու կը կանգնի դռան սե-
 մին: Քահանաները նրա համար ողջակիզում կը կապարեն,
 գոհ կը մաքուցեն նրա փրկութեան համար: Ինքը կ'երկրպագի
 3 դռան սեմին ու դուրս կը գայ: Մինչեւ երեկոյ դուռը չի փա-

կուի: Երկրի ժողովուրդն էլ շաբաթ օրերն ու ամսագլուխներին
կ'երկրպագի դռան մուրքի առաջ, Տիրոջ առաջ: Եւ այն ող- 4
ջակէզները, որ շաբաթ օրերը առաջնորդը կը մաքուցի Տիրոջը,
կը լինեն՝ առանց արարի վեց գառ, եփուած մաննա՝ խոյի ու 5
գառների հետ, զոհեր ու նուէրներ՝ ըստ իր սրբի ուզածի, եւ
մէկ քսեսպ իւղ՝ հացի հետ: Իսկ ամսամբի օրը կը մաքու- 6
ցի առանց արարի մի գուարակ, որ լինի հորթեր ծնած կովի
ձագ (վեց գառներն ու խոյն էլ պէտք է լինեն առանց արարի):
Կը մաքուցի նաեւ ազնիւ ալիւր՝ գուարակի հետ, ազնիւ ալիւր 7
ու մաննա՝ խոյի ու գառների հետ, ինչպէս որ ինքը կը կամե-
նար քալ, ազնիւ ալիւրի հետ էլ՝ իւղ: Առաջնորդը մընելիս՝ 8
կամարի դռնով կը մընի, նոյն դռնով էլ դուրս կը գայ: Իսկ 9
երբ երկրի ժողովուրդը քօներին մընի Տիրոջ առաջ երկրպա-
գելու, ով հիւսիսային դռնով մընի, հարաւային դռնով դուրս
կը գայ, իսկ ով հարաւային դռնով մընի, հիւսիսային դռնով
դուրս կը գայ: Չի վերադառնայ այն դռնով, որով մընել էր, այլ
հակառակ դռնով դուրս կը գայ: Առաջնորդն էլ, նրանց մէջ, 10
մընելիս՝ նրանց հետ կը մընի, ելնելիս էլ նրանց հետ դուրս
կը գայ: Տօներին ու հաւաքոյթներին կը լինի՝ եփուած մաննա 11
գուարակի հետ, մաննա՝ խոյի ու գառների հետ, ինչպէս ինքը
կը կամենար քալ. մէկ քսեսպ իւղ էլ՝ հացի հետ: Ապա ա- 12
ռաջնորդը Տիրոջը կը մաքուցի խոստովանութեան ու կամաւոր
փրկութեան ողջակէզները, իր համար բաց կ'անի արեւելք նա-
յող դուռը եւ կը մաքուցի փրկութեան համար իր ողջակէզները
նոյն ձեւով, ինչպէս կապարում էր շաբաթ օրերին: Ապա դուրս
կը գայ եւ իր ելնելուց յետոյ կը փակի դռները: Նա Տիրոջը, որ- 13
պէս ողջակէզ, կը մաքուցի մէկ քարեկան առանց արարի մի
ամլիկ գառ, եւ դա կ'անի ամէն օր վաղ առաւօտեան: Դրա հետ, 14
վաղ առաւօտեան, կը մաքուցի նաեւ մաննա արդուի չափի մէկ
վեցերորդ մասով եւ քսեսպի մէկ երրորդի չափով իւղ՝ ազնիւ
ալիւրին խառնելու համար: Մաննայի ընծայումը Տիրոջը յաւի-
քենական հրահանգ է. ամէն օր վաղ առաւօտեան պէտք է մա- 15
քուցուի գառը, մաննան ու իւղը, որպէս մշտնջենական ողջա-
կէզ»: Այսպէս է ասում Տէր Աստուած. «Եթէ իշխանն իր որդի- 16
ներից որեւէ մէկին պարգեւ քայ իր ժառանգութիւնից, դա նրա
որդիների ժառանգական կալուածքը կը լինի: Իսկ եթէ իր ժա- 17
ռանգութիւնից պարգեւ քայ իր ծառաներից մէկին, դա նրանը

կը լինի մինչեւ թողութեան փարին, ապա նորից կը վերադարձուի իշխանին: Բայց նրա որդիների ժառանգութիւնը նրանցը
 18 կը լինի: Առաջնորդը չպէտք է իր ժողովրդի ժառանգութիւնից վերցնի՝ նրան բռնադատելով, այլ իր կալուածքներից ու իր ժառանգութիւնից պէտք է աւանդ թողնի իր որդիներին, որպէսզի իմ ժողովուրդը չցրուի՝ իւրաքանչիւրն իր բնակավայրից»:
 19 Նա ինձ հարաւային դռնով փարաւ դէպի քահանաների սուրբ պարզգամբը, որ հիւսիս է նայում: Եւ ահա մի առանձնացուած
 20 փեղ կար: Նա ասաց ինձ. «Մա է այն փեղը, ուր քահանաները եփելու են զոհերի միսը՝ յանցանքների ու մեղքերի թողութեան համար: Այնպէս եմ եփելու նաեւ մաննան՝ ամենեւին դուրս չգալով արփաքին գաւիթը ժողովրդին սրբազործելու համար»:
 21 Նա ինձ դուրս բերեց արփաքին գաւիթը, պարտեցրեց գաւթի չորս բոլորը: Ահա փեսայ գաւիթներ ու գաւիթներ՝ սրահի չորս
 22 կողմերին: Փոքր գաւիթը քառասուն կանգուն երկարութիւն եւ երեսուն կանգուն լայնութիւն ունէր: Չորսն էլ մի չափի էին,
 23 չորսի շուրջն էլ պարզգամբներ կային: Խոհանոցներ էլ կային
 24 պարզգամբի փակ, չորս կողմերին: Նա ինձ ասաց. «Սրանք խոհանոցներ են, ուր փաճարի սպասաւորները ժողովրդի մաքուրացած զոհերի միսն են եփում»:

47 Նա ինձ բերեց փաճարի դռան առաջ: Ահա փաճարի արեւելեան կողմի վարագոյրների փակից ջուր էր դուրս գալիս եւ հոսում դէպի արեւելք, որովհետեւ փաճարի ճակատային մասը դէպի արեւելք էր նայում. իսկ ջուրը գալիս էր փաճարի հիւսիսային կողմից՝ աջից դէպի զոհասեղանի կողմը: Ինձ դուրս բերեց հիւսիսային դռնով ու դրսից պարտեցրեց արփաքին դռան չորս կողմը, որ արեւելք էր նայում: Ահա ջուրը հոսում էր աջ
 3 կողմից: Երբ դուրս եկայ, մարդը ելաւ իմ դիմաց. ձեռքին չափ ունէր: Իր չափով հազար ձողաչափ չափեց ու անցաւ ջրի, յորդ
 4 ջրի միջով: Դարձեալ հազար ձողաչափ չափեց իր չափով ու անցաւ ջրի միջով: Զուրը մինչեւ նրա երանքներն էր հասնում: Նա հազար ձողաչափ չափեց իր չափով ու անցաւ ջրի միջով:
 5 Զուրը մինչեւ գօփկատեղն էր հասնում: Իր չափով նա հազար ձողաչափ չափեց հոսանքը ու չէր կարողանում անցնել, որովհետեւ ջուրը հեղեղի յորձանք էր փալիս, որի միջով ոչ ոք
 6 չէր կարող անցնել: Նա ասաց ինձ. «Տեսա՞ր, մարդո՞ւ որդի»:
 7 Ու ինձ յետ դարձրեց, փարաւ գետի ափը: Երբ շրջում էի այն–

փեղ, ահա գեպափին, այս ու այն կողմերին, բազմաթիւ քնկած
 ծառեր քեսայ: Նա ասաց ինձ. «Այս ջուրը, որ դէպի արեւելք՝ 8
 գալիլիացիների կողմն է դուրս գալիս, իջնում է Արաքիա ու գա-
 լիս է մինչեւ ծով՝ ջրերի ելքը, եւ ջրերը դարձնում բուժիչ: Ամէն 9
 շնչաւոր էակ, բոլոր նրանք, որոնց վրայ այս գեպը գայ, ապրե-
 լու են: Այնպեղ շաք ձուկ է բազմանալու, որովհետեւ այս ջուրը
 հասնելով այնպեղ՝ լինելու է բուժիչ: Կենդանանալու եւ ապրե-
 լու է ամէն ոք, ում վրայ հասնի այս գեպը: Նրա մէջ կանգնե- 10
 լու են ձկնորսներ՝ Ենգադիայից մինչեւ Ենգադիք: Ուռկաննե-
 րը գցելու փեղեր են լինելու. նրա ձկներն էլ մեծ ծովի ձկնե-
 րի պէս շաք, խիստ շաք են լինելու: Բայց նրա դուրս գալու, 11
 ծանծաղելու եւ յորդելու փեղերում ջրերը առողջարար չեն լինե-
 լու, այլ թողնուելու են աղ ունենալու համար: Գետի մօտերքը, 12
 ափերի այս ու այն կողմերում, պտղաբոյ ծառեր են բուսնելու,
 որոնք չեն ծերանալու, պտուղն էլ նրանց վրայից չի պակասե-
 լու: Տէնց սկզբից էլ դալար ճիւղեր են արձակելու, որովհետեւ
 գետի ջրերը սուրբ վայրերից են դուրս գալիս: Նրանց պտու-
 ղը սնունդ է լինելու, փերելը՝ բուժիչ»: Այսպէս է ասում Տէր 13
 Աստուած. «Սրանք են երկիրը ժառանգելու այն սահմաննե-
 րը, նաեւ այն յաւելեալ բաժինը, որ ժառանգութիւն են թողնելու
 իսրայէլացիների փասներկու սերունդներին: Այն ժառանգու- 14
 թիւն է ստանալու ամէն ոք, եղբօր պէս, որովհետեւ ես, ձեռքս
 բարձրացրած, երդուել էի ձեր հայրերին յանձնել այն: Եւ այժմ
 երկիրը ձեզ է հասնում որպէս ժառանգութեան բաժին: Սրանք 15
 են երկրի սահմանները դէպի հիւսիս. Մեծ ծովից, որ իջնում
 ու բաժանում է դէպի Տելլադայի, Եմաթի, Բերոթի, Սաբարսիմի 16
 ճանապարհը, Դամասկոսի ու Եմաթի սահմանների միջեւ, - լի-
 նելու են Ամանի բնակավայրերը, որ արանցիների սահման-
 ներում են: Սրանք են հիւսիսային սահմանները, որ գրնւում 17
 են ծովի կողմից, Ամանի հանգրուանից, Դամասկոսի սահման-
 ներից եւ Եմաթից հիւսիս՝ արեւելքի դէմ-դիմաց: Դրանք ըն- 18
 կած են արանցիների եւ Դամասկոսի միջեւ, գաղաադացիներ
 րի եւ Իսրայէլի միջեւ, իսկ Յորդանան գեպը արեւելեան կող-
 մից սահման է ծովի եւ Արմաւաստանի միջեւ: Սա արեւելքն 19
 է: Նարաւային սահմաններն անցնում են Թեմանի հարաւով,
 Արմաւաստանից մինչեւ Մարիբոթ Կադէսի ջրերը, որ թափ-
 ւում են Մեծ ծովը: Սա հարաւային բաժինն է, հարաւի կողմից:

20 Եւ Մեծ ծովի այս բաժինը, որի սահմանը հասնում է մինչեւ
Եմաթի ճանապարհի դիմաց, մինչեւ նրա մուտքը, - հէնց սա
21 էլ Եմաթի արեւմուտքն է: Դուք երկիրը բաժանելու էք նրանց
22 միջեւ. վիճակ կը գցէք Իսրայէլի ցեղերի՝ ձեր եւ եկուորնե-
րի ու ձեր մէջ գտնուող պանդուխտների միջեւ, որոնք ձեր մէջ
զաւակներ են ունեցել: Իսրայէլի զաւակների մէջ սրանք ձեզ
համար երկրածինների պէս են լինելու. ձեզ հետ են ապրելու,
23 ժառանգութիւնից են օգտուելու Իսրայէլի ցեղերի մէջ: Նրանք
ձեր մէջ գտնուող պանդուխտների պէս պանդուխտներ են լի-
նելու, եւ դուք նրանց ժառանգութիւն էք տալու», - ասում է Տէր
Աստուած:

48 «Սրանք են ցեղերի սահմանները. հիւսիսից սկսած, զա-
ռիթափի կողմով, որ բաժանում է Եմաթի ճանապարհը եւ
Անանի հանգրուանը, Դամասկոսի հիւսիսային սահմանն է՝ Ե-
մաթի կողմից: Դրանց արեւելեան կողմից մինչեւ արեւմուտք՝
2 մէկ բաժին կը լինի Դանի ցեղին: Դանի սահմաններից դէպի
արեւելք, մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին կը լինի Ասերի ցեղին:
3 Ասերի սահմաններից, արեւելեան կողմից մինչեւ արեւմուտք՝
4 մէկ բաժին կը լինի Նեփթալիմի ցեղին: Նեփթալիմի սահ-
մաններից, արեւելեան կողմից մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին
5 կը լինի Մանասէի ցեղին: Մանասէի սահմաններից, արեւ-
ելեան կողմից մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին կը լինի Եփրե-
6 մի ցեղին: Եփրեմի սահմաններից, արեւելեան կողմից մին-
7 չեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին կը լինի Ռուբէնի ցեղին: Ռուբէնի
սահմաններից, արեւելեան կողմից մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բա-
8 ժին կը լինի Յուդայի ցեղին: Յուդայի սահմաններից, արեւ-
ելեան կողմից մինչեւ արեւմուտք՝ քսանհինգ ձողաչափ երկա-
րութեամբ եւ տասը հազար ձողաչափ լայնութեամբ, թող լի-
9 նի ձեր սրբավայրի հողամասը՝ իբրեւ բաժիններից մէկը, որ-
ք եղ կը լինի սրբարանը, մի ընծայ՝ նուիրուած Տիրոջը, քսան-
հինգ հազար ձողաչափ երկարութեամբ ու տասը հազար ձո-
10ղաչափ լայնութեամբ: Զահանների սրբապեղիններին նուի-
րուած հողամասը կը լինի հարաւային կողմում քսանհինգ հա-
զար ձողաչափ երկարութեամբ, արեւմուտքում՝ տասը հազար
ձողաչափ լայնութեամբ, արեւելքում՝ տասը հազար ձողաչափ
լայնութեամբ, իսկ հիւսիսում՝ քսանհինգ հազար ձողաչափ եր-
կարութեամբ մի բաժին: Դրանց մէջտեղում կը լինի սրբարա-

նը: Այս բաժինը Սաղոկի որդիներից՝ սրբագործուած քահա- 11
 նաներինը կը լինի, որոնք Տիրոջ Տրան պահպանութիւնն են
 կարարում, որոնք ջնորոտեցին խորայելացիների մոլորութե-
 ամբ, ինչպէս մոլորուեցին ղեւրացիները: Ղեւրացիների սահ- 12
 մաններից ընծայուած հողերի այս բաժինն ամենասուրբ մա-
 սը կը լինի: Իսկ քահանաներին սահմանակից ղեւրացիների 13
 բաժինը, կը լինի քսանհինգ հազար ձողաչափ երկարութեամբ
 ու քսար հազար ձողաչափ լայնութեամբ: Դա չի վաճառու- 14
 ի նրանց կողմից, ոչ էլ կը մասնապուի: Տողի առաջին բեր-
 քից չի վերցուի, որովհետեւ այն Տիրոջն է նուիրուած: Բայց 15
 քսանհինգ հազարից մնացած հինգ հազար լայնութեամբ հո-
 ղամասը քաղաքի դրսի պարուարը կը լինի, իբրեւ բնակա-
 վայր ու ազատ քարածութիւն: Քաղաքը դրա մէջտեղում կը
 լինի: Սրանք են նրա չափերը. հիւսիսային կողմից՝ չորս հա- 16
 զար հինգ հարիւր ձողաչափ, հարաւային կողմից՝ չորս հազար
 հինգ հարիւր, արեւելեան կողմից՝ չորս հազար հինգ հարիւր
 եւ արեւմտեան կողմից՝ չորս հազար հինգ հարիւր: Քաղա- 17
 քի ազատ քարածքը կը լինի. հիւսիսի ուղղութեամբ՝ երկու
 հարիւր յիսուն ձողաչափ, հարաւի ուղղութեամբ՝ երկու հա-
 րիւր յիսուն, արեւելքի ուղղութեամբ՝ երկու հարիւր յիսուն եւ
 արեւմուքի ուղղութեամբ՝ երկու հարիւր յիսուն: Իսկ մնա- 18
 ցած այն քարածութիւնը, որ մօտ է սրբապետիներին նուիրու-
 ած հողամասին, կ'ունենայ արեւելքի ուղղութեամբ՝ քսար հա-
 զար ձողաչափ երկարութիւն, արեւմուքի ուղղութեամբ՝ քա-
 սը հազար: Դա ընծայ կը լինի սրբապետիներին: Նրա բեր- 19
 քը քաղաքի գործաւորի համար հաց կը լինի. Իսրայէլի բո-
 լոր ցեղերից քաղաքի գործաւորներն էլ կը մշակեն այն: Եւ 20
 քաղաքի բնակելի վայրերից դուք, որպէս սրբավայրի ընծայ,
 կ'առանձնացնէք քառակուսի մի քարածութիւն՝ քսանհինգ հա-
 զար ձողաչափ քսանհինգ հազարի վրայ: Դրանից աւելացածն 21
 է իշխանինը կը լինի: Նոյն փեղից, իբրեւ ընծայ սրբապետիին,
 քաղաքավայրում, նրա դիմաց, քսանհինգ հազար ձողաչափ
 երկարութեամբ մի բաժին կը լինի մինչեւ արեւելեան կողմի
 սահմանները. իսկ դրա դիմաց, արեւմտեան կողմը, քսանհինգ
 հազար ձողաչափ երկարութեամբ մի բաժին էլ կը լինի իշխանի
 բաժնին մօտ: Եւ դա ընծայ կը լինի սրբապետիներին. քառա-
 րի սրբարանը կը լինի նրա մէջտեղում, որպէս ղեւրացիների 22

Ժառանգութիւն: Քաղաքի բնակապետիից մի փարածութիւն իշ-
 խաններինը կը լինի. Յուդայի երկրի սահմանների ու Բենիա-
 մինի երկրի սահմանների միջեւ բաժին կը յարկացուի իշխա-
 23 նին»: «Ինչ վերաբերում է մնացած ցեղերին, ապա արեւելեան
 կողմերից մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին կը լինի Բենիամի-
 24 նի ցեղին: Բենիամինի սահմաններից, արեւելեան կողմերից
 25 մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին կը լինի Շմաւոնի ցեղին: Շմա-
 տոնի սահմաններից, արեւելեան կողմերից մինչեւ արեւմուտք՝
 26 մէկ բաժին կը լինի Իսաքարի ցեղին: Իսաքարի սահմաննե-
 րից, արեւելեան կողմերից մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին կը
 27 լինի Զաբուլոնի ցեղին: Զաբուլոնի սահմաններից, արեւելե-
 ան կողմերից մինչեւ արեւմուտք՝ մէկ բաժին կը լինի Գադի ցե-
 28 ղին: Գադի սահմաններից մինչեւ հարաւ, Թեմանից ու Ռաբոթ
 Կադէսի ջրերից մինչեւ Մեծ ծովը կը լինի մէկ ժառանգութեան
 29 սահման: Ահա սա է այն երկիրը, որ վիճակով բաժանելու էք
 Իսրայէլի ցեղերին, եւ սրանք են նրանց բաժինները», - ասում
 30 է Տէր Աստուած: - «Այժմ քաղաքի ելքի ու մուտքի դռների մա-
 սին. դրանցից հիւսիսային կողմի դռները չորս հազար հինգ
 31 հարիւր ձողաչափ են: Քաղաքի դռները կը լինեն Իսրայէլի
 ցեղերի անուններով: Երեք դուռ հիւսիսային կողմում. մի դու-
 32 րը՝ Ռուբէնի անունով, մի դուռը՝ Յուդայի եւ մի դուռը՝ Ղեւիի:
 Արեւելքի ուղղութեամբ էլ դռները չորս հազար հինգ հարիւր
 ձողաչափ են: Երեք դուռ. մի դուռը՝ Յովսէփի անունով, մի դու-
 33 րը՝ Բենիամինի եւ մի դուռը՝ Դանի: Հարաւի ուղղութեամբ էլ
 դռները չորս հազար հինգ հարիւր ձողաչափ են: Երեք դուռ.
 մի դուռը՝ Շմաւոնի անունով, մի դուռը՝ Իսաքարի եւ մի դուռը՝
 34 Զաբուլոնի: Արեւմուտքի ուղղութեամբ էլ դռները չորս հազար
 հինգ հարիւր ձողաչափ են: Երեք դուռ. մի դուռը՝ Գադի անու-
 35 նով, մի դուռը՝ Ասերի եւ մի դուռը՝ Նեփթաղիմի: Ընդհանուր
 շրջագիծը՝ փասնութիւն հազար ձողաչափ: Եւ այդ օրից քաղաքի
 անունը կը լինի «Տէրն այնպետէլ է»:

ԱԲԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

Գիրք ազգաբանութեան Յիսուս Քրիստոսի՝ Դաւթի որդու, 1
Աբրահամի որդու: Աբրահամը ծնեց Իսահակին. Իսահակը՝ 2
Յակոբին. Յակոբը ծնեց Յուդային եւ նրա եղբայրներին. Յու- 3
դան ծնեց Փարեսին եւ Զարային՝ Թամարից. Փարեսը ծնեց
Եզրոնին. Եզրոնը ծնեց Արամին. Արամը ծնեց Ամինադա- 4
բին. Ամինադարը ծնեց Նաասոնին. Նաասոնը ծնեց Սաղմոնին.
Սաղմոնը ծնեց Բոոսին՝ Ռաքարից. Բոոսը ծնեց Օբեդին՝ 5
Նոյից. Օբեդը ծնեց Յեսսէին. Յեսսէն ծնեց Դաւիթ արքա- 6
յին: Դաւիթը ծնեց Սողոմոնին՝ Ուրիայի կնոջից. Սողոմոնը՝ 7
Րոբովամին. Րոբովամը ծնեց Աբիային. Աբիան ծնեց Ասա- 8
փին. Ասափը ծնեց Յոսափապին. Յոսափապը ծնեց Յորամին.
Յորամը ծնեց Օզիային. Օզիան ծնեց Յովաթամին. Յովաթա- 9
մը ծնեց Աքազին. Աքազը ծնեց Եզեկիային. Եզեկիան ծնեց 10
Մանասէին. Մանասէն ծնեց Ամոսին. Ամոսը ծնեց Յոսիային. 11
Յոսիան ծնեց Յեքոնիային եւ նրա եղբայրներին՝ Բաբելոնում
գերութեան ժամանակ: Բաբելոնում գերութիւնից յետոյ Յե- 12
քոնիան ծնեց Սաղաթիէլին. Սաղաթիէլը ծնեց Զորոբաբէլին. 13
Զորոբաբէլը ծնեց Աբիուդին. Աբիուդը ծնեց Եղիակիմին. Ե- 14
ղիակիմը ծնեց Ազորին. Ազորը ծնեց Սադոկին. Սադոկը ծնեց
Աքինին. Աքինը ծնեց Եղիուդին. Եղիուդը ծնեց Եղիազա- 15
րին. Եղիազարը ծնեց Մաւթանին. Մաւթանը ծնեց Յակոբին. 16
Յակոբը ծնեց Յովսէփին՝ Մարիամի մարդուն, որի նշանաձն էր
կոյս Մարիամը, որից ծնուեց Յիսուս, որ անուանուեց Քրիստոս:
Արդ, Աբրահամից մինչեւ Դաւիթը բոլոր սերունդները՝ փասն- 17
չորս սերունդ. եւ Դաւթից մինչեւ Բաբելոնի մէջ գերութիւնը՝
փասնչորս սերունդ. Բաբելոնի մէջ գերութիւնից մինչեւ Քրիս- 18
տոս՝ փասնչորս սերունդ: Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը այսպէս
եղաւ. նրա մայրը՝ Մարիամը, որ Յովսէփի նշանաձն էր, նախ-
քան նրանց՝ իրար մօտենալը, Սուրբ Նոգուց յղիացած գտնուեց:
Եւ Յովսէփը՝ նրա մարդը, քանի որ արդար էր եւ չէր կամենում 19
նրան խայրառակել, մտածեց առանց աղմուկի արձակել նրան:
Եւ մինչ նա այս բանի մասին էր մտածում, ահա Տիրոջ հրեշ- 20
փակը երազի մէջ երեւաց նրան եւ ասաց. «Յովսէփ, Դաւթի՝
որդի, մի՛ վախեցիր քեզ մօտ առնելու Մարիամին՝ քո կնոջը,

21 որովհետեւ նրա մէջ ծնուածը Սուրբ Հոգուց է: Նա մի որդի
 պիտի ծնի, եւ նրա անունը Յիսուս պիտի դնես, քանի որ նա
 22 պիտի փրկի իր ժողովրդին՝ իր մեղքերից»: Սակայն այս ամե-
 նը եղաւ, որպէսզի կապարուի, ինչ որ Տիրոջ կողմից ասուել էր
 23 Եսայի մարգարէի բերանով. «Ահա կոյսը պիտի յղիանայ եւ մի
 որդի պիտի ծնի, եւ նրան պիտի կոչեն Էմմանուէլ, որ նշանա-
 24 կում է Աստուած մեզ հետ»: Եւ Յովսէփը քնից արթնանալով՝
 արեց, ինչպէս հրամայել էր իրեն Տիրոջ հրեշտակը, եւ իր կնոջն
 25 առաւ իր մօտ: Բայց նրա հետ չյարաբերուեց, մինչեւ Մարիա-
 մը ծնեց իր անդրանիկ որդուն եւ նրա անունը դրեց Յիսուս:

2 Երբ Յիսուս ծնուեց Նրէաստանի Բեթղեհէմ քաղաքում, Նե-
 րովդէս արքայի օրով, ահա արեւելքից մոգեր եկան Երուսաղէմ
 2 եւ ասացին. «Ո՞ր է հրեաների արքան, որ ծնուեց, որովհե-
 տեւ նրա աստղը տեսանք արեւելքում եւ եկանք նրան երկր-
 3 պագելու»: Եւ երբ Ներովդէս արքան լսեց այս, խռովուեց, նրա
 4 հետ՝ եւ Երուսաղէմի ամբողջ ժողովուրդը: Եւ հաւաքելով բոլոր
 քահանայապետներին ու ժողովրդի օրէնսգէպներին՝ հարցրեց
 5 նրանց, թէ ո՞ր պիտի ծնուի Քրիստոսը: Եւ նրանք ասացին
 նրան. «Նրէաստանի Բեթղեհէմ քաղաքում, որովհետեւ մարգա-
 6 րէի միջոցով այսպէս է գրուած. «Եւ դու, Բեթղեհէմ, Յուդայի՛
 երկիր, Յուդայի քաղաքների մէջ փոքրագոյնը չես. քեզնից մի
 իշխան պիտի ելնի ինձ համար, որ պիտի հովուի իմ ժողովրդին՝
 7 Իսրայէլին»: Այն ժամանակ Ներովդէսը գաղտնի կանչեց մո-
 8 գերին եւ նրանցից ստուգեց աստղի երեւալու ժամանակը: Եւ
 նրանց Բեթղեհէմ ուղարկելով՝ ասաց. «Գնացէ՛ք ստոյգ իմա-
 9 ցեք մանկան մասին եւ երբ գտնէք, տեղեկացրէ՛ք ինձ, որպէսզի
 ես էլ գնամ երկրպագեմ նրան»: Եւ նրանք երբ թագաւորից
 լսեցին այս, գնացին: Եւ ահա այն աստղը, որ տեսել էին արեւելքում,
 առաջնորդեց նրանց, մինչեւ որ եկաւ կանգնեց այն
 10 տեղի վրայ, ուր մանուկն էր: Աստղը տեսնելուն պէս չափա-
 11 զանց ուրախացան: Եւ երբ այն տունը մտան, տեսան ման-
 կանը իր մօտ՝ Մարիամի հետ միասին եւ ընկան ու երկրպագե-
 ցին նրան. եւ բանալով իրենց գանձապուփերը՝ նրան նուէրներ
 12 մատուցեցին՝ ոսկի, կնդդուկ եւ զմուռ: Եւ երազի մէջ Աստ-
 ծուց հրաման առնելով չվերադառնալ Ներովդէսի մօտ, այլ ճա-
 13 նապարհով գնացին իրենց երկիրը: Եւ երբ նրանք այնտեղից
 գնացին, ահա Տիրոջ հրեշտակը երազի մէջ երեւաց Յովսէփին

ու ասաց. «Վեր կաց, վերցրո՛ւ այդ մանկանը եւ նրա մօրը ու փախի՛ր Եգիպտոս. եւ այնպեղ մնա՛ մինչեւ որ քեզ ասեմ. քանի որ Ներովդէսը փնտռում է այդ մանկանը կորսւտեան մատնելու համար»: Եւ նա վեր կացաւ, առաւ մանկանն ու նրա մօրը, 14 գիշերով, եւ գնաց Եգիպտոս ու այնպեղ մնաց մինչեւ Ներովդէսի մահը, որպէսզի կապարոյի մարգարէի բերանով Տիրոջ 15 կողմից ասուածը, թէ՛ Եգիպտոսից պիտի կանչեմ իմ Որդուն: Այն ժամանակ, երբ Ներովդէսը տեսաւ, որ մոգերից խաբուեց, 16 սաստիկ բարկացաւ եւ մարդ ուղարկեց ու կոտորեց այն բոլոր մանուկներին, որ Բեթլեհէմում եւ նրա սահմաններում էին գտնուում եւ երկու տարեկան ու դրանից ցած էին՝ ըստ այն ժամանակի, որն ստուգել էր մոգերից: Այն ժամանակ կապարոսեց Երեմիա մարգարէի բերանով ասուածը, թէ՛ Ռամայում մի ձայն գոլժեց. ողբ ու լաց ու սաստիկ կոծ. Ռաքէլը լալիս էր իր զաւակների վրայ եւ չէր ուզում մխիթարուել, քանի որ նրանք այլեւս չկային: Երբ Ներովդէսը վախճանուեց, ահա 19 Տիրոջ հրեշտակը երազի մէջ երեւաց Յովսէփին Եգիպտոսում եւ ասաց. «Վեր կաց, վերցրո՛ւ այդ մանկանն ու իր մօրը եւ վերադարձի՛ր Իսրայէլի երկիրը, որովհետեւ մեռան նրանք, որ այդ մանկան մահն էին ուզում»: Եւ Յովսէփը վեր կացաւ, առաւ 21 մանկանն ու մօրը եւ եկաւ Իսրայէլի երկիրը: Իսկ երբ լսեց, թէ Արքեղայոսը թագաւորել է Տրեաստանի վրայ իր հօր՝ Ներովդէսի փոխարէն, վախեցաւ այնպեղ գնալ. եւ երազի մէջ հրաման առնելով՝ գնաց Գալիլիայի կողմերը եւ եկաւ բնակուեց Նազարեթ կոչուող քաղաքում, որպէսզի կապարոյի մարգարէների խօսքը, թէ՛ Նազովրեցի պիտի կոչուի:

Այն օրերին Յովհաննէս Մկրտիչը գալիս է քարոզելու Տրեաստանի անապատում եւ ասում. «Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ երկնքի արքայութիւնը մօտեցել է»: Սա՛ է այն մարդը, որի մասին Եսայի մարգարէի բերանով ասուեց. «Անապատում կանչողի ձայնն է, պարտաստեցէ՛ք Տիրոջ ճանապարհը եւ հարթեցէ՛ք նրա շաւիղները»: Եւ ինքը՝ Յովհաննէսը, ուղտի մազից զգեստ ունէր եւ կաշուէ գօփի՝ իր մէջքին, իսկ նրա կերակուրն էր մորեխ ու վայրի մեղր: Այն ժամանակ նրա մօտ էին գնում բոլոր երուսաղէմացիները, ամբողջ Տրեաստանն ու Յորդանանի շրջակայքի ժողովուրդը, մկրտում էին նրանից Յորդանան գետում եւ խոստովանում էին իրենց մեղքերը: Եւ նա տես-

նելով սաղուկեցիներից եւ փարիսեցիներից շապերին, որոնք եկել էին իր մկրտութեանը, ասաց նրանց. «Իժերի՛ ծնունդներ, ո՞վ ձեզ սովորեցրեց փախչել վերահաս բարկութիւնից: Այսու–
 8 հետեւ ապաշխարութեան արժանի գործեր կադարեցէք. եւ մի՛
 9 յաւակնէք ասել դուք ձեզ, թէ՛ Աբրահամը մեր հայրն է. ասում եմ ձեզ, որ Աստուած կարող է այս քարերից էլ Աբրահամի որդի–
 10 ներ դուրս բերել. որովհետեւ կացինն ահա ծառերի արմարին է դրուած: Ամէն ծառ, որ բարի պտուղ չի փայ, կտրուում եւ կրակն
 11 է գցում: Ես ձեզ ջրով եմ մկրտում ապաշխարութեան համար, բայց ով գալիս է ինձնից յետոյ, ինձնից աւելի հզօր է, եւ ես արժանի չեմ հանելու նրա կօշիկները. նա կը մկրտի ձեզ Սուրբ
 12 Նոգով եւ հրով. նա, որի քամհարը իր ձեռքում է, եւ կը մաքրի իր կալը, ցորենը կը հաւաքի իր շտեմարանում եւ յարդը կ'այրի
 13 անշէջ կրակով»: Այն ժամանակ Յիսուս Գալիլիայից Յորդա–
 14 նան եկաւ, Յովհաննէսի մօտ՝ նրանից մկրտուելու: Իսկ Յով–
 15 հաննէսն ընդդիմացաւ նրան ու ասաց. «Ի՛նձ պէտք է, որ քեզնից մկրտուեմ, եւ դու ի՛նձ մօտ ես գալիս»: Յիսուս պատասխանեց
 16 եւ ասաց նրան. «Թո՛յլ քուր հիմա, որովհետեւ այսպէս վայել է, որ մենք կադարենք Աստծու ամէն արդարութիւն»: Եւ ապա
 17 նրան թոյլ քուեց: Եւ երբ Յիսուս մկրտուեց, իսկոյն ջրից դուրս ելաւ. եւ ահա երկինքը բացուեց նրան, եւ նա տեսաւ Աստծու
 Նոգին, որն իջնում էր ինչպէս աղանի եւ գալիս էր իր վրայ: Եւ ահա՝ մի ձայն երկնքից, որ ասում էր. «Դա՛ է իմ սիրելի Որդին, որն ունի իմ ամբողջ բարեհաճութիւնը»:

4 Դրանից յետոյ Յիսուս անապատ քարուեց Նոգուն՝ սաքա–
 2 նայից փորձուելու: Եւ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր ծոմ
 3 պահեց, ապա քաղց զգաց: Եւ փորձիչը՝ սաքանան, մօտե–
 4 նալով նրան՝ ասաց. «Եթէ Աստծու Որդին ես, ասա՛, որ այս
 5 քարերը հաց լինեն»: Նա պատասխանեց եւ ասաց. «Գրու–
 6 ած է՝ միայն հացով չի ապրի մարդ, այլ՝ այն ամէն խօսքով,
 7 որ դուրս է գալիս Աստծու բերանից»: Ապա սաքանան նրան
 քարաւ սուրբ քաղաքը եւ կանգնեցրեց նրան քաճարի աշտա–
 8 րակի վրայ ու ասաց նրան. «Եթէ Աստծու Որդին ես, քեզ
 9 այսպէղից ցած գցիր, որովհետեւ գրուած է՝ իր հրեշտակնե–
 10 րին պապուիրում է քո մասին, եւ ձեռքերի վրայ պիտի վերց–
 11 նեն քեզ, որպէսզի երբեք քո ոտքը քարին չխփես»: Յիսուս
 դարձեալ նրան ասաց. «Գրուած է՝ քո Տէր Աստծուն պիտի

չփորձես»: Սաքանան նորից նրան առաւ քարաւ մի շար 8
 բարձր լերան վրայ եւ ցոյց փուեց նրան աշխարհի բոլոր թագա-
 տրութիւններն ու դրանց փառքը եւ նրան ասաց. «Այս բոլորը 9
 քեզ կ'ստան, եթէ գտնուի ընկնելով ինձ պաշտես»: Այն ժամա- 10
 նակ Յիսուս նրան ասաց. «Երբեք գնա, սաքանա՛, որովհե-
 րեւ գրուած է՝ պիտի երկրպագես քո Տէր Աստուծոն եւ միայն
 նրա՛ն պիտի պաշտես»: Ապա սաքանան նրան թողեց. եւ ա- 11
 հա հրեշտակներ մօտեցան ու ծառայում էին նրան: Եւ երբ 12
 Յիսուս լսեց, թէ Յովհաննէսը բանտարկուել է, մեկնեց գնաց
 Գալիլիա: Եւ թողնելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակուեց Կափառ- 13
 նայումում, ծովեզերքի մօտ, Զաբուղոնի եւ Նեփթաղիմի սահ-
 մաններում, որպէսզի կապարտուի Եսայի մարգարէի բերանով 14
 ասուած խօսքը. «Երկիր Զաբուղոնի եւ երկիր Նեփթաղիմի, 15
 ճանապարհի ծովի, միւս ամիը Յորդանանի, Գալիլիա՛ հեթա-
 նոսների, խաւարի մէջ նստած ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ. 16
 եւ լոյս ծագեց նրանց վրայ, որ նստում էին մահուան երկրի եւ
 սպուներների մէջ»: Դրանից յետոյ Յիսուս սկսեց քարոզել եւ 17
 ասել. «Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ երկնքի արքայութիւնը մօ-
 տեցել է»: Մինչ Յիսուս Գալիլիայի ծովեզերքով քայլում էր, 18
 տեսաւ երկու եղբայրների՝ Սիմոնին, որ Պետրոս էր կոչւում, եւ
 նրա եղբայր Անդրէասին. ծովի մէջ ուռկան էին գցում, քանի
 որ ձկնորսներ էին: Եւ նրանց ասաց. «Իմ յետեւից եկէք, եւ ես 19
 ձեզ մարդկանց որսորդներ պիտի դարձնեմ»: Եւ նրանք իս- 20
 կոյն թողնելով ուռկանները՝ գնացին նրա յետեւից: Եւ այնպե- 21
 ղից առաջ գնալով, տեսաւ երկու այլ եղբայրների՝ Զեբեդէոսի
 որդի Յակոբոսին եւ նրա եղբայր Յովհաննէսին, մինչ նաւակի 22
 մէջ էին իրենց հօր՝ Զեբեդէոսի հետ միասին եւ իրենց ուռկան-
 ները կարգի էին բերում. եւ նրանց էլ կանչեց: Նրանք իսկոյն 23
 թողնելով նաւակը եւ իրենց հօրը՝ գնացին նրա յետեւից: Եւ
 Յիսուս շրջում էր Գալիլիայի բոլոր կողմերը, ուսուցանում էր
 նրանց ժողովարաններում, քարոզում էր արքայութեան Աւե-
 քարանը եւ բժշկում ժողովրդի մէջ եղած բոլոր հիւանդութիւն-
 ներն ու բոլոր ախտերը: Եւ նրա համբաւը տարածուեց ամբողջ 24
 Ասորիքում. եւ նրա մօտ բերեցին բոլոր հիւանդներին, որոնք
 տառապում էին պէսպէս ցաւերով ու փանջանքներով. եւ դի-
 տախարների, եւ լուսնոսկների, եւ անդամալոյծների. եւ նրանց 25
 բժշկեց: Եւ Գալիլիայից, Դեկապոլսից, Երուսաղէմից, Նիւսա-

քանից եւ Յորդանանի միւս կողմից բազում ժողովուրդ նրա յետեւից էր գնում. եւ բժշկեց նրանց:

- 5 Եւ քեսնելով ժողովրդի բազմութիւնը՝ բարձրացաւ լերան վրայ: Եւ երբ այնպէղ նստեց, նրա մօտ եկան իր աշակերտները. եւ նա սկսեց նրանց ուսուցանել ու ասել. - Երանի՛ հոգով աղքատներին, որովհետեւ նրանցն է երկնքի արքայութիւնը: - Երանի՛ սգաւորներին, որովհետեւ նրանք պիտի մխիթարուեն: - Երանի՛ հեգերին, որովհետեւ նրանք երկիրը պիտի ժառանգեն: - Երանի՛ նրանց, որ քաղցն ու ծարաւն ունեն արդարութեան, որովհետեւ նրանք պիտի յագեան: - Երանի՛ ողորմածներին, որովհետեւ նրանք ողորմութիւն պիտի գտնեն: - Երանի՛ նրանց, որ սրտով մաքուր են, որովհետեւ նրանք Աստծուն պիտի քեսնեն: - Երանի՛ խաղաղարարներին, որովհետեւ նրանք Աստծու որդիներ պիտի կոչուեն: - Երանի՛ նրանց, որ հալածուում են արդարութեան համար, որովհետեւ նրանցն է երկնքի արքայութիւնը: - Երանի՛ է ձեզ, երբ ձեզ նախապէսն ու հալածեն եւ իմ պարգաւով ձեր մասին ամէն քեսակ չար խօսք՝ սուտ ասեն: Յնձացէ՛ք եւ ուրախացէ՛ք, որովհետեւ երկնքում ձեր վարձը շատ է, քանի որ այսպէս հալածեցին մարգարէներին, որոնք ձեզնից առաջ են եղել: «Դո՛ւք էք երկրի աղը. սակայն եթէ աղը անհամանայ, ինչո՞վ այն կ'աղուի. այնուհետեւ ոչ մի բանի պիտանի չի լինի, այլ միայն դուրս կը թափուի եւ մարդկանց ոտքի կոխան կը լինի: Դո՛ւք էք աշխարհի լոյսը. մի քաղաք, որ լերան վրայ է կանգնած, չի կարող թաքնուել: Եւ ճրագ վառելով կաթսայի փակ չեն դնում, այլ՝ աշտանակի վրայ, եւ նա լոյս է փալիս բոլոր նրանց, որ փան մէջ են: Թող այդպէս փայլի ձեր լոյսը մարդկանց առաջ, որպէսզի քեսնեն ձեր բարի գործերն ու փառաւորեն ձեր Տօրը, որ երկնքում է»: «Մի՛ կարծէք, թէ Օրէնքը կամ մարգարէներին ջնջելու եկայ. չեկայ ջնջելու, այլ՝ լրացնելու: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ. մինչեւ որ երկինք ու երկիր անցնեն, մի յովար իսկ, - որ մի նշանախեց է, - Օրէնքից եւ մարգարէներից չի անցնի, մինչեւ որ այս բոլորը կաւարուի: Ով որ այս պատուիրաններից, փոքրերից անգամ մի բան կը ջնջի եւ մարդկանց այդպէս կ'ուսուցանի, երկնքի արքայութեան մէջ փոքր պիտի համարուի. իսկ ով կը կաւարի եւ կ'ուսուցանի, երկնքի արքայութեան մէջ նա մեծ պիտի համարուի: Բայց ասում եմ ձեզ, որ, ե-

թէ ձեր արդարութիւնը աւելի չլինի, քան օրէնագէտներինը եւ
 փարիսեցիներինը, երկնքի արքայութիւնը չէք մտնի: Լսել էք, 21
 թէ ինչ ասուեց նախնիներին. «Մի՛ սպանիր», որովհետեւ, ով
 որ սպանի, ենթակայ կը լինի դատաստանի: Իսկ ես ձեզ ա– 22
 սում եմ, թէ՛ ամէն մարդ, որ գուր տեղը բարկանում է իր եղբոր
 վրայ, ենթակայ կը լինի դատաստանի, եւ ով որ իր եղբորն ասի՝
 յիմար, ենթակայ կը լինի արեանի, եւ ով որ իր եղբորն ասի՝
 ապուշ, ենթակայ կը լինի գեհեմի կրակին: Եթէ սեղանի վրայ 23
 քո ընծան մաքուցելու լինես եւ այնտեղ յիշես, թէ քո եղբայ–
 րը քո դէմ մի ոխ ունի, քո ընծան թող սեղանի առաջ եւ գնա՛ 24
 նախ հաշտուի՛ր քո եղբոր հետ եւ ապա ե՛կ քո ընծան մաքու–
 ցի՛ր: Եթէ մէկը քեզ հետ խնդիր ունի եւ քեզ դարի է կանչում, 25
 մինչ նրա հետ դեռ ճանապարհին ես, եղի՛ր իրաւախոհ կանխաւ.
 գուցէ նա քեզ դադաւորին յանձնի, եւ դադաւորը՝ դահճին, ու
 դու բանալ նետուես: Ճշմարիտ եմ ասում քեզ, այնտեղից դուրս 26
 չես գալ, մինչեւ չվճարես վերջին դահեկանը: Լսել էք, թէ ինչ
 ասուեց. «Մի՛ շնանար». իսկ ես ձեզ ասում եմ. ամէն մարդ, 28
 որ կնոջ նայում է նրան ցանկանալու համար, արդէն շնացաւ
 նրա հետ իր սրտում: Եթէ քո աջ աչքը քեզ գայթակղեցնում է, 29
 հանի՛ր այն եւ դէ՛ն գցի՛ր քեզնից. որովհետեւ քեզ համար լաւ է,
 որ քո անդամներից մէկը կորչի, եւ քո ամբողջ մարմինը չընկնի
 գեհեմ: Եւ եթէ քո աջ ձեռքը քեզ գայթակղեցնում է, կտրի՛ր այն 30
 եւ դէ՛ն գցի՛ր քեզնից. որովհետեւ քեզ համար լաւ է, որ քո ան–
 դամներից մէկը կորչի, եւ քո ամբողջ մարմինը չընկնի գեհեմ:
 Արդարեւ ասուել է. «Ով որ արծակի իր կնոջը, թող նրան ար– 31
 ձակման թուղթը տայ»: Իսկ ես ձեզ ասում եմ. ամէն մարդ, որ 32
 իր կնոջն արծակում է առանց պոռնկութեան պարճառի, նա՛ է,
 որ նրան շնութեան է մղում. եւ ով որ արծակուածին է առնում,
 շնանում է: Լսել էք դարձեալ, թէ ինչ ասուեց նախնիներին. 33
 «Երդմնազանց մի՛ լինիր, այլ արա՛ Տիրոջն այն, ինչ երդուել
 ես»: Իսկ ես ձեզ ասում եմ՝ ամենեւի՛ն չերդուել. ո՛չ երկնքի 34
 վրայ, որովհետեւ Աստուծոյ աթոռն է, ո՛չ երկրի վրայ, որովհե– 35
 տեւ նրա ուրբերին պարտաւանդան է, եւ ո՛չ Երուսաղէմի վրայ,
 որովհետեւ մեծ Արքայի քաղաքն է: Եւ քո գլխով էլ չերդուես, 36
 որովհետեւ չես կարող մի մագ իսկ սպիտակ կամ սեւ դարձնել:
 Այլ ձեր խօսքը լինի՝ այոն՝ այո, եւ ոչը՝ ոչ. որովհետեւ դրանից 37
 աւելին չարից է: Լսել էք՝ ինչ ասուեց. «Աչքի փոխարէն՝ աչք 38

39 եւ արամի փոխարէն՝ արամ»։ Իսկ ես ձեզ ասում եմ. չարին
 հակառակ չկանգնել. այլ եթէ մէկը քո աջ ծնօրին ապրակ փայ,
 40 նրան մինսն էլ դարձրու։ Եւ եթէ մէկը կամենայ քեզ բռնադա-
 41 րել եւ քո շապիկն առնել, նրան քո բաճկոնն էլ թող։ Եւ եթէ
 մէկը քեզ հարկադրի մի մղոն ճանապարհ անցնել, նրա հետ
 42 երկո՛ւ էլ գնա։ Տո՛ւր նրան, ով քեզնից խնդրում է. եւ ով կա-
 43 մենում է քեզնից փոխ առնել, երես մի՛ դարձրու նրանից։ Լսել
 էք արդարեւ, թէ ինչ ասուեց. «Պիտի սիրես ընկերոջդ եւ պի-
 44 տի արես քո թշնամուն»։ Իսկ ես ձեզ ասում եմ. սիրեցէ՛ք ձեր
 թշնամիներին, օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողներին, բարութիւն արէք
 ձեզ արողներին եւ աղօթեցէ՛ք նրանց համար, որ չարչարում
 45 են ձեզ եւ հալածում, որպէսզի որդիները լինէք ձեր Տօր, որ
 երկնքում է. քանի որ նա իր արեգակը ծագեցնում է չարերի եւ
 բարիների վրայ եւ անձրեւ է թափում արդարների եւ մեղաւոր-
 46 ների վրայ։ Եթէ սիրէք միայն նրանց, որոնք ձեզ սիրում են,
 47 ձեր վարձն ի՞նչ է. չէ՞ որ մաքսաւորներն էլ նոյնն են անում։ Եւ
 եթէ միայն ձեր բարեկամներին ողջոյն փաք, ի՞նչ աւելի բան էք
 անում. չէ՞ որ մաքսաւորներն ու մեղաւորները նոյնն են անում։
 48 Արդ, կապարեալ՝ եղէք դուք, ինչպէս որ ձեր երկնաւոր Տայրն է
 կապարեալ»։

6 «Զգո՛յ՛ջ եղէք, որ ձեր ողորմութիւնը մարդկանց առջեւ չանէք,
 որպէս թէ այն լինէր ի ցոյց նրանց. այլապէս վարձ չէք ընդունի
 2 ձեր Տօրից, որ երկնքում է։ Այլ երբ ողորմութիւն անես, փող
 մի՛ հնչեցրու քո առջեւ, ինչպէս անում են կեղծաւորները ժո-
 դովարաններում եւ հրապարակներում, որպէսզի փառաւորուն
 մարդկանցից։ Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, այդ իսկ է նրանց վար-
 3 ձը։ Այլ երբ դու ողորմութիւն անես, թող քո ձախ ձեռքը չիմա-
 4 նայ, թէ ինչ է անում քո աջը, որպէսզի քո ողորմութիւնը ծածուկ
 լինի, եւ քո Տայրը, որ տեսնում է, ինչ որ ծածուկ է, կը հափու-
 5 ցի քեզ յայտնապէս»։ «Եւ երբ աղօթես, չլինեն կեղծաւորների
 նման, որոնք սիրում են ժողովարաններում եւ հրապարակների
 անկիւններում աղօթքի կանգնել, որպէսզի մարդկանց երեւան.
 6 ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, այդ իսկ է նրանց վարձը։ Այլ դու երբ
 աղօթես, մտի՛ր քո սենեակը, փակի՛ր քո դռները եւ ծածուկ ա-
 ղօթի՛ր քո Տօրը, եւ քո Տայրը, որ տեսնում է, ինչ որ ծածուկ է,
 7 կը հափուցի քեզ յայտնապէս։ Աղօթք անելիս շափախօս մի՛
 լինէք ինչպէս հեթանոսները, որովհետեւ նրանք կարծում են, թէ

իրենց շապ խօսքերի պատճառով լսելի կը լինեն: Արդ, նրանց 8
 չնամանուէք, որովհետեւ ձեր Նայրը գիտէ, թէ ինչ է ձեզ պէտք, 9
 նախքան որ դուք նրանից մի բան ուզէք: Եւ արդ, դուք այս- 9
 պէն աղօթեցէք». «Նայր մեր, որ երկնքում ես. սո՛րբ թող լինի 10
 քո անունը. քո թագաւորութիւնը թող գայ. քո կանքը թող լի- 11
 նի երկրի վրայ, ինչպէս որ երկնքում է՝. մեր համապագօրեայ 12
 հացը փո՛ր մեզ այսօր. եւ ների՛ր մեզ մեր յանցանքները, ինչ- 13
 պէս որ մենք ենք ներում նրանց, որ յանցանք են գործում մեր 14
 դէմ. եւ մի՛ փար մեզ փորձութեան, այլ փրկի՛ր մեզ չարից. ո- 14
 րովհետեւ քո՛նն է թագաւորութիւնը եւ զօրութիւնը եւ փառքը 15
 յաւիտեանս. ամէն: Եթէ դուք մարդկանց ներէք իրենց յան- 15
 ցանքները, ձեր երկնատըր Նայրն էլ ձեզ կը ների: Իսկ եթէ դուք 16
 մարդկանց չներէք իրենց յանցանքները, ձեր Նայրն էլ ձեզ չի 17
 ների ձեր յանցանքները»: «Երբ ծոմ պահէք, փրփմերես մի՛ լի- 17
 նէք կեղծաւորների նման, որոնք իրենց երեսները այլանդակում 18
 են, որպէսզի մարդկանց այնպէս երեւան, թէ ծոմ են պահում. 19
 ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, այդ իսկ է նրանց վարձը: Այլ երբ 18
 դու ծոմ պահես, օծի՛ր քո գլուխը եւ լուա՛ քո երեսը, որպէսզի 19
 չերեւաս մարդկանց որպէս ծոմ պահող, այլ քո Նօրը՝ գաղփնա- 20
 բար. եւ քո Նայրը, որ րեսնում է, ինչ որ ծածուկ է, կը հափուցի 21
 քեզ»: «Գանձեր մի՛ դիզէք ձեզ համար երկրի վրայ, ուր ցեց 20
 եւ ժանգ ոչնչացնում են, եւ ուր գողեր պատերն են ծակում ու 22
 գողանում, այլ գանձեր դիզեցէք ձեզ համար երկնքում, որտեղ 21
 ոչ ցեց եւ ոչ ժանգ չեն ոչնչացնում, եւ ոչ էլ գողերը պատերն են 22
 ծակում ու գողանում. քանի որ, ուր ձեր գանձերն են, այնտեղ 23
 եւ ձեր սրտերը կը լինեն: Մարմնի ճրագը աչքն է. եթէ քո աչքը 24
 պարզ է, քո ամբողջ մարմինը լուսատըր կը լինի: Իսկ եթէ քո 24
 աչքը պղտոր է, քո ամբողջ մարմինը խաւար կը լինի: Եւ արդ, 25
 եթէ քո մէջ եղած լոյսը խաւար է, ապա խաւարը՝ որչա՛նի եւս 26
 աւելի»: «Ոչ ոք չի կարող երկու փրորջ ծառայել. կամ մէկին 25
 կ'ափի եւ միւսին կը սիրի, կամ մէկին կը մեծարի եւ միւսին 26
 կ'արհամարհի. չէք կարող ծառայել Աստծուն եւ՝ մամոնային»: 27
 «Դրա համար ասում եմ ձեզ. ձեր կեանքի համար հոգ մի՛ ա- 26
 րէք, թէ ի՛նչ պիտի ուրէք կամ ի՛նչ պիտի խմէք, եւ ոչ էլ ձեր 27
 մարմնի համար, թէ ի՛նչ պիտի հագնէք. չէ՛ որ կեանքը աւե- 27
 լին է, քան կերակուրը, եւ մարմինը՝ քան զգետը: Նայեցէք 27
 երկնքի թռչուններին. ոչ վարում են, ոչ հնձում եւ ոչ էլ շտեմա-

քանների մեջ հաւաքում. եւ ձեր երկնաւոր Տայրը կերակրում է նրանց. չէ՞ որ դուք աւելին էք, քան նրանք: Եւ արդ, ձեզնից ո՞վ կարող է հոգս անելով՝ իր հասակի վրայ մէկ կանգուն աւել-
 28 լացնել: Եւ հազուսրի համար ինչո՞ն էք հոգս անում. նայեցէ՛ք վայրի շուշանին, ինչպէ՛ն է աճում. ո՛չ ջանք է թափում եւ ո՛չ հիւսում: Ասում են՝ ձեզ, որ Սողոմոնն իսկ, իր ամբողջ փառքի մեջ,
 29 չհազնուեց նրանցից մէկի նման: Իսկ եթէ դաշարի միջի խոտին, որ այսօր կայ եւ վաղը հնոց կը նեպուի, այդպէ՛ն է հազցնում
 30 Աստուած, որքա՛ն եւս առաւել՝ ձեզ, թերահաւապներ: Այսուհետեւ հոգ մի՛ արէք ու մի՛ ասէք՝ ի՛նչ պիտի ուրենք կամ ի՛նչ
 31 պիտի խմենք կամ ի՛նչ պիտի հագնենք, որովհետեւ հեթանոսներն են այդ բոլորը որոնում. քանի որ ձեր երկնաւոր Տայրը
 32 գիպէ, թէ այդ բոլորը ձեզ պէտք է: Նախ խնդրեցէ՛ք Աստուարքայութիւնը եւ նրա արդարութիւնը, եւ այդ բոլորը Աստու-
 33 34 35 ած ձեզ աւելիով կը փայ: Այսուհետեւ հոգ մի՛ արէք վաղուայ մասին, որովհետեւ վաղուայ օրը իր մասին կը հոգայ. օրուայ հոգսը բաւ է օրուայ համար»:

7. 2 «Մի՛ դապէք, որ Աստուծոց չղափուէք. որովհետեւ ինչ դա-
 3 փաստանով, որ դապէք, նրանով էք դափուելու. եւ ինչ չափով,
 4 5 6 7 8 9 10 11 12 որ չափում էք, նրանով պիտի չափուի ձեզ համար: Ինչո՞ն քո եղբօր աչքի մեջ շիւղը փեսնում ես, իսկ քո աչքի մեջ գերանը չես փեսնում. կամ ինչպէ՛ն քո եղբօրն ասում ես՝ թո՛ղ որ հանեմ այդ շիւղը քո աչքից, եւ ահա քո աչքում գերան կայ: Կեղծաւոր, նախ հանի՛ր քո աչքից այդ գերանը եւ ապա յստակ կը փեսնես՝ քո եղբօր աչքից շիւղը հանելու համար: Մի՛ փութք սրբութիւնը շներին. եւ ձեր մարգարիպները խոգերի առաջ մի՛ գցէք, որպէսզի դրանք ուրքի կոխան չանեն եւ դառնալով ձեզ չպարառափեն: Խնդրեցէ՛ք Աստուծոց, եւ նա կը փայ ձեզ, փնտրեցէ՛ք եւ կը գտնէք, բախեցէ՛ք, եւ կը բացուի ձեր առաջ. որովհետեւ, ով որ ուզի, ստանում է, ով որ փնտրի, գտնում է, եւ ով որ բախի, նրա առաջ կը բացուի: Ձեզնից ո՞վ է այն մարդը, որից իր որդին եթէ հաց ուզի, միթէ քա՛ն կը փայ նրան. եւ կամ եթէ ձուկ ուզի, միթէ օձ կը փայ նրան: Արդ, եթէ դուք, որ չար էք, գիպէք ձեր որդիներին բարի պարգէւներ փալ, որքա՛ն եւս առաւել ձեր Տայրը, որ երկնքում է, բարիքներ կը փայ նրանց, որ նրանից ուզում են»: «Այն ամէնը, ինչ կը կամենաք, որ մարդիկ ձեզ անեն, այդպէս եւ դո՛ւք արէք նրանց, որովհետեւ այդ

իսկ են Օրենքն ու մարգարեները»: «Մտէ՛ք նեղ դռնով. ինչքա՛ն 13
 լայն է դուռը եւ ընդարձակ՝ ճանապարհը, որ դէպի կորուսար
 է քանում, եւ բազմաթիւ են նրանք, որ մտնում են դրանով: Ինչքա՛ն 14
 անձուկ է դուռը եւ նեղ՝ ճանապարհը, որ քանում է
 դէպի կեանք, եւ սակաւաթիւ են նրանք, որ գտնում են այն»: 15
 «Զգո՛յշ եղէք սուր մարգարեներից, որոնք մօտենում են ձեզ ոչ–
 խարների զգեստներով, բայց ներսից յափշտակող գայլեր են: 16
 Իրենց գործերից կը ճանաչէք նրանց. միթէ փշերից խաղող եւ
 քաղաքից թուփ կը քաղէ՛ն: Այսպէս, ամէն բարի ծառ բարի 17
 պտուղ է փալիս, եւ չար ծառ չար պտուղ է փալիս: Լաւ ծառը 18
 չի կարող վար պտուղ փալ, ոչ էլ վար ծառը՝ լաւ պտուղ փալ:
 Ամէն ծառ, որ բարի պտուղ չի փալիս, կտրուի եւ կրակն է 19
 նետում: Ուրեմն՝ իրենց գործերից կը ճանաչէք նրանց»: «Ոչ 20, 21
 ամէն մարդ, որ ինձ «Տէ՛ր, Տէ՛ր» է ասում, երկնքի արքայութիւն
 կը մտնի, այլ նա՛, ով կատարում է կամքը իմ Տօր, որ երկնքում
 է: Այն օրը շաբերն ինձ պիտի ասեն. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, չէ՛ որ քո 22
 անունով մարգարեացանք եւ քո անունով դելեր հանեցինք եւ
 քո անունով բազում զօրաւոր գործեր արեցինք»: Եւ այն ժա– 23
 մանակ ես նրանց պիտի ասեմ. «Ես ձեզ երբեք չեմ ճանաչել,
 հեռո՛ւ կացէք ինձանից դուք ամէնքդ, որ անօրէնութիւն էք գոր–
 ծում»: Ով որ լսում է իմ այս խօսքերը եւ կատարում է դրանք, 24
 կը նմանուի մի իմաստուն մարդու, որ իր տունը շինեց ժայռի
 վրայ. անձրեւները թափուեցին, եւ գետերը յորդեցին, հողմերը 25
 փչեցին եւ զարկեցին այդ տանը, բայց չկործանուեց, որովհե–
 տեւ ժայռի վրայ էր հաստատուած: Իսկ ով որ լսում է իմ այս 26
 խօսքերը եւ դրանք չի կատարում, կը նմանուի մի յիմար մար–
 դու, որ իր տունը շինեց ավազի վրայ. անձրեւները թափուեցին, 27
 գետերը բարձրացան, հողմերը փչեցին եւ զարկեցին տանը, եւ
 նա ընկաւ. եւ նրա կործանումը շար մեծ եղաւ»: Երբ Յիսուս 28
 այս բոլոր խօսքերն աւարտեց, ժողովուրդը զարմանում էր նրա
 վարդապետութեան վրայ. որովհետեւ ուսուցանում էր ինչպէս 29
 մէկը, որ հեղինակութիւն ունի եւ ոչ թէ՛ ինչպէս օրէնսգէտները:

Երբ Յիսուս իջաւ լեռից, նրա յետեւից շար ժողովուրդ գնաց: **8**
 Եւ ահա մի բորոպ մօտենալով՝ նրան երկրպագում էր ու ասում. 2
 «Տէ՛ր, եթէ կամենաս, կարող ես ինձ մաքրել»: Յիսուս իր ձեռքը 3
 երկարեց, դիպցրեց նրան եւ ասաց. «Կամենում եմ, մաքրուի՛ր»: 4
 Եւ իսկոյն բորոպութիւնը նրանից մաքրուեց: Եւ Յիսուս նրան

ասաց. «Զգո՛յ՜ եղի՛ր, ոչ ոքի չասես, այլ գնա՛ դու քեզ ցո՛յց փոր
քահանային եւ մաքուցի՛ր Մովսէսի հրամայած ընծան՝ նրանց
5 իբրեւ վկայութիւն»։ Կափառնայում մընելիս նրան մօտեցաւ
6 մի հարիւրապետ. աղաչում էր նրան եւ ասում. «Տէ՛ր, ծառաս
7 փանը անդամալոյծ ընկած է եւ չարաչար փանջում է»։ Յիսուս
8 նրան ասաց. «Ես կը գամ եւ կը բժշկեմ նրան»։ Նարիւրապե-
տը պատասխանեց եւ ասաց. «Տէ՛ր, ես արժանի չեմ, որ դու իմ
յարկի փակ մընես. այլ խօսքով ասա, եւ իմ ծառան կը բժշկուի.
9 քանի որ ես էլ իշխանութեան փակ եղող մարդ եմ, ինձ ենթակայ
զինուորներ ունեմ. սրան ասում եմ՝ գնա՛, եւ գնում է, եւ մի ուրի-
շին, թէ՛ ե՛կ, եւ գալիս է. եւ իմ ծառային, թէ՛ արա՛ այս, եւ անում
10 է»։ Երբ Յիսուս այս լսեց, զարմացաւ եւ իր հետ գնացողներին
ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, Իսրայէլի մէջ իսկ այսպիսի
11 հաւար չգտայ երբեք։ Բայց ասում եմ ձեզ, որ արեւելքից եւ ա-
րեւմուտքից շարերը պիտի գան ու երկնքի արքայութեան մէջ
սեղան պիտի նստեն Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ.
12 իսկ արքայութեան որդիները պիտի ելնեն արտաքին խաւարը.
13 այնպէղ պիտի լինի լաց եւ ապամների կրճարում»։ Եւ Յիսուս
հարիւրապետին ասաց. «Գնա՛, եւ ինչպէս հաւարացիր, այնպէս
թող լինի քեզ»։ Եւ այդ նոյն ժամին նրա ծառան առողջացաւ։
14 Յիսուս Պետրոսի փունը գալով՝ փեսաւ, որ նրա զոքանջը փա-
15 քութեան մէջ պառկած էր։ Բռնեց նրա ձեռքից, եւ ջերմութիւնը
16 նրան թողեց. ուրքի կանգնեց եւ ծառայում էր նրանց։ Երբ ե-
րեկոյ եղաւ, նրա մօտ բազում դիւահարներ բերեցին, եւ նա
17 խօսքով դեւերին հանեց ու բոլոր հիւանդներին բժշկեց, որ-
պէսզի կարարուի Եսայի մարգարէի բերանով ասուած խօսքը.
«Նա մեր հիւանդութիւնները իր վրայ վերցրեց եւ մեր ցաւերը
18 կրեց»։ Յիսուս իր շուրջը բազում ժողովուրդ փեսնելով՝ հրա-
19 մայեց միւս կողմ գնալ։ Եւ մի օրէնագէտ, մօտենալով, ասաց
նրան. «Վարդապետ, ես էլ քո յետելից կը գամ, ուր էլ որ գնաս»։
20 Յիսուս նրան ասաց. «Աղուէսները որջ ունեն, եւ երկնքի թռչուն-
ները՝ բոյն. բայց մարդու Որդին մի փեղ չունի, որ իր գլուխը
21 դնի»։ Եւ իր աշակերտներից մէկն ասաց. «Տէ՛ր, ինձ թո՛յլ փոր,
22 որ գնամ նախ իմ հօրը թաղեմ»։ Յիսուս նրան ասաց. «Ղու
իմ յետելից արի եւ թո՛յլ փոր, որ մեռեալները թաղեն իրենց
23 մեռելներին»։ Երբ նա նաւակ մտաւ, նրա յետելից գնացին իր
24 աշակերտները։ Եւ ահա ծովի վրայ մեծ փոթորիկ առաջացաւ,

այնքան, որ նաուակը ծածկուեց ալիքներից: Իսկ ինքը ննջում էր: Եւ աշակերպները մօտենալով՝ վեր կացրին նրան ու ա- 25
սացին. «Տէ՛ր, փրկի՛ր մեզ, որովհետեւ կորչում ենք»: Նրանց 26
ասաց. «Ինչո՞ւ էք վախկոտ, թերահաւապներ»: Այն ժամանակ, վեր կենալով, սասպեց հողմերին եւ ծովին, ու մեծ խաղաղու-
թիւն եղաւ: Եւ մարդիկ զարմացան ու ասում էին. «Ինչպիսի՛ 27
մէկն է սա, որ հողմերն ու ծովը հնազանդում են սրան»: Եւ 28
երբ այն կողմ, գերգեսացիների երկիրն անցաւ, նրան պարա-
հեցին գերեզմաններից ելած երկու դիւահար, այնքան սասպիկ
կապաղած, որ այդ ճանապարհով որեւէ մէկը չէր կարող անց-
նել: Եւ ահա նրանք աղաղակեցին ու ասացին. «Ի՞նչ կայ մեր 29
եւ քո միջեւ, Յիսուս, Որդի՛ Աստծու, մեզ քարաժամ քանջելո՞ւ
եկար»: Եւ նրանցից քիչ հեռու արօտական խոզերի մի երա- 30
մակ կար: Եւ դեւերը աղչում էին նրան ու ասում. «Թէ՛ մեզ 31
այսպեղից հանես, մեզ թո՛յլ քուր գնալ խոզերի երամակը»: Եւ 32
նա նրանց ասաց՝ գնացէ՛ք: Դեւերը դուրս ելնելով՝ գնացին խո-
զերի երամակ: Եւ ամբողջ երամակը դարաւանդից դիմեց դէպի
ծով, ու ջրերի մէջ սափկեցին: Իսկ խոզարածները փախան 33
եւ քաղաք գնալով՝ պարմեցին ամէն ինչ, նաեւ՝ դիւահարների
դէպքը: Եւ ահա ամբողջ քաղաքը Յիսուսին ընդառաջ ելաւ. 34
երբ նրան փեսան, աղաչեցին, որ իրենց սահմաններից հեռու
գնայ:

Եւ նաուակ մընելով՝ Յիսուս անցաւ ծովի միւս կողմը. եւ եկաւ 9
իր քաղաքը: Եւ ահա նրա մօտ բերեցին մի անդամալոյծ, որ 2
պառկած էր մահճի մէջ: Յիսուս նրանց հաւաքը փռնելով՝ ա-
սաց անդամալոյծին. «Քո մեղքերը քեզ ներուած են»: Եւ ահա 3
օրէնագէտներից ոմանք իրենց մտքում ասացին՝ դա հայիոյում
է: Եւ Յիսուս իմանալով նրանց մտածումները՝ նրանց ասաց. 4
«Ինչո՞ւ դուք ձեր սրտերում չար բան էք խորհում. ի՞նչն է դիւ- 5
րին. ասել՝ քեզ ներուած են քո մեղքերը, թե՛ ասել՝ վեր կաց
եւ քայլի՛ր: Արդ, որպէսզի իմանաք, որ մարդու Որդին իշխա- 6
նութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերը ներելու, - ասաց նա այդ
ժամանակ անդամալոյծին, - վեր կաց, վերցրո՛ւ քո մահիճը եւ
գնա՛ քո տունը»: Եւ նա վեր կենալով՝ իր տունը գնաց: Երբ 7, 8
ժողովուրդը այս փեսաւ, զարմացաւ. եւ փառաւորում էր Աստ-
ծուն՝ մարդկանց այսպիսի իշխանութիւն փութողին: Եւ Յիսուս 9
այնպեղով անցնելով՝ փեսաւ Մարթէոս անունով մի մարդու,

որ նստել էր մաքսապանը, ու նրան ասաց. «Իմ յեպելից ա–
10 րի»: Եւ նա վեր կենալով՝ գնաց նրա յեպելից: Եւ երբ Յիսուս
նրա փանը սեղան էր նստել, ահա բազմաթիւ մաքսաւորներ ու
մեղաւորներ եկան բազմեցին Յիսուսի եւ նրա աշակերտների
11 հետ: Երբ փարիսեցիները այդ փեսան, ասացին նրա աշա–
կերտներին. «Ինչո՞ւ է ձեր վարդապետը մաքսաւորների ու մե–
12 ղաւորների հետ ուրում»: Իսկ Յիսուս, երբ լսեց, նրանց ասաց.
13 «Առողջներին բժիշկ պէտք չէ, այլ՝ հիւանդներին: Գնացէ՛ք, սո–
վորեցէ՛ք, թէ ինչ է նշանակում՝ ողորմութիւն եմ կամենում եւ ոչ՝
գոհ. քանզի ես արդարներին կանչելու չեմ եկել, այլ՝ մեղա–
14 տրներին: Այն ժամանակ Յովհաննէսի աշակերտները մօտե–
ցան նրան եւ ասացին. «Ինչո՞ւ մենք եւ փարիսեցիները յաճախ
15 ծոմ ենք պահում, իսկ քո աշակերտները չեն պահում»: Յիսուս
նրանց ասաց. «Միթէ կարելի՞ քան է, որ հարսանքաւորները
սուգ պահեն, քանի փեսան նրանց հետ է. բայց կը գան օ–
րեր, երբ փեսան նրանցից կը վերցուի, եւ ապա ծոմ կը պա–
16 հեն: Ոչ ոք չօգտագործուած կտաւի կտորը հնացած ձորձի
վրայ չի կարկապի, քանի որ այն իր լրիւ չափով կը պապռռի
17 կը հանի զգեստից, եւ պապռուածքը աւելի վատ կը լինի: Ոչ
էլ նոր գինին հին փիկերի մէջ են դնում. ապա թէ ոչ փիկե–
րը կը պապռուեն. եւ գինին դուրս կը թափուի, եւ փիկերը կը
փչանան. այլ նոր գինին նոր փիկերի մէջ են լցնում, եւ երկուսն
18 էլ պահում են»: Մինչ Յիսուս նրանց այս բաներն էր ասում,
ահա մի իշխանաւոր, մօտենալով, երկրպագեց նրան ու ասաց.
«Իմ դուստրը հէնց նոր մեռաւ, սակայն գայիր եւ քո ձեռքը նրա
19 վրայ դնէիր, եւ նա կը կենդանանար»: Յիսուս վեր կացաւ եւ
20 իր աշակերտների հետ միասին գնաց նրա յեպելից: Եւ ահա
դասներկու փարուց ի վեր արիւնահոսութիւն ունեցող մի կին,
յեպելից մօտենալով Յիսուսին, դիպաւ նրա զգեստի քղանցքին,
21 քանի որ մաքում ասում էր. «Եթէ միայն դիպչեմ նրա զգեստին,
22 կը փրկուեմ»: Իսկ Յիսուս, երբ դարձաւ ու նրան փեսաւ, ա–
սաց. «Քաջալերուի՛ր, դուստր, քո հաւանքը քեզ փրկեց»: Եւ
23 նոյն ժամին կինը բժշկուեց: Երբ Յիսուս իշխանաւորի փունը
24 եկաւ եւ փեսաւ փողհարներին ու մեծ ամբոխ, նրանց ասաց.
«Նե՞ռո՞ւ գնացէ՛ք, որովհետեւ այդ աղջիկը ոչ թէ մեռած է, այլ
25 ննջում է»:. Եւ նրանք ծաղրում էին նրան: Եւ երբ ամբոխը
դուրս ելաւ, նա ներս մտաւ, բռնեց նրա ձեռքից, եւ աղջիկը վեր

կացաւ: Եւ այս լուրը ամբողջ այդ երկրով մէկ փարածուեց: 26
 Եւ մինչ Յիսուս անցնում էր այն քաղաքներ, որոնք զնացին 27
 նրա յետեւից. նրանք աղաղակում էին ու ասում. «Ողորմիր մեզ,
 Դաւթի՛ Որդի»: Երբ նա փուն եկաւ, կոյրերը մօտեցան նրան: 28
 Յիսուս նրանց ասաց. «Նաւափում էք, որ ես այդ բանը ձեզ կա-
 րող եմ անել»: Նրանք ասացին նրան՝ այո՛, Տէր: Այն ժամա- 29
 նակ դիպաւ նրանց աչքերին եւ ասաց. «Ըստ ձեր հաւատի թող
 լինի ձեզ»: Եւ բացուեցին նրանց աչքերը: Եւ Յիսուս նրանց 30
 խստիւ պատուիրեց եւ ասաց. «Զգո՛յշ կացէք, ոչ ոք չիմանայ»: Իսկ
 նրանք եկան եւ նրա համբարը փարածեցին ամբողջ այդ 31
 երկրում: Եւ երբ նրանք դուրս եկան, ահա նրա մօտ բերեցին 32
 մի համր, դիւահար մարդ: Եւ երբ դէլը դուրս եկաւ, համրը 33
 խօսեց. եւ ժողովուրդը զարմացաւ ու ասաց. «Այսպիսի բան
 Իսրայէլում երբեք փեսնուած չէ»: Իսկ փարիսեցիներն ասում 34
 էին. «Դա դեւերի իշխանի միջոցով է հանում դեւերին»: Եւ 35
 Յիսուս շրջում էր բոլոր քաղաքներում եւ գիւղերում, ուսուցա-
 նում նրանց ժողովարաններում, քարոզում արքայութեան Աւե-
 փարանը եւ բժշկում էր ժողովրդի բոլոր ախտերն ու հիւանդու-
 թիւնները: Եւ փեսնելով ժողովրդի բազմութիւնը՝ Յիսուս գրեց 36
 նրանց, որովհետեւ յոգնած էին եւ ցրուած, ինչպէս ոչխարներ,
 որոնք հովիւ չունեն: Այն ժամանակ իր աշակերտներին ասաց. 37
 «Նունձը առաք է, իսկ մշակները՝ սակաւ: Արդ, աղաչեցէք հինձի 38
 Տիրոջը, որ մշակներ հանի իր հինձի համար»:

Եւ նա իր մօտ կանչելով իր փասներկու աշակերտներին՝ **10**
 նրանց իշխանութիւն փոխեց պիղծ դեւերի վրայ՝ հանելու դրանք
 եւ բժշկելու ամէն ցաւ եւ ամէն հիւանդութիւն: Եւ փասներկու 2
 առաքելների անունները սրանք էին. առաջին՝ Սիմոն Պետրոս
 կոչուածը, եւ նրա եղբայրը Անդրէաս, Զեբեդէոսի որդի 3
 Յակոբոս եւ նրա եղբայրը Յովհաննէս, Փիլիպպոս եւ Բարթո-
 լոմէոս, Թովմաս եւ Մարթէոս մաքսաւոր, Ալիւէոսի որդի Յա- 4
 կոբոս եւ Ղեբէոս, որ Թադէոս կոչուեց, Սիմոն Կանանացի եւ 5
 Յուդա Իսկարիովփացի, որ եւ մարմնեց նրան: Նրանց Տասն- 5
 երկուսին Յիսուս ուղարկեց, պատուիրեց նրանց ու ասաց. «Նե-
 թանոսների շրջաններով չգնաք եւ սամարացիների որեւէ քա- 6
 ղաքը չմտնէք, այլ աւելի շուրջ գնացէք Իսրայէլի փան կո- 6
 րած ոչխարների մօտ: Եւ երբ գնաք, քարոզեցէք եւ ասացէք. 7
 «Երկնքի արքայութիւնը մօտեցել է»: Նիւնդներին բժշկեցէք, 8

բորոպներին մաքրեցէք, դեւերին հանեցէք, ձրի առաք, ձրի էլ
 9 փութէք: Մի՛ ունեցէք ո՛չ ոսկի, ո՛չ արծաթ եւ ո՛չ էլ պղինձ դրամ՝
 10 ձեր գօփիների մէջ. ո՛չ պարկ՝ ճանապարհի համար. ո՛չ երկու
 զգեստ, ո՛չ կօշիկներ եւ ո՛չ էլ ցուպ. որովհետեւ մշակն արժանի է
 11 իր կերակրին: Որ քաղաքը կամ գիւղը մփնէք, հարցրէք, թէ ո՞վ
 է այնպեղ արժանատւորը, եւ այնպեղ մնացէք, մինչեւ որ այդպե-
 12 ղից դուրս ելնէք: Եւ երբ այն փութը մփնէք, ողջոյն փութք նրան
 13 ու ասացէք. «Ողջոյն այս փանը»: Եթէ փութն արժանի է, ձեր
 ողջոյնը նրա վրայ թող իջնի. իսկ եթէ արժանի չէ, ձեր ողջոյնը
 14 ձեզ թող վերադառնայ: Եւ եթէ մի քաղաք չընդունի ձեզ եւ չսի
 ձեր խօսքերը, այդ քաղաքից դուրս գնալիս՝ ձեր ոտքերից փո-
 15 շին թօթափեցէք: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, սոդոմացիների եւ
 գոմորացիների երկրի համար աւելի հեշտ պիտի լինի դատաս-
 16 փանի օրը, քան այդ քաղաքի համար»: «Ահա ես ձեզ ուղար-
 կում եմ որպէս ոչխարներ՝ գայլերի մէջ: Այսուհետեւ խորագէտ
 17 եղէք օձերի պէս եւ միամիտ՝ աղաւնիների նման: Զգուշացէք
 մարդկանցից, որովհետեւ պիտի մատնեն ձեզ արեանների եւ
 18 պիտի քանցեն ձեզ իրենց ժողովարաններում. ձեզ պիտի քա-
 նեն կուսակալների ու թագաւորների առաջ իմ պատճառով, որ
 19 իմ մասին վկայութիւն տաք նրանց եւ հեթանոսներին: Բայց
 երբ ձեզ մատնեն, հոգ մի՛ արէք, թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի
 խօսէք, որովհետեւ այդ ժամին ձեզ կը փրուի այն, ինչ պիտի
 20 խօսէք. քանի որ ոչ թէ դուք էք, որ պիտի խօսէք, այլ ձեր
 21 Տօր Տօգին, որ պիտի խօսի ձեր միջոցով: Եղբայրն իր եղբօրը
 մահուան պիտի մատնի, եւ հայրը՝ որդուն: Եւ որդիները հայրե-
 22 րի դէմ պիտի ելնեն ու նրանց պիտի սպանեն: Եւ իմ անուան
 համար բոլորից պիտի աքուղէք. իսկ ով մինչեւ վերջ համբերի,
 23 նա պիտի փրկուի: Եւ երբ ձեզ հալածեն այս քաղաքում, կը
 փախչէք դէպի մէկ ուրիշը. եւ եթէ ձեզ դրանից էլ հալածեն, կը
 փախչէք դէպի այն միւսը: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, Իսրայէլի
 քաղաքները դեռ վերջացրած պիտի չլինէք, նախքան մարդու
 24 Որդու գալը: Աշակերտը աւելին չէ, քան վարդապետը, եւ ոչ
 25 էլ ծառան՝ քան իր փերը: Աշակերտին հերիք է, եթէ լինի իր
 վարդապետի նման, եւ ծառային՝ իր փրոջ նման. եթէ փանրի-
 րօջը Բէեղզեբուղ կոչեցին, որչափ եւս առաւել՝ նրա ընտանիքը:
 26 Այսուհետեւ նրանցից չվախենաք, որովհետեւ չկայ ծածուկ բան,
 27 որ չյայտնուի, եւ գաղտնի բան, որ չիմացուի: Ինչ ձեզ ասում

եմ խաւարի մէջ, դուք ասացէք լոյսի՛ մէջ. եւ ինչ լսում էք ական-
 ջի մէջ փսփաւորով, հրապարակեցէ՛ք քանիքների վրայից: Եւ 28
 մի՛ վախեցէք նրանցից, որ մարմինն են սպանում, բայց հոգին
 սպանել չեն կարող. այլ դուք առաւել վախեցէ՛ք նրանից, ով կա-
 րող է գեհենի մէջ կորստեան մարմնել հոգին եւ մարմինը: Չէ՞ 29
 որ երկու ճնճղուկ մէկ դահեկանի է վաճառում, բայց նրանցից
 մէկն անգամ առանց ձեր Նոր գեպին չի ընկնում. եւ ձեր գլխի 30
 մագերը բոլորն իսկ հաշուում են: Արդ, մի՛ վախեցէք, քանի
 որ բազում ճնճղուկներից լաւ էք դուք: Ով որ ինձ կը խոստո- 32
 վանի մարդկանց առաջ, ես էլ կը խոստովանեմ նրան իմ Նոր
 առաջ, որ երկնքում է: Եւ ով ինձ կ'ուրանայ մարդկանց առաջ, 33
 ես էլ նրան կ'ուրանամ իմ Նոր առաջ, որ երկնքում է»: «Մի՛ 34
 կարծէք, թէ եկայ խաղաղութիւն հաստատելու երկրի վրայ. չե-
 կայ հաստատելու խաղաղութիւն, այլ՝ սուր. քանի որ եկայ, որ 35
 բաժանեմ որդուն իր հօրից, եւ դստերը՝ իր մօրից, եւ հարսին՝
 իր կեսուրից: Մարդու թշնամիները իր փնեցիները կը լինեն: 36
 Ով իր հօրը եւ կամ մօրը ինձնից աւելի է սիրում, ինձ արժանի 37
 չէ. ով իր որդուն կամ դստերը ինձնից աւելի է սիրում, ինձ ար-
 ժանի չէ: Եւ ով իր խաչը չի վերցնում ու իմ յետեւից չի գալիս, 38
 ինձ արժանի չէ: Ով որ իր անձը զգնում է, այն կը կորցնի. 39
 եւ ով իր անձը կորցրեց ինձ համար, այն կը գրնի: Ով ձեզ 40
 է ընդունում, ի՛նձ է ընդունում, եւ ով ի՛նձ է ընդունում, ընդու-
 նում է ինձ ուղարկողի՛ն: Ով մարգարէին ընդունում է իբրեւ 41
 մարգարէի, մարգարէի վարձ կը ստանայ. ով արդարին ընդու-
 նում է իբրեւ արդարի, արդարի վարձ կը ստանայ: Եւ ով այս 42
 փոքրիկներից մէկին միայն մի բաժակ սառը ջուր կը փայ խմե-
 լու իբրեւ աշակերտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, իր վարձը չպիտի
 կորցնի»:

Եւ երբ Յիսուս վերջացրեց իր փասներկու աշակերտներին **11**
 պատուէր փալը, այնպէղից գնաց՝ քարոզելու եւ ուսուցանելու
 շրջակայ քաղաքներում: Իսկ Յովհաննէսը, երբ բանփում լսեց 2
 Քրիստոսի գործերի մասին, ուղարկեց իր աշակերտներին եւ
 նրանց միջոցով ասաց նրան. «Դո՛ւ ես, որ գալու էիր, թե՛ ու- 3
 րիշին սպասենք»: Յիսուս պատասխան փուեց նրանց եւ ա- 4
 սաց. «Գնացէք պարմեցէ՛ք Յովհաննէսին, ինչ որ դուք լսեցիք
 եւ փեսաք. կոյրերը փեսնում են, կաղերը՝ քայլում, բորոքները՝ 5
 մաքրում, խուլերը՝ լսում, մեռելները՝ յառնում, եւ աղքատներին

6 քարոզում է Աւերարանը: Եւ երանի՛ է նրան, ով իմ պարճա-
7 ռով չի գայթակղում»: Երբ Յովհաննէսի աշակերպները գնա-
ցին, Յիսուս սկսեց ժողովրդին ասել Յովհաննէսի մասին. «Ի՞նչ
8 տեսնելու ելաք անապարում. հողմից շարժուող եղէ՞գ: Նապա
ի՞նչ տեսնելու ելաք. փափուկ զգեստներով զարդարուած մաիդ.
9 ահա նրանք, որ փափուկ բաներ են հագել, թագաւորների պա-
10 լարներում են: Ապա ի՞նչ տեսնելու ելաք. մի մարգարէ՞. այո՛,
ասում են ձեզ. առաւել քան մի մարգարէ, որովհետեւ նա է,
11 որի մասին գրուած է. «Ահա ես կ'ուղարկեմ իմ պարգամաւո-
րին քո առջեւից, որ քո առաջ քո ճանապարհը պարարասարի»:
12 Ճշմարիտ են ասում ձեզ, կանանցից ծնուածների մէջ Յովհան-
նէս Մկրտչից աւելի մեծը չի ելել. բայց երկնքի արքայութեան
13 մէջ ամենից յետինը նրանից մեծ է: Յովհաննէս Մկրտչի օ-
րերից մինչեւ այժմ երկնքի արքայութիւնը բռնադատում է. եւ
14 հզօրներն են յափշտակում այն, քանի որ ամբողջ Օրէնքը եւ
15 մարգարէները մարգարէացան մինչեւ Յովհաննէսը: Եւ եթէ
16 ուզում էք ընդունել, Յովհաննէսն է Եղիան, որ գալու է: Ով
17 լսելու ականջ ունի, թող լսի: Ո՞ւմ նմանեցնեմ այս սերնդին.
նման է նա մանուկների, որոնք նստած են հրապարակներում,
18 կանչում են իրենց ընկերներին եւ ասում. ձեզ համար փող
հնչեցրինք, բայց չպարեցիք. ձեզ համար ողբ երգեցինք, բայց
19 դուք լաց ու կոծ չարեցիք: Եկաւ Յովհաննէսը. ո՛չ ուրում էր եւ
20 ո՛չ խմում. եւ ասացին՝ նրա մէջ դեւ կայ: Եկաւ մարդու Որդին.
ուրում է եւ խմում. եւ ասում են՝ ահա ուրող եւ խմող մարդ,
բարեկամ՝ մաքսաւորների եւ մեղաւորների. բայց իմաստութիւ-
21 նը արդարացուեց իր որդիների կողմից»: Այն ժամանակ նա
սկսեց պարսաւել այն քաղաքները, որոնց մէջ նրա բազում զօ-
րաւոր գործերը տեղի ունեցան, բայց նրանք չապաշխարեցին:
22 «Վայ՛ քեզ, Քորազին, վայ՛ քեզ, Բեթսայիդա. որովհետեւ ե-
թէ Տիրոսում եւ Սիդոնում տեղի ունեցած լինէին այն զօրա-
ւոր գործերը, որ ձեր մէջ արուեցին, վաղուց արդէն քուրջով եւ
23 մոխրով ապաշխարած կը լինէին: Բայց ասում են ձեզ, Տիրոսի
եւ Սիդոնի երկրի համար աւելի տանելի կը լինի դատաստա-
նի օրը, քան ձեզ համար: Եւ դո՛ւ, Կափառնայում, միթէ մինչեւ
երկի՛նք պիտի բարձրանաս. ո՛չ, պիտի իջնես մինչեւ դժոխք.
որովհետեւ եթէ Սոդոմում եղած լինէին այս զօրաւոր գործե-
րը, որ եղան քո մէջ, արդարեւ մինչեւ այսօր նրանք կանգուն

կը լինէին: Բայց ասում եմ ձեզ, որ ստղծանքներ իւրերի հա- 24
մար դարաստանի օրը աւելի քանքի կը լինի, քան քեզ հա-
մար»: Այն ժամանակ Յիսուս պարասխան քուեց եւ ասաց. 25
«Գոհութիւն եմ յայտնում քեզ, Նայր, Տէր երկնքի եւ երկրի, որ
ծածկեցիր այս բանը իմաստուններից եւ գիտուններից ու յայտ-
նեցիր մանուկներին: Այո՛, Նայր, քանի որ այսպէս հաճելի ե- 26
ղաւ քեզ: Ամենայն ինչ քուեց ինձ իմ Նորից. եւ ոչ ոք չի 27
ճանաչում Որդուն, եթէ ոչ՝ Նայրը. եւ ոչ ոք չի ճանաչում Նո-
րը, եթէ ոչ՝ Որդին, եւ նա, ում Որդին ուզենայ յայտնել: Եկէ՛ք 28
ինձ մօտ, բոլոր յոգնածներդ ու բեռնաւորուածներդ, եւ ես ձեզ
կը հանգստացնեմ: Իմ լուծը ձեր վրայ վերցրէ՛ք եւ սովորեցէ՛ք 29
ինձնից, որ հեզ եմ եւ սրտով խոնարհ. եւ ձեզ համար հան-
գիստ պիտի գտնէք, որովհետեւ իմ լուծը քաղցր է եւ իմ բեռը՝ 30
թեթեւ»:

Յիսուս, շաբաթ օրով, անցաւ արարերի միջով. նրա աշա- 12
կերպները քաղցած էին եւ սկսեցին հասկ պոկել եւ ուրել: Փա- 2
րիսեցիները երբ այս տեսան, Յիսուսին ասացին. «Ահա քո ա-
շակերպները անում են մի բան, որ շաբաթ օրն անել օրինաւոր
չէ»: Եւ նա նրանց ասաց. «Դուք չէ՛ք կարդացել, թէ ինչ արեց 3
Դաւիթը, երբ քաղց զգաց նա եւ նրանք, որ նրա հետ էին: Թէ 4
ինչպէս մտաւ Աստուծոյ քուրը եւ կերաւ առաջաւորութեան հացը,
որն ուրել օրէնք չէր ոչ նրա եւ ոչ էլ նրա հետ եղողների համար,
այլ միայն՝ քահանաների համար: Կամ թէ Օրէնքում չէ՛ք կար- 5
դացել, որ շաբաթ օրերը քաճարում քահանաները պղծում են
շաբաթը եւ անմեղ են: Բայց ասում եմ ձեզ, որ այսպէղ քաճա- 6
րից մեծ մէկը կայ: Եւ եթէ իմանայիք, թէ ի՛նչ է՝ ողորմութիւն եմ 7
կամենում եւ ոչ՝ զոհ, ապա դուք անպարտներին չէիք դարա-
պարտի. ուրեմն մարդու Որդին շաբաթ օրուայ տէրն է»: Յի- 8, 9
սուս այսպէղից մեկնելով՝ եկաւ նրանց ժողովարանը: Այնպէղ 10
կար մի մարդ, որի ձեռքը գոսացած էր: Յիսուսին հարցրին ու
ասացին. «Շաբաթ օրը թոյլատրելի՞ է բժշկել». որպէսզի նրան
ամբաստանեն: Եւ նա ասաց նրանց. «Ո՛վ է ձեզնից այն մար- 11
դը, որ մի ոչխար ունենայ, եւ դա շաբաթ օրն ընկնի փոսի մէջ,
միթէ չի՞ բռնի ու վեր հանի այն: Իսկ արդ, մարդը ոչխարից 12
որքա՛ն եւս առաւել է. ապա ուրեմն, պէտք է շաբաթ օրը բարիք
գործել»: Այն ժամանակ մարդուն ասաց՝ ձեռքդ երկարի՛ր. եւ 13
նա երկարեց. եւ առողջացաւ գոսացած ձեռքը, ինչպէս միւսը:

14 Իսկ փարիսեցիները դուրս գալով՝ նրա դէմ խորհուրդ արին, թէ
 15 ինչպէս կորստեան մատնեն նրան: Երբ Յիսուս այդ իմացաւ,
 16 այդպէղից մեկնեց: Նրա յետեւից գնաց շար ժողովուրդ, եւ նա
 17 բոլորին բժշկեց: Եւ խսարիւ պարուիրեց նրանց, որ իր մասին
 18 ոչ ոքի բան չասեն, որպէսզի կապարտի այն, ինչ որ ասուեց
 19 Եսայի մարգարէի բերանով. Այն ժամանակ նրա մօտ բերուեց
 20 կոյր ու համր մի դիւահար, եւ նա բժշկեց նրան, այնպէս որ
 21 համրն ու կոյրը խօսում էր ու տեսնում: Ամբողջ ժողովուրդը
 22 զարմացաւ եւ ասում էր. «Միթէ սա՛ է Քրիստոսը՝ Դաւթի
 23 Որդին»: Բայց երբ փարիսեցիները լսեցին, ասացին. «Նա
 24 դէւերին այլ կերպ չի հանում, եթէ ոչ Բէեղզբերուղի՝ դէւերի իշ-
 25 խանի միջոցով»: Երբ Յիսուս նրանց մտածումներն իմացաւ,
 26 նրանց ասաց. «Ինքն իր մէջ բաժանուած ամէն թագաւորութիւն
 27 աւերում է, եւ ինքն իր մէջ բաժանուած ամէն քաղաք կամ տուն
 28 կանգուն չի մնայ. եւ եթէ սաքանան սաքանային հանում է,
 29 ուրեմն՝ ինքն իր մէջ բաժանուեց. արդ, նրա թագաւորութիւնը
 30 ինչպէ՛ն կարող է կանգուն մնալ: Եւ եթէ ես Բէեղզբերուղով եմ
 31 հանում դէւերին, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. դրա համար
 32 էլ նրանք կը լինեն ձեր դատարանները: Իսկ եթէ Աստուծո Նո-
 33 գով եմ հանում դէւերին, ուրեմն Աստուծո արքայութիւնը հասել է
 ձեր վրայ: Կամ ինչպէ՛ն կարող է մէկը մտնել հզօր մի մարդու
 տունը եւ յափշտակել նրա գոյքերը, եթէ նախ չկապի հզօրին եւ
 ապա նրա տունը կողոպտի: Ով ինձ հետ չէ՝ իմ դէմ է, եւ ով
 ինձ հետ չի հաւաքում՝ ցրում է»: «Դրա համար ասում եմ ձեզ.
 ամէն մեղք եւ հայհոյանք կը ներուեն մարդկանց, բայց Նոգու
 դէմ հայհոյանքը չպիտի ներուի: Եւ ով որ մարդու Որդու դէմ
 խօսք ասի, նրան պիտի ներուի, բայց ով ասի Սուրբ Նոգու դէմ,
 նրան չպիտի ներուի ո՛չ այս աշխարհում եւ ո՛չ էլ հանդերձեալում:
 Կամ ծառը բարի արե՞ք, եւ նրա պտուղն էլ բարի կը լինի, կամ
 ծառը չար արե՞ք, եւ նրա պտուղն էլ չար կը լինի. քանի որ իր
 պտղից է ծառը ճանաչում: Իժերի՛ ծնունդներ, դուք, որ չար էք,
 ինչպէ՛ն կը կարողանաք բարի բաներ խօսել, քանի որ բերանը
 սրտի լիութիւնից է, որ խօսում է: Բարի մարդը իր սրտի բա-
 րի գանձերից հանում է բարի բաներ, իսկ չար մարդը իր սրտի
 չար գանձերից հանում է չար բաներ: Բայց ասում եմ ձեզ, թէ
 մարդիկ իրենց խօսած ամէն դատարկ բանի համար դատաս-
 րանի օրը հաշիւ պիտի տան, որովհետեւ՝ քո խօսքերով պիտի

արդարանաս եւ քո խօսքերով պիտի դափապարտուես»: Այն 34
 ժամանակ օրէնագէտներից եւ փարիսեցիներից ոմանք նրան
 պատասխան արեցին ու ասացին. «Վարդապետ, քեզնից մի
 նշան ենք կամենում տեսնել»: Նա պատասխան արեց նրանց 35
 ու ասաց. «Չար եւ շնացող ազգը նշան է փնտռում. այլ նշան
 չի քրոտի նրան, բայց միայն Յովնան մարգարէի նշանը. որով– 36
 հետեւ, ինչպէս Յովնանը երեք օր ու երեք գիշեր կէտի փոքրի
 մէջ էր, նոյնպէս եւ մարդու Որդին երկրի ընդերքում՝ երեք օր
 ու երեք գիշեր: Նիւնուէի մարդիկ դափաստանի ժամանակ այս 37
 ազգի դէմ պիտի դուրս գան եւ պիտի դափապարտեն նրան,
 քանի որ նրանք Յովնանի քարոզութեամբ ապաշխարեցին. եւ
 ահաւասիկ այսպէս Յովնանից մեծը կայ: Նորաւի Դշխոն դա– 38
 փաստանի ժամանակ պիտի դուրս գայ այս ազգի դէմ եւ պիտի
 դափապարտի նրան, որովհետեւ նա երկրի ծագերից եկաւ լսե–
 լու Սողոմոնի իմաստութիւնը. եւ ահա այսպէս Սողոմոնից մե–
 ծը կայ»: «Սակայն պիղծ ոգին դուրս է ելնում մարդուց, շրջում 39
 է անջրդի վայրերում, հանգիստ է որոնում եւ չի գտնում: Այն 40
 ժամանակ ասում է՝ դառնամ իմ տունը, որպէսզի դուրս եկայ. եւ
 գալիս է ու այն գտնում դափարկ՝ մաքրուած ու կարգի բերուած:
 Այն ժամանակ գնում եւ վերցնում է իր հետ իրենից աւելի չար 41
 եօթը այլ ոգիներ եւ մտնում բնակում է այնպէս. եւ այդ մարդու
 վերջը լինում է աւելի վատ, քան առաջ էր. այսպէս պիտի լինի եւ
 այս չար սերնդին»: Մինչ Յիսուս դեռ խօսքն ուղղում էր բազ– 42
 մութեանը, ահա նրա մայրն ու նրա եղբայրները կանգնած էին
 դրսում եւ ուզում էին խօսել նրա հետ: Եւ մէկն ասաց նրան. 43
 «Ահա քո մայրն ու քո եղբայրները դրսում կանգնած են եւ ու–
 զում են քեզ հետ խօսել»: Նա այդ ասողին պատասխանեց ու 44
 ասաց. «Ո՞վ է իմ մայրը, կամ ովքե՞ր են իմ եղբայրները»: Եւ 45
 իր ձեռքը երկարելով դէպի իր աշակերտները՝ ասաց. «Ահա՛ իմ
 մայրը եւ իմ եղբայրները. որովհետեւ, ով կատարում է կամքը 46
 իմ Տօր, որ երկնքում է, նա՛ է ինձ եղբայր եւ քոյր եւ մայր»:

Այդ օրը Յիսուս Կնից դուրս գալով՝ նստեց ծովեզերքին: Եւ 13, 2
 նրա մօտ շատ ժողովուրդ հաւաքուեց, այնպէս որ նա նաւակ
 մտաւ ու նստեց. իսկ ամբողջ ժողովուրդը կանգնած էր ծովե–
 զերքին: Եւ նրանց հետ առակներով շատ բաներ էր խօսում 3
 եւ ասում. «Ահա մի սերմնացան եկաւ սերմանելու. եւ երբ նա 4
 սերմանում էր, մի մաս սերմ ընկաւ ճանապարհի եզերքին, եւ

5 երկնքի թռչունը եկաւ եւ այն կերաւ: Եւ ուրիշ մի մաս ընկաւ
ապառաժի վրայ, ուր շար հող չկար. եւ իսկոյն բուսաւ, քանի
6 որ հողը խորութիւն չունէր. երբ արեւը ծագեց, խանձուեց. եւ
7 քանի որ արմաքներ չկային, չորացաւ: Եւ ուրիշ մի մաս ընկաւ
8 փշերի մէջ, ու փշերը բարձրացան եւ այն խեղդեցին: Եւ մէկ
ուրիշ մաս ընկաւ պարարտ հողի վրայ եւ պտուղ փուեց. կար
որ մէկին՝ հարիւր. եւ կար որ մէկին՝ վաթսուն. եւ կար որ մէկին՝
9, 10 երեսուն: Ով լսելու ականջ ունի, թող լսի»: Եւ աշակերպնե-
րը մօտենալով՝ նրան ասացին. «Ինչո՞ւ ես առակներով խօսում
11 նրանց հետ»: Նա պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Քանի որ
ձե՛զ է պրտած իմանալ երկնքի արքայութեան խորհուրդները,
12 իսկ նրանց պրտած չէ. որովհետե՛ւ ով ունի, նրան պիտի փրուի
եւ պիտի աւելացուի, իսկ ով չունի, նրանից պիտի վերցուի ու-
13 նեցածն էլ: Նրանց հետ առակներով եմ խօսում նրա համար,
որ նայում են եւ չեն տեսնում, լսում են եւ չեն իմանում ու չեն
14 հասկանում: Եւ նրանց վրայ կատարում է Եսայու մարգարէ-
ութիւնը, որ ասում է՝ պիտի լսէք, պիտի լսէք ու պիտի չիմանաք,
15 պիտի նայէք, պիտի նայէք ու պիտի չտեսնէք. որովհետեւ այս
ժողովրդի սիրտը կարծրացաւ, եւ իրենց ականջներով ծանր են
լսում. եւ փակեցին իրենց աչքերը, որպէսզի երբեք աչքերով
չտեսնեն ու ականջներով չսեն եւ սրտով չիմանան եւ դարձի
16 չգան, ու ես նրանց չբժշկեմ: Բայց երանի՛ է ձեր աչքերին, որ
տեսնում են, ու ձեր ականջներին, որ լսում են: Ճշմարիտ եմ աս-
17 ւում ձեզ, որ շար մարգարէներ ու արդարներ ցանկացան տես-
նել, ինչ որ դուք տեսնում էք, բայց չտեսան, եւ լսել՝ ինչ որ դուք
18 լսում էք, բայց չսեցին»: «Եւ արդ, լսեցէ՛ք դուք սերմնացանի
19 առակը. ամէն մէկից, ով լսում է արքայութեան խօսքը եւ չի
հասկանում, չարը գալիս է եւ յափշտակում նրա սրտում սեր-
մանուածը. դա այն է, որ ճանապարհի եզերքին սերմանուեց:
20 Եւ որ ապառաժի վրայ սերմանուեց, այն է, որ երբ լսում է խօս-
21 քը, իսկոյն ուրախութեամբ էլ ընդունում է այն: Բայց քանի որ
ինքն իր մէջ արմաքներ չունի, այլ մի որոշ ժամանակի համար
է հաւատում, երբ խօսքի համար նեղութիւն եւ հալածանքներ
22 լինեն, իսկոյն սայթաքում ընկնում է: Իսկ որ փշերի մէջ սեր-
մանուեց, այն է, որ լսում է խօսքը, բայց աշխարհիս հոգսերը
եւ հարստութեան պապրանքները խեղդում են խօսքը, եւ սա
23 լինում է անպտուղ: Իսկ որ լաւ հողի մէջ սերմանուեց, այն է,

որ երբ լսում է խօսքը եւ հասկանում, պարուղ է փալիս. կայ որ մէկի դիմաց՝ հարիւր, կայ որ մէկի դիմաց՝ վաթսուն եւ կայ որ մէկի դիմաց՝ երեսուն»։ Նա մէկ ուրիշ առակ էլ նրանց առաջ դրեց ու ասաց. «Երկնքի արքայութիւնը նմանուեց մի մարդու, որ իր արքի մէջ բարի սերմ սերմանեց։ Եւ երբ մարդիկ քնի մէջ էին, նրա թշնամին եկաւ եւ ցանած ցորենի վրայ որոն ցանեց ու գնաց։ Եւ երբ ցորենը բուսաւ ու պարուղ փուեց, ապա երեսաց եւ այն որոմը։ Տանփիրոջ ծառաները մօտեցան ու ասացին նրան. «Տէր, չէ՞ որ քո արքի մէջ դու բարի սերմ սերմանեցիր, ուրեմն որպէսի՞ց է այդ որոմը»։ Եւ փէրն ասաց նրանց. «Թշնամի մարդ է արել այդ»։ Ծառաները նրան ասացին. «Կամենում ես, որ գնանք ու քաղենք հանենք այն»։ Եւ փէրը նրանց ասաց. «Ո՛չ, մի գուցէ որոմը քաղելիս, ցորենն էլ նրա հետ արմափախիլ անէք։ Թողէք, որ երկուսն էլ միասին աճեն մինչեւ հունձը, եւ հնձի ժամանակ ես հնձողներին կ'ասեմ՝ նախ այդ որոմը քաղեցէք եւ դրանից խուրձեր կապեցէք այրելու համար, իսկ ցորենը հաւաքեցէք իմ շփեմարանների մէջ»։ Նրանց առաջ նա մէկ ուրիշ առակ էլ դրեց ու ասաց. «Երկնքի արքայութիւնը նման է մանանեխի հափիկի, որ մի մարդ, առնելով, սերմանեց իր արքի մէջ։ Այն փոքր է, քան բոլոր սերմերը. սակայն երբ աճում է, բոլոր բանջարներից աւելի է մեծանում ու ծառ է լինում, այն ասփիճան, որ երկնքի թռչունները գալիս են ու նրա ճիւղերի վրայ հանգստանում»։ Նա մէկ ուրիշ առակ էլ պատմեց նրանց ու ասաց. «Երկնքի արքայութիւնը նման է թթխմորի, որ մի կին, առնելով, դրեց երեք չափ ալիւրի մէջ, մինչեւ որ ամբողջը խմորուեց»։ Այս բոլորը Յիսուս առակներով պատմեց բազմութեանը եւ առանց առակի ոչինչ չէր ասում նրանց, որպէսզի կապարուի մարգարէի կողմից ասուածը. «Իմ բերանը առակներով պիտի բանամ եւ աշխարհի սկզբից ի վեր ծածկուած բաները պիտի յայտնեմ»։ Այն ժամանակ Յիսուս արձակելով ժողովրդին՝ փուն եկաւ. աշակերտները մօտեցան նրան ու ասացին. «Մեկնի՛ր մեզ համար արքի որոմների առակը»։ Նա պատասխանեց եւ ասաց. «Այն, որ սերմանում է բարի սերմը, մարդու Որդին է, իսկ արքը այս աշխարհն է. բարի սերմը նրանք են, որ արքայութեան որդիներն են, իսկ որոմը չարի որդիներն են. եւ թշնամին, որ այն ցանեց, սատանան է. իսկ հունձը այս աշխարհի վախճանն է, եւ հնձողները

40 հրեշտակներ են: Ինչպես որոմը հաւաքում է եւ կրակի մէջ
 41 այրում, այնպէս կը լինի այս աշխարհի վախճանին: Մարդու
 Որդին կ'ողարկի իր հրեշտակներին, եւ նրանք կը հաւաքեն
 նրա արքայութիւնից բոլոր գայթակղութիւնները եւ նրանց, ո-
 42 թոնք անօրինութիւն են գործում: Եւ կը գցեն նրանց բոցավառ
 43 հնոցի մէջ. այնպէղ կը լինի լաց եւ արամների կրճատում: Այն
 ժամանակ արդարները երկնքի արքայութեան մէջ կը ծագեն
 44 ինչպէս արեգակը: Ով լսելու ականջ ունի, թող լսի»: «Դարձե-
 ալ՝ երկնքի արքայութիւնը նման է արքի մէջ թաքցուած գանձի,
 որ մի մարդ, գտնելով, նորից թաքցնում է. եւ ուրախութիւնից
 գնում վաճառում է իր ամբողջ ունեցածը եւ այդ արքը գնում է:
 45 Դարձեալ՝ երկնքի արքայութիւնը նման է մի վաճառականի, որ
 46 գեղեցիկ մարգարիպներ էր որոնում. եւ գտնելով մի թանկար-
 ժէք մարգարիպ՝ գնաց վաճառեց իր ամբողջ ունեցածը եւ այդ
 47 մարգարիպը գնեց: Դարձեալ՝ երկնքի արքայութիւնը նման է
 48 ծով նետուած ուռկանի, որ ամէն փեսակ բան է հաւաքել. երբ
 լցուել էր, այն ցամաք հանելով եւ նստելով՝ լաւերը մի առ մի
 49 հաւաքեցին ամանների մէջ, իսկ անպէտքը դուրս գցեցին: Այն-
 պէս էլ կը լինի այս աշխարհի վախճանին: Հրեշտակները կ'ել-
 50 նեն եւ չարերին արդարների միջից կը բաժանեն ու կը գցեն
 նրանց բոցավառ հնոցի մէջ. այնպէղ կը լինի լաց եւ արամնե-
 51 րի կրճատում»: Յիսուս իր աշակերտներին ասաց. «Այս բոլորը
 52 իմացա՞ք»: Նրան ասացին՝ այո՛, Տէր: Եւ Յիսուս նրանց աս-
 աց. «Դրա համար երկնքի արքայութեանն աշակերպած ամէն
 օրէնսգէտ նման է փանուրէր մարդու, որ իր գանձից հանում է
 53 նորը եւ հինը»: Երբ Յիսուս այս առակները վերջացրեց, այն-
 54 քեղից մեկնեց: Եւ գալով իր գաւառը՝ նրանց ուսուցանում էր
 իրենց ժողովարանում, այնպէս որ նրանք զարմանում ու ասում
 էին. «Սրան որքեղից են այս իմաստութիւնը եւ զօրութեան
 55 գործերը: Սա հիւսնի որդին չէ՞. սրա մայրը չէ՞, որ Մարիամ
 է կոչում. եւ սրա եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովսէս, Սիմոն եւ
 56 Յուդա: Եւ սրա քոյրերը բոլորը մեզ մօտ չե՞ն. եւ արդ, որքե-
 57 ղից է սրան այս բոլորը»: Եւ նրանով գայթակղում էին: Իսկ
 Յիսուս նրանց ասաց. «Չկայ անարգուած մարգարէ, բայց մի-
 58 այն՝ իր գաւառում եւ իր փանը»: Եւ նրանց անհաւարութեան
 պարճառով այնպէղ զօրաւոր շար գործեր չարեց:

14 Այն ժամանակ Հերովդէս չորրորդապետը լսեց Յիսուսի համ-

բաւր եւ իր ծառաներին ասաց. «Նա՛ է Յովհաննէս Մկրտիչը. 2
մեռելներից յարութիւն է առել, եւ դրա համար նրա միջոցով
գորաւոր գործեր են լինում»: Արդարեւ Ներովդէսը ձերբակա- 3
լել էր Յովհաննէսին, նրան կապել եւ բանտի մէջ էր դրել իր
եղբօր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Ներովդիայի պապճառով. որովհե- 4
տեւ Յովհաննէսը նրան ասում էր. «Օրինաւոր չէ, որ դու նրան
իբրեւ կին ունենաս»: Եւ կամենում էր նրան սպանել, բայց 5
վախենում էր ժողովրդից, քանի որ նրան որպէս մարգարէ էին
ընդունում: Եւ երբ Ներովդէսի ծննդեան փարեղարձը հասաւ, 6
Ներովդիայի դուստրը հրաւիրեալների առաջ պարեց. եւ հաճելի
թուաց Ներովդէսին. ուստի եւ՝ նա երդումով խոստացաւ նրան 7
տալ, ինչ էլ որ ուզի: Եւ նա, առաջուց խրապուած լինելով իր
մօրից, ասաց. «Տո՛ւր ինձ այսպեղ, սկուտեղի վրայ, Յովհան- 8
նէս Մկրտչի գլուխը»: Եւ թագաւորը տխրեց, բայց երդման եւ 9
սեղանակիցների պապճառով հրամայեց նրան տալ այդ: Եւ 10
մարդ ուղարկեց, գլխաւորել տուեց Յովհաննէսին բանտի մէջ:
Եւ նրա գլուխը բերուեց սկուտեղով ու փրուեց աղջկան: Եւ սա 11
տարաւ այն իր մօրը: Իսկ Յովհաննէսի աշակերտները եկան 12
վերցրին մարմինը եւ թաղեցին. եւ եկան պապմեցին Յիսուսին:
Երբ Յիսուս այդ լսեց, այնպեղից նաւակով առանձին գնաց մի 13
ամայի տեղ: Երբ ժողովրդի բազմութիւնը լսեց այս, քաղաքնե-
րից հեփիոփն նրա յետեւից գնաց: Եւ երբ նա ցամաք ելաւ, 14
տեսաւ բազում ժողովուրդ, գլխաց նրանց եւ բժշկեց նրանց հի-
ւանդներին: Երեկոյեան դէմ, աշակերտները մօտեցան նրան 15
եւ ասացին. «Այս տեղը ամայի է, եւ օրը փարաժամել է. ար-
ձակի՛ր այդ ժողովրդի բազմութիւնը, որպէսզի գնայ շրջակայ
գիւղերը իր համար ուտելիք գնի»: Եւ Յիսուս ասաց. «Նարկ 16
չկայ, որ նրանք գնան, դո՛ւք նրանց ուտելու բան տուեք»: Եւ 17
նրանք ասացին նրան. «Այսպեղ ուրիշ բան չունենք, բացի հինգ
նկանակից եւ երկու ձկից»: Եւ նրանց ասաց. «Այսպեղ բերեք 18
այդ»: Եւ հրամայեց ժողովրդի բազմութիւնը նստեցնել խոտի 19
վրայ. եւ վերցնելով հինգ նկանակն ու երկու ձկները՝ նայեց
դէպի երկինք, օրհնեց, կտրեց եւ նկանակները աշակերտնե- 20
րին տուեց. իսկ աշակերտները՝ ժողովրդին: Բոլորը կերան ու
յագեցան: Եւ փասներկու սակառ լիքը կտորփանքների մնա-
ցորդներ վերցրին: Եւ նրանք, որ կերան, մօտ հինգ հազար 21
հոգի էին՝ չհաշուած կանանց եւ երեխաներին: Եւ նա իսկոյն 22

իր աշակերտներին ստիպեց նաև սկսել և առաջանալ դեպի
 միս կողմը, մինչև որ ինքը ժողովրդի բազմությունն արձա-
 23 կի: Եւ երբ ժողովրդի բազմությունն արձակեց, առանձին լեռ
 բարձրացաւ աղօթելու համար: Եւ երբ երեկոյ եղաւ, այնպէղ
 24 էր, մենակ: Նաւակը ցամաքից մղոններով հեռացել էր՝ դէս
 25 ու դէն քշուելով ալիքներից, քանի որ քամին դիմացից էր: Եւ
 գիշերուայ ուշ ժամին Յիսուս եկաւ նրանց մօտ՝ քայլելով ծովի
 26 վրայ: Երբ աշակերտները նրան տեսան ծովի վրայ քայլելիս,
 տառապալիքով եղան եւ ասացին. «Ինչ-որ ուրուական է». ու
 27 սարսափից աղաղակեցին: Յիսուս իսկոյն խօսեց նրանց հետ
 28 ու ասաց. «Սրբապնդուեցէ՛ք, ես եմ, մի՛ վախեցէ՛ք»: Պերորո-
 սը նրան պատասխանեց ու ասաց. «Տէ՛ր, եթէ դու ես, հրա-
 29 մայի՛ր ինձ ջրի վրայով քեզ մօտ գալ»: Եւ նա ասաց՝ արի՛:
 Եւ Պերորոսը նաւակից իջնելով՝ քայլեց ջրի վրայով ու եկաւ
 30 Յիսուսի մօտ: Սակայն տեսնելով ուժգին քամին՝ վախեցաւ:
 Եւ երբ սկսեց սուգուել, աղաղակեց ու ասաց. «Տէ՛ր, փրկի՛ր
 31 ինձ»: Եւ իսկոյն Յիսուս երկարեց իր ձեռքը, բռնեց նրան ու ա-
 32 սաց. «Թերահաւա՛ր, ինչո՞ւ երկմարեցիր»: Եւ երբ նրանք նաւակ
 33 բարձրացան, քամին հանդարտուեց: Եւ նրանք, որ նաւակի
 մէջ էին, մօտեցան, երկրպագեցին նրան ու ասացին. «Արդա-
 34 րեւ Աստուծո՛ւ Որդի՛ն ես դու»: Եւ կրթել անցնելով՝ ցամաք ելան
 35 Գեննեսաբէթում: Եւ երբ այդ տեղի մարդիկ նրան ճանաչեցին,
 մարդ ուղարկեցին ամբողջ գաւառով մէկ ու բոլոր հիւանդնե-
 36 րին նրա մօտ բերեցին: Եւ աղաչում էին նրան, որ գոնէ միայն
 նրա զգեստի քղանցքներին դիպչեն. եւ նրանք, որ մի անգամ
 դիպան, բժշկուեցին:

15 Այն ժամանակ Յիսուսին մօտեցան փարիսեցիներ ու օրէնս-
 2 գէտներ, որոնք Երուսաղէմից էին, եւ ասացին. «Ինչո՞ւ քո ա-
 շակերտները նախնիների աւանդութիւնը զանց են անում, քանի
 3 որ, երբ հաց են ուտում, ձեռքները չեն լուանում»: Նա պատաս-
 խան րուեց եւ ասաց նրանց. «Իսկ դուք ինչո՞ւ զանց էք անում
 4 Աստուծո՛ւ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պարճառով. քա-
 5 նի որ Աստուած ասաց. «Մեծարի՛ր քո հօրը եւ մօրը». եւ ով
 վաքաբանում է հօրը կամ մօրը, մահուամբ պիտի պարժուի:
 6 Իսկ դուք ասում էք. ով իր հօրը կամ մօրը ասի, թէ՛ այն, ինչ
 ինձնից օգտուելու ես, Աստուծո՛ւ ընծայ է, այլեւս չի մեծարի իր
 հօրը կամ իր մօրը. ուրեմն՝ Աստուծո՛ւ խօսքը արհամարհում էք

ձեր աւանդութեան պարճառով: Կեղծատրներ, Եսային լաւ է 7
 մարգարէացել ձեր վրայ եւ ասել. «Այս ժողովուրդը շրթունքնե- 8
 րով է ինձ մեծարում, բայց իրենց սիրտը հեռացած բաժանուած
 է ինձնից. գուր են ինձ պաշտում. մարդկանց կողմից պարտի- 9
 րուած վարդապետութիւններ են ուսուցանում»: Եւ Յիսուս իր 10
 մօտ կանչելով ժողովրդին՝ ասաց. «Լսեցէք եւ իմացէք. ոչ թէ՝ 11
 ինչ որ բերանով է մտնում, այն է պղծում մարդուն, այլ ինչ որ ել-
 նում է բերանից՝ այն է պղծում մարդուն»: Այն ժամանակ նրա 12
 աշակերպները մօտեցան եւ ասացին նրան. «Գիտեն, որ փա-
 րիսեցիները, երբ այդ խօսքը լսեցին, գայթակղուեցին»: Նա 13
 պարասխանեց նրանց եւ ասաց. «Ամէն րունկ, որ իմ երկնա-
 տը Հայրը չի փնկել, արմաբախիլ պիտի արուի: Թողէք նրանց. 14
 կոյրեր են, կոյրերի առաջնորդ. երբ կոյրն է առաջնորդում կոյ-
 րին, սխալում է, եւ երկունսն էլ փոսն են ընկնում»: Պետրոսը 15
 պարասխան րուեց նրան եւ ասաց. «Այս առակը բացաբրի՜ր
 մեզ»: Յիսուս ասաց. «Դեռեւս դո՛ւք էլ անհասկացող էք. չէ՞ք 16, 17
 իմանում, թէ ամէն ինչ, որ բերան է մտնում, որովայն է գնում
 եւ դուրս է ելնում: Իսկ ինչ ելնում է բերանից, սրտից է գա- 18
 լիս, եւ այն է մարդուն պղծում, քանի որ սրտից է, որ ելնում 19
 են չար խորհուրդներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պռնկու-
 թիւններ, գողութիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհոյանքներ:
 Այս բոլորն են, որ պղծում են մարդուն. իսկ անլուա՜յ ձեռքերով 20
 ուրելը մարդուն չի պղծում»: Յիսուս այդպէղից ելնելով՝ գնաց 21
 Տիրուսի եւ Սիդոնի կողմերը: Եւ ահա, այդ շրջաններից եկած 22
 քանանացի մի կին աղաղակում էր ու ասում. «Ողորմի՜ր ինձ,
 Տէ՛ր, Դաւթի՛ Որդի, աղջիկս չարաչար դիւահարում է»: Բայց 23
 նա նրան պարասխան չրուեց, եւ նրա աշակերպները մօտե-
 նալով՝ աղաչում էին նրան ու ասում. «Արձակի՜ր նրան, որովհե-
 րեւ մեր յետելից աղաղակում է»: Նա պարասխան րուեց եւ 24
 ասաց. «Այլ րեղ չեմ ուղարկուած, եթէ ոչ Իսրայէլի րան կորու-
 սեալ ոչխարների մօտ»: Իսկ կինը մօտենալով՝ երկրպագում էր 25
 նրան ու ասում. «Տէ՛ր, օգնի՜ր ինձ»: Նա պարասխանեց նրան 26
 եւ ասաց. «Լաւ չէ մանուկների հացն առնել ու շներին գցել»: Եւ նա ասաց. «Այո՛, Տէ՛ր, որովհետեւ շներն էլ կերակրում են 27
 իրենց րիրոջ սեղանից ընկած փշրանքներով»: Այն ժամա- 28
 նակ նրան պարասխանեց եւ ասաց. «Ո՛վ կին, մեծ է քո հաւա-
 րը, թող քեզ լինի՝ ինչպէս որ կամենում ես»: Եւ նրա դուստրը

29 նոյն ժամին բժշկուեց: Եւ Յիսուս մեկնելով այդպէղից՝ եկաւ
Գալիլիայի ծովեզերքը եւ, լեռը բարձրանալով, նստեց այնպէղ:
30 Նրան մօտեցաւ բազում ժողովուրդ. նրանց մէջ կային կաղեր,
կոյրեր, համրեր, հաշմուածներ եւ ուրիշ շարեր: Սրանց բերին
31 գցեցին նրա ոտքերի առջեւ, եւ նա նրանց բժշկեց. այնպէս
որ, ժողովուրդը զարմանում էր՝ պեսնելով, որ համրերը խօս-
սում են, կաղերը՝ քայլում, հաշմանդամները՝ բժշկուում, կոյրերը՝
32 պեսնում. եւ փառք էին փալիս Իսրայէլի Աստծուն: Եւ Յիսուս
իր մօտ կանգնելով աշակերպներին՝ ասաց. «Խղճում եմ այս ժո-
ղովրդին, որովհետեւ ահա երեք օր է, որ ինձ մօտ են եւ բան
չունեն, որ ուրբեն. եւ նրանց չեմ կամենում սոված արձակել.
33 գուցէ ճանապարհին ուժասպառ լինեն»: Աշակերպները նրան
ասացին. «Իսկ այժմ, այս ամայութեան մէջ որպէղից՝ է մեզ այն-
34 չափ հաց՝ այսքան ժողովուրդ կշտացնելու համար»: Եւ Յիսուս
նրանց ասաց. «Քանի՞ նկանակ ունէք»: Եւ նրանք ասացին՝ եօ-
35 թը, եւ մի քանի ձուկ: Եւ նա հրամայեց ժողովրդին, որ նստեն
36 գեպնի վրայ: Եւ վերցնելով եօթը նկանակն ու ձկները՝ գոհու-
թիւն յայտնեց Աստծուն եւ կտրեց ու փոռեց աշակերպներին, եւ
37 նրանք էլ՝ ժողովրդին: Բոլորը կերան ու յագեցան. եւ եօթը լի-
38 քը զամբիւղ կտորտանքների մնացորդներ վերցրին: Եւ նրանք,
որ կերան, մօտ չորս հազար հոգի էին՝ չհաշուած կանանց ու ե-
39 րեխաներին: Երբ նա ժողովրդի բազմութիւնը արձակեց, նա-
լակ բարձրացաւ ու եկաւ Մագդաղիայի սահմանները:

16 Փարիսեցիներն ու սադուկեցիները մօտեցան ու փորձելով՝
նրանից ուզում էին, որ ցոյց փայ իրենց երկնային մի նշան:
2, 3 Իսկ նա պատասխան փոռեց եւ ասաց նրանց. «Չար եւ շնա-
ցող մի սերունդ նշան է ուզում, եւ սակայն նրան նշան չափսի
փրոյի, բացի Յովնան մարգարէի նշանից»: Եւ նրանց թողեց ու
4 գնաց: Աշակերպներն էլ գնացին ծովի այն կողմը, բայց մոռա-
5 ցան հաց վերցնել: Յիսուս նրանց ասաց. «Տեսէ՛ք, զգո՛յ՜ յեղեք
6 սադուկեցիների եւ փարիսեցիների խմորից»: Աշակերպները
իրենց մէջ խորհում էին ու ասում. «Որովհետեւ հաց չենք վերց-
7 րել»: Յիսուս այդ իմացաւ ու ասաց. «Թերահաւապներ, ինչո՞ւ
8 էք ձեր մտքում խորհում, թէ հաց չունէք: Դեռեւս չէ՛ք իմանում
եւ չէ՛ք յիշում հինգ նկանակը, որ կերակրեց հինգ հազարին. եւ
9 քանի՞ սակառ վերցրիք. ոչ էլ եօթը նկանակը՝ չորս հազա-
10 րին. եւ քանի՞ սակառ վերցրիք: Արդ, ինչպէ՞ն չէք իմանում,

թէ հացի համար չէ, որ ձեզ ասացի՝ զգոյշ լինել փարիսեցիներ-
 րի եւ սադուկեցիների խմորից»։ Այն ժամանակ իմացան, թէ 11
 չէր ասել, որ զգուշանան խմորից, այլ՝ փարիսեցիների եւ սա-
 դուկեցիների ուսուցումից։ Եւ Յիսուս Փիլիպպեան Կեսարիայի 12
 կողմերը գնալով՝ հարցրեց աշակերտներին ու ասաց. «Մարդիկ
 իմ մասին ի՞նչ են ասում, ո՞վ է մարդու Որդին»։ Եւ նրանք ա- 13
 սացին. «Մէկը, թէ՝ Յովհաննէս Մկրտիչը, եւ ուրիշներ՝ Եղիան,
 իսկ ոմանք, թէ՝ Երեմիան, կամ մարգարէներից մէկը»։ Յի- 14
 սուս նրանց ասաց. «Իսկ դուք իմ մասին ի՞նչ եք ասում, ո՞վ
 եմ ես»։ Միմոն Պետրոսը պատասխանեց ու ասաց. «Դու ես 15
 Քրիստոսը՝ կենդանի Աստուծու Որդին»։ Յիսուս պատասխա- 16
 նեց եւ նրան ասաց. «Երանի՛ է քեզ, Միմոն, Յովնանի՛ որ-
 դի, որովհետեւ մարմինը եւ արիւնը չէ, որ յայտնեց քեզ, այլ՝
 իմ Հայրը, որ երկնքում է։ Եւ ես քեզ ասում եմ, որ դու վե՛մ 17
 ես, եւ այդ վե՛մի վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցին, ու դժոխքի
 դռները այն չպիտի յաղթահարեն։ Եւ քեզ պիտի փամ երկնքի 18
 արքայութեան բանալիները, եւ ինչ որ մի անգամ կապես երկ-
 րի վրայ, կապուած պիտի լինի երկնքում։ Եւ ինչ որ արձակես
 երկրի վրայ, արձակուած պիտի լինի երկնքում»։ Այն ժամա- 19
 նակ խստիւ պատուիրեց աշակերտներին, որ ոչ ոքի չասեն, թէ
 ինքն է Քրիստոսը։ Դրանից յետոյ Յիսուս սկսեց յստակօրէն 20
 յայտնել աշակերտներին, թէ պէտք է, որ ինքը Երուսաղէմ գնայ,
 բազում չարչարանքներ կրի եւ անարգուի քահանայապետնե-
 րից, օրէնագետներից, ժողովրդի ծերերից, սպանուի եւ երրորդ 21
 օրը յարութիւն առնի։ Եւ Պետրոսը նրան մի կողմ փանելով՝
 սկսեց վիճել նրա հետ ու ասել. «Քան լիցի քեզ, Տէր, այդ քեզ չի
 պատահի»։ Եւ նա դառնալով Պետրոսին՝ ասաց. «Ետե՛նս գնա, 22
 սափանա՛յ, դու գայթակղութիւն ես ինձ համար. որովհետեւ քո
 խորհուրդը Աստուծունը չէ, այլ՝ մարդկանցը»։ Այն ժամանակ 23
 Յիսուս իր աշակերտներին ասաց. «Եթէ մէկը կամենում է հե-
 րելու ինձ, թող ուրանայ իր անձը, վերցնի իր խաչը եւ գայ
 իմ յետեւից. որովհետեւ ով կամենայ իր անձը փրկել, այն կը 24
 կորցնի. եւ ով ինձ համար իր անձը կորցնի, կը գտնի այն։
 Ի՛նչ օգուտ կ'ունենայ մարդ, եթէ այս ամբողջ աշխարհը շա- 25
 հի, բայց իր անձը կործանի։ Կամ՝ մարդ իր անձի փոխարէն
 ի՛նչ փրկանք պիտի փայ. քանի որ մարդու Որդին գալու է իր 26
 Տօր փառքով՝ իր հրեշտակների հետ միասին. եւ այն ժամանակ

27 իւրաքանչիւրին կը հապուցի ըստ իր գործերի: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այսպեղ գործողների մէջ կան ոմանք, որոնք մահը չեն ճաշակի, մինչեւ որ չտեսնեն մարդու Որդուն՝ եկած իր արքայութեամբ»:

17 Եւ վեց օր յետոյ Յիսուս իր հետ վերցրեց Պեպրոսին, Յակոբոսին եւ նրա եղբորը՝ Յովհաննէսին եւ նրանց հանեց, առանձին, մի բարձր լեռ եւ նրանց առաջ պայծառակերպուեց. եւ նրա դէմքը փայլեց ինչպէս արեգակը. եւ նրա զգեստները դարձան սպիտակ ինչպէս լոյսը: Եւ ահա նրանց երեսացին Մովսէսն ու Եղիան, որ խօսում էին նրա հետ: Պեպրոսը պարասխսան քուեց եւ ասաց Յիսուսին. «Տէր, լաւ է, որ մենք այսպեղ ենք. եթէ կամենաս, երեք փառաւարներ շինենք, մէկը՝ քեզ համար, մէկը՝ Մովսէսի, մէկն էլ՝ Եղիայի»: Եւ մինչնա դեռ խօսում էր, ահա մի լուսաւոր ամպ նրանց վրայ հովանի եղաւ. ամպից մի ձայն եկաւ ու ասաց. «Դա՛ է իմ սիրելի Որդին, որին հաւանեցի, դրա՛ն լսեցէք»: Երբ աշակերպները այս լսեցին, իրենց երեսի վրայ ընկան եւ սաստիկ վախեցան: Եւ Յիսուս, մօտենալով, դիպաւ նրանց ու ասաց. «Ուրքի՛ ելէք եւ մի՛ վախեցէք»: Նրանք աչքները բարձրացրին եւ Յիսուսից բացի ոչ ոքի չտեսան: Եւ մինչ լեռից իջնում էին, Յիսուս նրանց պարուիրեց ու ասաց. «Այդ տեսիլքը մարդու չասէք, մինչեւ որ մարդու Որդին մեռելներից յարութիւն առնի»: Աշակերպները նրան հարցրին եւ ասացին. «Նապա ինչո՞ւ օրէնսգէպներն ասում են, թէ նախ Եղիան պիտի գայ»: Յիսուս պարասխսանեց եւ ասաց նրանց. «Եղիան կը գայ եւ կը վերահասարարի ամէն ինչ. բայց ձեզ ասում եմ, որ Եղիան արդէն իսկ եկել է. բայց նրան չճանաչեցին, այլ, ինչ որ կամեցան, արեցին նրան. նոյնպէս եւ մարդու Որդին նրանց ձեռքով չարհարուելու է»: Այն ժամանակ աշակերպները հասկացան, թէ Յովհաննէս Մկրտչի մասին էր ասել իրենց: Երբ ժողովրդի մէջ եկան, մի մարդ մօտեցաւ, ծնկի եկաւ եւ ասաց. «Տէր, ողորմի՛ր իմ որդուն, որովհետեւ լուսնոտութիւնից է փառապում եւ չարաչար փանջւում է. շարանգամ կրակի մէջ է ընկնում եւ երբեմն՝ ջրի մէջ: Նրան քո աշակերպների մօտ փարայ, եւ չկարողացան բժշկել»: Յիսուս պարասխսան քուեց ու ասաց. «Ո՛վ անհաւար եւ մոլորուած սերունդ, մինչեւ ե՞րբ ձեզ հետ պիտի լինեմ, մինչեւ ե՞րբ ձեզ պիտի հանդուրժեմ. նրան ինձ մօտ բեր»: Եւ Յիսուս նրան սաս-

րեց, դեւը նրանից դուրս եկաւ, եւ մանուկը հէնց այդ րոպէից
 բժշկուեց: Այն ժամանակ աշակերպները, առանձին, մօտեցան 18
 եւ Յիսուսին ասացին. «Մենք ինչո՞ւ այն հանել չկարողացանք»:
 Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Ձեր թերահաւատութեան պատճա- 19
 ճով. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ մանանեխի հափիկի չափ
 հաւատ ունենաք, այս լերանը կ'ասէք՝ րեղափոխուի՛ր այսպե-
 ղից այնպեղ, եւ կը րեղափոխուի. եւ որեւէ բան ձեզ համար
 անհնարին չի լինի: Բայց այս րեսակ դեւը այլ կերպ դուրս 20
 չի ելնում, եթէ ոչ աղօթքով ու ծոմապահութեամբ»: Եւ մինչ 21
 նրանք Գալիլիայում դեռ շրջում էին, Յիսուս իր աշակերպնե-
 րին ասաց. «Մարդու Որդին մաքնուելու է մարդկանց ձեռքը,
 ու նրան պիտի սպանեն, եւ նա երրորդ օրը յարութիւն պի- 22
 տի առնի»: Եւ նրանք շար փխրեցին: Երբ նրանք Կափառ- 23
 նայում եկան, երկդրամեան փութքը պահանջողները մօտեցան
 Պեպրոսին եւ ասացին. «Ձեր վարդապետը երկդրամեանը չի՞
 փալիս»: Եւ Պեպրոսն ասաց՝ այո՛: Եւ երբ փուն մտան, Յիսուս 24
 կանխեց նրան ու ասաց. «Քեզ ինչպէ՞ն է թում, Սիմո՛ն. ազգերի
 թագաւորները հարկերը կամ փութքը ումի՞ց են առնում, իրենց
 որդիներին, թե՛ օտարներից»: Եւ երբ ասաց՝ օտարներից, Յի- 25
 սուս նրան ասաց. «Ապա ուրեմն որդիներն ազատ են: Բայց 26
 որպէսզի նրանց չգայթակղեցնենք, զնա՞ ծով ու կարթ գցի՛ր, եւ
 առաջին ձուկը, որ դուրս կ'ելնի, վերցրո՛ւ ու բա՛ց նրա բերանը
 եւ մի արծաթ դրամ կը գտնես. այն ա՛ռ եւ իմ ու քո րեղ նրանց
 կը փաս»:

Այն օրը աշակերպները մօտեցան Յիսուսին եւ ասացին. 18
 «Մեզնից ո՞վ է մեծ երկնքի արքայութեան մէջ»: Եւ Յիսուս 2
 իր մօտ կանչեց մի մանուկ, կանգնեցրեց նրան նրանց մէջ ու 3
 ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ չդառնաք ու չլինէք մա-
 նուկների պէս, երկնքի արքայութիւնը չէք ստանի: Արդ, ով իր 4
 անձը խոնարհեցնում է ինչպէս այս մանուկը, երկնքի արքա-
 յութեան մէջ նա՛ է մեծ: Եւ ով որ իմ անունով մի այսպիսի 5
 մանուկ ընդունելու լինի, ի՛նձ կ'ընդունի: Եւ ով որ ինձ հաւա- 6
 րացող այս փոքրիկներից մէկին գայթակղեցնի, նրա համար
 լաւ կը լինի, որ նրա պարանոցից էջի երկանաքար կախուի, եւ
 նա սուզուի ծովի խորքը: Վայ աշխարհին՝ գայթակղութիւն- 7
 ների պատճառով. գայթակղութիւններ պէտք է որ գան, բայց
 վայ այն մարդուն, որի միջոցով կը գայ գայթակղութիւնը: Եթէ 8

քո ձեռքը կամ ոտքը քեզ գայթակղեցնում է, կտրիր այն եւ դէն գցիր քեզնից. լաւ է, որ դու մէկ ձեռքով կամ կաղ մտնես կեանք, քան երկու ձեռք ու երկու ոտք ունենաս եւ յաւիտենական կրա-

9 կի մէջ ընկնես: Եւ եթէ քո աչքն է գայթակղեցնում քեզ, հանիր այն եւ դէն գցիր քեզնից. լաւ է, որ դու միականի մտնես կեանք,

10 քան երկու աչք ունենաս եւ ընկնես գեհեմի կրակը: Զգոյ՛ջ եղէք, որ այս փոքրիկներից մէկին չարհամարիէք. ասում եմ ձեզ, որ երկնքում նրանց հրեշտակները մշտապէս տեսնում են ե-

11 րեսն իմ Տօր, որ երկնքում է. որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ փրկելու կորածը»: «Ձեզ ինչպէ՛ն է թուում. եթէ մի մարդ հա-

12 րիւր ոչխար ունենայ, եւ նրանցից մէկը մոլորուի, իննսունինը ոչխարը լերան վրայ չի՞ թողնի ու գնայ որոնելու մոլորուա-

13 ծին: Եւ եթէ պապահի, որ այն գտնի, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ նրա վրայ աւելի կ'ուրախանայ, քան իննսունիննի վրայ, որ մոլորուած չեն: Այսպէ՛ս իմ երկնաւոր Տօր կամքը չէ, որ այս

14 փոքրիկներից մէկը կորչի»: «Եթէ եղբայրդ քո դէմ մեղանչի, գնա յանդիմանիր նրան, երբ դու եւ նա մենակ էք. եթէ քեզ լսի,

15 քո եղբորը շահեցիր: Իսկ եթէ քեզ չլսի, ա՛ն քեզ հետ մէկին եւ կամ երկուսին, որպէսզի երկու կամ երեք վկաների բերանով

16 հաստատուի ամէն ինչ: Իսկ եթէ նրանց էլ չլսի, կ'ասես հաւաքացեալների ժողովում. իսկ եթէ նրանց էլ չլսի, թող նա քեզ

17 համար լինի ինչպէս հեթանոսը եւ մաքսաւորը: Ըշմարիտ եմ ասում ձեզ, ինչ որ կապէք երկրի վրայ, կապուած պիտի լինի երկնքում: Եւ ինչ որ արձակէք երկրի վրայ, թող արձակուած

18 լինի երկնքում: Դարձեալ ձեզ ասում եմ. եթէ ձեզնից երկուսը միաբանուեն երկրի վրայ որեւէ խնդրանքի համար, ինչ էլ որ խնդրեն, կը կատարուի նրանց համար իմ Տօր կողմից, որ

19 երկնքում է. որովհետեւ ուր երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած լինեն իմ անունով, այնպեղ եմ ես, նրանց մէջ»: Այն ժամանակ Պետրոսը մօտեցաւ նրան ու ասաց. «Տէ՛ր, քանի՞ անգամ, եթէ եղբայրս իմ դէմ մեղանչի, պէտք է ներեմ նրան. մինչեւ եօթն

20 անգամ»: Յիսուս նրան ասաց. «Քեզ չեմ ասում, թէ՛ մինչեւ եօթն անգամ, այլ՝ մինչեւ եօթանասուն անգամ եօթը»: «Այսպէս, երկնքի արքայութիւնը նմանում է մի թագաւորի, որ կամեցաւ

21 ծառաների հետ իր հաշիւները կարգադրել: Եւ երբ սկսեց հաշիւն ընդունել, նրա մօտ բերուեց քսաւը հազար քանքարի մի

22 պարտապան: Եւ քանի որ նա վճարելու բան չունէր, նրա տէրը

հրամայեց վաճառել նրան եւ նրա կնոջն ու որդիներին եւ այն
ամէնը, ինչ նա ունէր, եւ պարտքը հատուցել: Եւ ծառան գետին 26
ընկնելով՝ երկրպագում էր նրան եւ ասում. «Նամբերո՞ղ եղիր իմ
հանդէպ, եւ բոլորը կը վճարեմ քեզ»: Այդ ծառայի փերը, գթա- 27
լով, արձակեց նրան եւ պարտքը նրան շնորհեց: Իսկ ծառան 28
դուրս ելնելով՝ գրաւ իր ծառայակիցներից մէկին, որ իրեն հա-
րիւր դահեկան պարտք էր: Եւ նրան բռնելով՝ խեղդում էր ու
ասում. «Վճարի՞ր ինձ, ինչ որ պարտք ես»: Իսկ ծառայակիցը, 29
ընկնելով նրա ոտքերը, աղաչում էր նրան եւ ասում. «Նամբերո՞ղ
եղիր իմ հանդէպ, եւ կը վճարեմ քեզ»: Իսկ սա չէր կամենում. 30
գնաց նրան բանալիներէլ փուեց, մինչեւ որ պարտքը վճարէր:
Նրա ծառայակիցները, երբ տեսան եղածը, շափ փրփմեցին եւ 31
եկան ու իրենց փրորջը պափմեցին այն ամէնը, ինչ եղել էր:
Այն ժամանակ փերը կանչեց նրան եւ ասաց. «Չա՞ր ծառայ, 32
քո ամբողջ պարտքը քեզ շնորհեցի նրա համար, որ աղաչեցիր
ինձ. իսկ պէտք չէ՞ր, որ դու էլ գթայիր քո ծառայակցին, ինչպէս 33
ես էլ քեզ գթացի»: Եւ նրա փերը բարկանալով՝ նրան յանձնեց 34
դահիճներին, մինչեւ որ հապուցէր բոլոր պարտքերը: Նոյնը 35
պիտի անի ձեզ եւ իմ Նայրը, որ երկնքում է, եթէ ձեզանից իւ-
րաքանջիւրը սրտանց չների իր եղբօրը՝ նրա յանցանքները»:

Եւ երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, Գալիլիայից փեղա- 19
փոխուեց եւ եկաւ Նրեաստանի սահմանները, Յորդանանի միւս
կողմը: Եւ նրա յետեւից բազում ժողովուրդ գնաց, եւ այնպէս 2
նրանց բժշկեց: Եւ փարիսեցիները, մօտենալով նրան, փոր- 3
ձեցին եւ ասացին. «Օրինաւո՞ր է, որ մէկն իր կնոջը արձակի
ամէն մի յանցանքի պարճառով»: Նա պատասխանեց նրանց 4
եւ ասաց. «Ռութ չէ՞ք կարդացել, թէ նա, ով սկզբից ստեղծեց,
արու եւ էգ արեց նրանց եւ ասաց. դրա համար փղամար- 5
դը պիտի թողնի հօրը եւ մօրը ու պիտի գնայ իր կնոջ յետե-
ւից. եւ երկուսը մէկ մարմին պիտի լինեն: Ապա ուրեմն՝ ոչ 6
թէ երկու, այլ մէկ մարմին են: Արդ, ինչ որ Աստուած միաց-
րեց, մարդը թող չբաժանի»: Նրան ասացին. «Իսկ Մովսէսը 7
ինչո՞ւ մեզ պատուիրեց ապահարգանի թուղթ փալ ու արձա-
կել»: Յիսուս նրանց ասաց. «Մովսէսը ձեր խստասրտութեան 8
պարճառով ձեզ թոյլ փուեց արձակել ձեր կանանց, բայց սկզ-
բից այդպէս չի եղել: Սակայն ասում եմ ձեզ, թէ ով իր կնոջն 9
արձակում է, եւ դա պոռնկութեան պարճառով չէ, եւ ուրիշին

է առնում, շնանում է. շնանում է եւ նա, ով արձակուածին է
10 առնում»: Իր աշակերպները նրան ասացին. «Եթէ այդպիսին է պարագան մարդու եւ կնոջ համար, լաւ է չամուսնանալ»:
11 Եւ նա նրանց ասաց. «Բոլորն ընդունակ չեն այդ բանին, այլ՝
12 նրանք, որոնց փրուած է. որովհետեւ կան ներքինիներ, որոնք
իրենց մօր որովայնից այդպէս են ծնուել. կան ներքինիներ էլ,
որոնք մարդկանց կողմից են ներքինի դարձել. ներքինիներ էլ
կան, որոնք երկնքի արքայութեան համար իրենք իրենց ներ-
13 քինիներ են դարձրել. ով կարող է փանել, թող փանի»: Այն
ժամանակ նրա մօր մանուկներ բերուեցին, որ նրանց վրայ
ձեռք դնի ու աղօթք անի. իսկ նրա աշակերպները սաստում
14 էին բերողներին: Յիսուս ասաց. «Թո՛ղ փուէք այդ մանուկնե-
րին եւ մի՛ արգելէք, որ նրանք ինձ մօր գան, որովհետեւ եր-
15 կնքի արքայութիւնը այդպիսիներինն է»: Եւ նրանց վրայ ձեռք
16 դրեց ու այդպէղից գնաց: Եւ ահա մէկը մօքենալով նրան՝
ասաց. «Բարի՛ վարդապետ, ի՞նչ բարիք գործեմ, որ յաւիտե-
17 նական կեանքն ունենամ»: Եւ նա նրան ասաց. «Ինչո՞ն ես
ինձ բարու մասին հարցնում. մէկ է բարին. եթէ կամենում
ես յաւիտենական կեանքը մտնել, պահիր պապուիրանները»:
18 Նա ասաց. «Որո՞նք»: Յիսուս նրան ասաց. «Մի սպանիր, մի
19 շնանարը, մի գողանարը, սուր մի վկայիրը, քո հօրն ու մօրը
20 մեծարիրը եւ քո ընկերոջը քո անձի պէս պիտի սիրես»: Երի-
տասարդը նրան ասաց. «Այդ բոլորը իմ մանկութիւնից ի վեր
21 պահել եմ. արդ, էլ ի՞նչ բանով պակաս եմ դեռ»: Յիսուս նրան
ասաց. «Եթէ կամենում ես կատարեալ լինել, գնա վաճառիր
քո ունեցուածքը ու փո՛ր աղքատներին. եւ երկնքում գանձեր
22 կ'ունենաս. եւ դու արի՛ իմ յետեւից»: Երբ երիտասարդը այս
խօսքը լսեց, փրփմած գնաց. որովհետեւ շատ հարստութիւն ու-
23 ներ: Յիսուս աշակերպներին ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ,
որ հարուստը դժուարութեամբ կը մտնի երկնքի արքայութիւնը:
24 Դարձեալ ասում եմ ձեզ՝ աւելի հեշտ է, որ պարանը ասեղի ծա-
25 կով մտնի, քան թէ հարուստը՝ Աստծու արքայութիւնը»: Երբ
աշակերպները այս լսեցին, շատ զարմացան ու ասացին. «Իսկ
26 ո՞վ կը կարողանայ փրկուել»: Յիսուս նրանց նայեց եւ ասաց.
«Մարդկանց համար այդ անկարելի է, բայց Աստծու համար
27 ամէն ինչ կարելի է»: Այն ժամանակ Պեփրոսը պապասխան
փուեց ու ասաց նրան. «Ահա՛նախկ, մենք թողեցինք ամէն բան

եւ եկանք քո յեպելից. արդ, մենք ի՞նչ կ'ունենանք»: Յիսուս 28
 նրանց ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ դուք, որ եկաք իմ
 յեպելից, երկրորդ գալստեան, երբ որ մարդու Որդին իր փառ-
 քի աթոռին կը նստի, դուք էլ կը նստէք փասսներկու աթոռների
 վրայ՝ դապելու Իսրայէլի փասսներկու ցեղերին: Եւ ամէն ոք, 29
 որ թողել է քուն կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ
 մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ ազարակներ՝ իմ անուան
 համար, հարիւրապատիկ պիտի ստանայ եւ յաւիտենական կե-
 անքը պիտի ժառանգի: Շատ առաջիններ վերջին պիտի լինեն, 30
 եւ վերջիններ՝ առաջին»:

«Երկնքի արքայութիւնը նման է մի փանուրէրի, որ առաւօ- 20
 փեան ելաւ իր այգու համար մշակներ վարձելու: Եւ մշակնե- 2
 րի օրավարձը մէկ դահեկան սակարկելով՝ նրանց ուղարկեց իր
 այգին: Եւ առաւօտեան ժամը իննի մօտ դուրս ելնելով՝ փեսաւ 3
 ուրիշների, որ պարապ կանգնել էին հրապարակում: Նրանց 4
 էլ ասաց. «Դժուր էլ գնացէք իմ այգին, եւ ինչ որ արժան է, կրամ
 ձեզ»: Նրանք եւս գնացին: Եւ դարձեալ դուրս ելնելով կէսօրին 5
 ու կէսօրից յետոյ ժամը երեքի մօտ՝ նոյն ձեւով արեց: Եւ ժամը 6
 հինգի մօտ դուրս ելնելով՝ գտաւ ուրիշների, որ պարապ կանգ-
 նել էին. նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք այսպէղ ամբողջ օրը պարապ
 կանգնել»: Նրան ասացին. «Որովհետեւ մեզ ոչ ոք չվարձեց»: 7
 Նրանց ասաց. «Դժուր էլ գնացէք այգին, եւ ինչ որ արժան է, կը
 ստանաք»: Եւ երբ երեկոյ եղաւ, այգու փերը իր գործավարին 8
 ասաց. «Կանչիր մշակներին եւ փորձ նրանց վարձը՝ սկսած
 վերջիններից մինչեւ առաջինները»: Երբ եկան ժամը հին- 9
 գի մօտ վարձուածները, իւրաքանչիւրը մէկ դահեկան ստացաւ:
 Առաջիններն էլ գալով՝ կարծում էին, թէ աւելի կը ստանան, 10
 բայց նրանք էլ իւրաքանչիւրը մէկ դահեկան ստացան: Երբ 11
 առան, քրտնջում էին փանրիւրոջից ու ասում. «Դրանք՝ այդ 12
 վերջինները, մէկ ժամ գործ արեցին, իսկ դու դրանց հաւա-
 սար արեցիր մեզ, որ փարանք օրուայ ծանրութիւնը եւ փօթը»:
 Նա պատասխանեց նրանցից մէկին եւ ասաց. «Ընկէ՛ր, քեզ չեմ 13
 զրկում. չէ՛ որ ինձ հետ մէկ դահեկանի սակարկեցիր. ստա- 14
 ցիր քոնը եւ գնա՛. այս վերջիններին կամենում եմ փալ որքան
 եւ քեզ. միթէ իրաւունք չունե՞մ իմ ունեցածի հետ վարուելու, 15
 ինչպէս կամենում եմ: Կամ թէ՛ նախանձո՞ւմ ես, որ ես առա-
 փաձեռն եմ»: Այսպէս, վերջինները առաջին պիտի լինեն, եւ 16

առաջինները՝ վերջին. որովհետեւ բազում են կանչուածները,
17 բայց սակաւ են ընտրեալները»: Երբ Յիսուս Երուսաղէմ էր
բարձրանում, Տասներկուսին առանձին իր հետ վերցրեց եւ ճա-
18 նապարհին ասաց նրանց. «Ահաւասիկ Երուսաղէմ ենք բարձ-
րանում, եւ մարդու Որդին պիտի մաքնուի քահանայապետերին
ու օրէնսգէտներին. եւ նրան մահուան պիտի դադապարտեն
19 ու նրան հեթանոսներին պիտի մաքնեն՝ ծաղրուելու, ծեծուելու
եւ խաչը հանուելու համար, սակայն նա երրորդ օրը յարութիւն
20 պիտի առնի»: Այն ժամանակ նրան մօտեցաւ Ջեբեղէոսի որ-
դինների մայրը՝ իր որդիների հետ միասին. նա երկրպագում
21 էր ու նրանից մի բան ուզում: Եւ նա նրան ասաց. «Ի՞նչ ես
ուզում»: Կինն ասաց նրան. «Ասա՛, որ սրանք՝ իմ այս երկու
որդիները, նստեն քո արքայութեան մէջ, մէկը՝ քո աջ կողմում
22 եւ միւսը՝ ձախ կողմում»: Յիսուս պարասխանեց եւ ասաց.
«Չէք իմանում՝ ինչ էք խնդրում. կարո՞ղ էք խմել այն բաժակը,
որը ես խմելու եմ. կամ՝ մկրտուել այն մկրտութեամբ, որով ես
23 մկրտուելու եմ»: Նրան ասացին՝ կարող ենք: Յիսուս նրանց
ասաց. «Իմ բաժակը կը խմէք, եւ այն մկրտութեամբ, որով ես
մկրտում եմ, կը մկրտուէք, բայց նստեցնել իմ աջ եւ ձախ կող-
մերում՝ ես չէ, որ կրամ, այլ այդ նրանց համար է, որոնց քրուած
24 է իմ Տօրից»: Եւ քառը աշակերտները, այս լսելով, բարկացան
25 երկու եղբայրների վրայ: Յիսուս նրանց իր մօտ կանչեց ու ա-
սաց. «Գիտէք, որ ազգերի իշխանաւորները տիրում են ազգերի
26 վրայ, եւ մեծամեծները իշխում են նրանց վրայ: Չեր մէջ եւս
չպէտք է այդպէս լինի. այլ ձեզնից ով կը կամենայ մեծ լինել,
27 ձեր ծառան պիտի լինի. եւ ձեզնից ով կը կամենայ առաջին
լինել, ձեր ծառան պիտի լինի. ինչպէս որ մարդու Որդին չե-
28 կաւ ծառայութիւն ընդունելու, այլ ծառայելու եւ իր անձը քալու
որպէս փրկանք շարերի փոխարէն»: Եւ երբ նրանք Երիթովից
դուրս էին գալիս, Յիսուսի յետեւից բազում ժողովուրդ գնաց:
30 Եւ ահա երկու կոյրեր նստած էին ճանապարհի եզերքին: Երբ
լսեցին, թէ Յիսուս անցնում է, աղաղակեցին ու ասացին. «Ու-
31 դորմիր մեզ, Յիսուս, Դաւթի՛ Որդի»: Եւ ամբոխը յանդիմանեց
նրանց, որ լռեն: Իսկ նրանք առաւել եւս աղաղակում էին ու
32 ասում. «Ողորմիր մեզ, Տէր, Դաւթի՛ Որդի»: Յիսուս քեղում
կանգ առաւ, կանչեց նրանց եւ ասաց. «Ի՞նչ էք կամենում, որ
33 ձեզ անեն»: Նրան ասացին. «Որ մեր աչքերը բացուեն, Տէր»:

Եւ գթալով՝ Յիսուս դիպաւ նրանց աչքերին, եւ նրանք իսկոյն 34
 փեսան ու գնացին նրա յետեւից:

Երբ Երուսաղէմին մօտեցան եւ եկան Բեթփազէ, Չիթենեաց 21
 լերան մօտ, այն ժամանակ Յիսուս իր աշակերտներէից երկու-
 սին ուղարկեց ու նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք այդ գիւղը, որ ձեր 2
 դիմացն է, եւ այնպէղ կը գտնէք կապուած մի էջ եւ նրա հետը՝
 մի քուռակ. արձակեցէ՛ք բերէք ինձ: Եւ եթէ մէկը ձեզ բան ասի, 3
 կ'ասէք, որ Տիրոջը պէտք են. եւ նա իսկոյն դրանք կ'ուղարկի»:
 Բայց այս բոլորը եղաւ, որպէսզի կատարուի մարգարէի խօսքը, 4
 որ ասում է. «Ասացէ՛ք Սիոնի դստերը, ահա դէպի քեզ է գալիս 5
 քո թագաւորը՝ հեզ եւ նստած էշի ու էշի քուռակի վրայ»:
 Աշա- 6
 կերպները գնացին եւ արեցին, ինչպէս Յիսուս իրենց հրամայել
 էր. եւ էշն ու քուռակը բերեցին, նրանց վրայ զգեստներ գցե- 7
 ցին. եւ նա նստեց դրանց վրայ: Եւ բազում ժողովուրդ իրենց 8
 զգեստները փռեցին ճանապարհի վրայ, իսկ ուրիշներ ծառե-
 րից ճիւղեր էին կտրում ու սփռում ճանապարհի վրայ: Առաջից 9
 եւ յետեւից գնացող ժողովրդի բազմութիւնը աղաղակում էր ու
 ասում. «Օրհնութիւն Դաւթի Որդուն, օրհնեալ է նա, որ գա-
 լիս է Տիրոջ անունով, օրհնութիւն՝ բարձունքներում»:
 Եւ երբ 10
 նա մտաւ Երուսաղէմ, ամբողջ քաղաքը դողդաց, եւ ասում էին՝
 ո՞վ է սա: Իսկ ժողովրդի բազմութիւնն ասում էր. «Սա Յի- 11
 սուս մարգարէն է, որ Գալիլիայի Նազարէթ քաղաքից է»:
 Եւ 12
 Յիսուս մտաւ փաճար ու դուրս հանեց բոլոր նրանց, որ փա-
 ճարի մէջ վաճառում ու գնումներ էին անում. նա շուռ փռեց
 լումայափոխների սեղաններն ու աղանձաճառների աթոռնե- 13
 րը: Եւ նրանց ասաց. «Գրուած է՝ իմ փունը աղօթքի փուն 14
 պիտի կոչուի, իսկ դուք աւագակների որջ էք արել այդ»:
 Տա- 15
 ճարի մէջ կոյրեր եւ կաղեր Յիսուսին մօտեցան, եւ նա բժշկեց
 նրանց: Երբ քահանայապետներն ու օրէնսգէպները փեսան 16
 այն սքանչելիքները, որ նա արեց, եւ մանուկներին, որ փաճա-
 րի մէջ աղաղակում էին ու ասում՝ օրհնութիւն Դաւթի Որդուն,
 բարկացան. եւ ասացին նրան. «Լսո՞ւմ ես՝ դրանք ինչ են ա- 17
 սում»:
 Յիսուս նրանց ասաց. «Այո՛, դուք չէ՛ք կարդացել, թե՛
 երեխաների ու ծծկերների բերանով օրհնութիւն կատարեցիք»:
 Եւ նրանց թողնելով՝ ելաւ քաղաքից դուրս, դէպի Բեթանիա. եւ 18
 այնպէղ գիշերեց: Եւ առաւօտեան երբ քաղաք վերադարձաւ, 19
 քաղց զգաց: Եւ ճանապարհի վրայ մի թզենի փեսնելով՝ ե-

կալ դէպի այն եւ նրա վրայ ոչինչ չգրաւ, այլ միայն՝ Կերելու: Եւ թղթն ունիւնէր. «Այսուհետեւ քեզնից յաւիտեան պարտաւ թող չլինի»: Եւ նոյն պահին թղթն չորացաւ: Երբ աշակերտները այս տեսան, զարմացան ու ասացին. «Ինչպէ՞ն թղթն իսկոյն չորացաւ»: Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ հաւատ ունենաք եւ չերկնմեք, ոչ միայն կ'անէք այդ թղթն ու պարտաւ, այլ թէկուզ եւ այդ լեռանն ասէք՝ ելի՛ր ու ծովն ընկիր, այն կը կատարուի: Եւ ամէն ինչ, որ ուզէք աղօթքի մէջ հաւատով, կը ստանաք»: Եւ երբ քառար եկաւ, մինչ ուսուցանում էր, նրան մօտեցան քահանայապետները, ժողովրդի ծերերը եւ ասացին. «Ի՞նչ իշխանութեամբ ես այդ անում, եւ ո՞վ քուեց քեզ այդ իշխանութիւնը»: Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Ես էլ ձեզ մի բան հարցնեմ. եթէ ինձ ասէք, ես էլ ձեզ կ'ասեմ, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ այս անում: Յովհաննէսի մկրտութիւնը որպէս ի՞նչ էր՝ երկնքից, թէ՞ մարդկանցից»: Նրանք իրար մէջ խորհուրդ էին անում ու ասում. «Եթէ ասենք՝ երկնքից, մեզ կ'ասի՝ իսկ ինչո՞ւ չհաւատացիք նրան. իսկ եթէ ասենք՝ մարդկանցից, ժողովրդից վախենում ենք, որովհետեւ բոլորն էլ Յովհաննէսին որպէս մարգարէ են ընդունում»: Պատասխանեցին Յիսուսին ու ասացին՝ չգիտենք: Նա էլ նրանց ասաց. «Ես էլ ձեզ չեմ ասի, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ այս անում»: «Բայց ինչպէ՞ն է ձեզ թուում. մի մարդ երկու որդի ունէր: Առաջինին մօտենալով՝ նա ասաց. «Որդեա՛կ, գնա՛ աշխարհի վրայ գնա՛»: Սա պատասխանեց ու ասաց. «Գնում եմ, տէ՛ր». ու չգնաց: Մօտեցաւ միւսին էլ եւ նոյնն ասաց: Սա պատասխանեց ու ասաց. «Չեմ ուզում»: Բայց յետոյ զոջաց եւ գնաց այգին: Արդ, երկուսից ո՞վ կատարեց իր կամքը»: Նրանք ասացին՝ վերջինը: Յիսուս նրանց ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ մաքսաւորներ ու պռնիկներ ձեզնից առաջ պիտի հասնեն արքայութիւն, որովհետեւ Յովհաննէսը արդարութեան ճանապարհով եկաւ, եւ նրան չհաւատացիք. իսկ մաքսաւորներ ու պռնիկներ հաւատացին նրան. եւ դուք այդ տեսաք եւ յետոյ էլ չզոջացիք, որ նրան հաւատայիք»: «Լսեցէ՛ք մի այլ առակ. մի քանութիւն կար, որ այգի տնկեց եւ այն ցանկապատեց ու նրա մէջ հնձան փորեց եւ աշխարակ շինեց. ապա այն վարձու տնկեց մշակներին եւ գնաց հեռու երկիր: Երբ պտղի ժամանակը մօ-

Կեցաւ, իր ծառաներին ուղարկեց այն մշակների մօտ, որպէսզի
 բերքից իր բաժինը առնեն: Իսկ մշակները նրա ծառաներին 35
 բռնելով՝ մէկին փանջեցին, մէկին սպանեցին, մէկին քարկոծե-
 ցին: Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ուղարկեց՝ թուով աւելի, քան 36
 առաջինները: Եւ սրանց էլ նոյնն արեցին: Յետոյ նրանց մօտ 37
 ուղարկեց իր որդուն ու ասաց՝ թերեւս իմ այս որդուց ամաչեն:
 Իսկ մշակները, երբ Կեսան որդուն, իրենց մտքում ասացին՝ 38
 սա է ժառանգը, եկէք սպանենք սրան եւ սրա ժառանգութիւնը
 մենք սեփականացնենք: Եւ նրան բռնեցին հանեցին այգուց 39
 դուրս եւ սպանեցին: Արդ, երբ այգու փերը գայ, այդ մշակ- 40
 ներին ի՞նչ կ'անի»: Նրանք ասացին նրան. «Չարերին չարա- 41
 չար կ'ոչնչացնի եւ այգին կը փայ այլ մշակների, որոնք նրան
 կը փան պտուղներն իրենց ժամանակին»: Յիսուս նրանց ա- 42
 սաց. «Սուրբ Գրքերում երբեւիցէ չէ՞ք կարդացել՝ այն վէմը, որ
 կառուցողները անարգեցին, նա՛ է, որ եղաւ անկիւնաքար. Տի- 43
 րոջից եղաւ այս, եւ մեր աչքին սքանչելի է: Դրա համար ա-
 սում եմ ձեզ, որ ձեզնից կը վերցուի Աստուծո արքայութիւնը եւ 44
 կը փրուի այն ազգին, որ պտղաբեր կը դարձնի այն: Եւ ով 45
 այս վէմի վրայ ընկնի, կը փշրուի, եւ ում վրայ այն ընկնի, նրան
 կը ճգնի»: Երբ քահանայապետները եւ օրէնագէտներ ու փա- 46
 րիսեցիներ նրա առակները լսեցին, իմացան, որ իրենց համար
 ասաց: Եւ ուզում էին նրան բռնել, բայց վախեցան ժողովրդից, 46
 քանի որ իբրեւ մարգարէ էին ընդունում նրան:

Յիսուս դարձեալ պապասխանեց եւ առակներով ասաց նը- 22
 րանց. «Երկընթի արքայութիւնը նմանուեց մի թագաւորի, որ 2
 իր որդու համար հարսանիք արեց: Եւ ուղարկեց իր ծա- 3
 ռաներին՝ հրաւիրուածներին հարսանիքի կանչելու. ու նրանք
 չուզեցին գալ: Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ուղարկեց՝ ասելով. 4
 «Հրաւիրուածներին ասացէ՛ք՝ ահա իմ ճաշկերոյթը պատրաս-
 փեցի. իմ գուարակները եւ իմ պարարտ անասունները մորթու-
 ած են, ու ամէն ինչ պատրաստ է, եկէ՛ք հարսանիքի»: Սա- 5
 կայն նրանք, բանի փեղ չդնելով, գնացին՝ մէկն իր ագարակը,
 մէկն իր առետրին. ուրիշներ էլ բռնեցին նրա ծառաներին, 6
 անպատուեցին ու սպանեցին: Իսկ թագաւորը երբ լսեց, բար- 7
 կացաւ եւ իր զօրքն ուղարկեց ու բնաջնջեց սպանողներին եւ
 այրեց նրանց քաղաքը: Ապա իր ծառաներին ասաց. «Հարսա- 8
 նիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրուածները արժանի չէին: Արդ, 9

գնացէք հրապարակները եւ ում որ գրնէք, կանչեցէք հարսա–
10 նիքի»: Եւ ծառաները ճանապարհների վրայ ելնելով՝ հաւա–
քեցին բոլոր նրանց, ում գրան՝ եւ չարերին, եւ բարիներին.
11 եւ հարսանիքը լցուեց հրաւիրուածներով: Եւ երբ թագաւորը
ներս մտաւ հրաւիրուածներին նայելու, այնպեղ տեսաւ մի մար–
12 դու, որ հարսանիքի զգեստ չէր հագել, ու նրան ասաց. «Ըն–
կեր, որ հարսանիքի զգեստ չունէիր, ինչպէս այսպեղ մտար»:
13 Եւ նա պապանձուեց: Այն ժամանակ թագաւորը ծառաներին
ասաց. «Կապեցէք դրա ոտքերն ու ձեռքերը եւ դո՛րս հանե–
ցէք դրան, արտաքին խաւարը. այնպեղ կը լինի լաց եւ ա–
14 րամների կրճտում. որովհետեւ կանչուածները բազում են, իսկ
15 ընտրեալները՝ սակաւ»: Այն ժամանակ փարիսեցիները գնա–
ցին խորհուրդ արեցին նրա մասին, թէ ինչպէս խօսքերով նրան
16 որոգայթ լարեն: Եւ նրա մօտ ուղարկեցին իրենց աշակերտ–
ներից ոմանց՝ հերովդէսականների հետ միասին եւ ասացին.
«Վարդապէ՛տ, գիտե՛նք, որ ճշմարտախօս ես եւ Աստծու ճա–
նապարհը ճշմարտութեամբ ես ուսուցանում. եւ ոչ մէկից չես
17 քաշում ու ոչ մի մարդու աջառութիւն չես անում: Արդ, ասա՛
մեզ, ինչպէ՛ն է քեզ թում. պէ՛տք է հարկ տալ կայսրին, թե՛ ոչ»:
18 Յիսուս հասկացաւ նրանց խորամանկութիւնն ու ասաց. «Ին–
չո՞ւ էք ինձ փորձում, կեղծաւորնե՛ր, ինձ հարկի դահեկա՛ն ցոյց
19 տուէք»: Եւ նրանք մի դահեկան բերեցին: Եւ նա ասաց նրանց.
21 «Այս պարկերը կամ գիրը ո՞ւմն է»: Նրանք ասացին՝ կայսրինը:
Այն ժամանակ նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք, տուէ՛ք կայսրինը՝ կայ–
22 սեր եւ Աստծունը՝ Աստծուն»: Երբ այս լսեցին, զարմացան եւ
23 թողեցին նրան ու գնացին: Նոյն օրը նրան մօտեցան սադու–
կեցիները, որոնք ասում էին, թէ յարութիւն չկայ. հարց տուեցին
24 նրան ու ասացին. «Վարդապէ՛տ, Մովսէսն ասաց, որ՝ եթէ մէկն
անժառանգ մեռնի, նրա եղբայրը նրա կնոջը պիտի առնի եւ իր
25 եղբօրը զաւակ հասցնի: Մեզ մօտ եօթը եղբայրներ կային. ա–
ռաջինը կին առաւ ու ապա մեռաւ. եւ որովհետեւ զաւակ չունէր,
26 կնոջն իր եղբօրը թողեց: Նոյնպէս եւ երկրորդը եւ երրորդը,
27, 28 մինչեւ եօթներորդը: Բոլորից յետոյ կինն էլ մեռաւ: Արդ, յա–
րութեան ժամանակ եօթից ո՞ւմ կին կը լինի նա, քանի որ բոլորն
29 էլ նրան իբրեւ կին ունեցան»: Յիսուս պատասխանեց նրանց
ու ասաց. «Մոլորուածնե՛ր, ոչ Գրքերն էք հասկանում եւ ոչ էլ
30 Աստծու զօրութիւնը. որովհետեւ յարութեան ժամանակ ոչ կին

են առնում եւ ոչ էլ մարդու գնում, այլ կը լինեն՝ ինչպէս հրեշ-
 փակները երկնքում: Բայց մեռելների յարութեան մասին չէ՞ 31
 կարդացել Աստուծոյ ձեզ ասուածը. եւ եւ Աբրահամի Աստու- 32
 ածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը. եւ Աստուած՝
 մեռելների Աստուածը չէ, այլ՝ կենդանիների»: Երբ ժողովուրդը 33
 այս լսեց, զարմացաւ նրա ուսուցման վրայ: Իսկ փարիսեցի- 34
 ները երբ լսեցին, թէ նա պապանձեցրեց սաղոկեցիներին, ի
 մի հաւաքուեցին. եւ նրանցից մէկը նրան փորձելով՝ հարց- 35
 րեց ու ասաց. «Վարդապետ, Օրէնքի մէջ ո՞ր պատուիրանն է 36
 մեծ»: Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Պիտի սիրես քո Տէր Աստուծոն 37
 քո ամբողջ սրտով, քո ամբողջ հոգով ու քո ամբողջ մարքով:
 Այս է մեծը եւ առաջին պատուիրանը. եւ երկրորդը սրա նման 38, 39
 է. պիտի սիրես քո ընկերոջը, ինչպէս քո անձը: Այս երկու 40
 պատուիրաններից են կախուած ամբողջ Օրէնքը եւ մարգարէ-
 ները»: Եւ երբ փարիսեցիները հաւաքուեցին, Յիսուս նրանց 41
 հարցրեց ու ասաց. «Ի՞նչ կարծիք ունէք Քրիստոսի մասին, 42
 ո՞ւմ որդին է»: Նրան ասացին՝ Դաւթի: Յիսուս նրանց ասաց. 43
 «Իսկ Դաւիթն ինչպէ՞ն նրան Սուրբ Նոգով կոչում է Տէր եւ ասում 44
 է. «Տէրն իմ փրկոջն ասաց՝ նստի՛ր իմ աջ կողմում, մինչեւ որ
 քո թշնամիներին դնեմ քո ոտքերի տակ իբրեւ պատուանդան»: 45
 Իսկ եթէ Դաւիթը նրան Տէր է կոչում, ինչպէ՞ն նրա որդին կը 46
 լինի»: Եւ ոչ ոք նրան մի բառ պատասխան չկարողացաւ փալ:
 Եւ այդ օրուանից ոչ ոք չէր համարձակուում նրան մի որեւէ բան
 հարցնել:

Այն ժամանակ Յիսուս խօսեց ժողովրդին եւ իր աշակերտնե- 23
 րին ու ասաց. «Մովսէսի աթոռի վրայ նստեցին օրէնագէտներն 2
 ու փարիսեցիները. ամէն ինչ, որ նրանք ձեզ ասեն, արէ՛ք եւ 3
 պահեցէ՛ք, բայց մի՛ արէք ըստ նրանց գործերի, քանի որ ասում
 են, բայց չեն անում: Ծանր ու դժուարակիր բեռներ են կապում 4
 եւ դնում մարդկանց ուսերի վրայ, բայց իրենց մարդով անգամ
 չեն կամենում շարժել դրանք: Եւ իրենց բոլոր գործերն անում 5
 են՝ ի ցոյց մարդկանց. լայնացնում են իրենց գրապանակները
 եւ երկարացնում են իրենց զգեստների ծոպերը: Սիրում են 6
 ընթրիքների ժամանակ պապոտյ փեղերը, ժողովարաններում՝
 նախապարի աթոռները եւ հրապարակներում ողջոյններ ա- 7
 ռնել ու մարդկանցից կոչուել՝ ռաբբի, որ նշանակում է ուսու-
 ցիչ: Բայց դուք որեւէ մէկին ուսուցիչ մի՛ կոչէք, որովհետեւ ձեր 8

9 ուսուցիչը մէկ է, եւ դուք բոլորդ եղբայրներ էք: Եւ երկրի վրայ
 ոչ մէկին ձեզ հայր մի՛ կոչէք, որովհետեւ մէկ է ձեր Նայրը, որ
 10 երկնքում է: Եւ ուսուցիչներ չկոչուէք, որովհետեւ Քրիստոս է
 11 ձեր ուսուցիչը: Եւ ձեզնից մեծը ձեր սպասաւորը պիտի լինի:
 12 Ով իր անձը բարձրացնում է, կը խոնարհուի. եւ ով խոնարհեց-
 13 նում է իր անձը, կը բարձրանայ: Վայ՛ ձեզ կեղծաւորներիդ՝
 օրէնսգէտներիդ եւ փարիսեցիներիդ, որ երկնքի արքայութիւնը
 փակում էք մարդկանց առաջ. դուք չէք մտնում եւ մտնողներին
 14 էլ թոյլ չէք տալիս, որ մտնեն: Վայ՛ ձեզ կեղծաւորներիդ՝ օ-
 րէնսգէտներիդ եւ փարիսեցիներիդ, որ շրջում էք ծովի ու ցա-
 մաքի վրայ՝ անգամ մէկին նորահաւաք դարձնելու համար, եւ
 երբ նա այդպիսին է դառնում, նրան ձեզանից կրկնակի անգամ
 15 ւաւելի գեհեմի որդի էք դարձնում: Վայ՛ ձեզ, կոյր առաջնորդ-
 ներ, որ ասում էք՝ ով որ երդուի փաճարի վրայ, այդ երդումը
 ոչինչ չի նշանակում. բայց ով որ երդուի փաճարի մէջ եղած ու-
 16 կու վրայ, պարտաւորում է այն կտարել: Յիմարներ եւ կոյ-
 րեր, ի՞նչն է մեծ՝ ոսկի՞ն, թե՛ փաճարը, որ սրբացնում է ոսկին:
 17 Եւ՝ ով որ երդուի սեղանի վրայ, այդ երդումը ոչինչ չի նշա-
 նակում. բայց ով որ երդուի նրա վրայ գտնուող ընծայի վրայ,
 18 պարտաւորում է այն կտարել: Յիմարներ եւ կոյրեր, ի՞նչն
 19 է մեծ՝ ընծա՞ն, թե՛ սեղանը, որ սրբագործում է ընծան: Իսկ
 արդ, ով որ երդուեց սեղանի վրայ, երդուած կը լինի նրա վրայ
 20 եւ այն ամենի վրայ, որ սեղանի վրայ է: Եւ ով երդուեց փաճա-
 րի վրայ, երդուած կը լինի նրա եւ նրա մէջ բնակուող Աստծու
 21 վրայ: Եւ ով երդուեց երկնքի վրայ, երդուած կը լինի Աստծու
 22 պթոռի եւ նրա վրայ նստողի վրայ: Վայ՛ ձեզ կեղծաւորներիդ՝
 օրէնսգէտներիդ եւ փարիսեցիներիդ, որ փալիս էք անանուխի եւ
 սամիթի ու չամանի փասանորդը, բայց թողել էք օրէնքի ամե-
 նից կարեւորները՝ արդարադատութիւնը, ողորմութիւնը եւ հա-
 23 ւաւոր. հարկ էր այս անել եւ այն չթողնել: Կոյր առաջնորդներ,
 24 որ մօղուկները բամում էք եւ ուղտերը կուլ էք տալիս: Վայ՛
 ձեզ կեղծաւորներիդ՝ օրէնսգէտներիդ եւ փարիսեցիներիդ, որ
 բաժակի ու պնակի դուրսը մաքրում էք, մինչ ներսից նրանք լի
 25 են ձեր գողութեամբ եւ անժուժկալութեամբ: Կոյր փարիսե-
 ցի, նախ մաքրի՛ր բաժակի եւ պնակի ներսը, որպէսզի դրանց
 26 դուրսն էլ մաքուր լինի: Վայ՛ ձեզ կեղծաւորներիդ՝ օրէնսգէտ-
 ներիդ եւ փարիսեցիներիդ, որ նման էք սպիտակեցրած գե-

րեզմանների, որոնք դրսից գեղեցիկ են երևում, մինչ ներսից լի են մեռելների ոսկորներով եւ ամենայն ապականութեամբ: Նոյնպէս եւ դուք, դրսից մարդկանց արդար էք երևում, մինչ ներսից լի էք կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ: Վայ ձեզ կեղծաւորներիդ՝ օրէնագէտներիդ եւ փարիսեցիներիդ, որ մարգարէների շիրիմներն էք շինում եւ արդարների գերեզմաններն էք զարդարում ու ասում էք. «Եթէ մենք մեր հայրերի օրօք լինէինք, մարգարէների սպանութեանը մասնակից չէինք լինի»: Ապա ուրեմն դուք ինքներդ ձեր մասին վկայում էք, թէ որդիներն էք նրանց, որոնք կոպորում էին մարգարէներին: Ուրեմն դուք էլ լրացրէք ձեր հայրերի արածը»: «Օձեր, իժերի՛ ծնունդներ, ինչպէ՛ն պիտի փախչէք գեհենի դապապարպութիւնից: Դրա համար ահա եւ ձեզ մօտ ուղարկում եմ մարգարէներ, իմաստուններ ու օրէնագէտներ. նրանցից ոմանց դուք պիտի սպանէք եւ խաչը պիտի հանէք. նրանցից ոմանց էլ պիտի տանջէք ձեր ժողովարաններում ու քաղաքից քաղաք պիտի հալածէք, որպէսզի ձեր վրայ ընկնի մեղքը երկրի վրայ թափուած ամէն արդար արեան՝ արդար Աբելի արիւնից մինչեւ արիւնը Բարաքիայի որդի Ջաքարիայի, որին սպանեցիք տաճարի եւ զոհասեղանի միջեւ: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, այս բոլորը պիտի գայ այս սերնդի վրայ»: «Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ կոպորում էիր մարգարէներին եւ քարկոծում էիր քեզ մօտ ուղարկուածներին. քանի՛ անգամ կամեցայ հաւաքել քո մանուկներին, ինչպէս հաւն է հաւաքում իր ձագերին թելերի տակ, բայց չկամեցաք: Ահա ձեր տունը աւերակ կը թողնուի ձեզ. բայց ձեզ ասում եմ, որ այսուհետեւ ինձ այլեւս չէք տեսնի, մինչեւ որ ասէք՝ օրհնեա՛լ է նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով»:

Յիսուս տաճարից դուրս ելած՝ գնում էր. եւ աշակերտները մօտեցան՝ նրան ցոյց տալու տաճարի շինութիւնները: Եւ նա պատասխանեց ու նրանց ասաց. «Տեսնո՞ւմ էք այդ ամէնը. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, այդպեղ չպիտի մնայ քար քարի վրայ, որ չքանդուի»: Եւ մինչ դեռ նստած էր Ձիթենեաց լեռան վրայ, աշակերտները առանձին մօտեցան նրան ու ասացին. «Ասա՛ մեզ, այդ երբ կը լինի, եւ կամ քո գալստեան ու այս աշխարհի վախճանի նշանն ի՞նչ կը լինի»: Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Զգո՛յշ եղէք, գուցէ մէկը ձեզ խաբի. որովհետեւ շատերը կը գան իմ անունով ու կ'ասեն, թէ՛ ես եմ Քրիստոսը. եւ

6 շաբերին կը մոլորեցնեն: Լսելու էք պատերազմների ձայներ
 եւ պատերազմների լուրեր. զգո՛յշ եղէք, չխռովուէք, որովհետեւ
 7 պէտք է, որ այդ ամէնը լինի, բայց դա դեռ վախճանը չէ: Ազգ
 ազգի դէմ պիտի ելնի, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ,
 եւ պիտի լինեն սով, համաճարակ ու տեղ-տեղ երկրաշարժեր:
 8, 9 Սակայն այս ամէնը սկիզբն է երկանց: Այն ժամանակ ձեզ
 նեղութեան պիտի մարնեն եւ պիտի սպանեն ձեզ. եւ իմ անու-
 10 ան պարճառով բոլոր ազգերի կողմից արելի պիտի լինէք: Եւ
 այն ժամանակ շաբերը պիտի գայթակղուն եւ միմեանց պիտի
 11 մարնեն ու միմեանց պիտի արեն: Եւ բազում սուր մարգա-
 12 րէներ պիտի ելնեն ու շաբերին պիտի մոլորեցնեն: Եւ անօրի-
 13 նութեան շաբանալուց՝ շաբերի սերը պիտի ցամաքի: Բայց ով
 14 մինչեւ վերջ համբերեց, նա պիտի փրկուի: Եւ արքայութեան
 այս Աւերարանը պիտի քարոզուի ամբողջ աշխարհում՝ ի վկա-
 15 յութիւն բոլոր հեթանոսների. եւ ապա պիտի գայ վախճանը»:

«Արդ, երբ տեսնէք սարսափելի սրբապղծութիւնը, - որի մասին
 16 ասուած է Դանիէլ մարգարէի միջոցով, - որ հաստատուած է
 սուրբ վայրում (ով ընթերցում է, թող հասկանայ), այն ժամա-
 17 նակ, ովքեր Նրեաստանում կը լինեն, թող փախչեն լեռները. եւ
 ով փանիքի վրայ կը լինի, իր փնից բան վերցնելու համար թող
 18 ցած չիջնի. եւ ով հանդում կը լինի, իր վերնազգեստը վերցնե-
 19 լու համար թող յետ չդառնայ: Բայց վա՛յ այդ օրերին յղիներին
 20 ու սրնպուներին: Աղօթեցէ՛ք, որ ձեր փախուստը չլինի ձմրանը
 21 եւ ոչ էլ շաբաթ օրը. որովհետեւ այդ ժամանակ մեծ նեղութիւն
 պիտի լինի, որպիսին չի եղել աշխարհի արարչագործութեան
 22 սկզբից մինչեւ այժմ եւ այլեւս չի էլ լինի: Եւ եթէ այդ օրերը
 չկարճեցուէին, ոչ մի մարմին չէր ազատուի. բայց ընտրեալների
 23 պարճառով այդ օրերը պիտի կարճեցուեն: Այն ժամանակ եթէ
 մէկը ձեզ ասի՝ ահա՛ Քրիստոսը այստեղ է կամ այնտեղ, չհաւա-
 24 րաք նրան. որովհետեւ սուր քրիստոսներ եւ սուր մարգարէ-
 ներ պիտի ելնեն եւ մեծամեծ նշաններ ու զարմանալի գործեր
 պիտի ցոյց փան՝ Աստուծո ընտրեալներին անգամ մոլորեցնելու
 25, 26 աստիճան, եթէ հնար լինի: Ահա ձեզ առաջուց ասացի: Ա-
 պա եթէ ձեզ ասեն՝ ահա՛ անապատի մէջ է, չեղնէք, կամ թէ՛
 27 ահա՛ մառնում է, չհաւարաք. որովհետեւ ինչպէս փայլակը,
 որ ելնում է արեւելքից եւ երեւում է մինչեւ արեւմուտք, մարդու
 28 Որդու գալուստը այնպէս կը լինի: Ուր որ դիակն է, այնտեղ

կը հաւաքունեն արծիւները»: «Այդ օրերի նեղութիւնից անմի- 29
ջապէս յետոյ, արեգակը պիտի խաւարի, եւ լուսինը իր լոյսը
չպիտի տայ, եւ աստղերը երկնքից պիտի ընկնեն, ու երկնքի
գօրութիւններ պիտի շարժուն: Եւ ապա երկնքի վրայ մարդու 30
Որդու նշանը պիտի երեւայ, ու այդ ժամանակ երկրի բոլոր ազ-
գերը լացուկոծ պիտի անեն եւ պիտի փեսնեն մարդու Որդուն,
որ գալիս է երկնքի ամպերի վրայով՝ գօրութեամբ եւ բազում
փառքով: Եւ նա պիտի ուղարկի իր հրեշտակներին մեծ շե- 31
փորով, ու պիտի հաւաքեն նրա ընտրեալներին չորս կողմերից՝
երկնքի ծագերից մինչեւ միւս ծագերը»: «Թզենո՛ց սովորե- 32
ցէք առակը. որովհետեւ, երբ նրա ոստերը կակղեն, եւ փերելը
ցցուի, կ'իմանաք, որ ամառը մօտ է: Նոյնպէս եւ դուք՝ երբ այս 33
բոլորը փեսնէք, իմացէք, թէ մօտ է Նա, դռների առաջ: Ճշմա- 34
րիպ եմ ասում ձեզ, որ այս սերունդը չպիտի անցնի, մինչեւ որ
այս ամենը կատարուի: Երկինք եւ երկիր պիտի անցնեն, բայց 35
իմ խօսքերը չպիտի անցնեն»: «Բայց այդ օրուայ եւ ժամուայ 36
մասին ոչ ոք չգիտէ. ոչ երկնքի հրեշտակները եւ ոչ էլ Որդին,
այլ՝ միայն Տայրը: Եւ ինչպէս Նոյի օրերն էին, այնպէս պիտի 37
լինի մարդու Որդու գալստեանը. որովհետեւ, ինչպէս որ ջրհե- 38
ղեղից առաջ եղած օրերն էին, - երբ ուրում էին եւ խմում, կին
էին առնում ու մարդու էին գնում, մինչեւ այն օրը, երբ Նոյը
փապանը մտաւ, ու նրանք բան չիմացան մինչեւ որ ջրհեղեղը 39
եկաւ ու վերցրեց փարաւ բոլորին, - այնպէս պիտի լինի մարդու
Որդու գալստեանն էլ: Այն ժամանակ, եթէ դաշտի մէջ երկու 40
հոգի լինեն, մէկը պիտի վերցուի, եւ միւսը պիտի թողնուի: Եւ 41
եթէ երկու կին աղան մի երկանքի վրայ, մէկը պիտի վերցուի,
եւ միւսը պիտի թողնուի: Արթուն կացէք, որովհետեւ չգիտէք, 42
թէ ո՞ր ժամին կը գայ ձեր Տէրը: Այս իմացէք. եթէ փանտերը 43
գիտենար, թէ ո՞ր ժամին գող կը գայ, կը հսկէր եւ չէր թողնի,
որ իր փունը ծակեն: Դրա համար դուք էլ պապրանսը եղէք, 44
որովհետեւ այն ժամին, երբ չէք սպասում, մարդու Որդին կը
գայ»: «Իսկ ո՞վ է այն հաւատարիմ եւ իմաստուն ծառան, ո- 45
րին իր փէրը իր ծառաների վրայ կարգեց՝ իր ժամին կերակուր
փալու համար նրանց: Երանի՛ր է այն ծառային, որին փէրը, 46
գալով, կը գտնի այդպէս արած: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ 47
նրան կը կարգի իր ամբողջ ունեցուածքի վրայ: Իսկ եթէ չար 48
ծառան իր մտքում ասի՝ իմ փէրը ուշանում է գալ, եւ սկսի իր 49

ծառայակիցներին հարուածել եւ հարեցողների հետ ուրի եւ
 50 խմի, եւ այդ ծառայի րէրը գայ այն օրը, երբ չէր սպասում,
 51 եւ այն ժամին, երբ չէր իմանում, նրան կը սպանի եւ կեղծա-
 տորների վախճանին կ'արժանացնի. այնպէղ կը լինի լաց ու
 արամների կրճպում»:

25 «Այն ժամանակ երկնքի արքայութիւնը պիտի նմանեցուի
 քաւը կոյսերի, որոնք իրենց լապտերներն առած՝ փեսային եւ
 2 հարսին դիմատրելու ելան: Նրանցից հինգը յիմար էին, իսկ
 3 հինգը՝ իմասպուն: Յիմարները լապտերներն առան, բայց ի-
 4 րենց հետ պահեստի ձէթ չվերցրին: Իսկ իմասպունները իրենց
 5 լապտերների հետ միասին ամաններով ձէթ վերցրին: Եւ երբ
 6 փեսան ուշացաւ, ամէնքն էլ նիւրիւնքին եւ քուն մտան: Եւ կէս-
 7 ելէք: Այն ժամանակ բոլոր կոյսերը վեր կացան եւ իրենց լապ-
 8 տերները կարգի բերեցին: Յիմարները իմասպուններին ասա-
 9 ցին. «Ձեր այդ խղից քուէք մեզ, որովհետեւ ահա մեր լապտեր-
 10 ները հանգչում են»: Իմասպունները պատասխան քուեցին
 եւ ասացին. «Գուցէ թէ՛ մեզ եւ թէ՛ ձեզ չբաւականացնի, ուս-
 11 տի գնացէ՛ք վաճառողների մօտ եւ ձեզ համար գնեցէ՛ք»: Երբ
 նրանք գնացին, որ գնեն, փեսան եկաւ, եւ ովքեր պատրաստ
 էին, նրա հետ հարսանիքի սրահը մտան, ու դուռը փակուեց:
 12 Յետոյ եկան միւս կոյսերն էլ ու ասացին. «Տէ՛ր, րէ՛ր, բաց արա»: Նա
 13 պատասխան քուեց ու ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ
 14 ձեզ չեմ ճանաչում»: Արթուն կացէք, որովհետեւ չգիտէք ո՛չ օ-
 15 րը եւ ո՛չ էլ ժամը»: «Նոյնպէս, մի մարդ, հեռու երկիր գնալիս,
 16 կանչեց իր ծառաներին եւ իր ունեցուածքը նրանց քուեց. մէ-
 17, 18 կին քուեց հինգ քանքար, միւսին՝ երկու եւ մի ուրիշին՝ մէկ.
 իւրաքանչիւրին ըստ իր կարողութեան. եւ գնաց: Ով հինգն
 առաւ, իսկոյն գնաց, դրանով գործ արեց եւ հինգ եւս շահեց:
 19 Շար ժամանակ անց, այն ծառաների րէրը եկաւ եւ նրանց հետ
 20 հաշիւ քուաւ: Ով հինգ քանքար էր առել, մօքեմալով՝ հինգ
 քանքար եւս քուեց ու ասաց. «Տէ՛ր, հինգ քանքար քուիր ինձ.
 21 արդ, ահաւասիկ վրան հինգ քանքար եւս շահեցի»: Իր րէրը
 նրան ասաց. «Ապրեն, բարի՛ եւ հաւաքարիմ ծառայ, որովհե-
 տեւ այդ քչի մէջ հաւաքարիմ եղար, շարի վրայ կը կարգեմ

քեզ. մարի՛ր քո փրոջ ուրախութեան մէջ»: Ով երկու քանքարն 22
 էր առել, նա էլ մօտեցաւ ու ասաց. «Տէ՛ր, ինձ երկու քանքար
 փութի՛ր, ահաւասիկ երկու այլ քանքար եւս, որ դրանց վրայ շա-
 հեցի»: Իր փերը նրան ասաց. «Ապրե՛ն, բարի՛ եւ հաւաքարի՛ն 23
 ծառայ, որովհետեւ այդ քջի մէջ հաւաքարիմ եղար, շափի վրայ
 կը կարգեմ քեզ. մարի՛ր քո փրոջ ուրախութեան մէջ»: Մօտե- 24
 ցաւ նաեւ նա, որ մէկ քանքար էր առել, ու ասաց. «Տէ՛ր, գիտէ՛ի,
 որ դու մի խիստ մարդ ես, հնձում ես, ինչ որ չես սերմանել,
 եւ հաւաքում ես այնպետից, ուր չես ցանել. վախեցայ. գնա- 25
 ցի եւ թաքցրի քո այս քանքարը հողի մէջ: Արդ, ահաւասիկ,
 քոնը՝ քեզ»: Տէրը պատասխան փութեց եւ ասաց նրան. «Չա՛ր 26
 եւ ծոյլ ծառայ, գիտէ՛իր, որ հնձում եմ, ուր չեմ սերմանել, եւ հա-
 ւաքում այնպետից, ուր չեմ ցանել. դու պէտք է իմ այդ դրամը 27
 լումայափոխների մօտ դնէիր, եւ ես, գալով, փոկոսով միասին
 պահանջէի այն, ինչ որ իմն է: Արդ, դրանից առէ՛ք այդ քան- 28
 քարը եւ փութէ՛ք նրան, ով փասը քանքար ունի. քանի որ՝ ով 29
 ունի, նրան պիտի փրուի եւ ունեցածը պիտի աւելացուի, իսկ
 ով չունի, նրանից ունեցածն էլ պիտի վերցուի: Իսկ այդ ան- 30
 պիտան ծառային հանեցէ՛ք դուրս, արքաքին խաւարը. այնպեղ
 կը լինի լաց եւ արամների կրճպում»: «Արդ, երբ որ մարդու 31
 Որդին գայ իր փառքով եւ բոլոր հրեշտակները՝ իր հետ, այն
 ժամանակ նա պիտի նստի իր փառքի գահի վրայ, ու նրա ա- 32
 ռաջ պիտի հաւաքունեն բոլոր ազգերը, եւ նա նրանց միմեանցից
 պիտի զարի, ինչպէս մի հովիւ, որ զարում է ոչխարները այծե-
 րից: Եւ ոչխարները իր աջին պիտի կանգնեցնի, իսկ այծերը՝ 33
 ձախին: Այն ժամանակ թագաւորը պիտի ասի նրանց, որ իր 34
 աջին են. «Եկէ՛ք, իմ Տօր օրհնեալներ, ժառանգեցէ՛ք աշխարհի
 սկզբից ձեզ համար պատրաստուած արքայութիւնը. որովհե- 35
 տեւ քաղցած էի, եւ ինձ ուրելիք փութիք, ծարաւ էի, եւ ինձ ջուր
 փութիք՝ խմելու. օտար էի, եւ ինձ ձեր մէջ առաք, մերկ էի, եւ 36
 ինձ հագցրիք, հիւանդ էի, եւ ինձ փեսնելու եկաք, բանում էի,
 եւ ինձ այցի եկաք»: Այն ժամանակ արդարները պիտի պա- 37
 րասխանեն նրան ու ասեն. «Տէ՛ր, ե՛րբ փեսանք քեզ քաղցած
 ու կերակրեցինք, կամ՝ ծարաւ եւ ջուր փութցինք. ե՛րբ փեսանք 38
 քեզ օտար եւ մեր մէջ առանք, կամ՝ մերկ եւ հագցրինք. ե՛րբ 39
 փեսանք քեզ հիւանդ կամ բանորի մէջ ու եկանք քեզ այցի»: 40
 Թագաւորը պիտի պատասխանի ու ասի նրանց. «Ճշմարիտ

եւ ասում ձեզ, քանի որ իմ այս փոքր եղբայրներից մէկին ա–
 41 րեցիք այդ՝ ինձ համար արեցիք»: Այն ժամանակ նա պիտի
 ասի նրանց, որ իր ձախին են. «Անիծեալներ, գնացէ՛ք ինձնից
 42 յաւիտենական կրակը, որ պատրաստուած է սաքամայի եւ իր
 43 հրեշտակների համար. որովհետեւ քաղցած էի, եւ ինձ ուրելիք
 44 չբուրիք, ծարաւ էի, եւ ինձ ջուր չբուրիք, օտար էի, եւ ինձ ձեր
 մէջ չառաք, մերկ էի, եւ ինձ չհագցրիք, հիւանդ էի ու բանարի
 45 մէջ, եւ ինձ պեսնելու չեկաք»: Այն ժամանակ նրանք էլ պիտի
 պատասխանեն ու ասեն. «Տէ՛ր, ե՞րբ պեսանք քեզ քաղցած, կամ
 ծարաւ, կամ օտար, կամ մերկ, կամ հիւանդ, կամ բանարի մէջ
 46 ու քեզ չծառայեցինք»: Այն ժամանակ պիտի պատասխանի
 նրանց ու ասի. «Ճշմարիտ եւ ասում ձեզ, որովհետեւ այս փոք–
 46 րերից մէկին այդ չարեցիք, ինձ համար էլ չարեցիք»: Եւ նրանք
 պիտի գնան դէպի յաւիտենական պանջանք, իսկ արդարները՝
 յաւիտենական կեանք»:

26 Երբ Յիսուս այս բոլոր խօսքերը վերջացրեց, իր աշակերտ–
 2 ներին ասաց. «Գիտէ՛ք, որ երկու օր յետոյ գալիկ է, եւ մարդու
 3 Որդին պիտի մաքնուի խաչը ելնելու համար»: Այն ժամա–
 նակ քահանայապետները եւ օրէնսգէտներն ու ժողովրդի ծե–
 4 րերը հաւաքուեցին Կայիափա անունով քահանայապետի դահ–
 5 լիճը եւ խորհուրդ արեցին, որպէսզի նենգութեամբ բռնեն Յի–
 5 սուսին ու սպանեն: Բայց ասում էին. «Ո՛չ այս քօնին, որպէսզի
 6 ժողովրդի մէջ խռովութիւն չլինի»: Երբ Յիսուս եկաւ Բեթա–
 7 նիա, բորոտ Սիմոնի տունը, նրան մօտեցաւ մի կին, որ մի շիշ
 թանկարժէք իւղ ունէր, եւ թափեց այն նրա գլխին, մինչ նա սե–
 8 դան էր նստել: Երբ աշակերտներն այս տեսան, բարկացան
 ու ասացին. «Ինչի՞ համար է անուշահոտ իւղի այդ վաւրումը,
 9 քանի որ կարելի էր մեծ գնով վաճառել այդ եւ փաւ աղքատնե–
 10 րին»: Յիսուս իմացաւ ու նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք նեղութիւն
 փալիս այդ կնոջը. նա իմ հանդէպ մի բարի գործ կատարեց.
 11 աղքատներին ամէն ժամ ձեզ հետ ունէք, բայց ինձ միշտ ձեզ
 12 հետ չէք ունենայ: Իմ մարմնի վրայ այդ իւղը թափելով՝ նա
 13 իմ թաղուելը կանխանշեց: Բայց ճշմարիտ եւ ասում ձեզ, որ
 ամբողջ աշխարհում, ուր էլ այս Աւետարանը քարոզուի, պիտի
 14 պատմուի դրա յիշատակին, նաեւ ինչ որ դա արեց»: Այն ժա–
 մանակ Տասներկուսից մէկը՝ Յուդա Իսկարիօտկացի կոչուածը,
 15 գնաց քահանայապետների մօտ ու ասաց. «Ի՞նչ կը կամենաք

ինձ քալ, որ ես նրան ձեզ մաքնեմ»։ Եւ նրանք երեսուն արծաթ
 դրամ խոստացան նրան։ Դրանից յետոյ նա առիթ էր որոնում, 16
 որ նրան մաքնի նրանց։ Եւ Բաղարջակերաց քօնի առաջին 17
 օրը աշակերպները մօտեցան Յիսուսին եւ ասացին. «Ո՞ր ես
 կամենում՝ պարտաստենք քեզ համար զապկական ընթրիքը,
 որ ուրես»։ Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք քաղաք այս– 18
 ինչ անձի մօտ եւ նրան ասացէ՛ք. «Վարդապետն ասում է՝ իմ
 ժամանակը մօտեցել է, քեզ մօտ եմ անելու զապիկը իմ աշա–
 կերպների հետ միասին»։ Եւ աշակերպները արեցին, ինչպէս 19
 Յիսուս իրենց հրամայեց, ու պարտաստեցին զապկական ընթ–
 րիքը։ Եւ երբ երեկոյ եղաւ, փասներկու աշակերպների հետ 20
 սեղան էր նստել։ Եւ մինչ նրանք դեռ ուրում էին, նա ասաց. 21
 «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ձեզանից մէկն ինձ մաքնելու է»։
 Եւ նրանք խիստ փխրեցին. նրանցից իւրաքանչիւրն սկսեց ա– 22
 սել նրան. «Միթէ եմ եմ, Տէր»։ Նա պարասխան քուեց ու 23
 ասաց. «Ով իր ձեռքն ինձ հետ պնակի մէջ մտցրեց, նա՛ է ինձ
 մաքնելու։ Մարդու Որդին կը գնայ այս աշխարհից, ինչպէս 24
 նրա մասին գրուած է, բայց վա՛յ այն մարդուն, ում ձեռքով կը
 մաքնուի մարդու Որդին։ Աւելի լաւ կը լինէր նրա համար, եթէ
 այդ մարդը ծնուած չլիներ»։ Յուդան, որ մաքնելու էր նրան, 25
 պարասխանեց ու ասաց. «Միթէ եմ եմ, Վարդապետ»։ Նրան
 ասաց՝ դու ասացիր։ Եւ մինչ նրանք դեռ ուրում էին, Յիսուս 26
 հաց վերցրեց, օրհնեց ու կտրեց եւ քուեց աշակերպներին ու
 ասաց. «Առէ՛ք, կերէ՛ք, այս է իմ մարմինը»։ Եւ բաժակ վերց– 27
 նելով՝ գոհութիւն յայտնեց, քուեց նրանց ու ասաց. «Խմեցէ՛ք 28
 դրանից բոլորդ, որովհետեւ այդ է նոր ուխտի իմ արիւնը, որ
 թափուած է շապերի համար՝ իրենց մեղքերի թողութեան հա–
 մար։ Բայց ասում եմ ձեզ, այսուհետեւ ես այլեւս որթաքունկի 29
 բերքից չեմ խմի մինչեւ այն օրը, երբ ձեզ հետ կը խմեմ նորը իմ
 Տօր արքայութեան մէջ»։ Եւ օրհներգեցին ու ելան Ձիթենեաց 30
 լեռը։ Այն ժամանակ Յիսուս նրանց ասաց. «Դուք ամէնքդ այս 31
 գիշեր իմ պարճառով գայթակղուելու էք. որովհետեւ գրուած
 է, թէ՛ հովուին պիտի հարուածեմ, եւ հօտի ոչխարները պիտի
 ցրուեն։ Եւ իմ յարութիւն առնելուց յետոյ, ձեզնից առաջ պի– 32
 տի գնամ Գալիլիա»։ Պետրոսը պարասխանեց եւ ասաց նրան. 33
 «Թէպէտ եւ ամէնքը քո պարճառով գայթակղուեն, սակայն ես
 չեմ գայթակղուի»։ Յիսուս նրան ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում 34

քեզ, որ այս գիշեր, դեռ արադադր չկանչած, երեք անգամ ինձ
 35 պիտի ուրանաս»: Պերրոսը նրան ասաց. «Թէ քեզ հեպ մեռ-
 նել իսկ ինձ հասնի, քեզ չեմ ուրանայ»: Նոյնն ասացին բոլոր
 36 աշակերտներն էլ: Այն ժամանակ Յիսուս նրանց հեպ եկաւ մի
 քի, որի անունը Գեթսեմանի էր, եւ նրանց ասաց. «Նսրե-
 37 ցէք այդքեղ, մինչեւ որ գնամ աղօթեմ»: Եւ իր հեպ վերցնելով
 Պերրոսին եւ Զեբեդէոսի երկու որդիներին՝ սկսեց քրքմել եւ
 38 քազնապել: Այն ժամանակ նրանց ասաց. «Նոզիս քիտոր է
 39 մահու չափ. այսպեղ մնացէք եւ ինձ հեպ հսկեցէք»: Եւ մի
 քոր առաջ գնալով՝ ընկաւ իր երեսի վրայ, աղօթեց ու ասաց.
 «Նայր իմ, եթէ կարելի է, այս բաժակը թող ինձնից հեռու անց-
 40 նի, բայց ոչ ինչպէս ես եմ կամենում, այլ՝ ինչպէս դու»: Նա
 եկաւ աշակերտների մօտ եւ նրանց քնի մէջ գրաւ ու Պեր-
 րոսին ասաց. «Այդպէս, չկարողացա՞ք մէկ ժամ արթուն մնալ
 41 ինձ հեպ: Արթուն մնացէք եւ աղօթք արէք, որպէսզի քոր-
 ձութեան մէջ չընկնէք. իոզիս յօժար է, բայց մարմինս՝ քկար»:
 42 Դարձեալ, երկրորդ անգամ, Յիսուս գնաց աղօթքի կանգնեց ու
 ասաց. «Նայր իմ, եթէ կարելի չէ, որ այս բաժակը ինձնից հեռու
 43 անցնի, ապա այն կը խմեմ. քո կամքը թող լինի»: Եւ գա-
 լով՝ դարձեալ նրանց քնի մէջ գրաւ, որովհետեւ նրանց աչքերը
 44 ծանրացել էին: Թողեց նրանց ու երրորդ անգամ գնաց աղօթ-
 45 քի կանգնեց. եւ դարձեալ նոյն խօսքն ասաց: Այն ժամանակ
 եկաւ աշակերտների մօտ ու նրանց ասաց. «Ննջեցէ՛ք այսուհե-
 քեւ ու հանգստացէ՛ք, քանի որ ահա ժամը հասել է, եւ մարդու
 46 Որդին մեղաւորների ձեռքն է մարմնում: Վեր կացէք գնանք
 այսպեղից. որովհետեւ ահա հասաւ նա, ով ինձ մարմնելու է»:
 47 Եւ մինչ նա դեռ այսպէս խօսում էր, ահա Յուդան՝ Տասներկու-
 սից մէկը, եկաւ. ու նրա հեպ՝ քահանայապետների եւ ժողովրդի
 48 ծերերի կողմից բազում ամբոխ՝ սրերով ու մահակներով: Եւ
 նա, որ նրան մարմնելու էր, նրանց նշան էր քուել ու ասել. «Ում
 49 հեպ ես համբուրուեմ, նա՛ է, նրան կը բռնէք»: Եւ սա իսկոյն
 մօքենալով Յիսուսին՝ ասաց. «Ողջո՛յն, Վարդապետ». ու նրա
 50 հեպ համբուրուեց: Իսկ Յիսուս նրան ասաց. «Ընկեր, սրա՛
 համար դու եկար»: Այն ժամանակ, մօքենալով, ձեռք բարձ-
 51 րացրին Յիսուսի վրայ ու նրան բռնեցին: Եւ ահա Յիսուսի
 հեպ գրնուողներից մէկը ձեռքը երկարեց եւ իր սուրը հանեց ու
 հարուածեց քահանայապետի ծառային եւ նրա ականջը կտրեց

պոկեց: Այն ժամանակ Յիսուս նրան ասաց. «Քո սուրը եր դիր 52
իր փեղը, որովհետեւ, ովքեր սուր են վերցնում, սրով կ'ընկնեն: Եւ կամ կարծո՞ւմ ես, թէ չեմ կարող իմ Տօրն աղաչել, որ նա 53
հիմա ինձ համար այսպեղ հասցնի հրեշտակների աւելի քան
փասներկու գնդեր: Էլ ինչպէ՞ն պիտի կարարուէին Սուրբ Գր- 54
քերում գրուածները, թէ՛ այսպէս պէտք է լինի»: Այն ժամանակ 55
Յիսուս ամբոխին ասաց. «Սրերով եւ մահակներով իմ դէմ էք
ելել՝ բռնելու ինձ իբրեւ մի աւագակի՞: Միշտ ձեզ մօտ, փաճա-
րում նստում էի եւ ուսուցանում, ու ինձ չբռնեցիք. բայց այս 56
բոլորը եղաւ, որպէսզի մարգարէների Գրուածքները կարարու-
են»: Այն ժամանակ աշակերտները բոլորն էլ թողեցին նրան ու
փախան: Իսկ նրանք բռնելով Յիսուսին՝ փարան Կայիափա 57
քահանայապետի մօտ, ուր օրէնագէտներն ու ծերերը հաւաքուել
էին: Եւ Պեպրոսը հեռուից նրան հետեւելով՝ գնաց մինչեւ քա- 58
հանայապետի գաւիթը եւ ներս մտնելով՝ սպասաւորների հետ
նստեց՝ փեսնելու համար վախճանը: Իսկ քահանայապետ- 59
ներն ու ամբողջ արեանը Յիսուսի մասին սուր վկայութիւն էին
փնտրում, որպէսզի նրան սպանեն, բայց ներկայացող բազում 60
սուր վկաների մէջ չէին գտնում այն: Յետոյ առաջ եկան եր-
կու սուր վկաներ. ասացին. «Սա ասում էր՝ Աստու փաճարը 61
կարող եմ քանդել եւ երեք օրում շինել»: Եւ քահանայապետը 62
վեր կենալով՝ նրան ասաց. «Պատասխան չեն փախիս, քո մասին
ի՞նչ ամբաստանութիւն են անում դրանք»: Եւ Յիսուս լուռ էր 63
մնում: Քահանայապետը խօսեց եւ նրան ասաց. «Երդունցնում
եմ քեզ կենդանի Աստուծով, որ մեզ ասես, թէ դո՞ւ ես Քրիս-
տոսը՝ Աստու Որդին»: Յիսուս նրան ասաց. «Դու ասացիր: 64
Բայց ասում եմ ձեզ. այսուհետեւ մարդու Որդուն կը փեսնէք
նստած ամենագոր Աստու աջ կողմում եւ եկած երկնքի ամ-
պերի վրայով»: Այն ժամանակ քահանայապետը պատռեց իր 65
զգեստներն ու ասաց. «Նայիոյեց, էլ ինչի՞ են պէտք մեզ վկա-
ներ. ահա հիմա լսեցիք նրա հայիոյանքը: Ի՞նչ է ձեր կամքը»: 66
Նրանք պատասխանեցին ու ասացին՝ մահապարտ է: Այն ժա- 67
մանակ թեցին նրա երեսին, բռունցքով հարուածեցին նրան,
եւ ոմանք էլ ապրակեցին նրան ու ասացին. «Մարգարէացիի 68
մեզ, դո՞ւ, Քրիստոսն, ո՞վ է, որ քեզ հարուածեց»: Իսկ Պեպրո- 69
սը նստած էր դուրսը՝ գալթում. մի աղախին մօտեցաւ նրան ու
ասաց. «Դո՞ւ էլ գալիլիացի Յիսուսի հետ էիր»: Նա ուրացաւ 70

71 բոլորի առաջ ու ասաց. «Չգիտեմ՝ դու ինչ ես խօսում»: Եւ երբ
 նա գալթից դուրս ելաւ, նրան տեսաւ մի այլ կին եւ այնպէղ
 կանգնածներին ասաց. «Սա էլ Յիսուս Նազովրեցոյ հետ էր»:
 72 Եւ դարձեալ նա երդումով ուրացաւ, թէ՛ այդ մարդուն չեմ ճա-
 73 նաչում: Եւ մի քիչ յետոյ այնպէղ գրնուողները, մօտենալով,
 Պետրոսին ասացին. «Իրօք, դու էլ նրանցից ես, քանի որ քո
 74 խօսուածքն էլ քեզ յայտնի է անում»: Այն ժամանակ նա սկսեց
 նզովք կարդալ ու երդուել, թէ՛ այդ մարդուն չեմ ճանաչում: Եւ
 75 իսկոյն աքաղաղը կանչեց: Եւ Պետրոսը յիշեց Յիսուսի խօսքը,
 որ նա ասել էր, թէ՛ դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ ինձ
 պիտի ուրանաս: Եւ դուրս ելնելով՝ դառնապէս լաց եղաւ:

27 Երբ առաւօտը եղաւ, բոլոր քահանայապետները եւ ժողովրդի
 ծերերը խորհուրդ արեցին Յիսուսի դէմ՝ նրան սպանելու հա-
 2 մար: Նրան կապեցին, առան գնացին եւ յանձնեցին պոնտփացի
 3 Պիղատոս կուսակալի ձեռքը: Այն ժամանակ Յուդան, որ Յի-
 սուսին մարմնել էր, տեսնելով, որ Յիսուս դաւաւարարուեց,
 զոջաց, արծաթ դրամները վերադարձրեց քահանայապետնե-
 4 րին եւ ժողովրդի ծերերին ու ասաց. «Մեղանչեցի, որովհետեւ
 արդար արին մարմնեցի»: Իսկ նրանք ասացին. «Մեր հոգը չէ,
 5 դո՛ւ գիտես»: Եւ արծաթ դրամները նետեց փաճարի մէջ եւ հե-
 6 ռացաւ ու գնաց ինքն իրեն կախեց: Իսկ քահանայապետները
 արծաթ դրամները վերցնելով՝ ասացին. «Օրինաւոր չէ դրանք
 ընդունել փաճարի գանձանակի մէջ, քանի որ արեան գին են»:
 7 Եւ խորհուրդ անելով՝ դրանով գնեցին բրուքի ագարակը՝ որ-
 8 պէս գերեզման օտարների համար: Այդ պատճառով այդ ագա-
 9 րակը կոչուել է Արեան ագարակ՝ մինչեւ այսօր: Այն ժամանակ
 կապարուեց, ինչ ասուել էր Երեմիա մարգարէի բերանով. «Եւ
 առան երեսուն կտոր արծաթը՝ վաճառուածի գինը, որ նշանա-
 10 կուել էր իսրայէլացիներից, եւ այն րուեցին բրուքի ագարակի
 11 համար, ինչպէս Տէրը ինձ հրամայել էր»: Եւ Յիսուս կանգնեց
 կուսակալի առաջ. կուսակալը հարցրեց նրան ու ասաց. «Դո՛ւ
 ես հրեաների թագաւորը»: Եւ Յիսուս ասաց. «Դու ես ասում»:
 12 Իսկ երբ նա ամբաստանում էր քահանայապետների ու ծերե-
 13 րի կողմից, ոչինչ չպատասխանեց: Այն ժամանակ Պիղատոսը
 նրան ասաց. «Չե՞ն լսում, ինչքան դրանք քո դէմ են վկայում»:
 14 Եւ նրան չպատասխանեց եւ ոչ մի բան, այնպէս որ կուսակա-
 15 լը շարժարմացաւ: Սակայն կուսակալը սովորութիւն ունէր

փօնի առիթով ժողովրդի համար արձակել մի բանարակեալ,
 ում նրանք կամենային: Այն ժամանակ ունէին մի նշանաւոր 16
 բանարակեալ, որի անունը Յեսու Բարաբբա էր: Երբ հաւա- 17
 քուեցին, Պիղատոսը նրանց ասաց. «Այս երկուսից որի՞ն էք
 ուզում, որ ձեզ համար արձակեմ. Յեսու Բարաբբայի՞ն, թե՛ Յի-
 սուսին՝ Քրիստոս կոչուածին»: քանի որ Պիղատոսը գիպէր, որ 18
 նախանձից մաքնել էին նրան: Եւ մինչ նա արեան էր նստում, 19
 իր կինը նրան լուր ուղարկեց ու ասաց. «Քո եւ այդ արդարի
 միջեւ ոչինչ չկայ, որովհետեւ այսօր երագումս նրա պարճա-
 ռով գլխովս շար բաներ անցան»: Իսկ քահանայապետներն 20
 ու ծերերը համոզեցին ժողովրդին, որ Բարաբբային ուզեն եւ
 Յիսուսին կորստեան մաքնեն: Կուսակալը պարասխան փո- 21
 եց ու ասաց նրանց. «Այս երկուսից որի՞ն էք ուզում, որ ձեզ
 համար արձակեմ»: Եւ նրանք ասացին՝ Բարաբբային: Պիղա- 22
 տոսը նրանց ասաց. «Իսկ ի՞նչ անեմ Յիսուսին՝ Քրիստոս կոչու-
 ածին»: Ամենքը ասացին՝ թող խաչուի: Եւ նա ասաց. «Ի՞նչ չար 23
 բան արեց»: Եւ նրանք առաւել եւս աղաղակում էին ու ասում՝
 թող խաչուի: Եւ Պիղատոսը րեսնելով, թէ ոչինչ չի օգնում, այլ 24
 էլ աւելի խռովութիւն է լինում, ջուր վերցնելով՝ լուաց ձեռքերը
 ժողովրդի առաջ ու ասաց. «Այդ արդարի արիւնից ես անմասն
 եմ. դո՛ք գիպեք»: Ամբողջ ժողովուրդը պարասխանեց ու ա- 25
 սաց. «Դրա արիւնը՝ մեր վրայ եւ մեր որդիների վրայ»: Այն 26
 ժամանակ Պիղատոսը նրանց համար արձակեց Բարաբբային
 եւ Յիսուսին զանակոծել փալով՝ փութեց նրանց ձեռքը, որ խա-
 չուի: Այն ժամանակ կուսակալի զինուորները Յիսուսին վերց- 27
 րին փարան ապարանք եւ ամբողջ գունդը նրա գլխին հաւա-
 քեցին: Մերկացրին նրան եւ նրա վրայ կարմիր վերնագգեսք 28
 գցեցին: Եւ փշերից պսակ պարասպելով՝ դրեցին նրա գլխին 29
 եւ մի եղէգ՝ նրա աջ ձեռքին. նրա առաջ ծնկի գալով՝ ծաղրում
 էին ու ասում. «Ողջո՛յն, հրեաների՛ թագաւոր»: Եւ թքելով նրա 30
 վրայ՝ եղէգն առնում էին ու խփում նրա գլխին: Եւ երբ նրան 31
 ծաղրուծանակի ենթարկեցին, նրա վրայից հանեցին քղամիդը
 ու նրան հագցրին իր զգեսպը. եւ փարան նրան խաչը հանելու:
 Եւ դուրս ելնելով՝ գտան կիւրենացի մի մարդ՝ Սիմոն անունով, 32
 ու նրան սրիպեցին, որ նա խաչը կրի: Եւ հասնելով Գողգոթա 33
 կոչուած փեղը, որ նշանակում է կառափնափեղի, Յիսուսին լե- 34
 ղի խառնած գինի փութեցին խմելու, եւ երբ համարեսեց, չկամե-

35 ցաւ խմել: Եւ նրան խաչը հանելով՝ բաժանեցին նրա զգեստ-
ները՝ վիճակ գցելով, որպէսզի կապարտի այն խօսքը, որ ա-
սուեց մարգարէի կողմից. «Իմ զգեստները բաժանեցին իրենց
36 մէջ եւ իմ պապմունճանի վրայ վիճակ էին գցում»: Ու նստած՝
37 նրան պահպանում էին: Եւ նրա գլխի վերելը դրեցին նրա
յանցապարտութեան գիրը, թէ՛ սա՛ է Յիսուսը՝ հրեաների թա-
38 զաւորը: Միեւնոյն ժամանակ նրա հետ խաչը հանեցին երկու
39 աւազակներ՝ մէկը նրա աջից, եւ միւսը՝ ձախից: Եւ մօտով
անցնողները հայիոյում էին նրան, շարժում էին գլուխներն ու
40 ասում. «Վա՛հ, դու որ քանդում էիր քաճարը եւ երեք օրից այն
շինում, փրկի՛ր քեզ. եթէ Աստծու Որդի ես, իջի՛ր այդ խաչից»:
41 Նոյնպէս եւ քահանայապետները, օրէնսգէտներով ու ծերերով
42 հանդերձ, ծաղրում էին նրան ու ասում. «Ուրիշներին փրկեց,
ինքն իրեն չի կարողանում փրկել. եթէ Իսրայէլի թագաւոր է,
43 հիմա թող այդ խաչից իջնի. եւ դրան կը հաւապանք: Եթէ դա
յոյսը դրել էր Աստծու վրայ, թող նա այժմ դրան փրկի, եթէ ու-
44 զում է դրան. քանի որ ասաց, թէ՛ Աստծու Որդի եմ»: Նրա հետ
45 խաչուած աւազակներն էլ էին նոյն ձեւով նախապում նրան: Եւ
կէսօրին ամբողջ երկրի վրայ խաւար եղաւ մինչեւ ժամը երեքը:
46 Ժամը երեքի մօտ Յիսուս բարձր ձայնով գոչեց ու ասաց. «Էլի՛,
Էլի՛, լամնա սաբաքթանի», այսինքն՝ Աստուած իմ, Աստուած իմ,
47 ինչո՞ւ թողեցիր ինձ: Այնպէղ կանգնածներից ոմանք, երբ լսե-
48 ցին, ասացին. «Դա Եղիային է կանչում»: Եւ նրանցից մէկը
իսկոյն վազեց, քացախով թաթախուած սպունգ վերցրեց եւ մի
49 եղէգի վրայ անցկացնելով՝ փուեց նրան, որ խմի: Իսկ ուրիշ-
ներ ասում էին. «Թո՛ղ, տեսնենք, թէ Եղիան կը գա՞յ, որ դրան
50 փրկի»: Եւ Յիսուս դարձեալ բարձր ձայնով աղաղակեց եւ հո-
51 գին աւանդեց: Եւ ահա քաճարի վարագոյրը վերելից մինչեւ
ներքեւ երկուսի պապռուեց, եւ երկիրը շարժուեց, եւ ժայռեր
52 ճեղքուեցին, եւ գերեզմանները բացուեցին, եւ ննջեցեալ սրբե-
53 րի բազում մարմիններ յարութիւն առան ու նրա յարութիւնից
յեպոյ գերեզմաններից ելնելով մտան սուրբ քաղաքը եւ շարե-
54 րին երեւացին: Իսկ հարիւրապետը եւ նրանք, որ իր հետ Յի-
սուսին պահպանում էին, երբ տեսան երկրաշարժը եւ պապա-
հաճները, սաստիկ վախեցան ու ասացին. «Արդարեւ, Աստծու
55 Որդի էր սա»: Այնպէղ շար կանայք կային, որոնք կանգնած
հեռուից նայում էին եւ որոնք Գալիլիայից եկել էին Յիսուսի

յերեսից՝ նրան ծառայելու համար. նրանց մէջ էին Մարիամ 56
 Մագդաղենացին, Յակոբի եւ Յովսէի մայր Մարիամը եւ Զե-
 բեդէոսի որդիների մայրը: Երբ երեկոյ եղաւ, եկաւ Յովսէի 57
 անունով արիմաթիացի մի մեծահարուստ մարդ, որ Յիսուսին
 աշակերպել էր: Սա Պիղատոսի մօտ գնալով՝ Յիսուսի մար- 58
 մինը խնդրեց: Այն ժամանակ Պիղատոսը հրամայեց, որ մար-
 մինը փրուի: Եւ Յովսէիքը, մարմինն առնելով, պարեց մաքուր 59
 կրաւով եւ դրեց նոր գերեզմանի մէջ, որ փորել էր փուել ժայ- 60
 ռի մէջ: Եւ մի մեծ քար, որպէս կափարիչ, գերեզմանի դռան
 առաջ գլորեց ու գնաց: Այնպէղ էր Մարիամ Մագդաղենացին 61
 եւ միւս Մարիամը. նրանք նստած էին գերեզմանի դիմաց: Եւ 62
 հերեսեալ օրը, որ ուրբաթի յաջորդ օրն է, քահանայապետներն
 ու փարիսեցիները հաւաքուեցին Պիղատոսի մօտ ու ասացին.
 «Տէր, յիշեցինք, թէ այն մոլորեցնողը, քանի կենդանի էր, ասում 63
 էր, թէ՛ երեք օրից յարութիւն պիտի առնեմ: Արդ, հրամայիր, 64
 որ մինչեւ երեք օր գերեզմանի ապահովութեանը հոգ փարուի.
 գուցէ աշակերպները գիշերով գան եւ գողանան նրան ու ժո-
 դովորդին ասեն, թէ՛ մեռելներից յարութիւն առաւ. եւ վերջին
 մոլորութիւնը աւելի վար լինի, քան առաջինը»: Պիղատոսը 65
 նրանց ասաց. «Զինուորներ ունէք. գնացէ՛ք ապահովութեանը
 հոգ փարէք, ինչպէս որ գիտէք»: Եւ նրանք գնացին գերեզմանի 66
 ապահովութեանը հոգ փանելու եւ վէմը կնքեցին՝ զինուորներ
 նշանակելով:

28
 Շաբաթ օրուայ երեկոյեան, երբ կիրակին լուսանում էր, Մա-
 րիամ Մագդաղենացին եւ միւս Մարիամը եկան գերեզմանը 2
 փեսնելու: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ եղաւ, որովհետեւ Տիրոջ
 հրեշտակը երկնքից իջնելով՝ մօտեցաւ, դռնից վէմը մի կողմ 3
 գլորեց ու նստեց նրա վրայ: Նրա փեսքը փայլակի նման էր, ու
 նրա զգեստը՝ սպիտակ, ինչպէս ձիւնը: Նրա ահից պահապան- 4
 ները խռովուեցին եւ մեռելների պէս եղան: Նրեշտակը խօսեց 5
 ու կանանց ասաց. «Դուք մի՛ վախեցէք, գիտեմ, որ փնտրում
 էք Յիսուսին, որ խաչուեց. այսպէղ չէ նա, քանի որ յարութիւն 6
 առաւ, ինչպէս ինքն ասել էր. եկէ՛ք, փեսէ՛ք այն տեղը, ուր պառ-
 կած էր: Եւ իսկոյն գնացէ՛ք, ասացէ՛ք նրա աշակերպներին, թէ 7
 յարութիւն առաւ. եւ ահա նա ձեզնից առաջ գնում է Գալիլի-
 ա. այնպէղ նրան կը փեսնէք: Ահա ասացի ձեզ»: Եւ իսկոյն, 8
 ահով եւ մեծ ուրախութեամբ, գերեզմանից դուրս ելնելով՝ վա-

9 զեցին աշակերպներին պատմելու: Եւ յանկարծ Յիսուս նրանց
դիմացը ելաւ ու ասաց՝ ողջոյն ձեզ. եւ նրանք մօտենալով՝ նրա
10 ուրքերին փարուեցին ու երկրպագեցին նրան: Այն ժամանակ
Յիսուս նրանց ասաց. «Մի՛ վախեցէք. գնացէ՛ք ասացէ՛ք իմ եղ-
11 բայրներին, որ գնան Գալիլիա եւ այնպէղ ինձ տեսնեն»: Երբ
նրանք գնացին, ահա զինուորներից ոմանք քաղաք եկան ու
12 քահանայապետներին պատմեցին այն բոլորը, ինչ որ պատա-
13 հել էր: Եւ նրանք ծերերի հետ միասին հաւաքուելով՝ խորհուրդ
14 արեցին, շար դրամ տուեցին զինուորներին ու ասացին. «Կ'ա-
սէք, թէ նրա աշակերպները, գիշերով գալով, գողացան նրան,
15 մինչ մենք քնի մէջ էինք: Եւ եթէ այդ լուրը կուսակալին հաս-
նի, մենք նրան կը գոհացնենք եւ ձեզ հոգսից կ'ազատենք»:
16 Եւ նրանք դրամն առնելով՝ արեցին այնպէս, ինչպէս որ իրենց
սովորեցրել էին: Եւ այս գրոյցը տարածուած է հրեաների մէջ
17 մինչեւ այսօր: Իսկ տասնմէկ աշակերպները գնացին Գալիլիա,
18 այն լեռը, ուր Յիսուս իրենց հետ ժամադրուել էր: Երբ նրան
19 տեսան, երկրպագեցին նրան, իսկ ոմանք երկմպեցին: Եւ Յի-
սուս մօտենալով՝ խօսեց նրանց հետ ու ասաց. «Ինձ է պրուած
ամէն իշխանութիւն երկնքում եւ երկրի վրայ. ինչպէս Նայրը ինձ
20 ուղարկեց, ես էլ ձեզ եմ ուղարկում: Գնացէ՛ք ուրեմն աշակերպ
դարձրէ՛ք բոլոր ազգերին, նրանց մկրպեցէ՛ք Նօր եւ Որդու եւ
21 Սուրբ Նոգու անունով: Ուսուցանեցէ՛ք նրանց պահել այն բո-
լորը, ինչ որ ձեզ պատուիրեցի: Եւ ահա ես ձեզ հետ եմ բոլոր
օրերում՝ մինչեւ աշխարհի վախճանը»:

Մարկոս

Յիսուս Քրիստոսի՝ Աստծու Որդու Աւերարանի սկիզբը: 1
Ինչպէս որ գրուած է մարգարէների գրքերում. «Ահաւասիկ ես 2
ուղարկում եմ իմ պապգամատրին քո առաջից, որ կը պապ-
րասարի քո ճանապարհը քո առաջ»: Անապատում կանչողի 3
ձայնն է. «Պապրասարեցէք Տիրոջ ճանապարհը եւ հարթեցէք
նրա շաւիղները»: Յովհաննէսը մկրտում էր անապատում եւ 4
քարոզում ապաշխարութեան մկրտութիւն՝ մեղքերի թողութե-
ան համար: Ամբողջ Հրէաստանը եւ բոլոր երուսաղէմացիները 5
գնում էին նրա մօտ եւ մկրտում նրանից Յորդանան գետում՝
խոստովանելով իրենց մեղքերը: Եւ Յովհաննէսը հագել էր 6
ուղարի մազից զգեստ եւ մէջքին՝ կաշուէ գօրի. եւ նրա կե-
րակուրն էր մորեխ եւ վայրի մեղր: Նա քարոզում էր եւ ա- 7
սում. «Իմ յետեւից կը գայ ինձնից աւելի հզօրը, որի առաջ
արժանի չեմ խոնարհուելու՝ նրա կօշիկների կապերն արձա-
կելու համար: Ես ձեզ մկրպեցի ջրով, իսկ նա ձեզ կը մկրպի 8
Սուրբ Հոգով»: Այն օրերին Յիսուս եկաւ Գալիլիայի Նազարէթ 9
քաղաքից եւ Յովհաննէսից մկրտուեց Յորդանանում: Եւ նոյն 10
ժամին, երբ ջրից դուրս էր գալիս, փեսաւ երկինքը՝ պապռու-
ած, եւ Աստծու Հոգին, որպէս աղանի, որ իջնում էր իր վրայ:
Երկնքից մի ձայն եկաւ, որն ասում էր. «Դու ես իմ սիրելի Որ- 11
դին, որ ունես իմ ամբողջ բարեհաճութիւնը»: Եւ անմիջապէս 12
Հոգին նրան հանեց փարաւ դէպի անապատ: Եւ նա այնտեղ 13
էր քառասուն օր՝ փորձուելով սատանայից: Եւ նա գազանների
հետ էր, իսկ հրեշտակները ծառայում էին նրան: Յովհաննէսի 14
բանարարկուելուց յետոյ Յիսուս Գալիլիա եկաւ. քարոզում էր
Աստծու Աւերարանը եւ ասում. «Ժամանակը հասել է, եւ մօ- 15
տեցել է Աստծու արքայութիւնը. ապաշխարեցէք եւ հաւաքա-
ցէք Աւերարանին»: Երբ նա անցնում էր Գալիլիայի ծովեզրով, 16
փեսաւ Սիմոնին եւ նրա եղբայր Անդրէասին, որոնք ուռկան-
ները ծովն էին գցել, որովհետեւ ձկնորսներ էին: Եւ Յիսուս 17
նրանց ասաց. «Իմ յետեւից եկէք, եւ ես ձեզ կը դարձնեմ մարդ-
կանց որսորդներ»: Եւ իսկոյն ուռկանները թողնելով՝ գնացին 18
նրա հետ: Այստեղից մի քիչ առաջ գնալով՝ փեսա Զերեդէ- 19
սի որդի Յակոբոսին եւ նրա եղբայր Յովհաննէսին. սրանց էլ

տեսաւ իրենց նաւակի մէջ, մինչ ուռկաններն էին կարգի բերում: Եւ կանչեց նրանց. եւ նրանք իսկոյն նաւակի մէջ թողնելով իրենց հօրը՝ Զեբեդէոսին, վարձկան ձկնորսների հետ միասին, գնացին նրա յետեւից: Եւ մտնելով Կափառնայում: Եւ Յիսուս նոյն շաբաթ օրն իսկ ժողովարան մտնելով՝ ուսուցանում էր նրանց: Եւ նրանք զարմանում էին նրա քարոզութեան վրայ, որովհետեւ նրանց ուսուցանում էր իշխանութեամբ եւ ոչ՝ ինչպէս օրէնագէտները: Արդ, նրանց ժողովարանում մի մարդ կար՝ պիղծ ոգուց բռնուած, որն աղաղակեց եւ ասաց. «Թո՛յլ քուր, ի՛նչ ես ուզում մեզնից, Յիսուս Նազովրեցի. մեզ կորստեան մատնելո՞ւ եկար. գիտենք քեզ, թէ ով ես դու, Աստուծո՛ւ Սուրբն ես»: Յիսուս սասարեց նրան ու ասաց. «Չայնո՞ղ կարի՞ր եւ դո՛ւրս ել դրանից»: Եւ պիղծ ոգին սաստիկ ցնցեց դիւահարին եւ բարձրաձայն աղաղակելով՝ դուրս ելաւ նրանից: Եւ ամենքը զարմացան, այնպէս որ հարցնում էին իրար եւ ասում. «Այս ի՛նչ նոր վարդապետութիւն է, որ իշխանութեամբ պիղծ ոգիներին էլ է սաստում, եւ նրանք հնազանդում են նրան»: Եւ նրա համբաւը տարածուեց Գալիլիայի բոլոր կողմերում: Եւ ժողովարանից դուրս ելնելով, անմիջապէս եկաւ Սիմոնի եւ Անդրէասի տունը՝ Յակոբոսի եւ Յովհաննէսի հետ: Սիմոնի զոքանջը տաքութեան մէջ պառկած էր. իսկոյն ասացին նրա մասին Յիսուսին: Եւ նա մօտենալով՝ նրա ձեռքը բռնեց եւ նրան ոտքի կանգնեցրեց. եւ տեսնող նրան թողեց. եւ նա ծառայում էր նրանց: Երբ երեկոյ եղաւ, արեւի մայր մտնելու ժամանակ, նրա մօտ էին բերում բոլոր հիւանդներին եւ դիւահարներին: Եւ ամբողջ քաղաքը հաւաքուել էր դռների առաջ: Եւ նա տեսակ-տեսակ հիւանդութիւններից բազում հիւանդներ բժշկեց եւ բազում դեւեր հանեց. եւ թոյլ չէր տալիս դեւերին խօսել, որովհետեւ գիտէին նրան, որ Քրիստոսն է: Եւ առաւօտեան մօտ, լոյսը բացուելուց առաջ, վեր կացաւ եւ ելաւ գնաց ամայի մի տեղ ու այնտեղ աղօթում էր: Նրա յետեւից նրան փնտրելու գնաց Սիմոնը եւ նրանք, որ նրա հետ էին: Եւ երբ գտան նրան, ասացին. «Ամենքը փնտրում են քեզ»: Եւ նրանց ասաց. «Եկէ՛ք գնանք այլ մօտակայ գիւղաքաղաքներ եւս, որպէսզի այնտեղ էլ քարոզեմ, որովհետեւ հէնց դրա համար եմ եկել»: Եւ ամբողջ Գալիլիայում նրանց ժողովարաններում քարոզում եւ դեւեր էր հանում: Նրա մօտ եկաւ մի բորոպ.

նա ծնկի եկած աղաչում էր եւ ասում. «Տէ՛ր, եթէ կամենաս, կարող ես ինձ մաքրել»: Իսկ Յիսուս գթալով՝ ձեռքը երկարեց, 41
 դիպաւ նրան եւ ասաց. «Կամենում եմ, մաքրուի՛ր»: Եւ երբ 42
 նրան այս ասաց, բորոքութիւնը նրանից իսկոյն գնաց, եւ նա
 մաքրուեց: Եւ Յիսուս իսկոյն դուրս հանեց նրան եւ խափի 43
 պարտուիրեց. «Զգո՛յ՜ եղի՛ր, ոչ ոքի բան չասես, այլ գնա՛, քեզ 44
 քահանային ցոյց փոր եւ մաքրուելուդ համար ընծայ փոր այն,
 ինչ հրամայել էր Մովսէսը՝ նրանց համար իբրեւ վկայութիւն»: Բայց նա դուրս գնալով՝ սկսեց եռանդուն կերպով քարոզել եւ 45
 լուրը փարածել այն աստիճան, որ Յիսուս չէր կարողանում այլ-
 եւս յայտնապէս քաղաք մտնել, այլ դուրսը, ամայի փեղերում էր
 մնում. եւ բոլոր կողմերից ժողովուրդը նրա մօտ էր գալիս:

Մի քանի օր յետոյ, երբ նա դարձեալ Կափառնայում մտաւ, 2
 լուր փարածուեց, թէ փանն է. եւ շաբեր հաւաքուեցին, այնպէս 2
 որ այլեւս փեղ չմնաց, ոչ իսկ դռան առջեւ: Եւ նրանց քարոզում
 էր Աստուծո խօսքը: Եւ եկան նրա մօտ՝ բերելով մի անդամա- 3
 լոյծի, որին փանում էին չորս հոգով: Եւ երբ ամբոխի պարճա- 4
 ռով Յիսուսին չկարողացան մօտենալ, քանդեցին երդիկը այն
 փան, ուր գրնում էր նա. եւ բացելով առաստաղը, իջեցրին
 այն մահիճը, որի մէջ էր անդամալոյծը: Եւ Յիսուս, փեսնելով 5
 նրանց հաւաքը, անդամալոյծին ասաց. «Որդեա՛կ, քո մեղքերը
 քեզ ներուած են»: Օրէնսգետներից մի քանիսը, որ նստած էին 6
 այնփեղ, իրենց մտքում խորհում էին. «Այս ի՞նչ է խօսում, սա 7
 հայհոյում է. ո՞վ կարող է մեղքերին թողութիւն փալ, եթէ ոչ՝ մի-
 այն Աստուած»: Եւ Յիսուս իր հոգում իմացաւ, որ այնպէս են 8
 խորհում իրենց մտքում. ուստի ասաց. «Ինչո՞ւ ձեր մտքում այդ
 էք խորհում. ո՞րն է աւելի դիւրին. անդամալոյծին ասել՝ քո մեղ- 9
 քերը քեզ ներուած են, թե՛ ասել՝ վեր կաց, ա՛ռ մահիճդ եւ գնա՛
 քո փունը: Բայց որպէսզի իմանաք, որ մարդու Որդին երկրի 10
 վրայ իշխանութիւն ունի ներելու մեղքերը, - ասաց նա անդա-
 մալոյծին, - քեզ եմ ասում, վեր կաց, ա՛ռ քո մահիճը եւ գնա՛ 11
 քո փունը»: Եւ վեր կացաւ ու անմիջապէս վերցնելով մահիճը՝ 12
 բոլորի առաջ դուրս ելաւ, այնպէս որ ամէնքը զարմացան եւ
 փառք էին փալիս Աստուծո ու ասում. «Այսպիսի բան երբեք
 չենք տեսել»: Եւ նա դարձեալ ծովեզերք գնաց. եւ ամբողջ ժո- 13
 ղովուրդը նրա մօտ էր գալիս, եւ նա ուսուցանում էր նրանց: Եւ 14
 մինչ նա անցնում էր, փեսաւ Ալփիէոսի որդի Ղեւիին, որ մաքսա-

15 Եւ Ղեւին վեր կացաւ գնաց նրա յետեւից: Եւ երբ Յիսուս նրա
 16 փանը սեղան նստեց, բազում մաքսաւորներ եւ մեղաւորներ էլ
 17 Յիսուսի ու նրա աշակերտների հետ սեղան նստեցին, որովհե-
 18 տի շապերն էին նրա յետեւից գնում: Իսկ օրէնագէտներն ու
 19 փարիսեցիները երբ փեսան, որ նա մաքսաւորների եւ մեղա-
 20 տորների հետ է ուրում, նրա աշակերտներին ասացին. «Ինչո՞ւ էք
 21 մեղաւորների ու մաքսաւորների հետ ուրում եւ խմում»: Երբ
 22 Յիսուս լսեց, նրանց ասաց. «Առողջներին բժիշկ պէտք չէ, այլ՝
 23 հիւանդներին. եւ ես չեմ եկել արդարներին կանչելու, այլ՝ մե-
 24 ղաւորներին»: Յովհաննէսի աշակերտները եւ փարիսեցիները
 25 ծոմ էին պահում. եկան եւ նրան ասացին. «Ինչո՞ւ Յովհաննէսի
 26 աշակերտները եւ փարիսեցիները ծոմ են պահում, իսկ քո աշա-
 27 կերտները չեն պահում»: Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Միթէ կա-
 28 րելի՞ է, որ հարսանքաւորները ծոմ պահեն, երբ փեսան նրանց
 29 հետ է. այնքան ժամանակ, որ փեսան իրենց հետ է, պէտք չէ,
 30 որ ծոմ պահեն: Բայց կը գան օրեր, երբ փեսան նրանցից կը
 31 վերցուի, եւ ապա այն օրը նրանք էլ ծոմ կը պահեն: Նոր,
 32 չօգտագործուած կտաւի կտորը ոչ ոք հնացած զգեստի վրայ չի
 33 կարկապի, ապա թէ ոչ նոր կտորը ամբողջութեամբ հին զգես-
 34 տից կը պոկուի, եւ պապռուածքը աւելի վար կը լինի: Եւ ոչ
 35 ոք հին փիկերի մէջ նոր գինի չի լցնի, ապա թէ ոչ նոր գինին կը
 36 պայթեցնի փիկերը, գինին կը թափուի, եւ փիկերը կը փչանան:
 37 Այլ նոր գինին նոր փիկերի մէջ պէտք է լցուի: Մի շաբաթ օրով
 38 նա անցնում էր ցորենի արտերի միջով: Եւ նրա աշակերտները
 39 գնալու ժամանակ սկսեցին հասկ պոկել եւ ուրել: Եւ փարիսե-
 40 ցիները նրան ասացին. «Տեն, քո աշակերտները շաբաթ օրով
 41 ի՛նչ են անում, մի բան, որ օրինաւոր չէ»: Յիսուս նրանց ասաց.
 42 «Դուք երբեւիցէ չէ՞ք կարդացել, թէ ինչ արեց Դաւիթը, երբ կա-
 43 րիք ունեցաւ եւ քաղց զգաց ինքը եւ նրանք, որ իր հետ էին. թէ
 44 ինչպէս Աբիաթար քահանայապետի օրով մտաւ Ասափոս փոխ-
 45 եւ կերաւ առաջաւորութեան հացը՝ տալով նաեւ նրանց, որ իր
 46 հետ էին. մի բան, որ, բացի քահանաներից, ուրիշների համար
 47 օրինաւոր չէր ուրել»: Եւ ասաց նրանց. «Շաբաթ օրը մար-
 48 դո՛ւ համար է, եւ ոչ թէ մարդը՝ շաբաթ օրուայ համար. ապա
 49 ուրեմն՝ մարդու Որդին փերն է եւ շաբաթ օրուայ»:

3 Եւ նա նորից ժողովարան մտաւ. այնպէղ կար մի մարդ, ո-

րի ձեռքը չորացած էր: Եւ նրան ուշադրութեամբ դիպում էին՝ 2
 փեսնելու, թէ շաբաթ օրով նրան կը բժշկի՞, որպէսզի ամբաս-
 փանեն նրան: Եւ Յիսուս ասաց այն մարդուն, որի ձեռքը չո- 3
 րացած էր. «Վեր կաց, մէջքեղ արի»: Ապա ասաց նրանց. 4
 «Շաբաթ օրով ի՞նչ բան է օրինաւոր անել. բարի գործ գործել,
 թէ՛ չարիք անել. մի հոգի՞ ազատել, թէ՛ կորստեան մատնել»: Եւ
 նրանք լռեցին: Եւ Յիսուս, ցատումով լցուած, նայելով նրանց 5
 եւ փրկմանով նրանց սրբի կորուստեան համար, ասաց մարդուն.
 «Երկարիր ձեռքդ»: Եւ նա երկարեց, ու նրա ձեռքը առողջա-
 ցաւ: Փարիսեցիները հերովդէսականների հետ իսկոյն դուրս 6
 ելան եւ խորհուրդ էին անում նրա դէմ, թէ ինչպէս նրան կորս-
 տեան մատնեն: Իսկ Յիսուս իր աշակերտների հետ միասին 7
 գնաց ծովեզերք: Եւ Գալիլիայից բազում ժողովուրդ էր գնում
 նրա յետեւից. նաեւ Նրէասարանից, Երուսաղէմից, Յորդանա- 8
 նի միւս կողմից, ինչպէս նաեւ Տիրոսի եւ Սիդոնի շրջակայքից
 բազում ժողովուրդ, երբ լսում էր, թէ նա ինչքան բան է անում,
 գալիս էր նրա մօտ: Եւ նա իր աշակերտներին ասաց, որ իր 9
 համար մի նաւակ պարտաստ լինի ամբողջի պատճառով, որ-
 պէսզի իրեն չնետեն: Քանի որ շաբերին բժշկեց, ուստի ամէն 10
 փեսակ հիւանդութիւններ ունեցող մարդիկ գալիս էին, խռնում
 նրա շուրջը, որպէսզի դիպչեն նրան: Եւ պիղծ ոգիները, երբ 11
 փեսնում էին նրան, ընկնում էին նրա առաջ, աղաղակում էին
 ու ասում. «Դու Աստուծո Որդի ես»: Իսկ նա խստիւ պատուի- 12
 րում էր նրանց, որ իր ինքնութիւնը չյայտնեն: Յիսուս լեռը 13
 բարձրացաւ եւ իր մօտ կանչեց նրանց, որոնց ինքը կամեցաւ.
 եւ նրանք գնացին նրա մօտ: Նա նշանակեց Տասներկուսին, 14
 որ իր շուրջը լինեն, եւ նրանց քարոզելու ուղարկի, ու նրանք 15
 իշխանութիւն ունենան ցաւեր բուժելու եւ դէտեր հանելու: Եւ 16
 Միմոնի անունը Պետրոս դրեց եւ Զեբեդէոսի որդուն՝ Յակոբո- 17
 սի ու նրա եղբօր՝ Յովհաննէսի անունները դրեց Բաներեզէս,
 որ նշանակում է՝ Որոտման որդիներ: Նաեւ՝ Անդրէասին եւ 18
 Փիլիպպոսին եւ Բարթողոմէոսին եւ մաքսաւոր Մատթէոսին եւ
 Թովմասին եւ Ալփէոսի որդի Յակոբոսին եւ Թադէոսին եւ Մի- 19
 մոն Կանանացուն եւ Յուդա Իսկարիովրացուն, որը եւ նրան 20
 մատնեց: Նրանք քուն վերադարձան. եւ ժողովուրդը նորից
 եկաւ նրանց հետ, այնպէս որ նրանք հաց ուրելու անգամ ժա- 21
 մանակ չունեցան: Եւ երբ Յիսուսի իրայինները լսեցին, ելան

եկան նրան բռնելու, որովհետեւ կարծում էին, թէ խելքը կորցրել է: Իսկ Երուսաղէմից իջած օրէնագէտներն ասում էին, թէ դրա մէջ Բէեղզեբուդ կայ, եւ դեւերի իշխանի ձեռքով է հանում դեւերին: Եւ նա իր մօտ կանչելով նրանց՝ առակներով էր խօսում նրանց հետ. «Ինչպէն կարող է սաքանան սաքանային դուրս հանել: Եւ արդ, եթէ մի թագաւորութիւն ինքն իր մէջ բաժանուի, այդ թագաւորութիւնը չի կարող կանգուն մնալ: Եւ եթէ մի քանի ինքն իր մէջ բաժանուի, այդ քանիքը չի կարող կանգուն մնալ: Եւ եթէ սաքանան ինքն իր դէմ դուրս գայ եւ բաժանուած լինի, չի կարող կանգուն մնալ, այլ նրա վախճանը հասել է: Ոչ ոք չի կարող հզօրի քանիքը մարմնելով՝ նրա ունեցածը կողոպտել, եթէ նախ չկապտի հզօրին. եւ ապա միայն կը կողոպտի նրա քանիքը: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ մարդկանց որդիներին, որքան էլ հայհոյեն, ամէն մեղք եւ հայհոյանք կը ներուի. բայց ով որ հայհոյի Սուրբ Հոգուն, յաւիտեանս թողութիւն չի ունենայ, այլ նա յանցապարտ պիտի մնայ յաւիտեանական մեղքով»: Այսպէս խօսեց, որովհետեւ ասում էին՝ նրա մէջ պիղծ դեւ կայ: Եկան նրա եղբայրներն ու մայրը եւ դրսում կանգնած՝ մարդ ուղարկեցին ու կանչեցին նրան: Եւ այնպէս ժողովուրդը նստել էր նրա շուրջը: Եւ երբ ասացին նրան՝ ահա՛՛ւսսիկ քո մայրն ու քո եղբայրները դրսում են եւ քեզ են ուզում, նրանց պարասխանեց եւ ասաց. «Ով է իմ մայրը կամ իմ եղբայրները»: Ապա նայեց իր շուրջը, իր աշակերտներին, որոնք նստած էին, եւ ասաց. «Ահա՛ւսսիկ իմ մայրը եւ իմ եղբայրները. որովհետեւ, ով Աստուծոյ կամքն է կատարում, նա՛ է իմ եղբայրը եւ քոյրը եւ մայրը»:

4 Նորից նա սկսեց ուսուցանել ծովեզերքի մօտ, եւ նրա շուրջը խոնուեց բազում ժողովուրդ, այնպէս որ նա մտաւ ու նստեց մի նաւակի մէջ, ծովի վրայ, մինչ ամբողջ ժողովուրդը ծովեզերքին շուրջանակի բռնել էր ցամաքը: Եւ նա առակներով նրանց շար բան էր ուսուցանում եւ նրանց ասում իր քարոզութեան մէջ. «Լսեցէք, ահաւսսիկ մի սերմանող սերմանելու ելաւ: Եւ պարահեց, որ սերմանելու ժամանակ սերմի մի մասն ընկաւ ճանապարհի եզերքը, եւ թռչունները եկան ու կերան այն: Ուրիշ մի մաս ընկաւ ապառաժի վրայ, որպէս շար հող չկար. եւ շուրջով բուսաւ, որովհետեւ հողը խորը չէր. բայց երբ արեւը ծագեց, խանձուեց. եւ քանի որ արմատներ չունէր, չորացաւ:

Մի ուրիշ մաս ընկաւ փշերի մէջ. փշերը բարձրացան եւ խեղ- 7
 դեցին այն, եւ պտուղ չտուեց: Իսկ մի ուրիշ մաս էլ ընկաւ 8
 լաւ հողի վրայ, բուսնելով աճեց ու պտուղ տուեց. մէկի դիմաց՝
 երեսուն, մէկի դիմաց՝ վաթսուն եւ մէկի դիմաց՝ հարիւր»: Եւ 9
 ասում էր. «Ով որ լսելու ականջ ունի, թող լսի»: Եւ երբ առան- 10
 ձին մնաց, նրա շուրջը եղողները, աշակերպների հետ միասին,
 հարցրին նրան այս առակի մասին: Եւ նրանց ասաց. «Ձեզ է 11
 փրումը իմանալ Աստուծոյ արքայութեան խորհուրդները, բայց
 նրանց համար, որ ձեզնից դուրս են, ամէն ինչ առականելով կը 12
 լինի, որպէսզի նայելով հանդերձ չտեսնեն եւ լսելով հանդերձ
 չիմանան, որ մի գուցէ երբեւէ դարձի գան, եւ իրենց ներուի»: 13
 Եւ ասաց նրանց. «Այս առակը չէ՞ք հասկանում, ապա ինչպէ՞ն
 պիտի հասկանաք բոլոր առականելը: Նա, որ սերմանում է, 14
 Աստուծոյ խօսքն է սերմանում: Ճանապարհի եզերքին սերմա- 15
 նուածները այն մարդիկ են, որոնք լսում են խօսքը, եւ սաղա-
 նան գալիս է եւ դուրս է հանում նրանց սրտերի մէջ սերմանու-
 ած խօսքը: Ապառաժի վրայ սերմանուածները այն մարդիկ 16
 են, որ, երբ լսում են խօսքը, իսկոյն ուրախութեամբ ընդունում
 են այն, եւ որովհետեւ իրենց մէջ արմարներ չունեն, այլ մի ո- 17
 րոշ ժամանակի համար են, երբ խօսքի պարճառով նեղութիւն
 կամ հալածանք է վրայ հասնում, իսկոյն գայթակղում են: Իսկ 18
 նրանք, որ սերմանուեցին փշերի մէջ, այն մարդիկ են, որ լսում
 են խօսքը, սակայն այս աշխարհի հոգսերը եւ հարստութեան 19
 պարտաւորութիւնները խաթարում եւ խեղդում են խօսքը, եւ այն ան-
 պտուղ է լինում: Եւ լաւ հողի մէջ սերմանուածները այն մար- 20
 դիկ են, որ լսում են խօսքը եւ ընդունում ու պտուղ են տալիս.
 մէկի դիմաց՝ երեսուն, մէկի դիմաց՝ վաթսուն եւ մէկի դիմաց՝
 հարիւր»: Եւ նրանց ասաց. «Միթէ ճրագը բերում է, որ կաթ- 21
 սայի կամ մահճի փա՛կ դրուի: Չէ՞ որ աշխարհի վրայ է դրում:
 Արդ, ծածուկ բան չկայ, որ չյայտնուի, եւ գաղտնի բան չի եղել, 22
 որ ի յայտ չգայ: Թէ մէկը լսելու ականջ ունի, թող լսի»: Եւ 23, 24
 նրանց ասաց. «Զգո՛յձ եղէք, թէ ինչ էք լսում, եւ ինչ որ լսում էք,
 աւելին կը փրուի ձեզ. ինչ չափով, որ չափում էք, նոյնով Աստու-
 ած պիտի չափի ձեզ համար: Ով որ ունի, նրան պիտի փրուի. 25
 իսկ ով որ չունի, նրանից պիտի վերցուի, ինչ էլ որ նա ունի»: Եւ 26
 ասում էր. «Այսպէ՛ն է Աստուծոյ արքայութիւնը. որպէս թէ մի 27
 մարդ հողի մէջ սերմեր ցանի. եւ նա ննջի թէ վեր կենայ, գիշեր

28 եւ ցերեկ, սերմերը կը բուսնեն ու կ'աճեն, եւ նա չի իմանայ, թէ
 29 ապա՝ ապոք ցորենը հասկի մէջ: Մակայն երբ սերմը իր պտու-
 30 նակը հասել է»: Եւ ասում էր. «Ինչի՞ նմանեցնենք Աստու-
 31 արքայութիւնը կամ ի՞նչ օրինակով ներկայացնենք այն. նման
 է մանանեխի հափիկին, որը, երբ սերմանում է հողի մէջ, աւելի
 32 մանր է լինում, քան երկրի վրայ եղող բոլոր սերմերը. իսկ երբ
 սերմանուի, բուսնում եւ լինում է աւելի մեծ, քան ամէն պտուկ,
 եւ արձակում է մեծ ճիւղեր, այնքան, որ երկնքի թռչունները
 33 նրա հովանու քակ կարող են բնակուել»: Եւ այնպիսի առակ-
 ներով էր նրանց ասում խօսքը, որ կարողանային հասկանալ:
 34 Եւ առանց առակի նրանց հետ ոչինչ չէր խօսում, բայց իր աշա-
 35 կերպների համար առանձին ամէն ինչ մեկնում էր: Այդ նոյն
 օրը, երեկոյեան դէմ, աշակերպներին ասաց. «Եկէ՛ք անցնենք
 36 ծովի միւս կողմը»: Թողնելով ժողովրդին՝ նրան իրենց հետ
 պարան նաւակով, ինչպէս նաեւ՝ միւս նաւակները, որ նրա հետ
 37 էին: Եւ մեծ հողմամբրիկ բարձրացաւ ու ալիքները նաւակի
 38 մէջ էր թափում, այնպէս որ նաւակը գրեթէ լցում էր: Իսկ ին-
 քը նաւախելի կողմը բարձի վրայ ննջում էր. նրան արթնացրին
 եւ ասացին. «Վարդապետ, քեզ համար բնաւ հոգ չէ՞, որ ահա
 39 մենք կորչում ենք»: Եւ նա, արթնանալով, սաստեց հողմին եւ
 ասաց ծովին. «Դադարիր, լռիր»: Եւ հողմը դադարեց, ու մեծ
 40 խաղաղութիւն եղաւ: Եւ նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ այդպէս վախ-
 41 կոյ էք. դեռեւս հաւար չունէ՞ք»: Եւ նրանք սաստիկ վախեցան
 եւ միմեանց ասում էին. «Ո՞վ է արդեօք սա, որ թէ՛ հողմը, թէ՛
 ծովը հնազանդում են սրան»:

5 Եւ Յիսուս եկաւ ծովի հանդիպակաց կողմը, գերգեսացի-
 2 ների երկիրը: Եւ երբ նա նաւակից դուրս ելաւ, գերեզման-
 ներից նրա դէմն ելաւ մի մարդ, որին բռնել էր մի պիղծ ո-
 3 գի, եւ որի բնակութեան քեղն իսկ գերեզմանների մէջ էր:
 4 Եւ ոչ ոք նրան շղթաներով անգամ չէր կարող կապել, որով-
 հետեւ շար անգամ ուրնակապերով եւ շղթաներով կապուած
 էր, բայց շղթաները փշրել էր ու ուրնակապերը՝ ջարդել: Ոչ ոք
 5 նրան չէր կարողանում զսպել, որովհետեւ միշտ, գիշեր ու ցե-
 րեկ, գերեզմաններում եւ լեռներում, աղաղակում էր եւ ինքն
 6 իրեն քարերով ծեծում: Երբ նա Յիսուսին հեռուից տեսաւ, ա-

ռաջ վազեց ու երկրպագեց նրան. բարձրաձայն աղաղակեց 7
 եւ ասաց. «Ի՞նչ եւ ուզում ինձնից, Յիսուս, բարձրեալ Աստ-
 ծո՛ւ Որդի: Երդուեցնում եմ քեզ Աստուծով, ինձ մի՛ փանջիր».
 քանի որ Յիսուս նրան ասում էր. «Պիղծ ոգի, դո՛ւրս ելիր այդ 8
 մարդուց»: Եւ նրան հարցրեց. «Անունդ ի՞նչ է»: Եւ նա ա- 9
 սաց նրան. «Իմ անունը Լեզեոն է, քանի որ բազում ենք»: Իսկ 10
 պիղծ ոգիները սաստիկ աղաչում էին նրան, որ այդ շրջանից
 դուրս չուղարկի իրենց: Եւ այնպեղ, լերան լանջին, խոզերի մի 11
 մեծ երամակ կար, որ արածում էր: Բոլոր դեւերը աղաչեցին 12
 նրան եւ ասացին. «Մեզ խոզերի մէջ ուղարկիր, որ մտնենք
 նրանց մէջ»: Եւ նա հրամայեց նրանց: Երբ պիղծ ոգիները 13
 դուրս ելան, մփան խոզերի մէջ, եւ երամակը, թուով մօտ եր-
 կու հազար, դարաւանդից դիմեց դէպի ծովը. եւ խեղդուեցին 14
 ծովում: Խոզարածները փախան եւ քաղաքում ու ագարակ-
 ներում պապմեցին. եւ մարդիկ դուրս ելան տեսնելու, թէ ի՞նչ 15
 էր կատարուել: Եկան Յիսուսի մօտ եւ տեսան դիւահարին, որ
 նստել էր՝ հագնուած եւ զգաստացած, նրան, որ լեզեոն ունէր.
 եւ զարհուրեցին: Եւ ուլքեր որ տեսել էին, պապմեցին նրանց, 16
 թէ ինչ պատահեց այսահարին եւ ինչ՝ խոզերին: Եւ սկսեցին 17
 աղաչել Յիսուսին, որ հեռանայ իրենց սահմաններից: Եւ երբ 18
 նաւակ մտաւ, դիւահարը նրան աղաչում էր, որ նրա հետ լինի:
 Բայց Յիսուս նրան թոյլ չտուեց, այլ ասաց. «Գնա՛ քո տունը 19
 հարազատներիդ մօտ եւ պապմի՛ր նրանց այն ամէնը, ինչ Տէրը
 քեզ արեց եւ թէ ինչպէս խղճաց քեզ»: Եւ նա գնաց ու սկսեց 20
 փարածել Դեկապոլսում, ինչ որ Յիսուս իր համար արել էր: Եւ
 ամէնքը զարմանում էին: Եւ երբ Յիսուս նաւակով նորից ծովի 21
 միւս կողմն անցաւ, նրա մօտ հաւաքուեց բազում ժողովուրդ: Եւ
 ինքը ծովեզրին էր: Ահա եկաւ ժողովրդապետներից մէկը, որի 22
 անունը Յայրոս էր. եւ երբ տեսաւ նրան, նրա ոտքերն ընկաւ.
 սաստիկ աղաչում էր նրան ու ասում, որ իր դուստրը մահա- 23
 մերձ է, եւ որ նա գայ ու նրա վրայ իր ձեռքը դնի, որպէսզի
 առողջանայ եւ ապրի: Եւ Յիսուս գնաց նրա հետ. նրա յետե- 24
 ւից գնում էր նաեւ բազում ժողովուրդ եւ նեղում էր նրան: Եւ 25
 մի կին կար, որ փասներկու փարուց ի վեր արիւնահոսութիւն
 ունէր: Նա շափ էր փառապել բազմաթիւ բժիշկների ձեռքից 26
 եւ իր ամբողջ ունեցուածքը ծախսել էր, բայց որեւէ օգուտ չէր
 գտել, այլ էլ աւելի վաւարացել էր: Նա երբ լսեց Յիսուսի մա- 27

սին, եկաւ ամբոխի մէջ նրա յետեւից եւ ձեռքը դիպցրեց նրա
 28 զգեստին, որովհետեւ մարքում խորհում էր. «Եթէ միայն դիպչեմ
 29 նրա զգեստներին, կը բժշկուեմ»: Եւ իսկոյն նրա արեան աղ-
 քիւրը չորացաւ, եւ իր մարմնի մէջ զգաց, որ փանջանքներից
 30 բժշկուեց: Եւ Յիսուս իսկոյն ինքն իր մէջ իմանալով իրենից
 դուրս ելած զօրութիւնը, դարձաւ դէպի ամբոխը եւ ասաց. «Ո՛վ
 31 դիպաւ իմ զգեստներին»: Եւ աշակերպները նրան ասացին.
 «Տեսնում ես, որ ամբոխը նեղում է քեզ, եւ ասում ես, թէ՛ ո՛վ
 32 դիպաւ իմ զգեստներին»: Եւ նա շուրջն էր նայում՝ տեսնե-
 33 լու, թէ ո՛վ այդ արեց: Եւ այդ կիներ, զարհուրած ու դողալով
 նրա համար, որ գաղտնի էր արել, – որովհետեւ գիտէր, թէ ինչ
 կատարուեց իր հետ, – եկաւ ընկաւ նրա առաջ եւ ամէն ինչ
 34 սպուգութեամբ ասաց: Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Դո՛ւսար, քո
 հաւաքը քեզ փրկեց, գնա՛ խաղաղութեամբ եւ քո փանջանք-
 35 ներից բժշկուած եղիր»: Մինչ Յիսուս այս բանն էր խօսում,
 ժողովրդապետի փնից ոմանք եկան եւ ասացին. «Քո դուստրը
 36 մեռաւ, էլ ի՞նչ ես նեղութիւն փալիս Վարդապետին»: Իսկ Յի-
 սուս, երբ լսեց ասուած խօսքը, ժողովրդապետին ասաց. «Մի՛
 37 վախեցիր, այլ միայն հաւատա՛»: Եւ ոչ ոքի թոյլ չտուեց իր
 հետ գնալ, այլ միայն՝ Պետրոսին, Յակոբոսին եւ նրա եղբօրը՝
 38 Յովհաննէսին: Յիսուս ժողովրդապետի փունը եկաւ եւ տեսաւ
 39 մի մեծ ամբոխ, լացուկոծ անողներ եւ աղմուկ-աղաղակ: Ա-
 րա ներս մտնելով՝ նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք խռովուած ու լաց
 40 էք լինում. մանուկը մեռած չէ, այլ ննջում է»: Մակայն նրանք
 ծաղրում էին նրան: Իսկ նա, ամենքին դուրս հանելով, վերցրեց
 իր հետ մանկան հօրն ու մօրը եւ նրանց, որ իր հետ էին, եւ
 41 մօրաւ այնտեղ, ուր պառկած էր մանուկը: Եւ բռնելով մանկան
 ձեռքից՝ ասաց նրան՝ Տալի՛թա, կո՛ւմի, որ նշանակում է՝ աղջիկ,
 42 դո՛ւ, քե՛զ եմ ասում, վեր կաց: Եւ աղջիկը իսկոյն վեր կացաւ ու
 քայլում էր, բանի որ մօտ փասներկու փարեկան էր: Եւ ամենքը
 43 մեծապէս զարմացան: Իսկ նա նրանց խափի պատուիրեց, որ
 ոչ ոք այդ բանը չիմանայ. ու ասաց, որ նրան ուրելու բան քան:

6 Եւ այնպէտից ելաւ եկաւ իր գաւառը. եւ իր աշակերպները
 2 գնում էին նրա յետեւից: Երբ շաբաթ օր եղաւ, սկսեց ժողովա-
 րանում ուսուցանել. եւ շաբերը, երբ լսում էին նրան, զարմա-
 նում էին նրա վարդապետութեան վրայ եւ ասում. «Այս բաները
 որպէտի՞ց են սրան, կամ ի՞նչ է այս իմաստութիւնը, որ տրուած է

արան, որ սրա ձեռքով այսպիսի զորաւոր գործեր կապարուեն:
 Սա հիւսնի փղան եւ Մարիամի որդին չէ՝ միթէ, Յակոբոսի եւ 3
 Յովսէի ու Յուդայի եւ Սիմոնի եղբայրը. եւ սրա քոյրերը այս-
 փեղ մեզ մօտ չեն»: Եւ նրանով գայթակղում էին: Եւ Յիսուս 4
 նրանց ասաց. «Մարգարէն յարգուած անձ է, բայց ոչ իր գա-
 ւառում, իր ազգափոխի եւ իր փան մէջ»: Եւ չէր կարողանում 5
 այնքեղ որեւէ զորաւոր գործ կապարել, այլ քիչ թուով հիւանդ-
 ների վրայ ձեռք դնելով՝ նրանց բժշկում էր: Եւ նա զարմանում 6
 էր նրանց անհաւաքութեան վրայ: Եւ շրջում էր շրջակայ գի- 7
 ղերում եւ ուսուցանում: Նա իր մօտ կանչեց Տասներկուսին 8
 եւ սկսեց ուղարկել նրանց երկու-երկու ու պիղծ ոգիների վրայ
 նրանց իշխանութիւն փոխեց: Նրանց պարտիրեց, որ ճանա- 9
 պարհի համար գաւազանից բացի այլ բան չվերցնեն. ոչ պարկ,
 ոչ հաց, ոչ դրամ գօփիների մէջ, այլ հագնեն հողաթափներ. եւ 10
 ասաց. «Աւելորդ պարեգօր մի՛ վերցրէք»: Եւ ասում էր նրանց. 11
 «Ինչ փուն որ մտնէք, այնքեղ օթեւանեցէք, մինչեւ որ այնքե-
 ղից ելնէք: Եւ ուր որ ձեզ չեն ընդունի ու ձեզ չեն լսի, երբ որ 12
 այնքեղից ելնէք, ձեր ոտքերի փոշին թափ փոխէ՝ իբրեւ նրանց
 դէմ վկայութիւն»: Եւ նրանք ելան ու քարոզում էին, որպէսզի 13
 մարդիկ ապաշխարեն: Եւ բազում դէեր էին հանում, բազում 14
 հիւանդների օծում էին իւղով ու նրանց բժշկում: Եւ Ներովդէս 15
 արքան լսեց այս բաները, որովհետեւ Յիսուսի անունը յայտնի
 էր դարձել. եւ նա ասաց. «Յովհաննէս Մկրտիչը յարութիւն է
 առել մեռելներից, եւ դրա համար զօրութիւններ են գործում 16
 նրա միջոցով»: Ուրիշներ ասում էին, թէ՝ Եղիան է. իսկ միւս-
 ները, թէ՝ մարգարէ է կամ թէ՝ մարգարէների նման մէկը: Երբ 17
 Ներովդէսը այս լսեց, ասաց. «Յովհաննէսը, որի գլուխը կտրեցի
 ես, սա նա՛ է. մեռելներից յարութիւն է առել»: Արդարեւ, ինքը՝ 18
 Ներովդէսն էր մարդ ուղարկել, ձերբակալել էր Յովհաննէսին,
 կապել նրան ու բանտարկել՝ իր եղբօր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Նե-
 րովդիայի պարճառով, քանի որ Ներովդէսը նրան իրեն կին էր
 դարձրել, եւ քանի որ Յովհաննէսը Ներովդէսին ասում էր. «Քո 19
 եղբօր կնոջը քեզ կին առնելը օրինաւոր չէ»: Եւ Ներովդիան ոխ 20
 էր պահել նրա դէմ ու ուզում էր նրան սպանել փալ, բայց չէր
 կարողանում, որովհետեւ Ներովդէսը վախենում էր Յովհան- 21
 նէսից, քանի որ նրան գիպէր որպէս արդար եւ սուրբ մարդու,
 եւ նրան հովանաւորում էր ու նրան անսալով՝ շար բաներ էր

22 անում եւ քաղցրութեամբ լսում էր նրան: Մակայն մի յարմար
օր եկաւ, երբ Ներովդէսը իր ծննդեան փարեդարձի ընթրիքն
էր փալիս իր նախարարներին, Գալիլիայի մեծամեծներին եւ
23 հազարապետներին: Եւ երբ Ներովդիայի դուստրը ներս մտաւ
եւ սկսեց պարել, դուր եկաւ Ներովդէսին եւ սեղանակիցներին.
թագաւորը աղջկան ասաց. «Ուզիր ինձնից, ինչ որ կամենում
24 ես, եւ քեզ կրամ»: Եւ երդուեց նրան շաք անգամ, թէ՛ դու
ինձնից ինչ էլ որ ուզես, կրամ քեզ, մինչեւ իսկ իմ թագաւորու-
25 թեան կէտը: Աղջիկը դուրս գնալով իր մօրն ասաց՝ ի՞նչ ուզեմ:
26 Եւ սա ասաց՝ Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը: Եւ աղջիկը շրա-
պով վերստին մտնելով թագաւորի մօտ՝ ասաց. «Ուզում եմ,
որ հիմա ինձ փաս սկուսեղի վրայ Յովհաննէս Մկրտչի գլու-
27 խը»: Եւ թագաւորը սաստիկ տրտմեց, բայց իր երդումների եւ
28 հրաւիրեալների պարճառով չուզեց նրան մերժել: Եւ թագա-
ւորը իսկոյն դահիճ ուղարկեց ու հրամայեց բերել Յովհաննէսի
29 գլուխը: Եւ սա գնաց գլխաւորեց նրան բանտում ու նրա գլուխը
սկուսեղով բերեց եւ տուեց աղջկան, եւ աղջիկը փարաւ տուեց
30 իր մօրը: Երբ Յովհաննէսի աշակերպները լսեցին, եկան վերց-
31 րին մարմինը եւ դրեցին գերեզմանի մէջ: Առաքեալները հա-
ւաքուեցին Յիսուսի մօտ ու նրան պարմեցին այն ամէնը, ինչ որ
32 արել էին եւ ուսուցանել: Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Եկէ՛ք դուք
առանձին մի ամայի փեղ ու մի քիչ հանգստացէ՛ք». որովհետեւ
եկող-գնացողները շաք էին. եւ հաց ուտելու անգամ ժամա-
33 նակ չունէին: Եւ նաւակով գնացին մի ամայի փեղ՝ առանձին:
34 Մակայն մարդիկ փեսան նրանց, որ գնում էին, եւ շաքերը ճա-
նաչեցին նրանց ու բոլոր քաղաքներից հետիոտն, խուռներամ
35 այնպեղ վազեցին եւ մօտեցան նրանց: Եւ նա նաւակից դուրս
ելնելով՝ մեծ ամբոխ փեսաւ ու գլխաց նրանց, որովհետեւ նման
էին ոչխարների, որոնք հովիւ չունեն. եւ սկսեց նրանց ուսու-
36 ցանել շաք բաներ: Երբ շաք ժամեր անցան, աշակերպները,
մօտենալով, ասացին. «Մա ամայի փեղ է, մինչ օրը դեռ չի վեր-
37 ջացել, արձակիր այս ժողովրդին, որպէսզի գնան շրջակայ-
քի ազարակներում եւ գիւղերում իրենց համար ուրելիք գնեն,
38 որովհետեւ այսպեղ ուտելու բան չունեն»: Նա պարասխա-
նեց նրանց եւ ասաց. «Դո՛ւք նրանց ուրելիք տուէ՛ք»: Ասացին
նրան. «Գնանք գնե՛նք երկու հարիւր դահեկանի հաց եւ նրանց
39 փանք ուտելու»: Ասաց նրանց. «Քանի՞ նկանակ ունէք, գնա-

ցեք փեսէք»։ Երբ իմացան, նրան ասացին. «Նինգ նկանակ եւ երկու ծուկ»։ Եւ նա հրամայեց խումբ-խումբ նստեցնել նրանց 40 դալար խոփի վրայ։ Եւ դաս-դաս նստեցին, փեղ-փեղ՝ հա- 41 րիւր, փեղ-փեղ՝ յիսուն։ Եւ նա վերցնելով հինգ նկանակը եւ երկու ձկները՝ նայեց դէպի երկինք, օրհնեց, մանրեց նկանակ- 42 ները եւ փռեց աշակերպներին, որպէսզի դնեն նրանց առաջ։ Եւ երկու ձկներն էլ բաժանեց բոլորին։ Կերան եւ յագեցան 43 եւ փասներկու սակառ լիքը կտորփանքները վերցրին, ինչպէս նաեւ՝ ձկներից։ Եւ նրանք որ կերան, մօտ հինգ հազար հոգի էին։ Իսկոյն եւեթ Յիսուս շտապեցրեց աշակերպներին, որ նա- 46 ւակ մտնեն եւ իրենից առաջ գնան հանդիպակաց կողմը՝ դէպի Բեթսայիդա, մինչեւ ինքը ժողովրդին արձակէր։ Եւ բաժանու- 47 ելով նրանցից՝ լեռ բարձրացաւ աղօթք անելու։ Երբ երեկոյ եղաւ, նաւակը ծովի մէջտեղում էր, իսկ ինքը՝ ցամաքի վրայ։ Եւ փեսաւ նրանց, որ հողմակոծ էին լինում թիավարելիս, ո- 49 րովհետեւ քամին նրանց հակառակ կողմից էր. գիշերուայ ուշ ժամին նա գալիս էր նրանց մօտ՝ ծովի վրայ քայլելով, եւ ու- զում էր նրանցից առաջ անցնել գնալ։ Երբ նրանք փեսան, 50 որ քայլում է ծովի վրայ, կարծեցին, թէ մի ուրուական է, եւ աղաղակ բարձրացրին, որովհետեւ ամէնքը փեսան նրան եւ 51 խռովուեցին։ Եւ նա իսկոյն խօսեց նրանց հետ ու ասաց. «Քա- ջակերուեցէք, են եմ, մի՛ վախեցէք»։ Եւ նա նաւակ բարձրա- 52 ցաւ նրանց մօտ, եւ քամին դադարեց։ Եւ նրանք առաւել եւս ապշել էին իրենց մարքում ու սաստիկ զարմանում էին, քանի 53 որ մարքները բթացած լինելով՝ չէին հասկացել նաեւ այն, ինչ վերաբերում էր հացի բազմացմանը։ Երբ դիմացի կողմն ան- 54 ցան, Գեննեսարեթի ցամաքը ելան։ Եւ երբ նաւակից դուրս ե- 55 լան, փեղի մարդիկ իսկոյն եւեթ նրան ճանաչեցին։ Եւ ամբողջ գաւառում այս ու այն կողմ վազելով՝ սկսեցին մահիճներով հի- 56 ւանդներ բերել այնպեղ, ուր լսում էին, թէ նա գտնուում է։ Եւ 57 ուր որ մտնում էր՝ զիւղեր, քաղաքներ թէ ագարակներ, հրապա- րակներում դնում էին ախարերով փառապողներին եւ աղաչում նրան, որ գտնէ իր զգեստի քղանցքներին դիպչեն։ Եւ ովքեր մի անգամ դիպան, բժշկուեցին։

Եւ նրա մօտ հաւաքուեցին փարիսեցիներն ու օրէնսագէտնե- 7
րից ոմանք, որոնք եկել էին Երուսաղէմից։ Նրանք փեսնելով, 2
որ նրա աշակերպներից ոմանք անմաքուր ձեռքերով, այսինքն՝

3 անլուայ հաց էին ուտում, բամբասեցին, որովհետեւ փարիսե-
ցիները եւ բոլոր հրեաները, եթէ ձեռքները մի լաւ չլուանան,
4 Նաեւ՝ շուկայից փուն մտնելով՝ եթէ նախ չլուացունեն, չեն ու-
տում: Եւ ուրիշ շատ բաներ էլ կան, որ աւանդաբար պահում
են. ինչպէս՝ բաժակների, սափորների, պղնձէ ամանների ու
5 մահիճների լուացումներ: Ահա ինչու փարիսեցիները եւ օ-
րէնսագէտները հարց փուցեցին նրան. «Ինչո՞ւ քո աշակերտները
6 նախնիների աւանդութեան համաձայն չեն շարժում, այլ ան-
մաքուր ձեռքերով են հաց ուտում»: Նա պատասխանեց եւ ա-
սաց նրանց. «Եսային լաւ մարգարէացաւ ձեր՝ կեղծաւորներիդ
մասին՝ ասելով. «Այս ժողովուրդը ինձ շրթներով է մեծարում,
7 բայց նրանց սրտերը ինձնից հեռու են. ի գուր են ինձ պաշ-
տում. ուսուցանում են վարդապետութիւններ, որ մարդկանց
8 պատուիրածներն են»: Ասածու պատուիրանը թողա՞՛ մարդ-
9 կանց աւանդութիւնն էք պահում»: Ապա աւելացրեց. «Ասածու
պատուիրանը լաւ էք անարգում, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը
10 հասարակէք. որովհետեւ Մովսէսն ասում է. «Պատուիր թո՛ղ
ու մօրը. եւ ով որ չարախօսի իր հօր կամ մօր մասին, մահուամբ
11 թող պարժուի»: Իսկ դուք ասում էք. «Եթէ մէկը հօրը կամ մօրն
ասի. 'Ինչ ինձնից պիտի օգտուես, Կորբան է', (այսինքն՝ Աստ-
12 ծուն փալու ընծայ), դրանով իսկ այլեւս թոյլ չէք փալիս, որ նա
13 իր հօր կամ մօր համար որեւէ բան անի, եւ այդպէս անարգում
էք Աստծու խօսքը նոյն աւանդութեամբ, որ դուք փոխանցում էք
14 միմեանց: Եւ սրա նման ուրիշ շատ բաներ էք անում»: Եւ նա
ամբողջ ժողովրդին իր մօտ կանչելով՝ ասաց նրանց. «Ամենքդ
15 ինձ լսեցէ՛ք եւ իմացէ՛ք. չկայ որեւէ բան, որ մարդու մէջ դրսից
մտնելով կարողանայ նրան պղծել. այլ այն, ինչ ելնում է նրա-
16 նից, այն է, որ պղծում է մարդուն: Ով ականջներ ունի լսելու,
17 թող լսի»: Եւ երբ ամբոխից բաժանուելով փուն մտաւ, աշա-
18 կերպները այդ առակի մասին նրան հարցրին: Եւ նրանց ա-
սաց. «Դո՞ւք էլ այդպէս անմիտ էք, չէ՞ք իմանում, թէ ամէն բան, որ
19 դրսից մարդու մէջ է մտնում, չի կարող նրան պղծել, որովհե-
տեւ ոչ թէ նրա սիրտն է մտնում, այլ՝ որովայնը եւ դուրս է ելնում
20 ու մաքրում բոլոր կերածները»: Եւ ասում էր. «Ինչ որ մարդուց
21 դուրս է գալիս, այն է, որ պղծում է մարդուն, որովհետեւ ներ-
սից, մարդկանց սրտից են ելնում չար խորհուրդները՝ շնութիւն,

պողոնկութիւն, գողութիւն, սպանութիւն, ագահութիւն, չարութիւն, նենգութիւն, գիշութիւն, չար նախանձ, հայիոյանք, ամբարտաւանութիւն, անգգամութիւն: Այս բոլոր չարիքները ներսից են ելնում եւ պղծում մարդուն»: Եւ այնպէտից վեր կացաւ եկաւ Տիրոսի ու Սիդոնի սահմանները. եւ մի րուն մընելով՝ չէր ուզում, որ որեւէ մէկն իմանայ իր այնպէտ լինելը, սակայն չկարողացաւ թաքնուած մնալ: Նրա մասին լսեց մի կին, որի դուստրը քառասուն էր պիղծ ոգուց. սա եկաւ ընկաւ նրա ոտքերը: Այս կինը հեթանոս էր, փինիկ-ասորի ազգից. աղաչում էր նրան, որ իր աղջկանից դէտը հանի: Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Թո՛ղ րուր, որ նախ մանուկները կշտանան, քանի որ լաւ չէ մանուկների հացը առնել եւ շների առաջ գցել»: Կինը պատասխանեց եւ ասաց. «Տէ՛ր, շներն էլ մանուկների սեղանի փշրանքներից են կերակրում»: Եւ նա ասաց նրան. «Այդ խօսքիդ համար գնա՛, դէտը քո աղջկանից դուրս ելաւ»: Կինը գնաց իր րունը եւ դէտին ելած գտաւ, իսկ աղջկան՝ պառկած մահճի վրայ: Եւ դարձեալ դուրս ելնելով Տիրոսի եւ Սիդոնի սահմաններից, եկաւ Գալիլիայի ծովեզրը, Դեկապոլսի սահմաններից ներս: Նրա առաջ բերեցին մի խուլ ու համր մարդ եւ աղաչեցին, որ իր ձեռքը դնի նրա վրայ: Եւ Յիսուս նրան ամբոխից մի կողմ րանելով՝ իր մարմերը դրեց նրա ականջների մէջ եւ այնպէտ թքեց. ապա բռնեց նրա լեզուից. դէպի երկինք նայեց, հոգոց հանեց եւ ասաց՝ Եփփաթա, որ նշանակում է՝ բացուի՛ր: Եւ իսկոյն նրա լսողութիւնը բացուեց, եւ լեզուի կապանքներն ընկան, եւ խօսում էր ուղիղ: Եւ նա նրանց պատուիրեց, որ ոչ ոքի չասեն. բայց ինչքան էլ նա պատուիրում էր նրանց, նրանք էլ աւելի էին րարածում: Եւ աւելի ու աւելի էին զարմանում եւ ասում. «Սա ամէն ինչ լաւ արեց, որովհետեւ խուլերին լսել է րալիս եւ համրերին՝ խօսել»:

Այդ օրերին ժողովուրդը դարձեալ շար էր, եւ ուրելու բան չունէին: Յիսուս կանչեց իր աշակերտներին եւ ասաց նրանց. «Միրսս ցաւում է այս ժողովրդի համար, որովհետեւ արդէն երեք օր է, որ ինձ մօր են. եւ բան չունեն, որ ուրեն: Եթէ նրանց իրենց րներն արձակեմ քաղցած, ճանապարհին ուշագնաց կը լինեն, որովհետեւ նրանցից ոմանք հեռուներից են եկել»: Աշակերտները նրան պատասխանեցին եւ ասացին. «Որտեղից կարող ես նրանց հացով կշտացնել այս ամայի վայրում»: Եւ

նա հարցրեց նրանց. «Քանի՞ նկանակ հաց ունեք»: Եւ նրանք
6 ասացին՝ եօթը: Եւ նա հրամայեց ժողովրդին նստել գետնի
վրայ. եւ վերցնելով եօթը նկանակները՝ գոհութիւն յայտնեց
Ասարծուն, կորեց եւ փուեց աշակերպներին, որ դնեն ժողովրդի
7 առաջ. եւ նրանք հացը ժողովրդի առաջ դրեցին: Եւ քիչ թուով
ծկներ էլ ունէին. եւ նա այդ եւս օրհնեց ու հրամայեց նրանց
8 առաջ դնել: Կերան եւ կշտացան եւ եօթը զամբիւղ աւելացած
9 կտորքանքներ վերցրին: Եւ նրանք, որ կերան, մօտ չորս հա-
10 զար հոգի էին. եւ նրանց արձակեց: Եւ իսկոյն աշակերպների
11 հետ նաւակ մտնելով՝ եկաւ Դաղմանունայի կողմերը: Եկան
փարիսեցիները եւ սկսեցին վիճել նրա հետ եւ նրան փորձելով՝
12 երկնքից նշան էին ուզում նրանից: Եւ նա իր հոգում զայրա-
ցաւ եւ ասաց. «Ինչո՞ւ է այս սերունդը նշան ուզում. ճշմարիտ եմ
13 ասում ձեզ, որ այս սերնդին նշան չի փրօւի»: Թողեց նրանց,
14 նորից նաւակ մտաւ եւ գնաց ծովի միւս կողմը: Եւ աշակերպ-
ները մոռացան հաց վերցնել. սակայն միայն մէկ նկանակ ու-
15 նէին իրենց նաւակի մէջ: Եւ նա պատուիրեց նրանց ու ասաց.
«Զգո՛յշ եղէք փարիսեցիների խմորից եւ հերովդէսականների
16 խմորից»: Իսկ նրանք իրենց մէջ խորհում էին եւ ասում՝ հաց
չունենք: Յիսուս իմացաւ նրանց խորհուրդը եւ նրանց ասաց.
17 «Թերահաւատներ, ինչո՞ւ էք ձեր սրտերում խորհում, թէ հաց
չունեք. դեռ չէ՞ք հասկանում եւ չէ՞ք յիշում. ապշութիւնն է ձեր
18 մտքերը պատել: Աչքեր ունեք եւ չէ՞ք տեսնում, ականջներ ու-
19 նեք եւ չէ՞ք լսում եւ դեռ չէ՞ք հասկանում ու չէ՞ք յիշում. երբ հինգ
նկանակը բաժանեցի հինգ հազար հոգու, կտորքանքներով լի
քանի՞ սակառ վերցրիք»: Եւ նրան պատասխանեցին՝ տաս-
20 ներկու: «Եւ երբ եօթը նկանակը չորս հազար հոգու բաժանե-
ցի, կտորքանքների քանի՞ զամբիւղ լիքը վերցրիք»: Եւ նրանք
21 պատասխանեցին՝ եօթը: Եւ նա նրանց ասաց. «Ապա ուրեմն
22 ինչպէ՞ն չէք հասկանում»: Եկան Բեթսայիդա. եւ նրա առաջ
23 բերեցին մի կոյրի ու աղաչում էին, որ դիպչի նրան: Եւ նա
բռնելով կոյրի ձեռքից՝ գիւղից դուրս հանեց. նրա աչքերը թքով
թրջեց եւ ձեռքը նրա վրայ դրեց. եւ հարցնում էր կոյրին, թէ
24 բան տեսնո՞ւմ է: Նա բացեց աչքերը եւ ասաց. «Տեսնում եմ
25 մարդկանց, որ շրջում են ինչպէս ծառեր»: Նա կրկին ձեռքերը
դրեց նրա աչքերի վրայ. կոյրը իր աչքերը բացեց եւ տեսնում
26 էր. բժշկուեց եւ ամէն ինչ յստակ տեսնում էր: Նրան իր փունն

արձակեց եւ ասաց. «Գիտ լի՛ մարի, այլ գնա՛ քո փունը, իսկ
երբ գիտ մընես, գիտում ոչ ոքի չասես»: Եւ Յիսուս իր աշա- 27
կերպների հետ միասին ելաւ գնաց Փիլիպպեան Կեսարիայի
գիտերը. եւ ճանապարհին աշակերպներին հարցնում էր եւ ա-
սում. «Մարդիկ ի՞նչ են ասում իմ մասին՝ ո՞վ եմ ես»: Նրանք 28
պատասխան փութին եւ ասացին. «Յովհաննէս Մկրտիչը, եւ
ոմանք՝ Եղիան, իսկ ուրիշներ՝ մարգարէներից մէկը»: Նրանց 29
ասաց. «Իսկ դուք ի՞նչ էք ասում իմ մասին՝ ո՞վ եմ ես»: Պետրո-
սը պատասխան փութ եւ ասաց նրան. «Դու Զրիստոսն ես»: Եւ
նա խստիւ պատուիրեց նրանց, որ իր մասին մարդու բան 30
չասեն: Եւ սկսեց ուսուցանել աշակերպներին, թէ մարդու Որ- 31
դին պէտք է բազում չարչարանքներ կրի, անարգութի երեցներից
ու քահանայապետներից եւ օրէնագէտներից, մեռնի եւ երրորդ
օրը յարութիւն առնի: Եւ այս խօսքը ասաց բացայայտօրէն. եւ 32
Պետրոսը նրան մի կողմ փանելով՝ սկսեց յանդիմանել նրան:
Իսկ նա դարձաւ փեսաւ աշակերպներին, սաստեց Պետրոսին 33
ու ասաց. «Երէն գնա, ստանա՛յ, որովհետեւ դու Աստուծո՛ւ բա-
ները չես խորհում, այլ՝ մարդկանցը»: Եւ նա իր մօտ կանչելով 34
Ժողովրդին, աշակերպների հետ միասին, ասաց նրանց. «Եթէ
մէկը կամենում է գալ իմ յետեւից, թող ուրանայ իր անձը, թող
վերցնի իր խաչը եւ գայ իմ յետեւից, որովհետեւ ով կամենում 35
է ազատել իր անձը, այն պիտի կորցնի. իսկ ով կորցնի իր
անձը Աւետարանի համար, պիտի ազատի այն: Ի՞նչ օգուտ է 36
մարդուն, եթէ ամբողջ աշխարհը շահի, բայց իր անձը կորց-
նի. որովհետեւ մարդ ի՞նչ ունի փալու իր անձի փոխարէն: Ով 37, 38
որ ամօթ համարի ինձ եւ իմ խօսքերը այս շնացող եւ մեղաւոր
ազգի մէջ, մարդու Որդին էլ նրան պիտի ամաչեցնի, երբ գայ
փառքովն իր Տօր եւ սուրբ հրեշտակների»: Եւ նրանց ասաց. 39
«Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ նրանցից, որ այսպեղ են, կան ո-
մանք, որոնք մահ չպիտի ճաշակեն, մինչեւ որ փեսնեն Աստու
արքայութիւնը՝ զօրութեամբ եկած»:

Վեց օր յետոյ Յիսուս իր հետ վերցրեց Պետրոսին, Յակո- 9
բոսին եւ Յովհաննէսին ու առանձին նրանց հանեց մի բարձր
լեռան վրայ եւ նրանց առաջ պայծառակերպութեց: Եւ նրա 2
զգեսպները փայլուն, խիստ սպիտակ դարձան, այնպէս որ երկ-
րի վրայ ոչ մի լուացք անող չի կարող այդքան սպիտակեցնել:
Եւ նրանց երեւաց Եղիան՝ Մովսէսի հետ մէկտեղ, ու նրանք խօ- 3

4 սում էին Յիսուսի հետ: Պեպրոսը Յիսուսին ասաց. «Ռաբբի՛,
լաւ է, որ մենք այսպէղ լինենք եւ երեք փաղաւարներ շինենք,
5 մէկը՝ քեզ, մէկը՝ Մովսէսի եւ մէկն էլ՝ Եղիայի համար»: Մա-
կայն չգիտէր, թէ ինչ էր խօսում, որովհետեւ զարհուրած էին:
6 Եւ մի ամպ նրանց վրայ հովանի եղաւ. ամպից մի ձայն եկաւ,
7 որ ասում էր. «Դա՛ է իմ սիրելի Որդին, դրան լսեցէք»: Եւ
յանկարծակի այս ու այն կողմ նայելով՝ այլեւս ոչ մի փեղ ոչ
8 ոքի չդեսան, այլ միայն Յիսուսին՝ իրենց հետ: Եւ մինչ լեռնից
իջնում էին, նա պապուիրեց նրանց, որ իրենց փեսածը մար-
դու չպարմեն, մինչեւ որ մարդու Որդին մեռելներից յարութիւն
9 առնի: Նրանք այս խօսքը իրենց մարքում պահում էին եւ մի-
մեանց հարցնում էին, թէ ի՛նչ է մեռելներից յարութիւն առնելը:
10 Ապա հարցրին նրան ու ասացին. «Այն ի՛նչ է, որ օրէնսգէրներն
11 ասում են, թէ նախ Եղիան պէտք է գայ»: Նա պարասխանեց
նրանց եւ ասաց. «Եղիան նախ պիտի գայ եւ ամէն բան կարգի
պիտի դնի. իսկ ինչո՞ւ մարդու Որդու մասին գրուած է, որ շաբ
12 չարջարանքներ պիտի կրի ու անարգուի: Բայց եւ ասում են
ձեզ, որ Եղիան եկաւ, եւ նրան արեցին, ինչ որ կամեցան, ինչ-
13 պէս որ գրուած է նրա մասին»: Եւ աշակերտների մօտ գալով՝
նրանց շուրջը փեսաւ մեծ բազմութիւն եւ օրէնսգէրներ, որոնք
14 վիճում էին նրանց հետ: Եւ իսկոյն ամբողջ ժողովուրդը, երբ
փեսաւ նրան, զարմացաւ եւ, ընդառաջ վազելով, ողջոյն էր փա-
15 լիս նրան: Յիսուս աշակերտներին հարցրեց. «Ինչի՞ մասին
16 էիք վիճում նրանց հետ»: Ժողովրդի միջից մէկը պարասխա-
նեց եւ ասաց. «Վարդապէ՛տ, քեզ մօտ բերեցի որդուս, որին մի
17 համր չար ոգի բռնել է. եւ ուր պարահում է, նրան գետին է
զարկում. փրկի՞րում է, արամներն է կրճարացնում եւ ապա չո-
րանում մնում է: Զո՞ աշակերտներին ասացի, որ հանեն, բայց
18 չկարողացան հանել այն»: Նա պարասխանեց նրանց եւ աս-
աց. «Ո՛վ անհաւար սերունդ, մինչեւ ե՞րբ ձեզ հետ պիտի լինեմ,
19 մինչեւ ե՞րբ ձեզ պիտի հանդուրժեմ. բերէ՛ք նրան ինձ մօտ»: Եւ
նրան բերեցին իր մօտ: Երբ չար ոգին նրան փեսաւ, իսկոյն
ուժգին ցնցեց փղային, որը, գետին ընկնելով, թաւալում էր ու
20 փրկի՞րում: Յիսուս հարցրեց նրա հօրը եւ ասաց. «Ինչքա՞ն ժա-
մանակ է անցել այն օրուանից, ինչ այդ նրան պարահել է»: Եւ
21 նա ասաց. «Մանկութիւնից: Շաբ անգամ չար ոգին կրակի եւ
ջրի մէջ է նետում նրան, որ կործանի. արդ, եթէ մի կերպ կա-

րող ես, օգնիր մեզ, Տէր, գթալով մեզ»։ Եւ Յիսուս նրան ասաց. 22
 «Ասացիր՝ եթէ կարող ես. ամէն ինչ հնարաւոր է նրա համար,
 ով հաւատում է»։ Երեխայի հայրը իսկոյն աղաղակեց եւ ա– 23
 սաց. «Նաւատում եմ, օգնիր իմ անհաւատութեանը»։ Երբ Յի– 24
 սուս քնեց, որ ժողովուրդը իրար վրայ է հաւաքում, սասարեց
 պիղծ ոգուն եւ ասաց. «Դու, համբ եւ խոյլ ոգի, ես հրամայում
 եմ քեզ, դուրս ելիր նրանից եւ այլեւս չմտնես դրա մէջ»։ Եւ 25
 չար ոգին ճչաց, ուժգին ցնցեց նրան ու դուրս ելաւ. եւ պարա–
 նին մեռելի պէս եղաւ, այն աստիճան, որ շարերը ասացին, թէ
 մեռաւ։ Յիսուս բռնեց նրա ձեռքից, բարձրացրեց նրան, եւ նա 26
 ոտքի կանգնեց։ Եւ երբ Յիսուս փուն մտաւ, աշակերտները,
 առանձին, հարցրին նրան. «Ինչո՞ւ մենք չկարողացանք հա– 27
 նել դրան»։ Եւ նա նրանց ասաց. «Այդ քեսակը ուրիշ բանով
 չի ելնի, եթէ ոչ ծոնապահութեամբ ու աղօթքով»։ Այնպէղից 28
 ելնելով՝ նրանք անցնում էին Գալիլիայի միջով, եւ Յիսուս չէր
 կամենում, որ որեւէ մէկն իմանայ, քանի որ իր աշակերտներին 30
 ուսուցանում էր եւ նրանց ասում. «Մարդու Որդին մաքնուելու
 է մարդկանց ձեռքը, նրանք պիտի սպանեն նրան. եւ երբ նա
 սպանուի, երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնի»։ Բայց նրանք 31
 չէին հասկանում այդ խօսքը եւ վախենում էին նրան հարց–
 նել։ Եկաւ Կափառնայում եւ, երբ փուն մտաւ, աշակերտներին 32
 հարցրեց. «Ճանապարհին իրար հետ ինչի՞ մասին էիք վիճում»։
 Եւ նրանք լուռ էին մնում, որովհետեւ ճանապարհին իրար հետ 33
 վիճում էին, թէ ո՞վ է մեծը։ Եւ երբ նստեց, կանչեց Տասներ– 34
 կուսին ու նրանց ասաց. «Եթէ մէկն ուզում է առաջին լինել,
 բոլորից վերջինը եւ բոլորի սպասաւորը պիտի լինի»։ Եւ մի 35
 մանուկ վերցնելով՝ կանգնեցրեց նրանց մէջ եւ նրան իր գիրկն
 առնելով՝ նրանց ասաց. «Ով այսպիսի մանուկներից մէկին ըն– 36
 դունում է իմ անունով, ինձ է ընդունում, եւ ով ինձ է ընդունում,
 ոչ թէ ինձ է ընդունում, այլ նրան, ով ինձ ուղարկեց»։ Յովհան– 37
 նէսը պարասխանեց եւ ասաց. «Վարդապէ՛տ, քեսանք մէկին,
 որը քո անունով դէտեր էր հանում, բայց մեզ հետ չէր շրջում,
 եւ արգելեցինք նրան»։ Եւ նա ասաց. «Արգելք մի՛ եղէք նրան, 38
 որովհետեւ չկայ մէկը, որ իմ անունով զօրաւոր գործեր անի ու
 կարողանայ ինձ հայիոյել. քանզի ով մեզ հակառակ չէ, նա 39
 մեր կողմն է։ Եւ ով որ ձեզ մի բաժակ ջուր խմեցնի յանուն 40
 այն բանի, որ դուք Քրիստոսինն էք, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ,

41 իր վարձը չպիտի կորցնի»: «Եւ ով որ ինձ հաւաքացող այս
 փոքրիկներից մէկին գայթակղեցնի, նրա համար աւելի լաւ կը
 լինէր, եթէ նրա պարանոցից կախուած լինէր էշի մի երկամա-
 42 քար, եւ ծով գցուէր: Եւ եթէ քեզ գայթակղեցնում է քո ձեռքը,
 կտրիր դէ՛ն գցիր քեզնից, որովհետեւ քեզ համար աւելի լաւ է
 խեղուած մընել յափտենական կեանքը, քան թէ երկու ձեռք
 43 ունենալ ու գնալ գեհէն, անշէջ կրակի մէջ: Եւ եթէ քո ոտքն
 է գայթակղեցնում քեզ, կտրիր, քեզնից դէ՛ն գցիր այն. լաւ է,
 որ դու կաղ մընես յափտենական կեանքը, քան թէ երկու ոտք
 44 ունենաս ու գեհէն ընկնես: Եւ եթէ քո աջքն է գայթակղեցնում
 քեզ, քաշիր հանիր այն. լաւ է, որ դու մէկ աջքով մընես Աստու
 արքայութիւնը, քան թէ երկու աջք ունենաս ու ընկնես գեհէն,
 45, 46 ուր նրանց որդը չի մեռնում, եւ կրակը չի հանգչում, որովհե-
 47 տեւ ամէն ինչ կրակով պիտի աղուի: Աղը լաւ բան է. բայց եթէ
 աղը անհամանայ, ինչո՞վ պիտի համեմուի. արդ, դուք ձեր մէջ
 ունեցէ՛ք աղը եւ իրար հետ խաղաղութեամբ ապրեցէ՛ք»:

10 Յիսուս այնպէղից վեր կացաւ եկաւ Նրէասարանի սահման-
 ները, Յորդանանի միւս կողմը. եւ ժողովուրդը դարձեալ գնում
 խռնուում էր նրա շուրջը, եւ նա, ինչպէս սովոր էր, նորից ու-
 2 սուցանում էր նրանց: Իսկ փարիսեցիները մօտեցան եւ նրան
 փորձելով՝ հարց տուին ու ասացին. «Օրինաւոր է, որ մարդ
 3 իր կնոջն արձակի»: Նա պատասխան տուեց նրանց եւ ասաց.
 4 «Մովսէսը ձեզ ի՞նչ պատուիրեց»: Եւ նրանք ասացին. «Մովսէ-
 5 սը հրաման տուեց արձակելու թուղթ գրել եւ արձակել»: Յի-
 սուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Ձեր խստասրտութեան
 6 պարճառով գրեց այդ պատուիրանը, մինչդեռ արարչագոր-
 7 ծութեան սկզբից Աստուած արու եւ էգ ստեղծեց նրանց»: Եւ
 ասաց. «Դրա համար փղամարդը պիտի թողնի իր հօրն ու մօրը
 8 եւ պիտի գնայ իր կնոջ յետեւից: Եւ երկուսը մի մարմին պի-
 9 տի լինեն, եւ այլեւս երկու չեն, այլ՝ մէկ մարմին: Արդ, ինչ որ
 10 Աստուած միացրեց, մարդը թող չբաժանի»: Եւ աշակերպները
 11 քան մէջ դարձեալ նոյնը հարցրին նրան: Եւ նրանց ասաց. «Ե-
 թէ մի մարդ արձակի իր կնոջը եւ ուրիշին առնի, շնութիւն արած
 12 կը լինի: Եւ մի կին եթէ թողնի իր ամուսնուն եւ ուրիշ մարդու
 13 կին լինի, շնութիւն արած կը լինի»: Եւ նրան մանուկներ էին
 14 բերում, որպէսզի ձեռքը դնի նրանց վրայ: Իսկ աշակերպնե-
 րը յանդիմանում էին նրանց, ովքեր բերում էին: Երբ Յիսուս

այս րեսաւ, բարկանալով ասարեց նրանց եւ ասաց. «Թո՛ղ քո-
ւէք այդ մանուկներին գալ ինձ մօտ եւ արգելք մի՛ եղէք նրանց,
որովհետեւ Աստուծոյ արքայութիւնը այդպիսիներինն է: Ըշմա- 15
րիպ եմ ասում ձեզ, ով Աստուծոյ արքայութիւնը չընդունի որպէս
մանուկ, նրա մէջ չի մտնելու»: Եւ նա վերցնելով նրանց իր 16
գիրկը՝ նրանց վրայ ձեռքը դրեց եւ օրհնեց նրանց: Երբ նա 17
այնտեղից ճանապարհ ընկաւ, ահա մեծահարուստ մէկը առաջ
վազելով ծնկի իջաւ, հարցրեց նրան ու ասաց. «Քարի՛ Վար-
դապետ, ի՞նչ պէտք է անեմ, որ յաւիտենական կեանքը ժառան-
գեմ»: Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Ինչո՞ւ ես ինձ բարի կոչում. բա- 18
րի չէ ոչ ոք, այլ միայն՝ Աստուած: Պատուիրանները գիտես. մի՛ 19
շնանար, մի՛ սպանիր, մի՛ գողանար, սուր մի՛ վկայիր պատուի՛ր
քո օրն ու մօրը»: Նա պարասխանեց եւ ասաց նրան. «Վար- 20
դապետ, այդ բոլորը իմ մանկութիւնից ի վեր արել եմ. արդ, ի՞նչ
եմ պակաս թողել»: Եւ Յիսուս նրան նայելով՝ սիրեց նրան եւ 21
ասաց. «Քեզ մէկ բան է պակասում. եթէ կամենում ես կա-
րարեալ լինել, գնա վաճառիր ինչ որ ունես ու աղքատներին
տուր եւ երկնքում գանձեր կ'ունենաս. եւ վերցրո՛ւ խաչդ եւ արի՛
իմ յետեւից»: Եւ մարդը այդ խօսքի վրայ խոժոռուած՝ գնաց 22
տրտում, որովհետեւ շատ հարուստ էր: Եւ Յիսուս այս կողմ, 23
այն կողմ նայելով՝ ասաց իր աշակերտներին. «Ինչքա՛ն դժուա-
րին է Աստուծոյ արքայութիւն մտնել նրանց համար, որ հարստու-
թիւն ունեն»: Եւ աշակերտները զարմացած էին նրա խօսքերի 24
վրայ. իսկ Յիսուս դարձեալ պարասխանեց նրանց եւ ասաց.
«Զաւակներս, ինչքա՛ն դժուար է Աստուծոյ արքայութիւն մտնել
նրանց համար, որ իրենց յոյսը դրել են հարստութեան վրայ:
Աւելի հեշտ է, որ պարանը ասեղի ծակից անցնի, քան թէ մի 25
մեծահարուստ Աստուծոյ արքայութիւնը մտնի»: Եւ աշակերտ- 26
ները առաւել եւս էին զարմանում ու միմեանց ասում. «Ապա
ուրեմն ո՞վ կարող է փրկուել»: Նայելով նրանց՝ Յիսուս ասաց. 27
«Մարդկանց համար այդ անհնար է, բայց ո՛չ Աստուծոյ համար»: 28
Պետրոսն սկսեց նրան ասել. «Ահաւասիկ մենք թողել ենք ամէն
բան եւ եկել ենք քո յետեւից»: Յիսուս պարասխանեց եւ ա- 29
սաց. «Ըշմարիպ եմ ասում ձեզ, չկայ մէկը, որ թողած լինի տուն,
կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ որդի-
ներ, կամ ազարակներ ինձ համար կամ Աւետարանի համար եւ
այժմ, այս ժամանակի մէջ հարիւրապարհիկը չստանայ՝ րներ 30

եւ եղբայրներ եւ քոյրեր եւ մայրեր եւ որդիներ եւ ազարակներ՝
հալածանքներ կրելով հանդերձ, եւ այն աշխարհում, որ գալու է՝
31 յաւիտենական կեանք: Սակայն շապեր, որ առաջին են, պիտի
32 լինեն վերջին, իսկ վերջիններ՝ առաջին»: Եւ Երուսաղէմ ելնե-
լու ճանապարհի վրայ էին. Յիսուս աշակերտներից ատիւի առաջ
էր գնում. իսկ նրանք, որ նրա յետեւից էին գնում, զարմացած
էին ու վախենում էին: Եւ նա նորից վերցնելով Տասներկուսին՝
առանձին, սկսեց ասել նրանց, թէ ինչ բաներ պիտի պատա-
33 հեն իրեն: «Ահա ելնում ենք Երուսաղէմ. եւ մարդու Որդին
պիտի մաքնուի քահանայապետներին ու օրէնսգէտներին, եւ
նրան մահուան պիտի դաքապարպեն ու հեթանոսներին պի-
34 տի յանձնեն. նրան պիտի ծաղրեն. նրան պիտի ծեծեն ու
նրա վրայ պիտի թքեն. եւ պիտի սպանեն. եւ երրորդ օրը նա
35 յարութիւն պիտի առնի»: Զերեդէոսի որդիները՝ Յակոբոսը եւ
Յովհաննէսը, գնացին նրա մօտ եւ ասացին նրան. «Վարդա-
պէ՛տ, ինչ որ քեզնից պիտի խնդրենք, կամենում ենք, որ անես
36 մեզ համար»: Եւ նա նրանց ասաց. «Ի՞նչ էք կամենում ինձնից,
37 որ անեմ ձեզ համար»: Եւ նրանք ասացին նրան. «Շնորհ արա
մեզ, որ նստենք մէկս՝ քո աջում եւ միսս՝ ձախում, քո փառքի
38 մէջ»: Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Չէք իմանում,
թէ ինչ էք խնդրում. կարո՞ղ էք խմել այն բաժակը, որ ես խմելու
եմ, կամ մկրտուել այն մկրտութեամբ, որով ես մկրտուելու եմ»:
39 Եւ նրանք ասացին նրան. «Կարող ենք»: Եւ Յիսուս նրանց ա-
սաց. «Այն բաժակը, որ ես խմելու եմ, կը խմէք, եւ այն մկրտու-
40 թիւնը, որով ես մկրտուելու եմ, նրանով կը մկրտուէք, բայց իմ
աջում եւ ձախում նստեցնելը ես չէ, որ պիտի փամ, այլ փրուելու
41 է նրանց, որոնց համար պապրաստուած է»: Այդ լսելով՝ փասը
առաքեալները սկսեցին բարկանալ Յակոբոսի եւ Յովհաննէսի
42 վրայ: Յիսուս նրանց իր մօտ կանչեց եւ ասաց. «Գիտէք, որ
հեթանոսների մէջ իշխանաւորներ համարուածները փրում են
43 նրանց. եւ նրանց մեծամեծներն իշխում են նրանց վրայ. ձեր
մէջ այդպէս չպէտք է լինի. այլ ձեզնից ով կամենայ մեծ լինել,
44 թող լինի ձեր սպասաւորը. եւ ձեզնից ով կամենայ առաջին
45 լինել, բոլորին ծառայ թող լինի. որովհետեւ մարդու Որդին
էլ չեկաւ ծառայութիւն ընդունելու, այլ՝ ծառայելու եւ փալու իր
46 անձը որպէս փրկանք շապերի փոխարէն»: Եւ եկան Երիքով:
Եւ մինչ նա Երիքովից դուրս էր գալիս իր աշակերտներով եւ

բազում ժողովրդով, Տիմեի որդին՝ կոյր Բարսիմեոսը, նստել մուրում էր ճանապարհի եզրին: Երբ լսեց, թե անցնողը Յիսուս Նազովրեցին է, սկսեց աղաղակել եւ ասել. «Դաւթի՛ Որդի, Յիսուս, ողորմիր ինձ»: Եւ շաբերը նրան սասարում էին, որ լռի, իսկ նա առաւել եւս աղաղակում էր. «Դաւթի՛ Որդի, ողորմիր ինձ»: Յիսուս կանգնեց եւ հրամայեց, որ նրան կանչեն: Կոյրին կանչեցին եւ նրան ասացին. «Քաջաւերուիր, վեր կաց, կանչում է քեզ»: Եւ նա, դէն գցելով իր զգեստները, վեր կացաւ եկաւ Յիսուսի մօտ: Յիսուս նրան ասաց. «Ի՞նչ ես ուզում, որ քեզ անեն»: Կոյրը նրան ասաց. «Վարդապետ, աչքերս թող բացուեն»: Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Գնա՛, քո հաւաքը քեզ փրկեց»: Եւ իսկոյն նրա աչքերը բացուեցին, եւ ճանապարհին գնում էր նրա յետեւից:

Երբ մօտեցան Երուսաղէմին, Բեթփագէին եւ Բեթանիային, **11** Ձիթենեաց լերան մօտ, նա ուղարկեց աշակերտներից երկուսին եւ նրանց ասաց. «Դուք գնացէ՛ք այդ գիւղը, որ ձեր դիմացն է. եւ հէնց որ այնպեղ մտնէք, կը գտնէք մի կապուած աւանակ, որի վրայ ոչ մի մարդ արարած չի նստել. արձակեցէ՛ք այն եւ բերէ՛ք: Եւ եթէ մէկը ձեզ ասի. «Այդ աւանակը ինչո՞ւ էք արձակում», կ'ասէք. «Տիրոջը պէտք է». եւ նա իսկոյն դրան այսպեղ կ'ուղարկի»: Գնացին եւ գտան աւանակը՝ կապուած դռան մօտ, դրսում, փողոցի մէջ, եւ այն արձակեցին: Եւ այնպեղ կանգնածներից ումանք ասացին նրանց. «Ի՞նչ էք անում, ինչո՞ւ էք այդ աւանակն արձակում»: Եւ նրանք նրանց ասացին, ինչպէս Յիսուս ասել էր. ու նրանց թոյլ տուին: Աւանակը բերեցին Յիսուսի մօտ. եւ դրա վրայ զգեստներ գցեցին, եւ Յիսուս նստեց դրա վրայ: Եւ շաբեր իրենց զգեստները փռում էին ճանապարհին. եւ ուրիշներ ծառերից ճիւղեր էին կտրում ու զգում ճանապարհի վրայ: Եւ նրանք, որ առաջից ու յետեւից էին գնում, աղաղակում էին եւ ասում. «Ովսաննա՛ Բարձրեալին, օրհնեալ լինի նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով. օրհնեալ լինի մեր հօր՝ Դաւթի թագաւորութիւնը, որ գալիս է: Խաղաղութիւն՝ երկնքում եւ փառք՝ բարձունքներում»: Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ, գնաց փառար ու նայեց իր շուրջը, ամէն ինչի վրայ. եւ որովհետեւ երեկոյի ժամ էր, բարձրացաւ Բեթանիա՝ Տասներկուսի հետ միասին: Յաջորդ օրը, մինչ Բեթանիայից դուրս էին գալիս, Յիսուս քաղցած էր: Եւ հեռուից մի քերեսալից թզենի փեսնելով՝ եկաւ, որ

թերեւս նրա վրայ մի բան գրնի. եւ երբ նրան մօտեցաւ, ոչինչ
 չգտաւ, այլ միայն՝ տերեւ, որովհետեւ տակաւին թզի ժամանա-
 14 կը չէր: Յիսուս խօսքը թզենուն ուղղեց եւ ասաց. «Էլ քեզնից ոչ
 ոք պարտոյ չուրի յաւիտեան»: Եւ նրա աշակերտները լսում էին:
 15 Եկան Երուսաղէմ. եւ Յիսուս քաճար մտնելով՝ սկսեց դուրս
 հանել քաճարում գտնուող վաճառողներին ու գնորդներին եւ
 լումայափոխների սեղանները ցրեց ու աղանձաճառների ա-
 16 թոռները շուռ տուեց. եւ չէր թողնում, որ որեւէ մէկը քաճա-
 17 րի միջով նոյնիսկ որեւէ բան անցկացնի: Եւ ուսուցանում էր
 նրանց ու ասում. «Գրուած է՝ իմ տունը բոլոր ազգերի համար
 աղօթքի տուն է կոչուելու, իսկ դուք այն դարձրել էք աւազակ-
 18 ների որջեր»: Քահանայապետներն ու օրէնագէտները լսեցին
 այս եւ մի միջոց էին փնտռում, թէ ինչպէս կորստեան մատ-
 19 ժողովուրդը զարմացած էր նրա ուսուցման վրայ: Երբ երեկոյ
 20 եղաւ, քաղաքից դուրս ելան: Յաջորդ օրը, առաւօտեան, մինչ
 նոյն ճանապարհից էին անցնում, թզենին արմաթից չորացած
 21 տեսան: Պետրոսը յիշեց եւ ասաց նրան. «Ռաբբի՛, ահաւասիկ
 22 թզենին, որին անիծեցիր, չորացել է»: Յիսուս պարասխա-
 նեց եւ ասաց նրան. «Եթէ Աստուծոյ հանդէպ հաւատ ունենաք,
 23 ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով որ այս լերանն ափ՝ ել եւ ծովն ըն-
 կիր, եւ իր սրտում չկասկածի, այլ հաւատայ, թէ ինչ որ ասում է,
 24 կը լինի, նա ինչ էլ ասի, կը կատարուի: Դրա համար ասում եմ
 ձեզ. ամէն ինչ, որ աղօթք անելով խնդրէք եւ հաւատաք, թէ կը
 25 ստանաք, կը փրուի ձեզ: Եւ երբ աղօթքի կանգնէք, թէ մէկի դէմ
 մի բան ունէք, ներեցէ՛ք, որպէսզի ձեր Տայրն էլ, որ երկնքում է,
 26 ների ձեզ ձեր յանցանքները»: Դարձեալ Երուսաղէմ եկան. եւ
 մինչ նա այնպէղ, քաճարում շրջում էր, նրա մօտ եկան քահա-
 27 նայապետները, օրէնագէտները եւ ծերերը ու ասացին նրան.
 «Ի՞նչ իշխանութեամբ ես դու այդ անում, եւ ո՞վ տուեց քեզ այդ
 28 իշխանութիւնը»: Յիսուս պարասխան տուեց եւ ասաց նրանց.
 «Ես էլ ձե՛զ մի բան հարցնեմ, պարասխանեցէ՛ք ինձ, եւ ես ձեզ
 29 կ'ասեմ, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ այս անում: Յովհաննէսի
 մկրտութիւնը երկնքից էր, թէ՞ մարդկանցից. պարասխանեցէ՛ք
 30 ինձ»: Նրանք իրար միջեւ խորհում էին ու ասում. «Եթէ ասենք՝
 31 երկնքից, մեզ կ'ասի՝ իսկ ինչո՞ւ նրան չհաւատացիր. իսկ եթէ
 ասենք՝ մարդկանցից, ժողովրդից ենք վախենում». որովհետեւ

բոլորը գիտէին, թէ Յովհաննէսը մարգարէ էր: Պապասխան 32
 փութեցին եւ Յիսուսին ասացին՝ չգիտենք. եւ Յիսուս նրանց պա-
 փասխանեց ու ասաց. «Ես էլ ձեզ չեմ ասի, թէ ինչ իշխանութե-
 ամբ եմ այս անում»:

Եւ սկսեց նրանց հետ առակներով խօսել եւ ասել. «Մի մարդ 12
 այգի փնկեց եւ նրա շուրջը ցանկապատ քաշեց, հնձանի փոս
 փորեց եւ աշտարակ շինեց. ու այն յանձնեց մշակներին եւ
 գնաց ուրիշ երկիր: Երբ ժամանակը հասաւ, մշակների մօտ 2
 մի ծառայ ուղարկեց, որ այդ մշակներից վերցնի այգու պտղից:
 Եւ մշակները նրան բռնելով՝ ծեծեցին ու ձեռնունայն արձակե- 3
 ցին: Դարձեալ նա մի ուրիշ ծառայ ուղարկեց, եւ նրա էլ գլխին 4
 հարուածեցին եւ անարգելով արձակեցին: Եւ վերստին մէկ 5
 ուրիշին ուղարկեց. սրան էլ՝ սպանեցին. եւ ուրիշ շատերին ու-
 ղարկեց. ոմանց ծեծում էին, ոմանց՝ սպանում: Դեռեւս նա մի 6
 սիրելի որդի ունէր. վերջում նրան ուղարկեց նրանց մօտ՝ ա-
 սելով. «Թերեւս իմ այս որդուց ամաչեն»: Իսկ մշակները երբ 7
 փեսան, որ նա գալիս է, իրար ասացին. «Ժառանգը սա է, ե-
 կէք սպանենք սրան, եւ ժառանգութիւնը մերը թող լինի»: Եւ 8
 բռնելով նրան՝ սպանեցին ու հանեցին գցեցին այգուց դուրս:
 Արդ, այգու փերը ի՞նչ կ'անի. կը գայ եւ կը սպանի մշակնե- 9
 րին ու այգին ուրիշների ձեռքը կը յանձնի: Դուք չէ՞ք կարդա- 10
 ցել Գրքի այն խօսքը, թէ՝ «Այն քարը, որ կառուցողները ան-
 արգեցին, նա՛ եղաւ անկիւնաքար»: Տիրոջ կողմից եղաւ այս, 11
 եւ մեր աչքին սքանչելի է»: Եւ նրանք միջոց էին փնտրում՝ 12
 նրան ձերբակալելու, բայց ժողովրդից վախեցան, որովհետեւ
 հասկացան, թէ նա առակը իրենց մասին ասաց: Եւ թողեցին
 նրան ու գնացին: Եւ նրա մօտ ուղարկեցին փարիսեցիներից եւ 13
 հերովդէսականներից ոմանց, որպէսզի նրան խօսքով որսան:
 Եւ նրանք եկան ու նենգութեամբ հարց էին փալիս եւ ասում. 14
 «Վարդապէ՛տ, գիտենք, որ դու ճշմարտասէր ես եւ չես քաշ-
 ւում ոչ ոքից, որովհետեւ մարդկանց աչառութիւն չես անում, այլ
 ճշմարտութեամբ Աստծու ճանապարհն ես ուսուցանում. արդ,
 ասա՛ մեզ, օրինաւոր է հարկ փալ կայսրին, թե՛ ոչ. փա՛նք, թե՛
 չփանք»: Յիսուս իմացաւ նրանց կեղծաւորութիւնը եւ ասաց. 15
 «Ինչո՞ւ էք ինձ փորձում, կեղծաւորներ. ինձ մի դահեկա՛ն բերեք,
 որ փեսնեմ»: Եւ նրանք բերեցին: Եւ նրանց ասաց. «Ո՞ւմն է 16
 այս պարկերը կամ գիրը»: Եւ նրանք ասացին նրան՝ կայսրի-

17 նը: Յիսուս պապասխան րուեց եւ ասաց նրանց. «Գնացէ՛ք,
 րուէ՛ք կայսրինը՝ կայսեր եւ Ասպծունը՝ Ասպծուն»: Եւ զարմա-
 18 ցան նրա վրայ: Նրա մօր եկան սաղուկեցիները, որոնք ասում
 19 են, թէ՛ յարութիւն չկայ. հարց էին րալիս եւ ասում. «Վարդա-
 պէ՛ր, Մովսէսը մեզ համար գրել է. «Եթէ մէկի եղբայրը մեռնի
 եւ կին թողնի, բայց որդի չթողնի, թող նրա եղբայրը առնի նրա
 20 կնոջը եւ իր եղբօր համար զաւակ հասցնի»: Արդ, մեզ մօր
 եօթը եղբայրներ կային. առաջինը կին առաւ եւ մեռաւ ու զա-
 21 ւակ չթողեց. եւ երկրորդը նոյն կնոջն առաւ ու մեռաւ. եւ նա
 էլ զաւակ չթողեց: Նոյն ձեռով նաեւ երրորդը առաւ նոյն կնոջը:
 22 Եւ եօթն էլ զաւակ չթողեցին. ամենքից յետոյ մեռաւ նաեւ կինը:
 23 Արդ, յարութեան ժամանակ, երբ յարութիւն առնեն, նրանցից
 24 ո՞ն կինը կը լինի. քանի որ եօթն էլ նրան կին առան»: Յիսուս
 պապասխան րուեց եւ ասաց նրանց. «Նէ՛ց դրա համար չէ՞,
 որ մոլորուած էք. քանի որ չգիտէք Գրքերը եւ ոչ էլ՝ Ասպծու
 25 զօրութիւնը. որովհետեւ, երբ մեռելներից յարութիւն առնեն,
 ո՛չ րդամարդիկ կին կ'առնեն եւ ո՛չ էլ կանայք մարդու կը գնան,
 26 այլ կը լինեն հրեշքակների նման, որ երկնքում են: Իսկ զալով
 մեռելներին, թէ յարութիւն են առնում, դուք չէ՛ք կարդացել Մով-
 սէսի գրքում, մորենու դրուագում, թէ ինչպէս Ասպուած ասաց
 նրան. «Ե՛ս եմ, - ասում է, - Աբրահամի Ասպուածը, Իսահակի
 27 Ասպուածը եւ Յակոբի Ասպուածը»: Իսկ Ասպուած մեռելների
 Ասպուածը չէ, այլ՝ ողջերի. ուստի, դուք խիստ մոլորուած էք»:

28 Օրէնսգէրւներից մէկը, մօպենալով, լսում էր նրանց, մինչ վի-
 ճում էին. երբ նա րեսաւ, թէ Յիսուս նրանց պապասխանը լաւ
 րուեց, հարցրեց նրան եւ ասաց. «Ո՞ր պապութիւնն է առա-
 29 ջինը»: Եւ Յիսուս ասաց նրան. «Ամենից առաջինն է՝ «Լսիր,
 30 Իսրայէլ, մեր Տէր Ասպուածը միակ Տէրն է. եւ դու պիտի սի-
 րես քո Տէր Ասպծուն քո ամբողջ սրտով, քո ամբողջ հոգով,
 քո ամբողջ մարքով եւ քո ամբողջ զօրութեամբ». սա՛ է առաջին
 31 պապութիւնը: Եւ երկրորդը նման է սրան. «Դու պիտի սիրես
 քո ընկերոջը քո անձի պէս». չկայ ուրիշ պապութիւն աւելի մեծ,
 32 քան սրանք»: Եւ օրէնսգէրը նրան ասաց. «Լաւ է, Վարդապէ՛ր,
 ճշմարտութեամբ ասացիր, թէ Ասպուած մէկ է, եւ բացի նրա-
 33 նից, ուրիշ Ասպուած չկայ. եւ նրան ամբողջ սրտով, ամբողջ
 զօրութեամբ, ամբողջ մարքով սիրելը, ինչպէս եւ ընկերոջն իր
 34 անձի պէս սիրելը առաւել է, քան ողջակէզները եւ զոհերը»: Եւ

Յիսուս Կրեանելով, թէ նա իմաստութեամբ պապասխան Կրուեց, նրան ասաց. «Տե՛ռու չես Աստուծոյ արքայութիւնից»: Եւ այլեւս ոչ ոք չէր համարձակուիմ նրան բան հարցնել: Մինչ Յիսուս 35 ուսուցանում էր Կրաճարում, հարց Կրուեց ժողովրդին ու ասաց. «Ինչպէ՛ն են ասում օրէնսգէտները, թէ Քրիստոս Դաւթի Որդի է, մինչ Դաւիթն ինքը Սուրբ Տոգով ասում է. «Տէրն իմ Տիրոջն 36 ասաց. նստի՛ր իմ աջում, մինչեւ որ քո թշնամիներին քո ուրբերի համար պապուանդան դնեմ»: Արդ, եթէ Դաւիթն ինքն 37 իսկ նրան Տէր է կոչում, ինչպէ՛ն նրա Որդին կը լինի»: Եւ շապ ժողովուրդը նրան լսում էր սիրով: Եւ սովորեցնելով՝ նա իր 38 ուսուցման ընթացքում ասում էր. «Զգո՛յ՜ եղէք այդ օրէնսգէտներից, որ ուզում են աչքի զարնող զգեստներով ման գալ, հրապարակներում յարգանքի ողջոյններ որոնել, ժողովարաննե- 39 րում՝ առաջին աթոռները եւ ընթրիքների ժամանակ՝ պապուոյ Կրեղերը: Նրանք ուրում են այրիների Կրները, ցուցադրաբար 40 երկարացնում են աղօթքները, որպէսզի աւելի խիստ դապասպան ընդունեն»: Յիսուս կանգնած էր զանճանակի դիմաց. դի- 41 Կրում էր, թէ ինչպէս ժողովուրդը պղինձ դրամ է գցում զանճանակի մէջ: Եւ շապ մեծահարուստներ շապ բան գցեցին: Մի 42 այրի կին եկաւ եւ երկու լումայ գցեց, որ մի գրոշ է: Եւ Յիսուս 43 իր մօտ կանչելով իր աշակերտներին՝ նրանց ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այդ չքաւոր այրին աւելի շապ գցեց, քան զանճանակի մէջ միւս բոլոր դրամ գցողները, քանի որ 44 ամէնքը իրենց աւելորդից գցեցին, իսկ նա, իր չքաւորութիւնից, գցեց ամէն ինչ, որ ունէր՝ իր ամբողջ ապրուստը»:

Երբ նա Կրաճարից դուրս էր գալիս, իր աշակերտներից մէկը 13 նրան ասաց. «Վարդապետ, Կրեն ինչպիսի՛ քարեր են սրանք, եւ ինչպիսի՛ շինուածք»: Յիսուս նրան պապասխան Կրուեց եւ 2 ասաց. «Տեսնո՞ւմ ես այդ բոլոր շինութիւնները. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ դրանց քարը քարի վրայ չպիտի թողնուի, որ չքանդուի»: Եւ մինչ նստած էր նա Ձիթենեաց լեռան վրայ, 3 Կրաճարի դիմաց, Պերորոսն ու Յակոբոսը եւ Յովհաննէսն ու Անդրէասը, առանձին, հարցրին նրան. «Ասա՛ մեզ, երբ պի- 4 Կրի լինի այդ, եւ ի՞նչ կը լինի նշանը, երբ կապարուելու լինի այդ բոլորը»: Յիսուս պապասխանեց եւ ասաց նրանց. «Զգո՛յ՜ 5 կացէք, ոչ ոք ձեզ չխաբի, որովհետեւ շապեր պիտի գան իմ 6 անունով եւ պիտի ասեն՝ ե՛ն եմ Քրիստոսը, եւ շապերին պիտի

7 մոլորեցնեն: Սակայն երբ լսէք պատերազմների ձայներ կամ
պատերազմների լուրեր, չխռովուէք, որովհետեւ այդ պէտք է որ
8 լինի, բայց դեռ աշխարհի վախճանը չէ: Ազգ ազգի դէմ պի-
տի ելնի եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ, եւ քեղ-քեղ
երկրաշարժներ պիտի լինեն, սով եւ համաճարակ ու խռովու-
9 թիւններ. բայց այդ բոլորը սկիզբն է երկանց: Եւ դեռ ձեզ
էլ պիտի մաքնեն ասպետների, եւ ժողովարանների մէջ պի-
տի քանջուէք. եւ ինձ համար կուսակալների ու թագաւորնե-
10 րի առաջ պիտի կանգնէ՝ ի վկայութիւն նրանց: Բայց նախ
պէտք է, որ Աւետարանը քարոզուի բոլոր հեթանոսների մէջ:
11 Եւ երբ ձեզ քանեն յանձնելու, առաջուց հոգ մի՛ արէք եւ մի՛
մտածէք, թէ ինչ պիտի խօսէք, այլ, ինչ որ ձեզ քրոյի այդ նոյն
ժամին, այն խօսեցէք, որովհետեւ դուք չէ, որ պիտի խօսէք, այլ՝
12 Սուրբ Հոգին: Եղբայրն իր եղբօրը մահուան պիտի մաքնի,
եւ հայրը՝ որդուն. եւ որդիները հայրերի դէմ պիտի ելնեն ու
13 պիտի սպանեն նրանց: Եւ իմ անուան համար բոլորից պիտի
աքուէք. բայց ով որ մինչեւ վերջ համբերի, նա կը փրկուի»:
14 «Եւ երբ քանեն սարսափելի պղծութիւնը՝ քեղ գրած այնպեղ,
ուր չպէտք է լինէր (ով կարդում է, թող իմանայ), այն ժամա-
15 նակ նրանք, որ Հրէաստանում են, լեռները թող փախչեն. եւ
ով քանիքի վրայ է, թող չիջնի եւ քուն չմտնի՝ այնպեղից բան
16 վերցնելու. եւ ով արտի մէջ է, թող եր չդառնայ՝ իր զգեստները
17 վերցնելու: Բայց վայ՛ յղիներին եւ սղնիքներին այն օրերին:
18, 19 Աղօթեցէք, որ ձմեռ ժամանակ չլինի դա: Այդ օրերը պիտի լի-
նեն օրեր այնպիսի նեղութիւնների, որոնց նմանը չի եղել երբեք
20 արարչագործութեան սկզբից մինչեւ այժմ եւ չի էլ լինի: Եւ եթէ
Աստուած այդ օրերը իր ընտրեալների համար չկարճէր, ոչ մի
մարդ չէր ազատուի. բայց նա իր ընտրեալների պարճառով,
21 - որոնց ընտրեց, - կարճեց այդ օրերը: Այն ժամանակ եթէ
մէկը ձեզ ասի, թէ՝ «Ահա՛ այսպեղ է Քրիստոսը կամ այնպեղ»,
22 չհաւաքար. որովհետեւ սուր քրիստոսներ եւ սուր մարգա-
րէներ պիտի ելնեն եւ նշաններ ու զարմանալի գործեր պիտի
ցոյց քան՝ մոլորեցնելու նպատակով, եթէ հնար լինի, նոյնիսկ
23 ընտրեալներին: Բայց դուք զգո՛յ՜ եղէք. ահա առաջուց ձեզ ա-
24 մէն ինչ ասացի»: «Բայց այդ օրերին, այդ նեղութիւնից յետոյ,
25 արեգակը պիտի խաւարի, եւ լուսինն իր լոյսը չպիտի քայ: Եւ
աստղերը երկնքից վայր պիտի թափուեն, եւ երկնքում գորու-

թիւնները պիտի շարժուն: Եւ այն ժամանակ պիտի տեսնեն 26
մարդու Որդուն՝ եկած ամպերի վրայով՝ զօրութեամբ եւ բազում
փառքով: Եւ այն ժամանակ պիտի ուղարկի իր հրեշտակնե- 27
րին ու պիտի հաւաքի իր ընտրեալներին չորս կողմերից, երկրի
ծագերից մինչեւ երկնքի ծագերը»: «Բայց դուք այդ թգնոնց 28
սովորեցէք առակը. հէնց որ նրա ոստերը կակղեն, եւ նրա վրայ
տրեւն դուրս գայ, իմանում էք, որ ամառը մօտ է. նոյնպէս եւ 29
դուք. երբ այս բոլորը կատարուած տեսնէք, իմացէք, որ նա մօտ
է, դռների առջեւ: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ չի անցնի այս 30
սերունդը, մինչեւ որ այս բոլորը կատարուեն: Երկինք ու եր- 31
կիր կ'անցնեն, բայց իմ խօսքերը չեն անցնի»: «Մակայն այդ 32
օրուայ եւ ժամի մասին ոչ որ չգիտէ. ոչ հրեշտակները երկն-
քում եւ ոչ էլ՝ Որդին, այլ միայն՝ Տայրը: Զգոյ՛ջ եղէք, հսկեցէք 33
ու աղօթեցէք, քանի որ չգիտէք, թէ երբ է ժամանակը. ինչ- 34
պէս հեռու երկիր գնացած մի մարդ, որ կը թողնի իր տունը
եւ իր ծառաներին իշխանութիւն կը տայ եւ իւրաքանչիւրին՝ իր
գործը, եւ դռնապանին կը պատուիրի, որ արթուն լինի: Արդ, 35
արթուն կացէք, որովհետեւ չգիտէք, թէ քանիք երբ կը գայ՝
երեկոյեա՞ն, թէ՛ կէսգիշերին, աքլորականչի՞ն, թէ՛ առաւօտեան
դէմ: Գուցէ յանկարծակի գալով՝ ձեզ քնի մէջ գտնի: Բայց ինչ 36, 37
որ ձեզ եմ ասում, ամենքին եմ ասում՝ արթուն կացէք»:

Եւ երկու օր յետոյ զարիկ էր ու Բաղարջակերաց տօնը. քա- 14
հանայապետները եւ օրէնսգէտները հնար էին որոնում, թէ ինչ-
պէս նրան նենգութեամբ բռնելով սպանեն: Բայց ասում էին. 2
«Ոչ այս տօնին, որպէսզի ժողովրդի մէջ խռովութիւն չլինի»:
Եւ մինչ նա Բեթանիայում էր, բորոտ Միմոնի քանդակ 3
նստած, եկաւ մի կին, որ հետն ունէր նարդոսի ազնիւ, մեծար-
ժէք իւղի մի շիշ. եւ շիշը կոտրելով՝ իւղը թափեց Յիսուսի գլխին:
Աշակերտները զայրացան եւ ասացին. «Այդ իւղը ինչո՞ւ այսպէս 4
պիտի կորչէր. կարելի էր այդ անուշահոտ իւղը վաճառել աւելի 5
քան երեք հարիւր դահեկանի եւ տալ աղքատներին»: Եւ խիստ
զայրանում էին կնոջ վրայ: Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Թոյ՛լ 6
տուէք դրան. ինչո՞ւ էք նեղութիւն տալիս, որովհետեւ նա ինձ
համար մի բարի գործ արեց: Ամէն ժամ աղքատներին ձեզ հետ 7
ունէք եւ երբ ուզենաք, կարող էք նրանց բարիք անել: Բայց ինձ
ամէն ժամ ձեզ հետ չունէք: Դա, ինչ որ կարող էր, արեց. առա- 8
ջուց խնկաւտեց իմ մարմինը ի նշան պատանքուելու: Ճշմա- 9

րիպ եմ ասում ձեզ, ուր էլ քարոզուի այս Աւերարանը ամբողջ
 աշխարհում, ինչ որ նա արեց, այդ եւս պիտի պատմուի նրա
 10 յիշատակի համար»: Եւ Յուդա Իսկարիովագին՝ Տասներկու-
 սից մէկը, գնաց քահանայապետների մօտ, որ Յիսուսին մաւր-
 11 նի նրանց: Երբ նրանք լսեցին, ուրախացան եւ խոստացան
 նրան դրամ փալ. եւ նա առիթ էր փնտռում, թէ ինչպէս յարմար
 12 ժամանակ մաւրնի նրան: Եւ Բաղարջակերաց փօնի առաջին
 օրը, երբ զարկի գառն էին մորթում, աշակերտները նրան ա-
 սացին. «Ո՞ր ես ուզում գնանք պապրասպենք, որ զարկական
 13 ընթրիքն ուրեւն»: Եւ նա աշակերտներից երկուսին ուղարկեց
 ու նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք այն քաղաքը եւ երբ այն քաղաքը
 մտնէք, կը պատահի ձեզ մի մարդ, որ ուսին ջրի սափոր ունի.
 14 գնացէ՛ք նրա յետեւից: Եւ նա ո՞ր փունը որ մտնի, փանդիրո-
 ջը կ'ասէք. «Վարդապետն ասում է՝ ո՞ր է այն իջեւանը, ուր իմ
 15 աշակերտների հետ զարկական ընթրիքը պիտի ուրեւն»: Եւ
 նա ձեզ ցոյց կը փայ զարդարուած մի վերնափուն. այնպէ՛ղ
 16 պապարասպեցէ՛ք մեզ համար»: Եւ նրա աշակերտները գնա-
 ցին պապրասպելու. եկան այն քաղաքը եւ գտան՝ ինչպէս որ
 նա իրենց ասել էր. ու զարկական ընթրիքը պապրասպեցին:
 17, 18 Երբ երեկոյ եղաւ, նա եկաւ Տասներկուսի հետ միասին: Եւ երբ
 սեղան նստեցին ու դեռ ուրում էին, Յիսուս ասաց. «Ճշմարիտ
 եմ ասում ձեզ, որ ձեզանից մէկը մաւրնելու է ինձ. նա, որ ինձ
 19 հետ իսկ ուրում է»: Եւ նրանք սկսեցին փրփմել ու ասել մէկը
 20 միւսի յետեւից՝ միթէ եմ եմ. եւ միւսը՝ թէ՛ միթէ եմ եմ: Նա
 պատասխան փուեց եւ ասաց. «Տասներկուսիցդ մէկը, որ ձեռ-
 21 քը ինձ հետ մտցրեց պնակի մէջ: Ճիշտ է, մարդու Որդին կը
 գնայ այս աշխարհից, ինչպէս որ նրա մասին գրուած է. բայց
 վա՛յ այն մարդուն, որի ձեռքով մարդու Որդին կը մաւրնուի. լաւ
 22 կը լինէր նրան, եթէ այդ մարդը ծնուած անգամ չիներ»: Եւ
 մինչ դեռ ուրում էին, Յիսուս հաց վերցնելով՝ օրհնեց եւ կտրեց,
 23 փուեց նրանց ու ասաց. «Առէ՛ք, այս է իմ մարմինը»: Եւ բաժա-
 կը վերցնելով՝ գոհութիւն յայտնեց, փուեց նրանց, եւ բոլորն էլ
 24 նրանից խմեցին: Եւ Յիսուս ասաց նրանց. «Այս է Նոր Ուխ-
 25 րի իմ արիւնը, որ կը թափուի շապերի համար: Ճշմարիտ եմ
 ասում ձեզ, որ այլեւս որթափունկի բերքից չեմ խմելու մինչեւ
 այն օրը, երբ կը խմեմ նոր գինին Աստծու արքայութեան մէջ»:

26, 27 Եւ գոհութիւն մաւրուցելուց յետոյ ելան Ձիթենեաց լեռը: Եւ

Յիսուս նրանց ասաց. «Այս գիշեր ամենքդ գայթակղուելու էք իմ պարճառով, որովհետեւ գրուած է. «Պիպի հարուածեմ հովուին, եւ ոչխարները պիպի ցրուեն»։ Բայց իմ յարութիւնից 28
յետոյ ձեզնից առաջ Գալիլիա պիպի գնամ»։ Պետրոսը պա- 29
րասխանեց եւ ասաց նրան. «Թէկուզ բոլորն էլ գայթակղուեն, բայց ես չեմ գայթակղուի»։ Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Ճշմարիտ 30
եմ ասում քեզ, որ դու այս գիշեր իսկ, դեռ արքադաղը չկանչած, երեք անգամ պիպի ուրանաս ինձ»։ Իսկ Պետրոսն առաւել եւս 31
պնդում էր ու ասում. «Թէ քեզ հետ մեռնել իսկ հարկ լինի, քեզ չեմ ուրանայ»։ Եւ ամենքն էլ նոյնն էին ասում։ Եկան այն տե- 32
ղը, որը Գեթսեմանի էր կոչում։ Եւ նա աշակերտներին ասաց. «Նստեցէք այստեղ, մինչեւ ես աղօթեմ»։ Եւ նա իր հետ վեր- 33
ցրեց Պետրոսին, Յակոբոսին եւ Յովհաննէսին եւ սկսեց տխրել ու րագնապել։ Այն ժամանակ նրանց ասաց. «Տխուր է հոգիս 34
մեռնելու աստիճան. մնացէք այստեղ եւ արթուն կացէք»։ Եւ 35
փոքր-ինչ առաջ գնալով՝ երեսի վրայ ընկաւ գետին. եւ աղօ-
թում էր, որ, եթէ կարելի է, այդ ժամը իրենից հեռանայ։ Եւ 36
ասում էր. «Աբբա՛, Հայր, ամէն ինչ քեզ կարելի է. այս բաժա-
կը ինձնից հեռացրո՛ւ, բայց ոչ թէ ինչպէս ե՛ս եմ կամենում, այլ՝ ինչպէս դո՛ւ ես կամենում»։ Եւ Յիսուս եկաւ ու նրանց քնած 37
գտաւ. եւ Պետրոսին ասաց. «Միմո՛ն, ննջո՞ւմ ես. չկարողացա՞ր մէկ ժամ արթուն մնալ։ Արթուն կացէք եւ աղօթեցէք, որպէս- 38
զի փորձութեան մէջ չընկնէք։ Նոզին յօժար է, բայց մարմինը՝ փկար»։ Եւ նորից գնաց, աղօթքի կանգնեց ու նոյն բաներն ա- 39
սաց։ Կրկին անգամ դարձաւ այնտեղ եւ նրանց քնի մէջ գտաւ. 40
որովհետեւ նրանց աչքերը ծանրացել էին, եւ չէին իմանում, թէ ինչ պապասխան փան նրան։ Երրորդ անգամ եկաւ եւ նրանց 41
ասաց. «Քնեցէք այսուհետեւ եւ հանգստացէք, քանի որ վախ-
ճանը հասել է. եկաւ ժամը, եւ ահա մարդու Որդին մաքնում է մեղաւորների ձեռքը։ Օ՛ն, վեր կացէք գնանք, որովհետեւ ահա 42
մօտեցաւ նա, ով ինձ մաքնելու է»։ Եւ մինչ նա դեռ խօսում էր այս բաները, եկաւ Յուդա Իսկարիովրացին՝ Տասներկուսից մէ- 43
կը, եւ իր հետ՝ սրերով, մահակներով զինուած ամբոխ՝ ուղար-
կուած քահանայապետների, օրէնագետների ու ծերերի կողմից։ Մաքնիչը նրանց նշան էր տուել ասելով՝ ում հետ ես համբու- 44
րուեմ, նա՛ է, բռնեցէք նրան եւ փարէք զգուշութեամբ։ Եւ մօ- 45
տենալով նրան՝ իսկոյն ասաց. «Ռաբբի՛, Ռաբբի՛». եւ համ-

46 բուրեց նրան: Եւ նրանք ձեռք դրեցին նրա վրայ ու բռնեցին:
47 Ապա նրա շուրջը գրնուողներից մէկը սուրը քաշեց եւ զարկեց
48 քահանայապետի ծառային ու նրա ականջը կտրեց: Յիսուս
դարձաւ եւ ասաց նրանց. «Սրերով եւ մահակներով դուրս էք
49 եկել ինձ բռնելու որպէս աւագակի՞»: Ես միշտ ձեզ մօտ էի եւ
ուսուցանում էի յաճարում. եւ ինձ չբռնեցիք. բայց այս եղաւ,
50 որպէսզի մարգարէների Գրուածքները կարարուն»: Այն ժա-
51 մանակ աշակերտները բոլորն էլ լքեցին նրան եւ փախան: Եւ
մի երիտասարդ գնում էր նրա յետեւից՝ իր մերկ մարմնի վրայ
52 մի սաւան գցած: Երիտասարդները նրան բռնեցին, եւ նա թող-
53 նելով հագի կտորը՝ մերկ փախաւ նրանցից: Եւ Յիսուսին քա-
րան Կայիափա քահանայապետի մօտ. եւ նրա հետ հաւաքու-
ած էին բոլոր քահանայապետները, օրէնսգէտներն ու ծերերը:
54 Իսկ Պետրոսը հեռուից նրա յետեւից գնաց մինչեւ ներս, քա-
հանայապետի գաւիթը: Եւ նստած էր սպասաւորների մօտ ու
55 քաբանում էր կրակի բոցի առջեւ: Իսկ քահանայապետներն
ու ամբողջ արեանը մի որեւէ վկայութիւն էին փնտրում Յի-
56 սուսի դէմ, որպէսզի նրան սպանեն, բայց չէին գտնում. քանի
որ նրա դէմ շարեր սուտ վկայութիւն էին տալիս, բայց վկա-
57 յութիւնները իրար նման չէին: Ոմանք վեր կենալով՝ սուտ էին
58 վկայում նրա դէմ ու ասում. «Մենք լսեցինք դրանից, երբ ա-
սում էր. «Ես կը քանդեմ այս ձեռակերպ տաճարը եւ երեք օրում
59 կը շինեմ մէկ ուրիշը՝ անձեռակերպ»: Բայց եւ այնպէս նրանց
60 վկայութիւնը նոյնանման չէր: Ապա քահանայապետը կանգ-
նելով մէջտեղում՝ Յիսուսին հարց տուեց ու ասաց. «Ոչինչ չեմ
61 պարասխանում. այդ ինչէ՞ր են վկայում դրանք քո դէմ»: Եւ
նա միայն լուռ էր մնում ու պարասխան չէր տալիս: Քահա-
նայապետը կրկին անգամ հարցրեց նրան ու ասաց. «Դո՞ւ ես
62 Քրիստոսը՝ օրինեալ Աստծու Որդին»: Յիսուս պարասխանեց
եւ ասաց նրան. «Դու ասացիր, թէ ես եմ. բայց պիտի տես-
նէք մարդու Որդուն՝ ամենագոր Աստծու աջ կողմում նստած եւ
63 երկնքի ամպերի վրայով եկած»: Եւ քահանայապետը իսկոյն
պարտեց իր պարմունձանը եւ ասաց. «Էլ ի՞նչ պէտք են մեզ
64 վկաներ: Ահա ամէնքդ դրա բերանից լսեցիք հայհոյութիւնը.
ձեզ ինչպէ՞ն է թուում. .. »: Եւ ամէնքը դատապարտեցին նրան,
65 թէ մահապարտ է: Եւ ոմանք սկսեցին թքել նրա երեսին, շո-
րով գլուխը ծածկել, բռունցքով խփել ու ասել. «Մարգարէացիր

մեզ, Քրիստոսն, այն ո՞վ է, որ քեզ խփեց»։ Եւ սպասաւորները
 ապրակում էին նրան։ Եւ մինչ Պետրոսը դեռ ներքեւում, գաւ- 66
 թում էր, քահանայապետի մի աղախինը եկաւ եւ տեսաւ նրան
 փաքանալիս։ Նայեց նրան ու ասաց. «Դու էլ Յիսուս Նազով- 67
 րեցո՞ւ հետք էիր»։ Նա ուրացաւ եւ ասաց. «Չեմ ճանաչում նրան 68
 եւ չգիտեմ՝ ինչ ես ասում դու»։ Եւ երբ նա դրսի գալիթը ելաւ,
 աքաղաղը կանչեց։ Աղախինը նորից տեսաւ նրան եւ սկսեց 69
 իր շուրջը գրնոտողներին ասել. «Սա էլ նրանցից է»։ Եւ Պետր- 70
 օսը դարձեալ ուրացաւ։ Փոքր-ինչ յետոյ, նորից, նրանք, որ
 շուրջը կանգնել էին, ասացին Պետրոսին. «Իրօք, դու էլ նրան-
 ցից ես, քանի որ գալիլիացի ես, եւ քո խօսուածքն էլ նման է»։
 Եւ նա սկսեց նզովք կարդալ, երդուել եւ ասել. «Չեմ ճանա- 71
 չում այն մարդուն, որի մասին դուք խօսում էք»։ Եւ հէնց նոյն 72
 ժամին աքաղաղը երկրորդ անգամ կանչեց։ Եւ Պետրոսը յիշեց
 այն խօսքը, որ Յիսուս ասել էր իրեն, թէ՛ «Աքաղաղը դեռ երկու
 անգամ չկանչած՝ դու երեք անգամ ինձ պիտի ուրանաս»։ Եւ
 սկսեց լալ։

Եւ իսկոյն, վաղ առաւօտեան, ծերերի եւ օրէնագէտների հետ **15**
 միասին, քահանայապետները եւ ամբողջ արեանը խորհուրդ
 անելով՝ կապեցին Յիսուսին եւ փարան յանձնեցին Պիղատո-
 սին։ Պիղատոսը հարցրեց նրան եւ ասաց. «Դո՞ւ ես հրեա- 2
 ների թագաւորը»։ Յիսուս պատասխան փութեց նրան եւ ա-
 սաց. «Դու ասում ես»։ Եւ քահանայապետները նրան շար 3
 էին ամբաստանում, բայց նա ոչինչ չէր պատասխանում։ Իսկ 4
 Պիղատոսը դարձեալ հարցրեց նրան. «Ոչ մի պատասխան
 չե՞ն փալիս. փէն, ինչքա՞ն են քեզ ամբաստանում»։ Եւ Յի- 5
 սուս, այնուհետեւ, էլ ոչինչ չպատասխանեց, այնպէս որ Պի-
 դատոսը շար զարմացաւ։ Մակայն քօնի առիթով Պիղատոսը 6
 նրանց համար արձակում էր մի կալանաւոր, ում որ նրանք ու-
 գում էին։ Եւ Բարաբբա անունով մէկը կար՝ բանտարկուած 7
 այն խռովարարների հետ, որոնք խռովութեան ժամանակ մի
 մարդ էին սպանել։ Ամբոխն սկսեց բարձր ձայնով աղաղակել 8
 եւ պահանջել, որ, ինչպէս սովորութիւն էր անել, Բարաբբայի՞ն
 արձակի։ Պիղատոսը պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Ու- 9
 գո՞ւմ էք, որ հրեաների արքային արձակեմ ձեզ համար»։ քանի 10
 որ նա գիտէր, թէ նախանձից մաքնեցին նրան քահանայա-
 պետները, որոնք եւ ամբոխին համոզեցին, որ Բարաբբայի՞ն 11

12 արձակի իրենց համար: Պիղապոսը դարձեալ խօսք առաւ եւ
ասաց նրանց. «Իսկ ի՞նչ էք ուզում, որ անեմ հրեաների ար-
13 քային»: Եւ նրանք, քահանայապետներից դրդուած, դարձեալ
14 աղաղակեցին. «Խա՛չը հանիր դրան»: Պիղապոսը նրանց ա-
սաց. «Ի՞նչ չար բան է արել նա»: Եւ նրանք առաւել եւս աղա-
15 դակում էին ու ասում. «Խա՛չը հանիր դրան»: Իսկ Պիղապոսը,
որովհետեւ ուզեց ամբոխին գոհացնել, նրանց համար Բարաբ-
բային արձակեց: Իսկ Յիսուսին ծեծել փալով՝ նրանց ձեռքը
16 յանձնեց, որպէսզի խաչը հանուի: Եւ զինուորները նրան ներ-
սի գաւիթը փարան, ուր պալատի բակն էր. մէկտեղ կանչեցին
17 ամբողջ գունդը, եւ նրան հագցրին կարմիր քղամիդ եւ ծիրա-
18 նի ու նրա գլխին փշերից պարարաստուած պսակ դրեցին եւ
սկսեցին նրան ողջոյն փալ ու ասել. «Ողջոյն քեզ, հրեաների
19 թագաւորդ»: Եւ եղէգով հարուածում էին նրա գլխին, թքում
20 էին երեսին ու ծնկի գալով՝ երկրպագում էին նրան: Եւ նրան
ծաղրուծանակի ենթարկելուց յետոյ, քղամիդն ու ծիրանին հա-
նեցին եւ նրան իր զգեստները հագցրին ու դուրս փարան, որ
21 խաչը հանեն նրան: Եւ սրիպեցին Սիմոն Կիրենացուն՝ Ալեք-
սանդրի եւ Ռուփոսի հօրը, որը ագարակից էր գալիս ու այդ փե-
22 դով էր անցնում, որ Յիսուսի խաչափայտը կրի: Եւ նրան փա-
րան Գողգոթա, մի փեղ, որ թարգմանում է կառափնաբերի:
23 Զմուռսով խառնուած գինի փոփն նրան, բայց նա չվերցրեց:
24 Եւ նրան խաչը հանեցին: Եւ նրա հագուստները բաժանեցին՝
25 դրանց վրայ վիճակ գցելով, թէ ով ի՞նչ պիտի վերցնի: Առաւօ-
26 րեան ժամը ինն էր, երբ նրան խաչեցին: Եւ կար նրա դարա-
պարտութեան մասին գրութիւն՝ գրուած այսպէս. «Նրեաների
27 թագաւորն է»: Եւ նրա հետ խաչեցին երկու աւագակներ, մէկը՝
28 նրա աջում եւ միւսը՝ ձախում: Եւ կապարուեց գրուածը, թէ՛
29 «Անօրէնների հետ դասուեց»: Եւ ովքեր անցնում էին, հայիռ-
յում էին նրան, շարժում իրենց գլուխները եւ ասում. «Վա՛հ, որ
30 քանդում էիր քաճարը եւ երեք օրում շինում, ագարի՛ր ինքդ
31 քեզ եւ իջի՛ր այդ խաչից»: Նոյնպէս եւ քահանայապետները,
իրենք իրենց մէջ, օրէնագէտների հետ միասին, ծաղր էին ա-
նում ու ասում. «Ուրիշներին ագարեց, ինքն իրեն չի կարողա-
32 նում ագարել: Այդ Քրիստոսը՝ Իսրայէլի այդ թագաւորը, թող
այժմ իջնի խաչից, որպէսզի փեսնենք եւ հաւաքանք դրան»:
33 Եւ նրա հետ խաչուածներն էլ նախապում էին նրան: Երբ կէ-

սօր եղաւ, խաւար պապեց ամբողջ երկիրը, մինչեւ ժամը ե-
րեքը: Եւ ժամը երեքին Յիսուս բարձրաձայն աղաղակեց եւ 34
ասաց. «Էլի՛, Էլի՛, լա՛նա սաբաքթանի», որ թարգմանում է՝
Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ թողեցիր ինձ: Եւ նրանցից 35
ոմանք, որ նրա շուրջն էին կանգնել, երբ լսեցին այդ, ասացին.
«Եղիային է կանչում»: Եւ մէկը առաջ վազելով՝ սպունգը թա- 36
թախեց քացախի մէջ, անցկացրեց եղեգի ծայրին, փուեց նրան,
որ խմի, ու ասաց. «Թողէ՛ք փեսներնք, արդեօք Եղիան կը գա՞յ
նրան իջեցնելու»: Եւ Յիսուս բարձր ձայն արձակեց ու հո- 37
գին աւանդեց: Եւ փաճարի վարագոյրը վերելից մինչեւ ներ- 38
քեւ երկուսի պապռուեց: Եւ այնպեղ կանգնած հարիւրապետը 39
փեսնելով, թէ ինչպէս նա աղաղակեց եւ հոգին աւանդեց, ա-
սաց. «Իրօք այս մարդը Աստուծո Որդի էր»: Կային եւ կանայք, 40
որոնք դիպում էին հեռուից: Նրանց մէջ էին Մարիամ Մագ-
դաղենացին, Կրփսեր Յակոբոսի եւ Յովսէի մայրը՝ Մարիամը,
ինչպէս եւ Սաղոմէն, որոնք, երբ Յիսուս Գալիլիայում էր, նրա 41
յեպելից էին գնում եւ ծառայում նրան. կային նաեւ շար այլ
կանայք, որոնք նրա հետ Երուսաղէմ էին ելել: Եւ երբ երեկոյ 42
եղաւ, – քանի որ ուրբաթ էր, եւ շաբաթամուտն էր սկսում, –
արիւմաթիացի Յովսէփը, որ մի պարկեշտ մարդ էր ու հրեաների 43
ժողովի անդամ եւ որ ինքն էլ Աստուծո արքայութեանն էր սպա-
սում, համարձակուեց մտնել Պիղատոսի մօտ եւ ուզեց Յիսուսի
մարմինը: Եւ Պիղատոսը զարմացաւ, որ Յիսուս այդչափ շուր 44
էր մեռել. եւ իր մօտ կանչելով հարիւրապետին՝ հարցրեց նրան
ու ասաց. «Իրօք այդչափ շուր մեռաւ»: Երբ այդ սպուզեց 45
հարիւրապետից, մարմինը շնորհեց Յովսէփին: Եւ Յովսէփը 46
կրաւ գնեց ու նրան իջեցնելով՝ պապեց այդ կրաւով ու դրեց
մի գերեզմանի մէջ, որ փորուած էր ժայռի մէջ: Եւ մի քար գլո-
րեց գերեզմանի դռան առաջ: Իսկ Մարիամ Մագդաղենացին 47
եւ Յակոբոսի ու Յովսէի մայր Մարիամը փեսան այն փեղը, ուր
նա դրուեց:

Եւ երբ շաբաթն անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացին, Յակո- 16
բոսի մայր Մարիամը եւ Սաղոմէն գնացին խնկի պապրաս-
փութիւն փեսան, որպէսզի գան եւ օծեն նրա մարմինը: Եւ 2
կիրակի օրը, առաւօտեան, արեւածագին եկան գերեզման: Եւ 3
ասում էին միմեանց. «Քարը գերեզմանի դռնից մեզ համար ո՞վ
պիտի գլորի»: Եւ նայեցին ու փեսան, որ գերեզմանից քարը 4

5 գլորուած էր. եւ այն շապ մեծ էր: Եւ ներս, գերեզման մտնելով՝
6 պարմունճան հագած. եւ զարհուրեցին: Եւ նա ասաց նրանց.
«Մի՛ վախեցէք, դուք Յիսուսին էք փնտռում՝ խաչուած Նազով-
7 րեցուն. նա յարութիւն առաւ, այսօրէլ չէ: Ահաւասիկ այն փողը,
8 այնպէ՛ղ կը փնտնէք նրան, ինչպէս ձեզ ասել էր»: Եւ երբ այս
9 լսեցին, ելան ու փախան գերեզմանից, քանի որ սարսափա-
10 հար էին եղել. եւ ոչ ոքի բան չասացին, որովհետեւ վախեցնում
11 էին: Կիրակի առաւօտեան յարութիւն առած լինելով՝ Յիսուս
12 նախ երեւաց Մարիամ Մագդաղենացուն, որից եօթը դէ Էր հա-
13 նել: Եւ սա գնաց ու պարմեց նրանց, որ Յիսուսի հետ էին եւ
14 դեռեւս սգում ու լաց էին լինում: Երբ նրանք լսեցին, թէ նա
15 կենդանի է եւ երեւացել է Մարիամին, չհաւարացին: Յետոյ
16 Յիսուս այլ կերպարանքով երեւաց նրանց, որոնք հանդ էին
17 գնում: Սրանք էլ եկան ու պարմեցին ուրիշների. բայց նրանք
18 էլ չհաւարացին: Յետոյ, մինչ Տասնմէկը սեղան էին նստել,
19 Յիսուս նրանց երեւաց եւ յանդիմանեց նրանց իրենց անհաւա-
20 րութեան եւ խստարարութեան համար, որովհետեւ չէին հաւա-
րացել նրանց, որոնց ինքը երեւացել էր՝ մեռելներից յարութիւն
առած: Եւ նրանց ասաց. «Գնացէ՛ք ամբողջ աշխարհով մէկ եւ
քարոզեցէ՛ք Աւերարանը բոլոր մարդկանց: Ով հաւարայ եւ
մկրտուի, պիտի փրկուի, եւ ով չհաւարայ, պիտի դատապար-
տուի: Սրանք են նշանները, որոնք պիտի ուղեկցեն նրանց,
որոնք հաւարում են. իմ անունով դուեր պիտի հանեն, լեզու-
ներ պիտի խօսեն, իրենց ձեռքերին օձեր պիտի բռնեն, եւ եթէ
մահացու թոյն խմեն, դա նրանց չպիտի վնասի. հիւանդնե-
րի վրայ ձեռք պիտի դնեն եւ բժշկեն»: Եւ ինքը Տէր Յիսուս,
նրանց հետ խօսելուց յետոյ, դէպի երկինք վերացաւ եւ նստեց
Տօր աջ կողմը: Իսկ նրանք ելան ու քարոզեցին Աւերարանը
ամբողջ աշխարհում՝ Տիրոջ գործակցութեամբ. եւ իրենց ուղեկ-
ցող բոլոր նշաններով հաստատում էին Խօսքը:

Ղուկաս

Քանի որ շաբերը ձեռնարկեցին շաբադրել մեզանում կա- 1
պարուած դէպքերի պարամոթիւնը, ինչպէս մեզ աւանդեցին 2
նրանք, որ սկզբից Խօսքի ականապետներն ու սպասաւորնե-
րը եղան, ես էլ, որ սկզբից սպուգութեամբ հեքամուր էի ե- 3
ղել ամէն բանի, կամեցայ կարգով քեզ գրել, ո՞վ գերազանցո
Թէոփիլէ, որպէսզի ճանաչես ճշմարտութիւնն այն խօսքերի, 4
որոնց աշակերտեցիր: Նրէասպանի Ներովդէս թագաւորի օ- 5
րով, Աբիայի քահանայական ընդանիքից Զաքարիա անունով
մի քահանայ կար, որի կինը Ահարոնի դստրերից էր. նրա ա-
նունը Եղիսաբեթ էր: Եւ երկուսն էլ Աստծու առաջ արդար էին 6
ու անարապ կերպով ընթանում էին Տիրոջ բոլոր պապութիւն-
ների եւ օրէնքների ճանապարհով: Նրանք որդի չունէին, ո- 7
րովհետեւ Եղիսաբեթը ամուլ էր, եւ երկուսն էլ իրենց առաջա-
ցած քարիքում էին: Եւ մինչ Զաքարիան Աստծու առջեւ իր 8
քահանայական պաշտօնն էր կատարում, իր կարգի օրերը հա-
սած լինելով՝ ըստ քահանայութեան օրէնքի նրան վիճակուեց 9
մտնել Տիրոջ տաճարը եւ խնկարկել: Եւ խնկարկութեան ժա- 10
մին ժողովրդի ամբողջ բազմութիւնը դրսում աղօթքի էր կանգ-
նած: Եւ Տիրոջ հրեշտակը երեւաց նրան՝ խնկերի սեղանի աջ 11
կողմում կանգնած: Երբ Զաքարիան նրան տեսաւ, խռովուեց, 12
եւ վախ ընկաւ նրա մէջ: Տիրոջ հրեշտակը նրան ասաց. «Մի՛ 13
վախեցիր, Զաքարիա՛, որովհետեւ քո աղօթքը լսելի եղաւ. քո
կինը՝ Եղիսաբեթը, մի որդի կը ծնի քեզ, եւ նրա անունը Յով-
հաննէս կը դնես: Նա քեզ համար ուրախութիւն եւ ցնծութիւն 14
կը լինի, եւ շաբերը կ'ուրախանան իր ծննդով, որովհետեւ նա 15
Տիրոջ առաջ մեծ կը լինի, զինի եւ օղի չի խմի եւ մօր որովայնից
սկսած Սուրբ Նոգով կը լցուի եւ Իսրայէլի որդիներից շաբերին 16
կը դարձնի դէպի իրենց Տէր Աստուածը: Նա Եղիայի հոգով 17
եւ զօրութեամբ պիտի գնայ նրա առաջից, որպէսզի հայրերի
սրտերը որդիներին դարձնի ու անհնազանդներին՝ արդարնե-
րի իմաստութեանը՝ Տիրոջ համար պատրաստ մի ժողովուրդ 18
կազմելու»: Եւ Զաքարիան ասաց հրեշտակին. «Ես ի՞նչ կերպ 19
կ'իմանամ այդ, քանի որ ես ծեր եմ, եւ կինս էլ առաջացած
պարիքում է»: Հրեշտակը նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Ես

Գաբրիէլն եմ, որ կանգնում եմ Աստուծո առաջ. ես ուղարկուեցի
20 խօսելու քեզ հետք եւ այդ բանը քեզ անտեսելու: Եւ ահա՛, դու
համար կը լինես եւ չես կարողանայ խօսել մինչեւ այն օրը, երբ
այդ կարարութիւն, քանի որ դու չհաւատացիր իմ խօսքերին, որ
21 կ'իրականան իրենց ժամանակին»: Իսկ ժողովուրդը սպասում
էր Զաքարիային. զարմանում էին, որ քաճարում նա ուշանում
22 է: Եւ երբ նա դուրս եկաւ, չէր կարողանում խօսել նրանց հետք:
Եւ նրանք իմացան, թէ քաճարում քաճիլք էր քաճել. եւ նա
նշանացի էր խօսում նրանց հետք ու մնում էր պապանձուած:
23, 24 Եւ երբ պաշտամունքի իր օրերը լրացան, գնաց իր քովը: Այդ
օրերից յետոյ նրա կինը՝ Եղիսաբեթը յղիացաւ: Հինգ ամիս նա
25 թաքցնում էր ինքն իրեն եւ ասում. «Այս ի՛նչ բան արեց Տէ-
րը ինձ իմ այս օրերին, երբ նայեց ինձ վրայ՝ վերացնելով իմ
26 նախաքինը մարդկանց միջից»: Վեցերորդ ամիսն Գաբրիէլ
հրեշտակը Աստուծո կողմից ուղարկուեց Գալիլիայի մի քաղա-
27 քը, որի անունը Նազարէթ էր, մի կոյսի մօտ, որ նշանուած էր
Յովսէփ անունով մի մարդու հետք՝ Դաւթի քնից: Եւ այդ կոյսի
28 անունը Մարիամ էր: Եւ հրեշտակը, գալով նրա մօտ, ասաց.
29 «Ուրախացիր, ո՛վ շնորհընկալ, Տէրը քեզ հետք է»: Իսկ նա այս
խօսքերի վրայ խռովուեց եւ մտքում խորհում էր, թէ ինչ բան էր
30 այս ողջոյնը: Եւ հրեշտակը նրան ասաց. «Մի՛ վախեցիր, Մա-
31 րիամ, որովհետեւ Աստուծոյ դու շնորհ գար: Եւ ահա՛ դու կը
յղիանաս եւ կը ծնես մի որդի ու նրա անունը Յիսուս կը դնես:
32 Նա մեծ կը լինի եւ Բարձրեալի որդի կը կոչուի: Եւ Տէր Աստու-
ած նրան կը քայ նրա հօր՝ Դաւթի աթոռը, եւ նա յափտեան կը
33 թագաւորի Յակոբի քան վրայ, ու նրա թագաւորութիւնը վախ-
34 ճան չի ունենայ»: Իսկ Մարիամը հրեշտակին ասաց. «Ինչպէ՛ն
այդ կը պարահի ինձ, քանի որ ես քաճարդ չեմ ճանաչում»: 35
Հրեշտակը պատասխանեց եւ նրան ասաց. «Մտրք Հոգին կը
գայ քո վրայ, եւ Բարձրեալի գօրութիւնը հովանի կը լինի քեզ,
որովհետեւ նա, որ քեզնից է ծնուելու, սուրբ է եւ Աստուծո որ-
36 դի կը կոչուի: Եւ ահա քո ազգական Եղիսաբեթը. նա եւս յղի
է իր ծերութեան մէջ, եւ այս՝ յղիութեան վեցերորդ ամիսն է
37 նրա, որ ամուսն էր կոչուած. որովհետեւ Աստուծո համար անկա-
38 րելի բան չկայ»: Եւ Մարիամն ասաց. «Ահաւասի՛կ ես մնում
եմ Տիրոջ աղախինը, թող քո խօսքի համաձայն լինի ինձ»: Եւ
39 հրեշտակը հեռացաւ նրանից: Այդ օրերին Մարիամը վեր կա-

ցաւ եւ շտապով գնաց Յուդայի լեռնային շրջանի քաղաքներից մէկը, մտաւ Զաքարիայի տունը ու Եղիսաբեթին ողջոյն տու- 40
եց: Եւ երբ Եղիսաբեթը Մարիամի ողջոյնը լսեց, մանուկը խա- 41
ղաց նրա որովայնում, եւ Եղիսաբեթը լցունց Սուրբ Հոգով եւ 42
բարձր ձայնով աղաղակեց ու ասաց. «Օրհնեա՛լ ես դու կանանց
մէջ, եւ օրհնեա՛լ է քո որովայնի պտուղը: Որպէղից՝ ինձ այս 43
ուրախութիւնը, որ իմ Տիրոջ մայրը ինձ մօտ գայ. որովհետեւ 44
ահաւասիկ, երբ քո ողջոյնի ձայնը հասաւ իմ ականջին, մանու-
կը ցնծալով խաղաց իմ որովայնում: Եւ երանի՛ նրան, որ կը 45
հաւաքայ, թէ Տիրոջ կողմից իրեն ասուածները կը կատարու-
են»: Եւ Մարիամն ասաց. Մարիամը գրեթէ երեք ամիս մնաց 46, 47
Եղիսաբեթի մօտ եւ դարձաւ իր տունը: Եղիսաբեթի ծննդաբե- 48
րելու ժամանակը լրացաւ, եւ նա մի որդի ծնեց. եւ նրա շուրջը 49
գտնուողներն ու նրա ազգապոռնիքը լսեցին, որ Տէրն իր մեծ ո-
ղորմութիւնը ցոյց տուեց նրա հանդէպ, եւ ուրախանում էին նրա
հետ: Եւ ութերորդ օրը եկան մանկանը թլփափելու. եւ նրան 50
իր հօր անունով Զաքարիա էին կոչում: Բայց նրա մայրը պա- 51
րասխանեց եւ ասաց. «Ո՛չ, այլ Յովհաննէս պէտք է կոչուի»: Նրան ասացին. «Մական քո ազգապոռնի մէջ չկայ մէկը, որի 52
անունը Յովհաննէս լինի»: Նշանացի ականարկեցին նրա հօրը, 53
թէ ի՛նչ կը կամենայ նրան կոչել: Իսկ նա մի տախտակ ուզեց 54
եւ վրան գրեց. «Ռբա անունը Յովհաննէս է»: Եւ բոլորը զարմա-
ցան: Եւ իսկոյն նրա բերանը բացուեց ու նրա լեզուն՝ նոյնպէս. 55
եւ խօսում էր ու օրհնում Աստծուն: Եւ ահ ընկաւ բոլորի մէջ, 56
որ լսեցին այս, եւ նրանց մէջ, որ բնակում էին նրանց շուր-
ջը: Եւ Հրէաստանի ամբողջ լեռնակողմում այս բոլոր բաները
պատմում էին: Եւ բոլոր լսողները պահում էին իրենց սրտում 57
այս ամենը եւ ասում էին. «Արդեօք ի՛նչ կը լինի այս մանուկը»: Եւ Տիրոջ ձեռքը նրա հետ էր: Զաքարիան՝ նրա հայրը, Սուրբ 58
Հոգով լցունց, մարգարեացաւ եւ ասաց. Եւ մանուկը աճում ու 59
զօրանում էր հոգով եւ մնում էր ամայի փեղերում՝ մինչեւ Իս-
րայէլում նրա երեւալու օրը:

Այն օրերին Օգոստոս կայսեր կողմից հրաման ելա՝ ամ- 2
բողջ երկրում մարդահամար անելու համար: Այս առաջին 2
մարդահամարը փեղի ունեցաւ, երբ Կիրենիոսը կուսակալ էր
Ասորիքում: Եւ բոլորը գնում էին արձանագրուելու մարդահա- 3
մարի՝ իւրաքանչիւրն իր քաղաքում: Յովսէփն էլ Դաւթի տնից 4

եւ ազգապոռհմից լինելով՝ Գալիլիայի Նազարէթ քաղաքից ելաւ գնաց դէպի Նրէասաբան՝ Դաւթի քաղաքը, որը Բերթղեհէմ է կոչուում, մարդահամարի մէջ արձանագրուելու Մարիամի հետ, որ նրա հետ նշանուած էր եւ յղի էր։ Եւ երբ նրանք այնպեղ հասան, նրա ծննդաբերելու օրերը լրացան, եւ նա ծնեց իր անդրանիկ որդուն, խանձարուրի մէջ փաթաթեց նրան ու դրեց մսուրի մէջ, որովհետեւ իջեւանում նրանց համար փեղ չկար։ Եւ այդ շրջանում բացօթեայ բնակուող հովիւներ կային, որոնք իրենց հօտերի գիշերային պահպանութիւնն էին անում։ Եւ Տիրոջ հրեշտակը երեւաց նրանց, Տիրոջ փառքը ծագեց նրանց շուրջը, ու նրանք սասպիկ վախեցան։ Եւ հրեշտակը ասաց նրանց. «Մի՛ վախեցէք, որովհետեւ ահա ձեզ մեծ ուրախութիւն եմ աւելարում, որը ամբողջ ժողովրդինը կը լինի. որովհետեւ այսօր Դաւթի քաղաքում ձեզ համար ծնուեց մի Փրկիչ, որ օծեալ Տէրն է։ Եւ սա՛ ձեզ համար նշան կը լինի. խանձարուրով փաթաթած եւ մսուրի մէջ դրուած մի մանուկ կը գտնէք»։ Եւ յանկարծակի այդ հրեշտակի հետ երեւաց երկնային զօրքերի մի բազմութիւն, որ օրհնում էր Աստծուն ու ասում. «Փառք Աստծուն՝ բարձունքներում, եւ երկրի վրայ խաղաղութիւն եւ հաճութիւն՝ մարդկանց մէջ»։ Եւ երբ հրեշտակները նրանցից հեռանալով երկինք բարձրացան, հովիւներն ասացին միմեանց. «Եկէ՛ք գնանք մինչեւ Բերթղեհէմ եւ տեսնենք, թէ ի՛նչ բան է այս եղածը, որ Տէրը մեզ ցոյց տուեց»։ Եւ նրանք շրապով եկան ու գտան Մարիամին ու Յովսէփին եւ մսուրի մէջ դրուած մանկանը։ Եւ ճանաչեցին նրան այն խօսքից, որ իրենց ասուել էր մանկան մասին։ Եւ բոլոր խողները զարմանում էին այն բաների վրայ, որ հովիւները ասացին իրենց։ Իսկ Մարիամը այս բոլոր ասուածները պահում էր իր մէջ եւ իր սրտում խորհում։ Եւ հովիւները վերադարձան. փառաւորում եւ օրհնում էին Աստծուն այն ամենի համար, որ լսեցին ու տեսան, ինչպէս իրենց պատմուել էր։ Եւ երբ ութ օրերը լրացան, եւ նա թփափուեց, նրա անունը Յիսուս դրուեց, ինչպէս հրեշտակի կողմից կոչուել էր, երբ դեռ չէր յղացուել մօր որովայնում։ Երբոր նրանց սրբագործման օրերը լրացան, Մովսէսի Օրէնքի համաձայն՝ նրան Երուսաղէմ փարան՝ Տիրոջը ներկայացնելու համար, ինչպէս գրուած էր Տիրոջ Օրէնքում. «Ամէն արու զաւակ, որ արգանդ է բացում, Տիրոջ համար սուրբ պիտի կոչուի»։

Եւ Տիրոջ Օրէնքում ասուածի համաձայն՝ ընծայ պէտք է փալ 24
 մի գոյգ փափրակ կամ աղաւնու երկու ձագ: Արդ, Երուսաղէ- 25
 մում Սիմէոն անունով մի մարդ կար, եւ այդ մարդը արդար ու
 աստուածավախ էր եւ ականկալում էր Իսրայէլի միսիթարութիւ-
 նը. եւ Սուրբ Նոգին էր նրա մէջ: Եւ Սուրբ Նոգուց հրամայուած 26
 էր իրեն մահ չբեանել, մինչեւ որ քեսներ Տիրոջ Օծեալին: Նա 27
 Նոգով առաջնորդուած՝ եկաւ փաճարը, եւ երբ ծնողները բե-
 րին Յիսուս մանկանը՝ նրա վրայ կափարելու ինչ որ օրէնքի
 սովորութեան համաձայն էր, Սիմէոնը նրան իր գիրկն առաւ, 28
 օրհնեց Աստուծոյ եւ ասաց. Եւ նրա հայրն ու մայրը զարմացած 29
 էին այն խօսքերի համար, որ ասում էին նրա մասին: Սիմէոնը 30
 նրանց օրհնեց եւ ասաց նրա մօրը՝ Մարիամին. «Ահա՛ սա նա
 է, որ պարճառ է դառնալու Իսրայէլի մէջ շարերի անկման ու
 բարձրացման եւ նշան՝ հակառակութեան: Իսկ քո հոգու միջով 31
 էլ սուր պիտի անցնի, որպէսզի բազում սրտերի խորհուրդներ
 յայտնի դառնան»: Եւ այնպէղ կար մի մարգարէութիւն՝ Աննա 32
 անունով՝ Փանուէլի դուստրը, Ասերի ազգապոռնից. սա փարի-
 քով շար առաջացած էր եւ ամուսնու հետ միայն եօթը փարի
 էր ապրել՝ սկսած իր կուսութիւնից: Նա մօր ութսունչորս փա- 33
 րեկան մի այրի էր, որ չէր հեռանում փաճարից, այլ ծոմապա-
 հութեամբ եւ աղօթքով գիշեր-ցերեկ ծառայում էր Աստուծոյ:
 Սա եւս նոյն ժամին վեր կացաւ եկաւ, գոհութիւն էր մատու- 34
 ցում Տիրոջը եւ խօսում էր մանկան մասին բոլոր նրանց հետ,
 որոնք Երուսաղէմի փրկութեանն էին սպասում: Եւ երբ ա- 35
 մէն ինչ կափարեցին Տիրոջ Օրէնքի համաձայն, վերադարձան
 Գալիլիա, իրենց քաղաքը՝ Նազարէթ: Եւ մանուկը աճում ու 36
 զօրանում էր՝ լի իմաստութեամբ. եւ Աստուծոյ շնորհները նրա
 վրայ էին: Արդ, նրա ծնողները ամէն փարի, Զափկի փօնին, 37
 Երուսաղէմ էին գնում: Եւ երբ նա փասներկու փարեկան եղաւ, 38
 փօնի սովորութեան համաձայն՝ Երուսաղէմ ելան: Եւ երբ փօ- 39
 նական օրերը լրացան, ու նրանք վերադարձան, մանուկ Յի-
 սուսը մնաց Երուսաղէմում, եւ նրա ծնողները այդ չիմացան:
 Կարծում էին, թէ նա իրենց ուղեկիցների հետ է. մի օրուայ չափ 40
 ճանապարհ եկան եւ նրան փնտրեցին ազգականների ու ծա-
 նօթների մէջ: Ու երբ չգտան, Երուսաղէմ վերադարձան՝ նրան 41
 փնտրելու համար: Եւ երեք օր յետոյ նրան գտան փաճարում. 42
 վարդապետների հետ նստած՝ նա լսում էր նրանց եւ հարցեր

43 էր Կալիս: Եւ բոլորը, որ նրան լսում էին, զարմանում էին
 44 նրա իմաստութեան եւ պարասխանների վրայ: Երբ ծնողնե-
 րը նրան փեսան, հիացան. իսկ մայրը նրան ասաց. «Որդի՛,
 այս ի՞նչ արեցիր դու մեզ. ահաւասիկ հայրդ ու ես փազնապած
 45 քեզ էինք փնտռում»: Եւ նա պարասխանեց նրանց. «Ինչո՞ւ
 էիք ինձ փնտռում, չգիտէիք, թէ ես Տօրս փանը պէտք է լինեմ»:
 46, 47 Բայց նրանք չհասկացան այն խօսքը, որ նա իրենց ասաց: Եւ
 Յիսուս նրանց հետ իջաւ ու Նազարէ՛ջ գնաց. եւ նա հնազանդ
 էր նրանց: Եւ նրա մայրը այս բոլոր բաները պահում էր իր
 48 սրտում: Իսկ Յիսուս զարգանում էր իմաստութեամբ, հասա-
 կով եւ շնորհով Աստծու ու մարդկանց առջեւ:

3 Տիբերիոս կայսեր իշխանութեան փասնհինգերորդ փարում,
 երբ Պոնտացի Պիղատոսը կուսակալ էր Տրէասարանի, եւ Նե-
 րովդէսը՝ չորրորդապետ Գալիլիայի, եւ նրա եղբայր Փիլիպ-
 պոսը՝ չորրորդապետ Իստրացիների ու Տրաքոնացիների աշ-
 2 խարհի, Լիսանիասը՝ չորրորդապետ Աքիլենէի, եւ Աննայի ու
 Կայիափայի քահանայապետութեան օրով, Աստծու խօսքը լսե-
 3 լի եղաւ Զաքարիայի որդի Յովհաննէսին անապատում: Եւ
 նա եկաւ Յորդանանի կողմը ապաշխարութեան մկրտութիւն
 4 քարոզելու՝ մեղքերի թողութեան համար, ինչպէս գրուած է Ե-
 5 սայի մարգարէի պարգամների գրքում. Եւ այն ժողովրդին, որ
 եկել էր իրենից մկրտուելու, ասում էր. «Իժե՛րի՛ ծնունդներ, ո՞վ
 6 ձեզ սովորեցրեց փախչել բարկութիւնից, որ գալու է: Այսուհե-
 րեւ ապաշխարութեան արժանի պարտւներ փութէ եւ մի՛ սկսէք
 ասել, թէ Աբրահամին ունենք իբրեւ հայր. այս ասեմ ձեզ, որ
 Աստուած կարող է այս քարերից անգամ դուրս բերել Աբրահա-
 7 մի որդիներ: Բայց ահաւասիկ կացինը ծառերի արմաքի վրայ
 է. ամէն ծառ, որ բարի պտուղ չի Կալիս, կտրոււմ եւ կրակն
 8 է նետուում»: Ժողովուրդը նրան հարցնում էր եւ ասում. «Իսկ
 9 արդ, ի՞նչ պիտի անենք»: Նա պարասխանեց նրանց եւ ասաց.
 «Ով որ երկու զգեստ ունի, մէկը թող փայ նրան, որ չունի, եւ ով
 10 որ ուտելիք ունի, նոյն ձեռով թող անի»: Մաքսաւորներն էլ ե-
 կան մկրտուելու եւ հարցրին նրան. «Վարդապէ՛տ, մե՛նք ինչ ա-
 11 նենք»: Նա ասաց նրանց. «Ձեզ հրամայումներից աւելին մի՛
 12 վերցրէք»: Զինուորները նոյնպէս հարցնում էին նրան. «Իսկ
 մե՛նք ինչ անենք»: Նա ասաց նրանց. «Ոչ ոքի մի՛ նետէք, ոչ ոքի
 13 մի՛ զրպարտէք, ձեր ռոճիկը թող ձեզ բաւարար լինի»: Ժողո-

վուրդը սպասման մէջ էր, եւ բոլորն իրենց սրբում Յովհաննէսի
 մասին հարց էին փալիս, թէ՛ միթէ սա՛ է Քրիստոսը: Նա պա- 14
 փասխանեց բոլորին ու ասաց. «Ես ձեզ մկրտում եմ ջրով, բայց
 գալիս է ինձնից աւելի զօրաւորը, որի կօշիկները հանելու ար-
 ժանի չեմ ես. նա ձեզ կը մկրտի Սուրբ Հոգով եւ հրով. նրա 15
 քամհարը իր ձեռքում է՝ մաքրելու իր կալը, հաւաքելու ցորենը
 իր շրեմարանում, իսկ յարդը կ'այրի անշէջ կրակով»: Նա շար 16
 ուրիշ միւսիւթարիչ խօսքերով բարի լուրն էր ատելում ժողովրդին:
 Բայց Ներովդէս չորրորդապետը, յանդիմանուած լինելով Յով- 17
 հաննէսի կողմից, իր եղբօր կնոջ՝ Ներովդիայի պարճառով եւ
 այն բոլոր չարիքների համար, որ Ներովդէսը գործել էր, այդ 18
 բոլորի վրայ աւելացրեց եւ այն, որ Յովհաննէսին բանտարկեց:
 Եւ ամբողջ ժողովրդի մկրտուելուց յետոյ, Յիսուս եւս մկրտուեց 19
 ու երբ աղօթքի կանգնեց, երկինքը բացուեց, եւ Սուրբ Հոգին 20
 մարմնաւոր քնքով, որպէս աղանի իջաւ նրա վրայ. եւ երկն-
 քից ձայն եկաւ, որ ասում էր. «Դո՛ւ ես իմ սիրելի Որդին, որ
 ունես իմ ամբողջ բարեհաճութիւնը»: Եւ ինքը Յիսուս շուրջ 21
 երեսուն փարեկան էր, երբ սկսեց իր գործունէութիւնը: Եւ, ինչ-
 պէս կարծում էին, որդին էր Յովսէփի, եւ սա՛ Յակոբի, եւ սա՛
 Նեղիի, եւ սա՛ Մաքաթէի, եւ սա՛ Ղեւիի, եւ սա՛ Մեղքիի, եւ սա՛ 22
 Յաննէի, եւ սա՛ Յովսէփի, եւ սա՛ Մաքաթէի, եւ սա՛ Ամոսի, եւ 23
 սա՛ Նաումի, եւ սա՛ Էսդիի, եւ սա՛ Նանգէի, եւ սա՛ Մաաթի, եւ 24
 սա՛ Մաքաթէի, եւ սա՛ Մեմէիի, եւ սա՛ Յոսէփէի, եւ սա՛ Յոդայի,
 եւ սա՛ Յովնանէի, եւ սա՛ Րէսայի, եւ սա՛ Զորոբաբէլի, եւ սա՛ 25
 Մաղաթիէի, եւ սա՛ Ներիի, եւ սա՛ Մեղքիի, եւ սա՛ Ադդէի, եւ 26
 սա՛ Կոսամի, եւ սա՛ Ելմոդադի, եւ սա՛ Երէի, եւ սա՛ Յեսուի, եւ 27
 սա՛ Եղիազարի, եւ սա՛ Յորամի, եւ սա՛ Մաքաթէի, եւ սա՛ Ղե-
 ւիի, եւ սա՛ Սիմէոնի, եւ սա՛ Յուդայի, եւ սա՛ Յովսէփի, եւ սա՛ 28
 Յովնամի, եւ սա՛ Եղիակիմի, եւ սա՛ Մելլէի, եւ սա՛ Մեննէի, 29
 եւ սա՛ Մաքաթայի, եւ սա՛ Նաթանի, եւ սա՛ Դաւթի, եւ սա՛ 30
 Յեսսէի, եւ սա՛ Օբէդի, եւ սա՛ Բոոսի, եւ սա՛ Սաղմանի, եւ սա՛
 Նաասոնի, եւ սա՛ Ամինադաբի, եւ սա՛ Արամի, եւ սա՛ Ադմէի, 31
 եւ սա՛ Առնէի, եւ սա՛ Եսրոնի, եւ սա՛ Փարէսի, եւ սա՛ Յուդայի,
 եւ սա՛ Յակոբի, եւ սա՛ Իսահակի, եւ սա, Աբրահամի, եւ սա՛ 32
 Թարայի, եւ սա՛ Նաքորի, եւ սա՛ Մերուգի, եւ սա՛ Ռազաւի, եւ 33
 սա՛ Փաղէկի, եւ սա՛ Երերի, եւ սա՛ Մաղայի, եւ սա՛ Կայնանի, 34
 եւ սա՛ Արփաքսադի, եւ սա՛ Սէմի, եւ սա՛ Նոյի, եւ սա՛ Ղամէքի,

35 եւ սա՛ Մաթուսաղայի, եւ սա՛ Ենոքի, եւ սա՛ Յարեղի, եւ սա՛
36 Մաղաղայելի, եւ սա՛ Կայնանի, եւ սա՛ Ենոսի, եւ սա՛ Սէթի, եւ
սա՛ Ադամի, եւ սա՛ Աստուծո՛ւ:

4 Եւ Յիսուս Սուրբ Հոգով լի վերադարձաւ Յորդանանից. եւ
2 Հոգով անապար առաջնորդուեց ու քառասուն օր փորձուեց
սապանայից: Չկերաւ եւ չխմեց այն օրերին. եւ երբ քառասուն
3 օրերը լրացան, քաղց զգաց: Եւ սափանան նրան ասաց. «Եթէ
4 Աստուծո՛ւ Որդի ես, այդ քարին ասա՛, որ հաց լինի»: Յիսուս
նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Գրուած է. «Միայն հացով
5 չէ, որ կ'ապրի մարդ, այլ՝ Աստուծո՛ւ ամէն խօսքով»: Եւ սա-
փանան փանելով նրան մի բարձր լեռ, մի վայրկեանում նրան
6 ցոյց փուեց աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները: Եւ սափա-
նան նրան ասաց. «Քեզ կրամ այս ամբողջ իշխանութիւնը եւ
սրանց փառքը, որովհետեւ ինձ է գրուած, եւ ում որ կամենամ,
7 կրամ այն: Արդ, եթէ դու իմ առաջ ընկած երկրպագես, բոլորը
8 քոնը կը լինի»: Յիսուս պատասխանեց նրան եւ ասաց. «Գրու-
ած է. «Քո Տէր Աստուծո՛ն պիտի երկրպագես եւ նրա՛ն միայն
9 պիտի պաշտես»: Եւ փարաւ նրան Երուսաղէմ, կանգնեցրեց
քաճարի աշտարակի վրայ ու ասաց նրան. «Եթէ Աստուծո՛ւ Որ-
10 դի ես, քեզ այսպէղից ցած գցիր, որովհետեւ գրուած է. «Իր
11 հրեշտակներին պատուիրուած է քո մասին, որ քեզ պահեն. եւ
իրենց ձեռքերի վրայ կը բռնեն քեզ, որ քո ոտքը երբեք քարին
12 չխփես»: Յիսուս պատասխանեց նրան եւ ասաց. «Ասուած է.
13 «Քո Տէր Աստուծո՛ն պիտի չփորձես»: Եւ սափանան կարարած
լինելով բոլոր փորձութիւնները՝ նրանից միառժամանակ հեռու
14 մնաց: Եւ Յիսուս Հոգու գորութեամբ վերադարձաւ Գալիլիա,
15 ու գաւառի բոլոր կողմերում նրա համբաւը փարածուեց: Եւ նա
ուսուցանում էր նրանց ժողովարաններում՝ փառաւորուելով բո-
16 լորից: Եւ եկաւ Նազարէթ, ուր նա սնուել մեծացել էր. եւ ըստ
17 իր սովորութեան՝ շաբաթ օրը ժողովարան մտաւ: Եւ նրան
փութին Եսայի մարգարէի գիրքը. եւ նա վեր կացաւ ընթերցելու.
18 եւ երբ գիրքը բացեց, գտաւ այն տեղը, ուր գրուած էր. «Տի-
րոջ Հոգին իմ վրայ է, դրա համար իսկ օծեց ինձ, ինձ ուղար-
կեց աղքատներին աւերարանելու, սրտով բեկեալներին բժշկե-
19 լու, գերիներին ազապում քարոզելու եւ կոյրերին՝ տեսողու-
թիւն, կեղեքուածներին ազապ արձակելու, Տիրոջը ընդունելի
20 փարին հռչակելու»: Եւ փակելով գիրքը՝ փուեց պաշտօնեային

ու նստեց. եւ ժողովարանում զպնուողների բոլորի աչքերը նրա
 վրայ էին սեւեռուած: Սկսեց ասել նրանց. «Այսօր այս գրու- 21
 ածքները կադարուեցին, երբ լսում էիք ձեր ականջներով»: Եւ 22
 բոլորը վկայում էին ու զարմանում նրա բերանից ելած շնոր-
 հալի խօսքերի վրայ ու ասում. «Սա Յովսէփի որդին չէ՞»: Եւ 23
 նա ասաց նրանց. «Անշուշտ, ինձ այս առածը կ'ասէք. «Բժիշկ,
 բժշկիր ինքդ քեզ»: Այն ամէնը, ինչ արել ես Կափառնայումում,
 որչափ որ լսեցինք, արա՛ւ եւ այսպէղ, քո գաւառում»: Եւ նա 24
 ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ մարգարէն ընդունելի չէ
 իր քաղաքում: Արդարեւ, ասում եմ ձեզ, որ Եղիայի օրով Իս- 25
 րայէլում բազում այրիներ կային, երբ երկինքը փակուեց երեք
 տարի ու վեց ամիս, եւ ամբողջ երկրի վրայ մեծ սով եղաւ:
 Մակայն նրանցից ոչ մէկի մօտ Եղիան չուղարկուեց, այլ միայն՝ 26
 մի այրի կնոջ՝ սիդոնացիների Մարեփթա քաղաքում: Նաեւ՝ 27
 Իսրայէլում Եղիսէ մարգարէի օրով բազում բորոքներ կային,
 եւ սակայն նրանցից ոչ մէկը չմաքրուեց, այլ միայն՝ Նէեման
 ասորին»: Երբ այս լսեցին, ժողովարանում բոլորը լցուեցին 28
 բարկութեամբ. եւ վեր կենալով՝ նրան քաղաքից դուրս հանե- 29
 ցին ու տարան մինչեւ դարաւանդը այն լեռան, որի վրայ շինու-
 ած էր իրենց քաղաքը, որպէսզի նրան գահավէժ անեն: Իսկ 30
 նա, անցնելով նրանց միջով, գնաց: Եւ իջաւ Գալիլիայի Կա- 31
 փառնայում քաղաքը ու շաբաթ օրերը ուսուցանում էր նրանց:
 Նրա ուսուցման վրայ զարմանում էին, որովհետեւ նրա խօս- 32
 քը լի էր հեղինակութեամբ: Եւ ժողովարանում մի մարդ կար, 33
 որին բռնել էր մի պիղծ դէսի չար ոգին. սա բարձր ծայնով աղա-
 դակեց եւ ասաց. «Թո՛ղ տուր մեզ, Յիսուս Նազովրեցի, ի՛նչ ես 34
 ուզում մեզնից. մեզ կորստեան մատնելո՞ւ եկար. գիտենք, թէ ով
 ես, Աստծու Սուրբն ես դու»: Յիսուս սաստեց նրան եւ ասաց. 35
 «Պապանձուիր եւ դո՛ւրս ելիր դրանից»: Դեւը մէջտեղում գե-
 տին զարկեց նրան եւ դուրս ելաւ նրանից ու որեւէ վնաս չտուեց
 նրան: Եւ բոլորին զարմանք պատեց. իրար հետ խօսում էին 36
 ու ասում. «Ի՛նչ խօսք է այս, որ իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ
 սաստում է պիղծ ոգիներին, եւ դրանք դուրս են գալիս»: Եւ 37
 նրա հռչակը տարածում էր գաւառի շրջակայքի բոլոր տեղե-
 րում: Եւ նա ժողովարանից դուրս գալով՝ մտաւ Սիմոնի տունը: 38
 Սիմոնի զոքանչը բարձր ջերմութեան մէջ տառապում էր: Նրա 39
 համար Յիսուսին աղաչեցին: Նա կանգնեց նրա մօտ, սաստեց 40

41 ջերմին, եւ ջերմը թողեց նրան: Տիւանդը անմիջապէս ուրքի ե–
 լաւ եւ սպասարկում էր նրանց: Եւ երբ արեւը մայր էր մտնում,
 բոլոր նրանք, որոնք պէսպէս ցաւերով հիւանդներ ունէին, նրա
 42 մօտ էին բերում նրանց. եւ նա նրանցից իւրաքանչիւրի վրայ
 ձեռք էր դնում ու նրանց բժշկում: Շապերի միջից դուրս էլ էին
 ելնում, աղաղակում եւ ասում. «Ռո՛ւ ես Աստծու Որդին»: Եւ
 նա սաստում էր ու թոյլ չէր փալիս նրանց խօսել. որովհետեւ
 43 գիպէին, թէ նա Քրիստոսն է: Եւ երբ օրը լուսացաւ, նա ելաւ
 գնաց մի ամայի քաղաք, իսկ ժողովուրդը փնտռում էր նրան. եկան
 մինչեւ նրա մօտ եւ չէին թողնում նրան, որ հեռանայ իրենցից:
 44 Եւ նա նրանց ասաց. «Աստծու արքայութիւնը ես ուրիշ քա–
 ղաքների էլ պիտի աւերարանեմ, որովհետեւ դրա համար իսկ
 45 ուղարկուեցի»: Եւ նա քարոզում էր գալիլիացիների ժողովա–
 րաններում:

5 Եւ մինչ ժողովուրդը խռնում էր նրա շուրջը՝ լսելու Աստ–
 2 ծու խօսքը, նա կանգնած էր Գեննեսարեթի ծովակի ափին: Եւ
 քեսաւ երկու նաւակներ, որ կանգնած էին ծովակի եզերքին. եւ
 ձկնորսները դրանց միջից դուրս եկած՝ ուռկաններն էին լուա–
 3 նում: Նա մտաւ նաւակներից մէկի մէջ, որ Սիմոնինն էր, եւ
 խնդրեց նրան, որ ցամաքից փոքր–ինչ հեռացնի այն. նստեց
 4 ու նաւակի միջից ուսուցանում էր ժողովրդին: Եւ երբ դա–
 դարեց խօսելուց, ասաց Սիմոնին. «Քշիր փա՛ր դէպի խորերը,
 5 եւ ձեր ուռկանները գցեցէ՛ք որսալու համար»: Սիմոնը պա–
 փասխանեց եւ նրան ասաց. «Վարդապէ՛տ, ամբողջ այս գի–
 շեր չարչարուեցիմք եւ ոչինչ չբռնեցիմք, բայց քո խօսքի համար
 6 ուռկանները կը գցենք»: Երբ այդ արեցին, մեծ քանակութե–
 ամբ ձկներ բռնեցին, այն աստիճան, որ նրանց ուռկանները
 7 պատռում էին: Նրանք նշան էին անում միւս նաւակի մէջ ե–
 դող իրենց որսակիցներին, որ գան իրենց օգնեն: Եւ նրանք
 եկան, եւ երկու նաւակներն էլ լցուեցին սուգուելու աստիճան:
 8 Երբ Սիմոն Պետրոսն այս քեսաւ, Յիսուսի ծնկներին ընկաւ եւ
 ասաց. «Ինձնից հեռո՛ւ գնա, Տէ՛ր, որովհետեւ ես մեղաւոր մարդ
 9 եմ». քանի որ վախը պատել էր նրան եւ բոլորին, որ նրա
 10 հետ էին, իրենց բռնած ձկների քանակի պատճառով. նոյ–
 նպէս եւ՝ Զեբեդէոսի որդիներին՝ Յակոբոսին եւ Յովհաննէսին,
 որոնք Սիմոնի որսակիցներն էին. եւ Յիսուս Սիմոնին ասաց.
 «Մի՛ վախեցիր, այսուհետեւ դու մարդկանց պիտի որսաս կե–

անքի համար»։ Եւ նաւակը ցամաք հանելով՝ թողեցին ամեն 11
ինչ ու նրան հետեւեցին։ Եւ երբ նա հասաւ քաղաքներից մէկը, 12
բորոպութեամբ պապած մի մարդ, Յիսուսին փեսնելով, երեսի
վրայ ընկած՝ աղաչեց նրան եւ ասաց. «Տէր, եթէ կամենաս, կա-
րո՞ղ ես ինձ մաքրել»։ Նա մեկնեց իր ձեռքը, դիպաւ նրան եւ 13
ասաց. «Կամենում եմ, մաքրուի՛ր»։ Եւ իսկոյն բորոպութիւնը
զնաց նրանից։ Յիսուս պապութիւնը նրան ոչ ոքի չասել, այլ՝ 14
«Գնա՛, - ասաց, - դու քեզ ցոյց փութ քահանային եւ ընծայ
փութ քո մաքրուելու համար, ինչպէս որ հրամայել էր Մովսէսը՝
ի վկայութիւն նրանց»։ Եւ նրա համբաւը աւելի ու աւելի էր 15
փարածուում. եւ բազում ժողովուրդ էր հաւաքում լսելու նրան
ու իրենց հիւանդութիւնից բժշկուելու։ Իսկ նա խոյս էր փալիս 16
դէպի ամայի փեղեր եւ աղօթքի էր կանգնում։ Մի օր ինքն ու-
սուցանում էր, իսկ փարիսեցիներն ու օրէնքի վարդապետները,
որոնք հաւաքուել էին Գալիլիայի եւ Նրեաստանի բոլոր քա-
ղաքներից ու Երուսաղէմից, նստած էին. եւ Տիրոջ զօրութիւնը 17
նրա հետ էր ու նրա միջոցով բժշկում էր։ Եւ ահա մարդիկ 18
մահիճով մի մարդ բերեցին, որ անդամալոյծ էր, եւ ուզում էին
նրան ներս մտցնել ու դնել նրա առաջ։ Եւ երբ ամբոխի պապ- 19
ճառով նրան ներս մտցնելու միջոց չգտան, բարձրացան փա-
նիք եւ կրուրի բացուածքից նրան վար կախեցին ու մահիճով
հանդերձ իջեցրին մէջփեղ, Յիսուսի առաջ։ Տեսնելով նրանց 20
հաւաքը՝ Յիսուս ասաց նրան. «Ո՛վ մարդ, թող քո մեղքերը քեզ
ներուեն»։ Օրէնսագետներն ու փարիսեցիները սկսեցին խորհել 21
եւ ասացին. «Ո՛վ է սա, որ հայհոյանքներ է ասում. ո՞վ կարող է
ներել մեղքերը, եթէ ոչ Աստուած միայն»։ Յիսուս, գիտենալով 22
նրանց մտածումները, պապասխանեց նրանց եւ ասաց. «Ի՞նչ
էք մտաւորում ձեր սրտերում. ո՞րն է աւելի հեշտ, ասել՝ քեզ նե- 23
րուած լինեն քո մեղքերը, թէ՛ ասել՝ վեր կաց եւ քայլի՛ր։ Բայց 24
որպէսզի իմանաք, թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի երկրի
վրայ մեղքերը ներելու (ասաց անդամալոյծին)՝ քեզ եմ ասում,
վեր կաց, վերցրո՛ւ քո մահիճը եւ գնա՛ քո փունը»։ Եւ իսկոյն 25
բոլորի առաջ վեր կենալով՝ իր վրայ առաւ այն, ինչի վրայ ինքը
պառկել էր, զնաց իր փունը եւ փառաւորում էր Աստուծոյ։ Բո- 26
լորին զարմանք պատեց, եւ փառաւորում էին Աստուծոյ։ Ահով
լցուեցին եւ ասում էին. «Այսօր արտասովոր բաներ փեսանք»։
Դրանից յետոյ, դուրս ելաւ այնպեղից եւ փեսաւ մի մաքսաւորի, 27

որի անունը Ղեւի էր, եւ որը մաքսաւորանը նստած՝ գործի վրայ
 28 էր: Յիսուս նրան ասաց. «Իմ յեպեւից արի՛»: Եւ նա թողնելով
 29 ամէն ինչ, վեր կացաւ գնաց նրա յեպեւից: Եւ Ղեւին իր տան
 մէջ նրան մեծ ընդունելութիւն տուեց, եւ մեծ թուով մաքսաւոր-
 30 ներ եւ ուրիշներ նրանց հետ սեղան էին նստել: Փարիսեցիներ-
 րը եւ օրէնագէտները տրտնջում էին Յիսուսի դէմ իր աշակերտ-
 ների մօտ ու ասում. «Ինչո՞ւ էք մաքսաւորների եւ մեղաւոր-
 31 ների հետ ուտում եւ խմում»: Յիսուս պատասխանեց նրանց
 եւ ասաց. «Առողջներին բժիշկներ պէտք չեն, այլ՝ հիւանդնե-
 32 րին: Ես չեմ եկել արդարներին կանչելու, այլ՝ մեղաւորներին՝
 33 ապաշխարութեան»: Եւ նրանցից ոմանք ասացին նրան. «Ին-
 չո՞ւ Յովհաննէսի, ինչպէս եւ փարիսեցիների աշակերտները ծոմ
 են պահում յաճախ եւ աղօթք անում, իսկ քո աշակերտները ու-
 34 տում են ու խմում»: Եւ նա ասաց նրանց. «Միթէ կարող էք
 հարսանքաւորներին հրամայել, որ ծոմ պահեն, որքան ժամա-
 35 նակ որ փեսան նրանց հետ է: Կը գան օրեր, երբ որ փեսան
 36 նրանցից կը վերցուի, ապա այդ օրերին ծոմ կը պահեն»: Եւ
 նրանց մի առակ էլ ասաց. «Ոչ ոք հնացած ձորձի վրայ նոր
 զգեստից կտոր չի դնի, ապա թէ ոչ՝ եւ նորը կը պատռուի, եւ
 37 նոր զգեստից վերցրած կտորը չի յարմարուի հնի հետ: Եւ ոչ
 ոք նոր գինին հին տիկերի մէջ չի լցնի, ապա թէ ոչ՝ նոր գինին
 հին տիկերը կը պայթեցնի. գինին կը թափուի, եւ տիկերը կը
 38 փչանան: Այլ՝ նոր գինին նոր տիկերի մէջ պէտք է լցուի, եւ եր-
 39 կուսն էլ կը պահուեն: Եւ ոչ ոք, երբ հինը խմի, նորը կ'ուզենայ,
 որովհետեւ կ'ասի, թէ՝ հինը աւելի լաւն է»:

6 Առաջին ամսուայ երկրորդ շաբաթ օրը, երբ նա անցնում էր
 արտերի միջով, նրա աշակերտները հասկ էին պոկում, շփում
 2 իրենց ափի մէջ եւ ուտում: Եւ փարիսեցիներից ոմանք ասա-
 ցին նրանց. «Ինչո՞ւ էք անում այն, ինչ օրինաւոր չէ անել շա-
 3 բաթ օրով»: Յիսուս նրանց պատասխանեց եւ ասաց. «Դուք
 չէ՞ք կարդացել, թէ ինչ արեց Դաւիթը, երբ քաղց զգաց ինքը եւ
 4 նրանք, որ նրա հետ էին. թէ ինչպէս նա մտաւ Ասափոմ տունը,
 կերաւ առաջաւորութեան հացը եւ տուեց նրանց, որ իր հետ էին.
 մինչդեռ, բացի քահանայապետներից, ոչ ոքի չէր թոյլատրուած
 5 ուտել այն»: Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Մարդու Որդին նաեւ
 6 շաբաթ օրուայ տէրն է»: Եւ մի ուրիշ շաբաթ օր նա մտաւ Ժո-
 դովարան եւ ուսուցանում էր. եւ այնպէղ կար մի մարդ, որի աջ

ձեռքը չորացած էր: Օրէնագէտներն ու փարիսեցիները հեպե- 7
 տում էին՝ տեսնելու, թէ արդեօք շաբաթ օրը կը բժշկի՞. որպէս-
 զի նրան ամբաստանելու համար բան գտնեն: Եւ նա գիտէր 8
 նրանց մտածումները: Չորացած ձեռքով մարդուն ասաց. «Վեր
 կաց, մէջտէնդ արի»: Նա վեր կացաւ կանգնեց: Յիսուս նրանց 9
 ասաց. «Ես ձեզ մի բան հարցնեմ. շաբաթ օրը ի՞նչ բան է օրի-
 նաւոր անել՝ բարի՞ գործ անել, թե՞ չար գործ, մի հոգի՞ փրկել,
 թե՞ կորստեան մատնել»: Եւ իր շուրջը բոլորի վրայ զայրագին 10
 նայելով՝ ասաց նրան. «Ձեռքդ երկարիր». եւ նա երկարեց, եւ
 նրա չորացած ձեռքը առողջացաւ միւսի նման: Նրանք լցուե- 11
 ցին կապաղութեամբ եւ միմեանց հետ խօսում էին, թէ ի՞նչ անեն
 Յիսուսին: Եւ այդ օրերին Յիսուս լեռ բարձրացաւ աղօթելու 12
 եւ ամբողջ գիշերն անցկացրեց Աստծուն աղօթելով: Եւ երբ
 լոյսը բացուեց, կանչեց իր աշակերտներին եւ ընտրեց նրան- 13
 ցից փասաներկուսին, որոնց եւ առաքեալներ անուանեց. Սի- 14
 մոնին, որին էլ Պետրոս կոչեց, եւ Անդրէասին՝ նրա եղբորը,
 Յակոբոսին, Յովհաննէսին, Փիլիպպոսին, Բարթողոմէոսին, 15
 Մարթէոսին, Թովմասին, Ալփէոսի որդի Յակոբոսին, Սիմոնին՝
 Նախանձայոյց կոչուածին, Յակոբի որդի Յուդային եւ Իսկա- 16
 րիովքացի Յուդային, որը եւ մատնիչ եղաւ: Եւ նրանց հետ մի- 17
 սահն իջաւ մի տափարակ տեղ, ուր նրա աշակերտների խում-
 բը եւ ամբողջ Նրէաստանից ու Երուսաղէմից եւ այն կողմերից 18
 եւ Տիրոսի ու Սիդոնի ծովեզրից շատ մեծ բազմութիւն եկել
 էր լսելու նրան եւ բժշկուելու իրենց հիւանդութիւններից: Եւ 19
 պիղծ ոգիներից տառապողները բժշկուում էին: Եւ ամբողջ ժո-
 դովորդն ուզում էր նրան դիպչել, որովհետեւ նրանից մեծ զօ- 20
 րութիւն էր դուրս գալիս եւ բժշկում բոլորին: Եւ Յիսուս աչքերը
 բարձրացրեց իր աշակերտների վրայ ու ասաց. - Երանի՛ հո- 21
 գով աղքատներիդ, որովհետեւ Աստծու արքայութիւնը ձերն է:
 - Երանի՛ նրանց, որ քաղցած են այժմ, որովհետեւ պիտի յա- 22
 գենան: - Երանի՛ նրանց, որ այժմ լալիս են, որովհետեւ պիտի 23
 ծիծաղեն: - Երանի՛ էձեզ, երբ որ մարդիկ ձեզ ապեն եւ երբ 24
 որ ձեզ մերժեն եւ նախապեն ու մարդու Որդու պարծառով ձեր
 մասին չար անուն հանեն: Ուրախացէ՛ք այդ օրը եւ ցնձացէ՛ք, 25
 որովհետեւ ձեր վարձը մեծ է երկնքում. նրանց հայրերը նոյն
 ձեւով էին վարում մարգարէների հանդէպ: - Բայց վայ՛ ձեզ՝ 26
 հարուստներիդ, որովհետեւ դուք ձեր մխիթարութիւնը ստացել

27 էք: - Վայ՛ ձեզ, որ այժմ յագեցած էք, որովհետեւ քաղցած
28 պիտի մնաք: - Վայ՛ ձեզ, որ այժմ ծիծաղում էք, որովհետեւ
29 պիտի սգաք ու պիտի լաք: - Վայ՛ ձեզ, երբ որ բոլոր մարդիկ
լաւ խօսեն ձեր մասին, որովհետեւ նրանց հայրերը սուր մար-
30 գարէներին այդպէս էին անում: «Բայց ասում եմ ձեզ, դո՛ւք,
որ լսում էք ինձ. սիրեցէք ձեր թշնամիներին, ձեզ պտողներին
31 բարութիւն արէք. օրհնեցէք ձեզ անիծողներին, ձեզ նեղողնե-
32 րի համար աղօթեցէք: Ով խփում է քո ծնօտին, նրան մի՛սն
էլ մօտեցրու. եւ ով որ քեզնից քո բաճկոնը բռնի է վերցնում,
33 նրան մի՛ արգելիր, որ վերցնի շապիկդ էլ: Ամէն մարդու, որ
քեզնից ուզում է, գո՛ւր, եւ ինչ որ մէկը քեզնից վերցնի, ես մի՛
34 պահանջիր: Եւ ինչպէս կամենում էք, որ անեն ձեզ մարդիկ,
35 այնպէս արէք եւ դուք նրանց: Եւ եթէ դուք ձեզ սիրողներին
սիրէք, ո՞րն է ձեր արած շնորհը, որովհետեւ մեղաւորներն էլ
36 են սիրում իրենց սիրողներին: Եւ եթէ ձեր բարերարներին
բարութիւն անէք, ո՞րն է ձեր արած շնորհը, որովհետեւ մեղա-
37 տրներն էլ նոյնն են անում: Եւ եթէ փոխ էք փալիս նրանց,
որոնցից յետ առնելու ականկալութիւն ունէք, ո՞րն է ձեր արած
շնորհը, որովհետեւ մեղաւորներն էլ են փոխ փալիս մեղաւոր-
38 ներին, որպէսզի նոյն չափով յետ առնեն: Բայց դուք սիրե-
ցէք ձեր թշնամիներին եւ բարութիւն արէք ձեզ պտողներին ու
փո՛խ փուէք նրան, ումից յետ առնելու ականկալութիւն չունէք:
Եւ ձեր վարձը շար կը լինի, եւ դուք Բարձրեալի որդիները կը
լինէք, որովհետեւ նա բարեհաճ է չարերի եւ ապերախսների
39 հանդէպ: Գթասիրտ եղէք, ինչպէս որ ձեր Տայրը գթասիրտ
40 է»: «Մի՛ դարէք, որ Աստծուց չդափուէք, մի՛ դափապարտէք,
եւ չպիտի դափապարտուէք, ներեցէք, եւ ներում պիտի գտնէք
41 Աստծուց, փուէք, եւ պիտի փրուի ձեզ. ձեր գոգը պիտի լցնեն
առա՛ր չափով՝ թաթաղուն, շարժուն, զեղուն. այն չափով, որով
42 չափում էք, նոյն չափով պիտի չափուի ձեզ համար»: Նրանց
մի առակ էլ ասաց. «Միթէ կարող է կոյրը կոյրին առաջնոր-
43 դել. չէ՞ որ երկուսն էլ փոքր կ'ընկնեն: Աշակերտը մեծ չէ, քան
իր վարդապետը. ամէն կարարեալ աշակերտ իր վարդապետի
44 պէս կը լինի: Ինչո՞ւ քո եղբօր աչքի միջի շիւղը րեսնում ես, իսկ
45 քո աչքի միջի գերանը չես նշմարում: Եւ կամ՝ ինչպէ՞ն կարող
ես եղբօրդ ասել՝ եղբայր, թող որ քո աչքից այդ շիւղը հանեմ,
իսկ դու քո աչքի միջի գերանը չես րեսնում: Կեղծաւոր, նախ

քո աչքից գերանը հանիր եւ ապա լաւ կը տեսնես՝ քո եղբօր
 աչքից շիւղը հանելու համար»։ «Որովհետեւ չկայ բարի ծառ, 46
 որ չար պտուղ տայ. եւ դարձեալ՝ չկայ չար ծառ, որ բարի պտուղ
 տայ. որովհետեւ իւրաքանչիւր ծառ իր պտղից է ճանաչուում։ 47
 Փշերից թուզ չեն քաղում եւ ոչ էլ մորենուց՝ խաղող։ Բարի 48
 մարդը իր սրտի բարի գանձերից բարին է բխեցնում, իսկ չար
 մարդը՝ չարն է բխեցնում. որովհետեւ սրտի աւելցուկից է, որ
 խօսում է նրա բերանը»։ «Ինչո՞ւ ինձ «Տէ՛ր, Տէ՛ր» էք կոչում, 49
 իսկ ինչ ասում եմ՝ չէք անում։ Ամէն մարդ, որ ինձ է գալիս եւ 50
 լսում է իմ խօսքերն ու կատարում դրանք, ձեզ ցոյց տամ, թե
 ում է նման։ Նման է Կրիստոսին այն մարդուն, որ հողը փո- 51
 րեց ու խորացրեց եւ հիմքը դրեց ժայռի վրայ. եւ երբ հեղեղ
 բարձրացաւ, գետը զարկեց փանը եւ չկարողացաւ շարժել այն,
 որովհետեւ նրա հիմքը ժայռի վրայ էր հաստատուած։ Իսկ ով 52
 իմ խօսքերը լսում է եւ չի կատարում, նման է այն մարդուն, որ
 հողի վրայ առանց հիմքի Կրիստոսին է շինում. գետը զարկեց, եւ այն
 իսկոյն փուլ եկաւ, եւ այդ փան կործանուի մեծ եղաւ»։

Եւ երբ Յիսուս վերջացրեց իր բոլոր խօսքերը, եւ ժողովուրդը 7
 նրան լսեց, Կափառնայում մտաւ։ Այնտեղ մի հարիւրապետի 2
 ծառայ, որ շար սիրելի էր նրա համար, ծանր հիւանդացել էր եւ
 մեռնելու մօտ էր։ Երբ լսեց Յիսուսի մասին, հրեաներից աւագ- 3
 ներին ուղարկեց, որ աղաչեն նրան, որպէսզի գայ եւ բժշկի իր
 ծառային։ Եւ նրանք Յիսուսի մօտ գալով՝ թախանձագին աղա- 4
 չում էին նրան եւ ասում. «Արժանի է նա, որին այս շնորհը պիտի
 անես, որովհետեւ նա սիրում է մեր ազգը եւ ժողովարանը նա՛ 5
 շինեց մեզ համար»։ Յիսուս գնաց նրանց հետ. երբ քնից շար 6
 հեռու չէր, հարիւրապետը նրա մօտ բարեկամներ ուղարկեց՝ ա-
 սելով. «Տէ՛ր, նեղութիւն մի՛ կրիր, որովհետեւ արժանի չեմ, որ 7
 իմ յարկի տակ մտնեմ. դրա համար էլ ինձ արժանի չհամարե-
 ցի քեզ մօտ գալու. այլ՝ խօսքով ասա՛, եւ իմ ծառան կը բժշկուի. 7
 որովհետեւ ինքս էլ իշխանութեան ենթակայ մարդ եմ, իմ ձեռ- 8
 քի տակ զինուորներ ունեմ. սրան ասում եմ՝ գնա՛, եւ գնում է,
 իսկ միւսին, թե՛ արի՛, եւ գալիս է, եւ իմ ծառային, թե՛ արա՛ այս
 բանը, եւ նա անում է»։ Եւ երբ Յիսուս այս լսեց, զարմացաւ. 9
 դարձաւ ժողովրդին, որ հետեւում էր իրեն, եւ ասաց. «Ճշմա-
 րիտ եմ ասում ձեզ, որ Իսրայէլի մէջ անգամ այսչափ հաւար 10
 չգտայ»։ Պարգամատրները Կրիստոսին վերադարձան եւ հիւանդ

11 ծառային գրան բժշկուած: Տեսեալ օրը Յիսուս գնում էր մի
քաղաք, որ Նային էր կոչում. նրա հետ էին գնում նաեւ իր ա-
12 շակերպները եւ բազում ժողովուրդ: Երբ քաղաքի դարպասին
մօտեցաւ, ահա դուրս էր բերում մի մեռել, միակ որդին իր մօր,
որ մի այրի կին էր. եւ քաղաքից բազում ժողովուրդ նրա հետ
13 էր: Երբ Տէրը կնօջը քնսաւ, խղճաց նրան եւ ասաց. «Մի՛ լար»:
14 Մօտենալով՝ դազաղին դիպաւ: Դազաղը փանդները կանգ ա-
ռան: Եւ նա ասաց. «Քեզ եմ ասում, ո՛վ պաքանի, վեր կաց»:
15 Մեռելը վեր կացաւ, նստեց եւ սկսեց խօսել: Եւ Յիսուս նրան
16 մօրը փոխեց: Եւ ահլը պաքեց բոլորին. փառաւորում էին Աստու-
ծուն եւ ասում. «Մի մեծ մարգարէ է յայրնուել մեր մէջ», եւ՝
«Աստուած այցելութիւն է փոխել իր ժողովրդին բարութեամբ»:
17 Եւ նրա մասին այս գրոյցը փարածուեց ամբողջ Տրէասպանում
18 եւ երկրի բոլոր կողմերում: Եւ Յովհաննէսին այս բոլորի մա-
19 սին պատմեցին իր աշակերպները: Եւ Յովհաննէսն իր աշա-
կերպներից մի երկուսին իր մօր կանչեց ու նրանց ուղարկեց
Տիրոջ մօտ՝ ասելու. «Դո՛ւ ես, որ գալու էիր, թե՛ ուրիշին սպա-
20 սենք»: Եւ այդ մարդիկ գալով նրա մօտ՝ ասացին. «Յովհան-
նէս Մկրտիչը մեզ ուղարկեց քեզ մօտ եւ ասում է. «Դո՛ւ ես, որ
21 գալու էիր, թե՛ ուրիշին սպասենք»: Եւ նոյն ժամին նա շարե-
րին բժշկեց հիւանդութիւններից, ցաւերի հարուածներից, չար
22 ոգիներից եւ բազմաթիւ կոյրերի փեստղութիւն շնորհեց: Նա
պաքասխանեց նրանց եւ ասաց. «Գնացէք պատմեցէ՛ք Յով-
հաննէսին, ինչ որ դուք քնսաք եւ լսեցիք. որ կոյրերը քնսում
են, կաղերը՝ քայլում, բորոքները մաքրում են, խուլերը՝ լսում,
մեռելները յարութիւն են առնում, աղքատները Բարի լուրն են
23 լսում. եւ երանի՛ նրան, որ իմ պարճառով չի գայթակղուի»:
24 Եւ երբ Յովհաննէսի պարգամատրները գնացին, նա սկսեց ժո-
ղովրդին խօսել Յովհաննէսի մասին. «Ի՛նչ քնսնելու համար
25 դուրս եկաք անապար. քամուց շարժուող մի եղէ՛գ: Նապա
ի՛նչ քնսնելու համար դուրս եկաք. փափուկ զգեստներով զար-
դարուած մի մարդ. ահաւասիկ նրանք, որ փառաւոր զգեստ-
ներով են եւ փափուկ կենցաղով են ապրում, արքունիքներում
26 են լինում: Նապա ի՛նչ քնսնելու համար դուրս եկաք. մի մար-
27 գարէ՛. այո՛, ասում եմ ձեզ, առաւել քան մի մարգարէ. ո-
րովհետեւ Յովհաննէսը նա է, որի մասին գրուած է. «Ահա քո
առաջից ուղարկում եմ իմ պարգամատրին, որպէսզի քո առաջ

քո ճանապարհը պապրասսփի»։ Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, կանանցից ծնուածների մէջ չկայ աւելի մեծ մարգարէ, քան Յովհաննէսը. բայց Աստծու արքայութեան մէջ ամենափոքրը աւելի մեծ է, քան թէ նա»։ Եւ երբ ամբողջ ժողովուրդը լսեց, նոյնպէս եւ մաքսատրները, ընդունեցին Աստծու արդարութիւնը՝ մկրտուելով Յովհաննէսի մկրտութեամբ։ Իսկ փարիսեցիները եւ օրինականները իրենց հոգիներում Աստծու խորհուրդն անարգեցին նրանով, որ Յովհաննէսից չմկրտուեցին։ «Արդ, ո՞ւմ նմանեցնեմ այս սերնդի մարդկանց, եւ ո՞ւմ են նման։ Նրանք նման են մանուկների, որոնք նստում են հրապարակներում, ձայն են քալիս միմեանց եւ ասում. «Փող զարկեցինք ձեզ համար, եւ չպարեցիք. ողբ ասացինք, եւ դուք լաց չեղաք»։ Եկաւ Յովհաննէս Մկրտիչը, չէր ուրում եւ չէր խմում. եւ դուք ասացիք՝ նրա մէջ դեւ կայ։ Եկաւ մարդու Որդին. ուրում է եւ խմում. եւ դուք ասում էք. «Ահա ուրող եւ խմող մի մարդ, մաքսատրների եւ մեղատրների բարեկամ»։ Եւ իմաստութիւնը արդարացուեց իր որդիներից»։ Փարիսեցիներից մէկը աղաչում էր նրան, որ իր հետ ճաշ ուրի. եւ նա մրնելով փարիսեցու րումը՝ սեղան նստեց։ Եւ քաղաքում մի մեղատր կին կար. երբ նա իմացաւ, որ փարիսեցու րանը սեղան է նստել, մի շիշ ազնիւ իւղ բերելով, կանգնեց Յիսուսի յետեւ, նրա ոտքերի մօտ. եւ լաց էր լինում ու սկսեց արտասուքներով թրջել նրա ոտքերը եւ իր գլխի մազերով սրբում էր. համբուրում էր նրա ոտքերը եւ այդ իւղով օծում։ Իսկ փարիսեցին, որ նրան հրաւիրել էր, րեսնելով այդ, իր մտքում ասում էր. «Եթէ սա մարգարէ լինէր, ապա կ'իմանար, թէ ով կամ ինչպիսի մի կին է մօրենում իրեն, որովհետեւ նա մեղատր է»։ Յիսուս պարասխանեց նրան եւ ասաց. «Միմո՞ն, քեզ ասելու քան ունեմ»։ Եւ սա ասաց. «Ասա՛, Վարդապէ՛տ»։ Եւ Յիսուս ասաց. «Մի փոխաբոյ երկու պարտապաններ ունէր. մէկը հինգ հարիւր դահեկան պարտք ունէր, իսկ միւսը՝ յիսուն։ Եւ քանի որ նրանք հարուցելու ոչինչ չունէին, երկուսին էլ պարտքը շնորհեց. հիմա ասա՛, ո՞վ աւելի շար կը սիրի նրան»։ Միմոն ասաց. «Ինձ այնպէս է թում, թէ նա՛ ում աւելի շարը շնորհուեց»։ Եւ Յիսուս ասաց նրան. «Ուղի՞ղ դարեցիր»։ Եւ դառնալով կնոջ կողմը՝ Միմոնին ասաց. «Տեսնո՞ւմ ես այս կնոջը. մրայ քո րումը, ոտքերիս համար ջուր չրուիր, իսկ սա իր արտասուքներով թրջեց իմ ոտ-

45 քերը եւ իր մագերով սրբեց: Դու ինձ մի համբոյր ել չրուիր,
 սակայն սա ահա քուն մտնելուցս ի վեր չի դադարում ուրքերս
 46 համբուրելուց: Դու իւղով իմ գլուխը չօծեցիր, սա անուշ իւ-
 47 ղով ուրքերս օծեց: Դրա համար քեզ ասում եմ. իր անհամար
 մեղքերը կը ներուեն սրան, որովհետեւ ուժգին սիրեց. քանզի
 48 ում շաք է ներում, շաք է սիրում, եւ ում սակաւ՝ սակաւ»: Եւ
 49 ասաց այն կնոջը. «Քո մեղքերը քեզ ներուած են»: Եւ նրանք,
 որ նրա հետ սեղան էին նստել, սկսեցին ասել իրենց մտքում.
 50 «Ո՞վ է սա, որ մեղքերին թողութիւն է տալիս»: Եւ նա ասաց
 այդ կնոջը. «Քո հաւանքը քեզ փրկեց, գնա՛ խաղաղութեամբ»:

8 Դրանից յետոյ Յիսուս շրջում էր քաղաքներում եւ գիւղե-
 րում, քարոզում էր եւ աւերարանում Աստծու արքայութիւնը:
 2 Եւ նրա հետ էին Տասներկուսը եւ մի քանի կանայք, որոնք
 բժշկուել էին չար ոգիներից ու հիւանդութիւններից. Մարիամը,
 որ կոչում էր Մագդաղենացի, եւ որից եօթը դու էր դուրս ե-
 3 կել, Յովհաննան՝ Ներովդէսի վերակացուի՝ Քուզայի կինը, եւ
 Շուշանն ու շաք ուրիշներ, որոնք իրենց ունեցումներից մատու-
 4 կարարում էին նրան: Երբ շաք ժողովուրդ եւ բազմաթիւ քա-
 ղաքներից նրա մօտ եկածներ հաւաքուեցին, առակով նրանց
 5 ասաց. «Մի սերմնացան ելաւ սերմեր ցանելու: Եւ երբ նա
 սերմանում էր, մի մաս սերմ ընկաւ ճանապարհի եզերքը եւ
 6 ոտնակոխ եղաւ, եւ երկնքի թռչունները այն կերան: Եւ ու-
 րիշ մի մաս ընկաւ ապառաժի վրայ. երբ բուսաւ, չորացաւ՝
 7 խոնաւութիւն չլինելու պատճառով: Եւ ուրիշ մի մաս ընկաւ
 8 փշերի մէջ. եւ փշերը նրա հետ բուսնելով՝ այն խեղդեցին: Եւ
 ուրիշ մի մաս ընկաւ լաւ ու պարարտ հողի վրայ եւ, բուսնելով,
 հարիւրապարիկ պտուղ տուեց»: Երբ այս խօսեց, ասաց. «Ով
 9 որ լսելու ականջ ունի, թող լսի»: Աշակերտները նրան հարց-
 10 նում էին, թէ այդ առակն ի՞նչ է նշանակում: Եւ նա ասաց. «Ձեզ
 արուած է գիտենալ Աստծու արքայութեան խորհուրդները, իսկ
 ուրիշներին՝ առակներով, որպէսզի նայեն, բայց չգիտեն, լսեն,
 11 բայց չիմանան: Իսկ առակը այս է նշանակում. սերմը Աստ-
 12 ծու խօսքն է: Որոնք որ ճանապարհի եզերքին են, այդ նրանք
 են, որ լսում են, եւ ապա սաքանան գալիս հանում է խօսքը
 13 նրանց սրտից, որպէսզի չհաւատան եւ չփրկուեն: Եւ որոնք որ
 ապառաժի վրայ են, այդ նրանք են, որ, երբ լսեն, խնդրեամբ
 են ընդունում խօսքը, բայց արմատ չեն բռնում. սրանք մի-

առժամանակ հաւաքում են, իսկ փորձութեան ժամանակ՝ հե-
ռանում: Իսկ այն, որ փշերի մէջ ընկաւ, այդ նրանք են, որ, 14
երբ լսում են խօսքը, աշխարհի հոգսերով, հարստութեամբ եւ
գուարճութեամբ զբաղուած լինելով՝ խեղդում ու անապուղ են
լինում: Իսկ այն, որ պարարտ հողի վրայ է, նրանք են, որ 15
բարի եւ գուարթագին սրտով լսելով խօսքը՝ ընդունում են այն
եւ յարարելով պրուղ են փալիս»: «Ո՛չ որ ճրագ չի վառի եւ 16
կաթսայի փակ չի թաքցնի կամ մահճի փակ չի դնի, այլ կը դնի
աշտանակի վրայ, որպէսզի, ովքեր մտնեն, լոյսը փեսնեն: Ծա- 17
ծուկ ոչինչ չկայ, որ չյայտնուի, ոչ էլ գաղտնի բան, որ չհմացուի
եւ ի յայտ չգայ: Այսուհետեւ զգո՛յշ եղէք, թէ ինչպէս էք դուք 18
լսում. որովհետեւ ով որ ունի, նրան կը րրուի, իսկ ով որ չունի,
եւ այն, ինչ որ նա կարծում է, թէ ունի, կը վերցուի նրանից»
Նրա մօտ եկան իր մայրն ու եղբայրները եւ չէին կարողանում 19
նրան մօտենալ բազմութեան պարճառով: Իմաց փոխն նրան 20
եւ ասացին. «Քո մայրը եւ քո եղբայրները դրսում կանգնել են
եւ ուզում են քեզ փեսնել»: Եւ նրանց ասաց. «Իմ մայրը եւ եղ- 21
բայրները սրանք են, որ Աստծու խօսքը լսում են եւ կատարում»:
Մի օր ինքը նաւակ նստեց իր աշակերտների հետ եւ նրանց ա- 22
սաց. «Եկէ՛ք ծովակի միւս կողմն անցնենք»: Եւ գնացին: Մինչ 23
նաւարկում էին, նա քուն մտաւ: Եւ ծովակի վրայ քամու մի
մրրիկ իջաւ. ծովը ուռչում էր, նաւակը ջրով լցնում. եւ նրանք
փազնապի էին մտնուել: Մօտեցան արթնացրին նրան եւ ա- 24
սացին. «Վարդապէ՛ր, Վարդապէ՛ր, ահա կորչում ենք»: Եւ նա
վեր կենալով՝ սաստեց քամուն ու աղմկայոյզ կոհակներին, եւ
նրանք հանդարտուեցին, եւ խաղաղութիւն փրեց: Եւ նրանց 25
ասաց. «Ո՛ր է ձեր հաւաքը»: Եւ նրանք սարսափած՝ զարմա-
ցան եւ ասում էին միմեանց. «Ո՛վ է արդեօք սա, որ հողմերին
ու ջրերին անգամ հրաման է փալիս, եւ դրանք հնազանդում 26
են սրան»: Ապա նաւարկեցին իջան գերգեսացիների երկիրը,
որը Գալիլիայի հանդիպակաց կողմն է: Եւ երբ նա ցամաք ե- 27
լաւ, նրան պարահեց քաղաքից մի մարդ, որի մէջ դէւեր կային.
նա երկար ժամանակ հագուստ չէր հագել եւ ոչ էլ փան մէջ էր
բնակուել, այլ՝ գերեզմանների: Եւ փեսնելով Յիսուսին՝ աղա- 28
ղակեց, ընկաւ նրա առաջ եւ բարձր ձայնով ասաց. «Ի՞նչ ես
ուզում ինձնից, Յիսուս, բարձրեալ Աստծու Որդի, աղաչում եմ
քեզ, ինձ մի՛ փանջիր». որովհետեւ Յիսուս հրաման էր փալիս 29

պիղծ ոգուն, որ դուրս գայ այդ մարդուց, քանի որ շար անգամ
փիրացել էր նրան, եւ նա կապում էր շղթաներով, պահում
էր երկաթների մէջ, բայց կոտրում էր կապանքները եւ դէից
30 քշում էր անբնակ վայրեր: Յիսուս հարցրեց նրան եւ ասաց.
«Անունդ ի՞նչ է»: Եւ նա ասաց. «Լեգէոն». որովհետեւ նրա մէջ
31 շար դէներ էին մտել. աղաչում էին նրան, որ հրաման չտայ
32 իրենց, որ անդունդ գնան: Եւ այնպէղ մեծ թուով խոզերի մի
երամակ կար, որ արածում էր լերան վրայ: Աղաչեցին նրան, որ
հրաման տայ իրենց՝ գնալ մտնել նրանց մէջ: Եւ նա թոյլատրեց
33 նրանց, եւ դէները դուրս եկան այդ մարդուց ու մտան խոզերի
մէջ. եւ երամակը գահաւանդից դիմեց դէպի ծովակ ու խեղ–
34 դուեց: Երբ խոզարածները տեսան պապահածները, փախան
35 եւ պապմեցին քաղաքում ու ագարակներում: Եւ երբ մարդիկ
դուրս եկան կաբարուածները տեսնելու եւ եկան Յիսուսի մօտ
ու գտան այն մարդուն, որից դէները ելել էին, – որը հագնուած
էր զգաստացած՝ նստած էր Յիսուսի ոտքերի մօտ, – վախեցան:
36 Նրանք, որ ականատես էին եղել, պարմեցին նրանց, թէ ինչպէս
37 փրկուեց դիւահարը: Եւ գերգեսացիների երկրի շրջակայքում
գտնուող ամբողջ բնակչութիւնը աղաչում էր Յիսուսին՝ հեռու
գնալ իրենց սահմաններից, որովհետեւ մեծ վախով տագնա–
38 պում էին: Եւ նա նաւակ նստելով՝ վերադարձաւ: Այն մարդը,
որից դէները դուրս էին եկել, աղաչում էր նրան, որ ինքը նրա
39 հետ շրջի: Բայց Յիսուս արձակեց նրան եւ ասաց. «Վերա–
դարձի՜ր քո տունը եւ պապմի՜ր, ինչ որ Աստուած արեց քեզ հա–
մար»: Նա գնաց քաղաք եւ տարածում էր այն, ինչ Յիսուս արեց
40 իրեն: Եւ երբ Յիսուս վերադարձաւ ծովի միւս կողմը, ժողո–
վուրդը նրան լաւ ընդունեց, որովհետեւ ամէնքը նրան սպասում
41 էին: Եւ ահա եկաւ մի մարդ, որի անունը Յայրոս էր, եւ ո–
րը ժողովրդապետ էր: Յիսուսի ոտքերն ընկնելով՝ նա աղաչում
42 էր նրան, որ իր տունը մտնի, որովհետեւ նա մօտ տասներ–
կու տարեկան մի միամօրիկ դուստր ուներ, որ մահամերձ էր:
43 Եւ երբ Յիսուս գնում էր, ժողովուրդը նրան նեղում էր: Եւ մի
կին, որ տասներկու տարուց ի վեր արիւնահոսութիւն ուներ եւ
44 հնար չէր եղել նրան որեւէ մէկից բժշկուել, յետեւից մօտեցաւ
եւ դիպաւ նրա զգեստի քղանցքին, եւ նոյն ժամին նրա արիւ–
45 նահոսութիւնը դադարեց: Եւ Յիսուս ասաց. «Ո՛վ էր, որ ինձ
դիպաւ»: Եւ երբ բոլորը ուրանում էին, Պետրոսը եւ նրա հետ

եղողները ասացին. «Վարդապե՛տ, ժողովուրդն է, որ սեղմում
 ու նեղում է քեզ»: Եւ Յիսուս ասաց. «Մէկն ինձ դիպաւ, որով- 46
 հեքեւ զգացի, որ ինձնից զօրութիւն դուրս եկաւ»: Երբ կինը 47
 փեսաւ, որ այդ ծածուկ չմնաց նրանից, դողալով եկաւ եւ ընկաւ
 նրա առաջ ու ամբողջ ժողովրդի առջեւ պարսեց, թէ ինչ բանի
 համար դիպաւ նրան եւ թէ ինչպէս իսկոյն բժշկուեց: Եւ նա 48
 ասաց. «Քաջալերուի՛ր, դո՛ւսար, քո հաւաքը փրկեց քեզ, գնա՛
 խաղաղութեամբ»: Եւ մինչ նա խօսում էր, ժողովրդապետի 49
 փնից մէկն եկաւ եւ Յայրոսին ասաց. «Աղջիկդ մեռաւ, յոգ-
 նութիւն մի՛ պարճառի՛ր դրան»: Իսկ երբ Յիսուս լսեց, նրան 50
 պարասխանեց եւ ասաց. «Մի՛ վախեցիր, միայն հաւաքա՛ւ, եւ
 նա կ'ապրի»: Եւ նրա փունը մփնելով՝ ոչ ոքի չթողեց ներս 51
 մփնել, բացի Պեարոսից, Յակոբոսից, Յովհաննէսից եւ երե-
 խայի հօրից ու մօրից: Ամենքը լալիս եւ ողբում էին նրա վրայ: 52
 Եւ նա ասաց. «Լաց մի՛ եղէք, որովհետեւ մեռած չէ, այլ ննջում
 է»: Իսկ նրանք ծաղրում էին նրան, որովհետեւ գիտէին, որ մե- 53
 ռած էր: Եւ ամենքին դուրս հանելով՝ բռնեց նրա ձեռքից, գոչեց 54
 եւ ասաց. «Վեր կաց, կանգնի՛ր, ո՛վ մանուկ»: Եւ նրա հոգին 55
 վերադարձաւ, եւ մանուկը իսկոյն կանգնեց: Եւ Յիսուս հրամա-
 յեց, որ նրան ուրելու բան փան: Եւ նրա ծնողները զարմացած 56
 մնացին, իսկ նա պարտիւրեց, որ ոչ ոքի չասեն, ինչ որ եղել էր:

Եւ նա կանչելով փասներկու առաքեալներին՝ նրանց զօրու- 9
 թիւն եւ իշխանութիւն փութեց բոլոր դեւերի վրայ, նաե՛ւ բժշկելու
 հիւանդութիւնները: Եւ ուղարկեց նրանց քարոզելու Ասպոնոյ 2
 արքայութիւնը եւ բժշկելու ախտերով վարակուածներին: Եւ 3
 ասաց նրանց. «Ճանապարհի համար ոչինչ մի՛ վերցրէք. ոչ
 գաւազան եւ ոչ մախաղ, ոչ հաց եւ ոչ արծաթ դրամ. երկու
 հագուստ մի՛ ունեցէք. որ փունն էլ մփնէք, այնպե՛ղ գիշերեցէք 4
 եւ ապա այնպեղից գնացէք: Եւ նրանք, որ ձեզ չեն ընդունի, 5
 որպէս վկայութիւն նրանց դէմ՝ ձեր ոտքերի փոշին թօթափե-
 ցէ՛ք, երբ այդ քաղաքից դուրս ելնէք»: Եւ նրանք ելան եւ շրջում 6
 էին քաղաքներում ու գիւղերում, աւերարանում էին եւ բժշկում
 ամէն փեղ: Ներովդէս չորրորդապետը լսեց այս բոլոր գործե- 7
 րը եւ զարմանում էր ոմանց ասածի վրայ, թէ՛ Յովհաննէսը 8
 մեռելներից յարութիւն է առել, իսկ ոմանց ասածի վրայ, թէ՛
 Եղիան յայրնուեց, եւ ուրիշների՝ թէ՛ նախկին մարգարէներից
 մէկը յարութիւն է առել: Ներովդէսն ասաց. «Յովհաննէսին 9

ես գլխապեցի, իսկ սա ո՞վ է, որի մասին այսպիսի բաներ են
10 լսում»: Եւ ուզում էր նրան րեսնել: Առաքեալները վերադար-
ձան եւ Յիսուսին պարմեցին այն ամէնը, ինչ որ արեցին. եւ նա
նրանց հետն առնելով՝ քաշուեց առանձնացաւ ամայի մի րեղ,
11 մօտակայքը մի քաղաքի, որ Բեթսայիդա էր կոչուում: Եւ երբ
ժողովուրդը իմացաւ, գնաց նրա յետեւից. եւ նա ընդունելով
նրանց՝ խօսում էր նրանց հետ Աստծու արքայութեան մասին.
12 եւ որոնք որ բժշկուելու կարիք ունէին, բժշկում էր նրանց: Եւ
օրն սկսեց րարածամել: Տասներկուսը մօրեցան եւ նրան ա-
սացին. «Արձակի՛ր այս ժողովրդին, որպէսզի գնան շրջակայ
գիւղերը եւ ագարակները, հանգստանան եւ կերակուր գտնեն,
13 որովհետեւ այսպեղ ամայի վայրում ենք»: Նա ասաց նրանց.
«Դո՛ւք րուէք նրանց ուրելու բան»: Եւ նրանք ասացին. «Մենք
հինգ նկանակից եւ երկու ձկից աւելին չունենք, եթէ չգնանք եւ
14 այս ժողովրդի համար բաւարար ուրելիք չգնենք». որովհե-
րեւ շուրջ հինգ հազար մարդ կար: Նա աշակերտներին ասաց.
15 «Նսրեցրէ՛ք դրանց խումբ-խումբ, յիսուն-յիսուն»: Եւ այդպէս
16 արեցին ու ամենքին նսրեցրին: Եւ նա վերցնելով հինգ նկա-
նակը եւ երկու ձուկը՝ նայեց դէպի երկինք, օրհնեց, կրրեց եւ ա-
17 շակերտներին րուեց, որպէսզի ժողովրդի առաջ դնեն: Ամէնքը
կերան եւ յագեցան. իսկ կրորտանքները վերցրին՝ րասներկու
18 սակառ լիքը: Եւ երբ նա առանձին աղօթքի էր կանգնել, նրա
հետ էին նաեւ իր աշակերտները: Նրանց հարցրեց եւ ասաց.
19 «Ժողովուրդը իմ մասին ի՞նչ է ասում. ո՞վ են»: Եւ նրանք պա-
րասխանեցին եւ ասացին. «Յովհաննէս Մկրտիչը. եւ ոմանք,
թէ՛ Եղիան, իսկ ուրիշներ, թէ՛ նախնիներից մի մարգարէ յարու-
20 թիւն է առել»: Ասաց նրանց. «Դո՛ւք իմ մասին ի՞նչ էք ասում.
ո՞վ են»: Պետրոսը պարասխանեց եւ ասաց. «Աստծու Քրիս-
21 տոսը»: Նա սասրեց նրանց եւ պարտիրեց ոչ ոքի չասել այդ:
22 Ապա ասաց. «Մարդու Որդին պէտք է շար չարչարուի եւ ան-
արգուի քահանայապետներից եւ ծերերից ու օրէնագետներից.
23 եւ սպանուի ու երրորդ օրը յարութիւն առնի»: Եւ ամենքին
ասում էր. «Եթէ մէկը կամենում է իմ յետեւից գալ, թող ուրա-
նայ իր անձը եւ իր խաչը մշտապէս վերցնի եւ գայ իմ յետե-
24 վից. որովհետեւ, ով որ կամենայ իր անձը փրկել, այն պիտի
կորցնի, իսկ ով որ իր անձը ինձ համար կորցնի, այն պիտի
25 փրկի: Ի՞նչ օգուտ է մարդուն, եթէ աշխարհը շահի, բայց իր

անձը կորցնի ու փութի. որովհետեւ, ով որ ինձ եւ իմ խօսքերը 26
ամօթ կը համարի, նրան մարդու Որդին էլ ամօթահար պի-
տի անի, երբ գայ իր եւ Տօր եւ սուրբ հրեշտակների փառքով:
Բայց, արդարեւ, ասում եմ ձեզ, թէ այսպէղ գործողների մէջ 27
կան ոմանք, որոնք մահ չպիտի ճաշակեն, մինչեւ որ չբռնեն
Աստուծո արքայութիւնը»: Եւ այս խօսքերից մօտ ութ օր յետոյ, 28
իր հետ վերցնելով Պետրոսին, Յակոբոսին եւ Յովհաննէսին,
նա լեռ ելաւ աղօթքի կանգնելու: Եւ երբ աղօթքի էր կանգ- 29
նած, նրա երեսի քեսքը այլակերպուեց, նրա զգեստը փոխուեց
եւ փայլուն-սպիտակ դարձաւ: Եւ ահա երկու մարդիկ խօսում 30
էին նրա հետ: Նրանք Մովսէսն ու Եղիան էին, որոնք փառքով
երեւալով՝ խօսում էին նրա վախճանի մասին, որ քեզի պիտի 31
ունենար Երուսաղէմում: Իսկ Պետրոսը եւ նրա հետ գործող-
ները քնի ծանրութեան քակ՝ արթնացան ու քեսան նրա փառ- 32
քը եւ երկու մարդկանց, որոնք նրա մօտ կանգնած էին: Եւ 33
երբ դրանք նրանից հեռանում էին, Պետրոսը Յիսուսին ասաց.
«Վարդապէ՛տ, լաւ է, որ մենք այսպէղ ենք. երեք քաղաւար
շինենք, մէկը՝ քեզ, մէկը՝ Մովսէսի եւ մէկը՝ Եղիայի համար»: Եւ 34
չէր իմանում, թէ ինչ էր խօսում: Եւ երբ այս ասում էր, մի ամպ
եկաւ ու նրանց վրայ հովանի եղաւ. եւ երբ նրանք ամպի քակ 35
ընկան, վախեցան: Ամպից մի ձայն եկաւ, որ ասում էր. «Դա՛
է իմ ընտրեալ Որդին, լսեցէ՛ք դրան»: Եւ մինչ խօսքի ձայնը 36
դեռ գալիս էր, Յիսուս միայնակ գործուեց. եւ նրանք լսեցին ու
այդ օրերին ոչ ոքի չպարմեցին իրենց քեսածներից եւ ոչ մի
բան: Յաջորդ օրը, երբ նրանք իջնում էին լեռնից, Յիսուսին 37
ընդառաջ գնաց մի մեծ բազմութիւն: Եւ ահա ժողովրդի միջից 38
մի մարդ աղաղակեց եւ ասաց. «Վարդապէ՛տ, աղաչում եմ քեզ,
նայի՛ր իմ որդուն, որովհետեւ իմ մէկ հարիկն է. ահա չար ո- 39
գին դէտուղէն է զարնում նրա մէջ եւ յանկարծ գոցում է. եւ նրան
սաստիկ ցնցում է, թաւալեցնում, փրփրեցնում եւ, խորքակե- 40
լով նրան, հագիւ է հեռանում նրանից: Ես քո աշակերպներին
աղաչեցի, որ հանեն չար ոգուն, բայց նրանք չկարողացան»: 41
Յիսուս պարասխանեց եւ ասաց. «Ո՛վ անհաւար եւ մոլորուած
սերունդ, մինչեւ ե՛րբ ձեզ հետ պիտի լինեմ եւ ձեզ հանդուր- 42
ժեմ. բէ՛ր այսպէղ քո որդուն»: Եւ մինչդեռ նա մօտենում էր, 43
դեւը գեպին խփեց նրան ու ցնցեց: Յիսուս սաստեց պիղծ ո- 44
գուն, բժշկեց մանկանը եւ քուեց նրան նրա հօրը: Եւ ամենքը

զարմանում էին Ասարծու մեծագործութիւնների վրայ: Եւ մինչ-
դեռ բոլորը զարմանում էին այն ամենի վրայ, որ նա կարա-
րում էր, նա իր աշակերպներին ասաց. «Ձեր ականջների մէջ
պահեցէ՛ք դուք այս խօսքերը. որ մարդու Որդին մաքնուելու է
45 մարդկանց ձեռքը»: Սակայն նրանք չէին ըմբռնում այս խօս-
քը, եւ դա ծածկուած էր նրանցից, որ չիմանան. եւ վախենում
46 էին այդ խօսքի մասին հարց փալ նրան: Աշակերպների մէջ
47 մի վէճ առաջ եկաւ, թէ արդեօք իրենցից ո՞վ է մեծ: Երբ Յի-
սուս իմացաւ նրանց սրբի խորհուրդները, վերցրեց մի մանուկ,
48 կանգնեցրեց նրանց մէջ իր մօտ. եւ ասաց նրանց. «Ով որ այս
մանկանը ընդունի իմ անունով, ինձ է ընդունում. իսկ ով որ
ինձ ընդունի, ընդունում է ինձ ուղարկողին. որովհետեւ, ով որ
49 ձեր մէջ փոքրագոյնն է, նա՛ է մեծ»: Յովհաննէսը պաքա-
սանեց եւ ասաց. «Վարդապէ՛տ, քեզանք մէկին, որ քո անու-
նով դէւեր էր հանում, եւ արգելեցինք նրան, որովհետեւ մեզ
50 հետք չի շրջում»: Յիսուս ասաց նրանց. «Մի՛ արգելէք նրան,
51 որովհետեւ, ով որ ձեր թշնամին չէ, ձեր կողմն է»: Եւ երբ աշ-
խարհից նրա վերանալու օրերը լրանում էին, հասարակապէս
52 որոշեց գնալ Երուսաղէմ: Եւ իրենից առաջ պապգամատորներ
ուղարկեց, որոնք, երբ գնացին, միայն սամարացիների մի գիւղ՝
53 նրա համար պաքաւսութիւն տեսնելու: Բայց սրանք չընդու-
նեցին նրան, որովհետեւ նա ուղեւորում էր դէպի Երուսաղէմ:
54 Երբ նրա աշակերպները՝ Յակոբոսը եւ Յովհաննէսը, այդ փե-
սան, ասացին. «Տէ՛ր, կամենո՞ւն ես, որ ասենք, եւ երկնքից կրակ
55 իջնի ու բնաջինջ անի նրանց»: Նա դարձաւ սաստեց նրանց
56 եւ ասաց. «Չգիտէք ի՞նչ հոգուց էք դուք. որովհետեւ մարդու
Որդին չեկաւ մարդկանց հոգիները կորստեան մաքնելու, այլ՝
57 փրկելու»: Եւ մի ուրիշ գիւղ գնացին: Եւ մինչդեռ նրանք գնում
էին, ճանապարհի վրայ մէկը նրան ասաց. «Կը գամ քո յե-
58 փելից, ինչ փեղ էլ գնաս»: Յիսուս նրան ասաց. «Աղուէսները
որջեր ունեն, եւ երկնքի թռչունները՝ հանգստանալու փեղ, բայց
59 մարդու Որդին գլուխը դնելու փեղ չունի»: Մի ուրիշի էլ ասաց.
«Արի՛ իմ յեփելից»: Եւ սա ասաց. «Տէ՛ր, հրաման փութ ինձ՝
60 գնալ նախ թաղել իմ հօրը»: Յիսուս նրան ասաց. «Թող որ
մեռածները թաղեն իրենց մեռելներին, իսկ դու գնա՛ քարոզիր
61 Ասարծու արքայութիւնը»: Մէկ ուրիշն էլ ասաց. «Քո յեփելից
կը գամ, Տէ՛ր, բայց նախ թո՛յլ փութ ինձ, որ հրաժեշտ փամ իմ

փանը»: Յիսուս նրան ասաց. «Ո՛չ որ իր ձեռքը մաճի վրայ կը 62
դնի եւ ապա յետ կը նայի, եթէ յարմար է Աստծու արքայութեանը»:

Այնուհետեւ Տէրը նշանակեց ուրիշ եօթանասուներկու հոգի 10
եւս եւ նրանց իրենից առաջ երկու-երկու ուղարկեց այն բոլոր 2
քաղաքներն ու վայրերը, ուր ինքը գնալու էր: Եւ նրանց ա-
սաց. «Նունձն առաք է, իսկ մշակները՝ սակաւ: Արդ, խնդրեցէք 3
հնձի փիրոջը, որ մշակներ ուղարկի իր հնձի համար: Գնա-
ցէք, ահա ուղարկում եմ ձեզ իբրեւ գառներ գայլերի մէջ: Մի՛ 4
վերցրէք ո՛չ քսակ, ո՛չ մախաղ, ո՛չ կօշիկներ եւ ճանապարհին ոչ
ոքի ողջոյն մի՛ փուէք: Որ փունը մտնէք, նախ ասացէք. «Խա- 5
ղաղութի՛ն այս փանը». եթէ այնպէղ կայ խաղաղասէր մարդ, 6
ձեր խաղաղութիւնը նրա վրայ կը հանգչի. ապա թէ ոչ՝ ձեզ
կը վերադառնայ: Նոյն փանը գիշերեցէք, կերէք եւ խմեցէք 7
նրանց ունեցածից, որովհետեւ մշակը արժանի է իր վարձին.
փնից փուն մի՛ փեղափոխուէք: Ո՛ր քաղաքը որ մտնէք եւ ձեզ 8
ընդունեն, կերէք, ինչ որ ձեր առաջ դնեն: Եւ բժշկեցէք դրա մէջ 9
եղած հիւանդներին եւ նրանց ասացէք. «Մօտեցել է ձեզ Աստծու
արքայութիւնը»: Իսկ ո՛ր քաղաքը որ մտնէք եւ ձեզ չընդունեն, 10
երբ դուրս գաք նրա հրապարակները, ասացէք. «Ձեր քաղա- 11
քից մեր ոտքերին կ'աւանդուի անգամ թօթափում ենք ձեր
վրայ. բայց իմացէք, որ մօտեցել է Աստծու արքայութիւնը»:
Ասում եմ ձեզ, որ սողոմայեցիների համար դադաստանի օրը 12
աւելի փանելի պիտի լինի, քան այն քաղաքի համար»: «Վայ 13
քեզ, Քորազին, վայ քեզ, Բեթսայիդա, որովհետեւ եթէ Տի-
րոսում եւ Սիդոնում եղած լինէին այն զօրաւոր գործերը, որ
կատարուեցին ձեր մէջ, արդարեւ վաղուց իսկ քուրճերի մէջ ու 14
մոխրի վրայ նստած՝ ապաշխարած կը լինէին: Բայց Տիրոսի
եւ Սիդոնի համար, դադաստանի ժամանակ, աւելի փանելի կը 15
լինի, քան ձեզ համար: Եւ դու, Կափառնայոն, որ մինչեւ եր-
կինք ես բարձրացել, պիտի իջնես մինչեւ դժոխք: Ով որ ձեզ 16
լսում է, ինձ է լսում, եւ ով որ ձեզ է մերժում, ինձ է մերժում, եւ
ով որ ինձ է մերժում, ինձ ուղարկողին է մերժում, եւ ով որ ինձ
է լսում, լսում է նրան, ով ինձ ուղարկեց»:
Եօթանասուներկուսը վերադարձան խնդութեամբ եւ ասացին. «Տէր, դեւերն էլ են 17
մեզ հնազանդում քո անունով»: Եւ նրանց ասաց. «Տեսնում էի 18
սատանային երկնքից ընկնելիս, ինչպէս փայլակը: Ահա ձեզ 19

իշխանութիւն քուի կոխելու օձերի, կարիճների եւ թշնամու ամ-
 20 բողջ զօրութեան վրայ: Եւ ձեզ բոլորովին չեն վնասելու: Բայց
 մի՛ ուրախացէք այն բանի համար, որ դուք ձեզ հնազանդում
 եմ, այլ ուրախացէք, որ ձեր անունները գրուած են երկնքում»:

21 Նոյն ժամին Յիսուս ցնծաց Սուրբ Հոգով եւ ասաց. «Գոհութիւն
 քեզ, Հայր, Տէր երկնքի եւ երկրի, որ ծածկեցիր այս բանը ի-
 մասպուններից ու գիպուններից եւ յայտնեցիր մանուկներին.

22 այո՛, Հայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քեզ: Ամէն ինչ
 ինձ քրուեց իմ Հօրից. եւ ոչ ոք չգիտէ, թէ ո՛վ է Որդին, եթէ ոչ՝
 Հայրը, եւ թէ՛ ո՛վ է Հայրը, եթէ ոչ՝ Որդին եւ նա, ում կը կամե-

23 նայ Որդին յայտնել»: Եւ դառնալով աշակերտներին՝ առան-
 ձին ասաց. «Երանի՛ այն աչքերին, որ կը տեսնեն այն, ինչ դուք

24 տեսնում էք: Ասում եմ ձեզ, որ բազում մարգարէներ եւ թա-
 զաւորներ կամեցան տեսնել այն, ինչ դուք տեսնում էք, բայց

25 չտեսան, եւ լսել՝ ինչ դուք լսում էք, բայց չլսեցին»: Եւ ահա
 օրինականներից մէկը վեր կացաւ, փորձում էր նրան եւ ասում.

26 «Վարդապե՛տ, ի՞նչ պէտք է անեմ, որ յաւիտենական կեանքը
 ժառանգեմ»: Եւ նա նրան ասաց. «Օրէնքում ի՞նչ է գրուած,

27 ինչպէ՛ն ես ընթերցում»: Սա պատասխանեց եւ ասաց. «Պիտի
 սիրես քո Տէր Աստծուն քո ամբողջ սրտով եւ քո ամբողջ հո-

28 սիրես քո ընկերոջը, ինչպէս քո անձը»: Եւ Յիսուս նրան ա-

29 սաց. «Ծիշդ պատասխան քուեցիր, այդ արա՛ եւ կը փրկուես»:

30 Եւ նա կամենալով ինքն իրեն արդարացնել, ասաց Յիսուսին.

31 «Իսկ ո՞վ է իմ ընկերը»: Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Մի
 մարդ Երուսաղէմից Երիքով էր իջնում եւ ընկաւ աւազակնե-

32 րի ձեռքը, որոնք նրան մերկացրին, վիրաւորեցին եւ կիսամեռ

33 թողեցին ու գնացին: Պատահեց, որ մի քահանայ նոյն ճանա-

34 պարհով իջնի. նրան տեսաւ եւ թողեց անցաւ. նոյնպէս եւ մի
 ղեկւորի նոյն տեղով անցնելիս, տեսաւ եւ թողեց անցաւ: Մի

35 սամարացի, որ ճանապարհորդում էր, եկաւ նոյն տեղով նրա

36 մօտ եւ տեսնելով նրան՝ գթաց: Եւ մօտենալով՝ կապեց նրա

վերքերը, վրան ձէթ ու գինի ածեց եւ դնելով նրան իր գրաստի

վրայ՝ տարաւ մի իջեւան եւ խնամեց նրան: Եւ յաջորդ օրը,

երբ դուրս էր գալիս այնտեղից, իջեւանաւորոջը երկու դահե-

կան հանեց քուեց եւ ասաց. «Խնամի՛ր նրան եւ ինչ որ ծախսես

դրա վրայ, իմ միւս անգամ գալուն կը հապուցեմ քեզ»: Արդ,

ըստ քեզ, այդ երեքից որի մերձաւորի պէս վերաբերուեց նրան, ով աւագակների ձեռքն էր ընկել»: Եւ սա ասաց. «Նա, ով 37 նրան բարիք արեց»: Յիսուս նրան ասաց. «Գնա՛ եւ դու նոյն ձեռով արա»: Եւ մինչ նրանք գալիս էին, Յիսուս մտաւ մի գիւղ, 38 եւ Մարթա անունով մի կին նրան ընդունեց իր տան մէջ: Եւ 39 սա մի քոյր ունէր, որի անունը Մարիամ էր, որ եկաւ նստեց Տիրոջ ոտքերի առաջ եւ լսում էր նրա խօսքերը: Իսկ Մարթան, 40 որ զբաղուած էր տնային շատ գործերով, եկաւ կանգնեց նրա մօտ եւ ասաց. «Տէ՛ր, քեզ փոյթ չէ՛, որ քոյրս ինձ մենակ է թողել ծառայութեան գործի մէջ. արդ, ասա՛ դրան, որ օգնի ինձ»: Յիսուս պատասխանեց ու ասաց. «Մարթա՛, Մարթա՛, դու հոգս 41 ես անում եւ շատ բաներով ես զբաղուած, բայց այստեղ քիչ 42 բան է պէտք. Մարիամը ընտրել է լաւ մասը, որ նրանից չափրի վերցուի»:

Եւ եղաւ որ Յիսուս մի տեղ աղօթքի էր կանգնած. եւ երբ 11 վերջացրեց, նրա աշակերտներից մէկն ասաց նրան. «Տէ՛ր, մեզ աղօթել սովորեցրո՛ւ, ինչպէս Յովհաննէսը սովորեցրեց իր աշակերտներին»: Նա նրանց ասաց. «Երբ աղօթքի կանգնէք, 2 ասացէ՛ք. Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Ձեզնից ո՞վ է, որ բարեկամ 3 ունենայ, գնայ նրա մօտ կէսգիշերին եւ ասի նրան. բարեկամ, ինձ երեք նկանակ փոխ տուր, որովհետեւ իմ բարեկամը ճա- 4 նապարհից եկաւ ինձ մօտ, եւ ես նրա առաջ դնելու ոչինչ չունեմ: Իսկ նա ներսից պատասխանի եւ ասի. «Ինձ նեղութիւն 5 մի՛ տուր, որովհետեւ դռները փակուած են, եւ երեխաներս ինձ հետ անկողնում են, չեմ կարող վեր կենալ եւ քեզ հաց տալ»: Ասում եմ ձեզ, եթէ բարեկամութեան համար էլ վեր չկենայ եւ 6 հաց չտայ նրան, նրա թախանձանքի՛ պարճառով վեր կենալով կը տայ նրան, ինչ որ պէտք է: Եւ ես ասում եմ ձեզ. խնդրեցէ՛ք, 7 եւ Աստուծոյ կը տրուի ձեզ, փնտռեցէ՛ք, եւ կը գտնէք, բախեցէ՛ք, եւ կը բացուի ձեզ համար, որովհետեւ, ով որ խնդրում է, առ- 8 նում է, ով որ փնտռում է, գտնում է, եւ ով որ բախում է, բացում է նրա առաջ: Ձեզնից ո՞վ է այն հայրը, որի որդին եթէ ձուկ 9 ուզի, միթէ ձկան փոխարէն օ՛ճ կը տայ նրան. եւ կամ ձու ուզի, 10 միթէ կարիճ կը տայ նրան: Իսկ եթէ դուք, որ չար էք, գիտէք 11 բարի պարգէւներ տալ ձեր որդիներին, որչա՛նիս առաւել ձեր երկնաւոր Տայրը բարիքներ կը տայ նրանց, որոնք ուզում են իրենից»: Եւ Յիսուս մի համր դել էր հանում. եւ երբ դելը ելաւ, 12

13 համրը խօսեց. եւ ամբողջ ժողովուրդը զարմացաւ: Եւ նրան–
ցից ոմանք ասացին. «Դա դեւերին հանում է դեւերի իշխան
14 Բէեղզեբուղի միջոցով»: Իսկ ուրիշներ փորձում էին նրան եւ
15 երկնքից նշան էին ուզում նրանից: Իսկ նա իմանալով նրանց
մտածումները՝ ասաց նրանց. «Ինքն իր մէջ բաժանուած ամէն
թագաւորութիւն աւերում է, եւ ինքն իր մէջ բաժանուած ամէն
16 քուն՝ կործանուում: Արդ, եթէ սաքաւանան էլ ինքն իր մէջ բաժա–
նուեց, նրա թագաւորութիւնը ինչպէ՛ն կարող է կանգուն մնալ.
որովհետեւ իմ մասին ասում էք, թէ՛ «Դա դեւերին հանում է դե–
17 տերի իշխան Բէեղզեբուղի միջոցով»: Եթէ ես դեւերին հանում
եմ Բէեղզեբուղի միջոցով, ձեր հետեւորդները ինչո՞վ պիտի հա–
18 նեն. դրա համար նրա՛նք պիտի լինեն ձեր դաքաւորները: Իսկ
եթէ Աստուծո մարդկ էմ հանում դեւերին, ապա Աստուծո արքա–
19 յութիւնը հասել է ձեր վրայ: Երբոր զինուած հզօր մի մարդ
20 պահպանում է իր քունը, նրա ինչքը ապահով է: Բայց եթէ
նրանից աւելի հզօրը գայ նրա վրայ եւ յաղթի նրան, նրանից
կը հանի այն զէնքերը, որոնց վրայ յոյս էր դրել, եւ նրա աւարը
21 կը բաժանի: Ով ինձ հետ չէ, հակառակ է ինձ, եւ ով ինձ հետ չի
22 հաւաքում, ցրում է»: «Երբ պիղծ դելը ելնում է մարդուց, շրջում
է անջրդի տեղերում, հանգիստ է փնտռում. եւ երբ չի գտնում,
23 ասում է՝ «Վերադառնամ իմ քունը, որտեղից ելայ»: Եւ գալիս
24 է ու գտնում այն՝ մաքրուած եւ կարգի բերուած: Այն ժամա–
նակ գնում եւ վերցնում է իրենից աւելի չար եօթը այլ դելեր եւ
մտնում, բնակում է այնտեղ. եւ այն մարդու վերջին վիճակը
25 լինում է աւելի վար, քան նախկինը»: Եւ մինչդեռ Յիսուս այս
բանն էր խօսում, ժողովրդի միջից մի կին ձայն բարձրացրեց եւ
26 ասաց. «Երանի՛ է այն կնոջը, որ յղացաւ եւ դիւցրեց քեզ»: Եւ
նա ասաց. «Մանաւանդ երանի՛ է նրանց, որ լսում են Աստուծո
27 խօսքը եւ կը պահեն»: Եւ երբ ժողովուրդը նրա շուրջը խնու–
եց, սկսեց ասել. «Այս սերունդը չար սերունդ է. նշան է ուզում,
եւ նրան երկնքից այլ նշան չի քրոյի, բացի Յովնանի նշանից.
28 որովհետեւ, ինչպէս Յովնանը նշան եղաւ նինուէացիների հա–
մար, նոյնպէս մարդու Որդին նշան կը լինի այս սերնդի համար:
29 Նարաի դշտոն դաքաստանի ժամանակ վեր պիտի կենայ այս
սերնդի մարդկանց հետ եւ պիտի դաքաւարարի նրանց, որով–
հետեւ նա երկրի ծագերից եկաւ լսելու Սողոմոնի իմաստութիւ–
30 նը. եւ ահա Սողոմոնից մեծը կայ այստեղ: Նինուէի մարդիկ

դաբաստարանի ժամանակ վեր պիտի կենան այս սերնդի հեար
 եւ պիտի դաբապարտեն նրան, որովհետեւ Յովնանի քարո-
 զութեան վրայ ապաշխարեցին. եւ ահա Յովնանից մեծը կայ
 այսպեղ»։ «Ոչ որ ճրագ վառելով ծածուկ Կեղ չի դնի, այլ կը 31
 դնի աշտանակի վրայ, որպէսզի մարտողը լոյս տեսնի։ Մարմնի 32
 ճրագը աչքն է. երբ աչքը առողջ է, ամբողջ մարմինը լուսաւոր
 կը լինի, իսկ երբ աչքը պղտոր է, մարմինն էլ խաւար կը լինի։
 Արդ, զգոյշ եղիւր, գուցէ այն լոյսը, որ քո մէջ է, խաւար լինի։ 33
 Եթէ քո ամբողջ մարմինը լուսաւոր է, եւ նրա մէջ խաւարի մաս 34
 չկայ, ամէն ինչ այնպէս լուսաւոր կը լինի, ինչպէս երբ ճրագը
 իր շողերով լուսաւորի քեզ»։ Եւ մինչդեռ նա խօսում էր այս 35
 բաները, մի փարիսեցի աղաչում էր նրան, որ իր մօտ ճաշի։ Եւ
 նա մտնելով՝ սեղան նստեց։ Երբ փարիսեցին տեսաւ, զարմա- 36
 ցաւ, որովհետեւ Յիսուս ճաշից առաջ չլուացուեց։ Տէրը նրան 37
 ասաց. «Այժմ դուք՝ փարիսեցիներդ, բաժակի եւ պնակի արտա-
 քինն էք մաքրում, իսկ ձեր ներքինը լի է յափշտակութեամբ եւ
 չարութեամբ։ Անմիտներ, չէ՞ որ նա, ով արտաքինը սրտեղծեց, 38
 նաեւ ներքինը սրտեղծեց։ Բայց տեսէ՛ք, թէ ինչն է իսկապէս 39
 արժան. ողորմութիւն փութք, եւ ահա ձեր ամէն ինչը մաքուր կը
 լինի։ Բայց վայ՛ ձեզ՝ փարիսեցիներիդ, որ փաստաւորդ էք փա- 40
 լիս անանուխի, փեղեմայի եւ ամէն տեսակ բանջարեղէնի, բայց
 զանց էք անում Աստուծոյ արդարութիւնն ու սէրը. այս բաները
 պէտք էր անել, բայց միւսները զանց չանել։ Վայ՛ ձեզ՝ փարի- 41
 սեցիներիդ, որ ժողովարաններում բարձր զահերն էք սիրում եւ
 հրապարակներում՝ առաջին ողջոյնները ստանալ։ Վայ՛ ձեզ, 42
 որ անյայտ գերեզմանների պէս էք. մարդիկ քայլում են նրանց
 վրայով եւ չգիտեն»։ Օրէնսգետներից մէկը պատասխանեց եւ 43
 ասաց նրան. «Վարդապետ, այդ բաներն ասելով՝ մեզ էլ եւ
 նախարարում»։ Եւ նա ասաց. «Վայ՛ ձեզ եւս, օրէնսգետներ, որ 44
 մարդկանց դժուարակիր բեռներ էք բարձում, բայց դուք ինք-
 ներդ մէկ մատով իսկ բեռներին չէք դիպչում։ Վայ՛ ձեզ, որ 45
 մարգարէներին շիրիմներ էք շինում, իսկ ձեր հայրերը նրանց
 սպանեցին։ Դրանով իսկ դուք վկայում էք, թէ կամակից էք ձեր 46
 հայրերի գործերին, որովհետեւ նրանք կոտորեցին մարգարէ-
 ներին, իսկ դուք նրանց գերեզմաններ էք շինում։ Դրա համար 47
 Աստուծոյ իմաստութիւնն ասաց. նրանց մէջ մարգարէներ եւ ա-
 ռաքեալներ կ'ուղարկեմ, եւ նրանցից ոմանց պիտի սպանեն եւ

48 հալածեն, որպեսզի այդ սերնդից պահանջուի արիւնը բոլոր
 49 մարգարէների՝ թափուած աշխարհի սկզբից՝ Աբելի արիւնից
 մինչեւ արիւնը Զաքարիայի, որը կորստեան մատնուեց խորա-
 նի եւ փաճարի միջեւ. այո՛, ասում եմ ձեզ, պիտի պահանջուի՝
 50 այդ սերնդից: Վայ՛ ձեզ՝ օրէնսգէտներին, որ թաքցնում էք գի-
 րտութեան բանալիները. դուք չէք մտնում եւ մտնողներին էլ ար-
 51 գելում էք»: Եւ երբ այս բոլորը նրանց ասաց ամբողջ ժողովրդի
 առաջ, ամօթահար եղան. եւ օրէնսգէտներն ու փարիսեցիները
 սկսեցին խիստ չարանալ եւ բանալեճի բռնուել նրա հետը՝
 52 շար բաների համար: Եւ սպասում էին նրա բերանից ինչ-ինչ
 խօսքեր որսալ, որպեսզի չարախօսեն նրա մասին:

12 Մինչ Յիսուսի շուրջը բիրաւոր ժողովուրդ հաւաքուեց՝ իրար
 կոխտրելու աստիճան, նա սկսեց նախ իր աշակերտներին ասել.
 «Նախ դուք ձեզ զգո՛յշ պահեցէք փարիսեցիների խմորից, որ
 2 կեղծաւորութիւնն է, որովհետեւ չկայ ծածուկ բան, որ չյայտ-
 3 նուի, եւ գաղտնի բան, որ չհմացուի, քանի որ, ինչ որ խաւարի
 մէջ ասէք, լսելի պիտի լինի լոյսի մէջ. եւ ինչ որ շարժմարան-
 ներում փսփսաք ականջների մէջ, պիտի քարոզուի փանիքնե-
 4 ռի վրայ: Բայց ասում եմ ձեզ՝ իմ սիրելիներին, մի՛ զարհուրէք
 նրանցից, որ մարմինն են սպանում եւ դրանից յետոյ աւելի բան
 5 անել չեն կարող, այլ ցոյց կտան ձեզ, թէ ումի՛ց պէտք է վախե-
 նաք: Վախեցէ՛ք նրանից, ով սպանելուց յետոյ գեհե՛նն նետելու
 6 իշխանութիւն ունի: Այո՛, ասում եմ ձեզ, վախեցէ՛ք նրանից: Չէ՛
 որ հինգ ճնճղուկը երկու դահեկանի է վաճառում, եւ նրանցից
 7 ոչ մէկը Աստուծո առաջ մոռացուած չէ: Նոյնիսկ ձեր գլխի բո-
 լոր մազերը հաշուուած են. մի՛ վախեցէք, որովհետեւ դուք շար
 8 աւելի յարգի էք, քան ճնճղուկները»: «Ասում եմ ձեզ, ով որ
 մարդկանց առաջ խոստովանի ինձ, մարդու Որդին էլ նրան կը
 9 խոստովանի Աստծու հրեշտակների առաջ: Իսկ ով որ մարդ-
 կանց առաջ ինձ կ'ուրանայ, Աստծու հրեշտակների առաջ պի-
 10 տի ուրացուի: Եւ ով որ մարդու Որդու դէմ բան ասի, նրան պի-
 տի ներուի, բայց ով որ Սուրբ Տոգուն հայհոյի, նրան չպիտի նե-
 11 րուի: Իսկ երբ ձեզ փանեն ժողովարանների, կառավարիչների
 եւ իշխանաւորների առաջ, մի՛ մտաւոգուէք, թէ ինչպէս կամ ինչ
 12 պատասխան պիտի տաք եւ կամ ինչ պիտի ասէք, որովհետեւ
 Սուրբ Տոգին նոյն ժամին կը սովորեցնի ձեզ, թէ ինչ պէտք է
 13 խօսել»: Ժողովրդի միջից մէկը նրան ասաց. «Վարդապետ,

ասա եղբորս, որ ժառանգութիւնը ինձ հետ բաժանի»: Եւ նա
 նրան ասաց. «Ո՛վ մարդ, ինձ ո՛վ դարաւոր կամ բաժանարար
 կարգեց ձեր վրայ»: Ապա ժողովրդին ասաց. «Տեսէք, որ զգոյշ
 լինէք ամէն րեսակ ագահութիւնից, որովհետեւ մարդու կեան-
 քը իր կուրակած հարստութեան մէջ չէ»: Եւ նրանց մի առակ
 պատմեց ու ասաց. «Մի մեծահարուստի արտերը առար բերք
 րուեցին. եւ նա խորհեց իր մարքում ու ասաց. «Տեսնեմ ինչ կա-
 րող եմ անել, քանի որ բերքս կուրակելու րել չկայ: Գիտեմ,
 - ասաց նա, - թէ ինչ պէրք է անեմ. կը քանդեմ իմ շրեմա-
 րանները եւ աւելի մեծերը կը շինեմ ու այնրել կը հաւաքեմ
 ցորենը եւ իմ ամբողջ բարիքները. ու ինքս ինձ կ'ասեմ՝ ո՛վ
 մարդ, շար րարիների համար ամբարուած բազում բարիքներ
 ունես, հանգինար արա, կեր, խմիր եւ ուրախ եղիր»: Ասարուած
 նրան ասաց. «Անմիր, հէնց այս գիշեր հոգիդ քեզնից պահան-
 ջելու են, իսկ ինչ որ պարրասարել ես, ո՛ւմն է լինելու»: Նոյնպէս
 է նաեւ նա, ով իր անձի համար գանձ կը հաւաքի եւ Ասարուծով
 չի հարսարանայ»: Եւ իր աշակերրներին ասաց. «Դրա համար
 էլ ասում եմ ձեզ. հոգ մի՛ արէք ձեր հոգու համար, թէ ինչ էք
 ուրելու, ոչ էլ մարմնի համար, թէ ինչ էք հագնելու, որովհետեւ
 հոգին առաւել է, քան կերակուրը, եւ մարմինը՝ քան հագուարը:
 Նայեցէք ագռաներին, որոնք ո՛չ սերմանում են եւ ո՛չ հնձում, ո-
 րոնք ո՛չ շրեմարաններ ունեն եւ ո՛չ էլ ամբարներ, բայց Ասարու-
 ած կերակրում է նրանց. որքա՛ն եւս առաւել ձեզ, որ շար աւելի
 յարգի էք, քան թռչունները: Ձեզնից ո՛վ, հոգս անելով, կը կա-
 րողանայ իր հասակի վրայ մէկ կանգուն աւելացնել: Արդ, եթէ
 փոքր բանի մէջ անկարող էք, այլ բաների համար ինչո՞ն էք հոգս
 անում: Նայեցէք շուշանին՝ ինչպէս է աճում. ո՛չ աշխարում է
 եւ ո՛չ հիւսում: Ասում եմ ձեզ՝ Սողոմոնն իսկ իր ամբողջ փառքի
 մէջ նրանցից մէկի նման չհագնուեց: Իսկ եթէ խոպը, որ այ-
 սօր բաց դաշրի մէջ է, իսկ վաղը հնոց է ներուելու, Ասարուած
 այդպէս է հագցնում, որչա՛մ եւս առաւել ձեզ պիտի հագցնի,
 թերահաւարներ: Եւ դուք մի՛ մրահոգուէք, թէ ի՛նչ էք ուրե-
 լու կամ ի՛նչ էք խմելու, եւ մի՛ մրարանջուէք, որովհետեւ այդ
 ամէնը աշխարհի հեթանոսներն են, որ փնարում են: Իսկ ձեր
 Նայրը գիտէ, որ այդ ամէնը պէրք է ձեզ: Այլ դուք հերամոնար
 եղէք Ասարծու արքայութեանը, եւ այդ ամէնը աւելիով կը րրուի
 ձեզ»: «Մի՛ վախեցիր, փոքրի՛կ հօր, որովհետեւ ձեր Նայրը

33 հաճեց փալ ձեզ արքայութիւնը: Վաճառեցէք ձեր ինչքերը եւ
նողորմութիւն փուէք. եւ ձեզ համար շինեցէք չինացող քսակներ
եւ անհապնում գանձեր երկնքում, ուր ոչ գողն է մօտենում, եւ
34 ոչ ցեցը՝ փչացնում. որովհետեւ, ուր որ ձեր գանձն է, այնտեղ
35 եւ ձեր սրտերը կը լինեն»: «Թող ձեր գօփիները մէջքներիդ
36 պնդուած լինեն, եւ ճրագներդ՝ վառուած: Եւ դուք նմանուեցէք
այն ծառաներին, որոնք սպասում են իրենց փիրոջը, թէ երբ կը
վերադառնայ հարսանիքից, որպէսզի, երբ գայ եւ բախի դուռը,
37 իսկոյն բաց անեն: Երանի՛ այն ծառաներին, որոնց արթուն կը
գտնի փերը, երբ գայ: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ նա գօփի կը
կապի մէջքին, սեղան կը նստեցնի նրանց եւ կ'անցնի նրանց
38 սպասարկելու: Եւ եթէ փերը գայ կէսգիշերին եւ կամ աւելի ուշ
39 ու գտնի նրանց այդպէս, երանելի են այդ ծառաները: Բայց
այն էլ իմացէք, որ եթէ փանտերը գիտենար, թէ ո՞ր ժամին գող
40 կը գայ, թոյլ չէր փայ, որ իր փունը կտրեն: Դուք էլ պապ-
րանս եղէք, որովհետեւ այն ժամին, երբ չէք սպասի, կը գայ
41 մարդու Որդին»: Պետրոսն ասաց. «Տէ՛ր, մե՞զ համար ասացիր
42 այդ առակը, թե՛ բոլորի համար»: Եւ Տէրն ասաց. «Ո՞վ է այն
հաւաքարիմ եւ իմաստուն փնտերը, որին իր փերը իր ծառա-
ների վրայ վերակացու կարգեց՝ ժամանակի՛ն կերակուր փալու
43 համար: Երանի՛ է այն ծառային, որին իր փերը, երբ որ գայ,
44 այդպէս արած կը գտնի: Արդարեւ, ասում եմ ձեզ, որ նրան
45 իր բոլոր ինչքերի վրայ վերակացու կը կարգի: Իսկ եթէ այդ
ծառան իր սրտում ասի՝ «Իմ փերը ուշանում է գալ», եւ սկսի
ծեծել ծառաներին եւ աղախիններին, ուրել, խմել եւ հարբել,
46 այդ ծառայի փերը կը գայ այն օրը, երբ նա չէր սպասում, եւ
այն ժամին, որ չէր իմանում. նրան մէջքից երկու կտոր կ'անի
47 եւ նրա բաժինը անհաւաքների հետ կը դնի: Իսկ այն ծա-
ռան, որ գիտէ իր փիրոջ կամքը, բայց նրա կամքի համաձայն
48 չի պատրաստի, շար ծեծ կ'ուրի: Եւ այն ծառան, որ չգիտէ իր
փիրոջ կամքը եւ ծեծի արժանի գործ է կատարում, քիչ ծեծ կ'ու-
րի. նրան, ում շար է փրուած, նրանից շար էլ կ'ուզուի, եւ ում
49 շար է վստահուած, նրանից աւելին կը պահանջեն»: «Երկրի
վրայ կրակ գցելու եկայ. եւ ինչքա՛ն եմ կամենում, որ արդէն
50 իսկ բոլորքուած լինի: Եւ մի մկրտութիւն ունեմ մկրտուելու եւ
51 ինչպէ՛ն եմ շտապում, որ կատարուի: Կարծում էք, թէ երկրին
խաղաղութի՛ն փալու եկայ. ոչ, ասում եմ ձեզ, այլ՝ բաժանում.

որովհետեւ մէկ տան մէջ այսուհետեւ հինգ հոգի իրարից բա- 52
 ժանուած պիտի լինեն. երեքը՝ երկուսի դէմ, եւ երկուսը՝ երե-
 քի: Հայրը պիտի բաժանուի որդու դէմ, եւ որդին՝ Հօր, մայրը՝ 53
 աղջկայ դէմ, եւ աղջիկը՝ մօր, կեսուրը՝ հարսի դէմ, եւ հարսը՝ իր
 կեսորոջ»: Ժողովրդին էլ ասաց. «Երբ տեսնէք, որ արեւմուտ- 54
 քից ամպ է ելնում, իսկոյն կ'ասէք, թէ՛ անձրեւ կը գայ: Այդպէս
 էլ լինում է: Եւ երբ հարաւի քամին փչի, կ'ասէք, թէ՛ խոր- 55
 շակ կը լինի: Եւ այդպէս էլ լինում է: Կեղծաւորներ, երկնքի 56
 եւ երկրի երեւոյթները քննել գիտէք, իսկ այս ներկայ ժամա-
 նակը ինչպէն չէք քննում: Ինչո՞ւ դուք անձնապէս արժանին չէք 57
 ընտրում: Երբ քո թշնամու հետ գնաս իշխանի մօտ, ճանա- 58
 պարհին հաշիւ մաքրի՛ր, որ նրանից ազատուես, որովհետեւ
 գուցէ նա քեզ քարշ տայ դատարանի մօտ, եւ դատարանը քեզ
 բանտապահի ձեռքը յանձնի, եւ բանտապահն էլ՝ բանտ նետի:
 Ասում եմ քեզ, այնպէտից դուրս չես գայ, մինչեւ որ չվճարես 59
 վերջին գրոշը»:

Այդ նոյն ժամանակ ոմանք եկան եւ պատմեցին նրան այն 13
 գալիլիացիների մասին, որոնց արիւնը Պիղատոսը խառնեց ի-
 րենց գոհերի արեան հետ: Նա պատասխանեց նրանց եւ ա- 2
 սաց. «Կարծում էք, թէ այն գալիլիացիները, որոնք այդպի-
 սի պատահարների ենթարկուեցին, աւելի մեղաւոր էին քան
 բոլոր գալիլիացիները: Ո՛չ, ասում եմ ձեզ, սակայն, եթէ 3
 չապաշխարէք, ամենքդ էլ նոյնպէս պիտի կորչէք: Կամ նրանք՝ 4
 այն տասնութ մարդիկ, որոնց վրայ Սիլովամում աշտարակը
 փոկ եկաւ եւ սպանեց նրանց, կարծում էք, թէ աւելի մեղապա՛ր
 էին, քան Երուսաղէմում բնակուող բոլոր մարդիկ: Ո՛չ, ասում 5
 եմ ձեզ, սակայն եթէ չապաշխարէք, ամենքդ էլ նոյնպէս պի-
 տի կորչէք»: Պատմեց եւ այս առակը. «Մի մարդ իր այգում մի 6
 թզենի էր տնկել. եւ երբ պտղի ժամանակը հասաւ, նա եկաւ նրա
 վրայ պտուղ փնտռելու ու չգտաւ: Այգեգործին ասաց. «Ահա 7
 երեք տարի է, որ գալիս եմ այդ թզենու վրայ պտուղ փնտռելու
 եւ չեմ գտնում. արդ, կտրի՛ր այդ. ինչո՞ւ է հողն զբաղեցնում»: 8
 Այգեգործը պատասխանեց եւ ասաց. «Տէ՛ր իմ, նրան այս տարի 8
 էլ թո՛ղ, մինչեւ որ նրա շուրջը փորեմ եւ աղբ գցեմ. գուցէ թէ 9
 պտուղ տայ. ապա թէ ոչ՝ մի տարուց յետոյ կը կտրես այդ»: 10
 Եւ մի շաբաթ օր Յիսուս մի ժողովարանում ուսուցանում էր: 11
 Եւ ահա այնպէտ կար մի կին, որին չար դէւը տասնութ տարի

բռնած էր պահում. եւ կուչ էր եկած ու ամենեւին վեր նայել չէր
12 կարողանում: Եւ Յիսուս նրան քեանելով՝ կանչեց իր մօտ եւ
13 ասաց. «Ո՛վ կին, բժշկուած ես քո հիւանդութիւնից»: Եւ ձեռքը
դրեց նրա վրայ, ու նոյն ժամին հիւանդը ուղղուեց եւ Աստուծոյ
14 փառք էր տալիս: Ժողովրդապետը բարկացաւ, թէ ինչո՞ւ Յիսուս
շաբաթ օրով բուժեց. եւ ասաց ժողովրդին. «Վեց օր կայ,
երբ արժան է գործել, այդ օրերին եկէք բուժուեցէք եւ ոչ թէ
15 շաբաթ օրը»: Տէրը նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Կեղծա-
տորներ, ձեզնից իւրաքանչիւր ոք շաբաթ օրով իր եզը կամ էշը
16 մտորից չի՞ արձակում եւ չի՞ տանում ջուր տալու: Իսկ սա Աբ-
րահամի դուստրն էր, որին ստրկանաւ ահա տասնութ տարի է,
ինչ կապել էր, - արժանի չէի միթէ շաբաթ օրով արձակել նրան
17 կապանքներից»: Եւ երբ այս ասաց, ամաչեցին նրանք, որոնք
հակառակում էին նրան. իսկ ամբողջ ժողովուրդը ուրախանում
էր այն բոլոր փառաւոր գործերի համար, որ կատարւում էին
18 Յիսուսի կողմից: Եւ ասաց. «Ինչի՞ նման է Աստուծոյ արքայու-
թիւնը, եւ ինչի՞ նմանեցնեն այն: Նման է մանանեխի հափիկին,
որ մի մարդ վերցրեց եւ նետեց իր պարտէզը: Սա աճեց եւ ծառ
եղաւ, եւ երկնքի թռչունները ապրում էին նրա ճիւղերի վրայ»:
20 Եւ դարձեալ ասաց. «Ինչի՞ նմանեցնեն Աստուծոյ արքայութիւնը.
նման է այն խմորին, որ մի կին, վերցնելով, խառնեց երեք գրիւ
21 ալիւրի մէջ, մինչեւ որ ամբողջը խմորուեց»: Եւ Յիսուս շրջում
էր քաղաքներով ու գիւղերով եւ ուսուցանում էր: Երբ ճանա-
23 պարի էր ընկել դէպի Երուսաղէմ, մէկը նրան ասաց. «Տէ՛ր,
սակաւաթի՛ն են նրանք, որ փրկուելու են»: Եւ նա նրանց ա-
24 սաց. «Ջանացէ՛ք մտնել նեղ դռնով. ասում են ձեզ, որ շարերը
25 կ'ուզենան մտնել, բայց չեն կարողանայ: Այն բանից յետոյ,
երբ տանտէրը մտնի եւ դուռը փակի, դուք, դրսում կանգնած,
կը սկսէք դուռը բախել եւ ասել. «Տէ՛ր, տէ՛ր, բաց մեզ համար».
իսկ նա պատասխանելով կ'ասի ձեզ. «Չգիտեմ, թէ որտեղից
26 եք»: Այն ժամանակ կը սկսէք ասել. «Մենք քո առաջ կերանք եւ
27 խմեցինք, եւ դու հրապարակներում ուսուցանեցիր»: Եւ տան-
տէրը կ'ասի. «Ասում են՝ ձեզ չգիտեմ, թէ որտեղից եք. հեռա-
28 ցէ՛ք ինձնից դուք՝ բոլոր անիրաւ մշակներդ»: Այնտեղ կը լինի
լաց եւ աղաւթների կրճատում, երբ տեսնէք Աբրահամին, Իսահա-
կին, Յակոբին եւ բոլոր մարգարէներին Աստուծոյ արքայութեան
29 մէջ, իսկ ձեզ՝ դուրս հանուած: Եւ կը գան մարդիկ արեւելքից

եւ արեւմուտքից, հիւսիսից եւ հարաւից ու կը բազմեն Ասքիւն
 արքայութեան մէջ: Եւ ահա վերջիններ կան, որ առաջին կը 30
 լինեն, եւ առաջիններ՝ որ կը լինեն վերջին»: Նոյն օրը մի քա- 31
 նի փարիսեցիներ մօտեցան եւ ասացին նրան. «Վեր կաց, գնա՛
 այսպեղից, որովհետեւ Ներովդէսն ուզում է քեզ սպանել»: Եւ 32
 Յիսուս նրանց ասաց. «Գնացէք ասացէ՛ք այն աղուեսին, թէ ա-
 հա դեւեր են հանում, բուժումներ են կատարում այսօր եւ վաղը,
 իսկ երրորդ օրը գործս կ'աւարտեմ: Բայց պէտք է այսօր, վաղը 33
 եւ միւս օրը գնալ. որովհետեւ մարգարէն պէտք չէ, որ Երուսա-
 ղէմից դուրս կորստեան մարմնովի»: «Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, 34
 որ կոտորում էիր մարգարէներին եւ քարկոծում էիր քեզ մօտ
 ուղարկուածներին. քանի՛ քանի՛ անգամ կամեցայ հաւաքել
 քո որդիներին, ինչպէս հաւը իր ձագերին՝ թելերի փակ, բայց
 դու չկամեցար: Ահա ձեր փունը ձեզ պիտի թողնուի աւերակ. 35
 բայց ասում են ձեզ, որ ինձ այլեւս չէք փնտրի, մինչեւ որ չասե՛ք՝
 «Օրհնեա՛լ է նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով»:

Երբ մի շաբաթ օր նա մտաւ փարիսեցիների իշխանատը- 14
 ներից մէկի փունը հաց ուտելու, նրանք դիպում էին նրան: Եւ 2
 ահա այնպեղ, նրա առաջ ջրգողով հիւանդ մի մարդ կար: Յի- 3
 սուս պատասխանեց օրէնագէտներին ու փարիսեցիներին եւ ա-
 սաց. «Շաբաթ օրով բժշկելը օրինաւոր է, թե՛ ոչ»: Նրանք 4
 լուռ մնացին: Յիսուս նրան բռնելով՝ բուժեց եւ արձակեց: Եւ 5
 նրանց ասաց. «Ձեզնից ո՞նք եզր կամ էշը ընկնի ջրհորի մէջ,
 նա իսկոյն այն չի հանի շաբաթ օրով»: Եւ այդ մասին նրան 6
 պատասխան փալ չկարողացան: Նրաւորումներին էլ մի ա- 7
 ռակ ասաց՝ փնտրելով, թէ ինչպէս նրանք պատուոյ փողերն էին
 ընկնում: Նրանց ասաց. «Երբ մէկը քեզ հարսանիքի կամ 8
 հրաւերքի կանչի, առաջին փողը մի՛ նստիր, գուցէ քեզնից ա-
 ւելի պատուական մէկը նրա կողմից կանչուած լինի: Եւ քեզ 9
 ու նրան կանչողը գայ ու քեզ ասի՝ «Մրան փող փութ»: Եւ ա-
 պա սկսես ամօթով վերջին փողը գրաւել: Այլ, երբ հրաւիրու- 10
 ես, գնա բազմիր վերջին փողը, որպէսզի, երբ քեզ կանչողը
 գայ եւ քեզ ասի՝ «Բարեկան, աւելի վեր մօտեցիր», այն ժա-
 մանակ քո սեղանակիցների առաջ դու փառատուրես. որով- 11
 հետեւ նա, ով ինքն իրեն բարձրացնում է, պիտի խոնարհուի,
 եւ նա, ով ինքն իրեն խոնարհեցնում է, պիտի բարձրանայ»: 12
 Իրեն հրաւիրողին էլ ասաց. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք ես փա-

լիս, մի՛ կանչիր ո՛չ քո բարեկամներին, ո՛չ քո եղբայրներին, ո՛չ
 քո ազգականներին եւ ո՛չ էլ քո հարուստ հարեւաններին, որ-
 պէսզի նրանք էլ փոխարէնը քեզ չհրաւիրեն, եւ քեզ հապուցում
 13 լինի: Այլ, երբ ընդունելութիւն անես, կանչի՛ր աղքատներին,
 14 խեղանդամներին, կաղերին ու կոյրերին եւ երանելի կը լինես,
 որովհետեւ փոխարէնը քեզ հապուցելու ոչինչ չունեն: Եւ դրա
 փոխարէն քեզ կը հապուցուի արդարների յարութեան օրը»:

Երբ սեղանակիցներից մէկը այս լսեց, ասաց նրան. «Երանի՛
 15 նրան, ով ճաշ կ'ուտի Աստուարքայութեան մէջ»: Եւ Յիսուս
 16 ասաց. «Մի մարդ ընթրիք սարքեց եւ հրաւիրեց շապերին: Եւ
 17 ընթրիքի ժամին իր ծառային ուղարկեց՝ կանչելու հրաւիրուած-
 18 ներին, թէ՛ «Եկէ՛ք, որովհետեւ ահա ամէն ինչ պատրաստ է»: Եւ
 ամէնքը մէկ-մէկ սկսեցին հրաժարուել: Առաջինն ասաց. «Ա-
 զարակ գնեցի եւ պէտք է, որ գնամ տեսնեմ. խնդրում եմ քեզ,
 19 ինձ հրաժարուած համարիր»: Եւ միւսն ասաց. «Տինգ լուծ եզ-
 ներ գնեցի. գնում եմ դրանք փորձելու. խնդրում եմ քեզ, ինձ
 20 հրաժարուած համարիր»: Իսկ միւսն ասաց. «Կին եմ առել,
 21 դրա համար էլ չեմ կարող գալ»: Եւ ծառան եկաւ ու իր փիրո-
 ջը պատմեց այս: Այդ ժամանակ, բարկանալով, փանտերն իր
 ծառային ասաց. «Իսկոյն դո՛ւրս եկ քաղաքի հրապարակներն
 ու փողոցները եւ աղքատներին, խեղանդամներին, կաղերին ու
 22 կոյրերին բեր մփցրո՛ւ այստեղ»: Եւ ծառան ասաց. «Տէ՛ր, ինչ
 23 հրամայեցի՞ր՝ կատարուեց եւ էլի տեղ կայ»: Եւ տէրը ծառա-
 յին ասաց. «Դո՛ւրս եկ ճանապարհներն ու ցանկապատների
 առաջ եւ մարդկանց այստեղ մփցրո՛ւ, որպէսզի փունս լցուի»:

24 Ասում եմ ձեզ, որ այդ հրաւիրուածներից ոչ ոք իմ ընթրիքից
 25 չի ճաշակի»: Եւ նրա հետ շապ ժողովուրդ էր գնում. նա դար-
 26 ձաւ եւ ասաց նրանց. «Եթէ մէկը ինձ մօտ գայ եւ չնախընտրի
 ինձ իր հօրից ու մօրից, կնոջից ու որդիներից, եղբայրներից
 ու քոյրերից, նոյնիսկ իր անձից անգամ, չի կարող իմ աշա-
 27 կերպը լինել. որովհետեւ, ով որ չվերցնի իր խաչը եւ իմ յե-
 28 տելից չգայ, չի կարող իմ աշակերպը լինել: Ձեզնից ո՞վ, եթէ
 կամենայ աշտարակ շինել, նախ նստելով չի հաշուի իր ծախ-
 29 սերը, թէ աւարտելու համար բաւական դրամ ունի՞, որպէսզի,
 30 գուցէ, երբ հիմը դնի եւ չկարողանայ աւարտել, բոլոր նրանք,
 31 որ տեսնեն, չսկսեն նրան ծաղրել եւ ասել, թէ՛ «Այս մարդը
 սկսեց կառուցել եւ չկարողացաւ աւարտել»: Կամ ո՞ր թագա-

տորը, եթէ գնայ պատերազմելու մի այլ թագաւորի դէմ, նախ
 չի նստի եւ խորհի, թէ քսարը հազարով կը կարողանայ դի-
 մադրել նրան, որ իր վրայ քսան հազարով է գալիս: Ապա 32
 թէ ոչ, մինչ սա դեռ հեռու է, պատգամատրութիւն ուղարկելով՝
 խաղաղութիւն կը խնդրի: Արդ, այսպէս էլ՝ ձեզնից ով որ իր 33
 ամբողջ ունեցուածքից չհրաժարուի, չի կարող իմ աշակերտը
 լինել»: «Աղը լաւ բան է, բայց եթէ աղն էլ անհամանայ, ին- 34
 չո՞վ այն պիտի համեմուի: Ոչ հողի համար է պիտանի եւ ոչ 35
 էլ՝ պարարտանիւթի, այլ՝ դուրս թափելու: Ով որ ականջ ունի
 լսելու, թող լսի»:

Եւ բոլոր մաքսատրոններն ու մեղատրոնները նրա մօտն էին, 15
 որպէսզի լսեն նրան: Փարիսեցիներն ու օրէնսգէտները քր- 2
 քանջում էին եւ ասում. «Ինչո՞ւ է սա ընդունում մեղատրոններին
 եւ ուրում նրանց հետ»։ Յիսուս նրանց այս առակն ասաց. 3
 «Ձեզնից ով է այն մարդը, որ, երբ հարիւր ոչխար ունենայ եւ 4
 կորցնի նրանցից մէկը, արօքավայրում չի թողնի իննսունինին
 եւ չի գնայ կորածի յետեւից, մինչեւ որ այն գտնի: Եւ երբ այն 5
 գտնի, կը դնի այն իր ուսերի վրայ խնդութեամբ եւ կը գնայ 6
 քուն, կը կանչի բարեկամներին եւ հարեւաններին ու նրանց
 կ'ասի. ուրախացէ՛ք ինձ հետ, որովհետեւ գտայ իմ կորած ոչ-
 խարը: Ասում եմ ձեզ, որ այսպէս ուրախութիւն կը լինի երկն- 7
 քում մի մեղատրոնի համար, որն ապաշխարում է, քան իննսուն-
 ինը արդարների համար, որոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ:
 Կամ՝ ով է այն կինը, որ, երբ քսարը դրամ ունենայ եւ մի դրամ 8
 կորցնի, ճրագ չի վառի եւ չի ալի քունը փութով ու չի փնտրի,
 մինչեւ որ գտնի: Եւ երբ գտնի, կը կանչի բարեկամներին եւ 9
 հարեւաններին ու կ'ասի. «Ուրախացէ՛ք ինձ հետ, որովհետեւ
 գտայ իմ կորցրած դրամը»: Ասում եմ ձեզ, Աստուծոյ հրեշտակ- 10
 ների առաջ այսպէս ուրախութիւն կը լինի մէկ մեղատրոնի հա-
 մար, որն ապաշխարում է»։ Եւ ասաց. «Մի մարդ երկու որդի 11
 ունէր. նրանցից կրտսերը հօրն ասաց. «Տայր, քո ունե- 12
 ցուածքից ինձ ընկնող բաժինը»։ Եւ նա ունեցուածքը բաժա-
 նեց նրանց: Զիչ օրեր յետոյ, կրտսեր որդին, փողի վերածելով 13
 ամէն ինչ, գնաց հեռու աշխարհ եւ այնպէղ վաւրնեց իր ունե-
 ցուածքը, որովհետեւ անառակ կեանքով էր ապրում: Եւ երբ 14
 ամէն ինչ սպառեց, այդ երկրում սաստիկ սով եղաւ, եւ նա սկսեց
 չքաւոր դառնալ: Գնաց դիմեց այդ երկրի քաղաքացիներից մէ- 15

կին, եւ սա ուղարկեց նրան իր ագարակը՝ խոզեր արածեցնելու։
 16 Եւ նա ցանկանում էր իր որովայնը լցնել եղջերենու պողով, որ
 17 խոզերն էին ուտում, բայց ոչ ոք այդ նրան չէր փախի։ Ապա
 խելքի եկաւ եւ ասաց. «Քանի՛ վարձու աշխատաւորներ կան իմ
 հօր փանը, որ առաք հաց ունեն, եւ ես այսպէղ սովամահ կոր-
 18 չում եմ։ Վեր կենամ գնամ իմ հօր մօտ եւ նրան ասեմ. հայր,
 19 մեղանջեցի երկնքի դէմ ու քո առաջ եւ այլեւս արժանի չեմ քո
 որդին կոչուելու, ինձ վերցրո՛ւ իբրեւ քո աշխատաւորներից մե-
 20 կը»։ Եւ վեր կացաւ եկաւ իր հօր մօտ. եւ մինչ դեռ հեռու էր,
 հայրը փեսաւ նրան եւ գթաց. վեր կացաւ եւ վազեց նրան ընդա-
 21 ռաջ, ընկաւ նրա պարանոցով եւ համբուրեց նրան։ Եւ որդին
 ասաց նրան. «Նայր, մեղանջեցի երկնքի դէմ եւ քո առաջ, այլ-
 22 եւս արժանի չեմ քո որդին կոչուելու»։ Նայրը իր ծառաներին
 ասաց. «Անմիջապէս հանեցէ՛ք նրա նախկին պարմունճանը եւ
 հագցրէ՛ք նրան, մաքանին նրա մաքը դրէ՛ք եւ նրա ուրքերին՝
 23 կօշիկներ. բերէ՛ք պարարտ եզր, մորթեցէ՛ք, ուրենք եւ ուրախ
 24 լինենք, որովհետեւ իմ այս որդին մեռած էր եւ կենդանացաւ,
 25 կորած էր եւ գտնուեց»։ Եւ սկսեցին ուրախանալ։ Իսկ նրա ա-
 ւագ որդին ագարակում էր. եւ մինչ գալիս էր եւ փանը մօտեցաւ,
 26 լսեց երգերի եւ պարերի ձայնը. եւ իր մօտ կանչելով ծառանե-
 27 րից մէկին՝ հարցրեց, թէ այդ ի՞նչ է։ Եւ սա նրան ասաց. «Քո
 եղբայրը եկել է, եւ քո հայրը մորթեց պարարտ եզր, որովհե-
 28 րեւ ողջ առողջ ընդունեց նրան»։ Նա բարկացաւ եւ չէր ուզում
 29 ներս մտնել. իսկ հայրը դուրս ելնելով՝ աղաչում էր նրան։ Որ-
 դին պարասխանեց եւ ասաց հօրը. «Այս քանի՛ փարի է, որ
 ծառայում եմ քեզ եւ երբեք քո հրամանները զանց չեմ արել.
 ինձ երբեք մի ուլ չբռնիր, որ բարեկամներիս հետ ուրախու-
 30 թիւն անէի։ Երբ եկաւ քո այդ որդին, որը քո ունեցուածքը կե-
 րաւ պոռնիկների հետ, պարարտ եզր նրա համար մորթեցիր»։
 31 Նայրը նրան ասաց. «Որդեա՛կ, դու միշտ ինձ հետ ես, եւ ամէն
 32 ինչ, որ իմն է, քոնն է. բայց պէտք էր ուրախ լինել եւ ցնճալ,
 որովհետեւ քո այս եղբայրը մեռած էր եւ կենդանացաւ, կորած
 էր եւ գտնուեց»։

16 Եւ Յիսուս իր աշակերտներին ասաց. «Մի մեծահարուստ
 մարդ կար, որ մի փնտրէս ունէր. եւ նրա մասին ամբաստանու-
 2 թիւն եղաւ, որպէս թէ վաքնում է իր փիրոջ ունեցուածքը։ Տէրը
 կանչեց նրան եւ ասաց. «Այս ի՞նչ եմ լսում քո մասին. փո՛ր քո

փնտրեսութեան հաշիւը, որովհետեւ այլեւս փնտրես լինել չես կարող»։ Տնտեսը իր մտքում ասաց. «Ի՞նչ պէտք է անեմ, քանի որ իմ փէրը փնտրեսութիւնս ինձնից վերցնում է. հողի վրայ աշխատել չեմ կարող, մուրալ ամաչում եմ։ Գիտեմ, թէ ինչ պիտի անեմ, որպէսզի, երբ փնտրեսութիւնիցս հեռացունեմ, ընդունեն ինձ իրենց փնտրել»։ Եւ իր փիրոջ պարտապաններից իւրաքանչիւրին մէկ առ մէկ իր մօտ կանչելով՝ առաջինին ասում է՝ «Իմ փիրոջը ինչքա՞ն պարտք ունես»։ Եւ սա ասում է՝ «Նարիւր փակառիկ ձեթ»։ Եւ փնտրեսը նրան ասում է՝ «Ա՜ռ քո մուրհակը եւ նստի՛ր ու անմիջապէս գրի՛ր՝ յիսուն»։ Ապա դարձեալ միւսին ասում է՝ «Դու ինչքա՞ն պարտք ունես»։ Եւ սա ասաց՝ «Նինգ հարիւր պարկ ցորեն»։ Տնտեսը նրան ասաց՝ «Ա՜ռ քո մուրհակը եւ նստի՛ր ու գրի՛ր՝ չորս հարիւր»։ Եւ փէրը գովեց անիրաւ փնտրեսին, որովհետեւ հնարամտութեամբ գործեց, քանի որ այս աշխարհի որդիները աւելի հնարամիտ են, քան լոյսի որդիները իրենց սերնդի մէջ»։ «Եւ ես ձեզ ասում եմ. անիրաւ մամոնայից ձեզ համար բարեկամներ արէք, որպէսզի, երբ այն պակասի, յաւիտենական յարկերի փակ ընդունեն ձեզ։ Թիչ քանի մէջ հաւաքարիմը շափի մէջ էլ հաւաքարիմ է. իսկ քչի մէջ անիրաւը, շափի մէջ էլ անիրաւ է։ Արդ, եթէ անիրաւ մամոնայի մէջ հաւաքարիմ չեղաք, ձեզ ո՞վ կը վստահի ճշմարիտը։ Եւ եթէ օգարիմը եղող քանի մէջ հաւաքարիմ չեղաք, ձերը ո՞վ կը փայ ձեզ։ Ոչ մի ծառայ երկու փիրոջ ծառայել չի կարող. որովհետեւ, եթէ մէկին աքի, միւսին կը սիրի. կամ եթէ մէկին մեծարի, միւսին էլ կ'արհամարհի։ Չէք կարող եւ Աստծուն ծառայել, եւ մամոնային»։ Երբ փարիսեցիները լսում էին այս բոլորը, նրան պախարակում էին, քանի որ արծաթասէր էին։ Եւ նրանց ասաց. «Դուք էք, որ մարդկանց առաջ ձեզ արդար էք ձեւացնում, սակայն Աստուած ձեր սրտերը գիտէ. որովհետեւ այն, որ մարդկանց առաջ բարձր է, Աստծու առաջ զազրելի է։ Օրէնքն ու մարգարէները մինչեւ Յովհաննէսն էին. այնուհետեւ աւերարանում է Աստծու արքայութիւնը, եւ ամէն ոք բռնի է ուզում ձեռք բերել այն։ Աւելի հեշտ է, որ երկինք ու երկիր անցնեն, քան թէ օրէնքից մէկ նշանախեց ընկնի։ Ով որ իր կնոջն արձակում է եւ մի ուրիշին առնում, շնանում է. իսկ ով որ արձակուածին է առնում, շնանում է»։ «Մի մեծահարուստ մարդ կար, որ բեհեզ ու ծիրանի էր հագնում եւ ամէն օր ա-

20 ռաբապէս ուրախութիւն էր անում: Եւ Ղազարոս անունով մի
աղքատ մարդ ընկած էր նրա դռան առաջ՝ վերքերով ծածկուած:
21 Եւ ցանկանում էր լցնել իր որովայնը այն փշրանքներով, որոնք
թափում էին մեծահարուստի սեղանից: Եւ դեռ շներն էլ գալիս
22 էին ու լիզում նրա վերքերը: Երբ աղքատը մեռաւ, հրեշտակ-
ները նրան փարան Աբրահամի գոգը. մեծահարուստն էլ մեռաւ
23 եւ թաղուեց: Եւ դժոխքում, մինչ սա փանջանքների մէջ էր,
բարձրացրեց իր աչքերը, հեռուից տեսաւ Աբրահամին եւ Ղա-
24 զարոսին էլ՝ նրա գրկում հանգստացած: Եւ նա աղաղակեց ու
ասաց. «Նայր Աբրահամ, ողորմիր ինձ եւ ուղարկիր Ղազարոս-
սին, որ իր մարի ծայրը թրջի ջրով եւ գովացնի լեզուս, որովհե-
25 տի այս փապից պապակում եմ»: Եւ Աբրահամը նրան ասաց.
«Որդեակ, յիշիր, որ դու ստացար քո բարիքները այնպէտ, քո
կեանքի ընթացքում, իսկ Ղազարոսն էլ՝ չարչարանքները. այժմ
սա այսպէտ մխիթարում է, իսկ դու այդպէտ պապակում ես:
26 Եւ այս բոլորից բացի, մեծ վիհ կայ մեր եւ ձեր միջեւ. եթէ
ուզենան այսպէտից ձեզ մօտ անցնել, չեն կարողանայ. ոչ էլ
27 այդպէտից մէկը կարող է մեզ մօտ անցնել»: Մեծահարուստն
ասաց. «Արդ, աղաչում եմ քեզ, հայր, որ Ղազարոսին ուղարկես
28 իմ հօր փունը, - որպէտ ես հինգ եղբայրներ ունեմ, - որպէս-
զի նրանց վկայութիւն փայ, որ նրանք էլ չգան փանջանքների
29 այս վայրը»: Եւ Աբրահամն ասաց. «Նրանք ունեն Մովսէս եւ
30 մարգարէներ, թող նրանց լսեն»: Եւ նա ասաց. «Ոչ, հայր Աբ-
րահամ. բայց եթէ մեռելներից մէկը նրանց մօտ գնայ, նրանք
31 կ'ապաշխարեն»: Եւ Աբրահամը նրան ասաց. «Եթէ Մովսէսին
եւ մարգարէներին չեն լսում, մեռելներից մէկն էլ եթէ յարութիւն
առնի, չպիտի համոզուեն»:

17 Յիսուս ասաց նաեւ իր աշակերտներին. «Անկարելի է, որ
գայթակղութիւն չգայ, բայց վայ նրան, որի ձեռքով կը գայ:
2 Նրա համար լաւ կը լինէր, եթէ իր պարանոցից երկանաբար
վէմ կախուէր, եւ նա ծովը գցուէր, քան թէ այս փոքրիկներից
3, 4 մէկին գայթակղեցնէր: Զգոյշ եղէք ձեր անձերի համար»: «Ե-
թէ քո եղբայրը մեղանջի, սաստիի նրան. եւ եթէ զոջայ, ներիր
5 նրան: Եւ եթէ եօթն անգամ մեղանջի քո դէմ եւ եօթն անգամ
6 դառնայ քեզ եւ ասի՝ զոջում եմ, ներիր նրան»: Եւ առաքեալ-
7 ները Տիրոջն ասացին. «Աւելացրո՛ւ մեր հաւաքը»: Եւ Տէրն
ասաց. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւաք ունենաք եւ այս

թթենուն ասէք՝ «Արմափախի՛լ եղիր եւ փնկուի՛ր ծովի մէջ», նա՛ 8
իսկ կը հնազանդուի ձեզ»: «Իսկ ձեզնից ո՛վ, որ հողագործ կամ 8
հովիւ ծառայ ունի, երբ սա ագարակից փուն մտնի, նրան կ'ասի
իսկոյն՝ «Անցիր սեղան նստիր»»։ այլ նրան չի՛ ասի՝ «Պափրաս– 9
փիր, ինչ ընթերլու եմ, եւ գօփի կապած՝ ծառայի՛ր ինձ, մինչեւ որ
ուրեմ եւ խմեմ, եւ ապա կ'ուրես եւ կը խմես դու»։ Միթէ փէրը 10
շնորհապահր կը լինի այդ ծառային, որ իր բոլոր հրամանները
կափարեց։ Նոյնպէս եւ դուք, երբ կափարէք այն բոլորը, որ 11
ձեզ հրամայուած է, ասացէք, թէ՝ «Անպիտան ծառաներ ենք. ինչ
որ պարտաւոր էինք անել, այն արեցինք»։ Եւ մինչ նա դէպի 12
Երուսաղէմ էր գնում, անցնում էր Սամարիայի եւ Գալիլիայի
միջով։ Եւ երբ մի գիւղ էր մտնում, նրան հանդիպեցին փա– 13
սը բորոպներ, որոնք հեռու կանգնեցին, բարձրացրին իրենց
ձայնը եւ ասացին. «Յիսուս վարդապետ, ողորմիր մեզ»։ Եւ 15
երբ նրանց փեսաւ, ասաց նրանց. «Գնացէք դուք ձեզ քահա–
նաներին ցոյց փուէք»։ Երբ գնում էին, նոյն ժամին մաքրուե–
ցին։ Նրանցից մէկը, երբ փեսաւ, թէ բժշկուեց, վերադարձաւ 16
եւ բարձր ձայնով փառաւորում էր Աստծուն. երեսի վրայ ըն– 17
կաւ Յիսուսի ոտքերի առաջ եւ շնորհակալութիւն էր յայտնում
նրան. եւ ինքը սամարացի էր։ Յիսուս պափասխանեց եւ ա– 18
սաց. «Մրանք փասն էլ չմաքրուեցի՛ն. իսկ արդ, իննը ո՛ր են,
որ չվերադարձան՝ փառք փալու համար Աստծուն, բացի միայն 19
այս օտարազգի մարդուց»։ Եւ ասաց նրան. «Վեր կաց գնա, ո– 20
րովիտբու քո հաւաքը քեզ փրկեց»։ Երբ փարիսեցիների կող– 21
մից հարց փրուեց, թէ ե՛րբ պիտի գայ Աստծու արքայութիւնը,
նա պափասխանեց եւ ասաց. «Աստծու արքայութիւնը դրսից
փեսանելի կերպով չի գալիս, եւ չեն ասի, թէ՛ ահաւասիկ այս– 22
տեղ է կամ այնտեղ, որովիտբու ահա Աստծու արքայութիւնը
ներսում, ձեր մէջ է»։ Իսկ իր աշակերտներին ասաց. «Կը գան 23
օրեր, երբ դուք կ'ուզենաք մարդու Որդու օրերից մէկը փես–
նել, եւ չէք փեսնի։ Եւ եթէ ձեզ ասեն, թէ՛ «Ահաւասիկ այստեղ 24
է կամ այնտեղ», մի՛ շտապէք գնալու, որովիտբու, ինչպէս որ 25
փայլակը երկնքի ներքեւից փայլափակելով՝ երկնքի երեսը լու–
սաւորում է, այնպէս էլ կը լինի մարդու Որդին՝ իր օրում։ Բայց 26
նախ նա պէտք է շտա ցարցարուի եւ մերժուի այս սերնդից։ Եւ 27
ինչպէս եղաւ Նոյի օրով, այնպէս կը լինի եւ մարդու Որդու օ–
րով։ Ուրում էին, խմում, կին էին առնում եւ մարդու էին գնում, 28

մինչեւ այն օրը, երբ Նոյը փապան մտաւ, եւ ջրհեղեղը եկաւ ու
 29 բոլորին կորստեան մատնեց: Նոյնպէս, ինչպէս Ղովքի օրով
 էլ եղաւ. ուրում էին, խմում, առնում էին ու վաճառում, փնկում
 30 էին, շինում: Եւ այն օրը, երբ Ղովքը Սողոմից դուրս ելաւ,
 երկնքից կրակ եւ ծծումբ տեղաց ու բոլորին կորստեան մատնեց:
 31 Նոյն ձեւով է լինելու այն օրն էլ, երբ մարդու Որդին է
 32 յայտնուելու: Այն օրը, ով որ փանիքում է, եւ իր կարասին՝
 փանը, թող չիջնի առնելու այն. եւ ով որ հանդում է, նոյնպէս
 33, 34 թող յետ չդառնայ: Յիշեցէք Ղովքի կնոջը: Ով որ ուզի իր
 անձը փրկել, պիտի կորցնի այն, իսկ ով որ կորցնի իր անձը,
 35 պիտի փրկի այն: Ասում են ձեզ, այն գիշերը, եթէ երկու հոգի
 լինեն մի մահճի մէջ, մէկը պիտի վերցուի, իսկ միւսը՝ թողնուի:
 36 Եւ եթէ երկու կին միասին աղալիս լինեն, մէկը պիտի վերցուի,
 իսկ միւսը՝ թողնուի: Եւ եթէ հանդում երկու հոգի լինեն, մէկը
 37 պիտի վերցուի, իսկ միւսը՝ թողնուի»: Պատասխան արեցին եւ
 38 ասացին նրան. «Որտե՞ղ, Տէր»: Եւ նա ասաց նրանց. «Ուր որ
 մարմինն է, այնտեղ էլ կը հաւաքուեն արծիւները»:

18 Մի առակ էլ ասաց նրանց այն մասին, թէ նրանք ամէն
 2 ժամ պէտք է աղօթեն ու չձանձրանան: Ասաց. «Մի քաղաքում
 մի դատարար կար. Ասորաց չէր վախենում եւ մարդկանց
 3 ցից չէր ամաչում: Եւ նոյն քաղաքում մի այրի կար, որ գալիս
 էր նրա մօտ եւ ասում. «Իմ ոտիս դէմ իմ դասը տես»:
 4 Եւ դատարարը երկար ժամանակ չէր ուզում. դրանից յետոյ իր
 մտքում ասաց. «Թէեւ Ասորաց չեմ վախենում եւ մարդկանց
 5 ցից չեմ ամաչում, բայց այն բանի համար, որ այրի կինը ինձ
 յոգնեցնում է, նրա դասը տեսնեմ, որպէսզի անընդհատ չգայ եւ
 6 ինձ չանհանգստացնի»: Եւ Տէրն ասաց. «Լսեցէք, թէ ինչ էր ասում
 7 անիրաւ դատարարը: Իսկ Աստուած արդարութիւն չի՞ անի
 իր այն ծառաներին, որոնք գիշեր եւ ցերեկ աղաղակում են. եւ
 8 նրանց հանդէպ միայն համբերաբար կը լինի: Այո՛, ասում են
 ձեզ, նրանց իսկոյն արդարութիւն կ'անի. իսկ երբ մարդու Որդին
 9 գայ, արդեօք երկրի վրայ հաւաք կը գտնի՞»: Այս առակն
 էլ ասաց ոմանց, որոնք իրենք իրենցով պարծենում էին, թէ արդար
 10 են, եւ արհամարհում էին ուրիշ շարքերին: «Երկու մարդ
 փաճար ելան աղօթքի կանգնելու. մէկը՝ փարիսեցի, միւսը՝
 11 մաքսաւոր: Փարիսեցին կանգնած էր մեկուսի եւ, ինքն իրեն,
 այս աղօթքն էր ասում. «Աստուած իմ, շնորհակալ եմ քեզից,

որ ես նման չեմ ուրիշ մարդկանց, ինչպես՝ յափշտակողները, անիրաւներն ու շնացողները, եւ կամ ինչպէս այս մաքսաւորը. այլ շաքաթը երկու անգամ ծոմ եմ պահում եւ փաստաւորդ եմ 12 փալիս իմ ամբողջ եկամտից»։ Իսկ մաքսաւորը կանգնած էր 13 մեկուսի եւ չէր իսկ կամենում իր աչքերը երկինք բարձրացնել, այլ ծեծում էր կուրծքը եւ ասում. «Աստուած, ների՛ր ինձ՝ մեղաւորիս»։ Ասում եմ ձեզ, սա՛ իջաւ իր փունը արդարացած, 14 ոչ թէ միւսը. որովհետեւ, ով որ բարձրացնում է իր անձը, կը խոնարհուի, եւ ով որ խոնարհեցնում է իր անձը, կը բարձրացուի»։ Մանուկներին էլ մօտեցնում էին նրան, որպէսզի նրանց դիպչի. 15 երբ աշակերտները այդ փեսան, սաստեցին բերողներին։ Իսկ 16 Յիսուս կանչելով մանուկներին իր մօտ՝ ասաց. «Թո՛ղ փուէք այդ մանուկներին, որ ինձ մօտ գան, եւ մի՛ արգելէք նրանց, որովհե- 17 տեւ այդպիսիներինն է Աստուծո արքայութիւնը։ Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով որ Աստուծո արքայութիւնը չընդունի ինչպէս մի մանուկ, այնպեղ չի մտնի»։ Մի իշխանաւոր նրան հարցրեց 18 եւ ասաց. «Բարի՛ Վարդապետ, ի՞նչ պիտի անեմ, որ յաւիտե- նական կեանքը ժառանգեմ»։ Յիսուս նրան ասաց. «Ինչո՞ւ ինձ 19 բարի ես կոչում. ոչ ոք բարի չէ, այլ միայն՝ Աստուած։ Պա- 20 փուիրանները գիտես՝ մի՛ շնացիր, մի՛ սպանիր, մի՛ գողացիր, սուտ մի՛ վկայիր, մեծարի՛ր քո հօրը եւ մօրը»։ Եւ նա ասաց. 21 «Այդ բոլորը պահել եմ իմ մանկութիւնից»։ Երբ Յիսուս այս 22 լսեց, ասաց նրան. «Դեռ մի բան պակաս է քեզ. ինչ որ ունես, վաճառի՛ր եւ փո՛ր աղքատներին եւ երկնքում գանձեր կ'ունե- նաս, եւ արի՛ իմ յետեւից»։ Երբ նա այս լսեց, փրփմեց, ո- 23 րովհետեւ չափազանց հարուստ էր։ Երբ Յիսուս նրան փեսաւ 24 փրփմած, ասաց. «Ինչքա՛ն դժուարութեամբ Աստուծո արքայու- թիւնը կը մտնեն նրանք, որոնք հարստութիւն ունեն։ Աւելի 25 հեշտ է, որ պարանը ասեղի ծակից անցնի, քան թէ մի մեծա- հարուստ Աստուծո արքայութիւնը մտնի»։ Եւ նրանք, որ լսեցին, 26 ասացին. «Իսկ ո՞վ կարող է փրկուել»։ Եւ նա ասաց. «Ինչ որ 27 անհնար է մարդկանց համար, Աստուծո համար հնարաւոր է»։ Եւ Պետրոսն ասաց. «Ահա մենք մեր ամէն ինչը թողեցինք եւ 28 եկանք քո յետեւից»։ Եւ Յիսուս ասաց նրանց. «Ճշմարիտ եմ 29 ասում ձեզ, չկայ մէկը, որ թողած լինի փունը, կամ ծնողնե- րին, կամ եղբայրներին, կամ կնոջը, կամ զաւակներին՝ Աստուծո արքայութեան համար, եւ այս ներկայ ժամանակում բազմա- 30

պարիկ չստանայ ու յաւիտենական կեանքը չժառանգի այն աշ-
 31 խարհում, որ գալու է»: Եւ Տասներկուսին, առանձին, մի կողմ
 փանելով՝ նրանց ասաց. «Ահաւասիկ ելնում ենք դէպի Երու-
 սաղէմ, եւ մարգարէների միջոցով մարդու Որդու մասին բոլոր
 32 գրուածները պիտի կարարուն. որովհետեւ նա պիտի մար-
 33 նուի հեթանոսներին եւ պիտի ծաղրուի. նրան պիտի ձաղկեն
 34 ու սպանեն, եւ երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնի»: Եւ ա-
 ռաքեալները այս բոլորից ոչինչ չիմացան, այլ խօսքը նրանցից
 35 ծածկուած էր, եւ ասուածները չէին ըմբռնում: Եւ երբ նա մօ-
 փենում էր Երիքովին, ճանապարհի վրայ նստել էր մի կոյր մու-
 36 րացկան: Երբ սա լսեց, որ ժողովուրդը անցնում է, հարցրեց,
 37 թէ՛ այդ ի՞նչ է: Եւ նրան պատմեցին, թէ անցնում է Յիսուս
 38 Նազովրեցին: Նա աղաղակեց եւ ասաց. «Յիսուս, Դաւթի՛ Որ-
 39 դի, ողորմիր ինձ»: Եւ առջեւից գնացողները սասաբեցին նրան,
 որ լռի: Իսկ նա առաւել եւս աղաղակում էր. «Դաւթի՛ Որդի,
 40 ողորմիր ինձ»: Յիսուս փեղում կանգնեց եւ հրամայեց իր մօր
 բերել նրան. եւ երբ կոյրը մօտեցաւ, նրան հարցրեց եւ ասաց.
 41 «Ի՞նչ ես կամենում դու, որ ես քեզ համար անեմ»: Եւ սա ա-
 42 սաց. «Որ բացունեն աչքերս, եւ փեսանեմ, Տէ՛ր»: Եւ Յիսուս նրան
 43 ասաց. «Նայիր. քո հաւարը քեզ փրկեց»: Եւ իսկոյն կոյրը փե-
 սաւ. գնում էր Յիսուսի յետեւից եւ փառք էր փալիս Աստծուն:
 Եւ ամբողջ ժողովուրդը փեսնելով այս՝ Աստծուն գոհութիւն էր
 փալիս:

19, 2 Եւ Յիսուս մտել էր Երիքով ու շրջում էր: Եւ ահա մի մարդ,
 3 Զակքէոս անունով, որ մաքսապետ էր ու մեծահարուստ, ու-
 զում էր փեսնել, թէ ո՞վ է Յիսուս, բայց բազմութեան պարճա-
 4 ռով չէր կարողանում, որովհետեւ կարճահասակ էր: Եւ առաջ
 վազելով՝ բարձրացաւ ժանդարձկնու վրայ, որպէսզի փեսնի
 5 նրան, որովհետեւ նա հէնց այդպէղով էր անցնելու: Երբ այդ
 փեղը եկաւ, Յիսուս վեր նայեց եւ ասաց. «Զակքէո՛ս, շրա-
 պիր իջիր այդպէղից, որովհետեւ այսօր պէտք է, որ ես քո
 6 փանը գիշերեմ»: Զակքէոսը շրապեց իջաւ եւ նրան ընդու-
 7 նեց ուրախութեամբ: Երբ ամենքը այս փեսան, փրփնջում էին
 8 եւ ասում, թէ մեղաւոր մարդու մօր մտաւ գիշերելու: Իսկ
 Զակքէոսը եկաւ կանգնեց եւ ասաց Տիրոջը. «Տէ՛ր, ահա իմ ինչ-
 քերի կէսը կտամ աղքատներին, եւ եթէ որեւէ մէկին զրկել եմ,
 9 քառապարիկ կը հարուցեմ»: Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Այսօր

այս Կրիստոսը փրկութիւն եղաւ, քանի որ սա եւս Աբրահամի որդի է, որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ փնտրելու եւ փրկելու կորածին»։ Եւ մինչ նրանք լսում էին այս, Յիսուս մի առակ էլ աւելացրեց նրա համար, որ ինքը մօտենում էր Երուսաղէմին, եւ նրանք կարծում էին, թէ Աստուծոյ արքայութիւնը շուրջ յայտնուելու է։ Նա ասաց. «Մի ազնուական մարդ գնաց հեռու աշխարհ՝ իր թագաւորութիւնը սրանալու եւ վերադառնալու համար։ Եւ կանչելով իր ծառաներին՝ նրանց փասը մնաս փութեց եւ ասաց. «Շահարկեցէք դրանք, մինչեւ որ գամ»։ Բայց նրա համաքաղաքացիները ապուր չէին նրան. պարզամտութիւն ուղարկեցին նրա յետեւից եւ ասացին. «Մենք չենք կամենում, որ դա մեր վրայ թագաւորի»։ Եւ ազնուականը վերադարձաւ՝ իր թագաւորութիւնն սրացած, եւ կանչեց այն ծառաներին, որոնց փութել էր դրանք, որպէսզի իմանայ, թէ ով ինչ էր շահել։ Եկաւ առաջինը եւ ասաց. «Տէր, քո մէկ մնասը փասը մնաս բերեց»։ Եւ փութը նրան ասաց. «Ազնիւ եւ բարի ծառայ, քանի որ այդ փութը բանի մէջ հաւաքարիմ եղար, իշխանութիւն ունեցիր փասը քաղաքների վրայ»։ Եկաւ երկրորդը եւ ասաց. «Քո մէկ մնասը հինգ մնաս բերեց»։ Տէրը նրան ասաց. «Ղուկա՛ս, հինգ քաղաքների վրայ»։ Միւսն էլ եկաւ եւ ասաց. «Տէր, ահա քո մնասը, որ թաշկինակի մէջ ծրարած պահում էի. վախճանում էի քեզից, որովհետեւ խիստ մարդ ես. վերցնում ես, ինչ որ չես դրել, եւ հնձում ես, ինչ որ չես սերմանել»։ Եւ փութը նրան ասաց. «Նենց քո բերանով քեզ պիտի դապեն, անհաւաքարիմ ծառայ. գիտէիր, որ ես մի խիստ մարդ եմ, վերցնում եմ, ինչ որ չեմ դրել եւ հնձում եմ՝ ուր չեմ սերմանել։ Նապա ինչո՞ւ իմ դրամը լուծալիւսներին չփութիր, որպէսզի ես, գալով, փութներով միասին պահանջէի այն»։ Եւ սպասաւորներին ասաց. «Վերցրէք դրանից մէկ մնասը եւ փարէք փութը նրան, ով փասը մնաս ունի»։ Եւ ծառաները ասացին նրան. «Տէր, արդէն նա փասը մնաս ունի»։ - Ասում եմ ձեզ, թէ՛ «Ով որ ունի, նրան պիտի փութի, իսկ նրանից, որ չունի, պիտի վերցուի եւ այն, ինչ որ ունի։ Բայց իմ այն թշնամիներին, որոնք չէին կամենում, որ ես թագաւորեմ իրենց վրայ, բերէք այսպէղ եւ սպանեցէք իմ առաջ»։ Եւ երբ այս ասաց, առաջ գնաց՝ Երուսաղէմ ելնելու համար։ Եւ երբ մօտեցաւ Բեթփագէին եւ Բեթանիային, այն լերան մօտ, որ կոչւում է Չիթենեաց, ուղարկեց իր աշա-

30 կերպներից երկուսին եւ ասաց. «Գնացէ՛ք այն գիւղը, որ մեր
դիմացն է. երբ այնտեղ մտնէք, կը գտնէք կապուած մի աւա-
նակ, որի վրայ ոչ մի մարդ երբեք չի նստել. արձակեցէ՛ք այն եւ
31 բերէ՛ք: Եւ եթէ մէկը ձեզ հարցնի, թէ ինչու էք արձակում, նրան
32 այսպէս ասացէ՛ք. «Իր փիրոջը պէտք է»: Երբ գնացին նրանք,
որ ուղարկուել էին, գրան այնպէս, ինչպէս ասել էր նրանց. ա-
33 ւանակը կար: Եւ մինչ աւանակն արձակում էին, նրա փրերը
34 ասացին նրանց. «Աւանակն ինչո՞ւ էք արձակում»: Եւ աշա-
35 կերպները ասացին. «Իր փիրոջը պէտք է»: Եւ այն բերին Յի-
սուսի մօտ. զգեստներ գցեցին նրա վրայ եւ Յիսուսին նստեց-
36 րին: Եւ մինչ նա առաջանում էր, մարդիկ իրենց զգեստները
37 փռում էին ճանապարհի վրայ: Եւ երբ նա մօտեցաւ Ձիթենե-
աց լերան զառիվայրին, աշակերպների ամբողջ բազմութիւնը
նորախօսեամբ եւ բարձրաձայն սկսեց օրհնել Աստծուն՝ կա-
38 րարուած բոլոր զօրութիւնների համար, որ տեսան: Եւ ասում
էին. «Օրհնեա՛լ է այդ թագաւորը, որ գալիս է Տիրոջ անունով.
39 խաղաղութիւն երկնքում եւ փառք բարձունքներում»: Իսկ փա-
րիսեցիներից ոմանք ամբոխի միջից ասացին նրան. «Վարդա-
40 պէ՛ր, սաստի՛ր քո աշակերպներին»: Նա պատասխանեց եւ
ասաց. «Ասում եմ ձեզ, որ եթէ դրանք լռեն էլ, այդ քարերը
41 կ'աղաղակեն»: Եւ երբ մօտեցաւ, տեսնելով քաղաքը՝ լաց ե-
42 դաւ նրա վրայ եւ ասաց. «Գոնէ այս օրերին գիպենայի՛ր դու
քո խաղաղութիւնը. բայց այժմ ծածկուեց քո տեսողութիւնից.
43 որովհետեւ օրեր պիտի գան վրադ, երբ թշնամիներդ քո շուրջը
պարնէ՜լ պիտի կանգնեն եւ պիտի պաշարեն քեզ, պիտի նե-
44 դեն քեզ բոլոր կողմերից՝ ու հիմնայաբակ պիտի անեն քեզ եւ
սպանեն քո մէջ քո որդիներին. եւ քարը քարի վրայ բնաւ չպիտի
թողնեն, քանի որ քո այցելութեան ժամանակը չճանաչեցիր»: Եւ
45 Եւ փաճար մտնելով՝ սկսեց դուրս հանել աղանձաճառներին
46 ու գնողներին եւ լուսայափոխների սեղանները ցրեց՝ ու ասաց
նրանց. «Գրուած է՝ «Իմ տունը պէտք է աղօթքի տուն լինի», իսկ
47 դուք աւագակների որջերի էք վերածել այդ»: Եւ նա ամէն օր
նրանց ուսուցանում էր փաճարում, իսկ քահանայապետները,
օրէնսգէտները եւ ժողովրդի գլխաւորները հնար էին փնտռում
48 նրան կորստեան մարմնելու, բայց չէին գտնում, թէ ինչ անեն,
որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը, նրանով փարուած, լսում էր
նրան:

Եւ այն օրերից մէկում, մինչ փաճարում ուսուցանում էր ժո- **20**
 ղովրդին եւ աւերարանում, վրայ հասան քահանայապետներն
 ու օրէնսգէտները՝ ծերերով հանդերձ, եւ ասացին նրան. «Ա- 2
 սա՛ մեզ, ի՞նչ իշխանութեամբ ես դու անում այդ, կամ ո՞վ է, որ
 քեզ փուեց այդ իշխանութիւնը»: Յիսուս պատասխան փուեց 3
 նրանց եւ ասաց. «Ես էլ ձեզ մի բան հարցնեմ, եւ դուք ինձ ա-
 սացէ՛ք. Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկնքից էր, թե՛ մարդկան- 4
 ցից»: Եւ նրանք իրենց մտքում խորհեցին եւ ասացին. «Եթէ 5, 6
 ասենք՝ երկնքից էր, կ'ասի՝ իսկ ինչո՞ւ չհաւաքացիք նրան. եւ
 եթէ ասենք՝ մարդկանցից, ամբողջ ժողովուրդը մեզ կը քար-
 կոծի, որովհետեւ իրենց մտքում Յովհաննէսի մասին հաստատ
 համոզում կայ, թէ նա մարգարէ է»: Եւ պատասխան փուեցին, 7
 թէ չգիտեն որտեղից է: Եւ Յիսուս նրանց ասաց. «Ես էլ ձեզ 8
 չեմ ասի, թէ ինչ իշխանութեամբ եմ անում այս»: Եւ սկսեց 9
 ժողովրդին ասել այս առակը. «Մի մարդ այգի փնկեց եւ այն
 յանձնեց մշակներին, իսկ ինքը երկար ժամանակով ճանապար-
 հորդութեան գնաց: Եւ յարմար ժամանակին մշակների մօտ 10
 մի ծառայ ուղարկեց, որպէսզի այգու պտղից իր բաժինը փան
 նրան. իսկ մշակները ծեծեցին նրան ու ձեռնունայն արձակե-
 ցին: Տէրը դարձեալ մէկ ուրիշ ծառայ եւս ուղարկեց. նրանք 11
 սրան եւս ծեծեցին, անարգեցին եւ ձեռնունայն ճամբու դրին:
 Այա ուղարկեց նաեւ մի երրորդի. նրանք սրան էլ վիրաւորե- 12
 ցին եւ այգուց դուրս հանեցին: Այգու փէրն ասաց. «Ի՞նչ անեմ. 13
 ուղարկեմ իմ սիրելի որդուն, թերեւս նրանից կը պարկառեն»: Երբ
 մշակները նրան փեսան, իրար հետ խորհուրդ արին եւ 14
 ասացին. «Սա՛ է ժառանգը, սպանենք սրան, որպէսզի ժա-
 ռանգութիւնը մերը լինի»: Եւ նրան այգուց դուրս հանեցին ու 15
 սպանեցին: Արդ, այգու փէրը նրանց ի՞նչ կ'անի: Չե՛ որ կը գայ
 ու կորստեան կը մատնի այդ մշակներին եւ այգին ուրիշներին 16
 կը փայ»: Երբ այս լսեցին, ասացին. «Քան լիցի»: Եւ Յիսուս 17
 նրանց նայելով՝ ասաց. «Իսկ ի՞նչ է այն, որ գրուած է, թէ՛ «Այն
 վեմը, որ անարգեցին շինողները, նա՛ է, որ անկիւնաքար ե-
 դաւ»: Ով որ այս վեմին բախուի, կը խորփակուի, եւ ում վրայ 18
 որ այն ընկնի, կը ճգմի նրան»: Եւ օրէնսգէտներն ու քահա- 19
 նայապետները նոյն պահին ուզում էին նրա վրայ ձեռք դնել,
 բայց ժողովրդից վախեցան, որովհետեւ հասկացան, թէ այն
 առակը իրենց մասին ասաց: Եւ ապա յարմար առիթի սպա- 20

սեցին եւ ուղարկեցին խաբեբաներ, որոնք իրենք իրենց, կեղծաւորութեամբ, արդար էին ձեւացնում, որպէսզի նրան խօսքերով բռնեն՝ մաքնելու համար պետութեան եւ իշխանութեան

21 կուսակալին: Նարցրին նրան եւ ասացին. «Վարդապէ՛ր, գիտենք, որ ճիշտ եւ խօսում ու ուսուցանում եւ աչառութիւն չես անում, այլ ճշմարտութեամբ Աստծու ճանապարհն եւ սովորեցնում: Օրինաւոր է մեզ համար կայսրին հարկ տալ, թե՛

22 ոչ»: Եւ նկատելով նրանց խորամանկութիւնը՝ ասաց նրանց. «Տո՛յց քուէք ինձ դահեկանը»: Եւ նրանք ցոյց քուին: Եւ նա ասաց. «Ո՞ւմ պատկերը եւ գիրը ունի դա»: Պատասխանեցին եւ ասացին՝ կայսրինը: Եւ նա նրանց ասաց. «Արդ, գնացէ՛ք քուէք

26 կայսրինը՝ կայսեր, իսկ Աստծունը՝ Աստծուն»: Եւ չկարողացան նրան խօսքերով բռնել ժողովրդի առաջ ու զարմանալով նրա պարասխանի վրայ՝ լռեցին: Մաղուկեցիներից ոմանք, որոնք հակառակում էին, թէ յարութիւն չկայ, մօտենալով հարցրին նրան եւ ասացին. «Վարդապէ՛ր, Մովսէսը մեզ համար գրել է. «Եթէ մէկի եղբայրը, որը կին ունի, մեռնի, եւ նա անժառանգ լինի, թող նրա եղբայրը առնի այդ կնոջը եւ իր եղբօր

28 համար զաւակ հասցնի»: Արդ, եթէր եղբայրներ կային. առաջինը կին առաւ եւ անժառանգ մեռաւ: Նրան առաւ նաեւ երկրորդը. եւ նա էլ անժառանգ մեռաւ: Նրան առաւ նաեւ երրորդը. եւ նոյն ձեւով՝ եօթն էլ. .. Եւ ժառանգներ չըողեցին:

32, 33 Մեռաւ եւ կինը: Արդ, յարութեան ժամանակ նրանցից ո՞ւմ կինը կը լինի, որովհետեւ եօթն էլ նրան կին առան»: Յիսուս պարասխանեց նրանց եւ ասաց. «Այս աշխարհի որդիները կին են առնում եւ մարդու են գնում. իսկ նրանք, որոնք արժանի կը լինեն այն աշխարհին հասնելու եւ մեռելներից յարութիւն

36 առնելու, ո՛չ կին են առնում եւ ո՛չ էլ մարդու են գնում, քանի որ այլեւս մեռնել անգամ չեն կարող, որովհետեւ հրեշտակների նման են եւ Աստծու որդիներ, քանի որ յարութեան որդիներ են: Իսկ թէ մեռելները յարութիւն են առնում, Մովսէսն էլ այդ գուշակեց մօրենու օրինակի մէջ, ինչպէս որ ասում է Տիրոջ մասին՝ «Աստուած Աբրահամի, Աստուած Իսահակի եւ Աստուած

38 Յակոբի»: Իսկ Աստուած մեռելների Աստուածը չէ, այլ՝ ողջերի, որովհետեւ բոլորը նրա համար կենդանի են»: Օրէնագէտներից ոմանք նրան պարասխանեցին եւ ասացին. «Վարդապէ՛ր, լա՛ն ասացիր»: Եւ այլեւս ոչ ոք չէր համարձակում նրան որեւէ

բան հարցնել: Յիսուս նրանց էլ ասաց. «Քրիստոսի համար 41
ինչպե՞ն են ասում, թե Դավթի որդին է. քանի որ Դավիթն ինքը 42
Սաղմոսների գրքում ասում է. «Տերն ասաց իմ Տիրոջը՝ նստի՛ր
իմ աջ կողմում, մինչեւ որ քո թշնամիներին ոտքերիդ պա- 43
տուանդան դնեմ»: Իսկ արդ, եթե Դավիթը նրան Տեր է կոչում, 44
Նա ինչպե՞ն նրա որդին կը լինի»: Եւ մինչ ամբողջ ժողովուր- 45
դը լսում էր, ասաց իր աշակերտներին. «Զգուշացե՛ք օրենս- 46
գեղներից, որոնք ուզում են պապմունճաններով շրջել եւ սիրում
են ողջոյններ ընդունել հրապարակներում ու առաջին աթոռնե-
րը գրաւել ժողովարաններում եւ պապուոյ տեղերը նստել ընթ-
րիքների ժամանակ, որոնք իւրացնում են այրիների րները եւ 47
ձեւականօրէն երկարում են իրենց աղօթքները: Նրանք աւելի
խիստ դաբալճիռ պիտի սրբանան»:

Եւ Յիսուս նայեց ու տեսաւ մեծահարուստներին, որոնք տա- **21**
ճարի գանձանակի մէջ իրենց նուէրներն էին գցում: Տեսաւ եւ 2
մի աղքատ այրի կնոջ, որ երկու լումայ գցեց այնտեղ: Եւ ա- 3
սաց. «Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այդ աղքատ այրին աւելի
գցեց, քան բոլորը: Նրանք ամէնքը իրենց կուրակածներից 4
գցեցին Աստուծոն փրկած նուէրների մէջ, իսկ նա իր կարօ-
տութեան մէջ իր ունեցած ամբողջ ապրուստը գցեց»: Եւ երբ 5
ոմանք տաճարի մասին ասում էին, թե գեղեցիկ քարերով եւ
աշտարակներով է զարդարուած, նա ասաց. «Այդ բոլորը, որ 6
տեսնում էք, պիտի գան օրեր, երբ այնտեղ չպիտի թողնուի
քար քարի վրայ, որ չքանդուի»: Նարցորին նրան եւ ասա- 7
ցին. «Վարդապետ, ե՞իբ կը լինի այդ, եւ ի՞նչ կը լինի նշա-
նը, երբ այդ պապահելու լինի»: Եւ նա ասաց. «Զգո՛յշ կա- 8
ցեք, չխաբուեք. որովհետեւ շատերը պիտի գան իմ անունով եւ
պիտի ասեն թե՛ ես եմ Քրիստոսը, եւ թե՛ ժամանակը մօտե-
ցաւ. նրանց յետեւից չգնաք: Եւ երբ լսեք պատերազմների եւ 9
խռովութիւնների մասին, չգարհուրեք. որովհետեւ պէտք է, որ
նախ այդ բաները պատահեն. բայց աշխարհի վախճանը շու-
տով չի լինելու»: Այն ժամանակ ասաց նրանց. «Ազգ ազգի 10
դէմ պիտի ելնի, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. եւ 11
մեծ երկրաշարժներ ու փարբեր տեղերում սով ու ժանախար
պիտի լինեն. պիտի լինեն արհաւիրքներ եւ մեծամեծ նշան-
ներ երկնքից: Բայց այս բոլորից առաջ ձեր վրայ ձեռք պիտի 12
դնեն եւ պիտի հալածեն, ժողովարանների ու բանտերի պիտի

մաքնեն ձեզ եւ կուսակալների ու թագաւորների առաջ պիտի
13 քանեն ձեզ իմ անուան համար: Եւ ձեզ համար այդ պիտի
14 լինի առիթ վկայութեան: Արդ, ձեր մարքում դրէք սա. նախօ-
15 րօք մի՛ մտաւորուէք պարասխան քալու համար, որովհետեւ
եւ ձեզ կրամ բերան եւ իմաստութիւն, որին չեն կարողանայ
հակառակել կամ պարասխան քալ ձեր բոլոր հակառակորդ-
16 ները: Դուք պիտի մաքնուէք եւ ծնողներից, եւ եղբայրներից,
եւ ազգականներից, եւ բարեկամներից, ու ձեզնից ոմանց պի-
17 տի սպանեն: Եւ պիտի արուէք բոլորից իմ անուան համար:
18, 19 Բայց ձեր գլխից մի մազ անգամ չպիտի կորչի: Եւ ձեր համ-
20 բերութեամբ պիտի շահէք ձեր հոգիները»: «Բայց երբ քեզ-
նէք Երուսաղէմը՝ շրջապարուած զօրքերով, այն ժամանակ ի-
21 մացէք, որ նրա ակերումը մօտ է: Այն ժամանակ նրանք, որ
Նրէասարանում են, թող փախչեն լեռները, եւ նրանք, որ Երու-
սաղէմի մէջ են, թող խոյս քան, իսկ նրանք, որ գաւառներում
22 են, թող քաղաք չմտնեն, որովհետեւ դրանք վրէժխնդրութեան
23 օրեր են, որպէսզի կարարուն բոլոր գրուածները: Բայց այն
օրերին վա՛յ է յիներին եւ սպնարուներին, որովհետեւ մեծ քաղ-
նապ պիտի լինի երկրի վրայ եւ բարկութիւն՝ այս ժողովրդի
24 հանդէպ: Նրանք սրի պիտի քաշուն, գերի պիտի քարուն
բոլոր հեթանոսներից. եւ Երուսաղէմը ուրբի կոխան պիտի լի-
նի ազգերից, մինչեւ որ լրանան հեթանոսների ժամանակնե-
25 րը»: «Եւ նշաններ պիտի լինեն արեգակի, լուսնի եւ աստղերի
վրայ: Եւ երկրի վրայ պիտի լինի հեթանոսների քաղնապ՝ ծո-
26 վի եւ խռովութեան նման ահեղ ձայնի պարճառով, աշխարհի
վրայ գալիք պարահարների վախից եւ նախազգացումից մար-
դիկ պիտի մեռնեն, որովհետեւ երկնքի զօրութիւնները պիտի
27 շարժուն: Եւ այն ժամանակ պիտի քեանեն մարդու Որդուն
եկած՝ ամպերի վրայ, զօրութեամբ եւ մեծ փառքով: Եւ երբ
սկսուի այս բանը լինել, վեր կացէք եւ ձեր գլուխները բարձ-
29 րացրէք, որովհետեւ մօտ է ձեր փրկութիւնը»: Եւ նրանց ասաց
30 մի առակ. «Նայեցէք թզնուն եւ ամէն մի ծառի. երբ իրենց
բողբոջը ցոյց են քալիս, քեանում էք այն ու դրանից իմանում
31 էք, որ մօտ է ամառը: Նոյնպէս եւ դուք, երբ քեանէք այս բո-
լորը կարարուած, իմացէք, որ Աստուծոյ արքայութիւնը մօտ է:
32 Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այս սերունդը չպիտի անցնի, մինչեւ
33 որ այս բոլորը կարարուի: Երկինքը եւ երկիրը կ'անցնեն, բայց

իմ խօսքերը չեն անցնի»: «Զգոյ՛շ եղէք ինքներդ ձեզնից. գուցէ 34
 ձեր սրտերը ծանրանան զխոյթեամբ եւ հարբեցողութեամբ ու
 աշխարհիկ հոգսերով. եւ յանկարծակի հասնի ձեր վրայ այն
 օրը. որովհետեւ այդ օրը որոգայթի նման պիտի հասնի այն 35
 ամենքի վրայ, որոնք բնակուում են երկրագնդի ամբողջ երեսին:
 Արթուն կացէք այսուհետեւ, ամէն ժամ աղօթք արէք, որպէսզի 36
 կարողանաք զերծ մնալ այն ամենից, որ լինելու է, եւ արժա-
 նի լինէք կանգնելու մարդու Որդու առաջ»: Եւ ցերեկը ուսու- 37
 ցանում էր քաճարի մէջ, իսկ գիշերները ելնում էր, մնում այն
 լերան վրայ, որը կոչւում էր Զիթենեաց: Եւ ամբողջ ժողովուր- 38
 դը առաւօրները վաղ շրապում էր նրա մօտ՝ քաճարում նրան
 լսելու համար:

Մօտեցաւ Բաղարջակերաց քօնը, որը կոչւում էր Պա- 22
 սեք: Իսկ քահանայապետներն ու օրէնագէտները հնար էին 2
 փնտրում, թէ ինչպէս սպանեն նրան, բայց վախենում էին ժողո-
 վրդից: Ապա սաքանան մտաւ Իսկարիօվբացի կոչուած Յու- 3
 դայի մէջ, որ Տասներկուսի թւում էր: Սա գնաց բանակցեց քա- 4
 հանայապետների, օրէնագէտների եւ ժողովրդի իշխանաւորնե-
 րի հետ, որ Յիսուսին նրանց մարմնի: Նրանք ուրախացան եւ 5
 խոստացան նրան արծաթ քալ: Եւ նա յանձն առաւ ու պարտեհ 6
 առիթ էր փնտրում՝ նրան մարմնելու նրանց՝ ամբոխից մեկուսի:
 Եկաւ Բաղարջակերաց օրը, երբ օրէնք էր մօրթել Պասեքը: Եւ 7, 8
 նա ուղարկեց Պեարոսին եւ Յովհաննէսին ու ասաց. «Գնացէ՛ք,
 պարրասպեցէ՛ք մեզ համար Պասեքի ընթրիքը, որ ուրենք»: Եւ 9, 10
 նրանց ասաց. «Ո՛ր ես ուզում, որ պարրասպենք»: Եւ
 նրանց ասաց. «Ահա՛, երբ քաղաք մտնէք, ձեզ կը հանդիպի մի
 մարդ՝ ջրի սափորը բարձած. գնացէ՛ք նրա յետեւից այն քու-
 նը, ուր նա կը մտնի: Եւ կ'աւելէք քանդակը զընթրիքը. Եւ 11
 քեզ ասում է՝ ո՛ր է այն հիւրասրահը, որպէղ աշակերտներիս
 հետ պիտի ուրեմ Պասեքի ընթրիքը»: Եւ նա ձեզ ցոյց կը տայ 12
 զարդարուած մի մեծ վերնափայտ, եւ այնպէղ կը պարրասպէք»: Եւ 13
 աշակերտները գնացին գրան, ինչպէս որ իրենց ասել էր. եւ
 պարրասպեցին Պասեքը: Եւ երբ ժամը հասաւ, սեղան նստեց, 14
 եւ քանակաւ առաքեալներն էլ՝ իր հետ: Եւ նրանց ասաց. 15
 «Յոյժ ցանկացայ այս Պասեքի ընթրիքը ուրեղ ձեզ հետ, քա-
 նի դեռ չեմ չարհարուել: Բայց ասում եմ ձեզ, թէ այլեւս չեմ 16
 ուրելու սրանից, մինչեւ որ Պասեքը կարարուի Աստուծոյ ար-

17 քայութեան մէջ»: Եւ, բաժակը վերցնելով, գոհութիւն յայտնեց
18 Աստծուն եւ ասաց. «Առէ՛ք այս եւ բաժանեցէ՛ք ձեր մէջ. ասում
եմ ձեզ, թէ այսուհետեւ որթապտունկի բերքից չեմ խմելու, մինչեւ
19 որ գայ Աստծու արքայութիւնը»: Եւ հաց վերցնելով՝ գոհութիւն
յայտնեց Աստծուն, կտրեց, փոռեց նրանց եւ ասաց. «Այս է իմ
մարմինը, որ շաբերի համար է փրուած. այս արէ՛ք իմ յիշատա-
20 կի համար»: Նոյնպէս եւ բաժակը վերցրեց ընթրիքից յետոյ եւ
ասաց. «Այս բաժակը նոր Ուիսք է իմ արիւնով՝ ձեզ համար
21 թափուած: Բայց ահաւասիկ իմ մարմնիցի ձեռքը ինձ հետ այս
22 սեղանի վրայ է: Եւ մարդու Որդին աշխարհից կը գնայ ըստ
սահմանուածի, բայց վա՛յ այն մարդուն, ում ձեռքով կը մար-
23 նուի»: Եւ նրանք սկսեցին հարցնել իրար մէջ, թէ իրենցից
24 ո՞վ է, որ այդ անելու է: Եւ նրանց մէջ հակաճառութիւն առա-
25 ջացաւ, թէ իրենցից ո՞վ պիտի մեծ համարուի: Եւ նա նրանց
ասաց. «Ազգերի թագաւորները փիրում են իրենց ժողովուրդ-
ների վրայ, եւ նրանք, որ իշխում են նրանց վրայ, բարերարներ
26 են կոչում: Բայց դուք այդպէս չլինէ՛ք, այլ՝ ով որ մեծ է ձեր մէջ,
թող լինի ինչպէս կրտսերը, իսկ առաջնորդը՝ ինչպէս սպասաւոր-
27 րը: Ո՞վ է մեծ. սեղան նստողը, թե՛ սպասաւորը: Չե՛ որ՝ սեղան
28 նստողը: Բայց ես ձեր մէջ եմ իբրեւ սպասաւոր»: «Եւ դուք էք,
29 որ իմ փորձութիւնների մէջ ինձ հետ էիք մնում մինչեւ այժմ: Եւ
ես խոստանում եմ ձեզ, - ինչպէս եւ իմ Նայրը ինձ խոստացաւ
30 փալու արքայութիւնը, - որ ուրեք եւ խմէք իմ սեղանից իմ ար-
քայութեան մէջ եւ նստէք փասներկու գահերի վրայ՝ դապելու
31 Իսրայէլի փասներկու ցեղերը»: Եւ Տէրն ասաց. «Միմո՛ն, Մի-
32 մո՛ն, ահա սաքանան ուզեց ձեզ ցորենի նման մաղել: Բայց
ես աղօթեցի քեզ համար, որպէսզի քո հաւաքը չպակասի, եւ
33 դու, երբ վերադառնաս ինձ, հաստատես քո եղբայրներին»: Եւ
Պետրոսն ասաց. «Տէ՛ր, պատրաստ եմ քեզ հետ գնալ եւ բանր,
34 եւ դէպի մահ»: Եւ նա նրան ասաց. «Ասում եմ քեզ, Պետրո՛ս,
այսօր դեռ աքաղաղը կանչած չպիտի լինի, մինչեւ որ դու երեք
35 անգամ ուրանաս՝ ասելով, թէ ինձ չես ճանաչում»: Եւ նրանց
ասաց. «Երբ ուղարկեցի ձեզ առանց քսակի, մախադի եւ կօշիկ-
36 ների, մի՛թէ որեւէ բանի կարօտ մնացիք»: Եւ նրանք ասացին՝
եւ ո՛չ մի բանի: Ապա ասաց. «Իսկ այժմ՝ ով որ քսակ ունի, թող
վերցնի այն, նոյնպէս եւ՝ մախաղ. իսկ ով որ չունի, թող վա-
37 ճառի իր վերարկուն եւ իր համար սուր գնի: Բայց ասում եմ

ձեզ, այս եւս, որ գրուած է, պէտք է, որ կապարուի իմ վրայ, թէ՛
«Անօրէնների հետ դասուեց»։ որովհետեւ, ինչ որ ինձ համար
է գրուած, կապարուելու վրայ է»։ Եւ նրանք ասացին. «Տէր, 38
ահաւասիկ այսպէղ երկու սուր կայ»։ Եւ նրանց ասաց. «Բաւա-
կան են»։ Եւ Յիսուս ըստ իր սովորութեան ելաւ գնաց Ձիթե- 39
նեաց լեռը. նրա յետեւից գնացին եւ աշակերպները։ Երբ տեղ 40
հասաւ, ասաց նրանց. «Աղօթքի՛ կանգնեցէք, որ փորձութեան
մէջ չընկնէք»։ Եւ ինքը հեռացաւ նրանցից մօտ մի քարընկեց, 41
ծնրադրեց, աղօթում էր եւ ասում. «Նայր, եթէ կամենում ես, 42
այս բաժակը ինձնից հեռացրո՛ւ, բայց ոչ թէ իմ կամքը, այլ քո՛-
նը թող լինի»։ Եւ նրան երկնքից երեւաց մի հրեշտակ եւ ուժ 43
էր տալիս նրան. նա տապալակ մէջ էր եւ ամբողջ հոգով էր
աղօթում։ «Եւ նրանից քրտինքը հոսում էր արեան կաթիլների 44
նման՝ շիթ-շիթ գետին թափուելով։ Եւ վեր կենալով աղօթքից՝ 45
եկաւ աշակերպների մօտ, նրանց քնած գլուս փրկութիւնից
եւ նրանց ասաց. «Ինչո՞ւ էք քնել. վեր կացէք, աղօթեցէք, որ- 46
պէսզի փորձութեան մէջ չընկնէք»։ Եւ մինչ նա դեռ խօսում էր, 47
ահա երեւաց մի ամբոյս. եւ նա, որ Յուդա էր կոչում, Տասն-
երկուսից մէկը, առաջնորդում էր նրանց. երբ Յուդան մօտեցաւ
Յիսուսին, համբուրեց նրան, որովհետեւ այն նշանն էր տու-
ել նրանց, թէ՛ «Ում հետ ես համբուրեմ, նա՛ է, նրա՛ն բռնե-
ցէք»։ Յիսուս նրան ասաց. «Յուդա՛, համբուրելով ես մաքնում 48
մարդու Որդուն»։ Երբ նրա շուրջը գնդապետները տեսան ե-
ղածը, նրան ասացին. «Տէր, սրով նրանց հարուածե՛նք»։ Եւ 50
աշակերպներից մէկը հարուածեց քահանայապետի ծառային
եւ կտրեց դէն գցեց նրա աջ ականջը։ Յիսուս պարասխանեց 51
եւ ասաց. «Թո՛յլ փուէք, բաւ է եղածը»։ Եւ դիպչելով ականջին՝
այն բժշկեց։ Եւ իր վրայ եկած քահանայապետներին, փաճա- 52
րի իշխանաւորներին եւ ծերերին ասաց. «Ինչպէս աւագակի՛
վրայ էք գալիս սրերով ու մահակներով. միշտ ձեզ հետ էի 53
փաճարում, եւ դուք ինձ վրայ ձեռք չերկարեցիք. սակայն այն է
ձեր ժամը եւ խաւարի իշխանութեան գործախնդր»։ Եւ բռնելով 54
նրան՝ փարան եւ մրցրին քահանայապետի տունը. իսկ Պետրոսը
հեռուից գնում էր նրա յետեւից։ Երբ գալթի մէջ կրակ 55
վառեցին եւ նստեցին շուրջը, Պետրոսն էլ նստեց նրանց մէջ։
Մի աղախին տեսաւ նրան կրակի յոյսի մօտ նստած, հայեացքը 56
սեւեռեց նրան եւ ասաց. «Սա էլ էր նրանցից, որ նրա հետ էին»

57 Իսկ Պեպրոսն ուրացաւ ու ասաց. «Ես նրան չեմ ճանաչում, ո՛վ
 58 կին»։ Եւ քիչ յետոյ մէկ ուրիշը Կեսաւ նրան եւ ասաց. «Դո՛ւ էլ
 նրանցից ես»։ Պեպրոսն ասաց. «Ո՛վ մարդ, ես նրանցից չեմ»։
 59 Եւ երբ մի ժամ էլ անցաւ, մէկ ուրիշը վիճում էր եւ ասում. «Ծիշար
 60 որ սա էլ նրա հետ էր, որովհետեւ գալիլիացի է»։ Պեպրոսն ա–
 սաց. «Ո՛վ մարդ, չգիտեմ այդ ի՛նչ ես խօսում»։ Եւ նոյն պահին,
 61 մինչ նա այս ասում էր, արաղաղը կանչեց։ Տէրը դարձաւ եւ
 նայեց Պեպրոսին. եւ Պեպրոսը յիշեց Տիրոջ խօսքը, որ ասել էր
 իրեն. «Դեռ արաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս,
 62 թէ ինձ չես ճանաչում»։ Եւ Պեպրոսը դուրս ելնելով՝ դառնօրէն
 63 լաց եղաւ։ Եւ այն մարդիկ, որ նրան պահպանում էին, ծի–
 64 ծաղում էին նրա վրայ եւ խփում, ծածկում էին նրա երեսը եւ
 փանջում, հարցնում էին նրան եւ ասում. «Մարգարեացիի՛ր՝ ո՛վ
 65 է, որ քեզ խփեց»։ Եւ հայիոյելով՝ ուրիշ շարքաներ էլ էին ա–
 66 սում նրա երեսին։ Եւ երբ լոյսը բացուեց, հաւաքուեց ժողովրդի
 ծերակոյրը՝ քահանայապետներ եւ օրէնագէտներ, եւ Յիսուսին
 քաշեցին բերին իրենց արեանի առաջ եւ ասացին. «Եթէ դու ես
 67 Քրիստոսը, ասա՛ մեզ»։ Նրանց ասաց. «Եթէ ձեզ ասեմ իսկ,
 68 չէք հաւատայ։ Եւ եթէ ես ձեզ հարցնեմ, ինձ պատասխան չէք
 69 փայ կամ չէք արձակի ինձ։ Բայց սրանից յետոյ մարդու Որդին
 70 պիտի նստի Աստծու գօրութեան աջին»։ Եւ ամենքը միասին
 ասացին. «Ուրեմն դու Աստծու Որդի՛ն ես»։ Եւ նա նրանց ա–
 71 սաց. «Դուք ասում էք, թէ ես եմ»։ Եւ նրանք ասացին. «Էլ ի՛նչ
 վկայութիւն է պէտք մեզ, որովհետեւ մենք ինքներս լսեցինք
 նրա բերանից»։

23 Եւ նրանց ամբողջ բազմութիւնը, վեր կենալով, նրան փա–
 2 րաւ Պիղատոսի մօտ։ Եւ սկսեցին ամբաստանել նրան եւ ա–
 սել. «Գտանք սրան, որ մոլորեցնում էր մեր ազգը, արգելում էր
 կայսրին հարկեր փալ եւ ինքն իր մասին ասում էր, թէ՛ Քրիս–
 3 տոսն է, թագաւոր»։ Իսկ Պիղատոսը հարցրեց նրան եւ ասաց.
 «Նրեաների թագաւորը դո՛ւ ես»։ Նա պատասխանեց նրան եւ
 4 ասաց. «Դու ասացիր»։ Պիղատոսը քահանայապետներին եւ
 ժողովրդին ասաց. «Այս մարդու մէջ ես որեւէ յանցանք չեմ
 5 գտնում»։ Իսկ նրանք պնդում էին եւ ասում, թէ ըմբոստութեան
 է մղում ժողովրդին, քարոզում է ամբողջ Նրեաստանում՝ Գա–
 6 լիլիայից սկսած մինչեւ այսփէդ։ Իսկ Պիղատոսը, երբ լսեց
 7 Գալիլիայի մասին, հարցրեց, թէ այդ մարդը գալիլիացի՞ է։ Եւ

երբ իմացաւ, թէ Ներովդէսի իշխանութիւնից է, յանձնեց, որ նրան քանեն Ներովդէսի մօտ, որովհետեւ այդ օրերին նա էլ Երուսաղէմում էր։ Եւ երբ Ներովդէսը քննաւ Յիսուսին, շար 8 ուրախացաւ, որովհետեւ երկար ժամանակից ի վեր ցանկանում էր նրան քննել, քանի որ յաճախ լսում էր նրա մասին եւ ակնկալութիւն ունէր նրա ձեռքով կատարուած որեւէ նշան քննել։ Ներովդէսը նրան հարցաքննեց շար խօսքերով, իսկ 9 Յիսուս նրան ոչ մի պատասխան չքուեց։ Քահանայապետներն ու օրէնսգէտները վեր էին կենում եւ նրան բռն կերպով ամբաստանում։ Ներովդէսն էլ, իր զօրականներով հանդերձ, արհամարհեց նրան եւ ծիծաղելով նրա վրայ՝ սպիտակ զգեստներ հագցնել քուեց նրան ու վերստին յանձնեց, որ քանեն նրան Պիղատոսի մօտ։ Եւ Պիղատոսն ու Ներովդէսը այդ 12 օրերին բարեկամներ եղան, որովհետեւ առաջ իրար թշնամիներ էին։ Պիղատոսը կանչեց քահանայապետներին, իշխանաւորներին եւ ժողովրդին ու ասաց. «Այս մարդուն բերեցիք 14 ներկայացրիք ինձ, որպէս ժողովրդին մոլորեցնողի. եւ ահաւասիկ ձեր առաջ դադաքննութիւն արեցի եւ այս մարդու մէջ չգտայ մէկն այն յանցանքներից, որոնցով դուք ամբաստանում էք նրան։ Եւ ոչ է՝ Ներովդէսը, որի մօտ հրամայեցի, որ Յիսուսին քանեն։ Արդ, նա մահուան արժանի ոչինչ չի արել, 16 նրան գանահարել կրամ եւ կ'արձակեմ» (որովհետեւ հարկաւոր էր իւրաքանչիւր քօնի առթիւ մի բանարկեալ արձակել նրանց համար)։ Եւ նրանք ամբողջ բազմութեամբ աղաղակում էին եւ ասում. «Նրան վերացրո՛ւ եւ արձակի՛ր մեզ համար Բարաբբային» (որը քաղաքում պատահած մի խռովութեան 19 եւ սպանութեան համար բանարկուել էր)։ Պիղատոսը նորից սկսեց խօսել, որովհետեւ կամենում էր Յիսուսին արձակել։ Եւ 21 նրանք կրկին աղաղակում էին ու ասում. «Խաչը հանի՛ր նրան»։ Եւ նա երրորդ անգամ ասաց նրանց. «Ի՞նչ չար բան է արել 22 սա. նրա վրայ մահուան արժանի որեւէ յանցանք չգտայ. սրան գանահարել կրամ եւ կ'արձակեմ»։ Իսկ նրանք բարձրաձայն սփիւղում էին եւ ուզում, որ նրան խաչը հանի։ Եւ նրանց ու քահանայապետների ձայները աւելի ուժեղանում էին։ Եւ Պիղատոսը հաւանութիւն քուեց, որ նրանց պահանջը կատարուի։ Նա արձակեց Բարաբբային, որը խռովութեան եւ սպանութեան համար բանար էր նետուած, եւ որին էլ հէնց ուզում էին. իսկ

26 Յիսուսին յանձնեց նրանց կամքին: Երբ նրան առան գնացին,
 բռնեցին Սիմոն Կիւրենացի անունով մէկին, որը հանդից էր
 գալիս. նրա վրայ դրեցին խաչը, որ այն բերի Յիսուսի յերե-
 27 ւից: Եւ նրա յերեւից գնում էր ժողովրդի մի մեծ բազմութիւն
 28 եւ կանայք, որոնք կոծում էին ու ողբում նրան: Յիսուս դարձաւ
 եւ ասաց նրանց. «Երուսաղէմի՛ դուստրեր, ինձ վրայ լաց մի՛ ե-
 29 դէք, այլ լաց եղէք ձեր եւ ձեր որդիների վրայ, որովհետեւ օրեր
 պիտի գան, երբ մարդիկ պիտի ասեն՝ «Երանի՛ չբեր կանանց
 30 եւ նրանց, որոնք բնաւ չձնեցին եւ չդիեցին»: Այն ժամանակ
 մարդիկ պիտի սկսեն ասել լեռներին, թէ՛ ընկէ՛ք մեր վրայ, եւ
 31 բլուրներին, թէ՛ ծածկեցէ՛ք մեզ, որովհետեւ, երբ դալար փայ-
 32 րին այսպէս անեն, չորի՛ն ինչ կը պապահի»: Ուրիշ երկու չա-
 33 րագործներ էլ բերեցին՝ նրա հետ սպանելու համար: Երբ հա-
 սան Գազաթ կոչուած րեղը, այնպէղ նրան խաչը հանեցին. եւ
 չարագործներին էլ՝ մէկին աջ կողմը, միւսին ձախ կողմը՝ խաչե-
 34 ցին: Եւ Յիսուս ասաց. «Նայր, ների՛ր դրանց, որովհետեւ չգի-
 րեն, թէ ինչ են անում»: Եւ նրա զգեստները բաժանելու համար
 35 վիճակ գցեցին: Իսկ ժողովուրդը դիպում էր. իշխանաւորները
 նրանց հետ միասին ծաղրում էին նրան եւ ասում. «Ուրիշնե-
 րին ազապեց, թող ինքն իրեն էլ ազապի, եթէ դա է Քրիստոսը՝
 36 Աստծու ընտրեալ Որդին»: Զինուորներն էլ ծաղրում էին նրան.
 37 առաջ էին գալիս, քացախ էին մալուցում նրան եւ ասում. «Ե-
 38 թէ դու ես հրեաների թագաւորը, փրկի՛ր ինքդ քեզ»: Եւ նրա
 խաչի վրայ մի գրութիւն կար՝ գրուած յունարէն, լատիներէն եւ
 39 եբրայերէն գրերով, թէ՛ սա՛ է հրեաների արքան: Իսկ կախու-
 ւած չարագործներից մէկը հայհոյում էր նրան եւ ասում. «Դու
 40 չէն՝ Քրիստոսը. փրկի՛ր ինքդ քեզ եւ մեզ»: Նրա ընկերը նրան
 սաստելով՝ պապասխան րուեց եւ ասաց. «Աստուծոց չեն վախե-
 41 նում, դու, որ նոյն պապիժն ես կրում: Եւ մենք իրաւացիօրէն
 արժանի հալուցումն ենք սպանում այն գործերի համար, որ
 42 կատարեցինք, իսկ սա որեւէ վար բան չի արել»: Եւ ասաց
 Յիսուսին. «Յիշի՛ր ինձ, Տէր, երբ գաս քո թագաւորութեամբ»:
 43 Եւ Յիսուս նրան ասաց. «Ճշմարիտ եմ ասում քեզ, այսօր ինձ
 44 հետ դրախտում կը լինես»: Եւ համարեա կէսօր էր. եւ խա-
 ւար եղաւ ամբողջ երկրի վրայ մինչեւ ժամը երեքը. արեգակը
 45, 46 խաւարեց: Եւ քաճարի վարագոյրը մէջբեղից պապռուեց: Եւ
 Յիսուս բարձրաձայն աղաղակեց եւ ասաց. «Նայր, քո ձեռքն

եմ աւանդում իմ հոգին»: Երբ այս ասաց, հոգին աւանդեց: Եւ հարիւրապետը, տեսնելով ինչ որ պատահեց, փառաւորեց 47
 Աստծուն եւ ասաց. «Իսկապէս այս մարդը արդար էր»: Եւ 48
 ամբողջ ժողովուրդը, որ եկել էր ու դիպում էր այս տեսարանն
 ու կապարուածը, ծեծում էր կուրծքը եւ վերադառնում: Նրա 49
 բոլոր ծանօթներն էլ կանգնել էին հեռուում. եւ կանայք, որոնք
 Գալիլիայից նրա յետեւից էին եկել, տեսնում էին այս բաները:
 Եւ ահա Յովսէփ անունով մի մարդ կար հրեաների Արիմաթէ 50
 քաղաքից: Նա հրեաների խորհրդի անդամ էր, բարեգործ եւ
 արդար մի մարդ (սա չէր միաբանել նրանց մտադրութիւննե- 51
 րին ու գործերին): Եւ ինքն էլ էր սպասում Աստծու թագաւորու-
 թեանը: Սա Պիղատոսի մօտ գալով՝ ուզեց Յիսուսի մարմինը: 52
 Եւ նրան խաչից իջեցնելով՝ փաթաթեց պարանքով ու դրեց 53
 վիմափոր գերեզմանի մէջ, որտեղ բնաւ ոչ ոք չէր դրուած: Եւ 54
 օրը ուրբաթ էր, ու լուսանում էր շաբաթը: Եւ Յովսէփի յետեւից 55
 գնում էին կանայք, որոնք Գալիլիայից էին եկել Յիսուսի հետ.
 նրանք տեսան գերեզմանը, եւ թէ ինչպէս նրա մարմինը այն-
 տեղ դրուեց: Վերադարձան, խնկեր եւ իւղեր պարարաստեցին 56
 ու շաբաթ օրը, օրէնքի համաձայն, հանգիստ արեցին:

Բայց կիրակի օրը, առաւօտեան շատ վաղ, կանայք գերեզ- **24**
 ման եկան՝ բերելով իրենց պարարաստած խնկերը. նրանց հետ
 եւ ուրիշ կանայք: Եւ քարը գերեզմանից գլորած գտան ու 2, 3
 ներս մտնելով՝ Տէր Յիսուսի մարմինը չգտան: Եւ մինչ նրանք 4
 զարմացած էին այդ բանի վրայ, ահա լուսաւոր զգեստներով
 երկու մարդիկ հասան նրանց մօտ: Եւ երբ կանայք զարհու- 5
 րեցին ու իրենց երեսը գետին խոնարհեցրին, մարդիկ ասա-
 ցին. «Ինչո՞ւ ողջին մեռելների մէջ էք փնտռում: Այստեղ չէ, 6
 այլ՝ յարեաւ: Յիշեցէ՛ք՝ ինչպէս խօսեց նա ձեզ հետ, երբ Գալի-
 լիայում էր. ասում էր, թէ պէտք է, որ մարդու Որդին մեղաւոր 7
 մարդկանց ձեռքը մարմնօրի, խաչօրի եւ երրորդ օրը յարութիւն
 առնի»: Եւ նրանք յիշեցին նրա խօսքերը: Եւ վերադարձան 8, 9
 ու պարմեցին այս ամէնը Տասնմէկին եւ բոլոր միսսներին: Եւ 10
 Մարիամ Մագդաղենացին, Յովհաննան, Յակոբի մայր Մարի-
 ամը եւ նրանց հետ ուրիշ կանայք էին, որ այս բաները պար-
 մեցին առաքեալներին: Բայց նրանց խօսքերը բարբաջանք 11
 թուացին աշակերտներին, եւ չէին հաւատում նրանց: Սակայն 12
 Պետրոսը վեր կացաւ եւ վազեց դէպի գերեզման, նայեց ու տե-

սաւ, որ կտրուները միայն կային: Եւ գնաց՝ մտքում զարմացած,
13 թէ ինչ էր եղել: Եւ ահա նոյն օրը աշակերտներից երկուսը
գնում էին մի գիւղ, որի անունը Էմմաուս էր, եւ որը Երուսա-
14 ղէմից հեռու էր մօտ քսանմէկ կիլոմետր: Եւ նրանք միմեանց
15 հետ խօսում էին կապարուած բոլոր անցուդարձերի մասին: Եւ
մինչ նրանք խօսում էին ու վիճում, ինքը՝ Յիսուս մօտեցաւ ու
16 գնում էր նրանց հետ: Բայց նրանց աչքերը բռնուած էին, որ-
17 պէսզի նրան չճանաչեն: Եւ նրանց ասաց. «Այդ ի՞նչ բաներ են,
որոնց համար քայլելիս վիճում էք միմեանց հետ եւ տրտմած
18 էք»: Նրանցից մէկը, որի անունը Կղեոպաս էր, ասաց նրան.
«Երուսաղէմում միայն դո՛ւ ես, որ չես իմացել, թէ ինչեր կա-
19 րարուեցին այնպէղ այս օրերին»: Եւ նրանց ասաց՝ ի՞նչ: Եւ
նրանք ասացին Յիսուս Նազովրեցու մասին, որ եղաւ մարգարէ
մարդ, հզօր՝ գործերով եւ խօսքերով, Աստուծո՛ւ եւ ամբողջ ժողո-
20 վրդի առաջ, եւ թէ ինչպէս մեր քահանայապետները եւ իշխա-
նատրները նրան մատնեցին մահուան դատաստանի ու խաչը
21 հանեցին նրան: Մենք ակնկալում էինք, թէ նա է, որ փրկելու
է Իսրայէլը. սակայն, այս բոլորով հանդերձ, այս երրորդ օրն
22 է, որ այդ բաները կարարուեցին: Այլ նաեւ մեզ զարմացրին
մեր միջից մի քանի կանայք, որոնք վաղ առաւօտեան գերեզ-
23 ման էին գնացել եւ նրա մարմինը չէին գտել. նրանք եկան եւ
ասացին, թէ նաեւ մի տեսիլ էլ էին տեսել հրեշտակների, որոնք
24 ասում էին նրա մասին, թէ կենդանի է: Ապա մեզնից ոմանք
էլ գերեզման գնացին եւ գտան այնպէս, ինչպէս կանայք ասել
25 էին: Բայց նրան չտեսան: Եւ նա ասաց նրանց. «Ո՛վ անմիտ
եւ թուլասիրտ մարդիկ, որ դժուարանում էք հաւատալ այն ա-
26 մենին, որ ասացին մարգարէները: Չէ՞ որ Քրիստոս պէտք է
նոյն այդ չարչարանքները կրէր եւ այնպէս մտնէր իր փառքի
27 մէջ»: Եւ սկսած Մովսէսից ու բոլոր մարգարէներից՝ մեկնում
էր նրանց այն բոլորը, ինչ գրուած է իր մասին բոլոր Գրքերում:
28 Երբ մօտեցան այն գիւղին, ուր գնում էին, Յիսուս պարճառ
29 բռնեց, թէ ինքը գնալու է աւելի հեռու տեղ: Իսկ նրանք շար
ստիպեցին նրան ու ասացին. «Մեզ մօտ գիշերիր, որովհետեւ
երեկոյ է, եւ օրը տարածամէլ է»: Եւ նա ներս մտաւ՝ նրանց հետ
30 այնպէղ գիշերելու: Եւ երբ նա սեղան նստեց նրանց հետ, հաց
31 վերցնելով՝ օրհնեց, կտրեց այն եւ փռեց նրանց: Եւ նրանց աչ-
քերը բացուեցին ու ճանաչեցին նրան, իսկ ինքը նրանց աչքին

աներեւոյթ եղաւ: Եւ նրանք ասացին միմեանց. «Մեր սրտերն 32
 էլ միթէ չէի՞ն ճմլուում մեր մէջ, մինչ նա ճանապարհին խօսում
 էր մեզ հետ. եւ ինչպէ՛ն էր մեզ բացաբրում Գրքերը»: Ապա 33
 անմիջապէս վեր կացան ու Երուսաղէմ վերադարձան եւ հա-
 ւաքուած գրան Տասնմէկին եւ նրանց հետ եղածներին, որոնք 34
 ասում էին, թէ՛ «Իսկապէս յարեալ Տէրը եւ երեսաց Սիմոնին»: Իսկ
 երկուսը պարմեցին այն, ինչ պարահել էր ճանապար- 35
 հին, եւ թէ ինչպէ՛ն Յիսուս իրեն ճանաչել էր փութել նրանց՝ հաց
 կտրելու ժամանակ: Մինչ դեռեւս նրանք այս էին խօսում, Յի- 36
 սուս ինքը եկաւ կանգնեց նրանց մէջ եւ ասաց. «Խաղաղութիւն
 ձեզ, ես եմ, մի՛ վախեցէք»: Իսկ նրանք զարհուրած վախե- 37
 նում եւ կարծում էին, թէ մի ոգի են քեսնում: Եւ նրանց ասաց. 38
 «Ինչո՞ւ էք խռովուած, եւ ինչո՞ւ ձեր սրտերում կասկածներ են
 ծագում. քեսէ՛ք իմ ձեռքերն ու ոտքերը, որովհետեւ նոյն ինքն 39
 ես եմ. շօշափեցէ՛ք ինձ եւ քեսէ՛ք, որովհետեւ ոգին մարմին
 եւ ոսկորներ չունի. ինչպէս քեսնում էք, ես ունեմ»: Եւ այս 40, 41
 ասելով՝ ցոյց փութեց նրանց իր ձեռքերն ու ոտքերը: Եւ մինչ 42
 դեռեւս ուրախութիւնից չէին հաւաքում եւ զարմացած էին, ա-
 սաց նրանց. «Այսպէ՛ղ ուրելու բան ունէ՛ք»: Եւ նրանք փութին 43
 նրան խորոված ձկան մի կտոր եւ մեղրախորիսխ: Եւ նա առաւ 44
 կերաւ նրանց առաջ, իսկ մնացածները փութեց նրանց ու ասաց.
 «Մրանք այն խօսքերն են, որ խօսեցի ձեզ հետ, մինչ ձեզ հետ 45
 էի, թէ՛ պէտք է կարարունէն այն ամէնը, որ գրուած են իմ մա-
 սին Մովսէսի օրէնքում, մարգարէների մէջ եւ սաղմոսներում»: Այն
 ժամանակ բացեց նրանց մտքերը, որ հասկանան Գրքե- 46
 րը: Եւ ասաց նրանց. «Այսպէս պէտք է չարչարուէր Քրիստոս, 47
 յարութիւն առնէր մեռելներից երրորդ օրը, եւ քարոզուէր նրա 48
 անունով ապաշխարութիւն եւ մեղքերի թողութիւն բոլոր ազ-
 գերի մէջ՝ Երուսաղէմից սկսած: Եւ այս բաների վկաներ էք 49
 դուք: Եւ ահա ես ուղարկում եմ Ձեզ իմ Տօր խոստումը, իսկ 50
 դուք նստեցէ՛ք Երուսաղէմ քաղաքում, մինչեւ որ երկնքից զօրու-
 թեամք զգեստաւորուէք»: Ապա նրանց փարաւ հանեց մինչեւ 51
 Բեթանիա եւ, բարձրացնելով իր ձեռքերը, օրհնեց նրանց: Եւ 52
 մինչ նա օրհնում էր նրանց, բաժանուեց նրանցից եւ դէպի եր-
 կինք էր վերանում: Իսկ նրանք երկրպագեցին Յիսուսին եւ մեծ 53
 ուրախութեամբ վերադաձան Երուսաղէմ: Եւ միշտ փաճարում 54
 էին, զովաբանում եւ օրհնաբանում էին Աստուծոյն:

Յովհաննէս

1 Սկզբից էր Բանը, եւ Բանը Աստուծու մօտ էր, եւ Բանը Աս-
2, 3 տուած էր: Նա սկզբից Աստուծու մօտ էր: Ամէն ինչ նրանով
4 եղաւ. եւ առանց նրան չեղաւ ոչինչ, որ եղել է: Կեանքը նրա-
5 նով էր: Եւ այդ կեանքը մարդկանց համար լոյս էր: Եւ լոյսը
6 խաւարի մէջ լուսաւորում է, եւ խաւարը նրան չնուաճեց: Կար
7 մի մարդ՝ Աստուծուց ուղարկուած. նրա անունը՝ Յովհաննէս: Սա
եկաւ որպէս վկայ, որպէսզի վկայի լոյսի մասին, որ բոլորը նրա
8 միջոցով հաւաքան: Ինքը լոյսը չէր, այլ եկել էր, որ վկայի
9 լոյսի մասին: Այդ լոյսն էր ճշմարիտ լոյսը, որ լուսաւորում է
10 ամէն մարդու, որ գալու է աշխարհ: Նա աշխարհի մէջ էր, եւ
աշխարհը նրանով եղաւ, սակայն աշխարհը նրան չճանաչեց:
11 Իւրայինների մօտ եկաւ, բայց իւրայինները նրան չընդունեցին:
12 Իսկ ովքեր նրան ընդունեցին, նրանց իշխանութիւն ատուեց լի-
նելու Աստուծու որդիներ, նրանց, որոնք իր անուանը կը հաւա-
13 քան: Նրանք ո՛չ արիւնից, ո՛չ մարմնի կամքից եւ ոչ էլ մարդու
14 կամքից, այլ Աստուծուց ծնուեցին: Եւ Բանը մարմին եղաւ ու
բնակուեց մեր մէջ, եւ Կեանքը նրա փառքը, նման այն փառքի,
որ Նայրն է Կալիս Միածնին՝ լի շնորհով ու ճշմարտութեամբ:
15 Յովհաննէսը վկայում էր նրա մասին, աղաղակում եւ ասում.
«Սա՛ է, որի մասին ասացի: Նա, որ իմ յետեւից էր գալու, ինձ-
16 նից մեծ եղաւ, որովհետեւ ինձնից առաջ կար»: Մենք բոլորս
17 նրա լրիւութիւնից սրացանք շնորհ՝ շնորհի փոխարէն. որով-
հետեւ օրէնքը Մովսէսի միջոցով արուեց, իսկ շնորհը եւ ճշմար-
18 տութիւնը Յիսուս Քրիստոսի միջոցով եղան: Աստուծուն ոչ ոք
երբեք չի փեսել, բացի միայն միածին Որդուց, որ Նոր ծոցում
19 է. նա՛ յայտնեց Նրան: Եւ Յովհաննէսի վկայութիւնը այս է.
երբ հրեաները Երուսաղէմից քահանաներ ու ղեւորացիներ ու-
20 ղարկեցին նրա մօտ, որպէսզի հարցնեն նրան՝ դու ո՞վ ես, նա
խոստովանեց առանց վարանելու. խոստովանեց, թէ՛ ես Քրիս-
21 տոսը չեմ: Ու նրան հարցրին՝ իսկ դու ո՞վ ես, Եղիա՞ն ես: Եւ
նա ասաց՝ ոչ, չեմ: Իսկ դու մարգարէ՞ն ես: Նա պատասխանեց՝
22 ոչ: Իսկ ասա՛ մեզ՝ դու ո՞վ ես, որպէսզի պատասխան փանենք
23 նրանց, որոնք մեզ ուղարկեցին. ի՞նչ ես ասում քո մասին: Նա
ասաց. «Ես անապատում կանչողի ձայնն եմ, հարթեցէ՛ք Տիրոջ

ճանապարհը, ինչպէս ասաց Եսայի մարգարէն»: Եւ եկողները 24
 փարիսեցիների կողմից էին: Նրանք հարցրին նրան ու ասա- 25
 ցին. «Իսկ դու ինչո՞ւ ես մկրտում, եթէ դու չես Քրիստոսը, ոչ էլ
 Եղիան եւ ոչ էլ մարգարէն»: Յովհաննէսը պատասխան արեց 26
 նրանց ու ասաց. «Ես ձեզ մկրտում եմ ջրով. ձեր մէջ կայ մէկը,
 որին դուք չէք ճանաչում, որ գալու է իմ յետեւից, եւ որի կօշիկ- 27
 ների կապերը արձակելու արժանի չեմ ես»: Այս բանը պատա- 28
 հեց Բեթաբրիայում, Յորդանանի միւս կողմում, ուր գտնուում էր
 Յովհաննէսը եւ մկրտում: Ներելեալ օրը նա քեսաւ Յիսուսին, 29
 որ գալիս էր դէպի իրեն, ու ասաց. «Ահա՛ Գառն Աստուծոյ, որ
 վերացնում է աշխարհի մեղքը: Սա՛ է նա, որի մասին ես ասում 30
 էի՝ իմ յետեւից գալիս է մէկը, որ ինձնից մեծ եղաւ, որովհետեւ
 ինձնից առաջ կար: Եւ ես չէի ճանաչում նրան, բայց որպէսզի 31
 յայտնի լինի Իսրայէլին, դրա համար ես եկայ ջրով մկրտելու»: Յովհաննէսը վկայեց եւ ասաց. «Տեսայ Նոզին, որ իջնում էր 32
 երկնքից որպէս աղանի եւ հանգչում նրա վրայ: Եւ ես չէի 33
 ճանաչում նրան. սակայն նա, ով ինձ ուղարկեց ջրով մկրտելու,
 նա ինձ ասաց. «Ում վրայ քեսնես, որ Նոզին իջնում եւ մնում է,
 նա՛ է, որ մկրտում է Սուրբ Նոզով»: Եւ ես քեսայ ու վկայեցի, 34
 թէ սա՛ է Աստուծո Որդին»: Ներելեալ օրը դարձեալ այնպեղ 35
 կանգնած էր Յովհաննէսը. նաեւ՝ իր աշակերտներից երկուսը:
 Եւ նայելով Յիսուսին, որ անցնում գնում էր, ասաց. «Ահաւասիկ 36
 Քրիստոսը՝ Գառն Աստուծոյ»: Երկու աշակերտները նրանից 37
 լսեցին, ինչ որ խօսեց, եւ գնացին Յիսուսի յետեւից: Երբ Յի- 38
 սուս յետ դարձաւ եւ քեսաւ նրանց, որ գալիս էին իր յետեւից,
 ասաց նրանց. «Ի՞նչ էք ուզում»: Նրանք ասացին նրան. «Ռաբ- 39
 բի՛ (որ թարգմանում է՝ վարդապետ), ո՞ր է քո օթեւանը»: Նա
 նրանց ասաց. «Եկէ՛ք եւ քեսէ՛ք»: Եկան եւ քեսան, թէ որպեղ 40
 էր նրա օթեւանը. եւ այն օրը նրա մօտ գիշերեցին, որովհետեւ
 մօտ ժամը չորսն էր: Միմոն Պեպրոսի եղբայր Անդրէասը մէկն 41
 էր այն երկուսից, որոնք լսեցին Յովհաննէսի ասածը եւ գնա-
 ցին Յիսուսի յետեւից: Սա նախ գտնում է իր եղբայր Միմոնին 42
 ու նրան ասում է. «Գրանք Մեսիային» (որ թարգմանում է՝
 Քրիստոս): Սա նրան փարաւ Յիսուսի մօտ: Նայելով նրան՝ 43
 Յիսուս ասաց. «Դու Յովնանի որդի Միմոնն ես. դու պիտի կո-
 չուես Կեփաս» (որ թարգմանում է՝ Պեպրոս): Յաջորդ օրը
 Յիսուս որոշեց Գալիլիա մեկնել. գտաւ Փիլիպպոսին ու նրան

44 ասաց. «Արի՛ իմ յեղեւից»։ Եւ Փիլիպպոսը Բեթսայիդայից
 45 էր, Անդրէասի եւ Պետրոսի քաղաքից։ Փիլիպպոսը գտնում է
 Նաթանայէլին ու նրան ասում. «Ում մասին որ Մովսէսը օ-
 րէնքի մէջ եւ մարգարէները գրել են, գրանք նրան՝ Յիսուսին՝
 46 Յովսէփի որդուն, Նազարէթ քաղաքից»։ Նաթանայէլը նրան
 ասաց. «Իսկ կարելի՞ է, որ Նազարէթից մի որեւիցէ լաւ բան
 47 դուրս գայ»։ Փիլիպպոսը նրան ասաց. «Արի՛ եւ Կեն»։ Երբ
 Յիսուս Կենաւ Նաթանայէլին, որ իր մօտ էր գալիս, ասաց նրա
 մասին. «Ահա՛ իսկական մի իսրայէլացի, որի մէջ նենգութիւն
 48 չկայ»։ Նաթանայէլը նրան ասաց. «Որտեղի՞ց ես ինձ ճանա-
 չում»։ Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Փիլիպպոսը
 49 դեռ քեզ չկանչած, երբ թզնուր փակ էիր, Կենայ քեզ»։ Նա-
 թանայէլը պատասխան փութեց նրան ու ասաց. «Ռաբբի՛, դո՛ւ
 50 ես Աստծու Որդին, դո՛ւ ես Իսրայէլի թագաւորը»։ Յիսուս պա-
 տասխան փութեց նրան ու ասաց. «Նրա համար ես հաւատում,
 որ քեզ ասացի, թէ՛ թզնուր փակ Կենայ քեզ. դրանից շար ա-
 51 լելի մեծ բաներ պիտի Կենանես»։ Եւ ասաց նրան. «Ճշմարիտ,
 ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, պիտի Կենանէք երկինքը բացուած եւ
 Աստծու հրեշտակներին՝ բարձրանալիս եւ իջնելիս մարդու Որ-
 դու վրայ»։

2 Գալիլիա հասնելու երրորդ օրը Կանա քաղաքում հար-
 2 սանիք կար։ Եւ Յիսուսի մայրը այնտեղ էր։ Նարսանիքի
 3 հրաւիրուեցին նաեւ Յիսուս եւ իր աշակերտները։ Եւ երբ գի-
 4 նին պակասեց, մայրը Յիսուսին ասաց. «Գինի չունեն»։ Եւ
 Յիսուս նրան ասաց. «Ի՞նչ ես ուզում ինձնից, ո՞վ կին, իմ ժա-
 5 մանակը դեռ չի հասել»։ Նրա մայրը սպասաւորներին ասաց.
 6 «Ինչ որ ձեզ ասի, արէ՛ք»։ Այնտեղ կային քարէ վեց թակոյկներ՝
 հրեաների սովորութեան համաձայն մաքրուելու համար. նրան-
 ցից իւրաքանչիւրը շուրջ հարիւր լիտր փարողութիւն ունէր։
 7 Յիսուս նրանց ասաց. «Լցրէ՛ք այդ թակոյկները ջրով»։ Եւ լցրին
 8 բերնէբերան։ Եւ ասաց նրանց. «Նիմա վերցրէ՛ք եւ փարէ՛ք
 9 սեղանապերին»։ Եւ նրանք փարան։ Եւ երբ սեղանապերը
 ճաշակեց գինի դարձած ջուրը ու չէր իմանում, թէ որտեղից
 10 է (բայց սպասաւորները, որոնք ջուր լցրին, գիտէին), խօսեց
 փեսայի հետ ու ասաց. «Ամէն մարդ նախ ընտիր գինին է մա-
 փուցում, եւ երբ հարբած են, այն ժամանակ՝ վաղը։ Իսկ դու
 11 ընտիր գինին մինչեւ հիմա պահել ես»։ Յիսուս այս առա-

ջին նշանն արեց Գալիլիայի Կանա քաղաքում որպէս սկիզբը
 նշանների եւ յայտնեց իր փառքը, ու նրա աշակերտները հաւա-
 րացին նրան: Սրանից յետոյ Յիսուս Կափառնայում իջաւ իր 12
 մօր եւ իր եղբայրների հետ. եւ այնպէղ մնաց միայն մի քանի
 օր: Նրեաների զաւրիկը մօտ էր, եւ Յիսուս Երուսաղէմ ելաւ: 13
 Եւ քաճարի մէջ գրաւ նրանց, որ վաճառում էին արջառներ, 14
 ոչխարներ եւ աղաւնիներ, ինչպէս նաեւ՝ լուծայափոխներ, որ
 նստած էին: Եւ չուանից խարազան շինեց ու բոլորին քաճա- 15
 րից դուրս հանեց. նաեւ՝ ոչխարներն ու արջառները. իսկ լու-
 ծայափոխների պղնձադրամները ցիր ու ցան արեց եւ նրանց
 սեղանները շուռ փռուց: Իսկ աղաւնի վաճառողներին ասաց. 16
 «Դրանք այսպէղից վերցրէք եւ իմ Նօր Տունը վաճառարան մի՛
 վերածէք»: Նրա աշակերտները յետոյ յիշեցին, որ գրուած է. 17
 «Քո Տան նկատմամբ իմ նախանձախնդրութիւնը ինձ պիտի ու-
 րի»: Նրեաները նրան ասացին. «Ի՞նչ նշան ցոյց կը քաւ մեզ, 18
 թէ իրաւունք ունես այդ բանն անելու»: Պատասխանեց նրանց 19
 Յիսուս եւ ասաց. «Քանդեցէք այդ քաճարը, եւ երեք օրուայ ըն-
 թացքում այն կը վերականգնեմ»: Նրեաները նրան ասացին. 20
 «Քառասունվեց քարում շինուեց այս քաճարը, իսկ դու երեք
 օրում այն վերականգնում ես»: Բայց նա իր մարմնի քաճարի 21
 մասին էր խօսում: Իսկ երբ մեռելներից յարութիւն առաւ, նրա 22
 աշակերտները յիշեցին, թէ այդ է, որ ասել էր. եւ հաւաքացին
 Գրքին ու այն խօսքին, որ Յիսուս ասել էր: Եւ երբ Յիսուս 23
 զաւրկի քօմին Երուսաղէմում էր գտնուում, շարքեր հաւաքացին
 նրան, քանի որ տեսնում էին այն նշանները, որ կատարում էր:
 Բայց Յիսուս անձամբ վստահութիւն չունէր նրանց նկատմամբ, 24
 որովհետեւ ինքն ամենքին ճանաչում էր եւ կարիք չկար, որ ու- 25
 րեւէ մէկը վկայէր մարդու մասին, քանի որ ինքն արդէն գիտէր,
 թէ ինչ կար մարդու հոգու մէջ:

Եւ փարիսեցիների մէջ Նիկողեմոս անունով մի մարդ կար, 3
 որ հրեաների իշխանաւոր էր: Սա գիշերով եկաւ նրա մօտ ու 2
 նրան ասաց. «Ռաբբի՛, գիտենք, որ Աստուծոյ ես եկել որպէս
 վարդապետ, որովհետեւ ոչ ոք չի կարող կատարել այն նշան-
 ները, որ դու ես անում, եթէ Աստուած նրա հետ չլինի»: Յիսուս 3
 պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում
 քեզ, եթէ մէկը վերստին չճնոյի, չի կարող Աստուծոյ արքայու-
 թիւնը տեսնել»: Նիկողեմոսը նրան ասաց. «Ինչպէն կարող է 4

ծնուել մի մարդ, որ ծեր է. միթէ կարելի՞ է իր մօր որովայնը
5 կրկին անգամ մտնել ու ծնուել»: Յիսուս պարասխան փութեց
եւ ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, եթէ մէկը ջրից
6 ու Ղոգուց չծնուի, չի կարող Աստծու արքայութիւնը մտնել. ո-
րովհետեւ մարմնից ծնուածը մարմին է, իսկ Ղոգուց ծնուածը՝
7 հոգի: Դու մի՛ զարմացիր, որ քեզ ասացի՝ պէտք է ձեզ վերստին
8 ծնուել. որովհետեւ քամին ուր ուզում է՝ փչում է, եւ նրա ձայնը
լսում ես, բայց չգիտես որպէտից է գալիս կամ ուր է գնում. այս-
9 պէս է եւ ամէն ոք, որ Ղոգուց է ծնուած»: Նիկողոսմոսը հարցրեց
10 նրան. «Այդ ինչպէ՞ն կարող է լինել»: Յիսուս պարասխանեց
եւ ասաց նրան. «Դո՛ւ ես Իսրայէլի վարդապետ եւ այդ չգիտեն:
11 Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, խօսում ենք, ինչ որ գի-
տենք, եւ վկայում ենք, ինչ որ տեսել ենք, եւ մեր վկայութիւնը
12 չէք ընդունում: Իսկ արդ, եթէ երկրաւոր բաներ ասացի ձեզ, եւ
չէք հաւատում, ապա ինչպէ՞ն պիտի հաւատաք, եթէ երկնաւոր
13 բաներ ասեմ: Արդ, ոչ ոք երկինք չի ելել, եթէ ոչ նա, որ իջաւ
14 երկնքից՝ մարդու Որդին, որ երկնքից էր: Եւ ինչպէս որ Մով-
սէսը անապատում բարձրացրեց օձը, այնպէս էլ մարդու Որդին
15 պէտք է բարձրանայ, որպէսզի, ով նրան հաւատում է, յաւիտե-
16 նական կեանքն ընդունի. քանի որ Աստուած այնքան սիրեց
աշխարհը, որ մինչեւ իսկ իր միածին Որդուն փութեց, որպէսզի,
17 ով նրան հաւատում է, չկորչի, այլ ընդունի յաւիտենական կե-
անքը. որովհետեւ Աստուած իր Որդուն չուարկեց աշխարհ,
որ դատապարտի աշխարհը, այլ՝ որպէսզի աշխարհը նրանով
18 փրկուի: Ով նրան հաւատում է, չպիտի դատապարտուի, եւ ով
նրան չի հաւատում, արդէն իսկ դատապարտուած է, քանի որ
19 Աստծու միածին Որդու անուանը չհաւատաց: Եւ դատաստա-
նը այսպէն իսկ է. որ լոյսը եկաւ աշխարհ, սակայն մարդիկ
խաւարն աւելի սիրեցին, քան լոյսը, որովհետեւ իրենց գործեր
20 ը չար էին. որովհետեւ, ով չարիք է գործում, ատում է լոյսը
եւ չի գալիս դէպի լոյսը, որպէսզի նրա գործերը իր երեսովը
21 չբան: Իսկ ով կատարում է այն, ինչ ճշմարիտ է, գալիս է դե-
պի լոյսը, որպէսզի նրա գործերը յայտնի լինեն, թէ Աստուծով
22 կատարուեցին»: Այնուհետեւ Յիսուս եւ իր աշակերտները Նի-
ասսարանի երկիրը եկան, եւ նա այնպէտ շրջում էր նրանց հետ ու
23 մկրտում: Յովհաննէսն էլ մկրտում էր Այենոնում, Երուսաղէմի
մօտ, որովհետեւ այնպէտ շատ ջրեր կային, եւ մարդիկ գալիս

ու մկրպում էին, քանի դեռ Յովհաննէսին չէին բանարկել: 24
 Եւ Յովհաննէսի աշակերտների ու մի հրեայի միջեւ մաքրութե- 25
 ան մասին մի հարց ծագեց: Նրանք եկան Յովհաննէսի մօտ եւ 26
 նրան ասացին. «Ռաբբի՛, նա, որ Յորդանանի միւս կողմում քեզ
 հեպ էր, եւ որի մասին դու վկայեցիր, ահաւասիկ նա մկրպում է,
 եւ ամէնքը գալիս են նրա մօտ»: Յովհաննէսը պարասխանեց 27
 եւ ասաց. «Մարդն իրենից որեւէ բան անել չի կարող, եթէ նրան
 ի վերուստ՝ երկնքից այդ փրկում չէ: Դուք ինքներդ էք վկա- 28
 յում ինձ, որ ձեզ ասացի. ես Քրիստոսը չեմ, այլ ուղարկուած
 եմ նրա առաջից: Ով հարս ունի, նա՛ է փեսան. իսկ փեսայի 29
 բարեկամը, որ կանգնած լսում է նրան, մեծապէս ուրախանում
 է փեսայի ձայնի համար. արդ, այս ուրախութիւնը, որ իմն է,
 կապարեալ է: Պէտք է, որ նա մեծանայ, իսկ ես՝ նուազեմ»: 30
 «Նա, որ ի վերուստ է գալիս, վեր է ամենքից. նա, որ այս 31
 երկրից է, երկրաւոր է եւ երկրաւոր բաների մասին է խօսում:
 Նա, որ երկնքից է գալիս, վկայում է, ինչ որ տեսել ու լսել է, 32
 սակայն նրա վկայութիւնը ոչ ոք չի ընդունում: Ով ընդունում է 33
 նրա վկայութիւնը, հաստատած կը լինի, որ Աստուած ճշմարիտ
 է, քանի որ նա, ում Աստուած ուղարկեց, Աստծու խօսքերն է 34
 խօսում. որովհետեւ Աստուած Տոգին փալիս է առանց չափի:
 Նայրը սիրում է Որդուն եւ ամէն ինչ տուել է նրա ձեռքը: Ով 35, 36
 հաւատում է Որդուն, ընդունում է յաւիտենական կեանքը, իսկ
 ով չի հնազանդում Որդուն, կեանք չի տեսնի, այլ նրա վրայ կը
 մնայ Աստծու բարկութիւնը»:

Երբ Յիսուս իմացաւ, որ փարիսեցիները լսել են, թէ ինքն 4
 աւելի շար աշակերտներ է դարձնում եւ մկրպում, քան Յով-
 հաննէսը (թէպէտեւ ոչ թէ Յիսուս ինքն էր մկրպում, այլ՝ նրա 2
 աշակերտները), թողեց Նրեաստան երկիրը եւ վերափն եկաւ 3
 Գալիլիա: Եւ անհրաժեշտ էր, որ նա անցնէր Սամարիայով: 4
 Նա գալիս է Սամարիայի մի քաղաքը, որի անունն էր Սիւքար, 5
 մօտիկ այն գիւղին, որ Յակոբը տուել էր իր որդուն՝ Յովսէփին:
 Եւ այնպեղ Յակոբի աղբիւրը կար: Եւ Յիսուս ճանապարհից 6
 յոգնած՝ նստեց աղբիւրի մօտ. կէսօր էր: Սամարիայից մի կին 7
 է գալիս ջուր հանելու. Յիսուս նրան ասում է. «Ինձ խմելու ջուր 8
 փոր» (քանի որ նրա աշակերտները գնացել էին քաղաք, որ-
 պէսզի ուտելիք գնեն): Սամարացի կինը նրան ասում է. «Դու, 9
 որ հրեայ ես, ինչպէ՛ն ինձնից՝ սամարացի կնոջից, խմելու ջուր

ես ուզում» (որովհետեւ հրեաները սամարացիների հետ երբեք
 10 շփում չեն ունենում): Յիսուս նրան պատասխանեց եւ ասաց.
 «Եթէ դու գիպենայիր Աստծու պարգեւները, եւ թէ ով է, որ քեզ
 ասում է՝ «Ինձ խմելու ջուր փութ», գուցէ ինքդ արդարեւ նրա-
 11 նից կ'ուզէիր, եւ նա քեզ կենդանի ջուր կը փար»: Կինը նրան
 ասաց. «Տէր, սակայն դու դոյլ իսկ չունես, եւ այս ջրհորը խորն
 12 է. ուրեմն դու որպեղից կ'ունենաս կենդանի ջուր: Միթէ դու
 ատելի մեծ մէկն ես, քան մեր հայրը՝ Յակոբը, որ այս ջրհորը
 մեզ փութել է եւ ինքն էլ խմել է սրանից. նաեւ՝ իր որդիներն
 13 ու իր հօտերը»: Յիսուս նրան պատասխանեց եւ ասաց. «Ով
 որ այս ջրից խմի, նորից կը ծարաւի, բայց ով որ խմի այն
 14 ջրից, որ ես եմ փալուս նրան, յաւիտեան չպիտի ծարաւի: Իսկ
 այն ջուրը, որ ես նրան փալուս եմ, նրա մէջ կը լինի բխող ջրի
 15 աղբիւր յաւիտենական կեանքի համար»: Կինը ասաց նրան.
 «Տէր, փութ ինձ այդ ջուրը, որպէսզի չծարաւեմ եւ այսպեղ չգամ
 16 ջուր հանելու»: Յիսուս նրան ասաց. «Գնա՛, ամուսնուդ կանչի՛ր
 17 եւ արի՛ այստեղ»: Կինը պատասխան փութեց նրան եւ ասաց.
 «Ամուսին չունեմ»: Յիսուս նրան ասաց. «Լա՛ւ ասացիր, թէ՛ ա-
 18 մուսին չունեմ, որովհետեւ հինգ մարդ ես փոխել եւ ում հետ,
 19 որ այժմ ապրում ես, քո ամուսինը չէ. այդ ճիշտ ասացիր»: Կի-
 20 նը նրան ասաց. «Տէր, ինձ թուում է, թէ դու մարգարէ ես: Մեր
 հայրերը այս լեռան վրայ երկրպագութիւն արեցին, իսկ դուք
 ասում էք, թէ միայն Երուսաղէմն է այն տեղը, ուր արժան է
 21 երկրպագել»: Յիսուս նրան ասաց. «Ո՛վ կին, հաւաքա՛ ինձ, որ
 կը գայ ժամանակը, երբ ո՛չ այս լեռան վրայ եւ ո՛չ էլ Երուսա-
 22 ղէմում կ'երկրպագեն Նօրը: Դուք երկրպագում էք նրան, ում
 չգիպէք, իսկ մենք երկրպագում ենք նրան, ում գիպենք, որով-
 23 հետեւ փրկութիւնը հրեաներից է: Բայց կը գայ ժամանակը, եւ
 արդէն իսկ եկել է, երբ ճշմարիտ երկրպագուները կ'երկրպա-
 24 գեն Նօրը հոգով եւ ճշմարտութեամբ, քանի որ Նայրն էլ իրեն
 այդպիսի երկրպագուներ է ուզում: Նոզի է Աստուած, եւ նրա
 երկրպագուները պէտք է հոգով եւ ճշմարտութեամբ երկրպա-
 25 գեն»: Կինը ասաց նրան. «Գիպեմ, որ Մեսիան՝ Քրիստոս
 26, 27 Յիսուս նրան ասաց. «Այդ ես եմ, որ խօսում եմ քեզ հետ»: Եւ
 այդ խօսքի վրայ նրա աշակերտները եկան եւ զարմանում էին,
 որ նա խօսում էր այդ կնոջ հետ, բայց նրանցից ոչ ոք չասաց,

թէ՛ ի՛նչ ես ուզում կամ ի՛նչ ես խօսում նրա հետ: Կինը թողեց 28
 իր սափորը եւ քաղաք գնաց ու ասաց մարդկանց. «Եկէք պե- 29
 սէ՛ք մի մարդու, որ ինձ ասաց այն բոլորը, ինչ արել եմ. արդեօք
 նա՛ է Զրիստոսը»: Նրանք ելան քաղաքից եւ գալիս էին նրա 30
 մօր: Եւ մինչ նրանք դեռ չէին եկել, աշակերպներն աղաչում
 էին նրան ու ասում. «Ռաբբի՛, հա՛ց կեր»: Նա ասաց նրանց. 31
 «Ես ունեմ ուրելու կերակուր, որ դուք չգիպէք»: Աշակերպները 32
 իրար մէջ ասում էին՝ արդեօք մէկը դրան ուրելու բա՛ն է բե-
 րել: Յիսուս նրանց ասաց. «Իմ կերակուրն այն է, որ կամքը 34
 կապարեմ նրա՛, ով ինձ ուղարկել է, եւ կապարեմ նրա գոր-
 ծը: Չէ՛ որ դուք էք ասում, թէ չորս ամիս եւս կայ, որ հունձը 35
 գայ. ահա ես ձեզ ասում եմ. բարձրացրէ՛ք ձեր աչքերը եւ պե-
 սէ՛ք արարերը, որ սպիարակել են եւ հասել հնձի համար: Եւ ով 36
 հնձում է, վարձ է ստանում ու յաւիտենական կեանքի համար
 պարուղ է կուրակում, որպէսզի սերմանողն ու հնձողը հաւա-
 սարապէս ցնծան: Նէնց սրանով է ճշմարիտ այն խօսքը, թէ՛ 37
 այլ է սերմանողը եւ այլ՝ հնձողը: Ես ուղարկեցի ձեզ հնձելու 38
 այն, որի վրայ աշխարանք չէիք թափել. ուրիշներ աշխարանք
 թափեցին, իսկ դուք նրանց վաստակի մէջ մտաք»: Եւ սամա- 39
 րացիների այդ քաղաքից շարեր հաւաքացին նրան այն կնոջ
 խօսքի համար, որ վկայեց, թէ՛ ինձ ասաց այն բոլորը, ինչ ես
 արել էի: Իսկ երբ սամարացիները նրա մօր եկան, աղաչում 40
 էին, որ իրենց մօր մնայ. եւ նա այնպեղ մնաց երկու օր: Ու- 41
 րիշ շարեր էլ նրան հաւաքացին՝ իր խօսքի համար. եւ կնոջն 42
 ասում էին. «Այսուհետեւ քո խօսքերի համար չէ, որ հաւաքում
 ենք, որովհետեւ մենք ինքներս լսեցինք նրանից եւ գիտենք, թէ 43
 նա՛ է ճշմարտապէս Փրկիչն աշխարհի»: Եւ երկու օր յետոյ նա 44
 ելաւ այնպեղից եւ գնաց Գալիլիա. քանի որ Յիսուս ինքն իսկ 45
 վկայել էր, թէ մարգարէն իր գաւառում պարիւ չունի: Սակայն,
 երբ նա Գալիլիա եկաւ, գալիլիացիները նրան ընդունեցին, ո- 46
 րովհետեւ նրանք եւս պեսել էին այն բոլոր նշանները, որ նա
 արեց Երուսաղէմում՝ փօնի ժամանակ, քանի որ նրանք էլ էին ե- 47
 կել փօնին: Յիսուս դարձեալ եկաւ Գալիլիայի Կանա քաղաքը,
 ուր ջուրը գինու էր վերածել: Պալապական մի պաշտօնաւար 48
 կար, որի որդին հիւանդ էր Կափառնայում: Երբ նա լսեց, 49
 թէ Յիսուս Նրէասարանից Գալիլիա է եկել, եկաւ նրա մօր եւ ա-
 ղաչում էր, որ Կափառնայում իջնի ու իր որդուն բժշկի, քանի որ

48 մերձիմասի էր: Յիսուս նրան ասաց. «Եթէ նշաններ եւ զարմա-
 49 նալի գործեր չտեսնէք, չէք հաւատում»: Պաշտօնապարը նրան
 50 ասաց. «Տէր, իջիր, քանի դեռ իմ որդին չի մեռել»: Յիսուս
 նրան ասաց. «Գնա՛, քո որդին կենդանի է»: Եւ մարդը հաւա-
 51 րաց Յիսուսի ասած խօսքին ու գնաց: Եւ մինչդեռ նա իջնում
 էր, նրա ծառաները ընդառաջ ելան նրան, աւերիս փուեցին եւ
 52 ասացին, թէ նրա փղան կենդանի է: Նա հարցրեց նրանց, թէ
 ո՞ր ժամին ապաքինուեց: Նրան ասացին. «Երէկ, յեփմիջօրէի
 53 ժամը մէկին ջերմը նրան թողեց»: Նայրը գիպակցեց, որ այդ
 ժամին էր, երբ Յիսուս նրան ասաց՝ քո որդին կենդանի է: Եւ
 54 հաւաքաց ինքը, ու իր ամբողջ ընտանիքը: Այս դարձեալ երկ-
 րորդ նշանն է, որ արեց Յիսուս՝ Նրէաստանից Գալիլիա գալուց
 յետոյ:

5 Դրանից յետոյ հրեաների փօնն էր, եւ Յիսուս Երուսա-
 2 դէմ ելաւ: Եւ Երուսաղէմում, Ուխտարների աւագանի մօտ մի
 փեղ կար, որ եբրայերէն անուանում էր Բերթեզդա՝ հինգ
 3 սրահներով, որոնց մէջ պառկած էր մի մեծ բազմութիւն հի-
 ւանդների, կոյրերի, կաղերի եւ գօսացածների, որոնք սպասում
 4 էին ջրերի խառնուելուն: Եւ Տիրոջ հրեշտակը ժամանակ առ
 ժամանակ իջնում էր աւագանը եւ ջրերը խառնում. եւ ով ջրերի
 խառնուելու ժամանակ առաջինն էր իջնում, բժշկւում էր՝ հի-
 5 ւանդութիւնից նշան անգամ չպահելով: Այնքան լար մի մարդ,
 6 որ երեսունութ փարուց ի վեր հիւանդ էր: Երբ Յիսուս փեսաւ,
 որ նա պառկած ընկած է, եւ իմացաւ, որ դա շար ժամանակից
 7 ի վեր էր, նրան ասաց. «Կամենո՞ւ ես առողջ լինել»: Նիւանդը
 պապասխանեց նրան. «Տէր, ոչ ոք չունեն, որ, երբ ջրերը խառ-
 նուեն, ինձ աւագանի մէջ իջեցնի. եւ մինչ ես դանդաղում եմ,
 8 մէկ ուրիշն ինձնից աւելի առաջ է իջնում»: Յիսուս նրան ասաց.
 9 «Վեր կաց, վերցրո՛ւ քո մահիճը եւ գնա՛»: Եւ մարդը առողջա-
 ցաւ, վեր կացաւ, վերցրեց իր մահիճը եւ ման էր գալիս. եւ այն
 10 օրը շաբաթ էր: Նրեաները բժշկուած մարդուն ասացին. «Շա-
 11 բաթ օր է եւ օրինաւոր չէ, որ վերցնես մահիճդ»: Նա նրանց
 ասաց. «Նա, որ ինձ բժշկեց, նա՛ ինձ ասաց՝ վերցրո՛ւ քո մահի-
 12 ճը եւ գնա՛»: Նրան հարցրին ու ասացին. «Ո՞վ է այն մարդը,
 13 որ քեզ ասաց՝ վերցրո՛ւ քո մահիճը եւ շրջիր»: Իսկ բժշկուածը
 չէր իմանում, թէ ո՞վ է նա, որովհետեւ Յիսուս այդպէտից ամբո-
 14 խի պապճառով հեռացել էր: Այնուհետեւ Յիսուս նրան գրաւ

փաճարում ու ասաց նրան. «Ահաւասիկ առողջացար, այլեւս
 մի՛ մեղանջիր, որպէսզի մի աւելի չար բան չպատահի քեզ»:
 Մարդը գնաց եւ հրեաներին պատմեց, թէ՛ Յիսուս էր, որ ինձ 15
 բժշկեց: Եւ հրեաները Յիսուսին հալածում էին նրա համար, 16
 որ շաբաթ օրով էր անում այդ բաները: Սակայն Յիսուս պա- 17
 րասխանեց նրանց եւ ասաց. «Իմ Նայրը մինչեւ այժմ գործում
 է, ուրեմն ես եւս գործում եմ»: Դրա համար հրեաները առաւել 18
 եւս ուզում էին նրան սպանել, որովհետեւ ոչ միայն չէր պահում
 շաբաթը, այլ նաեւ Աստծուն կոչում էր իր Նայրը եւ իր անձը
 Աստծուն հաւասար էր դասում: Յիսուս ասաց նրանց. «Ճշմա- 19
 րիպ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, մարդու Որդին ինքն իրենից ոչինչ
 չի կարող անել, այլ անում է այն, ինչ փեսնում է, թէ Նայրը կա-
 րարում է, որովհետեւ ինչ որ Նայրն է անում, նոյնը նրա նման
 եւ Որդին է գործում, քանի որ Նայրը սիրում է Որդուն, եւ այն 20
 ամէնը, ինչ ինքն է անում, ցոյց է փալիս նրան. եւ նրան ցոյց
 կը փայ սրանից շար աւելի մեծ գործեր, որոնց վրայ դուք կը
 զարմանաք. որովհետեւ, ինչպէս որ Նայրը յարութիւն է փալիս 21
 մեռելներին եւ կենդանացնում է, նոյնպէս եւ Որդին կենդա-
 նացնում է՝ ում կամենայ: Սակայն Նայրը ոչ մէկին չի դատում, 22
 այլ ամէն դատաստան փութել է իր Որդուն, որպէսզի ամէնքը 23
 պարտեն Որդուն, ինչպէս պարտում են Նորը: Ով Որդուն չի
 պարտում, չի պարտում եւ Նորը՝ նրան առաքողին: Գնահարիտ, 24
 ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ, ով իմ խօսքը լսում է ու հաւատում
 է նրան, ով ինձ առաքեց, ընդունում է յաւիտենական կեանքը եւ
 չի դատարարւում, այլ մահուանից կեանք անցաւ: Գնահարիտ, 25
 ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ կը գայ ժամանակ, եւ արդէն իսկ
 եկել է, երբ մեռելները կը լսեն Աստծու Որդու ձայնը, եւ նրանք,
 որ կը լսեն, կ'ապրեն, որովհետեւ, ինչպէս Նայրն ինքն իր մէջ 26
 կեանք ունի եւ կեանք է փալիս, նոյնպէս եւ Որդուն փութեց ինքն
 իր մէջ կեանք ունենալ եւ փալ: Եւ նրան իշխանութիւն փութեց 27
 դատաստան անելու, քանի որ մարդու Որդի է. դրա վրայ ինչո՞ 28
 էք զարմանում, որովհետեւ կը գայ ժամանակ, երբ բոլոր նրանք,
 որ գերեզմաններում են, կը լսեն նրա ձայնը եւ դուրս կը գան. 29
 ովքեր բարի գործեր են արել՝ կեանքի յարութեան համար, իսկ
 ովքեր չար գործեր են արել՝ դատաստանի յարութեան համար:
 Ես ինքս ինձնից ոչինչ անել չեմ կարող, այլ, ինչպէս լսում եմ 30
 Նորից՝ դատում եմ, եւ իմ դատաստանը արդար է, որովհետեւ

ոչ թէ իմ կամքն եմ որոնում, այլ նրա կամքը, ով ինձ առաքեց»:
 31 «Եթէ ես եմ վկայում իմ մասին, իմ վկայութիւնը հաւասարի չէ:
 32 Ուրիշն է, որ վկայում է իմ մասին. եւ դուք գիտէք, որ հաւասարի
 33 է այն վկայութիւնը, որ նա վկայեց իմ մասին: Յովհաննէսի
 մօտ դուք մարդ ուղարկեցիք, եւ նա վկայեց ճշմարտութիւնը:
 34 Բայց ես մարդկանցից չէ, որ վկայութիւն եմ առնում, այլ այս
 35 ասում եմ, որ դուք փրկուէք: Յովհաննէսն էր ճրագը, որ վա-
 ռուած էր եւ լոյս էր տալիս, եւ դուք կամեցաք միառժամանակ
 36 ցնծալ նրա լոյսով: Բայց ես աւելի մեծ վկայութիւն ունեմ, քան
 Յովհաննէսինը. այն գործերը, որ Նայրն ինձ տուեց, որ կա-
 րարեմ, այդ նոյն գործերն իսկ, որ անում եմ, վկայում են իմ
 37 մասին, թէ Նայրն է ուղարկել ինձ: Եւ Նայրը, որ ինձ ուղար-
 կեց, նա՛ է վկայել իմ մասին. դուք ո՛չ նրա ձայնն էք երբեւէ
 38 լսել եւ ո՛չ էլ նրա երեսն էք տեսել: Եւ ո՛չ էլ նրա խօսքն ունէք
 ձեր մէջ բնակուած, որովհետեւ, ում նա ուղարկեց, դուք նրան
 39 չէք հաւատում: Քննեցէ՛ք Գրքերը, քանի որ կարծում էք, թէ
 նրանցով յաւիտենական կեանք կ'ունենաք: Բայց այդ Գրքերն
 իսկ վկայում են իմ մասին, որովհետեւ դուք կարծում էք, թէ
 40 յաւիտենական կեանք ունէք: Եւ դուք չէք կամենում դէպի ինձ
 41 գալ, որպէսզի կեանք ունենաք: Ես մարդկանցից փառք չեմ
 42 առնում: Բայց գիտեմ ձեզ, որ Աստծու հանդէպ սէր չունէք ձեր
 43 մէջ: Ես եկայ իմ Նօր անունով, եւ ինձ չէք ընդունում: Եթէ
 44 ուրիշ մէկը գայ իր անունով, նրան կ'ընդունէք: Դուք ինչպէ՛ն
 կարող էք հաւատալ, քանի որ իրարից էք փառք առնում եւ չէք
 45 որոնում այն փառքը, որ միակ Աստծուց է գալիս: Մի՛ կարծէք,
 որ ես Նօր մօտ ձեզ պիտի ամբաստանեմ. կայ մէկը, որ որպէս
 ամբաստանող կը կանգնի ձեր դէմ՝ Մովսէսը, որի վրայ դուք
 46 յոյս էք դրել. որովհետեւ, եթէ դուք հաւատալիք Մովսէսին, կը
 հաւատալիք այդ դէպքում ուրեմն եւ ինձ, քանի որ նա հէնց իմ
 47 մասին է գրել. իսկ եթէ նրա գրածներին չէք հաւատում, իմ
 խօսքերին ինչպէ՛ն պիտի հաւատաք»:

6 Այնուհետեւ Յիսուս Գալիլիայի՝ Տիբերական ծովի հանդի-
 2 պակաց կողմն անցաւ. եւ նրա յետեւից բազում ժողովուրդ էր
 գնում, որովհետեւ տեսնում էին այն նշանները, որ նա կատա-
 3 րում էր հիւանդների վրայ: Յիսուս լեռ բարձրացաւ եւ նստեց
 4 այնպեղ իր աշակերտների հետ: Եւ մօտ էր զափիկը՝ հրեաների
 5 փօնը: Յիսուս իր աչքերը վեր բարձրացրեց եւ տեսաւ, որ բա-

գում ժողովուրդ է գալիս իր մօտ: Փիլիպպոսին ասաց. «Որպե-
ղից հաց պիտի գնենք, որ դրանք ուրեն»: Այս ասում էր՝ նրան 6
փորձելու համար, բայց ինքը գիտէր, թէ ինչ էր անելու: Փիլիպ- 7
պոսը նրան պարասխանեց. «Երկու հարիւր դահեկանի հաց
դրանց չի բաւարարի, թէկուզ եւ իւրաքանչիւր ոք մի կտոր վերց-
նի»: Նրա աշակերպներից մէկը՝ Անդրէասը, Սիմոն Պետրոսի 8
եղբայրը, ասաց նրան. «Այսպէղ մի պարանի կայ, որ հինգ 9
գարեհաց ունի եւ երկու ձուկ. բայց այդքանն ի՞նչ է այսչափ
մարդկանց համար»: Յիսուս ասաց. «Նսպեցրէք մարդկանց»: 10
Այնպէղ առաւ խոտ կար: Եւ շուրջ հինգ հազար մարդիկ նսպե-
ցին: Եւ Յիսուս հացն առաւ ու գոհութիւն յայտնեց Աստծուն 11
եւ բաշխեց նսպածներին: Նոյն ձեռով եւ ձկներից՝ որչափ որ
կամեցան: Եւ երբ կշտացան, աշակերպներին ասաց. «Նաւա- 12
քեցէք այդ մնացած կտորները, որպէսզի ոչ մի բան չկորչի»:
Նաւաքեցին եւ լցրին փասներկու սակառ այն հինգ գարեհացի 13
կտորքանքով, որ ավելացել էր ուրողներից: Իսկ մարդիկ, երբ
տեսան այն նշանները, որ նա արեց, ասացին. «Սա՛ է ճշմա- 14
րիւր մարգարէն, որ աշխարհ էր գալու»: Երբ Յիսուս իմացաւ, 15
որ գալու են իրեն բռնել փանելու, որպէսզի իրեն թագաւոր ա-
նեն, դարձեալ միայնակ դէպի լեռը գնաց: Եւ երբ երեկոյ եղաւ, 16
նրա աշակերպները ծովագերք իջան: Եւ նաւակ նսպելով՝ գա- 17
լիս էին դէպի ծովի միւս կողմը, դէպի Կափառնայում: Եւ երբ
մութն ընկաւ, Յիսուս դեռ իրենց մօտ չէր եկել. եւ ծովը հող- 18
մի ուժգին փչելուց փոթորկում էր: Երբ շուրջ հինգ կամ վեց 19
կիլոմետր թիավարելուց յետոյ տեսան Յիսուսին, որ քայլում էր
ծովի վրայով եւ նաւակին մօտեցել էր, սաստիկ վախեցան: Եւ 20
նա ասաց նրանց. «Ես եմ, մի՛ վախեցէք»: Եւ ուզում էին նրան 21
նաւակի մէջ առնել. եւ նաւակը շուտով հասաւ այն տեղը, ուր
գնում էին: Յաջորդ օրը, ժողովուրդը, որ մնացել էր ծովի այն 22
կողմը, տեսաւ, որ այնպէղ այլ նաւակ չկայ, բացի միայն մէկից,
որի մէջ մտել էին Յիսուսի աշակերպները, իսկ Յիսուս իր աշա-
կերպների հետ նաւակ չէր մտել, այլ միայն իր աշակերպներն
էին գնացել: Սակայն Տիբերիայից ուրիշ նաւակներ էլ գալիս 23
էին մօտ այն տեղին, ուր հացն էին կերել: Ուրեմն, երբ ժողո- 24
վուրդը տեսաւ, որ Յիսուս այդպէղ չէ եւ ոչ է՝ նրա աշակերպ-
ները, նաւակներ նսպեցին եւ եկան Կափառնայում՝ Յիսուսին
փնտրելու: Եւ երբ նրան գտան ծովի միւս կողմում, ասացին 25

26 նրան. «Ռաբբի՛, եփր եկար այսպեղ»: Յիսուս պատասխանեց
 նրանց եւ ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, դուք ինձ
 27 փնտրում էք ոչ թէ նրա համար, որ նշաններ փեսաք, այլ որով-
 հետեւ կերաք այն հացից եւ կշտացաք: Գնացէք աշխարեցէ՛ք
 ոչ թէ կորստեան ենթակայ կերակրի համար, այլ այն կերակրի,
 որը մնում է յաւիտենական կեանքի համար, եւ որը մարդու Որ-
 28 դին կը փայ ձեզ, քանի որ նրան իր կնիքով հաստատել է Նայրը՝
 Մատուած»: Նրան ասացին. «Ի՞նչ անենք, որ Մատծու ուզած
 29 գործերը գործենք»: Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց.
 «Մատծու ուզած գործը այս է. որ հաւատաք նրան, ում նա ու-
 30 դարկեց»: Նրան ասացին. «Ի՞նչ նշան կ'անես, որ քեանենք եւ
 31 հաւատանք, ի՞նչ գործ կը գործես: Մեր հայրերը անապատում
 մանանան կերան, ինչպէս որ գրուած է. «Երկնքից նրանց հաց
 32 փուեց ուրելու»: Յիսուս նրանց ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ
 եմ ասում ձեզ, Մովսէսը չէ, որ ձեզ երկնքից հաց փուեց, այլ իմ
 33 Նայրն է, որ փալիս է ձեզ ճշմարիտ հացը երկնքից. որովհետեւ
 Մատծուց է այն հացը, որ իջնում է երկնքից եւ կեանք է փալիս
 34 աշխարհին»: Նրան ասացին. «Տէ՛ր, ամէն ժամ փո՛ր մեզ այդ
 35 հացը»: Յիսուս նրանց ասաց. «Ես եմ կենաց հացը. ով դէպի
 ինձ գայ, քաղց չի զգայ, եւ ով ինձ հաւատայ, երբեք չի ծարաւի:
 36, 37 Բայց ես ձեզ ասել եմ, թէ ինձ փեսաք եւ չէք հաւատում: Բոլոր
 նրանք, ում Նայրն ինձ փալիս է, կը գան ինձ մօտ, եւ ով որ ինձ
 38 մօտ կը գայ, դուրս չեմ անի. որովհետեւ ես երկնքից իջայ ոչ
 թէ իմ կամքը կատարելու համար, այլ՝ կամքը նրա, ով ինձ ու-
 39 դարկեց: Այս է կամքը իմ Նօր, որ ինձ ուղարկեց. բոլոր նրանք,
 ում Նայրն ինձ փուել է, նրանցից ոչ մէկին չկորցնեմ, այլ վերջին
 40 օրը յարութիւն առնել փամ նրանց: Այս է իմ Նօր կամքը. ամէն
 ոք, ով քեանի Որդուն եւ հաւատայ նրան, ունենայ յաւիտենա-
 41 կան կեանք. եւ ես նրան վերջին օրը յարութիւն առնել փամ»: Նրեաները
 42 փրփնջում էին նրանից, որովհետեւ ասել էր՝ ես եմ
 երկնքից իջած հացը: Եւ ասում էին. «Սա Յիսուսը չէ՞ Յով-
 սէփի որդին, որի հօրն ու մօրը մենք ճանաչում ենք: Իսկ արդ,
 43 ինչպէ՛ն է ասում՝ ես երկնքից իջայ»: Յիսուս պատասխանեց եւ
 44 ասաց նրանց. «Մի՛ քրթմնջէք իրար մէջ. ոչ ոք չի կարող գալ
 դէպի ինձ, եթէ նրան չձգի Նայրը, որ ինձ ուղարկեց, եւ ես նրան
 45 վերջին օրը յարութիւն առնել կփամ: Մարգարէների գրքերում
 գրուած է. «Եւ ամէնքը Մատծուց ուսած կը լինեն»: Ամէն ոք, որ

լսում է Տօրից եւ ուսանում է, գալիս է դէպի ինձ: Սակայն ոչ 46
 ոք Տօրը չի փեսել, այլ միայն նա, որ Աստուծոց է, նա՛ է փեսել
 Տօրը: Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ, ով հաւատում է, 47
 ունենում է յաւիտենական կեանքը: Ես եմ կենաց հացը: Ձեր 48, 49
 հայրերը անապատում մանանան կերան, սակայն մեռան: Այս 50
 է երկնքից իջած հացը, որպէսզի, ով որ սրանից ուրի, չմեռնի:
 Ես եմ կենդանի հացը, որ երկնքից է իջած. թէ մէկն այս հա- 51, 52
 ցից ուրի, յաւիտենապէս կ'ապրի. եւ այն հացը, որ ես կրամ,
 իմ մարմինն է, որը ես կրամ, որպէսզի աշխարհը կեանք ու-
 նենայ»: Տրեաները իրար հետ բուռն կերպով վիճում էին եւ 53
 ասում. «Սա ինչպէն կարող է իր մարմինը մեզ փալ՝ ուրելու»: Յիսուս
 նրանց ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթէ 54
 չուրէք մարդու Որդու մարմինը եւ չըմպէք նրա արիւնը, ձեր մէջ
 կեանք չէք ունենայ: Ով ուրում է իմ մարմինը եւ ըմպում իմ 55
 արիւնը, յաւիտենական կեանք ունի. եւ ես նրան վերջին օրը
 յարութիւն առնել պիտի փամ, քանի որ իմ մարմինը ճշմարիտ 56
 կերակուր է, եւ իմ արիւնը՝ ճշմարիտ ըմպելիք: Ով ուրում է 57
 իմ մարմինը եւ ըմպում իմ արիւնը, կը բնակուի իմ մէջ, եւ ես՝
 նրա մէջ: Ինչպէս Տայրը, որ ինձ ուղարկեց, ապրում է, ես էլ 58
 ապրում եմ Տօր միջոցով. եւ ով ուրում է ինձ, նա էլ կ'ապրի
 իմ միջոցով: Այս է հացը, որ երկնքից է իջած. ոչ այնպէս, 59
 ինչպէս մանանան, որը ձեր հայրերը կերան եւ մեռան. ով այս
 հացն ուրում է, կ'ապրի յաւիտեան»: Նա այս բաներն ասաց 60
 Կափառնայումի մէջ ժողովարանում ուսուցանելիս: Եւ աշա- 61
 կերպներից շաբերը, երբ լսեցին, ասացին. «Խիստ է այդ խօս-
 քը. ով կարող է այն լսել»: Յիսուս երբ ինքն իրենից իմացաւ, 62
 որ իր աշակերպները դրա համար քրքրուցում են, նրանց ասաց.
 «Այդ ձեզ գայթակղեցնում է. իսկ արդ, եթէ փեսնէք մարդու 63
 Որդուն բարձրանալիս այնպէղ, ուր առաջ էր. .. »: «Տոգին է 64
 կենդանարար. մարմինը ոչ մի բան չի կարող անել: Այն խօսքը,
 որ ես ձեզ ասացի, հոգի է եւ կեանք: Բայց ձեր մէջ կան ոմանք, 65
 որ չեն հաւատում»: Քանի որ Յիսուս սկզբից գիտէր, թէ ովքեր
 են նրանք, որ չեն հաւատում, եւ ով է նա, որ մարմնելու է իրեն,
 ասաց. «Դրա համար ձեզ ասացի, թէ ոչ ոք չի կարող գալ ինձ 66
 մօտ, եթէ այդ իմ Տօրից քրուած չէ նրան»: Դրա վրայ՝ նրա 67
 աշակերպներից շաբերը յետ քաշուեցին եւ այլեւս նրա հետ չէ-
 ին շրջում: Յիսուս փասներկու աշակերպներին ասաց. «Միթէ 68

69 դո՛րք էլ ուզում էք գնալ»: Միմոն Պետրոսը նրան պապասխա-
 նեց. «Տէ՛ր, ո՞ն մօտ պիտի գնանք: Դու յաիտենական կեանքի
 70 խօսքեր ունես: Եւ մենք հաւաքացիք եւ ճանաչեցինք, որ դու
 71 ես Քրիստոսը՝ Աստուծո Որդին»: Յիսուս նրանց պապասխա-
 նեց. «Չէ՛ որ ես եմ ընտրել ձեզ՝ Տասներկուսիդ. եւ ձեզանից
 72 մէկը սաքանայ է»: Նա խօսում էր Իսկարիովագո՛ւ՝ Միմոնի
 որդի Յուդայի մասին, որովհետեւ հէնց նա էր մաքնելու նրան.
 եւ Տասներկուսից մէկն էր:

7 Դրանից յետոյ Յիսուս շրջում էր Գալիլիայում, քանի որ չէր
 կամենում Նրեաստանում շրջել, որովհետեւ հրեայ առաջնորդ-
 2 ները ուզում էին սպանել նրան: Նրեաների Տաղաւարահարաց
 3 փօնը մօտ էր: Եւ նրա եղբայրներն ասացին նրան. «Այսպէղից
 անցիր գնա՛ Նրեաստան, որպէսզի քո աշակերտներն էլ տեսնեն
 4 այն գործերը, որ դու անում ես. որովհետեւ չկայ մէկը, որ թա-
 քուն գործի եւ դեռ ուզենայ իրեն համարձակ ներկայացնել. եթէ
 5 այդ գործերն անում ես, ուրեմն յայտնի՛ր քեզ աշխարհին». քա-
 6 նի որ եղբայրներն իսկ դեռեւս չէին հաւաքացել նրան: Յիսուս
 նրանց ասաց. «Իմ ժամանակը դեռ չի հասել, բայց ձեր ժամա-
 7 նակը միշտ պապրաստ է: Աշխարհը չի կարող ձեզ արել, բայց
 ինձ արում է, որովհետեւ ես վկայում եմ աշխարհի մասին, թէ
 8 մարդկանց գործերը չար են: Դուք գնացէ՛ք այդ փօնին, ես այդ
 փօնին չեմ գնում, որովհետեւ իմ ժամանակը դեռ չի լրացել»:
 9, 10 Երբ այս ասաց, ինքը մնաց այնպէղ, Գալիլիայում: Երբ նրա
 եղբայրները գնացին, ապա ինքն էլ գնաց փօնին, բայց ոչ յայտ-
 11 նապէս, այլ՝ թաքուն: Իսկ հրեաները նրան փնտռում էին այդ
 12 փօնի ժամանակ եւ ասում էին՝ ո՛րք է նա: Եւ ժողովրդի բազմու-
 թեան մէջ նրա մասին քրթմնջին կար. ոմանք ասում էին՝ լաւն
 է, ուրիշներ ասում էին՝ չէ, ընդհակառակը, ժողովրդին մոլո-
 13 րեցնում է: Եւ հրեայ առաջնորդների վախի պատճառով ոչ ոք
 14 նրա մասին համարձակ չէր խօսում: Տօնակապարութեան կէ-
 15 սին Յիսուս փաճար ելաւ եւ ուսուցանում էր: Նրեաները զար-
 մանում էին ու ասում. «Սա ինչպէ՛ն գիտէ Գրուածքները, քանի
 16 որ բնաւ չի տվորել»: Յիսուս նրանց պապասխան արուեց ու
 ասաց. «Իմ ուսուցումն իմը չէ, այլ՝ նրանը, ով ինձ ուղարկեց:
 17 Եթէ մէկը ուզում է նրա կամքը կատարել, կ'իմանայ այս ու-
 սուցման մասին, թէ Աստուծո՛ց է արդեօք, թէ՛ ես ինքս ինձնից
 18 եմ խօսում: Ով ինքն իրենից է խօսում, իր համար է փառք

փնտրում, իսկ ով փնտրում է նրա՝ փառքը, ով իրեն ուղարկել է,
 նա ճշմարիտ է, եւ նրա մէջ սուր բան չկայ: Օրէնքը ձեզ Մով- 19
 սէսը չտուեց, բայց ձեզնից ոչ ոք Օրէնքը չի կատարում: Ինչո՞ւ 20
 էք ուզում ինձ սպանել»: Ժողովուրդը պատասխան արեց ու
 ասաց. «Քո մէջ դէ կայ, ո՞վ է ուզում քեզ սպանել»: Յիսուս 21
 պատասխան արեց նրանց ու ասաց. «Մի գործ արեցի, եւ ա-
 մենք զարմացել էք: Մովսէսը դրա համար ձեզ արեց թլփա- 22
 փութիւնը (թէն այդ ոչ թէ Մովսէսից էր, այլ՝ հայրերից): Եւ 23
 շաբաթ օրով մարդ էք թլփափում: Իսկ արդ, եթէ մարդը շաբաթ
 օրով թլփափում է, որպէսզի Մովսէսի Օրէնքը չխախտուի, իմ
 վրայ էք բարկացած, որ շաբաթ օրով մի ամբողջ մարդ բժշկեցի:
 Աչքներիդ երեւացածի պէս մի՛ դարձէք, այլ ուղիղ դարաստան 24
 արէք»: Երուսաղէմացիներից ոմանք ասում էին. «Մա չէ՞ նա, 25
 որին ուզում էին սպանել: Իսկ ահա ահիկ բացայայտօրէն խօ- 26
 սում է, եւ դրան բան չեն ասում. գուցէ արդարեւ իշխանաւոր-
 ներն էլ ճանաչեցին, թէ սա՛ է Քրիստոսը: Բայց մենք սրան 27
 գիտենք, թէ որպէսից է. իսկ Քրիստոս երբ որ գայ, ոչ ոք չի
 գիտենայ, թէ որպէսից է»: Յիսուս աղաղակեց փաճարի մէջ, 28
 ուսուցանում էր եւ ասում. «Ե՛ւ ինձ գիտէք, ե՛ւ գիտէք որպէսից
 եմ. ինքս ինձ չեմ եկել, այլ ճշմարիտ է նա, ով ինձ ուղարկեց.
 նա, որին դուք չգիտէք: Ես գիտեմ նրան, որովհետեւ նրանից 29
 իսկ եմ, եւ նա՛ ուղարկեց ինձ»: Ուզում էին նրան բռնել, բայց 30
 ոչ ոք նրա վրայ ձեռք չդրեց, որովհետեւ նրա ժամանակը դեռ
 չէր հասել: Մակայն բազմութեան միջից շարքերը հաւաքացին 31
 նրան եւ ասում էին. «Երբ Քրիստոսը գայ, միթէ աւելի՞ նշան-
 ներ պիտի անի, քան սա է անում»: Եւ փարիսեցիները նրա 32
 մասին ժողովրդի մէջ եղած քրթմնջիւնները լսեցին. եւ քահա-
 նայապետներն ու փարիսեցիները սպասաւորներ ուղարկեցին,
 որպէսզի բռնեն նրան: Յիսուս ասաց. «Մի փոքր ժամանակ էլ 33
 ձեզ հետ եմ եւ ապա գնում եմ նրա մօտ, ով ինձ ուղարկեց: Ինձ 34
 կը փնտրէք եւ չէք գտնի, եւ ուր ես եմ գնում, դուք չէք կարող
 գալ»: Հրեայ առաջնորդներն իրար ասում էին. «Իսկ դա ո՞ր 35
 պիտի գնայ, որ մենք դրան չգտնենք. միթէ հեթանոսների մէջ
 ցրտած հրեաների՞ մօտ պիտի գնայ եւ հեթանոսների՞ն պիտի
 ուսուցանի: Ի՞նչ է այն խօսքը, որ նա ասաց՝ կը փնտրէք ինձ 36
 եւ չէք գտնի, եւ ուր ես եմ գնում, դուք չէք կարող գալ»: Մեծ 37
 փօնի վերջին օրը Յիսուս կանգնած էր եւ աղաղակում էր՝ ա-

38 սելով. «Եթէ մէկը ծարաւ է, թող ինձ մօտ գայ եւ խմի: Ով ինձ
 39 հաւաքում է, – ինչպէս Գիրքն է ասում, – նրա ներսից կենդանի
 40 ջրերի գետեր պիտի բխեն»: Նա այս ասում էր Նոգու մասին,
 41 որին ընդունելու էին իրեն հաւաքացողները. քանի որ Նոգին
 42 դեռնէս չկար, որովհետեւ Յիսուս դեռ փառաւորուած չէր: Ժո-
 43 դովրդից ոմանք, երբ լսում էին այս խօսքերը, ասում էին՝ սա՛
 44 է ճշմարիտ մարգարէն. ուրիշներն ասում էին՝ սա՛ է Քրիստոս-
 45 սը. իսկ դեռ ուրիշներ ասում էին՝ միթէ Քրիստոս Գալիլիայից
 46 է գալու. չէ՛ որ Գիրքն ասում է, թէ Քրիստոս գալու է Դաւ-
 47 թի սերնդից եւ Բեթղեհէմ գիւղից, որպէղից Դաւիթն էր: Եւ
 48 ժողովրդի մէջ նրա պարճառով պառակտում եղաւ: Եւ նրան-
 49 ցից ոմանք ուզեցին բռնել նրան, բայց ոչ ոք նրա վրայ ձեռք
 50 չդրեց: Իսկ սպասաւորները վերադարձան քահանայապետնե-
 51 րի եւ փարիսեցիների մօտ. եւ սրանք նրանց ասացին. «Ինչո՞ւ
 52 նրան այսպէղ չբերեցիք»: Սպասաւորները պարասխանեցին
 53 ու ասացին. «Ոչ մի մարդ երբեք այնպէս չի խօսել, ինչպէս այն
 54 մարդը»: Փարիսեցիները ասացին. «Միթէ դո՞ւք էլ էք մոլորու-
 55 ել: Միթէ իշխանաւորներից կամ փարիսեցիներից որեւէ մէկը
 56 հաւաքաց նրան, բացի այն խաժամուժ ամբոխից, որ օրէնք
 57 չգիտէ եւ նզովեալ է»: Նիկողեմոսը, որ նախապէս գիշերով ե-
 58 կել էր նրա մօտ եւ նրանցից մէկն էր, նրանց ասաց. «Միթէ
 59 մեր օրէնքը դարապարտում է մարդուն, եթէ նախ նրանից լսած
 60 եւ կամ իմացած չլինի, թէ ինչ է գործել նա»: Նրան պարաս-
 61 խանեցին ու ասացին. «Միթէ դո՞ւ էլ Գալիլիայից ես. քննիր ու
 62 քնն, որ Գալիլիայից մարգարէ դուրս չի գալիս»:

8 Ապա ամէն ոք իր տունը գնաց: Իսկ Յիսուս գնաց Ձիթե-
 2 նեաց լեռը: Առաւօտեան նորից քաճար եկաւ. ամբողջ ժողո-
 3 վուրդը գալիս էր նրա մօտ, եւ ինքն ուսուցանում էր նրանց: Օ-
 4 րէնագետներն ու փարիսեցիները բերեցին շնութեան մէջ բռնու-
 5 ած մի կին եւ նրան մէջտեղ կանգնեցնելով՝ ասացին Յիսուսին.
 6 «Յանցանքի մէջ բռնուած այս կինը յայտնապէս շնացել է, իսկ
 7 Օրէնքում Մովսէսը մեզ պարտութիւն է այսպիսիներին քարկո-
 8 ծել. արդ, դու դրա մասին ի՞նչ ես ասում»: Նրանք այս ասում
 9 էին՝ նրան փորձելու համար, որպէսզի նրան ամբաստանելու
 10 պարճառ ունենան: Իսկ Յիսուս, ցած նայելով, մարով գետնի
 11 վրայ գրում էր: Իսկ երբ նրան ստիպեցին հարցնելով, վեր նա-
 12 յեց ու նրանց ասաց. «Ձեր միջից անմեղը նախ թող քար գցի

դրա վրայ»: Եւ դարձեալ ցած նայելով՝ գերնի վրայ գրում էր: 8
Եւ այս լսելով՝ մէկ առ մէկ ելնում գնում էին՝ փարիքատրներից 9
մինչեւ փոքրերը: Եւ Յիսուս միայն մնաց ու կինը՝ կանգնած
նրա առաջ: Յիսուս նրան ասաց. «Ո՛վ կին, ո՛ր եմ. քեզ ոչ 10
ոք չդատապարտեց»: Եւ սա ասաց՝ ո՛չ, Տէ՛ր: Եւ Յիսուս ասաց.
«Ես էլ քեզ չեմ դատապարտում. գնա՛, այսուհետեւ մի՛ մեղան- 11
ջիր»: Յիսուս դարձեալ խօսեց ժողովրդի հետ ու ասաց. «Ես 12
եմ աշխարհի լոյսը. ով իմ յետեւից է գալիս, խաւարի միջով
չի քայլի, այլ կ'ընդունի կենաց լոյսը»: Փարիսեցիները նրան 13
ասացին. «Դու քո անձի մասին ես վկայում, եւ քո վկայութիւնը
հաւաստի չէ»: Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրանց. «Թէ- 14
պէր ես վկայում եմ իմ անձի մասին, իմ վկայութիւնը ճշմարիտ
է, որովհետեւ գիտեմ, թէ որպէտից եկայ եւ ուր եմ գնում: Բայց
դուք չգիտէք՝ որպէտից եմ գալիս կամ ուր եմ գնում: Դուք ըստ 15
մարմնի էք դատում, ես ոչ ոքի չեմ դատում. թէկուզ եւ մէ- 16
կին դատեմ էլ, իմ դատաստանը ճշմարիտ է, որովհետեւ մենակ
չեմ, այլ՝ ես եմ եւ ինձ հետ է նաեւ իմ Նայրը, որ ինձ ուղարկեց:
Եւ ձեր օրէնքում իսկ գրուած է, թէ երկու մարդու վկայութիւնը 17
ճշմարիտ է: Ես նա եմ, որ վկայում եմ իմ մասին, եւ վկայում 18
է իմ մասին Նայրը, որ ինձ ուղարկեց»: Նրան ասացին. «Ո՞ր 19
է քո Նայրը»: Յիսուս պատասխան փութեց եւ ասաց նրանց. «Ո՛չ
ինձ էք ճանաչում եւ ո՛չ էլ իմ Նորը. եթէ ինձ ճանաչէիք, թերեւս
իմ Նորն էլ կը ճանաչէիք»: Յիսուս այս խօսքերը խօսեց զան- 20
ձապանը, երբ ուսուցանում էր քաճարում. սակայն ոչ ոք նրան
չքննեց, որովհետեւ նրա ժամը դեռ չէր հասել: Յիսուս դարձե- 21
ալ նրանց ասաց. «Ես գնում եմ, եւ դուք ինձ կը փնտռէք եւ ձեր
մեղքերի մէջ կը մեռնէք, քանի որ, ուր ես եմ գնում, դուք չէք կա- 22
րող գալ»: Նրեաները ասացին. «Միթէ անձնասպանութեա՛ն
կը դիմի, քանի որ ասում է, թէ՛ ուր ես եմ գնում, դուք չէք կա-
րող գալ»: Եւ նրանց ասաց. «Դուք այս ներքեւից էք, իսկ ես՝ 23
այն վերեւից. դուք այս աշխարհից էք, ես այս աշխարհից չեմ:
Բայց ասացի ձեզ, որ ձեր մեղքերի մէջ կը մեռնէք. արդարեւ, 24
եթէ չհաւաքաք, որ ես եմ, կը մեռնէք ձեր մեղքերի մէջ»: Նրան 25
ասացին՝ ո՞վ ես դու: Յիսուս նրանց ասաց. «Նա, որ սկզբից եւեթ
խօսում էր ձեզ հետ: Շաք քաներ ունեմ ձեր մասին խօսելու եւ 26
դատելու: Բայց նա, ով ինձ ուղարկեց, ճշմարիտ է. եւ ես, ինչ որ
լսել եմ նրանից, այն եմ խօսում աշխարհում»: Եւ նրանք չի- 27

28 մացան, թէ Նոր մասին էր ասում իրենց: Յիսուս նրանց ասաց.
«Երբ մարդու Որդուն բարձրացնէք, այն ժամանակ պիտի իմա-
նաք, թէ ես եմ. եւ ես ինքս ինձնից ոչինչ չեմ անում, այլ՝ ինչպէս
29 իմ Նայրն ինձ սովորեցրեց, այն եմ խօսում: Եւ ով ինձ ուղար-
կեց, ինձ հետ է. ինձ միայնակ չթողեց, որովհետեւ ես միշտ
30 անում եմ, ինչ որ նրան է հաճելի»: Երբ այս բաները խօսեց,
31 շապերը հաւաքացին նրան: Եւ Յիսուս հաւաքացեալ հրեա-
ներին ասաց. «Եթէ դուք իմ ուսուցմանը հաւաքարիմ մնաք, իմ
32 ճշմարիտ աշակերտները կը լինէք: Եւ կը ճանաչէք ճշմարտու-
33 թիւնը, եւ ճշմարտութիւնը ձեզ կ'ազապի»: Նրան պարասխա-
նեցին ու ասացին. «Աբրահամի որդիներ ենք եւ երբեք ոչ որի
34 չենք ծառայել. ինչպէն ես ասում, թէ՛ ազապ կը լինէք»: Յիսուս
պարասխանեց նրանց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, թէ
35 ամէն ոք, որ մեղք է գործում, մեղքին ծառայ է: Եւ ծառան յա-
36 լիպեան փան մէջ չի մնում, իսկ որդին յալիպեան մնում է: Իսկ
արդ, եթէ Որդին ձեզ ազապի, ճշմարտապէս ազապ կը լինէք:
37 Գիտեմ, որ Աբրահամի որդիներ էք, բայց ուզում էք ինձ սպա-
38 նել, որովհետեւ իմ խօսքը փեղ չունի ձեր մէջ: Ես խօսում եմ
այն, ինչ փեսայ իմ Նոր մօտ, իսկ դուք անում էք, ինչ ձեր հօրից
39 էք լսել»: Նրան պարասխանեցին ու ասացին. «Մեր հայրը
Աբրահամն է»: Յիսուս նրանց ասաց. «Եթէ Աբրահամի որդի-
40 ներ լինէիք, Աբրահամի գործերը կը գործէիք: Իսկ այժմ ուզում
էք սպանել մի մարդու՝ ինձ, որ ձեզ ասացի ճշմարտութիւնը, ո-
41 րը լսել եմ իմ Նորից. այդպիսի բան Աբրահամը չարեց. դուք
ձեր հօր գործերն էք անում»: Նրան ասացին. «Մենք պոռն-
42 կութիւնից չենք ծնուել. մեր Նայրը մէկ է՝ Աստուած»: Յիսուս
նրանց ասաց. «Եթէ Աստուած ձեր Նայրը լինէր, ինձ իրապէս
կը սիրէիք, որովհետեւ ես Աստուծոց ելայ ու եկայ. եւ ոչ թէ ինքս
43 ինձ եկայ, այլ նա՛ ուղարկեց ինձ: Ինչո՞ւ դուք իմ խօսածը չէք
44 հասկանում. որովհետեւ իմ խօսքը չէք կարող լսել: Դուք հօր
կողմից սաքանայի զաւակներ էք, եւ ձեր հօր ցանկութիւններն
էք ուզում կարարել, թէեւ նա ի սկզբանէ մարդասպան էր եւ
ճշմարտութեան մէջ չմնաց, որովհետեւ նրա մէջ ճշմարտութիւն
չկար: Երբ որ նա սուր խօսի, ինքն իրենից է խօսում, քանի որ
45 նա սուր է եւ սքի հայր: Իսկ ես, որ ճշմարտութիւնն եմ ա-
46 սում, ինձ չէք հաւաքում: Ձեզնից ով կը յանդիմանի ինձ մեղքի
համար. եթէ ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ինձ ինչո՞ւ չէք հաւաքում:

Ով Ասարծուց է, Ասարծու խօսքերն է լսում, իսկ դուք չէք լսում 47
 նրա համար, որ Ասարծուց չէք»: Նրեաները պարասխանեցին 48
 եւ ասացին նրան. «Մենք լաւ չե՞նք ասում, թէ՛ սամարացի եւ
 դու, եւ քո մէջ դէւ կայ»: Յիսուս պարասխանեց եւ ասաց. «Իմ 49
 մէջ դէւ չկայ, այլ պարտւում եմ իմ Տօրը, իսկ դուք անարգում էք
 ինձ: Ես իմ փառքը չեմ փնտրում. կայ մէկը, որ այն փնտրում 50
 է եւ դատում: Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ. եթէ մէկը 51
 իմ խօսքը պահի, մահ չի տեսնի յաւիտեան»: Նրեաները նրան 52
 ասացին. «Այժմ իմացանք, որ քո մէջ դէւ կայ: Աբրահամը մե-
 ռաւ, նաեւ՝ մարգարէները, իսկ դու ասում ես, թէ՛ ով իմ խօսքը
 պահի, յաւիտեան մահ չի ճաշակի: Միթէ դու աւելի մեծ ես, 53
 քան մեր հայրը՝ Աբրահամը, որ մեռաւ. մեռան եւ մարգարէնե-
 րը. արդ, դու քեզ ո՞ւմ տեղ ես դնում»: Յիսուս պարասխանեց. 54
 «Եթէ ես փառաւորեմ իմ անձը, իմ փառքը ոչինչ է. Նայրն է, 55
 որ ինձ փառաւորում է, եւ որի մասին դուք ասում էք, թէ՛ մեր
 Աստուածն է. ու չէք ճանաչում նրան: Բայց ես ճանաչում եմ 56
 նրան. եւ եթէ ասեմ, թէ նրան չեմ ճանաչում, ձեզ նման սպախօս
 կը լինեմ. բայց ես ճանաչում եմ նրան եւ նրա խօսքը պահում 57
 եմ: Աբրահամը՝ ձեր հայրը, ցանկացաւ իմ աշխարհ գալու օրը
 տեսնել. տեսաւ եւ ուրախացաւ»: Նրեաները նրան ասացին. 58
 «Դեռ յիսուն տարեկան չկաւ դու եւ Աբրահամի՞ն ես տեսել»: 59
 Յիսուս նրանց ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ես
 եմ, նախքան Աբրահամի լինելը»: Նրանք քարեր վերցրին, որ
 գցեն նրա վրայ, բայց Յիսուս խոյս տուեց եւ փաճարից ելաւ
 գնաց:

Եւ մինչ անցնում էր, ի ծնէ կոյր մի մարդու տեսաւ. իր ա- 9, 2
 շակերտները հարցրին նրան եւ ասացին. «Ռաբբի՛, մեղքը ո՞ւմն
 է, որ կոյր է ծնուել, սրա՞նն է, թէ՛ հօրն ու մօրը»: Յիսուս 3
 պարասխանեց. «Ոչ դրա մեղքն է եւ ոչ էլ իր հօր ու մօր, այլ՝
 որպէսզի դրա վրայ Ասարծու գործերը յայտնի լինեն: Եւ քանի 4
 դեռ ցերեկ է, ես պէտք է կատարեմ գործերը նրա, ով ինձ ու-
 դարկեց. կը գայ գիշերը, երբ ոչ ոք չի կարող գործել: Քանի 5
 դեռ աշխարհում եմ, աշխարհի լոյսն եմ»: Երբ այս ասաց, թքեց 6
 գետնին եւ թքով կաւ շինեց, եւ կաւը ձեփեց կոյրի աչքերի վրայ
 ու ասաց նրան. «Գնա՛ լուացուի՛ր Սիլովամի աւազանի մէջ» 7
 (որ թարգմանում է՝ առաքում): Գնաց լուացուեց, եկաւ եւ
 տեսնում էր: Իսկ հարեւանները եւ նրանք, որ նախապէս տե- 8

սել էին նրան, որ մուրացիկ էր, ասում էին. «Սա չէ՞ր, որ նստում
9 էր եւ մուրում»: Ոմանք ասում էին՝ նա է. ուրիշներ ասում է–
10 ին՝ ո՛չ, բայց նման է նրան: Իսկ ինքն ասում էր՝ ես եմ: Նրան
11 ասացին. «Իսկ ինչպէ՞ն բացուեցին քո աչքերը»: Նա պատաս–
խանեց. «Մի մարդ, որին ասում են՝ Յիսուսն է, կաւ շինեց եւ
ծեփեց իմ աչքերը եւ ինձ ասաց. «Գնա՛ Միլովամ եւ լուացուի՛ր»:
12 Գնացի, լուացուեցի եւ փեսնում եմ»: Նրան ասացին՝ ո՞ր է նա:
13 Նրանց ասաց՝ չգիտեմ: Նրան, որ մի ժամանակ կոյր էր, բերին
14 փարիսեցիների մօտ (օրը շաբաթ էր, երբ Յիսուս կաւ շինեց
15 եւ կոյրի աչքերը բացեց): Փարիսեցիներն էլ կրկին հարցրին
նրան. «Ինչպէ՞ն ես փեսնում»: Եւ նա նրանց ասաց. «Կաւ դրեց
16 աչքերիս վրայ, եւ լուացուեցի ու փեսնում եմ»: Փարիսեցիներ–
րից ոմանք ասացին. «Այդ մարդը Աստուծոց չէ, քանի որ շաբաթ
օրը չի պահում»: Ոմանք ասում էին. «Իսկ մեղաւոր մի մարդ
ինչպէ՞ն կարող է այսպիսի նշաններ կատարել»: Եւ նրանց մէջ
17 պառակտում կար: Դարձեալ կոյրին ասացին. «Դո՛ւ ինչ ես ա–
սում նրա մասին, քանի որ նա քո աչքերը բացեց»: Եւ նա ասաց՝
18 մարգարէ է: Եւ հրեաները չէին հաւատում, թէ նա կոյր էր, եւ
բացուեց, մինչեւ որ կանչեցին աչքերը բացուածի ծնողներին,
19 հարցրին նրանց ու ասացին. «Սա՛՛ր է ձեր որդին, որի մասին
ասում էիք, թէ՛ կոյր ծնուեց. իսկ այժմ ինչպէ՞ն է, որ փեսնում է»:
20 Նրա ծնողները պատասխանեցին եւ ասացին. «Գիտենք, որ սա
21 մեր որդին է, եւ որ կոյր ծնուեց. բայց թէ՛ այժմ ինչպէ՞ն է, որ
փեսնում է, չգիտենք, կամ թէ՛ ո՛վ բացեց դրա աչքերը, մենք չգի–
տենք. հէնց իրե՛ն հարցրէք. ինքն արդէն չափահաս է. իր մասին
22 ինքը թող խօսի»: Նրա ծնողները այսպէս ասացին, որովհետեւ
հրեաներից վախենում էին, քանի որ հրեաները երդուել էին, որ,
եթէ մէկը նրան Քրիստոս խոստովանի, հեռացուի ժողովարա–
23 նից: Դրա համար է, որ նրա ծնողներն ասացին. «Ինքն արդէն
24 չափահաս է, հէնց իրե՛ն հարցրէք»: Նորից կրկին անգամ կան–
չեցին այդ մարդուն, որ կոյր էր, եւ նրան ասացին. «Աստուծոն
25 փառք փուր. մենք գիտենք, որ այն մարդը մեղաւոր է»: Իսկ
նա ասաց. «Թէ՛ մեղաւոր է, ես չգիտեմ, բայց այն գիտեմ, որ
26 կոյր էի եւ հիմա փեսնում եմ»: Դարձեալ ասացին նրան. «Քեզ
27 ի՞նչ արեց, քո աչքերը ինչպէ՞ն բացեց»: Նրանց պատասխա–
նեց. «Նոր ձեզ ասացի, եւ չէք լսում, ինչո՞ւ էք ուզում նորից
28 լսել. միթէ դո՞ւք էլ էք կամենում նրան աշակերտել»: Նրանք

նախապում էին նրան ու ասում. «Դո՛ւ եղիր նրան աշակերպ. մենք Մովսէսի աշակերպներն ենք: Մենք գիտենք, որ Աստու- 29
ած Մովսէսի հետ խօսեց. իսկ սրան չգիտենք, թէ որպէղից է»:
Մարդը պարասխանեց նրանց եւ ասաց. «Զարմանալին էլ այն 30
է, որ դուք չգիտէք, թէ նա որպէղից է, եւ սակայն իմ աչքերը
բացեց: Գիտենք, որ Աստուած մեղաւորներին չի լսում, բայց 31
եթէ մէկը աստուածապաշտ է եւ նրա կամքը կատարում է, նրան
լսում է: Աշխարհի սկզբից ոչ ոք չի լսել, թէ մէկը ի ծնէ կոյր 32
ծնուած կոյրի աչքերը բացած լինի: Եթէ այդ մարդը Աստծուց 33
չլինէր, որեւէ բան անել չէր կարող»: Պարասխանեցին եւ ա- 34
սացին նրան. «Ամբողջովին մեղքի մէջ ես ծնուած եւ դու մեր
գլխին վարդապէ՛տ ես դարձել»: Եւ նրան դուրս հանեցին: Յի- 35
սուս լսեց, թէ նրան դուրս են հանել. եւ երբ նրան գրաւ, ասաց.
«Դու Աստծու Որդուն հաւատո՞ւմ ես»: Նա պարասխան արուեց 36
եւ ասաց. «Տէ՛ր, ո՞վ է, որ նրան հաւատամ»: Յիսուս նրան ա- 37
սաց. «Ե՛ւ քեզար նրան, ե՛ւ նա է, ով խօսում է քեզ հետ»: Ու նա 38
ասաց. «Նաւարում եմ, Տէ՛ր»: Եւ երկրպագեց նրան: Եւ Յիսուս 39
ասաց. «Դարաստանի համար եկայ այս աշխարհը, որպէսզի,
ովքեր չեն քրեանում, քրեանեն, եւ ովքեր քրեանում են, կուրանան»:
Փարիսեցիներից ոմանք, որ Յիսուսի հետ էին, այդ լսեցին ու 40
նրան ասացին. «Միթէ մե՛նք էլ կոյր ենք»: Յիսուս նրանց ա- 41
սաց. «Եթէ կոյր լինէիք, դուք մեղք չէիք ունենայ, բայց հիմա
ասում էք, թէ՛ քրեանում ենք. եւ ձեր մեղքը ձեր մէջ հասարար է
մնում»:

«Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով ոչխարների փարա- 10
խը դռնով չի մտնում, այլ ուրիշ պեղով է բարձրանում, նա գող
է եւ աւագակ. իսկ ով դռնով է մտնում, հովիւ է ոչխարների: 2
Դռնապանը նրա համար բացում է դուռը, եւ ոչխարները լսում 3
են նրա ձայնը. նա իր ոչխարներին անուններով է կանչում եւ
նրանց դուրս է հանում: Եւ երբ իր բոլոր ոչխարներին հանի, 4
նրանց առջելից է գնում, եւ ոչխարները հետեւում են նրան, ո-
րովհետեւ ճանաչում են նրա ձայնը: Օտարի յետելից չեն գնայ, 5
այլ կը փախչեն նրանից, որովհետեւ չեն ճանաչում օտարների
ձայնը»: Յիսուս նրանց այս առակն ասաց, իսկ նրանք չէին 6
իմանում, թէ ինչ էր այն, որ նա իրենց ասում էր: Դարձեալ Յի- 7
սուս նրանց ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ես
եմ ոչխարների դուռը: Բոլոր նրանք, որ ինձնից առաջ եկան, 8

գողեր էին ու աւագակներ, ուստի ոչխարները նրանց չլսեցին:
9 Ես եմ դուռը. եթէ մէկը իմ միջով մտնի, կը փրկուի. կը մտնի
10 ու կ'ելնի եւ ճարակելու բան կը գտնի: Գողը գալիս է միայն,
որպէսզի գողանայ, սպանի եւ կորստեան մատնի. ես եկայ, որ–
11 պէսզի կեանք ունենան եւ՝ առաւել եւս ունենան: Ես եմ լաւ
հովիւր. լաւ հովիւր իր կեանքն է փալիս ոչխարների համար:
12 Իսկ վարձկանը, որ հովիւ չէ, եւ ոչխարներն էլ իրենը չեն, երբ
տեսնում է, որ գայլը գալիս է, թողնում է ոչխարներին եւ փախ–
13 չում է: Եւ գայլը յափշտակում է նրանց ու ցրում է. քանի որ
14 վարձկան է, եւ ոչխարների համար հոգ չի անում: Ես եմ լաւ
հովիւր. եւ ճանաչում եմ իմ ոչխարներին ու ճանաչում նրան–
15 ցից: Ինչպէս Նայրը ինձ ճանաչում է, ես էլ ճանաչում եմ Նորը.
16 եւ իմ կեանքը կտամ իմ ոչխարների համար: Ես ունեմ նաեւ
այլ ոչխարներ, որոնք այս փարախից չեն. նրանց եւս պէք է
այսպէղ բերեմ. եւ իմ ձայնը պիտի լսեն. եւ պիտի լինի մի հօտ
17 եւ մի հովիւ: Նրա համար է իմ Նայրն ինձ սիրում, որ ես իմ
18 կեանքն եմ փալիս, որպէսզի վերստին այն առնեմ: Այն ինձ–
նից ոչ ոք չի վերցնի, այլ ես ինքս եմ այն փալիս. իշխանութիւն
ունեմ այն փալու եւ իշխանութիւն ունեմ վերստին այն առնելու.
19 այս պատուէրը իմ Նորից ստացայ»: Այս խօսքերի պարճա–
20 ռով հրեաների մէջ դարձեալ պառակտում եղաւ: Եւ նրանցից
շապերն ասում էին. «Նրա մէջ դեւ կայ եւ մոլեգնում է. ինչո՞ւ էք
21 նրան լսում»: Ոմանք էլ ասում էին. «Սրանք դիւահարի խօսքեր
22 չեն, միթէ դեւը կարող է կոյրի աչքերը բանալ»: Այն ժամանակ
23 Երուսաղէմում քաճարի Նաւակապիքի քօն էր, եւ ձմեռ էր: Եւ
24 Յիսուս շրջում էր քաճարի մէջ, Սողոմոնի սրահում: Նրեա–
ները նրա շուրջը հաւաքուեցին ու ասացին. «Մինչեւ ե՞րբ մեր
հոգին պիտի հանես. եթէ դու ես Քրիստոսը, համարձակ ասա՛
25 մեզ»: Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Ձեզ ասա–
ցի, եւ ինձ չէք հաւատում. այն գործերը, որ ես անում եմ իմ
26 Նոր անունով, դրանք վկայում են իմ մասին: Բայց դուք չէք
27 հաւատում, որովհետեւ իմ ոչխարներից չէք. իմ ոչխարներն
իմ ձայնը լսում են, եւ ես ճանաչում եմ նրանց. եւ նրանք գա–
28 լու են իմ յետեւից. եւ ես նրանց կտամ յաւիտենական կեանք.
եւ նրանք չեն կորչի յաւիտեան. եւ ոչ ոք նրանց իմ ձեռքից չի
29 յափշտակի: Իմ Նայրը, որ նրանց ինձ փութեց, ամենքից մեծ է.
30 եւ իմ Նոր ձեռքից ոչ ոք չի կարող ոչինչ յափշտակել: Ես եւ իմ

Նայրը մի ենք»։ Նրեաները քարեր վերցրին, որ նրան քարկո- 31
ծեն։ Յիսուս պապասխանեց նրանց. «Բազում բարի գործեր 32
ցոյց փութի ձեզ իմ Նորից. դրանցից ո՞ր գործի համար էք ինձ
քարկոծում»։ Նրեաները նրան պապասխանեցին. «Քեզ բարի 33
գործի համար չենք քարկոծում, այլ հայիոյութեան համար եւ
նրա համար, որ դու մարդ ես, բայց ինքդ քեզ Աստծու փեղ ես
դնում»։ Յիսուս նրանց պապասխանեց. «Ձեր օրէնքում չէ՞, որ 34
գրուած է. «Ես ասացի, թէ աստուածներ էք»։ Իսկ եթէ աստու- 35
ածներ է կոչում նրանց, որոնց ուղղուած էր Աստծու խօսքը (եւ
հնարաւոր չէ, որ Գիրքը ջնջուի), ուրեմն՝ ո՞ւմ Նայրը սրբացրեց 36
եւ աշխարհ ուղարկեց, դուք ասում էք, թէ՛ հայիոյում ես, նրա
համար, որ ասացի, թէ՛ Աստծու Որդի եմ։ Եթէ իմ Նոր գործերը 37
չեմ անում, ինձ մի՛ հաւաքացէք։ Իսկ եթէ անում եմ, թէ ինձ 38
էլ չէք հաւաքում, գործերի՛ն հաւաքացէք, որպէսզի իմանաք եւ
ճանաչէք, որ Նայրը իմ մէջ է, եւ ես՝ Նոր մէջ»։ Դարձեալ ու- 39
զում էին նրան բռնել, բայց նա նրանց ձեռքից դուրս պրծաւ։ Եւ 40
վերստին գնաց Յորդանանի միւս կողմը, այնպէղ, ուր Յովհան-
նէսն էր նախապէս գտնուում եւ մկրպում. եւ այնպէղ էր մնում։
Շապեր նրա մօտ եկան եւ ասում էին. «Յովհաննէսը որեւէ նշան 41
չարեց, բայց այն ամէնը, որ Յովհաննէսն ասել էր նրա մասին,
ճշմարիտ էր»։ Եւ այնպէղ շապերը հաւաքացին նրան։ 42

Եւ մի հիւանդ կար, Ղազարոս անունով, Բեթանիայից՝ Մա- 11
րիամի եւ նրա քոյր Մարթայի գիւղից։ Մա այն Մարիամն 2
էր, որ իւղով օծեց Տիրոջը եւ իր մազերով սրբեց նրա ուր-
քերը։ Եւ սրա եղբայր Ղազարոսը հիւանդ էր։ Սրա քոյրերը 3
նրա մօտ մարդ ուղարկեցին եւ ասացին. «Տէ՛ր, ահաւասիկ նա,
ում դու սիրում էիր, հիւանդացել է»։ Երբ Յիսուս լսեց, ասաց. 4
«Այդ հիւանդութիւնը մահաբեր չէ, այլ Աստծու փառքի համար է,
որպէսզի դրանով Աստծու Որդին փառաւորուի»։ Յիսուս սի- 5
րում էր Մարիամին, նրա քրոջը՝ Մարթային, եւ Ղազարոսին։
Լսելուց յետոյ, թէ Ղազարոսը հիւանդացել է, նա փակաւին եր- 6
կու օր մնաց այնպէղ, ուր գտնուում էր։ Ապա դրանից յետոյ իր 7
աշակերտներին ասաց. «Եկէ՛ք վերստին գնանք Նրէաստան»։
Աշակերտները նրան ասացին. «Ռաբբի՛, հրեաները դեռ նոր 8
էին ուզում քեզ քարկոծել, եւ նորից այնպէղ ես գնում»։ Յի- 9
սուս պապասխանեց. «Յերեկը փասներկու ժամ չունի՛. եթէ
մէկը ցերեկն է քայլում, չի սայթաքում, որովհետեւ այս աշխար-

10 հի լոյսը րեսնում է, իսկ եթէ մէկը գիշերն է քայլում, սայթա-
11 քում է, որովհետեւ հետը լոյս չունի»: Այս բաներն ասելուց
յեպոյ նորից ասաց նրանց. «Մեր բարեկամ Ղազարոսը ննջել
12 է, սակայն ես գնում եմ, որ նրան արթնացնեմ»: Աշակերտ-
ները նրան ասացին. «Տէր, եթէ ննջել է, ապա կ'առողջանայ»:
13 Բայց Յիսուս նրա մահուան մասին էր ասում, մինչդեռ նրանց
14 այնպէս թուաց, թէ նա քնով ննջելու մասին է խօսում: Այն
ժամանակ Յիսուս նրանց յայտնապէս ասաց. «Ղազարոսը մե-
15 ռաւ. բայց ես ուրախ եմ ձեզ համար, որ այնպեղ չէի. որպէսզի
16 դուք ինձ հաւաքաք: Արդ, եկէք գնանք նրա մօտ»: Թովմասը,
որ Երկուորեակ էր կոչում, աշակերտակիցներին ասաց. «Եկէք
17 մենք էլ գնանք, որ նրա հետ մեռնենք»: Յիսուս եկաւ, նրան
18 գրաւ չորս օրից ի վեր գերեզմանի մէջ: Եւ Բեթանիան Երու-
19 սաղէմի մօտ էր շուրջ երեք կիլոմէտր: Նրեաներից շապերը
եկել էին Մարթայի եւ Մարիամի մօտ, որպէսզի նրանց մխի-
20 թարեն իրենց եղբօր մահուան համար: Երբ Մարթան լսեց, որ
Յիսուս գալիս է, նրան ընդառաջ գնաց. իսկ Մարիամը փանը
21 նստած էր: Մարթան Յիսուսին ասաց. «Տէր, եթէ դու այս-
22 րեղ եղած լինէիր, իմ եղբայրը մեռած չէր լինի. բայց հիմա էլ
գիպեմ, թէ ինչ էլ որ Աստուծոց ուզես, Աստուած քեզ կը փայ»:
23, 24 Յիսուս նրան ասաց. «Քո եղբայրը յարութիւն կ'առնի»: Մար-
թան նրան ասաց. «Գիպեմ, որ յարութեան ժամանակ վերջին
25 օրը յարութիւն կ'առնի»: Յիսուս նրան ասաց. «Ես իսկ եմ
յարութիւն եւ կեանք. ով հաւատում է ինձ, թէպէտ եւ մեռնի,
26 կ'ապրի. եւ ով կենդանի է ու ինձ հաւատում է, յաիպեան չի
27 մեռնի: Նաւարում ես այս բանին»: Նա ասաց նրան. «Այո՛,
Տէր, ես հաւատում եմ, որ դո՛ւ ես Քրիստոսը՝ Աստուծո Որդին,
28 որ աշխարհ էիր գալու»: Եւ այս ասելուց յեպոյ, գնաց գաղտ-
նաբար կանչեց իր քրոջը՝ Մարիամին եւ ասաց. «Վարդապետն
29 է եկել եւ քեզ է կանչում»: Երբ նա լսեց, իսկոյն վեր կացաւ եւ
30 եկաւ նրա մօտ: Յիսուս դեռ գիւղ չէր հասել, այլ դեռեւս այն
31 րեղում էր, ուր Մարթան նրան ընդառաջ էր ելել: Իսկ այն
հրեաները, որ նրա հետ փանն էին եւ նրան մխիթարում էին,
երբ րեսան Մարիամին, որ վեր կացաւ իսկոյն ու գնաց, իրենք
եւս նրա յետեւից գնացին. կարծում էին, թէ գերեզման է գնում,
32 որ այնպեղ լաց լինի: Իսկ Մարիամը, երբ եկաւ այնպեղ, ուր
Յիսուս կանգնած էր, ու րեսաւ նրան, ընկաւ նրա ոտքերն ու

ասաց. «Տէր, եթէ այսպէղ եղած լինէիր, իմ եղբայրը մեռած չէր
 լինի»: Երբ Յիսուս րեսաւ, որ նա լալիս է, եւ նրա հեղ եղող 33
 հրեաներն էլ լալիս են, սասարիկ խռովուեց իր հոգում եւ ասաց.
 «Ո՛ր դրիք նրան»: Նրան ասացին. «Տէր, արի՛ եւ րեն»: Եւ 34, 35
 Յիսուս արտասուեց: Նրեաներն ասացին. «Տեսէ՛ք ինչքան էր
 սիրում նրան»: Նրանցից ոմանք ասում էին. «Սա, որ կոյրի 36
 աչքերը բացեց, չէ՛ր կարող նաեւ այնպէս անել, որ սա չմեռնէր»: 37
 Յիսուս, դարձեալ խռովուելով ինքն իր մէջ, եկաւ գերեզմանը: 38
 Սա մի քարայր էր, որի վրայ մի քար էր դրուած: Եւ Յիսուս 39
 ասաց. «Այդ քարը մի կողմ դրէք»: Մարթան՝ մեռածի քոյրը,
 նրան ասաց. «Տէր, հիմա արդէն նեխած կը լինի, քանի որ չորս 40
 օրուայ է»: Յիսուս նրան ասաց. «Զեզ չասացի՛. եթէ հաւա- 41
 րաս, կը րեսնես Աստծու փառքը»: Երբ քարը վերցրին, Յի- 42
 սուս աչքերը վեր բարձրացրեց ու ասաց. «Նայր, գոհութիւն եմ
 րալիս քեզ, որ ինձ լսեցիր. եւ ես գիրէի, որ ամէն ժամ լսում ես 43
 ինձ, բայց այս անում եմ շուրջս կանգնած այս ժողովրդի հա-
 մար, որպէսզի հաւարան, որ դո՛ւ ինձ ուղարկեցիր»: Երբ այս 44
 ասաց, բարձր ձայնով աղաղակեց եւ ասաց. «Ղազարո՛ն, վեր
 կաց, դո՛ւրս արի»: Եւ մեռելը ելա՝ կապուած ուրբերով, ձեռ- 45
 քերը երիզով ամրացուած եւ երեսը վարշամակով պարած: Եւ 46
 Յիսուս նրանց ասաց. «Արձակեցէ՛ք դրան եւ թողէ՛ք, որ գնայ»: 47
 Նրեաներից շարերը, որոնք եկել էին Մարիամենց մօր, երբ 48
 րեսան, ինչ որ Յիսուս արեց, հաւարացին նրան: Իսկ նրան- 49
 ցից ոմանք գնացին փարիսեցիների մօր եւ պարմեցին նրանց,
 ինչ որ Յիսուս արեց: Քահանայապետներն ու փարիսեցիները 47
 արեան գումարեցին եւ ասացին. «Ի՞նչ անենք, քանի որ այդ 48
 մարդը բազում նշաններ է անում: Եթէ նրան այնպէս թողնենք, 49
 ամենքը կը հաւարան նրան, եւ հռումեացիները կը գան ու կը
 վերացնեն մեր ազգն ու մեր սրբավայրը»: Նրանցից մէկը՝ Կա- 50
 յիափա անունով, որ այդ րարուայ քահանայապետն էր, նրանց 51
 ասաց. «Ռուք ոչինչ չգիրէք, ոչ իսկ խորիել էք, թէ մեզ համար 52
 աւելի լաւ է, որ մէկ մարդ մեռնի ժողովրդի համար, քան թէ
 ամբողջ ազգը կորչի»: Այս բանը նա ինքն իրենից չասաց, այլ, 53
 քանի որ այդ րարուայ քահանայապետն էր, մարգարեացաւ, որ
 Յիսուս մեռնելու էր ազգի համար: Եւ ոչ միայն ազգի համար, 52
 այլ՝ որպէսզի նաեւ Աստծու ցրուած որդիներին ի մի հաւա-
 քի: Ապա այն օրուանից խորհուրդ արեցին, որ նրան սպանեն: 53

54 Եւ Յիսուս այնուհետեւ այլեւս համարձակ չէր շրջում հրեաների
մէջ, այլ այնպէտեւ զնաց մի շրջան, որ մօտ էր անապարին.
զնաց մի քաղաք, որի անունն էր Եփրայիմ, եւ իր աշակերտ-
55 ների հետ այդպէս էր մնում: Եւ հրեաների զարկիւր մօտ էր.
եւ այդ գաւառից շարերը Երուսաղէմ բարձրացան զարկից ա-
56 ռաջ, որպէսզի իրենք իրենց մաքրեն: Յիսուսին փնտրում էին.
եւ մինչ քաճարի մէջ էին, միմեանց ասում էին. «Ինչպէ՛ն է ձեզ
թաւմ, արդեօք այս քօնին չի՞ գայ»: Քահանայապետներն ու
փարիսեցիները հրահանգել էին, որ, եթէ մէկն իմանայ, թէ նա
որպէս է, յայտնի, որպէսզի նրան ձերբակալեն:

12 Իսկ Յիսուս զարկից վեց օր առաջ եկաւ Բեթանիա, ուր ապ-
րում էր մեռած Ղազարոսը, որին մեռելներից վեր էր կացրել:
2 Եւ այնպէս նրան ընթրիք քուլին. սպասարկում էր Մարթան,
3 իսկ Ղազարոսը նրա հետ սեղան նստածներից մէկն էր: Իսկ
Մարիամը մի լիպր ազնիւ նարդոսի թանկարժէք իւղ վերցնե-
լով՝ օձեց Յիսուսի ուրբերը. եւ իր մագերով էլ սրբում էր նրա
4 ուրբերը. եւ քունը լցուեց իւղի բուրմունքով: Աշակերտներից
մէկը՝ Յուդա Իսկարիովքացին, որ մարմնելու էր նրան, ասաց.
5 «Ինչո՞ւ այդ իւղը չվաճառուեց երեք հարիւր արծաթ դահեկանի
6 եւ չսրբուեց աղքատներին»: Նա այս ասաց ոչ թէ նրա հա-
մար, որ աղքատների համար էր հոգում, այլ որովհետեւ գող էր
եւ գանձարկղը ինքն էր պահում, եւ ինչ որ այնպէս դրում էր,
7 ինքն էր վերցնում: Յիսուս ասաց նրան. «Թո՛յլ քուէք նրան,
8 որպէսզի իմ թաղման օրուայ համար պահի այդ: Աղքատնե-
րին ամէն ժամ ձեզ հետ ունէք: Ինձ միշտ ձեզ հետ չունէք»:
9 Երբ հրեաներից բազում ժողովուրդ իմացաւ, որ նա այնպէս
է, եկաւ. ոչ միայն Յիսուսի պապճառով, այլ՝ որպէսզի տեսնի
10 նաեւ Ղազարոսին, որին մեռելներից վեր էր կացրել: Քահա-
նայապետները խորհուրդ արեցին, որ Ղազարոսին էլ սպանեն,
11 քանի որ շարերը հեռանում էին հրեաներից եւ հաւաքում էին
12 Յիսուսին: Յաջորդ օրը, ժողովրդի բազմութիւնը, որ զարկի
13 քօնին էր եկել, երբ լսեց, թէ Յիսուս Երուսաղէմ է գալիս, ար-
մաւենիների ճիւղեր վերցրեց եւ Յիսուսին ընդառաջ եկաւ: Ա-
ղաղակում էին ու ասում. «Ովսաննա՛, օրհնեալ լինես դու, որ
14 գալիս ես Տիրոջ անունով, ո՛վ թագաւոր Իսրայէլի»: Եւ Յի-
սուս մի էշ գտնելով, նստեց նրա վրայ, ինչպէս որ գրուած է.
15 «Մի՛ վախեցիր, ո՛վ դուստրդ Սիոնի, ահա քո թագաւորը գա-

լիս է՝ նստած մի էշի քուռակի վրայ»։ Եւ նրա աշակերտները 16
սկզբում այն չհասկացան, բայց երբ Յիսուս փառաւորուեց, այն
ժամանակ յիշեցին, թէ այդ նրա մասին էր գրուած, եւ իրենք այդ
էին արել նրան։ Իսկ ժողովուրդը, որ նրա հետ էր, վկայում էր, 17
որ Ղազարոսին հէնց գերեզմանից կանչեց եւ նրան մեռելնե-
րից կենդանացրեց։ Եւ դրա համար էլ նրան ընդառաջ ելաւ 18
ժողովուրդը, որովհետեւ լսել էին, որ այդ նշաններն էր արել։
Իսկ փարիսեցիները միմեանց ասում էին. «Տեսնում էք, որ ոչ 19
մի օգուտ չէք ստանում. ահաւասիկ ամբողջ աշխարհը նրա յե-
րեւելից գնաց»։ Այնպէղ կային նաեւ որոշ թուով հեթանոսներ՝ 20
նրանց մէջ, որ Երուսաղէմ էին եկել, որպէսզի քօնի ժամա-
նակ երկրպագութիւն անեն։ Նրանք մօտեցան Փիլիպպոսին, 21
որ Գալիլիայի Բեթսայիդա քաղաքից էր. աղաչում էին նրան ու
ասում. «Տէր, ուզում ենք Յիսուսին տեսնել»։ Փիլիպպոսը եկաւ 22
եւ Անդրէասին ասաց։ Անդրէասը եւ Փիլիպպոսն էլ Յիսուսին ա-
սացին։ Եւ Յիսուս նրանց պատասխանեց ու ասաց. «Նստաւ 23
ժամը, որ փառաւորութիւն մարդու Որդին։ Ճշմարիտ, ճշմարիտ 24
եմ ասում ձեզ. եթէ ցորենի հատիկը հողի մէջ ընկնելով չմեռնի,
միայն հատիկն ինքը կը մնայ, իսկ եթէ մեռնի, բազում արդիւնք 25
կը տայ։ Ով սիրում է իր անձը, կը կորցնի այն, իսկ ով այս
աշխարհում իր անձն ապրում է, այն կը պահի յաւիտեանական 26
կեանքի համար։ Եթէ մէկն ինձ ծառայի, իմ յերեւելից կը գայ.
եւ ուր ես եմ, այնպէղ կը լինի եւ իմ ծառան. եթէ մէկը ինձ 27
ծառայի, նրան կը պատուի իմ Նայրը։ Բայց այժմ հոգիս խռո-
վուած է. եւ ի՞նչ ասեմ. Նայր, փրկի՛ր ինձ այս ժամից։ Բայց ես 28
հէնց այս բանի համար եմ եկել այս ժամին։ Նայր, փառաւո-
րի՛ր քո անունը»։ Երկնքից մի ձայն եկաւ. «Եւ փառաւորեցի, եւ 29
դարձեալ պիտի փառաւորեմ»։ Եւ ժողովուրդը, որ կանգնած
էր ու լսում էր, ասում էր, թէ՝ որոքմունք է լինում։ Ոմանք էլ 30
ասացին. «Նրա հետ մի հրեշտակ խօսեց»։ Յիսուս պատաս-
խանեց ու ասաց. «Այս ձայնը ինձ համար չէ, որ եկաւ, այլ՝ ձեզ 31
համար։ Նիմա՛ է այս աշխարհի դատաստանը, հիմա՛ է, որ այս
աշխարհի իշխանը դուրս կը նետուի։ Եւ երբ ես բարձրանամ 32
երկրից, ամենքին դէպի ինձ կը ձգեմ»։ Այս ասում էր նշելու 33
համար, թէ ի՞նչ մահով էր մեռնելու։ Ժողովուրդը նրան պա- 34
տասխանեց. «Օրէնքից մենք լսել ենք, թէ Քրիստոս յաւիտեան
կը մնայ, իսկ դու ինչպէ՛ն ես ասում, թէ մարդու Որդին պէտք է

35 բարձրանայ. ո՞վ է այդ մարդու Որդին»: Յիսուս նրանց ասաց.
 «Մի փոքր ժամանակ եւս լոյսը ձեզ հետ է. քայլեցէ՛ք, քանի դեռ
 լոյսն ունէք, որպէսզի խաւարը ձեզ չկլանի, քանի որ, ով քայ-
 36 լում է խաւարի մէջ, չի իմանում, թէ ուր է գնում: Քանի դեռ
 լոյսը ձեզ հետ ունէք, հաւաքացէ՛ք լոյսին, որպէսզի լոյսի որ-
 դիներ լինէք»: Յիսուս այս խօսեց եւ գնաց նրանցից թաքնուեց:
 37 Թէպէտ եւ նա այնքան նշաններ էր արել նրանց առաջ, նրանք
 38 չէին հաւատում նրան, որպէսզի կապարուէր Եսայի մարգարե-
 ի խօսքը, որ ասաց. «Տէ՛ր, ո՞վ հաւաքաց մեր փրկած լուրին, եւ
 39 Տիրոջ բազուկը ո՞ն յայտնուեց»: Չէին կարողանում հաւատալ
 40 եւ այն բանի համար, որ Եսային վերստին ասում է. «Նրանց
 աչքերը կուրացրեց եւ նրանց սրտերը կարծրացրեց, որպէսզի
 աչքերով չդեսնեն ու սրտերով չիմանան եւ դարձի չգան, ու եւ
 41 նրանց չբժշկեն»: Եսային այս ասաց, որովհետեւ տեսաւ նրա
 42 փառքը եւ խօսեց նրա մասին: Բայց մինչեւ անգամ հրեայ իշ-
 խանաւորներից շատեր հաւաքացին նրան, բայց փարիսեցի-
 ների պարճառով չէին յայտնում, որպէսզի ժողովարանից դուրս
 43 չհանուեն. քանի որ մարդկանցից քրտած փառքը աւելի սիրե-
 44 ցին, քան Աստուծոց քրտած փառքը: Յիսուս աղաղակում էր ու
 ասում. «Ով ինձ է հաւատում, ինձ չէ, որ հաւատում է, այլ նրան,
 45 ով ինձ ուղարկեց: Եւ ով ինձ է տեսնում, տեսնում է նրան, ով
 46 ինձ ուղարկեց: Եւ որպէս լոյս եկայ աշխարհ, որպէսզի ամէն
 47 ոք, որ ինձ հաւատում է, խաւարում չմնայ: Եւ եթէ մէկը լսի իմ
 խօսքերը եւ չպահի դրանք, եւ նրան չեն դադապարտի, քանի
 որ չեկայ, որ աշխարհը դադապարտեմ, այլ՝ որպէսզի փրկեմ
 48 աշխարհը: Ով անարգում է ինձ եւ իմ խօսքերը չի ընդունում,
 կայ մէկը, որ նրան դատում է. այն խօսքը, որ եւ խօսեցի, դա՛
 49 պիտի դադապարտի նրան վերջին օրը, որովհետեւ եւ ինքս
 ինձնից չխօսեցի, այլ Նայրը, որ ինձ ուղարկեց, նա՛ ինձ պար-
 50 ուիրեց, թէ ի՛նչ պիտի ասեմ եւ ի՛նչ պիտի խօսեմ: Եւ գիտեմ,
 որ այն պատուիրանը յաւիտենական կեանք է: Արդ, ինչ որ եւ
 եմ խօսում, այնպէս եմ խօսում, ինչպէս Նայրն ինձ ասաց»:

13 Զարկի փօնից առաջ Յիսուս իմացաւ, որ հասել է իր ժամը,
 որպէսզի այս աշխարհից Նոր մօտ փոխադրուի. սիրեց իւրա-
 2 յիներին, որ այս աշխարհում են, իսպառ սիրեց նրանց: Եւ
 ընթրիքի ժամանակ, երբ սաքանան արդէն իսկ Սիմոնի որդի
 Իսկարիօտի Զուդայի սրտի մէջ դրել էր, որ մարմնի նրան,

Յիսուս իմացաւ, որ Նայրը ամէն բան իր ձեռքն էր յանձնել, 3
 եւ որ ինքը Ասարծուց էր ելել եւ Ասարծու մօտ էր գնում: Նա 4
 վեր կացաւ ընթրիքի սեղանից, մի կողմ դրեց զգեստները եւ մի
 սրբիչ վերցնելով՝ մէջքին կապեց: Եւ ապա ջուր վերցնելով՝ ա- 5
 ծեց կոնքի մէջ եւ սկսեց իր աշակերտների ոտքերը լուանալ եւ
 սրբել մէջքին կապած սրբիչով: Մօտեցաւ Սիմոն Պետրոսին, 6
 եւ սա ասաց նրան. «Տէր, դո՞ւ ես իմ ոտքերը լուանում»: Յիսուս 7
 պատասխանեց նրան ու ասաց. «Ինչ որ ես անում եմ, դու հիմա
 չես իմանում, բայց յետոյ կ'իմանաս»: Պետրոսը նրան ասաց. 8
 «Իմ ոտքերը յախտեան չես լուանայ»: Յիսուս պատասխանեց.
 «Եթէ քեզ չլուանամ, ինձ հետ մաս չունես»: Սիմոն Պետրոսն 9
 ասաց նրան. «Տէր, ոչ թէ միայն իմ ոտքերը, այլեւ իմ ձեռ-
 քերն ու գլուխն էլ լուա՛»: Յիսուս նրան ասաց. «Լուացուածին 10
 ուրիշ բան պէտք չէ, բայց միայն ոտքերը լուանալ, քանի որ ամ-
 բողջութեամբ մաքուր է. եւ դուք մաքուր էք, բայց ոչ բոլորդ»:
 Քանի որ նա գիտէր նրան, ով իրեն մաքնելու էր, դրա համար 11
 ասաց. «Բոլորդ չէ, որ մաքուր էք»: Եւ երբ նրանց ոտքերը 12
 լուաց, վերցրեց իր զգեստները եւ դարձեալ սեղան նստեց ու
 ասաց նրանց. «Գիտէ՛ք, թէ այդ ինչ արեցի ձեզ: Դուք ինձ 13
 Վարդապետ եւ Տէր էք կոչում. եւ լաւ էք անում, քանի որ իս-
 կապէս եմ. իսկ արդ, եթէ ես՝ Տէրս եւ Վարդապետս, լուացի 14
 ձեր ոտքերը, դուք էլ պարտաւոր էք միմեանց ոտքերը լուանալ.
 որովհետեւ մի օրինակ քուի ձեզ, որ, ինչպէս ես ձեզ արեցի, 15
 դուք էլ նոյն ձեւով անէք: Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, 16
 ծառան աւելի մեծ չէ, քան իր փերը, եւ ոչ էլ ուղարկուածը՝ աւելի
 մեծ, քան նա, ով նրան ուղարկեց: Եթէ այս բաները գիտէք, ա- 17
 ռաւել երանելի էք, եթէ դրանք կատարէք: Ձեր բոլորի համար 18
 չէ, որ ասում եմ, որովհետեւ ես գիտեմ նրանց, որոնց ընտրել
 եմ, այլ որպէսզի կատարուի գրուածը, թէ՛ ով ինձ հետ հաց էր 19
 ուտում, իմ դէմ դարձաւ. հէնց այժմուանից ասում եմ ձեզ, քա-
 նի դեռ չի եղել, որպէսզի, երբ որ լինի, հաւաքաք, որ ես եմ: 20
 Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով որ ընդունի նրան, ում ես
 կ'ուղարկեմ, ինձ է ընդունում, եւ ով ինձ է ընդունում, ընդունում 21
 է նրան, ով ինձ ուղարկեց»: Երբ Յիսուս այս բաներն ասաց,
 խռովուեց իր հոգում, վկայեց ու ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ 22
 ասում ձեզ, որ ձեզնից մէկն ինձ մաքնելու է»: Աշակերտներն 23
 իրար էին նայում փարակուսելով, թէ ո՞ւմ մասին է ասում: Եւ

աշակերպներից մէկը, որին Յիսուս սիրում էր, նստել էր նրա մօտ: Միմոն Պետրոսը սրան ականարկ արեց՝ հարցնելով, թէ այդ ո՞ւմ մասին է ասում: Եւ սա Յիսուսի կրծքովն ընկաւ ու ասաց նրան. «Տէր, ո՞վ է»: Յիսուս պարասխանեց եւ ասաց. «Նա է, որի համար ես այս պարառը կը թաթախեմ եւ կրամ իրեն»: Եւ թաթախելով պարառը՝ փալիս է Իսկարիովրացի Յուդային: Եւ երբ նա պարառն առաւ, սափանան մտաւ նրա մէջ: Յիսուս նրան ասաց. «Նիմա ինչ որ անելու ես, իսկոյն արա՛»: Եւ սեղանակիցներից ոչ ոք չիմացաւ, թէ նա ինչի՞ համար այդ նրան ասաց. որովհետեւ ոմանք կարծում էին, թէ, քանի որ Յուդան էր գանձանակը պահում, Յիսուս նրան ասաց. «Գնիր, ինչ որ մեզ փօնի ժամանակ պէտք է» եւ կամ՝ որ մի բան փայ աղքատներին: Իսկ նա պարառը վերցնելով՝ իսկոյն դուրս ելաւ: Եւ գիշեր էր. .. Եւ երբ նա դուրս ելաւ, Յիսուս ասաց. «Այժմ մարդու Որդին փառաւորուեց, եւ Աստուած փառաւորուեց նրանով, քանի որ, եթէ Աստուած փառաւորուեց նրանով, Աստուած էլ նրան կը փառաւորի իրենով. եւ իսկոյն կը փառաւորի նրան: Որդեակներս, մի քիչ ժամանակ դեռ ձեզ հետ եմ. ինձ պիտի փնտրէք, եւ ինչպէս ասացի հրեաներին՝ ուր ես եմ գնում, դուք չէք կարող գալ, – այժմ այդ ձեզ էլ եմ ասում: Նոր պարուիրան եմ փալիս ձեզ, որ սիրէք միմեանց. ինչպէս ես ձեզ սիրեցի, դուք էլ միմեանց սիրեցէք: Եթէ դուք միմեանց սիրէք, դրանով բոլորը պիտի իմանան, որ դուք իմ աշակերպներն էք»: Միմոն Պետրոսը նրան ասաց. «Տէր, ո՞ր ես գնում»: Յիսուս պարասխանեց. «Ուր ես եմ գնում, դու այժմ իմ յետեւից չես կարող գալ, բայց յետոյ կը գաս իմ յետեւից»: Պետրոսը նրան ասաց. «Տէր, ինչո՞ւ այժմ չեմ կարող քո յետեւից գալ. այժմուանից իսկ իմ կեանքը քեզ համար կրամ»: Յիսուս պարասխանեց. «Ինձ համար կեանքդ կը փաս. ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, աքաղաղը դեռ կանչած չի լինի, երբ դու երեք անգամ ինձ ուրացած կը լինես»:

14 Ապա Յիսուս ասաց իր աշակերպներին. «Թող ձեր սրտերը չխռովուեն. հաւարացէ՛ք Աստուծոն, հաւարացէ՛ք եւ ինձ: Իմ Տօր փան մէջ բազում օթեւաններ կան. թէ չէ ես ձեզ կ'ասէի, թէ գնում եմ ձեզ համար էլ փեղ պարրաստելու. եւ եթէ գնամ եւ ձեզ համար էլ փեղ պարրաստեմ, դարձեալ կը գամ եւ ձեզ կը վերցնեմ ինձ մօտ, որպէսզի, ուր ես լինեմ, դուք եւս այնպեղ լի-

նէք: Եւ թէ ուր եմ գնում, այդ գիտէք, գիտէք եւ ճանապարհը»: 4
 Թովմասը նրան ասաց. «Տէ՛ր, չգիտենք՝ ուր ես գնում, ուրեմն 5
 ինչպէ՛ն կարող ենք գիտենալ ճանապարհը»: Յիսուս նրանց 6
 ասաց. «Ես եմ ճանապարհը եւ ճշմարտութիւնը եւ Կեանքը: Ոչ
 ոք չի գայ Նոր մօտ, եթէ ոչ ինձանով: Եթէ ինձ ճանաչէիք, ապա 7
 կը ճանաչէիք եւ իմ Նորը. այսուհետեւ կը ճանաչէք նրան. եւ տե-
 սել էք նրան»: Փիլիպպոսն ասաց նրան. «Տէ՛ր, Նորը մեզ ցոյց 8
 րոյր, եւ այդ բաւական է մեզ»: Յիսուս նրան ասաց. «Այսքան 9
 ժամանակ ձեզ հետ եմ, Փիլիպպո՛ս, եւ ինձ չճանաչեցի՛ր. ով ինձ
 տեսաւ, տեսաւ Նորը. իսկ դու ինչպէ՛ն ես ասում, թէ՛ Նորը մեզ
 ցոյց րոյր: Չե՛ն հաւատում, որ ես Նոր մէջ եմ, եւ Նայրը՝ իմ մէջ: 10
 Այն խօսքերը, որ ես ասում եմ ձեզ, ինքս ինձնից չեմ խօսում,
 այլ Նայրը, որ բնակւում է իմ մէջ, նա՛ է անում գործերը: Նա- 11
 ւաբացէ՛ք ինձ, որ ես Նոր մէջ եմ, եւ Նայրը՝ իմ մէջ. եթէ ոչ՝ գոնէ
 գործերի՛ համար հաւաքացէ՛ք ինձ: Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ա- 12
 սում ձեզ, թէ ով հաւատում է ինձ, ինքն էլ կ'անի այն գործերը,
 որ ես եմ անում. եւ դրանցից աւելի մեծերը կ'անի, որովհե-
 տեւ ես գնում եմ Նոր մօտ: Եւ ինչ որ ուզէք իմ անունով, այն 13
 կ'անեմ, որպէսզի Նայրը փառաւորուի Որդու միջոցով»: «Եթէ 14
 ինձ սիրում էք, կը պահէք իմ պատուիրանները. եւ ես պիտի 15
 աղաչեմ Նորը, եւ նա մի այլ Միսիթարիչ պիտի փայ ձեզ, որ-
 պէսզի յաւիտեան ձեզ հետ բնակուի. Ճշմարտութեան Նոզին, 16
 որին այս աշխարհը չի կարող ընդունել, որովհետեւ նրան չի
 տեսնում եւ նրան չի ճանաչում, բայց դուք ճանաչում էք նրան,
 որովհետեւ ձեզ մօտ պիտի բնակուի եւ ձեր մէջ պիտի լինի: 17, 18
 Ձեզ որք չեմ թողնի, կը գամ ձեզ մօտ: Մի փոքր ժամանակ
 եւս, եւ այս աշխարհը ինձ չի տեսնի, բայց դուք ինձ կը տեսնէք,
 որովհետեւ ես կենդանի եմ, եւ դուք կենդանի էք լինելու: Այն 19
 օրը դուք պիտի իմանաք, որ ես իմ Նոր մէջ եմ, եւ դուք՝ իմ մէջ.
 ու ես՝ ձեր մէջ: Ով իմ պատուիրաններն ընդունում եւ դրանք 20
 պահում է, նա՛ է, որ ինձ սիրում է. եւ ով ինձ սիրում է, պիտի
 սիրուի իմ Նորից. ես էլ նրան պիտի սիրեմ եւ ինձ պիտի յայտ-
 նեմ նրան»: Յուդան (ոչ Իսկարիովկացին) ասաց նրան. «Տէ՛ր, 21
 ինչպէ՛ն եղաւ, որ քեզ պիտի յայտնես մեզ եւ ոչ թէ աշխարհին»: Յիսուս
 պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Եթէ մէկը սիրում է 22
 ինձ, իմ խօսքը կը պահի, եւ իմ Նայրը նրան կը սիրի. եւ մենք
 նրա մօտ կը գանք ու նրա մօտ կ'օթեւանենք: Եւ ով ինձ չի 23

սիրում, իմ խօսքերը չի պահում. եւ իմ խօսքը, որ լսում էք, իմը
 24 չէ, այլ՝ Տօրը, որ ինձ ուղարկեց: Այս բաները ասացի ձեզ, մինչ
 25 ձեզ հեար եմ: Իսկ Մխիթարիչը՝ Սուրբ Տոգին, որին Տայրը կ'ու-
 դարկի իմ անունով, նա ձեզ ամէն բան կ'ուսուցանի եւ ձեզ կը
 26 յիշեցնի այն ամէնը, ինչ ես ասացի ձեզ»: «Խաղաղութիւն եմ
 թողնում ձեզ, իմ խաղաղութիւնն եմ փալիս ձեզ. ձեզ չեմ փա-
 27 լիս այնպէս, ինչպէս այս աշխարհն է փալիս. ձեր սրտերը թող
 չխռովուեն, եւ չվախենաք: Լսեցիք, որ ձեզ ասացի, թէ՛ գնում
 եմ եւ կը գամ ձեզ մօտ. եթէ ինձ սիրէիք, ապա դուք ուրախ պի-
 28 րի լինէիք, որ ես Տօր մօտ եմ գնում, որովհետեւ իմ Տայրը մեծ
 է, քան ես: Եւ հիմա ասացի ձեզ, երբ դեռ չի եղել, որպէսզի,
 29 երբ լինի, հաւաքաք: Այլեւս երկար չեմ խօսի ձեզ հետ. գալիս
 30 է աշխարհի իշխանը եւ իմ վրայ ոչ մի իշխանութիւն չունի: Իսկ
 որպէսզի աշխարհը գիտենայ, որ ես սիրում եմ Տօրը, այնպէս
 եմ անում, ինչպէս որ Տայրը պատուիրեց ինձ. դե՛հ, վեր կացէք
 գնանք այսպէտից»:

15. 2 «Ես եմ ճշմարիտ որթապտունկը, եւ իմ Տայրը մշակն է: Ամէն
 ճիւղ, որ իմ վրայ է եւ պտուղ չի փալիս, նա կտրում է այն. եւ
 այն ամէնը, որ պտուղ է փալիս, էտում է, որպէսզի առաւել եւս
 3 պտղաբեր լինի: Դուք արդէն իսկ մաքուր էք այն խօսքի հա-
 4 մար, որ ձեզ ասացի: Մնացէ՛ք իմ մէջ, եւ ես՝ ձեր մէջ. ինչպէս
 ճիւղը, որ ինքն իրեն չի կարող պտուղ փալ, եթէ որթապտուն-
 5 կի վրայ հաստապտուած ջիւնի, նոյնպէս եւ դուք՝ եթէ իմ վրայ
 հաստապտուած ջիւնէք: Ես եմ որթապտունկը, իսկ դուք՝ ճիւղե-
 6 րը: Ով բնակւում է իմ մէջ, եւ ես՝ նրա մէջ, նա շաք պտուղ է
 7 փալիս, որովհետեւ առանց ինձ ոչինչ անել չէք կարող: Եթէ
 մէկը իմ վրայ հաստապտուած չէ, նա ճիւղի նման դուրս կը նե-
 8 փուի եւ կը չորանայ, եւ այն կը հաւաքեն ու կրակը կը նետեն,
 9 եւ կ'այրուի: Եթէ իմ մէջ մնաք, եւ իմ խօսքերն էլ մնան ձեր
 մէջ, ինչ որ ուզենաք, խնդրեցէ՛ք Աստծուց, եւ ձեզ կը փրուի:
 10 Իմ Տայրը փառաւորուած կը լինի նրանով, որ դուք շաք պտուղ
 11 փաք եւ իմ աշակերտները լինէք: Ինչպէս իմ Տայրն ինձ սիրեց,
 12 եւ էլ ձեզ սիրեցի. իմ սիրոյ մէջ հաստապտուն մնացէք: Եթէ
 իմ պատուիրանները պահէք, կը մնաք իմ սիրոյ մէջ, ինչպէս ես
 իմ Տօր պատուիրանները պահեցի եւ մնում եմ նրա սիրոյ մէջ:
 Այս բաները ձեզ ասացի, որպէսզի իմ ուրախութիւնը ձեր մէջ
 լինի, եւ ձեր ուրախութիւնը լիակատար լինի: Այս է իմ պա-

փութիւրը. որ սիրէք միմեանց, ինչպէս որ ես սիրեցի ձեզ: Անելի 13
 մեծ սէր ոչ որ չունի, քան այն, որ մէկն իր կեանքը փայ իր բա-
 րեկամների համար: Դուք իմ բարեկամներն էք, եթէ անէք այն, 14
 ինչ ես ձեզ պափուիրում եմ: Այլեւս ձեզ ծառաներ չեմ կոչում, 15
 որովհետեւ ծառան չգիպէ, թէ փերն ինչ է անում. այլ ձեզ բա-
 րեկամներ կոչեցի, որովհետեւ այն բոլորը, ինչ իմ Նորից լսեցի,
 յայտնեցի ձեզ: Ոչ թէ դուք ինձ ընտրեցիք, այլ ես ձեզ ընտրե- 16
 ցի եւ ձեզ կարգեցի, որ դուք գնաք եւ պրոպագանդա լինէք, եւ ձեր
 պրոպագանդա մնայ, եւ ինչ էլ որ իմ անունով Նորիցս խնդրէք, ձեզ
 փայ: Այս եմ ձեզ պափուիրում. որ սիրէք միմեանց»: «Եթէ 17, 18
 աշխարհը ձեզ արում է, իմացէ՛ք, որ նախ ինձ է արել: Եթէ 19
 այս աշխարհից լինէիք, աշխարհն արդէն, որպէս իրենը, ձեզ
 սիրած կը լինէր. բայց որովհետեւ այս աշխարհից չէք, այլ ես
 ձեզ ընտրեցի աշխարհից, դրա համար աշխարհը ձեզ արում
 է: Յիշեցէ՛ք այն խօսքը, որ ես ձեզ ասացի, թէ՛ ծառան մեծ չէ, 20
 քան իր փերը. եթէ ինձ հալածեցին, ապա ձեզ էլ կը հալածեն.
 եթէ իմ խօսքը պահեցին, ապա ձերն էլ կը պահեն: Բայց նոյն 21
 բաները ձեզ պիտի անեն իմ անուն համար, որովհետեւ չեն
 ճանաչում նրան, ով ինձ ուղարկել է: Եթէ ես եկած եւ նրանց 22
 հետ խօսած չլինէի, նրանք որեւէ մեղք ունեցած չէին լինի. բայց
 հիմա իրենց մեղքի համար ոչ մի արդարացում չկայ: Ով ինձ է 23
 արում, արում է եւ իմ Նորը. եթէ ես նրանց մէջ արած չլինէի 24
 այն գործերը, որ ուրիշ ոչ որ չարեց, նրանք որեւէ մեղք չէին
 ունենայ. բայց այժմ փեսան գործերը եւ արեցին թէ՛ ինձ, թէ՛
 իմ Նորը: Եւ այդ նրա համար, որ կարարուի նրանց օրէնքում 25
 գրուած այն խօսքը, թէ՛ առանց պարճառի ինձ արեցին: Բայց 26
 երբ գայ Միսիթարիչը, որին ես ձեզ կ'ուղարկեմ Նորից, ճշմար-
 տութեան Նոգին, որ ելնում է Նորից, նա՛ կը վկայի իմ մասին.
 կը վկայէք եւ դուք, որովհետեւ սկզբից ինձ հետ էք»: 27

«Այս բաները ասացի ձեզ, որպէսզի գայթակղութիւնից յետ 16
 մնաք: Իրենց ժողովարաններից դուրս պիտի հանեն ձեզ. մին- 2
 չեւ իսկ ժամանակը կը գայ, երբ, ով ձեզ սպանի, պիտի համարի,
 թէ Աստուծոյ պաշտամունք է մարտնչում: Եւ այդ բանը պիտի 3
 անեն ձեզ էլ, որովհետեւ չճանաչեցին ոչ Նորը եւ ոչ էլ ինձ: Մա- 4
 կայն այս բաները ձեզ ասացի, որպէսզի երբ ժամանակը գայ,
 յիշէք, որ ես ձեզ ասել եմ: Այս բաները սկզբից ձեզ չասացի,
 քանի որ ձեզ հետ էի»: «Բայց այժմ ես գնում եմ ինձ ուղար- 5

կողի մօտ, եւ ձեզնից ոչ որ ինձ չի հարցնում, թէ՛ ո՛ր ես գնում:

6 Բայց որովհետեւ ձեզ այս բաներն ասացի, քրտնութիւնը լցրեց
7 ձեր սրտերը: Բայց ես ճշմարիտն եմ ասում ձեզ. լաւ է ձեզ հա-
մար, որ ես գնամ. որովհետեւ, եթէ ես չգնամ, Միսիթարիչը ձեզ
8 մօտ չի գայ. իսկ եթէ գնամ, նրան կ'ուղարկեմ ձեզ մօտ: Եւ
նա գալով՝ պիտի ապացուցի աշխարհին, որ նա սխալ է մեղքի
9 եւ արդարութեան հարցում եւ դատաստանի հարցում: Մեղ-
10 քի հարցում՝ որովհետեւ ինձ չեն հաւատում. արդարութեան
հարցում՝ որովհետեւ իմ Տօր մօտ եմ գնում, եւ այլեւս ինձ չէք
11 քննի. դատաստանի հարցում՝ որովհետեւ այս աշխարհի իշ-
12 խանը դատաւարւորած է: Դեռ շատ բաներ ունեմ ձեզ ասելու,
13 բայց այժմ չէք կարող փանել: Երբ որ գայ նա՝ ճշմարտութեան
Տոգին, ամենայն ճշմարտութեամբ կ'առաջնորդի ձեզ. որովհե-
14 տեւ ոչ թէ ինքն իրենից կը խօսի, այլ ինչ լսի, այն կը խօսի. եւ
15 զալիք բաների մասին կը պատմի ձեզ: Նա ինձ պիտի փա-
ռաւորի, որովհետեւ ինչ որ առնում է ինձանից, կը յայտնի ձեզ:
16 Ամէն ինչ որ Տայրն ունի, իմն է. դրա համար ձեզ ասացի, թէ
17 ինչ որ առնում է ինձանից, կը յայտնի ձեզ»: «Մի փոքր ժա-
մանակ, եւ այլեւս ինձ չէք քննի. եւ ապա մի քիչ ես՝ եւ ինձ
18 նորից կը քննէք. եւ ես գնում եմ Տօր մօտ»: Աշակերտներից
ոմանք միմեանց ասում էին. «Ի՞նչ է այս, որ մեզ ասում է, թէ՛
19 մի քիչ եւս, եւ ինձ չէք քննի. եւ դարձեալ, թէ՛ մի քիչ եւս, եւ
20 ինձ կը քննէք եւ թէ՛ ես գնում եմ իմ Տօր մօտ»: Եւ ասում
էին. «Ի՞նչ է այն «մի քիչ եւս»-ը. չենք հասկանում, թէ ինչ է
21 խօսում»: Յիսուս իմացաւ, որ ուզում են իրեն հարց քալ, եւ
նրանց ասաց. «Դրա՛ համար էիք միմեանց հարցնում, որ ա-
սացի, թէ՛ մի փոքր ժամանակ, եւ ինձ չէք քննի. եւ դարձեալ՝
22 մի քիչ եւս, եւ կը քննէք ինձ: Ըշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում
ձեզ, որ դուք պիտի լաք եւ պիտի ողբաք, իսկ աշխարհը ուրախ
23 պիտի լինի. դուք պիտի քրտնէք, բայց ձեր քրտնութիւնը ու-
րախութեան պիտի փոխուի: Երբ կ'ինը ծննդաբերում է, նրա
համար քրտնութիւն է, որովհետեւ նրա ժամը հասած է. բայց
երբ մանկանը ծնի, այլեւս չի յիշում նեղութիւնը՝ ուրախութեան
պատճառով, որ աշխարհում մի մարդ ծնուեց: Դուք էլ այժմ
քրտնութիւն ունէք, բայց ես դարձեալ ձեզ պիտի քննեմ, ու
ձեր սրտերը ուրախ պիտի լինեն. եւ ձեր ուրախութիւնը ոչ որ
ձեզնից չպիտի խլի: Եւ այն օրը ինձ ոչինչ չպիտի հարցնէք:

Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ, ինչ իմ անունով իմ Տօ-
րից ուզէք, պիտի փայ ձեզ: Մինչեւ հիմա իմ անունով ոչինչ 24
չխնդրեցիք. խնդրեցէք եւ պիտի ստանաք, որպէսզի ձեր ուրա-
խութիւնը լիակաւար լինի»: «Այս բաները առակներով ասա- 25
ցի ձեզ. պիտի գայ ժամանակ, երբ այլեւս առակներով չպիտի
խօսեմ ձեզ հետ, այլ յայտնապէս Տօր մասին պիտի պարմեմ
ձեզ: Այն օրը իմ անունով պիտի խնդրէք. եւ ձեզ չեմ ասում, թէ՛ 26
են պիտի աղաչեմ Տօրը ձեզ համար, քանի որ Տայրը ինքն իսկ 27
սիրում է ձեզ. որովհետեւ դուք սիրեցիք ինձ եւ հաւաքացիք,
որ ես Աստուծոց ելայ: Ելայ Տօրից եւ եկայ աշխարհ. դարձե- 28
ալ թողնում եմ աշխարհը եւ գնում Տօր մօտ»: Աշակերտները 29
նրան ասացին. «Ահա հիմա բացայայտ ես խօսում եւ ոչ մի ա-
ռակ չես ասում: Հիմա գիպենք, որ ամէն ինչ գիտես, եւ պէտք 30
չկայ, որ մէկը քեզ բան հարցնի. դրա համար հաւաքում ենք,
որ Աստուծոց ելար»: Յիսուս պարասխանեց նրանց եւ ասաց. 31
«Այժմ հաւաքում էք. ահա պիտի գայ ժամանակ եւ արդէն իսկ 32
եկել է, երբ պիտի ցրուէք իւրաքանչիւրդ իր տեղը, եւ ինձ մի-
այնակ պիտի թողնէք. սակայն ես միայնակ չեմ, որովհետեւ
Տայրն ինձ հետ է: Այս բաները ասացի ձեզ, որպէսզի ինձնով 33
խաղաղութիւն ունենաք: Այսպէս, աշխարհում նեղութիւն պի-
տի ունենաք, սակայն քաջաւերուեցէք, որովհետեւ ես յաղթեցի
աշխարհին»:

Յիսուս երբ այս բաները խօսեց, աչքերը երկինք բարձրաց- 17
րեց եւ ասաց. «Տայր, հասել է ժամը, փառաւորի՛ր քո Որդուն,
որպէսզի քո Որդին էլ քեզ փառաւորի. ինչպէս որ նրան իշ- 2
խանութիւն փութցիր բոլոր մարդկանց վրայ, որպէսզի յաւիտե-
նական կեանք փայ այն ամենքին, որ նրան փութցիր: Յա- 3
ւիտենական կեանքը այս է. որ ճանաչեն քեզ միակ ճշմարիտ
Աստուած, նաեւ Յիսուս Քրիստոսին, որ դու ուղարկեցիր: Ես 4
քեզ փառաւորեցի երկրի վրայ. լրացրի այն գործը, որն ինձ
փոխի, որ անեմ. եւ դու այժմ փառաւորի՛ր ինձ, Տայր, քեզ 5
մօտ եղող այն փառքով, որ ունէի քեզ մօտ՝ նախքան աշխար-
հի լինելը: Զո անունը յայտնեցի այն մարդկանց, որոնց ինձ 6
փութցիր աշխարհից. նրանք քոնն էին, եւ ինձ փութցիր նրանց,
ու նրանք քո խօսքը պահեցին: Հիմա իմացան, որ այն ամէնը, 7
ինչ ինձ փոխի, ես նրանց փութցի. եւ նրանք ընդունեցին ու 8
ճշմարտութեամբ ճանաչեցին, որ ես քո մօտից ելայ. եւ նրանք

9 հաւաքացին, որ դո՛ւ ուղարկեցիր ինձ: Արդ, ես նրանց համար
եմ աղաչում. ես չեմ աղաչում աշխարհի համար, այլ՝ նրանց հա-
10 մար, որոնց դու ինձ փութեցիր, որովհետեւ նրանք քոնն են: Եւ
ինչ որ իմն է, բոլորը քոնն է, եւ ինչ որ քոնն է, այն իմն է, ու ես
11 նրանց մէջ փառաւորուած եմ: Եւ ես այլեւս աշխարհի մէջ չեմ,
իսկ նրանք աշխարհի մէջ են. եւ ես դէպի քեզ եմ գալիս: Սո՛րբ
Նայր, պահիր նրանց քո անունով, որով ինձ փութեցիր, որպէսզի
12 լինեն մի, ինչպէս մենք էլ մի ենք: Մինչ աշխարհում նրանց
հետ էի, ես պահում էի նրանց քո անունով, որով ինձ փութեցիր.
եւ ես պահեցի. ու նրանցից ոչ ոք չկորաւ, բացի կորսւեան դա-
13 րապարտուած մարդուց, որպէսզի գրուածը կարարուի: Բայց
հիմա քեզ մօտ եմ գալիս եւ այս բաները խօսում եմ աշխարհում,
որպէսզի նրանք իրենց մէջ իմ լիակատար ուրախութիւնն ունե-
14 նան: Ես նրանց փութի քո խօսքը, եւ աշխարհը նրանց արեց,
որովհետեւ նրանք աշխարհից չեն, ինչպէս ես էլ աշխարհից
15 չեմ: Այս աղաչում եմ ոչ թէ նրա համար, որ նրանց վերաց-
16 նես աշխարհից, այլ որպէսզի նրանց պահես չարից: Նրանք
17 այս աշխարհից չեն, ինչպէս ես էլ աշխարհից չեմ: Սրբացրո՛ւ
նրանց քո ճշմարտութեամբ, որովհետեւ քո խօսքը ճշմարտու-
18 թիւն է: Ինչպէս դու ինձ ուղարկեցիր աշխարհ, ես էլ նրանց
19 ուղարկեցի աշխարհ: Եւ ես ինձ սրբացնում եմ նրանց համար,
20 որպէսզի նրանք էլ սրբացունեն ճշմարտութեամբ: Սակայն մի-
այն նրանց համար չէ, որ աղաչում եմ, այլեւ նրանց խօսքի մի-
21 ջոցով բոլոր ինձ հաւաքացողների համար, որպէսզի ամենքը
մի լինեն. ինչպէս դու, Նայր, իմ մէջ, եւ ես՝ քո մէջ, որպէսզի
նրանք էլ մեր մէջ լինեն, եւ որպէսզի աշխարհն էլ հաւաքայ,
22 թէ դո՛ւ ուղարկեցիր ինձ: Եւ ես փութի նրանց այն փառքը,
որ դու ինձ փութեցիր, որպէսզի մի լինեն, ինչպէս եւ մենք մի
23 ենք: Ես՝ նրանց մէջ, եւ դո՛ւ՝ իմ մէջ, որպէսզի կարարեալ լի-
նեն միութեան մէջ: Եւ աշխարհը գիտենայ, որ դո՛ւ ուղարկեցիր
24 ինձ. եւ ես սիրեցի նրանց, ինչպէս դու ինձ սիրեցիր: Նայր, ում
որ ինձ փութի, կամենում եմ, որ, ուր ես եմ, նրանք էլ ինձ հետ
լինեն, որպէսզի տեսնեն իմ փառքը, որ դու ինձ փութեցիր, քա-
25 նի որ ինձ սիրեցիր՝ նախքան աշխարհի լինելը: Արդա՛ր Նայր,
թէւ աշխարհը քեզ չճանաչեց, բայց ես քեզ ճանաչեցի, եւ ի-
26 մացան նրանք, որ դու ես ինձ ուղարկել: Եւ ճանաչեցրի նրանց
քո անունը ու պիտի ճանաչեցնեմ, որպէսզի այն սերը, որով ինձ

սիրեցիր, նրանց մէջ լինի, եւ ես՝ նրանց մէջ»:

Երբ Յիսուս այսպէս խօսեց, աշակերտներով հանդերձ ելաւ **18**
 գնաց Կեդրոնի ձորի միւս կողմը. այնպէղ մի պարպեզ կար,
 ուր մտնան ինքը եւ իր աշակերտները: Յուդան էլ, որ նրան **2**
 մտնելու էր, գիտէր այն փողը, որովհետեւ Յիսուս ու իր ա-
 շակերտները շատ անգամ այնպէղ հաւաքուել էին: Եւ Յուդան **3**
 իր հետ վերցնելով գունդը եւ պահակներ՝ ուղարկուած քահա-
 նայապետներից ու փարիսեցիներից, այնպէղ եկաւ ջահերով,
 լապտերներով ու զենքերով: Իսկ Յիսուս իր վրայ եկող այս ա- **4**
 մէնը փեսնելով՝ դուրս ելաւ ու նրանց ասաց. «Ո՞նք էք փնտրում»:
 Նրան պատասխանեցին՝ Յիսուս Նազովրեցուն: Յիսուս նրանց **5**
 ասաց՝ ես եմ: Նրանց հետ էր եւ Յուդան, որ մտնում էր նրան:
 Երբ Յիսուս ասաց՝ ես եմ, յետ-յետ գնացին եւ գեպին ընկան: **6**
 Դարձեալ նրանց հարցրեց՝ ո՞նք էք փնտրում: Նրանք ասացին՝ **7**
 Յիսուս Նազովրեցուն: Յիսուս նրանց պատասխանեց. «Ձեզ **8**
 ասացի, թէ՛ ես եմ. արդ, եթէ ինձ էք փնտրում, նրանց թո՛յլ քո-
 ւէք գնալ». որպէսզի կարարուի խօսքը, որ ասել էր, թէ՛ նրանց, **9**
 որոնց ինձ փնտրեցիր, նրանցից եւ ոչ մէկին չկորցրի: Իսկ Սի- **10**
 մոն Պետրոսը, որովհետեւ սուր ունէր, քաշեց այն եւ զարկեց
 քահանայապետի ծառային ու նրա աջ ականջը կտրեց: Եւ այն
 ծառայի անունը Մաղքոս էր: Յիսուս Պետրոսին ասաց. «Այդ **11**
 սուրդ նորից իր պատեանի մէջ դիր. այն բաժակը, որ Նայրն
 է ինձ փռել, չպիտի՛ խմեմ»: Իսկ գունդը, հազարապետը եւ **12**
 հրեաների պահակները բռնեցին Յիսուսին եւ կապեցին: Եւ **13**
 նախ նրան փարան Աննայի մօտ, որը Կայիափայի՝ այդ քա-
 րուայ քահանայապետի աներն էր: Սա այն Կայիափան էր, որ **14**
 հրեաներին խրատ փռեց, թէ անելի լաւ է, որ ժողովրդի համար
 մէկ մարդ մեռնի: Եւ Յիսուսի յետեւից գնում էին Սիմոն Պետ- **15**
 րոսը եւ միւս աշակերտը: Եւ քանի որ այդ աշակերտը քահա-
 նայապետին ծանօթ էր, Յիսուսի հետ մտաւ քահանայապետի
 փան գաւիթը: Իսկ Պետրոսը կանգնել էր դռան մօտ, դուրսը: **16**
 Միւս աշակերտը, որ ծանօթ էր քահանայապետին, դուրս ելաւ,
 դռնապանին ասաց եւ Պետրոսին ներս մտցրեց: Այն աղջիկը, **17**
 որ դռնապանն էր, Պետրոսին ասաց. «Մի՛թէ դու էլ այդ մարդու
 աշակերտներից ես»: Եւ նա ասաց՝ ո՛չ, չեմ: Այնպէղ կային ծա- **18**
 ռաներ եւ պահակներ, որոնք խարոյկ էին արել եւ փաթանում
 էին, քանի որ ցուրտ էր: Պետրոսն էլ նրանց հետ կանգնել էր

19 ու փաքանում էր: Իսկ քահանայապետը հարց փուեց Յիսուսին
20 սին նրա աշակերտների եւ վարդապետութեան մասին: Յիսուս
նրան պատասխանեց. «Ես բացայայտ ասացի բոլորին.
ես միշտ ուսուցանել եմ ժողովարանում եւ փաճարի մէջ, ուր
հաւաքում էին բոլոր հրեաները. եւ ծածուկ ոչինչ չեմ խօսել:
21 Ինձ ինչո՞ւ ես հարցուփորձ անում. հարցուփորձ արա նրանց,
ովքեր լսել են, թէ ես նրանց հետ ինչ եմ խօսել. ահա՛, նրանք
22 գիտեն, թէ ինչ եմ ասել»: Երբ նա այս ասաց, այնպեղ կանգ-
նած պահակներից մէկը մի ապփակ փուեց Յիսուսին ու ասաց.
23 «Այդպէ՛ն ես պատասխան փալիս քահանայապետին»: Եւ Յիսուս
նրան ասաց. «Եթէ վար խօսեցի, վկայիր վարի մասին,
24 իսկ եթէ լա՛ւ ինձ ինչո՞ւ ես խփում»: Եւ Աննան նրան կապած
25 ուղարկեց Կայիափա քահանայապետի մօտ: Եւ Սիմոն Պետրոսը
այնպեղ կանգնած էր ու փաքանում էր. նրան ասացին.
«Մի՛թէ դու էլ նրա աշակերտներից ես»: Նա ուրացաւ եւ ա-
26 սաց՝ ո՛չ, չեմ: Եւ քահանայապետի ծառաներից մէկը՝ նրա՛ ազ-
գականը, որի ականջը Պետրոսը կտրել էր, ասաց. «Չէ՛ որ
27 ես ինքս քեսայ քեզ նրա հետ պարտեզում»: Պետրոսը դար-
28 ձեալ ուրացաւ. եւ իսկոյն մի աքաղաղ կանչեց: Կայիափայի
փնից Յիսուսին փարան կուսակալի ապարանքը: Այգաքաց էր:
Բայց նրանք ապարանք չմտան, որպէսզի չպղծուեն եւ որպէսզի
29 զարկական ընթրիքը կարողանան ուտել: Ուստի Պիղատոսն
ինքը դուրս ելաւ նրանց մօտ եւ ասաց. «Այս մարդու մասին ի՞նչ
30 ամբաստանութիւն էք ներկայացնում»: Նրան պատասխանե-
ցին եւ ասացին. «Եթէ այս մարդը չարագործ չլինէր, ապա նրան
31 քո ձեռքը չէինք մատնի»: Պիղատոսը նրանց ասաց. «Դուք
վերցրէ՛ք նրան եւ ձեր օրէնքի համաձայն նրան դատեցէ՛ք»: Նրե-
աները նրան ասացին. «Մեզ համար որեւէ մէկին սպանել օրի-
32 նաւոր չէ» (որպէսզի կարարուի Յիսուսի այն խօսքը, որ նա
33 ասաց՝ նշելով, թէ ինչ մահով էր ինքը մեռնելու): Պիղատոսը
դարձեալ ապարանք մտաւ, կանչեց Յիսուսին եւ ասաց նրան.
34 «Դո՞ւ ես հրեաների թագաւորը»: Յիսուս պատասխանեց. «Դու
քեզնի՞ց ես այդ ասում, թէ ուրիշներ իմ մասին քեզ ասացին»: Պիղատոսը
35 պատասխանեց. «Մի՛թէ ես էլ հրեայ եմ. քո ազ-
գը եւ քահանայապետները մատնեցին քեզ իմ ձեռքը. դու ի՞նչ
36 ես արել»: Յիսուս պատասխանեց. «Իմ թագաւորութիւնը այս
աշխարհից չէ. եթէ իմ թագաւորութիւնը այս աշխարհից լինէր,

իմ հետեւորդները կը մարտնչէին արդէն, որպէսզի հրեաների ձեռքը չմարնուեմ. բայց, արդ, իմ թագաւորութիւնը այսպէս-
 ղից չէ»: Պիղատոսը նրան ասաց. «Թէ որ այդպէս է, ուրեմն 37
 դու թագաւոր ես»: Յիսուս նրան պատասխանեց. «Դու ես ասում,
 որ թագաւոր եմ, բայց ես դրա համար իսկ ծնուել եմ եւ
 դրա համար իսկ եկել եմ աշխարհ, որպէսզի ճշմարտութեան
 համար վկայեմ: Ամէն մարդ, որ ճշմարտութիւնից է, իմ ձայնը
 լսում է»: Պիղատոսը նրան ասաց. «Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը»: 38
 Երբ այս ասաց, դարձեալ դուրս ելաւ, հրեաների մօտ, ու ասաց
 նրանց. «Ես նրա մէջ ոչ մի յանցանք չեմ գտնում: Բայց դուք 39
 սովորութիւն ունէք, որ զարկին ձեզ համար մի բանարկեալ
 արձակեմ. արդ, ուզում էք, որ ձեզ համար արձակեմ հրեաների
 թագաւորին»: Բոլորը աղաղակեցին եւ ասացին՝ ոչ դրան, այլ՝ 40
 Բարաբբային: Եւ այն Բարաբբան աւագակ էր:

Այն ժամանակ Պիղատոսը հրամայեց Յիսուսին վերցնել եւ 19
 նրան գանակոծել: Իսկ զինուորները փշէ պսակ շինելով՝ դրե- 2
 ցին նրա գլխին ու նրան ծիրանի զգեստ հագցրին: Եւ գալիս 3
 էին նրա մօտ ու ասում՝ ողջոյն, հրեաների՛ արքայ: Եւ նրան
 ապրակում էին: Պիղատոսը դարձեալ դուրս ելաւ ու ասաց 4
 նրանց. «Ահա նրան դուրս, ձեզ մօտ եմ բերում, որպէսզի ի-
 մանաք, թէ ես նրա մէջ որեւէ յանցանք չեմ գտնում»: Յիսուս 5
 դուրս ելաւ. եւ փշէ պսակ ունէր եւ ծիրանի զգեստ: Եւ նրանց
 ասաց. «Ահա ձեր մարդը՝ ձեզ»: Երբ քահանայապետներն ու 6
 պահակները նրան փեսան, աղաղակ բարձրացրին եւ ասացին.
 «Խաչը հանիր, խաչը հանիր դրան»: Պիղատոսը նրանց ա-
 սաց. «Դուք առէք նրան ձեր մէջ եւ ինքներդ խաչը հանեցէք,
 քանի որ ես դրա մէջ որեւէ յանցանք չեմ գտնում»: Հրեա- 7
 ները նրան պատասխանեցին. «Մենք օրէնք ունենք, եւ ըստ
 մեր օրէնքի պէտք է նա մեռնի, որովհետեւ իրեն Աստծու Որ-
 դի դարձրեց»: Երբ Պիղատոսը այս խօսքերը լսեց, աւելի եւս 8
 վախեցաւ: Դարձեալ, մի անգամ եւս մտաւ ապարանքը եւ Յի- 9
 սուսին ասաց՝ որպէնդից ես դու: Եւ Յիսուս նրան պատասխան
 չտուեց: Պիղատոսը նրան ասաց. «Ինձ հետ չեմ խօսում, չգի- 10
 փես, որ իշխանութիւն ունեմ քեզ խաչը հանելու. եւ իշխանու-
 թիւն ունեմ քեզ ազատ արձակելու»: Յիսուս պատասխանեց. 11
 «Դու իմ վրայ ոչ մի իշխանութիւն էլ չէիր ունենայ, եթէ քեզ
 ի վերուստ փրօւած չլինէր. դրա համար էլ, ով ինձ քո ձեռքը

- 13 մաքնեց, նրա մեղքը աւելի մեծ է»: Սրանից յետոյ Պիղապոսը ուզում էր նրան ազատ արձակել: Իսկ հրեաները աղաղակում էին ու ասում. «Եթէ դրան արձակես, կայսրին բարեկամ չես: Ամենայն ոք, որ ինքն իրեն թագաւոր է կոչում, հակառակ է
- 14 կայսեր»: Իսկ երբ Պիղապոսը այս խօսքերը լսեց, Յիսուսին դուրս բերեց, նստեց բեմի վրայ, այն փեղը, որ Քարայաւրակ էր կոչում, իսկ եբրայերէն՝ Կապպաթա: Զապկի նախօրէն էր, եւ կէսօրուայ մօտ էր: Եւ նա հրեաներին ասաց. «Ահա ձեր թագաւորը՝ ձեզ»: Իսկ նրանք աղաղակում էին. «Վերացրո՛ւ մեր միջից, վերացրո՛ւ մեր միջից եւ խաճը հանիր նրան»: Պիղապոսը նրանց ասաց. «Ես ձեր թագաւորին խաճը հանեմ»: Քահանայապետները պապասխանեցին. «Չունենք մենք այլ
- 17 թագաւոր, բացի կայսրից»: Այն ժամանակ Յիսուսին յանձնեց նրանց ձեռքը, որպէսզի խաճը հանուի: Եւ նրանք առան Յիսուսին եւ փարան: Եւ խաչափայրը նա ինքն էր վերցրել եւ բարձրացնում էր այն փեղը, որի անունն էր Գագաթ, իսկ եբրայերէն կոչում էր Գողգոթա, որպէզ եւ խաճը հանեցին նրան ու նրա հետ երկու ուրիշների՝ այս եւ այն կողմից, իսկ մէջքը
- 20 փեղում՝ Յիսուսին: Պիղապոսը մի փախարակ էլ գրեց եւ դրեց խաչի վրայ. եւ գրուած էր. «Յիսուս Նազովրեցի՝ հրեաների թագաւոր»: Այդ փախարակը հրեաներից շաւերը կարդացին, որովհետեւ այն փեղը, ուր Յիսուս խաչուեց, քաղաքին մօտ էր (եւ գրուած էր եբրայերէն, լատիներէն եւ յունարէն): Նրեաների քահանայապետները Պիղապոսին ասացին. «Մի՛ գրիր՝ հրեաների թագաւոր, այլ՝ ինչ նա ասաց՝ թագաւոր եմ հրեաների»:
- 23, 24 Պիղապոսը պապասխանեց. «Ինչ գրեցի, գրեցի»: Իսկ զինուորները, երբ Յիսուսին խաճը հանեցին, վերցրին նրա զգեստները եւ չորս մաս արեցին. իւրաքանչիւր զինուորի՝ մէկ մաս: Իսկ քանի որ պապմունճանը առանց կարի էր, վերելից ներքեւ
- 25 ամբողջովին հիւսած շուրջանակի, ուստի միմեանց ասացին. «Այդ չպապոտենք, այլ դրա վրայ վիճակ գցենք, ում որ ելնի», որպէսզի կապարուի գրուածը, որ ասում է. «Իմ զգեստները բաժանեցին իրար մէջ եւ իմ պապմունճանի վրայ վիճակ գցեցին»:
- 26 Զինուորներն այս բանն արեցին: Իսկ Յիսուսի խաչի մօտ կանգնած էին նրա մայրը եւ նրա մօրաքոյրը՝ Կղեպասի կին Մարիամը եւ Մարիամ Մագդաղենացին: Երբ Յիսուս փեսաւ մօրը եւ այն աշակերտին, որ մօտ էր կանգնած, որին նա

սիրում էր, մօրն ասաց. «Ով կին, ահա՛ քո որդին»: Ապա 28
 աշակերտին ասաց. «Ահա՛ քո մայրը»: Եւ այդ պահից աշա-
 կերպը նրան իր մօտ առաւ: Այնուհետեւ Յիսուս, գիտենալով, 29
 թէ ահա ամէն ինչ կապարուած է, որպէսզի կապարուի գրուա-
 ծը, ասաց՝ ծարաւ եմ: Եւ այնպէղ քացախով լի մի աման կար. 30
 զինուորները լեղախառն քացախով մի սպունգ թրջեցին եւ այն
 դրին եղեգի ծայրին ու մօտեցրին նրա բերանին: Երբ Յիսուս 31
 լեղախառն քացախը բերանն առաւ, ասաց. «Ամէն ինչ կա- 32
 փարուած է»: Եւ գլուխը կախելով՝ հոգին աւանդեց: Իսկ քանի 33
 որ ուրբաթ էր, որպէսզի մարմինները չմնան խաչի վրայ մինչեւ
 շաբաթ օրը, – որովհետեւ այն շաբաթը փօնական մեծ օր էր,
 – հրեայ առաջնորդները Պիղատոսին աղաչեցին, որ կոտորեն
 նրանց սրունքները եւ վերցնեն նրանց: Զինուորները եկան եւ 34
 առաջինի սրունքները կոտորեցին, նոյնպէս եւ միւսինը, որ նրա
 հետ խաչ էր հանուել: Բայց երբ եկան Յիսուսի մօտ եւ փեսան, 35
 որ նա արդէն մեռած էր, նրա սրունքները չկոտորեցին, այլ զի- 36
 նուորներից մէկը փեղով խոցեց նրա կողը, եւ իսկոյն արիւն եւ
 ջուր ելաւ: Եւ ով այս բանը փեսաւ, վկայեց. եւ նրա վկայու- 37
 թիւնը ճշմարիտ է, եւ նա գիտէ, որ ճշմարիտ է ասում, որպէսզի
 դուք էլ հաւաքաք: Այս պատահեց, որպէսզի կապարուի գրու- 38
 ածը, թէ՛ նրա ոսկորը չպիտի փշրուի: Եւ դարձեալ միւս գրու- 39
 ածն ասում է. «Պիտի նայեն նրան, ում խոցեցին»: Այնուհետեւ 40
 Յովսէփը, որ արիմաթիացի էր եւ Յիսուսի թաքուն աշակերտն
 էր հրեաների վախի պարճառով, Պիղատոսին աղաչեց, որ Յի-
 սուսի մարմինը վերցնի: Եւ Պիղատոսը հրաման փութեց. ուստի 41
 Յովսէփն ու Նիկողեմոսը եկան եւ նրան վերցրին: Նիկողեմո-
 սը, որ առաջին անգամ զիշերով Յիսուսի մօտ էր եկել, բերեց 42
 մօտ հարիւր լիպր զմուռս՝ հալուէի հետ խառնուած: Վերցրին
 Յիսուսի մարմինը եւ պապեցին կրաւներով՝ խնկերով հան- 43
 դերձ, ինչպէս որ հրեաների սովորութիւնն էր՝ պապել: Եւ այն
 փեղում, ուր նա խաչուեց, պարտէզ կար. եւ այդ պարտէզում՝ 44
 մի նոր գերեզման, որի մէջ երբեք որեւէ մէկը չէր դրուած: Եւ
 քանի որ գերեզմանը մօտ էր, հրեաների ուրբաթի պարճառով,
 այնպէղ դրեցին Յիսուսի մարմինը:

Եւ կիրակի օրը Մարիամ Մագդաղենացին առաւօտեան ար- **20**
 շալոյսին գերեզման է գալիս եւ փեսնում է, որ քարը գերեզմանի
 դռնից վերցուած է: Ապա վազում է եւ գալիս Սիմոն Պետրո- 2

սի եւ այն միւս աշակերտի մօտ, որին Յիսուս սիրում էր, ու նրանց ասում է. «Տիրոջը վերցրել են գերեզմանից, եւ չգիտենք, թէ ո՛ր են դրել նրան»: Պետրոսը եւ միւս աշակերտը ելան եւ գերեզման էին գալիս: Երկուսով միասին վազում էին, բայց միւս աշակերտը առաջ անցաւ Պետրոսից եւ աւելի շուրջ վազեց ու առաջինը գերեզման եկաւ: Եւ կռնալով՝ փնտրեց, որ կրտսերը այնտեղ էին, բայց ներս չմտաւ: Եկաւ նաեւ Սիմոն Պետրոսը, որ նրա յետեւից էր գալիս. մտաւ գերեզմանը եւ փնտրեց, որ կրտսերը այնտեղ էին, եւ վարշամակը, որ նրա գլխին էր, միւս կրտսերի հետ չէր, այլ առանձին ծալուած՝ մի կողմ էր: Այն ժամանակ մտաւ եւ միւս աշակերտը, որ աւելի առաջ էր եկել գերեզման. փնտրեց ու հաւատաց. քանի որ դեռ չէին հասկացել գրուածքը, թէ՛ մեռելներից պէտք է յարութիւն առնի: Աշակերտները, վերադառնալով, գնացին իրենց տեղերը: Բայց Մարիամը կանգնած էր գերեզմանի դուրսը ու լաց էր լինում. եւ մինչ դեռ լաց էր լինում, կռացաւ դէպի գերեզմանը եւ փնտրեց երկու հրեշտակներ՝ սպիտակների մէջ, որոնք նստել էին՝ մէկը՝ սնաքին, եւ միւսը՝ ուրբերի մօտ, այնտեղ, ուր Յիսուսի մարմինն էր եղել: Եւ նրան ասացին. «Ո՛վ կին, ինչո՞ն ես լալիս»: Նա նրանց ասաց. «Որովհետեւ իմ Տիրոջը գերեզմանից վերցրել են, եւ չգիտեմ՝ նրան ուր են դրել»: Երբ այս ասաց, դէպի յետեւի կողմը դարձաւ եւ փնտրեց Յիսուսին, որ կանգնած էր. բայց չէր իմանում, թէ Յիսուսն է: Յիսուս նրան ասաց. «Ո՛վ կին, ինչո՞ն ես լալիս, ո՞ն ես փնտրում»: Նրան այնպէս թուաց, թէ պարտիզական է. եւ ասաց նրան. «Տէ՛ր, եթէ դու ես նրան վերցրել, ասա՛ ինձ՝ ուր ես դրել նրան, որպէսզի ես նրան վերցնեմ»: Յիսուս նրան ասաց՝ Մարիամ: Եւ նա դարձաւ ու երթայեթէն նրան ասաց՝ Ռաբբունի՛ (որ թարգմանում է՝ վարդապետ): Յիսուս նրան ասաց. «Ինձ մի՛ մօտեցիր, քանի որ դեռ Նորս մօտ չեմ բարձրացել. ուրեմն գնա՛ դու իմ եղբայրների մօտ ու նրանց ասա՛, որ ես բարձրանում եմ դէպի իմ Նայրը եւ ձեր Նայրը, դէպի իմ Աստուածը եւ ձեր Աստուածը»: Մարիամ Մագդաղենացին եկաւ ու աշակերտներին պատմեց, թէ ինքը Տիրոջը փնտրել է, եւ նա իրեն այս բաներն էր ասել: Նոյն կիրակի օրուայ երեկոյեան աշակերտները հաւաքուած էին մի փան մէջ, որի դռները փակուած էին հրեաների վախի պատճառով: Յիսուս եկաւ, կանգնեց նրանց մէջտեղն ու

նրանց ասաց. «Խաղաղութիւն ձեզ»: Այս ասելով՝ նրանց ցոյց 20
 փութեց իր ձեռքերը եւ կողը. եւ աշակերպներն ուրախացան,
 երբ փեսան Տիրոջը: Նա դարձեալ նրանց ասաց. «Խաղաղու- 21
 թիւն ձեզ. ինչպէս իմ Նայրն ինձ ուղարկեց, ես էլ ուղարկում
 եմ ձեզ»: Երբ այս ասաց, նրանց վրայ փչեց եւ ասաց. «Առէ՛ք 22
 Սուրբ Նոգին: Եթէ մէկի մեղքերը ներէք, նրանց ներուած կը 23
 լինի. եթէ մէկի մեղքերը չներէք, ներուած չի լինի»: Իսկ Թով- 24
 մասը՝ Տասներկուսից մէկը՝ Երկուորեակ կոչուածը, նրանց հետ
 չէր, երբ Յիսուս եկաւ: Միւս աշակերպները նրան ասացին, 25
 թէ՛ Տիրոջը փեսանք: Եւ նա նրանց ասաց. «Եթէ չփեսանեմ նրա
 ձեռքերի վրայ մեխերի նշանը եւ իմ մաքները մեխերի փեղերը 26
 չդնեմ ու իմ ձեռքը նրա կողի մէջ չխրեմ, չեմ հաւարայ»: Ութ
 օր յետոյ աշակերպները դարձեալ ներսում էին. եւ Թովմասը՝
 նրանց հետ: Յիսուս եկաւ փակ դռներով, կանգնեց մէջփեղ ու 27
 ասաց՝ խաղաղութիւն ձեզ: Ապա Թովմասին ասաց. «Բեր քո
 մաքները եւ դիր այսփեղ ու փն իմ ձեռքերը. եւ բեր քո ձեռքը 28
 ու մտնի իմ կողի մէջ. անհաւար մի՛ եղիր, այլ՝ հաւարացե-
 ալ»: Թովմասը պապասխան փութեց ու նրան ասաց՝ Տէր իմ եւ 28
 Աստուած իմ: Յիսուս նրան ասաց. «Որովհետեւ դու ինձ փե- 29
 սար, հաւարացիր. երանի՛ նրանց, որոնք չեն փեսել եւ սակայն
 կը հաւարան»: Իր աշակերպների առաջ Յիսուս բազում այլ 30
 նշաններ էլ արեց, որոնք այս գրքում գրուած չեն: Այլ այսքա- 31
 նը գրուեց, որ դուք հաւարաք, թէ Յիսուս Քրիստոսն է՝ Աստու
 Որդին. նաեւ՝ որպէսզի հաւարաք ու նրա անունով յաւիտենա-
 կան կեանքն ընդունէք:

Սրանից յետոյ Յիսուս դարձեալ իրեն յայտնեց իր աշա- 21
 կերպներին Տիրերիայի ծովեզերքի մօտ. եւ յայտնեց այսպէս.
 միասին էին Սիմոն Պետրոսը, Թովմասը՝ Երկուորեակ կոչու- 2
 ածը, Նաթանայէլը, որ Գալիլիայի Կանա քաղաքից էր, Զեբե-
 դեոսի որդիները եւ աշակերպներից ուրիշ երկու հոգի: Սիմոն 3
 Պետրոսը նրանց ասաց. «Գնում եմ ձուկ որսալու»: Նրան ա-
 սացին. «Մենք էլ ենք գալիս քեզ հետ»: Գնացին եւ նաւակը 4
 մտնեց. եւ այդ գիշեր ոչինչ չբռնեցին: Երբ առաւօտ եղաւ, Յի-
 սուս կանգնած էր ծովի եզերքին. բայց աշակերպները չմա- 5
 ցան, որ Յիսուսն է: Յիսուս նրանց ասաց. «Տղաներ, ուրե- 5
 լու բան չունէք»: Նրան պատասխանեցին՝ ո՛չ: Նրանց ասաց. 6
 «Ուռկանը գցեցէ՛ք նաւակի աջ կողմը եւ կը գտնէք»: Գցեցին. եւ

7 ձկների բազմութիւնից չէին կարողանում այն դուրս քաշել: Այն
աշակերպը, որին Յիսուս սիրում էր, Պեթրոսին ասաց՝ Տէրն է:
Երբ Սիմոն Պեթրոսը լսեց, թէ Տէրն է, հագուսպը վրան գցեց,
8 քանի որ մերկ էր, եւ իրեն նստեց ծովի մէջ: Միւս աշակերպ-
ներն էլ նաւակով եկան. եւ քանի որ ցամաքից հեռու չէին,
այլ երկու հարիւր կանգունի չափ միայն, քաշում էին ուռկա-
9 նը ձկներով հանդերձ: Երբ ցամաք եկան, տեսան վառուած
ածուխի մի կրակապեղ՝ մի ձուկ նրա վրայ եւ հաց: Յիսուս
նրանց ասաց. «Բերէ՛ք այն ձկներից, որ դուք հիմա որսացիք»:
11 Սիմոն Պեթրոսը նաւակ մտաւ եւ ցամաք քաշեց ուռկանը, որ
12 լիքն էր հարիւր յիսուներեք մեծ-մեծ ձկներով: Թէեւ այնչափ
13 բան կար, բայց ուռկանը չպարտուեց: Յիսուս նրանց ասաց՝
եկէ՛ք ճաշեցէ՛ք: Եւ աշակերպներից ոչ ոք չէր համարձակու-
14 մ հարցնել, թէ՛ դու ո՞վ ես, որովհետեւ գիտէին, որ Տէրն է: Ե-
կաւ Յիսուս, առաւ հացը եւ փոխեց նրանց. նոյնպէս եւ ձուկը:
15 Այս երրորդ անգամն էր, որ Յիսուս երեսաց իր աշակերպնե-
16 րին՝ մեռելներից յարութիւն առնելուց յետոյ: Եւ երբ ճաշեցին,
Յիսուս Սիմոն Պեթրոսին ասաց. «Սիմոն, որդի՛ Յովնանի, սի-
րում ես ինձ աւելի, քան դրանք»: Մա ասաց նրան. «Այո՛, Տէր,
եւ դու գիտես, որ սիրում եմ քեզ»: Նրան ասաց՝ արածացրո՛ւ իմ
17 զառներին: Դարձեալ ասաց նրան. «Սիմոն, որդի՛ Յովնանի,
սիրում ես ինձ»: Նա ասաց նրան. «Այո՛, Տէր, եւ դու գիտես,
որ սիրում եմ քեզ»: Նրան ասաց՝ արածացրո՛ւ իմ ոչխարներին:
18 Երրորդ անգամ նրան ասաց. «Սիմոն, որդի՛ Յովնանի, սիրո՞ւմ
ես ինձ»: Պեթրոսը փխրեց, որ երրորդ անգամ իրեն ասաց, թէ՛
սիրո՞ւմ ես ինձ: Ու նրան պատասխանեց. «Տէր, դու ամէն ինչ
գիտես. դու ինքդ ճանաչում ես բոլորին եւ գիտես, թէ սիրում
եմ քեզ»: Յիսուս նրան ասաց. «Արածացրո՛ւ իմ ոչխարներին:
19 Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, որ մինչ դու երկրասարդ
էիր, ինքդ էիր գօփիդ կապում եւ գնում էիր՝ ուր եւ կամենում
էիր. սակայն երբ ծերանաս, ձեռքերդ վեր կը բարձրացնես, եւ
ուրիշները քեզ գօփի կը կապեն ու կը փանեն՝ ուր չես կամե-
20 նայ»: Այս ասաց, նշելով, թէ ինչ մահով նա պիտի փառաւո-
րի Աստուծոն: Եւ երբ այս ասաց, աւելացրեց՝ արի՛ իմ յետեւից:
21 Պեթրոսը դարձաւ եւ տեսաւ, որ այն աշակերպը, ում Յիսուս
սիրում էր, գալիս է յետեւից. նա, որ ընկել էր նրա կրծքովն ու
22 ասել. «Տէր, ո՞վ է, որ մարնելու է քեզ»: Պեթրոսը, նրան տես-

նելով, ասաց Յիսուսին. «Տէ՛ր, իսկ սա ի՞նչ կը լինի»: Յիսուս 23
նրան ասաց. «Եթէ ես կամենում եմ, որ դա ապրի, մինչեւ որ ես
գամ, այդ քեզ ի՞նչ հոգ, դու արի՛ իմ յետեւից»: Եւ այս խօսքը 24
փարածուեց եղբայրների մէջ. եւ կարծեցին, թէ այն աշակերտը
չպիտի մեռնի: Բայց Յիսուս նրան չասաց, թէ չպիտի մեռնի,
այլ թէ՛ ես կամենում եմ, որ դա ապրի, մինչեւ որ ես գամ: Այս 25
աշակերտն է, որ վկայում է այս բաների մասին, որ եւ գրեց իսկ
դրանք. եւ գիտենք, որ նրա վկայութիւնը ճշմարիտ է: Բայց ու– 26
րիշ շատ բաներ էլ կան, որ Յիսուս արեց, որոնք, եթէ մէկը մէկ
առ մէկ գրած լինէր, կարծում եմ, թէ աշխարհն իսկ բաւական
չէր լինի պարփակելու այդ գրքերը, եթէ դրանք գրուած լինէին:

Գործք

1 Առաջին պապմութիւնը գրի առայ, ո՛վ Թեոփիլէ, այն բոլոր
բաների մասին, ինչ Յիսուս սկսեց անել եւ ուսուցանել սկզ-
2 բից մինչեւ այն օրը, երբ Սուրբ Նոգու միջոցով պապուէր փու-
եց առաքեալներին, որոնց ինքն ընտրել էր, եւ երկինք վերա-
3 ցաւ: Նա իր չարչարանքներից յետոյ իրեն կենդանի ներկա-
յացրեց նրանց առաջ շափ ապացոյցներով՝ քառասուն օրերի
ընթացքում երեւալով նրանց եւ խօսելով Աստուծոյ արքայութե-
4 ան մասին: Եւ մի օր նրանց հետ հաց ուտելիս պապուէր փուեց
նրանց, որ Երուսաղէմից չմեկնեն, այլ սպասեն Տօր խոստումին,
5 «որը, - ասաց, - լսեցիք ինձնից. որովհետեւ Յովհաննէսը
մկրտեց ջրով, բայց դուք այս օրերից ոչ շափ յետոյ պիտի
6 մկրտուէք Սուրբ Նոգով»: Նրանք, մօտենալով, հարցրին նրան
եւ ասացին. «Տէ՛ր, այս ժամանակնո՞ւմ է, որ վերահասարակու-
7 ես Իսրայէլի թագաւորութիւնը»: Յիսուս նրանց ասաց. «Ձեզ
փրուած չէ իմանալ այն ժամերը եւ ժամանակները, որ Տայ-
8 րը հասարակեց իր իշխանութեան մէջ. այլ, երբ Սուրբ Նոգին
իջնի ձեր վրայ, զօրութիւն պիտի առնէք եւ ինձ վկաներ պի-
9 տի լինէք Երուսաղէմում, ամբողջ Տրէսսարանում ու Սամարիա-
յում եւ մինչեւ երկրի ծայրերը»: Եւ երբ այս խօսքերն ասաց,
մինչ նրանք դեռ նայում էին, երկինք վերացաւ, եւ ամպը նրան
10 ծածկեց նրանց աչքերից: Եւ մինչ իրենց աչքերը յառած նա-
յում էին նրա երկինք գնալուն, ահա նրանց երեւացին սպիտակ
11 զգեստների մէջ երկու մարդիկ, որոնք եւ ասացին. «Ո՛վ գա-
լիլիացիներ, ինչո՞ւ կանգնած նայում էք երկնքին. այս Յիսուսը,
որ ձեր միջից երկինք վերացաւ, պիտի գայ նոյն ձեռով, ինչպէս
12 րեսաք նրա երկինք գնալը»: Ապա Երուսաղէմ վերադարձան
Չիթենեաց կոչուող լեռից, որ Երուսաղէմին մօտ է շաբաթ օրն
անցնելիք մի ճանապարհի չափ: Եւ երբ քաղաք մտան, բար-
ձրացան վերնաքաղաքը, որտեղ եւ բնակուում էին Պետրոսն ու
Յակոբոսը, Յովհաննէսն ու Անդրէասը, Փիլիպպոսն ու Թովմա-
սը, Բարթողոմէոսն ու Մարթէոսը, Ալփիէոսի որդի Յակոբոսն ու
14 Նախանձայոյ՝ Շմաւոնը եւ Յակոբոսի որդի Յուդան: Սրանք
բոլորը, միասիրտ, յարաբերօրէն աղօթքի մէջ էին կանանց եւ
15 Յիսուսի մօր՝ Մարիամի ու նրա եղբայրների հետ: Եւ այն օրե-

որին Պեպրոսը վեր կացաւ եղբայրների մէջ (եւ այնպեղ հարիւր քսան հոգու չափ հաւաքացեալների բազմութիւն կար) եւ ա- սաց. «Ո՛վ եղբայրներ, պէպք է, որ կատարուէր գրուածը, ինչ 16 որ նախօրօք Սուրբ Հոգին ասել էր Դաւթի բերանով Յուդայի մասին, որ Յիսուսին բռնողներին առաջնորդ եղաւ. որովհե- 17 րեւ նա մեզ հետ մեր խմբի մէջ էր. եւ նրան էլ վիճակուած էր այս սպասաւորութիւնը: Սա իր անհրաւորութեան վարձով մի 18 ազարակ գնեց եւ ուռջելով մէջքեղից պատռուեց, ու նրա ամ- բողջ փորը դուրս թափուեց: Եւ այս բանը յայտնի եղաւ բոլոր 19 նրանց, որոնք Երուսաղէմում են բնակւում, այնպէս որ մին- չեւ իսկ այն ազարակը կոչուեց իրենց բարբառով Ակեղդամա, այսինքն՝ Արեան ազարակ. որովհետեւ սաղմոսների գրքում 20 գրուած է. «Թող նրա քունը աւերակ լինի, եւ չգտնուի մէկը, որ նրա մէջ բնակուի». եւ՝ «Նրա պաշարօնը թող ուրիշն առ- նի»: Արդ, մէկն այս մարդկանցից, որոնք մեզ ուղեկցում էին 21 այն ամբողջ ժամանակ, երբ Յիսուս երկրի վրայ մեզ հետ էր, - սկսած Յովհաննէսի մկրտութիւնից մինչեւ այն օրը, երբ մեր մի- 22 ջից երկինք վերացաւ, - պէպք է, որ նա մեզ հետ վկայ լինի նրա յարութեանը»: Եւ ներկայացրին երկուսին՝ Յովսէփին, որին 23 Բարսաբա էին կոչում, եւ որ վերանուանուեց Յուստոս, ու Մա- րթաթիային: Եւ աղօթք անելով՝ ասացին. «Տէ՛ր, դու որ գիտես 24 բոլորի սրտերը, ցոյց քուր այս երկուսից մէկին, որին ընտրե- ցիր, որպէսզի առնի վիճակն այն պաշարօնի եւ առաքելութեան, 25 որից Յուդան ընկաւ իր քեղը գնալու համար»: Եւ նրանց հա- 26 մար վիճակ գցեցին. վիճակը ելաւ Մարթաթիային, եւ սա դա- սուեց քրասնմէկ առաքեալների հետ:

Երբ Պենտեկոստի օրերը լրացան, բոլորը միասիրտ, մի- 2 արեղ էին: Եւ յանկարծակի երկնքից հնչեց մի ձայն՝ սաս- 2 փիկ հողմից եկած ձայնի նման. եւ լցրեց ամբողջ այն քունը, ուր նստած էին: Եւ նրանց երեւացին բաժանուած լեզուներ, 3 նման բոցեղէն լեզուների, որոնք եւ նստեցին նրանցից իւրա- քանցիւրի վրայ: Եւ բոլորը լցուեցին Սուրբ Հոգով ու սկսեցին 4 խօսել ուրիշ լեզուներով, ինչպէս որ Սուրբ Հոգին նրանց խօ- սել էր քալիս: Եւ կային Երուսաղէմում բնակւող հրեաներ, 5 երկիւղած մարդիկ, եկած երկնքի քակ ապրող բոլոր ազգե- րից: Եւ երբ այս ձայնը լսուեց, բազմութիւնը հաւաքուեց ու 6 խռնուեց, որովհետեւ լսում էին, որ նրանք խօսում էին իրենցից

7 իւրաքանչիւրի լեզուով: Ամէնքը հիանում էին եւ զարմանում.
8 ու միմեանց ասում էին. «Չէ՛ որ սրանք բոլորը, որ խօսում
9 են, գալիլիացիներ են. բայց ինչպէ՛ն է, որ մենք նրանց լսում
10 ենք մեր իւրաքանչիւրի բարբառով, որ ծնուած օրից խօսում
11 ենք: Մենք՝ պարթեւներ, մարեր եւ իլամացիներ, եւ նրանք,
12 որ բնակւում են Միջագետքում, Նրեաստանում եւ Գամիրքում,
13 Պոնփոսում եւ Ասիայում, Փռիւզիայում եւ Պամփիլիայում, Ե-
14 գիպոսում եւ Կիւրենիայի հարեւան Լիբեայի շրջաններում, եւ
15 Նոռմից եկածներ՝ թէ՛ հրեաներ եւ թէ՛ հրեայեան դարձածներ,
16 կրեպացիներ ու արաբներ, - լսում ենք, որ նրանք խօսում են
17 մեր լեզուներով Աստծու մեծագործութիւնների մասին»: Բո-
18 լորը զարմանում էին եւ միմեանց ասում. «Ի՞նչ կարող է լինել
19 սա»: Իսկ ուրիշներ, ծաղրելով, ասում էին. «Նոր գինուց հար-
20 բած են»: Պեպրոսը, Տասնմէկի հետ վեր կենալով, բարձրաց-
21 րեց իր ձայնը եւ ասաց. «Ո՛վ հրեաստանցիներ եւ դուք ամէնքդ,
22 որ Երուսաղէմում էք բնակւում, այս ձեզ յայտնի թող լինի, եւ
23 իմ խօսքերին ակա՛նջ դրէք. սրանք հարբած չեն, ինչպէս դուք
24 էք կարծում, քանի որ դեռ առաւօտեան ժամը ինն է. այլ՝ այս
25 ա՛յն է, որ ասուեց Յովէլ մարգարէի բերանով. «Եւ պիտի լինի
26 սրանից յետոյ, վերջին օրերին, - ասում է Աստուած, - որ իմ
27 Նոգուց պիտի թափեմ ամէն մարդու վրայ, եւ ձեր որդիներն ու
28 ձեր դուստրերը պիտի մարգարէանան. ձեր երիտասարդները
29 տեսիլներեւ ձեր ծերերը երագներ պիտի տեսնեն: Եւ իմ ծա-
30 ռաների ու իմ աղախիմների վրայ այն օրերին իմ Նոգուց պիտի
31 թափեմ, եւ նրանք պիտի մարգարէանան: Եւ վերը, երկնքում
32 զարմանալի գործեր պիտի ցոյց տամ, իսկ ներքեւում, երկրի
33 վրայ՝ նշաններ. արիւն եւ հուր եւ ծխի մրրիկ. արեգակը խա-
34 ւար պիտի դառնայ, եւ լուսինը՝ կարմիր, ինչպէս արիւն, քանի
35 դեռ չի եկել Տիրոջ մեծ ու երեւելի օրը: Եւ պիտի լինի այնպէս,
36 որ ամէն ոք, որ Տիրոջ անունը կանչի, պիտի փրկուի»: Ո՛վ
37 իսրայէլացիներ, լսեցէ՛ք այս խօսքերը. Յիսուս Նազովրեցուն՝
38 այն մարդուն, որին Աստուած ձեզ ներկայացրեց զօրութեամբ,
39 նշաններով ու զարմանալի գործերով, որ Աստուած նրա միջո-
40 ցով արեց ձեր մէջ, ինչպէս դուք իսկ գիտէք այդ, Աստծու սահ-
41 մանած խորհրդով եւ կանխագիտութեամբ անօրէնների ձեռքը
42 մատնելով՝ խաչափայտի վրայ զամեցիք եւ սպանեցիք. նրան
43 Աստուած յարութիւն տուեց՝ քանդելով մահուան կապանքները,

քանի որ կարելի չէր, որ մահը իշխեր նրան: Ինքը Դաւիթը Յի- 25
սուսի մասին ասում է. «Նախապէս Տիրոջը ամէն ժամ փեսնում
էի իմ առաջ, որովհետեւ նա իմ աջում է, որպէսզի չսասանու- 26
եմ. դրա համար իմ սիրտը ուրախ եղաւ, եւ իմ լեզուն ցնծաց,
եւ իմ մարմինն էլ պիտի ապրի յոյսով, որովհետեւ իմ անձը 27
գերեզմանում չես թողնելու: Եւ ել թոյլ ես փալու, որ քո սրբի
մարմինը ապականուի. ինձ ցոյց փութի կեանքի ճանապարհ- 28
ները, քաղցրօրէն լցրեցիր ինձ քո ներկայութեան ուրախութե-
ամբ»: Ո՛վ եղբայրներ, պէտք է վստահութեամբ ասել Դաւիթ 29
նահապետի մասին, որ եւ մեռաւ, եւ թաղուեց, ու նրա գերեզ-
մանը կայ մեր մէջ մինչեւ այսօր. բայց որովհետեւ նա մար- 30
գարէ էր եւ գիպէր, որ Աստուած նրան երդուելով խոստացաւ
նրա որովայնի պտղից մէկին նստեցնել իր գահի վրայ, ուստի 31
կանխօրօք գիպենալով՝ խօսեց Քրիստոսի յարութեան մասին,
թէ՝ «Նրա անձը գերեզմանում չթողնուեց, եւ ոչ էլ նրա մարմինը
ապականութիւն փեսաւ»: Այս Յիսուսին է, որ Աստուած յարու- 32
թիւն փուեց, որին մենք ամենքս վկայ ենք. Աստծու աջ ձեռ- 33
քով բարձրանալով, Սուրբ Հոգու խոստումը ընդունելով՝ Հօրից՝
սփռեց այս, որ դուք այժմ փեսնում էք ու լսում. որովհետեւ 34
Դաւիթը, որ երկինք չէր ելել, ինքն իսկ ասում է. «Տէրն ասաց
իմ Տիրոջը՝ նստի՛ր իմ աջ կողմը, մինչեւ որ քո թշնամիներին 35
ոտքերիդ փակ իբրեւ պարուանդան դնեմ»: Արդ, Իսրայէլի
ամբողջ փունը վստահօրէն թող իմանայ, որ Աստուած նրան եւ 36
Տէր, եւ Օծեալ արեց, այն Յիսուսին, որին դուք խաչեցիք»: Այս 37
լսելով՝ ներկաները զոջացին իրենց սրտերում եւ ասացին Պեթ-
րոսին եւ միւս առաքեալներին. «Ի՞նչ պիտի անենք, եղբայր-
ներ»: Պետրոսը նրանց ասաց. «Ապաշխարեցէ՛ք, եւ ձեզանից 38
խրաքանչիւրը թող մկրտուի Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունով՝
մեղքերի թողութեան համար, եւ պիտի ընդունէք Սուրբ Հոգու
պարգեւը. որովհետեւ խոստումը ձեզ համար է, ձեր որդիների 39
եւ բոլոր հեռաւորների համար, որոնց կը կանչի մեր Տէր Աս-
տուածը»: Եւ Պետրոսը ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն էր 40
բերում, միսիթարում նրանց ու ասում. «Ազապեցէ՛ք ձեր անձերը
այս խոտորեալ սերնդից»: Ոմանք յօժարութեամբ ընդունելով 41
նրա խօսքը՝ մկրտուեցին. եւ այն օրը նրանք մօտ երեք հազար
հոգով աւելացան: Եւ նրանք յարապետում էին առաքեալների 42
ուսուցման, հաղորդութեան, հացի բեկման ու աղօթքների մէջ:

43 Ամեն մարդու վրայ ընկել էր ահ եւ երկիւղ, եւ առաքեալների
 44 ձեռքով բազում նշաններ եւ զարմանալի գործեր էին կատար-
 45 ւում: Նաւապացեալներն ամէնքը միասին էին, եւ ինչ որ ունէին,
 46 հասարակաց էր. նրանք վաճառում էին իրենց կալուածքներն
 47 ու ինքքերը եւ բաժանում էին բոլորին՝ ում ինչ որ պէտք լիներ:
 48 Ամեն օր, միասիրտ, վաղ գնում էին փաճար, փներում էին հացը
 49 կտրում եւ ուրախութեամբ ու սրտի պարգութեամբ էին կերա-
 50 կում ուրում: Օրինում էին Աստուծոյ եւ ամբողջ ժողովրդի մէջ
 51 յարգանք էին վայելում: Եւ Տէրը օրէցօր փրկուածներին նրանց
 52 թափ վրայ աւելացնում էր:

3 Պետրոսը եւ Յովհաննէսը փաճար էին բարձրանում կէսօրից
 2 յետոյ ժամը երեքի աղօթքի համար: Եւ մօրից կաղ ծնուած
 3 մի մարդ կար, որին միշտ վերցնում էին ու դնում փաճարի
 4 այն դռանը, - որ կոչւում էր Գեղեցիկ, - որպէսզի նա փաճար
 5 մտնողներից ողորմութիւն խնդրի: Սա փեսնելով Պետրոսին
 6 եւ Յովհաննէսին, որոնք փաճար էին մտնում, աղաչում էր, որ
 7 ողորմութիւն սրանայ: Պետրոսը նրան նայեց Յովհաննէսի
 8 հետ եւ ասաց. «Նայիր մեզ»: Նա դարձաւ դէպի նրանք եւ
 9 ականկալում էր նրանցից մի բան սրանալ: Եւ Պետրոսն ասաց.
 10 «Արժաթ եւ ոսկի չունեն, բայց ինչ որ ունեն, քեզ կտամ. յանուն
 11 Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի վեր կաց եւ քայլիր»: Եւ բռնե-
 12 լով նրա աջ ձեռքից՝ վեր կացրեց նրան. եւ իսկոյն ամրացան
 13 նրա ազդրերն ու սրունքները: Նա վեր ցարկեց եւ սկսեց քայ-
 14 լել ու նրանց հետ փաճար մտաւ. քայլում էր եւ վազվզում ու
 15 օրինում Աստուծոյ: Եւ ամբողջ ժողովուրդը փեսաւ նրան քայ-
 16 լելիս եւ Աստուծոյ օրհնելիս: Եւ նրան ճանաչեցին, թէ նա էր,
 17 որ նստում էր փաճարի Գեղեցիկ դռան մօտ ողորմութիւն սրա-
 18 նալու համար. եւ եղած նշանի վրայ զարմանքով լցուեցին: Եւ
 19 մինչ նա Պետրոսին եւ Յովհաննէսին բաց չէր թողնում, ամբողջ
 20 ժողովուրդը, զարմացած, վազեց նրանց մօտ դէպի այն բակը,
 21 որ կոչւում էր Սողոմոնի բակ: Երբ Պետրոսն այս բանը փե-
 22 սաւ, ժողովրդին ասաց. «Ո՛վ Իսրայէլացիներ, այս բանի վրայ
 23 ինչո՞ւ էք զարմացել կամ ինչո՞ւ ականապիշ մեզ էք նայում, որպէս
 24 թէ մեր անձի զօրութեամբ կամ քաջութեամբ քայլել փութաւ լի-
 25 նէինք դրան: Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ
 26 Յակոբի Աստուածը, մեր հայրերի Աստուածը փառաւորեց իր
 27 Որդուն՝ Յիսուսին, որին դուք մատնեցիք եւ Պիղատոսի առաջ

ուրացաք, երբ նա որոշել էր նրան ազապ արձակել: Եւ դուք 14
 Սրբին ու Արդարին ուրացաք ու խնդրեցիք, որ մի մարդասպան
 շնորհուի ձեզ. եւ սպանեցիք կեանքի Առաջնորդին, որին Աս- 15
 րուած մեռելներից յարութիւն փութեց. եւ այդ բանին մենք իսկ
 վկայ ենք: Յիսուսի անուան գօրութիւնը բժշկեց այս մարդուն, 16
 որին փեսնում էք եւ ճանաչում, որովհետեւ նրա անուանը հա-
 ւապաց: Եւ Յիսուսի միջոցով եղած հաւաքն է, որ սրան փու-
 եց այս առողջութիւնը՝ ձեր բոլորի ներկայութեամբ: Եւ արդ, 17
 եղբայրներ, գիտեմ, որ անգիտութեամբ արեցիք դուք, ինչպէս
 եւ ձեր իշխանաւորները, բայց ինչպէս որ Ասրուած նախօ- 18
 րօք յայտնել էր բոլոր մարգարէների բերանով իր Քրիստոսի
 չարչարուելը, այդպէս էլ կատարեց: Արդ, ապաշխարեցէք եւ 19
 դարձի՛ եկէք ձեր մեղքերը ջնջելու համար, որպէսզի հանգստի
 ժամանակները գան Տիրոջ ներկայութիւնից, եւ որպէսզի նա 20
 ուղարկի Յիսուսին, որ ձեզ համար վաղօրօք սահմանուած է
 Քրիստոս, որին երկինքը պէտք է ընդունի մինչեւ բոլոր բա- 21
 ների վրայ հաստատուելու ժամանակները, այն բաների, ո-
 րոնց մասին Ասրուած խօսեց իր սուրբ մարգարէների բերա-
 նով: Մովսէսը մեր հայրերին ասաց. «Ձեր Տէր Ասրուածը ձեր 22
 եղբայրների միջից ինձ նման մի մարգարէ պիտի հանի ձեզ
 համար. նրան պիտի լսէք ամէն ինչում, ինչ էլ որ նա ձեզ ա-
 սի. եւ ամէն մարդ, որ այդ մարգարէին չլսի, ժողովրդի միջից 23
 պիտի բնաջնջուի»: Եւ Սամուէլից սկսած՝ բոլոր մարգարէներն 24
 էլ, որ խօսեցին, պատմեցին նաեւ այս օրերի մասին: Դուք էք 25
 որդիները մարգարէների եւ այն ուխտի, որն ուխտեց Ասրուած
 մեր հայրերի հետ ու ասաց Աբրահամին. «Երկրի բոլոր ազգե-
 րը քո սերնդով պիտի օրհնուեն»: Ասրուած նախ ձեզ համար 26
 յարութիւն փութեց իր Որդուն եւ ուղարկեց նրան, որ օրհնի ձեզ՝
 իւրաքանչիւրիդ յետ դարձնելու համար ձեր չար գործերից»:

Եւ մինչ նրանք խօսքն ուղղում էին ժողովրդին, նրանց վրայ 4
 հասան քահանաները եւ փաճարի իշխանաւորներն ու սաղու-
 կեցիները, զայրացած, որ նրանք ժողովրդին ուսուցանում էին 2
 եւ, յանձին Յիսուսի, մեռելների յարութեան մասին էին պար-
 մում: Նրանց ձեռքակալեցին եւ բանտարկեցին մինչեւ յաջորդ 3
 օրը, որովհետեւ երեկոյեան դէմ էր: Իսկ խօսքը լսողներից 4
 շատերը հաւաքացին, եւ հաւաքացեալների թիւը հասաւ շուրջ
 հինգ հազարի: Յաջորդ օրը Երուսաղէմում հաւաքուեցին 5

6 նրանց իշխանատուները, երեցներն ու օրէնագէտները, Աննա
7 քահանայապետը եւ Կայիափան, Յովհաննէսը, Ալեքսանդրոսը
8 եւ բոլոր նրանք, որ քահանայական ցեղից էին: Եւ առաքե-
9 ալներին մէջքեղ կանգնեցնելով՝ հարցաքննում էին. «Ի՞նչ զօ-
10 րութեամբ կամ ո՞նմ անունով արեցիք դուք այդ բժշկութիւնը»:
11 Այն ժամանակ Պետրոսը, Սուրբ Նոգով լցուած, ասաց նրանց.
12 «Ո՞վ իշխանատուներ ժողովրդի եւ երեցներ Իսրայէլի, օրինա-
13 տո՞ր բան է այսօր դարել մեզ մի տկար մարդու հանդէպ ե-
14 դա՞ծ բարիքի համար, թէ ինչո՞վ նա բժշկուեց: Թող յայտնի
15 լինի ձեզ բոլորիդ եւ Իսրայէլի ամբողջ ժողովրդին, որ Նագով-
16 րեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով, որին դուք խաչեցիք, եւ ո-
17 րին Աստուած մեռելներից յարութիւն րուեց, նրանով ահա սա
18 առողջացա՞ծ՝ կանգնել է ձեր առաջ: «Մա՛ է այն վէմը, ձեզ-
19 նից՝ շինողներիցդ անարգուած, որ անկիւնաքար եղաւ»: Եւ
20 ուրիշ մէկի միջոցով փրկութիւն չկայ, որովհետեւ երկնքի տակ
21 չկայ մարդկանց րուած այլ անուն, որով կարելի լինի, որ մենք
22 փրկուենք»: Պետրոսի եւ Յովհաննէսի համարձակութեանն ի
տես եւ վերահասու լինելով, թէ նրանք րգէր եւ անուս մարդիկ
են, զարմացան, որովհետեւ ճանաչում էին նրանց, որ Յիսու-
սի հետ էին. եւ տեսնում էին նաեւ բժշկուած մարդուն, որ
կանգնած էր նրանց հետ եւ չէին կարողանում որեւէ պարաս-
խան րալ: Եւ նրանց հրամայելով, որ արեանից դուրս ել-
նեն, խորհրդակցեցին միմեանց հետ եւ ասացին. «Ի՞նչ պի-
րի անենք այս մարդկանց, քանի որ նրանց միջոցով աչքի
ընկնող նշան կարարուեց. Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներին
արդէն յայտնի է, եւ մենք չենք կարող ուրանալ: Բայց որ-
պէսզի ժողովրդի մէջ առաւել չրարածուի, սպառնանք նրանց,
որ ոչ մի մարդու այդ անունով այլեւս չխօսեն»: Եւ նրանց
կանչելով՝ պարուիրեցին Յիսուսի անունով ամենեւին չխօսել եւ
չուսուցանել: Իսկ Պետրոսն ու Յովհաննէսը պարասխանեցին
եւ ասացին նրանց. «Եթէ Աստծու առաջ արդար է առաւել ձեզ
լսել, քան Աստծուն, ինքներդ որոշեցէք: Իսկ մենք չենք կա-
րող չասել, ինչ որ տեսել ենք եւ լսել»: Նրանք, սպառնալով,
արձակեցին նրանց՝ ոչ մի միջոց չգրնելով, թէ ինչպէ՛ն պար-
ժեն նրանց՝ ժողովրդի պարճառով. որովհետեւ բոլորը փա-
ռաւորում էին Աստծուն՝ կարարուած բաների համար, քանի
որ այն մարդը, որի վրայ բժշկութեան այս նշանը կարարու-

եց, աւելի քան քառասուն փարեկան էր: Եւ այնպէղից ազար 23
 արձակուելով՝ առաքեալները եկան իւրայինների մօտ ու պապ-
 մեցին, թէ իրենց ինչ բաներ ասացին քահանայապետներն ու
 երեցները: Եւ նրանք լսելով՝ իրենց ձայնը բարձրացրին առ 24
 Աստուած ու ասացին. «Դո՛ւ, Տէ՛ր Աստուած, որ սրբեղծեցիր եր-
 կինքն ու երկիրը եւ ծովը եւ այն ամէնը, ինչ նրանց մէջ կայ,
 Սուրբ Նոգու միջոցով մեր հօր՝ Դաւթի՝ քո ծառայի բերանով 25
 ասացիր. «Ինչո՞ւ խռովուեցին հեթանոսները, եւ ժողովուրդնե-
 րը սին բաների մասին խորհեցին. երկրի թագաւորները իրար 26
 մօտ եկան, եւ ժողովրդի իշխանները միասին հաւաքուեցին Տի-
 րոջ եւ նրա Օծեալի դէմ»: Արդարեւ, քո սուրբ Որդո՛ւ Յիսուսի 27
 դէմ, որին դու օծեցիր, այս քաղաքում հաւաքուեցին Ներովդէ-
 սը եւ Պոնտիոս Պիղատոսը՝ հեթանոսների եւ Իսրայէլի ժողո-
 վուրդների հետ, անելու այնչափ, որչափ քո ձեռքը եւ քո կամ- 28
 քը նախապէս սահմանել էին, որ լինի: Եւ արդ, Տէ՛ր, նայիր 29
 նրանց սպառնալիքներին եւ քո ծառաներին ամենայն համար-
 ձակութեամբ քո խօսքը խօսել փութ. եւ երբ քո ձեռքը մեկնես 30
 բժշկութեան համար, նաեւ նշաններ եւ զարմանալի գործեր լի-
 նեն քո սուրբ Որդո՛ւ Յիսուսի անունով»: Եւ մինչ նրանք աղօթ- 31
 քի մէջ էին, շարժուեց այն փեղը, ուր նրանք հաւաքուած էին:
 Ամենքը լցուեցին Սուրբ Նոգով. ու համարձակութեամբ Աստու 32
 խօսքն էին խօսում: Եւ հաւաքացեալների բազմութիւնը մէկ
 սիրտ ու մէկ հոգի էր: Եւ նրանցից ոչ ոք չէր ասում, թէ իր ինչ- 33
 քերը իրենն են, այլ ամէն ինչ նրանց համար հասարակաց էր:
 Եւ առաքեալները մեծ զօրութեամբ վկայութիւն էին փալիս Տէր 34
 Յիսուս Քրիստոսի յարութեան մասին: Ու նրանց բոլորի վրայ
 մեծամեծ շնորհներ կային: Եւ նրանց մէջ ոչ ոք մի բանի կա- 35
 րօք չէր, որովհետեւ, ովքեր գիւղերի կամ ապարանքների փեր
 էին, վաճառում էին դրանք եւ վաճառուածի գումարը բերում 36
 ու դնում էին առաքեալների ոտքերի առաջ, եւ նրանք բաշխում
 էին իւրաքանչիւրին՝ ում ինչքան պէտք էր լինում: Յովսէփը, որ 37
 դելփացի էր, ծագումով՝ կիպրացի, որը առաքեալներից Բառ-
 նաբաս կոչուեց (որ թարգմանում է մխիթարութեան որդի), մի
 արտ ունէր. նա վաճառեց այն եւ գումարը բերեց դրեց առա-
 քեալների ոտքերի առաջ:

Իսկ Անանիա անունով մի մարդ, իր կնոջ՝ Սափիրայի հետ 5
 միասին, մի ազարակ վաճառեց եւ նրա գումարից մի մաս կնոջ 2

գիպութեամբ թաքցրեց եւ միւս մասը բերեց դրեց առաքեալնե-
3 րի ուրբերի առաջ: Պեպրոսն ասաց. «Անանիա՛, ինչո՞ւ սաքա-
նան լցրեց քո սիրտը, որ դու սպէիր Սուրբ Հոգուն եւ ազա-
4 րակի գումարից թաքցնէիր. չէ՞ որ քանի կար, քոնն էր այն,
եւ վաճառելիս՝ քո փնօրիութեան փակ էր. ինչպէ՞ն եղաւ, որ
քո սրտի մէջ այս բաները դրեցիր. մարդկանց չսրեցիր, այլ՝
5 Ասարծուն»: Եւ Անանիան, այս խօսքերը լսելով, ընկաւ եւ շուն-
ջը փչեց. եւ մեծ վախ ընկաւ բոլոր նրանց վրայ, որ այս բանը
6 լսեցին: Երիպասարդները ուրբի ելան, պապանքեցին նրան ու
7 փարան թաղեցին: Եւ շուրջ երեք ժամ անցաւ. եւ նրա կինը, որ
8 չգիտէր, թէ ինչ էր եղել, ներս մտաւ: Պեպրոսը նրան դիմեց եւ
ասաց. «Ասա՛ դու ինձ, այդչա՞փ գնով ազարակը վաճառեցիք»:
9 Եւ նա ասաց. «Այո՛, այդչափ»: Եւ Պեպրոսը նրան ասաց. «Ին-
չի՛ համար է, որ դուք միաբանեցիք փորձելու համար Տիրոջ Հո-
գին. ահա այն մարդիկ, որ թաղեցին քո ամուսնուն, դռան մօտ
10 են. քեզ էլ դուրս կը հանեն»: Եւ նա իսկոյն ընկաւ նրա ուրբերի
առաջ եւ շունջը փչեց: Երիպասարդները ներս մտան եւ նրան
11 մեռած գտան. եւ հանեցին թաղեցին իր ամուսնու մօտ: Եւ մեծ
վախ ընկաւ ամբողջ եկեղեցու ու բոլոր նրանց վրայ, որ այս բա-
12 նը լսեցին: Եւ առաքեալների ձեռքով բազում նշաններ ու զար-
մանալի գործեր էին լինում ժողովրդի մէջ. եւ բոլորը, միասիրտ,
13 Սողոմոնի սրահի մէջ էին: Ուրիշներից ոչ ոք չէր համարձակ-
14 ւում մօտենալ նրանց, իսկ ժողովուրդը նրանց յարգում էր: Եւ
աւելի ու աւելի էին շարանում Տիրոջը հաւաքացողները՝ փղա-
15 մարդկանց եւ կանանց բազմութիւնը. այնքան, որ հիւանդնե-
րին հանում էին հրապարակները եւ դնում պապաբարակներով
ու իրենց մահիճներով, որպէսզի Պեպրոսի անցնելու ժամա-
16 նակ գոնէ նրա սպուերը հասնի նրանցից մէկին: Եւ շրջակայ
քաղաքներից բազմութիւնը հաւաքում էր Երուսաղէմ. բերում
էին հիւանդներ եւ պիղծ ոգիներից փանջուածներ, որոնք բո-
17 լորն էլ բժշկւում էին: Քահանայապետը եւ բոլոր նրանք, որ
նրա հետ էին, սաղուկեցիների խումբը, նախանձով լցուեցին
18 առաքեալների դէմ. եւ ելան ձեռք դրեցին առաքեալների վրայ
19 ու նրանց հրապարակաւ բանտ դրին: Ապա Տիրոջ հրեշտակը
գիշեր ժամանակ բացեց բանտի դռները եւ նրանց դուրս հա-
20 նելով՝ ասաց. «Գնացէ՛ք կանգնեցէ՛ք փաճարի մէջ եւ ասացէ՛ք
21 ժողովրդին այս կենարար պարգաւմը»: Եւ երբ այս լսեցին,

առաւօտեան մը ան փաճարը եւ ուսուցանում էին: Եկաւ քահանայապետը, եւ նրանք, որ նրա հետ էին. ի մի հաւաքեցին արեանը եւ խորայելացիների ամբողջ ծերակոյտը. եւ մարդ ուղարկեցին բանս՝ առաքելներին բերելու: Երբ սպասաւորները գնացին, նրանց բանտում չգտան. վերադարձան, պատմեցին ու ասացին. «Բանտը ամենայն զգուշութեամբ փակուած գտանք, իսկ պահապաններին՝ դռանը կանգնած. բացեցինք, բայց ներսում ոչ ոքի չգտանք»: Երբ փաճարի իշխանաւորները եւ քահանայապետները այս խօսքերը լսեցին, զարմանում էին դրանց վրայ, թէ արդեօք այդ ի՞նչ պէտք է եղած լինի: Եւ մէկը եկաւ նրանց պատմեց. «Ահա այն մարդիկ, որոնց դուք բանտն էիք դրել, փաճարում կանգնած՝ ժողովրդին ուսուցանում են»: Այն ժամանակ իշխանաւորը, սպասաւորների հետ գնալով, նրանց բերեց առանց բռնութեան, որովհետեւ վախենում էին ժողովրդից, որ չքարկոծունեն: Եւ բերելով նրանց՝ արեանի առաջ կանգնեցրին: Քահանայապետը հարցաքննեց նրանց եւ ասաց. «Ձեզ խստիւ չպատուիրեցի՞նք միթէ՝ չուսուցանել այն անունով. եւ սակայն ահա հիմա Երուսաղէմը լցրիք ձեր ուսմունքով. եւ այն մարդու արեան պատասխանատւութիւնը ուզում էք մեր վրայ գցել»: Պատասխան տուեցին Պետրոսն ու առաքելները եւ ասացին. «Պէտք է առաւել Աստուծոյն հնազանդուել, քան մարդկանց: Մեր հայրերի Աստուածը յարութիւն տուեց Յիսուսին, որին դուք սպանեցիք՝ խաչափայտից կախելով: Աստուած նրան բարձրացրեց իր աջ ձեռքով որպէս առաջնորդ եւ փրկիչ՝ Իսրայէլին տալու համար ապաշխարութիւն եւ մեղքերի թողութիւն: Այս բաների համար նրա վկաները մենք ենք եւ Սուրբ Հոգին, որը Աստուած տուեց իրեն հնազանդուողներին»: Եւ երբ նրանք այս լսեցին, սաստիկ զայրացան ու խորհուրդ էին անում նրանց սպանել: Մի փարիսեցի, որի անունը Գամաղիէլ էր, օրէնստույգ եւ ամբողջ ժողովրդից պատուուած մարդ, արեանի մէջ ուրբի ելաւ եւ հրամայեց, որ առաքելներին մի փոքր ժամանակով դուրս հանեն. ապա նրանց ասաց. «Ո՛վ խորայելացիներ, զգո՛յշ եղէք, թէ այս մարդկանց ի՞նչ պէտք է անէք: Այս օրերից առաջ մէջտեղ ելաւ Թեւդասը, որն իր մասին ասում էր, թէ ինքը երեւելի մէկն է. եւ նրան յարեցին թուով մօտ չորս հարիւր մարդիկ. նա սպանուեց, եւ բոլոր նրանք, որ նրա հետ միաբանել էին, բաժան-բաժան

37 եղան, ու նրանցից ոչինչ չմնաց: Դրանից յետոյ, մարդահա-
մարի օրերին, մէջտեղ ելաւ Յուդա Գալիլիացին եւ շար ժո-
ղովորդ ապստամբեցրեց իր յետեւից. նա էլ կորաւ. եւ բոլոր
38 նրանք, որ նրա հետ համաձայնել էին, ցիրուցան եղան: Արդ,
այժմ ասում եմ ձեզ, հեռով մնացէք այդ մարդկանցից եւ բաց
թողէք նրանց, որովհետեւ եթէ այդ խորհուրդը կամ այդ գործը
39 մարդկանցից է, կը քանդուի. իսկ եթէ Աստուծոց է, չէք կարող
դրանք ձախողեցնել. մի գուցէ աստուածամարտ էլ դառնաք»:
40 Ժողովականները հաւանութիւն փութեցին նրան եւ առաքեալ-
ներին կանչելով, զանահարեցին նրանց ու պապութիւնցին, որ
41 Յիսուսի անունով այլեւս չխօսեն. եւ արձակեցին նրանց: Իսկ
նրանք արեանի առաջից գնացին ուրախանալով, որովհետեւ
42 Տիրոջ անուան համար անարգանքի էին արժանացել: Եւ ա-
մէն օր, քաճարում թէ քննում, չէին դադարում ուսուցանել եւ
ստեպարանել Յիսուս Զրիսպոսին:

6 Այն օրերին, երբ աշակերպները բազմացան, յունախօս հրե-
աները քրքնաջացին եբրայախօս հրեաների դէմ, որովհետեւ
իրենց այրիները ամենօրեայ նպաստի բաշխման ժամանակ
2 անսթաւում էին: Տասներկուսը կանչեցին աշակերպների բազ-
մութիւնն ու ասացին. «Մեզ հաճելի չէ թողնել Աստծու խօսքի
3 քարոզութիւնը եւ սեղաններ սպասարկել: Եղբայրներ, ընտրե-
ցէ՛ք ձեր միջից բարի համբաւ ունեցող եօթը մարդու, որոնց կը
4 նշանակենք այդ ծառայութիւնների համար. իսկ մենք աղօթ-
5 քի եւ խօսքի քարոզութեանը նուիրուենք»: Այս խօսքը հաճելի
թուաց բոլոր հաւաքացեալներին. եւ ընտրեցին Սքեփանոսին,
որ հաւարով եւ Սուրբ Հոգով լցուած մի մարդ էր, եւ Փիլիպպո-
սին, Պրոքորոսին, Նիկանորային, Տիմոնային, Պարմենային,
6 Նիկողայոսին, որ անփոքրի մի նորադարձ էր. նրանց կանգ-
նեցրին առաքեալների առաջ եւ, աղօթք անելով, նրանց վրայ
7 ձեռք դրեցին: Եւ Աստծու խօսքը աճում էր, ու աշակերպների
թիւը Երուսաղէմում մեծապէս շաքարում էր: Եւ քահանաներից
8 շարեր հնազանդում էին հաւարին: Սքեփանոսը, շնորհնե-
րով եւ զօրութեամբ լցուած մի մարդ, ժողովրդի մէջ զարմա-
9 նալի գործեր եւ մեծամեծ նշաններ էր անում: Ոմանք այն ժո-
ղովարանից, որ կոչւում էր լիբիացիների, կիւրենացիների եւ
ալեքսանդրիացիների ժողովարան, եւ ոմանք, որ Կիլիկիայից
10 ու Ասիայից էին, Սքեփանոսի հետ վիճելու եկան: Բայց նրանք

չէին կարողանում դէմ կանգնել այն իմաստութեանը եւ Նոգուն, որով խօսում էր նա: Այն ժամանակ հրապուրեցին մի քանի մարդկանց, որ ասեն. «Լսեցինք դրա հայհոյական խօսքեր ասելը Մովսէսի եւ Ասարծու դէմ»: Եւ գրգռեցին ժողովրդին, քահանաներին ու օրէնսգէտներին. եւ յարձակուելով Սրեփանոսի վրայ՝ յափշտակեցին նրան ու փարան արեան: Եւ բերեցին կանգնեցրին սուր վկաներ, որոնք ասում էին. «Այս մարդը չի դադարում հայհոյական խօսքեր ասել այս սուրբ տեղի եւ օրէնքի դէմ. լսեցինք դրա բերանից, որ ասում էր, թէ՝ «Յիսուս Նազովրեցին ինքը պիտի քանդի այս տաճարը եւ փոխի այն օրէնքը, որ Մովսէսը մեզ տուեց»: Եւ բոլոր նրանք, որ նստած էին արեանում, նրան նայելով՝ տեսան, որ նրա երեսը հրեշտակի երեսի նման էր:

Քահանայապետն ասաց Սրեփանոսին. «Իսկապէս դա 7 այդպէն է»: Եւ նա ասաց. «Եղբայրեր եւ հայրեր, լսեցէք ինձ. 2 փառքի Աստուածը երեսաց մեր հօրը՝ Աբրահամին, մինչ նա դեռ Միջագետքում էր, եւ նրան Խառանում դեռ չէր բնակեցրել, ու ասաց նրան. «Դուրս ել քո երկրից եւ քո տոհմից ու արի՛ այն երկիրը, որ քեզ ցոյց կտամ»: Այն ժամանակ Աբրահամը ելնելով քաղղեացիների երկրից՝ բնակուեց Խառանում. եւ նրա հօր մահից յետոյ այնտեղից Աստուած փոխադրեց պանդխտեցրեց նրան այս երկիրը, ուր դուք այժմ բնակուում էք: Այստեղ նրան եւ ոչ մի ժառանգութիւն չտուեց, ոչ իսկ մի ոտնաչափ տեղ, բայց խոստացաւ նրան այս տեղը տալ բնակութեան համար եւ իրենից յետոյ՝ նրա սերնդին, երբ դեռ նա որդի չունէր: Աստուած այսպէս խօսեց. «Նրա սերունդը օտար երկրում պանդուխտ պիտի լինի, եւ նրան ծառայ պիտի դարձնեն ու չորս հարիւր տարի պիտի չարչարեն: Եւ այն ազգին, որին նրանք ծառայ պիտի դառնան, ես պիտի դատեմ, - ասում է Աստուած, - եւ սրանից յետոյ պիտի ելնեն ու պիտի պաշտեն ինձ այս տեղում»: Եւ նրան թղիստութեան ուխտ տուեց, ու ապա նա ծնեց Իսահակին եւ թղիստեց նրան ութերորդ օրը. եւ Իսահակը՝ Յակոբին, Յակոբն էլ՝ տասներկու նահապետներին: Եւ նահապետները, Յովսէփին նախանձելով, նրան վաճառեցին, որ Եգիպտոս տարուի. բայց Աստուած նրա հետ էր ու ազատեց նրան իր բոլոր նեղութիւններից. եւ նրան շնորհներ ու իմաստութիւն տուեց Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորի առաջ.

եւ նրան իշխան կարգեց եգիպտացիներին եւ նրա ամբողջ փան
11 վրայ: Եւ սով եղաւ ամբողջ Եգիպտոսում ու Քանանում. եւ
12 մեծ նեղութիւն կար, եւ մեր հայրերը ուրելիք չէին գտնում: Եւ
Յակոբը լսելով, թէ Եգիպտոսում ուրելիք կայ, նախ ուղարկեց
13 մեր հայրերին, իսկ երկրորդ անգամ Յովսէփը իր եղբայրներին
ծանօթութիւն փութեց իր մասին, եւ Փարաւոնին յայտնի եղաւ
14 նրա ազգաբոհը: Յովսէփը մարդ ուղարկեց եւ բերել փութեց
Յակոբին՝ իր հօրը եւ ամբողջ ազգաբոհին՝ եօթանասունհինգ
15 հոգի: Եւ Յակոբը Եգիպտոս իջաւ, որպէս եւ վախճանուեցին
16 ինքը եւ մեր հայրերը: Նրանց մարմինները փոխադրուեցին
Միւքէմ եւ դրուեցին այն քարայրի մէջ, որն Աբրահամը ար-
17 ծաթով գնել էր Եմորի որդիներից՝ Միւքէմում: Երբ մօտեցաւ
աւերեաց ժամանակը, որ Աստուած խոստացել էր Աբրահա-
18 մին, ժողովուրդը Եգիպտոսում աճեց եւ բազմացաւ, մինչեւ որ
Եգիպտոսում ելաւ մի ուրիշ թագաւոր, որ չէր ճանաչում Յովսէ-
19 փին: Նա հնարքներ բանեցրեց ընդդէմ մեր ազգի եւ չարչարեց
մեր հայրերին՝ նրանց զաւակներին ընկեցիկ անել փալով, որ
20 չապրեն: Այդ ժամանակում ծնուեց նաեւ Մովսէսը, որն Աստու-
առաջ վայելուչ էր եւ որն իր հօր փանը մեծացաւ երեք ամիս.
21 եւ երբ նրան ընկեցիկ արեցին, Փարաւոնի դուստրը նրան վեր-
22 ցրեց եւ նրան մեծացրեց որպէս իրեն որդեգիր: Մովսէսը ե-
գիպտացիների ամբողջ իմաստութեամբ կրթուեց եւ զօրաւոր էր
23 իր խօսքերով եւ գործերով: Երբ նրա քառասուն փարին լրա-
ցաւ, նրա սրբում ընկաւ իր եղբայրների՝ իսրայէլացիների մէջ
24 շրջելու միտքը: Եւ նա մի անիրաւում իսրայէլացու փեսանելով՝
գայրացաւ եւ գրկուածի վրէժը լուծեց եգիպտացուն սպանելով:
25 Մտածում էր, թէ իր եղբայրները կ'իմանան, որ Աստուած իր
26 ձեռքով նրանց փրկութիւն է փալու. բայց նրանք չիմացան: Եւ
յաջորդ օրը հանդիպեց երկու իսրայէլացիների, երբ նրանք կռիւ
էին անում, եւ նրանց սրիպեց խաղաղութիւն անել ու ասաց.
«Ո՛վ մարդիկ, եղբայրներ էք, ինչո՞ւ էք միմեանց անիրաւում»:
27 Իսկ նա, ով անիրաւում էր ընկերոջը, մերժեց նրան ու ասաց.
28 «Քեզ ո՞վ իշխան եւ դաբաւոր կարգեց մեր վրայ. մի՞թէ ինձ էլ
սպանել ես ուզում, ինչպէս որ երէկ սպանեցիր եգիպտացուն»:
29 Եւ այս խօսքերի վրայ, Մովսէսը փախաւ ու պանդուխտ եղաւ
30 Մադիամի երկրում, ուր ծնուեցին նրա երկու որդիները: Երբ
քառասուն փարիներ անցան, Սինա լեռան անապատում նրան

երեւաց Տիրոջ հրեշտակը՝ մի մորենու կրակի բոցերի մէջ: Եւ 31
Մովսէսը այս փեսնելով՝ զարմացաւ փեսիլքի վրայ, ու երբ նա
մօտենում էր նայելու, հասաւ Տիրոջ ձայնը. «Ես եմ քո հայրե- 32
րի Աստուածը, Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի Աստուածը»: Եւ
Մովսէսը, զարհուրած, չէր համարձակում նայել: Եւ Տէրը 33
նրան ասաց. «Քո ոտքերի կօշիկները հանի՛ր, որովհետեւ այն
փեղը, որի վրայ դու կանգնել ես, սուրբ հող է: Ես աչքովս փե- 34
սայ Եգիպտոսում իմ ժողովրդի չարչարանքները, լսեցի նրանց
հառաչանքը եւ իջայ նրանց փրկելու: Այժմ արի՛, քեզ պիտի
ուղարկեմ Եգիպտոս»: Այն Մովսէսին, որին ուրացան եւ ա- 35
սում էին՝ «Ո՛վ քեզ մեր վրայ իշխան եւ դաբաւոր կարգեց»,
նրա՛ն Աստուած որպէս իշխան եւ փրկիչ ուղարկեց հրեշտակի
միջոցով, որ երեւաց Մովսէսին մորենու մէջ: Նա՛ դուրս հանեց 36
նրանց՝ նշաններ եւ զարմանալի գործեր անելով Եգիպտացի-
ների երկրում եւ Կարմիր ծովում ու անապատում՝ քառասուն
փարիներ: Այս Մովսէսն է, որ ասաց իսրայէլացիներին. «Ձեր 37
Տէր Աստուածը ձեր եղբայրների միջից ինձ նման մի մարգա-
րէ պիտի հանի ձեզ համար, նրա՛ն լսեցէք»: Այս Մովսէսն է, 38
որ անապատում հաւաքուած ժողովրդի եւ այն հրեշտակի մի-
ջեւ էր, որ Սինա լեռան վրայ խօսեց նրա հետ եւ մեր հայրերի
հետ. նա՛ է, որ կենարար պատգամներ ընդունեց՝ մեզ փա- 39
լու համար: Մեր հայրերը չուզեցին հնազանդուել նրան, այլ
նրան մերժեցին ու իրենց սրտերով դէպի Եգիպտոս դարձան
եւ Ահարոնին ասացին. «Մեզ համար աստուածներ կերպիր, որ 40
գնան մեր առաջից. որովհետեւ այն Մովսէսը, որ մեզ Եգիպ-
տացիների երկրից հանեց, չգիտենք, թէ ինչ պատահեց նրան»: Եւ
այդ օրերին մի հորթ ձուլեցին ու կուռքին զոհեր մատուցե- 41
ցին. եւ իրենց ձեռքի գործերով էին ուրախանում: Ուրեմն, Աս-
տուած էլ երես դարձրեց եւ նրանց մարմնեց երկնքի աստղերի
պաշտամունքին, ինչպէս որ գրուած էլ է մարգարէների գրքում.
«Միթէ անապատում քառասուն փարիզոհեր ու պատարագներ 42
մատուցեցիք ինձ, Իսրայէլի՛ փուն. այլ դուք վերցրիք Մողո-
քի վրանը եւ Ղեւմիկ աստծու աստղը եւ այն պատկերները, որ
քանդակեցիք նրանց երկրպագելու համար. ահա ինչո՛ւ ես ձեզ
պիտի փոխադրեմ բաբելացիների երկրի միւս կողմը»: Անա- 44
պատում մեր հայրերի հետ էր վկայութեան խորանը. ինչպէս
նա, որ խօսեց Մովսէսի հետ, հրաման փութեց շինել այն ըստ

45 այն օրինակի, որ ինքը քննել էր: Եւ մեր հայրերն էլ, այն առ-
 նելով, բերեցին, երբ Յեսուի հետ գրաւեցին այն ազգերի երկի-
 46 ըր, որոնց Աստուած վարեց մեր հայրերի առջեւից: Այսպէս
 էր մինչեւ Դաւթի օրերը, երբ նա Աստուծո առաջ շնորհ գրաւ
 ու խնդրեց, որ Յակոբի Աստուծո համար մի բնակարան կառու-
 47, 48 ցի: Իսկ Սողոմոնն էլ նրա համար մի տուն շինեց. սակայն
 Բարձրեալը բնակում է ոչ թէ ձեռակերպ փաճարների մէջ, այլ,
 49 ինչպէս մարգարէն է ասում. «Երկինքն է իմ աթոռը, եւ երկիրը՝
 պապուանդանն իմ ոտքերի: Ինչպիսի՞ տուն պիտի շինէիք ինձ,
 - ասում է Տէրը, - կամ ինչպիսի՞ տեղ՝ իմ հանգստեան համար.
 50, 51 չէ՞ որ իմ ձեռքն է շինել այս բոլորը»: Կամակորներ, որոնց
 սիրտն ու ականջները փակ են Աստուծո կոչին, դուք միշտ Սուրբ
 Հոգուն հակառակում էք. ինչպէս որ ձեր հայրերն էին, այնպէս
 52 էլ՝ դուք: Ձեր հայրերը մարգարէներից որի՞ն չհալածեցին: Եւ
 սպանեցին նրանց, որոնք նախօրօք պապմեցին Արդարի գալ-
 ստեան մասին, որի մարմնիչներն ու սպանողները եղաք դուք
 53 այժմ, դուք, որ հրեշտակների հրամանների միջոցով օրէնքն
 54 սրացաք, բայց այն չպահեցիք»: Եւ այս բաները լսելով՝ ժո-
 դովականները սրտներում զայրանում էին եւ նրա վրայ արամ-
 55 ներն էին կրճտացնում: Եւ նա լի էր Սուրբ Հոգով. նայեց
 երկինք ու քննեց Աստուծո փառքը եւ Յիսուսին, որ կանգնած
 էր Աստուծո աջ կողմը. եւ ասաց. «Ահա տեսնում եմ երկին-
 քը բացուած եւ մարդու Որդուն, որ կանգնած է Աստուծո աջ
 56 կողմը»: Նրանք բարձրաձայն աղաղակելով փակեցին իրենց
 57 ականջները եւ բոլորը միասին նեպուեցին նրա վրայ: Եւ քա-
 դաքից դուրս հանելով՝ նրան քարկոծեցին. եւ վկաներն իրենց
 զգեստները դրեցին Սաւուղ անունով մի երիտասարդի ոտքե-
 58 րի առջեւ: Եւ քարկոծում էին Ստեփանոսին, որը աղօթում էր
 59 եւ ասում. «Տէր Յիսուս, ընդունիր իմ հոգին»: Նա ծնկի ե-
 կաւ, բարձր ձայնով աղաղակեց. «Տէր, սա մեղք մի՛ համարիր
 դրանց»: Եւ երբ այս ասաց, մեռաւ: Սօղոսն էլ համաձայն էր
 նրա սպանութեանը:

8 Եւ այն օրը Երուսաղէմի եկեղեցու դէմ մեծ հալածանք տեղի
 ունեցաւ. ու բոլորը, բացի առաքեալներից, ցրուեցին Հրէաս-
 2 փանի եւ Սամարիայի գիւղերը: Եւ աստուածավախ մարդիկ
 3 թաղեցին Ստեփանոսին եւ նրա վրայ մեծ ողբ արեցին: Իսկ
 Սօղոսը եկեղեցուն շարք վնաս էր հասցնում. քնից տուն էր

մարնում, դուրս էր քաշում փղամարդկանց եւ կանանց ու մար-
նում բանարկութեան: Եւ նրանք, որ ցրուած էին, շրջելով 4
աւերարանում էին խօսքը: Իսկ Փիլիպպոսը, Սամարիա քա- 5
ղաքն իջնելով, Քրիստոսին էր քարոզում նրանց: Ժողովրդի 6
բազմութիւնը միասիրտ ունկնդրում էր Փիլիպպոսի խօսքերը,
երբ լսում եւ փեսնում էր այն նշանները, որ նա անում էր, ո- 7
րովհետեւ շաք դիւահարներից պիղծ ոգիները բարձրաձայն ա-
ղաղակելով՝ դուրս էին ելնում: Եւ բազում անդամալոյծներ եւ 8
կաղեր բժշկուում էին. եւ այդ քաղաքում մեծ ուրախութիւն ե- 9
ղաւ: Միմոն անունով մի մարդ կար, որ այդ քաղաքում նա-
խապէս մոգութիւն էր անում եւ զարմացնում սամարացի ժո-
ղովրդին՝ իր մասին ասելով, թէ ինքը մեծ մէկն է. փոք- 10
րից մինչեւ ամենամեծերը նրան էին նայում ու ասում. «Մա՛
է Աստու գօրութիւնը, որ մեծ է կոչուում»: Նիացումով էին նա- 11
յում նրան, որովհետեւ երկար ժամանակ մոգութիւններով ի-
րենց զարմացրել էր: Բայց երբ հաւաքացին Փիլիպպոսին, որն 12
Աստու արքայութեան եւ Յիսուս Քրիստոսի անուան մասին էր
աւերարանում, բոլորը՝ փղամարդիկ եւ կանայք, մկրպուեցին:
Ինքը Միմոնը եւս հաւաքաց եւ, մկրպուելով, միշտ Փիլիպպոսի 13
հետ էր լինում. ու փեսնելով այն նշանները եւ մեծամեծ գօ-
րութիւնները, որ կարարում էին, զարմանում էր: Երբ Երու- 14
սաղէմում գրնոտող առաքեալները լսեցին, թէ Սամարիայում էլ
ընդունել են Աստու խօսքը, նրանց մօտ ուղարկեցին Պեպրո-
սին եւ Յովհաննէսին, որոնք, իջնելով, աղօթում էին նրանց 15
համար, որպէսզի սպանան Սուրբ Նոգին. քանի որ մինչեւ այն
ժամանակ նրանցից ոչ մէկի վրայ Սուրբ Նոգին դեռ չէր իջել,
այլ միայն մկրպուել էին Տէր Յիսուսի անունով: Այն ժամա- 17
նակ ձեռքները դրեցին նրանց վրայ, եւ նրանք Սուրբ Նոգին
սրացան: Միմոնը փեսնելով, թէ առաքեալների ձեռք դնելով 18
Սուրբ Նոգին փրում է, փող փուեց ու ասաց. «Ինձ էլ փուէք
այս իշխանութիւնը, որպէսզի, ում վրայ որ ձեռքս դնեմ, Սուրբ 19
Նոգին սրանայ»: Պեպրոսը նրան ասաց. «Քո արծաթը թող 20
քեզ հետ կորչի, քանի որ կարծեցիր, թէ Աստու պարգեւները
կարելի է փողով սրանալ. դու այդ բանում մաս ու բաժին չու- 21
նես, քանի որ քո սիրտը Աստու առաջ ուղիղ չէ: Դու քո այդ 22
չարութեան համար ապաշխարիի եւ աղաչիի Տիրոջը, թերեւս
քո սրտի նենգ խորհուրդները քեզ ներուեն. քանի որ մաղձի 23

դառնութեան եւ անիրաւութեան կապանքների մէջ եւմ Գրեանում
 24 քեզ»: Միմոնը պարասխանեց. «Ինձ համար դո՞ւք աղաչեցե՞ք
 Տիրոջը, որպէսզի այն բոլորից, ինչ դուք ասացիք, իմ վրայ ու
 25 չինչ չգայ»: Եւ նրանք վկայութիւն Գրալով՝ խօսեցին Աստու
 խօսքը ու վերադարձան Երուսաղէմ: Եւ սամարացիների շար
 26 գիւղերում աւերարանում էին: Տիրոջ հրեշտակը Փիլիպպոսին
 ասաց. «Վեր կաց եւ գնա՛ դու հարաւի կողմը՝ այն ճանապար
 27 հով, որ իջնում է Երուսաղէմից Գազա, որ անապար է»: Նա
 վեր կացաւ ու գնաց: Եւ ահա եթովպացի մի ներքինի, եթովպա
 ցիների Կանդակա թագուհու պաշտօնեաներից մէկը, որ նրա
 բոլոր գանձերի վերակացուն էր ու Երուսաղէմ երկրպագելու էր
 28 եկել, վերադառնալիս, իր կառքի մէջ նստած, Եսայի մարգարէ
 29 էր ընթերցում: Սուրբ Նոգին Փիլիպպոսին ասաց. «Առաջացի՛ր
 30 եւ այդ կառքի մօտ գնա»: Եւ Փիլիպպոսը առաջ վագելով լսեց,
 31 որ նա Եսայի մարգարէ էր ընթերցում. ու ասաց. «Նաականո՞ւմ
 ես արդեօք, ինչ որ ընթերցում ես»: Իսկ նա ասաց. «Ինչպէն
 կը կարողանամ հասկանալ, եթէ մէկն ինձ չառաջնորդի»: Եւ
 32 խնդրեց Փիլիպպոսին, որ բարձրանայ ու իր մօտ նստի: Եւ
 նրա ընթերցած գրքի հապուածն այս էր. «Մորթուելու Գարու
 եց նա ինչպէս մի ոչխար. եւ ինչպէս անմռունջ գառն իր բուրդը
 33 խուզողի առաջ, այնպէս էլ նա իր բերանը չի բացում. իր խո
 նարիւթեան պարճառով նրա դարաստանը Գրեղի չունեցաւ.
 եւ նրա ազգաբոհնի մասին ո՞վ պիտի պարմի. քանի որ նրա
 34 կեանքը երկրից վերացուած է»: Ներքինին հարցրեց Փիլիպ
 պոսին. «Խնդրում եմ քեզ, մարգարէն ո՞ւմ մասին է ասում այս.
 35 ի՞նչ մասին, թէ՞ մէկ ուրիշի»: Փիլիպպոսը բացեց իր բերա
 36 նը եւ այդ գրքից սկսելով՝ Յիսուսին աւերարանեց նրան: Երբ
 իրենց ճանապարհն էին գնում, հասան մի ջրի մօտ: Եւ ներքի
 37 նին ասաց. «Ահա՛ ջուր, ի՞նչն է ինձ արգելում մկրտուել»: Եւ
 նա ասաց նրան. «Եթէ քո ամբողջ սրտով հաւատում ես, կա
 րելի է»: Նա պարասխան Գրուեց ու ասաց. «Հաւատում եմ, որ
 38 Յիսուս Քրիստոս Աստու Որդին է»: Եւ ներքինին հրամայեց
 կառքը կանգնեցնել. երկուսով ջուրն իջան. եւ Փիլիպպոսը, եւ
 39 ներքինին: Եւ Փիլիպպոսը մկրտեց նրան: Երբ ջրից դուրս ե
 լան, Սուրբ Նոգին իջաւ ներքինու վրայ. եւ Տիրոջ հրեշտակը
 յափշտակեց Գարաւ Փիլիպպոսին, ու ներքինին այլեւս նրան
 40 չգրեաւ: Եւ իր ճանապարհն էր գնում ուրախութեամբ. իսկ

Փիլիպպոսը իրեն գտաւ Ազոպոտում: Եւ, շրջելով, աւերարանում էր բոլոր քաղաքներին, մինչեւ որ եկաւ Կեսարիա:

Սօղոսը դեռ Տիրոջ աշակերտներին սպառնալու եւ նրանց 9 սպանելու կրքով լցուած՝ քահանայապետի մօտ եկաւ եւ նրանից նամակներ խնդրեց, Դամասկոսում ժողովարաններին ուղղուած, որպէսզի, եթէ գտնի այդ ճանապարհին հետեւող որեւէ մէկին, փղամարդ թէ կին, կապուած Երուսաղէմ բերի: Եւ նա 3 զնալիս, երբ մօտեցաւ Դամասկոսին, յանկարծակի նրա շուրջը երկնքից մի լոյս փայլաբակեց: Եւ երբ գեպին ընկաւ, լսեց մի 4 ձայն, որ իրեն ասում էր. «Սաւոնդ, Սաւոնդ, ինչո՞ւ ես հալածում ինձ»: Եւ նա ասաց. «Ո՞վ ես դու, Տէր»: Եւ ձայնն ասաց. 5 «Ես Յիսուսն եմ, որին դու հալածում ես: Ուրքի՛ կանգնիր եւ 6 այդ քաղաքը մտնի՛ր, ու քեզ կ'ասուի, թէ դու ի՛նչ պէտք է անես»: Իսկ նրան ուղեկցող մարդիկ անշշունջ կանգնած էին. միայն նրա ձայնն էին լսում, բայց ոչինչ չէին փեսնում: Սօղոսը 7 գեպնից վեր կացաւ, սակայն բաց աչքերով իսկ ոչ ոքի չէր փեսնում: Նրա ձեռքից բռնած մտքին Դամասկոս: Եւ երեք օր 8 այնպեղ էր, բայց չէր փեսնում. ո՛չ կերաւ, ո՛չ էլ խմեց: Դամասկոսում Անանիա անունով մի աշակերտ կար. նրան փեսիլքի մէջ Տէրն ասաց՝ Անանիա՛: Սա ասաց՝ այսպեղ եմ, Տէր: Եւ 10 Տէրը նրան ասաց. «Ուրքի՛ կանգնիր ու գնա՛ այն փողոցով, որ Ուղիղ է կոչւում, եւ Յուդայի փանը կը փնտրես Սօղոս անունով Տարսոնացուն, որ դեռ աղօթքի մէջ է»: Եւ նա փեսիլքի մէջ 11 փեսաւ Անանիա անունով մի մարդու, որ մտաւ եւ ձեռքը դրեց իր վրայ, որպէսզի փեսնի: Անանիան պարասխանեց. «Տէր, 12 շաբերից լսեցի այդ մարդու մասին, թէ որքան չարիքներ է արել Երուսաղէմում քո սրբերին. եւ այսպեղ էլ քահանայապետներից իշխանութիւն ունի կապանքի փակ պահելու բոլոր նրանց, որ քո անունն են կանչում»: Տէրը նրան ասաց. «Գնա՛ դու, 14 որովհետեւ նա ինձ համար ընտրեալ անօթ է՝ իմ անունը փանելու հեթանոսների, թագաւորների եւ իսրայէլացիների առաջ. քանի որ ես ինքս եմ նրան ցոյց փալու, թէ նա ինչքան պէտք է 15 չարհարուի իմ անուան համար»: Անանիան զնաց եւ մտաւ այն 16 փունը. ու ձեռքը դնելով նրա վրայ՝ ասաց. «Սաւոնդ եղբայր, վեր նայիր. Տէրն ինձ ուղարկեց՝ Յիսուսը, որը քեզ երեսաց այն ճանապարհի վրայ, որով զալիս էիր, որպէսզի փեսնես ու լցունես Սուրբ Հոգով»: Եւ իսկոյն նրա աչքերից թեփերի պէս բաներ 17

18 ցած ընկան. ապա տեսաւ, ուրքի ելաւ ու մկրտուեց: Եւ սնունդ
ընդունելով՝ զօրացաւ ու Դամասկոսում մի քանի օր աշակերտ-
19 ների հետք էր: Եւ անմիջապէս ժողովարաններում Յիսուսին
20 քարոզեց՝ ասելով, թէ նա՛ է Ասարծու Որդին: Բոլոր նրանք, որ
լսում էին, զարմանում էին ու ասում. «Սա չէ՞ր, որ Երուսաղէ-
մում հալածում էր նրանց, ովքեր կանչում էին Քրիստոսի անու-
նը, եւ այսպէղ էլ նոյն բանի համար էր եկել, որպէսզի նրանց
21 կապանքի տակ պահած տանի քահանայապետներին»: Բայց
Սողոսը առաւել եւս էր զօրանում եւ նեղն էր դնում այն հրեա-
ներին, որոնք Դամասկոսում էին բնակւում, եւ ապացուցում էր,
22 թէ սա՛ է Քրիստոսը: Բազում օրեր անցնելուց յետոյ հրեաները
23 խորհուրդ արեցին նրան սպանելու: Նրանց նենգութիւնը Սո-
ղոսին յայտնի դարձաւ, քանի որ գիշեր-ցերեկ քաղաքի դռները
24 պահում էին, որպէսզի նրան սպանեն: Իսկ աշակերտները գի-
շերով վերցրին նրան եւ, պարսպից ցած կախելով, վանդակի
25 մէջ դրած իջեցրին: Երբ Սողոսը Երուսաղէմ եկաւ, փորձում
էր աշակերտներին յարել, բայց ամէնքը վախենում էին նրա-
26 նից. չէին հաւաքում, թէ իսկապէս աշակերտ էր դարձել: Բայց
Բառնաբասը նրան վերցրեց եւ բերեց առաքելների մօտ ու
նրանց պարմեց, թէ ինչպէս ճանապարհին նա տեսել էր Տիրո-
ջը, խօսել էր նրա հետ եւ թէ Դամասկոսում էլ Յիսուսի անու-
27 նով համարձակ քարոզել: Եւ Սողոսը աշակերտների հետք էր
եւ Երուսաղէմում շրջում էր նրանց հետ ու համարձակ քարո-
28 զում Տիրոջ անունով: Խօսում ու վիճում էր յունախօս հրեանե-
29 րի հետ, որոնք հետամտում էին նրան սպանել: Եղբայրները,
այս բանն իմանալով, նրան Կեսարիա իջեցրին եւ ուղարկեցին
30 Տարսոն: Սակայն եկեղեցին ամբողջ Հրէաստանում, Սամա-
րիայում ու Գալիլիայում խաղաղութեան մէջ էր եւ, ամրանալով
ու ընթանալով Տիրոջ երկիւղով, Սուրբ Հոգու մխիթարութեամբ
31 աճում էր: Եւ պարահեց, որ Պեպրոսը, բոլորի մէջ շրջելիս,
իջաւ նաեւ այն սրբերի մօտ, որոնք բնակւում էին Լիւդդայում:
32 Եւ այնպէղ գրաւ մի մարդու, որի անունը Ենեա էր, եւ որը ութ
տարուց ի վեր անդամալոյժ լինելով՝ մահճի մէջ պառկած էր:
33 Պեպրոսը նրան ասաց. «Ենեա՛, Տէր Յիսուս Քրիստոսը քեզ
բժշկում է, վեր կաց եւ յարդարի՛ր քո անկողինը»: Եւ նա իսկոյն
34 վեր կացաւ: Եւ բոլոր նրանք, որ Լիւդդայում եւ Սարոնայում
էին ապրում, տեսան նրան եւ իրենք էլ դէպի Տէրը դարձան:

Եւ Յոպպէում աշակերտք եղած մի կին կար՝ Տաբիթա անու- 35
նով, որ թարգմանաբար կոչւում է Այծեմնիկ. սրա կեանքը լի էր
բարի գործերով եւ ողորմութիւններով, որ նա կատարում էր:
Պատահեց, որ այն օրերին նա հիւանդացաւ ու մեռաւ. նրան 36
լողացրին եւ դրեցին վերնատունը: Եւ Լիւդդան Յոպպէին մօ- 37
տիկ էր. երբ աշակերտները լսեցին, թէ Պետրոսը այնպէղ է,
երկու մարդ ուղարկեցին նրա մօտ՝ աղաչելու, որ անյապաղ ի-
րենց մօտ գայ: Եւ Պետրոսը վեր կացաւ ու եկաւ նրանց հետ: 38
Երբ հասաւ, նրան վերնատուն բարձրացրին: Ու բոլոր այրիներ-
ը շրջապատեցին նրան. լալիս էին եւ ցոյց փալիս, թէ որքան
հագուստներ եւ զգեստներ էր կարել փութել Այծեմնիկը իրենց
համար: Պետրոսը բոլորին դուրս հանելով՝ ծնրադրեց, աղօթք 39
արեց եւ, դառնալով մարմնին, ասաց. «Տաբիթա՛, յանուն Տէր
Յիսուս Քրիստոսի վեր կաց կանգնիր»: Եւ նա բացեց իր աչ-
քերը ու Պետրոսին տեսնելով՝ ուղիղ նստեց: Պետրոսը ձեռքը 40
մեկնեց նրան ու վեր կացրեց: Կանչեց սրբերին ու այրիներ-
ին. եւ նրանց առաջ կենդանի կանգնեցրեց նրան: Եւ ամբողջ 41
Յոպպէում այս յայտնի դարձաւ, եւ շատերը հաւատարացին Տի-
րոջը: Պետրոսը շատ օրեր մնաց Յոպպէում՝ կաշեգործ ոմն 42
Սիմոնի մօտ:

Կեսարիայում Կոռնելիոս անունով մի մարդ կար, մի հարիւ- 10
րապետ «Իտալական» կոչուող գնդից. նա իր ամբողջ ընտա- 2
նիքով բարեպաշտ էւ աստուածավախ լինելով՝ շատ ողորմու-
թիւններ էր անում ժողովրդի մէջ եւ միշտ Աստծուն աղօթում
էր: Կեսարից յետոյ ժամը երեքի մօտ փեսիլքի մէջ նա յայտ- 3
նապէս տեսաւ Աստծու հրեշտակին, որ մտաւ իր մօտ ու իրեն
ասաց՝ Կոռնելիոն: Եւ նա, երբ նրան նայեց, զարհուրեց ու ա- 4
սաց՝ Ի՞նչ է, Տէր: Եւ հրեշտակը նրան ասաց. «Քո աղօթքներն
ու քո ողորմութիւնները, յիշատակուելով, Աստծու առաջ ելան:
Եւ արդ, մարդիկ ուղարկիր Յոպպէ եւ կանչիր ոմն Սիմոնի, որ 5
Պետրոս է կոչւում. նա մնում է կաշեգործ Սիմոնի մօտ, որի
փունը ծովին մօտ է»: Երբ իր հետ խօսող հրեշտակը գնաց, 7
կանչեց ծառաներից երկուսին եւ իր սպասաւորներից բարե-
պաշտ մի զինուորի ու նրանց ամէն բան պատմելով՝ Յոպպէ 8
ուղարկեց: Յաջորդ օրը, մինչ նրանք ճանապարհին էին եւ մօ- 9
տեցել էին քաղաքին, Պետրոսը կեսօրին փանիք բարձրացաւ
աղօթելու: Նա քաղց զգաց եւ ուրել էր ուզում: Եւ մինչ ճաշ 10

նում եմ ձեզ՝ ի՞նչ բանի համար ինձ կանչեցիք»։ Եւ Կոռնելիոսն 30
ասաց. «Սրանից չորս օր առաջ, այս ժամին, մինչ ժամը երեքի
աղօթքն էի անում իմ փանը, ահա սպիտակ զգեսքներով մի
մարդ եկաւ կանգնեց իմ առաջ ու ասաց. «Կոռնելիոն, քո ա- 31
ղօթքները լսելի եղան, եւ քո ողորմութիւնները յիշուեցին Աստ-
ծու առաջ։ Արդ, մարդ ուղարկիր Յոպպէ եւ կանչիր Սիմոնին, 32
որ Պետրոս է կոչւում. նա օթեանել է կաշեգործ ոմն Սիմո-
նի փանը, ծովի մօտ։ Նա կը գայ եւ կը խօսի քեզ հետ»։ Եւ 33
ես իսկոյն մարդ ուղարկեցի քեզ մօտ. դու լաւ արեցիր, որ ե-
կար։ Այժմ մենք բոլորս կանգնած ենք Աստծու առաջ՝ լսելու
այն ամենը, ինչ քեզ հրամայուած է Տիրոջից»։ Պետրոսը բե- 34
րանը բացեց եւ ասաց. «Ճշմարտեամբ վերահասու եմ եղել,
թէ Աստծու կողմից աշառութիւն չկայ, այլ՝ բոլոր ազգերի մէջ 35
ով երկնչում է նրանից եւ արդարութիւն է գործում, ընդունելի է
նրան։ Այս խօսքը նա ուղարկեց իսրայէլացիներին՝ աւերելով 36
խաղաղութիւն Յիսուս Քրիստոսի միջոցով. սա է բոլորի Տէրը։
Դուք ինքներդ գիպէք այդ խօսքը, որը փարածուեց Գալիլիայից 37
սկսած ամբողջ Հրէաստանում այն մկրտութիւնից յետոյ, որը
քարոզեց Յովհաննէսը. գիպէք Յիսուսին, որ Նազարեթից էր, 38
որին Աստուած օծեց Սուրբ Հոգով եւ զօրութեամբ, եւ որը շրջեց
բարիք անելով եւ սաքանայից բոլոր բռնուածներին բժշկելով,
որովհետեւ Աստուած նրա հետ էր։ Եւ մենք վկայում ենք այն 39
բոլորը, որ Հրէաստանում եւ Երուսաղէմում արեց նա, եւ որին
սպանեցին՝ խաչափայտից կախելով։ Երրորդ օրը Աստուած 40
նրան յարութիւն փութեց եւ թոյլ փութեց, որ նա երեւայ՝ ոչ թէ
ամբողջ ժողովրդին, այլ մեզ՝ վկաներիս, որ առաջուց Աստծուց 41
ընտրուած էինք եւ որ կերանք ու խմեցինք նրա հետ մեռելնե-
րից նրա յարութիւն առնելուց յետոյ։ Եւ նա պարտիրեց մեզ 42
քարոզել ժողովրդին եւ վկայութիւն փալ, թէ ի՞նքն է Աստծուց
սահմանուած դատաւորը, որ դատելու է կենդանիներին եւ մե- 43
ռածներին։ Բոլոր մարգարէները նրա մասին վկայում են, որ
բոլոր նրան հաւաքացողները նրա անունով մեղքերի թողու- 44
թիւն կը ստանան»։ Եւ մինչ Պետրոսը դեռ այս բաներն էր ա-
սում, Սուրբ Հոգին իջաւ բոլոր նրանց վրայ, ովքեր այս խօսքը 45
լսում էին։ Ծագումով հրեայ հաւաքացեալները, որոնք Պե-
տրոսի հետ էին եկել, զարմացան, որ հեթանոսների վրայ եւս 46
Սուրբ Հոգու շնորհները հոսում են. որովհետեւ լսում էին, որ

47 նրանք լեզուներ էին խօսում եւ փառաբանում Ասարծուն: Այն
 ժամանակ Պետրոսը պապասխանեց. «Ո՛վ կարող է արգելել,
 որ ջրով մկրպունեն սրանք, որոնք եւս Սուրբ Հոգին ընդունե-
 48 ցին, ինչպէս եւ մենք»: Եւ հրամայեց նրանց մկրպուել յանուն
 Յիսուս Քրիստոսի: Այն ժամանակ նրան աղաչեցին, որ մի քա-
 նի օր այնպեղ մնայ:

11 Առաքեալները եւ Հրեաստանի կողմերում գրնուող եղբայր-
 ները լսեցին, որ հեթանոսների մէջ էլ են ընդունել Ասարծու
 2 խօսքը: Բայց երբ Պետրոսը Երուսաղէմ ելաւ, հրեութիւնից
 դարձած հաւաքացեալները մեղադրում էին նրան եւ ասում.
 3 «Չթլփապուած մարդկանց մօպ մըրաւ եւ նրանց հետ կերաւ»:
 4, 5 Եւ Պետրոսն սկսեց հերթով պատմել նրանց ու ասաց. «Ես
 Յոպպէ քաղաքում աղօթում էի եւ յափշտակութեան մէջ մի քե-
 սիլք քեսայ. իջնում էր մի անօթ, մեծ սփռոցի նման, չորս ծայ-
 6 րերից երկնքից կախուած, որ հասաւ մինչեւ ինձ մօպ: Մինչ
 7 զազանները, սողունները եւ երկնքի թռչունները: Եւ լսեցի մի
 ձայն, որ ինձ ասում էր. «Վէ՛ր կաց, Պետրո՛ն, մորթի՛ր եւ կէ՛ր»:
 8 Բայց ես ասացի. «Քա՛ն լիցի, Տէ՛ր, որովհետեւ երբեք իմ բե-
 9 րանը պիղծ եւ անմաքուր բան չի մըրել»: Երկրորդ անգամ
 երկնքից ձայնն ինձ պապասխանեց. «Ինչ որ Ասարուած մա-
 10 քուր է դարձրել, դու այն պիղծ մի՛ համարիր»: Այս պապահեց
 11 երեք անգամ, եւ վերստին ամէն ինչ երկինք վերացաւ: Եւ ահա
 այն պահին երեք մարդ, որ Կեսարիայից ինձ մօպ էին ուղար-
 կուած, եկան եւ կանգնեցին այն փան առաջ, ուր ես գրնում
 12 էի: Եւ Հոգին ինձ ասաց, որ գնամ նրանց հետ առանց երկ-
 մըրելու: Ինձ հետ եկան նաեւ այս վեց եղբայրները, եւ մենք
 13 մըրանք այն մարդու փունը: Եւ նա մեզ պատմեց, թէ ինչ-
 պէս իր փանը քեսել է հրեշտակին, որ իրեն ասել է. «Յոպ-
 14 պէ մարդ ուղարկի՛ր եւ Պետրոս կոչուած Սիմոնին կանչի՛ր, որ
 քեզ պիտի ասի խօսքեր, որոնցով պիտի փրկուես դու, նաեւ՝
 15 քո ամբողջ փունը»: Եւ երբ սկսեցի խօսել, Սուրբ Հոգին իջաւ
 16 նրանց վրայ, ինչպէս որ իջել էր մեր վրայ սկզբում: Յիշե-
 ցի Տիրոջ խօսքը, որ ասում էր. «Յովհաննէսը մկրպեց ջրով,
 17 բայց դուք կը մկրպուէք Սուրբ Հոգով»: Արդ, եթէ Ասարուած
 միեւնոյն պարգելը նրանց եւս փուել է, ինչպէս եւ մեզ, երբ Տէր
 Յիսուս Քրիստոսին հաւաքացինք, ես ինչպէ՛ն կարող էի Ասար-

ծուն արգելք լինել»։ Այս բանը լսելով՝ լռեցին եւ փառաւորում 18
 էին Ասարծուն ու ասում. «Ուրեմն Ասարծուն հեթանոսներին եւս
 դէպի կեանք քանող ապաշխարութիւն քուցեց»։ Սպեւփանոսի 19
 դէմ կարարուած հալածանքի պարճառով ցրուածները հասան
 մինչեւ Փիւնիկէ, մինչեւ Կիպրոս ու Անպիոք. նրանք ոչ ոքի չէ-
 ին քարոզում խօսքը, այլ՝ միայն հրեաներին։ Եւ նրանց միջից 20
 որոշ մարդիկ՝ կիպրացիներ եւ կիւրենացիներ, Անպիոք մընե-
 լով, յոյներին էին դիմում՝ աւերարանելով Տէր Յիսուսին։ Եւ 21
 Տիրոջ զօրութիւնը նրանց հետ էր։ Նաւարացեալների մի բազ-
 մութիւն դէպի Տէրը դարձաւ։ Նրանց մասին այս լուրը հասաւ 22
 Երուսաղէմի եկեղեցուն։ Եւ Բառնաբասին ուղարկեցին մինչեւ
 Անպիոք։ Երբ սա եկաւ եւ պեսաւ Ասարծու շնորհները, ուրա- 23
 խացաւ եւ յորդորում էր բոլորին, որպէսզի նրանք յօժար սրտով
 յարած մնան Տիրոջը. ըստ որում նա բարի, Սուրբ Նոգով եւ 24
 հաւաքով լցուած մարդ էր. եւ Տիրոջը յարածների վրայ բազում
 ժողովուրդ աւելացաւ։ Ապա Բառնաբասը ելաւ գնաց Տարսոն՝ 25
 Սօղոսին փնտրելու եւ, նրան գտնելով, բերեց Անպիոք։ Ու 26
 նրանք երկուսով մի ամբողջ քարի հաւաքում էին եկեղեցու
 մէջ եւ ուսուցանում էին շատ շատերին։ Եւ առաջին անգամ
 Անպիոքում էր, որ աշակերտածներին «քրիստոնէականեր» անու-
 անեցին։ Այն օրերին Երուսաղէմից մարգարէներ իջան Ան- 27
 պիոք։ Նրանցից մէկը, որի անունը Ագաբոս էր, վեր կենալով, 28
 Նոգու միջոցով կանխանշեց, որ ամբողջ աշխարհում մեծ սով
 է լինելու, որը եւ եղաւ Կոողէոս կայսեր օրով։ Եւ Անպիոքի 29
 աշակերտները որոշեցին, որ աշակերտների կողմից, այնքան,
 որքան նրանցից իւրաքանչիւրը կարող էր, նպաստ ուղարկեն
 Նրեաստանում բնակուող եղբայրների համար, ինչ որ արդա- 30
 րեւ արեցին՝ Բառնաբասի եւ Սօղոսի ձեռքով ուղարկելով եկե-
 ղեցու երեցներին։

Այդ ժամանակներում Ներովդէս թագաւորը ձեռնարկեց ե- 12
 կեղեցուց ոմանց չարչարելու գործին եւ Յովհաննէսի եղբո- 2
 րը՝ Յակոբոսին, սրով սպանեց։ Երբ պեսաւ, որ այդ հաճելի 3
 է հրեաներին, աւելի առաջ գնաց եւ Պեպրոսին էլ բռնեց։ Բա-
 դարջակերաց օրերն էին. երբ նրան բռնեց, բանտ դրեց եւ 4
 իւրաքանչիւրը չորս զինուորից բաղկացած չորս խմբի յանձ-
 նեց, որ նրան պահեն. եւ ուզում էր զարկից յետոյ նրան դուրս
 հանել՝ դատելու ժողովրդի առջեւ։ Պեպրոսը բանտում մնում 5

էր հսկողութեան ներքոյ. իսկ եկեղեցում նրա համար անդա-
6 դար աղօթքներ էին արում առ Աստուած: Եւ երբ Ներով-
դէսն ուզեց նրան դուրս բերել, այն գիշեր Պեպրոսը, կրկնա-
կի շղթաներով կապուած, երկու զինուորների միջեւ քնած էր.
7 իսկ պահապանները դռան առաջ բանարը պահպանում էին: Եւ
սահա Տիրոջ հրեշտակը եկաւ, կանգնեց մօտը, ու մի լոյս ծա-
գեց այդ տեղի վրայ: Ապա բոթեց Պեպրոսի կողերը, նրան
վեր կացրեց՝ ասելով. «Իսկոյն վեր կաց»: Եւ շղթաներն ըն-
8 կան նրա ձեռքից: Եւ հրեշտակը նրան ասաց. «Գօտիդ կա-
պիր եւ հողաթափները ոտքերդ գցիր»: Եւ նա այնպէս արեց:
Ապա նրան ասաց. «Զգեստներդ վրադ գցիր եւ արի՛ իմ յե-
9 տեւից»: Եւ նա ելնելով գնում էր նրա յետեւից ու չէր իմա-
նում, թէ հրեշտակի միջոցով պապահա՞ծը իրական է, որովհե-
10 տեւ կարծում էր, թէ տեսիլք է տեսնում: Եւ երբ նրանք ան-
ցան առաջին պահականոցից եւ ապա երկրորդից, եկան մին-
չէւ երկաթեայ դուռը, որը հանում էր քաղաք: Դուռը իրեն-իրեն
բացուեց նրանց առջեւ. եւ, մի փողոց մտնելով, անցան նրա
11 միջով. ապա հրեշտակը իսկոյն նրանից հեռացաւ: Երբ Պեպ-
րոսը ուշքի եկաւ, ասաց. «Այժմ ճշմարտապէս գիտեմ, որ Տէրն
ուղարկեց իր հրեշտակին եւ ինձ փրկեց Ներովդէսի ձեռքից եւ
12 հրեայ ժողովրդի ամէն ակնկալութիւնից»: Եւ ուշքի եկած լինե-
լով՝ եկաւ Մարիամի՝ Մարկոս կոչուած Յովհաննէսի մօր տունը.
13 այնպեղ հաւաքուել էին շաբերն ու աղօթք էին անում: Տան
դուռը բախելիս՝ Ռոդէ անունով մի աղախին մօտեցաւ եւ ա-
14 կանջ էր դնում: Եւ ճանաչելով Պեպրոսի ձայնը՝ ուրախութիւ-
նից դուռը չբացեց, այլ ներս վազելով պապմեց, թէ Պեպրոսը
15 դռանը կանգնած է: Նրանք ասացին նրան՝ գժուել ես: Իսկ
աղախինը առաւել եւս պնդում էր, թէ այդպէս է: Ապա նրանք
16 ասացին՝ նրա հրեշտակն է: Իսկ Պեպրոսը շարունակում էր
17 թակել դուռը: Երբ բացեցին, տեսան նրան ու զարմացան: Եւ
նա ձեռքով նրանց նշան էր անում, որ լռեն. եւ պապմեց, թէ
ինչպէս Տէրը իրեն հանեց բանարից: Ապա ասաց. «Այս բաները
պապմեցէ՛ք Յակոբոսին եւ եղբայրներին»: Եւ ինքը ելաւ գնաց
18 այլ տեղ: Եւ երբ առաւօր եղաւ, զինուորների մէջ մեծ խռովու-
19 թիւն ընկաւ, թէ արդեօք Պեպրոսն ի՛նչ եղաւ: Իսկ Ներովդէսը,
երբ նրան փնտռեց ու չգտաւ, պահակներին հարցաքննելուց յե-
տոյ հրամայեց սպանել նրանց: Ապա Պեպրոսը Նրէաստանից

Կեսարիա իջաւ ու այնպեղ էր մնում: Եւ Ներովդէսը ցատու- 20
մով էր լցուած փիրոսցիների եւ սիդոնացիների դէմ: Նրանք
միաբանուած՝ եկան նրա մօտ եւ համոզելով Բղասարոսին՝ թա-
գաւորի սենեկապետին, խաղաղութիւն խնդրեցին, քանի որ ի-
րենց երկիրը նրա երկրից էր կերակրում: Եւ որոշուած օ- 21
րը Ներովդէսը թագաւորական զգեստ էր հագել եւ աստան էր
նստել ու հրապարակաւ խօսում էր նրանց հետ: Իսկ ամբոխը 22
աղաղակում էր. «Աստուած է, որ խօսում է եւ ոչ թէ մարդ»: Եւ 23
անմիջապէս հրեշտակը հարուածեց նրան, որովհետեւ Աստծուն
փառք չտուեց. եւ որդերի կեր դառնալով՝ մեռաւ: Իսկ Աստ- 24
ծու խօսքը աճում ու բազմանում էր: Բառնաբասն ու Սօդոսը, 25
երբ իրենց պաշտօնը կատարեցին, Երուսաղէմից վերադար-
ձան: Իրենց հետ վերցրել էին նաեւ Յովհաննէսին, որ Մարկոս
էր կոչում:

Անպիտքում գրնուող եկեղեցում կային մի քանի մարգա- 13
րէներ եւ ուսուցիչներ՝ Բառնաբասը եւ Շմաւոնը, որ կոչում
էր Նիզեք, Ղուկիոս Կիրենացին, Մանայենը, որ Ներովդէս
չորրորդապետի դայեկորդին էր, եւ Սօդոսը: Մինչ նրանք Տի- 2
րոջ պաշտամունքի մէջ էին եւ ծոմ էին պահում, Սուրբ Նոգին
ասաց նրանց. «Բառնաբասին եւ Սօդոսին առանձնացրէք ինձ
համար, որ անեն այն գործը, որին ես դրանց կոչել եմ»: Այն 3
ժամանակ ծոմ պահելով եւ աղօթելով՝ ձեռք դրեցին նրանց
վրայ եւ ուղարկեցին: Ուստի նրանք, Սուրբ Նոգուց ուղար- 4
կուած, իջան Մելեկիա ու այնպեղից նաւարկեցին դէպի Կիպ-
րոս: Եւ Սալամինա հասնելով՝ հրեաների ժողովարաններում 5
Աստծու խօսքն էին քարոզում: Որպէս օգնական ունէին նաեւ
Յովհաննէսին: Շրջելով ամբողջ կղզին մինչեւ Պափոս՝ այն- 6
պեղ գրան մի ոմն մոգի, որ մի հրեայ սուր մարգարէ էր, եւ որի
անունը Բարեյեսու էր. սա բղէշիսի փոխանորդ Սերգէոս Պօ- 7
ղոսի հետ էր ապրում, որը մի իմաստուն մարդ էր: Սերգէոսը
աղաչելով Բառնաբասին եւ Սօդոսին, ուզում էր լսել Աստծու 8
խօսքը: Բայց նրանց դէմ դուրս եկաւ Եղիմաս մոգը (որովհե-
տեւ նրա անունը այսպէս է թարգմանում) եւ ուզում էր բղէշ- 8
իսի փոխանորդին հաւաքից շեղել: Իսկ Սօդոսը, որը եւ Պօ- 9
ղոսն է, Սուրբ Նոգով լցուած, նայեց նրան ու ասաց. «Ո՛ր 10
դու, որ լի ես ամէն նենգութեամբ ու խորամանկութեամբ, որ-
դի՛ սափանայի, թշնամի՛ ամէն արդարութեան: Տիրոջ ուղիղ

- 11 ճանապարհները շեղելուց չեն դադարի: Եւ արդ, ահա Տիրոջ ձեռքը քեզ վրայ է. եւ կոյր կը լինես, որ միառժամանակ արեւ չպեսնես»: Եւ անմիջապէս նրա վրայ մէզ ու խաւար իջաւ. եւ խարխափելով՝ առաջնորդողներ էր փնտրում:
- 12 Այն ժամանակ բղէշխի փոխանորդը, պապահաճները պեսնելով, հաւաքաց՝ զարմանալով Տիրոջ վարդապետութեան վրայ:
- 13 Պափոսից խարխսխ վերցնելով՝ Պօղոսը եւ իր հետ եղողները եկան Պամփիլիայի Պերգէ քաղաքը: Յովհաննէսը, նրանցից բաժանուելով, Երուսաղէմ վերադարձաւ, իսկ նրանք, առաջ գնալով, Պերգէից եկան Պիսիդեան Անտիոք քաղաքը. եւ շաբաթ օրը, ժողովարան մտնելով, նստեցին: Եւ Օրէնքի ու մարգարէների ընթերցումից յետոյ, ժողովարանի պետերը նրանց մօտ մէկին ուղարկեցին ու ասացին. «Եղբայրներ, եթէ ունէք միսիթարանքի խօսքեր ժողովրդին, խօսեցէ՛ք»: Պօղոսը ուրքի կանգնեց, ձեռքը շարժեց ու ասաց. «Ո՛վ իսրայէլացիներ, եւ դո՛ւք, որ Աստուծոց երկնչում էք, լսեցէ՛ք. Իսրայէլի այս ժողովրդի Աստուածը ընտրեց մեր հայրերին եւ Եգիպտացիների երկրում, պանդխտութեան ժամանակ, ժողովրդին բարձրացրեց եւ հօգօր բազուկով նրանց այնպեղից հանեց: Եւ շուրջ քառասուն տարի ժամանակով անապատում նրանց կերակրեց: Եւ Քանանու երկրում եօթը ազգեր խորպակելով՝ նրանց հողը որպէս ժառանգութիւն տուեց նրանց: Եւ դրանից յետոյ շուրջ չորս հարիւր յիսուն տարի նրանց տուեց դաւաւորներ՝ մինչեւ Սամուէլ մարգարէն: Եւ այնուհետեւ թագաւոր խնդրեցին. ու Աստուած թագաւոր տուեց նրանց Բենիամինի ցեղից Կիսի որդուն՝ Սաուլին, քառասուն տարի: Եւ երբ նրան փոխեց, նրանց համար մեջպեղ բերեց Դաւթին որպէս թագաւոր, որի մասին եւ վկայելով՝ ասաց. «Գրայ Յեսսէի որդի Դաւթին՝ իմ սրտով մի մարդու, որը պիտի կարարի իմ ամբողջ կամքը»:
- 23 Աստուած, ըստ իր խոստման, սրա սերնդից յարուցեց Իսրայէլի համար մի փրկչի՝ Յիսուսին: Նրա գալստից առաջ, նրա առջեւից գնացողը՝ Յովհաննէսը, Իսրայէլի ամբողջ ժողովրդին քարոզել էր ապաշխարել եւ մկրտուել: Եւ երբ Յովհաննէսը իր գործունէութեան ընթացքն աւարտեց, ասաց. «Իմ մասին ի՛նչ էք կարծում, ո՞վ եմ. ես Քրիստոսը չեմ, այլ ահա իմ յետեւից գալիս է նա, որի ուրբերի կօշիկներն արձակելու արժանի չեմ»:
- 26 Եղբայրներ, Աբրահամի տոհմի որդիներ եւ ձեր մէջ նրանք, որ

Աստուծոց երկնչում են, ձեզ ուղարկուեց փրկութեան այս խօսքը. բայց Երուսաղէմում բնակուողները եւ նրանց իշխանաւորները 27 չճանաչեցին Յիսուսին եւ նրան դաւապարտելով՝ կապարեցին մարգարէների խօսքը, որ ամէն շաբաթ ընթերցում էին: Եւ մա- 28 հուան արժանի ոչ մի յանցանք չգտնելով՝ Պիղատոսին խնդրեցին սպանել նրան: Եւ երբ կապարեցին այն ամէնը, ինչ նրա 29 մասին գրուած էր, խաչափայտից իջեցնելով նրան՝ գերեզման դրեցին: Բայց Աստուած մեռելներից յարութիւն փութեց նրան, 30 որ բազում օրեր երեսաց նրանց, որոնք նրա հետ Գալիլիայից Երուսաղէմ էին բարձրացել եւ որոնք այժմ իսկ ժողովրդի ա- 31 ռաջ նրա վկաներն են: Եւ մենք ձեզ աւերարանում ենք այն 32 խոսքումը, որ արուած էր մեր հայրերին, եւ Աստուած նոյնը 33 կապարեց մեզ՝ նրանց որդիների համար՝ յարութիւն փալով Յիսուսին, ինչպէս գրուած է երկրորդ սաղմոսում. «Դու իմ Արդին ես, եւ ես այսօր ծնեցի քեզ»: Եւ որ նրան յարութիւն փու- 34 եց մեռելներից ու այլեւս ապականութեան չի դառնալու, այդ մասին այսպէս է ասում. «Ձեզ պիտի փամբաւորին խոստա- 35 ցուած վստահելի սրբութիւնները»: Ուստի եւ մի ուրիշ փեղ էլ 36 ասում է. «Քո Սրբին ապականութիւն փեսնել չես փայ»: Սա- 37 կայն Դաւիթը իր սերնդի ժամանակ ծառայեց եւ Աստուծո կամ- 38 քով վախճանուեց ու աւելացաւ իր հայրերի վրայ, եւ նրա մար- 39 մինը ապականութիւն փեսաւ: Բայց Յիսուս, որին Աստուած 37 յարութիւն փութեց, ապականութիւն չփեսաւ: Եղբայրներ, թող 38 ձեզ յայտնի լինի, որ նրանով է ձեզ համար մեղքերի թողութիւն աւերարանում. եւ այն ամենից, որոնցից չկարողացաք Մով- 39 սէսի օրէնքով արդարանալ, նրանով կ'արդարանայ, ով հաւա- 40 րում է: Զգոյ՛ջ կացէք, գուցէ ձեր գլխին գայ այն, ինչ ասուած է մարգարէների գրուածքներում. «Տեսէ՛ք, արհամարհողներ, եւ 41 զարմացէ՛ք ու չքուեցէ՛ք. որովհետեւ ես ձեր օրերում մի գործ եմ կատարելու, այնպիսի մի գործ, որին չպիտի հաւաքաք, ե- 42 թէ մէկը ձեզ պատմի այն»: Եւ երբ Բառնաբասն ու Պողոսը այնպէղից ելան, աղաչում էին, որ միւս շաբաթ էլ նոյն բա- 43 ներն ասեն իրենց: Եւ երբ ժողովուրդը ցրուեց, հրեաներից եւ 43 հրէութեան դարձած աստուածապաշտներից շաբերը գնում էին Պողոսի եւ Բառնաբասի յետեւից, որոնք խօսում էին նրանց հետ ու համոզում նրանց, որ շարունակեն մնալ Աստուծո շնորհի մէջ: Եւ երբ յաջորդ շաբաթ օրը եկաւ, գրեթէ ամբողջ քաղաքը 44

45 հաւաքուեց Ասարծու խօսքը լսելու: Երբ հրեաները այդ բազմութիւնը տեսան, նախանձով լցուեցին եւ, Պօղոսի ասածներին
 46 ընդդիմախօսելով, հայհոյում էին: Իսկ Պօղոսն ու Բառնաբասը համարձակ կերպով ասում էին. «Նախ ձեզ պէտք է Ասարծու խօսքը խօսեի՞նք. բայց քանի որ դուք այն մերժում էք եւ ձեզ արժանի չէք համարում յաւիտենական կեանքի, ահա մենք դառնում ենք դէպի հեթանոսները. որովհետեւ Տէրը մեզ այսպէս պարուիրեց. «Քեզ դրեցի որպէս հեթանոսների լոյս, որպէսզի դու փրկութեան միջոց լինես մինչեւ երկրի ծագերը»: Այս բանը լսելով՝ հեթանոսները ուրախացան եւ փառաւորում էին Տիրոջ խօսքը. եւ ովքեր սահմանուած էին յաւիտենական կեանքի
 49 համար, հաւաքացին: Եւ Ասարծու խօսքը ամբողջ գաւառում տարածւում էր: Բայց հրեաները աստուածապաշտ եւ երեսելի կանանց ու քաղաքի գլխաւորներին գրգռեցին եւ, Պօղոսի ու Բառնաբասի դէմ հալածանք յարուցելով, իրենց սահմաններ
 51 րից նրանց դուրս հանեցին: Իսկ նրանք, իրենց ուրբերի փոշին նրանց վրայ թափ տալով, եկան Իկոնիոն: Եւ աշակերտները լցուեցին ուրախութեամբ եւ Սուրբ Նոգով:

14 Իկոնիոնում Պօղոսն ու Բառնաբասը միասին էին մտնում հրեաների ժողովարանը եւ նոյն ձեւով խօսում, այնպէս որ թէ՛ հրեաների եւ թէ՛ հեթանոսների մի մեծ բազմութիւն հաւաքաց: Բայց չհաւաքացող հրեաները հեթանոսների մտքերը եւս չարացրին եղբայրների դէմ: Նրանք երկար ժամանակ շրջում էին եւ համարձակ խօսում. եւ Տէրը վկայում էր իր շնորհի խօսքի մասին՝ թոյլ տալով, որ նրանց ձեռքով նշաններ
 4 եւ զարմանալի գործեր լինեն: Եւ քաղաքի բազմութեան մէջ պառակտւում առաջ եկաւ. ոմանք հրեաների կողմն էին, եւ ոմանք՝ առաքելաւորների: Երբ հեթանոսներն ու հրեաները իրենց իշխանաւորներով միասին նրանց անարգելու եւ քարկոծելու դիմեցին, նրանց լուր տրուեց, եւ փախան լիկայոնացիների Լիսպրա եւ Դերբէ քաղաքներն ու շրջակայ գաւառը եւ այնպէս
 7 էին աւերարանում: Եւ Լիսպրայում մի մարդ կար՝ նստած, ուրբից տկար, ի ծնէ կաղ, որը երբեք չէր քայլել: Սա լսեց Պօղոսի խօսքերը, որը, նրան նայելով եւ տեսնելով, թէ փրկութեան հաւատ ունի, բարձրաձայն ասաց. «Մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի անունով քեզ եմ ասում. կանգնի՛ր քո ուրբերի
 10 վրայ ուղիղ»: Եւ նա վեր ցատկեց ու վազվզում էր: Եւ ժո-

ղովրդի բազմութիւնը, Կեսանելով այն, ինչ Պօղոսն արեց, իր ձայնը բարձրացրեց եւ լիկայոներէն ասաց. «Աստուածներ, մարդկանց կերպարանքով, իջան մեզ մօտ»։ Եւ Բառնաբասին Դիոս էին կոչում, իսկ Պօղոսին՝ Ներսէս, քանի որ նա էր խօսքն առաջնորդողը։ Իսկ քաղաքի մուտքին կանգնած Դիոսի քուրմը, ցուլեր եւ պսակներ հասցնելով դռան մօտ, կամենում էր զոհ մաքուցել բազմութեան հետ միասին։ Իսկ Բառնաբաս եւ Պօղոս առաքեալները, երբ այդ լսեցին, իրենց զգեստները պալառնոսներով՝ ամբոխի միջից դուրս վազեցին. աղաղակում էին եւ ասում. «Ո՛վ մարդիկ, այդ ի՞նչ էք անում դուք. մենք էլ բնութեամբ ձեզ նման մարդիկ ենք, որ ձեզ աւերարանում ենք, որպէսզի այդպիսի ունայնութիւններից դառնաք դէպի կենդանի Աստուածը, որն սրբեղծեց երկինքը եւ երկիրը եւ ծովը եւ ամէն ինչ, որ նրանց մէջ կայ։ Նա անցեալ ժամանակներում բոլոր հեթանոս ազգերին թոյլ տուեց, որ գնան իրենց ճանապարհներով։ Եւ սակայն նա իրեն առանց վկայութեան չթողեց, այլ իր բարերարութեամբ երկնքից ձեզ անձրեւներ տուեց ու պողաբեր եղանակներ՝ լիացնելով ձեզ կերակուրներով, իսկ ձեր սրտերը՝ ուրախութեամբ»։ Եւ այս ասելով՝ հազիւ հանդարտեցրին ժողովրդի բազմութիւնը, որ իրենց զոհ չմաքուցեն, այլ իւրաքանչիւրը գնայ իր տեղը։ Եւ մինչ նրանք շրջում եւ ուսուցանում էին, Անտիոքից եւ Իկոնիոնից եկան հասան հրեաներ, որոնք Պօղոսի եւ Բառնաբասի հետ համարձակութեամբ վիճելով՝ խաբեցին ժողովրդին, որ հեռու մնան նրանցից։ Եւ ասում էին. «Ոչ մի ճշմարիտ բան չեն ասում, այլ ամէն ինչ ստում են»։ Եւ Պօղոսին քարկոծելով՝ քարշ տուին քաղաքից դուրս ու նրան մեռած էին համարում։ Եւ երբ աշակերտները նրան շրջապատեցին, վեր կացաւ եւ քաղաք մտաւ ու յաջորդ օրն իսկ Բառնաբասի հետ միասին ելաւ գնաց Դերբէ։ Այդ քաղաքում աւերարանելուց եւ շապերին աշակերտ դարձնելուց յետոյ, վերադարձան Լիսպորա, Իկոնիոն եւ Անտիոք՝ աշակերտածների սրտերը ամրացնելով եւ յորդորելով, որպէսզի հաստատ մնան հաւաքի մէջ։ Եւ ասում էին. «Բազում նեղութիւններ կրելով է, որ մենք պէտք է մընենք Աստուծոյ արքայութիւնը»։ Նրանց համար իւրաքանչիւր եկեղեցու վրայ երեցներ ձեռնադրեցին, պահեցողութեամբ հանդերձ աղօթք արեցին եւ նրանց յանձնեցին Տիրոջը, որին հաւաքացել էին։ Պիսիդիայի մէջ շրջելով

24 եկան Պամփիլիա: Եւ Պերզէում եւս Տիրոջ խօսքը քարոզելուց
 25 յետոյ իջան Արարալիա: Այնպէտից էլ նաւարկելով՝ գնացին
 Անարիոք, որպէտից էլ յանձնուած էին Ասպծու շնորհներին այն
 26 գործի համար, որ կարարեցին: Եւ երբ եկան ու հաւաքեցին
 եկեղեցին, պարմեցին, թէ Աստուած նրանց հետ ինչքան բա-
 ներ արեց եւ թէ ինչպէս հեթանոսների առաջ հաւարի դուռը
 27 բացեց: Եւ երկար ժամանակ շրջում էին աշակերպների հետ:

15 Նրէասարանից իջել էին ոմանք Անարիոք եւ եղբայրներին ու-
 սուցանում էին. «Մովսէսի օրէնքի համաձայն, եթէ չթլփապուէք,
 2 չէք կարող փրկուել»: Եւ երբ Պօղոսի եւ Բառնաբասի ու նրանց
 միջեւ շար հակառակութիւն եւ վէճ առաջացաւ, վճռեցին, որ
 Պօղոսն ու Բառնաբասը եւ նրանցից ոմանք այդ խնդրի հա-
 մար Երուսաղէմ բարձրանան, առաքեալների եւ երէցների մօտ:
 3 Եկեղեցու կողմից ճանապարհ դրուելուց յետոյ, նրանք շրջելով
 անցան Փիւնիկիէ եւ Սամարիայի միջով եւ պարմեցին հեթա-
 նոսների դարձի մասին՝ մեծ ուրախութիւն պարճառելով բո-
 4 յոր եղբայրներին: Եւ երբ Երուսաղէմ հասան, եկեղեցու ա-
 ռաքեալների ու երէցների կողմից ընդունուեցին. պարմեցին,
 5 թէ Աստուած ինչ բաներ արեց իրենց միջոցով: Փարիսեցի-
 ների հերձուածից մի քանի հաւաքացեալներ վեր կացան ու
 6 ասացին. «Դրանց պէտք է թլփապել եւ պարուիրել, որ պա-
 7 հեն Մովսէսի օրէնքը»: Եւ առաքեալներն ու երէցները հա-
 8 ւաքուեցին այս բանը քննութեան առնելու համար: Եւ շար
 վէճ լինելուց յետոյ, Պետրոսը ոտքի կանգնեց ու նրանց ա-
 9 սաց. «Եղբայրներ, դուք ինքներդ գիտէք, որ ձեր մէջ առաջին
 օրերից Աստուած ինձ ընտրեց, որ հեթանոսները իմ բերանով
 10 Աւետարանի խօսքը լսեն եւ հաւաքան: Եւ սրբազեպն Աս-
 11 տուած նրանց վկայեց՝ Սուրբ Նոգին քալով նրանց այնպէս,
 ինչպէս քուեց մեզ: Եւ նրանց ու մեր միջեւ ոչ մի խարու-
 12 թիւն չդրեց՝ հաւաքով մաքրելով նրանց սրտերը: Արդ, ինչո՞ն
 էք փորձում Ասպծուն՝ աշակերպների վզին դնելով մի լուծ, ո-
 11 թը ոչ մեր հայրերը եւ ոչ էլ մենք կարողացանք քանել: Այլ
 Տէր Յիսուս Զրիստոսի շնորհով հաւաքում ենք, որ կը փրկու-
 12 ենք, ինչպէս եւ նրանք»: Ամբողջ ժողովը լռեց. ապա լսում էին
 Բառնաբասի ու Պօղոսի պարմելը, թէ Աստուած նրանց ձեռքով
 ինչքան նշաններ եւ զարմանալի գործեր կարարեց հեթանոս-
 13 ների մէջ: Երբ նրանք լռեցին, Յակոբոսը, խօսք առնելով, ա-

սաց. «Եղբայրներ, լսեցէ՛ք ինձ. Շմաւոնը պատմեց, թէ ինչպէս 14
 Աստուած առաջուց հոգածութիւն ցոյց տուեց՝ հեթանոսներից
 իր անունով մի ժողովուրդ ունենալու համար: Եւ այդ բանում 15
 մարգարէների խօսքերը համընկնում են իրար, ինչպէս որ գրու-
 ւած է. «Սրանից յետոյ կը վերադառնամ եւ կը շինեմ Դաւթի 16
 փուլ եկած տունը եւ նրա աւերակները վերստին կը շինեմ եւ կը
 վերականգնեմ այն, որպէսզի Տիրոջը փնտրեն մնացած մար- 17
 դիկ, ինչպէս եւ բոլոր հեթանոսները, որոնց վրայ դրուած է իմ
 անունը», - ասում է Տէրը, նա, որ անում է այս բոլորը: Ի յաւի- 18
 րենից յայտնի են Տիրոջը իր բոլոր գործերը: Դրա համար ես
 էլ ինձ իրաւունք եմ վերապահում չնեղել նրանց, ովքեր հեթա- 19
 նոսներից դառնում են Աստուծոյ, այլ գրել նրանց, որ խորշեն 20
 կուռքերին զոհուած կերակուրներից եւ պոռնկութիւնից, խեղ-
 դամահ արուած կենդանիներից եւ արիւնից. քանի որ Մով- 21
 սէսը, առաջին սերունդներից սկսած, իւրաքանչիւր քաղաքում
 իր քարոզիչներն ունի, եւ նա ամէն շաբաթ օր ժողովարանում
 ընթերցում է»: Այն ժամանակ առաքեալներին եւ երէցներին, 22
 ամբողջ եկեղեցու հետ միասին, հաճելի թուաց, որ իրենց մի-
 ջից ընտրուած մարդիկ ուղարկեն Անտիոք՝ Պողոսի եւ Բառ-
 նաբաասի հետ. Յուդային՝ Բարսաբա կոչուածին եւ Շիղային,
 որոնք գլխավորներն էին: Եւ եղբայրներին նրանց միջոցով 23
 գրեցին հետեւեալը. «Առաքեալները, երէցները եւ եղբայրները
 Անտիոքում, Սիրիայում եւ Կիլիկիայում հեթանոսներից եղող
 եղբայրներիդ ողջոյն են յղում: Քանի որ լսեցիք, թէ ոմանք, 24
 իբրեւ թէ մեզնից, որոնց մենք հրաման չենք տուել, խռովեցրել
 են ձեզ խօսքերով եւ խախտել են ձեր մտքերը՝ ասելով, թէ պէտք
 է թլփապուել եւ օրէնքը պահել. ուստի, հաճելի թուաց մեզ՝ մի- 25
 ապեղ հաւաքուածներիս, ուղարկել ձեզ մօտ ընտրուած մարդ-
 կանց՝ մեր սիրելիներին, Բառնաբաասի ու Պողոսի հետ, մար- 26
 դիկ, որոնք իրենց անձը նուիրեցին մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 անուան համար: Արդ, ուղարկեցինք Յուդային եւ Շիղային, որ 27
 նրանք էլ խօսքով նոյնը պատմեն. որովհետեւ հաճելի թուաց
 Մուրբ Նոգուն եւ մեզ՝ աւելի ոչ մի բեռ չդնել ձեր վրայ, բա- 28
 ցի այս կարեւորներից. այն է՝ հեռու մնալ կուռքերին զոհուած 29
 կերակուրներից եւ արիւնից, խեղդամահ արուած կենդանի-
 րից ու պոռնկութիւնից. ձեզ դրանցից հեռու պահելով՝ լաւ կ'ա-
 նէք: Ողջ եղէք»: Եւ նրանք մեկնելով՝ ճանապարհ դրուեցին 30

եւ Անպիտոք իջան ու ժողովրդին հաւաքելով՝ նամակը փոխեցին:
 31 Եւ նրանք ընթերցելով՝ այդ մխիթարութեան համար ուրախա-
 32 ցան: Յուդան եւ Շիդան, քանի որ նրանք էլ մարգարէներ էին,
 բազում խօսքերով յորդորեցին եղբայրներին եւ ամրապնդեցին
 33 նրանց: Եւ միառժամանակ այնպէղ մնալով՝ եղբայրների կող-
 մից խաղաղութեամբ յետ ուղարկուեցին առաքեալների մօտ:
 34, 35 Սակայն Շիդային հաճելի թուաց այնպէղ մնալ: Իսկ Պօղոսն
 ու Բառնաբասը շրջում էին Անպիտոքում եւ շատ ուրիշների հետ
 36 ուսուցանում ու աւերարանում էին Ասպծու խօսքը: Իսկ մի
 քանի օր յետոյ Պօղոսը Բառնաբասին ասաց. «Վերադառնանք
 եւ շրջենք եղբայրների մէջ բոլոր այն քաղաքներում, որպէղ
 քարոզեցինք Տիրոջ խօսքը՝ փեսնելու, թէ ինչ վիճակում են»:
 37 Բառնաբասն ուզում էր Մարկոս կոչուած Յովհաննէսին էլ հե-
 38 րը փանել, բայց Պօղոսը չէր ուզում, որ Պամփիլիայում իրեն-
 ցից հեռացած եւ գործի համար իրենց հետ չեկած մէկին իրենց
 39 հետ փանեն: Եւ նրանց մէջ գծարութիւն առաջացաւ, այնքան,
 որ իրարից բաժանուեցին. Բառնաբասը Մարկոսին վերցնելով՝
 40 նաւարկեց դէպի Կիպրոս: Իսկ Պօղոսը Շիդային ընտրելով՝
 ճանապարհ ընկաւ՝ եղբայրների կողմից յանձնուելով Ասպծու
 41 շնորհին. եւ շրջում էր Ասորիքի եւ Կիլիկիայի կողմերում ու
 ամրապնդում էր եկեղեցիները:

16 Պօղոսը եկաւ հասաւ Դերբէ եւ Լիսպրա: Եւ այնպէղ Տիմո-
 թէոս անունով մի աշակերտ կար, հաւաքացեալ հրեայ կնոջ եւ
 2 հեթանոս հօր որդի, որը վկայուած էր լիսպրացի եւ իկոնիացի
 3 եղբայրների կողմից: Պօղոսն ուզեց նրան իր հետ փանել ու
 վերցրեց թլփապեց նրան՝ այդ փեղերում գրնուող հրեաների
 պարճառով, քանի որ բոլորը գիտէին, թէ նրա հայրը հեթանոս
 4 էր: Երբ անցնում էին քաղաքներով, նրանց յանձնարարում
 էին պահել Երուսաղէմում գրնուող առաքեալների եւ երեցնե-
 5 ռի կողմից պարուիրուած հրամանները: Այսպէս, եկեղեցի-
 ները ամրապնդում էին հաւաքի մէջ ու օրէցօր նրանց թիւն
 6 աւելանում էր: Շրջեցին Փռիզիայում եւ Գաղափիայի կողմե-
 րում Մուրբ Նոգուց արգելուելով, որ Ասիայի նահանգում խօսքը
 7 չքարոզեն: Բայց երբ Միսիայի մօտերքը եկան, փորձում էին
 Բիւթանիա գնալ, սակայն Յիսուսի Նոզին նրանց թոյլ չփոխեց:
 8, 9 Ուստի, Միսիայի միջով անցնելով, Տրովադա իջան: Գիշերը
 Պօղոսին մի փեսիլք երեւաց. մի մակեդոնացի մարդ կանգնել

աղաչում էր նրան ու ասում. «Մակեդոնիա անցիր եւ օգնիր մեզ»: Եւ երբ նա այդ փեսիլքը փեսաւ, իսկոյն ուզեցինք ա- 10
ռաջ գնալ դէպի Մակեդոնիա՝ հետեւութիւն անելով, որ Տէրը մեզ հրաւիրեց, որ նրանց աւերարանենք: Տրովադայից դուրս 11
գալով՝ ուղիղ գնացինք դէպի Սամոթրակէ եւ յաջորդ օրը՝ Նոր քաղաք. այնպէղից էլ՝ Փիլիպպէ, որ Մակեդոնիայի առաջին 12
գաւառի մէկ քաղաքն էր՝ Կոդովնիա: Այնպէղ, քաղաքում մի քանի օր մնացինք: Շաբաթ օրը քաղաքից դուրս ելանք դէ- 13
պի գետափ, ուր հրեաները սովոր էին աղօթք անել: Եւ նստած խօսում էինք հաւաքուած կանանց հետ: Եւ Լիդիա անունով 14
աստուածավախ մի կին, որ Թիւաթիր քաղաքից էր եւ ծիրանի զգեստներ վաճառող, լսում էր. եւ նրա սիրտը Տէրն ինքն էր 15
բացել՝ անսալու Պօղոսի խօսքերին: Եւ երբ որ մկրտուեցին ինքը եւ իր փունը, նա աղաչեց եւ ասաց. «Եթէ ինձ Տիրոջ հա- 16
ւաքացող էք համարում, իմ փունը մտէք եւ օթեւանեցէք»: Եւ ստիպելով՝ մեզ փարաւ: Եւ մինչ մենք աղօթելու էինք գնում, 17
մեզ հանդիպեց մի աղախին, որին մի հարցուկ՝ չար ոգի էր բռնել. սա գուշակութիւններով իր փերերին մեծ օգուտ էր փա- 18
լիս: Նա Պօղոսի եւ մեր յետեւից ընկած՝ աղաղակում էր ու ասում. «Այս մարդիկ Բարձրեալն Աստծու ծառաներն են, որ ձեզ պարմում են փրկութեան ճանապարհները»: Եւ շար օրեր էր 19
անում այդ բանը: Պօղոսը, զայրանալով, դարձաւ եւ չար ոգուն ասաց. «Յիսուս Քրիստոսի անունով հրամայում եմ քեզ, որ դրա միջից դուրս ելնես»: Եւ նոյն ժամին չար ոգին ելաւ: Երբ նրա 20
փերերը փեսան, որ իրենց շահի աղբիւրը կտրուեց, Պօղոսին եւ Շիդային բռնելով՝ քաշեցին դէպի հրապարակը, իշխանաւոր- ների առաջ ու նրանց բերելով զօրագլուխների մօտ՝ ասացին. 21
«Այս մարդիկ մեր քաղաքները խռովեցնում են. իրենք հրեա- ներ են եւ մեզ քարոզում են օրէնքներ, որ օրինաւոր չէ մեզ 22
համար ո՛չ ընդունել եւ ո՛չ էլ գործադրել, քանի որ հռոմէացի- ներ ենք»: Եւ ամբողջ թափուեց նրանց վրայ. զօրագլուխ- 23
ները պարտեցին նրանց զգեստները եւ հրամայեցին նրանց գանահարել: Եւ նրանց շար վերքեր հասցնելուց յետոյ բան- 24
փարկեցին ու բանտապետին պարտաւորեցին, որ նրանց զգու- շութեամբ պահի: Սա այսպիսի հրաման ստանալով՝ նրանց 25
ներսի բանարը նետեց ու նրանց ուրբերը կոճղի մէջ ամրաց- րեց: Եւ գիշերուայ կեսին Պօղոսն ու Շիդան աղօթում էին ու

օրինում Աստծուն: Կալանաւորները նրանց ականջ էին դնում:
 26 Եւ յանկարծակի մեծ ցնցում եղաւ, այնպէս որ բանարի հիմքե-
 րը շարժուեցին, եւ իսկոյն բոլոր դռները բացուեցին, ու բոլո-
 27 րի կապանքները քանդուեցին: Երբ բանարապետը արթնացաւ
 եւ բանարի դռները բացուած տեսաւ, սուրը քաշեց եւ ուզում էր
 ինքն իրեն սպանել՝ կարծելով, որ բանարակեալները փախել
 28 են: Բայց Պօղոսը բարձր ձայնով կանչեց ու ասաց. «Դու քեզ
 29 վնաս մի՛ հասցրու, քանի որ բոլորս այստեղ ենք»: Նա լոյս
 խնդրեց ու ներս խուժեց. եւ զարհուրած ընկաւ Պօղոսի եւ Շի-
 30 դայի առաջ. եւ նրանց դուրս բերելով՝ ասաց. «Տիարք իմ, ես
 31 ի՞նչ պէտք է անեմ, որ փրկուեմ»: Եւ նրանք ասացին. «Հաւա-
 րա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսին եւ կը փրկուես դու եւ քո ամբողջ
 32 տունը»: Եւ նրան ու բոլոր նրանց, որ նրա տանն էին, քարոզե-
 33 ցին Տիրոջ խօսքը: Եւ զիշերուայ նոյն ժամին տարաւ նրանց,
 վերքերից լուաց, եւ ինքն ու իւրայինները բոլորն էլ անմիջա-
 34 պէս մկրտուեցին: Եւ նրանց բերելով իր տունը՝ նրանց առաջ
 սեղան դրեց. եւ իր ամբողջ տնով ուրախացաւ Աստծուն հաւա-
 35 րացած լինելու համար: Երբ առաւօտ եղաւ, զօրագլուխները
 պատուիրակ ուղարկեցին ու ասացին. «Արձակիր այդ մարդ-
 36 կանց»: Եւ բանարապետը Պօղոսին տեղեկացրեց այս խօսքե-
 րը. «Զօրագլուխները մարդ են ուղարկել, որ ազապ արձակուէք:
 37 Ուստի, դուրս եկէք եւ գնացէ՛ք խաղաղութեամբ»: Իսկ Պօղոսը
 նրանց ասաց. «Հրապարակաւ գանահարեցին մեզ՝ հռոմէացի
 անմեղ մարդկանցս, եւ բանար դրեցին ու հիմա թաքուն-թաքուն
 են մեզ դուրս հանում. ո՛չ, այդպէս չի լինի. այլ հէնց իրենք թող
 38 զան եւ դուրս հանեն մեզ»: Եւ պատուիրակները այս խօսքերը
 տեղեկացրին զօրագլուխներին, որոնք, երբ լսեցին, թէ հռոմէ-
 39 ացիներ են, զարհուրեցին եւ եկան աղաչեցին նրանց: Եւ երբ
 նրանց դուրս հանեցին, խնդրեցին նրանց, որ իրենց քաղաքից
 40 գնան: Եւ նրանք, բանարից դուրս գալով, մտան Լիդիայի մօտ
 եւ, եղբայրներին տեսնելով, մխիթարեցին նրանց ու մեկնեցին:

17 Եւ Ամփիպոլիս ու Ապոլոնիա քաղաքների միջով անցնելով՝
 2 եկան Թեսաղոնիկէ, ուր հրեաների ժողովարան կար: Եւ ըստ
 իր սովորութեան, Պօղոսը մտաւ նրանց մօտ եւ երեք շաբաթ
 3 օրեր նրանց հետ խօսեց Գրքերից: Բաց էր անում Գրքերը եւ
 նրանց ապացուցում, թէ Քրիստոս պէտք է չարչարուէր եւ մե-
 ռելներից յարութիւն առնէր. եւ ասում էր. «Նա՛ է Քրիստոսը՝

Յիսուսը, որին ես քարոզում եմ ձեզ»։ Եւ նրանցից ոմանք հա- 4
մոզուեցին ու յարեցին Պօղոսին եւ Շիղային։ Բացի դրանցից,
կային նաեւ աստուածապաշտ հեթանոսներ եւ թուով ոչ սա-
կաւ երեւելի կանայք։ Իսկ հրեաները նախանձեցին եւ վերց- 5
նելով գռեհիկ, անօրէն մի քանի մարդկանց՝ ամբոյս կազմեցին
եւ քաղաքը յուզեցին. եւ Յատոնի տան առաջ կուտակուելով՝
ուզում էին Պօղոսին եւ Շիղային հրապարակ փանել։ Եւ երբ 6
նրանց չգտան, Յատոնին եւ եղբայրներից ոմանց քարշ փութին
քաղաքապետների մօտ՝ բողոք բարձրացնելով, թէ՝ «Սրանք, որ
աշխարհը յուզեցին, այսօրեղ էլ են հասել, եւ Յատոնը նրանց 7
ընդունել է. եւ սրանք բոլորը կայսեր հրամաններին հակա-
ռակ են գործում. մի ոմն Յիսուսի մասին ասում են, թէ թա-
գաւոր է»։ Եւ գրգռեցին ժողովրդին ու քաղաքապետներին, որ 8
այս բաները լսում էին։ Բայց երաշխիք ստանալով Յատոնից 9
եւ ուրիշներից՝ արձակեցին նրանց։ Բայց եղբայրները զիջե- 10
րով շտապ ճանապարհ դրեցին դէպի Բերիա Պօղոսին եւ Շի-
ղային, որոնք, երբ այսօրեղ հասան, գնացին հրեաների ժո-
ղովարանը, քանի որ սրանք աւելի ազնիւ մարդիկ էին, քան 11
թէ Թեսաղոնիկէում եղածները։ Սրանք ամենայն յօժարու-
թեամբ ընդունեցին խօսքը. ամբողջ ժամանակ քննում էին
գրուածքները՝ իմանալու, թէ այդ բաները այդպէն են։ Նրան- 12
ցից շատերը հաւաքացին, ինչպէս նաեւ թուով ոչ սակաւ յոյն
երեւելի կանայք եւ տղամարդիկ։ Բայց Թեսաղոնիկէի հրեա- 13
ները երբ իմացան, թէ Բերիայում էլ Պօղոսի կողմից քարո-
զուեց Աստծու խօսքը, այնպեղ էլ եկան՝ ժողովրդի բազմութիւ-
նը յուզելու ու գրգռելու։ Այն ժամանակ եղբայրները Պօղո- 14
սին իսկոյն ուղարկեցին, որ գնայ մինչեւ ծովեզր, իսկ Շիղան
եւ Տիմոթէոսը մնացին այնպեղ։ Եւ ովքեր Պօղոսին փանում 15
էին, նրան հասցրին մինչեւ Աթէնք եւ, Շիղային ու Տիմոթէո-
սին ուղղուած պատուէր ստանալով, որ շտապ նրա մօտ գան,
իրենք վերադարձան։ Եւ մինչ Պօղոսը Աթէնքում նրանց էր 16
սպասում, նրա հոգին իր մէջ զայրանում էր, երբ տեսնում էր
քաղաքը կռապաշտութեան մէջ։ Եւ ժողովարանում դիմում էր 17
հրեաներին ու յոյն աստուածապաշտ մարդկանց, իսկ հրապա-
րակներում էլ ամէն օր՝ ում որ հանդիպում էր։ Էպիկուրեան 18
եւ սքոյիկեան փիլիսոփաներից ոմանք, ձեռ առնելով, վիճում
էին նրա հետ. ոմանք էլ ասում էին. «Այս շաղակրաքն ի՞նչ է

ուզում ասել»: Իսկ ուրիշներն էլ, թե՛ «Երեւում է, որ ինչ-որ օ-
րար աստուածութիւնների քարոզիչ է», քանի որ նա Յիսուսին
19 ու յարութիւնն էր աւերարանում: Եւ նրան բռնեցին փարան
Արիսպագոսի առջեւ ու ասացին. «Կարող ենք իմանալ, թէ ի՛նչ է
20 այդ նոր վարդապետութիւնը, որը դու քարոզում ես: Օրարոսի
բաներ ես մատուցում մեր ականջներին. ուզում ենք իմանալ,
21 թէ դրանք ի՛նչ բաներ կը լինեն» (որովհետեւ աթենացիք բոլո-
րը, ինչպէս նաեւ օրար եկուորները այլ բանով չէին զբաղում,
22 քան միայն ասելով կամ լսելով մի աւելի նոր խօսք): Պօղոսը
կանգնեց Արիսպագոսի մէջտեղում եւ ասաց. «Աթենացիներ,
փեսնում եմ, որ դուք ըստ ամենայնի ջերմեռանդ հաւարասէր
23 էք, քանի որ շրջելով եւ փեսնելով ձեր պաշտածները՝ գրայ
նաեւ մի բագին, որի վրայ գրուած էր՝ «Անծանօթ Աստծուն».
ուսմ դուք առանց ճանաչելու էք պաշտում, ես նոյնն եմ քա-
24 րոզում ձեզ: Աստուած, որ սպեղծեց այս աշխարհը եւ այն
25 ամէնը, որ նրա մէջ կայ, նա՛ է Տէրը երկնքի եւ երկրի. նա
ձեռակերպ փաճարներում չի բնակւում, ոչ էլ մարդկանց ձեռ-
քերով է պաշտւում, որպէս թէ մի բանի կարօտ լինէր: Նա՛
26 է փալիս ամէն բանի կեանք եւ շունչ եւ ամէն ինչ: Մէկ ա-
րիւնից սպեղծեց մարդկանց բոլոր ազգերը, որ բնակուեն ամ-
բողջ երկրի վրայ, հաստատեց նախակարգեալ ժամանակները
27 եւ դրեց նրանց բնակութեան սահմանները, որ փնտռեն Աստ-
ծուն ու խարխափելով թերեւս գտնեն նրան. թէեւ նա մեզնից
28 իւրաքանչիւրիցս հեռու չէ, քանի որ նրանով ապրում ենք եւ
շարժւում ենք եւ կանք, ինչպէս ձեր բանասպեղծներից ոմանք
29 ասացին, թէ՛ մենք նրա զարմից ենք: Եւ արդ, որովհետեւ Աստ-
ծու զարմն ենք, չպէտք է խորհենք, թէ աստուածայինը նման է
ոսկուն կամ արծաթին կամ քարին, որոնք ճարտարութեամբ եւ
30 մարդու խելքով են քանդակուած: Բայց Աստուած, անգիտու-
թեան ժամանակներն անփես առնելով, այժմ այն է պատուի-
31 րում մարդկանց, որ ամէն ոք ապաշխարի. քանի որ սահմանել
է մի օր, երբ աշխարհը արդարութեամբ պիտի դափնայ մար-
դու ձեռքով, որի միջոցով որոշեց հաւաստիք փալ ամենքին՝
32 նրան մեռելներից յարութիւն փալով»: Երբ լսեցին մեռելների
յարութեան մասին, ոմանք ծաղրի էին ենթարկւում. ոմանք էլ ա-
33 սում էին. «Մի ուրիշ անգամ կը լսենք քեզնից այդ մասին»: Եւ
34 ապա Պօղոսը նրանց միջից ելաւ գնաց: Իսկ մի քանի մարդիկ,

յարելով նրան, հաւաքացին. նրանց թուում էր նաեւ Դիոնեսիոս Արիսպագացին եւ Դամարիս անունով մի կին եւ սրանց հետք ուրիշներ:

Սրանից յետոյ Պօղոսը Աթէնքից մեկնելով՝ եկաւ Կորն- 18
թոս. եւ այնպեղ գրաւ Ակիւղաս անունով մի հրեայի, ծա- 2
գումով պոնապացի, որը իր կնոջ՝ Պրիսկիլայի հետ նոր էր ե-
կել Իպալիայից, համաձայն Կոզդէոս կայսեր հրամանի, որով
բոլոր հրեաները Տոմից պէտք է հեռանային: Եւ գնաց մի-
ացաւ նրանց: Եւ որովհետեւ արհեստակից էր, նրանց մօտ 3
մնաց եւ աշխատում էր, քանի որ արհեստով վրանագործներ
էին: Նա ամէն շաբաթ օր քարոզում էր ժողովարանում եւ հա- 4
մոգում հրեաներին ու հեթանոսներին: Երբ Շիլդան եւ Տիմոթէ- 5
ոսը Մակեդոնիայից իջան եկան, Պօղոսը Նոգու կողմից մղում
էր վկայութեամբ փաստելու հրեաներին, թէ Յիսուսն է Քրիս-
տոսը: Եւ երբ նրանք ընդդիմացան եւ հայիոյեցին, զգեստնե- 6
րը թափ փռեց ու ասաց. «Ձեր արինը ձեր գլուխը. ես ան-
պարտ եմ. սրանից յետոյ հեթանոսներին եմ գնում»: Եւ այն- 7
պեղից գնալով՝ մտաւ մէկի փոխարէն, որի անունը Տիմոթէոսն էր,
մի աստուածապաշտ մարդ, որի փոխարէն ժողովարանին կից
էր: Կրիսպոս ժողովրդապետը հաւաքաց Տիրոջը իր ամբողջ 8
փողով: Նաեւ կորնթացիներից շատերը նրան լսելով՝ հաւաքա-
ցին եւ մկրտուեցին: Եւ Տէրը գիշերը մի փոքրիկ մէջ Պօղո- 9
սին ասաց. «Մի՛ վախեցիր, այլ խօսի՛ր եւ մի՛ լռիր, քանի որ 10
ես քեզ հետ եմ. եւ ոչ մէկը քո դէմ չափսի ելնի քեզ չարչա-
րելու համար, քանի որ այս քաղաքում ես բազում ժողովուրդ
ունեմ»: Եւ նա այնպեղ մնաց մէկ փարի եւ վեց ամիս՝ ուսուցա- 11
նելով նրանց Աստուծոյ խօսքը: Աքայեցիների բղէշիսի փոխա- 12
նորդ Գաղիոնի Ժամանակ հրեաները, միաբանուելով, Պօղոսի
դէմ ելան եւ նրան արեան բերեցին: Նրանք ասում էին. «Մա 13
փարհամոգում է մարդկանց, որ օրէնքին հակառակ եղանակով
Աստուծոյ պաշտեն»: Եւ երբ Պօղոսը պարտաւորւում էր բա- 14
նալու իր բերանը, Գաղիոնը հրեաներին ասաց. «Ով հրեաներ,
եթէ որեւէ անիրաւութիւն կամ մի չարանենգ խարդախութիւն
եղած լինէր, պարտէս էր, որ ես ձեզ անսայի. բայց եթէ խնդիր- 15
ներ կան խօսքի կամ անունների եւ կամ ձեր օրէնքների մասին,
դուք ինքներդ քննեցէք, քանի որ այդպիսի բաների դատարոյ
լինել չեմ ուզում»: Եւ նրանց արեանից դուրս արեց: Եւ բոլոր 16, 17

յոյները ժողովրդապետ Սոսթենէսին բռնելով՝ արեանի առաջ
 18 ծնծում էին, եւ Գաղիոնը այդ մասին բնաւ հոգ չէր անում: Իսկ
 Պօղոսը դեռ շար օրեր մնալով՝ եղբայրներից հրաժեշտ առաւ
 եւ նաւարկեց դէպի Ասորիք: Նրա հետ էին նաեւ Պրիսկիլան եւ
 Ակիլաքսը: Նա Կենքրայում գլուխը խուզել էր, քանի որ ուխտ
 19 էր արել: Եւ Եփեսոս հասնելով՝ նրանց այնպէղ թողեց եւ ին-
 20 քը ժողովարան մտնելով՝ խօսքն ուղղեց հրեաներին: Եւ նրան
 աղաչեցին, որ երկար ժամանակ այնպէղ մնայ. բայց նա յանձն
 21 չառաւ, այլ հրաժեշտ փութեց նրանց ու ասաց. «Աստուծո կամ-
 22 քով նորից կը գամ ձեզ մօտ»: Եւ Եփեսոսից մեկնեց ու իջաւ
 Կեսարիա. դրանից յետոյ ելաւ վեր, Երուսաղէմ եւ ողջոյն փու-
 23 եց եկեղեցուն. ապա իջաւ Անպիոք: Միառժամանակ այնպէղ
 մնալուց յետոյ ելաւ հերթով շրջելու գաղափարացիների երկիրը եւ
 24 Փռիզիան՝ ամրապնդելով բոլոր աշակերպածներին: Ապողոս
 անունով մի հրեայ, ծագումով ալեքսանդրիացի, եկաւ հասաւ
 Եփեսոս. սա մի ճարտարախօս մարդ էր եւ հմուտ՝ Գրքերին:
 25 Տեղեակ էր նա Տիրոջ ճանապարհին եւ հոգով եռում էր. խօսում
 եւ ճշմարտութեամբ ուսուցանում էր Յիսուսի մասին: Գիպէր
 26 միայն Յովհաննէսի մկրտութիւնը: Սա սկսեց ժողովարանում
 համարձակօրէն խօսել: Նրան լսելով՝ Ակիլաքսը եւ Պրիսկի-
 ղան նրան իրենց մօտ առան եւ ճշմարտագոյնս բացատրեցին
 27 նրան Աստուծո ճանապարհը: Երբ նա կամեցաւ Աքայիա գնալ,
 եղբայրները քաջալերեցին նրան եւ գրեցին աշակերպներին,
 որ նրան ընդունեն: Երբ նա այնպէղ հասաւ, Աստուծո շնորհիւ
 28 շար օգտակար եղաւ հաւարացեալներին, քանի որ հրեանե-
 րին բուռն կերպով յանդիմանում էր՝ Գրքերի միջոցով հրապա-
 րակաւ ապացուցելով, թէ Յիսուսն է Քրիստոսը:

19 Եւ մինչ Ապողոսը դեռ Կորնթոսում էր, Պօղոսը շրջեց վե-
 րին կողմերը եւ իջաւ Եփեսոս ու այնպէղ մի քանի աշակերպ-
 2 ներ գրնելով՝ նրանց ասաց. «Երբ հաւարացիք, Սուրբ Հո-
 գին ընդունեցիք»: Նրանք ասացին. «Մենք չենք էլ լսել, որ
 3 Սուրբ Հոգի կայ»: Եւ նա ասաց. «Ուրեմն ինչո՞վ մկրտուեցիք»:
 4 Նրանք ասացին. «Յովհաննէսի մկրտութեամբ»: Եւ Պօղոսն
 ասաց. «Յովհաննէսը ապաշխարել եւ մկրտուել քարոզեց ամ-
 բողջ ժողովրդին եւ ասում էր, թէ, ով գալու է իրենից յետոյ,
 5 նրա՛ն թող հաւարան. այն է՝ Յիսուս Քրիստոսին»: Եւ երբ
 6 այս լսեցին, մկրտուեցին Տէր Յիսուսի անունով: Եւ երբ Պօ-

դուրը նրանց վրայ ձեռք դրեց, Սուրբ Նոգին իջաւ նրանց վրայ.
լեզուներ էին խօսում եւ մարգարէանում: Նրանք շուրջ տաս- 7
ներկու հոգի էին: Եւ Պօղոսը ժողովարան մտնելով՝ երեք ա- 8
միս համարձակ խօսում էր, քարոզում եւ Աստծու արքայութեան
մասին համոզում նրանց: Երբ ոմանք խստասիրտ էին մնում եւ 9
ընդդիմանում՝ բազմութեան առաջ վարկաբեկելով Տիրոջ ճա-
նապարհը, նրանցից բաժանուեց, աշակերտներին զարեց եւ
խօսում էր ամէն օր Տիրան անունով մէկի դպրանոցում: Այս 10
տեւեց երկու տարի, այնպէս որ ասիացի, հրեայ եւ հեթանոս
բոլոր բնակիչները լսեցին Տիրոջ խօսքը: Աստուած ոչ սա- 11
կաւ զօրաւոր գործեր էր անում Պօղոսի միջոցով. մինչեւ իսկ 12
նրա քրտինքը չորացրած թաշկինակներ կամ վարշամակներ
էին տանում հիւանդների մօտ, եւ ախտերը հեռանում էին նրան-
ցից. եւ չար ոգիները դուրս էին գալիս: Շրջիկ հրեաներից ո- 13
մանք, որ երդուեցնողներ էին, յանդգնեցին Տէր Յիսուսի անունը
կանչել չար ոգիներ ունեցողների վրայ՝ ասելով. «Երդուեցնում
եմ ձեզ Յիսուսով, որին քարոզում է Պօղոսը»: Այս անողնե- 14
րը ոմն Սկետոս հրեայ քահանայապետի եօթը որդիներն էին:
Չար ոգին պատասխանեց ու նրանց ասաց. «Յիսուսին գիտեմ 15
եւ Պօղոսին ճանաչում եմ. բայց դուք ո՞վ էք»: Եւ այն մար- 16
դը, որի մէջ չար ոգի կար, վազեց նրանց վրայ եւ երկուսին էլ
բռնելով՝ գետին զարկեց նրանց. այնպէս որ նրանք մերկ եւ
վիրաւոր փախան այդ տնից: Եւ այս բանը յայտնի դարձաւ 17
Եփեսոսում բնակուող բոլոր հրեաներին եւ հեթանոսներին: Եւ
նրանց բոլորի մէջ ահ ընկաւ. եւ Տէր Յիսուսի անունը փառա-
ւորում էր: Եւ հաւատացեալներից շատերը գալիս խոստովա- 18
նում էին ու պատմում իրենց արարքները: Եւ կախարդութեամբ 19
զբաղուողներից շատերը բերում էին իրենց գրքերը եւ բոլորի
առաջ այրում. նրանց գինը հաշուեցին եւ գրան, որ յիսուն հա-
զար արծաթ դահեկան էր: Եւ այսպէս Աստծու խօսքը աճում 20
էր ու զօրանում: Եւ երբ այս բաները կատարուեցին, Պօղոսը 21
մտադրուեց շրջել Մակեդոնիայում եւ Աքայիայում ու ապա
գալ Երուսաղէմ: Ատում էր. «Իմ այնպեղ գնալուց յետոյ պէտք
է, որ ես Նոմն էլ տեսնեմ»: Իր պաշտօնեաներից երկուսին՝ 22
Տիմոթէոսին եւ Երաստոսին ուղարկեց Մակեդոնիա, իսկ ին-
քը որոշ ժամանակ մնաց Ասիայի նահանգում: Այդ ժամանակ 23
Տիրոջ ճանապարհի մասին բաւական մեծ խռովութիւն առաջ ե-

24 կա: Դեմեարիոս անունով մի արծաթագործ Արպեմիս դիցու-
հու մեհեանի արծաթէ մանրաքանդակներն էր պարասպում
25 եւ վարպետներին ոչ քիչ շահ էր բերում: Ժողովելով նրանց
եւ նոյն արուեստի մասնագէտներին՝ ասաց. «Ո՛վ մարդիկ, դուք
26 ինքներդ գիտէք, որ մեր շահը այս գործից է, եւ տեսնում էք
ու լսում, որ ոչ միայն եփեսացիներից, այլեւ գրեթէ ամբողջ Ա-
սիայի նահանգից այս Պօղոսը բազում ժողովուրդ համոզելով,
դարձի է բերել՝ ասելով, թէ դրանք, որ ձեռքով են շինուած,
27 ասպուածներ չեն: Եւ սրա վրանգն է ոչ միայն այն, որ մեր
կողմը պիտի արհամարհուի, այլ նաեւ այն, որ Արպեմիս մեծ
դիցուհու մեհեանը ոչինչ պիտի համարուի, այն աստիճան, որ
պիտի քանդուի նաեւ մեծութիւնը նրա, որին ամբողջ Ասիան
28 եւ աշխարհն է պաշտում»: Երբ այս լսեցին, լցուեցին բար-
կութեամբ. աղաղակում էին ու ասում. «Մեծ է եփեսացիների
29 Արպեմիսը»: Քաղաքը լցուեց խռովութեամբ. բոլորը միասին
դիմեցին դէպի թաքրոն, քարշ փալով Գայիոս եւ Արիստարքոս
30 Մակեդոնացիներին՝ Պօղոսի ուղեկիցներին: Բայց երբ Պօ-
ղոսն ուզեց մտնել ամբոխի մէջ, աշակերտները նրան ջրողեցին:
31 Ասիացի պետերից ոմանք էլ, որ նրա բարեկամներն էին, նրա
մօտ մարդ ուղարկեցին եւ աղաչեցին, որ թաքրոնում չերեւայ:
32 Իսկ ուրիշներ էլ այլ բան էին աղաղակում, քանի որ նրանց ժո-
ղովը խառնաշփոթութեան մէջ էր. եւ նրանցից շատերը չէին
33 իմանում, թէ ինչի համար են հաւաքուել: Ապա ամբոխից ո-
մանք բազմութեան միջից դուրս քաշեցին Ալեքսանդրոսին. եւ
երբ հրեաները նրան առաջ բերեցին, Ալեքսանդրոսը շարժեց
34 ձեռքը եւ ուզում էր պարասխանել ամբոխին: Երբ իմացան, որ
մարդը հրեայ է, բոլորը միաձայն մօտ երկու ժամ աղաղակում
35 էին. «Մեծ է Արպեմիսը եփեսացիների»: Քաղաքի գլխաւոր
քարտուղարը լռեցրեց ամբոխին ու ասաց. «Ո՛վ եփեսացիներ,
իսկ ո՞վ է մարդկանցից նա, որ չգիտէ մեծ Արպեմիս դիցուհու
36 եւ Դիոպետեոսի՝ եփեսացիների մեհենազարդ այս քաղաքը: Եւ
որովհետեւ այդ անշուշտ այդպէս է, դուք պէտք է հանդարտուէք
37 եւ յանդգնութեամբ ոչինչ չանէք: Դուք այսպէղ բերեցիք այդ
մարդկանց, որոնք ո՛չ մեհեան կողոպտողներ են եւ ո՛չ է՝ մեր
38 դիցուհուն հայիոյողներ: Իսկ եթէ Դեմեարիոսը եւ նրա հետ
եղող վարպետները մէկի դէմ որեւէ բան ունեն, արեան թող
գնան. դաքաւորներ կան, թող նրանց առաջ ամբաստանութիւն

անեն: Բայց եթէ մի այլ բանի մասին խնդիր կայ, թող օրինաւոր ժողովում դա վճռուի. որովհետեւ մեզ համար էլ վրանգ կայ, որ մեղադրուենք այսօրուայ այս կռուի պարճառով, որ Կեղի ունեցաւ առանց որեւէ յանցանքի առկայութեան, եւ դրա համար չպիտի կարողանանք պարտախան Կալ այս հաւաքոյթի համար»: Եւ այս ասելով՝ ժողովն արձակեց:

Երբ ամբոխը հանդարտուեց, Պօղոսը կանչեց աշակերտներին ու նրանց յորդորելով՝ հրաժեշտի ողջոյն Կուրաց եւ Ելազնաց Մակեդոնիա: Այդ կողմերում շրջելուց եւ նրանց բազում խօսքերով յորդորելուց յետոյ եկաւ Յունաստան: Մօր երեք ամիս այնպէղ անցկացնելուց յետոյ, մինչ կամենում էր Ասորիք բարձրանալ, հրեաների կողմից նրա դէմ դաւ նիւթուեց. ուստի խորհեց Մակեդոնիայով վերադառնալ: Եւ մինչեւ Ասիա նրա հետ էին գնում Պիռոսի որդի Մոսիպարոս Բերիացին, թեսաղոնիկեցիներից՝ Արիստարքոսը եւ Սեկունդոսը, Գայիոս Դերբացին ու Տիմոթէոսը եւ ասիացիներ Տիմոթէոսն ու Տրոփիմոսը: Սրանք առաջ էին գնացել եւ Տրովադայում մեզ էին սպասում: Իսկ մենք Բաղարջակերաց Կոնի օրերից յետոյ նաւարկեցինք Փիլիպպէից ու հինգ օրից հասանք Տրովադա, նրանց մօտ. այնպէղ կանգ առանք եօթը օր: Եւ շաբաթ օրը, մինչ հաւաքուել էինք հացը կտրելու, Պօղոսը, որ յաջորդ օրը մեկնելու էր, խօսում էր նրանց հետ. եւ նա խօսքը երկարեց մինչեւ կէսգիշեր: Եւ այն վերնատանը, ուր հաւաքուած էինք, բազում լապտերներ կային: Իսկ Եսիքոս անունով մի երիտասարդ նստել էր պարտիանին ու խոր քնի մէջ էր ընկել: Երբ Պօղոսը խօսելը երկարաձգեց, նա, խոր քնից թուլացած, երրորդ յարկից ցած ընկաւ. ու վերցրին նրան մեռած: Պօղոսը, ցած իջնելով, ընկաւ նրա վրայ, նրան իր գիրկը վերցրեց ու ասաց. «Մի՛ խռովուէք, քանի որ սրա հոգին վրան է»: Յետոյ վեր եկաւ, հացը կտրեց ու կերաւ. եւ մինչեւ առաւօտ շաբաթներ եւս խօսեց ու ապա եկաւ գնաց: Իսկ պարանուն կենդանիներս բերեցին եւ շաբաթ միսիթարուեցին: Եւ մենք նաւ մարտելով՝ ուղղուեցինք դէպի Ասոն. յոյս ունէինք այնպէղից Պօղոսին նորից վերցնել, որովհետեւ այդպէս էր պարտաւորել, ըստ որում ինքը ցամաքով էր գնալու: Եւ երբ նա մեզ հանդիպեց Ասոնում, նրան առնելով եկանք Միտիլինէ: Եւ այնպէղից նաւարկելով՝ յաջորդ օրը գնացինք Քիոսի դիմացը, իսկ միւս օրը հասանք

16 Սամոս եւ հեպեւեալ օրը եկանք Միլետոն, որովհետեւ Պօղոսը մտադիր էր նաւարկել Եփեսոսի մօտով, որպէսզի Ասիայում ժամանակ չկորցնի, քանի որ շտապում էր Պենտեկոստէի օրը
17 Երուսաղէմ հասնել, եթէ այդ նրան յաջողուէր: Եւ Միլետոնից
18 Եփեսոս մարդ ուղարկելով՝ կանչեց եկեղեցու երեցներին. եւ երբ նրանք եկան նրա մօտ, նրանց ասաց. «Դուք ինքներդ գիտէք, թէ առաջին օրուանից ի վեր, երբ Ասիա եկայ, ամբողջ ժամանակ ձեզ հետ միասին ինչպէս ապրեցի՝ ծառայելով Տիրոջը ամենայն խոնարհութեամբ եւ բազում արտասուքով ու փորձութիւններով, որ հրեաների նենգութիւնների պարճառով
19 ինձ պարտահեցին: Ինչպէ՛ն բնաւ չվարանցի ձեզ պարմելու օգտակար բաներից եւ ուսուցանելու ձեզ հրապարակաւ եւ քա-
20 նը. վկայութիւն քուի հրեաներին եւ հեթանոսներին Աստու առաջ ապաշխարելու եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հանդէպ
21 հաւարի մասին: Արդ, ահա ես, Սուրբ Հոգու մղումով, Երուսաղէմ եմ գնում. իսկ թէ այնպէղ ինձ ի՛նչ է պարտաւելու, այդ
22 չգիտեմ. միայն թէ Սուրբ Հոգին ամէն քաղաքի մէջ ինձ վկայում է ու ասում. «Կապանքներ ու նեղութիւններ են սպասում
23 քեզ»: Բայց ես ինքս իմ անձը ոչ մի բանով այնքան յարգի չեմ համարում, որքան այն, որ ուրախութեամբ կարարեմ իմ ընթացքը եւ այն պաշտօնը, որ Տէր Յիսուսից ստացայ՝ Աստ-
24 ծու շնորհը աւերարանելու: Եւ արդ, ահա ես գիտեմ, որ դուք ամենքդ, որոնց մէջ ես շրջեցի՝ քարոզելու Աստծու արքայու-
25 թիւնը, իմ երեսն այլեւս չէք քննելու. դրա համար այսօր ձեր առաջ վկայում եմ, որ ես մաքուր եմ բոլորիդ արիւնից, որովհե-
26 տեւ չքաշուեցի ձեզ յայտնելու Աստծու կամքը ամբողջութեամբ:
27 Զգո՛յշ եղէք ինքներդ ձեր եւ ամբողջ հօրի համար, որի վրայ Սուրբ Հոգին քննուհներ կարգեց ձեզ՝ հովուելու համար Տիրոջ
28 ժողովրդին, որին նա փրկեց իր արիւնով: Սակայն ես գիտեմ, որ իմ մեկնելուց յետոյ ձեր մէջ կը գան յափշտակիչ գայլեր,
29 որոնք չեն խնայի հօրին: Ձեր միջից էլ դուրս կը գան մարդիկ, որ թիւր բաներ կը խօսեն՝ աշակերտներին իրենց յետեւից
30 քարշ քալու համար: Դրա համար էլ արթուն կացէք եւ յիշեցէ՛ք, որ ամբողջ երեք տարի, գիշեր-ցերեկ, առանց դադարի իւրաքանչիւրիդ մէկ-մէկ՝ արտասուքներով խրաբեցի: Եւ արդ, ձեզ
31 յանձնում եմ Աստծուն եւ նրա շնորհի խօսքին, նրան, որ կարող է բարձրացնել եւ ձեզ ժառանգութիւն քալ՝ բոլոր սրբերի հետ:

Ձեզնից ոչ ոքի արծաթը կամ ոսկին կամ զգեստը չցանկացայ. 33
 դուք ինքներդ գիտեք, որ իմ եւ ինձ հետ եղողների կարիքները 34
 հոգացին այս ձեռքերը: Ես իմ օրինակով ամէն ինչ ձեզ ցոյց 35
 փութցի, որովհետեւ այդպէս պէտք է աշխատել եւ դարմանել
 հիւանդներին ու յիշել Տէր Յիսուսի խօսքը, որ ինքն իսկ ասաց.
 «Երանելի՛ է մանաւանդ քաղը, քան առնելը»: Այս բաներն ա- 36
 սելուց յետոյ բոլորի հետ մէկտեղ ծնկի գալով՝ սկսեց աղօթել:
 Բոլորն էլ շար լաց եղան եւ Պօղոսի վզովն ընկնելով՝ համբու- 37
 րում էին նրան: Մորմոքում էին մանաւանդ նրա այն խօսքի 38
 վրայ, թէ այլեւս իր երեսը չեն փեսնելու: Եւ նրան ուղեկցեցին
 մինչեւ նաւը:

Եւ երբ մենք նրանցից բաժանուեցինք ու նաւ ելանք, ու- **21**
 դիդ դիմացը գնալով՝ եկանք Կով. յաջորդ օրը՝ Ռոդոն, այն-
 փեղից էլ՝ Պարարա: Այնպէղ գտնելով մի նաւ, որ Փիւնի- 2
 կէ էր գնում, բարձրացանք ու գնացինք: Երբ Կիպրոսը ե- 3
 րեւաց, այն թողեցինք ձախ կողմը, նաւարկեցինք դէպի Ա-
 սորիք եւ իջանք Տիւրոս, քանի որ նաւն այնպէղ իր բեռներն
 էր թափելու: Եւ գտնելով աշակերպներին՝ եօթը օր այն- 4
 քեղ մնացինք. նրանք Սուրբ Նոգու միջոցով Պօղոսին ասում
 էին, որ Երուսաղէմ չբարձրանայ: Եւ երբ մենք այդ օրերը 5
 անցկացրինք, եկանք գնացինք. նրանք բոլորը, կանանց եւ որ-
 դիների հետ միասին, մինչեւ քաղաքից դուրս մեզ ճանապարհ
 դրեցին. եւ ծովեզրին, ծնկի գալով, աղօթեցինք: Ապա մի- 6
 մեանց հրաժեշտ փալով՝ մենք նաւ ելանք, իսկ նրանք վերա-
 դարձան իրենց փեղերը: Եւ մեր նաւարկութիւնը շարունա- 7
 կելով Տիւրոսից՝ հասանք Պտողեմայիդա ու եղբայրներին ող-
 ջոյն փալուց յետոյ մէկ օր նրանց մօտ մնացինք: Յաջորդ օրը 8
 այնպէղից դուրս գալով՝ եկանք Կեսարիա եւ, մտնելով քունը
 Փիլիպպոս աւետարանչի, որ եօթը սարկաւագներից մէկն էր,
 օթեւանեցինք նրա մօտ: Նա ուներ չորս կոյս աղջիկներ, ո- 9
 րոնք մարգարէուհիներ էին: Եւ երբ շար օրեր մենք այնպէղ 10
 մնացինք, Նրեաստանից Ագաթոս անունով մի մարգարէ իջաւ:
 Եւ մեզ մօտ գալով՝ վերցրեց Պօղոսի գօփին, կապեց ինքն իր 11
 ոտքերն ու ձեռքերը եւ ասաց. «Այսպէս է ասում Սուրբ Նոգին.
 այն մարդուն, որի գօփին է այս, հրեաները նրան այսպէս պի-
 փի կապեն Երուսաղէմում եւ յանձնեն հեթանոսների ձեռքը»: Երբ 12
 այս լսեցինք, մենք եւ այնպէղ գրնոտողները աղաչեցինք,

13 որ նա Երուսաղէմ չբարձրանայ: Այն ժամանակ Պօղոսը պա-
րասխանեց ու ասաց. «Ի՞նչ էք անում, ինչո՞ւ էք լաց լինում եւ
իմ սիրտն էլ ճմլում, ես Տէր Յիսուս Քրիստոսի անուան համար
Երուսաղէմում ոչ միայն կապուելու, այլեւ մեռնելու պատրաստ
14 եմ»: Եւ երբ նա չանսաց, լռեցինք. ասացինք՝ Տիրոջ կամքը
15 թող լինի: Այդ օրերից յետոյ պատրաստուեցինք եւ Երուսա-
16 ղէմ բարձրացանք: Մեզ հետ եկան նաեւ կեսարացի մի քանի
աշակերպներ, որոնք մեզ փանում էին կիպրացի ոմն Մնատնի
մօպ, որը նախապէս աշակերտ էր, եւ որի փանը օթեւանելու է-
17 ինք: Եւ երբ մենք Երուսաղէմ մտանք, եղբայրները մեզ խնդու-
18 թեամբ ընդունեցին: Յաջորդ օրը Պօղոսը մեզ հետ Յակոբոսի
19 մօպ մտաւ. եկան եւ բոլոր երէցները: Ողջունելով նրանց՝ նա
մի առ մի պատմեց այն բաները, որ Աստուած նրա ծառայու-
20 թեան միջոցով արեց հեթանոսների մէջ: Եւ նրանք, լսելով,
փառաւորում էին Աստուծոյ ու նրան ասում. «Տեսնո՞ւմ ես, եղ-
բայր, հազարաւոր հաւաքացեալ հրեաներ կան, եւ բոլորն էլ
21 նախանձախնդիր են օրէնքին: Բայց քո մասին իրազեկ եղան,
թէ հեթանոսների մէջ գտնուող բոլոր հրեաներին ուսուցանում
ես հրաժարուել Մովսէսի օրէնքից. ասում ես, որ նրանք իրենց
որդիներին չթափաքեն եւ կրօնի աւանդութիւնների համաձայն
22 չգնան: Արդ, ի՞նչ պէտք է լինի. հասարակապէս կը լսեն, որ
23 եկել ես: Ուրեմն, արա՛ այն, ինչ քեզ ասում ենք. մեզ մօպ
24 կան չորս ուխտադիր մարդիկ. նրանց քեզ հետ առ եւ նրանց
հետ միասին մաքրուի՛ր. եւ նրանց ծախար քեզ վրայ վերց-
րու, որ իրենց գլուխները ածիլեն: Այսպէս ամենքը իմանան, որ
քեզ վերաբերող այն բաները, որոնց մասին իրազեկ են եղել,
ոչինչ են, եւ, ընդհակառակը, դու էլ համաձայն ես օրէնքը պա-
25 հելու: Գալով հաւաքացեալ հեթանոսներին՝ մենք ուղարկել
ենք մեր որոշումը, որ այդպիսի բաներ չպահեն նրանք, այլ մի-
այն զգուշանան կոռւքերին մատուցուած զոհերից ու արիւնից
26 եւ խեղդամահ արուած կենդանուց եւ պռնկութիւնից»: Այն
ժամանակ Պօղոսը իր հետ վերցրեց այդ մարդկանց եւ յաջորդ
օրը, նրանց հետ մաքրուելուց յետոյ, փաճար մտա՝ յայտնելու
մաքրման օրերի աւարտի մասին. որից յետոյ, նրանցից իւրա-
27 քանչիւրի համար զոհ մատուցուեց: Սակայն երբ եօթնօրեքը
կատարելու մօպ էին, ասիացի հրեաները նրան փաճարի մէջ
տեսնելով՝ նրա շուրջը հաւաքեցին ամբողջ ամբոխը, եւ ձեռք-

ները նրա վրայ դնելով՝ աղաղակում էին. «Ո՛վ իսրայելացիներ, 28
 օգնեցէ՛ք, այս մարդն է, որ, հակառակ ժողովրդի եւ օրէնքի ու
 այս սրբավայրի, ամենուր ամենքին ուսուցանում է. մինչեւ իսկ
 հեթանոսներին փաճար մարցրեց եւ այս սուրբ փեղը պղծեց»:
 Ըստ որում առաջուց նրա հետք քաղաքում քննել էին Տրոփի- 29
 մոս Եփեսացուն եւ կարծում էին, թէ Պօղոսը նրան փաճար
 մարցրեց: Ամբողջ քաղաքը շարժուեց, եւ ժողովուրդը խռնուեց. 30
 բռնելով Պօղոսին՝ քարշ փուռեցին փաճարից դուրս. եւ իսկոյն
 դռները փակուեցին: Նրան ուզում էին սպանել: Գնդի հազա- 31
 րապետին լուր հասաւ, թէ ամբողջ Երուսաղէմը յուզման մէջ է:
 Սա իսկոյն զինուորներ եւ հարիւրապետներ առնելով իր հետ՝ 32
 շարժուեց նրանց վրայ: Եւ նրանք, քննելով հազարապետին
 ու զինուորներին, դադարեցին Պօղոսին ծեծելուց: Այն ժա- 33
 մանակ հազարապետը, մօտենալով, բռնեց նրան եւ հրամայեց
 նրան կապել կրկնակի շղթաներով. եւ հարցնում էր, թէ՛ ով է
 եւ ինչ է արել: Ամբոխի մէջ այլեւայլ մարդիկ նրա մասին այլ 34
 բաներ էին աղաղակում: Երբ նա ամբոխի աղմկի պարճառով
 ստուգութիւնը չկարողացաւ իմանալ, հրամայեց նրան զօրանոց
 փանել: Երբ աստիճաններին հասաւ, այնպէս եղաւ, որ ամբո- 35
 խի բռնութեան պարճառով զինուորները նրան բարձրացնեն եւ
 փանեն, քանի որ ժողովրդի բազմութիւնը յետեւից էր գնում՝ 36
 աղաղակելով՝ մահ դրան: Եւ մինչ Պօղոսը զօրանոց էր մտնե- 37
 լու, հազարապետին ասաց. «Կարելի՞ է ինձ խօսել քեզ հետ»:
 Եւ նա ասաց. «Յունարէն գիպեն. չլինի թէ դու ես այն եգիպ- 38
 փացին, որ սրանից օրեր առաջ ապստամբեցիր եւ անապար
 հանեցիր չորս հազար սուսերատր մարդկանց»:
 Պօղոսն ա- 39
 սաց. «Ես հրեայ մարդ եմ, կիլիկեցիների Տարսոն քաղաքից,
 ոչ աննշան քաղաքի քաղաքացի. աղաչում եմ քեզ, ինձ հրա-
 ման փութ, որ իմ խօսքն ուղղեմ այդ ժողովրդին»:
 Եւ երբ նա 40
 հրաման փուռեց, Պօղոսը, աստիճանների վրայ կանգնած, ձեռ-
 քը շարժեց դէպի ժողովուրդը: Երբ կախարեալ լռութիւն փրկեց,
 սկսեց խօսել եբրայերէն լեզուով եւ ասաց.

«Եղբայրներ եւ հայրեր, այժմ լսեցէ՛ք ինձ, որ փամ իմ 22
 պաշտպանողականը»:
 Երբ լսեցին, որ եբրայերէն լեզուով 2
 դիմեց իրենց, առաւել եւս հանդարտուեցին եւ լռեցին: Եւ 3
 նա ասաց. «Ես հրեայ մարդ եմ՝ ծնուած Կիլիկիայի Տար-
 սոն քաղաքում, եւ դաստիարակուել եմ այսփեղ, այս քաղա-

քում, Գամաղիելի ուրբերի մօտ, կրթուած ըստ հայրենի օրէնքի ճշմարտութեան: Նախանձայոյզ էի Աստուծոյ հանդէպ, ինչպէս
4 դուք բոլորդ՝ այսօր: Ես այս ճանապարհը հալածեցի մինչեւ ի
մահ՝ կապելով եւ բանքերի մարմնելով փղամարդկանց եւ կա-
5 նանց, ինչպէս ինձ վկայ են քահանայապետը եւ ամբողջ ծե-
րակոյրը, որոնցից եղբայրներին ուղղուած նամակներ էլ առ-
նելով՝ Դամասկոս էի գնում եղբայրների մօտ՝ այնպեղից եւս
6 կապեալներ բերելու համար Երուսաղէմ, որ պարժուէն: Եւ
մինչ գնում էի եւ մօտեցայ Դամասկոսին, կէսօրուայ ժամանակ
7 յանկարծ երկնքից սաստիկ լոյս փայլաբակեց իմ շուրջը. եւ
ես գետին ընկայ. լսեցի մի ձայն, որն ինձ ասում էր. «Մաւոնդ,
8 Մաւոնդ, ինչո՞ւ ես ինձ հալածում»: Եւ ես պապասխանեցի. «Ո՞վ
ես, Տէր»: Եւ ինձ ասաց. «Ես Նազովրեցի Յիսուսն եմ, որին դու
9 հալածում ես»: Ինձ հետ եղողները եւս լոյսը տեսնում էին,
10 բայց չէին լսում այն ձայնը, որ ինձ հետ խօսում էր: Եւ ես ա-
սացի. «Ի՞նչ պէտք է անեմ, Տէր»: Եւ Տէրն ինձ ասաց. «Վեր կաց
եւ գնա՛ Դամասկոս, եւ այնպեղ քեզ կը պարմուի այն բոլորի
11 մասին, որ հրամայուած է քեզ անել»: Եւ քանի որ այդ լոյ-
սի փայլից չէի տեսնում, ինձ հետ եղողները, ձեռքիցս բռնելով,
12 առաջնորդեցին ինձ, եւ Դամասկոս մտայ: Եւ Անանիա անու-
նով մի մարդ՝ երկիւղած ըստ օրէնքի եւ վկայուած Դամասկո-
13 սում բնակուող բոլոր հրեաների կողմից, եկաւ կանգնեց ինձ
մօտ ու ասաց. «Մաւոնդ եղբայր, վերե՛ն նայիր»: Եւ ես իսկոյն
դէպի վեր նրա՛ն նայեցի: Եւ ինձ ասաց. «Մեր հայրերի Աստու-
ածը առաջուց ընտրեց քեզ, որ ճանաչես նրա կամքը եւ տեսնես
14 Արդարին ու լսես նրա բերանից ձայնը, որպէսզի բոլոր մարդ-
կանց մօտ նրա վկան լինես այն բաների համար, որ տեսար եւ
15 լսեցիր: Արդ, ինչո՞ւ ես յապաղում, վեր կաց, մկրտուի՛ր եւ լուա՛
քո մեղքերը՝ նրա անունը կանչելով»: Եւ երբ ես վերադարձայ
Երուսաղէմ եւ պաճարում աղօթում էի, մտայափշրակութեան
16 մէջ ընկայ. տեսայ նրան, որն ինձ ասում էր. «Շտապի՛ր, իս-
կոյն Երուսաղէմից դուրս ել, քանի որ իմ մասին քո վկայութիւնը
17 չեն ընդունելու»: Եւ ես ասացի. «Տէր, իրենք իսկ գիտեն, թէ ես
էի, որ բանարկել եւ բոլոր ժողովարաններում գանակոծել էի
18 քո մեղքերը՝ նրա անունը կանչելով»: Եւ երբ ես վերադարձայ
Սպեփանոսի արիւնը, ես ինքս էի, որ նրա մօտ էի կանգնել եւ
20 համաձայն էի լինում նրա սպանմանը. եւ նրան սպանողների

զգեսսներն էի պահում»։ Եւ նա ինձ ասաց. «Գնա՛, որովհե- 21
տեւ ես քեզ պէտք է ուղարկեմ հեռաւոր հեթանոսների մօտ»։
Մինչեւ այս խօսքը նրան ունկնդրում էին. ապա բարձրացրին 22
իրենց ձայները եւ ասացին. «Երկրից վերացրո՛ւ այդպիսի մե-
կին, որովհետեւ այդպիսին չպէտք է ապրի»։ Եւ մինչ նրանք 23
աղաղակում էին, զգեսսները հանում զգում էին եւ փոշին օ-
դի մէջ ցանում, հազարապետը հրամայեց, որ նրան զօրանոց 24
մտնեն. եւ ասաց. «Ծեծելով հարցաքննեցէ՛ք նրան, որպէսզի
իմանամ, թէ ինչ յանցանքի համար էին նրա դէմ այդպէս աղա-
ղակում»։ Երբ նրան թոկերով պինդ կապեցին, Պօղոսն ասաց 25
հարիւրապետին, որ վերակացուն էր. «Նոմէացի եւ չղափուած
մարդուն օրինաւոր է, որ դուք ծեծէք»։ Երբ հարիւրապետը 26
այս լսեց, մօտեցաւ հազարապետին, զեկուցեց եւ ասաց. «Ի՞նչ 27
ես ուզում անել, քանի որ այս մարդը հռոմէական քաղաքացի
է»։ Հազարապետը մօտեցաւ եւ նրան ասաց. «Ասա՛ ինձ, դու 28
հռոմէացի՞ ես»։ Եւ նա ասաց՝ այո՛։ Հազարապետը ի պա- 29
րասխան ասաց. «Ես ի գին մեծ գումարի եմ ստացել այդ
քաղաքացիութիւնը»։ Իսկ Պօղոսն ասաց. «Ես ծննդով իսկ քա-
ղաքացի եմ»։ Եւ իսկոյն նրանից հեռացան նրանք, որ նրան 30
պիտի ծեծէին։ Ինքը հազարապետն էլ վախեցաւ, երբ իմա-
ցաւ, թէ հռոմէացի է, մանաւանդ որ նրան կապանքի փակ էլ
էր առել։ Յաջորդ առաւօտ հազարապետը ուզելով ճշմարիտն 31
իմանալ, թէ հրեաների ամբաստանութիւնն ինչ է, կապերից ար-
ձակեց Պօղոսին եւ հրամայեց կանչել քահանայապետներին ու
ամբողջ արեանը եւ, Պօղոսին իջեցնելով, կանգնեցրեց նրանց
մէջ։

Պօղոսը հայեացքն ուղղելով արեանին՝ ասաց. «Եղբայր- 23
ներ, ես ամենայն ուղղամտութեամբ եմ կեանք վարել Աստու
առաջ մինչեւ այսօր»։ Անանիա քահանայապետը հրամայեց 2
սպասաւորներին, որ խփեն նրա բերանին։ Այն ժամանակ Պօ- 3
ղոսը նրան ասաց. «Աստուած է քեզ խփելու, սպիտակեցրած
պար. եւ դու նստում ես, որ օրէնքի համաձայն ինձ դարես,
մինչդեռ հրամայում ես, որ օրէնքից դուրս ինձ հարուածեն»։
Շուրջը կանգնողներն ասացին. «Աստուծո քահանայապետի՞ն 4
ես հայկոյում»։ Եւ Պօղոսն ասաց. «Չգիտէի, եղբայրներ, որ 5
քահանայապետ է, քանի որ գրուած է՝ քո ժողովրդի իշխա-
նին չպիտի հայկոյես»։ Երբ Պօղոսն իմացաւ, որ արեանի 6

մի կողմում սաղուկեցիներն են, իսկ միսում՝ փարիսեցիները, աղաղակեց. «Եղբայրներ, ես փարիսեցի եմ ու որդի փարիսեցու. այժմ ես դարում եմ նաեւ մեռելների յարութեան
7 յոյսի համար»: Եւ երբ այս ասաց, փարիսեցիների եւ սաղուկեցիների միջեւ ճեղքուածք առաջ եկաւ, եւ բազմութիւնը
8 պառակտուեց, որովհետեւ սաղուկեցիներն ասում էին՝ յարութիւն չկայ. ոչ էլ հրեշտակ եւ ոչ Նոգի. իսկ փարիսեցիները
9 ընդունում էին երկունս էլ: Եւ մեծ աղմուկ եղաւ. փարիսեցիների կողմից օրէնստյցներից ոմանք ուրքի ելան եւ հակառակում էին՝ ասելով. «Այս մարդու մէջ ոչ մի չարութիւն չենք
գտնում, այլ թերեւս նրա հետը Նոգի կամ մի հրեշտակ խօսած
10 լինի»: Եւ երբ խռովութիւնը սասարկացաւ, հազարապետը, վախենալով, որ գուցէ նրանք Պօղոսին պաքառ-պաքառ կ'անեն, զինուորներին հրամայեց իջնել եւ նրանց միջից նրան վերցնել
11 ու փանել զօրանոց: Յաջորդ օրուայ գիշերը Տէրը կանգնեց նրա մօտ ու ասաց. «Քաջալերուի՛ր, Պօղո՛ս, որովհետեւ, ինչպէս ինձ համար վկայեցիր Երուսաղէմում, նոյն ձեռով պէտք է,
12 որ դու Նոմում եւս վկայես»: Եւ երբ առաւօտ եղաւ, որոշ թուով հրեաներ ժողով անելով՝ նգովեցին իրենք իրենց, որ, մինչեւ Պօղոսին չսպանեն, ոչ ուրեն եւ ոչ էլ խմեն: Եւ քառասունից
13 աւելի էին նրանք, որոնք իրար հետ այս երդումն էին արել: Սրանք մօտեցան քահանայապետներին եւ երեցներին ու ասացին. «Նգովելով նգովեցինք մեզ, որ բան չճաշակենք, մինչեւ
14 Պօղոսին չսպանենք. բայց դուք հազարապետին, արեանի հետ միասին, իմաց փութք, որ նա ձեզ մօտ իջեցնի նրան, որպէս թէ նրա մասին ուզում էք աւելի ճշգրիտ բաներ իմանալ. իսկ
15 մենք, նախքան նրա մօտենալը, պապրաստ ենք նրան սպանելու»: Եւ Պօղոսի քրոջ որդին, լսելով այս դաւադրութիւնը, եկաւ
16 զօրանոց ու Պօղոսին պաքմեց: Եւ Պօղոսը, իր մօտ կանչելով հարիւրապետներից մէկին, ասաց. «Այս պաքանուն հազարապետի մօտ փախ, որովհետեւ նրան հաղորդելու բան ունի»:
17 Եւ նա նրան առաւ եւ փարաւ հազարապետի մօտ ու ասաց. «Կալանաւորուած Պօղոսն ինձ կանչեց եւ խնդրեց այս պաքա-
18 նուն քեզ մօտ բերել. քեզ ասելու բան ունի»: Նազարապետը նրա ձեռքից բռնելով՝ մի կողմ գնաց եւ հարցրեց. «Ինձ հա-
19 դորդելու ի՞նչ ունես»: Նա ասաց. «Նրեաները միաբանուեցին խնդրելու քեզ, որ վաղը Պօղոսին արեան իջեցնես, իբր թէ

ուզում են նրա վերաբերեալ աւելի ճշգրիտ հարցաքննութիւն անել: Արդ, դու նրանց չսես, քանի որ նրանցից աւելի քան 21 քառասուն մարդ դարան են մտել եւ նգովել են իրենք իրենց, որ ոչ ուրեմն եւ ոչ էլ խմեն, մինչեւ որ նրան չսպանեն: Այժմ պարտաստ եմ եւ քո հրամանին եմ սպասում»: Ապա հազարապետը արձակեց պարանուն՝ նրան պարուիրելով. «Ոչ ոքի մի՛ ասա, թէ այս բաներն ինձ տեղեկացրիր»: Եւ հարիւրապետներից երկուսին կանչեց ու ասաց. «Պարտաստեցէ՛ք երկու հարիւր զինուորներ, զիշերուայ ժամը երեքից, որպէսզի գնան մինչեւ Կեսարիա. նաեւ՝ եօթանասուն հեծեալներ եւ երկու հարիւր նիզակաւորներ, ինչպէս եւ պարտաստի գրաստներ, որ 24 Պօղոսին իջեցնեն եւ ապահով հասցնեն Ֆելիքս կուսակալի մօտ»: Եւ գրեց մի նամակ, որի բովանդակութիւնը հետեւեալն է. «Կլոդիոս Լիւսիա՝ գերազանց Ֆելիքս կուսակալին ողջո՛յն. 25 այս մարդուն հրեաները բռնել էին, եւ նրանց կողմից սպանուելու մօտ էր նա. իմանալով, որ հռոմէացի է, ես զինուորներով վրայ հասայ եւ նրան ազապեցի: Կամենալով զիպենալ այն 26 յանցանքը, որի համար նրան ամբաստանում էին, նրան իջեցրի նրանց արեանը: Գրայ, որ նա իրենց օրէնքին վերաբերող մի խնդրի համար էր ամբաստանուած ու մահուան կամ կալանքի արժանի որեւէ յանցանք չունէր: Երբ այս մարդու հանդէպ նրանց կողմից նիւթուած դաւն ինձ տեղեկացուեց, նրան ուղարկեցի քեզ մօտ եւ հրամայեցի, որ ամբաստանողներն էլ խօսեն նրա մասին քո առաջ. ո՛ղջ եղիր»: Եւ հետեւեալ զինուորները, հրամանի համաձայն, Պօղոսին առնելով՝ զիշերով 27 փարան Անտիպարիս: Եւ յաջորդ օրը, թողնելով հեծեալներին, որ նրա հետ գնան, զօրանոց վերադարձան: Նրանք մօտան Կեսարիա եւ նամակը կուսակալին փալով՝ Պօղոսին էլ կանգնեցրին նրա առաջ: Նա երբ կարդաց, հարցրեց, թէ ո՞ր նահանգից է. եւ ստուգելով, որ Կիլիկիայից է, ասաց. «Քեզ 28 կը լսեմ, երբ քեզ ամբաստանողներն էլ գան»: Եւ հրամայեց պահել նրան Ներովդէսի ապարանքում:

Եւ հինգ օր յետոյ Անանիա քահանայապետը մի քանի ծերերի եւ Տերփիլոս անունով մի ճարտասան մարդու հետ իջաւ եկաւ: Սրանք Պօղոսի մասին կուսակալին ներկայացրին իրենց ամբաստանութիւնը: Եւ երբ նրան կանչեցին, Տերփիլոսն 2 սկսեց ամբաստանել ու ասել. «Այս ազգը բազում խաղաղութիւն

է գրել քո շնորհիւ եւ գործերի կարգաւորութիւն՝ քո խնամքի
3 պարճառով: Ամէն բանի համար եւ ամենութեք քեզնից շնոր-
4 հակալ ենք, ո՛վ գերազանց Ֆելիքս, եւ մեծապէս գոհ: Բայց
որպէսզի աւելորդ յոգնութիւն չպարճառեմ քեզ, աղաչում եմ, որ
5 քո ներողամտութեամբ մեզ կարճիկարճոյ լսես: Մենք գրանք,
որ այս մարդը ամբողջ աշխարհում գրնուող բոլոր հրեանե-
րի ապականողն ու խռովեցնողն է եւ նազովրեցիների հերձու-
6 ածի առաջնորդը: Սա քաճարն իսկ փորձեց պղծել. նրան
7 բռնեցինք եւ ըստ մեր օրէնքի ուզեցինք դատել: Եկաւ Լիսիաս
8 հազարապետը ու մեծ բռնութեամբ մեր ձեռքից յափշտակեց եւ
հրամայեց, որ նրան ամբաստանողներն էլ քեզ մօտ գան: Նրան
դու ինքդ կրկին դատելով կը կարողանաս վերահասու լինել այն
9 ամենին, ինչի համար մենք նրան ամբաստանում ենք»: Նրեա-
10 ներն էլ համաձայն գրնուեցին ու ասացին՝ այդպէս է: Երբ կու-
սակալը նրան գլխով արեց, որ խօսի, Պողոսը պարասխանեց.
«Գիտեմ, որ շատ քարիներից ի վեր դու այս ազգի կուսակալն
ես, ուստի իմ խնդրի մասին յօժարութեամբ պարասխան եմ
11 քալիս. ինչպէս որ կարող ես գիտենալ, քասներկու օրից աւե-
լի չէ, ինչ ես Երուսաղէմ եմ բարձրացել երկրպագութիւն անելու
12 համար: Ինձ ո՛չ քաճարում են որեւէ մէկի հետ գրել խօսելիս
եւ կամ շուրջս բազմութիւն հաւաքելիս, ո՛չ ժողովարաններում
13 եւ ո՛չ էլ քաղաքում. ո՛չ էլ կարող եմ քեզ այժմ ապացուցել այն,
14 ինչի համար ինձ ամբաստանում են: Բայց այս խոստովա-
նում եմ քեզ, թէ համաձայն այն ճանապարհի, որը ասում են՝
հերձուած է, այնպէն եմ պաշտում իմ հայրենի Աստծուն՝ հա-
ւաքալով այն ամենին, որ գրուած է Օրէնքում եւ մարգարէների
15 մէջ: Յոյս ունեմ առ Աստուած, որ, ինչպէս դրանք էլ են ակնկա-
16 լում, յարութիւն է լինելու արդարների եւ մեղաւորների: Դրա
համար ինքս էլ ճիգ եմ անում, որ Աստծու եւ մարդկանց ա-
17 ռաջ միշտ մաքուր խղճմբանք ունենամ: Բազում քարիներից
յեպոյ եկայ օգնութիւն անելու իմ ազգին եւ զոհեր մատուցե-
18 ցի, որոնցով սրբուած էի, երբ ինձ գրան քաճարում, որտեղ
19 ո՛չ բազմութեան հետ էի եւ ո՛չ էլ խռովարար ամբոխի: Այդ ա-
սիացի հրեաներից ոմանք իրե՛նք պէտք է գային քո առաջ եւ
20 ամբաստանէին ինձ, եթէ իմ դէմ մի բան ունենային. եւ կամ
հէնց սրանք թող ասեն, թէ ի՛նչ անիրաւութիւն են գրել իմ մէջ,
21 մինչ արեանի առաջ էի կանգնած, բացի միայն գուցէ իմ այն

խօսքից, որ ասացի բարձրաձայն, երբ նրանց մէջ կանգնել էի. «Մեռելների յարութեան համար է, որ ես այսօր ձեզնից դա-
 փուում եմ»: Ֆելիքսը նրանց գործը յեղաձգեց, քանի որ աւելի 22
 ստոյգ գիտէր այդ ճանապարհի մասին, եւ ասաց. «Մինչեւ Լիւ-
 սիաս հազարապետը այստեղ իջնի, ձեր գործը կը յեղաձգեմ»:
 Եւ հարիւրապետին հրամայեց նրան պահել, բայց որոշ չափով 23
 ազապ. եւ նրա իւրայիններից ոչ ոքի չարգելել, որ նրան ծառա-
 յեն: Մի քանի օր յետոյ Ֆելիքսը եկաւ իր կնոջ՝ Դրուսիլայի 24
 հետ, որը հրեայ էր. կանչեց Պողոսին եւ նրանից լսեց ի Յիսուս
 Զրիստոս եղած հաւաքի մասին: Եւ մինչ Պողոսը խօսում էր 25
 արդարութեան, ժուժկալութեան եւ գալիք դափաստանի մասին,
 Ֆելիքսը, զարհուրած, ասաց. «Դու առայժմ գնա՛. երբ ժամա-
 նակ ունենամ, քեզ կը կանչեմ»: Միաժամանակ ակնկալում էր, 26
 որ Պողոսից իրեն դրամ կը փրուի. դրա համար յաճախ կան-
 չելով նրան՝ խօսում էր նրա հետ: Երկու փարին լրանալուց 27
 յետոյ Ֆելիքսի փոխարէն Փեստոս Պորկիոսը եկաւ: Ֆելիքսը,
 կամենալով հրեաներին շնորհ անել, Պողոսին կալանքի փակ
 թողեց:

Երբ Փեստոսը իշխանութեան գլուխ անցաւ, երեք օր յետոյ 25
 Կեսարիայից Երուսաղէմ բարձրացաւ: Քահանայապետներն 2
 ու հրեաների գլխատրները նրան զեկոյց փուին Պողոսի մա-
 սին եւ, նրանից շնորհ խնդրելով, աղաչում էին, որ նրան Ե- 3
 րուսաղէմ կանչի, մինչ իրենք ծուղակ էին պատրաստել՝ ճանա-
 պարհին նրան սպանելու համար: Իսկ Փեստոսը պատասխա- 4
 նեց, թէ նա Կեսարիայում կը պահուի, եւ թէ ինքն էլ շուրջով
 այնտեղ է գնալու. ապա ասաց. «Ձեզնից ովքեր կը կարո- 5
 դանան, ինձ հետ թող իջնեն, եւ եթէ այդ մարդու վրայ որեւէ
 յանցանք կայ, նրան թող ամբաստանեն»: Եւ ոչ աւելի քան 6
 ութ կամ փասը օր այդտեղ մնալուց յետոյ եկաւ իջաւ Կեսարի-
 ա. եւ յաջորդ օրը, արեան նստելով, հրամայեց, որ Պողոսին 7
 բերեն: Երբ նա եկաւ, նրա շուրջը բոլորուեցին Երուսաղէմից
 իջած հրեաները. եւ նրա վրայ բարդում էին բազում եւ ծանր 8
 յանցանքներ, որ չէին կարողանում ապացուցել, քանի որ Պո-
 դոսը պատասխանում էր. «Ոչնչով յանցաւոր չեմ ո՛չ հրեանե- 9
 րի օրէնքի, ո՛չ քաճարի, ո՛չ էլ կայսեր դէմ»: Բայց Փեստոսը,
 կամենալով հրեաներին շնորհ անել, Պողոսին ասաց. «Ուզո՞ւմ
 ես Երուսաղէմ բարձրանալ եւ այդ խնդիրների համար այդտեղ

10 դարուել իմ առաջ»: Պօղոսն ասաց. «Կանգնած եմ կայսեր
արեանի առաջ, ուր եւ պէտք է դարուեմ: Նրեաներին ոչ մի
11 անիրաւութիւն չեմ արել, ինչպէս ինքդ էլ քաջ գիտես. ուրեմն
երթ յանցաւոր եմ եւ մահուան արժանի գործ եմ արել, մեռնե-
լուց չեմ վախենայ: Իսկ եթէ ոչինչ չկայ այն մեղադրանքների
մէջ, որոնցով սրանք ինձ ամբաստանում են, ոչ որ չի կարող
12 ինձ որպէս շնորհ յանձնել դրանց: Կայսրի՛ն եմ բողոքում»:
Այն ժամանակ Փեսպոսը իր խորհրդականների հետ խօսելուց
յեպոյ պարասխանեց. «Կայսրին բողոքեցիր, կայսեր մօտ պի-
14 տի գնաս»: Մի քանի օր անցնելուց յեպոյ Ագրիպպա արքան
եւ Բերենիկէն Կեսարիա եկան՝ Փեսպոսին ողջունելու: Եւ երբ
այնպէղ շար օրեր էին անցկացրել, Փեսպոսը արքային տե-
ղեկացրեց Պօղոսի մասին ու ասաց. «Այսպէղ Ֆելիքսի կող-
16 մից կալանքի տակ առնուած մի մարդ կայ մնացած, որի մա-
սին, երբ Երուսաղէմ գնացի, քահանայապետները եւ հրեանե-
րի գլխաւորներն ինձ տեղեկացրին: Ինձնից խնդրում էին, որ
17 նրան մահուան վճիռ տամ: Նրանց պարասխանեցի. «Նո-
մեացիների սովորութիւնը չէ որեւէ մէկին որպէս շնորհ յանձնել
ուրիշ մէկի, մինչեւ որ ամբաստանեալը իր դիմացը չունենայ
մեղադրողներին եւ ամբաստանութեան դէմ պարասխան տա-
18 լու պարեհութիւնը չստանայ»: Եւ երբ այսպէղ եկան, ոչնչով
չուշացրի, այլ յաջորդ օրն իսկ արեան նստելով՝ հրամայեցի,
19 որ մարդուն բերեն: Նրա դէմ ներկայացող ամբաստանողները
մէջտեղ չէին բերում չարագործութեան ոչ մի յանցանք, որոնց
20 մասին ես կասկած ունէի. այլ ինչ-ինչ խնդիրներ ունէին նրա
հետ իրենց պաշտամունքին վերաբերող, ինչպէս նաեւ մի ոմն
մեռած Յիսուսի վերաբերեալ, որի մասին Պօղոսն ասում էր,
21 թէ կենդանի է: Երբ այսպիսի խնդիրների քննութեան համար
տարակուսանքի մէջ ընկայ, նրան ասացի, թէ կը կամենաի Ե-
րուսաղէմ գնալ եւ այդ խնդիրների համար այնպէղ դարուել:
22 Բայց երբ Պօղոսը բողոքեց, որ ինքը պէտք է պահուի Նորին
Գերագանցութեան վճռին ներկայանալու համար, հրամայեցի
23 պահել նրան, մինչեւ որ կայսեր մօտ ուղարկեմ»: Ագրիպպա-
սը Փեսպոսին ասաց. «Ես էլ կը կամենայի այդ մարդուն լսել»:
24 Փեսպոսն ասաց. «Վաղը կը լսես»: Եւ յաջորդ օրը, երբ Ագ-
րիպպասը եւ Բերենիկէն փառաւոր հանդէսով եկան եւ հազա-
րապետների ու քաղաքի պարուար մարդկանց հետ արեան

մփան, Փեսպոսը հրամայեց, որ Պօղոսին բերեն: Փեսպոսն ա– 25
սաց. «Ագրիպպան արքայ եւ բոլոր մարդիկդ, որ մեզ հեպ էք,
սրան փեսնում էք. հրեաների ամբողջ ժողովուրդը թէ՛ Երուսա–
ղէմում եւ թէ՛ այսօր սրա մասին ամբաստանութիւն էին անում
ինձ մօտ եւ աղաղակում, թէ՛ չպէտք է կենդանի մնայ: Բայց ես 26
վերահասու եղայ, թէ դա մահուան արժանի ոչինչ չի արել. ինքն
էլ բողոքած լինելով մարդկանցից Գերագանցին՝ խորհեցի, որ
ուղարկեմ նրան: Դրա մասին իմ փիրոջը՝ կայսրին սպոյգ բան 27
չունեմ գրելու. այդ պարճառով նրան ձեր առաջ բերեցի եւ,
մանաւանդ, քո՝ առաջ, Ագրիպպան արքայ, որպէսզի վերստին
քննութիւն կատարելով՝ կարողանամ մի բան գրել, քանի որ 28
ինձ անպարտեհ բան է թուում ուղարկել մի բանարկեալի եւ նրա
մասին որեւէ յանցանք չնշել»:

Եւ Ագրիպպասը Պօղոսին ասաց. «Քեզ թոյլաբարուած է, որ 26
քո մասին խօսես»: Այն ժամանակ Պօղոսը, ձեռքը երկարե–
լով, պարասխանեց. «Տրեաների՝ իմ մասին արած բոլոր ամ– 2
բաստանութիւնների համար, Ագրիպպան արքայ, ինձ երանելի
եմ համարում, քանի որ այսօր քո առաջ եմ պարասխան փա–
լու, մանաւանդ նրա համար, որ գիտակ է ես հրեաների բոլոր 3
կրօնական սովորութիւններին եւ խնդիրներին. այդ պարճա–
ռով աղաչում եմ, որ համբերութեամբ ինձ լսես: Բոլոր հրե– 4
աները փեղեակ են իմ կեանքին իմ մանկութիւնից ի վեր, որը
հէնց սկզբից անցել է Երուսաղէմում իմ ազգի մէջ: Նրանք 5
վաղուց գիտեն, եթէ կամենան վկայել, որ ես որպէս փարիսեցի
ապրել եմ մեր կրօնական խստագոյն օրէնքների համաձայն:
Եւ այժմ դաբուում եմ, կանգնած արեանի առաջ, Աստուծոյ մեր 6
հայրերին փրուած խոսքումի յոյսի համար: Ջերմեռանդութե– 7
ամբ գիշեր ու ցերեկ պաշտամունք կատարելով՝ մեր փասներկու
ցեղերը յուսացել են դրան հասնել: Այդ յոյսի՝ համար, ո՛վ ար– 8
քայ, ես էլ ամբաստանում եմ հրեաների կողմից: Ձեզ ինչո՞ւ
է անհաւատարմի թուում, որ Աստուած մեռելներին յարութիւն կը 9
փայ: Ես ինքս էլ պարզա՞մ էի համարում շաբ բան Նազով–
րեցի Յիսուսի անուանը հակառակ գործել, ինչ որ արեցի իսկ 10
Երուսաղէմում. քահանայապետներից իշխանութիւն ստանա–
լով՝ սրբերից շաբերին ես բանարկում էի եւ նրանցից սպա–
նուելու ենթակայ եղողների համար հաւանութիւն էի փալիս:
Եւ բոլոր ժողովարաններում շաբ անգամ նրանց պարժելով՝ 11

բռնադատում էի, որ հայիոյեն: Առաւել եւս մոլեգնելով նրանց
 12 դէմ՝ հալածում էի նրանց մինչեւ օտար քաղաքներ»: «Ըստ
 այսմ, երբ քահանայապետների իշխանութեամբ եւ հրամանով
 13 Դամասկոս էի գնում, կէսօրին, ճանապարհին, ո՛վ արքայ, փե-
 սայ, որ երկնքից արեգակի լուսաւորութիւնից առաւել ուժեղ մի
 լոյս փայլաբակեց իմ շուրջը եւ նրանց շուրջը, որ ինձ հետ էին
 14 գնում: Եւ երբ մենք բոլորս գետին ընկանք, լսեցի մի ձայն,
 որ ինձ ասում էր եբրայերէն լեզուով. «Սաւո՛ղ, Սաւո՛ղ, ինչո՞ն
 ես ինձ հալածում. քեզ համար խիստ դժուար է խթանի դէմ
 15 աքացել»: Եւ ես ասացի. «Ո՞վ ես, Տէ՛ր»: Տէրն ասաց. «Ես
 16 Յիսուսն եմ, որին դու հալածում ես. վէ՛ր կաց ու կանգնի՛ր ոտ-
 քերիդ վրայ. ես քեզ երեսացի նրա համար, որ քեզ նշանակեմ
 պաշտօնեայ եւ վկայ այն բոլորի համար, որոնց մէջ ինձ փե-
 17 սար եւ այն բաների համար, որոնցով պիտի երեւամ քեզ. ես
 քեզ կը փրկեմ ժողովրդիցդ եւ հեթանոսներից, որոնց մէջ քեզ
 18 կ'ուղարկեմ, որպէսզի բանաս նրանց աչքերը, նրանց դարձնես
 խաւարից դէպի լոյս եւ սափանայի իշխանութիւնից՝ դէպի Աս-
 փուած, որպէսզի նրանք մեղքերի թողութիւն ստանան եւ սրբե-
 րի հետ ժառանգութեան բաժին՝ իմ հանդէպ ունեցած հաւա-
 19 րով»: Ուստի, ո՛վ Ագրիպպաս արքայ, ես երկնային փեսիքին
 20 անհնազանդ չգտնուեցի, այլ նախ բոլոր նրանց, որ Դամասկո-
 սում էին ու Երուսաղէմում եւ Նրեաստանի բոլոր գաւառներում,
 ապա նաեւ հեթանոսներին քարոզեցի, որ զոջան եւ դառնան
 կենդանի Աստծուն ու ապաշխարութեան արժանի գործեր ա-
 21 նեն: Դրա համար հրեաները, փաճարում ինձ բռնելով, փորձե-
 22 ցին սպանել: Սակայն Աստծուց օգնութիւն հասաւ, եւ ես մինչեւ
 այսօր ողջ մնացի՝ վկայելով փոքրին եւ մեծին, ոչինչ չասելով
 այն բաներից դուրս, ինչ մարգարէներն ու Մովսէսն են խօսել
 23 լինելիք դէպքերի մասին. թէ՛ Քրիստոս չարչարուելու է. թէ՛
 մեռելներից առաջին յարութիւն առնողը լոյս է աւերարանելու
 24 ժողովրդին եւ հեթանոսներին»: Երբ նա այս պարասխանը
 փութեց, Փեսպոսը բարձր ձայնով ասաց. «Յնորում ես, Պօղո՛ս,
 25 քո մեծ հմտութիւնը քեզ խելացնորութեան է փանում»: Իսկ
 Պօղոսն ասաց. «Չեմ ցնորում, ո՛վ Գերագանցդ Փեսպոս, այլ
 զգաստութեան եւ ճշմարտութեան խօսքեր եմ արտասանում.
 26 արքան այս բաներին գիտակ իսկ է, դրա համար համարձակ
 եմ խօսում, քանի որ յանձն չեմ առնում այս բոլորից որեւէ բան

քեզնից ծածկել, որովհետեւ մի որեւէ խուլ անկիւնում չէ, որ այս քանը գործուած է: Ագրիպպան արքայ, մարգարէներին հաւա- 27
րում ես. գիպեմ, որ հաւարում ես»: Եւ Ագրիպպասը Պօղոսին 28
ասաց. «Քիչ է մնում՝ ինձ էլ համոզես, որ քրիստոնէայ դառ-
նամ»: Եւ Պօղոսն ասաց. «Կը խնդրէի Աստուծոյ, որ, վաղ թէ 29
ուշ, ոչ միայն դու, այլ բոլոր նրանք, որ այսօր ինձ լսում են,
լինեն այնպիսին, ինչպիսին ես ինքս եմ, բացի այս կապանք-
ներից»: Արքան ուրբի ելաւ, ինչպէս եւ կուսակալը, Բերենիկէն 30
եւ բոլոր նրանք, որ նրանց հետ նստել էին: Եւ մինչ գնում էին, 31
իրար հետ խօսում էին ու ասում. «Մահուան կամ կապանքների
արժանի ոչինչ չի անում այս մարդը»: Իսկ Ագրիպպասը Փես- 32
տոսին ասաց. «Կարելի էր ազատ արձակել այս մարդուն, եթէ
կայսրին բողոքած չլինէր»:

Երբ մեզ հրամայուեց նաւարկել դէպի Իտալիա, Պօղոսին եւ 27
մի քանի այլ կալանաւորների յանձնեցին Սեբաստեան գնդից
մի հարիւրապետի, որի անունը Յուլիոս էր. եւ բարձրանա- 2
լով ադրամինփական մի նաւ, որ Ասիայի կողմերն էր գնա-
լու, ճանապարհ ընկանք: Մեզ հետ էր նաեւ Մակեդոնիայից
թեսաղոնիկեցի Արիստարքոսը: Յաջորդ օրը իջանք Սիդոն: 3
Եւ Յուլիոսը, Պօղոսի հանդէպ մարդասիրութիւն ցուցաբերելով,
նրան հրաման փոխեց գնալ բարեկամների մօտ խնամք ստա-
նալու: Այնպէս ղոյս գալով, քանի որ քամին հակառակ 4
կողմից էր, նաւարկեցինք Կիպրոսի մօտով աւելի ցած: Ա- 5
պա Կիլիկիայի եւ Պամփիլիայի մէջտեղում, բաց ծովի մի-
ջով նաւարկելուց յետոյ իջանք Լիկիայի Միւռա քաղաքը: Եւ 6
այնպէս հարիւրապետը գրնելով ալեքսանդրեան մի նաւ, որ
Իտալիա էր գնում, մեզ այնպէս մարցրեց: Եւ բազում օրեր 7
դանդաղ նաւարկելուց յետոյ դժուարութեամբ հասանք մինչեւ
Կնիդիայի մօտերը. եւ երբ քամին թոյլ չարեց մեզ, նաւար-
կեցինք Կրետէի եզերքով ներքեւ, մինչեւ Սաղմոնիայի մօտեր- 8
ը: Նրա եզերքով դժուարութեամբ անցնելուց յետոյ, հասանք 9
մի փոքր, որ կոչւում էր Գեղեցիկ նաւահանգիստ, եւ որին կից
էր Ղասէա քաղաքը: Եւ քանի որ շատ ժամանակ էր ան- 9
ցել, եւ նաւարկելն էլ վտանգաւոր կը լինէր, մինչեւ իսկ ծո-
մապահութեան օրերն էլ արդէն անցել էին, Պօղոսը նրանց
խրատ փոխեց եւ ասաց. «Մարդի՛կ, փեսնում եմ, որ այս 10
նաւարկութիւնը չարիքով եւ բազում վնասով է լինելու ոչ մի-

11 այն բեռների եւ նաւի համար, այլեւ մեր անձերի»: Բայց
12 հարիւրապետը նաւապետին եւ նաւապիրոջն աւելի էր լսում,
13 քան Պօղոսի խօսքերը: Երբ նաւահանգիստը ձմեռելու հա-
մար անյարմար թուաց, շարերը խորհեցին այնպեղից հեռա-
նալ, որպէսզի մի գուցէ կարողանան հասնել Փիւնիկէ քաղաքը
եւ ձմեռել Կրետէի այդ նաւահանգստում, որը նայում էր դէպի
14 հարաւակողմը եւ ցամաքամասը: Եւ երբ հարաւի մեղմ քամին
փչեց, կարծեցին, թէ կը հասնեն այնպեղ, ուր դիմում էին: Եւ
15 նաւարկելով՝ Կրետէի եզերքի մօտով անցան: Ոչ շար ժամեր
յետոյ նաւի շուրջը բարձրացաւ մի կապաղի քամի, որ կոչւում
16 է Երացիկլոն: Երբ նաւը քշուեց եւ քամու դէմ չկարողացաւ
պայքարել, րեղի րուեցինք եւ գնում-գալիս էինք: Եւ դիմելով
դէպի մի կողմի, որը Կօղա էր կոչւում, դժուարութեամբ կա-
17 րողացանք բռնել մակոյկը, որը նաւի վրայ քաշեցինք. ապա
օգնութեան միջոցներ օգտագործելով՝ նաւը ներքեւից կապե-
ցին. վախենալով, որ գուցէ յորձանուրի մէջ ընկնեն, առագաս-
18 տը իջեցրին. եւ այնպէս գնում-գալիս էին: Եւ քանի որ մենք
ամենասասքիկ րագնապի մէջ էինք, յաջորդ առաւօտ բեռները
19 ծովը թափեցին: Իսկ երրորդ օրը իրենք իրենց ձեռքերով նա-
20 յի գործիքները ծովը նետեցին: Երբ բազում օրեր ոչ արեւ եւ
ոչ էլ աստղեր էին երեւում, ու փոթորիկն էլ նոյն սասքկութե-
ամբ շարունակւում էր, մեր փրկութեան ամէն յոյս վերացել էր:
21 Եւ որովհետեւ շար օրեր քաղցած էին, Պօղոսը, կանգնելով
նրանց մէջ, ասաց. «Ով մարդիկ, դուք ինձ պէտք է անսայիք
22 ու Կրետէից չելնէիք եւ այս չարիքն ու վնասը չքաշէիք: Արդ,
ձեզ խրափում եմ, որ քաջաւերուէք, որովհետեւ, բացի նաւից,
23 ձեզնից եւ ոչ մէկի կեանքին վնաս չպիտի հասնի. որովհե-
տեւ այս գիշեր Աստուծոյ հրեշտակը, որին պապկանում եմ եւ ու
24 ծառայում, երեւաց ինձ ու ասաց. «Մի՛ վախեցիր, Պօղոս, դու
կայսեր առաջ էլ պէտք է ներկայանաս. եւ ահա բոլոր նրանց,
25 որ այդ նաւի մէջ քեզ հետ եմ, Աստուած քեզ է շնորհել»: Դրա
համար էլ քաջաւերուեցէք, մարդի՛կ, որովհետեւ հաւար ունեմ
26 Աստծու վրայ, թէ կը լինի այնպէս, ինչպէս որ ինձ ասուեց: Մի-
27 այն թէ՛ մենք պէտք է մի կողմի ընկնենք»: Երբ րասնջորսե-
րորդ գիշերը եղաւ, եւ մենք Ադրիականի անդունդների վրայ
դեռ օրօրւում էինք, գիշերուայ կեսին նաւաւարները կարծե-
28 ցին, թէ ցամաք են հասել: Զրի խորութիւնը չափող գունդը

ցած գցելով՝ երեսունեօթը մեարր խորութիւն գրան. որոշ քա-
րածութիւն կարելուց յետոյ նորից գցեցին եւ քսանութ մեարր
գրան: Վախենալով, թէ մի գուցէ խութերով քեղ կ'ընկնեն, 29
յետեւի կողմից չորս խարիսխներ ցած գցեցին. անձկութեամբ
տենչում էին, որ այգը բացուի: Բայց նաւաւարները ուզում 30
էին նաւից փախչել. ուստի մակոյկը ծով իջեցրին այն պարճա-
ռաբանութեամբ, որ իբր թէ առջեւի կողմից էլ են խարիսխներ
գցելու: Պօղոսը հարիւրապետին եւ զինուորներին ասաց. «Ե- 31
թէ դրանք նաւի մէջ չմնան, դուք ազատուել չէք կարող»: Այն 32
ժամանակ զինուորները մակոյկի պարանները կտրեցին ու դէն
գցեցին: Եւ երբ այգը բացուելու մօտ էր, Պօղոսը բոլորին 33
խնդրեց, որ կերակուր ուտեն՝ ասելով. «Այս քսանչորսերորդ
օրն է, որ դուք քաղցած՝ սպասումով էք անցկացնում եւ դեռ
ոչինչ չէք կերել: Դրա համար աղաչում եմ ձեզ, որ կերակուր 34
ուտէք, քանի որ դա հէնց ձեր փրկութեան համար է. որովհետեւ
ձեզնից ոչ ոքի գլխից մազ իսկ չի կորչելու»: Եւ երբ այս ասաց, 35
հաց վերցրեց, բոլորի առաջ Աստուծոյ գոհութիւն փութեց, կտրեց
եւ սկսեց ուտել: Ամէնքը քաջաւերուեցին. եւ իրենք էլ կերա- 36
կուր կերան: Նաւի մէջ բոլորս երկու հարիւր եօթանասունվեց 37
հոգի էինք: Երբ կերակրով յագեցան, ցորենը ծովը թափելով՝ 38
նաւը թերթեացրին: Եւ երբ այգը բացուեց, երկիրը չէին ճանա- 39
չում, բայց նշմարում էին մի ծովախորշ, որ ծովափ կարող էր
լինել. եւ խորհում էին, թէ հնար լինէր նաւը այնպեղ հասցնել
եւ փրկել: Ուստի խարիսխները յարակից կտրելով՝ ծովի մէջ 40
բաց թողեցին, դեկերի կապերը թուլացրին, առագաստը բա-
ցեցին ու քամուն փութեցին՝ դէպի ծովի ափի կողմը: Ընկնելով 41
երկու ծովերի միջեւ գրնուող մի ծանծաղուր՝ նաւը ծռեցին. եւ
նաւի առաջակողմը յարակին խրուելով, անշարժ մնաց, իսկ յե-
տեւի կողմը ալիքների սաստկութիւնից ջարդուփշուր էր լինում:
Այն ժամանակ զինուորները խորհուրդ արեցին, որ կալանա- 42
ւորներին սպանեն, որպէսզի ոչ ոք չլողայ ու փախչի: Սակայն 43
հարիւրապետը նրանց խորհրդին արգելք եղաւ, որովհետեւ ու-
զում էր Պօղոսին ազատել. ուստի հրամայեց, որ, ովքեր կարող
են լողալ, նախ նրանք ջուրը նետուեն, իսկ միւսները՝ ոմանք 44
քախարակների վրայ, ոմանք էլ նաւի այլ բեկորների վրայ ցա-
մաք ելնեն: Եւ այսպէս ամէնքը, փրկուելով, ցամաք ելան:

Երբ արդէն փրկուած էինք, այն ժամանակ իմացանք, թէ այն **28**

կղզու անունը Մելիպինէ էր: Եւ բարբարոս բնակիչները մեր
2 հանդէպ չափից անելի մարդասիրութիւն ցոյց տուին. խարոյկ
վառեցին եւ մեզ բոլորիս ընդունեցին՝ տեղացող անձրեւի եւ
3 ցրտի պատճառով: Եւ երբ Պօղոսը բաւականին շաք չոր ճիւ-
ղեր հաւաքեց եւ խարոյկի վրայ դրեց, մի իժ կրակի տաքութե-
4 ան պատճառով դուրս գալով՝ կախուեց նրա ձեռքից: Եւ երբ
բարբարոսները գազանին նրա ձեռքից կախուած տեսան, մի-
մեանց ասացին. «Ուրեմն մարդասպան է այս մարդը, որը թե-
պէտ ծովից փրկուեց, բայց Արդարութիւնը նրան թոյլ չտուեց,
5 որ ապրի»: Ապա Պօղոսը գազանին կրակի մէջ թափ տու-
եց, եւ իրեն ոչ մի վար բան չպատահեց. իսկ նրանք սպա-
սում էին, որ նա կ'ուռչի կամ կ'ընկնի ու յանկարծակի կը մեռ-
նի: Ծառ սպասելուց յետոյ, երբ տեսան, որ նրան որեւէ վնաս
չհասաւ, նորից խօսքը դարձրին եւ ասում էին. «Սա մի աս-
6 րուած է»: Այդ տեղի շրջակայքում գտնուում էին ագարակները
Պոպլիոս անունով մի մարդու, որ կղզու գլխատրն էր. սա ե-
8 րեք օրով մեզ իր մօտ ընդունեց եւ սիրով հիւրընկալեց: Եւ
պատահեց, որ Պոպլիոսի հայրը, ջերմով եւ փորլուծութեամբ
հիւանդացած, անկողին ընկնի: Պօղոսը նրա մօտ մտաւ եւ ա-
9 դօթելով ձեռքը նրա վրայ դրեց ու նրան բժշկեց: Եւ երբ այս
պատահեց, ուրիշ հիւանդներ էլ, որ կղզում կային, գալիս էին ու
10 բժշկուում: Սրանք մեծ պատիւներով պատուեցին մեզ, եւ երբ
գնում էինք, ինչ որ պէտք էր, տուեցին: Եւ երեք ամիս յետոյ
բարձրացանք դիոսկուրեանների նշանը կրող ալեքսանդրեան
12 մի նաւ, որը ձմեռել էր կղզում: Եւ Սիրակուսա իջնելով՝ ե-
րեք օր մնացինք: Այնպէս զնալով՝ հասանք Ռեգիոն. եւ
13 երբ մի օր յետոյ հարաւի քամին փչեց, երկու օրում եկանք
Պարիոդոս, ուր եւ գտանք եղբայրների, որոնք աղաչեցին, որ
15 եօթը օր մնանք իրենց մօտ: Եւ ապա ելանք Հռոմ: Եւ այնպե-
ղից, մեր մասին լսած լինելով, եղբայրները մեզ ընդառաջ եկան
մինչեւ Ապփիոսի հրապարակը եւ Երեք կրպակները: Պօղոսը
նրանց տեսնելով՝ գոհութիւն տուեց Աստծուն ու քաջալերուեց:
16 Եւ երբ Հռոմ մտանք, հրաման արուեց Պօղոսին, որ առանձին
բնակուի իր պահապան զինուորի հետ միասին: Եւ երեք օր
17 յետոյ նա հրաւիրեց հրեաների գլխատրներին. եւ երբ սրանք
եկան, նրանց ասաց. «Եղբայրներ, ես ժողովրդին կամ հայրենի
սովորութեանը հակառակ ոչինչ գործած չլինելով հանդերձ՝ որ-

պէս Երուսաղէմից մի կալանաւոր, մաքնուեցի հռոմէացիների ձեռքը, որոնք, երբ ինձ դատեցին, ուզեցին ազապ արձակել, 18 որովհետեւ իմ մէջ մահուան արժանի ոչ մի յանցանք չգտան: Բայց երբ հրեաները հակառակ խօսեցին, հարկ եղաւ կայսրին 19 բողոքել. բայց ոչ նրա համար, որ իմ ազգի դէմ չարախօսելու բան ունէի: Այս պատճառով է, որ խնդրեցի ձեզ՝ քեսներու եւ 20 խօսելու համար, քանի որ Իսրայէլի յոյսի համար է, որ այս շղթաների մէջ եմ գտնուում»: Եւ նրանք ասացին նրան. «Մենք 21 քո մասին Նրեաստանից ոչ մի նամակ չենք ստացել. մեր եղբայրներից էլ ոչ ոք չի եկել ու վապ բան չի պատմել կամ խօսել քո մասին: Բայց խնդրում ենք քեզնից լսել, թէ ի՞նչ ես խոր- 22 հում, քանի որ այդ հերձուածի մասին մեզ արդէն յայտնի է, որ ամենուրեք նրա դէմ հակառակութիւն կայ»: Որոշակի օրուայ համար Պօղոսի հետ ժամադրուելուց յետոյ, նրա մօտ՝ նրա բնակարանը եկան բազում մարդիկ, որոնց նա առաւօպից մինչեւ երեկոյ բացապրում էր Աստծու արքայութիւնը եւ նրանց համոզում էր Յիսուսի մասին՝ վկայութիւն բերելով Մովսէսի օրէնքից եւ մարգարէներից: Ոմանք համոզում էին նրա խօս- 23 քերին. ուրիշներ էլ չէին հաւատում: Եւ իրար մէջ անհամաձայն լինելով՝ թողնում գնում էին, երբ Պօղոսն ասաց այս մի խօսքն էլ. «Սուրբ Նոզին Եսայի մարգարէի բերանով լաւ խօսեց մեր հայրերին՝ ասելով. «Գնա՛ ժողովրդի մօտ ու ասա՛ լսելով պի- 25 րի լսէք ու չպիտի իմանաք, եւ քեսներով պիտի քեսնէք ու չպիտի քեսնէք. որովհետեւ այդ ժողովրդի սիրտը կարծրացել է, 26 եւ իրենց ականջներով ծանր են լսում ու իրենց աչքերը փակել են, որպէսզի երբեք աչքերով չքեսնեն ու ականջներով չլսեն եւ հոգով չիմանան եւ դարձի չգան, ու ես էլ դրանց չբժշկեմ»: Եւ 27 արդ, թող ձեզ յայտնի լինի, որ Աստծու այս փրկութիւնը ուղարկուեց հեթանոսներին, եւ նրանք կը լսեն»: Եւ երբ այս ասաց, 28 նրա մօտից դուրս գնացին հրեաները, որոնք իրենք իրենց մէջ էլ շատ վէճեր ունէին: Եւ ամբողջ երկու փարի Պօղոսն ապրեց իր ծախսով: Եւ ընդունում էր բոլոր նրանց, որ գալիս էին իր մօտ: Քարոզում էր Աստծու արքայութիւնը եւ ամենայն հա- 31 մարձակութեամբ անարգել ուսուցանում էր Տէր Յիսուս Քրիստոսի մասին:

Հռոմեացիներ

1 Պօղոսը՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառան, կոչումով առաքեալ,
2 ընտրուած քարոզելու Աստուծոյ Աւերարանը, որ նա առաջուց
3 խոստացել էր իր մարգարէների միջոցով սուրբ գրուածքներում
4 իր Որդու մասին, որը մարմնով սերում էր Դաւթի սերնդից եւ
5 որը, զօրութեամբ, Աստուծոյ Որդի էր սահմանուած ըստ Սուրբ
6 Հոգոյ՝ մեռելներից իր յարութեամբ, - մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս-
7 սը, որի միջոցով սպացանք առաքեալ լինելու շնորհ՝ իր անու-
8 ան համար հաւաքի հնազանդութեան բերելու բոլոր հեթանոս-
9 ներին, որոնց թւում էք եւ դուք՝ կանչուածներդ Յիսուս Քրիս-
10 տոսին. ամենքիդ, որ Հռոմում էք, Աստուծոյ սիրելիներիդ, կան-
11 չուած սրբերիդ, ձեզ շնորհ եւ խաղաղութիւն մեր Հայր Աստուծոյ
12 եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսից: Նախ՝ ձեր բոլորի համար գոհու-
13 թիւն եմ մատուցում իմ Աստուծուն, Յիսուս Քրիստոսի միջոցով,
14 նրա համար որ ձեր հաւաքը պատմում է ամբողջ աշխարհով
15 մէկ: Վկայ է ինձ Աստուած, որին պաշտում եմ եւ իմ հոգով
16 նրա Որդու Աւերարանի քարոզութեամբ, թէ ինչպէս եմ անդա-
17 դար յիշում ձեզ՝ ամենայն ժամ իմ բոլոր աղօթքներում աղա-
18 չելով, որ թերեւ երբեւէ ինձ յաջողուի, Աստուծոյ կամքով, գալ
19 ձեզ մօտ. որովհետեւ խիստ կարօքել եմ ձեզ ցեանել, որ-
20 պէսզի ձեզ փոխանցեմ որոշ հոգեւոր շնորհներ՝ ամրապնդելու
21 ձեզ, այսինքն՝ մխիթարակից լինելու ձեզ հասարակաց հաւա-
22 քի համար, որ իմն է, ինչպէս եւ ձերը: Չեմ կամենում, եղ-
23 բայրներ, որ դուք անսրբեղեակ լինէք, թէ շահ անգամ կամե-
24 ցայ գալ ձեզ մօտ, որպէսզի ձեր մէջ էլ որեւէ պարտք գտնեմ,
25 ինչպէս այլ հեթանոսների մէջ, բայց այդ արգելուեց ինձ մին-
26 չելն այժմ: Ես պարտական եմ եւ յոյներին ու բարբարոսներին,
27 եւ իմաստուններին ու անգէպներին. այդպէս էլ, որչափ իմ
28 ուժերը ներեն, ես պարտաստ եմ յօժարութեամբ աւերարա-
29 նելու նաեւ ձեզ, որ Հռոմում էք: Որովհետեւ ամօթ չեմ հա-
30 մարում աւերարանները, քանի որ այն Աստուծոյ զօրութիւնն է՝ ի
31 փրկութիւն բոլոր հաւաքացեալների. նախ՝ հրեայի, ապա եւ՝
32 հեթանոսի. որովհետեւ Աստուծոյ արդարութիւնը, որ հաւաքից
33 է, հաւաքի՝ համար է յայտնուում, ինչպէս որ գրուած է, թէ՛ ար-
34 դարը հաւաքով է ապրելու: Արդարեւ Աստուծոյ բարկութիւնը

երկնքից յայտնուելու է մարդկանց ամբողջ անհաւատութեան
եւ անիրաւութեան վրայ, քանի որ նրանք ճշմարտութիւնը ան-
իրաւութեամբ են բռնած պահում: Ինչ որ կարելի է իմանալ 19
Աստուծո մասին, յայտնուած է նրանց, քանզի Աստուծո ինքը
յայտնեց այն նրանց. արդարեւ ի սկզբանէ աշխարհի Աստուծո 20
աներեւոյթ յայտնութիւնները, այն է՝ Նրա մշտնջենաւորութիւնը
եւ գործութիւնը եւ աստուածութիւնը, իմանալի կերպով տեսանե-
լի են Նրա ստեղծածների մէջ. այնպէս որ, ամենեւին արդարա-
նալ չեն կարող. որովհետեւ ճանաչեցին Աստուծոն, բայց իբրեւ 21
Աստուծո չփառաւորեցին կամ գոհութիւն չմատուցեցին նրան,
այլ իրենց մտածումների մէջ նանրացան, եւ նրանց սրտե-
րը անմտութեամբ խաւարեցին: Իրենք իրենց իմաստուննե- 22
րի տեղ էին դնում եւ յիմարացան: Եւ անեղծն Աստուծո փառ- 23
քը փոխեցին՝ այն նմանեցնելով մարդու եղծելի պարկերի եւ
թռչունների եւ չորքոտանիների եւ սողունների: Դրա համար, 24
ըստ իրենց սրտերի ցանկութեան, Աստուծո նրանց մտքնեց
պղծութեան, որ անարգեն իրենց մարմինները իրենք իրենց
մէջ. նրանք փոխանակեցին Աստուծո ճշմարտութիւնը ստով, 25
հնազանդուեցին ու պաշտեցին արարածներին եւ ոչ Արար-
չին, որ օրհնեալ է յաւիտեանս: Ամէն: Ահա թէ ինչու Աստու- 26
ծո նրանց մտքնեց անարգ կրքերի. որովհետեւ նրանց էգերը
բնական կարիքները փոխանակեցին անբնական կարիքներով:
Նոյնպէս եւ արուները, թողնելով էգի հանդէպ բնական կարիք- 27
ները, իրենց ցանկութիւններով բորբոքուեցին միմեանց հան-
դէպ. արուները արուների հետ խայտառակութիւն էին գործում
եւ փոխարէնը իրենք իրենց անձերի մէջ ընդունում էին իրենց
մոլորութեան հապուցումը: Եւ քանի որ չկամեցան ճանաչել 28
Աստուծոն, Աստուծո նրանց մտքնեց անարգ մտքերի, որ ան-
վայել բաներ անեն՝ լցում լինելով ամենայն անիրաւութեամբ, 29
պոռնկութեամբ, անզգամութեամբ, ազահոյութեամբ, չարութե-
ամբ, կատարեալ նախանձով, սպանութեամբ, կռուազանցու-
թեամբ, նենգութեամբ, չարասրտութեամբ. բանասարկու, չա- 30
րախօս, աստուածատեաց, նախապող, հպարտ, ամբարշտաւան,
պոռնոյախօս, չարահնար, ծնողատեաց, անմիտ, ուխտադրուծ, 31
անազորոյն, անգութ, անողորմ. նրանք գիտէին Աստուծո ար- 32
դար դատաստանը, թէ այսպիսի բաներ գործողները մահուան
են արժանի. եւ ոչ միայն նրանք, որ անում են այդ բաները, այլ

նաեւ նրանք, որ գործողներին հաւանութիւն են փալիս:

- 2 Ուստի, ո՛վ մարդ, դու, որ դատում ես, չես արդարանալու.
այն բանի համար, որ ընկերոջդ ես դատում, դրանով իսկ ինքդ
քեզ ես դատապարտում. քանի որ դու նոյնն ես անում, ին-
2 չի համար որ դատում ես նրան: Քանզի գիպենք, որ Աստծու
դատաստանը ճշմարտութեամբ է գործադրում նրանց նկատ-
3 մամբ, ովքեր այսպիսի բաներ են գործում: Իսկ արդ, ո՛վ մարդ,
դու, որ դատում ես նրանց, ովքեր այդպիսի բաներ են գործում,
եւ դու էլ նոյնն ես գործում, կարծում ես, թէ ազատուելու ես
4 Աստծու դատաստանից: Եթէ արհամարհում ես նրա բարո-
ւթեան առաքութիւնը եւ ներողամտութիւնն ու համբերութիւնը,
չգիպեն, որ Աստծու բարութիւնը քեզ ապաշխարութեան է փա-
5 նում: Եւ քո խստաստութեամբ ու անզիղջ սրտով քո ան-
ծի դէմ բարկութիւն ես դիզում բարկութեան օրուայ եւ Աստծու
6 արդար դատաստանի յայտնութեան օրուայ համար. Աստծու,
7 որ հալուցում է իւրաքանչիւրին ըստ իր գործերի. յալիպե-
նական կեանք՝ նրանց, որ բարի գործերի մէջ, իրենց յարա-
պեւ համբերութեամբ, փնտռում են փառք, պարիւ եւ անմահու-
8 թիւն, իսկ նրանց, որ հակառակողներ են եւ ճշմարտութեան
դէմ ապստամբողներ ու անիրաւութեան յետեւից գնացողներ՝
9 բարկութիւն եւ զայրոյթ, նեղութիւն եւ անձկութիւն՝ ամէն մար-
դու, որ չարիք է գործում, նախ՝ հրեայի եւ ապա՝ հեթանոսի,
10 իսկ փառք, պարիւ եւ խաղաղութիւն՝ իւրաքանչիւրին, որ բա-
11 րին է գործում, նախ՝ հրեայի եւ ապա՝ հեթանոսի. որովհետեւ
12 Աստծու առաջ աջառութիւն չկայ: Բոլոր նրանք, որ մեղանչե-
ցին առանց օրէնք ունենալու, առանց օրէնքի էլ կը կորչեն. իսկ
նրանք, որ օրէնք ունենալով մեղանչեցին, օրէնքով էլ կը դա-
13 րուեն (որովհետեւ օրէնքը խողները չեն, որ արդար են Աստ-
ծու առաջ, այլ օրէնքը կարարողները պիտի արդարացունեն:
14 Եւ ուրեմն հեթանոսները, որ օրէնք չունեն, բնականօրէ՛ն են
օրէնքի գործերը կատարում. նրանք, օրէնք չունենալով, ի-
15 րենք իրենց համար իսկ օրէնք են: Նրանք ցոյց են փալիս,
թէ Աստծու օրէնքի պահանջները գրուած են իրենց սրտերում՝
իրենց խղճի վկայութեամբ եւ իրենց խորհուրդների մէջ միմե-
16 անց մեղադրելով կամ արդարացնելով), - այն օրը, երբ Աս-
տուած պիտի դարի մարդկանց գաղտնի գործերը, ըստ իմ ա-
17 ւետարանի, Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ահա եւ դու, որ հրե-

այ ես կոչում եւ յենուել ես օրէնքին ու պարծենում ես Աստուծով, դու, որ գիպես նրա կամքը եւ ընտրում ես բարին 18 ու կրթուած ես ըստ օրէնքի, դու, որ վստահ ես քո անձի 19 վրայ՝ առաջնորդ լինելու կոյրերին, լոյս՝ խաւարի մէջ եղողներին, խրափող՝ անմիպներին, ուսուցիչ՝ մանուկներին, քանի 20 որ վստահ ես, թէ ունես օրէնքի մէջ գիտութեան եւ ճշմարտութեան կապարեալ պարկերացումը. .. Իսկ արդ, դու, որ ուսուցանում ես ընկերոջդ, ինքդ քեզ չես ուսուցանում. քարոզում ես՝ չգողանալ, գողանում ես. ասում ես՝ չհանալ, շնանում ես. 22 գարշում ես մեհեաններից, փաճարներն ես կողոպտում. օրէնքով պարծենում ես՝ օրէնքը խախտելով Աստծուն ես անարգում. որովհետեւ Աստծու անունը ձեր պարճառով հեթանոսների մէջ հայեցում եւ, ինչպէս որ գրուած էլ է: Թլփափութիւնն օգուտ կ'ունենայ, եթէ օրէնքը պահես, իսկ եթէ օրէնքը խախտող ես, քո թլփափութիւնը անթլփափութիւն կը լինի. ուրեմն եթէ անթլփափ մարդը օրէնքի իրաւունքները պահի, նրա անթլփափութիւնը արդէօք թլփափութիւն չի՞ համարուի: Եւ ի 27 բնէ անթլփափ մարդը, օրէնքը կապարելով, պիտի դափ քեզ, որ, գրաւոր օրէնքն ունենալով եւ թլփափուած լինելով հանդերձ, մեղանջել ես օրէնքի դէմ. որովհետեւ բուն հրեան նա 28 չէ, որ արտաքուստ է երեւում, եւ ոչ էլ բուն թլփափութիւնը՝ արտաքուստ եղածը՝ մարմնականը: Այլ հրեան նա է, որ ներքուստ է, եւ թլփափութիւնը սրտի թլփափութիւնն է՝ ըստ հոգու եւ ոչ թէ ըստ գրի, եւ որի գովքը մարդկանցից չէ, այլ՝ Աստծուց:

Արդ, որն է հրեայի առաւելութիւնը, կամ թլփափութիւնից 3 ի՞նչ օգուտ. շատ բան՝ ամէն տեսակէտներով: Նախ՝ այն, որ Աստծու պարգամները նրանց վստահուեցին: Իսկ արդ, եթէ 3 ոմանք հաւաքարիւմ չգրնուեցին, միթէ նրանց անհաւաքութիւնը Աստծու հաւաքարմութիւնը խափանեց: Քան լիցի: Արդ, 4 թող Աստուած ճշմարիտ լինի, իսկ ամէն մարդ՝ սուր, ինչպէս որ գրուած էլ է, թէ՛ Բայց եթէ մեր անիրաւութիւնը ցայտուն է 5 դարձնում Աստծու արդարութիւնը, ի՞նչ ասենք. անիրաւ է Աստուած, որ բարկութիւն է թափում: Որպէս մարդ եմ խօսում: 6 Քան լիցի, ապա թէ ոչ Աստուած ինչպէն կը դափ աշխարհը. արդարեւ, եթէ իմ սրով Աստծու ճշմարտութիւնը աւելանում է 7 ի փառս նրա, էլ ինչի՞ համար եմ ես դափում իբրեւ մեղաւոր: Ուրեմն, ահա թէ ինչպէս են նախապում մեզ, եւ ինչպէս ոմանք 8

մեր մասին ասում են իբր թե ասած լինենք՝ չարիք գործենք, որպեսզի բարին գայ. նրանք արժանի են իրենց դաքնապարտության: Եւ արդ, ինչով ենք առաւել. արդարեւ եւ ոչ մի բանով. որովհետեւ ասելի վերեւ էլ հասարակեցինք հրեաների եւ հեթանոսների՝ ամենքի էլ մեղքի փակ լինելը: Ինչպէս գրուած էլ է. Բայց գիտենք, որ, ինչ օրէնքն ասում է, ասում է նրանց, որ օրէնքի փակ են, որպեսզի ամէն բերան փակուի, եւ ամբողջ աշխարհը Աստուծոյ դաքնապարտութեան փակ դրուի, քանի որ ոչ մի մարդկային էակ օրէնքի գործերով չպիտի արդարացուի նրա առաջ, քանզի օրէնքի միջոցով է մեղքի ճանաչումը: Բայց հիմա առանց օրէնքի էլ Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնուած է՝ օրէնքի եւ մարգարէների վկայութեամբ. որովհետեւ Աստուծոյ արդարութիւնը ի Յիսուս Քրիստոս եղած հաւարի միջոցով է բոլոր հաւարացողների համար. չկայ ոչ մի խտրութիւն. որովհետեւ բոլորն էլ մեղք գործեցին եւ զրկուեցին Աստուծոյ փառքից, բայց նրա շնորհիւ ձրի արդարացան Քրիստոս Յիսուսի միջոցով եղած փրկութեամբ: Որովհետեւ Աստուծոյ, նրա արեւամբ, հաւարի միջոցով, որպէս քաւութիւն էր նախասահմանել՝ յապացոյց իր արդարութեան, ի թողութիւն ասելի առաջ, Աստուծոյ համբերութեան ժամանակ գործուած մեղքերի, յապացոյց իր արդարութեան ներկայ ժամանակում, յապացոյց այն բանի, որ ինքն արդար է եւ կ'արդարացնի նրան, ով Յիսուսին է հաւարում: Իսկ արդ, ո՞ր է մնում պարծենալը. ի չիք դարձաւ. ի՞նչ օրէնքով. գործերի՞ օրէնքով. ո՞չ, այլ հաւարի օրէնքով. որովհետեւ մենք ընդունում ենք, որ մարդը հաւարով է արդարանում առանց օրէնքի գործերի: Աստուծոյ միայն հրեաների՞նն է եւ հեթանոսներինը՝ ոչ. այո՛, հեթանոսներինն էլ է. քանի որ մէկ Աստուծոյ կայ, որ արդարացնում է հաւարի միջոցով եղած թլփապութիւնը, ուրեմն եւ՝ անթլփապութիւնն էլ՝ նոյն հաւարով: Արդ, այս հաւարով միթէ ի չիք ենք դարձնում օրէնքը. քան լիցի. ընդհակառակն, օրէնքն ենք հաստատում:

4 Իսկ արդ, ի՞նչ կարող ենք ասել Աբրահամի՝ ըստ մարմնի մեր նախահօր մասին. որովհետեւ, եթէ Աբրահամը գործերով էր արդարացում, պարծենալու պարճառ ունէր, բայց ոչ Աստուծոյ առաջ: Իսկ ի՞նչ է ասում Գրուածքը. Բայց ով գործ է անում, նրա վարձը որպէս շնորհ չի դիպում, այլ՝ որպէս պարտք. իսկ նա, ով գործ չի անում, բայց հաւարում է նրան, ով արդարաց-

նում է մեղաւորին, այդպիսի մէկի հաւաքը համարում է որպէս արդարութիւն: Այսպէս էլ Ռաիթը երանի է Կալիս այն մար- 6
դուն, որին Աստուած արդար է համարում առանց նայելու նրա գործերին: Արդ, այս երանութիւնը թլփափուածների՝ն է, թէ՛ 7
նաեւ՝ չթլփափուածներինը: քանզի ասում ենք, թէ՛ Աբրահամի հաւաքը որպէս արդարութիւն համարուեց: Արդ, ինչպէ՛ն հա- 8
մարուեց. մինչեւ թլփափութիւնը, թէ՛ թլփափութիւնից յետոյ: Ոչ թէ թլփափութեան ժամանակ, այլ՝ անթլփափութեան: Եւ 9
նա սրացաւ թլփափութիւնը իբրեւ նշան, իբրեւ կնիք այն հա-
ւաքի արդարութեան, որ ունէր անթլփափութեան ժամանակ, որպէսզի նա հայր լինի բոլոր հաւաքացեալներին, որ դեռեւս անթլփափ են՝ այդ իրենց եւս որպէս արդարութիւն համարու-
ելու համար, եւ լինի նաեւ հայր թլփափուածների ոչ միայն 10
նրա համար, որ նրանք թլփափուած են, այլ նաեւ նրա համար, որ գնում են մեր հայր Աբրահամի՝ չթլփափուած ժամանակուայ հաւաքի հետքերով: Արդարեւ, Աբրահամին եւ նրա սերնդին 11
աշխարհը ժառանգելու խոստումը եղաւ ոչ թէ օրէնքի, այլ՝ հա-
ւաքի արդարութեան միջոցով. քանի որ, եթէ ժառանգները 12
նրանք են, որ օրէնքի ուժով են ժառանգ, ապա ընդունայն է հա-
ւաքը եւ դաբարկ՝ խոստումը. որովհետեւ օրէնքը բարկութիւն 13
է առաջ բերում. ուր չկայ օրէնք, չկայ եւ օրինազանցութիւն: Ահա թէ ինչու հաւաքից է խոստումը, որպէսզի դա ըստ շնորհի 14
լինի եւ որպէսզի խոստումը ի գօրու լինի Աբրահամի ամբողջ սերնդի համար, ոչ միայն այն սերնդի համար, որ օրէնքի ու-
ժով է ժառանգ, այլեւ բոլոր նրանց համար, որոնք ունեն հա-
ւաքը Աբրահամի, որը մեր բոլորի հայրն է. ինչպէս որ գրու- 15
ած էլ է. «Քեզ կարգեցի հայր բազում ազգերի»: Նա հայր է Աստուծու առաջ, որին հաւաքաց, թէ կենդանացնում է մեռել-
ներին եւ չեղած բաները գոյութեան է կոչում: Աբրահամը, որ 16
անյուսութեան մէջ էր, յոյսով հաւաքաց, որ ինքը կը լինի բա-
զում ազգերի հայր, ինչպէս որ ասուել էր, թէ՛ այսպէ՛ն պիտի լինի քո սերունդը: Եւ նա չերկմպեց իր հաւաքի մէջ, թէպէր 17
նայեց իր մարմնին արդէն իբրեւ մեռած մարմնի, - քանի որ հարիւր փարեկանի մօտ էր, - եւ Սառայի մեռած արգանդին: Բայց Աստուծու խոստման վրայ չերկմպեց անհաւաքութեամբ, 18
այլ զօրացաւ հաւաքով, փառք փութեց Աստծուն եւ հաստա- 19
փապէս համոզուեց իր մտքում, թէ նա, որ խոստացաւ, կադա-

20 րելու կարող է: Դրա համար այդ նրան որպէս արդարութիւն
21 համարուեց: Արդ, միայն Աբրահամի համար չէ, որ գրուած է,
22 թէ այս բանը նրա համար արդարութիւն համարուեց. այլ հա-
մարուելու է եւ մեզ համար, որ հաւաքում ենք Նրան, որ մեռել-
23 ներից յարութիւն փուեց Յիսուսին՝ մեր Տիրոջը, որ մահուան
մարմնուեց մեր յանցանքների համար եւ յարութիւն առաւ, որ
մեզ արդարացնի:

5 Ուրեմն, հաւաքով արդարացուած, խաղաղութիւն ունենանք
2 Աստծու հետ մեր Տէր Յիսուս Զրիսպոսով, որի միջոցով էլ կա-
րողացանք, հաւաքով, մերձենալ այն շնորհին, որի մէջ եւ կանք
3 ու պարծենում ենք Աստծու փառքի յոյսով: Եւ ոչ միայն այսքա-
նը. այլեւ պարծենում ենք մեր նեղութիւնների մէջ եւս, քանզի
4 գիպենք, որ նեղութիւնները համբերութիւն են բերում, համբե-
5 րութիւնը՝ փորձառութիւն, փորձառութիւնը՝ յոյս: Յոյսը երբեք
չի ամաչեցնում, որովհետեւ Աստծու սէրը սփռուած է մեր սրտե-
6 րում Սուրբ Հոգու միջոցով, որ փրուեց մեզ. արդարեւ, մինչդեռ
փկար էինք, Զրիսպոս, ճիշդ ժամանակին, մեզ՝ մեղաւորներիս
7 համար մեռաւ. որովհետեւ արդար մարդու համար հազիւ թէ
մէկը մեռնի, բայց բարի մարդու համար թերեւս մէկը համար-
8 ձակուի մեռնել: Աստուած իր սէրը մեր հանդէպ յայտնեց նրա-
նով, որ, մինչդեռ մեղաւոր էինք, Զրիսպոս մեզ համար մե-
9 ռաւ: Այժմ, որ մենք արդարացուած ենք նրա արեամբ, որ-
չա՛նի եւս առաւել նրանով փրկուած պիտի լինենք այդ բարկու-
10 թիւնից. որովհետեւ, եթէ, մինչ թշնամի էինք, հաշտուեցինք
Աստծու հետ նրա Որդու մահուամբ, որչա՛նի եւս առաւել, երբ
արդէն հաշտուած ենք, փրկուած պիտի լինենք նրա կեանքով:
11 Եւ ոչ միայն այսքանը. այլ նաեւ պարծենում էլ ենք Աստուծով
մեր Տէր Յիսուս Զրիսպոսի միջոցով, որով եւ հաշտութիւնս իսկ
12 ընդունեցինք: Ինչպէս որ մէկ մարդով մեղքը աշխարհ մտաւ, եւ
մեղքով էլ՝ մահը, այնպէս էլ բոլոր մարդկանց մէջ փարածուեց
13 մահը, որովհետեւ բոլորն էլ մեղանչեցին. քանզի մինչեւ օրէն-
քը մեղքը աշխարհում կար. բայց մեղքը մեղք չի համարում, ուր
14 չկայ օրէնք. սակայն մահը թագաւորեց Ադամից մինչեւ Մովսէս
նոյնիսկ նրանց վրայ, որոնք Ադամի յանցանքի նման յանցանք
15 չգործեցին, Ադամի, որը օրինակն է նրա, որ գալու էր: Բայց
շնորհն այնպէս չէ, ինչպէս յանցանքը. որովհետեւ, եթէ մէկի
յանցանքով շատեր մեռան, որչա՛նի եւս առաւել Աստծու շնոր-

հները եւ պարգեւները մէկ մարդու՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհով
 անելացան շաբերի մէջ։ Եւ այս պարգեւները այնպէս չեն, ինչ- 16
 պէս որ է մէկ մարդու մեղքի հեպտանքը. որովհետեւ մէկի մեղքի
 դատաստանը դատապարտութիւն բերեց, իսկ շնորհը գործու-
 ած շաբ մեղքերի արդարութիւն բերեց. արդարեւ, եթէ մէկ 17
 մարդու յանցանքով մահը թագաւորեց միայն այդ մէկով, որ-
 չանի եւս առաւել նրանք, որ շնորհի առաւորութիւն եւ արդարու-
 թեան պարգեւներ են ստանում, կեանքի մէջ պիտի թագաւորեն
 միակ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով։ Ապա ուրեմն, ինչպէս մէկ 18
 մարդու յանցանքով բոլոր մարդիկ դատապարտութեան մատ-
 նուեցին, նոյնպէս եւ մէկի արդարութեամբ բոլոր մարդիկ պիտի
 հասնեն կեանքի արդարութեան շնորհին. որովհետեւ, ինչպէս 19
 մէկ մարդու անհնազանդութեամբ շաբ մեղաւորներ եղան, նոյ-
 նպէս եւ մէկի հնազանդութեամբ շաբ արդարներ պիտի լինեն։
 Բայց օրէնքը մէջտեղ ընկաւ, որպէսզի յանցանքները բազմա- 20
 նան. որովհետեւ, ուր որ մեղքը շաբացաւ, շնորհն առաւել եւս
 շաբացաւ։ Ինչպէս որ մեղքը թագաւորեց մահուան մէջ, նոյ- 21
 նպէս եւ շնորհը պիտի թագաւորի արդարութեամբ մինչեւ յա-
 վիտենական կեանք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի միջոցով։

Իսկ արդ, ի՞նչ ասենք. մնա՞նք մեղքի մէջ, որպէսզի շնորհը **6**
 բազմանայ։ Քա՛ն լիցի։ Մենք, որ մեռանք մեղքի նկատմամբ, 2
 ինչպէ՛ն փակաւին ապրենք նրա մէջ։ Կամ չգիտէ՞ք, թէ մենք 3
 բոլորս, որ մկրտուեցինք Յիսուս Քրիստոսով, նրա մահով է,
 որ մկրտուեցինք։ Մկրտութեամբ թաղուեցինք նրա հետ մա- 4
 հուան մէջ, որպէսզի, ինչպէս որ Քրիստոս մեռելներից յարու-
 թիւն առաւ Նոր փառքով, նոյնպէս եւ մենք քայլենք նոր կեան-
 քով. որովհետեւ, եթէ նրա մահուան նմանութեամբ փնկակից 5
 եղանք նրան, պիտի լինենք նաեւ նրա յարութեան նմանութե-
 ամբ։ Այս իմացէ՛ք, որ մեր միջի հին մարդը խաչուեց նրա հետ, 6
 որպէսզի քայքայուի մեղքի մարմինը, եւ այլեւս մենք չծառայենք
 մեղքին. որովհետեւ, ով մեռնում է, ազաւ է մեղքից։ Իսկ 7, 8
 եթէ մեռանք Քրիստոսի հետ, հաւատում ենք, թէ նրա հետ
 էլ կ'ապրենք։ Գիտենք, թէ Քրիստոս մեռելներից յարութիւն 9
 առած լինելով՝ այսուհետեւ չի մեռնի, եւ մահը նրան այլեւս
 չի փրկի. որովհետեւ նա, որ մեռաւ, մեղքի համար մեռաւ 10
 մէկընդմիշտ, եւ նա, որ կենդանի է, կենդանի է Աստուծո հա-
 մար։ Նոյնպէս եւ դուք ձեզ մեռած համարեցէ՛ք մեղքի հա- 11

մար, բայց կենդանի՝ Աստուծու համար, մեր Տէր Քրիստոս Յիսուսով: Այսուհետեւ մեղքը թող չթագաւորի ձեր մահկանացու մարմիններին՝ հնազանդեցնելու ձեզ իր ցանկութիւններին: Եւ ձեր մարմնի անդամները, որպէս անիրաւութեան գործիք, ի ծառայութիւն մեղքի մի՛ պատրաստէք, այլ յանձնեցէ՛ք ձեզ՝ ի ծառայութիւն Աստուծու, որպէս մեռելներից կենդանի դարձածներ, իսկ ձեր մարմնի անդամները՝ արդարութեան գործիքներ՝ ի ծառայութիւն Աստուծու, որպէսզի մեղքը ձեզ չսփրի: Քանզի օրէնքի փակ չէք, այլ՝ շնորհի: Իսկ արդ, ի՞նչ: Մեղք գործենք, որովհետեւ օրէնքի փակ չենք, այլ՝ շնորհի: Քան լիցի: Չգիտէ՞ք, թէ ում համար, որ դուք ձեզ ծառայութեան մէջ էք դնում հնազանդութեան համար, ծառայ էք, ում որ հնազանդուում էք. եթէ՝ մեղքին՝ մահուան է փանուում, իսկ եթէ՝ Աստուծու հնազանդութեանը՝ արդարութեան: Բայց գոհութիւն Աստուծու. մեղքի ծառաներ էիք, բայց ի սրբէ հնազանդուեցիք այնպիսի վարդապետութեան, որ ձեզ աւանդուեց: Արդ, մեղքից ազաւարտուածներդ ծառայեցէ՛ք արդարութեան: Մարդկայնօրէն եմ ասում՝ ձեր մարդկային փկարութեան պարճառով. եւ ինչպէս որ ձեր մարմնի անդամները փուլեցիք անօրինութեանը, որպէս ծառաներ պղծութեան եւ անօրինութեան, նոյնպէս եւ այժմ ձեր մարմնի անդամները փուլէք սրբութեան համար՝ որպէս ծառաներ արդարութեան. որովհետեւ, մինչ մեղքի ծառաներն էիք, ազաւար էիք արդարութեան հանդէպ: Իսկ արդ, ի՞նչ պարտք ունէիք ան ժամանակ, որի համար այժմ ամաչում էք. որովհետեւ դրանց վախճանը մահ է: Բայց այժմ, ազաւարուած մեղքից եւ ծառայ դարձած Աստուծուն՝ ձեր պարտքն էք փալիս սրբութեամբ, եւ նրա վախճանը կեանք է յաւիտենական. քանի որ մեղքի վարձը մահն է, իսկ Աստուծու շնորհը՝ յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէր Քրիստոս Յիսուսի միջոցով:

7 Կամ թէ չգիտէ՞ք, եղբայրներ, - որովհետեւ օրէնքին գիտակ մարդկանց եմ ասում, - որ օրէնքը փրկում է մարդուն այնքան ժամանակ, քանի նա կենդանի է. ինչպէս որ ամուսնացած կինը օրէնքով կապուած է իր մարդուն, քանի դեռ սա կենդանի է. իսկ եթէ մարդը մեռնի, իր մարդուն կապող օրէնքից արձակուած է: Ապա ուրեմն, մինչ մարդը կենդանի է, շուն կը կոչուի, եթէ ուրիշ մարդու կին լինի. իսկ եթէ մարդը մեռնի, ազաւար է այդ օրէնքից եւ շուն չի համարուի, եթէ ուրիշ մարդու կին լի-

նի: Այսպես էլ դուք, եղբայրներ, օրենքի հանդեպ մեռած էք 4
 Քրիստոսի մարմնով, որպեսզի լինեք ուրիշինը, նրանը, որ մե-
 ռելներից յարութիւն է առել, որպեսզի պողաբեր լինենք Աստծու 5
 համար. քանզի, մինչ մարմնական ցանկութիւնների համեմար
 էինք ապրում, մեղքի կրքերը, որ օրենքից մղում էին սպանում,
 զօրանում էին մեր մարմնի անդամների մէջ՝ մեզ առաջնորդե-
 լու համար մահուան: Բայց այժմ բեռնաթափուեցինք օրենքից, 6
 քանզի մեռա՛նք այն բանի նկատմամբ, որով բռնուած էինք, որ-
 պեսզի ծառայենք Հոգու նորոգութեամբ եւ ոչ զրուածքի հնու-
 թեամբ: Իսկ արդ, ի՞նչ ասենք. օրենքը մե՛ղք է: Քա՛ն լիցի. բայց 7
 մեղքը չէի ճանաչի այլ կերպ, քան օրենքով. եւ ցանկութիւնը
 չէի ճանաչի, եթէ օրենքը ասած չլինէր՝ մի՛ ցանկացիր: Մեղքը 8
 պարտութիւնով առիթ գրաւ եւ իմ մէջ առաջ բերեց ամենայն
 ցանկութիւն, որովհետեւ առանց օրենքի մեղքը մեռած է: Կար 9
 ժամանակ, որ ես էլ առանց օրենքի կենդանի էի, բայց, երբ
 պարտութիւնն ինձ հասաւ, մեղքը կենդանացաւ, եւ ես մեռայ. 10
 եւ նոյն այն պարտութիւնը, որ կեանքի համար էր, իմ մահու-
 ան պարճառ եղաւ. որովհետեւ մեղքը պարտութիւնով առիթ 11
 գրաւ, խաբեց ինձ, դրանով էլ սպանեց: Այսպէս ուրեմն, օրեն- 12
 քը սուրբ է, պարտութիւնն է՝ սուրբ եւ արդար ու բարի: Իսկ 13
 արդ, բարի՛ն մահ եղաւ ինձ համար. քա՛ն լիցի. այլ մեղքը, օգ-
 րագործելով ինչ որ բարի է, ինձ մահ պարճառեց, որպեսզի
 պարտութիւնի միջոցով մեղքը յայտնուի որպէս մեղք իր իսկա- 14
 կան սաստկութեամբ: Գիպենք, որ օրենքը հոգեւոր է. իսկ ես 15
 մարմնաւոր եմ՝ մեղքին վաճառուած. քանի որ չեմ իմանում,
 ինչ որ գործում եմ. ոչ թէ այն եմ անում, ինչ որ ուզում եմ, այլ 16
 գործում եմ այն, ինչ որ արում եմ. ապա եթէ անում եմ այն,
 ինչ որ չեմ կամենում, դրանով իսկ վկայում եմ, թէ օրենքը բարի 17
 է: Իսկ արդ, ե՛ս չեմ, որ գործում եմ այն, այլ՝ իմ մէջ բնակուող 18
 մեղքը: Գիպեմ, որ ոչ մի բարի բան չի բնակում իմ մէջ, այ-
 սինքն՝ իմ մարմնի մէջ, որովհետեւ կամենալը կար իմ մէջ, իսկ 19
 բարին գործելը՝ ոչ. որովհետեւ ոչ թէ անում եմ բարին, որ կա- 20
 մենում եմ, այլ գործում եմ չարը, որը չեմ կամենում: Իսկ եթէ 21
 անում եմ այն, ինչ որ չեմ կամենում, այլեւս ե՛ս չեմ, որ անում 22
 եմ այն, այլ՝ իմ մէջ բնակուող մեղքը: Եւ արդ, զգնում եմ այն
 բանի օրենքը, որ, երբ ես ուզում եմ բարին գործել, իմ դէմ չարն
 է ելնում. հաճելի է ինձ Աստծու օրենքը՝ ներքին մարդու պե-

23 սակեպից, բայց իմ մարմնի անդամների մէջ փեսնում եմ այլ
 օրէնք, որ պայքարում է իմ մարմնի օրէնքին հակառակ եւ ինձ գե-
 24 մէջ: Ի՛նչ խղճալի մարդ եմ ես: Ո՞վ կը փրկի ինձ այս մարմնից,
 25 որ ինձ մահուան է փանում: Բայց գոհութիւն Աստուծո՛ւ մեր Տէր
 Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ապա ուրեմն ես ինքս իմ մարդով
 ծառայում եմ Աստծու օրէնքին, իսկ մարմնով՝ մեղքի օրէնքին:

8 Եթէ այդպէս է, այլեւս ոչ մի դատապարտութիւն չկայ նրանց
 2 համար, որոնք Քրիստոս Յիսուսի մէջ են. որովհետեւ Քրիս-
 3 տոս Յիսուսով կեանք փոռող հոգու օրէնքը ինձ փրկեց մեղքի եւ
 4 մահուան օրէնքից. քանզի, ինչ որ անհնար էր օրէնքի համար,
 5 որ փկարանում էր մարմնի պարտաւորով, Աստուած հնարաւոր
 դարձրեց. առաքեց իր Որդուն մեղանշական մարմնի նմանու-
 6 թեամբ եւ մեղքի համար ու մարմնի մէջ դատապարտեց մեղքը,
 7 որպէսզի օրէնքի արդարութիւնը կատարուի մեր մէջ, մեր, որ
 8 ոչ թէ ըստ մարմնի ենք ընթանում, այլ՝ ըստ հոգու. արդարեւ
 9 նրանք, որ ըստ մարմնի են, մարմնին են խորհում, իսկ նրանք,
 10 որ ըստ հոգու են, հոգունը. քանի որ մարմնաւոր խորհուրդը
 11 մահ է, իսկ հոգեւոր խորհուրդը կեանք եւ խաղաղութիւն. քան-
 12 ճի մարմնաւոր խորհուրդը թշնամութիւն է առ Աստուած, որով-
 13 հետեւ չի հնազանդում Աստծու օրէնքին. եւ նա ոչ իսկ կարող
 14 է: Նրանք, որ մարմնի իշխանութեան փակ են, չեն կարող հա-
 15 ճելի լինել Աստծուն: Բայց դուք մարմնի իշխանութեան փակ
 չէք, այլ՝ հոգու, եթէ Աստծու Հոգին բնակուած է ձեր մէջ: Ապա
 եթէ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի, նա նրան չի պարկանում:
 10 Իսկ եթէ Քրիստոս ձեր մէջ է, ապա մարմինը մեռած է մեղ-
 11 քի համար, եւ հոգին կենդանի է արդարութեան համար: Եթէ
 ձեր մէջ բնակում է Նրա Հոգին, ով յարութիւն փութեց Յիսու-
 սին մեռելներից, ապա եւ, ով յարութիւն փութեց Քրիստոսին մե-
 12 ռելներից, կը կենդանացնի ձեր մահկանացու մարմինները ձեր
 13 մէջ բնակուող իր Հոգով: Այսպէս, ուրեմն, եղբայրներ, մարմ-
 14 նին չէ, որ պարտական ենք՝ ըստ մարմնի ապրելով. որով-
 15 հետեւ, եթէ ըստ մարմնի ապրէք, կը մեռնէք. իսկ եթէ Հոգով
 մարմնի գործերը սպանէք, կ'ապրէք. որովհետեւ նրանք, որ
 առաջնորդուում են Աստծու Հոգով, նրանք են Աստծու որդիներ.
 15 քանի որ չստացաք ծառայութեան հոգին վերստին երկիւղի մէջ
 ընկնելու համար, այլ ստացաք որդեգրութեան հոգին, որով ա-

ղաղակում ենք՝ Աբբա Հայր: Նոյն ինքը Հոգին վկայում է մեր 16
 հոգուն, թէ Աստծու որդիներ ենք. եւ եթէ որդիներ ենք, ա- 17
 պա եւ՝ ժառանգներ. ժառանգներ Աստծու եւ ժառանգակիցներ
 Քրիստոսի. եթէ իր չարչարանքներին կցորդ ենք, հաղորդակից
 ենք լինելու եւ փառքին: Ինձ այնպէս է թուում, թէ այս ժամանա- 18
 կի չարչարանքները արժանի չեն բաղդապուելու գալիք փառքի
 հետ, որ յայտնուելու է մեզ. որովհետեւ սպեղծուածները մեծ 19
 ակնկալութեամբ սպասում են Աստծու որդիների յայտնութեա-
 նը, քանի որ սպեղծուածները ունայնութեանը հնազանդուե- 20
 ցին (ոչ իրենց կամքով, այլ նրա համար, որ Աստուած հնա-
 զանդեցրեց նրանց) այն յոյսով, որ սպեղծուածներն իրենք էլ 21
 ազապուեն ասպականութեան ծառայութիւնից՝ Աստծու որդինե-
 րի փառքի ազապութեան հասնելու համար. քանզի գիտենք, 22
 որ բոլոր սպեղծուածները հեծեծում են եւ երկունքի ցաւի մէջ
 են մինչեւ այժմ. եւ ոչ միայն այսչափ. այլ եւ մենք իսկ, որ Հո- 23
 գու առաջին պարուղն ունենք, մենք եւս մեր մէջ հեծեծում ենք՝
 սպասելով որդեգրութեանը՝ մեր մարմնի փրկութեանը. որով- 24
 հետեւ յոյսով փրկուեցինք. իսկ քրեանելի յոյսը յոյս չէ, քա-
 նի որ մի բան, որ մէկը քրեանում է, էլ ինչո՞ւ յուսայ. իսկ եթէ 25
 յոյս ունենք մի բանի, որը չենք քրեանում, ուրեմն՝ համբերու-
 թեամբ սպասում ենք դրան: Նոյնպէս եւ Հոգին օգնութեան 26
 է հասնում մեր փրկարութիւններին. որովհետեւ մենք աղօթում
 ենք եւ չգիտենք, թէ ինչպէս արժան է աղօթել. բայց Հոգին
 ինքը բարեխօս է լինում մեզ անմոռնչ հառաչանքով: Իսկ 27
 նա, ով քննում է սրտերը, գիտէ, թէ ինչ խորհուրդ ունի Հո-
 գին, քանի որ ըստ Աստծու կամքի է բարեխօսում սրբերի հա-
 մար: Բայց գիտենք, թէ ամէն ինչ գործակից է լինում նրանց 28
 բարիքի համար, ովքեր սիրում են Աստծուն, որոնք եւ կան-
 չուեցին նրա նախասահմանումով. որովհետեւ նրանց, որ ա- 29
 ռաջուց գիտէր, նախասահմանեց կերպարանակից լինելու իր
 Որդու պատկերին, որպէսզի նա լինի անդրանիկը բազում եղ-
 բայրների մէջ. եւ որոնց որ նախասահմանել էր, նրանց էլ 30
 կանչեց. եւ որոնց որ կանչեց, նրանց էլ արդարացրեց. եւ որոնց
 որ արդարացրեց, նրանց էլ փառաւորեց: Իսկ արդ, ի՞նչ ասենք 31
 այս մասին: Եթէ Աստուած մեր կողմն է, ո՞վ կը լինի մեզ հակա-
 ռակ: Նա, որ իր Որդուն իսկ չխնայեց, այլ մեր բոլորի համար 32
 մահուան մարմնեց նրան, էլ ինչպէ՞ն մեզ չի շնորհելու ամենայն

33 ինչ նրա հետ մէկտեղ: Ո՞վ է, որ մեղադրելու է Ասարծու ընդ-
 34 րեալներին. Ասարծու է, որ արդարացնում է: Իսկ արդ, ո՞վ է,
 որ դատապարտելու է: Քրիստոս Յիսուս է, որ մեռաւ, մահա-
 ւանդ որ յարութիւն էլ առաւ. եւ Ասարծու աջում է եւ բարեխօս է
 35 մեզ համար: Արդ, ո՞վ պիտի բաժանի մեզ Քրիստոսի սիրուց.
 Կառապա՞նքը, թե՛ անձկութիւնը, թե՛ հալածանքը, թե՛ սովը,
 36 թե՛ մերկութիւնը, թե՛ վրանգները, թե՛ սուրը, ինչպէս գրուած
 37 էլ է. Բայց այս բոլորից էլ աւելի յաղթական ենք դուրս գալիս
 38 նրա միջոցով, ով սիրեց մեզ. որովհետեւ վստահ եմ, թէ ոչ մա-
 39 բաներ, որ այժմ կան, ոչ գալիքները եւ ոչ զօրութիւնները, ոչ
 բարձրութիւն, ոչ խորութիւն եւ ոչ մի ուրիշ արարած չի կարող
 բաժանել մեզ Ասարծու այդ սիրուց, որ կայ մեր Տէր Քրիստոս
 Յիսուսով:

9 Ճշմարիտն եմ ասում Քրիստոսով եւ չեմ սպում, - խղճմը-
 2 րանքս է ինձ վկայում Սուրբ Հոգով, որ մեծ փրկմութիւն է ինձ
 3 եւ անհապնում ցաւ՝ իմ սրտին, - որովհետեւ ես ինքս երդումով
 փափագում էի նզովուել Քրիստոսից իմ ազգակից եղբայրնե-
 4 րի համար, որ իսրայէլացիներն են. նրանցն է որդեգրութիւնը,
 փառքը, ուխտերը, օրէնսդրութիւնը, պաշտամունքը եւ խոստու-
 5 մը. նրանցն են նահապետները, նրանցից է նաեւ Քրիստոս՝
 ըստ մարմնի. եւ նա՛ է բոլորի վրայ յալիտեանս օրհնեալ Աս-
 6 րուած: Ամէն: Կարելի չէ, որ Ասարծու խօսքը գեղմին մնայ.
 որովհետեւ ոչ բոլոր նրանք, որ Իսրայէլի ցեղից են, իսրայէլա-
 7 ցիներ են: Ոչ էլ բոլորը, որ Աբրահամի սերնդից են, որդիներ
 8 են. այլ՝ «Իսահակի անունով քո սերունդը պիտի կոչուի», այ-
 սինքն թե՛ մարմնի որդիները չեն, որ Ասարծու որդիներ են, այլ
 9 խոստման որդիներն են համարում որպէս սերունդ. քանզի
 այս է խոստումը, որ ասում է, թե՛ «Այս ժամանակում պիտի գամ,
 10 եւ Սառան որդի պիտի ունենայ»: Եւ ոչ միայն այսչափ. այլ նա-
 եւ Ռեբեկան, որ յղացաւ մեր հայր Իսահակից նոյն անկողնում.
 11 որովհետեւ, քանի դեռ փղաները չէին ծնուել, եւ քանի դեռ բա-
 րի կամ չար բան չէր գործուել (որպէսզի Ասարծու ծրագիրը ըստ
 12 ընտրութեան հաստատուի՝ ոչ թէ գործերից, այլ՝ նրանից, ով
 կոչեց), - նրան ասուեց, թէ աւագը կրպսերին պիտի ծառայի.
 13 ինչպէս գրուած էլ է, թե՛ «Յակոբին սիրեցի եւ Եսաւին ատեցի»:
 14 Իսկ արդ, ի՞նչ ասենք. միթէ կայ անարդարութիւն Ասարծուց:

Քան լիցի. որովհետեւ ասում է Մովսեսին. «Պիտի ողորմեմ, 15
 ում ողորմելու եմ. եւ պիտի գթամ, ում գթալու եմ»: Ուրեմն 16
 դա կախում չունի նրանից, ով կամենում է եւ ոչ էլ նրանից,
 ով ջանում է, այլ՝ Աստուծոյ, որ ողորմում է. քանզի գրուածքն 17
 ասում է Փարաւոնին, թէ՛ «Նրա համար քեզ գրգռեցի, որպէս-
 զի ցոյց տաւ իմ զօրութիւնը քեզնով, եւ իմ անունը հռչակուի
 ամբողջ երկրով մէկ»: Ապա ուրեմն, ողորմում է՝ ում ուզում է, 18
 եւ կարծրացնում է սիրտը նրա՝ ում ուզում է: Իսկ արդ, կ'ա- 19
 սես, թէ՛ էլ ինչո՞ւ է մեղադրում, քանի որ նրա կամքին ոչ ոք չի
 հակառակում: Արդ, դու ո՞վ ես, ո՞վ մարդ, որ հակառակում ես 20
 Աստուծոյ. միթէ սպեղծուածը կ'ասի՞ իր սպեղծողին, թէ՛ ինչո՞ւ
 այդպէս սպեղծեցիր ինձ. բռուրը իշխանութիւն չունի՞ կա- 21
 լի վրայ նոյն զանգուածից անօթ շինելու, մէկը՝ պարուական,
 իսկ միւրը՝ հասարակ: Եթէ Աստուած ուզենար բարկութիւնը 22
 ցոյց տալ եւ յայտնի դարձնել իր զօրութիւնը, նա, որ համբե-
 րեց մեծ համբերաբարութեամբ կորստեան համար պարտա-
 ւորած բարկութեան առարկայ անօթների հանդէպ, որպէսզի 23
 յայտնի դարձնի իր փառքի հարստութիւնը ողորմութեան ար-
 ժանացած անօթների վրայ, որոնց պարտաստեց փառքի հա-
 մար, եւ որոնց՝ մեզ, կանչեց ոչ միայն հրեաների միջից, այլ 24
 նաեւ՝ հեթանոսների. .. Ինչպէս եւ ասում է Օսէի գրքում. Ե- 25, 26
 սային աղաղակում է Իսրայէլի մասին, թէ՛ Եւ ինչպէս ասում է 27
 Եսային. Իսկ արդ, ի՞նչ ասենք. այն, որ հեթանոսները, որոնք 28
 արդարութեան յետեւից չէին գնում, հասան արդարութեան. այն
 արդարութեան, որ հաւաքից է. իսկ Իսրայէլը գնում է օրէն- 29
 քի արդարութեան յետեւից, բայց այդ օրէնքի արդարութեանը
 չհասաւ: Ինչո՞ւ. որովհետեւ ոչ թէ հաւաքին հետամուտ էր, 30
 այլ՝ օրէնքի գործերին. քանի որ նրանք գայթակղութեան վեմին
 բախուելով՝ սայթաքեցին: Ինչպէս գրուած էլ է. 31

Եղբայրներ, իմ սրտի փափագը եւ աղօթքը առ Աստուած՝ **10**
 նրանց փրկութեան համար են. քանզի վկայում են նրանց հա- 2
 մար, թէ նախանձախնդրութիւն ունեն Աստուծոյ հանդէպ, բայց՝
 անգիտութեամբ. որովհետեւ նրանք չգիտակցելով Աստուծոյ 3
 արդարութիւնը եւ իրենց արդարութիւնը հաստատել ուզելով՝
 Աստուծոյ արդարութեանը չհնազանդուեցին: Արարել, Քրիս- 4
 տոսն է օրէնքի վախճանը բոլոր հաւաքացեալների արդարաց-
 ման համար: Մովսէսը գրում է այն արդարութեան մասին, որ 5

6 օրէնքից է. եթէ մարդը կապարի այն, նրանով կ'ապրի: Իսկ
 հաւաքից եղող արդարութեան մասին այսպէս է ասում. «Քո
 սրբում մի՛ ասա՝ ո՞վ է ելնելու երկինք»: Այսինքն՝ Քրիստոսին
 7 իջեցնելու համար: Կամ՝ «Ո՞վ է իջնելու անդունդ»: Այսինքն՝
 8 Քրիստոսին վեր հանելու համար մեռելներից: Իսկ ի՞նչ է ա-
 սում Գիրքը. «Մօտ է խօսքը քեզ, քո բերանում եւ քո սրբում»:
 9 Այսինքն՝ հաւաքի խօսքը, որը քարոզում ենք. որովհետեւ, ե-
 թէ քո բերանով Յիսուսին Տէր խոստովանես եւ քո սրբում հա-
 10 վաքաս, թէ Աստուած նրան յարութիւն փութց մեռելներից, կը
 11 փրկուես. քանի որ արդարանալու համար սրբով էք հաւա-
 12 քում եւ փրկութեան համար խոստովանում բերանով. քան-
 13 զի Գիրքն ասում է. «Ամենայն ոք, որ հաւաքայ նրան, չի ա-
 14 մաչելու». որովհետեւ չկայ խարութիւն հրեայի եւ հեթանոսի,
 քանզի նոյն Տէրը բոլորինն է, հասնող բոլորին, որոնք կան-
 15 ջում են նրան. որովհետեւ ամենայն ոք, որ Տիրոջ անունը
 16 կանչի, կը փրկուի: Իսկ ինչպէ՞ն կանչեն նրան, ում չհաւաքա-
 17 ցին. կամ ինչպէ՞ն հաւաքան, ում մասին չսեցին. կամ ինչպէ՞ն
 18 լսեն առանց մէկի քարոզելուն. կամ ինչպէ՞ն քարոզեն, եթէ
 19 չառաքուեցին: Ինչպէս գոյած էլ է. Բայց ոչ բոլորը հնազանդ
 եղան աւերարանին: Եսային աղաղակում է. «Տէր, ո՞վ հաւա-
 20, 21 քաց մեր քարոզութեանը»: Ապա ուրեմն հաւաքը լսուածից
 է, եւ լսուածը՝ Քրիստոսի խօսքից: Բայց ասում են. «Միթէ
 չսեցի՞ն, մանաւանդ որ նրանց ձայնը ամբողջ երկիրը բռնեց,
 եւ նրանց խօսքը հասաւ աշխարհի ծագերին»: Դարձեալ ա-
 սում են. «Միթէ Իսրայէլը չհասկացաւ»: Նախ՝ Մովսէսն ասում
 է. Իսկ Եսային համարձակում էլ է եւ ասում. Իսկ Իսրայէլի
 մասին ասում է.

11 Իսկ արդ, հարցնում եմ միթէ մերժե՞ց Աստուած իր ժո-
 դովրդին: Քան լիցի. քանզի ես էլ իսրայէլացի եմ՝ Աբրահա-
 2 մի սերնդից, Բենիամինի ցեղից: Աստուած չմերժեց իր ժո-
 դովրդին, որին նախապէս ճանաչել էր: Կամ՝ չգիտէ՞ք ինչ է
 3 ասում Գիրքը Եղիայի մասին. թէ ինչպէս է նա գանգաւում
 Ասաթուն Իսրայէլի դէմ. «Տէր, կոտորեցին քո մարգարէնե-
 4 րին եւ կործանեցին քո սեղանները. են մնացի միայն, եւ իմ
 կեանքն են ուզում»: Իսկ ի՞նչ է ասում նրան պապասխանը.
 «Թողեցի ինձ, - ասում է, - եօթը հազար մարդ, որոնք Բահա-
 5 ղին չձնրադրեցին»: Նոյնպէս եւ ներկայ ժամանակում մնա-

ցորդներ կան ըստ ընտրութեան շնորհի: Իսկ եթէ շնորհից է, 6
այլեւս գործերից չէ. ապա թէ ոչ շնորհն այլեւս շնորհ չի լի-
նի: Իսկ արդ, ինչ որ Իսրայէլը փնտռում էր, դրան չհասաւ. 7
բայց ընտրուածները հասան, իսկ մնացածները կտրացան, - 8
ինչպէս գրուած է՝ Աստուած նրանց յիմարութեան հոգի տու-
եց, աչքեր, որոնցով չափարի տեսնեն, եւ ականջներ, որոնցով
չափարի լսեն, - մինչեւ ներկայ ժամանակները: Եւ Դաւիթն ա- 9
սում է. Իսկ արդ, ասում եմ. «Միթէ նրա՞ համար յանցանք 10
գործեցին, որ կործանուեն»: Զա՛ն լիցի. այլ նրանց յանցան-
քով է, որ եկաւ փրկութիւն հեթանոսներին, որպէսզի նախանձ
զգի նրանց մէջ: Իսկ եթէ նրանց յանցանքը աշխարհի համար 11
հոգեկան հարստութիւն է, եւ նրանց նուաստութիւնը՝ հոգեկան
հարստութիւն հեթանոսների համար, որչափ եւս առաւել կը լի-
նի նրանց բոլորի փրկութիւնը: Բայց ասում եմ ձեզ՝ հեթա- 12
նոսներիդ. որքան ժամանակ որ հեթանոսների առաքեալ եմ,
փառաւորում եմ իմ պաշտօնը, որպէսզի թերեւս նախանձ զգեմ 13
նրանց մէջ, որոնք իմ մարմնից են, եւ փրկեմ նրանցից ոմանց.
որովհետեւ, եթէ նրանց մերժուելը հաշտութիւն է աշխարհին, 14
ապա ի՞նչ է լինելու ընդունուելը, եթէ ոչ կենդանութիւն մեռել-
ներից: Իսկ եթէ երախայրիքը սուրբ է, սուրբ է եւ զանգուա- 15
ծը. եւ եթէ արմարը սուրբ է, սուրբ են նաեւ ճիւղերը: Եթէ 16
ճիւղերից մի քանիսը կտրուեցին, եւ դու, որ մի վայրի ձիթե-
նի էիր, պատուաստուեցիր նրանց վրայ եւ հաղորդակից եղար
արմարին եւ ձիթենու պարարտութեանը, մի պարծեցիր այդ
ճիւղերի դէմ: Իսկ եթէ պարծենաս, իմացիր, որ ոչ թէ դու եւ 17
արմարը վեր բռնում. այլ արմարը՝ քեզ: Իսկ արդ, կ'ասես. 18
«Ճիւղերը կտրորուեցին, որ ես պատուաստուեմ»: Շա՛ր բարի: 19
Իրենց անհաւատութեան պատճառով կտրորուեցին, իսկ դու
հաւատով հասարար մնացիր: Մի՛ հպարտացիր, այլ վախեցիր,
որովհետեւ, եթէ Աստուած բուն ճիւղերին չխնայեց, զուցէ երբեք 20
քեզ էլ չխնայի: Արդ, քեն Աստուծո բարութիւնը եւ խստութիւնը. 21
խստութիւն՝ կործանուածների հանդէպ եւ Աստուծո բարութիւն՝
քո հանդէպ, եթէ մնաս նոյն բարութեան մէջ. ապա թէ ոչ դու էլ
կը կտրուես, կը նեպուես: Իսկ նրանք, որ նոյն անհաւատու- 22
թեան մէջ չեն մնայ, կը պատուաստուեն. որովհետեւ Աստուած
կարող է վերստին պատուաստել նրանց. քանի որ, եթէ դու 23
ի բնէ վայրի ձիթենուց կտրուեցիր եւ, քո բնութեանը հակա-

ռակ, բարի ձիթենու վրայ պատուաստուեցիր, որչափ եւս առա-
 ւել նրանք, որ բուն իսկ ճիւղերն են, կը պատուաստուն իրենց
 24 ձիթենու վրայ: Եղբայրներ, չեմ ուզում, որ անգէտ լինէք այս
 խորհրդին, - որպէսզի դուք ձեզ իմաստունի փեղ չղնէք, - թէ
 կուրուսին եկաւ Իսրայէլի մէկ մասի վրայ եւ կը փելի, մինչեւ
 25 միւս ժողովուրդների ամբողջութիւնը փրկուի, եւ ապա ամբողջ
 26 Իսրայէլը կը փրկուի, ինչպէս գրուած էլ է. Աւետարանիս հա-
 մաձայն նրանք թշնամիներ են ձեր օգրի համար, բայց ընտ-
 րութեան փեսակերից, սիրելիներ՝ իրենց հայրերի պարճառով,
 27, 28 քանզի Աստծու պարգեւը եւ կոչը անդառնալի են. արդարեւ,
 ինչպէս դուք էլ մի ժամանակ անհնազանդ էիք Աստծուն եւ հիմա
 29 ողորմութիւն գրաք նրանց անհնազանդութեամբ, նոյնպէս եւ
 նրանք այժմ անհնազանդ եղան ձեր այդ ողորմութեան պար-
 ճառով, որպէսզի իրենք էլ իրենց հերթին ողորմութիւն գրեն.
 30 քանի որ Աստուած բոլորին էլ արգելափակեց անհաւատութե-
 31 ան մէջ, որպէսզի բոլորին էլ ողորմի: Օ՛, խորութիւն Աստծու
 հարստութեան, իմաստութեան եւ գիտութեան: Ինչքա՛ն ան-
 քննելի են նրա դարաստանները, եւ անգննելի՝ նրա ճանա-
 32 պարհները: Քանի որ նրանից, նրանով եւ նրա համար է ամէն
 բան: Նրան փանջ յաւիտեանս: Ամէն:

12 Աղաչում եմ ձեզ, եղբայրներ, ողորմութեամբ Աստծու, որ
 պատրաստէք ձեր մարմինները որպէս զոհ կենդանի, սուրբ,
 2 աստուածահաճոյ. այդ է ձեր բանական պաշտամունքը: Եւ այս
 աշխարհի կերպարանքով մի՛ կերպարանուէք, այլ նորոգուեցէ՛ք
 ձեր մտքի նորոգութեամբ, որպէսզի դուք քննէք լաւը, եւ թէ ի՛նչ
 3 է Աստծու կամքը՝ բարին եւ հաճելին եւ կարարեալը: Աստ-
 ծու ինձ փութած շնորհով այս եմ ասում ձեզնից իւրաքանչիւրին.
 դուք ձեզ աւելի մի՛ գնահատէք, քան ինչ որ է ձեր արժանիքը.
 այլ իւրաքանչիւրդ ձեր մասին խորհեցէ՛ք զգաստութեամբ, այն
 4 հաւարի չափով, որ Աստուած բաժանեց: Ինչպէս մի մարմնի
 մէջ բազում անդամներ ունենք, եւ բոլոր անդամները նոյն գոր-
 5 ծը չեն անում, այդպէս եւ մենք, թուով շար, մի մարմին ենք
 6 Քրիստոսով, բայց իւրաքանչիւրս միմեանց անդամ ենք: Բայց
 մենք ունենք փեսակ-փեսակ պարգեւներ, ըստ այն շնորհների,
 որ փրութեան են մեզ. եթէ մարգարէութեան շնորհ է՝ ըստ հաւարի
 7 չափի. եթէ ծառայութեան՝ թող ծառայի. եթէ մէկն ուսուցանում
 8 է, թող ուսուցանի. եթէ յորդորում է՝ թող յորդորի. ով առա-

փաճեռն է՝ թող անի գուարթութեամբ. ով վերակացու է՝ փո-
 թաջանութեամբ. ով ողորմում է՝ խնդութեամբ: Մէր՝ առանց 9
 կեղծիքի. ապելով չարը՝ ընթանալ բարու յերեւից. եղբայ- 10
 րասիրութեան մէջ՝ միմեանց հանդէպ լինել գթասիրտ. պարիւ
 րալու մէջ՝ միմեանց գերազանցել. ջանասիրութեան մէջ չլի- 11
 նել թուլասիրտ. հոգով եռացէք. Տիրոջը ծառայեցէք. յոյսով 12
 ուրախացէք. նեղութեան համբերեցէք, յաճախակի աղօթե-
 ցէք. հաղորդակից եղէք սրբերի կարիքներին. հեքամոնս եղէք 13
 հիւրասիրութեան: Օրհնեցէք ձեզ հալածողներին. օրհնեցէք 14
 եւ մի՛ անիծէք. ուրախացողների հեք ուրախանալ. լացողների 15
 հեք լալ. համերաշխ եղէք միմեանց հեք. մի՛ մեծամտացէք, 16
 այլ խոնարհ եղէք խոնարհների հանդէպ. դուք ձեզ իմաստունի
 փեղ մի՛ դրէք. մէկի չարի փոխարէն չար մի՛ հապուցէք. խոր- 17
 հեցէք բարին՝ բոլոր մարդկանց առաջ. ինչ չափով հնարա- 18
 ւոր է ձեզ համար, բոլոր մարդկանց հեք խաղաղութիւն պահե-
 ցէք. ինքներդ վրէժխնդիր մի՛ եղէք, սիրելիներ, այլ թո՛յլ փութէք, 19
 որ Աստծու բարկութիւնը կարարի այն. որովհետեւ գրուած է.
 «Իմն է վրէժխնդրութիւնը, եւ ես կը հապուցեմ», - ասում է Տէ-
 րը. այլեւ՝ «Եթէ քաղցած է քո թշնամին, հա՛ց փութ նրան, եւ 20
 եթէ՝ ծարաւ, ջո՛ր փութ նրան. այս անելով՝ կրակի կայծեր կը
 կուրակես նրա գլխին»: Թո՛յլ մի՛ փութ, որ չարը յաղթի քեզ, 21
 այլ բարիով յաղթիր չարին:

Ամէն մարդ, որ իշխանութեան փակ է, թող հպարակի նրան. 13
 քանզի չկայ իշխանութիւն, որ Աստծուց չլինի. եւ եղած իշխա-
 նութիւնները Աստծուց են կարգուած: Ներելաբար, ով հա- 2
 կառակում է իշխանութեանը, Աստծու հրամանին է հակառա-
 կում. եւ նրանք, որ հակառակում են, իրենց դաւաաստանն են
 ընդունում. քանի որ իշխանատրները վախ չեն ազդում բա- 3
 րի գործերի համար, այլ՝ չար գործերի: Ուզո՞ւմ ես չվախե-
 նալ իշխանութիւնից. բարի՛ն գործիր եւ նրանից գովասանք կը
 ստանաս, որովհետեւ նա Աստծու պաշտօնեայ է քեզ՝ բարի 4
 գործերի համար. իսկ եթէ չար գործես, վախեցիր. քանի որ
 սուրը մէջքին ի գուր չէ կապուած. Աստծու սպասաւոր է նա,
 վրէժխնդիր՝ բարկութեան համար, նրա դէմ, որ չարն է գոր-
 ծում. դրա համար պէտք է հնազանդուել ոչ միայն բարկութե- 5
 ան համար, այլ նաեւ խղճմտանքի պարճառով. ահա թէ ինչու 6
 հարկեր էք վճարում. որովհետեւ նրանք Աստծու սպասաւորներ

7 եմ՝ այդ բանին կանխապէս նշանակուած: Արդ, հապուցեցէք
 իւրաքանչիւրին իրենց պարտքերը. որին հարկ՝ հարկը, որին
 մաքս՝ մաքսը, որին երկիւղ՝ երկիւղը, որին պատիւ՝ պատիւը:
 8 Եւ ոչ որի պարտապան մի՛ մնացէք, բացի միմեանց սիրելոց,
 9 քանի որ, ով սիրում է ընկերոջը, կատարում է օրէնքը: Մի՛
 շնացիրը, մի՛ սպանիրը, մի՛ գողացիրը, սուտ մի՛ վկայիրը, մի՛
 ցանկացիրը եւ ուրիշ ինչ պատուիրան էլ որ կայ, այս խօսքի
 մէջ է բովանդակուում, թէ՛ սիրի՛ր քո ընկերոջը ինչպէս քո անձը.
 10, 11 սէրն իր ընկերոջը չար բան չի անի. սէրն է օրէնքի լրումը: Այս
 էլ իմացէ՛ք ներկայ ժամանակիս մասին, որովհետեւ հիմա ճիշտ
 ժամն է, որ մենք քնից զարթնենք. քանի որ փրկութիւնն այժմ
 12 մեզ աւելի մօտ է, քան երբոր մենք հաւաքացինք: Գիշերն ան-
 ցաւ, եւ ցերեկը մօտեցաւ. ուրեմն դէ՛ն գցենք խաւարի գործերը
 13 եւ հազնենք լոյսի գրահը. շարժուենք առաքինութեամբ, ինչ-
 պէս ցերեկով, ո՛չ անառակութիւններով եւ հարբեցողութեամբ,
 ո՛չ պոռնկութեամբ եւ պղծութեամբ, ո՛չ նախանձով եւ կռուա-
 14 զանցութեամբ. զգեստաւորուեցէ՛ք Տէր Յիսուս Քրիստոսով եւ
 մարմնին խնամք մի՛ վարէք ցանկութիւնները գոհացնելու հա-
 մար:

14 Նաւարի մէջ տկարացածին ընդունեցէ՛ք՝ ո՛չ երկմիտ փարա-
 2 կուսանքով: Մէկը հաւաքում է, թէ կարելի է ուրել ամէն բան.
 3 իսկ ով տկար է հաւարի մէջ, բանջարեղէն է ուրում. ով ուրում
 է, թող չարհամարհի նրան, որ չի ուրում. իսկ ով չի ուրում, թող
 չդարի նրան, ով ուրում է, քանզի Աստուած նրան ընդունեց:
 4 Դու ո՞վ ես, որ դատում ես ուրիշի ծառային. կանգնած լինի, թէ
 ընկած՝ իր փրոջ համար է. բայց նա կը կանգնի, որովհետեւ
 5 կարող է Տէրը նրան կանգուն պահել: Մէկը բարձր է դասում
 օրը՝ օրից, իսկ միւսը՝ բոլոր օրերը՝ հաւասար. իւրաքանչիւր ոք
 6 թող շարժուի, ինչպէս ինքն է դատում: Ով օրուայ վրայ է ուշ
 դնում, Տիրոջ համար է այդ անում. եւ ով օրուայ վրայ ուշ չի
 դնում, Տիրոջ համար է, որ ուշ չի դնում. եւ ով ուրում է, Տի-
 րոջ համար է ուրում եւ գոհութիւն է յայրնում Աստծուն. եւ ով
 չի ուրում, Տիրոջ համար չի ուրում եւ գոհութիւն է յայրնում
 7 Աստծուն: Արդարեւ, մեզնից ոչ ոք իր համար չի ապրում եւ իր
 8 համար չի մեռնում. եթէ ապրում ենք, Տիրոջ համար ենք ապ-
 րում. եւ եթէ մեռնում ենք, Տիրոջ համար ենք մեռնում: Եւ արդ,
 9 ապրենք թէ մեռնենք, Տիրոջն ենք. քանզի այս բանի համար

իսկ Քրիստոս մեռաւ ու կենդանացաւ, որպէսզի մեռելներին եւ
 կենդանիներին հաւասարապէս փրկի: Դու ինչո՞ւ ես դատում 10
 քո եղբօրը, կամ ինչպէ՞ն ես արհամարհում քո եղբօրը, քանի որ
 բոլորս էլ կանգնելու ենք Քրիստոսի արեանի առաջ, որովհե- 11
 րեւ գրուած է. Ապա ուրեմն՝ մեզնից իւրաքանչիւր ոք Աստծուն 12
 հաշիւ է փալու իր համար: Ուստի, միմեանց չդատենք. աւելի 13
 շար այս բանը դրէք ձեր մարմում՝ եղբօր առաջ գայթակղութե-
 ան քար չդնել: Այս գիտեն եւ վստահ եմ Քրիստոս Յիսուսով, 14
 որ ինքն իրենից չկայ պիղծ բան, այլ, ով կարծում է, թէ մի բան
 պիղծ է, այդ իր համար է պիղծ. որովհետեւ, եթէ ուրելիքի 15
 համար քո եղբայրը փրկւում է, այլեւս սիրով չես վարում: Քո
 ուրելիքով կորստեան մի՛ մասնիր նրան, որի համար մեռաւ
 Քրիստոս: Ձեր բարին թող առիթ չծառայի չարախօսութեան, 16
 որովհետեւ Աստծու արքայութիւնը ուրելիք եւ ըմպելիք չէ, այլ՝ 17
 արդարութիւն եւ խաղաղութիւն եւ խնդութիւն Սուրբ Հոգով. ո- 18
 րովհետեւ, ով այս ձեռով ծառայում է Քրիստոսին, հաճելի է
 Աստծուն եւ գովելի՝ մարդկանց առաջ: Ապա ուրեմն՝ հետա- 19
 մույր լինենք խաղաղութեան եւ շինութեան՝ միմեանց հանդէպ:
 Ուրելիքի համար Աստծու գործը մի՛ քանդիր. ամենայն ինչ 20
 մաքուր է, բայց վար է այն մարդու համար, որ ուրում է կաս-
 կածամտութեամբ: Լաւ է չուրել միս եւ չխմել գինի, ոչ էլ անել 21
 մի բան, որով քո եղբայրը գայթակղւում է կամ սայթաքում կամ
 փկարանում: Դու, արդարեւ, հաւար ունես. պահիր այն քեզ 22
 համար Աստծու առաջ: Երանի՛ նրան, ով չի դատապարտում իր
 անձը նրանով, որ փորձում է ընկերոջը. բայց ով կասկածում է, 23
 թէպէտ եւ ուրում է, դատապարտւած է, քանի որ այդ ըստ հա-
 ւարի չէ, որովհետեւ ամենայն ինչ, որ հաւարից չէ, մեղք է: Այլ 24
 նրան, որ կարո՞ղ է ձեզ հաստատուն պահել ըստ իմ այս աւերա-
 րանի եւ ըստ քարոզութեան Յիսուս Քրիստոսի, ըստ այն յայտ-
 նութեան խորհրդի, որ յաւիտենից ծածկւում էր, իսկ այժմ 25
 յայտնւում է մարգարէական գրուածքների միջոցով մշտնջե-
 նաւոր Աստծու հրամանի համաձայն եւ ծանուցւում է բոլոր
 հեթանոսներին, հաւարի հնազանդութեան համար, միակ ի- 26
 մասպուն Աստծուն, Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, նրան փառք
 յաւիտեանս: Ամէն:

Մենք, որ ուժեղ ենք հաւարի մէջ, պարտաւոր ենք թոյլերի 15
 փկարութիւնը փանել եւ միայն մե՛զ համար հաճելի չլինել. այլ 2

մեզնից իւրաքանչիւր որ թող ընկերոջը հաճելի լինի ի շինու-
 3 թիւն բարի գործերի. քանզի Քրիստոս էլ ոչ թէ միայն ի-
 րեն հաճելի եղաւ, այլ, ինչպէս եւ գրուած է. «Քեզ նախա-
 4 փողների նախափինքներն իմ վրայ ընկան»: Ուրեմն, ինչ որ
 գրուեց, գրուեց, որ մենք սովորենք, որպէսզի համբերութեամբ
 5 եւ գրքերի պարգեւած մխիթարութեամբ յոյսը ընդունենք: Եւ
 թող համբերութեան եւ ամենայն մխիթարութեան Աստուածը
 ձեզ շնորհ փայ, որ դուք համախոհ լինէք միմեանց ըստ Յի-
 6 սուս Քրիստոսի, որպէսզի միասիրտ եւ միաբերան փառաւորեք
 7 Աստծուն՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրը: Ուստի, ընդունե-
 ցէք միմեանց, ինչպէս որ Քրիստոս ընդունեց ձեզ ի փառս Աստ-
 8 ծու: Ասեմ նաեւ, թէ Քրիստոսի՝ թլփալուածներին սպասաւոր
 լինելը Աստծու ճշմարտութեան համար էր՝ հաստատուն դարձ-
 9 նելու համար հայրերին փրկուած խոստումը: Նաեւ հեթանոս-
 ները փառաւորում են Աստծուն նրա ողորմութեան համար. ինչ-
 10, 11, 12 պէս գրուած էլ է. Եւ դարձեալ ասում է, թէ՛ Եւ դարձեալ թէ՛ Եւ
 13 դարձեալ Եսային ասում է. Թող յոյսի Աստուածը լիացնի ձեզ
 ամենայն ուրախութեամբ եւ խաղաղութեամբ, որպէսզի Սուրբ
 14 Հոգու զօրութեամբ դուք յոյսով առաքանաք: Եղբայրներ իմ,
 ես ինքս էլ հաստատ համոզուած եմ ձեր մասին, որ դուք էլ լի էք
 բարութեամբ, լի էք կարարեալ գիտութեամբ, կարող էք եւ մի-
 15 մեանց խրափել. բայց աւելի համարձակ գրեցի ձեզ, եղբայր-
 ներ, փոքրիշափել, իբրեւ յիշեցում ձեզ, այն շնորհի համար, որ
 16 փրկուած է ինձ Աստծուց: Ես հեթանոսների մէջ Յիսուս Քրիս-
 տոսի սպասաւորն եմ՝ ցանկալի դարձնելու Աստծու Աւերարա-
 նը, որպէսզի հեթանոսները ընդունելի ընծայ լինեն Աստծուն՝
 17 նուիրագործուած Սուրբ Հոգով: Ուրեմն, պարծենալու բան ու-
 18 նեմ Յիսուս Քրիստոսով առ Աստուած. քանզի չեմ համարձակ-
 ւում խօսել մի բան, որը արած չիմի Քրիստոս իմ միջոցով հե-
 թանոսների հնազանդութեան համար՝ խօսքերով եւ գործերով,
 19 նշանների եւ զարմանալի գործերի զօրութեամբ, Սուրբ Հոգու
 զօրութեամբ. այնպէս որ Երուսաղէմից սկսած եւ շրջելով մինչեւ
 20 լիւրիկացիների կողմերը՝ ես լրիւ փարածեցի Քրիստոսի Աւե-
 րարանը. այսպէս՝ ջանացի աւերարանել այնպեղ, ուր Քրիս-
 տոսի անունը չէր փրկուած, որպէսզի չիմի թէ կառուցեմ ուրիշի
 21 դրած հիմքի վրայ, այլ՝ ինչպէս որ գրուած է. Ահա թէ ինչու շար
 22 անգամ արգելուեց ինձ գալ ձեզ մօտ: Բայց այժմ ինձ համար

այլեւս Կեղ չկայ քարոզելու այս կողմերում. եւ բազում Կարի-
 ներից ի վեր խիստ փափագ ունեն ձեզ մօտ գալու. երբ անցնեն 23
 Իսպանիա, յոյս ունեն, անցնելիս, ձեզ Կեսնել ու ձեր կողմից
 ճանապարհի դրուել այնպեղ, եթէ, նախքան այդ, փոքրիշարէ
 ձեզանով կշտանամ: Բայց այժմ գնում եմ Երուսաղէմ՝ ծառա- 24
 յելու սրբերին, քանզի հաճելի թուաց մակեդոնացիներին եւ 25
 աքայեցիներին հանգանակութեամբ օգնել այն աղքատ սրբե-
 րին, որ գրնւում են Երուսաղէմում: Հաճելի թուաց, քանզի 26
 պարտական իսկ են նրանց. որովհետեւ, եթէ հեթանոսները
 նրանց հոգեւոր բարիքներին հաղորդակից եղան, պարտաւոր
 են նաեւ մարմնաւոր կարիքներին մասնակից լինել: Արդ, այս 27
 բանը կարարելով եւ հաւաքուած արդիւնքը յանձնելով նրանց,
 ձեր մօտով կ'անցնեն Իսպանիա: Այս գիտեմ, որ, երբ ձեզ 28
 մօտ գամ, Քրիստոսի Աւետարանի օրհնութեան լիութեամբ կը
 գամ: Եղբայրներ, աղաչում եմ ձեզ մեր Տէր Յիսուս Քրիստո- 29
 սով եւ Հոգու սիրով՝ մարտակից լինել ինձ, ինձ համար Աստ-
 ծուն ուղղուած աղօթքների մէջ, որպէսզի ազատուեմ հաւարի 30
 դէմ ապստամբներից, որ Հրէաստանում են, եւ որպէսզի Երու-
 սաղէմի իմ ծառայութիւնը ընդունելի լինի սրբերին. այսպէս, 31
 ուրախութեամբ գալով ձեզ մօտ Աստծու կամքով, հանգստա-
 նամ ձեզ հետ: Եւ թող խաղաղութեան Աստուածը լինի ձեզ 32
 բոլորիդ հետ: Ամէն:

Յանձնարարում եմ ձեզ Փիբէին՝ մեր քրոջը, որը սպասա- 16
 տրն է Կենքրայի եկեղեցու, որպէսզի Տիրոջ անունով ընդունէք 2
 նրան, ինչպէս վայել է սրբերին, եւ հոգ Կանէք նրան, ինչ կա-
 րիքների համար էլ դիմի ձեզ. քանզի ինքը եւս հոգաւոր եղաւ
 շարերին եւ ինձ էլ: Ողջունեցէք Պրիսկէին եւ Ակիւդասին՝ իմ 3
 գործակիցներին ի Քրիստոս Յիսուս, որոնք իմ անձի համար 4
 վրանգեցին իրենց գլուխը, եւ որոնցից միայն են չէ, որ շնոր-
 հակալ եմ, այլեւ՝ հեթանոսների բոլոր եկեղեցիները: Ողջու- 5
 նեցէք եւ նրանց առօրին եկեղեցին: Ողջունեցէք Եպենարսին՝
 իմ սիրելիին, որ ասիացիների պտուղն է ի Քրիստոս: Ողջու- 6
 նեցէք Մարիին, որ բազում յոգնութիւններ կրեց ձեզ համար:
 Ողջունեցէք Անդրոնիկոսին եւ Յունիային՝ իմ ազգականներին 7
 եւ բանտակիցներին, որոնք երեւելիներ են առաքելների մէջ
 եւ որոնք ինձնից առաջ իսկ դարձան ի Քրիստոս: Ողջունե- 8
 ցէք Ամադիային՝ իմ սիրելիին ի Տէր: Ողջունեցէք Ուրբանոսին՝ 9

10 իմ գործակցին ի Տէր եւ՝ Սպաքտին՝ իմ սիրելիին: Ողջունե-
11 ցէք Ապելէսին, որ ընտրեալն է ի Տէր: Ողջունեցէք նրանց, որ
Արիստարքուոսի ընտանիքից են: Ողջունեցէք Ներոդիոնին՝ իմ
ազգականին: Ողջունեցէք նրանց, որ Նարկէսի ընտանիքից են
12 ի Տէր: Ողջունեցէք Տրիփոսին եւ Տրիփոնին՝ Տիրոջ գործի հա-
մար վաստակ ունեցողներին: Ողջունեցէք սիրելի Պերսիդէին,
13 որ Տիրոջ համար բազում յոգնութիւններ կրեց: Ողջունեցէք
Ռուփոսին՝ ընտրեալին ի Տէր, եւ նրա մօրը, որ իմ մայրն
14 էլ է: Ողջունեցէք Ասինկրիպոսին, Փղեգոնսին, Երմասին,
Պարորբային, Երմէսին եւ այն եղբայրներին, որ նրանց հետ
15 են: Ողջունեցէք Փիղոդոգոսին եւ Յուդիային, Ներէոսին ու նրա
քրոջը եւ Ողիմպիային ու այն բոլոր սրբերին, որ նրանց հետ
16 են: Ողջունեցէք միմեանց սուրբ համբոյրով: Քրիստոսի բոլոր
17 եկեղեցիները ողջունում են ձեզ: Աղաչում են ձեզ, եղբայրներ,
ո՛չ դրէք այնպիսիներին, որ հերձուածներ եւ գայթակղութիւն-
ներ են առաջ բերում այն վարդապետութիւնից դուրս, որը դուք
18 սովորել էք. եւ խորշեցէք նրանցից, որովհետեւ այնպիսիները
մեր Տիրոջը՝ Քրիստոսին չեն ծառայում, այլ՝ իրենց որովայնին.
եւ քաղցրախօսութեամբ ու կեղծ գովասանքներով հրապուրում
19 են անմեղների սրտերը: Ձեր այդ հնազանդութիւնը ծանօթ է
բոլորին. եւ արդ, ուրախ են ձեզ համար. բայց ուզում են, որ
դուք իմաստուն լինէք բարի գործերի համար եւ հեռու մնաք չա-
20 րից: Եւ խաղաղութեան Աստուածը շուրջով պիտի խորտակի
Սաքանային ձեր ուրքերի քակ: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
21 շնորհը ձեզ հետ: Ողջունում է ձեզ Տիմոթէոսը՝ իմ եղբայ-
րը եւ գործակիցը. ողջունում են նաեւ Ղուկիոսը, Յաստնը եւ
22 Սոսիպատրոսը՝ իմ ազգականները: Ողջունում են ձեզ ի Տէր
23 եւ եւ՝ Տերպիոսս, որ այս թուղթը գրեցի: Ողջունում է ձեզ
Գայիոսը՝ իմ եւ ամբողջ եկեղեցու հիւրընկալը: Ողջունում է
ձեզ Երաստոսը՝ քաղաքիս գլխաւորը, եւ Կուարպոս եղբայրը:
24 Այլ նրան, որ կարո՛ղ է ձեզ հաստատուն պահել ըստ իմ այս
աւերարանի եւ ըստ քարոզութեան Յիսուս Քրիստոսի, ըստ
25 այն յայտնութեան խորհրդի, որ յաւիտենից ծածկուած էր, իսկ
այժմ յայտնուած է մարգարէական գրքերի միջոցով մշտնջե-
նաւոր Աստծու հրամանի համաձայն եւ ծանուցուած է բոլոր
26 հեթանոսներին, հաւարի հնազանդութեան համար, միակ ի-
մաստուն Աստծուն, Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, նրան փառք

յաւիպեանս: Ամէն: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհը ձեզ 27
բոլորիդ հետ:

1 Կորնթացիներ

1 Պօղոսը՝ Ասարծու կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը լի-
2 նելու կոչուածը, եւ Սոթենէս եղբայրը, Ասարծու այդ եկեղե-
ցուն, որ Կորնթոսում է, Քրիստոս Յիսուսին նուիրուածներիդ,
սուրբ լինելու կոչուածներիդ, բոլորի հետ միասին, որոնք ա-
մէն քեզ պաշտում են անունը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, որ
3 նրանց եւ մեր Տէրն է, շնորհ ձեզ եւ խաղաղութիւն մեր Նայր
4 Ասարծուց եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսից: Ամէն ժամ գոհութիւն
են յայտնում իմ Ասարծուն ձեզ համար եւ Ասարծու շնորհների
5 համար, որ քրուած են ձեզ Քրիստոս Յիսուսով. որովհետեւ
ամէն բանի մէջ դուք նրանով հարստացաք՝ ամէն խօսքով եւ
6 ամենայն գիտութեամբ, ինչպէս որ Ասարծու վկայութիւնն իսկ
7 հաստատուեց ձեր մէջ: Դուք պակաս չլինէք եւ ոչ մի շնորհից՝
8 սպասելով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեանը: Նա,
որ հասարակ կը պահի ձեզ մինչեւ վախճանը, անարար՝ մինչեւ
9 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալու օրը: Նաւարարիմ է Ասար-
ւած, որից կանչուեցիք հաղորդակից լինելու նրա Որդուն՝ մեր
10 Տէր Յիսուս Քրիստոսին: Աղաչում են ձեզ, եղբայրներ, մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ բոլորդ էլ նոյն խօսքը ու-
նենաք. եւ ձեր մէջ բաժանումներ չլինեն. քանզի հասարակ էիք
11 նոյն մարքի եւ նոյն մարածման մէջ: Եղբայրներ, ձեր մասին
Քղուէի քննիչներից ինձ քեզեկացուեց, թէ հակառակութիւն-
12 ներ կան ձեր մէջ: Եւ արդ, ասում են. ձեզնից իւրաքանչիւրն
ասում է՝ ես Պօղոսեան եմ, եւ միւսը, թէ՛ ես Ապողոսեան, եւ
13 միւսը, թէ՛ ես՝ Կեփասեան, եւ միւսը թէ՛ ես՝ Քրիստոսեան. իսկ
արդ, միթէ բաժանուած է Քրիստոս. միթէ Պօղոսը խաչուեց ձեզ
14 համար. կամ՝ Պօղոսի՞ անունով մկրտուեցիք: Գոհութիւն են
յայտնում իմ Ասարծուն, որ ձեզնից ոչ ոքի չմկրպեցի, այլ միայն՝
15 Կրիսպոսին եւ Գայիոսին, որպէսզի ոչ ոք չասի, թէ իմ անունով
16 էք մկրպուել: Սքեփանոսի ընտանիքն էլ մկրպեցի: Չգիտեմ
17 ամենեւին ուրիշ մէկին, որ մկրպած լինեմ: Քանզի Քրիստոս
ինձ չուղարկեց մկրպելու, այլ՝ աւերարանելու, ոչ թէ խօսքերի
ճարարութեամբ, որպէսզի Քրիստոսի խաչը ընդունայն չլի-
18 նի. որովհետեւ կորստեան մարմնուածների համար խաչի քա-
րոզութիւնը յիմարութիւն է, իսկ մեզ՝ փրկուածներին համար՝

Աստուծո՛ւ զօրութիւն. քանի որ գրուած է. «Պիտի կործանեն իմաստունների իմաստութիւնը եւ հանճարեղների մտածումները պիտի արհամարհեն»։ Ո՞ր է իմաստունը, ո՞ր՝ բանգէտը, ո՞ր՝ այս աշխարհի քննողը։ Չէ՛ որ Աստուծո՛ւ յիմարացրեց այս աշխարհի իմաստութիւնը. քանզի աշխարհն իր իմաստութեամբ չճանաչեց Աստծուն նրա իմաստութեամբ։ Աստուծո՛ւ էլ հաճեց փրկել հաւաքացեալներին այդ քարոզութեան յիմարութեամբ։ Իսկ որովհետեւ հրեաները նշան են հայցում, եւ հեթանոսները իմաստութիւն են փնտռում, մենք քարոզում ենք խաչուած Քրիստոսին՝ ի գայթակղութիւն հրեաների եւ ի յիմարութիւն հեթանոսների. բայց նրանց համար, որ կանչուած են, հրեաներ թէ հեթանոսներ, Քրիստոսը Աստծո՛ւ զօրութիւնն ու Աստծո՛ւ իմաստութիւնն է. որովհետեւ Աստծո՛ւ յիմարն աւելի իմաստուն է, քան մարդկային իմաստութիւնը, եւ Աստծո՛ւ փկարն աւելի զօրեղ է, քան մարդկային զօրութիւնը։ Իրաւ որ, եղբայրներ, ձեր իսկ կոչումին նայեցէ՛ք. ըստ մարմնի՝ ոչ շատ իմաստուններ, ոչ շատ հզօրներ եւ ոչ շատ ազնուականներ կանչուեցին. բայց Աստուծո՛ւ ընտրեց այս աշխարհի յիմարներին, որպէսզի ամաչեցնի իմաստուններին. եւ Աստուծո՛ւ ընտրեց այս աշխարհի փկարներին, որպէսզի ամաչեցնի հզօրներին. եւ Աստուծո՛ւ աշխարհի ոչ-փոհմիկներին, արհամարհուածներին եւ ոչինչներին ընտրեց, որպէսզի իրենք իրենց մի բան կարծողներին ոչնչի վերածի. որպէսզի ոչ մի մարդկային է՝ ալ չպարծենայ Աստծո՛ւ առաջ. որովհետեւ նրանով դուք կաք Քրիստոս Յիսուսի մէջ, որը եղաւ մեզ համար Աստծուց եկած իմաստութիւն, արդարութիւն, սրբութիւն եւ փրկութիւն, որպէսզի, ինչպէս գրուած էլ է. «Նա, ով պարծենում է, թող պարծենայ Տիրոջով»։

Եւ ես, եղբայրներ, թէպէտ եւ եկայ ձեզ մօտ, բայց ոչ թէ յայտնելու ձեզ Աստծո՛ւ վկայութիւնը իմաստութեան խօսքի գերազանցութեամբ. որովհետեւ իմ մտքում չեմ դրել իմանալ ձեր մէջ այլ բան, եթէ ոչ՝ միայն Յիսուս Քրիստոսին եւ նոյն ինքը խաչուածին։ Եւ ես փկարութեամբ, երկիւղով եւ սաստիկ դողով եղայ ձեզ հետ. եւ իմ խօսքը եւ քարոզութիւնը իմաստութեան ճարտար խօսքերով չէին, այլ Սուրբ Հոգու համոզիչ զօրութեամբ, որպէսզի ձեր հաւաքը չլինի մարդկանց իմաստութեամբ, այլ՝ Աստծո՛ւ զօրութեամբ։ Իմաստութիւնը քարո-

զում ենք հոգեպես կապարեալներին, իմասպութիւն, որ այս աշխարհինը չէ, ոչ էլ այս աշխարհի՝ կործանման սահմանում 7
 7 ած իշխանների իմասպութիւնը, այլ քարոզում ենք Աստու խորհրդատր, թաքուն իմասպութիւնը, որը ծածկուած է մարդկանցից եւ որն Աստուած սահմանել էր մեր փառքի համար 8
 8 նախքան յաւիտեանները. եւ այս աշխարհի իշխաններից ոչ մէկը չճանաչեց այն. որովհետեւ, եթէ ճանաչուած լինէր, ար9
 9 դարեւ փառքի Տիրոջը չէին խաչի. այլ, ինչպէս գրուած էլ է. 10
 10 Բայց Աստուած մեզ յայտնեց այն իր Նոգով. որովհետեւ Նոգին քննում է ամէն ինչ, նոյնիսկ՝ Աստու խորունկ ծրագրերը. 11
 11 քանզի մարդկանցից ո՛վ է, որ բան գիտէ մարդու մասին, եթէ ոչ՝ մարդու հոգին, որ նրա մէջ է: Նոյնպէս եւ ոչ ոք չգիտէ Աստու 12
 12 խորհուրդները, եթէ ոչ՝ Աստու Նոգին: Ուրեմն մենք ոչ թէ այս աշխարհի հոգին առանք, այլ՝ այն Նոգին, որ Աստուց է, որ13
 13 պէսզի ճանաչենք այն, որ Աստուց շնորհուեց մեզ: Եւ ինչ որ յայտնում ենք, ոչ թէ ճարպար խօսքերի մարդկային ուսուցումով է, այլ՝ Նոգու վարդապետութեամբ. հոգետր բաները հոգետր 14
 14 խօսքերով ենք բացատրում. քանզի ոչ հոգետր մարդը Աստու Նոգուց եկած ճշմարտութիւնները չի ընդունում, որովհետեւ այդ յիմարութիւն է նրա համար. եւ չի կարող հասկանալ, քան15
 15 զի հոգետր կերպով են քննում դրանք: Իսկ հոգետր մարդը քննում է ամէն ինչ. եւ ինքը ոչ ոքից չի քննում: Իսկ արդ, ո՛վ իմացաւ Տիրոջ մրածումը, որ խորհուրդ քայ նրան. բայց մենք ունենք Քրիստոսի մրածումը:

3 Եւ եւ, եղբայրներ, չկարողացայ խօսել ձեզ հետ՝ իբրեւ հոգետրների հետ, այլ խօսեցի իբրեւ մարմնատրների հետ: 2
 2 Իբրեւ մանուկներ ի Քրիստոս կաթ քուեցի ձեզ եւ ոչ՝ կերակուր, քանի որ դեռ կարող էլ չէիք. եւ հիմա էլ կարող չէք, քանզի դեռ 3
 3 մարմնատր էք: Նիմա էլ ձեր մէջ կան կռիւ եւ նախանձ. չէ՞ որ 4
 4 մարմնատր էք եւ մարդկայնօրէն էք ընթանում: Երբ ձեզնից մէկն ասում է՝ եւ Պօղոսեան եմ, եւ միւսը, թէ՛ ես՝ Ապողոսեան, մարմնատր մարդիկ չէք: Իսկ արդ, ո՛վ է Պօղոսը, կամ՝ ո՛վ է Ապողոսը. պաշտօնեաներ, որոնցով հաւաքացիք. եւ իւրաքան15
 5 չիւրն այն է, ինչ որ Տէրը քուեց նրան: Ես քնկեցի, Ապողոսը ջուր քուեց, բայց Աստուած աճեցրեց: Այնպէս որ՝ մի բան չէ նա, ով քնկեց, ոչ էլ մի բան է նա, ով ջուր քուեց, այլ՝ նա, ով 7
 7 աճեցրեց՝ Աստուած: Ով որ քնկեց, եւ ով որ ջուր քուեց, մի են,

բայց իւրաքանչիւր ոք իր վարձը կը ստանայ ըստ իր վաստակի. որովհետեւ Աստուծոյ գործակից ենք. Աստուծոյ 8 կառոյցն էք: Որպէս իմաստուն ճարտարապետ, հիմքը դրեցի 9 ըստ Աստուծոյ այն շնորհի, որ տրուած է ինձ. բայց ուրիշն է, որ կառուցում է. սակայն իւրաքանչիւր ոք թող զգոյշ լինի, թէ ինչպէս է կառուցում. որովհետեւ ոչ ոք չի կարող դնել ուրիշ հիմք, 10 քան դրուած այն հիմքը, որ Յիսուս Քրիստոսն է: Եթէ մէկը այս հիմքի վրայ կառուցի ոսկով, արծաթով, թանկարժէք քարերով, փայտով, խոտով, եղէգով, իւրաքանչիւրի գործը յայտնի կը լինի. որովհետեւ դատաստանի օրը այդ պիտի երեւայ, քանի որ կրակով յայտնի պիտի լինի. եւ իւրաքանչիւրի գործը, ինչպէս 12 որ է, կրակը պիտի փորձի. եթէ մէկի կառուցած գործը մնայ, նա վարձ պիտի ստանայ. եւ եթէ մէկի գործը այրուի, նա պիտի տուժի, թէւ ինքը պիտի փրկուի, բայց նման մէկին, որ կարծես կրակի միջով անցած լինէր: Զգիտէ՛ք, որ Աստուծոյ տաճար էք 15 դուք, եւ Աստուծոյ հոգին է բնակուած ձեր մէջ: Եթէ մէկն Աստուծոյ տաճարն ապականի, Աստուծոյ էլ նրան պիտի ապականի. որովհետեւ սուրբ է Աստուծոյ տաճարը, որը դուք էք: Թող ոչ ոք 17 ինքն իրեն չհաբի: Եթէ ձեզնից մէկը կարծում է, թէ ինքը իմաստուն է այս աշխարհում, յիմար թող լինի, որպէսզի իմաստուն դառնայ. որովհետեւ այս աշխարհի իմաստութիւնը յիմարութիւն է Աստուծոյ առաջ. քանզի գրուած է, թէ՛ ինքն է, որ բռնում է իմաստուններին իրենց խորագիտութեան մէջ: Եւ դարձեալ, 19 թէ՛ Տէրը գիտէ իմաստունների մտածումները, որ ընդունայն են: Ուրեմն մարդկանցից ոչ ոք չպարծենայ, որովհետեւ ձերն է ա– 20 մէն ինչ՝ թէ՛ Պօղոսը, թէ՛ Ապողոսը, թէ՛ Կեփասը, թէ՛ աշխարհ, թէ՛ կեանք, թէ՛ մահ, թէ՛ այն բաները, որ կան, թէ՛ լինելիքները. ամէն ինչ ձերն է. դուք Քրիստոսինն էք, իսկ Քրիստոսն՝ Աստ– 22 ծունը:

Այսպէս, մարդիկ թող համարեն մեզ իբրեւ սպասաւոր– 4 ներ Քրիստոսի եւ տնօրէններ Աստուծոյ խորհուրդների: Արդ, 2 տնօրէնների մէջ փնտռում է նա, թէ ո՛վ հաւատարիմ կը գտնուի: Բայց ինձ համար արժէք չունի դատուած լինել ձեզնից կամ 3 նոյնիսկ՝ մարդկանցից. եւ ես ինքս ինձ էլ չեմ դատում, որով– 4 հետեւ ինքս իմ մասին բան չգիտեմ. բայց սրանով չեմ արդարանում, որովհետեւ նա, որ դատում է ինձ, Տէրն է: Ուրեմն 5 ժամանակից առաջ մի՛ դատէք, մինչեւ գայ Տէրը, որ ի լոյս է հա–

նելու խաւարի գաղտնիքները եւ յայտնի է դարձնելու սրտերի
 խորհուրդները. եւ ապա իւրաքանչիւրը գովասանք պիտի սրա-
 6 նայ Աստծուց: Եղբայրներ, ձեզ համար այս բանը օրինակ բե-
 րեցի իմ անձով եւ Ապողոսի անձով, որպէսզի մեզնից սովորէք
 աւելի բան չիմանալ, քան ինչ որ կայ գրուածքներում, որպէսզի
 7 ոչ մի մարդ, աւելի քան ընկերը, չգոռոզանայ ընկերոջ վրայ:
 Իսկ արդ, ո՞վ է, որ պիտի քննի քեզ: Ի՞նչ բան ունես, որ սրա-
 ցած չլինես. եւ եթէ սրացել ես, ինչո՞ւ ես պարծենում չափացողի
 8 պէս: Արդէն իսկ յագեցած էք եւ արդէն հարուստ դարձած.
 թագաւոր դարձաք առանց մեզ. եւ երանի թէ թագաւորէիք, որ-
 9 պէսզի մենք էլ թագաւորէինք ձեզ հետ: Ինձ այնպէս է թուում,
 թէ մեզ՝ առաքեալներիս, Աստուած վերջիններ դարձրեց, որպէս
 մահապարտների. որովհետեւ քեսարան դարձանք աշխարհին
 10 եւ հրեշտակներին ու մարդկանց: Մենք՝ յիմարներ Քրիստոսի
 պարճառով, եւ դուք՝ իմաստուններ Քրիստոսով. մենք՝ թոյլեր,
 եւ դուք՝ հզօրներ. դուք՝ փառաւորուածներ, եւ մենք՝ անարգներ:
 11 Մինչեւ այսօր եւ՛ քաղցած մնացինք, եւ՛ ծարաւեցինք, եւ՛ մնա-
 ցինք մերկ, եւ՛ բռնցքահարուեցինք, եւ՛ մնացինք անկայան. եւ
 չարաչար աշխատեցինք մեր ձեռքերով. նախապում էին մեզ՝
 13 օրինում էինք, հալածում էին՝ դիմանում էինք, հայիոյում է-
 ին՝ աղօթում էինք. առակ-նշաւակ եղանք ամբողջ աշխարհին,
 14 ջնջոց՝ բոլորի համար մինչեւ այժմ: Ոչ թէ ձեզ ամօթով թող-
 նելու համար եմ գրում այս, այլ խրապում եմ ձեզ իբրեւ սիրելի
 15 որդիներ: Թէպէտ եւ բիւր դաստիարակներ ունէք Քրիստո-
 սով, բայց ոչ՝ բազում հայրեր. որովհետեւ Քրիստոս Յիսուսի
 16 Աւերարանով են ծնեցի ձեզ: Արդ, աղաչում եմ ձեզ, նմանուե-
 ցէ՛ք ինձ: Դրա համար ձեզ մօտ ուղարկեցի Տիմոթէոսին, որ իմ
 սիրելի որդին է եւ հաւաքարիմ՝ ի Տէր, որպէսզի յիշեցնի ձեզ իմ
 ճանապարհները ի Քրիստոս Յիսուս, ինչպէս որ ամենուրեք ու-
 18 սուցանում եմ բոլոր եկեղեցիներում: Ոմանք հպարտացել են,
 19 որպէս թէ եւ ձեզ մօտ չեմ գալու. բայց գալու եմ շուտով, եթէ
 Տէրը կամենայ. եւ քեզնեակ կը լինեմ ոչ թէ հպարտացողների
 20 խօսքերին, այլ՝ նրանց զօրութեանը. որովհետեւ Աստծու թա-
 21 գաւորութիւնը ոչ թէ խօսքերով է, այլ՝ զօրութեամբ: Արդ, ինչ-
 պէն էք ուզում. գաւազանով գամ ձեզ մօտ, թէ՛ սիրոյ հեզութե-
 ան, արդարութեան եւ խոնարհութեան Տոգով:

5 Ներկայումս լսում ենք, թէ պոռնկութիւն կայ ձեր մէջ, եւ այն-

պիսի պոռնկություն, որ հեթանոսների մեջ իսկ չկայ, որպես թե մեկն ապրի իր հօր կնոջ հետ: Եւ դուք հպարտանում էք. ա- 2
ւելին. չէք էլ սգում, որպէսզի վերանար ձեր միջից նա, ով այդ արարքը կատարեց. ես, թէպէտեւ մարմնով հեռու եմ, բայց 3
հոգով՝ մօտ. իսկ ես, որպէս թե մօտ լինէի, դարեցի նրան, որ այդպիսի բան գործեց, - յանուն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, 4
երբ դուք եւ իմ հոգին միասին կը հաւաքուէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութեամբ հանդերձ, - մարմնեցէք այդպիսի մե- 5
կին Սափանային՝ նրա մարմնի կորսպեան համար, որպէսզի նրա հոգին ապրի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի օրում: Լաւ չեն 6
ձեր այդ պարծանքները. չգիտէ՞ք, թե մի փոքր թթխմոր ամբողջ զանգուածը խմորում է: Մաքրեցէք, դէ՛ն նեպեցէք հին խմո- 7
րը, որպէսզի նոր զանգուած լինէք, առանց թթխմորի. քան- զի Քրիստոս՝ մեր զափկը, մորթուեց: Ուրեմն, փօն կտրա- 8
րենք ոչ թե հին խմորով եւ չարութեան ու անզգամութեան խմո- րով, այլ՝ սպուգութեան եւ ճշմարտութեան անթթխմոր հացով: Գրեցի ձեզ այդ թղթի մէջ, որ չխառնակուէք պոռնիկների հետ. 9
եւ ոչ միայն այս աշխարհի պոռնիկների կամ ազահների կամ 10
յափշտակողների կամ կռապաշտների հետ. ապա թե ոչ պար- փաւոր պիտի լինէիք աշխարհից իսկ դուրս գալ: Բայց արդ, 11
ձեզ գրեցի, որ չխառնակուէք. եթէ եղբայր կոչուած մէկը պոռնիկ լինի, կամ կռապաշտ, կամ ազահ, կամ բամբասող, կամ հարբե- ցող, կամ յափշտակող, այդպիսի մէկի հետ հաց էլ չուրէք: Իմ 12
ի՛նչ գործն է դարել նաեւ դրսիներին. չէ՛ որ ներսիներին դուք էք դատում: Իսկ դրսիներին Աստուած է դատելու: Վերացրէք 13
չարը ձեր միջից:

Ձեզնից մէկը, եթէ խնդիր ունենայ իր ընկերոջ հետ, կը 6
համարձակուի՞ դատուել անիրաւների առաջ, թե՛ սրբերի ա- ռաջ. չգիտէ՞ք, թե սրբերն են դատում աշխարհը: Եւ եթէ ձեզնով 2
է դատում աշխարհը, ապա արժանի չէ՞ չնչին բաներ դարե- լու: Չգիտէ՞ք, թե մենք հրեշտակներին էլ ենք դատելու, ուր 3
մնաց թե՛ երկրաւորներին: Իսկ դուք, երբ այս հարցերի մա- 4
սին վեճեր ունէք, որպէս եկեղեցու դատաւորներ նստեցնում էք մարդկանց, որոնք անարժէք են: Յամօթ ձեզ եմ ասում: Ձեր 5
մէջ չկայ այնչափ իմաստուն մէկը, որ կարողանայ արդար դատ անել իր եւ եղբոր միջեւ: Բայց եղբայրը եղբոր դէմ է դատում, 6
այն էլ՝ անհաւաստների առջեւ: Եւ արդ, բոլորովին վարթար 7

բան է ձեզ համար, որ դաբասաբաններ էլ կան ձեր մէջ: Ինչո՞ր
 ինքներդ գրկանք չէք կրում եւ առաւել եւս ինքներդ նեղութիւն
 8 չէք քաշում. այլ դուք էք գրկում եւ նեղում. այն էլ՝ նոյնիսկ եղ-
 9 բայրներին: Չգիտէ՞ք, թէ անիրաւներն Աստուծոյ արքայութիւնը
 չեն ժառանգում. մի՞ խաբուէք. ո՛չ պոռնիկներ, ո՛չ կռապաշտներ,
 10 ո՛չ շնացողներ, ո՛չ իգացողներ, ո՛չ արուամուկներ, ո՛չ գողեր, ո՛չ
 ագահներ, ո՛չ հարբեցողներ, ո՛չ բամբասողներ, ո՛չ էլ յափշտա-
 11 կողներ Աստուծոյ արքայութիւնը չափի ժառանգեն: Եւ դուք,
 գոնէ ոմանք, այդպիսիք էիք. բայց լուացուեցիք, մաքրուեցիք,
 12 Աստուծոյ Նոգով: Ամէն ինչ ինձ արքօնուած է, բայց ոչ ամէն
 բան՝ օգտակար: Ամէն ինչ ինձ արքօնուած է, բայց պէտք չէ,
 13 որ որեւէ բանի իշխանութեան փակ լինեմ: Ուրեղիքը որովայ-
 նի եւ որովայնը ուրեղիքի համար է: Բայց Աստուծոյ եւ այս,
 եւ այն պիտի կործանի. սակայն մարմինը ոչ թէ պոռնկութե-
 14 ան, այլ Տիրոջ համար է, եւ Տէրը՝ մարմնի համար: Բայց Աս-
 տուծ, որ Տիրոջը յարութիւն փութեց, ձեզ էլ յարութիւն պիտի
 15 փայ իր գործութեամբ: Չգիտէ՞ք, թէ ձեր մարմինները Քրիս-
 տոսի անդամներն են: Արդ, Քրիստոսի անդամներն առնելով՝
 16 պոռնիկի՞ անդամներ ենք դարձնելու: Քա՛ն լիցի: Չգիտէ՞ք, թէ,
 ով մերձենում է պոռնիկին, նրա հետ մէկ մարմին է դառնում:
 17 «Կը լինեն, - ասում է Գիրքը, - երկուսը մէկ մարմին»: Եւ ով
 18 մերձենում է Տիրոջը, մէկ հոգի է դառնում նրա հետ: Փախէ՞ք
 պոռնկութիւնից: Ինչ մեղք էլ որ գործի մարդ, այդ իր մարմնից
 դուրս է. իսկ ով պոռնկանում է, իր մարմնի դէմ է մեղք գոր-
 19 ծում: Չգիտէ՞ք, թէ ձեր մարմինները փաճար են Սուրբ Նոգու,
 որ ձեր մէջ է, եւ որն սրացել էք Աստուծոյ. եւ դուք ձեր փէրը
 20 չէք, քանզի մե՞ծ գնով գնուեցիք: Փառաւորեցէ՛ք Աստուծուն ձեր
 մարմինների մէջ:

7 Այժմ, այն բաների մասին, որ ինձ գրել էիք: Լաւ է փղամար-
 2 դու համար կին արարածին չմերձենալ: Բայց, չպոռնկանալու
 համար, իւրաքանչիւր մարդ թող իր կինը ունենայ, եւ ամէն
 3 կին՝ իր մարդը: Թող մարդը կնոջ հանդէպ իր պարտքը կա-
 4 փարի, նոյն ձեւով եւ կինը՝ իր մարդու հանդէպ. որովհետեւ
 կինն իր մարմնի փէրը չէ, այլ՝ մարդը: Նոյնպէս եւ՝ մարդը իր
 5 մարմնի փէրը չէ, այլ՝ կինը: Մի՞ գրկէք միմեանց, այլ միայն
 այն դէպքում, եթէ միառժամանակ համաձայն էք, որ աղօթքի

նուիրուէք. եւ վերստին միմեանց դարձէք, որպէսզի Սաքանան
 ձեզ չփորձի ձեր անժուժկալութեան պարճառով: Այս ասում եմ 6
 թոյլ քալով եւ ոչ թէ հրաման քալով. որովհետեւ ուզում եմ, 7
 որ ամէն մարդ լինի այնպէս, ինչպէս ես եմ. բայց իւրաքանչիւր
 ոք իր շնորհն ունի Աստուծոց, մէկն՝ այսպէս, իսկ միւսն՝ այնպէս:
 Սակայն ամուրիներին եւ այրիներին ասում եմ. լաւ է նրանց 8
 համար, եթէ մնան այնպէս, ինչպէս ես եմ: Իսկ եթէ ժուժկալու- 9
 թիւն չունեն, թող ամուսնանան. որովհետեւ լաւ է ամուսնանալ,
 քան կրթով այրուել: Իսկ ամուսնացեալներին ոչ թէ ես, այլ 10
 Տէրն է պարուիրում. թող կինը ամուսնուց չբաժանուի: Իսկ 11
 եթէ բաժանուի, թող առանց ամուսնու մնայ կամ վերստին իր
 մարդու հետ հաշտուի. եւ մարդը իր կնոջը թող չթողնի: Բայց 12
 միւսներին ես եմ պարուիրում, ոչ թէ Տէրը. եթէ մի եղբայր ան-
 հաւար կին ունենայ, եւ նրան հաճելի լինի ապրել նրա հետ,
 նրան թող չթողնի: Եւ մի կին, եթէ անհաւար մարդ ունենայ, 13
 եւ նա ուզենայ ապրել նրա հետ, իր մարդուն թող չթողնի. ո- 14
 թովհետեւ անհաւար մարդը իր կնոջով սուրբ է. սուրբ է եւ
 անհաւար կինը իր մարդով. ապա թէ ոչ՝ ձեր որդիները պիղծ
 կը լինեն. մինչդեռ հիմա սուրբ են: Իսկ եթէ անհաւարը ուզում 15
 է բաժանուել իր կողակցից, թող բաժանուի. քանի որ այսպի-
 սի դէպքում հաւաքացեալ եղբօր կամ քրոջ վրայ հարկադրանք
 չկայ. քանզի Աստուած մեզ խաղաղութեան կոչեց: Ի՞նչ գի- 16
 րես, դո՛ւ, կի՛ն, թէ քո մարդուն փրկելու ես. կամ ի՞նչ գիրես,
 դո՛ւ, մարդ, թէ քո կնոջը փրկելու ես. միայն թէ՛ ամէն մէկին 17
 Տէրը ինչ ձեւով որ բաժին տուեց, եւ իւրաքանչիւրին Աստու-
 ած ինչպէս որ կանչեց, թող նա այնպէս էլ ընթանայ: Եւ բոլոր
 եկեղեցիներում այսպէս եմ պարուիրում: Եթէ թլփաքուած մե- 18
 կը հաւարի կանչուեց, թող չփորձուի ծածկել թըլփաքութեան
 նշանները: Եթէ անթըլփաքութեան վիճակի մէջ գրնուող մէկը
 կանչուեց, թող չթլփաքուի. որովհետեւ թլփաքուածութիւնը 19
 ոչինչ է. անթլփաքուածութիւնն էլ ոչինչ է, այլ միայն կարեւոր է
 Աստուծո պարուիրանների պահպանումը: Բայց իւրաքանչիւր 20
 ոք, ինչ կոչման մէջ որ էր, երբ կանչուեց, թող նրանում էլ մնայ:
 Ծառայ էիր, երբ կոչուեցիր. դու հոգ մի՛ արա, այլ, եթէ կարողա- 21
 նաս իսկ ազադ լինել, քեզ այդպէս լաւ կը լինի. որովհետեւ, ով 22
 Տիրոջով ծառայ է կանչուած, Տիրոջ կողմից ազաքուած է. նոյ-
 նպէս եւ՝ ով ազադ է կոչուած, Քրիստոսի ծառան է: Մեծ գնով 23

24 գնուեցիք: Մարդկանց ծառաներ մի՛ եղեք: Եղբայրներ, իւրա-
քանջիւրը, ինչ կոչման մէջ որ կոչուեց, թող նոյնի մէջ էլ մնայ
25 Աստծու առաջ: Իսկ կոյսերի մասին Տիրոջից հրաման չունեն.
բայց խրապ եմ փալիս, որպէս Տիրոջից ողորմութիւն գտած
26 մէկի, որ վստահելի է: Կարծում եմ, թէ այսպէս լաւ է. այն
նեղութեան պարճառով, որ ներկայումս կայ. մարդու համար
27 լաւ է, որ այսպէս լինի: Կապուած ես կնոջ հետ. մի՛ փորձուիր
28 արձակուել: Չեն կապուած. կին մի՛ փնտրիր. սակայն եթէ ա-
մուսնանաս, մեղք գործած չես լինի. եւ եթէ կոյսն ամուսնանայ,
մեղք գործած չի լինի: Բայց այդպիսիները մարմնի նեղութիւն
29 են ունենալու. իսկ ես պիտի խնայէի ձեզ: Բայց այս եմ ա-
սում, եղբայրներ, թէ այսուհետեւ ժամանակը կարճ է: Նրանք,
30 որ կին ունեն, այնպէս ապրեն, որպէս թէ՛ ունեցած չլինէին. եւ
նրանք, որ լաց են լինում, որպէս թէ՛ լացած չլինէին. եւ նրանք
որ ուրախանում են, որպէս թէ՛ ուրախացած չլինէին. եւ նրանք,
31 որ բան են գնում, որպէս թէ՛ ունեցած չլինէին. եւ նրանք, որ
աշխարհիկ կեանք են վարում, որպէս թէ՛ վայելած չլինէին. ո-
րովհետեւ այս աշխարհը, այնպէս, ինչպէս որ է, անցնելու վրայ
32 է: Այլ ուզում եմ, որ դուք առանց հոգսի լինեք. որովհետեւ,
33 ով կին չունի, հոգում է, թէ ինչպէս հաճելի լինի Տիրոջը: Իսկ
ով կին ունի, աշխարհի մասին է հոգում, թէ ինչպէս հաճելի
34 լինի իր կնոջը: Եւ այսպէս փարբերում են իրարից ամուսնա-
ցած կինը եւ կոյսը. քանի որ կոյսը հոգում է Տիրոջ գործերի
մասին, որպէսզի սուրբ լինի մարմնով եւ հոգով: Իսկ ամուսնա-
ցած կինը հոգում է աշխարհի մասին, թէ ինչպէս հաճելի լինի
35 իր մարդուն: Եւ այս ձեր օգտի համար եմ ասում. ոչ թէ ձեզ
ճնշելու համար, այլ պարկեշտութեան եւ Տիրոջը բոլորանուէր
36 ծառայելու համար: Իսկ եթէ մէկը ամօթ զգայ իր կոյս նշանա-
ծի համար, եւ եթէ իր կրթի չափն անցել է, – եւ դա բնական է, –
թող անի, ինչ ցանկանում է. մեղք չի գործի՝ թող ամուսնանայ:
37 Իսկ ով համոզուած է իր սրտում եւ կարող է իշխել իր կամքին
ու ներքնապէս որոշել է կոյս թողնել իր նշանածին, լաւ է անում,
38 վրանգ չկայ նրան այդ բանում: Իսկ ով որ ամուսնանում է իր
կոյս նշանածի հետ, լաւ է անում. իսկ ով որ չի ամուսնանում,
39 առաւել եւս լաւ է անում: Կինը կապուած է իր մարդուն մին-
չեւ այնքան ժամանակ, որ իր մարդը կենդանի է: Իսկ երբ նրա
մարդը մեռնի, ազապ է ամուսնանալու՝ ում հետ ուզենայ, բայց

միայն Տիրոջով: Մակայն առաւել երանելի է, եթէ մնայ այն– 40
պէս, ըստ իմ խրատի: Ես այնպէս եմ կարծում, թէ իմ մէջ էլ
Աստծու Նոգի կայ:

Իսկ այժմ, կուռքերին արուած զոհերի մասին: Ոմանք ա– 8
սում են՝ այդ մասին մենք անհրաժեշտը գիպենք. գիպութիւնը
հպարտացնում է, բայց սերը՝ հաստատում: Եթէ մէկը կարծում 2
է, թէ բան գիպէ, դեռ չգիպէ իսկ ինչպէս պէք է գիպենալ: Բայց 3
ով սիրում է Աստծուն, նա ճանաչուած է նրանից: Իսկ ինչ վե– 4
րաբերում է կուռքերին զոհ արուածները ուրելուն, գիպենք, որ
այս աշխարհում կուռքերը ոչինչ են. որովհետեւ չկայ ուրիշ Աս– 5
տուած, բացի միակ Աստծուց, թէպէտեւ այսպէս կոչուած աս–
տուածներ կան թէ՛ երկնքում եւ թէ՛ երկրի վրայ. արդարեւ, կան 6
բազում աստուածներ եւ բազում փէրեր: Բայց մեզ համար մի–
այն մէկ Աստուած կայ, Նայր, որ ստեղծել է ամէն բան, եւ մենք 7
ապրում ենք նրանով. եւ՝ միայն մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս, որի
միջոցով ստեղծուեց ամէն ինչ, եւ մենք ապրում ենք նրանով:
Բայց բոլորի մէջ այս գիպութիւնը չկայ: Ոմանք, մինչեւ այժմ 7
վարժուած լինելով, կուռքերին զոհ արուածը իբրեւ զոհաբե–
րուած են ուրում, եւ որովհետեւ նրանց խղճմբանքը փկար է,
պղծում են: Եւ ուրելիքը չէ, որ մեզ Աստծու առաջ է կանգ– 8
նեցնելու: Եթէ չուրենք, ոչնչով չենք պակասի, եւ եթէ ուրենք,
ոչնչով չենք աւելանայ: Բայց զգոյշ եղէք, գուցէ ձեր այդ ազա– 9
րութիւնը գայթակղութիւն լինի փկարների համար: Եթէ մէկը 10
փեսնի քեզ՝ այդ գիպութիւնը ունեցողիդ, սեղան նստած մեհե–
անում, արդարեւ, նա, որի խղճմբանքը փկարութեամբ է պա–
րած, վերստին չի՞ քաջաւերուի կուռքերին զոհաբերուածն ու–
րելու: Եւ փկար եղբայրը, որի համար Քրիստոս մեռաւ, կորս– 11
ւեան կը մարմնուի քո գիպութեան պարճառով: Եւ այսպէս, 12
յանցանք գործելով եղբայրների դէմ եւ վիրաւորելով փկարների
խղճմբանքը, դուք Քրիստոսի հանդէպ մեղանջում էք: Ուստի, 13
եթէ ուրելիքը փկարի գայթակղեցնի իմ եղբօրը, յաւիտեան միս
չեմ ուրի, որպէսզի իմ եղբօրը չգայթակղեցնեմ:

Չէ՞ որ ազապ եմ, չէ՞ որ առաքեալ եմ, չէ՞ որ իմ աչքերով 9
փեսայ Տէր Յիսուս Քրիստոսին, չէ՞ որ դուք էք իմ գործը ի Տէր:
Թէպէտեւ ուրիշների համար առաքեալ չեմ, բայց յամենայն 2
դէպս ձեզ համար առաքեալ եմ. որովհետեւ իմ առաքելութեան
կնիքն իսկ էք դուք ի Տէր: Ուր որ ինձ հարցաքննեն, իմ պա– 3

4 քրիստոսանք այս է. միթե իշխանութիւն չունե՞նք ուրեւում եւ խմել-
5 լու: Միթե իշխանութիւն չունե՞նք մեզ հետ ման ամենում մեր
հաւատարեւալ կանանց, ինչպէս որ միւս առաքեալները, Տիրոջ
6 եղբայրները եւ Կեփասը անում են: Միայն ես եւ Բառնաբանը
7 պարտաւոր ենք մեր ապրուստի համար աշխատելու: Ով եր-
բեւէ զինուորութիւն կ'անի իր ծախսով: Ով այգի կը քնկի եւ
նրա պտղից չի ուրի: Ով հօք կ'արածացնի եւ հօքի կաթից
8 չի խմի: Միթե մարդկայնօրէ՞ն եմ ասում այս բանը. կամ թե՛
9 օրէնքն էլ այս նոյնը չի՞ ասում: Մովսէսի իսկ օրէնքում գրու-
ած է. «Կալում աշխատող եզան դունչը չկապես»: Միթե միայն
10 եզների՞ համար էր հոգ անում Աստուած: Չէ՞ որ մեզ համար է
ասում. քանի որ մեզ համար գրուեց այդ. ով վարուցանք է ա-
նում, պէտք է յոյսով վարուցանք անի, եւ ով կախում է՝ վայելելու
11 յոյսով: Եթէ մենք ձեր մէջ հոգեւոր բաներ սերմանեցինք, մեծ
12 բա՞ն է, եթէ ձեզնից մարմնաւոր բաներ հնձենք: Եթէ ուրիշ-
ներ ձեր վրայ ունեցած իշխանութեամբ վայելում են այդ բա-
նեք, որչա՞նի եւս առաւել՝ մենք: Բայց այս իշխանութիւնը ի
գործ չդրինք, այլ ամէն ինչի համբերում ենք, որպէսզի Աւերա-
13 բանին որեւէ արգելք չլինի: Չգիտե՞ք, թէ նրանք, որ քաճարում
պաշտօնավարում են, քաճարից էլ ուրում են: Եւ նրանք, որ սե-
14 ղանի սպասաւորներն են, սեղանից էլ վայելում են: Նոյնպէս եւ
Տէրը Աւերարանը քարոզողներին հրամայեց, որ Աւերարանից
15 էլ ապրեն: Բայց ես սրանցից եւ ոչ մի բան ի գործ չդրի. ոչ
էլ գրեցի այս բաները, որ իմ հանդէպ էլ այդպէս լինի: Լաւ է,
որ ես աւելի շուր մեռնեմ, քան մէկն իմ պարծանքը ընդունայն
16 համարի. որովհետեւ, եթէ աւերարանում եմ, այդ ինձ հա-
մար պարծանք չէ, քանզի պարտաւորութիւն է դրում իմ վրայ:
17 Բայց վա՛յ է ինձ, եթէ չաւերարանեմ: Եթէ կամովին եմ անում
այդ, վարձ կայ ինձ համար, իսկ եթէ՝ ակամայ, ծանր պար-
18 քականութիւն է ինձ յանձնուած: Եւ արդ, ի՞նչ է իմ վարձը.
այն՝ որ աւերարանելիս Աւերարանը ձրի քամ, որպէսզի ա-
ւերարանելու մէջ ունեցած իմ իշխանութիւնը չարաշահած չլի-
19 նեմ. թէպէտեւ ազատ էի բոլորից, բայց իմ անձը դրի բոլորի
20 ծառայութեան համար, որպէսզի շահեմ շարերին: Նրեաների
21 հետ եղայ ինչպէս հրեայ, որպէսզի շահեմ հրեաներին: Եղայ
օրէնքի քակ, ինչպէս օրէնքի քակ եղածները. ոչ թէ նրա հա-
մար, որ օրէնքի քակ էի, այլ որպէսզի շահեմ նաեւ նրանց, որ

օրէնքի փակ են: Օրէնքի փակ չեղողների հետ եղայ ինչպէս օրէնքի փակ չեղող մարդ, ոչ թէ նրա համար, որ Աստծու օրէնքին ենթակայ չէի, այլ՝ Քրիստոսի՝ օրէնքի փակ էի, որպէսզի շահեմ օրէնքի փակ չեղողներին: Եղայ փկարների հետ ինչպէս փկար, որպէսզի շահեմ փկարներին: Բոլորի հետ ամէն ինչ եղայ, որպէսզի թերեւս փրկեմ ոմանց: Այս բոլորն անում եմ Աւետարանի համար, որպէսզի մասնակից լինեմ նրան: Չգիտէի, թէ նրանցից, որ ասպարեզում վազում են, - թէեւ բոլորն են վազում, - միայն մէկն է առնում յաղթութեան մրցանակը: Այնպէս վազեցէք, որ հասնէք դրան: Ով մրցում է, ամէն ինչում ժուժկալ է լինում. նրանք՝ որպէսզի կորնչելի պսակն առնեն, իսկ մենք՝ անկորնչելին: Արդ, ես ճիշտ այսպէս եմ վազում, ոչ թէ աննպատակ. այնպէս չեմ կռփահարում, իբրեւ թէ քամի ծեծէի, այլ ճնշելով ամրացնում եմ իմ մարմինը եւ հնազանդեցնում այն, որպէսզի գուցէ ես ինքս խոսելի չլինեմ այն բանում, որ քարոզեցի ուրիշներին:

Եղբայրներ, չեմ ուզում, որ անգիտանաք, որ մեր հայրերը բոլորն էլ ամպի առաջնորդութեան փակ էին եւ բոլորն էլ ծովով անցան. եւ բոլորը, հետեւելով Մովսէսին, մկրտուեցին ամպ ու ծովի մէջ. եւ բոլորն էլ նոյն հոգեւոր ուրելիքը կերան, եւ բոլորն էլ նոյն հոգեւոր ըմպելիքը խմեցին, որովհետեւ խմում էին հոգեւոր այն վեմից, որ գնում էր նրանց հետ եւ այն վեմը ինքը՝ Քրիստոսն էր: Բայց նրանցից շատերը չէ, որ հաճելի եղան Աստծուն, քանզի աննպատակ ընկան մեռան: Եւ այն որպէս օրինակ եղաւ մեզ համար, որպէսզի չար բաների ցանկացող չլինենք, ինչպէս որ ցանկացան նրանք: Եւ չլինենք կռապաշտներ, ինչպէս նրանցից ոմանք. ինչպէս գրուած է. «Նստեց ժողովուրդը ուրելու եւ խմելու, եւ նրանք վեր կացան զուարճանալու»: Եւ չպոռնկանանք, ինչպէս նրանցից ոմանք պոռնկացան, եւ մի օրում ընկան քսանչորս հազարը: Եւ չփորձենք Տիրոջը, ինչպէս փորձեցին նրանցից ոմանք եւ կոտորուեցին օձերից: Եւ չտրտնուանք, ինչպէս տրտնուեցան նրանցից ոմանք եւ կորստեան մարտուեցին մահուան հրեշտակից: Եւ այս բոլորը իբրեւ օրինակ պատահեց նրանց հետ, բայց որպէս խրատ գրուեց մեզ համար, մեզ, որոնց համար հասել է յաւիտեանների վախճանը: Այսպէս ուրեմն՝ ով կարծում է, թէ կանգնած է հաստի, թող զգոյշ լինի, գուցէ թէ ընկնի: Ձեր

վրայ ոչ մի փորձություն չի եկել, բացի մարդկանցից եկածից: Բայց հաւաքարիւմ է Աստուած, որ ձեզ աւելի փորձութեան մէջ չի գցելու, քան կարող էք փանել. այլ՝ փորձութեան հետ փրկութեան ելք էլ է ցոյց տալու, որպէսզի կարողանաք համբերել:

14, 15 Ուստի, իմ սիրելիներ, փախէ՛ք կռապաշտութիւնից: Ասում եմ ձեզ իբրեւ գիտակից մարդկանց. ինքներդ դարեցէ՛ք, ինչ ասում եմ: Օրհնութեան բաժակը, որն օրհնում ենք, արդարեւ հաղորդութիւն չէ՝ Քրիստոսի արեան. հացը, որը կտրում ենք, արդարեւ հաղորդութիւն չէ՝ Քրիստոսի մարմնի. որովհետեւ մի հաց, մի մարմին ենք բոլորս, քանի որ բոլորս էլ այդ միակ հացից ենք վայելում: Նկարի առէ՛ք մարմնաւոր Իսրայէլը. չէ՛ որ նրանք, որ ուտում են զոհից, մասնակից են սեղանին: Իսկ արդ, ահա ինչ եմ ասում. կուռքերին զոհաբերուածը մի բա՛ն է. եւ կամ՝ կուռքն ինքնին մի բա՛ն է: Ո՛չ, ինչ որ հեթանոսները գոհում են, դէւերին են գոհում եւ ոչ՝ Աստծուն: Չեմ ուզում, որ դուք դէւերին հաղորդակից լինէք. քանզի չէք կարող խմել եւ Տիրոջ բաժակը, եւ դէւերի բաժակը: Եւ չէք կարող վայելել եւ Տիրոջ սեղանից, եւ դէւերի սեղանից: Կամ թե՛ ուզում ենք Տիրոջ նախա՛նձը գրգռել. մի՛թէ աւելի զօրեղ ենք, քան նա: Ամէն ինչ ինձ թոյլաւորելի է, բայց ամէն բան չէ, որ օգտակար է. ամէն ինչ ինձ թոյլաւորելի է, բայց ամէն ինչ չէ, որ հաւաքը հաստատում է: Ոչ ոք միայն իր օգուտը թող չփնտռի, այլ՝ նաեւ ընկերոջինը: Կերէ՛ք ամէն ինչ, որ վաճառում է սպանդանոցում, եւ խղճմարանքի պարճառով խտրութիւն մի՛ դրէք. որովհետեւ «Տիրոջն է երկիրն իր ամբողջութեամբ»: Եթէ անհաւաքներից մէկը ձեզ հրաւիրի, եւ դուք ուզենաք գնալ, այն ամէնը, որ ձեր առաջ կը դրուի, կերէ՛ք եւ խղճմարանքի պարճառով խտրութիւն մի՛ դրէք:

28 Իսկ եթէ մէկը ձեզ ասի, թե՛ «Այդ զոհ է արուած», մի՛ կերէք այն մարդու պարճառով, ով իմաց տուեց ձեզ, եւ նրա խղճմարանքի պարճառով. խօսքս ոչ թէ ձեր խղճմարանքի մասին է, այլ՝ ընկերոջ: Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնը պիտի կաշկանդուի ուրիշի խղճմարանքի պարճառով: Եթէ ես գոհութիւն յայտնելով վայելում եմ, ինչո՞ւ հայիոյում նրա համար, որ գոհութիւն եմ յայտնում: Արդ, ուրէք թէ խմէք, կամ ինչ էլ անէք, ամէն ինչ արէ՛ք Աստծու փառքի համար. զայթակղութեան պարճառ մի՛ եղէք հրեաներին եւ հեթանոսներին եւ Աստծու եկեղեցուն. ինչպէս որ եմ բոլորին ամէն ինչում հաճելի եմ լինում ու չեմ փնտրում

իմ օգուարը, այլ՝ շարերինը, որպեսզի փրկուեն:

Նմանուեցէ՛ք ինձ, ինչպէս որ ես՝ Քրիստոսին: Գովում եմ **11, 2**
 ձեզ, որ յիշում էք ինձ ամէն ինչում եւ պահում էք աւանդած
 բաները, ինչպէս որ աւանդեցի ձեզ: Ուզում եմ, որ դուք ի- 3
 մանաք, թէ ամէն մարդու գլուխը Քրիստոսն է, կնոջ գլուխը՝
 մարդը եւ Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած: Ամէն տղամարդ, երբ 4
 աղօթքի կանգնի կամ մարգարէանայ եւ գլուխը ծածկած պահի,
 անպարտւում է իր գլուխը: Եւ ամէն կին, երբ աղօթքի կանգնի 5
 կամ մարգարէանայ գլխաբաց, անպարտւում է իր գլուխը. ո-
 րովհետեւ այնպէս է համարւում, թէ իբր գլուխն ածիլուած լինի.
 քանզի, եթէ կինը քօղով չի ծածկւում, թող կտրի իր մազերը: 6
 Իսկ եթէ ամօթ է կնոջ համար մազը կտրել կամ ածիլել, թող
 քօղով ծածկուի: Պէտք չէ, որ տղամարդը իր գլուխը ծածկի, 7
 որովհետեւ նա պարկերն ու փառքն է Աստծու. իսկ կինը իր
 մարդու փառքն է. որովհետեւ ոչ թէ մարդն է կնոջից, այլ կինը՝ 8
 մարդուց. քանզի մարդը չստեղծուեց կնոջ համար, այլ կի- 9
 նը՝ մարդու համար: Դրա համար կինը պարտաւոր է քօղ դնել
 գլխին, հրեշտակների պարճառով: Բայց կինն առանց մար- 11
 դու եւ մարդն առանց կնոջ չկան ի Տէր. որովհետեւ, ինչպէս որ
 կինը մարդուց է, այնպէս եւ մարդը՝ կնոջ միջոցով, եւ ամէն ինչ՝
 Աստծուց: Եւ դուք ինքներդ դարեցե՛ք. վայել է կին արարածին 13
 գլխաբաց աղօթքի կանգնել Աստծու առաջ: Եւ բնութիւնն իսկ 14
 չի՞ ուսուցանում ձեզ, որ, եթէ մարդը երկար մազերով է, այդ
 անարգանք է իրեն. բայց կինը, եթէ երկար մազերով է, այդ 15
 պարիս է իրեն. որովհետեւ մազերը քօղի փոխարէն են տրուած
 նրան: Իսկ եթէ մէկն ուզում է առարկել, մենք չունենք այդպի- 16
 սի սովորութիւն, ոչ էլ՝ Աստծու եկեղեցիները: Բայց այս բանը 17
 պարտաւորում եմ, ոչ որպէսզի ձեզ գովեմ. որովհետեւ ոչ թէ դե-
 պի լաւը, այլ դեպի վարթարն են գնում ձեր հաւաքոյթները:
 Նախ՝ երբ ի մի վայր էք ժողովում եկեղեցում, լսում եմ, թէ 18
 բաժանումներ կան ձեր մէջ. եւ մասամբ հաւաքացի: Բայց 19
 պէտք է, որ հերձուածներ էլ լինեն ձեր մէջ, որպէսզի ձեր մի-
 ջից նրանք, որ ընտիր մարդիկ են, երեւան: Եւ արդ, երբ դուք 20
 միասին հաւաքւում էք, Տիրոջ տունը ձեզ համար հաց ուտե-
 լու տեղ չէ. որովհետեւ իւրաքանչիւր ոք առաջ է ընկնում իր 21
 ընթրիքն ուտելու. մէկը՝ քաղցած է, իսկ միւսը՝ արդէն հարբած:
 Միթէ տներ չունէ՞ք ուտելու եւ խմելու համար: Կամ՝ Աստծու 22

եկեղեցի՞ն էք արհամարհում եւ ամաչեցնում չքաւորներին: Ի՞նչ
 23 ասեմ, գովեմ ձեզ դրա համար: Չեմ գովում. որովհետեւ ես
 ընդունեցի Տիրոջից, ինչ որ աւանդեցի ձեզ. այն՝ որ Տէր Յի-
 24 սուս, այն գիշերը, երբ մաքնուեց, հաց վերցրեց, գոհութիւն
 մաքուցեց, կրրեց եւ ասաց. «Այս է իմ մարմինը, որ ձեզ հա-
 25 մար է. արէք այս իմ յիշարակի համար»: Նոյն ձեռով էլ ընթ-
 րիքից յետոյ վերցրեց բաժակը եւ ասաց. «Այս բաժակը նոր
 ուխտ է իմ արիւնով. արէք այս իմ յիշարակի համար, քանի
 26 անգամ էլ որ խմէք»: Բանի անգամ որ այս հացն ուրէք եւ այս
 բաժակը խմէք, պապմեցէք Տիրոջ մահը, մինչեւ որ նա գայ:
 27 Ահա թէ ինչու, ով որ ուրի այս հացը կամ խմի Տիրոջ այս բա-
 ժակն անարժանօրէն, պարպական պիտի լինի Տիրոջ մարմնին
 28 եւ արեանը: Թող մարդ նախ ինքն իրեն փորձի եւ ապա ուրի
 29 այդ հացից ու խմի այդ բաժակից. որովհետեւ, ով ուրում է եւ
 խմում անարժանօրէն, իր իսկ դաքապարտութիւնն է ուրում եւ
 30 խմում, քանի որ չի գալորոշում Տիրոջ մարմինը: Դրա հա-
 մար իսկ ձեր մէջ բազում հիւանդներ եւ ցաւագարներ կան, եւ
 31 շարերն էլ մեռած են. որովհետեւ, եթէ մենք մեզ քննէինք, ա-
 32 պա չէինք դաքապարտուի: Իսկ եթէ դաքում ենք, Տիրոջից
 խրապում ենք, որպէսզի աշխարհի հետ չդաքապարտուենք:
 33 Եղբայրներ, ուրեմն, երբ ի մի հաւաքուէք ուրելու, սպասեցէք
 34 միմեանց: Իսկ եթէ մէկը քաղցած լինի, իր փանը թող ուրի,
 որպէսզի դաքապարտութեան համար հաւաքուած չլինէք: Իսկ
 մնացած պաքուէրները, երբ որ գամ, այն ժամանակ կը հա-
 դորդեմ:

12 Գալով հոգեւոր շնորհներին, եղբայրներ, չեմ ուզում, որ
 2 չգիտենաք: Գիտէք, որ, մինչ հեթանոսներ էիք, ինչպէս էիք
 3 գնում-գալիս անխօս կուռքերի մօտ: Ուստի յայտնում եմ ձեզ,
 որ ոչ ոք, ով Աստծու Նոգով է խօսում, չի ասի, թէ՛ «Նզովե-
 4 ալ է Յիսուս». եւ ոչ ոք չի կարող ասել՝ «Յիսուս Տէր է», եթէ ոչ՝
 5 Սուրբ Նոգով: Թէեւ կան շնորհների զանազանութիւններ, բայց
 6 պարզեւոր Նոգին նոյնն է: Թէեւ կան զանազան պաշտօններ,
 7 բայց բոլորն էլ Տիրոջն են ծառայում: Թէեւ կան գործելու
 8 զանազան կարողութիւններ, բայց նոյնն է Աստուած, որ գոր-
 ծում է ամէն բան ամենքի մէջ: Բայց իւրաքանչիւրի փրու-
 ւած է Նոգու յայտնութիւն՝ իւրաքանչիւրի օգուտի համար: Մէ-
 կին Նոգուց փրուած է իմաստութեան խօսք, միւսին՝ գիտութե-

ան խօսք՝ նոյն Հոգուց, միւսին՝ հաւաք՝ նոյն Հոգով, միւսին՝ 9
 բժշկումների շնորհ՝ նոյն Հոգով, միւսին՝ զօրաւոր գործերի 10
 կարողութիւններ, միւսին՝ մարգարէութիւն, միւսին՝ հոգիները
 զանազանելու շնորհ, միւսին՝ փեսակ-փեսակ լեզուներով խօ-
 սելու շնորհ, միւսին՝ լեզուների թարգմանութեան շնորհ: Բայց 11
 այս ամէնը միեւնոյն Հոգին է առաջացնում եւ բաժանում իւրա-
 քանցիւրին՝ ինչպէս որ կամենում է: Ինչպէս մէկ է մարմինը եւ 12
 ունի բազում անդամներ, եւ մարմնի այդ բազում անդամները
 բոլորը մէկ մարմին են, այնպէս էլ՝ Քրիստոս. քանզի մէկ Հո- 13
 գով մէկ մարմին լինելու համար մկրտուեցինք մենք ամենքս՝
 թէ՛ հրեաներ, թէ՛ հեթանոսներ, թէ՛ ծառաներ, թէ՛ ազաւորներ.
 եւ բոլորս էլ այդ մէկ Հոգին խմեցինք: Այսպէս, մարմինը մէկ 14
 անդամ չէ, այլ՝ բազում: Եթէ ուրքն ասի՝ քանի որ ձեռք չեմ, 15
 այդ մարմնից չեմ, դրանով չի դադարում նոյն մարմնից լինե-
 լուց: Եւ եթէ ականջն ասի՝ քանի որ աչք չեմ, այդ մարմնից 16
 չեմ, դրանով չի դադարում նոյն մարմնից լինելուց. եթէ ամ- 17
 բողջ մարմինը աչք լինէր, ո՞ր կը մնար ականջը. եւ եթէ ամ-
 բողջ մարմինը ականջ լինէր, ո՞ր կը մնար հոտոպելիքը: Բայց 18
 արդ, Աստուած դրեց անդամները, նրանցից ամէն մէկը՝ մարմ-
 նի մէջ, ինչպէս որ կամեցաւ: Իսկ եթէ ամբողջը մէկ անդամ 19
 լինէր, ո՞ր կը մնար մարմինը: Բայց արդ, բազում անդամներ 20
 կան, սակայն՝ մէկ մարմին: Աչքը չի կարող ասել ձեռքին, թէ՛
 ինձ պէտք չեւ. եւ կամ նոյն ձեռով գլուխը՝ ուրքերին, թէ՛ ինձ 21
 պէտք չէք: Եւս առաւել, մարմնի այն անդամները, որ թւում է,
 թէ աւելի փկար են, կարեւորներն են. եւ նրանք, որ թւում է, 22
 թէ մարմնի համար աւելի անարգ են, առաւելագոյն պատիւ ենք
 անում նրանց. եւ մեր ամօթոյքները առաւել եւս անհրաժեշտ է 23
 պարկեշտութեամբ ծածկել: Բայց մեր պարկեշտ անդամները 24
 այդ չեն պահանջում: Որովհետեւ Աստուած կազմեց մարմի-
 նը եւ նուազ պատուաւորին առաւել պատիւ փութեց, որպէսզի 25
 մարմնի մէջ բաժանումներ չլինեն, այլ որպէսզի այդ անդամնե-
 րը նոյն հոգը փանեն միմեանց նկատմամբ: Եւ եթէ մի որեւէ 26
 անդամ ցաւ է զգում, նրա հետ ցաւ են զգում բոլոր անդամնե-
 րը. եւ եթէ մի անդամը փառաւորում է, նրա հետ ուրախանում 27
 են բոլոր անդամները: Արդ, դուք մարմինն էք Քրիստոսի եւ 28
 անդամներ՝ նրա անդամներից: Եւ ում որ Աստուած կարգեց
 եկեղեցու մէջ, սրանք են. նախ՝ առաքեալներ, երկրորդ՝ մար-

գարէներ, երրորդ՝ ուսուցանողներ, ապա՝ զօրաւոր գործեր կատարելու շնորհներ, ապա՝ բժշկելու շնորհներ, օգնելու, կառավարելու շնորհներ, փեսակ-փեսակ լեզուներ խօսելու շնորհներ, լեզուների թարգմանութեան շնորհներ: Միթէ բոլորն էլ առաքելներ են. միթէ բոլորն էլ մարգարէներ են. միթէ բոլորն էլ ուսուցանողներ են. միթէ բոլորն էլ զօրութիւններ գործողներ են. միթէ բոլորն էլ բժշկելու շնորհ ունեն. միթէ բոլորն էլ լեզուներ են խօսում. միթէ բոլորն էլ թարգմանում են: Բայց դուք նախանձախնդիր եղէք լաւագոյն շնորհներին: Եւ ես առաւել լաւ ճանապարհ ցոյց կ'սկսեմ ցուցնել:

13 Եթէ խօսեմ մարդկանց լեզուները եւ հրեշտակներինը, բայց սէր չունենամ, կը նմանուեմ մի պղնձի, որ հնչում է, կամ՝ ծնծղաների, որ դողանջում են: Եւ եթէ մարգարէութիւն անելու շնորհ ունենամ եւ հասկանամ բոլոր խորհուրդներն ու ամբողջ գիտութիւնը, եւ եթէ ունենամ ամբողջ հաւաքը՝ մինչեւ իսկ լեռները փեղափոխելու չափ, բայց սէր չունենամ, ոչինչ եմ: Եւ եթէ իմ ամբողջ ունեցուածքը փամ աղքատներին եւ իմ այս մարմինը մատնեմ այրուելու, բայց սէր չունենամ, ոչ մի օգուտ չեմ ունենայ: Սէրը համբերող է, քաղցրաբարոյ է. սէրը չի նախանձում, չի ամբարտաւանանում, չի գոռոզանում, անվայել վարմունք չի ունենում, իրենը չի փնտռում, բարկութեամբ չի գրգռում, չար բան չի խորհում, անիրաւութեան վրայ չի ուրախանում, այլ ուրախանում է ճշմարտութեան վրայ. ամէն բանի դիմանում է, ամէն բանի հաւաքում է, մշտապէս յոյս է փածում, ամէն բանի համբերում: Սէրը երբեք չի անհետանում. թէ մարգարէութիւններ են, պիտի չքանան. թէ լեզուներ՝ պիտի լռեն. թէ գիտութիւն՝ պիտի անցնի. քանզի շարից քիչը գիտենք եւ շարից քիչն ենք մարգարէանում: Իսկ երբ գայ կատարեալը, շարից քիչը կ'անհետանայ: Մինչ երեխայ էի, խօսում էի ինչպէս երեխայ, խորհում էի ինչպէս երեխայ, դատում էի ինչպէս երեխայ. իսկ երբ փղամարդ դարձայ, երեխայական բաները մի կողմ թողեցի: Այժմ փեսանում ենք աղօթ, ինչպէս պատկերը հայելու մէջ. իսկ այն ժամանակ պիտի լինի դէմառդէմ: Այժմ շարից քիչը գիտեմ, իսկ այն ժամանակ կը գիտենամ՝ ինչպէս որ Նա ճանաչեց ինձ: Բայց արդ, մնում են հաւաք, յոյս, սէր. սրանք՝ երեքը. եւ սրանցից մեծագոյնը սէրն է:

14 Միւրոյ հեղափոխութիւն եղէք եւ առաւել եւս նախանձախնդիր ե-

ղէք հոգեւոր շնորհներին, մանաւանդ մարգարեութիւն անելու.
 որովհետեւ, ով որ լեզուներ է խօսում, մարդկանց հետ չի խօս- 2
 սում, այլ՝ Աստծու հետ. քանզի չկայ մէկը, որ հասկանայ իրեն,
 բայց նա Հոգով արտայայտում է խորհուրդներ: Իսկ նա, ով 3
 մարգարեանում է, մարդկանց հետ է խօսում ի շինութիւն, ի
 մխիթարութիւն եւ ի սփոփանք: Ով լեզուներ է խօսում, ինքն 4
 իրեն է հաստատում, իսկ ով մարգարեանում է, ամրացնում է
 եկեղեցին: Կամենում եմ, որ դուք ամենքդ էլ լեզուներ խօսէք. 5
 աւելին՝ որ մարգարեանաք. որովհետեւ նա, ով մարգարեանում
 է, աւելի լաւ է, քան նա, ով լեզուներ է խօսում. միայն թէ նա
 թող բացաւորի, որպէսզի եկեղեցին ամրանայ: Իսկ այժմ, եղ- 6
 բայրներ, թէ զամ ձեզ մօտ լեզուներ խօսելով, ինչո՞վ օգտակար
 կը լինեն ձեզ, եթէ չխօսեն կան յայտնութեամբ, կան գիտութե-
 ամբ, կան մարգարեութեամբ, կան վարդապետութեամբ: Այն- 7
 պէս, ինչպէս որ անշունչ գործիքները ձայն ածեն, լինի փող թէ
 քնար. որովհետեւ, եթէ տարբեր ձայներ չարձակեն, ինչպէ՞ն պի-
 րի իմացուի, թէ փողն է զարկում, կամ քնարն է հնչում. քանզի 8
 եթէ շեփորը անորոշ ձայն արձակի, ո՞վ կը պատրաստուի պա-
 րերազմի: Նոյնպէս եւ դուք. եթէ լեզուներով յարակ չդարձնէք 9
 խօսքը, ինչպէ՞ն կը հասկացուի խօսուածը. որովհետեւ դրանով
 դուք նման կը լինէք մի մարդու, որ օդի մէջ է խօսում: Այն- 10
 չափ լեզուների տեսակներ կան աշխարհում, բայց չկայ ոչինչ
 աննշանակ: Իսկ արդ, եթէ չգիտենամ լեզուի նշանակութիւնը, 11
 օտար կը լինեմ նրա համար, ով կը խօսի ինձ հետ. եւ նա,
 ով կը խօսի ինձ հետ, օտար կը լինի ինձ համար: Այսպէս է՝ 12
 դուք, քանի որ նախանձախնդիր էք հոգեւոր շնորհների, ջա-
 նացէ՛ք առաւել եւս հարստանալ նոյն շնորհներով ի շինութիւն
 եկեղեցու: Ուստի, նա, ով լեզուներ է խօսում, թող աղօթի, որ 13
 կարողանայ էլ մեկնել: Եթէ աղօթում եմ օտար լեզուով, իմ
 հոգին է աղօթում, բայց իմ միտքը անպարտ է: Իսկ արդ, ի՞նչ. 15
 պիտի աղօթեմ հոգով, պիտի աղօթեմ նաեւ մտքով: Սաղմոս
 պիտի ասեմ հոգով, սաղմոս պիտի ասեմ եւ մտքով: Ապա թէ 16
 ոչ, եթէ հոգով օրհնաբանես, նա, ով անգէտ մարդու վիճակում
 է, քո գոհաբանութեան ժամանակ ինչպէ՞ն ասի. «Ամէն». քան-
 զի, ինչ որ դու ասում ես, նա չի հասկանում. թէւ դու լաւ ես 17
 գոհութիւն մաքուցում, բայց ընկերդ հոգեպէս չի հաստատում:
 Գոհութիւն Աստծու. ձեր բոլորից աւելի շատ լեզուներ եմ խօ- 18

19 սում. Բայց, որպէսզի ուրիշներին էլ սովորեցնեմ, եկեղեցու մէջ
կամենում եմ հինգ խօսք խօսել խելքով, քան բազում խօսքեր՝
20 լեզուով: Եղբայրներ, մութով երեխայ մի՛ եղէք, այլ եղէք ե-
րեխայ չարութիւն գործելու մէջ, բայց մութով եղէք չափահաս.
21, 22 քանզի օրէնքի մէջ էլ գրուած է. Ապա ուրեմն, լեզուները նշան
են. բայց ոչ հաւաքացեալների, այլ՝ անհաւաքների համար.
Իսկ մարգարէութիւնը ոչ թէ անհաւաքների համար է, այլ՝ հա-
23 ւաքացեալների: Իսկ եթէ ամբողջ եկեղեցին ի մի վայր հաւա-
քուի, եւ բոլորն էլ լեզուներ խօսեն, եւ այնպէղ մընեն անգէպներ
24 ու անհաւաքներ, չե՛ն ասի, թէ՛ դուք գծուել էք: Իսկ եթէ բո-
լորն էլ մարգարէանան, եւ այնպէղ մի անհաւաք կամ անգէպ
մընի, կը յանդիմանուի բոլորից եւ բոլորից կը հարցապնդուի,
25 ու նրա սրտի գաղտնիքները յայտնի կը լինեն. եւ ապա երե-
սի վրայ ընկած՝ կ'երկրպագի Աստծուն ու կը խոստովանի, թէ՛
26 արդարեւ ձեր մէջ է Աստուած: Եւ արդ, ի՛նչ անել, եղբայրներ:
Երբ ի մի վայր հաւաքուէք, ձեզնից իրաքանջիւրը՝ շնորհ ունե-
նայ սաղմոս երգելու թէ ուսուցանելու, Աստծու յայտնութիւնը
բերելու թէ լեզուներով խօսելու, կամ խօսուածը թարգմանելու,
27 թող այդ բոլորը լինի ի շինութիւն եկեղեցու: Թէ լեզուներ են
խօսում, - երկու կամ ամենաշապրը երեք հոգի, - թող մէկ-մէկ
28 խօսեն, եւ թող մէկն էլ թարգմանի: Իսկ եթէ չլինի մէկը, որ
թարգմանի, թող լուռ մնան եկեղեցում. իրենց մութում եւ Աստ-
29 ծու հետք թող խօսեն: Բայց թող երկու կամ երեք մարգարէներ
խօսեն մէկ-մէկ, իսկ միւսները թող քննեն: Իսկ եթէ նստած-
30 ներից մէկը մի յայտնութիւն ունի անելու, առաջինը թող լռի.
31 քանզի կարող էք բոլորդ էլ մէկ առ մէկ մարգարէանալ, որպէսզի
32 բոլորն էլ սովորեն եւ բոլորն էլ մխիթարուեն. քանի որ մար-
33 գարէութեան հոգին ենթարկում է մարգարէացողին. որովհե-
տեւ Աստուած խռովութեան Աստուածը չէ, այլ՝ խաղաղութեան:
34 Ինչպէս որ է Աստծու բոլոր եկեղեցիներում, կանայք թող լուռ
մնան եկեղեցու մէջ, որովհետեւ թոյլաբարուած չէ նրանց խօսել,
35 այլ՝ հնազանդ լինել, ինչպէս օրէնքն էլ ասում է: Իսկ եթէ ուզե-
նան մի բան սովորել, փանը թող իրենց մարդկանց հարցնեն.
քանզի կին արարածի համար անպարտէս է խօսել եկեղեցում:
36 Միթէ ձեզնից ելաւ Աստծու խօսքը եւ կամ թէ միայն ձե՛զ հա-
37 սաւ: Իսկ եթէ մէկը ինքն իրեն կարծում է մարգարէ կամ փեր՝
հոգեւոր շնորհի, թող իմանայ, թէ ինչ որ գրեցի ձեզ, Տիրոջ պա-

փութիւններն են: Իսկ եթէ մէկն անգիտանայ դրանք, նա թող 38
 անպետուի եկեղեցուց: Ուրեմն, եղբայրներ, նախանձախնդիր 39
 եղէք մարգարէանալու եւ լեզուներ խօսելը մի՛ արգելէք. եւ ձեր 40
 ամէն ինչը պարկեշտութեամբ եւ ըստ կարգի թող լինի:

Եղբայրներ, յիշեցնեմ ձեզ իմ Աւերարանը, որը քարոզեցի 15
 ձեզ, որը եւ ընդունեցիք, եւ որի մէջ հաստատուեց իմ մտաւոր 2
 նախընտրութիւնը, եւ եթէ ամուր պահէք այն խօսքերը, որ քարո-
 զեցի ձեզ. այլապէս ի գուր հաւատարմութեամբ կը լինէք. որովհետեւ 3
 ես ձեզ աւանդեցի նախ այն, ինչքան եւ ինքս ընդունեցի. թէ՛ Քրիս-
 տոս մեռաւ մեր մեղքերի համար՝ ըստ Գրքերի՝ եւ թէ՛ թաղուեց 4
 եւ թէ՛ յարութիւն առաւ երրորդ օրը՝ ըստ Գրքերի՝ եւ երեւաց 5
 Կեփասին եւ ապա՝ Տասներկուսին. ապա երեւաց միանգա- 6
 մից աւելի քան հինգ հարիւր եղբայրների, որոնցից շատերը
 կան մինչեւ այժմ. ոմանք էլ՝ ննջեցեալ եղան: Եւ ապա երե- 7
 ւաց Յակոբոսին, ապա՝ բոլոր առաքեալներին: Ամենից յետոյ 8
 երեւաց եւ ինձ՝ անարգիս, որովհետեւ ես իսկ եմ առաքեալներ- 9
 րի փրուպը. ես որ առաքեալ կոչուելու արժանի իսկ չեմ, քանի
 որ հալածեցի Աստուծոյ եկեղեցին: Բայց Աստուծոյ շնորհով եմ, 10
 ինչ որ եմ, եւ իմ մէջ եղած նրա շնորհները իզուր չանցան, այլ
 նրանցից բոլորից աւելի աշխատեցի. բայց ոչ թէ ես, այլ Աստ- 11
 ծոյ շնորհը, որ ինձ հետ էր: Արդ, թէ՛ ես եւ թէ՛ նրանք այսպէս
 քարոզեցինք, եւ դուք այսպէս հաւատացիք: Իսկ եթէ քարո- 12
 զույմ է, թէ Քրիստոս մեռելներից յարութիւն է առել, ձեզնից
 ոմանք ինչպէ՞ն են ասում, թէ մեռելների յարութիւն չկայ: Ե- 13
 թէ մեռելների յարութիւն չկայ, ապա եւ Քրիստոս յարութիւն չի
 առել: Եւ եթէ Քրիստոս յարութիւն չի առել, ի գուր է մեր քարո- 14
 զութիւնը, ի գուր է եւ ձեր հաւատը: Եւ Աստուծոյ սուրբ վկաները 15
 եղած կը լինենք, քանի որ Աստուծոյ մասին վկայեցինք, թէ յա-
 րութիւն փութեց Քրիստոսին. արդարեւ, եթէ յարութիւն չառնէին
 մեռելները, նրան յարութիւն չէր փայ: Իսկ եթէ մեռելները յա- 16
 րութիւն չեն առնում, ապա Քրիստոս էլ յարութիւն չի առել: Եւ 17
 եթէ Քրիստոս յարութիւն չի առել, ի գուր է ձեր հաւատը. եւ
 փականաւոր լուծուած մեղքերի մէջ էք: Իսկ արդ, նրանք, որ ննջեցին 18
 ի Քրիստոս, կորա՞ն արդեօք: Եթէ միայն այս կեանքի համար 19
 ենք յոյս դրել ի Քրիստոս, ողորմելի ենք, քան բոլոր մարդիկ:
 Բայց արդ, մեռելներից յարութիւն է առել Քրիստոս՝ ննջեցեալ- 20
 ների առաջին պատուը. քանզի մի մարդով մահ եղաւ եւ մի 21

22 մարդով՝ մեռելների յարութիւն: Ինչպէս Ադամով բոլորը մեռ-
 նում են, նոյնպէս եւ Քրիստոսով ամէնքը պիտի կենդանանան՝
 23 իւրաքանչիւրն իր հերթին. նախ՝ Քրիստոս, եւ ապա՝ քրիստո-
 24 սականները՝ նրա գալստեանը. եւ ապա գալու է վախճանը,
 երբ որ նա Կայ թագաւորութիւնը Աստուծու եւ Տօր ձեռքը, երբ
 որ կործանած լինի բոլոր իշխանութիւնները եւ ամէն պետու-
 25 թիւն եւ զօրութիւն. որովհետեւ նա պէտք է թագաւորի, մինչեւ
 26 որ բոլոր թշնամիներին դնի իր ոտքերի տակ: Վերջին թշնա-
 մին, որ պիտի կործանուի, մահն է. եւ Աստուած «ամէն ինչ
 27 հնազանդեցրեց՝ դնելով նրա ոտքերի տակ»: Բայց երբ ասում
 է, թէ՛ ամէն ինչ նրան հնազանդուել է, յայտնի է, թէ բացի նրա-
 28 նից, ով ամէն ինչ հնազանդեցրեց նրան: Իսկ երբ ամէն ինչ
 նրան հնազանդ լինի, այն ժամանակ եւ ինքը՝ Որդին կը հնա-
 զանդուի նրան, ով ամէն ինչ հնազանդեցրեց նրան, որպէսզի
 29 Աստուած ամէն ինչ լինի ամենքի մէջ: Ապա թէ ոչ, ի՞նչ պիտի
 անեն նրանք, որ մկրտուեցին մեռելների համար, եթէ, արդա-
 րեւ, մեռելները յարութիւն չեն առնում. ինչո՞ւ ուրեմն մկրտում
 30 են նրանց համար: Ինչո՞ւ մենք էլ նեղութիւն ենք կրում ամէն
 31 ժամ: Եղբայրներ, երդուում ենք այն պարծանքով, որ ունեն ձեր
 հանդէպ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով, որ եւ մեռնում ենք ա-
 32 մէն օր: Եթէ մարդկանց համար Եփեսոսում գազանամարտի
 բռնուած լինէի, ինձ ի՞նչ օգուտ կը լինէր, եթէ մեռելները յա-
 րութիւն չեն առնում, «ուրենք, խմենք, քանզի վաղը մեռնե-
 33 լու ենք»: Մի՛ խաբուէք. վաղ խօսքերը ապականում են լաւ
 34 բարքերը: Սթափուեցէ՛ք արդար մարդկանց նման եւ մեղք մի՛
 գործէք. որովհետեւ ոմանք չունեն Աստուծու ճանաչումը: Յամօթ
 35 ձեզ եմ ասում այս: Բայց մէկը կ'ասի՝ ինչպէ՞ն են յարութիւն
 36 առնում մեռելները. կամ՝ ի՞նչ մարմնով պիտի գան: Անմի՛տ,
 37 ինչ որ դու սերմանում ես, չի կենդանանայ, եթէ չմեռնի: Եւ
 ինչ որ սերմանում ես, սերմանուածը այն նոյն մարմինը չէ, որ
 ծնուելու է, այլ՝ մի մերկ հատիկ, լինի ցորենի թէ այլ սերմե-
 38 րի: Եւ Աստուած նրան մարմին է տալիս, ինչպէս որ կամենում
 39 է. եւ սերմերից իւրաքանչիւրին՝ իր մարմինը: Ամէն մարմին
 նոյն մարմինը չէ. այլ է մարմինը մարդկանց եւ այլ է մարմի-
 նը անասունների, այլ է մարմինը թռչունների եւ այլ է մարմինը
 40 ձկների: Կան նաեւ երկնատուր մարմիններ եւ երկրատուր մար-
 միններ. բայց այլ է փառքը երկնատուրների եւ այլ է փառքը

երկրաւորների, այլ է փառքը արեգակի, այլ է փառքը լուսնի 41
 եւ այլ է փառքը աստղերի. եւ մի աստղ փառքով առաւել է,
 քան մի ուրիշ աստղ: Այսպէս է նաեւ մեռելների յարութիւնը. 42
 սերմանում է ապականութեամբ եւ յարութիւն է առնում առանց
 ապականութեան. սերմանում է անարգութեամբ եւ յարութիւն 43
 է առնում փառքով. սերմանում է տկարութեամբ եւ յարութիւն
 է առնում զօրութեամբ. սերմանում է շնչաւոր մարմին եւ յա- 44
 րութիւն է առնում հոգեւոր մարմին. եթէ կայ շնչաւոր մարմին,
 կայ եւ՝ հոգեւոր: Այսպէս էլ գրուած է. «Առաջին մարդը՝ Ա- 45
 դամբ, եղաւ կենդանի շունչ. վերջին Ադամը՝ կենդանարար հո-
 գի»: Բայց ոչ նախ հոգեւորը, այլ՝ շնչաւորը եւ ապա՝ հոգեւորը: 46
 Առաջին մարդը՝ երկրից, հողեղէն, իսկ երկրորդ մարդը՝ Տե- 47
 րը՝ երկնքից: Ինչպէս հողեղէնն է, նոյնպէս եւ հողեղէններն 48
 են, եւ ինչպէս երկնաւորը, նոյնպէս եւ՝ երկնաւորները: Եւ ինչ- 49
 պէս որ կրեցինք հողեղէնի պատկերը, նոյնպէս եւ պիտի կրենք
 երկնաւորի պատկերը: Բայց այս եւ ասում, եղբայրներ, որ 50
 մարմին եւ արին Աստծու թագաւորութիւնը ժառանգել չեն կա-
 րող. ոչ էլ ապականութիւնը անապականութիւն է ժառանգում:
 Արդ, մի խորհուրդ եւ յայտնում ձեզ. բոլորս էլ պիտի ննջենք, 51
 բայց ոչ թէ իսկապէս բոլորս. պիտի նորոգուենք յանկարծա- 52
 կի, մի ակնթարթում, վերջին փողի ժամանակ, քանզի փողը
 պիտի հնչի, եւ մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ա-
 պականութեան, եւ մենք պիտի նորոգուենք. որովհետեւ պէտք 53
 է, որ այս ապականացու մարմինը անապականութիւն կրի, եւ
 այս մահկանացու գոյութիւնը հազնի անմահութիւն: Եւ երբ 54
 այս մահկանացու գոյութիւնը հազնի անմահութիւն, եւ այս ա-
 պականացու մարմինը՝ անապականութիւն, այն ժամանակ կը
 կապարուի այն խօսքը, որ գրուեց. Մահի խայթոցը մեղքն է, եւ 55
 մեղքի զօրութիւնը՝ օրէնքը: Բայց, գոհութիւն Աստծու, որ սու- 56
 եց մեզ յաղթութիւնը մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով:
 Ուրեմն, եղբայրներ իմ սիրելի, հաստատուն մնացէք, անշարժ 57
 եղէք, ամէն ժամ աւելին եղէք Տիրոջ գործի մէջ. իմացէք, որ
 ձեր վաստակը ի զուր չէ Տիրոջ առաջ:

Իսկ ինչ վերաբերում է սրբերին քրտուղ նպաստին, դուք 16
 եւս այնպէս արեք, ինչպէս պատուիրեցի Գաղատիայի եկեղե-
 ցիներին: Շաբաթուայ իւրաքանչիւր առաջին օրը, ձեզանից 2
 իւրաքանչիւր ոք իր համար թող հաւաքի, ինչքան որ յաջո-

3 դուի իրեն, որպէսզի, երբ գամ, այն ժամանակ նպաստների
հանգանակութիւն չլինի: Այլ, երբ գամ, ում որ արդէն յարմար
էք համարել, գրութիւններով դրանց կ'ուղարկեմ՝ ձեր ընծաները
4 փանելու Երուսաղէմ: Իսկ եթէ պէտք լինի, որ ես էլ գնամ, թող
5 ինձ հետ գան: Ձեզ մօտ կը գամ, երբ անցնեմ Մակեդոնիայով
6 (քանզի Մակեդոնիայով պիտի անցնեմ միայն). եւ եթէ յարմար
լինի, ձեզ մօտ կը մնամ կամ կը ձմեռեմ, որ դուք ճանապարհ
7 դնէք ինձ, ուր էլ գնալու լինեմ. որովհետեւ չեմ ուզում ձեզ հի-
մա հարեւանցի փեսնել. յոյս ունեմ մի որոշ ժամանակ մնալ
8 ձեզ մօտ, եթէ Տէրը կամենայ: Բայց այժմ կը մնամ Եփեսոսում
9 մինչեւ Պենտեկոստէի օրը. քանի որ ինձ համար աշխատա-
նքի մեծ եւ կարեւոր դուռ է բացուած, իսկ հակառակորդները
10 շար եմ: Արդ, եթէ Տիմոթէոսը գայ, փետէք, որ աներկիւղ լի-
նի ձեր մէջ, որովհետեւ Տիրոջ գործն է անում, ինչպէս ինքս
11 էլ: Ոչ ոք նրան թող չարհամարի. եւ նրան ճանապարհ դրէք
խաղաղութեամբ, որ գայ ինձ մօտ, քանզի սպասում եմ նրան
12 եղբայրներով հանդերձ: Ինչ վերաբերում է եղբայր Ապոլոսին,
շար խնդրեցի նրան, որ գայ ձեզ մօտ եղբայրներով հանդերձ.
բայց, արդարեւ, ցանկութիւն չունի, որ այժմ գայ, այլ կը գայ,
13 երբ յարմար ժամանակ գտնի: Արթուն կացէք, հաստատուն
մնացէք հաւարի մէջ, քաջ եղէք, զօրացէք: Ձեր ամէն ինչը սի-
14 րով թող լինի: Աղաչում եմ ձեզ, եղբայրներ, գիտէք Սքեփա-
նոսի եւ Փորփունափոսի ընփանիքը, որոնք Աքայիա նահանգի
առաջին պատուներն են եւ իրենց նուիրեցիկն սրբերի ծառայու-
16 թեանը: Դուք էլ հնազանդ եղէք այդպիսիներին եւ ամէն մէ-
17 կին, որ գործակից եւ ծառայակից է նրանց: Ուրախացայ, որ
Սքեփանոսը, Փորփունափոսը եւ Աքայիկոսը եկան, որովհետեւ
18 ձեր պակասութիւնը նրանք լցրին. քանզի հանգստացրին իմ
19 հոգին եւ ձերը: Արդ, գնահատեցէք այդպիսիներին: Ձեզ ող-
ջունում են Ասիայի եկեղեցիները: Մեծապէս ողջունում են ձեզ ի
Տէր Ակիւղասը եւ Պրիսկիլան իրենց փան մէջ եղող եկեղեցիով
20 հանդերձ: Ձեզ ողջունում են բոլոր եղբայրները: Ողջոյն փութք
21 միմեանց սուրբ համբոյրով: Այս ողջոյնի գիրը իմ ձեռքինն է՝
22 Պօղոսինը: Եթէ մէկը չի սիրում Տէր Յիսուսին, նզովեալ թող
23 լինի. Մարան աթա: Մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհը
24 ձեզ հետ լինի: Եւ իմ սէրը ձեզ ամենքիդ հետ ի Քրիստոս Յի-
սուս: Ամէն:

2 Կորնթացիներ

Պօղոսը՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստծու կամքով, 1
եւ Տիմոթէոս եղբայրը, Կորնթոսում գտնուող Աստծու եկեղեցուն, Աքայիայի բոլոր կողմերում եղող բոլոր սրբերով հանդերձ. շնորհի ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն մեր Նայր Աստծուց 2
եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսից: Օրհնեալ է Աստուած եւ Նայրը 3
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, Նայրը գթութիւնների եւ Աստուած ամենայն մխիթարութեան, որ մխիթարում է մեզ մեր բոլոր նեղութիւնների մէջ, որպէսզի մենք էլ կարող լինենք մխիթարելու նրանց, որոնք ամէն տեսակ նեղութիւնների մէջ են, այն մխիթարութեամբ, որով մենք ենք մխիթարում Աստծուց. որովհետեւ 4
տեսնում ենք ինչքան որ շատ բաժնեկից լինենք Քրիստոսի չարչարանքների, նոյնքան եւ Քրիստոսի միջոցով մեր մխիթարութիւնն էլ առաւել կը լինի. քանզի, եթէ նեղութիւն ենք կրում, այդ՝ ձեր 5
մխիթարութեան եւ փրկութեան համար է: Եւ եթէ մխիթարում ենք, այդ՝ ձեր այն մխիթարութեան համար է, որ համբերութեամբ կրել է տալիս այն չարչարանքները, որոնցով եւ մենք ենք չարչարուում: Եւ ձեր հանդէպ մեր յոյսը հաստատուում է, քանզի 7
գիտենք, որ մասնակից էք ինչպէս չարչարանքներին, այնպէս էլ մխիթարութեանը. որովհետեւ, եղբայրներ, ուզում եմ, որ դուք 8
գիտենաք Աստուծոյ մեզ պատահած այն նեղութեան մասին, որը մեր կարողութիւնից աւելի ծանր տարանք, մինչեւ իսկ կեանքից մեր յոյսը կտրուի աստիճան. եւ մենք մեր անձի վրայ 9
իսկ կրեցինք մահուան վճիռը, որպէսզի մենք չապաւինենք մեզ, այլ՝ Աստծուն, որ յարութիւն է տալիս մեռելներին, որ այդպիսի մահուանից փրկեց մեզ եւ կը փրկի. քանզի յոյս ունենք, 10
թէ դեռ պիտի փրկվի՝ մեզ համար ձեր արած աղօթքների օգնութեամբ, որպէսզի շատեր այդ աղօթքների միջոցով առաքօրէն մեզ տրուած շնորհները տեսնելով՝ գոհութիւն տան Աստծուն մեզ համար: Քանզի մեր պարծանքն այս է. մեր խղճմտանքի 12
վկայութիւնը. այն՝ որ սրբութեամբ ու Աստծու ճշմարտութեամբ եւ ոչ մարմնաւոր իմաստութեամբ, այլ Աստծու շնորհով ենք ընթացել աշխարհում, իսկ առաւել եւս՝ ձեր հանդէպ. որովհետեւ 13
ձեզ այլ բան չենք գրում, քան այն, ինչ կարողում եւ հասկանում էք. եւ յոյս ունենմ, թէ մինչեւ վերջը կը հասկանաք, ինչ- 14

15 պէս որ փոքրիշաքէ հասկացաք նաեւ մեզ, որ ձեր պարծանքն
 ենք, ինչպէս եւ դուք՝ մերը՝ մինչեւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս–
 16 սի օրը: Եւ այս վստահութեամբ էի կամենում նախ գալ ձեզ
 մօտ, որպէսզի դուք կրկին շնորհի ընդունէք, եւ ձեզմից գնալ
 Մակեդոնիա ու վերադառնալով Մակեդոնիայից՝ գալ ձեզ մօտ
 17 եւ ձեր կողմից ճանապարհ դրուել դէպի Հրէաստան: Իսկ ե–
 թէ այս բանը մրաժեցի, միթէ փոփոխամբութեամբ վարուեցի.
 եւ կամ՝ ինչ որ մրաժում եմ, մարդկայի՛ն շարժառիթներով եմ
 մրաժում, այնպէս որ իմ կողմից թող այոն լինի այո, եւ ոչը՝
 18 ոչ: Վկայ է Աստուած, որ ձեզ հասած մեր խօսքը այո եւ ոչ
 19 չէ միաժամանակ. քանզի Աստծու Որդին՝ Յիսուս Քրիստոս,
 որ քարոզուեց ձեր մէջ մեր միջոցով՝ իմ, Սիդուանոսի եւ Տիմո–
 թեոսի, չեղաւ թէ՛ այո եւ թէ՛ ոչ, այլ Նա «այո՛ն» եղաւ Աստծու.
 20 որովհետեւ Աստծու այնչա՛նի խոսքումները այո՛ն եղան Նրա
 մէջ. դրա համար էլ Նրանով է, որ ասում ենք ԱՄԷՆ՝ Աստծու
 21 փառքի համար: Եւ նա, որ հաստատեց մեզ ի Քրիստոս ձեզ
 22 հետ միասին եւ օծեց մեզ, Աստուած է, որ մեզ կնքեց էլ եւ
 23 Հոգու առհաւաքեան դրեց մեր սրբերի մէջ: Եւ ես Աստծուն
 եմ վկայ կանչում իմ անձի համար, որ ձեզ խնայելու համար է,
 որ այլեւս չեկայ Կորնթոս. եւ ձեր հաւարի վրայ չենք իշխում,
 այլ գործակից ենք ձեր այդ շնորհներին, քանի որ հաւաքով
 հաստատում էք:

2 Բայց այս բանը որոշեցի, որ ուրիշ անգամ փրկմութեամբ
 2 ձեզ մօտ չգամ. որովհետեւ, եթէ եւս փրկմեցնեմ ձեզ, էլ ո՛վ
 է, որ կ'ուրախացնի ինձ, եթէ ոչ նրանք, որոնց փրկմութիւն
 3 պարճառեցի ես: Եւ այն, ինչ գրեցի, գրեցի նրա համար, որ,
 երբ գամ, փրկմութիւն չկրեմ այնպեղից, որպէզ պէտք է, որ ես
 ուրախանայի. վստահ եմ ձեր բոլորի վրայ, որ իմ ուրախու–
 4 թիւնը ձեր բոլորինն է. որովհետեւ բազում վշտերի եւ սրբի
 նեղութեան պարճառով ձեզ գրեցի առաք արտասուքներով,
 ոչ որպէսզի փրկմէք, այլ իմանաք իմ սէրը, որն ունեմ առա–
 5 ւել չափով ձեր հանդէպ: Իսկ եթէ մէկը փրկմեցրեց, ոչ թէ
 միայն ինձ փրկմեցրեց, այլ, որպէսզի չհափազանցեմ, որոշ չա–
 6 փով նաեւ՝ ձեզ բոլորիդ: Այնպիսի մէկի համար բաւական է
 7 այն պարիժը, որը փրկուեց շաքերից. այնպէս որ, դրան հա–
 կառակ, դուք պէտք է ներէք նրան եւ մխիթարէք, որպէսզի չա–
 8 փազանց փրկմութիւնից չխորտակուի նա: Ուստի, աղաչում եմ

ձեզ նրա հանդեպ վերստին սէր ցոյց րաւ: Նէնց դրա համար 9
 էլ գրեցի, որպէսզի ձեզ փորձեմ, թէ ամէն ինչում հնազա՛նդ էք,
 որովհետեւ, եթէ մէկին ներէք, ես էլ կը ներեմ, քանի որ, եթէ 10
 ներեմ, ինչ որ ներեմ, ձեզ համար է՝ ի դէմս Քրիստոսի, որ–
 պէսզի չլինի, թէ Սաքանան առաւելութիւն ունենայ մեր վրայ,
 քանզի անտեղեակ չենք նրա մտադրութիւններին: Երբ ես հա– 12
 սայ Տրովադա Քրիստոսի Աւետարանի քարոզութեան համար,
 գրայ, որ ինձ համար դուռը բաց էր ի Տէր, բայց իմ հոգում 13
 հանգիստ չունեցայ. եւ որովհետեւ ես այնպէղ չգրայ իմ եղ–
 քորը՝ Տիմոսին, ուստի, հրաժեշտ րաւով նրանց, գնացի Մա–
 կեդոնիա: Արդ, գոհութիւն Աստու, որ Քրիստոս Յիսուսով 14
 մեզ միշտ յաղթութեան է րանում եւ իր գիտութեան բուրմունքը
 մեզնով սփռում է ամէն րեղ, քանի որ Քրիստոսի բուրմունքն 15
 ենք Աստու առաջ՝ եւ փրկուածների մէջ, եւ կորստեան մաք–
 նուածների մէջ. ոմանց՝ մահուան հոտ, որ րանում է դէպի մահ 16
 եւ ոմանց՝ կենդանութեան բոյր, որ րանում է դէպի կեանք: Եւ
 ո՞վ է կարող այս բանն անել. քանզի նման չենք ուրիշների, 17
 որ Աստու խօսքի վաճառքով են զբաղում, այլ, իբրեւ անկեղծ
 մարդիկ, իբրեւ Աստու կողմից ուղարկուածներ, խօսում ենք
 Քրիստոսով Աստու առաջ:

Այսպէս, վերստին սկսենք մենք մեզ յանձնարարել. թէպէտեւ 3
 մեզ, ինչպէս ոմանց, պէտք չեն յանձնարարական թղթեր՝ ներ–
 կայացնելու ձեզ եւ կամ պահանջելու ձեզնից. այլ մեր թղթերը 2
 դուք էք՝ գրուած մեր սրտերում, ճանաչուած եւ կարդացուած
 բոլոր մարդկանցից: Յայտնի էք որպէս Քրիստոսի թղթեր՝ 3
 մեզնից հոգացուած եւ գրուած ոչ թէ թանաքով, այլ կենդանի
 Աստու Նոգով, ոչ թէ քարեղէն րախարակների վրայ, այլ սրտի
 մարմնեղէն րախարակների վրայ: Այսպիսի մի վստահութիւն 4
 ունենք առ Աստուած՝ Քրիստոսի միջոցով. մենք անձամբ մեզ– 5
 նից որեւէ բան խորհելու կարող չենք, այլ Աստուոց է մեր կարո–
 դութիւնը, որը եւ կարող դարձրեց մեզ նոր Ուխտի պաշտօնե– 6
 աներ լինելու՝ ոչ թէ գրով, այլ հոգով, քանի որ օրէնքը, որ գիր
 է, սպանում է, իսկ հոգին՝ կենդանացնում: Արդ, եթէ քարե– 7
 դէն րախարակների վրայ գրով դրոշմուած մահուան ծառայող
 օրէնքը րրուեց այնպիսի փառքով, որ իսրայէլացիները չկա–
 րողացան նայել Մովսէսի երեսին՝ նրա երեսից ճառագայթող
 փառքի պարճառով, որ վաղանցուկ էր, որչա՛նի եւս առաւել 8

9 հոգու ծառայութիւնը փառքով կը լինի. արդարեւ, եթէ օրէնքը,
որ դաբապարպելու պաշտօնն ունէր, փառաւոր էր, որչափ եւս
առաւել փառաւոր կը լինի հոգին, որ արդարացնելու պաշտօն
10 ունի. քանի որ այն, որ փառաւոր էր, անփառունակ դարձաւ
11 նրա՛ առաջ, որի փառքը գերազանց էր. որովհետեւ, եթէ, ինչ որ
վաղանցուկ էր, փրուեց փառքով, որչափ եւս առաւել փառաւոր
12 կը լինի այն, որ գալու էր: Եւ արդ, քանի որ այսպիսի յոյս ու-
նենք, մենք համարձակութիւն ենք ունենում մեր վարմունքի մէջ.
13 եւ ոչ Մովսէսի նման, որ քող էր գցում իր երեսին, որպէսզի իս-
14 րայելացիները չտեսնեն այն փառքը, որ վաղանցուկ էր: Բայց
նրանց միտքը կուրացաւ. քանի որ մինչեւ այսօր նոյն քողը
ծգուած մնում է Նին Կրակարանի ընթերցուածների վրայ եւ չի
15 վերանում, որովհետեւ Քրիստոսի միջոցով է վերացուելու: Եւ
մինչեւ այսօր, երբ Մովսէս են կարդում, նոյն վարագոյրը մնում
16 է նրանց սրտերի վրայ: Իսկ երբ դառնան Տիրոջը, ապա վա-
17 րագոյրը կը վերացուի, որովհետեւ Տէրն ինքը Նոգին է. ուր
18 որ Տիրոջ Նոգին է, այնպէղ ազապութիւն է: Եւ մենք բոլորս
բաց երեսով տեսնելով Տիրոջ փառքը ինչպէս հայելու մէջ, նոյն
պարկերով ենք նորոգում փառքից փառք, որպէս թէ Տիրոջ
Նոգով:

4 Քանի որ ունենք այս պաշտօնը Աստծու ողորմութեամբ,
2 չենք տկարանում. այլ հրաժարուեցինք ամօթալի խորհուրդ-
ներից, որպէսզի խորամանկութեամբ չընթանանք եւ Աստծու
խօսքը չնենգափոխենք, այլ ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ մենք
մեզ յանձնում ենք բոլոր մարդկանց խղճմարանքին՝ Աստծու
3 առաջ: Եւ եթէ մեր Աւերարանը ծածկուած իսկ է, ծածկու-
4 ած է կորստեան մարմնուածների համար, որոնց՝ այդ անհա-
ւաքների մտքերը այս աշխարհի աստուածը կուրացրեց, որ-
պէսզի նրանց մէջ չծագի Քրիստոսի Աւերարանի փառքի լոյ-
5 սը, Քրիստոսի, որ պարկերն է աներելոյթ Աստծու: Ոչ թէ
մենք մեզ ենք քարոզում, այլ՝ Յիսուս Քրիստոսին՝ Տիրոջը, իսկ
6 մեզ՝ որպէս ծառաներ ձեզ՝ Քրիստոսի համար. որովհետեւ
Աստուած է, որ ասաց. «Խաւարից թող լոյս ծագի». եւ նա
ծագեցրեց մեր սրտերում Աստծու փառքի գիտութեան լոյսը, ո-
7 րը ճառագայթում է Յիսուս Քրիստոսի դէմքից: Այսուհետեւ
այս գանձերն ունենք կաւէ ամանների մէջ, որպէսզի զօրու-
8 թեան գերազանցութիւնը Աստծուց լինի եւ ոչ մեզնից: Ամէն

կողմից ճնշուած, բայց ոչ ընկճուած, կարօտեալ, բայց ոչ յուսահալ, հալածուած, բայց ոչ լքուած, չարչարուած, բայց ոչ 9 մեռած: Ամէն ժամ մեր մարմինների մէջ կրում ենք Յիսուսի 10 մահը, որպէսզի Յիսուսի կեանքն էլ յայրնուի մեր մարմինների մէջ. քանզի, քանի դեռ կենդանի ենք, միշտ մահուան ենք 11 մատնուում Յիսուսի համար, որպէսզի Յիսուսի կեանքն էլ յայրնուի մեր մահկանացու մարմինների մէջ: Այնպէս որ, մահը 12 զօրանում է մեր մէջ, իսկ կեանքը՝ ձեր մէջ: Արդ, հաւարի նոյն 13 հոգին ունենք, ինչպէս գրուած էլ է. «Հաւարացի, դրա համար էլ խօսեցի»: Եւ մենք հաւարում ենք, դրա համար էլ խօսում ենք: Այս գիտենք, թէ նա, ով յարութիւն քուեց Յիսուսին, մեզ էլ 14 յարութիւն կը քայ Յիսուսի հետ եւ ձեզ հետ միասին կը կանգնեցնի իր առաջ. քանզի ամէն ինչ ձեզ համար է, որպէսզի 15 շարերի գոհութեամբ առաքացած շնորհը աւելանայ ի փառս Աստուծո: Դրա համար էլ չենք քկարանում. այլ, թպէտել մեր 16 այս արտաքին մարդը քայքայում է, բայց մեր ներքին մարդը նորոգում է օրըսօրէ. որովհետեւ մեր թեթեւ նեղութեան 17 առժամանակեայ յաճախանքը մեր մէջ առաջ է բերում յաւիտենական փառք, որ գերազանցում է ամէն ինչ. քանզի չենք 18 նայում քեսանելի բաներին, այլ՝ անքեսանելիներին, որովհետեւ քեսանելիները ժամանակաւոր են, իսկ անքեսանելիները՝ յաւիտենական:

Քանզի գիտենք, որ, եթէ մեր այս հողեղէն քունը, որ մեր 5 մարմինն է, աւերուի, Աստուծոց շինուած անձեռակերք յաւիտենական քուն ունենք երկնքում: Եւ այս մարմնի մէջ հա- 2 ռաչում ենք, որովհետեւ փափագում ենք երկնքի բնակութիւնը հագնել: Միայն թէ, երբ այն հագնենք, մերկ չլինենք. քանի 3, 4 որ, մինչ այս հողեղէն քան մէջ ենք, հառաչում ենք ծանր բեռան քակ, որովհետեւ չենք ուզում մերկանալ այս մարմնից, այլ՝ երկնայինը հագնել սրա վրայ, որպէսզի, ինչ որ մահկանացու է, կլանուի կեանքից: Եւ Աստուած է, որ մեզ պարքասքում է 5 այս փոփոխութեանը, նա, որ քուեց մեզ Հոգու առհաւարչեան: Արդ, ամէն ժամ քաջութիւն ունենք եւ գիտենք, որ ինչքան եր- 6 կար մնանք այս մարմնի մէջ, օքարանում ենք Տիրոջից (որովհետեւ հաւարով ենք ընթանում եւ ոչ թէ երեւոյթների վրայ հիմնուած): Եւ վստահութիւն ունենք ու առաւել եւս հաճելի է 8 մեզ դուրս գալ այս մարմնից եւ մքնել Աստուծո մօք: Ուստի 9

հոգ ենք փանում, որ, մնանք թե դուրս գանք, հաճելի լինենք
 10 միայն նրան. քանզի մենք բոլորս Քրիստոսի պրեանի առաջ
 պիտի ներկայանանք, որպեսզի իւրաքանչիւրն սպանայ, ինչ որ
 11 արել է աւելի առաջ իր մարմնով՝ թե՛ բարի եւ թե՛ չար: Իսկ
 արդ, գիտենալով Տիրոջ երկիւղի չափը՝ ջանում ենք համոզել
 մարդկանց. սակայն յայտնի ենք Աստծու առաջ. եւ ես յոյս ու-
 12 նեմ, որ ձեր խղճմարանքի առաջ էլ յայտնի կը լինենք: Ոչ թե
 մենք մեզ կրկին ենք յանձնարարում ձեզ, այլ առիթ ենք փալիս
 ձեզ՝ մեզնով պարծենալու համար, որպեսզի պապասխսան ունե-
 նաք նրանց դէմ, որոնք աչքին երեւացածով են պարծենում եւ
 13 ոչ թե սրբում եղածով. որովհետեւ, եթէ մենք ցնորուել ենք էլ,
 Աստծու համար է այն. եւ եթէ զգաստ ենք, ձեզ համար է այն.
 14 որովհետեւ Քրիստոսի սէրն սպիպում է մեզ քննելու այս բա-
 նը, որ, եթէ մէկը բոլորի փոխարէն մեռաւ, ապա ուրեմն բոլորը
 15 մեռած էին. եւ նա մեռաւ բոլորի համար, որպեսզի նրանք, որ
 կենդանի են, միայն իրենց համար կենդանի չլինեն, այլեւ նրա
 16 համար, ով մեռաւ եւ յարութիւն առաւ իրենց համար: Այսու-
 հետեւ մենք ոչ ոքի չենք ճանաչում ըստ մարմնի. որովհետեւ,
 թեպէտեւ ըստ մարմնի ճանաչում էինք Քրիստոսին, բայց այժմ
 17 այլեւս նոյն ձեւով չենք ճանաչում: Իսկ եթէ մէկը Քրիստոսի
 մէջ է, նա նոր արարած է. որովհետեւ հիմն անցաւ, եւ հիմա ա-
 18 մէն ինչ նոր եղաւ: Եւ ամէն ինչ Աստծուց է, որ հաշտեցրեց մեզ
 իր հետ, Քրիստոսի միջոցով, եւ մեզ փութեց հաշտութեան պաշ-
 19 փօնը: Քանզի Աստուած էր, որ Քրիստոսով աշխարհը հաշ-
 տեցրեց իր հետ եւ հաշտի չառաւ նրանց մեղքերը ու փութեց մեզ
 20 հաշտութեան խօսքը: Արդ, պարզամտւորներ ենք Քրիստոսի,
 որպէս թէ ինքն Աստուած մեզնով կոչ ուղղէր ձեզ. աղաչում ենք
 21 յանուն Քրիստոսի, որ հաշտուէք Աստծու հետ. որովհետեւ
 նրան, ով մեղքը չէր ճանաչել, Աստուած մեզ համար մեղաւոր
 արեց, որպէսզի մենք նրանով Աստծու արդարները լինենք:

6 Ուստի, Աստծուն գործակից լինելով՝ աղաչում ենք, որ դուք
 2 Աստծու շնորհին ի զուր ընդունած չլինէք. որովհետեւ ասում
 3 է. Ահա հիմա է ընդունելի ժամանակը, ահա հիմա է փրկու-
 4 թեան օրը: Եւ ոչ մի առիթով պարճառ մի՛ եղէք, որ մեր
 5 պաշտօնը չարափառութիւն չլինի. այլ, բոլոր դէպքերում, դուք ձեզ
 ներկայացրէք իբրեւ Աստծու պաշտօնեաներ՝ ցոյց փալով մեծ
 համբերութիւն նեղութիւնների մէջ, վշտերի մէջ, չարչարանք-

ների մէջ, հարուածների փակ, բանարեւում, խռովութիւնների 6
 մէջ, քրքնութիւնների մէջ, հսկումների մէջ, ծոմապահութեան
 մէջ, սրբութեամբ, զիպութեամբ, համբերութեամբ, քաղցրու- 7
 թեամբ, Սուրբ Նոգով, անկեղծ սիրով, ճշմարտութեան խօս- 8
 քով, Աստուծո զօրութեամբ, արդարութեան զէնքով՝ յարձակու-
 ելու եւ պաշտպանուելու համար, փառքով եւ անարգութեամբ, 9
 գովութեամբ եւ պարսաւանքով, իբրեւ թէ մոլորեցնողներ, բայց
 ճշմարտութիւնից չէղուածներ, իբրեւ թէ անծանօթներ, բայց 10
 բոլորից ճանաչուածներ, իբրեւ թէ մահամերձներ, բայց եւ ա-
 հաւաստի կենդանի ենք, իբրեւ թէ պարժուածներ, բայց ոչ
 մահապարպներ, իբրեւ թէ քրքումածներ, բայց եւ շարունակ 11
 ուրախ ենք, իբրեւ թէ փնանկներ, բայց եւ շարերին ենք
 հարստացնում, իբրեւ թէ ոչինչ չունենք, բայց՝ ունենք ամէն ինչ:
 Կորնթացիներ, մեր բերանները բաց են պարգամելու համար 12
 ձեզ, եւ մեր սրտերը՝ լայն: Մենք չէ, որ նեղում ենք ձեզ, այլ 13
 դուք ձեր սրտերում էք նեղում: Արդ, դուք էլ նոյն հապուցումն 14
 անելով, - որդիների փեղ եմ դնում ձեզ, - լայնօրէն բաց արեք
 ձեր սրտերը: Անհաւարներին լծակից մի՛ եղէք, որովհետեւ 15
 ի՞նչ կապ ունի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ. եւ կամ ի՞նչ
 յարաբերութիւն լոյսի եւ խաւարի միջեւ. եւ կամ ի՞նչ միաբա- 16
 նութիւն Քրիստոսի եւ Բելիարի միջեւ. կամ ի՞նչ առնչութիւն
 ունի հաւաքացեալը անհաւարի հետ. կամ ի՞նչ նմանութիւն 17
 ունի Աստուծո փաճարը մեհեանների հետ: Արդարեւ, կենդանի
 Աստուծո փաճար էք դուք, ինչպէս ասաց Աստուած. ասում է 18
 Ամենակալ Տէրը:

Սիրելիներ, եւ որովհետեւ այս խոստումն ունենք, մաքրենք 7
 մենք մեզ մարմնի եւ հոգու ամէն պղծութիւնից, կարարեալ
 դարձնենք սրբութիւնը Աստուծո երկիւղով: Նանդորժեցէք մեզ, 2
 որովհետեւ ոչ ոքի չվնասեցինք, ոչ ոքի չապականեցինք եւ ոչ
 ոքի չզրկեցինք: Ձեզ դարապարտելու համար չեմ ասում, քա- 3
 նի որ առաջ էլ ասացի, թէ մեր սրտերում էք՝ լինի ձեզ հետ
 մեռնելու թէ ապրելու համար: Մեծ վստահութիւն ունեմ ձեր 4
 հանդէպ. մեծապէս հպարտ եմ ձեզնով. լի եմ մխիթարութե-
 ամբ. մեր բոլոր նեղութիւնների մէջ լցուած եմ ուրախութե-
 ամբ. որովհետեւ, երբ մենք Մակեդոնիա հասանք, ոչ մի բանով 5
 հանգիստ չունեցանք, այլ ամէն կողմից նեղութիւն կրեցինք,
 քանի որ դրսից պայքարներ էին, իսկ ներսից՝ արհաւիրքներ:

6 Բայց Աստուած, որ մխիթարում է խոնարհներին, մխիթարեց
7 մեզ Տիտոսի գալով. ոչ միայն նրա գալով, այլև այն մխի-
թարութեամբ, որով մխիթարուել էր նա ձեզ մօր՝ պարմելով
մեզ ձեր փենջանքը, ձեր լացուկոծը, ձեր նախանձախնդրու-
8 թիւնը իմ հանդէպ, այնպէս որ ես էլ անելի ուրախ եղայ: Եւ
եթէ ձեզ փխրեցրի էլ այդ թղթով, չեմ գղջում դրա համար, թե-
պէտեւ գղջացել էի. որովհետեւ փեսնում եմ, որ այդ թուղթը
9 առժամանակ փխրեցրել է ձեզ: Արդ, ուրախ եմ. ոչ որով-
հետեւ փրկմեցիք, այլ որովհետեւ ապաշխարութեան համար
փրկմեցիք, քանի որ ըստ Աստծու ուզածի փրկմեցիք, այնպէս
10 որ մեզնից ոչ մի բանով վնաս չկրեցիք. որովհետեւ փրկմու-
թիւնը, ըստ Աստծու ուզածի, ապաշխարութիւն է առաջ բերում
փրկութեան համար, որը գղջում չի պարճառում. իսկ աշխարհի
11 փրկմութիւնը մահ է առաջ բերում: Արդ, քանի որ ըստ Աստծու
ուզածի փրկմեցիք, այդ բանը ի՛նչ փութկոտութիւն արթնաց-
րեց մեր մէջ, կամ ի՛նչ արդարացում կամ սաստ կամ երկիւղ
կամ փենջանք կամ նախանձախնդրութիւն կամ վրէժխնդրու-
թիւն. արդարեւ ամէն ինչում դուք ձեզ ցոյց փութիք, թէ մաքուր
12 էք այդ հարցում: Ապա ուրեմն, եթէ ես ձեզ գրեցի էլ, չգրեցի
գրկանք պարճառողի եւ ոչ էլ գրկանք կրողի համար, այլ որ-
պէսզի յայրնի լինի Աստծու առաջ մեր նկատմամբ ձեր ունեցած
13 հոգածութիւնը: Ահա թէ ինչու մխիթարուած ենք: Մեր մխի-
թարութեան վրայ առաւել եւս ուրախացանք Տիտոսի ուրախու-
թեան համար, քանզի նրա հոգին ձեզնից՝ բոլորիցդ հանգիստ
14 էր գտել: Եւ եթէ ձեզանով մի փոքր պարծեցայ նրա առաջ,
չամաչեցի. այլ, ինչպէս ամէն ինչ ճշմարտութեամբ խօսեցինք
ձեզ հետ, նոյնպէս եւ Տիտոսի առաջ մեր պարծանքը ճշմարիտ
15 եղաւ: Եւ նրա գորովանքը առաւել մեծ է ձեր հանդէպ, երբ
յիշեցնում էր մեզ բոլորի հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս երկիւ-
16 դով եւ դողով էք ընդունել նրան: Եւ արդ, ուրախ եմ, որ ամէն
ինչում վստահութիւն ունեմ ձեր վրայ:

8 Եղբայրներ, ձեզ ցոյց եմ փալիս Աստծու այն շնորհը, որ
2 փրկուած է Մակեդոնիայի եկեղեցիներին. որովհետեւ, հակա-
ռակ իրենց կրած նեղութեանն ու մեծ փորձութեանը, նրանց
ուրախութիւնն անսահման եղաւ, եւ իրենց ծանր աղքատութե-
3 ան մէջ նրանք մեծ առաքաձեռնութիւն ցուցաբերեցին. քանզի
իրենց կարողութեան համեմատ եւ նոյնիսկ իրենց կարողութիւ-

նից էլ անլի յօժար կամքով իրենց պուածի մասին եմ վկայում.
 բազում աղաչանքներով աղաչում էին, որ մեզ քան այն ըն- 4
 ծաները եւ պաշտօնի մասնակցութիւնը, որ սրբերի համար է:
 Եւ ոչ միայն այնչափ, որչափ ակնկալում էինք, այլ իրենք ի- 5
 րենց եւս նուիրեցին՝ նախ Տիրոջը եւ ապա մեզ՝ Աստուծու կամ-
 քով: Աղաչեցինք Տիտոսին, որ, ինչպէս սկսել էր անլի առաջ, 6
 նոյն ձեւով եւ աւարտին հասցնի ձեր մէջ այդ շնորհը եւս: Եւ 7
 ինչպէս ամէն ինչում հարուստ էք հաւատով, խօսքով, գիտու-
 թեամբ, ամենայն փութաջանութեամբ եւ այն սիրով, որ կայ
 ձեր մէջ մեր հանդէպ, նայեցէք, որ այդ շնորհի մէջ էլ հարուստ
 լինէք: Նրաման քալով չէ, որ ասում եմ, այլ ուրիշների փու- 8
 թաջանութիւնը քեանելով՝ ձեր սիրոյ անկեղծութիւնն եմ փոր-
 ձում, քանզի գիտէք շնորհները մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, 9
 որ ձեզ համար աղքատացաւ, նա, որ հարուստ էր, որպէսզի
 դուք նրա աղքատութեամբ հարստանաք: Եւ այս բանի վրայ 10
 մի խրատ եմ քալիս, քանի որ դա ձեր օգտի համար է. դուք,
 որ առաջինը սկսեցիք ոչ միայն անել այդ գործը, այլեւ այն
 կամենալ դեռեւս անցեալ քարուանից: Բայց արդ, աւարտի՛ն 11
 հասցրէք այն, որովհետեւ ինչպիսի յօժար կամքով որ սկսե-
 ցիք, կապարեցէ՛ք այն ձեր ունեցուածքի չափով. քանզի, եթէ 12
 առաջուց յօժարութիւնը կայ, քորուածը ընդունելի է ըստ քու-
 ողի ունեցածի եւ ոչ թէ ըստ չունեցածի. ոչ թէ ուրիշներին 13
 հանգստութիւն եմ կամենում, իսկ ձեզ՝ նեղութիւն, այլ թող լինի
 հաւասարութեամբ. ներկայ դէպքում ձեր առաքութիւնը թող 14
 լցնի նրանց պակասութիւնը, որ նրանց առաքութիւնն էլ լցնի
 ձեր պակասութիւնը, որպէսզի հաւասարութիւն լինի. ինչպէս 15
 գրուած էլ է, թէ՛ Բայց, գոհութիւն Աստուծուն, որ ձեզ համար 16
 մեր ունեցած փութաջանութիւնը դրեց նաեւ Տիտոսի սրտում,
 որ իմ աղաչանքներն ընդունեց եւ առաւել քան յօժարութեամբ 17
 շտապեց գալ ձեզ մօտ: Եւ նրա հետ ուղարկեցինք այս եղբօրը, 18
 որի համբաւը Անտարանի քարոզութեան մէջ բոլոր եկեղեցի-
 ներին ծանօթ է: Եւ ոչ միայն այսչափ. այլեւ, նշանակուելով 19
 եկեղեցիների կողմից, ճանապարհորդութեան ընկեր դարձաւ
 մեզ՝ մասնակցելու այն նպաստներին, որ մատուցում են մեր
 կողմից Տիրոջ փառքի համար եւ մեր յօժար կամքով: Բայց 20
 այս բանում զգուշանում էլ էինք, որ չլինի, թէ մէկը արաքաւորի
 այն ծառայութիւնը, որ մատուցում է մեր կողմից. քանզի բա- 21

րին ենք մրաժծում գործել ոչ միայն Տիրոջ առաջ, այլև մարդ–
 22 կանց առաջ: Եւ ուղարկեցինք նրանց հետ մեր եղբօրը, որին
 փորձեցինք շար բաների մէջ՝ շար անգամ փութաջան գրնե–
 լով նրան. եւ այժմ նա էլ աւելի փութաջան է ձեր հանդէպ իր
 23 ունեցած մեծ վստահութեամբ: Իսկ եթէ խօսք լինի Տիպոսի
 մասին, նա իմ հաւասարն է եւ իմ գործակիցը ձեր մէջ: Գալով
 մեր եղբայրներին, նրանք եկեղեցիների կողմից ուղարկուած–
 24 ներ են եւ Քրիստոսի փառքը: Եւ արդ, բոլոր եկեղեցիների
 առաջ նրանց նկատմամբ ցոյց տուէք ձեր սիրոյ եւ ձեր հանդէպ
 մեր պարծանքի ապացոյցը:

9 Սրբերին ի նպաստ եղած օգնութեան մասին աւելորդ է,
 2 որ ձեզ գրեմ, որովհետեւ գիտեմ ձեր յօժարականութիւնը,
 որով ձեր մասին պարծեցել եմ մակեդոնացիների մօտ, թէ՛
 «Աքայեցիները անցեալ փարուանից պարտաստ են այդ օգնու–
 թեանը»: Եւ ձեր նախանձախնդրութիւնը շարերին խթանեց:
 3 Եղբայրներին էլ ուղարկեցինք, որպէսզի այս հարցում ձեր հան–
 դէպ մեր ունեցած պարծանքը ի զուր չլինի, այլ, ինչպէս ա–
 4 սում էլ էի, որ առաւել պարտաստ գրնուէք: Չլինի թէ, երբ
 մակեդոնացիները մեզ հետ գան եւ ձեզ անպարտաստ գրնեն,
 մենք ամօթով մնանք այդ պարծանքի համար, չասելու համար՝
 5 դուք: Արդ, կարեւոր համարեցի խնդրել եղբայրներին, որ ա–
 լելի առաջ գան ձեզ մօտ եւ առաջուց պարտաստեն նախապէս
 ձեր խոստացած նուէրը, որպէսզի պարտաստ լինի այն իբրեւ
 6 սրտաբուխ նուէր եւ ոչ թէ ժլատութեամբ եղած ընծայ. քան–
 զի, ով որ մի բան սերմանում է խնայելով, խնայողութեամբ էլ
 կը հնձի. եւ ով առաքաձեռնօրէն է սերմանում, առաքութեամբ
 7 էլ կը հնձի: Իրաքանչիւրը թող փայ, ինչպէս յօժար է սրտով
 եւ ոչ թէ հարկադրաբար եւ քրտնութեամբ. որովհետեւ Աս–
 8 տուած սիրում է զուարթառար տուրքը: Եւ Աստուած կարող
 է ամէն շնորհ շարացնել ձեր մէջ, որպէսզի ամէն ինչում ամե–
 նայն ժամ ամենայն բաւականութիւն ստանալով՝ առաքանաք
 9, 10 բոլոր բարի գործերում, ինչպէս գրուած էլ է. Եւ Աստուած,
 որ սերմ է պարգեւում սերմնացաններին եւ ուրելու հաց, պի–
 րի պարգելի եւ պիւրի բազմացնի նաեւ ձեր սերմնացուն եւ
 11 պիւրի աճեցնի ձեր արդարութեան պտուղները: Ամէն ինչում
 դուք պիւրի հարստանաք ամենայն առաքութեամբ, որ մեր մի–
 ջոցով շնորհակալութեան զգացում է առաջ բերելու Աստու

հանդէպ. որովհետեւ այս պաշտօնիս ծառայութիւնը ոչ միայն 12
 սրբերի կարիքները լրացնելու համար է, այլեւ շարերի միջո-
 ցով Աստծու հանդէպ շնորհակալութիւնը ակնարկելու համար:
 Այս ծառայութեան փորձով շարերը պիտի փառաւորեն Աստ- 13
 ծուն՝ Քրիստոսի Աւետարանը խոստովանելու հնազանդութեան
 եւ այն առաքաձեռնութեան համար, որով հաղորդակից էք ա-
 նում նրանց եւ ամենքին: Եւ նրանց աղօթքները ձեզ համար են. 14
 քանզի անձկագին սիրում են ձեզ Աստծու այն առաք շնորհ-
 ների համար, որ կան ձեր մէջ: Եւ գոհութիւն Աստծուն՝ նրա 15
 անպարտւած շնորհների համար:

Եւ աղաչում եմ ձեզ Քրիստոսի հեգութեամբ եւ քաղցրու- 10
 թեամբ, ես ինքս՝ Պօղոսը, որ իբրեւ թէ խոնարհ մէկն եմ, երբ
 ձեր մէջ եմ, բայց երբ հեռու եմ ձեզանից, համարձակ եմ ձեր
 հանդէպ: Աղաչում եմ, որ մօտ գրնուելիս էլ չլինի, թէ համար- 2
 ձակ լինեմ այդ նոյն վստահութեամբ կամ յանդուգն գրնուեմ
 ոմանց նկատմամբ, որ մեր մասին կարծում են, թէ մարդկային
 շարժառիթներից ենք մղոււմ. որովհետեւ, թէպէտեւ մարմնի 3
 մէջ ենք ապրում, բայց մարդկային նկատումներից մղուած չէ,
 որ պայքարում ենք (քանի որ պայքարելու մեր զէնքը մարմնա- 4
 տր չէ այլ՝ Աստծու կողմից փրուած գորատր զէնք է՝ քանդելու
 համար ամբոյթիւնները). քանդում ենք գաղտնի մրաժումներ- 5
 րը, Աստծու գիտութեան դէմ գոռոզացած ամէն ծառացում եւ
 գերելով բոլոր մարքերը՝ հնազանդեցնում ենք Քրիստոսին եւ 6
 պատրաստ ենք վրէժխնդիր լինելու ամէն անհնազանդութեան
 համար, որպէսզի ձեր հնազանդութիւնն էլ կարարեալ լինի:
 Իրաքանջիրին դիպեցէ՛ք ըստ արտաքին տեսքի. եթէ մէկն իր 7
 մէջ վստահ է, թէ ինքը Քրիստոսինն է, այս բանն էլ թող խորհի
 իր մարքում, թէ, ինչպէս ինքը Քրիստոսինն է, նոյնպէս եւ՝ մենք.
 որովհետեւ, եթէ նոյնիսկ աւելի պարծենամ մեր այն իշխանու- 8
 թեան համար, որը փութեց մեզ Տէրը ձեր շինութեան եւ ոչ թէ
 ձեզ կործանելու համար, ոչնչով չեմ ամաչելու, որպէսզի ձեր 9
 մէջ թղթերով ահ գցող մէկը չջուամ: Ասում եմ՝ այս թղթերը 10
 ծանր են ու խիստ, իսկ նրա մարմնի տեսքը փկար է, եւ խօս-
 քը՝ արհամարհելի: Այդ ասողը թող իմանայ, թէ, ինչպիսին որ 11
 ենք հեռուից այդ թղթերի խօսքերով, նոյնպիսին կը լինենք նա-
 եւ մօտիկից՝ գործերով. արդարեւ, չենք համարձակոււմ մենք 12
 մեզ համեմատել եւ հաւասարեցնել ոմանց, որոնք գովաբանում

են իրենք իրենց, բայց չեն հասկանում, որ իրենցով են չափում
 13 իրենք իրենց եւ իրենցով են համեմատում իրենց: Իսկ մենք
 պարծենում ենք ոչ թէ չափից դուրս, այլ՝ ըստ չափի այն կա-
 նոնի, որը Աստուած մեզ բաժանեց, որպէսզի հասնենք մինչեւ
 14 ձեզ: Եւ մենք առաջ չենք գցում մեզ, որպէս թէ ձեզ մօտ հա-
 սած չլինէինք, քանզի Քրիստոսի Աւերարանով մենք առաջինը
 15 հասանք ձեզ մօտ: Եւ սահմանուած չափից դուրս չենք պար-
 ծենում ուրիշի աշխատանքով, այլ յոյս ունենք, որ ձեր հաւատի
 աճումով, ըստ մեր գործի չափի, առաւել կը մեծանանք ձեզնով՝
 16 ձեզնից այն կողմ էլ աւերարանելու համար՝ առանց պարծենա-
 17 լու ուրիշի կատարած գործերով. բայց ով պարծենում է, թող
 18 Տիրոջով պարծենայ. քանի որ ոչ թէ նա է ընտրեալը, ով ինքն
 իրեն է գովաբանում, այլ՝ նա, ում Տէրն է գովում:

11 Լաւ կը լինէր, եթէ մի փոքր հանդուրժէիք իմ անմտութիւնը.
 2 եւ անշուշտ կը հանդուրժէք. ձեզ համար նախանձախնդիր եմ
 Աստծու նախանձախնդրութեամբ. որովհետեւ ձեզ նշանեցի մի
 մարդու՝ որպէս մի անբիծ կոյս Քրիստոսին ներկայացնելու հա-
 3 մար: Բայց երկիւղ եմ կրում, թէ մի գուցէ, ինչպէս օձն իր խո-
 րամանկութեամբ խաբեց Եւային, ձեր միտքը ապականուի ու
 շեղուի Քրիստոսի հանդէպ ձեր ունեցած պարզամտութիւնից.
 4 որովհետեւ, եթէ որեւէ մէկը գայ ու քարոզի մի ուրիշ Քրիստոս,
 որին մենք չքարոզեցինք, կամ առնէք ուրիշ հոգի, որը չառաք
 մեզնից, կամ ուրիշ աւերարան, որը չընդունեցիք մեզնից, շատ
 5 լաւ պիտի անսայիք նրան: Բայց ես այնպէս եմ կարծում, թէ ոչ
 6 մի բանով պակաս չեմ գերընտիր առաքեալներից: Թէպէտեւ
 անվարժ եմ խօսքի մէջ, բայց ոչ՝ գիտութեամբ. սակայն ամէն
 7 ինչում մեր գիտութիւնը ամբողջովին ցոյց փոխիք ձեզ: Եւ մի
 մեղք գործեցի, որ ինքս ինձ խոնարհեցրի, այն էլ նրա համար,
 որ դուք բարձրանաք, քանի որ Աստծու Աւերարանը ձրի աւե-
 8 րարանեցի ձեզ: Ուրիշ եկեղեցիներ կողոպտեցի՝ թոշակ առ-
 9 նելով, որպէսզի ձեզ ծառայեմ: Եւ երբ եկայ ձեզ մօտ, թէպէտեւ
 կարիքի մէջ էի, ձեզնից ոչ որի բեռ չեղայ. քանի որ իմ կարիքնե-
 րը հոգացին Մակեդոնիայից եկած եղբայրները: Եւ ամէն կերպ,
 առանց ձեզ բեռ լինելու, ինքս ինձ պահեցի եւ պիտի պահեմ,
 10 որովհետեւ իմ մէջ կայ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը: Այս պար-
 11 ծանքը չի վերանայ ինձնից Աքայիայի կողմերում էլ: Ինչո՞ւ:
 12 Նրա համար, որ չեմ սիրում ձեզ: Աստուած գիտէ այդ: Ինչ որ

անում եմ ես, ինչ որ անելու եմ, նրա համար է, որ վերացնեմ
 պապճառաբանութիւնները նրանց, որ պապճառ են փնտռում,
 որպէսզի պարծենան, թէ իրենք էլ իբր մեզ նման աշխատում են.
 որովհետեւ այդպիսիները՝ սուր առաքեալներ, նենգաւոր մշակ- 13
 ներ, կերպարանաւորում են Քրիստոսի առաքեալների կերպա-
 րանքով. եւ դա զարմանալի բան չէ. քանզի ինքը՝ Սաքանան 14
 էլ է կերպարանաւորում որպէս լուսոյ հրեշտակ: Եւ քարօրի- 15
 նակ չէ, որ նրա պաշտօնեաներն էլ կերպարանաւորուն որպէս
 արդարութեան պաշտօնեաներ, որոնց վախճանը կը լինի ըստ
 իրենց գործերի: Դարձեալ ասում եմ. ոչ ոք ինձ յիմար թող 16
 չհամարի, - կամ գոնէ իբրեւ յիմար ընդունեցէք ինձ, - որպէս-
 զի ես էլ մի փոքր պարծենամ: Եւ ինչ որ խօսում եմ, ոչ թէ 17
 ըստ Տիրոջ ուզածի եմ խօսում, այլ՝ որպէս մի յիմար, որ պար-
 ծենալու վիճակի մէջ է գրնւում: Եւ որովհետեւ շարերն են 18
 պարծենում մարդկային նկատումներից առաջնորդուած, ես էլ
 եմ պարծենալու: Դուք՝ իմաստուններդ, անմիտներին սիրով 19
 էք հանդուրժում, քանի որ հանդուրժում էք, եթէ մէկը խաբում
 է ձեզ, եթէ մէկը ծառայի փող է դնում ձեզ, եթէ մէկն ուրում
 է ձեր ունեցուածքը, եթէ մէկը վերցնում է, ինչ որ ձերն է, ե- 20
 թէ մէկը յոխորտում է, եթէ մէկը հարուածում է ձեր երեսին:
 Անաչելով եմ ասում, որպէս թէ մենք փկարացած լինէինք երբե- 21
 ւէ. ով ինչ բանի մէջ համարձակուի պարծենալ (յիմարութեամբ
 եմ ասում), ես էլ եմ համարձակուելու: Եբրայեցիներն են՝ ես 22
 էլ. իսրայէլացիներն են՝ ես էլ. Աբրահամի՝ սերունդ են՝ ես 23
 էլ. Քրիստոսի՝ պաշտօնեաներ են (առաւել յանդգնութեամբ
 կ'ասէի, թէ)՝ ես առաւել եւս: Եթէ վաստակով՝ առաւել. եթէ
 զանակոծութեամբ՝ առաւել եւս. եթէ բանարկութեամբ՝ աւելի՛
 քան նրանք. եթէ մահուան վրանգով՝ բազում անգամ: Նրե- 24
 աներից, հինգ անգամ, քառասունից մէկով պակաս ծեծ կերայ.
 երեք անգամ ձողկուցի. մէկ անգամ քարկոծուցի. երեք ան- 25
 գամ նաւաբեկութեան ենթարկուցի. մէկ ցերեկ եւ մէկ գիշեր
 ծովի անդունդներում փառապեցի: Ճանապարհորդութիւնների 26
 ընթացքում բազում անգամ վրանգներ՝ գետերից. վրանգներ՝
 աւազակներից. վրանգներ՝ ազգակիցներից. վրանգներ՝ հե-
 թանոսներից. վրանգներ՝ քաղաքում. վրանգներ՝ անապա-
 րում. վրանգներ՝ ծովում. վրանգներ՝ սուր եղբայրներից:
 Բազում անգամ եղայ աշխատանքների եւ յոգնութիւնների մէջ՝ 27

յաճախ անքուն մնալով, քաղցի եւ ծարաւի մէջ, առանց մի պա-
 28 րառ հացի, այլեւ՝ ցրտի մէջ ու մերկութեան: Մէկ կողմ թո-
 դած այլ նեղութիւններ եւ դեռ այն, որ շարունակ ամբոյսն իմ
 վրայ էր կուրակւում. կային եւ բոլոր եկեղեցիների հոգսե-
 29 րը: Կայ՝ տկար մէկը, որի հետք ես էլ տկարացած չիմեմ. կայ՝
 30 գայթակղուած մէկը, որի համար իմ սիրտը այրուած չիմի: Ե-
 թէ պարծենալ է պէտք, իմ տկարութեանը վերաբերող բաներով
 31 պիտի պարծենամ: Աստուած եւ մեր Տէր Յիսուսի հայրը, որ
 32 օրհնեալ է յաւիտեանս, գիտէ, որ չեմ ստում: Դամասկոսում
 33 Դամասկոս քաղաքը՝ ինձ բռնելու համար. բայց պատուհանից
 զամբիւղով ինձ կախեցին պարսպից ներքեւ, եւ ես փախայ նրա
 ձեռքից:

12 Արդ, ես պէտք է պարծենամ, թէեւ ոչ մի օգուտ չունի պար-
 ծենալը: Սակայն պիտի պատմեմ ձեզ Տիրոջ տեսիլքների եւ
 2 յայտնութիւնների մասին: Գիտեմ մի մարդու ի Քրիստոս, որ
 տասնչորս տարի առաջ (թէ մարմնով էր՝ չգիտեմ, եւ թէ ա-
 ռանց մարմնի՝ չգիտեմ, Աստուած գիտէ) յափշտակուեց մին-
 3 չեւ երրորդ երկինք: Եւ գիտեմ այդպիսի մարդու (թէ մարմ-
 4 նով էր կամ առանց մարմնի՝ չգիտեմ, Աստուած գիտէ), որ
 յափշտակուեց մինչեւ դրախտ եւ լսեց անպատում խօսքեր, որ
 5 մարդս արքայութեան չէ խօսել: Այդպիսի մէկով պիտի պար-
 ծենամ. բայց ես ինձնով չպիտի պարծենամ, այլ միայն՝ իմ
 6 տկարութիւններով. որովհետեւ, եթէ ուզեմ եւ պարծենալ,
 յիմարի մէկը չեմ լինի. քանզի ճշմարիտն եմ ասում. բայց հրա-
 ժարում եմ ասելուց. գուցէ մէկը աւելի համարում ունենայ իմ
 7 մասին, քան ինչ որ տեսնում է իմ մէջ կամ լսում է ինձնից: Եւ
 որպէսզի այդ յայտնութիւնների առաքութեամբ չհպարտանամ,
 ինձ տրուեց մարմնի խայթ, Սաղանայի մի պատգամաւոր, որ
 8 բռնցքահարի ինձ, որպէսզի չգոռոզամտանամ: Եւ դրա հա-
 մար երեք անգամ աղաչեցի Տիրոջը, որ նրան ինձնից հեռաց-
 9 նի: Բայց ասաց ինձ. «Իմ շնորհը քեզ բաւ է, որովհետեւ
 իմ գործիւնը տկարութեան մէջ է ամբողջական դառնում»: Եւ արդ,
 լաւ էլ է, որ ես պարծենամ իմ տկարութիւններով,
 10 որպէսզի իմ մէջ բնակուի Քրիստոսի գործիւնը: Դրա հա-
 մար գոհունակութեամբ համակերպւում եմ տկարութիւններին,
 նախապիւնքներին, վշտերին, հալածանքներին եւ նեղութիւննե-

րին՝ Քրիստոսի համար. որովհետեւ, երբ Կարեւոր եմ, այն ժամանակ եմ զօրաւոր: Յիմար եղայ պարծենալով, քանզի դուք ստիպեցիք. որովհետեւ պէտք էր, որ ես ձեզնից վկայութիւն ստանայի, թէ ոչնչով պակաս չգտնուեցի, քան գերընդիւր առաքելները, թէպէտեւ ես ոչինչ եմ: Սակայն ձեզանում առաքելի նշաններ գործուեցին ամենայն համբերութեամբ՝ նշաններով, սքանչելիքներով եւ զօրութիւններով: Եւ արդ, ինչով պակաս մնացիք այլ եկեղեցիներից, եթէ ոչ նրանով, որ ես ձեզ բեռ չեղայ: Ներեցէք ինձ այդ յանցանքը: Ահաւասիկ այս երրորդ անգամ պարտաստում եմ գալ ձեզ մօտ եւ ձեզ բեռ չեմ լինի. որովհետեւ ձեր ունեցածը չէ որ փնտռում եմ, այլ՝ ձեզ. քանի որ որդիները պարտաւոր չեն հայրերի համար գանձ դիզել, այլ՝ հայրերը որդիների համար: Բայց ես ինքնայօժար կերպով կը ծախսեմ եւ կը ծախսուեմ ձեզ համար, թեկուզ եւ, հակառակ ձեզ շար սիրելու, ձեզնից քիչ սիրուեմ: Ասենք թէ՛ ես բեռ չեղայ ձեզ. որովհետեւ խորագէտ էի, խորամանկութեամբ բռնեցի ձեզ: Միթէ ձեզնից օգուտ քաղեցի նրանցով, որոնց առաքելի ձեզ մօտ: Խնդրեցի Տիտոսին եւ նրա հետ այն եղբօրն էլ ուղարկեցի: Միթէ Տիտոսը ձեր ունեցածին աչք փակեց: Նոյն ոգով չընթացա՞նք, նոյն շաղկներով չքայլեցի՞նք: Դարձեալ՝ կարծում էք, թէ ձեր առջեւ մենք մե՞զ ենք պաշտպանում: Ասածու առաջ Քրիստոսով ենք խօսում, որ ամէն ինչ ձեր շինութեան համար է, սիրելիներ: Սակայն վախենում եմ, որ, երբ գամ, գուցէ ձեզ չգտնեմ այնպէս, ինչպէս ես կամենում եմ, եւ ես էլ ձեզ համար լինեմ այնպէս, ինչպէս դուք չէիք կամենայ: Գուցէ դարձեալ լինեն վեճեր, նախանձ, բարկութիւններ, գրգռութիւններ, չարախօսութիւններ, բամբասանքներ, գոռոզութիւններ, ամբարտաւանութիւններ, խռովութիւններ: Երբ գամ, գուցէ դարձեալ իմ Աստուածն ինձ նկուր դարձնի ձեր առաջ, եւ սուղ անեմ նախապէս մեղանշած շարքերի համար, որոնք չեն ապաշխարել իրենց գործած պղծութեան, պոռնկութեան եւ վաւաշտութեան համար:

Այս երրորդ անգամն է, որ գալու եմ ձեզ մօտ, որպէսզի երկու կամ երեք վկաների բերանով հաստատուի ամէն բան: Առաջ ասել եմ եւ դարձեալ կանխաւ ասում եմ, որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ լինեմ ձեր մէջ, թէեւ այժմ հեռուից գրում եմ նախապէս յանցանք գործածներին եւ բոլոր միւսներին. եթէ

3 դարձեալ գամ, չեմ խնայելու ձեզ, որ ապացոյց էք փնտրում,
4 թէ ինձնով Քրիստոս է որ ձեզ հեպ խօսում է, Քրիստոս, որ
5 հզօր է ձեր մէջ եւ ոչ թէ պկար: Թէպէտեւ նա խաչուեց մեր
6 պկարութեան պարճառով, բայց կենդանի է Աստծու զօրու-
7 թեամբ: Եւ մենք էլ թէւ պկարանում ենք նրա համար, բայց
8 կենդանի կը լինենք նրա հեպ Աստծու զօրութեամբ: Քննե-
9 ցէք դուք ձեզ՝ րեսնելու, թէ նոյն հաւաքի մէջ էք. փորձեցէք
10 դուք ձեզ. չգիտէք, թէ Քրիստոս Յիսուս ձեր մէջ է, այլապէս կը
11 լինէիք անպիտան: Բայց յոյս ունեմ, թէ կ'իմանաք, որ մենք
12 անպիտան չենք: Եւ աղաչում ենք Աստծուն, որ չարը ձեզ բան
13 չանի. ոչ որպէսզի մենք ընտիր երեւանք, այլ որպէսզի դուք
14 բարին գործէք, հոգ չէ, թէ մենք անպիտան թուանք. քանի որ
15 չենք կարող հակառակել ճշմարտութեանը, այլ պաշտպան ենք
16 ճշմարտութեան: Ուրախ ենք, երբ մենք պկար ենք, եւ դուք զօ-
17 րաւոր էք: Նոյն բանի համար էլ աղօթում ենք, որ դուք հաստա-
18 րուն լինէք: Ուստի հեռուից գրում եմ այս բանը, որ, երբ գամ,
19 խստութեամբ չվարուեմ Տիրոջ ինձ տուած իշխանութեամբ, որ
20 շինելու համար է եւ ոչ՝ քանդելու: Եւ վերջապէս, եղբայրներ,
21 ողջ եղէք, հաստատուն մնացէք, միախառնուեցէք, միաբան եղէք,
22 խաղաղութիւն արէք. եւ խաղաղութեան ու սիրոյ Աստուածը
23 թող լինի ձեզ հեպ: Ողջոյն տուէք միմեանց սուրբ համբոյրով.
24 բոլոր սրբերը ողջունում են ձեզ: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
25 շնորհը, Աստծու սէրը եւ Սուրբ Հոգու հաղորդութիւնը ձեզ հեպ
26 լինեն: Ամէն:

Գաղապաօցիներ

Պօղոսը՝ առաքեալ, ո՛չ մարդկանց կողմից եւ ո՛չ էլ մարդու 1
միջոցով, այլ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով եւ Տայր Աստծու, որ
յարութիւն րուեց նրան մեռելներից, - եւ բոլոր եղբայրները, 2
որ ինձ հեպ են, Գաղապիայի եկեղեցիներիդ. շնորհի ընդ ձեզ եւ 3
խաղաղութիւնն Տայր Աստծուց եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսից,
որ իր անձը րուեց մեր մեղքերի համար, որպէսզի մեզ քրիկի 4
ներկայ այս չար աշխարհից ըստ Աստծու եւ մեր Տօր կամքի,
նրան քանք յաւիքեանս յաւիքենից: Ամէն: Զարմանում եմ, 5, 6
որ այդպէս շուք լքում էք նրան, ով Քրիստոսի շնորհով կան-
չեց ձեզ եւ դառնում էք դէպի ուրիշ աւեպարան. բայց ուրիշ 7
աւեպարան չկայ. կան ոմանք, որ խռովութիւն են սերմանում
ձեր մէջ եւ ուզում են շուք րալ Քրիստոսի Աւեպարանը: Եթէ 8
նոյնիսկ մենք կամ երկնքից մի հրեշքակ աւեպարանի ձեզ ա-
ւելին, քան այն, որ մենք աւեպարանեցինք ձեզ, նզովեալ լինի:
Ինչպէս աւելի առաջ էլ ասացինք, հիմա էլ դարձեալ ասում եմ. 9
«Եթէ մէկն աւեպարանի ձեզ աւելին, քան ինչ որ դուք ընդունե-
ցիք, նզովեալ լինի»: Արդ, մարդկա՛նց եմ ձգքում հաճոյացնել, 10
թէ՛ Աստծուն. կամ մարդկանց հաճելի լինել եմ ուզում: Ե-
թէ ջանայի մարդկանց հաճելի լինել, ապա Քրիստոսին ծառայ
չէի լինի: Յայքնում եմ ձեզ, եղբայրներ, թէ այն Աւեպարանը, 11
որ ես ձեզ աւեպարանեցի, մարդկային Աւեպարան չէ. քանզի 12
ես մարդուց չառայ այն, ոչ էլ որեւէ մէկից սովորեցի, այլ՝ Յի-
սուս Քրիստոսի մի յայքնութիւնից. արդարեւ, դուք լսած կը 13
լինէք հրեութեան մէջ եղածս ժամանակ երբեմնի իմ ընթացքի
մասին, թէ ինչքա՛ն էի հալածում Աստծու եկեղեցին եւ քան-
դում էի այն. եւ հրեութեան մէջ աւելի՛ առաջ էի գնացել, քան 14
իմ շար հասակակիցները, որոնք իմ սերնդից էին. շար աւելի
նախանձախնդիր էի իմ հայրենի աւանդութիւններին: Բայց, 15
երբ կամեցաւ Աստուած (նա ընքրել էր ինձ իմ մօր որովայ-
նից եւ կոչեց իր շնորհների միջոցով) յայքնել ինձանով իր 16
Որդուն, որպէսզի աւեպարանեմ նրան հեթանոսների մէջ, այն
ժամանակ, իսկոյն, ոչ մէկի խորհրդին չդիմեցի, ոչ էլ Երուսա- 17
ղէմ բարձրացայ նրանց մօք, որ ինձնից առաջ առաքեալներ
էին, այլ գնացի Արաքիա եւ վերադարձայ Դամասկոս: Ապա, 18

երեք փարի յեփոյ, ելայ Երուսաղէմ՝ փեսնելու Պեպրոսին եւ
 19 փասնհինգ օր նրա մօր մնացի: Առաքեալներից ոչ ոքի չփե-
 20 սայ, բացի Յակոբոսից՝ Տիրոջ եղբորից: Եւ ինչ որ գրում են
 21 ձեզ, – ահա՛նասիկ Աստծու առաջ են ասում, – չեն ստում: Ապա
 22 եկայ Ասորիք եւ Կիլիկիայի կողմերը. եւ ես անձնապէս անձա-
 23 լինելով, դարձել էին ի Քրիստոս. բայց լսած էին, թէ՝ «Նա, որ
 մեզ այն ժամանակ հալածում էր, այժմ քարոզում է այն հաւա-
 24 քը, որը մի ժամանակ քանդում էր»: Եւ ինձնով փառաւորում
 էին Աստծուն:

2 Այնուհետեւ, փասնչորս փարի յեփոյ, նորից ելայ Երուսա-
 2 ղէմ Բառնաբասի հետ՝ ինձ հետ վերցնելով նաեւ Տիպոսին: Եւ
 այնպեղ ելայ ինձ պարահաձ մի յայտնութեան հետեւանքով.
 եւ նրանց ներկայացրի այն Աւեփարանը, որը քարոզում էի հե-
 թանոսների մէջ մասնաւորապէս նրանց, որոնք երեւելիներ էին
 համարում, այն մտածումով, որ մի գուցէ իմ ընթացքը ի գուր է
 3 եղել եւ կամ ի գուր է: Եւ Տիպոսն իսկ, որ ինձ հետ էր, թէւ հե-
 թանոս, չպարպաւորուեց թափափուել՝ հակառակ ներս սպրդած
 4 սուր եղբայրներին. նրանք սպրդել մտել էին՝ լրտեսելու մեր
 այն ազապութիւնը, որ ունենք Քրիստոս Յիսուսով, որպէսզի
 5 մեզ ծառայ դարձնեն. նոյնիսկ, ժամանակաւորապէս, չանսա-
 ցինք հնազանդուել նրանց, որպէսզի Աւեփարանի ճշմարտու-
 6 թիւնը հաստատ մնայ ձեր մէջ: Ինչ վերաբերում է երեւելինե-
 րին (թէ նրանք երբեւիցէ մի բան եղել են, իմ հոգը չէ, քանզի
 Աստուած մարդկանց աշառութիւն չի անում), այդ երեւելիները
 7 նման որեւէ բան չիմացրին ինձ: Այլ, դրան հակառակ, երբ
 փեսան, թէ հեթանոսների աւեփարանն ինձ է վստահուած, ինչ-
 8 պէս Պեպրոսին՝ հրեաների աւեփարանը (որովհետեւ նա, որ
 Պեպրոսին յաջողեցրեց առաքելութիւն հրեաների մէջ, ինձ էլ
 9 յաջողեցրեց առաքելութիւն հեթանոսների մէջ), երբ Յակոբո-
 սը, Կեփասը եւ Յովհաննէսը, որոնք սիւներ էին համարում,
 իմացան այն շնորհների մասին, որ փրկուած էին ինձ, հաւա-
 նութեան ձեռք մեկնեցին ինձ եւ Բառնաբասին, որպէսզի մենք
 10 գնանք հեթանոսների մէջ, իսկ իրենք՝ հրեաների մէջ. մի-
 այն թէ նրանք խնդրեցին, որ յիշենք աղքատներին. եւ ես հոգ
 11 փարայ այդ նոյն բանն անելու: Եւ երբ Կեփասն Ամփիոք ե-
 կաւ, ընդդիմացայ նրան, որովհետեւ մեղադրելի ընթացքի մէջ

էր. քանզի, մինչ Յակոբոսի շրջանակից ոմանք դեռ չէին ե- 12
կել, նա հեթանոսների հետ էր ուրում անխափր, իսկ երբ եկան,
բաժանուեց եւ մի կողմ քաշուեց՝ վախենալով թլփապութեան
կողմնակիցներից: Եւ ուրիշ հրեաներ էլ կեղծաւորութիւն ա- 13
րեցին նրա հետ. մինչեւ իսկ Բառնաբասը ներքաշուեց նրանց
կեղծաւորութեան մէջ: Իսկ երբ Կեսայ, որ ուղիղ չէն ընթանում 14
Աւետարանի ճշմարտութեամբ, բոլորի առաջ Կեփասին ասա-
ցի. «Եթէ դու, որ հրեայ ես, հեթանոսի նման ես ապրում եւ
ոչ հրեայի նման, ինչո՞ւ ես սքիսում հեթանոսներին, որ հրեա- 15
յի նման լինեն»: Իսկ մենք, որ իսկական հրեաներ ենք եւ ոչ
թէ այդ հեթանոս մեղաւորներից, գիտենք, որ մարդ չի արդա- 16
րանայ օրէնքի գործերով, այլ միայն՝ Յիսուս Քրիստոսի հա-
ւաքով. եւ մենք հաւաքացիք Քրիստոս Յիսուսին, որպէսզի
արդարանաք Քրիստոսի հաւաքով եւ ո՛չ թէ օրէնքի գործե- 17
րով. քանի որ ոչ մի մարդկային էակ չի արդարացուելու օրէնքի
գործերով: Իսկ եթէ Քրիստոսով արդարանալ ուզելով՝ մեղա- 18
ւոր գրնուեցիք, ապա ուրեմն Քրիստոս մեղքի՞ն ծառայեց. քան
լիցի. որովհետեւ, եթէ ինչ որ ես քանդեցի, նոյնը վերստին շի- 19
նեմ, ապա ինքս ապացուցած կը լինեմ, որ մեղաւոր եմ. քանի
որ ես օրէնքի Կրակ մեռայ օրէնքի համար, որպէսզի ապրեմ 20
Աստուծո համար: Քրիստոսի հետ խաչը ելայ. կենդանի եմ այ-
սուհետեւ. բայց ոչ թէ ես, այլ իմ մէջ ապրում է Քրիստոս: Իսկ
հիմա որ կենդանի եմ մարմնով, Աստուծո Որդու հաւաքով եմ
ապրում, որ սիրեց ինձ եւ իրեն մահուան մարմնեց ինձ համար: 21
Եւ ես Աստուծո շնորհը չեմ անարգում, քանի որ, եթէ արդարու-
թիւնը օրէնքից է, ապա Քրիստոս ի զուր մեռաւ:

Ո՛վ անմիտ գաղապացիներ, ո՛վ հրապուրեց ձեզ, որոնց աչ- 3
քերի առաջ Յիսուս Քրիստոս նկարագրուեց խաչը ելած: Այս 2
քանն եմ միայն ուզում իմանալ ձեզնից. օրէնքի գործերով
Նոզին ընդունեցիք, թէ՛ հաւաքի քարոզութեամբ: Այդչափ 3
անմիտ էք. սկսեցիք հոգով, իսկ հիմա մարմնով էք վերջաց-
նում: Եւ այդքան փորձութիւններ ի գո՞ր անցան ձեր գլխով, - 4
եթէ անշուշտ ի զուր էին: Իսկ արդ, նա, որ Նոզին բաշխեց ձեզ 5
եւ զօրութիւններ գործեց ձեր մէջ, օրէնքի գործերով էր, թէ՛ հա-
ւաքի քարոզութեամբ: Այսպէս՝ «Աբրահամը հաւաքաց Աստ- 6
ծուն, եւ այդ նրան համարուեց որպէս արդարութիւն»: Գիտէ՞ք 7
արդեօք, որ Աբրահամի որդիները նրանք են, որոնք այդ հա-

8 ւարից են: Սուրբ Գիրքը կանխապեսում էր, թե Աստուած հե-
թանոսներին հաւա՛րով է արդարացնելու. նախապէս խոստա-
ցաւ Աբրահամին, թէ՛ «Բոլոր ազգերը քեզնով են օրհնուելու»:
9 Այսպէս ուրեմն, նրանք, որ հաւարից են, օրհնում են հաւա-
10 րացեալ Աբրահամի հետ: Նրանք, որ օրէնքի գործադրողներն
են, անէծքի փակ են, քանզի գրուած է, թէ՛ «Անիծեալ է ամէն
մարդ, որ օրէնքի գրքում եղած բոլոր գրուածները չի պահում
11 եւ չի գործադրում»: Որ օրէնքով ոչ ոք չի արդարանայ Աստ-
ծու առաջ, այդ քաջ յայտնի է, որովհետեւ՝ «Արդարը, – ասում
12 է, – հաւարով է ապրելու»: Իսկ օրէնքը հաւարից չէ. բայց
13 ով կարարի այն, նրանով կ’ապրի: Քրիստոս մեզ վերստին
զնեց օրէնքի անէծքից՝ անէծք դառնալով մեզ համար (որով-
հետեւ գրուած է, թէ՛ «Անիծեալ է այն մարդը, որը կախուած է
14 փայտից»), որպէսզի Աբրահամի օրհնութիւնը Քրիստոս Յի-
սուսով գայ հեթանոսների վրայ, եւ որպէսզի Սուրբ Նոգու խոս-
15 քումը մենք ընդունենք հաւարով: Եղբայրներ, մարդկայնօրէն
եմ ասում. նոյնիսկ մարդկանց հասարաքած կրակը ոչ ոք չի կա-
16 րող խափանել եւ ոչ էլ նրա վրայ մի այլ բան աւելացնել: Արդ,
խոսքումը Աբրահամին արուեց եւ նրա շառաւիղին. չի ասում՝
շառաւիղներին, չակնարկելու համար շաբերին, այլ ակնարկում
է մէկին՝ «Եւ քո զաւակին», որ Քրիստոսն է: Ահա՛ թէ ինչ եմ
17 ասում. այն կրակը, որ նախապէս հասարաքուել էր Աստծու
կողմից Քրիստոսով, դրանից չորս հարիւր երեսուն փարի յետոյ
դրուած օրէնքը չի կարող խախտել, որպէսզի չխափանուի խոս-
18 քումը: Եթէ ժառանգութիւնը օրէնքից է, ապա այլեւս խոսքու-
մից չէ. բայց Աստուած Աբրահամին խոսքումով շնորհեց այն:
19 Իսկ արդ, ինչի՞ համար է օրէնքը. օրէնքը փրուեց յանցանքնե-
րի պարճառով, մինչեւ որ գար այն զաւակը, որին եղած խոս-
20 քումը հրեշտակների կողմից փրուեց միջնորդի միջոցով: Իսկ
միջնորդը ենթադրում է երկու կողմ, մինչդեռ Աստուած մէկ է:
21 Եւ արդ, օրէնքը Աստծու խոսքումներին հակառա՛կ է. քան լիցի.
որովհետեւ, եթէ օրէնքը, որ փրուած է, կարող լինէր կեանք փալ,
22 ապա հասարաքապէս արդարութիւնը օրէնքից կը լինէր: Բայց
Սուրբ Գիրքը ամէն ինչ դրեց մեղքի փակ, որպէսզի խոսքումը
23 Յիսուս Քրիստոսի հաւարով փրուի հաւարացողներին: Քա-
նի դեռ հաւարը չէր եկել, օրէնքի փակ փակուած էինք մնում՝
սպասելով գալիք այն հաւարին, որ յայտնուելու էր մեր մէջ:

Այսպես՝ օրենքը դաստիարակ եղաւ՝ մեզ Քրիստոս Յիսուսին 24
բերելու, որպէսզի հաւատով արդարանանք: Իսկ երբ հաւա- 25
պը եկաւ, էլ դաստիարակի ձեռքի փակ չենք. քանզի բոլորդ 26
էլ Աստծու որդիներ էք հաւատով ի Յիսուս Քրիստոս: Դուք 27
բոլորդ, որ ի Քրիստոս մկրտուեցիք, Քրիստոսով զգեստաւո-
րուեցիք. ուրեմն խորութիւն չկայ ո՛չ հրեայի եւ ո՛չ հեթանո- 28
սի, ո՛չ ծառայի եւ ո՛չ ազգաբի, ո՛չ արուի եւ ո՛չ էգի. որովհետեւ
դուք ամենքդ մէկ էք ի Քրիստոս Յիսուս: Իսկ եթէ դուք Քրիս- 29
տոսինն էք, ուրեմն Աբրահամի սերունդ էք, ժառանգներ՝ ըստ
խոստման:

Այս բանն եմ ասում. որքան ժամանակ որ ժառանգը երեխայ 4
է, աւելին չէ, քան ծառան, թէպէտեւ ամէն ինչի փեր է: Բայց նա 2
խնամակալների եւ վերակացուների ձեռքի փակ է մինչեւ հօր
սահմանած ժամանակը: Նոյնպէս եւ մենք. մինչ երեխայ էինք, 3
բնութեան փարերային ուժերին էինք ծառայում: Իսկ երբ ժա- 4
մանակը իր լրումին հասաւ, Աստուած ուղարկեց իր Որդուն,
որը ծնուեց կնոջից եւ մտաւ օրենքի փակ՝ փրկելու համար 5
նրանց, որ օրենքի փակ էին, որպէսզի մենք որդեգրութիւն ըն-
դունենք: Եւ որովհետեւ դուք որդիներ էք, Աստուած մեր սրտե- 6
րի մէջ ուղարկեց իր Որդու Նոգին, որ աղաղակում է՝ Աբբա,
Հայր: Ուստի, ծառայ չես, այլ՝ որդի, եւ եթէ որդի ես, ապա 7
եւ՝ ժառանգ Աստծու: Այն ժամանակ, մինչ Աստծուն չէիք ճա- 8
նաչում, ծառայում էիք նրանց, որոնք ի բնէ աստուածներ չե-
ին. իսկ այժմ որ ճանաչեցիք Աստծուն, մանաւանդ որ Աս- 9
տուած էլ ճանաչեց ձեզ, ինչպէ՛ն էք վերադառնում նորից դէպի
փկար ու խեղճ փարերային ուժերը, որոնց, նորից, ուզում էք 10
ձեզ գերի դարձնել: Պահում էք յափուկ օրեր, ամիսներ, ե-
ղանակներ եւ փարիներ: Վախենում եմ, որ մի գուցէ ի գուր 11
եմ աշխատել ձեզ համար: Եղէք՝ ինչպէս ես, քանզի ես էլ ձեզ 12
նման եղայ, եղբայրներ, աղաչում եմ ձեզ. դուք ինձ ոչ մի վնաս
չէք փուել: Դուք գիտէք, որ փկար մարմնով աւետարանեցի 13
ձեզ առաջին անգամ, եւ չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք այն 14
փորձութիւնները, որ կրում էի իմ մարմնի վրայ. այլ իբրեւ Աստ-
ծու հրեշտակ ընդունեցիք ինձ, իբրեւ Քրիստոս Յիսուս: Իսկ 15
արդ, ո՞ր է ձեր երանութիւնը: Վկայում եմ ձեզ. եթէ հնար լինէր,
ձեր աչքերը կը հանէիք ու կը փայլէք ինձ: Հիմա ինչո՞ւ թշնամի 16
դարձայ ձեզ, որ ճիշդը խօսեցի: Նրանք բարի դիտաւորու- 17

թեամբ չէ, որ հեփաքըքրում են ձեզանով, այլ ուզում են արգելք լինել ձեզ, որպէսզի նախանձախնդիր լինէք իրե՛նց համար: 18 Բայց լաւ է միշտ նախանձախնդիր լինել բարի բաներին եւ ոչ 19 թէ միայն այն ժամանակ, երբ ձեր մէջ եմ, որդեակներս, դուք, որոնց համար վերստին երկունքի մէջ եմ, մինչեւ որ Քրիստոս 20 կերպարանուի ձեր մէջ: Կ'ուզենայի այժմ լինել ձեզ մօտ եւ փոխել իմ խօսելու ձեւը, որովհետեւ քարակոյսի մէջ եմ ձեզ 21 համար: Ասացէ՛ք ինձ, դուք, որ ուզում էք լինել օրէնքի փակ, 22 օրէնքը չէ՞ք կարդացել. որովհետեւ գրուած է, թէ՛ «Աքրահամը երկու որդի ունէր, մէկը՝ ծնուած աղախնից եւ մէկը՝ ազապ կնո՛- 23 ջից»: Բայց նա, որ աղախնից էր, մարմնական ծնունդ էր, իսկ 24 նա, որ ազապ կնոջից էր, ծնուել էր խոստման համաձայն: Սա այլաբանութիւն է, որովհետեւ սրանք երկու կրակարաններն են. մէկը՝ Սինա լեռից՝ ծնուած ծառայութեան համար. դա 25 Նազարն է. քանզի Նազարը Սինա լեռն է Արաքիայում եւ հա՛մապարասխանում է ներկայ Երուսաղէմին, որ իր որդիներով 26 հանդերձ ծառայ է: Իսկ Վերին Երուսաղէմը, որը մեր բոլորի 27, 28 մայրն է, ազապ է. որովհետեւ գրուած է. Արդ, մենք, եղբայր- 29 ներ, խոստման որդիներ ենք, Իսահակի նման: Եւ ինչպէս այն ժամանակ նա, որ մարմնական ծնունդ էր, հալածում էր նրան, 30 որ ըստ հոգու էր ծնուել, այդպէս է եւ այժմ: Եւ ի՛նչ է ասում Գիրքը. «Նեռո՛ վանիր այդ աղախնուն եւ դրա որդուն, որպէս- 31 զի այդ աղախնի որդին ազապի որդուն ժառանգակից չլինի»: Դրա համար, եղբայրներ, աղախնի որդիներ չենք, այլ՝ ազապի, այն ազապութեամբ, որով Քրիստոս մեզ ազապ դարձրեց:

5 Ուրեմն, պի՛նդ կացէք եւ վերստին ծառայութեան լծի փակ 2 մի՛ մըրէք: Ահա՛նասիկ ես՝ Պօղոսը, ձեզ ասում եմ, որ, ե- 3 թէ թլփապուէք, Քրիստոս ձեզ ոչնչով չի օգնի: Վկայում եմ թլփապուող ամէն մարդու, որ պարտաւոր է ամբողջ օրէնքը 4 կարարել: Դուք, որ օրէնքով էք արդարանում, Քրիստոսից 5 կտրուած էք, շնորհից ընկած. որովհետեւ մենք Նոգու միջոցով 6 հաւարից ենք սպասում արդարութեան յոյսը. քանի որ նա, ով միացած է Քրիստոս Յիսուսին, ո՛չ թլփապուած լինելը արժէք ունի եւ ո՛չ անթլփապ լինելը, այլ՝ հաւարը, որ սիրով է գործում: 7 Լաւ էր ձեր ընթացքը, ո՞վ ձեզ կասեցրեց, որ չհնազանդուէք 8 ճշմարտութեանը: Այս թելադրանքը նրանից չէ, ով ձեզ կան- 9, 10 չում է: Մի փոքր թթխմոր խմորում է ամբողջ զանգուածը: Իսկ

ես վստահ եմ ձեր վրայ Տիրոջով, թե ուրիշ կերպ չէք խորհում. եւ
 ով ձեր միտքը խռովում է, դապաստան կը կրի՝ ո՛վ էլ լինի: Իսկ 11
 ես, եղբայրներ, եթե թլփափութիւն էի քարոզում, ինչո՞ւ եմ դեռ
 հալածում: Ապա ուրեմն խաչի գայթակղութիւնը խափանուած
 է: Երանի՛ թե արմափախիլ լինէին նրանք, որ ձեր միտքը խռո- 12
 վում են: Եղբայրներ, դուք կոչուած էք ազափութեան. միայն 13
 թե ձեր ազափութիւնը սոսկ մարմնի ցանկութիւնների համար
 չլինի, այլ սիրով ծառայեցէք միմեանց. որովհետեւ ամբողջ 14
 օրէնքը այս մէկ խօսքի մէջ է ամփոփում. «Պիտի սիրես քո
 ընկերոջը, ինչպէս՝ ինքդ քեզ»: Իսկ եթե միմեանց խածոյք 15
 եւ յօշոյք, զգոյշ եղէք, գուցէ թե միմեանց ոչնչացնէք: Բայց 16
 ասում եմ ձեզ. Նոգով ընթացէք եւ մարմնի ցանկութիւնը մի՛
 կափարէք, քանի որ մարմինը Նոգու հակառակն է ցանկա- 17
 նում, իսկ Նոգին՝ մարմնի հակառակը: Եւ քանի որ սրանք մի-
 մեանց հակառակ են, մի՛ արէք այն, ինչ ուզում էք: Իսկ ե- 18
 թե Նոգով էք առաջնորդում, ապա օրէնքի փակ չէք. որովհե- 19
 տեւ մարմնի գործերը յայտնի են. այսինքն՝ շնութիւն, պոռն-
 կութիւն, պղծութիւն, վաւաշոյութիւն, կռապաշոյութիւն, կա- 20
 խարդութիւն, թշնամութիւն, կռիւ, նախանձ, բարկութիւն, հա-
 կառակութիւններ, երկպառակութիւններ, բաժանումներ, չար 21
 նախանձ, սպանութիւններ, հարբեցողութիւններ, անառակու-
 թիւններ եւ սրանց նման ուրիշ բաներ: Այժմ ասում եմ ձեզ,
 ինչպէս որ առաջուց էլ ասում էի, թե նրանք, որ այսպիսի բա- 22
 ներ են գործում, Աստու արքայութիւնը չեն ժառանգելու: Իսկ 23
 Նոգու պտուղն այս է՝ սէր, խնդութիւն, խաղաղութիւն, համ-
 բերութիւն, քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւաքարմութիւն, հե- 24
 զութիւն, ժուժկալութիւն. այսպիսի բաներին օրէնք չկայ: Իսկ 25
 նրանք, որ քրիստոսեաններ են, խաչն են հանում իրենց մար-
 մինները՝ կրքերով եւ ցանկութիւններով հանդերձ: Եթե ապ- 26
 րում ենք Նոգով, ըստ Նոգու էլ ընթանանք: Եւ սնապարծ
 չլինենք՝ միմեանց գրգռելով եւ միմեանց նախանձելով:

Եղբայրներ, եթե ձեզնից մէկը ինչ-որ յանցանքի մէջ բռնուի 6
 յանկարծ, դուք, որ հոգեւոր էք, վերահասփարէք նրան հեզու-
 թեան ոգով. զգոյշ եղէք ինքներդ ձեր նկատմամբ, որպէսզի
 դուք էլ փորձութեան չենթարկուէք: Միմեանց բեռը կրեցէք եւ 2
 այդպիսով կափարեցէք Քրիստոսի օրէնքը: Եթե մէկը կար- 3
 ծում է, թե ինքը մի բան է, եւ սակայն չէ, ինքն իրեն է խաբում:

4 Թող իւրաքանչիւր ոք կշռադատի իր գործը եւ ապա՝ ինքն իր
վրայ միայն պարծենայ եւ ոչ թէ ընկերոջ հետ համեմատուելով.
5, 6 որովհետեւ իւրաքանչիւր ոք իր բեռն է կրելու: Աշակերպը թող
7 մասնակից անի ուսուցչին բոլոր բարի բաներում: Չխաբուէք.
8 Աստուած չի ծաղրում, որովհետեւ, ինչ որ մարդս սերմանում
է, նոյնը եւ կը հնձի. ով սերմանում է իր մարմնի համար, այդ
մարմնից էլ կը հնձի ապականութիւն. իսկ ով Նոգու համար է
9 սերմանում, այդ Նոգուց էլ կը հնձի յաիպենական կեանք: Իսկ
բարին գործելուց չճանձրանաք, որովհետեւ յարմար ժամանա-
10 կին պիտի հնձենք, եթէ չջուլանանք: Ահա թէ ինչու, քանի դեռ
ժամանակ կայ, բարին գործենք բոլորի հանդէպ, մանաւանդ
11 հաւարի մէջ մեր հարազատների հանդէպ: Տեսէք, թէ ինչպիսի՛
12 գրերով գրեցի ձեզ իմ այս ձեռքով. որովհետեւ նրանք, որ
ցանկանում են ըստ մարմնի լաւ մարդ երեւալ, նրա՛նք են սրի-
պում ձեզ, որ թլփապուէք: Միայն թէ Քրիստոսի խաչի յետեւից
13 չզնան. քանզի նրանք, որ թլփապուած են, օրէնքը չեն պահում,
բայց ուզում են, որ դուք թլփապուէք, որպէսզի ձեր մարմնով
14 պարծենան: Սակայն քան լիցի, որ ես պարծենամ այլ բանով,
քան միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խաչով, որով աշխարհը
15 խաչուած է ինձ համար, ես էլ՝ աշխարհի համար. որովհե-
տեւ Յիսուս Քրիստոսով ո՛չ թլփապութիւնն է մի բան եւ ո՛չ էլ՝
16 անթլփապութիւնը, այլ՝ նոր արարած լինելը: Եւ թող խաղա-
ղութիւն ու ողորմութիւն լինի բոլոր նրանց վրայ, որ ապրում են
այս կանոնի համաձայն, ինչպէս նաեւ Աստծու Իսրայէլի վրայ:
17 Այսուհետեւ թող ոչ ոք ինձ նեղութիւն չբայ, որովհետեւ ես իմ
18 մարմնի մէջ եմ կրում Քրիստոսի չարչարանքները: Եղբայր-
ներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհը թող ձեր հոգու հետ
լինի: Ամէն:

Եփեսացիներ

Պօղոսը՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծո կամքով, 1
Եփեսոսում եղած սրբերին եւ հաւաքացեալներին ի Քրիս- 2
տոս. շնորհ ձեզ եւ խաղաղութիւն մեր Նայր Աստուծոց եւ 3
Տէր Յիսուս Քրիստոսից: Օրհնեալ է Աստուած եւ մեր Տէր 3
Յիսուս Քրիստոսի Նայրը, որ օրհնեց մեզ ի Քրիստոս ամե- 4
նայն հոգեւոր օրհնութեամբ, երկնային աշխարհում. նա ընդ- 4
րեց մեզ Քրիստոսի միջոցով նախքան աշխարհի արարումը,
որպէսզի մենք սուրբ եւ անարար լինենք նրա առաջ սիրով:
Նախասահմանեց մեզ որդեգրութեան Յիսուս Քրիստոսի մի- 5
ջոցով, ըստ իր կամքի հաճութեան: Գովենք նրան այն փառքի 6
համար, որով երջանկացրեց մեզ իր Սիրելիով: Նրանով է, որ 7
ունենք փրկութիւն, նրա արեան միջոցով՝ մեղքերի թողութիւն,
ըստ իր շնորհի մեծութեան չափի, որ եւ առաքացաւ մեր մէջ 8
ամենայն իմաստութեամբ եւ գիտութեամբ: Ճանաչեցրեց մեզ, 9
ինչպէս հաճելի էր իրեն, իր կամքի խորհուրդները. նա դրանք
նախապէս սահմանած էր Նրանով, որպէսզի, ժամանակնե- 10
րի լրումին, ինչ որ երկնքում է եւ ինչ որ երկրի վրայ, ամէն
ինչ Քրիստոսով բովանդակուի: Նրանով է, որ ժառանգեցինք 11
մեզ վիճակուած բաժինը, ըստ առաջադրութեան Աստուծո, որ
ամէն ինչ յաջողեցնում է իր կամքի խորհուրդների համաձայն.
մենք՝ նախապէս Քրիստոսին յուսացողներս, նախասահմանու- 12
ած եղանք գովելու նրա փառքը: Նրանով է, որ դուք էլ լսե- 13
ցիք ճշմարտութեան խօսքը՝ ձեր փրկութեան Աւերարանը, ո-
րին հաւաքալով կնքուեցիք խոստացուած Սուրբ Նոգով, որ 14
մեր ժառանգութեան առհաւարչեան է մինչեւ այն օրը, երբ կա-
րարելապէս կը փրկանանք փրկութեանը՝ ի գովութիւն նրա
փառքի: Ուստի ես էլ, երբ լսեցի ձեր հաւարի մասին, որ ունէք 15
ի Տէր Յիսուս, եւ սիրոյ մասին, որ ունէք բոլոր սրբերի հանդէպ,
չեմ դադարում գոհութիւն յայտնել ձեզ համար՝ յիշելով ձեզ իմ 16
աղօթքներում, որպէսզի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստու- 17
ածը՝ Նայրը փառքի, ձեզ քայ իմաստութեան եւ յայտնութեան
հոգի իրեն ճանաչելու համար: Նա լուսաւոր պիտի դարձնի 18
ձեր սրտի աչքերը, որպէսզի մենք հասկանանք, թէ ի՛նչ է նրա
կոչման յոյսը, ի՛նչ է նրա ժառանգութեան փառքի մեծութիւնը

19 սրբերի մէջ եւ ի՛նչ է նրա զօրութեան գերազանց մեծութիւնը:
 20 Նա իր ամենակարող զօրութիւնը ցոյց փուեց Քրիստոսով,
 երբ նրան յարութիւն փուեց մեռելներից եւ նստեցրեց իր
 21 աջ կողմում, երկնքի մէջ՝ ամէն իշխանութեան, պետութեան,
 զօրութեան ու փերութեան վրայ, այլեւ ամէն անուան վրայ, որ
 փրութւն է ոչ միայն այս աշխարհում, այլ նաեւ հանդերձեալում:
 22 Նա ամէն ինչ հնազանդեցրեց Յիսուսի ուրբերի փակ եւ նրան
 23 հաստատեց, իբրեւ գլուխ եկեղեցու, բոլոր բաների վրայ, եկեղեցի,
 որ նրա մարմինն է, լրումը նրա, ով ամէն ինչ լցնում է
 ամէն բանի մէջ:

2 Եւ դուք մեռած էիք ձեր մեղքերի ու յանցանքների մէջ,
 2 որոնցում մի ժամանակ ընթանում էիք ըստ այս աշխարհի սովորութեան՝
 հնազանդուելով օդում փրորող իշխանի այն ոգուն, որ այժմ
 3 ներգործում է ապստամբող մարդկանց մէջ: Նրանց թում եւ
 մենք բոլորս մի ժամանակ ապրում էինք մեր մարմնի կրքերով
 եւ կատարում մարմնի ու մտքի ցանկութիւնները. եւ իսկապէս
 4 Աստուծոյ բարկութեան արժանի մարդիկ էինք ուրիշների նման:
 Բայց Աստուծոյ, որ առաք է ողորմութեամբ, իր մեծ սիրով,
 5 որով սիրեց մեզ, մինչ մեռած էինք մեր մեղքերի մէջ, մեզ
 կենդանացրեց Քրիստոսով (որովհետեւ շնորհով փրկուեցինք):
 6 Նրա հետ յարութիւն փուեց մեզ եւ նրա հետ նստեցրեց
 7 երկնքում Քրիստոս Յիսուսով, որպէսզի գալիք բոլոր դարերում
 ցոյց փայ իր շնորհի անչափելի մեծութիւնը մեր նկատմամբ՝
 8 քաղցրութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս. որովհետեւ Աստուծոյ
 9 շնորհով փրկուածներ էք հաւաքի միջոցով. եւ այս ձեզնից
 10 չէ, այլ պարգէն է Աստուծոյ, ոչ էլ ձեր գործերից է, որպէսզի
 11 ոչ ոք չպարծենայ. որովհետեւ նրա արարածներն ենք՝ Քրիստոս
 Յիսուսով ստեղծուածներ բարի գործերի համար, որոնց համար
 12 էլ Աստուծոյ առաջուց պարտաստեց մեզ, որպէսզի դրանք
 կատարենք: Ուստի եւ՝ դուք յիշեցէք, որ մի ժամանակ
 13 հեթանոսներ էիք մարմնով, այսինքն՝ անթլփաք էիք (այդպէս
 էիք կոչում մարմնի վրայ ձեռքով կատարուած թլփաքութիւն
 14 չունենալու պարճառով), քանի որ այն ժամանակ առանց
 Քրիստոսի էիք եւ հեռացած Իսրայէլի քաղաքացիութիւնից, օտարացած
 խոսքման ուխտերից եւ ոչ մի յոյս չունէիք ու առանց
 Աստուծոյ էիք աշխարհում: Իսկ այժմ, Յիսուս Քրիստոսի միջոցով,
 դուք, որ մի ժամանակ հեռացած էիք, մերձաւորներ եղաք

Քրիստոսի արեամբ, որովհետեւ նա է մեր խաղաղութիւնը, նա, որ երկուսը մէկ դարձրեց. քանդեց իր մարմնի մէջ միջնորմը՝ թշնամութիւնը, եւ հրամաններով քրուած պապուիրանների օրէնքը ջնջեց, որպէսզի իրենով երկուսին դարձնի մի նոր մարդ եւ խաղաղութիւն հաստատի ու իր խաչով հաշտեցնի երկուսին մէկ մարմնի մէջ Աստծու հետ. քանզի թշնամութիւնն սպանեց իր խաչով: Եւ եկաւ խաղաղութիւն աւերարանեց ձեզ՝ հեռու եղողներին, եւ խաղաղութիւն՝ մօտ եղողներին. որովհետեւ նրանով է, որ երկուսս էլ արքայութիւն ունենք մերձեցնալու Տօրը մէկ Տոգով: Ապա ուրեմն, օտար եւ պանդուխտ չէք, այլ՝ համաքաղաքացի սրբերին եւ ընդամենի՝ Աստծուն, կառուցուած առաքելների եւ մարգարէների հիմքի վրայ, որի անկիւնաքարը Քրիստոս Յիսուսն է: Նրա վրայ ներդաշնակութեամբ հաստատուած ամբողջ կառոյցը Տիրոջով վերաճում է մի սուրբ փաճարի, որի մէջ դուք էլ նրա հետ կառուցուում էք որպէս բնակարան Աստծու՝ Սուրբ Տոգու միջոցով:

Ահա թէ ինչու եւ՝ Պօղոսը, ձեզ՝ հեթանոսներիդ համար Յիսուս Քրիստոսի բանարկեալն եմ: Թերեւս դուք լսած լինէք Աստծու շնորհի քննութեան մասին, որ քրուեց ինձ ձեզ համար. որովհետեւ յայտնութեամբ ցոյց քրուեց ինձ խորհուրդը, ինչպէս աւելի վերեւ գրեցի ձեզ համառօտակի, որպէսզի կարող լինէք ընթերցել եւ քննել իմ իմացութիւնը Քրիստոսի խորհրդի մէջ, խորհուրդ, որ այլ սերունդների մարդկանց որդիներին ցոյց չքրուեց, ինչպէս այժմ այն յայտնուեց իր սուրբ առաքելներին եւ մարգարէներին Սուրբ Տոգու միջոցով, որպէսզի հեթանոսները Քրիստոս Յիսուսի միջոցով ժառանգակից, նոյն մարմնի անդամ եւ նրա խոստմանը հաղորդակից լինեն Աւերարանով: Եւ այդ Աւերարանին ես սպասաւոր եղայ ըստ Աստծու շնորհի այն պարգեւների, որ քրուեցին ինձ նրա զօրութեան ներգործութեամբ (եւ, որ յեփինն եմ բոլոր սրբերի, ինձ քրուեց այս շնորհը)՝ աւերարանելու հեթանոսներին Քրիստոսի անքնին մեծութիւնը եւ բոլորին լուսաւորելու, որպէսզի գիտենան, թէ ինչ է այն խորհրդի քննութիւնը, որ ծածկուած էր ի յաւիտենից Աստծու մօտ, որ ստեղծեց ամէն ինչ, որպէսզի եկեղեցու միջոցով յայտնի լինի այժմ երկնային իշխանութիւններին եւ պետութիւններին Աստծու բազմապարկ իմաստութիւնը, նրա յաւիտենական նախասահման

նութեան համաձայն, որ նա իրագործեց Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 12 միջոցով: Մենք էլ համարձակութիւն եւ արքօնութիւն ունենք
 մերձենալու Աստծուն այն վստահութեամբ, որ ունենք Յիսուս
 13 Քրիստոսին հաւաքալով: Ուստի աղաչում եմ, որ չընկճուէք
 ձեզ համար մեր կրած նեղութիւնների պարճառով, նեղութիւն-
 14 ներ, որ մեր փառքն են: Ահա թէ ինչու ծնկի եմ գալիս մեր
 15 Տէր Յիսուս Քրիստոսի Նոր առաջ, որից իր անունն է սրա-
 16 նում ամէն ազգապոհմ երկնքում եւ երկրի վրայ, որպէսզի
 դուք, ըստ իր փառքի մեծութեան, իր Նոգու միջոցով զօրու-
 17 թեամբ ամրանաք ներքնապէս. այնպէս որ, ձեր հաւաքի մի-
 ջոցով, Քրիստոս բնակուի ձեր սրբերում, եւ դուք սիրոյ մէջ
 18 արմապատրուած ու հաստատուած լինէք. եւ կարողանաք
 հասկանալ բոլոր սրբերի հետ, թէ ի՞նչ է լայնութիւնը, երկա-
 19 րութիւնը, բարձրութիւնը եւ խորութիւնը, այսինքն՝ ճանաչէք
 Քրիստոսի սէրը, որ գերազանց է, քան ամէն գիտութիւն, որ-
 20 պէսզի լցուէք Աստծու լրիւ ամբողջութեամբ: Ուրեմն, նրան, որ
 կարող է աւելին անել, առաւել առաքութեամբ, քան այն ամէ-
 նը, ինչ մենք խնդրում ենք եւ մրաժում, ըստ այն զօրութեան,
 21 որ գործում է մեր մէջ, – նրան փառք եկեղեցում Քրիստոս Յի-
 սուսով, բոլոր ժամանակներում, յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

4 Արդ, աղաչում եմ ձեզ, ես՝ Տիրոջ համար բանարկուածս,
 որ ընթանաք այնպէս, ինչպէս վայել է այն կոչմանը, որին կո-
 2 չուեցիք. կարարեալ խոնարհութեամբ, հեզութեամբ եւ համ-
 3 բերութեամբ հանդուրժեցէք միմեանց սիրով, ջանացէք պա-
 4 հել հոգու միութիւնը խաղաղութեան կապով. մէկ մարմին եւ
 մէկ հոգի, ինչպէս որ մէկ է ձեր յոյսը, որին Աստուած կոչեց
 5, 6 մեզ: Մէկ Տէր կայ, մէկ հաւաք, մէկ մկրտութիւն, մէկ Աս-
 7 տուած, Նայր բոլորի, որ է բոլորի վրայ, բոլորի հետ եւ մեր
 8 բոլորի մէջ: Բայց մեզմից իւրաքանչիւրին տրուած է շնորհ
 9 ըստ Քրիստոսի պարգեւած չափի. դրա համար էլ ասում է.
 9 «Ելաւ»-ն ի՞նչ է, եթէ ոչ այն, որ իջաւ նախ երկրի սպորին կող-
 10 մը: Նա, որ իջաւ, նոյն ինքն է, որ բարձրացաւ երկինքներից
 11 աւելի վեր, որպէսզի լցնի ամբողջ տիեզերքը: Նա շնորհ տու-
 եց ոմանց լինելու առաքեալներ, ոմանց՝ մարգարէներ, ոմանց՝
 12 աւետարանիչներ, ոմանց՝ հովիւներ եւ ուսուցիչներ՝ հաստա-
 տելու համար սրբերին իրենց պաշտօնի կարարման մէջ, ի շի-
 13 նութիւն Քրիստոսի մարմնի, մինչեւ որ մենք բոլորս հասնենք

հաւարի կարարեալ միութեանն ու Աստծու Որդու ճանաչմանը, կարարեալ մարդու աստիճանին՝ ունենալով ճիշդ Քրիստոսի հասակի չափը: Այնպէս որ, այսուհետեւ ջինեմք երեխաներ, որոնք 14 փարութեամբ ու քշում են վարդապետութեան բոլոր հողմերից, մարդկանց խաբեբայութեամբ, որոնք խորամանկութեամբ, խաբելով մոլորեցնում են. այլ ճշմարտութեամբ ապրելով 15 սիրոյ մէջ, ամէն բան աճեցնենք նրա՛ մէջ, որ գլուխն է՝ Քրիստոս: Նրանից է կախում ամբողջ մարմինը, իրար ամօրէն միացած զանազան յօդերով, այնպէս որ, երբ մարմնի իւրաքանչիւր մասը գործում է ինչպէս որ պէտք է, ամբողջ մարմինը 16 աճում է եւ կառուցում սիրոյ մէջ: Արդ, այս բանն եմ ասում եւ վկայում Տիրոջով. դուք այլեւս ջնթանաք այնպէս, ինչպէս որ այլ հեթանոսներն են ընթանում իրենց մարքի ունայնութեամբ. նրանց մարքերը մթագնուած են, եւ իրենք օքարացած են 18 Աստծու կեանքից՝ իրենց մէջ եղած փգիւրութեան պարճառով, որն իրենց սրբի կոյրութեան հետեւանքն է: Նրանք իրենց 19 յոյսը կորեցին եւ ազահութեամբ անձնապարտ եղան անառակութեան եւ ամէն քնասկ պիղծ գործերի: Բայց դուք այսպէս 20 չսովորեցիք Քրիստոսին. թէպէտեւ լսել էք նրա մասին եւ սովորել նրանից, թէ Յիսուսի մէջ է ճշմարտութիւնը. հեռո՛ւ վա- 22 նեցէք ձեզնից հին մարդուն իր նախկին կենցաղով, այն, որ ապականուած է խաբեպարիի ցանկութիւններով. նորոգուեցէ՛ք 23 ձեր մարքով եւ հոգով ու հագէ՛ք նոր մարդը, որ սրբեղծուած է ըստ Աստծու՝ արդարութեամբ եւ ճշմարիտ սրբութեամբ: Ուս- 25 րբի դէ՛ն գցեցէք սքախօսութիւնը. իւրաքանչիւրը թող իր ընկերոջն ասի ճշմարտութիւնը, որովհետեւ միմեանց անդամներ ենք: Թէ բարկանաք էլ, մեղք մի՛ գործէք. արեգակը ձեր բար- 26 կութեան վրայ թող մայր չմտնի. եւ Սաքանային քեղի մի՛ փուէք: Ով գողանում էր, այլեւս թող չգողանայ, այլ մանա- 28 ւանդ թող աշխարհի իր ձեռքերով բարիք արքայդրել, որպէսզի կարող լինի փալու նրան, ով կարիքի մէջ է: Ոչ մի փգել խօսք 29 ձեր բերանից թող չելնի, այլ միայն բարի խօսքը, որ շինիչ է եւ օգտակար, որպէսզի շնորհով լցուի նա, ով այն լսում է: Եւ մի՛ 30 փրփմեցրէք Աստծու Սուրբ Նոգին, որով կնքուեցիք փրկութեան օրուայ համար: Ամէն դառնութիւն, բարկութիւն, զայրոյթ, 31 աղաղակ եւ հայհոյութիւն թող վերանայ ձեզնից՝ իրենց չարութեամբ հանդերձ: Միմեանց հետ եղէ՛ք քաղցր, գլխա՛ծ՝ ներելով 32

միմեանց, ինչպէս որ Աստուած ներեց մեզ Քրիստոսով:

- 5, 2 Նմանուցէ՛ք Աստծուն, որպէս սիրելի զաւակներ, եւ ընթացէ՛ք սիրով, ինչպէս որ Քրիստոս սիրեց մեզ եւ իր անձը մաքնեց մեզ համար որպէս անուշահոտ պաքարագ եւ զոհ Աստծուն:
- 3 Նեռնի ձեզնից պոռնկութիւն եւ ամէն փեսակ պղծութիւն կամ ազահութիւն. դրանց անունն իսկ թող չյիշուի ձեր մէջ, ինչպէս
- 4 որ վայել է սրբերին. եւ հեռնի ձեզնից զազրախօսութիւն կամ յիմար խօսք կամ խեղկաբանութիւն, որ վայել չեն. այլ, մանա-
- 5 ւանդ, զոհութիւն թող մաքուցուի Աստծուն: Այս բանն իմացէ՛ք, թէ ամէն պոռնիկ կամ պիղծ կամ ազահ մարդ, որ կռապաշտ է, Աստծու եւ Քրիստոսի թագաւորութեան մէջ ժառանգութիւն
- 6 չունի: Մտքի խօսքերով թող ոչ որ ձեզ չխաբի, որովհետեւ դրա համար է, որ գալիս է Աստծու բարկութիւնը անհնազանդ
- 7, 8 մարդկանց վրայ: Ուրեմն՝ նրանց մասնակից մի՛ եղէք, որովհետեւ, թէպէտեւ մի ժամանակ խաւար էիք, հիմա լոյս էք ի Տէր.
- 9 ընթացէ՛ք ինչպէս լուսոյ որդիներ. քանզի լուսոյ պտուղներն են բարութիւնը, արդարութիւնը եւ ճշմարտութիւնը: Ստուգեցէ՛ք, թէ ո՛րն է հաճելի Տիրոջը. եւ խաւարի անպտուղ գործերին
- 12 մասնակից մի՛ եղէք, այլ մանաւանդ մերկացրէ՛ք դրանք, որովհետեւ, ինչ որ նրանք գործում են ծածուկ, այդ մասին խօսելն իսկ ամօթ է. այլ ամէն ինչ բացայայտուելով՝ լոյսով յայտնի
- 14 է լինում, քանզի ամէն ինչ, որ յայտնի է, լոյս է: Դրա հա-
- 15 մար էլ ասում է. Տեսէք, թէ ինչպիսի զգուշութեամբ պէտք է ընթանաք. ոչ թէ ինչպէս անմիտներ, այլ՝ ինչպէս իմաստուն-
- 16, 17 ներ. ժամանակն օգտագործեցէ՛ք, քանզի օրերը չար են. դրա համար անմիտ մի՛ եղէք, այլ իմացէ՛ք, թէ ի՛նչ է Տիրոջ կամքը: Եւ մի՛ հարբէք գինով. դրա մէջ զեխութիւն կայ. այլ մանաւանդ
- 19 լցուցէ՛ք Նոգով, որպէսզի խօսէք միմեանց հետ սաղմոսներով, օրհներգութիւններով եւ հոգեւոր երգերով, որպէսզի երգէք եւ
- 20 ձեր սրտերում սաղմոս ասէք Տիրոջը: Գոհութիւն յայտնեցէ՛ք ամէն ժամ ամէն ինչի համար Նորը եւ Աստծուն՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունով: Ննազանդուցէ՛ք միմեանց Քրիստոսի երկիւղով: Կանայք իրենց մարդկանց թող հնազանդ լի-
- 23 նեն, ինչպէս կը հնազանդուեն Տիրոջը, որովհետեւ մարդն է գլուխը կնոջ, ինչպէս որ Քրիստոս գլուխն է եկեղեցու. եւ ինքն
- 24 է Փրկիչը այդ մարմնի: Եւ ինչպէս եկեղեցին հնազանդուում է Քրիստոսին, նոյնպէս եւ կանայք թող հնազանդուեն իրենց

մարդկանց ամեն ինչում: Մարդի՛կ, սիրեցէ՛ք ձեր կանանց, ինչ- 25
պէս որ Քրիստոս սիրեց եկեղեցին եւ իր անձը մաքրեց նրա
համար, որ սրբացնի աւագանի մաքրութեամբ՝ խօսքով, որ- 26, 27
պէսզի նա իր առաջ փառաւոր կերպով կանգնեցնի եկեղեցին,
որ ոչ մի արար կամ աղտոտութիւն կամ նման բաներից ոչինչ
չունենայ, այլ լինի սուրբ եւ անարար: Նոյն ձեւով մարդիկ 28
պարտաւոր են սիրել իրենց կանանց իբրեւ իրենց մարմինները.
ով սիրում է իր կնոջը, ինքն իրեն է սիրում. որովհետեւ ոչ ոք 29
երբեք իր անձը չի արում, այլ սնում եւ խնամում է այն, ինչպէս
որ Քրիստոս՝ եկեղեցին. քանզի անդամներն ենք նրա մարմ- 30
նի՝ նրա մարմնից եւ նրա ոսկորներից: «Դրա համար մարդը
պիտի թողնի իր հօրն ու մօրը եւ պիտի գնայ իր կնոջ յետեւից.
եւ երկուսը պիտի լինեն մէկ մարմին»: Այս խորհուրդը մեծ է. 32
բայց ես ասում եմ Քրիստոսի եւ եկեղեցու վերաբերեալ: Դուք 33
էլ նոյնպէս ամեն մէկդ նոյնը արէք, որպէսզի իւրաքանչիւր ոք
իր կնոջն այնպէս սիրի, ինչպէս իր անձը, եւ կինը երկնչի իր
մարդուց:

Որդիներ, հնազանդ եղէք ձեր ծնողներին ի Տէր, որովհե- 6
տեւ դա է ճիշդը: Պապուի՛ր քո հօրն ու մօրը, - որ առա- 2
ջին պապուիրանն է՝ քրուած խոստումով, - որպէսզի լաւ լի- 3
նի քեզ համար, եւ երկար կեանք ունենաս երկրի վրայ: Նայ- 4
րեն, մի՛ զայրացրէք ձեր որդիներին, այլ մեծացրէք նրանց Տի-
րոջ խրատով եւ ուսումով: Ծառաներ, հնազանդ եղէք ձեր 5
մարմնաւոր տերերին ահով եւ դողով եւ անկեղծ սրտով, ինչպէս
հնազանդ էք Քրիստոսին. ո՛չ թէ հսկողութեան փակ ծառայե- 6
լով, որպէս մարդահաճոյ անձեր, այլ՝ որպէս Քրիստոսի ծա-
ռաներ՝ կարարելու համար Աստծու կամքը: Յօժարութեանը 7
ծառայեցէք, ինչպէս պիտի ծառայէիք Տիրոջը եւ ոչ թէ՝ մարդ-
կանց: Իմացէ՛ք, որ իւրաքանչիւր ոք՝ թէ՛ ծառայ եւ թէ՛ ա- 8
զար, ինչ բարի բան որ անի, նոյնն էլ կը ստանայ Տիրոջից:
Եւ դուք, տերեր, նոյնն արէք նրանց հանդէպ՝ մի կողմ թող- 9
նելով սպառնալիքները. իմացէ՛ք, որ եւ նրանք, եւ դուք Տէր
ունէք երկնքում, եւ նրա առաջ աջառութիւն չկայ: Եւ վեր- 10
ջապէս, զօրացէ՛ք Տիրոջով եւ նրա զօրութեան կարողութե-
ամբ. եւ Աստծու սպառնալիքները հազէ՛ք, որպէսզի կա- 11
րողանաք ընդդիմանալ Սատանայի հնարանքներին. որով- 12
հետեւ մեր պատերազմը մարմնի եւ արեան հետ չէ, այլ՝ իշ-

խանութիւնների հետ, պետութիւնների հետ, այս խաւար աշխարհի փրակալների հետ եւ երկնքի փակ եղող չար ոգիների հետ: Ուստի առէ՛ք Աստծու սպառազինութիւնը, որպէսզի կարողանաք չար օրում դէմ կանգնել չարին. եւ երբ ամէն ինչ կատարէք, հաստատուն կացէ՛ք փեղում պինդ կանգնած, ձեր մէջքերը գօրեպնդած ճշմարտութեամբ, եւ հագած արդարութեան զրահը՝ ձեր ուրբերը ամրացրէ՛ք խաղաղութեան Աւարանի պարաստութեամբ: Եւ այս բոլորի վրայ, առէ՛ք հաւարի վահանը, որով պիտի կարողանաք հանգցնել չարի բոլոր միացող նետերը: Եւ առէ՛ք փրկութեան սաղաւարտն ու Տոգու սուները, որ է Աստծու խօսքը: Ամենայն աղօթքներով եւ աղաչանքներով ամէն ժամ աղօթեցէ՛ք Տոգով. եւ այդ բանի մէջ հսկեցէ՛ք անխոնջ յարստութեամբ եւ աղաչանքներով բոլոր սրբերի համար, նաեւ ինձ համար, որպէսզի ինձ խօսք փրկի իմ բերանը բանալու համարձակութեամբ՝ ցոյց տալու համար Աւարանի խորհուրդը, որի պարգամաւորն եմ եւ այս կապանքներով, որպէսզի իմ այս վիճակում համարձակուեմ խօսել, ինչպէս որ պարտաւոր եմ խօսել: Բայց որպէսզի դուք էլ գիտենաք իմ մասին, թէ ինչ եմ անում, Տիքիկոս սիրելի եղբայրը եւ Տիրոջ հաւաքարիմ պաշտօնեան ձեզ ամէն ինչ կը փեղեկացնի այդ մասին. նրան ուղարկեցի ձեզ մօտ, որպէսզի դուք փեղեկ լինէք մեր մասին, եւ նա մխիթարի ձեր սրտերը: Խաղաղութիւն եղբայրներին եւ սէր հաւաքով հանդերձ՝ Նայր Աստծուց եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսից: Շնորհ բոլոր նրանց, որոնք սիրում են մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին անեղծութեամբ:

Փիլիպեցիներ

Պօղոսը եւ Տիմոթէոսը՝ ծառաները Յիսուս Քրիստոսի, բո- 1
լոր սրբերին ի Քրիստոս Յիսուս, որ Փիլիպէի կողմէրում են՝
եպիսկոպոսներով եւ սարկաւագներով հանդերձ: Շնորհի ձեզ 2
եւ խաղաղութիւն մեր Նայր Աստուծոց եւ Տէր Յիսուս Քրիստո-
սից: Գոհութիւն են յայրնում իմ Աստծուն ամէն անգամ, երբ 3
ձեզ յիշում են իմ բոլոր աղաչանքներում. ձեզ բոլորիդ համար 4
աղօթում են խնդութեամբ՝ առաջին օրուանից մինչեւ այժմ Ա- 5
ւետարանին ձեր ունեցած մասնակցութեան համար: Վարահ 6
են այն բանում, թէ ով որ ձեր մէջ սկսեց բարի գործերը, ա-
ւարպին կը հասցնի մինչեւ Յիսուս Քրիստոսի օրը: Ինչպէս 7
որ ճշմարիտ է թուում ինձ այդպէս խորհել ձեր բոլորի մասին,
քանի որ ես ձեզ ունեմ իմ սրտում, դուք, որ իմ կապանքների
եւ Աւետարանի պաշտպանութեան ու հաստատման մէջ բոլորդ
ինձ եղած շնորհին բաժնեկից եղաք: Վկայ է ինձ Աստուած, թէ 8
ինչպէն են կարօտել ձեզ բոլորիդ Քրիստոս Յիսուսի գորովով:
Եւ ահա այս աղօթքն են անում. թող ձեր սէրը աւելի եւ ա- 9
ւելի առաքանայ գիտութեան եւ ամենայն իմաստութեան մէջ,
որպէսզի դուք լաւն ընտրէք, հաստատուն մնաք եւ առանց գայ- 10
թակողութեան լինէք Քրիստոսի օրուայ համար՝ լցուած արդա-
րութեան պտուղներով, Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, ի փառս եւ
ի գովութիւն Աստծու: Ուզում են, որ գիտենաք, եղբայրներ, թէ 12
ինչ որ ինձ պարահեց, աւելի շուր Աւետարանի առաջընթացին
ծառայեց. նոյնիսկ իմ կապանքները, որ Քրիստոսի համար են, 13
յայտնի եղան պալաքի ամբողջ անձնակազմին եւ միւս բոլոր
պեղներում, ինչպէս նաեւ Տիրոջը միացած շատ եղբայրներին, 14
որոնք, քաջալերուած իմ կապանքներով, առաւել եւս համար-
ձակ գտնուեցին՝ առանց երկիւղի քարոզելու Աստծու խօսքը:
Ոմանք՝ նախանձից եւ հակառակութիւնից դրդուած, իսկ ոմանք 15
բարի մտադրութեամբ է, որ Քրիստոս են քարոզում. ոմանք 16
էլ՝ սիրուց մղուած, քանզի գիտեն, որ կանգնած են Աւետարա-
նի պաշտպանութեան համար. իսկ ոմանք Քրիստոսի մասին 17
պատմում են հակառակութեան համար եւ ոչ թէ մաքուր սրտով,
կարծելով, թէ նեղութիւններ են աւելացնում իմ կապանքների
վրայ: Բայց ինչ փոյթ. ինչ ձեռով էլ լինի, թէ՛ միտումնաւոր եւ 18

թե՛ ճշմարտութեամբ, Քրիստոսն է քարոզում. եւ սրա համար
 19 ուրախ եմ ես, այլեւ պիպի շարունակեմ ուրախանալ. որով–
 հեպեւ գիպեմ, որ դա ծառայելու է իմ փրկութեանը՝ ձեր աղա–
 20 չանքներով եւ Յիսուս Քրիստոսի Նոգու օգնութեամբ, ըստ իմ
 ականկալութեան եւ յոյսի, որպէսզի ոչնչով ամօթով չմնամ, այլ
 լինեմ կարարելապէս համարձակ, եւ ինչպէս միշտ, նաեւ այժմ,
 մեծարուի Քրիստոս իմ մարմնի մէջ թե՛ իմ ապրելով եւ թե՛ մեռ–
 21 նելով. քանի որ ինձ համար կեանքը Քրիստոսն է, իսկ մեռնելը՝
 22 շահ: Ապա եթէ այս մարմնի կեանքը արդիւնաւոր գործի հա–
 23 մար է, ես չգիպեմ, թէ ո՞րն ընտրեմ: Ընշուած եմ երկուսից էլ.
 մարմնից դուրս գալը եւ Քրիստոսի հեպ լինելը աւելի լաւ եմ
 24 համարում. իսկ մնալ այս մարմնի մէջ՝ առաւել կարեւոր է ձեզ
 25 համար: Եւ համոզուած եմ ու գիպեմ, որ կը մնամ եւ կ'ապրեմ
 ձեզ բոլորիդ հեպ, որ դուք զարգանաք եւ ուրախ լինէք հաւաքի
 26 մէջ, որպէսզի ինձնով ձեր պարծանքը առաւել լինի Քրիստոս
 27 Յիսուսով, երբ ես վերստին գամ ձեզ մօտ: Միայն թէ Աւերա–
 րանին արժանի ձեռով ընթացէք, որպէսզի ձեզ փեսնելու գամ
 թէ հեռու լինեմ, լսեմ ձեր մասին, որ հասարակութիւն էք մնացել
 մէկ հոգով եւ որպէս մէկ շունչ պայքարում էք Աւերարանի հա–
 28 ւաքի համար. եւ ոչնչով մի՛ վախեցէք հակառակորդներից. դա
 29 սպառնաց է նրանց կորստեան եւ ձեր փրկութեան: Եւ դա Աստ–
 ծուց է, որ շնորհուեց ձեզ Քրիստոսի համար, որպէսզի ոչ միայն
 30 հաւաքաք նրան, այլեւ նրա համար չարչարուէք՝ մղելով նոյն
 պատերազմը, որն իմ մէջ փեսաք եւ այն լսում էք ինձնից:

2 Արդ, եթէ կայ մխիթարութիւն Քրիստոսով, եթէ կայ սիրոյ
 սփոփանք, եթէ կայ Նոգու հաղորդութիւն, եթէ կայ գթութիւն
 2 եւ ողորմութիւն, ուրեմն՝ կարարեալ դարձրէք իմ ուրախու–
 թիւնը. նոյն բանը խորհեցէք, նոյն սերն ունեցէք ձեր մէջ, եղէք
 3 միաշունչ, միախորհուրդ: Մի՛ արէք որեւէ բան հակառակութե–
 ան ոգով, ոչ էլ որեւէ բան՝ սնապարծութեամբ, այլ խոնարհու–
 թեամբ մէկդ միւսին աւելի լաւ համարեցէք, քան ինքներդ ձեզ:
 4 Միայն ձեր շահը մի՛ փնտռէք, այլ իւրաքանչիւր ոք՝ ընկերոջ
 5 շահն էլ: Ձեզանից իւրաքանչիւրը թող խորհի այն, ինչ որ կայ
 6 Քրիստոս Յիսուսի մէջ, որը Աստծու կերպարանքով էր, բայց
 7 Աստծուն հաւասար լինելը յափշտակութիւն չհամարեց, այլ իր
 անձը ունայնացրեց՝ ծառայի կերպարանք առնելով, մարդկանց
 նման լինելով եւ մարդու կերպարանքով խոնարհեցրեց ինքն

իրեն՝ հնազանդ լինելով մինչև մահ եւ այն էլ մահուան՝ խաչի 8
 վրայ: Դրա համար էլ Աստուած նրան առաւել բարձրացրեց եւ 9
 նրան շնորհեց մի անուն, որ վեր է, քան ամէն անուն, որպէս- 10
 զի Յիսուս Քրիստոսի անունով խոնարհուի ամէն ծունկ՝ լինի
 թէ՛ երկնատրոնների, թէ՛ երկրատրոնների եւ թէ՛ սանդարամեքա-
 կանների. եւ ամէն լեզու խոստովանի, թէ Յիսուս Քրիստոս 11
 Տէր է՝ ի փառս Նայր Աստծու: Ուրեմն, իմ սիրելիներ, ինչ- 12
 պէս միշտ հնազանդուել էք, երբ եկել եմ ձեզ մօտ, այնպէս էլ
 հնազանդ եղէք առաւել եւս այժմ, երբ հեռու եմ ձեզանից. ա-
 հով եւ դողով դուք ձեր փրկութեան համար աշխատեցէք. ո- 13
 րովհետեւ Աստուած է, որ յաջողեցնում է ձեր մէջ կամենալը
 եւ կատարելը իր հաճութեան համար: Ամէն ինչ արէք առանց 14
 փրփնջալու եւ առարկելու, որպէսզի լինէք անբիծ եւ անարար,
 Աստծու որդիներ, անմեղներ՝ կամակոր եւ խոտորուած ազգի 15
 մէջ, ուր պիտի փայլէք ինչպէս լուսարուներն աշխարհում՝ ձեր 16
 մէջ պահելով կեանքի խօսքը, որ պիտի լինի իմ պարծանքը
 Քրիստոսի օրուայ համար, որպէսզի ընդունայն ընթացած եւ
 ընդունայն աշխարած չլինեն: Թէկուզ եւ ձեր հաւաքին իբրեւ 17
 պատարագ եւ գոհ ընծայուեմ, ուրախ եմ եւ մասնակից ձեր բո-
 լորի հրճուանքին: Նոյնպէս եւ դուք հրճուեցէք եւ մասնակից 18
 եղէք իմ ուրախութեանը: Բայց յոյս ունեմ ի Տէր Յիսուս՝ Տիմո- 19
 թեոսին շուրափոյթ ուղարկելու ձեզ մօտ, որպէսզի իմ սիրտն
 էլ հանգիստ լինի, երբ ձեր մասին բան իմանամ. որովհետեւ 20
 ոչ ոք չունեմ նրա նման սրտակից, որ հարազատի պէս հո-
 գայ ձեր մասին, քանզի բոլորն էլ իրենց շահն են փնտռում եւ 21
 ոչ Յիսուս Քրիստոսինը: Բայց նրա փորձուած լինելը դուք էլ 22
 գիտէք, որովհետեւ ինձ հետ Աւեքարանին ծառայեց այնպէս,
 ինչպէս որդին՝ հօրը: Արդ, մտադիր եմ ուղարկել սրան, երբ 23
 որ իմ վիճակը պարզ լինի: Եւ յոյս ունեմ ի Տէր, որ ինքս էլ կը 24
 գամ շուրով: Բայց անհրաժեշտ համարեցի ձեզ մօտ ուղար- 25
 կել Եպափրոդիպոս եղբօրը՝ իմ գործակցին եւ մարտակցին, որ
 դուք ուղարկել էիք իմ կարիքները հոգալու համար, քանի որ 26
 ինքն էլ շատ կարօտել է ձեզ եւ ցանկանում է ձեզ բոլորիդ փես-
 նել. նա մտահոգուած էր, որ դուք լսել էիք, թէ ինքը հիւանդացել 27
 է: Եւ արդարեւ հիւանդացաւ մերձիմահ. բայց Աստուած ողոր-
 մեց նրան. ոչ միայն նրան, այլեւ՝ ինձ, որպէսզի փրփմութեան 28
 վրայ փրփմութիւն չկրեմ: Արդ, շտապ ուղարկեցի նրան, որ-

պէսզի, նրան փեսանելով, կրկին ուրախ լինէք, եւ ես չարքամեմ:
 29 Ընդունեցէ՛ք նրան ի Տէր ամենայն ուրախութեամբ եւ այդպի-
 30 սիներին պատուական անձեր համարեցէ՛ք, քանի որ նա Տիրոջ
 գործի համար մինչեւ մահուան դուռը հասաւ՝ իր կեանքն իսկ
 վրանգելով, որպէսզի ինձ ծառայելու հարցում ձեր պակասը
 լրացնի:

3 Ուրեմն, իմ եղբայրներ, ուրախ եղէք ի Տէր. նոյն բաները
 ձեզ գրելն ինձ համար ծանձրալի չէ, իսկ ձեզ համար մեծ ապա-
 2 հովութիւն է: Զգուշացէ՛ք շներից, զգուշացէ՛ք չար մշակներից,
 3 զգուշացէ՛ք թլփափութեան կողմնակիցներից. քանզի իսկա-
 կան թլփափութիւնը մենք ենք, որ Աստծուն ծառայում ենք Տո-
 4 րոջ եւ պարծենում ենք Քրիստոս Յիսուսով, իսկ մարմնով չենք
 5 պարծենում, թէեւ ինքս էլ մարմնի վրայ նոյն վստահութիւնն
 ունեմ: Եթէ մէկը կարծում է, որ ինքն այլ կերպ վստա-
 6 հովութիւն ունի մարմնի վրայ, ես՝ առաւել եւս. թլփափուել
 եմ ութերորդ օրը, Իսրայէլի ցեղից եմ, Բենիամինի սերնդից,
 7 եբրայեցի՝ եբրայեցի ծնողներից, ըստ օրէնքի՝ փարիսեցի, ըստ
 8 նախանձախնդրութեան՝ հալաժում էի եկեղեցին, ըստ օրէնքի
 9 արդարութեան՝ անբասիր: Բայց ինչ որ ինձ համար շահ էր,
 10 այն վնաս համարեցի Քրիստոսի համար: Եւ ամէն բան, ար-
 դարեւ, վնաս եմ համարում մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գերա-
 11 զանց գիպութեան համար: Նրա համար ամէն ինչից զրկուեցի,
 - եւ այդ բոլորը աղբ եմ համարում, - որպէսզի շահեմ Քրիստո-
 12 սին եւ գտնուեմ նրա մէջ. ոչ թէ նրա համար, որ ունենամ իմ
 արդարութիւնը, որ օրէնքից է, այլ Քրիստոսի հաւատից եղած
 արդարութիւնը, որ Աստծուց եկող արդարութիւնն է՝ հաւատով,
 13 որպէսզի ճանաչեմ նրան եւ նրա յարութեան զօրութիւնը ու
 մասնակից լինեմ նրա չարչարանքներին, կերպարանակից՝ նրա
 14 մահուան, որպէսզի հասնեմ մեռելներից յարութիւն առնելուն:
 15 Ոչ թէ արդէն հասել եմ նպատակին կամ արդէն կապարեալ եմ,
 այլ հեքամուր եմ, որ հասնեմ դրան, որի համար էլ բռնուած
 եմ Քրիստոս Յիսուսից: Եղբայրներ, ես ինքս ինձ նպատակին
 հասած չեմ համարում. բայց խնդիրն այն է, որ յետեւում մնա-
 ցածները մոռացած՝ ձգտում եմ դէպի իմ առջեւում եղածները.
 14 ուշադիր վազում եմ աստուածային կոչմանս նպատակակէտին՝
 15 Քրիստոս Յիսուսով: Ուրեմն, դուք բոլորդ, որ կապարեալ էք,
 այս բանը խորհեցէ՛ք. եթէ ուրիշ բան խորհէք, Աստուած ձեզ այդ

էլ կը յայտնի: Միայն թէ ինչի որ հասանք, նոյնը խորհենք եւ 16
 նոյն կանոնի համաձայն ընթանանք: Եղբայրներ, նմանուեցէք 17
 ինձ եւ լա՛ն նայեցէք այնպիսիներին, որ նոյն ձեռով են ընթա-
 նում, ինչպէս մենք, որ օրինակ ենք ձեզ համար. որովհետեւ 18
 շարերը, - որոնց մասին շար անգամ ասել եմ ձեզ եւ այժմ էլ
 լալով եմ ասում, - ընթանում են որպէս թշնամիներ Քրիստոսի
 խաչի. նրանց վախճանը կորուստ է. նրանց աստուածը իրենց 19
 որովայնն է, եւ փառքը՝ իրենց ամօթը: Նրանք միայն երկրաւոր
 բաներն են խորհում: Իսկ մեր քաղաքացիութիւնը երկնքում 20
 է, որպէտից եւ ակնկալում ենք Փրկչին՝ Տիրոջը՝ Յիսուս Քրիս-
 տոսին, որ նորոգելու է մեր խոնարհ մարմինը, որպէսզի այն 21
 կերպարանակից լինի իր փառաւոր մարմնին, այն գորութեամբ,
 որ կարող է հնազանդեցնել ամէն բան իր իշխանութեանը:

Ուրեմն, իմ սիրելի՛ եւ ցանկալի՛ եղբայրներ, որ իմ ուրախու- 4
 թիւնն ու պսակն էք, այսպէս հաստատուն մնացէք ի Տէր, սի-
 րելիներ: Խնդրում եմ Եւոդիային եւ խնդրում եմ Սիւնափքին, 2
 որ նոյն խորհուրդն ունենան ի Տէր: Այո՛, քեզ էլ եմ աղա- 3
 չում, իմ հարազատ լծակից, դո՛ւ էլ օգնիր նրանց, որոնք աւե-
 րարանի համար պայքարեցին ինձ հետ Կղեմէսի եւ իմ միւս
 գործակիցների հետ միասին. նրանց անունները կեանքի գրքի
 մէջ են: Միշտ ուրախ եղէք Տիրոջով, դարձեալ եմ ասում ու- 4
 րախ եղէք: Թող ձեր հեգութիւնը յայտնի լինի բոլոր մարդ- 5
 կանց: Տէրը մօտ է: Նոզ մի՛ արէք, այլ աղօթքներով եւ ա- 6
 դաջանքներով ձեր խնդրանքները գոհաբանութեամբ յայտնի
 թող լինեն Աստուծո: Եւ Աստծու խաղաղութիւնը, որ վեր է, 7
 քան ամենայն միտք, պիտի պահի ձեր սրտերը եւ մտածում-
 ները Քրիստոս Յիսուսով: Եւ վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ 8
 ճշմարտութեամբ է, ինչ որ՝ պարկեշտութեամբ, ինչ որ՝ արդա-
 րութեամբ, ինչ որ՝ սրբութեամբ, ինչ որ՝ սիրով, ինչ որ՝ բա-
 րի համբաւով, ինչ որ՝ առաքիւնութեամբ, ինչ որ՝ գովութեամբ,
 - այն խորհեցէք: Ինչ որ ուսանեցիք, ընդունեցիք, լսեցիք եւ 9
 փեսաք իմ մէջ, այն արէք: Եւ խաղաղութեան Աստուածը թող
 լինի ձեզ հետ: Ես չափազանց ուրախ եղայ Տիրոջով, որ դուք 10
 էլ էք մտածել հոգ փանել իմ մասին, ինչպէս արդէն հոգում էիք
 ինձ համար, բայց առիթ չէիք ունենում: Կարիքի մէջ լինե- 11
 լու համար չէ, որ ասում եմ այս բանը, քանի որ ես սովոր եմ
 գոհ լինել իմ վիճակից: Գիտեմ գրկանքով ապրել, գիտեմ ա- 12

ապրութեան մէջ լինել: Ամէն ինչում, բոլոր պայմանների փակ,
սովորել եմ թէ՛ կուշտ լինել, թէ՛ քաղցած մնալ, թէ՛ առաքութեան
13 մէջ լինել, թէ՛ գրկանք կրել: Ամէն ինչի կարող եմ նրա՛ շնոր-
14 հիւ, ով ինձ զօրացրեց: Բայց դուք լաւ արեցիք, որ օգնեցիք
15 ինձ նեղութեանս մէջ: Դուք էլ գիտէք, փիլիպեցիներ, որ Աւե-
փարանի քարոզութեան սկզբում, երբ ես ելայ Մակեդոնիայից,
ո՛չ մի եկեղեցի փալու եւ առնելու հարցում չօգնեց ինձ, բացի
16 ձեզնից, որ մէկ-երկու անգամ իմ կարիքների համար օգնու-
17 թիւն ուղարկեցիք Թեսաղոնիկէ: Ոչ թէ նուէրներ եմ փնտրում,
այլ փնտրում եմ այն պտուղը, որ աւելանալու է ձեր հաշուին:
18 Իսկ ես ամէն ինչ առել եմ եւ առաքութեան մէջ եմ. լիացած
եմ Եպափրոդիպոսի միջոցով ձեզնից սպացածս նուէրով, որ
անուշահոփութիւն է, ընդունելի պափարա՞՜ Աստծուն հաճելի:
19 Եւ իմ Աստուածը կը լցնի ձեր կարիքները իր հարստութեան
20 չափով, փառքով, Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: Արդ, Աստծուն
21 եւ մեր Տօրը փառք յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն: Ողջունե-
22 ցէ՛ք բոլոր սրբերին ի Քրիստոս Յիսուս: Ողջունում են ձեզ այն
23 եղբայրները, որ ինձ հետ են: Ողջունում են ձեզ բոլոր սրբերը,
24 մանաւանդ նրանք, որ Կայսրի փնից են: Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհը ձեր հոգու հետ լինի: Ամէն:

Կողոսացիներ

Պողոսը՝ առաքելալը Յիսուս Քրիստոսի՝ Աստծու կամքով, եւ 1
Տիմոթէոս եղբայրը՝ Կողոսիայում եղող սրբերին եւ հաւաքա- 2
ցեալ եղբայրներին ի Քրիստոս: Շնորհ ձեզ եւ խաղաղութիւն 3
մեր Նայր Աստծուց եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսից: Գոհութիւն ենք 4
յայտնում Աստծուն եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Նորը՝ միշտ
ձեզ համար աղօթք անելով, լսելով ձեր հաւաքի մասին ի Տէր 5
Քրիստոս Յիսուս եւ սիրոյ մասին, որ ունէք բոլոր սրբերի հան-
դէպ, այն յոյսի համար, որ պահուած է ձեզ երկնքում: Այդ յոյսի 6
մասին նախապէս լսել էք Աւետարանի ճշմարտութեան խօսքով,
որ հասաւ մինչեւ ձեզ. եւ թէ ինչպէս այն աճում ու պրօղարեւում 7
է ամբողջ աշխարհում, ինչպէս եւ ձեր մէջ, այն օրից, երբ լսեցիք
ու ճշմարտութեամբ ճանաչեցիք Աստծու շնորհը եւ ինչպէս ու- 8
սանեցիք մեր սիրելի ծառայակից Եպափրասից, որը Յիսուսի
հաւաքարին ծառան է ձեզ համար եւ որը պարմեց մեզ այն 9
սէրը՝ որ Նոզին Կուրեց ձեզ: Դրա համար մենք էլ՝ այն օրուա- 10
նից, երբ լսեցինք այդ, չենք դադարում ձեզ համար աղօթելուց
եւ Աստծուն աղաչանքներ մատուցելուց, որպէսզի լցուէք նրա
կամքի գիտութեամբ՝ ունենալով կարարեալ իմաստութիւն եւ 11
հոգեւոր իմացութիւն՝ ապրելու համար Տիրոջն արժանի եւ ա-
մէն ինչում նրան հաճելի ձեւով, բոլոր բարի գործերում պրօղա- 12
բեր լինելու եւ Աստծու գիտութեամբ աճելու համար՝ զօրա-
ցած նրա ամբողջ ուժով, նրա փառքի զօրութեամբ, կարա- 13
րեալ համբերութեամբ եւ յարապետութեամբ: Գոհութիւն Նո-
րը, որ մեզ արժանացրեց մասնակից լինելու լուսաբնակ սրբե- 14
րի վիճակին. նա փրկեց մեզ խաւարի իշխանութիւնից եւ մեզ
փոխադրեց արքայութիւնն իր սիրելի Որդու, որով փրկութիւն 15
ունենք նրա արեամբ եւ մեղքերի թողութիւն՝ նրա մարմնով:
Նա պապկերն է աներեւոյթ Աստծու, անդրանիկը բոլոր արա- 16
րածների. որովհետեւ նրանով սպեղծուեց այն ամէնը, ինչ որ
երկնքում է եւ ինչ որ՝ երկրի վրայ, ինչ որ երեւում է եւ ինչ 17
որ չի երեւում. թէ՛ գահեր, թէ՛ տէրութիւններ, թէ՛ պետութիւն-
ներ, թէ՛ իշխանութիւններ, - ամէն ինչ նրանով եւ նրա՛ հա-
մար սպեղծուեց. եւ նա կար առաջ, քան ամէն ինչ. եւ ամէն 18
ինչ նրանով է կանգնած հասարակ: Եւ նա՛ է գլուխը մարմնի, 19

որ եկեղեցին է. նա՛, որ սկիզբ է, անդրանիկը՝ մեռելների մի-
 20 ջից, որպեսզի ինքը լինի ամեն ինչում նախապահիր. որով-
 հետեւ Աստուածութեան լրիւ ամբողջութիւնը նրա՛ մէջ հաճեց
 21 բնակուել եւ նրանով հաշտեցնել ամեն ինչ իր հետ՝ խաղաղու-
 թիւն անելով խաչի վրայ թափած իր արեամբ եւ երկրի վրայ, եւ
 22 երկնքում եղածների համար: Եւ ձեզ, որ մի ժամանակ օրա-
 րացած եւ թշնամացած էիք Նրան ձեր մտածումներով եւ չար
 23 գործերով, այժմ, ահանասիկ, հաշտեցրեց ձեզ իր իսկ մարմ-
 նով եւ իր մահուամբ, որպէսզի ներկայացնի ձեզ Աստծու առաջ
 24 սուրբ, անբիծ եւ անարար, եթէ ամուր ու անսասան մնաք հա-
 ւաքի մէջ եւ անխախտ՝ յոյսի մէջ այն Աւերարանի, որ լսեցիք
 եւ որ քարոզուեց երկնքի րակ գրնուող բոլոր արարածներին,
 25 եւ որին ես՝ Պօղոսը, սպասաւոր եղայ: Եւ այժմ ուրախ եմ
 ձեզ համար կրած իմ չարչարանքների համար եւ լրացնում եմ
 իմ մարմնի մէջ Քրիստոսի նեղութիւնների պակասը իր մարմ-
 26 նի համար, որ է եկեղեցին. դրան ես՝ Պօղոսը, սպասաւոր
 եղայ ըստ Աստծու քննութեան, որ քրուեց ինձ՝ ձեր մէջ կա-
 27 րարելապէս քարոզելու Աստծու խօսքը, այն խորհուրդը, որ
 ծածկուած էր դարերից եւ սերունդներից, եւ որ այժմ յայտնու-
 28 եց իր սրբերին. Աստուած ուզեց ցոյց տալ նրանց, թէ փառքի
 ինչ ճոխութիւն կայ այս խորհրդի մէջ հեթանոսների համար. եւ
 29 այդ խորհուրդը այս է. Քրիստոս՝ փառքի յոյսը, ձեր մէջ: Այդ
 Քրիստոսն ենք քարոզում մենք, յորդորում ենք ամեն մարդու եւ
 ուսուցանում ամեն մարդու ամենայն հոգեւոր իմաստութեամբ,
 որպէսզի ամեն մարդու կարարեալ դարձնենք ի Քրիստոս Յի-
 30 սուս, որի համար եւ աշխատում ու պայքարում եմ ըստ նրա
 այն ուժի, որ գործում է իմ մէջ զօրութեամբ:

2 Ուզում եմ, որ դուք գիպենաք, թէ ինչպիսի նեղութիւն եմ
 կրում ձեզ համար եւ լաւողիկեցիների համար եւ բոլոր նրանց
 2 համար, որոնք իմ երեսը չեն տեսել անձնապէս, որպէս-
 զի մխիթարուն նրանց սրտերը, մէկտեղուն սիրով եւ հաս-
 նեն կարարեալ իմաստութեան ճոխութեանը՝ ճանաչելու հա-
 մար Աստծու խորհուրդը, որ յայտնուած է ի Քրիստոս Յի-
 3 սուս, որի մէջ պահուած են գիպութեան եւ իմաստութեան
 4 բոլոր զանձերը: Եւ այս բանն ասում եմ, որպէսզի ոչ ոք
 5 ձեզ չմոլորեցնի պարհի խօսքերով. որովհետեւ, թեպէտեւ
 հեռու եմ մարմնով, բայց հոգով ձեզ հետ եմ. ուրախա-

նում եմ, երբ Կեսնում եմ ձեր բարի վարքը եւ ձեր հաւա-
 փի ամրութիւնը ի Քրիստոս Յիսուս: Արդ, ինչպէս որ ըն- 6
 դունեցիք Քրիստոս Յիսուսին՝ Տիրոջը, այնպէս էլ ընթացէ՛ք
 նրանով՝ արմարաւորուած եւ կառուցուած նրա վրայ, հաւ- 7
 փապ մնալով հաւաքի մէջ, ինչպէս որ ուսանեցիք, որպէս-
 զի աճէք նրա մէջ գոհութեամբ: Զգո՛յձ եղէք, չլինի թէ մէկը 8
 ձեզ գրաւի ճարտարամտութեամբ եւ սնոյրի խաբեբայութեամբ.
 դրանք մարդկային աւանդութեան եւ բնութեան փառերային
 ուժերի վրայ են հիմնուած եւ ոչ Յիսուս Քրիստոսի ճշմա-
 րիկը վարդապետութեան վրայ. քանի որ նրա մէջ է բնակւում 9
 Աստուածութեան ամբողջ լիութիւնը մարմնապէս: Դուք էլ էք 10
 լցուած նրանով, որ գլուխն է ամէն իշխանութեան եւ պետու-
 թեան. նրանով դուք անձեռագործ թլփապութեամբ թլփապու- 11
 եցիք հաւաքով՝ մերկանալով մեղանշական մարմնից Քրիստո-
 սի թլփապութեամբ. թաղուելով նրա հետ մկրտութեան մէջ՝ 12
 դրանով իսկ նրա հետ յարութիւն առաք Աստծու զօրութեանը
 հաւաքալով, որը նրան յարութիւն փութեց մեռելներից: Եւ ձեզ, 13
 որ մի ժամանակ մեռել էիք մեղքերի եւ ձեր մարմնի անթլփա-
 փութեան մէջ, կենդանացրեց իր հետ: Նա ներեց մեզ մեր բո- 14
 լոր յանցանքները եւ ոչնչացրեց հրամաններով հասարակուած
 այն պարտամտութիւնը, որ մեր դէմ էր, վերացրեց այն մեջտեղից
 եւ մեխեց խաչափայտին: Իշխանութիւններին եւ պետութիւն- 15
 ներին զինաթափ արեց, հրապարակաւ խայտառակեց՝ նրանց
 պարտութեան մատնելով Քրիստոսի միջոցով՝ նրա յարութե-
 ամբ: Ուրեմն, թող ոչ ոք ձեզ չդատապարտի ուրելու կամ խմե- 16
 լու, փօնական օրերի, նորալուսնի կամ շաբաթի հարցում, ո-
 րոնք գալիք բաների ստուերներն են. բուն մարմինը Քրիստոսն 17
 է: Թող ձեզ չխաբի ոչ ոք, որին հաճելի է, խոնարհ ձեւանալով, 18
 հրեշտակներին պաշտամունք մատուցելով, դեռ չբեւսած բա-
 ներին միջամուխ լինելով, անտեղի հպարտանալ մարմնական
 մրաժումներով: Այդպիսին չի կարող կապուած լինել գլխին՝ 19
 Քրիստոսին, որից ամբողջ մարմինը, յօդերով եւ յօդակապերով
 հաղորդակցուած եւ միակցուած, իր աճումն է ստանում այն
 աճումով, որ Աստծուց է: Եթէ մեռաք Քրիստոսի հետ եւ այս 20
 աշխարհի փառերքի իշխանութիւնից դուրս եկաք, էլ ինչո՞ւ աշ-
 խարհում ապրող էակների նման հետեւում էք կանոններին՝ ա-
 սելով. «Մի՛ մօտեցիր, մի՛ ճաշակիր, մի՛ դիպչիր», քանի որ 21, 22

այդ բոլորը, գործածուելով, ապականում են՝ ըստ մարդկանց
 23 պատուիրանների եւ վարդապետութեան: Նրանք կարող են
 իմաստուն ձեւանալ իրենց ինքնակամ կրօնով, խոնարհութե-
 ամբ եւ իրենց մարմնի խստակեցութեամբ. բայց այդ բոլորը
 մարմնական ցանկութիւնները զսպելու համար ոչ մէկ արժէք
 չեն ներկայացնում:

3 Եթէ յարութիւն առաք Քրիստոսի հետ, ապա փնտռեցէ՛ք վե-
 րին բաները, այնպէղ, ուր Քրիստոս նստած է Աստծու աջ կող-
 2 մը: Վերին բաների մասին խորհեցէ՛ք եւ ո՛չ թէ այն, որ այսպէղ՝
 3 երկրի վրայ է, քանզի մեռած էք, եւ ձեր կեանքը պահուած է
 4 Քրիստոսի հետ՝ Աստծու մօտ: Իսկ երբ Քրիստոս՝ ձեր կեան-
 քը, յայտնուի, այն ժամանակ դուք էլ նրա հետ կը յայտնուէք
 5 փառքով: Սպանեցէ՛ք ուրեմն ձեր երկրաւոր ցանկութիւննե-
 րը. դէ՛ն գցեցէ՛ք պոռնկութիւն, պղծութիւն, յոռի կրքեր, չար
 6 ցանկութիւն եւ ազահութիւն, որ կռապաշտութիւն է: Դրա հա-
 մար է, որ անհնազանդ որդիների վրայ գալիս է Աստծու բար-
 7 կութիւնը: Դուք էլ էիք մի ժամանակ ընթանում այդ մեղքե-
 8 րով, երբ ապրում էիք դրանց մէջ: Այժմ դուք եւս թօթափեցէ՛ք
 այդ բոլորը՝ բարկութիւն, զայրոյթ, չարութիւն, հայհոյութիւն եւ
 9 խեղկապակութիւն՝ ձեր բերաններից: Մի՛ սրէք միմեանց. հա-
 10 նեցէ՛ք ձեր վրայից հին մարդուն իր գործերով եւ հազէ՛ք նո-
 րը, այն, որ նորոգուած է գիպութեամբ, ըստ իր Արարչի պատ-
 11 կերի. այլեւս չկայ հրեայ, ոչ էլ հեթանոս, թլփապութիւն եւ
 անթլփապութիւն, բարբարոս, սկիւթացի, ծառայ, ազապ, այլ՝
 12 Քրիստոս, որ ամէն ինչ է ամէն բանի մէջ: Որպէս Աստծու
 ընտրեալներ, սրբեր եւ սիրելիներ, հազէ՛ք, ուրեմն, գութ, ողոր-
 մութիւն, քաղցրութիւն, խոնարհութիւն, հեզութիւն, համբերա-
 13 ւարութիւն՝ հանդուրժելով միմեանց, ներելով միմեանց, եթէ
 մէկը միւսի դէմ գանգապ ունի. ինչպէս Աստուած Քրիստոսով
 14 ներեց ձեզ, նոյն ձեւով արէ՛ք եւ դուք: Եւ այս բոլորի վրայ հա-
 15 զէ՛ք սէրը, որ կապն է կապարելութեան: Եւ ձեր սրտերում թող
 հաստատուի Քրիստոսի խաղաղութիւնը, որին եւ կոչուեցիք մէկ
 16 մարմնով. եւ գոհութիւն մաքուցեցէ՛ք: Թող Քրիստոսի խօսքը
 բնակուի ձեր մէջ առաքապէս, որ կապարեալ իմաստութեամբ
 ուսուցանէք եւ խրափէք միմեանց՝ սաղմոսներով, օրհներգու-
 17 նելով ձեր սրտերում Աստծուն: Եւ ինչ որ անէք խօսքով եւ

գործով, բոլորն արէք Տէր Յիսուսի անունով. գոհութիւն մա-
 րուցեցէք նրանով Աստծուն եւ Տօրը: Կանայք, հնազանդ ե- 18
 ղէք ձեր մարդկանց, ինչպէս որ վայել է ի Տէր: Մարդիկ, սի- 19
 րեցէք ձեր կանանց եւ մի՛ դառնացրէք նրանց: Որդիներ, ա- 20
 մէն ինչում հնազանդ եղէք ձեր ծնողներին, որովհետեւ հաճե-
 լին այդ է Տիրոջ առաջ: Նայրեր, մի՛ զայրացրէք ձեր որդի- 21
 ներին, որ չյուսաւրուեն: Ծառաներ, ամէն ինչում հնազանդ 22
 եղէք ձեր մարմնատու տէրերին, ոչ թէ մարդահաճոյ կերպով,
 ցուցադրական ծառայութեամբ, այլ սրտի անկեղծութեամբ՝ եր-
 կիւղ կրելով Տիրոջից: Ինչ որ անէք, արէք սրտանց, որպէս թէ 23
 Տիրոջ համար էք անում եւ ոչ թէ՝ մարդկանց համար: Իմացէք, 24
 որ Տիրոջից պիտի ստանաք ձեր ժառանգութեան հապուցումը,
 քանզի Տէր Քրիստոսին էք ծառայում: Իսկ անիրաւը պիտի 25
 պատժուի ըստ իր անիրաւութեան, քանի որ Աստծու առաջ ա-
 չառութիւն չկայ:

Տէրեր, ծառաների հետ վարուեցէք ուղղամտութեամբ եւ ար- 4
 դարութեամբ. իմացէք, որ դուք էլ Տէր ունէք երկնքում: Յաճախ 2
 աղօթեցէք՝ աղօթքի մէջ արթուն մնալով գոհութեամբ: Միա- 3
 ժամանակ աղօթեցէք եւ մե՛զ համար, որպէսզի Աստուած բա-
 ցի մեր առաջ խօսքի դուռը՝ յայտնելու խորհուրդը Քրիստո- 4
 սի, որի համար էլ կապանքների մէջ եմ, որպէսզի յայտնի
 դարձնեմ նրան՝ խօսելով այնպէս, ինչպէս որ պէտք է խօսեմ:
 Իմաստութեամբ վարուեցէք դրսեցիների հետ՝ օգտագործելով 5
 ժամանակը: Եւ ձեր խօսքը թող լինի միշտ լի Տիրոջ շնոր- 6
 հով, որպէս թէ աղով համեմուած լինի, որպէսզի դուք իմա-
 նաք, թէ ինչպէ՛ն պէտք է պատասխան փառ իւրաքանչիւրին:
 Իսկ ինչ վերաբերում է ինձ, այդ բոլորի մասին ձեզ կը պատ- 7
 մի Տիւբիկոսը՝ սիրելի եղբայրը եւ հաւաքարիւմ պաշտօնեան
 եւ իմ ծառայակիցը ի Տէր. նրան ձեզ մօտ ուղարկեցի այդ 8
 բանի համար, որպէսզի իմանաք մեր մասին, եւ նա մխիթարի
 ձեր սրտերը. նրան ուղարկեցի հաւաքարիւմ եւ սիրելի եղ- 9
 բօր՝ Օնեսիմոսի հետ միասին, որ ձեզնից է: Նրանք ձեզ կը
 պատմեն ամէն բան, որ կատարւում է այսպէղ: Ձեզ ողջու- 10
 նում է Արիստարքոսը՝ իմ բանտակիցը, ինչպէս նաեւ Բառնա-
 բասի եղբորորդի Մարկոսը (որի մասին հրահանգ ունէք, որ,
 եթէ ձեզ մօտ գայ, ընդունէք նրան). ողջունում է նաեւ Յիսուսը՝ 11
 Յուստոս կոչուածը. սրանք թլփապուածներից են. սրանք մի-

այն գործակից եղան ինձ Աստու արքայութեան համար եւ
12 նոյնիսկ մխիթարութիւն եղան ինձ համար: Ողջունում է ձեզ
Եպափրասը՝ ձեզնից մէկը. Քրիստոս Յիսուսի այս ծառան միշտ
տքնաջան աղօթում է ձեզ համար, որպէսզի մնաք կապարեալ
13 եւ գործադրէք Աստու կամքը ամէն բանի մէջ: Վկայում եմ
նրա մասին, որ շատ հոգածութիւն ունի ձեր եւ լատդիկեցիների
14 համար եւ բոլոր նրանց համար, որ Երապոսում են: Ողջու-
նում է ձեզ Ղուկասը՝ բժիշկը եւ սիրելին, ինչպէս նաեւ Դեմասը:
15 Ողջունեցէք այն եղբայրներին, որ գտնուում են Լատդիկիայում.
16 եւ Նիմփային ու նրա փնական եկեղեցուն: Եւ երբ այս թուղթն
ընթերցուի ձեզ մօտ, այնպէս արէք, որ լատդիկեցիների եկե-
ղեցում էլ ընթերցուի. եւ լատդիկեցիներին ուղարկուած թուղթն
17 էլ դո՛ւք ընթերցեցէք: Եւ ասացէք Արքիպպոսին. «Զգո՛յ՛՛ եղիւր
այն սպասաւորութեան համար, որ ընդունեցիր Տիրոջով, որ-
18 պէսզի այն կապարես»: Այս ողջոյնը իմ Պողոսիս ձեռքով է:
Իմ կապանքները պահեցէք ձեր մտքում: Շնորհ՝ ձեզ հետ:

1 Թեսաղոնիկեցիներ

Պօղոսը, Սիղուանոսը եւ Տիմոթէոսը՝ թեսաղոնիկեցիներիդ 1
եկեղեցուն՝ մեր Հայր Աստուծով եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսով:
Շնորհի ձեզ եւ խաղաղութիւն: Միշտ գոհութիւն ենք յայրնում 2
Աստուծուն ձեզ համար՝ բոլորիդ յիշապակելով մեր աղօթքնե-
րում, անդադար յիշելով ձեր հաւաքի գործը, սիրոյ վաստա- 3
կը եւ յոյսի համբերութիւնը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, Աստ-
ծու եւ մեր Հօր առաջ: Սիրելի՛ եղբայրներ, գիպցէք, որ ընդ- 4
րուել էք Աստծու կողմից. մեր Աւերարանը միայն խօսքերով 5
չքարոզուեց ձեզ, այլ նաեւ զօրութեամբ, Սուրբ Հոգով եւ կա-
պարեալ վստահութեամբ. գիպէք նաեւ, թէ ինչպիսի ընթացք
ունեցանք ձեր մէջ ձեզ համար: Եւ դուք, նմանուելով մեզ եւ 6
Տիրոջը, ընդունեցիք Խօսքը բազում նեղութեան մէջ Սուրբ Հո-
գու ուրախութեամբ՝ օրինակ հանդիսանալով բոլոր հաւաքա- 7
ցեալներին, որոնք Մակեդոնիայում եւ Աքայիայում են. ձեզնից 8
հնչեց Աստծու խօսքը ոչ միայն Մակեդոնիայում եւ Աքայիայում,
այլեւ առ Աստուած ձեր ունեցած հաւաքը սփռուեց ամէն տեղ,
այնպէս որ մեզ պէտք չէ մի որեւէ բան խօսել այդ մասին, քանի 9
որ մարդիկ իրենք իսկ պարսմում են մեր մասին. թէ ինչպէս ե-
ղաւ մեր մուտքը ձեր մէջ, եւ թէ ինչպէս կուռքերից դարձաք առ
Աստուած՝ ծառայելու համար կենդանի եւ ճշմարիտ Աստծուն
եւ սպասելու երկնքից նրա Որդու գալստեան, որին յարութիւն 10
տուեց նա մեռելներից, Յիսուսին, որ պիտի փրկի մեզ վերահաս
բարկութիւնից:

Եղբայրներ, դուք ինքներդ գիպէք, որ իզուր չեղաւ մեր մուտք- 2
ըն ձեր մէջ, այլ, նախապէս չարհարուելով եւ անարգուելով 2
Փիլիպեոս, - ինչպէս որ դուք էլ գիպէք, - մեր Աստուծով
համարձակուեցինք պարսմել ձեզ Աստծու Աւերարանը մեծ
ընդդիմութեան հանդիպելով. որովհետեւ մեր յորդորը ոչ 3
մոլորութիւնից է, ոչ պղծութիւնից եւ ոչ էլ նենգամբութիւնից:
Այլ, ինչպէս ընտրուեցինք Աստծուց՝ հաւաքարիմ լինելու Ա- 4
ւերարանին, այնպէս էլ խօսում ենք՝ հաճելի լինելու համար
ոչ թէ մարդկանց, այլ՝ Աստծուն, որ քննում է մեր սրտերը.
շողոքորթութեան խօսքեր երբեք չգործածեցինք ձեզ մօտ, ինչ- 5
պէս որ դուք էլ գիպէք. եւ ոչ էլ եղանք ձեր մէջ ազահութիւնից

6 մղուած, ինչպէս որ Աստուած էլ վկայ է. եւ փառք չփնտռեցինք
7 մարդկանցից, ո՛չ ձեզնից եւ ո՛չ էլ ուրիշներից: Կարո՞ղ էինք, որ-
պէս Քրիստոսի առաքեալներ, ծանրութիւն դառնալ ձեզ, բայց
8 խնամում: Նոյն ձեռով մենք էլ գթացինք ձեզ. յօժար էինք ձեզ
տալ ոչ միայն Աստծու Աւերարանը, այլեւ մեր անձը, քանի որ
9 մեր սիրելիներն էիք եղել: Եղբայրներ, յիշեցէ՛ք մեր վաստա-
կը եւ ջանքը, երբ գիշեր-ցերեկ աշխատում էինք ձեզնից որեւէ
մէկի վրայ ծանրութիւն չիներլու համար. եւ ձեզ քարոզում էինք
10 Աստծու Աւերարանը: Վկայ էք դուք ինքներդ, վկայ է նաեւ Աս-
տուած, թէ ինչպէս սրբութեամբ, արդարութեամբ եւ անբասիր
11 կերպով վարուեցինք ձեզ՝ հաւատացեալներիդ հետ. ինչպէս
գիտէք էլ, ձեզնից իւրաքանչիւրին, ինչպէս հայրը՝ որդիներին,
12 մխիթարում էինք եւ սփոփում ու վկայութիւն էինք տալիս, որ
դուք ընթանաք Աստծուն արժանի կերպով, որը կանչեց ձեզ
13 իր արքայութեանը եւ փառքին: Ահա թէ ինչու մենք շարու-
նակ գոհութիւն ենք տալիս Աստծուն նրա համար, որ, մեզ-
նից Աստծու խօսքի լուրն առնելով, այն ընդունեցիք ոչ որպէս
մարդկանց խօսք, այլ՝ ճշմարտապէս, որպէս Աստծու խօսք, որ
14 ներգործում է նաեւ ձեր՝ հաւատացեալներիդ մէջ. որովհետեւ
դուք, եղբայրներ, նմանուեցիք Աստծու այն եկեղեցիներին, որ
Նրեաստանում են ի Քրիստոս Յիսուս, քանի որ դուք էլ ձեր ազ-
գակիցների կողմից նոյն չարչարանքներով չարչարուեցիք, ինչ-
պէս որ նրանք՝ հրեաներից, որոնք եւ սպանեցին Տէր Յիսուսին
15 եւ մարգարէներին ու հալածեցին մեզ եւ Աստծու աչքից ելան
ու բոլոր մարդկանց հակառակորդ եղան: Արգելում էին մեզ
քարոզել հեթանոսներին՝ նրանց փրկութեան համար, որպէս-
գի ամէն ժամ լցնեն իրենց մեղքի չափը. սակայն նրանց վրայ
17 բարկութիւնը հասել է իսպառ: Իսկ մենք, եղբայրներ, թէպէ-
տեւ միառժամանակ դէմքով զրկուած մնացինք ձեզնից, բայց՝
ո՛չ սրտով. առաւել եւս շտապեցինք տեսնել ձեր երեսները մեծ
18 ցանկութեամբ: Դրա համար, ես՝ Պօղոսը, մէկ անգամ եւ նոյ-
նիսկ երկու անգամ կամեցայ գալ ձեզ մօտ, բայց Սաւրանան
19 արգելք եղաւ մեզ. քանզի ո՞վ է մեր յոյսը կամ ուրախութիւնը
կամ մեր պարծանքի պսակը, եթէ ոչ՝ դո՛ւք ի Տէր, Յիսուս Քրիս-
20 տոսի առաջ, նրա գալստեան ժամանակ. որովհետեւ դո՛ւք էք
մեր փառքը եւ ուրախութիւնը:

Ի վերջոյ, չհամբերեցինք այլեւս, որովհետեւ բարոք թուաց 3
մեզ միայնակ մնալ Աթէնքում. բայց ուղարկեցինք Տիմոթէ- 2
ոսին՝ մեր եղբօրն ու Ասպծու եւ Քրիսպոսի Տօր Աւեփարանի
մեր գործակցին՝ ամրապնդելու ձեզ եւ մխիթարելու ձեր հա-
ւարի համար, որպէսզի չասանուէք այս նեղութիւնների մէջ. 3
դուք ինքներդ իսկ գիպէք, որ այս բանի համար ենք սահմանու-
ած, քանի որ, մինչ ձեզ մօտ էինք, առաջուց ասում էինք ձեզ, 4
թէ նեղութիւններ են հասնելու մեր վրայ. ինչպէս որ եղաւ իսկ.
եւ դուք գիպէք այդ: Դրա համար էլ ես այլեւս չկարողանալով 5
համբերել, մարդ ուղարկեցի՝ իմանալու ձեր հաւարի մասին,
այն մտաւարիտեամբ, որ փորձիչը ձեզ էլ փորձած լինի, եւ
իզուր լինի մեր քարած աշխատանքը: Բայց հիմա, երբ Տի- 6
մոթէոսը ձեր մօտից մեզ մօտ եկաւ եւ ձեր հաւարի ու սիրոյ
աւերիսը քուեց մեզ, որ միշտ մեր բարի յիշարակն էք պահում
ձեր մարքում եւ որ ցանկանում էք մեզ փեսնել, ինչպէս եւ մենք՝ 7
ձեզ, դրա համար, եղբայրներ, մխիթարուեցինք ձեզնով, ձեր
ունեցած հաւատով մեր բոլոր վշտերի եւ նեղութիւնների մէջ.
եւ այժմ կենդանի կը լինենք, եթէ դուք հասարար մնաք Տիրոջով: 8
Ի՞նչ գոհութիւն կարող ենք մատուցել Ասպծուն ձեզ համար այն 9
ամբողջ ուրախութեան պարճառով, որով ուրախանում ենք ձեզ
համար Ասպծու առաջ. զիշեր-ցերեկ թախանձագին աղօթում 10
ենք, որ փեսնենք ձեր երեսը եւ լրացնենք ձեր հաւարի պա-
կասը: Եւ ինքն Ասպուած ու մեր Նայրը եւ մեր Տէրը Յիսուս 11
Քրիստոս թող ուղղի մեր ճանապարհները դէպի ձեզ. եւ ինքը 12
Տէրը թող աճեցնի եւ առաքացնի ձեր սէրը, որ ունէք միմե-
անց հանդէպ եւ բոլորի հանդէպ, ինչպէս եւ մենք՝ ձեր հանդէպ:
Թող նա ամրացնի ձեր սրտերը, անարար սրբութեամբ, Ասպ- 13
ծու եւ մեր Տօր առաջ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալստեան
ժամանակ՝ իր բոլոր սրբերով հանդերձ:

Ուրեմն, եղբայրներ, աղաչում ենք ձեզ եւ յորդորում Քրիս- 4
տոս Յիսուսով, որ ինչպէս սովորեցիք մեզնից, այնպէս ընթա-
նաք եւ հաճելի լինէք Ասպծուն. եւ այդպէս էլ ընթանում էք,
որպէսզի աւելի ու աւելի առաջ գնաք նոյն բանի մէջ: Եւ գի- 2
պէք, թէ ինչպիսի պատուէրներ քուեցինք ձեզ Տէր Յիսուսով.
որովհետեւ Ասպծու կամքը այս է. որ դուք սուրբ լինէք, հեռու 3
մնաք պոռնկութիւնից. ձեզնից իւրաքանչիւր ոք գիպենայ իր 4
մարմինը պահել սրբութեամբ ու պատուով եւ ոչ թէ ցանկութե- 5

ան կրքով, ինչպես այլ հեթանոսներ, որ չեն ճանաչում Աստծուն:
 6 Թող ոչ ոք այդ բանում չափը չանցկացնի եւ չդիպչի իր եղբօր
 պատուին, քանզի այդ բոլոր բաների համար Տէրը վրէժխնդիր
 7 է, ինչպես որ առաջուց ասացինք ձեզ եւ վկայեցինք. արդարեւ,
 8 Աստուած չկոչեց մեզ պղծութեան, այլ՝ սրբութեան: Ահա թէ
 ինչու, ով անարգում է այս բանը, մարդուն չի անարգում, այլ՝
 9 Աստծուն, որը եւ Սուրբ Հոգին քուեց ձեզ: Իսկ եղբայրասի-
 րութեան մասին պէտք չէ ձեզ բան գրել, քանի որ դուք ինք-
 10 ներդ իսկ Աստծուց էք սովորել միմեանց սիրել. որովհետեւ
 այդ նոյնն անում էք բոլոր եղբայրների հանդէպ, որ գրնում
 են Մակեդոնիայի բոլոր կողմերում: Եղբայրներ, խնդրում են
 11 ձեզ, որ առաւել եւս աճէք եւ առաջ գնաք, ապրէք խաղաղ եւ
 իւրաքանչիւրդ ձեր գործով զբաղուէք ու աշխատէք ձեր ձեռ-
 քերով, ինչպես որ պատուիրել ենք ձեզ, որպէսզի պարկեշտու-
 թեամբ վարուէք դրսեցիների հետ եւ ոչ մի բանի կարօք չլի-
 12 նէք: Եղբայրներ, չեմ ուզում, որ անգէտ լինէք ննջեցեալների
 մասին, որպէսզի չտխրէք, ինչպես ուրիշները, որոնք յոյս չու-
 13 նեն: Եթէ հաւատում ենք, թէ Յիսուս մեռաւ եւ յարութիւն ա-
 ռաւ, այդպէս էլ Աստուած Յիսուսի միջոցով ննջեցեալներին եւր
 14 կեանքի պիտի բերի նրա հետ: Մենք այս բանն ասում ենք
 Տիրոջ խօսքով. եթէ մենք ողջ մնանք մինչեւ Տիրոջ գալուս-
 15 ւրը, չպիտի կանխենք ննջեցեալներին, որովհետեւ Տէրն ինքը,
 ազդարարութեան նշանով, հրեշտակապետի ձայնով եւ Աստ-
 ծու շեփորով պիտի իջնի երկնքից, եւ Քրիստոսով մեռածները
 16 առաջինը յարութիւն պիտի առնեն. ապա եւ մենք, որ կենդանի
 մնացած պիտի լինենք, նրանց հետ միասին պիտի յափշտակու-
 ենք-փարուենք ամպերի վրայից Տիրոջ առաջ օդում եւ այդպէս
 17 մշտապէս Տիրոջ հետ պիտի լինենք: Ուրեմն, միխթարեցէ՛ք
 միմեանց այս խօսքերով:

5 Եղբայրներ, բայց ժամերի եւ ժամանակների մասին կա-
 2 ռիք չկայ ձեզ գրելու, որովհետեւ դուք ինքներդ իսկ սրոյգ
 գիտէք, թէ Տիրոջ օրը այնպէս է հասնում, ինչպէս գողը՝ գի-
 3 շերով: Երբ ասեն, թէ՛ խաղաղութիւն եւ ապահովութիւն է,
 այն ժամանակ յանկարծակի կը հասնի նրանց կործանումը,
 ինչպէս լինում է յղի կնոջ երկունքը. եւ նրանք չեն փրկուե-
 4 լու: Իսկ դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այն օրը ձեր
 5 վրայ հասնի՝ ինչպէս գողը. որովհետեւ դուք բոլորդ լուսոյ որ-

դիներ էք եւ ցերեկուայ որդիներ: Գիշերինը չենք, խաւարինը
 չենք: Ուրեմն չքնենք մնանք, ինչպէս՝ ուրիշները, այլ արթուն 6
 եւ զգաստ լինենք. որովհետեւ, ուլքեր ննջում են, գիշերն են 7
 ննջում, եւ ուլքեր հարբում են, գիշերն են հարբում. իսկ մենք, 8
 որ ցերեկուայ որդիներ ենք, արթուն լինենք եւ սիրոյ ու հա-
 ւարի զրահները հագնենք եւ փրկութեան յոյսի սաղաւարդը
 դնենք. որովհետեւ Աստուած մեզ չնախասահմանեց բարկու- 9
 թեան համար, այլ՝ փրկութիւնը ժառանգելու համար՝ մեր Տէր
 Յիսուս Քրիստոսի միջոցով. նա մեռաւ մեզ համար, որպէս- 10
 զի արթուն լինենք թէ ննջենք, նրա հետ միասին ապրենք:
 Ուստի մխիթարեցէք եւ ամրապնդեցէք միմեանց, ինչպէս որ 11
 արդէն անում էք: Եղբայրներ, աղաչում ենք ձեզ, որ ճա- 12
 նաչէք եւ գնահատէք ձեր վաստակաւորներին, Տիրոջ կողմից
 ձեր վրայ նշանակուած վերակացուներին, ինչպէս նաեւ ձեզ
 խրապողներին. եւ առաւելագոյն սիրոյ արժանի համարեցէք 13
 նրանց՝ իրենց աշխատանքի համար: Խաղաղութիւն ունեցէք
 միմեանց միջեւ: Եղբայրներ, աղաչում եմ ձեզ. խրապեցէք 14
 սրահակներին, քաջաւերեցէք երկչոփներին, օգնական եղէք
 փկարներին, համբերաբար եղէք բոլորի հանդէպ: Զգոյշ եղէք, 15
 չլինի թէ մէկը չարին չարով հափուցի. միշտ միմեանց հանդէպ
 եւ բոլորի հանդէպ բարին գործելու հետամնոյր եղէք: Ուրախ 16
 եղէք միշտ, անդադար աղօթեցէք, ամէն ինչում գոհութիւն 17, 18
 մատուցեցէք, որովհետեւ այդ է Աստծու կամքը ձեզ համար ի
 Քրիստոս Յիսուս: Մի՛ հանգցրէք Նոզին, մի՛ արհամարհէք 19, 20
 մարգարէութիւնները, փորձեցէք ամէն ինչ, բարին ամոնր պա-
 21
 հեցէք, հեռո՛ւ մնացէք բոլոր չար բաներից: Եւ խաղաղութեան 22, 23
 Աստուածն ինքը թող սրբացնի ձեզ ամբողջապէս, եւ ձեր ամ-
 բողջ հոգին, շունչը եւ մարմինը թող անարաք պահուի մինչեւ
 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուստը: Նաւարարիմ է նա, որ 24
 կոչեց ձեզ. նա է դարձեալ, որ նոյնը պիտի անի: Եղբայրներ, 25
 աղօթեցէք նաեւ մեզ համար: Ողջունեցէք բոլոր եղբայրնե- 26
 րին սուրբ համբոյրով: Երդուել եմ քալիս ձեզ Տիրոջով, որ 27
 ընթերցէք այս թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներին: Մեր Տէր 28
 Յիսուս Քրիստոսի շնորհը ձեզ հետ:

2 Թեսաղոնիկեցիներ

1 Պօղոսը, Սիղուանոսը եւ Տիմոթէոսը՝ թեսաղոնիկեցիներիդ եկեղեցուն՝ մեր Հայր Աստուծով եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսով:
2 Շնորհի ձեզ եւ խաղաղութիւն մեր Հայր Աստծուց եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսից: Եղբայրներ, պարտաւոր ենք միշտ գոհութիւն մապուցել Աստծուն ձեզ համար, ինչպէս որ արժանի իսկ է, քանի որ աւելի ու աւելի է աճում ձեր հաւաքը, եւ շարանում է ձեզնից իրաքանջիւրի սերը միմեանց հանդէպ, այնպէս որ մենք ձեզնով պարծենում ենք Աստծու եկեղեցիներում ձեր համբերութեան եւ հաւաքի համար՝ ձեր այն բոլոր հալածանքների եւ նեղութիւնների մէջ, որոնց դուք համբերում էք: Դրանք ապացոյց են Աստծու արդար դատաստանի, որպէսզի դուք արժանի լինէք Աստծու արքայութեանը, որի համար էլ նեղութիւն էք կրում: Եւ արդար է Աստծու առաջ, որ ձեզ նեղողներին նեղութիւն հապուցուի, իսկ ձեզ՝ նեղութիւն կրածներիդ՝ հանգիստ մեզ հետ, երբ Տէր Յիսուս յայրնուի երկնքից՝ իր հրեշտակների զօրքով՝ կրակի բոցով վրէժ լուծելու համար նրանցից, որոնք չեն ճանաչում Աստծուն եւ չեն հնազանդւում մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աւերարանին. նրանց պարիժը պիտի լինի յաւիտենական կործանումը՝ հեռու Տիրոջ ներկայութիւնից եւ նրա փառաւոր զօրութիւնից, երբ նա գայ այն օրը՝ փառաւորուելու իր սրբերի մէջ, հիացմունքի արժանի դառնալու բոլոր հաւաքացեալների մէջ (քանի որ մեր վկայութեանը հաւաքացիք): Ահա թէ ինչու միշտ աղօթում ենք ձեզ համար, որպէսզի Աստուած ձեզ արժանի դարձնի ձեր կոչմանը, մինչեւ լրացնի ձեր բոլոր փափագները եւ հաւաքի գործերը՝ զօրութեամբ, որպէսզի փառաւորուի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը ձեր մէջ, եւ դուք փառաւորուէք նրա մէջ՝ մեր Աստծու եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհի համաձայն:

2 Եղբայրներ, աղաչում եմ ձեզ, որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալստեան եւ նրա մօտ մեր հաւաքուելու համար դուք իսկոյն չխռովուէք ձեր մարքում եւ չզարհուրէք ոչ հոգով, ոչ խօսքով, ոչ էլ թղթերով՝ իբր թէ մեր կողմից գրուած, որպէս թէ արդէն եկած հասած լինի Տիրոջ օրը: Թող ոչ ոք ձեզ չխաբի եւ ոչ մի ձեւով. որովհետեւ այն օրը չի գալու, եթէ նախ ապստամբութիւնը

չգայ, եւ չյայտնուի անօրէնութեան մարդը՝ կորստեան որդին՝
 Նակառակորդը, որ գոռոզանում է այն ամենի վրայ, որ կոչում 4
 է աստուած կամ պաշտամունքի առարկայ, մինչեւ այն աստի-
 ճան, որ նա նստի Աստծու փաճարում եւ ինքն իրեն ցոյց փայ,
 թէ աստուած է: Չէք յիշում, որ, մինչ ձեզ հետ էի դեռ, ասում էի 5
 այդ բանը: Եւ այժմ դուք ինքներդ գիտէք, թէ ինչն է նրան յետ 6
 պահում, որ այդ Նակառակորդը ինքն իրեն յայտնի անի մինչեւ
 ժամանակը գայ. որովհետեւ անօրէնութեան այդ խորհրդաւոր 7
 ուժը արդէն գործի վրայ է. բայց այդ պիտի չյայտնուի մին-
 չեւ այն ժամանակ, երբ մէջտեղից կը վերացուի նա, որ այժմ
 նրան յետ է պահում: Եւ ապա պիտի յայտնուի Անօրէնը, ո- 8
 րին Տէր Յիսուս պիտի կործանի իր բերանի շնչով եւ պիտի
 ոչնչացնի իր յայտնութեամբ իր գալստեան ժամանակ: Նրա՝ 9
 Անօրէնի գալուստը Սաքանայի ներգործութեամբ է, ամենայն
 զօրութեամբ, նշաններով, խաբեբայական զօրաւոր գործերով 10
 եւ անիրաւութեան բոլոր պատրանքներով կորստեան մարմնո-
 ւածների վրայ. եւ այդ ամենը այն բանի փոխարէն, որ չընդու-
 նեցին ճշմարտութեան սէրը, որպէսզի փրկուեն: Դրա համար
 էլ Աստուած նրանց պիտի ուղարկի զօրաւոր մի մոլորութիւն,
 որ նրանք հաւատան ստի՛ն եւ դատապարտուեն բոլոր նրանք, 11
 որ չհաւատացին ճշմարտութեանը եւ հաճոյք գտան անօրէնու-
 թեան մէջ: Իսկ մենք, Տիրոջից սիրուած եղբայրներ, պար- 12
 փաւոր ենք միշտ գոհութիւն մատուցել Աստծուն ձեզ համար,
 որովհետեւ Աստուած սկզբից ընտրեց մեզ, որ փրկուենք Նոզու
 սրբացումով եւ ճշմարտութեան հաւատով, որին եւ կանչեց ձեզ 13
 մեր աւերարանումով փրկուելու եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 փառքին փրանալու համար: Ուրեմն, եղբայրներ, հաստատ 14
 մնացէք եւ պի՛նդ պահեցէք այն աւանդութիւնները, որ սովորե-
 ցիք թէ՛ խօսքով եւ թէ՛ մեր թղթով. եւ ինքը՝ մեր Տէր Յիսուս 15
 Քրիստոս եւ մեր Նայրը՝ Աստուած, որ սիրեց մեզ եւ մեզ փրկեց
 յափտեանական միսիթարութիւն եւ բարի յոյս, իբրեւ շնորհ, թող 16
 միսիթարի եւ հաստատ պահի ձեր սրտերը ամէն բարի խօսքի
 եւ գործի մէջ:

Վերջապէս, եղբայրներ, աղօթեցէք մեզ համար, որպէսզի 3
 Տիրոջ խօսքը առաջ գնայ եւ փառաւորուի ամէն տեղ, ինչպէս
 որ ձեզ մօտ է, որպէսզի փրկուենք անօրէններից եւ անզգամ 2
 մարդկանցից, քանի որ բոլորը չէ, որ հաւատ ունեն: Բայց հա- 3

ւաւարիւմ է Տէրը. նա կը զօրացնի ձեզ ու կը պահի չարից:
4 Վստահ ենք Տիրոջով ձեր վրայ, թէ, ինչ որ պատուիրեցինք ձեզ,
5 եւ անում էք, եւ կ'անէք: Եւ Տէրը թող ուղղի ձեր սրտերը դէպի
6 Աստուծու սէրը եւ դէպի Քրիստոսի համբերութիւնը: Եղբայրներ,
պատուիրում եմ ձեզ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ
դուք հեռու մնաք ամէն մի եղբօրից, որ ծոյլ կեանքով է ապրում
7 եւ ոչ ըստ այն օրինակի, որն ընդունեցիք մեզնից. որովհետեւ
ինքներդ գիտէք, թէ որչափ դուք պէտք է նմանուէք մեզ, քանի
8 որ ձեզ մօտ երբեք չծուլացանք եւ ոչ ոքի հացը ձրի չկերանք,
այլ ջանքով եւ վաստակով զօր ու զիշեր աշխատում էինք՝ ձեզ–
9 նից ոչ մէկի վրայ ծանրութիւն չլինելու համար. ոչ թէ նրա հա–
մար, որ իշխանութիւն չունէինք, այլ որպէսզի մենք մեզ օրինակ
10 դարձնենք ձեզ, որ մեզ նմանուէք. քանի դեռ ձեզ մօտ էինք,
այս բանն էինք պատուիրում ձեզ. թէ՛ ով չի ուզում աշխատել,
11 թող հաց էլ չուրի: Արդ, ձեզնից ոմանց մասին լսում ենք, թէ
ծոյլ կեանքով են ապրում, որեւէ գործ չեն անում, այլ ծոյլ–ծոյլ
12 շրջում են՝ դատարկ բաներով հեղափոխելով: Այդպիսիներ–
ին պատուիրում ենք եւ յորդորում Տէր Յիսուս Քրիստոսով,
13 որ աշխատեն հանդարտութեամբ եւ իրե՛նց հացն ուտեն: Իսկ
14 դուք, եղբայրներ, մի՛ յոգնէք բարիք անելուց: Իսկ եթէ որեւէ
մէկը չհնազանդուի այս թղթի մէջ մեր ասած խօսքին, նկատի՛
ունեցէք նրան եւ մի՛ յարաբերուէք նրա հետ, որպէսզի ամօթով
15 մնայ: Բայց նրան որպէս թշնամի մի՛ համարէք, այլ խրապեցէ՛ք
16 որպէս եղբայր: Եւ խաղաղութեան Տէրն ինքը թող միշտ խա–
ղաղութիւն փայ ձեզ ամէն ինչում: Տէրը ձեզ բոլորիդ հետ լինի:
17 Այս ողջոյնը իմ՝ Պօղոսիս ձեռքով է, որ, որպէս նշան, կայ իմ
18 բոլոր թղթերում. այսպէս եմ գրում ես: Մեր Տէր Յիսուս Քրիս–
տոսի շնորհը ձեզ բոլորիդ հետ լինի:

1 Տիմոթէոս

Պօղոսը՝ առաքեալը Յիսուս Քրիստոսի, ըստ հրամանի մեր 1
Փրկիչ Աստծու եւ Յիսուս Քրիստոսի, որ մեր յոյսն է. Տի- 2
մոթէոսին՝ հաւաքի մէջ սիրելի որդուն շնորհ, ողորմութիւն,
խաղաղութիւն Նայր Աստուծոյ եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսից:
Ինչպէս խնդրեցի քեզ, երբ գնում էի Մակեդոնիա, մնա՛ Եփե- 3
սոսում, որպէսզի պատուէր քաս, որ ոմանք օտար ուսմունք
չուսուցանեն եւ չկապուեն առասպելներին ու անվերջանալի 4
տոհմաբանութիւններին, որոնք մանաւանդ պարճառ կը լի-
նեն վեճերի, բայց չեն ծառայում Աստծու ծրագրերին, որոնք
հաւաքի վրայ են հիմնուած. քանզի պարտիրանի գլխա- 5
ւորը սէրն է՝ բխած սուրբ սրտից, բարի խղճմանքից եւ
անկեղծ հաւաքից, որոնցից վրիպեցին ոմանք՝ խտրորուե- 6
լով խօսքերի ունայնութեան մէջ: Ուզում են օրէնքի վար- 7
դապետներ լինել. իրենք իսկ չեն իմանում ինչ են խօսում,
ոչ էլ հասկանում այն բաները, որոնց վրայ պնդում են: Գի- 8
տենք, որ օրէնքը լաւ է, եթէ մէկն այն գործադրի օրինա-
ւոր կերպով: Բայց այս բանը թող իմանայ, որ արդարնե- 9
րի համար չէ օրէնքը, այլ՝ անօրէնների եւ անհնազանդների,
ամբարիշտների եւ մեղաւորների, անմաքուրների եւ պիղծե-
րի, հայր ու մայր անարգողների, մարդասպանների, պռո- 10
նիկների, արուամուկների, մարդագողերի, սրախօսների, սուր
երդուողների, այլեւ ամէն բանի համար, որը հակառակ է ող-
ջամիտ վարդապետութեան, վարդապետութիւն, որ համապա- 11
րասխանում է երանելի Աստծու փառաւոր Աւետարանին, որին
եւ հաւաքարիւմ եղայ ես: Շնորհակալութիւն նրան, որ զօրաց- 12
րեց ինձ մեր Տէր Քրիստոս Յիսուսի միջոցով, որը վստահե-
լի համարեց ինձ այս սպասաւորութեանը կարգելու, ինձ, որ 13
նախապէս հայիոյիչ էի, հալածիչ եւ անարգող. բայց ես ողոր-
մութիւն գրայ, որովհետեւ այդ բանն անում էի անգիտութեան
եւ անհնազանդութեան մէջ գտնուելով. եւ մեր Տիրոջ շնորհը 14
շարացաւ ինձ համար այն հաւաքով եւ սիրով, որ է ի Քրիս-
տոս Յիսուս: Վստահելի եւ ամենայն ընդունելութեան արժա- 15
նի է այս խօսքը, թէ՛ Քրիստոս Յիսուս աշխարհ եկաւ՝ փրկելու
մեղաւորներին, որոնց գլուխը ես եմ: Եւ ողորմութիւն գրայ 16

նրա համար, որ Յիսուս Քրիստոս նախ իմ մէջ ցոյց փուցեց իր ամբողջ համբերութիւնը, որպէս օրինակ նրանց, որ պիտի հաւատան իրեն յաւիտենական կեանքի համար. նաեւ յաւիտենութեան Թագաւորին, որ անեղծ եւ աներեւոյթ է, միակ 17 Աստծուն փառք եւ պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն: Որդեակ իմ Տիմոթէոս, աւանդում եմ քեզ այս պատուիրանը, քո մասին նախապէս եղած մարգարէութիւնների համաձայն, որպէսզի նրանցով դու մղես բարի պատերազմը, պահես հաւա- 19 քով բարի խղճմարանքով, որը ոմանք հեռու վանելով իրենցից՝ նաւաբեկութեան ենթարկուեցին հաւաքի մէջ. դրանց թուում եւն Տիմոթէոսը եւ Աղեքսանդրոսը, որոնց մատնեցի Սաքանա- 20 յին, որպէսզի խրափուեն չհայհոյել:

2 Արդ, ամենից առաջ աղաչում եմ աղօթք անել, խնդրել, պաղարել, գոհութիւն մատուցել բոլոր մարդկանց համար, 2 մանաւանդ թագաւորների եւ բոլոր իշխանաւորների համար, որպէսզի խաղաղութեամբ եւ հանդարտութեամբ վարենք մեր կեանքը, կարարեալ աստուածապաշտութեամբ եւ սրբութե- 3 ամբ. այդ է բարին եւ ընդունելին մեր Փրկչի՝ Աստծու ա- 4 ռաջ: Նա կամենում է, որ բոլոր մարդիկ փրկուեն եւ հասնեն 5 ճշմարտութեան գիտութեանը. քանզի մէկ Աստուած կայ եւ մէկ միջնորդ՝ Աստծու եւ մարդկանց միջեւ. Յիսուս Քրիստոս՝ 6 մարդը, որ փուցեց ինքն իրեն որպէս փրկանք բոլորի համար՝ 7 ի վկայութիւն իր ժամանակների. դրա համար ես կարգուեցի որպէս քարոզիչ եւ առաքեալ (ճշմարիտ եմ ասում Քրիս- 8 տոսով եւ չեմ սպում), եղայ վարդապետ հեթանոսների՝ հա- 9 ւատով եւ ճշմարտութեամբ: Ուզում եմ, որ քո մարդիկ աղօթեն ամէն փոքր, սուրբ ձեռքեր բարձրացնեն դէպի վեր, ա- 10 ռանց բարկութեան եւ երկմտութեան: Նոյնպէս եւ կանայք, համեստ գարդարանքով, ակնածութեամբ եւ պարկեշտութեամբ թող զարդարուեն. ոչ թէ մարգարտով ընդելուզուած ոսկեայ 11 հիւսքերով կամ պճնազարդ զգեստներով, այլ՝ բարի գործե- 12 րով, ինչպէս վայել է աստուածապաշտութիւնը յանձն առած կանանց: Կին արարածը թող ուսանի լռութեամբ, կարարեալ 13 հնազանդութեամբ: Եւ ես թոյլ չեմ տալիս, որ կին արարածը ուսուցանի կամ էլ խօսքով իշխի քո մարդու վրայ, այլ թող 14 լուռ մնայ. որովհետեւ նախ Ադամը ստեղծուեց եւ ապա՝ Եւան: Եւ Ադամը չխաբուեց, այլ կի՛նը խաբուեց եւ յանցանք գործեց:

Բայց նա պիտի ապրի որդեծնութեան համար, եթէ պարկեշտ- 15
 փութեամբ մնայ հաւարի, սիրոյ եւ սրբութեան մէջ:

Նաւաստի է այս խօսքը, թէ՛ ով եպիսկոպոսութեան է ձգտում, **3**
 ձգտում է բարի գործի: Եպիսկոպոսը պէտք է անարապ 2
 լինի, մէկ կնոջ մարդ, հեզ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր,
 ուսուցանելու ընդունակ, ոչ նախապող, ոչ բռնացող, այլ՝ 3
 հանդարտաբարոյ, ոչ կռուազան, ոչ փողասէր, այլ՝ այնպի-
 սին, որ իր իսկ փանը լաւ վերակացու լինի, ունենայ որդի- 4
 ներ, որոնք հնազանդութեան մէջ լինեն կատարեալ պարկեշտ-
 փութեամբ (իսկ եթէ մէկն իր փունը կառավարել չիմանայ, 5
 հապա ինչպէն Աստծու եկեղեցուն խնամակալ կը լինի), ոչ 6
 նորադարձ, որպէսզի, գոռոզանալով, Սաքանային վիճակուած
 դատաւարութեան մէջ չընկնի. այլ նա պէտք է ունենայ բարի 7
 վկայութիւն նաեւ դրսեցիներից, որպէսզի չլինի թէ ընկնի նա-
 խափինքի փակ եւ Սաքանայի որոգայթների մէջ: Նմանապէս 8
 եւ սարկաւագները թող լինեն պարկեշտ, ոչ երկդիմի խօսող,
 ոչ գինետէր, ոչ շահամոլ, այլ թող պահեն հաւարի խորհուրդը 9
 մաքուր խղճով: Նախ իրենք թող փորձի ենթարկուեն եւ եթէ 10
 անմեղադրելի գտնուեն, ապա պաշտօն կատարեն: Նոյնպէս 11
 եւ նրանց կանայք թող լինեն պարկեշտ, ոչ չարախօս, հեզ, հա-
 ւարարիմ ամէն ինչում: Սարկաւագները թող մէկ կնոջ մարդ 12
 լինեն, իրենց որդիներին եւ իրենց փները լաւ կառավարեն, ո- 13
 րովհետեւ այն սարկաւագները, որ լաւ են ծառայում, իրենց
 համար շահում են բարի աստիճան եւ մեծ համարձակութիւն
 կ'ունենան ի Քրիստոս Յիսուս իրենց ունեցած հաւարի մէջ:
 Բեզ գրում եմ այս բանը, որովհետեւ յոյս ունեմ, որ շուտով կը 14
 գամ: Իսկ եթէ ուշանամ, դու կ'իմանաս, թէ ինչպէս պէտք է 15
 վարուես Աստծու փան մէջ, որ կենդանի Աստծու եկեղեցին է՝
 սին եւ հաստատութիւն ճշմարտութեան: Եւ յայտնապէս մեծ 16
 է աստուածապաշտութեան խորհուրդը, որ յայտնուեց մարմ-
 նով, արդարացաւ Նոզով, երեսաց հրեշտակներին, քարոզուեց
 հեթանոսների մէջ, հաւատարի եղաւ աշխարհում եւ երկինք վե-
 րացաւ փառքով:

Եւ Սուրբ Նոզին յայտնապէս ասում է, թէ վերջին ժա- **4**
 մանակներում ոմանք պիտի հեռանան հաւարից եւ իրենց
 ուշադրութիւնը պիտի դարձնեն մոլորեցնող ոգիների վրայ եւ
 դէւերի վարդապետութիւնների վրայ՝ փարուած ստախօսնե- 2

3 րի կեղծաւորութեամբ, որոնց խղճմբանքը խարանուած է, ո-
 րոնք արգելում են ամուսնանալ եւ հեռու են պահում այն կե-
 րակուրներից, որ Աստուած սրեղծեց, որպէսզի հաւաքացե-
 ւաւները եւ ճշմարտութեան վերահասու եղողները գոհութեամբ
 4 վայելեն. որովհետեւ Աստուծո բոլոր սրեղծածները լաւ են,
 եւ խոփան բան չկայ, մանաւանդ երբ դրանք գոհութեամբ են
 5 ընդունում. քանի որ Աստուծո խօսքով եւ աղօթքով ամէն բան
 6 մաքրում է: Այս խրատը փալով եղբայրներին՝ Քրիստոս Յի-
 սուսի մի բարի պաշտօնեայ կը լինես՝ սնուած հաւարի խօս-
 քերով եւ այն բարի վարդապետութեամբ, որին հեքամուր իսկ
 7 եղար. բայց պիղծ խօսքերից եւ պառաւական առասպելներից
 հրաժարուիր. եւ դու քեզ մարզիր աստուածապաշտութեամբ,
 8 որովհետեւ մարմնի մարգումը քիչ բանի է օգտակար, մինչ
 աստուածապաշտութիւնը օգտակար է ամէն ինչի. եւ նա ու-
 9 նի կեանքի աւերիսը, այս կեանքի եւ հանդերձեալի: Ճիշտ
 10 է այս խօսքը եւ արժանի է ամենայն ընդունելութեան, որով-
 հետեւ այս բանի համար իսկ փքնում ենք եւ նախադիմքներ
 կրում. քանի որ մեր յոյսը դրել ենք կենդանի Աստուծո վրայ,
 որ Փրկիչն է բոլոր մարդկանց, մանաւանդ՝ հաւաքացեալների:
 11, 12 Պաշտօնիւրի այդ եւ ուսուցանիր. թող ոչ ոք քո երիտասար-
 դութիւնը չարհամարհի, այլ օրինա՛կ եղիր հաւաքացեալներին
 13 խօսքով, վարմունքով, սիրով, հաւատով, մաքրութեամբ: Մին-
 չէս իմ գալը, հեքամարի Աստուծո խօսքը ընթերցել, յորդորել
 14 եւ ուսուցանել հաւաքացեալներին: Չանց մի՛ առ այն շնոր-
 հը, որ քո մէջ է, որ փրուեց քեզ մարգարէութեամբ, երեցնե-
 15 րի ձեռնադրումով: Այդ բանի վրայ մրածիր եւ յարաբեւիր
 դրանում, որպէսզի քո առաջադիմութիւնը յայտնի լինի բոլո-
 16 րին: Զգո՛յշ եղիր քո նկատմամբ եւ քո ուսուցման նկատմամբ.
 եւ յարաբեւիր դրանում: Եթէ այդ բանն անես, կը փրկես եւ
 քեզ, եւ նրանց, որ լսում են քեզ:

5 Ծերին խստութեամբ մի՛ յանդիմանիր, այլ յորդորիր որ-
 պէս քո հայրը. երիտասարդներին յորդորիր որպէս եղբայր-
 2 ներ, պառաւներին՝ որպէս մայրեր, դեռաքի կանանց՝ որպէս
 3 քոյրեր, կարարեալ մաքրութեամբ: Յարգիր այն այրիներին,
 4 որ իսկապէս այրիներ են: Իսկ եթէ մի այրի որդիներ եւ թոռ-
 ներ ունի, նախ նրանք թող սովորեն իրենց փան հանդէպ բարի
 վերաբերմունք ցոյց փալ եւ իրենց ծնողների արածի փոխա-

րեն նրանց հապուցել, որովհետքն անցնի և բարին և ընդունելին
 Աստուծո առաջ: Իսկ ով իսկապէս այրի է և մենակ է ապ- 5
 րում ու իր յոյսը դրել է Աստուծո վրայ, թող յարապետող լինի
 աղօթքի և աղաչանքների մէջ զօր ու գիշեր: Իսկ մեղկասէր 6
 այրին կենդանւոյն մեռած է: Այս բանը պատուիրի՛ր, որ ան- 7
 արար լինեն: Իսկ եթէ մէկը իւրայիններին և մանաւանդ ըն- 8
 դամներին խնամք չի ցուցում, հաւարն ուրացել է և աւելի չար
 է, քան անհաւարը: Այրիների թում կը համարուի այն այրին, 9
 որ վաթսուն տարեկանից պակաս չէ, մէկ մարդու կին է եղել ու 10
 բարի գործերով է վկայուել, որ երեխաներ է մեծացրել, որ հիւ-
 րեր է ընդունել, որ սրբերի ու պքերն է լուացել, որ նեղութեան մէջ
 գործողներին է հասել, որ ամէն բարի գործի հետամուտ է եղել:
 Բայց երիտասարդ այրի կանանց հաշուի մի՛ առ, որովհետքն 11
 հեշտասիրութեան անձնատուր լինելով՝ Քրիստոսի դէմ են ել-
 նում և ամուսնանալ են ուզում. իսկ դատարանն են ընդունում 12
 նրա համար, որ առաջին հաւարն արհամարհեցին: Միաժա- 13
 մանակ և անգործութեան են վարժում՝ շրջելով քնից քնով. և
 ոչ միայն դատարկապորտներ են, այլև շարախօս և աւելորդ
 հեղափոխութեամբ. և խօսում են բաներ, որ պէտք չէ խօսել: Ու- 14
 զում են, որ այդ երիտասարդ կանայք ամուսնանան, որդիներ
 ծնեն, քննարար լինեն և հակառակորդին առիթ չտան նախա-
 փինքի, քանի որ արդէն իսկ նրանցից ոմանք շեղուել են՝ Սա- 15
 րանայի յետեւից գնալով: Եթէ հաւատացեալ մէկը այրիներ
 ունի, թող նրանց օգնի, որ եկեղեցին բռնի տակ չընկնի և նա
 կարողանայ օգնել իսկապէս այրիներին: Այն երեցները, որոնք 17
 լաւ վերակացու են, կրկնակի պատուի արժանի թող լինեն. մա-
 նաւանդ նրանք, որ քրքում են խօսքով և ուսուցանելով. քան- 18
 զի Սուրբ Գիրքն ասում է. «Կալ անող եզան դունչը մի՛ կապիր»
 և՛ «Մշակն արժանի է իր վարձին»: Երեցի մասին ամբաստա- 19
 նութիւն մի՛ ընդունիր, բացի այն դէպքից, երբ դա երկու կամ
 երեք վկաներով լինի: Իսկ մեղանշողներին յանդիմանի՛ր բոլո- 20
 րի առաջ, որպէսզի միւսներն էլ վախենան: Պարտաւորեցնում 21
 են քեզ Աստուծո և Յիսուս Քրիստոսի ու ընտրեալ հրեշտակ-
 ների առաջ, որ այս բոլորը պահես առանց նախապաշարումի՝
 աջառութեամբ ոչինչ չանելով: Ձեռքերդ շտապով որեւէ մէկի 22
 վրայ մի՛ դիր և ուրիշների մեղքերին մասնակից մի՛ եղիր, քեզ
 մաքուր պահիր: Այսուհետքն միմիայն ջուր մի՛ խմիր, այլ մի 23

քիչ գինի էլ խառնիր՝ քո սրամոքսի եւ յաճախակի տկարու–
 24 թիւնների պատճառով: Կան մարդիկ, որոնց մեղքերը յայտ–
 նի են նախքան որեւէ դատաստանի ենթարկուելը. մարդիկ էլ
 25 կան, որոնց մեղքերը յետոյ են յայտնի դառնում: Նոյն ձեւով
 եւ յայտնի են բարի գործերը. եւ այն գործերը, որ յայտնի չեն,
 թաքնուած մնալ չեն կարող:

6 Բոլոր նրանք, ովքեր ծառայութեան լծի տակ են, նրանցից
 իւրաքանչիւրը թող իր տէրերին պատուի արժանի համարի,
 որպէսզի Աստծու անունն ու վարդապետութիւնը չանարգուի:
 2 Իսկ նրանք, որ հաւաքացեալ տէրեր ունեն, թող չարհամարհեն,
 որ նրանք եղբայրներ են, այլ աւելի լաւ ծառայեն, քանի որ
 հաւաքացեալներ են եւ սիրելի եղբայրներ, որոնք յանձն են
 3 առել բարերարութիւնը: Այս բանն ուսուցանիր եւ յորդորիր:
 4 Իսկ եթէ մէկն այլ բան ուսուցանի եւ չանսայ մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերին եւ այն վարդապետութեանը,
 5 որ աստուածապաշտութեան համապատասխան է, այդպիսին
 գոռոզամիտ է եւ ոչինչ չգիտէ, այլ բռնուած է հակառակութեան
 խօսքեր եւ խնդիրներ առաջացնելու հիւանդութեամբ, որոնցից
 առաջ են գալիս նախանձ, կռիւ, հայհոյութիւններ, չար կաս–
 6 կածներ, խարդախութիւններ մտքով ապականուած եւ ճշմար–
 փութիւնից հեռացած մարդկանց միջեւ, որոնք շահի աղբիւր են
 համարում աստուածապաշտութիւնը: Բայց դու այդպիսիներից
 7 հեռո՛ւ պահիր քեզ: Իրօք, աստուածապաշտութիւնը շահի մեծ
 8 աղբիւր է նրանց համար, ովքեր գոհ են իրենց վիճակից. ու–
 րովհետեւ ոչինչ չբերեցինք աշխարհ, ոչ էլ պիտի կարողանանք
 9 տանել: Այլ ունենք կերակուր եւ հանդերձներ ու դրանցով էլ
 10 բաւականանք: Իսկ ովքեր հարստանալ են ուզում, ընկնում
 են փորձութեան, որոգայթի եւ բազում անմիտ ու վնասակար
 ցանկութիւնների մէջ, որոնք ընկղմում–տանում են մարդկանց
 11 դէպի կործանում եւ դէպի կորուստ, որովհետեւ բոլոր չարիք–
 ների արմատը փողասիրութիւնն է, որին ոմանք ձգտելով՝ մո–
 լորուեցին հաւաքից եւ իրենք իրենց գցեցին բազում ցաւերի
 12 մէջ: Իսկ դու, ո՛վ մարդ Աստծու, փախի՛ր այդ բաներից եւ
 զնա՛ արդարութեան, աստուածապաշտութեան, հաւաքի, սի–
 13 րոյ, համբերութեան եւ հեզութեան յետեւից: Նաւարի բարի
 մարտը մղիր եւ պի՛նդ կառչիր յաւիտենական կեանքից, որին
 կանչուեցիր եւ բարի դաւանութիւնը դաւանեցիր բազում վկա–

ների առաջ: Պապուիրում եմ քեզ Աստծու ներկայութեամբ, 14
 որը կեանք է տալիս ամէն ինչի, եւ Յիսուս Քրիստոսի առաջ,
 որը Պոնտացի Պիղապոսի առաջ վկայեց բարի դաւանութիւնը,
 որ դու պահես պապուիրանը անբիծ, անարար, մինչեւ յայտ- 15
 նութիւնը Յիսուս Քրիստոսի, որին իր ժամանակում յայտնի 16
 պիտի անի Երանելին եւ միակ Նգորը, թագաւորների Թագա-
 տորը եւ տերերի Տէրը, նա, որ միայն ի՛նքն ունի անմահութիւնը 17
 եւ բնակում է անմաքչելի լոյսի մէջ, որ մարդկանցից ոչ ոք չի
 տեսել եւ ոչ էլ կարող է տեսնել. նրան պատիւ եւ գոռութիւն յա-
 ւիտեանս: Ամէն: Այս աշխարհի հարուստներին պապուիրի՛ր, 18
 որ չհպարտանան եւ չապաւինեն սնտրի հարստութեանը, այլ՝
 Աստծուն, որ մեզ առաքապէս ամէն ինչ տալիս է վայելելու հա- 19
 մար. պապուիրի՛ր բարիք գործել, բարի գործերով հարստա-
 նալ, լինել առաքաձեռն, բարեսէր, իրենց ունեցածից ուրիշին 20
 էլ բաժին հանել՝ իրենց համար բարի հիմք դնելով հանդերձե-
 21
 ալում, որպէսզի ձեռք բերեն ճշմարիտ կեանքը: Ո՛վ Տիմոթէոս, 21
 պահի՛ր աւանդը՝ հեռու մնալով պիղծ եւ նորահնար խօսքերից,
 հակառակութիւնից եւ խաբեպատիր գիպութիւնից, որը ոմանք 22
 յանձն առնելով՝ շեղուեցին հաւաքից: Շնորհի քեզ հետ:

2 Տիմոթէոս

1 Պօղոսը՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Ասարծու կամքով,
2 ըստ կեանքի խոստման, որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ է, սիրելի
որդի Տիմոթէոսին. շնորհ, ողորմութիւն, եւ խաղաղութիւն
3 Նայր Ասարծուց եւ մեր Տէր Քրիստոս Յիսուսից: Գոհութիւն եմ
մատուցում Ասարծուն, որին ծառայում եմ մաքուր խղճով ինչ-
պէս իմ նախնիները, երբ իմ աղօթքներում գիշեր-ցերեկ անդա-
4 դար քեզ եմ յիշում: Յիշելով քո արքայասութիւնը՝ բուն ցան-
կութիւն ունեւ քեզ փեսնելու, որպէսզի լցուն մաքիւնութեամբ:
5 Մտաբերում եմ այն անկեղծ հաւատը, որ քո մէջ է, որը նա-
խապէս կար քո փառի՝ Լատոդիայի եւ քո մօր՝ Եւնիկէի մէջ.
6 վստահ եմ, որ քո մէջ էլ կայ: Ուստի յիշեցնում եմ քեզ, որ
վերաբարձրես Ասարծու շնորհը, որ փութի քեզ՝ իմ ձեռքերը դնե-
7 լով քեզ վրայ, որովհետեւ Աստուած մեզ երկշտութեան ոգի
8 չբուրեց, այլ՝ զօրութեան, սիրոյ եւ զգաստութեան: Ուստի ամօթ
մի՛ համարիր վկայել մեր Տիրոջը, ոչ էլ ինձ՝ նրա կապեալին.
այլ մասնակից եղիր Աւետարանի համար եղած չարչարանք-
9 ներին, զօրութեամբ Ասարծու, որ փրկեց մեզ եւ կոչեց սուրբ
կոչումով՝ ոչ ըստ մեր գործերի, այլ ըստ իր նախասահմանութե-
10 ան եւ շնորհի, որ փրուեց մեզ յափտեմական ժամանակներից
առաջ ի Քրիստոս Յիսուս, բայց յայրնուեց այժմ մեր Փրկչի՝
Յիսուս Քրիստոսի երեւալով. նա, որ կործանեց մահը եւ լուսա-
ւոր դարձրեց կեանքն ու անմահութիւնը Աւետարանի միջոցով,
11 Աւետարան, որին քարոզիչ կարգուեցի եւ եւ առաքեալ ու վար-
12 դապետ հեթանոսների: Ահա թէ ինչու այս չարչարանքներն եմ
կրում, բայց ամօթ չեմ համարում, քանզի գիտեմ, թէ ո՛ւմ եմ
հաւատացել եւ վստահ եմ, որ նա կարող է իմ աւանդը պահել
13 մինչեւ այն օրը: Որպէս օրինակ ունեցիր այն ողջամիտ խօս-
քերը, որոնք ինձնից լսեցիր՝ այն հաւատով եւ սիրով, որ ունեն
14 Քրիստոս Յիսուսին միանալով հաւատարացողները: Պահիր բա-
15 րի աւանդը մեր մէջ բնակուող Սուրբ Նոգու միջոցով: Այս բանը
իմացիր, որ մեզնից հեռացան բոլոր նրանք, որ Ասիայից էին,
16 որոնց թում են Փիզեղոսը եւ Ներոնգենէսը: Թող Աստուած
ողորմած լինի Օնեսիփորոսի ընտանիքին, որովհետեւ նա ինձ
շար անգամ հանգստացրեց եւ իմ կապանքները ամօթ չհամա-

րեց. այլ, երբ Հռոմ եկաւ, եռանդագին փնտրեց ինձ ու գրաւ 17
(տայ Տէրը, որ նա ողորմութիւն գրնի Տիրոջից այն օրը). եւ թէ 18
ինչքան ինձ ծառայութիւն մատուցեց Եփեսոսում, այդ դու ինքդ
քաջ գիտես:

Եւ դու, որդեա՛կ իմ, զօրացի՛ր Քրիստոս Յիսուսի շնորհով: **2**
Եւ ինչ որ լսեցիր ինձնից բազում վկաներով, աւանդի՛ր այն հա- 2
ւապարհիմ մարդկանց, որ կարող լինեն ուրիշներին էլ ուսուցա-
նել: Վշտակի՛ց եղիր Քրիստոս Յիսուսի տառապանքներին որ- 3
պէս նրա բարի զինուորը: Ոչ ոք, զինուոր դառնալով, չի զբա- 4
ղուի աշխարհիկ կեանքի գործերով, որպէսզի զօրավարին հա-
ճելի լինի: Եւ եթէ մէկը մրցամարտիկ է, պսակ չի ստանայ, եթէ 5
ըստ օրէնքի չմարմնէ: Եւ չարաչար աշխատող հողագործը 6
նախ պէտք է վայելի պտղից: Իմացի՛ր՝ ինչ ասում եմ: Թող 7
Տէրը քեզ իմաստութիւն տայ ամէն ինչում: Յիշի՛ր մեռելնե- 8
րից յարութիւն առած Քրիստոս Յիսուսին՝ Դաւթի ցեղից, իմ
քարոզած Աւետարանի համաձայն, որի համար չարչարում եմ 9
եւ շղթայում իսկ եմ, ինչպէս չարագործը. բայց Աստծու խօս-
քը շղթայում չէ: Դրա համար ամէն ինչի համբերում եմ ըն- 10
տրեալների սիրուն, որպէսզի նրանք էլ հասնեն փրկութեան եւ
երկնային փառքին, որ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով է: Ճիշտ է 11
այս խօսքը, թէ՛ Այս բաները յիշեցրո՛ւ նրանց՝ վկայութիւն տա- 12
լով Աստծու առաջ, որ բանակռիւներ չմղեն, որոնք ոչ մի բանի
օգտակար չեն, այլ կործանում են լսողներին: Զանա՛ Աստծու 13
առաջ ներկայացնել քեզ փորձում, որպէս մի մշակ, որ ա-
մօթով չի մնում, ճշմարտութեան խօսքը ուղիղ ներկայացնող:
Բայց պիղծ բաներից եւ սնտրի խօսքերից հեռո՛ւ մնա, քանի որ 14
դրանց անձնատուր եղողները աւելի ու աւելի առաջ են գնում
ամբարշտութիւնների մէջ, եւ նրանց խօսքերը քաղցկեղի նման 15
ճարակ են գրնում: Նրանց թւում են Հիմնոսը եւ Փիղեպոսը,
որոնք շեղուեցին ճշմարտութիւնից եւ ասում են, թէ մեռելների 16
յարութիւնը արդէն իսկ եղել է. նրանք կործանում են ոմանց
հաւաքը: Բայց Աստծու հաստատուն հիմքը կանգուն է մնում 17
եւ ունի այս կնիքը, թէ՛ «Տէրը ճանաչեց նրանց, որ իրն են». նա-
եւ՝ «Ամիրաւութիւնից հեռու լինի ամենայն ոք, ով կրում է Տիրոջ
անունը»: Մի մեծ տան մէջ ոչ միայն ոսկեայ եւ արծաթեայ ա- 18
նօթներ են լինում, այլ նաեւ՝ փայտեայ եւ խեցե: Կան այնպիսիք,
որոնք պատուաւոր գործածութեան համար են, կան էլ, որ ոչ

19 պապուաւոր գործածութեան համար են: Եթէ մէկն ինքն իրեն
մաքրի այդպիսի բաներից, կը լինի պապուաւոր անօթ՝ սրբա-
գործուած եւ պիտանի իր Տիրոջը, պապրաստուած ամէն բա-
20 րի գործի համար: Երկրասարդական ցանկութիւններից փա-
խի՛ր եւ գնա՛ արդարութեան, հաւաքի, սիրոյ, խաղաղութեան
եւ սրբութեան յետեւից նրանց հետ, որոնք մաքուր սրտով ա-
21 դօթում են Տիրոջ անունով: Բայց յիմար եւ անմիտ վեճերից
խուսափի՛ր. իմացի՛ր, որ դրանցից կռիւներ են ծնում: Այս-
պէս ուրեմն՝ Տիրոջ ծառան պէտք չէ որ կռիւ անի, այլ բոլորի
23 հանդէպ լինի հեզահամբոյր, ուսուցանող, անոխակալ՝ հան-
դարութեամբ խրաբելու համար հակառակողներին, որ թեր-
եւս Աստուած նրանց ապաշխարութիւն տայ, որպէսզի ճանա-
24 չեն ճշմարտութիւնը եւ զգաստանալով՝ ազատուեն Մաքանայի
որոգայթներից, որոնց մէջ բռնուած են նրա կամքը կապարելու
պարծառով:

3 Այս բանն իմացիր, որ վերջին օրերին չար ժամանակներ
2 պիտի գան, երբ մարդիկ պիտի լինեն անձնասէր, փողասէր,
հպարտ, ամբարտաւան, հայիոյող, ծնողներին անհնազանդ,
3 անշնորհակալ, անմաքուր, անհաշտ, անգութ, բանասրկու,
4 անժուժկալ, դաժանաբարոյ, անբարեսէր, մալուխ, յանդուգն,
5 մեծամիտ, աւելի շատ հեշտասէր, քան աստուածասէր, մար-
դիկ, որ ունեն աստուածապաշտութեան կերպարանք, սակայն
6 ուրացել են նրա զօրութիւնը: Նաեւ խորշի՛ր նրանցից, քանզի
նրանց մէջ կան այնպիսիք, որ մտնում են տնից տուն եւ գե-
րում են մեղքերով ծանրաբեռն կանանց, որոնք տարուած են
7 պէսպէս ցանկութիւններով. կանայք, որ միշտ ուսանում են,
8 բայց երբեք չեն կարող հասնել ճշմարիտ գիտութեանը: Եւ
ինչպէս Յաննան ու Յամբէտը հակառակուեցին Մովսէսին, այն-
պէս էլ սրանք հակառակում են ճշմարտութեանը. ապակա-
9 նուած մտքով մարդիկ, անպէտք՝ հաւաքի մէջ: Բայց նրանք
աւելի առաջ գնալ երբեք չեն կարող, քանի որ իրենց յիմարու-
թիւնը յայտնի կը լինի բոլորին, ինչպէս որ եղաւ այդ երկուսինը:
10 Իսկ դու հետեւեցիր իմ վարդապետութեանը, իմ վարմունքին,
կամեցողութեանը, հաւաքին, համբերապարտութեանը, սիրուն,
11 համբերութեանը եւ այն հալածանքներին ու չարչարանքնե-
րին, որոնք պատահեցին ինձ Անտիոքում, Իկոնիոնում եւ
Լիսարայում. գիտես, թէ ինչպիսի՛ հալածանքների ենթարկու-

եցի, բայց Տէրն ինձ փրկեց այդ բոլորից: Եւ բոլոր նրանք, որ ուզում են աստուածապաշտութեամբ ապրել Քրիստոս Յիսուսով, հալածանքների մէջ պիտի լինեն: Իսկ չար եւ խաբեբայ մարդիկ չարից այն կողմ էլ պիտի գնան. իրենք մոլորուած՝ պիտի մոլորեցնեն ուրիշներին: Բայց դու հաստատւա՛յ մնա այն բանի մէջ, որ սովորեցիր եւ որին հաւատարիմ եղար. գիպես, թէ ումից ես սովորել, որովհետեւ մանկուց գիպես Սուրբ Գրքերը, որոնք կարո՛ղ եմ իմաստուն դարձնել քեզ փրկութեան համար այն հաւատի միջոցով, որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ է: Աստուծո՛ւ շնչով գրուած ամէն գիրք օգտակար է ուսուցման, յանդիմանութեան, ուղղելու եւ արդարութեան մէջ խրափելու համար, որպէսզի կարարեալ լինի Աստուծո՛ւ մարդը եւ պատրաստ՝ բոլոր բարի գործերի համար:

Այս բանն եմ վկայել քալիս Աստուծո՛ւ եւ Յիսուս Քրիստոսի առաջ, որ դատելու է կենդանիներին եւ մեռածներին՝ իր յայտնութեան օրը, երբ գայ իր արքայութեամբ: Եւ դու քարոզի՛ր Աստուծո՛ւ խօսքը, շարունակ յայտարարիր այն, ժամանակին լինի թէ փարաժամ, յանդիմանի՛ր, սաստի՛ր, յորդորի՛ր՝ կարարեալ համբերապարտութեամբ ուսուցանելով. քանզի պիտի գայ ժամանակ, երբ չպիտի անսան ողջամիտ վարդապետութեանը, այլ, իւրաքանչիւրն ըստ իր ցանկութիւնների, ուսուցանողներ պիտի հաւաքի իր շուրջը՝ իր ականջներին հաճելի բաներ լսելու մարմաջով. եւ նրանք ականջները պիտի դարձնեն ճշմարտութիւնից ու պիտի մոլորուեն գնան առասպելների յետեւից: Իսկ դու արթո՛ն եղիր ամէն ինչում, նեղութիւնների մէջ համբերի՛ր, աւերարանջի գործեր արա, լիովի կարարի՛ր քո պաշտօնը: Իսկ ես զոհաբերուելու եմ, եւ իմ մեկնումի ժամանակը հասել է: Պատերազմեցի բարի պատերազմը, աւարտեցի ընթացքս, պահեցի հաւասրը: Եւ հիմա ինձ է սպասում արդարութեան պսակը, որը, որպէս հափուցում, ինձ պիտի փայ Տէրը՝ արդար Դատաւորը, այն օրը. եւ ոչ միայն ինձ, այլ նաեւ բոլոր նրանց, որ սիրեցին նրա յայտնուելը: Ջանա՛ իսկոյն գալ ինձ մօտ, որովհետեւ Դեմասն ինձ լքեց եւ աշխարհը սիրեց. նա գնաց Թեսաղոնիկէ, Կրեսկէսը՝ Գալիլիա, Տիմոսը՝ Դադմափիա: Ղուկասն է միայն ինձ հետ: Մարկոսին վերցնելով՝ քեզ հետ բեր, որովհետեւ նա ինձ պէտք է ծառայութեան համար: Տիքիկոսին ուղարկեցի Եփեսոս: Տրովադայում թո՛

դեցի վերարկուն, Կարպոսի մօտ. երբ գաս, հեպոյ բեր այն. բեր
14 նաեւ գրքերը, մանաւանդ՝ մագաղաթները: Աղեքսանդրոսը
բազում չարչարանքներ պարճառեց ինձ: Թող Տէրը նրան հա-
15 րուցի ըստ իր գործերի: Նրանից դու էլ զգուշացիր, որովհետեւ
16 մեր խօսքերին շատ հակառակուեց: Առաջին արեանի ժամա-
նակ ոչ ոք ինձ թիկունք չկանգնեց. բոլորը լքեցին ինձ: Այդ թող
17 նրանց յանցանք չհամարուի: Բայց Տէրն օգնեց ինձ եւ զօրաց-
րեց ինձ, որպէսզի ինձնով հաստատուի քարոզութիւնը, եւ բոլոր
18 հեթանոսները լսեն այն: Առիւծի բերանից փրկուեցի ես: Տէրն
ինձ կ'ազադի բոլոր չար գործերից եւ կը հասցնի իր երկնային
արքայութեանը. նրան փառք յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
19 Ողջունիր Պրիսկային եւ Ակիւղասին. նաեւ՝ Օնեսիփորոսի
20, 21 ընտանիքին: Երասպոսը մնաց Կորնթոսում: Տրոփիմոսին
22 հիւանդ վիճակում թողեցի Մելիպոսում: Աշխատիր գալ նախ-
քան ձմեռը: Զեզ ողջունում են Եբուդոսը, Պուղեսը, Ղինոսը,
23 Կլոդիան ու բոլոր եղբայրները: Տէր Յիսուս Քրիստոս լինի քո
հոգու հետ: Աստուծո շնորհը քեզ հետ:

Տիպոս

Պօղոսը՝ ծառայ Աստծու եւ առաքեալ Յիսուս Քրիստոսի, որ 1
կոչուած է բերելու Աստծու ընտրեալներին հաւարի եւ ճշմար-
տութեան գիտութեանը, որ աստուածապաշտութեամբ է եւ յա- 2
ւիտենական կեանքի յոյսով, որը խոստացաւ անսուրն Աստու-
ած յաւիտենական ժամանակներից առաջ, բայց յայտնեց իր 3
խօսքը իր ժամանակին՝ քարոզութեամբ, որին եւ հաւաքարիմ
եղայ ըստ մեր Փրկիչ Աստծու հրամանի. Տիպոսին՝ հասա- 4
րակաց հաւարի մէջ իմ սիրելի որդուն, շնորհ եւ խաղաղութիւն
Նայր Աստծուց եւ մեր Փրկիչ Քրիստոս Յիսուսից: Դրա համար 5
իսկ քեզ թողեցի Կրեւելում, որպէսզի, ինչ պակաս բան որ կայ,
ուղղես եւ իւրաքանչիւր քաղաքում երեցներ կարգես, ինչպէս որ
ես պատուիրեցի քեզ: Կարգես մի այնպիսի մարդու, որ լինի 6
անբասիր, մէկ կնոջ մարդ, ունենայ հաւաքացեալ որդիներ, ո-
րոնք անառակութեան մէջ ամբաստանուած կամ անհնազանդ
չլինեն, քանի որ պէտք է, որ եպիսկոպոսն անբասիր լինի, որ- 7
պէս Աստծու փնտրես. ոչ յանդուգն, ոչ բարկացող, ոչ անարգող,
ոչ կռուարար, ոչ շահասէր, այլ՝ հիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, 8
արդար, սուրբ, ժուժկալ, ամուր կապուած վարդապետութե- 9
ան հաւարի խօսքին, որպէսզի կարողանայ յորդորել ողջամիտ
վարդապետութեամբ եւ կշտամբել հակառակորդներին. քան- 10
զի անհնազանդներ շատ կան, դատարկախօսներ, մոլորեցնող-
ներ, մանաւանդ եթէ հրէութիւնից դարձածներից են. նրանց 11
բերանը պէտք է փակել. նրանք կործանում են բոլոր ընտրե-
նիքները եւ շահամոլութեան համար ուսուցանում են այնպիսի
բաներ, որ պէտք չէ ուսուցանել: Նրանցից մէկը, իրենց իսկ 12
մարգարէն, ասաց. «Կրեւացիները մշտապէս սրախօսներ են,
չար գազաններ, դատարկապորտներ»: Եւ ստոյգ է այս վկա- 13
յութիւնը. ուստի նրանց խտրագոյնս կշտամբի՛ր, որպէսզի ա-
ռողջ լինեն հաւարի մէջ եւ չնայեն հրէական առասպելներին 14
եւ ճշմարտութիւնից շեղուած մարդկանց հրահանգներին: Ա- 15
մէն ինչ մաքուր է խղճմբանքով մաքուր եղողների համար, բայց
պիղծերի եւ անհաւաքների համար ոչ մի բան մաքուր չէ: Եւ
նրանց միտքն ու խղճմբանքը պղծուած են: Խոստովանում են, 16
որ գիտեն Աստծուն, բայց իրենց գործերով ուրանում են նրան.

պիղծ են, անհնազանդ եւ ամէն բարի գործի համար՝ անպէտք:

2 Բայց դու սովորեցրո՛ւ այն, ինչ որ վայել է ողջամիտ վար–
 2 դապետութեանը. որ ծերերը լինեն զգաստ, պարկեշտ, խո–
 հեմ, ողջամիտ՝ հաւարի, սիրոյ, համբերութեան, ժուժկալու–
 3 թեան մէջ: Պառաւ կանայք նոյնպէս լինեն զգաստ եւ սրբե–
 րին վայել վարմունք ունենան. ոչ բանասարկու, ոչ գինեմոլ,
 4 այլ՝ բարեխրատ, որ խրատեն դեռաւորի կանանց՝ սիրելու ի–
 5 րենց մարդկանց, լինելու որդեսէր, խոհեմ, մաքրակենցաղ,
 ւնարար, բարեգործ, հնազանդ իրենց մարդկանց, որպէսզի
 6 Աստծու խօսքը եւ վարդապետութիւնը չանարգուի: Երիտա–
 7 սարդներին նոյնպէս յորդորիր լինել խոհեմ, քո անձը բոլո–
 րին օրինակ դարձրո՛ւ բարի գործերի համար, ուսուցման մէջ
 8 պահիր անեղծութիւն, սրբութիւն, պարկեշտութիւն, ողջամիտ
 խօսք՝ պարսաւանքի տեղի չտուող, որպէսզի, ով որ հակառա–
 կուի, ամօթով մնայ եւ մեր մասին ասելու որեւէ չար բան չու–
 9 նենայ: Յորդորիր ծառաներին, որ հնազանդ լինեն իրենց տե–
 րերին եւ ամէն ինչում լինեն հաճելի նրանց. ոչ հակառակուող,
 10 ոչ շորթող, այլ ցոյց տան կատարեալ հաւաքարմութիւն՝ բա–
 րութեամբ, որպէսզի մեր Փրկչի՝ Աստծու վարդապետութիւնը
 11 ամէն ինչում զարդարեն: Քանզի Աստուած իր շնորհը յայտ–
 12 նեց որպէս փրկութեան միջոց բոլոր մարդկանց, շնորհ, որ
 խրատում է մեզ, որ մերժենք ամբարշտութիւնը եւ աշխար–
 հիկ ցանկութիւնները, այս աշխարհում ապրենք զգաստութե–
 13 ամբ, աստուածապաշտութեամբ՝ եւ ակնդէպ սպասենք երանե–
 լի յոյսին եւ փառքի յայրնութեանը մեծն Աստծու եւ մեր Փրկչի՝
 14 Յիսուս Քրիստոսի, որ իր անձը տուեց մեզ համար, որպէսզի
 մեզ փրկի ամէն անօրէնութիւնից եւ մաքրի որպէս իրեն սեփա–
 15 կան ժորովորդ՝ նախանձախնդիր բարի գործերի: Այս բաները
 խօսիր, յորդորիր եւ յանդիմանիր ամենայն խստութեամբ, որ–
 պէսզի չլինի մէկը, որ քեզ արհամարհի:

3 Յիշեցրո՛ւ նրանց, որ իշխանութիւններին եւ պետութիւննե–
 րին հնազանդուեն եւ հպատակուեն, բոլոր բարի գործերի հա–
 2 մար պատրաստ լինեն. ոչ ոքի չչարախօսեն, չլինեն կռուարար,
 այլ՝ հեզահամբոյր, բոլոր մարդկանց հանդէպ քաղցրութեամբ
 3 վերաբերուեն. որովհետեւ մի ժամանակ մենք էլ էինք անմիտ,
 անհնազանդ, մոլորուած, ծառայում էինք ցանկութիւնների եւ
 պէսպէս անառակութիւնների. չարութեամբ եւ նախանձով էինք

ապրում, արելի էինք եւ ապում էինք միմեանց: Իսկ երբ մեր 4
Փրկիչ Աստուծոյ քաղցրութիւնը եւ մարդասիրութիւնը յայտնուեց,
- ոչ այն արդարութեան գործերի համար, որ մենք արեցինք, 5
այլ իր ողորմութեան համաձայն, - փրկեց մեզ վերստին ծննդե-
ան աւազանի միջոցով եւ նորոգութեամբ Սուրբ Հոգու, որ Աս- 6
տուած թափեց մեր վրայ առապութեամբ մեր Փրկիչ՝ Յիսուս
Քրիստոսի միջոցով, որպէսզի, նրա շնորհով արդարացուած, 7
ժառանգներ լինենք յաւիտենական կեանքի յոյսով: Ըիշտ է այս
խօսքը, եւ ուզում եմ, որ դու հասարայ մնաս սրանում, որպէսզի 8
Աստուծոյ հաւաքացողները ջանք թափեն բարի գործեր կատար-
ելու, քանի որ այդ է բարի եւ օգտակար՝ մարդկանց համար:
Բայց հեռու վանիք յիմար վեճերը, փոխաբանութիւնները, հա- 9
կաճառութիւններն ու օրէնքի շուրջ եղող կռիւները, որովհետեւ
դրանք անօգուտ են եւ սնոյրի: Նեռացիր հերձուածող մարդուց՝ 10
մէկ կամ երկու անգամ նրան խրապելուց յետոյ. իմացիր, 11
որ շեղուած է այդպիսին եւ մեղանշում է՝ ինքն իսկ դատա-
պարելով իրեն: Երբ քեզ մօտ ուղարկեմ Արարեմասին կամ 12
Տիւբիկոսին, շրապիր գալ ինձ մօտ Նիկոպոլիս, քանի որ մտա-
դիր եմ այնտեղ ձմեռել: Օրէնագէտ Ջենոնին եւ Ապոդոսին 13
շուրջով ճանապարհիր, այնպէս որ նրանք ոչ մի բանի պակա-
սը չզգան: Եւ մերոնք էլ թող սովորեն հետամուտ լինել բարի 14
գործերի, կարեւոր պէտքերի մէջ, որպէսզի անապուղ չլինեն:
Ողջունում եմ քեզ բոլոր նրանք, որ ինձ հետ են: Ողջունիր հա- 15
ւարի մէջ մեզ սիրողներին: Շնորհ՝ ձեզ բոլորիդ:

Փիլիմոն

1 Պօղոսը՝ բանարկեալը Յիսուս Քրիստոսի, եւ Տիմոթէոս
2 եղբայրը, սիրելի Փիլիմոնին՝ մեր գործակցին, եւ Ապփիա քրո-
3 ջը, մեր զինակից Արքիպպոսին եւ փնական եկեղեցուդ։ Շնորհ
4 ձեզ եւ խաղաղութիւն մեր Նայր Աստուծոյ եւ փեր Յիսուս Քրիս-
5 տոսից։ Գոհութիւն եմ մատուցում իմ Աստծուն՝ իմ աղօթքնե-
6 րում միշտ յիշատակելով քեզ, երբ լսում եմ քո հաւարի եւ
7 սիրոյ մասին, որ ունես Տէր Յիսուսի եւ բոլոր սրբերի հանդէպ,
8 որպէսզի քո հաղորդակցութիւնը հաւարին արգասաւոր լինի
9 ճանաչելու այն ամբողջ բարին, որ կայ ձեր մէջ Քրիստոս Յի-
10 սուսով։ Մեծ ուրախութիւն եւ մխիթարութիւն ունեցայ՝ լսելով
11 քո սիրոյ մասին, քանի որ սրբերի սրբերը քեզնով հանգստա-
12 նում են, եղբայր։ Չնայած մեծ համարձակութիւն ունեմ Քրիս-
13 տոսով հրամայելու քեզ անել, ինչ որ պէտք է, սակայն սէրը
14 սպիպում է ինձ, որ աղաչեմ ես՝ ծերացած Պօղոսը եւ այժմ նաեւ
15 բանարկեալը Յիսուս Քրիստոսի։ Աղաչում եմ քեզ իմ որդու՝
16 Օնեսիմոսի համար, որի հոգեւոր հայրը եղայ ես իմ կապանք-
17 ների մէջ. նա մի ժամանակ պիտանի չէր քեզ, բայց այժմ պի-
18 րանի է թէ՛ քեզ եւ թէ՛ ինձ։ Նրան յետ ուղարկեցի քեզ մօտ. եւ
19 դու ընդունի՛ր նրան որպէս իմ սրբի հապորը. նրան ուզում էի
20 ինձ մօտ պահել, որպէսզի քո փոխարէն ծառայի ինձ Աւետարա-
21 նի համար իմ կրած կապանքների մէջ։ Բայց առանց քո կամքի
ոչինչ չուզեցի անել, որպէսզի քո բարի գործը հարկադրանքով
չլինի, այլ՝ յօժարակամ։ Եւ թերեւս նա հեռացաւ միառժամա-
նակ նրա համար, որ ընդմիջար ունենաս նրան այլեւս ոչ իբրեւ
ծառայ, այլ աւելի վեր, քան ծառան, որպէս մի սիրելի եղբայր.
Եթէ նա ինձ համար սիրելի է, որչափ եւս առաւել կը լինի քեզ
համար՝ թէ՛ իբրեւ սարուկ եւ թէ՛ իբրեւ եղբայր Տիրոջով։ Եթէ
ինձ ընկերակից ես համարում քեզ, ընդունի՛ր նրան, ինչպէս ինձ
կ'ընդունէիր։ Եւ եթէ մի անիրաւութիւն է արել քո դէմ կամ մի
բան է պարտք քեզ, այն իմ վրայ հաշուիր։ Ես՝ Պօղոսը, իմ
ծեռքով գրեցի, եւ կը հապուցեմ, որպէսզի չասեմ քեզ, թէ դու
էլ քո անձն ես ինձ պարտական։ Այո՛, եղբայր, քո փոխարէն
են ուրախանամ Տիրոջով։ Մխիթարի՛ր իմ սիրտը Քրիստոսով։
Քո հնազանդութեանը վստահելով է, որ գրեցի քեզ, քանզի գի-

տեմ, որ կ'անես աւելին, քան ինչ ասում եմ: Միաժամանակ 22
ինձ համար էլ մնալու մի տեղ պատրաստիր, քանի որ յոյս ու-
նեմ, որ ձեր աղօթքներով կը շնորհուեմ ձեզ: Ձեզ ողջունում է 23
Եպափրասը՝ իմ գերութեան ընկերը ի Քրիստոս Յիսուս, ինչ- 24
պէս նաեւ Մարկոսը, Արիստարքոսը, Դեմասը եւ Դուկասը՝ իմ
գործակիցները: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհը ձեր հոգու 25
հետ:

Եբրայեցիներ

- 1** Աստուած բազմապիսի ձեւերով եւ այլազան օրինակներով նախապէս խօսեց մեր հայրերի հետ մարգարէների միջոցով.
2 այս վերջին օրերին մեզ հետ խօսեց իր Որդու միջոցով, որին ժառանգ նշանակեց ամէն ինչի, եւ որի միջոցով ստեղծեց փե-
3 եզերքը: Նա, որ լոյսն է նրա փառքի եւ բուն պարկերը նրա էութեան, որ իր խօսքի զօրութեամբ հասարար է պահում փե-
4 զերքը: Նա մեր մեղքերի մաքրումը կատարելուց յետոյ, նստեց
5 Աստծու մեծութեան աջ կողմում՝ բարձունքներում: Նա այն-
չափ գերազանց եղաւ հրեշտակներից, որ նրանցից շատ աւելի
6, 7 անուն ժառանգեց: Արդարեւ, հրեշտակներից որի՞ն երբեւէ ա-
8, 9 սաց. Եւ դարձեալ. Եւ դարձեալ, երբ անդրանկին աշխարհ է
10, 11 մարցնում, ասում է. Իսկ հրեշտակների մասին էլ ասում է. Իսկ
12 Որդու մասին ասում է. Նաեւ՝ Հրեշտակներից որի՞ն երբե-
ւէ ասաց. Չէ՞ որ բոլորն էլ սպասարկող հոգիներ են, որոնք
ուղարկւում են ի սպասաւորութիւն նրանց, որ ժառանգելու են
փրկութիւնը:
- 2** Ահա թէ ինչու մենք պէտք է աւելի եւս ուշադիր լինենք ա-
սուած խօսքերին, որպէսզի երբեք դրանցից չբարուենք դէ-
2 պի կորուստ, որովհետեւ, եթէ այն խօսքը, որ հրեշտակնե-
րի միջոցով ասուեց, հաստատուն մնաց, եւ ամէն յանցանք ու
3 անհնազանդութիւն արդար պարիժ սրացան, մենք ինչպէ՞ն
պիտի ազատուենք, եթէ անհոգ գրնուենք այնպիսի փրկութեան
հանդէպ, որ նախ հռչակուեց Տիրոջ կողմից եւ ապա հաստա-
4 րուեց մեզ համար նրանց միջոցով, որ լսել էին այն. Աստուած
էլ այն վկայեց նշաններով, զօրաւոր գործերով, ամէն րեսակ
զօրութիւններով եւ Սուրբ Հոգու շնորհներով, որոնք արուեցին
5 իր կամքի համաձայն: Քանզի հրեշտակներին չէ, որ հնազան-
6 դեցրեց գալիք աշխարհը, որի մասին մենք խօսում ենք: Մէկը
7 վկայում է մի րեղ եւ ասում է. Արդ, ամէն ինչ հնազանդեցնելով՝
նրան չհնազանդող ոչինչ չթողեց. սակայն այժմ դեռ ամէն ինչ
8 նրան հնազանդուած չենք րեսնում: Բայց րեսնում ենք փառ-
քով եւ պարտով պատկուած Յիսուսին, որ մի փոքր հրեշտակ-
ներից աւելի ցածր էր դասուել մահուան չարչարանքները յանձն
առնելու պարճառով, որպէսզի Աստծու շնորհով բոլորի համար

մահը ճաշակի. որովհետեւ վայել էր, որ Ասպուած (նրա հա- 9
մար եւ նրանով է ամէն բան) կապարեալ դարձնի Յիսուսին
չարչարանքների միջոցով, որպէսզի բազում որդիներ մասնակ-
ցեն նրա փառքին, քանի որ Յիսուս է նրանց դէպի փրկութիւն
առաջնորդողը: Քանզի նա, որ սրբացնում է, եւ նրանք, որ 10
սրբացում են, բոլորն էլ մէկից են. ահա թէ ինչու ամօթ չի հա-
մարում եղբայրներ անուանել նրանց եւ ասել. Եւ դարձեալ. 11
Եւ դարձեալ. Արդ, որովհետեւ զաւակները հաղորդակից եղան 12, 13
արեան եւ մարմնին, ինքն էլ մարդկային բնութեամբ մասնա-
կից եղաւ նրանց, որպէսզի իր մահով կործանի նրան, որ մա-
հուան իշխանութիւն ունէր, այսինքն՝ Սաւանային, եւ ազա- 14
րի նրանց, որ, մահուան երկիւղով, միշտ գերութեան վիճակում
էին: Ահա թէ ինչու նա օգնելու համար երբեք հրեշտակներին 15
ձեռք չերկարեց, այլ՝ Աբրահամի սերնդին: Ուստի, պէտք էր, 16
որ նա ամէն ինչով եղբայրներին նմանուէր, որպէսզի ողորմած
լինէր եւ հաւաքարիմ քահանայապետ Ասքոն առաջ իր ծառա-
յութեան մէջ՝ քաւելու համար ժողովրդի մեղքերը. որովհետեւ, 17
ինչպէս որ ինքն իսկ չարչարուեց՝ փորձութեան մաքնուելով,
այնպէս էլ կարող է օգնել փորձութեան ենթարկուածներին:

Ուստի, սո՛րբ եղբայրներ, որ մասնակից էք երկնաւոր կոչ- 3
մանը, նայեցէ՛ք Յիսուս Քրիստոսին, որին Ասպուած ուղարկեց՝
լինելու Քահանայապետն այն հաւաքի, որ խոստովանում ենք
մենք. նա հաւաքարիմ էր իր Արարչին, որ նրան կարգեց այս 2
պաշտօնին, ինչպէս որ Մովսէսն էլ հաւաքարիմ եղաւ նրա ամ-
բողջ փան մէջ. որովհետեւ նա առաւել փառքի արժանի եղաւ, 3
քան Մովսէսը, ինչպէս որ փունը կառուցողն աւելի պարիւ ունի,
քան փունը. արդարեւ, ամէն փուն, որ կառուցում է, որեւէ մէ- 4
կի կողմից է կառուցում, իսկ ով ամէն բան արարեց, Ասպուած
է: Մովսէսը հաւաքարիմ եղաւ նրա ամբողջ փան մէջ որպէս 5
ծառայ՝ վկայելու համար ասուելիք խօսքերը. իսկ Քրիստոս 6
իբրեւ որդի՝ նրա փան վրայ: Նրա փունը մենք իսկ ենք, միայն
թէ վստահութիւնը եւ յոյսի պարծանքը մինչեւ վերջ հասարակ
պահենք: Դրա համար էլ Սուրբ Հոգին այսպէս է ասում. Եղ- 7, 8
բայրներ, փեսէք, ձեզանից որեւէ մէկի մէջ թող երբեք չլինի
չար ու անհաւաք սիրտ եւ ապրստամբի կենդանի Ասքոն դէմ:
Բայց յորդորեցէ՛ք միմեանց ամէն օր, քանի այդ Այսօրը դեռ 9
առջեւում է, որպէսզի ձեզնից ոչ ոք չկարծրանայ մեղքի խա-

10 բերութեամբ. ահա մասնակից եղանք Քրիստոսին, միայն թե
 հասարար պահենք այն վստահութիւնը, որ ունեցել ենք սկզ-
 11, 12 բից, քանի որ ասուած է. Քանզի ուլքեի էին, որ լսեցին եւ
 դառնացրին նրան. չէ՞ որ բոլոր նրանք, ուլքեր դուրս էին եկել
 13 Եգիպտոսից Մովսէսի միջոցով: Ումից զգուանք զգաց քառա-
 սուն փարի. չէ՞ որ յանցանք գործածներից, որոնց ոսկորներն
 14 ընկան այնպեղ, անապարտում: Ուն երդուեց, որ չպիտի մընեն
 15 իր հանգստի մէջ, եթէ ոչ՝ անհնազանդներին: Եւ փեսնում ենք,
 որ նրանք չկարողացան մընել իրենց անհաւարութեան պար-
 ճառով:

4 Զգոյ՛ջ լինենք ուրեմն, որ նրա հանգստի մէջ մընելու խոս-
 2 քումից, որ քրուած է մեզ, ձեզնից որեւէ մէկը չզրկուի. քանզի
 աւերուած է, ինչպէս եւ նրանց: Բայց խօսքը լսելը չօգնեց անա-
 3 պարտում եղողներին, որոնք հաւարով չլսեցին այն: Իսկ մենք,
 որ հաւարացինք, մընելու ենք այդ հանգստի մէջ, ինչպէս որ
 4 նա ասաց. թէւ նրա գործերը աշխարհի սկզբից կարարու-
 5 ած էին: Քանզի մի քեղ եօթներորդ օրուայ մասին այսպէս է
 6 ասուած. Եւ այսպեղ դարձեալ ասում է, թէ՛ չպիտի մընեն իմ
 7 հանգստի մէջ: Եւ արդ, քանի որ ոմանց արգելուել էր մընել
 նրա մէջ, եւ նրանք էլ, որոնց նախապէս աւերուել էր, չմընան
 8 անհնազանդութեան պարճառով, դարձեալ նա մի ուրիշ օր է
 սահմանում, Այսօրը. երկար ժամանակ յեփոյ ասում է, ինչ որ
 9 Դաւթի բերանով ասուել է աւելի առաջ. Որովհետեւ, եթէ Յե-
 սուն դրանց հանգիստ քուած լինէր, ապա դրանից յեփոյ Աս-
 10 քում ուրիշ օրուայ մասին չէր խօսի: Արդ, ուրեմն, Ասքծու
 11 ժողովրդի համար դեռ մնում է մի ուրիշ հանգստի օր. որով-
 հետեւ, ով մընում է նրա հանգստի մէջ, նա հանգստանում է
 իր գործերից, ինչպէս Ասքում էլ հանգստացաւ իր գործերից:
 12 Զանանք, ուրեմն, մընել այդ հանգստի մէջ, որպէսզի որեւէ մէ-
 13 կը նոյնօրինակ անհնազանդութեան մէջ չընկնի: Կենդանի է
 Ասքծու խօսքը, ազդու եւ աւելի հաքու, քան ամէն մի երկ-
 սայրի սուր. եւ կքրում անցնում է մինչեւ ոգու եւ հոգու, յօ-
 դերի եւ ողնածուծի բաժանման սահմանը. նա քննում է սրտի
 14 մքածումներն ու խորհուրդները: Եւ նրա առաջ չկայ անքե-
 սանելի արարած, այլ ամէն ինչ պարզ ու յարակ է նրա աչ-
 15 քերի առաջ. նրա մասին են մեր այս խօսքերը: Ուրեմն, ու-
 նենք երկինքներով անցած մի մեծ Քահանայապետ՝ Յիսուսին՝

Աստուծո՛ւ Որդուն, ուստի ամուր պահենք մեր դաւանած հաւաքը.
քանզի ոչ թէ ունենք մի քահանայապետ, որ կարող չլինի չար- 16
չարակից լինել մեր տկարութեանը, այլ՝ մի Քահանայապետ,
որ մեզ նման փորձուած է ամէն ինչում, բայց առանց մեղքի է:
Ուրեմն, համարձակութեամբ մօտենանք նրա շնորհի աթոռին, 17
որպէսզի ողորմութիւն ստանանք եւ շնորհ գտնենք այն ժամա-
նակ, երբ օգնութեան կարիք ունենք:

Ամէն մի քահանայապետ, մարդկանց միջից ընտրուելով, 5
պաշտօն ունի մարդկանց կողմից Աստուծո՛ւ հետ յարաբերութե-
ան մէջ լինելու, որպէսզի ընծաներ եւ գոհեր մատուցի մեղքերի
համար: Նա որոշ չափով միայն կարող է չարչարակից լինել 2
տգեպներին եւ մոլորուածներին, քանի որ ինքն էլ տկարութե-
ամբ պարտաւ մարդ է. դրա համար պէտք է, որ նա, ինչպէս 3
ժողովրդի, այնպէս էլ իր համար ընծաներ մատուցի մեղքերի
համար: Եւ որեւէ մէկը ոչ թէ ինքն իրենից է առնում այս պա- 4
տիւը, այլ առնում է նա, ով Աստուծոց է կանչուած, ինչպէս որ՝
Ահարոնը: Նոյնպէս եւ Քրիստոս ոչ թէ ինքն իրեն մեծարեց 5
քահանայապետ դառնալու համար, այլ նա, ով նրան ասաց.
Ինչպէս որ մի ուրիշ տեղ էլ ասում է. Նա էր, որ մարմնի մէջ 6, 7
եղած իր օրերում աղօթքներ եւ պաղապանքներ էր մատուցում
ուժգին գոչումով եւ արտասուքներով նրան, ով կարող էր փրկել
իրեն մահուանից: Եւ նա լսելի եղաւ իր բարեպաշտութեան հա-
մար: Թէպէտեւ Որդի էր, բայց իր չարչարանքների միջոցով 8
հնազանդութիւն սովորեց. եւ կարարեալ դառնալով՝ բոլոր ի- 9
րեն հնազանդողներին յաւիտենական փրկութեան պարճառ
դարձաւ եւ Աստուծոց անուանուեց յաւիտենանների Քահանա- 10
յապետ, ըստ Մելքիսեդեկի կարգի: Այս մասին մենք շատ 11
խօսք ունենք ասելու, բայց դրանք դժուար է բացատրել, քանզի
թուլամիտ եղաք հասկանալու մէջ: Նախառակ այն բանի, որ 12
դուք ժամանակի ընթացքում ուսուցիչներ պէտք է լինէիք, բայց
ահա հարկաւոր է, որ դուք սովորէք, թէ ի՛նչ են Աստուծո՛ւ պար-
գամի նախապարբերը. եւ դուք կաթի կարիք ունէք եւ ոչ թէ
պինդ կերակրի. քանի որ, ով կաթնակեր է, անգիտակ է ար- 13
դարութեան խօսքին, քանզի երեխայ է. իսկ պինդ կերակուրը 14
հասուն մարդկանց համար է, որոնց զգայարանները, քանի որ
նրանք չափահաս են, վարժ են լաւ եւ վարդ որոշելու մէջ:

Ուստի, Քրիստոսի մասին եղած նախագիտելիքները թող- 6

նելով՝ զանք չափահասներին սահմանուած ուսուցման՝ առանց վերսփին հիմք դնելու մեռած գործերից ապաշխարելու, դէպի Աստուած հաւարի, մկրտութիւնների վարդապետութեան, ձեռնադրութեան, մեռելների յարութեան եւ յաւիտենական դա-
3 րաստանի վրայ: Եւ արդ, այս բանը պիտի անենք, եթէ Աստու-
4 ած թոյլ տայ. որովհետեւ մէկ անգամ մկրտուածների համար, - որ ճաշակեցին երկնաւոր պարգեւներից, հաղորդակից եղան
5 Սուրբ Տոգուն, Աստծու գեղեցիկ խօսքի վայելքն ունեցան եւ
6 գալիք աշխարհի զօրութիւնները ճանաչեցին, - եթէ սայթա-
քեն, անհնար է երկրորդ անգամ ապաշխարութեամբ նորոգուել,
որովհետեւ նրանք վերսփին խաչն են հանում Աստծու Որդուն
7 եւ դարձեալ խաղք ու խայրառակ դարձնում. քանզի այն հողը, որ խմում է շաւր անգամ իր վրայ թափուած անձրեւը եւ օգտա-
կար արդիւնքներ է տալիս նրանց, որոնց համար մշակում է,
8 Աստծուց օրհնութիւն է ստանում: Իսկ եթէ փուշ եւ տաւառակ է տալիս, նա անպէտք է եւ արժանի է անէծքի. եւ նրա վախճա-
9 նը այրուելն է: Սիրելիներ, թէպէտեւ այսպէս եմ խօսում, բայց վստահ եմ ձեր վրայ, որ լաւագոյն ուղիւ վրայ էք, մանաւանդ որ
10 այն առաջնորդում է փրկութեանը: Անարդար չէ Աստուած, որ մոռանայ ձեր գործերը եւ սէրը, որ ցոյց տուեցիք իր անունով,
քանի որ ծառայում էիք սրբերին եւ ծառայում էք մինչեւ այժմ:
11 Եւ մենք ցանկանում ենք, որ ձեզնից իւրաքանչիւրը նոյն փու-
թաջանութիւնը ցուցաբերի, որպէսզի հաստատ մնայ ձեր յոյսը
12 մինչեւ վերջ: Չենք ուզում, որ դուք ծուլանաք, այլ նմանուէք
նրանց, որ հաւատով եւ համբերութեամբ ժառանգեցին խոս-
13 քումները: Երբ Աստուած Աբրահամին իր խոսքումը տուեց, -
14 քանի որ չկար աւելի մեծ մէկը, որ նրանով երդուէր, - նա ինքն
15 իր վրայ երդուեց եւ ասաց. Եւ այսպէս, համբերաբար լինե-
16 լով, Աբրահամը հասաւ խոսքմանը: Արդարեւ, մարդիկ երդ-
ւում են նրանով, ով մեծ է իրենցից. եւ նրանց մէջ եղած ամէն
17 հակառակութեան վերջնական վճիռը երդումն է: Ահա թէ ին-
չու Աստուած, կամենալով առաւել եւս ցոյց տալ իր նպատակի
անփոփոխ լինելը խոսքման ժառանգորդներին, օգտագործեց
18 երդումը, որպէսզի երկու անփոփոխելի բաներով, որոնք ցոյց
են տալիս, թէ անհնար է, որ Աստուած սուր խօսած լինի, մենք
հաստատուն միաբարութիւն ունենանք. մենք, որ ապաստան
19 գտանք՝ կառչելու հանդերձեալ յոյսից, որը հաստատուն եւ ան-

շարժ խարիսխ է մեզ համար. յոյս, որ թափանցում է վարագոյ-
րից այն կողմ, ուր մեր նախակարապետը՝ Յիսուս, մտնում է մեզ 20
համար՝ լինելով յաւիթենական Քահանայապետ, ըստ Մելքի-
սեդեկի կարգի:

Քանզի այս Մելքիսեդեկը թագաւոր էր Սաղեմի, բարձրեալ 7
Աստուծո քահանայ, որ Աբրահամին ընդառաջ ելաւ, երբ նա վե-
րադառնում էր թագաւորների կոտորածից, եւ օրհնեց նրան. եւ 2
Աբրահամը ամէն ինչից րասանորդներ րուեց նրան. «Մելքի-
սեդեկ» նախ թարգմանում է՝ արդարութեան թագաւոր, ապա՝
թագաւոր Սաղեմի, այսինքն՝ թագաւոր խաղաղութեան: Նա 3
անհայր, անմայր էր, առանց ազգաբոհմի. ո՛չ օրերի սկիզբ ու-
նէր եւ ո՛չ կեանքի վախճան. նմանուելով Աստծու Որդուն՝ նա
կայ ու մնում է մշտնջենապէս քահանայ: Արդ, րեսէք, թէ ինչ- 4
պիսի մէկն էր սա, որին Աբրահամ նահապետն էլ րասանորդ-
ներ րուեց աւարից: Եւ Ղեւիի զաւակներից նրանք, որ քահա- 5
նայութիւն են սրանում, իրաւունք ունեն, ըստ օրէնքի, րասա-
նորդ վերցնելու ժողովրդից, այսինքն՝ իրենց եղբայրներից, թէ-
կուզ եւ վերջիններս Աբրահամի զաւակներ լինեն: Իսկ նրանց 6
ազգաբոհմից չհամարուածը րասանորդ վերցրեց Աբրահա-
մից եւ օրհնեց նրան, ով ընդունել էր խոստումը: Արդ, ամէն 7
հակաճառութիւնից վեր է այն, որ օրհնողն աւելի բարձր է, քան
օրհնուողը: Եւ այսպէղ մահկանացու մարդիկ են րասանորդ- 8
ներ առնում, բայց այնպէղ՝ նա, ով վկայում է, թէ կենդանի է: Եւ 9
ինչպէս խօսքի կարգ է ասել, Ղեւին իսկ, որ րասանորդներ էր
առնում, Աբրահամի միջոցով րասանորդ րալու ենթարկուեց,
որովհետեւ նա դեռ իր հօր կողում էր, երբ Մելքիսեդեկը նրան 10
ընդառաջ ելաւ: Իսկ արդ, եթէ կաբարելութիւնը դեպացինե- 11
րի քահանայութեան միջոցով էր լինում (քանի որ ժողովուր-
դը նրանով էր օրէնք սրացել), ի՞նչ կարիք կար այլեւս, որ մի
այլ քահանայ երեւան գար, ըստ Մելքիսեդեկի կարգի, չասելու
համար՝ ըստ Ահարոնի կարգի, որովհետեւ քահանայութիւն 12
փոփոխուելով՝ պէպք էր, որ օրէնքի փոփոխութիւն էլ լինէր: Եւ 13
նա, ում մասին այսպէս է ասում, պարկանում էր այլ ցեղի, որից
ոչ ոք երբեք սեղանի ծառայութեան մասնակից չեղաւ: Արդ, 14
յայտնի իսկ է, թէ մեր Տէրը սերում է Յուդայի ցեղից. այդ ցեղից
եղած քահանաների մասին Մովսէսը ոչինչ չի ասել: Եւ առա- 15
ւել եւս յայտնի է, թէ Մելքիսեդեկի նմանութեամբ երեւալու է մի

16 այլ քահանայ, որը ըստ մարմնաւոր պատուիրանի չէ, որ եղաւ
 17 քահանայ, այլ՝ ըստ անվախճան կեանքի զօրութեան: Արդա-
 18 րեւ վկայուեց, թէ՛ Առաջին պատուիրանը արհամարհուեց իր
 19 տկարութեան եւ անօգտակարութեան պատճառով, - քանզի
 20 օրէնքը կարարեալ ոչինչ չարեց, - եւ նրա տեղ մտաւ լաւագոյն
 21 մի յոյս, որով մօտենում ենք Աստծուն: Այն չափով, որ Յիսուս
 22 երդումով քահանայ եղաւ (որովհետեւ կան ոմանք, որ առանց
 23 երդումի են քահանաներ կարգուել, բայց սա՛ երդումով, նրա՛
 24 ձեռքով, ով ասաց նրան. այդ նոյն չափով Յիսուս երաշխա-
 25 տր եղաւ լաւագոյն մի ուխտի: Եւ այսպէս, շատ քահանաներ
 26 եղան, որովհետեւ մահը արգելք էր լինում, որ նրանք տեսալէս
 27 քահանայ մնան: Իսկ սա, յաւիտենական լինելու պատճառով,
 28 ունի անանց քահանայութիւն: Ուստի եւ կարող է իր միջո-
 ցով Աստծուն մօտեցողներին մէկընդմիջ տիրել. քանի որ նա
 միշտ կենդանի է՝ բարեխօս լինելու նրանց համար: Արդարեւ,
 մեզ պէտք էր ճիշտ այսպիսի մի քահանայապետ՝ սուրբ, անմեղ,
 անարար, զարուած մեղաւորներից եւ բարձրացած աւելի վեր,
 քան երկինքները, որը, ինչպէս այլ քահանայապետներ, պէտք
 չունի նախ իր մեղքերի համար զոհեր մատուցելու եւ ապա՝ ժո-
 դովրդի մեղքերի համար. իսկ Քրիստոս մէկ անգամ առ միշտ
 կարարեց այդ բանը, քանի որ ինքը իրե՛ն պատարագ մատու-
 ցեց: Օրէնքը քահանայապետներ է կարգում տկարութիւննե-
 րով պարած մարդկանց, իսկ երդման խօսքը, որ օրէնքից յետոյ
 է գալիս, կարգում է Ռոդուն, որ յաւիտեան կարարեալ է:

8 Եւ իմ ասած խօսքերի գլխաւորն այս է. այնպիսի քահանա-
 յապետ ունենք, որ նստեց երկինքներում Մեծութեան աթոռի
 2 աջ կողմում՝ որպէս պաշտօնեայ սրբարանի եւ ճշմարիտ խո-
 3 րանի, որ Տէ՛րը կանգնեցրեց եւ ոչ թէ մարդը: Ամէն մի քա-
 հանայապետ զոհեր եւ պատարագներ մատուցելու համար է
 սահմանուած, ուստի պէտք է, որ նա էլ մի բան ունենայ, որ
 4 մատուցի, քանզի, եթէ նա երկրի վրայ լինէր, թերեւս քահա-
 նայ չլինէր իսկ, քանի որ կան քահանաներ, որ պատարագ են
 5 մատուցում ըստ օրէնքի. նրանց սպասաւորութիւնը երկնաւոր
 բաների նմանութիւնն ու ստուերն է միայն, ինչպէս որ Մովսէ-
 սին էլ հրամայուեց, երբ նա պիտի կանգնեցնէր վկայութեան
 խորանը. «Տէ՛ն, - ասում է, - ամէն ինչ կ'անես ըստ այն օրի-
 6 նակի, որ ցոյց տրուեց քեզ լերան վրայ»: Բայց արդ, Յիսուս

աւելի բարձր սպասատրութեան էլ հասաւ, քանի որ միջնորդ է առաւել լաւ ուխտի, ուխտ, որ լաւագոյն խոստումների վրայ հիմնուեց. եթէ առաջինը անթերի լինէր, ապա երկրորդի հա- 7 մար փեղ չէր փնտրուի: Եւ ահա մեղադրում է նրանց եւ ասում. 8 Արդ, նոր ուխտի մասին խօսելով՝ նա հին դարձրեց առաջինը. 9 եւ ինչ հնանում է ու ծերանում, մօտ է անհետանալու:

Առաջին ուխտն էլ ուներ պաշտամունքի կանոններ եւ երկ- 9 րային սրբարան. քանզի առաջին խորանը պատրաստուեց 2 այսպէս. նրա մէջ կային աշտանակը, սեղանը եւ առաջաւորութեան հացը. այս մասը կոչւում է Սրբութիւն: Եւ երկրորդ 3 վարագոյրի յետեւում էր այն խորանը, որ կոչւում էր Սրբութիւնների Սրբութիւն, որպէսզի դրում էր ոսկէ բուրվառը եւ ներ- 4 սից ու դրսից ոսկով պատած կրակարանների արկղը, որի մէջ կար ոսկէ սափորը՝ լի մանանայով, եւ Ահարոնի գաւազանը, որ ծաղկեց, եւ ուխտի փախարակները. եւ նրա վրայ կանգ- 5 նաձ էին փառքի քերովքէները, որ հովանի էին անում քաւութեան սեղանի վրայ. դրանց մասին այժմ մէկ առ մէկ խօսելու կարիք չկայ: Եւ այս ամէնը այսպէս էր դասատրուած. քա- 6 հանաները միշտ առաջին խորանն էին մտնում՝ պաշտամունք կատարելու. իսկ երկրորդ խորանը փարին մէկ անգամ միայն 7 քահանայապետն էր մտնում, եւ այդ անում էր ոչ առանց զոհի արեան, որ մաքուցում էր իր եւ Ժողովրդի մեղքերի համար: 8 Սրանով Սուրբ Հոգին ցոյց էր փալիս, որ սրբարանի ճանապարհը յայտնուած չէ, քանի դեռ հաստատուած է մնում առաջին խորանը. դա խորհրդանշան է ներկայ Ժամանակի համար, 9 երբ ընծայում էին պատարագներ եւ զոհեր, որոնք չէին կարող կատարեալ դարձնել զոհաբերողների խղճմտանքը, այլ դրանք կապուած էին միայն կերակուրների, ըմպելիների եւ պէսպէս 10 լուացումների հետ, որոնք մարմնական ծիսակատարումներ էին՝ ի զօրու մինչեւ բարեփոխման Ժամանակները: Իսկ Քրիս- 11 տոս, որ եկաւ որպէս գալիք բարիքների Քահանայապետ, անցնելով մեծ, կատարեալ եւ անձեռակերպ խորանով, այսինքն՝ ոչ այս աշխարհի արարածների կողմից շինուած, ոչ էլ նոխագների 12 եւ զուարակների արիւնով, մի անգամ ընդամիշտ իր իսկ արեամբ մտաւ սրբարան՝ յաւիտենական փրկութիւն ապահովելով. որովհետեւ, եթէ ցուրտի եւ նոխագների արիւնը եւ երինջների 13 շաղ փրուած մոխիրը մաքրում են պղծուածներին մարմնի

14 մաքրութեան համար, որչափ եւս առաւել արիւնը Քրիստոսի,
 - որ յաւիտենական Տոգու միջոցով ինքն իրեն որպէս անարար
 պարարագ մաքուցեց Աստծուն, - կը մաքրի ձեր խղճմբանքը
 15 մեռած գործերից, որպէսզի ծառայէք կենդանի Աստծուն: Ա-
 հա թէ ինչու նա նոր ուխտի միջնորդ է, քանի որ իր մահը ա-
 ռաջին ուխտի ժամանակ գործուած յանցանքների քաւութեան
 համար եղաւ, որպէսզի կանչուածները յաւիտենական ժառան-
 16 գութեան խոստումն ստանան. որովհետեւ, ուր որ կրակ կայ,
 17 կրակարարի մահը պէտք է հաստատուի, քանի որ կրակը յետ
 մահու է ուժի մէջ. ապա թէ ոչ ինչպէ՛ն ուժի մէջ կը լինի այն,
 18 քանի դեռ կրակարարը կենդանի է: Ուստի եւ առաջին ուխտը
 19 առանց արեան չէր նուիրագործուի. երբ բոլոր պատուիրաննե-
 րը Մովսէսի կողմից ծանուցուեցին ժողովրդին, նա, վերցնելով
 ցուլերի եւ նոխազների արիւնը ջրի եւ կարմիր բրդի ու գոպայի
 20 հետ, ցանեց հէնց օրէնքի գրքի եւ ամբողջ ժողովրդի վրայ եւ
 ասաց. «Սա է արիւնը կրակի, որն Աստուած ձեզ պատուի-
 21 րեց»: Ապա արիւնը նոյնպէս ցանեց խորանի եւ պաշտամուն-
 22 քի ամբողջ սպասքի վրայ: Եւ գրեթէ ամէն ինչ արիւնով էր
 մաքրում ըստ օրէնքի, եւ առանց արիւն թափելու թողութիւն չէր
 23 լինում: Եթէ պէտք էր, որ երկնաւոր բաների օրինակները այս-
 պիսի ծեսերով մաքրուէին, ապա բուն իսկ երկնաւորները պէտք
 24 է մաքրուէին դրանցից էլ աւելի լաւ գոհերով. քանզի Քրիս-
 տոս ոչ թէ ճշմարտութեան օրինակ եղող ձեռակերպ սրբարա-
 նը մտաւ, այլ՝ բուն իսկ երկինքը, որպէսզի մեզ համար ներ-
 25 կայանայ Աստծու առաջ: Ոչ թէ նրա համար, որ շատ անգամ
 ինքն իրե՛ն պարարագ մաքուցի, ինչպէս քահանայապետը, որ
 Սրբութիւնների Սրբութիւնն էր մտնում ամէն փարի իրը չեղած
 26 արիւնով. այլապէս նա բազում անգամ պէտք է չարչարուէր աշ-
 խարհի սկզբից ի վեր: Բայց այժմ, դարերի վախճանին, նա մէկ
 անգամ ընդմիշտ յայտնուեց՝ իր անձի պարարագումով մեղքը
 27 ջնջելու համար: Եւ ինչպէս որ մարդկանց սահմանուած է մէկ
 28 անգամ մեռնել եւ այնուհետեւ՝ դարաստան, նոյնպէս եւ Քրիս-
 տոս մէկ անգամ որպէս պարարագ մաքուցուեց՝ շարերի մեղ-
 քերը վերացնելու համար. իսկ երկրորդ անգամ, առանց մեղքի,
 պիսի յայտնուի նրանց, որոնք սպասում են իրեն՝ հաւատով
 փրկուելու համար:

10 Արդարեւ, գալիք բարիքների ստուերն էր օրէնքը եւ ոչ թէ

իրողութիւնների բուն կերպարանքը. այն նոյն պատարագները,
 որ մատուցում էին քարեցարի, չէին կարող կատարեալ դարձ-
 նել մատուցողներին, ապա թէ ոչ՝ նրանք կը դադարէին մա- 2
 տուցելուց, քանի որ պաշտամունք մատուցողները մի անգամ
 ընդմիշտ մաքրուած լինելով՝ այնուհետեւ մեղքի համար ոչ մի
 խղճահարութիւն չէին ունենայ: Սակայն նրանք քարեցար- 3
 րի այդ պատարագներով վերստին մեղքի յիշողութեան փակ
 էին մնում, քանի որ նոխագների եւ ցուլերի արիւնը չէր կա- 4
 րող վերացնել մեղքերը: Դրա համար էլ Քրիստոս, երբ աշ- 5
 խարի մտաւ, ասաց. Աւելի վերեւ ասում է, թէ՝ Ապա ասում 6, 7
 է. Ներքում է առաջինը, որ հաստատի երկրորդը: Այդ կամ- 8, 9
 քով էլ մենք սրբուեցինք Յիսուս Քրիստոսի մարմնի մեկընդ-
 միշտ պատարագումով: Եւ ամէն մի քահանայապետ ամէն օր 10
 կանգնում է պաշտամունք մատուցելու համար եւ շար անգամ
 է մատուցում նոյն զոհերը, որոնք երբեք չեն կարող մեղքերը
 վերացնել: Իսկ Յիսուս միայն մէկ պատարագ մատուցեց մեղ- 11
 քերի համար եւ մշտնջենապէս նստեց Աստուծո աջ կողմում. եւ 12
 այնուհետեւ սպասում է, մինչեւ որ իր թշնամիները դրուեն իր
 ոտքերի ներքոյ. քանզի միայն մէկ պատարագով կատարեալ 13
 դարձրեց մաքրուածներին մշտնջենապէս: Արդ, Սուրբ Նոգին 14
 էլ վկայում է մեզ աւելի վերեւ ասուածից յետոյ, թէ՝ Ապա ա- 15
 սում է, թէ՝ Իսկ ուր որ թողութիւն կայ, այլեւս մեղքի համար 16
 պատարագ պէտք չէ: Եղբայրներ, ուրեմն համարձակութիւն 17
 ունենք Յիսուսի արեամբ մտնելու սրբարանից ներս այն նոր 18
 եւ կենդանի ճանապարհով, որ նա բացեց մեզ համար վարա-
 գոյրի միջով, որ է իր մարմինը. եւ մեծ քահանայ ունենա- 19
 լով Աստծու փան վրայ՝ մօտենանք ճշմարիտ սրբով, հաւարի 20
 լիութեամբ՝ սրբներս մաքրած չար խղճմտանքից եւ մեր մար-
 մինը լուացած մաքուր ջրով: Ամուր պահենք անխախտ յոյսի 21
 դաւանութիւնը, քանի որ հաւատարիմ է նա, ով խոստացաւ. եւ 22
 հոգ փանենք միմեանց՝ սիրոյ եւ բարի գործերի յորդորելով եւ 23
 զանց չառնենք մեկտեղ հաւաքուելը, ինչպէս որ սովոր են ա-
 նել ոմանք, այլ խրախուսենք միմեանց, եւ այդ այնքան աւելի, 24
 որքան փեսնում էք Տիրոջ օրուայ մօտենալը: Քանզի եթէ կա- 24
 մաւոր կերպով ենք մեղանջում ճշմարտութիւնն իմանալուց եւ
 ընդունելուց յետոյ, ուրեմն մեղքերի քաւութեան համար այլեւս 25
 ուրիշ զոհ չի մնում. այլ մնում է դատաստանի ահեղ սպասումը

26 եւ կրակի կապաղութիւնը, որ լափելու է Ասործու հակառակորդ–
 27 ներին: Մովսէսի օրէնքը արհամարհած մէկին անողորմաբար
 սպանում էին երկու կամ երեք մարդու վկայութեամբ: Իսկ որ–
 չափ աւելի խիստ պատժի արժանի պիտի համարէք նրան, ով
 ուրնահարել է Ասործու Որդուն եւ անմաքուր համարել նոր ուխ–
 28 զին: Արդարեւ, ճանաչում ենք նրան, ով ասաց. «Իմն են վրեժ–
 խնդրութիւնները, եւ ես պիտի հապուցեմ», – ասում է Տէրը: Եւ
 29 դարձեալ. «Տէրը պիտի դարի իր ժողովրդին»: Ահաւոր է ընկ–
 30 նել կենդանի Ասործու ձեռքը: Արդ, յիշեցէք առաջին օրերը, երբ
 դեռ հազիւ լուսաւորուած, բազում տքնութիւնների եւ չարչա–
 31 րանքների համբերեցիք՝ մերթ նախապիւնքների եւ նեղութիւն–
 ների մէջ խայտառակուելով, մերթ այդպիսի բաներ կրողների
 32 վիճակին մասնակից լինելով. քանզի եւ բանաբարկուածներին
 կարեկից եղաք, եւ ձեր ունեցուածքի յափշտակումը ուրախու–
 թեամբ ընդունեցիք, քանի որ գիտէիք, թէ ձեզ համար լաւագոյն
 33 հարստութիւն ունէք երկնքում, ուր այն միշտ մնում է: Արդ,
 մի՛ կորցրէք ձեր վստահութիւնը, որի մէջ մեծ վարձապրութեան
 34 հապուցում կայ: Ձեզ համբերութիւն է պէտք, որպէսզի, Ասոր–
 35 ծու կամքը կատարելով, հասնէք նրա խոստմանը, քանի որ՝
 36 Բայց մենք, երկմտելով, ոչ թէ կորստեան ենք մատնուում, այլ
 հաւաքով հասնում ենք հոգիների փրկութեան:

11 Ի՞նչ է հաւաքը, եթէ ոչ՝ յուսացուած բաների հաստատումը եւ
 2 ապացոյցն այն բաների, որոնք չեն երեւում. քանզի նախնիք
 3 հաւաքով վկայութիւն ընդունեցին: Նաւաքով ենք իմանում,
 որ աշխարհներն ստեղծուել են Ասործու խօսքով՝ անտեսանե–
 4 լի բաներից տեսանելիներ դառնալով: Նաւաքով էր, որ Աբե–
 լը Ասործուն աւելի լաւ գոհ մատուցեց, քան Կայէնը, որով էլ
 վկայութիւն ստացաւ, որ արդար է. քանի որ նրա մատուցած
 զոհերի՝ համար տրուեց նրան վկայութիւն Ասործուց: Նա, թէ–
 5 պէտքէ հաւաքով մեռաւ, սակայն խօսում է դեռ: Նաւաքով
 Ենոքը փոխադրուեց երկինք, որպէսզի մահ չճաշակի. եւ նա
 ոչ մի տեղ չգտնուեց, քանի որ Ասործուած նրան տարել էր: Եւ
 նախքան իր տարուելը, նրան վկայութիւն էր տրուել, որ ինքը
 6 հաճելի էր Ասործուն: Բայց առանց հաւաքի անհնար է հա–
 ճելի լինել Ասործուն, քանի որ նա, ով մօտենում է Ասործուն,
 պէտք է հաւաքայ, որ Ասործուած կայ եւ վարձահապոյց է լինում

նրանց, ովքեր փնտրում են իրեն: Նաւարով է, որ Նոյը, պապ- 7
 գամ սրանալով դեռեւս անպեսանելի բաների մասին, վախից
 բռնուած՝ իր ընտանիքի փրկութեան համար փապանը պապ-
 րասպեց, որով եւ դապապարպեց աշխարհը եւ ժառանգորդ ե-
 դաւ այն արդարութեան, որ հաւաքից է: Նաւարով է, որ Աբ- 8
 րահամը, երբ կանչուեց, հնազանդուեց եւ գնաց այն տեղը, որն
 սրանալու էր որպէս ժառանգութիւն. ելաւ գնաց. եւ չգիտէր՝
 ուր էր գնում: Նաւարով նա պանդուխտ դարձաւ աւետեաց 9
 երկրում, ինչպէս օտարութեան մէջ, վրանների տակ բնակուեց
 Իսահակի եւ Յակոբի հետ միասին, որոնք ժառանգակից էին
 նոյն խոստման. քանզի սպասում էր հիմքերով հաստատու- 10
 ած քաղաքին, որի ճարտարապետը եւ արարիչը Աստուած է:
 Նաւարով ինքը Սառան էլ, որ ամուսնացել էր, որդեծնութեան սերմն 11
 սրանալու գործիւնը ունեցաւ եւ ծնեց առաջացած տարիքում,
 քանի որ հաւաքարիմ համարեց նրան, ով խոստացաւ այդ բա-
 նը: Ուստի մէկից, այն էլ տարիքն առած մի մարդուց, ծնուեցին 12
 սերունդներ այնքան շատ, որքան երկնքի աստղերը եւ անթիւ
 անհամար աւազը ծովի ափին: Նաւարի՝ մէջ մեռան սրանք բո- 13
 լորը եւ՝ դեռեւս խոստումները չստացած. բայց հեռուից տեսան
 այդ խոստումները եւ ցնծացին ու խոստովանեցին, թէ իրենք օ-
 տար եւ պանդուխտ են երկրի վրայ: Բոլոր նրանք, որ այսպիսի 14
 բաներ են խօսում, յայտնի են անում, թէ մի հայրենի երկիր են
 փնտրում. քանզի եթէ յիշէին այն երկիրը, որտեղից իրենք ե- 15
 լան, ժամանակ ունէին նորից դառնալու այնտեղ: Յիրաւի, մի
 աւելի լաւ տեղ են տեսնում, այսինքն՝ երկնաւոր մի վայր: Ա- 16
 հա թէ ինչու Աստուած ամօթ չի համարում նրանց Աստուածը
 կոչուել, քանի որ քաղաք պապրասպեց նրանց համար: Նաւա- 17
 րով է, որ Աբրահամը, իր փորձութեան մէջ, Իսահակին որպէս
 զոհ մատուցեց. եւ նա, ով խոստումն էր ընդունել, իր միամօրիկ
 որդուն էր որպէս զոհ մատուցում: Աբրահամին ասուած էր, 18
 թէ՝ «Իսահակով քեզ սերունդ պիտի տրուի»: Աբրահամը իր
 մտքում մտածեց, թէ Աստուած կարող է մեռելներից էլ յարու- 19
 թիւն տալ Իսահակին: Ուստի եւ, որպէս նախօրինակ այդ բանի,
 նա յետ ստացաւ իր որդուն: Նաւարով Իսահակը օրինեց Յա- 20
 կոբին եւ Եսաւին՝ գալիք բաների յոյսով: Նաւարով օրինեց 21
 Յակոբը իր մեռնելու ժամանակ Յովսէփի որդիներից ամէն մե-
 կին եւ երկրպագեց Աստծուն՝ իր գաւազանի ծայրին յենուած:

22 Նաւարով յիշեց Յովսէփը իր կեանքի վախճանին իսրայէացի-
 23 ների ելքը եւ իր ոսկորների վերաբերեալ պարուէր Կուտեց: Նա-
 ւարով է, որ, երբ Մովսէսին ծնեցին, նրա ծնողները երեք ամիս
 թաքցրին նրան, քանզի Կուտեան կայրառ մանկանը եւ չվախե-
 24 ցան թագաւորի հրամանից: Նաւարով է, որ Մովսէսը, երբ
 25 մեծացաւ, մերժեց Փարաւոնի դստեր որդի կոչուել. նախընդ-
 րեց չարչարուել Ասքոն ժողովրդի հետ, քան միառժամանակ
 26 մեղապարտ հաճոյքներ վայելել. կարեւոր համարեց Քրիստո-
 սի կրած նախաքինքները, քան Եգիպտոսի գանձերի առաքու-
 թիւնը. որովհետեւ, աչքերը յառած, վարձաբարութեան էր սպա-
 27 սում: Նաւարով թողեց Եգիպտոսը եւ չէր վախենում թագա-
 ւորի ցասումից, քանզի համբերեց, որպէս թէ անպեսանելին էր
 28 Կուտեան: Նաւարով կարարեց զարկել եւ արեան շաղ Կուտը,
 29 որպէսզի անդրանիկներին սպանողը չմօքենայ նրանց: Նա-
 ւարով անցան նրանք Կարմիր ծովով, որպէս թէ ցամաք եր-
 կիր լինէր, մինչ Եգիպտացիները, նոյնը փորձելով, խեղդուեցին:
 30 Նաւարով ընկան Երիթովի պարիսպները, երբ նրանք եօթը օր
 31 շրջեցին նրանց շուրջը: Նաւարով է, որ անհաւարների հետ
 կորսարեան չմարտուեց Կոննիկ Ռախաբը, որ խաղաղութեամբ
 32 ընդունել էր լրբեսներին: Եւ արդ, դեռ ի՞նչ ասեմ, քանի որ
 ժամանակը բաւական չէր լինի պարսմելու Գեղէնի, Բարակի,
 Սամսոնի, Յեփթայէի, Դաւթի եւ Սամուէլի ու միւս մարգարէ-
 33 ների մասին, որոնք հաւարով պարտութեան մարնեցին թա-
 գաւորութիւններ, գործեցին արդարութիւն, հասան խոսքմա-
 34 նը, փակեցին առիւծների բերաններ, հանգցրին կրակի զօ-
 րութիւնը, փրկուեցին սրի բերանից, զօրացան Կարութիւնից
 յետոյ, կորիճներ եղան պարերագմի մէջ, յաղթեցին օտար բա-
 35 նակների. կանայք յարութեան միջոցով վերստացան իրենց
 մեռելներին, ուրիշներ չարչարանքի ենթարկուեցին՝ մերժելով
 ազատութիւն ձեռք բերել, որպէսզի հասնեն լաւագոյն յարու-
 36 թեան. եւ ուրիշներ ենթարկուեցին Կանչանքների եւ գանա-
 37 հարութիւնների, կապանքների եւ բանտերի. քարկոծուեցին,
 սղոցուեցին, փորձութեան ենթարկուեցին, սրով սպանուելով
 մեռան, թափառեցին ոչխարների եւ այծերի մորթիներով ծած-
 կուած. ապրեցին կարիքի մէջ, նեղութեան մէջ, չարչարանքնե-
 38 րի մէջ (մարդիկ, որոնց այս աշխարհը արժանի չէ), մոլորուած՝
 անապարտ, լեռներում, քարայրներում եւ երկրի խորշերում:

Եւ սրանք ամէնքը հաւարի մէջ վկայուած լինելով հանդերձ, 39
 ջընդունեցին խոստումը: Աստուած մեզ համար աւելի լաւն էր 40
 նախապես, որպէսզի առանց մեզ դրանք չկատարուեն:

Ուրեմն մենք էլ, որ մեր շուրջը վկաների այսչափ բազմութիւն 12
 ունենք, դէ՛ն գգենք ամէն հպարտութիւն եւ ծանր մեղք, համ-
 բերապարտութեամբ ընթանանք դէպի մրցասպարէզ, որ բացու-
 ւած է մեր առաջ. նայենք Յիսուսին՝ հաւարի զօրագլխին, այն 2
 կատարելագործողին, որն իր առաջ դրուած ուրախութեան հա-
 մար յանձն առաւ խաչը, արհամարհեց ամօթը եւ նստեց Աստ-
 ծու աթոռի աջ կողմում: Ապա ուրեմն՝ մտաբերեցէ՛ք Յիսու- 3
 սին, որ այսպէս համբերեց իր հանդէպ մեղաւորների ունեցած
 հակառակութեանը, որպէսզի չլինի թէ յոգնէք եւ յուսալքուէք, 4
 դուք, որ կռուի մէջ դեռ արին թափելու չափ չհակառակուեցիք
 մեղքին եւ մոռացաք այն յորդորը, որ ուղղուած է ձեզ իբ- 5
 րեւ որդիների. Թէ խրապին համբերող էք, Աստուած ձեզ 6
 կը մօտենայ իբրեւ որդիների: Ո՞րն է այն որդին, որին հայ-
 րը չի խրապում. որովհետեւ, եթէ մնաք առանց խրապի, ո- 7
 րին բոլորն են բաժնեկից, ապա խորթ էք եւ ոչ թէ հարազատ
 որդի. յիրաւի, եթէ պարկառու եմք մեր մարմնաւոր հայ- 8
 րերից, որոնք մեզ խրապում են, որչա՛փ եւս առաւել պէտք է
 հնազանդուենք հոգիների Տօրը, որ ապրենք. քանի որ սրանք 9
 մի փոքր ժամանակ եւ ըստ իրենց կամեցողութեան են խրա-
 պում, իսկ Նա՝ մեր օգրի համար, որպէսզի հաղորդակից լի-
 նենք նրա սրբութեանը: Ամէն խրապ քուեալ պահին ուրա- 10
 խութիւն չի թոււ, այլ՝ քրքումութիւն, բայց յետոյ արդարութեան
 խաղաղարար պարուղն է հապուցում նրանով դաստիարակու-
 ւածներին: Ուստի ամրացրէ՛ք թուլացած ձեռքերը եւ կշտաւ 11
 ծնկները. քայլեցէ՛ք ուղիղ արահետներով, որպէսզի, ով կաղ
 է, չզլորուի, այլ մանաւանդ՝ բժշկուի: Բոլորի հետ ջանացէ՛ք 13
 ապրել խաղաղութեամբ եւ սրբութեամբ, առանց որի ոչ ոք Տի-
 րոջը չպիտի քննի. գգո՛յ՛ եղէք, չլինի, թէ որեւէ մէկը գրկուի 14
 Աստծու շնորհից. դառնութեան արմաքը, աճելով, թող ոչ ոքի
 նեղութիւն չբայ, եւ նրանով շարերը չպղծուեն. եւ չլինի, թէ 15
 որեւէ մէկը լինի պոռնիկ եւ պիղծ, ինչպէս Եսաւը, որը մի աման
 կերակրի դիմաց անդրանկութիւնը վաճառեց: Գիտէ՛ք, որ, թէ- 16
 եւ նա յետոյ ուզեց ժառանգել օրհնութիւնները, բայց մերժուեց,
 քանի որ ապաշխարութեան հնարաւորութիւն չգտաւ, հակառակ

17 նրան, որ արքասութենքով փնտռեց այն: Դուք չէք մօտեցել
 20շառիելի լերանը, որ կրակով էր այրում եւ պարած էր մէզով,
 18 մառախուղով, խաւարով եւ մթութեամբ, ուր փողն էր հնչում եւ
 պարգամների ձայնը, այնպէս որ, ովքեր այն լսեցին, աղաչե-
 19 ցին, որ խօսքը չկրկնուի իրենց համար, քանի որ չէին դիմա-
 նում այն հրամանին, թէ՛ թէկուզ եւ գազան մօտենայ լերանը,
 20 կը քարկոծուի: Եւ այնպէս ահազդու էր Գեսիլքը, որ Մովսէսն
 21 ասում էր. «Սարսափում եմ եւ դողում»: Բայց դուք մօտեցել
 էք Սիոն լերանը եւ կենդանի Ասրծու քաղաքին, երկնային Ե-
 22 րուսաղէմին, հրեշտակների բիրատու բանակներին, երկնքում
 գրուած անդրանիկների հանդիսատու ժողովին, բոլորի դարա-
 տուր Ասրծուն, կապարելութեան հասած արդարների հոգիներին
 23 եւ Յիսուսին՝ նոր ուխտի միջնորդին, եւ նրա արեան հեղումին,
 24 որ աւելի խօսում է, քան արիւնն Աբելի: Զգոյշ եղէք, չլինի թէ
 հրաժարուէք Նրանից, ով խօսում է. որովհետեւ, եթէ նրանք
 երկրի վրայ Ասրծու պարգամները փոռող Մովսէսին մերժելով
 չազատուեցին, որչա՞նի եւս առաւել չպիտի ազատուենք մենք, ե-
 25 թէ թիկունք դարձնենք երկնքից խօսողին, որի ձայնը երկիրը
 շարժեց այն ժամանակ, իսկ այժմ այս խոսքումն է անում եւ ա-
 սում. «Մի անգամ էլ պիտի շարժեմ ոչ միայն երկիրը, այլ նաեւ՝
 26 երկինքը»: Եւ «մի անգամ էլ»-ը ցոյց է փալիս, որ շարժուած
 բաները պիտի փոփոխուեն, որպէսզի անշարժ բաները մնան
 27 հաստատուն: Դրա համար, քանի որ անշարժ թագաւորութիւն
 ենք ընդունում, ամուր պահենք շնորհը եւ այդ շնորհով էլ ծա-
 28 ռայենք Ասրծուն՝ իրեն հաճելի ձեւով՝ ահով եւ դողով, քանզի
 մեր Ասրուածը ոչնչացնող կրակէ:

13. 2 Եղբայրասիրութիւնը թող հասարակ մնայ ձեր մէջ: Մի՛
 մոռացէք օտարասիրութիւնը, որովհետեւ դրա շնորհիւ ոմանք
 3 հրեշտակներ հիւրընկալեցին առանց իմանալու: Յիշեցէ՛ք բան-
 փարկեալներին, որպէս թէ դուք բանփարկուած լինէք նրանց
 հետ. յիշեցէ՛ք նաեւ չարչարուածներին, քանի որ դուք էլ
 4 մարմնատուր էք: Ամուսնութիւնն ըստ ամենայնի յարգելի է,
 եւ ամուսնական անկողինը՝ սուրբ: Եւ Ասրուած պիտի դա-
 5 րի շնացողներին եւ պոռնիկներին: Փողասիրութիւնը թող փեղ
 չունենայ ձեր մէջ, եւ ինչ որ ձեռք էք բերել, բաւարար համա-
 րեցէ՛ք, քանզի ինքն իսկ ասաց. «Քեզ չպիտի թողնեմ եւ ոչ էլ
 6, 7 պիտի լքեմ»: Այնպէս որ, համարձակ լինենք եւ ասենք. Յիշե-

ցէք ձեր առաջնորդներին, որոնք ձեզ Աստուծու խօսքն ասացին: Նայելով նրանց կեանքի ընթացքի վախճանին՝ հետեւող եղէք նրանց հաւաքին: Յիսուս Քրիստոս նոյնն է երէկ, այսօր եւ 8
յաւիպեան: Տեսակ-պեսակ եւ օրարարի ուսմունքների մէջ մի՛ 9
փարտւերուէք, քանզի լաւ է շնորհով ամրացնել սիրտը եւ ոչ թէ կերակրով, որով ոչ մի օգուտ չստացան նրանք, որ այդպէս ընթացան: Մենք ունենք մի սեղան, որից ճաշակելու իրաւունք 10
չունեն նրանք, ովքեր խորանին են ծառայում. քանի որ այն 11
անասունները, որոնց արիւնը քահանայապետի ձեռքով սրբա-
րանն էր բերում մեղքերի քաւութեան համար, այդ անասուն-
ների մարմինները այրում էին բանակապետից դուրս: Դրա 12
համար էլ Յիսուս, որպէսզի իր արեամբ մաքրի ժողովրդին, չարհարուեց դռնից դուրս: Արդ, եկէ՛ք բանակապետից դուրս 13
ելնենք նրան ընդառաջ՝ յանձն առնելով կրել նրա կրած նախա-
փինքները. քանզի չունենք մի մնայուն քաղաք այսպէտ, երկրի 14
վրայ, այլ փնտրում ենք գալիք քաղաքը: Արդ, նրա միջոցով 15
Աստուծուն միշտ մատուցենք օրհնութեան պատարագ, այսինքն՝
նրա անունը դաւանող մեր շրթների պտուղը: Մի՛ մոռացէք 16
բարեգործութիւնը եւ ձեր ունեցած բարիքներին միմեանց մաս-
նակից դարձնելը, քանզի այդպիսի՝ պատարագներն են հաճե-
լի Աստուծուն: Լսեցէ՛ք ձեր առաջնորդներին եւ հնազանդուեցէ՛ք 17
նրանց, որովհետեւ նրանք հսկում են ձեր հոգիների համար,
քանի որ հաշիւ են տալիս ձեր փոխարէն. եւ նրանք ուրախու-
թեամբ թող անեն այդ բանը եւ ոչ հոգոց հանելով, քանի որ այն
ձեր օգտի համար չէ: Աղօթեցէ՛ք մեզ համար, որովհետեւ հաս- 18
տատար գիպենք, որ մաքուր խղճմբանք ունենք. ուզում ենք ամէն
ինչում բարի ընթացք ցոյց տալ: Եւ առաւել եւս եմ աղաչում, 19
որ այդ բանն անէք, որպէսզի աւելի շուտ դառնամ ձեզ մօտ:
Եւ խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռելների միջից յարութիւն 20, 21
առնել փութեց մեր Տէր Յիսուսին, որը յաւիպեանական ուխտի ա-
րիւնով ոչխարների մեծ հովին է, ձեզ հաստատար թող պահի 22
բարի գործերի մէջ, որպէսզի կատարէք իր կամքը. եւ մեր մէջ
թող կատարի իրեն հաճելի եղող բաները Յիսուս Քրիստոսի
միջոցով, որին փառք յաւիպեանա: Ամէն: Եղբայրներ, աղաչում 23
եմ ձեզ անսալ յորդորի այս խօսքերին, մանաւանդ որ համառ-
օրակի գրեցի ձեզ: Եւ իմացէ՛ք, որ մեր եղբայրը՝ Տիմոթէոսը, 24
բանփից ազատուել է: Եթէ շուտով գայ, նրա հետ միասին պիտի

- 25 պեսնեմ ձեզ: Ողջունեցէք ձեր բոլոր առաջնորդներին եւ բոլոր
սրբերին. ձեզ ողջունում են նրանք, որ Իսրայիլայի կողմերից են:
- 26 Շնորհ ձեզ բոլորիդ:

Յակոբոս

Յակոբոսը՝ Ասափոմ եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառան, սփիւռ- 1
քում եղող քասներկու ցեղերիդ՝ ողջոյն: Եղբայրներ, ամե- 2
նայն ուրախութեան արժանի՝ համարեցէք, երբ տեսակ-տեսակ
փորձութիւնների մէջ ընկնէք. իմացէք, որ ձեր հաւատի փորձը 3
համբերութիւն է առաջ բերում, իսկ համբերութիւնը թող դրսե- 4
ւորուի լիութեամբ, որպէսզի անթերի եւ կապարեալ լինէք, ոչ մի
բանով պակաս չլինէք: Իսկ եթէ ձեզնից մէկը իմաստութեամբ 5
թերի լինի, թող խնդրի Ասափոմ, - որ բոլորին այն տալիս է
առաւարապէս եւ չի յանդիմանում, - եւ նրան կը տրուի: Մի- 6
այն թէ նա հաւատով թող խնդրի եւ թող չերկմարի, որովհետեւ,
ով երկմար է, նման է ծովի հողմակոծ եւ տարաւորուող ալիք-
ներին: Այդպիսի մարդը թող չակնկալի Ասափոմը որեւէ բան 7
ստանալ, քանի որ երկմար մարդը իր արած բոլոր քայլերում
անհաստատ է: Աղքատ եղբայրը թող պարծենայ, երբ Ասափո- 9
ւած բարձրացնում է իրեն, իսկ հարուստը թող պարծենայ, երբ 10
Ասափուած խոնարհեցնում է իրեն, քանի որ հարստութիւնը պի-
տի անցնի ինչպէս խոտածաղիկը. որովհետեւ արեւը ծագեց՝ 11
խորշակով հանդերձ եւ չորացրեց խոտը, նրա ծաղիկն ընկաւ,
ու նրա վայելուչ տեսքը կորաւ. նոյնպէս եւ հարուստը պիտի
թառամի՝ իր շահերով հանդերձ: Երանելի է այն մարդը, որ 12
համբերում է փորձութեան. որովհետեւ, եթէ փորձութեան մէջ
հաստատ լինի, կը ստանայ կեանքի պսակը, որը Տէրը խոս-
տացաւ իրեն սիրողներին: Ոչ ոք, երբ փորձութեան մէջ լինի, 13
թող չասի. «Ասափոմ եմ փորձում», քանի որ Ասափուած չա-
րից չի փորձում եւ ինքն էլ չի փորձում ոչ ոքի: Իրաքանջիւր 14
ոք փորձում է՝ հրապուրուելով եւ խաբուելով իր ցանկութիւն-
ներից: Այնուհետեւ ցանկութիւնը, յղանալով, մեղք է ծնում, 15
եւ մեղքը, հասունանալով, մահ է ծնում: Իմ սիրելի՛ եղբայր-
ներ, մի՛ խաբուէք, քանի որ ամէն բարի շնորհ եւ ամէն կա- 17
պարեալ պարգեւ վերելից է՝ իջած լոյսի Տօրից, որի մէջ չկայ
փոփոխում կամ էլ փոփոխման ստուեր: Նա իր կամքով ծնեց 18
մեզ ճշմարտութեան խօսքով, որպէսզի մենք լինենք իր սպեղ-
ծածների պատուը: Իմ սիրելի՛ եղբայրներ, իմացէք այս բա- 19
նը. թող ամէն մարդ արագ լինի լսելու մէջ, ծանր՝ խօսելու մէջ

20 եւ ծանր՝ բարկանալու մէջ. որովհետեւ մարդու բարկութիւնը
 21 Աստծու արդարութիւնը չի կապարում: Ահա թէ ինչու, դէ՛ն գցել-
 լով ամենայն աղտեղութիւն եւ չարիքի աւելցուկ, հեգուծեանք
 22 ձեր հոգիները: Խօսքը կապարողներ եղէք եւ ոչ թէ միայն այն
 23 լսողներ համարեցէք դուք ձեզ. քանի որ, եթէ մէկը միայն լսող
 լինի խօսքը եւ ոչ կապարող, նա նման է մի մարդու, որ ակ-
 24 նապիշ դիպում է հայելու մէջ իր բնական դէմքը: Նայելով՝
 փեսնում է ինքն իրեն, անցնում գնում է եւ անմիջապէս մոռա-
 25 նում, թէ ինչպիսին էր ինքը: Իսկ ով աչքերը յառած նայում է
 ազատութեան կապարեալ օրէնքին եւ դրա մէջ էլ յարաբերում,
 նա լսում է, չի մոռանում, այլ այն կապարում է. այդպիսի մէկը
 26 իր արածի մէջ երանութիւն կը գտնի: Եթէ մէկն ուզում է բա-
 րեպաշտ լինել եւ չի սանձահարում իր լեզուն, այլ զբաղեցնում
 է իր սիրտը, այդպիսի մէկի համար գուր է բարեպաշտութիւնը:
 27 Սուրբ եւ անարար բարեպաշտութիւնը Աստծու եւ Տօր առաջ
 այս է. այցելել որբերին եւ այրիներին իրենց նեղութեան մէջ,
 անարար պահել իր անձը աշխարհից:

2 Եղբայրներ իմ, աջառութեամբ մի՛ պահէք մեր Տէր Յիսուս
 2 Քրիստոսի՝ փառքի Տիրոջ հաւաքը: Եթէ ձեր ժողովապետին
 մտնի մի մարդ, որ ունենայ ոսկի մաքանի եւ շքեղ զգեստներ, եւ
 3 այնպեղ մտնի նաեւ մի աղքատ՝ կեղտոտ զգեստներով, եւ դուք
 նայէք նրան, ով շքեղ զգեստներ ունի եւ ասէք՝ «Դու նստի՛ր այս-
 փեղ, պապուոյ փեղը», իսկ աղքատին, թէ՛ «Ուրքի՛ կանգնիր դու
 4 այդպեղ», կամ թէ՛ «Եկ նստի՛ր իմ պապուանդանի մօտ», այդ
 դէպքում դուք ձեր մէջ աջառութիւն արած չէ՛ք լինի եւ չար խոր-
 5 հուրդների դատաւորներ չէ՛ք լինի: Լսեցէ՛ք ինձ, իմ սիրելի՛ եղ-
 բայրներ, չէ՛ որ Աստուած ընտրեց այս աշխարհի աղքատներին,
 որոնք հարուստ են հաւաքով եւ ժառանգորդներ այն արքայու-
 6 թեան, որը նա խոստացաւ իրեն սիրողներին: Իսկ դուք անար-
 գում էք աղքատներին: Նարուսպները չե՛ն, որ հարապահարում
 7 են ձեզ. հէնց նրանք էլ ձեզ դարարան են քարշ փալիս: Նրանք
 չե՛ն, որ հայիոյում են այն բարի անունը, որով կոչուած էք դուք:
 8 Ապա եթէ կապարէք արքայական օրէնքը Սուրբ Գրքի համա-
 ձայն, թէ՛ «Պիպի սիրես քո ընկերոջը, ինչպէս ինքդ քեզ», լաւ
 9 էք անում: Իսկ եթէ աջառութիւն էք անում, մեղք էք գործում՝
 10 դարապարտուելով օրէնքից որպէս օրինազանցներ: Նա, ով

պահում է ամբողջ օրենքը եւ միայն մէկ բանով սայթաքում, պարփապան կը լինի ամբողջ օրենքին. որովհետեւ նա, ով 11
 ասաց, թէ՝ «Չպիտի սպանես», նաեւ ասաց, թէ՝ «Եւ չպիտի
 շնանաս», քանզի, եթէ չսպանես, բայց շնանաս, յանցաւոր կը
 լինես օրենքի առաջ: Այնպէս խօսեցէք եւ այնպէս գործեցէք, 12
 որպէս թէ ազապութեան օրենքով էք դապուելու, քանի որ ա– 13
 նողորմ դապաստան է լինելու նրա հանդէպ, ով ողորմած չի
 եղել. քանզի ողորմածութիւնը բարձրագլուխ պարծենում է դա–
 ւաստանի դիմաց: Եղբայրներ իմ, օգուրն ի՞նչ է, եթէ մէկն 14
 ասի, թէ հաւար ունի, սակայն հաւարն արփայայտող գործեր
 չունենայ: Միթէ հաւարը նրան կը կարողանայ փրկել: Եթէ 15
 մի եղբայր կամ քոյր մերկ լինեն կամ օրուայ ուրելիքի կա–
 րօք, եւ ձեզնից մէկը նրանց ասի՝ «Գնացէք խաղաղութեամբ, 16
 փաքացէք եւ յագեցէք», եւ դուք նրանց չփաք մարմնին ան–
 հրաժեշտ բաները, ի՞նչ օգուր է: Նոյնպէս եւ հաւարը. եթէ 17
 նա գործեր չունի, առանձինն մեռած է: Բայց թերեւս մէկն ա– 18
 սի. «Դու հաւար ունես, իսկ ես՝ գործեր. ցոյց փութ ինձ քո
 հաւարը առանց գործերի, եւ ես քեզ ցոյց կրամ իմ հաւարը
 գործերով»: Դու հաւարում ես, որ մէկ է Աստուած. լաւ ես 19
 անում: Դեւերն էլ են հաւարում եւ դողում: Ո՛վ փուչ մարդ, ու– 20
 զո՞ւմ ես իմանալ. հաւարը դաւարկ բան է առանց գործերի:
 Աբրահամը՝ մեր հայրը, չէ՞ որ գործերով արդարացաւ՝ սեղա– 21
 նի վրայ հանելով իր որդուն՝ Իսահակին, որպէս գոհ: Տեսնո՞ւմ 22
 ես, որ հաւարը գործակից եղաւ նրա գործերին եւ գործերով էլ
 հաւարը կաւարեալ դարձաւ: Եւ կաւարուեց Գրուածը, որն 23
 ասում է. «Աբրահամը հաւարաց Աստծուն, եւ այդ նրան որ–
 պէս արդարութիւն համարուեց, եւ նա Աստծուն բարեկամ կո–
 չուեց»: Տեսնո՞ւմ էք, որ գործերով է արդարանում մարդ եւ ոչ 24
 թէ միայն հաւարով: Այդպէս էլ պոռնիկ Ռախաբը գործերով 25
 չարդարացաւ, երբ ընդունեց լրպեսներին եւ արձակեց նրանց
 այլ ճանապարհով: Ինչպէս որ մեռած է մարմինը առանց հո– 26
 գու, այնպէս էլ մեռած է հաւարը առանց գործերի:

Եղբայրներ իմ, շարերդ ուսուցանողներ լինելու չձգուէք: Ի– 3
 մացէք, որ մեծ դաւաստան ենք ընդունելու, քանի որ բոլորս 2
 էլ շար ենք մեղանջում: Եթէ մէկը խօսքով չի մեղանջում, նա
 կաւարեալ մարդ է՝ ընդունակ սանձահարելու իր ամբողջ մար–
 մինը: Տես, թէ ինչպէս սանձեր ենք դնում ձիերի բերանը, որ 3

նրանք մեզ հնազանդուեն. եւ նրանց ամբողջ մարմինը կա-
 4 ռավարում ենք: Ահա՛նասիկ եւ նաւերը. ի՛նչ հսկայ բաներ են,
 սասարիկ հողմերից քշուում են, բայց փոքր մի ղեկով ուղղուում
 5 են ո՛ր կողմը որ նաւավարի սիրտն ուզում է: Այսպէս էլ լեզուն
 մի փոքր անդամ է, բայց մեծամեծ բաներ է բարբառում: Ահա
 6 թէ մի փոքր կրակ ինչպիսի՛ անբառներ է հրդեհում: Լեզուն
 էլ կրակ է, մի աշխարհ անհրաւութեան. մեր անդամների մէջ
 է հասարարուած լեզուն, որ ապականում է ամբողջ մարմինը
 եւ կրակով վառում մեր ամբողջ կեանքը, բորբոքուած գեհե՛նի
 7 կրակով: Գազանների, թռչունների եւ սողունների ամէն տե-
 սակ եւ ինչ որ կայ ծովի մէջ, հնազանդուած է եւ հնազանդուում
 8 է մարդկային բնութեանը, բայց մարդկանց լեզուն՝ այդ չարը,
 անգսպելին եւ մահաբեր թոյնով լցուածը, ոչ ոք չի կարող հնա-
 9 զանդեցնել: Նրանով օրհնում ենք Տիրոջը եւ Տօրը եւ նրանով
 անիծում ենք մարդկանց, որ սպեղծուեցին Աստծու նմանութե-
 10 ամբ: Նոյն բերանից դուրս են գալիս օրհնութիւններ եւ ա-
 11 նէծքներ: Եղբայրներ իմ, պէտք չէ, որ այդ այդպէս լինի: Միթէ
 12 մի աղբիւր նոյն ակից քաղցր եւ դառն ջուր կը բխեցնի՞: Եղ-
 բայրներ իմ, միթէ կարելի՞ է, որ թզենին ձիթապարտղ տալ կամ
 որթապարտկը՝ թուզ: Նմանապէս աղուտ տեղից քաղցր ջուր չի
 13 կարելի ստանալ: Ձեր մէջ ո՞վ է իմաստուն եւ խելացի. թող
 նա, բարի ընթացքով, ցոյց տալ իմաստութեամբ եւ հեզութե-
 14 ամբ կատարած իր գործերը: Իսկ եթէ ձեր սրտերում դառն
 նախանձ եւ հակառակութիւն ունէք, մի՛ պարծեցէք, որ սուտ էք
 15 հանում ճշմարտութիւնը: Այս իմաստութիւնը ի վերուստ չէ ի-
 16 ջած, այլ՝ երկրաւոր է, մարմնաւոր եւ դիւային. որովհետեւ, ուր
 հակառակութիւն եւ նախանձ կայ, այնտեղ կայ անկարգութիւն
 17 եւ ամէն չար բան: Իսկ վերին իմաստութիւնը նախ՝ սուրբ է եւ
 ապա՝ խաղաղարար, հեզ, բարեացակամ, լի ողորմածութեամբ
 եւ բարի գործերով, մաքուր խղճմբանքով, առանց կեղծաւորու-
 18 թեան: Արդարութեան պարտը խաղաղութեամբ է սերմանում
 նրանց համար, ովքեր խաղաղութիւն են անում:

4 Այդ որտեղից՝ պատերազմներ եւ որտեղից՝ կռիւներ ձեր մէջ.
 չէ՞ որ ձեր այն ցանկութիւններից, որոնք կռիւ են մղում ձեր
 2 անդամների մէջ: Յանկանում էք, բայց չունէք, ուստի եւ՝ սպա-
 նում էք, նախանձում եւ չէք կարողանում ձեռք բերել ձեր ու-
 զածը. պայքարում էք, կռում եւ ձեռք չէք բերում, որովհե-

փել չէք խնդրում: Խնդրում էք եւ չէք սպանում, որովհետեւ 3
 չարամբօրէն էք խնդրում, որպէսզի այն ծառայեցնէք ձեր ցան-
 կութիւններին: Շնացողներ, չգիտէք, որ սէրը այս աշխարհի 4
 հանդէպ՝ թշնամութիւն է Աստուծոյ դէմ, քանի որ, ով ուզում է
 աշխարհը սիրել, Աստուծոյ իրեն թշնամի կ'անի: Կամ թէ՛ առ 5
 ոչինչ էք համարում, ինչ որ Գիրքն ասում է. Եւ այդ նրա համար, 6
 որ էլ աւելի շնորհ փայ. դրա համար ասում է. Ննազանդուեցէք 7
 ուրեմն Աստուծոյ եւ դիմադրեցէք Սաքանային, ու նա կը փախ-
 չի ձեզանից: Մօտեցէք Աստուծոյ, եւ նա կը մերձենայ ձեզ: 8
 Մեղաւորներ, մաքրեցէք ձեր ձեռքերը. երկմիտներ, ուղղեցէք
 ձեր սրտերը. փառապեցէք, սգացէք եւ լացէք. ձեր ծիծա- 9
 դը սուգի թող վերածուի, եւ ձեր ուրախութիւնը՝ փրփմութեան:
 Խոնարհ եղէք Տիրոջ առաջ, եւ նա ձեզ կը բարձրացնի: Եղ- 10, 11
 բայրներ, միմեանց մի՛ բամբասէք. ով բամբասում է իր եղբօրը
 կամ դպրոցին է իր եղբօրը, չարախօսում է օրէնքի մասին եւ դա-
 րում է օրէնքը. իսկ եթէ օրէնքն եւս դարում, օրէնքը պահող չես,
 այլ՝ դարաւոր: Կայ մէկ Օրէնսդիր եւ Դարաւոր, որ կարող է 12
 փրկել եւ կործանել. դու ո՞վ ես, որ դարում ես քո մերձաւորին:
 Այժմ նրանց մասին, որ ասում են. «Այսօր կամ վաղը կը գնանք 13
 այսինչ քաղաքը, մէկ փարի կը մնանք այնպեղ, կը վաճառենք
 եւ կը վաստակենք»: (Այսպէս էք ասում դուք, որ ոչինչ չգիտէք 14
 վաղուայ մասին. որովհետեւ ի՞նչ է ձեր կեանքը. յիշաւի մի մշուշ
 է այն, որ մի պահ երեւում է եւ ապա անհետանում): Մինչդեռ 15
 դուք ասելու էք. «Եթէ Տէրը կամենայ, եւ ապրենք, կ'անենք այս
 կամ այն բանը»: Բայց արդ, պարծենում էք ձեր ամբարտա- 16
 լանութեամբ: Այսպիսի ամէն պարծանք չար է: Ով որ գիտէ, 17
 թէ ինչ է բարին, եւ չի անում, նրա համար այդ մեղք է:

Ուրեմն այժմ, հարուստներ, լացէք եւ ողբացէք այն թշուա- 5
 ռութիւնների համար, որ զալու են ձեր գլխին. որովհետեւ ձեր 2
 հարստութիւնը փրած է, ձեր զգեստները՝ ցեցի կեր, եւ ձեր 3
 արծաթն ու ոսկին՝ ժանգոտած. եւ նրանց ժանգը ձեր դէմ որպէս
 վկայութիւն պիտի լինի եւ պիտի ուրի ձեր մարմինը՝ ինչպէս 4
 կրակը. վերջին օրերի՝ համար գանձեր դիզեցէք: Ահաւասիկ, 4
 ձեր դաշտերը մշակած մշակների վարձը ձեզ մօտ պահեցիք.
 ձեր կողմից գրկուածն աղաղակում է, եւ հնձուորների բողոքը
 հասաւ Ամենակալ Տիրոջ ականջին: Մեղկ կեանքով ապրեցիք 5
 երկրի վրայ եւ շուայրացաք ու ձեր սրտերը պարարտացրիք

6 մորթունելու օրուայ համար: Զրկեցիք, սպանեցիք արդարին,
7 որը ձեզ չէր հակառակում: Եղբայրներ իմ, համբերո՞ղ եղէք
մինչեւ Տիրոջ գալուստը: Մշակն ահա համբերութեամբ սպա-
սում է երկրի պապուական պտղին, մինչեւ որ սրանայ առա-
8 ջին եւ վերջին անձրելը: Նամբերեցէ՛ք եւ դուք, ամրացրէ՛ք ձեր
9 սրտերը, քանի որ Տիրոջ գալուստը մօտեցել է: Մի՛ քրքամեցրէ՛ք
միմեանց, եղբայրներ, որպէսզի չդապուէք: Ահանասիկ դապա-
10 տորը դռանն է: Եղբայրներ, չարչարանքների եւ համբերութեան
որպէս օրինակ ունեցէ՛ք մարգարէներին, որոնք խօսեցին Տիրոջ
11 անունով: Ահա՛ երանի ենք Կալիս համբերողներին: Լսել էք
Յոբի համբերութեան մասին եւ փեսել, ինչ որ Տէրը նրան արեց
12 վերջում, քանի որ Տէրը բազմագութ է եւ ողորմած: Ամէն բա-
նից առաջ, եղբայրներ իմ, մի՛ երդուէք ո՛չ երկնքով, ո՛չ երկրով, ո՛չ
էլ այլ երդումով. այլ ձեր այոն թող լինի՝ այո, եւ ոչը՝ ոչ, որպէս-
13 զի կեղծաւորութեան պարծառով ջընկնէք: Ձեզնից մէկը վշտի՛
մէջ է ընկել, թող աղօթի. մէկը բերկրանքի՛ մէջ է, սաղմոս թող
14 ասի. հիւա՛նդ է ձեզնից մէկը, թող կանչի եկեղեցու երէցներին,
եւ նրանք նրա վրայ թող աղօթք անեն, թող իւղով օծեն նրան
15 Տիրոջ անունով: Եւ հաւատով եղած աղօթքը կը փրկի հիւան-
դին, ու Տէրը նրան ուրբի կը կանգնեցնի: Եւ եթէ մեղք գործած
16 լինի, այդ նրան պիտի ներուի: Ձեր մեղքերը միմեանց խոստո-
վանեցէ՛ք եւ միմեանց համար աղօթք արէք, որպէսզի բժշկուէք.
17 քանզի արդարի աղօթքը շար ազդեցիկ է եւ օգնում է: Եղիան
մարդ էր մեզ նման՝ կրքերի ենթակայ. նա աղօթեց, ու երկրի
18 վրայ երեք փարի ու վեց ամիս անձրեւ չտեղաց: Ապա դար-
ձեալ աղօթեց, եւ երկինքը անձրեւ փուեց, ու երկիրը բուսցրեց
19 իր պտուղը: Եղբայրներ իմ, եթէ ձեզնից մէկը շեղուի ճշմար-
20 րութեան ճանապարհից, իսկ մէկ ուրիշը նրան յետ բերի, թող
իմանայ, որ, ով մեղաւորին իր մոլորութեան ճանապարհից յետ
է բերում, կը փրկի նրա հոգին մահուանից եւ կը ծածկի մեղքերի
մի ամբողջ բազմութիւն:

1 Պեպրոս

Պեպրոսը՝ առաքեալը Յիսուս Քրիստոսի, ձեզ՝ պանդուխտ- 1
ներիդ, որ Պոնփոսի, Գաղափիայի ու Կապադովկիայի, Ասի-
այի ու Բիւթանիայի սփիւռքում էք, ընտրեալներիդ՝ ըստ Նայր 2
Աստուծո կանխագիտութեան, Նոգու սրբագործումով՝ հնազան-
դուելու համար Յիսուս Քրիստոսին եւ սրբագործուելու նրա
արեան հեղումով. շնորհը եւ խաղաղութիւնը թող շաքանան
ձեր վրայ: Օրհնեալ է Աստուած եւ Նայրը մեր Տէր Յիսուս 3
Քրիստոսի, որ իր առաք ողորմութեամբ մեզ վերսփին ծնեց
կենդանի յոյսի համար՝ մեռելներից Յիսուս Քրիստոսի յարու-
թեամբ. ծնեց անեղծ եւ անարաք ու անթառամ ժառանգու- 4
թեան համար, որ պահուած է երկնքում ձեզ համար, ձեզ, 5
որ Աստուծո զօրութեամբ պահուած էիք հաւաքով՝ փրկութե-
ան համար, որ պարարտ է յայտնուելու վերջին ժամանակ-
ներում: Ուրախանում էք դրանով դուք, որ այժմ դէպքերի 6
բերումով, այլ եւ այլ փորձութիւններով փոքր-ինչ քրտնած էք,
որպէսզի ձեր հաւաքի փորձը, որ առաւել արժէքատու է, քան 7
կորստեան ենթակայ ոսկին, որ կրակով է փորձուած, դառ-
նայ գովքի, փառքի ու պարտի առարկայ յայտնութեան ժա-
մանակ Յիսուս Քրիստոսի, որին չէք տեսել, բայց սիրում էք եւ 8
որին այժմ էլ չէք տեսնում, բայց հաւաքում էք նրան եւ ուրախ
էք անպարմելի ու փառատու խնդրութեամբ՝ ձեռք բերելով ձեր 9
հաւաքի պսակումը՝ հոգիների փրկութիւնը: Այդ փրկութեան 10
համար է, որ փնտրութիւններ կատարեցին եւ քննեցին մարգա-
րէները, որոնք մարգարէանում էին այն շնորհի մասին, որ վի-
ճակուած էր ձեզ: Քննում էին, թէ ո՞ր եւ ինչպիսի՞ ժամանա- 11
կի մասին էր ծանուցում իրենց մէջ եղող Քրիստոսի Նոգին, որ
նախ վկայում էր Քրիստոսի չարչարանքների մասին եւ դրանից
յետոյ՝ նրա փառքի մասին: Աստուած նրանց յայտնեց նաեւ, որ 12
ոչ թէ իրենց համար, այլ մեզ համար էին քրտնած այդ պար-
գամները, որոնք այժմ պարմուեցին ձեզ նրանց միջոցով եւ
աւերարանուեցին Սուրբ Նոգով, որն ուղարկուեց երկնքից. մի
քան, որ կը ցանկանային հրեշտակները գոնէ աղօթ կերպով
տեսնել: Ուստի, զօրեպնդելով ձեր միտքը, զգաստ, կարա- 13
րեալ յոյսով սպասեցէ՛ք Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ժա-

14 մանակ ձեզ հասանելիք շնորհին: Իբրեւ հնազանդ որդիներ,
 15 մի՛ կերպարանուէք նախկին, ձեր անգիպութեան ժամանակու-
 16 այ ցանկութիւններով. այլ, նման այն Սրբին, որ ձեզ կանչեց,
 17 դուք էլ ձեր ամբողջ կեանքով սո՛րբ եղէք. քանի որ գրուած
 18 է. Եւ եթէ Նայր էք կոչում նրան, որ առանց աշառութեան դա-
 19 րում է իւրաքանչիւրին ըստ գործերի, ապա երկիւղով ապրեցէք
 20 այս աշխարհում ձեր պանդխտութեան ժամանակ: Իմացէ՛ք, որ
 21 ապականացու արծաթեղէնով եւ ոսկեղէնով չէ, որ փրկուեցիք
 22 ձեր հայրենաւանդ ունայն ընթացքից, այլ՝ թանկագին արեամբ
 23 Քրիստոսի, որ անբիծ եւ անարար է, ինչպէս մի գառ. նա, որ
 24 նախասահմանուած էր նախքան աշխարհի սրեղծումը եւ ե-
 25 րեւաց ժամանակների վախճանին ձեզ համար, ձեզ, որ նրա
 միջոցով հաւարացիք Աստծուն, որը յարութիւն րուեց նրան
 մեռելներից եւ փառաւորեց, որպէսզի ձեր հաւարը եւ յոյսը լի-
 նեն Աստծու վրայ: Արդ, մաքրեցէ՛ք դուք ձեզ՝ հնազանդուելով
 ճշմարտութեանը, առանց կեղծաւորութիւն խառնելու եղբայ-
 րասիրութեան մէջ՝ մաքուր սրտով ջերմօրէն սիրելով միմեանց:
 Վերածնուեցէ՛ք ոչ թէ ապականութեան ենթակայ սերմից, այլ՝
 անապականից՝ Աստծու կենդանի եւ մշտնջենական խօսքով.
 քանզի՝ Այսինքն՝ այն խօսքը, որ աւերարանուեց ձեզ:

2 Ուրեմն, դէ՛ն զցելով ամէն չարութիւն, ամէն նենգութիւն,
 2 կեղծաւորութիւններ, նախանձ եւ ամէն չարախօսութիւն, որ-
 պէս նորածին երեխաներ, մի՛շտ փափագող եղէք բանական եւ
 անխարդախ կաթին, որպէսզի նրա միջոցով աճէք փրկութե-
 3 ան համար, քանի որ արդէն ճաշակել էք, որ քաղցր է Տէրը:
 4 Մօրեցէ՛ք նրան՝ կենդանի Վեմին, որը, թէպէտ մարդկանցից
 անարգուած, բայց Աստծու առաջ ընտրեալ եւ թանկագին է:
 5 Եւ դուք, իբրեւ կենդանի վեմեր, կառուցում էք որպէս հոգե-
 տոր տաճար, որպէս անարար քահանայութիւն, որպէսզի Յի-
 սուս Քրիստոսի միջոցով մարուցէք հոգեւոր պարարագներ,
 6, 7 որոնք հաճելի լինեն Աստծուն. քանզի Գրքում էլ կայ, թէ՛ Ու-
 րեմն, ձեզ՝ հաւարացեալներիդ համար՝ թանկագին վեմ, իսկ
 8, 9 անհաւարներին՝ Ինչպէս նաեւ՝ որով զայթակղում են խօս-
 քին անհնազանդ եղողները. եւ նրանք հէնց այդ բանի հա-
 10 մար էլ սահմանուած էին: Բայց դուք ընտիր ցեղ էք, թագաւո-
 րութիւն, քահանայութիւն, սուրբ ազգ, Աստծու սեփական ժո-
 դովուրդ, որպէսզի ձեր առաքինութիւնները նուիրէք նրան, ով

խաւարից ձեզ կանչեց իր սքանչելի լոյսին: Դուք, որ մի ժա- 11
մանակ ժողովուրդ չէիք, բայց այժմ Աստծու ժողովուրդն էք.
դուք, որ ողորմութիւն չէիք գրել, այժմ ողորմութիւն գրաք:
Սիրելիներ, աղաչում եմ ձեզ, իբրեւ պանդուխտների եւ օտա- 12
րականների, որ հեռու մնաք մարմնաւոր ցանկութիւններից, ո-
րոնք պայքարում են հոգու դէմ, եւ ցոյց տաք ձեր պարկեշտ 13
վարքը հեթանոսների մէջ, որպէսզի այն բանում, որ ձեզ բամ-
բասում են իբրեւ չարագործների, դրա մէջ իսկ տեսնելով ձեր
բարի գործերը՝ փառաւորեն Աստծուն նրա այցելութեան օրը:
Ի սէր Տիրոջ հնազանդ եղէք մարդկային ամէն իշխանութեան՝ 14
թէ՛ թագաւորին, որպէս գերագոյն հեղինակութիւն ունեցող մէ-
կի, թէ՛ կառավարիչներին, որպէս նրանից ուղարկուածների, 15
այն բանի համար, որ նրանք չարագործներին պատժում են,
իսկ օրէնքը պահողներին՝ գովում. որովհետեւ Աստծու կամքը 16
այն է, որ բարեգործները պապանձեցնեն անխելք մարդկանց
տգիտութիւնը: Ապրեցէք որպէս ազապներ եւ ազապութիւնը 17
իբրեւ չարիքի պատրուակ մի՛ բռնէք, այլ ապրեցէք որպէս Աստ-
ծու ծառաներ: Յարգեցէք բոլորին, սիրեցէք եղբայրութիւնը, 18
վախեցէք Աստծուց, պատուեցէք թագաւորներին: Ծառաներ, 19
ամէն ինչում երկիւղով հնազանդ եղէք տէրերին, ոչ միայն բա-
րիներին եւ հեզաբարոններին, այլեւ դաժաններին, քանի որ 20
Աստծուց է այն շնորհը, երբ մէկը յանիրաւի վիշտ է կրում բարի
խղճով. քանզի ի՛նչ երախտիք կ'ունենաք, եթէ, մեղանչելուց 21
յետոյ, քանջուէք եւ համբերէք: Իսկ եթէ բարիք գործէք եւ չար-
չարուէք ու համբերէք, այդ շնորհ է Աստծու մօտ. որովհետեւ 22
այդ բանի համար իսկ կոչուեցիք, քանի որ Քրիստոս էլ ձեզ հա-
մար մեռաւ եւ ձեզ օրինակ թողեց, որ իր հետքերով գնաք. նա, 23
որ մեղք չգործեց, եւ նրա բերանում նենգութիւնը տեղ չգտաւ.
նա, որ նախապուելով՝ փոխարէնը չնախապեց, չարչարուելով՝ 24
չսպառնաց, այլ յանձնուեց արդարութեամբ դատողին. նա, որ 25
մեր մեղքերը իր մարմնով բարձրացրեց խաչափայտի վրայ, որ-
պէսզի մենք, գերծ լինելով մեղքերից, ապրենք արդարութեան
համար. նա, որի վերքերով բժշկուեցիք դուք: Մոլորեալ ոչ- 26
խարների պէս էիք, իսկ այժմ դարձաք դէպի ձեր հոգիների Նո-
վիւր եւ Տեսուչը:

Այսպէս էլ դուք, կանայք, հնազանդ եղէք ձեր մարդկանց, **3**
որպէսզի, եթէ նրանցից ոմանք չհնազանդուեն Խօսքին, իրենց

կանանց ընթացքի շնորհիւ եւ առանց խօսքի իսկ շահուած
 2 լինեն՝ նկարի ունենալով ձեր պարկեշտ ընթացքը՝ լի եր-
 3 կիւղածութեամբ: Թող ձեր արտաքինը զարդարուած չլինի
 հիւսքերով, ոսկեհոռ վարսակալներով կամ պճնագեղ զգեստ-
 4 ներով, այլ սրտի ներսի՛ մարդը՝ հեզ եւ հանդարտ հոգու
 անեղծութեամբ, ինչ որ շատ ատելի արժէք է ներկայացնում
 5 Աստծու առաջ. մի ժամանակ այսպէս էին իրենք իրենց զար-
 դարում Աստծու վրայ յոյս դրած կանայք, որոնք հնազանդում
 6 էին իրենց մարդկանց. այդպէս էր Սառան, որը հնազանդ էր
 Աբրահամին եւ նրան իր փերն էր կոչում. եւ դուք նրա զա-
 ւակները եղաք. նրանք բարեգործ էին եւ չէին սարսափում եւ ո՛չ
 7 մի բանից: Նոյնպէս եւ փղամարդիկ թող իմաստութեամբ ապ-
 րեն իրենց կանանց հետ, յարգեն նրանց, իբրեւ դիւարբեկ անօ-
 թի, իբրեւ կեանքի շնորհի ժառանգակիցների, որպէսզի ձեր ա-
 8 ղօթքներին արգելք եղող բաներ չլինեն: Եւ, ամենագլխաւորը,
 եղէք համախորհուրդ, կարեկից, եղբայրասէր, ազնուագութ,
 9 խոնարհ. չարի փոխարէն չար մի՛ հափուցէք, կամ նախա-
 փինքի փոխարէն՝ նախափինք, այլ, ընդհակառակը, օրհնեցէք,
 որովհետեւ այդ բանին իսկ կոչուեցիք, որպէսզի ժառանգէք օր-
 10, 11 հնութիւնը. արդարեւ՝ Եւ ո՛վ է, որ պիտի չարչարի ձեզ, եթէ
 12 դուք նախանձախնդիր լինէք բարուն: Իսկ եթէ արդարութեան
 համար չարչարուէք էլ, երանի՛ է ձեզ: Բայց նրանց երկիւղից մի՛
 13 վախեցէք եւ մի՛ խռովուէք, այլ Տիրոջը՝ նոյն ինքը Քրիստոսին
 սուրբ պահեցէք ձեր սրտերում. պատրաստ եղէք հեզութեամբ
 եւ երկիւղածութեամբ պապասխան փալու ամէն մարդու, որ կը
 14 հարցնի ձեր մէջ եղած յոյսի պարճառը: Մաքուր խղճմբանք
 ունեցէք, որպէսզի այն բանով, որ չարախօսում են ձեր մասին,
 ամօթահար լինեն նրանք, որ բամբասում են ձեր բարի ընթաց-
 15 քը ի Քրիստոս. որովհետեւ ատելի լաւ է բարեգործութիւն անե-
 լով չարչարուել, եթէ այդ է Աստծու կամքը, քան չարիք գործել:
 16 Արդարեւ, մեր բոլորի համար, մեղքերի պարճառով, մէկ ան-
 զամ մեռաւ եւ ինքը Քրիստոս՝ Արդարը՝ անարդարների համար,
 որպէսզի մեզ մօտեցնի Աստծուն. նա թէպէտեւ մարմնով մեռաւ,
 17 բայց կենդանի է Նոգով, որով եւ գնաց քարոզեց բանփում ե-
 18 դած այն հոգիներին, որոնք մի ժամանակ ապստամբել էին,
 երբ Աստծու համբերապարտութիւնը երկարաձգում էր նրանց
 համար մինչեւ Նոյի օրերը, երբ փապանն էր շինում: Այդ օրե-

րին քչեր, այսինքն՝ ութ հոգի փրկուեցին ջրից: Մկրտութիւնն 19
 էլ, ըստ նոյն օրինակի, ապրեցնում է ձեզ (ոչ թէ մարմնի կեղտը
 հեռացնելու համար, այլ որպէս մաքուր խղճով յանձնառութիւն
 առ Աստուած) Յիսուս Քրիստոսի յարութեան միջոցով: Գնա- 20
 ցած լինելով երկինք՝ նա Աստծու աջ կողմում է: Եւ նրան հնա-
 զանդում են հրեշտակները, իշխանութիւններն ու զօրութիւն-
 ները:

Քանի որ Քրիստոս մարմնով չարչարուեց մեզ համար, դուք 4
 եւս զինուեցէք նոյն մաքով. որովհետեւ, ով մարմնով չարչար-
 ւում է, դադարում է մեղանչելուց, որպէսզի մարմնի մէջ մնա- 2
 ցած ժամանակ այլեւս ոչ թէ ըստ մարդկային ցանկութիւն-
 ների, այլ ըստ Աստծու կամքի ապրի. քանզի բաւական է 3
 մեզ կեանքի անցած ժամանակը, երբ ընթացանք հեթանոսնե-
 րի կամքի համաձայն՝ զեխութիւններով, յոռի ցանկութիւննե-
 րով, զինեմոլութիւններով, անառակութիւններով, հարբեցողու-
 թիւններով, անօրէն կռապաշտութիւններով: Եւ նրանք քար- 4
 օրինակ են գրնում, որ դուք չէք ընթանում նոյն անկարգ զե-
 խութեամբ. եւ հայիոյում են ձեզ: Նրանք հաշիւ պիտի քան 5
 նրան, ով պապրաստ է դարելու կենդանիներին եւ մեռածնե-
 րին. քանի որ սրա համար իսկ քարոզուեց Աւետարանը նաեւ 6
 մեռելներին, որպէսզի մարդկանց նման դարուեն մարմնով եւ
 կենդանի լինեն հոգով Աստծու նման: Ամէն ինչի վախճանը մօ- 7
 րեցել է: Զգաստացէք ուրեմն եւ արթո՛ն եղէք աղօթքի համար:
 Ամէն ինչից առաջ միմեանց միջեւ ամուր սէր ունեցէք, քանի որ 8
 սէրը ծածկում է մեղքերի շարութիւնը: Նիւստէ՛ր եղէք միմե- 9
 անց հանդէպ առանց քրքնալու: Իւրաքանչիւր ոք ինչպիսի 10
 շնորհ որ ընդունել է, ուրիշի հանդէպ թող նոյնը մատակարարի
 որպէս բարի քնքար Աստծու պէսպէս շնորհների: Եթէ մէկը 11
 խօսի, թող այդ լինի Աստծու պատգամների նման: Եթէ մէկը
 մատակարարի, թող այդ լինի այն զօրութիւնից, որն Աստու-
 ած շնորհում է, որպէսզի ամէն ինչում Աստուած փառաւորուի
 Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որին փառք եւ զօրութիւն յաւիտե-
 անս յաւիտենից: Ամէն: Սիրելիներ, քարօրինակ մի՛ համարէք 12
 այն այրող նեղութիւնը, որ ձեզ փորձելու համար է, որպէս թէ
 մի քարօրինակ բան պատահած լինէր ձեզ: Այլ, որպէս Քրիս- 13
 տոսի չարչարանքներին մասնակիցներ, ուրախ եղէք, որպէսզի
 նրա փառքի յայտնութեան ժամանակ էլ ցնծաք եւ ուրախանաք:

14 Իսկ եթե նախապուէք էլ Քրիստոսի անուան համար, երանելի՛
 էք, քանի որ փառքի եւ զօրութեան անունը եւ Աստուծո Տոգին
 15 է հանգչում ձեր վրայ: Ձեզնից ոչ ոք թող չբանջուի որպէս
 մարդասպան կամ որպէս գող կամ որպէս չարագործ կամ որ–
 16 պէս ուրիշի գործին խառնուող. իսկ եթե քանջուում է որպէս
 քրիստոնէայ, թող չամաչի, այլ փառաւորի Աստծուն այդ անու–
 17 ամբ, քանի որ ժամանակն է, որ սկսուի դաքսաւանը Աստծու
 քննից. որովհետեւ, եթե այն նախ մեզնից սկսուի, ապա ի՞նչ
 վախճան կը լինի նրանց, ովքեր չհնազանդուեցին Աստծու Ա–
 18 լեւարանին: Եւ եթե արդարը հազիւ է փրկուելու, ապա ամբա–
 19 թիշարը կամ մեղաւորը էլ ո՞ր պիտի մնայ: Տեսեալքար նրանք,
 որ չարչարում են ըստ Աստծու կամքի, բարեգործութիւն անե–
 լով թող իրենց հոգիները յանձնեն հաւաքարիմ Ստեղծողին:

5 Ուրեմն՝ աղաչում եմ երեցներին, ես էլ նոյնպէս լինելով ե–
 րեց ու վկայ Քրիստոսի չարչարանքների եւ մասնակից գալիք
 2 փառքի յայտնութեան. արածեցրէք Աստծու այդ հօբը, որ ձեզ
 է յանձնուած, վերակացու լինելով ոչ թէ հակառակ ձեր կամքին,
 այլ՝ յօժարակամ, ըստ Աստծու. ոչ թէ շահախնդրութեամբ, այլ՝
 3 յօժարութեամբ. ոչ թէ փրկելով նրանց, որ բաժին են ընկած
 4 ձեզ, այլ օրինակ լինելով հօբին, որպէսզի, երբ Տոկուապարը
 5 երեւայ, փառքի անթառամ պսակն ընդունէք: Նոյնպէս եւ
 դուք, երիպասարդներ, հնազա՛նդ եղէք ծերերին. բոլորդ մի–
 մեանց հանդէպ խոնարհութիւն ունեցէք, քանի որ «Աստուած
 հակառակ է ամբարտաւաններին, իսկ խոնարհներին քալիս է
 6 շնորհ»: Խոնարհուեցէք Աստծու հզօր ձեռքի քակ, որպէս–
 7 զի ժամանակին նա ձեզ բարձրացնի: Ձեր բոլոր հոգսերը
 նրա վրայ գցեցէք, որովհետեւ նա է, որ հոգում է ձեր մա–
 8 սին: Արթուն եղէք, հսկեցէք, քանի որ ձեր ոտիսը՝ Սաքանան,
 մոնջում է առիծի պէս, շրջում եւ փնտռում է, թէ ո՞ւմ կուլ տայ:
 9 Դիմադրեցէք նրան՝ հաստատուն լինելով հաւարի մէջ. իմացէք,
 որ ձեր եղբայրներն էլ աշխարհում կրում են նոյն չարչարանք–
 10 ները: Եւ բոլոր շնորհների Աստուածը, – որ ձեզ կոչեց իր յաւի–
 քենական փառքին Քրիստոս Յիսուսի միջոցով, որին մի փոքր
 ժամանակ չարչարակից պիտի լինէք, – թող վերականգնի, զօ–
 11 րացնի, հաստատարիմն դարձնի ձեզ: Նրան իշխանութիւն եւ
 12 փառք յաւիտեանս: Ամէն: Սիղուանոսի միջոցով, որ հաւաքա–
 րիմ եղբայր է, ինչպէս ես եմ կարծում, մի փոքր բան գրեցի ձեզ՝

յորդորելու եւ վկայելու համար, որ Աստծու ճշմարիտ շնորհն
այն է. դրանում հասարակ մնացէք: Ձեզ ողջունում է Բաբե- 13
լոնում գտնուող եկեղեցին, որ ընտրուած է ձեզ նման, ինչպէս
նաեւ՝ իմ որդի Մարկոսը: Ողջունեցէք միմեանց սուրբ համ- 14
բոյրով: Խաղաղութիւն ձեզ բոլորիդ, որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ
էք: Ամէն:

2 Պեպրոս

1 Սիմոն Պեպրոսը՝ ծառան եւ առաքեալը Յիսուս Քրիստոսի՝ ձեզ, որ մեզ հետ հասաք նոյն պատուական հաւաքին՝ մեր
2 Աստծու եւ Փրկչի՝ Յիսուս Քրիստոսի արդարութեամբ: Շնորհի
3 ձեզ, եւ թող շարանայ խաղաղութիւնը Աստծու եւ մեր Տէր
4 Յիսուս Քրիստոսի մասին ձեր ունեցած գիտութեամբ: Արդարեւ, նրա աստուածային գործութիւնը մեզ շնորհեց ամէն
5 ինչ, որ վերաբերում է կեանքին եւ աստուածապաշտութեանը՝ ճանաչեցնելով մեզ նրան, ով կանչեց մեզ իր փառքին եւ
6 առաքինութեանը: Դրանցով մեծամեծ եւ թանկագին խոստումներ պարգեւուեցին մեզ, որպէսզի հաղորդակից լինէք աստուածային բնութեանը եւ հեռու մնաք այս աշխարհի ցանկութիւններից եւ ապականութիւններից: Եւ այս բանի համար իսկ
7 ամէն ջանք գործադրելով՝ ձեր հաւաքով առաքինութիւն ձեռք
8 բերէք, առաքինութեամբ՝ գիտութիւն, գիտութեամբ՝ ժուժկալութիւն, ժուժկալութեամբ՝ համբերապարտութիւն, համբերապարտութեամբ՝
9 աստուածապաշտութիւն, աստուածապաշտութեամբ՝ եղբայրասիրութիւն, եղբայրասիրութեամբ էլ՝ սէր: Երբ
10 դուք այս շնորհներն ունենաք եւ սրանցով հարստանաք, սրանք ձեզ դադար կ'էն անպարտ չեն թողնի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի մասին ձեր ունեցած գիտութեան մէջ: Իսկ նա, ում մէջ այս բաները չկան, կոյր է կամ կարճապես եւ մոռացութեան փութում
11 իր նախկին յանցանքներից մաքրուած լինելը: Ուստի, եղբայրներ, առաւել ջանացէք, որպէսզի բարի գործերով ձեր կոչումը եւ ընտրութիւնը հաստատուի պահէք: Այս բանն անելով՝ երբեք
12 յանգանքի մէջ չէք ընկնի, քանի որ այսպիսով լայնօրէն մուրաբանի շնորհով ձեզ դէպի մեր Տիրոջ եւ Փրկչի՝ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական արքայութիւնը: Ահա թէ ինչու պարտաւոր եմ միշտ յիշեցնելու ձեզ այս բաները, առաւել եւս՝ գիտակներին եւ այդ ճշմարտութեանը վերահասու եղածներին ու նրանում
13 հաստատուածներին, քանի որ իրաւունք եմ համարում, - քանի դեռ այս մարմնի մէջ եմ, - արթուն պահել ձեզ յիշեցումներով:
14 Գիտեմ, որ շուրջով մերկանալու եմ այս մարմնից, ինչպէս մեր
15 Տէր Յիսուս Քրիստոսն ինձ յայտնեց: Եւ շտապում եմ միշտ ձեզ յորդորել, որպէսզի այս աշխարհից իմ մեկնելուց յետոյ էլ

վերյիշէք այս բաները: Ոչ թէ հնարովի առասպելների յետեւից 16
 գնալով է, որ ձեզ ճանաչեցրինք մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի
 զօրութիւնը եւ գալուստը, այլ մենք իսկ ականապես եղանք նրա
 մեծութեանը. քանի որ նա Հայր Աստծուց սրացաւ փառք եւ 17
 պապիւ, երբ մեծավայելուց փառքից եկաւ այս ձայնը, թէ՛ «Դա է
 իմ սիրելի որդին, որն ունի իմ ամբողջ հաճութիւնը»: Եւ երկն– 18
 քից եկող այս ձայնը լսեցինք մենք իսկ, որ նրա հետ էինք սուրբ
 լերան վրայ: Ունենք նաեւ մարգարեական աւելի հաստատուն 19
 խօսքը, – որին եթէ անսաք, լաւ կ'անէք, – իբրեւ ճրագ, որ լոյս
 է Կալիս մութ Կեդում՝ մինչեւ որ լուսանայ օրը, եւ արուսեակը
 ծագի ձեր սրտերում: Բայց նախ այս բանն իմացէ՛ք, որ Գրքերի 20
 ամէն մի մարգարեութիւն իր յաբուկ մեկնութիւնը չունի, քանի 21
 որ մարգարեութիւնը ոչ թէ ըստ մարդկանց կամքի փրութեց եր–
 բեւէ, այլ Սուրբ Հոգուց մղուած է, որ խօսեցին Աստծու սուրբ
 մարդիկ:

Եղան նաեւ սուր մարգարէներ ժողովրդի մէջ, ինչպէս որ **2**
 այժմ էլ ձեր մէջ կարող են լինել սուր ուսուցիչներ, որոնք,
 սպրդեցնելով, կորստաբեր հերձուածներ են ներմուծելու եւ,
 ուրանալով Տիրոջը, որ իրենց գնեց, իրենց վրայ արագահաս
 կորուստ են բերելու: Եւ շատեր պիտի գնան նրանց անա– 2
 ռակութիւնների յետեւից. եւ այդ պարճառով ճշմարտութե–
 ան ճանապարհը պիտի անարգուի: Եւ ընչաքաղցութեամբ, 3
 մտացածին խօսքերով ձեզ պիտի շահագործեն. բայց նրանց
 դատապարտութիւնը սկզբից յայտնի է, եւ նրանց կործանու–
 մը չպիտի ուշանայ: Քանզի Աստուած չխնայեց մեղանշա՞ծ 4
 հրեշտակներին, այլ խաւարի կապանքներով զցեց Կարա–
 րոսը, որպէսզի նրանք պահուեն դատաստանի օրուայ հա–
 մար: Նա չխնայեց նաեւ հին աշխարհին, երբ ամբարիշտնե– 5
 րի աշխարհի վրայ ջրհեղեղը բերեց՝ փրկելով միայն ութ հո–
 գու, այդ թումն նաեւ Նոյին՝ արդարութեան քարոզչին: Նոյ– 6
 նպէս նա սողունացիների եւ գոմորացիների քաղաքները մոխ–
 րի վերածելով դատապարտեց՝ օրինակ ծառայեցնելով նրանց
 ապագայի ամբարիշտների համար: Եւ նա փրկեց արդար 7
 Դովդին, որ ձանձրացել էր նրանց անառակ, անկարգ ըն–
 թացքից (որովհետեւ արդարը, բնականելով նրանց մէջ, ակա– 8
 նապես եւ ականջալուր էր լինում նրանց անօրէն ընթացքին՝
 ամէն օր փանջելով իր արդար հոգին): Տէրը գիտէ աս– 9

փրութեամբ փրկել փորձութիւնից, իսկ անիրաւներին պահել դատաստանի օրուայ համար՝ փանջանքների մարմնէ-
10 լու նրանց, մանաւանդ մարմնի պիղծ ցանկութիւնների յետե-
ւից գնացողներին, Աստուծոյ իշխանութիւնն արհամարհողներին,
ինքնահաւաններին, յանդուգներին, որոնք չեն վախենում երկ-
11 նային փառաւոր էակներին հայհոյելուց, այն դէպքում, երբ
հրեշտակները, որոնք զօրութեամբ եւ կարողութեամբ աւելի
մեծ են իրենցից, նրանց դէմ հայհոյալից դատապարտութիւն
12 չեն բերում Տիրոջ առաջ: Բայց այս մարդիկ, անբան ա-
նասունների նման (որոնք ի բնէ որսի եւ մորթուելու համար
են), հայհոյում են իրենց չիմացած բաների դէմ. եւ իրենց ա-
13 պականութեան մէջ էլ պիտի կործանուեն փանջուելով՝ որ-
պէս վարձապրութիւն իրենց անիրաւութեան. սրանք օրը ցե-
րելով իրենց ցանկութեանը յագուրդ փալը հաճոյք են համա-
րում. կեղտոյներ եւ արաքաւորներ, որոնք հաճոյք են ստա-
նում իրենց խաբէբայութիւնների մէջ՝ ձեզ խրախճանակից լի-
14 նելով: Աչքեր ունեն պոռնկութեամբ լեցուն աչքերի նման, ան-
պակաս են մեղքերից, խաբում են քաղաքացիների հոգիներ-
ը, ունեն ազատութեամբ բռնուած սիրտ. անէծքի՝ որդիներ:
15 Թողնելով ուղիղ ճանապարհը՝ մոլորուեցին, ընթանալով Բե-
րի որդի Բաղասամի ճանապարհով, որը անիրաւութեան վար-
16 ձը սիրեց: Եւ այդ այն Բաղասամի, որ իր անօրէնութեան հա-
մար յանդիմանութիւն ստացաւ, երբ անխօս էշը մարդկային լե-
զուով խօսելով՝ արգելք եղաւ մարգարէին, որ չկատարի այդ
17 անօրէնութիւնը: Սրանք ցամաքած աղբիւրներ են եւ մրրի-
կից քշուած մառախուղներ. խաւարի աղջամուղջները յաւիտե-
18 ան նրանց համար են պահուած. քանզի մեծախօս եւ սնո-
րի բաներ բարբառելով՝ անառակութիւններով, մարմնի ցան-
կութիւններով խաբում են նրանց, որոնք սրուգապէս փախել
19 էին մոլորութեան մէջ թափառողներից: Սրանց ազատութիւն
են խոտարանում, մինչ իրենք ծառայ են ապականութեանը, քա-
20 նի որ մարդ ինչից որ յաղթում է, նրան էլ ծառայ է. որով-
հետեւ, եթէ մեր Տէր եւ Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսին ճանաչելու
միջոցով աշխարհի պղծութիւններից փախչելուց յետոյ դար-
ձեալ նոյն բաներով բռնուեն մնան, նրանց վախճանը կը լի-
21 նի աւելի վար, քան առաջին վիճակը. քանի որ աւելի լաւ
էր նրանց համար, եթէ բնաւ ճանաչած չլինէին արդարութեան

ճանապարհը, քան այն, որ ճանաչեցին եւ յետ կանգնեցին այն սուրբ պատուիրանից, որ աւանդուեց նրանց: Նրանց յարմար 22 է գալիս այն իմաստուն, ճշմարիտ առածը, թէ՛ «Շունը վերստին է դառնում իր փսխածին» եւ թէ՛ «Լուացուած խոզը վերստին է թաւալում փիղմի մէջ»:

Սիրելիներ, գրում եմ ձեզ այս երկրորդ թուղթը, որով ձեր 3 մաքուր մարմինն եմ արթնացնում յիշեցման համար. յիշեցէք 2 սուրբ մարգարէների կողմից նախապէս ասուած պարզամտե-րը, ինչպէս նաեւ ձեր առաքեալների կողմից ասուած Տիրոջ եւ Փրկչի պատուիրանները: Բայց նախ այս բանն իմացէք, 3 որ վերջին օրերին պիտի գան արհամարհողներ, ծաղրողներ, որոնք պիտի ընթանան ըստ իրենց ցանկութիւնների. եւ 4 պիտի ասեն. «Ո՞ր է նրա գալստեան խոստումը, քանի որ նախահայրերի ննջելուց յետոյ ամէն ինչ այն նոյն ձեւով է մնում, ինչպէս էր արարչագործութեան սկզբից»: Եւ այս բանը 5 ուզողները մոռացութեան են փոխել այն, որ ի սկզբանէ եղել է երկինքը, եւ երկիրը՝ ջրերից, եւ՝ ջրերը, որ մնում են հասարակ Աստծու խօսքով. դրա համար էլ այն ժամանակուայ աշխարհը 6 ապականուելով կործանուեց ջրհեղեղով: Իսկ այժմ երկինք եւ 7 երկիր պահուած են այդ նոյն խօսքով, վերապահուած են կրա-կին դադաստանի օրուայ եւ ամբարիշտ մարդկանց կործան-ման օրուայ համար: Բայց այս եւս ձեզնից ծածկուած չլինի, 8 սիրելիներ, որ Տիրոջ համար մէկ օրը՝ ինչպէս հազար տարի է, եւ հազար տարին՝ ինչպէս մէկ օր: Տէրը չի ուշացնի իր խոս- 9 տումը, ինչպէս կարծում են ոմանք, թէ ուշացած է, այլ համբե-րաբար է ձեր հանդէպ. քանզի չի ուզում, որ որեւէ մէկը կորս-տեան մարմնով, այլ ուզում է, որ ամենքը ապաշխարեն: Բայց 10 Տիրոջ օրը պիտի գայ ինչպէս մի գող, երբ երկինքը պիտի անց-նի չքանայ շառաչիւնով, եւ տարերքը, հրով կիզուած, պիտի լու-ծուի, եւ երկիրն ու ինչ գործեր, որ կան նրա վրայ, յայտնի պիտի լինեն: Եւ քանի որ այս ամէնն այսպէս պիտի լուծուի, ուրեմն 11 ինչպիսի՝ մարդիկ պէտք է լինէք դուք. սուրբ վարմունքով եւ աստուածապաշտ ընթացքով՝ սպասելով եւ հասնել ջանալով 12 Տիրոջ օրուայ գալստեան, երբ հրավառ երկինքը պիտի չքանայ, եւ տարերքը հրկիզուելով պիտի հալուի: Բայց մենք, Աստծու 13 խոստման համաձայն, աչքներս յառած սպասում ենք նոր եր-կնքի եւ նոր երկրի, որոնցում արդարութիւնն է բնակուում: Ուս- 14

- տի, սիրելիներ, սպասելով այս բաներին, ջանք թափեցէք, որ
- 15 Նա գրնի ձեզ անբիծ եւ անարար, խաղաղութեան մէջ: Եւ Տիրոջ համբերարարութիւնը փրկութիւն համարեցէք, ինչպէս որ մեր սիրելի եղբայր Պողոսն էլ գրեց ձեզ, ըստ Աստուծոյ իրեն
- 16 շնորհուած իմաստութեան, եւ ինչպէս որ իր բոլոր թղթերում էլ խօսում է դրանց մասին. դրանց մէջ կան ինչ-ինչ դժուարիմաց բաներ, որ անուսներն ու քաղաքացիները ծուռ են մեկնում. նրանք այդպէս են մեկնում նաեւ բոլոր Գրուածքները՝ իրենց
- 17 անձերի կորստեան համար: Դուք ուրեմն, սիրելիներ, իբրեւ նախապէս տեղեակ դարձած մարդիկ, զգուշացէ՛ք, որ անառակ
- 18 մոլորութեամբ տարուած՝ չկորցնէք ձեր վստահութիւնը: Աճեցէ՛ք մեր Տիրոջ եւ Փրկչի՝ Յիսուս Զրիստոսի շնորհով եւ գիտութեամբ: Նրան փանք թէ՛ այժմ եւ թէ՛ մինչեւ յաւիտենութեան օրը: Ամէն:

1 Յովհաննէս

Խօսում ենք Նրա մասին, որ սկզբից էր, որի մասին լսե- 1
ցինք, որին ականապես իսկ եղանք, որին նայեցինք, եւ որին
մեր ձեռքերը շօշափեցին, այսինքն՝ Կենաց Բանը: Նա նոյն 2
ինքը կեանք էր, որ յայտնուեց, մենք այն փեսանք, վկայում ենք
եւ պատմում ենք ձեզ այն յաւիտենական կեանքի մասին, որ
Նոր մօտ էր եւ յայտնուեց մեզ: Ինչ որ փեսանք եւ լսեցինք, 3
պատմում ենք ձեզ, որպէսզի դուք էլ հաղորդակից լինէք Նրան
մեզ հետ, ինչպէս որ մենք հաղորդութիւն ունենք Նոր հետ եւ
նրա Որդու՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ: Եւ այս բանը գրում ենք 4
ձեզ, որպէսզի ձեր ուրախութիւնը կարարեալ լինի: Եւ այս է 5
այն պատգամը, որը լսեցինք նրանից եւ պատմում ենք ձեզ.
Աստուած լոյս է, եւ նրա մէջ խաւար չկայ, բոլորովին չկայ: Ե- 6
թէ ասենք, թէ հաղորդութեան մէջ ենք նրա հետ, բայց քայլենք
խաւարի մէջ, ստում ենք եւ ճշմարտութիւնը չենք կարարում:
Իսկ եթէ լոյսի մէջ ենք քայլում, ինչպէս որ ինքն է լոյսի մէջ, 7
հաղորդութեան մէջ ենք լինում միմեանց հետ, եւ նրա Որդու՝
Յիսուսի արիւնը մաքրում է մեզ ամէն մեղքից: Եթէ ասենք՝ 8
«Մենք ոչ մի մեղք չունենք», մենք մեզ ենք խաբում, եւ ճշմար-
տութիւն չկայ մեր մէջ: Իսկ եթէ խոստովանենք մեր մեղքերը, 9
հաւաքարիմ է նա եւ արդար՝ մեր մեղքերը մեզ ներելու եւ մաք-
րելու համար մեզ ամէն անխրատութիւնից: Եթէ ասենք՝ «Չենք 10
մեղանջել», սուր ենք հանում Նրան, եւ Նրա խօսքը մեր մէջ չէ:

Որդեակներ իմ, այս բանը գրում եմ ձեզ, որպէսզի չմեղանջեք. 2
իսկ եթէ մէկը մեղանջի, Աստուծո առաջ բարեխօս ունենք Յիսուս
Քրիստոսին՝ Արդարին եւ Անարարին. եւ նա՛ է քաւութիւնը 2
մեր մեղքերի, եւ ոչ միայն մեր մեղքերի, այլեւ՝ ամբողջ աշխար-
հի: Եթէ նրա պատուիրանները պահենք, դրանով իսկ գիպենք, 3
թէ ճանաչեցինք նրան: Ով ասում է, թէ՝ ճանաչեցի նրան, բայց 4
նրա պատուիրանները չի պահում, սուր է, եւ նրա մէջ ճշմար-
տութիւն չկայ: Իսկ ով պահում է նրա խօսքը, Աստուծո սէրը 5
նրա մէջ ճշմարտապէս կարարեալ է. եւ սրանով ենք ճանաչում,
որ Նրա մէջ ենք: Ով ասում է, թէ ինքը Նրա մէջ է բնակւում, 6
պարտաւոր է այնպէս ընթանալ, ինչպէս որ Նա էր ընթանում:
Միտելինէր, ոչ թէ մի նոր պատուիրան եմ գրում ձեզ, այլ՝ հին 7

պապրուիրանը, որն ի սկզբանէ ունէիք: Եւ հին պապրուիրանը
8 այն խօսքն է, որը լսեցիք: Այսուհանդերձ նոր պապրուիրան եմ
գրում ձեզ, որ ճշմարիտ է նրա մէջ եւ ձեր մէջ. քանի որ ա-
հա խաւարն անցնում է, եւ ճշմարիտ լոյսն արդէն իսկ երեւում
9 է: Ով ասում է, թէ ինքը լոյսի մէջ է եւ արում է իր եղբօրը,
10 սուր է եւ խաւարի մէջ է քակաւին: Ով սիրում է իր եղբօրը,
11 բնակում է լոյսի մէջ, եւ նրա մէջ գայթակղութիւն չկայ: Իսկ
ով արում է իր եղբօրը, խաւարի մէջ է, խաւարի մէջ է շրջում եւ
չգիտէ, թէ ուր է գնում, որովհետեւ խաւարը կուրացրել է նրա
12 աչքերը: Որդեակներ, գրում եմ ձեզ, որովհետեւ ձեր մեղքերը
13 ներուած են ձեզ նրա անուան սիրուն: Նայրեն, գրում եմ ձեզ,
որովհետեւ դուք ճանաչեցիք նրան, ով ի սկզբանէ կայ: Երի-
փասարդներ, գրում եմ ձեզ, որովհետեւ դուք յաղթեցիք չարին:
14 Պապանիներ, գրեցի ձեզ, որովհետեւ դուք ճանաչեցիք Նորը:
Նայրեն, գրեցի ձեզ, որովհետեւ դուք ճանաչեցիք նրան, ով ի
սկզբանէ կայ: Երիփասարդներ, գրեցի ձեզ, որովհետեւ դուք
ուժեղ էք, եւ Աստուծո խօսքը բնակում է ձեր մէջ. եւ դուք յաղ-
15 թեցիք չարին: Մի՛ սիրէք աշխարհը, ոչ էլ՝ ինչ որ աշխարհի մէջ
16 կայ: Եթէ մէկը սիրում է աշխարհը, Նոր սէրը նրա մէջ չէ, քանի
որ այն ամէնը, ինչ աշխարհի մէջ կայ, մարմնի ցանկութիւն է,
աչքերի ցանկութիւն եւ այս կեանքի ամբարշտանութիւն, որ
17 Նորից չէ, այլ՝ այս աշխարհից: Թե՛ այս աշխարհն է անցնում,
թե՛ ցանկութիւնը: Իսկ ով կարարում է Աստուծո կամքը, մնում
18 է յաւիտեան: Որդեակներ, վերջին ժամանակն է: Եւ ինչպէս
լսել էք, Նեռը գալու է. բայց արդէն իսկ եկել են բազում նեռեր.
19 դրանից էլ կարող ենք իմանալ, որ վերջին ժամանակն է: Մեր
միջից ելան նրանք, բայց մեզնից չէին, որովհետեւ, եթէ մեզ-
նից լինէին, ապա մեր մէջ էլ կը մնային: Բայց մեզնից ելան,
20 որպէսզի յայտնի լինէր, թէ նրանք ամէնքը մեզնից չեն: Իսկ
21 դուք օծում ունէք Սրբից եւ ամէն բան գիտէք: Գրեցի ձեզ ոչ
թէ որովհետեւ ճշմարտութիւնը չգիտէք, այլ որովհետեւ գիտէք
այն. գիտէք նաեւ այն, որ ամենայն սրախօսութիւն ճշմարտու-
22 թիւնից չէ: Իսկ ով է սրախօսը, եթէ ոչ նա, ով ուրանում է,
թէ Յիսուսը Քրիստոսն է: Նա՛ է Նեռը, ով ուրանում է Նորը եւ
23 Որդուն: Ամէն մարդ, որ ուրանում է Որդուն, իր մէջ չունի նաեւ
Նորը: Իսկ ով խոստովանում է Որդուն, նա իր մէջ ունի նաեւ
24 Նորը: Ինչ որ դուք լսեցիք ի սկզբանէ, թող բնակուի ձեր մէջ. ո-

որովհետեւ, եթէ ձեր մէջ բնակուի այն, ինչ որ ի սկզբանէ լսեցիք, դո՛ւք եւս կը բնակուէք Որդու եւ Տօր մէջ: Եւ այս է այն խոս- 25
 փումը, որը նա խոսարացաւ մեզ, այն է՝ յաւիտենական կեանքը: Այս բանը գրեցի ձեզ, որպէսզի ոչ ոք ձեզ չմոլորեցնի: Իսկ այն 26, 27
 օծումը, որը դուք ընդունեցիք նրանից, թող բնակուի ձեր մէջ. եւ կարիք չկայ, որ մէկը ձեզ ուսուցանի: Այլ եղէք այնպէս, ինչ-
 պէս որ նրա օծումն ուսուցանում է ձեզ ամէն ինչի մասին, որ ճշմարիտ է եւ ոչ սուտ. եւ ինչպէս նա ուսուցանեց ձեզ, մնացէք նրա մէջ: Իսկ այժմ, որդեակներ, մնացէք նրա մէջ, որպէսզի, 28
 երբ նա յայտնուի, վստահութիւն ունենանք եւ նրա գալստե-
 ան ժամանակ նրանից չամաչենք. քանի որ դուք գիտէք, թէ 29
 նա արդար է, ապա իմացէք, որ ամէն ոք, որ արդարութիւն է
 անում, նրանից է ծնուած:

Տեսէք ինչպիսի սէր շնորհեց մեզ Տայրը, որպէսզի մենք 3
 կոչուենք Աստծու որդիներ. աշխարհը մեզ չի ճանաչում նրա
 համար, որ նրան էլ չճանաչեց: Սիրելիներ, այժմ Աստծու որ- 2
 դիներ ենք. եւ դեռ յայտնի էլ չէ, թէ ինչ ենք լինելու: Գիտենք, որ,
 երբ նա յայտնուի, լինելու ենք նրա նման, քանի որ նրան փես-
 անելու ենք այնպէս, ինչպէս նա կայ: Եւ ամէն ոք, որ այս յոյսն 3
 ունի իր մէջ, մաքրում է ինքն իրեն, ինչպէս որ նա՛ է մաքուր:
 Ամէն ոք, ով մեղք է գործում, նաեւ անօրէնութիւն է անում. եւ 4
 մեղքը ինքնին անօրէնութիւն է: Եւ գիտենք, որ նա այն պապ- 5
 ճառով յայտնուեց, որպէսզի վերացնի մեղքերը. բայց նրա մէջ
 մեղք չկայ: Ամէն ոք, ով բնակւում է նրա մէջ, չի մեղանջում. 6
 եւ ամէն ոք, ով մեղանջում է, ո՛չ փեսել է նրան եւ ո՛չ էլ ճա-
 նաչել: Որդեակներ, թող ոչ ոք ձեզ չխաբի. ով արդարութիւն 7
 է անում, արդար է, ինչպէս որ նա՛ է արդար: Եւ ով մեղք է 8
 գործում, այդ՝ Սափանայից է, քանի որ Սափանան մեղանջող
 է ի սկզբանէ: Աստծու Որդին հէնց նրա համար յայտնուեց, որ
 քանդի Սափանայի գործերը: Ամէն ոք, ով Աստծուց է ծնուած, 9
 մեղք չի գործում, որովհետեւ Նրա սերմը մնում է նրա մէջ. չի
 էլ կարող մեղանջել, որովհետեւ Աստծուց է ծնուած: Սրանով 10
 են փարբերում միմեանցից Աստծու որդիները եւ Սափանա-
 յի որդիները: Ամէն ոք, ով արդարութիւն չի գործում, Աստծուց
 չէ. նոյնպէս նա՛ ով չի սիրում իր եղբօրը: Քանզի այս է այն 11
 պատուիրանը, որ լսեցիք ի սկզբանէ՝ որ սիրենք միմեանց. ոչ 12
 ինչպէս Կայէնը, որ չարից էր եւ սպանեց իր եղբօրը: Եւ ինչո՞

սպանեց նրան. որովհետեւ իր գործերը չար էին, իսկ եղբօր
 13 գործերը՝ բարի: Եւ մի՛ էլ զարմացէք, եղբայրներ, որ աշխա-
 14 րիչ ապում է ձեզ: Մենք գիպենք, որ մահուանից դէպի կեանք
 անցանք, քանզի սիրում ենք մեր եղբայրներին: Իսկ ով չի սի-
 15 րում եղբօրը, մնում է մահուան մէջ: Ամէն ոք, ով ապում է
 եղբօրը, մարդասպան է. եւ գիպենք, որ ամէն մարդասպան իր
 16 մէջ յափտենական կեանք չունի: Մէրը նրանով ճանաչեցինք,
 որ Յիսուս իր կեա՛նքը րուեց մեզ համար. մենք էլ պարտա-
 17 տօր ենք մեր եղբայրների համար րալ մեր կեանքը: Ով այս
 աշխարհի բարիքներից ունենայ եւ րեսնի իր եղբօրը մի բա-
 նի կարօք ու փակի իր սիրքը նրա առաջ, Աստծու սէրը ինչ-
 18 պէն կարող է բնակուել նրա մէջ: Որդեակներ, խօսքերով եւ
 19 լեզուով չսիրենք, այլ՝ գործով եւ ճշմարտութեամբ: Եւ հէնց
 դրանով ճանաչած կը լինենք, որ ճշմարտութիւնից ենք, եւ Նրա
 20 առաջ կանգնելու վստահութիւն կ'ունենան մեր սրտերը: Եթէ
 մեր սրտերը դադապարտեն մեզ, մենք գիպենք, թէ Աստուած
 21 աւելի մեծ է, քան մեր սրտերը. եւ նա գիպէ ամէն բան: Սիրելի-
 ներ, եթէ մեր սրտերը մեզ չդադապարտեն, համարձակութիւն
 22 կ'ունենանք Աստծու առաջ. եւ ինչ էլ որ հայցենք, կը սրա-
 նանք նրանից, որովհետեւ պահում ենք նրա պատուիրանները
 23 եւ կատարում նրան հաճելի բաները: Եւ նրա պատուիրանը
 այս է. որ հաւաքանք իր Որդո՛ւ Յիսուս Քրիստոսի անուանը
 24 եւ սիրենք միմեանց, ինչպէս որ նա՛ պատուիրեց մեզ: Եւ ով
 պահում է նրա պատուիրանները, բնակում է Աստծու մէջ, եւ
 Աստուած՝ նրա մէջ: Եւ մեր մէջ Աստծու բնակուելը իմանում
 ենք Սուրբ Հոգու միջոցով, որը նա րուեց մեզ:

4 Սիրելիներ, մի՛ հաւաքացէք ամէն մի հոգու, այլ փորձեցէ՛ք
 հոգիները, թէ արդեօք Աստծո՛ւց են, որովհետեւ բազում սուր
 2 մարգարէներ են երեւան եկել աշխարհում: Եւ մենք սրանով
 ենք ճանաչում Աստծու Հոգին. ամէն մի հոգի, որ դաւանում է
 3 Յիսուս Քրիստոսին՝ մարմնով եկած, նա Աստծուց է: Եւ ամէն
 մի հոգի, որ չի դաւանում Յիսուս Քրիստոսին՝ մարմնով եկած,
 նա Աստծուց չէ: Եւ այդ հոգին Նեոփին է, որի մասին լսել էք, թէ
 4 գալու է, եւ արդէն իսկ աշխարհում է: Դուք Աստծուց էք, որդե-
 ակներ, եւ յաղթեցիք նրանց, որովհետեւ Հոգին, որ ձեր մէջ է,
 5 աւելի մեծ է, քան նա, որ կայ աշխարհի մէջ: Նրանք աշխար-
 հից են. դրա համար էլ աշխարհի բաների մասին են խօսում.

եւ աշխարհը լսում է նրանց: Մենք Աստուծոց ենք. ով Աստուծոն 6
 ճանաչում է, լսում է մեզ, իսկ ով Աստուծոց չէ, չի լսում մեզ: Սրա-
 նից է, որ ճանաչում ենք ճշմարտութեան Հոգին եւ խաբէութեան
 հոգին: Սիրելիներ, սիրենք միմեանց, քանի որ սերն Աստուծոց 7
 է. եւ ամէն ոք, ով սիրում է, Աստուծոց է ծնուած եւ ճանաչում է
 Աստուծոն: Իսկ նա, ով չի սիրում, չի ճանաչում Աստուծոն, քա- 8
 նի որ Աստուծած սեր է: Եւ սրանում երեւաց Աստուծու սերը մեր 9
 հանդէպ. այն, որ Աստուծած իր միածին Ռդուն աշխարհ ու-
 դարկեց, որպէսզի նրանով կենդանի լինենք: Սրանում է սերը. 10
 մենք չէ, որ սիրեցինք Աստուծոն, այլ նա՛ սիրեց մեզ եւ ուղարկեց
 իր Ռդուն մեր մեղքերի քաւութեան համար: Սիրելիներ, եթէ 11
 Աստուծած այսպէս սիրեց մեզ, ապա մենք եւս պարտաւոր ենք
 սիրել միմեանց: Աստուծոն ոչ ոք երբեք չի փեսել: Եթէ միմե- 12
 անց սիրենք, Աստուծած բնակւում է մեր մէջ. եւ նրա սերը մեր
 մէջ կարարեալ է: Սրանով գիպենք, թէ մենք նրա մէջ ենք 13
 բնակւած, եւ նա էլ՝ մեր մէջ. այն, որ նա իր Հոգուց փութեց
 մեզ: Եւ մենք փեսանք ու վկայում ենք, որ Հայրն ուղարկեց 14
 իր Ռդուն՝ աշխարհի Փրկիչ լինելու: Նա, ով խոստովանի, թէ 15
 Յիսուսն է Աստուծու Ռդին, Աստուծած բնակւում է նրա մէջ, եւ
 նա՛ Աստուծու մէջ: Եւ մենք հաւաքացիներ ու ճանաչեցիներ Աստ- 16
 ծու սերը, որ նա ունի մեր հանդէպ: Աստուծած սեր է. եւ ով սիրոյ
 մէջ է ապրում, բնակւում է Աստուծու մէջ, եւ Աստուծած բնակւում
 է նրա մէջ: Աստուծու հանդէպ եթէ սերը կարարեալ է մեր մէջ, 17
 ուրեմն վստահութիւն կ'ունենանք դատաստանի օրը նրա դի-
 մաց կանգնելու. որովհետեւ, ինչպէս որ նա է, այնպէս էլ մենք
 ենք այս աշխարհում: Սիրոյ մէջ երկիւղ չկայ. եւ կարարեալ 18
 սերը հեռու է վանում երկիւղը, որովհետեւ երկիւղը փանջան-
 քի ենթակայ է. եւ ով երկնչում է, կարարեալ չէ սիրոյ մէջ:
 Սիրենք Աստուծոն, որովհետեւ առաջինը նա՛ սիրեց մեզ: Եթէ 19, 20
 մեկն ասի, թէ սիրում է Աստուծոն, եւ ասի իր եղբօրը, սուր է
 խօսում. ով չի սիրում իր եղբօրը, որին փեսնում է, ինչպէն կա-
 րող է սիրել Աստուծոն, որին չի փեսել: Եւ նրանից ունենք այս 21
 պարտութիւնը՝ ով սիրում է Աստուծոն, նա պէտք է սիրի նաեւ իր
 եղբօրը:

Ամէն ոք, ով հաւաքում է, թէ Յիսուսն է Քրիստոսը, Աստուծոց 5
 է ծնուած. եւ ամէն ոք, ով սիրում է ծնունդ փութողին, սիրում է
 նաեւ նրանից ծնուածին: Սրանով ենք ճանաչում, թէ սիրում 2

ենք Աստուծո Որդուն, երբ սիրենք Աստուծուն եւ կապարենք նրա
3 պատուիրանները. քանզի այն է Աստուծո հանդէպ մեր սէրը.
4 որ պահենք նրա պատուիրանները: Եւ նրա պատուիրաննե-
րը ծանր չեն, քանի որ ամէն ոք, որ Աստուծոց է ծնուած, յաղ-
թում է աշխարհին: Եւ այն է այն յաղթութիւնը, որ յաղթում է
5 աշխարհին՝ մեր հաւաքը: Եւ ո՞վ է, որ յաղթում է աշխարհին,
6 եթէ ոչ նա, ով հաւաքում է, որ Յիսուսն է Աստուծո Որդին: Սա է,
որ եկաւ ջրով, Ղոգով եւ արեամբ՝ Յիսուս Քրիստոսը. ոչ միայն
7 ջրով, այլեւ արեամբ եւ ջրով: Եւ Ղոգին է, որ վկայում է, որով-
8 հեպել հէնց Ղոգին է ճշմարտութիւնը: Սրանք երեքը միասին
են վկայում Ղոգին, ջուրը եւ արինը. եւ երեքը վկայութեան մէջ
9 մէկ են: Եթէ ընդունում ենք մարդկանց վկայութիւնը, Աստուծո
վկայութիւնն, ինչ խօսք, աւելի մեծ է: Այն է Աստուծո վկայու-
10 թիւնը. այն, որ նա վկայեց իր Որդու համար: Ով հաւաքում
է Աստուծո Որդուն, նա իր մէջ իսկ ունի այս վկայութիւնը. ով
չի հաւաքում Աստուծո Որդուն, սուր է հանում Աստուծուն, քանի
որ չի հաւաքում այն վկայութեանը, որն Աստուծո վկայեց իր
11 Որդու համար: Եւ այն իսկ է վկայութիւնը. այն, որ Աստուծո
յաւիտենական կեանք փութեց մեզ. եւ այդ՝ այն կեանքն է, որ
12 նրա Որդու մէջ է: Ով ընդունում է Որդուն, ընդունում է նաեւ
կեանքը. եւ ով չի ընդունում Աստուծո Որդուն, չի ընդունում նաեւ
13 կեանքը: Այս բաները գրեցի ձեզ, որպէսզի գիտենաք, թէ յա-
ւիտենական կեանք ունէք, եւ թէ՛ հաւաքում էք Աստուծո Որդու
14 անուանը: Եւ այն է այն վստահութիւնը, որն ունենք մենք նրա
հանդէպ. այն, որ ի՛նչ էլ խնդրենք ըստ նրա կամքի, նա մեզ կը
15 լսի. եւ քանի որ գիտենք, թէ նա լսում է մեր խնդրանքները,
սպա գիտենք նաեւ, որ կը ստանանք այն խնդրանքները, որ
16 հայցեցինք նրանից: Եթէ մէկը փեսնի, որ իր եղբայրը գործել
է մի մեղք, որ մահացու չէ, թող խնդրի, եւ Աստուծո մահացու
մեղք չգործողին կեանք կը շնորհի. մեղք կայ, որ մահացու է.
17 դրա՛ մասին չեմ ասում, որ խնդրես: Ամենայն անիրաւութիւն
18 մեղք է. բայց մեղք կայ, որ մահացու է: Գիտենք, որ, ով Աստ-
ծուց է ծնուած, չի մեղանջում, եւ ով Աստուծոց է ծնուած, պահում
19 է ինքն իրեն, եւ չարը նրան չի մօտենում: Գիտենք, որ Աստ-
20 ծուց ենք, եւ ամբողջ աշխարհը չարի մէջ է: Եւ գիտենք, որ
Աստուծո Որդին եկաւ եւ մեզ փութեց խելք, որպէսզի ճանաչենք
նրան, ով ճշմարիտն է. եւ մենք ճշմարտի՛ նրա Որդու՝ Յիսուս

Քրիստոսի մէջ ենք. որովհետեւ նա՛ է ճշմարիտ Աստուած եւ
յաւիրենական կեանք: Որդեակներ, հեռո՛ւ պահեցէք դուք ձեզ 21
կռապաշտութիւնից:

2 Յովհաննէս

1 Երէցիցս՝ ընտրեալ Տիրուհուն եւ նրա որդիներին, նրան, ո-
րին ես սիրում եմ ճշմարտութեամբ. եւ ոչ թէ միայն ես, այլ
2 նաեւ բոլոր նրանք, որոնք գիտակ են ճշմարտութեանը, որով-
հեպեւ այն ճշմարտութիւնը, որ հաստատուած է մեր մէջ, ձեզ
3 հետ էլ է. եւ դուք յաւիտենապէս մեզ հետ էք: Հայր Աստուծոյ
եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսից՝ Հօր Որդոյ, շնորհ, ողորմութիւն,
4 խաղաղութիւն ձեզ՝ ճշմարտութեամբ եւ սիրով: Չափազանց
ուրախ եղայ, որ գրայ քո որդիներից ոմանց, որոնք ընթանում
են ճշմարտութեամբ, ըստ այն պատուիրանի, որն սրացանք
5 Հօրից: Եւ այժմ աղաչում եմ քեզ, ո՛վ Տիկին, որ սիրենք մի-
մեանց. ոչ թէ մի նոր պատուիրան եմ գրում քեզ, այլ այն, ինչ
6 որ ի սկզբանէ ունէինք: Եւ այս է սէրը. որ ընթանանք ըստ
նրա պատուիրանների: Եւ այս է պատուիրանը, որ ի սկզբանէ
7 լսեցիք, որպէսզի ըստ այնմ էլ ընթանաք: Բազում մոլորեց-
նողներ են երեւան եկել աշխարհում. ով որ չի խոստովանում
Յիսուս Քրիստոսին՝ մարմնով եկած, նա մոլորեցնող է եւ Նեռ:
8 Զգո՛յշ եղէք ինքներդ ձեր հանդէպ, որպէսզի չկորցնէք ինչ որ
9 վաստակեցիք, այլ ստանաք բովանդակ վարձը: Ամէն ոք, ով
առաջ է անցնում եւ չի մնում Քրիստոսի վարդապետութեան
մէջ, չի ճանաչում Աստուծուն: Ով մնում է վարդապետութեան մէջ,
10 նա ընդունում է եւ Որդուն, եւ Հօրը: Եթէ մէկը գայ ձեզ մօտ եւ
այս վարդապետութիւնը չունենայ, նրան փուն մի՛ ընդունէք եւ
11 նրան մի՛ ողջունէք: Ով այդպիսի մէկին ասի՝ ողջո՛յն, մասնա-
12 կից կը լինի նրա չար գործերին: Շար բան ունէի ձեզ գրելու,
բայց չուզեցի գրել թղթով եւ թանաքով, քանի որ յոյս ունեմ
անձամբ գալ ձեզ մօտ եւ դեմառդէմ խօսել, որպէսզի մեր ու-
13 թախութիւնը կատարեալ լինի: Քեզ ողջունում են քո ընտրեալ
քրոջ որդիները: Շնորհ ընդ ձեզ:

3 Յովհաննէս

Երեցիցս՝ սիրելի Գայիոսին, որին ես սիրում եմ ճշմարտու- 1
թեամբ: Սիրելին, աղօթում եմ քո բոլոր գործերի յաջողութե- 2
ան եւ քո առողջութեան համար. այնպէս, ինչպէս որ քո հոգին
էլ յաջողութեան մէջ է: Շապ ուրախացայ, երբ եղբայրները ե- 3
կան եւ վկայեցին քո ճշմարտութեան մասին, այն, թէ ինչպէս ես
դու ընթանում ճշմարտութեամբ: Չունեմ ատելի մեծ ուրախու- 4
թիւն, քան այն, երբ լսում եմ, թէ իմ որդիները ճշմարտութեամբ
են ընթանում: Սիրելին, հաւաքարմութեամբ ես գործում. ինչ 5
որ անում ես եղբայրների համար, նոյնը արա՛ նաեւ օտարնե-
րի համար, որոնք վկայեցին քո սիրոյ մասին եկեղեցու առաջ: 6
Նրանց Աստծուն հաճելի ճանապարհի վրայ դնելով՝ բարի գործ
արած կը լինես, քանի որ նրանք Քրիստոսի՝ անուան համար 7
ճանապարհ ելան եւ ոչ մի օգնութիւն չստացան հեթանոսնե-
րից: Ուրեմն՝ մենք պարտաւոր ենք ընդունել այդպիսիներին, 8
որպէսզի գործակից լինենք ճշմարտութեանը: Եկեղեցուն գրել 9
եմ. բայց Դիոփրեփէսը, որ իրեն միսմներից առաջ է գցում, չի
ընդունում մեզ: Դրա համար, եթէ գամ, պիտի յիշեցնեմ այն 10
գործերը, որ նա արել է: Չար խօսքերով, շարախօսելով րան-
ջում է մեզ: Եւ այսքանով չգոհանալով՝ ոչ միայն ինքը չի ըն-
դունում եղբայրներին, այլեւ արգելք է հանդիսանում նրանց,
ովքեր ընդունում են. եւ այդպիսիներին եկեղեցուց դուրս էլ է
հանում: Սիրելին, մի՛ նմանուի՜ր չարին, այլ՝ բարուն. ով բա- 11
րին է գործում, Աստծուց է. եւ ով չարիք է գործում, նա երբեք
Աստծուն չի տեսել: Դեմեքրիոսի մասին վկայում են բոլորը, 12
եկեղեցին եւ ինքը՝ ճշմարտութիւնը. վկայում ենք նաեւ մենք. եւ
դու գիտես, որ մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է: Շապ բան ունէի 13
քեզ գրելու, բայց չեմ ուզում գրել թղթով եւ թանաքով, քանի 14
որ յոյս ունեմ շուրջով տեսնել քեզ եւ դեմառդէմ խօսել: Խա- 15
ղաղութիւն քեզ: Բեզ ողջունում են սիրելիները: Ողջունիր մեր
սիրելիներին, իւրաքանչիւրին՝ առանձին-առանձին:

Յուդա

1 Յուդան՝ ծառան Յիսուս Քրիստոսի եւ եղբայրը Յակոբոսի, հեթանոսներիդ, որ սիրուած էք Նայր Աստուծոց, պահուած
2 եւ ընկրուած Յիսուս Քրիստոսի համար. թող ողորմութիւնը,
3 խաղաղութիւնը եւ սէրը առաք լինեն ձեզ համար: Սիրելիներ, ամէն ջանք յանձն էի առնում գրելու ձեզ մեր հասարակաց փրկութեան մասին. հարկ համարեցի գրել ձեզ
4 եւ աղաչել, որ պայքարէք հաւաքի համար, այն հաւաքի, որ մի անգամ ընդմիշտ աւանդուեց սրբերին. քանի որ ձեր մէջ
5 սողոսկել են ոմանք, որ վաղուց իսկ սահմանուած էին սոյն դատապարտութեան համար, ամբարիշտ մարդիկ, որ մեր Աստուծու շնորհը վերածեցին անառակութեան եւ ուրացան մեր միսկ
6 Իշխանին եւ Տիրոջը՝ Յիսուս Քրիստոսին: Կ'ուզենայի ձեզ յիշեցնել, - թէւ դուք այդ բոլորը գիպէք, - որ Աստուծոյ
7 նախ իր ժողովրդին փրկեց Եգիպտոսից. իսկ ապա կորստեան մարմնեց անհաւաքներին: Եւ այն հրեշտակներին,
8 որ չպահեցին իրենց իշխանութիւնը, այլ լքեցին իրենց բնակութեան փողոցը,
9 յաւիտենական կապանքներով խաւարի մէջ պահեց դատաստանի մեծ օրուայ համար, ինչպէս Սողոմոն ու
10 Գոմորը եւ նրանց շուրջը եղող քաղաքները, որոնք այդ նոյն ձեւով պոռնկացան՝ անբնական կրքերի յետեւից ընկնելով
11 եւ յաւիտենական կրակի դատաստանն ընդունելու օրինակ դարձան բոլորին: Նոյն ձեւով էլ, սրանք եւս, քնի մէջ
12 զառանցելով, մարմին են պղծում, Աստծու իշխանութիւնն արհամարհում,
13 երկնային փառաւոր էակներին հայհոյում, այն դէպքում, երբ Միքայէլ հրեշտակապետը, բանսարկու Մատանայի հետ,
14 Մովսէսի մարմնի մասին վիճելիս, չհամարձակուեց հայհոյալից խօսքերով դատապարտել նրան, այլ ասաց. «Թող
15 Տէրը քեզ սասափի»: Իսկ սրանք հայհոյում են այն բանի դէմ, որ չգիտեն. եւ ինչ բաներ, որ բնագոյով գիտեն, ինչպէս անբան
16 անասունը, նրանցով էլ ապականում են: Վայ նրանց, որոնք Կայէնի ճանապարհով ընթացան եւ ըստ Բաաղամի
17 մոլորութեան՝ սայթաքեցին վարձի յետեւից ընկնելով եւ կորան Կորիսի պէս իրենց ըմբոստութեան պարճառով: Նրանք
18 արելի բանասերկուներ են, որոնք ընթանում են իրենց ցանկութեամբ:

թիւնների յետեւից՝ իրենց սերերով եւ խարդախութեամբ, մասնակից են լինում սիրոյ ճաշին՝ անպարկառօրէն իրենք իրենց պարարտացնելու համար. սրանք հողմակոծ անջուր ամպեր են, պարզակորոյս ծառեր, անպտուղ, կրկնակի մեռած, արմա-
 փախիլ եղած. ծովի կապաղի ալիքներ, որ միշտ փրփրում թա- 13
 փում են իրենց սեփական ամօթը. մոլոր ասպղեր, որոնց հա-
 մար է պահուած յաւիտենական խաւարի վիհը: Նրանց մասին 14
 մարգարէացել է նաեւ Ենոքը՝ եօթներորդը Ադամից սկսած, եւ
 ասել. «Ահանասիկ եկաւ Տէրը բիրաւոր սուրբ հրեշտակներով՝
 դարաստան փեսնելու բոլորի հանդէպ եւ յանդիմանելու բոլոր 15
 ամբարիշտներին իրենց այն գործերի համար, որ ամբարշտու-
 թեամբ գործեցին, եւ այն բոլոր խիստ խօսքերի համար, որ
 նրա դէմ ասացին մեղաւորները եւ ամբարիշտները»: Սրանք 16
 փրցնեցողներ են եւ բանասրկուներ, որոնք հեքամուր են ի-
 րենց սեփական ցանկութիւններին. նրանց բերանները ամբար-
 փաւան խօսքեր են բարբառում, իսկ իրենք երեսպաշտութիւն
 են անում շահի համար: Բայց դուք, սիրելիներ, յիշեցէք մեր 17
 Տէր Յիսուս Քրիստոսի առաքելների կողմից նախապէս ա-
 սուած խօսքերը: Նրանք ձեզ ասում էին, թէ՝ «Վերջին ժամա- 18
 նակներում պիտի լինեն ծաղրող մարդիկ, որոնք պիտի փարու-
 են իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններով»: Սրանք նշաւակելի, 19
 մարմնասէր մարդիկ են, որ չունեն Նոգին: Իսկ մենք, սիրելի- 20
 ներ, մեր անձերը կառուցենք հաւաստի սրբութեամբ, աղօթենք
 Սուրբ Նոգով, պահենք մենք մեզ Աստծու սիրով՝ սպասե- 21
 լով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմութեանը յաւիտենական
 կեանքի համար: Կշտամբեցէք նրանց, որ դարապարտու- 22
 ած են. փրկեցէք նրանց՝ խլելով կրակից: Իսկ ուրիշներին 23
 ողորմեցէք երկիւղով՝ դարապարտելով նոյնիսկ այն պարմու-
 ճանը, որ աղտոտուած է նրանց մարմնից: Արդ, ով կարող է 24
 պահել ձեզ անարապ ու անբիծ եւ կանգնեցնել ձեզ իր փառ-
 քի առաջ անխառն ցնծութեամբ, նրան՝ միա՛կ Աստծուն եւ մեր 25
 Փրկչին՝ Յիսուս Քրիստոսին՝ մեր Տիրոջը, փառք, մեծութիւն,
 զօրութիւն եւ իշխանութիւն բոլոր ժամանակներից առաջ, եւ
 այժմ, եւ բոլոր ժամանակներում: Ամէն:

Յայտնութիւն

1 Յայտնութիւն Յիսուս Քրիստոսի, որի միջոցով Աստուած
ցոյց փութեց իր ծառաներին, ինչ որ լինելու է շուրջով. եւ իմացրեց
այն՝ իր հրեշտակի միջոցով ուղարկելով իր ծառայ Յովհաննէ-
2 սին, որը վկայեց Աստուծո խօսքը եւ Յիսուս Քրիստոսի վկա-
յութիւնը. ինչ որ րեսաւ, ինչ որ կար եւ ինչ որ լինելու էր
3 այնուհետեւ: Երանի՛ նրանց, որ կարողութեան այս մարգա-
րեւութեան խօսքերը եւ երանի՛ նրան, ով լսում եւ պահում է
այն, ինչ որ գրուած է նրա մէջ. որովհետեւ մօտ է ժամանակը:
4 Յովհաննէսից՝ Ասիայում գտնուող եօթը եկեղեցիներին: Շնորհ
ձեզ եւ խաղաղութիւն նրանից, որ Է, որ Էր, եւ որը գալու է. նա-
եւ՝ Նոգու եօթը զօրութիւններից, Նոգու, որ նրա աթոռի առաջ
5 է. եւ Յիսուս Քրիստոսից՝ հաւաքարիմ վկայից, որ անդրա-
նիկն է մեռելների միջից եւ իշխանը երկրի թագաւորների. նա,
որ սիրեց մեզ եւ արձակեց մեր մեղքերի կապանքները իր ա-
6 րեամբ՝ եւ մեզ թագաւորներ ու քահանաներ դարձրեց Աստուծո
եւ իր Նոր համար. նրան փանք եւ զօրութիւն յաւիտեանս յա-
7 ւիտեանից. Ամէն: Ահաւասիկ նա, որ գալու է ամպերի հետ, եւ
նրան պիտի րեսնեն բոլոր աչքերը, նաեւ նրանք, որ խոցեցին
նրան. եւ երկրի բոլոր ազգերը պիտի ողբան նրա վրայ: Այո՛,
8 Ամէն: «Ես եմ Ալան եւ ես եմ Օմեղան», - ասում է Տէր Աս-
9 տուծը, - նա, որ Է, որ Էր եւ որ գալու է. Ամենակալը: Ես՝
Յովհաննէսը՝ ձեր եղբայրը եւ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով ձեր
վիճակակիցը նեղութեան, թագաւորութեան եւ համբերութեան,
եղայ այն կողմ, որ կոչում է Պապմոս՝ Աստուծո խօսքի եւ Յի-
10 սուս Քրիստոսի վկայութեան համար: Կիրակի օրը Նոգին ե-
կաւ ինձ վրայ, եւ իմ յետեւից լսեցի փողի ձայնի նման մի բարձր
ձայն, որ ասում էր ինձ. «Ես եմ Ալան եւ Օմեղան, Առաջինը եւ
11 Վերջինը. ինչ որ րեսնում ես, գրի՛ր գրքում եւ րո՛ւր, որ րամեն
եօթը եկեղեցիներին, որ գտնուում են Եփեսոսում, Ջմիւռնիայում,
Պերգամոնում, Թիւարիքում, Սարդիկէում, Փիղադէլփիայում
12 եւ Լատդիկիայում»: Դարձայ այդ ձայնի կողմը՝ րեսնելու հա-
մար, թէ ո՛վ է ինձ հետ խօսողը: Եւ իմ դառնալու ժամանակ
13 րեսայ եօթը ոսկէ ճրագակալներ. եւ եօթը ճրագակալների
մէջրեղում՝ մէկին, նման մարդու Որդուն՝ մինչեւ ուրբերը հաս-

նող երկար պարամունձան հագած եւ կրծքին ոսկէ գօփի կապած. եւ նրա գլուխն ու մագերն էին ինչպէս սպիտակ բուրդ եւ ինչ- 14
պէս ձին. եւ նրա աչքերը՝ ինչպէս կրակի բոց. եւ նրա ոտքերը՝ 15
նման հնոցի մէջ ծխացող հրաշէկ պղնձի. եւ նրա ձայնը՝ ինչպէս
առաքահոս ջրերի ձայն: Եւ իր աջ ձեռքում ունէր եօթը ասպ- 16
ղեր. նրա բերանից ելնում էր սրած երկսայրի սուր, եւ նրա երե-
սը փայլում էր ինչպէս ճառագայթող արեգակը: Եւ երբ փեսայ 17
նրան, ընկայ նրա ոտքերին ինչպէս մեռել. եւ իր աջը դրեց իմ
վրայ ու ասաց ինձ. «Մի՛ վախեցիր, ես եմ Սկիզբը եւ Վախճա-
նը, ես եմ կեանքը, ես եմ, որ մեռայ. եւ ահանասիկ կենդանի եմ 18
յաւիտեանս յաւիտենից»: Ամէն: «Եւ ունեմ մահուան ու դժոխ-
քի փականքները: Գրի՛ր, ինչ որ դու փեսնում ես, ինչ որ կայ 19
եւ ինչ որ այսուհետեւ սահմանուած է, որ լինի: Բացապրեմ 20
խորհուրդը այն եօթը ասպղերի, որ դու փեսար իմ աջ ձեռքին,
ինչպէս եւ եօթը ոսկէ ճրագակալները. եօթը ասպղերը եօթը
եկեղեցիների հրեշտակներն են, եւ եօթը ճրագակալները եօթը
եկեղեցիներն են»:

«Եփեսոսի եկեղեցու հրեշտակին գրի՛ր. «Այսպէս է ասում 2
նա, որ եօթը ասպղեր ունի իր աջ ձեռքում եւ շրջում է եօթը
ոսկէ աշտանակների միջեւ: Գիտեմ քո գործերը, քո աշխա- 2
տանքները, քո համբերութիւնը եւ որ չես կարող փանել չա-
րերին. փորձեցիր նրանց, որ իրենք իրենց մասին ասում են,
թէ առաքեալներ են, բայց չեն. եւ գտար, որ նրանք սուր են
խօսում: Եւ համբերեցիր ու վշտացար իմ անուան համար եւ 3
փանջուեցիր: Բայց քո դէմ ասում եմ՝ թողեցիր քո առաջին 4
սերը: Յիշի՛ր այժմ որպէղից որ ընկար, ապաշխարի՛ր եւ քո 5
նախկին գործերն արա՛, ապա թէ ոչ ես իսկոյն կը գամ եւ կը
շարժեմ քո աշտանակներն իրենց փեղերից, եթէ չապաշխարես:
Արդ, այս գործերն արա՛, որպէսզի արես Նիկողայոսի գործե- 6
րը, որին ասում եմ ես: Ով ականջ ունի լսելու, թող լսի, ինչ 7
որ Նոգին ասում է եկեղեցիներին. ով յաղթի, ես նրան թոյլ
կտամ ուրելու կեանքի ծառից, որ գրնուում է Աստծու դրախտի
մէջ»: «Գրի՛ր նաեւ Զմիւռնիայի եկեղեցու հրեշտակին. «Այս- 8
պէս է ասում Անսկիզբը եւ Անվախճանը, որ մեռաւ եւ կենդա-
նացաւ. փեսայ քո գործերը, նեղութիւնը եւ աղքատութիւնը 9
(իսկ քո աղքատութիւնը հարստութիւն պիտի դառնայ), նաեւ
հայիոյութիւնը նրանց, որ իրենք իրենց մասին ասում էին, թէ

հրեաներ են, բայց այլ բան չէին, քան Մաքանայի ժողովուրդ։
10 Մի՛ երկնչիր այն բանի համար, որ պիտի չարչարուես. ահա
բանասարկուն պապրասաք է ձեզնից մի քանիսին բանաք ներելու,
որպէսզի փորձուէք եւ քասը օր նեղութիւն կրէք. եղի՛ր հաւա-
քարիմ մինչեւ մահ, եւ ես քեզ կեանքի պսակը պիտի քամ։
11 Ով ականջ ունի լսելու, թող լսի, ինչ որ Սուրբ Նոգին ասում է
եկեղեցիներին. ով յաղթի, չպիտի վնասուի երկրորդ մահից»։
12 «Գրի՛ր նաեւ Պերգամոնի եկեղեցու հրեշտակին. «Այսպէս է ա-
սում նա, ով սրած երկսայրի սուրն ունի. քեզայ քո գործերը
13 եւ գիտեմ, որ բնակում ես այնպեղ, ուր Մաքանայի աթոռն է.
բայց պահում ես իմ անունը. նաեւ չուրացար իմ հաւաքը այն
օրը, երբ Անպիպաս անունով իմ վկան հաւաքարիմ եղաւ ինձ.
եւ որովհետեւ վկայ էր իմ հաւաքարիմը, սպանուեց ձեր մէջ,
14 այնպեղ, ուր Մաքանան է բնակում։ Բայց քո դէմ մի փոքր
բան ունեմ ասելու. այն, որ քեզ մօտ կայ վարդապետութիւ-
նը Բաղաամի, այն մարդու, որ Բաղակին սովորեցրեց գայթա-
կութիւն դնել իսրայէլացիների առաջ, որպէսզի նրանք ուրեն
15 կուռքերին զոհուած միս եւ պոռնկանան։ Նոյնպէս եւ դու ու-
նես նիկողայոսեանների վարդապետութիւնը, որ ես արում եմ։
16 Արդ, ապաշխարի՛ր, ապա թէ ոչ իսկոյն կը գամ եւ կը մարմնչեմ
17 նրանց դէմ իմ բերանի սրով։ Ով ականջ ունի լսելու, թող լսի,
ինչ որ Նոգին ասում է եկեղեցիներին. ով յաղթի, նրան թոյլ
կքամ, որ ուրի թաքցուած մանանայից, եւ կքամ նրան սրբու-
թեան գիրքը ու գրուած մի նոր անուն, որ ոչ ոք չգիտի, բացի
18 նրանից, ով այն ընդունում է»։ «Գրի՛ր նաեւ Թիւսպիրի եկե-
ղեցու հրեշտակին. «Այսպէս է ասում Աստուծու Որդին, որի աչ-
քերը նման են կրակի բոցի, եւ նրա ուրքերը՝ շիկացած պղնձի.
19 քեզայ քո գործերը, սէրը, հաւաքը եւ քո ծառայութիւնը համ-
բերութեամբ, քանի որ քո վերջին գործերն աւելի շար են, քան
20 առաջինները։ Բայց շար բան ունեմ ասելու քո դէմ. այն, որ
դու հանդուրժեցիր Յեզաբելին՝ այդ կնոջը, որ ինքն իրեն մար-
գար է անուանում եւ մոլորութիւն ուսուցանում իմ ծառաներին,
21 որ պոռնկանան եւ ուրեն կուռքերին զոհուածի միս։ Եւ նրանց
ժամանակ քուի ապաշխարելու իրենց պոռնկութեան համար,
22 բայց չապաշխարեցին։ Ահա՛ւասիկ, ես հնոցն եմ գգում նրան,
իսկ նրա գործակիցներին, որոնց հետ նա շնացաւ՝ մեծամեծ
նեղութիւնների մէջ, եթէ չապաշխարեն իրենց գործերի համար։

Եւ պիտի կոտորեմ նրանց որդիներին, եւ բոլոր եկեղեցիները 23
 պիտի իմանան, որ են եմ, որ զննում եմ երիկամներն ու սրտե-
 րը եւ հաբուցելու եմ ձեզ՝ իւրաքանչիւրիդ ըստ իր գործերի:
 Բայց ասում եմ ձեզ, դուք, որ Թիւարիւրում էք եւ չէք պահում 24
 այս վարդապետութիւնը, դուք, որ չիմացաք, - ինչպէս ասում
 եմ, - Սաքանայի ծածուկ մութերը. ձեր վրայ ուրիշ ծանրու-
 թիւն չպիտի դնեմ, այլ, ինչ որ ունէք, պահեցէք, մինչեւ որ ես 25
 գամ: Եւ ով յաղթի ու իմ գործերը պահի մինչեւ վերջ, նրան
 իշխանութիւն պիտի փամ ազգերի վրայ. եւ նա նրանց պի- 27
 տի հովուի երկաթէ գաւազանով ու նրանց պիտի փշրի ինչպէս
 բրուրի անօթ: Նոյնպէս եւ են սրացայ իշխանութիւնը իմ Նօ- 28
 րից: Եւ նրանց պիտի փամ առաւօտեան աստղը: Ով ականջ 29
 ունի, թող լսի, ինչ որ Նոգին ասում է եկեղեցիներին»:

«Գրի՛ր նաեւ Սարդիկէի եկեղեցու հրեշտակին. «Այսպէս է 3
 ասում նա, ով ունի Ասքծու եօթը Նոգիները եւ եօթը աստղե-
 րը. փեսայ քո գործերը, դու, որ կենդանի եղողի անուն ունես,
 բայց մեռած ես: Արթո՛ւն եղի եւ զօրացի՛ր այսուհետեւ, քա- 2
 նի որ մօտ ես մեռնելու. քանզի քո գործերը Ասքծու առաջ
 կապարեալ չգրայ: Արդ, յիշի՛ր, թէ ինչպէ՛ս լսեցիր խօսքը. եւ 3
 պահի՛ր այն ու ապաշխարի՛ր. իսկ եթէ չարթնանաս, կը գամ
 ինչպէս գող, եւ իմ գալուստը քեզ մօտ ոչ ոք չի իմանայ: Սա- 4
 կայն Սարդիկէում մի քանի հոգի ունես, որոնք չկեղտոտեցին
 իրենց զգեստները եւ շրջում են սպիտակ զգեստների մէջ, ո-
 րոնց արժանի եղան: Ով յաղթի, այսպէս սպիտակ կը հագնի, 5
 եւ նրա անունը չի ջնջուի կեանքի գրքից. եւ նրա անունը պիտի
 խոստովանեն իմ Նօր առաջ եւ նրա հրեշտակների առաջ: Ով 6
 ականջ ունի, թող լսի, ինչ որ Նոգին ասում է եկեղեցիներին»:
 «Գրի՛ր նաեւ Փիղադեղփիայի եկեղեցու հրեշտակին. «Այսպէս 7
 է ասում Սուրբը, Ճշմարիտը, որ ունի Դաւթի բանալին. բաց է
 անում, եւ չկայ մէկը, որ փակի. եւ փակում է, ու չկայ մէկը, որ
 բաց անի. փեսայ քո գործերը. ահա քո առաջ դրի բաց դուռը, 8
 որը ոչ ոք չի կարող փակել, քանի որ, թէ՛ւ քիչ զօրութիւն ունես,
 բայց պահեցիր իմ խօսքերը եւ չուրացար իմ անունը: Ահա՛- 9
 լասիկ ես յանձնում եմ քեզ Սաքանայի ժողովից եղողներին.
 նրանք իրենց մասին ասում են, թէ հրեաներ են, բայց չեն. եւ
 ստում են. պիտի այնպէս անեն նրանց, որ գամ եւ երկրպագեն
 քո ուրբերի առաջ ու իմանան, որ ես սիրեցի քեզ: Քանի որ 10

պահեցիր իմ համբերութեան խօսքը, ես էլ քեզ պիտի պահեմ քո փորձութեան ժամին, որ պիտի գայ ամբողջ փիեզերքի վրայ՝ փորձութեան ենթարկելու երկրի երեսին բոլոր ապրողներին:

- 11 Ահա շուրով գալիս եմ. պահիր ինչ որ ունես, որպէսզի ոչ ոք
12 չառնի քո պսակը: Ով յաղթի, նրան իմ Աստծու փաճարին սին պիտի դարձնեմ. եւ նա այլեւս այնպէտից դուրս չի գալու. եւ նրա վրայ պիտի գրեմ իմ Աստծու անունը եւ իմ Աստծու քաղաքի անունը, Նոր Երուսաղէմի, որ իջնելու է երկնքից, իմ
13 Աստծուց, եւ նրա անունը նոր է: Ով ականջ ունի, թող լսի, ինչ
14 որ Նոզին ասում է եկեղեցիներին»: «Գրիր նաեւ Լաւողիկէի եկեղեցու հրեշտակին. «Այսպէս է ասում Ամէնը՝ հաւաքարիմ
15 եւ ճշմարիտ վկան՝ Աստծու արարածների Սկիզբը. զիպեմ քո գործերը, դու, որ ոչ սառն ես եւ ոչ փաք. երանի դու սառն լինելի
16 իր եւ կամ փաք. իսկ դու գաղջ ես՝ ոչ փաք, ոչ էլ սառն. հիմա
17 պիտի փսխեմ քեզ իմ բերանից, քանի որ ասում ես. «Նպարտ եմ եւ առաւել հարստացայ ու ոչ մի բանի կարօտ չեմ». բայց չգիտես, թէ ողորմելի ես դու, թշուառ եւ աղքատ, մերկ եւ կոյր:
18 Արդ, մի խորհուրդ փամ քեզ. առ, գնիր ինձնից կրակի բովով անցած ոսկի, որ հարստանաս. գնիր սպիտակ զգեստներ, որ հագնես, որպէսզի քո մերկութեան անվայելչութիւնը չերեւայ,
19 եւ քո աչքերին դեղ դիր, որ փեսնես: Ում սիրում եմ ես, նրան յանդիմանում եմ եւ խրատում: Նախանձախնդիր եղիր ուրեմն
20 եւ ապաշխարիր: Ահա՛նասիկ ես դռան առաջ եմ եւ բախում եմ. եթէ մէկը ականջ դնի իմ ձայնին եւ բաց անի դուռը, կը մտնեմ
21 նրա մօտ եւ կ'ընթերմ նրա հետ, եւ նա՝ ինձ հետ: Ով յաղթի, նրան թոյլ կտամ նստելու ինձ հետ իմ աթոռին, ինչպէս որ ես
22 յաղթեցի եւ նստեցի իմ Տօր աթոռին: Ով ականջ ունի, թող լսի, ինչ որ Նոզին ասում է եկեղեցիներին»:

- 4 Եւ սրանից յետոյ փեսայ, որ ահա երկնքի դռները բացուած էին. եւ առաջին փողի ձայնը, որ լսեցի, խօսում էր ինձ հետ ու ասում. «Ելիր այսպէտ, եւ քեզ ցոյց պիտի փամ, ինչ որ
2 ապագայում լինելու է»: Եւ իսկոյն Նոզին բռնեց ինձ: Եւ ահա
3 փեսայ մի աթոռ այնպէտ, երկնքում. եւ աթոռի վրայ նստել
4 էր մէկը՝ յասպիս եւ սարդիոն քարերի փեսքով. եւ քահանաներ աթոռի շուրջ՝ զմրովսրի փեսքով. եւ այդ աթոռի շուրջ՝ քսանչորս աթոռներ, իսկ աթոռների վրայ նստել էին քսանչորս երէցներ՝ սպիտակ զգեստներ հագած եւ իրենց գլուխների վրայ՝

ոսկե պսակներ: Եւ այդ աթոռից ելնում էին փայլաբակում– 5
 ներ, ձայներ եւ որոտներ. եւ աթոռի առաջ կային բորբոքուած
 կրակի եօթը ջահեր, որ Աստծու եօթը Նոգիներն են: Եւ ա– 6
 թոռի առաջ՝ ապակե ծով, նման սպիտակ բիւրեղի, եւ աթոռի
 մէջտեղում ու աթոռի շուրջը՝ չորս կենդանիներ՝ առջեւից ու յե–
 րեւից աչքերով լի: Եւ առաջին կենդանին նման էր առիծի. 7
 եւ երկրորդ կենդանին՝ նման ցլի. եւ երրորդ կենդանին ուներ
 մարդու դէմք, իսկ չորրորդ կենդանին նման էր թռչող արծուի:
 Եւ չորս կենդանիները, որոնցից ամէն մէկը շուրջանակի ուներ 8
 վեց թել եւ ներսից լի էր աչքերով, զօր ու գիշեր չէին դադարում
 ասելուց. «Սո՛րբ, Սո՛րբ, Սո՛րբ, Սո՛րբ, Սո՛րբ, Սո՛րբ, Սո՛րբ, Սո՛րբ,
 Սո՛րբ, Սո՛րբ, Ամենակա՛լ Տէր Աստուած, դու, որ Է–ն ես եւ ես
 եւ որ գալու ես»: Եւ երբ կենդանիները փառք եւ պատիւ եւ 9
 գոհութիւն էին մատուցում աթոռի վրայ նստածին՝ յաւիտեանս
 յաւիտենից կենդանի եղողին, քսանչորս երեցներն ընկնում էին 10
 աթոռի վրայ նստածի առաջ եւ երկրպագում յաւիտեանս յաւի–
 տենից կենդանի եղողին եւ իրենց պսակները դնում էին աթոռի
 առաջ ու ասում. «Մեր սուրբ Տէր Աստուած, արժանի ես ընդո– 11
 նելու փառք եւ պատիւ եւ զօրութիւն, որովհետեւ դո՛ւ ստեղծեցիր
 բոլորը, եւ քո կամենալով ստեղծուեցին ու գոյութիւն ունեն»:

Տեսայ նաեւ աթոռի վրայ նստողի աջ ձեռքում մի գիրք՝ գրու– 5
 ած ներսից եւ դրսից ու կնքուած եօթը կնիքով: Եւ փեսայ մի 2
 զօրաւոր հրեշտակ, որ կանչում էր բարձր ձայնով. «Ո՞վ է ար–
 ժանի բաց անելու գիրքը եւ քանդելու նրա կնիքները»: Եւ ոչ 3
 ոք կար, ո՛չ երկնքում, ո՛չ երկրի վրայ, ո՛չ էլ երկրի տակ, որ
 կարողանար բանալ գիրքը, որովհետեւ չէին փեսել այն: Եւ ես 4
 ուժգին լաց էի լինում, քանի որ չգտնուեց մէկը, որ արժանի լի–
 ներ բաց անելու գիրքը եւ նայելու նրա մէջ: Եւ երեցներից մէկն 5
 ինձ ասաց. «Լաց մի՛ եղիր. ահա՛ յաղթեց առիծը, որ Յուդայի
 ցեղից է, Դաւթի արմատից, որ բաց է անելու գիրքը եւ քան–
 դելու է նրա եօթը կնիքները»: Եւ փեսայ, որ աթոռի եւ չորս 6
 կենդանիների ու երեցների միջեւ կար մի Գառ՝ մորթուած. նա
 ուներ եօթը եղջիր եւ եօթը աչք, որ Աստծու եօթը Նոգիներն են՝
 ուղարկուած ամբողջ երկրով մէկ: Եւ նա եկաւ վերցրեց գիրքը 7
 աթոռի վրայ նստողի աջ ձեռքից: Եւ երբ առաւ գիրքը, չորս 8
 կենդանիներն ու քսանչորս երեցներն ընկան Գառան առաջ. եւ
 իւրաքանչիւրն ուներ քնար եւ խնկով լի ոսկե բուրվառ, որ սրբե–

9 ըի աղօթքներն են: Եւ նոր երգեր էին երգում ու ասում. «Արժանի ես առնելու այդ գիրքը եւ բաց անելու դրա կնիքները, քանի որ մորթուեցիր եւ գնեցիր մեզ Աստծու համար, քո արինով, բոլոր ցեղերից եւ լեզուներից ու հեթանոսների բազմություններից:

10 Եւ նրանց թագաւորներ ու քահանաներ դարձրիր մեր Աստծուն,

11 որպէսզի թագաւորեն երկրի վրայ»: Տեսայ նաեւ ու լսեցի ձայնը բազում հրեշտակների, որոնք կանգնած էին աթոռի եւ չորս կենդանիների ու քահանաների շուրջը. եւ նրանց թիւը բիւր բիւրաւոր եւ հազար հազարաւոր էր: Նրանք ասում էին բարձր ձայնով. «Արժանի է այդ մորթումը Գառը ընդունելու մեծությիւն, իմաստութիւն, զօրութիւն, պատիւ, փառք եւ օրհնութիւն»:

13 Լսեցի նաեւ, որ երկնքում, երկրի վրայ եւ ծովում եղած բոլոր արարածները, ինչպէս նաեւ դրանց մէջ եղած ամէն ինչ ասում էին. «Նա, որ նստած է աթոռի վրայ, ինչպէս եւ Գառը, թող օրհնեալ, բարձրացեալ եւ փառաւորեալ լինի յաւիտեանս յաւիտեանից»: Եւ չորս կենդանիներն ասում էին՝ Ամէն: Եւ երեցներն ընկնում էին նրա առաջ ու երկրպագում:

6 Տեսայ նաեւ, որ Գառը բացեց եօթը կնիքներից մէկը. եւ չորս կենդանիներից մէկից լսեցի մի ձայն, նման որոտի ձայնի, որ

2 ասում էր՝ գալիս եմ: Եւ ահա տեսայ մի սպիտակ ձի. եւ նա, ով հեծել էր նրա վրայ, աղեղ ունէր. եւ նրան պսակ փրուեց.

3 եւ եկաւ յաղթողը, որ յաղթի: Եւ երբ բացեց երկրորդ կնիքը, մի ձայն լսեցի երկրորդ կենդանուց, որ ասում էր՝ գալիս եմ: Եւ եկաւ ուրիշ, մի կարմիր ձի. եւ ով հեծել էր նրա վրայ, նրան արփօնուած էր վերացնել խաղաղութիւնը երկրից, որ-

5 պէսզի միմեանց սպանեն: Եւ նրան փրուեց մի մեծ սուր: Եւ երբ բացեց երրորդ կնիքը, մի ձայն լսեցի երրորդ կենդանուց, որ ասում էր՝ գալիս եմ: Եւ տեսայ ահա մի սև ձի. եւ ով նստել էր նրա վրայ, իր ձեռքին կշեռք ունէր: Եւ չորս կենդանիների միջից ձայն լսեցի. «Մի կապի՛ճ ցորեն՝ մէկ դէնարի, եւ երեք

7 կապի՛ճ գարի՝ մէկ դէնարի. եւ ձէթ ու գինուն վնաս չտաս»: Եւ երբ բացեց չորրորդ կնիքը, չորրորդ կենդանուց լսեցի մի ձայն, որ ասում էր՝ գալիս եմ: Եւ տեսայ ահա դեղնաւուն մի ձի. եւ ով նստել էր նրա վրայ, ունէր Մահը. եւ Դժոխքը գնում էր նրա յետեւից: Եւ նրան իշխանութիւն փրուեց աշխարհի մէկ չորրորդ մասի վրայ կոտորած անելու սրով, սովով, մահով եւ երկ-

9 ըի գազաններով: Եւ երբ բացեց հինգերորդ կնիքը, խորանի

փակ փեսայ հոգիներն այն բոլոր մարդկանց, որոնք սպանուել
 էին Ասործու խօսքի եւ այն վկայութեան համար, որ պահում
 էին: Նրանք ասում էին բարձր ձայնով. «Սո՛րբ եւ ճշմարի՛տ 10
 Տէր, մինչեւ երբ պիտի չդադարես եւ մեր արեան վրէժը չլուծես
 երկրի բնակիչներից»: Եւ նրանց փրութեան սպիտակ զգեստ- 11
 ներ. եւ ասուեց նրանց, որ մի փոքր ժամանակ հանգստանան,
 մինչեւ որ ամբողջանան իրենց ծառայակիցներն ու իրենց եղ-
 քայրները, որոնք շուրջով մահուան պիտի ենթարկուեն, ինչպէս
 իրենք: Եւ երբ բացեց վեցերորդ կնիքը, փեսայ, որ մեծ երկ- 12
 րաշարժ եղաւ. եւ արեգակը սեւ դարձաւ ինչպէս այծի մազից
 հիւսուած կարպեփը, եւ լուսինն ամբողջովին դարձաւ ինչպէս
 արիւն: Եւ երկնքի աստղերը թափուեցին երկրի վրայ ինչպէս 13
 փերելը թզենու, որ ուժգին շարժում է հողմից. եւ երկինքը 14
 գալարուեց ինչպէս մագաղաթեայ գիրք. եւ բոլոր լեռներն ու
 կղզիները շարժուեցին իրենց փեղից: Եւ երկրի թագաւորներն 15
 ու իշխանները, հազարապետներն ու մեծամեծները, հօգորներն
 ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազապները թաքնուեցին քարայր-
 ներում եւ ժայռերի ծերպերում: Եւ լեռներիս ասում էին՝ ընկէ՛ք 16
 մեր վրայ, եւ բլուրներին, թէ՛ ծածկեցէ՛ք մեզ. որովհետեւ եկաւ 17
 նրա բարկութեան մեծ օրը. եւ ո՞վ կարող է կանգնել նրա առաջ:

Եւ դրանից յետոյ փեսայ չորս հրեշտակներ, որոնք կանգ- 7
 նել էին երկրի չորս անկիւններին եւ պահել էին երկրի չորս
 հողմերը, որպէսզի հողմ չփչի ո՛չ երկրի, ո՛չ ծովի եւ ո՛չ էլ ծա-
 ռերի վրայ: Եւ փեսայ մի ուրիշ հրեշտակ, որ ելաւ արեւելքից 2
 եւ ուներ կենդանի Ասործու կնիքը. եւ բարձր ձայնով աղաղա-
 կեց այն չորս հրեշտակներին, որոնց իշխանութիւն էր փրուած
 վնասելու երկրին եւ ծովին: Եւ ասում էր. «Վնաս մի՛ փո- 3
 ւէք երկրին. ո՛չ ծովին, ո՛չ ծառերին. սպասեցէ՛ք, մինչեւ որ կնիք
 դնեմ իմ Ասործու ծառաների վրայ»: Եւ լսեցի, որ կնքուածների 4
 թիւը հարիւր քառասունչորս հազար է՝ իսրայէլացիների բոլոր
 ցեղերից կնքուած. Յուդայի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքու- 5
 ած, Ռուբէնի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքուած, Գադի ցեղից՝
 փասներկու հազար կնքուած, Ասերի ցեղից՝ փասներկու հա- 6
 զար կնքուած, Նեփթաղիմի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքու-
 ած, Մանասէի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքուած, Շմաւոնի 7
 ցեղից՝ փասներկու հազար կնքուած, Ղեւիի ցեղից՝ փասներկու
 հազար կնքուած, Իսաքարի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքու-

8 ամ, Զաբուդոնի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքուած, Յովսէփի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքուած, Բենիամինի ցեղից՝ փասներկու հազար կնքուած: Եւ դրանից յետոյ քեսայ մի մեծ բազմութիւն, – որին թիւ չկար, – բոլոր հեթանոսներից եւ բոլոր ազգերից, բոլոր լեզուներից եւ բոլոր ժողովուրդներից, որոնք կանգնած էին աթոռի առաջ եւ Գառան առաջ՝ իրենց վրայ սպիւրակ զգեստներ զգած եւ արմատնու ճիւղեր իրենց ձեռքերին: Բարձր ծայնով աղաղակում էին եւ ասում. «Փրկութիւնը մեր Աստուծոնն է, որ նստում է աթոռի վրայ, ինչպէս եւ՝ Գառանը»:

10 Եւ բոլոր հրեշտակները կանգնած էին աթոռի եւ երեցների ու չորս կենդանիների շուրջը եւ երեսի վրայ ընկնում էին աթոռի առաջ ու երկրպագում էին Աստուծոն՝ ասելով. «Ամէն: Օրհնութիւն, փանք, իմաստութիւն, գոհութիւն, պատիւ, զօրութիւն եւ կարողութիւն մեր Տէր Աստծուն յաւիտեանս յաւիտեանից: Ամէն»:

12 Եւ երեցներից մէկն ինձ ասաց. «Սրանք, որ սպիտակ զգեստներ են հագել, ովքեր են եւ կամ որպէսից են գալիս»: Ես նրան ասացի. «Տէր, գիտես դու»: Եւ նա ինձ ասաց. «Սրանք նրանք են, որ գալիս են մեծ նեղութիւններից եւ իրենց զգեստները լուացին ու սպիտակեցրին Գառան արիւնով: Այդ պարճառով են նրանք կանգնած Աստծու աթոռի առաջ եւ զօր ու գիշեր պաշտում են նրան իր պաճարի մէջ: Եւ նա, որ նստում է աթոռի վրայ, բնակւում է նրանց մէջ: Ո՛չ քաղց են զգալու, ո՛չ էլ ծարաւելու են. եւ նրանց չի վնասելու ո՛չ արեգակը, ո՛չ էլ քաղցը: Եւ Գառը, որ իր աթոռի մէջտեղում է, պիտի հովուի նրանց ու պիտի առաջնորդի նրանց դէպի կեանքի աղբիւրը կենդանի ջրի, քանգի Աստուած նրանց աչքերից սրբեց ամէն արտասուք»:

8 Եւ երբ բացեց եօթներորդ կնիքը, երկնքում լռութիւն եղաւ մօտ կէս ժամ: Եւ քեսայ եօթը հրեշտակներ, որ կանգնած էին Աստծու առաջ. եւ նրանց եօթը փող քրուեց: Եւ մի ուրիշ հրեշտակ եկաւ ու կանգնեց խորանի մօտ. նա ունէր ոսկէ խնկաման. եւ նրան շապ խունկ քրուեց, որպէսզի աղօթք մատուցի բոլոր սրբերին ոսկէ խորանի վրայ, աթոռի առաջ: Եւ հրեշտակների ձեռքերից խնկի ծովը, ինչպէս աղօթք սրբերի, ելաւ Աստծու առաջ: Եւ հրեշտակը խնկամանը լցրեց խորանի կրակից ու այն զգեց երկրի վրայ. եւ եղաւ որոտ եւ ձայներ եւ փայլարակում եւ մեծ երկրաշարժ: Եւ եօթը հրեշտակները, որ ունէին եօթը փողերը, պարտաստուեցին դրանք հնչեցնելու: Եւ առաջին

հրեշտակը հնչեցրեց փողը. եւ եղաւ կարկուտ եւ հուր՝ արինոտ խառնուած. եւ գցուեց երկրի վրայ. եւ երկրի մէկ երրորդ մասը այրեց. այրեց եւ ծառերի մէկ երրորդ մասը. այրեց եւ ամբողջ դալար խոտը: Փող հնչեցրեց նաեւ երկրորդ հրեշտակը. եւ 8 մի բան, ինչպէս մի մեծ հրդեհուած լեռ, ընկաւ ծովը, եւ ծովի մէկ երրորդ մասը արին դարձաւ. եւ ծովային կենդանիների 9 մէկ երրորդ մասը կոտորուեց, եւ կենդանի ինչ շունչ որ կար, ոչնչացաւ: Փող հնչեցրեց նաեւ երրորդ հրեշտակը. եւ երկն– 10 քից ընկաւ մի մեծ աստղ՝ հրաբորբոք ինչպէս ջահ. եւ ընկաւ գետերի ու աղբիւրների մէկ երրորդ մասի վրայ: Եւ աստղի 11 անունն էր Դառնություն. եւ ջրի դառնությունից շաբեր մեռան: Փող հնչեցրեց նաեւ չորրորդ հրեշտակը. եւ զարկուեց արեգա– 12 կի մէկ երրորդ մասը, լուսնի մէկ երրորդ մասը եւ աստղերի մէկ երրորդ մասը: Եւ խաւարեց նրանց մէկ երրորդ մասը, նոյնպէս եւ՝ զիշերուայ մէկ երրորդ մասը: Եւ փեսայ ու լսեցի երկնքի 13 մէջ թռչող հրեշտակի ձայնը, որ ասում էր բարձր ձայնով. «Վայ, վայ, վայ երկրի վրայ բնակուողներին, երբ կը հնչի նաեւ միւս երեք փողերի ձայնը, որը պիտի հնչեցնեն հրեշտակները»:

Փող հնչեցրեց նաեւ հինգերորդ հրեշտակը. եւ փեսայ, որ մի 9 աստղ ընկաւ երկնքից: Եւ նրան փրուեց անդունդների գրի բա– նալին: Գրից ծովս էր բարձրանում, ինչպէս մեծ հնոցի ծովսը: 2 Խաւարեց արեգակը, ինչպէս նաեւ՝ օդը: Գրից մորելս էր դուրս գալիս երկրի վրայ. եւ նրանց փրուեց զօրութիւն՝ նման կարիճի խայթոցների զօրութեան. եւ նրանց ասուեց, որ չվնասեն երկ– 4 րի խոտին, ոչ էլ ծառերին, այլ միայն՝ երկրային այն մարդկանց, որոնք իրենց ճակարի վրայ չունեն Աստծու կնիքը: Եւ նրանց 5 հրաման փրուեց, որ չսպանեն նրանց, այլ հինգ ամիս չարչա– րեն. եւ նրանց չարչարանքը նման էր կարիճի խայթոցների, երբ նա խայթում է մարդուն: Եւ այն օրերին մարդիկ մահը 6 պիտի փնտռեն, բայց չպիտի գտնեն, պիտի ուզենան մեռնել, բայց մահը պիտի փախչի նրանցից: Եւ մորելսը նման էր պա– 7 րերագմի պարաւաստուող ձիուն. եւ նրանց գլուխների վրայ կարծես ոսկէ պսակ կար. նրանց երեսները նման էին մար– դու երեսների, եւ նրանց մազերը՝ կնոջ մազերի, եւ նրանց 8 արամները՝ առիւծի արամների: Եւ նրանք ունէին գրահներ, 9 որոնք նման էին երկաթէ գրահների. եւ նրանց թելերի ձայնը նման էր կառք քաշող բազում ձիերի ձայնին, որոնք արշաւում

10 են պատերազմի: Նրանք ունեին պոչեր՝ նման կարիճների պոչերի, եւ խայթոցներ՝ իրենց պոչերին. եւ իշխանություն ունեին
 11 հինգ ամիս չարչարելու մարդկանց: Եւ իրենց վրայ որպէս թագաւոր ունեին դժոխքի հրեշտակին. եւ նրա անունը երբայերէն
 12 Աղբադոն էր, որ հայերէն լեզուով կոչուում է՝ Կորուսար: Ահա՛ւասիկ անցաւ մէկ վայր, եւ գալու են դեռ երկու վայեր: Փող
 13 հնչեցրեց նաեւ վեցերորդ հրեշտակը. եւ այն չորս կենդանիներ
 14 րից, որ Ասաբոն խորանի առաջ էին, լսեցի մի ձայն, որ ասում էր վեցերորդ հրեշտակին, որը փող ուներ. «Եփրատ գետի վրայ
 15 կապուած չորս հրեշտակներին արձակի՛ր»: Եւ արձակուեցին չորս հրեշտակները, որոնք պատրաստ կանգնած էին Ժամուայ, օրուայ, ամսուայ եւ տարուայ համար, որպէսզի սպանեն մարդկոյթեան
 16 մէկ երրորդ մասը: Եւ նրանց հեծեալ զօրքերի քանակը բիր բիրաւոր եւ հազար հազարաւոր էր. իմացայ նրանց
 17 թիւը: Եւ տեսիլքում տեսայ ձիեր ու նրանց վրայ՝ հեծեալներ, որոնք ունեին հրէ գրահներ եւ ծծմբով հրդեհուած յակինթներ. եւ ձիերի գլուխները նման էին առիւծների գլուխների. եւ նրանց
 18 բերանից ելնում էր կրակ, ծուխ եւ ծծումբ: Եւ մարդկոյթեան մէկ երրորդ մասը կոտորուեց այս հարուածներից՝ այն կրակից, ծխից եւ ծծմբից, որ ելնում էին նրանց բերանից. որովհետեւ
 19 ձիերի զօրութիւնը իրենց բերաններում է եւ իրենց պոչերի վրայ. եւ նրանց պոչերը նման էին օձի. եւ ունեին գլուխներ, որոնցով
 20 սպանում էին անիրաւներին: Եւ մարդկոյթեան մնացած մասը, որ չմեռաւ այս հարուածներից, չապաշխարեց, ոչ էլ յետ կանգնեց իր ձեռքի գործերից՝ դուրսին եւ ոսկէ, արծաթէ, պղնձէ, քարէ եւ փայտէ կուռքերին երկրպագելուց, կուռքեր, որոնք ոչ
 21 տեսնել կարող են, ո՛չ լսել եւ ո՛չ էլ քայլել: Եւ նրանք չապաշխարեցին իրենց մարդասպանութիւնից, կախարդութիւնից, պոռնկութիւնից եւ գողութիւնից:

10 Տեսայ նաեւ մի այլ զօրաւոր հրեշտակ, որ իջնում էր երկնքից՝ ամպի մէջ փաթաթուած եւ իր գլխին՝ ծիածան. եւ նրա երեսը նման էր արեգակի, իսկ նրա ոտքերը՝ հրեղէն սիւների:
 2 Եւ նա իր ձեռքում ուներ մի բացուած գրքոյկ. նա իր աջ ոտքը
 3 դրեց ծովի վրայ, իսկ ձախը՝ ցամաքի վրայ: Եւ աղաղակեց բարձր ձայնով, ինչպէս մոնչում է առիւծը. եւ երբ աղաղակեց,
 4 եօթը որոտները թնդացին իրենց ձայներով. եւ երբ եօթը որոտները թնդացին, ուզում էի գրել. բայց երկնքից լսեցի մի

ծայն, որ ասում էր. «Ծածկիր, ինչ որ խօսեցին եօթը որոպնե-
րը եւ մի՛ գրիր»։ Եւ այն հրեշտակը, որին րեսել էի եւ որն իր 5
ոտքը դրել էր ծովի վրայ, իսկ միւս ոտքը՝ ցամաքի վրայ, իր աջ
ձեռքը բարձրացրեց երկինք. նա երդուեց Նրանով, որ յաւի- 6
րեան կենդանի է, որ սրեղծեց երկիրը եւ ինչ որ կայ նրա մէջ,
թէ այլեւս չկայ ժամանակ. այլ այն օրը, երբ եօթներորդ հրեշ- 7
տակը իր փողը հնչեցնի, պիտի կապարտուի Աստծու խորհուրդը,
որ աւերարանուեց իր ծառաների՝ մարգարէների միջոցով։ Եւ 8
այն ծայնը, որ լսել էի երկնքից, դարձեալ խօսեց ինձ հետ եւ
ասաց. «Գնա՛, ա՛ն այն գրքոյկը, որը, բացուած, իր ձեռքում ու-
նի հրեշտակը եւ կանգնած է ծովի ու ցամաքի վրայ»։ Եւ ես, 9
գնալով հրեշտակի մօտ, նրանից խնդրեցի գրքոյկը. եւ նա ինձ
ասաց. «Ա՜հ սա եւ կեր, եւ քո որովայնում դառն պիտի դառնայ
այն, իսկ քո բերանում՝ քաղցր ինչպէս մեղր»։ Եւ հրեշտակից 10
վերցրի բացուած գրքոյկը ու կուլ րուի. եւ իմ բերանում մեղրի
պէս էր այն. իսկ երբ կերայ, իմ որովայնը դարձաւ դառն։ Եւ 11
հրեշտակն ինձ ասաց. «Պէտք է, որ դու վերստին մարգարէա-
նաս ժողովուրդների, այլ ազգերի, լեզուների եւ երկրի թագա-
ւորների մասին»։

Այնուհետեւ ինձ րրուեց չափելու մի եղէգ, որ նման էր գա- 11
ւազանի. եւ հրեշտակը կանգնած էր ու ասում էր ինձ. «Վեր
կաց եւ չափիր Աստծու րաճարն ու գոհասեղանը եւ հաշուիր
այն երկրպագողներին, որ նրա մէջ են։ Իսկ այն գաւիթը, որ 2
րաճարից դուրս է, թո՛ղ այն եւ մի՛ չափիր, քանի որ այն րրու-
ել է հեթանոսներին։ Նրանք քառասուներկու ամիս սուրբ քա-
ղաքը ոտքի կոխան պիտի դարձնեն։ Եւ իմ երկու վկաներին 3
պիտի պարուիրեն, որ մարգարէանան հազար երկու հարիւր
վաթսուն օրեր՝ քուրճ հագած»։ Սրանք երկու ձիթենիներն ու 4
երկու ճրագներն են, որ կան Աստծու առաջ՝ երկրի վրայ։ Եւ 5
ովքեր ուզենան նրանց վնասել, կրակ պիտի ելնի նրանց բե-
րանից եւ պիտի լափի իրենց թշնամիներին։ Եւ ովքեր ուզենան
նրանց վնասել, այսպէ՛ս պիտի կործանուեն։ Երկու վկաներն 6
իշխանութիւն ունեն փակելու երկինքը, որպէսզի իրենց մար-
գարէութեան օրերում անձրեւ չրեղայ. իշխանութիւն ունեն եւ
ջրերի վրայ՝ դրանք արիւն դարձնելու, ինչպէս նաեւ հարուածե-
լու երկրին բոլոր հարուածներով, քանի անգամ որ կամենան։ Եւ երբ նրանք աւարտեն իրենց վկայութեան բոլոր օրերը, այն 7

Ժամանակ անդունդներից ելնող գազանը պիտի պատերազմի
8 նրանց դեմ, պիտի յաղթի եւ պիտի սպանի նրանց: Եւ նրանց
դիակը ընկած պիտի մնայ իրենց մեծ քաղաքի հրապարակնե-
րի մէջ, որ խորհրդանշականօրէն կոչուում է Մողոմ եւ Եգիպտոս,
9 ուր եւ խաչուեց նրանց Տէրը: Եւ նրանց պիտի տեսնեն բոլոր
ցեղերն ու ժողովուրդները եւ բոլոր լեզուներն ու ազգերը, որով-
հետեւ նրանց դիակը ընկած պիտի մնայ երեք օր. եւ թոյլ չպիտի
10 փան, որ նրանց ոսկորները թաղեն գերեզմաններում: Եւ երկ-
րի վրայ բնակուողները պիտի ուրախանան ու ցնծան նրանց
մահուան վրայ, նոյնիսկ ընծաներ եւ նուէրներ պիտի փանեն
միմեանց, որովհետեւ այս երկու մարգարէները երկրի բնակիչ-
11 ներին պիտի չարչարեն: Երեքուկէս օր յետոյ կենդանութեան
հոգին Աստուծոց պիտի մտնի նրանց մէջ, եւ նրանք պիտի վեր
կենան կանգնեն իրենց ուրբերի վրայ: Եւ ահ ու մեծ երկիւղ
12 ընկաւ բոլոր նրանց վրայ, ովքեր տեսան նրանց: Եւ լսեցի մի
բարձր ձայն, որ ասում էր նրանց. «Վեր ելէք, եկէք այստեղ»: Եւ
նրանք ելան երկինք՝ ամպերով. եւ իրենց թշնամիները տեսան
13 նրանց: Այդ իսկ ժամին մեծ երկրաշարժ եղաւ, եւ քաղաքի մէկ
փասներորդ մասը գետնի փակ թաղուեց. երկրաշարժից մեռաւ
եօթը հազար մարդ: Դրանից յետոյ բոլորի մէջ մեծ ահ առա-
14 ջացաւ. եւ փառք էին փալիս երկնաւոր Աստծուն: Ահա՛նասիկ
անցաւ երկրորդ վայր, եւ երրորդ վայր գալու է շուտով: Եւ երբ
եօթներորդ հրեշտակը փող հնչեցրեց, երկնքում լսուեց մի ձայն,
որն ասաց. «Ամբողջ փիեզերքի թագաւորութիւնը եղաւ մեր Տի-
րոջը եւ իր Օծեալինը. եւ նա պիտի թագաւորի բոլորի վրայ յա-
15 փութանա յաւիտենից»: Եւ քսանչորս երեցները, որ նստած էին
իրենց գահերին, Աստծու առաջ, ընկան իրենց երեսների վրայ,
17 երկրպագեցին Տէր Աստծուն ու ասացին. «Գոհութիւն ենք մա-
րտուցում քեզ, Ամենակալ Տէր Աստուած, դու, որ Է-ն ես եւ ես,
18 ձեռքդ առար քո մեծ զօրութիւնը եւ թագաւորեցիր: Նթանոս-
ները զայրացան. բայց հասաւ քո բարկութիւնը, ժամանակը՝
դատելու մեռելներին, փալու վարձը քո ծառաներին՝ մարգարէ-
ներին եւ սրբերին, քո անունից վախեցողներին, փոքրերին ու
19 մեծերին եւ ոչնչացնելու երկրի կործանիչներին»: Եւ երկնքում
բացուեց Աստծու փառարը, ու երեւաց Աստծու փապանակը իր
փառարի մէջ. եւ եղան փայլափայլումներ, ձայներ, որոտներ,
երկրաշարժներ եւ՝ ուժեղ կարկուս:

Եւ երկնքում մեծ նշան երեւաց. մի կին՝ արեգակն իր վրայ **12**
առած, լուսինն իր ուրբերի փակ եւ իր գլխի վրայ մի պսակ՝
փասներկու աստղերից: Նա յղի էր ու ճշում էր երկունքի մէջ **2**
եւ բազում ցաւերով մօտ էր ծնելու: Եւ երկնքում երեւաց մի **3**
այլ նշան. ահա հրակարմիր մի մեծ վիշապ, որ ունէր եօթը
գլուխ եւ փասը եղջիր. նրա գլուխների վրայ կար եօթը խոյր:
Եւ նրա պոչը քաշում փանում էր երկնքի աստղերի մէկ երրորդ **4**
մասը. ու դրանք գցեց երկրի վրայ: Վիշապը կանգնած էր այն
կնոջ առաջ, որ ծնելու վրայ էր, որպէսզի, երբ կինն իր որ-
դուն ծնի, կուլ փայ նրան: Եւ կինը ծնեց մի արու զաւակ, որ **5**
իշխելու էր բոլոր ազգերի վրայ երկաթէ գաւազանով: Եւ նրա
որդին յափշտակուեց փարուեց Աստծու եւ նրա զահի մօտ: Եւ **6**
կինը փախաւ դէպի անապար, ուր նրան փեղ էր պարտասարու-
ել Աստծու կողմից, որպէսզի այնքեղ կերակրուի հազար երկու
հարիւր վաթսուն օր: Եւ երկնքում պարտեազմ եղաւ: Միքայէլը **7**
եւ իր հրեշտակները կռուում էին վիշապի դէմ. վիշապը կռուում էր
իր զօրքերով, բայց նրանք չկարողացան դիմադրել. եւ երկն- **8**
քում նրանց համար փեղ չգտնուեց: Եւ ընկաւ մեծ վիշապը՝ **9**
առաջին օձը, որ կոչւում է Բէեղզեբուղ եւ Մարանայ եւ որ մո-
լորեցրեց ամբողջ աշխարհը. եւ նրա հետ ընկան նաեւ նրա
հրեշտակները: Եւ երկնքից լսեցի մի բարձր ձայն, որ ասում **10**
էր. «Այժմ եկաւ մեր Աստծու զօրութիւնը, փրկութիւնն ու արքա-
յութիւնը եւ նրա Օծեալի իշխանութիւնը, որովհետեւ ընկաւ մեր
եղբայրների դէմ չարախօսողը, նա, ով Աստծու առաջ նրանց
մասին չարախօսում էր գիշեր-ցերեկ: Մեր եղբայրները յաղ- **11**
թեցին նրան Գառան արիւնով եւ նրա վկայութեան խօսքով:
Եւ չհամաձայնեցին վիշապի հետ նոյնիսկ ի զին իրենց մահու-
ան: Դրա համար թող ուրախ լինի երկինքը եւ բոլոր նրանք, որ **12**
բնակւում են նրա մէջ. վա՛յ ձեզ, երկիր եւ ծով, որովհետեւ ձեր
մէջ ընկաւ բանասարկուն մեծ ցատումով, քանի որ նա քիչ ժամա-
նակ ունի ապրելու»: Եւ երբ վիշապը փեսաւ, թէ ինքը երկիր **13**
ընկաւ, հետապնդեց այն կնոջը, որ արու զաւակ էր ծնել: Եւ **14**
կնոջը փրուեց մեծ արծուի երկու թել, որպէսզի թռչի անապար,
իր փեղը, այնքեղ, ուր, հեռու օձից, կերակրւում էր երեք եւ կէս
փարի: Ապա օձը իր բերանից հեղեղի պէս ջուր թափեց կնոջ **15**
յետեւից, որպէսզի նրան ընկղմի: Եւ երկիրն օգնեց կնոջը. բա- **16**
ցեց իր բերանը եւ կուլ փուեց այն ջուրը, որը վիշապը թափել

17 էր իր բերանից: Եւ վիշապը զայրացաւ կնոջ դէմ ու գնաց պա-
տերազմելու ընդդէմ նրա միւս զաւակների, որոնք պահում էին
18 Աստծու պատուիրանները եւ վկայում էին Յիսուսին: Եւ նա
կանգնեց ծովի աւազի վրայ:

13 Եւ քեսայ, որ ծովից մի գազան էր ելնում. նա ուներ եօ-
թը գլուխ եւ քասը եղջիր. նրա եղջիրների վրայ կար քասը
2 խոյր, իսկ նրա գլուխների վրայ՝ հայիոյալից մի անուն: Եւ
այն գազանը, որին քեսայ, նման էր յովազի, իսկ նրա ուր-
քերը նման էին արջի ուրքերի, եւ նրա բերանը՝ առիւծի բե-
րանի: Եւ վիշապը նրան քուտեց իր գօրութիւնը, իր գահը եւ
3 մեծ իշխանութիւն: Գազանի գլուխներից մէկը մահացու վի-
րատրուած էր. բայց նրա մահացու վերքը առողջանում էր. եւ
ամբողջ երկիրը զարմացաւ գազանի վրայ, քանի որ վիշապը
4 քուտեց նրան իր թագաւորութիւնը: Եւ երկրպագեցին վիշապին,
որ իր իշխանութիւնը քուտել էր գազանին. եւ ասացին. «Ո՛վ է
նման այս գազանին, կամ ո՞վ կը կարողանայ կոտել դրա դէմ»:
5 Եւ նրան քրուտեց բերան՝ խօսելու մեծ-մեծ բաներ եւ հայիո-
յութիւն: Եւ քառասուներկու ամիս նրան իշխանութիւն քրուտեց:
6 Եւ նա իր բերանը հայիոյանքով բացեց Աստծու դէմ եւ հայիո-
7 յեց նրա անունը, նրա խորանը եւ երկնային բնակավայրը: Եւ
նրան իշխանութիւն քրուտեց բոլոր ազգերի եւ լեզուների ու ժո-
8 դովուրդների վրայ, որպէսզի նրան երկրպագեն բոլոր նրանք,
որ բնակույն են երկրի երեսին, եւ որոնց անունները աշխարհի
9 սկզբից գրուած չեն մոլորութեան Գառան կեանքի գրքում: Ու-
10 քեր ականջ ունեն լսելու, թող լսեն, քանզի կան ոմանք, որոնք
պիտի գերևարուեն, կան ոմանք, որոնք սրով պիտի մեռնեն,
եւ կան ոմանք, որոնք ինքնասպան պիտի լինեն: Այսպէս է
11 ահա սրբերի համբերութիւնը եւ հաւատը: Եւ քեսայ մի ու-
րիշ գազան, որ ելնում էր երկրից եւ ուներ երկու եղջիրներ՝
12 նման գառան եղջիրների, եւ խօսում էր՝ ինչպէս վիշապը: Եւ
նա առաջին գազանի ամբողջ իշխանութիւնն էր ի գործ դնում
նրա առաջ եւ սպիպում էր, որ երկիրն ու նրա բոլոր բնակիչնե-
րը երկրպագեն առաջին գազանին, մինչեւ որ առողջանայ նրա
13 մահացու վերքը: Եւ բազում նշաններ էր կատարում ու երկն-
քից կրակ էր իջեցնում երկրի վրայ մարդկանց աչքերի առաջ.
14 եւ մոլորեցնում էր երկրի վրայ բնակուողներին այն նշաններով,
որ թոյլատրուած էին, որ նա կատարէր գազանի առաջ: Երկրի

բնակիչները նրան ասացին. «Կերպիր արձանն այն գազանի, որ կենդանի մնաց արի վերքերից»։ Եւ նրան իշխանություն 15
 փրուեց, որպէսզի շունչ փայ գազանի արձանին, որ արձանը խօսի, եւ երկրի բոլոր բնակիչները երկրպագեն նրան, իսկ ով 16
 չերկրպագի գազանի արձանին, նրան սպանի. եւ սրիալի բոլորին՝ փոքրերին եւ մեծամեծներին, հարուստներին եւ աղքատներին, ազապներին ու ծառաներին, որ դրոշմ դնեն նրանց աջ ձեռքի եւ ձակափի վրայ։ Եւ ոչ ոք չկարողանայ գնել ու վաճառել, եթէ չունենայ գրի դրոշմը եւ գազանի անունն ու նրա անուան թիւը։ Այսպէ՛ղ է ահա իմաստութիւնը։ Ով խելք ունի, 18
 թող հաշուի գազանի թիւը, որ մարդու անուան թիւ է. եւ նրա անուան թիւը այս է՝ վեց հարիւր վաթսուովեց։

Եւ ես փեսայ. ահա Գառը կանգնած էր Սիոն լեռան վրայ. եւ 14
 նրա հետը՝ հարիւր քառասունչորս հազար հոգի, որոնք նրա եւ նրա Նօր անունն ունէին գրուած իրենց ճակափների վրայ։ Եւ 2
 երկնքից մի ձայն լսեցի, որ նման էր առաքաւոս ջրերի եւ ուժեղ որոտի ձայնի. եւ իմ լսած ձայնը նման էր իրենց քնարները հնչեցնող քնարահարների նուագի ձայնին։ Նրանք նոր երգեր 3
 էին երգում գահի առաջ, չորս կենդանիների առաջ եւ երէցների առաջ. եւ ոչ ոք չի կարող սովորել նրանց երգերը, այլ միայն՝ այն հարիւր քառասունչորս հազարը, որոնք փրկուած են երկրից։ Սրանք այն մարդիկ են, որոնք չխառնակուեցին 4
 կանանց հետ եւ կոյսեր են. սրանք գնում են Գառան յեփեւից, ուր էլ նա գնայ։ Սրանք ընտրուեցին մարդկանց միջից Աստծու եւ Գառան առաջ։ Եւ սրանց բերանում սուր խօսք 5
 չգրնուեց, որովհետեւ անքիժ են։ Եւ փեսայ երկնքի մէջ թռչող մի ուրիշ հրեշտակ, որ յաւիտենական աւերիս ունէր քարոզելու երկրի վրայ բոլոր ազգերին եւ լեզուներին։ Եւ նա ասում 7
 էր բարձր ձայնով. «Վախեցէ՛ք Աստծուց եւ փա՛նք փութք նրան, որովհետեւ եկել է նրա դաքսաստանի ժամը. եւ երկրպագեցէ՛ք երկնքի եւ երկրի եւ ծովի ու ջրերի աղբիւրների Արարչին»։ Եւ 8
 մի երկրորդ հրեշտակ գալիս է նրա յեփեւից եւ ասում. «Ընկա՛ն, ընկա՛ն մեծն Բաբելոնը գինու հարբեցողութիւնից, ցասումից եւ իր պոռնկութիւնից, նա, որ հարբեցրեց բոլոր ազգերին»։ Եւ 9
 մի երրորդ հրեշտակ գալիս էր նրանց յեփեւից եւ բարձր ձայնով ասում. «Ով որ երկրպագեց գազանին ու նրա արձանին եւ կամ նրա նշանի դրոշմն առաւ իր ճակափին կամ իր աջ ձեռքի

10 վրայ, այդպիսին պիտի խմի Աստծու ցասման բաժակից, որ
անխառն լցուած է նրա բարկութեան բաժակի մէջ, եւ նա պիտի
11 փանջուի, հրով եւ ծծմբով, Աստծու ու Գառան առաջ: Եւ նրանց
ծուխը պիտի բարձրանայ յափտեանս յափտենից. եւ գիշեր ու
ցերեկ հանգիստ չպիտի ունենան նրանք, ովքեր երկրպագեցին
զազանին, երկրպագեցին արձանին եւ առան նրա դրոշմն ու
12 անունը»: Եւ այսպէս է ահա սրբերի համբերութիւնը, որոնք
պահում են Աստծու պատուիրանները եւ Յիսուսի հանդէպ ի-
րենց հաւաքը: Եւ երկնքից լսեցի մի ձայն, որ ասում էր ինձ.
13 «Գրի՛ր. երանի՛ այն մեռելներին, որոնք այժմուանից իսկ ննջե-
ցին ի Տէր: Նոզին այս բանն է ասում՝ հանգստացան իրենց
պընութիւնից, եւ միայն իրենց գործերի արդիւնքը հետեւեց ի-
14 րենց»: Ապա ես փեսայ մի սպիտակ ամպ. եւ ամպի վրայ
նստել էր մէկը՝ նման մարդու Ռոդուն. նա իր գլխին ունէր ոսկե
15 պսակ, եւ իր ձեռքին՝ սրած գերանդի: Եւ մի ուրիշ հրեշտակ
ելաւ երկնքից, աղաղակեց բարձր ձայնով եւ ասաց. «Դո՛ւ, որ
նստած ես այդ ամպի վրայ, շարժի՛ր քո այդ գերանդին եւ հնձի՛ր,
որովհետեւ եկաւ հնձի ժամանակը. եւ երկրի հունձն էլ հասած
16 է»: Եւ նա, ով նստել էր ամպի վրայ, շարժեց իր գերանդին
երկրի վրայ ու հնձեց երկրի բոլոր բնակիչներին: Եւ մի ուրիշ
17 հրեշտակ դուրս ելաւ երկնքում գտնուող փաճարից. եւ սա էլ
ունէր սրած գերանդի: Եւ գոհասեղանից դուրս ելաւ մի ուրիշ
18 հրեշտակ, որ իշխանութիւն ունէր կրակի վրայ. նա բարձր ձայ-
նով աղաղակեց այն հրեշտակին, որ սրած գերանդի ունէր, ու
ասաց. «Քաղի՛ր ողկոյգները երկրի այգուց, քանի որ խաղողը
19 հասել է այգում»: Եւ հրեշտակը նետեց իր գերանդին երկրի
վրայ, քաղեց նրա խաղողը եւ գցեց Աստծու մեծ հնձանի մէջ:
20 Եւ հնձանը կոխտարուեց քաղաքից դուրս. եւ հնձանից արիւնը
հոսում ու բարձրանում էր մինչեւ ձիու սանձերը. եւ նրա երկա-
րութիւնը երեք հարիւր կիլոմետր էր:

15 Եւ փեսայ երկնքում մեծ եւ զարմանահրաշ մի այլ նշան. փե-
սայ եօթը հրեշտակներ, որոնք ունէին վերջին եօթը պատու-
հասները, քանի որ Աստծու բարկութիւնը դրանցով էր աւարտ-
2 տում: Տեսայ նաեւ ապակե ծովի նման մի բան՝ խառնուած կրա-
կով. եւ նրանք, որ յաղթեցին զազանին, նրա արձանին, նրա
անուան թուին եւ նրա դրոշմին, կանգնած էին ապակե ծովի
3 վրայ եւ ունէին Աստծու քնարները. նրանք Աստծու առաջ եր-

գում էին Մովսեսի երգերը եւ Գառան երգերը՝ ասելով. «Տէր Աստուած Ամենակալ, մեծամեծ եւ սքանչելի են քո գործերը, արդար ու ճշմարիտ են քո ճանապարհները, դո՛ւ, Թագաւորդ բոլոր ազգերի: Եւ ո՞վ է, որ չի երկնչելու եւ չի փառաւորելու քո սուրբ անունը, որովհետեւ դու ես միայն սուրբ եւ արժանի երկրպագութեան. բոլոր ազգերը պիտի գան եւ պիտի երկրպագեն քո առաջ, Տէր, երբոր քո արդարութիւնը յայտնուի»: Եւ ապա քնայ, որ բացուեց վկայութեան խորանի դռները, որ երկնքում էր: Եւ քաղաքից դուրս էին ելնում եօթը հրեշտակներ, որոնք ունէին եօթը պատուհասները. նրանք հագել էին մաքուր ու փայլուն կաթիլ եւ իրենց կրծքի շուրջը կապել էին ոսկէ գօպիներ: Եւ չորս կենդանիների կողմից եօթը հրեշտակներին փրուեցին եօթը սկաւառակներ՝ լի ցասումովն Աստուծու, որ կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից: Եւ քաղաքը լցուեց Աստուծու փառքի եւ նրա զօրութեան ծխով: Եւ ոչ ոք չէր կարող մտնել քաղաքը, մինչեւ աւարտուեցին եօթը հրեշտակների եօթը պատուհասները:

Եւ քաղաքից լսեցի մի բարձր ձայն, որ ասում էր եօթը հրեշտակներին. «Գնացէ՛ք, Աստուծու ցասման եօթը սկաւառակները թափեցէ՛ք երկրի վրայ»: Առաջին հրեշտակը գնաց եւ իր սկաւառակի պարունակութիւնը թափեց երկրի վրայ. եւ չար պալարներ գոյացան այն մարդկանց վրայ, որ ունէին գազանի դրոշմը ու երկրպագում էին նրա արձանին: Երկրորդ հրեշտակն իր սկաւառակը թափեց ծովի մէջ. եւ ջրերը փոխուեցին ու դարձան ինչպէս մեռելի արիւն: Եւ ծովի մէջ եղած ամեն կենդանի արարած սատկեց: Երրորդ հրեշտակն իր սկաւառակը թափեց գետերի եւ ջրերի աղբիւրների մէջ. եւ նրանք արիւն դարձան: Եւ լսեցի հրեշտակից, որ ասում էր. «Արդար է նա, որ Է-ն է եւ է եւ սուրբ է իր գործերում, քանի որ այսպէ՛ն դատաստան արեց. որովհետեւ սրբերի արիւնը եւ մարգարէների արիւնը թափեցին ամբարիշտները, դրա համար էլ արիւն խմել փութեց նրանց, մի բան, որին արժանի էին»: Ապա լսեցի այդ գոհաստեղանից մի ձայն, որ ասում էր. «Այո՛, Տէր Աստուած Ամենակալ, արդար ու ճշմարիտ են քո դատաստանները»: Չորրորդ հրեշտակն իր սկաւառակից թափեց արեւի վրայ: Եւ նրան թոյլատրուեց մարդկանց խորշակահար անել կրակով. եւ մարդիկ այրուեցին սաստիկ փապից: Նրանք հայ-

հոյեցին Աստծուն, որ իշխանություն ունի այս պատուհասների վրայ, եւ սակայն չապաշխարեցին, չհառաքանեցին Աստծուն:
 10 Տինգերորդ հրեշտակն իր սկաւառակից թափեց գազանի գահի վրայ. եւ գազանի թագաւորութիւնը խաւար դարձաւ. մար-
 11 դիկ ցաւից իրենց լեզուներն էին կծոպում: Եւ իրենց ցաւերի ու դառն ախտի պարճառով հայհոյեցին երկնքի Աստծուն, եւ
 12 սակայն չապաշխարեցին իրենց գործերից: Վեցերորդ հրեշ-
 13 տակն իր սկաւառակից թափեց մեծ Եփրատ գետի վրայ. եւ ցամաքեցին նրա ջրերը, որպէսզի ճանապարհ պատրաստուի
 14 Արեւելքի թագաւորին: Եւ Կեսայ, որ վիշապի բերանից, գա-
 15 զանի բերանից եւ սուր մարգարէի բերանից ելնում էին երեք անմաքուր ոգիներ՝ նման գորպերի. քանզի նրանք դիւական
 16 ոգիներ էին, որոնք նշաններ էին գործում, գնում էին ամբողջ աշխարհի թագաւորների մօտ՝ նրանց պատերազմի հաւաքե-
 17 լու Ամենակալ Տիրոջ մեծ օրուայ համար (քանզի այսպէս ա-
 18 սաց Տէրը. «Ահա՛ գալիս եմ ինչպէս գող. երանի՛ նրանց, որ արթուն են եւ պահում են իրենց զգեստները, որպէսզի մերկ
 19 ման չգան, եւ իրենց ամօթոյքները չերեւան»): Ապա ոգիները թագաւորներին հաւաքեցին մի տեղ, որ եբրայերէն կոչւում
 20 է Արմազեդոն: Եօթներորդ հրեշտակն իր սկաւառակից թա-
 21 փեց օդի մէջ. եւ երկնքից ու գահից ելաւ մի բարձր ձայն, որ ասում էր. «Եղա՛ւ»: Եւ իսկոյն եղան փայլաբակումներ, ձայ-
 22 ներ եւ որոտներ. եւ եղաւ մի մեծ երկրաշարժ, որպիսին չի եղել
 23 մարդու ստեղծուելուց ի վեր: Եւ մեծ քաղաքը երեք մասի բա-
 24 ժանուեց. եւ ընկան ազգերի քաղաքները. եւ Աստուած յիշեց
 25 մեծ Բաբելոնը եւ դրան Կոնք իր սաստիկ բարկութեան գի-
 26 նու բաժակը: Եւ բոլոր կղզիները հեռու փախան, ու մէջտեղից
 27 վերացան լեռները: Մարդկանց վրայ երկնքից թափուեց խո-
 28 ջոր կարկուտ՝ յիսուն կիլոգրամ կշռով: Եւ մարդիկ հայհոյեցին
 29 Աստծուն, - որ երկնքում է, - կարկուտի պատուհասի համար,
 30 քանի որ պատուհասը մեծ էր եւ սաստիկ:

17 Եւ եկաւ մէկը եօթը հրեշտակներից, որոնք եօթը սկաւա-
 2 ռակներ ունէին, խօսեց ինձ հետ եւ ասաց. «Ե՛կ այստեղ, եւ քեզ
 3 ցոյց պիտի տամ դատաստանը այն մեծ պոռնկի, որ նստում
 4 է շապ ջրերի վրայ. նրա հետ պոռնկութիւն արեցին երկրի
 5 թագաւորները, եւ նրա պոռնկութեան գինուց հարբեցին երկ-
 6 րի բնակիչները»: Եւ հրեշտակը առաւ Կարաւ ինձ անապատ՝

Նոգով. եւ Կեսայ մի կին, որ նստել էր մի կարմիր գազանի վրայ, որի մարմինը ծածկուած էր հայհոյալից գրութիւններով: Եւ այն գազանը, որին Կեսայ, ունէր եօթը գլուխ եւ Կասը եղ- 4
ջիւր: Կինը հագել էր ծիրանի ու կարմիր հագուստ եւ զարդա-
րուած էր ոսկով, մարգարտով եւ թանկագին քարերով. նա իր ձեռքին բռնել էր ոսկէ բաժակ, որը լի էր իր զարշելի եւ անմա-
քուր պոռնկութեամբ: Եւ նրա ճակատին կար գրուած խորհր- 5
դաւոր մի անուն. «Մեծն Բաբելոն, մայր երկրի պոռնիկների եւ
զարշելիների»: Եւ Կեսայ այդ կնոջը՝ հարբած սրբերի արիւ- 6
նից եւ բոլոր վկաների արիւնից: Եւ Կեսանելով նրան՝ մեծապէս
զարմացայ: Նրեշտակն ինձ ասաց. «Ինչո՞ւ զարմացար, ես քեզ 7
կ'ասեմ իմաստը կնոջ եւ այդ գազանի, որը կրում է նրան եւ որն
ունի եօթը գլուխ եւ Կասը եղջիւր»: «Եւ այդ գազանը, որին Կե- 8
սար, որ կար, բայց այլեւս չկայ, պատրաստ է ելնելու անդնդից՝
գնալու համար դէպի կորուստ: Եւ բոլոր նրանք, որոնք բնակ-
ւում են երկրի վրայ, եւ որոնց անունները գրուած չէին կեանքի
գրքում աշխարհի սկզբից, զարմացան, որ դու Կեսանում էիր գա- 9
զանին, որ կար, այլեւս չկայ, բայց վերստին գալը մօտ է: Այս-
պէս է ահա, որ պէտք է իմաստութիւն ունեցող միտք ունենալ:
Եօթը գլուխները եօթը լեռներն են, որոնց վրայ նստել էր կինը:
Նրանք նաեւ եօթը թագաւորներն են. թագաւորները, որոնք 10
եօթն էին, նրանցից հինգը ընկան, մէկը ապրեց, մէկն էլ դեռ չի
եկել. եւ երբ գայ, մնալու կարճ ժամանակ կ'ունենայ: Եւ այն 11
գազանը, որ կար, բայց այլեւս չկայ, նա էլ ութերորդ թագա-
ւորն է. բայց նա այն եօթից մէկն է եւ դէպի կորուստ է գնալու:
Եւ այն Կասը եղջիւրները, որ Կեսար, Կասը թագաւորներ են, 12
որոնք դեռեւս թագաւորութիւն չեն ստացել, բայց կը ստանան
եւ մի ժամով իշխան կը լինեն. նրանք իշխանութիւն կը ստա-
նան գազանի հետ: Սրանք միակամ են եւ իրենց զօրութիւնն 13
ու իշխանութիւնը Կալիս են գազանին: Եւ սրանք պատերազ-
մելու են Գառնի դէմ, եւ Գառը նրանց յաղթելու է, քանի որ նա 14
Տէրն է Կերերի եւ Թագաւորը՝ թագաւորների. եւ ովքեր նրա
հետ են, կանչուածներ են, ընտրեալներ եւ հաւատարիմներ»: 15
Նաեւ հրեշտակն ասաց ինձ. «Եւ այն ջրերը, որ Կեսար, եւ ուր
նստած էր պոռնիկը, ժողովուրդներ են, բազմութիւններ, ազգեր
եւ լեզուներ: Եւ գազանի Կասը եղջիւրները, որ Կեսար, դրանք 16
պիտի Կեսանեն պոռնիկին, պիտի ապեն նրան, պիտի ուրեն նրա

17 մարմինը եւ պիտի այրեն նրան կրակով. քանզի Աստուած այս
բանը դրեց նրանց սրտում. որ նրանք լինեն միական եւ թա-
գաւորութիւնը տան գազանին, մինչեւ որ կատարուի Աստու-
18 խօսքը: Եւ այն կինը, որին տեսար, մեծ քաղաքն է, որ թագա-
ւորում է երկրի թագաւորների վրայ»:

18 Այնուհետեւ տեսայ մի ուրիշ հրեշտակ, որ իջնում էր երկնքից
եւ ուներ մեծ իշխանութիւն. եւ նրա փառքից երկիրը լուսաւո-
2 բոլեց: Նա աղաղակեց բարձր ձայնով եւ ասաց. «Ընկա՛ն մեծն
Բաբելոնը, որ եղել էր բնակավայր դեւերի, արգելանոց ամէն
տեսակ պիղծ ոգիների ու ամուր բանաւ ամէն տեսակ անմաքուր
3 եւ արելի ոգիների, քանի որ նրա կատարի պռոնկութեան գի-
նուց հարբեցին բոլոր ազգերը եւ երկրի թագաւորները, որոնք
պռոնկութիւն արեցին նրա հետ: Եւ երկրի վաճառականները
4 հարստացան նրա անչափ զեխութիւնից»: Ապա երկնքից լսե-
ցի մի ձայն, որ ասում էր. «Ելէ՛ք դրա միջից, ժողովուրդ իմ,
որպէսզի մասնակից չլինէք դրա մեղքերին եւ չընդունէք դրա
5 պատուհասները, քանի որ դրա մեղքերը դիզուեցին հասան
մինչեւ երկինք: Աստուած յիշեց դրա ամբարիշտ արարքները:
6 Եւ նա պիտի հաքուցի դրան, ինչպէս որ մեզ հաքուցեց: Եւ
դա կրկնակին պիտի ստանայ իր գործերի փոխարէն: Եւ դուք
կրկնակի՝ խառնեցէք նրա համար այն բաժակը, որի մէջ դա
7 խառնեց ձեզ համար: Որչափ փառաւորեց ինքն իրեն եւ ապ-
րեց զեխութեամբ, այդչափ դրան տո՛ւգ հաքուցեցէք, քանի որ իր
սրտում ասում էր. «Միշտ նստած եմ որպէս թագուհի եւ երբեք
8 այրի չեմ»: Դրա համար միայն մէկ օրում դրա վրայ պիտի
հասնեն պատուհասներ՝ մահ, սուգ եւ սով. եւ դա պիտի այ-
րուի կրակով, քանզի հզօր է Տէր Աստուածը, որ դատաւարտեց
9 դրան: Եւ դրա վրայ պիտի լան ու պիտի ողբան երկրի թագա-
ւորները, որոնք պռոնկացան եւ զուարճացան դրա հետ. նրանք
պիտի հեծեծեն, երբ տեսնեն դրա տանջանքների այրման ծու-
10 խը. դրա տանջանքների երկիւղից հեռու պիտի կանգնեն եւ ա-
սեն. «Վա՛յ քեզ, մեծ քաղաք Բաբելոն, հզօր քաղաք, մէկ ժամում
11 եկաւ հասաւ քո դատաստանը»: Եւ երկրի վաճառականները
պիտի ողբան ու սգան քո վրայ, քանի որ նրանց ապրանքների
12 հակերը ոչ ոք չի գնում: Եւ չեն լինելու քեզնից ստացուող
շահերը ոսկու, արծաթի, թանկարժէք քարերի, մարգարտի, բե-
հեզի, ծիրանու, ոսկեթել կերպասի եւ որդան կարմրի. ոչ ոք չի

գնելու խնկի ամեն փայտ, փողոսկրեայ ամեն անօթ, ազնիւ փայ-
 փից, պղնձից, երկաթից եւ մարմարից ամեն անօթ, կինամոն, 13
 ամեն տեսակ խունկ եւ անուշահոտ իւղ, կնդրուկ, գինի, ձէթ,
 ազնիւ ալիւր եւ ցորեն, եւ ամեն ունեցուածք՝ արջառ ու ոչխար,
 երիվարներ ու կառքեր, որ վայել են մարդկանց մարմիններին
 եւ հոգիներին: Եւ քո մարմնին ցանկալի ամեն բան գնաց՝ քեզ- 14
 նից, նաեւ՝ ամեն լուսափայլ վայելչութիւն. պարարտութիւնը,
 գիրութիւնը եւ փառաւորութիւնը գնաց քեզնից. եւ այլեւս չես
 գտնելու դրանք: Եւ այս բոլորով հարստացած բոլոր վաճա- 15
 ճականները քո փանջանքների երկիւղից հեռու պիտի կանգնեն
 քեզնից եւ լալով ու սուգ անելով պիտի ասեն. «Վայ, վայ մեծ 16
 քաղաք, որ հագել էիր բեհեզ, ծիրանի եւ որդան կարմիր ու
 կրում էիր ոսկէ զարդարանքներ, թանկարժէք քարեր եւ մար-
 զարիքներ, մէկ ժամում քո այնչափ հարստութիւնը վարնու- 17
 եց»: Եւ ամեն նաւավար ու բոլոր նրանք, որ նաւարկում են
 18 փարբեր փեղեր, ամեն նաւաստի եւ բոլոր ձկնորսները, որ ուռ-
 կան են գցում, հեռու պիտի կանգնեն լալով, պիտի աղաղակեն՝
 19 տեսնելով նրա այրման ծուխը, ու ասեն. «Ո՞ր քաղաքն էր նման
 այս մեծ քաղաքին»: Եւ հող պիտի ցանեն իրենց գլուխներին, 20
 գութկանի բարձր ձայնով, լալով ու սգալով պիտի ասեն. «Վայ,
 վայ մեծ քաղաք, որով հարստանում էինք ամէնքս, նաւեր ունե-
 ինք ծովերում շնորհիւ քո ճոխութեան. ինչպէ՞ն կործանուեցիր
 մէկ ժամում»: Երկինք, սո՛րբ առաքելներ եւ մարգարէներ, 21
 ուրախացէ՛ք դրա վրայ, քանի որ Աստուած դրա հանդէպ ձեր
 դատաստանը տեսաւ: Ապա մի հզօր հրեշտակ առաւ մի քար, 22
 նման մի մեծ երկանաքարի, ու գցեց ծովի մէջ՝ ասելով. «Այս-
 պէս, արձակուելով պիտի ընկնի մեծ քաղաք Բաբելոնը եւ այլ-
 եւս գոյութիւն չպիտի ունենայ: Եւ քնարահարների ու երա- 23
 ժիշտների, սրնգահարների եւ փողհարների ու թմբկի ձայն այլ-
 եւս երբեք չպիտի լսուի քո մէջ. եւ ճրագի լոյս այլեւս երբեք 24
 չպիտի երեւայ քո մէջ. եւ երկանքի ձայն, փեսայի ձայն ու հար-
 սի ձայն այլեւս երբեք չպիտի լսուի քո մէջ, ոչ էլ ձայնը քո վա-
 ճառականների, որոնք երկրի փառաւորներն ու մեծամեծներն
 էին եւ որոնք զուարճանում էին քո մէջ, քանի որ բոլոր ազ- 25
 գերը մոլորուեցին քո թունատր կախարդութեամբ: Եւ քո մէջ
 գտնուեց ամբողջ արիւնը մարգարէների, սրբերի, ինչպէս նաեւ
 երկրի վրայ սպանուած բոլոր մարդկանց»:

19 Այնուհետև լսեցի՝ ինչպես բազմութեան մի բարձր ձայն երկնքում, որ ասում էր. «Ալէլուիա՛, փրկություն եւ փառք եւ պատիւ եւ գործոթին մեր Աստծուն, որովհետեւ ճշմարիտ եւ արդար են նրա դարաստանները, քանի որ նա դարեց մեծ պոռնիկին իր պոռնկութեան մէջ եւ նրանից լուծեց իր ծառաների արեան վրէժը»: Եւ կրկին անգամ օրհներգեցին ու ասացին. «Ալէլուիա՛. եւ նրա ծովը բարձրանում է յաւիտեանս յաւիտենից»: Եւ ծնկի եկան քսանչորս երեցներն ու չորս կենդանիները եւ երկրպագեցին փառքի գահի վրայ նստած Աստծուն՝ ասելով. «Ամէն. Ալէլուիա՛»: Եւ գահից մի ձայն ելաւ, որ ասում էր. «Օրհներգեցէ՛ք մեր Աստծուն, նրա բոլոր ծառաներդ, եւ դո՛ւք, որ երկնջում էք նրանից, փոքրեր եւ մեծեր»: Եւ լսեցի մի ձայն՝ ինչպես ձայնը մի մեծ բազմութեան, ինչպես ձայնը շար ջրերի եւ ինչպես ձայնը ուժեղ որոտի, որ ասում էր դարձեալ. «Ալէլուիա՛. քանզի թագաւորեց մեր Ամենակալ Աստուածը: Ուրախանանք եւ ցնծանք ու փառք փանք նրան, քանի որ հասաւ Գառան հարսանիքի ժամը, եւ կինը՝ նրա հարսը, պատրաստուեց. հարսին փրուեց հագնելու սպիտակ, մաքուր եւ լուսավայլ բեհեզ»: Եւ այդ բեհեզը խորհրդանշում է սրբերի արդարութիւնը: Եւ երեցներից մէկն ինձ ասաց. «Գրի՛ր այս բանը. երանելի՛ են բոլոր նրանք, որ կանչուած են Գառան հարսանիքի ընթրիքին»:

10 Եւ ես ընկնելով նրա ոտքերի առաջ՝ երկրպագեցի նրան. եւ նա ինձ ասաց. «Լսի՛ր, մի՛ ընկիր իմ առաջ, քանզի ես էլ ծառայակիցն եմ քո եւ քո եղբայրների, որոնք վկայում են Յիսուս Քրիստոսին: Տէր Աստծո՛ւն միայն երկրպագիր. քանզի Յիսուսի հաստատումով է այդ տեսիլքը եւ այդ մարգարէութեան հոգին, քանի որ Յիսուսի մասին վկայութիւնը, որ մարգարէների մէջ էր, Սուրբ Նոգով է»: Ապա տեսայ երկինքը բացուած. եւ ահա մի սպիտակ ձի. ով հեծել էր նրա վրայ, կոչում է Նաւարարիմ եւ Ճշմարիտ. նա արդարութեամբ է դատում ու պատերազմում:

12 Նրա աչքերը նման էին կրակի բոցի, եւ նրա գլխի վրայ կային բազում պսակներ: Նա ունէր գրուած մի անուն, որը ոչ ոք չգիտէ, այլ միայն՝ ինքը: Եւ իր վրայ գցել էր արիւնով ներկուած մի զգեստ. նրա անունն էր՝ Բանն Աստծու: Եւ երկնքի զօրավարներ ու երկնքի զօրքեր ձիերով գնում էին նրա յետեւից՝ հազած մաքուր եւ սպիտակ բեհեզներ: Եւ նրա բերանից ելնում էր սրած սուր, որպէսզի նրանով հարուածի ազգերին. եւ նա պի-

փի իշխի նրանց վրայ երկաթե մականով. նա պիտի կոխորի
 Ամենակալ Աստծու ցասման գինու հնձանը: Եւ իր պարամու- 16
 ճանի ու իր մարմնի մասերի վրայ կար գրուած մի գրութիւն՝
 Թագաւոր թագաւորների եւ Տէր տերերի: Տեսայ նաեւ մի ու- 17
 րիշ հրեշտակ, որ կանգնած էր արեգակի վրայ. նա աղաղակեց
 բարձր ձայնով՝ երկնքի մէջ թռչող բոլոր թռչուններին ասելով.
 «Եկէք հաւաքուեցէ՛ք Աստծու մեծ ընթրիքին. եւ պիտի ուտէք 18
 թագաւորների մարմիններ, հզօրների մարմիններ եւ երկվար-
 ների ու նրանց վրայ նստած ամենայն հեծեալների մարմիններ,
 մարմիններ ազգանքների եւ ծառաների, մեծի եւ փոքրի»: Ապա 19
 տեսայ գազանին, երկրի թագաւորներին եւ նրանց զօրքերին՝
 հաւաքուած, որպէսզի պարերազմ մղեն ընդդէմ նրա, ով հեծել
 էր սպիտակ ձիու վրայ, նաեւ ընդդէմ նրա զօրքի: Եւ բռնու- 20
 եց գազանը ու նրա հետ եղող սուր մարգարէն, որ նրա առաջ
 նշաններ էր գործում. դրանցով մոլորեցնում էր նրանց, որոնց
 սպիպել էր առնել գազանի դողմունք եւ երկրպագուներ էր դարձ-
 րել իր արձանին: Եւ նրանց կենդանի գցեցին ծծմբով այրուող
 կրակէ լճի մէջ: Մնացածները մեռան ձիու վրայ հեծնողի սրից, 21
 որը ելնում էր նրա բերանից: Եւ բոլոր թռչունները յագեցան
 նրանց մարմիններից:

Եւ տեսայ մի ուրիշ հրեշտակ, որ իջնում էր երկնքից եւ 20
 իր ձեռքին ունէր դժոխքի փականքներն ու մեծ շղթաներ: Եւ 2
 բռնեց վիշապին՝ հին օձին, որ է բանասարկուն եւ Մատանան. եւ
 հազար փարով կապեց նրան: Նրան գցեց դժոխքի անդունդ- 3
 ների մէջ եւ փակեց ու կնիք դրեց նրա վրայ, որպէսզի այլեւս
 երբեք չմոլորեցնի ազգերին, մինչեւ որ լրանայ հազար փարին:
 Եւ այնուհետեւ պէտք է, որ նա արձակուի մի փոքր ժամանա-
 կով: Տեսայ նաեւ գահեր. նստեցին դրանց վրայ. եւ նրանց 4
 իշխանութիւն փրուեց դարելու եւ ընտրելու այն հոգիներին, ո-
 րոնք Յիսուսին եւ Աստծու խօսքին իրենց փրուած վկայութե-
 ան համար չարչարուել էին. նաեւ նրանց հոգիներին, որոնք
 չերկրպագեցին գազանին եւ չսպացան նրա դողմունք իրենց ճա-
 կարների, ոչ էլ իրենց աջ ձեռքի վրայ. եւ նրանք նորից կե-
 անք սպացան ու թագաւորեցին Քրիստոսի հետ հազար փարի:
 Եւ սրանից յետոյ մեռելներից ոչ ոք չկենդանացաւ, մինչեւ կը 5
 լրանար հազար փարին: Այս է մեռելների առաջին յարութիւնը:
 Երանի՛ այն սրբերին, որոնք բաժին ունեն առաջին յարութեան 6

մէջ: Սրանց վրայ երկրորդ մահը իշխանություն չունի. նրանք
 պիտի լինեն քահանաներ Ասպծու եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 7 ու նրա հետ պիտի թագաւորեն հազար տարի: Նազար տարի
 յետոյ հրեշտակը պիտի արձակի Սաքանային եւ պիտի հանի
 բանալից. եւ սա պիտի ելնի ու պիտի մոլորեցնի բոլոր ազ-
 գերին երկրի չորս կողմերում. Գոգը եւ Մագոգը ձեռքը պիտի
 8 առնի՝ դրանցով հաւաքելու համար բոլոր զօրքերը, որ պատե-
 րազմեն. եւ նրանց թիւը՝ ինչպէս ծովի աւազը. նրանք պի-
 տի դուրս գան երկրի ամբողջ լայնքով եւ պիտի շրջապատեն
 9 սրբերի բանակներն ու սիրելի քաղաքը: Եւ երկնքից, Ասպ-
 ծու մօտից կրակ պիտի իջնի ու պիտի լափի նրանց եւ նրանց
 զօրագլխին՝ Սաքանային, որը մոլորեցրեց նրանց. նա նրանց
 10 պիտի գցի կրակի եւ ծծմբի ծովի մէջ, ուր գտնուում էին գազանը
 եւ սուր մարգարէն. եւ նրանք պիտի չարչարուեն զօր ու զիշեր:
 11 Տեսայ նաեւ մի մեծ, սպիտակ գահ եւ նրան, ով նստել էր դրա
 վրայ. նրա ներկայութիւնից երկինք ու երկիր երկիւղ կրեցին
 12 ու փախան. եւ նրանց համար տեղ չգտնուեց: Եւ տեսայ մե-
 ռելներ, մեծ ու փոքր, որոնք կանգնել էին գահի առաջ. եւ բաց
 արուեցին գրքեր. բացուեց նաեւ մի այլ գիրք՝ կեանքի գիրքը:
 Եւ մեռելները դատուեցին ըստ գրուածքների՝ իրենց գործերի
 13 համաձայն: Ծովը տուեց իր մեռելներին, մահն ու դժոխքն էլ՝
 իրենց մեռելներին. եւ իւրաքանչիւրը դատուեց ըստ իր գործե-
 14, 15 րի: Մահը եւ դժոխքը նետուեցին կրակէ լճի մէջ: Եւ նա, որի
 անունը կեանքի գրքում գրուած չգտնուեց, զցուեց կրակէ լճի
 մէջ:

21 Ապա տեսայ նոր երկինք ու նոր երկիր, քանզի առաջին եր-
 2 կինքն ու երկիրը անցել էին. եւ այլեւս ծով չկար: Եւ տե-
 սայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղէմը, որ իջնում էր Ասպծուց
 եւ երկնքից՝ զարդարուած ու պատրաստուած, ինչպէս հարսը
 3 իր փեսայի համար: Եւ երկնքից լսեցի մի ձայն, որ ասում էր.
 «Ահա՛նասիկ Ասպծու խորանը, որ մարդկանց մէջ է. նա պիտի
 բնակուի նրանց հետ, եւ նրանք պիտի լինեն նրա ժողովուրդը,
 4 եւ նա էլ՝ նրանց Աստուածը. եւ պիտի սրբի նրանց աչքերից
 ամէն արտասուք. եւ այլեւս մահ չկայ. ո՛չ սուգ, ո՛չ աղաղակ,
 5 ո՛չ ցաւ եւ ո՛չ չարչարանք, քանի որ առաջինն անցաւ»: Եւ գա-
 հի վրայ նստողն ինձ ասաց. «Ահա՛նասիկ ամէն բան նոր եմ
 դարձնում»: Ապա ինձ ասաց. «Գրի՛ր, այս խօսքերը ճշմարիտ

եւ վստահելի են»։ Դարձեալ ինձ ասաց. «Եղաւ. ես Ալ`ան եւ Օ- 6
 մեղան եմ, Սկիզբը եւ Վախճանը. ես ծարաւածներին ձրի պիտի
 փամ կեանքի ջրի աղբիւրից։ Ով յաղթի, պիտի ժառանգի այս 7
 ամէնը. եւ ես նրանց համար Աստուած պիտի լինեմ, եւ նրանք
 ինձ համար պիտի լինեն որդիներ։ Իսկ գալով ծոյլերին ու ան- 8
 հաւատներին, ոճրագործներին եւ պոռնիկներին, կախարդնե-
 րին եւ կռապաշտներին, հմայողներին եւ բոլոր սպախօսներին՝
 ամբարիշտներին, նրանց բաժինը ծծմբով եւ հրով այրուող լճի 9
 մէջ է, որ երկրորդ մահն է»։ Եւ ինձ մօտ եկաւ մէկն այն եօ-
 թը հրեշտակներից, որոնք ունէին եօթը սկաւառակներ՝ լցուած 10
 եօթը վերջին պատուհասներով. եւ նա խօսեց ինձ հետ ու ա-
 սաց. «Ե՛կ, քեզ պիտի ցոյց փամ հարսին՝ Գառան կնոջը»։ Եւ 11
 առաւ փարաւ ինձ, Նոգով, դէպի մի բարձր ու մեծ լեռ եւ ցոյց
 փուեց ինձ մեծ եւ սուրբ քաղաքը՝ Երուսաղէմը, որ իջել էր երկն-
 քից, Աստծու մօտից։ Այն ունէր Աստծու փառքը. եւ նրա մէջ 12
 կար մի լուսաւորութիւն՝ նման թանկագին գոհարեղէնի, ինչ-
 պէս բիրեղեայ եւ կենդանի յասպիս քարը։ Եւ նրա պարիսպ- 13
 ները մեծ ու բարձր էին, ունէր փասներկու դուռ. փասներկու
 դռներին՝ փասներկու հրեշտակներ. նրանցից իւրաքանչիւրի
 անունը գրուած էր դռների վրայ, ըստ Իսրայէլի փասներկու
 ցեղերի անունների։ Արեւելեան կողմից՝ երեք դուռ, հիւսիսա- 14
 յին կողմից՝ երեք դուռ, հարաւային կողմից՝ երեք դուռ, եւ ա-
 րեւմտեան կողմից՝ երեք դուռ։ Եւ քաղաքի պարիսպն ունէր 15
 փասներկու հիմքեր. նրանց վրայ՝ Գառան փասներկու առա-
 քեալների փասներկու անունները։ Եւ նա, ով խօսում էր ինձ 16
 հետ, իր ձեռքում ունէր ոսկէ եղէգ, որպէսզի չափի քաղաքը եւ
 նրա դռներն ու նրա պարիսպները։ Եւ քաղաքը քառակուսի էր. 17
 որչափ որ նրա երկարութիւնն էր, նոյնչափ է՝ նրա լայնութիւնը.
 բարձրութիւնն է՝ նոյնը։ Նրա երկարութեան չափը շուրջ երկու
 հազար հինգ հարիւր կիլոմետր էր, նրա լայնութիւնն ու բարձ- 18
 րութիւնը՝ միաչափ խորանարդ։ Նրեշտակը չափեց նաեւ նրա
 պարիսպը, որի բարձրութիւնը եօթանասուն մետր էր. հրեշտա-
 կի գործածած չափը մարդկանց գործածած չափն էր։ Եւ քա- 19
 ղաքի պարիսպների շինուածքը յասպիս քարից էր, իսկ քաղա-
 քը՝ մաքուր ոսկի՝ նման մաքուր ու պայծառ ապակու։ Եւ քա-
 ղաքի հիմքերը ամէն փեսակ թանկագին քարերից էին։ Պարս-
 պի առաջին հիմքը՝ յասպիս, երկրորդը՝ շափիւղայ, երրորդը՝

20 կարկեհան, չորրորդը զմրուխար, հինգերորդը՝ եղնգաքար, վե-
ցերորդը՝ սարդիոն, եօթներորդը՝ ոսկեքար, ութերորդը՝ քիւրեղ,
21 իններորդը՝ փայլազիւն, փասներորդը՝ քրիստապրասոս, փասն-
մեկերորդը՝ յակինթ, փասներկուերորդը՝ մեղեսիկ: Եւ կային
փասներկու դռներ՝ փասներկու միաձեւ մարգարիտներից. ա-
մէն մի դուռ մէկ մարգարից էր: Եւ քաղաքի փարածքը մա-
22 քուր ոսկի էր՝ նման պայծառ ապակու: Եւ քաղաքի մէջ փաճար
չդեսայ, քանզի Ամենակալ Տէր Աստուածն էր փաճար նրա մէջ,
23 նաեւ՝ Գառը: Եւ քաղաքին պէտք չէին արեգակ ու լուսին, որ-
պէսզի լուսաւորեն այն. քանզի Աստծու փառքն էր լուսաւորում
24 քաղաքը ամէն ժամ, եւ Գառը ճրագ էր նրա մէջ: Եւ ազգե-
րը ընթանում էին նրա լոյսով, ու երկրի թագաւորները լոյս էին
25 հագնում նրա փառքից: Նրա դռները չէին փակում զօր ու գի-
26 շեր, այլ միշտ բաց էին. եւ գիշեր չէր լինում նրա մէջ. այն
27 փառք ու պապիւ էր ազգերին: Եւ այնպեղ չափրի մտնի ոչ մի
չարակամ, պիղծ եւ ստախոս մարդ, այլ պիպի մտնեն միայն
նրանք, որոնց անունները գրուած են Գառան կեանքի գրքում:

22 Նրեշտակն ինձ ցոյց տուեց նաեւ սառնորակ կենդանի ջրի
մաքուր մի գետ, որ բխում էր Աստծու եւ Գառան գահից ու
2 գնում էր քաղաքի հրապարակների միջով: Գետի եզերքին,
մէկ եւ միւս կողմում, կար կենաց ծառ, որ փալիս էր փասներ-
կու անգամ պտուղ. ամէն ամիս՝ իր պտուղը. եւ ծառի փերելը
3 ազգերի բուժման համար էր: Եւ այնպեղ այլեւս նգովք չի լի-
նելու. Աստծու եւ նրա Գառան գահը գրնւում էր նրա մէջ. եւ
4 նրա ծառաները պաշտում էին նրան. նրանք տեսնում էին նրա
5 դէմքը, եւ նրա անունը գրուած էր իրենց ճակատների վրայ: Եւ
այնպեղ գիշեր չկար. այնպեղ ոչ մի կարիք չկար ճրագի եւ ա-
6 րեւի լոյսի, քանզի Տէր Աստուածը լուսաւորում էր նրանց. եւ
նրանք պիպի թագաւորեն յափտեանս յափտենից: Նրեշտակն
ինձ ասաց. «Այս խօսքերը վստահելի են եւ ճշմարիտ. սուրբ
մարգարէների Տէր Աստուածը իր հրեշտակին ուղարկեց իր այդ
7 ծառայի մօտ՝ ցոյց տալու այն, ինչ որ շուրջով լինելու է»: «Ահա
գալիս եմ շուրջով: Երանի՛ նրան, ով պահում է այս մարգա-
8 րեւութեան խօսքը»: Եւ ես՝ Յովհաննէսը, լսեցի եւ տեսայ այս
բոլորը. եւ երբ լսեցի ու տեսայ, ծնկի եկայ եւ երկրպագեցի այն
9 հրեշտակին, որ ցոյց էր տալիս ինձ այս բոլորը: Բայց նա ա-
սաց ինձ. «Իմ առաջ ծնկի մի՛ իջիր եւ մի՛ երկրպագիր, քանզի

ես էլ ծառայակիցն եմ քո եւ քո եղբայրների, որոնք պահում
 են այս գրքի մարգարէութեան խօսքը: Երկրպագիր Աստծոն»:

Եւ դարձեալ ինձ ասաց. «Այս գրքի մարգարէական խօսքերը
 10
 կնքուած մի՛ պահիր, քանզի ժամանակը մօտ է: Նա, ով ամ-
 11
 բարիշտ է, թող ամբարշտութիւն անի, ով կեղտոտ է, թող կեղ-
 տոտ լինի, ով արդար է, թող արդարութիւն անի եւ ով սուրբ է,
 թող սուրբ լինի»: «Ահա գալիս եմ շուրով, եւ ինձ հետ եմ իմ
 12
 վարձերը, որպէսզի հապուցեմ իւրաքանչիւրին ըստ իր գործե-
 րի: Ես եմ Ալան եւ Օմեդան, Սկիզբը եւ Վախճանը, Առաջինը
 13
 եւ Վերջինը»: Երանելի՛ են նրանք, որ պահում են նրա պա-
 14
 րուիրանները: Նրանք իրաւունք ունեն ուրելու կենաց ծառից
 եւ մրմնելու քաղաքի դռներով: Իսկ շներն ու կախարդները,
 15
 մարդասպաններն ու կռապաշտները եւ բոլոր նրանք, որ սի-
 րում են սուրը, դուրս պիտի նետուեն»: «Ես՝ Յիսուսը, ուղար-
 16
 կեցի իմ հրեշտակին, որ այս բանը վկայի ձեզ՝ եկեղեցիներիդ:
 Ես արմատ եւ սերունդ եմ Դաւթից, պայծառ աստղը առաւօ-
 րի, Նոզին եւ Փեսան, որ գալու եմ»: Եւ ով լսում է, թող ասի՝
 17
 եկ: Եւ թող գայ, ով ծարաւ է. նաեւ՝ ով ուզում է առնել կե-
 նաց ջուրը՝ ձրի»: Վկայում եմ ես՝ Յովհաննէսը, ամէն մէկին,
 18
 ով լսում է այս գրքի մարգարէութեան խօսքերը. եթէ մէկը բան
 աւելացնի սրա վրայ, Աստուած էլ նրա վրայ պիտի աւելացնի
 այս գրքում գրուած եօթը պատուհասները. եւ եթէ մէկը բան
 19
 պակասեցնի այս գրքի մարգարէութեան խօսքերից, Աստուած
 պիտի պակասեցնի եւ պիտի կտրի նրա բաժինը կենաց ծառից
 եւ սուրբ քաղաքից՝ ինչպէս որ գրուած է այս գրքում: Ով այս
 20
 մասին վկայեց, ասաց. «Ես գալիս եմ շուրով»: Ամէն: Եկ, Տէր
 Յիսուս Զրիստոս: Մեր Տէր Յիսուս Զրիստոսի շնորհը լինի
 21
 բոլոր սրբերի վրայ: Ամէն:

